

Ehleh 1

1:1 Ehend Burhan tenger gazryg buteejee. **2** Gazar ni yamar ch helber dursgui, ezgui hooson, gunii gadarguu deeguur ni haranhui burhej, Burhany Suns usny mandal deeguur elin halij bailaa. **3** Tegeed Burhan — Gerel bii bolog! gesend gerel bii bolov. **4** Burhanyg harahad ter gerel ni saihan baiv. Burhan gerliig haranhuigaas salgajee. **5** Burhan gerliig odor, haranhuig shono hemeen nerlejee. Udesh bolood, ogloo boljee. Ter ni anhny odor boloi. **6** Burhan — Usan dotor ogtorgui bii bolj, usyg usnaas salgag! gej aildav. **7** Tiinhuu Burhan ogtorguig bii bolgood, ogtorguin deerh usyg ogtorguin doorh usnaas salgasand ter ni yosoor bolov. **8** Burhan ogtorguig tenger gej nerlejee. Udesh bolood, ogloo bolloo. Ter ni hoyor dahi odor bolgoo. **9** Burhan — Tengeriin doorh us neg dor hurimtagdaj, huirai gazar il garag! hemeesend ter ni yosoor boljee. **10** Burhan huirai gazryg eh gazar, hurimtagdsan usyg dalai hemeen nerlev. Burhanyg harahad ter ni saihan baijee. **11** Tegeed Burhan — Gazar delhii nyalh nogoo, urt urgamal, urt jimsnii modyg torol torloor ni urguulag! gesend ter ni yosoor boljee. **12** Gazar delhii nyalh nogoo, urt urgamal, urt jimsnii modyg torol torloor ni urguulav. Burhanyg harahad ter ni saihan baijee. **13** Udesh bolood, ogloo bolloo. Ter ni gurav dahi odor boloi. **14** Tegeed Burhan — Odriig shonoos salgahyn tuld ogtorguid gereltuulegchid bii bolog. Edgeer ni temdeg, dorvon uliral, odor, jiluuded zoriulagddag. **15** Tenger ogtorguid gereltuulegchid baij, gazar delhiig giiguuleg gesend ter ni yosoor boljee. **16** Burhan iluu tom ni odriig, arai jijig ni shoniig zahirch baihaar hoyor tom gereltuulegchiig buteev. Ter bas oddyg buteelee. **17** Burhan gazar delhiin gereltuulehiin tuld, mon **18** odor, shono hoyoryg zahirahyn tuld bolon gerliig haranhuigaas salgahyn tuld tedniig tenger ogtorguid bairluulav. **19** Udesh bolood, ogloo bolloo. Ter ni dorov deh odor boloi. **20** Burhan — Usnuud amitdaar duurch, jiguurten shuvuud gazar delhii deeguur, tenger ogtorguigaar nisev gev. **21** Tegeed Burhan dalai tengisiin avarga tom amitad hiigeed usaar duuren urjin amidardag, holhon hodlogch alivaa amitdyg torol torloor ni buteev. Bas

alivaa jiguurten shuvuudyg torol torloor ni buteev. Burhanyg harahad ter ni saihan baijee. **22** Burhan tedniig adislaj, — Oson toljij, urjin olshirch, dalai tengisiin usyg duurge. Bas jiguurten shuvuud gazar delhiid oson urjig hemeev. **23** Udesh bolood, ogloo bolloo. Ter ni tav dahi odor boloi. **24** Burhan — Gazar delhii amitdyg torol torloor ni buyuu mal adguus, molhogchid, gazryn zerleg araatnyg torol torloor ni bii bolog hemeen aildav. Ter ni yosoor boljee. **25** Burhan gazar delhiin zerleg araatnyg torol torloor ni, mal adguusyg torol torloor ni, gazraar molhogch bugdiig torol torloor ni bii bolgov. Burhanyg harahad ter ni saihan baijee. **26** Tegeed Burhan — Bid Oorsdiinhoo dur torhiin daguu Oorsodteigoo adilhan huniig buteej, dalain zagas, ogtorguin pguvuud, mal adguus, buh gazar delhii, gazraar molhogch bugdiig tedend zahiruulya hemeen aildav. **27** Tegeed Burhan Ooriinhoo dur torhoor huniig buteej, Burhany dur torhoor eregtei, emegtei huniig buteev. **28** Burhan tedniig adislaj, tedend — Oson nemegdej, onor otgon bolj, gazar delhiig duurgen, gazryg ezemsh! Dalain zagas, ogtorguin shuvuud hiigeed gazar delhii deer hodoldog buh amitdyg zahir hemeen aildav. **29** Burhan — Gazar delhii deerh urt urgamal, urt jimsnii mod bugdiig bi ta nart ogno. Ter buhen ta naryn hool huns bolno. **30** Gazar delhii deerh buh zerleg araatan, ogtorguin buh jiguurten shuvuud, gazraar molhogch amitai buhen, alivaa amitdad urgamal nogoo bugdiig hool huns bolgon ogno hemeev. Tegeed ter ni yosoor boljee. **31** Burhan Ooriinhoo buteesen bugdiig harahad nen saihan baijee. Udesh bolood, ogloo bolov. Ter ni zurgaa dahi odor boloi.

Ehleh 2

2:1 Iinhuu tenger gazar, buh yums burelden togtjee. **2** Doloo dahi odor bolohod Burhan Ooriin hiij buteesen ajlaa duusgaj, hiij buteesen ajil ni duussan uchir doloo dahi odortoo Tereer amarchee. **3** Burhan doloo dahi odriig yerooj, ariun bolgov. Uchir ni Burhan Ooriin hiij, buteej baisan buh ajlaa duusgaj, ene odor amarsan bilee. **4** EZEN Burhan tenger gazryg buteesen ter tsagt tenger gazar buteegdsen ni iin boloi. **5** EZEN Burhan gazar delhii deer hur boroo oruulaagui, gazar hagalah hun baigaagui uchir

heer tald mod but haraahan baihgui, tarialah talbaid urgamal nogoo arai urgaagui baijee. **6** Gazar delhiigees manan budan hoorch, buh gazryn gadarguug uslav. **7** EZEN Burhan toos shoroonoos huniig buteej, amin amisgalyg hamraar ni uleej oruulahad, hun amid orshigch boljee. **8** EZEN Burhan dorno zugt Yedyend tsetserleg baiguulaad, tend ooriin buteesen huniig avchirjtavijee. **9** EZEN Burhan tend yanz buriin moddyg urguulsan ni harahad uzesgelentei, idehed saihan baiv. Ter tsetserlegiin gol dund bas amin mod hiigeed sain muug meduulegch mod baijee. **10** Yedyenees eh avsan negen moron ter tsetserlegiig usaldag bogood tendees bas dorvon moron eh avan saljee. **11** Ehniih ni Pishon gedeg nertei bogood alt baidag. Havilagiin buh nutag devsgeriig dairan ongorno. **12** Ter nutgiin alt ni shijir, tend bdyellium hemeeh suvd hiigeed oniks baidag baijee. **13** Hoyor dahi mornii ner ni Gihon geh bogood Kushiin nutgiig dairan ongorno. **14** Gurav dahi mornii ner ni Tigr geh bogood Assiriin zuun talaar ursdag. Dorov deh morong Yevfrat gedeg yum. **15** EZEN Burhan huniig avaad, Yedyen tsetserlegiig archluulan sahiulahyn tuld tend suulgav. **16** Tegeed EZEN Burhan ter hund tushaan iinhuu oguulev. — Chi ene tsetserlegiin ali ch modny jimsiig duraaraa idej bolno. **17** Harin chi sain muug meduulegch modny jimsnees ogt idej bolohgui. Chi tuunees idsen ter odortoo l zailshgui uhne! hemeen aildav. **18** EZEN Burhan — Hun gantsaaraa baih ni sain bish uchir Bi tuund tohiroh tuslagchiig buteeye hemeen aildjee. **19** EZEN Burhan shoroogoor heer talyn yanz buriin zerleg araatan, ogtorguin yanz buriin jiguurten shuvuudyg buteej, Adam tedgeeriig herhen yaaj nerlehiig uzeheer tedniig tuund avchirj ogchee. Tegeed amitan burd Adamyn ogson ner ni tednii ner boljee. **20** Tegeed Adam buh mal adguus, tenger ogtorguin jiguurten shuvuud, heer talyn buh zerleg araataand ner ogchee. Harin Adamd tohiroh tuslagch oldsongui. **21** EZEN Burhan Adamyg gun noiron avtuulj, tuuniig untaj baih zuur ni havirgaas ni negiig sugalj avaad, ormyg ni mahaar boglojee. **22** EZEN Burhan Adamaas avsan ter havirgaaraa emegtei hun buteegeed, tuuniigee Adamd avchirjogov. **23** Adam — Ene bol yasnaas mini avsan yas, Mahnaas mini tasalsan mah bogood Tuuniig Eregtei hunees gargaj avsan tul Emegtei gej nerleye gej heljee. **24** Iim uchraas er hun etseg ehee orhiod, ehnerteigee

niilen, ter hoyor negen biye boloh ajguu. **25** Hun ba tuunii ehner hoyoulaa nutsngen baisan bogood ted ogt ichsengui.

Ehleh 3

3:1 EZEN Burhany buteesen alivaa heeriin zerleg amitdyn dotroos mogoi hamgiin iluu zalitai baijee. Ter mogoi — Ta nart ene tsetserlegt baigaa buh modny jimsnees idej bolohgui gej Burhan uneheer helsen uu? hemeen emegteigees asuujee. **2** Ter emegtei mogoid handaj — Bid ene tsetserleg deh modny jimsnees idej bolno. **3** Harin tsetserlegiin gold baigaa modny jimsnii tuhaid Burhan "Ta nar tuunees buu id, bas tuund buu hur, tegvel ta nar uhne" gej aildsan hemejee. **4** Ter mogoi emegteid — Ta nar yeroosoo uhehgui. **5** Ta nar tuunees idsen ter odortoo l nud chini neegden, Burhan shig bolj, sain muug medeh bolno gedgiig Burhan meddeg bilee gejee. **6** Tegeed ter modny jims idehed amttai, harahad taalamjtai, oyuun uhaanyg ni zadalmaar baisnyg ter emegtei uzeed, tuunees avch idjee. Ter bas oorteigoo hamt baisan nohortoo ogch, ter ch idjee. **7** Tegeed ter hoyoryn nud neegdej, hoyoulaa nutsngen baigaagaa medeed, injir modny navchsyg hoorond ni holboj, oorsoddoo belhemj hijjee. **8** Odriin seruund EZEN Burhany tsetserleg dunduur alhaj yavaa chimeeg sonsood, er hun ehner teigee hoyoul EZEN Burhany orshihuigaas tsetserlegiin modon dator nuugdjee. **9** Getel EZEN Burhan huniig duudaj, — Chi haa baina ve? gesend **10** tereer — Bi Tany duug tsetserleg dator sonsood, nutsngen baisan uchir aij, ooriigoo nuusan yum gej helev. **11** Tegtel Ter — Chamaig nutsngen baisnyg hen chamd helsen be? Buu id gej minii chamd tushaasan ter modny jimsnees chi idsen uu? gej asuusand **12** hun — Nadtai hamt bailgahaar Tany nadad ogson ter emegtei nadad ter modny jimsnees ogson. Tegeed bi idsen gej helev. **13** EZEN Burhan ter emegteid — Chi yaaj baigaa chini ene ve? gesend ter emegtei — Ter mogoi namaig mehelsnees bolood bi idsen gev. **14** EZEN Burhan ter mogoid handaj, — Chi iim hereg hiisen uchir Hamag mal adguus hiigeed Heer talyn hamag zerleg amitdaas iluugeer haraagdsan boloi. Chi hevliigeeree molhoj, Nasan turshdaa toos shoroo ideh bolno. **15** Bi chamaig ter emegteitei os

honzontoi, Bas chinii ur huuhdiig ter emegtein ur huuhedtei os honzontoi bolgoh bolno. Ter emegtein ur huuhed chinii tolgoig nyatsalj, chi tuunii osgiig nyatslah bolno geed **16** bas emegteid — Bi chinii jiremsnii zovlong ulemj ihesgej, Chi ih zovlontoigoor huuhed toruuleh bolno. Chi er nohriig husen moroodoj, Er nohor chini chamaig zahirna gev. **17** Adamd handan — Chi ehneriinhee ugiig sonsoj, "Buu id!" gej Minii chamd tushaasan modnoos idsen uchir Chamaas bolj gazart haraalhurch, Chi nasan turshdaa zutgej bajj urgatsyg ni ideh bolno. **18** Gazar chamd zanguu ba halgaig urguulna. Chi tarialangiin talbaigaas nogoo ideh bolno. **19** Chi gazar shoroondoo ergej ochih hurtlee Duhnnyhaa holsiig dusluulan bajj hooloo olj idne. Uchir ni chamaig gazar shoroonoos avsan. Chi toos shoroo tul toos shoroondoo butsj ochih bolno gejee. **20** Hun ehnerree Yeva gej nerlejee. Uchir ni ter amid buhnii eh bolson ajee. **21** EZEN Burhan Adam ba tuunii ehner zoriulj, arisan deel hijj omsojee. **22** EZEN Burhan — Uzegtun! Ene hun odoo sain muug medeh talaaraa bidnii negen adil bolson. Ter odoo garaa sungan, bas amiin modny jimsnees avch ideed, monh naslah vii hemeen aildjee. **23** EZEN Burhan huniig ooriig ni gargaj avsan gazar shoroog hagaluulahaar Yedyen tsetserlegees gargan yavuuljee. **24** Tegeed Burhan ter huniig hooj gargaad, amiin mod uruu hotloh zamyg hangaaluulahaar Yedyen tsetserlegiin zuun tald horubuud bolon zug burd ergeldeg galt ildiig bairluulan tavijee.

Ehleh 4

4:1 Adam ehner Yevataigaa untaj, Yeva ni jiremslen, Kainyg toruulj, — EZENii yerooleer bi huutei bolloo gej helev. **2** Dahiad tereer Kainy duu Abyelyg toruuljee. Tegeed Abyel ni honichin, Kain ni tariachin boljee. **3** Hojim ni Kaingazraas avsan ur jimsneese EZENd orgol bolgon barijee. **4** Abyel bas honin surgiinhee anhny tol bolon tuuniihee ooh tosnoos orgojee. EZEN Abyelyg bolon tuunii orgoliig oishoon huleen avsan bolovch, **5** Kainyg bolon tuunii orgoliig oishoosongui. Kain ihed uurlan, uruu tsarailav. **6** EZEN Kaind handaj — Chi yuund uurlana ve? Yuuny uchir uruu tsarilaad baigaa yum be? **7** Herev chi sainyg uildvel terguunee orgoh

bish uu? Herev chi sainyg hiihgui bol gem nugel uuden deer chini geten, nugel hilents chamaig husevch, chi tuuniig diileh yostoi. **8** Kain duu Abyeltaigaa yarijee. Daraa ni heer tald baihdaa duu Abyel uruugaa dairch, tuuniig alav. **9** EZEN — Chinii duu Abyel haana baina? gej Kainaas asuuhad Kain — Bi medehgui. Bi duuginhee hargalzagch yum uu? gej hariulav. **10** EZEN — Chi yuu hiichihev ee? Chinii duugin tsus gazraas Nad uruu hashhirsch baina. **11** Gazar amaa angaij, chinii garaas duugin chini tsusyg avsan tul chamd gazraas haraal hurch, **12** chamaig gazar hagalahad gazar chamd dahin ur jimsee hairlahgui. Chi gazar delhii deer heren tenuuchlegch bolno gev. **13** Kain EZENd handaj, — Minii yal shiitgel het hund uchir bi daaj davj chadahgui. **14** Ta onoodor namaig gazryn horsnoos zailuulj baigaa uchir bi Tany haraanaas dald orj, gazraar heren tenuuchlegch bolno. Nadtai uulzsan hen bolovch namaigalna gejee. **15** EZEN tuund handaj — Tiim uchraas chamaig alsan hen bolovch doloo dahin iluu hund shiitgel huleeh bolno gej heleed, Kaind temdeg tavij, tuuntei uulzsan hen ch tuuniig alahgui bolgov. **16** Kain EZENii orshihuigaas yavj, Yedyenii zuun tald orshih Nod gedeg gazart nutaglan suuh bolov. **17** Kain ehner teigee untaj, ehner ni jiremselj, Yenohyg toruulev. Kain hot baiguulj, tuuniigee huuginhee nereer Yenoh gej nerlev. **18** Yenoh Iradyg toruulj, Iradaas Myehuiayel, Myehuiayel Myetushayelyg toruulj, Myetushayel Lamyehyg toruuljee. **19** Lamyeh hoyor ehner avchee. Negiinh ni ner Ada, nogoogiinh ni ner Zilla boloi. **20** Adagaas labal torjee. Tereer gert suuj, malchdyn deed ovog bolov. **21** Tuunii duugin neriig labal gedeg baijee. Tereer bosoo yatgachin ba limbe hogjimchdiin deed ovog bolov. **22** Zilla bas Tubalkainyg toruuljee. Tereer hurel ba tomroor yanz buriin edlel hiideg darhan boljee. Tubalkainy ohin duug ni Naama gedeg yum. **23** Lamyeh ehneruuddee handan — Ada, Zilla, minii duu hooloig sonsotsgoo! Lamyehyn ehneruuddee, minii ugiig sonsotsgoo! Namaig sharhduulsny toloo bi negen huniig alchihlaa, Namaig gemteesnii toloo negen zaluug alchihlaa. **24** Kainy toloo noogdoh yal shiitgel doloo dahin iluu ih bol, Lamyehyn toloo noogdoh yal shiitgel dalan doloo dahin iluu ih baih bolno gev. **25** Adam ehner teigee dahin untaad, ehner ni huu toruulj tuuniig Syet gej nerlev. — Burhan nadad

Kainy alsan Abyelyn orond oor neg ur hairlalaa gev. **26** Syet bas neg huutei bolj, tuuniig Yenosh gej nerlev. Ter tsagaas ehlen humuus EZENii neriig duudah boljee.

Ehlel 5

5:1 Adamyn udam ugsaanyhny tuuh ni iim ajguu. Burhan huniig buteehdee Burhany dur torhoor **2** eregtei, emegtei huniig buteejee. Tednii buteegdsen odor Burhan tedend yerool hairlan, tedniig hun hemeen nerlejee. **3** Adam zuun guchin jil nasalj, ooriinhoo torhte, ooriinhoo durtei adilhan huu toruulj, tuuniig Syet hemeen nerlev. **4** Adam Syetiig torsnoos hoish naiman zuun jil amidarch, bas ur huuhdudtei boljee. **5** Adam yeson zuun guchin jil naslaad uhev. **6** Syet zuun tavan nastaidaa Yenoshiig toruuljee. **7** Yenoshiig toruulsnees hoish Syet naiman zuun doloon jil amidarch, ur huuhdudtei boljee. **8** Syet yeson zuun arvan hoyor jil naslaad uhev. **9** Yenosh yeren nastaidaa Kyenanyg toruuljee. **10** Kyenanyg toruulsnees hoish Yenosh naiman zuun arvan tavan jil amidarch, ur huuhdudtei boljee. **11** Yenosh yeson zuun tavan jil naslaad uhev. **12** Kyenan dalan nastaidaa Mahalalyelyg toruuljee. **13** Kyenan Mahalalyelyg toruulsnees hoish naiman zuun dochin jil amidarch, ur huuhdudtei bolov. **14** Kyenan yeson zuun arvan jil naslaad uhjee. **15** Mahalalyel jaran tavan nastaidaa Iaryedyg tyeruuljee. **16** Mahalalyel Iaryedyg toruulsnees hoish naiman zuun guchin jil amidarch, ur huuhdudtei bolov. **17** Mahalalyel naiman zuun yeren tav naslaad uhjee. **18** Iaryed zuun jaran hoyor nastaidaa Yenohyg toruuljee. **19** Iaryed Yenohyg toruulsnees hoish naiman zuun jil amidarch, ur huuhdudtei bolov. **20** Iaryed yeson zuun jaran hoyor naslaad uhjee. **21** Yenoh jaran tavan nastaidaa Myetusyelag toruuljee. **22** Myetusyelag toruulsnees hoish Yenoh gurban zuun jil Burhantai hamt yavj, ur huuhdudtei boljee. **23** Yenoh gurban zuun jaran tav naslav. **24** Yenoh Burhantai hamt yavj baisan ba Burhan tuuniig avch yavsan uchir tereer delhiid baisangui. **25** Myetusyela zuun nayan doloon nastaidaa Lamyehyg toruuljee. **26** Lamyehyg toruulsnees hoish Myetusyela doloon zuun nayan hoyor jil amidarch, ur huuhdudtei boljee. **27** Myetusyela

yeson zuun jaran yes naslaad uhev. **28** Lamyeh zuun nayan hoyor nastaidaa huu toruuljee. **29** Lamyeh tuuniig Noa gej nerleed "EZENii haraasan gazar shoroog hagalah hund huchir ajil bolon garyn maani hund hodolmoroos ene huubidniig amraana" gej heljee. **30** Noag toruulsnees hoish Lamyeh tavan zuun yeren tavan jil amidarch, ur huuhduudtei boljee. **31** Lamyeh doloon zuun dalan doloo naslaad uhev. **32** Noa tavan zuun nas nasalsny daraa Shyem, Ham, Iafyetyg toruuljee.

Ehlel 6

6:1 Gazar deer hun onor otgon bolj ehlen tedend ohid toroh bolson uyed **2** Burhany hovguud hunii ohidyn goo uzesgeleng uzeed, tednees songoson bolgonoo ehner bolgov. **3** Tegehed EZEN — Minii Suns huntei uurd hamt orshihgui bolno. Uchir ni hun bol mahan biye yum. Harin tednii odruid ni neg zuun horin jil bolno gejee. **4** Ter uyed gazar delhii deer Nyefilim baisan bogood tuunii daraa ch bas Burhany hovguud hunii ohidyg avch, huuhed toruuljee. Tedgeer ni huchtei, baatarlag, ert tsagiin aldart humuus baijee. **5** EZEN delhii deerh humuusiin buzard gem ni ulemj ih, bas tednii setgel sanaa, husel bodol buhen ni yamagt muuhai bolsnyg haraad, **6** Ooroo huniig gazar deer buteesendee haramsan, setgel zurhdee gashuudav. **7** EZEN — Bi tedniig buteesendee haramsaj baigaa uchir Ooriin buteesen huniig gazryn horsnoos archin zailuulahdaa hunees avahuulaad mal adguus, molhogchid, jiguurten shuvuudyg ch hurtel uldeehgui gej helev. **8** Harin Noa EZENii melmiid taallyg oljee. **9** Noagiin udam ugsaa iim boloi. Noa bol zov shudarga, ooriin uyeiinhnii dund gem zemgui hun baiv. **10** Tereer Burhantai hamt yavj, gurvan huu toruulsen ba tedgeer ni Shyem, Ham, Iafyet boloi. **11** Ter tsagt Burhany omno gazar delhii zavharch, delhii huchirhiilleer duurev. **12** Burhanyg harahad delhii ni zavhrald avtsan baijee. Uchir ni delhii deerh mah tsustai buhnii uil yavdal evdren zavharchee. **13** Burhan Noad handan — Gazar delhii mah tsustai buhnees bolj huchirhiilleer duurch baigaa uchir etssiinh ni odor Minii omno bolj, Bi tedniig gazartai ni hamt ustgana. **14** Chi hush modoor oortoo hovogch avdar hij, tuun dotroo tasalgaanuud gargaj, dotor

gadargui davirhai turh. **15** Chi uuniig yaaj hiih ve gevel, Hovogch avdryn urt ni gurvan zuun tohoi, orgon ni tavin tohoi, ondor ni guchin tohoi baina. **16** Hovogch avdartaa gegeevch hiihdee avdryn oroigoos neg tohoin dottor hiine. Bas hovogch avdryn hajuu tald haalga gargana. Chi avdryg deed, dund, dood davhar buhii hiine. **17** Bi gazar delhiid uyer buulgaj, tengeriin doorh amin amisgaatai biyeten buhniig ustgana. Gazar delhii deer baigaa buhen uhne. **18** Harin Bi chamtai geree baiguulj, chi ooriin hovguud, ehner, beruudtei hamt ter hovogch avdart oroh bolno. **19** Chi oorteigoo hamt amid uldeehiin tuld mah tsustai amitan buhnees er, emiig hos hosoor ni hovogch avdart avaachij oruul. **20** Amid uldehiin tuld jiguurten shuvuud torol torloos, adguus amitad torol torloos, hamag gazraar molhogchid torol torloosoo hos hosooroo chamd ochih bolno. **21** Chi ideh buh hool hunsee oortoo avch hadgal. Ter ni chinii bolon tedgeeriin hool bolno gejee. **22** Noa tiinhuu uildej, Burhany oort ni tushaasan buhniig yosoor guitsetgejee.

Ehleh 7

7:1 EZEN Noad handaj — Ene uyeiinhnii dotroos chi Minii omno zov shudarga baigaag Bi harsan uchraas chi bolon chinii buh ger buliinhen ene hovogch avdart or. **2** Chi buh tsever amitny torol burees doloo doloog er emeer ni, buzar amitny torol burees hoyor hoyoryg er emeer ni oortoo av. **3** Bas buh gazar delhii deer ur udmyg ni amid uldeehiin tuld tenger ogtorguin jiguurten shuvuudyn torol burees doloo doloog er emeer ni av. **4** Odoogoos doloo honogiin daraa Bi dochin odor, dochin shoniin tursh boroo oruulj, ooriinhoo buteesen amitai buhniig gazryn horsnoos archina gev. **5** Noa oort ni EZENii tushaasan yosoor buhniig hijee. **6** Delhii deer uyer bolohod Noa zurgaan zuun nastai bailaa. **7** Noa ni hovguud, ehner, beruudteigee hamt uyeriin usny ulmaas hovogch avdartaa orjee. **8** Tsever amitad, buzar amitad, shuvuud bolon gazraar molhogch buhen **9** Burhany Noad tushaasan yosoor er em, hos hosooroo Noad ochij, hovogch avdart ni orjee. **10** Tegeed doloo honogiin daraa delhiid uyeriin usbuuv. **11** Noag zurgaan zuun nas hursen ter jiliin hoyor dahi saryn arvan doloony odor

gazryn gunii buh bulag asar iheer orgilj, tengeriin usny haalt neegdjee. **12** Dochin odor, dochin shoniin tursh delhii deer boroo asgarav. **13** Yag ter odortoo Noa, tuunii hovguud Shyem, Ham, Iafyet, Noagiin ehner bolon gurvan ber ni hovogch avdartaa orov. **14** Mon ted bolon buh araatan amitad torol torloooroo, buh mal adguus torol torloooroo, buh gazraar molhogch torol torloooroo, buh jiguurten shuvuud torol torloooroo, **15** amin amisgaatai hamag biyeten hos hosooroo Noad ochij, hovogch avdart ni orjee. **16** Orson bolgon ni buh mahan biyetnii er em baiv. Burhany Noad tushaasan yosoor hovogch avdart orsond EZEN tuunii araas haajee. **17** Gazar delhii deer dochin honog uyer buuj, us nemegdehed, hovogch avdar gazraas deesh hovon garch irev. **18** Us ulam ihsen, gazar deeguur byalhan halij, hovogch avdar usny mandal deer hovj baiv. **19** Gazar delhii deerh us ulam huchtei halij, tengeriin doorh ondor uuls butd usaar burhegdjee. **20** Us arvan tavan tohoi deesh orgogdoj, uuls usaar burhegdjee. **21** Gazar delhii deerh hodlogch hamag amitan: jiguurten shuvuu, mal adguus, an araatan, gazraar molhogch buhen hiigeed buh hun torolhton uhjee. **22** Huurai gazar deerh hamartaai amiin sunsnii amisgaatai buhen uhev. **23** Ingeed Tereer huntorolhtnoos avahuulaad araatan amitad, gazraar molhogch, tenger ogtorguin jiguurten shuvuud hurtel gazar deerh hamag amitnyg archin zailuulsan bogood ted bugd gazryn horsnoos archigdjee. Gagtshuu Noa bolon tuuntei hamt hovogch avdart baigsad l uldjee. **24** Us zuun tavin honogiin tursh delhii deer halij baiv.

Ehleh 8

8:1 Burhan Noa bolon tuuntei hamt hovogch avdart baisan buh araatan amitan hiigeed mal adguusyg sanav. Burhan gazar delhii deer salhi salhiluulsand us tatarchee. **2** Gazryn gunii bulag hiigeed tengeriin usny haalt haagdaj, tengerees orj baisan boroo zogsloo. **3** Us ni gazar delhiigees tatran tatarsaar zuun tavin honog bolood bagasjee. **4** Doldugaar saryn arvan doloony odor ongots Ararat uuland togtov. **5** Us aravdugaar sar hurtel tatran tatarsaar aravdugaar saryn negnii odor uulsyn orgil haragdah bolloo. **6** Doch honogiin daraa Noa hovogch avdart hiisen gegeevechee

neen, **7** negen hereeg gadagsh gargaj tavihad ter heree gazar delhiig huurai boltol naash tsaash nisseer baijee. **8** Tereer gazryn horsnoos us tatarsan esehiig medehiin tuld bas negen tagtaag gargaj nisgejee. **9** Getel gazryn gadarga buhleeree ustai baisan tul ter tagtaa hol tavih gazar ololgui tuun uruu hovogch avdartaa butsj irev. Noa garaa sungan, tuuniig tosoj avaad, hovogch avdartaa oruuljee. **10** Tereer bas neg doloo honog huleegeed, nogooh tagtaagaa hovogch avdraas dahin gargalaa. **11** Tagtaa ni udesh tuun deer butsj irehdee amandaa chidun modny shinehen nahia zuusan baijee. Ingeed Noa gazryn us tatarsnyg medjee. **12** Tegeed bas neg doloo honog huleegeed, monooh tagtaag gargaj tavisand ahin tuun uruu ergej irsengui. **13** Zurgaan zuun neg deh jiliin negdugeer saryn negnii odor gazryn gadarga deerh us tatarsan baiv. Tegeed Noag hovogch avdrynhaa deevriig avaad harahad gazryn gadarga hediine huurai bolson bailaa. **14** Hoyordugaar saryn horin doloony odor gazar hatsan baiv. **15** Burhan Noad — **16** Chi ehner, hovguud, beruudee avaad hovogch avdraasaa gar. **17** Chi oorteigoo hamt baigaa buh mah, tsustai amitan: jiguurten shuvuud, mal adguus, gazraar molhogchid bugdiig gargaj iregtun. Ingesneer tedgeer amitad gazar deer urjin olshroh bolno! gev. **18** Tegeed Noa hovguud, ehner, beruudee avaad garch irjee. **19** Buh araatan amitan, buh molhogch, buh jiguurten shuvuu, delhii deerh hamag hodlogchid torol torlooroo hovogch avdraas garchee. **20** Noa EZENd zoriulan tahilyn shiree bosgoj, buh tsever amitad, buh tsever shuvuudaas avaad, tahilyn shireen deer shataalt tahil orgov. **21** Tegehed EZEN taalamjit anhiluun uneriig taashaan soyorhoj, dotroo aildsan ni — Bi hun torolhtnoos bolj gazryg dahin hezee ch haraahgui. Hunii zurhnii handlaga ni bur bagaas ni buzar muu baidag. Bi hamag amitnyg uridynh shigee dahin hezee ch ustgahgui. **22** Gazar delhii baisan tsagt Taria tarih ba urgats huraah, Huiten ba haluun, Zun ba ovol, Odor ba shono tasraltgui urgelijleh bolno gejee.

Ehlel 9

9:1 Burhan, Noag bolon tuunii hovguudiig yeroon, tedend — Ta nar olon ur huuhedtei, onor otgon bolj, gazar delhiig duurgegtun. **2** Gazar delhii

deerh araatan amitan buhen, ogtorguin jiguurten shuvuu buhen, gazraar molhogch buhen, dalain zagas jaraahai buhen ta naraas aij emeene. Ted ta naryn gart oroh bolno. **3** Alivaa amid amitan ta naryn hool huns bolno. Bi ta nart urgamal nogoog ogson shigee odoo bi ene buhniig ta nart ogch baina. **4** Ta nar zovhon mahyg ami ni boloh tsustai ni idej bolohgui. **5** Tegvel Bi ta naryn tsus, amin tsusyg zaaval nehne. Amitan burees ch bi tuuniig nehne. Hun hiigeed hunii ah duu burees ch nehne. **6** Hen hunii tsusyg ursgana, Tuunii tsusyg hun ursgana. Uchir ni Burhan Ooriin dureer huniig buteejee. **7** Ta nar olon ur huuhedtei onor otgon bolj, Gazar delhiigeer duurch, urjin osogtun gejee. **8** Burhan Noa bolon tuuntei hamt baisan hovguuded ni oгуулруун — **9** Bi Ooriinhoo gereeg ta nartai болон та naryn ur huuhedtei, **10** bas ta nartai hamt baisan buh amitan, jiguurten shuvuud, mal adguus, gazryn buh amitan, hovogch avdraas garsan buhentei buyuu delhii deerh buh araatan amitantai baiguulna. **11** Bi ta nartai gereeg baiguulna. Hamag amitnyg dahin hezee ch uyeriin usand ustgahgui. Gazar delhiig suiruuleh uyer dahin hezee ch bolohgui. **12** Burhan — Ene бол та nartai болон та nartai hamt baigaa buh amitantai uyeiin uyed baiguulah Minii gereenii temdeg boloi. **13** Bi uulend solongoo tatuulj, ter ni Minii delhiitei baiguulsan gereenii temdeg болно. **14** Namaig gazar deer uul huralduulahad, ter uulen deer solongo haragdahad, **15** Bi Minii болон та naryn, mah tsustai buh amitny hoorond baiguulsan ooriin gereeg sanan dursah болно. Us dahin hezee ch mah tsustai buhniig ustgah uyer bolohgui. **16** Uulen deer solongo tatahyg Bi haraad, Burhan Minii болон delhii deerh mah tsustai hamag amitny hoorond baiguulsan monhiin gereegee sanan dursah болно gev. **17** Burhan Noad — Ene бол Minii болон delhii deerh hamag amitny hoorond Minii baiguulsan gereenii temdeg болно gev. **18** Hovogch avdraas garch irsen Noagiin hovguud ni Shyem, Ham, Iafyet nar bogood Ham ni Kanaany etseg boloi. **19** Ted бол Noagiin gurvan hovguun bogood humuus tednees garch delhii deeguур tarhsan ajee. **20** Noa тарялэгийн ажил эрхэлж, усан узмин мод тарялжээ. **21** Уunii daraa tereer усан узминhee darsnaas ууж согтоод, майхан dotроо nutsген байв. **22** Kanaany etseg Ham etsgiinhee nutsген baigaag haraad, gadaa garch, hoyor ahдаа heljee. **23** Shyem, Iafyet hoyor neg deel avch, moron

deeree nomrood, ar tiishee uharsaar etsgiinhee nutsgen biyed nomorgood, nutsgen baidlyg ni harahguin tuld nudee buruulav. **24** Noagiin sogtuu ni garch, ooriinh ni toloo бага huuginhee yuu hiisniig medeed — **25** Kanaanyg haraal idej, Ter ah narynhaa boolynbool boloh boltugai gejee. **26** Bas tereer — Shyemiin Burhan EZENiig bi magtya. Kanaan Shyemiin bool boloh boltugai. **27** Burhan Iafyetyg aguu ih bolgoj, Iafyetyg Shyemiin asart amidruulj, Kanaan tuunii bool boloh boltugai! gejee. **28** Noa uyer bolsnoos hoish gurban zuun tavin jil naslaad, **29** yeson zuun tavin nasandaa uhev.

Ehlel 10

10:1 Noagiin hovguud boloh Shyem, Ham, Iafyet naryn ur udam ni iim ajee. Uyer bolsnoos hoish ted hovguud toruulev. **2** Iafyetyg hovguud ni Gomyer, Magog, Madai, Iavan, Tubal, Myeshyeh, Tiras nar boloi. **3** Gomyeryn hovguud ni Ashkyenaz, Rifat, Togarma boloi. **4** Iavany hovguud ni Yelisha, Tarshish, Kittim, Dodanim boloi. **5** Tednees oor oorsdiin hel yaria, oorsdiin urguudyn daguu uls undestneeree tus tus dalain ereg orchmyn gazar nutgaar orshin suuj baijee. **6** Hamyn hovguud ni Kush, Mizraim, Put, Kanaan nar boloi. **7** Kushiin hovguud ni Syeba, Havila, Sabta, Raama, Sabtyeka nar boloi. Raamagiin hovguud ni Shyeba, Dyedan nar boloi. **8** Kush ni Nimrodyg toruulsen bogood ter ni gazar delhii deerh huchirheg negen boljee. **9** Tereer EZENii omno huch chadaltai anchin baiv. Tiimees "EZENii omno chadaltai anchin Nimrod shig" gesen yaria bii boljee. **10** Tuunii haanchlal ni Shinaryn gazar nutag dahi Babyel, Yeryeh, Akkad, Kalnyegaas eheljee. **11** Tereer ter nutgaasaa Assirid hurch ohood, Ninyevye, RyehobotIr bolon Kalag baiguulj, **12** Ninyevye bolon Kala hoyoryn hoorondoh Ryesyen hemeeh ih hotyg baiguuljee. **13** Mizraim ni ludchuud, anamchuud, lyehabchuud, naftuhchuud, **14** patruschuud, kasluchuud (tednees filistchuud ni garchee), kaftorchuudyn etseg bolov. **15** Kanaan ni uugan huu Sidon bolon Hyetiig toruulj, **16** mon iyebuschuud, amorichuud, girgashchuud, **17** hivichuud, arkichuud, sinchuud, **18** arvadchuud, zyemarchuud, hamatchuudyn ovog deedsiig

toruuljee. Tuunii daraa Kanaany urguud orgonoor tarhav. **19** Kanaany hilhyazgaar Sidonoos ehleed, Gyeraryg dairan Gaz hurtel, bas Sodom, Gomorra, Adma, Zyeboiimyng ongorch, Lasha hurtel urgelijij baijee. **20** Tedgeer ni urguud, hel ayalguugaaraa, gazar nutgaaraa, undes ugsaagaaraa Hamyn ur udmynhan boloi. **21** Shyem ni Yebyeriin buh ur udmyn ovog bolon Iafyetyng ah bogood tuund ch mon huuhduud torjee. **22** Shyemiin hovguud ni Yelam, Ashur, Arpahshad, Lud, Aram nar boloi. **23** Aramyn hovguud ni Uz, Hul, Gyetyer, Mash nar boloi. **24** Arpahshad ni Shyelag toruulj, Shyela ni Yebyeriig toruuljee. **25** Yebyert hoyor hovguun torson bogood neg ni delhii huvaagdah ter uyed torson uchir tuund Pyelyeg gedeg ner ogchee. Pyelyegiin duugiin ner ni Ioktan boloi. **26** Ioktan ni Almodad, Shyelyef, Hazarmavyet, Iyera, **27** Hadoram, Uzal, Dikla, **28** Obal, Abimayel, Shyeba, **29** Ofir, Havila, Iobab naryg toruulsen bogood ted tsum Ioktany hovguud boloi. **30** Tednii orshin suuh gazar ni Myeshagaas ehleed Syefar hureh zamyn zuun talyn uuls bolno. **31** Tedgeer ni urguudaaraa, hel ayalguugaaraa, gazar nutgaaraa, undestneeree Shyemiin ur udmynhan boloi. **32** Tednii ugiin bichguudiinh ni daguu uls undestnuudeeree Noagiin urguud yum. Ednees uyer bolsnoos hoish gazar delhii deer undestnuud tarhjee.

Ehlel 11

11:1 Buh delhii neg heltei, neg ayalguutai bailaa. **2** Ted dorno zug uruu nuuj, Shinaryn hondii tal gazryg olj, tendee nutagshin suurishjee. **3** Ted biye biyedee — Toosgo tsohij, tuuniigee buren guitsed boltol ni shataatsgaaya gej heleed, chuluuny orond toosgo, shavryn orond davirhai hereglejee. **4** Tegeed ted — Za, bid hot bolon tengert tulam oroitoi ondor tsamhag barij baiguulan, neree aldarshuultsgaaya. Es tegvees bid buh delhii deer tarj butrah bolno gej heleltsjee. **5** EZEN hunii hovguudiin barij baiguulsan hot ba tsamhgiig uzeheer buuj irjee. **6** EZEN aildsan ni — Edgeer humuus ni neg undesten, bas neg helten uchir ted uuniig hiiij ehelsen bogood hoishid tednii hiiheer tolovloson yamar ch zuil tednii huvid bolomjtoi bolno. **7** Bid buutsgaaj, tednii heliig tend ni hutgalduulan

samuuruulya. Ingesneer ted biye biyenihee yariag oilgohgui bolno gejee. **8** Tegeed EZEN tedniig tendees buh delhiigeer taraasand ted hot baiguulahaa zogsoojee. **9** EZEN tend buh gazar delhiin heliig hutgalduulan samuuruulsan uchir tuuniig Babyel gej nerlev. EZEN tendees tedniig buh delhii dayaar taraalaa. **10** Shyemiin ur udam iim boloi. Shyem zuun nastaidaa buyuu uyer bolsnoos hoish hoyor jiliin daraa Arpahshadyg toruuljee. **11** Tereer Arpahshadyg toruulsnees hoish tavan zuu nasalj, ur huuhduudtei bolov. **12** Arpahshad guchin tavan nastaidaa Shyelag toruuljee. **13** Tereer Shyelag toruulsneese hoish dorvon zuun guch nasalj, ur huuhduudtei boljee. **14** Shyela guchin nastaidaa Yebyeriig toruulev. **15** Tereer Yebyeriig toruulsnees hoish dorvon zuun gurav nasalj, mon l ur huuhduudtei boljee. **16** Yebyer guchin dorvon nastaidaa Pyelyegiig toruulev. **17** Tereer Pyelyegiig toruulsnees hoish dorvon zuun guch nasalj, ur huuhduudtei boljee. **18** Pyelyeg guchin nastaidaa Ryeug toruuljee. **19** Ryeug toruulsnees hoish tereer, hoyor zuun yes nasalj, ur huuhduudtei boljee. **20** Ryeu guchin hoyor nastaidaa Syerugiig toruulev. **21** Syerugiig toruulsnees hoish tereer hoyor zuun doloo nasalj, ur huuhduudtei boljee. **22** Syerug guchin nastaidaa Nahoryg toruuljee. **23** Tereer Nahoryg toruulsnees hoish hoyor zuu nasalj, ur huuhduudtei boljee. **24** Nahor horin yeson nastaidaa Tyerag toruulev. **25** Tereer Tyerag toruulsnees hoish zuun arvan yes nasalj, ur huuhduudtei boljee. **26** Tyera dalan nastaidaa Abram, Nahor, Haran gurvyg toruuljee. **27** Tyeragiin ur udam iim boloi. Tyera ni Abram, Nahor, Haran gurvyg toruulj, Haran ni Lotyg toruuljee. **28** Haran ni etseg Tyeragaas omno ooriin torson gazar Haldyein Urt uhev. **29** Tegeed Abram, Nahor hoyor ehner avtsgaajee. Abramyn ehner ni Sarai, Nahoryn ehner ni Harany ohin Milka baiv. Haran ni Milkagiinetseg bolon Iskagiin etseg boloi. **30** Sarai huuser em baisan uchir huuhedgui bailaa. **31** Tyera ni huu Abram, ooriin ach huu boloh Harany huu Lot bolon ooriin ber, Abramyn ehner, Sarai naryg avch, hamtdaa Haldyein Uraas Kanaan nutgiig zorin hodlood, Harand irj, tendee suujee. **32** Tyera hoyor zuun tav naslaad, Harand uhev.

12:1 EZEN Abramd aildsan ni — Chi torson nutgaa, Torol sadangaa, Etsgiinhee geriig orhij, Minii chamd zaaj yegoh gazar uruu yav. **2** Bi chamaig augaa ih undesten bolgoj, Chamaig yeroon, Aldar neriig chini augaa ih bolgono. Tegeed chi yerooliin undes bolno. **3** Chamaig yeroogchdiig Bi yerooj, Chamaig haraagch negniig Bi haraana. Gazar delhii deerh buh undesten chamaar damjuulan yeroogdono gev. **4** Tegeed Abram EZENii helsen yosoor yavjee. Lot ch bas hamt yavav. Abram Haranaas garch yavahdaa dalan tavan nastai baijee. **5** Abram ooriin ehner Sarai, ach duu Lot bolon Haraand baihdaa tsugluulsan buh ed yums, olj avsan humuusee avaad yavjee. Tegeed ted Kanaan nutgiig zorin garaad, ter gazartaa orj irev. **6** Abram ter gazryg tuulan, Shyehyem nutagt baigaa Moryegiin tsars modond hurev. Ter uyed kanaanchuud ter gazart nutaglan suuj baijee. **7** EZEN Abramd uzegden — Bi chinii ur huuhduuded ene nutgiig ogiye gej aildav. Tegeed Abram oort ni uzegdsen EZEND zoriulan tend tahilyn shiree bosgojee. **8** Tendeese Byetyeliin zuun talyn uul uruu hodolj, Byetyeles zuun tiish, Aigiin baruun tald maihnaa bosgojee. Tereer tend EZEND zoriulan tahilyn shireeg bosgoj, EZENii neriig duudav. **9** Tegeed Abram tsaash hodolj, ulmaar Nyegyev uruu odjee. **10** Ter gazart gan bolson uchir Abram Yegipyeted tur suuhaar tiishee ochiv. Ter nutag mash ih gantai baijee. **11** Tereer Yegipyeted oirtoj ireh uyedee ehner Saraidaa oguulruun — Chi bol uzesgelentei saihaan busgui gedgiig bi medne. **12** Yegipyetchuud chamaig haraad, "Ene bol tuunii ehner baina" gej heleed namaig alj, chamaig amid uldeene. **13** Chi ooriigoo minii duu ohin gej helne uu. Tegvel chamaas bolj nadad ayyuul uchrahgui. Minii ami chinii achaar avragdana gejee. **14** Abramyg Yegipyeted ochihod ni yegipyetchuud ter busguin mash ih uzesgelentei saihsnyg harjee. **15** Faraony tushmed ch tuuniig haraad, Faraond magtsand ter busguig Faraony ordond hurgejee. **16** Faraon Abramyg ter busguin toloonoo saihaan bailgaj, Abramd honi, uher, er em iljig, eregtei, emegtei bool, shivegchin, temee ogchee. **17** EZEN Abramyn ehner Saraigaas bolj Faraon hiigeed tuunii ger buliinhend hund gai zovlon uchruulav. **18** Tegeed Faraon Abramyg duudaj — Chi yaagaad nadad ingej handav aa? Chi yaagaad tuuniig ehneree gej nadad helsengui ve? **19** Chi yaagaad tuuniig minii duu

ohin gej helsen yum be? Tiimees tuuniig bi ehneree bolgoj avsan yum. Ehner chini ene baina, odoo avaad yav gev. **20** Faraon ene tuhái humuustee tushaasand ted Abramyg bolon ehneriig ni hamag ed yumsynh ni hamt yavuulav.

Ehlel 13

13:1 Abram ehner bolon hamag ed yumsaa avaad, Lottoi hamt Yegipyetees garch, Nyegyev uruu hodoljee. **2** Abram mal adguus, alt mongo ihteí, mash bayan baijee. **3** Tereer Nyegyeeves garaad Byetyel hurtel ayalj, Byetyel, Ai hoyoryn hoorond urid omno maihnaa bosgoj baisan gazartaa hurch irev. **4** Ter ni tuunii anh tahilyn shiree bosgoson gazar baijee. Tend Abram EZENiig duudav. **5** Abramtai hamt yavsan Lot bas mal sureg, maihantai baisan uchir **6** ter gazar ni tedniig hamt amidrahad hureltsehgui baiv. Tednii ed horongo ulemj arvin baisan uchir neg dor hamtran amidrah argagui boljee. **7** Tiimees Abramyn malchid, Lotyn malchid hoorondoo margaldjee. Bas ter nutagt kanaanchuud bolon pyerizchuud nutaglan suudag bailaa. **8** Abram Lotod — Bid bol ahan duus. Chi bid hoyoryn hoorond, bas tanai, manai malchdyn hoorond margaan buu garag! **9** Chinii omno ene buhgazar baigaa bish uu? Chi nadaas salj yavaach. Herev chamaig zuun tiishee yavbal, bi baruun tiishee yavya. Herev chamaig baruun tiishee yavbal bi zuun tiishee yavya gev. **10** Lot haraagaa orgon, Iordany tal hondiig buh gazartaa us elbegtei, EZENii tsetserleg shig, mon Zoar hurtelh Yegipyetiin nutag shig baihyg harav. Uchir ni ene ni Sodom, Gomorra hoyoryg EZEN ustgahaas omno baiv. **11** Tiimees Lot Iordany tal hondiig buhleer ni oortoo songoj, zuun tiish nuujee. Ted biye biyeesee saltsgaav. **12** Abram Kanaan nutagt amidran suuj, Lot talyn hotuudyn dund suuj, maihnaa nuulgen, Sodomyn oiroltsoo bosgojee. **13** Sodomyn humuus het horon muuhai, EZENii omno ih nugeltei baiv. **14** Lotyg Abramaas salj yavsny daraa EZEN Abramd — Chi haraagaa orgon, odoo baigaa gazraasaa hoid, urd, baruun, zuun zug uruu haragtun. **15** Chamd haragdaj baigaa ter buh gazar nutgiig Bi chamd bolon chinii ur huuhtuuded uurd ogno. **16** Bi bas chinii ur huuhtuudiig

gazar shoroo met bolgono. Herev hun gazar shoroog toolj chaddag bol, chinii ur huuhduudiig ch toolj chadmui. **17** Bosood, ene gazar nutgaar hondlon guld yavj uz. Uchir ni Bi tuuniig chamd ogno» gev. **18** Tegeed Abram maihnaa nuulgej, Hyebrond baigaa Mamryegiin tsars modny derged ochij suugaad, tend EZENd zoriulj tahilyn shiree bosgojee.

Ehlel 14

14:1 Ene uyed Shinaryn haan Amrafyel, Yellasaryn haan Arioh, Yelamyn haan Hyedorlaomyer, Goiimyn haan Tidal nar **2** Sodomyn haan Byera, Gomorragiin haan Birsha, Admagiin haan Shinab, Zyeboiimyn haan Shyemyebyertei, Byelagiin (ter ni Zoar) haantai daitjee. **3** Ed bugdeeree Siddimiin hondiid buyuu odoogiin Davst tengist tsuglartsgaav. **4** Ted Hyedorlaomyert arvan hoyor jil zartslagdaj baigaad, arvan gurav dahi jildee bosjee. **5** Arvan dorov deh jild ni Hyedorlaomyer ba tuunii holbooton haad hodolj, Ashtyerotkarnaimd ryefaimchuudyg, Hamd zuzchuudyg, Shavyekiriataimd yemchuudiig but tsohij, **6** mon tsoliin oiroltsooh Yelparanyg hurtel Syeiriin uuland horichuudyg but tsohiv. **7** Tegeed ted butsj, Yemishpatad (ter ni Kadyesh) hurch ireed, amalyekchuudyn buh gazar nutagt bolon Hazazontamart suuj baisan amorichuudyg but tsohiv. **8** Sodomyn haan, Gomorragiin haan, Admagiin haan, Zyeboiimyn haan, Byela (Zoar) haan hodoltsgooj, Siddimiin hondiid daitsan bogood **9** Yelamyn haan Hyedorlaomyer, Goiimyn haan Tidal, Shinaryn haan Amrafyel, Yellasaryn haan Arioh naryn esreg jagssan buyuu tavan haany esreg dorvon haan garchee. **10** Siddimiin hondii davirhait nuheer duuren baisan bogood Sodom, Gomorragiin haadyg zugtahad tserguud ni tuund unaj, uldsen ni uul uruu zugtatsgaav. **11** Dorvon haan ni Sodom, Gomorragiin hamag ed yums, hool hunsiig bulaaj avaad yavtsgaav. **12** Ted bas Sodomd suuj baisan Abramyn ach duu Lotyg ed yumstai ni hamt bulaan avch odjee. **13** Negen zuttaj bui hun yevryei hun boloh Abramd ochij duulgav. Ter uyed Abram Mamryegiin tsars modny orchim amorichuudyn dund suuj baijee. Mamrye ni Yeshkol, Anyer hoyoryn ah duus bogood ted Abramyn holbooton baijee. **14** Tegeed

Abram ach duugee barigdsanyg sonsood, gert ni torson beltgegdsen gurvan zuun arvan naiman huniig udir dan, Dan hurtel nehen hoojee. **15** Abram ooriinhoo humuusiig tednii esreg huvaaj, shono duleer tedniig but tsohiod, Damaskiin zuun tal dahi Hoba hurtel elden hooj, **16** bulaagdsan ed yums, ach duu Lot bolon tuunii ed yums, emegteichuud, arduud bugdiig ni erguulen avchirjee. **17** Abramyg Hyedorlaomyeryg hamsaatan haadtai ni but tsohiod butsaj irehed ni Sodomyn haan Shavyegiin hondiid (ter ni Haany hondii) tuuniig ugtahaar hurch irev. **18** Salyemyn haan Myelhizyedyek talh, dars avaad garch irjee. Tereer Hamgiin Deed Burhany tahilch baisan bogood **19** Abramyg yerooj oguulruun — Tenger gazryn Ezen, Hamgiin Deed Burhan Abrahamyg yerooh boltugai! **20** Ta naryn daisnyg gart chini tushaasan Hamgiin Deed Burhan magtagdah boltugai! gev. Abram tuund buh yumny aravny negiig ogchee. **21** Sodomyn haan Abramd — Humuusiig nadad og, ed horongiig ni chi ooro av gesend **22** Abram Sodomyn haand — Bi tenger gazryn Ezen, Hamgiin Deed Burhan EZEND **23** bi chinih gegdeh yumnaas yuu ch avahgui, shirheg utas ch yum uu, esvel ulavchny uyaa ch avahgui gej tangaraglasan yum. Chi "Bi Abramyg bayan bolgoson" gej heleh vii. **24** Gagtshuu ene zaluusyn idsen zuil bolon nadtai tsut yavaa Anyer, Yeshkol, Mamrye naryn huvias oor yuu ch avahgui. Ted oorsdiinhoo huviig avag gejee.

Ehlel 15

15:1 Tuunii daraa EZENii ug Abramd uzegdler irj, — Abram aa, buu ai! Bi bol chinii bambai, Chinii shagnal aguu ih bolno gejee. **2** Abram — Ezen BURHAN! Ta nadad yuu hairlahsan bol? Bi ur huuhedgui uchir minii ov zalgamjlagch ni ene Damaskiin Yeliyezyer yum gev. **3** Abram tsaash oguulruun — Ta nadad gants ch ur zayaagaagui. Tiimees gert mini osson hun l minii ov zalgamjlagch bolno gesend **4** EZENii ug tuund irj — Ter hun chinii ov zalgamjlagch bolohgui, harin ooriin chini biyees toroh hun l chinii ov zalgamjlagch bolno geed, **5** tuuniig gadagsh daguulan garaad — Chi tenger ood har, herev oddyg toolj chadvaas tool gev. Ter bas dahin tuund — Chinii ur udam iim olon bolno gev. **6** Tegeed Abram EZEND

itgesend EZEN tuuniig zovt baidald tootsuulav. **7** Tereer tuund — Bi bol chamd ene gazar nutgiig ogch, ovluuleheer chamaig Haldyein Uraas avchirsan EZEN baina gehed, **8** Abram — Ezen BURHAN mini! Bi ene gazryg ovlon avahaa herhen medeh ve? gesend **9** EZEN tuund — Nadad zoriulj gunjin unee, hyazaalan em yamaa, shudlen er honi, huurelzgene, tagtaany angaahai av gev. **10** Abram ter buhniig avch, tedniig hoyor tallan huvaaj, tal buriig ood oodoos ni haruulan tavijee. Harin shuvuug huvaasangui. **11** Mahchin shuvuud tedgeer segen deer buuj irehed, Abram tedniig hoov. **12** Nar shingeh uyeer Abramyg gun noirondoo untaj baital tuner haranhui bolon aimshigt aidas tuuniig nomrov. **13** EZEN Abramd — Chinii ur udmyghan oorsdiinh ni bus nutagt hari humuus bolj, bolood, dorvon jiliin tursh zartslagdaj, darlagdah bolno gedgiig battai medej av. **14** Bi tedniig zartslah undesteng ni shuune. Tuunii daraa chinii ur udam ih ed yumstai garch irne. **15** Harin chi urt naslaad, ovog deedes uruugaa amar taivnaar ochij, yasaa tavih bolno. **16** Dorov deh uyedee chinii ur udam ene nutag uruugaa ergej irne. Uchir ni amorichuudyn gem nugel ni arai duureeguigees ter boloi. **17** Nar shingej haranhui boloh uyed utaat zuuh bolon nogoo huvaagdsan mahnuudygdairan garsan galt bambar uzegdjee. **18** Ter odor EZEN Abramtai geree baiguulj — Bi ene gazryg Yegipyet mornoos ih moron Yevfrat hurtel Chinii ur udmyghand ogson bilee. **19** Ter bol kyenчууд, kyenizчууд, kadmonчууд, **20** hitchууд, pyerizчууд, ryefaimчууд, **21** amorichууд, kanaanchууд, girgashчууд, iyebuschуудyn gazar nutag yum gev.

Ehlel 16

16:1 Abramyn ehner Sarai tuund yamar ch huuhed toruuleegui ajee. Tereer Hagar nertei negen Yegipyet zarts busguitei baiv. **2** Sarai Abramd — EZEN namaig torohiig zovshoorsongui. Tiim uchraas ta minii zarts busguitei untana uu? Bi tuugeer damjuulan huuhedtei bolj magadgui gesend Abram Saraigiin ugend orjee. **3** Abramyg Kanaand arvan jil suusny daraa Abramyn ehner Sarai Hagar gedeg Yegipyet zarts busguigee avchirj, ooriin nohor Abramd tatvar em bolgon ogchee. **4** Tegeed Abram

Hagartai untsand, Hagar jiremslev. Hagar ooriin jiremsen bolsnoo medeed, ooriin ezegteig doromjloh bolov. **5** Sarai Abramd — Minii hiisen aldaa tan deer buuh boltutai! Bi zarts busguigee tany gart ogson. Odoo tereer jiremsen bolsnoo medeed, namaig doromjilj baina. Ta bid hoyoryn hoorondohyg EZEN shuug gev. **6** Abram Saraid — Chinii zarts busgui chinii l gart baina. Chi tuuniig yaamaa baina, tuuniigee l hii gev. Tegeed Sarai Hagartai shiruun haritssand Hagar tuunees zugtaajee. **7** EZENii tenger elch tsoliin negen bulgiin dergedees, Shur hureh zam dahi bulgiin dergedees Hagaryg olj, — **8** Saraigiin zarts busgui Hagar aa! Chi haanaas ireed, haashaa yavj baina ve? gesend tereer — Bi ooriin ezegtei Saraigaas zugtaj yavna gej hariuljee. **9** EZENii tenger elch tuund — Chi ezegteidee butsj ochood, garyn dor ni duulgavartai bai geed, **10** EZENii tenger elch tuund bas — Bi chinii ur huuhduudiig ihed onor otgon, toolj barshgui bolgoyo gev. **11** EZENii tenger elch tuund bas — Chi odoo jiremsen baina. Chi huu toruulne. Tuuniig Ishmayel gej nerle. Ene ni EZEN chinii zovlong sonssonyh boloi. **12** Tereer humuusiin dund zerleg iljig met bolno. Tuunii gar hun buhniig tsohij, Hun buhnii gar tuuniig tsohii bogood Bas tereer hamag ah duusiinhee esreg tald amidrah bolnoge. **13** Hagar oorteigoo yarisan EZENiiig "Ta bol hardag Burhan" gej nerlejee. Uchir ni Hagar "Tuuniig harsany daraa bi end amid uldee gej uu? hemeev. **14** Tiim uchraas ter bulgiig Byeyerlahairoi hemeen nerlesenbogood ter ni Kadyesh, Byeryed hoyoryn hoorond baijee. **15** Tegeed Hagar Abramd huu toruulsen ba Hagaryn toruulsen ter huud Abram Ishmayel gedeg ner ogov. **16** Hagar Ishmayelyg Abramd toruulj ogohod Abram nayan zurgaan nastai baijee.

Ehlel 17

17:1 Abramyg yeren yeson nastai baihad EZEN Abramd uzegdej — Bi bol Togs Huchit Burhan. Chi Minii omno yavj, gem zemgui baigtun. **2** Bi chi, bid hoyoryn hoorond geree baiguulj, Chamaig mash ih onor otgon bolgono gev. **3** Abram nuureeree gazart unasand Burhan tuund — **4** Minii huvid gevel, Bi chamtai geree baiguulna. Chi too tomshgui olon undestnii ovog bolno. **5** Bi chamaig olon undestnii ovog bolgoson uchir Uunees

hoish chamaig Abram gehgui, harin Abraham geh bolno. **6** Bi chamaig mash ih onor otgon bolgon, chamaas undestnuudiig bii bolgoj, chamaas haad garah bolno. **7** Bi chamd bolon chamaas hoishih ur udmuudad chini Burhan bolohyn tuld Ooriinhoo gereeg chi bid hoyor bolon chamaas hoishih ur udmuudyn chini hoorond tednii buh uyeudiin turshid monhiin geree bolgon baiguulna. **8** Bi odoo chinii hariin hun met amidran suuj baigaa ene nutag buyuu Kanaany buh gazar nutgiig chamdbolon chinii ur udmynhand uurdiin omch bolgon ogood Bi tednii Burhan ni bolno hemeev. **9** Tegeed Burhan Abrahamd oguulruun, — Chi Minii gereeg sahi, chinii ur udam ch bas uyeiin uyed sahigtun! **10** Ta naryn dotorh er huisten bolgon hovch hondoh yoslolyg uildeh yostoi. Ene bol chi bolon chamaas hoishih chinii ur udmynhan sahih yostoi Minii geree. **11** Ta nar hovchoo honduulegtun! Ene ni Minii bolon chinii hoorond baiguulsan gereenii temdeg bolno. **12** Ta naryn dundah naiman honogtoi er huisten bur, gert torson bolood ta naryn ur udam bish, alivaa hariin hunees mongoor hudaldaj avsan hun uyeudiin chini turshid hovch honduuleh yostoi. **13** Tany gert torson ni ch, mongooroo hudaldaj avsan ni ch hovchoo honduuleh yoslol hiilgeh yostoi. Minii geree ta naryn mahan biyed monhiin geree boloh bolno. **14** Hovch honduuleegui er huisten buyuu hovchoo ul honduulegch ni ard tunneese taslagdana. Ene ni tereer Minii gereeg zorchsoniih yum gev. **15** Burhan Abrahamd — Chi ehner Sarai gej duudahgui, tuunii neriig Sara gene. **16** Bi tuuniig yerooj, tuugeer chamd huu ogoh bolno. Bi tuuniig yerooj, undestnuudiin eh bolgon, ulsyn haad tuunees garna gesend **17** Abraham nuureeree gazar unan, ineej, — Zuun nastai hun huutei bolno gev uu? Yeren nastai Sara huuhed toruulne gev uu? gev dotroo oguuljee. **18** Abraham Burhand handaj — Ishmayelyg l Tany omno amidrah ch boloosoi gesend **19** Burhan — Ugui ee, chinii ehner Sara chamd uneheer huu toruulj ogno. Chi tuuniig ni Isaak gej nerlene. Bi tuuntei gereege baiguulj, ene ni tuunii ur udamd monhiin geree bolno. **20** Ishmayelyn tuhaid gevel, Bi chinii ugiig sonsloo. Bi tuuniig yerooj, olon ur huuhedtei, mash onor otgon bolgono. Tereer arvan hoyor noyon toruulj, Bi tuuniig aguu tom undesten bolgono. **21** Harin Bi gereege Saragiin chamd ireh jiliin odiid toruulj ogoh Isaaktai baiguulna gev. **22** Tegeed Burhan

Abrahamtai hiisen yariagaa duusgaj, tuunees salan, deesh odov. **23** Abraham Ishmayel huugee, bas gertee torson buhnee, mongooroo hudaldaj avsan buh hun, geriinhnii buh er huisteng avaad, Burhany helsen yosoor yag ter odortoo hovch hondoh yoslol uildjee. **24** Abraham hovchoo honduulehdee yeren yeson nastai, **25** tuunii huu Ishmayel hovchoo honduulehdee arvan gurban nastai baijee. **26** Ter odortoo Abraham hiigeed guunii huu Ishmayel hovch hondoh yoslolyg hiilgejee. **27** Tuunii geriinhnii er huisten bugd, tuunii gert torogsod hiigeed hariin hunees mongoor hudaldaj avsan humuus tsom tuuntei hamt hovchoo honduuljee.

Ehlel 18

18:1 EZEN Mamryegiin tsars modny derged Abrahamd uzegdev. Odriin haluund Abraham maihnyhaa uudend suuj baigaad, **2** haraagaa orgon hartal derged ni gurban hun zogsoj bailaa. Tereer tedniig haranguutaa ugtan tosohoor maihnyhaa uudnees yaaran guij hureed, gazart bohiin sogdoj, — **3** Ezen mini ee! Herev bi tany taalald niitssen bol, ochuuhen zarts namaigaa bitgii orhin ongoroorei hemeen bi guij baina. **4** Jaahan us avchruulj, ta nar holoo ugaaj, ene modny door amarna uu? **5** Bi jaahan talh avchirya, tegeed ta nar tur amshiigeed tenhee orj, ayan zamdaa garaarai. Ta nar zartsynhaaraa dairch irsen uchir iim boloi gev. Ted — Chinii helsen yosoor bolog gev. **6** Abraham gertee sand mend guij orood, Sarad — Turgeleerei! Gurban syea deed zergiin guril avaad zuurch, bin hii geed **7** Abraham hot uruugaa guin ochood, negen targan sain byaruu barij avchraad, zarpdaa ogsond zarts tuugeer ni hool beltgeh gej jaaravchlav. **8** Abraham eedem, suu bolon zartsynhaa bolgoson byaruuny mahyg tednii omno avchirj taviad, tedniig hoolloh zuur, ooro modny door zogsoj baiv. **9** Ted Abrahamas — Chinii ehner Sara haana baina ve? gej asuusand — Maihandaa baina gej hariulav. **10** Ter — Bi daraa jiliin ene uyed chamd zaaval ergej irne. Tegeed chinii ehner Sara huutei boloh bolno gejee. Sara ard ni, maihny uudend zogsood sonsoj baijee. **11** Abraham, Sara hoyor ondor naslan otolj, Sara huuhed gargah nasnaasaa hediine heterchee. **12**

Sara dotroo ineej, oguulruun, — Bi hogshirchihood baihad, mon ezen maani ch bas otolchihood baihad bi yaaj jargaltai boloh yum be? gev. **13** EZEN Abrahamd — Yaagaad Sara ineegeed "Hogshin bolson bi uneheer huuhedtei bolj chadna gej uu" gej heleed baina ve? **14** EZEND denduu hetsuu yum baidag gejuu? Bi togtoogdson tsagt chamd ergej irne. Daraa jiliin ene uyed Sara huutei bolson baina gev. **15** Sara aisandaa — Bi ineegeegui gej melzsend — Ugui, chi ineesen shuu dee gej Ter helev. **16** Tedgeer humuus tendees bosotsgooj, Sodomyn zug harj, Abraham tedniig udeheer hamt garchee. **17** EZEN — Bi hiih gej baigaa yumaa Abrahamaas nuuna gej uu? **18** Abraham aguu ih, huchirheg undesten bolj, delhiin buh undesten tuugeer damjuulan yeroogdoh bish uu? **19** Bi tuugeer, tuunii huuhduud bolon ger buliinhend tushaalga EZENii zamaar daguulan, zov ba shudarga yosyg uilduuleheer Bi tuuniig songoj avsan yum. Ene ni EZEN tuunii tukai helsnee Abrahamd biyeluulehiin tuld boloi gev. **20** Tegeed EZEN — Sodom, Gomorra hoyoryn hashhiraan ulemj ih bolson bogood tednii gem nugel mash hund ajee. **21** Bi odoo doosh buuj, tednii hiisen buhen ni nadad sonsogdson hashhiraan shigee esehiig Bi uzej mediye gev. **22** Ter humuus tendees yavj, Sodomyn zug odohod, Abraham EZENii omno zogssoor hotsorchee. **23** Abraham oirton irj, — Ta zov shudarga huniig buzar muu huntei ni hamt ustgah uu? **24** Ter hotod herev zov shudarga hun tavi baisan ch, Ta ter gazryg ustgah uu? Terhuu tavin zov shudarga hunii toloo ter gazryg orshoohgui yuu? **25** **3**ov shudarga huniig buzar muu huntei adiltgan, tedniig hamtad ni alah iim zuil hiih ni Tanaas hol baig! Gazar delhiin Shuugch Ta unen shudargyg barimtlahgui gej uu? gev. **26** EZEN — Herev bi Sodom hotynhny dotroos zov shudarga hun taviig olbol tednii toloo buh gazryg orshoono gesend **27** Abraham — Bi ooro toos shoroo met ochuuhun amitan bolovch Ezend ug heleheer zurhellee. **28** Herev tavin zov shudarga hund tavan hun dutval ta ter tavan huniig dutsany uchir buh hotyg ustgah uu? gev. EZEN — Herev Bi tendees dochin tavan huniig olbol hotyg ustgahgui gesend **29** Abraham dahin — Tendees dochin hun oldvol, ta yaah ve? gesend — Dochin hunii toloo Bi tuuniig ustgahgui gev. **30** Abraham — Ezen mini, Ta bitgii uurlaarai. Bi bas neg ug heliye. Herevtendees guchin hun oldvol Ta yaah

ve? gesend — Herev Bi tendees guchin huniig olbol ustgahgui gej hariuljee. **31** Abraham — Bi Ezend ug heleheer zurheliye. Herev tendees horin hun oldvol, Ta yaahsan bol? gesend — Horin hunii toloo Bi ustgahgui gejee. **32** Abraham dahin — Ezen Ta bitgii uurlaarai. Bi odoo gantshan udaa nemj heliye. Herev tendees arvan hun oldvol, yaah ve? gesend — Bi arvan hunii toloo tuuniig ustgahgui gej hariuljee. **33** EZEN Abrahamtai yariagaa duusganguutaa odohod, Abraham ch bas ooriin gazar uruu harijee.

Ehlel 19

19:1 Hoyor tenger elch Sodomd udsheer irjee. Lot Sodomyn daaman haalgan deer suuj baigaad, tedniig harj, boson ugtaad, tolgoi gudailgan gazart bohiin sogdov. — **2** EZENtuud mini ee! Zartsynhaa gereer orj, hooloo ugaaj, honood, margaash ogloo ert bosoj, ayan zamdaa garna uu? gesend ted — Ugui, bid gadaa talbaid honono gev. **3** Tegeed Lot tednees huchlen guisand ted gert ni orjee. Lot tedend hool und beltgen, isgeegui talh barij ogsond tedidetsgeev. **4** Tedniig hevtehiin omno ter hotynhon buyuu Sodomynhon hogshin zaluugui bugdeeree dorvon zugeesee tsuglarch, geriig ni buselj, **5** dotyg duudan — Ene shono tanaid irsen humuus haana baina ve? Tedniig gargaj ir, bid tedentei hurydatsgaaya! gev. **6** Lot tedentei uulzahaar garch ireed, haalgaa araasaa haaj, — **7** Ah duu nar mini ee! Iim muuhai zuil bitgii hiigeerei! **8** Nadad er huntei havitaagui hoyor ohin bii. Bi tedniig ta nart avchirya. Ta nar husseneeree tedniig edel! Harin ene humuus minii gert irsen uchir tedentei yuu ch bitgii hiigeerei gev. **9** Ted — Zam tavij og! geed, — Manai end irsen ene tsagaach bidnii shuutch boloh gej uu? Odoo bid tednees iluu chamaig horlono geed Lotyg hucheer tulhej, haalgyg ni evdeheer dohoj ochiv. **10** Nogoo humuus ni garaa sungan, Lotyg gert tatan oruulaad, haalgyg ni haaj, **11** geriin gadaa baisan humuusiig hogshin zaluugui bugdiig yuu ch harahgui bolgosond, ted geriin haalgyg oloh geseer yadrav. **12** Nogoo humuus Lotod handaj — Tanaihnaas oor hen hen baina ve? Chi hurgenuudee, huuhtuudee, hotod baigaa hariyaatuudaa bugdiig hotoos

gadagsh garga. **13** Tednii hashhiraan EZENii omno ulemj ih bolsnoos ene gazryg ustguulahaar EZEN bidniig ilgeesen tul bid ene gazryg ustgah gej baina gev. **14** Tegeed Lot gadagsh garch, ohidtoi ni sui tavisan hurgeddee — EZEN ene hotyg ustgah gej baina. Bosotsgoo! Endees gartsgaa! gev. Gevch hurged ni tuuniig togloom hii j baina gej bodjee. **15** Uur tsaih uyeer elch nar Lotyg yatgan, — Turgel! End baigaa ehner bolon hoyor ohinoo avchir. Es tegvel ta nar ene hotyn gem nugliin dund hamtdaa ustgagdah bolno gejee. **16** Harin Lotyg teenegelzched ter humuus tuunii garaas bolon ehneriinh ni, mon hoyor ohinyh ni garaas zuuran avav. Uchir ni EZEN tuund orshoongui handjee. Tegeed ted tuuniig gadagsh gargan, hotyn gadna avaachiv. **17** Nogoo humuus tedniig hotoos gadagshaa gargaad, — Zugtaa, amia hamgaalagtun! Buu ergej har! Ene heer tald buu uld! Uul uruu zugt! Es tegvel ta nar ustgagdah bolno gesend **18** Lot tedend — Ugui, ezen mini! **19** Tany zarts nuden deer tani niguulsel hurtej, ta enerel hairaa nadad uzuulj, amiig mini avarlaa. Gevch bi uul ood zugtaj chadahgui. Gai gamshig namaig nomorch, bi uhne. **20** Ta haraach, Ter hot uruu zugtaj ochvol oirhon, bas jijig ch hot yum. Namaig tiishee zugtaalgaach. Ter jijig hot bish uu? Tegvel bi avragdaj magad gev. **21** Tereer tuund oguulruun — Za, Bi chinii huseltiig huleen avch, chinii helj baigaa ter hotyg ustgahgui. **22** Bi chamaigtend ochtol yuu ch hii j bolohgui tul tiishee turgen zugt gev. Tiim uchraas ter hotyg Zoar (jijig) gej nerlejee. **23** Lotyg Zoart orj irehed nar mandsan baijee. **24** EZEN Sodom, Gomorra deer huher bolon galyg tengerees buyuu EZENees boroo met buulgajee. **25** Tegeed Tereer tedgeer hot, tal hondiig buhleer ni bas hotod amidarch baisan hamag amitan, gazryn urgamal bugdiig homron suiruuljee. **26** Lotyn ehner ergej harsnaas bolj davsan bagana boljee. **27** Abraham ogloo ert bosood, EZENii omno zogsoj baisan ter gazar uruugaa ochiv. **28** Tereer Sodom, Gomorra bolon buh hondii tal uruu ongiin haraad, zuuhnaas garch baigaa utaa shig utaa burgilj baihyg uzev. **29** Burhan talyn hotyg ustgahdaa Abrahamyg dursan sanaj, Lotyn suuj baisan hotyg ustgan suiruulehdee Lotyg suirliin dundaas zailuuljee. **30** Lot Zoart amidrahaas aisan uchir hoyor ohinyhoo hamt Zoaraas garch, uuland suuj, hoyor ohintoigoo aguid amidrah bolov. **31** Negen odor tom ohin ni duu ohindoo

ogulruun — Aav maani ovgorloo. Ene gazart yertontsiin jam yosoor bidentei untah hun baihgui baina. **32** Bid aavdaa arhi uulgaad, tuuntei untaj, etsgeeree damjuulan ur udmaa zalgamjluulan uldeetsgeeye gev. **33** Tegeed ted ter shonodoo etsegtee arhi uulgaj, tom ohin ni aavtaigaa untjee. Harin aav ni ohinyhoo hezee hevtej, hezee bossonyg ni medsengui. **34** Tuunii margaash ni tom ohin ni ohin duudee ogulruun — Ongorson shono bi etsegteigee untsan, onoo shono bid tuund arhi uulgaj, chi tuuntei untaj, bid etsgeeree damjuulan ur udmaa zalgamjluulan uldeetsgeeye gev. **35** Tegeed ted ter shono etsegtee bas arhi uulgaj, бага ohin ni bosoj ochood, etsegteigee untjee. Etsegni ohinoo hezee hevtej, hezee bossonyg ni medsengui. **36** Ingej Lotyn hoyor ohin ni etsgeesee huuhedtei bolov. **37** Tom ohin ni huu toruulj, huugee Moab gej nerlejee. Ter ni odgoogiin moabchuudyn ovog udam boloi. **38** Baga ohin bas huu toruulj, huugee Byenammi gej nerlesen ni odoogiin ammonchuudyn ovog udam boloi.

Ehlel 20

20:1 Abraham tendees Nyegyeviin nutag uruu nuuj, Kadyesh, Shur hoyoryn hoorond suuryin, daraa ni Gyerart tur zuur buudallav. **2** Ter uyedee Abraham ooriin ehner Sarag minii duu ohin gej helsen uchir Gyeraryn haan Abimyelyeh hun ilgeej, Sarag avchee. **3** Getel Burhan Abimyelyeh deer shoniin zuudeer hurch ireed, tuund helsen ni — Chi ooriin avsan ene emegteigeesee bolj uhne. Uchir ni ter emegtei bol gerlesen emegtei gev. **4** Abimyelyeh ter emegteitei oirtoogui baisan tul — Ezen mini ee! Ta gemgui undestniig hurtel ustgah gej uu? **5** Tereer nadad "Ene minii duu ohin" gej helsen bish uu? Ene emegtei ch bas oorroo "Ene minii ah" gej helsen. Bi ene hergiig unench shudarga setgel, gemgui tsever garaaraa uildsen bilee gev. **6** Burhan tuund zuudend ni — Tiim ee, chi uuniig shudarga unench setgeleeree uildseniig Bi medne. Bi mon chamaig Ooriin esreg gem hiilgeegui. Tiim uchraasBi chamaig tuuntei oirtuulaagui yum. **7** Odoo chi ter hunii ehneriig butsaa. Ter bol esh uzuulegch mon bogood tereer chinii toloo zalbirna. Tegeed chi amidrah bolno. Herev chi tuuniig butsaahgui bol chi bolon chinii hariyaat buhen zailshgui uheh bolno

gedgiig medej av gev. **8** Abimyelyeh ogloo ert bosood hamag shadar tushmedee duudaj, tedend ene zuiliig bugdiig helsend ted ihed aiv. **9** Abimyelyeh Abrahamyg duudaj — Chi bidend yuu hiichih ve? Bi chinii esreg yamar gem hiisen gej chi namaig bolon minii haant ulsyg ih gem nugeld unagah gesen yum be? Chi nadad hiih yosgui yumyg hiilee gev. **10** Abimyelyeh Abrahamd bas — Chi yamar uchraas ingesen be? gev. **11** Abraham — Ene gazart Burhanaas aij emeene gej baihgui tul ted ehneres mini bolj namaig alna gej bodson bilee. **12** Tegeed ch Sara ni uneheer minii duu ohin, minii etsgiin ohin, harin minii eejees toroogui, tegeed ter minii ehner bolson. **13** Burhan namaig etsgiin mini gerees gargaj tenuuchluulehed bi tuund "Bidnii ochson gazar burd chi namaig «Ene minii ah» gej heleerei. Ter chini chinii nadad uzuuleh enerel hair mon" gej helsen yum gev. **14** Abimyelyeh honi, uher, eregtei, emegtei zarts naryg avch Abrahamd ogchee. Bas tuunii ehner Sarag ch tuund butsaan yavuuljee. **15** Abimyelyeh — Haragtun, minii gazar nutag chinii omno baina. Chi haa durtai gazartaa amidar gev. **16** Ter bas Sarad — Haragtun, bi chinii ahad myangan shyekyel mongo ogloo. Ugeer chamtai hamt baigaa buh hunii omno chinii ichguur tsagaatgagdaj baina. Mon buh humuusiin omno gemgui baisan chini batlagdlaa gev. **17** Abraham Burhand zalbirsand Burhan Abimyelyeh bolon tuunii ehner, shivegchin naryg edgeej, ted huuhed toruuljee. **18** Uchir ni EZEN Abrahamyn ehner Saragaas bolj Abimyelyehiin ger buliinhnii buh umaig haasan bailaa.

Ehlel 21

21:1 EZEN helsen yosoоро Sara giind ailchilj, mon EZEN amlasan yosoоро Saragiin toloo uildjee. **2** Sara jiremselj, Burhany tuund helj togtooson tsagt ni nas otolson Abrahamd huu toruulj ogov. **3** Abraham oort ni torsion huudee buyuu Saragiin toruulj ogson huud Isaak gedeg ner ogov. **4** Isaakiig naiman honogtoi baihad ni Abraham Burhany tushaasnaar tuund hovch hondoh yoslolyg uildjee. **5** Abraham ooriin huu Isaakiig torohod zuun nastai bailaa. **6** Sara — Burhan nadad ineemseglel avchirlaa. Sonsogch hen buhen nadtai hamt ineeh bolno gev. **7** Sara — "Sara

huuhduudee hohuulne" ge j Abrahamd hen heleh baisan yum be? Gelee ch bi Abrahamyg nas otolson uyed ni huu toruullee gev. **8** Huu osoj, hohnoosoo garchee. Isaakiin hohnoosoo garsan odor Abraham tom nair hiijee. **9** Yegipyet busgui Hagaryn Abrahamd toruulsen huu ni Isaakiig doogloj baigaag Sara haraad, **10** Abrahamd handaj — Ene zarts busgui, tuunii huu hoyoryg zailuul. Ene zarts busguin huu minii huu Isaaktai hamt ov zalgamjlahgui gejee. **11** Huugiinh ni talaarh ene zuil Abrahamyg ihed zovoov. **12** Burhan Abrahamd — Chi ter huu, zarts busgui hoyoroos bolj setgel buu zov. Saragiin chamd helsen bugdiig sons. Uchir ni Isaakaas torson ni l chinii ur udam ge j duudagdah bolno. **13** Harin zarts busguin huu ch chinii ur uchir Bi tuuteer negen undesten bii bolgono gev. **14** Abraham ogloo ertlen bosoj, talh bolon tulamtai us avch, Hagaryn morond uuruuleed, huutei ni hamt yavuuljee. Hagar tendees garch, Byershibagiin zeluud talaar tenuuchlen yavav. **15** Tulamtai us ni duusaj, Hagar huugee negen butny door tavij orhiod **16** "Bi huuginhee uhehiig harj bajj chadahgui geed harvasan sunny tusalyn gazar ochij, huuginhee esreg harj suugaad, duugaa ondorsgon uilav. **17** Burhan huugin uilahyg sonsood, Burhany tenger elch tengerees Hagaryg duudaj — Hagar aa! Yuu bolson be? Buu ai. Uchir ni Burhan tend baigaa hovguunii duug sonsjee. **18** Bos, hovguuniig bosgoj, gar deeree av! Uchir ni Bi tuugeer tom undesten bii bolgoj ogiye gev. **19** Burhan Hagaryn nudiig neesend, ter usnyundarga olj haraad, ochij tulmaa usaar duurgen, hovguundee uulgalaa. **20** Burhan ter hovguuntei hamt bajj, hovguun osoj tom boljee. Ter zeluud tald amidran suuj, harvaach bolov. **21** Ter Parany zeluud tald amidran suuj, eej ni tuund Yegipyet nutgaas ehner avch ogchee. **22** Ter uyed Abimyelyeh, tuunii tsergiin janjin Fikol hoyor Abrahamd — Tanyg yuu ch hiisen Burhan tantai hamt baina. **23** Chi nadad bolon minii huu, minii achid huuramch uil hiihgui gedgee Burhany neriig barij end nadad odoo tangaragla. Minii chamd sinaar handsan shig chi bas nadad bolon ooriinhoo suuj baigaa ene gazar nutagt handagtun gesend — **24** Bi tangaraglaya ge j Abraham helev. **25** Abimyelyehiin zarts nar Abrahamyn hudgiig bulaan avsan hergiin talaar Abraham Abimyelyehiig zemlesend **26** Abimyelyeh — Uuniig hen hiisniig bi medehgui, chi ch bas nadad

heleegui. Bi ene tuhai sonsoogui, onoodor l sonsoj baina gev. **27** Abraham honi, uher avch, Abimyelyeht ogood, ter hoyor hoorondoo geree baiguuljee. **28** Abraham doloon ohin hurgyg surgees ni taslan tavihad, **29** Abimyelyeh Abrahamd — Chinii surgees taslan tavisan ene doloon ohin hurga yamar uchirtai ve? gej asuusand **30** Abraham — Namaig ene hudgiig uhsanyg nadad gerchleheer ene doloon ohin hurgyg chi minii garaas avah boloi gev. **31** Ter hoyor tend biye biyedee tangarag tavisan uchraas ter gazryg Byeyershyeba gej nerleh boljee. **32** Tegeed ted Byeyershyebad geree baiguulaad, Abimyelyeh, tuunii tsergiin janjin Fikol hoyor hodolj, filistchuudiin nutag uruugaa butsatsgaajee. **33** Abraham Byeyershyebad suhai modyg tarij, tendees Monhod orshigch Burhan EZENii neriig duudav. **34** Tegeed Abraham filistchuudiin nutagt olon honog suujee.

Ehlel 22

22:1 Uunii daraa Burhan Abra hamyng shalgaj turshihaar tuuniig duudaj, — Abraham aa! gesend Abraham — Bi end baina gejee. **2** Burhan — Chi ooriin huu, tsoryn gants hairtai huu Isaakaa avaad Moria gedeg gazar uruu yav. Minii zaaj ogoh neg uulan deer, tendee tuuniig shataalt tahil bolgon orgo gev. **3** Abraham ogloo ertlen bosood iljgee emeellej, hoyor zarts zaluug ooriin huu Isaakiin hamt daguulj, shataalt tahilyn modyg ogtlon avaad hodolj, Burhany oort ni zaaj ogson ter gazar uruu yavjee. **4** Gurav dahi odor ni Abraham haraagaa orgon, ter nutgiig alsaas harav. **5** Tegeed Abraham zarts zaluustaa — Ta hoyor, iljigteigee end huleej bai. Huu bid hoyor tiishee yavj, morgood, ta nar uruu ergej irne gev. **6** Abraham shataalt tahilyn modyg avch, huu Isaaktaa uuruulj, ooroo gal, hutga hoyoroo gartaa bariad hoyoulaa hamt yavjee. **7** Isaak etseg Abrahamdaa handan, — Aav mini ee! gej duudahad tereer, — Huu mini, bi end baina gesend Isaak — Haraach, gal ba mod end baina. Harin shataalt tahilyn hurga ni haana baina ve? gehed **8** Abraham — Huu mini, shataalt tahild zoriulj Burhan Ooriigoo hurgaar hangana geed hoyoul tsaash yavjee. **9** Burhany tuund zaaj ogson gazart ted hurch ireed, Abraham tend tahilyn

shiree bosgoj, modoo beltgejee. Tereer huu Isaakaa orooj, tahilyn modon deer taviv. **10** Tegeed garaa sungan, huugee alahaar hutgaa avav. **11** EZENii tenger elch tengerees tuuniig — Abraham aa, Abraham aa! gej duudsand tereer — Bi end baina gev. **12** Tenger elch oguulruun — Hovguund gar buu hur! Tuund yuu ch buu hii! Uchir ni chi huugee, tsoryn gants huugee nadaas haramlaagui tul chamaig Burhanaas emeedgiig chini odoo Bi medlee gev. **13** Abraham haraagaa orgon ajiglahad, negen er honi otgon butand evreeree teeglesniig harav. Abraham ochij, ter er honiig barij avaad, huuginhee orond tuuniig shataalt tahil bolgon orgojee. **14** Tegeed Abraham ter gazryg "EZEN hangana" gej nerlesen uchir humuus onoog hurtel "EZENii uuland hangagdah bolno" gejheldeg boljee. **15** EZENii tenger elch Abrahamyg hoyor dahi udaagaa tengerees duudaj, — **16** EZEN iin aildaj baina. "Chi iinhuu uildej, huugee, tsoryn gants huugee Nadaas haramlaagui uchir Bi Ooriin neriig barij tangaraglah ni, **17** Bi uneheer chamaig yerooj, chinii ursiig tengeriin odod, dalain ergiin els met asar olon bolgono. Chinii urs daisnuudynhaa uud haalgys ezlen avah bolno. **18** Bas chi Minii ugiig duulgavartai dagasan uchir gazar delhiin buh undesten chinii urseer damjuulan yeroogdoh bolno" gev. **19** Tegeed Abraham zarts zaluus deeree ergen irj, hamtdaa hodolj, Byeyershyebad hurev. Ingeed Abraham Byeyershyebad suujee. **20** Uunii daraa neg ni — Milka chinii duu Nahort huuhed toruulj ogchee gej Abrahamd heljee. **21** Tuunii uugan huu Uz, tuunii duu Buz, Aramyn etseg Kyemuyel, **22** Hyesyed, Hazo, Pildash, Iyedlaf, Byetuyel nar boloi. **23** Byetuyel ni Ryebyekag toruuljee. Milka Abrahamyn duu Nahort edgeer naiman huuhdiig toruulj ogchee. **24** Nahoryn tatvar em Ryeuma gegch Tyeba, Gaham, Tahash, Maaka naryg toruuljee.

Ehlel 23

23:1 Sara neg zuun horin doloo naslav. Ene ni Saragiin amidralyn on jiluud ajee. **2** Sara Kanaan nutgiin Kiriatarba hemeeh gazart (odoogiin Hyebron) uhev. Abraham Saragiin toloo gashuudan uilahaar tend orov. **3** Tereer Saragiin sharilyn omno bosoj zogsood, hitchuuded handaj — **4** Bi bol ta

naryn dundah hariin hun buyuu tur orshin suugchun. Ta nar nadad negen orshuulgyn gazryn ezemshliig ogno uu? Bi sharilaa tend orshuulya gejee. **5** Hitchuud Abrahamd hariulsan ni — **6** Ezen mini! Bidnii ugiig sons! Ta bol bidnii dundah huchirheg noyon mon. Ta bidnii orshuulgyn gazraas hamgiin tohiromjtoi gazart sharilaa orshuulaarai. Ooriin orshuulgyn gazart sharilyg tani orshuulahyg tand horigloh hun bidnii dotor baihgui getsgeev. **7** Abraham bosoj, ter nutgiin hitchuuded bohiin yosolj, **8** tedend — Herev ta nar namaig nas barsan hunee nutagluulahyg husej baigaa bol, minii ugiig sonsoj, minii toloo Zoharyn huu Yefronoos guij, **9** tuugeer talbainhaa zahad baigaa ooriinh ni omch boloh Mahpyelagiin aguig nadad oguuleech. Tereer hangalttai uneer aguig orshuulgyn gazar bolgon ta naryn dund nadad ogog gev. **10** Ter uyed Yefron hitchuudiin dund suuj baiv. Tereer hitchuud bolon hotyn daaman haalgaar orj irsen buhniig sonsoj baihad Abrahamd hariulan — **11** Ugui ee, ezen mini, namaig sonsooch! Bi ter talbaig tand ogiye, mon tuunii dotor baigaa aguig ch tand ogiye. Bi tuuniig ooriin nutgiinhny omno tand ogiye. Ta tend sharilaa orshuulaarai gev. **12** Abraham ter nutgiinhand bohiin yoslov. **13** Tereer nutgiinhnyg sonsoj baihad ni Yefron — Ta taalbal, ugiig mini sonsono uu? Bi ter talbain uniig tandogno. Tuuniig ta nadaas avaarai, bi tend sharilaa orshuulya gev. **14** Yefron Abrahamd — **15** Ezen mini ee! Minii ugiig sonsooch. Heseg gazryn une dorvon zuun shyekyel mongotei tentsene. Ene ni ta bid hoyoryn hoorond yuu bilee ? Tiimees nas barsan hunee orshuul gev. **16** Abraham Yefrony ugiig dagaj, hitchuudiig sonsoj baihad Yefrony helsen dorvon zuun shyekyel mongiig tuhain uyeiin hudaldaachdyn dund heregleddeg jingeer jinlej Yefron ogchee. **17** Mamryegiin omnoh Mahpyelad baidag Yefrony talbai, tuunii dotorh agui, bas ter talbain ergen toirny oi mod tsomiig **18** hotyn daaman haalgaar orj irsen bugdiin bolon hitchuudiin omno Abrahamyn omch horongo bolgon ogohoor togtjee. **19** Tegeed Abraham Kanaan nutgiin Mamryegiin omnoh Mahpyelagiin talbai dahi aguid ehner Saragaa orshuulav. **20** Iinhuu ter talbai bolon dotorh aguig ni hitchuud Abrahamyn omch, tuunii orshuulgyn gazar bolgohoor togtov.

24:1 Abraham nas ondor bolj, otolson bogood EZEN buhii l talaar tuuniig yeroov. **2** Abraham geriinh ni buh hergiig hariutsdag nastai zartsdaa handaj — Minii ogzgon door garaa tavi. **3** Bi chamaig tengeriin Burhan ba gazryn Burhan boloh EZENii nereer chamaig tangaraglaya. Ene ni chamaig minii amidran suuj baigaa kanaanchuudyn ohidoos huud mini ehner songolgui, **4** harin minii nutagt, torol torogsdod mini ochij, huu Isaakt mini ehner avch ogohiin tuld yum gev. **5** Zarts ni — Herev ter busgui namaig dagaj ene nutagt irehiig husehgui bol yaah ve? Tegvel tany garch yavsan nutagt huug chini butsaaj avaachih uu? gej asuujee. **6** Abraham tuund — Chi minii huug tend butsaaj avaachuuzai. **7** Namaig etsgiin mini gerees, torson nutgaas mini salgaj iruulen, "Bi ene gazar nutgiig chinii ur huuhduded ogno" gej nadad tangaraglan helsen Tengeriin Burhan EZEN Ooriinhoo tenger elchiig chinii omno ilgeene. Tegeed chi tendees minii huud ehner songoh bolno. **8** Herev ter busgui chamaig dagaj irehiig husehgui bol, chi minii ene tangargaas cholologdoh bolno. Zovhon huug mini bitgii tiish ni avaacharai gev. **9** Tegeed zarts ooriin ezen Abrahamyn ogzgon dor garaa tavij, ene tuhai tuund tangaraglav. **10** Tegeed eznihee temeenees arvyg, eznihee yanz buriin unet edleliig avaad, Myesopotami tiish hodolj, Nahor hotod irjee. **11** Udshiin uyeer buyuu emegteichuudiin us avahaar gardag uyeer tereer hotyn gadnah hudgiin derged temeegee hevtuulev. **12** Ter zalburch — Minii ezen Abrahamyn Burhan EZEN! Ta onoodor namaig ter busguitai uulzuulj, minii ezen Abrahamd hair enerel uzuulne uu? **13** Hotynhny ohidyg us avahaar garch irehed bi hudgiin derged zogsoj baigaad, **14** negen ohind "Chi vaaraa tongoilgoj, usnaasaa nadad uulgana uu?" gehed ter busgui "Uu, uu! Bi bas tany temeege ch usalj ogiye" gej helbel ter ni Tany zarts Isaakt Tanaas zayaasan hun mon bolno. Tuugeer Ta minii ezend hair enerel uzuulsniig bi medne gev. **15** **3**artsyg ugee helj duusaagui baital Ryebyeka moron deeree vaaraa tavisar garch irev. Ter Abrahamyn duu Nahoryn ehner Milkagiin huu Byetuyeliin ohin baijee. **16** Ter bol harvaas mash goo uzegelentei, odii hurtel er huntei oirtoogui, ongon ohin ajguu. Ter busgui hudag uruu ochij, vaaraa usaar duurgeed deesh garch irev. **17** **3**arts tuuntei uulzahaar guij ochood — Chi nadad vaartai usnaasaa jaahan uulgana uu? gesend **18**

ter busgui — Ezen mini, uu! geed vaaraa yaaran gar deeree buulgaj uulgav. **19** Ter busgui tuund us uulgaj duusaad, — Bi bas us utgaj, tany temeenuudiig ch hanatal ni usalya gej helev. **20** Tereer vaartai usaa ongotsond yaaran yuuleed, dahin us avahaar hudag uruu guij, buh temeend ogohoor us utgan avav. **21** Nogoo hun tuuniig duugui shirten, EZEN tuunii ayang iveesen esehiig medeh gej bailaa. **22** Temeenuudee us uuj duussany daraa, ter hun hagas shyekyeliin jinte i altan eemeg, arvan shyekyeliin jinte hos altan buguivchiig tuund ogood, — **23** Chi henii ohin be? Nadad heleech! Etsgiin chini gert bidend honogloh oroo bii yuu? gej helsend **24** tereer — Bi bol Milkagiin Nahort toruulj ogson huu Byetuyeliin ohin geed — **25** Manaid surel, ovs tejeel arvin bii, mon honogloh oroo ch bii gev. **26** Tegeed ter hun bohiin, EZENd morgoj, — **27** Abraham eznihee Burhan EZENiig magtya. Minii ezenii toloo Ta hair enerel, unen zovoo orhisongui. Zamd EZEN namaig udiridaj, minii EZENii duugiin gert iruulsen baina gev. **28** Ter ohin eejiinhee gert guij hureed, ene tuhai heljee. **29** Ryebyekad Laban gedeg ah baijee. Ter ah ni hudag deer baisan nogoo hun uruu yaaran guij ochiv. **30** Tereer ohin duugiinhee gart baigaa buguivch, chihend baigaa eemgiig haraad, bas — Ter hun nadad ingej hellee gesen ugiig Ryebyekagaas sonsood, nogoo hun uruu ochtol ter ni hudgiin derged temeenihee hajuud zogsoj baijee. **31** Laban — Burhany yerooliig hurtsen hun ta manaid orooroi. Bid oroo bas temeend chini bair beltgechihsen baihad ta yaagaad gadaa zogsood baina ve? gesend **32** nogoo hun baishind orj, Laban temeenuudiinh ni achaag buulgaj, surel, ovs tejeel avchirj ogood, tuund bas tuuntei hamt irsen erchuuded hol ugaah us avchirj ogchee. **33** Hegeed tuunii omno hool und avchirj tavisand ter hun — Bi ajil hergiinhee tuhai yarihaas naash hool idehgui gesend Laban oguulruun — Hel, hel! gev. **34** Tereer oguulruun — Bi bol Abrahamyn zarts. **35** EZEN minii ezniig ihed yerooj, tuuniig aguu ih bolgojee. Mon tuund uher, honin sureg, alt mongo, zarts shivegchin, temee, iljig ogson yum. **36** Minii ezniig gergii Sara nastai bolson uyedee minii ezend huu toruulj ogsond ezen huudee buh omchoo ogson yum. **37** Minii ezen nadaar tangarag taviulj, oguulsen ni "Minii amidran suudag kanaanachuudyn ohidoos huud mini ehner buu songoj av. **38** Harin chi minii etsgiin ger, manai torol torogsdod

ochij, tendees minii huud ehner songoj av!" gesen bilee. **39** Tegehed ni bi ezendee "Herev ter emegtei namaig dagaj yavahgui bol yaah ve?" gej helehed, **40** tereer nadad "Minii dagan bishregch EZEN Ooriinhoo tenger elchiig chamtai hamt yavuulj, chinii ayan zamyg olziitei bolgono. Tegeed chi minii etsgiin ger, manai torol torogsdoos huud mini ehner songoj avah bolno. **41** Chi manai torol torogsdod hurch ochson uyedee ene tangaragt hamaarahgui bolno. Herev ted chamd ohinoo ogohgui baisan ch gesen chi ene tangaragt hamaaralgui bolno" gev. **42** Bi onoodor hudag deer ireed "Minii ezen Abrahamyn Burhan EZEN! Herev Ta soyorhvol ayan zamyg mini olziitei bolgoj ogno uu! **43** Bi hudgiin derged zogsood, zaluu busguig us avahaar irvel bi tuund «Chi vaartai usnaasaa nadad jaahan uulgana uu?» gej heleh ba **44** tereer nadad «Uu, uu! Bi bas temeenuuded chini us avchirya» gej helbel ter busgui ni EZENees minii ezni huud zayaasan hun bolno" gej **45** dotroo zalbirsch, arai duusaagui baital Ryebyeka moron deeree vaaraa tavin, hudag URUU buuj ireed, us tatav. "Nadad us uulgana uu?" gej bi tuund helehed **46** tereer vaaraa mornoosoo yaaran buulgaad, "Uu, uu! Bi bas temeenuudiig chini usalya" gej helev. Tegeed bi uusan bogood ter minii temeenuudiig ch bas usallaa. **47** Tegeed bi tuunees "Chi henii ohin be?" gej asuuhad ter "Bi bol Milkagiin Nahort toruulj ogson Byetuyeliin ohin" gej hariulsan. Bi tuunii hamart garhi, gart buguivch hijj ogov. **48** Tegeed minii ezen Abrahamyn Burhan EZEN namaig zov zamd hotolj, minii ezni duugiin ohinyg huud ni songuulsand bi EZEND tolgoi mehiin hundetgen morgood, Tuuniig magtan duulav. **49** Herev odoo ta nar minii ezend enerel hairaa, unench shudargaa uzuuliye gevel nadad heleerei. Tehegui ch gesen bas nadad heleed, baruun tiishee ergeh uu? esvel zuun tiishee ergeh uu? gedgiig meduul gej helev. **50** Laban, Byetuyel hoyor — Ene ni EZENees zayaagddag uchraas bid chamd sain muu ali ni bolohyg helj chadahgui. **51** Ryebyeka tany omno baina. Tuuniig avaad yavaarai. EZENii aildsan yosoor tereer tany ezni huugiin gergii bolog. **52** Abrahamyn zarts tedni ugiig sonsood, gazart bohiin, EZEND morgood, **53** alt mongon erdenes, huvtsas hunar gargaj, Ryebyekad ogov. Ter tuunii ah bolon eejid ni bas unet zuils barijee. **54** Ter bolon tuuniig dagaldagsad idej uugaad, honoglojee. Ogloo bosoj, tereer — Namaig ezend mini butsaaj

yavuulna uu? gehed **55** Ryebyekagiin ah, eej hoyor — Ohin mini arvaad honog bidentei hamt baig, tegeed daraa ni ter yavj bolno gev. **56** Ter hun tedend hariu oguulruun — Namaig bitgii udaa. EZEN zamyg mini olziitei bolgoston uchir namaig yavuulj, ezend mini butsaaj ogooch gev. **57** Ted — Bid ohinoo duudaj, tuunees asuuya geed **58** Ryebyekag duudaj, — Chi ene huntei hamt yavah uu? gej asuusand tereer — Bi yavna hemeen hariuljee. **59** Tegeed ted oorsdiin ohin duu Ryebyekag bolon tuunii asragch ehiig Abrahamyn zarts hiigeed dagaldagchidtai hamt yavuuljee. **60** Ted Ryebyekag yeroon, — Ohin duu mini, Chi myanga tumen hunii eh boloh boltugai! Chinii ur huuhed daisnyhaa hotyn haalgYG ezleh boltugai! hemejee. **61** Ryebyeka bolon tuunii shivegchid bosotsgooj, temeendee mordon, ter huniig dagan hodolj, zarts ni Ryebyekag avaad yavlaa. **62** Ene uyed Isaak Byeyerlahairoigoos hurch irsen bailaa. Tereer Nyegyevd suuj baisan ajee. **63** Udesh bolj baihad Isaak byasalgal hiiheer heer garchee. Tegeed haraagaa orgon harval temeen jin aisui haragdav. **64** Ryebyeka haraagaa orgon, Isaakiig haraad, temeeneesee buuj, **65** zartsad — Heer talaar heren alhaj, bidniig ugtan irj yavaa ter hun hen be? gesend zarts — Ter bol minii ezen gejee. Uuniig sonsood Ryebyeka nomorgoo avch nomrov. **66** Zarts ni Isaakt ooriin hiisen buh zuiliig yarijee. **67** Isaak Ryebyekag eh Saragiinhaa maihand daguulan orood, tuuniig ehneree bolgon avch, hairlan durlajee. Ehiigee nas barsnaas hoishih Isaakiin ui gashuudal ni ingej tailagdav.

Ehlel 25

25:1 Abraham dahin neg ehner avsan bogood ner ni Kyetura. **2** Tereer tuund Zimran, Iokshan, Myedan, Midian, Ishbak, Shua naryg toruulj ogchee. **3** Iokshan ni Shyeba, Dyedan hoyoryg toruuljee. Dyedany hovguud ni ashurchuud, lyetushchuud, lyeumchuud nar bolno. **4** Midiany hovguud ni Yefa, Yefyer, Hanoh, Abida, Yeldaa nar bolno. Ted tsom Kyeturagiin ur udam boloi. **5** Abraham ooriin hamag omchiig Isaakt ogchee. **6** Abraham tatvar emsiinhee huuhduuded oglog ogch, ooriin amid ahuid tedniig huu Isaakaasaa holduulan, dorno zug uruu yavuullaa. **7**

Abraham neg zuun dalan tav nasaljee. **8** Abraham ondor nasyg naslaad, amisgalaa huraaj, ooriin ovog deedes uruu odjee. **9** Tuunii huu Isaak, Ishmayel hoyor tuuniig Mamryegiin omno tal dahi hit hun Zoharyn huu Yefrony talbai dahi Mahpyela aguid orshuuljee. **10** Ter gazryg Abraham hitchuudees hudaldan avsan baiv. Abraham, tuunii ehner Sara hoyoryg tend orshuuljee. **11** Abrahamyg nas barsny hoino tuunii huu Isaakiig Burhan yerooj, Isaak Byeyerlahairoin havitsaa nutaglan suuh bolov. **12** Saragiin shivegchin yegipyet busgui Hagaraas Abrahamd toruulj ogson huu Ishmayelyn ur udam ni ene boloi. **13** Hovguudiin ners tednii torson daraallaar daraah boloi: uutan huu Nyebaiot, udaah ni Kyedar, Adbyeyel, Mibsam, **14** Mishma, Duma, Massa, **15** Hadadg Tyema, Iyetur, Nafish, Kyedyema nar bolno. **16** Edgeer ni Ishmayelyn hovguud baisan bogood tosgon suurin, ovgiinhoo daguu arvan hoyor ovgiin udirdagchdyn ners ajee. **17** Ishmayel neg zuun guchin doloon nasyg naslaad, amisgalaa huraaj, ooriin ovog deedes uruu odjee. **18** Ted Assiri hureh zam daguu Yegipyetiin zuun zugt orshih Havilagaas avaad Shur hurtel ah duus nartaigaa daisagnaltsan nutaglan suudag boljee. **19** Abrahamyn huu Isaakiin ur udam ni iim boloi. Abraham Isaakiig toruulj, **20** Isaak dochin nastaidaa Paddanaramyn aram hun Byetuyeliin ohin, aram hun Labany ohin duu Ryebyekag ehner bolgon avchee. **21** Isaak ehner jiremslehgui bolohoor ni tuunii toloo EZENd zalbirsand EZEN guiltyg ni sonsoj, ehner Ryebyeka ni jiremseljee. **22** Huuhduud ni ehiinhee hevlii dator temtseldsend — Nadad yuund iim zuil tohioldono ve? gej heleed, Ryebyeka EZENes asuuhaar odov. **23** EZEN tuund — Chinii hevlii dator hoyor undesten baina. Chinii biyenees hoyor undesten salah bogood Neg undesten ni nogoogoos huchte ba Tom ni bagadaa zartslagdah bolno gelee. **24** Tuunii toroh bolohod hevliid ni iher huuhed baijee. **25** Turuulj garsan huuhed ni ulaan, buh biye ni ustei aris shig baisan uchir tuund "Yesav" gedeg ner ogchee. **26** Daraa garsan duu ni Yesavyn osgiinoos garaaraa zuurch garsan uchir tuund "Iakov" gedeg ner ogchee. Ryebyeka tedniig toruulehed Isaak jaran nastai bailaa. **27** Hovguud ni osoj, Yesav garamgai anchin bolj, heer talyn hun bolson atal, Iakov ni nomhon dolgoon hun bolj, maihandaa suudag bailaa. **28** Isaak Yesavyn agnasan angiiin

mahand durtai uchir Yesavdaa hairtai, harin Ryebyeka ni Iakovdaa hairtai baiv. **29** Iakovyg shol butsalgaj baital, Yesav heerees olsoj yadran ergej irjee. **30** Yesav Iakovd handaj — Bi olsoj yadarsan uchir chi ulaan sholnoosoo nadad iduulne uu? gejee. Iimees Yesavyg Yedom gej duudah boljee. **31** Iakov — Uugan huu baih erhee onoodor nadad hudaldaach gesend **32** Yesav — Bi uheh gej baina. Uutan huu baih erh nadad yamar ashigtai yum be? gejee. **33** Iakov — Onoodor nadad tangaragla! gesend Yesav tuund tangaraglaj, uugan huu baih erhee Iakovd hudaldjee. **34** Iakov tuund ers buurtsagtai shol talhtai ogsond tereer idej uugaad, bosoj yavav. Yesav uugan huu baih erhee ingej ul toomsorlov.

Ehlel 26

26:1 Abrahamyn uyed anh ols golon bolson ter gazart dahin olsgolon bolsond Isaak Gyerar uruu odoj, Filistiin haan Abimyelyeht hurch ochjee. **2** EZEN Isaakt uzegdej — Chi Yegipyet uruu buu yav! Minii zaaj ogoh ter gazart suu. **3** Ene gazar amidran suu. Bi chamtai hamt baij, chamaig yeroon, ene buh gazryg chamd bolon chinii ur huuhduuded ogno. Bi chinii etseg Abrahamd tangaraglasnaa biyeluulne. **4** Bi chinii ur huuhdiig tengeriin od met olon bolgoj, ene buh gazryg chinii ur huuhduuded ogno. Gazar delhii deer baigaa buh undesten chinii ur huuhdeer damjin yerool hurteh bolno. **5** Uchir ni Abraham Minii ugiig duulgavartai dagaj, Minii tushaal, Minii zahiramj, Minii zarlig, Minii huuliig sahisn bilee gev. **6** Tegeed Isaak Gyerart amidran suuh boljee. **7** Ter gazryn humuus tuunii ehneriin tuhai asuusand tereer — Ene bol minii ohin duu gejee. Ryebyeka harvaas goo uzesgelentei uchraas ene nutgiinhan tuunees bolj ooriig ni alj magadgui gej bodood, tuuniig ehnerree gej helehees aijee. **8** Isaak tend udaan suusan bogood Isaak ehner Ryebyekagaa teverch baigaag Filistiin haan Abimyelyeh tsonhoooro harav. **9** Abimyelyeh Isaakiig duudan — Ter bol chinii ehner uneheer mon baital chi yaahin tuuniig minii ohin duu gej helsen be? gesend Isaak — Tuunees bolj bi uheh bolov uu gej bodson yum gej hariulav. **10** Abimyelyeh — Chi bidniig yaaj baigaa chini ene ve? Manai humuusiin neg ni ehneritei chini hyalbarhan untaj boloh baisan.

Tegeed chi bidniig nugeld unagaah baisan bilee gev. **11** Tegeed Abimyelyeh — Ene hund yum uu, esvel tuunii ehnert haldaj dovtolson heniig ch bolov tsaazalna gej buh humuustee tushaajee. **12** Isaak ter gazart taria tarij, ter jildee zuu dahin iluu urgats avchee. EZEN tuuniig yerooson uchir **13** tereer aguu ih bolj, oson ossoor mash ih bayan chineeleg boljee. **14** Tuunii honi, uher oson urjij, zarts nar ni mash olon baisan tel filistchuud tuund ataarhaj, **15** tuunii etseg Abrahamyn uyed zarts narynh ni uhaj gargasan buh hudgiig shoroogoor duurgen bituuljee. **16** Abimyelyeh Isaakt handaj — Chi bidnees iluu huchtei bolson uchir bidniig orhij yav gev. **17** Isaak ter gazryg orhin yavj, Gyeraryn hondiid maihnaa barij, tendee suury piv. **18** Isaak etseg Abrahamynhaa uyed uhaj gargasan hudguudyg dahin uhjee. Uchir ni Abrahamyg nas barsny daraa tedgeer hudguudyg filistchuud chigjij bituulsen baiv. Isaak tedgeer hudguudyg etsgiinhee ogson nereer nerlev. **19** Isaakiin zarts nar Gyeraryn hondiid gazar uhaj, undran garah usny hudag oljee. **20** Gyeraryn malchid Isaakiin malchidtai margaldaj, — Ene us bol manaih hemeesend Isaak ter margaldaanaas bolj, uul hudgiig Yesyek hemeen nerlev. **21** Ted oor neg hudag uhaj, bas dahin margaldjee. Isaak tuuniig Sitnahemeen nerlejee. **22** Tereer tendees nuuj, bas negen hudag uhsan bogood dahin margaan garaagui uchir tuuniig Ryehobot gej nerleed, — EZEN bidend gazryg telj ogson uchir, bid ene nutag deer onor otgon bolno gev. **23** Isaak tendees Byeyershyeba uruu yavav. **24** Ter shono ni EZEN tuund uzegdej — Bi bol chinii etseg Abrahamyn Burhan. Buu ai! Uchir ni Bi chamtai hamt baina. Minii zarts Abrahamyn toloo Bi chamaig yeroon, Chinii ur udmyg onor otgon bolgono gev. **25** Isaak tend tahilyn shiree bosgoj, EZENii neriig duudan, tergazart maihnaa barij, zarts nar ni tend hudag uhjee. **26** Abimyelyeh ooriin tuslah Ahuzzat, tsergiin yeronhii zahiragch Fikol naryn hamt Gyeraraas Isaakt irev. **27** Isaak tedend handan — Ta nar namaig uzen yadaj, oorsdoosoo hoon zailuulsan atlaa yaagaad nad uruu hurch irev? gesend **28** ted — EZENiig chamtai hamt baigaag bid todorhoi harsan uchir bid hoorondoo buyuu ta bidnii hoorond tangarag tavij, chamtai geree baiguulya gej heletssen yum. **29** Bid chamd haldalgui zovhon sain uil hiij, chamaig amar taivan yavuulsan shig chi bidend hor honool buu hii. Chi bol odoo

EZENii yerooliig hurtegch gejee. **30** Isaak tedend zoriulan nair hiisend, ted idej uutsgaav. **31** Tegeed ted ogloo ertlen bosoj, biye biyedee tangaraglasny daraa Isaak tedniig yavuulj, ted tuuniig amar taivan orhijee. **32** Yag ter odor Isaakiin zarts nar irj, oorsdiin uhsan hudgiin tuhai Isaakt yarij, "Bid us olloo" gej helev. **33** Isaak ter hudgiig Shiba gej nerlesen bogood tiimees ter hotyn neriig odoo hurtel Byeyershyeba gedeg ajee. **34** Yesav dochin nastaidaa hit hun Byeyeriin ohin Iudit, hit hun Yelony ohin Basyemat hoyoryg ehner bolgon avchee. **35** Ted ni Isaak, Ryebyeka hoyort setgeliin zovlon boljee.

Ehlel 27

27:1 Isaak hogshirch, haraa ni muudan, harj chadahaa bolison uyedee uugan huu Yesavaa — Huu mini! gej duudsand huu ni — Bi end baina gehed **2** Isaak — Bi hogshirch, uheh odroo medehgui baina. **3** Tiim bolohoor chi odoo zevseg, num saadgaa avch, heer tald garaad, minii toloo an hiij, **4** minii durtai amtat hoolyg hiij, nadad avchirj iduulen, uhehees mini omno zurh setgeleer mini ooriigoo yeroolgo gev. **5** Isaakiig huu Yesavdaa ug helj baihad ni Ryebyeka tuuniig ni sonsoj baijee. Yesav an hiiheer heer tal uruu odov. **6** Ryebyeka ooriin huu Iakovd — Chinii ah Yesavd aavyn chini helsen ugiig bi sonsloo. **7** Nadad angiin mah avchirj, amttai hool hiij, nadad iduulen, uhehees mini urd EZENii omno ooriigoo yeroolgo gej baina. **8** Tiimees huu mini, odoo minii chamd tushaaj heleh ugiig sons! **9** Chi mal deeree ochood hoyor sain ishig nadad avchirval bi tuugeer aavyn chini durtai saihan hoolyg hiij ogiye. **10** Chi tuuniig aavdaa avaachij ogood iduulen, uhehiinh ni omno tuugeer yeroolgo gev. **11** Iakov eh Ryebyekadaa — Minii ah Yesav bol userheg hun, bi golgor aristai hun. **12** Aav mini namaig temterch uzvel bi tuunii nudend mehlegch gej uzegden, yeroogdoh ni baitutai haraagdah bolno gev. **13** Eh ni tuund — Huu mini, chamd ireh chinii haraalyg nadad onoog. Harin chi zovhon minii ugend orj, yavaad ishignuudiig nadad avchirj og gesend, **14** Ter odoj, tuuniig avch, eejdee avchirj ogov. Tegeed eej ni etsgiinh ni durtai saihan hoolyg hiijee. **15** Ryebyeka gertee baisan uugan huu Yesavynhaa hamgiin

saihan huvtssyg avch, бага huu Iakovdaa omsgoj, **16** ishignii arisaar gar bolon huzuunii ni golgor hesgiig oroojee. **17** Ooriin hiisen amtat hool, talhyg huu Iakovd ogov. **18** Iakov etseg deeree ochij, — Aav mini ee! gej duudsand aav ni — Bi end baina. Huu mini chi hen be? gej helehed **19** Iakov etsegtee handan — Bi tany uugan huu Yesav baina. Bi tany nadad helsen yosoor hiilee. Ta ondij suugaad, minii agnasan angiin mahnaas zoogloj, zurh setgeleesee namaig yerooj ogno uu? gesend **20** Isaak ooriin huudee — Huu mini, chi yaasan hurdan agnasan yum be? gehed ter — Uchir ni tany Burhan EZEN tuuniig nadtai saadgui uchruulsan yum gej hariulav. **21** Isaak Iakovd handaj — Huu mini, naashaa oirtoj ir! Uneheer chi minii utan huu Yesav mon uu, bish uu gedgiig chini bi temterch uziye gejee. **22** Iakov etseg Isaaktaa oirton ochihod Isaak tuuniig temterch — Duu chini Iakovyn duu atal, gar chini Yesavyn gar baina geed, **23** tuunii gar ni ah Yesavynh shig userheg baisan uchir tuuniig yalgaj tanisangui yeroojee. **24** Tegeed Isaak — Chi uneheer minii huu Yesav mon uu? gesend Iakov — Tiim ee gejee. **25** Isaak — Nadad agnasan angiin mahaa avchir! Bi huuginhee agnasan angiin mahnaas ideed, zurh setgeleeree chamaig yeroon adislaja! gehed Iakov tuund avchirj, ter idev. Tegeed ter bas tuund dars avchirj ogsond, tereer uujee. **26** Tegeed etseg Isaak ni — Huu mini, naashaa dohoj ireed, namaig uns gehed **27** Iakov oirton ochij, tuuniig unssend etseg ni huvtssyg ni unerteed, tuuniig yeroon adislaj, — Minii huugin uner ni EZENii yerooson heeriin uner baina. **28** Burhan chamd tengeriin shuuder, Gazryn bayalag, Arvin ih ur taria, Dars hairlah boltugai! **29** Ard olon chamd zaragdaj, Undestnuud chamd sogdon morgoh boltugai! Chi ah duu narynhaa ezen bolj, Ehiin chini hovguud chamd morgon sogdoj, Chamaig haraasan ni haraald idegdej, Chamaig yerooson ni yeroogdoh boltugai! hemeev. **30** Isaak Iakovyg iveen adislaj duusmagts, Iakov etseg Isaakiin omnoos bosood garch yavsny daraa, tuunii ah Yesav angaasaabutsaj ireed, **31** amtat hool hijj, tuuniigee etsegtee avaachaad, — Etseg mini ee, ondij suugaad, huuginhee agnasan angiin mahnaas idej, zurh setgeleeree namaig yeroon adislanauu? gejee. **32** Etseg Isaak ni — Chi hen be? gej tuunees asuuhad — Bi tany huu, tany uugan huu Yesav baina gejee. **33** Isaak ihed tsochirdon — Tegvel nadad

angiin mah avchirj ogson ter hun hen be? Bi chamaig irehees omno bugdiig ni ideed, tuuniig yerooson bilee. Ter l gartsaagui yeroogdoh bolno gev. **34** Yesav etsgiinhee ugiig sonsood, barhiraan uilj, etsegtee — Etseg mini, namaig yeroon adislaach! Namaig ch bas tegeech! gesend **35** Isaak — Chinii duu zalilan irj, chinii yerooliig avchihjee gej helsend **36** Yesav — Tuuniig Iakov gej nerledeg ni onoson bus uu? Tuunii namaig mehelsen ni hoyor dahi udaagaa bolloo. Tereer uugan huu baih minii erhiig avchihaad, odoo bas nadad onogdoh yerooliig avchihlaa gej heleed — Nadad hurteeh yerool adis tand uldeegui gej uu? gesend **37** Isaak Yesavd hariulj, — Bi tuuniig chinii ezen bolgoj, buh ah duu naryg chini tuund zartsaar ogch, bas ur taria, darsaar tuuniig hangasan uchir huu mini bi chamdaa yuu hiiij ogch chadah bilee gev. **38** Yesav etsegtee handaj — Etseg mini ee! Tand gantshan l yerool adis baidag yum uu? Etseg mini ee, namaig yeroon adislaach. Namaig ch bas tegeech! gej heleed changaar uilav. **39** Tuunii etseg Isaak tuund handaj — Chinii suuh gazar bol gazryn bayalgaas hol, Tengeriin shuudrees hol yum. **40** Chi selmeeree amidarch, Duudee zaragdana. Hezee chi uyaanaasaa tailagdana, Ter tsagt chi tuunii buulgyg huzuun deereese avch hayana gejee. **41** Etseg ni Iakovyg yerooson ter yerooloos bolj, Yesav Iakovyg uzen yadaj, oorroo oortoo "Etsgiinhee toloo emgeneh odor oirhon irj baigaa uchir bi duu Iakovaa alna" gej heljee. **42** Uugan huu Yesavyn ni ene ug Ryebyekad hurehed бага huu Iakovdaa hel yavuulj, duudan iruuleed, — Yesav ah chini chamaig alna gej tolovlon ooriigoo taitgaruulj baina. **43** Tiim uchraas odoo huu mini, chi minii ugiig dagan bosoj, Harand baigaa minii ah Laban uruu zugtan ohood, **44** ahynhaa uuryg gartal, heden odor tuuntei hamt bai. **45** Ahyn chini uur garch, oort ni hiisen zuiliig chini martval bi chamd hel yavuulj duudan, chamaig tendees avchirya. Yaalaa gej bi ta hoyoryg neg odor aldah bilee? gev. **46** Ryebyeka Isaakt handan — Bi hitchuudiin ohidoos bolj amidrah durgui bolloo. Herev Iakov tuun shig ene nutgiin ohidoos, hitchuudiin ohidoos ehner avbal minii amidral yuu bolohson bilee? gev.

28:1 Isaak Iakovyg duudaad, tuuniig yeroon zahij helsen ni — Chi kanaanchuudyn ohidoos ehner buu av. **2** Chi Paddanaram uruu hodolj, ehiinhee etseg Byetuyeliin gert ochij, tend nagats ah Labanyhaa ohidoos ehner av. **3** Togs huchit Burhan chamaig yerooj, chamaig olon ur huuhedtei onor otgon bolgon, chamaar olon undestnuudiig bii bolgoj, **4** Tereer mon Abrahamd ogson yerooloo chamd ogch, chamd bolon chamtai hamt chinii ur udamd ogch, Abrahamd ogson gazar buyuu chinii tur suuj baigaa gazryg chamd ovluleh boltugai! gev. **5** Isaak Iakovyg ilgeesend tereer Paddanaram uruu yavj, aram hun Byetuyeliin huu buyuu Iakov, Yesav hoyoryn eh Ryebyekagiin ah Labanyd ochjee. **6** Yesavyn harj baihad Isaak Iakovyg yeroon adislaj, tuuniig Paddanaramaas ehner avahuulahaar tiish yavuulsan bogood Isaak tuuniig yeroon adislaj, "Kanaany ohidoos ehner buu av" hemeen tushaajee. **7** Iakov eh etseg hoyorynhoo ugiig duulgavartai dagaj, Paddanaram uruu yavahyg Yesav harj bailaa. **8** Bas Yesav Kanaany ohid ni ooriin etseg Isaakt taalagdahgui baigaag ajiglajee. **9** Tegeed Yesav Ishmayel uruu yavj, ooriin ehneruudees gadna Abrahamyn huu Ishmayelyn ohin buyuu Nyebaiotyn ohin duu Mahalatyg ehner bolgon avav. **10** Iakov Byeyershyebagaas garaad, Haran uruu yavav. **11** Tegehed nar shingesen baisan uchraas tereer negen gazar irj, tendee honohoor tendhiin neg chuluug avch, tolgoi doroo taviad untjee. **12** **3**uudendee uzvel, gazar deer negen shat bosoj, tuunii oroi ni tengert tulan, bas dahin harval, tuugeer Burhany tenger elch nar ogson uruudan bailaa. **13** Uztel, EZEN tuunii deer zogsood, — Bi bol EZEN, chinii etseg Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan baina. Chinii hevtej baigaa gazryg Bi chamd bolon chinii ur udamd ogno. **14** Chinii ur udam gazryn shoroo shig olon bolj, baruun, zuun, hoid, urd zugt tarhan, delhiin buh undesten chamaas bolon chinii ur huuhdees yerool hurteh bolno. **15** Bi chamtai hamt baij, haana ch yavsan chamaig hamgaalan, chamaig daguulj, ene nutag uruu butsaaj avchirna. Bi chamd amalsan zuilee biyeluuleh hurtel chamaig orhihgui gej aildjee. **16** Iakov zuudneesee sereed — EZEN uneheer end baina, harin bi medsengui gev. **17** Tereer aigaad, — Ene yaasan surdmeer gazar ve? Ene bol gartsaagui Burhany orgoo, ene bol tengeriin haalga baina gej oguulev. **18** Tegeed Iakov ogloo ert bosoj,

derlesen chuluugaa avch bagana bolgon bosgood, deer ni tos asgan, **19** ter gazraa Byetyel hemeen nerlejee. Ter hot ug ni Luz gedeg nertei baijee. **20** Iakov tangaraglaj — Herev Burhan nadtai hamt baij, minii yavj bui ene zamd namaig hamgaalj, bas nadad ideh hool, omsoh huvtsas ogch, **21** namaig etsgiin mini gert amar taivan butsaaval EZEN minii Burhan bolj, **22** bagana bolgon bosgoson ene chuluu mini Burhany orgoo bolno. Tany nadad ogson buh zuiliin aravny negiig bi zaaval Tand orgono gelee.

Ehlel 29

29:1 Iakov tsaash hodlon, dornyn humuusiin nutagt hurchee. **2** Tereer harval, tald negen hudag baih ba derged ni gurban heseg honin sureg hevtej baiv. Uchir ni honichid ter hudgaas honio usaldag ajee. Hudgiinhaa amyg chuluugaar daraad, **3** buh surgiig tsuglah uyed hudgiin amnaas chuluut onhruulen zailuulj, honio uslaad, daraa ni ug chuluugaa hudgiin amsar deer butsaan tavidag baijee. **4** Iakov tedend handaj — Ah duu nar mini, ta nar haanaas irsen be? gej asuusand ted — Bid Haranaas irsen gejee. **5** Iakov tednees — Ta nar Nahoryn ach huu Labanyg tanih uu? gehed ted — Bid tuuniig medne gev. **6** Iakov tednees — Ter sain uu? gej asuusand ted — Sain. Tuunii ohin Rahyel odoo honio tuugaad irne gej hariulav. **7** Iakov — Odor yaagaa ch ugui baina. Honin sureg tsuglah tsag boloogui baina. Honio uslaad, belcheert garga gev. **8** Ted — Bid chadahgui. Buh surgiig tsuglahaar honichid hudgiin amsraas chuluug onhruulen zailuulaad, bid honio usaldag gev. **9** Iakovyg tedentei yarij baihad, Rahyel etsgiinhee honiig tuuj irev. Tereer honichin baijee. **10** Iakov nagats ah Labany ohin Rahyel bolon nagats ah Labany honiig haraad oirton ochij, hudgiin amnaas chuluug onhruulen zailuulj, nagats ah Labany honin surgiig uslav. **11** Tegeed Iakov Rahyelyg unseed, changa duugaar uilan, **12** Rahyeld ooriigoo etsgiinh ni duu Ryebyekagiin huu gedgee helsend tereer guin yavj, etsegtee helev. **13** Laban ohin duugiinhee huu Iakovyn tuhai sonsood, tuuntei uulzahaar guin ochij tevren unseed, gertee daguulan orov. Iakov ooriinhoo tuhai bugdiig Laband yarij ogchee. **14** Laban tuund — Chi bol yaah argagui minii mah tsusny tasarhai mon

gev. Tegeed Iakov tuuntei neg sar hamt suujee. **15** Laban Iakovd — Chi minii duu bolovch, chi nadad ajil hiij ogohdoo holsgui hiih yostoi gej uu? Yuugaar chamd hols toloh ve? Nadad heleech! gev. **16** Laban hoyor ohintoi bogood tomynh ni ner Lyea, bagynh ni ner Rahyel boloi. **17** Lyea haraa muutai, harin Rahyel ni uzesgelentei goolig ajee. **18** Iakov Rahyeld durlasan tul — Bi tany бага ohin Rahyelyn toloo doloon jil tand zartslagdya gesend **19** Laban — Tuuniig oor hund ogsnoos chamd ogson ni deer. Nadtai hamt bai gejee. **20** Iakov Rahyelyn toloo doloon jil Laband zaragdjee. Iakov tuund hairtai baisan tul doloon jil ni tuund hedhen honog met sanagdjee. **21** Iakov Laband — Minii hugatsaa duussan uchir ehneriig mini nadad ogooch. Bi tuun deer oryo gejee. **22** Daban ter nutgiin buh humuusiig tsugluulan nair hiiv. **23** Udesh ni Laban ohin Lyeagaa Iakovd avchirsand, Iakov tuun deer orjee. **24** Daban ooriin zarts busgui Zilpag ohin Lyeadaa shivegchin bolgon ogchee. **25** Iakov ogloo ni harsan chini ter ni Lyea baiv. Tegeed tereer Laband — Ta nadad yaagaad ingesen be? Bi Rahyelyn toloo tand zartslagdsan bish uu? Ta yuund namaig mehelsen be? gehed **26** Laban — Manai nutagt egchees ni turuulj duug ni uridaar ogoh yos baihgui. **27** Uunii toloo doloo honogiig guitsee. Tegeed bid chamd Rahyelyg ni ch ogno. Chi tuunii toloo nadad dahin doloon jil zartslagdah bolno gejee. **28** Tegeed Iakov helsen yosoor ni hiijee. Iakov ter doloo honogiig guitseesend, Laban tuund ooriin ohin Rahyelyg ch bas ehner bolgon ogchee. **29** Laban ooriin zarts busgui Bilhag ohin Rahyeldaa shivegchneer ogchee. **30** Iakov bas Rahyel deer orj, tuuniig Lyeagaas iluu hairlan, dahin doloon jil Laband zartslagdjee. **31** EZEN Lyeagiin nohroosoo hair hishig hurteeguig uzeed, Lyeagiin umaig neev. Harin Rahyel ni urgui baijee. **32** Lyea jiremselj, huu toruuleed, tuuniigee Ryeubyen gej nerlejee. Tegeed tereer — EZEN minii zovlong harsan uchir odoo minii nohor namaig hairlah bolno gej heljee. **33** Ter bas dahin jiremselj, huu toruuleed, — EZEN minii hair hishig hurteeguig sonsood, ene huug nadad bas ogloo geed tuuniigee Simyeon gej nerlejee. **34** Ter bas jiremselj, dahin huu toruulj, — Bi tuund gurban huu toruulj ogson uchir minii nohor odoo nadad tatagdah bolno geed tuuniigee Lyevi gejee. **35** Ter bas jiremselj, dahin huu toruuleed — Ene udaa bi EZENiig magtana geed

tuuniigee Iuda gejee. Tegeed tuunii huuhed toruuleh ni zogsjee.

Ehlel 30

30:1 Rahyel ooro Iakovd huu toruulj chadaaguigee haraad, egchdee ataarhaj, Iakovd — Nadaar huu toruul. Herev tegehgui bol bi uhne gejee. **2** Iakov Rahyeld uurlan — Umaig chini haasan Burhanyg bi orloh gej uu? gesend **3** Rahyel — End minii shivegchin Bilha baina. Tuuntei unt! Ter minii ovor deer huu tavih bolno. Tegvel tuugeer damjuulj, bi huuhedtei bolno geed, **4** ooriin shivegchin Bilhag tuund tatvar em bolgon ogchee. Iakov tuunii ovort orjee. **5** Bilha jiremselj, Iakovd huu toruulj ogov. **6** Rahyel — Burhan namaig omgoolj, minii duug sonsood, nadad huu hairlalaa geed, tuuniig Dan gej nerlejee. **7** Rahyelyn shivegchin Bilha dahin jiremselj, Iakovd hoyor dahi huugee toruulj ogov. **8** Rahyel — Bi egchteigee shiruun orsoldoj diillee geed tuund Naftali gej ner ogchee. **9** Lyea ooriin huuhed toruulehee zogssonyg haraad, ooriin shivegchin Zilpag avaad, Iakovd tatvar em bolgon ogchee. **10** Lyeagiin shivegchin Zilpa Iakovd huu toruulj ogov. **11** Lyea — Yamar aztai ve? geed, tuuniig Gad gej nerlejee. **12** Lyeagiin shivegchin Zilpa Iakovd hoyor dahi huugee toruulj ogchee. **13** Lyea — Bi bayar hoortei baina. Emegteichuud namaig az jargaltai gej duudah bolno geed tuuniig Ashyer gej nerlejee. **14** Ulaan buudai huraah uyeer Ryeubyen gadagsh garch, talbaigaas mandarvaa tsetseg olood, eej Lyeadaa avchirj ogchee. Rahyel Lyead handan — Huugiinhee olson mandarvaa tsetsgeesee nadad ogooch? gejee. **15** Lyea tuund — Minii nohriig avsan chini bagadaa yuu? Chi bas minii hovguunii mandarvaa tsetsgiig avah ni uu? gev. Rahyel — Tegvel tany huugiin mandarvaa tsetsgiin orond onoo shono minii nohor tantai hamt untaj bolno gev. **16** Iakovyg talbaigaasaa udesh ergej irehed, Lyea tuuntei uulzahaar garaad, tuund — Hovguuniihee mandarvaa tsetsgeer bi tanyg hudaldaj avsan uchir onoo shono minii ovort oroh yostoi gev. Tegeed ter shono Iakov tuuntei untjee. **17** Burhan Lyeag sonsson uchir Lyea jiremselj, tav dahi huugee Iakovd toruulj ogov. **18** Lyea — Bi shivegchnee nohortoo ogson tul Burhan holsiig ni nadad ogloo geed tuunii neriig Issahar gejee.

19 Lyea dahin jiremselj, zurgaa dahi huugee Iakovd toruulj ogov. **20** Lyea — Burhan nadad saihaan beleg ogloo. Bi nohortoo zurgaan huu toruulj ogson uchir tereer nadtai hamt amidrah bolno geed tuuniig Zyebulun gej nerlejee. **21** Daraa ni tereer ohin toruuleed, tuuniig Dina gej nerlev. **22** Burhan Rahyelyg dursan sanaj, tuuniig sonsood, umaig ni neej ogchee. **23** Tegeed tereer jiremselj, huu toruuleed — Burhan minii ichguuriig arilgaj ogloo gej heleed, **24** huugee Iosyef gej nerleed — EZEN nadad bas neg huu nemj ogoh boltugai! gejee. **25** Rahyel Iosyefyg toruuleh uyed Iakov Laband handaj — Namaig yavuulj ogooch. Namaig ooriin nutag, eh orond mini butsaagaach! **26** Minii tand zartslagdaj baigaad avsan ehner, huuhduudiig mini nadad ogch, namaig yavuulaach! Minii tand herhen zartslagdsanyg ta medne shuu dee gev. **27** Laban tuund — Bi chamd taalagdaj baival chi endee uld! EZEN chinii toloo namaig yeroosniig bi zon sovingooroo medsen geed — **28** Chi ajlyn holsoo togt. Bi tuuniig chini ogiye gej helev. **29** Iakov tuund — Bi tand herhen zartslagdsanyg, bas herhen tany mal surgiig mallaj baisnyg, yamar bolgosnyg ta medne pguu dee. **30** Namaig irehiin omno tany ed horongo бага baisan, odoo ulemj oson nemegdlee. Minii baisan gazar bolgond EZEN tanyg yerooson. Bi odoo hezee ooriinhoo ger orny toloo ajillah yum be? gev. **31** Laban — Bi chamd yuu ogoh ve? gesend Iakov — Nadad yuu ch buu og! Herev minii toloo ene zuiliig hiivel, bi tany mal surgiig dahin hariulj hamgaalya gejee. — **32** Onoodor bi tany honin surgiin dunduur yavj alag, tsoohor, har honid bas alag, tsoohor yamaanuudyg yalgan avna. Tedgeer ni minii hols bolno. **33** Daraa ni ta holsnii talaar namaig shalgah gej irehed, minii unench shudarga baidal namaig gerchilj batlah bolno. Yamaan surgiin dund alag bolon tsoohor bish yamaa, honin surgiin dund har bish honi baival bugdiig ni namaig hulgailsand tootsooroi gesend **34** Laban — Za, chinii helsen yosoor bolyo! gev. **35** Laban ter odoo alag, tsoohor er yamaa, mon har alag, har tsoohor em yamaa, har honidyg yalgan, huugiinhee gart ogchee. **36** Tereer Iakovyg ooroosoo gurav honogiin zaitai gazar suulgaj, Iakov Labany uldsen honin surgiig hariulsaar bailaa. **37** Iakov burgas, guils, uyangat modny zaluu nogooson mochriig avaad, halisyg ni huulan, tsagaan sudal gargajee. **38** Tereer halisyg ni huulsan mochruudee honio usaldag

ongotsnuudynhaa derged bosgoj, us uuhaar irsen honiny egts omno ni baihaar tohiruuljee. Honid us uuhaa heel avch, **39** mochriin omno heel avsan tedgeer honid alag, tsoohor hurga gargajee. **40** Iakov hurganuudyg yalgaj, Labany honin surgees alag, har zusmiin honidyg Labany surgiin esreg tald ni gargav. Ooriinhoo surgiig tusgaarlaj, Labany suregtei holilduulsangui. **41** Targa huchtei honid heel avah uyed Iakov tednii omnoh ongotsond nogoo mochroo tavij, tedgeer honid mochriin dergedees heeltjee. **42** Harin honid targa huchgui baival nogoo mochroo tavisangui. Ingeed targa huchgui honi ni Labanyh bolj, targa huchtei honi ni Iakovynh boljee. **43** Ingej ter hun ulemj bayajij, olon honin sureg, eregtei emegtei zarts nar, temee, iljigtei boljee.

Ehlel 31

31:1 Labany hovguud — Bidnii etsgiin buh horongiig Iakov avchee. Tereer manai aavyn buhii l horongoor iim bayan chineeleg boljee gej heeltsehiig Iakov sonsov. **2** Iakov Labany tsaraig haraad, tereer oort ni uridynhtai adilgui handaj baigaag ajiglav. **3** EZEN Iakovd — Chi ovog deetsiinhee nutag uruu, torol sadan uruutaa butsj yav. Bi chamtai hamt baina gelee. **4** Iakov hel yavuulj, Rahyel Lyea hoyoryg surgiinhee belcheert duuduulj iruuleed **5** tedend oguulruun — Bi etsgiin chini handlagyg harahad, ter nadad uridynh shig nairsag bish baina. Harin minii etsgiin Burhan nadtai hamt baisan. **6** Namaig etsegt chini hamag hucheeree zutgesniig ta nar medne. **7** Gevch etseg chini namaig mehelj, minii avah holsiig arvan udaa oorchilson bilee. Gesen hedii ch nadad muu yum hiihiig Burhan tuund zovshooroogui. **8** Tereer "Tsoohor zusmiinh ni chinii hyels bolno" gesen tul buh sureg tsoohor zusmiin tol gargasan. Tereer "Ereen zusmiinh ni chinii hols bolno" gesen tul buh sureg ni ereen zusmiin tol gargasan. **9** Ingej l Burhan ta naryn etsgiin malyg avch nadad ogov. **10** Yamaan sureg heel avah uyed bi zuudendee nudee orgon harahad, heeltuulegch uhna bolgon ereen, tsoohor, alag zuste baiv. **11** Burhany tenger elch zuudend mini — Iakov! hemeesend — Bi end baina gej bi hariulav. — **12** Chi nudee orgon har! Heeltuulegch huts bolgon

ereen, tsoohor, alag zusteï baina. Uchir ni Labany chamd hiiseer irsen buh zuiliig bi harsan. **13** Bi Byetyeliin Burhan baina. Chi tend dursgalyn baganad tos asgaj, tend Nadad tangaraglasan bilee. Tiimees odoo bosoj, ene gazryg orhin torson nutag uruugaa but! gejee. **14** Rahyel, Lyea hoyor tuund — Etsgiin gerees bidend onogdoh yamar negen yemch yumuu huvi bii gej uu? **15** Ter bidniig gadny humuus gej tootsdog bish uu? Uchir ni tereer bidniig hudaldaj, bas bidnii buh mongiiig ursen. **16** Burhany etsgees maani avsan buh horongo bol bidniih bogood bidnii ur huuhduudiinh uchir Burhany tand helsen buhniig hiitugei! gev. **17** Iakov bosoj, huuhduud, ehneruudee temee unuulj, **18** ooriin olson buh mal adguus bolon horongoo buyuu Paddanaramaas olson buh mal surgee tuutaad, Kanaan nutag uruugaa, etseg Isaak uruugaa ochihood hodlov. **19** Ter uyed Labanyg honio hyargahaar yavsan hoiguur ni Rahyel aavynhaa geriin shuteenuudiig hulgailan avchee. **20** Iakov siri hun Laband orgon yavahaa helelgui, tuuniig mehellee. **21** Tereer hamag horongoo avaad Yevfrat morniig gatlan zugtaaj, Gilyeadyn uularhag nutgiig zoriv. **22** Tuunees hoish gurav honogiin daraa Iakovyn zugtasnyg Laban duulaad, **23** ah duu naraa daguulan, tuunii hoinoos doloo honog moshgon hooj, Gilyeadyn uularhag nutagt tuuniig guitsen irjee. **24** Shono ni siri hun Labany zuudend Burhan hurch ireed — Chi bolgoomjil, Iakovd sain muu yuu ch bitgii hel! gejee. **25** Laban Iakovyg guitsen ochihod Iakov uuland maihnaa bosgosen baiv. Laban ah duu narynhaa hamt Gilyead uuland maihnaa bosgov. **26** Laban Iakovd handaj — Chi nadad medegdelguigeer ohidyg mini ildeer barij avsan olzlogdogsod shig avch yavan yuu hiichih ni ene ve? **27** Chi yaagaad helelgui semhen zugtaj, namaig mehelsen yum be? Bi chamaig bayar hoor, aya duu, bombor yatgyn egshgeer udeh baisan baih. **28** Chi ach, zee ohidyg mini nadad unsuulsengui. Chi munhag zuil hiilee. **29** Chamaig dongoh chadal nadad bii. Harin ongorson shono etsgiin chini Burhan nadad "Bolgoomjil, Iakovd sain muu yuu ch bitgii hel" gesen. **30** Chi etsgiinhee geriig ihed husen sanagalzsan uchir, odoo chi yavah ni zov. Harin chi yuund minii burhdyg hulgailsan yum be? gev. **31** Iakov Laband — "Tanyg ohidoo nadaas bulaan avch magadgui" gej bodson uchir bi aisan yum. **32** Tany burhad henees oldono, ter hun amid baih yosgui. Ah

duusiin maani omno minii zuilsees ooriinhoo yumyg olj tanival, ta tuuniigee avaarai gejee. Uchir ni tedniig Rahyel hulgailsnyg Iakov medeegui baijee. **33** Laban Iakovyn maihan, Lyeagiin maihan, bas hoyor shivegchnii maihand orson bolovch burhdaa olsongui. Tereer Lyeagiin maihnaas garaad, Rahyelyn maihand orjee. **34** Rahyel terhuu geriin burhdyg temeenii tohshon door hiigeed, tuun deeree suujee. Laban buh maihnyg negjsen bolovch olsongui. **35** Rahyel etsegtee handaj — Ezen mini, minii saryn temdeg irsen tul tanyg boson ugtaj chadaaguid mini buu uurlaarai gejee. Laban geriin burhdaa ersen bolovch olsongui. **36** Iakov uurlaj, Labanyg zemlejee. Iakov Laband handan — Bi yamar buruu yum hiisen yum be? Namaig yamar nugeltei gej ta haluun moroor mini moshgood baigaa yum be? **37** Ta hamag yumyg mini negjeed, geriinhee yamar yumyg olov? Tuuniigee end minii ah duu nar bolon ooriinhoo ah duu naryn omno gargaj tavi. Tegeed bid hoyoryn hergiig shiideg. **38** Bi horin jil tantai hamt bailaa. Tanai em honi, em yamaa heel hayaagui. Bas tanai surgiin er honios bi ideegui. **39** Bi araatand uruulsnyg ni tand avchraagui. Bi ooro tuuniig nohson. Odor ch hulgailagdsan bai, shono ch hulgailagdsan bai tuuniig tolohiig nadaas ta nehej baisan. **40** Bi odriin haluund halj, shoniin huitend horch, nudee tsavchilgui tiinhuu ongoroosoor baisan bilee. **41** Bi tanaid horin jil suulaa. Bi tany hoyor ohiny toloo arvan dorvon jil, tany mal surgiin toloo zurgaan jil tand zaragdlaa. Ene zavsar ta minii holsiig arvan udaa oorchilson. **42** Herev minii etsgiin Burhan, Abrahamyn Burhan, Isaakiin Emeegch ni nadtai hamt baigaaguisen bol odiid ta namaig gar hooson butsaah baij dee. Harin Burhan garyn mini zutgel zovlon zudguuriig mini uzeed, ochigdor shono tanyg zemlejee hemeev. **43** Laban Iakovd handaj — Ene ohid bol minii ohid, ene huuhduud bol minii huuhduud, ene honin sureg bol minii honin sureg. Chinii harj baigaa yum buhen miniih. Onoodor bi ohidoo, tednii toruulsen ur huuhduudiig yaah yum be? **44** Odoo naash ir! Chi bid hoyoulaa hoorondoo geree baiguulya. Ter bol chi bid hoyoryn hoorondyn gerch bolog gev. **45** Iakov neg chuluu avaad, bagana bolgon bosgojee. **46** Tereer ah duu nartaa handaj — Chuluu tsugluul gesend ted chuluu tsugluulj, ovoo bosgood, ovoonyhoo derged hoollotsgoojee. **47** Laban ter ovoogoo

Iyegarsahaduta gej nerlejee, Iakov ch bas tuuniigee Galyeyed gej nerlejee. **48** Laban — Ene ovoo bol onoodor chi bid hoyoryn hoorondyn gerch bolno gev. Tiim uchraas tuuniig Galyeyed hemeen nerledeg baijee. **49** Bas Mizpa ch hemeen nerledeg baijee. Uchir ni tereer "Bid hoyoryn hen hen ni baihgui baihad EZEN chi bid hoyoryn hoorondohyg harah boltugai" gesen ajee. — **50** Herev chi minii ohidtoi zui busaar haritsah, esvel minii ohidoos oor ehner avbal bidentei hamt oor hun baihgui ch gesen, haragtun! Burhan chi bid hoyoryn hoorond gerch bolno gev. **51** Laban dahin Iakovd handaj, — Chi bid hoyoryn hoorond minii bosgoson ene ovoog har. Bas ene baganyg har. **52** Ene ovoo ch gerch, ene bagana ch gerch bolno. Bi chamd muu yum hiih gej ene ovoog davahgui. Chi nadad muu yum hiih gej ene ovoo bolon baganyg davahgui. **53** Abrahamyn Burhan, Nahoryn Burhan, tednii ovog deetsiin Burhan, bidnii hoorondohyg shiideg gesend Iakov etseg Isaakiinhaa Emeegcheer tangaraglav. **54** Iakov bas uulan deer tahil orgood, ah duu naraa duudaj hoollov. Ted hooloo idej, uulan deer honotsgoojee. **55** Laban ogloo ertlen bosood, ach zee naraa, ohidoo unsej yeroogood, nutag uruugaa ergen odjee.

Ehlel 32

32:1 Iakovyg ayan zamdaa yavj baital, Burhany tenger elch nar tuuntei uulzav. **2** Iakov tedniig harmagtsaa — Ene bol Burhany tsergiin huaran baina geed, ter gazryg Mahanaim gej nerlev. **3** Iakov Syeiriin nutag Yedomyn tald baigaa ah Yesav uruugaa ooroosoo turuulj, elch naryg ilgeegeed, **4** tedend tushaaj — Minii ezen Yesavd ingej hel. "Tany zarts Iakov ingej heluullee «Bi Labantai hamt onoog hurtel suulaa. **5** Nadad uher, iljig, honin sureg, eregtei, emegtei zarts nar baina. Bi tany hair yerooliig hurteheer ezen tand ene heliig hurguulj baina» gej hel" gev. **6** Elch nar Iakovd butsj ireed, — Bid tany ah Yesavd hurch ochloo. Tereer tantai uulzahaar dorvon zuun huniig daguulan irj baina gejee. **7** Iakov ihed ain, setgeliin daramtand orov. Tegeed hamt baisan humuusee bolon honi, uher, temeedefee hoyor heseg bolgon huvaav. **8** Tegeed Iakov — Herev Yesav ireed, neg heseg uruu ni dairval uldsen heseg ni zugtah bolno gejee.

9 Iakov — Minii ovog Abrahamyn Burhan, minii etseg Isaakiin Burhan, EZEN mini! Ta nadad "Chi torson nutag, torol torogsod uruugaa buts Bi chamaig yerooh bolno" gej nadad helsen. **10** Bi Tanaas ochuuhēn zarts nadad uzuulsen hair yerooh, unen shudarga buhniig hurteh zohisgui. Bi ene Iordan golyg gantshan tayagtaigaa gatalj ochson. Harin bi odoo hoyor ch heseg suregtei bolson. **11** Minii ah Yesavyn garaas namaig avraach gej guin zalbīrch baina. Uchir ni ter hurch ireed, namaig bolon ehner huuhduudiig mini dairna gehees bi aij baina. **12** Ta "Bi chamd hair yeroolee hurteej, ur huuhduudiig chini dalain too tomshgui els met olon bolgoj ogno" gej helsen biz dee gev. **13** Iakov ter shonodoo tendee honoj, ah Yesavdaa zoriulan ed horongoosoo beleg songojee. **14** Hoyor zuun em yamaa, horin uhna, hoyor zuun em honi, horin huts, **15** guchin botgotoi inge, dochin unee, arvan uher, horin er, arvan em iljig beltgev. **16** Tedgeeriig heseg hesgeer ni zarts narynhaa gart ogood, zarts nartaa handan — Ta nar nadaas turuulen gatalj, heseg buriin hoorond zai barij yav hemejee. **17** Tereer turuund ni yavaa zartsdaa zahij — Minii ah Yesav chamtai uulzaad, "Chi henii hun be? Haashaa yavj baina ve? Chinii omno yavaa edgeer mal sureg heniih ve?" gejasuual, **18** "Ene bol tany zarts Iakovynh. Uuniig ooriin ezen Yesavdaa beleg bolgon yavuulsan yum. Iakov ooro bas bidnii ard irj baigaa" gej hel gev. **19** Tereer bas hoyor dahi, gurav dahi heseg bolon busad heseg tus buriig tuuj yavaa humuust handaj, — Ta nar ch bas Yesavtai uulzahdaa ene ugiig heleerei. **20** Ta nar bas "Tany zarts Iakov bidnii ard irj baigaa" gej heleerei gev. Iakov — Bi ooriinhoo turuund yavuulj baigaa belgeeree tuuniig taitgaruulaad, daraa ni bi ooro tuuntei uulzval ah mini namaig huleen avch magadgui gej bodjee. **21** Tegeed Iakov belgee ooroosoo turuulj yavuulaad, ooro ter shono huarandaa honov. **22** Ter shono bosoj, hoyor ehner, hoyor shivegchin, arvan negen huuhdee daguulan, Iabbok golyg gartsaar garchee. **23** Iakov tedniig daguulan gol gargaad, daraa ni oort ni baisan bolgonoo gargajee. **24** Iakov gantsaaraa uldsen bogood negen hun Iakovtai uur tsaital barildav. **25** Tereer Iakovyg diilj chadahguigee uzeed, guya uruu ni tsohisond Iakovyn tunh ni ter huntei barildaj baihad multarchee. **26** Ter hun — Uur tsaij baigaa uchir namaig yavuul gesend Iakov — Tany namaig yeroohoos

naash bi tanyg yavuulahgui gejee. **27** Tegeed ter hun — Chinii ner hen be? gejj asuusand tereer — Iakov gejj heljee. **28** Ter hun — Uunees hoish chamaig Iakov gehgui, harin Izraili gejj nerleh bolno. Uchir ni chi Burhantai, bas humuustei temtseldej yalsan bilee gev. **29** Iakov — Ta neree heleech gejj guisand ter hun — Chi yaagaad minii neriig asuugaad baigaa yum be? gejj heleed tend Iakovyg yeroojee. **30** Tegeed Iakov ter gazryg Pyenyiel gejj nerleed, — Bi Burhantai nuur nuureeree uulzsan bolovch, minii ami nas mend uldsen gev. **31** Iakovyg Pyenuyeleer ongorch baihad nar garch, tereer tunhneese bolj dogolon yavjee. **32** Ter hun Iakovyn tunhniih ni shormosiig tsohisnoos bolj, Izrailichuud odii hurtel guyany shormos iddeggui bilee.

Ehlel 33

33:1 Iakovyg haraagaa orgon hartal, Yesav dorvon zuun huniig daguulan yavaa haragdlaa. Iimees tereer huuhduudee Lyea, Rahyel bolon hoyor shivegchindee huvaaj ogood, **2** shivegchid bolon tednii huuhduudiig omno ni, Lyeag huuhduudtei ni hamt daraa ni, Rahyel Iosyef hoyoryg suuld ni oruulav. **3** Harin Iakov ooro tednii omno garch, doloon udaa gazart morgood, ah Yesav uruutaa dohoj ochihod, **4** Yesav guij ireed, tuuniig tevren huzuudej unseed, hoyoulaa uilaldav. **5** Yesav haraagaa orgon, emegteichuud, huuhduudiig olj haraad, — Chamtai hamt yavaa edgeer humuus yuun uls ve? gesend Iakov — Burhanaas tany zarts nadad eneren niguulsej ogson huuhduud gev. **6** Tegehed zarts busguichuud ni huuhduudiinhee hamt hurch ireed sogdon morgov. **7** Lyea ch bas huuhduudiinhee hamt hurch ireed sogdon morgov. Daraa ni Iosyef Rahyeltai hamt hurch ireed sogdon morgov. **8** Yesav — Nadtai dairaldsan ene buh sureg chini yamar uchirtai yum be? gesend Iakov — Ezen tany hair yerooliig hurteh gesen yum gejj helev. **9** Yesav — Duu mini ee! Nadad baigaa yum hangalttai. Chi oortoo baigaa yumaa oortoo bailga gev. **10** Iakov — Ugui. Herev bi tany hair yerooliig hurtsen bol ene belgiig minii garaas avna uu? Tantai uchrah ni Burhantai uchirsan met sanagdana. Ta ch namaig taalsan bilee. **11** Burhan nadad niguulsengui handsan, bas

minii ed horongo hangalttai uchir tand zoriulj avchirsan belgiig mini huleen avna uu? gej hicheenguilen guisand Yesav zovshoorchee. **12** Tegeed Yesav — Hodoltsgooye! Bi chinii omno yavya gev. **13** Iakov tuund — Huuhduud mini sul doroi, mal sureg maani nyalh toltei. Herev neg odor shiruun tuuval mal sureg bugdeeree uhne gedgiig ezen ta medeh bui zaa. **14** Ezen mini ta zarts nadaas turuuleed yavna uu? Syeirt ezen tan deer hurch ochtol, bi omnoo yavaa mal sureg, huuhduudiinhee ayasyg taaruulj, aajuu uujuu yavya gev. **15** Yesav — Bi hamt yavaa humuusiinhee zarimyg chamtai uddeeye gehed Iakov — Yaah yum be? Ezen ta namaig taalalmaa bagtaagaach gev. **16** Yesav ter odortoo Syeir uruu butsah zamdaa garav. **17** Tegeed Iakov Sukkotod ochood, tend oortoo baishin, maldaa saravch barisan uchir ter gazryg Sukkot hemeen nerleh boljee. **18** Iakov Paddanaramaas Kanaan nutgiin Shyehyem hotod amar taivan hurch ireed, hotyn omno tald maihnaa bariv. **19** Tereer maihnaa barisan ter talbain hesgiig Shyehyemiin etseg Hamoryn huuhduudiin garaas zuun mongon zoosoor hudaldan avch, **20** tendee tahilyn shiree bosgoj, tuuniigee YelYelohyeIzraili gej nerlejee.

Ehlel 34

34:1 Lyeagiin Iakovd toruulj ogson ohin Dina ter nutgiin busguichuudiig harahaar gadagsh garchee. **2** Hivichuudiin Hamoryn huu buyuu ter nutgiin jonon Shyehyem tuuniig haraad, avchirj huchirhiilen buzarlav. **3** Tuunii setgel Iakovyn ohin Dinad huchtei tatagdaj, ter ohinyg hairlan, enhrii ugeer tuuntei yariv. — **4** Ene ohinyg nadad ehner bolgon avch ogooch gej ter etseg Hamoraasaa guilaa. **5** Ohin Dinag ni tereer buzarlasyg Iakov sonsson bolovch, huuhduudee heer mal hariulj baigaa tul tedniig harij irtel ni duugui baijee. **6** Shyehyemiin etseg Hamor Iakovtai yariltsahaar garchee. **7** Iakovyn huuhduud ene tuhai sonsood, belcheereesee butsaj irev. Shyehyem Iakovyn ohinyg huchirhiilen, Izrailid ichguurt hereg uildsen ba ter ni baj bolshgui hereg uchir humuus ihed gashuudan haramsaj mashid uurlajee. **8** Hamor tedentei yariltsan, — Minii huu Shyehyem tanai ohind unen setgeleesee durlasan uchir tuuniig Shyehyemd ehner bolgon

ogooch. **9** Ta nar bidentei ohidoo soliltson gerluuleech. Ta nar ohidoo bidend ogch, manai ohidyg ta nar avtsgaa. **10** Tegeed ta nar bidentei hamt amidran suutsgaa. Ta naryn omno gazar nutag baina. Endee suugaad, hudaldaa naimaa hiiij, omchoo ezemshitsgee gev. **11** Shyehyem Dinagiin etseg bolon ah nart ni handaj, — Herev bi ta naryn taallyg olbol ta naryn yuu husseniig chini bi biyeluulj ogye. **12** Ohinyhoo inj bolon belgiig hichneen ch ih helsen ta naryn helsneer bi ogno. Harin ta nar ohinoo l nadad ehner bolgon og gev. **13** Duu Dinag ni buzarlisan uchir, Iakovyn hovguud Shyehyemd bolon etseg Hamort ni huuramch hariu ogchee. **14** Iakovyn hovguud tedend — Bid ingej bolohgui. Hovch honduuleegui hund ohin duugee ogch chadahgui. Ene ni bidend ichguur bolno. **15** Harin iim neg bolzlyg hangaval, bid ta nart zovshoorno. Herev tanai buh erchuud hovch hondoh yoslol hiilgej, bidentei adil bolbol, **16** bid ohidoo ta nart ogch, tanai ohidyg bid avna. Tegeed bid ta nartai hamt aj torj, neg undesten boltsgoono. **17** Herev ta nar bidnii ugiig sonsohgui, hovch hondoh yoslol hiilgehgui bol bid darui ohinoo avaad yavna gev. **18** Tednii ug Hamor bolon tuunii huu Shyehyemd taalagdjee. **19** Ter zaluu Iakovyn ohind durlasan, bas etsgiinhee gert hamgiin hundtei ni boloh uchir tuuniig ni biyeluulehiig hoishluulsangui. **20** Hamor bolon tuunii huu Shyehyem hotynhoo haalgan deer irj, hotynhontoigoo yariitsan — **21** Edgeer humuus bidentei nairsag baina. Tedniig end suulgaj, hudaldaa hiilgeye. Ene gazar orgon uudam uchir tedend hureltseetei. Tednii ohidyg bid ehner bolgon avch, bas tedend ohidoo ogtsgooye. **22** Manaihny buh erchuud tednii hiilgedeg hovch hondoh yoslolyg hiilgesen nohtsold l ter humuus bidentei hamt aj torj, neg undesten bolohyg zovshoorno. **23** Tednii mal sureg, ed horongo, hamag an amitan bidniih bolohgui gej uu? Zovhon tedentei zohitsotsgooyo. Tegvel ted bidentei amidarna gev. **24** Hotyn daaman haalgaar orj garch baigaa buh hun Hamor bolon tuunii huu Shyehyemiin ugiig sonsood ter haalgaar orj, garch baigaa buh erchuud tsom hovch hondoh yoslolyg hiilgejee. **25** Gurvan odriin daraa tedniig ovchtei baihad ni Iakovyn hoyor huu, Dinagiin ah Simyeon, Lyevi hoyor tus tus selmee avtsgaaj, ajiggui baihad ni hot uruu dovtlon, hamag erchuudiig ni aljee. **26** Ted Hamor bolon tuunii huu Shyehyemiig selemden alaad, Shyehyemiin

gerees Dinagaa avch odov. **27** Ohin duug ni buzarlaskan uchir Iakovyn hovguud alagdsan humuusiin huuren deer irj, hotyg tuiveejee. **28** Ted tednii honi, uher, iljig, bas hotyn doktor bolon talbaid baisan hamag yumyg ni bulaan avav. **29** Ted bas tednii buh ed horongo, ur huuhed, ehneruudiig bulaan avch, ger orond ni baisan buhniig tuiveejee. **30** Iakov Simyeon, Lyevi hoyort handaj — Ene nutgiinhand, kanaanchuudad bolon pyerizchuudiin dund ta nar namaig jigshuur bolgosnooroo nadad gai tarilaa. Bid tsoohuulee, ted minii esreg niilj, namaig dovtlon, namaig alj, ger orontoigoo bi ustgagdah bolno gev. **31** Harin ted — Tereer ohin duutei mini yanhan met handah yostoi baisan gej uu? hemeejee.

Ehlel 35

35:1 Burhan Iakovd handaj — Chi bosood Byetyel uruu yav, tend suurish. Tegeed Yesav ahaasaa nuur buruulan zugtaj baisan ter uyed chamd uzegdsen Burhand zoriulan tendee tahilyn shireeg bosgo gev. **2** Iakov geriinhen bolon hamt baigaa buh humuustee handaj — Ta nar oorsoddoo baigaa hariin burhdaa hayaj, biyesee ariusgan, huvtssaa solitsgoo! **3** Bugdeeree bosoj, Byetyel uruu yavtsgaaya. Minii zovlont odor nadad hariu ogch, haana ch yavsan, nadtai hamt baisan Burhand zoriulj, tahilyn shireeg tend bi bosgono gej helev. **4** Ted gartaa baisan hamag hariin burhad, chihendee baisan eemguudee Iakovd ogchee. Iakovtedgeeriig ni Shyehyemiin oiroltsooh tsars modny door bulav. **5** Ted hodolson bogood tednii ergen toirond baisan buh hotyg Burhan ailgan surduulj baisan tul Iakovyn hovguudiin hoinoos hen ch mordon hoosongui. **6** Iakov bolon tuuntei hamt baisan buh hun Kanaan nutag dahi Luz buyuu Byetyeld hurch irev. **7** Tereer tendee tahilyn shiree bosgoj, ug gazryg Yelbyetyel hemeen nerlejee. Uchir ni Iakovyg ahaasaa zugtaj baisan ter uyed tend Burhan Ooriigoo tuund ilchiljee. **8** Ryebyekagiin asragch eh Dyebora uhej, tuuniig Byetyeles doohnotoi tsars modny dor orshuulav. Tegeed ter modyg Allonbakut gej nerlev. **9** Iakovyg Paddanaramaas irj yavahad ni Burhan tuund dahin uzegdej, tuuniig yeroov. **10** Burhan tuund — Chamaig Iakov gedeg, Unees hoish chamaig Iakov gej duudahgui, Harin chinii ner Izraili

bolno geed, tuuniig Izraili hemeen nerlejee. **11** Burhan tuund — Bi Togs Huchit Burhan baina. Chi onor otgon bolj, urj! Undesten, olon undesten chamaas garch, Mon haad bas chamaas torj garah bolno. **12** Minii Abrahamd bolon Isaakt ogson gazryg Bi chamd ogno. Bi bas chamaas hoish ch chinii ur huuhooded ter gazryg ogno gev. **13** Burhan tuuntei yarij baisan gazartaa tuuniig orhin, deeshee odov. **14** Iakov Burhany oortei ni yarij baisan ter gazart negen bagana buyuu chuluun bagana bosgood, deer ni tahilyn undaa bolon tos asgajee. **15** Iakov Burhany oortei ni yarij baisan ter gazryg Byetyel hemeen nerlev. **16** Tedniig Byetyeles hodlood, Yefratad hurehees arai omnohon Rahyel toroh bolj, huchtei ovdjee. **17** Tuuniig hundrelteigeer toroh uyed eh barigch ni — Bitgii ai. Ta odoo bas neg huutei bolloo gej helev. **18** Tereer nas etseslej, suns ni zailan odoh uyedee huugee Byenoni gej nerlejee. Harin etseg ni tuuniig Byeniamin hemeen nerlev. **19** Rahyel nas barj, tuuniig Yefrat (Byetlyehyem) oroh zam deer orshuulav. **20** Iakov tuunii bulshin deer hoshoo bosgoson bogood ter ni odoo hurtel Rahyelyn bulshny hoshoo hemeen nerlegdseer baina. **21** Izraili dahin tsaash hodolj, Yedyeriin tsamhgiig ongorood, maihnaa bosgov. **22** Izrailiig ter gazar suuj baih uyed Ryeubyen ochood, etsgiinhee tatvar em Bilhatai untav. Izraili tuuniig ni sonsjee. Iakov arvan hoyor huutei baiv. **23** Lyeagiin hovguud gevel, Iakovyn uugan huu Ryeubyen, daraa ni Simyeon, Lyevi, Iuda, Issahar, Zyebulun boloi. **24** Rahyelyn hovguud ni Iosyef, Byeniamin hoyor boloi. **25** Rahyelyn shivegchin Bilhagiin hovguud ni Dan, Naftali hoyor boloi. **26** Lyeagiin shivegchin Zilpagiin hovguud ni Gad, Ashyer hoyor boloi. Ted bol Paddanaramd torson Iakovyn hovguud bolno. **27** Tegeed Iakov Kiriatarbagiin Mamrye uruu yavj, etseg Isaaktaa ochiv. Kiriatarba gedeg ni Abraham, Isaak hoyoryn suuj baisan Hyebron bilee. **28** Tegehed Isaak zuun nayan nastai baijee. **29** Isaak ondor nasalj, huch tenhee ni baragdan, nas barj, ovog deedes uruugaa butsav. Huu Yesav, Iakov hoyor ni tuuniig orshuuljee.

36:1 Yesavyn (ter ni Yedom) udmyn tuuh ene boloi. **2** Yesav Kanaan ohidoos hit hun Yelony ohin Ada, hivi hun Zibyeony ach ohin, Anagiin ohin Oholibamag ooriin ehner bolgon avch, **3** bas Ishmayelyn ohin Nyebaiotyn duu Basyematyg avchee. **4** Ada ni Yesavd Yelifazyg toruulj, Basyemat ni Ryeuyeliig toruulj, **5** Oholibama ni Iyeush, Ialam, Kora gurvyg toruuljee. Ed nar bol Kanaan nutagt torson Yesavyn hyevguud boloi. **6** Yesav ehner huuहुदुद, geriin buh humuusee, ooriin tejeemel hiigeed busad buh amitad, Kanaanaas olj holjson hamag ed horongoo avaad, duu lakovaas salj, oor negen gazar uruu odjee. **7** Ter hoyoryn ed horongo ulemj ih bolson tul hamtdaa amidran suuj chadahguid hurev. Tednii suuj baisan nutag ni oorsdiin mal surgees bolj tedend hureltsehgui boljee. **8** Yesav buyuu Yedom ni Syeiriin uularhag nutagt amidrah bolov. **9** Syeiriin uularhag nutagt suurypsan yedomchuudyn ovog Yesavyn udmyn tuuh iim boloi. **10** Yesavyn ur udmyn ner ni gevel Yesavyn ehner Adagiin huu Yelifaz, Yesavyn ehner Basyematyn huu Ryeuyel nar boloi. **11** Yelifazyn hovguud ni Tyeman, Omar, Zyefo, Gatam, Kyenaz nar boloi. **12** Yesavyn huu Yelifazyn tatvar em Timna ni Amalyekiig Yelifazd toruulj ogchee. Edgeer ni Yesavyn ehner Adagiin hovguud boloi. **13** Ryeuyeliin hovguud ni Nahat, Zyera, Shamma, Mizza nar boloi. Edgeer ni Yesavyn ehner Basyematyn hovguud boloi. **14** Yesavyn ehner Oholibama ni Zibyeony ach ohin buyuu Anagiin ohin bogood tuunii hovguud ni Iyeush, Ialam, Kora nar boloi. **15** Yesavyn ur udmyn dund ahlagchid ni gevel, Yesavyn uugan huu Yelifazyn ur udam boloh ahlagch Tyeman, ahlagch Omar, ahlagch Zyefo, ahlagch Kyenaz, **16** ahlagch Kora, ahlagch Gatam, ahlagch Amalyek nar boloi. Edgeer ni Yedomyn nutagt Yelifazaas garsan ahlagchid bogood edgeer ni Adagiin ur udam boloi. **17** Yesavyn huu Ryeuyeliin ur udam ni ahlagch Nahat, ahlagch Zyera, ahlagch Shamma, ahlagch Mizza nar boloi. Edgeer ni Yedomyn nutagt Ryeueyeles garsan ahlagchid bogood edgeer ni Yesavyn ehner Basyematyn ur udam boloi. **18** Yesavyn ehner Oholibamagiin hovguud ni ahlagch Iyeush, ahlagch Ialam, ahlagch Kora nar boloi. Edgeer ni Anagiin ohin, Yesavyn ehner Oholibamagaas garsan ahlagchid boloi. **19** Edgeer ni Yesav buyuu Yedomyn hovguud bogood tednii ahlagch nar boloi. **20** Ter gazryn

uuguul irged horichuud butou Syeiriin ur udam ni Lotan, Shobal, Zibyeon, Ana, **21** Dishon, Yezyer, Dishan nar boloi. Edgeer ni Yedomyn nutagt baigaa Syeiriin ur udmyn dundah horichuudaas garsan ahlagchid yum. **22** Lotany hovguud ni Hori, Hyemam hoyor boloi. Timna Lotany egch ajee. **23** Shobalyn hovguud ni Alvan, Manahat, Yebal, Shyefo, Onam yum. **24** **3**ibyeony hovguud ni Aia, Ana hoyor boloi. Ooriin etseg Zibyeony iljgiig hariulj yavahdaa elsen tsold haluun rashaan olson ni Ana ajee. **25** Anagiin hovguud ni Dishon, Oholibama hoyor boloi. Oholibama bol Anagiin ohin yum. **26** Dishony hovguud ni Hyemdan, Yeshban, Itran, Hyeran nar boloi. **27** Yezyeriin hovguud ni Bilhan, Zaavan, Akan nar boloi. **28** Dishany hovguud ni Uz, Aran hoyor boloi. **29** Horichuudyn ahlagchid ni ahlagch Lotan, ahlagch Shobal, ahlagch Zibyeon, ahlagch Ana, **30** ahlagch Dishon, ahlagch Yezyer, ahlagch Dishan nar boloi. Edgeer ni oorsdiin huvaariin daguu Syeiriin gazart baigaa horichuudyn ahlagchid baijee. **31** Izrailiin hovguudiig zahirah haan garch irehees omno Yedomyn gazar nutgiig zahirsan haad ni edgeer bolno. **32** Byeoryn huu Byela ni Yedomyn haan bolson bogood tuunii hotyg Dinhaba gedeg baijee. **33** Byela uhej, Bozragiin hun Zyeragiin huu Iobab tuunii orond haan boljee. **34** Iobabuhej, tyemanchuudyn nutgaas garaltai Husham tuunii orond haan bolov. **35** Husham uhej, Moabyn tald midianchuudyg but tsohison Byedadyn huu Hadad tuunii orond haan bolson bogood tuunii hotyg Avit gedeg baijee. **36** Hadad uhej, Masryekagiin Samla tuunii orond haan boljee. **37** Samla uhej, Yevfrat mornii ereg haviin Ryehobotyn Shaul tuunii orond haan boljee. **38** Shaul uhej, Ahboryn huu Baalhanan orond ni haan bolov. **39** Ahboryn huu BaalHanan uhej, Hadar tuunii orond haan bolson bogood tuunii hotyg Pau gedeg baijee. Tuunii ehneriig Myehyetabyel gedeg baisan ba ter ni Matryedyn ohin, Myezahabyn ach ohin yum. **40** Yesavaas ulamjilsan ahlagchdyn ners ni tednii urguud, nutag bairshil, neriin daguu ed nar bolno: Ahlagch Timna, ahlagch Alva, ahlagch Iyetyet, **41** ahlagch Oholibama, ahlagch Yela, ahlagch Pinon, **42** ahlagch Kyenaz, ahlagch Tyeman, ahlagch Mibzar, **43** ahlagch Magdiyel, ahlagch Iram nar boloi. Ed nar ni suudag oron ger, ooriin ezemshsen gazar nutgiin daguu Yedomyn

ahlagchid yum. Yedomchuudyn ovog ni Yesav bilee.

Ehlel 37

37:1 Iakov etsgiinhee suuj baisan gazar Kanaany nutagt amidran suujee. **2** Iakovyn ur udmynhan ene boloi. Arvan doloon nastai baihdaa zaluu huu Iosyef ah nartaigaa etsgiinhee tatvar ehner Bilha, Zilpa hoyoryn hovguudiin ni hamt honi hariulj bailaa. Iosyef etsegtee tednii talaarsaingu medee avchirjee. **3** Izrailiig ondor nastai bolson hoino Iosyef torson tul tereer tuuniig busad hovguudeesee iluu hairlaj, tuund urt, tansag deel hij ogchee. **4** Etseg ni tuuniig busad hovguudeesee iluu hairladgiig ah nar ni haraad, Iosyefyg uzen yadaj, tuuntei ev nairtai yariltsaj chaddaggui baijee. **5** Iosyef negen zuud zuudleed, tuuniigee ah nartaa yarisand ted tuuniig ulam uzen yadah boljee. **6** Iosyef tedend yarisan ni — Minii zuudelsen zuudiig sonsotsgoono uu geed tedend yarisan ni — **7** Bidniig tarialangiin talbaid surel booj baital minii booson surel bosood zogschihov. Getel ta naryn booson surel minii surliig toiron tsuglaraad, tuund morgotsgoov gejee. **8** Ah nar ni tuund handaj — Chi uneheer bidnii haan bolno gej uu? Chi uneheer bidniig zahirah bolno gej uu? getsgejee. Ah nar ni tuunii zuud, tuunii yarianaas bolood ulam iluu uzen yadah boljee. **9** Iosyef bas oor neg zuud zuudleed, tuuniigee ah nartaa — Sonsotsgoo! Bi bas oor neg zuud zuudellee. Ene udaa nar, sar bas arvan negen od nadad morgotsgooj bailaa gej yariv. **10** Tereer ene zuudee etsegtee, bas ah nartaa yarisand etseg ni tuuniig zemlej, — Chi yuun zuud zuudleed baina ve? Bi, bas eej chini, ah nar chini uneheer cham deer ochij, chinii omno gazart sogdon, morgoh gej uu? gev. **11** Ah nar ni tuund atarhaj, harin etseg ni tuunii ugiig setgeldee hadgalav. **12** Ah nar ni Shyehyemd ochij, etsgiinhee honiig hariulahaar yavahad **13** Izraili Iosyeft handaj — Ah nar chini Shyehyemd honio hariulj baigaa bish uu? Naash ir! Bi chamaig teden uruu yavuulya gesend Iosyef etsegtee — Tegiye gejee. **14** Izraili tuund — Odoo chi yavaad, ah naraa, bas honin surgee mend sain baigaa esehiig uzeed, nadad ergej hel geed, tuuniig Hyebrony hondiigoos ilgejee. Tereer Shyehyemd irev. **15** Tuuniig heer tald tenej yavahad ni neg hun tuuntei uulzaad,

tuunees — Chi yuu erj yavaa yum be? hemeen asuusand **16** tereer — Bi ah naraa erj baina. Tednii haana honio hariulj baigaag ni nadad helj ogno uu? gesend **17** ter hun — Ted endees yavtsgaasan. "Dotan uruu yavtsgaaya" gejj tednii heeltsehiig ni bi sonsson gesend Iosyef ah narynhaa hoinoos yavj, tedniig Dotanaas oljee. **18** Ted Iosyefyg tedend oirtoj irehees ni omno holoos haraad, tuuniig alahaar huivaldjee. **19** Ted — Nogoo zuudlegch irj baina hemeen biye biyedee helev. — **20** Za, odoo tsomooroo naash ir! Tuuniig alj, ene nuhnuudiin negend hayaad, "Zerleg araatan tuuniig idsen" gejj heltsgeeye. Tegeed tuunii zuud yuu bolohyg hartsgaaya l daa gejee. **21** Ryeubyen uuniig sonsood, Iosyefyg tednii garaas avrahaar — Bid tuunii ami nasyg horlohoo bolitsgooyo gev. **22** Ryeubyen bas tedend — Tsus buu ursga. Tuuniig tsoliin ene nuhend haya. Harin tuund gar buu hur! gev. Ene ni tuuniig avarch, etseg uruu ni butsaah gesnih ajee. **23** Iosyefyg ah nar deeree hurch irmegts ted, Iosyefyn deel buyuu omsson tansag deeliig ni tailj, **24** tuuniig barij avaad, nuhend shidev. Ter nuh ni dotroo usgui hooson bailaa. **25** Ted suutsgaan, hooloo idej baigaad, haraagaa orgon hartal ishmayelchuudyn jingiin tsuvaa Gilyeadaas irj yavav. Ted temeenuuddee anhiluun unert baraa, unert tos, gugel achaad Yegipyet uruu avaachihaar yavj baijee. **26** Iuda ah duu nartaa handaj — Bid duugee alj, tuuniig tsusyg nuusnaar yuu hojih yum be? **27** Tuuniig ishmayelchuudad hudaldatsgaaya! Tuund gar buu hurtsgee! Ter bol bidnii duu, bidnii mah tsusny tasarhai gesend ah duu nar ni ugend ni orov. **28** Midianyhny hudaldaachid irj ongorohod, ted Iosyefyg nuhnees ni tataj gargaad, ishmayelchuudad horin shyekyel mongoor tuuniig hudaldav. Jinchid Iosyefyg avch Yegipyet uruu odjee. **29** Ryeubyen butsaj, ter nuh uruu ochin harahad, Iosyef nuhendee baisangui. Tereer huvtsas hunaraa tasar tatan, **30** duu nartaa ergej ireed, — Ter huu alga boljee. Bi odoo haachih ve? gev. **31** Ted Iosyefyn urt deeliig avaad, neg er yamaag alaad, tsusand ni tuunii urt deeliig durev. **32** Tegeed ted ter tansag deeliig ilgeej, etsegtee hurgeed, — Bid uuniig olloo. Huugiin chini urt tansag deel ene mon, esehiig haraarai! gesend **33** tereer deeliig taniad, — Minii huugiin deelmon baina. Zerleg araatan tuuniig barij idjee. Iosyef tastchuulsan ni gartsaagui gehed **34** Iakov huvtsas hunaraa urj tastaad, buduun taaraar

uuts nuruugaa orooj, huuginhee toloo olon honog gashuudan gashuudsaar bailaa. **35** Hovguud ohid ni bugdeeree tuuniig taivshruulahaar ochihod tereer taivshrahaas tatgalzaj, — Bi huuginhee toloo gashuudsaar, oor yertontsod odson huuginhee araas hurch ochyo gev. Tegeed etseg ni tuunii toloo gashuudan uiljee. **36** Midianchuud Iosyefyg Yegipyeted Faraony tushmel, ordny haruulyn ahlagch Potifart hudaldjee.

Ehlel 38

38:1 Ter uyed Iuda ah duu naraasaa salj, Adullamyn Hira gedeg hun uruu hurch ochiv. **2** Iuda tend kanaan hun Shua gedeg hunii ohinyg olj haraad, tuuniig avch hamt honov. **3** Tereer jiremselj huu toruulehed, Iuda tuund Yer gedeg ner ogchee. **4** Ter bas dahin jiremselj, huu toruuljee. Tuund Onan gedeg ner ogov. **5** Ter bas dahin huu toruulj, huudee Shyela gedeg ner ogchee. Shyelag torohod Iuda Hyezibt bailaa. **6** Iuda uutan huu Yertee ehner avch ogov. Tuunii neriig Tamar gedeg baiv. **7** Iudagiin uugan huu Yer ni EZENii melmiid buzar haragdsan uchir EZEN tuuniig aljee. **8** Iuda Onand handaj — Chi ahynhaa ehner deer orj, nohriinh ni duugiin huvid uurgee biyeluulj, ahynhaa toloo uye zalgamjlah ur huuhedtei bolgoj og gev. **9** Onan ter ur ni ooriinh ni bolj chadahgui gedgiig medeed, ahynhaa ehneruntei untah uyedee ahdaa huu zayaalgahguin tul uree gazart asgav. **10** Tuunii hiisen ene uil EZENii melmiid buzar haragdsan uchir Ter tuunii amiig bas avav. **11** Iuda ooriin ber Tamart handaj — Chi minii huu Shyelag nasand hurtel etsgiinhee gert belevsen emiin yosoor suu gejee. Uchir ni tereer Shyela bas ah narynhaa negen adil uheh vii hemeen bodjee. Tegeed Tamar etsgiinhee gert ochij suuv. **12** Tuunees neleed hoino Iudagiin ehner Shuagiin ohin uhjee. Iuda setgelee taitgarsny daraa ooriin naiz adullam hun Hiratai hamt Timna ood yavj, honi hyargagchid deeree ochiv. **13** Tamar "Tanai hadam etseg Timna uruu honio hyargahaar garchee" gedgiig sonsood, **14** tereer belevsreliin huvtssaa tailj, nomrogoor biyee orooj, nuuree butegeed, Timna oroh zamd baidag Yenaimyn haalgan deer suuv. Uchir ni tereer Shyela nasand hursniig uzsen bolovch, ooriig ni tuunii ehner bolgon ogsonguin boloi. **15** Nuuree

buteesen baysan uchir Iuda tuuniig haraad yanhan gej bodjee. **16** Tereer zamyn hajuud tuun uruu ohood, tuuniig ooriinhoo ber gej taniagui uchir — Namaig oor deeree oruul gejee. Tereer — Ta nad yuu ogch, nad deer oroh yum be? gej asuusand **17** tereer — Bi surgeesee neg ishig ogno gesend tereer — Ta tuuniigee nadad ogohoosoo omno nadad baritsaa ogoh uu? gejee. **18** Iuda — Bi chamd yamar baritsaa ogoh ve? gesend tereer — Ooriinhoo tamga, tuunii oosor bolon gartaa baigaa tayagaa og hemeesend Iuda tedgeeriig tuund ogood, tuuntei untsan Tamar Iudagaas jiremseljee. **19** Tereer bosoj yavaad, nomrogoo tailj taviad, belevsreliin huvtssaa dahin omsov. **20** Iuda ter emegtein garaas baritsaagaa avahaar ooriin naiz adullam huneer negen ishig ilgeesen bolovch ter busguig olj chadsangui. **21** Tegeed tereer tendhiin hunees — Zamyn hajuud Yenaimd baysan yanhan haa baina ve? hemeen asuusand ted — End yanhan baigaagui gejee. **22** Tegeed tereer Iuda deer hurch ireed — Bi ter busguig olj chadsangui. Bas tendhiin humuus tend yanhan baidagui gej baina gesend **23** Iuda — Bid ichguur bolj magadgui tul ter busgui tedgeer zuiliig avbal avag. Bi tuund ishig yavuulsan bolovch ta tuuniig olj chadsangui gev. **24** Gurvan sar orchmyn daraa negen hun Iudad — Tanai ber Tamar zavhairch, tuuneesee bolj jiremsen bolson baina gejee. Iuda — Tuuniig gargaj ireed shataa! gev. **25** Ter emegtei barigdan garah uyedee hadam etsegtee hel yavuulj, "Bi edgeer zuiliin eznees bolj jiremsen bolson geed, tsaash ni Harj bolgoono uu? Ene tamga, tuunii oosor hiigeed tayag heniin ve?" gejee. **26** Iuda tedgeer zuiliig taniad, — Bi tuund ooriin huu Shyelag ogoogui tul ter nadaas iluu zov yum baina gej heleed, tuuntei dahin oirtsongui. **27** Tuuniig toroh bolohod hevliid ni hoyor iher baijee. **28** Tuuniig toroh uyed negiinh ni gar garch irehed, eh barigch ni ulaan utas avaad, gart ni uyaj, — Ene ni ehelj garlaa gev. **29** Getel nogoo huuhed garaa butsaan tatahad, duu ni garch irjee. Eh barigch — Chi yaagaad tas दौराद garch irev gej heleed, tuund Pyeryez gedeg ner ogov. **30** Daraa ni gartaa ulaan utas uyan ah ni garch irsend tuund Zyera gedeg ner ogov.

39:1 Iosyef Yegipyet uruu hurgeg dev. Tend tuuniig avchirsan ishmayelchuudyn garaas Faraony tushmel, ordny haruulyn zahiragch Potifar gedeg negen yegipyethun tuuniig hudaldan avchee. **2** EZEN Iosyeftoi hamt baisan uchir tuunii buh ajil uils butemjtej bolj, ter ooriin ezen Yegipyet hunii gert suuj bailaa. **3** Tuunii ezen ni EZEN tuuntei hamt baigaag harj, mon EZEN tuunii hiisen buhniig butemjtej bolgoj baigaag uzev. **4** Iosyef eznihee hair yerooliig hurtej, tuund zaragdsand tereer Iosyefyg geriinhee daamal bolgon, buh ed horongoo tuund daatgajee. **5** Tereer Iosyefoor ed horongoo hargalzuulsanaas hoish EZEN Iosyefyn ulmaas ter yegipyet hunii oron geriig yerooj, EZENii yerool ni tuunii ger bolon tarialangiin talbaid baisan buh ed yumsad hurtjee. **6** Tereer Iosyefyn gart buh ed horongoo daatgaad, ooriin ideh hoolnoos busad zuiliig medehee bolijee. Iosyef ni chiireg saihaan biyetei, uzesgelentei saihaan er bailaa. **7** Tuunees hoish ezniih ni ehner Iosyefyg hartsaaraa odoj, — Nadtai untaach hemeen guiv. **8** Harin Iosyef tatgalzaj, eznihee ehnert — Minii ezen geriin dottorh buh ed horongiig meddeggui, bugdiig ni nadad daatgasan uchir **9** ene gert nadaas iluu ih hun baihgui. Ezen tanaas busad yuug ch nadad horigloogui uchir ni ta bol tuunii ehner. Bi yaaj iim ih muuhai hereg uiddej, Burhandaa nugel uildeh bilee? gev. **10** Ter emegtei odor bur Iosyefyg guisaar baisan bolovch Iosyef ugiig ni sonssongui, tuuntei untsan ch ugui, tuuntei hamt baisan ch ugui. **11** Negen odor Iosyefyg ajlaa hiiheer gert ni orohod, geriinhnees neg ch hun tend baisangui. **12** Ter emegtei tuunii huvtsasnaas changaaj, — Nadtai untaach gesend Iosyef tuunii gart huvtssaa orhiod, gadagsh zugtan garav. **13** Iosyef tuunii gart huvtssaa hayaad zuttan garahyg haraad, **14** ter emegtei geriinhnee duudan, tedend handaj — Haraach, ezen maani bidend yevryei hun avchirj, tuugeer bidniig doromjluullaa. Ter namaig huchirhiileh gej nad uruu orj irlee. Tegeed bi changaar hashhirsan. **15** Ter minii changa duugaar hashhirahyg sonsood, huvtssaa nadad orhiod gadagsh zugtan garlaa gev. **16** Tereer ezniigee gertee irtel ni nogoo huvtssyg dergedee tavij baiv. **17** Tegeed ter tuund mon l nogoo ugee helj — Tany bidend avchirsan yevryei zarts namaig doromjlohoor nad uruu orj irlee. **18** Namaig changa duugaar hashhirahad tereer huvtssaa nadad orhiod,

gadagsh zugtan garsan gev. **19** Ezen ni "Tany zarts namaig ingelee" gej oort ni helsen ehneriinhee ugiig sonsood, uur ni shatjee. **20** Iosyefyn ezen tuuniig barij, shorond horiv. Ter shoron ni haany yaltnuudyg horidog shoron baijee. Iosyef shorond horigdoj baisan ch **21** EZEN Iosyeftoi hamt baij, tuund hair enerliig uzuulj, shorongiin hargalzagchiin yerooliig ch hurteejee. **22** Shorongiin hargalzagch ni shorond baisan buh horigdlyg Iosyefyn gart daatgav. Tend hiigdeh ajil bolgond Iosyef hariutslagatai baiv. **23** Shorongiin hargalzagch ni Iosyef daatgasan buhnee hyanadaggui bailaa. Uchir ni EZEN Iosyeftoi hamt baij, tuunii hiisen buhniig butemjtej bolgojee.

Ehlel 40

40:1 Tuunees hoino Yegipyetiin haany sonch, talhchin hoyor oorsdiin ezen Yegipyetiin haand nugel uildjee. **2** Faraon ooriinhoo hoyor albat ahlak sonch, ahlak talhchin hoyort uurlaj, **3** tedniig ordny haruulyn ahlagchiin baishin dotorh Iosyefyn horigdoj baisan shorond hiiv. **4** Ordny haruulyn ahlagch Iosyefyg tedentei hamt bailgasand Iosyef tedend uilchiljee. Ted ter shorond olon honog suuv. **5** Shorond horigdoj baisan Yegipyetiin haany sonch, talhchin hoyor negen shono hoyoulaa zuudelsen bogood ter hoyoryn zuudnii sovin ni oor oor bailaa. **6** Iosyefyg oglooguur teden deer orj ireed harahad, ted ih gunigtai bolson baiv. **7** Iosyef eznihee baishingiin dotor oortei ni hamt horigdoj baigaa Faraony hoyor albatad handan — Onoodor ta hoyor yaagaad ih gunigtai haragdana ve? gej asuusand **8** ted — Bid hoyoulaa zuud zuudellee, harin tuuniig tailah hun alga gesend Iosyef tedend — Tailal ni Burhand baigaa bish uu? Nadad helne uu? gev. **9** Tegeed ahlak sonch ni ooriinhoo zuudiig Iosyef yarisan ni — Namaig zuudendee harahad minii omno usan uzmiin mod baih ba **10** ter usan uzmiin mod gurban mochirtei baih bogood ter ni soyoolj delgereed, usan uzem bolovsorchee. **11** Minii gar deer Faraony ayaga baih ba bi usan uzmig avch, Faraony ayagand shuusiig ni shahaj hiigeed, ter ayagaa Faraony gart ogch bailaa gev. **12** Iosyef tuund — Tuunii tailal ni gevel, gurban mochir ni gurban odor yum. **13** Faraon gurban odriin dotor tany

tolgoig ondiilgoj, huuchin ajild chini dahin oruulna. Tegeed ta urid tuunii sonch baih uyedee hiideg baisan shigee Faraony ayagyг dahin gart ni bariulj ogoh bolno. **14** Buh yum chini sain bolbol, namaig dursan sanaarai. Nadad enerel hair uzuulj, Faraond minii tuhai helj, ene baishingaas namaig gargaj ogno uu? **15** Unenee helehed bi bol yevryeichuudiin nutgaas hucheer hurgegdej irsen hun. Bi end shorond oroh yamar ch hereg hiigeegui gejee. **16** Tuuniig sainaar tailsand ahlak talhchin haraad, Iosyef handan — Bi bas zuudendee uzsen ni minii tolgoi deer tsagaan talhtai gurvan sags baiv. **17** Deed talyn sagsand ni Faraond zoriulj jignesен yanz buriin hool huns bailaa. Getel shuvuud minii tolgoi deerh sagsnaas tuuniig avch idej bailaa gesend **18** Iosyef — Tuunii tailal ni gevel, gurvan sags ni gurvan odor yum. **19** Gurvan odriin dottor Faraon tany tolgoig avch, tanyг modond olgood, shuvuud mahyg chini ideh bolno gev. **20** Gurav dahi odor ni Faraony торson odor baiv. Faraon buh tushmeddee zoriulsan nairan deer ahlak sonch, ahlak talhchin hoyorynhoo tolgoig tushmediinhee dund deesh orguulj, **21** ahlak sonchiig sonchiinh ni ajild dahin oruulav. Tereer Faraony gart ayagyг ni barij ogchee. **22** Harin ahlak talhchnyg duujiljee. Tegeed tedend Iosyefyn tailsan yosoor болson ch, **23** ahlak sonch Iosyefyg ergen sanasangui, harin tuuniig martav.

Ehlel 41

41:1 Buten hoyor jiliin daraa Faraon negen zuud zuudellee. Faraon golyn ereg deer zogsoj baih yum. **2** Tegtel targan, saihan, doloon uher goloos garch ireed, zegsnees idej baijee. **3** Tuunii hoinoos bas oor turanhai, muuhai, doloon uher goloos garch ireed, golyn ereg deh nogoo uhruudiin derged zogsjee. **4** Nogoo turanhai muuhai uhruud ni monooh targan saihan doloon uhriig idchihev. Tegeed Faraon serjee. **5** Tereer ergej untaad, bas zuudeljee. Negen ishnees otgon saihan doloon tarian turuu garch irjee. **6** Bas tuunii daraa dornyn salhind hataj horchiison, doloon nariihan turuu garch irjee. **7** Tegeed ter nariihan doloon turuu ni otgon saihan doloon turuugaa zalgichihav. Faraonyг sertel ter ni zuud bailaa. **8** Ogloo ni tuunii setgel tavguitej, tereer zarlaga yavuulan, Yegipyetiin mergech tologchid,

uhaantan mergediig bugdiig ni duudjee. Faraon tedend zuudee yarisand tuuniig Faraond tailj chadah hun neg ch baisangui. **9** Ahlah sonch Faraond handaj — Onoodor bi gemee sanalaa. **10** Faraon ta zarts nartaa uurlaj, namaig ahlah talhchny hamt ordny haruulyn ahlagchiin baishind horij baihad **11** ter bid hoyor negen shono zuud zuudelsen. Bid hoyoryn zuud oor oor tailaltai baisan. **12** Tend ordny haruulyn ahlagchiin zarts boloh yevryei zaluu bidentei hamt baisan bogood bid tuund zuudee yarisand tereer bidnii zuudiig tailj ogson yum. Tereer tus tusad maani zuudelsnii daguu tailsand **13** tuunii tailsan yosoor bolj, bi huuchin ajildaa ergej orood, nogoo maani duujluulsen bilee gej helev. **14** Tegeed Faraon zarlaga yavuulj, Iosyefyg duuduulav. Ted shorongos tuuniig darui gargajee. Iosyef sahlaa husaj, huvtssaa soliod, Faraon deer orj irev. **15** Faraon Iosyeft handaj — Bi neg zuud zuudellee. Getel tuuniig tailj chadah hun neg ch baisangui. Chamaig zuud sonsood tailj chaddag gej bi sonsloo gev. **16** Iosyef Faraond handaj — Ene bol bi bish, harin Burhan Faraond setgeliig amraah hariu ogno gev. **17** Faraon Iosyeft handaj — Bi zuudendee Nil mornii ereg deer zogsoj baih yum. **18** Tegtel targan, saihan doloon uherNil mornoos garch ireed, zegsnees idej bailaa. **19** Tednii hoinoos turanhai, muuhai doloon uher garch irlee. Bi teden shig muuhai uhruudiig Yegipyetiin nutagt hezee ch uzeegui bilee. **20** Ter turanhai, muuhai uhruud ni turuuchiin doloon targan uhruudiig idchihlee. **21** Ted tuuniig idsen bolovch yuu ch ideegui yum shig uridyn adil muuhai heveeree l bailaa. Tegeed bi serlee. **22** Bi bas zuudendee harsan ni: neg ishnees doloon otgon saihan tarian turuu garch, **23** tuunii daraa dornyn salhind hataj horchiison doloon nariihan turuu garch irev. **24** Tegeed ter nariihan turuunuud ni doloon saihan turuugee zalgichihav. Bi zuudee mergech, tologchdod helsen bolovch tuuniig nadad tailj chadsan hun neg ch baisangui gej helev. **25** Iosyef Faraond handaj — Faraon tany zuud chini neg l baina. Burhan Ooriin hiih gej baigaa zuilee Faraon tand uzuuljee. **26** Doloon saihan uher bol doloon jil, doloon saihan turuu ni bas doloon jil yum. Edgeer zuud bol neg bogood adilhan yum. **27** Tednii hoinoos garch irsen doloon turanhai muuhai uher ni doloon jil yum. Mon dorny salhind hataj horchiison doloon hooson turuu ni gan zudtai doloon jil

yum. **28** Burhan Ooriin hiih gej baigaa zuilee Faraond uzuulne gej minii Faraond helsen ug bol ene yum. **29** Yegipyetiin buh nutag dayaar mash ontei saihaan doloон jil болj, **30** daraa ni gan zudtai doloон jil zalgaj, Yegipyetiinnutagt ontei saihaan baisan buhen martagdaj, ter nutag olsgolond suireh болно. **31** Zalgaj irsen gan zud ni mash hund hetsuu uchir ter nutagt ontei saihaan baisan jiluudiig ogt sanaj chadahgui болно. **32** Faraon ta ter zuudiig hoyor dahin zuudelsen ni Burhan hiih gej baigaa zuilee hatuu shiidsenii uchir ter bogood Burhan uuniigee darui hiih болно. Faraon ta tsetsen mergen uhaantai hun олj, Yegipyetiin nutgiig zahiruul. **Z4** Faraon ta tiinhuu gazar nutagtaa tushmediig томилj, ontei saihaan doloон jiliin дотор Yegipyetiin gazar nutgiin urgatsyn tavny negiig ni huraaaj, **35** tedneer ireh ontei saihaan on jiluudiin buh urgatsyg huraaalgaj, ur tariagaa Faraony gart meduulj, hunsend zoriulan, hotuudad hadgaluul. **36** Ene urgatsyg Yegipyet nutagt boloh gej baigaa doloон jiliin gan zudad zoriulan, nutagtaa nootsol. Tegvel ter gazar nutag gan zudad suirehgui болно gev. **37** Ene ni Faraony болон tuunii buh tushmeded saihaan sanagdjee. **38** Faraon tushmeddee handaj — Burhany Sunstei iim huniig haanaas oloh ve? geed, **39** Faraon Iosyeft handaj — Burhan ene buh zuiliig chamd l uzuulsen uchir cham shig tsetsen, mergen uhaantai hun alga. **40** Chi minii orgoog zahirah болно. Minii ard tumen bugdeeree chiniig ugiig dagana. Bi zovhon haan shireend suuj baigaagaraa chamaas iluu gev. **41** Faraon — Bi chamd Yegipyetiin buh gazar nutgiig zahiruulna gej Iosyeft heleed, **42** ooriin tamgatai bogjoo garaasaa multlan, Iosyefyn gart zuuj, nariin даавуун deeleе omсгон, altan гинjiig huzuund ni zuuj, **43** ooriin hoyor dahi suih tergendee tuuniig суулгасанд tuunii omно — Sogd! hemeen humuus hashhirchee. Iinhuu Faraon Iosyeft Yegipyetiin buh gazar nutgiig zahiruuljee. **44** Faraon Iosyeft handaj — Bi бол Faraon. Chiniig zovshoorolguigeer gar holoo orgoh hun Yegipyet dayaar baihgui болно geed, **45** Faraon Iosyeft Zafyenatpanyea gedeg ner hairlaj, Ony tahilch Potifyeragiin ohin Asyenatyг tuund ehner болгон ogov. Tegeed Iosyef garch Yegipyetiin buh gazar nutgaar ayalav. **46** Iosyef Yegipyetiin haan Faraony omно irj zogsohdoo guchin nastai bailaa. Iosyef Faraonyhaas garaad, Yegipyetiin buh gazar nutgaar ayalav. **47** Ontei doloон jiliin

turshid ter nutagt mash arvin urgats garchee. **48** Iosyef Yegipyetiin gazar nutagt doloon jiliin tursh garsan buh urgatsyg huraan avch, hotuudad hadgalj, hotyn ergen toiron dahi talbain urgatsyg hot tus burd ni nootslov. **49** Iosyef dalain ergiin els met arvin ih taria huraasan ni hemjeelshgui ih baisan uchir tuuniigee toolohoo bolijee. **50** Gan zudtai jiluud ehlehees omno Iosyef hovor huu torov. Tedniig Ony tahilch Potifyeragiinohin Asyenat Iosyef toruuljee. **51** Iosyef uugan huudee Manassye gedeg ner ogood, "Uchir ni Burhan minii buh zovlong hiigeed etsgiin mini buh geriig nadad martuulsan yum" gejee. **52** Udaah huudee Yefraim gedeg ner ogood, "Uchir ni Burhan minii zutgej hodolmorloson gazraas namaig aguu ih ur buteeltei bolgosnoos ter boloi" gejee. **53** Yegipyetiin gazar nutagt ontei doloon jil duusaj, **54** Iosyefyn helsen yosoor, gan zudtai doloon jil eheljee. Buh gazar nutag gan zudad nervegdsen bolovch harin Yegipyetiin buh nutag hool hunstei baijee. **55** Yegipyetiin buh nutagt olsgolon bolj, hun ard ni Faraond handan hashhيران hool huns nehsend Faraon Yegipyetiin buh ard tumend handaj — Iosyef uruu ochij, tuunii ta nart helsen yosoor hii gev. **56** Buh nutag dayaar gan zud bolj, Iosyef buh aguulahuudyg neej, yegipyetchuuded hudaldjee. Yegipyetiin gazar nutgiig hatuu shiruun gan zud nervejee. **57** Uls oron buhen hool huns hudaldaj avahyn tuld Yegipyet uruu orj, Iosyef deer hurch irev. Uchir ni buh delhiig hatuu shiruun gan zud nervejee.

Ehlel 42

42:1 Ene uyed Yegipyeted ur taria baigaag Iakov medeed, hovguuddee handaj, — Ta nar yaagaad biye biyee haraad suugaad baigaa yum be? gej helev. **2** Iakov bas — Yegipyeted ur taria baina gej bi sonsloo. Ta nar tiishee yavj, tendees bidend ur taria hudaldaj avchir! Tegvel bid amid uldej uhehgui gev. **3** Tegeed Iosyefyn arvan ah ni Yegipyetees ur taria hudaldaj avahaar yavav. **4** Iakov Iosyefyn duu Byeniaminyg ah nartai ni hamt yavuulsangui. Uchir ni "Tuund gai tohioldohoos aij baina" gej tereer helsen yum. **5** Kanaan nutagt gan zud bolson uchir ur taria avahaar irsen humusiin dund Izrailiin hovguud ch baijee. **6** Iosyef ter gazryn zahiragch

ni bogood nutgiinhaa buh ard tumend ur taria hudaldaj bailaa. Iosyefyn ah duu nar tend hurch ireed, tuunii omno sogdon, nuuree gazart hurgej morgotsgoov. **7** Iosyef ah naraa haraad, tedniig tanisan bolovch tanidaggui hun shig — Ta nar haanaas irev? hemeen shiruun duugaar helsend ted — Bid ur taria hudaldaj avahaar Kanaan nutgaas irtsgeelee gev. **8** Iosyef ah naraa tanisan bolovch ted tuuniig tanisangui. **9** Iosyef tednii tuhai zuudelsen zuudee sanaj — Ta nar bol turshuuluud. Ta nar manai endees del sul gazar haihaar irsen baina gej tedend helsend **10** ted tuund handan — Ugui, ezen mini! Tany zarts bid hool huns avahaar l irtsgeelee. **11** Bid bugd negen etsgiin huuhduud. Bid unench shudarga uls. Tany zarts bid turshuul bish gesend **12** Iosyef tedend — Ugui. Ta nar del sul gazar haij irsen baina gej helev. **13** Ted — Tany zarts bid bol Kanaan nutgiin neg etsgiin huuhduud bogood ah duu arvan hoyoulaa. Hamgiin otgon duu maani aavtaigaa hamt baigaa. Nogoo neg ni alga bolson gev. **14** Iosyef tedend — Ta naryg turshuuluud gej helsen ug mini ene. **15** Ta naryg iim neg zuileer sorij uziye. Faraony amiig barij heliye. Ta naryn otgon duu end irehgui bol ta nar endees yavj chadahgui. **16** Ta nar negiigee ilgeej, duugee avchruul. Harin ta nar end horigdoh bolno. Ta naryn ugiig shalgaj, unench esehiig chini uzne. Faraony amiig barij tangaraglaya. Herev tiim bish baival ta nar lavtaiyaa turshuul mon baina gev. **17** Tegeed Iosyef tedniig bugdiig hamtad ni gurvan honog horiv. **18** Gurav dahi odor ni Iosyef tedend handaj — Bi Burhanaas emeedeg tul ta nar iim neg yum hiigeed amia avartsgaa. **19** Herev ta nar unench shudarga humuus bol ah duu naraasaa negiig ni shorond uldeegeed, busad ni yavj, olsgolond nervegdsen ger orondoo hool huns hurgej og. **20** Tegeed otgon duugee nad uruu avaad ir. Tegvel ta naryn ug unen bolj, ta nar uhehgui bolno gev. Tegeed ted yosoor ni hiijee. **21** Ted — Bid duuginhee yavdlaas bolj uneheer gemten boltsgooloo. Tuuniig bidnees guihad ni setgeliin zovlong ni bid harsan hedii ch, ugiig ni sonsoogui uchir ter zovlon bidend irj baina hemeen oor hoorondoo yaritsgaav. **22** Ryeubyen busdadaa — Ter huuhded bitgii gem hii gej bi ta nart heleegui yuu? Gevch ta nar sonsoogui. Tiimees odoo bid tuunii tsusny une ortgiig toloh bolj baina hemeen heljee. **23** Ted oor hoorondoo helmercheer damjuulan yariltsaj baisan uchir Iosyef ter ugiig ni

oilgoston gejj ted medseguu. **24** Iosyef tedniig orhin garch, uilaad, dahin ergej irj, tedentei yariltsav. Iosyef tednii dundaas Simyeonyg barij avaad, tednii nudnii omno hulj orhiv. **25** Iosyef tednii shuudaid ur taria duurgej, hun buriin ogson mongiiig uutnuudad ni butsaaj hiilgen, tedend zamyn huns ogohiiig tushaajee. Tuuniiig ni yosoor bolgov. **26** Tegeed ted ur tariagaa iljgendee achaaad, tendees hodoltsgoov. **27** Neg ni buudallasan gazartaa iljgendee tejeel ogohoor uutnyhaa amyng neetel uutnyh ni aman deer ooriinh ni mongo baihyg haraad, **28** ah duu nartaa handaj, — Minii mongiiig butsaaj ogson baina. Haraach! Minii uutand baina gesend hun bur ain chichirch, zurh ni tsohilon biye biyedee — Burhan bidend yuu hiih ni ene ve? getsgeev. **29** Ted Kanaan nutagt butsaj, etseg Iakovyndaa hurch ireed, oorsoddoo uchirsan buhniig yarij ogov. — **30** Ter nutgiin ezen nogoo hun bidend shiruun handaj, bidniig ter ulsyn turshuul gejj hardsand **Z1** bid tuund handan "Bid bol unench shudarga humuus. Bid turshuul bish. **32** Bid neg etsgiin hovguud, ah duus arvan hoyoulaa yum. Neg ni alga bolson, otgon duu maani onoodor Kanaan nutagt aavtaigaa hamt baigaa" gesend **33** ter nutgiin ezen ter hun bidend "Ta naryn unench shudarga humuus gedgiig bi ingej mediye. Ta nar ah duu naraasaa negiiig ni nadtai orhij, olsgolond nervegdsen ger orondoo hool huns avaachij ogood, **34** otgon duugee nadad avchir. Tegvel bi ta naryg turshuul bish, unench shudarga humuus gedgiig chini medeed, ah duug chini ta nart butsaaj ogno. Bas ta nar ene gazar hudaldaa naimaa hiiij bolno" gejj helev getsgeev. **35** Tegeed tedniig oorsdiinhoo uutyg sullahad hun buriin boodoltoi mongo ni utan dotroo bailaa. Ted boodoltoi mongoo etsgiinhee hamt haraad, bugdeeree aitsgaajee. **36** Iakov etseg ni tedend handaj — Ta nar namaig huuhduudees mini hagatsuulj baina. Iosyef alga bolson, odoo Simyeon ch alga bolloo. Odoo bas ta nar Byeniaminyg avah gejj baina. Ene buhen chini minii esreg hereg baina gev. **37** Tegtel Ryeubyen etsegtee handaj — Herev bi tuuniiig tand butsaaj avchrahgui bol ta minii hoyor huug alaarai. Tuuniiig minii gart daatgaarai. Bi tuuniiig tand butsaaj avchirna gesend **38** Iakov — Minii huu ta nartai hamt yavahgui. Ah ni negent uhej, ter gantsaaraa uldsen. Herev ta nartai hamt yavah zamd tuund gai zovlon uchirval ta nar buural tolgoig mini Uhegsdiin oron uruu gashuudaltaigaar

udeh bolno gev.

Ehlel 43

43:1 Ter nutag gan zudad hund nervegdjee. **2** Yegipyetees tednii avchirsan ur tariag bugdiig ni idej duusahad etseg ni tedend handaj — Ta nar dahin butsj yavaad, bidend jaahan huns hudaldaj av! gesend **3** Iuda etsegtee handaj — Ter hun bidend "Herev duu chini ta nartai hamt baihgui bol, ta nar minii nuuriig harahgui" gej hatuu sanuulsan bilee. **4** Herev ta duug maani bidentei hamt yavuulbal, bid yavj, tand huns hudaldaj avna. **5** Herev ta tuuniig yavuulahgui bol, bid yavahgui. Uchir ni ter hun bidend "Herev duu chini ta nartai hamt baihgui bol, ta nar minii nuuriig harahgui" gej helsen shuu dee gev. **6** Izraili — Ta nar yaagaad oorsdoo duutei gedgee ter hund helj, nadad gai uchruulav? gesend **7** ted — Ter hun bidnii tuhai, bidnii torol sadangiin tuhai nariin lavlaj "Aav chini amid baigaa yuu? Ta nart oor duu bii yuu?" gej asuusan uchir bid tuunii asuultyn daguu hariulsan. Tuuniig "Duugee avchir!" gej helne gej bid herhen medeh bilee? gev. **8** Iuda etseg Izrailidaa — Ene huug nadtai hamt yavuulaach! Bid bosood yavlaa. Tegvel bid ch, ta ch, huuhduud maani ch tsom amidarch, uhehgui bolno. **9** Bi tuuniig buren hariutsna. Ta nadaastuuniig nehej bolno. Herev bi tuuniig tand avchran ogohgui bol, bi tany omno uurd gemten bolno. **10** Herev bid hoishluulaagui bol bid hediine hoyor ch udaa yavaad ireh baisan gev. **11** Etseg Izraili ni tedend handaj — Tegvel uuniig hii. Ta nar ene nutgiin deed zergiin yumnaas savandaa hii, ter hundee beleg bolgon avaachij og, uund bagahan gugel, jaahan zogiin bal, unert davirhai, anhiluun unerten tos, samar, almond terguuten boloi. **12** Ta nar gartaa hoyor dahin ih mongo avch yav! Uutny chini aman deer butsj irsen mongii erguulj avch yav! Ter anduursan baij magadgui. **13** Bas duugee avch yavaad, ter hun deeree ergej och! **14** Togs huchit Burhanaas ter hunii omno ta nart niguulsel hairlah bui za. Tegsneer ter ta naryn nogoo neg ah duug Byeniamintai hamt butsaaj yavuulah boltugai. Minii huvid, bi aldval ch aldya gev. **15** Tegeed ted tedgeer beleg bolon hoyor dahin ih mongii avaad Byeniamintai hamt Yegipyeted hurch, Iosyefyn omno hureltsen irev.

16 Iosyef tedentei hamt Byeniamin baihyg haraad, geriin daamaldaa — Ene humuusiig gert oruulj, mal gargan beltge. Ene humuus udeer nadtai hamt hoollono gesend **17** daamal Iosyefyn helsniig yosoor bolgoj, ter humuusiig Iosyefyn gert oruulav. **18** Iosyefyn gert ted hurgegdsendee aitsgaan, — Urid bidnii uutand butsaaj hiisen baisan ter mongonoos bolj, bid end hurgegdlee. Ene ni biden uruu dairan dovtolj, hucheer barivchlan, bool bolgood, bidnii iljgiig avah gej baina gej helev. **19** Tegeed ted Iosyefyn geriin daamald dohoj ochood, baishingiin haalgany derged tuund iinhuu oguulev. — **20** Ezen mini! Bid huns hudaldaj avahaar omno ni end irsen bilee. **21** Tegeed buudallah gazraa hurch ochood, uutnyhaa amyg neesend uut buriin amsar deer hun buriin ogson mongo heveeree bajj baisan yum. Tegeed bid tuuniig butsaaj avchirsan. **22** Bid bas huns hudaldaj avahaar iluu mongotei irsen. Bidnii uutny amsar uruu mongiig maani hen butsaaj hiisniig bid medehgui gev. **23** Tereer — Taivan baitsgaa. Buu aigtun. Ta naryn Burhan, etsgiin chini Burhan ta naryn uutand ter erdenesiig hij ogson yum. Ta naryn ter mongiig bi avsan gej heleed, Simyeonyg tedend gargaj ogov. **24** Tegeed daamal Iosyefyn gert tedniig daguulan ochood, tedend us ogch, holiig ni ugaalgaj, bas iljgend ni tejeel ogchee. **25** Ted tend hoolloh bolsnoo sonsood, Iosyefyg uded irehed ni ogoh belgee beltgev. **26** Iosyefyg gert orj irehed ted gert oruulj irsen belgee tuund orgon barij, gazar sogdon morgov. **27** Iosyef tednii amar mendiig asuugaad, — Ta naryn yarij baisan nas ondor bolson etseg chini amgalan sain baina uu? Tereer odoo hurtel amid seruun baigaa yuu? gesend **28** ted — Tany zarts bidnii etseg amar sain, odoo hurtel amid seruun baigaa gej hariulaad, tolgoi bohiin morgotsgoojee. **29** Iosyef haraagaa orgon, ehiinhee huu Byeniamin duugee haraad, — Ene chini ta naryn nadad heleed baisan nogoo otgon duu chini mon uu? geed, — Huu mini, chamaig Burhan iveeh boltugai! gej nemj helev. **30** Iosyef duugee haraad, setgel ni ihed uyarch, yaaran uilah gazar hain, oroondoo orood uilav. **31** Tereer nuuree ugaaj, garch ireed, setgelee barin, — Hooloo avchirj tavi gev. **32** Ted Iosyeft tusad ni, ah duu nart ni tusad ni, tuuntei hamt hoollodog yegipyet humuust bas tusad ni hool avchirj ogov. Uchir ni yegipyet hun yevryei huntei hamt hoollohyg jigshdeg ajee. **33** Tedniig

Iosyefyn omno suulgahdaa hamgiin tomoosoo avaad hamgiin otgonyg ni hurtel nasnyh ni daraallaar suulgasand ted biye biyee gaihan hartsgaav. **34** Iosyef ooriin hoolnoos tedend barisan bogood Byeniamind ogson hool ni busdynhaas tav dahin ih baijee. Ted Iosyeftoi hamt uuj, bayarlan tsengetsgeev.

Ehlel 44

44:1 Iosyef geriin daamaldaa — Tednii uutyg daatsynh ni hireer hool hunseer duurgej, hun buriin mongiiig uutny ni amand hii! **2** Bas minii ayaga buyuu mongon ayagyg hamgiin zaluugiin ni uutny amand hool hunsnii mongotei ni hamt hii! hemeen tushaav. Tereer Iosyefyn helsen yosoor bugdiig hiiij, **3** uur gegeerehed ter humuusiig bolon tednii iljgiig yavuulav. **4** Tedniig hotoos garaad, holdoogui baihad Iosyef daamaldaa handaj, — Tednii hoinoos yavj guitsehdee tedend "Ta nar yaagaad tusyg usaar hariulna ve? **5** Ene bol minii ezniid uudag ayaga, mon mergelehdee ch heregledeg ayaga ni bish gej uu? Ta nar iinhuu gem buruutai zuil hiijee" gej hel hemejee. **6** Daamal tedniig guitsej ochood, tedend ter yosoor helev. **7** Ted — Ezen mini! Ta yaagaad iim ug helne ve? Iimerhuu zuil hiih ni bidnees hol baig. **8** Bidnii utan dotor baisan mongiiig ch bid Kanaan nutgaas tand butsaaj avchirsan. Bid tany ezniid gerees alt, mongo yaahin hulgailah bilee? **9** Ter yum tany zarts bidnii henees ni oldono, ter uheh bolno. Bid ch bas ezniidhee bool bolno gesend **10** daamal — Tegvel odoo ta naryn helsen yosoor bolyo. Henees ter yum oldono, tereer bidnii bool bolj, ta naryn busad ni gem zemgui bolno gev. **11** Tegeed ted tus tusynhaa uutyg gazart yaaran buulgaj, hun bur uutaa neesend **12** daamal hamgiin ahmadaas ni ehleed hamgiin zaluug ni hurtel negjsend, nogoo ayaga ni Byeniaminy uutnaas oldjee. **13** Ted huvtssaa urtsgaaj, hunbur iljgee achaaalj, hot uruu butsaatsgaav. **14** Iuda bolon tuunii ah duu naryg Iosyefyn gert irehed tereer gertee baij bailaa. Ted Iosyefyn omno gazar sogdon morgotsgoov. **15** Iosyef tedend handan — Ta nar yuund iim hereg hiiiv? Nad met hun merge tolog tavidag gedgiig ta nar medehgui yuu? gev. **16** Iuda — Bid ezen tandaa yuu ch gej heleh bilee. Bid yuu gej tailbarlaj,

unenched shudargaa yaaj batlah ve? Burhan tany zarts naryn gem buruug olson uchir bid bolon garaas ni ayaga oldson ter hun tsyem ezen tany zarts bolyo gesend **17** Iosyef — Bi ogt tegehgui. Garaas ni ayaga oldson ter hun l minii bool bolj, ta nar ni etseg uruugaa amar taivan butsatsgaa gev. **18** Iuda tuund oirton ochij helsen ni — Ezen mini ee! Zarts chini tany sonort neg ug heliye. Ta bolgoono uu? Ta zartsdaa bitgii uurlaarai. Uchir ni ta bol Faraontai adil bilee. **19** Ezen mini, ta zarts bidnees "Ta nar etsegtei yuu, duutei yuu?" gej asuusand **20** "Bidnii etseg hogshin hun bii. Nastai bolson hoino ni garsan neg jaahan huu bii, tuunii ah ni uhsen, tiimees ter eheesee gantsaaraa uldsen bogood etseg ni tuund hairtai" gej bid ezen tandaa helsen bilee. **21** Ta zarts bidend "Tuuniigee nad uruu avaad ir! Bi tuuniig chini uziye" gej helsen bilee. **22** Tegehged "Ter huu etsgee orhij chadahgui. Herev ter etsgee orhivol etseg ni uheh bolno" gej bid ezen tand helsen bilee. **23** Tegehged ta zarts bidend handaj "Herev otgon duu chini ta nartai hamt irehgui bol ta nar minii nuuriig dahin harahgui" gesen bilee. **24** Tegeed tany zarts bid etsegtee butsaj ochood, ezen tany ugiig tuund helsen. **25** Tegeed etseg maani "Butsaj yavaad, jaahan hool huns hudaldaj avchir!" gesend **26** bid "Yavj chadahgui. Herev otgon duu maani bidentei hamt yavbal bid yavna. Otgon duu maani bidentei hamt yavahgui bol ter hunii nuuriig bid harj chadahgui" gesend **27** tany zarts bidnii etseg bidend handan "Ta nar medej baigaa. Ehner maani nadad hoyor huu toruulj ogson. **28** Neg ni nadaas yavchihsan. Tereer uneheer tastchuulsan baina gej bi helsen. Tuunees hoish bi tuuniig haraagui. **29** Herev ta nar ene negniig ni nadaas avch yavahad tuund mini gai tohioldvol minii buural tolgoig ta bugd uitgar gunigtaigaar Uhegsdiin orond ochuulah bolno" gev. **30** Etsgiinh ni ami huugiinhee amitai holbootoi baidag uchir odoo namaig etsegtee butsaj ochihod ene huu bidentei hamt baihgui bol **31** etseg maani huugee baihguig uzeed, uheh bolno. Tegvel tany zarts bid etsgiinhee buural tolgoig uitgar gunigtaigaar Uhegsdiin orond ochuulah bolno. **32** Tany zarts bi etsegtee ene huuhdiin toloo daalt gargaj, "Herev bi tuuniig tand butsaaj avchrahgui bol bi ooro etseg tany omno monhod gemiig uureh bolno" gej helsen bilee. **33** Tiimees zarts namaig ene huugiin orond ezni zarts bolgon uldeej, tuuniig ah nartai ni hamt yavuulna uu? **34** Ter

huu nadtai hamt baihgui bol bi etsegtee herhen ochih ve? Etseg mini uchrah gashuun zovlong nadad buu haruulaach gev.

Ehlel 45

45:1 Iosyef hajuudaa baisan uilchlegch zarts narynhaa omno setgelee barij chadahguid hureed, — Bugdeeree nadaas zailtsgaa! hemeen hashhirchee. Iosyefyg ah duu nartaa ooriigoo taniulahad ni tuunii hamt hen ch baisangui. **2** Iosyefyn yengenen uilsan ni yegipyetchuuded sonsogdson ba Faraony ordond ch sonsogdjee. **3** Iosyef ah duu nartaa handan — Bi Iosyef baina. Etseg mini odoo hurtel amid seruun baina uu? gesend ah duu nar ni tuunees ain sandarsnaasaa bolood hariulj chadsangui. **4** Iosyef ah nartaa — Nad uruu oirtotsgoo gesend ted oirton ochjee. Tegeed Iosyef — Bi bol ta naryn duu Iosyef, ta naryn yegipyet uruu hudaldsan ter hun chini baina. **5** Ta nar namaig ene gazar hudaldsandaa buu sanaa zov, buu harams" Burhan amiig avrahaar ta naraas omno namaig ilgeejee. **6** Ene nutagt hoyor jiliin tursh gan zud bolson bogood bas dahin tavan jil gazar hagalj ch chadahgui, urgats huraaj ch chadahgui. **7** Burhan ih avralaaraa ta naryg amid uldeej, ur udmyg chini gazar delhii deer ulamjlan uldeeheer ta naraasomno namaig ilgeejee. **8** Tiim uchraas namaig naash ni ta nar yavuulaagui, harin Burhan yavuulsan. Burhan namaig Faraony etseg, tuunii buh geriin ezen, Yegipyetiin buh nutgiin zahiragch bolgoson bilee. **9** Ta nar etseg deer mini turgen ochij, tuund "Tany huu Iosyef ingej helev. «Burhan, tany huu Iosyefyg buh Yegipyetiin ezen bolgojee. Nad uruu darui turgen ireech. **10** Ta ur huuhed, ach zee nar, mal sureg, buh ed horongiinhoo hamt Goshyen nutagt amidran suuj, nadad oirhon bai. **11** Gan zud dahin tavan jil urgeljleh uchir bi tend tanyg tejeene. Ta bolon tanaihan, tany buh hariyaat nar yadarch zuderch magadgui» geerei. **12** Ta naryn bolon minii duu Byeniaminy nuden deer ta nart ene ugiig helj baigaa hun bol Iosyef bi biyeeree baina. **13** Ta nar Yegipyet deh minii aldar hundiin tuhai bolon end uzej harsan buhnee etseg mini tsomiig ni heleerei. Tegeed etsgiig mini end turgen avchir! geed, **14** ooriin duu Byeniaminyhaa huzuugeer tevren uilahad Byeniamin ch bas tuunii ugeer tevren uilav. **15**

Iosyef bas ah naraa unseed, teverch uilav. Tegeed ah nar ni tuuntei yariltsatsgaav. **16** Iosyefyn ah naryn irsen tuhaj surag Faraony ordond sonsogdoj, Faraon bolon tuunii tushmed bayarlatsgaav. **17** Faraon Iosyef handan — Ah duu nartaa tushaa. Ta nar hool hunsee achaalan hodolj, Kanaan nutagtaa ochij, **18** etsgee bolon ger ornyhnygoo daguulanhuznaash hurch ir! Bi ta nart Yegipyetiin hamgiin sain gazryg ogno. Ta nar ter gazryn ur shimiig hurteh bolno. **19** Ta nar odoo tushaal avsan tul guitsetge. Yegipyet nutgaas hosog tereg avch, ehner huuuduudee suulgan, etsgee avchruul. **20** Ta nar ed horongondoo haramsah hereggi. Uchir ni Yegipyetiin hamag sain saihan yum ta narynh geerei! gev. **21** Izrailiin hovguud yoschlun hiijee. Iosyef Faraony tushaasan yosoor tedend hosog tereg bolon zamyn huns ogov. **22** Bas tereer hun burd nijgeed huvtsas ogch, Byeniamind gurvan zuun shyekyel mongo bolon tavan eeljiin huvtsas ogchee. **23** Mon tereer etsegtee arvan er iljgend Yegipyetiin sain ed baraa achuulj arvan em iljgend etsgiinhee zamd heregleh budaa taria, talh, zamyn hunsiig achuulj yavuulav. **24** Tereer ah naraa udej gargahdaa — Zamdaa bitgii hereldeerei! gej tedend helev. **25** Ted Yegipyetes garch, Kanaan nutagt etseg Iakovynd hurch irev. **26** Tegeed etsegtee — Iosyef odoo ch amid baina. Tereer Yegipyetiin buh nutgiin zahiragch boljee gesend Iakov gaihaj, tedend itgesengui. **27** Tegeed ted Iosyefyn oorsdod ni zahij helsen buh ugiig etsegtee helj ogov. Etseg Iakov ni ooriig ni suulgaj avaachihaar Iosyefyn ilgeesen hosog teregnuudiig haraad, setgel ni sergev. **28** Izraili — Odoo bolloo. Minii huu Iosyef odoo hurtel amid baigaa yumbaina. Bi uheheesee omno ochij, tuuntei uulzya gej helev.

Ehlel 46

46:1 Tegeed Izraili hamag horongo hogshloo avch hodlood, Byeyershyebad irj, etseg Isaakiinhaa Burhand tahil orgov. **2** Shono ni Burhan Izrailid uzegdej, — Iakov aa! Iakov aa! gej duudahad Iakov — Bi end baina gej hariulav. **3** Burhan — Bi Burhan baina. Chinii etsgiin Burhan baina. Chi Yegipyet uruu yavahaasaa bitgii ai. Bi tend chamaig augaa undesten bolgoj ogno. **4** Bi chamtai hamt Yegipyeted ochood, zaaval

chamaig butsaaj avchirna. Iosyef chinii nudiig aniulah bolno gev. **5** Iakov Byeyershyebagaas hodoljee. Izrailiin hovguud Faraony suulgahaar ilgeesen ter tergend etseg Iakov bolon ehner huuहुदुुदेे सुुलगजेे. **6** Ted bas mal surgee, Kanaan nutagt hurimtluulsan ed horongoo avav. Iakov bolon tuunii ur udam bugdeeree Yegipyeted ochloo. **7** Iinhuu Iakov hovguud, ach nar, ohid, zee nar, buh ur udmaa daguulj, Yegipyeted ochjee. **8** Yegipyeted ochson Izrailiin ger buliinhnii ner iim baina. Iakov bolon Iakovyn uugan huu Ryeubyen. **9** Ryeubyenii hovguud Hanoh, Pallu, Hyezron, Karmi. **10** Simyeony hovguud Iyemuyel, Iamin, Ohad, Iahin, Zohar, Kanaan emegteigees torson Shaul. **11** Lyeviin hovguud Gyershom, Kohat, Myerari. **12** Iudagiin hovguud Yer, Onan, Shyela, Pyeryez, Zyera nar bogood (harin Yer, Onan hoyor Kanaany nutagt uhjee.) Pyeryeziin hovguud Hyezron ba Hamul. **13** Issaharyn hovguud Tola, Puvva, Iov bolon Shimron. **14** Zyebuluny hovguud Syeryed, Yelon, Iahlyeyel boloi. **15** Edgeer ni Paddanaramd Lyeagiin Iakovd toruulj ogson hovguud bogood tuunii ohin Dina, tuunii ohid, hovguud bugd niileed guchin gurav boloi. **16** Gadyen hovguud ni Zifion, Haggi, Shuni, Yezbon, Yeri, Arodi, Aryeli boloi. **17** Ashyeryn hovguud ni Imna, Ishva, Ishvi, Byeria boloi. Tednii ohin duu ni Syera, Byeriagiin hovguud ni Hyebyer, Malhiyel hoyor. **18** Edgeer ni Laban ooriin ohin Lyead avch ogson Zilpagiin Iakovd toruulj ogson arvan zurgaan huuहुदुुद boloi. **19** Iakovyn ehner Rahyelyn huuहुदुुद ni Iosyef, Byeniamin hoyor yum. **20** Ony tahilch Potifyeragiin ohin Asyenataas Yegipyet nutagt Iosyef toruulj ogson Manassye, Yefraim hoyor. **21** Byeniaminy hovguud ni Byela, Byehyer, Ashbyel, Gyera, Naaman, Yehi, Rosh, Muppim, Huppim, Ard boloi. **22** Tedgeer ni Iakovd Rahyelyn toruulj ogson hovguud boloi. Ted bugd niileed arvan dorvuulee yum. **23** Dany huu ni Hushim. **24** Naftaliin hovguud ni Iahzyeyel, Guni, Iyezyer, Shillyem. **25** Edgeer ni Laban ooriin ohin Rahyeld avch ogson Bilhagaas Iakovd toruulj ogson hovguud bogood bugd doloo yum. **26** Yegipyeted Iakovtai hamt irsen humuus ni tuunii beruudees gadna jaran zurgaan hun baiv. Edgeer ni bugd Iakovaas garsan humuus yum. **27** Yeshpyeted torson Iosyefyn hovguud gevel hoyor bogood Yegipyeted

irsen Iakovynhan bugd dal boloi. **28** Iakov Goshyen uruu zamchluulahaar Iudag uridaar Iosyeft ilgeej, ulmaar ted Goshyen nutagt hureltsen irjee. **29** Iosyef hosogtergee beltgej, etseg Izrailitaigaa uulzahaar Goshyend hurch ohood, tuund ooriigoo uzuulen, huzuugeer ni tevreed udtal uilav. **30** Izraili Iosyeft handaj — Chinii amid baigaag harj, tsarai zusiig chini nudeeree uzsenees hoish bi odoo uhiye gev. **31** Iosyef ooriin ah duu nar bolon etsgiinhendee handaj — Bi ochij Faraond heliye. Bi tuund "Kanaand baisan ah duu nar bolon etsgiinhen maani nad uruu hurch irlee. **32** Ted bol honichid, ugaasaa mal mallasaar irsen uls. Ted mal surgee, hamag ed horongoo avch irjee" geye. **33** Faraon ta naryg duudaad "Ta nar yuu hiideg uls ve?" gej asuuhlaar ni **Z4** ta nar "Tany zarts bid bolon bidnii ovog deedes har bagaasaa odii hurtel mal mallasaar irlee" gej heleerei. Yegipyetchuud honichdod mash durgui uchir ta naryg Goshyen nutagt suulgah bolno gev.

Ehlel 47

47:1 Iosyef Faraond ohood, — Minii etseg bolon ah nar maani mal sureg, hamag ed horongoo avch, Kanaanaas hureltsen ireed, odoo Goshyen nutagt baina geed **2** ah naraasaa tavan huniig songoj, Faraond baraalhuuljee. **3** Faraon tuunii ah naraas — Ta nar yuu hiideg uls ve? gej asuusand ted — Tany zarts bid honichid. Bid bolon bidnii ovog deedes bugd tiim uls gev. **4** Ted bas Faraond handaj — Kanaan nutagt bolson hund hetsuu gan zudad tany zarts bidnii mal sureg belcheergui bolson tul bid end nutaglahaar hurch irlee. Tiimees zarts bidniig Goshyen nutagt suulgaj ogno uu? gej helev. **5** Faraon Iosyeft handaj — Chinii etseg bolon ah nar chini cham deer hurch irsen baina. **6** Yegipyetii nutag chinii omno baina. Chi etsgee, ah naraa ene nutgiin hamgiin sain gazart suulga. Tedniig Goshyen nutagt suulga. Herev tednii dund chadvartai sain humuus baigaag medvel, minii mal surgiig tedend hariitsuul gev. **7** Iosyef etseg Iakovaa daguulj ireed, Faraond baraalhuuljee. Iakov Faraonyg yeroov. **8** Faraon Iakovaas — Ta nas suuder hedtei ve? gej asuusand **9** Iakov Faraond — Bi gazar oron heren yavsaar zuun guchin jil bolj baina. Bi tiim ch urt

naslaagui, ovog deedsiinhee nutag gazar selgen amidarsan on jiluuded hureegui bolovch hund berhiig tuullaa gev. **10** Iakov Faraonyg yeroogood, tendeesee garch odov. **11** Iosyef Faraony tushaasan yosoor etseg bolon ah naraa tend suulgaj, Yegipyetiin hamgiin sain gazar Ramyesyes nutgiig tedend omch bolgon ogchee. **12** Iosyef ooriin etseg, ah nar bolon etsgiinhee buh ger bul, urhuuhduudiig ni hool hunseer hangah boljee. **13** Gan zudad ulemj nervegdsenees buh nutagt hool hunsgui bolj, Yegipyet bolon Kanaan nutag gan zudad uguiren tuildjee. **14** Iosyef ur taria hudaldaj, Yegipyet bolon Kanaan nutgiin buh mongiig huraaj, Faraony ordond avchrav. **15** Yegipyet bolon Kanaan nutgiinhan mongoo duusgajee. Yegipyetchuud bugdeer Iosyef t irj — Bidnii hamag mongo duussan. Bidend hool huns ogooch. Bid yaagaad tany omno uheh yostoi yum be? gesend **16** Iosyef — Ta nar malaa avchirj og. Ta naryn mongo duussan uchir bi malyn chini orond ur taria ogiye gejee. **17** Tegeed ted mal surgee Iosyef avchirj ogov. Iosyef tednii avchirsan aduu, honi, yamaa, uher bolon iljignii orond hool huns ogchee. Iosyef buh mal surgiinh ni orond tedniig ter jildee hool hunseer hangav. **18** Ter jil ongorch, daraachiin jil ni bolohod humuus Iosyef t irj — Mongoo bugdiig ni duusgasnaa bid tanaas nuuhgui. Mon mal sureg maani bugd ezen tanyh. Bidnii biye bolon gazar nutgaas maani oor ezen tand ogoh yum yuu ch uldsengui. **19** Bid ch gazar nutagtaigaa ezen tany omno yaagaad uheh yostoi yum be? Bidnii biyeiig bolon gazar nutgiig maani hool hunseer hudaldaj av! Bid gazar nutagtaigaa hamt Faraony bool zarts boltsgooyo. Bidend ur tarihairlaach. Tegvel gazar nutag maani ch tsoljihgui gev. **20** Tiimees Iosyef Yegipyetiin buh gazryg hudaldaj avaad, Faraond ogchee. Hund hetsuu olsgolond nervegdsenees bolj, Yegipyetiin hun bur ooriinhoo gazryg hudaldav. Tegeed gazar Faraonyh boljee. **21** Iosyef Yegipyetiin nutgiin neg zahaas nogoo zah hurtel humuusiig hotuud uruu nuulgen shiljuuljee. **22** Harin zovhon tahlchdyn gazryg l hudaldaj avsangui. Uchir ni tahlchid Faraonaas huvi hurtdeg, Faraonaas ogdog hishig huviar hoollodog tul gazraa hudaldsangui. **23** Iosyef ard tumend handaj — Bi onoodor ta naryg bolon ta naryn gazryg Faraony toloo hudaldaj avsan yum. End ur taria baina. Ta nar tuuniig gazartaa taritsгаа! **24** Ta nar urgatsaa huraaj, tavny

negiig ni Faraond ogood, uldsen dorvon huviig ni oorsoddoo avch, talbaid tarih ur ba oorsoddoo bolon geriinhendee, ur huuuududee ogoh hool huns bolgon heregletsgee! gesend **25** ted — Ta bidnii amiig avarlaa. Bid ezen tany taalald bagtah boltugai! Bid Faraony bool boltsgooyo gelee. **26** Iosyef urgatsynhaa tavny negiig Faraond orgoh yostoi gazryn huuli togtooson ni onoodriig hurtel huchintei ajee. Zovhon tahlchdyn gazar l Faraonyh bolsongui. **27** Izrailichuud Yegipyetiin Goshyen gazart nutaglan suuj, ter gazryg omchlön, osoj onor otgonboltsgoov. **28** Iakov Yegipyetiin nutagt arvan doloon jil amidran suuj, zuun dochin doloo nasaljee. **29** Izrailiin uheh tsag ni oirtohod huu Iosyef oo duudaj, tuund handan — Bi odoo chinii taallyg avsan bol chi garaa minii ogzgon door tavij, nadad enerel hair bolon itgel naidvaraar handaach! Namaig Yegipyeted bitgii orshuulaarai! **30** Harin namaig ovog deedesteigee hamt noirsoh tsagt chi namaig Yegipyetes avaachij, tedniig nutagluulsan gazart orshuulaarai! gejee. Iosyef — Bi tany helsen yosoor hiine gej helev. **31** Iakov — Nadad tangaragla gesend Iosyef tuund tangaragljaj, Izraili ornyhoo tolgoid sogdon morgov.

Ehlel 48

48:1 Tuunees hoino hen negen hun Iosyef — Etseg tani ovchtei baina gej helsend tereer Manassyë, Yefraim hoyor huugee avaad ochiv. — **2** Tany huu Iosyef tan deer hurch irlee gej neg ni Iakovd helehed Izraili buh huchee gargan oron deeree ondij suuv. **3** Iakov Iosyef handaj — Togs huchit Burhan Kanaan nutgiin Luzd nadad uzegdej, yerooson bilee. **4** Tereer nadad "Bi chamaig onor otgon bolgoj urjuulne. Bi chamaas olon undesten bii bolgoj, ene gazryg chinii ur huuuududed uurdiin omch bolgon ogno" gejhelsen. **5** Namaig Yegipyeted cham deer ochihyn omno Yegipyeted chamd torson Yefraim, Manassyë hoyor huu chini miniih, Ryeubyen, Simyeon hoyor shig miniih bolno. **6** Tednii daraa chamaas torson huuuud ni chiniih bolno. Ted ah narynhaa neriin dor tednii oviig ovloh bolno. **7** Namaig Paddanaas ireh uyed, Yefrat hurehiin omnohon Kanaan nutagt zam zuurtaa Rahyel nas barsan bogood bi tuuniig Yefrat

hurdeg zamd orshuulsan bilee. (Yefrat bol odoogiin Byetlyehyem). **8** Izraili Iosyefyn hovguudiig haraad, — Ed nar chini hen be? gesend **9** Iosyef — Ed nar bol end Burhanaas nadad hairlasan minii hovguud gej etsegtee helev. Etseg ni — Odoo tedniig nad deer avchir! Bi tedniig yerooye! gelee. **10** Izraili ondor nastai bolson tul nud ni muudaj, harj chadahgui boljee. Iosyef hoyor huugee daguulan, etsegtee hurch ochihod ter hovguudiig ni tevren unsev. **11** Tegeed Iosyeft handaj — Bi chinii tsaraig harna gej hezee ch bodoogui. Getel Burhan chinii huuuduudiig ch bas nadad haruullaa gev. **12** Iosyef etsgiinhee ovdgoos hoyor huugee holduulaad, gazart sogdon morgov. **13** Iosyef hoyor huugee avaad, Yefraimyg ooriinhoo baruun garaar Izrailiin zuun gar tald Manassyeg ooriinhoo zuun garaar Izrailiin baruun gar tald gargan, etseg uruugaa daguulan tuund dohoj ochiv. **14** Izraili baruun garaa sungan, бага huu Yefraimyn tolgoi deer tavij, Manassye ni hediigeer tom huu ni bolovch tuuniitolgoi deer zuun garaa zoruulen tavijee. **15** Tereer Iosyefyg yeroogood — Minii ovog etseg Abraham, Torson etseg Isaak hoyortoi alhaj baisan Burhan, Buhii l amidralyn mini tursh onoodriig hurtel asran tetgesen Burhan, **16** Namaig eldev gai zovlongoosangijruulsan tenger elch Ene huuuduudiig yerooj, Ted minii nereer bolon minii ovog etseg Abraham Bas torson etseg Isaakiin maani nereer duuduulj, Gazar delhii deer onor otgon bolgoh boltugai! gev. **17** Etseg ni baruun garaa Yefraimyn tolgoi deer tavisnyg Iosyef haraad, setgeld ni niitseegei tul etsgiinhee baruun garyg, Yefraimyn tolgoi deerees avch, Manassyegiin tolgoi deer tavih gev. **18** Tegeed etsegtee handaj — Ene bish ee, aav aa! Ene ni uugan huu, ta baruun garaa tuunii tolgoi deer tavina uu? gesend **19** etseg ni tatgalzaj, — Bi medej baina, huu mini. Bi medej baina. Ter bas negen ovog bolj, aguu ih bolno. Harin duu ni tuunees ch iluu aguu ih bolj, ur udam ni olon undesten bolno gej helev. **20** Tegeed ter odortoo tedniig yeroogood — Izrailichuud ta naryn neriig barij "Burhan ta naryg Yefraim shig, Manassye shig bolgoh boltugai!" hemeen yerooh bolnogeed Yefraimyg Manassyegaas deeguur taviv. **21** Izraili Iosyeft handaj — Uheh tsag mini bolloo. Harin Burhan ta nartai hamt baij, ta naryg ovog deetsiin tani gazar uruu butsaah bolno. **22** Bi chamd ah nart chini ogsnoosoo neg huvi iluug

ogno. Uuniig bi amorichuudaas idd, numaaraa bulaan avsan yum gev.

Ehlel 49

49:1 Iakov huuuhooduudee duudan — Ta nar tsuglartsgaa. Bi ta nart ireeduid yuu boloh tuhai helj ogiye. **2** Iakovyn hovguud ee! Ta nar tsuglartsgaaj, sonsotsgoo! Etseg Izrailiinhaa ugiig sonsotsgoo! **3** Ryeubyen, chi bol minii uugan huu. Minii huch chadal, Sur huchnii mini ohi, Tsog javhlangiin orgil, Erch chadlyn deed bolovch **4** Us shig burgilj baisan uchir Chi erch chadlyn deed bolj chadahgui. Chi etsgiinhee oron deer garch, buzarlaskan. Ter minii oron deer garsan yum. **5** Simyeon, Lyevi hoyor ah duus. Tednii ild bol hargislalyn zevseg yum. **6** Suns mini, tednii huivaldaand buu oroltsog. Oyuun sanaa mini, tednii uulzaltad buu negdeg. Ted uur hilengeeree hun alj, Oorsdiin dur zorgooroo uhriin holiin shormosiig tasaljee. **7** Tednii uur dogshin shiruun, Hilen ni hargis hertsgii uchir haraal ideg! Bi tedniig Iakovyn dund huvaaj, Izrailiin dund taraana. **8** Iuda! Chamaig ah duu nar chini magtan orgomjloh bolno. Gar chini daisnyhaa hooloig bagalzuurdah bolno. Etsgiin chini hovguud chinii omno sogdon bohiih bolno. **9** Iuda, chi bol arslangiin guyeg yum. Huu mini! Chi barisan olzoo orhin bosov. Ter myaraan arslan shig hevtene. Arslan bolohynh ni huvid, hen tuuniig bosgohoor zurhleh ve? **10** Shilog irtel haany tayag Iudagaas salahgui. Zahiragchiin shiidem tuunii holiin hoorondoos salahgui. Buh hun tuuniig duulgavartai dagah bolno. **11** Iljgee usan uzmiin modnoos uyaj, Dudrangaa hamgiin saihan usan uzmiin modnoos uyaj, Huvtssaa darsand, nomrogoo usan uzmiin shuusend ugaana. **12** Darsnaas bolj nud niulaj, Suunees bolj shud ni tsaih bolno. **13** Zyebulun dalain eregt amidran suuj, Usan ongotsny zogsooltoi bolj, Bas nutgiinh ni hil hyazgaar Sidon hurtel orgojino. **14** Issahar ni honiny hashany hoorond hevtdeg huch saitai iljig yum. **15** Tereer amrah gazraa haraad, Sain gej tootsood, Moroo dooshluulj, Achaagaa uureed, Hund huchir daramtan door zaragdana. **16** Dan ni Izrailiin negen ovgiin huvid, Ard olnoo shuuh bolno. **17** Dan zamyn hajuugiin mogoi, Moriny osgiig hatgaj, Unaj yavaa ezniig ni aragsh unagadag zamyn hajuugiin hort mogoi bolno. **18** EZEN mini, bi Tany

avrallyg huleedeg. **19** Gad ni tseregt dovltuulah bolovch Tednii araas hooj dovtojno. **20** Ashyeryn hool huns tos daaj, Tereer haany amtat hoolyg zehej ogno. **21** Naftali ni uyangat hooloigoor duuldag erh duraaraa sogoo yum. **22** Iosyef ni ur jims ihte saglagar mochir. Bulgiin dergedeh saglagar mochir, Ter mochir ni hanyg davan urgana. **23** Mergen harvaachid tuuniig hargislan harvaad, Nehen hooson bolovch **24** Iosyefyn num bat beh, Gar ni huchte baih bogood Ene ni Iakovyn Togs Huchit Negenii garaas, Izrailiin Had boloh Honichin garah bolno. **25** Chinii etsgiin Burhanaar damjin Tuunees chamd tuslah bolno. Togs Huchit Negeneer damjuulan, Tereer chamaig yerooh bolno. Ene ni deed tengeriin yerool, Door gunii yerool, Hoh ba umain yerool bolno. **26** Chinii etsgiin yerool bol Minii ovog deetsiin yerooloos ch iluu baij, Monh uulsyn hyazgaargui shig Ter yerool ni Iosyefyn terguun deer, Ah duusiinhee dundaas todron garagchiin zulai deer ergej irne. **27** Byeniamin ni olzoo urj tastagch chono. Oglooguur ter barisnaa idej, udsheer olzoo huvaana gev. **28** Edgeer ni Izrailiin arvan hoyor ovog baijee. Ene bol tedniig yeroohdoo etsgiinh ni helsen ug yum. Tereer hun tus burd tohiroh yerooliig hairlajee. **29** Tereer tedend zahiran helsen ni — Bi ovog deedes uruugaa butсна. Namaig hitchuudiin Yefrony tal dahi aguid baigaa ovog deedestei maani hamt orshuulaarai. **30** ter agui bol Kanaan nutagt, Mamryegiin omno, Mahpyelagiin talbaid bii. Abraham ter aguig talbaitai ni hamt orshuulgyn gazar bolgohoor hitchuudiin Yefronoos hudaldaj avsan yum. **31** Abraham bolon ehner Sara ni tend orshuulagdsan bogood Isaak bolon tuunii ehner Ryebyeka mon tend orshuulagdsan bilee. Bi bas Lyeagaa tend orshuulsan yum. **32** Ter talbai ba tendhiin aguig hitchuudiin hovguudees hudaldaj avsan gev. **33** Iakov hovguuddee zahiasaa helj duusaad, hooloo humin orondoo hiij, etssiinhee amisgaag avaad, ovog deedes uruugaa odjee.

Ehlel 50

50:1 Iosyef etsgiinhee tolgoin deer bohiin uilj, unseed, **2** uilchlegch emch nartaa etsgiinhee biyend gugel hiilgeheer tushaasand emch nar ni Izrailid ter yosoor uildev. **3** Tuuniig butendochin honogiin tursh hiiv. Ene ni

gugliig hiiġ duusahad shaardagdah hugatsaa yum. Yegipyetchuud tuunii hoinoos dalan honog gashuudjee. **4** Gashuudlyn hugatsaa ongormogts Faraony ordnyhond handaj, Iosyef helsen ni — Herev bi odoo ta naryn taalald niitssen bol ta nar minii ene ugiig Faraond sonorduulj ogno uu? **5** Etseg mini nadaar tangaragluulj helehdee "Uheh tsag mini bolloo. Kanaan nutagt oortoo uhaj beltgesen orshuulgyn gazart mini namaig orshuulaarai!" gesen bilee. Tiimees namaig yavuulj, etsgee orshuulahyg bolgoono uu? Bi tegeed ergej iriye gev. **6** Faraon — Etsegtee tangaraglasan yosoor, chi yavaad etsgee orshuul gev. **7** Iosyefyg etsgee orshuulahaar yavahad Faraony buh tushmel, tuunii ordny ihes deedes, Yegipyetiin buh ihes deedes, **8** mon Iosyefyn buh geriinhen, tuunii ah duu nar, tuunii etsgiin ger buliinhen tuuntei hamt yavjee. Zovhon tednii huuhed bagachuud bolon mal sureg ni Goshyend uldjee. **9** Tsergiinhnii tereg, moriton bas Iosyefyg dagaldjee. Ter heseg ni mash olon hun baijee. **10** Ted Iordan golyn nogoo ereg deer Atadyn utrem deer hurch irenguutee changaar uilaldan, guneer emgenetsgeev. Iosyef tend etsgiinhee hoinoos doloo honogiin tursh gashuudjee. **11** Tend orshin suugch kanaanchuud Atadyn utrem deer bolson gashuudlyg haraad — Yegipyetchuudiin mash tom gashuudal bolj baina hemeen yariłtsatsgaav. Tiim uchraas Iordan golyn nogoo ergiin ter gazryg Abyelmizraim hemeen nerleh boljee. **12** Iakovyn hovguud etsgiinhee tushaasan yosoor bugdiig guitselduulev. **13** Iakovyn hovguud etsgee Kanaan nutag uruu avchraad, Mamryegiin omno orshih Mahpyelagiin talbai dahi aguid orshuulav. Ter gazryg Abraham hitchuudiin Yefronoos talbaitai ni hamt hudaldaj avaad, orshuulgyn gazar bolgoston baiv. **14** Iosyef etsgee orshuulaad, hamt yavsan ah duu nar bolon etsgiig ni orshuulahad yavsan busad buh humuustei hamt Yegipyetdee butsj irjee. **15** Iosyefyn ah duu nar etsgiinhee nas barsnyg haraad — Herev Iosyef bidnii esreg os sanaj, oort ni bidnii hiisen buh gem horyg bidend erguulj hiih gevel yaah ve? hemeen yariłtsatsgaav. **16** Tegeed ted Iosyeft hel damjuulj — Etseg chini nas barahynhaa omno **17** "Ah nar chini chamd gem horyg hiisen bolovch tednii buruu nugliig chi odoo uuchlaarai geġ ta nar Iosyeft hel" gesen uchir ta etsgiinhee Burhany zarts bidnii gem nugliig odoo uuchilna uu? geġ helsend tednii ugiig sonsood, Iosyef uilav. **18**

Ah nar ni tuunii omno ochij sogdon — Bid bol tany zarts nar gesend **19** Iosyef tedend handaj — Bitgii aitsgaa. Bi yaahin Burhanyg orloj boloh bilee? **20** Ta nar namaig horloh gesen bolovch Burhan onoodriinh shig ui olon hunii amiig avrahyn toloo tuuniig sainaar erguulsen yum. **21** Ta nar odoo bitgii aitsgaa. Bi ta naryg bolon huuuuduugi chini tetgen tejeeye gej heled, tedniig taivshruulj, ninjin setgeleer yariltsav. **22** Iosyef etsgiinhee ger buliinhentei hamt Yegipyeted suugaad zuun arvan jil naslan, **23** Yefraimyn hovguudiin gurban uyeiig uzej, bas Manassyegiin huu Mahiryn hovguud ch Iosyefyn ovor deer osjee. **24** Iosyef ah duu nartaa handaj — Bi uhevch Burhan ta nart tustahaar hurch ochij, ta naryg ene gazraas daguulan gargaad, Abraham, Isaak, Iakovd tangaraglasan ter gazart avaachna geed, **25** Iosyef bas Izrailiin huuuuduudeer tangaragluulaad, helsen ni — Burhan ta nart zaaval tustahaar irne. Tegeed ta nar minii yasyg endees avch yavaarai gev. **26** Tegeed Iosyefyg zuun arvan nasandaa uhsend ted tuunii biyend gugel hiigeed, Yegipyeted avsaljee.

Egipetees Garsan ni 1

1:1 Oorsdiin geriinhniig daguulj Iakovtai hamt Yegipyeted ochson Izrailiin hovguudiin ners gevel, **2** Ryeubyen, Simyeon, Lyevi ba Iuda, **3** Issahar, Zyebulun ba Byeniamin, **4** Dan ba Naftali, Gad ba Ashyer nar yum. **5** Iakovyn ur udam bugd dalan hun baiv. Harin Iosyef Yegipyeted baisan. **6** Iosyef, tuunii ah duu nar bolon ter uyeiinhen bugd nas barav. **7** Gevch Izrailiin hovguud oson, ulam urjij, olshron, ontsgoi huchtei bolj, ter gazryg duurgev. **8** Iosyefyg medehgui shine haan Yegipyeted garch irev. **9** Ter ooriin ard tumend — Uzegtun! Izrailiin hovguudiin ard tumen bidnees olon, bas huchtei bolloo. **10** Tedend nariin uhaanaar handatsgaaya. Tegehgui bol ted olon bolj, dain garah uyed bidniig uzen yaddag humuustei niilj, bidnii esreg baildaj, ene gazraas garah bolno gev. **11** Tiimees tedniig hund huchir ajlaar zovoohyn tuld tednii deer ajlyn darga naryg taviv. Ted Faraond zoriulj Pitom bolon Raamsyes gedeg aguulah hotuudyg bariv. **12** Gevch tedniig hedii chinee zovooh tusam ted todii chinee urjij, ulam bur tarhlaa. Tiimees yegipyetchuud Izrailiin hovguudees bolj aidast avtav. **13** Yegipyetchuud Izrailiin hovguudiig hund huchir ajild albadan shahav. **14** Tedend onooson hund huchir ajluud boloh shavar zuurah, toosgo tsohih bolon heeriin yanz buriin ajlaar yegipyetchuud tednii amidralyg gashuun zovlontoi bolgov. **15** Daraa ni Yegipyetiin haan Shifra ba Pua gedeg yevryei eh barigchdad — **16** Ta nar yevryei emegteichuudiig eh barih uyedee, toroh sandal deer tedniig ajigljaj baigaad, herev huu torvol uhuulj, harin ohin torvol amid uldee gev. **17** Harin eh barigchid Burhanaas emeej, Yegipyetiin haany tushaasnaar hiilgui, harin hovguudiig amid uldeev. **18** Tiimees Yegipyetiin haan eh barigchdyg duudaj, tedend — Ta nar yuund iim yum hiij, hovguudiig amid uldeev? gev. **19** Eh barigchid Faraond — Yevryei emegteichuud yegipyet emegteichuudtei adilgui yum. Ted eruul chiireg bolohoor eh barigchiig irehees omno torson baidag gej hariulav. **20** iimees Burhan eh barigchdad sainaar handsan. Ard tumen olshirch mash huchirheg bolov. **21** Eh barigchid Burhanaas emeesen tul Ter tedend ger bul bii bolgon ogov. **22** Tegehed Faraon buh ard tumendee — Shineer torson huu buriig ta nar Nil

morond hayaj, ohin buriig amid uldee gej tushaav.

Egipetees Garsan ni 2

2:1 Lyeviin geriin negen hun yavj, Lyeviin ohinyg avav. **2** Ter emegtei jiremselj huu toruulsen bogood huuginhee saihsnyg uzehdee tuuniig gurvan sar nuuv. **3** Gevch tuuniig tsaashid nuuj chadahgui bolmogtsoo tuund zoriulan zegsen sags avch, baragshin bolon davorhaigaar burev. Ter tuun dotor huuhdee hij, Niliin ergiin zegsen dund taviv. **4** Huud yuu tohioldohyg medehiin tuld tuunii egch zaiduu zogsoj baiv. **5** Faraony ohin usand orohoor Nil uruu irj, tuunii shivegchid Niliin ergeer yavtsgaaj baiv. Zegsen dund sags baihyg ter haraad, shivegchnee ilgeej tuuniig avchruullaa. **6** Ter neej harsand, negen huu uilj bailaa. Ter tuuniig orovdon — Ene bol yevryeichuudiin huuhduudiin neg ni baina gej helev. **7** Tuunii egch ni Faraony ohind — Bi yavj, yevryei emegteichuudees tany toloo huuhdiig asrah asragchiig duudah uu? gev. **8** Faraony ohin tuund — Yav! gehed, ohin yavj, huuhdiin ehiig duudlaa. **9** Faraony ohin tuund — Ene huuhdiig avch, nadad asarch og. Bi chamd holsiig ni ogno gev. Tegeed ter emegtei, huuhdiig avch asrav. **10** Huuhdiig osoj tom bolohod, emegtei tuuniig Faraony ohind avaachsen bogood tertuunii huu bolov. Tereer huug Mosye gej nerleed — Uchir ni bi tuuniig usnaas gargaj avsan yum gej oguuljee. **11** Mosye osoj tom bolood negen odor ooriin ah duu nar uruu ochij, tednii hund huchir ajlyg harav. Ooriinh ni ah duu boloh neg yevryei huniig yegipyet hun zodoj baihyg ter uzev. **12** Ter iish tiish haraad, hungui baihyg uzmegetsee, monooch yegipyet huniig alj, tuuniig elsend nuuv. **13** Tuuniig daraa odor ni ochihod, hoyor yevryei hun zodoldoj baigaa uzegdev. Ter buruutand handan — Chi yuund horshoo zodno ve? gesend, **14** harin nogoo hun — Hen chamaig bidnii deer zahiragch, esvel shuugcheer tavisan yum be? Chi yegipyet huniig alsan shigee namaig bas alah gej baina uu? gesend, Mosye aij — Hereg uneheer ilerchee gej helev. **15** Faraon ene hergiin tuhai sonsood, Mosyeg alahaar erlee. Harin Mosye Faraony nudnees zugtaj, Midian gazart amidrav. Ter hudgiin derged suulaa. **16** Midiany tahlilch doloon ohintoi ajee. Ted us tatahaar ireed,

etsgiinhee honin surgiig uslahyn tuld ongotsnuudyg duurgev. **17** Getel honichid ireed tedniig hoochod Mosye bosoj, ohidod tuslaad, honin surgiig ni uslav. **18** Ted oorsdiin etseg Ryeuyeld irehed, ter — Onoodor ta nar yuund iim hurdan irev? gej asuuv. **19** Ted — Neg yegipyet hun bidniig honichdyn garaas hammaalsan. Tuugeer ch barahgui, ter bidend us tatan ogch, honin surgiig usalsan gejee. **20** Ter ohiddoo — Ter hun haana baina? Ta nar yaagaad tuuniig orhiv? Tuuniig duudaad dailagtun! gej helev. **21** Mosye ter huntei hamt amidrahyg zovshoorson bogood Ryeuyel ooriin ohin Zipporag Mosyed ogchee. **22** Tegeed ter huu toruulsend, Mosye tuund Gyershom gedeg ner ogood — Bi hunii gazart hari hun bolson yum gej helev. **23** Urt hugatsaa ongorch, Yegipyetii haan nas barav. Izrailiin hovguud boolchloloos bolj sanaa aldan, uiljee. Boolchloloos bolj tuslamj guisan tednii hashhiraan Burhand hurev. **24** Burhan tednii yooloh duug sonsoj, Abraham, Isaak, Iakovtai baiguulsan Ooriin gereeg sanav. **25** Burhan Izrailiin hovguudiig harj anhaarav.

Egipetees Garsan ni 3

3:1 Mosye ooriin hadam etseg Midiany tahilch Iyetrogiin honin surgiig hariulj baiv. Ter surgiig tsoliin baruun tadd avaachij, Burhany uul Horyebt hurchee. **2** EZENii tenger elch butan dotroos galyn dol dund tuund uzegdev. Uzegtun, butand gal durelzej baisan bolovch but shatahgui baigaag Mosye harlaa. **3** Tegeed Mosye — But yaagaad shatahgui baigaa ene gaihamshigt uzegddiig odoo bi ochij harah yostoi gelee. **4** Tuunii harahaar ergehiig EZEN haraad, bugay dundaas Burhan tuuniig duudan — Mosye! Mosye! gesend, ter — Bi end baina gej oguulev. **5** Tegtel Ter — Naashaa buu oirt! Chinii zogsoj baigaa gazar bol ariun gazar uchraas chi holoosoo shaahaigaa tail gej aildav. **6** Mon — Bi chinii etsgiin Burhan, Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan, Iakovyn Burhan gej aildsand, Mosye Burhanyg uzehees aij, nuuree nuuv. **7** EZEN — Yegipyeted baigaa Ooriin ard tumnii zovlong Bi saitar harj, darlagchdaas ni bolson tednii hashhiraanyg sonsloo. Uchir ni Bi tednii zovlong medsen. **8** Tiimees tedniig yegipyetchuudiin garaas choloolj, ter gazraas gargan, kanaan, hit,

amori, pyeriz, hivi, bolon iyebuschuudyn gazar boloh suu balaar byalhsan saihan uudam nutag uruu avaachihaar Bi buuj irlee. **9** Uzegtun, Izrailiin hovguudiiin hashhiraan Nadad hursen. Tsaashilbal yegipyetchuud tedniig herhen darlaj baigaag ch Bi harsan. **10** Tiimees, odoo naash ir. Bi chamaig Faraon uruu ilgeej, chamaar Ooriin ard tumen boloh Izrailiin hovguudiig Yegipyetees avchruulya gev. **11** Gevch Mosye Burhand — Faraon uruu ochij, Izrailiin hovguudiig Yegipyetees gargah gedeg bi hen yum be? gej helsend, **12** Ter — Bi chamtai zaaval hamt baina. Chi ard tumniig Yegipyetees gargan avchraad, ta nar ene uuland Burhand morgono. Ene ni chamd Minii chamaig ilgeesnii temdeg bolno gej aildav. **13** Tegehed Mosye Burhand — Haraach. Bi Izrailiin hovguud uruu ochij, tedend "Ta naryn ovog deetsiin Burhan namaig ta nar uruu ilgeev" gej helehed, ted nadaas "Tuunii ner hen be?" gej asuupal, bi tedend yuu gej heleh ve? gev. **14** Burhan Mosyed — Bi bol "Bi baidag" gev. Tegeed Ter — Izrailiin hovguuded chi "«Bi baidag» namaig ta nar uruu ilgeev" gej hel gelee. **15** Tsaash ni Burhan Mosyed — Izrailiin hovguuded chi "Ta naryn ovog deetsiin Burhan, Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan, Iakovyn Burhan boloh EZEN namaig ta nar uruu ilgeev" gej hel. Ene bol monhod Minii ner bogood uyeiin uyed Minii dursgalt ner yum. **16** Yavj, Izrailiin ahmaduudyg hamtad ni tsugluulan "Ta naryn ovog deetsiin Burhan, Abraham, Isaak, Iakovyn Burhan EZEN nadad uzegden «Bi ta naryg uneheer anhaarch, Yegipyeted ta nart yuu tohioldsonyg harav. **17** Tiimees ta naryg Yegipyetiin zovlongoos gargaj, suu balaar byalhsan nutag kanaan, hit, amori, pyeriz, hivi, iyebuschuudyn nutag uruu avaachna gev Bi aildlaa»" gej hel. **18** Ted chinii ugiig sonsono. Chi Izrailiin ahmaduudtai hamt Yegipyetiin haan uruu ohood "Yevryeichuudiiin Burhan EZEN bidentei uulzsan. Tiimees odoo bid oorsdiin Burhan EZEND tahlil orgohiin tuld tsol uruu gurban odriin ayand yavahyg bident zovshoorooch!" gej hel. **19** Harin huchit mutraar tsohihoos naash Yegipyetiin haan ta naryn yavahyg zovshoorohguig Bi medej baina. **20** Bi Ooriin mutraa sungaj, Yegipyetiin gold uildeh buhii l gaihamshguudaaraa ter ulsyg tsohisny daraa ter ta naryg yavuulna. **21** Bi yegipyetchuudiiin nuden deer ene ard tumend hair enerliig soyorhoh bolno. Ta nar yavahdaa gar hooson yavahgui. **22** Harin

emegtei hun bur horshoosoo bolon gert ni amidardag emegteigees alt, mongon edlel ba huvtsas guij avaad, hovguud ohiddoo omsgoj zuulge. Ingej ta nar yegipyetchuudiig tonoh bolno gev.

Egipetees Garsan ni 4

4:1 Tegehed Mosye hariulan — Herev ted nadad itgehgui, minii ugiig sonsohgui bol yaah ve? Uchir ni ted "EZEN chamd uzegdeegui" gej helj magadgui gev. **2** EZEN tuunees — Chinii gart baigaa chini yuu ve? gej asuuhad, ter — Tayag gej hariulsand **3** Ter — Tuuniigee gazar haya gej aildav. Ter tayagaa gazar hayahad, tayag ni mogoi bolsond Mosye tuunees zugtav. **4** Harin EZEN Mosyed — Garaa sungan suulnees ni bari gelee. Ter garaa sungan tuuniig barihad, mogoi gart ni tayag bolov. — **5** Ene ni tednii ovog deetsiin Burhan, Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan, Iakovyn Burhan EZEN chamd uzegdseniig tedend itguulehiin tuld yum gej aildav. **6** EZEN tsaash ni tuund — Odoo garaa ovortoo hii gev. Ter ovortoo garaa hiigeed gargaj irehed, gar ni tsas shig tsagaarch uyaman ovchtei bolson baiv. **7** EZEN — Garaa dahiad ovortoo hii! gev. Ter ovortoo garaa dahin hiigeed ovroosoo gargaj irehed, gar ni biyeiin ni busad heseg shig eruul bolson bailaa. — **8** Hervee ted chamd itgehgui, ehni temdgiin duu hooloig sonsohgui bol daraagiin temdgiin duu hooloind itgej boloh yum. **9** Harin herev ted ene hoyor temdegt ch ul itgej, chinii ugiig sonsohgui bol chi Nilees us avch, huurai gazart asga. Nilees chini avsan us huurai gazart tsus bolno gev. **10** Mosye EZEND — Ezen mini, ochigdor ch, urjigdar ch, Ta zartstaigaa yarij ehelsnees hoish ch, bi hezee ch uran ugtei baigaagui. Uchir ni bi hel yaria muu, modon heltei hun gej hariulav. **11** EZEN tuund — Hen hunii amyg buteesen be? Hen huniig helgui, esvel dulii, haraatai, esvel sohor bolgodog ve? EZEN Bi bish gej uu? **12** Tiimees odoo yav! Bi Ooroo chinii amtai hamt baij, chinii yuu helehiig chamd zaana gev. **13** Harin ter — Oo, Ezen, Ta hussen hunee yavuulaach! gesend **14** EZENii uur hilen Mosyegiin esreg badarch — Lyevi hun Aaron gedeg ah chamd baihgui yuu? Ter hel yaria saitaig Bi medne. Uzegtun, ter chamtai uulzahaar garch irj baina. Ter chamaig

haraad zurhendee bayarlana. **15** Chi tuuntei yarij, ugee helj og. Bi chinii bolon tuunii amtai hamt baina. Bi ta naryn yuu hiihiig chini ta nart zaana. **16** Ter chinii orond ard tumentei yarina. Ter chinii amyg orlono. Chi tuund Burhan shig baina. **17** Chi ene tayagiig gartaa barij, ugeer temdguudiig uildene gej aildav. **18** Tegeed Mosye tendees holdoj, hadam etseg Iyetrogiind butsan ochood, tuund — Bi Yegipyeted baigaa ooriin ah duu nar uruu butsan ochij, tednii amid esehiig harmaar baigaa tul namaig yavuulaach gesend Iyetro Mosyed — Amar taivan yav daa gej helev. **19** Midiand EZEN Mosyed handan — Yegipyet uruu butsan och. Chinii amiig erelhiilj baisan buh hun uhsen gej aildav. **20** Ingeed Mosye ehner, hovguudee avch tedniig iljig unuulaad, Yegipyet nutag uruu butsan yavav. Burhany tayagiig Mosye gartaa avlaa. **21** EZEN Mosyed — Chi Yegipyeted butsaj ochood, gart chini Minii ogson buh gaihamshgiig Faraony omno uild. Harin Bi tuunii zurhiig hatuu bolgoh bogood ter ard tumniig yavuulahgui. **22** Tegehed chi Faraond "EZEN ingej aildaj baina. «Izraili bol Minii huu, Minii uugan hovguun. **23** Tiimees Bi chamd "Minii huug yavuul. Ter Nadad uilchleg" gesen bolovch chi tuuniig yavuulahaas tatgalzsan. Uzegtun, Bi chinii huug, uugan hovguuniig chinialna»" hemeen hel gev. **24** Zam dahi honogloh gazart EZEN tuuntei uulzaad, tuuniig uhuuleh gev. **25** Tegehed Zippora tsahiur chuluu avch, huuginhee hovchnii arisyg ogtlood, tuuniig Mosyegiin hold hayaj, — Chi uneheer minii tsusan nohor gej helev. **26** Tegehed Ter Mosyeg taviv. Ter uyed Zippora "Chi tsusan nohor mon" gej helsen ni hovch hondoltoos bolson yum. **27** EZEN Aarond — Tsold Mosyetei uulzahaar yavagtun gev. Ter yavj, Burhany uuland tuuntei uulzaj, tuuniig unsev. **28** Mosye ooriig ni ilgeesen EZENii buh ug ba oort ni tushaasan buh temdguudiig Aarond helev. **29** Mosye, Aaron nar hamt yavj, Izrailiin hovguudiin buh ahmaduudyg tsugluulaad, **30** EZENii Mosyed aildsan buh ugsiig Aaron yariv. Daraa ni ter ard tumnii omno temdguudiig uzuulev. **31** Tegehed ard tumen itgev. EZEN Izrailiin hovguudiig anhaarch, tednii zovlong harsnyg ted sonsood, doosh bohij, morgoloo.

5:1 Uunii daraa Mosye, Aaron nar Faraond ochij — Izrailiin Burhan EZEN iinhuu aildaj baina. "Minii ard tumniig yavuul. Ted tsold Nadad bayaryn yoslol uildeg" gej helev. **2** Harin Faraon — EZEN gegch hen bolood, Izrailiig yavuul gesen Tuunii ugiig Bi dagah yostoi yum be? Bi EZENiig medehgui, Izrailiig ch yavuulahgui gej helev. **3** Ted — Yevryeichuudiin Burhan bidentei uulzsan. Tsol uruu gurban odriin ayand bidniig yavuulaach. Bid oorsdiin Burhan EZEND tahil orgoo. Es tegvel Ter biden deer tahal bolon selemtei buuna getsgeev. **4** Harin Yegipyetiin haan teDend — Mosye, Aaron nar aa! Ta nar yuund ard tumniig ajlaas ni hondiiruulne ve? Yavj oorsdiinhoo ajlyg hii gev. **5** Faraon — Har, ene gazryn ard tumen edugee mash olon. Ta nar tednii ajlyg zogsooj baina gej bas helev. **6** Ingeed ter odor Faraon ard tumnii deer bui ajlyn darga nar bolon hargalzagchdad zarlig buulgaj, — **7** Ta nar ard tumend toosgo hiihed ni zoriulj uridynh shigee surel ogdgo tsaashid boli. Ted yavj, oorsoddoo surel huraag. **8** Harin tednii urid hijj baisan toosgyg ter toogoor ni hiilge. Ta nar toog ni buu has. Ted zalhuu uchir "Bidniig yavuulaach. Oorsdiin Burhand tahil orgoo" gej hashhirsch baina. **9** Tednii ajlyg bur hund bolgovol ted tuuniigee hijj, hudal ugsiig anhaaraha bolino gev. **10** Ingeed ard tumnii ajlyn darga nar ba hargalzagchid garch iren, ard tumend — Faraon ingej hellee. "Bi ta nart surel ogohgui. **11** Ta nar yavj, oldoh gazraas ni oorsoddoo surel tuutsgee. Harin ta naryn ajlaas ogthon ch hasahgui" gev. **12** Ard tumen surliin orond tariany yozoor tuuhiin tuld Yegipyetiin buh nutgaar tarhav. **13** Ajlyn darga nar tedniig shavduulj, — Ta nart surel baisan uye shig oorsdiinhoo ajlyg, odriinhoo hergiig odort ni guitsetge gev. **14** Izrailiin hovguudiin hargalzagchid zoduulj — Ta nar ochigdor, onoodor yaagaad uridyn adil toogoor toosgo hijj guitsetgegui ve? gej asuugdav. Tedniig Faraony ajlyn darga nar tomilson ajee. **15** Izrailiin hovguudiin hargalzagchid yavj, Faraond — Ta yaagaad ooriinhoo booluudad ingej handana ve? **16** Tany booluudad yamar ch surel ogohgui atlaa "Toosgo hii" gej ted helj baina. Uzegetun, tany booluud zoduulj baigaad tany ard tumen buruutai gej gomdol meduulev. **17** Harin ter — Ta nar zalhuu, zalhuu baina. Tiimees ta nar "Bidniig yavuulaach. EZEND tahil orgoo" getsgeej baina. **18** Tiimees odoo yavj ajillatsгаа. Ta nart surel

ogohgui bolovch ta nar togtooson hemjeegeer toosgo hiih yostoi gej helev. **19** "Ta nar odor buriin toosgyg ogthon ch hasah yosgui" gesniig Izrailiin hovguudiin hargalzagchid sonsood, oorsdod ni ui gashuu uchirsnyg medev. **20** Ted Faraonyhaas garch ireed, tedniig huleen zogsoj baisan Mosye, Aaron nartai taaraldav. **21** Ted Mosye, Aaron nart — Ta nar Faraon bolon tuunii zarts naryn nudend bidniig jigshuurt zuil bolgon, bidniig aluulah gej tednii gart selem ogch baigaa tul EZEN ta naryg haraad shuuh boltugai! gej helev. **22** Mosye EZENd butsan irj, — Oo, Ezen, Ta yaagaad ene ard tumniig iim gaid uchruulsan be? Ta yuund namaig yavuulsan yum be? **23** Bi Tany nereer yarihaar Faraon uruu irsen ter tsagaas hoish ene ard tumend ter ih gai tariv. Ta Ooriinhoo ard tumniig ogthon ch avarsangui gej oguulev.

Egipetees Garsan ni 6

6:1 EZEN Mosyed — Namaig Faraond yuu hiihiig odoo chi harna. Minii huchit mutraas bolj ter tedniig yavuulna. Minii huchit mutraas bolj ter tedniig nutgaasaa hooch bolno gev. **2** Burhan tsaash ni Mosyetei yarin, tuund — Bi bol EZEN. **3** Bi Abraham, Isaak, Iakovd Togs huchit Burhanaar ilersen. Harin EZEN gedeg Ooriinhoo nereer Bi Ooriigoo tedend meduuleegui. **4** Bi mon tedend Kanaan gazar buyuu tenuuchilj baisan gazryg ni ogohoor Ooriin gereeg tedentei baiguulsan. **5** Bi Yegipyetiin boolchlold orson Izrailiin hovguudiin ui gashuug sonsoj, Ooriin gereeg sanalaa. **6** Tiimees Izrailiin hovguuded ingej hel. "Bi bol EZEN. Yegipyetchuudiin hund achaan dooroos Bi ta naryg gargaj, tednii boolchloloos ta naryg cholooloh bolno. Sungasan mutar bolon augaa shiitgeluudezr Bi ta naryg avarna. **7** Tegeed Bi ta naryg Ooriinhoo ard tumen bolgoj, Bi ta naryn Burhan bolno. Bi bol ta naryg yegipyetchuudiin hund achaan dooroos gargasan ta naryn Burhan EZEN gedgiig ta nar medeh bolno. **8** Bi Abraham, Isaak, Iakovd ogohoor tangaraglasan ter gazar uruu ta naryg avaachij, tuuniig ta nart ov bolgon ogno. Bi bol EZEN" gej aildav. **9** Mosye uuniig Izrailiin hovguuded ulamjilsan bolovch ted gomdson setgel bolon hund ajlaas bolj Mosyeg sonssongui. **10** EZEN

Mosyed handan — **11** Yavj, Izrailiin hovguudiig nutgaasaa yavuulahyg Yegipyetiin haan Faraondhelgev. **12** Gevch Mosye EZENii omno — Uzeztun, Izrailiin hovguud namaig sonsoogui baihad Faraon namaig herhen sonsoh bilee. Uchir ni bi uran tsetsen yarij chadahgui gev. **13** EZEN Mosye, Aaron nart helj, Yegipyetiin nutgaas Izrailiin hovguudiig avchrahyn tuld Izrailiin hovguud bolon Yegipyetiin haan Faraony talaarh uurgiig tedend ogov. **14** Edgeer ni tednii etsguudiin geruudiin terguulegchid boloi. Izrailiin uugan huu Ryeubyenii hovguud ni Hanoh, Pallu, Hyezron, Karmi nar yum. Ted Ryeubyenii urguud bilee. **15** Simyeony hovguud ni Iyemuyel, Iamin, Ohad, Iahin, Zohar bolon Kanaan emegtein hovguun Shaul nar yum. Ted Simyeony urguud bilee. **16** Lyeviin hovguudiin ners ni nasnyhaa erembeer Gyershon, Kohat, Myerari bogood Lyevi zuun guchin doloo nasaljee. **17** Gyershony hovguud ni urguudynhaa erembeer Libni, Shimyei nar bilee. **18** Kohatyn hovguud ni Amram, Izhar, Hyebron, Uzziyel bogood Kohat zuun guchin gurav nasaljee. **19** Myerariin hovguud ni Mahli, Mushi nar yum. Ted uyeiin daguu lyevichuudiin urguud bilee. **20** Amram ni avga egch Iohyebyedyg ooriin ehner bolgon avsan. Ter emegtei tuund Aaron bolon Mosyeg toruuljee. Amram zuun guchin doloo nasaljee. **21** Izharyn hovguud ni Kora, Nyefyeg, Zihri nar bilee. **22** Uzziyeliin hovguud ni Mishayel, Yelzafan, Sitri nar bilee. **23** Aaron ni Amminadabyn ohin, Nahshony duu Yelishyebag ehnerree bolgon avsan. Ter emegtei tuund Nadab, Abihu, Yelyeazar, Itamar naryg toruulev. **24** Koragiin hovguud ni Assir, Yelkana, Abiasaf nar yum. Ted korachuudyn urguud bilee. **25** Aarony huu Yelyeazar ni Putiyeliin ohidyn negiig ehner bolgon avsan. Ter emegtei tuund Finyehasyg toruulsen. Ted urguudynhaa yosoor lyevichuudiin etsguudiin geruudiin terguulegchid bilee. **26** "Izrailiin hovguudiig tsergiin erembeer Yegipyetiin gazraas garga" gej EZEN Aaron, Mosye nart aildsan bilee. **27** Izrailiin hovguudiig Yegipyetees gargah talaar Yegipyetiin haan Faraond helsen humuus bol Mosye, Aaron bilee. **28** Yegipyetiin nutagt EZEN Mosyed aildsan ter odor **29** EZEN Mosyed handan — Bi bol EZEN. Minii chamd aildsan buhniig Yegipyetiin haan Faraond hel gev. **30** Gevch Mosye EZENii omno — Uzeztun, bi uran tsetsen yarij chadahgui. Namaig Faraon yaaj sonsoh bilee? gej helev.

Egipetees Garsan ni 7

7:1 EZEN Mosyed — Uz. Bi chamaig Faraond Burhan shig bolgoston. Chinii ah Aaron esh uzuulegch chini bolno. **2** Minii chamd tushaasan buhniig chi hel. Chinii ah Aaron "Izrailiin hovguudiig nutgaasaa yavuul" hemeen Faraond heleh bolno. **3** Gevch Bi Faraony zurhiig hatuuruulj, Ooriin temdeg ba Ooriin gaihamshguudyg Yegipyeted olon bolgono. **4** Faraon ta naryg sonsohgui uyed Bi Ooriin mutryg Yegipyet deer tavij, augaa shiitgeluudeer damjuulj, Ooriin tserguud boloh Ooriin ard tumen Izrailiin hovguudiig Yegipyetiin nutgaas gargana. **5** Bi Ooriin mutraa Yegipyet deer sungaj, Izrailiin hovguudiig tednii dundaas gargahad yegipyetchuud Namaig EZEN gedgiig medeh bolno gev. **6** EZENii oorsdod ni tushaasan yosoor Mosye, Aaron nar uuniig hiiv. Ted tiinhuu hiiv. **7** Ted Faraond heleh uyed Mosye nayan nastai, Aaron nayan gurban nastai baiv. **8** EZEN Mosye, Aaron nartai yarin — **9** Faraon ta naryg "Gaihamshig uzuul" gevel, chi Aarond "Tayagaa avch, mogoi bolgohor Faraony omno tuuniig haya" gej hel hemeen aildav. **10** Mosye, Aaron nar Faraon uruu ochij, EZENii tushaasan yosoor yag tiinhuu uildev. Aaron tayagaa Faraon ba tuunii zarts naryn omno hayahad ter ni mogoi bolov. **11** Faraon ch bas merged ba ilbechdiig duudav. Yegipyetiin ilbechid ch bas oorsdiin ilbeeree negen adil uildev. **12** Ted bugdeeree oorsdiin tayaguudaa hayaj, tedgeer ni mogoi bolson bolovch Aarony tayag tednii tayaguudyg zalgiv. **13** Gesen ch Faraony zurh hatuurch, EZENii aildsanchlan ter tedniig sonssongui. **14** EZEN Mosyed — Faraony zurh hatuu yum. Ter ard tumniig yavuulahaas tatgalzaj baina. **15** Ogloo Faraon uruu och. Tuuniig us uruu irehed, tuuntei uulzahaar chi Niliin ereg deer zogs. Mogoi bolson tayagaa chi gartaa bari. **16** Chi tuund "Yevryeichuudii Burhan EZEN namaig cham uruu ilgeej «Minii ard tumniig yavuul. Ted tsodd Nadad uilchilne» gesen. Haragtun. Getel chi odoo boltol sonssongui. **17** Iimees EZEN aildaj baina. «Chi uugeer Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. Uzegtun, bi gartaa baigaa tayagaaraa Niliin usyg tsohihod ter ni tsus bolno. **18** Nild bui zagas uhej, Nil moron omhiirch, yegipyetchuud Nilees us uuhad hetsuu bolno»" gej hel hemeen aildjee. **19** EZEN Mosyed — Chi

Aarond "Tayagaa avch, garaa Yegipyetiin usan deeguur, tednii gol moron, gorhi, tsoorom, buh usan sanguud deeguur sunga. Tedgeer ni bugd tsus bolog. Yegipyetiin buh nutag dayaar modon, chuluun savand tsus baih bolno" gej hel hemeen aildav. **20** Mosye, Aaron nar EZENii tushaasan yosoor uildev. Ter tayagaa orgoj, Faraon ba tuunii zarts naryn nudnii omno Niliin usyg tsohisond, Niliin buh us ni tsus bolon huvirav. **21** Niliin zagas uhej, Nil omhiirsond, yegipyetchuud Niliin usnaas uuj chadahgui bolson. Yegipyetiin buh gazart tsusbaiv. **22** Gevch Yegipyetiin ilbechid ch ilbeeree tuun shig uildsend, Faraony zurh hatuurch, EZENii aildsanchlan ter tedniig sonssongui. **23** Faraon butsjaj ordondoo orov. Ter uund zurhee handuulsangui. **24** Yegipyetchuud bugdeeree Niliin usnaas uuj chadahgui bolson uchir, uuh us olohyn tuld Niliin ergen toirond gazar uhav. **25** EZEN Niliig tsohisnoos hoish doloo honog ongorov.

Egipetees Garsan ni 8

8:1 EZEN Mosyed — Faraond ochij, tuund "EZEN iinhuu aildaj baina. «Minii ard tumniig yavuul. Ted Nadad uilchilne. **2** Herev chi tedniig yavuulahaas tatgalzval, Bi chinii buh nutag devsgeriig melhiigeer tsohino. **3** Nil melhiigeer duurch, tedgeer ni garch ireed, chinii ordond, chinii untlagyn oroond, oron deer chini, chinii zarts naryn gert ba ard tumend chini, chinii zuuhand, gurilyn savand orno. **4** Chamd, chinii ard tumend bolon chinii buh zarts nart melhii garch irne»" gej hel hemeen aiddav. **5** EZEN Mosyed — Aarond "Tayagtai garaa gol moron, gorhi, tsoormuudiin deeguur sungaj, Yegipyetiin nutagt melhii oruul" gej hel hemeev. **6** Aaron garaa Yegipyetiin usan deeguur sungasand, melhiinuud garch ireed Yegipyetiin nutgiig burhev. **7** Ilbechid ch ilbeeree tuun shig uildej, Yegipyetiin nutagt melhii oruullaa. **8** Faraon ni Mosye, Aaron naryg duudaj — Nadaas bolon minii ard tumnees melhiig zailuulaach gej EZENees gui. Bi ard tumniig yavuulj, EZENd tahil orguuliye gej helev. **9** Mosye Faraond — Tany toloo bolon tany zarts nar, tany ard tumnii toloo guij, ta naraas bolon geruudees chini melhiig zailuulan zovhon Nild uldeehiin toloo bi hezee guihyg heleh zavshaanyg tand ogiye gev. **10** Ter

— Margaash gej helev. Mosye — Bidnii Burhan EZEN shig negen baihgui gedgiig tand meduulehiin tuld tany helsneer baih boltutai. **11** Ta bolon tanai geruud, tany tushmed, tany ard tumnees melhii zailj, zovhon Nild l uldene gej hariulav. **12** Mosye, Aaron nar Faraonyhaas garaad, Faraond uchruulsan melhiin talaar Mosye EZENees hashhiraan guiv. **13** EZEN Mosyegiin ugiin daguu uildev. Melhiinuud ger, hashaa bolon talbainuudaas garch uhetsgeev. **14** Humuus tedniig tsugluulj oovoolsond, gazar omhiirov. **15** Gevch amar amgalan bolsnyg Faraon uzeed, zurhee hatuuruulj, EZENii aildsanchlan tedniig sonssongui. **16** EZEN Mosyed — Aarond "Tayagaa sungan gazryn toosyg tsohi. Ter ni Yegipyetiin buh nutag dayaar boos boloh boltugai" gej hel hemeev. **17** Ted tiinhuu uildev. Aaron tayagaa barisan garaa sungan, gazryn toosyg tsohihod, boosnuud hun, mald shavav. Yegipyetiin buh nutag dayaar gazryn buh toos ni boos bolon huvirsan. **18** Ilbechid ilbeeree boos gargah gej oroldson bolovch chadsangui. Boosnuud hun, mald shavav. **19** Ilbechid Faraond — Ene bol Burhany huruu gej heljee. Faraony zurh hatuurch, EZENii aildsanchlan ter tedniig sonssongui. **20** EZEN Mosyed — Ogloo ert bosoj, Faraonyg usand irehed ni tuunii omno ochood tuund "EZEN iinhuu aildaj baina. «Minii ard tumniig yavuul. Ted Nadad uilchilne. **21** Hervee chi Minii ard tumniig yavuulahgui bol Bi chamd bolon chinii zarts nar, chinii ard tumend bolon tanai geruud uruu boon yalaag yavuulna. Yegipyetchuudiin geruud, mon tednii amidardag gazar ni boon yalaagaar duurne. **22** Harin ter odor Bi Ooriin ard tumnii baigaa Goshyen gazryg tusgaarlan, tend yamar ch yalaan sureg bailgahgui. Ingesneer EZEN Bi ene gazar nutagt baigaa gedgiig chamd meduuleh bolno. **23** Bi Ooriin ard tumen ba chinii ard tumnii hoorond zaag tavina. Ene temdeg margaash biyeleh bolno»" gej hel hemeen aiddav. **24** EZEN tiinhuu uildjee. Too tomshgui boon yalaa Faraony ordon bolon tuunii zarts naryn ger, Yegipyetiin buh gazart irev. Asar olon yalaanaas bolj gazar hoosrov. **25** Faraon ni Mosye, Aaron naryg duudan — Yavj, ene gazart oorsdiin Burhand tahil orgo gej helev. **26** Mosye — Tegj bolohgui. Bid yegipyetchuudiin jigshdeg yumsyg oorsdiin Burhan EZEND orgoh bolno. Herev bid yegipyetchuudiin nuden deer, tednii jigshdeg yumsyg orgovol, ted bidniig chuluugaar tsohih bish uu? **27**

Bid tsol uruu gurvan odriin ayand yavj, oorsdiin Burhan EZEND Tuunii tushaasanchlan tahil orgoh yostoi gej helev. **28** Faraon — Bi ta naryg yavuulna. Ta nar tsold oorsdiin Burhan EZENdee tahil orgoorei. Harin ta nar bitgii ih hol yavaarai. Minii toloo guigaach gev. **29** Mosye — Uzegtun, bi tanaihaas garmagtsaa EZENees guina. Tegvel margaash boon yalaa Faraon bolon tuunii zarts nar, tuunii ard tumnees zailna. Harin Faraon ard tumniig EZEND tahil orguuleheer yavuulalgui dahin buu mehleerei gej helev. **30** Mosye Faraonyhaas yavj, EZENees guiv. **31** EZEN Mosyegiin helsen yosoor uildej, boon yalaag Faraon bolon tuunii zarts nar, tuunii ard tumnees zailuulj, negiig ch uddeesengui. **32** Gevch Faraon ene udaa ch mon zurhee hatuuruulan, ard tumniig yavuulsangui.

Egipetees Garsan ni 9

9:1 EZEN Mosyed — Faraond ochij, tuund "Yevryeichuudiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Minii ard tumniig yavuul. Ted Nadad uilchilne. **2** Herev chi tedniig yavuulahaas tatgalzaj, barisaar baival **3** EZENii mutar heer baigaa chinii mal sureg, aduu, iljig, temee, uher, honin deer chini aimshigttahal ovchnoor buuna. **4** Harin EZEN Izrailiin mal bolon Yegipyetiin malyg zaaglaj, Izrailiin hovguudiin buh malaas neg ni ch uhehgui»" gej hel hemeen aildav. **5** EZEN tsag tovloj, — Margaash EZEN uuniig ene gazart uildene gej aildav. **6** Daraagiin odor EZEN uuniig uildsend, Yegipyetiin buh mal uhev. Harin Izrailiin hovguudiin malaas neg ni ch uhsengui. **7** Faraon hun ilgeej, Izrailiin malaas neg ni ch uheeguig medev. Gevch Faraony zurh hatuurch, ard tumniig yavuulsangui. **8** EZEN Mosye, Aaron nart — Zuuhny unsnees hoyor algandaa duurgen avch, Faraony nudnii omno Mosye tuuniig tenger ood tsatsag. **9** Ter uns Yegipyetiin buh nutagt toos bolj, Yegipyetiin buh nutag dayaar hun, mald ideet yar haldaana gej aiddav. **10** Ted zuuhnaas uns avan, Faraony omno zogsloo. Mosye tuuniig tenger ood tsatssand hun, mald ideet yar haldav. **11** Ilbechid ch ideet yarnaas bolj Mosyegiin omno zogsoj chadsangui. Yaagaad gevel ilbechded, buh yegipyetchuuded ideet yar haldsan boloi. **12** EZEN Faraony zurhiig hatuuruulav. Mosyed EZENii aildsanchlan, ter

tedniig sonssongui. **13** EZEN Mosyed — Ogloo ert bosoj, Faraony omno zogsoj, tuund "Yevryeichuudiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Minii ard tumniig yavuul. Ted Nadad uilchilne. **14** Uchir ni ene udaa Bi Ooriin buh gamshgiig chinii zurhend bolon, chinii zarts nart, chinii ard tumen deer ilgeene. Ingesneer buh delhiid Nadtai adil hen ch baihguig chi medeh bolno. **15** Bi mutraa sungaj, chamaig bolon chinii ard tumniig tahlaar tsohison bol chi delhiigees ustgagdah baisan. **16** Harin Bi Ooriin huchiig chamd uzuulj, Ooriin neriig buh delhii dayaar tunhaglahyn tuld, uunii toloo chamaig bosgoston yum. **17** Gevch chi Minii ard tumniig yavuulahgui, tednii esreg ooriigoo orgomjilsoor baina. **18** Uzegtun, Yegipyet uussen tsagaasaa hoish odii hurtel uzeegui huchtei mondriig Bi margaash yag ene tsagiin orchimd oruulna. **19** Odoo tiim uchraas hun ilgeej, ooriin mal sureg ba heer baigaa buh yumsaa ayuulgui gazar avaach. Heer uldej, gert hariagui buh hun, mal mondor buuhad uhne»" gej hel hemeen aildav. **20** Faraony zarts naryn zarim ni EZENii ugees aij, oorsdiin bool, malyg gertee boognuulev. **21** Harin EZENii ugiig oishoogoogui ni oorsdiin bool, malyg heer orhiv. **22** EZEN Mosyed — Tenger ood garaa sungaj, Yegipyetiin buh gazart Yegipyetiin buh nutag dayaar hun, mal, tarialangiin talbaid urgasan buhen deer mondor oruul gej aildav. **23** Mosye tayagaa tenger ood sungahad, EZEN ayanga, mondriig ilgeesen ba gazart galtsatsrav. EZEN Yegipyetiin nutagt mondor oruullaa. **24** Tend undesten uussenees hoish baigaagui aimshigt mondor Yegipyetiin buh nutagt orov. Mondriin goldurgeljuulen gal tsahilj bailaa. **25** Yegipyetiin buh nutag dayaar heer baisan hun, malyg bugdiig ni mondor tsohiv. Mon tarialangiin buh urgamlyg tsohij, heeriin buh modyg hugachiv. **26** Zovhon Izrailiin hovguudiin amidarch baisan Goshyen gazart mondor orsongui. **27** Mosye, Aaron naryg duudahaar Faraon hun ilgeej, tedend — Ene udaa bi nugel uildlee. EZEN bol zov shudarga. Bi bolon minii ard tumen buzar muu bilee. **28** EZENees guigaach. Uchir ni Burhany ayanga, mondor hangalantai ih orloo. Bi ta naryg yavuulna. Ta nar tsaashid end uldehgui gej helev. **29** Mosye tuund — Bi hotoos garmagtsaa garaa EZEN uruu sungana. Ayanga zogsoj, mondor orohoo bolino. Tegehede ta gazar delhii EZENiih yum gedgiig medeh bolno. **30** Gehdee ta bolon tany zarts nar odoogoor EZEN

Burhanaas aihgui baigaa gedgiig bi medej baina gej helev. **31** (Tegehed arvai bolovsorch, maalinga tsetseglej baisan uchir maalinga arvai suitgegdev. **32** Harin ulaan buudai, hots buudai ni urgaagui baisan uchir suitgegsengui.) **33** Mosye Faraonoos salan hotoos garch, EZEN uruu garaa sungalaa. Ayanga, mondor zogsoj, gazart boroo tsutgahaa boliv. **34** Boroo, mondor, ayanga zogssonyg Faraon haraad, zarts narynhaa hamtaar dahin nugel uidden, zurhee hatuuruulav. **35** Faraony zurh hatuurch, EZEN Mosyegeer damjuulan aildsanchlan, Izrailiin hovguudiig yavuulsangui.

Egipetees Garsan ni 10

10:1 EZEN Mosyed — Faraon uruu och. Uchir ni Bi tuunii zurh bolon zarts narynh ni zurhiig hatuuruulsan. Ingesneer Bi Ooriin edgeer temdguudiig tednii dund tavij, **2** mon Bi yegipyetchuudiig herhen eleg doog bolgoj, Bi tednii dund herhen temdguudee tavisnyg ta nar ur huuhed, ach narynhaa chihend sonorduulna. Ingesneer ta nar Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno gev. **3** Mosye, Aaron nar Faraond ochij, tuund — Yevryeichuudiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Chi hedii udaan Minii omno nomhrohoos tatgalzsaar baih ve? Minii ard tumniig yavuul. Ted Nadad uilchilne. **4** Herev chi Minii ard tumniig yavuulahaas tatgalzval, Bi margaash chinii nutag devsgert tsartsaa oruulna. **5** Hen ch gazryg harj chadahgui boltol ted gazryn gadarguug burhene. Mondort tsohigdoogui uldsen talbaig chini ted tsolmoj, heer urgaj baigaa ta naryn buh moddyg idne. **6** Ted ta naryn geruud, chinii buh zarts naryn ger, buh yegipyetchuudiin geriig duurgene. Ene ni chinii etseg, ovog deedes ene gazar amidarsan odroos onoog hurtel uzegdeegui zuil bolno" gej helsen. Mosye ergej Faraonyhaas garav. **7** Faraony zarts nar ni tuund — Ene hun her udaan bidend urhi boloh yum be? Humuusiig ni yavuulaach. Ted oorsdiin Burhan EZENdee uilchleg. Yegipyet sonoson bolohyg ta oilgohgui baina gej uu? gev. **8** Mosye, Aaronaryg Faraond butsaan avchirsand, ter tedend — Yavtsgaa. Oorsdiinhoo Burhan EZEND uilchil. Hen, hen yavah ve? gehed, **9** Mosye — Bid EZEND bayar temdegleh yostoi uchraas oorsdiin bagachuud ba hogshid, oorsdiin hovguud ba

ohidtoigoo, mon oorsdiin honi, uher surgee avch yavah bolno gej helev. **10** Faraon tedend — Bi ta naryg bagachuudtai chini hamt yavuulbal EZEN ta nartai hamt baih boltugai. Haragtun! Ta nar horon sanaatai yum. **11** Tegehgui! Ta nar hussen yosooroo erchuud ni yavj, EZENd uilchleg gej helev. Tegeed ted Faraonyhaas hoogdov. **12** EZEN Mosyed — Garaa Yegipyetiin gazar deeguur sungaj, Yegipyetiin nutagt tsartsaanuud oruulj, mondroos uldsen buhniig, tarialangiin buh urgamlyg iduul gej aildav. **13** Mosye Yegipyetiin gazar deeguur tayagaa orgohod, EZEN dorny salhiig odorjin, shonojin ug nutag uruu salhiluulav. Ogloo bolohod dorny salhi tsartsaanuudyg avchirsan baiv. **14** Tsartsaanuud Yegipyetiin buh gazart orj, Yegipyetiin buh nutag devsgert ui olnooroo tarhav. Hezee ch urid omno baigaagui bogood hoishid ch baihgui tiim ih tsartsaa baiv. **15** Gazryg haranhuiltal ted buh l gazryn gadarguug burhev. Mondroos uldsen tarialangiin alivaa urgamal, modny buh jimsiig ted idsen. Yegipyetiin buh gazar dayaar mod bolon tarialangiin talbainurgamald nogoon yum yuu ch uldsengui. **16** Mosye, Aaron naryg Faraon yaaraltai duudan — Bi ta naryn Burhan EZEN bolon ta naryn esreg nugel uildlee. **17** Tiim uchraas zovhon ene udaa minii nugliig uuchilj, nadaas zovhon ene uhliig zailuulahyn tuld oorsdiin Burhan EZENes guij ogooch gev. **18** Mosye Faraonyhaas garch, EZENes guiv. **19** EZEN salhiig oorchlom orniin huchit salhi bolgosond tsartsaanuud Ulaan tengis uruu hoogdov. Yegipyetiin buh nutagt neg ch tsartsaa uldsengui. **20** Harin EZEN Faraony zurhiig hatuuruulsand, ter Izrailiin hovguudiig yavuulsangui. **21** EZEN Mosyed — Yegipyetiin gazar deeguur haranhui nomrohiin tuld garaa tenger ood sunga gej aildav. **22** Mosye garaa tenger ood sungahad, Yegipyetiin buh nutagt gurban odriin tursh tuner haranhui bolov. **23** Gurban odriin tursh ted neg negniigee harsangui, hen ch bairnaasaa bossongui. Harin Izrailiin buh hovguudiin amidarch baigaa gazar gereltei baiv. **24** Faraon Mosyeg duudaj, — Yav, EZENd uilchil. Harin ta naryn honi ba uher sureg chini uldeg. Huuhduud chini ch ta nartai hamt yavag gej helev. **25** Mosye — Bid EZEN Burhandaa tahil orgoh uchraas ta shataalt tahil ba orgoluudiig bidnii gart ogoh yostoi. **26** Tiim uchraas bidnii mal ch gesen bidentei hamt yavna. Bid tednii zarimyg ni avch, oorsdiinBurhan EZENd uilchleh tul neg ch

tuuraitan uldeh yosgui. Mon tend ochih hurtel bid yuutaar EZENd uilchlehiig oorsdoo ch medehgui baina gej helev. **27** EZEN Faraony zurhiig hatuuruulsand, ter tedniig yavuulahyig hussengui. **28** Faraon tuund — Nadaas zail. Minii nuuriig dahin uzehees bolgoomjil. Chi minii nuuriig harsan odortoo l uheh bolno gev. **29** Mosye — Ta zov yarij baina. Bi tany nuuriig dahin harahgui gej helev.

Egipetees Garsan ni 11

11:1 EZEN Mosyed — Bi bas neg gamshgiig Faraon hiigeed Yegipyet deer avchirna. Uunii daraa l ter ta naryg endees yavuulna. Ter ta naryg yavuulahdaa endees burmoson hoon gargana. **2** "Eregtei, emegtei hun bur horshoosoo mongon edlel, altan edleliig guigtun" hemeen ard tumend songsgo hemeev. **3** EZEN yegipyet humuusiin nudnii omno ard tumniig taalan soyorhoj, Mosye ni Yegipyet ulsad Faraony zarts nar hiigeed ard tumnii nudend ulemj aguu bolov. **4** Mosye — EZEN ingej aildaj baina. "Shono dund Bi Yegipyetiin dunduur yavna. **5** Sentiindee zalragch Faraony uugan huugees ehlen, teermiin ard baigch shivegchnii uugan huug hurtel, mon buh malyn anhny tol buyuu Yegipyetiin gazryn buh anh torogsod uheh bolno. **6** Yegipyetiin buh nutagt urid omno baigaagui, bas hoishid hezee ch ul garah augaa uilaan mailaan bolno. **7** Harin Izrailiin hovguudiin hun malynh ni ch esreg nohoi hutsaj borgohgui. Ingesneer EZEN Yegipyet ba Izrailiin hoorond zaag tavisnyg ta nar medeh bolno". **8** Tany edgeer buh zarts nar nad uruu ireed, nadad morgoj "Ta bolon tany hold baigch buh ard tumen garch yavaach" getsgeesnii daraa l bi garna geed mash hilegnen, Faraonyhaas garav. **9** EZEN Mosyed — Faraon ta naryg sonsohgui. Tiimees Minii gaihamshguud Yegipyetiin nutagt olon bolno hemeev. **10** Mosye, Aaron nar edgeer buh gaihamshguudyg Faraony omno uildsen bolovch, EZEN Faraony zurhiig hatuuruulsan tul ter Izrailiin hovguudiig ooriin nutgaas yavuulsangui.

Egipetees Garsan ni 12

12:1 EZEN Yegipyetiin nutagt Mosye, Aaron nart — **2** Ene sar ni ta nart saruudyn ehlel bolno. Ene ni ta nart jiliin terguun sar baih bolno. **3** Izrailiin buh chuulgand iinhuu hel. "Ene saryn arvand hun bur etsgiinhee buliin daguu oorsoddoo neg hurgyg av. Bul buriin toloo neg hurgyg av. **4** Herev hurga avahad am bul denduu tsoohon baival hamgiin oirhon horshteigoo hamtran, humuusiinhee toony daguu neg hurgyg avaad, hun buriin ideh hemjeegeer hurgyg huvaa. **5** Ta naryn hurga oo sevgui, neg nastai er hurga baih yostoi. Ta nar tuuniigee honi, esvel yamaanaas av. **6** Ug saryn arvan dorvon hurtel tuuniig bailgaj, nar shingeh uyed Izrailiin buh chuulgany tsutlaan ni tedgeeriig nyadal. **7** Ted bas tsusnaas ni avch, terhuu hurgyg ideh ailyn haalgany baruun zuun hatavchind ba totgond tsusnaas ni nyalah yostoi. **8** Ted gald sharsan mahyg ni isgeegui talh ba gashuun nogootoi hamt ter shonodoo ideh yostoi. **9** Tuunii ali ch hesgiig ni tuuhiigeer, esvel buhleer ni usand chanaj idej bolohgui. Harin tuunii tolgoi, guyayg gedes dotortoi ni gald sharan id. **10** Ta nar tuunii ali ch hesgiig ogloo boltol uldeej bolohgui. Ogloo bolohod uldseniig ni gald shataa. **11** Ta nar tuuniig idehdee busee buselj, hoddoo shaahaigaa uglaad, gartaa tayagaa bariad, yaaravchlan id. Ene bol EZENii Deeguur Ongoroh bayar yum. **12** Bi ter shono Yegipyet oron dayaar yavj, Yegipyetiin nutag dahi uuganuudyg, hun, mal gej yalgalgui bugdiig tsohij, Yegipyetiin buh burhdad yal shiitgel buulgana. Bi bol EZEN. **13** Tsus ni ta naryn baigaa ger deer ta naryn toloo temdeg bolno. Bi Yegipyet gazryg tsohih uyed tsusyg haraad, ta naryn deeguur ongoroh uchir suirliin yamar ch gamshig ta nar deer buuhgui. **14** Ene odor ta naryn huvid dursgal bolj, ta nar uuniig EZENii bayar bolgon, uye ulamjlan tuuniig uliran urgeljleh zarlig bolgon temdegle. **15** Ta nar doloo honog isgeegui talhyg ideh yostoi bogood ehni odort horongiig oorsdiin gerees zailuul. Ehni odroos doloo dahi odor hurtel yamar neg isgesen zuiliig idegch alivaa hun Izrailias taslagdah bolno. **16** Ehni odort bolon doloo dahi odort ariuntsuglaan hii. Ene odruded hun buriin ideh yumyg l beldehees oor yamar ch ajil ta nar buu hii. **17** Ta nar bas Isgeegui Talhny bayaryg temdegle. Uchir ni yag ene odor Bi ta naryn tsergiig Yegipyetiin nutgaas gargasan yum. Tiimees ta nar ene odriig uye ulamjlan, uliran urgeljleh zarlig bolgon temdegle. **18** Terguun sard, ug saryn arvan

dorovnii udshees horin negnii udesh hurtel ta nar isgeegui talhyg ideh yostoi. **19** Doloon honogiin turshid ta naryn geruuded yamar ch horongo buu oldog. Uchir ni alivaa isgesen yumyg idegch ni hari hun ch bai, nutgiin uuguul hun ch bai, ter hun Izrailiin chuulganaas taslagdana. **20** Ta nar isgesen yamar ch yumyg buu id. Ta nar orshin bui buh gazartaa isgeegui talh id" gev. **21** Mosye Izrailiin buh ahmaduudyg duudan, tedend — Yavtsgaa. Oorsdiin buliin daguu oorsoddoo hurga avch, Deeguur Ongoroh bayaryn hurgyg nyadal. **22** Ta nar bagtsalsan hissop avaad, savan dotorh tsusand dureed, terhuu savan dotorh tsusnaas haalgany totgo ba hoyor hatavchind turh. Ogloo boltol neg ch hun ooriin geriin haalgany gadna buu gar. **23** EZEN yegipyetchuudiig tsohihor ongoroh bolno. Haalgany totgo ba hoyor hatavchin dahi tsusyg haraad EZEN ug haalgan deeguur ongorch, ta naryg tsohihor gert chini orohyg ustgagchid zovshoorohgui. **24** Ta nar ene uil yavdlyg oorsoddoo bolon ur huuhtuuddee zarlig bolgoj monhod temdegle. **25** EZEN amlasan yosooroo ta nart ogoh ter gazar uruu oroh uyedee ta nar ene yoslolyg temdegle. **26** Ta naryn huuhtuud "Ene yoslol yamar uchirtai yum be?" gej heleh uyed **27** ta nar "Ene bol EZENii Deeguur Ongoroh bayaryn tahil yum. Ter yegipyetchuudiig tsohih uyedee Yegipyeted baigaa Izrailiin hovguudii gerch naryn deeguur ongorch, bidnii ger ornyg avarsan" gej hel hemeesend, ard tumen doosh mehiin, hundetgen morgov. **28** Izrailiin hovguud yavj, Mosye, Aaron nart EZENii tushaasan yosoor uildsen bilee. doloor, sentiindee zalragch Faraony uugan huugees ehleed, gyandand horigdoj baigaa hunii uugan huug hurtel, mon malyn buh anhny tol, Yegipyet gazar dahi buh anhny torogsdiig EZEN tsohiloo. **30** Ter shono Faraon hiigeed tuunii buh zarts nar, buh yegipyetchuud bosson bogood Yegipyeted asar ih uilaan mailaan bolloo. Uchir ni uhel hagatsal nuurleegui neg ch ail tend baisangui. **31** Shono Faraon Mosye, Aaron naryg duudaj — Ta nar bolon Izrailiin hovguud bosoj, minii ard tumnii dundaas zail. Ta nar helsneeree yavj, EZENd uilchil. **32** Ta nar helsneeree honio, uhree avaad yav. Mon namaig ch yeroogooch gev. **33** Yegipyetchuud — Bid bugd uheh ni geed, ard tumniig yaaruulan, nutgaasaa bushuuhan gargah gev. **34** Tiimees ard tumen isgeegui zuursan gurilyg hiisen savnuudaa huvtssandaaboogood,

moron deeree uurev. **35** Izrailiin hovguud Mosyegiin ugeer uildev. Ted yegipyetchuudees mongon edlel, altan edlel bolon huvtsas nehjee. **36** EZEN yegipyetchuudiin nudend ard tumnee taalan soyorhsond, tednii nehseneer yegipyetchuud ogson. Tiinhuu ted yegipyetchuudiig deeremdsen bilee. **37** Izrailiin hovguud Ramyesyasaas Sukkotod hurehed, huuhduudees gadna, zurgaan zuun myanga orchim yavgan tsereg ers baisan. **38** Holildson ui olon humuus, honi, uher, asar olon toony mal sureg tedentei hamt garav. **39** Ted Yegipyetees avch garsan zuursan gurilaaraa isgeegui talh hijee. Uchir ni ted Yegipyetees hoogdon garch, saatah bolomjgui baisan bogood oorsoddoo yamar ch hool beltgej chadaagui yum. **40** Izrailiin hovguud Yegipyeted nutaglasnaas hoish dorvon zuun guchin jil boljee. **41** Dorvon zuun guchin jiliin etsest, yag ene odor EZENii buh tserguud Yegipyetiin nutgaas garav. **42** Ene bol Yegipyetiin nutgaas tedniig gargasny toloo EZEND bayar temdegleh shono yum. Ene shono bol Izrailiin buh hovguudiin uye ulamjlan belegsheeh EZEND zoriulagdsan shono yum. **43** EZEN Mosye, Aaron nart — Deeguur Ongoroh bayaryn yos ni iim baina. Yamar ch hari hun uunees idej bolohgui. **44** Harin ta naryn mongoor hudaldaj avsan bool chini hovch honduulsnii daraa uunees idej bolno. **45** Tur orshin suugch, esvel holsnii zartsuunees idej bolohgui. **46** Uuniig neg ger dottor ideh yostoi. Ta nar mahnaas ni yamar ch hesgiig gerees gadagsh gargaj bolohgui, yamar ch yasyg ni hugalj bolohgui. **47** Izrailiin buh chuulgan uuniig uildegtun. **48** Herev ta nartai hamt yavj baigaa hari hun EZEND Deeguur Ongoroh bayaryg temdegleye gevel, tuunii buh er huistenguud hovch honduulsnii daraa tereer uuniig uildeheer oirtog. Ter hun uuguul nutgiinhantai adil bolno. Harin hovch honduuleegui yamar ch hun uunees idej bolohgui. **49** Uuguul nutgiinhand bolon ta naryn dund ayalagch hari hund neg l huuli baig gej aildav. **50** Buh Izrailiin hovguud Mosye, Aaron nart EZENii tushaasan yosoor uildev. **51** Yag ter odor EZEN Izrailiin hovguudiig tsergiin bulguudiinh ni daguu Yegipyetiin nutgaas gargav.

13:1 EZEN Mosyed handan, — **2** Izrailiin hovguudiin dotorh, hun, malyn hevlii buriin anhny torogsdiig, uugan ur buriig Nadad ariusga. Ene ni Minihih gej aiddav. **3** Mosye ard tumend — Yegipyetees, boolchlolyn gerees garsan ene odriig dursan sana. Uchir ni EZEN ta naryg huchirheg mutraar ene gazraas gargasan. Isgesen yamar ch zuiliig idej bolohgui. **4** Abib saryn ene odor ta nar garsan. **5** EZENii ta nart ogohoor ovog deedest chini tangaraglasan ter gazar buyuu kanaanchuud, hitchuud, amorichuud, hivichuud, iyebuschuudyn nutag, suuzogiin balaar byalhsan gazart EZEN ta naryg avaachih uyed ta nar ene sard ene yoslolyg temdegleh yostoi. **6** Doloon odriin tursh ta nar isgeegui talhyg idej, doloo dahi odor EZEND zoriulj bayar hiigtun. **7** Doloon odriin tursh isgeegui talhyg id. Oorsdiinhoo dund bolon buh hil hyazgaarynhaa dotor oorsdiinhoo dund ta nar isgeh horongiig buu bailga. **8** Ter odor chi huudee "Namaig Yegipyetees garahad EZEN minii toloo uiddsen uilsees bolj ingesen yum" gej hel. **9** Uuniig ooriin gart oortoo temdeg bolgon, hoyor nudnii hoorondoh sanuulga bolgoj, EZENii huuliig amandaa bailga. Uchir ni huchit mutraaraa EZEN chamaig Yegipyetees gargasan bilee. **10** Tiim uchraas jil bur, tovloson tsagt ni ene zarligiig sahi. **11** EZEN chamd bolon chinii ovog deedest tangaraglasan yosoороo chamaig kanaanchuudyn nutag uruu avaachin, ter gazryg chamd ogoh uyed **12** chi hevlii buriin uugan ur bo lon oort baigaa mal buriin anhny toliig EZEND zoriul. Er huisten ni EZENiih yum. **13** Harin iljignii anhny tol buriig hurgaar zoligtun. Herev zolihgui gevel tuunii huzuug ni hugal. Chinii hovguudiin dundaas hunii alivaa uugan uriig chi zoli. **14** Hojim chinii huu chamaas "Ene yuu ve?" gej asuupal, chi tuund "Huchit mutraar EZEN bidniig Yegipyetees, boolchlolyn gerees gargasan. **15** Faraon bidniig yavuulahgui zoruudlen tatgalzsан uyed Yegipyetiin nutag dahi alivaa anh torogsdiig, hunii uugan bolon malyn anhny tol buriig EZEN alsan. Tiim uchraas bi hevlii buriin er huistei uugan bolgonyg EZEND tahil bolgon orgoj, harin hovguudiinhee uugan buriig bi zolidog" gej hel. **16** Uuniig gartaa temdeg bolgon, hoyor nudnii hoorondoh sahius bolgo. Uchir ni mutrynhaa hucheer EZEN bidniig Yegipyetees gargasan yum gev. **17** Faraon ard tumniig yavuulahad filistchuudiin gazryn zam oirhon baisan bolovch Burhan

tedniig ter zamaar udirsdangui. Uchir ni Burhan — Ard tumen daintai tulgarval, sanaa bodloo huvirgaj, Yegipyet uruu butсах vii gej aildsan. **18** Harin Burhan ard tumniig tsoliin zamaar toiruulan Ulaan Tengis uruu udirdav. Izrailiin hovguud Yegipyetiin gazraas jagsaalaar tsuван garlaa. **19** Mosye oortoo Iosyefyn yasyg avlaa. Uchir ni Iosyef Izrailiin hovguudeer hatuu tangaragluulaad, "Burhan zaaval ta nart sanaa tavina. Ta nar minii yasyg oorsdiinhoo hamt endees avch yavaarai" gesen yum. **20** Ted Sukkotoos hodolj, tsoliin zahad baih Yetamd buudallav. **21** EZEN tednii zamyg zaahaar odor ni uulen baganaar baij, tedniig gereltuuleheer shono ni galan baganaar baij, tedniig odor shonogui yavuulahyn tuld tednii omno yavj bailaa. **22** Odor ni uulen bagana, shono ni galan bagana ard tumnii omnoos zailsangui.

Egipetees Garsan ni 14

14:1 EZEN Mosyed aildan — **2** Ergej, Migdol ba tengisiin dund, Pihahirotn omno buudalla gej chi Izrailiin hovguuded hel. Ta nar Baalzyefony haraldaa esreg tald, dalain eregt buudalla. **3** Faraon Izrailiin hovguudiin talaar "Ted ter gazart toorch, tsold muhardsan" gej bodno. **4** Iinhuu Bi Faraony zurhiig hatuuruulj, ter tednii hoinoos hoono. Bi Faraon bolon tuunii buh tsergeer damjuulan aldarshij, yegipyetchuud Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno gev. Ted tiinhuu hiiv. **5** Ard tumen zugtsan tuhai Yegipyetiin haand helsend Faraon bolon tuunii zarts naryn zurh ard tumnii esreg bolon huvirch, ted — Bid Izrailiig oorsoddoo uilchluulelgui yavuulsnaaraa yuu hiichih ni ene ve? getsgeev. **6** Faraon tergee beltgej, ooriin humuusee avav. **7** Zurgaan zuun shildeg tereg bolon Yegipyetiin buh tergiig ter avav. Tereg buhen dargatai baiv. **8** EZEN Yegipyetiin haan Faraony zurhiig hatuuruulsand ter Izrailiin hovguudiin hoinoos hoov. Izrailiin hovguud zorigtoigoor yavj bailaa. **9** Faraony buh morid, teregnuud, tuunii moritonguud ba tserguudiin hamtaar yegipyetchuud izrailichuudyg hoosoor Baalzyefony omno tald, Pihahirotny hajuid dalain eregt buudallaj baihad ni yegipyetchuud tedniig guitsev. **10** Faraon oirton irehed oorsdiinh ni hoinoos

yegipyetchuudiinhooj yavaag Izrailiin hovguud harav. Izrailiin hovguud ihed aij, EZEN uruu handan hashhirtsgaav. **11** Ted Mosyed — Yegipyeted orshuulgyn gazar baihgui gej ta bidniig tsold uhuuleheer avchirsan uu? Ta yuund bidniig Yegipyetees gargaj, bidend iinhuu handsan yum be? **12** Bid Yegipyeted baihdaa "Bidniig orhi. Bid yegipyetchuuded uilchilj l baiya" gej tand heleegui bil uu? Uchir ni tsold uhsenees yegipyetchuuded uilchilj baisan ni bidend deer baisan yum getsgeev. **13** Mosye ard tumend — Buu aitsгаа! Bat zogsoj, EZENii avralyg hartsgaa. Ter onoodor uuniig ta naryn toloo guitsetgeh bolno. Uchir ni onoodor ta naryn harj baigaa yegipyetchuudiig ta nar dahin hezee ch harahgui. **14** EZEN ta naryn toloo baidana. Ta nar chimeegui bai! gej helev. **15** EZEN Mosyed — Chi yuund Nad uruu hashhirna ve? Uragshaa yav gej Izrailiin hovguuded hel. **16** Chinii huvid, chi tayagaa orgoj, garaa dalai deeguur sungan, tuuniig huvaa. Izrailiin hovguud dalain dunduur huurai gazraar nevterne. **17** Minii huvid, Bi yegipyetchuudiin zurhiig hatuuruulahad yegipyetchuud tednii hoinoos orno. Bi Faraon bolon tuunii buh tserguud, tuunii teregnuud bolon morin tserguudeer damjuulan addarshih bolno. **18** Bi Faraon bolon tuunii teregnuud, tuunii morin tserguudeer damjuulan aldarshihad yegipyetchuud Namaig EZEN gedgiig medeh bolno gej aildav. **19** Izrailiin huarangiin omno yavj baisan Burhany tenger elch hodolj, tednii ard ochson. Uulen bagana tednii omnoos hodolj, tednii ard ochiv. **20** Uulen bagana Yegipyetiin huaran ba Izrailiin huarangiin hoorond orj zogssond, neg tadd ni uul ba haranhui baij, nogoo talyg shonojin gereltuulev. Imees shoniin tursh neg ni nogoodoo oirtsongui. **21** Mosye garaa dalai deeguur sungav. EZEN shoniin tursh dorny huchit salhiar dalain usyg uhraasand, us huvaagdaj, huurai gazar garav. **22** Izrailiin hovguud dalain dunduur huurai gazraar yavahad, us tednii baruun zuun tald hana met baiv. **23** Yegipyetchuud araas ni hooj, Faraony buh morid, tuunii teregnuud ba morin tserguud tednii araas dalain gol uruorov. **24** Uuriin gegeeneer gal ba uulen bagana dotroos EZEN Yegipyetiin tserguudiig uzeed, tedniig samuurald oruulav. **25** Ter tednii teregnii duguig multalj, joloodohod hetsuu bolgov. Yegipyetchuud — Izrailias zugtatsгаа. Uchir ni EZEN tednii toloo yegipyetchuudiin esreg tulaldaj

baina getsgeev. **26** EZEN Mosyed — Dalain deeguur garaa sungaj, yegipyetchuud bolon tednii teregnuud, tednii morin tserguud deer usyg butsaagtun gev. **27** Mosye dalain deeguur garaa sungalaa. Yegipyetchuudiig us soron zugtaj baihad ni uuriin gegeeneer dalai butsaj hevendee orov. EZEN yegipyetchuudiig dalain dund jivuulev. **28** Us butsan irj, teregnuud ba morin tserguud, izrailichuudyn hoinoos dalai uruu orson Faraony buh tserguudiig burhen avsand, tednees neg ni ch uldsengui. **29** Harin Izrailiin hovguud dalain dunduur huuraj gazraar yavj, us tednii baruun zuun tald hana met baiv. **30** iinhuu EZEN ter odor Izrailiig yegipyetchuudiin garaas avarlaa. Dalain ereg deerh yegipyetchuudiin tsogtssuudyg Izraili harav. **31** Yegipyetchuudiin esreg EZENii uildsen aguu huchiig izrailichuud haraad, ard tumen EZENees emeen, EZEN bolon Tuunii zarts Mosyed itgev.

Egipetees Garsan ni 15

15:1 Tegeed Mosye ba Izrailiin hovguud EZENd ene duug duuljee. — Bi EZENd duulya. Uchir ni Ter ondort orgomjlogdjee. Mori bolon moritong Ter dalaid hayasan yum. **2** EZEN bol minii huch ba duu. Ter minii avral bolson. Ene bol minii Burhan, bi Tuuniig magtah bolno. Minii etsgiin Burhan, bi Tuuniig orgomjilno. **3** EZEN bol daichin, Tuunii ner bol EZEN bilee. **4** Faraony teregnuud bolon tuunii tserguudiig Ter dalaid hayasan. Tuunii shildeg darga nar ni Ulaan tengist jivev. **5** Ih us tedniig burhsend, ted gun uruu chuluu shig daddrav. **6** Oo, EZEN, Tany baruun mutar huch chadal dotor sur javhlantai bilee. Oo, EZEN, Tany baruun mutar daisnyg ustgav. **7** Aguu ih sur javhlangaaraa Ta Ooriin chini esreg bosogchdyg homrov. Ta shataj bui uur hilengee gargaj, tedniig surel shig shataav. **8** Tany hamryn amisgalaar us boognorch, ursgal us oooo met bosoj, dalain gun deh usnuud tsartssan. **9** Daisan "Bi hooj guitseed, olzoo huvaana. Tednii esreg bi huslee hangana. Bi selmee sugalan, tedniig garaaraa sonoono" gev. **10** Ta Ooriin salhiar uleesend, dalai tedniig nomrov. Ih usand ted tugalga met jivev. **11** Oo, EZEN, burhdyn dund Tan shig hen baina ve? Ariun baidalaa sur javhlantai, magtaal dotor aimshig

toruulmeer, gaihamshguudyg buteegch Tan shig hen baina ve? **12** Ta baruun mutraa sungasand, gazar tedniig zalgiv. **13** Ta zolison ard tumnee hair enerleeree udiridaj, Ooriin hucheer Ta tedniig ariun oron uruugaa daguulsan. **14** Ard tumnuud sonsood chichirch, Filistiin orshin suugchid aimshigt avtagdav. **15** Yedomyn terguulegchid tugshij, Moabyn udiridagchid ain dagjij, Kanaany buh orshin suugchid hailan ursav. **16** Aidas huides tedniig nomorchee. Oo, EZEN, Tany ard tumen dairan ongoroh hurtel, Tany hudaldaj avsan ard tumen dairan ongoroh hurtel Tany mutryn aguu hucheer ted chuluu shig chimeegui baina. **17** Ta tedniig avchran Ooriin ov boloh uuland tarina. Oo, EZEN, ene bol Ta Ooroo suuhaar beltgesen gazar bilee. Oo, Ezen, ene bol Ta Ooriin garaaraa baiguulsan ariun gazar bilee. **18** EZEN uurd monh haanchilna. **19** Faraony morid, tuunii teregnuud bolon tuunii morin tserguud dalai uruu orohod, EZEN tednii deer dalain usyg erguulj buulgav. Harin Izrailiin hovguud dalain dunduur huurai gazraar yavav. **20** Aarony egch, esh uzuulegch Miriam gartaa hengereg avahad, buh emegteichuud tuuniig dagan hengereg avch, bujjiglev. **21** Miriam tedend hariulan — EZENd duulya! Uchir ni Ter ondort orgomjlogdson. Mori bolon moritnyg ni Ter dalaid hayasan yum gev. **22** Mosye izrailichuudyg udiridaj, ted Ulaan tengisees Shuryn tsol uruu orov. Ted tsolor gurban odor yavsan bogood us olsongui. **23** Marad ireed ted Maragiin usyg uuj chadsangui. Uchir ni us shorvog baiv. Tiim uchraas ene gazar Mara gej nerlegdje. **24** Ard tumen Mosyed gomdolon — Bid yuu uuh ve? getsgeev. **25** Mosye EZEN uruu hashhirsand EZEN tuund neg modyg uzuulev. Ter tuuniig usand hayasand, us amlag bolov. Tend Ter tednii toloo togtool, huuliig ogch, tedniig soriv. **26** Ter — Herev ta nar oorsdiin Burhan EZENii duu hooloig anhaaraltai sonsoj, Tuunii melmiid zoviig uildej, Tuunii tushaaluudad chih tavij, Tuunii buh togtoolyg sahival, Bi yegipyetchuuded buulgasan ovchnuudees negiig ni ch ta nart buulgahgui. Uchir ni EZEN Bi bol ta naryg edgeegch bilee gev. **27** Ted Yelimd irehed, tend usny arvan hoyor undarga, dalan dalduu mod baisan. Ted tend usny derged buudallav.

16:1 Izrailiin hovguudiin buh chuulgan Yelimees hodolj, Yegipyetees garsnaas hoish hoyor dahi saryn arvan tav dahi honogt Yelim bolon Sinai uulyn hoorondoh Sin tsold hurev. **2** Izrailiinhovguudiin buh chuulgan tsold Mosye, Aaron naryn esreg gomdollov. **3** Izrailiin hovguud tedend — Bid Yegipyetiin nutagt mahtai togoony hajuud suuj, tsadtalaa talh iddeg baih uyedee EZENii mutraar uhsen ni deer baij. Ta nar buh chuulganyg olsgolongoor alah gej bidniig ene tsol uruu avchrav gev. **4** EZEN Mosyed — Uzegtun, Bi ta nart tengerees talhyg oruulna. Ard tumen garch, odor bur honogiinhoo hereshcheegeeer tsutluul. Tiinhuu ted Minii huuli doktor alhah ni uu, ugui yuu gedgiig Bi sorih bolno. **5** Ted odor bur huraadgaasaa hoyor dahin ihiig zurgaa dahi odort huraaaj beltgeg gev. **6** Mosye, Aaron nar Izrailiin buh hovguuded — EZEN ta naryg Yegipyetiin gazraas gargasnyg ta nar ene udesh medeh bolno. **7** Ta nar EZENii aldryg ogloo harna. Uchir ni Ooriinh ni esreg gargasan ta naryn gomdlyg EZEN sonsdog. Bid hen bolood ta nar bidnii esreg gomdollood baigaa yum be? gev. **8** Mosye — EZEN oroi ni ta nart ideh mah ogch, ogloo ni ta nart tsadtal talh ogno. Uchir ni Ooriinh ni esreg gargasan ta naryn gomdlyg EZEN sonsdog. Bid yuu yum be? Ta naryn gomdol bol bidnii esreg bish, harin EZENii esreg yum gev. **9** Mosye Aarond — Izrailiin hovguudiin buh chuulgand "EZENii omno oirton ir. Uchir ni Ter ta naryn gomdlyg sonsson" gejhelgev. **10** Aaron Izrailiin hovguudiin buh chuulgand helehed, ted tsol uruu hartal EZENii tsog javhlan uulen dund uzegdev. **11** EZEN Mosyed — **12** Izrailiin hovguudiin gomdlyg Bi sonsson. Tedend "Udshiin buriigeer ta nar mah idej, ogloo talhaar tsadah bolno. Bi bol ta naryn Burhan EZEN gedgiig ta nar medeh bolno" gej hel gev. **13** Oroi bolohod bodno shuvuud nisej ireed, huarang burhev. Ogloo ni huarangiin ergen toirond shuuder buusan baiv. **14** Shuuder arilahad tsoliin gadarguu deer jijig, booronhii hyaruu shig jijighen zuil gazar deer baiv. **15** Izrailiin hovguud tuuniig haraad, yuu bolohyg ni medehgui uchir biye biyeneesee — Ene yuu ve? gev asuutsgaav. Mosye tedend — Ene bol EZENii ta nart iduuleheer ogson talh yum. **16** EZEN "Hun bur ideh hemjeegeeree uunees tsugluul. Maihandaa baigaa hunii toogoor, neg hund neg omyer baihaar avagtun" gev tushaasan gev. **17** Izrailiin hovguud tiinhuu uildev. Harin

zarim ni ih, zarim ni бага huraav. **18** Ted tuuniigee omyeroor hemjihed, ih huraasan ni iluu garsangui, бага huraasan ni dutsangui. Hun bur ideh hemjeegeeree huraajee. **19** Mosye tedend — Neg ch hun uunees ogloo hurtel uldeej bolohgui gej helsen. **30** Gevch ted Mosyeg sonssongui. Zarim ni uunees hesgiig ogloo hurtel hadgalsand ter ni otoor duurch omhiirson. Mosye tedend uurlav. **21** Ted ogloo bur, hun bur ideh hemjeegeeree tuuniig huraadag baiv. Harin nar deeshlen haluu shatahad, ter ni haidag baiv. **22** Zurgaa dahi odor ted hoyor dahin ih hool buyuu hun bur hoyor omyeriig huraav. Chuulgany buh udirdagchid irj, Mosyed meduulehed **23** ter tedend — EZEN ingej aildsan. "Margaash amraltyn odor, EZENii ariun amraltyn odor. Ta nar jighehee jignej, chanahaa chana! Uldsen buhniig ogloo hurtel hadgal" gej helev. **24** Ted Mosyegiin zaavarlasan yosoor uuniig ogloo boltol hadgalsand, ter ni omhiirch otsongui. **25** Mosye — Onoodor uuniig id. Uchir ni onoodor bol EZENii ariun odor. Onoodor ta nar tuuniig gazraas olohgui. **26** Zurgaan odor ta nar tuuniig huraa. Harin doloo dahi odor ni amraltyn odor tul yuu ch baihgui gev. **27** Ard tumnees zarim ni doloo dahi odor huraaj avahaar garsan bolovch ted yuu ch olsongui. **28** EZEN Mosyed — Hedii hurtel ta nar Minii huuli, Minii togtooluudyg sahihaas tatgalzah yum be? **29** Har. EZEN ta nart amraltyn odriig ogson. Tiim uchraas zurgaa dahi odort Ter ta nart hoyor odriin talhyg ogdog. Hun bur bairandaa baij, hen ch doloo dahi odor ooriin bairnaas buu gar gev. **30** Tiimees ard tumen doloo dahi odor amrav. **31** Izrailiin geriinhen tuuniig manna gej nerlejee. Ter ni koriandryn ur met tsagaan bogoodamt ni zogiin baltai boov met baiv. **32** Mosye — EZEN ingej tushaasan. "Uunees neg buten omyeriig avch, uye ulamjlan hadgal. Ingesneer Bi ta naryg Yegipyetiin nutgaas gargaj, tsodd ta naryg tejeej baisan talhyg ted harah yum" gev. **33** Mosye Aarond — Vaar avch, dottor ni neg buten omyer manna hii. Tuuniig EZENii omno tavij, uye ulamjlan hadgal gev. **34** EZENii Mosyed tushaasan yosoor Aaron Gerchleliin omno tuuniig tavij hadgalav. **35** Izrailiin hovguud hun orshin suudag gazar ochih hurtel dochin jil manna idjee. Kanaan nutgiin hyazgaart ochih hurtel ted mannag idsen bilee. **36** (Neg omyer ni yefagiin aravny neg yum.)

Egipetees Garsan ni 17

17:1 Daraa ni Izrailiin hovguudiin buh chuulgan EZENii tushaalaar ayalan Sin tsoloos hodlon yavsaa, Ryefidimd buudallav. Tend ard tumend uuh us baisangui. **2** Tiimees ard tumen Mosyetei margaddaj — Bidend uuh us og gesend, Mosye tedend — Ta nar yaagaad nadtai margaldaj baina ve? Ta nar yaagaad EZENiig sorij baina ve? gev. **3** Harin ard tumen tend us husen tsangaj, Mosyegiin esreg gomdollon — Ta yuund bidniig Yegipyetees avchran, bidniig bolon bidnii ur huuhdiig, mal surgiig mini tsangaan alah gej baina ve? geltsev. **4** Mosye EZEND hashhiraan, — Bi ene ard tumniig yaah ve? Jaahan udval ted nad uruu chuluu shideh bolno gev. **5** Tegehede EZEN Mosyed — Chi ard tumnii omno garch, Izrailiin ahmaduudaas zarimyg ni daguulan yav. Tegehede Nil morniig tsohison tayagaa gartaa avch yav. **6** Uzegtun, Bi Horyebyn hadan deer chinii omno zogsoh bolno. Chi hadyg tsohi. Tegvel tendees us garch, ard tumen uuh bolno gev. Mosye Izrailiin ahmaduudyn nudnii omno ter yosoor uildev. **7** Mosye ter gazryg Massa ba Myeriba gej nerlev. Uchir ni Izrailiin hovguud margaldsan bogood, — EZEN bidnii dund baina uu, ugui yuu? hemeen EZENiig sorison yum. **8** Daraa ni Amalyek irj, Ryefidimd Izrailiin esreg baidav. **9** Tiimees Mosye Ioshuad — Oorsdiinhoo toloo erchuudiig songon avch, Amalyekiin esreg baidahaar yav. Margaash bi gartaa Burhany tayagiig bariad, tolgodyn oroi deer zogsono gev. **10** Ioshua Mosyegiin helsen yosoor uildej, Amalyekiin esreg baidav. Mosye, Aaron ba Hur nar tolgodyn oroi deer garlaa. **11** Mosye garaa orgohod Izraili yalj, buulgahad Amalyek yalj baiv. **12** Gevch Mosyegiin gar tsutsjee. Tegehede ted chuluu avch, tuund tavij ogohod, ter chuluun deer suuv. Aaron, Hur nar tuunii garyg neg ni neg talaas, nogoo ni nogoo talaas ni tushiv. Tiinhuu nar jargah hurtel tuunii gar togtvortoi baiv. **13** Ingeed Amalyek bolon tuunii ard tumniig Ioshua ildnii ireer yalav. **14** EZEN Mosyed — Uuniig dursgal bolgon nomd bichij, Ioshuad tseejluul. Uchir ni Bi Amalyekiin dursamjiig tengeriin dooroos bureen arilgana gev. **15** Mosye tahilyn shiree barij, tuuniigee "EZEN bol minii tut" gej nerleed, — **16** EZENii sentii deer bui gar. EZEN Amalyektai uyeiin uyed daitna gej helev.

Egipetees Garsan ni 18

18:1 EZEN Izrailiig Yegipyetees herhen gargasan ba Burhan Mosyed bolon Ooriin ard tumen Izrailid yuu hiisniig bugdiig ni Mosyegiin hadam etseg, Midiany tahilch Iyetro sonsson. **2** Mosyegiin hadam etseg Iyetro, Mosyegiin yavuulsan ehner Zipporag ni **3** bolon hoyor huug ni avav. Tednii negniih ni neriig Gyershom gedeg aj. Uchir ni Mosye — Bi hunii gazart hari hun bolson gejee. **4** Nogoogiinh ni neriig Yeliyezyer gedeg aj. Uchir ni Mosye — Minii etsgiin Burhan minii tuslamj baisan bogood namaig Faraony ildnees avarsan gejee. **5** Mosyegiin hadam etseg Iyetro, tuunii ehner, hovguudtei ni hamt tsold tuun deer hurch irev. Tend Mosye Burhany uuland buudallasan baiv. **6** Ter Mosyed — Chinii hadam etseg Iyetro bi chinii ehner, hoyor huutei chini hamt cham uruu irj baina gej medegdev. **7** Tegehed Mosye hadam etsgee tosohoor garch, mehiin, tuuniig unsev. Ted amar mendee medeltssenii daraa maihand ortsgoov. **8** Mosye hadam etsegtee Izrailiin toloo Faraond ba yegipyetchuuded EZENii uildsen buhniig bolon ayan zamd tohioldson buh hetsuu berhsheeliin tuhai, EZEN tedniig herhen avarsan tuhai yariv. **9** Izrailiig yegipyetchuudiin garaas avrah uyed tedend handsan EZENii buh sain saihand Iyetro bayarlav. **10** Tiimees Iyetro — Ta naryg yegipyetchuudiin garaas, Faraony garaas avarch, ard tumniig yegipyetchuudiin gar dooroos avarsan EZEN magtagdah boltugai. **11** Urgelj iherhdeg tedniig yalsan uchir EZEN bol buh burhdaas iluu aguu yum gedgiig bi odoo medlee gev. **12** Tegeed Mosyegiin hadam etseg Iyetro ni Burhand zoriulan shataalt tahil, orgoluudiig avlaa. Burhany omno Mosyegiin hadam etsegtei hamt talh ideheer Aaron Izrailiin buh ahmaduudtai tsug irev. **13** Daraa odor ni Mosye ard tumniig shuuheer suuj, ard tumen ogloonoos oroi hurtel Mosyegiin omno zogsov. **14** Ard tumnii toloo tuunii hij baigaa buhniig Mosyegiin hadam etseg haraad — Ard tumnii toloo hij baigaa chinii ene ajil chini yuu yum be? Yaagaad buh ard tumen ogloonoos oroi hurtel chinii omno zogsoj baihad, chi gantsaaraa suuj baina ve? gej asuuv. **15** Mosye hadam etsegtee handan — Yaagaad gevel ard tumen Burhanaas asuuhaar nad uruu irdeg. **16** Ted margaantai bol nad uruu irj, bi ut hun ba tuunii

horshiin hoorondohyg shuun, Burhany zarlig bolon huuliudyg meduuldeg gev. **17** Mosyegiin hadam etseg tuund — Chinii hiij baigaa zuil chini sain bish yum. **18** Chi ch, chamtai hamt baigaa ene ard tumen ch zailshgui zuderne. Uchir ni ene uureg chinii huvid denduu hund bilee. Chi uuniig gantsaaraa hiij chadahgui. **19** Odoo namaig sons. Bi chamd zovlogoo ogye. Burhan chamtai hamt baig. Chi ard tumnii toloo Burhany omno baj, hereg zarguudyg Burhand avchir. **20** Tegeed tedend zarlig bolon huuliudyg zaaj, yavah yostoi zamyg ni bolon hiih yostoi ajlyg ni tedend meduul. **21** Tuugeer barahgui chi buh ard tumnii dotroos Burhanaas emeedeg chadvarlag humuusiig bolon buruutaar olson olzyg uzen yaddag shudarga humuusiig songoj avaad, tedniig ard tumnii deer myangatyn darga, zuutyn darga, tavityn darga, aravtyn dargaar tavi. **22** Ted ard tumniig buhii l tsagt shuug. Alivaa tom hergiig ted chamd avchirj, harin alivaa jijig hergiig oorsdoo shuug. Tegvel ted achaanaas chini uureltsej, chamd hyalbar bolno. **23** Herev chi ene zuiliig hiij, Burhan chamd tushaaval, chi zogsoh chadvartai baih bolno. Bas ene ard tumen bugdeeree ooriin nutagtaa amar amgalan yavah bolno gej helev. **24** Tiinhuu Mosye hadam etsgiinhee ugiig sonsood, tuunii helsen buhniig hiiv. **25** Mosye buh Izrailias chadvarlag humuusiig songoj, myangatyn darga, zuutyn darga, tavityn darga, aravtyn dargaar tavij, tedniig ard tumnii terguulegchid bolgov. **26** Ted buhii l tsagt ard tumniig shuuv. Yarvigtai hergiig ted Mosyed avchirj, harin alivaa jijig hergiig oorsdoo shuuv. **27** Daraa ni Mosye hadam etsgee udej yavuullaa. Hadam etseg ni nutag uruutaa butsav.

Egipetees Garsan ni 19

19:1 Izrailiin hovguud Yegyipyet gazraas garsnaas hoish gurav dahi saryn yag ter odor Sinain tsold hurev. **2** Ted Ryefidimees hodolj, Sinain tsold hurch, tsold buudallav. Izrailichuud tendee negen uulyn ovort buudallav. **3** Mosye Burhan uruu ogson ochsond, EZEN tuuniig uulaas duudan — Chi Iakovyn gert, Izrailiin hovguuded ingej hel. **4** "Bi yegyipyetchuuded herhen handaj, ta naryg burgediin jiguur deer teen, yaaj Oortoo avchirsnyg ta nar

oorsdoo harsan. **5** Odoo herev ta nar Minii duu hooloig duulgavartai dagaj, Minii gereeg sahival ta nar buh ard tumnuudiin dundah Minii ezemshil bolno. Uchir ni buh delhii Miniin. **6** Ta nar Nadad tahilch naryn haanchlal, ariun undesten bolno". Edgeer ugsiig chi Izrailiin hovguuded hel gev. **7** Tiinhuu Mosye irj, ard tumnii ahmaduudyg duudan, oort ni EZENii tushaasan edgeer buh ugsiig tedend helev. **8** Buh ard tumen niiteeree — EZENii aildsan buhniig bid biyeluulne getsgeev. Mosye ard tumnii ugiig EZEND damjuulav. **9** EZEN Mosyed — Uzegtun, Minii chamtai yarihyg ard tumend songoj, tedniig chamd uurd itguulehiin tuld Bi cham uruu otgon uuleer ochno gev. Mosye ard tumnii ugiig EZEND helev. **10** Bas EZEN Mosyed — Ard tumen uruu ochij, tedniig onoodor, margaash ariusgan huvtssyg ni ugaalga. **11** Tedniig gurav dahi odort beltge. Uchir ni gurav dahi odort EZEN buh ard tumnii nudnii omno Sinai uulan deer buuj irne. **12** Chi ard tumnii toloo uulyn ergen toirond huree tataad, "Uulan deer garah buyuu hormoid ni hurehees bolgoomjil. Uuland hursen alivaa huniig zaaval alah yostoi. **13** Ter hund gar hurch bolohgui. Harin tuuniig chuluugaar shidej, esvel sumaar harvah yostoi. Hun ch bai, mal ch bai amid uldeh yosgui" gej hel. Hutsyn evren buree udaan hungenehed ted uul ood garch ir gev. **14** Tiinhuu Mosye uulaas buun irj, ard tumniig ariusgav. Ted oorsdiin huvtssyg ugaav. **15** Mosye ard tumend — Gurav dahi odort beltgetsgee. Emegtei hund buu oirt gev. **16** Gurav dahi odriin ogloo uulyg otgon uul burhen, tenger duugarch, ayanga tsahilgaan tsahilj, asar huchtei bureen duu hungenesend huarand baisan buh ard tumen dagjin chichrev. **17** Burhantai uulzahaar Mosye ard tumniig huarangaas daguulan garch, ted uulyn beld zogsloo. **18** Burhan galaar buun irsen uchir Sinai uul buheldee utaand avtav. Utaa ni zuuhny utaa shig hoorch, uul buheldeear huchtei dorgij bailaa. **19** Daraa ni bureen duu ulam ulmaar changarahad Mosye yarij, Burhan ayanga met duutaar tuund hariulav. **20** EZEN Sinai uulan deer, uulyn oroi deer zalran buusan. EZEN Mosyeg uulyn oroi uruu duudsand Mosye ochiv. **21** EZEN Mosyed — Buuj ochood, ard tumend hatuu anhaaruul. Ted EZENiiig uzeh gej dairch, olnooroo uheh vii. **22** EZEND oirton ireh tahilch nar bas oorsdiigoo ariusgag. Es tegvel EZEN tednii esreg dairna gev. **23** Mosye EZEND — Ard tumen Sinai uuland

garch chadahgui. Uchir ni Ta "Uulyg toiruulan huree tataj, uulyg ariusga" gej anhaaruulsan bilee gev. **24** Tegehed EZEN tuund — Buuj ohood, Aarontai hamt garch ir. Harin tahlilch nar ba ard tumen EZENd oirtohoor buu dairag. Es tegvel Ter teden uruu dairna gev. **25** Tiimees Mosye ard tumen uruu buuj, tedend helev.

Egipetees Garsan ni 20

20:1 Burhan ene buh ugsiig aildsan ni — **2** Bi bol chamaig boolchlolyn gerees, Yegipyetiin nutgaas gargasan chinii Burhan EZEN baina. **3** Chi Nadaas oor burhadtai bajj bolohgui. **4** Chi oortoo zoriulan shuteen esvel deer tenger deh, door gazar dahi, gazryn door usan dotorh yumny yamar neg dursiig buu hii. **5** Chi tedend morgoj, tedend uilchilj bolohgui. Uchir ni chinii Burhan EZEN Bi bol hartai Burhan bogood Namaig uzen yadagchdyn gurav, dorov deh uyeiin huuhduuded ni hurtel etsguudiinh ni nugliin shiitgeliig buulgadag. **6** Harin Namaig hairlaj, Minii tushaalyg sahigchdad myangan uyed ni hurtel hair enerlee uzuuldeg. **7** Chi ooriin Burhan EZENii neriig demii buu durd. Uchir ni EZEN Ooriinh ni neriig demii durdagchiig shiitgelgui orhihgui. **8** Amraltyn odriig ariunaar sahihyn tuld sanagtun. **9** Zurgaan odor chi hodolmorloj, buh ajlaa hii. **10** Harin doloo dahi odor bol chinii Burhan EZENii amralt tul chi bolon chinii huu, chinii ohin, chinii zarts, shivegchin, chinii mal, tanaid baigaa zochin yamar ch ajil hijj bolohgui. **11** Uchir ni EZEN tenger, gazar, dalai bolon tedgeeriin dotor baigch bugdiig zurgaan odort buteej, doloo dahi odort amarsan. Tiimees EZEN Amraltyn odriig yeroon, ter odriig ariun bolgoston yum. **12** Etseg ehee hundel. Tegvel chinii Burhan EZENii chamd ogson gazar deer chi urt naslah bolno. **13** Chi hun buu al. **14** Chi buu zavhair. **15** Chi buu hulgail. **16** Chi horshiinhoo esreg hudal buu gerchil. **17** Chi horshiinhoo ger orond buu shunahair. Chi horshiinhoo ehner bolon tuunii zarts, tuunii shivegchin, tuunii uher, tuunii iljig, horshiinhoo yuund ch buu shunahair gev. **18** Buh ard tumen tengeriin duu, ayangyn gyalbaa, bureen duu, utaa bagshirsan uulyg haranguutaa ain dagjij, holdon zogsood, **19** Mosyed — Ta bidentei yariach. Bid sonsono. Harin Burhan bidentei buu

yarig. Es tegvel bid uheh ni gev. **20** Mosye ard tumend — Buu aitsгаа. Uchir ni Burhan ta naryg shalgahyn tuld, mon ta naryg nutel buu uildeesei gesendee Tuunees emeehuig ta nart bailgahyn tuld irsen yum gev. **21** Burhany baigaa tuner haranhui uruu Mosye oirton ochih uyed ard tumen hol zogsoj baiv. **22** EZEN Mosyed — Chi Izrailiin hovguuded ingej hel. "Bi tengerees ta nartai yarihyg ta nar oorsdoo harlaa. **23** Ta nar Nadaas oor burhdyg buu hii. Mongon burhad, esvel altan burhdyg oorsoddoo zoriulj buu hii. **24** Ta nar Nadad zoriulan shoroogoor tahilyn shiree bosgoj, deer ni oorsdiin shataalt tahil, eviin tahilyg, oorsdiin honi ba uhruudiig orgo. Bi Ooriin neree sanuulah gazar burd ta nar deer ochij, ta naryg yeroono. **25** Herev ta nar Nadad zoriulan chuluutaar tahilyn shiree hiih gevel tsavchsan chuluugaar buu or. Uchir ni ta nar chuluug bagajaar zasval tuuniig buzarlaha bolno. **26** Ta nar Minii tahilyn shiree uruu shataar buu gar. Ene ni ta naryn nutsgen biye tuun deer uzegdehgui baihyn tuld yum.

Egipetees Garsan ni 21

21:1 Chinii tedend togtooh huuliud ni edgeer yum. **2** Herev chi yevryei bool hudaddan avbal, ter zurgaan jil zaragdah yostoi. Harin doloo dahi jildee ter holsmongo tololguigeer cholologdono. **3** Ter gantsaaraa irvel gantsaaraa yavah yostoi. Herev ter ehnerter bol ehner ni tuuntei hamt yavna. **4** Herev ezen ni tuund ehner ogch, ehner ni tuund hovguud, ohidyg toruulbel ehner huuhduud ni ezni hariyaat tul ter gantsaaraa yavah yostoi. **5** Gevch herev bool «Bi ezendee bolon ehner, huuhduuddee hairtai. Bi cholologdoj yavahgui» gej uneheer helbel, **6** ezen ni tuuniig Burhany omno avch ohood, daraa ni tuuniig haalga esvel hatavchind avaach. Ezen ni tuunii chihiig shovgoor tsoolj, ter nasan tursh ezendee uilchleh yostoi. **7** Herev hun ohinoo shivegchin bolgon hudaldval ter ni eregtei bool shig cholologdoh erhgui. **8** Hervee ezen ni tuuniig oortoo zoriulan songoj avsan bolovch tereer eznihee nudend taalagdahgui bol ezen ni tuuniig choloolj yavuulah yostoi. Ezen ni tuund shudarga bus handsanaas bolj tuuniig hari humuust hudaddah erhgui. **9** Herev tuuniig huudee zoriulj songon avbal tuuntei ohin shigee haritsah yostoi. **10** Ter oortoo oor ehner

avsan ch anhny ehner ee hool, huvtssaar hangaj, er emiin haritsaatai baih yostoi. **11** Herev ter edgeer gurvan zuiliig biyeluulehgui bol anhny ehner ni yamar ch mongoguigeer yuu ch avalgui yavah yostoi. **12** Hun tsohij alagchiig zaaval alah yostoi. **13** Herev ter nogoo huniig otoogui, harin Burhan tuunii gart tsaad huniig unagasan bol tuunii zugtaah gazryg Bi tanart togtooj ogno. **14** Herev hun horshoo alahaar tolovloj, sanaataigaar tuunii esreg uildvel ter huniig Minii tahilyn shireenees avaad al. **15** Etseg ehee tsohigchiig zaaval alah yostoi. **16** Hun hulgailagch tuuniigee zarsan ch bai, esvel hulgailagdsan hun ni tuunii ezemshlees oldson ch bai, hulgaichiig zaaval alah yostoi. **17** Etseg ehee haraagchiig zaaval alah yostoi. **18** Herev humuus hereldeed neg ni nogoogoo chuluu, esvel nudargaaraa tsohij, nogoo ni uhelgui harin hevttert orood, **19** dahin bosoj, tayagtai gaduur yavj chadval tsohison hun ni shiitgegdehgui yavah yostoi. Harin nogoo hunii aldsan hutatsaany hohirlyg tereer nohon tolj, tuuniig burend edgertel asramjilna. **20** Herev hun ooriin bool esvel shivegchnee savaagaar tsohij, ter bool gart ni uhvel ezen ni shiitguuleh yostoi. **21** Harin hervee bool ni neg, hoyor odor amid baival, yamar ch oshoo avah yosgui. Uchir ni ter ezni omch mon. **22** Hervee humuus hoorondoo zodoldoj baigaad jiremsen emegteig tsohiod, huuhed ni zulbasan hedii ch yamar ch gemtel baihgui bol tuuniig monooh emegtein nohriin shaardsanaar torgoj, shuugchdiin shiidseneer tolbor toluulne. **23** Harin herev oor yamar negen gemtel uchirsan bol amiig amiar, **24** nudiig nudeer, shudiig shudeer, garyg garaar, holiig holor, **25** tulegdeltiig tulegdelteer, sharhyg sharhaar, bertengiig bertengeer tolno. **26** Herev hun ooriin bool, esvel shivegchnihee nudiig tsohij gemteevel nudniih ni orond tuuniig cholooloh yostoi. **27** Mon herev bool, esvel shivegchnihee shudiig tsohij unagaval shudniih ni orond tuuniig cholooloh yostoi. **28** Herev eregtei, esvel emegtei huniig uher morgoj albal, ut uher uruu chuluu chuluudaj al. Mahyg ni idej bolohgui. Harin uhriin ezen ni shiitguulelgui yavna. **29** Harin herev uher urid ni morgodog baisan bogood ezend ni sanuulj baisan bolovch uhree hashij horioguigees bolj eregtei, esvel emegtei hun morguulj uhvel, ug uher uruu chuluu shidej, bas ezniig ni ch alah yostoi. **30** Herev tuund mongon toloos noogduulbal, ter ooriin amiig avrahyn

toloo noogdson toloosiig hed ch bai tolno. **31** Uher ni eregtei, esvel emegtei huuhtiig morgovol ene huuliin yosoor hiine. **32** Herev bool, esvel shivegchniig uher morgovol uhriin ezen boolyn ezend guchin shyekyel mongo tolno. Harin uher uruu chuluu shideh yostoi. **33** Herev hun nuhiig neej, esvel nuh uhaad tuuniigee butsaaj daraaguigees bolj uher, esvel iljig nuhend ni unaval, **34** nuhnii ezen nohon tolbor ogoh yostoi. Ter malyn ezend mongo ogoh bogood uhsen mal tuuniih bolno. **35** Herev neg hunii uher busdyn uhriig morgoj albal, ted amid uhriig hudaldaj, mongiig ni huvaaj avah bogood bas uhsen uhriig ch huvaaj avah yostoi. **36** Herev ug uher urid ni morgodog baisan ni medegdsen bogood ezen ni uhree hashij horiogui bol tereer uhriig ni amid uhreer tolj, harin uhsen uhriig oortoo avna.

Egipetees Garsan ni 22

22:1 Herev hun, uher esvel honi hulgailj nyadalbal, esvel zarval tereer uhriig tavan uhreer, honiig dorvon honor tolno. **2** Herev hulgaich uildel deeree barigdan, tsohiulj uhvel tuunii toloo tsus ursgasan gemiin shiitgel baihgui. **3** Harin tuunii deer nar garsan baisan bol tuunii toloo tsus ursgasan gemiin shiitgel baina. Hulgaich zaaval nohon toloh yostoi. Herev tuund yuu ch baihgui bol hulgai hiisniih ni toloo tuuniig hudaldah yostoi. **4** Herev hulgailsan yum ni tuunii ezemshil gazraas amidaar oldvol uher, iljig, esvel honiny ali ni ch bai hulgaich hoyor nugalj toloh yostoi. **5** Herev hun tarialangiin talbai, esvel usan uzmiin tsetserlegt malaa belcheerluulj baigaad sul tavisnaas bolj mal ni oor hunii tarialangiin talbai, esvel usan uzmiin tsetserlegt belchvel malyn ezen hamgiin sain tarialangiin talbai bolon usan uzmiin tsetserlegeer nohon toloh yostoi. **6** Herev gal garch, uurgeni butand avaltsaj, huraasan taria, esvel hadaagui taria, esvel tarialangiin talbaig shataaval ter galyg tavigch ni zaaval nohon toloh yostoi. **7** Herev hun mongo, esvel ed zuilsee hadgaluulahaar horshdoo ogohod ter ni horshiinh ni gerees hulgailagdsan tohioldold herev hulgaich barigdah avaas ezend ni hoyor nugalj toloh yostoi. **8** Harin hulgaich oldoogui bol geriin ezen shuugch deer ochij, horshiinhoo ed horongond

gar hursen esehee shuulgeh yostoi. **9** Uher, iljig, honi, huvtsas hunar, esvel "Ene miniih" gej hen negniih ni heleh alivaa aldagdsan zuil boloh itgel evdsen tohioldol bolgond hoyor tal zargaa shuugchdiin omno avchrah yostoi. Shuugchdiin buruutgasan hun ni horshdoo hoyor nugalj tolno. **10** Herev hun iljig, uher, honi ba busad malaa hadgaluulahaar horshdoo ogohod ter ni hen ch haraagui baihad uheh, gemteh esvel alga boloh avaaas **11** horshiinhoo omchid gar hureegui gedgee ter hoyor hoyoulaa EZENii omno tangaraglah yostoi. Malyn ezen ter tangargiig huleen avch, nogoo hun nohon toloh yosgui. **12** Herev ug mal tuunees hulgailagdsan bol tereer ezend ni nohon toloh yostoi. **13** Herev ug mal ni tastagdsan bol notolgoo bolgon avchrah yostoi. Tastagdsan malyn toloo tereer nohon tolbor ogohgui. **14** Herev hun horshoosoo yamar negen yum zeelj avaad ter ni ezniih ni uguid gemteh, esvel uhvel zeelsen hun buren nohon toloh yostoi. **15** Herev ezen ni hamt baisan bol tolohgui. Herev holsolj avsan baival terhuu hols ni tuunii une ni bolno. **16** Herev hun sui taviagui ongon busguig uruu tataj, tuuntei untval busguin toloo inj ogch, tuuniig ehneree bolgon avah yostoi. **17** Herev busguin etseg ohinoo tuund ogohoos ers tatgalzval, ter injtei tentseh mongiig ogoh yostoi. **18** Udganyg buu amid bailga. **19** Mal amitantai havitagchid zaaval uheh yostoi. **20** EZENees oor burhdad tahil orgogchiig alah yostoi. **21** Hariin huniig buu buruutga, buu darla. Uchir ni ta nar Yegipyetiin nutagt hari humuus baisan. **22** Ta nar alivaa belevsen emegtei, esvel onchin huuhdiig buu zovoo. **23** Herev ta nar tedniig zovoogood, ted Nad uruu hashhirval Bi tednii ui gashuug sonsoj, **24** Minii uur hilen durelzej, Bi ta naryg ildeer alna. Ta naryn ehneruud belevserch, ta naryn huuhduud onchroh bolno. **25** Herev chi Minii ard tumend buyuu dund chini bui yaduu hund mongo zeelduulbel, tuuntei zeel olgogch hun shig haritsaj bolohgui. Chi tuunees zeeliin huut buu shaard. **26** Herev chi horshiinhoo huvtssyg baritsaand avbal nar shingehees omno tuund butsaaj og. **27** Uchir ni ter bol tuunii tsoryn gants buteeleg ni, biyeiinh ni huvtsas bilee. Ter hun oor yuu nomorch untah ve? Ter Nad uruu hashhirahad Bi sonsoh bolno. Uchir ni Bi niguulsengui bilee. **28** Burhanyg buu haraa. Ooriin ard tumnii zahiragchiig buu haraa. **29** Chi ooriin urgats ba ooriin usan uzmiin darsnaas orgoh orgoliig buu hoishluul.

Hovguudiinhee uuganyg ni chi Nadad ogoh yostoi. **30** Chi ooriin uher bolon honinuudad ch iinhuu uild. Doloon odor tedniig ehte ni hamt bailgaj, naim dahi odort ni Nadad og. **31** Ta nar Nadad zoriulagdsan ariun humuus baih yostoi. Tiim uchraas heer tald heseglen tastchuulsan amitny mahyg ta nar buu id. Tuuniig nohdod hayaj og. Il Chi hudal meduuleg buu og.

Egipetees Garsan ni 23

23:1 Horon muu huntei gar barin huuramch gerch bolj bolohgui. **2** Olnyg dagaldan muut uildej bolohgui. Shudarga yosyg zavhruulahyn tuld olnyg dagaj shuuhed buu gerchil. **3** Shuuh deer yaduu huniig buu yalgavarla. **4** Herev daisnyhaa toorson uher, iljigtei taaraldval, tuuniig zaaval ezend ni butsaan avaachij og. **5** Herev chamaig uzen yaddag hunii iljig achaandaa daragdan hevtej baihyg chi harval tuuniig buu orhi. Chi ter hund zaaval tusalj, iljgiig ni cholool. **6** Yaduu huniig shuuhdee shudarga yosyg buu gajuuduul. **7** Hudal zargaas hol baij, gemgui esvel zovt huniig buu al. Uchir ni Bi gemteng zovtgon tsagaatgahgui. **8** Chi hahuuli buu av. Uchir ni hahuuli hunii haraag soholj, shudarga hunii ugiig guivuulna. **9** Chi hari huniig buu darla. Ta nar ch Yegipyet gazart hariin humuus baisan uchraas hari hunii setgeliig medne. **10** Chi zurgaan jil gazraa tarialj, urgatsyg ni huraa. **11** Harin doloo dahi jild gazryg hagalgui amraa. Chinii ard tumniyaduus hoollog. Tednii uldeesen alivaa zuilsiig ni heeriin amitad ideg. Ooriin usan uzmiin bolon chidun modny tsetserlegt ch iinhuu uild. **12** Zurgaan odor chi ajlaa hij, harin doloo dahi odort ajlaa zogsoo. Chinii uher, iljig amarch, chinii shivegchnii huu, mon hariin hun sergeg. **13** Minii chamd aildsan buhniig anhaaraltaigaar sahi. Oor burhdyn neriig duridaj ch bolohgui, amnaas chini sonsogdoj ch bolohgui. **14** Jild gurban udaa ta nar Nadad bayaryg temdegle. **15** Chi Isgeegui Talhny Bayaryg sahi. Minii chamd tushaasan yosoor, Abib saryn tovloson uyed chi doloo honogiin tursh isgeegui talh id. Uchir ni ter sardchi Yegipyetees garsan. Minii omno hen ch gar hooson uzegdej bolohgui. **16** Chi talbaid tarisan hodolmoriinhoo anhny ur jimseer Urgatsyn bayaryg sahi. Mon chi ooriin

hodolmoriin ur jimsiig huraahdaa, jiliin etsest Urgats Huraaltyn Bayaryg sahi. **17** Jild gurban udaa tanai buh erchuud Ezen BURHANy omno uzegdeh yostoi. **18** Chi Minii tahilyn tsusyg isgesen talhtai hamt buu orgo. Minii bayaryn oohiig ogloo boltol buu honuul. **19** Chi gazrynhaa anhny ur jimsnii deejig ooriin Burhan EZENii gert avchir. Chi ishgiig ehiinh ni suund buu chana. **20** Uzegtun, zamd chamaig hamgaalahyn tuld, Minii beltgesen gazar uruu chamaig avaachihyn tudd Bi chinii omno tenger elchiig yavuulah gej baina. **21** Tuunii omno anhaaraltai baij, duu hooloig ni duulgavartai daga. Tuunii omnoos buu tersel. Uchir ni Minii ner tuunii dottor baigaa tul ter chinii hilentsiig uuchlahgui. **22** Harin herev chi tuunii duu hooloig uneheer duulgavartai dagaj, Minii aildsan buhniig uildvel, Bi daisand chini daisan, ostond chini oston bolno. **23** Minii tenger elch chinii omno yavj, chamaig amorichuud, hitchuud, pyerizchuud, kanaanchuud, hivichuud, iyebuschuudyn nutagt avaachna. Bi tedniig burmoson ustgah bolno. **24** Chi tednii burhdad buu morgo, buu uilchil. Tednii uilsiig ch buu duurai. Harin chi tedniig burmoson nuraaj, tednii chuluun baganuudyg heseglen butal. **25** Chi ooriin Burhan EZEND uilchil. Tegvel Ter chinii talh, usyg yerooh bolno. Bi ta naryn dundaas ovchin emgegiig zailuulna. **26** Chinii gazart dutuu tordog, esvel huuser hun baihgui bolno. Bi chinii nasny toog guitseene. **27** Bi Ooriin aimshgiig chinii omno yavuulj, chinii ochih gazryn buh ard tumniig samuurald unagan, buh daisny chini nuruug chamd haruulah bolno. **28** Chinii omnoos hivichuud, kanaanchuud, hitchuudiig zailuulahyn tuld Bi chinii omno hedgenuudiig yavuulna. **29** Bi gantshan jiliin dottor tedniig chinii omnoos zailuulahgui. Uchir ni gazar nutag ezguirch, heeriin araatnuud chinii huvid olshroh vii. **30** Chi oson urjij, ter nutgiig ezemshih hurtel Bi tedniig chinii omnoos бага багаарзайлуулна. **31** Bi chinii hil hyazgaaryg Ulaan tengisees filistchuudiin tengis hurtel, tsoloos Yevfrat moron hurtel togtoono. Uchir ni terhuu gazar nutgiin orshin suugchdyg Bi chinii gart tushaana. Chi ooriinhoo omnoos tedniig zailuulna. **32** Chi tedentei, esvel tednii burhadtai yamar ch gereе багуулj болохgui. **33** Ted chinii gazart amidrah yosgui. Es tegvel ted chamaig Minii esreg nugel uildehed hurgeh bolno. Uchir ni chi tednii burhdad uilchilbel, ene ni uneheer chamd urhi bolno.

Egipetees Garsan ni 24

24:1 Daraa ni Ter Mosyed — Chi Aaron, Nadab, Abihu bolon Izrailiin ahmaduudaas dalan hunii hamt EZEN ood irj, alsaas morgo. **2** Zovhon Mosye l EZENd oirt. Harin busad ni oirtoh yosgui. Ard tumen ch tuuntei hamt ireh yosgui gev. **3** Mosye irj, EZENii buh ugs bolon buh togtooluudyg ard tumend damjuulav. Ard tumen bugdeeree negen duugaar — EZENii aildsan buh ugsiig bid dagan biyeluulne gej hariultsgaav. **4** Mosye EZENii buh ugsiig bichin temdeglejee. Tegeed ter ogloo ert bosood, uulyn beld Izrailiin arvan hoyor ovogt zoriulan arvan hoyor baganyh hamt tahilyn shiree bosgoloo. **5** Izrailiin hovguudees zaluusyg ter ilgeen, shataalt tahilyg, bas zaluu buhnuudaar eviin tahilyg EZENd orgov. **6** Mosye tsusny hagasyg ni avch, savnuudad hiin, hagasyg ni tahilyn shireen deeguur tsatsav. **7** Tegeed Mosye gereenii nomyg avch, ard tumend unshij songov. Ted — EZENii aildsan bugdiig bid dagan biyeluulj, duulgavartai baih bolno getsgeev. **8** Tiimees Mosye tsusyg avch, ard tumnii deeguur tsatsan, — Edgeer buh ugsiin daguu EZENii ta nartai baiguulsan gereenii tsusyg uzegtun gev. **9** Daraa ni Mosye Aaron, Nadab, Abihu bolon Izrailiin ahmaduudaas dalan huntei hamt deeshee garch, **10** Izrailiin Burhanyg uzev. Tuunii holiin door ni tenger met tselmeg, indranilaar zassan met yum bailaa. **11** Gesen ch Ter Izrailiin hovguudiin hundet humuusiin esreg mutraa sungaagui bogood ted Burhanyg uzetsgeej bas idej uutsgaav. **12** EZEN Mosyed — Chi uuland garch, Nad uruu ireed, end bai. Bi chamd chuluun havtang huuli ba tushaalyn hamt ogiye. Tedgeeriig Bi tedend zaavar bolgon bichsen yum gev. **13** Tiimees Mosye ooriin zarts Ioshuatai hamt bosoj, Burhany uul uruu garlaa. **14** Harin ahmaduudad handan ter — Bidniig butsaj irtel ta nar end huleej bai. Uzegtun, Aaron, Hur nar ta nartai hamt baigaa tul hen negend yamar neg hereg garval tedendhand gev. **15** Tegeed Mosye uuland garsan bogood uulyg uul burhev. **16** EZENii tsog javhlan Sinai uuland togton baij, uul zurgaan odriin tursh uulyg burhlee. Doloo dahi odor ni Ter uulen dundaas Mosyeg duudav. **17** Izrailiinhovguudiin nudend EZENii tsog javhlangiin torh ni uulyn oroi deerh duralzen bui gal met bailaa. **18** Mosye uulen dund

orj, uul ood garav. Mosye uulan deer dochin odor, dochin shono bailaa.

Egipetees Garsan ni 25

25:1 Tegeed EZEN Mosyed aildsan ni — **2** Nadad zoriulan handiv avchir hemeen Izrailiin hovguuded hel. Zurihenee hotlogddog hun burees Nadad ogsniig av. **3** Chinii tednees avah handiv ni: alt, mongo, hurel, **4** hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu, nariin nehse maalinga, yamaany hyalgas, **5** ulaanaar budsan hutsyn aris, dalain gahain aris, huais mod, **6** gereltuulgiin tos, tosloh tos ba anhiluun utlagad zoriulsan amlagch, **7** oniks chuluunuud, yefod bolon tseejivchind suulgah chuluunuud boloi. **8** Bi tednii dund orshin baihyn tuld Nadad zoriulan ted ariun gazryg barig. **9** Asar bolon tuunii buh ed zuilsiin zagvar bolgon Minii chamd uzuuleh buhnii daguu chi tuuniig bari. **10** Ted huais modoor urt ni hoyor tohoi hagas, orgon ni neg tohoi hagas, ondor ni neg tohoi hagas avdar hiig. **11** Chi avdryg shijir altaar bur. Tuunii dotor, gadna talyg bureed tuuniig toiruulan altan emjeer hii. **12** Chi tuund zoriulj dorvon altan garhi tsutgan, avdryn dorvon hol deer ni bairluul. Neg tald ni hoyor garhi, nogoo tald ni hoyor garhi baina. **13** Chi huais modoor damnuurga hii, altaar bur. **14** Tedgeereer avdryg orgohiin tuld avdryn hajuu talyn garhinuudad damnuurguudyg shurguul. **15** Damnuurguud ni avdryn garhind baih yostoi bogood tedgeeriig salgaj bolohgui. **16** Minii chamd ogoh gerchleliig chi avdar dotor hii. **17** Chi orshooliin suudlyg shijir altaar hii. Tuunii urtyg ni hoyor tohoi hagas, orgoniig ni neg tohoi hagara hii. **18** Orshooliin suudlyn hoyor uzuurt hoyor hyerubyg altaar davtan hii. **19** Neg hyerubyg neg uzuurt, nogoo hyerubyg nogoo uzuurt hii. Hyerubuudyg orshooliin suudaltai negtgen hoyor uzuurt ni hii. **20** Hyerubuudyn dalavchnuud deesh delgegden, orshooliin suudlyg burhen baih bogood biye biyen uruugaa harj baih yostoi. Hyerubuudyn nuur ni orshooliin suudal uruu harsan baina. **21** Orshooliin suudlyg chi avdran deer tavij, Minii chamd ogoh gerchleliig avdar dotor hii. **22** Tend Bi chamtai uulzana. Gerchleliin avdran deer bui hoyor hyerubuudyn hoorondoos, orshooliin suudlyn deeres Bi Izrailiin hovguudiin toloo chamd tushaah buh zuiliig Bi chamd aildana. **23** Chi

huais modoor hoyor tohoi urttai, neg tohoi orgontei, neg tohoi hagas ondortei shiree hii. **24** Chi tuuniig shijir altaar burj, tuuniig toiruulan altan emjeer hii. **25** Shireend zoriulan tuuniig toiruulaad algany engeer hovoo hijj, tuuniig toiruulan hovoog ni altaar emj. **26** Tuund zoriulj chi dorvon altan tsagirag hijj, dorvon holiinh nidorvon ontsogt ni tedgeeriig bairluul. **27** Tsagirguud ni shireeg zoon damnuurguudyn togtoogch bolj, hovoond oir baih yostoi. **28** Chi huais modoor damnuurguudyg hijj, altaar bur. Tedgeereer shireeg zoon bolno. **29** Chi undaan orgoliig hiih tavag, sav, ayaga, hundagyng ni shijir altaar hii. **30** Chi shireen deer Orshihuin talhyg tavij bainga Minii omno bailga. **31** Daraa ni chi shijir altaar denluunii suuriig hii. Denluunii suuri bolon suuri, ishiig davtaj, tuunii hundaga, tuunii boltsuu ba tuunii tsetsguudiig tuuntei negtgen holbo. **32** Denluunii suuriin hajuugaas zurgaan salaa garah bogood gurban salaa ni tuunii neg hajuutaas, gurban salaa ni tuunii nogoo hajuugaas garna. **33** Gurban hundaga ni neg salaan dahi guilsiin delbeenuud buyuu boltsuu ba tsetseg helbertei hiigdeg. Mon gurban hundaga ni nogoo salaan dahi guilsiin delbeenuud buyuu boltsuu ba tsetseg helbertei hiigdeg. Denluunii suurias garsan zurgaan salaany huvid adil hii. **34** Denluunii suurind guilsiin delbeenuudiin helbertei buyuu boltsuu ba tsetsegtei ni adil dorvon hundaga hii. **35** Denluunii suurias garsan zurgaan salaany huvid uunes garsan ehniin hos salaany door neg boltsuu baij, hoyor dahi hos salaany door neg boltsuu baij, gurav dahi hos salaany door neg boltsuu baina. **36** Tedgeeriin boltsuunuud ba salaanuud ni denluunii suuri taigaa negdmel baina. Ene bugd shijir altaar davtaj hiigdsen neg buteel bolno. **37** Daraa ni chi tuunii doloon denluug hii. Tedgeer ni omnoh orchnoo gereltuulehiin tuld bairluulagdah yostoi. **38** Galyn chimhuur ba taviuruudyg ni shijir altaar hii. **39** Denluunii suuriig edgeer buh heregslin hamt neg talantyn shijir altaar hii. **40** Chamd uulan deer uzuulsen zagvaryn daguu tedniig hiihiig anhaar.

Egipetees Garsan ni 26

26:1 Tsaash ni chi nariin nehseen maalinga bolon hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuugaar arvan bureestei asar hiigtun. Edgeeriig chi uran hunii

urlal boloh hyerubuudyn hamtaar hiilgegtun. **2** Burees buriin urt ni horin naiman tohoi, burees buriin orgon ni dorvon tohoi bogood buh burees ijil hemjeetei baina. **3** Tavan burees ni hoorondoo holbogdoh bogood nogoo tav ni hoorondoo holbogdson baih yostoi. **4** Ehnii hesgiin gadna talyn bureesnii bolon hoyor dahi hesgiin gadna talyn bureesnii zah deer hoh ongiin gogtsoonuudyg hii. **5** Neg bureesend tavin gogtsoo, hoyor dahi hesgiin bureesnii zahad tavin goshchoog hii. Edgeer gogtsoonuud ni biye biyeinhee haraldaa baih yostoi. **6** Tavin altan garhi uilden, ug garhinuudaar bureesnuudiig hoorond ni holbogtun. Ingesneer asar ni negdmel bolno. **7** Daraa ni chi asryn deeguur buteeteh maihny arvan negen bureesiig yamaany hyalgasaar hiigtun. **8** Burees buriin urt ni guchin tohoi, burees buriin orgon ni dorvon tohoi bogood arvan negen burees ni ijil hemjeetei baih yostoi. **9** Bureesnuudiin tavyg ni hoorond ni holbon, nogoo zurgaag ni hoorond ni holbon maihny urd tald zurgadugaar bureesiig davharlan tavi. **10** Ehnii hesgiin gadna talyn bureesnii zah deer tavin gogtsoo, hoyor dahi hesgiin gadna talyn bureesnii zah deer tavin gogtsoo hii. **11** Tavin hurel garhiig hij, garhinuudyg gogtsoonuudad oruulan, maihnyg hoorond ni holbogtun. Ingesneer ene ni neg bolno. **12** Maihny bureesnii uldsen unjsan heseg buyuu uldsen hagas bureesiig asryn ar tald unjuulagtun. **13** Maihny bureesnii urtaas uldsen heseg buyuu neg tal dahi tohoi, mon nogoo tal dahi tohoi ni asryn hoyor talaar unjin tuuniig buteeteh yostoi. **14** Ulaanaar budsan hutsyn arisaar maihny buteelgiig hiigtun. Deeguur ni dalain gahain arisan buteelgiig hii. **15** Daraa ni huais modoor asart zoriulan dunznuudiig bosoogoor ni hii. **16** Dunz tus buriin urt ni arvan tohoi, dunz buriin orgon ni neg tohoi hagas. **17** Dunz tus burd neg ni nogoogiinhoo zergeldee hoyor ugluurga baih agaad asryn buh dunziig chi iinhuu hiigtun. **18** Tegeed asart zoriulj omno tald ni baih horin dunziig hii. **19** Horin dunzen door dochin mongon ugluur, neg dunznii hoyor ugluurgad zoriulan ug dunznii door hoyor ugluur, nogoo dunzniihoyor ugluurgad zoriulan tuhain dunznii door hoyor ugluuryg hiigtun. **20** Asryn hoyordugaar tal buyuu hoid tald ni horin dunziig **21** dochin mongon ugluurn hamt, neg dunznii door hoyor utluur, nogoo dunznii door hoyor ugluur **22** asryn ar tal buyuu baruun tald zoriulan zurgaan dunz hiigtun. **33**

Asryn ar talyn bulanguudad hoyor dunz hii. **24** Tedgeer ni dood talaasaa oroi hurtel davharlagdan, neg tsagiragtai baih bogood hoyor taddaa tiinhuu baih yostoi. Ted hoyor bulang gargah yum. **25** Tend arvan zurgaan mongon ugluur buhii naiman dunz baih yostoi. Neg dunzen door hoyor ugluur, nogoo dunzen door hoyor utluur baina. **26** Daraa ni huais modoor asryn neg talyn dunznuuded zoriulan tavan hondlovch mod hii. **27** Asryn nogoo talyn dunznuuded zoriulan tavan hondlovch mod, mon asryn ar tal buyuu baruun tald zoriulsan tavan hondlovch mod hiigtun. **28** Dunznuudiin gold baih dundah hondlovch mod ni neg zahaas nogoo zah hurtel urgeljleh yostoi. **29** Dunznuudiig altaar buregtun. Mon hondlovch moddyg togtooh altan tsagirguudyg hiij, hondlovch moddyg altaar buregtun. **30** Tegeed chamd uulan deer uzuulsen zurgiin daguu chi asryg hii. **31** Daraa ni chi nariin nehseen maalinga, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuugaar hoshig hii. Uuniig uran hunii urlal boloh hyerubuudtai hamt hiilge. **32** Hoshignuudiig altaar bursen huais modon dorvon baganaas olgo. Degeenuud ni bas altan baih yostoi. Baganuud ni dorvon mongon ugluur deer bairlah yostoi. **33** Chi hoshgiig garhinuudaas olgon, hoshignii dotor tald gerchleliin avdryg oruul. Hoshig ni ariun gazar ba ariunaas ariun gazryg hoorond ni zaaglah bolno. **34** Ariunaas ariun gazar dahi gerchleliin avdran deer chi orshooliin suudlyg tavigtun. **35** Shireeg hoshignii gadna tadd tavij, denluunii suuriig shireenii esreg tadd buyuu asryn omno tadd tavi. Shireeg hoid tald ni tavigtun. **36** Maihny uudend hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuugaar bolon nariin nehseen maalingaarnhemel delgets hiigtun. **37** Delgetsend zoriulan huais modoor tavan bagana hiij altaar bur. Tednii degeenuud ni mon altan baina. Tedgeert zoriulan tavan hurel ugluur tsutga.

Egipetees Garsan ni 27

27:1 Chi huais modoor tahilyn shireeg hii. Ug shireenii urt ni tavan tohoi, orgon ni tavan tohoi dorvoljin bogood ondor ni gurvan tohoi baina. **2** Shireenii dorvon ontsogt evruudiig ni hii. Tedgeer ni shireeteigee negdmel baih bogood tuuniig hurleer bur. **3** Unsiig ni avch hayahad zoriulsan sav,

utguur, ugaaguuruud, seree bolon boiporuudyg hii. Tuunii buh heregслиг hurleer uildegtun. **4** Tegeed hurel saraaljin tor uildegtun. Toron deer dorvon ontsoгt ni dorvon hurel tsagirag hii. **5** Chi toryg tahilyn shireenii amsryn door, tahilyn shireenii gold hureheerdooshluulan tavi. **6** Tahilyn shireend zoriulan huais modoor damnuurguudyg hij hurleer buregtun. **7** Tahilyn shireeg zooj baihad damnuurguud hoyor tald ni baihyn tuld damnuurguudyg tsagirguudad shurguul. **8** Uulan deer chamd uzuulsen yosoor damnuurguudyg dottor taldaa hondii zusmel modoor hii. Ted uuniig ingej hiig. **9** Chi asryn hashaag hiigtun. Omno tal ni zuun tohoi urttai nariin nehse maalingaar hiigdsen hoshigtei baina. **10** Tuunii baganuud hori baih bogood horin hurel ugluurtai baina. Bagany degeenuud bolood tedgeeriin holboosuud ni mongon baih yostoi. **11** Uuntei adil urtaaraa umard tald zuun tohoi urttai hoshig bolon horin hurel ugluurtai horin bagana baina. Bagany degeenuud bolon holboosuud ni mongon baina. **12** Hashaany orgonoor baruun tald tavin tohoi hoshig arvan bagana, arvan ugluurtai hamt baina. **13** Hashaany orgon ni zuun tald tavin tohoi baina. **14** Haalgany neg talyn hoshig ni arvan tavan tohoi bogood gурvan bagana, gурvan ugluurtai baina. **15** Nogoo tald arvan tavan tohoi hoshig gурvan bagana, gурvan ugluurtai baina. **16** Hashaany haalgand hoh, yagaan, chas ulaan ongotei daavuu bolon nariin nehse maalingaar nehegdsen horin tohoi delgets baina. Ter ni dorvon bagana, dorvon ugluurtai baina. **17** Hashaany ergen toiron dahi buh baganuud mongon holboosuudaar tonoglogdson baina. Tedgeeriin degeenuud ni mongo, uglurnuud ni hurel baina. **18** Hashaany urt ni zuun tohoi, orgon ni nitdee tavin tohoi, onдор ni tavan tohoi, nariin nehse maalingaar hiigdsen ba tedgeeriin ugluruud ni hurel baina. **19** Asryn buh uilchleld hereglegdeh buh heregsel, buh gadas bolon hashaany buh gadas hurel baina. **20** Denluug urgelijid asaaj baihyn tuld gereltuulgend zoriulan chidun jimsnees shahsan tsever tosyg chamd avchrah uurgiig chi Izrailiin hovguuded og. **21** Hurlyn maihand, gerchleliin urd bui hoshignii gadna tald Aaron ba tuunii hovguud oroиноos ogloo hurtel EZENii omno uuniig yosoor ni sahih yostoi. Ene ni Izrailiin hovguuded tednii uye udmyg damjin monhiin yoslol baih boltugai.

Egipetees Garsan ni 28

28:1 Nadad tahlilch bolgon uilchluuleheer Izrailiin hovguudiin dundaas ooriin ah Aaron ba tuunii hovguud boloh Nadab, Abihu, Yelyeazar, Itamar naryg hamtad ni ooriinhoo derged bailgagtun. **2** Ooriin ah Aarony aldar ba uzesgelend zoriulan ariun huvtsas hii. **3** Aaron ni Nadad tahlilchaar uilchlehiin tuld, tuuniig ariusgahaar huvtsas hiihiig mergen uhaany sunseer Minii duurgesen buh uran humuust handaj oguulegtun. **4** Tednii hiih huvtsas ni tseejivch, yefod, nomrog, nehmel dotuur deel, malgai ba bus bolno. Aaron ni Nadad tahlilchaar uilchlehiin tuld ted chinii ahadbolon tuunii hovguuded ariun huvtsas hiih yostoi. **5** Ted alt ba hoh, yagaan, chas ulaan daavuu, nariin nehse maalingyg avag. **6** Ted bas alt, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu, nariin nehse maalingaar uran hunii urlal boloh yefod hiigtun. **7** Yefod ni holbogdson baihyntuld tuunii hoyor uzuurtei holbootoi hoyor morovch baih yostoi. **8** Yefodyn deerh uran nehse bus ni alt, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu, nariin nehse maalingaar yefodtoi ijil hiigdsen baih yostoi. **9** Chi hoyor oniks chuluug avch, deer ni Izraitshin hovguudiin nersiig siilegtun. **10** Tednii torson daraallaar ni neg chuluun deer zurgaan ner, nogoo chuluun deer uldsen zurgaan neriig siil. **11** Unet chuluu zasagch hun tamga siilehetei adil, chi Izrailiin hovguudiin nersiin daguu hoyor chuluug siilen, altan hureetei suurind suulgagtun. **12** Chi hoyor chuluut Izrailiin hovguuded dursgalyn chuluu bolgon yefodyn morovch deer hadah bogood Aaron tednii nersiig EZENii omno hoyor moron deeree dursgal bolgon teene. **13** Chi altaar hureetei suuri hii. **14** Mon shijir altan hoyor ginj suljin hijj, hureetei suurin deer togtoo. **15** Chi uran hunii urlal boloh shuuhii tseejivchiig hii. Uuniig chi yefodyg hiisnii adil alt, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuugaar bolon nariin nehse maalingaar uildeggtun. **16** Ter ni neg soom urt, neg soom orgon dorvoljin bogood hoyor davharlasan baina. **17** Tuunii deer chi dorvon egneegeer chuluun shigtgee hii. Neg deh egneend badmaarag, molor, margad, **18** hoyor dahi egneend oyuu, indranil, ochir almaaz, **19** gurav dahi egneend nal erdene, gartaam, yagaan bolor, **20** dorov deh egneend binderiyaa, oniks, hash chuluu baina. Edgeeriig altan hureen dotor suulgaah yostoi. **21**

Chuluunuud ni Izrailiin hovguudiin nersiin daguu buyuu tednii nersiin daguu arvan hoyor baih yostoi. Arvan hoyor ovgiin neg buriig chuluu tus bur deer tamga met siilne. **22** Chi tseejivchin deer shijir altaar suljmel ols shig ginj hii. **23** Tseejivchin deer hoyor altan tsagirag hijj, tseejivchnii hoyor uzuurt holbogtun. **24** Hoyor altan oosryg tseejivchnii uzuuruuded baih hoyor tsagiragt holbo. **25** Hoyor oosryn nogoo uzuuruudiig hoyor altan hureetei suurind holboj, tedgeeriig yefodyn urd tald tuunii morovchtei holbo. **26** Chi hoyor altan tsagirag hijj, tedgeeriig yefodyn dottor tal uruu harsan tseejivchnii hoyor ontsgiin irmegt had. **27** Hoyor altan tsagirag hijj, yefodyn omno tald hoyor morovchniih ni door, zalgaasny oiroltsoo yefodyn uran nehse busnii deed tald had. **28** Ted tseejivchnii tsagirgiig yefodyn tsagiragtai hoh oosroor holbog. Ingesneer tseejivch ni yefodyn uran nehse busnii deer baij, yefodoos salahgui yum. **29** Aaron ariun gazart orohdoo Izrailiin hovguudiin nersiig EZENii omno monhiin dursgal bolgon shuuhii tseejivchind zurhen deeree avch yavah yostoi. **30** Shuuhii tseejivchin dottor Urim ba Tummimiig hii. Aaronyg EZENii omno orohod tedgeer ni tuunii zurhen deer baih bolno. Izrailiin hovguudiin shuultiig Aaron zurhendee EZENii omno urgelj avch yavah bolno. **31** Chi yefodish nomrogiig buheld ni hoh ongoor uild. **32** Tuunii oroin hesgiin gold amsar garga. Amsryg uragduulahguin tuld hoo huyagny amsar shig toiruulan suljij zahla. **33** Tuunii hormoig toiruulan hoh, yagaan bolon chas ulaan matyerialaar anaruudyg hijj, tedgeeriin hoorond altan honhnuudyg toiruulan hii. **34** Nomrogiin hormoid, ergen toirond ni altan honh, anar, altan honh, anar baihaar hiigtun. **35** Aaronyg uilchleh uyed uuniig omsgoson baih bogood ter uhehguin tuld EZENii omno ariun gazart orj garahad honhny jingeneh ni sonsogdono. **36** Chi bas shijir altaar paiz hii. Paizan deer tamgany siilber shig "EZEND ariun" gej siilegtun. **37** Tuuniig malgain deer urd tald ni bailgahyn tuld hoh uyaagaar behlegtun. **38** Ter ni Aarony duhan deer baina. Izrailiin hovguudiin buh ariun belegtei holbootoi ariusgagdsan ariun yumsyn gem buruug Aaron uureh bolno. Ted EZENii omno huleen avahuulahyn tuld ene ni urgelj tuunii duhan deer baih yostoi. **39** Chi nariin maalinga nehen ongoalaglasan dotuur deel bolon nariin maalingan malgai hii. Chi nehmelchnii buteel boloh busiig hii. **40**

Aarony hovguudiin aldar ba uzesgelend zoriulan dotuur deel, bus bolon malgai hiigtun. **41** Tegeed chi ooriin ah Aarond bolon tuunii hovguuded tedgeer huvtssyg omsgon, tedniig Nadad tahilch naraar uilchluulehiin tuld toslon, tedend sahil hurteen ariusgagtun. **42** Nutsngen biyeiig ni halhlah maalingan dotuur omdiiig tedend hii. Ter dotuur omd ni uutsnaas guya hurtel hureh yostoi. **43** Aaron ba tuunii hovguud hurlyn maihand orohdoo, esvel ariun gazart uilchleheer tahilyn shireend hurch ochihdoo gem nugeld unan uhehguin tuld tedgeer huvtssyg omsoh yostoi. Ene ni tuund bolon tuunii hoich ur udamd uurd monhiin togtool baih boltugai.

Egipetees Garsan ni 29

29:1 Nadad tahilch bolgon uilchluulehiin tuld tedniig ariusgahaar chi uuniig tedend uild. Neg zaluu buh, oo sevgui hoyor huts, **2** ulaan buudain deed gurilaar hiisen isgeegui talh, tostoi byaluu bolon tosond bagsarsan boov avagtun. **3** Edgeeriig chi neg sagsand hiij, buh ba hoyor hutsyn hamt avch iregtun. **4** Daraa ni chi Aaron bolon tuunii hovguudiig hurlyn maihny uudend avchirj, usaar uгаа. **5** Chi huvtsasnuudyg avch, Aarond dotuur deel, yefodyn nomrog, yefod, tseejivchiig omsgon, yefodyn uran nehse buseer buslegtun. **6** Tuunii tolgoid malgai omsoj, deer ni ariun titmiigtavigtun. **7** Daraa ni chi toslon avch, tolgoi deer ni asgan, tuuniig tosol. **8** Chi hovguudiig ni avchran, tedend dotuur deel omso. **9** Aaron bolon tuunii hovguuded chi bus busluulj, tolgoin omso omso. Ted monhiin togtooloor tahilchiin uilchlellei baih yostoi. Tiinhuu chi Aaron bolon tuunii hovguuded sahil hurtee. **10** Tegeed chi hurlyn maihny omno buhyg avchran, Aaron hiigeed tuunii hovguud buhyn tolgoi deer garaa tavina. **11** Tegeed hurlyn maihny uudend EZENii omno chi buhyg nyadlagtun. **12** Chi buhyn tsusnaas avch, tahilyn shireenii evruuded huruugaaraa turh. Buh tsusyг tahilyn shireenii suuri uruu asgagtun. **13** Buh doktor ooh, onchin eleg, hoyor boor bolon tedgeeriin deerh ooiiig avch, tahilyn shireen deer shataan uugiulagtun. **14** Harin buhyn mah, aris, sevsiig huarangiin gadna tald gald shataagtun. Ene bol nugliin tahil yum. **15** Chi bas neg hutsyg avch, Aaron bolon tuunii hovguud hutsyn tolgoi deer garaa

tavina. **16** Chi hutsyг tohooch, tsusyг ni avaad, tahilyn shireen deer toiruulan tsatsagtun. **17** Daraa ni chi onooch hutsyг evden, tuunii gedes dotor bolon guyayg ni utaaј, mochnuudiig tolgoitoi ni hamt tavigtun. **18** Hutsyг buheld ni tahilyn shireen deer shataan uugiulagtun. Ene bol EZEND orgoh shataalt tahil yum. Ene bol taivshruulah taalamjit uner buyuu EZEND galaar orgoh tahil yum. **19** Daraa ni chi hoyor dahi hutsyг avch, Aaron болон tuunii hovguud hutsyn tolgoi deer garaa tavina. **20** Chi hutsyг tohooch, tsusnaas ni avch, Aaron болон tuunii hovguudiin baruun chihniі omog, baruun garynh ni erhii huruu болон baruun holiinh ni erhii huruun deer turheј, uldsen tsusyг tahilyn shireen deer toiruulan tsatsagtun. **21** Daraa ni chi tahilyn shireen deerh tsus болон tosloh tosnoos avch, Aaron ba tuunii huvtsas, tuunii hovguud ba huvtsasnuud deer ni tsats. Ingesneer ter ba tuunii huvtsas, tuunii hovguud ba huvtsasnuud ni ariusgagdana. **22** Chi bas hutsyn ooh, suul, dotor ooh, onchin eleg, hoyor boor ba tedgeeriin deerh ooh, baruun guyayg avch (Uchir ni ene болон sahil hurteeh yosny huts yum), **23** EZENii omno tavigdsan isgeegui talhny sagsnaas neg bin, tostoi holison neg bin, neg boovyг avch, **24** edgeeriig bugdiig ni Aaron hiigeed tuunii hovguudiin gart tavij EZENii omno dallah orgol болон dalla. **25** Chi tedgeeriig tednii garaas avch, EZENii omno taivshruulah taalamjit unert zoriulan shataalt tahilyn hamt tahilyn shireen deer shataan uugiul. Ene болон EZEND galaar orgoh tahil yum. **26** Daraa ni chi Aarony sahil hurteeh yoslold avchirsan hutsyn ovchuug avch, tuuniig EZENii omno dallah orgol болон dalla. Ene ni chiniі huvi baih болон. **27** Aarond zoriulsan болон tuunii hovguuded zoriulsan sahil hurteeh yeslolyn hutsaas dallah orgoliin dallagdsan ovchuu ba handivyn orgogdson guyayg ariusga. **28** Ene ni Izrailiin hovguudees Aaron болон tuunii hovguuded zoriulsan tednii monhiin huvi болон. Uchir ni ene болон handiv yum. Ene ni Izrailiin hovguudees eviin tahilyn orgoloos avah handiv baih bogood EZEND orgoh tednii handiv yum. **29** Aarony ariun huvtsasnuud ni tuunii hoich hovguuded shiljih ba ted edgeereer toslogdon, sahil hurteh болон. **30** Tuunii orond tahilch болон baigaa hovguudiinh ni neg ariun gazart uilchleheer hurlyn maihand orohdoo edgeer huvtssyг doloo honogiin tursh omsoh yostoi. **31** Chi sahil hurteeh yoslolyn hutsyг avch, mahyг ni ariun

gazart chanagtun. **32** Aaron болон туunii hovгууд hutsyn mah, sagsan dahi talhyг hurlyn maihny uudend idne. **33** Tiinhuu tednii sahil hurteh ba ariusah yoslol deer evleruulliig hiisen tedgeer yumсыг ted ideh yostoi. Harin tedgeer ni ariun uchraas gadny humuus idej bolohgui. **34** Herev sahil hurteh yoslolyn mahnaas, esvel talhnaas ogloo boltol uldvel chi uldegdliig ni gald shataagtun. Ter ni ariun uchraas idej bolohgui. **35** Tiinhuu Minii chamd tushaasan buhnii daguu chi Aaron болон туunii hovгуудed uild. Chi doloo honogiin tursh tedend sahil hurtee. **36** Odor bur chi evleruuleld zoriulan nugliin tolooh tahl bolgon neg buh orgo. Tuuniitooloo evleruulliig hiih uyed tahilyn shireeg tsevershuul. Chi tuuniig ariusgahaar toslogtun. **37** Doloon honogiin tursh chi tahilyn shireend zoriulan evleruulliig hiiг, tuuniig ariusga. Tegeed tahilyn shiree ni hamgiin ariun boloh bogood tahilyn shireend hursen alivaa yums ariun bolno. **38** Tahilyn shireen deer urgeljuulen odor bur orgoh zuil bol hoyor hurga bolno. **39** Neg hurgyг chi ogloo orgoj, nogoo hurgyг udshiin buriigeer orgogtun. **40** Tend neg hurgany hamt shahsan tosny hiniin dorovnii negtei holison yefagiin aravny negen sain guril болон undaan orgodd zoriulan hiniin dorovnii negen dars baih yostoi. **41** Nogoo hurgyг chi udshiin buriigeer orgoh bogood tuuntei hamt oglooniih shig ideen orgol, undaan orgoliig EZENd taivshruulah taalamjit uner ba galaar orgoh tahl bolgon orgogtun. **42** Ene ni EZENii omno hurlyn maihny uudend uyeiin uyed urgeljleh shataalt tahl baih bolno. Tend Bi chamtai uulzaj yariltsah yum. **43** Bi tend Izrailiin hovгуудtei uulzah bogood ene gazar Minii tsog javhlangaar ariusgagdana. **44** Bi hurlyn maihan hiigeed tahilyn shireeg ariusgana. Nadad tahlch nar bolj uilchleh Aaron hiigeed tuunii hovгуудиig Bi ariusgana. **45** Bi Izrailiin hovгуудиin дund orshij, tednii Burhan болно. **46** Bi бол tednii дund orshihyn tuld Yegipyetiin gazraas tedniig avchirsan, tednii Burhan EZEN mon gedgiig ted medeh болно. Bi бол tednii Burhan EZEN yum.

Egipetees Garsan ni 30

30:1 Tsaashilbal, chi huais modoor utlaga uugiulah gazar болгон tahilyn

shireeg hiigtun. **2** Tuunii urt ni neg tohoi, orgon ni neg tohoi dorvoljin bogood ondor ni hoyor tohoi ba evruud ni tuuntei negdmel baina. **3** Ug tahilyn shireeg buyuu tuunii oroig ni, buh hajuu taluudyg ni toiruulan, evruudiig ni shijir altaar buregtun. Chi buheld ni toiruulan altan emjeer hii. **4** Tuunii emjeeriin door, hoyor altan tsagirag uild. Ingehdee hoyor esreg talyn hanand ni hii, tahilyn shireeg zooh damnuurgyg tedgeert shurguul. **5** Huais modoor damnuurguudyg ni hii, altaar buregtun. **6** Ene tahilyn shireeg gerchleliin avdryn oiroltsooh hoshignii omno buyuu Minii chamtai uulzah gazar boloh gerchleliin avdryn deerh orshooliin suudlyn omno tald tavi. **7** Aaron tuun deer anhiluun utlagyg uugiulna. Ogloo bur denluunuudiig asaahdaa ter tuuniig uugiulah yostoi. **8** Aaron udshiin buriigeer denluunuudiig asaahdaa utlagyg uutiulna. Uyeiin uyed EZENii omno monhiin utlaga baih yostoi. **9** Chi enehuu tahilyn shireen deer yos bus utlaga, shataalt tahl, esvel ideen orgoluudiig buu orgo. Tuun deer undaan orgoliig buu asga. **10** Aaron ni tuunii evruud deer jild neg udaa evleruulliig hiine. Tuun deer ter evleruulliin nugliin tolooh tahilyn tsusaar jild neg udaa evleruulliig uyeiin uyed hiih yostoi. Ene ni EZEND hamgiin ariun baih bolno. **11** Bas EZEN Mosyed handan, aildsan ni — **12** Chi Izrailiin hovguudiig toolohoor toollogo hiih uyed hun bur ooriinhoo toloo zoliosyg EZEND ogoh yostoi. Ene ni tedniig chi tooloh uyed tednii dund yamar ch gamshig bailgahguin tuld yum. **13** Toologdson hun bur ariun gazryn shyekyeliin daguu hagas shyekyeliig (shyekyel ni horin gyeratai tentsuu) ogoh yostoi. Hagas shyekyel ni EZEND handiv boloh yum. **14** Hori bolon tuunees deesh nasny toologdson hun bur EZEND handivgyg ogno. **15** Ta nar oorsdiinhoo toloo evleruulliig hiiheer EZEND handiv ogch baihdaa bayan hun hagas shyekyelees ihiig, yaduu ni bagyg ogoh yosgui. **16** Chi Izrailiin hovguudees evleruulliin mongiiig avch, hurlyn maihny uilchleld og. Ingesneer oorsdiinhoo toloo evleruulliig hiih ni EZENii omno Izrailiin hovguuded dursgal boloh yum gev. **17** EZEN Mosyed aildahdaa — **18** Chi bas ugaalga hiihed zoriulan hurleer ugaalgyn sav bolon suuriig ni hii, tuuniig hurlyn maihan ba tahilyn shireenii hoorond tavij, doktor ni us hii. **19** Aaron bolon tuunii hovguud gar, holoo ter savnaas ugaag. **20** Ted hurlyn maihand nevtrehdee, esvel EZEND orgoh tahilyg shataan uugiulah

uilchleliig hiiheer tahilyn shireend oirtohdoo uhehguin tuld usaar ugaah yostoi. **21** Tiimees ted uhehguin tuld gar holoo utaah yostoi. Ene ni Aaron hiigeed tuunii ur udamd uyeiin uyed monhiin zarlig baih bolno gev. **22** EZEN tsaash ni Mosyed aildan — **23** Chi bas oortoo daraah hamgiin sain amtlagchiig avagtun. Uund: shingen mirrees tavan zuun shyekyel, anhiluun shants hoyor dahin bagyg buyuu hoyor zuun tavin shyekyel, anhiluun nishingees hoyor zuun tavin shyekyel, **24** ariun gazryn shyekyeliin daguu kassigaas tavan zuug, chidun tosnoos neg hin. **25** Edgeereer chi surchig nairuulagchdyn buteegdehuun boloh surchignii holits buyuu ariun tosloh tosyg hiigtun. Ene ni ariun tosloh tos bolno. **26** Ugeer chi hurlyn maihan hiigeed gerchleliin avdryg tosol. **27** Mon shiree ba tuunii buh heregsluud, denluunii suuri ba tuunii heregsluud, utlagyn tahilyn shiree, **28** shataalt tahilyn shiree ba tuunii buh heregsluud, ugaalgyn sav ba tuunii suuriig toslogtun. **29** Bas edgeeriig hamgiin ariun bolgohyn tuld chi tedniig ariusga. Tedend hursen yum buhen ariun bolno. **30** Aaron hiigeed tuunii hovguud Nadad tahilchaar uilchleh uchraas chi tedniig toslon, ariusgagtun. **31** Chi Izrailiin hovguuded handan iin hel. "Ene ni uyeiin uyed Minii tolooh ariun tosolgoony tos bolno. **32** Uuniig hunii biye deer buu asga, mon uuntei ijil nairlagatai zuiliig buu hii. Ene bol ariun bogood ta nartch ariun baih yostoi. **33** Uunii adilaar nairuulj, esvel egel jiriin hund uunees turhsen hen bolovch ooriin ard tumnees taslagdah bolno" gelee. **34** Daraa ni EZEN Mosyed — Oortoo zoriulan amtlagch, staktye, oniha, halvana bolon tsever guglees ijil hemjeegeer avagtun. **35** Ugeer chi surchig nairuulagchdyn buteel boloh surchig buyuu davstai, tsever, ariun utlagyg uildegtun. **36** Tedgeeriin zarimyg chi mash sain butlan nudej, Minii chamtai uulzah gazar boloh hurlyn maihny dotorh gerchleliin omno tuunees neg hesgiig tavigtun. Ene ni chamd hamgiin ariun baih yostoi. **37** Iim nairlagaar hiisen utlagyg oortoo zoriulj buu uildegtun. Ene ni EZENii toloo chamd ariun baih yostoi. **38** Uuntei adilyg surchig bolgon heregleheer hiisen hen bolovch ooriin ard tumnees taslagdana gej aildav.

31:1 EZEN Mosyed aildan — **2** Haragtun, Bi Iuda ovgiin Huryn ach, Uriin huu Byezalyelyg nereer ni duudsan bilee. **3** Bi tuuniig mergen uhaan, oilgolt, medleg, buh talyn ur chadvart Burhany Sunseer duurgesen ni **4** alt, mongo, hurleer uran hiitstei zuilsiig hiilgej, **5** suulgah chuluunuudyg zasuulj, mod siiluulehiin tuld ba tuuniig buh talyn ur chadvaraar ajilluulahyn tuld bilee. **6** Haragtun, Bi Ooroo Dan ovgiin Ahisamahyn huu Oholiabyg tuunii hamt tomilson yum. Minii chamd tushaasan buhniig hiilgeheer Bi ur chadvartai buh humuusiin zurhend ur chadvaryg ogson. **7** Hurlyn maihan, gerchleliin avdar ba tuun deerh orshooliin suudal, maihny buh tavilga, **8** bas shiree, tuunii heregsluud, shijir altan denluunii suuriig tuunii buh heregseltei ni hamt, utlagyn tahilyn shiree, **9** bas shataalt tahilyn shiree, tuunii buh heregsluud, ugaalgyn sav ba tuunii suuri, **10** nehmel huvtsas boloh tahilch Aarony ariun huvtsas ba tuunii hovguudiin tahilchiin uureg guitsetgehdee omsoh huvtsasnuudyg, **11** bas tosloh tos, ariun gazart zoriulsan anhiluun utlagyg Minii chamd tushaasan buhnii daguu ted uildeg gev. **12** EZEN Mosyed aildan — **13** Chi Izrailiin hovguuded hel. "Ta nar Minii amraltyn odruudiig zaaval sahigtun. Ene bol uyeiin uyed Bi bolon ta naryn hoorondoh temdeg mon bogood Bi bol ta naryg ariusgagch EZEN gedgiig ta nart meduuleh bolno. **14** Iimees ta nar amraltyn odriig sahigtun. Yuu gevel ene ni ta nart ariun yum. Uuniig buzarlaskan hun bur uheh yostoi. Ene odort yamar neg ajil hiideg hen bolovch ooriin ard tumnii dundaas taslagdana. **15** Zurgaan odriin turshid ajil hij bolno. Harin doloo dahi odor ni EZEND ariun bolood buten amrah amraltyn odor bilee. Amraltyn odor yamar neg ajil hiideg hen bolovch zaaval uheh yostoi. **16** Tiimees Izrailiin hovguud amraltyn odriig uyeiin uyed monhiin geree bolgon temdeglehiin tuld amraltyn odriig sahigtun". **17** Ene bol Bi bolon Izrailiin hovguudiin hoorondoh monhod baih temdeg yum. Yuu gevel zurgaan odriin dotor EZEN tengger gazryg bugee, harin doloo dahi odort ajlaa zogsoon, sergesen bilee gev. **18** Ter Mosyetei Sinai uulan deer yariltsaj duusaad, tuund gerchleliin hoyor havtan boloh Burhany huruugaar bichigdsen chuluun havtanguudyg ogov.

32:1 Mosyeg uulaas buuj irelgui saatsnyg ard tumen harahdaa, Aaronyg toiron tsuglarch, tuund — Bos. Bidnii omno yavah burhnyg bidend buteej og. Uchir ni bidniig Yegipyetiin nutgaas gargasan hun boloh ene Mosyed yuu tohioldsonyg bid medehgui baina gej helev. **2** Aaron tedend — Ehner, hovguud, ohidynhoo chihend baigaa altan eemguudiig tailj, nadad avchir gev. **3** Buh ard tumen chihneese altan eemguudee tailj, Aarond avchrav. **4** Aaron tednii garaas tedgeeriig ni avch, siilberiin bagajaar urlan tsutgamal tugalyn dur buteev. Ted — Izrailichuud aa, ene bol ta naryg Yegipyetiin nutgaas gargasan ta naryn burhan yum getsgeev. **5** Aaron uuniig uzeed, tugalyn omno tahilyn shiree bosgoj, — Margaash EZEND zoriulsan bayar naadam bolno gev. **6** Tiimees daraa odor ni ted ertlen bosoj, shataalt tahiluud orgoj, eviin tahiluudyg avchrav. Ard tumen idej uuhaar suutsgaaj, togloj naadahaar bosotsgoov. **7** EZEN Mosyed — Dooshoo buu. Uchir ni Yegipyet gazraas chinii gargasan ard tumen chini oorsdiigoo zavhruuljee. **8** Minii tedend tushaasan zamaas ted hurdan ergejee. Ted oorsoddoo tsutgamal tutal buteej, tuund morgoj, tuund tahil orgood, "Izrailichuud aa, ene bol ta naryg Yegipyetiin nutgaas gargasan ta naryn burhan yum" getsgeej baina gev. **9** EZEN Mosyed — Bi ene ard tumniig harlaa. Uzegtun, ted zoruud ard tumen baina. **10** Odoo Minii uur hilen tednii esreg shataj, Bi tedniig ustgah uchraas Namaig orhi. Bi chamaig aguu undesten bolgono gej aildav. **11** Tegehed Mosye ooriin Burhan EZENees guij — EZEN, aguu huch, huchirheg mutraar Yegipyetiin nutgaas gargasan Ooriinhoo ard tumnii esreg Tany uur hilen yaagaad shatna ve? **12** "Tedniig uuland alj, gazryn horsnoos ustgahyn tuld Ter tedniig horon muu sanaagaar gargasan yum" gej yegipyetchuud yaagaad yarih yostoi bilee? Shataj bui hilengeese ergej, Ooriin ard tumend honoolt uil uchruulah sanaagaa oorchlooch. **13** Ooriin zarts Abraham, Isaak, Izrailiig sanaach. Ta tedend Oorooroo tangaraglan "Bi chinii ur udmyg tengeriin od shig olon bolgoj, amlasan buh gazraa chinii ur udamd ogch, ted uuniig uurd ovloh bolno" gej aildsan shuu dee gev. **14** Tiimees EZEN Ooriin ard tumen deer buulganagej aildsan honoolt sanaagaa oorchlov. **15** Tegeed Mosye butsj uulaas buuv. Gerchleliin hoyor havtan tuunii gart baisan bogood tedgeer ni hoyoulaa ar ovorgui bichigdsen baiv. **16** Ug havtanguud

ni Burhany buteel bogood bichees ni havtanguud deer siilsen Burhany bichees baijee. **17** Ioshua ard tumnii hashhiraaldah shuugianyng sonsood, Mosyed — Huarand tuladdah chimee garch baina gesend **18** Mosye — Ene bol yalaltyn uuhailah duu bish, yalagdlyn hashhirah duu ch bishee. Harin duulaldaj bui chimeeg bi sonsoj baina gev. **19** Mosye huarand oirtmogts tugal ba bujiglej baigaa humuusiig harav. Mosyegiin uur drelzen, garaasaa havtanguudyg hayaj, uulyn beld tedgeeriig butlav. **20** Ter tednii hiisen tutalyg avch, gald shataaj, nuntaglaj butlaad, usny mandal uruu tsatsan taraaj, ter usyg Izrailiin hovguuded uulgav. **21** Mosye Aarond — Ene ard tumen chamaig yaasnaas bolj chi ene ard tumnii deer iim aguunugelavchrav? gehed **22** Aaron — Minii ezenii uur hilen buu drelzeg. Ene ard tumen buzar muud ortomtgii gedgiig ta medne. **23** Ted nadad "Bidend zoriulj bidnii omno yavah burhnyg butee. Uchir ni bidniig Yegipyetiin nutgaas gargasan hun boloh Mosyed yuu tohioldsonyg bid medehgui baina" gej helsen. **24** Bi tedend "Alttai humuus ni tuuniigee tailj og" gej helsen. Tiimees ted altnuudaa nadad ogsond, bi tedgeeriig ni gald hayasan bogood ene tugal garch irsen yum gej hariulav. **25** Ard tumen emh zambaraagui bolsnyg Mosye harav. Uchir ni Aaron tedniig zambaraagui bolgoj, daisnuudynh ni dund ichguurtei bolgojee. **26** Mosye huarangiin haalgan deer zogsoj — EZENii toloo baigch hen bolovch nad uruu ir! gej helsend, Lyeviin buh hovguud tsuglarch, tuun deer irev. **27** Mosye tedend — Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Ta naraas hun buhen ildee tashaandaa zuuj, huarangiin neg haalganaas nogoo haalgany hoorond naash tsaash yavj, hun bur ah duugee, naiz nohroo, horshoo al!" gej helev. **28** Lyeviin hovguud Mosyegiin zaavarlasnaar uildsend, ter odor ard tumnees gurvan myanga orchim hun alagdjee. **29** Tegeed Mosye — Ter onoodor ta nart yerooliig soyorhohyn tuld onoodor oorsdiigoo EZEND zoriul. Uchir ni hun bur ooriin huu ba ah duuginhee esreg baisan gev. **30** Daraagiin odor Mosye ard tumend — Ta nar oorsdoo aimshigt nugel uiddsen. Odoo bi EZEN ood ochyo. Bi ta naryn nugliin tolooh evleruulliig hiij chadaj magadgui gej helev. **31** Tegeed Mosye EZEND butsj ochin — Ayaa, ene ard tumen aimshigt nutel uildjee. Ted oorsoddoo altan burhan buteejee. **32** Hervee odoo Ta husvel tednii nutliig uuchlaach. Hervee ugui

bol Ta Ooriinhoo bichsen nomoos namaig arilgaach! gej guiv. **33** EZEN Mosyed — Minii esreg nugel uildsen heniig bolovch Bi Ooriinhoo nomoos arilgana. **34** Harin odoo yavj, Minii chamd aildsan gazar uruu ard tumniig udir. Uzegtun, Minii tenger elch chinii omno yavna. Gevch Bi Ooriin shiitgeh odort tedniig nugliinh ni toloo shiitgene gev. **35** Tegeed Aarony buteesen tugald tednii uildsen uilees bolj EZEN ard tumniig tsohiv.

Egipetees Garsan ni 33

33:1 EZEN Mosyed — Chi bolon Yegipyetiin gazraas chinii gargasan ard tumen endees hodlon yavj, Abraham, Isaak, Iakovd "Chinii ur udamd Bi uuniig ogno" gej Minii tangaraglasan nutag uruu och. **2** Bi chinii omno tenger elchiig yavuulj, kanaanchuud, amorichuud, hitchuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuudyg hoo no. **3** Suu, balaar byalhsan nutag uruu yav. Ta nar zoruud ard tumen uchraas Bi ta naryn dund yavahgui. Es bogoos Bi ta naryg zamd honoono gev. **4** Ard tumen ene gunigt ugiig sonsood, gashuudan, hen ni ch goyol chimeglelee zuusengui. **5** Uchir ni EZEN Mosyed "Izrailiin hovguuded «Ta nar zoruud ard tumen. Bi ta naryn dund gants hormyn todiid yavbal, ta naryg sonooj magadgui. Odoo tegehleer ta nar goyol chimeglelee tail. Bi ta naryg yaahygaa shiidne» gej hel" hemeen aildsan yum. **6** Iimees Izrailiin hovguud Horyeb uulaas tsaash yavahdaa goyol chimeglelee tailav. **7** Mosye maihan avch, huarangiin gadna huarangaas neleed zaiduu barij, tuuniigee hurlyn maihan gej nerlev. EZENiig haisan hun bur huarangiin gadna baigaa hurlyn maihand ochdog bolov. **8** Mosyeg maihan uruu yavah burd, buh ard tumen boson hun bur ooriin maihny amand zogsoj, Mosyeg maihand ortol tuunii araas shirten hardag baiv. **9** Mosyeg maihand oroh burd uulen bagana buun irj, maihny amand togtdog bailaa. EZEN Mosyetei yaridag baiv. **10** Buh ard tumen maihny amand togton bui uulen baganyg harahdaa, hun bur ooriin maihny amand bosoj, morgodog baiv. **11** Inhuu hun and nohorteigoo yarij baigaa met, EZEN Mosyetei nuur nuureeree tuln yaridag bailaa. Mosye huaran uruu butсах hurtel tuunii zarts zaluu, Nuny huu Ioshua maihnaas holddoggui baiv. **12** Daraa ni Mosye EZENd — Haraach, Ta nadad "Ene

ard tumniig avchir" gej aildag atlaa nadtai hamt heniig yavuulahaа Ta Ooroo nadad meduuleegui. Tuunees gadna Ta "Bi chamaig nereer chini medne. Mon chi Minii melmiid taallyg olson" gej aildsan. **13** Odoo tegehleer bi Tand zalbiryа. Herev bi Tany melmiid taallyg olson yum bol Ooriinhoo zamuudyg nadad meduuleech, bi Tanyg mediye. Ingesneer bi Tany melmiid taallyg oloh yum. Eneundesten Tany ard tumen gedgiig ch hargalzan uzeech gev. **14** Ter — Minii orshihui chamtai hamt yavj, Bi chamd amraltyg ogno gev. **15** Daraа ni Mosye Tuund — Herev Tany orshihui bidentei hamt yavahgui bol bidniig endees buuyavuulaach. **16** Tegehgui bol, bi болон Tany ard tumen Tany melmiid taallyg olson ni yuugaar medegdeh ve? Ta bidentei hamt yavj bi болон Tany ard tumen bid gazryn horson deer bui buh ard tumnees yalgagdsanaar medegdeh bish uu? gev. **17** EZEN Mosyed — Chinii helsen ene zuiliig Bi bas hiine. Uchir ni chi Minii melmiid taallyg olson, Bi chamaig nereer chini meddeg gej aildav. **18** Tegehед Mosye — Ooriinhoo tsog javhlang nadad uzuuleech gej bi Tand zalbiryа gejee. **19** Ter — Bi Ooroo Ooriinhoo buh sain saiһnyg chinii omnuur ongoruulj, EZENii neriig chinii omno tunhaglana. Bi niguulseh hunee niguulsej, orovdoh hunee orovdoh bolno gev. **20** Gevch Ter — Chi Minii tsaraig harj chadahgui. Uchir ni Namaig haraad, amid baij chadah hun baihgui gej aildav. **21** EZEN — Haragtun, Minii derged negen gazar baina. Chi tend hadan deer zogs. **22** Minii tsog javhlan ongoroh uyed Bi chamaig hadny honidiid oruulj, Ooriigoo ongoroh hurtlee chamaig mutraaraа halhalna. **23** Daraа ni Bi mutraа avch, chiMinii ard talyg harna. Harin Minii nuur haragdahgui gev.

Egipetees Garsan ni 34

34:1 EZEN Mosyed aildan — Uridyn adil hoyor chuluun havtang oortoo zoriulan beltge. Chinii butalsan turuuchiin havtanguud deer baisan ugsiig Bi edgeer havtanguud deer bichne. **2** Tiimees ogloo gehed belen bolgood, ogloo Sinai uuland garch irj, uulyn oroid Minii omno ir. **3** Chamtai hamt hen ch garch irj bolohgui, uuland neg ch hun uzegdej bolohgui. Mal sureg ch uulyn omno belchij bolohgui gev. **4** Tiimees Mosye uridyn adil hoyor

chuluun havtang beltgej, ogloo ert bosood, EZENii tushaasan yosoor Sinai uuland garav. Ter gartaa hoyor chuluun havtang barijee. **5** EZEN uulen dottor buun irj, Mosyeg EZENii neriig duudsanaar tend tuuntei hamt zogsov. **6** Daraa ni EZEN tuunii urduur ongorch — EZEN, EZEN Burhan orovch, niguulsengui, uurlahdaa udaan ba enerel hair, uneneer byalham bilee. **7** Ter enerel hairyg myangan uyeiin tursh hadgalj, gemt hereg, gem buruu, nugliig uuchildag. Gesen ch Ter gemtniig shiitgelgui orhihgui. Etsguudiin gem buruug gurav, dorov deh uyeiig hurtel ur huuhed, ach nart ni buulgadag gej tunhaglav. **8** Mosye gazart doosh bohiin morgohoor yaaravchlav. **9** Ter — Ezen mini, hervee odoo bi Tany melmiid taallyg olson bol bi zalburch baina. Hediigeer ard tumen tiim zoruud bolovch Ezeniig bidnii dund hamt yavuulj, bidnii gem buruu bolon nugliig uuchilj, Ooriin ezemshil bolgon bidniig avaach gej helev. **10** Tegehed Burhan — Haragtun, Bi geree baiguulah gej baina. Buh delhiid yamar ch undestnii dund buteegdeegui gaihamshguudyg Bi chinii buh ard tumnii omno uildene. Chinii dund ni amidarch baigaa ard tumen bugdeeree EZENii uilsiig harah bolno. Uchir ni Minii chamd hiih gej baigaa uils ni aimshigtai yum. **11** Ene odor Minii chamd yuu tushaaj baigaag sahihyg anhaar. Bi chinii urdaas amorichuud, kanaanchuud, hitchuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuudyg hooj gargana. **12** Chi ochij bui gazrynhaa orshin suugchidtai yamar ch geree baiguulj bolohgui gedgiig anhaar. Es tegvel ene ni ta naryn dundah urhi bolno. **13** Harin chi tednii tahilyn shireenuudiig nuraaj, tednii chuluun baganuudyg byatslaj, tednii Ashyeryn modon shonguudyg ni tsavch. **14** (Chi oor yamar ch burhand morgoj bolohgui. Uchir ni Hardagch nertei EZEN bol hartai Burhan bilee). **15** Chi ter gazryn orshin suutchidtai geree baiguulj, ted oorsdiin burhadtai zavhairch, oorsdiin burhdad tahil orgood, ter tahilaasaa id hemeen hen negen ni chamaig urih vii. **16** Chi tednii ohidoos hovguuddee avch, tednii ohid ni burhadtaigaa zavhairch, bas chinii hovguudiig burhadtaigaa zavhairuulah vii. **17** Chi oortoo yamar ch tsutgamal burhdyg buu hii. **18** Chi Isgeegui Talhny Bayaryg sahi. Minii chamd tushaasan yosoor, Abib saryn tovloson uyed chi doloon odriin tursh isgeegui talh id. Uchir ni Abib sard chi Yegyetees garsan. **19** Hevlii buriin uugan ur ba uher, honiny anhny tol

boloh buh er mal Miniuh. **20** Iljignii anhny toliig hurgaar zoligtun. Hervee zolihgui gevel tuunii huzuug ni hugal. Chi hovguudiihee uugan ur bugdiig zoli. Minii omno hen ch gar hooson uzegdej bolohgui. **21** Chi zurgaan odor ajillaj, harin doloo dahi odort amar. Gazar hagalah, urgats huraah uyed ch amar. **22** Doloo Honoguudyn Bayar buyuu ulaan buudain urgatsyn anhny uriin bayaryg temdegle. Jiliin etsest Urgats Huraaltyn Bayaryg temdegle. **23** Jild gurvan udaa tanai buh erchuud Izrailiin Burhan, Ezen BURHANY omno uzegdeh yostoi. **24** Uchir ni Bi undestnuudiig chinii urdaas hooj, hil hyazgaaryg chini orgon uudam bolgono. Jidd gurvan udaa chi ooriin Burhan EZENii omno uzegdeheer ireh ter uyed yamar ch hun chinii gazart shunahairahgui. **25** Chi Minii tahilyn tsusyg isgesen talhtai hamt buu orgo. Deeguur Ongoroh Bayaryn tahilyg ch ogloo boltol buu uldee. **26** Chi gazrynhaa anhny ur jimsnii deejiig ooriin Burhan EZENii gert avchir. Chi ishgiig ehiinh ni suund buu chana gev. **27** Daraa ni EZEN Mosyed — Edgeer ugsiig bichij av. Uchir ni edgeer ugsiin daguu Bi chamtai bolon Izrailitai geree baiguulsan bilee gev. **28** Mosye tend EZENtei hamt dochin odor, dochin shono bailaa. Ter talh ch idsengui, us ch uusangui. Arvan Huuli buyuu gereenii ugsiig havtanguud deer ter bichiv. **29** (Mosyeg uulaas buuj irj baihad gerchleliin hoyor havtan tuunii gart baiv.) Tuuntei yarisnaas bolj nuurniih ni aris gereltseniig Mosye Sinai uulaas buuj irj baihdaa medsengui. **30** Tiimees Aaron ba Izrailiin buh hovguud Mosyeg haran, tuunii nuurnii aris gereltseniig uzeed, tuund oirtohoos aiv. **31** Mosye tedniig duudsand, Aaron bolon tsutlaan dahi buh zahiragchid tuun uruu irj, Mosye tedentei yariltsav. **32** Unii daraa Izrailiin buh hovguud oirton irev. Sinai uulan deer EZENii oort ni aildsan bolgonyg uildehiig Mosye tedend tushaav. **33** Mosye tedentei yarij duusaad, nuuren deeree buteeleg taviv. **34** Harin Mosye EZENtei yarihaar Tuunii omno ochih burd, garah hurtlee buteelgee avdag baisan. Ter garch ireed, yuu tushaasnyg Izrailiin hovguuded damjuulah bolgond **35** Mosyegiin nuuriig buyuu tuunii nuurnii aris gereltseniig Izrailiin hovguud hardag baiv. Tiimees EZENtei yariltsahaar oroh hurtlee Mosye nuuree dahin buteedeg baiv.

Egipetees Garsan ni 35

35:1 Tegeed Mosye Izrailiin hovguudiin buh tsuglaanyg huralduulan, tedend — EZEN ta nart edgeer zuilsiig hii gej tushaasan. **2** Zurgaan odor ajlaa hiigeed, harin doloo dahi odriig EZEND buren amrah amraltyn odor buyuu ariun odor bolgo. Ene odor alivaa ajil hiideg hen bolovch uheh yostoi. **3** Amraltyn odor ta nar oorsdiin yamar ch ger orond gal asaaj bolohgui gev. **4** Mosye Izrailiin hovguudiin buh tsuglaand handaj — EZEN ene zuiliig tushaasan. **5** "Oorsdiinhoo dundaas EZEND handiv av. Zurhneese ogohiig hussen hun tuuniigee EZENii handiv bolgon avchrag. Tedgeer ni: alt, mongo, hurel, **6** hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu, nariin nehsen maalinga, yamaany hyalgas, **7** ulaanaar budsan hutsyn aris, dalain gahain aris, huais mod, **8** gereltuulgiin tos, tosloh tos ba anhiluun utlagad zoriulsan amtagch, **9** oniks chuluunuud, yefod bolon tseejivchind suulgah chuluunuud boloi. **10** Ta naryn dundaas ur dutei hun bolgon irj, EZENii tushaasan buhniig hiitugei. **11** Uund: asar bolon tuunii maihan, tuunii buteeleg, gogtsoonuud, dunnzuud, hondlovch modod, baganuud ba ugluuruudyg ni, **12** avdar bolon tuunii damnuurguud, orshooliin suudal, delgetsiin bureesiig, **13** shiree bolon tuunii damnuurguud, tuunii buh heregluud bolon Orshihuin talhyg, **14** mon gereltuulgend zoriulsan denluunii suuri bolon tuunii heregluud, denluunuud, denluunii tosyg, **15** utlagyn tahilyn shiree bolon tuunii damnuurguud, tosloh tos bolon anhiluun utlaga, asryn oroh uudnii delgetsiig, **16** shataalt tahilyn shireeg hurel tortoi ni hamt, tuunii damnuurguud, tuunii buh heregluud, ugaaguur ba tuunii suuriig, **17** hashaany ol guur, tuunii baganuud bolon ugluuruud, mon hashaany haalgany delgetsiig, **18** asryn gadasnuud ba hashaany gadasnuud bolon tedgeeriin oosruudyg, **19** ariun gazart uilchlehed zoriulj suljmel huvtsas, tahilch Aarond bolon tahilch nar bolj uilchlehed ni zoriulj tuunii hovguuded ni ariun huvtsasnuudyg hiitugei" gev. **20** Tegeed Izrailiin hovguudiin buh tsutlaan Mosyegiin omnoos holdotsgoov. **21** Zurh ni hodol son hun bur, sunsendee hotlogdson hun bur irj, hurlyn maihny ajild bolon buh uilchleld ni, mon ariun huvtsasnuudad zoriulj EZEND handivyg avchrav. **22** Zurh setgeleese ogohiig hussen eregtei, emegtei humuus irj,

zuult, eemeg, bogj, buguivch zereg buh altan edleluudee avchrav. EZENd altaar orgol orgoson hun bur iinhuu uildev. **23** Hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuutai bolon nariin nehse maalinga, yamaany hyalgas, ulaanaar budsan hutsyn aris, dalain gahain aris ezemshdeg hun bolgon tedniigee avchrav. **24** Mongo, hurleer handiv orgoj chadah hun bolgon EZENd handivyg avchrav. Uilchleliin yamar negen ajild zoriulah huais modtoi baisan hun bur tuuniigee avchrav. **25** Uilend uran buh emegteichuud garaaraa eerch, eersen bolgonoo avchirsan ni hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu bolon nariin nehse maalinga bailaa. **26** Zurh ni hodolson buh emegteichuud yamaany hyalgasyg urnaar eerev. **27** Zahiragchid yefod bolon tseejivchind suulgah chuluunuud bolon oniks chuluunuudyg, **28** gereltuulgend bo lon tosloh tosond mon anhiluun utlagad zoriulan amtlagch bolon tosyg avchrav. **29** EZENii hiigtun gej Mosyegeer damjuulan tushaasan buh ajluudad zoriulah daavuu avchrahaar zurhendee hotlogdson izrailichuud, eregtei ba emegtei buh humuus EZENd sain duryn orgoliig avchrav. **30** Tegeed Mosye Izrailiin hov guuded — Uzegetun, EZEN Iuda ovgiin Huryn ach, Uriin huu Byzalyelyg nereer ni duudav. **31** Tereer tuuniig mergen uhaan, oilgolt, medleg bolon buh ur chadvart Burhany Sunseer duurgesen ni **32** alt, mongo, hurleer uran hiitsiin ajil hiilgej, **33** suulgah chuluunuudyg zasah, modoor siileh alivaa zohion buteet ajlyg hiilgehiin tuld yum. **34** Tereer zaah chadvaryg Dan ovgiin Ahisamahyn huu Oholiab ter hoyoryn zurhend ogchee. **35** Siilberchin, zohion buteer chiin, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu bolon nariin nehse maalingan deer hatgah, buhii l ajlyg guitsetgeh, zagvaryg zohioh alivaa ajlyg hiih ur chadvaraar EZEN tedniig duurvev.

Egipetees Garsan ni 36

36:1 Ariun gazryn buttsiin buh ajlyg herhen guitsetgehiig medeh mergen uhaan, oilgoltyg EZENees avsan Byzalyel, Oholiab bolon ur duitei hun bolgon EZENii tushaasan buhniig yosoor guitsetgeh bolno gev. **2** Tegeed Byzalyel, Oholiab bolon EZENii ur chadvar ogson ur duitei hun bolgonyg zurh ni hodolson hun buriig Mosye uuniig guitsetgeh ajild duudav. **3**

Tegeed ariun gazryn buttsiin ajlyg guitsetgehed zoriulj Izrailiin hovguudiin avchirsan buh handivyg ted Mosyegees huleen avlaa. Ogloo bur humuus tuund sain duryn orgoluud avchirsaar bailaa. **4** Ariun gazryn buh ajlyg hiij baisan buh urchuud tus bur hiij baisan ajlaasaa irtsgeej, **5** Mosyed — Bidniig hiigtun gej EZEN tushaasan bosgoltyn ajild hangalttai hureh hereshcheenees iluug ard tumen avchirj baina gev. **6** Tiimees Mosye zarlig gargaj, huaran dayaar — Eregtei ch bai, emegtei ch bai yamar ch hun tsaashid ariun gazryn handivt zoriulj yuu ch buu hiitugei gesen tunhag yavuulav. Iinhuu ard tumen iluu ihiig nemj avchrahaa boliv. **7** Uchir ni tedend baisan matyerial ni hangalttai baisan ba buh ajlyg duusgahad shaardagdah hemjeenees ch iluu ih baiv. **8** Ajlyg guitsetgej baisan humuusiin dundaas buh urchuud ni arvan bureestei asryg hiiv. Byezalyel tedgeeriig nariin nehse maalinga, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuugaar uran hunii urlal boloh hyerubuudyn hamt buteejee. **9** Burees neg buriin urt ni horin naiman tohoi, orgon ni dorvon tohoi bogood buh bureesnuud ijil hemjeetei baiv. **10** Ter tavan bureesiig neg negtei ni holbood, nogoo tavan bureesiig neg negtei ni holbov. **11** Ehnii hesgiin gadna talyn bureesiin zahad hoh ongiin gogtsoo hiij, hoyor dahi hesgiin gadna talyn bureesend mon uunchlen hiilee. **12** Tereer neg bureesend tavin gogtsoog, hoyor dahi hesgiin bureesnii zahad tavin gogtsoo hiiv. Gogtsoonuud biye biyenihee haraldaa baiv. **13** Tegeed ter tavin altan garhi hiij, bureesnuudiig hoorond ni garhinuudaar holbosen tul asar ni neg bolov. **14** Mon asryn deeguurrh maihand zoriulan tereer yamaany hyalgasaar bureesnuud hiiv. Ter niitdee arvan negen burees hiisen bailaa. **15** Burees neg buriin urt ni guchin tohoi, orgon ni dorvon tohoi baisan ba arvan negen burees bugd ijil hemjeetei baiv. **16** Ter tavan bureesiig hoorond ni holboj, nogoo zurgaan bureesiig ch hoorond ni holbov. **17** Tsaashilbal, ter ehnii hesgiin gadna talyn bureesnii zahad tavin gogtsoo hiij, hoyor dahi hesgiin gadna talyn bureesnii zahad tavin gogtsoo hiiv. **18** Maihnyg neg bolgon hamtad ni holbohyn tuld tereer tavin hurel garhi hiijee. **19** Maihny buteelgiig tereer ulaanaar budsan hutsyn arisaarhiij, deeguurr ni dalain gahain arisan buteelgiig taviv. **20** Tegeed ter asryn dunznuudiig huais modoor bosoogoor ni hiiv. **21** Dunz tus buriin urt ni

arvan tohoi, orgon ni neg tohoi hagas baiv. **22** Dunz tus burd neg ni nogoogiinhoo zergeldee hoyor ugluurga baisan ba asryn buh dunziig tereer tegj hiiv. **23** Ter asryn dunznuudiig hiiv. Omnod tald horin dunz bailaa. **24** Horin dunznii door dochin mongon ugluur, neg dunznii doorh hoyor ugluurand ni zoriulj hoyor ugluuryg mon nogoo dunznii doorh hoyor ugluurgad zoriulj hoyor ugluur hiiv. **25** Tegeed asryn hoyor dahi tadd buyuu hoid tald ni ter horin dunz hiijee. **26** Mon tedgeeriin dochin mongon ugluur, hoyoryg ni neg dunznii door, hoyoryg ni nogoo dunznii door hiiv. **27** Asryn ar tal buyuu baruun tald ni ter zurgaan dunz hiijee. **28** Asryn ar talyn bulanguudad ter hoyor dunz hiiv. **29** Tedgeer ni dood talaasaa oroi hurtel davharlagdan, neg tsagiragtai bailaa. Inhuu hoyor buland ter hoyouland ni tegj uildev. **30** Arvan zurgaan mongon utluurtai naiman dunz baisan ba dunz tus buriin door hoyor ugluur baiv. **31** Daraa ni ter huais modoor hondlovch mod hiij, tavyg ni asryn neg talyn dunznuuded zoriulj hiiv. **32** Tavan hondlovch modyg asryn nogoo talyn dunznuuded zoriulj hiin, mon tavan hondlovch modyg baruun tal buyuu ar tald asryn dunznuuded zoriulj hiiv. **33** Ter golyn hondlovch modyg dunznuudiin dunduur neg zahaas nogoo zah hureheer hiiv. **34** Tegeed ter dunznuudee altaar bureed, hondlovch moddyg togtooh altan tsagirguudyg hiiv. Hondlovch moddyg altaar burev. **35** Tsaashaa ter hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuutaar bolon nariin nehse maalingaar hoshig hiiv. Uuniig ter uran hunii urlal boloh hyerubuudyn hamt hiiv. **36** Tuund zoriulaad tereer huais modoor dorvon bagana hiigeed tedgeeriig altaar burj, mon degeenuudiig ni altaar hiiv. Baganuudad zoriulan dorvon mongon ugluuryg tsutgav. **37** Ter maihny uudend zoriulj hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuugaar bolon nariin nehse maalingaar delgets hiiv. Edgeeriig nehmelchid hiijee. **38** Mon tereer tuunii tavan baganuudyg degeenuudtei ni hamt hiij, tedgeeriin oroinuudyg ni bolon holboosuudyg ni altaar burev. Harin tavan ugluur ni hurleer buteegdjee.

Egipetees Garsan ni 37

37:1 Byeazalyel huais modoor avdar hiisen bogood tuunii urt ni hoyor tohoi

hagas, orgon ni neg tohoi hagas, ondor ni neg tohoi hagas ajee. **2** Ter tuuniig dotor gadnagui shijir altaar bureed, tuuniig buheld ni toiruulan altan emjeer hijee. **3** Ter avdart zoriulj dorvon hol deer ni dorvon altan tsagirguudyg, neg tald ni hoyor tsagirag, nogoo tald ni hoyor tsagirag baihaar hijee. **4** Tegeed huais modoor damnuurguud hijj, tedgeeriig shijir al taar burev. **5** Avdryg zoohiin tuld damnuurguudaa avdryn hajuu taluud dahi tsagirguudad hiiv. **6** Ter shijir altaar orshooliin suudlyg hiisen bogood tuunii urt ni hoyor tohoi hagas, orgon ni neg tohoi hagas ajee. **7** Ter hoyor altan hyerubuudyg hiisen. Tedgeeriig orshooliin suudlyn hoyor uzuurt davtan hiiv. **8** Neg hyerubyg neg zahad ni, nogoo hyerubyg nogoo zahad ni buyuu hyerubuudyg hoyor uzuurt ni orshooliin suudaltai negtgen hiiv. **9** Hyerubuudyn dalavchnuud deesh delgegdsen bogood dalavchaaraa orshooliin suudlyg burhsen baiv. Tednii nuur ni biye biye uruugaa harsan ba hyerubuud ni orshooliin suudal uruu harsan baiv. **10** Tegeed ter huais modoor urt ni hoyor tohoi, orgon ni neg tohoi, ondor ni neg tohoi hagas shiree hiiv. **11** Tereer tuuniig shijir altaar burj, buheld ni toiruulan altan emjeer hiiv. **12** Mon tuuniig buheld ni toiruulan algany engeer hovoo hiiv. Hovoog buheld ni zahlan altan emjeer hiiv. **13** Ter tuund dorvon altan tsagirag tsutgaad, tedniig dorvon holiinh ni dorvon ontsogt ni bairluulav. **14** Hovoonii derged tsagirguud buyuu shireeg zoon damnuurguudad zoriulsan togtoogchuud baijee. **15** Shireeg zoon damnuurguudyg ter huais modoor hijj, tedniig altaar burev. **16** Shireen deerh heregsluud boloh undaan orgoliig hiih tavag, sav, ayaga, hundaga metiig ter shijir altaar hijee. **17** Tegeed ter shijir altaar denluunii suuriig buteev. Tereer denluunii suuri bolon suuri ba ishiig davtaj tuunii hundaganuud, boltsuunuud, tsetsguudiig tuuntei negtgen holbov. **18** Denluunii suuriin hajuugaas ni garah zurgaan salaa baisan bogood neg hajuugaas ni denluunii suuriin gurvan salaa garch irj, nogoo talaas ni denluunii suuriin gurvan salaa garch irj baiv. **19** Gurvan hundaga ni neg salaan dahi boltsuu ba tsetseg met guilsiin delbeenuudiin helbertei hiigdjee. Nogoo gurvan hundaga ni nogoo salaan dahi boltsuu ba tsetseg met guilsiin delbeenuudiin helbertei hiigdjee. Denluunii suurias garch ireh zurgaan salaany huvid iim baiv. **20** Denluunii suurind guilsiin delbeenuudiin helbertei buyuu boltsuu ba tsetsegtei ni adil

dorvon hundaga bailaa. **21** Denluunii suurias garah zurgaan salaany huvid uunes garsan ehnii hos salaany door neg boltsuu, hoyor dahi hos salaany door neg bolduu, gurav dahi hos salaany door neg boltsuu baiv. **22** Tedgeeriin boltsuunuud bolon salaanuud ni denluunii suuritaigaa negdmel baiv. Buheldee ene ni shijir altaar davtaj hiigdsen neg buteel baijee. **23** Ter tuunii doloos denluug galyn chimhuur ba taviuruudtai ni hamt shijir altaar hiiv. **24** Denluunii suuri bolon buh heregsliig ni neg talant shijir altaar buteev. **25** Tegeed ter huais modoor utlagyn tahilyn shireeg hiisen ba evruud ni tuuntei negdmel baiv. Tuunii urt ni neg tohoi, orgon ni neg tohoi dorvoljin bogood ondor ni hoyor tohoi baiv. **26** Tereer oroig ni bolon hajuu taluudyg ni buheld ni toiruulaad, evruudiinh ni hamtaar ug tahilyn shireeg shijir altaar burev. Ter buheld ni toiruulan altan emjeer hiiv. **27** Tuuniig zooh damnuurguudyg togtooh hoyor altan tsagirgiig emjeeriinh ni door, hoyor esreg tadd ni hijee. **28** Tereer huais modoor damnuurguudyg hiji, tedniig altaar burev. **29** Tereer ariun tosloh tos bolon surchig nairuulagchdyn buteegdehuun boloh tsever, anhiluun utlagyg amtlagchaar hiiv.

Egipetees Garsan ni 38

38:1 Tegeed ter huais modoor shataalt tahilyn shireeg hiiv. Tuunii urt ni tavan tohoi, orgon ni tavan tohoi dorvoljin bogood ondor ni gurvan tohoi ajee. **2** Tereer dorvon ontsogt ni evruudiig ni hiiv. Evruud ni tuuntei negdmel baisan ba ter tuuniig hurleer burev. **3** Tegeed ter tahilyn shireenii buh l heregsluud boloh savnuud, utguuruud, ugaaguuruud, mahny degeenuud ba boiporuudyg ni hiiv. **4** Tereer tahilyn shireend zoriulj tuunii amsrynh ni door tahilyn shireenii gold hureheer hurel saraaljin toryg dooshluulj tavihaar hiiv. **5** Mon hurel toryn dorvon buland ter damnuurguudyn togtoogch bolgon dorvon tsagirag tsutgajee. **6** Tereerhuais modoor dorvon damnuurgyg hiji tedgeeriig hurleer burev. **7** Tahilyn shireeg zooh damnuurguudyg tuunii hajuu taluud dahi tsagirguudad suulgav. Damnuurgyg dotor taddaa hondii banzaar hijee. **8** Tsaashlaad, ter hurel suuritai ugaalgyn savyg hurleer hiiv. Hurlyn maihny

uudend uilchildeg emegteichuudiin tolinuudaar tuuniig buteesen bilee. **9** Tegeed ter hashaag bosgojee. Omno tald hashaany hoshignuud ni nariin nehseen maalingaar hiigdsen bogood neg zuun tohoi baiv. **10** Horin bagana ni bolon horin ugluur ni hurleer hiigdsen ba baganuudyn degeenuud bolood holboosuud ni mongon ajee. **11** Hoid tal ni neg zuun tohoi baisan ba horin bagana, horin ugluur ni hurel bogood bagany degeenuud, holboosuud ni mongon aj. **12** Baruun tald ni arvan bagana bolon tednii arvan ugluurgatai hamt tavin tohoi hoshignuud hiiv. Bagany degeenuud bolon holboosuud ni mongoor butsen baina. **13** Zuun tald ni tavin tohoig hiiv. **14** Haalgany neg talyn hoshig ni gurvan bagana bolon gurvan ugluurtaigaa arvan tavan tohoi baiv. **15** Nogoo talynh mon uunii adil baiv. Hashaany haalgany hoyor tal tus burd ni gurvan bagana bolon gurvan ugluurtaigaa arvan tavan tohoi hoshig bailaa. **16** Hashaany ergen toiron dahi buh hoshignuudiig nariin nehseen maalingaar hiijee. **17** Baganuudad zoriulsan ugluuruud ni hurelbogood baganuudyn degeenuud bolon holboosuud ni mongon ajee. Oroinuudyg ni mongoor burj, hashaany buh baganuud mongon holboosuudaar tonoglogdson baina. **18** Hashaany haalgany delgets ni nehmelchdiin urlal bogood hoh, yagaan, chas ulaan daavuu bolon nariin nehseen maalingaar hiigdsen baiv. Hashaany hoshignuudiin adil tuunii urt ni horin tohoi, ondor ni tavan tohoi baiv. **19** Dorvon baganuud bolon dorvon ugluuruud ni hurel bogood degeenuud bolon holboosuud ni mongon ajee. Oroinuudyg ni mongoor burjee. **20** Asryn bolon hashaany ergen toiron dahi buh gadasnuud ni hurel baiv. **21** Ene bol gerchleliin asart zoriulsan zuilsiin too bogood edgeer ni lyevichuudiin uilchleld zoriulagdan, Mosyegiin tushaasny daguu terguun tahilch Aarony hovguun Itamaryn garaar toologdson bilee. **22** Iuda ovgiin Huryn ach, Uriin huu Byzalyel ni EZENii Mosyed tushaasan buhniig hiiv. **23** Tuuntei hamt siilberchin, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu, nariin maalingyn nehmelchin, uran hun Oholiab gegch Dan ovgiin Ahisamahyn hovguun baiv. **24** Enehuu ajild buyuu ariun gazryn buh ajild zartsuulagdsan buh alt bolon dallah orgoliin alt ni ariun gazryn shyekyeliin daguu horin yeson talant, doloon zuun guchin shyekyel baiv. **25** Tsuglaanaas toologdson humuusiin mongo ni ariun gazryn shyekyeliin daguu zuun talant, myanga doloonzuun dalan

tavan shyekyel baiv. **26** Hori bolon tuunees deesh nasny zurgaan zuun gurban myanga tavan zuun tavin erchuudiin toloo buyuu toologdson hunii toond orson hun neg burees neg byekag (ene ni ariun gazryn shyekyeliin daguu hagas shyekyel yum) avav. **27** Zuun talant mongo ni ariun gazryn bolon hoshignii ugluruudyg tsutgahad zoriulagdsan bogood neg zuun talant ni neg zuun uglurand buyuu neg talant ni neg uglurand zartsuulagdjee. **28** Tereer neg myanga doloos zuun dalan tavan shyekyeleer baganuudyn degeenuudiig hij, oroinuudyg ni burj, tedend holboos hij. **29** Dallah orgoliin hurel ni dalan talant, hoyor myanga dorvon zuun shyekyel baiv. **30** Tuuteer ter hurlyn maihny uudend zoriulj ugluruudyg, hurel tahilyn shireeg, hurel toryg ni, bas tahilyn shireenii buh heregluudiig hijjee. **31** Mon ergen toiron dahi hashaany ugluruudyg, hashaany haalgany ugluruudyg, asryn bolon ergen toiron dahi hashaany buh gadasnuudyg hurleer hiisen baiv.

Egipetees Garsan ni 39

39:1 Tsaashlaad, ariun gazart uilchleh uilchleld zoriulan ted EZENii Mosyed tushaasny daguu hoh, yagaan, chas ulaan daavuugaar nariin suljsen huvtsas hiisen bogood bas Aarond ariun huvtsas hij. **2** Tereer alt bolon hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu bolon nariin nehshen maalingaar yefod hij. **3** Tegeed hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu bolon nariin nehshen maalingatai hamt suljihiiin tuld ted golmon altyg davtan tsohij, nariin utas bolgon zusej, uran hunii ajlyg hij. **4** Ted yefodod holbogdoh hoyor morovchiig hiisen ba deed talyn hoyor ontsogt ni holbojee. **5** Yefodyn deerh uran suljigdsen bus ni EZENii Mosyed tushaasny daguu alt, hoh, yagaan, chas ulaan daavuu bolon nariin nehshen maalingaar yefodtoi adil hiigdjee. **6** Ted oniks chuluunuudyg altan hureetei suurind suulgajee. Tedgeer ni Izrailiin hovguudiin nersiin daguu tamgany siilber met siilegdev. **7** EZENii Mosyed tushaasny daguu tedniig Izrailiin hovguudiin tolooh dursgalyn chuluunuud bolgoj yefodyn morovchin deer suulgav. **8** Tereer uran hunii urlal boloh tseejivchiig yefodyn uran hiitstei adil alt, hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuugaar bolon nariin nehshen

maalingaar hiiv. **9** Ter ni dorvoljin baiv. Ted tseejivchiig hoyor davharlasan bogood urt ni neg soom, orgon ni neg soom bolov. **10** Ted tuun deer dorvon egnee chuluunuudyg suulgav. Ehnii egneend badmaarag, molor, margad, **11** hoyor dahi egneend oyuu, indranil ba ochir almaaz, **12** gurav dahi egneend nal erdene, gartaam ba yagaan bolor, **13** dorov deh egneend binderiyaa, oniks, hash chuluu baiv. Ted edgeeriig suulgahdaa altan hureetei suurind suulgajee. **14** Chuluunuudni Izrailiin hovguudiin nersiin toogoor baiv. Edgeer ni nersiinh ni toogoor arvan hoyor bogood tus bur deer ni arvan hoyor ovgiin nersees tamgany siilbereer siilberlesen baiv. **15** Ted tseejivchin deer shijir altaar suljmel ols met ginjiig hiiv. **16** Ted hoyor altan hureetei suuri, hoyor altan tsagirag hiigeed hoyor tsagirгаа tseejivchnii hoyor uzuurt holbov. **17** Daraa ni ted hoyor altan oosroo tseejivchnii uzuuruud deh hoyor tsagiragt holbov. **18** Ted hoyor oosornyhoo nogoo hoyor uzuuriig hoyor altan hureetei suurind holboj, tedgeeriig yefodyn urd tadd tuunii morovchtei holbov. **19** Ted hoyor altan tsagirag hijj, tedgeeriig tseejivchnii hoyor ontsogt, yefodyn zereshchee baisan dotood irmegt ni hadav. **20** Tsaashlaad, ted hoyor altan tsagirag hijj, yefodyn omno tald, hoyor morovchniuh ni door zalgaasny oiroltsoo, yefodyn nehmel busnii deed tald hadlaa. **21** EZENii Mosyed tushaasny daguu ted tseejivchnii tsagirguudyg yefodyn tsagirguudtai hoh oosroor holbov. Ingesneer tseejivch ni yefodyn nehse busnii deer baij, yefodoos salahgui bolov. **22** Daraa ni ter yefodyn nomrogiig buheld ni hoh ongoor nehej hiiv. **23** Nomrogiin amsryg hoo huyagny amsar shig oroin hesgiin gold gargaj, uragduulahguin tuld amsryg toiruulan suljij zahlav. **24** Ted nomrogiin hormoid hoh, yagaan, chas ulaan ongiin matyerial bolon nehse maalingaar anaruud hiiv. **25** Ted bas shijir altaar honhnuud hijj, nomrogiin hormoig toiruulan anaruudyn zavsar hiiv. **26** EZENii Mosyed tushaasny daguu uilchleld zoriulj nomrogiin hormoig toiruulan honh bolood anaruudyg solbiulan hiiv. **27** Ted Aaron bolon hovguuded ni zoriulj nariin nehse maalingaar dotuur deel, **28** nariin maalingan malgai, mon tolgoiin chimeglesen omngol ba nariin nehse maalingan dotuur omd, **29** nehmelchnii ajil boloh hoh, yagaan, chas ulaan ongiin daavuu bolon nariin nehse maalingan busiig EZENii Mosyed tushaasny daguu hiilee. **30**

Tegeed ted shijir altaar ariun titmiin paizyg hij, tamgany siilbertei adil "EZENd ariun" gej bichiv. **31** EZENii Mosyed tushaasny daguu ted uuniig malgain deed tald holbohyn tuld hoh uyaag uyav. **32** Ingesneer hurlyn maihny asryn buh ajil duusjee. Izrailiin hovguud EZENii Mosyed tushaasan buhnii daguu hiiv. Ted iinhuu hiiv. **33** Ted asryg Mosyed avchrav. Uund: maihan ba tuunii buh tonoglol boloh garhinguud, dunznuud, hondlovch modod, baganuud, ugluurguud, **34** ulaanaar budsan hutsyn arisan buteeleg, dalain gahain arisan buteeleg bolon delgemel hoshig, **35** gerchleliin avdar, tuunii damnuurguud ba orshooliin suudal, **36** shiree bolon tuunii buh heregluud, Orshihuin talh, **37** shijir altan denluunii suuri, tuunii denluunuudiig (des daraallaar ni) buhii l heregsel, gereltuulgiin tos, **38** altan tahilyn shiree, tosloh tos, anhiluun utlaga bolon maihny uudnii hoshig, **39** hurel tahilyn shiree, tuunii hurel tor, tuunii damnuurguud bolon tuunii buhii l heregluud, ugaalgyn sav bolon suuri, **40** hashaany hoshig, tuunii baganuud bas ugluruud, hashaany haalgany delgets, tuunii oosruud, tuunii gadasnuud bolon asryn uilchleld buyuu hurlyn maihand zoriulsan buh tonogloluudyg, **41** mon ariun gazart uilchlehed zoriulj nehmel huvtsas bolon tahilch Aarony ariun huvtsas ba tahilchaar uilchleh hovguudiinh ni huvtssyg avchrav. **42** Tiinhuu Izrailiin hovguud buh ajlyg EZENii Mosyed tushaasan buhnii daguu hijjee. **43** Mosye buh ajlyg shalgav. Uzegetun, ted uuniig EZENii tushaasan yosoor hiisen baiv. Tiimees Mosye tedniig yeroov.

Egipetees Garsan ni 40

40:1 Tegeed EZEN Mosyed handan, — **2** Ehnii saryn ehnii odort chi hurlyn maihny asryg bosgoh yostoi. **3** Tegeed chi tend gerchleliin avdryg bairluulj, avdryg hoshgoor daldal. **4** Chi shireeg dotogsh oruulj, uund hamaaragdah zuilsiig tsegtsel. Chi denluunii suuriig oruulaad, denluunuudiig ni suulga. **5** Tsaashlaad, chi gerchleliin avdryn omno utlagyn altan tahilyn shireeg taviad, asryn uudnii hoshgiig tat. **6** Tegeed hurlyn maihny asryn uudnii omno shataalt tahilyn shireeg bairluul. **7** Ugaalgyn savyg hurlyn maihan ba tahilyn shireenii hoorond tavij, dotor ni

ushiigtun. **8** Chi ergen toirnyh ni hashaag barij, hashaany haalgand hoshig olgo. **9** Tegeed chi tosloh tos avch, asar bolood tuunii dotorh buh zuilsiig toslood, tuuniig bolon buh heregluudiig ni ariusga. Ter ni ariun baih bolno. **10** Chi shataalt tahilyn shiree bolon buh heregslig ni tosloj, tahilyn shireeg ariusga. Tahilyn shiree ni hamgiin ariun baih bolno. **11** Chi ugaah sav bolon suuriig ni toslood ariusga. **12** Tegeed chi Aaron bolon hovguudiig ni hurlyn maihny uudend avchran, tedniig usaar ugaagtun. **13** Aaron Nadad tahilchaar uilchlehiin tuld chi tuund ariun huvtsas omsgood, tuuniig tosloj ariusga. **14** Tegeed chi tuunii hovguudiig avchirj, tedend dotuur deel omngo. **15** Ted Nadad tahilchaar uilchlehiin tuld chi tednii etsgiig ni tosolson shigee tedniig tosol. Tednii tosologoo ni uyeiin uyed monhod tahilchiin ajild tednii toloo baih bolno gej aildav. **16** Iinhuu Mosye uildev. Mosye EZENii tushaasan buhnii daguu tegj uildev. **17** Hoyor dahi jiliin ehni sard, ut saryn anhny odor asryg bosgov. **18** Mosye asryg bosgood, ugluruudyg ni suulgaj, dunznuudiig ni bosgon, hondlovch moddyg ni hiij, baganuudyg ni bosgooloo. **19** EZENii Mosyed tushaasny daguu tereer asryn deeguur maihnyg tataj, deer ni maihny buteelgiig taviv. **20** Daraa ni ter gerchleliig avch, avdart hiigeed, damnuurguudyg ni avdartai holbood, deer ni orshooliin suudlyg taviv. **21** Tegeed tereer avdryg asar dotor oruulj, EZENii Mosyed tushaasny daguu delgets bolgon hoshgiig olgood, gerchleliin avdryg daldlav. **22** Daraa ni hoshignii gadna, asryn hoid tald, hurlyn maihan dotor tereer shireeg bairluulav. **23** EZENii Mosyed tushaasny daguu tereer EZENii omno shireen deer talhyg des daraataigaar taviv. **24** Daraa ni shireenii esreg zugt asryn omno tald, hurlyn maihan dotor denluunii suuriig taviv. **25** EZENii Mosyed tushaasny daguu tereer EZENii omno denluunuudiig asaala. **26** Daraa ni ter hurlyn maihan dotor hoshignii omno altan tahilyn shireeg bairluulav. **27** EZENii Mosyed tushaasny daguu tereer anhiluun utlagyg tuun deer shataav. **28** Tegeed ter asryn uudend hoshig olgov. **29** EZENii Mosyed tushaasny daguu ter hurlyn maihny asryn uudnii omno shataalt tahilyn shireeg bairluulj, tuun deer shataalt tahil bolon ideen orgoliig orgov. **30** Tegeed ter ugaalgyn savyg hurlyn maihan ba tahilyn shireenii hoorond bairluulj,

ugaalgand zoriulan dotor ni us hiiv. **31** Mosye, Aaron bolon hovguud ni gar, holoo tuund utaav. **32** Ted hurlyn maihand orohdoo, mon tahilyn shireend oirtohdoo EZENii Mosyed tushaasny daguu ugaalga hiideg baiv. **33** Tegeed asar bolon tahilyn shireeg buheld ni toiruulan ter hashaa bosgoj, hashaany haalgand hoshig olgov. Ingeed Mosye ajlaa duusgalaa. **Z4** Tegtel hurlyn maihnyg uul burhen, EZENii tsog javhlan asryg duurgelee. **35** EZENii tsog javhlan asryg duurgej, deer ni uul bagshran suusan tul Mosye hurlyn maihan uruu orj chadahgui baiv. **36** Tednii buh ayany turshid uul asryn deerees deesh orgogdoh bolgond Izrailiin hovguud hodlon, **37** harin uul deesh orgogdohgui bol deesh orgogdoh odriig hurtel ted hodoldoggui bailaa. **38** Uchir ni tednii buh ayany turshid Izrailiin buh geriin nuden deer EZENii uul odor ni asryn deer bajj, shono ni uulen dotor gal uzegdev.

Lyevit 1

1:1 EZEN hurlyn maihan dotroos Mosyeg duudaj, tuund aildan — **2** Izrailiin hovguudtei yarin tedend iin hel. "Ta naryn hen negen ni EZEND orgoliig avchrahdaa amityn tahilaa bod buyuu bog malyn surgeesee avchir. **3** Herev tuunii orgol ni bod malyn shataalt tahil baih avaas ter sogoggui er malyg orgoh bogood EZENii omno ter hun huleen zovshoorogdohiin tuld hurlyn maihny uudend tuuniig orgoh yostoi. **4** Ter hunii toloo, omnoos ni ene ni huleen avagdaj evleruulehiin tuld ter hun garaa shataalt tahilyn tolgoi deer tavina. **5** Ter hun EZENii omno zaluu buh nyadalj, tahilch nar boloh Aarony hovguud tsusyg ni deesh orgon, hurlyn maihny uuden deh tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsna. **6** Daraa ni shataalt tahilyg ter ovchij, tuuniig ogtolj evdene. **7** Tahilch Aarony hovguud, tahilyn shireen deer gal ordoj, gal deer mod orno. **8** Tegeed tahilch nar boloh Aarony hovguud ni hesguud, tolgoi, gadar oohiig tahilyn shireen deer bui gal deerh tuleen deer orno. **9** Harin ter tuunii gedes dotor bolon mochuudiig ni usaar ugaah yostoi. Tahilch tuuniig buhleer ni tahilyn shireen deer shataalt tahil bolgon shataan uugiulna. Ene ni EZEND taivshruulah taalamjit unertei galaar orgoh orgol yum. **10** Harin herev ter hunii orgol ni honi, esvel yamaan surgiinh baih avaas ter sogoggui er malyg shataalt tahil bolgon orgoh yostoi. **11** Ter tuuniig EZENii omno, tahilyn shireenii hoid tald nyadlaad, tahilch nar boloh Aarony hovguud tsusyg ni tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsna. **12** Tegeed ter tuuniig tolgoi, gadar oohniit ni hamt ogtlon evdeed, tahilch tedgeeriig tahilyn shireen deer bui gal deerh tuleen deer oroh ajguu. **13** Gehdee ter gedes dotryg ni, mochuudiig ni usaar ugaah yostoi. Tahilch tuuniig buhleer ni tahilyn shireen deer shataan uugiulna. Ene ni shataalt tahil boloh bogood EZEND taivshruulah taalamjit unertei galaar orgoh orgol yum. **14** Harin herev ter hunii EZEND orgoh orgol ni shuvuudyn shataalt tahil baih avaas ter ni huurzgene, esvel zaluu tagtaag ooriin tahil bolgon avchrah yostoi. **15** Tahilch tuuniig ni tahilyn shireend avchirj, tolgoig ni mushgin avaad tuuniig tahilyn shireen deer shataan uugiulah bogood tsusyg ni tahilyn shireenii hajuu uruu goojuulna. **16** Ter bas tuunii hoyeog odniit ni hamt

avch tahilyn shireenii hajuud, zuun tiish unsuruu haya. **17** Tegeed tuunii dalavchiig ni buren salgalguigeer tsuul. Tahilch tuuniig tahilyn shireen deer bui gal deerh tuleen deer shataan uutiulna. Ene ni shataalt tahil boloh bogood EZEND taivshruulah taalamjit unertei galaar orgoh orgol yum.

Lyevit 2

2:1 Hen negen hun EZEND orgol bolgon ideen orgoliig orgoh tohioldold, tuunii orgol ni sain gurilynh baih bogood tereer tuun deer tos asgan, deer ni gugliig tavih yostoi. **2** Tegeed ter tuuniigee tahilch nar boloh Aarony hovguuded avchrahdaa sain guril, tos, guleesee atgyg avna. Tahilch tuuniig ni dursgalyn huvi bolgon tahilyn shireen deer shataan uugiulna. Ene ni EZEND taivshruulah taalamjit unertei galaar orgoh orgol yum. **3** Ideen orgoliin uldegdel ni Aaron bolon tuunii hovguuded onogdoh bogood ene ni EZEND galaar orgoh orgoluudiin hamgiin ariun ni yum. **4** Ta nar zuuhand jignesen ideen orgol avchrah avaas ene ni tostoi holison sain gurilan isgeegui bin, esvel deer ni tos turhsen isgeegui boov baih yostoi. **5** Herev ta naryn orgol ni hairuulyn tavag deer hiisen ideen orgol baih avaas ene ni isgegdeegui, tostoi holison sain gurilynh baih yostoi. **6** Tuuniig jijiglen hugalj, deer ni tos asgana. Ene ni ideen orgol boloi. **7** Herev ta naryn orgol ni savand chanasan ideen orgol baih avaas ene ni tostoi sain gurilaar hiigdsen baih yostoi. **8** Ta nar edgeer zuilseer hiigdsen ideen orgoliig EZEND avchran tahilchid ogohod, ter tuuniig tahilyn shireend avaachna. **9** Tegeed tahilch ideen orgoloos tuunii dursgalyn huviig avch, tuuniigee EZEND taivshruulah taalamjit unertei galaar orgoh orgol bolgon tahilyn shireen deer shataan uugiulna. **10** Ideen orgoliin uldegdel ni Aaron bolon tuunii hovguuded onogdoh agaad ene ni EZEND galaar orgoh orgoluudiin hamgiin ariun ni bolgoo. **11** EZEND ta naryn avchrah yamar ch ideen orgol ni horongoor isgegdsen baih yosgui. Uchir ni ta nar alivaa horongo, esvel alivaa zogiin balyg EZEND galaar orgoh orgol bolgon shataan uutiulah yosgui. **12** Edgeeriig ta nar anhny ur jimsnii orgol bolgon EZEND avchirj boloh bolovch tedgeer ni tahilyn shireen deer taivshruulah taalamjit uner bolon orgogdoh yosgui. **13** Tuunees gadna ta nar ideen orgol bolgonyg

davsaa amtal. Ingesneer ta naryn Burhany gereenii davs ni ideen orgold chini dutagdahgui baih yum. Buh orgoliinhoo hamt ta nar davs orgogtun.

14 Bas herev ta nar ert bolovsorson zuiliinhee ideen orgoliig EZEND avchrah avaas gal deer huursan shine tarian tolgoig, uiruulsen shine tarian turuug oorsdiin ert bolovsorson zuiliin ideen orgold zoriulan avchrah yostoi. **15** Tuun deeree ta nar tos tavin, deer ni utlagyg bairluul. Ene ni ideen orgol yum. **16** Tahilch tuunii dursgalyn huviig, tuunii uirmeg bolon tosyg buh utlagynh ni hamt EZEND galaar orgoh orgol bolgon shataan uugiulna.

Lyevit 3

3:1 Tuunii orgol ni eviin tahilyn orgol baih tohioldold, herev ter ni tuuniig bod malyn surgees orgoh gej baigaa bol ter hun EZENii omno er ch bai, em ch bai sogoggui malyg orgoh yostoi. **2** Ug hun garaa tahilyn malyn tolgoi deer tavij, hurlyn maihny uudend nyadlahad, tahilch nar boloh Aarony hovguud tsusyg ni tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsna. **3** Eviin tahilyn orgoloos ter hun EZEND galaar orgoh orgol bolgon semj, buh dotor oohiig, **4** uutsny hoyor booriig, deer ni baidag oohniih ni hamt, boortei hamt salgah onchin elgiig avchrah yostoi. **5** Tegeed Aarony hovguud tuuniig tahilyn shireen deer, gal deer bui tuleen deerh shataalt tahil deer shataan uugiulna. Ene ni EZEND taivshruulah taalamjit unertei galaar orgoh orgol yum. **6** Harin herev EZEND orgoh tuunii eviin tahilyn orgol ni bog malyn surgees baih avaas ter hun er ch bai, em ch bai sogoggui malyg orgoh yostoi. **7** Herev ter orgol bolgon hurgyg orgoh gej baigaa avaas ter hun tuuniigee EZENii omno orgoh yostoi bogood **8** tereer garaa orgoliinhoo tolgoi deer tavij, tuuniig hurlyn maihny omno nyadalna. Aarony hovguud tuunii tsusyg tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsna. **9** Eviin tahilyn orgoloos ter hun EZEND galaar orgoh orgol bolgon tuunii ooh, seerniih ni ugaar salgah suulnii buh ooh, semj, buh dotor oohiig, **10** uutsny hoyor booriig, deer ni baidag oohniih ni hamt, boortei hamt salgah onchin elgiig avchrah yostoi. **11** Tegeed tahilch tuuniig EZEND galaar orgoh orgol buyuu huns bolgon tahilyn shireen deer shataan uugiulna. **12** Tuunees

gadna, herev tuunii orgol ni yamaa baih avaa ter hun tuuniig EZENii omno orgoh yostoi. **13** Tereer garaa tuunii tolgoi deer tavin, tuuniig hurlyn maihny omno nyadalna. Aarony hovguud tsusyng ni tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsna. **14** Unees ter ooriin orgoliig EZENd galaar orgoh orgol bolgon semj, buh dotor oohiig, **15** uutsny hoyor booriig, deer ni baidag oohniih ni hamt, boortei hamt salgah onchin elgiig avchrah yostoi. **16** Tahilch tedgeeriig taivshruulah taalamjit unert zoriulan galaar orgoh orgol buyuu huns bolgon tahilyn shireen deer shataan uugiulna. Buh ooh ni EZENiih boloh yum. **17** Ene ni uyeiin uyed, amidrah gazar burd chini uliran urgeljeh zarlig boloi. Ta nar alivaa ooh bolon alivaa tsus buu id" gelee.

Lyevit 4

4:1 Tegeed EZEN Mosyed aildahdaa — **2** Izrailiin hovguuded iin hel. "Hun EZENii hiih yosgui hemeen tushaasan alivaa zuiliig sanamsarguigeer hiisneeree nugel uilden, tedgeeriin ali negiig zorchih tohioldold, **3** herev toslogdson tahilch ni ard tumend gem buruug avchrahaar nugliig uildeh avaa, ter hun uiddsen nugliinhee toloo sogoggui buhyg nugliin tolooh tahil bolgon EZENd orgog. **4** Tereer buhyg EZENii omno hurlyn maihny uudend avchraad garaa buhyn tolgoi deer tavij, tuuniig EZENii omno nyadalna. **5** Daraa ni toslogdson tahilch buhyn tsusnaas hesgiig avch, tuuniigee hurlyn maihand avchirna. **6** Tahilch tsusand huruugaa duren tsusny zarim hesgiig EZENii omno, ariun gazryn hoshignii omno doloon udaa tsatsah bolgoo. **7** Tahilch bas heseg tsusyng hurlyn maihand EZENii omno bui anhiluun utlagyn tahilyn shireenii evruud deer nyalj, buhyn buh tsusyng hurlyn maihny uudend baigaa shataalt tahilyn shireenii suuri uruu asgah boloi. **8** Tereer tuunes, nugliin tolooh tahilyn buhaas buh oohiig ni salgahdaasemj, buh dotor oohiig, **9** uutsny hoyor booriig, deer ni baidag oohniih ni hamt, boortei hamt salgah onchin elgiig **10** (eviin tahilyn orgoliin uhrees salgasan yag ter yosoor) salgana. Tahilch tedgeeriig shataalt tahilyn shireen deer shataan utiulah yum. **11** Harin buhyn aris bolon tuunii buh mahyg tolgoi, moch, gedes dotor, sevs zereg **12** buhyn

busad buh zuilsiig tereer huarangiin gadaa uns asgadag tsever gazart
avaachij tuuniig modon deer galdan shataana. Uns asgadag gazart uuniig
shataah yostoi. **13** Herev Izrailiin niit tsuglaan aldaa hiin, ug hereg ni
chuulgand anzaaragdalgui, EZENii hiih yosgui hemeen tushaasan alivaa
zuiliig hiisneer ted gem buruutai boloh avaas, **14** tednii uildsen nugel ni
medegdeh uyed chuulgan ni nugliin tolooh tahild zoriulan bod malaas
buhyg orgoh yostoi. Tuuniig hurlyn maihny omno avchrah bolgoo. **15**
Daraa ni tsutlaany ahmaduud oorsdiin garyg EZENii omno, buhyn tolgoi
deer taviad, ug buhyg EZENii omno nyadlah boloi. **16** Tegeed toslogdson
tahilch buhyn tsusnaas hesgiig hurlyn maihand avaachna. **17** Tahilch
tsusand huruugaa duren, EZENii omno, hoshignii omno tuuniig doloon
udaa tsatsna. **18** Tereer heseg tsusyg hurlyn maihand EZENii omno bui
tahilyn shireenii evruud deer nyalna. Buh tsusyg ter hurlyn maihny uuden
deh shataalt tahilyn shireenii suuri uruu asgana. **19** Ter monooh buhaas
buh oohiig ni salgan, tuuniig tahilyn shireen deer shataan uugiulna. **20** Ter
nugliin tolooh tahilyn buhand hiisenchlen mon tegj, ug buhand hiine.
Uuniig yag ter yosoor ni tuund hiine. Tahilch iinhuu tednii toloo
evleruulliig hijj, ted uuchlagdah bolno. **21** Tegeed ter buhyg huarangiin
gadna avaachij tuuniig ehni buhyg shataasantai adil shataana. Ene bol
chuulgand zoriulsan nugliin tolooh tahil yum. **22** Udirdagch nugel uilden,
EZEN Burhany hiih yosgui hemeen tushaasan buh zuiliin ali negiig
nisanamsarguigeer uilden, gem buruutai boloh tohioldold, **23** herev uildsen
nugliig ni tuund meduulbel, ter sogoggui uhnyg ooriin tahild zoriulan
avchrah yostoi. **24** Ter garaa uhny tolgoi deer tavij, shataalt tahilyg
nyadaldag gazart EZENii omno tuunii nyadalna. Ene ni nugliin tolooh tahil
yum. **25** Tegeed tahilch nugliin tolooh tahilyn heseg tsusyg huruugaaraa
avch, tuuniig shataalt tahilyn shireenii evruud deer nyalan, tuunii busad
tsusyg shataalt tahilyn shireenii suuri uruu asgah yostoi. **26** Buh oohiig ni
ter eviin tahiluudyn orgoliin oohiig hiisentei adil tahilyn shireen deer
shataan uugiulna. Tuunii nugliinh ni huvid, tahilch iinhuu tuunii toloo
evleruulliig hiih bogood ter uuchlagdah bolno. **27** Jiriin humuusiin ali neg
ni EZENii hiih yosgui hemeen tushaasan zuilsiin ali negiig sanamsargui
hiisneer nugel uilden, gem buruutai boloh tohioldold, **28** herev uildsen

nugliig ni ug hund meduulbel ter uildsen nugliinhee toloo ooriin tahild zoriulan sogoggui em yamaag avchrah boloi. **29** Ter hun garaa nugliin tolooh tahilyn tolgoi deer tavij, ug nugliin tolooh tahilyg shataalt tahilyn bairand nyadalna. **30** Tahilch tuunii tsusnaas hesgiig huruugaaraa avch, shataalt tahilyn shireenii evruud deer nyalan, tuunii busad buh tsusyg tahilyn shireenii suuri uruu asgah boloi. **31** Tegeed ter tuunii buhoohiig eviin tahiluudyn orgoliin oohiig salgasantai adil ter yosoor salga. Tahilch tuuniig ni tahilyn shireen deer EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon shataan uugiulna. Iinhuu tahilch tuunii toloo evleruulliig hiih bogood ter uuchlagdah bolno. **32** Gevch herev ter hun hurgyg ooriin tahil bolgon nugliin tolooh tahild avchrah avaas, sogoggui em hurgyg avchrah yostoi. **33** Ter garaa nugliin tolooh tahilyn tolgoi deer tavij, tuuniig shataalt tahilyg nyadaldag gazart nugliin tolooh tahild zoriulan nyadlah bolno. **34** Tahilch nugliin tolooh tahilyn heseg tsusyg huruugaaraa avch shataalt tahilyn shireenii evruud deer nyalaad, tuunii busad buh tsusyg tahilyn shireenii suuri uruu asgana. **35** Tegeed ter tuunii buh oohiig eviin tahiluudyn orgoliin hurgany oohiig salgasantai adil ter yosoor salgah bogood tahilch tedgeeriig tahilyn shireen deer EZEND galaar orgoh orgoluud deer shataan uugiulna. Tuunii nugliinh ni huvid, tahilch iinhuu tuunii toloo evleruulliig hiih bogood ter uuchlagdah bolno.

Lyevit 5

5:1 Herev hun alivaa hergiig harsan, esvel medsen baigaad gerchil gesen shaardlagyg sonsson atlaa helelgui nutel uildvel ter hun ooriin gem buruug uureh bolno. **2** Esvel hun alivaa buzar zuild, buzar araatny huurt ch bai, esvel buzar malyn huurt ch bai, esvel buzar molhogch amitdynhuurt hureh tohioldold hediigeer ter uuniigee medeegui baisan ch gelee tereer buzartsan agaad gem buruutai boloh ajguu. **3** Esvel herev ter ni humuunii alivaa buzart huren (alivaa torliin buzar ni tuuniig buzarkan) uuniigee medeegui baigaad, daraa ni ter hun medeh avaas ter ni gem buruutai boloh yum. **4** Esvel hen negen ni humuunii bodlogoguigeer andgailan yarij boloh alivaa hereg yavdald, sain buyuu muug hiih gej amaaraa bodlogoguigeer

tangaraglaval, tereer uuniigee medeegui baigaad daraa ni ter tuuniigee medeh avaas ter ni edgeeriin ali negneer gem buruutai boloh yum. **5** Tiimees edgeeriin ali negneer tereer gemtei boloh avaas ooriin uildsen nuglee ilchlen heleh yostoi. **6** Ter bas uildsen nugliinhee toloo EZEND ooriin gemiin tolooh tahilyg buyuu surgees em hurga, esvel em yamaag nugliin tolooh tahil bolgon avchrah yostoi. Ingej tuunii nugliin toloo tahilch tuunii omnoos evleruulliig hiine. **7** Harin herev ter hun hurga ogoh chadalgui avaas hoyor huurzgene, esvel hoyor zaluu tagtaag, negiig ni nugliin tolooh tahild, nogoog ni shataalt tahild zoriulan uildsen nugliinhee toloo EZEND ooriin gemiin tolooh tahild avchrah boloi. **8** Ter tedgeeriig tahilchid avchraad tahilch nugliin tolooh tahild zoriulsan negniig ehleed orgoj, tolgoig ni salgalguigeer tuunii huzuuniih ni urdaas mushgih bolgoo. **9** Termon nugliin tolooh tahilyn heseg tsusyg tahilyn shireenii hajuu uruu, busad tsusyg tahilyn shireenii suurin deer hataagdaj baih zuur tsatsna. Ene bol nugliin tolooh tahil yum. **10** Tegeed ter udaahiig ni shataalt tahil bolgon zarligiin daguu beltgene. Tiinhuu tahilch tuunii uildsen nutliinh ni toloo tuunii omnoos evleruulliig hiih bogood ter ni uuchlagdah bolno. **11** Harin herev ter hun hoyor huurzgene, esvel hoyor zaluu tagtaag avchrah chadalgui baival uildsen nugliinhee toloo ter yefagiin aravny negen sain gurilyg ooriin orgol bolgon nugliin tolooh tahidd avchrah agaad tuun deeree tos asgaj bolohgui, utlaga tavij bolohgui. Uchir ni ene bol nugliin tolooh tahil yum. **12** Tuuniig ter tahilchid avchraad tahilch tuunees atgyg dursgalyn huvi bolgon avch, tuuniigee EZEND galaar orgoh orgoluudiin hamt tahilyn shireen deer shataan uugiulah boloi. Ene bol nutliin tolooh tahil yum. **13** Ingej tahilch evleruulliig tuunii toloo, edgeeriin ali negiig uildsen nugliinh ni toloo hiih bogood ene ni tuund uuchlagdah boloi. Uldegdel ni ideen orgoliin adil tahilchiinh boloh bolgoo" gelee. **14** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **15** Herev hun unench bus baij, EZENii ariun zuilsiin esreg sanamsarguigeer nugel uildeh tohioldold ter hun surgees sogoggui neg hutsyg EZEND gemiin tolooh tahil bolgon avchrah boloi. Ene ni mongon shyekyeliin (ariun gazryn shyekyel) daguu ta naraar unelegdeh bogood gemiin tolooh tahil yum. **16** Ter hun ariun zuiliin esreg nugel uildsenihee toloo nohon tolboriig toloh bogood uun deeree dahin

tavny negiig ni nemen tuuniigee tahilchid ogoh boloi. Tahilch gemiin tolooh tahilyn hutsaar tuunii toloo evleruulliig hiiij, ene ni tuund uuchlagdah yum. **17** Herev hun nugel uilden, EZENii hiih yosgui hemeen tushaasan zuilsiin ali negiig ni hiivel, hediigeer ter uuniigee uhaaraagui baysan ch gelee ter ni gemtei boloh bogood ooriin shiitgeliig uureh yostoi. **18** Ter ta naryn unelgeenii daguu surgees sogoggui neg hutsyg gemiin tolooh tahild zoriulan tahilchid avchirna. Tiinhuu tahilch evleruulliig tuunii toloo, tuunii medelguigeer sanamsargui nugel uildsen, aldaanyh ni toloo hiih bogood ter ni tuund uuchlagdah boloi. **19** Ene bol gemiin tolooh tahil yum. EZENii omno ter hun gartsaagui gemtei boloi gev.

Lyevit 6

6:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Hun nugel uilden, EZENd unench bus baij, oort ni hadgaluulsan bolon daatgasan zuileer andygaa mehleh, esvel hulgailah, esvel andaasaa luivardan avah, **3** esvel aldagdsan zuiliig olood tuuniihee tuhaid hudal helj, huuramchaar tangaraglasnaasbolj (hunii uildej boloh iimerhuu zuilsiin ali negneer ni) nugliig uildvel, **4** tegvees ter ninugel uilden gemtei boloh tohioldodd, hulgailan avsan, esvel luivardan avsan zuilee, esvel oort ni hadgaluulsan zuiliig, esvel ooriin olson hunii aldagdsan zuiliig, **5** esvel huuramchaar tangaraglasan alivaa zuiliig nohon toloh yostoi. Ter tuunii nohon tolboriig buren hiin, tuun deeree dahij tavny negiig ni nemeed uuniig ooriin gemiin tolooh tahilyg orgoh odroo ug ezend ni ogoh boloi. **6** Tegeed ter gemiin tolooh tahild zoriulan ta naryn unelgeenii daguu surgees sogoggui neg hutsyg EZENd ooriin gemiin tolooh tahil bolgon tahilchid avchraad, **7** tahilch tuunii toloo evleruulliig EZENii omno hiih bolno. Tuuniig gem buruutai bolgoston edgeer hergiin ali neg ni tuund uuchlagdah bolno gelee. **8** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **9** Aaron bolon tuunii hovguuded tushaan helegtun. "Shataalt tahilyn huuli ni iim yum. Shataalt tahil ni ogloo boltol buhel shonojin tahilyn shireen deerh zuuhan deer baih bogood tahilyn shireen deerh gal tuun deer shatsaar baih yostoi. **10** Tahilch ni maalingan nomrog omsoh yostoi. Nutsgen biyen deeree ter dotuur huvtssyg omsoh boloi. Tereer tahilyn

shireen deer gald shataasan shataalt tahilyn unsiig avch tahilyn shireenii hajuud tavina. **11** Tegeed ter huvtssaa tailan, oor huvtsas omsood, unsiig huarangiin gadna tsever gazart avaachih yostoi. **12** Tahilyn shireen deerhgal tuun deeree urgelj shatsaar baih yostoi. Ene ni untrah yosgui. Harin tahilch ogloo bur tuun deer mod shataaj, deer ni shataalt tahilyg tavin, eviin tahiluudyn oohiig shataan uugiulna. **13** Gal ni tahilyn shireen deer bainga asaj baih yostoi. Ene ni untrah yosgui. **14** Harin ideen orgoliin huuli ni iim yum. Aarony hovguud ni tuuniig EZENii omno, tahilyn shireenii urd avchirna. **15** Tednii neg ni ideen orgoliin sain gurilaas atgyg tuunii tos bolon ideen orgol deerh buh utlagynh ni hamt avch, dursgalyn orgol bolgon EZEND taivshruulah taalamjit unereer tahilyn shireen deer shataan uugiulah boloi. **16** Uldegdliig ni Aaron bolon tuunii hovguud ideh bolgoo. Ene ni isgeegui boovtoi adil, ariun gazart idegdeh yostoi. Ted uuniig hurlyn maihny hashaan dotor idne. **17** Ene ni horongotei hiigdeh yosgui. Uuniig Bi galaar orgoh orgoluudeesee tednii huvi bolgon ogson. Ene ni nugliin tolooh tahil, gemiin tolooh tahilyn adil hamgiin ariun boloi. **18** Aarony hovguudiin dundah er huisten bur uuniig idej bolno. Ene ni uyeiin uyed EZEND galaar orgoh orgoluudiin uliran urgeljleh zarlig yum. Tedgeert hureh hen bolovch ariusgagdah yostoi" gev. **19** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **20** Toslogdson odroo Aaron bolon tuunii hovguud ene tahilyg EZEND avchrah yostoi. Yefagiin aravny negen sain gurilygbaingyn ideen orgol bolgon avchirj hagasyg ni ogloo, hagasyg ni udesch orgoh yostoi. **21** Ene ni hairuulyn tavgan deer tostoi beltgegdsen baih yostoi. Sain hutgasny daraa avchir. Ta nar ideen orgoliig bolson hesguudeer ni EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon avchir. **22** Hovguudiinh ni dundaas tuunii bairyg ezleh terhuu toslogdson tahilch tuuniig orgono. Uliran urgeljleh zarligiin daguu uuniig EZEND buheld ni shataan uugiulna. **23** Tiinhuu tahilchiin ideen orgol bur ni buheldee shataagdah yostoi. Uuniig ideh yosgui gelee. **24** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **25** Aaron bolon tuunii hovguudtei yarin iin helegtun. "Nugliin tolooh tahilyn huuli ni iim yum. Shataalt tahil nyadlagddag gazart, nugliin tolooh tahil ni EZENii omno nyadlagdah yostoi. Ene ni hamgiin ariun ajguu. **26** Tuuniig nugliin toloo orgoson tahilch tuuniig idne. Ene ni ariun gazart, hurlyn maihny

hashaan dotor idegdeh yostoi. **27** Tuunii mahand hureh hen bolovch ariusgagdah yostoi. Tuunii alivaa tsus huvtssan deer usrehed, tsus usersen hesgiig ta nar ariun gazart ugaagtun. **28** Mon dotor ni tuuniig butsalgasan shavar savyg hagalah yostoi. Herev ene ni hurel savand butsalgagdsan bol, savyg saitar tseverlen, usaar zailah yostoi. **29** Tahilch naryn dundah er huisten bur uuniig idej bolno. Ene ni hamgiin ariun boloi. **30** Gevch ariun gazart evleruulliighiiheer alivaa tsusyg ni hurlyn maihand avaachsan nugliin tolooh tahilyg ideh yosgui. Ene ni gald shataagdah yostoi.

Lyevit 7

7:1 Gemiin tolooh tahilyn huuli ni iim yum. Ene ni hamgiin ariun bolgoo. **2** Tednii shataalt tahilyg nyadaldag gazart ted gemiin tolooh tahilyg nyadlah yostoi. Tsusyg ni ter tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsna. **3** Tegeed ter tuunees buh oohiig ni orgohdoo suul, semj, **4** uutsny hoyor booriig, deer ni baidag oohniih ni hamt, boortei hamt salgah onchin elgiig orgono. **5** Tahilch tedgeeriig EZEND galaar orgoh orgol bolgon tahilyn shireen deer shataan uugiulna. Ene bol gemiin tolooh tahil boloi. **6** Tahilch naryn dundah er huisten bur tuuniig idej bolno. Ene ni ariun gazart idegdeh yostoi. Ene ni hamgiin ariun boloi. **7** Gemiin tolooh tahil ni nugliin tolooh tahiltai adil bogood edgeert neg l huuli baih boloi. Tuugeer evleruulliig hiisen tahilch tuuniig avah bolno. **8** Mon hen negnii shataalt tahilyg orgoh tahilch ooriin orgoson shataalt tahilyn arisyg oortoo avna. **9** Tuunchlen zuuhand jignegdsen ideen orgol bur, savand esvel hairuulyn tavgan deer beltgegdsen bolgon ni tuuniig orgoh tahilchid onogdoh boloi. **10** Tostoi holison, esvel huurai ideen orgol bur Aarony buh hovguuded tentsuu onogdono. **11** EZEND orgogdoh eviin tahiluudyn orgoliin huuli ni iim yum. **12** Herev ter uuniig talarhsnyhaa toloo orgoh bol talarhlyn orgoltei hamt tostoi holison bing, tos turhsen isgeegui boovyg, tostoi holij sain hutgasan sain gurilyn bing orgono. **13** Talarhald zoriulsan eviin orgoluudiin tahiltaigaa hamt ter isgesen talhan boovtoi orgoloo avchirna. **14** Uunees ter orgol burees negiig EZEND handiv bolgon orgo. Eviin tahilyn tsusyg tsatssan tahilchid ene ni onogdoh boloi. **15** Tuunii talarhalt eviin orgoliin

tahilyn mahny tuhaid bol, orgoliinh ni odor tuuniig ideh yostoi bogood ogloo boltol tuunees yuu ch uldeeh yosgui. **16** Gevch herev tuunii orgoliin tahil ni tangargiin, esvel sain duryn orgol baih avaas, ter hun tuuniigee tahil orgoson odortoo idej boloh bogood uldegdliig ni margaash ni idej boloh **17** bolovch gurav dahi odor ni tahilyn mahny uldegdliig gald shataah yostoi. **18** Tegehleer eviin orgoliin tahilyn alivaa mah ni gurav dahi odort idegdeh tohioldold tuuniig orgoson hun huleen avagdahgui bolno. Mon ene ni orgoson negnii tuld tootsogdohgui bolno. Ene ni buzar zuil boloh bogood tuuniig idegch ni ooriin hilentsee uureh yostoi. **19** Bas buzar alivaa zuild hursen mah ni idegdeh yosgui. Ter ni gald shataagdah yostoi. Busad mahny huvid, tsever hun ni tiim mahyg idej bolno. **20** Harin buzartsan baihdaa, EZEND onogdoh eviin orgoliin tahilyn mahygidsen hun ooriin ard olnoos taslagdana. **21** Hen negen ni hunii buzart, esvel buzar amitand, esvel buzar jigshim zuil zereg alivaa buzart hureed, EZEND onogdoh eviin orgoliin tahilyn mahnaas ideh avaas ter hun ooriin ard olnoos taslagdana" gev. **22** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **23** Izrailiin hovguuded hel. "Ta nar uher, honi, yamaany alivaa oohiig buu id. **24** Mon uhsen amitny ooh, araatand tastuulsan amitny ooh ni yamar negen oor heregtseend zoriulagdaj boloh bolovch ta nar tuuniig uneheer idej bolohgui. **25** Hen negen ni EZEND galaar orgoson tahil boloh amitny oohiig idvel, idsen ter hun ooriin ard olnoos taslagdana. **26** Ta nar amidarch bui ali ch gazartaa shuvuunyh ch bai, amitnyh ch bai yamar ch tsusyg idej bolohgui. **27** Hen neg ni alivaa tsusyg idvel, ug hun ooriin ard olnoos taslagdah boloi" gev. **28** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **29** Izrailiin hovguudteiyarin iin hel. "EZEND ooriin eviin tahilyn orgoliig orgoj bui hun ooriin orgoliig eviin tahilyn orgoloosoo EZEND avchragtun. **30** Ter ooriinhoo garaar EZEND galaar orgoh orgoliig avchrah yostoi. Ovchuu ni EZENii omno dallah orgol bolon dallagdahyn tuld tereer oohiig ovchuunii hamt avchrah yum. **31** Tahilch oohiig tahilyn shireen deer shataan uutiulna. Harin ovchuu ni Aaron bolon tuunii hovguuded onogdoh yum. **32** Ta nar eviin tahilyn orgoloosoo baruun guyayg handiv bolgon tahilchid ogogtun. **33** Baruun guya ni eviin tahilyn tsus, oohiig orgoj bui Aarony hovguudiin dundah negnii huvi bolon tuund onogdono. **34** Uchir ni Izrailiin hovguudiin eviin

tahilyn orgoluudees Bi dallah orgoliin ovchuug, handivyn guyayg ni avan edgeeriig Izrailiin hovguudees avah monhiin huvi bolgon tahilch Aaron bolon tuunii hovguuded ogson bilee. **35** Ene ni Aaron bolon tuunii hovguudiig Mosye EZEND tahilch nar bolgon uilchluuleheer avchirsan odort EZEND galaar orgoh orgoluudees tedend zoriulagdan ariusgagdsan zuil boloi. **36** EZEN tedniig tosolson odort edgeeriig Izrailiin hovguudees tedend ogohiig tushaasan yum. Ene ni uyeiin uyed tednii monhiin huvi ni boloh yum" gelee. **37** Ene bol shataalt tahil, ideen orgol, nugliin tolooh tahil, gemiin tolooh tahil, sahil hurteeh yoslolyn tahil, eviin tahiluudyn orgoliin huuli bogood **38** Izrailiin hovguuded orgoluudee Sinain tsold EZEND orgohiig tushaasan ter odroo EZEN edgeer huuliig Sinai uuland Mosyed tushaasan bilee.

Lyevit 8

8:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Aaronyg, tuuntei hamt hovguudiig ni, mon huvtsasnuud, tosolgoony tos, nugliin tolooh tahilyn buhyg, hoyor huts, neg sags isgeegui talhyg avagtun. **3** Hurlyn maihny uudend buh tsuglaanyg tsugluul gev. **4** Tiinhuu MosyeEZENii oort ni tushaasan yosoor hiiv. Hurlyn maihny uudend tsuglaanyg tsuglah zuur, **5** Mosye tsuglaand handan — EZENii hiigtun hemeen tushaasan zuil bol ene boloi gev. **6** Tegeed Mosye ni Aaron bolon tuunii hovguudiig oirtuulaad tedniig usaar ugaav. **7** Ter tuund deel omsgoj, urt buseer buslen nomrogiig omsuuleed, tuund yefodyg omsgon, uuniig togtooh yefodyn uran goyo buseer tuuniig buslev. **8** Tegeed ter tseejivchiig tuund tohon omsgoj, tseejivchind Urim bolon Tummimiig hiiv. **9** Ter bas tuunii tolgoi deer malgaig tavin, malgain deer, urd tald ni ariun titem boloh altan paizyg EZENii Mosyed tushaasan yosoor taviv. **10** Tegeed Mosye tosolgoony tosyg avch, asar bolon tuun dottor baysan buhniig toslon tedgeeriig ariusgav. **11** Ter tosny zarimyg tahilyn shireen deer doloon udaa tsatsaj, tahilyn shiree bolon tuunii buh heregслиг, ugaaguur bolon tuunii suuriig toslon ariusgav. **12** Tegeed ter tosolgoony tosny zarimyg Aarony tolgoi deer asgan tuuniig ariusgahaar toslov. **13** Daraa ni Mosye Aarony hovguudiig oirtuulj, EZENii Mosyed

tushaasan yosoor tedend deeliig omsgon, urt buseer buselj, tolgoi deer ni malgai omsgov. **14** Tegeed ter nugliin tolooh tahilyn buhyg avchraad, Aaron bolon tuunii hovguud nugliin tolooh tahilyn buhyn tolgoideer garaa tavitsgaav. **15** Daraa ni Mosye tuuniig nyadlaad tsusyg ni avan huruugaaraa zarimyg ni tahilyn shireenii evruudiin deer toiruulan nyalj, tahilyn shireeg ariusgav. Tegeed ter busad tsusyg ni tahilyn shireenii suuri uruu tuunii toloo evleruulliig hiiheer asgan tuuniig ariusgav. **16** Mosye mon buh dotor oohiig, onchin eleg, hoyor booriig oohtei ni avchee. Ter uuniig tahilyn shireen deer shataan uugiulav. **17** Harin tereer buh bolon aris, mah, sevsiig ni EZENii Mosyed tushaasan yosoor huarangiin gadna gald shataav. **18** Tegeed ter shataalt tahilyn hutsyg avchirsan. Aaron bolon tuunii hovguud hutsyn tolgoi deer garaa tavitsgaav. **19** Mosye tuuniig nyadlan tsusyg ni tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsav. **20** Tereer hutsyg mochlon evdej ogtlood, Mosye tolgoi, hesguudiig bolon oohiig ni shataan uutiulav. **21** Gedes dotor bolon mochuudiig ni usaar ugaasny daraa Mosye hutsyg buhleer ni tahilyn shireen deer shataan uugiulav. Ene bol taivshruulah taalamjit unert zoriulsan shataalt tahil bailaa. Ene ni EZENii Mosyed tushaasan yosoor EZENd galaar orgoh orgol bailaa. **22** Tegeed ter sahil hurteeh yoslolyn huts boloh hoyor dahi hutsyg avchirlaa. Aaron bolon tuunii hovguud hutsyn tolgoi deer garaa tavitsgaav. **23** Mosye tuuniig nyadalj, tuunii heseg tsusyg ni avan Aarony baruun chihnii gedsend, baruun garynh ni erhii huruun deer, baruun holiinh ni erhii huruun deer nyalav. **24** Ter mon Aarony hovguudiig oirtuulj, Mosye heseg tsusyg tednii baruun chihnii gedsend, baruun garynh ni erhii huruun deer, baruun holiinh ni erhii huruun deer nyalav. Tegeed Mosye busad tsusyg tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsav. **25** Ter oohiig, suuliig, buh dotor oohiig, onchin eleg, hoyor booriig oohniih ni hamt, baruun guyayg ni avav. **26** EZENii omno baisan isgeegui talhny sagsnaas ter neg isgeegui bing, tostoi holison talhan boov negiig bolon neg boovyg avch, tedgeeriig oohnuud bolon baruun guyan deer bairluulav. **27** Tegeed ter ene buhniig Aarony gar deer, tuunii hovguudiin gar deer tavij, tedgeeriig EZENii omno dallah orgol bolgon avchrav. **28** Tegeed Mosye tedgeeriig tednii garaas avch, shataalt tahilyn hamt tedgeeriig tahilyn shireen deer shataan uugiulav.

Edgeer ni taivshruulah taalamjit unert zoriulsan, sahil hurteeh yoslolyn tahil bailaa. Ene ni EZENd galaar orgoh orgol baiv. **29** Mon Mosye ovchuug avch, tuuniig EZENii omno dallah orgol bolgon avchrav. Ene ni EZENii Mosyed tushaasan yosoor, sahil hurteeh yoslolyn hutsyn Mosyegiin huvi bailaa. **30** Tegeed Mosye tosolgoony toсноos болон tahilyn shireen deer baisan tsusnaas hesgiig avch tuuniig Aaron ba tuunii huvtsas, tuunii hovguud ba tednii huvtsasnuud deer tsatsan, Aaronyg, tuunii huvtssyg, hovguudiig ni, hovguudiinh ni huvtsasnuudyg tuuntei hamt ariusgav. **31** Tegeed Mosye ni Aaron болон tuunii hovguuded helsen ni — Mahyg hurlyn maihny uudend butsalgaj, minii tushaan "Aaron болон tuunii hovguud uuniig ideh bolno" hemeen helsen yosoor tuuniig sahil hurteeh yoslolyn tahilyn sagsand baigaa talhtai hamt idegtun. **32** Mah болон talhny uldegdliig ta nar gald shataagtun. **33** Ta nar sahil hurteh yoslolyn chini uye duusah odriig hurtel, doloo honogiin tursh hurlyn maihny uudnees gadagsh garch bolohgui. Uchir ni Ter ta nart doloo honogiin tursh sahil hurteeh yum. **34** Ta naryn omноos evleruulliig hiiheer onoodriin hiigdseniig EZEN hiihiig tushaasan. **35** Tuunees gadna, ta nar uhehguin tuld hurlyn maihny uudend doloo honogiin turshid odorjin shonoin baj, EZENii shaardlagyg sahigtun. Uchir ni bi iim tushaal avsan gelee. **36** Aaron болон tuunii hovguud ingej EZENii Mosyegeer damjuulan tushaasan buh zuilsiig hiiv.

Lyevit 9

9:1 Naim dahi odort Mosye ni Aaron болон tuunii hovguudiig, Izrailiin ahmaduudyg duudav. **2** Ter Aarond helsen ni — Nugliin tolooh tahildaa zoriulan sogoggui er tugal, shataalt tahidd sogoggui huts avan, tedgeeriig EZENii omно orgogtun. **3** Tegeed Izrailiin hovguuded iin heltugei. "Nugliin toloohtahild neg uhnyg, shataalt tahild sogoggui, neg nastai tugal hurga hoyoryg, **4** eviin tahild uher, hutsyg tostoi holison ideen orgoliig EZENii omно orgohoor avagtun. Uchir ni EZEN onoodor ta nart uzegdeh bolno". **5** Tiinhuu ted Mosyegiin tushaasnyg hurlyn maihny omно avchrav. Buh tsuglaan oirton irj, EZENii omно zogsov. **6** Mosye — EZENii tsog javhlan ta nart uzegdehiin tuld EZENii hiigtun hemeen ta nart tushaasan

zuil ni ene boloi gev. **7** Tegeed Mosye Aarond — Tahilyn shireend oirton irj, ooriinhoo toloo bolon ard olny toloo evleruulliig hiihiin tuld nugliin tolooh tahil bolon shataalt tahilaa orgo. Tegeed EZENii tushaasan yosoor ard olny omnoos chi evleruulliig hiihiin tudd tednii toloo orgoliig orgo gelee. **8** Tiimees Aaron tahilyn shireend oirton irj, ooriinh ni toloo baisan, nugliin tolooh tahilyn tutalyg nyadlav. **9** Aarony hovguud tsusyg ni tuund avchirsand, ter tsusand huruutaa duren tahilyn shireenii evruud deer nyalj, busad tsusyg tahilyn shireenii suuri uruu asgav. **10** Daraa ni ter nugliin tolooh tahilyn ooh, boor, onchin elgiig EZENii Mosyed tushaasan yosoor tahilyn shireen deer shataan uutiulav. **11** Harin mah bolon arisyg ni ter huarangiin gadna gald shataav. **12** Tegeed ter shataalt tahilyg nyadlav. Tsusyg ni Aarony hovguud tuund ogohod, ter tuuniig tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsav. **13** Ted shataalt tahilyg heseglen tolgoinh ni hamt tuund ogsond ter tedgeeriig tahilyn shireen deer shataan uugiulav. **14** Ter mon gedes doktor bolon mochuudiig ugaagaad, tedgeeriig shataalt tahilyn hamt tahilyn shireen deer shataan uugiulav. **15** Tegeed ter ard olny tahilyg avchran, ard olny toloo baisan, nugliin tolooh tahilyn yamaag avch, nyadlan ehnihteil adil tuuniig nugliin toloo orgov. **16** Ter mon shataalt tahilyg avchirj, tuuniig zarligiin daguu orgov. **17** Daraa ni ter ogloonii shataalt tahilaas gadna ideen orgoliig avchirj, tuunii hesgees ni ooriin atgyg duurgeed, tuuniigee tahilyn shireen deer shataan uugiulav. **18** Tegeed ter ard olny toloo baisan eviin tahilyn orgol boloh uher bolon hutsyg nyadaljee. Tsusyg ni Aarony hovguud tuund ogsond, ter tuuniig tahilyn shiree uruu toiruulan tsatsav. **19** Uher bolon hutsyn oohnii hesguudiin huvid gevel, suul, gadar ooh, boor, onchin elgiig avan, **20** ted edgeer oohnii hesguudiig ovchuunuud deer tavisan. Ter tedgeeriig tahilyn shireen deer shataan uugiuljee. **21** Harin ovchuunuud bolon baruun guyayg Aaron EZENii omno dallah orgol bolgon Mosyegiin tushaasan yosoor dallav. **22** Tegeed Aaron ard olon uruu garaa orgoj, tedniig yerooloo. Ter nugliin tolooh tahil, shataalt tahil, eviin tahilyg hiisnihee daraa doosh buulaa. **23** Mosye, Aaron nar hurlyn maihand orov. Tedniig garch iren ard olnyg yeroomoshch, EZENii tsog javhlan buh ard olond uzegdev. **24** Tegehed EZENii omnoos gal garch iren, tahilyn shireen deerh shataalt

tahil bolon oohnii hesguudiig shataajee. Buh ard olon uuniig harmagts, hashhirdaldan nuureeree unav.

Lyevit 10

10:1 Aarony hovguud boloh Nadab, Abihu nar oorsdiin boiporuudyg avch, tuun dotor gal hiigeed deer ni utlagyg tavij EZENii omno Tuunii tedend tushaagaagui yos bus galyg orgov. **2** EZENii orshihuigaas gal garch iren, tedniig ustgalaa. Ted EZENii omno nas barav. **3** Tegtal Mosye Aarond — Ene ni EZENii "Nadad oirton iregsdeer Biariun hemeen uzegdej, buh ard olony omno Bi hundlegden deedlegdeh bolno" hemeen aildsan zuil mon gev. Tegehed Aaron duugui baiv. **4** Mosye ni bas Aarony avga ah Uzziyeliin hovguud boloh Mishayel, Yelzafan naryg duudaj, tedend — Uragsh garch iren, oorsdiin hamaatnuudyg ariun gazryn omnoos huarangiin gadna avaach gelee. **5** tiimees ted uragsh garch iren tedniig deeltei ni Mosyegiin helsneer huarangiin gadna avaachiv. **6** Tegeed Mosye ni Aarond bolon tuunii hovguud boloh Yelyeazar, Itamar nart — Tolgoigoo buu il garga, huvtssaa buu uragtun. Ingesneer ta nar uhehgui bogood buh tsuglaany esreg Tuuniig hilegnuulehgui baih yum. Harin ta naryn hamaatnuud boloh Izrailiin ger buhleeree EZENEer shataagdsan humuusiin hoinoos uilan gashuudag. **7** Ta nar hurlyn maihny uudnees ch gadagsh garch bolohgui. Es bogoos ta nar uhne. Uchir ni EZENii tosolgoony tos ni ta nar deer baigaa gelee. Tiimees ted Mosyegiin ugiin daguu uildev. **8** Tegtal EZEN Aarond aildan — **9** Chi bolon chamtai hamt baidag hovguud chini ch uhehguin tuld hurlyn maihand irehdee darsyg ch, arhiig ch buu uugtun. Ene ni uyeiin uyed uliran urgeljleh zarlig bogood **10** ariunyg jiriinees, buzryg tsevrees yalguulahyn tuld, **11** bas Izrailiin hovguuded Mosyegeer damjuulan EZENii aildsan buh zarliguudyg tedend surgahyn tuld yum gelee. **12** Tegeed Mosye ni Aaron bolon tuunii amid uldsen hovguud boloh Yelyeazar Itamar nartai yarin — EZEND galaar orgoh orgoluudees uldsen ideen orgoliig avch, tuuniig isgegdeeguigeer ni tahilyn shireenii hajuum idtugei. Uchir ni ene bol hamgiin ariun yum. **13** Ene ni EZENDgalaar orgoh orgoluudees chini bolon hovguudiin chini huvi

uchraas ta nar uuniig ariun gazart idne. Uchir ni nadad ingej tushaasan yum. **14** Gehdee chi bolon chamtai hamt baidag hovguud, ohid chini dallah orgoliin ovchuu, handivyn guyayg tsever gazart idej bolno. Uchir ni tedgeer ni Izrailiin hovguudiin eviin tahilyn orgoluudees, chinii bolon hovguudiin chini huvi bolon ogogdson yum. **15** Ted orgon orgogdson guya, dallan orgogdson ovchuug galaar orgoh oohnii hesguudiin orgoluudtei hamt avchirj, EZENii omno dallah orgol bolgon orgono. Iinhuu ene ni EZENii tushaasan yosoor chamd bolon chamtai hamt baidag hovguudiin chini uliran urgelijleh huvi boloh yum gelee. **16** Harin Mosye nugliin tolooh tahilyn yamaag saitar eren haiv. Haragtun, ter ni shataagdsan bailaa. Tiimees ter Aarony amid uldsen hovguud boloh Yelyeazar, Itamar nart uurlan — **17** Ta nar yuund nugliin tolooh tahilyg onooh ariun gazart idsengui ve? Uchir ni ene bolhamgiin ariun agaad Ter tuuniig ta nart tsutlaany gemiig uuruuleheer, tednii toloo evleruulliig EZENii omno hiilgeheer ogson boloi. **18** Haragtun, tuunii tsus ni dotogsh, ariun gazryn dotor haraahan avaachigdaagui baisan uchraas minii tushaasan yosoor ta nar tuuniig ariun gazart zaaval ideh yostoi baisan gelee. **19** Gevch Aaron Mosyed — Haragtun. Ted yag ene odor EZENii omno nugliin tolooh tahilaa bolon shataalt tahilaa avchirsan yum. Iimerhuu zuil nadad ch tohiolddog. Herev bi onoodor nugliin tolooh tahilyg idsen bol ene ni EZENii melmiid taatai baih baisan gej uu? gelee. **20** Uuniig sonsood, Mosyed ene ni taalagdav.

Lyevit 11

11:1 EZEN dahin Mosye, Aaron nart aildan — **2** Izrailiin hovguudtei yarin iin helegtun. "Gazar deerh buh amitdaas ta naryn idej boloh amitad ni edgeer boloi. **3** Amitdyn dundaas tuurai ni salaatai buyuu ats tuuraitan bolon sevsee hivdeg amitdyg ta nar idej bolno. **4** Harin ta nar sevsee hivegchdiin dundaas, esvel ats tuuraitny dundaas edgeeriig idej bolohgui. Temee hediigeer sevsee hivdeg bolovch ats tuuraitan bish uchir ene ni ta nart buzary yum. **5** Uuntei adil hadny dorgo hediigeer sevsee hivdeg ch ats tuuraitan bish uchir ene ni ta nart buzary yum. **6** Mon tuulai ch hediigeer

sevsee hivdeg ch ats tuuraitan bish uchir ene ni ta nart buzartah boloi. **7** Gahai hediigeer tuurai ni salaatai buyuu ats tuuraitan bolovch sevsee hivdeggui uchir ene ni ta nart buzartah boloi. **8** Ta nar edgeeriin mahyg idej bolohgui, huurt ni hurch bolohgui. Tedgeer ni ta nart buzartah yum. **9** Usand baidag buyuu dalaid baidag, godd baidag serveetei, hairstai bolgonyg ta nar idej bolno. Usand baidag ene buhniig ta nar idej bolno. **10** Harin usand selegchdiin dundaas, mon usan dahi buh amitdaas dalaid ch bai, gold ch bai serveegui, hairsgui aliv buhen ni ta nart jigshuurt zuils mon. **11** Edgeer ni ta nart jigshuurt zuil boloh uchir tedgeeriin mahyg ta nar idej bolohgui. Huuruudiig ni ch ta nar jigsh. **12** Usand baidag serveegui, hairsgui bolgon ni ta nart jigshuurt zuil boloi. **13** Shuvuudyn dundaas edgeeriig ta nar jigshih yostoi. Tedgeer ni idegdeh yosgui jigshuurt zuil boloi. Edgeer ni burged, tas, har tas, **14** elee ba shonhryn torluud **15** ba hereenii buh torluud, **16** temeen hyaruul, shar shuvuu, tsahlai ba hartsagyn torluud, **17** uuli, har galuu, tsagaan huzuut tas, **18** hun, hoton shuvuu, huren shuvuu, **19** orovtas ba hoh degliin torluud, ovolj, sarisan bagvaahai boloi. **20** Dorvon holoor yavdag dalavchit buh shavij ni ta nart jigshuurt zuil boloi. **21** Gesen ch dorvon holoor yavdag dalavchit buh shavijny dundaas ta nar holdoo gazar deeguur devhreh uye mochteig ni idej bolno. **22** Tedgeerees ta nar tsartsaan torluud, suitgegch tsartsaan torluud, hurelzgenii torluud, devhregiin torluudiig idej bolno. **23** Harin busad dorvon holt, dalavchit shavij buhen ni ta nart jigshuurt zuil yum. **24** Unees gadna, edgeereer ta nar buzartah yum. Tedgeeriin huurt hursen hen bolovch udesh boltol buzartsan bolno. **25** Tedgeeriin huurees ali negiig ni deesh avsan hen bolovch huvtssaa ugaah yostoi bogood udesh boltol buzartsan bolno. **26** Ats tuuraitan bolovch tuurai ni salgagdaagui, esvel sevsee hivdeggui buh amitdyn tuhaid, tedgeer ni ta nart buzartah bogood tedgeert hursen hen bolovch buzartsan bolno. **27** Bas dorvon holooroo yavdag, buh amitdyn dundaas tavhaigaaraa yavdag buhen ni ta nart buzartah bogood tedgeeriin huurt hursen hen bolovch udesh boltol buzartsan bolno. **28** Tedgeeriin huuriig deesh avsan negen ni huvtssaa ugaah yostoi bogood udesh boltol buzartsan bolno. Tedgeer ni ta nart buzartah ajguu. **29** Gazar deer molhogch amitdyn dundaas edgeer ni ta nart buzartah boloi. Edgeer ni sohor nomin,

hulgana ba tom gurveliin torluud, **30** omhii huren, matar, gurvel, elsanii hevleer yavagch, hamyelyeon ajguu. **31** Buh molhogch amitdyn dundaas edgeer ni ta nart buzar bogood tedgeeriin uhsen biyed hursen hen bolovch udesh boltol buzartsan bolno. **32** Mon tedgeeriin ali negnii uhsen biye ni modon edlel, esvel huvtsas hunar, esvel aris, esvel uut huudii zereg hereglegddeg alivaa zuils deer unah avaas edgeer ni buzartsan bolno. Ene ni usand hiigdeh yostoi bogood udesh boltol buzartsan bolno. Tegeed ene ni tsever bolno. **33** Mon tedgeeriin ali negen ni alivaa shavar savand unah avaas dotor ni baisan zuil ni buzar boloh agaad ta nar ug savyg hagalah yostoi. **34** Idej boloh bolovch, tiim savny us deer ni togtson alivaa idee ni buzartsan bolno. Uuj boloh bolovch tiim savan dahi alivaa shingen ni buzartsan bolno. **35** Alivaa zuiliin deer tedgeeriin huuriin yamar neg heseg ni unaval ter ni buzartsan bolno. Iim tohioldold piishinesvel zuuh ni hemhlegdeh yostoi. Tedgeer ni buzartsan bogood ta nart buzar heveer uldene. **36** Hediigeer tedgeer amitdyn huurt hursen negen ni buzartdag bolovch bulag buyuu us hadgalah nootsluur ni tsever heveer baih yum. **37** Herev tedgeeriin huuriin neg heseg ni tarialaltand zoriulsan alivaa uren deer unah avaas ter ni tsever heveer baina. **38** Harin herev uren deer us hiigdsen baigaad, tedgeeriin huuriin neg heseg ni tuun deer unah avaas ene ni ta nart buzar bolno. **39** Mon herev ta nart idesh boloh amitdyn neg ni uheh tohioldold. tuunii huurt hursen hun ni udesh boltol buzartsan bolno. **40** Mon tuunii huurees idsen negen ni huvtssaa ugaah yostoi bogood udesh boltol buzartsan bolno. Tuunii huuriig deesh avsan negen ni huvtssaa ugaah yostoi bogood udesh boltol buzartsan bolno. **41** Gazar deer molhoh molhogch amitan bur ni jigshuurt bogood tedniig idej bolohgui. **42** Hevleer molhogch bur, dorvon holoor yavdag, olon holoor gazar deeguur molhoh molhogch amitan buriig ta nar idej bolohgui. Uchir ni ted jigshuurt boloi. **43** Molhodog alivaa molhogch amitnaar oorsdiigoo buu jigshuur bolgo. Tedneer oorsdiigoo buu buzarla. Tegvel ta nar buzart bolno. **44** Uchir ni Bi bol ta naryn Burhan EZEN. Tiimees oorsdiigoo ariusgaj, ariun bai. Uchir ni Bi ariun bilee. Ta nar gazar deeguur molhodog molhogch amitdyn ali negeeroorsdiigoo buzarlaj bolohgui. **45** Uchir ni Bi bol ta naryn Burhan bolohyn tuld Yegipyetiin nutgaas ta naryg avchirsan EZEN

boloi. Iimees Bi ariun uchir ta nar ariun baih yostoi" gelee. **46** Ene ni amitan, shuvuu, usand hodlogch alivaa amid biyet, gazar deeguur molhogch buhnii talaarh huuli bogood **47** buzryg tsevrees bolon idej boloh amitdyg idej ul boloh amitdaas yalgan salgahyn tuld boloi.

Lyevit 12

12:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Izrailiin hovguudtei yarin helegtun. "Emegtei hun jiremslen, huu toruuleh avaas ter ni ooriin saryn temdgiin odruuded buzartsan boldgiin adil doloo honogiin turshid buzartsan bolno. **3** Naim dahi odort hovguunii hovchnii mahyg hondoh yostoi. **4** Tegeed ter emegtei guchin gurvan odor tsusnaas tsevershine. Tsevershih honoguudyg duustal ariusgagdsan alivaa zuild hurelgui, ariun gazart ch orohgui baih yostoi. **5** Gevch herev tereer ohin toruuleh avaas ooriin saryn temdgiinhteil adil hoyor doloo honog buzartsan bolno. Ter jaran zurgaan honog tsusnaas tsevershine. **6** Huu, esvel ohiny toloo tsevershih honoguudyg duusmagts ter hurlyn maihny uudend shataalt tahild zoriulan neg hurgyg, nugliin tolooh tahidd zoriulan zaluu tagtaag, esvel huurzgeniig tahilchid avchrah yum. **7** Tegeed tahilch tuuniig EZENii omno orgon, ug emegtein toloo evleruulliighiine. Ter emegtei tsus aldaltaasaa tsevershigdeh boloi. Ene ni huu, esvel ohin toruuleh emegteid zoriulsan huuli boloi. **8** Gevch herev ter emegtei ni hurga olj avah chadalgui bol hoyor huurzgene, esvel hoyor zaluu tagtaag, negiig ni shataalt tahild, nogoog ni nugliin tolooh tahild zoriulan avchrah bogood tahilch tuunii toloo evleruulliig hiihed, emegtei ni tsever bolno" gev.

Lyevit 13

13:1 Tegeed EZEN Mosye, Aaron nart aildan — **2** Hunii biyeiinh ni arisan deer govdruu, esvel sharh, esvel tod tolbo bii bolon, biyeiinh ni arisan deer arisny ovchnii haldvar bii bolbol ter huniig tahilch Aaron uruu esvel tahilch nar boloh tuunii hovguudiin negen uruu avaachna. **3** Tahilch biyeiinh ni arisan deerh shinj temdgiig uzej, herev ovchtei gazar deerh us tsaij,

urevsel ni biyeiinh ni arisnaas gun haragdah avaas ene ni arisny ovchnii haldvar yum. Tahilch tuuniig uzeed, tuuniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. **4** Harin biyeiinh ni arisan deerh tod tolbo ni tsagaan bogood arisnaas gun haragdahgui, tuun deerh us ni tsaigaagui baival ovchtei bolson huniig tahilch doloo honogoor hol horino. **5** Doloo dahi odor ni tahilch tuuniig uzne. Herev tuunii nudend ug ovchin ni oorchlogdoogui baih bolon haldvar arisan deeguur tarhaagui baival tahilch tuuniig dahin doloo honogoor hol horino. **6** Tahilch tuuniig doloo dahi odor nidahin uzne. Herev ug ovchin arisan deeguur tarhaagui baij, hatsan baival tahilch tuuniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. Ene ni bijruu todii boloi. Ter huvtssaa ugaan tsever bolno. **7** Harin herev ter tsevershiheer biyee tahilchid uzuulsanii daraa ug bijruu arisan deeguur tsaash tarhah tohioldold ter hun tahilchid dahin uzuuleh boloi. **8** Tahilchiig uzehed, herev ug bijruu ni arisan deeguur tarhsan baih avaas tahilch tuuniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Ene ni arisny haldvart ovchin boloi. **9** Hun arisny haldvart ovchintei baival tuuniig tahilch uruu avaachna. **10** Tahilchiig uzehed, arisan deer usiig tsairuulsan tsagaan havdar baih bogood havdart ni sharhalj baigaa mah baih avaas **11** ene ni ter hunii biyeiin arisan deerh arisny arhag haldvart ovchin yum. Tahilch tuuniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Buzartsan hemeen todorhoilson tul tuuniig ajiglahaar hol horih shaardlagagui. **12** Herev arisny ovchin arisan deeguur tsaash tarhan, tolgoigoos ni avaad holiig ni hurtel ovchtonii buh biyeiig burhseniig tahilch harval **13** tahilch tuuniig ni saitar uzehed bogood herev ug arisny ovchin tuunii buh biyeiig burhsen baih avaas tahilch ovchtoniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. Bugd tsairch, ter tsever bolson. **14** Harin sharhalj baigaa mah garch ireh burd ter ni buzartsan bolno. **15** Tahilch ug sharhalj baigaa mahyg uzej tuuniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Sharhalj baigaa mah buzard agaad ene ni arisny haldvart ovchin ajguu. **16** Esvel ug sharhalsan mah ni dahin ergej, tsairan oorchlogdoh avaas ter hun tahilchid ochno. **17** Tahilch tuuniig saitar uzehed ovchtei gazar tsairsan baih avaas tahilch ovchtoniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. Ter ni tsever baina. **18** Biyeiin arisan deer hatig garaad edgesend, **19** hatigny orom deer tsagaan havdar, esvel tsaivar yagaan, tod

ongotei tolbo baih tohioldold uuniig tahilchid uzuulne. **20** Tahilch tuuniig saitar uzeed ene ni arisny dood tald haragdan, deerh us ni tsaisan baih avaas tahilch tuuniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Ene bol hatigny ormond garsan arisny haldvart ovchin yum. **21** Harin herev tahilch tuuniig uzeed, tuun deer yamar ch tsagaan us baihgui bogood ter ni arisny door bish, hatsan baival tahilch tuuniig doloo honogoor hol horino. **22** Harin ene ni arisan deeguur tsaash tarhsan baival tahilch tuuniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Ene ni haldvartai boloi. **23** Herev tod tolbo bairandaa ulden, tarhaagui baival ene ni zovhon hatigny sorvi bogood tahilch tuuniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. **24** Biye gadd tulegdeh tohioldodd herev tulenhiinii sharh ni tod tsaivar yagaan, esvel tsagaan tolbo baival **25** tahilch tuuniig uzeed herev arisnaas gun haragdan, tolbon deerh us ni tsaisan baih avaas ene ni tulegdelt deer garsan arisny haldvart ovchin boloi. Tiimees tahilch tuuniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Ene ni arisny haldvart ovchin boloi. **26** Harin herev tahilch tuuniig uzehed, arisnaas gun bish, harin budgersen baigaad, tolbon deer yamar ch tsagaan us baihgui baival, tahilch ter huniig doloo honogoor hol horino. **27** Tahilch tuuniig doloo dahi odor ni uzeed arisan deer tsaash tarhsan baih avaas ter huniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Ene ni arisny haldvart ovchin boloi. **28** Gevch tolbo bairandaa ulden, arisan deeguur tarhalgui, budgersen baih tohioldold ene ni tulegdeltiin havdar boloi. Ene ni zovhon tulegdeltiin sorvi uchir tahilch tuuniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. **29** Herev er, esvel em hun ni tolgoi buyuu sahaldaa urevseltei baih avaas **30** tahilch ut urevслиг uzeed arisnaas gun haragdan, tuun deer nariihan sharavtar us baih avaas ter huniig buzartsan hemeen todorhoiloh yostoi. Ene ni hamuu bogood tolgoi buyuu sahlan deerh arisny haldvart ovchin boloi. **31** Gevch herev tahilchiig hamuuny haldvaryg uzehed, uneheer arisnaas gun haragdahgui baigaad, tuun deer yamar ch har us baihgui baival tahilch hamuuny haldvartai huniig doloo honogoor hol horino. **32** Doloo dahi odor ni tahilch haldvaryg uzeedarisnaas gun bish bogood tsaash tarhaagui, tuun deer yamar ch sharavtar us urgaagui baih avaas **33** ter hun ni ug urevssen gazryg husalguigeer, usee husah bogood tahilch ug hamuutai huniig dahin doloo honogoor hol horino. **34** Tegeed doloo dahi

odor ni tahilch hamuug uzeed arisnaas gun bish haragdan, arisan deeguur tarhaagui baival tahilch tuuniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. Ter hun huvtssaa ugaaj tsever bolno. **35** Harin tuuniig tsevershsenii daraa ug haldvar arisan deeguur tsaash tarhah avaas **36** tahilch tuuniig uzeed hamuu arisan deeguur tarhsan baih tohioldold tahilch sharavtar usiig haih shaardlagagui. Ter hun buzartsan baina. **37** Herev tuunii nudend hamuuny haldvar oorchlogdoogui, har us tuun deer urgasan baih avaas ug hamuu ni edgersen uchir ter hun tsever boloi. Tahilch tuuniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. **38** Er buyuu em hun ni biyeiin arisan deeree tolbotoi todiigui tsagaan tolbotoi baih tohioldold, **39** tahilch uzeed, herev tednii biyeiin arisan deerh tolbonuud ni budeg tsagaan baih avaas ene ni arisan deer garsan maajuur boloi. Ter hun tsever baina. **40** Herev eregtei hunii tolgoiin us ni unah avaas ter ni halzan bolno. Ter tsever boloi. **41** Herev tuunii tolgoi ni urdaasaa bolon hajuugaasaa halzrah avaas ter ni duhandaa halzan uchraas tsever boloi. **42** Gevch herev halzan tolgoiin deer, esvel halzan duhan deertsaiivar yagaan urevsel bii boloh avaas ene ni halzan tolgoiin deer, esvel halzan duhan deer garsan arisny haldvart ovchin boloi. **43** Tahilch tuuniig uzeed, herev tuunii halzan tolgoiin deerh, esvel halzan duhan deerh urevslin havdar ni biyeiin arisan deerh arisny haldvart ovchnii baidaltai adil tsaivar yagaan baih avaas, **44** ter ni arisny haldvart ovchtei hun mon bogood buzartsan boloi. Tuunii urevsel ni tolgoi deer ni baigaa uchir tahilch tuuniig buzartsan hemeen zaaval todorhoiloh yostoi. **45** Arisny haldvart ovchtei bolson ovchtonii huvid, tereer tolgoinhoo usiig buteelgui, uranhai noorhoi huvtsastai baij, ooriin eruu nuuriig taglan "Buzartsan, buzartsan" hemeen hashhirsch baih yostoi. **46** Haldvartai baih odruudiihee turshid tereer buzart baih boloi. Ter buzartsan baina. Ter gantsaaraa amidrah yostoi bogood tuunii oron suuts ni huarangiin gadna baina. **47** Huvtssan deer haldvart shinjtei tolbo garah tohioldold, ene ni nooson huvtsas ch bai, maalingan huvtsas ch bai, **48** nooson, esvel maalingan nehmel ch bai, suljmel ch bai, savhi ch bai, savhiar hiigdsen alivaa ed ch bai yalgaagui, **49** herev huvtssan deer, esvel arisan deerh, esvel nehmel yum uu, suljmel ediin deerh, esvel alivaa savhin eden deerh ug tolbo ni nogoovtor buyuu ulbar baih avaas ene ni haldvart hogtsiin tolbo

uchir tahlilchid uzuuleh yostoi. **50** Tahlilch tolbyg uzeed ug ediig doloo honogoor tusgaarlana. **51** Tegeed ter doloo dahi odor ni ut tolbyg uzeed herev ter ni nehmel buyuu suljmel huvtssan deeguur, esvel yamar ch zorilgoor ashigljaj boloh savhin deeguur tarhsan baih avaas ene tolbo ni hortoi haldvar mon uchir buzard boloi. **52** Tiimees ter tiim tolbotoi bolson nooson, esvel maalingan nehmel buyuu suljmel huvtssyg, esvel iim alivaa savhin zuiliig shataana. Uchir ni ene bol hortoi haldvar boloi. Ter ni gald shataagdah yostoi. **53** Gevch tahlilchiig harahad ug tolbo nehmel buyuu suljmel huvtssan deer ch, esvel alivaa savhin zuil deer ch tarhaagui baih avaas **54** ug tolbotoi bolson zuiliig ugaahyg tahlilch tedend tushaan uuniig dahin doloo honogoor tusgaarlana. **55** Tahlilch ug tolbotoi zuiliig ugaagdsanyh ni daraa dahin uzeh bogood herev ug tolbonyg gadnah baidal oorchlogdoogui, hediigeer ug tolbo tarhaagui baisan ch ene ni buzard uchir tuuniig gadaas ni ch esvel dotroos ni ch haltslan idsen baih avaas, tuuniig ta nar gald shataah yostoi. **56** Gevch herev tahlilch tuuniig ugaagdsanyh ni daraa uzehed ug tolbo hatan arilsan baival, ug huvtsasnaas buyuu savhin zuilees, esvel nehmel buyuu suljmel edees tuuniig urj avna. **57** Herev ter ni huvtssan deer yum uu, nehmel, suljmel ed deer, esvel savhin alivaa edlel deer dahin uzegdeh tohioldodd ene ni tarhsan hereg uchir tolbotoi zuil ni gald shataagdana. **58** Huvtsas, esvel nehmel buyuu suljmel ed, esvel savhin alivaa edleliig ugaasny daraa ter tolbo ni buren arilgagdsan baih tohioldold ter ni hoyor dahi udaagaa ugaagdan tsever boloh yum gelee. **59** Ene bol nooson yum uu, maalingan huvtssan deerh, esvel nehmel buyuu suljmel deerh, esvel savhin alivaa edlel deerh haldvart shinjteitolbyn talaarh, mon tuuniig tsever, esvel buzard hemeen todorhoilon helehed zoriulsan huuli boloi.

Lyevit 14

14:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Arisny haldvart ovchtonii tsevershigdeh odriinh ni huuli ene boloi. Tuuniig tahlilch uruu avchirj, **3** tahlilch huarangaas gadagsh garch yavna. Ingeed tahlilch uzej, herev arisny haldvart ovchtonii ovchin ni edgesen baih avaas, **4** hoyor amid, tsever

shuvuu, hush mod, ulaan utas, hissopyg tsevershuulegdegchiin toloo avch yavahyg tahilch tushaana. **5** Tahilch bas neg shuvuug ni ursgal usan deer, shavar savand nyadlahyg tushaana. **6** Tereer amid shuvuut hush mod, ulaan utas, hissoptoi hamt avan, tedgeeriig bolon amid shuvuug ursgal usan deer nyadlagdsan shuvuuny tsusand durne. **7** Tegeed ter arisny haldvart ovchnoos tsevershuulegdegch uruu tuuniig doloon udaa tsatsaad, ter huniig tsever hemeen todorhoiloh yostoi. Amid shuvuug heer tald sullan yavuulna. **8** Tsevershuulegdegch ni tegeedhuvtssaa ugaan, buh usee husaj, usand oron tsever bolno. Daraa ni ter huarand orj bolno. Gevch ter doloo honogiin tursh maihnyhaa gadna baih yostoi. **9** Doloo dahi odor ni ter ooriin buh usiig husna. Ter ni tolgoiin usee, sahal homsog todiigui ooriin buh usiig husah boloi. Tegeed ter huvtssaa ugaan, usand biyee ugaaj tsever bolno. **10** Naim dahi odor ni ter sogoggui hoyor er hurgyg, sogoggui neg em hurgyg bolon ideen orgodd zoriulan tostoi holison yefagiin aravny gurvan sain gurilyg, neg log tosyg avchrah bogood, **11** tsevershuulegdegchiig tsever hemeen todorhoilon helsen tahilch edgeer zuilsiig tuuntei hamt EZENii omno, hurlyn maihny uudend avchirna. **12** Tegeed tahilch neg er hurgyg avch, gemiin tolooh tahild zoriulan neg log tostoi hamt avchran tedgeeriig dallah orgol bolgon EZENii omno orgoh boloi. **13** Daraa ni nutliin tolooh tahil, shataalt tahilyg nyadaldag ariun gazryn talbaid tahilch er hurgyg nyadalna. Uchir ni nugliin tolooh tahilyn adil gemiin tolooh tahil ni tahilchid onogdoh bogood ene bol hamgiin ariun boloi. **14** Tegeed tahilch gemiin tolooh tahilyn heseg tsusyg avch, tsevershuulegdegchiin baruun chihni gedsen deer, baruun garynh ni erhii huruun deer, baruun holiinh ni erhii huruun deer ni turhene. **15** Tahilch bas neg log tosnoos hesgiig avch, zuun garynhaa algand asgaad, **16** baruun garynhaa huruug zuunalgan dahi tosond durj, heseg tosyg huruugaaraa EZENii omno doloon udaa tsatsna. **17** Tahilch algan dahi uldsen tosnoosoo hesgiig ni tsevershuulegdegchiin baruun chihni gedsen deer baruun garynh ni erhii huruun deer, baruun holiinh ni erhii huruun deer gemiin tolooh tahilyn tsusan deer davhar turhene. **18** Tahilch algan dahi uldsen tosyg tsevershuulegdegchiin tolgoi deer asgana. Tiinhuu tahilch tuunii omnoos evleruulliig EZENii omno hiih yostoi. **19** Tahilch daraa ni

nugliin tolooh tahilyg orgoj, buzraasaa tsevershuulegdej baigaa negnii toloo evleruulliig hiine. Tegeed uunii daraa tahilch shataalt tahilyg nyadalna. **20** Ter shataalt tahil, ideen orgoliig tahilyn shireen deer deesh orgono. Ingej tahilch tuunii toloo evleruulliig hiih bogood ter hun tsever bolno. **21** Gevch herev ter hun ni yaduu bogood tegj orgoh chadalgui baih avaas, tereer ooriinhoo toloo evleruulliig hiihed zoriulan dallah orgoloor orgoh gemiin tolooh tahild neg er hurgyg, ideen orgold zoriulan tostoi holison yefagiin aravny negen sain guril, neg log tos avah yostoi. **22** Mon ooriin bolomjiin hireer hoyor huurzgene, esvel hoyor zaluu tagtaag avah yostoi bogood neg ni nugliin tolooh tahil, nogoo ni shataalt tahil boloh yum. **23** Tegeed naim dahi odor ni ter tedgeeriig ooriin tsevershuulelter zoriulan EZENii omno hurlyn maihny uudend tahilchid avchrah boloi. **24** Tahilch gemiin tolooh tahilyn hurgyg, neg log tosyg avch, tedgeeriig dallah orgol bolgon EZENii omno orgono. **25** Daraa ni ter gemiin tolooh tahilyn hurgyg nyadalj, heseg tsus avaad, tsevershuulegdegchiin baruun chihonii gedsen deer, baruun garynh ni erhii huruun deer, baruun holiinh ni erhii huruun deer turhene. **26** Tahilch mon tosnoos hesgiig ni zuun garynhaa algand asgaad, **27** baruun garynhaa huruugaar zuun algan dahi tosny hesgees doloon udaa EZENii omno tsatsna. **28** Tegeed tahilch algandaa baigaa tosny zarimyg tsevershuulegdegchiin baruun chihonii gedsen deer, baruun garynh ni erhii huruun deer, baruun holiinh ni erhii huruun deer, gemiin tolooh tahilyn tsusan deer davhar turhene. **29** Tuunees gadna tahilch algandaa baigaa uldsen tosyg tsevershuulegdegchiin toloo EZENii omno evleruulliig hiiheer tuunii tolgoi deer asgah yostoi. **30** Tegeed ter hun ooriin bolomjiin hireer huurzgene, esvel zaluu tagtaany ali negiig orgo. **31** Ter ooriin gargaj chadah zuilee orgoh bogood negiig ni nugliin tolooh tahidd, nogoog ni ideen orgoliin hamt shataalt tahild orgoh boloi. Tiinhuu tahilch EZENii omno tsevershuulegdegchiin toloo evleruulliig hiine. **32** Ene bol tsevershuulelter zoriulah chadal bolomj homs arisny haldvart ovchtonii tuhai huuli boloi. **33** EZEN Mosye, Aaron nartai tsaash ni yarin aildaj — **34** Minii ta nart ezemshil bolgon ogoh Kanaan nutagt ta nar orohdoo, ta naryn ezemshih nutag dahi baishind Bi arisny haldvart ovchnii tolbyg tavihad, **35** ter baishing omchlogch negen ni

irj, tahlilchid "Baishind mini tolbotoi adil zuil nadad haragdav" gej heleh yostoi. **36** Tegehed ni tahlilch baishin dotorh buh zuilsiig buzart tootsohguin tuld ug tolbyg uzeheer dotogsh orohyn omno baishing sullahyg tushaana. Uunii daraa tahlilch baishing harahaar dotogsh orno. **37** Tiinhuu ter tolbyg harah bogood herev baishingiin hanan deerh tolbo ni nogoovtor, esvel ulbar honhor baij, mon gadargaas gun haragdah avaas **38** tahlilch baishingaas uud uruu garch, ug baishing doloo honogoor tusgaarlana. **39** Tahlilch doloo dahi odor ni butsan irj, saitar ajiglana. Herev ut tolbo ni baishingiin hanan deeguur uneheer tarhsan baih avaas **40** tolbo suusan chuluug salgan avch, tedgeeriig hotyn gadna buzart gazart hayahyg tahlilch tedend tushaana. **41** Mon ter baishing dotor talaas ni ergen toirond ni husuulaad husaj avsan shohoig ted hotyn gadna buzart gazart ovoolon asgana. **42** Tegeed ted oor chuluunuudyg avch tedgeer chuluunuudyn orond bairluulna. Ter oor shohoig avan baishing dahin shohoidoh yostoi. **43** Gesen ch herev ter hun chuluunuudyg salgan, baishing husaad, dahin shohoidsny daraa ug tolbodahin baishind garch ireh avaas, **44** tahlilch dotogsh oron saitar ajiglana. Herev tereer baishind tolbo uneheer tarhsanyg harah avaas ene ni baishin dotorh hortoi haldvaryn tolbo mon uchir buzart boloi. **45** Tiimees ter hun ug baishing, chuluunuudyg ni, dunznuudiig ni, mon buh shohoig ni buulgaj tedgeeriig hotyn gadna buzart gazar uruu avaachih boloi. **46** Tuunees gadna tusgaarlagdsan baih uyed ni baishind orson hen bolovch udesh boltol buzartsan bolno. **47** Uunchlen baishin dotor hevtsen hen bolovch huvtssaa ugaah yostoi. Ug baishin dotor idsen hen bolovch huvtssaa ugaah yostoi. **48** Nogoo talaar, herev tahlilch dotogsh oron saitar ajiglan, baishing dahin shohoidsny daraa baishind ug tolbo uneheer tarhaagui baih avaas, tolbo dahin garch ireeguin uchir tahlilch ter baishing tsever hemeen todorhoiloh yostoi. **49** Tegeed ut baishing tsevershuulehiin tudd tereer hoyor shuvuu, hush mod, ulaan utas, hissopyg avaad, **50** neg shuvuug ursgal usan deer shavar savand nyadalna. **51** Tegeed tereer hush mod, hissop, ulaan utsyg amid shuvuutai hamt avch, tedgeeriig nyadluulsan shuvuuny tsusand bolon ursgal usand durj baishin uruu doloon udaa tsatsna. **52** Inhuu tereer shuvuuny tsus, ursgal us, amid shuvuu, hush mod, hissop, ulaan utsaar ug baishing tsevershuuleh

yum. **53** Harin ter amid shuvuut hotoos gadagsh heer tald sullan yavuulna. Tiinhuu ter baishingiin tolooevleruulliig hiih bogood ene ni tsever boloh yum. **54** Ene ni arisny haldvart ovchnii alivaa shinj temdgiin huuli boloi. Uund hamuu, **55** mon arisny haldvart ovchin tusgah huvtsas, esvel baishin, **56** mon havdar, sharh, tolbotoi holbootoi, **57** tedgeeriig yamar tohioldold buzard, yamar tohioldold tsever gedgiig zaah huuli boloi. Ene bol arisny haldvart ovchnii huuli yum.

Lyevit 15

15:1 EZEN mon Mosye, Aaron nart aildahdaa — **2** Izrailiin hovguudtei yarin tedend iin helegtun. "Alivaa hunii biyees goojdos garval tuunii goojdos ni buzard boloi. **3** Tuunii biye ni ooro goojdosyg goojjuulj baisan ch, esvel goojdosyg saatuulj baisan ch ene ni tuuniig buzarlana. Tuunii goojdos ingej buzarlana. **4** Goojdostoi hunii deer ni hevtsen alivaa or buzard boldog. Mon tuunii suusan yum buhen buzard boldog. **5** Tuunees gadna tuunii orond hursen alivaa hun ni huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan bolno. **6** Goojdostoi hunii suuj baisan zuil deer suusan hen bolovch huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah ba udesh boltol buzartsan bolno. **7** Mon goojdostoi hund hursen hen bolovch huvtssaa ugaan, usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan bolno. **8** Esvel herev goojdostoi hun ni tsever baigaa negniig nulimah avaas ter hun bas huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah bogood mon l udesh boltol buzartsan bolno. **9** Goojdostoi hunii unaj yavsan alivaa emeel ni buzard boloh yum. **10** Mon tuunii dor baisan alivaa zuild hursen hen bolovch udesh boltol buzartsan boloh ba tedgeeriig zoj yavsan hun huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan bolno. **11** Uunchlen goojdostoi negnii garaa usand zailalguigeer hursen ter hun ni huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan bolno. **12** Goojdostoi hunii hursen shavar sav ni hagalgadah bogood harin modon sav bolgon ni usaar zailagdah yostoi. **13** Goojdostoi hun goojdosoosoo tsevershuulegdeed, tsevershuuleltendee zoriulan doloo honogiig tooloh yostoi. Tegeed ter huvtssaa ugaan, ursgal usand biyee bulhaj tsever bolno.

14 Tegeed naim dahi odor ni ter ooriinhoo toloo hoyor huurzgene, esvel hoyor zaluu tagtaag avch, EZENii omno hurlyn maihny uuden deer ochin tedgeeriig tahilchid ogno. **15** Tahilch tedgeeriig, negiig ni nugliin tolooh tahild, nogoog ni shataalt tahild zoriulan orgoh boloi. Tiinhuu tahilch goojdosynh ni ulmaas EZENii omno tuunii toloo evleruulliig hiih ajguu. **16** Herev er hunees uriin shingen garah avaas tereer buh biyee usand bulhah bogood udesh boltol buzartsan bolno. **17** Deer ni uriin shingen togtson alivaa huvtsas, esvel alivaa arisny tuhaid gevel ene ni usaar ugaagdah bogood udesh boltol buzart boloh boloi. **18** Herev er hun emegtei huntei untan uriin shingen gargah avaas ted hoyoul usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan boloh yum. **19** Harin emegtei hun goojdostoi tohioldold, herev tuunii biye deh goojdos ni tsus baih avaas ter ni saryn temdgiinhee buzartald doloo honogiin tursh baih bogood tuund hursen hen bolovch udesh boltol buzartsan boloh ajguu. **20** Mon tuunii saryn temdgiinhee buzartlyn uyed, deer ni hevtsen alivaa zuil ni buzart boloh bogood tuunii deer ni suusan alivaa zuil ni buzart boloh boloi. **21** Tuunii orond hursen alivaa hun ni huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan boloh yum. **22** Tuunii suusan alivaa zuild hursen hen bolovch huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan boloh yum. **23** Tuunii or ch bai, deer ni suuj bui zuil ch bai, tuund ni hursen hun udesh boltol buzartsan bolno. **24** Herev er hun ug emegteitei untan, ingesneer tuunii saryn temdgiin buzart ni tuun deer baih avaas ter eregtei doloo honogiin tursh buzartsan boloh bogood eregtein hevtsen alivaa or ni buzart boloh ajguu. **25** Herev emegtei hun saryn temdgiin buzartlaas oor uyed olon honog tsusan goojdostoi boloh avaas, esvel ter uyeese tsaash goojdostoi baih avaas buzart goojdosynhoo buh odruuded tereer saryn temdgiinhee buzartald baigaa met iinhuu tsaash urgeljuulen baih boloi. Ter nibuzartsan baina. **26** Goojdosynhoo buh odruuded tuunii deer ni hevtsen alivaa or ni saryn temdgiin buzartlynh ni uye deh tuunii orny adil boloh boloi. Tuunii deer ni suusan alivaa zuil ni tuunii ter uyeiinh ni buzryn adilbuzart boloh yum. **27** Uunchlen tedgeert hursen hen bolovch huvtssaa ugaaj, usand biyee bulhah bogood udesh boltol buzartsan boloh yum. **28** Goojdosoosoo ter emegtei tsevershihed

doloo honogiig toolood, uunii daraa tsever boloh yum. **29** Tegeed naim dahi odor ni ter ooriinhoo toloo hoyor huurzgene, esvel hoyor zaluu tagtaag avch, tedgeeriig hurlyn maihny uud uruu tahlidchid avchrah boloi. **30** Tahlidch negiig ni nugliin tolooh tahlid, nogoog ni shataalt tahlid zoriulan orgono. Tiinhuu tahlidch, tuunii buzardoo gojdosynh ni ulmaas ter emegtein toloo EZENii omno evleruulliig hiine". **31** Ingej ta nar Izrailiin hovguudiig, oorsdiinh ni buzardas angid bailgah yum. Es bogoo tednii dund baigaa Minii asryg ted buzardasnaar oorsdiin buzard uh eh yum gelee. **32** Ene ni gojdosdoi negnii tuhai, uriin shingen gargaj tuugeer buzardas hunii tuhai bogood **33** saryn temdgiinhee buzardtyn ulmaas zoviurtai bolson emegtein tuhai bogood er ch bai, em ch bai gojdosdoi negnii tuhai, esvel buzardas emegteitei untsan eregtein tuhai huuli yum.

Lyevit 16

16:1 EZENii orshihuid dohoj ochood uhsen, Aarony hoyor huugiin uhliin daraa EZEN Mosyetei yariv. **2** EZEN Mosyed aildsan ni — Ooriin ah Aarond handan tuuniig, hoshignii dotorh, avdar deerh orshooliin suudlyn omnoh ariun gazard hezee ch hamaagui orj bolohguig helegtun. Es bogoo ter uh eh bolno. Uchir ni terhuu orshooliin suudal deer Bi uulen dotor uzegdeh yum. **3** Aaron ni, nugliin tolooh tahlid zoriulsan neg buh, shataalt tahlid zoriulsan neg hutstaigaar ariun gazard or. **4** Ter maalingan ariun deeliig omsoh yostoi. Maalingan dotuur huvtsas tuunii biyen deer baina. Ter maalingan urt busiig buselj, daavuun malgaigaar goyoh boloi. Edgeer ni ariun huvtsas uchir ter biyee usand bulhan tedgeeriig omsoh yostoi. **5** Tereer Izrailiin hovguudiin tsuglaanaas hoyor uhnyg nugliin tolooh tahlid zoriulan, neg hutsyg shataalt tahlid zoriulan avah yostoi. **6** Tegeed ooriinhoo toloo bolon geriinhnihee toloo evleruulliig hiihin tuld buhyg ooriin nugliin tolooh tahlid zoriulan orgoh ajguu. **7** Ter hoyor uhnyg avch, tedgeeriig EZENii omno hurlyn maihny uudend avchrah yostoi. **8** Aaron hoyor uhnad zoriulan shavga hayah agaad neg shavga ni EZEND, nogoog ni nugliig uuregch uhnad onogdoh boloi. **9** tegeed Aaron EZEND onogdoh shavga, deer ni unasan uhnyg nutliin tolooh tahlid bolgon orgoh yostoi. **10**

Gevchnugliig uuregch yamaany shavga, deer ni unasan yamaagaar damjuulj evleruulliig hiihin tuld tuuniig nugliig uuregch yamaa bolgon heer tal uruu yavuulahaar EZENii omno amidaar ni avchirna. **11** Tegeed Aaron ooriinhoo nugliin tolooh tahilyn buhyg orgoh bogood ooriinhoo bolon geriinhnihee toloo evleruulliig hiih yostoi. Ter ooriinhoo nugliin tolooh tahilyn buhyg nyadalna. **12** Ter EZENii omnoh tahilyn shireen deerees galtai nurseer duuren boipor, hoyor atga duuren nuntaglasan anhiluun utlagyg avch, hoshignii dotor avchirna. **13** Ter EZENii omno ut utlagyg gal deer hijj, utlagyn utaa ni gerchleliin deerh orshooliin suudlyg burheh yostoi. Es bogoos ter uhne. **14** Tuunees gadna ter buhny tsusnaas hesgiig avch, huruugaaraa orshooliin suudlyn zuun tal uruu tsatsaj, bas orshooliin suudlyn nuuren tal uruu heseg tsusyg doloon udaa tsatsna. **15** Tegeed ter ard olond zoriulagdsan nugliin tolooh tahilyn uhnyg nyadalj, tsusyg ni hoshignii dotor avaachij, buhyn tsusaar hiisenchlen tuunii tsusaar hijj, tuuniig orshooliin suudal deer bolon orshooliin suudlyn nuuren tal uruu tsatsna. **16** Izrailiin hovguudiin buzryn ulmaas, tednii gem buruu uils, buh nugliinh ni ulmaas tereer ariun gazryn toloo evleruulliig hiih yostoi. Ter tednii buzryn dund tedentei hamt orshih hurlyn maihnytoloo tegj hiih yostoi. **17** Tuuniig ariunaas ariun gazart evleruulliig hiiheer dotogsh oroh uyed ni tuuniig ooriinhoo toloo, geriinhnihee toloo, Izrailiin buh chuulgany toloo evleruulliig hiin garch ireh hurtel ni hen ch hurlyn maihand baih yosgui. **18** Tegeed ter EZENii omnoh tahilyn shiree uruu garch iren, tuunii toloo evleruulliig hiihdee buh bolon uhny heseg tsusyg avch, tahilyn shireenii evruud deer nyalna. **19** Ter huruugaaraa heseg tsusyg tuun deer doloon udaa tsatsan, tuuniig tsevershuulj, Izrailiin hovguudiin buzraas ariusgah boloi. **20** Aaron ni ariunaas ariun gazar, hurlyn maihan, tahilyn shireenii toloo evleruulliig hijj duusaad, amid uhnyg orgoh yostoi. **21** Tegeed Aaron amid uhny tolgoin deer hoyor garaa tavij, Izrailiin hovguudiin buh muu uilsii, tednii gem buruu uils, buh nugliig tuun deer naminchilj, tedgeeriig uhny tolgoi deer shiljuuleed tuuniig songogdson hunii garaar hotluulen heer tal uruu yavuulah yostoi. **22** Uhna buh gem nugliig zeluud gazar uruu oor deeree uuren yavah bogood monooh hun uhnyg heer sullah yostoi. **23** Tegeed Aaron hurlyn maihand irj, ariunaas

ariun gazar uruu orohdoo omsson maalingan huvtssyg tailan tend orhino. **24** Ter ariun gazart usand biyee bulhaad ooriin huvtssuudyg omsoj, uragsh garch iren ooriin shataalt tahl bolon ard tumnii shataalt tahilyg orgoj, ooriinhoo toloo bolon ard tumnii toloo evleruulliig hiine. **25** Tegeed ter nugliin tolooh tahilyn oohiig tahilyn shireen deer shataan uugiulna. **26** Nugliig uuregch uhnyg sullaj yavuulsan negen ni huvtssaa utaan usand biyee bulhaad uunii daraa huarand orno. **27** Gevch evleruulel hiiheer ariunaas ariun gazart tsusyg ni oruulsan nugliin tolooh tahilyn buh bolon nugliin tolooh tahilyn uhna ni huarangiin gadna gargagdaj tedgeeriin aris, mah, sevs ni gald shataagdah boloi. **28** Tegeed tedgeeriig shataasan negen ni huvtssaa ugaaj, biyee usand bulhaad uunii daraa huarand oroh yostoi. **29** Ene ni ta nart uliran urgeljleh togtool bolno. Doloo dahi sard, ug saryn aravny odor ta nar bolon ta naryn dund tur suuj bui hariinhan oorsdiin setgeliig daruu bolgon, alivaa ajlyg buu hii. **30** Uchir ni ta naryg tsevershuuleheer ta naryn toloo ene odor evleruulel hiigdeh bogood ta nar EZENii omno oorsdiin buh nuggleese tsevershigdeh bolno. **31** Ene ni ta naryn huvid setgeliig chini daruu bolgon amraah Amraltyn odor boloh yum. Ene ni uliran urgeljleh togtool yum. **32** Tiim uchraas etsgiinhee bairand tahlilchaar uilchleheer toslogdon, sahil hurtsen tahlilch evleruulliig hiine. Ter ariun huvtsas buyuu maalingan huvtssuudyg omsood, **33** ariunaas ariun gazryn toloo evleruulliig hiine. Ter hurlyn maihan bolontahilyn shireenii toloo evleruulel hiih yum. Ter mon tahlilch naryn bolon chuulgany buh ard olny toloo evleruulel hiih yum. **34** Ene ni ta nart jil bur gants udaa Izrailiin hovguudiin buh nugliin toloo evleruulliig hiih tuhai uliran urgeljleh togtool boloh yum gev. Mosye oort ni EZENii tushaasan yosoor yag hiiv.

Lyevit 17

17:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Aaron bolon tuunii hovguud, Izrailiin buh hovguudtei yarin tedend iin helegtun. "EZENii tushaan aildsan ni ene boloi. **3** «Izrailiin geriinhnees alivaa hun huarangiin dottor, esvel huarangiin gadna uher, esvel hurga, esvel yamaa nyadlah avaas, **4** EZENii

asryn omno EZEND orgol bolgon orgohoor tuuniigee hurlyn maihny uudend avchraagui bol ter hun tsusny buruutan hemeen tootsogdono. Ter hun tsus ursgasan uchir ooriin ard tumnii dundaas taslagdah yostoi. **5** Uunii uchir shaltgaan ni gevel, Izrailiin hovguud heer tald orgoj baisan tahiluudaa avchrahyn tudd buyuu tedgeeriigee ted EZEND, hurlyn maihny uudend tahilchid avchran, EZEND eviin tahilyn orgoluud bolgon orgohiin tuld boloi. **6** Tahilch tsusyg ni hurlyn maihny uudend EZENii tahilyn shireen deer tsatsan, oohiig ni EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon shataan uutiulah yostoi. **7** Ted oorsdiin sadarlasan yamaan shuteenuuded tsaashid tahilaa orgoh yosgui. Ene ni tedenduyeiin uyed uliran urgeljleh togtool boloh yum». **8** Tegeed chi tedend iin hel. "Izrailiin geriinhnees, esvel tednii dund tur suuj bui gadaadynhnaas alivaa hun ni shataalt tahil, esvel orgoliig orgohdoo, **9** tuuniig hurlyn maihny uudend EZEND orgohoor avchraagui bol ter hun ard olnoos taslagdana. **10** Izrailiin geriinhnees, esvel tednii dund tur suuj bui gadaadynhnaas alivaa hun tsus ideh avaas, tsus iddeg ter hunii esreg Bi Ooriin nuuriig handuulan tuuniig ard olnyh ni dundaas taslah bolno. **11** Uchir ni mahan biyeiin ami ni tsusand baidag bogood tuuniig Bi ta nart oorsdiin chini amiin toloo evleruulliig tahilyn shireen deer hiiheer ogson yum. Uchir ni tsus bol amiin toloo evleruulliig hiideg yum". **12** Tiimiin tul Bi Izrailiin hovguuded "Ta naryn dotroos neg ch hun tsus idej bolohgui, ta naryn dund tur suuj bui alivaa gadaadyn hun tsus idej bolohgui" hemeen aiddsan. **13** Tiimees Izrailiin hovguudees, esvel tednii dund tur suuj bui gadaadynhnaas alivaa hun ni idej boloh amitan buyuu shuvuug agnasan tohioldold tuuniihee tsusyg asgan shoroogoor darah yostoi. **14** Uchir ni buh mahan biyeiin amiin huvid gevel, tuunii tsus ni amitaigaa hamt baidag. Tiim uchraas Bi Izrailiin hovguuded "Buh mahan biyeiin ami ni tuunii tsus uchraas ta nar alivaa mahan biyeiin tsusyg ideh yosgui. Uuniigidsen hen bolovch taslagdana" hemeen aildsan. **15** Uhsen amitan, esvel tastchuulsan segiig idsen alivaa hun ni, nutgiin uutuul hun ch bai, gadaadyn hun ch bai ooriin huvtssyg ugaan, biyee usand bulhah bogood udesh boltol buzartsan bajj baigaad daraa ni tsever bolno. **16** Harin herev ter hun huvtssaa ugaagaagui, esvel biyee usand bulhaagui avaas ter ni ooriin gem buruut

uurne gelee.

Lyevit 18

18:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Izrailiin hovguudtei yarin tedend iin helegtun. "Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **3** Ta nar oorsdiin amidarch baisan Yegipyetiin nutagt hiigdddeg zuilsiig hiij bolohgui. Minii ta naryg avaachij bui Kanaan nutagt hiigdddeg zuilsiig ch ta nar hiih yosgui. Tednii yos zanshluud dotor ta nar yavah yosgui. **4** Ta nar Minii shuultiig heregjuulen, Minii togtoolyg sahin tedgeeriin dotor yavagtun. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **5** Tiimees ta nar Minii togtool, Minii shuultiig sahigtun. Tedgeeriig uilddeg hun tuugeeree amidarna. Bi bol EZEN. **6** Ta naryn hen ni ch, huritsah gej ooriin tsusan toroldoo hurch ul bolno. Bi bol EZEN. **7** Etsgiinhee biye boloh ehteigee huritsaj bolohgui. Ter bol chinii eh mon. Chi tuund havitah yosgui. **8** Chi etsgiinhee ehnertei huritsaj bolohgui. Ene ni chinii etsgiinh boloi. **9** Egch duuteigee, etsgiin chini ch ohin bai, ehiin chini ch ohin bai, gert ch torson bai, gadna ch torsonbai tedentei chi huritsaj bolohgui. **10** Ach ohintoigoo, esvel zee ohintoigoo chi huritsaj bolohgui. Uchir ni tednii mahan biye ni chamaas garsan yum. **11** Etsegt chini torson, etsgiin chini ehneriin ohin ni chinii egch duu boldog uchir tuuntei chi huritsaj bolohgui. **12** Chi avga egchteigee huritsaj bolohgui. Ter bol chinii etsgiin chini tsusan torol yum. **13** Chi nagats egchteigee huritsaj bolohgui. Ter bol ehiin chini tsusan torol yum. **14** Chi avgynhaa biye boloh ehnertei ni huritsaj bolohgui. Tuunii ehner buu havit. Ter ni chinii avga bergen boloi. **15** Chi mon berteigee huritsaj bolohgui. Ter ni chinii huugiin chini ehner uchir chi tuund havitah yosgui. **16** Chi bergenteigee huritsaj bolohgui. Ene ni chinii ahyn biye boldog yum. **17** Chi emegtei bolon tuunii ohin hoyoulantai ni huritsaj bolohgui. Mon tuunii ach ohin, esvel zee ohintoi huritsahyn tuld tuuniig buu av. Ted ni tsusan torol bogood ene ni jigshuurt yavdal yum. **18** Chi ehneriigee amid baihad ni deer ni nemen tuunii egch duutei gerlen huritsaj, tedniig orsoldogchid bolgoj bolohgui. **19** Mon chi emegteitei saryn temdgiinh ni uyeer huritsah gej tuund hurch bolohgui. **20** Chi mon busdyn ehnertei huritsaj tuuntei

hamt buzarlagdah yosgui. **21** Chi mon ooriin ur udmyg Molyeht orgohoor ogch bolohgui. Chi ooriin Burhany neriig buu gutaa. Bi bol EZEN. **22** Er hun emegteitei undagiin adil, chi er huistentei buuunt. Ene ni jigshuurt yum. **23** Mon chi alivaa amitantai havitaj, tuuntei hamt buzarlagdaj bolohgui. Alivaa emegtei ni amitny omno tuuntei niileldeheer zogsoh yosgui. Ene ni gajuu yavdal boloi. **24** Edgeer zuilsiin ali negeer ni oorsdiigoo buu buzarlagtun. Uchir ni ta naryn omnoos Minii hooch undestnuud edgeer buh zuilseer buzar bolson yum. **25** Ug gazar nutag buzar bolsnoos, tiimiin uchir Bi shiitgeliig ni deer ni avchirsan bogood ter nutag orshin suutchdaa booljin gargasan. **26** Gevch ta naryn huvid, ta nar Minii togtooluud bolon huuliudyg sahih yostoi bogood uutuul bolon ta naryn dund tur amidarch bui gadaadyghan ch edgeer jigshuurt zuilsiin aliig ni ch hiih yosgui. **27** (Uchir ni ene nutagt ta naryn urid amidarch baisan humuus edgeer buh jigshuuriig hiisen bogood gazar nutag ni buzar bolson yum.) **28** Ene ni ta naryg ter nutgiig buzarlahad ter ni omno chini baisan undestniig booljin gargasan shigee ta naryg mon booljin garguulahguin tuld boloi. **29** Uchir ni edgeer jigshuuriin ali negiig ni hiisen hen bolovch tiinhuu uildegchid ni oorsdiin ard olny dundaas taslagdah yum. **30** Ingej ta naraas omno hiigdej baisan edgeer jigshuurt zanshlyn ali negiig ta nar (tedgeereer oorsdiigoo buzarlahguin tudd) ul uilden, Minii shaardlaguudyg sahih yostoi. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan" gev.

Lyevit 19

19:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Izrailiin hovguudiin buh tsuglaantai yarin tedend iin helegtun. "Ta nar ariun baigtun. Uchir ni ta naryn Burhan EZEN Bi ariun boloi. **3** Ta nar hun neg bur ooriin eh, etsgiig hundetgen, Minii Amraltyn odriig sahigtun. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **4** Shuteenuud uruu buu hand. Oorsoddoo zoriulj tsutgamal burhdyg buu hiigtun. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **5** EZENd eviin tahilyn orgoliig orgohdoo ta nar tuuniig oorsdiigoo huleen avahuulahaar orgogtun. **6** Ene ni orgogdson ter odroo bolon daraagiin odor ni idegdeh yostoi. Gevch gurav dahi honog hurtel uldsen ni gald shataagdah yostoi. **7** Tiimees herev

ene ni gurav dahi honogt idegdeh avaas ter ni buzar bolood, huleen avagdahgui. **8** Tuuniig idsen hun bur ni ooriin gem buruut uurne. Uchir ni ter EZENii ariun zuiliig gutaasan boloi. Ter hun ooriin ard olnoos taslagdah bolno. **9** Ta nar gazrynhaa urgatsyg huraahdaa talbainhaa ontsog bulanguudyg ni hurtel huraah yosgui. Urgatsynhaa geegdsen uldegdliig ch tsugluulah yosgui. **10** Usan uzmiin talbainhaa uldegdliig tuulgui, usan uzmiin talbainhaa unasan jimsiig ch buu tsugluul. Tedgeeriig ta nar yaduust bolon gadnyhand zoriulan uldeegtun. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **11** Ta nar hulgai buu hii. Huuramchaar buu uild. Biye biyee buu huur. **12** Minii nereer huuramchaar tangaraglasnaaraa ooriin Burhany neriig buu gutaa. Bi bol EZEN. **13** Ooriin horshiig buu darla, tuuniig buu deeremd. Holsnii hunii tsalin ni buhel shonjingoo ogloog boltol chamd baij bolohgui. **14** Chi duii huniig buu haraa. Sohor hunii urd budruuleh zuiliig buu tavi. Harin ooriin Burhanyg hundetge. Bi bol EZEN. **15** Shuuh deer shudarga busaar buu uild. Yaduus uruu buu hazai, ihesd buu niitsuul, harin horshoo shudargaar shuu. **16** Ard olnyhoo dund hov zoogch met buu yav. Horshiinhoo amiin esreg buu uild. Bi bol EZEN. **17** Nutgiinhaa zaluug zurhendee buu uzen yad. Horshoo shuluuhan zemlej boloh bolovch tuunees bolj nugeld orootsoldoj bolohgui. **18** Chi ooriin ard olny hovguudiin esreg os honzong buu av, alivaa zevuutslig ch buu hadgal. Harin horshoo ooriin adil hairla. Bi bol EZEN. **19** Ta nar Minii togtooluudyg sahih yostoi. Hoyor oor torliin malyg hoorond ni buu heeltuul. Tarian talbaidaa hoyor oor torliin uriig buu suulga. Hoyor torliin ediig holij hiisen huvtssyg buu oms. **20** Herev eregtei hun ni oor hund ezemshigdsen, cholologdoogui bool emegteitei mahan biyeer untah avaas tedend shiitgel baih yum. Gehdee ted tsaazlagdah yosgui. Uchir ni emegtei choloot bus yum. **21** Eregtei ni hutsyg ooriin gemiin tolooh tahilaar EZEND hurlyn maihny uudend avchirna. **22** Tahilch mon tuunii toloo, gemiin tolooh tahilyn hutsaar uiddsen nugliinh ni toloo EZENii omno evleruulel hiih bogood tuunii uildsen nugel ni uuchlagdah boloi. **23** Ta nar ug nutagt oron, hunsend zoriulan buh torliin moddyg tarihdaa tedgeeriin ur jimsiig tseerlegdsen hemeen toots. Gurvan jiliin tursh ene ni ta nart tseerlegdeh boloi. Uuniig ideh yosgui. **24** Gevch dorov deh jild ni tuunii

buh ur jims EZEND magtaalyn ariun orgol bolno. **25** Tav dahi jild ni ta nar ur jimsiig idej bolno. Ingej tuunii ur jimsiig ta nart ulam nemegduulne. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **26** Ta nar tsustai yamar ch yumyg buu id. Merge tolog, esvel id shideer buu orold. **27** Tolgoinhoo hajuugiin sanchgiig buu toiruulan av, sahlynhaa uzuuriig ch buu evd. **28** Uhegsdiin toloo oorsdiin biye deer alivaa herchlegiig buu hii. Oorsod deeree shivees temdgiig ch buu hii. Bi bol EZEN. **29** Ooriin ohinyg yanhan bolgoj tuuniig buu gutaa. Tegsneer nutag oron sadar samuund unahgui, muu muuhaigaar duurehgui. **30** Ta nar Minii Amraltyn odriig sahin, Minii ariun gazryg hundetge. Bi bol EZEN. **31** Boo bolon suns duudagchid URUU buu ergegtun. Tedniig buu erj hai. Tedgeereer buzarlagnana shuu. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **32** Buurlyn omno boson zogsoj, nastang deedlen, ooriin Burhanyg hundel. Bi bol EZEN. **33** Nutagt chini hariin hun ta nartai hamt amidrah avaas ta nar tuund muugaar handah yosgui. **34** Ta nartai hamt amidrah hariin hun ni ta nart, dund chini bui uutuul hun met baih yostoi. Chi tuuniig ooriin adil hairla. Uchir ni ta nar Yegipyetiin nutagt hariinhan baisan bilee. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **35** Jin, bagtaamj, hemjeeg shudarga busaar buu shuu. **36** Ta nar zov jinluur, zov tuuhai, zov yefa, zov hintei baih yostoi. Bi bol ta naryg Yegipyetiin nutgaas gargan avchirsan EZEN, ta naryn Burhan yum. **37** Ingej ta nar Minii huh togtooluud bolon Minii huh zarliguudyg sahin tedgeeriig hiigtun. Bi bol EZEN" gelee.

Lyevit 20

20:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Chi mon Izrailiin hovguuded iin helegtun. "Izrailmin hovguudees buyuu esvel Izrailid tur suuj bui gadnyhnaas alivaa hun ni ur udmaasaa ali negiig ni Molyeht ogvol gartsaagui aluulah yostoi. Nutgiin ard olon tuun uruu chuluu chuluudna. **3** Bi mon Ooriin nuuriig ter hunii esreg handuulj, tuuniig ard olnyh ni dundaas taslah bolno. Uchir ni ter ooriin ur udmyn zarimyg ni Molyeht ogsnooroo Minii ariun gazryg buzarlaj, Minii ariun neriig gutaah yum. **4** Herev nutgiin ard olon ni ter huniig ooriin ur udmaas ali negiig Molyeht

ogohod ni tuuniig alahgui ul toomsorlohavaas, **5** Bi Ooroo, Ooriin nuuriig ter hun bolon tuunii ger buliin esreg handuulah bolno. Bi tuuniig bolon tuunii aras dagan Molyehtoi sadarlasan buhniig ard olnyh ni dundaas taslah bolno. **6** Boo bolon suns duudagchid uruu ergesneer tedentei sadarlasan hunii huvid, Bi mon Ooriin nuuriig ter hunii esreg handuulan tuuniig ard olnyh ni dundaas taslah bolno. **7** Tiimiin tul ta nar oorsdiigoo ariusgaj, ariun bai. Uchir ni Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **8** Ta nar Minii togtooluudyg sahin tedgeeriig hiigtun. Bi bol ta naryg ariusgah EZEN boloi. **9** Herev ooriin etsgiig, esvel ehiig haraah hun baih avaas ter ni gartsaagui uheh yostoi. Ter ni ooriin etseg, esvel ooriin ehiig haraasan uchir ter ooriin tsusyg ooroo hariutsna. **10** Herev oor hunii ehnertei zavhairsan hun naizynhaa ehnertei zavhairsan negen baih avaas zavhai er, em hoyor gartsaagui aluulah yostoi. **11** Herev etsgiinhee ehnertei untsan hun baih avaas ter ni etsgiigee doromjilson. Ted hoyoulaa gartsaagui aluulah yostoi. Ted oorsdiin tsusyg oorsdoo hariutsna. **12** Herev berteigee untsan hun baih avaas ted hoyoulaa gartsaagui aluulah yostoi. Ted bol gaj yavdaltnuud bogood oorsdiin tsusyg oorsdoo hariutsna. **13** Herev er hun emegteitei undagiin adil er huistentei untsan baih avaas, ted hoyoulaa jigshuurt zuiliiguilsen bogood ted gartsaagui aluulah yostoi. Ted oorsdiin tsusyg oorsdoo hariutsna. **14** Herev emegtei bolon tuunii ehte ni gerlesen hun baih avaas ene ni sadar samuun yavdal bogood ta naryn dund yamar ch sadar samuunyg bailgahguin tuld ter hun bolon ted gald shataagdah yostoi. **15** Herev amiantai yavalddag hun baih avaas ter ni gartsaagui aluulah yostoi. Ta nar ter amitnyg ch mon alah yostoi. **16** Herev alivaa amiantai yavaldahaar tuund hurdeg emegtei baih avaas ta nar emegteig bolon ter amitnyg alah bogood ted gartsaagui aluulah yostoi. Ted oorsdiin tsusyg oorsdoo hariutsna. **17** Herev hun etsgiinhee, esvel ehiinhee ohin boloh egch duugee avch, ingesneeree tuunii nutsgen biyeiig harj, ter emegtei ch ooriinh ni nutsgen biyeiig harah avaas, ene ni ichguur bogood ted oorsdiin ard tumnii hovguudiin nudnees taslagdah yostoi. Ter ni ooriin egch duug doromjilson bogood ter ooriin gemiig hariutsna. **18** Herev saryn temdegtei emegteitei untan, huritssan hun baih avaas ter ni emegtein goojiltyg nutsgelsen bogood emegtei ch ooriin tsusny goojiltyg il gargasan

boloi. Tiimees ted hoyoulaa oorsdiin ard olny dundaas taslagdah yostoi. **19** Ta nar mon nagats egchteigee, esvel avga egchteigee huritsah yosgui. Iim negen ni ooriin tsusan torliig gutaasan bogood ted oorsdiin gemiig hariutsna. **20** Herev avgynhaa esvelnagatsynhaa ehneritei untsan hun baih avaas ter ni ahygaa doromjilson bogood ted oorsdiin nugliig hariutsna. Ted ur huuhedgui uhetsgeene. **21** Herev ah duuginhee ehneriig avsan hun baih avaas ene ni jigshuurt hereg bogood ter hun ooriin ah duugee doromjilson yum. Ted ur huuhedgui baih bolno. **22** Tiimees Minii ta naryg amidruulahaar avaachij bui nutag ni ta naryg booljin gargahguin tuld ta nar Minii buh togtooluudyg, Minii buh zarliguudyg sahin tedgeeriig hiih yostoi. **23** Tuunees gadna, ta naryn omnoos Minii hoon gargah undestnii yos zanshluudyg ta nar dagah yosgui. Uchir ni ted edgeer buh zuilsiig hiisnees bolj Bi tedniig jigshsen yum. **24** Iimees Bi ta nart «Ta nar tednii nutgiig ezemshih yostoi. Bi Ooroo tuuniig ta nart ezemshuuleheer suu balaar urssan ter nutgiig ogoh bolno» hemeen aiddsan. Bi bol ta naryg ard tumnuudees tusgaarlasan EZEN, ta naryn Burhan. **25** Tiimiin tul ta nar tsever bolon buzar amitny hoorond, buzar shuvuu bolon tsevriin hoorond yalgaa gargah yostoi. Minii ta naryn huvid buzar hemeen salgasan amitnaar, esvel shuvuugaar, esvel gazar deeguur molhogch alivaa zuileer ta nar oorsdiigoo buu buzarla. **26** Ingej ta nar Nadad ariun humuus baih yostoi. Uchir ni EZEN Bi ariun bogood ta naryg Bi Ooriinh bolgoh gej busad uls undestnees tusad ni tavisian yum. **27** Boo bolon suns duudagch eregtei, emegtei hun ni gartsaagui aluulah yostoi. Tedniig chuluugaar chuluud. Ted oorsdiin tsusyg oorsdoo hariutsna" gev.

Lyevit 21

21:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — Aarony hovguud boloh tahilch nartai yarin tedend iin helegtun. "Hen ni ch, ooriin ard olny dundah uhsen huneer ooriigoo buzarlal yosgui. **2** Zovhon ooriin oiryn torluud boloh etseg, ehiinhee to loo, huu, ohinyhoo toloo, ah duuginhee toloo, **3** bas huntei suugaagui ongon egch duuginhee to loo (uchir ni ter ni nohorgui) ter ooriigoo buzarlal bolno. **4** Ter mon ooriin urag barildsan hamaatnaar

ooriigoo buzarlarnaaraa ooriigoo tseertei bolgoh yosgui. **5** Ted tolgoiin usee husalgui, sahlyn uzuuriig ch avalgui, mahan biyedee alivaa herchleg hiih yosgui. **6** Ted oorsdiin Burhandaa ariun baij, oorsdiin Burhany neriig gutaah yosgui. Uchir ni ted oorsdiin Burhany talh, tahiluudyg EZENd galaar orgodog uchir ted ariun baih yostoi. **7** Ted sadar samuunaar gutaagdsan emegteitei, esvel nohroosoo salsan emegteitei suuj bolohgui. Uchir ni ter ooriin Burhand ariun boloi. **8** Tiimiin tul ter ta naryn Burhany talhyg orgodog uchir ta nar tuuniig ariusgah yostoi. Ter ni ta naryn huvid ariun boloh yostoi. Uchir ni ta naryg ariusgadag EZEN Bi ariun yum. **9** Bas herev alivaa tahilchiin ohin sadarlasnaar ooriigoo gutaah avaas ter ni etsgiigee gutaah bogood gald shataagdah yostoi. **10** Ah duu nar dotroo hamgiin terguun ni boloh, tosolgoony tos tolgoi deer ni asgagdsan huvtsasnuudyg omsohoor ariusgagdsan terhuu tahilch ni ooriin tolgoig ch il gargah yosgui, huvtssaa ch urah yosgui, **11** alivaa uhsen hund ch oirtoh yosgui, ooriin etseg ehiin toloo ch ooriigoo buzarlaha yosgui. **12** Tereer ariun gazraas ch gadagsh garalgui, ooriin Burhany ariun gazryg ch gutaah yosgui. Uchir ni tuunii Burhany tosolgoony tosny ariusgal ni tuunii deer baigaa boloi. Bi bol EZEN. **13** Ter ehner ee ongon baidlaar ni avag. **14** Belevsen ehner, esvel salsan emegtei, esvel sadar samuunaar gutaagdsan negniig ter avch bolohgui. Harin ter ooriin ard tumnii ongon ohintoi gerleh yostoi. **15** Ene ni ard tumniihee dund ooriin ur udmyg gutaahguin tuld yum. Uchir ni Bi bol tuuniig ariusgadag EZEN boloi" gev. **16** Tegeed EZEN Mosyed aiddan — **17** Aarontai yarin iin hel. "Uyeiin uyed chiniin ur udmyn sogog gajigtai neg ch hun Burhany talhyg orgohoor oirtoh yosgui. **18** Sogog gajigtai neg ch hun oirtoh yosgui. Uund; sohor, esvel dogolon, esvel zeremdeg tsaraitai hun, esvel gajsan mochtei alivaa negen, **19** esvel hugarsan holtei buyuu hugarsan gartai hun, **20** esvel bogtor, esvel odoi, esvel dolir, esvel maajuurtai, esvel yartai, esvel byatsarsan tomsogtei hun bagtana. **21** Tahilch Aarony ur udmyn dundaas sogog gajigtai neg ch hun EZENd galaar orgoh tahiluudyg orgohoor oirtoj ireh yosgui. Ter ni sogog gajigtai tul Burhany talhyg orgohoor oirton ireh yosgui. **22** Ter ni ooriin Burhany talhnaas hamgiin ariun bolon ariuny ali aliig ni idej boloh bolovch, **23** Minii ariun gazryg gutaahguin tudd tereer sogog gajigtain ulmaas

hoshignii dotor uruu orolgui, tahilyn shireend oirtoh yosgui. Uchir ni Bi bol tedniig ariusgadag EZEN boloi" gelee. **24** Tiimees Mosye Aarontai bolon tuunii hovguudtei, Izrailiin buh hovguudtei yariv.

Lyevit 22

22:1 Tegeed EZEN Mosyetei yarin aildaj — **2** Minii ariun neriig gutaahguin tuld Izrailiin hovguudiin Nadad zoriulsan ariun orgold nyahuur handahyg Aaron bolon tuunii hovguuded helegtun. Bi bol EZEN. **3** Tedend helegtun. "Herev uyeiin uyed chinii buh ur udmyn hen neg ni buzartsan baihdaa, EZEND zoriulsan Izrailiin hovguudiin ariun orgold oirtoh avaas ter hun Minii omnoos taslagdah bolno. Bi bol EZEN. **4** Aarony ur udmyn arisny haldvart ovchtei, esvel goojdostoi neg ch hun tsever boltloo ariun orgoloos idej bolohgui. Herev negen ni huureer buzartsan alivaa zuild hureh avaas, esvel herev uriin shingen gargasan hun baih avaas, **5** esvel herev ooro tuugeer buzartah alivaa molhogch zuild hureh, esvel ooro tuugeer buzartah alivaa hund hursen hunbaih avaas yamar buzartah ni hamaagui **6** iim alivaa zuild hursen hun ni udesh boltol buzartsan bogood ooriin biyeiig usand bulhahaas naash ariun orgoloos idej bolohgui. **7** Harin nar jargahad ter hun tsever boloh bogood uunii daraa ter ariun orgoloos idej bolno. Uchir ni ene bol tuunii hool boloi. **8** Ter ni uhsen amitan, esvel tastchuulsan seg idej, tuugeer buzartah yosgui. Bi bol EZEN. **9** Tiimiin tul ted Minii zarligaas shaltgaalsan nugliig uurehguin tuld, zarligiig gutaasnaas bolj uhehguin tuld uuniig sahih yostoi. Bi bol tedniig ariusgadag EZEN boloi. **10** Yamar ch gadaadyn hun ariun orgoliig ideh yosgui. Tahilchiind tur suugch, esvel holsnii hun ariun orgoloos idej bolohgui. **11** Gevch herev tahilch ooriin mongoor ooriin omch bolgon bool hudaldan avah avaas ter ni tuunees idej boloh bogood tuunii gert torogsod ni tuunii hunsnees idej boloh boloi. **12** Herev tahilchiin ohin ni hariin huntei gerleh avaas orgoliin huvias idej bolohgui. **13** Gevch herev tahilchiin ohin ni belevsreh, esvel nohroosoo salah ba ur huuhedgui, ooriin zaluu uyeiinh shig etsgiinhee gert ergen ireh avaas ter ni etsgiinhee hunsnees idne. Harin yamar ch hariin hun tuunees ideh yosgui. **14** Gevch herev hun ariun

orgoloos sanamsarguigeer ideh avaas, tuun deer tuunii tavny negiig nemen ut ariun orgoliig tahilchid ogno. **15** Ted EZEND orgojbui Izrailiin hovguudiin ariun orgoliig gutaah yosgui. **16** Ingej tednii ariun orgoliig idseneeree gemiin tolooh shiitgeliig tedend uuruulehed hurgeh yum. Uchir ni Bi bol tedniig ariusgadag EZEN boloi" gelee. **17** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **18** Aaron bolon tuunii hovguud, Izrailiin buh hovguudtei yarin tedend iin helegtun. "Izrailiin geriin alivaa hun, esvel Izraili dahi gadaadyn hun EZEND orgoliig avchrahdaa tednii shataalt tahil bolgon ogch bui orgol ni tangargiinh ch bai, sain durynh ch bai, **19** (ta nar huleen avagdahyn tuld) ene ni uhrees, honinoos, esvel yamaanaas sogoggui, er huisniih baih yostoi. **20** Sogogtoi alivaa zuiliig ta nar orgoh yosgui. Yuu gevel, ter ni ta naryn omnoos huleen avagdahgui bolno. **21** Hun tusgai tangargiig biyeluuleheer esvel sain duryn orgold zoriulan EZEND eviin tahilyn orgoliig bod, esvel bog malyng surges orgoh tohioldold ter ni huleen avagdahyn tuld oogui togs baih yostoi. Tuund yamar ch sogog baih yosgui. **22** Sohor, esvel hugarsan, esvel zeremdeg, esvel ursah sharhtai, esvel hamuutai, esvel yartai malyg ta nar EZEND orgoh yosgui. Tedgeereer tahilyn shireen deer EZEND galaar orgoh tahilyg ch buu hii. **23** Ta nar tom, esvel jijig erhtentei uher, hurgyg sain duryn orgoloor orgoj boloh bolovch tangargiin toloo ene ni huleen avagdahgui bolno. **24** Bas gemtsen, esvel byatsarsan, esvel uragdsan, esvel tastuulsan tomsogtei alivaa malyg EZEND buu orgo. Uuniig nutagtaa buu hii. **25** Hari hunii garaas iim alivaa malyg tahild zoriulan oorsdiin Burhany talh bolgon huleen avah yosgui. Uchir ni ted gajuud sogogtoi tul ta naryn omnoos huleen avagdahgui bolno" gev. **26** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **27** Uher, honi, yamaa ni torood ehteigee doloo honog baih yostoi. Naim dahi odroos ene ni EZEND galaar orgoh orgoliin tahil bolon huleen avagdah bolno. **28** Harin uhriig ch bai, honiig ch bai tuuniig bolon nyalh toliig ni neg odor nyadlah yosgui. **29** Ta nar EZEND talarhlyn tahilyg orgohdoo oorsdoo huleen avagdahaar tuuniig orgoh yostoi. **30** Ene ni ter odroo idegdeh bogood ogloo boltol tuunees yuug ch ta nar uldeeh yosgui. Bi bol EZEN. **31** Tiinhuu ta nar Minii tushaaluudyg sahin, uild. Bi bol EZEN. **32** Ta nar Minii ariun neriig buu gutaah. Harin Bi Izrailiin hovguudiin dotor

ariund tootsogdoh yostoi. Bi bol ta naryg ariusgadag EZEN bogood **33** ta naryn Burhan baihyt tuld ta naryg Yegipyetiin nutgaas gargan avchirsan. Bi bol EZEN gev.

Lyevit 23

23:1 EZEN dahin Mosyed aildan — **2** Izrailiin hovguudtei yarin tedend iin helegtun. "Ariun tsuglaraltuud hemeen ta naryn zarlah, EZENii tovloson uyeud boloh Minii tovloson uyeud ni edgeer boloi. **3** Zurgaan odriin turshid ajil hiih boloh bolovch doloo dahi odor ni buren amrah Amraltyn odor baih boloi. Ene odor ariun tsuglaralt boldog. Ta nar yamar ch ajlyg hiih yosgui. Ene ni ta naryn buh amidrah gazruudad chini EZENii Amraltyn odor yum. **4** EZENii tovloson uyeud boloh ariun tsuglaraltuud ni edgeer yum. Tovlogdson uyeuded ni ta nar zarlah yostoi. **5** Ehnii sard, ug saryn arvan dorovonii odor, udshiin buriigeer EZENii Deeguur Ongoroh bayar boldog. **6** Tegeed ter saryn arvan tavny odor EZEND Isgeegui Talhny Bayar boldog bogood doloo honogiiin tursh ta nar isgeegui talh id. **7** Ehnii odor ni ta nar ariun tsuglaralttai baih bogood alivaa huchir ajlyg buu hiigtun. **8** Harin doloon honogiiin tursh ta nar EZEND galaar orgoh orgoliig orgoh yostoi. Doloo dahi odor ni ariun tsutlaralttai bogood ta nar alivaa huchir ajlyg buu hiigtun" gev. **9** Tegeed EZEN Mosyed aildan — **10** Izrailiin hovguudteiyarin tedend helegtun. "Minii ta nart ogoh gej bui nutagt orj, urgatsyg ni huraahdaa ta nar urgatsynhaa anhny ur jimsnii bagtsyg tahilchid avchragtun. **11** Ta nar huleen avagdahyn tudd tereer ug bashchyg EZENii omno dallana. Amraltyn odriin daraagiin odor tahilch tuuniig dallana. **12** Ta nar ug bagtsyg dallah odortoo sogoggui er hurgyg shataalt tahilaar EZEND orgogtun. **13** Uunii ideen orgol ni tostoi holisonyefagiin aravny hoyor sain guril baih bogood taivshruulah taalamjit unert zoriulan EZEND galaar orgoh orgol boloh yum. Ene ni tuunii undaan orgol boloh hini dorovonii negen darstai hamt baih yum. **14** Ter odriig hurtel, oorsdiin Burhanyhaa tahilyg avchrah hurtlee ta nar talhyg ch, huursan bolon shine ur tariag ch buu idegtun. Ene ni uyeiin uyed amidrah buh gazart chini uliran urgeljleh togtool baih yostoi. **15** Amraltyn odriin

daraah odroos, dallah orgoliin bagtsyг avchirsan ter odroosoo ta nar bas doloон doloо honogiig tool. **16** Doloo dahi amraltyn odriin daraah odriig hurtel ta nar tavin honogiig tooloh bogood tegeed ta nar EZEND shine ideen orgoliig avchir. **17** Amidrah gazraasaa ta nar dallah orgold zoriulan yefagiin aravny hoyoroor hiigdsen hoyor talhyг avchrah bolno. Tedgeer ni EZEND anhny ur jims болгон horongotei jignegdsen sain gurilyn байh yostoi. **18** Talhtai hamt ta nar sogoggiui doloон er hurgyг, mon bod malyn surgees neg buhyг болон hoyor hutsyг avchir. Tedgeer ni ideen orgol, undaan orgoliinhoo hamt EZEND shataalt tahil болно. Ene ni EZEND таившруулах тааламжит unertei galaar orgoh orgol болно. **19** Ta nar mon neg uhnyг нуглиин толоох тахилд, hoyor er hurgyг eviin tahidd orgogtun. **20** Tahilch tegeed tedgeeriig anhny ur jimsnii talhtai, hoyor hurgany hamt EZENii omno dallah orgol болгон dallana. Tedgeer ni tahilchiin толоо EZEND ariun байh yostoi. **21** Ter odroo ta nar ariun tsuglaraltyг зарлах yostoi. Ta nar alivaa huchir ажлыг буу hiigtun. Ene ni uyeiin uyed amidrah buh gazart chini uliran urgeljleh togtool байh yostoi. **22** Tuunees gadna, ta nar gazrynhaa urgatsyг хураахдаа talbainhaa ontsog bulanguudyг ni hurtel хураах yosgui, urgatsynhaa geegdsen uldegdliig tsutluulah yosgui. Tedgeeriig ta nar yaduust, gadaadynd hand uldeeh yostoi. Bi бол EZEN, ta naryn Burhan" gelee. **23** Dahin EZEN Mosyed aildan — **24** Izrailiin hovguuded helegtun. "Doldugaar sard, ug saryn negend ta nart bureenii uleelteer sanuulagdah Amraltyn odor, ariun tsuglaralt байh болно. **25** Ta nar alivaa huchir ажлыг hiih yosgui. Harin EZEND galaar orgoh orgol avchragtun" gelee. **26** EZEN Mosyed aildan — **27** Ene doloo dahi saryn yag aravny odort evleruulliin odor байh yum. Ene ni ta nart ariun tsuglaralt boloh bogood ta nar oorsdiin setgeliig daruu болгон EZEND galaar orgoh orgoliig avchragtun. **28** Ene odor ta nar yamar ch ажлыг буу hiigtun. Uchir ni ene бол omnoos chini, ta naryn Burhan EZENii omno evleruulliig hiih evleruulliin odor бilee. **29** Herev ene odor ooriigoo daruu болгоогui alivaa hun байh аваас ter ni ooriin ard olnoos taslagdah yum. **30** Ene odor alivaa ажлыг hiisen hunii tuhaid gevel, terhuniig Bi ard olnyh ni dundaas ustgah болно. **31** Ta nar ogt ajillah yosgui. Ene ni buh amidrah gazart chini uyeiin uyed uliran urgeljleh togtool байh yostoi. **32** Ene ni ta naryn huvid, bureн

amrah Amraltyn odor boloh bogood ta nar oorsdiin setgeliig daruu bolgoh yostoi. Saryn yesnii oroi, udshees udeshturtel ta nar Amraltyn odriig sahih yum gev. **33** Dahin EZEN Mosyed aildan — **34** Izrailiin hovguuded helegtun. "Ene doloo dahi saryn arvan tavand Maihan Bayar ni doloon honogiin tursh EZEND baih yostoi. **35** Ehnii odor ariun tsuglaralt boloh bogood ta nar alivaa torliin huchir ajlyg buu hiigtun. **36** Doloon honogiin tursh ta nar EZEND galaar orgoh orgoliig avchir. Naim dahi odort ariun tsuglaralttai bogood EZEND galaar orgoh orgoliig avchir. Ene ni chuulgan boloi. Ta nar yamar ch huchir ajlyg hiih yosgui. **37** Edgeer ni ta naryn ariun tsutlaraltuud hemeen zarah, tus tusyn odriinh ni shaarddag shataalt tahiluud, ideen orgoluud, tahiluud, undaan orgoluud buyuu EZEND galaar orgoh orgoluudiig avchrah EZENii tovloson uyeud boloi. **38** Edgeer ni EZENii Amraltyn odruudees gadna, ta naryn belguudees gadna, ta naryn buh tangargiin bolon sain duryn EZEND ogoh orgoluudees gadna baih yum. **39** Gazryn urgatsyg huraagaad doloo dahi saryn arvan tavny odor, ta nar EZENii bayaryg doloo honogoor temdegle. Ehnii odort amraltyn odor, naim dahi odort Amraltyn odor bolno. **40** Ehnii odor ta nar oorsoddoo goyo modny navch, dadduu modny mochor, navchit modny gishuu, godyn burgasyg avch, doloo honogoor oorsdiin Burhan EZENii omno bayasagtun. **41** Ingej ta nar uuniig EZEND bayar bolgon jild doloo honogoor temdeglegtun. Ene ni uyeiin uyed uliran urgeljeleh togtool baih yostoi. Uuniig ta nar doloo dahi sard temdegleh bolno. **42** Ta nar maihnuudad doloon honogoor amidarna. Izraili dahi buh uuguul torogsod ni maihnuudad amidarna. **43** Ingesneer Izrailiin hovguudiig Bi Yegipyetiin nutgaas gargan avchrahdaa tedniig Bi maihnuudad amidruulsnyg tanai ur sad medeh yum. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan" gev. **44** Tiimees Mosye Izrailiin hovguuded EZENii tovloson uyeudiig tunhaglav.

Lyevit 24

24:1 Tegeed EZEN Mosyed aildan — **2** Izrailin hovguuded denluug bainga asaalttai bailgahyn tuld tsohison chidunaas tsever tosyg gereltuulegt zoriulan chamd avchrahnyg tushaagtun. **3** Tuuniig hurlyn

maihny dotor, gerchleliin hoshignii gadna Aaron udshees ogloog hurtel EZENii omno bainga yosoor ni bailgah yostoi. Ene ni uyeiin uyed uliran urgeljleh togtool baih boloi. **4** Denluunuudiig tereer denluunii shijir altan suurin deer yosoor ni EZENii omno bainga bailgah yostoi. **5** Tegeed ter sain gurilyg avch, tuugeer arvan hoyor boovyg jigneh bogood boov tus burd yefagiin aravny hoyor baih boloi. **6** Tedgeeriig EZENii omno shijir altan shireen deer hoyor egnee bolgon, neg egneend ni zurgaag tavih boloi. **7** EZEND galaar orgoh orgol boloh dursgalyn huvi bolgohyn tuld egnee bur deer talhand zoriulsan tsever gugliig tavigtun. **8** Amraltyn odor bur ter tuuniig EZENii omno yosoor ni bainga bairluulah boloi. Ene ni Izrailiin hovguuded monhiin geree bolno. **9** Ene ni Aaron bolon tuunii hovguuded zoriulagdah bogood ted tuuniig ariun gazart ideh boloi. Uchir ni ene ni EZENii galaar orgoh orgoluudees, tuunii monhiin huvias tuund hamgiin ariun yum gelee. **10** Izraili emegtein huu Izrailiin hovguudiin dund garch irev. Tuunii etseg ni yegipyet hun bailaa. Huarand izraili emegtein huu bolon izraili er biye biyeteigee muudaltsav. **11** Izraili emegtein huu ni EZENii Neriig doromjlon, haraav. Tiimees ted tuuniig Mosye uruu avaachlaa. (Tuunii ehiin neriig Shyelomit geh bogood ter emegtei Dan ovgiin Dibriin ohin bailaa.) **12** Ted EZENii tushaalyg oorsoddoo todorhoi boloh hurtel tuuniig horiond bailgav. **13** Tegtel EZEN Mosyed aildan — **14** Haraasan negniig huarangiin gadna avchragtun. Tuuniig sonsson buhen tuunii tolgoi deer garaa tavig. Tegeed buh tsuglaan tuun uruu chuluu chuluud. **15** Chi Izrailiin hovguuded helj yarigtun. "Herev hen negen ni ooriin Burhanyg haraah avaas ter ooriin nugliig uureh bolno. **16** Tuunees gadna, EZENii neriig doromjloh negen ni gartsaagui aluulah yostoi. Buh tsuglaan tuuniig zaaval chuluugaar chuluudah yostoi. Uuguul huntei adil gadaadyn hun mon EZENii Neriig doromjloh avaas ter ni aluulah yostoi. **17** Herev hun alivaa humuun torolhtnii amiig horooh avaas ter ni gartsaagui aluulah yostoi. **18** Amitny amiig horooson negen ni amiig amiar nohon toloh boloi. **19** Herev hun ooriin horshiig gemteeh avaas ooriinh ni uildsenchlen oort ni uildegdene. **20** Hugaraltyg hugaraltaar, nudiig nudeer, shudiig shudeer, huniig gemteesen daguu ni tuund mon tuunchlen uchrah boloi. **21** Amitnyg alsan hun ni tuuniigee ingej nohon toloh bogood harin

huniig alsan negen ni aluulah yostoi. **22** Neg l shuult ta nart baih bogood ene ni gadnyhand uuguul nutgiinhantai adil zoriulagdah boloi. Uchir ni Bi bol EZEN, ta naryn Burhan" gev. **23** Tegeed Mosye, Izrailiin hovguudtei yariad, ted haraasan huniig huarangiin gadna avaachin tuun uruu chuluu shidlev. Ingej Izrailiin hovguud EZENii Mosyed tushaasan yosoor hiiv.

Lyevit 25

25:1 Tegeed EZEN Mosyed Sinai ulan deer yarin aildahdaa — **2** Izrailiin hovguudtei yarin tedend helegtun. "Minii ta nart ogoh ter nutagt ta naryg ochihod ug gazar ni EZENii amraltyg edleh yum. **3** Zurgaan jil ta nar talbaidaa tarialj, zurgaan jil usan uzmiin modoo tairan, urgatsyg ni tsugluulah **4** bolovch doloo dahi jiliin turshid gazar ni buren amraltyg edelne. Ene ni EZENii amralt boldog bogood ta nar talbaidaa ch tarialalgui, usan uzmiin modoo ch buu tairagtun. **5** Zongooroo urgasan tariag ta nar huraah yosgui, tairagdaagui usan uzmiin modny uzmee buu tsutluul. Gazar ni amraltyn jiltei baih yostoi. Ta buhen gazryn amraltyn jilees huns avah bogood chi ooro bolon tanai er, em booluud, tanai holsnii humuus bolon ta naryn dund nutaglaj bui gadaadyn suugchid ba hariinhan bugd avah yum. **7** Ter ch baitutai nutagt chini bui tanai mal sureg bolon amitad hurtel gazryn ur shimiig ideh yum. **8** Ta nar bas doloon amraltyn jiliig tooloh yostoi. (doloon jiliig doloogoor urjuulen) Ingevel doloon amraltyn jiluudiin hugatsaa buyuu dochin yeson jil bolno. **9** Tegeed ta nar hutsyn evren bureeg doloo dahi saryn aravny odor haa saigui duutargah bogood evleruulliin odor ta nar ever bureeg nutag dayaaraa duugargagtun. **10** Ingej ta nar tavi dahi jiliig ariusgan, nutag dayaar buh orshin suugchdad erh choloog zarlagtun. Ene ni ta nart evriin bureedelt boloh bogood ta naryn hun neg bur ooriin ezemshil uruu butsj yavna. Hun neg bur ooriinurag uruutaa butsj yavah boloi. **11** Tavi dahi jil ni ta nart evriin bureedeltiin boloh yum. Ta nar tarialahgui, zongooroo urgatsyg ni ch huraahgui, tairagdaagui usan uzmiin modnoos ch jimsiig tsugluulahgui baih yostoi yum. **12** Uchir ni ene bol evriin bureedelt bogood ta nart ariun baih yostoi. Talbaigaas garah urgatsyg idegtun. **13** Evriin bureedeltiin ene

jild ta naryn hun neg bur ooriin ezemshil uruu butsjav. **14** Tuunees gadna, herev chi anddaa yum hudaddah, esvel andynhaa garaas yum hudaldan avah avaas ta nar biye biyedee buruug hiihgui baigtun. **15** Evriin bureedeltees hoishih jiluudiin toond taaruulan chi andaasaa yum hudaldan avah bogood tereer urgatsyn jiluudiin toony daguu chamd hudaldah yostoi. **16** Jiluudiin ihseh tusam ta nar uniig ni osgoj, jiluudiin tsooroh tusam uniig ni bagasgah yostoi. Uchir ni tuunii chamd zarj bui ni urgatsyn too yum. **17** Tiimees ta nar biye biyedee buruug hiilgui, harin oorsdiin Burhanaas emeegtun. Uchir ni Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **18** Nutag deeree ayuulgui amidrahyn tudd ta nar Minii togtoolyg dagan mordojo, Minii zarligiig sahin ingesneer biyeluulegtun. **19** Tegvel gazar ooriin ur shimiig gargah bolno. Ingesneer ta nar tsadtal iden, tuun deer ayuulgui amidarch chadna. **20** Gevch ta nar «Herev bid tarialahgui, esvel oorsdiin urgatsyg huraahgui yum boldoloo dahi jild yuu ideh ve?» hemeen asuuval **21** zurgaa dahi jild Bi ta nart Ooriin iveelee uzuulj, gurvan jiliin urgatsyg gargan avchrah yum. **22** Naim dahi jild ta nar tarialj baihdaa ch, urgatsaas uldsen huuchin yumsyg idseer baij boloh bogood tarialsan urgats chini yes deh jild garah hurtel huuchnyg idseer baih yum. **23** Gazar bol Miniih uchir burmoson zaragdah yosgui. Uchir ni ta nar bol Minii tur suugch, hariinhan boloi. **24** Ta naryn ezemshih gazar buriiin huvid, ta nar gazryn zoliltyg olgoh yostoi. **25** Herev ah duu chini yaduursnaas bolj, ezemshil gazrynhaa hesgiig zarah avaas tuunii hamgiin oiryn hamaatan ni irj, ah duugiinhee zarsnyg ni zolih uchirtai. **26** Esvel ter hund oiryn hamaatan baihgui tohioldold herev gazryn zoliltond hureltsehuits ooriin horongiig dahin olj avah avaas, **27** ter ni gazryg zaragdsanaas hoishih jiluudiig tootsoolj, monooh zarsan hundee tentsveriig butsaan toloh boloi. Tiinhuu ooriin ezemshil gazartaa butsjav irne. **28** Gevch herev ter hun gazraa oortoo butsaaj avahad hureltsehuits horongiig olj chadahgui avaas, tuunii zarsan zuil ni evriin bureedeltiin jiliig hurtel tuuniig ni hudaldan avagchiin gart uldene. Harin evriin bureedelteer ene ni huuchin ezendee butsan ochih ba ter hun ooriin ezemshil gazartaa butsjav ireh yum. **29** Uunii adil herev hun ni heremtei hot dotorh oron suutsaa zarah avaas tuunii zoliltyn erh ni zarsnaas ni hoishih buten jild huchintei baih boloi. Tuunii zoliltyn erh ni

buten jil urgeljleh yum. **30** Harin herev buten jiliin hugatsaand ezen ni tuuniig butsaan hudaldaj avahgui baih avaas heremtei hotod baigaa ter suuts tuuniig hudaldan avagchid bolon ur huuhded ni buren hodolshguigeer shiljuulegdeh boloi. Ene ni evriin bureedelteer ch huuchin ezendee butsan ochihgui boloi. **31** Gesen ch toirson heremgui tosgodyn oron suutsnuud ni hodoonii hemeen tootsogdoh uchir tedgeert zoliltyn erh baih bogood ted evriin bureedelteer huuchin ezendee butsan ochih yum. **32** Lyeviinhnii hotuudyn tuhaid gevel, lyevichuud ni ezemshliinhee hotuudyn oron suutsand zoliltyn hodolshgui erhte boloi. **33** Tiimiin tul lyeviinhnees avsan zuils ni zoligdoj boloh bogood enehuu ezemshliin hotod zaragdsan oron suuts ni evriin bureedelteer huuchin ezendee butsan ochij bolno. Uchir ni lyeviinhnii hotuudyn oron suutsnuud ni Izrailiin hovguudiin dundah tednii ezemshil bolno. **34** Harin tednii hotuudyn belcheeruud ni tednii monhiin ezemshil uchir zaragdah yosgui. **35** Nutgiin chini hun yaduurch, ta naryn hajuud tuunii horongo ni hurehgui tohioldold ta nar tuuniig oorsodeigoo hamt amidruulahyn tuld tuuniig gadaadynhanbuyuu tur suutchiin adil tetgegtun. **36** Nutgiin chini hun ta nartai hamt amidarch baihyn tuld tuunees zeeliin ondor huug avalgui, harin oorsdiin Burhanyg hundel. **37** Tuund chi mongiig huuteigeer zeeluulj bolohgui, hunsiig ashig orlogo olohyn toloo ogch bolohgui. **38** Ta nart Kanaan nutgiig ogohoor ta naryn Burhan chini baihyn tuld Yegipyetiin nutgaas ta naryg gargan avchirsan Bi bol EZEN, ta naryn Burhan. **39** Herev nutgiin chini hun yaduursnaas bolj ta naryn dund ooriigoo chamd hudaldah avaas tuuniig boolyn uilchleld buu oruulagtun. **40** Ter evriin bureedeltiin jiliig hurtel chamtai hamt holsnii hun shig yum uu, tur suugch met bajj chamd uilchleh yostoi. **41** Tegeed ter bolon tuunii hovguud ni chamaas cholologdoj yavan etseg ovgodiinhoo omch, ooriin urag uruu butsj yavna. **42** Uchir ni izrailichuud bol Yegipyetiin nutgaas Minii gargan avchirsan Minii zarts nar boloi. Ted boolyn hudaldaand zaragdah yosgui. **43** Tuuniig hatuu shiruuneer zahiralgui, harin oorsdiin Burhanyg hundel. **44** Ta naryn avch boloh er, em booluudyn huvid, ta nar ergen toirnyhoo undestnuudees er, em booluudyg avch ezemshij bolno. **45** Mon ta naryn dund amidardag hariinhan boloh tur suugchdyn hovguudees bolon ta nartai hamt baigaa, nutag deer chini oson

urjih tednii urguudaas hun hudaldaj avch bolno. Ted bas ta naryn ezemshil bolj boloh boloi. **46** Tedgeeriig ta nar oorsdiinhoo daraah hovguuddee ezemshil bolgon huleen avahaar gereeslen ogch boloh bogood tedgeeriig nasan turshiin booluud bolgon ashiglaj bolno. Harin Izrailiin hovguud boloh nutgiin chini hunii tuhaid bol, ta nar biye biyee hatuu shiruuneer zahirah yosgui. **47** Herev ta nartai hamt baigaa hariin hun, esvel tur suugchdyn horongo ni hangalttai bolj, tuunii hajuud nutgiin chini hun yaduursnaas bolj, ta nartai hamt tur suuj bui hariin hund esvel hari urgiin ur udamd ooriigoo zarval, **48** ter ni hudaldagdsanyhaa daraa zoliltyn erhteii baih yum. Ah duu narynh ni neg ni tuuniig zolij boloh, **49** esvel tuunii avga, esvel nagats ni, esvel tuunii avgyn, esvel nagatsyn huu ni tuuniig zolij boloh, esvel tuunii urgaas, tsusan torliinh ni neg hun tuuniig zolij boloh yum. Esvel herev ter ni horongojih avaas ooriigoo zolij boloh yum. **50** Tegvel ter ooriig ni hudaldan avagchtaigaa ooriigoo tuund hudaldsan ter jilees Evriin bureedeltiin jiliig hurtel tootsool. Tuunii hudaldagdsan une ni jiluudiin toog hargalzsans baih yostoi. Ene ni holsnii hunii odrudtei adil tuund mon tiim baih yum. **51** Herev dahiad olon jil uldsen baih avaas tedgeeriin haritsaagaar hudaldagdsan uniihee hesgiig ter ooriin zoliltond zoriulan butsaan ogoh bogood **52** herev Evriin bureedeltiin jiliig hurteltsoon jil uldsen baih avaas ter ni tuuntei iinhuu tootsno. Ter ooriin zoliltyg uldsen jiluudiin daguu butsaaj tolno. **53** Ter ni jilees jild holslogdson hun met tuuntei hamt baih yostoi. Ter ni ta naryn nuden deer tuuniig hatuu shiruun zahirah yosgui. **54** Herev edgeereer ter ni zoligdoogui baisan ch ter bolon tuuntei hamt tuunii hovguud ni Evriin bureedeltiin jild garch yavah boloi. **55** Uchir ni Izrailiin hovguud bol Minii zarts nar boloi. Ted bol Yegipyetiin nutgaas Minii gargaj avchirsan Minii zarts nar bilee. Bi bol EZEN, ta naryn Burhan.

Lyevit 26

26:1 Ta nar oorsoddoo zoriulan bohiin morgoh gej nutagtaa shuteenuudiig hiih yosgui. Oorsoddoo horog, esvel chuluun baganyg ch bosgolgui, helbert chuluug ch buu bairluul. Uchir ni Bi bol EZEN ta naryn Burhan. **2**

Ta nar Minii Amraltyn odruudiig sahij, Minii ariun gazryg hundetge. Bi bol EZEN. **3** Herev ta nar Minii togtooluud dotor alhaj, Minii tushaaluudyg sahin, tedgeeriig biyeluulbel, **4** Bi ta nart tsag ulirald ni boroog ogoh bolno. Ingesneer gazar ni ur shimee ogch, talbain modod ni jimsleh yum. **5** Uneheer ta naryn taria tsairuulalt chini usan uzmiin huraalt hurtel urgelijij, usan uzmiin huraalt chini tarialaltyn tsagiig hurtel urgelijleh bolno. Ingej ta nar hunsee tsadtal idej, nutag deeree ayuulguigeer amidrah bolno. **6** Bas ta naryg ailgahnegengui ta naryg hevtuulehiin tuld Bi nutagt chini amar taivnyg soyorhoh bolno. Bi mon ayuultai araatan amitdyg nutgaas chini ugui bolgoh bogood yamar ch ild nutgaar chini dairan ongorohgui. **7** Harin ta nar daisnaa ulden hoogtun. Ted ta naryn omno ildend unaj, **8** tanai tav chini zuug hooj, tanai zuu chini arvan myangyg ulden hooch bogood daisnuud chini ta naryn omno iddend unah bolno. **9** Tiinhuu Bi ta naryn zug ergej, ta naryg onor otgon bolgon, osgon urjuulne. Bi ta nartai baiguulsan Ooriin gereeg batalgaajuulah bolno. **10** Ta nar huuchin nootsoo idej, shiniig oruulahyn tuld huuchnyg zaichilna. **11** Tuunees gadna, Bi ta naryn dund Ooriin orshih gazryg barij Minii setgel ta naryg ul jigshine. **12** Bi bas dund chini alhaj, ta naryn Burhan boloh bogood ta nar Minii ard tumen baih bolno. **13** Bi bol ta naryg yegipyetchuudiin bool bailgahguin tuld, Yegipyetiin nutgaas ta naryg gargan avchirsan EZEN, ta naryn Burhan. Bi ta naryn buulgany chini modyg evden, ta naryg tseh shuluun alhuulsan. **14** Gehdee herev ta nar Namaig duulgavartai dagahgui, ene buh tushaaluudyg biyeluulehgui baih avaas, **15** herev uunii orond ta nar Minii togtooluudyg ul toomsorlon, herev ta naryn setgel chini Minii zarliguudyg jigshin, Minii buh tushaaluudyg biyeluulehgui baisnaaraa Minii gereeg zorchvol, **16** Bi hariud ni uuniig ta nart hiih bolno. Bi nudiig chinishirgeen, setgeliig chini hataahad hurgeh genetiin aimshig, suriyee, haluurlyg ta nar deer tohoh bolno. Bas ta nar uriig ashigguigeer suulgana. Uchir ni tuuniig daisnuud chini ideh bolno. **17** Bi Ooriin tsaraig ta naryn esreg handuulj, daisnyhaa omno ta nar tsohigdon unah bolno. Ta naryg uzen yadagchid ni ta naryg zahirah bogood hen ch ta naryg moshgoogui baihad ta nar zugtan yavah bolno. **18** Herev bas edgeer zuilsiin daraa ta nar Namaig duulgavartai dagahgui baival nugliin chini toloo Bi ta naryg dahin doloon udaa zalhaan

tseerluuleh bolno. **19** Bi mon ta naryn huch chadliyn bardamnalyg chini buulgan evdene. Bas Bi tengeriig chini tomor met, gazryg chini hurel met bolgono. **20** Chinii huch chadal demii uregdene. Uchir ni gazar chini ur shimee ogohgui, gazryn chini modod ur jimsee gargahgui. **21** Tegsen ch, herev ta nar Minii esreg daisagnan, Namaig duulgavartai dagahyg husehgui baival nutliin chini daguu Bi gai gamshgiig ta naryn deer doloo dahin nemeh bolno. **22** Bi ta naryg ur huuhdudees chini hagatsaan, mal surgiig chini ustgan, ta naryn too tolgoig bagasgaj, ingesneer zamuudyg chini ezguiruuleh heeriin aratang dund chini sul yavuulah bolno. **23** Herev edgeer zuileer ch ta nar Nad uruu ergelgui, harin Minii esreg daisagnaval, **24** Bi ta naryn esreg daisagnah bolno. Bi, Bi hurtel ta naryg nugliin chini toloo doloo dahin tsohoh bolno. **25** Bi bas gereenii toloo os avah ildiig deer chini avchrah bogood ta naryg hotuuddaa hamtdaa tsuglah uyed chini, dund chini Bi tahlyg ilgeeh bolno. Tegsneer ta nar daisny gart tushaagdah bolno. **26** Namaig talhny chini hangamjiig taslahad, talhyg chini arvan emegtei neg zuuhand jignen, talhny huviig hemjin noogduulna. Tegeed ta nar idsen ch tsadahgui baih bolno. **27** Gesen ch uuniig ul hargalzan ta nar Namaig duulgavartai dagahgui, harin Minii esreg daisagnaval, **28** Bi ta naryn esreg hilegnen daisagnaj, Bi, bur Bi hurtel ta naryg nugliin chini toloo doloo dahin shiitgeh bolno. **29** Tsaash ni ta nar oorsdiin hovguudiinhee mahyg, ohidynhoo mahyg ideh bolno. **30** Tegeed Bi ta naryn morgoliin ondorloguudiig ustgaj, utlagyn tahilyn shireeg chini nuraan, ta naryn shuteenuudiin deer huuruudiig chini ovolno. Uchir ni Minii setgel ta naryg jigshih bolno. **31** Bi hotuudyg chini balgas bolgon, ariun gazruudyg chini ezguiruulne. Taivshruulah taalamjit uneriig chini Bi unerlehgui. **32** Bi nutgiig chini zeluud bolgoh uchir tuun deer suurishsan daisnuud chini uund gaihan sandrah bolno. **33** Nutag chini ezguirch, hotuud chini balgas bolohod ta naryg ch Bi undestnuudiin dund taraaj, araas chini ildiig sugalah bolno. **34** Tegeed ta naryg daisnyhaa nutagt baih zuur ezguirliin buh odruuded ene nutag ni amraltdaa hanah bolno. Ter uyed gazar amran, ooriin amraltad hanah bolno. **35** Ezguirliinhee buh odruuded ene nutag ni, deer ni ta naryg amidarch baisan hugatsaand edleegui amraltaa edleh bolno. **36** Ta naraas uldegdsdiin huvid bol, Bi mon

daisnuudynh ni nutguud deer tednii zurhend doroitlyg avchrah bolno. Hatsan navchny serchignee tedniig ulden hooch bogood hen ch mordoogui baihad ted ildnees zugtah met zugtaj, ted unah bolno. **37** Hediigeer hen ch mordoogui bolovch ted ildnees zugtaj bui met biye biye deeree budreh bolno. Ta nar daisnyhaa omno zogsoh yamar ch huchgui baih bolno. **38** Harin ta nar undestnuudiin dund mohoj, daisnuudyn chini nutag ta naryg zalgih bolno. **39** Ta naraas uldegged ni daisnuudynhaa nutagt oorsdiin horon muugiinhaa ulmaas yalzrah bolno. Mon ted ovog deedsiinhee horon muugiin ulmaas tedenteigee hamt yalzrah bolno. **40** Herev ted Minii esreg itgemjgui handaj, Minii esreg daisagnaj baisan oorsdiin gem buruug, ovog deedsiinhee gem buruug huleen zovshoorvol, **41** (Bi mon tedniig daisnuudynh ni nutagt avaachihaar tedend daisagnaj baisan) esvel herev tednii hondogdoogui zurh daruu bolgogdsonoor ted oorsdiin gem buruut zalruulbal, **42** tegvel Bi Iakovtai baiguulsan gereegee, bas Isaaktai baiguulsan gereegee, mon Abrahamtai baiguulsan gereegee sanan, mon Bi ene gazryg ch sanah bolno. **43** Uchir ni ug nutag ni tedneer orhigdoj, tednii baihguid ezguireh zuuraa amraltdaa hanah bolno. Ene uyed ted oorsdiin nugel hilentsiig zalruulsaar baina. Uchir ni ted Minii zarliguudyg ul toomsorlon, tednii setgel Minii togtooluudyg jigshsen bilee. **44** Gesen hedii ch daisnyhaa nutagt baih uyed ni Bi tedniig orhihgui, tedentei baiguulsan Ooriin gereeg zorchin tedniig ustgachihaar jigshihgui. Uchir ni Bi bol EZEN, tednii Burhan. **45** Harin tednii Burhan ni baihyn tuld undestnuudiin nudnii omno Yegipyetiin nutgaas gargan avchirsan, ovog deedestei ni baiguulsan gereegee Bi tednii toloo sanah bolno. Bi bol EZEN" gelee. **46** Edgeer ni Sinai uuland Mosyegeer damjuulan EZEN Izrailiin hovguud bolon Ooriinhoo hoorond togtooson togtool, zarliguud bolon huuliud bilee.

Lyevit 27

27:1 EZEN dahiad Mosyed aildan — **2** Izrailiin hovguudtei yarin tedend helegtun. "Hun ni EZENd zoriulagdah humuusiig unelsen unelgeenii daguuh ontsgoi tangargiig orgoh uyed **3** herev ta nar hori ba tuunees deesh

hurtelh nasny eregteig unelj baival ta naryn unelgee ni ariun gazryn shyekyeleer mongonii tavin shyekyel baih yostoi yum. **4** Esvel herev ene ni emegtei baival ta naryn unelgee ni guchin shyekyel baih yostoi. **5** Herev ene ni tavan nasnaas horin nasyg hurtel baih avaas eregteid zoriulsan unelgeechini horin shyekyel baih bogood emegteid arvan shyekyel baih yum. **6** Gevch herev neg sartaigaas tavan nas hurtel baih avaas eregteid zoriulsan unelgee chini mongonii tavan shyekyel baih bogood emegteid zoriulsan unelgee chini mongonii gurban shyekyel baih boloi. **7** Herev jaran nasnaas deeshih baih tohioldold, herev ene ni eregtei baival unelgee chini arvan tavan shyekyel baih bogood emegteid arvan shyekyel baih boloi. **8** Harin herev ter hun unelgeenees chini yaduu baih avaas, tuuniig tahilchiin omno avaachih bogood tahilch tuuniig uneleh boloi. Tangarag orgoson negnii horongo chadlyn hireer ni tahilch tuuniig uneleh yum. **9** Herev ene ni EZEND tahil bolgon ogohod zohistoi torliin amitan baival EZEND ogson alivaa iim amitan ni ariun boldog. **10** Ter ni tuuniig sainyg muugaar esvel muug sainaar orluulah, esvel solij bolohgui yum. Esvel herev ter amitnyg amitnaar solih avaas ter bolon orluulsan amitan hoyoulaa ariun bolno. **11** Herev ene ni EZEND tahil bolgon ogohod zohisgui buzar torliin amitan baival ter ni ug amitnyg tahilchiin omno tavina. **12** Tahilch tuuniig sain muutaar ni uneleh bogood ene ni tahilch ta naryn unelsen uniin daguu togtoogdoh yum. **13** Gevch herev ter hun tuuniig zolihyg husvel, ter ni tuunii uniin tavny negiig ni tuun deer nemeh yostoi. **14** Herev hun ooriin suutsyg EZEND ariun bolgon ariusgah tohioldold, tahilch tuuniig ni sain muutaar ni unelne. Tahilchiin unelsnii daguu une ni tegj togtono. **15** Gesen ch herev oron suutsaa ariusgasan negen ni tuuniigee zolihyg husvel tereer ta naryn unelsen uniin tavny negiig deer ni nemne. Ingej oron suuts ni tuunih boloh yum. **16** Dahin herev hun ooriin omchiin talbaigaas hesgiig ni EZEND ariusgah tohioddold ta naryn unelgee chini tuund shaardagdah uriin tootoi tentsuu baih yostoi. Arvain uriin neg homyer ni tavin shyekyel mongotei tentsuu yum. **17** Herev ter talbaigaa Evriin bureedeltiin jild ariusgah avaas ene ni ta naryn unelgeenii daguu togtono. **18** Herev ter hun Evriin bureedeltiin daraa ooriin talbaig ariusgaval tahilch daraagiin Evriin bureedeltiin jiliig hurtel uddsen jiluudtei tentsuulen tuunii uniig tootsno.

Ene ni ta naryn unelgeenees hasagdah boloi. **19** Herev tuuniig ariusgasan hun ni talbaigaa zolihyg husvel ter ni ta naryn unelsen uniin tavny negiig deer ni nemne. Ingej talbai ni tuuniih boloh yum. **20** Gesen ch herev tereer talbaigaa zolihgui, harin talbaig oor hund hudaldsan baival uuniig tsaashid zolih bolomjgui bolson baih bogood, **21** evriin bureedelteer ug talbai ni huuchin ezendee butsan ochih uyedee zoriulagdsan talbain adil EZEND ariun boloh yum. Ene nitahilchiin omch boloh boloi. **22** Esvel herev hun ooriin ezemshliin talbain neg heseg bish boloh ooriin hudaldaj avsan talbaigaa EZEND ariusgaval, **23** tahilch Evriin bureedeltiin jil hurtelh uniig ni unelen tootsoh yostoi. Ter odor monooh hun unelsen uniig ni EZEND ariun hemeen ogno. **24** Evriin bureedeltiin jild ug talbai ni ter hund talbaig zarsan huuchin ezendee butsan ochih boloi. Ene gazryn ezemshil ni tuuniih baisan yum. **25** Tuunees gadna, ta naryn uneleh une bur chini ariun gazryn shyekyeliin daguu baih yostoi. Shyekyel ni horin gyera baina. **26** Anhny torogsod ni EZENiih uchir amitdyn dundah anhny torogsdiig hen ch ariusgaj bolohgui. Uher ch bai, honi ch bai EZENiih yum. **27** Harin herev ene ni buzar amitan baih avaas ta naryn unelsen uniin tavny negiig deer ni nemen, tuuniig zolih bolno. Herev ene ni zoligдохgui baih avaas ene ni ta naryn unelsen uniin daguu zaragdana. **28** Gesen ch hun oortoo baigaa buhnees, hunees, esvel amitnaas, esvel ooriin omchiin talbaigaas EZEND tusgaarlasan alivaa zuil ni zaragdah, esvel zoligдох yosgui. Zoriulagdsan alivaa zuil ni EZEND hamgiin ariun yum. **29** Humuusiin dundaas tusgaarlagdsan baij boloh neg ch hun zoligдох yosgui bogood ter ni gartsaagui aluulah yostoi. **30** Gazryn, esvel gazryn uriin, esvel modny ur jimsnii buh arvan huvi ni EZENiih bogood ene ni EZEND ariun bilee. **31** Tiimiin tul herev hun ooriin ogoh yostoi arvan huviin hesgiig ni zolihyg huseh avaas tereer tuunii tavny negiig ni tuun deer nemne. **32** Bod болон bog malyn surgiin arvan huvi buyuu shilbuur dooguur ongorogch buriin arav dahi negen ni EZEND ariun baih yum. **33** Ter hun uuniig sain uu, muu yuu gedegt sanaa tavih ch hereggiig bogood solij ch bolohgui. Esvel herev tuuniig solih avaas ter болон tuuniig orlogch ni hoyoul ariun болон bogood zoligдох yosgui" gelee. **34** Edgeer ni Izrailiin hovguuded zoriulan Sinai uulan deer Mosyed EZENii tushaasan tushaaluud boloi.

Toollogo 1

1:1 Ingeed tedniig Yegipyetiin nutgaas garsnaas hoish hoyor dahi jiliin hoyordugaar saryn negend Sinain tsold, hurlyn maihan dotor EZEN Mosyed aildan — **2** Izrailiin hovguudiin buh tsuglaany toollogyg hiij, tednii urguudaar ni, etsguudiinh ni buluudeer, nersiinh ni toony daguu er huisten buriig, tolgoi daraalan tool. **3** Izrailias daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny Izraili dahi hun buriig Aaron ta hoyor tednii tsergiin bulegleleer ni tool. **4** Uunees gadna ovog burees ooriin etsgiin buliin terguulegch boloh neg hun ta nartai hamt baih bolno. **5** Ta nartai hamt baih humuusiin ners ni ene yum. Ryeubyenihees Shyedyeuryn huu Yelizur, **6** Simyeonyhoos Zurishaddain huu Shyelumiyel, **7** Iudagiinhaas Aminadabyn huu Nahshon, **8** Issaharynhaas Zuaryn huu Nyetanyel, **9** Zyebulunyhaas Hyelony huu Yeliab, **10** Iosyefyn hovguudees Yefraimynhaas Ammihudyn huu Yelishama, Manassyegiinhaas Pyedahzuryn huu Gamaliyel, **11** Byeniaminyhaas Gidyeoniin huu Abidan, **12** Danyhaas Ammishaddain huu Ahiyezyer, **13** Ashyerynhaas Ochrany huu Pagiysel, **14** Gadyinhaas Dyeuyeliin huu Yeliasaf, **15** Naftaliinhaas Yenany huu Ahira nar boloi. **16** Edgeer ni tsuglaanaasduudagdsan humuus bogood oorsdiin etsgiin ovguudyn udirdagchid bilee. Ted bol Izrailiin myangatuudyn ahlagchid yum gev. **17** Tiinhuu nereeree duudagdsan edgeer humuusiig Mosye, Aaron nar avan, **18** ted hoyordutaar saryn negend buh chuulganyg hamtad ni tsugluulav. Ingeed ted hori ba tuunees deesh nasny erchuudiig urag dotorh udam ugsaagaar ni, etsguudiinh ni buluudeer, nersiinh ni toony daguu tolgoi daraalan burtgehdee **19** EZENii Mosyed tushaasan yosoor hiiv. Iinhuu ter tedniig Sinain tsold toolov. **20** Izrailiin uugan huu Ryeubyenii hovguud ni oorsdiin utiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **21** Ryeubyen ovgiin toologdson erchuud ni dochin zurgaan myanga tavan zuu bailaa. **22** Simyeony hovguud ni utiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **23** Simyeon ovgiin

toologdson erchuud ni tavin yeson myanga gurban zuu bailaa. **24** Gadyon hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **25** Gad ovgiin toologdson erchuud ni dochin tavan myanga zurgaan zuun tavi bailaa. **26** Iudagiin hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **27** Iuda ovgiin toologdson erchuud ni dalan dorvon myanga zurgaan zuu bailaa. **28** Issaharyn hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **29** Issahar ovgiin toologdson erchuud ni tavin dorvon myanga dorvon zuu bailaa. **30** Zyebuluny hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **31** Zyebulun ovgiin toologdson erchuud ni tavin doloon myanga dorvon zuu bailaa. **32** Iosyefyn hovguudees tuhailbal, Yefraimyn hovguud ni utiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huistenbur tolgoi daraalan tooluulav. **33** Yefraim ovgiin toologdson erchuud ni dochin myanga tavan zuu bailaa. **34** Manassyegiin hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **35** Manassye ovgiin toologdson erchuud ni guchin hoyor myanga hoyor zuu bailaa. **36** Byeniaminy hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **37** Byeniamin ovgiin toologdson erchuud ni guchin tavan myanga dorvon zuu bailaa. **38** Dany hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **39** Dan ovgiin toologdson erchuud ni jaran hoyor myanga doloon zuu bailaa. **40** Ashyeryn hovguud ni utiin bichgiin daguu

urguudaar, etsguudiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **41** Ashyer ovgiin toologdson erchuud ni dochin negen myanga tavan zuu bailaa. **42** Naftaliin hovguud ni ugiin bichgiin daguu urguudaar, etsguudiinhee buluudeer, nersiin toony daguu, daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny er huisten bur tolgoi daraalan tooluulav. **43** Naftali ovgiin toologdson erchuud ni tavin gurban myanga dorvon zuu bailaa. **44** Edgeer toologdson humuus ni Mosye, Aaron bolon Izrailiin udirdagchid boloh arvan hoyor huneer tooluulav. Ted tus bur oorsdiin etsgiin buliig tooolson ajee. **45** Iinhuu Izrailias daind yavj chadah hori ba tuunees deesh nasny Izrailiin hovguudiin buh erchuud oorsdiin etsguudiin buluudeer tooluulav. **46** Toologdson buh erchuud ni zurgaan zuun gurban myanga tavan zuun tavi bailaa. **47** Harin tednii dund lyevichuud etsguudiinhee ovgoor toologdsongui. **48** Uchir ni EZEN Mosyed yarin, aildahdaa — **49** Zovhon Lyevi ovgiig chi buu tool, Izrailiin hovguudiin dund tednii toog buu av. **50** Harin chi lyevichuuded gerchleliin asar bolon tuunii buh heregsel, tuund hamaaragdah buhniig hariutsuul. Ted asar bolon tuunii buh heregsliig avch yavan, tuuniig harj hamgaalan, mon asryg toiron buudallaj baih yostoi. **51** Tiimees asryg nuulgeh bolohod lyevichuud tuuniig buulgana. Asryg bairluulah uyed ted tuuniig bosgoh yostoi. Harin oirtoj ochson gadny hun uheh yostoi. **52** Izrailiin hovguud oorsdiin tsergiin bulegleluudiin daguu hun bur ooriin huarangiin derged, ooriin tugiin door buudallah yostoi. **53** Harin Izrailiin hovguudiin chuulgan deer uur hilen bailgahguin tuld lyevichuud gerchleliin asryg toiron buudallah yostoi. Iinhuu lyevichuud gerchleliin asryn hariutslagyg sahih bolno gev. **54** Izrailiin hovguud tiinhuu hiiv. Mosyed EZENii tushaasan buhnii daguu ted tiinhuu hiiv.

Toollogo 2

2:1 EZEN Mosye, Aaron nartai yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguud, hun bur ooriin tugiin derged, oorsdiin etsguudiin buliin dalbaan door buudallagtun. Ted hurlyn maihnyg alsuur hureelen buudallana. **3** Naran

mandah zugiin zuun tald buudallagsad ni oorsdiin tsergiin bulegleliin daguu Iudagiin huarangiin tugiinhan baih yostoi. Iudagiin hovguudiin udirdagch ni Amminadabyn huu Nahshon bogood **4** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni dalan dorvon myanga zurgaan zuu baina. **5** Tuunii derged buudallagsad ni Issaharyn ovog baih yostoi. Issaharyn hovguudiin udirdagch ni Zuaryn huu Nyetanyel bogood **6** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni tavin dorvon myanga dorvon zuu baina. **7** Uunii daraa Zyebuluny ovog baih yostoi. Zyebuluny hovguudiin udirdagch ni Hyelony huu Yeliab bogood **8** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni tavin doloon myanga dorvon zuun hun baih boloi. **9** Iudagiin huarangiin toologdson erchuudiin niit dun ni ednii tsergiin bulegleluudiin daguu zuunnayan zurgaan myanga dorvon zuu baina. Ted ehend hoddoh yostoi ajguu. **10** Omnod tald tednii tsergiin bulegleliin daguu Ryeubyenii huarangiin tug baih yostoi. Ryeubyenii hovguudiin udirdagch ni Shyedyeyryn huu Yelizur bogood **11** mon tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni dochin zurgaan myanga tavan zuu baina. **12** Tuunii derged buudallagsad ni Simyeony ovog baih yostoi. Simyeony hovguudiin udirdagch ni Zurishaddain huu Shyelumiyel bogood **13** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni tavin yeson myanga gurban zuu baina. **14** Uunii daraa Gadyen ovog baih yostoi. Gadyen hovguudiin udirdagch ni Dyeuyeliin huu Yeliasaf bogood **15** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni dochin tavan myanga zurgaan zuun tavin hun baina. **16** Ryeubyenii huarangiin toologdson erchuudiin niit dun ni tednii tsergiin bulegleluudiin daguu zuun tavin negen myanga dorvon zuun tavi baina. Ted hoyordugaart hodloh yostoi yum. **17** Daraa ni huaranguudyn tovd hurlyn maihan lyevichuudiin huarantai hamt hodloh yostoi. Hun bur ooriin bairandaa, oorsdiin tugiin derged baij, buudallasantaigaa adil mon tegj hodloh yostoi ajguu. **18** Baruun tald tednii tsergiin bulegleluudiin daguu Yefraimyn huarangiin tug baih yostoi. Yefraimyn hovguudiin udirdagch ni Ammihudyn huu Yelishama bogood **19** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni dochin myanga tavan zuun hun baina. **20** Tuunii derged Manassyegiin ovog baih yostoi. Manassyegiin hovguudiin udirdagch ni Pyedahzuryn huu Gamaliyel bogood **21** tuunii tserguud, tednii toologdson

erchuud ni guchin hoyor myanga hoyor zuun hun baina. **22** Uunii daraa Byeniaminy ovog baih yostoi. Byeniaminy hovguudiin udirdagch ni Gidyeoniin huu Abidan bogood **23** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni guchin tavan myanga dorvon zuun hun baina. **24** Yefraimyn huarangiin toologdson erchuudiin niit dun ni tednii tsergiin bulegleluudiin daguu zuun naiman myanga neg zuu baina. Ted guravdugaart hodloh yostoi ajguu. **25** Hoid tald tednii tsergiin bulegleluudiin daguu Dany huarangiin tug baih yostoi. Dany hovguudiin udirdagch ni Ammishaddain huu Ahiyezyer bogood **26** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni jaran hoyor myanga doloon zuu baina. **27** Tuunii derged buudallagsad ni Ashyeryn ovog baih yostoi. Ashyeryn hovguudiin udirdagch ni Ohrany huu Pagiyl bogood **28** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni dochin negen myanga tavan zuu baina. **29** Uunii daraa Naftaliin ovog baih yostoi. Naftaliin hovguudiin udirdagch ni Yenany huu Ahira bogood **30** tuunii tserguud, tednii toologdson erchuud ni tavin gurban myanga dorvon zuu baina. **31** Dany huarangiin toologdson erchuudiin niit dun ni zuun tavin doloon myanga zurgaan zuu baina. Ted oorsdiin tugiin derged suuld hodloh yostoi ajguu. **32** Edgeer ni Izrailiin hovguudiin etsguudiinhee buluudeer toologdson erchuud boloi. Huaranguudyn toologdson erchuudiin niit dun ni tednii tsergiin bulegleliin daguu zurgaan zuun gurban myanga tavan zuun tavi baiv. **33** Harin EZENii Mosyed tushaasan yosoor lyevichuud ni Izrailiin hovguudiin dund toologdsongui. **34** Inhuu EZENii Mosyed tushaasan buhnii daguu Izrailiin hovguud hiij, tiinhuu ted oorsdiin tutiin derged buudallan, hun bur ooriin urgaar, ooriin etsguudiin buliin daguu tiinhuu hodlon nuuj baiv.

Toollogo 3

3:1 EZEN Mosyetei Sinai uulan deer yarisan ter uyeiin Aaron bolon Mosyegiin ugiin bichig ene baina. **2** Aarony hovguudiin ners ni uutan huu Nadab, Abihu, Yelyeazar, Itamar nar yum. **3** Edgeer ni tahilch nar bolgon uilchluuleheer tuunii sahil hurteesen, toslogdson tahilch nar boloh Aarony hovguudiin ners boloi. **4** Gevch Nadab, Abihu nar Sinain tsold EZENii

omno yos bus galyg orgohdoo EZENii omno uhsen bilee. Ted ur huuhedgui baiv. Tiimees Yelyeazar, Itamar nar oorsdiin etseg Aarony omno tahlilchaar uilchiljee. **5** EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **6** Lyevi ovgiig oirtuulan, tedniig tahlilch Aarond uilchluuleheer tuunii omno bailga. **7** Ted asryn uilchleliig hiihiin tuld hurlyn maihny omno tuund bolon buh chuulgand zoriulagdsan uurguudiig biyeluuleh bolno. **8** Ted bas asriga uilchleliig hiihiin tuld Izrailiin hovguudiin uurguudiin hamt hurlyn maihny buh heregsliig sahih boloi. **9** Ingeed chi Aaron bolon tuunii hovguuded lyevichuudiig ogoh yostoi. Ted Izrailiin hovguudiin dundaas buhleeree tuund ogogdson ajguu. **10** Tiimees tahlilchiin uilchleliig ni sahiulahyn tuld chi Aaron ba tuunii hovguudiig tomiltutai. Harin oirtoj ochson gadny huniig alah yostoi gev. **11** EZEN dahin Mosyetei yarin, aildahdaa — **12** Odoo haragtun. Izrailiin hovguudiin dund umaig anh neegch uutan buriin orond Bi Izrailiin hovguudiin dundaas lyevichuudiig avav. Tiimees lyevichuud ni Miniin baih bolno. **13** Uchir ni buh uugan torogsod Miniin. Yegipyetiin nutagt Bi buh uugan torogsdiig tsohin ustgasan ter odor, hunees avahuulaad adguus mal hurtelh Izrailiin buh uugan torogsdiig Bi Oortoo ariusgasan. Ted Miniin baih bolno. Bi bol EZEN mon gev. **14** Tegeed Sinain tsold EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **15** Lyeviin hovguudiig etsguudiinh ni buluudeer, urguudaar ni toologtun. Neg sartai ba tuunee deesh nasny er huisten buriig chi tool gev. **16** Tiimees oort ni tushaasan yosoor, EZENii ugiin daguu Mosye tedniig toolov. **17** Lyeviin hovguud ni nersiinhee daguu Gyershon, Kohat, Myerari nar yum. **18** Uргуудynhaa daguu Gyershony hovguudiin ners ni Libni, Shimyei bogood **19** urгуудyn daguu Kohatyn hovguul ni Amram, Izhar, Hyebron, Uzziyel bogood **20** urгуудynhaa daguu Myerariin hovguud ni Mahli, Mushi nar baiv. Edgeer ni oorsdiin etsguudiin buluudiin daguuh lyevichuudiin urгууд bailaa. **21** Gyershonoos libnichuudiin urag, shimyeichuudiin urag garchee. Tedgeer ni gyershonchuudyn urгууд boloi. **22** Tednii toologdson erchuud buyuu neg sartai ba tuunee deesh nasny toologdson er huistei humuusiin too ni doloon myanga tavan zuu baiv. **23** Gyershonchuudyn urгууд ni asryn ard baruun tald ni buudallah yostoi bailaa. **24** Gyershonchuudyn etsguudiin buluudiin udirdagch ni Layelyn huu Yeliasaf baiv. **25** Hurlyn

maihan dahi Gyershony hovguudiin uuregt asar ba maihan, tuunii buteeleg ba hurlyn maihny uudnii delgets, **26** asar, tahilyn shireeg toirson hashaany hoshignuud bolon hashaany uudnii delgets, edgeeriin oosruud ba tedgeeriin talaarh buh uilchleluud bagtaj bailaa. **27** Kohataas amramchuudyn urag, shimyeichuudiin urag, hyebronchuudyn urag, uzziyelchuudiin urag garchee. Tedgeer ni kohatchuudyn urguud boloi. **28** Ariun gazryn uurgiiig guitsetgegch, neg sartai ba tuunees deesh nasny er huistei hun buriin too ni naiman myanga zurgaan zuu baiv. **29** Kohatyn hovguudiin urguud ni asryn omno tald buudallah yostoi bailaa. **30** Kohatchuudyn urguudyn etsguudiin buluudiin udirdagch ni Uzziyeliin huu Yelizafan bailaa. **31** Tednii uuregt avdar, shiree, denluunii suuri, tahilyn shiree bolon oorsdiinh ni heregleddeg ariun gazryn heregsel, delgets ba tedgeeriin talaarh buh uilchleluud bagtaj bailaa. **32** Tahilch Aarony huu Yelyeazar ni Lyeviin udirdagchdyn terguun ni baisan bogood ariun gazryn uurgiiig guitsetgegchdiig hyanadag bailaa. **33** Myerarias mahlichuudyn urag, mushichuudiin urag garchee. Tedgeer ni Myerariin urguud boloi. **34** Tednii neg sartai ba tuunees deesh nasny toologdson buh er huistnii too ni zurgaan myanga hoyor zuu baiv. **35** Myerariin urguudyn etsguudiin buluudiin udirdagch ni Abihailyn huu Zuriyel baiv. Ted asryn hoid tald buudallah yostoi bailaa. **36** Myerariin hovguudiin tomilogdson uuregt asryn yas mod, tuunii hondlovch modod, baganuud, ugluuruud, buh heregsluud bolon tedgeert hamaarah uilchlel, **37** hash Haag toirson baganuud, ugluuruudyn hamt tedgeeriin gadas ba oosruud bagtaj bailaa. **38** Zuun tald asryn urd naran mandah zugt hurlyn maihny urd Mosye, Aaron ba tuunii hovguud Izrailiin hovguudiin hariutslagyn toloo ariun gazryn uurgiiig guitsetgen buudallah yostoi bailaa. Harin oirtoj ochson gadny hun uheh yostoi baiv. **39** EZENiiugeer Mosye, Aaron naryn toolson neg sartai ba tuunees deesh nasny er huisten bur, urguudaar toologdson lyevichuudiin buh erchuud ni horin hoyor myanga bailaa. **40** Tegeed EZEN Mosyed aildan — Izrailiin hovguudiin neg sartai ba tuunees deesh nasny er huistei uugan buriig toolj, tednii nersiin toog av. **41** Bi bol EZEN mon. Chi Minii toloo Izrailiin hovguudiin dundah buh uutan torogsdiin orond lyevichuudiig, Izrailiin hovguudiin surgiin dundah buh uugan torogsdiin

orond lyevichuudiin surgiig avagtun gej aildlaa. **42** Tegeed Mosye oort ni EZENii tushaasny daguu Izrailiin hovguudiin dundah buh uugan torogsdiig tooljee. **43** Nersiin toogoor neg sartai ba tuunees deesh nasny toologdson buh uugan er huistei erchuud ni horin hoyor myanga hoyor zuun dalan gurav bailaa. **44** Tegeed EZEN Mosyetei yarin aildahdaa — **45** Izrailiin hovguudiin dundah buh uugan torogsod bolon lyevichuudiin surgiin orond lyevichuudiig avagtun. Lyevichuud ni Miniin baih bolno. Bi bol EZEN. **46** Lyevichuudees iluu garsan Izrailiin hovguudiin hoyor zuun dalan gurvan uugan torogsdiin zoliosond **47** chi tolgoi tus burd tavan shyekyeliig avah yostoi. Tedgeeriig chi ariun gazryn shyekyeliin daguu avch (neg shyekyel ni horin gyera), **48** tednii dundah iluu garagsdyn zolios boloh ug mongiiig Aaron bolon tuunii hovguuded og gev. **49** Tiinhuu lyevichuudeer zolioslogdson humuusees gadna iluu garagsdaas zoliosny mongiiig Mosye avchee. **50** Izrailiin hovguudiin uugan torogsdoos tuunii avsan mongo ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg myanga gurvan zuun jaran tav bailaa. **51** Ingeed Mosye ug zoliosny mongiiig EZENii tuund tushaasan yosoor, EZENii tushaalaar Aaron bolon tuunii hovguuded ogov.

Toollogo 4

4:1 Tegeed EZEN Mosye bolon Aarontai yarin, aildahdaa — **2** Lyeviin hovguudiin dundaas Kohatyn ur udmyn toollogyg hiiij, tednii urguudaar ni, etsguudiinh ni buluudeer, **3** guchin nasnaas deesh bur tavin nas hurtelh, hurlyn maihand ajil hiiheer uilchleld oroh bugdiig tool. **4** Hurlyn maihand Kohatyn ur udmyn hiih hamgiin ariun zuilstei holbogdoh ajil ni ene boloi. **5** Huarang nuuh uyed Aaron bolon tuunii hovguud dotogsh orj, delgetsiiin hoshgiig buulgan avch, tuugeer gerchleliin avdryg buteeh yostoi. **6** Ted tuun deer dalain gahain arisan buteelgiig tavij, deeguur ni hov hoh daavuutaar buteegeed, damnuurguudyg ni shurguulna. **7** Orshihuin talhny shireen deeguur ted hoh daavuutaar buteej, tuun deer tavag, sav bolon tahilyn tagsh, undaan orgold zoriulsan ayaganuudyg tavih ba shireen deer baingyn talh baih yostoi ajguu. **8** Edgeeriin deeguur ted chas ulaan daavuugaar buteej, dalain gahain arisan buteelegtei adil burj,

damnuurguudyg nishurguulna. **9** Tegeed ted hoh daavuu avch, gereltuulegch denluunii suuriig denluunuudtei ni hamt, mon tuunii chimhuuruud, tuunii tosguuruudyg, tuund hereglegddeg tosny buh savnuudyg buteej, **10** tuuniig bolon buh heregsluudiig dalain gahain arisan buteelgend orooj, tuuniigee damnuurgan deer tavih ajguu. **11** Altan tahilyn shireen deeguur ted hoh daavuutaar buteej, tuuniig dalain gahain arisan buteelgeer buteeged, damnuurguudyg ni shurguulna. **12** Ted ariun gazart oorsdiin heregleddeg uilchleliin buh heregслиig avch, tedgeeriig hoh daavuund orooj, dalain gahain arisan buteelgeer buteej, damnuurgan deer tavih boloi. **13** Tegeed ted tahilyn shireenees unsiig ni zailuulj, deeguur ni nil yagaan daavuugaar buteene. **14** Ted mon tuun deer oorsdiin uilchleddee heregleddeg, tuuntei holbogdoh buh heregsluud boloh boipor, seree, utguur, hulnuud, tahilyn shireenii buh heregслиig taviad, deeguur ni dalain gahain arisan buteelgeer buteej, damnuurguudyg ni shurguulna. **15** Aaron ba tuunii hovguud ariun yums, ariun gazryn buh edleliig buteej duusahad, huaran nuuh bolson uyed tedgeeriig avch yavahaar Kohatyn hovguud ireh yostoi. Ingesneer ted ariun yumsad hurch, uhehgui baih yum. Edgeer ni Kohatyn hovguudiin avch yavah yostoi hurlyn maihan dahi zuils yum. **16** Tahilch Aarony huu Yelyeazaryn hariutslaga bol gereltuulgiintos, anhiluun utlaga bolon baingyn ideen orgol, tosloh tos, ariun gazar bolon tuunii heregслиin hamt buh asar, tuunii dotorh buhnii hariutslaga yum gev. **17** Tegeed EZEN Mosye bolon Aarontai yarin, aildahdaa — **18** Kohatchuudyn urguudyn ovgiig lyevichuudiin dundaas tasrahyg buu zovshoor. **19** Harin ted hamgiin ariun yumsad hureh uyedee uhehgui, amid baihyn tuld uuniig tedend hii. Aaron bolon tuunii hovguud dotogsh oron, hun tus burd oorsdiinh ni ajil bolon achaag zaaj ogogtun. **20** Harin ted dotogsh orj, ariun yumsyg hormyn todii ch harah yosgui bogood es bogoos ted uheh boloi gelee. **21** Tegeed EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **22** Mon Gyershony hovguudiin toollogyg tednii etsguudiinh ni buluudeer ni, urguudaar ni **23** guchin nasnaas deesh tavin nas hurtelh, hurlyn maihand ajil hiiheer uilchleld oroh butded yavuulan, chi tedniig toologtun. **24** Uilchlel bolon zohod gyershonchuudyn urguudyn uilchlel ni ene boloi. **25** Ted asar, hurlyn maihny hoshgiig tuunii bureesiin hamt, oroi deer ni

baidag dalain gahain arisan buteeleg, hurlyn maihny uudnii delgets, **26** hashaany hoshignuud ba asryn ergen toiron dahi ug hashaany haalgany uuden deh delgets bolon tahilyn shiree, tedgeeriin oosruud, tedgeert hereglegdeh buh heregsluudiig avch yavna. Hiigdsen baih yostoi buhniig ted guitsetgeh yostoi boloi. **27** Gyershonchuudyn hovguudiin buh achaa bolon buh ajil dahi tednii buh uilchlel ni Aaron bolon tuunii hovguudiin tushaalaar guitsetgegdeh yostoi. Ta nar tedend uureg bolgon buh achaag ni zaaj ogogtun. **28** Ene ni hurlyn maihan dahi gyershonchuudyn hovguudiin urguudyn uilchlel bogood tednii uureg ni tahilch Aarony huu Itamaryn udirdlagan door baih boloi. **29** Myerariin hovguudiin huvid gevel, chi tedniig urguudaar ni, etsguudiinh ni buluudeer ni, **30** guchin nasnaas deesh bur tavin nas hurtelh, hurlyn maihny ajlyg hiiheer uilchleld oroh hun buriig toologtun. **31** Hurlyn maihan dahi tednii buh uilchleld tednii achaany uureg ni asryn dunznuud, tuunii hondlovch modod, baganuud bolon ugluuruud, **32** ergen toirny hashaany baganuud bolon tedgeeriin ugluuruud, gadasnuud, oosruud, tedgeeriin buh heregsluud bolon tedgeeriin buh uilchleliin hamt baih yum. Mon hun tus burd avch yavah yostoi torol zuil buriig ni nereer ni zaaj ogogtun. **33** Ene bol tahilch Aarony huu Itamaryn udirdlagan door hurlyn maihan dahi tednii buh uilchleliin daguu hiih Myerariin hovguudiin urguudyn uilchlel yum gev. **34** Tiimees Mosye, Aaron bolon chuulgany udirdagchid kohatchuudyn hovguudiig tednii urguudaar ni, etsguudiinh ni buluudeer, **35** guchin nasnaas deesh bur tavin nas hurtelh, hurlyn maihandajil hiiheer uilchleld orson hun buriig toolov. **36** Tednii urguudaar toologdson erchuud ni hoyor myanga doloon zuun tavi bailaa. **37** Edgeer ni Mosyegeer damjuulan EZENii tushaalyn daguu Mosye, Aaron naryn toolson, hurlyn maihand uilchilj baisan hun bur buyuu kohatchuudyn urguudyn toologdson erchuud bailaa. **38** Gyershony hovguudees tednii urguudaar ni, etsguudiinh ni buluudeer, **39** guchin nasnaas deesh bur tavin nas hurtelh, hurlyn maihny ajil hiiheer uilchleld orson hun buhen toologdov. **40** Tednii urguudaar, etsguudiinh ni buluudeer toologdson erchuud ni hoyor myanga zurgaan zuun guch baiv. **41** Edgeer ni EZENii tushaalyn daguu Mosye, Aaron naryn toolson, hurlyn maihand uilchilj baisan hun bur buyuu Gyershony hovguudiin urguudyn toologdson

humuus bailaa. **42** Myerariin hovguudees tednii urguudaar ni, etsguudiinh ni buluudeer, **43** guchin nasnaas deesh bur tavin nas hurtelh, hurlyn maihand ajil hiiheer uilchleld orson hun buhen toologdov. **44** Tednii urguudaar toologdson erchuud ni gurban myanga hoyor zuu baiv. **45** Edgeer ni Mosyegeer damjuulan EZENii tushaalyn daguu Mosye, Aaron naryn toolson, Myerariin hovguudiin urguudyn toologdson humuus bailaa. **46** Mosye, Aaron bolon Izrailiin udirdagchdyn toolson toollogod lyevichuudiin toologdson buh humuus ni tedgeeriin urguudaar, etsguudiinh ni buluudeer, **47** hurlyn maihan dahi zooh ajil bolon uilchleliin ajlyg hiiheer orj chadah guchin nasnaas deesh bur tavin nas hurtelh hun bur bailaa. **48** Tednii toologdson erchuud ni naiman myanga tavan zuun naya baiv. **49** Mosyegeer damjuulsan EZENii tushaalyn daguu hun bur ooriin uilchlel bolon zooh ajlaaraa toologdje. Tiimees edgeer ni Mosyed EZENii tushaasan yosoor tuunii toolson humuus bailaa.

Toollogo 5

5:1 Tegeed EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Uyaman ovchin, goojilttoi bolon uhsen hunees bolj buzartsan alivaa huniig huarangaas gadagsh gargan yavuulahyg Izrailiin hovguuded tushaagtun. **3** Er, em gelgui chi gargan yavuul. Dund ni Bi orshij bui tednii huarang tedneer buzarlulahguin tuld chi tedniig huarangaas gargagtun gelee. **4** Izrailiin hovguud tuunchlen hij, tedniig huarangiin gadna gargav. EZENii Mosyed aildsan yosoor Izrailiin hovguud tiinhuu hiiv. **5** Tegeed EZEN Mosyetei yarin aildahdaa — **6** Izrailiin hovguuded handan "Er, em alivaa hun EZEND unench bus handaj, hun torolhtnii alivaa nugluudiig uildehdee gemten bolno. **7** Ter hun uildsen nugluudee huleen zovshoorch uchruulsan hohirlynhoo nohon tolboriig bureen hij, uun deeree dahij tavny negiig ni nemen, tuuniigee hohirogchid ogoh yostoi. **8** Gevch herev hohirlyn nohon tolbor hiigdeh hamaatan ug hohirogchid baihgui bol hohirlyn toloo hiigdsen nohon tolbor ni ter hunii tolooh evleruulliig hiiheer ashiglasan evleruulliin hutsaas gadna tahlid zoriulagdan EZEND ochih yostoi. **9** Mon tahlid orgoh Izrailiin hovguudiin buh ariun belguuded hamaarah

handiv bur tuuniih baih yum. **10** Tiimees hun buriin ariun beleg ni tuuniih bogood alivaa hunii tahilchid ogoh yum bur ni tuuniih bolno" gej hel gev. **11** Tegeed EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **12** Izrailiin hovguudtei yarin tedend iinhuu heltugei. "Herev hen negen hunii ehner tooroldoj, nohortoo unench bus baij, **13** oor hun tuuntei huritsal uildeed, ene yavdal nohriinh ni nudnees daldlagdsan bogood hediigeer onooh emegtei ooriigoo buzarlaskan ch ter ni ilchlegdeegui ba tuunii esreg yamar ch gerch baihgui, uildel deeree ter barigdaagui avaas, **14** herev nohort ni hardah setgel toron, ehner ni ooriigoo buzarlaskan uyed ter ehnerree hardval, esvel nohort ni hardah setgel toron, ehner ni ooriigoo buzarlaagui baihad ehnerree hardval, **15** ter hun ooriin ehneriig tahilchid avchrah bogood mon tuunii toloo orgol bolgon yefagiin aravny neg arvain gurilyg avchrah yostoi. Ene ni hardaltyn ideen orgol ba gem buruugiin sanuulga, dursgalyn ideen orgolboloh uchir ter uun deer tos asgaj bolohgui, gugel ch tavih yosgui. **16** Tegeed tahilch, onooh emegteig oirtuulan avchirj, EZENii omno tuuniig zogsoono. **17** Tahilch shavar savand ariun usyg hijj avaad, asryn shalan deerh shoroonoos avch tuuniigee usand hiine. **18** Tegeed tahilch ter emegteig EZENii omno zogsoogood, emegtein tolgoiin usiig zadgai tavij, hardaltyn ideen orgol boloh dursgalyn ideen orgoliig gart ni tavina. Tahilchiin gart haraal avchrah gashuun us baih boloi. **19** Tahilch onooh emegteigeer tangarag taviulaad, ter emegteid «Herev yamar ch er hun chamtai untaagui bogood nohriinhoo door baigaa chi buzarlaskan yavdal uruu tooroogui baih avaas haraal avchrah ene gashuun usnaas chi cholologdoh boltugai. **20** Harin herev chi nohriin door baidag atal tooron, ooriigoo buzarlaskan, nohroos chini ondoo er hun chamtai huritsal uildsen baih avaas, **21** (Tegeed tahilch monooch emegteigeer haraalyn tangargiig taviulaad, emegteid handan) EZEN guyayg chini hataan, hevliig chini hoolgon, ard olny chini dund chamaig haraal, tangarag bolgoh boltugai. **22** Haraal avchrah ene us hodoodond chini orj, hevliig chini hoolgon, guyayg chini hataag» gene. Onooh emegtei «Amyen, Amyen» hemeen heleh yostoi. **23** Tahilch edgeer haraaludyg huilmal nomd bicheed, tuuniigee gashuun usand utaan arilgah boloi. **24** Tegeed ter haraal avchrahgashuun usyg emegteid uulgana. Ingesneer haraalyn avchrah gashuun us tuunii biyed

oron, gashuunyг bii болгоh ажгуу. **25** Таһилч онооh эмегтеин гараас hardaltyn ideen орголиг авч, уг ideen орголиг EZENii omno dallan, таһилын ширеенд авчирна. **26** Таһилч дурсгалын оргол болгон ideen орголоос atgyг авч, тууниг таһилын ширеен deer shataan уутиулаад, дараа ni ter эмегтеид usыг уулгах болои. **27** Эмегтеид usыг уулгахад, herev ter эмегтеи ооригоо бузарлан, ноһортоо unench bus baisan бол haraal авчрах us туunii биyed oron гашууныг bii болгоh ба туunii hevlii hoon, guya ni hataj, ter эмегтеи ard olnyhoo дунд haraal болоh болои. **28** Харин herev онооh эмегтеи ооригоо бузарлааgui bogood tsever байh аваас ter choloologдоj, jiremsleh chadvar ni heveeree байна. **29** Ene бол hardaltyn huuli yum. Ehner ni noһriin door baidag atal тоорч, ооригоо бузарлахад, **30** esvel ноһорт ni hardah setgel torohod ter ehneree hardaj, ter эмегтеиг EZENii omno zogsooh ба таһилч ene buh huuliг эмегтеид hereгjuuleh ажгуу. **31** Tsaashilbal, noһor ni gem buruutaas choloologдоj, harин эмегтеи gem buruugaa uureh болно" gelee.

Toollogo 6

6:1 EZEN даһин Mosyetei yarin, aildahдаа — **2** Izrailiin hovгуудтеи yarin tedend iin heltugei. "Er, em alivaa hun ооригоо EZENd zoriulahaар Naziryn tangarag болоһontsgoi tangargиig оргоh аваас, **3** ter hun dars болон hatuu undaag tseerlej, dars, esvel hatuu undaagaар hiigdsen tsuut ul hereгlen, usan uzmiin shuusiг ch ul uun, shine buyuu hataasan usan uzmiгch idej ul болно. **4** Tusgaarlaltynhaа buh одруuded tereer usan uzmiin modny urees ni аваад halisыг ni ch hurtel yamar ch buteegdehuuniг idej болоһgui. **5** Tuunii tusgaarlaltyn tangargиin buh одруuded толгоид ni tongorog hurgej болоһgui. EZENd ооригоо tusgaarlasan одрууд ni duustal tereer ariun байh yostoi. Толгоинһoo usиг ter urt urгуулах болои. **6** EZENd tusgaarlagdsan buh одруuded tereer uhsen hund oirtoj болоһgui. **7** Ooriin etseg, eh, ah, egch duug ch nas barah uyed ter ооригоо tednii тоloo бузарлах yosgui. Uchir ni EZENd tusgaarlagdsan ni туunii толгои deer baigaa бilee. **8** Tusgaarlaltyn buh одруuded tereer EZENd ariun болои. **9** Gevch herev туunii derged hun

genet uhej, tereer zoriulagdsan ustei tolgoigoo buzarlisan tohioldold tsevershih odroo ter usee husah yostoi. Ter doloo dahi odort usee husah boloi. **10** Tegeed ter naim dahi odor tahilchid, hurlyn maihny uudend hoyor huurzgene, esvel hoyor zaluu tagtaag avchrah yostoi. **11** Tahilch negiig ni nugliin tolooh tahild, nogoog ni shataalt tahild zoriulan orgoj, uhsen hunees bolson nugliinh ni tuhaid tuunii toloo evleruulliig hiine. Yag ter odor monoohhun tolgoigoo ariusgan, **12** Naziraar baih odrudee EZEND zoriulj, gemiin tolooh tahild neg nastai er hurga avchirna. Harin tuunii tusgaarlalt buzartsan tul uridyn odruid ni tootsogdohgui bolno. **13** Ene bol Naziryn huuli bogood ter hunii tusgaarlaltyn odruid duusahad ter hurlyn maihny uudend tahilyg avchrah yostoi. **14** Ter hun tahilaa EZEND orgono. Ingehdee shataalt tahild zoriulan neg nastai sogoggui er hurga negiig, nugliin tolooh tahild zoriulan neg nastai sogoggui ohin hurga negiig, eviin tahild zoriulan sogoggui huts negiig, **15** mon tostoi holison sain gurilyn isgeegui boov, tos turhsen isgeegui talh neg sagsyg, tedgeeriin ideen orgol bolon undaan orgoliin hamt orgoh boloi. **16** Tegeed tahilch tedgeeriig EZENii omno avchrah bogood ter hunii nugliin tolooh tahil bolon shataalt tahilyg orgoh boloi. **17** Ter bas EZEND eviin tahilyn orgol bolgon hutsyg, sagstai isgeegui talhny hamt orgoh bogood uunii negen adil tahilch, ideen orgol bolon undaan orgoliig ni orgoh ajguu. **18** Tegeed ug Nazir ni ooriin tolgoin zoriulagdsan usiig hurlyn maihny uudend husaj, tolgoinhoo zoriulagdsan usiig avan, eviin tahilyn orgoliin doorh gald hiine. **19** Tahilch hutsyn chanasan dalyg, sagsnaas isgeegui neg boov bolon isgeegui neg talhyg avch, tedgeeriig Naziryn gar deer zoriulagdsan usee hussanyhni daraa tavina. **20** Tegeed tahilch tedgeeriig EZENii omno dallah tahil bolgon dallah ajguu. Ene ni dallan orgoson ovchuu bolon orgogdson guyany hamt tahilchid ariun boloi. Uunii daraa Nazir ni darsyg uuj bolno. **21** Ene bol hij chadah yuman deeree nemelt bolgon, tusgaarlaltyn yosoor EZEND ooriin orgoliig tangaraglagch Naziryn huuli yum. Tiimees ter orgoson tangargaa tusgaarlaltyn huuliin daguu hiih yostoi. **22** Tegeed EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **23** Aaron bolon tuunii hovguudtei yarin "Izrailiin hovguudiig ta nar ingej yeroogtun. Ta nar tedend handan **24** «EZEN chamaig yeroon, sahih boltutai. **25** EZEN chinii

deer Ooriin nuuriig gereltuulj, chamd niguulsengui handah boltugai. **26** EZEN Ooriin nuur tsaraig cham uruu orgon, chamd amar amgalang ogoh boltugai»" hemeen hel. **27** Tiinhuu ted Minii neriig Izrailiin hovguudiin deer duudah bogood tegehed Bi tedniig yerooh bolno gev.

Toollogo 7

7:1 Mosye asryg bosgoj duussan ter odroo tuuniig toslon, buh tavilga, tahilyn shiree bolon tuunii buh heregseltei ni hamt tuuniig ariusgasan yum. Ter bas tedgeeriig tosolj, ariusgav. **2** Tegeed Izrailiin udirdagchid boloh etsguudiin buluudiin terguulegchid tahilyg orgov. (Ted bol ovguudyn udirdagchid baisan bogood toologdson humuusiig ted terguulj bailaa). **3** Ted oorsdiin tahilyg EZENii omno avchirsan ni hoyor udirdagchiin dund neg tereg, hun tus burd neg uher buyuu zurgaan buheegtei tereg, arvan hoyor uher bolov. Tedgeeriig asryn omno avchrav. **4** Tegtel EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **5** Edgeer zuilsiig hurlyn maihny uilchleld hereglehiin tuld tednees huleen av. Tedgeeriig chi lyevichuuded, uilchleliinh ni daguu hun burd ogogtun gelee. **6** Tiimees Mosye teregnuud bolon uhruudiig avch, tedgeeriig lyevichuuded ogov. **7** Gyershony hovguuded tednii uilchleliinh ni daguu hoyor tereg, dorvon uhriig ogson bogood **8** Myerariin hovguuded uilchleliinh ni daguu dorvon tereg, naiman uhriig ogchee. Ted tahilch Aarony huu Itamaryn udirdlagan door baidag bailaa. **9** Harin Kohatyn hovguuded tereer yuug ch ogsongui. Uchir ni ted moron deeree ariun zuilsiig avch yavah uilchleliig hiideg baiv. **10** Tahilyn shireeg tosolson odor udirdagchid uund zoriulaltyn tahilyg orgov. Tiinhuu udirdagchid tahilyn shireenii omno tahilaa orgov. **11** Tegehed EZEN Mosyed — Tahilyn shireenii zoriulaltand odor bur neg udirdagch tahilaa avchran, ted tahiluudaa orgog gev. **12** Anhny odor orgoloo avchirsan negen bol Iuda ovgiin Amminadabyn huu Nahshon baiv. **13** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **14** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **15**

shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **16** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **17** eviin tahilyn orgold zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Amminadabyn huu Nahshony orgol baiv. **18** Hoyor dahi odor ni Issaharyn udirdagch Zuaryn huu Nyetanyel orgol avchrav. **19** Tuunii avchirsan orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **20** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **21** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **22** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **23** eviin tahilyn orgold zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Zuaryn huu Nyetanyelyn orgol baiv. **24** Gurav dahi odor ni Zyebuluny hovguudiin udirdagch Hyelony huu Yeliab baiv. **25** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **26** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **27** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **28** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **29** eviin tahilyn orgodd zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Hyelony huu Yeliabyn orgol baiv. **30** Dorov deh odor ni Ryeubyenii hovguudiin udirdagch, Shyedyeuryn huu Yelizur baiv. **31** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **32** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **33** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **34** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **35** eviin tahilyn orgold zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Shyedyeuryn huu Yelizuryn orgol baiv. **36** Tav dahi odor ni Simyeony huuhduudiin udirdagch, Zurishaddain huu Shyelumiyel baiv. **37** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon

tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **38** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **39** shataalt tahidd zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **40** nugliin tolooh tahidd zoriulan neg uhna, **41** eviin tahilyn orgold zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Zurishaddain huu Shyelumiyeliin orgol baiv. **42** Zurgaa dahi odor ni Gadyin hovguudiin udirdagch, Dyeuyeliin huu Yeliasaf baiv. **43** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **44** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **45** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **46** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **47** eviin tahilyn orgold zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Dyeuyeliin huu Yeliasafyn orgol baiv. **48** Doloo dahi odor ni Yefraimyn hovguudiin udirdagch, Ammihudyn huu Yelishama baiv. **49** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **50** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **51** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **52** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **53** eviin tahilyn orgold zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Ammihudyn huu Yelishamagiin orgol baiv. **54** Naim dahi odor Manassyegiin hovguudiin udirdagch, Pyedahzuryn huu Gamaliyel baiv. **55** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **56** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **57** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **58** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **59** eviin tahilyn orgodd zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga

bailaa. Ene ni Pyedahzuryn huu Gamaliyelyn orgol baiv. **60** Yes deh odor ni Byeniaminy hovguudiin udirdagch, Gidyioniin huu Abidan baiv. **61** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **62** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **63** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg huts, neg nastai neg er hurga, **64** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **65** eviin tahilyn orgodd zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa Ene ni Gidyioniin huu Abidany orgol baiv. **66** Arav dahi odor ni Dany hovguudiin udirdagch, Ammishaddain huu Ahiyezyer baisan. **67** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **68** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **69** shataalt tahild zoriulan neg buh, neg honi, neg nastai neg er hurga, **70** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **71** eviin tahilyn orgodd zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Ammishaddain huu Ahiyezyeriin orgol baiv. **72** Arvan neg deh odor ni Ashyeryn hovguudiin udirdagch, Ohrany huu Pagiye baiv. **73** tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **74** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan boipor neg, **75** shataalt tahild zoriulan neg uher, neg honi, neg nastai neg er hurga, **76** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **77** eviin tahilyn orgodd zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Ohrany huu Pagiyeelyn orgol baiv. **78** Arvan hoyor dahi odor ni Naftaliin hovguudiin udirdagch, Yenany huu Ahira baiv. **79** Tuunii orgol ni ariun gazryn shyekyeliin daguu neg zuun guchin shyekyeliin jinte neg mongon tavag, dalan shyekyeliin neg mongon tagsh baisan bogood tedgeeriin ali ali ni ideen orgold zoriulan tostoi holison sain gurilaar duuren baiv. **80** Bas duuren utlagatai arvan shyekyeliin altan

boipor neg, **81** shataalt tahild zoriulan neg uher, neg honi, neg nastai neg er hurga, **82** nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhna, **83** eviin tahilyn orgold zoriulan hoyor uher, tavan huts, tavan uhna, neg nastai tavan er hurga bailaa. Ene ni Yenany huu Ahiragiin orgol baiv. **84** Edgeer ni tahilyn shireeg tosolson odor, Izrailiin udirdagchdaas uund orgoson zoriulaltyn tahil bailaa. Uund: arvan hoyor mongon tavag, arvan hoyormongon tagsh, arvan hoyor altan boipor, **85** mongon tavag buriin jin ni neg zuun guchin shyekyel bogood tagsh bur ni dalan shyekyel baiv. Buh mongon heregsel ni ariun gazryn shyekyeliin daguu hoyor myanga dorvon zuun shyekyel bailaa. **86** Duuren utlagatai arvan hoyor altan boiporyn jin ni ariun gazryn shyekyeliin daguu tus bur arvan shyekyel bogood boiporuudyn buh alt ni zuun horin shyekyel bailaa. **87** Shataalt tahild zoriulsan buh uher ni arvan hoyor buh bogood arvan hoyor huts, neg nastai arvan hoyor er hurga ideen orgoluudiiinhee hamt, nugliin tolooh tahild zoriulsan arvan hoyor uhna, **88** eviin tahilyn orgold zoriulsan buh uher ni horin dorvon buh bogood jaran huts, jaran uhna, neg nastai jaran er hurga bailaa. Ene ni tahilyn shireeg tosolsny daraa tuund orgoh zoriulaltyn tahil baiv. **89** Mosye Tuuntei yarihaar hurlyn maihand orohod, gerchleliin avdran deer baisan orshooliin suudlyn deerees, hoyor hyerubyn dundaas oortei ni yarih duug ter sonsov. Tiinhuu Ter tuuntei yarilaa.

Toollogo 8

8:1 Tegehed EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Aarontai yarin, tuund "Chamaig denluunuudiig bairluulan asaahad doloon denluu ni denluunii suuriin omnohiig gereltuulne" hemeen hel gev. **3** Aaron tiinhuu hijj, Mosyed EZENii tushaasan yosoor denluunii suuriin omnohiig gereltuuleheer denluunuudiig asaav. **4** Denluunii suuriin uran hiits ni gevel altyg davtaj hiisen ajil bailaa. Suuriasaa tsetsguudiig ni hurtel davtaj hiisen baiv. Mosyed EZENii uzuulsen zagvaryn daguu ter denluunii suuriig hiisen bilee. **5** EZEN Mosyetei dahin yarin, aildahdaa — **6** Izrailiin hovguudiin dundaas lyevichuudiig avch, tedniig tseverle. **7** Tedniig tseverlehiin tuld uuniig chi tedend hiigtun. Tednii deer tsevershuulegch usyg tsats. Ted buh

biyeiinhee hamag usiig tongorgoor husaj, huvtsasnuudaa ugaag. Tegeed ted tsever bolno. **8** Tegeed tedneer neg buhyg, tostoi holison sain gurilan ideen orgoliinh ni hamt avahuulah yostoi. Hoyor dahi buhyg chi nugliin tolooh tahild zoriulan avagtun. **9** Chi lyevichuudiig hurlyn maihny omno avchragtun. Mon Izrailiin hovguudiin buh chuulganyg tsugluulan, **10** lyevichuudiig EZENii omno avchir. Izrailiin hovguud lyevichuudiin deer garaa tavih yostoi. **11** Tzted EZENii uilchleliig guitsetgeheer beltgegdehiin tudd lyevichuudiig Izrailiin hovguudiin dundaas dallah orgol bolgon Aaron tedniig EZENii omno avchirna. **12** Tegeed lyevichuud buhnuudyn tolgoiin deer garaa tavisny daraa, lyevichuudiin toloo evleruulliig hiihiin tuld negiig ni nutliin tolooh tahil bolgon, nogoog ni shataalt tahil bolgon EZEND orgogtun. **13** Chi mon lyevichuudiig Aaron bolon tuunii hovguudiin omno zogsooj tedniig EZEND dallah orgol bolgon avchir. **14** Ingej chi lyevichuudiig Izrailiin hovguudiin dundaas tusgaarlah ba lyevichuud Minihi bolno. **15** Uunii daraa lyevichuud hurlyn maihand uilchleliig hiiheer orj boloh boloi. Harin chi tedniig tseveren, tedniig dallah orgol bolgon avchrah yostoi. **16** Uchir ni ted Izrailiin hovguudiin dundaas Nadad buhleeree ogogdson boloi. Umaig anh neegch uugan buriin orond, Izrailiin buh hovguudiin uugan torogsdiin orond Bi tedniig Oortoo avsan. **17** Uchir ni Izrailiin hovguudiin dundah hun, malyn dotorh alivaa uugan torogsod ni Minihi. Yegipyetiin nutagt buh uutan torogsdiig Bi ustgasan ter odor Bi tedniig Oortoo ariusgasan boloi. **18** Harin Bi Izrailiin hovguudiin dundah alivaa uugan torogsdiin orond lyevichuudiig avsan. **19** Hurlyn maihand Izrailiin hovguudiin uilchleliig guitsetguuleheer, Izrailiin hovguudiin omnoos evleruulliig hiilgeheer Bi lyevichuudiig Izrailiin hovguudiin dundaas avan, Aaron bolon tuunii hovguuded beleg bolgon ogson boloi. Ingesneer Izrailiin hovguud ariun gazart oirton ochsonoos bolj Izrailiin hovguudiin dund gai gamshig uchrahgui baih yum gelee. **20** Mosye, Aaron bolon Izrailiin hovguudiin buh chuulgan lyevichuuded tiinhuu uildlee. Lyevichuudiin talaar EZENii Mosyed tushaasan buhnii daguu Izrailiin hovguud tedend tiinhuu hiiv. **21** Lyevichuud bas oorsdiigoo nuglees tsevershuulen, huvtssaa ugaajee. Aaron tedniig EZENii omno dallah orgol bolgon avchrav. Aaron tedniig tseverlehiin tuld tedni toloo

evleruulliig hiilee. **22** Uunii daraa Aaron bolon tuunii hovguudiin omno hurlyn maihand uilchlelee hiiheer lyevichuud dotogsh orov. Lyevichuudiin tuhaid EZENii Mosyed tushaasan yosoor ted uildev. **23** EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **24** Ene bol lyevichuuded hamaarah zuil bogood horin tav bolon tuunees deesh nasnyhan hurlyn maihand uilchleliin ajlyg guitsetgeheer oroh yostoi. **25** Gevch tavin nas hureed ted uilchleliin ajlaas choloologdoh ba tsaashid ajillaj bolohgui. **26** Hediigeer ted duu nartaa hurlyn maihand uurgee sahihad ni tusalj boloh bolovch oorsdoo yamar ch ajil hij bolohgui. Lyevichuuded tednii uuregtei holbogduulan iinhuu hiigtun gev.

Toollogo 9

9:1 Tedniig Yegipyetiin nutgaas garsny daraa hoyor dahi jiliin ehnii sard Sinain tsold EZEN Mosyetei ingej yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguudeer Deeguur Ongoroh bayaryg togtoogdson tsagt ni sahiul. **3** Ene saryn arvan dorovonii odor, udshiin buriigeer ta nar uuniig togtoogdson tsagt ni sahigtun. Ta nar uuniig buh togtooluud, buh zarliguudynh ni daguu sahigtun gelee. **4** TiimeesMosye Izrailiin hovguuded Deeguur Ongoroh bayaryg sahihyg helev. **5** Ted Deeguur Ongoroh bayaryg Sinain tsold ehnii sard, ter saryn arvan dorovonii odor, udshiin buriigeer sahiiv. Mosyed EZENii tushaasan buhnii daguu, tiinhuu Izrailiin hovguud hiiv. **6** Gevch uhsen hunees bolj buzartsan heseg hun tend baisan tul ted ter odor Deeguur Ongoroh bayaryg sahiij chadsangui. Tiimees ted ter odor Mosye, Aaron naryn omno ireed, **7** tuund — Hediigeer bid uhsen hunees bolj buzartsan bolovch yaagaad Izrailiin hovguudiin doktor togtoogdson tsagt ni EZENii orgoliig avchrahyg bidend horiglov? hemeev. **8** Mosye tedend — Hulee. Ta naryn talaar EZEN yuu tushaahyg bi sonsyo gev. **9** Tegehed EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **10** Izrailiin hovguudtei yarin "Herev ta naryn, esvel ur udmyn chini hen negen ni uhsen hunees bolj buzart bolbol, esvel holyn ayand yavj baival, ter hun EZENd Deeguur Ongoroh bayaryg sahiij bolno. **11** Hoyordugaar saryn arvan dorovonii odriin udshiin buriigeer ted tuuniig sahih yostoi. Ted uuniig isgeegui talh bolon gashuun nogootoi

hamt ideh boloi. **12** Ted ogloo boltol uunees yuut ch uldeeh yosgui bogood mon yasyg ni ch hugalj bolohgui. Deeguur Ongoroh bayaryn buh togtoolyn daguu ted tuuniig sahih yostoi. **13** Gevch tsever baigaa bolonholyn ayand yavaagui atlaa Deeguur Ongoroh bayaryg sahihaas tatgalzah hun baih avaas ter hun EZENii tahilyg togtoogdson tsagt ni orgoogui tul ooriin ard olnoos taslagdah bolno. Ter hun ooriin nugliig uureh yostoi. **14** Herev hariin hun ta naryn dund baigaad Deeguur Ongoroh bayaryn togtool, zarligiinh ni daguu EZENd Deeguur Ongoroh bayaryg sahih avaas, ter ch ingej hiih yostoi. Hariin hund bolon nutgiin uuguul hund ta nar neg zarligtai baih yostoi" hemeen hel gelee. **15** Asryg bosguson ter odor gerchleliin maihan buyuu asryg uul burhej, udshees ogloo hurtel ter ni asryn deer gal met uzegdev. **16** Tiinhuu ene ni urgeljlen, odor ni uul tuuniig burhej, shono ni gal met uzegdej bailaa. **17** Asryn deerees uul deeshleh burd uunii daraa Izrailiin hovguud hodlon, uul doosh buusan gazart Izrailiin hovguud buudallaj baiv. **18** EZENii tushaalaar Izrailiin hovguud hodlon, EZENii tushaalaar ted buudallan, uul asryn deer togton baih uyed ted buudallan uldeg bailaa. **19** Uul asryn deer olon honogoor saatan horogdohod ch Izrailiin hovguud EZENii zahiramjiig sahin, hodoldoggui baiv. **20** Herev zarim uyed uul asryn deer hed honogoor saatah avaas, EZENii tushaalyn daguu ted buudallan uldeg baiv. Tegeed EZENii tushaalyn daguu ted hodoldog bailaa. **21** Herev zarim uyed uul udshees ogloo boltol saatan, ogloo ni uul deeshleh avaasted hodoldog baiv. Esvel odroor ba shonoor togtoj baisan uul deeshleh avaas ter uyed ted hodoldog baiv. **22** Hoyor odroor, saraar, esvel jileer ch uul asryn deer saatan, tuunii deer uldsen ch Izrailiin hovguud buudallan uldeg bogood hododdoggui bailaa. Harin tuuniig orgogdoh uyed ted hodoldog bailaa. **23** EZENii tushaalaar ted buudallaj, EZENii tushaalaar ted hodolj, Mosyegeer damjuulsan EZENii tushaalyn daguu EZENii zahiramjiig ted sahih bailaa.

Toollogo 10

10:1 EZEN Mosyetei tsaash ni yarin, aildahdaa — **2** Oortoo hoyor

mongon bureeg hiigtun. Chi tedgeeriig davtaj hiih yostoi. Chuulganyg duudan tsugluulahad bolon huarang hodolgon nuulgehed chi tedgeeriig ashiglah boloi. **3** Hoyoulang ni uleehed buh chuulgan hurlyn maihny uuden deer cham uruu tsuglah yostoi. **4** Harin negiig ni uleehed Izrailiin bulguudiin terguulegchid buyuu udirdagchid chinii omno tsuglah ajguu. **5** Harin chamaig tutshuuriin dohiog uleehed zuun tald buudallasan huaranguud hodlon nuuh yostoi. **6** Chamaig tugshuuriin dohiog hoyor dahi udaa uleehed omno tald buudallasan huaranguud hodlon nuuh bogood tedniig hodolgon nuulgehiin tuld tugshuuriin dohiog uleeh ajguu. **7** Harin chuulganyg tsutluulahdaa chi tugshuuriin dohioguigeer uleegtun. **8** Tuunees gadna, Aarony tahilch hovguud bureenuudiig uleeh bogood ene niuyees uyed chamd urgeljiin togtool boloh boltugai. **9** Cham uruu dovtloh ostnii esreg ooriin nutagt daind yavahdaa chi ooriin Burhan EZENii omno dursagdahyn tuld, daisnuudaasaa avragdahyn tuld bureenuudiig tugshuuriin dohiogoor uleegtun. **10** Mon bayarlan bayasah odort, togtoogdson nair naadmuudad saryn ehnii odort chi shataalt tahiluudynhaa deer, eviin tahiluudynhaa orgoluud deer bureenuudiig uleeh yostoi. Tedgeer ni chinii Burhany omno ta naryn sanuulga met baih ajguu. Bi bol ta naryn Burhan EZEN mon gelee. **11** Hoyor dahi jiliin hoyordugaar sard, ug saryn horind gerchleliin asryn deerees uul orgogdson bogood **12** Izrailiin hovguud Sinain tsoloos ayand garch hodoltsgoov. Daraa ni uul Parany tsold buuj togtoov. **13** Iinhuu Mosyegeer damjuulsan EZENii tushaalyndaguu ted anh udaa nuulee. **14** Ehend Iudagiin hovguudiin huarangiin tug ni tednii tsergiin bulegleliin daguu, oorsdiin tsergiin zahiragch, Amminadabyn huu Nahshontai hamt, **15** Issaharyn hovguudiin ovgiin tsergiin zahiragch, Zuaryn huu Nyetanyeltai hamt, **16** Zyebuluny hovguudiin ovgiin tsergiin zahiragch, Hyelony huu Yeliabtai hamt hodlov. **17** Daraa ni asryg buulgasan bogood asryg avch yavj baisan Gyershony hovguud bolon Myerariin hovguud hodlov. **18** Daraa ni Ryeubyenii huarangiin tut ni tedniitsergiin bulegleluudiin daguu, oorsdiin tsergiin zahiragch, Shyedyeyryn huu Yelizurtai hamt, **19** Simyeony hovguudiin ovgiin tsergiin zahiragch, Zurishaddain huu Shyelumiyeltei hamt, **20** Gadynd hovguudiin ovgiin tsergiin zahiragch, Dyeuyeliin huu Yeliasaftai

hamt hodlvv. **21** Daraa ni kohatchuud ariun zuilsiig avch hodolson bogood tedniig hurch ochihoos omno asar bosgogdson bailaa. **22** Daraa ni Yefraimyn hovguudiin huarangiin tug ni tednii tsergiin bulegleluudiin daguu oorsdiin tsergiin zahiragch, Ammihudyn huu Yelishamatai hamt, **23** Manassyegiin hovguudiin ovgiin tsergiin zahiragch, Pyedahzuryn huu Gamaliyeltai hamt, **24** Byeniaminy hovguudiin ovgiin tsergiin zahiragch, Gidyeoniin huu Abidantai hamt hodlov. **25** Daraa ni buh huaranguudyn tolooh aryn hamgaalalt boloh Dany hovguudiin huarangiin tug ni tednii tsergiin bulegleluudiin daguu oorsdiin tsergiin zahiragch, Ammishaddain huu Ahiyezyertei hamt, **26** mon Ashyeryn hovguudiin ovgiin tsergiin terguun boloh Ohrany huu Pagiyeltai hamt, **27** Naftaliin hovguudiin ovgiin tsergiin zahiragch, Yenany huu Ahiratai hamt hodlov. **28** Ene bol tsergiin bulegleluudiin daguu hodloh Izrailiin hovguudiin jagsaalyndaraalal bailaa. **29** Daraa ni Mosye ooriin hadam etseg, midian hun Ryeuyeliin huu Hobabd — "Bi uuniig ta nart ogoh bolno" gej EZENii aildsan ter gazar uruu bid nuuj yavna. Bidentei hamt yavagtun. EZEN Izrailiin talaar sainyng amlasan tul bid tand sainyng hiih bolno gev. **30** Gevch ter Mosyed — Bi yavahgui. Harin bi ooriin nutag, torol sadan uruugaa yavna gev. **31** Tegtel ter — Bidniig buu orhioch. Bidniig tsold haana buudallah yostoig ta medeh uchraas ta bidend nud met baih bolno. **32** Yosoor bolj, herev ta bidentei hamt yavah avaas bidnii toloo EZENii hiih alivaa sainyng bid tany toloo hiih bolno gev. **33** Iinhuu gurban honogiin ayanaar ted EZENii uulaas hodlon yavsan bogood tedend amrah gazryg olohoor tednii urd tald gurban odriin turshid EZENii gereenii avdar yavav. **34** Tedniig huarangaas hodloh uyed, EZENii uul odroor tednii deer baiv. **35** Avdryg hodloh uyed Mosye — EZEN, bosooch! Tany daisnuud butran tarj, Tanyg uzen yadagchid ni Tany omnoos zugtah boltugai gej helev. **36** Amrah bolohod tereer — EZEN, Ta Izrailiin ui tumen myangatuuddaa ireech gej helev.

Toollogo 11

11:1 Ard tumen EZENii chihend gai zovlongoos bolj gomdollogsodtoi adil bolov. EZEN uuniig sonsmashch Tuunii uur hilen duresen ba

EZENii gal tednii dund shatan, huarangiin zarim zah hayaag shataav. **2** Ard tumen Mosye uruu hashhirahad, Mosye EZEND zalbirsan bogood gal untrav. **3** EZENii gal tednii dund shatsan uchir ug gazryn ner ni Tabyera hemeen duudagdah boljee. **4** Tednii dund baisan holildson humuus denduu shunahairch, mon Izrailiin hovguud ch dahin uilj — Hen bidend ideh mahyg ogoh ve? **5** Bid Yegipyetiin nutagt uneguigeer idej dassan zagas, orgost hemh, tarvas, zerleg songino, songino, sarmisyg sanagalzaj baina. **6** Harin odoo bidend ideh dur alga. Ene mannagaas ondoo harah yum end yuu ch alga getsgeev. **7** Manna ni koriandryn urtei adil bogood bdyellium adiltorhte baiv. **8** Ard tumen ergen toirond yavan, tuuniig tuuj, teermiin hoyor chuluuny hoorond hij nuntaglan, esvel uurand nudeed, togoond butsalgan tuugeer boov hiideg bailaa. Tuunii amt ni tostoi jignesen boovny amttai adil bailaa. **9** Shonoor huarand shuuder unahad manna tuuntei hamt unadag bailaa. **10** Ard olon oorsdiin urguud dayaar, hun bur maihnyhaa uudend uilan baihyg Mosye sonsov. EZENii uur hilen ihed durenzen baisan ba Mosyed taalagdagui bailaa. **11** Tiinhuu Mosye EZENDhandan — Ta Ooriin zartsdaa yuund iim hatuu handsan be? Yaagaad bi Tany melmiid taallyg es olon, yuund Ta ene buh ard tumnii achaag nad deer tohson yum be? **12** Ene buh ardtumniig olj teesen negen ni bi baisan gej uu? Ta nadad "Hohuul nyalh huuhdiig asrah hun met tedniig ooriin tseejindee teverch, ovog deedest ni Tany amlasan gazar uruu avch yavagtun" hemeen heleheer tedniig toruulsen negen ni bi baisan gej uu? **13** Ene buh ard tumend ogoh mahyg bi haanaas oloh ve?" Bidend ideh mah ogooch" hemeen ted minii omno uilj baina. **14** Bi gantsaaraa ene buh ard tumniig avch yavah chadvargui yum. Uchir ni nadad ene het hund baina. **15** Tiimees herev Ta nadad ingej handah gej baigaa bol, herev bi Tany melmiid taallyg olson bol namaig negmoson alaach. Muug mini buu uzuuleech gelee. **16** Tiimees EZEN Mosyed — Ard tumnii ahmaduud bolood tednii terguulegchid hemeen chinii meddeg, Izrailiin ahmaduudaas dalan huniig Minii toloo tsutluulan, tedniig hurlyn maihan uruu avchirj, tend oorteigoo hamt zogsoo. **17** Daraa ni Bi doosh buun irj, tend chamtai yarih bolno. Chinii deer bui Sunsiig Bi avan, tednii deer tavih bolno. Ted ard tumnii achaag chamtai hamt uureltseh boloi. Ingesneer chi uuniig

gantsaaraa uurehgui bolno. **18** Ard olond handan "Margaashiin toloo oorsdiigoo ariusga. Ta nar mah ideh bolno. Uchir ni ta nar EZENii chihend uilan «Hen negen bidend ideh mahyg ogoosei! Bid Yegipyeted saihan baisan» gej baisan. Tiimees EZEN ta nart mah ogno. Ta nar ideh bolno. **19** Ta nar neg odor ch bish, hoyor odor chbish, tavan odor ch bish, arvan odor ch bish, horin odor ch bish, **20** harin hamryn chini nuheer tsuhuih hurtel, zevuun muuhai sanagdah hurtlee buten sar uuniig ideh bolno. Uchir ni oorsdiin chini dund bui EZENiig ta nar eserguutsej, Tuunii omno uilan «Bid yer ni yuund Yegipyetiig orhiv?» hemeesen" gej hel gev. **21** Harin Mosye — Minii dund ni bui ard tumen zurgaan zuun myangan yavgan huntei atal "Bi tedend buten sar ideh mahyg ogoh bolno" hemeen Ta aildav. **22** Tedend hangalantai baihaar tednii toloo honin sureg bolon uher sureg nyadlah bolj baina uu? Esvel tedend hangalantai baihaar tednii toloo dalain buh zagas hamtdaa tsugluulagdah bolj baina uu? gev. **23** EZEN Mosyed handan — EZENii huch hyazgaartai yuu? Minii ug chamd biyeleh uu, ugui yuu gedgiig odoo chi uzeh bolno gej aildav. **24** Tiinhuu Mosye garch, ard olond EZENii ugsiig helev. Mon tereer ard olny ahmaduudyn dalan huniig tsugluulaad, maihnyg toiruulan zogsoov. **25** Daraa ni EZEN uulen dotor doosh buun irj, tuuntei yariv. Mosyegiin deer baisan Sunsiig Ter avan, dalan ahmad deer bairluulav. Suns tednii deer orshihod ted esh uzuultsgeev. Gevch ted dahin uuniig uildsengui. **26** Gevch hoyor hun huarand uldsen baijee. Negiinh ni neriig Yeldad, nogoogiinh ni neriig Myedad gedeg baiv. Suns tednii deer orshiv (ted burtgegdsen humuusiin dund baisan bolovch maihan uruu ochoogui baiv). Ted buudald esh uzuultsgeev. **27** Tegtel neg zaluu hun guin, Mosyed handan — Yeldad, Myedad nar huarand esh uzuulj baina gev. **28** Zaluu nasnaasaa Mosyegiin zarts baisan Nuny huu Ioshua ni — Mosye, ezen mini, tedniig boliulaach gev. **29** Harin Mosye tuund — Chi minii omnoos hardaj baina uu? EZENii buh ard tumen esh uzuulegchid baigaad EZEN tednii deer Ooriin Sunsiig tavidag ch boloosoi hemeen helev. **30** Tegeed Mosye bolon Izrailiin ahmaduud huaran uruu butsav. **31** Tend EZENees salhi garan, dalaigaas bodno shuvuudyg avchran, tedgeeriig huarangiin derged, huarangiin ergen toirond naad taldaa neg odor orchmyn ayany zaind, nogoo taldaa neg odor

orchmyn ayany zaind, gazryn gadarguu deer hoyor tohoi orchim zuzaan boltol unagav. **32** Ard olon buten odor, buten shono, mon daraagiin buten odriig zartsuulan bodno shuvuudyg tsugluulav. (Hamgiin бага tsutluulsan negen ni arvan homyeryg tsugluulsan bailaa.) Ted oorsoddoo zoriulan tedgeeriig huarangiin buh ergen toirond taraan delgev. **33** Mah ni tednii shuden zavsar baih zuur, zajlahaas ni ch omno EZENii uur hilen ard olny esreg durelzsen bailaa. EZEN ard olnyg mash hund gamshgaar tsohiv. **34** Tiimees ug gazryn ner ni Kibrothattaava hemeen duudagdsan. Uchir ni tedshunaltai baisan humuusiig tend orshuulsan bailaa. **35** Kibrothattaavaas ard olon Hazyerot uruu hodlon nuuj, tendee uldev.

Toollogo 12

12:1 Daraa ni Miriam, Aaron nar Mosyegiin gerlesen Kush emegtein ulmaas tuunii esreg yaria garav. (Yaagaad gevel Mosye Kush emegteitei gerlesen bailaa). **2** Ted — EZEN uneheer zovhon Mosyegeer damjuulan yarisan gej uu? Ter bidneer ch gesen damjuulan yariagui yuu? gehed EZEN uuniig sonsov. **3** (Mosye gegch hun delhiin gadarguu deerh yamar ch hunees iluugeer mash daruu bailaa.) **4** Genet EZEN Mosye, Aaron ba Miriam nart handan — Ta gurav hurlyn maihan uruu hurch ir gej aildav. Tiimees ter gurav hurch irlee. **5** Daraa ni EZEN uulen bagana dotor doosh buuj, maihny uuden deer zogsov. Tereer Aaron, Miriam naryg duudav. Ter hoyoryg uragsh garahad **6** Ter — Ugiig mini odoo sons. Herev ta naryn dund esh uzuulegch baival EZEN Bi Ooriigoo tuund uzegdlee meduuleh bolno. Bi tuuntei zuudend ni yarih bolno. **7** Minii zarts Mosyegiin huvid tiim bish bogood ter Minii buhii l gert itgemjit bilee. **8** Tuuntei Bi am dadd hellegeer bish, harin bur ilen dalangui amaaraa yaridag bogood ter EZENii helber dursiig hardag. Tegtel ta nar yuund Minii zarts Mosyegiin esreg yarihdaa emeesengui ve? gelee. **9** Tiinhuu tednii esreg EZENii uur hilen shataj, Ter salan yavav. **10** Harin uul maihny deerees salan yavahad, haragtun, Miriam ni tsas met tsagaan, uyaman ovchtei bolov. Aaronyg Miriam URUU ergehed, haragtun, ter uyaman ovchtei bolson baiv. **11** Daraa ni Aaron Mosyed handan — Oo, ezen mini, bi tanaas guiya. Bidnii

munhgaar uilden, nugel uildsen enehuu nugliig bidend buu tohooch. **12** Tuuniig ehiinhee hevliigees garahdaa hagas mah ni omhorson uhsen negentei adil buu bolgooch gev. **13** Mosye EZEN uruu hashhiraan — Burhan, tuuniig edgeegeech, bi zalbiraach baina! hemeev. **14** Gevch EZEN Mosyed — Herev etseg ni tuuniig nuur uruu ni nulimsan bol ter ooriin ichguuriig doloo honogiin tursh uurehgui baisan gev uu? Tuuniig doloo honogiin tursh huarangiin gadna hori. Uunii daraa tuuniig dahin huleen avah yum hemeev. **15** Tiinhuu Miriam doloo honogiin tursh huarangiin gadna horigdson bogood tuuniig dahin huleej avahaas naash ard olon nuusengui. **16** Uunii daraa harin ard olon Hazyerotaas nuuj, Parany tsold buudallav.

Toollogo 13

13:1 Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguuded Minii ogoh gev bui Kanaan nutgiig tanduulahaar ooriinhoo toloo humuusiig ilgee. Tednii etsguudiin ovog burees, tednii dund udiridagch boloh hun buriig chi ilgeegtun gev. **3** Tiimees Mosye Izrailiin hovguudiin terguulegchid boloh tedgeer buh huniig EZENii tushaalaar Parany tsoloos ilgeele. **4** Tedgeeriin ners ni ene baiv. Ryeubyen ovgoos Zakkuryn huu Shammua, **5** Simyeon ovgoos Horiin huu Shafat, **6** Iuda ovgoos Iyefunnyegiin huu Kalyeb, **7** Issahar ovgoos Iosyefyn huu Igal, **8** Yefraim ovgoos Nuny huu Hoshyea, **9** Byeniamin ovgoos Rafugiin huu Palti, **10** Zyebulun ovgoos Sodiin huu Gaddiyel, **11** Iosyefyn ovgoos, Manassye ovgoos Susigiin huu Gaddi, **12** Dan ovgoos Gyemalligiin huu Ammiyel, **13** Ashyer ovgoos Mihayelyn huu Syetur, **14** Naftali ovgoos Vofsiin huu Nahbi, **15** Gad ovgoos Mahiin huu Gyeuyel nar bailaa. **16** Edgeer ni ug nutgiig tanduulahaar Mosyegiin ilgeesen humuusiin ners ajguu. Harin Nuny huu Hoshyeag Ioshua hemeen Mosye nerlev. **17** Mosye tedniig Kanaan nutgiig tanduulahaar ilgeehdee tedend — Tiishee Nyegyev uruu ogson yav. Daraa ni uularhag nutag uruu ogsoj och. **18** Ter nutag yamarhuu bolohyg, tend amidarch bui ard olon ni huchtey yuu, doroi yuu, ted tsoon uu, esvel olon uu gedgiig med. **19** Tednii amidarch bui nutag ni

yamarboloh, ene ni sain uu, esvel muu yuu? Tednii amidardag hotuud ni yamar boloh, tedgeer ni zadgai huaranguud shig uu, esvel behleltei yuu?

20 Gazar ni yamar boloh, urjil shimtei yuu esvel tarchig uu? Tend modtoi yuu, esvel ugui yuu? Daraa ni ug nutgiin ur jimsnees avchrahgy hicheegtun gelee. Ene uye ni usan uzmiin ehnii bolovsroh tsag bailaa. **21** Tiinhuu ted ogson yavj, Zinii tsoloos Lyebohamat dahi Ryehobyg hurtelh nutgiig tandav. **22** Ted Nyegyev uruu ogson yavahdaa Anakiin ur udam boloh Ahiman, Shyeshai, Talmai naryn baisan Hyebrond hurch irev. (Hyebron ni Yegyipyet deh Zoanaas doloon jiliin omno barigdsan baiv.) **23** Daraa ni ted Yeshkolyn hondiid irj, tendees usan uzmiin gants hongortsog buhii mochriig ogtlon avchee. Ted tuuniig hoyor hunii hoorond damjlah damnuurgan deer heseg anar bolon injriin hamt tavin avch yavav. **24** Izrailiin hovguudiin tendees ogtolj avsan hongortsgiin ulmaas ter gazar Yeshkolyn hondii hemeen nerlegdsen bailaa. **25** Ted ug nutgiig tandaad, doch honogiin etsest butsaahdaa **26** Kadyesh dahi Parany tsodd Mosye, Aaron nar bolon Izrailiin hovguudiin buh chuulgan deer irjee. Ted tedend bolon buh chuulgand ugiig hurgen, ug nutgiin ur jimsiig tedend uzuullee. **27** Ted tuund iinhuu helev. — Tany bidniig ilgeesen nutagt bid ochloo. Ter bol uneheersuu, zogiin balaar byalhsan nutag mon bogood tuunii ur jims ni ene baina. **28** Gehdee ter nutagt amidarch bui ard tumen ni huchirheg agaad hotuud ni behlegdsen mash tom yum. Tuunees gadna, bid tend Anakiin ur udmyg uzev. **29** Amalyek ni Nyegyeviin nutagt amidarch baina. Hitchuud, iyebuschuud, amorichuud uularhag nutagt amidarch baina. Kanaanachuud dalain ergeer, Iordany ereg haviar amidarch baina gelee. **30** Daraa ni Kalyeb Mosyegiin omno ard onlyg namjaagaad — Bid tuuniig gartsaagui diileh uchir zaaval yavj tuuniig ezelj avah yostoi gev. **31** Harin tuuntei hamt yavj baisan humuus — Bidnii huvid ted heterhii huchirheg tul bid ter ard tumnii esreg yavj chadahgui hemeen oguulev. **32** Tiinhuu oorsdiin tagnasan nutgiin talaar ted Izrailiin hovguuded muu medeeg delgeruulj — Bidnii tagnan tuulsan ter nutag ni orshin suugchdaa tsolmon iddeg nutag bogood tend bidnii harsan buh ard tumen ni avarga biyetei humuus baiv. **33** Tend bas bid Nyefilimiig harsan. (Anakiin hovguud ni Nyefilimiin neg heseg ni bailaa.) Bid oorsdiinhoo nudend tsartsaa met

bolson bogood tednii nudend ch tiinhuu bailaa gev.

Toollogo 14

14:1 Daraa ni buh chuulgan oorsdiin duugaa ondorsgon hashhirsch, ter shono ard olon uilaldav. **2** Izrailiin buh hovguud Mosye, Aaron naryn esreg gomdolloj baiv. Buhel chuulgan tedend — Bid Yegipyetiin nutagt uhetsgeesen ch boloosoi! Esvel bid ene tsold uhetsgeesen ch boloosoi! **3** EZEN yaagaad bidniig ene nutagt avchirj baigaa yum be? Ildend unagaahaar uu? Bidnii ehneruud, bidnii byatshan huuhduud olz boloh bolno. Yegipyet uruu butssan ni bidend deer baih yum bish uu? gej baiv. **4** Tiinhuu ted biye biyedee — Tsomooroo udirdagchiig tomilood Yegipyet uruu butsatgaaya gev. **5** Daraa ni ni Mosye, Aaron nar Izrailiin hovguudiin chuulgany buh tsuglaraltyn omno nuureeree unatsgaav. **6** Ter nutgiig tagnasan humusiin dotroos Nuny huu Ioshua bolon Iyefunnyegiin huu Kalyeb nar huvtssaa urav. **7** Ted Izrailiin hovguudiin buh chuulgand handaj yarin — Bidnii tagnahaar tuulan ongorson nutag bol denduu saihaan nutag boloi. **8** Herev EZEN bidniig taalbal, Ter bidniig ter nutagt avaachij, terhuu suu, zogiin balaar byalhsan nutgiig bidend ogoh bolno. **9** Zovhon EZENii esreg buu tersel. Ter nutgiin ard olnoos buu ai. Uchir ni ted bidnii olz boloh bolno. Tednii hamgaalalt ni tednees zailuulagdsan bogood EZEN bidentei hamt baina. Tednees buu aigtun gelee. **10** Gevch buh chuulgan teden uruu chuluu chuluud getsgeej bailaa. Tegtel EZENii tsog javhlan ni hurlyn maihan doktor Izrailiin buh hovguuded uzegdev. **11** EZEN Mosyed handan — Ene ard tumen her udaan Namaig goloh ve? Tednii dund Minii buteesen buh temdguudiig ul oishoon ted her udaan Nadad itgehgui baih yum be? **12** Bi tedniig tahlaar tsohij, tedniig ustgah bolno. Bi chamaig tednees iluu aguu, iluu huchirheg undesten bolgono gev. **13** Gevch Mosye EZEND — Tegvel Ta Ooriin hucheer ene ard olnyg yegipyetchuudiin dundaas gargasan uchir ted uuniig sonsood, **14** ene nutgiin orshin suutchdad yarih bolno. Tany uul tednii deer togton baih zuur, EZEN Ta nuur nuureeree tul haragddag tul EZEN Ta ene ard olny dund baigaag ted sonsotsgooson bilee. Ta tednii omno odor ni uulen baganaar, shono ni

galan baganaar yavdag. **15** Odoo herev Ta ene ard olnyg neg hun met alah
avaas, Tany addar suut sonsson undestnuud **16** "EZEN tedend tangaraglan
amlasan nutagt ene ard tumniig avaachij chadaagui uchraas Ter tedniig
tsold alav" hemeen yarih bolno. **17** Harin odoo bi zalbirsch baina. Tany
tunhaglasan shig Ezenii huch chadal ni aguu baig. **18** "EZEN bol
uurlahdaa udaan, hair enerleer elbeg, gem nugel, huuli busyg uuchildag.
Harin Ter gem buruug shiitgelgui orhidoggui bogood etsguudiinh ni gem
buruug gurav, dorov deh uyeiin huuhduuded ni hurtel buulgadag". **19** Bi
zalbiran guiya, Ta ene ard tumniig Yegipyetees odoog hurtel uuchilsaar
irsen shigee Ooriin hair enerliin augaa baidlyn daguu ene ard tumnii huuli
bus yavddyg uuchlaach gelee. **20** Tiinhuu EZEN aildan — Chinii ugeer Bi
tedniig uuchillaa. **21** Harin uneheer Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya.
Buh delhii EZENii yaruu aldraar duureh bolno. **22** Uneheer Yegipyet
bolon tsold Minii buteesen temdguud bolon Minii tsog javhlang harsan
atlaa iinhuu arvan udaa Namaig sorin, Minii duut sonsoogui buh humuus,
23 ovog deedest ni Minii amlasan ter nutgiig yaasan ch uzehgui bogood
Namaig golson humuusiin hen ni ch tuuniig uzehgui. **24** Harin Minii zarts
Kalyeb oor sunstei bain, Namaig burend dagaj baisan tul tuunii orson ter
nutag uruu ni Bi avaachih bogood tuunii ur udam ni ter gazryg ezemshih
bolno. **25** Amalyekchuud bolon kanaanchuud hondii tadd amidarch baigaa.
Margaash butsan, Ulaan tengisiin zamaar bui tsol uruu hodlogtun gev. **26**
EZEN Mosye, Aaron nartai yarin aildahdaa — **27** Minii esreg gomdolloj
bui ene horon muu chuulganyg Bi her udaan tesverleh ve? Minii esreg
gomdolloj bui Izrailiin hovguudiin gomdlyg Bi sonsson. **28** Tedend iin hel.
EZEN aildaj baina. "Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Ta nar Minii
chihend yarisantai adil tuunchlen Bi ta nart uneheer hiih bolno. **29** Minii
esreg gomdolloson hori ba tuunees deesh nasny guitsed toologdson
toonyhoo daguu ta naraas toologdson buh hunii tsogtsos ni ene tsold unah
bolno. **30** Minii ta naryg suurypuulahaar tangaraglasan ter nutagt
Iyefunnyegiin huu Kalyeb bolon Nuny huu Ioshua naraas oor hen ch
orohgui. **31** Harin olz boloh ni hemeen ta naryn helsen huuhduudiig chini
Bi oruulj, ta naryn es toomsorloson ter nutgiig ted medeh boloi. **32** Harin
ta naryn huvid, tsogtssuud chini ene tsold unah bolno. **33** Hovguud chini

tsold dochin jiliin tursh honichid baih bolno. Ta naryn tsogtssyg tsodd unah hurtel ta naryn unench bus baidlyn chini toloo ted zovoh bolno. **34** Dochin honog buyuu ta naryn ter nutgiig tagnasan odruudiin too yosoor, odor buriin toloo neg jil buyuu dochin jiliin tursh ta nar oorsdiin gem buruug uurne. Ta nar Minii eserguutslig medeh bolno. **35** EZEN Bi aildav. Minii esreg hamtdaa tsuglasan ene buh horon muu chuulgand Bi uuniig uneheer hiih bolno. Ted ene tsold ustgagdaj, tend uheh bolno" hemeev. **36** Ug nutgiig tagnahaar Mosyegeer ilgeegdsen, butsj iren, ug nutgiin talaar muu medeeg avchirsnaaraa buh chuulganyg tuunii esreg gomdolluulsan humuusiin huvid, **37** ug nutgiin talaar mash muu medeeg avchirsan tedgeer humuus EZENii omno tahlaar uhev. **38** Harin Nuny huu Ioshua, Iyefunnyegiin huu Kalyeb nar nutgiig tagnahaar yavsan humuusees amid uldev. **39** Mosye edgeer utsiig Izrailiin buh hovguuded helehed ardolon ulemj gashuudatsgaav. **40** Harin ogloo ni ted ertlen bosoj, uularhag nutag uruu ood yavj — Bid end baina. Bid uneheer nugliig uildsen bolovch EZENii amlasan gazar uruu yavah bolno gev. **41** Harin Mosye — Ene chini butehgui atal ta nar yuund EZENii tushaalyg zorchij baina ve? **42** Buu yav. Es bogoos ta nar daisnyhaa omno nam tsohigdono. Uchir ni EZEN ta naryn dund baihgui. **43** Amalyekchuud bolon kanaanchuud tend ta naryn omno baih bogood ta nar EZENiig dagahaas ergen butssan bolohoor ildend unah bolno. EZEN ta nartai hamt baihgui hemeev. **44** Gevch ted uularhag nutag uruu dur zorgooroo ogson yavlaa. EZENii gereenii avdar ch, Mosye ch huarang orhisongui. **45** Tegtel uularhag nutagt amidarch baisan amalyekchuud bolon kanaanchuud buun irj, tedniig hyadan, Horma hurtel tedniig but tsohiv.

Toollogo 15

15:1 EZEN Mosyetei yarin aildahdaa — **2** Izrailiin hovguudtei yarin, tedend "Minii ta nart ogch bui, ta naryn amidrah ter nutagt orohdoo ta nar **3** EZENd taivshruulah taalamjit uner bolgohyn tuld, ontsgoi tangargiig guitseeheer, esvel sain duryn orgol bolgon esvel oorsdiin tovloson uyeuded orgoh shataalt tahl, orgoliig oorsdiin uher sureg, honin surgees EZENd

galaar orgogtun. **4** Orgoloo avchragch negen ni hiniin dorovnii neg tostoi holison yefagiin aravny negen saingurilan ideen orgoliig EZEND avchir. **5** Shataalt tahiltai hamt, esvel orgold zoriulan, hurga burd hiniin dorovnii neg darsyg undaan orgold zoriulan beld. **6** Esvel hutsand zoriulan hiniin guravny neg tostoi holison yefagiin aravny hoyor sain gurilyg ideen orgol bolgon beld. **7** Undaan orgold zoriulan hiniin guravny neg darsyg EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon orgogtun. **8** Shataalt tahl, esvel ontsgoi tangargiig biyeluuleheer orgol bolgon esvel EZEND eviin tahiluudad zoriulan buhyg beltgehdee **9** ta nar hagas hin tostoi holison yefagiin aravny gurvan sain gurilan ideen orgoliig buhtai hamt orgoh yostoi. **10** Undaan orgodd zoriulan tahl bolgon hagas hiniin hemjeetei darsyg galaar orgoh orgoloor EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon orgogtun. **11** Uher, huts, er hurga burd, yamaanuudad tiinhuu hiigdeh boloi. **12** Ta naryn belsen toony daguu, tednii toony daguu tus neg burd ni chi tiinhuu hiigtun. **13** EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon galaar orgoh orgoliig avchrahdaa uuguul nutgiinhan bugdeeree edgeer zuilsiig ene mayagaar hiih yostoi. **14** Herev hariin hun ta nartai hamt tur suuj baival, esvel uye udmyg chini damjin ta naryn dund baih hen bolovch, tereer EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon galaar orgoh tahilyg hiihiig huseh avaas ta naryn hiisen shigtuunchlen hiih yostoi. **15** Chuulgany huvid gevel, ta nart bolon ta nartai hamt tur suuj bui hari hund neg l togtool baih bogood uye udmyg chini damjin monhiin togtool baih yostoi. Ta naryn adil tuunchlen hari hun EZENii omno baih ajguu. **16** Ta nart bolon ta nartai hamt tur suuj bui hari hund neg huuli, zarlig baih yostoi" gej hel gev. **17** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **18** Izrailiin hovguudtei yarin tedend iinhuu hel. "Bi ta naryg avaachih ter nutagt ta nar orohdoo, **19** ter nutgiin hunsiig ideh uyed ta nar EZEND orgol orgogtun. **20** Zuursan ehnii gurilaasaa ta nar orgol bolgon neg bing orgoh bogood tuuniigee utremiin orgol bolgon orgo. **21** Zuursan ehnii gurilaasaa ta nar uye ulamjlan EZEND orgol ogogtun. **22** Harin ta nar sanamsargui aldah uyed, EZENii Mosyed aildsan edgeer buh tushaaluudyg sahilgui, **23** tuugeer ch barahgui EZEN tushaalaa ogson ter odroos hoishih uye udmyn turshid Mosyegeer damjuulan EZENii ta nart tushaasan buhniig ul sahih avaas, **24** herev

uuniig sanamsarguigeer, chuulgan medelgui uildsen bol buh chuulgan ni shataalt tahild zoriulan neg buhyg EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon, zarligiin daguu ideen orgol ba undaan orgoliinh ni hamt, mon nutliin tolooh tahild zoriulan neg uhnyg orgogtun. **25** Daraa ni tahilch Izrailiin hovguudiin buhchuulgany toloo evleruulliig hiih ba ted uuchlagdah bolno. Uchir ni ene ni aldaa baisan ba ted oorsdiin orgol, EZEND galaar orgoh tahilyg bolon addaanyhaa toloo nugliin tolooh tahilyg avchirsan bilee. **26** Tiinhuu Izrailiin hovguudiin buh chuulgan ni tednii dund tur suuj bui hariin hunii hamt uuchlagdah bolno. Uchir ni ene ni aldaany ulmaas buh ard tumend tohioldson. **27** Mon herev neg hun sanamsarguigeer nugel uiddeh avaas tereer nugliin tolooh tahild zoriulan neg nastai em yamaag orgoh yostoi. **28** Sanamsarguigeer nugel uildseneeree tooroldoj bui hunii toloo tahilch EZENii omno evleruulliig hiih yostoi. Ter hunii toloo evleruulliig hiisneer ter uuchlagdah bolno. **29** Izrailiin hovguudiin dundah nutgiin uuguul hund bolon tednii dund tur suuj bui hariin hund ta nar sanamsarguigeer uildegchiintolooh neg huulitai baih yostoi. **30** Harin sanaataigaar uildegch ni nutgiin uuguul hun ch bai, esvel hariin hun ch bai ter ni EZENii doromjilj bui yum. Ter hun ard olnyhoo dundaas taslagdah yostoi. **31** Ter hun EZENii ugiig basamjlan, Tuunii tushaalyg zorchson tul tuuniig burmoson taslah yostoi. Tuunii gem buruu ni tuun deer baih bolno" hemeev. **32** Izrailiin hovguud tsold baih zuuraa amraltyn odroor mod tsugluulj bui huniig olov. **33** Mod tsugluulj baihad ni tuuniig olson humuus tuuniig Mosye, Aaronbolon buh chuulgan uruu avchrav. **34** Tuuniig yaah yostoi ni medegdeegui baisan tul ted tuuniig horiond bailgav. **35** Daraa ni EZEN Mosyed — Ter hun zaaval uheh yostoi. Buh chuulgan tuuniig huarangiin gadna chuluugaar chuluudah yostoi hemeen aildav. **36** Tiimees buh chuulgan tuuniig huarangaas gargan, EZENii Mosyed tushaasan yosoor tuun uruu uhtel ni chuluu chuluudav. **37** EZEN bas Mosyetei yarin, aildahdaa — **38** Izrailiin hovguudtei yarin, tedend uye ulamjlan huvtsasnyhaa ontsguuded tsatsgiig hiin, mon ontsog buriin tsatsag deer hoh uyaa hiigtun hemeen hel. **39** Ene tsatsag ni ta nart tuuniig haran EZENii buh tushaaluudyg sanaj, tiinhuu uildej, zavhairch baisan oorsdiin zurh bolon oorsdiin nudnii araas dagahgui

baihyn tuld yum. **40** Tegsneer ta nar Minii buh tushaaluudyg hiihiig sanah bogood oorsdiin Burhandaa ariun baih bilee. **41** Ta naryn Burhan bolohyn tuld ta naryg Yegipyetiin nutgaas avchirsan ta naryn Burhan EZEN bol Bi boloi. Bi bol ta naryn Burhan EZEN bilee hemeev.

Toollogo 16

16:1 Lyeviin guch, Kohatyn ach, Izharyn huu Kora ni Ryeubyenii hovguud boloh Datan, Abiram bolon Pyelyetiin huu Ontoi hamt hodolj **2** Izrailiin heseg hovguudiin hamt Mosyegiin omno hondoldon bosjee. Tedgeer ni chuulgand songogdson, tsuglaany hoyorzuun tavin udirdagchid buyuu ner aldartai humuus baiv. **3** Ted hamtdaa Mosye, Aaron naryn esreg tsuglaj, tedend — Ta nar het hol yavchihlaa. Uchir ni buh chuulgan, tuunii hun bur ni ariun bogood EZEN tednii dund baina. Tiimees ta nar yuund oorsdiigoo EZENii chuulganaas deeguur orgomjilno ve? gev. **4** Mosye uuniig sonsood nuureeree unav. **5** Tereer Kora bolon tuunii buh nohdod handan — Margaash ogloo hen ni Tuuniih, hen ni ariun bolohyg EZEN uzuulj, ter huniig Oortoo oirtuulah bolno. Ter tusmaa Ooriin songoh huniig l Ter Oortoo oirtuulah bolno. **6** Uuniig hiigtun. Kora bolon tuunii nohod ta nar oorsoddoo zoriulan boiporuudyg avan, **7** dottor ni gal hiin, tuun deer margaash EZENii orshihuid utlaga tavi. Tegeed EZENii songoh ter hun ni ariun negen boloh bolno. Lyeviin hovguud ta nar l het hol yavchihsan baina gev. **8** Daraa ni Mosye Korad — Lyeviin hovguud ta nar odoo sonsogtun. **9** Izrailiin Burhan ta naryg Oortoo oirtuulahaar, EZENii asryn uilchleliig hiilgeheer, chuulgany omno zogsoon tedend uilchluuleheer Izrailiin tsuglaanaas ta naryg tusgaarlasan ni ta nart hangaltgui baina uu? **10** Mon Ter Lyeviin hovguud boloh chamaig, ah duusiin chini hamt oirtuulsan ni hangaltgui baina uu? Ta nar bas tahlchiin uilchleliig erne uu? **11** Tiim uchraas chibolon chinii buh nohod EZENii esreg hamtdaa tsutlasan baina. Harin Aarony huvid gevel, ta nar tuunii esreg gomdolloh ter hen yum be? gelee. **12** Daraa ni Mosye Yeliabyn hovguud boloh Datan, Abiram naryg duudan iruuleheer hun ilgeesen bolovch ted — Bid ochihgui. **13** Chi bidniig tsold uhuuleheer suu balaar urssan nutgaas avch garsandaa

hanahgui, bas bidniig zahirah ni uu? **14** Uneheer chi bidniig suu balaar urssan nutagt avaachsangui, tarialangiin talbai, usan uzmiin tsetserlegiig ch bidend ov bolgon ogsongui. Chi edgeer humuusiin nudiig uhah gej baina uu? Bid ochihgui hemeen oguulev. **15** Tegtel Mosye ihed uurlan, EZENd handan — Tednii orgoliig buu huleej avaach! Bi tednees gants ch iljig avaagui, tednii hend ni ch bi hor uchruulaagui gelee. **16** Mosye Korad — Chi bolon chinii buh nohod margaash EZENii omno och. Chi bolon ted Aarontai hamt baitsгаа. **17** Tanai hun bur ooriin boiporyg avch, dator ni utlaga hiigtun. Tanai hun bur oor ooriin boiporyg buyuu hoyor zuun tavin boiporyg EZENii omno avchir. Bas Aaron ta hoyor tus tusyn boiporyg avchragtun hemeen oguulev. **18** Tiimees ted tus bur oorsdiin boiporyg avch, dator ni gal hiin, deer ni utlaga taviv. Ted Mosye, Aaron nartai hamt hurlyn maihny uudend zogsloo. **19** Tiinhuu Kora buh chuulganyg tednii esreg hurlynmaihny uudend tsugluulav. EZENii tsog javhlan buh chuulgand uzegdev. **20** Daraa ni EZEN Mosye, Aaron nartai yarin aildahdaa — **21** Bi tedniig darui ustgah uchraas oorsdiigoo ene chuulganaas salga gev. **22** Gevch ted nuureeree unan — Burhan, buh mahan biyeiin sunsnuudiin Burhan Ta neg hun nugel uldehed buhel chuulgand hilegnene gej uu? gev. **23** Tegtel EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **24** Chuulgantai yarin, tedend "Kora, Datan ba Abiram naryn baigaa gazryn ergen toirnoos uhartsгаа" hemeen hel gev. **25** Daraa ni Mosye boson, ooriig ni dagaj bui Izrailiin ahmaduudyn hamt Datan, Abiram nar uruu yavan, **26** chuulgand handan helsen ni — Edgeer horon muu humuusiin maihnaas odoo holdon salj, tedend hariyaalagdah yuund ch buu hur. Es bogoos ta nar tednii buh nugeld ustgagdah bolno gev. **27** Tiimees ted Kora, Datan ba Abiram naryn baigaa gazryn ergen toirnoos uhartsгааv. Datan, Abiram nar garch iren, oorsdiin ehneruud, hovguud bolon bagachuudynhaa hamt maihnuudynhaa uudend zogsov. **28** Mosye — Edgeer buh uilsiig hiilgeheer EZEN namaig ilgeesniig ta nar ugeer medeh bolno. Uchir ni ene bol minii ooriin hij bui zuil bish yum. **29** Herev edgeer humuus buh l hunii uhleer uhej, esvel buh hunii huvi taviangaar zovoh avaas EZEN namaig ilgeegeegui bolno. **30** Harin EZEN tsoo shine zuiliig avchirj, gazar amaa neej, tedniig buh zuilsiinh ni hamt zalgin, ted

amidaaraa Uhegsdiin orond ochih avaas edgeer humuus EZENiig basamjilsnyg ta nar oilgoh bolno gev. **31** Tereer ene buh ugsiig helj duustal, tednii doorh gazar hagaran tsuurch, **32** gazar amaa neen, tedniig bolon geriinhniig ni, mon Korad hamaatai buh huniig ed horongotei ni hamt zalgilaa. **33** Tiinhuu ted bolon tedend hariyaalagdah buhen amidaaraa Uhegsdiin oron uruu doosh yavav. Gazar tednii deer haagdaj, ted chuulgany dundaas mohov. **34** Tednii ergen toirond baisan buh Izraili tednii hashhirah duunaas bolj zugtjee. Uchir ni ted — Gazar bidniig zalgij bolzoshgui getsgeej baiv. **35** Bas EZENees gal garch iren, utlagyg orgoj baisan hoyor zuun tavin huniig shataav. **36** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **37** Tahilch Aarony huu Yelyeazart handan, boiporuud ni ariun uchraas tedgeeriig avch, shataj bui nuursiig ni taraan tsats hemeen hel. **38** Oorsdiin amiin uneer nugel uildsen tedgeer humuusiin boiporuudyn huvid gevel, ted tedgeeriig EZENii omno avchirsan bogood tedgeer ni ariun uchraas tedgeeriig tahilyn shireeg burehed zoriulan davtsan yaltas bolgogtun. Tedgeer ni Izrailiin hovguuded temdeg bolj baig gelee. **39** Tiimees shataagdsan humuusiinutlaga orgoj baisan hurel boiporuudyg tahilch Yelyeazar avav. Ted tedgeeriig tahilyn shireeg bureh yaltas bolgon davtsan ni **40** EZEN Mosyegeer damjuulan tuund aildsany daguu Kora bolon tuunii nohodtei adil bolohguin tudd Aarony udmyn bish yamar ch jiriin hun EZENii omno utlagyg shataahaar oirton ochih yosguig Izrailiin hovguuded sanuulga bolgohyn tuld bilee. **41** Getel daraagiin odor ni Izrailiin hovguudiin buh chuulgan Mosye, Aaron naryn esreg gomdollon — EZENii ard tumniig uheld hurgesen humuus bol ta nar yum gev. **42** Harin chuulgan Mosye, Aaron naryn esreg tsuglaj, hurlyn maihan uruu ergetel, haragtun, maihnyg uul burhej, EZENii tsog javhlan uzegdev. **43** Daraa ni Mosye, Aaron nar hurlyn maihny urd tadd irev. **44** EZEN Mosyetei yarin, aiddahdaa — **45** Bi tedniig darui ustgahyn tuld ene chuulgany dundaas holdon zail gev. Tegeed ted nuureeree unav. **46** Mosye Aarond handan — Ooriin boiporyg avch, dottor ni tahilyn shireenees gal hiigeed, deer ni utlagyg tavi. Tegeed tuuniigee chuulgan uruu hurdhan avaachij, tednii toloo evleruulliig hiigtun. Uchir ni uur hilen EZENees garch, gamshig negent eheljee gev. **47** Mosyegiin helsen yosoor Aaron

boiporoo avch, chuulgany dund guin orov. Haragtun, gamshig ni ard olny dund ehelchihsen bailaa. Tiinhuu ter utlagygtavij, ard olny toloo evleruulliig hiilee. **48** Ter amid bolon uhegsdiin hoorond zogsov. Ingesneer gamshig ni zogsloo. **49** Gevch Koragiin ulmaas uhegsdees gadna gamshgaar uhegsed ni arvan dorvon myanga doloon zuu bailaa. **50** Daraa ni gamshig zogsson uchir Aaron hurlyn maihny uudend Mosye uruu ergej irev.

Toollogo 17

17:1 Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguudtei yarij, etsgiin bul bolgony toloo tednees neg neg tayag buyuu etsguudiinh ni buluudiin daguu buh udirdagchdaas ni arvan hoyor tayagiig av. Hun buriin tayag deer neriig ni bichigtun. **3** Tednii etsguudiin bul bolgony terguulegch burd neg tayag baih tul Aarony neriig Lyeviin tayag deer bich. **4** Daraa ni chi tedgeeriig Minii chamtai uulzdag hurlyn maihan dotor gerchleliin urd bairluul. **5** Minii songoh hunii tayag nahialah bolno. Tiinhuu chinii esreg gomdolloj baigaa Izrailiin hovguudiin gomdluudyg Bi Ooriinhoo deerees salgah bolno gev. **6** Tiim uchraas Mosye Izrailiin hovguudtei yarisan bogood tednii buh udirdagchid ni oorsdiin etsguudiin buluudiin daguu neg neg tayagiig buyuu arvan hoyor tayagiig Aarony tayagtai hamt tuund ogov. **7** Tiinhuu Mosye gerchleliin maihand EZENii omno tayaguudyg bairluulav. **8** Daraagiin odor ni Mosye gerchleliin maihand orov. Haragtun, Lyeviin geriin Aarony tayag nahialan gologloj, tsetsegleed bolovsorson builsyn jimsiig gargasan baiv. **9** Daraa ni Mosye buh tayaguudyg EZENii orshihuigaas Izrailiin buh hovguud uruu avchrav. Ted harj, hun bur ooriin tayagiig avav. **10** Harin EZEN Mosyed — Namaig eserguutseh tednii gomdluudyg etses bolgohyn tuld chi Aarony tayagiig tersleliin esreg temdeg bolgon hadgalahaar gerchleliin omno butsaaj tavi. Ingesneer ted uhegui yum hemeen aildav. **11** Tiinhuu Mosye uildev. EZEN tuund tushaasan yosoor tiinhuu ter hiiv. **12** Daraa ni Izrailiin hovguud Mosyetei yarin — Haragtun, bid mohoj, bid uhej baina. Bid bugd uhej baina! **13** EZENii asart oirtoj ochson hun bur uheh yostoi. Bid burmoson mohoh gej

uu? gev.

Toollogo 18

18:1 EZEN Aarond — Ariun gazartai holbogdoh gemiig chi bolon hovguud chini, mon chinii etsgiin bul chamtai hamt uureh yostoi. Ta naryn tahilchiin uilchleltei holbogdoh gemiig chi bolon chinii hovguud chamtai hamt uureh bolno. **2** Gevch chi oorteigoo hamt bas ooriin etsgiin ovog, ooriin ah duu boloh Lyeveiin ovgiig avchir. Ene ni chi bolon hovguud chini chamtai hamt gerchleliin maihny omno baih zuur ted chamtai hamtran, chamd uilchlehiin tuld bilee. **3** Tiinhuu ted chinii alba bolon buh maihny alband oroltsoh yostoi bogood harin ted ariun gazryn bolon tahilyn shireenii edleluuded oirtoh yosgui. Es bogoos chi bolon tednii ali ali ni uheh bolno. **4** Ted chamtai hamt baij, hurlyn maihny alband, maihny buh uilchleliin toloo oroltsoh yostoi. Harin gadny hun chamd oirtoh yosgui. **5** Tiinhuu Izrailiin hovguudiin deer hoishid uur hilen buulgahguin tudd chi ariun gazryn alba bolon tahilyn shireenii alband oroltsoh yostoi. **6** Haragtun, Bi Ooroo chinii ah duu boloh lyeveichuudiig Izrailiin hovguudiin dundaas avav. Ted bol hurlyn maihny toloo uilchleliig guitsetgeheer EZEND zoriulagdsan, chamd ogogdson beleg ajguu. **7** Harin chi bolon hovguud chini chamtai hamt tahilyn shiree bolon hoshignii dotor taltai holbootoi yum buriin toloo tahilchiin uurgii hashina. Ta nar uilchleliig guitsetgene. Bi ta nart tahilchiin uurgii soyorhogdson uilchlel bolgon ogch baina. Harin oirton irsen gadny hun uheh yostoi hemelee. **8** Daraa ni EZEN Aarontai yariv. — Odo, haragtun. Bi Ooroo chamd Ooriinhoo orgoluudiin hariutslagyg ter ch baitugai Izrailiin hovguudiin ariun belguudiig ogson. Tedgeeriig Bi chamd huvi bolgon, hovguuded chini monhiin noogdol bolgon ogov. **9** Gald oroogui hamgiin ariun belguudees ene ni chinih baih yostoi. Tednii orgol bur, ter ch baitugai tednii Nadad ogoh yostoi ideen orgol bur, nugliin tolooh tahil bur, gemiin tolooh tahil bur nichamd bolon chinii hovguuded hamgiin ariun baih yostoi. yuHamgiin ariun belguudiin huvid, chi tuuniig ideh yostoi. Er huisten bur tuuniig id. Ene ni ta nart ariun boloh yum. **11** Bas tednii belgiin orgol, ter ch baitugai

Izrailiin hovguudiin buh dallah orgoluud ch chiniih yum. Tedgeeriig Bi chamd bolon chamtai hamt chinii hovguud, ohidod monhiin noogdol bolgon ogson. Chinii ger buliin tsever hun bolgon uuniig idej bolno. **12** Shine tosny hamgiin sain buhniig, shine dars bolon ur tariany hamgiin sain buhniig, tednii EZEND ogdog yumsyn anhny ur jimsnuudiig Bi chamd ogloo. **13** Tednii EZEND avchirdag, tednii nutag dahi buhnii anhny bolovsorson ur jimsnuud chiniih baih bolno. Chinii ger buliin tsever hun bolgon tuuniig idej bolno. **14** Izrailiin dotorh alivaa zoriulagdsan zuil chiniih boloh ajguu. **15** Tednii EZEND orgodog buh mahan biyeiin umaig neegch uugan bolgon hun ch bai, amitan ch bai chiniih boloh yostoi. Gehdee hunii uugan uriig chi zaaval zolih yostoi bogood buzar amitdyn uugan toliig ch chi zolih yostoi. **16** Tednii zoliltyn uniin huvid gevel, chi tedniig neg sartaigaas ni ehlen ooriin unelgeeger horin gyera boloh ariun gazryn shyekyeliin daguu tavan mongon shyekyeleer zoligtun. **17** Harin uhriin uutan tol, esvel honiny uugan tol, esvel yamaany uutan toliig chi zolih yosgui. Ted ariun bilee. Chi tednii tsusyg tahilynshireen deer tsatsaj, EZEND taivshruulah taalamjit unert zoriulan galaar orgoh tahil bolgon oohiig ni shataan uugiulagtun. **18** Tedgeeriin mah ni chinii boloh yostoi. Ene ni dallah orgoliin ovchuu ba baruun guyayn adil chiniih boloh boloi. **19** Izrailiin hovguudiin EZEND orgodog, ariun belguudiin buh orgoluudiig Bi chamd bolon chamtai hamt chinii hovguud, ohidod monhiin noogdol bolgon ogson. Ene ni chamd bolon chamtai hamt chinii ur udamd ogoh EZENii omnoh monhiin davsан gereе boloi gev. **20** Daraa ni EZEN Aarond aiddsan ni — Chamd tednii nutagt yamar ch ov baihgui, tednii dundaas yamar ch huviig chi ezemshihgui. Izrailiin hovguudiin dund Bi chinii huvi, chinii ov bilee. **21** Haragtun, Lyeviin hovguuded Bi Izraili dahi buh arvan huviig ov bolgon tednii guitsetgedeg uilchlel boloh hurlyn maihny uilchleliin hariud ogov. **22** Izrailiin hovguud dahin hurlyn maihand oirtoh yosgui. Es bogoos ted nugliig uuren uheh bolno. **23** Zovhon lyevichuud hurlyn maihny uilchleliig guitsetgej, oorsdiin huuli busyg uureh yostoi. Ene ni uye udmyg chini damjin uliran urgeljleh togtool boloh bogood Izrailiin hovguudiin dund ted yamar ch ovgui baih bolno. **24** Uchir ni Izrailiin hovguudiin orgol bolgon EZEND orgodog tednii arvan huviig Bi

lyevichuuded ov bolgon ogson bilee. Tiim uchraas Bi tednii tuhaid "Izrailiin hovguudiin dund tedend yamar ch ov baihgui bolno" gej aildav hemeev. **25** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **26** Uunees gadna, chi lyevichuudtei yarij, tedend "Izrailiin hovguudees ta nart ov bolgon Minii ogoh arvan huviig ta nar tednees avahdaa tuuneesee buyuu arvan huvias arvan huviig ni EZEND orgol bolgon avchir. **27** Orgol chini utremiin ur taria, esvel darsny torhny buren buteegdehuun hemeen ta nart tootsogdoh boloi. **28** Tiinhuu ta nar Izrailiin hovguudees huleen avsan oorsdiin arvan huviasaa EZEND orgoliig bas avchrah bolno. Tuuneesee ta nar tahilch Aarond EZENii orgoliig ogoh ajguu. **29** Oorsdiin buh belgees, tedgeeriin hamgiin sainaas ni, tedgeeriin ariun hesgees ni ta nar EZEND ogoh yostoi orgol buriig avchir" hemeen hel. **30** Chi tedend "Tuuneesee ta nar hamgiin sainyg ni orgood uddsen ni lyevichuuded utremiin buteegdehuun met, darsny torhny buteegdehuun met tootsogdoh boloi. **31** Ta nar bolon tanai geriinhen uuniig haana ch idej bolno. Uchir ni ene bol hurlyn maihan dahi uilchleliin chini hariud ogoh nohon tolbor chini bilee. **32** Ta nar tuunees hamgiin sainyg ni orgoson uyed, uunii ulmaas ta nar yamar ch nugliig uurehgui bolno. Harin ta nar Izrailiin hovguudiin ariun belguudiig buzarah yosgui. Es bogoos ta nar uheh bolno" gej helegtun gev.

Toollogo 19

19:1 Daraa ni EZEN Mosye, Aaron nartai yarin, aildahdaa — **2** EZENii tushaasan huuliin togtool ni ene boloi. "Izrailiin hovguudtei yarin, oo sevgui, yamar ch sogoggui ba buulgand orj baigaagui ulaan ohin byaruut ta nart avchrahyg tedend helegtun. **3** Ta nar tuuniig tahilch Yelyeazart ogoh bogood byaruut huarangiin gadna avchran, tahilchiin omno nyadlah boloi. **4** Daraa ni tahilch Yelyeazar tuunii tsusnaas huruugaaraa avaad, hurlyn maihny urd talyg chigluulen doloon udaa tsatsah yostoi. **5** Tegeed ohin byaruug tahilchiin nudnii omno shataana. Tuunii aris, mah, tsusyg sevstei ni hamt shataah boloi. **6** Tahilch ni hush mod, hissop bolon chas ulaan daavuug avan, tuuniig shataagdaj bui ohin byaruuny gold chuluudna. **7**

Tahilch huvtssaa ugaan ooriin biyeiig usand bulhaad, daraa ni huaran uruu orj bolno. Gehdee tahilch udesh boltol buzartsan baih bolno. **8** Tuuniig shataagch negen ni bas usand huvtssaa ugaan, biyee mon usand bulhah bogood udesh boltol buzartsan baih boloi. **9** Tsever hun ohin byaruuny unsiig tsugluulan avch, tuuniig huarangiin gadna tsever gazart asgana. Uuniig Izrailiin hovguudiin chuulgan buzryg zailuulah usand zoriulan hadgalan bailgah yum. Ene ni nugliin tsevershuulelt boloi. **10** Ohin byaruuny unsiig tsugluulsan negen ni huvtssaa ugaah bogood udesh boltolbuzartsan baih yum. Ene ni Izrailiin hovguuded bolon tednii dund tur suuj bui hariin hund uliran urgeljleh togtool boloh boloi. **11** Alivaa hunii tsogtsost hursen hun ni doloon honogiin turshid buzartsan boloh ajguu. **12** Ter hun gurav dahi odor, doloo dahi odort ooriigoo buzartlaas usaar tsevershuuleh bogood ter tsever boloh boloi. Gevch herev ter hun ooriigoo gurav dahi odor, doloo dahi odort es tsevershuuleh avaas ter tsever bolohgui. **13** Uhsen hunii biye, tsogtsost hureed ooriigoo tsevershuuleegui alivaa hun EZENii asryg buzarlal bolno. Ter hun Izrailias taslagdah yostoi. Buzart zoriulagdsan us tuunii deer tsatsagdaaguin ulmaas tereer buzartsan baih bolno. Buzar ni tuunii deer heveer baih bolno. **14** Maihan dotor hun uhehed huuli ni iim bilee. Maihan uruu orson hun bur bolon maihand baisan hun bur doloo honogiin turshid buzartsan baih boloi. **15** Deer ni behlegdsen taggui ongorhoi sav bur buzarlal boloh ajguu. **16** Bas heer tadd bui hen negen hun ildend alagdsan negend, esvel jamaaraa uhsen negend, esvel hunii yas, bulshind hursen baival ter hun doloo honogiin turshid buzartsan baih bolno. **17** Daraa ni buzartsan hund zoriulj ted nuglees tsevershuuleh shataaltyn unsnees hesgiig avaad, savan dotor deer ni ursgal usyg nemeh boloi. **18** Tsever hun hissopyg avaad usand durj, maihan ba buh tavilga deer, mon tend baisan humuus deer bolon yasand, esvel alagdsan hund, esvel jamaaraa uhsen negend, esvel bulshind hursen hun deer tsatsah ajguu. **19** Tegeed ter tsever hun buzartsan hun deer gurav dahi odor, doloo dahi odort tsatsah yostoi. Doloo dahi odort ni ter tuuniig buzraas ni tsevershuuleh bogood tereer ooriin huvtssyg utaan, usand bulhaad, udesh tsever boloh boloi. **20** Harin buzartsan bogood ooriigoo buzraas tsevershuuleegui hun EZENii ariun gazryg buzarlalny ulmaas

chuulgany dundaas taslagdah yostoi. Buzart zoriulagdsan us tuunii deer tsatsagdaagui tul tereer buzartsan boloi. **21** Tiinhuu ene ni tedend zoriulagdsan uliran urgeljleh togtool boloh ajguu. Buzart zoriulagdsan usyg tsatssan hun ooriin huvtssyg ugaah bogood buzart zoriulagdsan usand hursen hun udesh boltol buzarlagsan boloh bolno. **22** Tuunees gadna, buzartsan hunii hursen yum bolgon buzart boloh bogood tedgeert hursen hun udesh boltol buzartsan baih ajguu" hemeev.

Toollogo 20

20:1 Daraa ni Izrailiin hovguudiin buhel chuulgan negdugeer sard Zinii tsold irjee. Ard olon Kadyesht buudallav. Miriam tend nas barj, tendee orshuulagdlaa. **2** Tend chuulgan us baihgui baisan bogood ted Mosye, Aaron naryn esreg tsuglatsgaav. **3** Ard olon Mosyetei metgeltsen, — Bidnii ah duus EZENii omno mohoh uyed bid ch mohson boloosoi! **4** Bidniig bolon mal amitdyg maani end uhuuleheer yuund chi EZENii chuulganyg ene tsold avchrav? **5** Bidniig ene yoryn gazar avchrahaar yuund chi bidniig Yegipyetees gargav? Ene chini ur taria, injir, usan uzem, anaryn gazar nutag bish, end uuh us ch alga getsgeev. **6** Tegehed ni Mosye, Aaron nar chuulgany dundaas hurlyn maihny uud uruu garch ochin, nuureeree unav. Tegtel EZENii tsog javhlan tedend uzegdlee. **7** EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **8** Tayag av. Chi ooriin ah Aarontai hamt chuulganyg tsugluulaad, tednii nudnii omno usyg ni garguulahaar hadtai yarigtun. Ingej chi tedend hadnaas us gargaj, chuulgan ba tednii malyg uslagtun gev. **9** Tiinhuu EZENii tushaasan yosoor Mosye Tuunii omnoos tayag avav. **10** Mosye, Aaron nar hadny omno chuulganyg tsugluulav. Tereer tedend — Terslegchid ta nar, odoo sonsogtun. Bid ene hadnaas ta nart zoriulj us gargah yostoi yuu? gelee. **11** Daraa ni Mosye garaa orgood, tayagaaraa hadyg hoyor udaa tsohiv. Us arvin iheer orgilon garch, chuulgan bolon tednii mal amitad uutsgaav. **12** Harin EZEN Mosye, Aaron nart aildan — Izrailiin hovguudiin nudnii omno Namaig ariun hemeen haragduulahaar ta nar Nadad itgeegui uchraas Minii tedend ogson nutagt ene chuulganyg ta nar avaachihgui gev. **13** Ene us ni Myeribagiin us

baijee. Uchir ni tend Izrailiin hovguud EZENtei metgeltssen bogood Tereer tednii dund Ooriin ariun bolohyg notolson bilee. **14** Mosye daraa ni Kadyeshaas Yedomyn haan uruu elch naryg ilgeej, — Tany duu Izraili ingej helsen. "Bidnii deer unasan buh zovlong ta medne. **15** Bidnii ovog deedes Yegipyet uruu yavj, bid Yegipyeted udaan hugatsaagaar baisan bogood yegipyetchuud bidend bolon ovog deedest maani muutaar handaj baisan bilee. **16** Gevch bid EZEN uruu hashhirahad, Ter duug maani sonson, tenger elchiig ilgeen, bidniig Yegipyetees gargasan boloi. Odoo haragtun, bid tanai nutag devsgeriin zahad orshih Kadyesh hotod baina. **17** Nutgaar tani damjin ongorohiig bidend zovshoorooch? Bid tarian talbai esvel usan uzmiin tsetserlegiig dairan ongorohgui. Bid hudgaas ch us uuhgui. Bid nutgiig tani damjin ongortloo baruun tiish ch, zuun tiish ch ergelgui haany ih zamyn daguu yavah bolno" gev. **18** Gevch Yedom tuund — Chi manaihaar damjin ongorch bolohgui. Es bogoos bi chinii esreg ildteigeer garah bolno hemeev. **19** Dahin Izrailiin hovguud tuund — Bid ih zamaar l yavah bolno. Herev bi bolon sureg maani tanai alivaa usnaas uuh avaas bi uniig ni toloh bolno. Zovhon holooro damjin ongorohiig nadad zovshoorooch, oor yuu ch hereggi gelee. **20** Harin ter — Chi damjin ongorch bolohgui hemeen hariulav. Yedom ni ih huch, hatuu nudargaar tuunii esreg garav. **21** Tiinhuu Yedom ooriin nutag devsgereer Izrailiig damjin ongoruulehees tatgalzjee. Ingeed Izraili tuunees ergev. **22** Ted Kadyeshaas hodloh uyed Izrailiin hovguudiin buh chuulgan Hor uuland hurev. **23** Daraa ni EZEN Yedomyn nutgiin hil deer Hor uuland Mosye, Aaron nartai yarin, aildahdaa — **24** Aaron ooriin ard olon uruu avaachigdah bolno. Uchir ni ta nar Myeribagiin usny derged Minii tushaaly esreg terselsen uchraas Izrailiin hovguuded Minii ogoh nutagt tereer orohgui. **25** Aaron bolon tuunii huu Yeliazaryg avch, tedniig Hor uuland avchragtun. **26** Aarony huvtssyg tailan, huu Yelyeazart ni ommsgogtun. Tiinhuu Aaron ooriin ard olond avaachigdah bogood tendee uhev bolno hemeev. **27** Iinhuu Mosye EZENii tushaasan yosoor hijj, ted buh chuulgany nudnii omno Hor uul uruu garav. **28** Mosye Aarony huvtssyg tailan avch huu Yelyeazart ni ommsgosnii daraa Aaron tend uulyn oroi deer uhev. Daraa ni Mosye, Yelyeazar nar uulaas buuv. **29** Buh

chuulgan ni Aarony uhseniig haraad, Izrailiin buh ger Aarony hoinoos guch honogiin tursh uilaldav.

Toollogo 21

21:1 Nyegyevd amidarch baisan Aradyn haan, kanaan hun ni Izrailiig Atarimyn zamaar irj yavaag sonsood Izrailiin esreg daitaj, tednii zarimyg ni olzlov. **2** Tiimees Izraili EZENd andgailan — Herev Ta uneheer ene ard tumniig minii gart ogoh avaas bi tednii hotuudyg burmoson ustgah bolno gev. **3** EZEN Izrailiin duu hooloig sonsoj, kanaanachuudyg tedend tushaav. Tegeed izrailichuud tedniig bolon hotuudyg ni burmoson ustgav. Tiinhuu ter gazryn neriig Horma geh boljee. **4** Daraa ni ted Yedomyn nutgiig toiron yavahaar Ulaan tengisiin zamd bui Hor uulaas hodolson yum. Ayany ulmaas ard tumen tevcheergui bolov. **5** Ard tumen Burhany bolon Mosyegiin esreg yarij — Ene tsol gazart uhuuleheer yuund chi bidniig Yegyetees gargan avchrav? Uchir ni end talh ch alga, us ch alga. Bid ene zavaan hunsiig jigshij baina getsgeelee. **6** EZEN ard tumnii dund galt mogoinuudyg ilgeehed, ted ard olnyg hatgajee. Ingesneer Izrailiin olon hun uhev. **7** Tiimees ard tumen Mosye uruu irj — Bid EZEN bolon tany esreg yarisnaas bolj nugliig uldev. Bidnees mogoinuudyg zailuulahaar EZENd zuuchlan zalbiraach gev. Mosye ard olny toloo zuuchlan zalbirav. **8** Tegtel EZEN Mosyed — Galt mogoi hijj, tuuniig shurgaagny oroid bairluulagtun. Tegvel hatguulsan hun bur tuuniig haraad amidrah bolno gev. **9** Mosye hurel mogoig hijj, tuuniig shurgaagny oroid bairluulav. Hervee hen negen huniig mogoi hatgasan baival, ter hun hurel mogoig haraad amidarch bailaa. **10** Ingeed Izrailiin hovguud nuuj Obotod buudallav. **11** Ted Obotoos ayalan yavj, zuun zugt Moabyn haraldaa orshih tsol deh Iyeabarimd buudallav. **12** Tendees ted hodolj, VadiZyeryeded buudallaa. **13** Tendees ted ayalan, amorichuudyn hil hurtel urgelijleh tsol deh Arnony nogoo tald buudallajee. Uchir ni Arnon bol Moab, amorichuudyn hoorondoh Moabyn hil hyazgaar ni baiv. **14** Tiimees ch uuniig EZENii Dainy Nomd "Sufa dahi Vahyeb ba Arnony Vadis, **15** Aryn talbai uruu sunan, Moabyn hil hyazgaaryg tushsen Vadisyn hormoi" hemeesen baidag.

16 Tendees ted EZENii Mosyed "Ard onyg tsugluulagtun. Bi tedend us ogiye" hemeen aildsan hudag boloh Byeyer uruu yavav. **17** Daraa ni Izraili enehuu duug duullaa. — Orgilogtun, hudag aa! Tuund duulagtun. **18** Udiridagchdyn maltaj, ard ony yazguurtnuudyn ochirt tayagaar bolon tedgeeriin tayaguudaar uhsan hudag. Tsoloos ted Mattana uruu **19** Mattanagaas Nahaliyel uruu, Nahaliyelaas Bamot uruu, **20** Bamotaas zeluud nutag uruu harsan Pisgagiin ondorlog deer orshih Moabyn nutag dahi hondii uruu yavav. **21** Daraa ni Izraili amorichuudyn haan Sihond elch naryg ilgeen, — **22** Tanai nutgaar namaig damjin ongoruuleech. Bid tarian talbai, esvel usan uzmiin tsetserleg uruu hazaihgui. Bid hudguudaas us uuhgui. Bid tanai nutgiin hileer ongortol haany ih zamaar l yavah bolno gelee. **23** Gevch Sihon ni ooriin hileer damjin ongorohiig Izrailid zovshoorsongui. Tegeed Sihon ooriin buh ard tumniig tsugluulan, tsold Izrailiig eserguutseheer garch, Iahaz uruu irj Izrailiin esreg daitav. **24** Tegeed Izraili tuuniig ildnii ireer tsohij, Arnonaas Iabbok hurtel, Ammony hovguudiig hurtel tuunii gazryg ezlen avav. Uchir ni Ammony hovguudiin hil ni Iazyer bailaa. **25** Izraili tedgeer buh hotuudyg avsan bogood amorichuudyn buh hotuudad, Hyeshbon bolon tuunii buh tosgodod Izraili amidrav. **26** Uchir ni Hyeshbon ni amorichuudyn haan Sihony hot bailaa. Tereer Moabyn omnoh haany esreg daitan, Arnon hurtel tuunii buh nutgiig garaas ni avchee. **27** Tiimees zuir ugeer yarigsad ni "Hyeshbond iregtun. Ter ni bosgogdog! Sihony hot ni baiguulagdag. **28** Uchir ni Hyeshbonoos gal, Sihony hotoos dol garchee. Ter ni Moabyn Aryg, Arnony noyorhogch ondorloguudiig tsolmov. **29** Moab aa, chamd gai ireg! Hyemoshiin ard olon oo, ta nar suirsen baina! Tereer Amoriin haan Sihond ooriin hovguudiig orgodol met ogch, ooriin ohidyg olzluulav. **30** Gevch bid tedniig doosh hayaj, Hyeshbon ni Dibonyg hurtelsuirev. Daraa ni bid Myedyeba hurtel telsen Nofag hurtel but nirgev" gedeg. **31** Iinhuu Izraili ni amorichuudyn nutagt amidrav. **32** Iazyeryg tagnahaar Mosye hun ilgeejee. Ted tosgodyg ni ezelj, tend baisan amorichuudyg hoov. **33** Daraa ni ted ergej, Bashany zamaar ogsov. Bashany haan Og Yedryeid daitahaar ooriin buh ard tumentei hamt garav. **34** Gevch EZEN Mosyed — Tuunees buu ai. Uchir ni tuuniig bolon tuunii buh ard tumniig, tuunii nutgiig Bi chinii

gart ogson. Hyeshbond amidarch baisan amorichuudyn haan Sihond uildsenii adil chi tuund uildegtun gej aildav. **35** Tiimees ted tuuniig bolon hovguudiig ni, buh ard tumniig ni gants ch hun uddehgui boltol ni hyadaj, nutgiig ni ezemshiv.

Toollogo 22

22:1 Daraa ni Izrailiin hovguud ayalan, Iyerihogiin haraldaa Iordany chanadad Moabyn heer tald buudallav. **2** Amorichuudad Izrailiin hiisen buhniig Zipporyn huu Balak harav. **3** Tiimees ard tumnees bolj Moab ulemj aidast avtjee. Uchir ni izrailichuud too tomshguiolon bailaa. Moab ni Izrailiin hovguudees ihed aiv. **4** Moab Midiany ahmaduudad handan — Heeriin ovsiig uher herhen doloodgiin adil ene boon humuus bidnii ergen toiron dahi buhniig dolooch bolno gev. Ter uyed Moabyn haan ni Zipporyn huu Balak bailaa. **5** Tiimees ter ooriin ard tumnii hovguudiin nutagt bui Yevfratyn derged orshih Pyetor dahi Byeoryn huu Balaam uruu tuuniig duudahaar elch naryg ilgeen — Haragtun, Yegipyetees ard tumen garch irsen baina. Haragtun, ted gazryn gadarguug burhej, minii esreg tald amidarch baina. **6** Tiim uchraas odoo ireech. Ted minii huvid het huchirheg baigaa tul minii toloo ene ard tumniig haraagtun. Tegvel bi tedniig diilj, nutgaasaa hoon gargah chadvartai bolj magadgui. Uchir ni chinii yeroodog hun yeroogdoj, chinii haraadag hun haraagddag gedgiig bi medne gej heluulev. **7** Tiinhuu Moabyn ahmaduud, Midiany ahmaduud gartaa tologchid ogoh shan holstei yavav. Ted Balaam deer ireed, tuund Balakiin ugiig damjuullaa. **8** Ter tedend — Shoniig endee ongoruulegtun. EZENii nadad yuu aildahyg bi ta nart hariu heliye hemeen oguulev. Moabyn udirdagchid Balaamtai hamt uldev. **9** Daraa ni Burhan Balaam deer irj — Chamtai hamt baigaa edgeer humuus hen be? hemeev. **10** Balaam Burhand — Moabyn haan, Zipporyn huu Balak nadad ug ilgeen **11** "Yegipyetees garch irsen ard olnyg haragtun. Ted gazryn gadarguug burhev. Odoo irj, minii toloo tedniig haraagtun. Tegvel bi tednii esreg daitaj, tedniig hoon gargah chadvartai bolj magadgui" gej heluulsen gev. **12** Burhan Balaamd — Tedentei hamt buu yavagtun. Ter ard tumen

yeroogdson uchir chi tedniig haraaj bolohgui hemeele. **13** Tiinhuu ogloo ni Balaam bosoj Balakiin udirdagchdad — Namaig ta nartai yavahyg EZEN tatgalzsan tul nutag uruugaa butsan yavtsgaa gev. **14** Moabyn udirdagchid bosoj Balak uruu ochin, tuund — Balaam bidentei hamt irehees tatgalzav hemeen helev. **15** Daraa ni Balak uridynhaasaa iluu olon, iluu ner hundtei udirdagchdyg dahin ilgeev. **16** Ted Balaam uruu ireed, tuund — Zipporyn huu Balak iinhuu helj baina. "Tanaas bi guiya. Nad uruu irehed tand yuu ch buu saad bolog. **17** Uchir ni bi tanyg uneheer ih hundetgej, tany nadad helsen bolgonyg bi hiih bolno. Tegeheer ireech, minii toloo ene ard tumniig haraagaach" gev. **18** Balaam Balakiin zarts nart hariulan — Balak nadad alt mongoor duuren ooriin geriig ogson ch gesen bi ooriin Burhan EZENii tushaaltai zorchildoh ih ch bai, бага ch bai yamar ch zuiliig hij chadahgui. **19** Odoo harin ta nar mon onoo shono endee uldegtun. EZEN nadad oor yuu aildahyg ni bimediye gelee. **20** Shono ni Burhan Balaam uruu irj, tuund — Herev edgeer humuus chamaig duudahaar irsen avaas, bosoj tedentei hamt yavagtun. Harin zovhon Minii chamd aildah ugiig l chi hiih yostoi hemeev. **21** Tiimees Balaam ogloo bosoj, ooriin iljee unan, Moabyn udirdagchidtai hamt yavav. **22** Gevch tuuniig yavsnaas bolj Burhan uurlav. EZENii tenger elch tuunii esreg daisan bolon zam deer zogsloo. Ter iljee unan yavj baisan bogood hoyor zarts ni tuuntei hamt bailaa. **23** EZENii tenger elch gartaa sugalsan idd barin zam deer zogsoj buig iljig harmagtsaa zamaas ergej, tarian talbai uruu yavav. Gevch Balaam tuuniig zam uruu erguulj butsaahaar iljiig tsohiv. **24** Tegtel EZENii tenger elch hoyor taldaa hanatai usan uzmiin talbainuudyn nariihan zam deer zogsov. **25** Iljig ni EZENii tenger elchiig haraad, ooriigoo hanand shahan, Balaamyn holiig hanand shahav. Tiimees ter iljiig dahin tsohiv. **26** EZENii tenger elch tsaash yavan, baruun tiish ch, zuun tiish ch ergehiin argagui nariihan gazar zogsov. **27** Iljig EZENii tenger elchiig haraad, Balaamyn door hevtev. Tiimees Balaam uurlaj savaagaraa iljiig tsohiloo. **28** EZEN iljignii amyg neesen bogood iljig Balaamd — Chi namaig ingej gurvan udaa tsohihoor chamd bi yuug hiiiv? gev. **29** Tegehed ni Balaam iljgend — Uchir ni chi nadaar tohuurhav. Herev gart mini ild baisansan bol bi chamaig odoo alsan baihsan gelee. **30**

Iljig Balaamd — Onoodriig hurtel buhel amidralynhaa turshid unaj yavaa iljig chini bi bish gej uu? Bi chamd tiim yumyg hij zanshan baisan gej uu? gehed ter — Ugui gelee. **31** Daraa ni EZEN Balaamyn nudiig neehed, EZENii tenger elch gartaa sutalsan ild barin zam deer zogsoj buig ter harlaa. Balaam gazar hurtel bohiilo. **32** EZENii tenger elch tuund — Chi iljigee yuund iinhuu gurban udaa tsohiv? Haragtun, chinii zam nadad sorog baisny uchir bi daisan met garch irsen. **33** Gevch iljig namaig haraad, gurban udaa nadaas zailsan. Herev ter nadaas zailaagui bol Bi gartsaagui chamaig dor ni alj, tuuniig amid uldeeh baisan gev. **34** Balaam EZENii tenger elchid handan — Tanyg zam deer minii esreg zogsoj baisnyg medeegui uchir bi nugel uildjee. Tegeheer odoo herev ene ni tand taalagdahgui baival bi butсах болно gelee. **35** Gevch EZENii tenger elch Balaamd — Ene humuustei hamt yav. Harin chi minii chamd heleh ugiig l zovhon yarigtun gev. Tiimees Balaam ni Balakiin udirdagchidtai hamt yavav. **36** Balaamyn irj yavaag Balak sonsood, ter Arnonь hil deer baidag, hiliin hamgiin etsest orshih Moabyn hotod tuuntei uulzahaar garav. **37** Daraa ni Balak Balaamd — Chamaig duuduulahaar bi cham uruu elch naryg yaaraltai ilgeegui gej uu? Chi yuund nad uruu irsengui ve? Bi chamaig uneheer hundetgej chadahgui baina gej uu? gev. **38** Tiimees Balaam Balakt — Haragtun, bi odoo cham deer irchiheed baina. Bi yer yuug ch oguulj chadna gej uu? Burhan minii amand hiig ugiig l bi yarih bolno hemeen oguulev. **39** Balaam Balaktai hamt yavj, ted Kiriathuzotod irev. **40** Balak uher, honi orgoj, Balaam болон туунтэй хамт байсан удирдагчдад илгээлээ. **41** Ogloo ni Balak Balaamyg avch, Baalyn morgoliin ondorloguud ood avaachjee. Ter tendees ard tumnii neg hesgiig harav.

Toollogo 23

23:1 Tegeed Balaam Balakt — End nadad zoriulan doloон tahilyn shireeg bosgo. End nadad zoriulan doloон buh, doloон hutsyg beltgegtun gelee. **2** Balaamyn helsen yosoor Balak hiiv. Balak, Balaam nar tahilyn shiree bur deer buh болон hutsyg orgov. **3** Tegeed Balaam Balakt handan — Shataalt

tahilynhaa derged zogs. Bi yavya. EZEN nadtai uulzahaar irj magad. Tuunii nadad uzuulsen buhniig bi chamd helne gev. Tiinhuu ter nutsgen tolgod uruu yavlaa. **4** Burhan Balaamtai uulzsan bogood ter Tuund — Bi doloon tahilyn shireeg bosgoson. Tahilyn shiree bur deer bi buh bolon hutsyg orgov hemeen oguullee. **5** Tegeed EZEN Balaamyn amand ug hiigeed — Balak uruu butsan ochij, iinhuu heltugei gev. **6** Tiimees ter tuun uruu butsan ochloo. Haragtun, ter bolon Moabyn buh udiridagchid shataalt tahilynhaa derged zogsoj baiv. **7** Ter surgaalt zuirleleer yarin, helsen ni — Moabyn haan Balak namaig Aramaas, Dornyn uulsaas avchirj, "Irj, minii toloo Iakovyg haraagtun. Irj, Izrailiig buruushaagtun" gev. **8** Burhany haraagaagui huniig bi herhen haraah bilee? EZENii buruushaagaagui huniig bi herhen buuruushaaj chadah bilee? **9** Bi tuuniig hadny oroigoos haran, tolgodoos ajiglaad, haragtun, undestnuudiin dund toologdohoorgui, angid orshih ard tumen baina. **10** Iakovyn toosyg hen toolj chadah ve? Izrailiin dorovonii negiig hen toolj chadah ve? Shudarga zoviin uhleer namaig uhuultugei, togsgol maani tuuniihteil adil baih boltugai gelee. **11** Tegehed Balak Balaamd — Chi nadad yuu hiichih ve? Bi chamaig daisnaa haraalghaah avchirsan. Getel haragtun, chi chuhamdaa tedniig yerooloo gev. **12** Ter hariu bolgon — EZEN minii amand hiisen zuiliig yarihyg bi anhaarah yosgui gej uu? gelee. **13** Daraa ni Balak tuund — Chi tedniig buhedd ni bish, zovhon tedniil hamgiin naad zahyg ni l harah hediil ch tedniig harj boloh oor gazar uruu nadtai hamt yavaach. Tendees chi minii toloo tedniig haraagtun gelee. **14** Ingeed ter tuuniig Pisgagiin oroi ood Zofimiin belcheer uruu avaachij, doloon tahilyn shireeg bosgon, tahilyn shiree bur deer buh, hutsyg orgov. **15** Ter Balakt — Teer tend bi ooro EZENtei uulzaj baih zuur, shataalt tahilynhaa derged end zogsoj baigtun gev. **16** Daraa ni EZEN Balaamtai uulzaj, tuunii amand ugiig hiigeed, — Balak uruu butsan ochij, chi ingej heltutei hemeen aildav. **17** Ter tuun uruu ochloo. Haragtun, ter bolon tuuntei hamt Moabyn buh udiridagchid shataalt tahilynhaa derged zogsoj baiv. Balak tuunees — EZEN yuu aildav? gej asuuv. **18** Tegehed ter surgaalt zuirleleer yarin, helsen ni — Balak aa, bosoj sonsogtun. Zipporyn huu, nad uruu chih tavi! **19** Burhan bol hudal heldeg hun bish, gemshin haramsdag hunii huu ch bish. Tereer

aildchihaad, Ter tuuniigee hiihgui gej uu? Esvel Ter yarichihaad, Ter tuuniigee sain bolgohgui gej uu? **20** Haragtun, yerooh tushaalyg bi huleen avsan. Ter yerooson baihad bi tuuniig ni zorchij chadahgui. **21** Ter Iakovyn doktor gem buruug ajiglaagui. Izrailiin doktor Ter zovlong haraagui. Tuunii Burhan EZEN tuuntei hamt baigaa, haany uuhai tednii dund baina. **22** Burhan tedniig Yegipyetees gargan avchirdag Ter bol tednii huvid zerleg uhriin ever met yum. **23** Uchir ni Iakovyn esreg yamar ch yor alga, Izrailiin esreg alivaa merge tolog baihgui. Burhany yuu hiisen ni zohistoi tsagt Iakov bolon Izrailid helegdeh boltugai. **24** Haragtun, ard tumen em arslan met ondiij baina. Arslan met ter ooriigoo orgono. Ter olzoo zalgitlaa, alagdagsdyn tsusyg uutlaa doosh hevtehgui gelee. **25** Tegehed ni Balak Balaamd — Tedniig yerdoo ch buu haraa, yerdoo ch buu yeroogtun gev. **26** Gevch Balaam hariud ni Balakt — "EZENii aildsan bolgonyg bi hiih yostoi" hemeen bi chamd heleegui gej uu? gev. **27** Tegehed Balak Balaamd — Ireech, bi chamaig oor gazart avaachya. Tendees chi minii toloo tedniig haraah ni Burhany melmiid zov baj magad gev. **28** Tiinhuu Balak zeluud nutag uruu harah Pyeoryn oroid Balaamyg avaachiv. **29** Balaam Balakt — End nadad doloon tahilyn shireeg bosgo. End nadad doloon buh, doloon hutsyg beltgegtun gelee. **30** Balaamyn helsen yosoor Balak hiisen bogood tahilyn shiree bur deer buh bolon hutsyg orgov.

Toollogo 24

24:1 Izrailiig yerooh ni EZEND taalagdsanyg Balaam haraad, tereer uridyn adil yor hain yavsangui, harin nuuree tsol uruu handuulav. **2** Balaam nudee orgon, ovog ovgooroo buudallan bui Izrailiig harav. Burhany Suns tuun deer irlee. **3** Ter surgaalt zuirleleer yarin oguulsen ni — Byeoryn huu Balaamyn zonba nud ni neelttei hunii zon. **4** Burhany ugsiig sonsdog, Togs Huchit Negenii uzegdliig uzdeg, unadag bolovch nud ni halhlagdaagui hunii zon. **5** Iakov aa, chinii maihnuud, Izraili aa, chinii suutsnuud yamar uzesgelentei ve! **6** Sunaisan uudam hondiinuud met, godyn hajuutaarh tsetserleguud met, EZENii tarisan zuun nastuud met, usny dergedeh hushnuud met. **7** Tuunii huinguudaas us ursah agaad tuunii ur ni ih usny

derged baij, tuunii haan ni Agagaas iluu ondor baih bogood tuunii haanchlal ni orgomjlogdoh boltutai. **8** Burhan tuuniig Yegipyetees gargadag, Ter bol tuunii huvid zerleg uhriin ever met boloi. Ooriin daisan boloh undestnuudiig ter tsolmoj, yasyg ni hesegchin byatslaj, ooriin sumaaraa tedniig hemhchine. **9** Ter tuhlan arslan met hevtene. Arslan met tuuniig bosgoj hen zurhle ve? Chamaig yerooh buhen yeroogdoh agaad chamaig haraah buhen haraagdah boltugai gev. **10** Tegehed Balaamyn esreg Balakiin uur shataj, ter tuunii hoyor garyg ni tsohiv. Balak Balaamd — Bi chamaig ooriin daisnuudyg haraalgahaar duudsan bilee. Getel haragtun, chi iinhuu gurvan udaa tedniig yeroohoo urgeljuulseer bailaa. **11** Iimiin tul odoo ooriin gazar uruugaa zugtagtun. Bi chamaig ulemj hundetgeh baisan gedgee helsen. Getel haragtun, EZEN chamaig hundleles butsaan tatav gev. **12** Balaam Balakt handan — Chinii nad uruu ilgeesen elch nart bi **13** "Balak mongo altaar duuren ooriin geriig nadad ogoh baisan ch gesen, EZENii tushaalynd esreg bi ooriin husleer sainyng ch, muut ch yuu ch hij chadahgui. EZEN yuu aildsanyng l bi yarih bolno" gej heleegui gev uu? **14** Odoo haragtun, Bi ooriin ard tumen uruu yavah gej baina. Iregtun, ireh odruded ene ard tumen chinii ard tumend yuug hiihiig bi chamd zovlon heliye gelee. **15** Ter surgaalt zuirleleer yarin, helsen ni — Byeoryn huu Balaamyn zon ba nud ni neelttei hunii zon. **16** Burhany ugsiig sonsdog ba Hamgiin Deed Negenii medlegiig meddeg, Togs Huchit Negenii uzegdliig uzdeg, unadag bolovch nud ni halhlagdaagui hunii zon. **17** Bi tuuniig hardag, harin odoo bish. Bi tuuniig uzdeg, harin oir bish. Iakovaas od garch iren, Izrailias ochirt tayag bosoj, Moabyn magnaig nevt tsomlon, Shyetiin buh hovguudiig nuraana. **18** Izrailiig huchee avah zuur Yedom ni ezlegdej, Syeir bolon tuunii daisnuud ch bas ezlegdene. **19** Iakovaas neg ni noyorhoj, hotoos uldegdsdiig ustgah bolno gev. **20** Amalyek uruu ter haran, surgaalt zuirleleer yarin, — Amalyek ni undestnuudiin terguun baisan bolovch, tuunii togsgol ni suirel bolno gelee. **21** Ter Kyeniig haran, surgaalt zuirleleer yarin, — Chinii suuts udaan bat togtvortoi bogood chinii uur hadand zasagdjee. **22** Gesen ch Kain ni shataagdana. Asshur ni chamaig hir udaan olzond bailgah ve? gev. **23** Daraa ni ter surgaalt zuirleleer yarin, — Ayaa, Burhan uuniig hij baihad

hen amidarch chadah ve? **24** Gevch holog ongotsnuud Kittimiin ergees irj, tedgeer ni Asshuryg, Yebyeriig zovoono. Tiinhuu ted ch bas suurne gelee. **25** Ingeed Balaam bosoj, ooriin nutag uruugaa salan yavsan bogood Balak ch ooriin zamaar yavav.

Toollogo 25

25:1 Izrailiig Shittimd baih zuur ard tumen Moabyn ohidtoi zavhairch ehlev. **2** Uchir ni ted oorsdiin burhdyn tahild ard tumniig urisan bogood ard tumen idej, tednii burh dad bohijee. **3** Iinhuu Izraili oorsdiigoo Pyeoryn Baaltai niiluulsen. EZEN Izrailiin esreg hilegnej baiv. **4** EZEN Mosyed — Ard tumnii buh udir dagchdyg avan, tedniig gegeen tsagaan odroor EZENii omno tsaazlagtun. Ingesneer EZENii dogshin hilen Izrailias ergeh yum hemeen aildav. **5** Tiimees Mosye Izrailiin shuugchded — Oorsdiigoo Pyeoryn Baaltai niiluulsen, oorsdiin humuusiig ta naryn hun neg bur chini alagtun gelee. **6** Tegtel haragtun, Izrailiin hovguudiin neg ni irj, Izrailiin hovguudiig hurlyn maihny uudend uilj baihad, Mosyegiin nudnii omno, Izrailiin hovguudiin buh chuulgany nudnii omno, ooriin hamaatan uruugaa negen Midian emegteig avchrav. **7** Tahilch Aarony huu, Yelyeazaryn huu Finyehas uuniig harmagtsaa, chuulgany dundaas bosoj, gartaa jad avav. **8** Tereer Izraili eriin araas maihan uruu orj, Izraili er ba emegtein biyeiig nevt hatgan, hoyoulang ni nevt jadv. Tiinhuu Izrailiin hovguud deer baisan gai gamshig zogsov. **9** Gamshgaar uhegsed ni horin dorvon myanga bailaa. **10** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **11** Tahilch Aaronyhuu, Yelyeazaryn huu Finyehas ni tednii dund Minii hardaltaar hardsanaaraa Izrailiin hovguudees Minii hileng erguulsen. Ingesneer Bi Izrailiin hovguudiig Ooriin hardaltaar ustgaagui. **12** Tiim uchraas "Haragtun, Bi tuund Ooriin enhiin gereeg ogch baina. **13** Ene ni tuund bolon tuunii daraah ur udamd ni monhiin tahilchiin uilchleliin gereeg bolno. Uchir niter ooriin Burhany toloo hardaj, Izrailiin hovguudiin toloo evleruulliig hiisen yum" gej hel hemeev. **14** Midian emegteitei hamt aluulsen Izraili eriin ner ni simyeonchuudyn dund etsgiin buliin udir dagch Salutiin huu Zimri baiv. **15** Alagdsan Midian emegtein ner ni Midiany

etsgiin buliin ard olny terguulegch Zuryn ohin Kozbi bailaa. **16** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **17** Midianchuudad daisagnan, tedniig but tsohi. **18** Uchir ni ted oorsdiin zali meheer ta nart daisagnan, Pyeoryn hereg ba Pyeoryn ulmaas bolson gamshgiin odor aluulsan tednii egch, Midiany udirdagchiin ohin Kozbiin hergeer ta naryg huuran mehelsen gelee.

Toollogo 26

26:1 Gamshgiin daraa Mosye bolon tahilch Aarony huu Yelyeazar nartai EZEN yarin, — **2** Izraili dotor daind yavj chadah hori ba tuunes deesh nasny hun buriig etsguudiinh ni buluudeer ni Izrailiin hovguudiin buh chuulgany toollogyg yavuul gev. **3** Tiimees Iyerihod, Iordany zergeldeeh Moabyn tald Mosye bolon tahilch Yelyeazar nar tedentei yarin — **4** EZENii Mosyed tushaasan yosoor hori ba tuunes deesh nasny ard olnyg toologtun gelee. Yegipyetiin nutgaas garsan Izrailiin hovguud ni edgeer yum. **5** Izrailiin uugan huu Ryeubyen bogood Ryeubyenii hovguud ni Hanohaasgarsan hanohchuudyn urag, Pallugaas garsan palluchuudyn urag, **6** Hyezronoos garsan hyezronchuudyn urag, Karmigaas garsan karmichuudyn urag baiv. **7** Edgeer ni ryeubyenchuudiin urguud ba tednii toologdson humuus dochin gurban myanga doloon zuun guch bailaa. **8** Pallugiin huu ni Yeliab baiv. **9** Yeliabyn hovguud ni Nyemuyel, Datan, Abiram nar yum. Datan, Abiram nar bol chuulganaar duudagdaj, EZENii esreg temtseldehdee Koratai nohorlon Mosye, Aaron naryn esreg temseldsen humuus bailaa. **10** Tedniig uheh uyed, hoyor zuun tavin huniig gal zalgihad gazar amaa neen, tedniig Koratai hamt zalgisan yum. Ingesneer ted anhaaruulga boljee. **11** Gesen ch Koragiin hovguud uheegui bailaa. **12** Simyeony hovguud urguudynhaa daguu gevel Nyemuyelees garsan nyemuyelchuudiin urag, Iaminaas garsan iaminchuudyn urag, Iahinaas garsan iahinchuudyn urag, **13** Zyeragaas garsan zyerachuudyn urag, Shaulaas garsan shaulchuudyn urag baiv. **14** Edgeer ni simyeonchuudyn urguud bogood horin hoyor myanga hoyor zuun hun boloi. **15** Gadyen hovguud urguudynhaa daguu gevel Zyefonoos garsan

zyefonchuudyn urag, Haggigaas garsan haggichuudyn urag, Shunigees garsan shunichuudiin urag, **16** Oznigoos garsan oznichuudyn urag, Yeries garsan yerichuudiin urag, **17** Arodaas garsan arodchuudyn urag, Aryelias garsan aryelichuudyn urag baiv. **18** Edgeer ni toologdson humuusiin daguu Gadyen hovguudiin urguud bogood dochin myanga tavan zuun hun baiv. **19** Iudagiin hovguud ni Yer, Onan nar baiv. Gevch Yer, Onan nar Kanaan nutagt uhsen bailaa. **20** Iudagiin hovguud urguudynhaa daguu gevel Shyelagaas garsan shyelachuudyn urag, Pyeryezees garsan pyeryezchuudiin urag, Zyeragaas garsan zyerachuudyn urag baiv. **21** Pyeryeziin hovguud ni Hyezronoos garsan hyezronchuudyn urag, Hamulaas garsan hamulchuudyn urag bailaa. **22** Edgeer ni toologdson humuusiin daguu Iudagiin urguud bogood dalan zurgaan myanga tavan zuun hun baiv. **23** Issaharyn hovguud urguudynhaa daguu gevel Tolagaas garsan tolachuudyn urag, Puvaas garsan puvachuudyn urag, **24** Iashubaas garsan iashubchuudyn urag, Shimronoos garsan shimronchuudyn urag baiv. **25** Edgeer ni toologdson humuusiin daguu Issaharyn urguud bogood jaran dorvon myanga gurban zuun hun baiv. **26** Zyebuluny hovguud urguudynhaa daguu gevel Syeryedees garsan syeryedchuudiin urag, Yelonoos garsan yelonchuudyn urag, Iahlyeyelaas garsan iahlyeyelchuudyn urag baiv. **27** Edgeer ni toologdson humuusiin daguu zyebulunchuudyn urguud bogood jaran myanga tavan zuun hun baiv. **28** Iosyefyn hovguud urguudynhaa daguu gevel Manassyen, Yefraim nar bailaa. **29** Manassyegiin hovguud ni Mahiraas garsan mahirchuudyn urag yum. Mahir ni Gilyeadyn etseg boljee. Gilyeadaas gilyeadchuudyn urag garsan bilee. **30** Gilyeadyn hovguud ni Iyezyerees garsan iyezyerchuudiin urag, Hyelyekees garsan hyelyekchuudiin urag, **31** Asriyelaas garsan asriyelchuudyn urag, Shyehyemees garsan shyehyemchuudiin urag, **32** Shyemidagaas garsan shyemidachuudyn urag, Hyefyerees garsan hyefyerchuudiin urag baiv. **33** Hyefyeriin huu Zyelofyehad ni yamar ch huugui, harin zovhon ohidtoi baijee. Zyelofyehadyn ohidyn ners ni Mahla, Noa, Hogla, Milka, Tirza boloi. **34** Edgeer ni Manassyegiin urguud baiv. Tednees toologdson humuus ni tavin hoyor myanga doloon zuu baiv. **35** Yefraimyn hovguud ni urguudynhaa daguu gevel Shutyelagaas garsan

shutyelachuudyn urag, Byehyerees garsan byehyerchuudiin urag, Tahanaas garsan tahanchuudyn urag baiv. **36** Shutyelagiin hovguud ni Yeranaas garsan yeranchuudyn urag bailaa. **37** Edgeer ni toologdson humuusiin daguu Yefraimyn hovguudiin urguud bogood guchin hoyor myanga tavan zuun hun baiv. Edgeer ni urguudynhaa daguu Iosyefyn hovguud boloi. **38** Byeniaminy hyevguud ni urguudynhaa daguu gevel Byelagaas garsan byelachuudyn urag, Ashbyelaas garsan ashbyelchuudyn urag, Ahiramaas garsan ahiramchuudyn urag, **39** Shyefufamaas garsan shyefufamchuudyn urag, Hufamaas garsan hufamchuudyn urag baiv. **40** Byelagiin hovguud ni Ard, Naaman nar baisan. Ardaas ardchuudyn urag, Naamanaas naamchuudyn urag garsan bilee. **41** Edgeer ni urguudynhaa daguu Byeniaminy hovguud yum. Tednees toologdson humuus ni dochin tavan myanga zurgaan zuu bailaa. **42** Dany hovguud ni urguudynhaa daguu gevel Shuhamaas garsan shuhamchuudyn urag bailaa. Edgeer ni urguudynhaa daguu Dany urguud bilee. **43** Toologdson humuusiin daguu shuhamchuudyn buh urguud ni jaran dorvon myanga dorvon zuu bailaa. **44** Ashyeryn hovguud ni urguudynhaa daguu gevel Innagaas garsan innichuudiin urag, Ishvigees garsan ishvichuudiin urag, Byeriagaas garsan byerichuudiin urag baiv. **45** Byeriagiin hovguudees Hyebyerees garsan hyebyerchuudiin urag, Malhiyelaas garsan malhiyelchuudyn urag baiv. **46** Ashyeryn ohiny neriig Syera gedeg baiv. **47** Edgeer ni toologdson humuusiin daguu Ashyeryn hovguudiin urguud bogood tavin gurvan myanga dorvon zuu bailaa. **48** Naftaliin hovguud ni urguudynhaa daguu gevel Iahzyeyelaas garsan iahzyeyelchuudyn urag, Gunigees garsan gunichuudiin urag, **49** Iyezyerees garsan iyezyerchuudiin urag, Shillyemees garsan shillyemchuudiin urag baiv. **50** Edgeer ni urguudynhaa daguu Naftaliin urguud yum. Tednees toologdson humuus ni dochin tavan myanga dorvon zuu baiv. **51** Edgeer ni Izrailiin hovguudees toologdson zurgaan zuun negmyanga doloon zuun guchin hun bailaa. **52** Daraa ni EZEN Mosyeteiyarin, aildahdaa — **53** Gazar nutgiig edgeeriin dund nersiin toony daguu ov bolgon huvaah boloi. **54** Tomhon bulegt tednii oviig ni chi ihesgej, bagahan bulegt tednii oviig ni chi bagasgagtun. Tednees toologdson huniih ni daguu bulegt burd ov ogogdoh boloi. **55**

Gevch nutgiig shodoltoor huvaah yostoi. Ted oorsdiin etsguudiin ovguudyn nersiin daguu oorsdiin oviig huleen avah boloi. **56** Shodson songoltyn daguu tednii ov ni tom, бага bulguudiin hoorond huvaagdah yum hemeev. **57** Edgeer ni lyevichuudees urguudynhaa daguu toologdson humuus bilee. Gyershonoos garsan gyershonchuudyn urag, Kohataas garsan kohatchuudyn urag, Myerarias garsan myerarichuudyn urag baiv. **58** Lyeviin urguud ni libnichuudiin urag, hyebronchuudyn urag, mahlichuudyn urag, mushichuudiin urag, korachuudyn urag bailaa. Kohat ni Amramyn etseg bolson. **59** Amramyn ehneriin neriig Lyeviin ohin Iohyebyed gedeg baiv. Ter Yegipyeted Lyevid torson yum. Tereer Aaron, Mosye bolon tednii egch Miriamyg Amramd toruulj ogchee. **60** Aarond Nadab ba Abihu, Yelyeazar ba Itamar nar torov. **61** Harin Nadab, Abihu nar EZENii omno yos bus galyg orgoh uyedee uhsen boloi. **62** Tednees toologdson humuus boloh neg sartai ba tuunees deesh nasny buh er huisten ni horin gurban myanga baiv. Izrailiin hovguudiin dund tedend yamar ch ov ogoogdoogui uchir ted Izrailiin hovguudiin dund toologdsongui. **63** Edgeer ni Iyerihod Iordany zergeldee, Moabyn tald Izrailiin hovguudiig toolson Mosye bolon tahilch Yelyeazaraar tooluulsan humuus boloi. **64** Gevch Sinain tsold Izrailiin hovguudiig toolson Mosye bolon tahilch Aaronaar tooluulsan humuus tednii dund baihgui bailaa. **65** Uchir ni EZEN tednii tuhaid — Ted tsold zailshgui uheh bolno hemeen aildsan. Iyefunnyegiin huu Kalyeb bolon Nuny huu Ioshuagaas oor neg ch hun tednees uldeegui ajee.

Toollogo 27

27:1 Daraa ni Iosyefyn huu Manassyegiin urguudaas Manassyegiin huu, Mahiryn huu, Gilyeadyn huu, Hyefyeriin huu Zyelofyehadyn ohid oirton irjee. Tuunii ohidyn ners ni Mahla, Noa, Hogla, Milka, Tirza nar baiv. **2** Ted hurlyn maihny uudend Mosyegiin omno, tahilch Yelyeazaryn omno, udirdagchid bolon buh chuulgany omno zogsood, — **3** Bidnii etseg tsold uhsen bolovch Koratai nohorloj EZENii esreg hamtdaa tsutlasan tedgeer humuusiin dund ter baigaagui. Gevch ter ooriin nugeldee uhsen bogood

yamar ch huugui baisan. **4** Huugui baisnaas bolj bidnii etsgiin ner buliinhee dotroos yaagaad hasagdah yostoi bilee? Etsgiin maani ah duu naryn dund bidend ov ogooch gev. **5** Mosye tednii hergiig EZENii omno avaachiv. **6** Tegehed EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **7** Zyelofyehadyn ohidyn helj bui ni zov yum. Chi tedend etsgiinh ni ah duu naryn dund ovlogdoh ezemshliig zailshgui ogoh yostoi. Chi tednii etsgiin oviig tedend shiljuulen ogtugei. **8** Tsaashilbal chi Izrailiin hovguudtei yarin ingej hel. "Herev hun uhehdee huugui baival, tuunii oviig ta nar ohind ni shiljuulen ogogtun. **9** Herev ter hun ohingui avaas tuunii oviig ta nar ah duu nart ni ogogtun. **10** Herev ter hun ah duugui bol tuunii oviig ta nar etsgiinh ni ah duu nart ogogtun. **11** Herev tuunii etseg ni ah duugui avaas tuunii oviig ta nar urgiin dotorh hamgiin oiryn hamaatand ogoh bogood ter ni tuuniig ezemshih boloi. Ene ni EZENii Mosyed tushaasan yosoor Izrailiin hovguuded huuli yosny togtool boloh yostoi" gev. **12** Daraa ni EZEN Mosyed — Ene Abarim uul ood yavj, Izrailiin hovguuded Minii ogson nutgiig haragtun. **13** Tuuniig harsnyhaa daraa chi bas ooriin ah Aarony adil ovog deedes uruugaa odoh bolno. **14** Uchir ni Zinii tsold chuulganyg metgeltsen baih uyed usny derged tednii nudnii omno Namaig ariun hemeen haragduulah Minii tushaaly esreg chi terselsen hemeev. (Ene ni Zinii tsol deh Kadyeshiin Myeribagiin us bailaa.) **15** Tegehed Mosye EZENtei yarin — **16** Buh mahan biyeiin sunsnuudiin Burhan EZEN chuulgany deer neg huniig tomiloh boltugai. **17** EZENii chuulgan ni honichingui honi met bolohguin tuld ter hun garch yavan, tednii omno orj ireh bogood tedniig uirdan gargaj, mon oruulah bilee gev. **18** Tiimees EZEN Mosyed — Nuny huu Ioshuag avan, tuunii deer garaa tavigtun. Ter hunii dotor Suns bii. **19** Tuuniig tahilch Yelyeazar bolon buh chuulgany omno zogsoogood, tednii nudnii omno tuund uureg hariutslagy daalgagtun. **20** Izrailiin hovguudiin buh chuulgan tuund duulgavartai baihyn tuld chi ooriin erh medlees zarimyg ni tuun deer tavigtun. **21** Tuunees gadna EZENii omno Urimiin shuulter tuunii toloo asuuh tahilch Yelyeazaryn omno ter zogsoh yostoi. Ter bolon tuuntei hamt Izrailiin hovguud, ter ch baitugai buh chuulgan ni tuunii tushaalaar garch, tuunii tushaalaar oroh bolno gelee. **22** EZENii tuund tushaasan yosoor Mosye hijee. Ter Ioshuag avan, tuuniig

tahilch Yelyeazar, buh chuulgany omno bairluulav. **23** Daraa ni Mosyeger damjuulan EZENii aildsan yosoor ter tuunii deer garaa tavin, tuund uureg hariutslagy daalgav.

Toollogo 28

28:1 Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguuded tushaan, tedend "Ta nar tovlogdson tsaguudad ni Minii orgol, galaar orgoh Minii orgoluudii hunsiig mini Nadad taivshruulahtalamjit uner bolgon avchrahdaa anhaaraltai baigtun" gej hel. **3** Chi tedend "Ta naryn EZEND galaar orgoh orgol ene yum. Neg nastai, sogoggui hoyor er hurgyg baingyn shataalt tahil bolgon odor bur orgogtun. **4** Ta nar neg hurgyg ni ogloo, nogoo hurgyg ni udshiin burenhigeer orgoh yostoi. **5** Bas ideen orgold zoriulan hiniin dorovonii neg tsohison tostoi holison yefagiin aravny neg sain gurilyg orgogtun. **6** Ene ni EZEND galaar orgoh orgol buyuu taivshruulah taalamjit uner hemeen Sinai uulan deer togtoogdson baingyn shataalt tahil yum. **7** Tegeed uuntei hamt hurga burd hiniin dorovonii neg undaan tahil baih yostoi. Hatuu undaagaar hiigdsen undaan orgoliig ariun gazart EZEND zoriulan asgana. **8** Nogoo hurgyg ta nar udshiin burenhigeer orgoh yostoi. Ogloonii ideen orgol bolon tuunii undaan orgoliin adil ta nar uuniig EZEND taivshruulah taalamjit uner, galaar orgoh orgol bolgon orgogtun. **9** Daraa ni amraltyn odor neg nastai, sogoggui hoyor er hurga ba ideen orgol bolgon tostoi holison yefagiin aravny hoyor sain guril, tuunii undaan yergoliig orgogtun. **10** Ene ni baingyn shataalt tahil bolon tuunii undaan orgol deer nemegdeh amraltyn odor buriin shataalt tahil boloi. **11** Daraa ni sar buriin ehend ta nar EZEND shataalt tahil bolgon hoyor buh, neg huts, neg nastai sogoggui doloon er hurgyg avchir. **12** Buh burd ideen orgol bolgon tostoi holison yefagiin aravny gurban sain guril, mon neg hutsand ideen orgol bolgon tostoi holison yefagiin aravny hoyor sain gurilyg, **13** hurga burd ideen orgol bolgon tostoi holison yefagiin aravny neg sain gurilyg EZEND galaar orgoh orgol, taivshruulah taalamjit uneriin shataalt tahild orgogtun. **14** Tedgeeriin undaan orgoluud ni buhand hagas hin dars, hutsand hiniin guravny neg

dars, hurgand hiniin dorovnii neg dars baih yostoi. Ene ni jiliin saruudyn tursh baih sar buriin shataalt tahlil yum. **15** Neg uhnyg EZEND nugliin tolooh tahlil bolgo. Ene ni baingyn shataalt tahlil deer nemegden undaan orgoliinhoo hamt orgogdoh boloi. **16** Daraa ni ehni saryn arvan dorovnii odor EZENii Deeguur Ongoroh bayar boloh yostoi. **17** Ene saryn arvan tavny odor nair naadam boloh bogood doloo honogiin turshid isgeegui talhyg ideh ajguu. **18** Anhny odor ariun tsuglaralt boloh bogood ta nar yamar ch hund huchir ajlyg hij bolohgui. **19** Ta nar EZEND shataalt tahilyg galaar orgoh bogood sogoggui hoyor buh, neg huts, neg nastai doloon er hurga baih yostoi. **20** Tedgeeriin ideen orgodd zoriulj tostoi holison sain gurilyg orgogtun. Buhand yefagiin aravny gurav, hutsand aravny hoyor, **21** doloon hurga tus burd ni yefagiin aravny neg baih yum. **22** Oorsdiinhoo toloo evleruulliig hiihin tuld nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgogtun. **23** Edgeeriig ta nar baingyn shataalt tahidd zoriulagddag ogloonii shataalt tahilaas tusad ni orgoh yostoi. **24** Iim mayagaar ta nar doloon odriin turshid, odor tutam galaar orgoh orgol buyuu EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon hunsiig avchrah yostoi. Ene ni baingyn shataalt tahlil deer nemegden undaan orgolteigoo hamt avchragdah boloi. **25** Doloo dahi odor ni ta nar ariun tsuglaralttai bogood yamar ch hund huchir ajlyg hij bolohgui. **26** Bas anhny ur jimsnuudiin odor, ta nar Doloo Honoguudyn bayar deer shine ideen orgoliig EZEND orgoh uyedee ta nar ariun tsuglaraltai hiih bogood hund huchir ajil hij bolohgui. **27** Ta nar EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon hoyor zaluu buh, neg huts, neg nastai doloon er hurgaar shataalt tahlil orgogtun. **28** Tedgeeriin ideen orgol boloh tostoi holison sain gurilyg, buh tus burd yefagiin aravny gurvyg, neg hutsand aravny hoyoryg, **29** doloon hurgany tus burd ni aravny negiig orgogtun. **30** Bas oorsdiinhoo toloo evleruulliig hiiheer neg uhnyg orgogtun. **31** Baingyn shataalt tahlil bolon tuunii ideen orgoloos tusad ni ta nar edgeeriig undaan orgoliinh ni hamt avchir. Tedgeer ni sogoggui baih yostoi.

29:1 Doloodugaar sard, ug saryn ehnii odor ta nar bas ariun tsuglaraltyg hiih bogood hund huchir ajlyg hij bolohgui. Ene ni ta nart buree uleeltiin odor boloh yum. **2** Ta nar EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon neg buh, neg huts, neg nastai sogoggui doloos er hurgaar shataalt tahil orgo. **3** Bas tedgeeriin ideen orgol boloh tostoi holison sain gurilyg buhand yefagiin aravny gurvyg, hutsand aravny hoyoryg, **4** doloos hurgany tus burd ni aravny negiig orgoh boloi. **5** Bas oorsdiinhoo toloo evleruulliig hiiheer nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgo. **6** Edgeeriig togtoolyh ni daguu taivshruulah taalamjit uner buyuu EZEND galaar orgoh orgol bolgon shine saryn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol ba tedgeeriin undaan orgoluudees tusad ni orgogtun. **7** Daraa ni ene doloodugaar saryn aravny odor ta nar ariun tsuglaraltyg hii. Ta nar oorsdiigoo daruu bolgoh bogood yamar ch ajlyg hij bolohgui. **8** Ta nar shataalt tahilyg EZEND taivshruulah taalamjit uner bolgon sogoggui neg buh, neg huts, neg nastai doloos er hurgyg avchir. **9** Tedgeeriin ideen orgol boloh tostoi holison sain gurilyg, buhand yefagiin aravny gurvyg, hutsand aravny hoyoryg, **10** doloos hurgany tus burd ni aravny negiig orgogtun. **11** Bas nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhnyg orgoh boloi. Edgeeriig evleruulliin nugliin tolooh tahil, baingyn shataalttahil bolon tuunii ideen orgol, tedgeeriin undaan orgoluudees tusad ni orgoh yostoi. **12** Daraa ni doloodugaar saryn arvan tavny odor ta nar ariun tsuglaraltyg hiih bogood hund huchir ajlyg hij bolohgui. Ta nar EZEND nair naadmyg doloos honogiin turshid temdeglegtun. **13** Ta nar shataalt tahil buyuu galaar orgoh orgoliig EZEND taalamjit uner bolgon sogoggui arvan gurvan buh, hoyor huts, neg nastai arvan dorvon er hurgyg avchir. **14** Tedgeeriin ideen orgol boloh tostoi holison sain gurilyg, arvan gurvan buhyn tus burd ni yefagiin aravny gurvyg, hoyor hutsyn tus burd ni aravny hoyoryg, **15** arvan dorvon hurgany tus burd ni aravny negiig orgo. **16** Bas nugliin tolooh tahild zoriulan neg uhnyg orgoh boloi. Edgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, undaan orgoloos tusad ni orgoh yostoi. **17** Daraa ni hoyor dahi odor ni arvan hoyor buh, hoyor huts, neg nastai sogoggui arvan dorvon er hurgyg orgo. **18** Buhnuudad, hutsnuudad, hurganuudad zoriulagdsan tedgeeriin ideen orgol bolon

undaan orgoluudiig togtoolyn daguu too yosoor ni orgoh boloi. **19** Bas nutliin tolooh tahild neg uhnyg orgoh boloi. Edgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, tedgeeriin undaan orgoloos tusad ni orgoh yostoi. **20** Daraa ni gurav dahi odor ni arvan negen buh, hoyor huts, neg nastai sogoggui arvan dorvon er hurgyg orgo. **21** Buhnuudad, hutsnuudad, hurganuudad zoriulagdsan tedgeeriin ideen orgol bolon undaan orgoluudiig togtoolyn daguu too yosoor ni orgoh boloi. **22** Bas nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgoh boloi. Edgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgoloos tusad ni orgoh yostoi. **23** Daraa ni dorov deh odor ni arvan buh, hoyor huts, neg nastai sogoggui arvan dorvon er hurgyg orgo. **24** Buhnuudad, hutsnuudad, hurganuudad zoriulagdsan tedgeeriin ideen orgol bolon undaan orgoluudiig togtoolyn daguu too yosoor ni orgoh boloi. **25** Bas nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgoh boloi. Edgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, tuunii undaan orgoloos tusad ni orgoh yostoi. **26** Daraa ni tav dahi odor ni yeson buh, hoyor huts, neg nastai sogoggui arvan dorvon er hurgyg orgo. **27** Buhnuudad, hutsnuudad, hurganuudad zoriulagdsan tedgeeriin ideen orgol bolon undaan orgoluudiig togtoolyn daguu too yosoor ni orgoh boloi. **28** Bas nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgoh boloi. Tedgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, tuunii undaan orgoloos tusad ni orgoh yostoi. **29** Daraa ni zurgaa dahi odor ni naiman buh, hoyor huts, neg nastai sogoggui arvan dorvon er hurgyg orgo. **30** Buhnuudad, hutsnuudad, hurganuudad zoriulagdsan tedgeeriin ideen orgol bolon undaanorgoluudiig togtoolyn daguu too yosoor ni orgoh boloi. **31** Bas nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgoh boloi. Tedgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, tuunii undaan orgoluudees tusad ni orgoh yostoi. **32** Daraa ni doloo dahi odor ni doloon buh, hoyor huts, neg nastai sogoggui arvan dorvon er hurgyg orgo. **33** Buhnuudad, hutsnuudad, hurganuudad zoriulagdsan tedgeeriin ideen orgol bolon undaan orgoluudiig togtoolyn daguu too yosoor ni orgoh boloi. **34** Bas nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgoh boloi. Tedgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, tuunii undaan orgoloos tusad ni orgoh yostoi. **35** Naim dahi odor ta nar yoslolyn chuulganyg hiih bogood hund huchir ajlyg hiih bolohgui. **36** Harin ta nar neg buh, neg huts, neg

nastai sogoggui doloon er hurgyg EZEND taivshruulah taalamjit uner boloh shataalt tahil buyuu galaar orgoh orgol bolgon avchrah yostoi. **37** Buhnuudad, hutsnuudad, hurganuudad zoriulagdsan tedgeeriin ideen orgol bolon undaan orgoluudiig togtoolyn daguu too yosoor ni orgono. **38** Bas nugliin tolooh tahild neg uhnyg orgoh boloi. Tedgeeriig baingyn shataalt tahil bolon tuunii ideen orgol, tuunii undaan orgoloos tusad ni orgoh yostoi. **39** Edgeeriig ta nar oorsdiin tangargiin orgoluud ba oorsdiin sain duryn orgoluudees tusad ni shataalt tahiluud, ideen orgoluud ba undaan orgoluud eviin tahiluudynhaa toloo EZEND oorsdiin tovloson tsaguudad avchir" gej hel gev. **40** EZENii Mosyed tushaasan bugdiin daguu Mosye Izrailiin hovguuded oguulev.

Toollogo 30

30:1 Daraa ni Mosye Izrailiin hovguudiin ovguudyn terguulegchidtei yarin, helsen ni — EZENii tushaasan ug ni ene boloi. **2** Herev er hun EZEND andgailan, ooriigoo uureg hariutslagad huleheer tangaraglasan bol ter ooriin ugiig zorchih yosgui. Tereer amnaasaa garsan buhnii daguu uildeh yostoi. **3** Bas herev emegtei hun EZEND andgailan, zaluu nasandaa etsgiinhee gert ooriigoo uureg hariutslagad huleed, **4** tuunii etseg ni andgaig ni bolon ooriigoo hulsen uureg hariutslagy ni sonsood, tuund yuu ch helehgui bol, tegvel tuunii buh andgai tangarguud ni togtoh bogood ooriigoo hulsen tuunii uureg hariutslaga bur ni togtoh boloi. **5** Gevch herev etseg ni uuniig sonsson odroo tuuniig horigloh avaas tuunii amlalt bolon ooriigoo hulsen tuunii uureg hariutslagyn ali ni ch togtoh yosgui. Etseg ni tuuniig horigloson tul EZEN ter emegteig uuchlah bolno. **6** Harin herev ter emegtei ooriin amlaltyn dor, esvel ooriigoo hulsen amnyhaa yaaroo tunhaglalyndor baihdaa nohort garval, **7** nohor ni uuniig sonsood, sonsson odroo tuund yuu ch helehgui bol, tuunii amlalt bolon ooriigoo hulsen tuunii uureg hariutslaga ni togtoh ajguu. **8** Gevch herevnohor ni uuniig sonsson odroo tuuniig horigloh avaas tegvel ter emegtein deer bui amlalt bolon ooriigoo hulsen amnyh ni yaaroo tunhgiig nohor ni huchingui bolgoh bogood EZEN ter emegteig uuchlah bolno. **9** Gevch belevsen ehner bolon

salsan emegtein tangarag, ooro ooriigoo hulsen bolgon ni tuunii esreg togtoh bolno. **10** Harin herev ter nohriinhoo gert tangaraglasan, esvel ooriigoo uureg hariutslagad andgailan hulsen bogood **11** nohor ni uuniig sonsson bolovch tuund yuu ch heleegui, horigloogui bol, tegvel tuunii buh tangarguud ni togtoh bogood ooriigoo hulsen tuunii uureg hariutslaga bur ni togtoh ajguu. **12** Gevch herev nohor ni sonsson odroo tedgeeriig ni uneheer huchingui bolgosen bol, tegvel tuunii tangarag, tuunii uureg hariutslagatai holbogdoh, ter emegtein amnaas garsan yuu ni ch togtohgui. Tuunii nohor ni tedgeeriig huchingui bolgosen bogood EZEN ter emegteig uuchlah bolno. **13** Ter emegtei ooriigoo daruu bailgah andgai bolon huleh tangarag buriig ni nohor ni batalj, esvel huchingui bolgoj bolno. **14** Gevch herev nohor ni odroos odort tuund yuu ch helehgui baival ter tuunii deer baigaa buh tangarag, buh uureg hariutslagyg ni batalj baina. Nohor ni tedgeeriig sonsson odroo tuund yuu ch heleegui uchraas tedgeeriig batalsan baina. **15** Gevch herev ter tedgeeriig sonssonyhoo daraa uneheerhuchingui bolgovol tegvel emegtein gem buruug ter uureh yostoi gev. **16** Edgeer ni nohor ba ehneriin hoorondoh bolon zaluu nasandaa, etsgiinhee gert baigaa ohin ba etsgiin hoorond baih, EZENii Mosyed tushaasan togtooluud yum.

Toollogo 31

31:1 Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguudiin toloo midianchuudaas oshoogoo bureen avagtun. Uunii daraa chi ovog deedes uruugaa odoh bolno gev. **3** Mosye ard olontoi yarin — EZENii oshoog Midiand guitselduuleheer Midiany esreg yavahyn tuld oorsdiinhoo dundaas erchuudiig daind zevseglegtun. **4** Izrailiin buh ovgiin, ovog burees neg myangatyg ta nar daind ilgeeh yostoi gelee. **5** Tiinhuu Izrailiin myangatuudaas, ovog burees neg myangat buyuu arvan hoyor myangat daind avagdav. **6** Ovog burees neg myangatyg Mosye daind ilgeesen bogood tahlilch Yelyeazaryn huu Finyehas gartaa ariun savnuud bolon tugshuuriin dohiony bureenuudiig avan tedentei hamt daind yavav. **7** Iinhuu EZENii Mosyed tushaasan yosoor ted Midiany esreg dain hiilee. Ted er

huisten buriig alav. **8** Ted Midiany haadyg busad alagdagsdyn hamt alsan bilee. Tedgeer ni Midiany tavan haad boloh Yevi, Ryekyem, Zur, Hur, Ryeba nar baiv. Ted bas Byeoryn huu Balaamyg ildeer alav. **9** Izrailiin hovguud Midiany emegteichuud bolon tednii bagachuudyg olzlon avav. Tednii buhsurgiig, buh mal surgiig bolon tednii buh ed yumsyg ted deeremdev. **10** Daraa ni izrailichuud tednii amidarch baisan buh hotuudyg, tednii huaranguudyg galdan shataav. **11** Hun, malyn buh deerem, buh olzyg ted avav. **12** Ted olzlogdogsdyg ba olz, deeremdsen yumsyg Iyerihogiin haraldaah Iordany derged Moabyn tald bui huaran uruu Mosye, tahilch Yelyeazar ba Izrailiin hovguudiin chuulgand avchirlaa. **13** Mosye, tahilch Yelyeazar nar bolon chuulgany buh udirdagchid tedniig ugtahaar huarangiin gadna gartsgaav. **14** Dainy albaas irsen tsergiin zahiragchid boloh myangatyn darga nar, zuutyn darga nart Mosye uurlav. **15** Mosye tedend — Ta nar buh emegteichuudiin amiig heltruulev uu? **16** Haragtun, ted Balaamyn zovlogoogoor Pyeoryn hereg yavdald Izrailiin hovguudiig EZENii esreg buruug uildehed hurgesen. Tegeed EZENii tsuglaany dund gamshig irsen. **17** Tiim uchir odoo, bagachuudyn dundah er huisten buriig, er huntei untaj medsen emegtei bolgonyg alagtun. **18** Harin er huniig medeegui buh ohidyg oorsoddoo heltruulen uldeegtun. **19** Ta nar huarangiin gadna doloo honog buudallagtun. Hun alsan hen bolovch, alagdagsdad hursen hen bolovch, ta nar bolon olzlogdogsod chini gurav dahi, doloo dahi odor oorsdiigoo tsevershuul. **20** Ta nar huvtsas buriig, arisan edlel buriig, yamaany nooluuran buh zuilsiig, mon buh modonediig oorsdiinhoo toloo tsevershuulegtun gelee. **21** Daraa ni tahilch Yelyeazar daind yavsan buh daichdad — EZENii Mosyed tushaasan huuliin togtool ni ene boloi. **22** Zovhon alt, mongo, hurel, tomor, tsagaan tutalga, har tugalga, **23** gald tesvertei buhniig ta nar gal dunduur gargah yostoi. Tegeed ene ni tsever boloh bolovch buzart zoriulsan usaar ene ni tsevershuulegdeh boloi. Harin gald tesvergui aliv buhniig usan dunduur garga. **24** Ta nar oorsdiin huvtssyg doloo dahi odor ugaan tsever bolgogtun. Uunii daraa ta nar huarand orj bolno gev. **25** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **26** Chi bolon tahilch Yelyeazar, tsuglaany etsguudiin buluudiin terguulegchid deeremdsen olz omog buyuu hun,

malyn ali alinyh ni toollogyg hii. **27** Daind yavsan daichdad bolon buh tsuglaany dund olz omgiig huvaagtun. **28** Daind yavsan daichdaas EZENd zoriulan tatvar bolgon hun, mal, iljig, ho niny tavan zuugaas negiig ni huraan av. **29** Uuniig tednii hagasaas avaad, EZENd orgol bolgon tahilch Yelyeazart ogogtun. **30** Izrailiin hovguudiin hagasaas hun, mal, iljig, honi bolon buh amitdyn tavi burees negiig ni avch, tedgeeriig EZENii asryn uurgiig sahij bui lyevichuuded ogogtun gev. **31** Mosye, tahilch Yelyeazar nar EZENii Mosyed tushaasan yosoor hiiv. **32** Daichdyn deeremdsen olznoos uldsen olz omog ni zurgaan zuun dalan tavan myangan honi, **33** dalan hoyor myangan uher, **34** jaran negen myangan iljig, **35** humuusees, er huntei untaj uzeegui emegteichuudiin buh hunii too ni guchin hoyor myanga bailaa. **36** Neg hagas boloh, daind yavagsdyn huvi ni honiny too gurban zuun guchin doloon myanga tavan zuu baisan bogood **Z7** honinoos avsan EZENii huraamj ni zurgaan zuun dalan tav baiv. **38** Uher guchin zurgaan myanga baisan bogood EZENii huraamjind dalan hoyoryg ni avav. **39** Iljignuud guchin myanga tavan zuu baisan bogood EZENii huraamjind jaran negiig ni avav. **40** Humuus arvan zurgaan myanga baisan bogood EZENii huraamjind guchin hoyor huniig avav. **41** EZENii Mosyed tushaasan yosoor tahilch Yelyeazart ogoh EZENii orgol boloh alba tatvaryg Mosye ogchee. **42** Daind yavsan erchuudees Mosyegiin tusgaarlasan Izrailiin hovguudiin nogoo hagasyn huvid, **43** tsuglaany hagas ni gurban zuun guchin doloon myanga tavan zuun honi, **44** guchin zurgaan myangan uher, **45** guchin myanga tavan zuun iljig, **46** arvan zurgaan myangan hun bailaa. **47** Izrailiin hovguudiin hagasaas hun, malyn ali alinyh ni tavi burees negiig ni Mosye avch, EZENii tuund tushaasan yosoor tedgeeriig EZENii asryn uurgiig sahij baisan lyevichuuded ogov. **48** Daraa ni tsergiin myangatudyn zahiragchid boloh myangatyn darga nar bolon zuutyn darga nar Mosye uruu ochin, **49** Mosyed handaj — Tany zarts nar boloh bidnii udirldagan dor baigaa daichdad toollogyg yavuulav. Bidnees neg ch hun aldagdaagui. **50** Tiimees bid oorsdiinhoo toloo EZENii omno evleruulliig hiiheer hun buriin olson altan edlel, garyn zuult, buguivch, tamgan bogj, eemeg ba huzuunii zuultuudiig EZENd orgol bolgon avchrav

gelee. **51** Mosye, tahilch Yelyeazar nar gar urlalyn buh torol boloh tedgeer altyg tednees avav. **52** Myangatyn darga nar, zuutyn darga naraas EZENd orgoson orgoliin buh alt ni arvan zurgaan myanga doloon zuun tavin shyekyel bailaa. **53** Daichdaas hun bur oortoo olzyg avsan bailaa. **54** Tiinhuu Mosye, tahilch Yelyeazar nar myangatyn bolon zuutyn darga naraas altyg ni avan, tuuniig EZENii omno Izrailiin hovguuded dursgal bolgon hurlyn maihand avchrav.

Toollogo 32

32:1 Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud ni het olon toony mal suregtei bailaa. Tiimees ted Iazyeryn nutgiig bolon Gilyeadyn nutgiig mal suregt ni uneheer tohiroh gazar bolohyg haraad, **2** Gadyh hovguud, Ryeubyenii hovguud irj, Mosye, tahilch Yelyeazar nart bolon tsuglaany udirdagchdad — **3** Atarot, Dibon, Iazyer, Nimra, Hyeshton, Yelyealye, Syebam, Nyebo bolon Byeon **4** hemeeh nutgiig Izrailiin tsutlaany omno EZEN ezelsen. Ug nutag ni mal surgiinnutag bogood booluud tani mal suregtei boloi gev. **5** Ted — Herev bid tany nudend taallyg olson avaas ene nutgiig booluuddaa ezemshil bolgon ogogtun. Bidniig Iordanyg gatluulan buu avch yavagtun gej oguulev. **6** Harin Mosye Gadyh hovguud, Ryeubyenii hovguuded — Ta naryg end suuh zuur ah duu nar chini daind yavah yostoi gej uu? **7** EZENii tedend ogson nutag uruu gatlan yavahad ni yuund ta nar Izrailiin hovguudiin zorigiig mohoono ve? **8** Bi tanai etsguudiig ug nutgiig haruulahaar Kadyeshbarnyeagaas ilgeehed tednii hiisen zuil iim boloi. **9** Uchir ni ted Yeshkolyn hondii uruu ochin ug nutgiig uzeh uyed, Izrailiin hovguudiin zorigiig ni mohooson. Ingesneer ted EZENii tedend ogson nutag uruu yavaagui. **10** Tiimees ter odor EZENii uur hilen shataj, Ter tangaraglan, **11** "Yegyetyetes garch irsen hori ba tuunees deesh nasny neg ch hun, Abraham, Isaak, Iakovd Minii amlasan ter nutgiig harahgui. Uchir ni ted Namaig bureh dagaagui. **12** Harin kyeniz hun Iyefunnyegiin huu Kalyeb, Nuny huu Ioshua nar I harah bolno. Uchir ni ted EZENiig bureh dagasan" hemeesen. **13** Tiinhuu EZENii uur hilen Izrailiin esreg shataj, EZENii melmiid muug uildsen humuusiin buhel buten uye ustah hurtel Ter

tedniig tsodd dochin jil tenuuchluulsen bilee. **14** Odoo haragtun, nugelt humuusiin zulzaganuud, ta nar Izrailiin esreg EZENiishataj bui uur hileng ulam nemeheer etsguudiinhee bairand bosloo. **15** Herev ta nar Tuuniig dagahaas nyatsan ergeh avaas Ter dahin neg udaa tedniig tsol gazart hayan orhih bogood ta nar ene buh ard olnyg ustgah bolno gelee. **16** Daraa ni ted tuun uruu oirton irj, — Bid end mal suregtee zoriulan honiny hashaa horoog, bagachuuddaa zoriulj hotuudyg barij bosgoh bolno. **17** Harin ut nutgiin orshin suutchdaas bolj manai bagachuud behlegdsen hotuudad amidarch baih zuur Izrailiin hovguudiig nutagt ni avaachih uye hurtel bid zevsegleed Izrailiin hovguudiin omno yavahad belen baih bolno. **18** Izrailiin hovguudiin hun neg bur ooriin oviig ezemshtel bid oorsdiin ger oron uruu butсахgui. **19** Iordany nogoo tald tedentei hamt bidend ov baihgui. Uchir ni zuun zug uruu Iordany ene tald bidend oorsdiin maani ov irsen bilee gev. **20** Tiimees Mosye tedend — Herev ta nar uuniig hiin, daind yavahaar EZENii omno oorsdiigoo zevseglej, **21** Tuuniig Ooriin daisnuudaa omnoosoo hoon zailuulah hurtel tanai buh zevseglesen erchuud EZENii omno Iordanyg gatlan yavj, **22** ter nutag EZENii omno diilegdeh avaas, uunii daraa ta nar butсах bogood EZENii omno bolon Izrailiin omno huleesen uureg hariutslagaas choloologdoh bolno. Ene nutag EZENii omno ta naryn ezemshil boloh yum. **23** Gevch herev tanar ingehgui avaas, haragtun, ta nar EZENii omno nutel uildsen bogood nugel chini ta naryg oloh bolno gedgiig sain medtugei. **24** Bagachuuddaa zoriulan hotuudyg, honindoo zoriulj hashaa horoog oorsdoo barij bosgon, amlasan zuilee hiigtun gelee. **25** Gadyн hovguud, Ryeubyenii hovguud Mosyetei yarin, — Booluud tani eznihee tushaasan yosoor hiih bolno. **26** Bidnii bagachuud, bidnii ehneruud, bidnii mal sureg bolon bidnii buh uher surguud end Gilyeadyn hotuudad uldeh boloi. **27** Ter zuur tany booluud, daind zevseglesen hun bur eznihee helsen yosoor tulaldahaar EZENii orshihuid gatlan yavah bolno gelee. **28** Tiimees Mosye tednii talaarh tushaalyg tahilch Yelyeazar, Nuny huu Ioshua ba Izrailiin hovguudiin ovguudyn etsguudiin buluudiin terguulegchded ogov. **29** Mosye tedend — Herev Gadyн hovguud, Ryeubyenii hovguud buyuu tulaand zevseglesen hun bur ni EZENii orshihuid ta nartai hamt Iordanyg gatlaad ug nutag ni ta naryn

omno diilegdeh avaa, ta nar tedend Gilyeadyn nutgiig ezemshil bolgon ogogtun. **30** Harin herev ted zevseglen ta nartai hamt gatlahgui bol ted Kanaany nutagt ta naryn dund ezemshiltei baih bolno gev. **31** Gadyh hovguud, Ryeubyenii hovguud hariulan, — Tany booluudad EZENii aildsanchlan bid hiih bolno. **32** Bid zevseglen EZENii orshihuid Kanaan nutag uruu gatlan oroh bogood bidnii oviin ezemshil ni Iordany tsaad tald bidend uldeh bolno gelee. **33** Tiimees Mosye Gadyh hovguuded, Ryeubyenii hovguuded, Iosyefyn huu Manassyegiin ovgiin hagast amorichuudyn haan Sihony haanchlal ba Bashany haan Ogiin haanchlalyg, hotuud bolon nutag devsgeriig ni ergen toirondoh gazryn hotuudtai ni hamt ug nutgiig ogov. **34** Gadyh hovguud Dibon, Atarot, Aroyer, **35** Atrotshofan, Iazyer, Iogbyeha zergiig, **36** Byetnimra, Byetharanyg behlelt hot bolgon barisan bogood honindoo zoriulj hashaa horoog bariv. **37** Ryeubyenii hovguud Hyeshbon, Yelyealye, Kiriataim, **38** Nyebo, Baalmyeon (edgeeriin ners oorchlogdson), Sibmag barisan ba ted barisan hotuuddaa oor nersiig ogov. **39** Manassyegiin huu Mahiryh hovguud Gilyead uruu yavj, tuuniig avan, tend baisan amorichuudyg zailuulav. **40** Tiimees Mosye, Manassyegiin huu Mahirt Gilyeadyg ogson bogood ter tend amidrav. **41** Manassyegiin huu Iair yavj tendhiin suuringuudyg avan, tedgeeriig Havvotiair hemeen nerlev. **42** Noba yavj Kyenat bolon tuunii gatsaanuudyg avaad, tuuniig ooriinhoo nereer Noba hemeen nerlev.

Toollogo 33

33:1 Mosye, Aaron naryn udirldagan dor, tsergiinhee bulegleluudeer Yegipyetiin nutgaas garsan Izrailiin hovguudiin ayan ni ene yum. **2** EZENii tushaalaar tednii ayany daguu Mosye tednii ehlen garsan gazruudyg temdeglesen bogood tednii ehlen garsan gazruudyn daguu ayan ni ene yum. **3** Ted anhny sard buyuu anhny saryn arvan tavand Ramyesyesaas ayalan hodoljee. Deeguur Ongoroh bayaryn daraagiin odor Izrailiin hovguud buh yegipyetchuudiin nudnii omno zorigtoigoor garan, **4** yegipyetchuudiin dund EZENii ustgasan buh uutan torogsdiig yegipyetchuud orshuulan baih zuur ted yavav. EZEN mon tednii burhdyn

deer zalhaan tseerluuleltuudiig buulgasan boloi. **5** Daraa ni Izrailiin hovguud Ramyesyesaas ayalan Sukkotod buudallasan yum. **6** Ted Sukkotoos ayalan tsoliin zahad orshih Yetamd buudallav. **7** Ted Yetamaas ayalan BaalZyefon uruu harsan Pihahirot tiish butsan ergev. Ted Migdolyn omno buudallav. **8** Ted Hahirotyn omnoos ayalan dalain dunduur gatlan tsol uruu yavjee. Ted Yetamyn tsold gurban honog ayalan yavaad Marad buudallav. **9** Ted Maragaas ayalan Yelimd irsen bilee. Yelimd usny arvan hoyor bulag, dalan dalduu mod baisan bogood ted tend buudallasan yum. **10** Ted Yelimees ayalan Ulaan tengisiin derged buudallav. **11** Ted Ulaan tengisees ayalan Siniin tsold buudallav. **12** Ted Siniin tsoloos ayalan Dofkad buudallasan boloi. **13** Ted Dofkagaas ayalan Alusht buudallav. **14** Ted Alushaas ayalan Ryefidimd buudallasan bogood ard olon uuh usgui baisan gazar bol ter boloi. **15** Ted Ryefidimees ayalan Sinain tsold buudallav. **16** Ted Sinain tsoloos ayalan Kibrothattaavad buudallasan ajguu. **17** Ted Kibrothattaavaas ayalan Hazyerotod buudallav. **18** Ted Hazyerotaas ayalan Ritmad buudallav. **19** Ted Ritmagaas ayalan Rimmonpyeryezed buudallav. **20** Ted Rimmonpyeryezes ayalan Libnad buudallasan boloi. **21** Ted Libnagaas ayalan Rissad buudallav. **22** Ted Rissagaas ayalan Kyehyelatad buudallav. **23** Ted Kyehyelataas ayalan Shyefyer uuland buudallav. **24** Ted Shyefyer uulaas ayalan Haradad buudallav. **25** Ted Haradaas ayalan Makhyelotod buudallav. **26** Ted Makhyelotoos ayalan Tahatad buudallav. **27** Ted Tahataas ayalan Tyerad buudallav. **28** Ted Tyeragaas ayalan Mitkad buudallav. **29** Ted Mitkagaas ayalan Hashmonad buudallav. **30** Ted Hashmonagaas ayalan Mosyerotod buudallav. **31** Ted Mosyerotoos ayalan Byenyeiaakand buudallav. **32** Ted Byenyeiaakanaas ayalan Horhaggidgadad buudallav. **33** Ted Horhaggidgadaas ayalan Iotbatad buudallav. **34** Ted Iotbatagaas ayalan Abronad buudallav. **35** Ted Abronagaas ayalan Yeziongyebyert buudallav. **36** Ted Yeziongyebyerees ayalan Zinii tsold buudallav. Ene ni Kadyesh boloi. **37** Ted Kadyeshaas ayalan Yedomyn nutgiin zahad, Hor uuland buudallav. **38** Tegeed EZENii tushaalaar tahilch Aaron Hor uulan deer garch, Izrailiin hovguudiig Yegyipyetiin nutgaas garsnaas hoish doch deh

jiliin tavadugaar saryn ehnii odor tend uhsen bilee. **39** Horuulan deer uhehdee Aaron zuun horin gurban nastai bailaa. **40** Kanaan nutagt Nyegyevd amidarch baisan Aradyn haan kanaan hun ni Izrailiin hovguudiin irj yavaag sonsson baiv. **41** Daraa ni ted Hor uulaas ayalan Zalmonad buudallav. **42** Ted Zalmongaas ayalan Punond buudallav. **43** Ted Punonoos ayalan Obotod buudallav. **44** Ted Obotoos ayalan Moabyn hil deerh Iiyeebarimd buudallav. **45** Ted Iimees ayalan Dibongadad buudallav. **46** Ted Dibongadaas ayalan Almondiblataimd buudallav. **47** Ted Almondiblataimaas ayalan Nyebogiin omnoh Abarimyn uulsad buudallav. **48** Ted Abarimyn uulsaas ayalj, Iyerihogiin haraldaah Iordany derged Moabyn tadd buudallav. **49** Ted Iordany derged Moabyn tald Byetiyeshimotoos Abyelshittimiig hurtel buudallav. **50** Daraa ni Iyerihogiin haraldaah Iordany derged Moabyn tadd EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **51** Izrailiin hovguudtei yarin, tedend "Ta nar Kanaan nutag uruu Iordanyg gatlan oroh uyedee, **52** ug nutgiin buh orshin suugchdyg omnoosoo hoon zailuulj, tednii buh siilsen chuluunuudyg, buh tsutgamal horguudiig ni ustgan, tednii buh morgoliin ondorloguudiig ni nuraah yostoi. **53** Ta nar nutgiin ezemshliig avan tend amidragtun. Uchir ni ter nutgiig Bi ta nart ezemshuuleheer ogson boloi. **54** Ta nar urguudynhaa daguu shodoltoor ug nutgiig ovloh boloi. Tomd ni ta nar ih oviig ogch, bagad ni ta nar бага oviig ogogtun. Hen negend shoo ni haana buuna, ter ni tuuniih boloh bolno. Ta nar etsguudiinhee ovguudyn daguu ezemshih yostoi. **55** Gevch herev ta nar nutgiin orshin suugchdyg omnoosoo hoon zailuulahgui bol ta naryn tednees uldeesen uldegged ni nudend chini orgos, hajuu havirgad chini uurgene boloh bolno. Ted ta naryn amidrah nutag deer ta naryg zovooh bolno. **56** Mon tedend hiiheer tolovlosnoo tiinhuu Bi ta nart hiih bolno" gej helegtun gev.

Toollogo 34

34:1 Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguuded tushaan, tedend heltutei. "Ta naryg Kanaan nutagt oroh uyed ta nart ov bolon buuh nutag buyuu Kanaany nutag ni hil hyazgaarynhaa daguu ene

boloi. **3** Tanai omnod tal ni Zinii tsoloos Yedomyn hajuug dagan sunan urgeljleh bogood omnod hil chini Davst tengisiin adgaas zuun tiish sunah ajguu. **4** Tegeed tanai hil omnodoos Akrabbimyn ondorlog tiish chiglen ergej Zin uruu urgeljleh bogood tuunii togsgol ni Kadyeshbarnyeagaas omnod zugt baih yostoi. Ene ni Hazaraddart hurch Azmon uruu urgeljleh boloi. **5** Ug hil Azmonaas Yegipyetiin gorhi uruu chiglen ergej, tuunii togsgol ni dalaid baih yostoi. **6** Baruun hiliin huvid gevel, ta nart Ih tengis butou tuunii ereg baigaa bogood ene ni tanai baruun hil boloh yum. **7** Tanai hoid hil ni ene boloh boloi. Ta nar hiliin shugamyg Ih tengisees Hor uulyg hurtel tatah boloi. **8** Ta nar Hor uulaas Lyebohamatyg hurtel shugam tatah bogood hiliin togsgol ni Zyedadad baih yostoi. **9** Ug hil Zifron uruu garch, tuunii togsgol ni Hazaryenand baih boloi. Ene ni tanai hoid hil hyazgaar boloh yum. **10** Bas zuun hildee zoriulj, ta nar Hazaryenanaas Shyefamyg hurtel shugam tat. **11** Ug hil ni Shyefamaas Ainy zuun tald bui Ribla uruu uruudna. Hil uruudan yavsaa, Hinnyeryetiin tengisiin zuun tald bui naluud hureh boloi. **12** Hil ni Iordan uruu uruudah bogood tuunii togsgol ni Davst tengis deer baih boloi. Ergen toirny buh hiliinhee daguu tanai nutag ni ene ajguu" hemeev. **13** Tiinhuu Mosye Izrailiin hovguuded tushaan, helehdee — Yeson ovog ba hagas ovogt ogohoor EZENii tushaasan, ezemshil bolgon ta naryn dund shodoltoor tentsuu huvaagdah gazar ni ene boloi. **14** Uchir ni Ryeubyenii hovguudiin ovog ni etsguudiinhee buluudiin daguu oorsdiinhiigoo avsan bogood Gadyen hovguudiin ovog etsguudiinhee buluudiin daguu Manassyegiin hagas ovog oorsdiin ezemshliig huleen avsan boloi. **15** Hoyor ovog bolon hagas ovog Iyerihogiin egts haraldae Iordany tsaad tald zuun tiish naran mandah zugt oorsdiin ezemshliig avsan boloi gev. **16** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdae — **17** Ta nart ug nutgiig ov bolgon tentsuu huvaan ogoh humuusiin ners ni tahilch Yelyeazar, Nuny huu Ioshua nar yum. **18** Nutgiig ov bolgon tentsuu huvaahyn tuld ta nar ovog burees neg udirdagchiig avagtun. **19** Tedgeer humuusiin ners ni Iuda ovgoos Iyefunnyegiin huu Kalyeb, **20** Simyeony hovguudiin ovgoos Ammihudyn huu Samuyel, **21** Byeniamin ovgoos Hislony huu Yelidad, **22** Dany hovguudiin ovgoos udirdagch, Iogligiin huu Bukki, **23** Iosyefyn hovguudees Manassyegiin hovguudiin ovgoos

udirdagch, Yefodyn huu Hanniyel, **24** Yefraimyn hovguudiin ovgoos
udirdagch, Shiftany huu Kyemuyel, **25** Zyebuluny hovguudiin ovgoos
udirdagch, Parnahyn huu Yelizafan, **26** Issaharyn hovguudiin ovgoos
udirdagch, Azzany huu Paltiyel, **27** Ashyeryn hovguudiin ovgoos
udirdagch, Shyelomyn huu Ahihud, **28** Naftaliin hovguudiin ovgoos
udirdagch, Ammihudyn huu Pyedahyel nar boloi gev. **29** Edgeer ni
Kanaany nutagt Izrailiin hovguuded oviig tentsuu huvaalgahaar EZENii
tushaasan humuus bailaa.

Toollogo 35

35:1 Iyerihogiin haraldaah Iordany derged Moabyn tald EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **2** Izrailiin hovguud oorsdiin ezemshliinhee ovoos lyevichuuded amidrah hotuudyg ogohiig tedend tushaagtun. Ta nar lyevichuuded ter hotuudyn ergen toiron dahi belcheer nutgiig og. **3** Dotor ni amidrah hotuud tedniih boloh yostoi. Tedgeeriin belcheeruud ni tednii uher, mal hiigeed buh amitdynh ni boloh yum. **4** Ta naryn lyevichuuded ogoh hotuudyn belcheeruud ni hotyn heremnees gadagsh toiruulan myangan tohoi baih boloi. **5** Ta nar bas hotoos gadagsh, zuun tald hoyor myangan tohoi, omnod tald hoyor myangan tohoi, baruun tald hoyor myangan tohoi, hoid tald hoyor myangan tohoig tovd ni hotyg oruulan hemjigtun. Ene ni hotuudyn belcheer nutag bolj, tedniih boloh yostoi. **6** Lyevichuuded ta naryn ogoh hotuud ni aluurchnyg zuttan ochihod ni zoriulan ogoh zurgaan horgodoh hot baih yostoi. Tedgeeriin deer nemelt bolgon ta nar dochin hoyor hotyg ogoh yostoi. **7** Lyevichuuded ta naryn ogoh buh hotuud ni dochin naiman hot belcheer nutgiinhaa hamt baih boloi. **8** Izrailiin hovguudiin ezemshlees ogoh hotuudyn tuhaid gevel ta nar tomhonoos ni iluug avch, bagahanaas ni bagyg avch ogoh yostoi. Ovog bur ooriin ovolj bui ezemshilteigee haritsuulan ooriin hotuudaas lyevichuuded ogogtun gelee. **9** Daraa ni EZEN Mosyetei yarin, aildahdaa — **10** Izrailiin hovguudtei yarin, tedend helegtun. "Ta nar Kanaan nutag uruu Iordanyg gatlan oroh uyedee, **11** horgodoh hot chini boloh hotuudyg oorsoddoo songon avagtun. Tegvel alivaa huniig sanamsargui alsan

aluurchin ni tiishee zugtah yum. **12** Tedgeerhotuud ni ta nart oshoo avagchaas horgodoh gazar boloh uchirtai. Tegsneer aluurchin ni shuugdeheer tsuglaany omno zogsohoosoo omno uhehgui baih bolno. **13** Ta naryn ogoh hotuud ni ta naryn horgodoh zurgaan hot baih boloi. **14** Ta nar gurvan hotyg Iordany tsaad tald, gurvan hotyg Kanaany nutagt ogoh bogood tedgeer ni horgodoh hot boloh yostoi. **15** Edgeer zurgaan hot ni Izrailiin hovguud, hari hun bolon tednii dund bui tur suugchiin toloo horgodoh gazar boloh yostoi. Huniig sanamsarguigeer alsan alivaa hun tiish zugtan ochij bolno. **16** Gevch herev ter tuuniig tomor zuileer tsohin unagasnaas bolj ter hun ni uhsen bol ter ni aluurchin mon. Aluurchin zaaval uheh yostoi. **17** Herev hun uhej bolohoor, gartaa barisan chuluugaar ter tuuniig tsohin unagasan bogood ur dund ni ter hun uhsen avaas tereer aluurchin mon. Aluurchin zaaval uheh yostoi. **18** Esvel herev hun uhej bolohoor, gartaa barisan modon zuileer ter tuuniig tsohison bogood ur dund ni ter hun uhsen avaas tereer aluurchin mon. Aluurchin zaaval uheh yostoi. **19** Tsusan oshoo avagch ni ooroog ug aluurchnyg alah yostoi. Ter tuuntei uchrah uyedee tuuniig alah bolno. **20** Herev ter uzen yadsanaas bolj tuuniig tulheh, esvel otoj baigaad alivaa zuiliig tuun uruu shideh ba ur dund ni ter hun uhsen bol, **21** esvel herev ter os horsloor ooriin garaaraa tuuniig tsohin unagasan bogood urdund ni ter hun uhsen bol tuuniig tsohison ter negen zaaval uheh yostoi. Ter bol aluurchin mon. Tsusan oshoo avagch ni aluurchintai uchrah uyedee tuuniig alah yostoi. **22** Harin herev ter tuuniig os horsolguigeer genet tulhsen avaas, esvel otoogui baigaad alivaa zuiliig tuun uruu shidsen bol, **23** esvel tuuniig haralgui deerees ni, uhuulj bolohoor chuluun zuiliig unagasnaas bolj ter hun uhsen bol, ter tuunii daisan baigaagui, tuuniig gemteeh geegui uchraas **24** tsuglaan ni aluurchin bolon tsusan oshoo avagchiin hoorondohyg edgeer togtooluudyn daguu shuuh yostoi. **25** Aluurchnyg tsusan oshoo avagchiin garaas tsutlaan avarch, zugtan ochson horgodoh hotod ni tuuniig butsaah yostoi. Ariun tosoor toslogdson terguun tahlilchiig nas bartal ter hun tend amidrah ajguu. **26** Harin herev aluurchin ni negen tsagt ooriin zugtan ochih horgodoh hotynhoo hilees gadagsh garan, **27** tsusan oshoo avagch ni tuunii horgodoh hotyn hiliin gadna tuuniig olood, tsusan oshoo avagch ni

aluurchnyg albal tereer tsusny buruutan bolohgui. **28** Uchir ni terguun tahilchiig nas bartal ter horgodoh hotdoo uldeh yostoi baiv. Harin terguun tahilchiig nas barsny daraa aluurchin ni ezemshsen nutag uruutaa butсах болно. **29** Edgeer zuils ni ta naryn buh amidrah gazart, ur udmyn chini turshid huuli yosny togtool boloh boloi. **30** Herev hen negen ni hun albal, ug aluurchin gerch naryn amaar alagdah yostoi. Harin gants gerchiin gerchleleer yamar ch huniig alah yosgui. **31** Tuunees gadna, uheld buruutai aluurchny amiin toloo ta nar zolios avch bolohgui. Harin ter zaaval uheh yostoi. **32** Horgodoh hot uruugaa zuttsan hunii toloo ta nar zolios avch, tahilchiig nas barahaas omno nutagtaa amidrahaar butсахыг туунд зовshoorch bolohgui. **33** Iinhuu ta nar oorsdiin baigaa nutgaa bohirduulah yosgui. Uchir ni tsus gazryg bohirduuldag bogood gazryn toloo, tuun deer urssan tsusny toloo, tsus ursgagchiin tsusnaas gaduur yamar ch naminchlal hiigdej chadahgui ajguu. **34** Dund ni Bi orshih, dottor ni ta nar amidrah ter nutgiig ta nar buzarlaj ul болно. Uchir ni EZEN Bi Izrailiin hovguudiin dund orshin baigaa" gelee.

Toollogo 36

36:1 Iosyefyn hovguudiin urguudaas Manassyegin huu, Mahiryn huu, Gilyeadyn hovguudiin urgiin etsguudiin buluudiin terguulegchid oirton irj, Mosye болон Izrailiin hovguudiin etsguudiin buluudiin terguulegchid болон удирдагчдын omно yarin, — **2** Izrailiin hovguuded ov болгон ut nutgiig shodoltoor ogohiig EZEN minii ezend tushaasan bogood bidnii ah Zyelofyehadyn oviig tuunii ohidod ogohiig ezend maani EZEN tushaasan boloi. **3** Gevch herev ted Izrailiin hovguudiin busad ovguudyn hovguudiin negtei ni gerlevel tednii ov ni bidnii etsguudiin ovoos avagdan, tednii hariyaalagdah ovgiin ovd nemegdeh болно. Ingej ene ni bidend huvaagdsan ovoos avagdah болно. **4** Izrailiin hovguudiin evriin bureedelt болон uyed tednii ov ni hariyaalagdan bui ovgiinhoo ovd nemegdeh болно. Iinhuu tednii ov bidnii etsguudiin ovgiin ovoos avagdah болно gev. **5** Daraa ni Mosye Izrailiin hovguuded EZENii ugiin daguu tushaan — Iosyefyn hovguudiin ovgiinhny yarij bui ni zov yum. **6** Zyelofyehadyn ohidyn talaar

EZENii tushaasan zuil ni ene boloi. "Ted hussen hunteigee gerleg. Zovhon ted oorsdiin etsgiin ovgiin urgiin dator l gerleh yostoi". **7** Iinhuu Izrailiin hovguudiin yamar ch ov ovgoos ovogt shiljihgui baih yostoi. Uchir ni Izrailiin hovguud tus bur ooriin etsguudiin ovgiin ovd barigdah boloi. **8** Izrailiin hovguud tus bur ooriin etsguudiin oviig ezemshij baihyn tuld Izrailiin hovguudiin alivaa ovgiin oviin ezemshild irj bui ohin bur etsgiinhee ovgiin urgiin negend ehner boloh yostoi. **9** Iinhuu yamar ch ov neg ovgoos nogoo ovogt shiljihgui baih yum. Uchir ni Izrailiin hovguudiin ovguud ni tus bur ooriin ovd barigdah yostoi gelee. **10** EZENii Mosyed tushaasan yosoor tiinhuu Zyelofyehadyn ohid uldev. **11** Mahla, Tirza, Hogla, Milka, Noa nar buyuu Zyelofyehadyn ohid oorsdiin nagats, avguudyn hovguudtei gerlev. **12** Ted Iosyefyn huu Manassyegiin hovguudiin urguudynhantai gerlesen bogood tednii ov etsgiinh ni urgiin ovogt uldev. **13** Edgeer ni Iyerihogiin haraldae, Iordany dergedeh Moabyn tald Mosyegeer damjuulan Izrailiin hovguuded EZENii tushaasan tushaal bolon togtooluud yum.

Del Huuli 1

1:1 Buh Izrailiig tsold Iordany dornod etgeeded, Sufyn esreg tal dahi Arabad butau Paran, Tofyel, Laban, Hazyerot, Dizahabyn hoorond baihad Mosyegiin tedend handaj helsen ugs ene boloi. **2** Horyeboos Syeir uulyn zamaar Kadyeshbarnyea hurehed arvan negen honog yavdag. **3** Doch deh jiliin arvan negdugeer saryn negnii odor Mosye Izrailiin huuuduudiin talaar EZENees oort ni tushaasan buhniig tedend oguuljee. **4** Ene ni Mosye Hyeshbond suuj baisan amorichuudyn haan Sihonyg but tsohij, Ashtarot bolon Yedryeid suuj baisan Bashany haan Ogiig but tsohisny daraa bolson yavdal yum. **5** Mosye Iordany dornod etgeed deh Moabyn nutagt ene huuliig tailbarlan ehelj, oguulsen ni — **6** Bidnii Burhan EZEN Horyeb uuland bidend aildahdaa "Ta nar ene uuland ih udaan suulaa. **7** Ta nar ayany joloogoo erguulen hodolj, amorichuudyn uularhag nutag uruu bolon tuunii horsh zergeldeeh Araba, uularhag nutag, nam dor gazar, Nyegyev, dalain ergiin daguuh buh ard tumnuud uruu ochin, kanaanchuudyn nutag, Livan, ulmaar ih Yevfrat moron hurtel yavtsgaa. **8** Haragtun. Bi ta naryn omno ter nutgiig tavilaa. EZEN ta naryn ovog deedes Abraham, Isaak, Iakovd bolon tednii ur huuhded ogohoor tangaraglasan ter nutagt orj, tuuniig ezemshitsgee" gesen. **9** Bi ter uyed ta nart handan "Bi ta naryg gantsaaraa daaj chadahgui. **10** Ta naryn Burhan EZEN ta naryg onor otgon bolgoston. Uzegtun, ene odor ta nar tengeriin odod met olon boljee. **11** Ta naryn ovog deetsiin Burhan EZEN ta naryg odoo baigaagaas chini myanga dahin osgoj, ta nart amlasan yosooroo ta naryg yerooh boltugai. **12** Harin bi gantsaaraa ta naryn achaa, hund daramt, ta naryn heruul margaanyg yaaj uurch daah yum be? **13** Ovog bureesee mergen uhaantai, medlegtei, ner hundtei humuusiig songogtun. Bi tedniig ta naryn terguuneer tomilyo" gesend **14** "Tany helsen yosoor hiih ni zov" gejt ta nar nadad hariulsan. **15** Tanai ovguudyn terguulegchid boloh mergen uhaantai, ner hundtei humuusiig bi avch, ta naryg ahluulahaar ovog burd myangat, zuut, tavit, aravtyn darga nar, daamluudyg tomilson. **16** Bi ter uyed ta naryn shuugchded tushaaj "Ta nar ah duu narynhaa hoorondoh hergiig sonsood, ah duu naryn hoorondoh hergiig, esvel tednii dundah hariin

huntei hamaatai hergiig zov shudargaar shuu. **17** Shuuh bol Burhanyh uchirta nar huniig shuuhdee yalgavarlan uzej bolohgui. Deedes, doodsyn ugiig negen adil sonsoj, hunees buu ai. Oorsdoo shiidej chadahgui hetsuu hergee nadad avchir. Bi tuuniig chini sonsyo" gesen. **18** Bi ta naryn hiih yostoi zuilsiig ter uyed ni ta nart bugdiig tushaasan shuu dee. **19** EZEN Burhanyhaa bidend tushaasan yosoor bid Horyeboos hodolj, ta naryn harsan aimshigt orgon tsoliig buheld ni gatlan, amorichuudyn uularhag nutag hureh zamaar Kadyeshbarnyead irsen bilee. **20** Tegehede bi ta nart "Bidnii Burhan EZENii bidend ogoh gej baigaa amorichuudyn uularhag nutagt ta nar hurch irlee. **21** EZEN Burhany chini ogson gazar ta naryn omno baina. Ovog deetsiinhee Burhan EZENii ta nart aildsan yosoor yavj, tuuniig ezemshitsgee. Buu ai. Buu zurhshee" gej bilee. **22** Tegehede ta buhen nad uruu dohon ireed "Bidnii omnoos ter gazryg tandaj medeed, yamar zamaar ochih, yamar hot uruu oroh tuhai hel medeeg bidend avchrah humuusiig bid omnoo ilgeeye" gej heltsgeesen. **23** Ter ug nadad taalagdaj, bi ovog tus burees neg hun bugd arvan hoyor huniig chini avsan. **24** Ted tendeesee uularhag nutagt hurch, ulmaar Yeshkolyn honidiid ochij, tuuniig tandaad, **25** ter nutgiin jimsnees gartaa avch, bidend avchrav. Ted "EZEN Burhany maani bidend ogoh gej baigaa ter nutag saihan gazar baina" gesen medeeg bidend hurgej avchirsan. **26** Gevch ta nar tiish yavahaas durguitsen, oorsdiin Burhan EZENii tushaalyn esreg terselsen bilee. **27** Ta nar maihan dotroo gomdolloj "EZEN bidniig uzen yaddag uchraas bidniig ustgahyn tudd amorichuudyn gart tushaahaar Yegipyetiin nutgaas avchirsan baina. **28** Bid haashaa yavtsgaah ve? Ah duu nar maani «Humuus ni bidnees avarga tom, ondor, hotuud ni mash tom, tenger tulsan heremtei. Tuunees gadna, bid tend anakchuudyn hovguudiig harsan» gej helen bidnii zurhiig mohooson" gesen. **29** Tegehede bi ta nart "Buu tsochird, tednees buu ai. **30** Ta naryn omno yavdag EZEN Burhan chini Yegipyeted nudnii chini omno ta naryn toloo uildsen shigee ta naryn toloo Ooroo temtseh bolno. **31** Etseg hun huugee teverdeg shig EZEN Burhan chini ta naryg ene gazar hurch irtel ta naryn yavsan buh zamyn turshid herhen uurch, duurch irsniig ta nar tsold uzsen" gev. **32** Gevch ene buhend ta nar oorsdiin Burhan EZENdee itgesengui. **33** Ter zamd chini ta nart

buudallah gazryg haihyn tuld, yavah yostoi zamyg chini ta nart zaahyn tuld shonoor gal dottor, odroor uulen dottor omno chini yavdag. **34** Tegeed EZEN ta naryn ugiig sonsood, uurlan tangaraglj aildahdaa **35** "Ene buzaru muu uyeiinhen buyuu edgeer humuusiin neg ni ch ta naryn ovog deedest ogohoor Minii tangaraglasan saihan gazryg uzehgui. **36** Harin Iyefunnyegiin huu Kalyeb EZENiigburen dagasny uchir ter gazryg uzeh bolno. Tuunii gishgesen gazryg ni Bi tuund bolon tuunii hovguuded ogno" gev. **37** EZEN ta naraas bolj nadad ch bas uurlasan uchraas "Chi ch bas tiishee oroh yosgui. **38** Harin chamd uilchildeg, Nuny huu Ioshua tiishee orno. Ioshua ter gazryg Izrailid ovluuleh uchraas tuuniig zorigjuulagtun. **39** Uunees gadna, olzlogdogsod bolno hemeen ta naryn helj baisan balchir huuhduud chini, mon ene odor sain muug yalgaj chadahgui hovguud chini tiishee oroh bolno. Bi tedend ter gazryg ogch, ted tuuniig ezemshine. **40** Harin ta nar butsaad, Ulaan tengis hureh zamyn daguuh tsol uruu hodoltsgoo" gesen. **41** Ta nar "Bid EZENii esreg nugel hiisen. Bid oorsdiin Burhan EZENii bidend tushaasan yosoor yavj, tulaldatsgaaya" gev nadad hariu heleed buh erchuud chini daitah zevsgée agsaj, uularhag nutag ood yavj orohyg hyalbar hemeen sanasan. **42** EZEN nadad "«Bi ta naryn dund baihgui uchir buu yav, buu dait. Ta nar daisnyhaa omno yalagdah vii» gev tedend hel" hemeesen. **43** Bi ta nart helsen bolovch ta nar sonsolgui EZENii tushaalyn esreg terselj, davliun zan gargan uularhag nutag ood hodoltsgooson bilee. **44** Ter uularhag nutagt amidarch baisan amorichuud ta naryn esreg hodlon, ta naryg sureg zogii met ulden hooj, Syeir uulaas Horma hurtel but tsohison bilee. **45** Ta nar ergej ireed, EZENii omnouiltsgaasan bolovch EZEN ta naryn duu hooloig sonsoogui, ta nart chih tavia ch ugui. **46** Tegeed ta nar Kadyesht olon honog suusan. Ter odruudiin toogoor tend suusan bilee.

Del Huuli 2

2:1 Tegeed bid butsaj, EZENii nadad aildsan yosoor Ulaan tengis hureh zamyn daguuh tsol gazar uruu hodolj, Syeir uulyg olon honog toiron yavtsgaasan. **2** EZEN nadad aildahdaa **3** "Ta nar ene uulyg ih udaan

toirloo. Odoo umard zug erge. **4** Ard tumend tushaan «Ta nar Syeirt suuj baigaa oorsdiin sadan torol boloh Yesavyn hovguudiin nutgiin hil hyazgaaryg dairan ongorno. Ted ta naraas aih bolno. Ta nar tun bolgoomjtoi bai! **5** Tedniig buu odoo! Bi ta nart tednii gazar nutgaas neg mor ch ogohgui. Uchir ni Bi Syeir uulyg Yesavd ezemshil bolgon ogson bilee. **6** Ta nar tednees hool huns mongooroo hudaldan avch id, bas tednees usaa mongooroo avch uu. **7** Burhan EZEN chini chinii hiisen buhend chamaig iveej baisan. Ene ih tsoloor tuulahyg chini medeed ongorson dochin jiliin tursh EZEN Burhan chini chamtai hamt baisnaar chi yuugaar ch dutaagui» gej hel" hemeesen. **8** Bid Syeirt nutaglan suudag oorsdiin sadan torol boloh Yesavyn hovguudiig orhin garaad Arabag dairch Yelat, Yeziongyebyeriig ongorood, tendeesee ergej, Moabyn tsoliin zamaar yavtsgaalaa. **9** Tegehed EZEN nadad "Moabchuudyg buu zovoo, tedniig daindbuu odoo. Bi tednii gazar nutgaas chamd ezemshil bolgon ogohgui. Uchir ni Bi Aryg Lotyn hovguuded ezemshil bolgon ogson bilee. **10** (Ert urid yemchuud tend amidarch baisan bogood avarga, onor otgon, anakchuud shig ondor baisan tul **11** tedniig anakchuudyn negen adil Ryefaim gej uzdeg baijee. Harin moabchuud tedniig yemchuud gej nerledeg baijee. **12** Ert urid horichuud Syeirt nutaglaj baisan bogood harin Yesavyn hovguud tedniig omnoosoo zailuulan ustgaj, tednii orond nutaglan suujee. Ene ni Izraili EZENii ov bolgon ogson nutag deer uildsentei adil boljee.) **13** Odoo bosoj, Zyeryed gorhiig gataltsгаа" gesend bid Zyeryed gorhiig gatalsan bilee. **14** Bid Kadyeshbarnyeagaas hodlood Zyeryed gorhiig gatalsan uye hurtel buyuu EZENii tedend tangaraglasan yosoor ter uyeiin daichid bugdeeree huarandaa sonoh hurtel guchin naiman jil ongorchee. **15** Huarangaas tedniig ustgahyn tuld bugdiig ni ustaj duustal EZENii mutar tednii esreg baiv. **16** Ard tumnii dundaas buh daichid bureн ustsany daraa **17** EZEN nadad aildahdaa **18** "Chi onoodor Moabyn hil Aryg davah bolno. **19** Ammony hovguudiin haraldaа ochihdoo tedniig buu zovoo, tedniig bitgii odoo. Bi Ammony hovguudiin gazar nutgaas chamd ezemshil bolgon ogohgui. Uchir ni Bi tuuniig Lotyn hovguuded ezemshil bolgon ogson bilee. **20** (Tend urid ryefaimchuud nutaglaj baisan uchir tuuniig Ryefaimyn gazar gedeg baijee. Harin ammonchuud tedniig

Zamzummin gej nerledeg baisan. **21** Ter ard tumen avarga, onor otgon, anakchuud shig ondor baijee. Harin EZEN ammonchuudyn omno tedniig ustgaj, ammonchuud tedniig hoon gargaad, orond ni orshin suuh boljee. **22** Ene ni EZEN Syeirt amidran suudag Yesavyn hovguudiin omnoos horichuudyg ustgasantai adil boljee. Ted horichuudyg hoon zailuulaad, tednii orond odoo hurtel orshin suusan. **23** Kaftoraas irsen kaftorchuud Gaz hurtelh tosgodod amidran suuj baisan Avvi humuusiig ustgaj, tednii orond orshin suujee). **24** Bosoj, hodlon, Arnony hondiig gatal. Har! Bi Hyeshbony haan, Amori hun Sihonyg bolon gazar nutgiig ni chinii gart ogson bilee. Tedentei baildaad, ter gazar nutgiig ezlen avch ehel. **25** Bi onoodroos ehleed tengeriin doorh ard tumnuudiig chamaas aij emeedeg bolgono. Ted chinii aldar tsuug sonsood chichirch, chamaas bolj zovj shanalah bolno" gesen. **26** Bi Kyedyemotyn tsoloos Hyeshbony haan Sihond elch naryg ilgee, ev nairamdlyn hel hurguulehdee **27** "Namaig gazar nutgaaraa nevtruuleech. Bi zovhon gol zamaar yavah bogood baruun zuun tiish hazaihgui. **28** Chi ideh hoolyg mini nadad mongoor hudald, uuh usyg mini nadad mongoor og. Namaig zovhon yavganaar ongoruuleech. **29** Syeirt suudag Yesavyn hovguud bolon Art suudag moabchuudyn nadad uildsen shig ta nar namaig Iordan golyg gatlan bidnii Burhan EZENees bidend ogch baigaa ter gazar uruu oroh hurtel nevtruulj ogno uu?" gev. **30** Harin Hyeshbony haan Sihon bidniig nutgaaraa nevtren ongorohiig zovshoorsongui. Uchir ni EZEN Burhan chini tuuniig chinii gart tushaahyn tuld sunsiig ni hatuuruulan, zurhiig ni zoruud bolgon onoodriinh shig bolgoston baina. **31** EZEN nadad handan "Bi Sihon bolon tuunii gazar nutgiig chamd tushaaj ehelsen. Chi ter gazryg ezemshihin tuld odoonoos ezlen av" gej aildsan bilee. **32** Tegehed Sihon buh ard tumnee daguulan, Iahazd bidentei tulaldahaar garch irev. **33** Bidnii Burhan EZEN tuuniig bidend tushaaj, bid tuuniig hovguudtei ni bolon buh ard tumentei ni but tsohiv. **34** Ter tsagt bid tuunii buh hotuudyg ezlen avch, hot bolgony erchuud, emegteichuud bolon ur huuhdiig ni huis temtren, neg ch hun uldeesengui. **35** Bid zovhon mal adguus bolon ezelsen hotuudaasaa olzolson zuilsiig avlaa. **36** Arnony hondiin zahad orshih Aroyer bolon ter hondii deh hotoos Gilyead hurtel bidend diildeheergui tiim ondor hot neg

ch baisangui. Bidnii Burhan EZEN ter bugdiig bidend tushaasan. **37** Harin chi Ammony hovguudiin nutag, Iabbok godyn ereg daguu, uularhag nutag dahi hotuud bolon EZEN Burhan maani bidniig ochihyg tushaagaagui alivaa gazar l oirton ochoogui bilee.

Del Huuli 3

3:1 Bid ergej Bashan uruu hurch ochihod Bashany haan Og ooriin buh ard tumnee daguulan Yedryeid bidentei tulaldahaar irev. **2** EZEN nadad handaj "Tuunees bitgii ai. Bi tuuniig buh ard tumen, gazar nutagtai ni chinii gart tushaasan. Hyesbond suuj baisan amorichuudyn haan Sihonyg yaasan shigee chi tuund tiin uild" gev. **3** Ingeed EZEN Burhan maani Bashany haan Og bolon tuunii buh ard tumniig bidnii gart tushaasand bid tedniig neg ch amid hun uldeelgui but tsohiv. **4** Bid ter uyed tuunii buh hotyg ezlen avsan bilee. Argobyn buh nutag devsger buyuu Bashan dahi Ogiin haant uls, tuunii jaran hotoos bidnii ezleegui neg ch hot baihgui. **5** Tedgeer hotuud ni bugd ondor herem, daaman haalguud, haaltuudaar behlegdsen baiv. Tuunees gadna hana heremgui suuringuud nen olon baijee. **6** Bid Hyesbony haan Sihond uildsen shigee hot bolgony erchuud, emegteichuud, huuhduudiig huis temtren, tedgeer hotyg ustgasan. **7** Bid harin buh mal adguus bolon hotuudaas deeremdsen zuilsiig oorsoddoo olz bolgon avlaa. **8** Ingej bid ter uyed Iordany chanadad baisan amorichuudyn hoyor haany garaas Armony hondiigoos Hyermon uul hurtelh gazryg bolon **9** (Hyermon uulyg sidonchuud Sirion gej, amorichuud tuuniig Syenir gej nerledeg) yutegsh tal dahi buh hotuud, buh Gilyead, buh Bashan, Bashan dahi Ogiin haant ulsyn hot Salyeka, Yedryei hurtel ezlen avsan. **11** (Ryefaimchuudaas zovhon Bashany haan Og l uldjee. Tuunii or ni tomron or bogood engiin hunii tohoigoor bol yeson tohoi urt, dorvon tohoi orgon baijee. Ter ni Ammony hovguudiin Rabbad baigaa) **12** Ter uyed bid ene gazryg ezlen avsan bilee. Bi Armony hondiin dergedeh Aroyeraas Gilyeadyn uularhag nutgiin hagasyg hotuudynh ni hamt Ryeubyen, Gad ovgiinhond ogson. **13** Gilyeadyn uldsen gazar nutag bolon Ogiin haant uls buh Bashan, Argobyn buh nutgiig bi Manassyen ovgiinhny hagast ogson.

(Buh Bashanyg Ryefaimyn nutag gej nerlej baijee. **14** Manassyegin hovguun Iair ni gyeshurchuudyn bolon maakatchuudyn hil hurtelh Argobyn buh nutgiig avch, Bashanyg ooriin nereer HavvotIair gej nerlesen ni odoo hurtel heveeree baina.) **15** Bi Gilyeadyg Mahirt ogson bilee. **16** Bi ryeubychuud bolon gadchuudad Gilyeadaas Arnony hondii hurtelh gazryg ogch, ter hondiin dunduur hiliig ni togtooson. Ammony hovguudiin hil boloh Iabbok gol hurtel **17** mon Araba, Jordan godyn hamt Hinnyeryetes Arabagiin tengis buyuu Davst tengis, Pisga uulyn hormoi hurtel baruun hil ni boljee. **18** Ter uyed bi ta nart "EZEN Burhan chini ene gazryg ta nart omchluuleheer ogloo. Er zorigt erchuud ta buhen zevsegleed, Izrailiin hovguud boloh ah duu naraa manlailan golyg gataltsгаа. **19** Harin ta naryn ehner, huuhed, mal sureg chini (Ta naryg olon maltai gedgiig bi medne.) minii ta nart ogson hotuudad uldeh bogood **20** EZEN ta nart ogson shigee ta naryn ah duust ch amraltyg ogoh hurtel tiin baih bolno. Ted Iordany nogoo tald, ta naryn Burhan EZENii ogoh gazryg ezemshsenii daraa ta nar bugdeeree minii ogson ezemshil gazartaa butsan irj bolno" gej helsen. **21** Ter uyed bi Ioshuad handan "Ta naryn Burhan EZENees ene hoyor haand uchruulsan bugdiig chi nudeeree uzsen. Chinii gatlan ochih gej bui buh haant ulsuudad EZEN bas tiin uldeh bolno. **22** Tednees bitgii ai. EZEN Burhan chini ta naryn toloo temtsegch negen yum" gej tushaasan bilee. **23** Bi bas ter uyed EZENees guij, **24** "Ezen BURHAN! Ta zartsdaa Ooriinhoo aguu ih, huchirheg mutryg uzuulj ehelsen. Tanyh shig iim ajluudyg, huchit uilsiig uildej chadah yamar burhan tenger gazart baina ve? **25** Bi zalburch baina. Namaig gatluulj, Iordany chanadad orshih ter saihaan gazar, ter uzesgelent uuls bolon Livanyg uzuuleech" gesen **26** bolovch EZEN ta naraas bolj, nadad uurlasan baisan bogood namaig sonssongui. EZEN nadad "Bolloo. Chi ene tuhai Nadad dahin buu yari. **27** Pisga uulyn oroid garch, nudee orgon, zuun baruun, hoish uragsh shirten, ter gazryg ooriinhoo nudeer har. Uchir ni chi ene Jordan golyg gatlah yosgui. **28** Harin chi Ioshuad tushaaj, tuund uram zorig, huch chadal og. Uchir ni tereer ene ard tumniig terguulen, Iordanyg gatalj, chinii harah ter gazryg tedend ovluulne" gev. **29** Tegehед bid Byetpyeoryn nogoo talyn hondiid uldsen.

Del Huuli 4

4:1 Izraili aa! Odoo minii ta nart zaaj surgah zarlig huuliig sonsotsgoo. Edgeeriig guitsetgesneer ta nar amidran, oorsdiin chini ovog deetsiin Burhan EZENees ta nart ogch bui ter gazar hurch ochin, tuuniig ezemshih yum. **2** Minii ta nart tushaaj baigaa EZEN Burhanyhaa tushaalyg sahihyn tuld minii ta nart ogch bui tushaald ug nemj ch bolohgui, hasaj ch bolohgui. **3** Baalpyeoryn hereg yavdlaas bolj EZEN chuham yuu hiisniig ta nar nudeeree uzsen. EZEN Burhan chini ta naryn dundaas Baalpyeoryg dagasan buh humuusiig ustgasan bilee. **4** Harin EZEN Burhanaasaa zuurch baisan ta buhen l onoodor amid baina. **5** Ta naryn hurch ochood ezemshin suuh ter gazart ta naraar uuniig dagaj morduulehiin tuld bi EZEN Burhanyhaa nadad tushaasan yosoor ta nart zarlig huuliig surgasan bilee. **6** Tiimees ta nar tuuniig sahij, uildegtun. Tegeh ni ard tumnuudiin omno ta naryn mergen uhaan, ta naryn uhaaral bolno. Ted edgeer buh zarligiig sonsood "Uneheer ene aguu ih undesten bol mergen uhaantai, uhaarsan ard tumen mon" hemeen yariltsah bolno. **7** Tuuniig duudah burd mini bidnii Burhan EZEN bidend oir baidag shig oorsodtei ni tiim oir baidag burhantai yamar aguu undesten baina ve? **8** Onoodor minii ta nart taniulsan ene tsogts huuli shig tiim zovt zarlig, huuli togtooltoi yamar aguu undesten baina ve? **9** Oortoo anhaaral tavij, setgelee nyahuur hyana. Nudeer uzsen buhnee chi martuuzai, tedgeeriig nasan turshdaa zurhneesee salguuzai. Harin tedgeeriig hovguud, ach nartaa taniulj meduul. **10** Sanagtun, ta naryg Horyeb uuland EZEN Burhanyhaa omno zogsoj baihad chini EZEN "Ard tumniig Nad uruu tsutluul. Bi tedend ugee songoyo. Ingesneer ted gazar deer amidrah buhii l odruuddee Namaig emeen hundetgehed surch, tuuniigee ur huuhduuddee zaaj surgah yum" gej nadad aildsan bilee. **11** Ta naryg oirton ochood, uulyn beld zogssond, ter uul tenger ogtorguid tultal drelzen shataj, uulburhen, manan budandhuchigdaj, tas haranhui bolson. **12** Tegeed EZEN galyn dundaas ta nart aildsan. Ta nar ug ayalguug sonsson bolovch yamar ch durs haraagui, zovhon Tuunii duu hooloig l sonsson. **13** Ingej EZEN ta nart gereegee zarlaj, ta nart dagan morduuleheer tushaasan. Ene ni Arvan Huuli bogood tuuniigee hoyor

chuluun havtan deer Ooroo bichsen bilee. **14** EZEN ter uyed ta nart ene huuli togtooluudyg taniulan zaahyg nadad tushaasan bilee. Ene ni ta naryn ezemshiheer gatlan ochih gej bui gazartta naraar tedgeeriig dagan morduulehiin tuld boloi. **15** EZEN Horyeb uuland galyn dundaas ta nart aildsan ter odor ta nar yamar ch dursiig haraagui uchir ta nar oorsdiigoo mash nariin hyanagtun. **16** Ta nar oorsdoo zavharch, oorsoddoo zoriulan yamar negen helberiin durs buhii siilmel horgiig buteeguuzei. Er, esvel em hunii durs ch yum uu, **17** gazar deer baidag yamar negen amitny durs ch yum uu, tengert nisdeg yamar negen jiguurnii durs ch yum uu, **18** gazar deeguur molhogch yamar negen yumny durs ch yumuu, gazar door, usan dotor baidag yamar negen zagasny durs buteeguuzei. **19** Tenger ood haraad EZEN Burhanaas tani buh tengeriin doorh hamag hun ardad onooson nar, sar, odod, ogtorguin buh erhsiig chi uzeed, tuund tatagdan, morgoj zaragduuzai. **20** Harin EZEN ta naryg avch, onoodriinh shig Ooriin ezemshliin tolooh ard tumen bolgohyn tuld huder hailuulah zuuh Yegipyetees avchirsan. **21** EZEN ta naraas bolj nadad uurlasan bogood namaig Iordanyg gatluulahgui, EZEN Burhanaas chini ta nart ov bolgon ogch bui ter saihaan gazart oruulahgui gej tangaraglasan. **22** Bi ene gazartaa uhne. Bi Iordanyg gatlaha yosgui. Harin ta nar gatalj, ter saihaan gazryg ezemshih bolno. **23** Tiimees oorsdiigoo hyana. EZEN Burhanaas chini ta nartai baiguulsan gereeg martaj, EZEN Burhanyhaa horigloson yamar negen durstei siilmel horgiig ta nar buteeguuzei. **24** Uchir ni chinii Burhan EZEN bol huihlan shataagch gal, hartai Burhan yum. **25** Chi ter nutagt huutei, ach huutei bolood ono udaan amidran suuhdaa zavhran gajuudaj, yamar negen durstei shuteen hijj, Tuunii uur hileng hodolgohoor EZEN Burhanyhaa melmiin omno buzaru muug uildeh avaa **26** Iordan golyg gatlan ezemshiheer ochij bui gazartaa ta nar darui sonoh bolno hemeen ta naryn esreg gerchlehiin tuld onodor bi tenger gazryg duudaj baina. Ta nar tend udaan amidrahgui, harin burmoson sonono. **27** EZEN ta naryg ard tumnuudiin dund butraan taraaj, EZENii ta naryg hoon yavuulah tedgeer undestnuudiin dotor ta nar tsoohuulee uldene. **28** Tend ta nar hunii garyn buteel boloh mod, chuluun burhdad zaragdah bolno. Tedgeer ni hardag ch ugui, sonsdog ch ugui, iddeg ch ugui, unerledeg ch ugui. **29**

Harin tendees chi ooriin Burhan EZENiig ereh bolno. Herev chi Tuuniig buh zurheeree, buh setgeleeree ervel olnu. **30** Ene buh zuil chamd tulgarch, zovon zudreh uyed, tegeed hojmyn odor chi ooriin Burhan EZEN uruu ergej, Tuunii duu hooloig sonsoh bolno. **31** Chinii Burhan EZEN orovch Burhan mon. Tereer chamaig orhieh ch ugui, chamaig ustgah ch ugui, chinii ovog deedest tangaraglasan gereegee martah ch ugui. **32** Burhan delhii deer huniig buteesen odroos hoishih, chamaas omno baisan ert uridyn odruudiin tuhai, tengeriin neg hyazgaaraas nogoo hyazgaaryg hurtel asuu. Uun shig aguu ih zuil urid omno yer ni baisan uu? Uun shig yumyg urid omno yer ni sonsson uu? **33** Galyndundaas aildsan Burhany duu hooloig cham shig sonsood, amid uldsen yamar negen ard tumen baina uu? **34** EZEN Burhan chini Yegipyeted ta buhnii toloo ta naryn nudnii omno uildsen buhentei adilaar sorilt, temdeg, gaihamshig, dain baildaan, huchit gar, sungasan mutar, ailgan surduulelter damjuulan neg undestniig nogoo undestnii dotroos oortoo avahaar hodolson burhan baina uu? **35** EZEN bol Burhan, Tuunees oor yamar ch burhan baihgui gedgiig chamd meduulehiin tuld tedgeeriig chamd uzuulsen yum. **36** EZEN chamaig zaaj surgahyn tuld tengerees Ooriin duu hooloig chamd songoj, gazar deer Ooriin ih galyg chamd uzuulsen bogood ter galyndotroos Tuunii ugiig chi sonsson bilee. **37** Ter ovog deedsiig chini hairlasan uchir tednii hoich uyeiig songoson. Ter chamaig Ooroo aguu hucheeree Yegipyetees avchirsan ni **38** chamaas iluu aguu, iluu huchteii undestnuudiig chinii omnoos hoon gargaad, onoodriinhteii adil chamaig tednii gazar nutag uruu avaachij, tuuniig chamd ov bolgon ogohiin tuld yum. **39** Deed tenger, dood gazart EZEN bol Burhan, Tuunees oor burhan baihgui gedgiig chi onoodor zurh setgeldee shingeej, medej av. **40** Chi bolon chinii ur udam sain saihan yavahyn tuld, chinii Burhan EZENees chamd ogch bui gazar nutag deer buhii l uyed urt udaan naslahyn tuld chi onoodor minii chamd tushaaj baigaa EZENii zarlig tushaalyg sahi gev. **41** Tegeed Mosye Iordany naad tal buyuu naran mandah zugt gurvan hotyg tusgaarlan salgajee. **42** Ene ni uridaas sanasan os honzonguigeer, sanamsarguigeer hun alsan huniig tiishee zugtaalgahyn tuld boloi. Tedgeer hotyn negend zugtan ochsonoor ter hun amia hammaalah yum. **43** Ingehdee

tegsh tald baidag Byezyer hotyg ryeubyenchuuded, Gilyead dahi Ramot hotyg gadchuudad, Bashan dahi Golan hotyg manassyechuudad zoriullaa. **44** Mosyegees Izrailiin hovguudiin omno tunhaglasan huuli ni ene boloi. **45** Edgeer ni Yegipyetees Izrailiin hovguudiig garah uyed Mosye tedend tunhaglasan gerchlel, zarlig, huuli boloi. **46** Ted ter uyed Iordany dornod tal dahi Byetpyeoryn zergeldeeh hondiid baijee. Ene gazar ni Hyeshbond amidarch baisan amorichuudyn haan Sihony gazar nutag baisan atal Mosye bolon Izrailiin hovguud Yegipyetees garch ireed, tuuniig but tsohij, **47** tuunii gazar nutgiig, bas Bashany haan Ogiin gazar nutgiig ezemshin avchee. Amorichuudyn ter hoyor haan bol Iordany naad tald buyuu naran mandah zugt **48** Arnony hondiin zah dahi Aroyeraas Sion uul (ter ni Hyermon uul) hurtel, **49** Iordany dornod tal dahi Arabagiin buh nutag, bur Pisga uulyn bel, Araba tengis hurtelh nutagt suuj baijee.

Del Huuli 5

5:1 Tegeed Mosye buh Izrailiig duudan tedend handaj helsen ni — Izraili aa, minii onoodor ta nart sonorduulj bui huuli zarligiig sonsogtun. Ta nar tuuniig surch medeed, yoschlön dagaj mord! **2** EZEN Burhan maani Horyeb uuland bidentei geree baiguulsan bilee. **3** EZEN ene gereege bidnii ovog deedestei baiguulaagui, harin onoodor end amid baigaa bidentei, bid buhentei baiguulsan bilee. **4** EZEN uulan deer galyn dundaas ta nartai nuur nuureeree yarisan bilee. **5** Ta nar galaas aigaad, uul ood garahgui baisan uchir ter uyed bi EZENii ugiig ta nart tunhaglahaar EZEN bolon ta naryn hoorond zogsoj baisan. EZEN **6** "Bi bol chamaig boolchlölyn gerees Yegipyetiin nutgaas gargaj avsan chinii Burhan EZEN baina. **7** Chi Nadaas oor burhadtai bajj bolohgui. **8** Chi oortoo zoriulan shuteen, esvel deed tenger, dood gazar, gazar doorh usand baidag yamar ch yumny dursiig buu hii. **9** Chi tedend morgoj, tedend uilchilj bolohgui. Uchir ni chinii Burhan EZEN Bi bol hartai Burhan bogood Namaig uzen yadagchdyn gurav dorov deh uyeiin huuhduuded ni hurtel etsguudiinh ni nugliin shiitgeliig buulgadag. **10** Harin Namaig hairlaj, Minii tushaalyg sahigchdad myangan uyed ni hurtel hair enerlee uzuuldeg. **11** Chi ooriin

Burhan EZENii neriig demii buu durd. Uchir ni EZEN Ooriinh ni neriig demii durdagchiig shiitgelgui orhihgui. **12** EZEN Burhanyhaa chamd tushaasan yosoor amraltyn odriig ariunaar sahihyn tuld tuuniig mordogtun. **13** Chi zurgaan odor hodolmorloj, buh ajlaa hii. **14** Harin doloo dahi odor bol chinii Burhan EZENii amralt tul chi bolon chinii huu, chinii ohin, chinii zarts, shivegchin, chinii uher, chinii iljig, chinii buh mal adguus, tanaid baigaa zochin yamar ch ajil hij bolohgui. Chi zarts, shivegchnee mon ooriinhoo adil amraa. **15** Chi Yegipyetiin nutagt bool baisnaa bolon EZEN Burhan chini huchit gar, sungasan mutraaraa chamaig tendees gargaj avchirsnyg sana. Tiimees EZEN Burhan chini amraltyn odriig sahihyg chamd tushaasan bilee. **16** EZEN Burhanyhaa tushaasan yosoor etseg ehee hundel. Tegvel chi urt nasalj, chinii Burhan EZENees chamd ogson gazar deer sain saihaan amidarna. **17** Chi hun buu al. **18** Chi buu zavhair. **19** Chi buu hulgail. **20** Chi horshiinhoo esreg hudal buu gerchil. **21** Chi horshiinhoo ehnert buu sanaarh. Chi horshiinhoo ger oron, tuunii gazar, tuunii zarts, tuunii shivegchin, tuunii uher, tuunii iljig, horshiinhoo yuund ch buu shuna" gej aildsan bilee. **22** EZEN edgeer utsiig uulan deerh galyn dotroos, uulen dotroos, gun haranhui dundaas, tanai buh chuulgand changa duugaar aildsany daraa oor yuu ch nemj aildsangui. Tegeed tuuniigee hoyor chuluun havtan deer Ter bicheed, nadad ogson. **23** Uul gald duren shataj baihad ta nar haranhuin dundaas garah duu hooloig sonson, tanai ovguudyn terguunuud, ahmaduud bugdeeree nad uruu hurch ireed **24** "Bidnii Burhan EZEN bidend Ooriinhoo sur javhlan, aguu chadlaa uzuullee. Bid gal dotroos garch baigaa Tuunii duug sonsotsgooloo. Burhan huntei yarij, ter hun ni amidran baigaag bid onoodor uzlee. **25** Hegeheer bid odoo yuund uheh yostoi yum be? Ene ih gal bidniig zalgina. Herev bid EZEN Burhanyhaa duug tsaashid sonsvol uhne. **26** Galyn dundaas amid Burhany aildah duu hooloig sonsood, biden shig amid uldsen biye mahbodtoi hun hen baina ve? **27** Ta ooro ochij, manai Burhan EZENii aildah buhniig sonsood, EZEN Burhanyhaa tand aildsan bugdiig bidend helj og. Bid tuuniig sonsood, dagan mordiye" gesen. **28** Ta naryg nadtai yarij baihad EZEN ta naryn duug sonsood, nadad handan " Ene ard tumnii chamd helsen ugiig Bi sonsloo. Tednii helsen buhen zov zuitei. **29** Tednii

zurh setgel iim baij, Nadaas emeen, Minii tushaal bugdiig urgelj sahiasai! Tegeed ted bolon tednii hovguud uurd sain saihaan baih boltutai. **30** Chi ochood, tedend «Maihan uruutaa butsatsgaa» gej heleed, **31** Harin chinii tedendzaah buh tushaal, zarlig, huuliig Bi chamd helj ogohiin tuld chi end Minii derged zogs. Minii tedend ezemshuuleheer ogoh nutagt ted uuniig dagan mordog" gej aildsan. **32** Tiimees ta nar EZEN Burhanyhaa tushaasnyg yoschlön biyeluulehdee hyanuur baij, baruun tiish ch, zuun tiish ch hazaij bolohgui. **33** EZEN Burhanyhaa ta nart tushaasan buh yos jurmyg dagan mord. Tegvel ta nar amidarch, sain saihaan yavan, oorsdiin ezemshih gazar nutagt urt naslah bolno.

Del Huuli 6

6:1 Ene bol Iordanyg gatlan ochood, ezemshih gazar nutag deeree ta naryn dagaj mordoh tushaal, huuli, zarlig bogood uuniig ta nart zaaj surgahyg EZEN Burhan chini nadad tushaasan yum. **2** Ingesneer chi bolon chinii huu, ach huu chini nasan turshdaa EZEN Burhanaasaa ain emeej, minii ta nart tushaasan buh zarlig tushaalyg dagan mordoh bogood chi urt naslah yum. **3** Izraili aa, sons! Ta nar tuuniig dagaj mordohdoo bolgoomjtoi bai! Tegvel chi sain saihaan yavj, ovog deetsiin chini Burhan EZENii chamd amlasanchlan chi suu, balaar byalhsan ter gazar nutag deer ulam onor otgon bolno. **4** Izraili aa, sons! EZEN bol bidnii Burhan, EZEN bol gants. **5** Chi ooriin Burhan EZENiig buh zurh, buh setgel, buh huch chadlaaraa hairla. **6** Onoodor minii chamd tushaaj baigaa ene ugsiig chi zurhendee bailgaj, **7** hovguuddee hicheenguilen zaaj, gertee suujbaihdaa ch, zamd yavj baihdaa ch, hevtej baihdaa ch, ondiin bosohdoo ch tuunii tuhai yarij bai. **8** Chi tuuniig temdeg bolgon gartaa uyaj, hoyor nudnii hoorond sahius met bailga. **9** Mon tuuniig geriinhee haalgany hatavchin deer, daaman haalgan deeree bich. **10** EZEN Burhan chini chamd ogohoor chinii ovog deedes Abraham, Isaak, Iakovd tangaraglasan ter gazart chamaig avaachij, oorsdiin chini barij bosgoogui tom saihaan hotuud, **11** chinii duurgeegui sain saihaan yumsaar duuren geruud, chinii uhaagui usan sanguud, bas chinii tarij urguulaagui usan uzmiin tsetserleg, chidun jimsnii

moddyg chamd ogch, chamaig tsadtal iduuleh uyed **12** chi ooriigoo hyana. Ooriig chini boolchlolyn gerees, Yegipyetiin gazar nutgaas avchirsan EZENiig chi martuuzai. **13** Chi ooriin Burhan EZENees emeej, Tuund zaragdan, Tuunii nereer tangaragla. **14** Ta nar busad burhdyg buyuu ergen toirnyhoo ard tumnuudiin burhdaas alinyg ni ch buu daga. **15** Ta naryn dund baigaa EZEN Burhan chini hartai Burhan uchir EZEN Burhan chini ta nart uurlan hilegnej, gazryn horsnoos ta naryg archin zailuuluuzai. **16** Ta nar oorsdiinhoo Burhan EZENiig Massad sorison shigee buu sori. **17** Ta nar EZEN Burhanyhaa ta nart tushaasan tushaal, gerchlel, zarligiig saitar sahiij, **18** EZENii omno yuu ni zov, sain bolohyg uild. Tegvel chi sain saihan baij, chinii ovog deedestEZENii tangaraglasan ter saihan gazar nutagt ochin, ezemshine. **19** EZENii aildsanchlan, chinii hamag daisnuudyg omnoos chini hoon gargana. **20** Hojim chinii huu "Bidnii Burhan EZENii tand tushaasan gerchlel, zarlig, huuliud ni yamar uchirtai yum be?" geij chamaas asuupal **21** chi huudee "Bid Yegipyeted Faraony bool baisan yum. EZEN huchirheg mutraaraa bidniig Yegipyetees avchirsan. **22** EZEN bidnii nudnii omno aguu ih aimshigt temdguud, gaihamshguudyg Yegipyeted, Faraond bolon tuunii hamag ger orond uzuulsen yum. **23** Ter bidnii ovog deedest tangaraglasan nutagt bidniig oruulj, bidend ogohiin tuld tendees avchirsan bilee" geij hel. **24** Bidnii urgeljiin sain saihny toloo, mon bidniig onoodriinh shig amid bailgahyn tuld EZEN edgeer buh zarligiig dagahyg, oorsdiin Burhan EZENees emeehiig bidend tushaasan. **25** Bid Tuunii tushaasan yosoor oorsdiin Burhan EZENii omno edgeer buh tushaalyg dagahdaa hyanuur baih avaas ter ni bidnii zovt baidal bolno.

Del Huuli 7

7:1 EZEN Burhan chini chinii ezemshiheer ochih geij baigaa ter gazar uruu chamaig oruulj, olon undestniig buyuu hitchuud, girgashchuud, amorichuud, kanaanachuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuud hemeeh ta naraas ch olon, iluu huchtei doloon undestniig ta naryn omno hoon gargahad, **2** EZEN Burhan chini tedniig chamd tushaah uyed, chi tedniig

tsohigtun. Tegehdee tedniig burmoson ustgah yostoi. Chi tedentei yamar ch geree baiguulj bolohgui. Tedend yamar ch orshool uzuulj bolohgui. **3** Mon chi tedentei buu gerle. Ohinoo ch tednii hovguund buu og. Tednii ohinyg ch beree buu bolgo. **4** Tereer huug chini oor burhdyg shutuulehiin tuld Minii araas holduulan erguulne. Tegvel EZENii uur hilen ta naryn esreg durelzej, ta naryg darui ustgah bolno. **5** Harin ta nar tedend iinhuu hand. Tednii tahilyn shireeg nuraaj, tednii bosgoson chuluun baganyg evdelj, Ashyeragiin modon shong huga tsavchij, siilmel shuteenuudiig ni galdan shataa. **6** Ta nar bol oorsdiin Burhan EZEND ariun ard tumen mon. EZEN Burhan chini ene delhii deer baigaa buh ard tumnuudees ta naryg Ooriinhoo omchloliin ard tumen bolgon songoson bilee. **7** Ta nar busad undestnees olon baisan uchraas EZEN ta naryg hairlaj, songoson yum bus. Ta nar bol buh undestnees hamgiin tsoohon ni bilee. **8** Harin EZEN ta naryg hairlasan uchraas, bas ta naryn ovog deedest andgailsan tangargaa sahihyn tuld ta naryg Ter huchirheg mutraaraa gargan avch, boolchlolyn gerees, Yegipyetiin haan Faraony garaas zolison bilee. **9** Tiimees chi medej av. Chinii Burhan EZEN bol Burhan, Ter bol itgemjit Burhan. Ter Ooriig ni hairlaj, tushaalyg ni dagagchdad myangan uyeiig hurtel gereegee sahij, hair enerlee uzuuldeg. **10** Harin Ooriig ni uzenyadagchdad hariug ogch, ustgana. Ter Ooriig ni uzen yadagchdad hoishluulalgui darui hariu ogdog. **11** Tiim uchraas minii onoodor ta nart tushaaj baigaa tushaal, zarlig, huuli togtoolyg ta nar uildehiin tuld sahin mordotsgoo. **12** Herev ta nar edgeer buh huuli togtoolyg sonsoj, tuuniig yoschlolon dagaj mordvol chinii Burhan EZEN chinii ovog deedest tangaraglasan gereegee sahij, chamd hair enerlee hurteeh bolno. **13** Tereer chamaig hairlan, iveej, chamaig onor otgon bolgon, chamd ovluulen ogohoor ovog deedest chini tangaraglasan gazar nutag deer ur huuuuduudiig chini iveej, gazryn chini ur jims boloh taria, usan uzmiin shine dars, tosyg yerooj, bod bog malyn toliig chini osgoj urjuuleh bolno. **14** Chi busad buh ard tumnees iluu iveegdene. Ta naryn dund urgui, huuser hun baihgui boloh bogood mal surgiin chini dund urgui, suvai mal baihgui bolno. **15** EZEN buh ovchniig chamaas zailuulna. Tereer ta naryn meddeg Yegipyetiin ayuult ovchnuudees chamd hurgehgui, harin ta naryg uzen yadagch buhnii deer

ter ovchnuudiig buulgana. **16** Chinii Burhan EZENees chamd tushaah buhard tumnuudiig chi ustgah yostoi. Tedniig buu orovdon har. Tednii burhdad buu zaragd. Ter chini chamd urhi bolno. **17** "Edgeer undesten nadaas iluu olon. Bi tedniig yaaj zailuulj chadah ve?" gej chi zurhendee helj baij magadgui. **18** Gevch chi tednees buu ai! Chinii Burhan EZEN Faraond bolon buh Yegipyeted yuu uildseniig sain sana. **19** Ta naryn nudeeree harsan ter ih sorilt, temdeg, gaihamshig, huchirheg gar, sungasan mutraar EZEN Burhan chini chamaig gargaj avsan. EZEN Burhan chini chinii aij baigaa buhard tumnuuded tiinhuu uildene. **20** Chinii Burhan EZEN tednees uddegged ba chamaas nuugdsan humuusiig ustaj duustal tednii esreg morin zogiig ilgeene. **21** Chi tednees buu ai! Uchir ni ta naryn Burhan EZEN aguu ih, aimshigt Burhan ta naryn dund baina. **22** Chinii Burhan EZEN chinii omno tedgeer undestnuudiig бага багаар hoon zailuulah bolno. Chi tedniig darui turgen ustgaj bolohgui. Ergen toirond chini heeriin araatan asar olnoor oson urjih boluuzai. **23** Harin chinii Burhan EZEN tedgeer ardu tumnuudiig chamd tushaaj ogoh bogood tedniig ustaj duustal ni ulemjiin uimeen samuund avtuulna. **24** Ter tednii haadyg chinii gart tushaana. Tegsneer chi tednii nersiig tengeriin dooroos archin zailuulna. Chi tedniig ustgaj duusgah hurtel chinii omno zogsoj chadah negch hun baihgui. **25** Chi tednii burhdynh ni siilmel horguudiig gald shataa. Tedgeeriin alt, mongon burhuuld ni buu shuna, tuuniig oortoo buu av. Chi tuunees bolj urhiduuluuzai. Ene bol chinii Burhan EZENii jigshin uzdeg zuil. **26** Chi tiim jigshuurt zuiliig ger orondoo buu avchir. Chi bas tuunshig haraal hurteh vii. Chi tuuniig burmosonjigshij, burmoson uzen yad. Yuu gevel ter ni horiotoi zuil yum.

Del Huuli 8

8:1 Onoodor minii ta nart tushaaj bui buhard tushaalyg ta nar yoschlondaga. Tegvel ta nar amidran, onor otgon bolj, ta naryn ovog deedest EZENii tangaraglasan ter gazart orj, tuuniig ezemshih yum. **2** EZEN Burhan chini chamaig ene dochin jiliin tursh tsold udirdsan buh l zam moriig dursan sana. Ene ni chinii zurhend yuu baisnyg, Tuunii tushaalyg dagah esehiig

chini medehiin tuld, chamaig nomhtgoj, shalgaj sorihyn tuld baisan yum. **3** Hun zovhon talhaar amidardagui, harin hun EZENii amnaas garah ug buhneer amidardag gedgiig chamd oilguulahyn tuld Tereer chamaig nomhtgon, chamaig olsgoj, chinii meddeggui, chinii ovog deedes ch meddeggui baisan "manna"gaar chamaig hoolloj baisan. **4** Ene dochin jiliin tursh chinii omsson huvtsas elegdeegui, chinii hol tsevruuteegui. **5** Etseg ni huutee humuujuuldeg shig EZEN Burhan chini chamaig sahilgajuulj baisnyg zurhendee sanaj yav. **6** Tiimees Tuunii zamaar yavj, Tuunees emeehiin tuld chi ooriin Burhan EZENii tushaalyg sahi. **7** Chinii Burhan EZEN chamaig saihan gazart avaachij baina. Ter gazar bol hondii tolgodoor ni gol gorhi, bulag shand ursdag, **8** ulaan buudai, arvai, usan uzem, injir, anar jimsnii oron, chiduny tos, bal burmyn oron yum. **9** Chi tend ideh hool hunseer homsdohgui, yugaar ch dutahgui, had chuluu nitomor bogood tolgodoos ni zes maltan gargaj bolno. **10** Chi idej tsadaad ter saihan gazryg chamd ogsniih ni toloo EZEN Burhanaa magtana. **11** Onoodor minii chamd tushaaj bui Tuunii tushaal, huuli, zarligiig sahilgui, ooriin Burhan EZENiig martahaas bolgoomjlooroi. **12** Chi idej tsadaad, saihan baishin barij, tendee amidran, **13** mal sureg chini urjin olshirch, alt mongo chini arvijij, chamd baigaa buhen chini oson nemegdeh uyed **14** chinii zurh bardam bolj, ooriin Burhan EZENiig martuuzai. Ter Yegipyetiin nutgaas, boolchlolyn gerees chamaig gargaj avaad, **15** orgon uudam, aimshigt tsol dunduur, galt mogoi, hilentset horhoitoi, usgui angamal gazraar uirdan daguulj, chinii toloo tsahiur chuluunaas us gargaj ogson bilee. **16** Chamaig nomhtgon, chamaig sorij shalgaad, etsest ni chamaig sain saihan amidruulahyn tuld Tereer chinii ovog deedes ch meddeggui baisan "manna"gaar tsold chamaig hoolloj baisan bilee. **17** "Bi huch tenhee, garynhaa chadlaar ene horongo chineeg oortoo bii bolgoston yum" gej chi zurhendee heluuzei. **18** Harin ovog deedest chini tangaraglasan Ooriinhoo gereeg onoodriinh shig batlahyn tuld Ter chamd horongo chinee oloh huch chadlyg ogdog uchraas chi ooriin Burhan EZENiig sanagtun. **19** Herev chi ooriin Burhan EZENiig martaj, oor burhdyg dagaj, tedend uilchlen, tedend morgovoos chi gartsaagui ustahbolno hemeen bi onoodor ta naryn esreg gerchilj baina. **20** Ta nar

EZEN Burhanyhaa duu hooloig sonsooguin toloo ta naryn omno EZENii ustgasan tedgeer undestnuudiin negen adil ta nar ustgagdah bolno.

Del Huuli 9

9:1 Izraili aa, sons! Tenger tulsan ondor hana herem buhii tom tom hotuudtai, oorsdoos chini iluu huchirheg tom undestnuudiig ezleheer yavahyn tuld chi onoodor Iordan golyg gatlah gej baina. **2** Tendhiin humuus ni avarga tom, ondor, ta naryn meddeg anakchuudyn hovguud bilee. "Anakiin hovguudiin omno hen zogsoj chadah bilee?" gej heleltsdegiig ta nar bas sonsson. **3** Chi onoodor medej av. EZEN Burhan chini durrelzej baigaa gal shig chinii omno gatlan yavj, tedniig but tsohiod, chinii omno unagana. Ingesneer chi EZENiihee aildsan yosoor tedniig hoon gargaj, darui ustgah yum. **4** EZEN Burhan chini tedniig chinii omnoos hoon gargasny daraa "EZEN minii zovt baidlaas bolj namaig ene gazar nutgiig ezemshuuleheer avchirsan" gej dotroo buu bod. Harin edgeer undestnii horon muu baidlaas bolj EZEN tedniig chinii omnoos hoon gargaj baigaa yum. **5** Chi tednii gazar nutgiig ezemshiheer yavah gej baigaa ni chinii zovt baidlaas bolson yum bish, zurh setgeliin chini shuluun shudargaas bolson yum bish, harin EZEN chinii ovog deedes Abraham, Isaak, Iakovd tangaraglasan tangargaa batlahyn tuld EZENBurhan chini tedniig chinii omnoos hoon zailuulj baigaa ni edgeer undestnuudiin horon muu baidlaas bolson yum. **6** EZEN Burhan chini chamd ene saihan gazar nutgiig ezemshuuleheer ogch baigaa ni chinii zovt baidlaas bolson yum bish gedgiig medej av. Uchir ni chi bol hoshuun huzuutei ard tumen yum. **7** Tsold chi ooriin Burhan EZENiiig yaaj hilegnuulj baisnaa martalgui sanaj yav. Chi Yegipyetiin nutgiig orhison odroos hoish ene gazart irtlee EZENii esreg terselseer baisan. **8** Ter ch baitugai ta nar Horyeb uuland EZENii uur hileng odoosnoos bolj EZEN ta nart ihed hilegnej, ta naryg ustgah gesen bilee. **9** Ter uyed bi chuluun havtanguud buyuu EZENii ta nartai baiguulsan gereenii havtanguudyg avahaar uul ood garaad, ter uuland dochin odor, dochin shono baihdad talh ch ideegui, us ch uutaagui. **10** Burhany huruutaar bichigdsen hoyor chuluun havtang EZEN nadad

ogson. Chuulgan bolson ter odor uulyн oroi deer galyn dundaas ta nart handaj EZENii aildsan buh ugs tedgeer havtan deer baisan. **11** Terhuu dochin odor, dochin shoniin etsest EZEN nadad hoyor chuluun havtan buyuu gereenii havtang ogson. **12** Daraa ni EZEN nadad handan "Chi bosoj, endees darui buu. Uchir ni chinii Yegipyetees gargaj avchirsan ard tumen chini yalzarch, Minii tedend tushaasan zamaas ted mash turgen butsaj, oorsoddoo zoriulan tsutgamal horog buteesen baina" gesen. **13** EZEN tsaash ni nadad "Bi ene ard tumniig harlaa. Uneheer ted bol hoshuun huzuutei ard tumen baina. **14** Nadad buu saad hii. Bi tedniig ustgaj, tednii neriig tengeriin dooroos archin hayaj, chamaig tednees iluu huchtei, iluu aguu undesten bolgono" gesen. **15** Namaig uulan deerees butsaj buuhad uuland gal durelzej, gereenii hoyor havtan minii hoyor gart baiv. **16** Uneheer ta nar EZEN Burhanyhaa esreg nugel uildseniig bi harsan. Ta nar oorsoddoo zoriulj, tugalyn dursiig tsutgan buteejee. Ta nar EZENii tushaasan zamaas mash turgen butssan uchir **17** bi onooh hoyor havtang gartaa avch, chuluudan ta naryn nudnii omno butalsan bilee. **18** Bi EZENii omno uridynh shigee dochin odor, dochin shono turuulgee haran hevtej, talh ch ideegui, us ch uugaagui. Ta naryn Tuunii uur hileng hodolgohor EZENii melmiin omno buzar muu uildeld holbogdson buh nuglees chini bolj tegsen yum. **19** EZEN ta nart ihed uurlan hilegnej, ta naryg ustgah gesend bi aisan. Harin EZEN ter uyed ch mon namaig sonsson. **20** EZEN Aarond ihed uurlaj, tuuniig honooh gesend bi ter uyed ch mon Aarony toloo zalbirsan. **21** Ta naryn nugel boloh ta naryn buteesen tugalyg bi avch gald shataan, nariin toos met boltol ni butlaj nuntaglaad, uulaas ursan buuh gorchiny usand tsatssan. **22** Ta nar Tabyera, Massa, Kibrothattaavad baihdaa EZENiigbas hilegnuulsen. **23** EZEN ta naryg Kadyeshbarnyeagaas yavuulahdaa "Ta nar yavj, Minii ta nart ogson gazryg ezemshitsgee" gej helsen. Harin ta nar oorsdiin Burhan EZENii tushaalyg eserguutsen, Tuund itgesen ch ugui, Tuunii ugiig ch sonsoogui. **24** Bi ta naryg medeh bolson ter odroos hoish ta nar EZENii esreg terselseer irsen. **25** EZEN ta naryg ustgana hemeen aildsanaas bolj bi Tuunii omno dochin odor, dochin shono turuulgee haran hevtsen bilee. **26** Bi EZENd zalbirsan bogood "Ezen BURHAN, Ta Ooriinhoo sur hucheer zolison, huchirheg

mutraaraa Yegipyetees gargaj avsan Ooriin ard tumen Ooriin oviig bitgii ustgaach. **27** Ta Ooriin zarts Abraham, Isaak, Iakov naryg sanaach. Ene ard tumnii zoruud zan, tednii horon muu baidal, tednii nugliig bitgii haraach. **28** Es bogoos Tany bidniig gargaj avsan ter nutgiinhan «EZEN tedend amlasan gazartaa tedniig avaachih chadvargui baisan uchraas, mon tedniig uzen yadsan uchraas Ter tedniig tsold alahaar avchirsan» gejj heleh bolno. **29** Ted bol Tany aguu ih hucheeree, sungasan mutraaraa gargaj avchirsan Tany ard tumen boloh Tany ov bilee" gesen.

Del Huuli 10

10:1 Tegehed EZEN nadad "Chi turuuchiinh shigee hoyor chuluun havtang zasaj yanzlaad, uulan deer Nad uruu hurch ir. Bas negen modon avdar hii. **2** Chinii butalsan turuuchiin havtanguuddeer baisan ugsiig Bi ter havtan deer bichiye. Chi tuuniig ter avdarta hii" gev. **3** Bi huais modoor neg avdar hii, turuuchiinh shigee hoyor chuluun havtang zasaj yanzlan, tuuniigee gartaa bariad uul uruu garsan. **4** Chuulgan bolson ter odor EZEN uulan deer galyn dundaas ta nart handaj aildsan Arvan Huulia turuuchiin adil havtanguud deer bicheed, tuuniigee nadad ogson bilee. **5** Tegeed bi buttaj, uulaas buugaad, EZENii nadad tushaasan yosoor nogooh havtanguudaa ooriinhoo hiisen avdart hiisen bogood havtanguud odoo ch tendee baigaa. **6** (Izrailiin hovguud Byeyerot Byenyelaakanaas, Mosyera uruu hodolson bilee. Aaron tend uhej, tuuniig tend orshuulsan. Tuunii huu Yelyeazar orond ni tahilch bolj uilchilsen. **7** Ted tendeesee Gudgoda uruu hodolj, mon tsaash Gudgodagaas hodolj, gorhi elbegtei Iotbatad hurch irsen bilee. **8** Ter uyed EZEN Lyevi ovgiinhnyg EZENii gereenii avdryg zoolgohiin tuld, Tuund zaragdaj, Tuunii nereer ene odriig hurtel yerool hiilgeheer EZENii omno zogsoohyn tuld tusgaarlasan. **9** Tiimees lyevichuud ah duusiinhee dund huvi ch ugui, ov ch ugui. Chinii Burhan EZEN tedend aildsan yosoor EZEN tednii ov yum.) **10** Bi uridyn adil uulan deer dochin odor, dochin shono baisan. EZEN ter uyed ch bas namaig sonsson bogood chamaig ustgah huselgui baisan. **11** Tegeed EZEN nadad handan "Chi bos. Minii tedendogohoor ovog deedest ni

tangaraglasan gazar uruu tedniig avaachij, ezemshuulehiin tuld ene ard tumniig terguulen ayan zamaa tsaash urgeljuul" gej aildsan bilee. **12** Izraili aa! Chinii Burhan EZEN chamaas yuut shaarddag ve? Zovhon EZEN Burhanaasaa ain emeehiig, Tuunii buh zamaar yavahyg, Tuuniig hairlan, buh zurh, buh setgeleeree EZEN Burhandaa uilchlehiig bolon **13** chinii sain saihny toloo onoodor minii chamd tushaaj baigaa EZENii zarlig, tushaalyg dagaj mordohiig shaarddag bus uu? **14** Tenger hiigeed hamgiin deed tenger, bas gazar delhii, tuun deer baigaa buhen chinii Burhan EZENiih yum. **15** Gesen ch EZEN zovhon chinii ovog deetsiig hairlahaar taashaan soyorhoj, tednii ur udmyghan boloh ta naryg onoodriinhteil adil buh ard tumnuudiin deeguur songoj avsan. **16** Tiimees ta nar zurhendee hovch honduulj, tsaashid hoshuun huzuu buu garga. **17** Ta naryn Burhan EZEN bol burhdyn Burhan, ezdiin Ezen, aguu ih, huchirheg, aimshigt Burhan. Tereer huniig alagchildag ch ugui, heel hahuuli avdag ch ugui. **18** Tereer onchin, belevsen emegtein toloo shudarga yosyg togtoon, hariin hund hool huns, huvtsas hunar ogch Ooriin hairaa haruuldag. **19** Ta nar Yegipyeted hariin hun baisan. Tiim uchraas ta nar hariin huniig hairla. **20** EZEN Burhanaasaa ain emeej, Tuund zaragdan, Tuunees zuuran, Tuunii nereer tangaragla. **21** Ter bol chinii magtaal, Ter bol chinii Burhan. Tereer chinii nudeeree uzsen tiim aguu ih, surdmeer zuilsiig chinii toloo uildsen. **22** Yegipyeted hurch ochson chinii ovog deedes yerdoo daluulaa baisan bol EZEN Burhan chini odoo chamaig tengeriin odod met olon bolgojee.

Del Huuli 11

11:1 Tiimees chi ooriin Burhan EZENiiig hairlan, Tuunii zahia daalgavar, huuli togtool, zarlig, tushaalyg urgelj dagaj yav. **2** Ta naryn Burhan EZENii sahilgajuulalyg medeegui, haraagui hovguudtei chini bi yariagui gedgiig onoodor oilgo. Ted Tuunii sur javhlan, Tuunii huchirheg gar, Tuunii sungasan mutryg, **3** Yegipyetiin tovd Yegipyetiin haan Faraon bolon buh gazar nutagt ni Tuunii uildsen temdeg, uilsiig ni, **4** ta naryn hoinoos hoon irsen tedniig Ulaan tengisiin usand jivuuleh uyedee Yegipyetiin tserguud, tednii agt morid, teregnuuded EZENii yuu hiisniig

bolon EZEN tedniig burmoson ustgasnyg, **5** ta naryg end ireh hurtel tsold ta nart Tuunii yuu hiisniig, **6** Ryeubyenii huu, Yeliabyn hovguud boloh Datan, Abiram naryg herhseniig, ter uyed gazar amaa angailgan buh Izrailiin dundaas tedniig, tednii ger bul, tednii maihan, tedniig dagasan amitai buhniig zalgisnyg haraagui. **7** Harin ta nar EZENii uildsen ene buh aguu uilsiig nudeeree uzsen bilee. **8** Tiimees ta nar minii onoodor ta nart ogch bui tushaal buriig dagan mord. Ingesneer ta nar huchirheg bolj, Iordanyg gatlan, ezemshih gesen ter gazraa orj, tuuniig ezemshih yum. **9** Ingesneer tedend bolon tednii ur huuhded ogohoor ovog deedest chini EZENii tangaraglasan suu, balaar byalhsan ter gazart ta nar urt naslah yum. **10** Chinii ezemshiheer ochih gej baigaa ter gazar bol chinii garch irsen Yegipyetiin gazar nutagtai adilgui. Yegipyeted ta nar ur suulgaad, nogoony talbai met holooroos usaldag baisan. **11** Harin chinii ezemshiheer Iordanyg gatlah gej baigaa ter gazar bol tengeriin hur boroogoor undaaldag hondii, tolgodyn oron bogood **12** chinii Burhan EZENii asran hamgaaldag oron yum. Chinii Burhan EZENii melmii jiliin ehnees avaad etses hurtel urgelj tuuniig tolidon baidag bilee. **13** Herev ta nar onoodor minii ta nart tushaaj baigaa tushaalyg mini saitar sonsoj, EZEN Burhanaa hairlaj, Tuund buh zurh, buh setgeleeree zaragdval **14** EZEN ta naryn gazar deer hur boroog tsag ulirald ni oruulj, havar namryn boroog ilgee, ta nar ur taria, shine dars, tos avah bolno. **15** Tereer mal surgiin chini toloo ovs nogoog heer tald urguulan, ta nar idej, oog tsatgalan baih bolno. **16** Ta nar bolgoomjtoi bai! Ta naryn zurh mehlegden ergej, oor burh dad zaragdan tedend morgoh vii. **17** Tegvel EZENii uur hilen ta naryn esreg duralzen tengeriig haagaad boroo orohgui, gazraas ur taria ch urgahgui bolno. Ta nar EZENii ogch bui sain gazraas darui ustana. **18** Tiimees ta nar minii ene ugsiig zurhendee, setgeldee togtooj, tuuniig temdeg bolgon buguindaa uyaj, hoyor nudnii hoorondoh sahius met bailga. **19** Ta nar tuuniig hovguuddee zaaj, gertee suuj baihdaa ch, zamd yavj baihdaa ch, hevtehdee ch, bosohdoo ch tuunii tuhai yarij bai. **20** Ta nar uuniig haalganyhaa hatavch, daaman haalgan deer bich. **21** Tegvel ta naryn ovog deedest ogohoor EZENii tangaraglasan gazar deer ta naryn bolon hovguudiin chini amidral gazryn deer tengeriin orshih honoguud met

urtsana. **22** Ta nar herev minii ta nart tushaaj bui ene buh tushaalyg sahin, uildej, EZEN Burhanaa hairlaj, Tuunii buh zamaar yavj, Tuunees zuuran baival **23** EZEN edgeer buh undestniig ta naryn omnoos hoon gargaj, ta nar oorsdoosoo iluu huchtej, iluu tom ulsuudyg ezemshih bolno. **24** Ta naryn holiin ul gishgeh gazar buhen chini ta narynh bolno. Tanai hil hyazgaar ni tsoloos Livan hurtel, Yevfrat mornoos baruun tengis hurtel urgeljleh bolno. **25** EZEN Burhan chini ta nart aildsan yosooroo ta naryn hol hursen buh l gazryn humuusiig ta naraas aih aidas huidseer huchna. Tiimees ta naryn esreg hen ch bosoj chadahgui. **26** Onoodor bi ta naryn omno yerool, haraal hoyoryg tavij baina. **27** Herev ta nar onoodor minii tushaaj bui EZEN Burhanyhaa tushaalyg sonsvol yeroogdoh bolno. **28** Herev ta nar EZEN Burhanyhaa tushaalyg sonsolgui, harin minii onoodor ta nart tushaaj bui yos jurmaas hazajj, urid meddeggui baisan oor burhdyg dagavaas haraagdah bolno. **29** EZEN Burhan chini chini ezemshiheer ochij bui ter gazart chamaig avaachin oruulah uyed chi Gyerizim uulan deer yerooliig, Yebal uulan deer haraalyg tavi! **30** Ter hoyor uul Iordany nogoo tald, naran shingeh zug uruu chiglesen zamyn baruun tald, Gilgalyn haraldaq, Moryegiin tsars modny derged Arabad orshin suudag kanaanhuudyn nutagt baidag bish uu? **31** Ta nar EZEN Burhanaas chini ta nart ogch baigaa ter gazryg ezemshiheer ochihyn tuld Iordan golyg gatlah gej baina. Ta nar tuuniig ezemshin, tendee orshin suuh bolno. **32** Minii onoodor ta naryn omno taniulj baigaa buh zarlig, huuli togtoolyg ta nar yoschlun daga.

Del Huuli 12

12:1 Delhii deer ta nar amidran suuh hugatsaandaa ovog deetsiin chini Burhan EZEN chamd ezemshuuleheer ogson gazar nutagt dagan biyeluuleh yostoi zarlig, huuli togtool ene baina. **2** Ta naryn hoon gargah tedgeer undestnuudiin burhaddaa zaragdaj baisan ondor uul, dov tolgod, alivaa noogon modon doorh buh l gazruudyg burmoson ustga. **3** Ta nar tednii tahilyn shireeg ni nuraaj, chuluun baganyg ni hutalj, Ashyeragiin modon shong ni gald shataaj, burhdynh ni siilmel horguudiig tas tsavchij,

tendeestednii neriig archin zailuul. **4** Ta nar EZEN Burhandaa ingej handaj bolohgui. **5** Harin ta naryn Burhan EZEN Ooriinhoo neriig tavin, Ooroo suuhaar tanai ovguudaas songoh ter gazryg ta buhen haij, tend ta nar och. **6** Ta nar oorsdiin shataalt tahil, oorsdiin tahil, oorsdiin aravny neg huviin orgol, oorsdiin garyn deedlen barih orgol, tangargiin orgol, sain duryn orgol, oorsdiin bod, bog malyn uugan tol terguutnee tend avchrah yostoi. **7** Ta nar EZEN Burhanyhaa omno tendee hoolloj, garaaraa hiisen buhniig chini chinii Burhan EZEN iveesen uchraas ger hotlooroo nargij tsengetsgee. **8** Onoodor end bidnii uildej baigaag hiiij bolohgui. Uchir ni end hun bur ooriinhoo nudend zov gej uzsenee uildej baina. **9** Ta nar amralt bolon EZEN Burhany chini ta nart ogch bui ovd hureh arai boloogui baina. **10** Harin ta nar Iordanyg gatlan, EZEN Burhanyhaa ta nart ov bolgon ogch bui ter gazar suuh bolno. Ter ergen toirny chini daisnuudaas chamaig angijruulan, chi aih ayuulgui amidrah bolno. **11** Ter tsagt EZEN Burhan chini Ooriin neriig orshoohoor songoj avah ter gazart ta nar minii tushaasan buhniig avch ochih yostoi. Ta nar oorsdiin shataalt tahil, oorsdiin tahil, aravny neg huviin orgol, oorsdiin garyn deedlen barih tahil, oorsdoo EZENd tangaragljaj barih shilmel tangargiin orgol buhnee avaachij, **12** ta nar hovguud,ohid, zarts shivegchdiinhee hamt EZEN Burhanyhaa omno bayasan tsengene. Mon tanai hotod bui lyevichuud, ta naryn dund huvi ch ugui, ov ch ugui tul bas ta nartai hamt bayasan tsengene. **13** Chi harsan gazar burdee shataalt tahilaa orgoj bolohgui, bolgoomjtoi bai. **14** Harin tanai ovguudyn ali negnees EZENii songoj avah ter gazart l chi shataalt tahilaa orgoj, minii chamd tushaasan buhniig tend uild. **15** Harin EZEN Burhany chini chamd ogson iveeliin daguu chi oor ooriinhoo hotyn dottor malaa duraaraa nyadalj mahyg ni idej bolno. Buzartsan ba tsever hunii ali ni ch tuunees goroos, bugyn mah iddeg shigee idej bolno. **16** Zovhon tsusyg ni idej bolohgui, tuuniig gazart us shig asga. **17** Chi ur taria, shine dars, tosnyhoo aravny neg hiigeed bod bog malynhaa uugan tol, tangaraglasan yosooroo toloh alivaa tangargiin orgol, ooriin sain duryn orgol, garyn deedlen barih tahilyg hotynhoo dottor buu id. **18** Harin chi EZEN Burhanyhaa songoj avah ter gazart ooriin Burhan EZENii omno hovguud, ohid, zarts, shivegchid, hotynhoo lyevichuudtei

hamt tuuniig idej, bas ooriinhoo hiij buteesen buhnii toloo EZEN Burhanyhaa omno bayasan tsenge. **19** Chi bolgoomjtoi baj, nutagtaa amidran suuh hugatsaandaa lyevichuudiig buu orhi. **20** EZEN Burhan chini chamd amlasan yosooroo hil hyazgaaryg chinitelj ogoh uyed chi mah idehiig husej "Bi mah idiye" gej heleed hussenihee zorgoor mah idej bolno. **21** Herev EZEN Burhan chini neree tavihaar songoson ter gazar chamaas heterhii hol baival minii chamd tushaasan yosoor EZENii ogson mal surgees nyadalj, hotynhoo dotor husseneeree idej bolno. **22** Goroos, butyn mahyg iddeg shig ta nar idej bolno. Buzartsan, esvel tsever hun mon adil tuunes idej bolno. **23** Harin chi tsus idehees bolgoomjil. Tsus bol ami uchraas ter amiig mahtai hamt idej bolohgui. **24** Chi tuuniig idelgui gazart us shig asga. **25** Chi tsusyg buu id. EZENii zov gej uzdeg zuiliig uildej baih yum bol chi bolon chinii hovguud sain saihan yavah bolno. **26** Harin chi oort baigaa ariun zuilsee, tangargiin orgoloo avch EZENii songoj avsan ter gazart och. **27** Chi shataalt tahil orgohdoo mah, tsus hoyoryg EZEN Burhanyhaa tahilyn shireen deer orgo. Tahiluudyg orgohdoo tsusyg ni EZEN Burhanyhaa tahilyn shireen deer asgaad, mahyg ni ideh yostoi. **28** Minii chamd tushaaj bui ene buh utsiig chi saitar sonsood dagan biyeluul. Chi EZEN Burhanyhaa sain, zov gej uzdeg zuiliig uildej baih yum bol chi bolon chinii hovguud uurd sain saihan yavah bolno. **29** Chinii hoon gargahaar ochij bui ter undestnuudiig EZEN Burhan chini ta naryn omno huis temtren, chi tedniig huis temtren nutagt ni orshin suuh uyed **30** chi bolgoomjtoi baj, chinii omno ted ustgagdsany daraa ooro tedend buu urhiduul. Mon tednii burhdyg suragljaj "Tedgeer undesten burhaddaa herhen zaragdaj baisan be? Bi ch mon tegiye" gej buu hel. **31** EZEN Burhandaa chi ingej handaj bolohgui. Ted EZENii uzen yaddag jigshuurt uildliig burhaddaa zoriulan hiij, ulmaar oorsdiinhoo hovguud, ohidyg ch gadd shataan, burhaddaa orgodog. **32** Minii ta nart tushaasan bolgonyg ta nar dagaj mordoj, tuun deer buu nem, buu has.

Del Huuli 13

13:1 Esh uzuulegch, esvel mergen zuudech ta naryn dundaas garch,

chamd temdeg, gaihamshgiig uzuulj, **2** "Chinii meddeggui baisan oor burhdyg tsoomooroo dagan, tedend zaragdatsgaaya" gej heleed chamd uridchilan helsen terhuu temdeg, gaihamshig ni biyelsen ch gesen **3** chi ter esh uzuulegch, esvel mergen zuudchiin ugiig buu sons. Uchir ni EZEN Burhan chini ta naryg buh zurh, buh setgeleeree EZEN Burhandaa hairtai esehiig chini shalgan uzej baigaa yum. **4** Ta nar EZEN Burhanyhaa hoinoos dagaj, Tuunees ain emeej, Tuunii tushaalyg mordojo, Tuunii duu hooloig sonson dagaj, Tuund zaragdaj, Tuunees zuurch, **5** harin ter esh uzuulegch yum uu, mergen zuudchiig al. Uchir ni tereer EZEN Burhany chini chamd yav gej tushaasan zamaas ta naryg uruu tatan gargahyn tudd ta naryg Yegipyetiin nutgaas avchirsan, boolchlolyn gerees zolison EZENBurhanaas chini urvuulah gej yatgasan. Ta nar iinhuu oorsdiinhoo dundaas buzar muug arilgan zailuulah yostoi. **6** Herev torson ah duu chini, esvel huu, ohin chini, esvel ovor deh ehner chini, esvel ami shigee hairladag dotno nohor chini chamaig semhen yatgaj, "Chinii bolon ovog deetsiin chini meddeggui baisan busad burhad, **7** chinii ergen toirond baigaa chamd oir yumuu hol, gazryn neg hyazgaaraas nogoo hyazgaar hurtelh ard tumnuudiin burhdad bugdeeree ochij zaragdatsgaaya" gesen ch **8** chi tuuniig buu daga, buu sons, buu orovd, buu heltruul, buu halhal. **9** Harin chi tuuniig zaaval al. Alahdaa ehleed chi tuund gar hurch, busad humuus daraa ni gar hureh yostoi. **10** Tereer Yegipyetiin nutgaas, boolchlolyn gerees chamaig gargaj avsan EZEN Burhanaas chini chamaig urvuulahyg zavdsan tul chi tuun uruu chuluu chuluudaj al. **11** Tegvel buh Izraili tuuniig sonsood, aij, dahin hezee ch tiim muu yum ta naryn dund hijj chadahgui. **12** Chinii Burhan EZENees chamaig amidruulahaar chamd ogch bui ali negen hotod, **13** ta naryn dundaas oodgui heseg humuus garch ireed, hotynhnygoo uruu tatan, "Yavj, ta naryn meddeggui oor burhdad zaragdy" gej helehiig chi sonsvol, **14** chi tuuniig sain erj, asuuj suraglaad, uneheer tiim jigshuurt yum ta naryn dund garsan baival **15** chi ter hotyn orshin suugchdyg ildnii ireer hiar tsohin, ter hot bolon tuunii dotorh bugdiig mal suregtei ni hamt ildnii ireer huis temter. **16** Bas tendees bulaaj avsan buh zuilee hotyn tov talbaid tsugluulan huraagaad, ter hotyg bulaan avsan buh zuilteigee shataaj, EZEN Burhandaa shataalt tahil bolgo. Ter

hot uurd balgas bolj, dahin hezee ch bosohgui. **17** Ter ustgagdah yumnaas yuund ni ch buu gar hur. Tegvel EZENii uur hilen namdaj, chamd orshool uzuulj, chinii ovog deedest tangaraglasan yosooro chamaig onor otgon bolgono. **18** Hervee chi EZEN Burhanyhaa duu hooloig sonsood, onoodor minii chamd tushaaj bui buh tushaalyg dagaj, EZEN Burhanyhaa melmiin omno zov zuiliig uildvel tiim baih bolno.

Del Huuli 14

14:1 Ta nar bol oorsdiinhoo Burhan EZENii hovguud yum. Uhegsdiinhee toloo biyee buu zus. Magnainyhaa usiig buu hus. **2** Chi bol EZEN Burhanyhaa ariun ard tumen. EZEN delhii deer baigaa buh ard tumnuudiin dotroos chamaig Ooriinhoo ov, ard tumen bolgohoor songoson bilee. **3** Chi jigshmeer muuhai yuug ch buu id. **4** Ta naryn idej boloh amitad ni uher, honi, yamaa, **5** buta, zeer, ulaan buga, zerleg yamaa, yangir, urt evertai goroo, argali yum. **6** Amitdyn dundaas tuurai ni salaatai ats tuuraitan, hivdeg yamar ch amitdyg ta nar idej bolno. **7** Harin hivdeg, esvel ats tuuraitai amitdyn dotroos ta naryn idej bolohgui amitan bol temee, tuulai, hadny dorgo. Edgeer amitad hivdeg bolovch salaa tuuraigui uchir ta nart buzar bogood **8** gahai bol ats tuuraitan bolovch hivdeggui uchir ta nart buzar bolno. Ta nar edgeeriin mahyg ni idej bolohgui, huurt ni ch hurch bolohgui. **9** Usan dottor baidag serveetei, hairstai buhniig ta nar idej bolno. **10** Harin serveegui, hairsgui yamar ch amitnyg buu id. Ene ni ta nart buzar bolno. **11** Alivaa tsever shuvuug ta nar idej bolno. **12** Harin idej bolohgui shuvuud gevel burged, tas, har tas, **13** ulaan shonhor, elee, shonhryn torol, **14** hereenii torol, **15** temeen hyaruul, shar shuvuu, tsahlai, hartsagyn torol, **16** uuli, tsagaan huzuut tas, tsagaan uuli, **17** hoton, huren shuvuu, har galuu, **18** orovtas, hoh degliin torol, ovolj, sarisan bagvaahai yum. **19** Nisdeg horhoi shavij buhen ta nart buzar bolno. Tedgeeriig buu id. **20** Harin alivaa tsever shuvuug ta nar idej bolno. **21** Ta nar bol EZEN Burhanyhaa ariun ard tumen. Tiimees alivaa uhsen amitnyg buu id. Harin ta nar tuuniig ooriinhoo hotod suudag hariin hund ogood iduuleh, esvel gadny hund hudaldaj bolno. Chi ishgiig ehiinh ni suund buu chana. **22** Chi

jil bur talbainhaa urgatsyn aravny negiig zaaval orgo. **23** EZEN Burhanaasaa urgelj ain emeehiig surahyn tuld EZEN Burhanyhaa omno, EZEN neree tavihaar songoj avsan ter gazart chi ur taria, shine dars, tosnyhoo aravny negiig, mal surgiinheeugan toliig ideh yostoi. **24** Herev chinii Burhan EZEN neree tavihaar songoj avsan gazar ni chamaas heterhii hol uchraas chinii yavah zam berhtei bolj EZEN Burhanyhaa iveesen zuiliig chi avaachij chadahgui bol **25** tuuniigee mongoor soliod, ter mongoo gartaa bariad, EZEN Burhanyhaa songoj avsan ter gazar uruu hurch och. **26** Tegeed chi setgeldee hussen zuilee mongooroo hudaldaj avch bolno. Uher, esvel honi, esvel dars, esvel hatuu undaa yum uu, ali setgeldee hussen zuilee avch bolno. Chi bolon chinii ger bul tend EZEN Burhanyhaa omno hoolloj, hooron bayasah bolno. **27** Tanai hotod amidran suudag lyevichuud bol ta naryn dund huvi ch ugui, ov ch ugui uchir ta nar lyevichuudiig buu orhi. **28** Gurvan jil tutamd jiliin etsseer, ter jiliinhee urgatsyn aravny negiig buren gargaj, hot dotroo hadgal. **29** Tegeed ta naryn dund huvi ch ugui, ov ch ugui lyevichuudiig bolon hotyn dotor suudag hariin hun, onchin, belevsen humuusiig iruulj, hoollon tsatga. Tegvel EZEN Burhan chini chinii garaaraa hiideg buh uilsed chamaig iveeh bolno.

Del Huuli 15

15:1 Doloon jil tutamd jiliin etsseer chi avlagaa tsutsla. **2** Tsutslaltyg ingej hiine. Zeelduulegch hun bur horshoosoo avah avlagaa tsutslah yostoi. Ter horshoosoo, esvel ah duuseese oroo buu neh. Uchir ni EZENii orshooliin jil tunhaglagdsan bilee. **3** Hariin hunees oroo nehejbolno. Harin ah duuseese avah buh oriig tsutsal. **4** Onoodor minii chamd ogch baigaa ene buh tushaalyg sahin mordohiin tuld chi zovhon EZEN Burhanyhaa duu hooloig duulgavartai sonsoh avaas, **5** chinii Burhan EZENii chamd ov bolgon ezemshuuleheer ogch bui gazar deer EZEN chamaig unenhuu iveeh uchir ta naryn dund yaduu hun baihgui bolno. **6** EZEN Burhan chini chamd amlasan yosooroo chamaig iveeh bolno. Chi olon undestnuuded zeelduulne. Harin chi zeelj avahgui. Chi olon undestnuudiig zahirna. Harin

chi tedend zahiragdahgui. **7** Herev EZEN Burhan chini chamd ogch bui gazar nutag deerh ali negen hotod chinii ah duusiin dottor yaduu hun baival chi ter yaduu ah duudee hatuu zurh setgel buu garga. Tuunees garaa buu tat. **8** Harin chi tuund zaaval garaa sungaj, tuunii heregtei buhniig ni ogoomroor hangaj, zeeluul. **9** Chi bolgoomjtoi bajj, dotroo horon muu sanaa buu hadgal. "Oroo tsutslah doloo dahi jil oirtloo" geed yaduu ah duugee muuhai harj, tuund yuu ch ogohgui baival tereer EZENd chinii esreg meduulj, ter ni chamd nugel bolno. **10** Chi tuund ogoomroor ogoh yostoi. Tuund oglog ogohdoo haram setgel buu garga. Ingevel EZEN Burhan chini chinii buh ajil uils bolon gardan hiih buhnii chini toloo chamaig iveeh bolno. **11** Gazar delhii deer yaduu zuduu hun hezee ch tasrahgui. Tiim uchraas bi chamd "Ooriinhoo gazar nutag deerhugeegui, yaduu zuduu ah duustee chi garaa sungaj bai" gej tushaaj baina. **12** Herev chamtai ugsaa neg yevryei er, esvel yevryei em chamd hudaldagdaad, zurgaan jil chamd zartslagdsan bol chi tuuniig doloo dahi jild ni choloolj yavuul. **13** Tuuniig chi choloolohdoo gar hooson buu yavuul. **14** Tuund mal surgeesee, utremeesee, usan uzem shahah torhnoosoo haramgui og. EZEN Burhan chini chamaig iveesen shig tuund og. **15** Chi Yegipyetiin nutagt bool baisnaa, chinii Burhan EZEN chamaig zolisnyg sanaj yav. Tiim uchraas bi onoodor chamd uuniig tushaaj baina. **16** Herev zarts chini chamd bolon chinii ger buliinhend hairtai uchir chamtai hamt baih ni iluu sain gej uzeed, chamd handan "Bi tanaihaas yavahgui" gevel **17** chi shovog avaad, tuunii chihiig haalgand naaj baigaad tsool. Tegvel ter uurd chinii zarts bolno. Chi shivegchind ch mon uunchlen uild. **18** Zarts chini chamd zurgaan jiliin tursh holsnii zartsaas hoyor dahin iluugeer zartslagdsan uchraas chi tuuniig choloolohiig hetsuu gej buu bod. Tegvel EZEN Burhan chini chinii uildeh alivaa uilsed chamaig iveene. **19** Chi ooriinhoo uher, honiny uugan er tol buriig ooriin Burhan EZENd tusgaarlagtun. Chi uhriinhee uugan tutalyg buu edel. Chi honinyhoo uugan hurgyg buu hyarga. **20** Chi bolon ger buliinhen chini EZENihee songoj avah gazart jil bur EZEN Burhanyhaaomno tuuniigee id. **21** Harin tedgeer ni dogolon yum uu, sohor, esvel oor yamar negen sogogtoi baival tuuniig EZEN Burhandaa zoriulan tahil bolgon orgoj bolohgui. **22** Chi tuuniig

hotynhoo dotor id. Buzartsan ba tsever hunii ali ni ch tuuniig zeer, bugyn mah meter id. **23** Harin chi tsusyg ni buu id, tuuniig gazart us shig asga.

Del Huuli 16

16:1 Abib saryg sahij, EZEN Burhandaa zoriulan Deeguur Ongoroh bayaryg temdegle. Uchir ni EZEN Burhan chini Abib sard chamaig Yegipyetees shonoor gargaj avsan yum. **2** EZENii Ooriinhoo neriig tavihaar songoson gazart chi EZEN Burhandaa Deeguur Ongoroh bayaryn tahilyg uher, honior orgo. **3** Chi Yegipyet nutgaas yaaru garsan tul tuuniig isgesen talhtai holij idej bolohgui. Doloo honogiin tursh tuuniig isgeegui talh buyuu zovlongiin talhtai id. Inhuu uildseneer chi Yegipyetees garsan ter odriig nasan turshdaa sanaj yavah bolno. **4** Chinii gazar nutagt doloo honogiin tursh isgeh horongo buu oldog. Anhny odriin udesh orgoson tahilyn mahnaas shono ongorch ogloo boltol yuu ch buu uldeg. **5** Deeguur Ongoroh bayaryn tahilyg EZEN Burhany chini chamd ogch bui ali ch hotod orgoh yosgui. **6** Harin EZEN Burhany chini neree tavihaar songoson gazart Yegipyetees chinii garch yavsan ter tsagt buyuu nar shingeh uyed udsheer chi Deeguur Ongoroh bayaryn tahilyg orgo. **7** Chi EZEN Burhanyhaa songoson gazart ter mahyg sharj ideed, oglooguur maihan uruugaa buts. **8** Chi zurgaan odriin tursh isgeegui talh iden, doloo dahi odor ni EZEN Burhanyhaa omno ariun chuulgan chuulj, ter odroo yamar ch ajil buu hii. **9** Chi oortoo doloon doloo honogiig tool. Bolovsorson tariand haduur hurgej ehleh uyees hoish doloon doloo honogiig tool. **10** EZEN Burhanyhaa omno Doloo Honoguudyn Bayaryg temdeglej, EZEN Burhan chini chamaig iveedegchlen chi sain duraaraa, chadlynhaa hereer orgol orgo. **11** EZEN Burhan chini neree tavihaar songoh gazart chi bolon chinii huu, chinii ohin, chinii zarts, shivegchin, hotod chini orshin suudag lyevichuud, ta naryn dund baigaa hariinhan, onchin hun, belevsen emegtei tsomooroo EZEN Burhanyhaa omno hogjin bayarla. **12** Chi Yegipyeted bool baisnaa sanaj, edgeer zarligiig chand sahigtun. **13** Ta nar utremeesee bolon usan uzem shahah torhnoosoo huraaj tsugluulj avсны daraa Maihan bayaryg doloo honog temdegle. **14**

Ter bayaraar chi bolon chinii hovguud, ohid, zarts, shivegchid, tanai hotod orshin suudag lyevichuud, hariinhan, onchin hun, belevsen emegtei tsoooroo hooron bayarla. **15** Chi ter bayaryg EZENii songoj avah gazart EZEN Burhanyhaa omno doloo honog temdegle. EZEN Burhan chini chinii hiji buteesen buh zuil, chinii garaar butsen alivaa ajil uilsiigiveeh uchir chi setgel duuren bayarlah bolno. **16** Jild gurvan udaa tanai buh erchuud Tuunii songoh gazart Isgeegui Talhny bayar, Doloo Honogiin bayar, Maihan bayaraar EZEN Burhanyhaa omno uzegdeh yostoi. Ted EZENii omno gar hooson uzegdej bolohgui. **17** Hun bur EZEN Burhanyhaa ogson iveeliin hereer, chadlynhaa hereer orgogtun. **18** EZEN Burhanaas chini chamd ogch bui hot burd ovgiinh ni toogoor shuugchid, tushmediig tomil. Ted humuusiig zov shudargaar shuuh bolno. **19** Chi shudarga yosyg buu gajuuduul, nuur tal buu har, heel hahuuli buu av. Uchir ni heel hahuuli bol mergen hunii nudiig soholj, zov shudarga hunii ugiig guivuuldag. **20** Chi amidarch, EZEN Burhanaas chini chamd ogch bui ter gazryg ezemshihiiin tuld chi shudarga yosyg, zovhon shudarga yosyg l daga. **21** EZEN Burhandaa zoriulan bosgoh tahilyn shireenii derged yamar negen modon Ashyera shong buu bosgo. **22** Chinii Burhan EZENii uzen yaddag chuluun baganyg chi oortoo zoriulan buu bosgo.

Del Huuli 17

17:1 Chi ooriin Burhan EZEND oo sevtei, yamar negen sogogtoi uher, honiig buu orgo. Uchir ni ter chini chinii Burhan EZENii omno jigshuurt zuil yum. **2** EZEN Burhanaas chini chamd ogch bui hotuudyn ali negend, ta naryn dund suudag eregtei, emegtei hen negen hun Tuunii gereeg zorchin, EZEN Burhany chini omno muu uil hiji, **3** minii tushaasny esreg oor burhdad ochij, zaragdan tedend, esvel nar, sar, tengeriin aliv erhest morgovoos **4** ene ni chamd medegdej, chi tuunii tuhai sonsson bol saitar shalgaj uz. Herev ter ni unen baigaad, Izrailid iim jigshuurt hereg garsan gedeg ni batlagdval **5** chi tiim buzar muu hereg hiisen ter eriig, esvel ter emiig hotyn daaman haalga uruu avaachij, chuluu chuluudaj al. **6** Aluulah huniig hoyoroos gurvan gerchiin amaar alagtun. Harin gants gerchiin

amaar buu al. **7** Tuuniig alah uyed ehleed tuunii esreg gerch naryn gar hurch, daraa ni busad buh humuusiin garyg hurge. Ta nar oorsdiinhoo dundaas muu muuhai hergiig tegj zailuul. **8** Herev hotyn chini dotorh margaanaas biye biyeiinhee tsusyg ursgasan yum uu, biye biyeteigee margaddsan, esvel biye biyee zodson zereg shiidverlehed hetsuu hereg garval chi bosoj EZEN Burhanyhaa songoj avah gazar uruu yavj, **9** Lyevi ovgiin tahilch yum uu, ter uyed baih shuugch deer ochij tednii tuhai asuuj lavla. Tegvel ted chamd herhen shuun heletsehiig zaana. **10** Chi EZENii songon avah gazraas tednii chamd ogson shiidveriin yosoor guitsetge. Chi tednii zaasan buhniig yosoor guitsetgehiig anhaar. **11** Tednii chamd zaaj ogoh huuliin zuil angi, tednii chamd helj ogson shiidveriin yosoor guitsetge. Tednii chamd helsen ugees baruun tiish ch, zuun tiish ch buu hazai. **12** EZEN Burhandaa uilchleheer tend zogsojbui tahilch yum uu, shuugchiig sonsohgui davliun zagnah hun baival ter huniig alah yostoi. Izrailias muu muuhaig ingej zailuul. **13** Tegvel buh humuus tuuniig sonsoj, aigaad dahin tiim davliun yavdal garahgui. **14** EZEN Burhanaas chini chamd ogch bui ter gazart chi hurch ochood, tuuniig ezemshij, tend orshin suuhdaa "Bidnii ergen toirond baigaa buh undestnuudiinh shig oorsdiinhoo deer haanyg zalya" gevel **15** chi zaaval EZEN Burhanyhaa songoh huniig l ooriinhoo deer suuh haanaar zal. Chi ah duusiinhee hen negiig ooriinhoo deer suuh haan bolgo. Harin chinii ah duu bish, hariin huniig ooriinhoo deer suuh haanaa buu bolgo. **16** Tereer ooriinhoo toloo aduutaa osgoh ch yosgui, aduugaa osgohoor humuusiig Yegipyet uruu butsaah ch yosgui. Uchir ni EZEN "Ta nar ene zamaar dahin hezee ch butsah yosgui" gej ta nart aildsan bilee. **17** Ter hun oortoo olon ehner avch zurh ni uruu tatagdah yosgui. Tereer oortoo zoriulan alt mongoo arvijuulj bolohgui. **18** Tereer haan shireend zalranguutaa Lyevi ovgiin tahilch naryn omno baidag ene nomoos ene huuliig oortoo huilmal nom deer huulan bichij avaad, **19** oortoo hadgalj tuuniigee amidralynhaa buhii l odruudiin tursh unshih yostoi. Ene ni ter hun ene huuliin buh ugsiig, edgeer zarligiig hyanan sahisnaaraa ooriin Burhan EZENees ain emeehiig surahyn tuld bogood **20** tuunii zurh ni ahduu naraasaa deeguur orgogdohguin tudd, huuli durmees baruun tiish ch, zuun tiish ch hazaihguin tuld yum. Ingesneer ter ooro

bolon hovguud ni Izrailiin dund urt udaan haanchilna.

Del Huuli 18

18:1 Lyeviin tahilch nar buyuu Lyeviin buh ovog ni Izrailiin dund huvi ch ugui, ov ch ugui bolno. Ted EZEND galaar orgoh tahil bolon Tuunii huvias ideh bolno. **2** Ted ah duu narynhaa dund ovgui baina. Uchir ni EZEN tedend amlasan yosoоро Oороo tednii ov baih yum. **3** Ard tumnii orgoloos tahilchiin avah huvi ni tahild orgoh uher, honiny haa, hoyor eruu, gedes doctor bolno. Edgeeriig tahilchid ogoh yostoi. **4** Chi tuund ur tarianyhaa deej, shine dars, tos, honiny noosnyhoo deejig ogoh yostoi. **5** EZEN Burhan chini tanai buh ovguudyn dundaas tuuniig bolon tuunii hovguudiig uurd EZENii nereer zogsoon, uilchluulehiin tuld songojee. **6** Izrailiin buh gazar nutag deerh ali negen hotod amidran suudag Lyevi hun tendeesee yavj, EZENii songoson gazart chin setgeleeree hurch irvel **7** tereer EZENii omno tend zogsoj baigaa buh Lyevi ah duusiinhee negen adil EZEN Burhanyhaa nereer uilchleh bolno. **8** Tuunii avah huvi ni tedentei adil baih bogood etsgees ovloson horongiig hudaldaj olson mongo ni ch bas tuunih bolno. **9** EZEN Burhany chini chamd ogch baigaa ter gazart chi hurch ochihdoo, tendhiin undestnuudiinjigshuurt uilsiig buu duuraigtun. **10** Ta naryn dund, huu yum uu, ohinoo galynduudur gargagchid, merge tologch, sovin tailagch, id shidten, ilbechin, **11** haraalch, suns zuuchlagch, har domch, suns duudagch buu baig. **12** Edgeeriig uildegch hen bolovch EZEND jigshuurtei yum. Iim jigshuurt uilees bolj EZEN Burhan chini chini omnoos tedniig hoon gargana. **13** Chi ooriin Burhan EZENii omno togs bai. **14** Chini hooj gargah edgeer undestnuud ni sovin tailagch, merge tologchdiig sonsdog. Harin chini huvid, EZEN Burhan chini chamaig tegehiig zovshoorohgui. **15** EZEN Burhan chini chini toloo ta naryn dundaas, ah duu naryn chini dotroos nad shig negen esh uzuulegchiig gargaj irne. Ta nar tuuniig sonsogtun. **16** Ene ni Horyeb uuland chuulgan bolson ter odor chi EZEN Burhanaasaa guisan buhnii chini daguu yum. Tegehed chi "EZEN Burhany mini duu hooloig nadad dahin buu songooch. Ene ih galyg nadad dahin buu haruulaach. Bi

uhchih vii" gej helsen bilee. **17** EZEN nadad "Tednii helsen ug zov baina. **18** Bi tednii ah duu narynh ni dundaas cham shig negen esh uzuulegchiig gargaj, Ooriinhoo utiig tuunii amand tavina. Minii tuund tushaah buhniig ter tedend helne. **19** Minii nereer tuunii heleh Minii ugiig sonsohgui hen buhen Minii shiitgeliig huleeh bolno. **20** Harin Minii helegtun gej tushaagaagui ugiig esh uzuulegch Minii nereer duraaraa yarival, esvel oor burhdyn nereer yarival ter esh uzuulegch uheh bolno" gesen. **21** Ta nar dotroo "EZENii aildaagui ug gedgiig bid yaaj medeh bilee?" gej bodoh biz ee. **22** Herev esh uzuulegchiin EZENii nereer helsen zuil boloh ch ugui, biyeleh ch ugui baival ter ni EZENii aildsan ur bish. Ter esh uzuulegch uuniig duraaraa helsen baih tul chi tuunees buu ai.

Del Huuli 19

19:1 Chinii Burhan EZEN edgeer undestniig ustgaad, EZEN Burhan chini tednii gazar nutgiig chamd ogohod chi tedniig hoon gargaad, tednii hot, tednii oron bairnuudad amidran suuhdaa **2** EZEN Burhanaas chini chamd ezemshuuleheer ogch bui nutgiin tov dund oorsoddoo zoriulan gurban hotyg tusgaarla. **3** Chi oortoo zoriulan zamuud zasaj EZEN Burhanaas chini chamd ezemshil bolgon ogch bui nutag devsgeriig gurban hesegt huvaa. Tegsneer hen negen aluurchin tiishee zugtan ochig. **4** Tiishee zugtaan ochij amidarch boloh aluurchny hereg ni iim baih yum. Ter horshiinhoo huniig uridyn os honzongoor bish, sanamsarguigeer alsan tohioldold **5** (tuhailbal hen negen hun horshteigee hamt mod ogtlohoor oid ochij, gartaa barisan suheer mod tsavchtal suhnii tolgoi ni ishneesee mult usreed, horshiig ni tsohij, ter ni uhvel) tereer tedgeer hotyn ali negend zugtaan ochij, amidarch bolno. **6** Es tegvees horshiinhoo huniig uridyn os honzongoor alaagui ter huniig alah ni zohisgui atal tsusan oshoo avagchiin uur hilen ni butsalj, aluurchnyg mordon, hooch zam ni urt baival tuuniig guitsen ohood, alna. **7** Tiimees bi chamd "Oortoo gurban hotyg tusgaarlan av" gej tushaaj baina. **8** EZEN Burhan chini chinii ovog deedest tangaraglasan yosoороо chinii nutgiin hiliig telj, ovog deedest chini ogohoor amlasan buh gazryg chamd ogvol, **9** bas chi ooriin Burhan

EZENiig hairlan, yamagt Tuunii zamaar yavahyn tuld minii onoodor chamd tushaaj baigaa ene buh tushaalyg dagan biyeluulbel ene gurvan hotoos gadna oor gurvan hotyg nemj av. **10** EZEN Burhanaas chini chamd ov bolgon ogch bui ter gazar deer gemgui tsusyg buu ursga. Tegvel tsus ursgasan gem chamd onogdohgui. **11** Harin hen negen hun horshoo uzen yadaj, tuuniig otoj baigaad, dairan tsohisnoor nogoo hun uheed, aluurchin tedgeer hotyn ali negend zugtan ochvol **12** ter hotyn ahmaduud hun ilgeej, tuuniig tendees bariad, tsusan oshoo avagchiinh ni gart tushaaj, tuuniigalna. **13** Chi tuuniig buu orovdon har. Gemgui tsusyg ursgasny nugliig chi Izrailias zailuul. Tegvel chi sain saihan yavah bolno. **14** EZEN Burhanaas chini chamd ezemshuuleheer ogch baigaa ter gazart buyuu chinii ovlon avah gazar deer ovgod deetsiin togtooson horshuudiinhoo shavyg buu hodolgo. **15** Yamar negen gem buruu, esvel nugel uildsen hunii esreg gantshan gerch temtsej chadahgui. Harin hoyor yum uu, gurvan gerchiin amaar ter hergiig togtooh yostoi. **16** Herev huniig heregten hemeen buruutgahaar huuramch gerch garch irvel, **17** margaldaj baigaa hoyor hun EZENii omno, ter odriinh ni tahilch nar, shuugchdiin omno zogsono. **18** Shuugchid ter hergiig nyagtlan shalgaad, herev gerch ni huuramch gerch baigaad ah duuginhee esreg hudal meduuleg ogson ni batlagdval **19** ah duuginhee esreg hiih gej tolovlosniig ni oort ni erguulen onoogtun. Ta nar oorsdiinhoo dundaas buzar muug iinhuu zailuul. **20** Tegvel busad humuus sonsood aij, ta naryn dund dahin hezee ch iim buzar muu uil uildegdehgui bolno. **21** Iimees orshoongui hartsaar buu har. Amiig amiar, nudiig nudeer, shudiig shudeer, garyg garaar, holiig holoor.

Del Huuli 20

20:1 Chi daisantaigaa tulaldahaar garaad, ooriinhoos chini iluu olon morid, tereg, humuusiig harval tednees buu ai. Uchir ni chamaig Yegipyet nutgaas avchirsan EZEN Burhan chini chamtai hamt baina. **2** Ta naryg tulaldaany gazar oirtoh uyed tahilch hurch ohood, ard tumend handan helne. **3** Tereer tedend handan "Izraili aa, sons! Onoodor ta nar daisantaigaa tuladdahaar hurch ireed baina. Buu zurh ald. Ta nar tednees

buu ai, buu uimar, buu chichir! **4** Uchir ni ta naryn toloo daisantai chini baidahaar, ta naryg avrahaar ta nartai hamt yavagch ni chinii Burhan EZEN yum" gej hel. **5** Tushmed ard olond handan "Shine baishin bariad, yoslolo hiigeegui baigaa hun hen baina ve? Ter hun gertee buts. Tereer daind amia aldaj, oor hun baishingiinh ni yoslolyg hiih vii. **6** Usan uzmiin tsetserleg baiguulaad, ur jimsiig ni amsaagui baigaa hun hen baina ve? Ter hun gertee buts. Tereer daind amia aldaj ur jimsiig ni oor hun ideh vii. **7** Busgui hund sui tavisian bolovch tuuniigee avch amjaagui hun hen baina be? Ter hun gertee buts. Ter daind amia addaj, oor hun tuuniig ni avah vii" geed, **8** tushmed ard olond tsaash ni urgeljuulen "Aimhai, zurhgui hun hen baina ve? Ter hun gertee buts. Ingesneer ter ah duu naraa oor shigee zurh alduulahgui yum" gej hel. **9** Tushmed ard olond handan yarij duusaad, ard olnyg terguuleh tsergiin darga naryg tomiloh bolno. **10** Chi ali neg hotyg dairan ezleheer ochih uyedee, ter hotynhond handan nairamdahyg zarlan tunhagla. **11** Herev ter hot chamtai nairamdahyg zovshoorch, hotynhoo haalgys chamd neej ogvol chi ter hotyn buh orshin suugchdyg albadan ajilluulj, oortoo uilchluul. **12** Herev ter hotynhon chamtai nairamdalgui, chamaig eserguutsen baidval, chi ter hotyg buslegtun. **13** EZEN Burhan chini ter hotyg chinii gart tushaah uyed chi ter hotyn buh erchuudiig ildnii ireer tsavch. **14** Harin emegteichuud, huuuduud, mal sureg bolon hotyn dotroos olzolson buhen chiniih uchir av. Chinii Burhan EZENees chamd ogson, daisnuudaasaa olzolson ed yumsgy chi edelj heregle. **15** Dergedeh edgeer undestnuuded hamaarahgui ooroos chini hol baigaa hotuudad chi uuniig uildegtn. **16** Harin EZEN Burhanaas chini chamd ov bolgon ogch bui edgeer ard tumnuudiin hotuudaas amisgaatai yuug ch buu uldee. **17** EZEN Burhanyhaa tushaasan yosoor chi hitchuud, amorichuud, kanaanchuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuudyg huis temter. **18** Es tegvel ted burhaddaa uildsen jigshuurt buhnee ta nart zaaj, daguulan, ta naraar EZEN Burhand chini nugel uilduuleh bolno shuu. **19** Ta nar ali neg hotyg ezleheer daitan, udaan hugatsaagaar busleh uyed, suhee dalaij tendhiin moddyg buu ustga. Ta nar ter moddoos ideh uchraas tedgeeriig buu tsavchin unaga. Talbain modod chini hun yum uu? Ta nar yaahin tuuniig buselne ve? **20** Harin ta nar jimsnii mod bish bolohyg ni medej

baigaa moddyg ustga. Tegeed tsavchin behlelt hiin, ta nartai baildaj baigaa ter hotynhnyg yalagdah hurtel ni heregle.

Del Huuli 21

21:1 EZEN Burhanaas chini chamd ezemshuuleheer ogch bui gazar deer hen negen hunii huur heer tald hevtej baih ni oldood, hend alagdsan ni medegdehgui baival **2** tanai ahmaduud, shuugchid garch ohood, ter alagdsan hunees ergen toirnyh ni hotuud hurtelhaig hemj. **3** Ter alagdsan hund hamgiin oir baigaa hotyn ahmaduud ni edelgee, buulgand oroogui baigaa ohin byaruug avna. **4** Tegeed ter hotyn ahmaduud ohin byaruug ursgal us buhii hagalaagui, tariaalaagui atar hondii uruu hotolj avaachaad, huzuut ni huga mushgina. **5** Lyeviin hovguud boloh tahilch nar bas tiishee ochno. Tedniig Oortoo uilchluulj, EZENii nereer yerool taviulahaar EZEN Burhan chini songoson yum. Alivaa margaan, temtsliig tednii ugeer shiidne. **6** Monooh alagdsan hund hamgiin oirhon baigaa hotyn ahmaduud bugdeeree ter hondiid huzuugee huga mushgiulsan ohin byaruun deer garaa utaj, **7** "Bid oorsdiin garaar ene tsusyg ursgaagui, oorsdiin nudeer tuuniig haraa ch ugui. **8** Oo, EZEN! Ta Ooriin zolison ard tumen, Izrailiig uuchilj orshoo. Gemgui hunii tsusyg ursgasan gem buruug Ooriin ard tumen Izrailiin dund buu bailgaach" gej helbel tsus ursgasan ter gem uuchlagdah bolno. **9** Chi tiinhuu EZENii melmiid zov uiliig hiihdee gemgui hunii tsusyg ursgasan gemiig oorsdiinhoo dundaas zailuulna. **10** Chamaig daisantaigaa tulaldahaar yavahad chinii Burhan EZEN tedniig gart chini tushaaj, chi tedniig olzlon avah uyed, **11** olzlogdogsdyn dund uzegelentei busguig chi haraad, tuuniig husemjlen, ehneree bolgoj avya gevel **12** tuuniig gertee ooriin baishind avaach. Tegeed ter busgui usee husaj, humsaa avch, **13** olzlogdogchiin huvtssaa solij, gert chini suugaad, etseg ehiigee uguilen buten sar gashuudsany daraa chi tuun deer orj, nohor ni bolj, ter chinii ehner bolno. **14** Tegeed ter busgui herev chamd taalagdahgui baival tuuniig durtai zugt ni yavuul. Harin chi tuuniig mongoor hudaldaj herhevch bolohgui. Chi tuuniig ezegnej baisan uchraas tuund bool shig buu hand. **15** Herev hoyor ehnertei hun negend ni hairtai,

nogood ni hairgui atal hairtai, hairgui hoyor ehner ni hoyoulaa tuund hovguun toruulen ogch, uugan huu ni hairgui ehneres ni garsan baival, **16** hovguuddee omchoo ovluuleh odor ter hun hairtai ehneresee garsan huug hairgui ehneresee garsan jinhene uutan huugiin omnuur uugan huu bolgoj bolohgui. **17** Harin hairgui ehneres garsan huugee uugan huu gedgiig huleen zovshoorch, buh omch horongonoosoo tuund hoyor dahin iluu huviig og. Uchir ni tereer chinii er chadlyn ohi bolsnyhoo huvid uugan huugiin erh tuund bii. **18** Hervee etseg ehiinhee ugiig dagadaggui, zoruud, tersluu huutei hen negen hun huutee zodoj zanchsan ch duulgavargui baival **19** etseg eh ni tuuniig barij avaad, hotynhoo haalga uruu hotyn ahmaduudad hurgej ogood, **20** hotynhoo ahmaduudad handan "Manai ene huu zoruud, tersluu huuhed, bidnii utend ordoggui tanhai balmad, arhichin" hemevees **21** hotynhon bugdeeree tuun uruu chuluu shiden alah yostoi. Tiinhuu chioorsdiinhoo dundaas buzar muug zailuul. Tegvel tuuniig buh Izraili sonsood, aij emeene. **22** Uhvel zohih nutel uildsen Hu. niig alj, tuuniig modond olgovol **23** huuriig ni modon deer shonojin bailgaj bolohgui. Tuuniig ter odort ni bulshil. EZEN Burhanaas chini ta nart ov bolgon ogch bui ter gazryg buu buzarla. Modon deer olgogdson hun bol Burhanaar haraagdsan boloi.

Del Huuli 22

22:1 Herev chi ah duugiin chini uher, honi toorch yavaag harval haihralgui buu ongoroo. Harin chi tuuniig ah duudee zaaval butsaan hurgej og. **2** Hervee ah duu chini chamaas hol, esvel chi tuuniig medehgui baival chi ter malyg gertee avchraad, ah duu chini haij irtel ni oortoo bailgaj baigaad, tuund butsaaj og. **3** Iljig ch baisan butsaaj og, huvtsas hunar ch baisan butsaaj og. Ah duugiinhee alivaa aldagdsan zuiliig olbol chi tiinhuu butsaan ogch bai. Haihralgui buu ongoroo. **4** Ah duugiin chini iljig, esvel uher zamd unasan baihyg harval haihralgui buu ongor. Ah duudee tuuniig tushij bosgohod ni zaaval tusal. **5** Emegtei ni eregtei hunii huvtssyg buu oms. Eregtei ni ch emegtei hunii huvtssyg buu oms. Tegsen hen buhen EZEN Burhanyhaa jigshliig toruuleh bolno. **6** Herev yavah zamd chini

modon deer, esvel gazart angaahai yum uu ondogtei uur baij, angaahai esvel ondogoo darsan eh shuvuu dairaldval eh bolon angaahaig hamtad ni buu av! **7** Chi ehiig ni zaavalyavuul. Harin angaahaig ni oortoo avch bolno. Tegvel chi sain saihan baij, urt nasalna. **8** Chi shine baishin barihdaa deever deeree hashlaga hii. Hen negen hun chinii baishin deerees unaj, tsus urssan gem ni gert chini onogduuzai. **9** Usan uzmiin tsetserlegtee hoyor oor torliin ur buu tari. Herev tegvel chinii tarisan urees urgasan jims, usan uzmiin tsetserlegiin urgats bugd bohirdono. **10** Chi gazar hagalahdaa uher, iljig hoyoryg neg anjsand buu hollo. **11** Noos maalinga hoyoryg holij nehseñ huvtsas buu oms. **12** Omsdog gaduur huvtsasnyhaa dorvon ontsogt ni buch hii. **13** Herev hen negen hun ehner avch, tuunteigee untaad, tuund durgui bolj, **14** "Bi ene huuhniig avsan. Harin tuuntei untaad bi tuunii ongony shinj temdgiig olj medsengui" hemeen gutgen, neriig ni gutaaval, **15** ter busguin etseg eh ni busguin ongon baisny temdgiig avch garaad, hotyn daaman haalgany dergedeh ahmaduud deer ochij, **16** busguin etseg ni ahmaduudad handan "Bi ohinoo ene hund ehner bolgon ogson bilee. Getel ter durguitsen, **17** «Bi chinii ohiny ongony shinj temdgiig olj medsengui» hemeen tuuniig gutgesen. Getel har! Minii ohiny ongony shinj temdeg ene baina" gej heleed etseg eh ni hotyn ahmaduudyn omno huvtssyg ni delgen uzuulne. **18** Hotyn ahmaduud ter huniig barij avch tseerluulne. **19** Ter hun Izrailiin ongon busguin neriig gutaasan uchir ted tuuniig zuun mongon shyekyeleer torgon, mongiig busguin etsegt ogno. Tegeed monooh busgui tuunii ehner ni heveeree uldeh bolno. Ter hun nasan turshdaa tuunees salj bolohgui. **20** Harin ter busguig ongon baigaagui gesen tuunii meduuleg ni unen baival, **21** busguig etsgiinh ni geriin uuden deer avaachij, hotynhon ni tuun uruu chuluu shidej al. Uchir ni ter busgui etsgiinhee gert sadarlan samuurch Izrailid shivshigt hereg hiisen. Chi oorsdiinhoo dundaas buzar muug ingej zailuul. **22** Hervee hen negen er gerlesen emegteitei untaj baigaad barigdval emegteitei untsan er bolon monooh emegteitei hoyoulaa uhvel zohino. Ta nar buzar muug ingej Izrailias zailuulah yostoi. **23** Herev huntei sui tavisian ongon busguitei oor eregtei hun hotyn dotor uchraad, untval **24** ta nar ter hoyoryg hotyn haalgany gadna gargaj, teden uruu chuluu shidej al. Uchir ni ter busgui

hotyn dotor baisan ch hashhiraagui. Ter er horshiinhoo ehneriig huchirhiilsen. Chi oorsdiinhoo dundaas buzard muug ingej zailuul. **25** Hervee huntei sui tavisand busgutei hen negen er hodoo heer taaraldaad huchindsen baival zovhon ter huchindsen eriig l alah yostoi. **26** Ter busgui aluulbal zohih nugelgui uchir tuuniig zugeer orhi. Ene ni hen neg hun horsh uruugaa dairan amiig ni horoosontoi adil hereg yum. **27** Uchir niter er busgutei hodoo heer taaraldah uyed ter suit busgui hashhirsan ch gesen tuuniig avrah hen ch baihgui baisan. **28** Hervee hen negen er sui taviagui, ongon busgutei taaraldaj, tuuniig barij avaad, untaj baigaad barigdval **29** tuuntei untsan ter er busguin etsegt tavin mongon shyekyel ogch, ter busguig ehner bolgon avah yostoi. Uchir ni tereer busguig huchirhiilsen yum. Ter nasan turshdaa tuunees salj bolohgui. **30** Hen negen hun etsgiinhee ehneriig avch, etsgiinhee hormoig sohoj bolohgui.

Del Huuli 23

23:1 Tomsgoo nyatsluulsan yum uu, beleg erhtnee ogtluulsan hen ch gesen EZENii chuulgand oroh yosgui. **2** Huuli bus gerleltees torson hen ch gesen, tuunii arvan uyeiin ur udmyghan ch gesen EZENii chuulgand oroh yosgui. **3** Ammonchuud, moabchuud EZENii chuulgand oroh yosgui. Tednii arvan uyeiin ur udmyghan ch gesen EZENii chuulgand hezee ch oroh yosgui. **4** Uchir ni ted chamaig Yegipyetees garahad zamd chini talh us barin ta naryg ugtaagui, mon chamaig haraalghahyn tuld Myesopotami dahi pyetor hun Byeoryn huu Balaamyg chinii esreg holsolson boloi. **5** Gesen hedii ch EZEN Burhan chini chamaig hairladag uchir Balaamyg sonsohyg hussengui, harin ter haraalyg chinii toloo yerool bolgon huvirgasan. **6** Chi nasan turshdaa tedend amar taivan, sain saihnyg hezee ch buu hus. **7** Chi yedomchuudyg buu uzen yad. Ted bol chinii ah duus. Chi yegipyetchuudiig buu uzen yad. Yaagaad gevel ta nar tednii gazar nutag deer hariin humuus bolj baisan. **8** Tednii gurav dahi uyeiin hovguud ni EZENii chuulgand oroltsoj bolno. **9** Chi daisnuudynhaa esreg huaragnahdaa alivaa buzard zuilees sergiil. **10** Herev ta naryn hen neg ni shono dur tavisnaas bolj buzartsan bol tereer huarangaas garch, huarandaa

ergej oroh yosgui. **11** Harin udesh bolohod ter biyee usaar utaagaad, nar shingemegts huarandaa ergen orj bolno. **12** Chi bas huarangaas gadna biye zasah gazar barij, tiisheegee ochij bolno. **13** Chinii bagaj zevsguudiin dund hurz baih yostoi. Chi garaad biye zasahdaa, tuugeeree gazar uhaj, ergeed yalgadsaa bul. **14** EZEN Burhan chini chamaig avarch, daisnuudyg chini ta nart tushaahaar huarangiin chini dunduur yavah uchir huaran chini ariun baih yostoi. Tegvel ta naryn dundaas Ter buzar muuhai zuiliig olj harahgui uchir chamaig orhihgui. **15** Ezneesee orgoj cham uruu ochson boolyg chi ezend ni butsaaj buu tushaa. **16** Ter bool tanai ali negen hotyn dotroos oortoo taatai hemeen songoj avsan gazartaa ta naryn dund chamtai hamt amidran suug. Tuuniig buu daramtal. **17** Izraili ohidyn dund sumiin yanhan baih yosgui. Izraili hovguudiin dottor sumiin yanhan er baih yosgui. **18** Yanhny olson mongohiigeed nohoi met hunii (sumiin yanhan eriin) olson holsiig yamar ch tangargiin orgold zoriulan EZEN Burhanyhaa orgoond buu oruul. Ter hoyoryg hoyoulang ni EZEN Burhan chini jigshdeg bilee. **19** Chi ah duugeesee zeeliin huu bitgii neh. Tuhailbal mongonii huu, hool hunsnii huu bolon busad alivaa huulj bolmoor zuilseese huu bitgii av. **20** Chi gadaadyn hunees zeeliin huug avch bolno, harin ah duugeesee zeeliin huu bitgii neh. Tegvel EZEN Burhan chini chinii ezemshiheer ochih gej bui gazar nutag deer chinii garaaraa hiisen buhnii toloo chamaig iveene. **21** Chi EZEN Burhandaa amlasan bol tolohoo buu udaashruul. EZEN Burhan chini uuniig chamaas zaaval shaardah bogood ene ni chamd nugel bolno. **22** Herev chi amlaagui bol nugelgui baihsan. **23** Chi amaaraa helsen zuilee EZEN Burhandaa sain duraaraa tangaraglasan shigee helsen zuilee heregjuulehdee anhaar. **24** Chi horshiinhoo usan uzmiin tsetserlegt orohdoo, usan uzmees duraaraa tsadtal idej bolno. Harin sagsandaa negiig ch buu hii. **25** Chi horshiinhoo tarian talbaid orohdoo tarian turuug garaaraa shuvtran avch bolno. Harin horshiinhoo tariand haduura buu hurge.

Del Huuli 24

24:1 Herev hen negen hun ehner avch gerlesniihee daraa tuund ichguurt

zuil baigaag olj medeed, tuuniig taalaha baival salaltyn gerchilgeeg bichij, gart ni ogood, tuuniig gereese yavuul. **2** Ter emegtei tuunii gerees yavaad, oor hunii ehner bolj, **3** hoyor dahi nohor ni bas tuund durguitsej salaltyn gerchilgee bichij, gart ni ogood gereese yavuulah yum uu, esvel tuuniig ehner bolgon avsan hoyor dahi nohor ni uhvel **4** ter emegtei buzartsan uchir tuuniig yavuulsan anhny nohor ni dahin ehner bolgon avch bolohgui. Ingeh ni EZENii omno jigshuurt zuil bolno. EZEN Burhan chini chamd ov bolgon ogch bui gazar nutag deer chi nugel buu avchir. **5** Sayahan gerlesen huniig tseregt buu yavuul. Alivaa alband buu tat. Tereer neg jil gertee cholootei suuj, avsan ehner az jargal ogoh yostoi. **6** Hen ch gar teermiig, esvelteermiin bul chuluug buu baritsaand av. Ene ni hunii amiig baritsaalsan hereg bolno. **7** Herev hen negen ni ah duu boloh Izrailiin hovguudees neg huniig hulgailj, tuuniigee boolchloh yum uu, hudaldsan ni medegdvel ter hulgaichiig al. Ta nar oorsdiinhoo dotroos tiinhuu buzarmuug arilgan zailuul. **8** Chi arisny haldvart ovchnoos bolgoomjilj, tahilch lyevichuudiin ta nart zaah bugdiin daguu hicheenguilen hii. Minii tedend tushaasanchlan ta nar anhaaraltai uild. **9** Ta naryg Yegipyetes garch ireh zamd EZEN Burhan chini Miriamyg yaasnyg sanagtun. **10** Chi horshdoo yamar negen yum zeelduulehdee baritsaa avahaar gert ni buu or. **11** Chi gadaa ni zogsood, chamaas zeel avsan hun baritsaagaa ooro chamd avchirj ogoh yostoi. **12** Herev tereer yaduu hun baival tuunii baritsaag gertee buu honuul. **13** Chi tuunii baritsaag nar shingeh uyed zaaval butsaaj ogoh yostoi. Tegvel ter hun huvtssaa nomorch untaad, chamaig yeroono. Ene chini EZEN Burhany chini omno chini zovt baidal bolno. **14** Chi yaduu zuduu holsnii zartsaa ah duu chini ch baisan, tanai nutagt hotyn chini dottor suudag hariin hun ch baisan buu daranguil. **15** Chi tuunii hols mongiig odort ni nar shingehees omno ogch bai. Uchir ni tereer yaduu bogood setgeldee holsoo tesej yadan huleej baigaa. Es tegvel tereer chamaig EZENd meduulj, ter ni chamd nugel boloh vii. **16** Etseg ni huugeese bolj tsaazlagdah yosgui. Huu ni ch etsgeese bolj tsaazlagdah yosgui. Hun bur ooriinhoo nugliin toloo tsaazlagdah yostoi. **17** Chi hariin hun yum uu, onchin humuus deer shudarga yosyg buu gajuuduul. Belevsen emegtein huvtssyg baritsaand buu av. **18** Chi Yegipyeted bool baisnaa,

EZEN Burhan chini chamaig tendees zolisnyg sanaj yav. Tiim uchraas uuniig hiihiig bi chamd tushaaj baina. **19** Chi talbai dahi tariagaa hadaj baihdaa talbaid neg yuujiig martsan bol tuuniigee avahaar buu but. Tuuniigee hariinhan, onchin hun, belevsen emegteid uldee. Tegvel EZEN Burhan chinichinii garaar hiisen buhnii toloo chamaig yeroono. **20** Chi chidun jimsnii modoo tunshsenii daraa dahin tuunii mochriig buu ajigla. Uldsen jimsiig hariinhan, onchid, belevsen emegteid uldee. **21** Chi usan uzmiin tsetserlegees usan uzmee huraagaad, uldseniig ni dahin tuulgui, hariinhan, onchin hun, belevsen emegteid uldee. **22** Chi Yegipyet nutagt bool baisnaa sana. Tiim uchraas uuniig hiihiig bi chamd tushaaj baina.

Del Huuli 25

25:1 Hervee humuus hoorondoo margaddan, shuuhed irvel shuugch tedniig shuu, zov shudarga huniig ni zovtgoj, horon muu huniig shiitgene. **2** Horon muu hund janchih shiitgel onogduulah ni zov baival shuugch tuuniig ooriinhoo omno hevtuuleed hiisen gemiinh ni hireer tashuurduulna. **3** Tuuniig doch hurtel tashuurdaj bolno, harin tuunees hetruulj bolohgui. Herev chi tuunees iluu tashuurdval ah duu chini heterhii dord uzegdehed hureh vii. **4** Taria tsairuulj baigaa uhriin amand hoshuuvch buu hii. **5** Ah duus tsugtaa amidarch baigaad tednii neg ni hovguungui nas barval, tuunii ehner ni ger buliinhee hureenees garch, gadny huntei gerlej bolohgui. Tuunii nohriin ah duu ni tuun deer orj, ooriin ehner bolgon avch, nohriin ah duugiin uurgiiig tuund guitsetgeh yostoi. **6** Monooh nas barsan hunii neriig Izrailias alga bolgohguin tuld ter emegtein toruuleh uutan huu ni tuunii golomtyg zalgamjlah yostoi. **7** Harin herev hun ah duugiinhee ehneriig avah huselgui baival ah duugiinh ni ehner hotyn haalgan deerh ahmaduudad ochij, "Minii nohriin ah duu Izrailiin dund ah duugiinhee neriig avch yavahaas tatgalzaj baina. Ter nadad nohriin ah duugiin uurgiiig guitsetgegui baina" gej helne. **8** Tegehleer ni hotyn ahmaduud tuuniig duudan avchirj, yariltsahad tereer "Bi tuuniig avah durgui" gej shiidverteigeer helbel **9** tuunii ah duugiinh ni ehner ahmaduudyn nuden deer tuun uruu hurch ochood, shaahaig ni holoos ni multlan avch, nuur

uruu ni nuliman "Ahynhaa geriig bosgodoggui huniig ingevel taarna" gej helne. **10** Tegeed Izrailiin dund tuuniig "Shaahaigaa multluulsan hunii ger bul" gej hochloh bolno. **11** Hervee hoyor hun biye biyeteigee zodoldoj baihad negiinh ni ehner tsohij baigaa hunii garaas nohroo avrahaar oirton ochood, gar sungan nogoogiinh ni beleg erhtnees barij avbal **12** chi ter emegtein garyg tast. Tuuniig buu orovd. **13** Chi halaasandaa tom, jijig oor jintei tuuhai buu hii. **14** Chi gertee tom, jijig zoruutei hemjuur bailgaj bolohgui. **15** Chi buren buten zov tuuhaitai, buren buten zov hemjuurtei baih yostoi. Tegvel EZEN Burhanaas chini chamd ogch bui gazart chi urt naslana. **16** Tiim zuil hiisen hen bolovch, shudarga busyg uilddeg henbolovch EZEN Burhand chini jigshuurtei bilee. **17** Yegipyetees garch irehed zamd chini Amalyek chamaig yaasnyg sanagtun. **18** Ted EZEN Burhanaas chini aisangui. Ta naryg ayan zamdaa yadarch zuderch yavahad chini uulzaad, ard chini hotsorch yavsan sul doroi humuus uruu dovtolson bilee. **19** Tiimees EZEN Burhan chini chamd ov bolgon ezemshuuleheer ogch bui ter gazar nutag deer chinii Burhan EZEN ergen toirond chini baigaa buh daisnuudaas chamaig angijruulj, amraah ter tsagt chi Amalyekiin dursamjiig tengeriin dooroos archin hayah yostoi. Chi buu mart.

Del Huuli 26

26:1 Chi EZEN Burhanyhaa chamd ov bolgon ogch bui gazar nutagt orj, tuuniig ezegnen suuhdaa **2** EZEN Burhanaas chini chamd ogch bui ter gazryn horsnoos urguulj avsan buh urgatsynhaa deejees hesgiig avch, sagsand hiigeed, chinii Burhan EZEN Ooriin neriig bailgahaar songoj avsan ter gazar uruu avaachij, **3** tend baih tahilch uruu hurch ochood, "«EZENees bidend ogohoor bidnii ovog deedest tangaraglasan ter gazar hurch irlee»" gej onoodor bi tany Burhan EZEND heliye" gej hel. **4** Tegehed tahilch chinii garaas sagsyg chini avaad, EZEN Burhany chini tahilyn shireenii omno tavina. **5** Chi bas EZEN Burhanyhaa omno "Minii ovog etseg bol tenuulch Aramyeyi hun baisan. Ter hedhen hun daguulaad, Yegipyeted ochij, tend suurishaad, aguu, huchirheg, onor otgonundesten

bolson bilee. **6** Harin yegipyetchuud bidniig hargislan zovooj, hund ajidd zutguulsen. **7** Tegeed bid ovog deedsiinhee Burhan EZENd handan hashhirsand EZEN bidnii duug sonson, bidnii zovlon zudguur darlalyg uzeed, **8** EZEN huchirheg gar, sungasan mutraaraa, aguu ih sur huch, temdeg, gaihamshgaaraa Yegipyetees gargan avsan bilee. **9** Ter bidniig end avchraad, ene gazar nutag, suu balaar byalhsan nutgiig bidend ogson. **10** EZEN Tany nadad ogson ter gazryn urgatsyn deejiig bi odoo avchirlaa" gej heleed, orgoloo EZEN Burhanyhaa omno tavij, EZEN Burhanyhaa omno morgo. **11** EZEN Burhanaas chini chamd bolon chinii ger buliinhend ogson buh sain saiyny toloo chi bolon lyevichuud, chinii dund baigaa hariinhan bayarlah yostoi. **12** Gurav dahi jil buyuu aravny negiig orgoh jild buh urgatsynhaa aravny negiig huraaj duusaad, tuuniig lyevichuud, hariinhan, onchin hun, belevsen emegteid ogood hotynhoo haalgany dotor tsadtal ni iduul. **13** Chi EZEN Burhanyhaa omno "Bi ariun huviig gereese avch garaad, Tany nadad tushaasan buh tushaalytani daguu lyevichuud, hariinhan, onchin hun, belevsen emegteid tugeesen. Bi Tany tushaalyg zorchoo ch ugui, martaa ch ugui. **14** Bi enehuu ariun huvias gashuudlyn uyed ideegui, buzartsan uyedee ch hureegui, uhegsdiin toloo orgoogui. Bi EZEN Burhanyhaa duu hooloig sonson, Tany nadad tushaasan bugdiig yosoor biyeluulsen. **15** Ta tenger deh ariun gazraas doosh harj, Ooriin ard tumen Izrailiig bolon bidnii ovog deedest tangaraglasan yosooroo bidend ogson ter gazar buyuu suu balaar byalhsan gazryg yeroogooch" geerei. **16** EZEN Burhan chini onoodor chamd ene zarlig huuli togtoolyg dagaj morduuleheer tushaaj baina. Tiimees chi tedgeeriig buh zurh, buh setgeleeree hicheengulen dagaj mord. **17** Onoodor chi EZENiig ooriin Burhan gej zarlan, Tuunii zamaar yavj, Tuunii zarlig tushaal, huuli togtoolyg sahij, duu hooloig ni sonsohoo tunhaglalaa. **18** EZEN ch bas chamd amlasan yosooroo onoodor chamaig Ooriinhoo erhem nandin ard tumen hemeen zarlan, Ooriinhoo buh tushaalyg sahiulna gedgiig tunhaglasan. **19** Mon chamaig Ooriin buteesen buh uls undestnii deer magtaal, aldar, hundleleer deedlen, aildsan yosooroo chamaig EZEN Burhany ariun ard tumen bolgohor tunhaglasan gev.

Del Huuli 27

27:1 Mosye bolon Izrailiin ahmaduud ard tumend handaj tushaasan ni — Onoodor minii ta nart tushaaj baigaa buh tushaalyg sahi. **2** Ta nar EZEN Burhanyhaa chamd ogch bui gazar uruu orohoor Iordanyg gatlah odroo tom chuluunuud bosgoj, shohoigoor bud. **3** Chi Iordanyg gatlah uyedee ene huuliin buh ugsiig ter chuluunuud deeree bich. Tegvel ovog deedsiin chini Burhan EZENes chamd amlasnydaguu chinii Burhan EZENii chamd ogch bui suu balaar byalhsan ter gazart chi oroh bolno. **4** Ta nar Iordanyg gatalj garaad, onoodor minii chamd tushaaj baigaachlan tedgeer chuluug Yebal uulan deer bosgood, shohoigoor bud. **5** Tegeed chi ooriin Burhan EZEND zoriulan chuluugaar tahilyn shiree bosgo. Tuundee yamar ch tomor buu hurge. **6** Chi zasaagui chuluugaar EZEN Burhanyhaa tahilyn shireeg bosgoj, tuun deer EZEN Burhandaa shataalt tahil orgo. **7** Mon eviin tahil orgoj, tendee idej uun, EZEN Burhanyhaa omno bayasan tsengetsgee. **8** Chi tedgeer chuluunuud deer ene huuliin buh ugiig mash todoor bich gev. **9** Tegeed Mosye tahilch lyevichuudtei hamt buh Izrailid handan — Izraili aa, chimeegui, sons! Chi onoodroos EZEN Burhanyhaa ard tumen bolloo. **10** Tiimees ooriin Burhan EZENii ugiig duulgavartai dagaj, minii onoodor chamd tushaaj bui Tuunii tushaal zarligiig mord gev. **11** Mosye mon ter odor ard tumend tushaan — **12** Ta nar Iordanyg gatalj garaad, Simyeon, Lyevi, Iuda, Issahar, Iosyef, Byeniamin ovguud ni ard tumniig yeroohoor Gyerizim uulan deer zogsoj, **13** Ryeubyen, Gad, Ashyer, Zyebulun, Dan, Naftali ovguud ni haraal hiiheer Yebal uulan deer zogsono. **14** Lyevichuud buh Izraili humuust handan changa duugaar **15** "Urchuudyn siilsen, esvel tsutgasan shuteeniig EZEN jigshdeg bogood tuuniig hiij,nuutsaar bosgogch hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen hariud ni "Amyen" gene. **16** "Etseg ehee hundeldeggui hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **17** "Horshiinhoo shavyg hodolgodog hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **18** "Sohor huniig zamaas ni tooruulegch hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **19** "Hariin hun, onchin hun, belevsen emegteig hils shuugch hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **20** "Etsgiinhee ehnertei

untaj, etsgiinhee hormoig sohogch hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **21** "Alivaa mal adguustai yavaldagch hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **22** "Ooriin egch duu buyuu etsgiinhee, esvel ehiinhee ohintoi untdag hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **23** "Hadam ehteigee untdag hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **24** "Horshoo nuutsaar aldag hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **25** "Gemgui huniig alahaar hahuuli avagch hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene. **26** "Ene huuliin buh ugiig uilden guitsetgedeggui hun ni haraagdsan" gehed buh ard tumen "Amyen" gene.

Del Huuli 28

28:1 Herev chi ooriin Burhan EZENd duulgavartai baij, minii onoodor chamd tushaaj bui Tuunii buh tushaalyg hicheenguilen dagaj mordvoos EZEN Burhan chini chamaig gazar delhii deerh buh uls undestnees iluu ondort tavina. **2** Herev chi ooriin Burhan EZENd duulgavartai baival edgeer buh yerool cham deer buuj, chamd hurne. **3** Chi hotod ch yeroogdono, hodood ch yeroogdono. **4** Biyees chini toroh ur huuhed, gazryn chini urgats, mal amitdyn chini tol, uher, honiny chini tol yeroogdono. **5** Chinii sags, talh isgedeg sav yeroogdono. **6** Chi orohdoo ch yeroogdono, garahdaa ch yeroogdono. **7** Chinii esreg bosoh daisnuudyg EZEN chinii omno yalagdahad hurgene. Ted cham uruu neg zamaar dovtolj, chamaas doloon zamaar zugtana. **8** EZEN chinii taria budaany aguulah, chinii gar oroltsoh buh zuild yerool aildana. EZEN Burhanaas chini chamd ogch bui ter gazart Ter chamaig yeroono. **9** Hervee chi EZEN Burhanyhaa tushaalyg sahij, Tuunii zamaar yavbaas EZEN chamd tangaraglasan yosoороo chamaig Ooriin ariun ard tumen bolgon baiguulna. **10** Tegvel chamaig EZENii nereer duudagdahyg gazar delhii deerh buh ard tumnuud haraad, chamaas aih bolno. **11** EZENii chamd ogohoor chinii ovog deedest tangaraglasan gazar deeree chinii ed horongiig, biyees chini toroh ur huuhed, malyn chini tol, gazryn chini urgatsyg arvin bolgono. **12** Gazar deer chini tsag ulirald ni hur boroo

oruulj, garyn chini alivaa ajiluilsiiḡ iveehiin tuld EZEN chinii toloo ogtorguin saihan san homrogoo neene. Olon undesten chamaas zeelne. Harin chi zeelehgui. **13** Herev minii onoodor chamd tushaaj bui EZEN Burhanyhaa tushaalyḡ chi sahin uildehiin tuld tedgeeriḡ sonsvol EZEN chamaig suul bolgohgui, tolgoi bolgono. Chi door orohgui yamagt deer ni baina. **14** Onoodor minii ta nart tushaaj bui alivaa ugnees baruun tiish, zuun tiish hazain, oor burhdad uilchleheer dagaj bolohgui. **15** Chi hervee EZEN Burhanyhaa ugiḡ sonsohgui, minii onoodor chamd tushaaj bui buh tushaal, zarligiḡ dagaj mordohgui baival ene buh haraal cham deer buuj, chamd hurne. **16** Chi hotod ch haraagdana, hodood ch haraagdana. **17** Chinii sags, talh isgedeg sav haraagdana. **18** Biyees chini toroh ur huuhed, gazryn chini urgats, uher, honiny chini tol haraagdana. **19** Chi orohdoo ch haraagdana, garahdaa ch haraagdana. **20** Chi buzar muut uildej, Namaig martsanaas chini bolj EZEN chamaig ustgah hurtel, uter sonooh hurtel chinii deer garaaraa hiideḡ buh zuild chini haraal, uimeen sandral, hatuu zemlel ilgeeh bolno. **21** EZEN chinii ezemshiheer ochij bui gazraas chini chamaig usttal tahlaar nervene. **22** EZEN chamaig hatgaa, haluural, haluun haniad, haluun chichirgee, gan gachig, salhiny gamshig, hogts moogontsroor but nirgene. Ene buh gai gamshig chamaig sonotolchini dagana. **23** Chinii tolgoi deerh tenger ni hurel bolj, chinii doorh gazar ni tomor bolno. **24** EZEN chinii gazar nutag deer oroh boroony orond toos shoroo buulgaj, ter ni chamaig usttal tengerees oroh bolno. **25** EZEN chamaig daisnuudyn chini omno yalagdahad hurgene. Chi tednii oodoos neg zamaar dovtolj, tednees doloon zamaar zugtana. Chi delhiin hamag uls orond ad uzegdene. **26** Chinii huur ogtorguin buh shuvuud, gazryn araatan amitdyn hool boloh bogood tedniḡ hen ch urgeen ailgahgui. **27** EZEN chamaig Yegipyetiin hatig, shambaram, yar sharh, hamuu ovchnoor tsohih bogood chi edgerch chadahgui. **28** EZEN chamaig galzuu, sohor, solio ovchnoor tsohino. **29** Sohor hun haranhuid temtchihiin adil chi gegeen tsagaan odor ch temtchin, zam mor chini butemjgui, chi dandaa darlagdan deeremduulj, hen ch chamaig avrahgui. **30** Chi busgui hund sui tavih bolovch oor hun tuuniḡ chini huchirhiilne. Chi baishin barih bolovch tuundee suuhgui, chi usan uzmiin tsetserleg tarialah bolovch ur jimsiḡ ni

hurtehgui. **31** Chinii uhriig nudnii chini omno nyadlah bolovch chi tuunees idej chadahgui. Chinii iljgiig ulaan nuuren deer chini bulaah bolovch chi tuuniig butsaaj avch chadahgui. Chi honio daisnuudad aldah bolovch chamd tustlah hen ch baihgui. **Z2** Chi hovguud, ohidoo oor ard tumnuuded aldaj, odorjin tednii hoinoos haruuldsaar nud chini suumiij, gar chini yamar ch huch chadalgui bolno. **33** Gazryn chini urgats, ajil hodolmoriin chini ur jimsiig chinii tanij medehgui undesten idej, chi urgelj darlagdan nuhlagdana. **34** Tiimees chi uzej harsan buhneese bolood galzuurna. **35** EZEN ovdog, holiig chini edgeshgui hatig yarand bariulj, ta nar holiinhoo ulnaas tolgoinhoo oroig hurtel shavsan ter hatig yarnaasaa angijirch chadahgui. **36** EZEN chamaig bolon chinii deeree zalah haanyg chinii bolon ovog deetsiin chini tanij medehgui uls undesten uruu avaachna. Chi tend mod, chuluugaar hiisen oor burhdad zaragdana. **37** EZEN chamaig hoon avaachih buh undestnii dund chi adlagdan, zuir ug, hel amny bai bolno. **38** Chi talbaidaa arvin ur suulgah bolovch tsartsaand iduulsanii ulmaas бага urgats avna. **39** Chi usan uzem tarij urguulah bolovch otond iduulsanii ulmaas usan uzem ch avch chadahgui, dars ch uuj chadahgui. **40** Chinii buh gazar nutag deer chidun jimsnii mod baih bolovch jims ni unasnaas bolood, tosoor ni biyee tosolj chadahgui. **41** Chi hovguud ohid toruuleh bolovch ted olzlogdoh tul chamtai hamt baij chadahgui. **42** Chinii buh mod, gazryn chini urgatsyg golionuud ezemshine. **43** Ta naryn dund baigaa hariin hun chamaas deeshilj, ulam ulam devshin, chi ulam ulam buurna. **44** Tereer chamd zeel ogno. Harin chi tuund zeel ogch chadahgui. Ter tolgoi bolj, chi suul bolno. **45** Chi EZEN Burhanyhaaugiig dagaj, Tuunii chamd tushaasan zarlig tushaalyg sahiagui uchir ene buh haraal cham deer buuj, chamaig nehen dagasaar etsest ni chamaig ustgana. **46** Ter buh haraal chamd bolon chinii ur huuhduuded temdeg, gaihshral bolj uurd baina. **47** Chi aliv buhneer elbeg delbeg baisan ch gesen EZEN Burhandaa bayar hoortei zurh setgeleer zaragdaagui uchraas **48** EZENees chinii esreg ilgeeh daisnuudad chi olsoj tsangan, nutsgerch, aliv buhneer dutagdan baij zaragdana. Ter chamaig ustgah hurtel huzuund chini tomor buulga uglana. **49** EZEN alsaas, gazar delhiin hyazgaaraas hel ni chamd ul oilgogdoh neg undestniig burgediin shuurelt met cham uruu avchirna. **50**

Ter undesten bol shiruun dogshin tsaraitai bogood nastnyg ul hundelj, huuhtiig es orovddog. **51** Ted chamaig ustgah hurtel malyn chini tol, gazryn urgatsyg chini idne. Ted bas chamaig mohtol taria budaa, dars, tos, uher, honiny toliig chamd uldeehgui. **52** Ted chinii naidvar bolson ondor, bat beh hana hermuudiig nuran unah hurtel chamaig gazar nutag deerh buh hotuudad chini buselne. Ted EZEN Burhanaas chini chamd ogson gazryn buh hotuudad chamaig busleh bolno. **53** Chi daisnuuddaa buslegdej shahagdan zovoh uyedee, EZEN Burhanaas chamd hairlaj, biye mahbodoos chini tasran garsan ur huuhtiinhee, hovguud ohidynhoo mahyg idne. **54** Ta naryn dund mash emzeg zoolon setgelteier baisan ch gesen tereer ah duu, hairtai ehner, amid uddsen huuhtuuddee ch osorhon, **55** ooriin ideh huuhtiinhee mahnaas tednii hend ni ch ogohgui. Chinii daisnuud buh hotuudyg chini buslen, zovoon, tuund yuu ch uldeegeegui uchraas ter yum. **56** Mon ta naryn dund emzeg zoolon setgeltei busgui, gazar shoroon deer holoo ch tavij uzeegui tiim emzeg zoolon setgeltei busgui bailaa ch gesen hairtai nohor, huu ohindoo osorhon, **57** holiin hoorondoos ni unjih ehese torson urteigee hamt nuutsaar idne. Chinii daisnuud buh hotuudyg chini buslen, zovoon, tereer yuu ch oloogui uchraas ter yum. **58** Herev chi ene nomd bichigdsen huuliin buh utiig chinii Burhan EZEN hemeeh ene erhem, surdmeer nerees ain emeehiin tuld hicheenguilen dagahgui bol **59** EZEN chinii gai gamshig, chinii ur udmyn gai gamshgiig aimshigtai bolgoj, ter ni ulam bur hundren udaan urgeljleh gai gamshig, muuhai ujig ovchin bolno. **60** EZEN chinii aij baisan Yegipyetiin buh ovchniig cham deer butsaan avchirj, tedgeer ni chamaig nervene. **61** EZEN bas enehuu huuliin nomd bichigdeegui buh ovchin, buh tahlyg chamaig usttal chini cham deer avchirna. **62** Ta nar tengeriin odod shig too tomshgui olon baisan ch EZEN Burhanyhaa ugiig dagaagui uchraas heduulhnee bolj uldene. **63** EZEN ta naryg sain saihaan, onor otgon bolgohdoo bayarlasan shigee ta narygustgan sonoohdoo bayarlah bolno. Ta nar ezemshiheer ochij bui ter gazraasaa hagatsna. **64** EZEN chamaig gazar delhiin neg ontsgoos nogoo ontsog hurtel buh ard tumnuudiin dund taraah bolno. Tend chi ooro ch medehgui, ovog deedes chini ch medehgui mod, chuluun burhdad zaragdah bolno. **65** Chi tedgeer undestnii

dotor amar amgalang olj chadahgui, holoo amraah gazar ch olj chadahgui. Harin tend EZEN zurhiig chini chichruulj, zovhiig chini buulgan, setgeliig chini samuuruulna. **66** Ami amidral chini deesen doroon deer togtoj, odor shonogui aij emeen, amidraldaa yamar ch itgelgui baih bolno. **67** Zurhnii aidas, uzsen harsan zuileesee bolood chi ogloo ni "Oroi boloosoi", oroi ni "Ee, ogloo boloosoi" geh bolno. **68** Minii chamd "Chi uuniig dahin hezee ch uzehgui" gejj omno ni helsen ter zamaar EZEN chamaig holog ongotsoor Yegipyeted butsaaj avaachna. Tend ta nar oorsdiigoo daisnuuddaa bool shivegchid bolgon hudaldah gesen ch hen ch ta naryg avahgui gev.

Del Huuli 29

29:1 Horyeb uuland Izrailiin hovguudtei baiguulsan gereenees ni gadna EZENii Mosyed tushaaj, Moabyn nutagt izrailichuudtai baiguulsan gereenii ugs ni ene boloi. **2** Mosye buh Izrailiig duudan tedend helsen ni — Yegipyetiin nutagt Faraond bolon tuunii buh tushmeded, tuunii buh gazar nutagt EZENii uildsen buhniig ta nar nudeereeuuzsen. **3** Ta nar ih sorilt, aguu temdeg, gaihamshgiig nudeeree uzsen bilee. **4** Harin EZEN onoodriig hurtel ta nart oilgoh uhaan, harah nud, sonsoh chihiig ogoogui. **5** Bi tsold ta naryg dochin jil udirdsan. Ta naryn omsson huvtsas chini elegdeegui, holiin chini gutal ch uragdaagui bilee. **6** Bi bol chinii Burhan EZEN gedgiig ta nart meduulehiin tuld ta nart talh ch iduuleegui, dars, hatuu undaa ch uulgaagui. **7** Ta naryg end hurch irehed Hyeshbony haan Sihon, Bashany haan Og bidentei baidahaar irsen bolovch bid tedniig but tsohison. **8** Bid tednii gazar nutgiig avaad, Ryeubyen, Gad, Manassye ovgiinhny hagast ov bolgon ogson bilee. **9** Tiimees ta nar ene gereenii ugiig sahin mord! Tegvel ta naryn hiisen buhen sain saihan bolno. **10** Onoodor ta buhen, tanai terguunuud, tanai ovguud, tanai ahmaduud, tanai tushmed, Izrailiin buh erchuud, **11** ta naryn balchir huuhduud, ta naryn ehneruud, tanai huarand suudag hariin humuus, modyg chini hagaldag hunees avaad, usyg chini zoodog hun hurtel bugd **12** Chinii Burhan EZENii gereend negdej, EZEN Burhany chini onoodor chamd handan

orgoj baigaa tangaragt oroltsohoor EZEN Burhanyhaa omno zogsoj baina. **13** EZEN chamd aildsan yosooroo mon chinii ovog deedes Abraham, Isaak bolon Iakovd tangaraglasan yosooroo, onoodor chamaig Ooriin ard tumen bolgon, Ooroo chinii Burhan boloh gesen yum. **14** Bi ene gereeg bolon ene tangargiig zovhon ta nartai hiigeegui **15** bogood onoodor end bidnii Burhan EZENii omno bidentei hamt zogsoj baigaa hun buhentei, mon onoodor end bidentei hamt baihgui baigaa hun buhentei hii baina. **16** Yegipyet gazart bidnii herhen amidarch baisan, mon ta naryn tuulsan undestnuudiin dunduur bidnii herhen garch irsniig ta nar medeh bilee. **17** Ta nar mon tedend baigaa jigshuurtei zuils, mod, chuluu, mongo, altan shuteeniig harsan. **18** Onoodor ta naryn dotor baigaa neg ch er yum uu, em hun esvel ger bul yum uu, ovog bidnii Burhan EZENees setgel urvaj, tedgeer undestnii burhdad ochij zaragdah boluuzai. Ta naryn dotor hort ur, gashuun undes bii boluuzai. **19** Ene haraalyn ugiig sonsogch ni zurhendee ooriigoo taivshruulj, "Bi setgelee hatuuruulj, ustai gazar, huurai gazryg ustgasan ch bi amar taivan baina" gej bodoh boluuzai. **20** EZEN tuuniig hezee ch orshoohgui. Harin ch EZENii uur hilen, har hor ni tuunii esreg shataj, ene nomd bichigdsen haraal buhen tuun deer buuj, EZEN tuunii neriig tengeriin dooroos archina. **21** EZEN enehuu huuliin nomd bichigdsen gereenii buh haraalyn daguu tuuniig muu yor bolgon Izrailiin buh ovguudaas tusgaarlan salgana. **22** Ta naryn hoich uye udam chini hiigeed als gazraas hurch ireh hariin humuus ter gazryn gai gamshig bolon EZENii ter gazart delgeruulsen ovchniig haraad, **23** "End tendgui huher davs bolj, gald shatan, taria ch tarij bolohgui, urjil shimgui, ovs nogoo ch urgahgui baigaa ni EZEN uur hilengeeree homruulsen Sodom, Gomorra, Adma, Zyeboiimyn suirel shig boljee" gej helne. **24** Buh undestnuud "EZEN ene gazart yaagaad iim zuiliig hiiv ee? Yaagaad iinhuu uur hilengeer shatav aa?" gej helbel **25** humuus "Tednii ovog deedsiin Burhan EZEN Yegipyetiin nutgaas tedniig gargahdaa baiguulsen gereeg ted hayaj, **26** oorsdoo ch medehgui, EZEN ch tedend ogoogui oor burhdad ochij zaragdan, morgosnoos tiim boljee. **27** Tiim uchraas EZEN ene gazart hilegnej, ene nomd bichigdsen buh haraalyn tuun deer buulgan, **28** EZEN bas uur hilen, zevuutsleeree tedniig ter gazraas huu tatan oor gazar uruu

taraaj shidsen ni onoodriinhteil adil boljee" gejl heleh bolno. **29** Nuuts zuils ni bidnii Burhan EZENd hamaarah bogood harin ilerch medegdsen zuils ni bident, bidnii hovguuded uurd hamaarna. Bidneer ene huuliin buh ugsiig morduulehiin tuld ter boloi.

Del Huuli 30

30:1 Chinii omno minii tavisan yerool haraal buyuu ene buhen chamd tohioldon, EZEN Burhandaa hoogdoj, ochson buh ulsynhaa dotor chi ene buhniig zurhendee sanavaas, **2** chi bolon chinii hovguud oorsdiin Burhan EZEN uruugaa ergej, onoodor minii tanart tushaasan bugdiin daguu Tuunii ugiig buh zurh, buh setgeleeree dagavaas **3** EZEN Burhan chini chamaig orovdon, chamaig taraan tsatssan buh uls undestnuudiin dundaas dahin tsugluulj, olzlogdogsdyg chini butsaana. **4** Tsologdogsod chini tengeriin hyazgaart baisan ch EZEN Burhan chini chamaig tendees tsugluulj, chamaig tendees erguulen avchirna. **5** tegeed EZEN Burhan chini chamaig ovog deedsiin chini ezemshij baisan ter gazart avchirj, chamd tuuniig dahin ezemshuulne. Tereer chamaig jargaaj, ovog deedsees chini iluu onor otgon bolgono. **6** EZEN Burhan chini chamaig ooriin Burhan EZENiig buh zurh, buh setgeleeree hairladag bolgohyn tuld chinii zurhend, chinii ur huuhduudiin zurhend hovch hondoh yoslol hiine. **7** EZEN Burhan chini chinii daisnuud bolon chamaig uzen yadaj havchdag buhen deer ene buh haraalyg buulgana. **8** Chi dahin EZENii ugiig duulgavartai dagaj, minii onoodor chamd tushaaj bui Tuunii buh tushaalyg biyeluuleh bolno. **9** Tegvel EZEN Burhan chini chinii garaaraa hiideg alivaa ajil uilsii tetgen, chinii ur huuhed, chinii mal surgiig osgon urjuulj, gazryn chini urgatsyg arvijuulan sain saihan bolgono. EZEN chinii ovog deedest bayarlasan shigee chamd dahin bayarlaj, chamd sain saihnyg hairlana. **10** Uchir ni ta nar EZEN Burhanyhaa ugiig duulgavartai dagan, ene huuliin nomd bichigdsen Tuunii tushaal zarligiig sahin mordojo, buh zurh, buh setgeleeree oorsdiin Burhan EZENdee ergeh yum. **11** Onoodor minii chamd tushaaj bui ene tushaal bol chamd tiim ch hetsuu zuil bish, als holyn ch zuil bish, **12** tengert baigaa zuil ch bish uchir chi "Bidneer ter tushaalyg sahiulahyn

tuld tuuniig bidend avchirj, bidend songohoor hen bidnii toloo tengert garah yum be?" gej heleheer yum bish. **13** Ene bol dalain tsaana baigaa zuil ch bish uchir chi "Bidneer ter tushaalyg sahiulahyn tuld tuuniig bidend avchirj, bidend songohoor hen bidnii toloo dalaig gatlah yum be?" gej heleheer yum bish. **14** Harin ug ni chamd tun oirhon, chinii amand, chinii zurhend baina. Ene ni chi tuuniig sahihyn tuld yum. **15** Uzegtun! Bi onoodor chinii omno ami ba az jargal, uhel ba gai zovlong tavi laa. **16** Bi onoodor chamd EZEN Burhanaa hairlaj, Tuunii buh zamaar yavj, Tuunii tushaal, zarlig, huuli togtoolyg sahihyg tushaaj baina. Tegvel chi amidran, onor otgon bolj, EZEN Burhan chini chinii ezemshiheer ochij bui gazart chamaig yeroono. **17** Harin chinii zurh ergej, duulgavargui baij, uruu tatagdan, oor burhdad morgoj, tedend zaragdval **18** ta nar gartsaagui sonono gedgiig bi onoodor ta nart tunhagljaj baina. Iordanyg gatlan ezemshiheer ochij bui ter gazartaa ta nar udaan amidrahgui. **19** Bi onoodor tenger gazryg duudaj ta nart gerch bolgon, chinii omno amiba uhel, yerool ba haraalyg taviya. Chi bolon chinii ur udam amidrahyn tuld amiig songoj, **20** EZEN Burhanaa hairlan, Tuunii ugiig duulgavartai dagaj, Tuunees zuurch bai. Ter bol chinii ami amidral, chinii amidrah hutatsaa yum. Tiimees chinii ovog deedes Abraham, Isaak, Iakov nart ogohoor EZENii tangaraglasan ter gazart chi amidrah bolno.

Del Huuli 31

31:1 Ingeed Mosye garaad, buh Izrailid handaj helsen ugs ene boloi. **2** Tereer tedend handan — Bi onoodor zuun horin nastai. Bi tsaashid irj ochij chadahgui. EZEN nadad "Chi ene Iordan golyg gatalj bolohgui" gej aiddsan. **3** Chinii Burhan EZEN chamaas uritaj gatlan, chinii omno tedgeer undestniig ustgaj, chamd tednii gazryg ezemshuuleh bolno. EZENii aildsanchlan Ioshua chamaas uritaj Iordanyg gatalna. **4** EZENii urid ni ustgasan amorichuudyn haan Sihon, Og nar bolon tednii gazar nutagt uiddsen shigee tedend ch bas uildene. **5** EZEN tedniig ta nart tushaan ogno. Ta nar tedniig minii ta nart tushaasan buh tushaalyg yosoor bolgo. **6** Tuushtai, zorigtoi bai. Chinii Burhan EZEN chamtai hamt yavdag uchraas

tednees buu ai, tednii omno buu chichir. Ter chamaig orhiogui, chamaig hayahgui gev. **7** Mosye Ioshuag duudaj, buh Izrailiin omno tuund — Chi tuushtai, zoriggoi bai. Uchir ni chi ovog deedest ni ogohoor EZENii tangaraglasan ter gazar uruu ene ard tumnii hamt ochood, ter gazryg tedend ov bolgon ogoh yostoi. **8** Chinii omno terguulen yavagch ni EZEN yum. Ter chamtai hamt baij, chamaig orhiogui, chamaig hayahgui. Buu ai, buu zurhshee! gelee. **9** Mosye ene huuliig bicheed, tuuniigee EZENii gereenii avdryg orgoltsoj yavdag Lyeviin hovguud boloh tahlilch nar bolon Izrailiin buh ahmaduudad ogov. **10** Mosye tedend tushaan helsen ni — Doloon jil buriin etses buyuu or tolboriig tsutslahaar togtsion ter jiliin Maihan Bayaryn uyeer, **11** EZEN Burhanyhaa songoj avah gazart buh Izraili Tuunii omno uzegdeheer ireh ter uyed ta nar ene huuliig unshij, buh Izrailid songsgo. **12** Ard tumniig, eregteichuud, emegteichuud, huuhed bagachuud, tanai hotod baigaa hariin humuusiig tsugluul. Tedend tuuniig songsgon, zaaj, ooriin Burhan EZENees ain emeej, ene huuliin buh ugiig sahin morddog bolgo. **13** Ta nar Iordanyg gatlan ochood, ezemshih gej baigaa ter gazraa amidran suuh buhii l hugatsaandaa ene huuliig meddeggui huuhduuddee tuuniig songsgoj, EZEN Burhanaasaa ain emeehiig surga gev. **14** Tegeed EZEN Mosyed handan — Chinii uheh odor chini oirtoj baina. Ioshuag duudan hamtdaa hurlyn maihand hureltsen och. Bi tuund tushaal ogno gejee. Tegeed Mosye, Ioshua hoyor yavj, hurlyn maihand hureltsen ochiv. **15** EZEN uulen bagana doktor, maihand uzegdjee. Uulen bagana nimaihny amand baiv. **16** EZEN Mosyed handaj — Chi udahgui ovog deedsiinhee hamt noirsoh bolno. Harin ene ard tumen ochij amidran suuh gazartaa bosoj, hariin burhdyg sadarlan dagaj, Namaig hayaj, Minii tedentei baiguulsan gereeg zorchih bolno. **17** Ter tsagt Minii uur hilen tednii esreg duralzen, tedniig hayaj, tednees nuuree buruulahad ted uregdeh bolno. Eldviin olon gai gamshig teden deer buuh ter tsagt ted "Edgeer buzar muu biden deer buusan ni manai Burhan bidnii dund baihguigees bolson bish uu? " gej heleh bolno. **18** Tednii uildeh hamag buzar bulaigaas ni bolj ter tsagt Bi tednees zaaval nuuree buruulna. Uchir ni ted oor burhdad urvana. **19** Tiimees odoo ta nar ene duut oorsoddoo bichen avch, tuuniigee Izrailiin hovguuded zaaj surga. Ene duut

Izrailiin hovguuded Minii gerch bolgohyn tuld uuniig tednii amand hii. **20** Uchir ni bi tednii ovog deedest tangaraglasan yosooroo suu, balaar byalhsan ter gazart tedniig avaachsany daraa ted idej tsadan targalbal ergeed oor burhdad urvaj, tedend zaragdan, Namaig basamjlan, Minii gereeg zorchino. **21** Tedend eldviin olon gai zovlon uchrahad tednii ur udmynhny amnaas martagdaagui baih ene duu tedend gerch boloh bolno. Minii tedend ogohoor tangaraglasan ter gazart tedniig avaachihaas omno onoodor tednii tolovloj bui sanaag Bi medej baina gelee. **22** Tegeed Mosyeene duug ter odortoo bicheed, Izrailiin hovguuded zaaj ogchee. **23** Daraa ni Ter Nuny huu Ioshuad tushaaj — Chi Izrailiin hovguudiig Minii tedend tangaraglasan gazart avaachih bolno. Tiimees tuushtai, zorigtoi bai. Bi chamtai hamt baina gejee. **24** Mosye ene huuliin ugsiig nom deer buren bichij duussanyhaa daraa, **25** EZENii gereenii avdryg orgoltsoj yavdag lyevichuuded handan tushaaj — **26** Ene huuliin nomyg avaad, EZEN Burhanyhaa gereenii avdryn hajuud tavi. Ter ni ta naryn esreg gerch bolj tendee baig. **27** Ta naryn tersluu, hoshuun huzuuteig bi medne. Uzegtun, onoodor namaig amid, ta nartai hamt baihad, ta nar EZENii esreg terselj baiga a yum chini namaig uhsenii daraa ta nar yaah yum be? **28** Ovgiinhoo buh ahmaduud bolon tushmedee minii omno tsutluul. Bi tednii chihend edgeer ugsiig songsoj, tedend gerch bolgohoor tenger gazryg duudya. **29** Namaig uhsenii daraa ta nar yalzarch, minii ta nart tushaasan zamaas ergene. Ta nar EZENii melmiin omno muu muuhaig uildej, oorsdiinhoo garyn ajil uilseer Tuuniig hilegnuuleh uchraas hojmyn odruuded oorsdod chini gai zovlon uchirna gedgiig bi medej baina hemeev. **30** Tegeed Mosye Izrailiin buh chuulgany omno ene duuny ugiig duustal ni unshin songsojee.

Del Huuli 32

32:1 — Tenger ee, chih tavin sons! Bi ugee heliye. Gazar aa, ugiig mini sons! **2** Minii surgaal bol oroh boroo, minii heleh ug bol unah shuuder, shine zulgen deer buuh boroony dusal, ovs nagoon deer oroh aadar yum. **3** Bi EZENii neriig tunhaglana. Sur huchiig bidnii Burhand og. **4** Ter bol

Had, Tuunii uils ni togs. Tuunii buh zam mor ni shudarga. Itgemjit Burhand hudal huurmag ugui. Ter bol zovt bogood shudarga. **5** Ted Tuund muug uildsen. Ted Tuunii huuhduud bish. Uchir ni ted gem zemtei, gaj buruu uyeiinhen. **6** Teneg munhag humuus ee! Ta nar EZENd ingej hariu barij baigaa yum uu? Ter chamaig hudaldaj avsan Etseg chini bish uu? Ter chamaig buteej, bii bolgosan. **7** Ertanii odruudiig sanatsгаа. Uye uyeiin on jiluudiig shuun tungaatsгаа! Etsgeesee asuu, ter chamd tailbarlaj ogno. Ahmadaasaa asuu, ted chamd helj ogno. **8** Hamgiin Deed Negen undestnuuded oviig ni ogoh uyed, Adamyn hovguudiig huvaah uyed Tereer Izrailiin hovguudiin too yosoor ard tumnuudiin hil hyazgaaryg togtoojee. **9** EZENii huvi bol Ooriinh ni ard tumen, Iakov bol Tuunii songoj avsan ov. **10** EZEN tuuniig ezgui zeluud, araatan arhirah tsoloos oljee. Ter tuuniig ergen toirch, hairlan halhalj, Ooriinhoo melmiin tsetsгii met hamgaalsan. **11** Uuree sandaan degdeehii deeree dalavchaa delgen devj, degdeehiigee jiguur deeree avan zooh burged met **12** EZEN gantsaaraa tuuniig udirdsan ba Tuuntei hamt yamar ch hariin burhan baisangui. **13** EZEN tuuniig gazryn ondriig unuulan yavuulj, talbain urgatsyg iduulj, hadnaas bal, tsahiur hadnaas tos gargaj tuund hohuulsen. **14** Uhriin suunii eedem, honiny suu, hurgany ooh, Bashan uuldriin huts, yamaa shilmel sain buudaig iduulj, usan uzmiin ulaan darsyg uulgasan. **15** Gehdee Yeshurun targalj, oshigloloo. Chi targalj, buduurch, gyalalzan, ooriig chini buteesen Burhanyг hayaj, ooriig chini avarsan Hadyг ul oishoojee. **16** Ted hariin burhdaar Tuunii hardaltyг hodolgon, jigshuurt yumsaar Tuunii hileng odoojee. **17** Ted Burhand bish, harin chotgoruuded tahil orgojee. Tedgeer ni oorsdiinh ni meddegui baisan burhad, sayahan garch irsen shine burhad, ovog deetsiin chini aidaggui baisan burhad yum. **18** Ooriig chini toruulsen Hadyг chi ul haihran, chamaig gargasan Burhanyг chi martjee. **19** EZEN uuniig haraad, uzen yadsan bilee. Yaagaad gevel hovguud ohid ni Tuuniig hilegnuulsen yum. **20** Tegeed Ter aildsan ni "Bi tednees nuuree buruulna. Tednii togsgol ni yamar baihyг Bi harna. Uchir ni ted gaj buruu uyeiinhen, itgelgui hovguud. **21** Ted burhan bus zuileer Minii hardaltyг hodolgon, ted oorsdiin shuteenuudeeree hileng mini hodolgoloo. Tiimees Bi bas ard tumen bish humuuseer tedniig

ataarhuulj, munhag undestneer tednii uuryg hodolgono. **22** Minii hilengiin gal durrelzen Uhegsdiin orny gund hurtel shataaj, gazryg urgatstai ni zalgin, uulsyn suurid ch gal tavina. **23** Bi teden deer gai gamshgiig oovoolj, sumaa teden deer buulgana. **24** Ted olsgolongoor uregden, gal shig haluun, gashuun suurleer sonoh bolno. Bi bas teden uruu araatny shud, toos shoroond molhogchdiin horyg ilgeene. **25** Gadaah ni selmend, dotorh ni aidast nervegdene. Ider zaluus, ohid, nyalhas, otgos bugdeeree mohno. **26** «Bi tedniig tastchin hun torolhtnii durdatgalaas archin hayana» gej Bi aildah baisan. **27** Gevch daisny odoon hatgalgand tugshij baina. Ostnuud ni buruugaar oilgoj, «Bidnii gar aguu, ene buhniig EZEN hiisen yum bish ee!» gej heleh boluuzai". **28** Ted bol zovlodoggui undesten. Tedend medleg baihgui. **29** Hervee ted uhaantai baigaad uuniig oilgoj, oorsdoo etsest ni yuu bolohyg bodson bol! **30** Tednii Had tedniig hudaldaaguisen bol, EZEN tedniig gargaj ogoogui baisan bol yaahin neg ni myangyg hooj, hoyor ni tumiig zugtaalgah ve? **31** Daisny had bol manai Hadtai adilgui. Tuuniig manai daisnuud ch oorsdoo yalgadag. **32** Tednii usan uzmiin mod ni Sodomyn usan uzmiin modnoos, Gomorragiin talbaigaas garsan yum. Tednii usan uzem ni tsos, hongortsog ni gashuun yum. **33** Tednii usan uzmiin dars ni mogoin hor, naj mogoin uhliin hor yum. **34** "Ter ni Nadad hadgalagdaj, Minii aguulahad latsduulsan baigaa bus uu? **35** Oshoo avalt ni Miniih. Tednii hol aldah ter tsagt Bi hariugaa avna. Tednii gamshgiin odor oirtoj baina. Tedend nuurlen tulgarah zuils ni teden uruu yaarch baina" gene. **36** EZEN Ooriin ard tumniig shuune. Tereer tedniig huch chadalgui bolsnyg, huleestei, cholootei hen ch uldeeguig harah uyedee Ooriin zarts naryg orovdono. **37** EZEN aildsan ni "Tednii burhad haa baina ve? Tednii horgodson had haa baina ve? **38** Tednii tahilyn ooheig hen idej, undaan orgoliin darsnaas hen uusan be? Ted bosoj ta nart tuslag. Ted ta naryn nuugdah gazar bolog. **39** Namaig, Namaig Ter gedgiig odoo medej av. Nadaas oor yamar ch burhan baihgui. Uhuulj, amidruulagch ni Bi bilee. Sharhduulj, edgeegch ni Bi bilee. Minii mutraas avarch chadah hen ch baihgui. **40** Uneheer Bi tenger ood mutraa orgon Ooriin amid buigaar tangaraglaya. **41** Bi gyalalzsanselmees hurtslan huuli tsaazaa gartaa barin, daisnuudaasaa oshoo jshzongoo avch, Namaig uzen yadagsdad hariu

barina. **42** Bi sumaa tsusand sogtooj, selmendee mah umhuulne. Ter ni alagdagsad ba olzlogdogsdynd tsus, daisny udirdagchid baih bolno". **43** Undestnuud ee! Ta nar Tuunii ard tumentei bayarlatsгаа. Uchir ni Ter zarts narynhaa tsusan oshoog avch, daisnuudaasaa os honzongoo avch, Ooriin gazar nutag bolon ard tumnihee toloo evleruulliig hiine gev. **44** Tegeed Mosye Nuny hovguun Ioshuatai garch ireed, ene duuny buh ugiig ard tumend duudan sonorduuljee. **45** Mosye ene buh ugiig buh Izrailid helj duusaad, **46** tedend handan — Minii onoodor ta nart hatuu tunhaglasan ug buhniig zurhendee shingeej, hovguuddee tushaan, ene huuliin ug buriig sahin morduul. **47** Ene bol ta nart demii hooson ug bus, unendee ta naryn ami amidral yum. Ene ugsiin achaar ta nar Iordanyg gatlan ezemshiheer yavah gej bui gazar nutag deer urt naslana gev. **48** Yag ter odor EZEN Mosyed handan — **49** Iyerihogiin nogoo tal dahi, Moabyn gazar nutag deerh Abarimyn ene uul, Nyebo uuland garch, Izrailiin hovguuded ezemshil bolgon Minii ogch bui Kanaan nutgiig har. **50** Chinii ah Aaron Hor uuland uhej, ovog deedes uruugaa odson shig, chi bas ogsoj garsan uulan deeree uhej, ovog deedes uruugaa odoh bolno. **51** Uchir ni ta nar Zinii tsold Myeribakadyeshiin usny derged Izrailiin hovguudiin dund Nadaditgelgui handan, Minii ariun bolohyg Izrailiin hovguudiin dund ilerhiileegui. **52** Tiimees chi ter gazryg alsaa harj bolno. Harin chi Izrailiin hovguuded Minii ogch bui ter gazar uruu tiish orj bolohgui gej aildav.

Del Huuli 33

33:1 Burhany hun Mosye uhehiinhee omno Izrailiin hovguudiig yerooson yerool ni ene boloi. **2** Ter helehdee — EZEN Sinaigaas irj, tednii toloo Syeir uulaas bosoj, Paran uulaas gereltej, tumen ariun humuusiin dundaas irsen. Tuunii baruun mutart ni galt huuli baisan. **3** Uneheer Ter ard tumnuudiig hairladag, buh ariun humuus ni Tany mutart baina. Ted Tany hold hevten Tany ugiig huleen avna. **4** Mosye bidend huuli zarlig buulgasan. Ter huuli ni Iakovyn chuulgany omch yum. **5** Ard tumnii terguun nar tsutlarch, Izrailiin ovguud hamt baih uyed Tereer Iyeshurund

haan baijee. **6** Ryeubyen uhelgui amidarch, tuunii humuus tsoorohgui baih boltugai gev. **7** Iudagiin tuhaid ter ingej helev. — Oo, EZEN, Iudagiin duu hooloig sonsooch. Tuuniig ooriinh ni ard tumend avaachaach. Ter ooriinhoo toloo garaaraa tulaldsan. Daisnaa darahad ni Ta tuslah boltutai. **8** Lyeviin tuhaid ter helev. — Tany Tummim, Tany Urim ni Tany burhanlag hund baih boltugai. Ta tuuniig Massad turshij, Myeribagiin usny derged tuuntei margaldsan bilee. **9** Ter etseg ehiinhee tuhaid "Bi tedniig harj uzeegui" gejj helsen. Ter ah duusee huleen zovshooroogui, ooriin hovguudee ch tanihgui baisan. Uchir ni ted Tany ugiig dagan mordoj, gereeg tani sahisn boloi. **10** Ted Tany huuli togtoolyg Iakovd, Tany huuliig Izrailid zaaj, Tany omno utlaga uugiulan, tahilyn shireen deer tani shataalt tahilyg buhleer ni orgono. **11** Oo, EZEN! Tuunii ed horongiig iveej, tuunii garyn uilsiig huleen avaach. Tuuniig eserguutsegchdiin, uzen yadagchdyn uutsyg ni hugalj, dahin bosoj chadahgui bolgooch! **12** Byeniaminy tuhaid ter helev. — EZEND hairlagdagch ni Tuunii derged amar taivan suuh boltugai. Ter tuuniig odorjin hamgaalj, tuuniig dalnyhaa hoorond suulgana. **13** Iosyefyn tuhaid ter helev. — Tuunii nutgiig EZEN yerooj, tengeriin unet zuils, shuuder ba gazryn gund hadgalagdah usaar, **14** narny urguuldag unet jimseer, sarny gargadag unet buteeleer, **15** ertnii uulsyn hamgiin sain zuilseer, monhiin tolgodyn unet zuilseer, **16** gazryn unet zuils hiigeed tuuniig duurgedeg buhneer, butan dotor orshij baisan Tuunii iveeleer iveeh boltugai. Ter yerool ni Iosyefyn tolgoi deer, ah duusiinhee dund yalgarsan negnii tolgoin titem deer buuh boltutai. **17** Tuunii sur huch ni uugan tugal shig, tuunii ever ni zerleg uhriin ever shig bogood tuugeeree ard tumnuudiig gazar delhiin hyazgaar hurtel turne. Ted bol Yefraimyn tumtuud, Manassyegiin myangatuud boloi. **18** Zyebulunyh tuhaid ter helev. — Zyebulun aa! Chi garahdaa bayarlagtun. Issahar aa! chi asar dotroo bayarlagtun. **19** Ted ard tumnuudiig uulyn zug duudaj, tendee zov shudargyn tahilyg orgono. Ted dalain arvin zuils, elsend nuusan erdenesiig sorj avna. **20** Gadyh tuhaid ter helev. — Gadyg aguu tom bolgogch ni yerooltei yee! Gad em arslan shig hevtejj gar bolon tolgoin oroig urna. **21** Ter oortoo deejiiig ni harsan. Tend zahiragchiin huvi hadgalagdsan baisan. Ter ard tumnii udirdagchidtai hamt irj, EZENii

shudarga yos ba Izrailitai togtooson huuli togtoolyg ni guitsetgesen bilee. **22** Dany tuhai ter helev. — Dan bol Bashanaas usren garch bui arslangiin zulzaga boloi. **23** Naftaliin tuhai ter helev. — Iveeld tsadaj, EZENii yerooloor duursen Naftali aa! Chi ornod hiigeed omnodiig ezemsh. **24** Ashyeryn tuhai ter helev. — Hovguudees hamgiin yerooltei ni Ashyer. Ter ah duusiinhee iveeliig hurten, holoo tosond bulhag. **25** Haalgany chini tugjee hurel tomor bolj, amidrah odriin chini urtad huch chadal orshino. **26** Iyeshuruny Burhan shig oor hen ch alga. Tereer chamd tuslahaar tengeriig hologlon unaj, ogtorguid sur javhlangaa badraadag. **27** Monhiin Burhan bol orshih gazar. Tuunii monhiin mutar door chini baina. Tereer chinii daisnuudyg omnoos chini zailuulj, "Ustga" hemeen aildsan. **28** Izraili amar tuvshin suuj, Iakovyn bulag ni ur taria, shine darsny gazart gantsaarhnaa baina. Tuunii tenger bas shuuder buulgadag. **29** Izraili aa! Chi yerooltei yee! EZENii avralyg hurtsen cham shig ard tumen hen yum be? Ter bol chamd tuslah bambai, chinii sur javhlant ild yum. Tiimees daisnuud chini chamd zahiragdaj, chi tednii morgoliin ondorloguudiig gishgechne gelee.

Del Huuli 34

34:1 Tegeed Mosye Moabyn tal gazraas Nyebo uuland avirch, Iyerihogiin esreg tald orshih Pisgagiin orgild garav. EZEN tuund buh gazryg buyuu Gilyeadaas Dan hurtel, **2** buh Naftali, Yefraim ba Manassyegiin gazar, baruun dalai hurtelh Iudagiin buh gazar, **3** Nyegyev, dalduu modny hot Iyerihogiin hondii tal gazryg Zoar hurtel uzuuljee. **4** EZEN tuund handan — Ene bol "Bi uuniig ta naryn ur udamd ogno" gej aildan Abraham, Isaak, Iakovd Minii tangaraglasan gazar yum. Bi tuuniig ooriin chini nudeer haruullaa. Harin chi tiishee gatlan ochij bolohgui gej aildjee. **5** Tegeed EZENii zarts Mosye EZENii aildsan yosoos Moabyn nutagt uhjee. **6** Tuuniig Byetpyeoryn esreg tald orshih Moab nutgiin hondiid orshuuljee. Harin tuuniibulshiig onoog hurtel hen ch medehgui. **7** Mosye uhehdee zuun horin nastai baisan ch nudniih ni gal buursangui, huch tenhee ni ch harisangui. **8** Izrailiin hovguud Mosyegiin hoinoos Moabyn tald guch honog uilan gashuudatsgaajee. Tegeed Mosyegiin hoinoos uilan

gashuudah hugatsaa duusjee. **9** Mosye Nuny huu Ioshua deer gar tavin tomilson uchraas ter mergen uhaany sunseer duuren boljee. Izrailiin hovguud EZENees Mosyed tushaasan yosoor Ioshuagiin ugiig dagan, guitselduuljee. **10** Tuunees hoish EZENtei nuur nuureeree uchirch, tanij medsen Mosye shig esh uzuulegch Izrailid garsangui. **11** EZEN Mosyeg Faraony esreg, tuunii buh zarts nar, tuunii buh gazar nutgiin esreg Yegipyetiin nutagt guitselduuleh buh temdeg, gaihamshguudyn toloo bolon **12** buh izrailichuudyn omno Mosyegiin gitssetgesen buh huchit uils, ulemjiin aidas huidsiiin toloo ilgeesen yum.

Ioshua 1

1:1 EZENii zarts Mosyeg nas barsny daraa, Mosyegiin tuslah Nuny huu Ioshuatai EZEN yarin, aildsan ni — **2** Minii zarts Mosye nas barav. Tegeheer odoo bosoj, ene buh humuusiin hamt ene Iordanyg gatlan, Izrailiin hovguud boloh tedend Minii ogch bui ter gazar uruu yav. **3** Holiin chini ul gishgeh gazar buriig Bi Mosyed amlasnyhaa daguu chamd ogson bilee. **4** Ta naryn gazar nutag bol tsol ba ene Livanaas ih moron Yevfrat hurtel, hitchuudiin buh nutag boloh naran jargah zugiin ih Dalai hurtel baih bolno. **5** Hen ch chamaig amidralyn chini turshid eserguutsen zogsoj chadahgui. Bi Mosyetei hamt baisan shigee mon chamtai hamt baih bolno. Bi chamaig hayahgui, mon chamaig orhihgui. **6** Tuushtai bogood zorigtoi bai. Uchir ni ovog deedest ni ogohoor Minii amlasan gazar nutgiig chi ene ard tumend ovluelen ezemshuulne. **7** Gagtshuu tuushtai bogood chin zorigtoi bai. Minii zarts Mosyegiin chamd tushaasan buh huuliig sahin biyeluulehed anhaaral tavi. Haa yavsan gazraa amjilt olohyn tuld tuunees baruun tiish ch, zuun tiish ch buu hazai. **8** Huuliin ene nomyg amnaasaa salgalgui, harin tuun doktor bichigdsen buhniig sahin biyeluuleheer odor shonoguituuniig byasalgaaj yav. Tegvel chi hogjin devjij, amjiltad hureh bolno. **9** Chamd Bi tushaagaagui gej uu? Tuushtai bogood zorigtoi bai! Haana yavsan gazart chini chinii Burhan EZEN chamtai hamt baih uchraas buu chichirch aigtun gev. **10** Ingeed Ioshua ard olny zahiragchdad tushaan helsen ni — **11** Huaran dunduur yavj, ard olond "Oorsdiin hunsee beltgetsgee. Uchir ni gurav honogiin doktor ta nar oorsdod chini ezemshuuleheer ta naryn Burhan EZENii ogch bui gazar nutgiig ezleheer Iordanyg gatlan yavah gej baina" hemeen hel gev. **12** Harin Ryeubyen, Gad bolon Manassyegiin hagas ovgiinhond Ioshua helsen ni — **13** EZENii zarts Mosyegiin ta nart tushaan helsen ug boloh "Ta naryn Burhan EZEN ta nart amraltyg ogch baigaa bogood ene gazryg ta nart ogno" gesniig sana. **14** Ta naryn ehner, huuhed bolon mal sureg Mosyegiin ta nart ogson Iordany zuun talyn nutagt uldeh bolno. Harin tanai buh erelheg daichid ah duu narynhaa omno tulaldaany bureen zevsegteigeer gatlan yavna. **15** EZEN ta naryg amraasantai adil ah duusiig tani amraatal, mon ted bas ta

naryn Burhan EZENii ogch bui nutgiigezemshih hurtel ta nar tedend tuslah yostoi. Daraa ni ta nar nutagtaa harij, EZENii zarts Mosyegiin ta nart ogson Iordany zuun talyn naran mandah zugiin nutgaa ezemshitsgee gev. **16** Ted Ioshuad hariulan helsen ni — Tushaasan bolgonyg tani bid hiij, ilgeeh gazar burd tani yavah bolno. **17** Bid Mosyeg buh yumand dagaj baisan shigee, tanyg mon dagah bolno. Harin zovhon tany Burhan EZEN Mosyetei hamt baisan shig tantai hamt baih boltugai. **18** Tushaalyg tani eserguutsen, tushaaj helsen ugiig tani dagaagui hen bolovch uheh bolno. Gagtshuu tuushtai bogood zorigtoi bai gelee.

Ioshua 2

2:1 Ingeed Nuny huu Ioshua hoyor eriig turshuulaar Shittimees nuutsaar ilgeej — Yavj, ter nutgiig, yalanguyaa Iyerihog saitar tandagtun gev. Ted yavj, Rahab gegch yanhan emegtein gert ochij, tendee honoglov. **2** Haragtun, Izrailiin hovguud ene nutgiig tandahaar onoo oroi irchiheed baigaa ni Iyerihogiin haand duuldav. **3** Iyerihogiin haan Rahabt — Tanaid irj, gert chini orson humuusiig avchir. Uchir ni ted ene nutgiig buheld ni tandahaar irsen bilee gesen medeeg yavuulav. **4** Harin onooch emegtei hoyor eriig nuun daddalj, helehdee — Tiim ee. Nad deer humuus irsen. Gevch haanaas irsniig ni bi medsengui. **5** Haalga haah tsag boloh uyeer, udshiin burenhiiigeer ted garch yavsan. Ter humuus haashaa yavsnyg bi medehgui. Tedniig guitseh uchir araas ni hurdan moshgon hootsgoo gelee. **6** Harin ter ooro tedniig deever deer gargan, tend devssen maalingyn ishin dund nuusan baijee. **7** Ingeed nogoo humuus Iordany garam hurtelh zamaar turshuuluudyn hoinoos moshgoston ba moshgogchdiig yavmashch haalga haagdje. **8** Ingeed nogoo hoyoryg hajuulahyn omno Rahab teden uruu deever deer garch, **9** tedend — EZEN ene gazryg ta nart ogsniig, ta naraas aih aidas bidniig nomorsniig, mon ene nutgiin buh orshin suugchid ta naryn omno zurh aldan baigaag bi medej baina. **10** Uchir ni Yegipyetees ta naryg garahad EZEN herhen Ulaan tengisiin usyg ta naryn omno shirgeesniig, Iordany zuun tald ta naryn burmoson ustgasan amorichuudyn hoyor haan boloh Sihon, Og naryg ta buhen yaasnyg bid sonsson bilee. **11**

Bid uuniig sonsood ta naraas bolj bidnii zurh mohoj, hend ch zorig uldsengui. Uchir ni ta naryn Burhan EZEN bol deed tenger deh hiigeed dood gazar dahi Burhan mon bilee. **12** Tegeheer odoo, negent bi ta nart enerengui handsan bolohoor ta nar ch mon manai etsgiin geriinhend bas enerengui handana gedgee EZENeer tangaraglan, nadad unen temdeg ogch, **13** minii etseg eh, ah egch duu nar bolon tedend hamaaragdah buhnii amiig heltruulen, bidniig uhlees avraach gev. **14** Erchuud tuund — Herev chi bidnii hergiig yarihgui bol bidnii ami ta naryn uhliin orond yavag. EZEN bidend ene nutgiig ogohod bid ta nartai enerengui bogood unencheer handah bolno gelee. **15** Ter emegtein amidarch baisan baishin ni hotyn hanand baisan uchraas ter tedniig tsonhooroo olsoor damjuulan doosh buulgav. **16** emegtei tendend — Moshgogchidtei taaraldahguin tuld uularhag nutag uruu yav. Tedniig butsaj irtel tendee gurav honog nuugd. Tuunii daraa ta nar zamaaraa yavj bolno gev. **17** Ter erchuud tuund — Chi bidneer oortoo tangaragluulsan ene tangargaas chini bidnii cholologdoh nohtsol bol **18** bidniig ene nutagt orj ireh uyed, chi bidniig buulgasan tsonhnoosoo ene chas ulaan uyaag uyaagui, mon etseg eh, ah duu bolon etsgiinhee buhii l ger ornyhnyg gertee tsugluulaagui tohioldold baih yum. **19** Herev hen negen hun gerees chini gudamj uruu garval, tuunii tsus ooriinh ni tolgoi deer buuh bogood bid uund hariutslaga huleehgui. Harin gert chini baigaa hen negend alivaa hun gar hureh yum bol tsus ni bidnii tolgoi deer buuna. **20** Harin chi bidnii ene hergiig yarih yum bol chi bidneer tangaragluulsan tangargaas bid cholologdoh bolno gev. **21** Emegtei — Ta naryn helsneer bolog gev. Iinhuu ter tedniig yavuulj, ted saltsgaav. Tegeed ter emegtei chas ulaan uyaag tsonhnoosoo uyav. **22** Ted salan yavj, uularhag nutagt ochood, moshgogchdiig butstal gurav honog tendee baiv. Moshgogchid tedniig buhii l zamyn turshid haisan bolovch olsongui. **23** Daraa ni nogoo hoyor hun uularhag nutgaas ergen irj, golyg gatlan, Nuny huu Ioshua deer ochood oorsdod ni tohioldson buhniig yariv. **24** Ted Ioshuad helehdee — EZEN uneheer buh nutgiig bidnii gart ogson aj. Tuugeer barahgui ter nutgiin buh orshin suugchid bidnii omno zurh aldaj baina gelee.

Ioshua 3

3:1 Ingeed Ioshua ogloo ertlen bosov. Ter Izrailiin buh hovguudiin hamt Shittimees hodlon Jordan uruu irj, gatlahynhaa omno tendee honov. **2** Gurvan honogiin etsest zahiragchid huaran dunduur yavj, **3** humuust tushaan — Ta naryn Burhan EZENii gereenii avdryg Lyeviin tahilch nar damnan yavahyg haraad ta buhen bairnaasaa hodolj, araas ni dagan yav. **4** Harin avdar bolon ta naryn hoorond hoyor myanga orchim tohoi zai baih yostoi. Tuund buu dohoj oirt. Ta nar urid ni ene zamaar hezee ch yavj uzeegui uchraas tuuniig dagaj yavbal ali zamaar yavahaa medej avah bolno gev. **5** Tegeed Ioshua humuust — Oorsdiigoo ariusgatsgaa. Uchir ni margaash EZEN ta naryn dund gaihamshigt zuilsiig hiih bolno hemeev. **6** Ioshua tahilch nartai yarin, — Gereenii avdryg avan, humuusiin omno garch golyg gatlan yavgev. Tiimees ted gereenii avdryg avch, humuusiin omno terguulen yavav. **7** EZEN Ioshuad — Bi Mosyetei hamt baisan shigee chamtai hamt baih bolno gedgiig meduulehiin tuld onoodor Bi chamaig buh Izrailiin nudnii omno orgomjilj ehleh bolno. **8** Tsaashlaad, gereenii avdryg avch yavaa tahilch nart chi tushaan "Ta nar Iordany ergiin usand hurch ochood usan dotor zogs" gej hel gelee. **9** Tegeed Ioshua Izrailiin hovguuded — Naash irj, EZEN Burhanyhaa ugiig sons gej helev. **10** Ioshua helehdee — Ugeer damjuulan amid Burhan ta naryn dund baigaa bogood Ter ta naryn urdaas kanaanчууд, hitchууд, hivichууд, pyerizчууд, girgashчууд, amorichууд болон iyebuschуудыг заавал hоoh болно gedgiig ta nar medeh болно. **11** Haragtun, buh gazar delhiin Ezenii gereenii avdar ta naryg terguulen gatlahaar Jordan uruu orj baina. **12** Tiimees odoo Izrailiin ovguudaas bugdees ni tus bur neg hun baihaar arvan hoyor huniig oorsoddoo zoriulan av. **13** Buh gazar delhiin Ezen boloh EZENii avdryg damnan yavaa tahilch naryn holiin ul Iordany usand ormogts Iordany ursgal ni taslagdaj, deerees ursaj baigaa us ovooron togtoh болно gev. **14** Ingeed humuus Iordanyg gatlahaar maihnaa buulgasan ba gereenii avdryg damnan yavaa tahilch nar ard tumnii omno terguulen yavlaa. **15** (Urgats huraaltyn одруудиin туршиd Jordan buh ergee halin uyerlesen baidag) Avdryg damnan yavaa tahilch nar Iordand orj

holoo usny zahad durmegts, **16** deerees ursaj baigaa us Zaryetany oiroltsoo orshih Adam hotoos nileed hol zaid togton ovoorood, Davst tengis buyuu Arabagiin tengis uruu ursaj baigaa us buren tasarchee. Tegeed humuus Iyerihogiin haraldaa gatlan garav. **17** Buh Izraili niit undestneeree huurai gazraar Iordanyg gatalj duustal EZENii gereenii avdryg damnan yavaa tahlilch nar Iordany godd huurai gazar deer bat zogsoj bailaa.

Ioshua 4

4:1 Ingeed undesten buhleeree Iordanyg gatalj duusahad EZEN Ioshuatai yarin — **2** Ovog tus burees neg hun buyuu ard tumnees niit arvan hoyor hun avch, **3** "Iordany goloos, tahlilch naryn hol bat zogsoj bui gazraas oorsoddoo arvan hoyor chuluu avch, orgon zoogood, ene shono honogloh gazraa avaachij tavi" gej tedend tushaagtun gejee. **4** Tegehed ni Ioshua ovog tus burees neg hun buyuu Izrailiin hovguudees ooriin tomilson arvan hoyor huniig duudaad, **5** tedend — EZEN Burhanyhaa avdar uruu Iordany gold ni ochin, Izrailiin hovguudiin ovguudyn toogoor hun neg bur chuluu avan moron deeree uureed avchir. **6** Ene ni ta naryn dund temdeg bolon baig. Hojim huuhduud tani ta naraas "Ene chuluunuud yamar uchirtai yum be?" gej asuuhad **7** ta nartedend "Uchir ni EZENii gereenii avdryn omno Iordany ursgal tasarch baiv. Ug avdar Iordanyg gatlan garah uyed Iordany us tasarsan yum" hemeen hel. Tiimees ch edgeer chuluunuud Izrailiin hovguuded monhiin dursgal boloh yum gev. **8** Ingeed Izrailiin hovguud Ioshuagiin tushaasan yosoor guitsetgej, EZEN Ioshuad aildsanchlan, Izrailiin hovguudiin ovguudyn toogoor arvan hoyor chuluug Iordany goloos avan, honogloh gazartaa avaachin, tendtaviv. **9** Daraa ni Ioshua gereenii avdryg damnan yavsan tahlilch naryn hol zogsoj baisan ter gazart, Iordany gold arvan hoyor chuluu avaachin ooolov. Tedgeer chuluunuud onoog hurtel tend baigaa bilee. **10** Mosyegiin Ioshuad zahiramjilsan yosoor Ioshuad EZENii tushaasan bugdiig ard olon guitsetgej duustal avdryg damnan tahlilch nar Iordany gold zogssoor l baiv. Ard olon yaaravchlan gatlav. **11** Buh humuus gatalj duusmagts, EZENii avdar ba

tahilch nar humuusiin omno gatlan garch irlee. **12** Ryeubyenii hovguud, Gadyň hovguud, mon Manassyegiin hagas ovgiinhon tuladdaany buren zevsegteiger Mosyegiin tedend helsnii daguu Izrailiin hovguudiin terguund gatalj garav. **13** Daitahaar zevseglesen dochin myangaad hun EZENii omno tuladdahaar Iyerihogiin tal gazar uruu gatlav. **14** Ter odor EZEN Ioshuag buh Izrailiin nudnii omno orgomjilson ni ted Mosyeg amidralynh ni tursh hundetgej baisan shig tuuniig ch mon hundetgehiin tuld bilee. **15** EZEN Ioshuad — **16** Gerchleliin avdryg damnasan tahilch nart Iordanaas garch irehiig tushaa gej aildav. **17** Tegehed ni Ioshua tahilch nart — Iordanaas garch ir gej tushaav. **18** EZENii gereenii avdryg damnasan tahilch nar Iordan goloos garch irj, tahilch naryn holiin ul huurai gazart hureh uyed Iordany us huuchin hevendee orj, uridynh shigee buh ergee halin ursav. **19** Ard olon anhdugaar saryn aravny odor Iordanaas garch iren Iyerihogiin zuun hyazgaart orshih Gilgadd buudallav. **20** Iordanaas tednii avsan tedgeer arvan hoyor chuluug Ioshua Gilgald oovoolov. **21** Ter Izrailiin hovguuded — Ireh tsagt ur huuhduud chini etsguudeesee "Ene yuun chuluunuud ve?" hemeen asuuval, **22** ta nar tedend "Izrailichuud ene Iordanyg huurai gazraar gatalsan yum" gej hel. **23** Uchir ni bidniig gatalj duustal EZEN Burhan tani bidnii omno Ulaan tengisiig shirgeesnii adilaar odoo EZEN Burhan tani ta naryg gatalj duustal Iordany usyg ta naryn omno shirgeesen bilee. **24** Ene ni delhiin buh humuust EZENii mutar huchirheg bolohyg meduulehiin tuld yum. Ingesneer ta nar EZEN Burhanaasaa monhod emeeh yum gev.

Ioshua 5

5:1 Iordany chanadad baruuntaid orshih Amoriin buh haad, mon dalain ergiin daguuh Kanaany buh haad EZEN herhen Iordany usyg Izrailiin hovguudiin omno tedniig gatalj duustal shirgeesniig sonsood, zurh ni mohoj, Izrailiin hovguudees bolj suns suld ni arilav. **2** Ter uyed EZEN Ioshuad — Oortoo tsahiur hutganuudyg hijj, Izrailiin hovguuded hoyor dahi udaa hovch hondoh yoslol hii gelee. **3** Tegehed ni Ioshua tsahiur hutganuud hiin, Gibyeathaaralotod Izrailiin hovguudiin hovchiig hondov. **4**

Ioshua tednii hovchiig hondsonii uchir yuu gevel Yegipyetees garch yavsan daitah nasny buh erchuud Yegipyetees garch yavsnyhaa daraa zamdaa tsold uhetsgeesen yum. **5** Uchir ni garch yavsan humuus bugd hovch honduulsen baisan bolovch Yegipyetees garch yavsny daraah ayan zamd, tsol gazart mendelsen buh hun hovch honduuleegui bailaa. **6** Yegipyetees garch yavsan daichin erchuud buyuu buh undesten EZENii ugiig sonsoogui uchraas tedniig ustaj duustal Izrailiin hovguud tsold dochin jil tenuuchiljee. Uchir ni bidend ogohoor tednii etseg ovgodod EZENii amlasan suu bolon balaar byalhsan gazar nutgiig tedend haruulahgui gej EZEN tangaraglasan bilee. **7** Harin tednii orond EZENii bosgoston huuuhooded ni Ioshua hovch hondoh yoslol uildjee. Uchir ni ted zamyn turshid hovch honduuleegui baiv. **8** Undesten buhleeree hovch honduulj duussany daraa edgertlee huarandaa baiv. **9** Daraa ni EZEN Ioshuad — Onoodor Bi ta naraas Yegipyetiin zemleliig zailuullaa gev. Tiinhuu ene gazryn ner onoog hurtel Gilgal gegddeg yum. **10** Izrailiin hovguud Gilgald buudallaj baih zuuraa ug saryn arvan dorovonii odriin oroi Iyerihogiin tal gazart Deeguur Ongoroh bayaryg temdeglev. **11** Deeguur Ongoroh bayaryn daraagiin odor ni ted gazryn ur shim, isgeegui talh bolon huursan ur taria idev. **12** Ted gazryn ur shimees hurtsenii daraa odor ni manna duussan bogood Izrailiin hovguud dahin mannag avsangui. Harin ter jiliin turshid ted Kanaan nutgiin urgatsaas hurtev. **13** Ioshua Iyerihogiin oiroltsoo baih uyed nudee deesh orgon hartal, esreg tald ni selmee sugalan gartaa barisan hun zogsoj baiv. Ioshua tuun uruu ochin, tuunees — Ta bidnii tald uu, manai daisny tald uu? gej asuusand **14** ter — Ugui, harin bi EZENii daichdyn janjnaar ireed baina gehed ni Ioshua nuureeree gazart unan mehij, tuund — Minii ezen ooriin zartsdaa yuu helehsen bol? gej asuulaa. **15** EZENii daichdyn janjin Ioshuad — Zogsoj bui gazar chini ariun uchraas holoosoo shaahaigaa tail gehed Ioshua yosoor ni uildlee.

Ioshua 6

6:1 Izrailiin hovguudees bolj Iyeriho chand haagdsan bogood hen ch orj, garahgui baiv. **2** EZEN Ioshuad — Har, Bi Iyerihog haantai ni hiigeed

erelheg daichidtai ni hamt chinii gart ogch baina. **3** Ta nar buyuu buh tsereg ers hotyg neg udaa toiron alh. Uuniig zurgaan honog hii. **4** Mon doloos tahilch hutsyn evreer hiisen doloos bureeg avdryn omno avch yavah yostoi. Doloo dahi odor ni ta nar hotyg doloos udaa toirch, tahilch nar bureeg uleegtun. **5** Ted hutsyn evriig urtaar hungenuulehed, ta nar bureenii duug sonsohdoo, buh humuus mash changaar hashhiraaldah yostoi. Hotyn hana dooshoo nuran unaj, hun bur chigeeree dairagtun gelee. **6** Tegeed Nuny huu Ioshua tahilch naryg duudan — Gereenii avdryg av. Doloos tahilchid doloos hutsyn evren bureeg bariulan EZENii avdryn omno yavuul gej helev. **7** Tegeed ter ard olond — Uragskaa yavj, hotyg toiron alhagtun. EZENii avdryn omno zevseglesen erchuudiig yavuul gej tushaav. **8** Ioshuag ard tumend handan ugee helsnii daraa EZENii omno doloos hutsyn evren buree barisan doloos tahilch uragshlan bureegee hungenuulev. EZENii gereenii avdar tedniig dagalaa. **9** Zevseglesen erchuud buree uleej baisan tahilch naryn omno yavj, tedniig hungenuulen baih zuur aryn hamgaalagchid avdryn ard yavlaa. **10** Harin Ioshua humuust tushaan helehdee — Namaig "Hashhir" gej heleh ter odriig hurtel ta nar hashhirsch ch, duutaa songsoj ch mon amnaasaa ug gargaj ch bolohgui. Harin ter uyed hashhiragtun gelee. **11** Ingeed EZENii avdar hotyg neg udaa toirov. Tegeed ted huarandaa butsan irj, tendee shoniig ongoroov. **12** Margaash ni Ioshua ogloo ertlen bosoj, mon tahilch nar EZENii avdryg damnav. **13** EZENii avdryn omno doloos hutsyn evren bureeg avch yavagch doloos tahilch uragsh yavj bureegee hungenuulev. Ted bureegee uleen duugargah zuur zevseglesen erchuud tednii omno alhlan, aryn hamgaalagchid EZENii avdryn ard yavav. **14** Tiinhuu hoyor dahi odor ted hotyg neg toiron alhaad, huarandaa butsaj irsen. Ted uuniig zurgaan odor guitsetgev. **15** Doloo dahi odor ted ogloo ert uur tsaih uyed bosoj, omnoh argaaraa hotyg doloos udaa toirov. Gagtshuu ter odor l ted hotyg doloos udaa toirchee. **16** Doloo dahi udaagaa toiroh uyed tahilch nar bureegee uleehed Ioshua ard olond handan — Hashhirtsgaa! Uchir ni EZEN ta nart ene hotyg ogson. **17** Ene hot horion dor baih bolno. Hot bolon dotorh buh yums ni EZENiih. Zovhon yanhan em Rahab bolon tuuntei hamt gert ni baigaa buh hun amid uldene. Uchir ni ter bidnii

yavuulsan turshuuluudyg nuusan bilee. **18** Harin ta naryn huvid gevel, horiglogdson zuilsed shunaj tedgeerees avaad, Izrailiin huarang haraagdahad hurgej, deer ni gamshig zovlon avchrahaas seremjil. **19** Harin buhalt, mongo, mon hurel ba tomor ed zuils ni EZENd ariun bilee. Ted bugd EZENii erdenesiin sand oroh yostoi gelee. **20** Tiinhuu ard olon hashhirsch, tahilch nar bureenuudee uleev. Humuus bureen duug sonsood, mash changaar uuhailsand, hana dooshoo nuran unaj, hun bur chigeeree uragsh davshin hot uruu orj, ted hotyg ezlen avav. **21** Ted hotod bui buhniig, tuhailbal er em, hogshin zaluu gelgui mon shar ba iljignuudiig ni ildnii ireer huis temtrev. **22** Ioshua ug nutgiig tagnasan hoyor hund handan — Yanhan emiin gert ochij, tuund amlasnyhaa daguu ter emegteig bolon tuund hamaaragdah buhniig tendees avchir gelee. **23** Ingeed turshuuluud baisan zaluuchuud dotogsh orj, Rahab bolon tuunii etseg eh, ah duu naryg hiigeed tuund baisan buhniig avch irev. Ted mon tuunii buh hamaatnuudyg avchirj, Izrailiin huarangiin gadna tald bairluulav. **24** Ted hotyg dotorh buh zuiltei ni galdan shataav. Zovhon alt mongo bolon hurel tomor zuilsiig ted EZENii geriin erdenesiin sand hiiv. **25** Harin yanhan em Rahab, tuunii etsgiin geriinhen bolon tuund hamaatai buhniig Ioshua heltruulev. Iyerihog tagnahaar Ioshuagiin ilgeesen hoyor turshuulyg nuusan uchraas ter Izrailiin dund onoog hurtel amidarsan yum. **26** Ter uyed Ioshua tedend tangaraglan — Iyeriho hotyg bosgon barisan hun EZENii omno haraagdag. Ter uugan huugee zolioslon hotyn suuriig tavij, otgon huugee zolioslon haalgyg ni bosgoh bolno gev. **27** Iinhuu EZEN Ioshuatai hamt bajj, tuunii aldar tsuu ni ter nutag dayaar tarhav.

Ioshua 7

7:1 Gevch Izrailiin hovguud horiglogdson zuilst itgelgui handlagaar uildev. Iuda ovgiin Zyeragiin huu, Zabdiin huu, Karmin huu Ahan horigloson zuilsees zarimyg ni avav. Tiim uchraas EZENii uur hilen Izrailiin hovguudiin esreg durelzev. **2** Ioshua Iyerihogoos hoyor huniig Byetyeliin zuunteid orshih, Byetavyeny oiroltsoo baidag Ai uruu ilgeen, tedend — Yavj ohood, nutgiig tagna gev. Ted yavj, Aig tagnav. **3** Ted

Ioshua uruu butsan irj, — Buh ard olnyg buu yavuul. Zovhon hoyor yum uu, gurvan myanga orchim hun Ai uruu yavah heregtei. Ted tsoohuulee uchraas buh humuusee tend buu tuilduul gev. **4** Inhuu ard olnoos gurvan myanga orchim hun tiish ochson bolovch Ain erchuudees ted zuttaav. **5** Ain erchuud tednees guchin zurgaa orchim huniig alj, tedniig haalganaas Shyebaram hurtel nehen hooj, bel gazart tedniig alav. Tiimees ard olny zurh mohon us met bolov. **6** Tegeed Ioshua huvtssaa uran, EZENii avdryn omno nuureeree gazart unaj, oroi boltol hevtev. Izrailiin ahmaduud ch mon tiinhuu uildej, tolgoi deeree shoroo tsatslav. **7** Ioshua — Ai, Ezen BURHAN, yuund Ta ene ard olnyg Iordanyg gatluulan avch irev? Zovhon amorichuudyn gart bidniig ogch, ustguulahyn tuld gej uu? Bid Iordany chanadad setgel hangaluun orshin suusaar baisan ch boloosoi! **8** Ezen mini, negent Izraili daisandaa nuruutaa haruulan zugtsanaas hoish bi yuu heleh ve? **9** Uchir ni kanaanchuud bolon nutgiin buh orshin suugchid uuniig sonsood, bidniig buslen, gazar delhiigees neriig maani archij hayah bolno. Tegehed ni Ta Ooriin aguu neriin toloo yuu hiih yum be? gelee. **10** Tegtel EZEN Ioshuad — Ondiin bos. Chi nuureeree haruuldan unah ni yuu ve? **11** Izraili nugel uildej, Minii tedend tushaasan gereeg mini ted bas zorchson. Ted bur horiglogdson zuilsees zarimyg avch, hulgai hiih ba huuran mehleh zergiig hiisen. Tuugeer barahgui tedgeeriig oorsdiin ed zuilsiin dund tavisan. **12** Tiim uchraas Izrailiin hovguud daisnuudynhaa esreg zogsoj chadahgui. Ted haraagdsan tul daisandaa nuruugaa haruulan zugtsan. Ta nar oorsdiin dotroos terhuu horiglogdson zuilsiig ugui hiihees naash Bi ta nartai tsaashid hamt baihgui. **13** Bos, ard olnyg ariusgan tedend "Margaashiin toloo oorsdiigoo ariusgatsгаа. Uchir ni Izrailiin Burhan EZEN iinhuu aildjee. «Izraili aa, ta naryn dund horiglogdson zuils baina. Ter zuilsee ta nar dotroosoo zailuulahaas naash daisnyhaa esreg zogsoj chadahgui». **14** Tegeheer ogloo ta nar ovog ovgooroo oirton ir. EZENii avah ovog ni urag urgaaraa, EZENii avah urag ni bul buleeree, mon EZENii avah bul hun tus bureeree iregtun. **15** Horigloson zuilsiig avsan hun, oortoo baigaa buhnii hamt gald shataagdana. Uchir ni gevel ter EZENii gereeg zorchij, Izrailid shivshigt zuiliig uildsen yum" gej hel gelee. **16** Ingeed Ioshua ogloo ertlen bosoj, Izrailiig ovguudaar ni

avchrahad Iuda ovog avagdav. **17** Iudagiin urgiig avchirsand zyerahchuudyn urgiig avav. Zyerahchuudyn urgiig hun tus bureer ni avchirsand, Zabdi avagdav. **18** Ioshua tuunii geriinhniig hun tus bureer ni avchrahad, Iuda ovgiin Zyerahyn huu, Zabdiin huu, Karmiin huu Ahan avagdjee. **19** Ioshua Ahand — Huu mini, bi chamaas guiya. Izrailiin Burhan EZENd aldryg ogch, Tuund magtaal orgo. Tegeed yuu hiisnee odoo nadad hel. Uuniigee nadaas buu nuu gelee. **20** Tegehed ni Ahan Ioshuad hariulsan ni — Uneheer bi Izrailiin Burhan EZENii esreg nugel uildsen. Minii hiisen hereg gevel **21** olzon dotor Shinaryn goyomsog omsgol, hoyor zuun shyekyel mongo bolon tavin shyekyel jinteï altan guldmai baihyg bi uzeed, shunahairan tedgeeriig avsan. Uzeegtun, tedgeer zuils doroo mongonii hamt minii maihan dotorh gazart nuutslagdsan baigaa gev. **22** Ioshua elch naryg yavuulsand ted maihan uruu guin ochij harval, tedgeer zuils ni dooroo mongonii hamt tuunii maihan dotorh gazart nuutslagdsan baiv. **23** Ted maihan dotroos tedgeeriig avch, Ioshua bolon Izrailiin buh hovguuded avchran, EZENii omno asgav. **24** Ingeed Ioshua buh Izrailiin hamtaar Zyeragiin huu Ahanyg mongo, omsgol, altan guldmai mon tuunii hovguud, ohid, uher, iljig, honi, maihan hiigeed tuund baisan buhniig avch, Ahoryn hondiid avchrav. **25** Ioshua — Chi yuund bidniig zovooson be? Ene odor EZEN chamaig zovoono gelee. Ingeed buh Izraili teden uruu chuluu shidlev. Teden URUU chuluu chuluudsany daraa galaar shataav. **26** Tegeed Ahany deer tom chuluun ovoog bosgoson ni ene odriig hurtel baisaar baina. Tegeed EZENii dogshin uur hilen namdav. Tiimees ch ter gazar ene odriig hurtel Ahoryn hondii hemeen nerlegdseer irev.

Ioshua 8

8:1 Ingeed EZEN Ioshuad — Buu ai. Buu zorig moh. Tsergiin buh erchuudiig avch yavan, Ai uruu dovtol. Har, Bi Ain haanyg tuunii ard olon, hot, mon gazar nutgiig ni chinii gart ogson. **2** Chi Iyeriho bolon tuunii haanyg herhsenihee adilaar, Ai bolon tuunii haand mon tiin uild. Tuunii ed horongo bolon mal surgiig l oorsoddoo olz bolgon avch bolno. Yavj, hotyn ar tald otogtun gej aildav. **3** Ioshua Ai uruu dovtlohoor tsergiin buh

erchuudtei hamt hodlov. Ioshua guchin myangan erelheg daichdyg songon avch, tedniig shonoor ilgeev. **4** Ioshua tedend tushaan — Anhaaragtun, ta nar hotyn ar tald otoh gej baina. Hotoos heterhii holdolgui, harin bugd belen bai. **5** Tegehed bi ooriin hamt baigaa buh humuusteigee hot uruu dohon ochno. Ted uridyn adil bidniig ugtan garch irehed, bid tednees zugtana. **6** Ted hotoos holdtol bid zugtah bogood ted bidnii araas nehen garch, dotroo "Izrailichuud uridyn adil bidnees zugtaj baina" gej bodoh bolno. **7** Ta nar nuuvchaasaa garan, hotyg ezel. Uchir ni ta naryn Burhan EZEN hotyg ta naryn gart ogoh bolno. **8** Ta nar hotyg ezelsniihee daraa hotod gal tavi. Ta nar EZENii tushaalyn daguu uuniig uild. Anhaaragtun, bi ta nart tushaasan bilee gev. **9** Iinhuu Ioshua tedniig yavuulsand ted Byetyel ba Ain hoorond, Ain baruun tadd ochin bugetsgeev. Harin Ioshua ter shoniig ard olny dund ongoroov. **10** Ioshua ogloo ertlen bosoj, erchuudee duudan tsutluulaad, Izrailiin ahmaduudyn hamtaar ooro ard olnoo terguuleed, Ai uruu yavav. **11** Tuuntei hamt baisan tsergiin buh erchuud yavj, dohon oirtoj hotyn omno tald ni hurch ireed, Ain hoid tald behlen buuv. Ai bolon tednii hoorond negen hondii baiv. **12** Tegeed Ioshua tavan myanga orchim erchuudiig avch, tedniig hotyn baruun tald, Byetyel bolon Ain hoorond buguulev. **13** Iinhuu humuus bairaa ezlen, hotyn hoid tald buh tserguud baisan ba hotyn baruun tald ard talyn hamgaalalt bairlav. Ioshua ter shoniig onooch hondiin dund ongorooloo. **14** Ain haan uuniig harmagts hotyn erchuud yaaran, ert bosoj, Izrailiig ugtan daitahaar tsol talyn urd baih omno ni tovloson gazar uruu hodlov. Gevch hotyn ar tald ooriig ni otoj baigaa humuus buig ter medsengui. **15** Ioshua bolon buh izrailichuud tedend tsohigdson met dur uzuulj, tsoliin zamaar zugtaalaa. **16** Hotod baisan buh humuus izrailichuudyg moshgon hoooor duudagdaj, ted Ioshuag hoosoor hotoos aslagdav. **17** Iinhuu Ai bolon Byetyeld Izrailiin araas yavalgui uldsen neg ch er hun baisangui. Ted hotyg hamgaalaltgui orhin, Izrailiig nehjee. **18** Tegtel EZEN Ioshuad — Gart chini baigaa jadyg Ai tiish sunga. Uchir ni Bi ter hotyg gart chini ogoh bolno gelee. Iinhuu Ioshua gartaa baisan jadyg hot uruu sungav. **19** Bugeltend baisan erchuud bairnaasaa hurdan garch, Ioshuag garaa sungah uyed hot uruu nevtren guin orj, tuuniig ezleed, yaaravchlan hotod gal taviv.

20 Ain erchuud hoishoo ergen hartal hotyn utaa tenger ood olgoidoj bailaa. Tsol uruu zuttaj baisan izrailichuud moshgogchdiinhoo oodoos genet ergen dovtolsond, ted tsaashaa ch naashaa ch zugtah argagui bolov.

21 Bugeltinhen hotyg ezelj, hotoos utaa garahyg Ioshua bolon buh Izraili haraad, ergej Ain erchuudiig hyadav. **22** Tedentei tulahaar busad izrailichuud ch hotoos garch irsen uchir ted ali ch talaasaa izrailichuudad havchigdan, urhind orov. Tednees amid garsan yum uu, zugtsan hen ch uldehgui boltol izrailichuud tedniig ustgav. **23** Harin ted Ain haanyg amidaar ni barij Ioshuad avchrav. **24** Izrailichuud Ain buh humuusiig oorsdiig ni moshgon hooj baisan tsol gazryn heer tald ildnii ireer hyadaj duusgaad, Ai uruu butsan ochij, tend baisan bugdiig ildnii ireer tsavchiv.

25 Ter odor alagdsan eregtei emegtei buh humuus arvan hoyor myanga buyuu Ain buh humuus bailaa. **26** Uchir ni Ain buh orshin suugchdyg huis temterch duustalaa Ioshua jad sungasan garaa buulgasangui. **27** Ioshuad tushaasan EZENii zarligiin daguu ter hotyn zovhon mal sureg ba ed horongiig izrailichuud oorsoddoo olz bolgon avav. **28** Iinhuu Ioshua Aig galdan shataaj, tuuniig monhiin nurangi bolgoj, ene ni onoog hurtel balgas heveer baina. **29** Mon Ioshua Ain haanyg udesh boltol modnoos duujilj, nar jargah uyed Ioshua tushaal ogch haany tsogtssyg modnoos buulgan avaad, hotyn haalgany uudend hayasan bogood tuunii deer tom chuluun ovoog bosgosen ni onoog hurtel baisaar baina. **30** Daraa ni Ioshua Yebal uulan deer Izrailiin Burhan EZEND zoriulan tahilyn shiree bosgov. **31** Ene ni EZENii zarts Mosye izrailichuudad tushaasny daguu, Mosyegiin huuliin nomd bichigdsen yosoor, tomor bagajaar zasagdaj butlaagui chuluugaar barisan tahilyn shiree yum. Izrailichuud tuun deer EZEND zoriulan shataalt tahil bolon eviin tahil orgov. **32** Tend Ioshua Izrailiin hovguudiin omno Mosyegiin bichsen huuliig chuluunuud deer huulan bichiv. **33** Gereenii avdryn hoyor talaar buh Izraili ooriin ahmaduud, tushmed, shuugchidteigee bolon tednii dund uuguul ba hari nutgiinhny hamt EZENii gereenii avdryg damnan yavdag Lyeviin tahilch naryn omno zogsov. EZENii zarts Mosye Izrailiin ard tumniig yeroohiig anh tushaasny daguu humuusiin hagas ni Gyerizim uulyn ovort, nogoo hagas ni Yebal uulyn ovort zogsotsgoojee. **34** Ingeed daraa ni Ioshua ug huuliin buh ugsiig

buyuu yerool ba haraalyg huuliin nomd bichigdsen yosoor ni unshiv. **35** Mosyegiin tushaasan buhnees buh Izrailiin chuulgan, emegteichuud, huuhed hiigeed tednii dund amidragch hariinhny omno Ioshuagiin unshaagui neg ch ug baisangui.

Ioshua 9

9:1 Iordany chanad, uularhag nutag bolon nam dor gazart ba Livany zug deh Ih dalain buh ergiin daguuh hitchuud, amorichuud, kanaanchuud, pyerizchuud hivichuud, iyebuschuudyn buh haad uuniig sonsood, **2** Ioshua bolon Izrailiin esreg daitahaar ted hamtdaa tsuglaj ugsen niilev. **3** Gibyeony orshin suugchid Iopgua, Iyeriho bolon Aig herhseniig sonsood, **4** zali zohion, elchnaryg ilgeehdee elegdej huuchirsan uut shuudai bolon yazarch uragdsan, nohon torgooson huuchirsan darsny hohuur zergiig ilgen deeree achij, **5** holdoo huuchirsan shaahai, biyedee huuchirsan huvtsas omsov. Tednii hool huns boloh talh ni hataj, uirsen bailaa. **6** Ted Gilgal dahi huaran uruu Ioshua deer ochij, tuund bolon izrailichuudad — Bid als holyn nutgaas irsen. Tiimd odoo bidentei heltsel hiigeech gev. — **7** Ta nar manai gazar nutagt amidardag baj magadgui. Tegvel bid ta nartai herhen heltsel hiih ve? gev izrailichuud hivichuuded helev. **8** Harin ted Ioshuad — Bid tany booluud bilee gehed Ioshua — Ta nar hen bolood haanaas irsen yum be? gev. **9** Ted tuund — Tany Burhan EZENii ner aldryn ulmaas tany zarts nar boloh bid als holyn nutgaas irlee. Uchir ni bid Tuunii tuhai medeeg bolon Tuunii Yegipyeted hiisen buhniig sonsov. **10** Bas Iordany tsaad tald baisan Amoriin hoyor haan boloh Hyeshbony haan Sihon bolon Ashtarotod baisan Bashany haan Og nart Tuunii uildsen bugdiig medsen. **11** Tiimees manai ahlagchid bolon manai nutgiin buh orshin suugchid bidend zahin "Zamyn hunsee avch yavan, tedentei uulzaj «Bid tany booluud bilee. Tiimd odoo bidentei heltsel hiigeech» hemeen gui" gesen yum. **12** Ta naryg zorin garsan ter odor ene talhyg bid huns bolgon geruudeesee avahad ter ni buleen baisan. Harin odoo haragtun, ene ni hataj uirchee. **13** Mon bidnii duurgesen ene darsny hohuuruud shine baisan, harin odoo yazarch uragdsan. Mon bidnii shaahai, huvtsas hunar ch

als holyn zamd elegden huuchrav gelee. **14** Tegtel izrailichuud tednii hunsnees hesgiig avch, EZENii zovlogoog asuusangui. **15** Tegeed Ioshua tedniig amid uldeeh enhiin gereeg tedentei hii, chuulgany udirdagchid tedend tangaraglav. **16** Tedentei gereeg baiguulsnaas hoish gurvan honogiin daraa ted bol oorsdiinh ni nutagt amidarch bui horsh undesten bolohyg ni izrailichuud sonsov. **17** Daraa ni Izrailiin hovguud hodolj, Gibyeon, Hyefira, Byeyerot, mon Kiriatiyearim zereg hotuud uruugaa gurav dahi odroo hurch irev. **18** Chuulgany udirdagchid Izrailiin Burhan EZENeer tedend tangaraglasan uchir Izrailiin hovguud teden uruu dovtolsongui. Chuulgan buheldee udirdagchidyn esreg buvtnan baiv. **19** Gevch buh udirdagchid hamag chuulgand — Bid Izrailiin Burhan EZENeer tedend tangaraglasan bogood odoo bid tedend hurch chadahgui bolson. **20** Harin bidnii hiih zuil bol tedend orgoson tangargaas nyatssanaas bolj uur hilen biden deer buuhguin tuld bid tedniig amid uddeene gev. **21** Udirdagchid tedend — Tedniig amid uldee gesen. Udirdagchidyn tedend helsnii daguu ted hamag chuulgany us zoogch ba mod tulee beltgegchid bolov. **22** Ingeed Ioshua gibyeonchuudyg duudan — Ta nar manai gazar nutagt amidardag atlaa "Bid ta naraas als hol baidag" hemeen yuund bidniig mehelsen be? **23** Iimiin tul odoo ta nar haraagdsan bogood minii Burhany gert tulee beltgeh, us zoogch uilchlehiin ali alinaas hezee ch choloologdohgui gelee. **24** Ted Ioshuad — Ene nutgiig buheld ni ta nart ogch, uutuu nutgiinhnyg ni ta naryn omno ustgahyg EZEN Burhan tani Ooriinhoo zarts Mosyed herhen tushaasnyg bid todorhoi duulsan uchraas ta naraas bolj bid oorsdiin amiin toloo ihed aisandaa uuniig hiisen yum. **25** Odoo haragtun, bid tany gart baina. Oort chini zov zohistoi, sain gej uzsenee I bident hii gej hariulav. **26** Inhuu Ioshua tedniig Izrailiin hovguudiin garaas avarch, izrailichuud ch tedniig alsangui. **27** Harin ter odor Ioshua gibyeonchuudyg chuulgany bolon EZENii songoson gazar dahi Tuunii tahilyn shireenii tulee beltgegch bolon us zoogch bolgon ene odriig hurtel ajilluulav.

Ioshua 10

10:1 Ioshua Aig ezlen avch, tuuniig burmoson ustgasan (Iyeriho bolon

tuunii haanyg herhsenihee adilaar Ai bolon tuunii haand Ioshua tiin handsan bilee), mon Gibyeony ard tumen Izrailitai enhiin geree baiguulj, Izrailiin gazar nutagt bagtsan zergiig Iyerusalimyn haan Adonizyedyek sonsood **2** ihed ain tugshiv. Uchir ni Gibyeon bol haan hotuudyn adil augaa tom hot bogood Aigaas ch tom, buh erchuud ni ch huchirheg baisan yum. **3** Iimees Iyerusalimyn haan Adonizyedyek ni Hyebrony haan Hoham, Iarmutyn haan Piram, Lahishiin haan Iafia bolon Yeglony haan Dyebir nart ug ilgeen — **4** Naashaa irj nadad tuslagtun. Gibyeon uruu dovtoltsgooyo. Uchir ni ted Ioshua bolon Izrailiin hovguudtei enhiig togtooson bilee gev. **5** Tiinhuu Iyerusalim, Hyebron, Iarmut, Lahish, Yeglony haad boloh amorichuudyn edgeer tavan haan huchee negtgen, buh tserguudteigee yavj, Gibyeony oiroltsoo bairlan, tuunii esreg dovtlov. **6** Tegehed Gibyeony erchuud Gilgalyn huaran uruu, Ioshuad ug ilgeen — Ta zarts naraa buu hosor hayaach. Uularhag nutagt amidardag amorichuudyn buh haad bidnii esreg negdeed baigaa uchraas biden uruu daruihan irj, bidniig avran tuslaach gev. **7** Tiimees Ioshua buh tsergiin humuusteigee, hamag erelheg daichdynhaa hamtaar Gilgalaas hodlov. **8** Mon EZEN Ioshuad — Tednees buu ai. Uchir ni Bi tedniig gart chini ogson. Tednii neg ni ch ta naryg soron zogsoj chadahgui gej aildlaa. **9** Tiinhuu Ioshua Gilgalaas shonojin alhsaar, tednii deerees genet buuv. **10** EZEN tedniig Izrailiin omnobalmagduulsan bogood Gibyeond tedniig ui olnoor ni hyadaj, Byethoron uruu ogsson zamaar tedniig hoon, Azyeka bolon Makkyeda hurtel tedniig tsohiv. **11** Ted izrailichuudyn urd tald zuttaj, Byethorony zamaar uruudaj baihad EZEN tednii deer tengerees tom tom mondriig Azyeka hurtel buulgasan bogood ted uhetsgeev. Mondort tsohiulan uhegsed ni Izrailiin hovguudiin ildend alagdagsdaas ih bailaa. **12** EZEN amorichuudyg Izrailiin hovguuded ogson ter odor Ioshua EZEND handan, izrailichuudyn nudnii omno — Oo nar mini, Gibyeonyg giiguulj, Oo sar mini, Aialony hondiin deer meltiin togtooch gev. **13** Tiinhuu ard olon daisnaasaa oshoogoo avtal nar giiguulj, sar meltiin togtjee. Iinhuu nar tengeriin gold togtoj, buten odriin tursh ogt heviisengui. Ene ni Iasharyn nomd bichigdeegui gej uu? **14** Uuntei adil, EZEN hunii duug sonsson odor uunii urid ch, uunees hoish ch baisangui. Uchir ni EZEN Izrailiin toloo

daitav. **15** Daraa ni Ioshua bolon buh Izraili Gilgal dahi huaran uruugaa butsav. **16** Harin nogoo tavan haan zuttan, Makkyedagiin aguid nuugdav. **17** Tavan haan Makkyedagiin aguid nuugdaj baigaag Ioshua sonsood, — **18** Aguin amand tom chuluunuudyg onhruulen tavij, derged ni heden huneer haadyg manuul gej helev. — **19** Harin oorsdoo tend buu zogsotsgoo. Daisnaa hoon, ar talaas ni dovtol. Ta naryn Burhan EZEN tedniig gart chini ogson uchir tedniig hotuud uruu ni buu oruul gelee. **20** Ioshua bolon Izrailiin hovguud tedniig barag ugui boltol ui olnoor ni hyadaj duusaad, tednees amid garsan tsoonh ni behlelt bosgoson hotdoo hursnii daraa **21** buhii l humuus Makkyeda dahi huarand baigaa Ioshua uruu ayuulguigeer butsaj irev. Hen ch Izrailiin hovguudiin heniin ni ch esreg gants ch ug duugarsangui. **22** Tegtal Ioshua — Aguin amyng ongoilgoj, tavan haadyg nad uruu avchir gev. **23** Tiinhuu ted aguigaas Iyerusalim, Hyebron, Iarmut, Lahish, Yeglony haan zereg edgeer tavan haadyg gargan tuun uruu avchrav. **24** Ted haadyg gargan Ioshua deer avch irehed, Ioshua Izrailiin buh erchuudiig duudan, oortei ni hamt yavsan tsergiin janjnuudad — Naash irj, edgeer haadyn huzuun deer holoo tavi gej helev. Tiinhuu ted oirton irj, tedgeer haadyn huzuun deer holoo tavilaa. **25** Ioshua tedend — Buu aij emeegtun. Huchte bogood zorigtoi bai. Uchir ni ta nartai daitah buh daisnyg chini EZEN ingeh bolno gelee. **26** Uunii daraa Ioshua tedniig tsavchin alj, tavan modnoos duujlev. Ted oroiboltol modond olgoostei bailaa. **27** Nar jargahad Ioshua tushaaj, tedniig buulgaj avan, nuudaj baisan aguid ni hayav. Aguin amand tom chuluunuudyg tavisan ni onoog hurtel bii. **28** Mon ter odor Ioshua Makkyedag ezlen avch, tuuniig suitgej, haanyg ni tsavchin, tuuniig doktor ni baisan buh humuustei ni hamt ustgav. Ter neg ch huniig amid uldeesengui. Ter Iyerihogiin haanyg herhsenihee adil Makkyedagiin haand tiinhuu uldev. **29** Daraa ni Ioshua bolon tuuntei hamt buh Izraili Makkyedagaas Libna uruu yavj, Libnagiin esreg dovtlov. **30** EZEN mon ut hotyg haantai ni hamt Izrailiin gart ogov. Ioshua ug hotyg bolon buh humuusiig ni ildnii ireer tsohiv. Ter tend neg ch amid hun uldeesengui. Ter Iyerihogiin haand yuu hiisnii adilaar ene hotyn haand ch tiin handav. **31** Tegeed Ioshua bolon tuuntei hamt buh Izraili Libnagaas tsaashaa Lahish uruu yavj, tuunii derged buudallan, tuunii esreg dovtlov.

32 EZEN Lahishiig Izrailiin gart ogchee. Ioshua tuuniig hoyor dahi odroo ezlen avch, Libnad hiisnihee adil dotor ni baisan buh huniig ildnii ireer tsohiv. **33** Ene hoorond Gyezyeriin haan Horam Lahisht tuslahaar irsen bolovch tuund neg ch amid hun uldehgui boltol ni Ioshua tuuniig bolon humuusiig ni yalan diilev. **34** Ioshua bolon tuunii hamt buh Izraili Lahishaas Yeglon uruu yavan, derged ni buudallaj, tuunii esreg dovtlov. **35** Ted tuuniig ter odroo ezlen avch, ildnii ireer tsohiv. Lahisht uildsenteigee negen adil Ioshua ter odor dotor ni baisan buh huniig burmoson ustgav. **36** Ingeed Ioshua bolon tuuntei hamt buh Izraili Yeglonoos tsaashaa Hyebron uruu ochij, tuunii esreg daitav. **37** Ted hotyg ezlen avch, tuuniig, haadyg ni, buh tosgod bolon tedgeeriin dotor ni baisan buh humuusiig ildnii ireer tsohiv. Ter Yeglond uildsenteigee adilaar uilden heniig ch amid uldeelgui burmoson ustgav. **38** Tegeed Ioshua bolon tuuntei hamt buh Izraili Dyebir uruu butsan, tuunii esreg daitav. **39** Ted hotyg haantai ni bolon buh tosgodtoi ni ezlen avch, tedniig ildnii ireer tsohin, dotor ni baisan buh humuusiig burmoson ustgav. Ter neg ch huniig amid uldeesengui. Ter Hyebron, bas Libna bolon haand ni yaaj handsany adilaar Dyebir bolon haand ni mon tiinhuu uildev. **40** Iinhuu Ioshua uularhag nutag, Nyegyev, nam dor gazar, mon uulyn naluu bel zereg buh nutgiig haadtai ni hamt but tsohiv. Ter neg ch huniig amid uldeesengui, harin Izrailiin Burhan EZENii tushaasnaar amisgaltai buhniig burmoson ustgav. **41** Ioshua tedniig Kadyeshbarnyeagaas Gazyg hurtel buyuu Goshyeny buh nutgiig Gibyeonyg hurtel but tsohiv. **42** Izrailiin Burhan EZEN Izrailiin toloo daitsan tul, Ioshuatedgeer buh haadyg bolon tednii nutgiig neg dor ezlev. **43** Tegeed Ioshua buh Izrailiin hamtaar Gilgal dahi huaran uruutaa butslaa.

Ioshua 11

11:1 Hazoryn haan Iabin uuniig sonsood, Madony haan Iobab bolon Shimron ba Ahshafyn haand, **2** Hinnyerotyn omno talyn Araba, orno zugiin nam gazruud ba Doryn ondorlogt baigch hoid zugiin uularhag nutgiin haadad buyuu, **3** orno ba dorno zugt baigch kanaanchuud, mon uularhag nutgiin amorichuud, hitchuud, pyerizchuud, iyebuschuud bolon Mizpye

nutgiin Yermony hormoid orshih hivichuud uruu ug ilgeev. **4** Ted oorsdiin buh tsereg buyuu dalain ergiin els shig too tomshgui hun, ih hemjeenii morid ba teregtei garch irlee. **5** Tiinhuu edgeer buh haad uulzahaar tohiron, Izrailiin esreg daitahaar Myeromyn usny hajuud irj hamtdaa buudallav. **6** EZEN Ioshuad — Tednees buu aigtun. Uchir ni margaashiin odiid Bi Izrailiin omno tedniig butdiig ni hyadah bolno. Ta nar tednii moridyn shormosiig tasalj, teregnuudiig ni gadd shataah bolno gelee. **7** Iinhuu Ioshua tsergiin buh humuusiin hamt Myeromyn usny derged tednii deer genet orj irj, tedniig dovtlov. **8** EZEN tedniig Izrailiin gart ogch, Izraili tedniig yalj, Aguu Sidon, Misryefotmaim bolon Mizpyegiin hondii hurtel tedniig moshgon hooj, tedend neg ch amid hun uldehguiboltol ni tedniig tsohiv. **9** EZENii oort ni aildsanyg Ioshua tedend uildej, moridynh ni shormosiig taslan, teregnuudiig ni gald shataalaa. **10** Ter tsagt Ioshua butsj, Hazoryg ezlen avch, haanyg ni ildeer tsohiv. Uchir ni Hazor urid ni edgeer buh haanchlaluudyn terguun baiv. **11** Ted hot dotorh buh huniig ildnii ireer tsohin burmoson ustgav. Amisgaltai neg ch huniig tend uldeegeegui. Ioshua Hazoryg galdan shataav. **12** Mon Ioshua tedgeer haadyn buh hotuudyg haadtai ni hamt ezlen avch, tedniig ildnii ireer tsohin, EZENii zarts Mosyegiin tushaasanchlan burmoson ustgav. **13** Gehdee Ioshuagiin shataasan hot boloh Hazoraas busad, dovon deeree barigdan zogsoh hotuudaas negiig ni ch Izraili shataagaagui yum. **14** Izrailiin hovguud edgeer hotuudyn buh ed hogshil bolon mal surgiig oorsoddoo olz bolgon avsan. Harin buh humuusiig ustgan ustgatlaa ildnii ireer tsohijee. Ted amisgaatai neg ch hun uldeegeegui. **15** EZEN ooriin zarts Mosyed tushaasan shig, Mosye Ioshuad tushaaj, Ioshua ch tushaal yosoor uildev. EZENii Mosyed tushaasan buhnees Ioshua neg ch zuiliig hiilguigeer orhisongui. **16** Ingeed Ioshua buh nutgiig, tuhailbal, uularhag nutag, Nyegyev, Goshyeny buh nutag, nam dor gazar, Araba ba Izrailiin uularhag nutag bolon nam dor gazruudyg ni, **17** Syeir uruu ogsson Halak uulaas avahuulaad bur Hyermon uulynhormoi dahi Livany hondiin Baalgad hurtelhiig ezlen avav. Ter mon buh haadyg ni olzolj, tedniig tsavchin alav. **18** Ioshua edgeer buh haadtai urt hugatsaagaar dain hiiv. **19** Gibyeony orshin suutch hivichuudees oor Izrailiin hovguudtei nairamdal togtooson

hot neg ch baisangui. Ted buh hotuudyg tulaldan avsan. **20** Uchir ni EZEN tednii setgeliig hatuuruulaad, Izrailitai daituulahaar iruulsen ni Mosyed EZENii tushaasan yosoor Izraili tedniig burmoson, yamar ch orshoolguigeer ustgahyn tuld baiv. **21** Ter tsagt Ioshua irj, Hyebron, Dyebir, Anab, Iudagiin buh uularhag nutag bolon Izrailiin buh uularhag nutguudaas anakchuudyg taslan ustgav. Ioshua tedniig hotuudtai ni hamt burmoson ustgasan bilee. **22** Izrailiin hovguudiin nutagt neg ch Anak hun uldsengui. Zovhon Gaz, Gat bolon Attdodod zarim ni amid uldje. **23** Tiinhuu Mosyed EZENii aildsan buhnii daguu Ioshua buhel nutgiig avaad, uuniigee ovgiin huvaarilaltynh ni daguu Izrailid ovluulen ogov. Iinhuu ter nutag dain dajingui bolov.

Ioshua 12

12:1 Iordany chanadad, naran mandah zugt, Arnony hondiigoos Hyermony uul hurtelh, tuunchlen Arabagiin zuun zutiin buh gazar nutgiig oroltsuulan Izrailiin hovguudiin baildan ezelsen nutgiin haad ni gevel, **2** Hyesbond amidarch baisan amorichuudyn haan Sihon. Ter ni Arnon golyn hondiin zahad orshihAroyer buyuu Gilyeadyn hagasyg ch oroltsuulan ug hondiin goloos avaad bur Ammony hovguudiin hil boloh Iabbok gol hurtelh nutgiig zahirch baisan. **3** Mon zuun zugiin Hinnyeryetiin tengisees avaad Arabagiin tengis, Davst tengis hurtel, bolon Byetiyeshimot hurtel omno zugt Pispagiin naluu bel hurtelh nutgiig ezemshij baiv. **4** Mon Ashtarot bolon Yedryeid amidarch baisan Ryefaimyn udam boloh Bashany haan Ogiin ezemshij baisan bus nutag boloh **5** gyeschurchuud bolon maakatchuudyn hil hurtelh Hyermon uul, Salyeka bolon buh Bashan, mon Gilyeadyn hagas buyuu Hyesbony haan Sihony nutgiin hil hurtelhiig ezemshij baiv. **6** EZENii zarts Mosye bolon Izrailiin hovguud tedniig yalsan bogood uuniig EZENii zarts Mosye gazar nutgiig ni Ryeubyen, Gad bolon Manassyegiin hagas ovgiinhond ov bolgon ogov. **7** Iordanaas baruun tiish Livany hondii dahi Baalgadaas bur Syeir uruu ogsson Halak uulyg hurtel, Ioshua bolon Izrailiin hovguudiin yalsan nutag ni ene bilee. Ioshua tuuniig Izrailiin ovguudad huvaarilaltynh ni daguu ov bolgon ogson. **8**

Uularhag nutag, nam dor gazruud, Araba, uulsyn beluud, tsol gazar bolon Nyegyevd baisan hitchuud, amorichuud, kanaanchuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuudyn gazar nutgiin haad gevel **9** Iyerihogiin haan neg, Byetyeliin oiroltsooh Ain haan neg, **10** Iyerusalimynhaan neg, Hyebrony haan neg, **11** Iarmutyn haan neg, Lahishiin haan neg, **12** Yeglony haan neg, Gyezyeriin haan neg, **13** Dyebiriin haan neg, Gyedyeriin haan neg, **14** Hormagiin haan neg, Aradyn haan neg, **15** Libnagiin haan neg, Adullamyn haan neg, **16** Makkyedagiin haan neg, Byetyeliin haan neg, **17** Tappuagiin haan neg, Hyefyeriin haan neg, **18** Afyekiin haan neg, Lasharony haan neg, **19** Madony haan neg, Hazoryn haan neg, **20** Shimronmyerony haan neg, Ahshafyn haan neg, **21** Taanahyn haan neg, Myegiddogiin haan neg, **22** Kyedyeshiin haan neg, Karmyel dahi Ioknyeamyn haan neg, **23** NafatDor dahi Doryn haan neg, Gilgal dahi Goiimyn haan neg, **24** Tirzagiin haan neg, bugd guchin negen haad bailaa.

Ioshua 13

13:1 Ioshua nas ahij hogshrohod EZEN tuund — Chinii nas ihed ondor bolov. Gevch ezemshild avah mash ih gazar baisaar l baina. **2** Uldsen nutguud gevel Filist bolon Gyeshuryn buh bus nutag boloh **3** Yegipyetiin zuunteeh Shihor goloos hoid zugiin Yekrony nutgiin hil hurtel (ter ni kanaanchuudynh gej tootsogddog), buh nutag, gazchuud, ashdodchuud, ashkyelonchuud, gitchuud bolon yekronchuud hemeegdeh filistchuudiin tavan ezdiin gazar nutag buyuu avvichuudyn gazar nutag, **4** omno zugt kanaanchuudyn buh nutag bolon amorichuudyn hil nutag dahi Afyekiig hurtelh sidonchuudad hariyaalagdah Myeara, **5** mon gyebalichuudyn nutag hiigeed Hyermon uulyn doorh Baalgadaas Lyebohamatyg hurtelh, dorno dahi buh Livan yum. **6** Livanaas avahuulaad Misryefotmaim hurtelh uularhag nutgiin buh orshin suugchid boloh buh sidonchuudyg Bi Izrailiin hovguudiin urdaas hoon gargah bolno. Zovhon Bi chamd tushaasny daguu ene gazryg Izrailid ov bolgon huvaarilagtun. **7** Tegeheer odoo ene nutgiig yeson ovog bolon Manassyegiin hagas ovogt ov bolgon huva ge. **8** Manassyegiin nogoo hagas ovgiinhontoi hamt Ryeubyen bolon Gadyghan

EZENii zarts Mosyegiin tedend ogsnii daguu Iordanaas tsaashih zuun zugiin nutgiig huleen avsan baijee. **9** Ene ni Arnon godyn honiin zahad orshih Aroyer bolon honiin dund orshih hotoos ehleed, Dibonyg hurtel Myedyebagiin tal gazar, **10** mon Hyeshbond haanchilj baisan amorichuudyn haan Sihony buh hotuudaas, Ammony hovguudiin nutgiin hiliig hurtel urgelijilj baisan yum. **11** Mon Gilyead bolon gyeshurchuud ba maakatchuudyn nutag devsger, buh Hyermon uul, bas Salyekag hurtelh buh Bashanyg buyuu **12** Ashtarot ba Yedryeid haanchilj baisan (Ryefaimyn udmaas hamgiin suulchiin), Bashan dahi Ogiin buhii l haant ulsyg bagtaaj baisan. Uchir ni Mosye tedniig yalj, gazar nutgiig ni ezlen avsan yum. **13** Gevch Izrailiin hovguud gyeshurchuud bolon maakatchuudyg hoon gargasangui. Tiimees ch Gyeshur bolon Maakat izrailichuudyn dund onoog hurtel amidarsaar irsen. **14** Zovhon Lyeviin ovogt ter yamar ch ov ogsongui. EZEN aildsan yosoor Izrailiin Burhan EZEND galaar orgoson tahiluud bol tednii ov yum. **15** Inhuu Mosye Ryeubyenii hovguuded, tednii urgiin daguuoviig ni ogov. **16** Ingeed Tednii nutag devsger ni Arnon godyn honiin ard orshih Aroyer mon honiin dund orshih hot bolon Myedyebagiin hajuudah buh tal nutgaas, **17** Hyeshbon ba tal nutag dahi tuunii buh hotuud, tuhailbal Dibon, Bamotbaal, Byetbaalmyeon, **18** Iahaz, Kyedyemot bolon Myefaat, **19** Kiriataim, Sibma ba honiin uulan deerh Zyeryetshahar, **20** Byetpyeor ba Pisgagiin hormoi gazar ba Byetiyeshimot zergiiig **21** bur tal gazryn buh hotuud ba Hyeshbond haanchilj baisan amorichuudyn haan Sihony buhii l uls yum. Mosye tuuniig bolon ug nutagt amidarch baisan Sihony noyod boloh Yevi, Ryekyem, Zur, Hur, Ryeba zereg Midiany udirdagchdyn hamt but tsohiv. **22** Izrailiin hovguud busad alagdagsdaas gadna bas Byeoryn huu mergech Balamyg selmeer tsavchiv. **23** Ryeubyenii hovguudiin nutgiin hil ni Iordany ereg bailaa. Edgeer ni hotuud ba tednii tosgoduud tednii urguudyn daguuh Ryeubyenii hovguudiin ov baiv. **24** Mosye mon Gadynd ovogt, Gadynd hovguuded urguudynh ni daguu oviig ogov. **25** Tednii nutag devsger ni gevel Iazyer Gilyeadyn buh hotuud, mon Rabbagiin urd tal dahi Aroyeryg hurtel teleh Ammony hovguudiin nutgiin hagas, **26** mon Hyeshbonoos Ramatmizpye bolon Byetonimyg hurtel, Mahanaimaas

Dyebiriin nutgiig hurtel, **27** mon hondiid Byetharam, Byetnimra, Sukkot ba Zafon, bolon Hyeshbony haan Sihony haant ulsyn Iordanaar hyazgaarlagdsan uldsen hesgees Iordany tsaana zuun tald Hinnyeryetiin dalai hurtelh nutag bailaa. **28** Edgeer ni hotuud bolon tednii tosgod tednii urguudyn daguuh Gadyh hovguudiin ov ni baiv. **29** Mosye bas Manassyegiin ovgiin hagast buyuu Manassyegiin hovguudiin ovgiin hagast, urguudynh ni daguu nutag onooson bilee. **30** Nutag devsger ni Mahanaimaas buh Bashanyg, Bashany haan Ogiin buh haanchlal bolon Bashan dahi Iairyn buh suurin, niitdee jaran hotyg oroltsuulj baiv. **31** Gilyeadyn hagas, mon Bashan dahi Ogiin haanchlalyn hotuud boloh Ashtarot Yedryei zereg ni Manassyegiin huu Mahiryn hovguudiin hagast, tednii urgiinhny daguu ogogdson baiv. **32** Edgeer ni Iordany tsaad tald Iyerihogiin zuunteid Moabyn tald baihdaa Mosyegiin ov bolgon huvaasan gazar nutguud yum. **33** Gevch Lyeviin ovogt Mosye yamar ch oviig ogsongui. Izrailiin Burhan EZEN tedend amalsanchlan, Ooroo tednii ov ni bailaa.

Ioshua 14

14:1 Edgeer ni Kanaan nutagt Izrailiin hovguudiin ovlon avsan bogood tahilch Yelyeazar, Nuny huu Ioshua bolon Izrailiin hovguudiin urguudyn ahlagchid uuniig tedend huvaarilsan yum. **2** Uuniig EZEN Mosyegeer damjuulan tushaasanchlan, yeson ovog ba hagas ovogt shavgaar huvaarilav. **3** Uchir ni Mosye hoyor ovog ba hagas ovgiin oviig Iordany zuun tald ogchee. Harin tednii dund lyevichuuded oviig ogoogui bilee. **4** Uchir ni Iosyefyn hovguud ni Manassye ba Yefraim gesen hoyor ovog bolson bogood ted lyevichuuded gazar nutgaas huviig ogoogui, zovhon suuh hotuud bolon mal surgee belcheeh gazryg l tedend ogchee. **5** Ingeed Mosyed EZENii tushaasan yosoor Izrailiin hovguud hijj ter gazar nutgiig huvaav. **6** Tegtel Iudagiin hovguud Ioshua deer Gilgald ireed, Kyeniz hun Iyefuny huu boloh Kalyeb tuund helsen ni — EZEN ta bid hoyoryn tuhai Kadyeshbarnyead Burhany hun Mosyed yuu helsniig ta medne. **7** EZENii zarts Mosye namaig Kadyeshbarnyegaas ug nutgiig shinjuuleheer

yavuulahad bi dochin nastai baisan. Bi butsj ireed tuund zurhendee baisnaa meduulsen. **8** Harin nadtai hamt yavsan ah duu nar maani humuusiin zurhiig shimshruulj, aidast hurgesen. Hedii tiim baisan ch bi ooriin Burhan EZENiig buh zurh setgeleeree dagasan. **9** Tiimees ter odor Mosye nadad tangaraglan helehdee "Hol tavin alhsan ter gazar nutag bol chamd bolon ur huuhduuded chini uurd monhod ov boloh bolno. Uchir ni chi minii Burhan EZENiig buh zurh setgeleereedagasan bilee" gesen. yuHarin odoo haragtun, EZEN amlasanchlan, Izraili tsol gazart yavj baihad Mosye ene ugiig helsen uyees hoish dochin tavan jiliin turshid EZEN namaig amid bailgav. Iinhuu onoodor bi nayan tavan nas hurlee. **11** Mosye namaig ilgeesen ter odor shig bi huchtei heveeree baina. Bi yag l ter uyeiinh shigee tulaldah, gadagsh dotogsh orj yavah huch tenheetei baina. **12** Tegeheer odoo ter odor EZENii nadad amlasan ene uularhag nutgiig nadad ogooch. Tend anakchuud augaa tom behlegdsen hotuudtaigaa baigaa gedgiig ta ooro ter odor sonsson. Gehdee EZEN nadtai hamt bajj, Tuunii helsenchlen tedniig bi hoon gargaj ch bolzoshgui yum gev. **13** Tegehed Ioshua Iyefuny huu Kalyebyg yerooj, tuund Hyebronyg ov bolgon ogov. **14** Iimd Hyebron ni onoog hurtel Kyeniz hun boloh Iyefuny huu Kalyebyn ov bolson uchir ni ter Izrailiin Burhan EZENiig buh zurh setgeleeree dagasan bilee. **15** Hyebronyg anh Kiriatarba gej nerledeg baiv. Uchir ni anakchuudyn dundaas hamgiin aguu hun ni Arba baijee. Ingeed ter nutag dain dajingui bolov.

Ioshua 15

15:1 Iudagiin hovguudiin ovgiin urguudynh ni daguu huvaarilan ogson gazar ni Yedomyn hil hyazgaar hurtel urgeljilj, omnod hyazgaart Zinii tsol gazar hurtelhurch baiv. **2** Tednii omnod hil ni Davst tengisiin dood zah buyuu omno zug uruu ergeh tohoinoos ehelj baiv. **3** Daraa ni ter omno zug Akrabbim uruu ogson Zinii daguu urgeljlen, ulmaar Kadyeshbarnyeagiin omnuur ogsood, Hyezronyg ongoron, Addar uruu ogson garch, Karka uruu ergesen bailaa. **4** Endees ene ni Azmonyg hurtel urgeljlen, Yegipyetiin hil daguuh golyg dagan yavj, togsgol ni gazar dundyn tengis

bolov. Ene ni ta naryn umard hil baih bolno. **5** Mon dornod hil ni Davst tengis, Iordany tsutgalan hurtel bailaa. Hoid talyn hil ni Iordany tsutgalan dahi tengisiin tohoinoos ehelj baiv. **6** Endees ut hil Byethogla uruu ogsoj, Byetarabagiin hoiguur urgeljlen, Ryeubyenii huu Bohany had hurtel ogsov. **7** Ingeed tsaash Ahoryn hondiigoos Dyebir uruu ogsoj, hondiin omnod hesegt orshih Adummimyn hotliin esreg tald baih Gilgalyn zut hoishoo ergej, Yenshyemyeshiin us hurtel urgeljlen, Yenrogyeld hureed duusaj baiv. **8** Endees ut hil deh Byenhinnomyn hondiigoor ogsoj, omnod zugt iyebuschuudyn bel uruu (ene ni Iyerusalim yum) hurch, tendeesee ter ni Ryefaimyn hondiin hoid zah dahi, Hinnomyn hondiin baruuntaid orshih uulyn oroig hurtel ogsdog aj. **9** Ter uulyn oroigoos hil ni Nyeftoagiin usny eh bulag uruu mushgirsch, Yefron uulyn hotuudyg hurtel urgeljilsen ba Baala uruu (ene ni Kiriatiyearim yum) ergev. **10** Tegeed ug hil Baalagaas baruun zugt Syeir uul uruu ergej, Iyearim uulyn (ene ni Hyesalon yum) hoid hormoin daguu urgeljleed, Byetshyemyesh uruu uruudan, Timnad hurne. **11** Ene ni Yekrony hoid tald hurne. Daraa ni ug hil Shikkyeron uruu chiglen ergej, Baala uul uruu urgeljleed, Iabnyeyeld irj, tengist irj togsov. **12** Mon baruun hil ni Ih tengisiin ereg gazart bailaa. Edgeer ni Iudagiin hovguudiin urguudynh ni daguu ergen toiron dahi hil ni bilee. **13** Ingeed Ioshua EZENii tushaasan yosoor ter Iyefuny huu Kalyebt Iudagiin hovguudiin dund huviig ni, tuhailbal Kiriafarbag (buyuu Hyebronyg) ogloo. (Arba ni Anakiin ovog etseg baijee.) **14** Kalyeb tendees Anakiin ur udam, Anakiin gurvan huu Shyeshai, Ahiman bolon Talmai naryg hoon gargav. **15** Tegeed ter tendeesee Dyebiriin orshin suutchdyn esreg yavlaa. Urid tsagt Dyebiriin ner ni Kiriatsyefyer baiv. **16** Ingeed Kalyeb «Kiriatsyefyeriig dovtlon ezelsen hund bi ooriin ohin Ahsag ehner bolgon ogno» gelee. **17** Kalyebyn duu Kyenazyn huu Otniyel tuuniig ezelsend, ter tuund ooriin ohin Ahsag ehner bolgon ogov. **18** Tegeed Ahsag Otniyel deer irehed, ter tuuniig etsgeesee edlen gazar guihyg yatgav. Tuuniig iljignees buuhad Kalyeb — Chamd yuu heregtei ve? gehed ni **19** Ahsa — Namaig yeroogooch. Ta nadad negent Nyegyev deh huurai gazryg ogson tul usny eh bulgiig ch mon ogooch gelee. Iinhuu Kalyeb tuund deed bolon dood eh bulguudyg ogov. **20** Iudagiin hovguudiin ovgiin urguudynh ni

daguu ov ni ene bilee. **21** Nyegyev deh Yedomyn hiliig chiglesen Iudagiin ovgiin hamgiin zahyn hotuud gevel Kabzyeyel, Yedyer, ba Iagur, **22** Kina, Dimona, Adada, **23** Kyedyesh, Hazor ba Itnan, **24** Zif, Tyelyem ba Byealot, **25** Hazorhadatta, Kyeriothyezron (ene ni Hazor yum), **26** Amam, Shyema ba Molada, **27** Hazargadda, Hyeshmon ba Byetpyelyet, **28** Hazarshual, Byeyershyeba ba Biziotia, **29** Baala, Iim ba Yezyem, **30** Yeltolad, Hyesil ba Horma, **31** Ziklag, Madmanna ba Sansanna, **32** Lyebaot, Shilhim, Ain ba Rimmon zereg bugd horin yeson hot, tosgodynhoo hamt bailaa. **33** Bel gazart Yeshtaol, Zora ba Ashna, **34** Zanoa, Yengannim, Tappua ba Yenam, **35** Iarmut, Adullam, Soko ba Azyeka, **36** Shaaraim, Aditaim, Gyedyera bolon Gyedyerotaim zereg arvan dorvon hot ni tosgodynhoo hamt, **37** Zyenan, Hadasha, Migdalgad, **38** Dilyean, Mizpye ba Ioktyeyel, **39** Lahish, Bozkat ba Yeglon, **40** Kabbon, Lahmas ba Hitlish, **41** Gyedyerot, Byetdagon, Naama ba Makkyeda zereg arvan zurgaan hot ni tosgodynhoo hamt, **42** Libna, Yetyer ba Ashan, **43** Ifta, Ashna ba Nyezib, **44** Kyeila, Ahzib ba Maryesha zereg yeson hot ni tosgodynhoo hamt, **45** Yekron orchin toirnyhoo suurin ba tosgodynhoo hamt, **46** Yekronoos dalai hurtel, Ashdodyn orchmyn buh hot ni tosgodynhoo hamt **47** Ashdod bolon tuunii ergen toirny suurin ba tosgod, Gaz bolon tuunii suurin ba tosgod, Yegipyetiin hil daguuh gol ba Ih tengisiin ereg gazar hurtel bagtaj baiv. **48** Uularhag nutagt Shamir, Iattir ba Soko, **49** Danna, Kiriatsanna (ene ni Dyebir yum) **50** Anab, Yeshtyemo ba Anim, **51** Goshyen, Holon ba Gilo zereg arvan negen hot ni tosgodynhoo hamt, **52** Arab, Duma ba Yeshan, **53** Ianum, Byettappua ba Afyeka, **54** Humta, Kiriatarba (ene ni Hyebron yum) ba Zior zereg yeson hot ni tosgodynhoo hamt, **55** Maon, Karmyel, Zif ba Iutta, **56** Iyezryeyel, Iokdyeam ba Zanoa, **57** Kain, Gibyea ba Timna zereg arvan hot ni tosgodynhoo hamt, **58** Halhul, Byetzur ba Gyedor, **59** Maarat, Byetanot ba Yeltyekon zereg zurgaan hot ni tosgodynhoo hamt, **60** Kiriabbaal (ene ni Kiriatiyearim yum) ba Rabba gesen hoyor hot ni tosgodynhoo hamt, **61** Tsol gazart Byetaraba, Middin, Syekaka, **62** Nibshan, Davst hot ba Yengyedi zereg zurgaan hot ni tosgodynhoo hamt

baiv. **63** Gevch Iudagiin hovguud Iyerusalimd orshin suuj baisan iyebuschuudyg hoon gargaj chadaagui bogood tiinhuu iyebuschuud Iudagiin hovguudtei hamt Iyerusalimd onoog hurtel amidarch baina.

Ioshua 16

16:1 Iosyefyn hovguuded noogdson gazar nutag Iyerihogiindergedeh Iordanaas buyuu Iyerihogiin usny zuunteigees ehelj, tendeesee tsoloor damjin Byetyeliin uularhag nutag uruu ogsov. **2** Ene ni tsaashlan Byetyeles (buyuu Luzaas) yavj Atarot dahi Arhigiin hil hyazgaar uruu urgeljlev. **3** Baruun zugt Iaflyetyn nutag uruu uruudan, dood Byethorony bus nutag bolon bur Gyezyer uruu hurch, tengist iren togsoj baiv. **4** Iosyefyn hovguud boloh Manassyeba Yefraim hoyor oorsdiin oviig avav. **5** Yefraimyn hovguudiin urgiinh ni daguu nutag devsger ni gevel oviinh ni hil zuunteid Atarotaddaraas ehlen deed Byethoronyg hurtel baiv. **6** Tegeed ug hil Mihmyetatyn hoid zugeer baruun tiishee chiglen Taanatshilo uruu zuun tiish ergen, hajuugaar ongorch Ianoagiin tengisiin zuun talaar urgeljlen baiv. **7** Ene ni Ianoagaas Atarot bolon Naara uruu uruudan, Iyerihod hurch, Jordan uruu garch irj baiv. **8** Tappuagaas ug hil ni baruun tiish Kana gorhi hurtel urgeljlen tengis hurch togsoj baiv. Ene ni Yefraimyn hovguudiin urguudynh ni daguuh ov bilee. **9** Mon Manassyegiin hovguudiin oviin doktor Yefraimyn hovguuded huvaarilagdsan buh hotuud ni tosgodynhoo hamt Yefraimyn ov ni bolov. **10** Harin Gyezyert amidarch baisan kanaanchuudyg ted hooj gargasangui. Tiimees kanaanchuud onoog hurtel Yefraimyn doktor amidardag ba ted albadllgyn ajil hiigchid bolov.

Ioshua 17

17:1 Mon Manassyegiin ovogt gazar nutgiig huvaarilan ogov. Uchir ni ter Iosyefyn uugan huu baiv. Manassyegiin uugan huu Mahir ni Gilyeadyn etseg bogood daichin er baisan tul tuund Bashan ba Gilyeadyg ogov. **2** Iinhuu ene gazar ni Manassyegiin busad hovguuded urguudynh ni daguu tuhailbal Abiyezyer, Hyelyek, Asriyel, Shyehyem, Hyefyer bolon

Shyemida naryn hovguuded huvi onogdov. Edgeer ni urguudynhaa daguu, Iosyefyn huu Manassyegiin er talyn ur udam ni bailaa. **3** Gevch Manassyegiin huu Mahiryn guch, Gilyeadyn ach, Hyefyeriin huu Zyelofyehad ni huugui baisan bogood zovhon ohidtoi bailaa. Ohidyg ni Mahla, Noa, Hogla, Milka ba Tirza gedeg baiv. **4** Ted tahilch Yelyeazar, Nuny huu Ioshua bolon udirdagchdyn omno oirton ireed — Bidend ah duu naryn dund oviig maani ogohiig EZEN Mosyed tushaasan bilee gev. Tiinhuu EZENii tushaalyn daguu Ioshua tedend etsgiinh ni ah duusiin dottor oviig ogov. **5** Tiinhuu Manassyegiin ov ni Iordany zuun tal dahi Gilyead bolon Bashanaas gadna, arvan zurvas gazar baiv. **6** Uchir ni Manassyegiin ohid hovguudiinh ni dottor oviig avsan bilee. Harin Gilyeadyn nutag ni Manassyegiin busad ur udamd hariyaalagdav. **7** Manassyegiin hil ni Ashyeraas Shyehyemiin zuuntei orshih Mihmyetat hurtel urgeljeed, tendees Yentappuagiin orshin suugchid urd zug uruu yavsan baiv. **8** Tappuagiin nutag Manassyed hariyaalagddag baisan bolovch, Manassyegiin hil deerh Tappua ni Yefraimyn hovguuded hariyaalagdav. **9** Ug hil Kanagiin gorhiny omno tal hurtel uruudsan ba (Manassyegiin hotuud dundaas Yefraimd edgeer hotuud hariyaalagdaj baisan) Manassyegiin hil ni ug jalgyn hoid talaar urgeljlen tengist iren togsoj baiv. **10** Omnod talyn gazar ni Yefraimd, hoid talynh ni Manassyed hariyaalagdsan bogood tengis tednii hil hyazgaar ni baiv. Ted hoid zugt Ashyer bolon zuun zugt Issahartai hil zalgadag baiv. **11** Issahar bolon Ashyeryn dottor Manassyed, Byetshyeam bolon Iblyeam suuringuudyn hamt Dor, Yendor, Taanah ba Myegiddogiin orshin suugchid bolon suuringuud zereg ni Manassyed hariyaalagdaj baiv. Gurav dahi ni Nafyet yum. **12** Gevch kanaanchuud ug nutagt amidarsan heveer baisan tul Manassyegiin hovguud edgeer hotuudyn ezlen avch chadsangui. **13** Harin Izrailiin hovguud huchirheg bolchihood, kanaanchuudyg albadlagyn ajild zutguulsen bolovch tedniig burmoson hoon gargasangui. **14** Tegtel Iosyefyn hovguud Ioshuad — Bid too tomshgui oluulaa bogood EZEN bidniig arvinaar yerooson baihad yaagaad ta bidend gantshan huvi noogdol buyuu neg l heseg gazryg ov bolgon ogoov ve? gev. **15** Ioshua tedend — Herev ta nar tiim oluulaa bogood Yefraimyn uularhag nutag ta nart het

davchuu baigaa yum bol, oi uruu ochij pyerizchuud bolon Ryeefaimyn nutag boloh ter gazart oorsoddoo zoriulan gazryg tseverlen beltgegtun gev. **16** Iosyefyn hovguud — Uularhag nutag bidend hureltseetei bish bogood hondii gazart amidardag, mon Byetshyeen ba tuunii suuringuud bolon Iyezryeyeliin hondiid amidardag buh kanaanchuud tomor hosog teregtei bilee gev. **17** Harin Ioshua Iosyefyn ger boloh Yefraim ba Manassyen nart — Ta nar oluulaa bogood ih huchirheg bilee. Ta nar zovhon gants noogdol huvitai baih ni zohisgui, **18** harin uularhag nutag ch mon ta narynh boloh yostoi. Hediigeer ter ni oi mod ch gesen ta nar tuuniig tseverlej beltge. Hedi kanaanchuud tomor teregtei, huchirheg ch gelee ta nar tedniig hoon gargaj chadna gelee.

Ioshua 18

18:1 Ingeed Izrailiin hovguudiin niit chuulgan Shilod tsuglan, tend Hurlyn maihan bosgov. Ug nutag tednii zahirgaand baiv. **2** Izrailiin hovguudiin dund ov zalgamjilalaa huleen avaagui doloovog uldsen bailaa. **3** iimees Ioshua Izrailiin hovguuded helsen ni — Etseg ovgodiin tani Burhan EZENii ta nart ogson gazar nutgiig ezemshildee avahaasaa omno ta nar her udaan huleeh yum be? **4** Ovog burees gurav gurvan huniig tomil. Ted bosoj, ug nutgaar yavj, tus buriin ov zalgamjalalyn daguu ug gazryg todorhoilon bichuulehiin tuld bi tedniig gadagsh yavuulna. Daraa ni ted nad deer butsj irne. **5** Ted tuuniig doloovog hesegt huvaana. Iuda omno zugt ooriin nutagtaa uldeh bogood Iosyefyn ger hoid zugt ooriin nutagtaa heveer uldeh yostoi. **6** Ta nar ug nutgiig doloovog talaar todorhoilon bichij, daraa ni tuuniigee nadad avchir. Bidnii Burhan EZENii omno bi ta naryn toloo end shavga orhih bolno. **7** Harin Iyevichuuded ta naryn dundaas yamar ch onogdoh heseg baihgui, uchir ni EZENii tahilchiin uilchlel bol tednii ov yum. Gad, Ryeubyen bolon Manassyegiin hagas ovgiinhon ch Iordany zuunteed oorsdiin oviig avsan bogood EZENii zarts Mosye uuniig tedend ogson yum. **8** Ingehede nutgiig todorhoilon bichiheer humuus bosoj yavsan bogood Ioshua tedend tushaan — Nutag dayaar yavj, tuuniig todorhoilj bicheed, nad uruu ergen ir. Tegehede bi end EZENii omno

Shilod ta nart zoriulan shavgyg orhik bolno gev. **9** Tiinhuu humuus ug nutgaar yavj, tuunii talaar hot hotoor ni, doloon heseg tus bureer nomd todorhoilj bichiv. Ted Shilo dahi huree buudald Ioshua deer irlee. **10** Ioshua Shilod EZENii omno tedend shavgyg orhison ba tend Ioshua ug nutgiig Izrailiin hovguuded, tednii ovgiinh ni huvaarilaltyn daguu huvaav. **11** Byeniaminy hovguudiin ovogt urguudynh ni daguu shavga buulaa. Tedend onogdson nutag ni Iuda bolon Iosyefyn ovgiinhny nutgiin hoorond baiv. **12** Hoid zug deh tednii hil ni Iordanaas ehelj baisan ba Iyerihogin hoid tal uruu ogson garch, baruun zutt uularhag nutgiig damjin ogsoj, Byetavyeny tsold iren togsoj baiv. **13** Endees hil Luz hurtel (ene ni Byetyel yum) urgeljlen omnod beleer ni garch, dood Byethorony omno tadd orshih uulyn dergedeh Atarotaddar uruu uruudsan baiv. **14** Endees ug hil Byethorony omno zugt orshih uulaas urgeljlen baruun talaar ni omno zugt ergen, Iudagiin hovguudiin hot Kiriatabald (ene ni Kiriatiyearim yum) iren togsoj baiv. Ene ni baruun tal ni bailaa. **15** Omnod tal ni Kiriatiyearimyn baruun zahaas ehlen Nyeftoagiin bulgiin us hurtel baruun tiish yavsan bailaa. **16** Tegeed ut hil Ryefaimyn hondiin hoino baidag Byenhinnomyn hondiid orshih uulyn hormoi hurtel uruudaad, iyebuschuudyn belin omnod talaar damjin Hinnomyn hondii bolon Yenrogyel uruu urgeljilj baiv. **17** Ene ni hoid zug uruu sunan, Yenshyemyesh uruu yavj, Adummimyn ogsuuriin esreg orshih Gyelilot uruu urgeljlen, Ryeubyenii huu Bohany had uruu uruudsan bailaa. **18** Tegeed Byetarabagiin hoid belees urgeljlen, dooshoo Araba uruu yavsan baiv. **19** Ug hil Byethoglagiin hoid bel uruu urgeljleed, Davst tengisiin hoid tohoid, Iordany omnod adagt iren togsoj baiv. Ene ni omnod hil ni bailaa. **20** Tuuneesgadna, Iordan gol zuun hil ni bolj baiv. Ene buhen ni Byeniaminy hovguudiin tednii urguudyn daguuh oviin ergen toirny buh hil ni bailaa. **21** Byeniaminy hovguudiin ovgiin tednii urgiinhny daguuh hotuud ni gevel, Iyeriho, ByetHogla ba Yemyekkyeziz, **22** Byetarava, Zyemaraim ba Byetyel, **23** Avvim, Para ba Ofra, **24** Hyefarammoni, Ofni ba Gyeba zereg arvan hoyor hot ni tosgodynhoo hamt, **25** Gibyeon, Rama ba Byeyerot, **26** Mizpye, Hyefira ba Moza, **27** Ryekyem, Irpyeyel ba Tarala, **28** Zyela, Hayelyef ba iyebuschuudyn hot (ene ni Iyerusalim yum), Gibyea ba Kiriatabald zereg arvan dorvon hot ni

tosgodynhoo hamt baiv. Ene ni Byeniaminy hovguudiin oorsdiinh ni urguudyn daguuh ov ni bilee.

Ioshua 19

19:1 Hoyor dahi shavga Simyeond buyuu Simyeony hovguudiin ovog deer tednii urguudyn daguu buuv. Tednii ov ni Iudagiin hovguudiin ovgiin ov boloh gazar nutag dund bailaa. **2** Tiinhuu ted ov bolgon Byeyershyeba buyuu Shyeba, Molada, **3** Hazarshual, Bala ba Yezyem, **4** Yeltolad, Byetul ba Horma, **5** Ziklag, Byetmarkabot ba Hazarsusa, **6** Byetlyebaot ba Sharuhyen zereg arvan gurvan hotyg tosgodynh ni hamt, **7** mon Ain, Rimmon, Yetyer ba Ashany zereg dorvon hotyg tosgodynh ni hamt, **8** mon Baalatbyeyer ba Nyegyeviin Rama hurtel, edgeer hotuudyn ergen toiron dahi buh tosgoduudyg avav. Ene ni Simyeony hovguudiin ovgiin urguudyn daguuh ov bailaa. **9** Simyeony hovguudiin ov ni Iudagiin hovguudiin huvias onogdson baiv. Uchir ni Iudagiin hovguudiin huvi noogdol ni heregtseenees ni iluu baiv. Iinhuu Simyeony hovguud Iudagiin ov bolson gazar nutgiin gold ov zalgamjlalaa huleen avav. **10** Gurav dahi shavga Zyebuluny hovguuded urguudynh ni daguu buulaa. Tednii oviin nutag ni Saridyg hurtel baiv. **11** Daraa ni hil ni baruun tiish bolon Marala uruu yavj, tegeed Dabbyeshyetiig shurgen, Ioknyeamyn urd orshih gorhind hurchee. **12** Ter ni Saridaas zuun tiish naran mandah zug uruu Hislottaboryn hil hurtel ergen, tsaashaa Dabyerat uruu urgeljlen, Iafia uruu ogsson bailaa. **13** Endees hil zuun tiish naran mandah zug uruu Gathyefyer bolon Yetkazin uruu urgeljlen, Nyea uruu chiglesen Rimmon uruu sunasan baiv. **14** Ug hil hoid zugt Hannaton uruu toiron dutuirsch, Iftahyelyn hondiid iren togsoj bailaa. **15** Mon Katta, Nahalal, Shimron, Idala ba Byetlyehyem zereg arvan hoyor hot tosgodynhoo hamt bagtsan bailaa. **16** Edgeer hotuud tosgodynhoo hamt Zyebuluny hovguudiin tednii urguudynh ni daguuh ov ni bailaa. **17** Dorov deh shavga Issahart buyuu Issaharyn hovguud deer urgiinh ni daguu buuv. **18** Tednii bus nutagt ni Iyezryeyel hurtel Hyesullot, Shunyem, **19** Hafaraim, Shion ba Anaharat, **20** Rabbit, Kishion ba Yebyeze, **21** Ryemyet, Yenganim, Yenhadda ba Byetpazzyeziig bagtaaj

baiv. **22** Mon ug hil Tabor ba Shahazuma bolon Byetshyemyesht hurch, tednii hil Iordan deer iren togsson baiv. End arvan zurgaan hot ni tosgodtoigoo hamt bailaa. **23** Edgeer hotuud tosgodtoigoo hamt Issaharyn hovguudiin ovgiin urguudynh ni daguuh ov ni bailaa. **24** Tav dahi shavga Ashyeryk hovguudiin ovogt urguudynh ni daguu buuv. **25** Tednii nutag ni Hyelkat, Hali, Byetyen ba Ahshaf, **26** Allammyelyeh, Amad ba Mishal nar baisan ba ene ni baruun zugt Karmyel bolon Shihorlibnat uruu hurch bailaa. **27** Mon ene ni zuun zug uruu Byetdagon uruu chiglen ergej, Zyebulund hureed, mon Byetyemyek ba Nyeiyeliin hoid zugt Iftahyelyn hondiid hureed daraa ni hoishoogoo Kabul uruu sunan hurch, **28** Yebron, Ryehob, Hammon ba Kana bolon bur Ih Sidonyg hurtel urgelijilj baiv. **29** Ug hil Rama uruu chiglen ergej, mon Tiriin behlegdsen hot uruu hurchee. Daraa ni Hosa uruu ergej, Ahzibyn bus nutag dahi tengist irj togsoj baiv. **30** End bas Umma, Afyek ba Ryehob zereg horin hoyor hot ni tosgodtoigoo hamt bailaa. **31** Edgeer hotuud tosgodynhoo hamt Ashyeryn hovguudiin ovgiin, urguudishh ni daguuh ov ni bailaa. **32** Zurgaa dahi shavga Naftaliin hovguuded urguudynh ni daguu buuv. **33** Tednii hil ni Hyelyefees Zaananim dahi tsars bolon, Adaminyekyeb ba Iabnyeyelees ehlen Lakkumd hurch, Iordan deer iren togsoj baiv. **34** Endees hil baruuntiish Aznottabor uruu ergej yavsaa, Hukkok uruu urgelijlen, omno zugt Zyebulund hurch ochin mon baruun zugt Ashyert hureed, zuun zugt Iordany dergedeh Iudad hursen bailaa. **35** Behlegdsen hotuudni Ziddim, Zyer, Hammat, Rakkat ba Hinnyeryet, **36** Adama, Rama ba Hazor, **37** Kyedyesh, Yedryei ba Yenhazor, **38** Iiron, Migdalyel, Horyem, Byetanat ba Byetshyemyesh zereg arvan yeson hot ni tosgodtoigoo hamt bailaa. **39** Edgeer hotuud tosgodynhoo hamt Naftaliin hovguudiin ovgiin urguudynh ni daguuh ov ni bailaa. **40** Doloo dahi shavga Dany hovguudiin ovogt urguudynh ni daguu buuv. **41** Tednii oviin gazar nutag ni Zora, Yeshtaol ba Irshyemyesh, **42** Shaalabbin, Aialon ba Ibla, **43** Yelon, Timna ba Yekron, **44** Yeltyekye, Gibbyeton ba Baalat, **45** Iyehud, Byenyebyerak ba Gatrimmon, **46** Myeiarkon ba Rakkon, Ioppagiin haraldaah bus nutagtai hamt baiv. **47** Gevch gazar nutgaa ezemshihed ni Dany hovguuded

berhsheel uchirchee. Uchir ni Dany hovguud yavj, Lyeshyemtei daitan, tuuniig ezlen avchee. Daraa ni ted tuuniig ildnii ireer tsohin, ezlen avch, tend suurishiv. Ted Lyeshyemiig oorsdiin ovog etseg Dany nereer Dan hemeen nerlev. **48** Edgeer hotuud tosgodynhoo hamt Dany hovguudiin ovgiin urguudynh ni daguu ov ni bailaa. **49** Humuust ov boloh gazryg hil hyazgaaruudaar ni huvaarilaj duusaad Izraili ooriin dotor Nuny huu Ioshuad oviig ni ogov. **50** EZENii tushaalyndaguu ted tuund ooriinh ni hussen guisan Yefraimyn uularhag nutagt orshih Timnatsyera hotyg ogsond, tereer hot bosgon barij, tendee suurishiv. **51** Edgeer ni bol Shilod, Hurlyn maihny uudend bolon EZENii omno tahlilch Yelyeazar ba Nuny huu Ioshua bolon Izrailiin hovguudiin ovguudyn urguudyn terguulegchdiin shodoj huvaarilsan gazruud yum. Tiinhuu ted gazar nutgiig huvaaj duusav.

Ioshua 20

20:1 Tegtél EZEN Ioshuad yarin aildsan ni — **2** Izrailiin hovguuded hel "Mosyegeer damjuulan Minii ta nart aildsan horgodoh hotuudyg oorsoddoo songo. **3** Huniig uridaas tolovlolguigeer, sanamsarguigeer alsan alivaa hun tiishee zugtag. Tedgeer hotuud ni tsusan oshoo avagchdaas ta naryg hamgaalah horgodoh gazar tani bolog. **4** Edgeer hotuudyn neg uruu zugtsan hun hotyn haalgany uudend zogson, ter hotyn nastanguudad ooriin hergiig yarih ba ted tuuniig hotod oruulan, tednii dund amidarch boloh bairyg ogoh yostoi. **5** Herev tsusan oshoo avagch tuuniig nehen hoovol, hun alsan ut heregtniig ted tuunii tart ogoh yosgui. Uchir ni ter horshoo uridaas tolovlolguigeer alsan ba urid ni ch tuund horsdoggui baisan. **6** Chuulgany omno shuugdeheer ochtoloo, mon ter odruuded terguun tahlilch baigch negnii nas etsesleh tsagiig boltol, ter hun ug hotod amidrah yostoi. Daraa ni hun alsan ug heregten ooriin hot, ooriin gert buyuu zugtsan hot uruugaa butsj bolno" gej hel gev. **7** Tiinhuu ted Naftaliin uularhag nutgiin Galil dahi Kyedyeshiig, Yefraimyn uularhag nutag dahi Shyehyemiig, Iudagiin uularhag nutag dahi Kiriatarbag (ene ni Hyebron yum) songov. **8** Mon Iyerihogiin zuuntee Iordany tsaana, ted Ryeubyen ovgoos tal gazryn tsol deh Byezyeriig, Gad ovgoos Gilyead dahi Ramotyg, mon Manassyé

ovgoos Bashan dahi Golanyg songov. **9** Edgeer ni Izrailiin buh hovguuded bolon tednii dund suugch gadnyhand zoriulagdsan hotuud baisan bogood sanamsarguigeer hun alsan hen bolovch tiishee zugtan chuulgany omno ochih hurtlee tsusan oshoo avagchiin gart uhehgui baihyn tuld togtoogdov.

Ioshua 21

21:1 Tegtel lyevichuudiin orhiin terguulegch nar tahlilch Yelyeazar, Nuny huu Ioshua bolon Izrailiin hovguudiin busad ovguudyn orhiin terguunuud deer irjee. **2** Kanaan nutgiin Shilod ted tedentei yarin — EZEN Mosyegeer damjuulan bidend amidran suuh hotuudyg bolon mal suregt mini zoriulagdsan belcheeruudtei ni hamt ogohiig tushaasan bilee gev. **3** Tiinhuu EZENii tushaal yosoor Izrailiin hovguud lyevichuuded oorsdiinhoo ovoos edgeer hotuudyg belcheer nutguudynh ni hamt ogloo. **4** Ehnii shavga ni kohatchuudyn urgiinhan deer buuv. Tahlilch Aarony ur udam boloh lyevichuudluda, Simyeon, Byeniamin ovguudaas arvan gurvan hotyg shavgaar huleen avav. **5** Kohatyn uldsen hovguud Yefraim, Dan bolon Manassyegiin hagas ovgiin urguudaas arvan hotyg shavgaar huleen avlaa. **6** Gyershony hovguud Issahar, Ashyer, Naftaliin ovguudaas bolon Bashan dahi Manassyegiin hagas ovgiin urguudaas arvan gurvan hotyg shavgaar huleen avav. **7** Myerariin hovguud urguudynhaa daguu Ryeubyen, Gad, Zyebulun ovguudaas arvan hoyor hotyg avav. **8** Ingeed EZENii Mosyegeer damjuulan tushaasan yosoor Izrailiin hovguud lyevichuuded edgeer hotuudyg belcheer nutgiinh ni hamt shavgaar ogloo. **9** Iuda, Simyeony hovguudiin ovgoos ted daraah nereeree duridagdsan hotuudyg ogson bogood **10** Edgeer ni Lyeviin hovguud kohatchuudyn urgiinhny Aarony ur udamd onogdson yum. Uchir ni ehnii shavga tedend deer buusan bilee. **11** Ingej ted Iudagiin uularhag nutagt dahi Kiriatarbag (ene ni Hyebron yum) ergen toiron dahi belcheer nutgiinh ni hamt tedend ogov. Arba bol Anakiin ovog etseg yum. **12** Gehdee hotyn ergen toirond baih tarialangiin talbai bolon tosgoduudyg ni ted Iyefunnyegiin huu Kalyebt ezemshil bolgon ogloo. **13** Tiinhuu tahlilch Aarony hovguuded ted hun alsan heregtnuudiin horgodoh hot boloh Hyebron Libnag bolon

belcheeruudiinh ni hamt, **14** mon Iattir, Yeshtyemoa **15** Holon, Dyebir, **16** Ain, Iutta, Byetshyemyesh zergiig belcheer nutagtai ni hamt niit yeson hotyg deerh hoyor ovgoos ogov. **17** Byeniamin ovgoos Gibyeon, Gyeba, **18** Anatot, Almon zergiig belcheer nutgiinh ni hamt niit dorvon hotyg ogov. **19** Aarony hovguud boloh tahilch naryn buh hotuud gevel belcheer nutguudynhaa hamt arvan gurvan hot bailaa. **20** Daraa ni Kohatyn hovguudiin urguudyn lyevichuuded buyuu Kohatyn uldsen hovguuded Yefraim ovgoos hotuudyg huvaarilan ogov. **21** Yefraimyn uularhag nutag dahi hun alsan heregtnuudiin horogodoh hot boloh Shyehyem bolon Gyezyeriig belcheer nutagtai ni hamt, **22** mon Kibzaim, Byethoron zergiig belcheer nutgiinh ni hamt niit dorvon hotyg tedend ogov. **23** Dan ovgoos Yeltyekye, Gibbyeton, **24** Aialon, Gatrimmon zereg belcheer nutgiinh ni hamt niit dorvon hotyg ogchee. **25** Manassyegiin hagas ovgoos Taanah bolon Gatrimmonyg belcheer nutgiinh ni hamt ene hoyor hotyg tedend huvaarilan ogov. **26** Kohatyn uldsen hovguuded ogson buh hotuud belcheer nutguudynhaa hamt niitdee arav bailaa. **27** Mon lyevichuudiin urguudyn neg boloh Gyershony hovguuded ted Manassyegiin hagas ovgoos hun alsan heregtnuudiin horgodoh hot boloh Bashan dahi Golanyg bolon Byeyeshtyera zergiig tedgeeriin belcheer nutgiinh ni hamt ene hoyor hotyg ogov. **28** Issahar ovgoos ted Kishion, Dabyerat, **29** Iarmut, Yengannim zergiig belcheernutguudtai ni hamt ene dorvon hotyg ogloo. **30** Ashyer ovgoos ted Mishalyg mon Abdonyg tuunii belcheer nutgiinh ni hamt, **31** Hyelkat, Ryehob zergiig belcheer nutgiinh ni hamt dorvon hotyg tedend ogov. **32** Naftaliin ovgoos hun alsan heregtunii horgodoh hot Galil dahi Kyedyesh mon Hammotdor, Kartan zereg gurvan hotyg belcheer nutagtai ni hamt ogov. **33** Gyershonchuudyn urguudyn daguu buh hot gevel belcheer nutgiinhaa hamt arvan gurav bailaa. **34** Myerariin hovguudiin urguudad buyuu uldsen lyevichuuded ted Zyebulun ovgoos Ioknyeam, Karta, **35** Dimna, Nahalal zergiig belcheer nutgiinh ni hamt dorvon hotyg ogov. **36** Ryeubyen ovgoos ted Byezyer, Iahaz, **37** Kyedyemot bolon Myefaatyg belcheer nutgiinh ni hamt dorvon hotyg ogov. **38** Gad ovgoos ted, hun alsan heregtnuudiin horgodoh hot Gilyead

dahi Ramotyg mon Mahanaim zergiig belcheer nutgiinh ni hamt, **39** Hyeshbon, Iazyer zergiig belcheer nutgiinh ni hamt niit dorvon hotyg ogov. **40** Edgeer bugd ni lyevichuudiin urguudyn uldegdel boloh Myerariin hovguudiin urguudynh ni daguu huvaarilsan hotuud baisan bogood niit arvan hoyor hot bailaa. **41** Izrailiin hovguudiin ezemshliin dundah lyevichuudiin hotuud bugd dochin naiman hot belcheer nutgiinhaa hamt baiv. **42** Edgeer buh hotuud tus bur ergen toirondoo belcheer nutagtai baiv. Buh hotuud ni adil baiv. **43** Iinhuu ovog deedest ni ogohoor amlasan buh nutgiig EZEN Izrailid ogson ba ted tuuniig ezemshin, tendee suurishin amidrav. **44** Mon tednii ovog deedest ni amlasan buhniihee daguu EZEN tedend buh talaar amar amgalang ogson bogood tednii daisnuudyn hen ni ch tednii omno sorj zogsoogui. EZEN buh daisnuudyg ni tednii gart ogov. **45** Izrailiin gert EZENii ogson sain amlaltuudyn neg ni ch butelguigeer ongoroogui bogood bugd biyelev.

Ioshua 22

22:1 Tegeed Ioshua Ryeubyen, Gad bolon Manassyegiin hagas ovgiinhnyg duudan iruulj, **2** tedend helsen ni — EZENii zarts Mosyegiin ta nart tushaasan buhniig ta nar sahij, mon minii ta nart tushaasan buhend minii duu hooloig sonsoj baisan. **3** Ta nar ene odriig hurtelh udaan hutatsaand ah duu naraa ul umartan, harin Burhan EZENiihee tushaalyn uurgiiig sahij baiv. **4** Harin odoo ta naryn Burhan EZEN amlasan yosoоро ah duusiig tani amruulav. Iimiin tul EZENii zarts Mosyegiin ta nart ogson Iordany chanad dahi ezemshil nutagtaa, oorsdiin maihnuuddaa butsan ochitsgoo. **5** Harin zovhon EZENii zarts Mosyegiin ta nart tushaasan Burhan EZENiigee hairlan, Tuunii buh zamaar alhan, tushaaluudyg ni sahij, Tuunees bat barin, Tuund buh zurh ba setgeleeree uilchil hemeeh tushaal ba huuliudyg sahihyg mash hyanamgaigaaruuld gelee. **6** Ingeed Ioshua tedniig yeroon yavuulahad ted maihnuud uruugaa yavav. **7** Manassyegiin hagas ovogt Mosye Bashan dahi nutgiig ezemshuulj ogson, harin nogoo hagast ni Ioshua ah duu narynh ni dund Iordany baruun tal dahi nutgiig ezemshuulj ogov. Tiinhuu Ioshua tedniig maihnuud uruu ni ilgeehdee

tedniig yeroon **8** helsen ni — Maihnuud uruugaa ih horongo, mash olon mal suregtei, mongo, alt, hurel, tomor bolon arvin ih huvtsastai butsan och. Daisnuudynhaa olzyg ah duu nartaigaa huvaa gev. **9** Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud bolon Manassyegiin hagas ovgiinhon Kanaan nutgiin Shilo dahi Izrailiin hovguudees salj Mosyegeer damjuulan EZENii tushaalyn daguu ezemshsen Gilyeadyn ezemshil nutag uruugaa yavav. **10** Kanaan nutag dahi Iordany orchmyn bus nutagt irehdee Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud bolon Manassyegiin hagas ovgiinhon tend, Iordany derged surleg tom tahilyn shiree bosgoson bailaa. **11** Izrailiin hovguud uuniig sonsood — Haragtun, Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud bolon Manassyegiin hagas ovgiinhon Kanaan nutgiin zaag deer, Iordany orchmyn bus nutagt, Izrailiin hovguuded hariyaalagdah tald tahilyn shiree bosgoson bilee gev. **12** Uunii tuhai sonsood Izrailiin hovguudiin buhel chuulgan tednii esreg yavj daitahaar Shilod tsutlav. **13** Tegeed Izrailiin hovguud Gilyeadyn nutag uruu, Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud bolon Manassyegiin hagas ovgiinhon uruu tahilch Yelyeazaryn huu Finyehasyg yavuulav. **14** Tuuntei hamt Izrailiin ovog burees tus tusyn etseg ovgodiin orhiin terguulegch boloh arvan udirdagchiig ilgeev. Tedgeer ni bugd Izrailiin tumnuudiin dotor oorsdiin etseg ovgodiin orhiin terguulegch baiv. **15** Ted Gilyead nutagt, Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud bolon Manassyegiin hagas ovgiinhon deer ireed, tedend helsen ni — **16** EZENii niit chuulgan iin helj baina. Ene odor EZENiig eserguutsen, EZENiig dagahaas butsan, oorsdoo tahilyn shireeg bosgosnooroo Izrailiin Burhany esreg itgelgui uildliig ta buhen yaaj uiddej chadna ve? **17** Pyeoryn huuli bus yavdal bidend bagadsan gej uu? Hediigeer EZENii chuulgan deer ter gai gamshig buusan ch, ene odriig hurtel bid tuunees tseverlegdeegui baigaa. **18** Harin ta nar ene odor EZENiig dagahaas butsj baina gej uu? Herev ta nar onodor EZENiig terslen bosvol, margaash Ter Izrailiin buhel chuulgand hilegneh bolno. **19** Harin herev ezemshliin tani nutag tsever bus baigaa bol, EZENii asar orshin bui EZENii ezemshliin nutag uruu gatlan irj, bidnii dund orshin suutaach. Harin bidnii Burhan EZENii tahilyn shireenees oor tahilyn shireeg oorsoddoo bosgon EZENii bolon bidnii esreg buu terslen bosogtun. **20** Zyeragiin huu Ahan horiglogdson

zuilsiin tuhaid itgelgui handahad uur hilen Izrailiin niit chuulgan deer buugaagui gej uu? Gem nugel hiisneese bolj ter hun gantsaaraa uheegui yum" gelee gev. **21** Tegtel Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud bolon Manassyegiin hagas ovgiinhon Izrailiin urguudyn terguulegchidtei yarin, hariulsan ni — **22** Huchit Negen, EZEN boloh Burhan, Huchit Negen, EZEN boloh Burhan! Ter medne. Mon Izraili ch ooro medeg. Herev ene ni terslel yum uu, EZENii esreg itgelgui uil baisan bol ene odor bidniig buu avar. **23** Herev bid EZENiig dagahaas ergej, shataalt buyuu ur tarian, esvel eviin tahilyg orgoluudiin deer ni orgohoor oorsoddoo zoriulan tahilyn shiree bosgoson bol EZEN Ooro bidnees hariu neheg. **24** Harin unendee bid sanaa zovsondoo, "Hojim tanai ur udam manai ur udamd «Izrailiin Burhan EZENtei ta nar yamar holbootoi yum be? **25** EZEN Iordanyg Ryeubyen bolon Gadyh hovguud ta bidnii hoorondoh hil bolgoson. Ta nart EZENii dotor yamar ch huvi noogdol ugui bilee» hemeen helj, tiinhuu tanai ur udam manai ur udmyg EZENees emeehgui bolgoj magadgui" gesen uchraas uuniig hiisen bilee. **26** Tiim uchraas bid helehdee "Bugdeeree tahilyn shiree baritsgaaya! Shataalt tahil bolon orgoliin toloo bus, **27** harin ene nita bidnii ba bidnii daraagiin uyeiinhnii hoorond bid EZENii omno shataalt tahil, orgol bolon eviin tahilaaraa EZENii uilchleliig buteehiin tuld bogood hojim tanai ur udam manai ur udamd «EZENii dotor ta nart yamar ch huvi noogdol baihgui» hemeen helehguin tuld gerch bolohyn toloo bilee" gev. **28** Tiim uchraas bid "Herev ted bidend, esvel hojim bidnii uye udamd uuniig helbel bid tedend «Bidnii ovog etsguud shataalt tahil yum uu, orgoliin toloo bus, harin ta bidnii hoorond gerchlel bolgohyn tudd barij bosgoson EZENii tahilyn shireenii huulbaryg har» hemeen helne" gev hellee. **29** Bidnii Burhan EZENii asryn omno baigaa Oriinh ni tahilyn shireenees gadna, shataalt ba ur tariany tahild bolon orgold zoriulan oor tahilyn shiree bosgosnoor ene odor EZENii esreg terslen, EZENiig dagahaas ergeh yavdal bidnees hol baig gev. **30** Tiinhuu tahilch Finyehas ba tuuntei hamt baisan chuulgany udirdagchid boloh Izrailiin urguudyn terguulegchid Ryeubyenii hovguud, Gadyh hovguud bolon Manassyegiin hovguudiin yarisan ugiig sonsood taashaav. **31** Tegeed tahilch Yelyeazaryn huu boloh Finyehas ni

Ryeubyenii hovguud, Gadyň hovguud bolon Manassyegiin hovguuded helsen ni — EZEN bidnii dund baigaag onoodor bid medne, uchir ni ta nar EZENii esreg ene itgelgui uiliig uildeegui yum. Ta nar Izrailiin hovguudiig EZENii garaas avarlaa gev. **32** Tegeed tahilch Yelyeazaryn huu Finyehas bolon udirdagchid Gilyead nutagt bui Ryeubyenii hovguud, Gadyň hovguudees butsan Kanaan nutag uruu Izrailiin hovguud uruu irj, tedend hariu ug avchrav. **33** Ene ug ni Izrailiin hovguuded taalagdsan ba ted Burhanyg magtan, Ryeubyenii bolon Gadyň hovguudiin amidarch baisan nutgiig ustgahaar tednii esreg daind yavah tuhai dahin yarihaa boliv. **34** Ryeubyenii bolon Gadyň hovguud ug tahilyn shireeg "Gerch" gej nerleed — Uchir ni ene ni EZEN bol Burhan mon gedgiin talaar bidnii hoorondoh gerch yum hemeen helev.

Ioshua 23

23:1 EZEN Izrailiig tal buriin daisnaas ni amruulsnaas hoish olon odrud ongorsnii daraa, bas Ioshua nas ahij hogshirsanii daraa **2** buh Izrailiig, tednii nastanguud, terguulegchid, shuugchid bolon tushmediig duudan iruulj, tedend — Bi hogshirch, nas mini ahiv. **3** Mon ta naryn toloo edgeer buh undestnuuded Burhan EZENii tani hiisen buhniig ta nar harsan, uchir ni Burhan EZEN ta naryn toloo daitsan Negen baiv. **4** Har, Iordanaas bur Ih Tengisiig hurtel naran jargah zugt minii ezlen avsan buh uls undestnuudiin hamt uldsen ene buh undestnuudiig Bi tanai ovguudad ov bolgon huvaarilan ogson bilee. **5** Ta naryn Burhan EZEN Ooroo tedniig urdaas chini tulhen gargaj, hoon zailuulah ba ta naryn Burhan EZENii ta nart amlasan yosoor tednii nutgiig ta nar ezemshih bolno. **6** Tegeheer Mosyegiin huuliin nomd bichigdsen buhniig sahij hiihdee mash tuushtai baij, tuunees baruun tiish ch, zuun tiish ch hazaihgui bai. **7** Ta naryn dund uldsen edgeer undestnuudtei holbogdolgui, tednii burhdyn neriig duridalgui, tedneer tangaraglalgui, tedend ulchlelgui, tedend bohiin morgolgui bai. **8** Harin ene odriig hurtel hiisen shigee, ta nar oorsdiin Burhan EZENes bat barij baih yostoi. **9** Uchir ni aguu ba huchit undestnuudiig EZEN ta naryn omnoos hoon gargasan. Ene odriig hurtel

neg ch hun ta naryn omno soron zogsoj chadaagui bilee. **10** Tanai neg hun myangan huniig zugtahad hurgedeg. Uchir ni ta naryn Burhan EZEN ta nart amlasan yosooroo ta naryn toloo tulalddag Negen bilee. **11** Tegeheer oorsdiin Burhan EZENiig hairlahyn toloo hicheen anhaaragtun. **12** Uchir ni herev ta nar zamaasaa butsj, ta naryn dottor uldsen tedgeer undestnuudiin humuustei holbogdoj, tedentei niilen, ger bul boloh yum bol **13** ta naryn Burhan EZEN edgeer undestnuudiig omnoos chini hoon gargahaa bolino gedgiig bat medeerei. Harin Burhan EZENii tani ta nart ogson ene saihaan nutgaas ta naryg mohoj ugui boltol ted ta nart urhi ba zanga nuruund chini tashuur, nudend chini orgos boloh bolno. **14** Odoo bi buh delhiinhnii jamaar odoh gej baina. Burhan EZENii tani ta naryn tuhaid aildsan buh sain utsees neg ni ch butelguitej unaagui, neg ni ch hosordoogui, bugd biyelsen gedgiig ta nar buh zurh, buh setgeleeree medej baigaa. **15** Harin ta naryn Burhan EZENii ta nart aildsan buh sain ugs biyelsentei adil tuunchlen Ooriinhoo ogson saihaan nutgaas ta bugdiig ustgatlaa EZEN ta naryn deer buh ayuulyg avchrah bolno. **16** Ta nar Burhan EZENihee tushaasan gereeg zorchin, oor burhdad ochin uilchilj, tedend sogdon morgovol, EZENii uur hilen ta naryn esreg shataj, Tuunii ta nart ogson saihaan nutagt ta nar udahgui mohoh bolno gev.

Ioshua 24

24:1 Ingeed Ioshua Shyehyemd Izrailiin buh ovguudyg tsugluulan, Izrailiin nastanguud, terguulegchid, shuutchid ba tushmediig ni duudsan bogood ted Burhany omno irev. **2** Ioshua buh ard tumend helsen ni — Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Ert deer uyed ta naryn ovog deedes, tuhailbal Abraham bolon Nahoryn etseg Tyera Yevfrat mornii tsaana amidarch, oor burhdad morgoj baiv. **3** Tegehed Bi tanai ovog Abrahamyg Yevfrat mornii chanadaas avch, Kanaany buh nutgaar damjuulan gazarchlan hotolj, tuunii ur udmyg olshruulj, Bi tuund Isaakiig ogson. **4** Isaakt Bi Iakov bolon Isavyg ogch, Isavd Bi Syeir uulyg ezemshuuleheer ogson. Harin Iakov bolon tuunii hovguud Yegyipyet uruu yavsan bilee. **5** Daraa ni Bi Mosye, Aaron hoyoryg ilgeesen bogood Ooriin hiisen

zuiisuudeer Yegipyeted gamshgiig uchruulsan. Uunii daraa Bi ta naryg tendees gargasan. **6** Bi tanai ovog deetsiig Yegipyetees gargasan ba ta nar dalai deer irsen bogood yegipyetchuud ta naryn ovog etsguudiig Ulaan tengis hurtel hosog teregnuud bolon moritonguudaar moshgon hoov. **7** Gevch ted EZENees tuslamj guin hashhirahad, Ter ta nar bolon yegipyetchuudiin hoorond haranhui bolgon, tednii deer tengisiig avchran, tedniig burhsen. Yegipyeted Minii yuu hiisniig ta nar oorsdiin nudeeree harsan. Tegeed ta nar tsol gazar udaan hutatsaagaar amidrav. **8** Daraa ni Bi ta naryg Iordany zuunteid amidardag baisan amorichuudyn nutagt avaachsen ba ted ta nartai daitsan. Bi tedniig gart chini ogch, ta naryn omno Bi tedniig ustgahad nutgiig ni ta nar ezemshil bolgon avsan bilee. **9** Tegtel Zipporyn huu, Moabyn haan Balak bosoj, Izrailiin esreg daitsan bogood ta naryg haraalgaahaar Byeoryn huu Balaamyg duudan yavuulsan yum. **10** Gevch Bi Balaamyg sonsohyg huseegui. Tiimees ter ta naryg yerook bolson ba Bi ta naryg tuunii garaas avarsan. **11** Ta nar Iordanyg gatalj, Iyerihod irsen. Iyerihogiin irged bolon amorichuud, pyerizchuud, kanaanchuud, hitchuud, girgashchuud, hivichuud, iyebuschuud ta naryn esreg daitsan bilee. Tiinhuu Bi tedniig gart chini ogov. **12** Bi ta naryn omno hort zogiig ilgeesen ba ter ni amorichuudyn hoyor haanyg ta naryn omnoos hoon gargasan yum. Harin ta nar uuniig oorsdiin selem buyuu numaaraa uildeegui yum. **13** Bi ta nart oorsdiin chini hodolmorloogui nutgiig, oorsdiin chini barij bosgoogui hotuudyg ogson ba ta nar dotor ni amidarsan. Ta nar oorsdoo es tarisan usan uzmiin talbaigaas bolon chiduny togloos idej baigaa bilee" gev. **14** Tegeheer odoo EZENees emeen, Tuund chin setgel bolon uneneer uilchlegtun. Yevfrat mornii tsaana bolon Yegipyeted ovog deetsiinhee morgoj baisan burhdyg avch hayaad, EZEND uilchil. **15** Herev EZEND uilchleh ni ta naryn huvid niitsgui met baival, hend uilchleh ve gedgee onoodor oorsoddoo songo. Tuhailbal, Yevfrat mornii tsaana etseg deetsiinhee uilchilj baisan burhdad uu, esvel nutaglaj bui gazrynhaa amorichuudyn burhdad uilchleh uu? Harin bi bolon manai geriinhen, bid EZEND uilchilne gelee. **16** Ard olon hariulan helsen ni — Oor burhdad uilchleheer EZENiig orhiih ni bidnees holuur baig. **17** Uchir ni bidnii Burhan EZEN bidniig bolon ovog deetsiig maani

Yegipyetiin nutgaas, boolchlolyn gerees gargaj, bidnii nudnii omno tedgeer aguu temdguudiig hiisen ba bidniig buhii l zamyn tursh bolon zam daguu dairan ongorson buh ard olnoos hamaalsan Negen bilee. **18** Mon EZEN bidnii omnoos buh ard tumniig, tedgeeriin dotor bur ug nutagt amidarch baisan amorichuudyg hurtel hoon gargasan. Bid ch mon EZEND uilchleh bolno. Uchir ni Ter bidnii Burhan yum gev. **19** Tegehed Ioshua ard olond helsen ni — Ta nar EZEND uilchilj chadahgui. Uchir ni Ter bol ariun Burhan. Ter bol hartai Burhan. Ter ta naryn gem buruu bolon nugliig uuchlahgui bilee. **20** Herev ta nar EZENiig orhin, hariin burhdad uilchilbel, Ter ta nart sainyg hiisen hedii ch uruu ergen, ta nart gamshig avchirj, ta naryg zalgih bolno gev. **21** Ard olon Ioshuad — Ugui, harin bid EZEND uilchleh bolno gehed **22** Ioshua ard olond — Oort ni uilchleheer EZENiig songosnyhoo gerch nar ta nar oorsdoo bolov gehed ted — Bid gerch nar mon gelee. — **23** Tegeheer odoo dund chini baigaa hariin burhdyg avch hayan, zurh setgelee Izrailiin Burhan EZEN uruu handuulagtun gev. **24** Ard olon Ioshuad — Bid oorsdiin Burhan EZEND uilchlen, Tuunii duu hooloig dagah bolno gelee. **25** Tiinhuu Ioshua ter odor ard olontoi geree baiguulan, Shyehyemd tedend zoriulsan togtool ba zarligiig uildev. **26** Ioshua edgeer ugsiigBurhany huuliin nomd bicheed, tom chuluu avan, tuuniig EZENii ariun gazryn derged baisan tsars modny door bairluulav. **27** Ioshua buh ard olond — Haragtun, ene chuluu bidend gerch boloh bolno. Uchir ni ta bidend aildsan EZENii buh ugsiig ene chuluu sonsson. Iimees ta naryg oorsdiin Burhanaas tatgalzahgui baihaar ene ni ta nart gerch boloh bolno gev. **28** Ingeed Ioshua ard olonyg tus bur oorsdiinh ni ov uruu ni yavuulav. **29** Ene bugdiin daraa EZENii zarts, Nuny huu Ioshua neg zuun arvan nastaidaa nas etseslev. **30** Ted Tuuniig Gaash uulyn hoid tald orshih Yefraimyn uularhag nutagt baih ooriinh ni oviin nutag boloh Timnatsyerad nutagluulav. **31** Izraili Ioshuagiin amidralyn buh odruuded bolon Ioshuagaas hoish amid baisan ba Izrailid EZENii hiisen buh hergiig medej baisan nastanguudyn amidralyn buh odruuded EZEND uilchlev. **32** Yegipyetees Izrailiin hovguudiin avchirsan Iosyefyn yasyg ted Shyehyemiin etseg Yemmoryn hovguudees zuun mongon zoosoor Iakovyn hudaldaj avsan gazar buyuu Shyehyemd

orshuulj, ter gazar Iosyefyn hovguudiin ov bolov. **33** Mon Aarony huu Yelyeazar nas barsan ba ted tuuniig tuunii huu Finyehast Yefraimyn uularhag nutagt huvaarilagdsan Gibyeagiin tolgodod nutagluulav.

Shuugchid 1

1:1 Ioshuag nas barsny daraa Izrailiin hovguud EZENees guin, — Kanaanchuudyn esreg tedentei tulaldahad hen bidnii terguund yavah ve? geij asuusand, **2** EZEN — Iuda yavah bolno. Haragtun, Bi ter gazryg tuunii gart ogson yum hemeen aildav. **3** Tegehed Iuda ooriin ah Simyeond — Kanaanchuudtai tulaldahaar nadad onogdson gazar uruu nadtai tsug yavaach. Tegvel chamd onogdson gazar uruu ch bi bas yavna shuu gehed Simyeon tuuntei hamt yavlaa. **4** Iuda yavsand EZEN tednii gart kanaanchuud bolon pyerizchuudiig ogov. Ted Byezyekt arvan myangan huniig huis temterlee. **5** Ted Byezyekt Adonibyezyekiig olj, tuunii esreg tulaldan, kanaanchuud bolon pyerizchuudiig yalav. **6** Harin Adonibyezyek zugtsand, ted araas ni nehej bariad, gar holiinh ni erhii huruunuudyg ni tastav. **7** Adonibyezyek — Gar holiinhoo erhii huruug tastuulsan dalan haan minii hoolny shireen dooroos shavhruu tsugluuldag baiv. Hiisen uiliin mini daguu Burhan nadad hariu ogloo gev. Tegeed ted Adonibyezyekiig Iyerusalimd avchirsand, ter tend nas barlaa. **8** Daraa ni Iudagiin hovguud Iyerusalimyn esreg daitaj, tuuniig ezlen avaad, ildnii ireer tsavchlan, galdan shataav. **9** Ingesnii daraa Iudagiin hovguud uularhag nutag, Nyegyev bolon nam gazart nutagljaj baisan kanaanchuudtai tulaldahaar irev. **10** Tiinhuu Iuda Hyebrond amidardag baisan kanaanchuudyn esreg hodolloo. (Hyebrony neriig urid ni Kiriatarba gedeg baiv). Ted Shyeshai, Ahiman bolon Talmaig but tsohiv. **11** Tegeed tendees Iuda Dyebiriin orshin suugchdyn esreg dovtlov. (Dyebiriig urid ni Kiriatsyefyer gedeg baiv). **12** Kalyeb — Kiriatsyefyeriig dovtlon, tuuniig ezlen avsan hund bi ohin Ahsagaa ch hurtel ehner bolgon ogno gev. **13** Kalyebyn duu Kyenazyn hovguun boloh Otniyel tuuniig ezelsen tul Kalyeb tuund ohin Ahsagaa ehner bolgon ogov. **14** Ohin tuun deer ochihod, tuuniig etsgeesee tarialangiin talbai gui hemeen yatgav. Ohin iljigneesez buusand, Kalyeb tuunees — Chi yuu husev? hemeen asuuv. **15** Ter tuund — Nadad yerooloo hairlaach. Negent nadad Nyegyeviin nutgiig ogsnoos hoish mon bulguudyg ni ogooch gev. Tiinhuu Kalyeb deed, dood bulguudyg tuund ogov. **16** Mosyegiin hadam etseg Kyen hunii udmyghan Iudagiin

hovguudtei hamt Dalduu hotoos Aradyn omno orshdog Iudagiin tsol uruu yavan, humuustei ni hamt amidran suuv. **17** Iuda ah Simyeontoi hamt yavj, Zyefatad amidarch baigaa kanaanchuudyg tsohij alaad, hotyg burmoson ustgav. Inhuu ter hot Horma gej nerlegdeh bolov. **18** Gaz, Ashkyelon, Yekronyg hyazgaar nutguudynh ni hamt Iuda avav. **19** EZEN Iudatai hamt baisan ba ted uularhag nutgiig ezlen avav. Gevch tal hondiin humuus tomor teregtei baisan tul tedniig hoon zailuulj chadsangui. **20** Tegeed Mosyegiin amlasan yosoor ted Hyebronyg Kalyebt ogsond, ter Anakiin gurvan hovguuniig tednees hooj zailuulav. **21** Harin Byeniaminy hovguud Iyerusalimd orshin suuj baisan iyebuschuudyg hoogoogui uchraas iyebuschuud ene odriig hurtel Byeniaminy hovguudiin hamt Iyerusalimd amidrav. **22** Uuntei adil Iosyefyn geriinhen Byetyeliin esreg dairahad, EZEN tedentei hamt baiv. **23** Iosyefyn geriinhen Byetyeliig tagnav. (Ene hotyn neriig urid ni Luz gedeg baijee). **24** Hotoos negen huniig garch turshuuluud irehiig haraad, tuund "Bidend hotyn oroh haalgyg zaaj ogooch, tegvel bid chamd enerengui handah bolno" gev. **25** Hotyn oroh haalgyg ter zaaj ogohod, ted ildnii ireer hotyg ustgav. Harin onooh eriig buh ger buliinh ni hamt choloolov. **26** Ter hun hitchuudiin nutagt ochin, negen hot barij, tuuniigee Luz gej nerlev. Ter ni ene odriig hurtel inhuu nerlegddeg. **27** Harin Manassye ni Byetshyeen bolon tuunii hariyaa gatsaa tosgod, Taanah bolon tuunii hariyaa gatsaa, Doryn orshin suutchid bolon tuunii hariyaa gatsaa, Iblyeamyn orshin suugchid bolon tuunii hariyaa gatsaa, Myegiddogiin orshin suugchdyg bolon tuunii hariyaa gatsaanuudyg ezlen avaagui tul kanaanchuud ter nutagt amidarsaar baiv. **28** Izraili huchirheg bolohod, kanaanchuudaar albadlagyn ajil hiilgesen bolovch tedniig burmoson hooj zailuulsangui. **29** Yefraim ch mon Gyezyert orshin suuj baisan kanaanchuudyg hooj zailuulsangui. Tiimees kanaanchuud tednii dund Gyezyert amidrav. **30** Zyebulun Kitrony bolon Nahalolyn orshin suutchdyg hooj zailuulaagui tul kanaanchuud tednii dund amidarch, albadlagyn ajil hiih bolov. **31** Ashyer ni Akko, Sidon, Ahlab, Ahzib, Hyelba, Afik bolon Ryehobyn orshin suugchdyg hooj zailuulsangui. **32** Kanaanchuudyg hoogoogui uchraas ashyerchuud ug nutagt orshin suugchid bolon kanaanchuudyn dund amidrav. **33** Naftali ni

Byetshyemyeshiin bolon Byetanatyn orshin suugchdyg hooj zailuulgui, harin ug nutgiin orshin suugchid bolov. Kanaanchuudyn dund suurishiv. Tegeed Byetshyemyesh bolon Byetanatyn orshin suugchid tednii toloo albadlagyn ajil hiih bolov. **34** Tegtel amorichuud Dany hovguudiig hondii tal uruu buuj irehiig zovshooroogui bogood uularhag gazar uruu tedniig shahav. **35** Gesen ch amorichuud Hyeryes uul, Aialon bolon Shaalbimd suurishihaar zutgev. Gevch Iosyefyn ger huchirheg bolohod, ted albadlagyn hodolmor hiih bolov. **36** Amorichuudyn nutgiin hyazgaar ni Akrabbimyn ondorlog, Syelagaas bolon tuunees deesh urgeljlev.

Shuugchid 2

2:1 EZENii tenger elch Gilgalaas Bohimd irj — Bi ta naryg Yegipyetees gargan, ovog deedest chini tangaraglasan ter gazart daguulj ireed helehdee "Bi ta nartai baiguulsan gereegee hezee ch tsutslahgui. **2** Ta naryn huvid, ta nar ene nutgiin orshin suugchidtai geree baiguulj bolohgui. Ta nar tednii tahilyn shireeg evd" gesen bolovch ta nar Namaig dagasangui. Ta nar yuu hiichih ni ene ve? **3** Tiim uchraas Bi ch bas "Bi ta naryn omnoos tedniig hooogui, harin ted hajuud chini uurgene met bolj, tednii burhad ta nart urhi bolno" gej aildav gesen. **4** EZENii tenger elch edgeer ugsiig Izrailiin buh hovguuded helehed, ard olon duugaa ondorsgon uilaldav. **5** Tiimees ter gazryg ted Bohim hemeen nerleed tend EZEND tahilyg orgov. **6** Ioshua ard olnyg taraahad, Izrailiin hovguud tus tusyn ovlon avah gazraa ezemshihiin tuld yavtsgaav. **7** Ioshuag amid baih zuur bolon EZENii Izrailid uildsen buh gaihamshgiig harsan ahlagchdyg amid baih uyed ard olon EZEND uilchlev. **8** EZENii zarts Nuny huu Ioshua ni zuun arvan nasandaa nas etseslejee. **9** Humuus tuuniig Gaash uulyn hoino baidag Yefraimyn uularhag nutag dahi tuunii ovlon avsan Timnathyeryesiin nutagt orshuulav. **10** Ter uyeiin humuus bugd etseg ovgod uruugaa duudagdsan bogood tednii daraa EZENiig ch medehgui, Izrailiin toloo uildsen Tuunii uilsiig ch medehgui oor uyeiinhaen garch irev. **11** Izrailiin hovguud EZENii melmiin omno muug uildej, Baald uilchlev. **12** Yegipyetiin nutgaas oorsdiig ni gargan avchirsan etseg ovgodiihoo Burhan EZENiig ted orhij,

tedniig toiron baigaa ulsuudyn burhdyg dagan, tedend morgoj, EZENiig hilegnuulev. **13** Ingeed ted EZENiig orhij, Baal bolon Ashtarotod uilchiljee. **14** EZENii uur hilen Izrailiin esreg shataj, Ter tedniig tonuulchdyn gart ogch, tonuulav. Ted daisnuudynhaa omno zogsoj chadahaa bolitol Ter toiron baigaa daisnuudynh ni gart tedniig tushaav. **15** EZENii aiddaj, tedend tangaraglasny daguu ted haashaa ch yavsan EZENii mutar tedend gamshgiig avchirsan bogood ted mash iheer tarchlav. **16** Tegeed EZEN shuugchdiig bosgoj, tedniig tonuulchdyn garaas avrav. **17** Gesen hedii ch ted shuugchdiigee ch sonsolgui, oor burhdyn araas dagan zavhairlyg uildej, tedend morgov. Etseg ovgod ni EZENii tushaalyg dagaj yavsan zamaas tedhurdan ergev. Ted etseg ovgodinhoo adil uiddsengui. **18** EZEN tedend shuugchdiig bosgohdoo ter shuugchtei Ooroo hamt bajj, shuugchiin amid baih odruuded daisnuudynh ni garaas tedniig avrav. Uchir ni tedniig darlan zovoogchdoos bolj yoolohod ni EZEN tedniig orovdov. **19** Gevch shuugchiig nas etseslesnii hoino ted ergen butsj, oor burhdyg dagaj, tedend morgosnooroo etseg ovgadoosoo ulam iluu nugel uilddeg baiv. Ted oorsdiin uils bolon zoruud yavdlaa orhisongui. **20** Tiimees EZENii hilen Izrailiin esreg shataj, Ter aildahdaa — Ene undesten tednii ovog etsguuded Minii tushaasan Minii gereeg tasalj, Minii duug sonsoogui uchraas **21** Ioshua nas nogchihdoo uldeesen ulsuudyn negiig ch Bi tsaashid tednii omnoos hooj zailuulahgui. **22** Etseg ovgodiin adil EZENii zamaar yavah uu, ugui yuu hemeen Izrailiin ard tumniig sorihyn tuld Bi ingeh bolno gev. **23** Tiimees EZEN tedgeer undestnuudiig hurdan hoolgui, tedend uldeh bolomj ogov. Ter tedniig Ioshuagiin gart tushaasangui.

Shuugchid 3

3:1 Edgeer ni Izrailiig sorihoor EZENii uldeesen undestnuud yum. Izrailiin hovguud Kanaany tulaldaanyg medehgui humuus bilee. **2** Ene ni zovhon urid ni tulaldaanyg medeegui Izrailiin hovguudiin ter uyeiinhend tuladdaanyg zaaj meduulehiin tuld yum. **3** Edgeer undestnuud ni gevel Filistiin tavannoyod, buh kanaanchuud, sidonchuud, Baalhyermony uulaas Lyebohamat hurtelh Livany uuland suuj baisan hivichuud yum. **4**

Mosyegeer damjuulan etseg ovgodod ni tushaasan EZENii tushaaluudyg izrailichuud dagah esehiig medehiin tuld tedgeer humuuseer Izrailiig sorison yum. **5** Izrailiin hovguud kanaanchuud, hitchuud, amorichuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuudyn dund amidarch, **6** Tednii ohidyg oorsoddoo ehner bolgon avch, oorsdiin ohidyg tednii hovguuded ogch, tednii burhdad ni uilchlev. **7** Izrailiin hovguud EZENii melmiin omno muug uildej, oorsdiin Burhan EZENiig umartan, Baal bolon Ashyerotod uilchlev. **8** Tegehed EZENii uur hilen Izrailiin esreg shataj, Ter tedniig Myesopotamiin haan Hushanrishataimyn gart tushaav. Izrailiin hovguud naiman jil Hushanrishataimd boolchlogdov. **9** Izrailiin hovguud EZEND hashhيران guisand, EZEN tednii toloo tedniig avrah negen choloologchiig bosgoson ni Kalyebyn duu Kyenazyn hovguun Otniyel baiv. **10** EZENii Suns tuun deer irj, ter Izrailiig shuuv. Tuuniig tuladdahaar yavahad, Myesopotamiin haan Hushanrishataimyg EZEN tuunii gart ogov. Ingej ter Hushanrishataimyg darav. **11** Daraa ni Kyenazyn hovguun Otniyelyg nas etsesletel gazar nutag ni dochin jil amar taivan baijee. **12** Izrailiin hovguud dahin EZENii melmiin omno muug uildsen tul EZEN Izrailiin esreg Moabyn haan Yeglonyg huchirheg bolgov. Uchir ni izrailichuud EZENii melmiin omno buruug uildjee. **13** Tereer ammonchuud bolon amalyekchuudyg oortoo negtgen, Izraili uruu dovtolj yalaad, Dadduu modny hotyg ezlev. **14** Izrailiin hovguud Moabyn haan Yeglond arvan naiman jiliin tursh boolchlogdjee. **15** Harin Izrailiin hovguud EZEND hashhيران guisand, EZEN tednii toloo negen choloologchiig bosgoson ni Byeniamin hun Gyeragiin hovguun solgoi gart Yehud baiv. Izrailiin hovguud Moabyn haan Yeglond barih alba guvchuuraa tuugeer yavuulav. **16** Yehud oortoo neg tohoi urt, hoyor taldaa irtei selem hiij, baruun tashaandaa behlen, huvtssaaraa halhlav. **17** Tegeedter Moabyn haan Yeglond alba guvchuuraa garduulav. Yeglon mash buduun hun baiv. **18** Ter alba guvchuuraa garduulsny daraa tuuniig zool avchirsan humuusiig yavuulav. **19** Harin ooro Gilgald baisan shuteenii gazraas ergej ireed, — Haantan, tand duulgah nuuts medee nadad baina gesend, haan tuund — Chimeegui gev. Haany derged baisan bugd tuuniig orhin garlaa. **20** Ingeed deevriin seruun lavrindaa gantsaar suuj baihad ni Yehud derged ni ochiv.

Yehud — Tand duulghah Burhany ug nadad baina hemeen oguulehed haan suudlaasaa bosmogts, **21** Yehud zuun garaa sungan, baruun tashaanaasaaselmee sugalan haany hevliid durehed, **22** bariul ni hurtel irteigee hamt orov. Ter selmee haany hevliigees sugalj avaagui tul harvin ni selmiig huchiv. Tegeed gedes dotorh hamag yum ni garch irev. **23** Tegeed Yehud uudam hongil uruu yavahdaa haany baigaa deevriin seruun lavringiin haalgyg haaj tugjiv. **24** Tuuniig garsny daraa haany zarts nar irj, deevriin lavringiin haalga tugjeetei baigaag haraad, — Haantan lav seruun lavrindaa amarch baigaa baih aa getsgeev. **25** **3**arts nar ni sanaa zovtloo huleevch, haan lavringiinhaa haalgyg ongoilgolgui udsan uchraas ted tulhuur avch neehed, tednii ezen shalan deer unaad nas barsan baiv. **26** Zarts naryg teenegelzen baih zuur Yehud shuteenii gazryg ongoron, Syeira uruu zugtaj amjsan bailaa. **27** Yehud tend hureed, Yefraimyn uularhag nutagt buree uleev. Izrailiin hovguud tuuntei hamt uularhag nutgaas buuj yavahad, ter tedniig terguulev. **28** Tereer tedend handan — Oston daisan moabchuudyg chini EZEN ta naryn gart ogson tul tedniig mordogtun gev. Ingeed ted tuuniig dagan dooshoo yavj, Moabyn esreg tadd orshih Iordany garmyg ezlen avch, heniig ch gatluulsangui. **29** Ter uyed eruul chiireg, er zorigtoi arvan myanga orchim moabchuudyg ted alav. Tednii neg ni ch zugtsangui. **30** Ingeed ter odor Moab izrailichuudad ezlegden, gazar nutag ni nayan jiliin tursh amar taivan baiv. **31** Yehudiin daraa uhriin shilbuureer zurgaan zuun filistchuudiig alsan, Anatyn hovguun Shamgar garch irev. Tereer mon Izrailiig cholooljee.

Shuugchid 4

4:1 Yehudiig nas barsny daraa Izrailiin hovguud EZENii melmiid dahin muug uldev. **2** Tiimees EZEN tedniig Hazort haanchilj baisan Kanaany haan Iabiny gart tushaav. Iabiny tsergiin udirdagch ni Sisyera bogood ter Haroshyethagoimd amidarch baiv. **3** Ted yeson zuun tomor teregtei baisan bogood horin jiliin tursh Izrailiin hovguudiig hargislan darlaj baisan tul Izrailiin hovguud EZENees hashhيران guiv. **4** Ter uyed Lappidoty ehner esh uzuulegch emegtei Dyebora Izrailiig shuuj baiv. **5** Ter emegtei

Yefraimyn uularhag nutag dahi Rama bolon Byetyeliin dund baidag Dyeboragiin Dalduu modny door suudag baiv. Izrailiin hovguud margaanaa tasluulj, shuugdehiin tuld tuun deer irdeg baiv. **6** Kyedyeshnaftalid amidardag Abinoamyn hovguun Barakt, Dyebora elch ilgeej, — Haragtun, Izrailiin Burhan EZEN tushaaj baina. "Yav, Tabor uuland gar. Oorteigoo hamt Naftali bolon Zyebuluny hovguudees arvan myangan ersiig daguul. **7** Bi Iabiny tsergiin janjin Sisyerag teregnuudtei ni bolon olon tseregtei ni hamt Kishon golynzug ta nar uruu yavuulj, ta naryn gart tushaana" gev gej heluulev. **8** Tegtel Barak Dyeborad — Herev ta nadtai hamt yavbal, bi yavna. Harin ta nadtai hamt yavahgui bol bi yavahgui gev. **9** Dyebora — Medeej bi chamtai hamt yavna, harin chinii hiih gej bui ayand chi aldarshihgui, uchir ni EZEN Sisyerag negen emegtein gart tushaana gev. Ingeed Dyebora bosoj, Baraktai hamt Kyedyesh uruu yavav. **10** Barak Zyebulun bolon Naftaliig Kyedyesht duudan tsugluulj, arvan myangan ers tuuniig dagasan bogood Dyebora ch tuunii hamt yavav. **11** Kyen hun Hyebyer ni Mosyegiin hadam etseg Hobabyn hovguud boloh kyenchuudeesee salj, Kyedyeshiin oiroltsoo baih Zaananim dahi tsars modny derged maihnaa bosgov. **12** Abinoamyn hovguun Barak Tabor uuland garsnyg humuus Sisyerad helsend, **13** Sisyera ooriin yeson zuun tomor tergee, oorteigoo hamt baisan buh humuusee Haroshyethagoimaas Kishon gol uruu tsutluuljee. **14** Dyebora Barakt handan — Bos! Onoodor EZEN chinii gart Sisyerag ogno. Uzeztun, EZEN chinii omno yavsan gev. Ingeed Barak Tabor uulaas arvan myangan ersiig daguulan buulaa. **15** EZEN Barakiin omno Sisyera bolon tuunii buh tereg, tserguudiig ildnii ireer hyadsand, Sisyera tergee hayan, yavganaar zugtan odloo. **16** Harin Barak tereg bolon tserguudiig ni Haroshyethagoimaas holyn hold nehen hooj, Sisyeragiin tserguudiig negiig ch uldeelgui butdiig ildnii ireer tsavchin unagaav. **17** Harin Sisyera Kyen hun Hyebyeriin ehner Iayelyn maihan uruu yavgan zugtaj irev. Uchir ni Hazoryn haan Iabin ni Kyen hun Hyebyeriin ger buliinhentei sain haritsaatai baiv. **18** Iayel Sisyerag ugtan garch ireed, tuund — Orj hairla, ezenten mini. Manaid orj hairla. Buu emeegtun gev. Sisyera tuunii maihand orsond, Iayel tuuniig esgiigeer buteev. **19** Sisyera tuund —

Jaahan us uulgaach. Bi tsangaj baina gesend, Iayel suutei baisan arisan tulmyg ongoilgoj, tuund uulgaad, tuuniig dahin buteev. **20** Sisyerā tuund — Chi maihny uudend zogsood, herev hen negen ni irj "End hun baina uu?" gej chamaas asuuval chi "Baihgui" gej heleerei gev. **21** Harin Hyebyeriin ehner Iayel maihny gadas avch, gartaa alh barin semhen tuun uruu oirtoj ochood, chamarhai uruu ni gadsaa shaaj, gazartai zoov. Sisyerā yadarsan baisan tul boh untsan baijee. Ingeed Sisyerā nas barlaa. **22** Barak Sisyerag hooj irehed, Iayel tuuniig ugtan garch ireed, — Naash ir, tany haij baigaa huniig bi tand haruulya gev. Barak maihand orj uzvel, Sisyerā chamarhaidaa maihny gadas zoolgoostoi, uhsen hevtej bailaa. **23** Iinhuu Burhan ter odor izrailichuudyn omno Kanaany haanIabinyg nomhruulav. **24** Izrailiin hovguudiin gar Kanaany haan Iabiny deerees ulam ulam darsaar etsest ni Kanaany haan Iabinyg ustgav.

Shuugchid 5

5:1 Ter odor Dyebora bolon Abinoamyn hovguun Barak nar iinhuu duulav. — **2** Izrailiin noyod udirđaj, arduud sain duraaraa zutgelee haruulsand EZENiig magtya. **3** Haad aa, sonsogtun. Noyod oo, chagnagtun. Bi, EZENd Bi duulna. Bi Izrailiin Burhan EZENd magtaalyn duug orgono. **4** EZEN mini, Tanyg Syeiresgarahad, Tanyg Yedomyn talaas jagsan hodlohod delhii dorgin, tenger duslaj, uuls usaa dusaav. **5** EZENii orshihuid uuls dorgij, Izrailiin Burhan EZENii orshihuid ene Sinai ch chichrev. **6** Anatyn hovguun Shamgaryn odruuded, Iayelyn odruuded ch ih zamuud ezguirch, ayalagchid toiruu zamaar yavdag baiv. **7** Izrailiin eh Dyebora namaig bosoh hurtel Izrailid tariachdyn amidral ch orhigdson baiv. **8** Shine burhad songogdohod haalga uudend dain irev. Izrailiin dochin myangan hunii dund bambai ch, jad ch haragdsangui. **9** Minii zurh Izrailiin zahiragchdad bolon arduudyn dund sain duryn zutgegcheded handaj EZENiig magtya. **10** Tsagaan iljig unagchid, tansag hivsen deer suugchid, zamaar ayalagchid aa, duultsgaa. **11** Honin surgiig huvaan usaldag humuusiin duunaar ted EZENii zov uilsiig, Izraili dahi Ooriin tariachdyn tolooh zov uilsiig ni delgeruulne. EZENii ard tumen hotyn

haalgand hurch ochiv. **12** Sertugei, sertugei, Dyebora. Sertugei, sertugei, duugaa duulagtun. Bosogtun, Barak aa, Olzlogsdoo avch yavagtun, Abinoamyn hovguun ee. **13** Tegeed amid uddegseid ni yazguurtnuud uruu buuj irev. EZENii ard tumen nadad daichid met buuj irev. **14** Byeniamin aa, chinii humuustei hamt chamaig dagaj Yefraimaas Amalyek garaltai humuus buuj irev. Mahiraas zahiragchid buuj, Zyebulunaas bicheechiin tayagtanguud irev. **15** Issaharyn vanguud Dyeboratai hamt baiv. Issahar Baraktai adil hondii uruu holooroogui. Ryeubyen ovgiin dotor aguu ih zorig zurh baiv. **16** Yuund chi honiny hotond suuj, honin sureg mailaddahyg sonsono ve? Ryeubyenii ovgiin dund zurh setgeliin aguu ih erel baiv. **17** Gilyeadchuud Iordany zuunteid uldsen. Harin Dan yaagaad holog ongotson dotor uldsen yum be? Ashyer ni dalain eregt suuj, zogsooluudynhaa derged uldee. **18** Harin Zyebuluny humuus ami orson temtsev. Naftali ch mon tal gazryn tolgodod daitav. **19** Haad iren tuladdav. Daraa ni Kanaany haad ch Myegiddogin usny dergedeh Taanahad tuladdsan bolovch ted mongon olz omog olsongui. **20** Tengerees odod tulaldan, oorsdiin toirguudaasaa ted Sisyeragiin esreg tulaldav. **21** Kishon godyn ono ertnii ursgal tedniig ursgan avav. Minii suns ee, zorigtoi davshigtun. **22** Tegehede zorigt moridyn shiruun dakhiltaa bolj moridyn tuurai ni setrev. **23** "Myerozyg haraagtun. Tuunii orshin suutchdyg burmoson haraagtun. Uchir ni ted EZEND tustahaar irsengui, huchtenii esreg EZEND tustahaar irsengui" gej EZENii tenger elch oguulev. **24** Kyen hun Hyebyeriin ehner Iayel ni emegteichuudiin dotroos hamgiin yerooltei. Maihand suugch emegtein dotroos ter hamgiin yerooltei. **25** Sisyerag us guihad Iayel tuund suu ogch, unet hulaar tuund tsotsgii ogchee. **26** Iayel maihny gadsyg avahaar garaa sungaj, baruun gartaa darhny alh barilaa. Daraa ni ter Sisyerag tsohin tolgoig ni hagaj, kamarhaid ni zoog oruulav. **27** Iayelyn hold tereer sohron unaj hevtev. Tuunii hold sohron unav. Sohorson gazartaa ter nas barav. **28** Sisyeragiin eh tsonhoor haran, toron tsonhoor gadagsh haran gashuudav. "Yaagaad tuunii tereg irelgui udna ve? Yaagaad teregnii chimee sonsogdohgui chileene ve?" **29** Tuunii uhaalag gunj nar emegteid hariulan, ter ooro oortoo l ugleseer baina. **30** "Ted dainaas olz olood, tuuniigee huvaaj

baigaa bish uu? Hun burd neg, hoyor shivegchniig bas Sisyerad olon ongiin huvtsas, olon ongiin hatgamaltai huvtsasny olz, Olon ongiin hoyor davhar hatgamaltai huvtssyg olood huzuundee orooson baigaa". **31** EZEN mini, buh daisnuudaa iinhuu ustgaj, harin Tuuniig hairlagchid oorsdiin dund mandah nar met bailgaach gev. Gazar nutag dochin jiliin tursh taivan bailaa.

Shuugchid 6

6:1 Izrailiin hovguud EZENii melmiid yoryn muug uldev. EZEN tedniig doloon jiliin tursh Midiany gart tushaav. **2** Midiany gar Izrailiig daramtalsan bilee. Midianaas bolj, Izrailiin hovguud oorsoddoo uulyн an tsav, agui болон behleltiig barij бii болгов. **3** Izraili тариа тарих уyed midianчууд амалыкчуудтай болон dorny hovguudtei hamтран tednii esreg dovtoldog baiv. **4** Tegeed tednii esreg behlen сууж, Gaz hureh zamyn daguuh gazryn ur jimsiig talhalj, izrailichуудад honi, uher, iljig, amid amitan uldeedeggui baiv. **5** Uchir ni ted oorsdiin mal sureg болон maihantaigaa irdeg baiv. Ted болон tednii temeenuud ni tsartsaany nuudel met toolshgui iheeree irdeg bailaa. Ted gazar nutgiig hoosruulahyn tuld orj irsen bilee. **6** Midianaas болj Izraili ihed doroiton, izrailichууд EZEN uruu uilan hashhirav. **7** Midianaas болj Izrailiin hovguud EZENees hashhirsch guihad, **8** EZEN Izrailiin hovguuded negen esh uzuulegchiig ilgeev. Esh uzuulegch tedend handan — Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Ta naryg Yegipyetees gargaj, ta naryg boolchlolyn gerees avchirsan ni Bi yum. **9** Bi ta naryg yegipyetchуудиin гараас болон ta naryg darlagch bugdiin гараас avran gargaj, tedniig ta naryn omnoos zailuulj, gazar nutgiig ni ta nart ogson. **10** Bi ta nart «Bi бол ta naryn Burhan EZEN мон. Ta naryn amidarch baigaa nutgiin amorichуудын burhdaas buu emee. Harin ta nar Namaig dagasangui» gej aildsan" gesen. **11** EZENii tenger elch irj, Abiyezri hun Ioasht hariyaalagdah Ofrad baidag tsars modon door суув. Ter уyed Ioashiin hovguun Gidyeon midianчуудаас nuun avch uldehiin tuld ulaan буудаigaa usan uzmiin shahuurga дотор tsairuulj baiv. **12** EZENii tenger elch tuund uzegden — Eremgii daichin mini, EZEN

chamtai hamt baina gesend **13** Gidyen hariulan — Ezenten mini, herev EZEN bidentei hamt baidag yum bol yaagaad ene bugd bident tohioldono ve? Bidnii ovog deedes "EZEN bidniig Yegipyetees avchirsan shuu" hemeen bident huuchilsan Tuunii ter buh gaihamshguud ni haana baina ve? Harin odoo EZEN bidniig orhij, Midianygart ogchee gehed **14** EZEN tuund handan, — Chi ooriin hucheer yavj, Izrailiig Midiany garaas avragtun. Bi chamaig ilgeej baigaa bus uu? gev. **15** Gidyen Tuund — Ezen mini, bi herhen Izrailiig avarch chadah ve? Uzegtun, manai bul Manassyegiin dotroos hamgiin doroi ni, mon bi etsgiinhee gert hamgiin бага ni shuu dee gesend, **16** EZEN tuund — Bi uneheer chamtai hamt baih bolno. Gants huniig tsohij alah met chi Midianyg diilne gev. **17** Iimd Gidyen — Herev bi Tany melmiid taalal olson bol nadtai yariltsaj bui ni Ta mon gesen temdgiig nadad haruulaach. **18** Bi orgoloo avch, Tani uruu butsj iren Tany omno tavih hurtel endees bitgii yavaach gehed EZEN — Chamaig butsj irtel huleeye gej aildav. **19** Gidyen yavj, negen ishig tohoorch, neg yefa gurilaar isgeegui talh hiij, mahyg ni sagsan doktor, sholiig ni togoond hiij, tsars modny door baigaa tenger elchid tedgeeriig avch iren tuund orgov. **20** Burhany tenger elch Gidyend — Mah bolon isgeegui talhyg avch, ene hadan deer taviad, sholiig deerees ni asga gev. Ter tiin uildev. **21** Ingehed EZENii tenger elch gartaa baisan tayagiin uzuuriig mah bolon isgeegui talhand hurgemegts hadnaas gal durrelzen, mah bolon isgeegui talhyg shataaj orhiv. Tegeed EZENiitenger elch tuund uzegdehgui bolov. **22** Ene ni EZENii tenger elch baisnyg Gidyen haraad — Ayaa, Ezen BURHAN mini, bi EZENii tenger elchtei nuur nuureeree uchrav hemeen uulga aldsand **23** EZEN tuund — Amar taivan baigtun. Buu ai. Chi uhehgui hemeen aildav. **24** Gidyen tend EZEND zoriulan tahilyn shiree bosgoj, tuuniigee EZEN bol Amar taivan hemeen nerlev. Ter ni ene odriig hurtel abiyezrichuudyn Ofrad baigaa. **25** Ter shono EZEN Gidyend aildan — Chi etsgiinhee buhyg, doloon nastai oor buhny hamt avch, Baald zoriulsan etsgiinhee tahilyn shireeg nuraan hayaj, derged ni baih Ashyeragiin baganyg tairch unaga. **26** Ene ondorlogiin oroid chi ooriin Burhan EZEND zoriulan tahilyn shireeg zov argaar bosgotun. Tairch unagasan Ashyeragiin baganyg modyg ashiglan hoyor dahi buhaar

shataalt tahilyg orgogtun gev. **27** Gidyeon ooriin zarts naryn dundaas arvan eriig avch, EZENii tushaasan yosoor uildev. Tereer etsgiin geriinhen bolon hotyn humuusees ihed emeej baisan tul uuniig odor hiilgui, shonoor uildev. **28** Hotyn humuus daraa ogloo ni ertlen bosood harsand, Baalyn tahilyn shireeg nuraaj hayasan, derged ni baisan Ashyeragiin baganyg tairch unagaad, shineer bosgoson tahilyn shireen deer hoyor dahi buhaar tahil orgoson baiv. **29** Ted hoorondoo — Hen uuniig uildev? hemeen asuuj shalgaan — Ioashiin hovguun Gidyeon uuniig uildsen geltsev. **30** Hotyn humuus Ioasht — Huugee gargaad ir. Ter Baalyn tahilyn shireeg evdlen, derged ni baisan Ashyeragiin baganyg tairch unagasan tul uheh yostoi hemeen shaardsand **31** Ioash ooriinh ni esreg zogsotsgooj bui bugded handan — Ta nar Baalyn toloo temtseh uu, esvel tuuniig avarya gej baina uu? Baalyn toloo temtsegch ni ogloo gehed alagdah bolno. Herev Baal burhan l yum bol hen negen tuunii tahilyn shireeg nuraasan tul ooriinhoo toloo ooro temtseg gev. **32** Baalyn tahilyn shireeg nuraasan tul ter odor Gidyeond "Baal tuuntei ooro temtseg" gesen utgatai "Iyerubbaal" gedeg neriig ogov. **33** Daraa ni buh midianchuud, amalyekchuud bolon dorny hovguud negden, Iordan golyg gatalj, Iyezryeyeliin tald huaragnan buuv. **34** EZENii Suns Gidyeon deer buuv. Ter ever buree uleehed tuuniig dagahaar abiyezrichuud tsuglav. **35** Gidyeon Manassye dayaar elch naryg ilgeesend ted ch gesen tuuniig dagahaar irtsgeev. Ter bas Ashyer, Zyebulun bolon Naftali uruu elch naryg ilgeesend ted irj tedentei negdev. **36** Ingeed Gidyeon Burhand handan — Herev Ta aildsan yosooroo nadaar damjuulan Izrailiig avrah gej baigaa bol, **37** bi odoo hesegnoosyg utremiin shalan deer tavina. Herev zovhon ter nooson deer l shuuder buuj, hamag gazar huurai baival, Ta amlasan yosoor nadaar damjuulan Izrailiig avrah bolno gedgiig chini bi mediye gev. **38** Tiinhuu ter yosoor bolov. Gidyeon margaash ogloo ni ertlen bosood, nogoo noosoo mushgin shuudriig ni shavharsand, neg ayaga us gargav. **39** Tegehed Gidyeon Burhand — Bi dahin neg yarihad Minii esreg Ta buu hilegneerei. Ene noosor dahin neg udaa shalgahyg zovshoorooch. Odoo zovhon noosyg huurai bailgaj, ergen toirond ni shuuder buulgaj ogooch gev. **40** Ter shono Burhan tiin uildev. Zovhon noos ni huurai baij, ergen toirond ni shuuder buusan baiv.

Shuugchid 7

7:1 Iyerubbaal (ene ni Gidyeon) bolon tuunii hamt baisan hamag arduud ertlen bosoj, Harodyn bulgiin derged huaragnan buuv. Midianchuudyn huaran tednees umard zugt, Moryegiin tolgodyn hajuud hondiid bailaa. **2** EZEN Gidyeond — Chamtai baigaa humuus ni Minii huvid midianchuudyg Izrailiin gart ogohod heterhii olon baina. Uchir ni Izraili "Bi ooriin hucheer ooriigoo avarsan" gej bardamnaj magadgui yum. **3** Tiim uchraas odoo humuust "Aij surdej baigaa hun bur butsan, Gilyead uulaas holdogtun" hemeen tunhagla gej aildav. Ingesend horin hoyor myangan hun butsaj, arvan myangan hun uldev. **4** Tegehed EZEN Gidyeond — Arduud mon l denduu olon baina. Tedniig us uruu daguulan avaach. Tend Bi chinii toloo tedniig soriyo. Minii chamd "Ene ni chamtai hamt yavna" gej helsen hun chamtai hamt yavah bolno. Harin Minii chamd "Ene ni chamtai hamt yavj bolohgui" gej helsen buhen yavah yosgui gej aildaa. **5** Ingeed Gidyeon arduudyg us uruu daguulan avchirsan. EZEN Gidyeond aildan — Nohoi shig heleeree us doloogchdyg ovdoglon suuj us uuj bui humuusees salga gev. **6** Amandaa garaaraa oirtuulan dolooh met uugch ni gurban zuun hun baiv. Harin uldsen arduud bugd ovdog sogdon us uuj bailaa. **7** EZEN Gidyeond — Bi chamaig us doloogch gurban zuun hunii hamt avarch, midianchuudyg ta naryn gart tushaana. Tiimees uldsen buh huniig ger ger uruu ni hariul gej aildav. **8** Tegeed gurban zuun er busdynhaa huns bolon ever bureeg gartaa avchee. Gidyeon gurban zuun huniig uldeen, busdyg ni oor oorsdiinh ni maihan uruu butsaan yavuulsan bogood Midiany huaran ni tuunii door, hondiid haragdaj baiv. **9** Ter shono EZEN Gidyeond aildan — Bos, ter huaran uruu och. Uchir ni Bi ter huarang chinii gart ogson. **10** Gevch herev chi yavahaasaa aij baival ooriinhoo zarts Puratai hamt huaran uruu ohood, itednii yuu yariltsaj baigaagsons. Ingesnii daraa chi huaran uruu dairah huch zorigtoi bolno gev. Tegeed Gidyeon, zarts Puragiin hamt huaran dahi tsergiin haruuluud uruu yavtsgaav. **12** Tend midianchuud, amalyekchuud bolon dornyn buh hovguud hondiid duuren tsartsaa met olnooroo hevtej baiv. Tednii temeenuud ni dalain ergiin els met too tomshgui boloi. **13** Gidyeon tend

ochood harsand negen hun naizdaa zuudee yarij baiv. Ter — Uzeztun. Bi negen zuud zuudellee. Zuudend arvain gurilaar hiisen negen talh midianchuudyn huarand onhorch ireed, maihand hurch morgosond maihan nurj unav gesend **14** naiz ni — Ene chini Ioashiin hovguun Izraili hun Gidyeony ildnees gartsaagui. Burhan Midian bolon buh huarang tuunii gart ogchee gej hariulav. **15** Gidyeon zuud bolon taillyg ni sonsood mehiin sogdoj morgov. Tegeed Izrailiin huarand butsan ireed — Bosogtun. EZEN Midiany huarang ta naryn gart ogchee hemeen tunhaglav. **16** Tegeed ter gurvan zuun hunee gurvan bulegt huvaaj, buh humuusiin gart ever buree bolon hooson sav bariulj, savny doktor bambar hiilgev. **17** Gidyeon tedend handaj — Namaig harj, duurain uildegtun. Haragtun. Bi huarangiin zahad hureed, yuut uildene, ta nar ch mon adil uiddegtun. **18** Bi bolon nadtai hamt baigchid bugd ever buree uleehed, ta nar ch bas buh huarang toiron ever bureeg uleej duutargan, "EZENii toloo. Gidyeony toloo" hemeen hashhiraaldagtun gev. **19** Ingeed Gidyeon bolon tuuntei hamt baisan zuun hun shoniin haruul ehleh tsagt huarangiin zahad hurev. Ter uyed haruul dongoj soligdson baiv. Ted ever bureege uleej hungenuulen, gartaa barij baisan savyg tsohij haglav. **20** Gurvan buleg buree uleen hungenuulj, savaa tsohij hagalan, zuun gartaa bambara barij, baruun gartaa bureegee changa uleen, — EZENii toloo bolon Gidyeony toloo ild hemeen hashhiraaldav. **21** Huarang hureelen hun bur ooriin bairlal deer zogsotsgoosond, buh tserguud guidden oriloldoj, barhiraaldan zuttav. **22** Ted gurvan zuun ever buree uleen duugargah uyed EZEN buhel tserguudiin dund negniih ni ildiig nogoogiinh ni esreg zorolduulsend, tserguud Zyeryeragiin zug orshih Byetshitta bolon Tabbatyn oiroltsooh Abyelmyeholagiin hyazgaar hurtel zugtatsgaav. **23** Naftali, Ashyer bolon buh Manassyegaas Izraili humuus duudagdan Midiany hoov. **24** Gidyeon Yefraimyn buh l uularhag nutguudaar elch naryg ilgeen — Midianchuudyn esreg dovtlohoor buun irj, Iordan bolon Byetbaragiin usyg tednii omno bulaan avagtun gesend, Yefraimyn buh erchuud duudagdan tsuglarch, Iordan bolon Byetbaragiin usyg bulaan avav. **25** Ted midianchuudygelden hooj baihdaa Midiany hoyor noyon Oryeb bolon Zyeyebiig olzolj, Oryebyg Oryebyn hadand, Zyeyebiig Zyeyebiin usan uzmiin shahuurgad alaad,

tednii tolgoig Gidyeond Iordany chanadaas avchrav.

Shuugchid 8

8:1 Ter tsagt Yefraimyn erchuud Gidyeond handan — Ta bidend yaagaad iin handan, midianchuudyn esreg tulaldahaar hodlohdoos bidniig yuund duudsangui ve? geed tuuniig hatuu zemlev. **2** Harin Gidyeon tedend — Ta nartai haritsuulah yum bol minii uildsen zuil ni yuu ve? Abiyezriin usan uzmiin urgatsnaas Yefraimyn jimsnii hayagdal ni deer bus uu? **3** Burhan ta naryn gart Midiany noyod Oryeb Zyeyeb naryg tushaav. Ta nartai haritsuulchihaar yuug bi hiisen yum be? hemeen Gidyeonyg ochihod tuunii esreg baisan tednii hilen namdav. **4** Tendees Gidyeon gurvan zuun ersiinhee hamt Iordan gold hureltsen irj, gatlav. Ted yadarch etssen baisan bolovch mordoltoo urgeljuulseeer baiv. **5** Ter Sukkotyn humuust handan — Bi Midiany haad Zyeba, Zalmunna naryg nehej yavna. Namaig dagaldan yavaa humuus yadarch etssen tul tedend talh hairlaach gesend **6** Sukkotyn noyod — Zyeba, Zalmunna nar ali hediinee ta naryn gart orchihson bolood tanai tserguuded bid talh ogoh bolj baina uu? gev. **7** Tegehed Gidyeon — Za yaahav. Zyeba, Zalmunna naryg EZEN minii gart tushaah tsagt bi goviin uurgene, orgost halgaigaar ta naryn mahyg urna daa gev. **8** Gidyeon tendees Pyenuyel uruu ochin, deerhiin adil guisand, Pyenuyeliin humuus tuund Sukkotyn humuusiin adil hariulav. **9** Tiimees ter mon pyenuyelchuuded handan — Bi esen mend butsj ireheeree ene tsamhgiig chini evden nuraana gev. **10** Zyeba, Zalmunna nar Karkort baiv. Dorny hovguudiin niit tsergees amid uldsen bugd arvan tavan myanga orchim humuustei tsereg ni tedentei hamt baiv. Yuu gevel ild agssan zuun horin myangan hun alagdsan baiv. **11** Gidyeon Noba ba Iogbyehagiin zuun tald maihnuudad suugch humuusiin zamyg dagan ogsoj ohood, sejig avaagui baihad ni huarang tsohiv. **12** Midiany hoyor haan Zyeba bolon Zalmunna naryg zugtsand, Gidyeon tedniig nehen olzlood, tserguudiig ni uldeelgui hiar tsohiv. **13** Tegeed Ioashiin hovguun Gidyeon Hyeryesiin ondorlog gazryg tuulan tulaldaanaas butsj irev. **14** Tegeed Sukkotynhnoos negen zaluug olzlood baitsaav. Ter zaluu Sukkotyn noyod

bolon ahlagchid boloh dalan doloon hunii nersiig Gidyeond bichij ogov. **15** Gidyeon Sukkotyn humuus deer irj — "Zyeba, Zalmunna nar ali hediinee ta naryn gart orchihson bolood yadarch etssen ta nart bid talh ogoh yostoi gej uu?" hemeen ta nar namaig elegelej baisan. Zyeba ba Zalmunna naryg haragtungev. **16** Tereer hotyn ahlagchdyg barij, goviin uurgene bolon orgost halgaigaar sukkotchuudyg hashraav. **17** Mon Pyenuyeliin tsamhgiig nuraan, hotyn humuusiig ni alav. **18** Daraa ni Zyeba bolon Zalmunna naraas — Tabort ta naryn alsan humuus yamarshuu torhiin humuus baisan be? hemeen Gidyeon asuusand — Ted nar tantai adil bugd l haany hovguunii durtei humuus baisan gev. **19** Gidyeon — Ted nar minii ah duu nar, minii ehiin hovguud baisan yum. EZENii amid buigaar tangaraglaya. Herev ta nar tedniig amid uldeesen l yum bol bi ta naryg alahgui baihsan gej oguuleed, **20** ooriin uugan hovguun Iyetyert — Bosoj tedniig alagtun hemeen tushaasan bolovch zaluu hovguun ildee sugalsangui. Uchir ni ter zaluu baisan tul aiv. **21** Tegehed Zyeba, Zalmunna nar — Ta ooroos bosoj bidniig alagtun. Hun hunii zorig yalgaatai gehed Gidyeon bosoj, Zyeba bolon Zalmunna naryg alaad, tednii temeenuudiin huzuund baisan havirgan sar helbertei chimgiig multlan avav. **22** Tegeed Izrailiin erchuud Gidyeond — Ta bolon tany hovguud, tany ach nar ch bidniig zahirag. Yaagaad gevel ta bidniig Midiany savraas avarsan yum getsgeelee. **23** Gevch Gidyeon tedend — Bi ta naryg zahirahgui. Minii hovguun ch ta naryg zahirahgui. EZEN ta naryg zahirna gev. **24** Tegeed Gidyeon tednees — Ta naraas negen zuiliig husiye. Hun bur ooriin olz omgoosoo eemegnuudiig avch nadad ogogtun gev. (Alagdsan humuus ni Ishmayel humuus baisan tul altan eemeg zuudeg baiv. **25** Ted — Bid durtaiyaa ogno gej oguuleed, negen deeliig gazar delgej, hun bur olzny yumnaasaa neg neg eemeg deer ni hayav. **26** Gidyeony husemjilsen altan eemgiin jin myanga doloon zuun shyekyel alt bolov. Tuunees gadna havirgan sar helbertei chimeg bolon unjdag chimeg, Midiany haadyn omsoj baisan nil yagaan nomrog hiigeed tednii temeenuudiin huzuund zuulttei baisan huzuunii chimeg metchilen baiv. **27** Gidyeon tedgeereer negen yefod buteej, torolh hot Ofrad taviv. Buh izrailichuud tuuniig shuten morgoj, tend zavhairtsaav. Ter ni Gidyeon bolon tuunii geriinhend zanga boljee. **28** Ingeed Midian Izrailiin

hovguudiin omno daragdsan bogood dahin tolgoigoo ondiilgosongui. Ene nutag Gidyeony uyed dochin jiliin turshid amar taivan baiv. **29** Ingeed Ioashiin hovguun Iyerubbaal butsj, ooriin gert amidrav. **30** Gidyeon olon ehnerdei baisan tul ter dalan huutei bailaa. **31** Shyehyemd baisan tatvar em ni tuund negen hovguuniig toruulj ogsond Abimyelyeh gedeg ner ogov. **32** Ioashiin hovguun Gidyeon ondornasyg naslan ood bolson bogood tuuniig etseg Ioashiinh ni bulshind abiyezrichuudyn Ofrad orshuuljee. **33** Gidyeonyg nas etseslesnii daraahan Izrailiin hovguud dahin Baaluudyg shuten zavhairch, Baalbyeritiig oorsdiin burhan bolgov. **34** Inhuu hureelen bui daisnuudyh ni savraas oorsdiig ni avarsan oorsdiin Burhan EZENiig Izrailiin humuus umartav. **35** Iyerubbaalyn (buyuu Gidyeony) Izrailid uildsen hamag sain uilsiinh ni daguu tuunii ger buliinhend enerel hairyg ch ted uzuulsengui.

Shuugchid 9

9:1 Iyerubbaalyn hovguun Abimyelyeh Shyehyemd baidag nagats nar deeree ochij, tedend bolon ehiinhee etsgiin orhiin buhii l ovogt handan, — **2** Shyehyemiin buh ahlagchdyn omno helegtun. "Iyerubbaalyn buh hovguud boloh dalan hun ta naryg zahirah, esvel gants hun ta naryg zahirahyn ali ni ta nart deer ve?" gej asuu. Bi ta naryn yas mahny tasarhai gedgiig ch sanagtun gev. **3** Abimyelyehiin nagats nar ni tuunii omnoos ene bugdiig Shyehyemiin buh ahlagchdad helsend ted Abimyelyehiig dagan hoshuurav. — Ter bidnii hamaatan hemeen ted heltsgeejee. **4** Ted Baalbyeritiin duganaas dalan shyekyel mongo avch, Abimyelyeht ogsond ter mongoor ul buteh, bodlogogui etgeeduudiig holslov. Ted Abimyelyehiig dagaldan yavlaa. **5** Tegeed Abimyelyeh Ofra dahi etsgiinhee gert ochij, ooriin ah duu boloh Iyerubbaalyn hovguud, dalan huniig neg chuluun deer alav. Harin Iyerubbaalyn otgon hovguun lotam nuugdsan tul amid garchee. **6** Shyehyemiin bolon Byetmillogiin hamag humuus negden chuulaad, ted yavj, Shyehyemd baidag baganyn tsars modny derged Abimyelyehiig haanaar orgomjlov. **7** Lotamd ene tuhai medegdehed ter yavj, Gyerizim uulyn orgil deer garch zogsood, duugaa

ondorsgon tedend handaj — Shyehyemiin humuus ee, namaig sonsogtun. Tiinhuu Burhan ta naryg sonsoh bolno. **8** Negen udaa modod oorsdiin haanyg orgomjlon toslohoor yavtsgaav. Ted chidun modond handan "Bidnii haan bolooch" gesend **9** chidun mod tedend "Burhan ba huniig hundlehiin tuld heregledeg ooriin tosyg bi orhin, moddyn deeguur naigan ganhah hereg uu?" hemeev. **10** Tegeheer ni modod injriin modond handan "Irj, bidnii haan bolooch" gesend **11** injriin mod tedend "Bi ooriin amlag bolood sain ur jimsee hayaj, moddyn deeguur naigan ganhah hereg uu?" gej helev. **12** Tegehed modod usan uzmiin modond handan "Irj, bidnii haan bolooch" gev. **13** Harin usan uzmiin mod tedend "Burhan bolon huniig bayarluulah ooriin shine usan uzmiin darsaa bi orhin, moddyn deeguur naigan ganhah hereg uu?" gev. **14** Etsest ni buh modod nohoin hoshuund handan "Irj, bidnii haan bolooch" gesend **15** nohoin hoshuu hariud ni "Herev ta nar uneheer namaighaanaa bolgon tosloj baigaa bol irj minii suudert horgodogtun. Es tegvees nohoin hoshuunaas gal garch Livany hushin oig shataag" gev. **16** Harin odoo ta nar unen ba chin setgeleer Abimyelyehiig haanaar orgomjlon, Iyerubbaal bolon tuunii geriinhend sinaar handaj, tuunii hiisen achit uilsiin yosoor ni haritsav uu? **17** Uchir ni minii etseg ta naryn toloo tulaldaj, ooriin amiig ul hairlan ta naryg Midiany savraas avarsan bilee. **18** Harin ta nar onoodor minii etsgiin geriin esreg bosoj, tuunii hovguud boloh dalan huniig neg chuluun deer alj, ta naryn sadan torliin hun uchir shivegchnii hovguun Abimyelyehiig Shyehyemiin humuusiin haan bolgov. **19** Herev ta nar ene odor Iyerubbaal bolon tuunii gert unen ba chin setgelees handsan avaa, ta nar Abimyelyehiig bayarluul, ter ch bas ta naryg bayarluulag. **20** Harin tiim bus avaa, Abimyelyehes gal garch, Shyehyemiin bolon Byetmillogiin humuusiig galdan shataag. Bas Shyehyem bolon Byetmillogiin humuusees gal garch, Abimyelyehiig galdan shataag gev. **21** Tegeed Iotam orgon zailj, Byeyert ireed, ooriin ah Abimyelyehes bolj tend suuv. **22** Abimyelyeh gurban jil Izrailiig zahirchee. **23** Daraa ni Burhan Abimyelyeh bolon Shyehyemiin humuusiin hoorond muu sunsiig ilgeesend Shyehyemiin humuus Abimyelyehes urvav. **24** Ene ni Iyerubbaalyn dalan huud uildsen hertsgiiel bolon tednii tsus ah duugee alsan Abimyelyeh deer

bolon ene gemt yavdadd Abimyelyehiig zorigjuulsan Shyehyemiinhni deer tednii tsusyng ergen buulgahyn tuld boloi. **35** Shyehyemiin humuus uulsyn oroid Abimyelyehiig oton suuj, zamyn daguu hajuugaar ni ongorson buh huniig deeremdej baiv. Udalgui ene hereg Abimyelyeht duuldav. **26** Yebyediin hovguun Gaal ah duusiinhee hamt Shyehyemd nuun irj, Shyehyemiin humuus tuund naidvar tavih bolov. **27** Ted talbaid garch, oorsdiin usan uzmee huraan shahaj, bayar naadam hiiv. Ted oorsdiin burhny dutand orood, idej uun Abimyelyehiig haraatsgaav. **28** Ter uyed Yebyediin hovguun Gaal — Abimyelyeh gegch hen be ? Shyehyem gegch hen be? Yuuny uchir bid tuund zaragdah yostoi ve? Abimyelyeh Iyerubbaalyn hovguun ba Zyebul Abimyelyehiin tushmel bish uu? Shyehyemiin etseg Hamoryn erchuuded uilchil. Harin yaagaad bid Abimyelyeht zaragdah yostoi yum be? **29** Ene ard tumen minii erhen dor baisan ch boloosoi! Tegvel bi Abimyelyehiig hoon zailuulahsan hemeen agsraad, Abimyelyeht — Tsergiin huchee nemen, hurch iregtun hemeen heluulev. **30** Yebyediin hovguun Gaalyn ugiig hotyn zahiragch Zyebul sonsoj, uur hilen ni badarlaa. **31** Ter Abimyelyeh uruu nuutsaar elch naryg ilgeen — Uzegtun, Yebyediin hovguun Gaal ah duusiinhee hamt Shyehyemd ireed baina. Odoo ted hotyg tany esreg bosgoj baina. **32** Tegeheer ooriinhoo ardyn hamt shonoor bosoj, tald nuutdan huleegtun. **33** Ogloo ert nar mandmagts ta ertlen bosoj, hot uruu dairan orogtun. Gaal bolon tuuntei hamt baigch arduud tany esreg garch ireh tsagt ta ooriin hij chadah buh zuilee uildegton gej heluulev. **34** Iinhuu Abimyelyeh ba tuuntei hamt baigch buh ard shonoor bosoj, dorvon angid huvaagdan, Shyehyemiin esreg nuutdan bugev. **35** Yebyediin hovguun Gaal garch iren, hotyn haalgany uuden deer zogsov. Abimyelyeh ooriinhoo humuusiin hamt nuuvchaasaa bosotsgooloo. **36** Gaal ter humuusiig haraad, Zyebuld — Haraach, uulsyn oroigoos humuus buun irj baina gesend Zyebul tuund — Chi uulsyn suudriig hun gej harj l dee gev. **37** Gaal dahin — Uzegtun, humuus ene gazryn hamgiin ondorlog gazraas buuj irj baina. Bas neg angi tsars modny havias irj baina gev. **38** Zyebul tuund — Chinii "Abimyelyeh gegch hen yum be? Yuuny uchir bid tuund zaragdah yostoi ve?" hemeen oguulsen bardamnal odoo haachsen be? Chinii basamjilsan humuus chini

ed bish uu? Odoo garch ohood, tedentei tuladdagtun gev. **39** Tegehed Gaal Shyehyemiin udirdagchdyn turuund garch yavan, Abimyelyehte tulaldlaa. **40** Abimyelyeh davshin, Gaal uhrav. Hotyn haalgany uud hurtel olon hun ersden unav. **41** Daraani Abimyelyeh Arumad uldej, harin Zyebul Gaalyg ah duusiinh ni hamt hoon zailuulj tedniig Shyehyemd suulgasangui. **42** Daraagiin odor ni arduud tald garch irsniig Abimyelyeht medegdev. **43** Ter ooriin humuusee avch, gurvan angid huvaagaad, tald nuugdan huleev. Tegeed arduudyg hotoos garch irehiig harmagts dovtolj, tedniig huis temterlee. **44** Daraa ni Abimyelyeh ba tuuntei hamt baisan neg angi ni uragshaa dovtolj, hotyn haalgan deer zogsov. Nogoo hoyor angi ni tald baisan ard uruu dovtolj, tedniig ustgajee. **45** Abimyelyeh ter hotyn esreg odorjingoo tulaldsaar tuuniig ezlen avch, tend baisan humuusiig ustgav. Daraa ni hotyg gazartai ni tegshlen, deer ni davs tsatsav. **46** Shyehyemiin tsamhgiin hamag ahlagchid uuniig sonsood, Yelbyeritiin dugany dood hongidd ortsgoov. **47** Shyehyemiin tsamhgiin hamag ahlagchid bugdeeree tsuglarsnyg Abimyelyeht duulgasand **48** Abimyelyeh ooriin hamt baisan humuusteigee Zalmon Uuland garav. Abimyelyeh gartaa suh barij, modny mochir tsavchin avch, tuuniigee orgon moron deeree taviv. Tegeed hamt baisan humuustee — Minii yuu hiihiig harsny daguu ta nar ch hurdan tegj hiigtun gej tushaav. **49** Buh arduud ch mon neg neg mochir tsavchin, Abimyelyehiig dagan yavj, tedgeeriig dood hongilyn deer tavij, doktor ni baigsdyn deer gal asaan dood hongilyg shataav. Shyehyemiintsamhgiin buh humuus, myanga garui eregtei, emegtei hun uhetsgeev. **50** Tegeed Abimyelyeh Tyebyez uruu yavj, Tyebyeziin haraldae huaragnan, tuuniig avch ezlev. **51** Gevch hotyn tovd negen boh bat tsamhag bailaa. Buh eregteichuud ba emegteichuud hotyn buh ahlagchdyn hamt tiish zuttaan orj, oorsdiigoo tugjin tsamhgiin deevert garav. **52** Abimyelyeh tsamhag uruu oirton, tednii esreg tulaldaj, gal tavihyn tuld tsamhgiin uudend oirttol **53** negen emegtei Abimyelyehiin tolgoi deer teermiin chuluug shidej, gavlyg ni haglav. **54** Abimyelyeh ooriin zevseg barigch zaluug yaaran duudaj — Chi ildee sugalan, namaig alagtun. Ene ni "Emegtei hun tuuniig alsan" hemeen heluulehguin tuld bilee gev. Tegeed zaluu tuuniig hatgasand ter uhev. **55** Izraili humuus Abimyelyehiin nas barsnyg haraad, bugd oor

ooriin gertee haritsgaav. **56** Ingej ooriinhoo dalan ah duugee alj, etsegtee uildsen Abimyelyehiin buzar muug Burhan oort ni hariulav. **57** Burhan bas Shyehyemiin humuusiin buh l buzar muug oorsdiinh ni tolgoi deer buulgav. Iyerubbaalyn hovguun Iotamyn haraal teden deer irev.

Shuugchid 10

10:1 Abimyelyehiig alagdsany daraa Izrailiig avrahyn toloo Issahar hun, Dodogiin huu Puagiin hovguun Tola bosov. Tereer Yefraimyn uularhag nutagt baidag Shamirt amidardag baiv. **2** Ter horin gurban jiliin turshIzrailiig shuusnii etses nas etseslen, Shamirt orshuulagdav. **3** Tuunii daraa Gilyead hun Iair bosoj, Izrailiig horin hoyor jiliin tursh shuuv. **4** Ter guchin hovguuntei baisan bogood ted guchin iljig unadag bailaa. Ter guchin huu ni Gilyeadyn nutagt guchin hottoi baisan bogood tedgeer hotuud ni ene odriig hurtel Havvotiair hemeen nerlegddeg. **5** Iair nas etseslej, Kamond orshuulagdav. **6** Daraa ni Izrailiin hovguud dahin EZENii melmiid buzar muug uildej, Baaluud ba Ashtarot, Aramyn burhad, Sidony burhad, Moabyn burhad, Ammony hovguudiin burhad, filistchuudiin burhdad uilchlev. Iinhuu ted EZENiig umartan, Tuund uilchilsengui. **7** EZENii uur hilen Izrailiin esreg shataj, Ter tedniig filistchuudiin savar bolon Ammony hovguudiin savart tushaav. **8** Ted Izrailiin hovguudiig ter jil daramtlan zovooj, Iordany terteeh amorichuudyn nutag Gilyeadad baisan Izrailiin hamag hovguudiig ted arvan naiman jiliin turshid darlav. **9** Ammony hovguud bas Iuda, Byeniamin bolon Yefraimyn geriinhentei daitahaar Iordanyg gatalsan uchraas Izraili ihed zovj doroitov. **10** Tegeed Izrailiin hovguud EZEND hashhiran — Bid Tany esreg nugel uildev. Uneheer bid oorsdiin Burhanyg umartan Baaluudad uilchilsen bilee gev. **11** EZEN Izrailiin hovguuded aildan "Bi ta naryg yegipyetchuudees, amorichuudaas, Ammony hovguudees, filistchuudees avarsan bus uu? **12** Mon sidonchuud, amalyekchuud, maonchuud ta naryg daranguilahad ta naryg Nad uruu hashhirahad, Bi ta naryg tednii savraas avarsan. **13** Gesen ch ta nar Namaig orhij, oor burhdad uilchlev. Tiimees Bi uunees hoish ta naryg avrahgui. **14** Yavj, oorsdiinhoo songoson burhdad hashhiragtun.

Zovoh tsagt chini ted ta naryg avrag" gev. **15** Izrailiin hovguud EZEND handan — Bid nugliig uildev. Ta Ooriin taalamjaar bidend uildeech. Zovhon ene odor l bidniig avraach gej guilaa. **16** Tiimees ted oorsdiin dotroos hariin burhdyg avch hayaad, EZEND uilchilsend EZEN Izrailiin zovlong harj chadahgui bolood enerev. **17** Ter uyed Ammony hovguud duudagdan tsutlarch, Gilyeadad huaragnav. Mon Izrailiin hovguud tsuglarch, Mispad huaragnan buuv. **18** Ard tumen, Gilyeadyn noyod biye biyendee — Ammony hovguudiin esreg tulaldaanyg ehleh hun hen yum bol doo? Ter ni Gilyeadyn hamag orshin suugchdyn terguulegch bolno getsgeev.

Shuugchid 11

11:1 Gilyead hun Iyeftha ni erelheg daichin bolovch yanhny hovguun baiv. Iyeftagiin etseg ni Gilyead baiv. **2** Gilyeadyn ehner ch tuund hovguudiig toruulev. Ter ehneriin hovguud osoj ondiigood, Iyeftag hooj, — Chi oor emiin hovguun uchir bidnii etsgiin ger dotor chamd ov onogdohgui gej zagnav. **3** Iinhuu Iyeftha ah duu naraasaa zugtaan, Tobyn nutagt amidrah boljee. Ul buteh etgeeduud Iyeftha uruu tsuglaj iren, tuunii hamt yavav. **4** Heseg hugatsaany daraa Ammony hovguud Izrailiin esreg daitlaa. **5** Ammony hovguud Izrailiin esreg tulaldahad Gilyeadyn ahlagchid Iyeftag Tobyn nutgaas avchrahaar yavaad, **6** ted Iyefthead — Irj bidniig Ammony hovguudiin esreg tulaldahad bidnii udirdagch bologtun gej yatgasand **7** Iyeftha Gilyeadyn ahlagchdad — Ta nar namaig uzen yadaj, etsgiin mini gerees hooj gargasan bish uu? Odoo zovlond orohdoo ta nar yaagaad nad uruu ireh bolov? hemeev. **8** Gilyeadyn ahlagchid Iyefthead — Chi bidentei yavj, Ammony hovguudtei tulaldaad, Gilyeadyn buh orshin suugchdyn terguulegch bolno shuu dee. Tiim l uchraas bid cham uruu irlee gev. **9** Ter Gilyeadyn ahlagchdaas — Herev ta nar namaig Ammony hovguudtei tuladduulahyn tuld butsaan avch, EZEN tedniig minii gart tushaaval, bi ta naryn terguulegch boloh uu? hemeen asuusand **10** Gilyeadyn ahlagchid Iyefthead — EZEN bidnii hoorond gerch bolno. Uneheer bid chinii helsneer uildeh bolno gev. **11** Tegeed Iyeftha Gilyeadyn ahlagchdyn hamt yavj,

arduud tuuniig oorsdiin terguulegch ba udirdagch bolgoston. Iyeftha ooriin hamag ugiig EZENii omno Mizpad helev. **12** Iyeftha Ammony hovguudiin haand elch naryg ilgeej, — Chi minii gazar nutag uruu daitahaar minii esreg ireh yamar hereg chi bid hoyoryn dund bolson yum be? hemeen heluulsend **13** Ammony hovguudiin haan hariud ni Iyefthagiin elch nart — Yaagaad gevel Izraili Yegipyetees garch irehdee Arnonaas Iabbok bolon Iordanyg hurtelh minii nutgiig avsan bilee. Tiimees odoo edgeer gazryg enh taivnaar butsaaj og gejee. **14** Iyeftha Ammony hovguudiin haand elch naryg dahin ilgeej, **15** tuund — Iyeftha iinhuu heluuljee. "Moabyn gazryg ch, Ammony hovguudiin gazryg ch Izraili avaagui. **16** Izraili Yegipyetees garch irj, tsoliig tuulan Ulaan tengis hurtel yavj, Kadyesht irehdee **17** Yedomyn haand elch naryg ilgeen, «Bidniig ooriinhoo gazraar nevtruuleech» hemeen guisan bolovch Yedomyn haan haiharsangui. Ted ba Moabyn haand elch naryg ilgeesen bolovch ter ch zovshooroogui. Ingeed Izraili Kadyesht uldsen yum. **18** Daraa ni ted tsoliig tuulan Yedomyn bolon Moabyn gazryg toirch, Moabyn nutgiin zuun tald irj, Arnony chanadad buudallav. Gevch ted Moabyn gazar nutagt haldan orsongui. Uchir ni Arnon bol Moabyn hil baiv. **19** Izraili Hyeshbony haan, amorichuudyn haan Sihond elch naryg ilgeen «Oorsdiin gazar uruugaa yavahyn tuld bidniiggazar nutgaaraa damjin ongoruulne uu?» hemeen ulamjluulsan bolovch, **20** Sihon Izrailid ul itgen, ooriin gazar nutgaar ongoruuleeguigeer barahgui buh ard tumnee tsugluulj, Iahazad huaragnan, Izrailitai tulaldsan yum. **21** Izrailiin Burhan EZEN Sihon bolon tuunii buh ard tumniig Izrailiin gart tushaasand Izraili tedniig yalav. Ingej l Izraili tendhiin uuguul orshin suutchid boloh amorichuudyn buh nutgiig ezlen avsan bilee. **22** Iimees ted Arnonaas Iabbokiig hurtelh bas tsoloos Iordanyg hurtelh amorichuudyn buh gazar nutgiig ezemshsen yum. **23** Izrailiin Burhan EZEN Ooriin ard tumen boloh Izrailiin omnoos amorichuudyg hoon zailuulsny hoino odoo chi tuuniig ezemshih gej uu? **24** Chinii burhan Hyemosh chamd yuu ezemshuuleheer ogsniig l chi ezemshdeg bish uu? Tiimees bidnii Burhan EZEN bidnii omnoos hoon zailuulah buhniig bid ezemshih bolno. **25** Chi Moabyn haan Zipporyn hovguun Balakaas yuugaaraa iluu yum be? Balak Izrailitai temtssen buyuu

tedentei tulaldsan udaa baina uu? **26** Izraili ni Hyeshbon ba tuunii hariyaa gatsaanuud, Aroyer ba tuunii hariyaa gatsaa bolon Arnon golyn ereg deh hamag hotuudad gurban zuun jiliin tursh izrailichuud orshin suuh hugatsaand ta nar yaagaad uuniigee tednees butsaaj avaagui yum be? **27** Tegeheer Bi chinii esreg nutel uildeegui atal, minii esreg dain odoosnooroo chinadad buruu zuil hiij baina. Shuugch boloh EZEN onoodor Izrailiin hovguud bolon Ammony hovguudiin hoorondohyg shuuh boltugai" gev gejee. **28** Harin oort ni ilgeesen Iyeftagiin ugiig Ammony hovguudiin haan oishoosongui. **29** EZENii Suns Iyeftagiin deer buuj irsend tereer Gilyead bolon Manassyegaar ongorch garaad, daraa ni Gilyeadyn Mizpagaar dairan, Gilyeadyn Mizpagaas Ammony hovguud uruu hodlov. **30** Iyefta EZEND tangaraglan — Herev Ta uneheer Ammony hovguudiig minii gart ogvol **31** bi Ammony hovguudees amar mend butsaj ireh uyed geriin mini uudnees namaig ugtan garch ireh ter l hun EZENiih baih bogood bi tuuniig shataalt tahl bolgon orgono gej oguulev. **32** Ingeed Iyefta Ammony hovguudtei tulaldahaar golyg gatlav. EZEN tedniig Iyeftagiin gart tushaalaa. **33** Iyefta Aroyeraas Minnitiin garts hurtel, horin hotyg bas Abyelkyeramimyn chanadad hurtel dovtlon, huis temtrev. Ingeed Ammony hovguud Izrailiin hovguudiin omno daragdav. **34** Iyefta Mizpa dahi ooriin gertee irehed, ohin ni hengereg duugargan bujigleseer tuuniig ugtan garch irev. Ter ohin tuunii tsoryn gants huuhed ni baisan bogood Iyeflad ter ohinoos oor hovguun ch, ohin ch baihgui baijee. **35** Iyefta ohinoo harmagts huvtssaa urj tastaan — Hoorhii ohin mini! Chi nadad asar ih gunig avchirlaa. Chi namaig shanalgav. Uchir ni Bi EZEND am aldsan bogood ugee butsaaj avch chadahgui gev. **36** Ohin etsegtee — Etseg mini, ta EZEND am aldsan bilee. Tany daisan boloh Ammony hovguudees tany oshoog EZEN avch ogsnoos hoish helsnihee daguu nadad uiddegtun! gejee. **37** Ter etsegtee handan — Uuniig nadad zovshoorooch. Hoyor saryn hugatsaag nadad ogno uu? Bi naiz narynhaa hamt uulaar heren yavj, ooriin ongon baidlyn uchir uilan gashuudya gev. **38** Iyefta — Yavagtun hemeen oguuleed, ohinoo hoyor sar yavuulsand ohin naiz naryn hamt yavj, uulan deer ooriin ongon baidlyn uchir uilan gashuudav. **39** Hoyor saryn etsest ohin etsegtee butsaj irsend etseg ni

tangaraglasan tangargiin yosoor tuund uildev. Ter ohin er huntei untaj uzeegui baiv. Uunees ulamjlan Izrailid negen zanshil bii bolson bilee. **40** Jil buriin dorvon odor Izrailiin ohid yavj, Gilyead hun Iyeftagiin ohinyg dursan gashuuddag yum.

Shuugchid 12

12:1 Daraa ni Yefraimyn erchuud duudagdan tsuglarch, Zafon uruu gatlan ohood, Iyeflad — Yaagaad chi ooriinhoo hamt avch yavahaar bidniig duudalguigeer Ammony hovguudtei daitahaar hodlov? Bid chamaig gertei chini hamt shataana hemeen zanajee. **2** Iyefla tedend — Bi bolon minii arduud Ammony hovguudtei mash berh terselden artssan. Bi ta naryg duudahad ta nar namaig tednii savraas avarsangui. **3** Ta nar namaig avrahgui bolohyg haraad, bi ami orsoj, Ammony hovguudiin esreg gatlan hodolsond EZEN tedniig minii gart tushaav. Yaagaad ta nar ene odor minii esreg daitahaar nad uruu irne ve? hemeen ochiv. **4** Tegeed Iyefla Gilyeadyn buh ersiig tsugluulj, Yefraimtai daitav. Gilyeadyn erchuud Yefraimyg yalav. Uchir ni ted — Gilyeadyn humuus ee, ta nar bol Yefraim bolon Manassyegiin dund baigaa Yefraimyn orgodluud yum gesen aj. **5** Gilyeadyn humuus Yefraimyn haraldaa bairlah Iordany garmyg ezlev. Yefraimyn durvegsdees hen negen — Gol gatluulj ogooch hemeen guihad Gilyeadyn erchuud tuunees — Chi Yefraim hun mon uu gej asuuhad ter hun — Ugui hemeen hariulsand **6** ted — Chi "Shibbolyet" gej hel hemeen shaarddag baiv. Ter zov ayalgaar helj chadalgui "Sibbolyet" gesend tuuniig homorgolon barij, Iordany garam deer aldag baiv. Ter uyed dochin hoyor myangan Yefraim hun tend alagdjee. **7** Iyefla Izrailiig zurgaan jil shuuv. Tegeed Gilyead hun Iyefla nas etseslen, Gilyeadyn hotuudyn negend ni orshuulav. **8** Tuunii daraa Byetlyehyemiin Ibazan Izrailiig shuuv. **9** Ter guchin huu, guchin ohintoi baiv. Ter ohidoo ger buleesee gadagshaa hadamd gargaj, mon ooriin hovguuddee guchin ohidyg gadnaas ber bolgon avav. Ter doloon jil Izrailiig shuujee. **10** Ibzanyg nas etseslehed, Byetlyehyemd orshuulav. **11** Tuunii daraa Zyebulun hun Yelon Izrailiig shuuv. Tereer Izrailiig arvan jil shuuv. **12** Tegeed Zyebulun hun Yelon nas

etseslej, Zyebulun nutgiin Aialond orshuulagdav. **13** Tuunii daraa Piraton hun Hillyeliin hovguun Abdon Izrailiig shuuv. **14** Ter dochin huu, guchin achtai baisan bogood ted dalan iljig unadag baiv. Ter naiman jil Izrailiig shuuje. **15** Tegeed Piraton hun Hillyeliin hovguun Abdon nas etseslehed tuuniig amalyekchuudyn uularhag nutag dahi Yefraim nutgiin Piratond orshuulav.

Shuugchid 13

13:1 Izrailiin hovguud dahin EZENii melmiid buzar muug uildsend EZEN tedniig dochin jiliin tursh filistchuudiin gart tushaav. **2** Dany urgiin Zoragiin negen hun Manoa hemeeh nertei negen er baijee. Tuunii ehner ni huuser tul huuhed toruulsengui. **3** EZENii tenger elch ter emegteid uzegden — Uzegtun, chi huuser bogood huuhed toruuleegui bolovch jiremselj huu toruulne. **4** Odoo bolgoomjlogtun. Usan uzmiin dars bolon arhi uuj ul bolno. Buzar ideeg ch idej ul bolno. **5** Uzegtun, chi jiremselj huu toruuleh bolno. Ter hovguunii terguund tongorog hurgej bolohgui. Uchirni ter ehiin umaid baihaasaa Burhand Nazir hun boloh yum. Ter Izrailiig filistchuudiin savraas avarch ehelne gej helev. **6** Onooh emegtei irj, nohortoo — Burhany hun nad deer irev. Tuunii torh ni Burhany tenger elchiin torh met, ihed aimshigtai baiv. Bi tuuniig haanaas irsniig ni ch lavlasangui, ter ch nadad neree helsengui. **7** Harin ter nadad handan "Uzegtun, chi jiremselj huu toruulne. Odoo chi uzmiin dars buyuu arhi uuj, buzar ideeg idej ch ul bolno. Uchir ni hovguun ehiin umaid baihaasaa uheh odoo hurtel Burhand Nazir hun boloh yum" gej aildlaa gev. **8** Tegehed ni Manoa EZEND zalbireh — Ezen mini, toroh gej bui hovguund yuug uildvel zohihyg bidend tuugeer surgahyn tuld Tany ilgeesen Burhany huniig dahin bidend iruulj soyorhooch gev. **9** Burhan Manoagiin duug sonsjee. Onooh emegtei tarialangiin talbaid suuj baihad ni Burhany tenger elch tuun uruu dahin irev. Harin tuunii nohor Manoa tuuntei hamt baisangui. **10** Nogoo emegtei yaaran guij ohood, nohortoo — Uzegtun, ter odor nad deer irsen hun nadad uzegdlee gev. **11** Tegehed Manoa bosoj, ehnerree dagan yavj, nogoo hun deer ochin — Ene emegteitei yarisan hun

ta mon uu? gehed ter — Bi mon gej hariulav. **12** Manoa — Odoo tany ug biyelegdeh uyed hovguunii amidralyn hev mayag bolon uilchlel ni yamar baih ve? hemeen asuusand **13** EZENii tenger elch Manoad — Minii helsen buhend emegtei anhaaraltai baig. **14** Usan uzmiin modnoos garsan yamar ch yumyg ter idej ul bolno. Mon usan uzmiin dars bolon arhiig uuj ul bolno. Buzar ideeg idej bolohgui. Minii tushaasan buhniig ter emegteigeer sahiulagtun gej aildlaa. **15** Tegehed ni Manoa EZENii tenger elchid — Bid tand zoriulan ishig tohooroh tul ta tur saataj bolgoono uu? gev. **16** EZENii tenger elch Manoad — Chi namaig saatuulsan ch bi chinii ideenees ul idne. Harin chi shataalt tahilyg orgoo hemeevel tuuniigee EZEND orgogtun gev. Uchir ni Manoa tuuniig EZENii tenger elch gedgiig medeegui ajee. **17** Manoa EZENii tenger elchid handan — Tany ner aldar hen be ? Tany ug biyelegdeh uyed bid tanyg magtah bolno gesend **18** EZENii tenger elch tuund — Minii ner gaihamshigtai gedgiig harsaar baij yuund tuuniig asuuna ve? gev aildlaa. **19** Tiinhuu Manoa ishig bolon ur tarian tahilyg avch, hadan deer EZEND orgov. Manoa bolon tuunii ehneriig harj baihad EZENii tenger elch gaihamshgiig uildev. **20** Galyn dol tahilyn shireenees tenger ood durelzensend EZENii tenger elch tahilyn shireenii dolon dottor zalran deesh odov. Manoa bolon tuunii ehner uuniig haraad nuureeree gazart hosor unav. **21** EZENii tenger elch Manoa bolon tuunii ehnert dahin uzegdsengui. Tegeed Manoa tuuniig EZENii tenger elch baisnyg medjee. **22** Manoa ehnertee — Bid Burhanyg uzsen tul zaaval uheh bolno gehed **23** ehner ni tuund — Herev EZEN bidniig alahaar sanasan avaas Ter bidnii garaas shataalt tahil bolon ur tarian tahilyg avahgui baih baisan bogood ene bugdiig ch bidend uzuulehgui, bas ene uyed uuntei adil zuilsiig bidend songohgui baih baisan gev. **24** Uunii daraa onooch emegtei hovguun toruulj, tuundee Samson hemeeh ner hairlav. Hovguun osoj, EZEN tuuniig yeroov. **25** Zora bolon Yeshtaolyn hoorondoh Mahanyedan hotod baihad ni EZENii Suns tuuniig hodolgoj ehlev.

14:1 Samson Timnad ochood, tend Filist ohidyn negiig harjee. **2** Tereer butsj ireed, etseg ehdee — Bi Timnad negen busguig harav. Ter ni Filist ohidyn neg yum. Odoo tuuniig nadad ehner bolgon avch ogooch gesend **3** etseg eh ni tuund — Manai buh humuusiin dund, esvel chinii hamaatnuudyn ohidyn doktor emegtei hun baihgui bolchihhood hovch honduuleegui filistchuudees chi ehner avahaaryavah gev uu? gesen hedii ch Samson etsegtee — Tuuniig nadad avch ogogtun. Ter l nadad tohirsch baina gelee. **4** Harin ene ni EZENii husel bolohyg tuunii etseg eh hoyor medsengui. Uchir ni EZEN filistchuudiin esreg shaltag haij baiv. Ter uyed filistchuud Izrailiig zahirsch baiv. **5** Ingeed Samson etseg ehiinhee hamt Timna uruu yavj, Timnagiin usan uzmiin tarialangiin talbaid hurch irev. Genet negen zaluu arslan arhiran Samsonyg chiglen irev. **6** EZENii Suns tuunii deer huchteigeer buuj irsend tereer gartaa yuu ch bariagui bolovch ishgiig tastchih met arslang huu tatav. Harin ter uildsen hergee etseg ehdee helsengui. **7** Tegeed Samson yavj, ter emegteitei yariltsav. Ter emegtei Samsond uzesgelentei haragdjee. **8** Hesege hugatsaany daraa Samson ter emegteig avahaar butsj irehdee nogoo arslangiin segiig uzeheer ochvol arslangiin biyend zogiin uur ba zogiin bal baiv. **9** Tereer balyg garaaraa utgan avch, zamdaa idseer tsaashaa yavav. Ter etseg eh deeree irj balaasaa ogsond ted ch idev. Gevch tuuniig arslangiin biyenees tsugluulj avsnaa tedend helsengui. **10** Tegeed etseg ni nogoo emegtei uruu ochson bogood Samson tend nair hiiv. Uchir ni zaluu erchuudiin uilddeg zanshil iim baijee. **11** Humuus Samsonyg haraad, tuunii hamt baih guchin nohdiig avchrav. **12** Samson tedend — Bi ta naraar negen onisogo taalgaya. Herev ta nar nairyn doloon honogiin doktor tuuniig taaj, nadad helj ogvol bi ta nart guchin maalingan tsamts, guchin huvtsas ogno. **13** Harin herev ta nar tuuniig tailj chadahgui bol guchin maalingan tsamts, guchin huvtsas nadad ogogtun gehed ted — Onisogoo taalgagtun, bid sonsyo hemeetsgeev. **14** Samson teDend — Idegchees ideh yum garav. Huchtenees amttai zuil garav gev. Gurvan honog bolson ch ted onisogyg tailj es chadav. **15** Dorov deh odor bolsond ted Samsony ehnert handaj — Ter onisogyn taillyg bidend heleheer nohroo yatgagtun. Es tegvees bid chamaig bolon etsgiin chini geriig gaddan shataana. Chi bidniig

yaduuruulahyn tuld urisan yum uu? Ugui gej uu? geltsen zanav. **16** Ehner ni Samsony omno uilan — Chi zovhon namaig uzen yaddag, chi nadad hairgui. Chi manai ard tumnii hovguuded onisogo taalgasan hirnee nadad tuuniig tailsangui hemeev. Samson tuund — Uzegtun. Bi etseg ehdee ch tuuniig tailsangui. Tegeed chamd tailah bolj baina uu? geed halgaasangui. **17** Ehner ni nair urgelijleh doloo honogiin turshid Samsony omno uilav. Ehner ni tuund amar zayaa uzuulehgui baisan tul doloo dahi honogt ni Samson ehner tee helev. Tegeed ter emegtei ooriin ard tumnii hovguuded taillyg helj ogov. **18** Doloo dahiodor nar jargahaas omno hotyn humuus Samson — Balaas amttai ni yuu ve? Arslangaas huchte ni yuu ve? gehed Samson tedend — Herev ta nar minii ohin tugalaar hagalaagui bol minii taavryg taaj chadahgui baihsan gev. **19** Tegeed EZENii Suns Samsony deer huchteiger buuj, Ter Ashkyelon uruu yavaad, tendhiin guchin orshin suugchdyg alaad, huvtssyg ni avch onisogo taasan humuust ogov. Uur hilen ni badarsaar tereer etsgiinhee gert butsj irev. **20** Harin Samsony ehner tuunii and naizuudyn negniih ni ehner bolov.

Shuugchid 15

15:1 Gevch heseg hugatsaa ongorch, buudai huraah uyed Samson zaluu yamaa avan ooriin ehneriind ailchlan ochood, — Bi ehneriinhee gert oryo hemeesend emegtein etseg zovshoor songui. **2** Emegtein etseg tuund — Bi chamaig tuund uneheer oshirhson baigaa hemeen bodood, tuuniig chinii naizad ogson yum. Tuunii ohin duu ni tuunees iluu uzegelentei bish uu? Tuunii orond chi duug ni ooriin bolgon avagtun gev. **3** Samson tedend — Ene udaad bi filistchuuded hor honool uchruulsan ch nadad yamar ch gem zem baihgui gev. **4** Samson yavj gurban zuun uneg bariad, suul suuleer ni holboj hoyor suulnii hoorond bambar uyav. **5** Tegeed bambaruuddaa gal asaagaad, unegnuudiig filistchuudiin tarian talbai uruu oruulsand, yuujilsen taria bolon huraagaagui tariany ali alinyg, mon usan uzmiin tarialan bolon chidun moddyg ni hurtel shataav. **6** Tegehed filistchuud — Hen ene hergiig uildev? hemeeltssend — Timnachuudyn hurgen Samson. Yuu gevel hadam etseg ni ehneriig ni avch and nohort ni ogchihson yum

getsgeev. Iimees filistchuud irj, onooh emegteig etsegtei ni hamt galdan shataav. **7** Samson tedend — Ta nar negent iim hereg uildsen tul bi ta naraas zaaval oshoo avna. Tuunii daraa l bi salna gej helev. **8** Samson tedniig hair nairguigeer olnoor ni hyadav. Tegeed yavj, Yetamyn hadny havtsald amidran suuv. **9** Daraa ni filistchuud hurch irj, Iudad huaragnan, Lyehigeer tarhjee. **10** Iudagiin humuus — Yaagaad ta nar bidnii esreg irev ee? gev. Ted — Bid Samsonyg barin hulj, tuunii bidend uildsenii adilaar tuund uildeheer irtsgeev gej hariullaa. **11** Gurvan myangan Iuda erchuud Yetamyn hadny havtsal uruu yavj, Samsond — Filistchuud bol bidnii zahiragch gedgiig chi medehgui gej uu? Chi bidend yuu hiichih ni ene ve? hemeev. Samson tedend — Ted nadad uildsenii adilaar bi tedend uildsen bilee gej hariulsan. **12** Ted tuund — Bid chamaig hulj, filistchuudiin gart tushaahaar irlee gesend Samson tedend — Ta nar namaig alahgui gedgee nadad tangaraglagtun gev. **13** Ted Samsond — Ugui. Bid chamaig hurdan huleed, tednii gart tushaah bolovch bid uneheer chamaig alahgui geed, hoyor shine olsoor tuuniig hulj, hadnaas buulgan avch yavav. **14** Samson Lyehid irehed filistchuud uuhai hadaan tuuniig uttav. EZENii Suns tuunii deer huchteigeer buuj irsend tuunii garyg hulsen ols ni gald shatsan maalingan utas met bolj, uyaanuud garaas ni tailagdaj unav. **15** Samson iljignii shinehen eruunii yas olood, garaa sungan tuuniig avch, tuuteer myangan huniig alav. **16** Tegeed Samson — Iljignii eruunii yasaaroon deer ovoo bosgov. Iljignii eruunii yasaar bi myangan huniig alav gejee. **17** Ingej helj duusaad, tereer iljignii eruunii yasyg hayaad, ter gazryg RamatLyehi hemeen nerlev. **18** Daraa ni ter ihed undaasaj, EZENiig duudan — Ta Ooriin boolyn garaar ene ih avralyg ogson bilee. Getel odoo bi hataj uhen, hovch honduuleegui humuusiin gart unah gej uu? hemeen helev. **19** Harin Burhan Lyehid baidag dooguuraa hondii gazryg angailgan, tendees us gargav. Ter us uumagts, huch tamir orj sergev. Tiimees ter ene gazryg Yenhakkor hemeen nerlesen ni ene odriig hurtel Lyehid bii aj. **20** Ingej Samson filistchuudiin odruuded horin jiliin tursh Izrailiig shuuv.

16:1 Samson Gazad irj, negen yanhan emiig haraad, tuun deer orov. — **2** Samson end irev hemeen Gazynhand medegdsend ted tus gazryg buselj, hotyn haalgand buhel shono nuugdan tuuniig huleev. Ted buhel shoniin tursh nam gum bajj, — Uur tsaital huleej baigaad, tuuniig alya hemeen heletsetsgeejee. **3** Samson shono dund hurtel untaad, shono doloor bosoj, hotyn haalga bolon hoyor baganyg ni avch, tsuurga modtoi ni hamt sugalj, moron deeree tavin, Hyebrony haraldaah uulyn oroid uuren avaachiv. **4** Tuunii daraa Soryekiin hondiid amidardag Dyelila hemeeh emegteid Samson durlav. **5** Filistiin noyod ter emegtei uruu irj, tuund — Samsonyng argadan, tuunii augaa huch chadal haana ni orshdogiig bolon herhen bid tuuniig diilj, huleed, zovooj boloh talaar olj medegtun. Tegvel bidnii hun neg bur chamd myanga neg zuun mongon zoos ogno gev. **6** Tiimees Dyelila Samsond — Chinii aguu huch chadal yuund baigaa bogood yaaval chamaig hulj zovooj chadah ve? Nadad helj ogooch? hemeen guisand **7** Samson tuund — Herev ted namaig hataagui doloon shinehen numyn hovchoor hulbel bi doroi bolj, busad hunii adil bolno gev. **8** Filistiin noyod hataagui doloon shinehen numyn hovchiig onooch emegteidavchirsand ter tuugeer Samsonyng hulev. **9** Ter emegtei muhryn oroondoo heden huniig nuusan baiv. Tegeed ter — Samson, Filist humuus cham uruu irj baina hemeen barhirav. Gevch Samson boh olsyg gald hurgen taslah met numyn hovchiig taslav. Ingeed tuunii huch chadlyn nuuts ilchlegdsengui. **10** Dyelila Samsond — Chi namaig mehlen, nadad hudal helsen bilee. Chamaig yuugaar hulj bolohyg odoo nadad hel l dee gev. **11** Samson tuund — Herev ted hereglej baigaagui tsoo shine olsoor namaig changa hulbel bi doroi bolj, jiriin hunii adil bolno gev. **12** Dyelila tsoo shine ols avch, tuuniig huleed — Samson, Filist humuus cham uruu irj baina hemeen barhirav. Muhryn oroond heden erchuud nuugdsan bailaa. Gevch Samson ter olsyg utas met taslan garaasaa unagav. **13** Daraa ni Dyelila Samsond handan — Onoog hurtel chi namaig mehlen, nadad hudal helev. Chamaig herhen hulj bolohyg nadad hel hemeen shaardav. Samson tuund — Herev chi minii tolgoin doloon tug usiig nehej, hadaasaar hadval bi doroi bolj, jiriin hunii adil bolno gev. **14** Tiinhuu tuuniig untaj baihad ni Dyelila tuunii usnees doloon tug usiig nehjee. Ter usiig ni hadaasaar hadaad — Samson,

Filist humuus cham uruu irj baina hemeen barhirav. Gevch Samson noirnoos serj, hadaasyg nehmeliin hamt ugz tatav. **15** Tegtél nogoo huuhén Samsond — Zurh setgel chini nadaas hondii atal "Bi chamd hairtai" gej chi yaaj nadad helj chadna ve? Chi namaig gurvántaa mehlen, chinii aguu huch chadal yuund baigaag nadad helsengui hemeev. **16** Ter odor bur tuuniig ugeeree daramtlan zovoosond, tuunii setgel sanaag mohooov. **17** Ingeed Samson tuund ooriin setgeld bui bugdiig yarij, — Minii tolgoid tongorog hurgesen udaagui. Uchir ni bi ehiin hevliid baihaasaa Burhany Nazir hun baiv. Herev minii usiig husval minii huch chadal nadaas zailj, bi doroiton jiriin hunii adil bolno gev. **18** Samson ooriinhoo setgeld bui bugdiig yarisnyg Dyelila haraad, hun yavuulj, Filistiin noyodyg duudan — Dahin neg udaa hurch iregtun. Uchir ni Samson ooriin zurh setgeliin hamag buhnee nadad delgesen gej heluulev. Tegehed Filistiin noyod tuun uruu mongoo barij irev. **19** Onooh emegtei Samsonyng ovdog deeree untuulj, negen huniig duudan, Samsonyng tolgoin doloon tug usiig husuuljee. Daraa ni ter tuuniig zovooj ehelsend Samsonyng huch alga boljee. **20** Onooh emegtei — Samson, Filist humuus cham uruu irj baina gej barhirav. Samson noirnoosoo serj, — Bi uridyn adil garch yavan, biyee segseriye hemeen oguulev. Harin EZEN tuuniig orhisnyg termedsengui. **21** Tegehed filistchuud tuuniig barij, nudiig ni sohlood, Gazad avchran, hurel ginjeer dongolov. Ingeed Samsonyng shorond buudai teeremduuldeg bolov. **22** Usiig ni hussanaas hoish Samsonyng tolgoin us dahin urgaj ehlev. **23** Filistiin noyod — Bidnii daisan Samsonyng manai burhan bidnii gart tushaav gej hoortsgoon, oorsdiin burhan Dagond augaa tahilyg orgon bayarlahaar tsutlatsgaav. **24** Arduud Samsonyng haraad, oorsdiin burhnyg magtan, — Uls ornyg mini hoosruulj, bidnees olnyng horooson bidnii daisnyg manai burhan bidnii gart tushaav getsgeev. **25** Tednii zurh hoorohod ted — Samsonyng duudan avchir. Ter bidniig hogjoog hemeen hashhirtsgaav. Tiinhuu ted Samsonyng shorongoos duudan gargasan bogood ter tedniig hogjooj ogov. Ted Samsonyng baganuudyn hoorond zogsooson bilee. **26** Tereer garyg ni barij baisan zaluud — Ene dutany tulguur baganad hurch, tushihiig zovshoorooch gev. **27** Dugand duuren humuus baisan bogood Filistiin noyod bugd tend baijee. Dugany deever deerees barag gurvan

myangan eregtei, emegtei humuus Samsony hogjoohiig harj bailaa. **28** Tegehed Samson EZENiig duudan — Ezen BURHAN mini, namaig sanan soyorhooch. Burhan mini, zovhon ene udaa l nadad huchiig ogooch. Bi gantshan l udaa hoyor nudnihee toloo filistchuudees oshoogoo avya hemeen guiv. **29** Samson duganyg tulj baisan hoyor golyn bagany negiig ni baruun garaaraa, nogoog ni zuun garaaraa tulav. **30** tegeed Samson — Filistchuudtei hamt uhiye hemeen oguulj, hamag chadlaaraa tulhsend dugan nurj, dottor ni baisan noyod bolon ardyg darav. Iinhuu uhehdee Samsony alsan humuus ni tuunii amid baihdad alsan humuusees ch olon baiv. **31** Daraa ni tuunii ah duus bolon etsgiinh ni geriin humuus bugd buun irj, tuuniig avch, Zora bolon Yeshtaolyn hoorond orshih etseg Manoagiin bulshind avchran orshuulav. Iinhuu Samson horin jiliin tursh Izrailiig shuuv.

Shuugchid 17

17:1 Yefraimyn uularhag nutagt Mika nertei negen hun baiv. **2** Tereer ehdee — Ta myanga neg zuun mongon zoosoo aldchihaad haraaj baihyg chini bi sonsson. Mongo chini nadad bii. Bi hulgailsan yum gehed eh ni — EZEN minii huug iveeh boltutai gev. **3** Tegeed ter ehdee myanga neg zuun mongon zoosyg butsaaj ogsond eh ni — Bi ooriin garaas ene mongiig EZEND buren zoriulj, huuginhee toloo tuugeer siimel bolon tsutgamal horog dursiig buteeye. Tiim uchraas odoo uuniig chamd erguulj ogiye gev. **4** Ter ehdeemongiig butsaaj ogsond eh ni hoyor zuun mongon zoosyg avch, mongonii darhand ogood, tuugeer siimel bolon tsutgamal horog dursiig hiilgev. Tedgeer ni Mikagiin gert baiv. **5** Enehuu Mika gegch ni burhdyn dugantai bolj, yefod bolon geriin shuteenuudiig hiij, negen hovguundee sahil hurteen, ooriinhoo tahlch bolgov. **6** Ter uyed Izrailid haan baihgui tul hun bur ooriin nudend zov hemeen uzsenee uildej bailaa. **7** Iudagiin Byetlyehyemees irsen Iudagiin urgiin negen Lyevi zaluu baiv. Ter tend amidarch baijee. **8** Ter hun Iudagiin Byetlyehyem hotoos garch, amidrah gazar hain ayalj yavsaa, Yefraimyn uularhag nutagt Mikagiin gert irsen bilee. **9** Mika tuunees — Chi haanaas irev? hemeen asuuhad ter

— Bi Iudagiin Byetlyehyemeees irsen Lyevi hun baina. Amidrah gazar haij yavna daa gejee. **10** Tegehed Mika tuund — Nadtai hamt baij, nadad etseg bas tahilch bologtun. Bi chamd jil bur arvan mongon zoos ogch, huvtsas ba hunseer hangana gejee. Tiinhuu Lyevi hun gert ni orjee. **11** Lyevi hun tuuntei hamt amidrahyg zovshoorch, zaluu er tuunii hovguudiin neg adil baih bolov. **12** Mika Lyevi hund sahil hurteen, zaluu er tuunii tahilch bolj, Mikagiin gert amidrah bolov. **13** Tegeed Mika — Lyevi hun minii tahilch bolsnyg haraad EZEN namaig bayan chineeleg bolgono gedgiig bi odoo medej baina hemeen helev.

Shuugchid 18

18:1 Ter uyed Izrailiin haan gej baigaagui. Ter uyed Dan ovgiinhon suurishih nutgaa haisaar baiv. Uchir ni ter odriig hurtel Izrailiin ovguudyn dund tedend ezemshih gazar noogdoogui bailaa. **2** Tiimees Dany hovguud oorsdiin buliig tolooluulen buh humuuseesee tavan zorigt ersiig Zora bolon Yeshtaoloos gazar haij sudluulahaar ilgeej, tedend — Yavj, gazryg sudlagtun gev. Ted Yefraimyn uularhag nutagt Mikagiin gert irj, tendee honoglov. **3** Ted Mikagiin geriin oiroltsoo baihdaa Lyevi zaluugiin duug tanijee. Tegeed tedniid orj, — Hen chamaig end avchrav? Chi end yuu hij baigaa yum be? End chamd yuu baina ve? hemeen tuunees asuuv. **4** Ter tedend — Mika nadad iinhuu handan, namaig holsolj, bi tuunii tahilch bolson yum gej ochiv. **5** Ted tuund handan — Bidnii hij bui ayan butemjtej boloh esehiig bidend meduulehiig Burhanaas asuuj ogno uu? gej guiv. **6** Tahilch tedend — Amar taivan yavagtun. Ta naryn hij bui ayanyg EZEN zovshoorchee gev. **7** Tegeed tavan er tsaash yavan, Laisht hurch, tendhiin orshin suugchid Sidon humuusiin adil sanaa zovoh yumgui, amar taivan suuj buig harav. Ene gazart dutah yum yuu ch ugui, havchih hun ch ugui ajee. Ted Sidon humuusees als baidag tul hentei ch holboo haritsaagui baiv. **8** Turshuuluud Zora bolon Yeshtaold bui ah duu nar deeree butsj irehed ah duus ni — Yamar medeetei irev? geseer ugtlaa. **9** Ted — Bosotsgoo, teden uruu dovtoltsgooyo. Bid ter gazryg uzsen bogood ter ni mash sain gazar yum. Ta nar suusaar l baih uu? Yavj, ter gazar uruu

nevterch, ter gazryg ezlehiig buu hoishluul. **10** Ta nar nevtrehdee amar amgalan humuustei, orgon uudam nutagt ochih bolno. Yuu gevel Burhan uuniig ta naryn gart tushaav. Ter ni delhiid baigaa yamar ch zuilseer dutagdahgui nutag bilee gev. **11** Tegeed Dany orhoos buyuu Zora ba Yeshtaoloos dainy zevseg agssan zurgaan zuun hun ayand garchee. **12** Ted yavsaar, Iudagiin Kiriatiyearimd buudallav. Tiim uchraas ted ene odriig hurtel ter gazryg Mahanyedan hemeen nerlesen yum. Ene ni Kiriatiyearimyn baruun tald baigaa. **13** Ted tendees yavj ongoron, Yefraimyn uularhag nutagt Mikagiin gert hurev. **14** Tegeed Laish nutgiig tagnahaar yavsan tavan hun ni hamaatnuuddaa handan — Edgeer geruudiin dotor yefod, tyerafim, siimel bolon tsutgamal horog dursuud baigaag ta nar medeh uu? Odoo tegehleer ta nar yuu uildeh yostoigoo med gev. **15** Ted ergen yavaad, nogoo zaluu Lyevi hunii gert buyuu Mikagiin gert ochij, tuunii amar mendiig asuuv. **16** Dainy zevseg agssanzurgaan zuun Dan hun haalgany uudend zogsoj bailaa. **17** Tahilch ni dainy zevseg agssan zurgaan zuun hunii hamt haalgany uudend zogsoj baih zuur ter gazryg tagnahaar yavsan tavan hun nevtren orj, siimel horog durs, yefod, geriin shuteenuud bolon tsutgamal horog dursiig ch avchee. **18** Tedgeer humuus Mikagiin gert orj, siimelhorogdurs, yefod, geriin shuteenuud bolon tsutgamal horog dursiig avsand, tahilch tednees — Ta nar yuu hii baigaa ni ene ve? gej asuuv. **19** Ted tuund — Duugui bai. Chi garaaraa amaa taglaj, bidnii hamt yavj, bidnii etseg bolon tahilch bologtun. Uunii huvid gants hunii geriin tahilch baih ni deer uu, esvel Izrailiin ovog, urgiin tahilch baih ni deer uu? gev. **20** Tahilchiin setgel hoorch, tereer yefod, geriin shuteenuud, siimel horog dursiig avch, humuusiin dund orj yavlaa. **21** Ingeed ted ergen, ur huuhduud, mal, horongoo omnoo oruulan ayan zamaa urgeljluulev. **22** Ted Mikagiin gerees nileed holdson hoino Mikagiin horsh ailuudyn erchuud tsuglan, Dany hovguudiin araas hooj guitsev. **23** Ted Dany hovguud uruu hashhiraaldsand ergej haraad Mikad — Ta nar chini boonooro tsuglaad yuu bolov? gev. **24** Mika — Ta nar minii buteesen burhad bolon minii tahilchiig avch yavchihaad nadad yuu uldeesen yum be? Tegeed ta nar nadad "Chi yuu bolov?" gej yaaj helj chadaj baina ve? gelee. **25** Dany hovguud Mikad — Bidnii dundaas buu

chalch. Es tegvel dogshin hilentei humuus chamaig dovtlon, chi ooriinhoo amiig ooriin geriinhnii amitai hamt addah bolno gev. **26** Ingeed Dany hovguud zamaa hoon odov. Tednii ooroos ni iluu huchteig Mika haraad, ergen ger ood butslaa. **27** Ted Mikagiin buteesen yumsyg bolon tuunii tahilchiig avch, Laisht ireed, amar amgalan ba sanaa zovoh yumgui humuus uruu irj, tedniig ildnii ireer tsavchlan, hotyg galdan shataav. **28** Ter hot Sidonoos als hol orshdog bogood ted hen negentei hariltsaa baihgui uchir tedniig avrah hun gants ch baisangui. Ter hot Byetryehobyn oiroltsoo hondiid baiv. Ted hotyg sergeen bosgoj, tendee suuryriv. **29** Ted ter hotyg Izrailid torson oorsdiin ovog etseg Dany nereer Dan hemeen nerlejee. Harin hotyn ner urid ni Laish gedeg baijee. **30** Dany hovguud oorsoddoo zoriulan siilmel shuteeniig bosgov. Manassyegiin hovguun, Gyershomyn hovguun Ionatan bolon tuunii hovguud gazar nutag ni boolchlogdoh odriig hurtel Dan ovgiin tahilch nar baiv. **31** Iinhuu Burhany orgoo Shilod baih buh uyeiin turshid ted Mikagiin buteesen hiimel shuteeniig oorsoddoo zoriulan tavisan baiv.

Shuugchid 19

19:1 Izraili haangui baih ter uyed negen Lyevi hun Yefraimyn uularhag nutgiin buid gazart nutaglaj baiv. Ter hun Iudagiin Byetlyehyemeees oortoo tatvar em avchee. **2** Getel tuunii tatvar em zavhairan samuurch, tuuniig orhin, Iudagiin Byetlyehyemd bui etsgiinhee gert irj, tend dorvon sar suulaa. **3** Daraa ni tuunii nohor ni bosoj, tuuniig butsaaj avchrahyn tuld enhrii zoolnoor yarihaar neg zartsaa avch hoyor iljgee daguulan tuunii araas yavav. Onooh emegtei tuuniig etsgiinhee gert daguulj orohod ohiny etseg hurgenee haraad, ihed bayarlav. **4** Ohiny etseg buyuu hadam etseg ni tuuniig saatuulsaar, ter hadmyndaa gurav honov. Ted tendee idej uu j honogloson bilee. **5** Dorov deh odor ni ted ogloo ertlen bosoj, Lyevi hun ayand beltgev. Ohiny etseg hurgendee — Zusem talh idej, huchee selbeed daraa ni yavagtun gev. **6** Ted hamtdaa suuj, hamt idej uutsgaav. Ohiny etseg onooh erd handan — Negen udshiig ongorooj, setgelee hogjoogooch gelee. **7** Tegehede onooh er yavahaar bosson bolovch hadam

ni tuuniig dahin negen udshiig tend ongoruuleheer ihed yatgasan yum. **8** Tav dahi odor ni ter ogloo ertlen yavahaar bossond ohiny etseg — Huchee selben ud boltol huleegeech gehed ted tsut hoollov. **9** Onooh er tatvar em bolon zartsynhaa hamt yavahaar bossond ohiny etseg buyuu hadam etseg ni tuund — Uzegtun, odor barag ongorloo shuu dee. Shoniig ongoruulegtun. Odor duusaj baina. End honoj, setgelee hogjoogtun. Tegeed margaash ogloo chi ertlen bosood, gertee harij bolno shuu dee gev. **10** Harin onooh er shoniig ongoruulehiig huselgui, boson yavj, Iyebusyn (buyuu Iyerusalimyn) haraldaa gazar irev. Tuuntei hamt emeellesen hoyor iljig bolon tatvar em ni bailaa. **11** Ted Iyebusyn oiroltsoo baih uyed gegee tasrah dohoj bailaa. Zarts ni ezendee — Iyebuschuudyn ene hotod orj, tend ene shoniig ongorooye gejee. **12** Harin ezen ni tuund — Izrailiin hovguud bus, hari humuusiin hotod bid orohgui. Harin Gibyea hurtel yavna gej heljee. **13** Ter zartsdaa — Gibyea, esvel Ramagiin ali negend ni hurch, tend ene shoniig ongorooye gev. **14** Ingeed ted tsaashlan ongorch zamaaraa yavsaa, Byeniaminy hariyaa Gibyead oirton ireh uyed nar shingev. **15** Ted Gibyead nevtren orj, honoglohoor tiishee zuglev. Tedniig gertee honuulah hun baisangui tul ted hotyn zadgai talbaid suuv. **16** Udesh negen ovgon talbai dahi ajlaasaa buun irj yavj bailaa. Ene hun Yefraimyn uularhag nutgiin hun bogood Gibyead amidardag baijee. Harin ene gazryn humuus ni byeniaminchuud bailaa. **17** Ter ovgon haraagaa deesh orgon, hotyn zadgai talbaid baigaa ayany humuusiig haraad — Ta nar haashaa yavj baina ve, mon haanaas irsen be? hemeen asuuv. **18** Onooh er tuund — Bid Iudagiin Byetlyehyemee Yefraimyn uularhag nutgiin buid gazar uruu ayalj baigaa yum. Yuu gevel bi tendhiinh bogood bi Iudagiin Byetlyehyemd ochson bilee. Bi odoo ooriin ger uruu harij yavna. Harin hen ch namaig gertee oruuldaggui. **19** Gevch bidnii iljgend surel ch, tejeel ch baina. Bas nadad, tany shivegchind bolon tany zarts nartai hamt yavaa zaluud ch talh dars baina. Dutah yum yuu ch alga gej hariulav. **20** Ovgon — Manaid moriltsgoo doo. Buh heregtseeg chini hangahyg nadad zovshoorooch. Harin zadgai talbaid shoniig ongorooj bolohgui gev. **21** Ingeed ter tuuniig ooriin gertee daguulj iren, iljgend ni ovs taviv. Ted holoo ugaaj, idej uutsgaalaa. **22** Tedniig nairlaj baital

baishing ni ut hotyn humuus boloh ul buteh etgeeduud buslen, haalgys ni balbaj garlaa. Ted geriin ezen ovgond — Tanai gert irsen ter eriig garga. Bid tuuntei huritsmaar baina gej barhirdav. **23** Geriin ezen boloh onooh hun teden uruu garch, tedend — Bolohgui, naizuud mini, iim buzar hereg buu uildegtun. Ene hun minii gert irsen hoino tiim ichguurt hereg buu uiddegtun. **24** End minii ongon ohin bolon ter hunii tatvar em baina. Bi tedniig gargaya. Ta nar tedniig huchirhiilj, hussen zuilee tedend uildegtun. Harin ter hund tiim ichguurt hergiig buu uildegtun gej helev. **25** Gevch humuus tuuniig sonssongui. Iimees ter hun tatvar emee barij, tedend gargaj ogov. Ted tuuniig buh l shonjingoo ogloo boltol huchirhiilj, doromjilj, uur tsaih uyed ter emegteig taviv. **26** Uur tsaih uyeer onooh emegtei nogoo hunii geriin buyuu eznihee bairlaj baisan gazryn uudend irj unaad, gegee ortol tendee baiv. **27** Tuunii ezen ni ogloo bosoj, baishingiin haalgys neen zamaaraa tsaashaa hodlohoor gadagsh gartal, tatvar em ni garaa bosgon deer taviad geriin uudend unasan hevtej baiv. **28** Ter tuund — Bos, yavtsgaaya gesend hariu duugarsangui. Tegeed emegteig iljgen deer taviv. Ter hun bosoj, ger oodoo yavav. **29** Ter gertee orood hutga avch, tatvar emiinhee tsogtssyg avch moch mochoor ni arvan hoyor heseg bolgon huvaaj, Izrailiin nutag devsger dayaar ilgeev. **30** Uuniig uzsen bugd — Izrailiin hovguud Yegipyet gazraas garsan odroos ene odriig hurtel uuntei adil hereg garsan ch ugui, uzegdsen ch ugui bilee. Uuniig saitar tungaan bodoj, zovlon heltugei geltsev.

Shuugchid 20

20:1 Daraa ni Gilyeadyn nutgiig hamruulan, Danaas Byeyershyeba hurtelh buh Izrailiin hovguud irtsgeen, ard olon EZENii omno Mizpad neg hun met tsuglarav. **2** Buh ard tumnii udirdagch buyuu Izrailiin buh ovguudyn udirdagchid Burhany humuusiin buyuu ild agssan dorvon zuun myangan daichdyn chuulgand bairaa ezlev. **3** (Izrailiin hovguud Mizpadhurch irsniig Byeniaminy hovguud sonsov.) Izrailiin hovguud — Ene zerleg balmad uiddel herhen bolsnyg bidend ochigtun? hemeen asuulaa. **4** Alagdsan emegtein nohor boloh Lyevi hun hariulan helsen ni — Bi tatvar emiinhee

hamt Byeniaminy Gibyead shoniig ongoroohoor irsen bilee. **5** Getel Gibyeagiin erchuud minii esreg bosotsgooj, nadaas bolj shonoor baishing buselsen bilee. Ted namaig alahaar tolovloson bolovch orond ni minii tatvar emiig huchirhiilsend ter uhsen. **6** Bi tatvar emee avch, tsogtssyg ni heseglen huvaagaad, Izrailiin ov boloh buh gazruudaar ilgeev. Uchir ni byeniaminchuud Izrailid iim buzar ichguurt hergiig uildsen yum. **7** Uzegtun, ta nar butd Izrailiin hovguud. End bodol, zovlogoogoo helne uu? gev. **8** Tegtel buh humuus neg hun met bosoj — Bidnii neg ni ch ooriin maihan uruu yavahgui. Bidnii hen ch ooriin gert butsahgui. **9** Harin odoo Gibyead bidnii hiih zuil gevel, shodohod buusny daguu bid Gibyeagiin esreg mordono. **10** Humuusiin hunsiig hangahaar Izrailiin buh ovguudaas zuun hunees arvan huniig, myangan hunees zuun huniig, arvan myangan hunees myangan huniig bid avna. Tserguud Byeniaminy Gibyead ochin, Izrailid uildsen tednii buh ichguurt herguudiin toloo shiitgeh boltutai gev. **11** Iinhuu Izrailiin hamag erchuud bugd neg hunmet negden, ter hotyn esreg tsuglarav. **12** Daraa ni Izrailiin ovguud Byeniaminy hamag ovog dayaar humuusiig ilgeen — Ta naryn dund gazar avsan buzar hereg chini yuu geech ve? **13** Tegehleer odoo Gibyea dahi tedgeer ul buteh etgeeduudiig tushaagtun. Bid tedniig alj, Izrailias ene buzar yavdlyg zailuulya gej heluulev. Gevch Byeniaminy hovguud oorsdiin ah duus boloh Izrailiin hovguudiig sonssongui. **14** Izrailiin hovguudiin esreg daitahaar Byeniaminy hovguud hot burees Gibyeadtsuglarav. **15** Ter odor hot burees tsutlarsan Byeniaminy hovguudiig toolohod Gibyeagiin orshin suutchid boloh shildeg doloon zuun erchuudees gadna horin zurgaan myangan ild agsagch baisan bilee. **16** Edgeer buh humuus dotroos shildeg doloon zuun solgoi humuus baiv. Ted bugd chuluugaar hyalgasyg ch aldalgui harvaj chaddag bailaa. **17** Byeniaminaas gadna Izrailiin ersiig toolohod, ild agssan dorvon zuun myangan hun baisan bogood ted bugd daichin ers baiv. **18** Izrailiin hovguud bosoj, Byetyeld ochin, Burhanaas asuun, — Byeniaminy hovguudiin esreg tulaldahad bidnii toloo hen ni turuund yavah ve? gesend — Iuda turuund yavah bolno gej EZEN aildav. **19** Ingeed Izrailiin hovguud ogloo bosoj, Gibyeagiin esreg huaragnan buuv. **20** Izrailiin ers Byeniaminy esreg tuladdahaar hodolj, Gibyead tednii esreg

tald bairlalaa ezlev. **21** Tegehed Byeniaminy hovguud Gibyeagaas garch iren, ter odortoo horin hoyor myangan Izrailiin ersiig gazar deer honoov. **22** Gevch Izrailiin erchuud boloh ard olon oorsdiigoo zorigjuulan, ehnii odor bairlalaa ezelsen gazartaa dahin tulaldahaar bairlalaa ezlev. **23** Izrailiin hovguud yavj, EZENii omno udesh boltol uilaldan, EZENees asuun — Minii duu Byeniaminy hovguudiin esreg tulaldahaar bid dahin yavah uu? gev. EZEN — Tuunii esreg hodol hemeen aiddlaa. **24** Tegeed hoyor dahi odor ni Izrailiin hovguud Byeniaminy hovguudiin esreg irev. **25** Byeniamin ch oodoos ni Gibyeagaas garch ireed, dahin Izrailiin hovguudees arvan naiman myangan ild agssan huniig gazar deer honoov. **26** Tegehed Izrailiin buh hovguud, buh ard tumen Byetyeld irj uilaldav. Iinhuu ted EZENii omno suun udesh hurtel matsag barilaa. Ted EZENii omno shataalt bolon eviin tahiluudyg orgov. **27** Izrailiin hovguud EZENees guiv. (Uchir ni ter uyed Burhany gereenii avdar Byetyeld baiv. **28** Mon ter uyed Aarony hovguun boloh Yelyeazaryn hovguun Finyehas avdryn omno uilchilj baiv. Ted — Bi ooriin duu Byeniaminy hovguudiin esreg dahiad tulaldah uu, esvel bolih uu? gesen bilee. EZEN — Dairagtun. Margaash Bi tedniig ta naryn gart tushaah bolno gej aildav. **29** Tiimees Izraili Gibyeag toiruulan otogchdyg taviv. **30** Gurav dahi odor ni Izrailiin hovguud Byeniaminy hovguudiin esreg hodlon, omnohiin adil Gibyeagiin haraldae bairlalaa ezlev. **31** Byeniaminy hovguud ard tumnii esreg garch, hotoos holdov. Tednii neg heseg ni Byetyel uruu, nogoo heseg ni Gibyea tiishih zamd uridyn adil Izrailiin ersiig alj ehlen, tednees guchiig ni zam deer bolon tald ustgav. **32** Byeniaminy hovguud — Ted uridyn adil bidnii omno tsohigdloo hemeen heleltsev. Harin Izrailiin hovguud — Tedniig hotoos holduulan, zam uruu gargahyn tuld zugtatsgaaya getsgeeje bailaa. **33** Tegehed Izrailiin hamag erchuud baisan gazraasaa bosotsgooj, Baaltamart bairlalaa ezeltsgeev. Izrailiin otogchid ch Maaryegyeba dahi nuuvchaasaa garch irev. **34** Buh Izrailias shildeg arvan myangan ers Gibyeagiin esreg dovtlohod tulaldaan ni ulam shiruuslee. Harin oorsdod ni gai oirtoj buig Byeniamin medsengui. **35** EZEN Izrailiin omno Byeniaminyg tsohisonde, ter odor Izrailiin hovguud Byeniaminy ild agssan horin tavan myanga neg zuun huniig alav. **36** Byeniaminy hovguud

oorsdiigoo yalagdsanyg medev. Gibyeagiin haraldaa nuugdaj bui otogchdod naidaj baisan uchraas Izrailiin ers Byeniamind zam tavihad³⁷ otogchid jaaravchlan Gibyea uruu ercheeree dovtlov. Otogchid bas tsomron orood, hotyg buheld ni ildnii ireer tsavchiv. ³⁸ Izraili erchuud bolon otogchdish hoorond bolzson temdeg baisan bogood ene ni hotoos otgon utaa bagshran gargah temdeg baiv. ³⁹ Tegehed Izrailiin erchuud ergen tulaldah yostoi baiv. Byeniamin tsohij ehlen, barag guchaad Izraili huniig alj, — Uneheer ted anhny tulaldaany adil bidend tsohigdon yalagdsan bilee hemeen heltsgeej baiv. ⁴⁰ Harin hotoos otgon utaa olgoidon garch ehlehed Byeniamin ergen hartal, buh hotyg utaa nomron, tengert hoorch baiv. ⁴¹ Izraili humuus ergen dairsand, oorsod uruu ni gai oirtoj buig harsan byeniaminchuud aitsgaav. ⁴² Izrailiin ersed nuruugaa haruulan, tsol uruu zugtaasan bolovch araas ni nehen tulaldsan ba hotuudaas garch irsen humuus ch negden tedniig ustgav. ⁴³ Izraili humuus Byeniaminyg buslen, tedniig ams hiilgelgui nehen, Gibyeagiin zergeldee naran urgah zugt but tsohiv. ⁴⁴ Ingej Byeniaminy arvan naiman myangan ers alagdlaa. Ted bugd erelheg daichid baijee. ⁴⁵ Uldegged ni ergej, tsol tiish Rimmony had uruu zugtaasan bolovch izrailichuud zam deer tednees tavan myangyg ni barij, uldseniig ni Gidomd guitsej bariad hoyor myangan huniig alav. ⁴⁶ Ter odor Byeniaminaas alagdsan buh humuus ni selem agssan horin tavan myangan ers bailaa. Ted bugd erelheg daichid baiv. ⁴⁷ Harin zurgaanzuun hun ergen, tsol tiish Rimmony had uruu zugtaan, tendee dorvon saryn tursh butev. ⁴⁸ Tegehed Izrailiin erchuud Byeniaminy hovguud uruu butsaj, tedniig bolon hotuudyg ni dovtlon, tendhiin hun, mal, hamag yumsyg ni ildnii ireer suitej, galdan shataav.

Shuugchid 21

^{21:1} Izrailiin erchuud Mizpad tangarag tavin "Bidnii hen ni ch ohinoo Byeniamintai gerluulehgui" hemeen oguulev. ² Ard tumen Byetyeld irj, tend Burhany omno udesch boltol suugaad, duutaa ondorsgon, gashuudan uilaldav. ³ Ted — Izrailiin Burhan, EZEN mini, yaagaad Izrailid ene met hereg bolj, onoodor Izrailias negen ovog dutah bolov oo? getsgeev. ⁴

Daraagiin odor ni arduud ertlen bosood, tend tahilyn shiree bosgoj, shataalt bolon eviin tahiluudyg orgov. **5** Tegeed Izrailiin hovguud — Izrailiin buh ovguudaas EZENii tsutlaraltad ireegui ni hen be? hemeetsgeev. Uchir ni Mizpad EZENd hurch ireegui hunii tuhaid — Ter ni zaaval alagdah bolno hemeen hatuu tangargiig ted tavisan boloi. **6** Izrailiin hovguud oorsdiin duu boloh Byeniaminy toloo gashuudan — Onoodor Izrailias neg ovog taslagdav. **7** Tedentei ohidoo gerluulehgui hemeen bid EZENeer tangaraglasan hoino tednii uldsen humuust ni ehner avch ogohiin tuld bid yaah ve? hemeetsgeev. — Izrailiin ovguud dotroos haanahyn hen ni Mizpad EZEN hurch irsengui ve? hemeesend labyeshgilyeadaas neg ni ch huarangiin tsuglaraltad ireegui baiv. **9** Uchir ni ard tumniig toolsond, labyeshgilyeadyn orshin suutchdaas neg ni ch tend baisangui. **10** Tiimees chuulgan arvan hoyor myangan erelheg daichdyg tiish ni ilgeej, tedend tushaasan ni — Yavaad, labyeshgilyeadyn orshin suugchdyg emegteichuud ba huuhdudtei ni hamt ildnii ireer tsavchigtun. **11** Ene bol ta naryn hiih zuil bilee. Buh erchuudiig ni bolon eregtei huntei havitsan emegtei bolgonyg bureн ustgagtun gev. **12** Ted labyeshgilyeadyn orshin suugchdyn dundaas er huntei havitaj uzeegui dorvon zuun ongon ohidyg olj, tedniig Kanaan gazart baidag Shilogiin huaran uruu daguulj irev. **13** Daraa ni buh chuulganaas Rimmony hadand baigaa Byeniaminy hovguud uruu ug ilgeej, tedend evlerliig tunhaglav. **14** Ter uyed Byeniamin butsj irsend, labyeshgilyeadyn emegteichuudees amid uddsen emegteichuudiig tedend ogson bolovch tedend hureltssengui. **15** EZEN Izrailiin ovguudyn dund ongorhoi zai gargasan tul ard tumen Byeniaminy toloo gashuudav. **16** Chuulgany ahlagchid — Byeniaminy emegteichuud ustgagdsan hoino uldsen humuusiig ni ehnertei bolgohyn tuld bid yuu hiivel zohih ve? geed, — **17** Ene ovog Izrailias archigdan ustgagdahguin tudd Byeniaminy amid uldegdsed zalgamjlagchid baih yostoi. **18** Gevch bid oorsdiin ohidoo tedend ehner bolgon ogch chadahgui gev. Uchir ni Izrailiin hovguud tangarag tavin — Byeniamind ehner ogson hun ni haraagdah boltugai hemeesen bilee. **19** Inhuu ted — Haragtun, Byetyeliin hoid zugt, Byetyelees Shyehyem ordog zamyn zuun tald buyuu Lyebonagiin omnodod baidag Shilo hotod jil bur EZENii bayar boldog

gev. **20** Ted Byeniaminy hovguuded — Yavj, usan uzmiin talbaid nuutdan huleej, **21** haragtun. Herev Shilogiin ohid bujigleheer garch irvel ta nar usan uzmiin talbaigaasaa garch iren hun bur Shilogiin ohidoos ooriin ehneree songon barij, Byeniamin nutagtaa butsgatun. **22** Ohidyn etsguud, esvel ah nar ni irj, bidend gomdol meduulbel bid tedend "Ohidoo tedend ogch, bidnii toloo tedniig eneregtun. Bid dainy uyed tedend ehner avsangui bogood ta nar ch ohidoo tedend ogoogui uchraas ta nar yallagdahgui yum" hemeen helne gev. **23** Byeniaminy hovguud tiinhuu uildev. Bujiglej baisan ohidoos ted oorsdiin toogoor bulaan avch yavav. Ted oorsdiin ov boloh nutagtaa butsaj ireed, hotuudaa sergeen bosgoj, tendee suurishiv. **24** Ter uyed Izrailiin hovguud tendees tus tusyn ovog bolon buluruugaa butsaj, hun bur oorsdiin ov boloh gazar uruugaa yavtsgaav. **25** Ter uyed Izrailid haan baigaagui. Hun bur ooriinh ni nudend zov hemeen uzsenee uildej baiv.

Rut 1

1:1 Shuugchdiin zahirch baisan odruuded ter nutagt olsgolon bolov. Iuda dahi Byetlyehyemees negen hun ehner bolon hoyor hovguuniihee hamt Moabyn nutag uruu tur suuhaar yavav. **2** Ter hunii ner ni Yelimyelyeh bogood ehneriinh ni neriig Naomi gedeg baiv. Hoyor hovguuniih ni neriig Mahlon ba Hilion hemeeh bogood ted Iuda dahi Byetlyehyemiin yefrat humuus ajee. Ted Moabyn nutagt orj iren, tendee uldev. **3** Tegtél Naomiin nohor Yelimyelyeh nas barj, tereer hoyor hovguunteigee uldev. **4** Ted oorsoddoo Moab emegteichuudiig ehner bolgon avtsgaav. Negniih ni neriig Orpa, nogoogiinh ni neriig Rut gedeg baiv. Tend ted arvaad jil amidarchee. **5** Tegtél Mahlon, Hilion hoyor hoyoul bas nas barav. Ingej ter emegtei hoyor huuhed bolon nohroosoo hagatsav. **6** EZEN Ooriin humuus deer irj, hool huns ogch buig Moabyn nutagt sonsson tul tereer hoyor beriinhee hamt Moabyn nutgaas butsaahaar bosov. **7** Tiimees ter oorteigoo hamt hoyor beree avch, baisan gazraa orhin odov. Tegeed ted Iudagiin nutag uruu butsaahaar zamd garav. **8** Naomi hoyor berdee — Yavtsgaa. Ta hoyor oor ooriinhoo ehiin gert butsagtun. Ta narnas baragsdad hiigeed nadad handsany chini adil EZEN ta nart enerengui handah boltugai! **9** EZEN ta hoyoryg oorsdiin nohriin gert amarlingui bailgan soyorhoh boltutai hemeen oguulev. Tegeed ter tedniig unssend ted duugaa ondorsgon uilaldav. **10** Ted tuund — Gevch bid zaaval tany ard tumen uruu tantai hamt butсна gev. **11** Harin Naomi — Butsagtun, ohid mini! Yaagaad ta nar nadtai hamt yavah yostoi bilee? Ta naryn nohor bolchihoor hovguud minii hevliid odoo hurtel bii yuu? **12** Butsagtun, ohid mini! Yav. Uchir ni bi nohort garahad denduu hogshdono. Herev bi nadad naidvar bii hemeen helj, ene shono nohort garch, bas hovguud toruulsen ch, **13** tedniig ostol ni ta nar huleeh uu? Tegsneer ta nar gerlehees tatgalzah uu? Ugui, ohid mini. Yaagaad gevel ene ni ta naraas iluu nadad hund baina. Uchir ni EZENii mutar minii esreg baisan yum gev. **14** Ted dahin duugaa ondorsgon uiladdav. Orpa hadam ehiigee unsej, harin Rut tuund naaldav. **15** Tegtél ter — Haragtun, bergen chini ooriin ard tumen bolon ooriin burhad uruugaa butsan yavlaa. Bergeniinhee araas buts gev. **16** Harin Rut

— Tanyg orhij, tanyg dagahaas butsj ergehiig nadad buu yatgaach. Uchir ni tany yavah gazar uruu bi yavna. Tany suuh gazart bi ch suuna. Tany ard tumen minii ard tumen, tany Burhan minii Burhan. **17** Tany uheh gazart bi uhne. Tend bi orshuulagdana. Tiimees herev bi uhlees busdaar tanaas salbal EZEN namaig hatuu shiitgeh boltugai gev. **18** Ter tuuniig oortei ni hamt yavahaar ers shiidseniig haraad, tuund dahin yuu ch oguulsengui. **19** Tegeed ted hoyoulaa Byetlyehyemd hurch irtlee yavav. Tedniig Byetlyehyemd irtel buh hotynhon tednees bolj hol uimeen bolon, emegteichuud ni — Ene chini Naomi mon uu? geltsev. **20** Tereer tedend — Namaig Naomi gej bitgii duud. Uchir ni Togs huchit Negen nadad hertsgii handsan tul namaig Mara hemeen duud. **21** Bi duuren garch yavsan bolovch, EZEN namaig hooson butsaaj avchrav. Negent EZEN minii esreg gerchilj, Togs huchit Negen namaig zovooson tul ta nar yuund namaig Naomi gej duudna ve? gelee. **22** Tegeed Moabyn nutgaas ergej irsen Naomi ooriin ber Moab emegtei Ruttai irev. Ted arvai huraaltyn ehen uyed Byetlyehyemd irev.

Rut 2

2:1 Naomid nohriinh ni hamaatan boloh ih bayan hun baijee. Ter hun Yelimyelyehiin urgiinhbogood neriig ni Boaz gedeg baiv. **2** Moab emegtei Rut Naomid — Namaig tarian talbai uruu yavuulaach. Bi taallyg ni olj boloh negnii araas yavj, hayagdsan tarian turuug tuuye gehed ter tuund — Ohin mini, yav! gej helev. **3** Tiinhuu ter yavj, taria hadagchdyn araas tarian talbaid hayagdsan turuug tuuv. Tereer sanaandgui Yelimyelyehiin urgiin Boazyn tarian talbain heseg deer irchihsen ajee. **4** Haragtun, Boaz Byetlyehyemeees irj, taria hadagchdad — EZEN ta nartai hamt baih boltutai gehed ted — EZEN tanyg iveeh boltugai hemeen hariulav. **5** Tegeed Boaz taria hadagchdyg hariutssan zartsdaa — Ene henii busgui ve? gev. **6** Taria hadagchdyg hariutssan zarts — Ter bol Moabyn nutgaas Naomitai hamt butsj irsen Moab emegtei yum. **7** Ter emegtei "Taria hadagchdyn araas yuujilsen tarian dund hayagdsan turuug tuuj tsugluulahyg nadad zovshoorooch" gej heleed iinhuu ireed, ogloonoos

odoo hurtel baisan. Ter gert tur zuur l suuj baina gev. **8** Tegeed Boaz Rutad — Ohin mini, anhaaraltai sons. Hayagdsan turuug tuuh gej oor tarian talbai uruu buu yav. Tsaashilbal endees bitgii yav. Harin endee minii shivegchidtei uld. **9** Chi tednii hadah talbaig harj, araas ni yav. Bi zarts nartaa chamd hurch bolohgui gej tushaasan. Chi undaashaaraa us uuh gazart ochij zarts naryn utgasan usnaas uu! gev. **10** Ter emegtei nuureeree unan, gazart hurtel bohiin, tuund — Namaig hari hun atal, ta namaig ajigljaj baidag. Bi yaagaad tany taallyg olson yum be? gev. **11** Boaz hariulj, tuund — Nohriigoo nas barsny daraa chinii hadam ehdee hiisen bugdiig, mon herhen etseg eh hiigeed torson nutgaa orhin, uridaas medeegui ard tumen deer irsen tuhai chini nadad buren medegdsen. **12** EZEN chinii ajlyg shagnah boltugai. Izrailiin Burhan EZENees ireh shagnal ni duuren baih boltugai! Tuunii dalavchin door chi horgodoh gazar hain irjee gev. **13** Tegehede ter — Hediigeer bi tany shivegchin naryn neg adil bish bolovch ta namaig taitgaruulj, shivegchin nadtai uneheer elegsegeer yarisan tul ezen mini tany omno bi taallyg tani olov gej oguulev. **14** Hoolny tsagt Boaz tuund — Naash irj, talhnaas iden, talhaa tsuund duregtun gesend tereer taria hadagchdyn derged suuv. Boaz tuund huursan buudai ogsond ter idej tsadaad, zarimyg ni uldeev. **15** Tuuniig hayagdsan turuug tuuheer bosohod Boaz zarts nartaa tushaan iin oguulev. — Ter yuujilsen tarian dund ch hayagdsan turuug tuug! Tuuniig buu doromjlooroi! **16** Mon tuund zoriulan boodoluudaas zoriud heseg turuug sugalan, tuund tuulgeheer orhi! Tuuniig buu zemle gev. **17** Ingeed tereer udesh boltol tarian talbaid hayagdsan turuug tuuv. Daraa ni ter tuusen tariagaa tsohihod neg yefa arvain guril bolov. **18** Tereer tuuniig avch, hot uruu yavj, hadam eh ni tuunii tuusniig ni harav. Tereer mon idej tsadaad uldeesen zuilee gargaj hadam ehdee ogov. **19** Hadam eh ni tuund — Chi onoodor haana hayagdsan turuu tuuv? Chi haana ajillasan be? Chamaig ajiglasan ter hun yeroogdoh boltugai gev. Ingeed ter hentei ajillasan tuhaigaa hadam ehdee yarij, — Onoodor hamt ajillasan ter hunii neriig Boaz gedeg hemeen oguulev. **20** Naomi berdee — Amid hiigeed uhegsdees enerlee tatan avdaggui EZEN ter huniig iveeh boltugai gej helev. Tegeed Naomi tuund dahin — Ter hun bol bidend oiryn hun bogood bas hudaldan avah erh buhii

bidnii hamaatny negen yum gev. **21** Tegtél Moab emegtei Rut — Ter hun bas "Minii zarts nar buh urgatsyg huraaj duusah hurtel tednii hajuugaas buu holdogtun" gej nadad helsen gev. **22** Naomi ooriin ber Rutad — Ohin mini, ter hunii shivegchidtei hamt garah ni sain yum. Es tegvees oor tarian talbaid busad ni chamd hor uchruulah vii gev. **23** Tiinhuu tereer arvai bolon buudai huraaltyg duustal hayagdsan turuug tuuhiin tuld Boazyn shivegchdiin dergedees hoddsongui. Tegeed ter hadam ehteigee hamt amidrav.

Rut 3

3:1 Hadam eh Naomi ni tuund — Ohin mini, chamaig sain saihan bailgahyn tuld bi chamd amrah gazar haij ogoh bish uu? **2** Chinii shivegchdiinh ni hamt baisan Boaz bol manai hamaatan bish uu? Uzegetun, onoo oroi ter hun utrem deer arvai shigshine. **3** Tiim uchraas chi biyee utaan, toslood, hamgiin sain huvtssaa omson, doosh utrem uruu och! Gevch ter huniig idej, uuj duustal ooriigoo tuund buu taniul. **4** Tuuniig hevtehed ni chi tuunii hevtej bui gazryg ajiglaad, yavj tuunii holiig il gargaad hevt! Daraa ni ter chamd yuu hiihiig chini heleh bolno gehed **5** ter tuund — Tany helsen bugdiig bi hiine gev. **6** Ingeed tereer utrem uruu ochij, hadam ehiinhee tushaasan bugdiin daguu uildev. **7** Boaz idej uugaad, zurh ni hogjiltei bolohod oovoolson tariany zahad ochin hevtev. Rut semhen irj holiig ni il gargan hevtev. **8** Tegeed shono dundyn uyed ter hun tsochij, uragshaa bohiitol, negen emegtei hold ni hevtej baiv. **9** Tereer — Chi hen be? gehed ter — Bi tany shivegchin Rut baina. Ta oiryn hamaatan uchir buteelgee shivegchnihee deeguur delgeech gev. **10** Tegtél ter — Ohin mini, chamaig EZEN iveeh boltugai! Chi yamar ch bayan, yaduu zaluusyn araas yavsangui. Ingesneeree chinii suulchiin enerel ehniihees chini iluu deer bolohyg chi haruullaa. **11** Odoo ohin mini, buu ai! Chinii helsen bugdiig bi chinii toloo hiine. Uchir ni hotyn buh humuus chamaig ontsgoi sain emegtei gedgiig medne. **12** Bi oiryn hamaatan gedeg ni unen. Gelee ch nadaas iluu oiryn hamaatan bii. **13** Ene shono endee uld. Ogloo bolohod herev ter hun chamaig hudaldan avbal sain. Ter chamaig

hudaldan avag. Harin ter chamaig hudaldan avahyg husehgui bol bi chamaig hudaldan avna gedgee EZENii amid buigaar tangaraglaya. Ogloo boltol hevt gev. **14** Tiimees ter ogloo boltol tuunii hold hevtlee. Tegeed Rut humuus biye biyenee tanihaas omno haranhuigaar bosov. Ter — Ene emegteig utremd irsniig medegdej bolohgui gev. **15** Ter dahin — Oort bui nomrogoon nadad ogood bari gej helev. Tegeed tuuniig barihad zurgaan hemjuur arvai hemjij, tuund uuruulev. Ingeed ter hot uruu yavlaa. **16** Tegeed tuuniig hadam eh deeree irehed ter — Ohin mini, yamar bolov? gehed monooh hunii oort ni yuu hiisen bugdiig Rut tuund helev. **17** Tegeed Rut — Ter hun "Chi hadam ehdee gar hooson ochij bolohgui" hemeen oguuleed ene zurgaan hemjuur arvaig nadad ogov gev. **18** Tegehed hadam eh ni — Ohin mini, ene hereg herhen duusahyg medeh hurtel hulee! Uchir ni ter hun onoodor uuniig shiidehees naash amrahgui gev.

Rut 4

4:1 Boaz daaman haalgan deer ochij, tend suuhad Boazyn oguulsen monooh oiryn hamaatan ongorch yavah ni haragdav. Ter tuund — Naiz mini ireed end suu gev. Ter irj suuv. **2** Tegeed ter hotyn ahlagchdaas arvan huniig avchran — End suugtun hemeen oguulsend ted suutsgaav. **3** Tegeed ter hamgiin oiryn hamaatand handan — Moabyn nutgaas butsj irsen Naomi ni bidnii ah duu boloh Yelimyelyehiin heseg talbaig hudaldah yostoi. **4** Tiimees bi chamd medegdiye gej bodood "End suuj bui humuusiin omno bolon minii arduudyn ahlagchdyn omno tuuniig hudaldan avagtun. Herev chi uuniig hudaddan avya gevel tuuniig avagtun. Harin ugui bol nadad heleerei! Bi mediye. Uchir ni chamaas oor tuuniig hudaldan avah hun baihgui. Bi chinii daraagiinh yum" hemeev gehed ter — Bi hudaldan avna gev. **5** Tegtel Boaz — Chi Naomiin garaas tarialangiin talbaig hudaldan avah ter odortoo, mon nas baragchiin neriig tuunii ovd orgohiin tul nas baragchiin belevsen ehner buyuu Moab emegtei Rutyg avah yostoi gev. **6** Hamgiin oiryn hamaatan — Bi uuniig oortoo hudaldan avch chadahgui. Es bogoos bi ooriinhoo oviig suiruulne. Chi oortoo uuniig hudaddaj av. Chi minii hudaldan avah erhiig avch bolno. Uchir ni bi uuniig

hudaldan avch chadahgui gev. **7** Izrailid uridyn tsagt hudaldan avah bolon gazar soliltsoh talaar yamar negen hergiig batlahdaa iim zanshiltai baiv. Neg ni shaahaigaa tailj, nogoodoo ogdog baiv. Ene ni Izrailid batalgaatai bolgoh arga baiv. **8** Tegeed hamgiin oiryn hamaatan ni Boazd — Chi oortoo uuniig hudaddan avagtun hemeen oguuleed shaahaigaa tailav. **9** Tegtel Boaz ahlagchid hiigeed hamag arduudad — Onoodor bi Naomiin garaas Yelimyelyeh bolon Hilion, Mahlon nart hariyaalagdah buhniig hudaldan avsny gerch nar ni ta nar yum. **10** Bas nas barsan hunii neriig ovd ni uldeehiin tudd bi Mahlony belevsen ehner Moab emegtei Rutyg ooriin ehner bolgon avav. Ingesneer nas barsan hunii ner ni ah duu naraasaa bolon torson gazrynhaa hashaanaas taslagdahgui yum. Onoodor ta nar gerch nar gev. **11** Hashaan dotor baisan buh arduud bolon ahlagchid — Bid gerch nar mon. Chinii gert orj irj bui ter emegteig EZEN Izrailiin geriig bosgogch Rahyel, Lyea hoyoryn adil bolgoh boltutai. Chi Yefratad ed bayalag olj, Byetlyehyemd aldarshih boltutai. **12** Mon EZENii ene zaluu emegteigeer ogoh ur udmaar damjuulan ger chini Tamaraas Iudad toruulsen Pyeryeziin ger adil boloh boltugai gev. **13** Ingeed Boaz Rutyg avan, ter emegtei tuunii ehner bolov. Boaz tuun uruu orsond EZEN tuund ur togtoon ogloo. Tegeed ter huu toruulev. **14** Tegtel emegteichuud Naomid — Chamaig onoodor hudaldan avagchguigeer orhiogui EZEN magtagdah boltugai! Tegeed tuunii ner Izrailid aldarshih boltugai! **15** Ter ni mon tand amidralyg sergeegch, ondor nasny tani tetgegch baih boltutai. Uchir ni tand hairtai ber chini tuund huu toruulj ogov. Rut tand doloon hovguunees ch iluu deer bilee getsgeev. **16** Tegeed Naomi huuhdiig avch, ovor deeree hevtuuleed tuuniig asrah bolov. **17** Horsh emegteichuud ni — Naomid huu torov hemeen oguuleddej, tuund ner ogov. Tegeed ted tuuniig Obyed hemeen nerlev. Ter bol Davidyn etseg boloh Iyessiin etseg yum. **18** Pyeryeziin udam ugsaa ni ene yum. Pyeryezd Hyezron torson bilee. **19** Hyezrond Ram, Ramd Amminadab, **20** Amminadabt Nahshon, Nahshond Salmon, **21** Salmond Boaz, Boazd Obyed, **22** Obyedod Iyessi, Iyessid David torjee.

1 Samuyel 1

1:1 Yefraimyn uularhag nutgiin Ramataimzofim nutagt Yelkana gedeg nertei hun baijee. Ter hun Iyerohamyn huu, Yelihutiin ach, Tohugiin guch, Yefraim hun Zufyn jich baiv. **2** Yelkana hoyor ehnertei baisan bogood negniih ni ner Hanna, nogoogiinh ni ner Pyeninna gedeg baiv. Pyeninna huuhedtei, Hanna huuhedgui baijee. **3** Ter hun jil bur Shilod tumen tsergiin EZEND morgoj, tahil orgohoor torolh hotoosoo yavdag bailaa. Tend Yeligiin hoyor hovguun Hofni, Finyehas nar EZENii tahilch nar baiv. **4** Yelkana tahil orgoh odroo ehner Pyeninna bolon tuunii buh hovguud, ohidod huvi hurteedeg baijee. **5** Harin Hannad hoyor huvi iluug ogdog baiv. Uchir ni ter Hannad hairtai baisan bolovch EZEN tuunii hevliig haasan ajee. **6** EZEN hevliig ni haasan uchir tuuntei orsoldogch Pyeninna tuuniig buhimduulahyn tudd oddog baiv. **7** Jil bur tegdeg baisan bogood Hanna EZENii orgoond ochih bolgond Pyeninna tuuniig oddog baiv. Tiim uchraas Hanna uilan, hool und ch iddeggui baijee. **8** Tegehed tuunii nohor Yelkana tuund — Hanna, chi yuund uilj, yaagaad hool, und ch idehgui baina ve? Yuund zurh setgel ni uitgarlana ve? Bi chamd arvan hovguunees deergui yuu? gev. **9** Shilod hool und idej uuj duussany daraa Hanna bosov. Ter uyed tahilch Yeli EZENii sumiin haalgany dergedeh suudal deer suuj baisan bilee. **10** Ihed shanalsan Hanna EZEND zalbiran, gashuunaar uilj baiv. **11** Ter tangaraglan, — Tumen tsergiin EZEN mini, herev Ta shivegchniihee zovlong uzej, namaig sanan, shivegchnee ul martan, harin Ooriin shivegchindee hovguuniig ogvol, bi ter hovguuniig amidralynh ni buh odriin turshid EZEND ogoh bogood tuunii tolgoid tongorog ch hurgehgui gev. **12** Hanna EZENii omno urgeljuulen zalbirch baihad Yeli tuunii amyg ajiglan harj baiv. **13** Hanna zurh setgel dotroo zalbirch, zovhon uruul ni hodolj, harin duu ni garahgui baisan yum. Tiimees Yeli tuuniig sogtuu baina hemeen bodjee. **14** Yeli tuund — Hedii boltol chi sogtuu baih yum be? Darsnaasaa salgev. **15** Gevch Hanna hariud ni — Ugui, ezen mini, minii suns shanalj baina. Bi dars ch, arhi ch uugaagui, harin EZENii omno setgelee ilchilj baina. **16** Shivegchnee oliggui emegtei gej buu uzegtun. Uchir ni setgel iheer zovnij, odoon hatguulsaar baigaa tul,

bi odii hurtel zalbirlaa hemelee. **17** Tegehed Yeli hariulan, — Amar amgalan yavagtun! Izrailiin Burhan chinii guisan guiltyg biyeluuleh boltugai! gev. **18** Ter EMEGTEI — Shivegchin tani tany omno taallyg oloh boltugai! gev. Iinhuu ter emegtei butsan yavj, hool und idej, tuunii nuur tsarai ni uitgar guniggui bolov. **19** Daraagiin ogloo ni ted ert bosoj, EZENii omno morgood, Ramad baidag oorsdiin ger uruu butsj irtsgeev. Yelkana ooriin ehner Hannatai untsan ba EZEN tuuniig sanav. **20** Hanna jiremselsnii daraa tsag ni bolohod hovguun toruullee. — Bi ene hovguuniig EZENees guisan yum gej oguuleed tuuniig Samuyel gej nerlev. **21** Daraa ni Yelkana amlaltaa biyeluulen jiliin tahilyg EZEND orgohoor ger buliin hamt yavah bolloo. **22** Harin Hanna nohortoo — Ene hovguuniig hohnoos garah hurtel bi tiishee yavahgui. Daraa ni bi tuuniig daguulan yavj, EZENii omno avaachij, tend uurd uldeene hemeen oguuleed yavsangui. **23** Nohor Yelkana ni tuund — Chi taallaaraa bol. Hovguuniig hohnoos gartal ni end uld. Zovhon EZEN ugeer batlah boltugai! gev. Tiinhuu ter emegtei uldej, hovguuniig hohnoos gartal ni hohuulj tejeev. **24** Hovguuniig hohnoos garmagts, hediigeer ter nyalhaaraa baisan bolovch Hannatuuniig mon gurban nastai buh, neg yefa guril, neg tulam dars avch, Shilod bui EZENii orgoond tuuniig daguulan irev. **25** Tegeed ted buhaa nyadalj, huug Yelid avchirj ogov. **26** Hanna oguulev. — Ezen mini ee! Tany amid buigaar tangaraglaya, Ezen mini. Bi end, tany derged zogson EZEND zalbirch baisan emegtei baina. **27** Ene hovguunii toloo bi zalbirsan yum. Ooroos ni guisan minii guiltyg EZEN biyeluulj ogson bilee. **28** Tiimees bi ch mon ene hovguuniig negent EZEND zoriulsan yum. Ene hovguun amid baih tsagtaa EZEND zoriulagdav gev. Ter tend EZEND morgov.

1 Samuyel 2

2:1 Daraa ni Hanna zalbiran, — Minii zurh EZEND bayarlana. Bi Tany avrald bayasdag uchir minii am daisnuudynhaa esreg zorigtoigoor yarij, ever mini EZEND orgogdono. **2** EZENtei adil ariun hen ch baihgui. Uneheer Tan shig hen ch ugui, mon bidnii Burhan adil had gej baihgui. **3** Ihed bardamnan buu ongirogtun. Ihemseg ugsiig amnaasaa buu gargagtun.

Uchir ni EZEN bol hamgiig medegch Burhan bogood Tereer uilsiig denselne. **4** Huchtenii num hugarch, harin doroi ni huchiig agsa**5** Tsatgalan baisan ni talhny toloo oorsdiigoo holsoltsgooj, harin olsgolon baisan ni olsohoo bolijee. Huuser emegtei ch hurtel doloo torj, harin olon huuhedtei emegtei zovno. **6** EZEN uhuuldeg, bas amidruuldag. Uhegsdiin orond unagadag, bas bosgodog. **7** EZEN hoosruuldag, bas bayajuuldag. Ter dord bolgodog, bas orgomjiddog. **8** Ter yaduu negniig shoroonoos bosgoj, ugeegui negniig unsen ovoonoos orgoj, tedniig noyodyn hamt suulgan, tedend aldryn suudlyg ovluulne. Uchir ni yertontsiin bagana ni EZENiih bogood tuunii deer EZEN delhiig togtoov. **9** EZEN burhanlag humuusiinhee holiig hamgaaldag, harin buzar humuus haranhuid duugui bolgogdono. Uchir ni hun hucheer ul yaldag. **10** EZENtei sorgoldogchid yuu ch ugui ustgagdana. Tednii esreg EZEN tengerees ayanga buulgana. EZEN delhiin hyazgaar hurtel shuuh bolno. Ter Ooriin haand huch chadlyg ogch, Ooriin tosolson Negenii evriig orgomjilno gev. **11** Daraa ni Yelkana Ramad baidag ooriin gertee hariv. Harin hovguun ni tahilch Yeligiin omno EZEND uilchlev. **12** Yeligiin hovguud ni ul buteh humuus baisan bogood ted EZENiiig meddeggui baiv. **13** Mon tahilch nar ard tumentei ingej haritsdag baiv. Hen negen hun tahil orgoh uyed, mah chanaj baihad ni tahilchiin zarts gurban salaa sereeg gartaa barin, hurch irdeg baiv. **14** Tuugeeree togoo, sav, hairuulyn tavag, huvin uruu hatgaj, sereend zoogdson buhniig tahilch oortoo avdag baiv. Ted Shilod irsen buh izrailichuudad ingej handdag bailaa. **15** Tuunees gadna, humuusiig ooh shataahaas omno tahilchiin zarts iren, orgoj bui hund — Tahilch nart sharah mah og. Tahilch chamaas chanasan mah avahgui, zovhon tuuhii mah avna gedeg baiv. **16** Herev ter hun tuund — Ehleed ooh bugd shatag, daraa ni hussenee avagtun gev helbel tahilchiin zarts — Ugui, chi uuniig nadad odoo og. Es tegvees bi hucheer avna gedeg baiv. **17** Inhuu edgeer hovguudiin nugel ni EZENii omno asar ih bailaa. Uchir ni humuus EZENii orgoliig jigshiv. **18** Balchir hovguun Samuyel maalingan yefod omson, EZENii omno uilchilj baiv. **19** Samuyelyn eh ni tuund zoriulan byatshan huvtsas hii, jil buriin tahil orgohoor nohriinhoo hamt irehdee jil bur tuuniigee avchirj ogdog baiv. **20** Tegehed Yelkana bolon tuunii ehneriig

Yeli yeroon, — EZENd zoriulsan hovguunii orond EZEN ene emegteigees chamd huuhduudiig ogoh boltugai! gedeg baiv. Tegeed ted ooriin gert butsdag baiv. **21** EZEN Hannag ergej, tereer jiremslen gurvan hovguun, hoyor ohin toruuljee. Balchir hovguun Samuyel EZENii omno oson torniv. **22** Yeli ih nastai boljee. Ooriin hovguud ni buh Izrailid yuu uildej baigaag, bas hurlyn maihny uudend uilchlegch emstei ted herhen untdag tuhai Yeli sonsov. **23** Tereer hovguuddee — Ta nar iim hereg buyuu edgeer buh arduudaas sonsoj baigaa muu yoryn hergiig yuund uildene ve? **24** Huuhduud mini, ingej bolohgui. EZENii humuusiin dund tarhaj bui, nadad sonsogdson medee ni sain yum ogt bish. **25** Herev neg hun nogoo hunihee esreg nugel uiddvel, Burhan tuunii toloo zuuchilna. Harin herev hun EZENii esreg nugel uildvel hen tuunii toloo zuuchlah ve? hemeen surgamjav. Gevch ted etsgiinhee ugiig sonssongui. Uchir ni EZEN tedniig uhuuleh gej baiv. **26** Balchir hovguun Samuyel ulam osoj tornin, EZENd bolon humuust hairlagdav. **27** Tegehed Burhany hun Yelid irj, tuund — EZEN iinhuu aildaj baina "Chinii etsgiin ger Yegipyeted Faraony geriin boolchlold baihadBi Ooriigoo tedend ilerhiilsen bus uu? **28** Minii tahilch nar bajj Minii tahilyn shireend ochij, utlagyg shataaj, Minii omno yefodyg omsuulehiin tuld Bi Izrailiin hamag ovguudaas tedniig songoson bus uu? Izrailiin hovguudiin galaar orgodog buh orgoluudiig Bi chinii etsgiin gert ogson bus uu? **29** Ta nar yaagaad Minii orshih gazart Minii tushaasnaar uildegddeg, Nadad orgoson orgol, tahiluudad hongon handaj, bas Minii ard tumen Izrailiin tahil buriin hamgiin sainaar ni oorsdiigoo targaluulsnaar ooriinhoo hovguudiig Nadaas iluud uzej baina ve?". **30** Tiimiin tul Izrailiin Burhan EZEN iinhuu aildaj baina. "Chinii ger bolon chinii etsgiin ger Minii omno monhod yavna hemeen Bi chin uneneer oguulsen bilee. Harin odoo EZEN aildahdaa "Ene ni Nadaas hol baig! Uchir ni Namaig hundetgedeg huniig Bi hundetgene. Namaig jigshigchdiig Bi ul haiharna. **31** Haragtun, Bi chinii bolon chinii etsgiin geriin huchiig tasalj, chinii gert hogshin nastai hun ugui boloh odor aisui. **32** Izrailiin toloo Minii hiideg buh sain saihny dund Minii orshih gazar gamshig bolohyg chi uzne. Chinii gert hezee ch hogshin nastai hun baihgui bolno. **33** Gesen ch Bi tanaihnaas buh huniig Ooriin tahilyn shireenees zailuulahgui ni uilsnaas bolj chinii nud sohorch,

setgel chini gansrahyn tuld bilee. Chinii geriinhen bugd id zaluugaaraa nas barna. **34** Chinii hoyor huu Hofni, Finyehas nart tohioldoh zuil ni chamd temdeg bolno. Ter hoyor neg odor uhne. **35** Gevch Minii zurh bolon Minii setgeld baigaa zuilsiin daguu uildeh unench tahlchiig Bi Ooriinhoo toloo orgomjilno. Bi tuund bat beh geriig barij ogno. Ter urgelj Minii tosolson hunii omno alhah bolno. **36** Chinii gert amid uddegdes bugd heseg mongo, zusem talhny toloo irj, tuund ovdog sogdon, «Zusem talhtai bolohyn tuld tahlchiin yamar negen ajlyg nadad ogooch» hemeen guih bolno" gesen gev.

1 Samuyel 3

3:1 Balchir hovguun Samuyel Yeligiin omno EZENd uilchilj baiv. Ter uyed EZENii ug hovor, uzegdluud ch tsoon baiv. **2** Ter uyed Yeli ooriin gazartaa hevtej baihad (Nud ni muudaj ehelsen bogood tereer sain harj chadahgui bolson baiv.) **3** mon Burhany denluu haraahan untraagui uyed, Burhany avdar orshih EZENii sumd Samuyel hevtej baiv. **4** EZEN Samuyelyg duudahad — Bi end baina gej ter helev. **5** Tegeed ter Yeli uruu guij ochin, — Ta namaig duudsan tul bi end baina gej oguulev. Harin Yeli — Bi duudaagui. Butsaj yavaad hevtegtun gesend Samuyel butsaj yavaad hevtev. **6** EZEN dahin — Samuyel! gej duudav. Tiimees Samuyel bosoj, Yeli uruu ochin, — Ta namaig duudsan tul bi end baina gev. Gevch Yeli — Bi duudaagui. Huu mini, butsaad hevtegtun hemeen oguulev. **7** Samuyel EZENiig haraahan meddeggui, EZENii ug ch tuund haraahan ilerhiilegdeegui baijee. **8** Iinhuu EZEN gurav dahi udaa Samuyelyg dahin duudahad Samuyel bosoj, Yeli uruu ochin, — Ta namaig duudsan uchir bi end baina hemeen oguulev. Tegehed balchir hovguuniig EZEN duudaj baijee gedgiig Yeli oilgov. **9** Yeli Samuyeld — Yavj, hevt. Herev Ter chamaig duudval "EZEN mini, aildaj hairla. Bool tani sonsoj baina" hemeen oguulegtun gev. Ingeed Samuyel yavj, orondoo hevtev. **10** Tegehed ni EZEN irj, derged ni zogsood, uridyn adil — Samuyel aa, Samuyel aa! gej duudav. Samuyel — Aildaj hairla. Bool tani sonsoj baina hemeen oguulev. **11** EZEN Samuyeld aildahdaa — Haragtun! Bi Izrailid

negen zuiliig uildeh gej baina. Tuuniig sonsson buh humuusiin hoyor chih ni hanginah bolno. **12** Ter odor Bi Yeligiin geriin talaar Ooriin oguulsen buhniig ehnees ni duustal tuunii esreg guitsetgene. **13** Tuunii hovguud oorsoddoo haraal avchirsan bogood ter tedniig zemleegui tul ooriinh ni medsen gem nugliin toloo tuunii geriig monhod shiitgeheer zehej baigaa hemeen Bi tuund aiddsan bilee. **14** Tiimees Yeligiin geriin gem nugel ni orgol, esvel tahilaar hezee ch tsagaatgagdahgui gej Bi Yeligiin gert tangaraglav gev. **15** Iinhuu Samuyel ogloo hurtel untlaa. Daraa ni EZENii orgoonii haalgys ter neev. Gevch Samuyel enehuu uzegdliig Yelid helehees aij bailaa. **16** Daraa ni Yeli Samuyelyg duudaj, — Minii huu, Samuyel aa gev. Samuyel — Bi end baina gej hariullaa. **17** Yeli — EZEN chamd aildsan ug ni yuu ve? Nadaas buu nuutaach. Chamd aildsan ugsees gantsyg ni ch gesen chi nadaas nuuval, Burhan chamd ter ugsiin daguu bolon tuunees ch iluugeer handah boltugai gev. **18** Iinhuu Samuyel yuu ch nuulgui bugdiig tuund yariv. Tegehed Yeli — Ter bol EZEN mon. Tuund taalagdsan bugdiig Ter uildeh boltugai! gev. **19** Samuyelyg iinhuu osoj tornihod EZEN tuuntei hamt baisan ba tuunii ugnees negiig ni ch biyelegdeegui es hotsrov. **20** Danaas Byeyershyeba hurtelh buh Izraili Samuyelyg EZENii esh uzuulegch mon bolohyg medev. **21** EZEN Shilod dahin uzegdev. Uchir ni EZENii aildsan ugeer Ezen Shilod Ooriigoo Samuyeld ilchlev.

1 Samuyel 4

4:1 Iinhuu Samuyelyn ug Izraili dayaar tarhav. Izraili filistchuudtei tulaldahaar garch, Yebyenyezyeriin derged buudallav. Filistchuud ch Afyekt buudallav. **2** Filistchuud Izrailitai uulzan tulaldahaar jagsaalaar irjee. Tulaan gazar avahad, Izraili filistchuuded yalagdsan ba filistchuud dainy talbart dorvon myanga orchim huniig alav. **3** Ard olng huarand butsj irehed Izrailiin ahlagchid — EZEN yaagaad onoodor bidniig filistchuudiin omno yalagdald hurgev? Shilogoos EZENii gereenii avdryg oorsoddoo avchirya. Ter ni bidnii dund irj, bidniig daisnuudyn garaas avrah yum hemeen oguuljee. **4** Tiimees ard olon Shilo uruu humuusiig

yavuulj, horubuudyn deer orshih tumen tsergiin EZENii gereenii avdryg tendees avch irev. Yeligiin hoyor hovguun Hofni, Finyehas nar Burhany gereenii avdryn hamt tend bailaa. **5** EZENii gereenii avdryg huarand avchrahad, gazar dorgitol buh Izraili uuhailan hashhirav. **6** Filistchuud ter ih uuhailah duug sonsood, — Yevryeichuudiin huarand garsan iim uuhailah duu ni yuu ve? geltsev. Tegeed EZENii gereenii avdar huarand irsniig ted medlee. **7** Filistchuud — Burhan tednii huarand zalran irev hemeen oguulj aitsgaav. Tegeed — Bidend gai irev. Urid ni iim yum tohioldoj baigaagui. **8** Bidend gai irev. Hen bidniig edgeer huchit burhdyn mutraas avrah ve? Edgeer ni yegipyetchuudiig tsold eldev torliin gamshgaar ustgasan burhad mon bilee. **9** Filistchuud ee, erelheg, zorigtoi baigtun. Es tegvees yevryeichuud ta naryn bool baisny adil ta nar yevryeichuudiin bool bolno. Erelheg baij, tuladdagtun geltsev. **10** Tegeed filistchuud tulaldsand, Izraili yalagdan, hun bur maihan uruugaa zugtav. Izrailias guchinmyangan yavgan tsereg alagdsan ni aimshigtai tom allaga bailaa. **11** EZENii avdar bulaagdaj, Yeligiin hoyor hovguun Hofni, Finyehas nar uhev. **12** Negen Byeniamin hun baildaany terguun shugamaas zuttan ter odroo Shilod irev. Ter huvtssaa urj, tolgoidoo shoroo tsatssan baiv. **13** Tuuniig irehed Yeli zamyn hajuugiin sandal deer suun, tuunii zurh Burhany avdryn toloo tugshij baisan uchir ter hicheenguilen haruuldaj bailaa. Ter hun hot uruu orj medeeg duulgahad, hotynhon bugd uilaldan barhiraaldav. **14** Yeli uilaldan barhiraaldah duut sonsood, — Ene yuun duu shuugian be? hemeen asuuhad, onooh hun yaaravchlan ireed, Yelid meduulev. **15** Yeli yeren naiman nastai, tuunii nud ni haranhuilan, yum uzehee bolison baiv. **16** Ter hun Yelid — Bi baildaany terguun shugamaas ireed baigaa negen baina. Bi onoodor dainy talbaraas zugtaj irlee gesend Yeli — Yuu bolson be? Huu mini gej asuuv. **17** Tegehede medee hurgej irsen hun — Izraili filistchuudees zugtaaj, olny dund aimshigtai tom allaga bolj, tany hoyor huu Hofni, Finyehas nar uhej, Burhany avdar bulaagdaj gej hariullaa. **18** Tereer Burhany avdryn tuhai duridahad Yeli haalgany hajuud suudlaasaa gedregee unan, huzuugee hutalj uhev. Uchir ni ter ondor nastai, hund biyetei baijee. Ter dochin jiliin tursh Izrailiig shuuv. **19** Tuunii ber buyuu Finyehasyn ehner ni jiremsen, toroh dohson bailaa.

Burhany avdar bulaagdaj, hadam etseg ni bolon nohor ni uhsen tuhai medeeg sonsonguutaa ter sohorch unan, huuhdee toruulev. Uchir ni toroh ovdolt ni ehelsen bilee. **20** Ter emegteig uheh gej baihad hajuud ni baisan emegteichuud — Buu aigtun. Chi hovguun toruulev gej helsen bolovch ter hariu ch helsengui, anhaarsan ch ugui. **21** Burhany avdar bulaagdaj, hadam etseg ni bolon nohor ni uhsen tul ter emegtei — Aldar ni Izrailias salav geed hovguuniig Ihabod gej nerlev. **22** Ter emegtei — Burhany avdar bulaagdsan uchir aldar ni Izrailias salav hemeen oguulev.

1 Samuyel 5

5:1 Filistchuud Burhany avdryg olzlon avaad, tuuniig Yebyenyezyerees Ashdod hot uruu avchrav. **2** Daraa ni filistchuud Burhany avdryg Dagony dugand avchran, Dagony derged taviv. **3** Ashdodchuud daraagiin ogloo ertlen bosoj harval, Dagon EZENii avdryn omno nuureeree gazart unachihsan baiv. Ted Dagonyg avch, bairand ni dahin taviv. **4** Gevch ted daraagiin ogloo ni ert boson harval, Dagon EZENii avdryn omno nuureeree gazart unachihsan baiv. Dagony tolgoi bolon hoyor gar ni tasarch bosgony derged baisan ba Dagony ih biye ni l uddsen baiv. **5** Tiimees Dagony tahilch nar Dagony dutandiregch hen bolovch onoog hurtel Ashdodod baidag Dagony bosgyg alhsangui. **6** EZENii mutar ashdodchuudyn deer hundeer darj, Ter Ashdod bolon tuunii hyazgaar nutgiin humuusiig suiruulj, havdar ovchnoor tsohiv. **7** Ashdodyn humuus uuniig uzeed — Izrailiin Burhany avdryg bidnii dund uldeej bolohgui. Uchir ni ter Burhany mutar bidnii deer bolon bidnii burhan Dagond gai zovlon uchruulsan bilee getsgeev. **8** Tegeed ted humuusiig yavuulj, Filistiin buh noyodyg tsugluulan, — Izrailiin Burhany avdryg bid yaah ve? gej asuuv. Ted — Izrailiin Burhany avdryg Gatad avaachya hemeev. Ted Izrailiin Burhany avdryg avaachiv. **9** Tuuniig Gatad avaachsany daraa Burhany mutar ene hotyn esreg aimshigtai uimeen avchran, Burhan ene hotyn humuusiig hogshin, zaluugui zovooj, ted butd havdar ovchtei bolov. **10** Ted Burhany avdryg Yekron uruu ilgeev. Burhany avdar Yekrond hursend yekronchuud hashhirdan, — Ted Izrailiin Burhany avdryg biden

uruu avchirsan ni bidniig bolon manai ard olnyg uhuulehiin tuld yum getsgeev. **11** Tiim uchraas ted humuusiig ilgeej, Filistiin hamag noyodyg tsugluulan, — Bidniig bolon manai ard olnyg uhuulehguin tuld Izrailiin Burhany avdryg baisan gazar uruu ni butsaan yavuulagtun hemeen shaardav. Uchir ni hot dayaar uhliin uimeen samuun baiv. Burhany mutar tend mash hundeer tedniig darj baiv. **12** Uheegui humuus ni havdar ovchind barigdaj, hotyn ori duu tengert hadav.

1 Samuyel 6

6:1 EZENii avdar filistchuudiin nutagt doloos sar bailaa. **2** Filistchuud tahilch nar bolon mergech tologchdiig duudan, — Bid EZENii avdryg yaah ve? Tuuniig baisan gazart ni yaaj butsaahyg bidend zaaj ogooch gejee. **3** Ted — Hervee ta nar Izrailiin Burhany avdryg butsaah bol yuu ch ugui hooson butsaaj bolohgui. Harin ta nar Tuund gemiin tahilyg zaaval orgogtun! Tegvel ta nar edgerch, Burhany mutar ta naraas yaagaad salahgui baigaag ta nar medeh bolno gev. **4** Tegehede humuus — Bidnii Tuund orgoh gemiin tahil ni yuu baih ve? gej asuuv. Ted — Filistiin noyodyn toogoor tavan altan havdar ovchin, tavan altan hulgana hii. Uchir ni ta bugdiin deer bolon tanai noyodyn deer neg l gamshig buusan bilee. **5** Ta nar havdar ovchniihoo bolon ene gazryg hoosruulagch hulganyhaa dursuudiig hii, Izrailiin Burhanyg aldarshuulbal, magadgui ta naraas, ta naryn burhdaas, mon ene nutgaas Burhan mutraa holduulna bui zaa. **6** Yaagaad ta nar yegipyetchuud bolon Faraon setgelee hatuuruulsny adil setgelee hatuuruulna ve? Burhan tedend hatuugaar handahad ted Izrailihumuusiig yavuulsan bus uu? **7** Tiim uchraas odoo neg shine tereg bolon buulgand oruulj baigaagui, tugaltai hoyor uneeg avch beltge. Uneenuudiig tergend hollon, tugaluudyg ni salgaj, tugalyn hashaand hii. **8** EZENii avdryg avch, tergen deer tavi. Gemiin tahil bolgon Burhand butsaah altan edlelee hairtsagt hii, avdryn hajuud tavi. Daraa ni uuniig zond ni yavuulagtun. **9** Ter avdar nutgiinhee zamaar Byetshyemyesh uruu yavahyg harval, Burhan bidend ene ih gai zovlong uchruulsan gesen ug bilee. Harin herev es yavbal bidniig tsohison ni Tuunii mutar bish, ene ni

bidend sanamsargui tohioldov gedgiig bid medeh bolno gev. **10** Humuus tiinhuu uildej, tugaltai hoyor unee avch, tergend hollon, tugaluudyg ni tugalyn hashaand hiij tugjee. **11** Ted EZENii avdryg bas altan hulganuud bolon havdrynhaa dursuudiig hiisen hairtsgiiig tergen deer taviv. **12** Uneenuud Byetshyemyeshiin zug uruu chigeeree yavj, neg zamaa dagan moorsoor tsaashlan, baruun tiish ch, zuun tiish ch ergesengui. Filistiin noyod Byetshyemyeshiin hil hyazgaar hurtel tednii araas dagaj yavav. **13** Byetshyemyeshiin humuus hondiid ulaan buudainyhaa urgatsyg huraaj baigaad, nudee orgon avdryg hartsgaav. Ted avdryg haraad ihed bayarlav. **14** Onoo tereg Byetshyemyesh hun Ioshuagiin talbaid irj, negen bul chuluuny derged zogsov. Ter humuus teregnii modyg hagalan, uneenuudiigEZEND shataalt tahil bolgon orgov. **15** Lyevichuud EZENii avdar bolon tuuntei hamt baisan altan edlel hiisen hairtsgiiig avch, tedgeeriig bul chuluun deer taviv. Byetshyemyeshiin humuus ter odor EZEND shataalt tahiluud bolon orgogdson orgoluudiig orgoloo. **16** Filistiin tavan noyon uuniig uzeed, ter odortoo Yekron uruu butsav. **17** Filistchuud gemiin tahil bolgon EZEND butsaan ogson havdar ovchnii altan dursuud gevel neg ni Ashdodyn toloo, neg ni Gazyn toloo, neg ni Ashkyelony toloo, neg ni Gatyn toloo, neg ni Yekrony toloo baiv. **18** Bas altan hulganuud ni tavan noyond hariyaalagdah filistchuudiin buh hotuud boloh behleltei hotoos oron nutgiin tosgod hurtelh hotuudyn toony daguu baiv. EZENii avdryg tavisan bul chuluu ni onoodriig hurtel Byetshyemyesh hun Ioshuagiin talbaid gerchlel bolon bui ajee. **19** Byetshyemyeshiin humuus EZENii avdryn dotorhyg harsan tul EZEN tednii zarimyg tsohij alav. EZEN arduudaas tavin myanga dalan huniig tsohij alav. EZEN arduudyg orshoolgui hyadsand arduud gashuudav. **20** Byetshyemyeshiin humuus — Ene ariun Burhan, EZENii omno hen zogsoj chadah ve? Ter Burhan bidnees hen uruu ochih ve? getsgeev. **21** Tiimees ted Kiriatiyearimyn orshin suugchid uruu elch naryg ilgee — Filistchuud EZENii avdryg butsaaj avchirlaa. Ta nar irj, uuniig oortoo avagtun gev.

7:1 Kiriatiyearimyn humuus irj, EZENii avdryg avch, tolgod deerh Abinadabyn gert avchrav. Tuunii huu Yelyeazaryg EZENii avdryg hamgaaluulahaar ariusgasan bilee. **2** Avdar Kiriatiyearimd uldsen odroos hoish udaan hutatsaa ongorch, horin jil bolov. Izrailiin buh ger EZENiig sanagalzan gashuudlaa. **3** Ter uyed Samuyel Izrailiin buh gertei yarin, — Herev ta nar buh zurh setgeleeree EZEND ergen handaj baigaa bol, ta nar dotroosoo hariin burhad bolon Ashtarotyг zailuulan, zurh setgelee EZEND handuulan, zovhon Tuund l uilchil. EZEN ta naryg filistchuudiin garaas avarna gev. **4** Tiinhuu Izrailiin hovguud Baaluud bolon Ashtarotyг zailuulan, zovhon EZEND uilchlev. **5** Tegehed Samuyel — Buh Izrailiig Mizpad tsugluulagtun! Bi ta naryn toloo EZEND zalbirna gev. **6** Ted Mizpad tsuglarch, us tataj, EZENii omno asgan, ter odor matsag barin, — Bid EZENii esreg nugel uildsen bilee gev. Samuyel Mizpad Izrailiin hovguudiig shuuv. **7** Izrailiin hovguudiin Mizpad tsutlasan tuhai filistchuud sonsood, filistchuudiin noyod Izrailiin esreg hodlov. Izrailiin hovguud uuniig sonsood, filistchuudees aiv. **8** Izrailiin hovguud Samuyeld — Ter bidniig filistchuudiin savraas avrahyn tuld bidnii Burhan EZEN uruu bidnii toloo hashhirsar baigtun gev. **9** Samuyel neg nyalh hurga avch, tuuniig buhleer ni shataan, shataalt tahil bolgon EZEND orgov. Samuyel Izrailiin toloo EZEND hashhirahad EZEN tuund hariulav. **10** Samuyel shataalt tahil orgoj baisan bogood filistchuud Izrailitai tulaldahaar dohoj irev. Gevch EZEN ter odor filistchuudiin deerees huchit ayanga buulgaj, tedniig samgarduulsand, ted Izrailiin omno but tsohigdov. **11** Izrailiin erchuud Mizpagaas garch, filistchuudiig hoon, Byetkaryn bel hurtel tedniig tsohiv. **12** Daraa ni Samuyel neg chuluu avch, Mizpa Shyen hoyoryn dund taviad, tuuniig Yebyenyezyer gej nerlen, — EZEN bidend ene gazar hurtel tuslav gejee. **13** Iinhuu filistchuud yalagdaj, Izrailiin hyazgaar uruu dahin haldaj orj irsengui. Samuyelyn amid baih buh odruuded EZENii mutar filistchuudiin esreg baiv. **14** Izrailias filistchuudiin bulaaj avsan Yekronoos Gat hurtelh hotuud Izrailid butsan negdev. Izraili filistchuudiin savraas gazar nutgaa choloolloo. Tiinhuu Izraili bolon amorichuudyn hoorond amar taivan baiv. **15** Samuyel amidralynhaa buh odruudiin tursh Izrailiig zahirchee. **16** Tereer jil bur Byetyel, Gilgal, Mizpagaar toiron, edgeer buh

gazruudad Izrailiig shuuv. **17** Daraa ni Ramad butsdag baijee. Uchir ni tuunii ger tend baiv. Tend Izrailiig ter shuuv. Ter tend EZENd tahilyn shiree bosgov.

1 Samuyel 8

8:1 Samuyel ondor nastai bolj, ooriin hovguudiig Izrailiin shuugchid bolgon tomilov. **2** Uutan hovguuniih ni ner Ioyel, udaah hovguuniih ni ner Abia baisan bogood ted Byeyershyebad shuugchid baiv. **3** Harin tuunii hovguud ni etsgiinhee zamaar yavalgui, shudarga bus olz ashig hain ergej, heel hahuuli avan, shudarga yosyg gajuuduulav. **4** Izrailiin buh ahlagchid tsuglaran, Rama dahi Samuyel uruu irjee. **5** Ted tuund — Ta odoo nastai bolov. Tany hovguud ch tany zamaar yavahgui baina. Odoo busad ulsuudyn adil bidniig zahirah haanyg bidend tomilj ogno uu? gev. **6** Ted — Bidniig zahirah haanyg bidend ogno uu? gej helsen ni Samuyelyn setgeld niitssengui. Samuyel EZENd zalbirlaa. **7** EZEN Samuyeld — Ard olny chamd oguuleh buhnii talaarh tednii duu hooloig sonsogtun. Uchir ni ted chamaig ul heregsej baigaa yum bish, harin tedniig zahirah haan baihaas Namaig eserguutsej baigaa hereg yum. **8** Bi tedniig Yegipyetees gargasan odroos onoodriig hurtel tednii hiisen buh uilstei adil ted Namaig orhin, oor burhdad uilchilseer irev. Ted chamd mon adiluildej baina. **9** Tegehleer odoo tednii duug sonsogtun. Harin chi tedend hatuu sanuulj, tedniig zahirah haany erhiig tedend meduulegtun hemeen zarlig aildjee. **10** Tiinhuu ooroos ni haanyg hussen ard tumend Samuyel EZENii buh ugsiig oguulev. **11** Ter helehdee — Ta naryg zahirah haany erh ni iim baih yum. Haan ta naryn hovguudiig avch, tedniig ooriin morin teregnuuded suulgan, morindoo morduulan, ted haany morin teregnuudiin omno yavah bolno. **12** Haan ooriinhoo toloo myangat bolon tavityn darga naryg tomilj, zarim huneer gazraa hagaluulan, tariagaa huraalgaj, zer zevsgee bolon teregniihee tonoglolyg hiilguulne. **13** Haan bas ta naryn ohidyg avch, ted naraar unertniig belduulen, hool hiilguulen, talh bariulna. **14** Haan ta naryn tarialangiin talbai, usan uzmiin bolon chidun modny talbainuudaas hamgiin sainyg avch, ooriin zarts nart ogno. **15** Ter ta naryn ur taria bolon usan

uzmiin aravny negiig avch, ooriin tushmed, zarts nartaa ogno. **16** Haan bas ta naryn eregtei, emegtei booluud, hamgiin ajilsag zaluus, iljgiig avch, tedgeeriig ooriinhoo ajild hereglene. **17** Ter ta naryn honin surguudees aravny negiig avch, ta nar oorsdoo tuunii booluud bolno. **18** Ter odor bolohod ta nar oorsoddoo zoriulj songoson haanaas bolj hashhirsan ch, ter odor EZEN ta nart hariu ogohgui gev. **19** Gesen ch ard olon Samuyelyn ugiig sonsohoos tatgalzan, — Ugui. Harin bidniig zahirah haan baih yostoi. **20** Bid ch busad buh uls undestnii adil baij, manai haan bidniig zahirch, bidnii terguund yavj, tulaldaanyg mini udiradah boltugai getsgeev. **21** Samuyel ard olny uguuleh buh ugsiig sonsood, tedgeeriig EZEND davtan heljee. **22** EZEN Samuyeld aildan — Tednii duu hooloig sonsoj, tedend haanyg tomilogtun hemeev. Tiinhuu Samuyel Izrailiin erchuuded — Hun bur oor oorsdiin hot uruu butragtun gej helev.

1 Samuyel 9

9:1 Byeniamin ovgiin Kish gedeg nertei hun baijee. Kish bol Abiyelyn hovguun, Zyeroryn ach, Byehoratyn guch, Afiagiin jich, byeniaminchuudyn hovguun bogood er zorigtoi hun baiv. **2** Kish neg huutei bogood tuunii neriig Saul gedeg baiv. Saul bol shildeg, saihaan zaluu bogood Izrailiin hovguudiin dotor tuunees iluu saihaan zaluu ugui baiv. Ter buh arduudaas morooroo iluu ondor bailaa. **3** Neg udaa Saulyn etseg Kishiin iljignuud ni alga boljee. Kish ooriin huu Saudd — Zarts naraas negiig daguulan bosoj, iljignuudee ereheer yav gejee. **4** Ted Yefraimyn uularhag nutgaar, bas Shalishagiin nutgaar damjin yavsan bolovch iljignuudee olsongui. Daraa ni ted Shalimyn nutgaar yavsan bolovchiljignuud tend baisangui. Tegeed ter Byeniaminy nutgaar yavaad ch iljignuudee olsongui. **5** Ted Zufyn nutagt irehed Saul zartsdaa — Odoo buttsatgaaya. Es tegvel etseg maani iljignuuddee bish, harin bidend sanaa zovoh bolno gev. **6** Zarts ni tuund — Huleegtun. Ene hotod Burhany hun bii. Ter bol hundtei hun. Ter hunii helsen bugd ni zaaval biyeldeg. Odoo tiishee yavtsgaaya. Bidnii yavah yostoi ayan zamyn talaar ter helj ogch magadgui yum gev. **7** Tegehed Saul zartsdaa — Harin herev bid ochvol,

ter hund yuu avaachij ogoh ve ? Bidnii bogtson dahi talh ch duuschihsan. Burhany hund barih beleg ch baihgui. Bidend yuu baigaa bilee? gev. **8** Zarts ni Sauld dahin hariulj, — Haragtun. Minii gart mongon shyekyeliin dorovnii neg baina. Bi uuniig Burhany hund ogch, ter bidend yavah zamyg mini zaaj ogno gev. **9** (Urid Izrailid hen negen hun Burhany husliig asuuhaar ochihdoo "Uzmerchid ochyo" gedeg baijee. Odoogiin esh uzuulegchiig uridyn tsagt uzmerch gedeg baiv.) **10** Tegeed Saul zartsdaa — Zov yarij baina. Odoo yavtsgaaya gev. Ingeed Burhany hun baigaa hot uruu ted yavtsgaav. **11** Ted hot uruu ogson yavahdaa us avahaar garch yavsan zaluu emegteichuudtei uulzan, tedend — Uzmerch end baigaa yuu? gej asuuv. **12** Ted hariulan — Tiim ee, ter ta naryn urd yavj baina. Odoo hurdlagtun, ard olon onoodor morgoliin ondorlog deer tahil orgoh tul ter onoodor hotod irsen yum. **13** Ta nar hot uruu ormogts, tuuniig morgoliin ondorlog ood garch, zoog barihyn omno tuuntei uulzah bolno. Uchir ni ter tahilyg yerooh yostoi bolohoor tuuniig ireh hurtel ard olon zoog barihgui. Yeroosnii daraa urigdagsad zoog barij eheldeg yum. Tiim uchraas odoo yavj, tuuntei uulzagtun gev. **14** Tiinhuu ted hot uruu yavtsgaav. Tedniig hotod hureh uyed Samuyel morgoliin ondorlog ood garahaar yavj baisan bogood tedniig chiglen irsen bilee. **15** Saulyg irehees neg odriin omno EZEN Samuyeld negen zuiliig ilchilj, — **16** Margaash odiid Bi cham uruu Byeniaminy nutgaas neg huniig yavuulna. Chi tuuniig Minii ard tumen Izrailiig zahirah noyon bolgon tosol. Ter Minii ard tumniig filistchuudiin savraas avrah bolno. Uchir ni Minii ard tumnii hashhirah duu Nadad hurch, Bi Ooriin ard tumnee enerev gejee. **17** Samuyel Saulyg harah uyed EZEN tuund — Haragtun, Minii chamd helsen hun ene baina. Ene hun Minii ard tumniig zahirna gej meduulev. **18** Saul haalgany derged Samuyel uruu oirtoj ireed, — Uzmerchiin ger haana baigaag nadad helj ogno uu gev. **19** Samuyel Sauld hariulan, — Bi uzmerch baina. Minii omno orood morgoliin ondorlog ood yavagtun. Uchir ni onoodor chi nadtai hamt hool ideh bolno. Margaash ogloo bi chamaig yavuulya. Chinii zurh setgeld baigaa bugdiig heleh bolno. **20** Gurvan honogiin omno alga bolson iljignuudiinhee toloo buu sanaa zovogtun. Uchir ni tedniig olson bilee. Izrailiin buhii l husel temuulel henii toloo baina ve? Ene ni chinii toloo

bolon etsgiin chini buh geriinhnii toloo bus uu? gej helev. **21** Saul hariud ni — Bi Izrailiin ovguudyn dotroos hamgiin бага ni boloh Byeniaminy hovguun bogood minii ger bul Byeniamin ovgiin buh ger bul dotroos hamgiin doroi ni bus uu? Yuund ta nadad iinhuu oguulne ve? gev. **22** Tegeed Samuyel Saul bolon tuunii zartsyg tanhimd daguulan orj, urigdsan guch orchim erchuudiin terguun suudald suulgav. **23** Samuyel togoochid — Minii chamd ogch "Uuniig hoish tavi" gej helsen huviig avchragtun gejee. **24** Togooch ni guya bolon tuunii deerh mahyg gargan, Saulyn omno taviv. Samuyel helehdee — Chamd uldeesen zuil ene baina. Uuniig omnoo tavin, zooglogtun. Bi zochdyg urisan gej helsneese hoish chamd zoriulan uuniig hoish tavisan yum gev. Iinhuu ter odor Saul Samuyeltai hamt hoollov. **25** Ted morgoliin ondorlogoos hot uruu buuj ireed, Samuyel Saultai deever deer yariltsav. **26** Ted ogloo ert bosloo. Uur tsaihad Samuyel deever deer Saulyg duudan, — Bosogtun. Bi chamaig udej ogiye gev. Saul bosoj, Samuyeltai hamt gudamjind garav. **27** Ted hotyn zah uruu yavj baihad Samuyel Sauld — Bidnees turuuleed yavahyg zartsdaa helegtun. Harin chi end zogsoj bai. Bi chamd Burhany ugiig meduuliye gej helev.

1 Samuyel 10

10:1 Daraa ni Samuyel savtai tos avch, Saulyn tolgoi deer tsutgan, tuuniig unseed, — EZEN Ooriin oviin zahiragch bolgon chamaig tosolson bus uu? **2** Chi onodor nadaas salj yavahdaa Byeniaminy nutagt Zyelza dahi Rahyelyn bulshny derged hoyor huntei uulzana. Ted chamd "Chinii haihaar yavsan iljignuudiig olson bilee. Haragtun, chinii etseg iljignuuddee sanaa zovohoo bolin «Bi huugee yaaj oloh ve?» gev asuuj, ta naryn araas sanaa zovj baina" gej heleh bolno. **3** Chi tendees tsaash yavj, Taboryn tsars mod hurehed, tend Byetyel deh Burhan uruu yavj bui gурvan huntei uulzana. Neg ni gурvan ishig, nogoo ni gурvan talh, gurav dahi ni neg tulam dars avch yavj baigaa. **4** Ted chinii mendiig asuuj, chamd hoyor talh ogno. Chi garaas ni talhyg avna. **5** Daraa ni Filistiin haruulyn angi bairladag, Burhany davaand chi hurne. Chamaig tend hotod irmegts,

turuundee yatga, hengereg, bishguur, huur hogjim duutargan, morgoliin ondorlogoos buuj baigaa heseg esh uzuulegchid chamtai uulzana. Ted esh uzuultsgeeh bolno. **6** Tegehed EZENii Suns chinii deer huchtei buuj, chi tedentei hamt esh uzuulj, oor hun bolj oorchlogdono. **7** Edgeer temdguud chamd irehed, yuu durtaigaa uildegtun. Uchir ni Burhan chamtai hamt baina. **8** Chi nadaas turuulj Gilgal uruu uruudna. Haragtun, bi shataalt tahiluud bolon eviin tahiluudyg orgohoor cham uruu uruudaj ochno. Namaig cham uruu ochtol chi tend doloo honog huleene. Bi chinii hiih butdiig zaaj ogno gej heljee. **9** Saul Samuyelyg orhin salj yavsan ter uyed Burhan Saulyn zurhiig oorchlov. Tedgeer buh temdguud ter odortoo biyelegdev. **10** Ted nogoo davaand hurehed heseg esh uzuulegchid tuuntei taaraldaj, Burhany Suns tuunii deer huchtei buusand ter ch tednii dund esh uzuulev. **11** Saulyg uridaas meddeg buh humuus tuuniig odoo esh uzuulegchidtei hamt esh uzuulj baihyg haraad oor hoorondoo — Kishiin hovguund yuu tohioldov? Saul bas esh uzuulegchdiin neg gej uu? geltsev. **12** Tend baisan negen hun — Tednii etseg ni hen be? gev. Tiim uchraas — Saul ch bas esh uzuulegchdiin neg gej uu? gedeg helleg garchee. **13** Saul esh uzuulj duusaad, morgoliin ondorlog uruu irev. **14** Saulyn avga ah tuunees bolon tuunii zartsaas — Ta nar haashaa yavav? gehed Saul — Iljignuudee haihaar yavlaa. Oldohgui bolohoor ni Samuyel deer ochood irlee gej helev. **15** Saulyn avga ah ni — Samuyelyn ta nart yuu helsniig nadad heleech gev. **16** Saulavga ahdaa — Iljignuud oddov gedgiig ter bidend meduulev gev. Gevch Samuyelyn duridsan haanchlalyn talaar Saul avga ahdaa helsengui. **17** Uunii daraa Samuyel ard olnyg Mizpad EZEN uruu duudan tsugluulsan bilee. **18** Tereer Izrailiin hovguuded — Izrailiin Burhan EZEN iinhuu aildaj baina. "Bi Izrailiig Yegipyetees gargaj, ta naryg yegipyetchuudiin savraas bolon ta naryg darlaj baisan buh haanchlaluudyn savraas avarsan bilee" gev. **19** Getel buhii l gai gamshig, zovlongoos chini avardag oorsdiinhoo Burhanaas ta nar onoodor tatgalzsan bilee. Gesen ch ta nar "Bidnii deer haanyg tavigtun!" getsgeesen. Tiim uchraas odoo Burhany omno ovog bolon urag torlooroo zogsogtun gej helev. **20** Ingeed Samuyel Izrailiin buh ovguudyg oirtuulan duuduulsan bogood Byeniaminy ovog shavgaar songogdov. **21** Daraa ni

ter Byeniaminy ovgiig urag urgaar ni oirtuulsan bogood Matriin urag songogdson bilee. Kishiin hovguun Saul songogdov. Harin humuus Saulyg erj haisan bolovch olsongui. **22** Tiim uchraas humuus EZENees — Ter hun end irsen uu? gej dahin asuuv. EZEN — Haragtun, ter achaaan doktor nuugdaj baina gev. **23** Humuus guin ochij, tuuniig tendees daguulan irev. Saul ard olny dund zogsohod, ard olny dundaas morooroo ondor baiv. **24** Samuyel ard tumend — EZENii songoson ene huniig ta nar harj baina uu? Uneheer buh ard tumnii dund ene huntei en zeregtseh hun ugui bilee gej helev. Tiimees buh humuus bayarlan uuhailj, — Haan mandtugai! gev. **25** Daraa ni Samuyel ard olond haanchlalyn togtooluudyg meduulj, tedgeeriig nomd bichin, EZENii omno taviv. Samuyel buh ard olnyg ger gert ni butsaav. **26** Saul ch bas Gibyea dahi ger uruugaa butslaa. Burhan zurhend ni hursen er zorigt humuus tuuniig dagaj yavjee. **27** Harin zarim ul buteh etgeeduud — Ene hun bidniig yaaj avrah yum be? hemeen tuuniig basamjilj, tuund yamar ch beleg avchirsangui. Harin Saul duugui baiv.

1 Samuyel 11

11:1 Ammon hun Nahash hurch irj, Iabyeshgilyeadyg buslev. Iabyeshiin buh humuus Nahasht — Bidentei geree baiguulbal, bid tand uilchiliye getsgeev. **2** Harin Ammon hun Nahash tedend — Daraah jurmaar bi ta nartai geree baiguulna. Ta naryn bugdiin chini baruun nudiig uhaj avan, ingesneeree buh Izraili deer zemlel bolgoyo gej helev. **3** Iabyeshiin ahlagchid tuund — Izrailiin nutag dayaar elch naryg yavuulahyn tuld bidend doloo honogiin hutatsaa ogogtun! Herev bidniig hen ch avrahgui bol bid cham uruu garch ochyo gev. **4** Tegeed elch nar Saulyn Gibyea uruu irj, tendhiin buh humuust edgeer ugsiig duulgasand buh humuus changa duugaar uilaldav. **5** Saul uhree tuun, talbaigaas butsaj irj baiv. Saul — Humuus uilaldaad, yuu bolj baigaa yum be? gej asuusand ted Iabyeshiin humuusiin ugsiig tuund helj ogov. **6** Saulyg edgeer ugsiig sonsohod, Burhany Suns Saulyn deer huchtei buuv. Saul mash ih uurtai bolov. **7** Ter buulgatai uhruudiig avch, tsavchin huvaagaad, elch naryn garaar Izrailiin nutag dayaar ilgee, — Saul bolon Samuyelyn araas ul dagagchiin uher

uuntei adil bolno gej heluulev. Ard olon EZENees aij, negen hun met irtsgeev. **8** Saul tedniig Byezyekt toolov. Izrailiin hovguud gurban zuun myanga, Iudagiin erchuud guchin myanga baiv. **9** Ted irsen elch nart — labyeshgilyeadyn humuust iinhuu helegtun. "Margaash ud dund ta nar avragdah bolno" gej hel gev. Tiinhuu elch nar butsjaj iren labyeshiin humuust medegdehed, ted bayarlav. **10** Tegeed labyeshiin humuus — Margaash bid ta nar uruu garch ochno. Ta nar oorsdiin taallaar bidniig yaahaa medegtun gej oguulev. **11** Daraagiin ogloo Saul humuusee gurban angi bolgon huvaav. Ogloonii haruulyn uyeer ted huaran uruu ni tsomron orj,ud hurtel ammonchuudyg hyadav. Amid uldsen humuus ni butran tarj, neg dor hoyor hun hamt uldsengui. **12** Tegehede ard olon Samuyeld — Omno ni Saul bidniig zahirah uu?" gej helsen hun haa baina? Ter humuusiig avchragtun. Bid tedniig alah bolno geltsev. **13** Gevch Saul — Onoodor hun alj bolohgui. Uchir ni onoodor EZEN Izrailid avralyg guitselduulev gev. **14** Tegeed Samuyel arduudad — Gilgal uruu yavtsgaaya. Tend ochin haanchlalyg shinechiltsgeeye gej helev. **15** Tiinhuu buh arduud Gilgal uruu yavj, tend Gilgald EZENii omno ted Saulyg haan bolgov. Ted tendee bas EZENii omno eviin tahilyn orgoluudiig orgoj, Saul bolon Izrailiin buh humuus augaa iheer bayarlatsgaav.

1 Samuyel 12

12:1 Tegeed Samuyel buh Izrailid handan — Haragtun! Ta naryn nadad helsen bugdiig bi sonsoj, ta naryn deer haanyg tomilov. **2** Odoo ta naryn omno alhaj yavaa haan ene baina. Harin Bi otolj, us mini buuraltlaa. Mon minii hovguud ch ta nartai hamt baina. Bi zaluu nasnaasaa ene odriig hurtel ta naryn omno yavlaa. **3** Bi end baina. EZENii omno bolon toslogdson negniih ni omno minii esreg gerchlegtun. Bi henii uhriig, esvel henii iljgiig avsan be? Esvel bi heniig huuran mehelsen be? Bi heniig zovoon darlaj, henii garaas heel hahuuliavch, ooriin nudiig taglasan be? Herev tiin avaas, bi ta nart butsaaj ogiye gev. **4** Humuus — Ta bidniig huuran mehleegui, zovoon darlaagui, henii ch garaas yuu ch avaagui getsgeev. **5** Samuyel

tedend — Ta nar minii garaas yuu ch oloogui yavdlyn tuhaid onoodor ta naryn dund EZEN gerch bolj, EZENii tosolson hun mon gerch bolj baina gehed ted tuund — Ter bol gerch mon getsgeev. **6** Tegehed Samuyel ard olond — Mosye, Aaron naryg tomilj, ta naryn etseg ovgodiiig Yegipyetees avchirsan ni EZEN mon yum. **7** Tiimees odoo bosogtun. Ta nart bolon ta naryn etseg ovgodod uildsen EZENii buh zov uilsiin talaar bi EZENii omno ta nartai heleltsiye. **8** Iakovyg Yegipyeted ochson uyed ta naryn etseg ovgod EZEND hashhirsand ta naryn etseg ovgodiiig Yegipyetees gargaj, ene gazart suuryiuulsan Mosye, Aaron hoyoryg EZEN ilgeev. **9** Gevch ted oorsdiin Burhan EZENiig martsand EZEN tedniig Azoryn tsergiin janjin Sisyeragiin gart, filistchuudiin gart bolon Moabyn haany gart tushaahad ted tednii esreg daitaj baiv. **10** Ted EZEND hashhiran "Bid EZENiig orhij, Baaluud bolon Ashtarotad uilchilsen uchraas nugel uildjee. Harin odoo daisny maani garaas bidniig avarch ogooch. Bid Tand uilchilne" gej guisan bilee. **11** Tegehed EZEN Iyerubbaal, Byedan, Iyefta bolon Samuyel naryg ilgeej, ta narygtoiron hureelj baisan daisnuudyn chini garaas avarsan bilee. Tegeed ta nar amar taivan amidarch irev. **12** Ta nar Ammony haan Nahash ta naryn esreg irehiig haraad, hediigeer Burhan EZEN haan chini baisaar atal "Ugui, bidniig haan zahirah yostoi" gej ta nar nadad helev. **13** Odoo tiim uchraas ta naryn husej songoson haan end baina. Haragtun, EZEN ta naryn deer haanyg taviv. **14** Herev ta nar EZENees emeej, Tuund uilchilj, Tuunii duug sonsoj, EZENii tushaalyg ul eserguutseh bol ta nar ch, ta naryg zahirah haan ch Burhan EZENee dagah bolno. **15** Herev ta nar EZENii duug ul sonsoj, harin EZENii tushaalyg eserguutseh avaas, EZENii mutar ta naryn etseg ovgodiiin esreg baisny adil ta naryn ch esreg baih bolno. **16** Odoo ch gesen zogsoj, EZEN ta naryn nudnii omno uildeh ene ih aguu uilsiig uzegtun! **17** Onoodor ulaan buudai huraah tsag bus uu? Bi EZENiig duudahad, EZEN ayanga tsahilgaantai boroo oruulna. Ta nar oorsoddoo haanyg guisnaar EZENii melmiin omno uildsen buzar muu chini autaa ih baina gedgee oilgoj, uhaarah bolno gev. **18** Tiinhuu Samuyel EZENiig duudahad EZEN ter odor ayanga tsahilgaantai boroo oruulav. Buh humuus EZEN bolon Samuyelaas mash ih aijee. **19** Tegeed buh humuus Samuyeld — Bid oorsoddoo haanyg

guisnaaraa oorsdiin buh nugel deer ene buzryg nemsen tul bidniiguuhulehguin tuld bool bidnihee toloo Burhan EZENdee zalbiraach getsgeev. **20** Samuyel humuust — Buu aigtun. Ta nar ene buh nugliig negent uildev. Gesen ch ta nar EZENiig dagahaas ergehgui, harin buh zurhneese EZEND uilchlegtun. **21** Hereg ul boloh, avral ogohgui, demii yumyg dagaj, zamaasaa buu salagtun! Ted bol demii uchraas ta nart yamar ch tus bolohgui bogood ta naryg avrahgui. **22** Uchir ni Burhan aguu neriinhee toloo Ooriin ard tumniig orhihgui. Uchir ni EZEN ta naryg Ooriinhoo ard tumen bolgohdoo bayartai baiv. **23** Uunes gadna, bi ta naryn toloo zalbirahguigees bolj EZENii esreg nugel uildeh ni nadaas hol baig. Harin bi ta nart sain zov zamyg zaana. **24** Zovhon EZENees emeej, buh zurhneese unen dotor Tuund uilchlegtun! EZEN ta nart yamar aguu ih zuils uiddseniig sanagtun! **25** Harin herev ta nar buruu zuils uildseer baival, ta nar ch, ta naryn haan ch ustgagdah bolno gejee.

1 Samuyel 13

13:1 Saul dochin nasandaa haan bolov. Ter Izrailiig guchin hoyor jil zahirav. **2** Saul oortoo Izrailias gurban myangan erchuudiig songon avsnaas hoyor myanga ni tuuntei hamt Mihmash bolon Byetyeliin uularhag nutagt baisan ba nogoo neg myanga ni Ionatantai hamt Byeniaminy Gibyeed baiv. Harin uldsen humuusiig ter oor oorsdiin maihan uruu ni butsaav. **3** Ionatan Gyebad baisan filistchuudiin haruulyn angiig tsohison bilee. Filistchuud uuniigsonsov. Tegehed Saul oron dayaar ever buree uleej, — Yevryeichuud sonsogtun! hemeen zarlav. **4** Saulyg filistchuudiin haruulyn angiig tsohij, filistchuud Izrailiig uzen yadah bolson gesen medeeg buh Izraili sonsloo. Ard olon Gilgald baigaa Saul deer duudagdan tsuglarav. **5** Filistchuud Izrailitai baidahaar tsuglasan ni gurban myangan tereg, zurgaan myangan morin tsereg ba dalain ergiin els met too tomshgui olon humuus baiv. Ted irj, Byetavyeny zuun tald, Mihmasht buudallav. **6** Izraili humuus (ard olon iheer shahagdsan baiv) ayuuld uchirsnyg haraad agui, havtsal, hadny zavsar, gazar doorh nuh, hudagt nuugdav. **7** Mon zarim yevryeichuud Iordanyg gatalj, Gad bolon Gilyeadyn nutagt ochjee.

Harin Saul Gilgald baisaar baisan ba tuuniig dagasan buh humuus chichirch baiv. **8** Samuyelyn togtooson hugatsaa boloh doloo honog Saul huleesen bolovch Samuyel Gilgald irsengui. Humuus tuuniig orhin tartsgaaj baiv. **9** Tiinhuu Saul — Shataalt tahl bolon eviin tahiluudyg nadad avchragtun gej helev. Tegeed ter shataalt tahl orgov. **10** Tuuniig shataalt tahl orgoj duusaad harahad, Samuyel irev. Saul tuuniig uttan mendchileheer garchee. **11** Harin Samuyel — Chi yuu hiichihsen be? gej asuuhad, Saul — Humuus namaig orhin, bas ta ch togtooson hugatsaandaa irsengui bogood filistchuud Mihmashttsuglarsnyg bi uzsen bilee. **12** Tiimees bi "Odoohon filistchuud Gilgald minii esreg irtsgeeh bolno, harin bi EZENii taallyg guigaagui" gev. Tiimees bi argagui shataalt tahl orgov gej hariulav. **13** Samuyel Sauld — Chi munhag hereg uildev. Chi Burhan EZENiihee chamd tushaasan tushaalyg sahisangui. Tegeegui baisan bol odoo EZEN Izrailid chinii haanchlalyg monhod togtooh baisan. **14** Gevch odoo chinii haanchlal togtoogui. EZEN Oortoo Ooriinh ni zurh setgeliin daguuh huniig olj, ter huniig Ooriin ard tumnii udirdagchaar tomilson. Uchir ni EZEN chamd tushaasnyg chi biyeluulsengui gev. **15** Tegeed Samuyel bosoj, Gilgalaas Byeniaminy Gibyead ochiv. Saul oorteigoo hamt baigaa humuusiig toolbol, zurgaan zuutaad hun baiv. **16** Saul bolon tuunii huu Ionatan bolon tedentei hamt baisan humuus Byeniaminy Gyebad baihad filistchuud Mihmasht buudallasan heveer baiv. **17** Filistchuudiin buudlaas gurvan angi bolon huvaagdaj, deeremchid garav. Neg angi ni Ofragiin zamaar, Shualyn gazryg chiglen, **18** nogoo angi ni Byethorony zamyg chiglen, gurav dahi angi ni tsoliin zugt bui Zyeboimyn hondii hyazgaar zamyg chiglen garchee. **19** Izraili buh nutgiin haana ni ch tomriin darhan baihgui baiv. Uchir ni — Tegehgui bol yevryeichuud ild, jad hiih bolno gej filistchuud heljee. **20** Tiimees buh Izraili anjis, zeetuu, suh, haduuraa irluulehiin tuld filistchuud uruu ochdog baijee. **21** Anjis, zeetuu, seree, suh bolon haduuryg irlehed guravny hoyortoi tentseh uniig toldog baiv. **22** Tulaldaany odor Saul bolon Ionatantai hamt baisan ard olny heniin ni ch gart ild ch, jad ch baisangui. Harin Saul bolon tuunii hovguun Ionatand I baiv. **23** Filistchuudiin tsergiin angi Mihmashiin garmaar garav.

1 Samuyel 14

14:1 Neg odor Saulyn hovguun Ionatan zevseg barigch zaluudaa — Yavtsgaaya, nogoo tald baigaa filistchuudiin tsergiin angi uruu gatlan ochyo gej helev. Harin ene tuhai Ionatan etsegtee medegdsengui. **2** Saul Gibyeagiin Migron dahi anar modny dor baiv. Tuuntei hamt zurgaan zuu orchim hun bailaa. **3** Shilo dahi EZENii tahlilch baisan Yeligiin guch, Finyehasyn ach, Ihabodyn ah, Ahitubyn hovguun Ahia yefod omsoj baiv. Ionatany yavsnyg humuus medeegui baiv. **4** Ionatan filistchuudiin tsergiin angi uruu gatlan ochih gesen garmyn hoyor tald hadan havtsal baisan ba neg talyn havtslyg Bozyez, nogoo talyn havtslyg Syenye gedeg baijee. **5** Neg talyn havtsal ni Mihmashiin haraldaa hoid tald, nogoo talyn havtsal ni Gyebagiin haraldaa omnod tald baiv. **6** Ionatan zevseg barigch zaluudaa — Yavtsgaaya. Edgeer hovch honduuleegui humuusiin tsergiin angi uruu gatlan ochyo. Burhan bidnii toloo ajillaj magadgui. Olon huneer ch, tsoon huneer ch avrahad EZENd saad boloh zuil ugui gej helev. **7** Zevseg barigch zaluu ni tuund — Zurhnihee taallaaraa uildegtun. Yavagtun, bi tany husleer tantai hamt baina gev. **8** Ionatan — Haragtun, bid ter humuus uruu gatlan ochij, tedend oorsdiigoo ilchiliye. **9** Herev ted bidend "Bid ta nar uruu ochtol huleegtun" gej helbel, bid oorsdiin baih gazart baij, teden uruu ochihgui. **10** Herev ted "Biden uruu iregtun" gevel, bid yavj ochyo. Uchir ni EZEN tedniig bidnii gart ogson bilee. Ene ni bidend temdeg bolog gej helev. **11** Ter hoyor filistchuudiin tsergiin angid oorsdiigoo ilchlehed, filistchuud — Haragtun. Yevryei humuus nuugdaj baisan nuhnuudeesee garch irj baina gev. **12** Tiimees tsergiin angiin humuus Ionatan ba zevseg barigch uruu hashhiraan, — Biden uruu iregtun. Bid ta nart neg yum heliye gev. Ionatan zevseg barigchdaa — Namaig dagaad yavagtun. Uchir ni EZEN tedniig Izrailiin gart ogov gev. **13** Tegeed Ionatan gar holooro avirch tuunii zevseg barigch araas ni dagav. Filistchuud Ioiatany omno ch unaj, zevseg barigch ni ch mon tuunii araas zarimyg ni alav. **14** Ehnii dairaltaaraa Ionatan zevseg barigchtaigaahamt hagas akr gazart horin huniigalav. **15** Huarand ch, tald ch, buh humuusiin dund aidas nomorloo. Tsergiin angi bolon deeremchid ch hurtel chichirch, mon gazar hodolsnoos

bolj augaa aidas tedniig nomrov. **16** Byeniaminy Gibyead baigaa Saulyn haruuluudyg harahad, too tomshgui humuus tarj butran, naash tsaash guildej baihyg harav. **17** Saul hamt baisan humuustee — Oorsdiigoo toologtun. Bidnii dundaas hen garch yavsnyg haragtun gej helev. Ted oorsdiigoo toolohod, Ionatan bolon tuunii zevseg barigch hoyor alga baijee. **18** Saul Ahiad — Burhany avdryg end avchragtun gev. Ter uyed Burhany avdar Izrailiin hovguudtei baiv. **19** Saulyg tahlilchtai yariltsaj baih zuur filistchuudiiin huaran dahi uimeen urgeljlen, ulam ihsev. Saul tahlilch nart — Garaa avagtun gej helev. **20** Saul bolon tuuntei hamt baisan buh humuus tsuglaj, dainy talbar deer ochood hartal filist hun bur biye biyenihee esreg ild zoruulen tend mash ih uimeen samuun bolj baiv. **21** Urid filistchuudiiin tald baisan, tedentei hamt huarand irsen Yevryei humuus hurtel Saul bolon Ionatantai hamt baisan izrailichuudtai hamtrahaar ergen irtsgeev. **22** Yefraimyn uularhag nutagt nuugdaj baisan buh Izraili humuus filistchuudiig zugtaasnyg sonsood ted ch hurtel tulaldaand orj filistchuudiig gezeg daran hoov. **23** Iinhuu ter odor EZEN Izrailiig avarch, tulaldaan Byetavyenaas ch tsaashaa urgeljlev. **24** Ter odor Izrailiin erchuud ihed zudrev. Uchir ni Saul ard olnyg tangaragluulan, — Oroin tsagaas omno, namaig daisnaasaa oshoogoo avah hurtel hool idsen alivaa hun haraagdah boltugai! hemeen oguulev. Tiimees hen ch hool amssangu. **25** Nutgiin humuus bugdeeree oi uruu orohod tend gazar deer zogiin bal baiv. **26** Humuusiig oi uruu orood harahad zogiin bal ursaj baisan bolovch neg ch hun tuund gar hurch, garaa amandaa hiisengui. Uchir ni humuus tangargaas aij baiv. **27** Harin etseg ni ard olnyg tangaragluulsnyg Ionatan sonsoogui baijee. Tiim uchraas gartaa barisan tayagiin uzuuriig ter zogiin baly n sarhinagt hijj, zogiin bal avan garaa amandaa hiihed, nud ni gereltev. **28** Tegehed arduudyn neg — Tany etseg ard olnyg hatuugaar tangaragluulan "Onoodor hool idsen hun haraagdah boltugai" hemeen oguulsen bilee gev. Ard olon yadarsan baiv. **29** Tegeed Ionatan — Minii etseg ene ulsyg yadraajee. Bi ene zogiin balaas jaahan idehed minii nud yaaj gereltej baigaag haragtun. **30** Herev onoodor humuus daisnaas olzolson olznoosoo duraar idsen bol yamar iheer gerelteh baisan bol. Odii boltol olon filistchuud alagdaagui baina hemeen oguulev.

31 Ted ter odortoo Mihmashaas Aialon hurtel filistchuudiig tsohiv. Humuus ihed tuildsan baiv. **32** Humuus olzny yums uruu shunaltaigaar dairch, honi, uher, tugalyg barij, ter gazart nyadalj, tedgeeriig tsustai ni idev. **33** Daraa ni ted Sauld — Haragtun. Humuus tsustai ni idseneeree EZENii esreg nugel uildej baina hemeen meduulev. Saul — Ta nar itgel evdsen uidel hiijee. Odoohon nad uruu bul chuluu onhruulj avchragtun gev. **34** Saul — Humuusiin dund taran yavj, tedend iin helegtun "Ta nar oor oorsdiin uher, honiig nad uruu avchirj, end tuuniig nyadalj idegtun. Tsustai ni idej EZENii esreg nugel buu uildegtun" hemeen hel gej oguulev. Iinhuu buh humuus ter shono tus bur ooriin uhriig avchirj, tend nyadlav. **35** Saul EZEND zoriulan tahilyn shiree bosgov. Ene ni tuunii EZEND zoriulan bosgoson anhny tahilyn shiree baiv. **36** Saul — Shonoor filistchuudiig hoon yavtsgaaj, uur tsaital tedniig deeremden, tednees neg ch huniig uldeehgui baitsgaaya gehed arduud — Ta taallaaraa uildegtun hemeev. Tiimees tahilch — End Burhand oirtotsgooyo gev. **37** Saul Burhanaas asuun, — Bi filistchuudiig hooch uu? Ta tedniig Izrailiin gart ogoh uu? hemeen asuuv. Gevch Burhan ter odor Sauld hariulsangui. **38** Saul — Ard olny ahlagchid aa, ta nar bugd oirton iregtun. Ene nugliig onoodor yaaj uildseniig shalgaj uz. **39** Izrailiig avardag Burhany amid buigaar tangaraglaya. Uuniig minii hovguun Ionatan uildsen baisan ch, ter zaaval uheh bolno hemeev. Gevch ard olny dotroos tuund hariulah neg ch hun baisangui. **40** Saul Izrailiin buh humuust — Ta nar neg tadd zogsogtun. Bi ooriin hovguun Ionatantai hamt nogoo tald garya gehed arduud Sauld — Ta taallaaraa uiddegtun gev. **41** Saul Izrailiin Burhan EZEND — Zoviig uzuulegtun hemeen oguulev. Ionatan, Saulhoyor avagdaj, ard olon zovdov. **42** Tegeed Saul — Minii hovguun Ionatan bid hoyoryn dund shavga hayaach gehed Ionatan shavgaar avagdav. **43** Saul Ionatand — Yuu uildsenee nadad oguulegtun gehed Ionatan tuund hariulan, — Bi gartaa baisan tayagiin uzuureer jaahan zogiin bal avch, uneheer amssan. Bi end baina. Odoo bi uheh yostoi gev. **44** Saul — Ionatan! Chi zaaval uheh yostoi. Es tegvees Burhan namaig shiitgeh boltugai! hemeen oguulev. **45** Gevch ard olon Sauld — Ene aguu ih yalaltyg Izrailid avchirsan Ionatan uheh gej uu? Iim yum hol baig. EZENii amid buigaar tangaraglaya. Tuunii

tolgoin gants shirheg us ch gazart unahgui. Uchir ni ter onoodor Burhantai hamt uuniig uildev geltsev. Inhuu ard olon Ionatanyg avarch, ter uhsengui. **46** Saul filistchuudiig mordon hoofoo zogsooj, filistchuud nutag uruugaa yavtsgaav. **47** Saul Izrailiin haan bolsnoosoo hoish tedniig hureelj baisan buh daisnuud boloh Moab, Ammony hovguud, Yedomd, Zobagiin haad bolon filistchuudtei tulaldaj, haana ch yavsan tedniig shiitgej baiv. **48** Ter er zorig gargan, amalyekchuudyg ustgaj, Izrailiig deeremchdiin savraas avrav. **49** Saulyn hovguud bol Ionatan, Ishvi, Malhishua bogood hoyor ohinyh ni ner egchiinh ni Myerab, duugiinh ni Mihal. **50** Saulyn ehneriin ner ni Ahinoam bogood Ahimaazyn ohin baiv. Tsergiin janjin ni Nyeriin hovguun Saulyn avga ah Abnyer baiv. **51** Kish ni Saulyn etseg bogood Abnyeryn etseg Nyer ni Abiyelyn hovguun bailaa. **52** Saulyn amidralyn odruudiin turshid filistchuudiin esreg shiruun temtsel yavagdaj baiv. Er zorigtoi, chadaltai huniig haraad, Saul uuniig oortoo avdag baiv.

1 Samuyel 15

15:1 Samuyel Sauld — Chamaig Ooriin ard tumen Izrailiin haan bolgon, tosluulahaar EZEN namaig ilgeesen. Tiim uchraas odoo EZENii zarligiig sonsogtun. **2** Tumen tsergiin EZEN iinhuu aildaj baina. "Izraili Yegipyetees garah zamd Amalyek tuunii esreg dovtolson uchir Izrailid uildsen zuiliinh ni toloo Bi tuuniig shiitgene. **3** Odoo yavj, amalyekchuudyg but tsohij, tednii hamag yumsyg ustgaj, tuuniig buu orshoogtun. Er, em, nyalhas huuhdiig ni ch, uher ba honi, temee ba iljig zergiiig bugdiig ni al" hemeev gej helev. **4** Tegeed Saul ard tumnee duudaj, Tyelaimd tedniig toolohod, hoyor zuun myangan yavgan tsereg, arvan myangan Iudagiin erchuud baiv. **5** Saul Amalyekiin hot uruu irj, tald huleej bugev. **6** Saul kyenchuuded — Yavtsgaa, bi ta naryg tedentei hamt honoohguin tuld amalyekchuudyn dundaas salj, yavagtun. Uchir ni ta nar Izrailiin buh ard olonyg Yegipyetees garch yavah uyed tedend elegseg handsan bilee hemeen oguulev. Tiinhuu kyenchuud amalyekchuudyn dundaas salj yavav. **7** Inhuu Saul Havalagaas Yegipyetiin zuun tadd bui Shuryyn hyazgaar hurtel amalyekchuudyg but tsohiv. **8** Tereer

amalyekchuudyn haan Agagiig amidaar ni olzolj, ard olnyg ni uldeelguigeer ildiin ireer huis temtrev. **9** Harin Saul ba tuunii ard olon ni Agag bolon hamgiin sain honi, uher, targan tugal hurga ba sain buhniig orshooj, ter bugdiig burmoson ustgahyg ul hussen yum. Harin ted zovhon hereggi, une tsenegui zuilsiig burmoson ustgav. **10** Ter uyed Samuyeld EZENii ut irj, — **11** Bi Saulyg haan bolgosondoo haramsaj baina. Uchir ni terNamaig dagahaas butsan ergej, Minii tushaalyg ul sahiv gev. Samuyel sanaa zovj, shonojingoo EZEND handan uilav. **12** Samuyel Saultai uulzahaar ogloo ert bosov. Negen hun Samuyeld — Saul Karmyeld irj, tend ooriin aldar hunded zoriulj hoshoo bosgov. Tendeese ergej, Gilgal uruu yavlaa hemeen oguuljee. **13** Samuyel Saul uruu ochihod Saul tuund — EZEN tanyg iveeh boltugai! Bi EZENii tushaalyg sahilaa hemeen oguulev. **14** Harin Samuyel — Tegvel minii chihend bui honiny mailaan, nadad sonsogdoj baigaa uhriin mooroldoon chuham yuu ve? gev. **15** Saul — Tedgeeriig amalyekchuudaas avchirsan yum. Uchir ni humuus honi, uhriin hamgiin sainyg uldeesen ni tany Burhan EZEND tahil orgohiin tuld yum. Gevch busdyg ni bid burmoson ustgav hemeen oguullee. **16** Samuyel Sauld — Huleegtun. Urid shono EZEN nadad yuu gej aiddsanyg chamd meduuliye gehed Saul tuund — Yarigtun hemeev. **17** Samuyel — Hediigeer chi ooriigoo ochuuhen hemeen sanaj baisan bolovch, Izrailiin ovguudyn terguun bolson bus uu? EZEN chamaig Izrailiin haan bolgoj, tosolson bilee. **18** EZEN chamaig ayan zamd ilgeen, "Yavj, nugeltnuud boloh amalyekchuudyg ustgan, tedniig burmoson ustaj duustal ni tuladd" gesen. **19** Chi yuund EZENii duu hooloig ul dagaj, harin olzyg shuuren avch, EZENii melmiid buzar muug uildev? gejee. **20** Saul Samuyeld — Bi EZENii duu hooloig dagaj, EZENii namaig ilgeesen ayan zamd yavsan bilee. Bi Amalyekiin haan Agagiig olzlon avchirj, amalyekchuudyg burmoson ustgasan bilee. **21** Gevch ard olon Gilgald tany Burhan EZEND tahil orgohiin tuld ustgahaar zoriulagdsan yumnuudaas shilmeliig ni honi, uher buyuu olznoos zarimyg avchirsan bilee hemeen oguulev. **22** Samuyel — EZENii duu hooloig duulgavartai dagah ni EZEND shataalt tahil, orgoluudiig orgoj bayarluulahaas iluu bus uu? Haragtun, duulgavartai dagahni tahil orgohoos iluu, sonsoj dagah ni hutsyn oohnoos iluu. **23** Uchir

ni tersleh ni id shidiin nugel adil, zahiragdahgui baih ni gem ba shuteend morgohtei adil bilee. Chi EZENii ugees tatgalzsan tul EZEN bas chamaig haan bailgahaas tatgalzlaa hemeen oguulev. **24** Saul Samuyeld — Bi nugel uildev. Bi ard olnoos aij, tednii ugiig dagasan uchraas EZENii tushaal bolon tany ugiig uneheer zorchloo. **25** Tiimees odoo minii nugliig uuchilj, nadtai hamt butragtun. Bi EZENDmorgol uildiye hemeen oguulev. **26** Gevch Samuyel Saudd — Bi chamtai hamt butsahgui. Uchir ni chi EZENii ugees tatgalzsan bogood EZEN ch chamaig Izrailiin haan bailgahaas tatgalzsan bilee gev. **27** Samuyel yavahaar ergetel Saul Samuyelyn deeliin hormoinoos zuurch urav. **28** Samuyel tuund — EZEN onoodor chamaas Izrailiin haanchlalyg taslan avch, tuuniig chamaas iluu sain, chinii horshid ogov. **29** Mon Izrailiin Aldar hudal yarihgui, sanaagaa ch oorchlohgui. Uchir ni Ter huntei ogt adilgui bogood sanaagaa oorchildoggui hemeev. **30** Saul — Bi nugel uildev. Gevch odoo minii ard olny ahlagchid bolon Izrailiin omno namaig hundelj, nadtai hamt butraj, Burhan EZEND morgol uilduulj ogno uu? hemeen guiv. **31** Tiinhuu Samuyel Saulyg dagan hamt butsav. Saul EZEND morgol uiddlee. **32** Tuunii daraa Samuyel — Amalyekchuudyn haan Agagiig nad uruu avchragtun gev. Agag tuun uruu bayartaigaar irj, — Uhliin zovlon uneheer ongorloo hemeen helev. **33** Samuyel — Chinii idd emegteichuudiig huuhedgui bolgosny adil, emegteichuudiin dundaas chinii eh huuhedgui bolno hemeen oguulev. Samuyel Agagiig EZENii omno Gilgald tas tsavchiv. **34** Samuyel Rama uruu yavj, harin Saul ni Saulyn Gibyead baidag ger uruugaa butslaa. **35** Samuyel nas barah odor hurtlee Saulyg dahin harsangui. Gevch Samuyel Saulyn tuhaid ihed gashuudaj baiv. EZEN ch Saulyg Izrailiin haan bolgosondoo hamsav.

1 Samuyel 16

16:1 EZEN Samuyeld aildaj — Bi Saulyg Izrailiin haan bailgahaas negent tatgalzsan uchir chi hedii hurtel Saulyn hoinoos gashuudah yum be? Evertree tos duurgan yavagtun. Bi chamaig Byetlyehyemiin hun Iyessi uruu ilgeeye. Uchir ni Bi tuunii hovguudiin dundaas Oortoo haanyg songoson

bilee gev. **2** Harin Samuyel — Bi yaaj yavah ve? Saul uunii tuhai sonsvol namaig alah bolno gev. EZEN aildahdaa — Chi em tugal avch, "EZEND tahil orgohoor irlee" gej helegtun. **3** Tahil orgohdoo Iyessig urigtun. Chinii yuu hiihiig Bi chamd zaaj ogno. Chi Minii toloo Minii haruulah hund tos tsutgagtun! gev. **4** Inhuu Samuyel EZENii aildsanyg uildej, Byetlyehyem URUU irev. Hotyn ahlagchid tuuniig uttahaar chichirseer garch iren, — Ta enhiin hergeer irev uu? hemeen oguulev. **5** Samuyel — Enhiin hergeer bi EZEND tahil orgohoor irlee. Biyee ariusgan, nadtai hamt tahil orgohoor iregtun hemeev. Ter mon Iyessi bolon tuunii hovguudiig ariusgan, tedniig tahil orgohod uriv. **6** Tedniig orj irehed Samuyel Yeliabyg haraad — Uneheer EZENii toslogdson hun Ooriinh ni omno baina hemeen bodov. **7** Gevch EZEN Samuyeld aildan — Tuunii gadnah baidlyg bolon nuruuny ondriig ni buu haragtun. Bi tuuniig ul toov. Uchir ni Burhan huntei adil hardaggui. Hun gadnah torhiig hardag bol EZEN zurhiig ni hardag gev. **8** Tegehed Iyessi Abinadabyg duudan Samuyelyn urduur yavuulav. Samuyel — EZEN ene huniig ch mon songoogui baina hemeen oguulev. **9** Daraagaar Iyessi Shammag urduur yavuulsan bolovch Samuyel — EZEN ene huniig ch mon songoogui baina hemeen oguulev. **10** Inhuu Iyessi doloon hovguunee Samuyelyn urduur yavuulsan bolovch Samuyel Iyessid — EZEN edniig songoogui gej oguulev. **11** Samuyel Iyessid — Hovguud chini bugd end baina uu? gehed Iyessi — Otgon hovguun mini uldsen. Haragtun, ter honio hariulj baigaa gev. Tegehed Samuyel Iyessid — Hun yavuulj, ter hovguuniig avchragtun. Ter hovguuniig end irtel, bid suuhgui hemeen oguulev. **12** Iyessi hun yavuulj, tuuniig avchruulav. Ter ulaa butarsan, saihaan nudtei, saihaan torhtei hovguun baiv. EZEN aildahdaa — Bosoj, tuuniig toslogtun. Ene bol ter hun mon gev. **13** Tegehed Samuyel everttei tosyg avch, ah narynh ni dund tuuniig toslov. Ter odroos ehlen EZENii Suns Davidyn deer huchtei buuv. Samuyel bosoj Rama uruu butsav. **14** EZENii Suns Saulaas salsan bogood EZENees irsen muu suns tuuniig ailgan surduulev. **15** Saulyn tushmed tuund — Haragtun, Burhanaas irsen muu suns tanyg ailgan surduulj baina. **16** Ezenten mini, ooriinhoo omno baigaa zarts nartaa tushaagtun. Bosoo yatga chadvarlag toglodog huniig zarts naraaraa erj hailguulagtun. Burhanaas irsen muu

suns tani deer baihad tereer yatгаа ooriin garaar toglovol ta taivshrah bolno hemeen oguulev. **17** Saul zarts nartaa — Nadad chadvarlag toglodog huniig olj, nad uruu avchragtun hemeev. **18** Tegtel neg zaluu zarts ni — Haragtun, bi Byetlyehyemiin Iyessiin hovguuniig harsan. Tereer chadvarlag hogjimchin, er zorigt daichin hun, ugend uhaalag, saihaan zaluu bilee. EZEN tuuntei hamt baigaa hemeen hariulav. **19** Saul Iyessid elch naryg ilgeej, — Chi ooriin hovguun honichin Davidyg nad uruu yavuulagtun hemeen heluulev. **20** Iyessi neg iljig avch, neg talh, neg tulam usan uzmiin dars, neg ishgiig achin, ooriin huu Davidaar tedgeeriig Saul uruu ilgeev. **21** David Saul deer irj, tuund uilchlev. Saul tuuniig ihed hairlan, David Saulyn zevseg barigch bolov. **22** Saul Iyessid hun yavuulj, — David odoo minii omno zogsog. Uchir ni ter minii taalald niitsev hemeen heluulev. **23** Burhanaas muu suns Sauld ireh bolgond David bosoo yatгаа avch, ooriin garaar toglohod Sauld huch tenheeergen irj, taivshran muu suns tuunees angijirdag baiv.

1 Samuyel 17

17:1 Filistchuud baidahaar tsergee tsugluulav. Ted Iudad hariyaalagddag Sokod tsuglaj, Soko bolon Azyekagiin dund bui YefyesDammimd buudallav. **2** Saul bolon Izrailiin erchuud tsuglaj, Yelagiin hondiid buudallan, filistchuudtei tulaldahaar jagsan irtsgeev. **3** Filistchuud neg talyn uulan deer, Izraili nogoo talyn uulan deer baisan bogood tednii dund hondii bairlaj baiv. **4** Tegehед filistchuudiin tserguudees iruul daichin garch irev. Tuuniig Gataas irsen Goliat gedeg bogood tuunii ondor ni zurgaan tohoi neg soom baijee. **5** Tereer tolgoidoo zes duulga, biyedee tavan myangan zes shyekyeliin jintei hairst huyag omsson baiv. **6** Ter holdoo zes ovdgovchtei bogood morondoo zes bambai uursen baiv. **7** Tuunii jадny ish ni nehmelchnii gogdogch mod met, jадny uzuur ni zurgaan zuun tomor shyekyeliin jintei baiv. Tuunii bambai uuregch bas omno ni yavdag baiv. **8** Goliat zogsoj, Izrailiin tserguud uruu hashhiran — Ta nar yuund jagsaj irev ? Bi filist hun, harin ta nar Saulyn booluud bish uu? Oorsdoosoo neg huniig songoj nad uruu yavuulagtun. **9** Herev ter hun

nadtai tulaldan, namaig alj chadah bol bid ta naryn bool bolyo. Harin herev bi tuuniig yalj albal, ta nar bidnii bool bolj, bidend uilchlegtun gev. **10** Filist hun tsaash ni — Onoodor bi Izrailiin huarang doromjilj baina. Neg huniig yavuulagtun. Halz tulaldya gev. **11** Saul bolon buh Izraili ene filist hunii ugiig sonsood zorig ni mohoj, ted ihed aiv. **12** David bol Iuda dahi Byetlyehyemiin Yefrat hun Iyessi gedeg nertei hunii hovguun baiv. Iyessi naiman hovguuntei baijee. Tereer Saulyn uyed nastai, hogshin bolson baiv. **13** Iyessiin gurban tom hovguun ni Saulyg dagan daind yavsan baiv. Daind yavsan gurban hovguuniih ni ners gevel ugan ni Yeliab, udaah ni Abinadab, daraah ni Shamma gedeg baiv. **14** David otgon hovguun ni bailaa. Gurban tom huu ni Saulyg dagaj yavjee. **15** Harin David Byetlyehyemd baigaa etsgiinhee honiig hariulahyn tuld Saul uruu iren, ochin baiv. **16** Onoo filist hun dochin odriin tursh ogloo, udesch bur garch iren ooriigoo haruuldag baiv. **17** Tegtel Iyessi hovguun Daviddaa — Ah nartaa zoriulj neg yefa huursan budaa, edgeer arvan shirheg talhyg avch huaran uruu ah nar uruugaa guin och. **18** Mon ene arvan shirheg byaslagiig myangatyn dargad ni hurgej ogood, ah narynhaa mendiig medeed tednees medee avch ir. **19** Uchir ni Saul hiigeed ah nar chini bas buh Izraili erchuud Yelagiin hondiid filistchuudtei tulaldaj baigaa yum hemeen oguulev. **20** David ogloo ert bosoj, honin surgee holsnii honichind daatgaad hunsiig avaad, Iyessiin tushaasnaar yavav. Tuuniig huarangiin toirogt irehed tserguud uuhailan hashhirsch, jagsaalaar gartsgaaj baiv. **21** Izraili bolon filistchuudiin tserguud ood oodoosoo jagsaalaar irtsgeev. **22** Tegehed David avchirsan yumaa haruuld uldeegeed, baildaany shugam uruu guij, ah narynhaa mendiig asuuhaar ochiv. **23** Davidyg ah nartaigaa yariltsaj baih yag ter uyed iruul daichin, Goliat gedeg nertei Gatyn filist hun, filistchuudiin tsereg jagsaalaas garch iren, uridyn adil ugsiig helehed David tuuniig sonsov. **24** Izrailiin buh erchuud ter huniig haraad, tuunees ihed ain zugtav. **25** Izrailiin erchuud — Ter garch irj baigaa huniig harav uu? Ter uneheer Izrailiig doromjlohoor garch irj baina. Tuuniig alsan huniig haan ih bayalgaar shagnan, tuund ooriin ohinyg ogch, tuunii etsgiin geriig Izrailid cholooloh bolno hemeev. **26** Tegehed David hajuudaa zogsoj baisan humuustei yarin, — Ene filist huniig alj, Izrailias zemleliig

arilgah huniig yaah ve? Hovch honduuleegui ene filist hun amid Burhany tsergiig doromjlohoor hen yum be? hemeen oguulev. **27** Humuus turuund helsnii adilaar — Tuuniig alsan huniig ingeh bolno hemeen hariulav. **28** Tuunii tom ah Yeliab Davidyg humuustei yarij baihyg sonsjee. Yeliab Davidad ihed uurlan, — Chi yaah gej naashaa irev? Tald baigaa heden honio chi hend orhiod irev? Bi chinii ih zan, muu sanaag chini medne. Chi tulaldaanyg uzeheer irsen biz dee? hemeen zagnav. **29** Harin David — Bi saya yuu hiisen yum be? Bi zugeer yum asuuj boldoggui yum uu? hemeen oguulev. **30** David Yeliabaas oor hun uruu ergej, onooh l zuiliig asuuv. Humuus turuuchiin negen adil hariu ogov. **31** Davidyn helsen ugiig humuus sonsood, Sauld meduulsend Saul Davidyg duudan avchruulav. **32** David Sauld — Ter hunees bolj hen ch setgeleer buu unagtun. Tany bool bi yavj, ter filist huntei tulaldya gesen. **33** Tegehed Saul Davidad — Chi ter filist hun uruu ochij tuuntei tulaldaj chadahgui. Uchir ni chi bol zaluu, harin ter bol zaluutaasaa tsergiin hun baisan yum gev. **34** Gevch David Sauld — Tany bool bi etsgiinhee honiig hariulj baisan. Arslan, esvel baavgai ireed, honin surgees mini hurga avch yavbal, **35** bi araas ni hoon ochij, tuuniig dovtolj, hurgaa avardag baiv. Herev ter nad uruu dairval bi sahlaas ni shuuren avch, tuuniig tsohij aldag baiv. **36** Tany bool bi arslan, baavgain ali alinyg ni alsan bilee. Ter hovch honduuleegui filist hun ch amid Burhany tsergiig doromjilsnoos hoish tedgeertei negen adil boloh bolno hemeen oguulev. **37** David tsaash ni — Arslan, baavgain savraas namaig avarsan EZEN ter filisthunii garaas ch namaig avarna gev. Saul Davidad — Yavagtun. EZEN chamtai hamt baih boltugai hemeen oguulev. **38** Tegeed Saul Davidyg ooriinhoo huvtssaar huvtsaslaj, tolgoid ni zes duulgaa omsgoj, biyed ni huyagaa omsgov. **39** David Saulyn huyagny gaduur Saulyn iddiig busleed, suraagui uchir alhaj uzev. Iinhuu David Saudd — Suraagui uchir bi uuniig omson yavj chadahgui ni geed omsgoliig ni tailjee. **40** Ter ooriinhoo tayagiig gartaa avch, gorphinoos oortoo tavan molgor chuluu shilj avaad, ooriinhoo honiny uutand hijj, duuguuree gartaa barin, onooh filist hun uruu yavav. **41** Tegehed filist hun ch bambai barigchaa urdaa zogsoon, David uruu oirtoj irev. **42** Filist hun harj, Davidyg uzeed tuuniig ul toomsorlov. Uchir ni David zaluuhan, ulaa

butarsan, saihan torhteı hovguun baiv. **43** Filist hun Davidad — Chi yuund tayag barij nad uruu irev? Bi nohoi yum uu? gev. Filist hun ooriinhoo burhdaar Davidyg haraav. **44** Filist hun Davidad, — Naash ir, bi chinii mahyg ogtorguin shuvuud, heeriin araatand ogıye hemeen zanav. **45** David filist hund — Chi idd, bambai, jad barij nad uruu irj baigaa bol, harin bi chinii doromjilson Izrailiin buh tsergiin Burhan, tumen tsergiin EZENii nereer cham uruu irj baina. **46** OnoodorEZEN chamaig minii gart ogno. Bi chamaig alaad, chinii tolgoig biyenees chini taslan avna. Onoodor bi filist tserguudiin huuriig ogtorguin shuvuud, heeriin zerleg araatand ogno. Buh uls Izrailid Burhan baina gedgiig medeh bolno. **47** Ene tsuglasan olon ch EZEN ild, jad hereglelgui avarna gedgiig medeh bui zaa. Ene tulaldaan bol EZENiih bogood EZEN ta naryg bidnii gart ogno hemeev. **48** Filist hun bosoj, Davidtai bariltsahaar oodoos ni oirtoj irehed David ch filist huntei nuur tulahaar tulaldaany shugam uruu yaaran guij irlee. **49** David uutand garaa hiij, neg chuloo avan duuguureer duuguurden, filist hunii duhyg onov. Chuloo duh uruu ni zoogdohod ter nuureeree gazar shaan unav. **50** Iinhuu David duuguur bolon neg chuluugaar monooh filist huniig yalav. Davidyn gart ild ugui baital filist huniig ter tsohij alav. **51** David guij ochin, ter filist hunii deer garch, tuunii ildiig huinaas ni sugalan avch, tuuniig alan, tolgoig ni ildeer tsavchin taslav. Oorsdiin iruul daichin uhseniig filistchuud uzeed zugtatsgaav. **52** Izraili bolon Iuda humuus bosoj, uuhailan hashhirsch, filistchuudiig hondii, Yekrony haalga hurtel hoov. Shaaraimaas Gat bolon Yekron hurtelh zamaar alagdsan filistchuud unatsgaasan baiv. **53** Izrailiin hovguud filistchuudiig hoohoo bolin butsj ireed, filistchuudiin huaranguudyg deeremdev. **54** Daraa ni David nogoo filist hunii tolgoig avch, Iyerusalimd avch irsen ba harin zevsgiig ni maihandaa taviv. **55** Saul Davidyg terhuu filist hunii esreg garch yavahyg haraad tsergiin janjin Abnyeraas — Abnyer aa, ene zaluu henii hovguun be? hemeen asuuv. Abnyer — Haantan mini, tany amiar tangaraglaya. Bi medehgui gev. **56** Tegeed haan — Chi ter zaluug henii hovguun bolohiig asuugtun hemeen tushaav. **57** David ter filist huniig alaad butsj irsend Abnyer tuuniig Saulyn omno daguulan ochiv. David filist hunii tolgoig gartaa barisan baiv. **58** Saul Davidaas — Zaluu mini, chi henii hovguun

be? hemeen asuusand David — Bi tany bool Byetlyehyemiin hun Iyessiin hovguun yum hemeen hariuljee.

1 Samuyel 18

18:1 David Saultai yariltsaj duusahad, Ionatany setgel Davidyn setgeltei niitsev. Ionatan Davidyg ooriin adil hairlalaa. **2** Saul ter odor Davidyg uldeen, etsgiinh ni gert butsaasangui bilee. **3** Ionatan Davidyg ooriin adil hairlasan tul Davidtai geree baiguulav. **4** Ionatan omsoj baisan gaduur deelee tailj, ooriin huyag duulgyg ild, num sum bus zergiin hamt Davidad ogov. **5** Iinhuu David Saulyn ilgeesen gazar burd yavj, yalalt baiguulsand Saul tuuniig daichdynhaa ahlagch bolgov. Ene ni buhard tumnii bolon Saulyn zarts naryn ch taalald niitsev. **6** David onooh filist huniig ustgaad, bugdeer butsaj irj baihad emegteichuud Izrailiin buh hotuudaas garch iren, hengereg barin, duu duulj bujiglen, bayartaigaar, hogjmiin zevseg barin Saul haanyg uttav. **7** Emegteichuud hogjim toglon, — Saul myangyg alj, David tumiig alav hemeen duulaldav. **8** Tegehed ene ug Saulyn durguig hurgesen tul ter ihed uurlan, — Ted Davidad tumiig hamaaruulj, nadad myangyg ogov. Odoo tuund haanchlal l dutuu baina uu? hemeen heljee. **9** Ter odroos hoish Saul Davidyg sejiglen harah bolov. **10** Daraa odor ni Burhanaas irsen muu suns Saul uruu huchtei dairch, David uridyn adil yatгаа gartaa avch togloh mochid ter ger dotroo soliorov. Saulyn gart jad baiv. **11** Saul "Davidyg hanand hadya" gej bodood ter jadyg shidev. Getel David tuunees hoyor udaa zailav. **12** Saul Davidaas aij baiv. Uchir ni EZEN Saulaas salj, Davidtai hamt baiv. **13** Tiim uchraas Saul Davidyg ooroosoo zailuulj, tuuniig myangatyn dargaar taviv. David humuusiin terguund zogson udirdej baiv. **14** EZEN Davidtai hamt baisan uchir ter buh yumand aguu amjiltyg olj baiv. **15** David aguu ih amjilt olj buig uzeed Saul tuunees mash ih aij bailaa. **16** Harin buh Izraili bolon Iuda Davidyg hairlav. Uchir ni ter tednii terguund zogson udirdej baiv. **17** Daraa ni Saul Davidad — Ene bol minii tom ohin Myerab. Uuniig chamd ehner bolgon ogiye. Zovhon minii toloo zorigtoi bajj, EZENii tulaldaand tuladdagtun hemeen oguulev. Uchir ni Saul — Minii gar bus, harin filistchuudiin gar

Davidyn esreg baig hemeen sanasan ajee. **18** Gevch David Sauld — Bi hen bilee? Minii amidral, minii etsgiin ger bul ch Izrailid yuu bilee? Bi yaaj haany hurgen boloh ve? hemeen oguulev. **19** Ingeed Saulyn ohin Myerabyg Davidad ogoh baital Myeholat hun Adriyeld ehner bolgon ogson ajee. **20** Saulyn ohin Myehal Davidad hairtai bolsnyg Sauld medegdehed Saul tuuniig huleen zovshoorov. **21** Saul — Myehal Davidad urhi bolj, filistchuudiin gar tuunii esreg bolohyn tuld Myehalyg tuund ogye hemeen bodov. Tiim uchraas Saul Davidad — Onoodor chi hoyor dahi udaagaa minii hurgen bolj bolno gev. **22** Tegeed Saul zarts nartaa tushaan — Davidad nuutsaar ingej hel. "Haragtun. Haan tanyg taalj, tuunii zarts nar ni ch butd tanyg hairlaj baina. Tiimees haany hurgen bologtun" gej yatga hemeev. **23** Inhuu Saulyn zarts nar edgeer ugsiig Davidad duulgav. Gevch David — Bi yaduu hun bogood dord garaltai bolohoor haany hurgen boloh ni hyalbar zuil gej ta nar sanaj baina uu? gev. **24** Saulyn zarts nar Davidyn helsen edgeer ugsiig Sauld meduulsen bilee. **25** Tegehed Saul — Ta nar Davidad iinhuu helegtun. "Haan daisnaasaa oshoogoo avahyn tuld zuun filist hunii hovchnii arisnaas oor yuug ch inj bolgon avahyg husehgui baina" gesen hemeen oguulev. Saul Davidyg filistchuudiin garaar horluulahyg tolovlon sanaarhaj baiv. **26** Saulyn zarts nar edgeer ugsiig Davidad meduulehed, haany hurgen boloh ene bolzol tuund taalagdav. Togtooson hutatsaa duusahaas omno **27** David bosoj, humuusteigee hamt yavj, filistchuudiin dundaas hoyor zuun huniig tsohij alsan bilee. David tednii hovchnii arisyg avchirj, haany hurgen bolohyn tuld tedgeeriin too yosoor ni haand ogov. Inhuu Saul ohin Myehalaagaa Davidad ehner bolgon ogchee. **28** EZEN Davidtai hamt baigaag bolon ooriinh ni ohin Myehal Davidad hairtaig Saul harj medeed **29** Davidaas ulam ih aiv. Tiinhuu nasan turshdaa Saul Davidyn oston boljee. **30** Filistchuudiin noyod daitahaar ireh burd David Saulyn buh tushmedees iluu mergen handdag baiv. Iimees tuunii ner ulam iheer aldarshiv.

1 Samuyel 19

19:1 Saul ooriin hovguun Ionatan bolon buh zarts nartaa Davidyg alahyg

tushaav. Gevch Saulyn hovguun Ionatan Davidad ih hairtai baijee. **2** Tiim uchraas Ionatan Davidad — Minii etseg Saul chamaig alahaar sanaarhaj baina. Tiimees ogloo bolgoomjtoi baij, dald gazar nuugdagtun. **3** Bi gadagsh garch, chinii baigaa talbaid etsgiinhee derged zogson, chinii tuhai etsegteigee yarina. Hervee bi yamar neg yum medeh bol chamd meduuliye gejee. **4** Daraa ni Ionatan etseg Sauldaa Davidyg saishaan yarij, — Ter tany esreg nugel uildeegui bogood tuunii uildsen ni tand ih ashigtai bolj baisan hoino haantan ta ooriin bool Davidynhaa esreg nugel buu uildegtun. **5** Uchir ni ter amia ul hairlan, filist huniig tsohin ustgaj, EZEN buh Izrailid aguu ih avralyg hairlav. Ta uuniig uzeed bayassan bilee. Getel odoo ta yaagaad yamar ch shaltgaanguigeer Davidyg alj, gemgui hunii tsusny esreg nugel uildeh gej baigaa yum be? gev. **6** Saul Ionatany helehiig sonsood, tangaraglan — EZENii amid buigaar tangaraglaya. Ter aluulagdahgui hemeen oguulev. **7** Tegeed Ionatan Davidyg duudan, edgeer buh ugiig tuund meduulev. Ionatan Davidyg Saul uruu daguulan ochsond, David uridyn adil Sauld uilchlev. **8** Dahin dain ehlehed David yavj, filistchuudtei tulaldan, tedniig iheer hyadsand ted Davidaas zugtav. **9** Saul ooriin gert gartaa jad barin suuj, David Saulyn derged ooriin garaaraabosoo yatgaar togloj baital EZENees irsen muu suns Saulyg dairav. **10** Saul jadaar Davidyg hanand hadah getel David Saulaas biyee zailuulsand Saulyn jad hanand zoogdov. David ter shonodoo orgon zailav. **11** Daraa ni Saul Davidyn ger uruu elch naryg ilgeen, tuuniig manuulj, ogloo bolohoor tuuniig alah gej baiv. Getel Davidyn ehner Myehal Davidad — Onoo shono chi amia avrahgui bol margaash aluulna gev. **12** Iinhuu Myehal tuuniig tsonhoor buulgasand tereer gadagsh garaad zugtaj, zailav. **13** Myehal geriin shuteeniig avch, tuuniig oron deer tavij, tolgoi deer ni heden yamaany us tavin, tuuniig huvtssaaraa buteev. **14** Saul Davidyg bariulahaar elch naryg ilgeesend Myehal — Ter ovchtei gej helev. **15** Tegehed Saul Davidtai uulzahaar elch naryg ilgeej — Tuuniig or devsgertei ni nadad avchragtun. Bi tuuniigalna gev. **16** Elch nar orj uzvel tolgoi deeree heden yamaany ustei geriin shuteen oron deer ni baiv. **17** Saul Myehald — Yuund chi namaig ingej huurch, minii daisnyg orguulj, zugtaalgav? gehed Myehal Sauld — Ter "Namaig yavuulaach. Bi yaaj

chamaig alah ve?" gejj nadad helsen yum hemeen oguulev. **18** David orgon zugtaaj, Rama uruu Samuyel deer irj, Saul oort ni uildsen bugdiig Samuyeld oguulev. Tereer Samuyeltai hamtNaiotod ochij suuv. **19** Neg hun Sauld — David Ramagiin Naiotod baina hemeen meduulev. **20** Tegeed Saul Davidyg bariulahaar elch naryg ilgeev. Gevch heseg esh uzuulegchid esh uzuulen, Samuyel tedniig udiridaj baihyg elch nar haraad Burhany Suns Saulyn elch nart irehed ted ch mon adil esh uzuulev. **21** Saudd ene tuhai medegdsend ter oor elch naryg ilgeesen bogood ted ch mon adil esh uzuulev. Iinhuu Saul gurav dahi udaagaa dahin elch naryg ilgeesend ted ch mon adil esh uzuulev. **22** Tegeed Saul ooro Rama uruu yavj Syehud baidag negen tom hudag uruu irev. — Samuyel, David nar haana baina? hemeen Saul asuusand neg hun — Ted odoo Ramagiin Naiotod baina hemeen oguulev. **23** Saul tendees Ramagiin Naiot uruu yavsan ba tuund Burhany Suns irj, tereer Ramagiin Naiotod hurtel urgeljuulen esh uzuulj yavav. **24** Ter bas huvtssaa tailj, odorjin shonojin Samuyelyn omno nutsgen hevtejj esh uzuulev. Tiimees — Saul ch bas esh uzuulegch yum uu? geltsev.

1 Samuyel 20

20:1 David Ramagiin Naiotoos zugtan, Ionatan uruu irj, — Bi yamar hereg hiisen yum be? Nadad yamar gem buruu baina ve? Bi tany etsegt yamar nugel uildsen bolood ter minii amiig erne ve? hemeen oguulev. **2** Ionatan tuund — Tiim yavdal hol baig. Chi alagdah yosgui. Minii etseg ih bagayamar ch hergiig nadad duulgalgui uilddeggui yum. Tegehleer ene hergiig minii etseg nadaas yaagaad nuuh bilee? Tiim yum baihgui hemeen oguulev. **3** Gesen ch David dahin tangaraglan — Namaig tany nudend taallyg olson gedgiig tany etseg sain medne. Ter "Ionatanyg gomdoohguin tuld ene hergiig tuund meduulehgui baigtun" hemeen helsen bilee. Gevch EZENii amid buigaar bolon tany amid buigaar uneheer tangaraglaj baina. Uhel bid hoyoryn hoorond gants alhmyn zai bui hemeen oguulev. **4** Ionatan Davidad — Chinii helsen bugdiig bi chinii toloo guitsetgeye gev. **5** Tiimees David Ionatand — Margaash shine saryn bayar tul bi haantai hamt

zoogiin shireend suuh yostoi. Gevch namaig yavuulj ogooch. Gurav dahi odriin udeshtel heer tald nuugdya. **6** Herev tany etseg namaig asuusaar l baival "David Byetlyehyem hot uruugaa turgen yavahaar nadaas guisan yum. Uchir ni tend tuunii buh torliinhnii toloo jiliin tahil orgoh yoslol boloh ajee" hemeen oguulegtun. **7** Herev tany etseg "Sain" gejj helbel tany bool avragdana. Harin herev ter iheer hilegnevel ter nadad hor uchruulahaar shiidjee gedegt itge. **8** Iimees ooriin booldoo enerengui handaach. Uchir ni ta EZEND tangaraglan ooriin booltoi gere baiguulsan bilee. Gevch herev nadad gem buruu baival ta ooro namaig alagtun. Namaigetsegtee avaachij ogoh yamar hereg tand baina ve? gev. **9** Ionatan — Tiim yavdal chamaas hol baig. Minii etseg chamd gai bolohoor shiidjee gedgiig lavtai medvel bi chamd meduulehgui orhih yum gejj uu? gehed **10** David Ionatand — Herev tany etseg tand hatuu hariu ogvol hen nadad meduuleh ve? gev. **11** Ionatan Davidad — Yavya, heer tald garya gev. Tegeed ted hoyoulaa heer garav. **12** Tegehed Ionatan Davidad — Izrailiin Burhan, EZEN gerch bolog. Bi margaash esvel nogoodor odii uyed etsgiinhee sanaag tandaj mediye. Herev Davidyn talaar saihan setgeltei baival bi hun ilgeej, chamd duulgahgui gejj uu? **13** Herev minii etseg chamd gai bolohoor shiidsen baival tuuniig chamd duulgalgui, chamaig ayuulguigeer zugtaalgalgui bol EZEN Ionatanyg iinhuu bolon uunes ch iluu shiitgeh boltugai. EZEN minii etsegtei hamt baisny adil chamtai ch hamt baih boltugai. **14** Bi amidheveer baival namaig uhuulehgui bailgahaar EZENii hair enerliig chi nadad uzuulehgui gejj uu? **15** EZEN Davidyn daisnaas negiig ch uldeelgui gazryn horsnoos ustgasan uyed ch chi ooriin hair enerliig minii gerees uurd salgahgui baih boltugai hemeen oguulev. **16** Ionatan Davidyn gertei gere baiguulaad — EZEN Davidyn daisnuudyn garaas uuniig neheh boltugai! gev. **17** Ionatan Davidad hairtai baisan tul tuugeer dahin tangaragluulav. Uchir ni Ionatanooriin amiig hairlah adil Davidyg hairladag baijee. **18** Ionatan Davidad — Margaash shine saryn bayar. Chinii suudal hooson baih tul chamaig baihgui gedgiig medeh bolno. **19** Gurvan odor bolohod chi garch yavan, urid ni nuugdaj baisan nogoo gazartaa ochij, Yezyeliin chuluuny derged baigtun. **20** Bi bai harvaj bui met ter zug uruu gurvan sum tavina. **21** Bi negen hovguuniig yavuulj,

"Yavj, sumnuudyg olj ir" gej helne. Herev bi hovguund tusgailan "Har, sum chinii naad tald baina. Tuuniig avch ir" gej helbel, chi garch ireerei. Uchir ni EZENii amid buigaar tangaraglaya, chamd yamar ch gai totgor, ayuul baihgui. **22** Harin herev bi zaluud "Har, sum chinii tsaad tald baina" gej helbel chi yavaarai. Uchir ni EZEN chamaig yavuulj baina. **23** Chi bid hoyoryn yarisan zuiliin tuhaid bol, haragtun, EZEN chi bid hoyoryn hoorond monhod baina gej helev. **24** Ingeed David heer tald nuugdav. Shine saryn bayar bolohod, haan zoogiin shireend suulaa. **25** Haan zanshil yosooro hanany derged ooriin suudaddaa suuv. Ionatan bosoj, Abnyer Saulyn hajuud suusan ba Davidyn suudal hooson baiv. **26** Gesen ch Saul ter odor yuu ch helsengui. Uchir ni ter — Tuund sanaandgui zuil tohioldoj, ter biyee buzarlisan biz hemeen sanajee. **27** Daraagiin odor, shine saryn bayaryn hoyor dahi odor ch Davidyn suudal hooson baiv. Ingeed Saul ooriin hovguun Ionatanaas — Yaagaad Iyessiin hovguun ochigdor ch, onodor ch zoogond irsengui ve? hemeen asuuv. **28** Tegehed Ionatan Sauld — David Byetlyehyem uruu yavahaar nadaas ihed guisan yum. **29** Ter "Manai torol torogsod ter hotod tahil orgoh yostoi bogood minii ah namaig irehiig tushaasan uchraas namaig yavuulj ogno uu? Herev bi taallyg tani olson bol namaig yavuulj, ah nartai mini uulzuulahyg guiya" hemeen helsen bilee. Tiim uchraas haany zoogiin shireend David ireegui yum hemeen hariulav. **30** Saul Ionatand ihed hilegnen — Buzar tersluu emiin huu! Chi Iyessiin hovguuntei shadarlaj, ooriigoo shivshiglen, ehiigee ichguur bolgoj baigaag chini bi medehgui gej bodoj baina uu? **31** Iyessiin hovguun ene gazar deer amid baigaa tsagt chi ch, chinii haanchlal ch togtohgui. Tiim uchraas odoo hun ilgeej, tuuniig nadad avchir. Ter zaaval uheh yostoi hemeen oguulev. **32** Harin Ionatan etseg Sauldaa hariulan, — Yaagaad ter huniig alah yostoi yum be? Ter hun yuu uildsen yum be? hemeen oguulev. **33** Tegehed Saul Ionatanyg alahaar tuun uruu jad shidev. Iinhuu etseg ni Davidyg alahaar shiidseniig Ionatan medjee. **34** Ionatan ihed uurlan zoogiin shireenees bosoj, shine saryn bayaryn hoyor dahi odor zoog barisangui. Uchir ni tuunii etseg Davidyg doromjilsond Davidyn toloo setgel ni zovj baiv. **35** Ogloo bolohod Ionatan byatshan hovguuniig daguulan Davidtai bolzohoor heer tal uruu garch yavav. **36** Ter hovguund

— Minii harvah gej baigaa sumyg olj ir gev. Hovguuniig guij odohod Ionatan ter hovguunii araas sumaa taviv. **37** Ionatany sum harvasan gazart ter hovguun hurch ochihod Ionatan hovguunii araas duudan, — Sum chinii tsaana chini baina hemeen hashhiraan oguulev. **38** Ionatan hovguunii araas duudaj — Hurdal, turgel, zogsoj bolohgui gev. Ionatany hovguun sumyg avch, ezen uruugaa irev. **39** Gevch hovguun yuu ch medeegui ba zovhon Ionatan, David hoyor l uchryg medej bailaa. **40** Ionatan ooriinhoo zevsgiig hovguund ogch — Uuniig hot uruu avch yav gej oguulev. **41** Hovguuniig yavahad David omno zugees garch iren, nuureeree gazar shaan unaj, gurban udaa morgov. Ted biye biyenee unsej, hamtdaa uilsan ba David iluu iheer uilav. **42** Ionatan Davidad — Taivan yavagtun. Chi bid hoyor "EZEN chi bid hoyoryn dund bolon minii ur udam ba chinii ur udmyn hoorond monhod baih boltugai" hemeen oguulj EZENii nereer biye biyendee tangaraglasan bilee gev. Tegeed David bosoj yavav. Ionatan hot uruu butsj yavjee.

1 Samuyel 21

21:1 David Nobt, tahlch Ahimyelyeh uruu ochiv. Ahimyelyeh Davidtai uulzahdaa dagjin chichirch, tuund — Yaagaad ta hentei ch bish, gantsaaraa yavj baina ve? hemeen asuuv. **2** David tahlch Ahimyelyeht — Haan neg hergiig tushaaj, "Chamaig ilgee, chamd tushaah zuiliig neg ch hund meduulj bolohgui" Bi zaluustai negen gazart uulzahaar bolzov" gesen. **3** Tiim uchraas odoo chamd yuu baigaa ve? Tavan talh ch hamaagui, yuu baigaagaa nadad ogooch gev. **4** Tahlch Davidad hariulan, — Minii gart jiriin talh alga. Gesen ch ariusgasan talh bii bogood emegteichuudtei havitaagui erchuud idej boloh yum gev. **5** David tahlch nart hariulan, — Uneheer namaig garsnaas hoish odii hurtel manaihan emegteichuudiig tseerlej irsen bogood hediigeer ene jiriin ayalal bolovch zaluuchuudyn biye ni buzartaagui. Onodor ch gesen buzartaagui hemeen oguulev. **6** Tiinhuu tahlch tuund ariusgasan talhyg ogov. Uchir ni tend orond ni haluun talh tavihaar EZENii omnoos salgaj avsan orshihuin talhnaas oor talh baisangui. **7** Ter odor Saulyn booluudyn neg ni tend EZENii omno saatan

uldsen baiv. Tuunii neriig yedom hun Doyeg gedeg baisan bogood ter Saulyn honichdyn ahlagch baiv. **8** David Ahimyelyeht — End chinii gart jad, ild baihgui yum uu? Bi ooriin ildee ch, zevsgee ch avchraagui. Uchir ni haany tushaal yaaraltai baiv gev. **9** Tegehed tahilch — Yelagiin hondiid chinii alsan filist hun Goliatyn ildiig uzegtun. Ter ni Yefodyn ard daavuund oroolttoi baigaa. Herev husvel tuuniig oortoo avagtun. End tuunees oor yum baihgui hemeen oguulev. David — Ter ild shig oor ild baihgui. Tuuniig nadad ogogtun gev. **10** Daraa ni David bosoj, ter odor Saulaas zugtan, Gatyn haan Ahish uruu ochiv. **11** Getel zarts nar ni Ahisht — Ene hun ter nutgiin haan David gedeg ni bish uu? Ted tuunii tuhai "Saul myangyg alj, David tumiig alav" hemeen duulj bujigledeg bish uu? getsgeev. **12** David ene ugiig zurhendee huleen avch, Gatyn haan Ahishaas ihed emeev. **13** Inhuu David tednii omno eruul saruul uhaantaigaa nuun, galzuu soliotoi yum shig bain, haalgany uudend yum saraachin, sahal uruugaa shulsee goojuulav. **14** Tegehed Ahish zarts nartaa — Ta naryn harj baigaa ene hun galzuu soliotoi yum shig baina. Yuund ta nar tuuniig nad uruu avchrav? **15** Bi galzuu soliotoi huneer dutlaa geed minii omno galzuu soliotoi huniig uzuuleheer ta nar avchrav uu? Ene huniig minii gert oruulah gee yuu? hemeen oguulev.

1 Samuyel 22

22:1 David tendees yavj, Adullamyn agui uruu zuttav. Tuunii ah nar bolon tuunii etsgiin geriinhen bugd uuniig sonsood Davidyn baigaa gazar uruu irev. **2** Zovson, orond orson, setgeleerunasan buh humuus David deer tsuglarch irsen bogood David tednii deer udirdagch bolov. Inhuu dorvon zuugaad hun tuuntei hamt baiv. **3** David tendees Moabyn Mizpad ochij, Moabyn haand — Burhan nadad yuu hiij ogohiig medeh hurtel minii etseg eh hoyoryg oorsodteigoo hamt bailgaach gej guiv. **4** Ingeed David etseg ehiigee Moabyn haantai hamt orhisond etseg eh ni Davidyg behlelted amidrah hutatsaand haanyd amidrav. **5** Esh uzuulegch Gad Davidad — Behlelted buu nuutd. Bosoj, Iudagiin nutag uruu yavagtun hemeen oguulsend David tendees garch, Hyeryetiin oi uruu yavav. **6** David bolon

tuuntei hamt baisan humuus oldson tuhai Saul sonsov. Ter uyed Saul Gibyead, suhai modny door, ondorlog gazar gartaa jad barin suuj baiv. Buh zarts tushmed ni tuuniig toiron zogsoj baiv. **7** Saul toiron baisan zarts nartaa — Sonsogtun, byeniaminchuud aa! Iyessiin hovguun bas ta butded tarialangiin ba usan uzmiin talbai ogch, bugdiig chini myangatyn bolon zuutyn darga bolgoh uu? **8** Uchir ni ta nar bugd minii esreg huivaldsan bilee. Minii huu Iyessiin huutei geree baiguulahad nadad duulgasan hun ugui, edugee ch minii toloo setgel ni ovdson, esvel minii huu boolyg mini minii esreg bolgosnyg ch nadad duulgah hun baihgui baina hemeen zemlev. **9** Tegtel Saulynzarts naryn derged zogsoj baisan Yedom hun Doyeg — Iyessiin hovguuniig Nobt, Ahitubyn hovguun Ahimyelyeh uruu irsniig bi harsan bilee. **10** Ahimyelyeh tuunii tuhai EZENees asuuj, tuund hool huns ogch, filist hun Goliatyn ildiig tuund ogson hemeen oguulev. **11** Haan neg hun ilgeej, Ahitubyn hovguun tahilch Ahimyelyeh bolon tuunii etsgiin geriinhen boloh Nobt baigaa tahilch naryg duuduulsand ted bugd haan uruu irev. **12** Saul — Ahitubyn hovguun ee, odoo sonsogtun gesend ter — Ezen mini, bi end baina gev. **13** Tegehed Saul tuund — Yuund chi Iyessiin hovguuntei hamt minii esreg huivaldaan zohioj, chi tuund talh, ild ogch, onoodor baigaa shig minii esreg terslen, bugej otohod ni tuslan tuunii tuhai Burhanaas asuuv? gev. **14** Ahimyelyeh haand hariulan, — Tany zarts naryn doktor David shig unench hun hen baina ve? David bol haany hurgen, tany haruulyn darga, tany gert hundtei hun yum. **15** Bi tuunii toloo onoodor l Burhanaas asuuj ehelsen uu? Ene ni nadaas hol baig! Tany bool ene buh hergiin tuhai ogt medehgui uchraas namaig, esvel minii etsgiin geriinhnees heniig ch haan ta buu gutgeech hemeen oguulev. **16** Gevch haan — Ahimyelyeh ee, chi zaaval uheh yostoi. Chi bolon chinii etsgiin geriinhen bugd uheh bolno hemeenoguulev. **17** Haan derged ni zogsoj baisan biye hamgaalagch nartaa — Yavj ochood, EZENii tahilch naryg alagtun. Uchir ni ted Davidtai niilj, mon tuunii orgosnyg medseer baij nadad medegdsengui bilee gev. Gevch haany zarts nar EZENii tahilch nart gar hurch alahyg hussengui. **18** Tegehed haan Doyegt — Chi yavj ochood, tahilch nar uruu dairagtun gesend yedom hun Doyeg yavj ochood, tahilch nar uruu dairch, ter odor maalingan yefod omsson nayan tavan

huniig alav. **19** Ter tahilch naryn hot Nobyg, tendhiin eregtei emegtei, nyalhas huuhed, mon uher, iljig bolon honiig ni ildnii ireer ustgav. **20** Gevch Ahitubyn ach, Ahimyelyehiin negen hovguun Abiatar gegch hun zugtan, Davidyn araas irev. **21** Saul EZENii tahilch naryg honoosniig Abiatar Davidad medegdev. **22** Tegehed David Abiatart — Ter odor yedom hun Doyegiig tend baihaar ni ter lav Sauld medegdene gedgiig bi medej baisan bilee. Bi chinii etsgiin buh geriinhend uhel avchirlaa. **23** Nadtai hamt baigtun. Buu ai. Uchir ni minii amiig erj bui hun chinii ch amiig erj baigaa tul nadtai hamt chi ayuulgui baina hemeen oguulev.

1 Samuyel 23

23:1 Neg hun Davidad — Filistchuud Kyeilagiin esreg dairch, utremiig deeremdej baina gej medegdev. **2** Tegeed David EZENees lavlan — Bi ochij edgeer filistchuud uruu dovtloh uu? hemeen asuuhad EZEN Davidad — Yavagtun, filistchuud uruu dovtolj, Kyeilag avragtun hemeen aildav. **3** Getel Davidyn humuus oort ni — Haragtun, bid end Iudad baigaa atlaa aij baina. Herev bid Kyeila uruu filistchuudiin tsergiin esreg yavbal yamar ih aih bol hemeen oguulev. **4** Tegehed David dahin EZENees asuuv. EZEN tuund hariu bolgoj, — Bosoj, Kyeila uruu yavagtun. Uchir ni Bi filistchuudiig chinii gart ogno hemeen aildav. **5** Inhuu David ooriin humuusiin hamt Kyeilad ochij, filistchuudtei tulaldan, tednii mal surgiig bulaan tuuj, filistchuudiig mash iheer tsohin alav. Ingej David Kyeilagiin orshin suugchdyg avrav. **6** Ahimyelyehiin hovguun Abiatar David uruu Kyeilad baihad ni zuttaj irehdee gartaa yefod avchirsan baiv. **7** David Kyeilad irsen gedgiig Sauld medegdsend ter — Burhan tuuniig minii gart ogov. Uchir ni David davhar haalga, tsurgatai hotod orsnooroo ooro ooriigoo tugjlee hemeen oguulev. **8** Inhuu Saul Kyeila uruu yavj, David bolon tuunii humuusiig buslen daitahaar buh ard olnyg duudaj tsutluulav. **9** Saulyg oort ni hor honool hiih gej baigaag David medsen bailaa. Iimees tahilch Abiatart — Yefodyg avch iregtun hemeen oguulev. **10** Tegeed David — Izrailiin Burhan, EZEN mini ee, Saul Kyeilad irj, nadaas bolj ene hotyg ustgah gej baigaa gedgiig Tany bool lavtai sonsloo. **11** Kyeilagiin

humuus namaig tuunii gart ogoh uu? Tany bool sonssony adil Saul hurch ireh uu? Izrailiin Burhan, EZEN mini ee, edgeeriig booddoo meduulj hairlaach hemeesend EZEN — Ter irne hemeen aildav. **12** Daraa ni David — Kyeilagiin humuus namaig bolon minii humuusiig Saulyn gart ogoh uu? gesend EZEN — Ted chamaig ogno hemeen aildav. **13** Tegehed David bolon tuunii zurgaan zuutaad humuus boson, Kyeilagaas garch, gazar saigui tenuuchlev. Davidyg Kyeilagaas orgosnyg Sauld medegdsend ter mordohoo zogsoov. **14** David tsol gazar behleltuuded horgodoj, mon Zifiin tsold uularhag gazart saataj baiv. Saul Davidyg odor bur erj haij baisan bolovch Burhan Davidyg Saulyn gart ogsongui. **15** David Zifiin tsold, Horyesht baihdaa Saul ooriinh ni amiig avahyn tuld garsnyg medsen bilee. **16** Saulyn hovguun Ionatan bosoj, Horyesht bui David uruu ochij, Burhany dotor Davidyg zorigjuulav. **17** Tereer Davidad — Buu aigtun. Uchir ni minii etseg Saulyn gar chamd hurehgui bogood chi Izrailiin haan bolj, bi chinii daraa zogsoh hun bolno. Minii etseg Saul ch ene tuhai medej baigaa hemeen oguulev. **18** Ingeed ter hoyor EZENii omno gereebaiguulav. David Horyesht uldej, Ionatan ooriin ger uruu butsav. **19** Tegehed zifchuud Gibyea dahi Sauld irj, — David Iyeshimony omno zugt bairladag Hahilagiin davaany Horyesh dahi behlelted bidnii hamt nuugdaj baigaa bus uu? **20** Odoo tegehleer haan mini, setgeliinhee huslee biyeluulj hurch iregtun. Harin bid tuuniig haany gart tushaana hemeen oguulev. **21** Saul — EZEN ta naryg iveeh boltugai. Uchir ni ta nar namaig orovdon hairlasan bilee. **22** Odoo yavj, iluu todorhoi bolgon, tuunii ochdog gazar bolon tend tuuniig harsan hun bii esehiig saitar shalgaj uzegtun. Uchir ni tuuniig mash zalitai hun gej bi sonsson. **23** Tiimees harj, tuunii horgodon nuugdaj baigaa buh gazruudyn talaar medej, battai unen medeeg avaad butsaj iregtun. Ter uyed bi ta nartai hamt yavya. Herev ter ene nutagt baigaa bol bi tuuniig Iudagiin buh myangatuudyn dotroos ch erj haiya hemeen oguulev. **24** Ingeed ted bosoj, Saulaas uritan Zif uruu yavav. David bolon tuunii humuus Iyeshimony omno zutt bairlah Arabad, Maony tsold baiv. **25** Saul bolon tuunii humuus Davidyg erj haihaar garahad ene tuhai Davidad medegdsend tereer Maony tsold ulden, hadtai gazar uruu irj buuv. Saul uuniig sonsood Davidyg Maony tsold moshgon hoov. **26** Saul

uulyn neg talaar David bolon tuunii humuus uulyn nogoo talaar yavav. David Saulaas zailah gej yaarch baiv. Uchir ni Saul bolon tuunii humuus Davidyg humuustei ni hamt barihaar buslej baiv. **27** Getel negen elch Sauld irj, — Hurdan iregtun. Filistchuud nutag uruu dovtolj irlee hemeen medegdev. **28** Inhuu Saul Davidyg moshgohoo bolij, filistchuudiig ugtan tulaldahaar yavav. Iim uchraas ted ene gazryg — Zailan zugtaalgasan had gej nerlejee. **29** David tendees yavj, Yengyediin behleltuuded horgodov.

1 Samuyel 24

24:1 Saul filistchuudiig moshgon hoogood, butsan irehed ni — David odoo Yengyediin tsold baina gedgiig medegdev. **2** Tegeed Saul buh Izrailias gurvan myangan songodog huniig avch, David bolon tuunii humuusiig erj haihaar Yangiryng hadnuudyn urduur yavav. **3** Tereer zamdaa honiny hashatai gazart irsen ba tend agui baisand Saul biye zasahaar tiish orov. Ene uyed David bolon tuunii humuus ter aguin muhart suutsgaaj baiv. **4** Davidyn humuus oort ni — EZEN tand "Haragtun. Bi chinii daisnyg gart chini ogoh gej baina. Tuuniig ooriin duraar bolgogtun" hemeen aildsan ter tsag odor ni bolov gesen bilee. David bosoj Saulyn deeliin hormoig semhen ogtolj avav. **5** Uunii daraa David Saulyn deeliin hormoinoos ogtolj avsandaa setgel ni ihed zovov. **6** Tereer humuustee — EZEN baigaa tul, EZENii tosolson ooriin ezend bi iinhuu handan, ter EZENii tosolson hun tul tuunii esreg garaa sungasan iim hereg nadaas hol baig hemeen oguulev. **7** David ingej oguuleed humuusee yatgan, Saul uruu dairahyg tedend zovshoorsongui. Saul ch bosoj, aguigaas garch, zamdaa garav. **8** Uunii daraa David bosoj, aguigaas garch, Saulyn araas duudan — Ezen haan mini! gev. Saulyg ergej harahad David nuureeree gazart hurtel mehiin, sunan morgov. **9** David Sauld — Ta yuund "David tanyg horloh gej baina" gej heldeg humuusiin ugend itgej baigaa yum be? **10** Unendee onoodor ene aguid EZEN tanyg minii gart ogsniig ene odor ta harsan bilee. Zarim maani tanyg alya hemeesen bolovch bi tanyg orovdoj, "Bi ooriin ezni esreg gar sungahgui, uchir ni ter bol EZENii tosolson hun" hemeen oguulsen bilee. **11** Etseg mini, minii gart baigaa ooriinhoo deeliin hormoig

sain haragtun. Uchir ni bi tany deeliin hormoig ogtolj avsan bolovch tanyg alaagui ene zuileer nadad horon sanaa, tersleh baidal baihgui bogood bi tand nugel uildeegui gedgiig lavtai medegtun. Tiim atal ta minii amiig avahaar erj baina. **12** EZEN ta bid hoyoryg shuuj, EZEN tanaas oshoog mini avah boltugai. Harin minii gar tany esreg baihgui. **13** Ertnii tsetsen ugend "Nugeltnees nugel gardag" gedeg bilee. Harin bi tand gar hurehgui. **14** Izrailiin haan henii araas irsen be? Ta heniig hoon moshgoj baina ve? Ene chini uhsen nohoi neg boosnii araas hoosontei adil. **15** Tiim uchraas EZEN shuugch bolj, ta bid hoyoryn hoorondohyg shiidej, Ter minii gomdlyg haraad shiidej, tany garaas namaig avrah boltugai hemeen oguulev. **16** David Sauld ingej helsnii daraa Saul — David huu mini, ene chinii duu yuu? geed, eher tatan changaar uilav. **17** Ter Davidad — Chi nadaas iluu zovt baina. Uchir ni chi nadad sain handaj baital bi chamd muu handav. **18** Chi nadad sainyg uildej baisnyg, mon EZEN namaig chinii gart tushaasan atal chi namaig alsangui gedgee onoodor nadad meduullee. **19** Ooriin daisnyg olson hun tuuniig zugeer sullan tavih uu? Tiim uchraas chinii onoodor nadad uildsen hergiin toloo EZEN chamaig sain saihnaar shagnah boltutai! **20** Haragtun, chi zaaval haan bolj, chinii gart l Izrailiin haanchlal togtono gedgiig bi lavtai medne. **21** Minii daraa uldeh minii ur udmyg chi ustgahgui, minii neriig minii etsgiin gerees taslahgui gedgiig EZENeer nadad tangaraglagtun hemeen oguulev. **22** David uuniig Sauld tangaraglav. Saul ooriin gertee butsj, harin David bolon tuunii humuus behlelt uruu yavav.

1 Samuyel 25

25:1 Samuyel nas etseslev. Buh Izraili tsuglarch, tuuniitooloo gashuudan, tuuniig Rama dahi gert ni orshuullaa. David bosoj, Parany tsol uruu yavav. **2** Karmyeld edlen gazartai negen hun Maond baijee. Tereer mash ih bayan hun bogood gurvan myangan honi, neg myangan yamaatai baiv. Ter hun Karmyeld honinyhoo noosyg hyargaj baih zuur **3** (ter hunii neriig Nabal, tuunii ehneriin neriig Abigail gedeg baiv. Onooh emegtei uhaan saruul, goo uzesgelentei baisan bolovch nohor ni zoruud, muuhai zantai baijee. Ter

kalyeb hun ajee.) **4** David Nabalyg honio hyargaj baigaag tsold sonsov. **5** Iinhuu David arvan zaluug ilgeej, tedend helehdee — Karmyel ood yavj, Nabaltai uulzan, minii neriin omnoos tuunii mendiig asuu. **6** Ta nar ingej mendchilegtun. "Urt udaan naslaarai. Ta amar amgalan baih boltugai. Tany ger buliin humuus amar amgalan baih boltugai. Tany gesen buh yums amar amgalan baih boltugai. **7** Honiny noos hyargagchid tanaid baina gej bi sonsloo. Urid tanai honichid bidentei hamt baih uyed bid tedniig gomdoogoogui bogood tedniig Karmyeld baih hoorond yuu ni ch alga boloogui. **8** Ta ooriin zaluusaas asuupal ted tegj heleh bolno. Tiimees minii zaluusyg iveej ogno uu. Uchir ni bid bayaryn odor irsen bilee. Tany booluud bolon tany huu Davidad tany gart baigaa yuug ch hamaagui ogno uu?" gej hel gev. **9** Davidyn zaluus tend irtsgeej, helsen buh ugsiin daguu Davidyn neriin omnoos Nabald helen hariug huleev. **10** Harin Nabal Davidyn zarts nart hariulahdaa — David gej hen yum be? Iyessiin hovguun gej hen yum be? Odoo ezneesee zugtaah booluud olon bolloo. **11** Honiny noos hyargagchid zoriulj nyadalsan ene mah, us bolon talhaa haanaas irsen ni ul medegdeh humuust bi ogoh yostoi bolj baina uu? hemeen oguulev. **12** Tegehed Davidyn zaluus irsen zamaaraa butsj irtsgeen edgeer buh ugsiig Davidad meduulev. **13** David humuustee — Hun bur oorsdiin ildee biyedee zuugtun hemeen tushaasand hun bur ildee zuuv. David ch bas ildee zuun, dorvon zuugaad hun Davidyg dagaj yavan, hoyor zuun hun achaa baraagaa harj uldev. **14** Getel Nabalyn ehner Abigaild zaluusynh ni neg ni meduulen — Haragtun, bidnii ezend mend hurgehiin tuld David tsoloos elch naryg ilgeesend manai ezen tedniig haraaj zuhev. **15** Gesen ch tedgeer humuus bidend ih sain handaj, bidniig gomdoogoogui, bas bid tedentei hamt heer tald baihad bidnii yuu ch alga boloogui bilee. **16** Bidniig tedentei hamt honi hariulj baih uyed odor ch, shono ch tedgeer humuus bidend hana tsaiz met bolj baiv. **17** Tiimees odoo ta yaaval zohihyg bodoj medegtun. Uchir ni gai zovlon bidnii ezen bolon tuunii buh geriinhniig dairah ni gartsaaguibolloo. Ezenten bol uneheer oodgui hun tul hen ch tuuntei yarij chadahgui hemeen oguulev. **18** Abigail hoyor zuun talh, hoyor tulam dars, ali hediinee beltgegdsen tavan honi, tavan hemjuur huursan taria, zuun boodol uzem, hoyor zuun boodol

injir tus tusyg yaaran avch, tedgeeriig iljignuud deer avaachiv. **19** Ter ooriin zaluustaa — Minii omno yav. Bi ta naryn araas yavj baina gev. Gevch ter emegtei ooriin nohor Nabald yuu ch helsengui. **20** Ter iljgee unaj, uulyn nugachaagaar buuj ireh uyed David bolon tuunii humuus tuun uruu buuj irj baisan bogood ted uulzlaa. **21** David — Bi tsold ter hunii hamag horongiig hammaalj baihdaa ter hund hariyaalagdah buhnees gants ni ch alga boloogui. Uneheer ene bugd ogt demii baijee. Ter nadad sainyg muugaar hariulav. **22** Herev margaash ogloo hurtel tuund hariyaalagdah humuusiin dotroos gants ch eregtei huniig uldeevel Burhan Davidyn daisnuudyg iinhuu bogood uunees ch ulam iheer shiitgeh boltutai hemeen heeled baisan ajee. **23** Abigail Davidyg haranguutaa yaaran, iljigneese buuj, Davidyn omno nuureeree unaj, morgov. **24** Ter emegtei Davidyn hold unan, — Ezenten mini, zovhon minii buruu. Ooriin shivegchniig yariulj, ochgiig ni sonsono uu. **25** Ter oodgui hun Nabalyg ezenten mini buu haihragtun. Uchir niter ooriinhoo nertei adil hun. Tuunii neriig Nabal gedeg bogood munhag baidal tuuntei hamt bilee. Harin tany shivegchin bi ezentnii ilgeesen zaluusyg haraagui yum. **26** Tiim uchraas odoo ezenten mini, EZENii amid buigaar bolon amid buigaar tangaraglaya. EZEN tanyg tsus ursgahaar yavahyg zogsooj, tany garaar oshoo avahyg negent boliulsan tul ezentend mini hor honool bolohyg husegchid bolon daisnuud tani Nabaltai adil boloh boltugai. **27** Ezentendee avchirsan shivegchnii tani enehuu belgiig ezentniig mini dagaldaj bui zaluust ogoh boltugai. **28** Ta shivegchnihee nugliig orshoon soyorh. EZEN zaaval ezentend mini bat beh geriig barij ogno. Uchir ni ezenten mini EZENii dainyg hijj baigaa bilee. Tany amidralyn buhel odruuded buzar muu yum baihgui. **29** Herev hen negen hun boson, tanyg moshgon hooj, tany amiig avahaar ersen ch minii ezentnii amiig tany Burhan EZEN amiin uutand hijj uyah bolno. Harin tany daisnuudyn amiig EZEN duuguurt hijj shideh met baih bolno. **30** EZEN tany tuhai amlasan sain saihan bugdiinhee daguu ezentend mini guitsetgej, tanyg Izrailiin udiridagchaar tomiloh tsagt **31** shaltgaanguigeer tsus ursgaj, ezenten mini ooriinhoo toloo oshoo avsan edgeer zuils ni ezentnii mini zurhend saad totgor bolon gashuudal bolohgui baih boltugai. EZEN, ezentniig mini sain saihan bolgohod ooriin shivegchniig sanagtun

hemeen oguulev. **32** David Abigaild — Onoodor chamaig nadtai uulzuulahaar yavuulsan Izrailiin Burhan EZEN magtagdah boltugai. **33** Mon chinii saruul uhaan magtagdah boltugai. Namaig onoodor tsus ursgahaas bolon ooriinhoo garaar ooriin oshoog avahaas boliulsan chi magtagdah boltutai. **34** Namaig chamd hor honool hiihiig boliulsan Izrailiin Burhan EZENii amid buigaar tangaraglaya. Herev nadtai uulzahaar chi yaaran ireegui bol uneheer uur tsaih hurtel Nabald gants ch eregtei hun uldehgui baih baisan hemeen oguulev. **35** Iinhuu David Abigailyn garaas tuunii avchirsan yumyg avch, ter emegteid — Gertee taivan butsgatun. Haragtun, bi chinii oguulsniig sonsoj, chinii guiltyg huleen avlaa hemeen oguulev. **36** Tegeed Abigail Nabal uruu butsj irehed Nabal ooriin gertee haany nair shig nair hiij baiv. Nabal ihed sogtuu baisan bolohoor setgel ni hangaluun baiv. Tiimees Abigail uur tsaih hurtel tuund yuu ch yarisangui. **37** Harin ogloo bolj Nabalyn sogtuu garahad ehner ni tuund tedgeer zuilsuudiin tuhai yarisand tuunii zurh ni mohoj, chuluu met bolov. **38** Arvaad honogiin daraa EZEN Nabalyg tsohisond ter uhev. **39** David Nabalyg uhseniig sonsood, — Nabalyn gart doromjlogdson minii oshoog avch, Ooriin boolo buzar muut uildehees zogsooson EZEN magtagdah boltutai. EZEN Nabalyn nugliig tuunii tolgoid hariulav hemeen oguulev. Tegeed David hun ilgeej, Abigailyg ehneree bolgoh gej baigaa tuhai heluulev. **40** Davidyn zarts nar Karmyel dahi Abigail uruu irj, tuund — David chamaig ehneree bolgon avahyn tuld bidniig ilgeev hemeen oguulev. **41** Ter emegtei bosoj, nuureeree gazart hurtel mehiin, — Haragtun, shivegchin tani ezentnihee zarts naryn holiig ugaah bool emegtei chini bilee hemeen oguulev. **42** Abigail yaaran bosoj, ooriin tavan shivegchnihee hamt iljee unan Davidyn elch naryn araas dagaj yavan, Davidyn ehner bolov. **43** David mon Iyezryeyeliin Ahinoamyg avsan baisan tul ted hoyoulaa Davidyn ehner bolov. **44** Saul Davidyn ehner baisan ooriin ohin Myehalyg Gallimaas garaltai Laishiin hovguun Paltid ogchee.

26:1 Gibyead baisan Saul uruu zifchuud irj, — David Iyeshimony urd tald baidag Hahilagiin tolgodod nuutdaj baigaa bus uu? hemeen oguulev. **2** Saul bosoj, Izrailiin gurban myangan shilmel erchuudiig avch, Zifiin tsold baigaa Davidyg ereheer Zifiin tsol uruu hodlov. **3** Saul Iyeshimony urd tald, zamyn derged orshih Hahilagiin tolgod deer buudallav. Ene uyed David tsold baiv. Saulyg ooriig ni mordojo tsold irsniig haraad **4** David turshuuluudyg yavuulj, Saulyg uneheer irj baigaag medev. **5** Daraa ni David Saulyn buudallasan gazart irj, Saul bolon tuunii tsergiin janjin Nyeriin hovguun Abnyer naryn untdag gazryg harav. Saul buudlyn dund untaj, humuus ni tuuniig toiron bairlajee. **6** Tegeed David hit hun Ahimyelyeh bolon Zyeruiagiin hovguun Ioabyn duu Abishai nart handan — Hen nadtai hamt Saul uruu, buudal uruu yavah ve? gesend Abishai — Bi tantai hamt yavna hemeen hariulav. **7** Inhuu David, Abishai hoyor shonoor humuus uruu ochood harahad Saul buudlyn dund untaj baisan ba tuunii jad tolgoinh ni hajuud gazart zoolttoi baiv. Abnyer bolon humuus ni tuuniig toiron untaj baiv. **8** Tegehed Abishai Davidad — Burhan onoodor tany daisnyg gart tani ogchee. Tiim uchraas ene jadaar tuuniig negmoson gazart hatgaj alahyg nadad zovshoorno uu. Bi hoyor dahin hatgahgui hemeen oguulev. **9** Gevch David Abishaid — Tuuniig buu alagtun. EZENii tosolson hunii esreg gar dalaichihaad hen gem buruugui uldej chadah ve? gev. **10** David bas helehdee — EZENii amid buigaar tangaraglaya. EZEN tuuniig zaaval ustgana, esvel tuunii uheh odor irne, esvel tulaldaand yavj ustgagdana. **11** Bi EZENii tosolson hunii esreg gar dalaihyg EZEN horih boltugai. Harin odoo tolgoinh ni hajuud baigaa jad, ustai savyg avaad yavya hemeen oguulev. **12** Tegeed David Saulyn tolgoin hajuugaas jad ba ustai savyg avch, yavsan bolovch harsan hun, medsen hun, sersen hun baisangui. EZENees irsen gun noir tednii deer baisan uchir ted bugd untaj baiv. **13** Daraa ni David nogoo tal uruu yavj, hol zaind uulyn oroi deer garav. Tednii hoorond ih zaitai baisan bilee. **14** David humuusiig bolon Nyeriin hovguun Abnyeryg duudan, — Abnyer aa, chi hariulahgui yuu? gehed Abnyer — Haanyg duuddag chi hen be? hemeen hariulav. **15** Inhuu David Abnyert — Chi er hun bus uu? Izrailid chamtai en zeregtseh hun baina uu? Yaagaad chi ooriin ezen haanygaa hangaalsangui ve? Uchir ni

chinii ezen haanyg horoohoor negen hun irsen bilee. **16** Chinii hiisen zuil sain bish. EZENii amid buigaar tangaraglan oguulehed, ta nar uhvel zohiltoi. Uchir ni ta nar oorsdiin ezen, EZENii tosolson huniig hamgaalsangui. Odoo haany tolgoin hajuud baisan haany jad ba savtai us haana baigaag haragtun hemeen oguulev. **17** Tegehed Saul Davidyn duug tanin — Minii huu David aa, ene chinii duu yuu? gehed David — Minii duu baina, ezen. Haan mini! hemeen hariulav. **18** Ter bas — Yaagaad ezen mini ooriin boolyn araas moshgono ve? Bi yuu uildev? Esvel minii gart yamar buzar muu yum baina ve? **19** Tiim uchraas odoo minii ezen haan ooriin boolyn helehiig sonsoj soyorhono uu. Herev EZEN tanyg minii esreg bolgosen bol, Ter tahilyg huleen avah boltugai. Harin ter ni humuusiin hereg bol EZENii omno ted haraagdah boltugai. Uchir ni ted namaig onoodor EZENii ov zalgamjaltai holboogui bolgon hooj yavuulan, "Yavj busad burhdad uilchil" hemeen oguulj baigaa hereg yum. **20** EZENii orshihuigaas holdohod minii tsus gazart buu ursaasai. Uchir ni Izrailiin haan uuland yatuu shuvuu agnaj baigaa negentei adil gantshan nohoi boos ereheer garsan bilee hemeen oguulev. **21** Tegehed Saul — Bi nugel uildev. Butsaj iregtun, huu David mini! Bi dahin chamd gai totgor uchruulahgui. Uchir ni onoodor minii ami chamd unetei baiv. Bi munhag zuil uildej, tom addaa gargalaa gev. **22** David hariulan — Haragtun, haany jad ene baina! Zaluusynhaa negiig ilgeej, uuniig avagtun. **23** EZEN hun buriig zovt bolon itgeltei baidlaar ni shagnah bolno. EZEN onoodor tanyg minii gart ogson bolovch bi EZENii tosolson hunii esreg garaa dalaihaasaa tatgalzsan bilee. **24** Haragtun, miniinudend onoodor tany ami ihed unetei baisny adil EZENii melmiid minii ami ihed unetei baih boltugai. Mon EZEN namaig hamag zovlongoos avrah boltugai hemeen oguulev. **25** Daraa ni Saul Davidad — Minii huu David aa, chi iveegdeh boltugai. Chi ih hergiig buteej, uneheer amjilt oloh bolno gev. Ingeed David ooriin ayanyg urgeljluulj, Saul ger uruugaa butsav.

1 Samuyel 27

27:1 David oortoo — Bi negen odor Saulyn gart ustgagdah baih.

Filistchuudiin nutagt zugtaj ochihoos oor arga nadad alga. Tegvel Saul namaig Izrailiin hyazgaar nutag dayaar erj haihaas tsohorch, ingeed bi tuunii garaas zugtana hemeen oguulev. **2** Tegeed David bosoj, oorteigoo hamt baisan zurgaan zuun hunee daguulan Gatyn haan Maohyn hovguun Ahish uruu ochiv. **3** David bolon tuunii humuus oorsdiin ger buluudiin hamt Gatad Ahishiin hamt suuv. David hoyor ehner, Iyezryeyel emegtei Ahinoam bolon Nabalyn ehner baisan Karmyel emegtei Abigailtai hamt baiv. **4** Davidyg Gat uruu zugtsanyg Sauld medegdsend Saul dahin Davidyg moshgosongui. **5** Daraa ni David Ahisht — Hervee bi odoo tany taallyg olson bol, ug nutgiin neg hotod neg gazryg nadad ogch, tend namaig suulgaj ogno uu. Bool chini haany hotod tantai hamt yaagaad suuh yostoi bilee? hemeen oguulev. **6** Inhuu Ahish ter odor Ziklagiig Davidad ogov. Tiinhuu Ziklag ni onoodriig hurtel Iudagiin haadyn medeld baidag ajee. **7** Filistchuudiin nutagt Davidyn suusan honogiin too gevel neg jil dorvon sar baiv. **8** David ooriin humuusiin hamt yavj, gyeshurchuud, girzichuud bolon amalyekchuudyg dairan tonov. Ted ertnees Yegipyetiin nutag hurtelh Shuryn hyazgaar nutagt suuj baiv. **9** David edgeer nutag uruu dairch, neg ch eregtei, emegtei huniig amid uldeelgui, honi, uher, iljig, temeen surguud bolon huvtsas zergiig bulaan avch, daraa ni butsj Ahish uruu irev. **10** Ahish — Onoodor chi hen uruu dairan tonoson be? gej asuuhad ni David — Iudagiin Nyegyev, Iyerahmyeyeliin Nyegyev, Kyeniin Nyegyev zergiin esreg gej hariuldag baiv. **11** David neg ch eregtei, emegtei huniig amid uldeelgui, Gatad gants ch huniig daguulj irsengui. — Es tegvel ted "David iim hereg uildej filistchuudiin nutagt suuj baihdaa urgelj iim hereg uildej baiv" hemeen oguulj, bidnii tuhai medegdeh vii gej baiv. **12** Inhuu Ahish Davidad itgen, — David ooriin ard tumen Izrailiin dund jigshigdeh hergiig uildej baigaa tul ter monhod minii bool bolno hemeen bodoj baiv.

1 Samuyel 28

28:1 Ter uyed filistchuud Izrailiin esreg tulaldahaar tsergiin huaranguudaa tsutluulav. Ahish Davidad — Chi bolon chini humuus nadtai hamt

tulaldaand yavna gedgiig saitar medegtun hemeen oguulev. **2** David Ahisht — Ih sain baina. Tany bool yuu hij chadahyg ta medeh bolno gev. Tegehed Ahish Davidad — Sain baina. Bi chamaig buh nasaar chini ooriin biye hamaalagchaar tomilno gev. **3** Samuyel nas etseslesend buh Izraili tuunii toloo gashuudaj, tuuniig ooriinh ni hot boloh Ramad orshuulav. Saul mergech tologch naryg ooriin nutgaas hoov. **4** Filistchuud tsuglan irj, Shunyemd huaragnan buudallasand Saul buh Izrailiig tsutluulan, Gilboad huaragnan buuv. **5** Saul filistchuudiin huarang uzeed ihed aij, zurh ni chichrev. **6** Saul EZENees asuusand EZEN tuund zuudeer ch, Urimeer ch, esh uzuulegcheer ch hariu ogsongui. **7** Tegehed Saul ooriin zarts nartaa — Nadad tologch emiig erj ologtun. Bi tuund ochij ter emees asuuya gev. Zarts nar ni Sauld — Yendort negen tologch em bii gelee. **8** Saul huvtssaa solij zusee huvirgaad, hoyor huniig daguulan, ter em deer shonoor ochiv. Ter — Nadad mergelj, minii nerleh huniig duudaj ogogtun gev. **9** Getel ter em tuund — Saul ene nutgaas mergech tologch naryg hooj gargasnyg chi medne. Tiin atal yaagaad chi minii amind urhi tavij, namaig uhuuleh gev? hemeen zagnav. **10** Saul ter emd EZENeer tangaraglan, — EZENii amid buigaar tangaraglaya. Ene hergees bolj chamd yamar ch shiitgel onoogdohgui gej oguulev. **11** Tegehed ter em — Bi heniig duudaj ogoh ve? gesend Saul — Nadad Samuyelyg duudaj ogooch gev. **12** Ter em Samuyelyg uzenguutee changa duugaar hashhirav. Tegeed ter em Sauld — Ta yuund namaig mehlev? Ta Saul baina? gev. **13** Haan ter emd — Buu aigtun. Harin chi yuu harj baina ve? gev. Ter em Sauld — Burhanlag negen ni gazraas garch irehiig bi harj baina gev. **14** Saul ter emees — Tuunii dur torh ni yamar ve? gej asuusand ter em — Nastai hun garch irj baina. Ter deeltei yum gev. Ter ni Samuyel baisnyg Saul medeed, nuureeree gazar hurtel mehiin, hundetgel uzuulev. **15** Samuyel Sauld — Yuund chi namaig duudaj, nadad tovog bolov? gehed Saul hariulan — Bi mash ih zovj baina. Filistchuud namaig dairahaar irj baihad Burhan nadaas salsan bogood esh uzuulegchdeer ch, zuudeer ch nadad hariu ogohgui baina. Tiim uchraas yaah yostoig mini meduulj ogohiin tuld bi tanyg duudlaa gev. **16** Samuyel — EZEN chamaas salj, chinii daisan bolson atal chi yuund nadaas asuuj baina ve? **17** EZEN nadaar damjuulan aildsanyhaa

daguu guitsetgesen bilee. EZEN chinii garaas haanchlalyg salganavch, chinii horsh Davidad ogson bilee. **18** Chi EZENiig dagalgui, dogshin uur hilengeer ni Amalyekiig shiitgeegui uchraas EZEN onoodor chamd uuniig uildej baina. **19** Tuugeer ch barahgui EZEN bas Izrailiig chamtai hamt filistchuudiin gart ogno. Tiim uchraas margaash chi bolon chinii hovguud nadtai hamt baih bolno. Uneheer EZEN Izrailiin tserguudiig filistchuudiin gart ogno hemeen oguulev. **20** Tegj helmegts Saul gazar guldain unaj, Samuyelyn ugnees bolj ihed ailaa. Mon ter odorjin, shonojin yuu ch ideegui baisan tul tuund huch tenhee baisangui. **21** Onooh em Saul uruu irj, Saulyg ihed aisan baihyg haraad, tuund — Tany shivegchin tanyg dagalaa. Bi ooriin amiaraa denchin tavij, tany oguulsen ugiig sonsloo. **22** Tiimees odoo ta shivegchnihee ugiig ch gesen sonsogtun. Tany omno zusem talh tavihyg zovshoorooch. Uuniig idej butсах zamdaa huch orno uu gev. **23** Harin Saul uunes tatgalzan, — Bi idehgui gev. Gevch tuunii zarts nar onooh emegtein hamt tuuniig yatgasand Saul tednii utiig sonsov. Tereer gazraas bosoj, devsger deer suuv. **24** Ter emegtein gert targan total baisand tuuniig yaaran nyadlav. Ter emegtei guril zuuran, horongogui talh bariv. **25** Ter uuniig Saul bolon tuunii zarts naryn omno tavisand ted idev. Ter oroi ted bosoj yavav.

1 Samuyel 29

29:1 Filistchuud buh tsergee Afyekt tsugluulah uyed, izrailichuud Iyezryeyel deh bulgiin derged buudallav. **2** Filistchuudiin noyod zuut, myangataaraa ongoron yavahad, David bolon tuunii humuus ch Ahishtai hamt tednii araas yavav. **3** Tegehed filistchuudiin udirdagchid — Edgeer yevryeichuud end yuu hii baigaa yum be? hemeen asuuv. Ahish filistchuudiin udirdagchdad — Ene hun Izrailiin haan Saulyn zarts David bish uu? Ter nadtai hamt neg hoyor jil baisan bogood ter nad uruu orgoj irsnees hoish edugee hurtel bi tuunes yamar negen gem buruug oloogui hemeen oguulev. **4** Gevch filistchuudiin udirdagchid Ahisht uurlaj, tuund handan — Ene huniig bidentei hamt tulaldaand yavuulalgui, tany tuuniig suurishuulsan gazar uruu ni butsaagtun. Es tegvel tulaldaany uyed ted

bidnii daisan bolj bolzoshgui. End baigaa humuusiin tolgoigoor bish bol ene hun yaaj eznihee orshooliig oloh ve? **5** Ene hun "Saul myangyg alj, David tumiig alav" hemeen duulagddag David bish uu? hemeev. **6** Tegeed Ahish Davidyg duudan, — EZENii amid buigaar tangaraglaya. Chi zovt baijee. Nadtai hamt tsergiig udiridaj baigaa chini minii taalald niitsev. Uchir ni chamaig nad uruu irsnees hoish odii hurtel bi chamaas yamar ch buzard muu yum olsongui. Harin edgeer noyodod chi taalagdahgui baina. **7** Tiim uchraas filistchuudiin noyodyn durguig hurgehguin tuld ergej, taivan butsahtun! hemeen oguulev. **8** David Ahisht — Gevch bi yuu uildsen yum be? Tany omno irsen odroos hoish odii hurtel tany bool yamar aldaa gargasnaas bolj bi ezen haanyhaa daisnuudtai tulaldahaar yavj bolohgui bilee? hemeen asuuv. **9** Harin Ahish Davidad hariulan — Chi Burhany tenger elch adil minii nudend zov gedgiig bi medej baina. Harin filistchuudiin noyod "Ter bidentei hamt tulaldaand yavj bolohgui" hemeen helsen bilee. **10** Chi oorteigoo hamt irsen, eznihee zarts naryn hamt margaash ogloo ert bosonguutaa, uur tsaihaar butsahtun hemeen oguulev. **11** Iinhuu David bolon tuunii humuus ogloo ni filistchuudiin gazart butsahtun ertlen bosov. Filistchuud Iyezryeyel uruu yavlaa.

1 Samuyel 30

30:1 David bolon tuunii humuusiig gurban honogiin daraa Ziklagt butsaj irehed amalyekchuud Nyegyev bolon Ziklag uruu dovtolson baiv. Ted Ziklagiig ezlen avch, galdan shataasan baijee. **2** Ted emegteichuud bolon tend baisan buhniig, jijig ch bai, tom ch bai buh hunii negiig ni ch alalguigeer olzlon avch, ooriin nutag uruutaa yavsan bailaa. **3** David bolon tuunii humuus hotod ireed harahad hotyg galdan shataachihsan, ehner huuhduud, ohidyg ni avaad yavchihsan baiv. **4** Tegehed David bolon tuuntei hamt baisan humuus duutaa ondorsgon uilah chtenheegui boltloo tsurhiran uilav. **5** Davidyn hoyor ehner boloh Iyezryeyel emegtei Ahinoam bolon Nabalyn ehner baisan Karmyel emegtei Abigail naryg ch olzlon yavsan baiv. **6** Tuunees gadna, arduud bugd oorsdiin hovguud ohidynhoo toloo setgeldee gashuudaj baisan tul David uruu chuluu shidej alahaar

yariltsaj baisan uchraas David ihed zovov. Gevch David ooriin Burhan EZENeer ooriigoo zorigjuulav. **7** Daraa ni David Ahimyelyehiin hovguun tahilch Abiatart handan — Yefodyg avch iregtun hemeen guisand Abiatar Davidad yefodyg avchirj ogov. **8** David EZENees lavlan, — Edgeer deeremchdiin bulgiig bi mordoh uu? Bi tedniig hooj guitseh uu? hemeen asuuhad EZEN tuund — Mordogtun, Chi tedniig zaaval hooj guitsen, buhniig avarch chadna hemeen hariulav. **9** Tegeed David zurgaan zuun hunii hamt yavj, Byesor gorhi uruu hurch irehed zarim ni tend uddev. **10** Byesor gorhiig gatalj chadahgui boltloo tuildsan hoyor zuun hun tendee uldsen uchir David dorvon zuun hunii hamt tsaash mordon hoov. **11** Ted heerees negen Yegipyet huniig olj, tuuniig David uruu daguulj irev. Ted tuund talh iduulj, us uulgahad, ter idej uuv. **12** Ted tuund heseg hataasan injir, hoyor boodol uzem ogsond ter tedgeeriig iden, tenhee orov. Uchir ni ter gurvan odor, gurvanshono talh idej, us uutaagui ajee. **13** David tuunees — Chi heniih ve? Haanaas irsen be? hemeen asuuhad — Bi yegipyet zaluu bogood amalyek hunii bool yum. Namaig gurav honogiin omno ovchin tusahad ezen maani namaig orhij yavsan yum. **14** Bid kyeryetchuudiin Nyegyev, Iudad hariyaalagdah gazar bolon Kalyebyn Nyegyev uruu dovtlon tonoj, Ziklagiig galdan shataasan yum hemeen oguulev. **15** Tegehed David tuund — Tedgeer deeremchdiin buleg uruu chi gazarchilj chadah uu? hemeen asuuhad — Namaig alahgui, esvel minii ezniig gart ogohgui gedgee Burhanaar nadad tangaraglagtun. Tegvel bi tanyg tedgeer deeremchdiin buleg uruu avaachij ogiye gej hariulav. **16** Ter Davidyg avaachihad, haragtun, amalyekchuud gazraar duuren tarhaj, filistchuudiin gazar bolon Iudagiin gazraas olzlon avsan asar ih zuilsees bolj, idej uun, bujigleldej bailaa. **17** David uuriin gegeenees daraagiin odriin oroi ni hurtel tedniig hyadav. Temee unaj zugtsan dorvon zuun zaluusaas oor tedniig neg ch hun zugtaj chadsangui. **18** Iinhuu amalyekchuudad bulaalgasan buh zuilsee David erguulj avch, ooriin hoyor ehneriig ch avarchee. **19** Tedniig zuilsees jijig ch, tom ch, hovguud ch, ohid ch, olzluulsan yums ch, tedend bulaalgasan zuilsiin neg ni ch aldagdsangui. David ter buhniig butsaaj avav. **20** Iinhuu David surgiin ehend humuusiin tuuj baisan buh honi, uhriig olzolj avlaa. Ted — Ene bol Davidyn olz hemeen oguulj bailaa. **21** Byesor

gorhiny derged uldsen, Davidyg dagaj chadahgui boltloo tuildsan hoyor zuun hun uruu hurch irehed ted Davidyg bolon tuunii humuusiig ugtahaar garch irev. David tedgeer humuust oirtoj ochin, tedentei mendchilev. **22** Ter uyed Davidtai hamt yavsan humuusiin dotroos horon sanaatai ba ul buteh buh humuus am amandaa — Ted bidentei hamt yavaagui uchir zovhon oorsdiinhoo ehner huuhdiig l avch yavag. Bid erguulj avsan olznoosoo tedentei huvaaltsahgui hemeen oguuljee. **23** Tegehed David — Ah duu nar mini, bidniig hamgaalj, bidnii esreg irsen deeremchdiin bulgiig bidnii gart tushaasan EZENii bidend ogson yumsyg ingej bolohgui. **24** Iim hergiin tuhaid ta naryn helehiig hen sonsoh ve? Tulaldaand yavsan humuusiin huvi ni achaa baraany derged baisan humuusiin huvitai adilhan. Ted adilhan huvaah yostoi hemeen oguulev. **25** Ter odroos hoish David uuniig Izrailiin tolooh zarlig togtool bolgosen ni edugee hurtel mordogdoj irjee. **26** David Ziklagt ireed, ooriin naiz nohod boloh Iudagiin ahlagchdad olzny yumsaas ilgeen, — Haragtun, ene bol EZENii daisnuudyn olznoos ta nart beleg bolgoh yums bilee. **27** Edgeer ni Byetyel, Nyegyeviin Ramot bolon Iattirt baisan humuust, **28** mon Aroyer, Sifmot bolon Yeshtyemoad baisan humuust, **29** mon Rakal, iyerahmyeyelchuudiin hotuud bolon kyenчуudiin hotuudad baisan humuust, **30** mon Horma, Borashan bolon Atahad baisan humuust, **31** mon Hyebrond baisan humuust hiigeed David ba tuunii humuusiin yavj dassan buh gazryn humuust bilee hemeen heluulev.

1 Samuyel 31

31:1 Filistchuud Izrailiin esreg tulaldahad, Izrailiin erchuud filistchuudees zugtaj, Gilboa uuland hiaran unav. **2** Filistchuud Saul bolon tuunii hovguudiig guitsen avch, Saulyn hovguun boloh Ionatan, Abinadab, Malhishua naryg alav. **3** Saulyn esreg tulaldaand huchtei bolj, num sumaar harvagchid tuuniig harvasand ter sumand onogdon hund uherhdav. **4** Tegehed Saul ooriin zevseg uuregchdee — Chi ildee sugalan namaig hatgaj al. Es tegvel hovch honduuleegui edgeer humuus irj, namaig hatgan alj, doromjlol bolgoh bolno hemeen oguulev. Gevch zevseg barigch ni

ihed aij baisan tul uuniig guitsetgej chadsangui. Tiimees Saul ildee avch, deerees ni unav. **5** Zevseg barigch ni Saulyg uhseniig uzeed ooriinhoo ildnii deerees unaj, Saulyn derged uhev. **6** Iinhuu ter odor Saul gurvan hovguunteigee, zevseg barigchtaigaa bolon buh humuusiinhee hamt uhev. **7** Hondiin nogoo tadd bolon Iordan golyntsaad tald baisan Izraili humuus Izrailiin erchuudiig zugtaaj, Saul bolon tuunii hovguudiin uhseniig haraad hotuudyg orhij, zailav. Tegeed filistchuud irj tend suujee. **8** Daraa odor ni filistchuud alagdagsdyg tonohoor irehdee Saul bolon tuunii gurvan hovguuniig Gilboa uuland uhsen baihyg olov. **9** Ted Saulyn tolgoig ogtlon, zevsgiig ni multlan avch, oorsdiin shuteenuudiin sum bolon arduudad saihan medeeg hurgeheer tedgeeriig Filistiin buh nutagtilgeev. **10** Ted Saulyn zevsgiig Ashtarotyn sumd tavij, tuunii tsogtssyg Byetshany hanand olgov. **11** IabyeshGilyeadyn orshin suugchid filistchuudiin Sauld yuu hiisniig sonsood, **12** buh er zorigt baatruud ni bosoj, buhel shoniin turshid alhsaar Saul bolon tuunii hovguudiin tsogtssyg ByetShany hananaas avch, Iabyesht avchran, tend shataav. **13** Tegeedtednii yasyg avch, Iabyesh dahi suhai modny door orshuulan, doloo honog matsag bariv.

2 Samuyel 1

1:1 Saulyg nas nogchsonii daraa David amalyekchuudyg but tsohiod butsaj irehdee hoyor honog Ziklagt bairlav. **2** Gurav dahi odor ni negen hun Saulyn huarangaas irev. Tuunii huvtsas ni uragdaj, tolgoi ni toos shoroond daragdsan baiv. Ter David uruu dohon ireed, gazart unan, sunaj morgov. **3** Tegehed David tuunees — Chi haanaas irev? gej asuuhad ter Davidad — Bi Izrailiin huarangaas zugtaj irlee gev. **4** David tuund — Yuu bolj ongorov? Nadad heleech gehed ter — Humuus tulaldaany talbaraas zugtaaj, bas olon arduud unan uhetsgeev. Saul bolon tuunii hovguun Ionatan ch bas uhev gev. **5** Medee hurgej irsen ter zaluud handan David — Saul bolon tuunii hovguun Ionatan uhsen gedgiig chi herhen medev? gev. **6** Davidad oguulsen ter zaluu — Namaig tohioldloor Gilboa uuland baigaad harah uyed Saul jadaa tushij baiv. Teregnuud bolon morin tserguud ardhan ni hooj baiv. **7** Saul ergej, namaig haraad duudahad ni bi "Bi end baina" hemeen hariulsan. **8** Saul nadaas "Chi hen be?" gej asuusand bi "Amalyek hun baina" hemeesen bilee. **9** Saul nadad "Minii derged ireed, namaig alagtun. Bi amisgaatai baigaa hedii ch zovj baina" hemeen oguulev. **10** Tiinhuu bi tuunii derged ochij, tuuniig alav. Uchir ni ter unasnyhaa daraa amid baij chadahgui gedgiig bi medev. Bi tuunii tolgoi dahi titem, gar dahi buguivchiig ni avch, end ezendee avchirlaa gev. **11** David huvtssaa zuuran ursand, tuunii hamt baisan buh hun mon tegev. **12** Ildeer aluulsan Saul, tuunii hovguun Ionatan, EZENii humuus bolon Izrailiin geriin toloo ted gashuudan, uilj, udesh boltol matsag bariv. **13** David medee hurgej irsen zaluugaas — Chi haanahyn hun be? gehed zaluu hariulan — Bi hari hun boloh amalyek hunii huu gev. **14** Tegehed ni David — Chi EZENii tosolson huniig alahaar gar sungahaas yuund aisangui ve? gev. **15** David zaluusynhaa negiig duudan, — Ochij tuuniig alagtun gesend, tereer tuuniig tsohij alav. **16** David tuund — Chinii tsus tolgoi deer chini buug. Uchir ni chinii am "Bi EZENii tosolson huniig alav" gej heleed ooriin chini esreg gerchlev gesen gev. **17** Daraa ni Saul bolon tuunii hovguun Ionatany toloo David enehuu gashuudlyn duug duulj, **18** enehuu numyn duug Iudagiin hovguuded surgahyg tedend tushaav. Ene ni Iasharyn nomd bichigdsen

ajee. **19** "Oo, Izraili aa, uzesgelent baidal chini chini ondorlog gazruudad alagdav. Huchtenuud herhen alagdsan bilee! **20** Filistchuudiin ohidyg bayarluulan, hovch honduuleegui hunii ohidyg bardamnuulahguin tuld uuniig Gatad buu meduul, Ashkyelony gudamjind ch buu tunhagla. **21** Oo, Gilboagiin uuls aa, ta naryn deer shuuder buu unag, boroo buu orog, mon talaar duuren orgol ch buu baig. Uchir ni tend huchtenii bambai, Saulyn es toslogdson bambai buzarlav. **22** Ami uregdegdsiin tsus, huchtenuudiin oohnoos Ionatany num hoishoo ergeegui, Saulyn ild ch hooson butsaagui. **23** Saul bolon Ionatan amidradada hoorondoo taalamjtai, mon hairlavdsan humuus baisan bogood uhehdee ch ted salsangui. Ted burgedees ch hurdan, arslangaas ch huchte baiv. **24** Oo, Izrailiin ohid oo, ta naryg chas ulaan deeleer goyon huvtsaslaj, omsgoliin chini deer altan chimgiig zuuj ogson Saulyn toloo uilagtun. **25** Tulaldaany dund huchtenuud herhen unasan bilee! Ionatan ondorlog gazruudad chini alagdav. **26** Ah Ionatan mini, tany toloo bi zovon shanalj baina. Ta nadad mash taalamjtai baiv. Namaig gesen tany hair nadad busgui hunii hairaas iluu gaihamshigtai baiv. **27** Huchtenuud unan, dainy zevseg herhen mohov!"

2 Samuyel 2

2:1 Uunii daraa David EZENes lavlan — Bi Iudagiin hotuudyn neg uruu yavah uu? gej asuuhad EZEN tuund — Yavagtun hemeen tushaav. Iinhuu David — Bi haashaa yavah ve? hemeen asuuhad EZEN — Hyebron uruu hemeen aildav. **2** Tegeed David ooriin hoyor ehner boloh iyezryeyel emegtei Ahinoam bolon Nabalyn ehner baisan karmyel emegtei Abigail nartai hamt tiish yavav. **3** David oorteigoo hamt baisan humuusiig ger buluudiinh ni hamt daguulj yavav. Ted Hyebrony hotuudad amidarlas. **4** Daraa ni Iudagiin erchuud irj, tend Davidy Iudagiin geriin haan bolgon toslov. Ted Davidad — Iabyeshgilyeadyn humuus Saulyg orshuulsan bilee gej helev. **5** David Iabyeshgilyeadyn humuustelch naryg ilgeen, tedend iin heluulev. — Ta nar oorsdiin ezen Sauld enerengui setgel gargaj, tuuniig orshuulsan tul ta nar EZENeer yeroogdoh boltugai! **6** Odoo EZEN ta nart unen bolood hair enerliig uzuuleh boltutai. Ta nar iim uil hiisen tul bi ch

gesen ta nart sainyг uildeh bolno. **7** Tiim uchraas odoo garaa changalj, er zorigtoi baigtun. Uchir ni ta naryn ezen Saul nas barsan, mon Iudagiin ger namaig ooriin haanaa bolgon tosolson bilee gev. **8** Harin Saulyn tsergiin janjin, Nyeriin huu Abnyer ni Saulyn huu Ishboshyetyг Mahanaim uruu аваачив. **9** Ter tuuniг Gilyead, ashurchuud, Iyezryeyel, Yefraim, Byeniamin todiigui hamag Izrailiin haan bolgov. **10** Saulyn huu Ishboshyet ni Izrailiin haan boloh uyedee dochin nastai baisan bogood hoyor jil haanchlav. Gelee ch Iudagiin ger Davidyг dagav. **11** Davidyn Hyebrond Iudagiin geriin haan baisan hutatsaa ni doloон jil zurgaan sar baiv. **12** Nyeriin huu Abnyer Saulyn huu Ishboshyetyн zarts naryн hamт Mahanaimaas garch, Gibyeonyгchiglev. **13** Zyeruiagiin hovguun Ioab Davidyn zarts naryн hamт garch yavan, ted Gibyeony tsoormiin derged tulgarchee. Tednii neg ni tsoormiin naad ereгt, nogoo ni tsoormiin tsaad ereгt buuv. **14** Abnyer Ioabt — Zaluusyг gargan oorsdiinhoo omno temtselduuliye gesend Ioab — Gargaya gev. **15** Tegeed humuus bosoj tooluulahad Byeniamin ba Saulyn hovguun Ishboshyetyн talaas arvan hoyor hun, Davidyn zarts naraas arvan hoyor hun bailaa. **16** Hun bur oor oorsdiinhoo orsoldogchiin tolgoigoos зууран, biye biyenihee havirга uruu ild duren, hamт unatsgaav. Tiimees Gibyeond baidag ter gazryг Hyelkathazzurim hemeen nerlev. **17** Ter odor shiruun tulaldaаn болj, Abnyer болон Izrailiin erchuud Davidyn zarts nart tsohigдов. **18** Zyeruiagiin гурван hovguun Ioab, Abishai, Asahyel nar tend baiv. Asahyel ni talyn zeer met hurdan holtei baiv. **19** Asahyel Abnyeryн араас hoon, baruun tiish ch зуун tiish ch, ergehgui baiv. **20** Abnyer ergen haraad, — Ene chini Asahyel chi mon uu? gehed, ter — Tiim ee, bi baina gej hariulav. **21** Iinhuu Abnyer tuund — Baruun, esvel зуун tiishee ergen zaluusyn negiig barij, tuunees olzyг ni oortoo avagtun gev. Gevch Asahyel ni Abnyeryг hoohoo болj, butsahyг hussengui. **22** Abnyer dahin Asahyeld — Namaig hoohoo болj, ergeгtun. Bi chamaig yaagaad alah yostoi bilee? Tegvel bi yaaj chinii ah Ioab uruu harj chadah yum be? gev. **23** Gevch Asahyel zamaasaa butsaahas tatgalzlaa. Tiim uchraas Abnyer jадny uzuureer tuunii hevlii uruu nevt hatgasand jad nuruunaas ni garav. Asahyel tend unaj, gazar deeree uhlee. Asahyelynunaj, uhsen gazart irsen humuus

bugd zogssoor baiv. **24** Harin Ioab bolon Abishai Abnyeryn araas hoov. Nar jargaj baihad ted Gibyeony tsoliin zamd baidag Giahyn naana orshih Ammagiin davaand irtsgeev. **25** Byeniaminy hovguud Abnyeryn ard tsuglaran, neg buleg bolj, negen davaany oroid zogsov. **26** Daraa ni Abnyer Ioabyg duudan — Ild ni monhod tsolmoh gej uu? Ene ni etsestee berh bolno gedgiig chi medehgui gej uu? Ah duu naryгаа hooһoo zogsooj butсах тalaar chi humuustee tushaahgui hir удаһ gesen yum be? gev. **27** Ioab — Burhany amid buigaar tangaraglaya, herev chi heleegui бол uneheer tserguud margaash ogloo boltol ah duu naraa hooһoo zogsoohgui baiһ baisan shuugev. **28** Ingeed Ioab ever bureegeе uleesend buһ humuus zogson, Izrailiin araas hooһoo zogsooj, tulaldahaa ch boliv. **29** Abnyer болон tuunii erchuud ter shoniin tursh Arabagaar damjin ongorood, Iordanyg gatlan, ogloonii tursh alhsaar Mahanaimd irlee. **30** Tegehed Ioab Abnyeryg hooһoo boliv. Tuuniig buһ humuusee hamтаd ni tsugluulsand Asahyelaas gadna Davidyn arvan yeson zarts алга baiv. **31** Harin Davidyn zarts nar Byeniaminaas болон Abnyeryn erchuudees olnyg tsohisond gurvan zuun jaran huniig alsan baiv. **32** Ted Asahyelyg avch, Byetlyehyemd bairlaj baisan etsgiinh ni hadan bulshind orshuulav. Tegeed Ioabbolon tuunii erchuud shonojingoo yavsaar, uur tsaih uyed Hyebrond hurchee.

2 Samuyel 3

3:1 Saulyn ger болон Davidyn geriin hoorond urт удаан dain urgeljev. David ulam huchirheгjij, harin Saulyn ger ulam doroitsoor bailaa. **2** Hyebrond Davidyn hovguud torov. Ugan hovguun ni iyezryeyel emegtei Ahinoamaas торson Amnon yum. **3** Udaah hovguun ni karmyel hun Nabalyn belevsersen ehner Abigailaas торson Hilyeab. Gurav dahi hovguun ni Gyeshuryн haan Talmain ohin Maahagiin hovguun Absalom yum. **4** Dorov deh hovguun ni Haggityн hovguun Adonia, tav dahi hovguun ni Abitalyn hovguun Shyefatia, **5** zurgaa dahi hovguun ni Davidyn ehner Yeglagaas торson Itryeam yum. Ted Davidyn hovguud болj Hyebrond торson yum. **6** Saulyn ger болон Davidyn geriin hoorond dain boloh zuur

Abnyer Saulyn gert ooriigoo ulam batjuulj baiv. **7** Sauld Rizpa gedeg tatvar em baisan bogood Aiagiin ohin baiv. Ishboshyet Abnyert — Chi yaagaad etsgiin mini tatvar em uruu orood baina? gev. **8** Abnyer Ishboshyetyn helsen ugend ihed uursaj, — Bi Iudad hariyaalagdah nohoin tolgoi yum uu? Onoodor bi chinii etseg Saulyn ger, tuunii ah duu bolon nohdod enerengui handaj, ta naryg Davidyn gart tushaagaagui atal, chi onoodor ter emees bolj namaig zemlej baina. **9** EZEN Davidad tangaraglasny daguu herev bi tuund es guitselduuleh bol Burhan Abnyeryg ulam iheer shiitgeh boltugai. **10** Saulyn gerees haanchlalyg shiljuulj, Davidyn haan shireeg Danaas Byeyershyeba hurtel, Izraili bolon Iudagiin deer togtoohgui bol shiitgeh boltugai gev. **11** Ishboshyet Abnyert gants ch ug hariulj zurhelsengui. Uchir ni ter Abnyeraas aij bailaa. **12** Daraa ni Abnyer ooriinhoo omnoos David uruu elch naryg ilgee, — Ene gazar heniih ve? Nadtai gereege baiguulagtun. Buh Izrailiig cham uruu avchrahad minii gar chamtai hamt baih bolno gej heluulev. **13** David — Sain baina! Bi chamtai gere baiguulya. Gehdee chamaas neg zuiliig bi shaardaj baina. Yuu gevel, chi nadtai uulzahaar irehdee Saulyn ohin Mihalyg daguulj avchrahaas naash minii nuuriig harah yosgui gev. **14** Tegeed David Saulyn huu Ishboshyeted elch naryg ilgeen, — Filistchuudiin zuun hovchnii arisaar sui tavisan minii ehner Mihalyg nadad butsaaj ogogtun gej heluulev. **15** Ishboshyet hun ilgee, ter emegteig tuunii nohor boloh Laishiin hovguun Paltiyelaas butsaaj avav. **16** Harin nohor ni ter emegteig uilan dagaj, Bahurim hurtel yavjee. Tegeed Abnyer tuund — Yav, butsagtun gesend ter butsav. **17** Abnyer Izrailiin ahlagchidtai zovloldon, — Ta nar ertnees Davidyg oorsdiin haan bolgohyg husej baisan. **18** Odoo uuniigee biyeluulegtun. Uchir ni EZEN Davidyn talaar aildahdaa "Ooriin zarts Davidyn garaar bi Ooriin ard tumen Izrailiig filistchuudiin hiigeed hamag daisnyh ni savraas avarna" gev aildsan bilee gev. **19** Abnyer bas Byeniaminyg sonsoj baihad yariv. Uunii hajuugaar Hyebrond bui Davidyn songold Izraili bolon hamag Byeniaminy geriin huvid sain saihaan buh zuilsiig duulgahaar yavlaa. **20** Tegeed Abnyer horin huniig daguulan Hyebrond bui David uruu irjee. Abnyer bolon tuunii hamt bui humuust zoriulan David nair hiiv. **21** Abnyer Davidad — Nadad boson

yavj, hamag Izrailiig ezen haandaa tsutluulahyг zovshoorooch. Ted tantai geree baiguulj, Ta setgeliinhee hussen buhnii haan boloh boltugai gev. Iinhuu David Abnyeryg ilgeesend ter amar amgalan garch odov. **22** Tegtel David bolon Ioabyn zarts nar ayan dairaltaas ih olztoi butsaj irev. Gevch David Abnyeryg ilgeesen bogood tereer amar taivan yavj odson tul Abnyer Davidyn hamt Hyebrond baisangui. **23** Ioab bolon tuuntei hamt baisan buh tserguud butsaj irehed humuus tuund — Nyeriin huu Abnyer haan uruu ireed, haan Abnyeryg yavuulsand, ter amar taivan yavav gej helev. **24** Tegehед Ioab haand baraalhan — Ta yuu hiichih ni ene ve? Abnyer tan deer irsen atal, yaagaad ta tuuniig butsaaj yavuulav? Ter odoo yavj odson bilee. **25** Nyeriin huu Abnyeryg ta medne shuu dee. Ter tanyг mehelij, orj garahyг tani haruuldan, hiiг baigaa buhniig tani medehiin tuld irsen bilee gev. **26** Ioab Davidyn orgoonoos garaad, Abnyeryn araas elch naryг ilgeen, ted tuuniig Siragiin hudgaas butsaaj avchrav. Gevch David uuniig medsengui. **27** Ingeed Abnyeryg Hyebrond butsaj irehed, Ioab tuuntei huvichlan yarihaar haalgany tov heseg uruu tuuniig avaachij, ooriin duu Asahyelyn tsusny oshoog avahaar hevlii uruu hatgaj alav. **28** Uunii daraa ni David ene tuhai sonsood — Nyeriin huu Abnyeryn tsusny tuhaid bol bi bolood minii haanchlal EZENii omno monhod gemgui. **29** Tuunii tsus ni Ioabyn tolgoi deer bolon etsgiinh ni buh geriin deer buuh boltutai. Idee yalgaruulagchid, uyaman ovchtonuud, tayag tulagchid, ildend tsohigdon unagsad, talhaar dutagsad Ioabyn gerees buu salah boltugai gev. **30** Abnyer duu Asahyelyг ni Gibyeony tuladdaand alsan tul, Ioab bolon tuunii duu Abishai nar Abnyeryg alsan ajee. **31** Tegeed David Ioab bolon tuuntei hamt baisan hamag arduudad — Huvtssaa urj, taar omsoj, Abnyeryn omno gashuudagtun gev. David haan ooroо avсны araas alhlaa. **32** Ingeed ted Abnyeryg Hyebrond orshuulav. Haan Abnyeryn bulshin deer changaar uilj, hamag arduud ch uilaldav. **33** Haan Abnyert zoriulan gashuudlyn duug duulj, — Munhgiin uheltei adil Abnyer uheh yostoi baiv uu? **34** Chinii gar hulegdeegui, chinii hol ch dongologdoogui baisan. Muu yavdaltny omno unahyn adil chi unav gev. Hamag arduud tuunii toloo dahin gashuudan uilaldav. **35** Daraa ni odriin tsag baisaar baital Davidyг talh iduuleh gej yatgahaar hamag arduud irev. Harin David tangaraglaj, — Herev nar

jargahaas omno bi talh, esvel yamar negen yumyg amsval, Burhan namaig iheer shiitgeh boltutai gev. **36** Hamag arduud uuniig ajiglahad haany uildsen hamag hereg arduudyn taaladd niitsdeg baisny adilaar ene ni ch mon tednii taalald niitsev. **37** Ingeed Nyeriin huu Abnyeryg alah ni haany husel baigaagui yum baina gedgiig hamag arduud bolon buh Izraili ter odor medetsgeelee. **38** Daraa ni haan zarts nartaa — Onoodor Izrailid noyon bolood aguu hun unalaa gedgiig ta nar medehgui baina uu? **39** Bi toslogdson haan atal onoodor doroi baina. Zyeruiagiin hovguud boloh edgeer humuus namaig hund baidadd oruulj baina. Muug uildegch negend muu uiliinh ni daguu EZEN hurteeh boltugai gev.

2 Samuyel 4

4:1 Abnyeryg Hyebrond nas nogchsoniig Saulyn huu Ishboshyet sonsood, zorig ni mohoj, hamag Izraili ch sandrav. **2** Saulyn huud deerem hiideg bulguudiig udirddag hoyor zahiragch baiv. Negniih ner ni Baana, nogoogiinh ni ner ni Ryehab gedeg bailaa. Ted hoyoulaa Byeniamin hovguudees garaltai, Byeyerot hun Rimmony hovguud baiv. (Uchir ni Byeyeroty ch bas Byeniaminy negen heseg hemeen uzdeg baiv. **3** Byeyerot humuus Gittaim uruu zuttan irj, ene odriig hurtel tend hariinhan boljee.) **4** Saulyn huu Ionatand negen hol muutai hovguun baiv. Saul bolon Ionatany tuhais medee Iyezryeyelee ireh uyed ter huu tavan nastai baijee. Asragch ni tuuniig tevren zugtsan bogood yaarch baih uyedee huug unagasnaas bolj huu holgui boljee. Ter huugiin neriig Myefiboshyet gedeg baiv. **5** Byeyerot hun Rimmony hovguud boloh Ryehab, Baana nar odriin haluund Ishboshyetyn gert ireh uyed, Ishboshyet udiinhee amraltyg edelj baiv. **6** Ted ulaan buudai avah gej bui met geriin gold ochij, tuunii hevlii uruu tsohiv. Tegeed Ryehab bolon tuunii ah Baana nar zuttatsgaav. **7** Tedniig gert oroh uyed Ishboshyet noirsoh tanhimdaa oron dotroo hevtej baisand, ted tuuniig tsohij alaad, tolgoig ni ogtolj avav. Ted tolgoig ni avaad, shonojingoo Arabagiin zamaar yavav. **8** Tegeed ted Ishboshyetyn tolgoig Hyebrond bui Davidad avchran, haand — Haragtun, ene bol tany amind zanalhiilj baisan tany daisan Saulyn huu Ishboshyetyn tolgoi. EZEN

onoodor Saul bolon tuunii ur udmaas ezen haany mini toloo oshoo iinhuu avahuulav gej ailtgav. **9** Byeyerot hun Rimmony hovguud boloh Ryehab bolon tuunii ah Baana nart David hariulan — Minii amiig hamag zovlongoos angijruulj ogson EZENii amid buigaar tangaraglaya. **10** Negen hun nadad "Haragtun. Saul uhev" hemeen medegdej, ooriigoo sain medee avchirlaa hemeen bodohod ni bi tuuniig barij, Ziklagt alav. Ter ni medeeniih ni toloo tuund ogson shagnal bailaa. **11** Ter tusmaa horon muug uildegch humuus zov shudarga huniig ooriinh ni gert, ooriinh ni oron deer alsan baihad, odoo bi tsusyg ni ta naryn garaas shaardaj, ta naryg horvoogoos archij hayahgui yum gej uu? gev. **12** Tegeed Davidyg zaluust tushaahad, zaluus ni tedniig alj, gar holiig ni tsavchin, tedgeeriig Hyebrond tsoormiin derged duujlen taviv. Harin ted Ishboshyetyyn tolgoig avch, Hyebron dahi Abnyeryn bulshind orshuulav.

2 Samuyel 5

5:1 Izrailiin buh ovguud Hyebrond David deer irj, — Haragtun, bid tany mah tsusny tasarhai bilee. **2** Urid ni Saul bidnii haan baih uyed ch ta Izrailiig tulaldaand uirdaj baisan. Tegeed EZEN tand "Chi Minii ard tumen boloh Izrailiig hariulj, chi Izrailiin uirdagchbolno" gej aildsan hemeen oguulev. **3** Ingeed Izrailiin buh ahlagchid Hyebrond haan deer irj, David haan Hyebrond EZENii omno tedentei geree baiguullaa. Tegeed ted Davidyg toslon, Izrailiin haan bolgov. **4** David guchin nasandaa haan bolj, dochin jil haanchlav. **5** Ter Hyebrond Iudag doloon jil zurgaan sar, Iyerusalimd buh Izraili bolon Iudag guchin gurban jil zahirchee. **6** Haan ooriin humuusiin hamt nutgiin uuguul humuus boloh iyebuschuudyn esreg Iyerusalim uruu irehed, ted Davidad — Chi end orj irehgui. Harin sohor, dogolon ni ch chamaig hooj gargana gev. Ted Davidyg iishee nevterch chadahgui hemeen sanaj bailaa. **7** Gevch David Siony tsaizyg ezlen avav. Ene ni Davidyn hot yum. **8** Ter odor David — Iyebuschuudyg alah gesen hun bur usan suvgaar yavj, Davidyn uzen yaddag dogolon, sohört hurch och hemeev. Uunii tuld "Sohör, dogolon ni gert orj bolohgui" gej ted heldeg yum. **9** Ingeed David ter tsaizad suuj, tuuniigee Davidyn hot

hemeen nerleh bolov. David Millogoos dotogsh ni toiruulan bariv. **10** Tumen tsergiin Burhan EZEN tuuntei hamt baisan uchraas David ulam ulam huchirhegjsen bilee. **11** Tiriin haan Hiram David uruu hush mod, mujaan, chuluuchidtai hamt elch naryg ilgeev. Ted Davidad ger barij ogov. **12** EZEN ooriig ni Izrailiin haan bolgon togtooj, Ooriin ard tumen Izrailiin toloo haanchlalyg ni orgomjilsniig David oilgov. **13** Hyebronoos irsnii daraa David Iyerusalimaas dahin olon ehner bolon tatvar ems avav. Davidad olon hovguud, ohid torov. **14** Iyerusalimd torson tuunii huuhduudiin ners gevel: Shammua, Shobab, Natan, Solomon, **15** Ibhar, Yelishua, Nyefyeg, Iafia, **16** Yelishama, Yeliada, Yelifyelyet nar yum. **17** Humuus Davidyg toslon, Izrailiin haan bolgosnyg filistchuud sonsood buh filistchuud Davidyg haij olohoor irev. David ene tuhai sonsood tsaiz uruu yavav. **18** Filistchuud irj, Ryefaimyn hondiigoor tarhan bairlav. **19** Tegehed David EZENees lavlan — Filistchuudiin esreg bi hodloh uu? Ta minii gart tedniig tushaaj ogoh uu? gej asuuhad EZEN Davidad — Yavagtun! Uchir ni filistchuudiig chinii gart Bi zaaval tushaana gej aildav. **20** Ingeed David Baalpyerazim uruu irj, tend tedniig hiaruulav. Ter — EZEN minii omno daisnuudyg mini uyeriin us met hemh tatlaa gev. Tiimees David ter gazryg Baalpyerazim hemeen nerlejee. **21** Ted tend shuteenuudee orhison David bolon tuunii humuus tedgeeriig ni avch yavlaa. **22** Filistchuud dahin neg udaa irj, Ryefaimyn hondiid tarhan bairlav. **23** David EZENees lavlahad EZEN — Chi shuud chiglen yavj bolohgui. Tednii araar toirch yavan, yalam modny togliin omno tedniig dair. **24** Yalam modny togliin deeguur alhah chimeeg sonsmogts chi dairagtun. Uchir ni EZEN filistchuudiin tsergiig dairahaar chinii turuund garsan baina gev. **25** Tegehed David EZENii oort ni tushaasan yosoor tiinhuu uildej, Gyebagaas Gyezyeriig hurtel filistchuudiig tsohiv.

2 Samuyel 6

6:1 David Izrailiin guchin myangan shildeg ersiig bugdiig ni dahin tsugluulav. **2** David bosoj, hyerubuudyn deer zalragch tumen tsergiin EZENii nereer duudagdsan Burhany avdryg avchrahaar oorteigoo hamt

baisan buh humuusteigee Baalyeiuda uruu yavav. **3** Tolgodyn deer baih Abinadabyn gerees avchrahyn tuld ted Burhany avdryg shine tergen deer taviv. Abinadabyn hovguud boloh Uzza, Ahio nar shine tergiig hotolj yavlaa. **4** Tolgodyn deer baih Abinadabyn gerees ted Burhany avdryg shine tergeer zoj irsen bogood Ahio avdryn urd alhaj yavjee. **5** Ter uyed David bolon Izrailiin buh ger gatsuur modon hogjmiin zevsguud bolon yatga, lir, hengereg, tovshuur, tsan duugargan EZENii omno bayarlay baiv. **6** Harin ted Nakony utremd ireh uyer ni Burhany avdryg unagaah shahsan tul Uzza tuun uruu hurch, bariad avav. **7** EZENii uur hilen Uzzagiin esreg shataj, Burhan hundetgelgui baidlaas ni bolj tuuniig ter gazart tsohisond tereer Burhany avdryn derged uhev. **8** EZEN Uzzad hilegnesend David uurlav. Ter gazaronoodriig hurtel Pyeryezuzza hemeen nerlegddeg. **9** Ter odor David EZENees ain — EZENii avdar nadad herhen irj boloh bilee? gev. **10** David EZENii avdryg Davidyn hotod shiljuulen, ooriin hamt bailgahyg hussengui. Harin tuuniig git hun Obyedyedomyn gert hurgev. **11** Inhuu EZENii avdar Git hun Obyedyedomyn gert gurvan sar uldev. EZEN Obyedyedomyg bolon hamag geriinhniig ni yeroov. **12** David haand — Burhany avdraas bolj EZEN Obyedyedomyn ger bolon tuund hariyaalagddag hamag yumyg yerooson gej medegdlee. David yavj, Burhany avdryg Obyedyedomyn gerees Davidyn hot uruu bayartaigaar avch irev. **13** EZENii avdryg damjlagch humuus zurgaan alham yavsny daraa David uher bolon targan tugalaar tahil orgov. **14** David EZENii omno buhii l chadlaaraa bujiglev. David maalingan yefod omsson bailaa. **15** Inhuu David bolon Izrailiin hamag ger uuhailan, ever buree hungenuulsee EZENii avdryg avchirj bailaa. **16** EZENii avdar Davidyn hotod orj ireh uyer Saulyn ohin Mihal tsonhoor harj, David haanyg EZENii omno tsovhchin bujiglehiig uzeed zurh setgel dotroo tuuniig basamjlav. **17** Ingeed ted EZENii avdryg avchran, tuund zoriulan Davidyn bosgoson maihny doktor tuuniig bairand ni zalav. David EZENii omno shataalt tahiluud bolon eviin tahiluudyg orgov. **18** David shataalt tahil bolon eviin tahilyg orgoj duusaad tumen tsergiin EZENii nereer arduudyg yeroov. **19** Tsaashlaad ter hamag arduud, eregtei ba emegtei Izrailiin buh olon tumend hishig hurteen, hun burd neg talh,

sharsan mah, atga uzem ogov. Daraa ni hamag arduud ger gertee hariv. **20** Harin David ger buliinhee yeroohoor butsj irehed, Saulyn ohin Mihal Davidyg uttahaar garch ireed, — Izrailiin haan onoodor yamar ih onsgoirov? Munhag humuusiin neg ni ichguurguigeer nutsgeldgiin adil onoodor ter zarts narynhaa shivegchdiin nudnii omno nutsgellee gev. **21** Ingehed David Mihald — Chinii etseg bolon tuunii hamag geriin deeguur namaig songoj, namaig EZENii ard tumen boloh Izrailiin haan bolgon tomilson EZENii omno l bi bujiglesen. Tiim uchraas bi EZENii omno bayarlah l bolno. **22** Bi uunes iluu doromjlogdoj, ooriin nudend daruu haragdsan ch, harin chinii helsen tedgeer shivegchded hundlegdeh bolno gev. **23** Saulyn ohin Mihal nasan etses boltloo ur huuhedgui baiv.

2 Samuyel 7

7:1 Haan ooriin gert amidran, EZEN tuuniig ergen toirny buh daisnuudaas ni hangaalj, taivshralyg ogson ter uyed **2** haan esh uzuulegch Natand iin oguulev. — Haragtun, bi hush modon gert zalarch baihad Burhany avdar maihny hoshgon dund orshin baina gev. **3** Natan haand — Yavj, oyuun bodoldoo baigaa buhnee uildegtun. Uchir ni EZEN tantai hamt baina gev. **4** Getel ter shono EZENii ug Natand irj, — **5** Yav, Minii bool Davidad oguulegtun. "EZEN ingej aildaj baina. «Nadad orshin suuh orgoog barij ogoh ni chi mon gej uu? **6** Uchir ni Bi Yegipyetees Izrailiin hovguudiig gargasan odroos hoish ene odriig hurtel orgoond zalarsan udaagui, harin bi maihand buyuu asart ayalj baiv. **7** Bi Izrailiin buh hovguudtei yavj irsen yamar ch gazart, Ooriin ard tumen Izrailiig hariul hemeen tushaasan Izrailiin ovguudyn negd ni "Yaagaad ta nar Nadad hush modoor orgoo barisangui ve?" hemeen helsen gej uu?» gev helegtun. **8** Tiim uchraas odoo chi Minii bool Davidad ingej helegtun. "Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Minii ard tumen Izrailiin zahiragch bolgohyn tuld Bi chamaig belcheerees honin sureg hariulj baihad avsan. **9** Chamaig haana ch yavsan Bi chamtai hamt baij, chinii omnoos hamag daisnuudyg chini ustgav. Gazar deerh aguu humuusiin neriin adil Bi chamd aguu ner ogno. **10** Bi Ooriin ard tumen Izrailid gazar nutag togtooj, tedniig tend suulgana. Ted

oorsdiin gazart suun, dahin uimeen samuund ch avtahgui, muu humuus tedniig uridynh shig zovoohoo ch bolino. **11** Minii ard tumen Izrailiig udirdahyg Bi shuutched tushaasan odroos hoish Bi chamaig hamag daisnuudaas chini hamgaalj, amraana. EZEN mon chamd ger bii bolgohyg chamd meduulj baina. **12** Chinii odruud duusaj, chi etseg ovgoodiinhoo hamt noirsoh uyed Bi chamaas garah uriig chini chinii daraa bosgoj, tuunii haanchlalyg togtoono. **13** Ter Minii neriin toloo orgoo bosgoj, Bi tuunii haanchlalyn suudlyg monhod togtoono. **14** Bi tuunii etseg bolj, ter Minii hovguun bolno. Ter gem buruug uildvel, Bi hunii tayag, hunii hovguunii tashuuraar tuuniig zasan humuujuulne. **15** Gevch chinii omnoos Minii zailuulj ogson Saulaas Bi hair enerlee avсны адил Minii hair enerel tuunees salahgui. **16** Chinii ger болон чиний haanchlal Minii omno monhod urgelijlj, chinii haan shiree monhod togtono» gev" hemeegeerei gej aildav. **17** Natan edgeer buh ugs болон буh zongiin daguu Davidad damjuulav. **18** David haan dotogsh oron, EZENii omno suugaad, — Ezen BURHAN mini, bi hen bolood bas minii ger yuu bolood Ta namaig ene hurtel avchirsan yum be? **19** Gelee ch ene ni Tany melmiid chuhal bish baisan, Ezen BURHAN mini! Uchir ni Ooriinhoo boolyn geriin als ireeduin talaar Ta aildlaa. Ene ni hunii zanshil yum, Ezen BURHAN mini. **20** David Tand uunees iluu oor yuu heleh ve? Uchir ni Ta Ooriin booloo meddeg bilee, Ezen BURHAN mini! **21** Ooriin ugiin toloo, Ooriin zurh setgeliinhee daguu Ooriinhoo boold meduulehiin tulд Ta ene buh aguu uiliig hiiv. **22** Iim uchraas Ezen BURHAN mini, Ta бол aguu bilee. Bidnii chiheeree sonssony daguu Tantai adil ni hen ch ugui bogood Tanaas oor Burhan baihgui bilee. **23** Tany ard tumen Izraili shig yamar undesten gazar deer baina ve? Burhan irj, Ooriin ard tumniig oortoo zoriulan avarch, Oortoo ner aldryg avch, Oortoo zoriulan Yegipyetees buyuu busad uls undestnuud, tednii burhdaas avarsan Ooriin ard tumnii omno Ta Ooriinhoo toloo aguu uils buteen Ooriin gazar nutagtaa surdmeer zuilsiig hiiv. **24** Uchir ni Ta Ooriin ard tumen Izrailiig Oortoo zoriulan uurd monhod ard tumnee болгон togtoov. EZEN mini, Ta tednii Burhan bolov. **25** Tiimees odoo, EZEN Burhan mini, Ta Ooriin bool болон geriinh ni talaar helsen ugee uurd batalj, Ooriin helsnii daguu uildegtun. **26** Tany ner monhod

deedlegdej, "Tumen tsergiin EZEN bol Izrailiin Burhan" hemeen helegdeh boltugai. Tany bool Davidyn ger Tany omno togtoh boltugai. **27** Uchir ni tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan Ta Ooriinhoo boold negen ilchlelt ogch, "Bi chamd ger barij ogno" gej aildsan bilee. Tiim uchraas bool tani Tand ene zalbirlyg zalbirah uram zorigiig olov. **28** Ezen BURHAN mini, Ta bol Burhan bogood Tany ugs unen yum. Ta ene sain zuiliig Ooriinhoo boold amlasan bilee. **29** Tiimees odoo boolynhoo geriig yerooh ni Tany taalald niitsehboltutai. Ene ni Tany omno uurd monhod urgeljleh boltugai. Uchir ni Ezen BURHAN mini, Ta aildsan bilee. Tany yeroolor boolyn tani ger monhod yeroogdoh boltugai gev.

2 Samuyel 8

8:1 Tuunii daraa David filistchuudiig yalj, tedniig nomhtgov. David filistchuudiin garaas gol hotyn hyanaltyg bulaan avav. **2** Ter Moabyg yalaad, tedniig gazart hevтуулj shutamaar hemjiv. Hoyor shugamaar hemjigdsen ni uhej, neg buten shugamaar hemjsen hunee amid uldeev. Moabchuud Davidyn bool bolj, alba guvchuur toltsgoov. **3** Daraa ni David Zobagiin haan Ryehobyn huu Hadadyezyeryg Yevfrat mornii hondiid noyorchloo sergeeheer irehed ni yalav. **4** David tuunii myanga doloон zuun morin tsereg, horin myangan yavgan tsergiig olzlon avav. David tuunii teregnii moridyn shormosiig ni ogtolj, harin zuun tergend hangalttai hemjeenii moridyg uldeev. **5** Damaskiin sirichuud ni Zobagiin haan Hadadyezyert tuslahaar irsend, David horin hoyor myangan sirichuudiig alav. **6** Tegeed David Damaskiin sirichuudiin dund tsergiin angiudaa bairluulaad, sirichuud Davidyn bool bolj, alba guvchuur toltsgoov. Davidyn yavsан gazar burd EZEN tuund tuslav. **7** Hadadyezyeryn zarts naryn zooj yavsан altan bambainuudyg David bulaan avch, Iyerusalimd avchirlaa. **8** Hadadyezyeryn hotuud boloh Byetabolon Byerotaigaas David haan ih hemjeenii zesiig deeremdjee. **9** Hadadyezyeryn hamag tsergiig David but tsohison gedgiig Hamatyn haan Toi sonsood, **10** Hadadyezyeryn esreg tulaldaj, tuuniig yalsan uchraas David haany amryg ni eren, yerool hurguuleheer Toi, huu Ioramaa ilgeev. Uchir ni

Hadadyezyer Toitai daitaj baisan yum. Ioram irehdee alt, mongo, hurel ed zuils avchrav. **11** David haan tedgeeriig ni ooriin ezelsen buh ulsuudaas zoriulan avsan alt, mongonuudtei hamt EZEND zoriulav. **12** Tedgeer ni Siri, Moab, Ammony hovguud, filistchuud, Amalyekaas, mon Zobagiin haan Ryehobyn huu Hadadyezyerees olzlon avsan yums zereg baiv. **13** David Davst Hondiid arvan naiman myangan sirichuudiig alsan tulaanaas butsahtaa ooriin neriig duursgav. **14** Ter Yedomd tsergiin angiudaa bairluulav. Buh Yedomd tsergiin angiud bairluulsnaar buh yedomchuud Davidyn bool bolov. Davidyn yavsan gazar burd EZEN tuund tuslav. **15** Iinhuu David buh Izrailiig zahirch, ard tumnee zov shudargaar zasagljaj bailaa. **16** Zyeruiagiin huu Ioab tsergiin janjin, Ahiludyn huu Iyehoshafat bicheech, **17** Ahitubyn huu Zadok bolon Abiataryn huu Ahimyelyeh nar tahilch, Syeraia hereg hotlogch, **18** Iyehoiadagiin huu Byenaia ni hyeryetchuud bolon pyelyetchuudiin zahiragch, Davidyn hovguud zovloh saiduud bolov.

2 Samuyel 9

9:1 Daraa ni David — Saulyn gerees amid uldsen hun baihgui yuu? Bi Ionatany toloo ter hund enerel uzuuleh yumsan gev. **2** Ziba gedeg nertei, Saulyn geriin zarts baisan bogood tuuniig David deer duudaj iruulev. Haan tuunees — Chi Ziba mon uu? gehed ter — Tany bool bi baina gev. **3** Haan — Saulyn gerees hen negen ni uldeegui yuu? Bi tuund Burhany enerliig uzuulmeer baina gev. Ziba haand — Ionatany holgui huu ni bii gev. **4** Haan tuunees — Ter haana baina? gej asuuhad Ziba haand — Lodyebart baidag Ammiyelyn huu Mahiryn gert baigaa gej hariulav. **5** Tegeed David Haan hun ilgeen, Lodyebaraas Ammiyelyn huu Mahiryn gerees tuuniig avchruulav. **6** Saulyn ach, Ionatany huu Myefiboshyet David deer irj, nuureeree gazar unan morgov. David — Myefiboshyet gehed ter — Tany bool bi end baina gev. **7** David tuund — Buu emee! Bi chinii etseg Ionatany toloo chamd enerliig zaaval uzuulj, chinii ovog etseg Saulyn buh gazryg chamd erguulj ogno. Chi minii shireend togtmol hoolloh bolno gev. **8** Myefiboshyet dahin morgon — Uhsen nohoi met bool bi chini hen

bolood tany halamjiig hurtene ve? gev. **9** Tegehed Saulyn bool Zibag haan duudaj, — Sauld bolon tuunii buhel gert hariyaalagdah hamag yumyg bi chinii ezni ach huud ogloo. **10** Tanai ezni ach huu hool hunstei zolgohyn tulld chi ooroov hovguud bolon booluudtaigaa tuund zoriulan gazryg hagalj, ur jimsiig ni avchirj ogch bai. Gelee ch ezni chini ach huu Myefiboshyet minii shireend togtmol hoolloh bolno gev. Ziba arvan tavan hovguud, horin booltoi ajee. **11** Tegehed Ziba haand — Haan ezni mini booldoo tushaasan bugdiin daguu bool tani guitsetgeh bolno gev. Ingeed Myefiboshyet haany hovguudiin neg adil Davidyn shireend hoolloh bolov. **12** Myefiboshyetod Miha hemeeh nertei balchir hovguun baiv. Zibagiin gert amidardag bugd Myefiboshyetyn zarts nar bolov. **13** Ingeed Myefiboshyet haany shireend togtmol hoollodog baisan tul Iyerusalimd amidrav. Ter hoyor holgui baiv.

2 Samuyel 10

10:1 Uunii daraa ammonchuudyn haan nas nogchson bogood huu Hanun ni haan suudlyg zalgav. **2** Tegehed David — Etseg ni nadad enerliig uzuulsni adil, bi Nahashiin huu Hanund enerliig uzuuliye hemeegeed, etsgiinh ni tuhaid tuuniig taivshruulahaar heseg zarts naraa yavuulav. Harin Davidyn zarts nar ammonchuudyn nutagt irehed, **3** ammonchuudyn noyod oorsdiin ezen Hanund — Tani uruu taitgaruulagchdyg ilgeesneeree David etsgiig tani hundelj baina gej ta bodoj baina uu? Ene hotyg tagnan turshij, unagaah gej David tani uruu zarts naraa yavuulsan bus uu? gev. **4** Iinhuu Hanun Davidyn zarts naryg barij, tedni sahlyn talyg ni husaad, huvtssyg ni tashaa hurtel ni tsuulan, butsaaj yavuulav. **5** Ted ene tuhai Davidad helsend ter tedniig ugtuulahaar hun yavuulav. Uchir ni ter humuus ulemj doromjlogdjee. Haan — Ta nar sahlaa urgatal Iyerihod baij baigaad daraa ni butsatsгаа gev. **6** Ammony hovguud Davidad jigshigdeh bolsnoo haraad humuusiig ilgeen Byetryehobyn sirichuud bolon Zobagiin sirichuud boloh horin myangan yavgan tsergiig, Maakagiin haanyg neg myangan tsergiin hamt, mon arvan hoyor myangan erchuudiin hamt Tobyn humuusiig holslon avav. **7** David uuniig sonsood, Ioab bolon hamag

tserguud, huchit ersee ilgeev. **8** Ammony hovguud garch iren, hotyn haalgan deer baildaany jagsaalaar zogsohod Zoba bolon Ryehobyn sirichuud, mon Tob bolon Maakagiin humuus tusdaa tald bairlav. **9** Tulaldaany talbar tuunii urd tald, mon ard tald baigaag Ioab haraad, Izrailiin buh shildeg ersees songon, tedniig sirichuudiin esreg jagsaan bairluulav. **10** Harin uldsen humuusee ter ooriin duu Abishaigiin gartdaatgan, Ammony hovguudiin esreg jagsaan bairluulav. **11** Ioab — Herev sirichuud nadaas het iluu huchtei bol chi nadad tusal. Harin herev Ammony hovguud chamaas het iluu huchtei bol bi chamd tuslahaar ochih bolno. **12** Huchtei baigtun. Ard tumnihee toloo hiigeed Burhanyhaa hotuudyn toloo zorigtoi gedgee uzuuliye. EZEN Ooriin melmiid yuu sain gesnee uildeh boltugai gev. **13** Ingeed Ioab bolon tuuntei hamt baisan tserguud sirichuudtei tulaldahaar oirtsond sirichuud zugtav. **14** Ammony hovguud sirichuudiin zugtahyg haraad oorsdoo bas Abishaigiin urdaas zugtaj hot uruu orov. Tegeed Ioab Ammony hovguudtei daitahaas butsan, Iyerusalimd irev. **15** Sirichuud oorsdiigoo Izrailid yalagdsanyg haraad, oorsdiinhoo humuusiig tsugluulav. **16** Hadadyezyer humuusiig ilgeen, Yevfrat mornii chanad dahi sirichuudiig avchruulsand ted Hyelamd irev. Hadadyezyeryn tsergiin janjin Shobah tedniig udirдав. **17** Ene tuhai Davidad helsend ter hamag Izrailiig tsugluulj, Iordanyg gatlan, Hyelamd irev. Sirichuud Davidtai nuur uchran, tuunii esreg tulaldahaar jagsatsgaav. **18** Gevch sirichuud Izrailiin uridaas zugtaasan bogood David sirichuudees doloon zuun teregt tsereg bolon dochin myangan morit tsergiig alj, tsergiin janjin Shobahyg tsohisonд ter tendee uhev. **19** Hadadyezyeryn hariyaany buh haad Izrailid yalagdsanaa haraad, Izrailitai enhiig togtoon, tedend uilchleh bolov. Sirichuud uunees hoish Ammony hovguuded tuslahaasaa aidag boljee.

2 Samuyel 11

11:1 Havar haad dainд morddog uyed David Ioabyg zarts narynhaa hamt bolon buh Izrailiig ilgeehed, ted Ammony hovguudiig ustgaj, Rabbag buslev. Harin David Iyerusalimd uldjee. **2** Negen udesh David ornoosoo

bosoj, haany geriin deever deeguur alhalj baigaad, ugaal uildej bui negen emegteig deever deerees harav. Ter emegtei torhooroo ihed uzesgelentei baijee. **3** Davidhun yavuulj, ter emegtein tuhaj lavlan asuuhad, neg ni — Ene chini hit hun Uriagiin ehner, Yeliamyn ohin Batshyeba bish uu? gev. **4** David elch naryg yavuulj, tuuniig avchruulav. Emegtei tuun deer irsend David tuuntei untav. Ter emegtei buzraas tseversheed, ooriin gert butsav. **5** Emegtei jiremsen bolood, David uruu hun yavuulj, — Bi jiremsen bolloogej heluulev. **6** David Ioab uruu hun yavuulj, — Hit hun Uriag nad uruu iruul gejj heluulev. Inhuu Ioab Uriag David uruu yavuulav. **7** Uria tuun deer irehed, David tuunees Ioab bolon humuusiin sain saihaan ba tulaldaany baidlyn talaar asuuv. **8** Tegeed David Uriad — Gertee harij, holoo ugaagtun gev. Uria haany gerees garch yavsand, haan tuunii araas beleg ilgeev. **9** Gevch Uria haany geriin hatavchind eznihee hamag zarts naryn hamt untaj, gertee harisangui. **10** Humuus Davidad — Uria gertee hariagui gejj helehed, ter Uriad — Chi ayan zamaas ireegui gejj uu? Yuund chi gertee harisangui ve? gev. **11** Uria Davidad — Burhany avdar, Izraili bolon Iuda nar maihand orognoj, minii ezen Ioab bolon ezni mini zarts nar zadgai tald hevtej baihad bi gertee idej uun, ehnerteigee untahaar ochij chadna gejj uu? Tany amiar bolon tany sunsnii amiar tangaraglaya. Bi ogthonch tiim zuil hiihgui gev. **12** Iimd David Uriad — Onoodor ch mon end baigtun. Margaash bi chamaig yavuulya gev. Ingeed Uria ter odor bolon daraa odor ni Iyerusalimd uldev. **13** David tuuniig urij, ooriin omno iduulj, uulgasaar sogtoov. Udesch Uria garch yavan eznihee zarts nartai hamt ooriin devsger deer untav. Harin ter gertee harisangui. **14** Ogloo bolohod David Ioabt zahidal bichij, Uriagiin garaar ilgeev. **15** Ter zahidaldaa bichihdee — Uriag hamgiin shiruun tulaldaany terguun egneend tavij, tuuniig orhin holdogtun. Tegvel ter tsohigdon uhne gesen bailaa. **16** Inhuu Ioab hotyg ajiglan, er zorigtoi daisnuud baigaa gejj medsen gazart Uriag taviv. **17** Hotyn humuus garch iren, Ioabyn esreg tulaldahad, Davidyn zarts naryn dundaas zarim ni alagdsanbogood hit hun Uria ch mon uhev. **18** Tegeed Ioab hun ilgeen, tulaldaany buh uil yavdlyg Davidad medegdev. **19** Ter elchid tushaaj, — Tulaldaany buh uil yavdlyg haand helj duusahad, **20** herev haan hilegnej, "Yaagaad ta nar tulaldahaar

hot uruu tiim oirhon ochiv? Hermen deerees ted harvaj bolno gedgiig ta nar meddegui yum uu? **21** Iyerubbyeshyetiin huu Abimyelyehiig hen tsohij alsan be? Negen em hermen deerees teermiin chuluut unagaj, Tyebyezed tuuniig alsan bus uu? Yaagaad ta nar hermend tiim oirhon ochiv?" hemeen chamaig zagnaval chi "Tany zarts hit hun Uria ch uhev" gej helegtun gev. **22** Ingeed elch hodlon irj, Ioabyn hel gesen bugdiig Davidad medeelev. **23** Elch Davidad — Daisnuud bidnii esreg davuu hucheer baildan, bidniig dovtlon heer tald garch irsen bolovch bid tedniig haalgany uud hurtel shahav. **24** Uunees gadna, hermen deerees harvaachid tany zarts naryg harvaj, haany zarim zarts nar uhej, mon tany zarts Hit hun Uria ch uhev gej ochiv. **25** Tegehed David elchid — Chi Ioabt iinhuu damjuul. "Ild heniig ch zalgidag uchraas ene heregt sanaa buu zovogtun. Hotyn esreg dovtolgoogoo shiruusgej, hotyg archin haya" gej helj, tuunii urmyg sergee gev. **26** Nohor Uria ni uhsen gedgiig Uriagiin ehner sonsood, nohriinhoo toloo gashuudav. **27** Gashuudlyn uye ongorohod David hunyavuulj, ter emegteig gertee avchruulav. Ter emegtei tuunii ehner bolj, tuund negen huu toruulev. Gevch Davidyn uiddsen hereg ni EZENii omno buzar muu baiv.

2 Samuyel 12

12:1 Daraa ni EZEN Natanyg David uruu ilgeev. Ter David deer irj, — Negen hotod hoyor hun baijee. Neg ni bayan, nogoo ni yaduu hun baiv. **2** Bayan hun ni mash olon honi bolon uher suregtei baijee. **3** Harin yaduud ni ooro hudaldan avch tejeesen neg byatshan ohin hurganaas oor yuu ch ugui yumsanjee. Hurga tuuntei bolon huuhduudtei ni hamt oson boijij, talhnaas ni idej, ayaganaas ni uuj, ovort ni untaj, ter hund yag l ohiny adil baiv. **4** Negen odor bayan huniid ayanchin irev. Oor deer ni irsen ayanchind zoriulan ooriin honi bolon uher surgees tohoorohiig bayan hun hussengui. Harin ter yaduu hunii ohinhurgyg avch, oor deer ni irsen hund zoriulan tohoorchee gev. **5** Tegehed David ter hund ihed hilegnej, Natand handan — EZENii amid buigaar tangaraglaya. Uuniig uildsen hun uheh yostoi. **6** Ter hund enereh setgelbaisangui bogood iim hereg uildsen

uchraas ter hun ohin hurgany toloo dorov dahin toloh heregtei gev. **7** Tegehed Natan Davidad — Chi bol ter hun! Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Chamaig Izrailiin haanaar toslon tomilson bogood Saulyn garaas avarch gargasan ni Bi bilee. **8** Bi bas chamd ezni chini geriig mon tuunii ehneruudiig halamjind chini ogch, Izraili bolon Iudagiin geriig ch chamd ogov. Herev ene ni denduu bagadsan bol Bi chamd ene met zuilsiig iluu iheer nemj ogoh baisan! **9** Yuund chi EZENii melmiin omno muug uilden tuunii ugiig ul toomsorlov? Chi hit hun Uriag ildeer alj, tuunii ehneriig ooriin ehner bolgon avch, tuuniig Ammony hovguudiin ildeer aluulav. **10** Tiim uchraas odoo chinii gerees hezee ch ild salahgui. Uchir ni chi Namaig ul toomsorloj, hit hun Uriagiin ehneriig ooriin ehner bolgon avsan bilee" gev. **11** EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, chinii esreg gai zovlong Bi geriinhnees chini osgono. Bi bur chinii nudnii omno ehneruudiig chini avch, hamtragchid chini ogno. Ter hun gegeen tsagaan odor chinii ehneruudtei untah bolno. **12** Chi uuniig nuutsaar uildsen bol, Bi hamag Izrailiin omno, narny door ene hergiig uildene" gev hemeen helev. **13** Tegehed David Natand — Bi EZENii esreg nugel uildev gev. Natan Davidad — EZEN mon chinii nugliig zailuulsan. Chi uhehgui. **14** Harin hiisen ene hergeeree chi EZENii daisnuudad doromjloh bolomjiig ogson tul chinii huu ch zaaval uhne gev. **15** Ingeed Natan ger oodoo butsav. Uriagiin belevsen ehneriin Davidad toruulsen huug EZEN tsohisond, ter huu hund ovchind nervegdev. **16** Tiim uchraas David ter huuhdiin toloo Burhanaas guin, matsag barij, yavj, shonojingoo gazar hevtev. **17** Tuunii geriinhnii ahlagchid derged ni zogson, tuuniig gazraas bosgoh gesen bolovch David bosohyg hussengui bogood tedentei hamt hool ch idsengui. **18** Doloo dahi odor huuhed ni nas barjee. Davidyn zarts nar huuhdiig nas barsnyg Davidad helehees aij baiv. Uchir ni "Huug amid baih uyed bid haanyg yatgahad ter bidnii ugiig sonsoogui. Haan oortoo yamar negen muu yum hiij magadgui tul huuhed ni nas barsnyg haand yaaj heleh ve?" geltsej baiv. **19** Harin David zarts narynhaa shivneldehiig haraad, huuhed nas barsnyg oilgoloo. Iinhuu David zarts naraasaa — Huu nas barsan uu? gej asuuhad ted — Tiim ee, ter nas barav gev. **20** Ingeed David gazraas bosoj, ugaal uilden, biyee toslod, huvtssaa solijee. Ter EZENii orgoond

orj, hundetgen morgov. Daraa ni gertee harin, hool beltguulj, idev. **21** Tegtel zarts nar ni — Tany uildsen ene hereg yamar uchirtai yum be? Huuhed amid baihad ta matsag barij, uilj baisan, harin huuhed nas barahad ta bosoj, hool idlee geltsev. **22** David — Huug amid baih uyed bi matsag barin, uilj baisan ni "EZEN namaig niguulsej, huug amidruulah magad" hemeen sanasny uchir yum. **23** Getel odoo huuhed nas barchihlaa. Bi yuundaa matsag barih yostoi bilee? Bi tuuniig dahin erguulj avchirj chadah uu? Bi tuun uruu ochih bolno. Gevch ter nad deer ergej irehgui gev. **24** Tegeed David ehner Batshyebagaa taitgaruulan, tuun deer oron, tuuntei untav. Ter emegtei huu toruulsend tuuniig Solomon hemeen nerlev. EZEN odoo tuuniig hairlasan bogood **25** esh uzuulegch Natanaar ug ilgeen, EZENii toloo tuuniig Iyedia hemeen nerlelee. **26** Ioab Ammony hovguudiin Rabbagiin esreg tulaldan, haan hotyg ezelj avav. **27** Ioab David elch naryg ilgeen — Bi Rabbagiin esreg daitan, usny hotyg hurtel ezlen avav. **28** Tiim uchraas odoo, arduudaas uldsen humuusiig hamtad ni tsugluulj, ter hotyn esreg huaragnan, tuuniig ezlen avagtun. Es tegvees bi ooro ene hotyg ezelj avan, ene hot minii nereer nerlegdeh bolno gev heluulev. **29** Iimees David buh humuusee tsugluulj, Rabba uruu ochin, tuunii esreg daitan, hotyg ezelj avav. **30** Tegeed tednii haany titmiig tolgoigoos ni avav. Titmiin hund ni neg talant alt bogood unet chuluu suulgasan baiv. Ter titmiig Davidyn tolgooid omsgov. Ter hotoos David mash ih hemjeenii zuilsiig olz bolgon avav. **31** David bas ter hotod baisan humuusiig avchran, horoo, hurts tomor zemseg bolon tomor suheer hiih ajild tavij, toosgo tsohiulav. Ammony hovguudiin buh hotuudad David ene meteer uildev. Tegeed David bolon hamag arduud Iyerusalim uruu butsav.

2 Samuyel 13

13:1 Tuunii daraa iim yavdal bolov. Davidyn huu Absalomd Tamar nertei mash uzegelent busgui duu baisan bogood Davidyn huu Amnon tuund durlajee. **2** Amnon duu busgui Tamaraas bolj mash ih bachimdsany ulmaas ovdov. Uchir ni Tamar ongon baisan bogood Amnon tuund yamar neg yum hiine gehed hetsuu sanagdaj baiv. **3** Gevch Amnond negen naiz baisan ni

Davidyn ah Shimyeagiin huu Ionadab hemeeh nertei bailaa. Ionadab ni ih zali mehtei hun baiv. **4** Ter Amnond — Haany huu mini, yuund ta odor bur iim damamttai baina ve? Ta nadad helehgui yum uu? gehed, Amnon tuund — Bi ah Absalomynhaa duu Tamart durlav gev. **5** Tegehed Ionadab tuund — Orondoo hevtej, ovchtei met dur uzuul. Etseg chini chamaig ergeheer irehed ni tuund "Duu busgui Tamaryg iruulj, minii nudnii omno hool undyg mini belduuleech. Bi uuniig ni harj, Tamaryn garaas idmeer baina" gej hel gev. **6** Iinhuu Amnon hevtej, ovchtei met dur uzuulev. Haan tuuniig ergeheer irehed ni Amnon haand — Duu busgui Tamaryg iruulj, minii nudnii omno nadad heden boov hiilguulj, nadad tuunii garaas idehiig zovshoorch ogooch gev. **7** Tegehed David Tamaryg avchruulahaar ger uruu hun yavuulj, — Amnon ahynhaa gert ochij, tuund hool hij ogogtun gej heluulev. **8** Iinhuu Tamar Amnon ahynhaa gert irehed, ter hevtej baiv. Tamar zuursan guril avch nuhaad, nudniih ni omno boov hij jignev. **9** Ter emegtei togoog avch, tuunii omno boovyg tavisan bolovch, Amnon idehees tatgalzav. Amnon — Bugd endees gartsgaa gesend bugd oronoos ni garav. **10** Daraa ni Amnon Tamart — Hoolyg untagyn oroond avchir. Bi chinii garaas l idne gev. Tamar ooriin hiisen boovyg Amnon ahynhaa untagyn oroond avch ochiv. **11** Amnond iduuleheer boovyg avchirtal, Amnon tuuniig tevren avch, — Duu mini, nadtai unt gev. **12** Harin Tamar — Bolohgui, ah mini. Namaig buu doromjlooch. Izrailid iim zuil hiidegguu shuu dee. Iim ichguurgui hereg buu uildeech! **13** Iim ichguurteigeer bi haash yavah ve? Ta ch gesen Izrailiin munhguudyn neg met tootsogdono shuu dee. Iimees odoo haand ailtgagtun. Uchir ni ter namaig tanaas haramlahgui gev. **14** Gevch Amnon tuunii ugiig sonssongui. Amnon tuunesiluu huchtei baisan tul tuuniig doromjlon, tuuntei untav. **15** Daraa ni Amnon tuuniig mash iheer uzen yadav. Ter uzen yadalt ni tuuniig hairlaj baisan hairaas ni ch iluu huchtei baiv. Amnon ter emegteid — Bosood, zail! gev. **16** Harin Tamar tuund — Ugui. Namaig hooj gargah ni tany nadad uildsen muu hergees ch ilugeer buruu shuu dee gesen bolovch, ter Tamaryn helehiig sonssongui. **17** Tegeed Amnon zarts zaluugaa duudan, — Ene huuhniig nadaas hooj gargaad, uudee tugj gej tushaav. **18** Tamar urt hantsuitai huvtsas omsson baiv. Haany ongon gunjuud iim huvtsas

omskog bailaa. Amnony zarts tuuniig hooj gargaad, uudee tugjiv. **19** Tamar tolgoi deeree uns tavin, omsson urt hantsuitai huvtssaa urj, tolgoi deeree garaa tavin, changaar orilsoor yavav. **20** Tuunii ah Absalom tuund — Chinii ah Amnon chamtai hamt baisan uu? Harin odoo, duu mini, duugui bai. Ter chinii ah shuu dee. Ene yavdlyg zurh setgeldee buu hadgal gev. Iinhuu Tamar ni Absalom ahynhaa gert uldeed, gantsaaraa amidrav. **21** David haan edgeer buh herguudiin talaar sonsood ihed uurlan hilegnev. **22** Harin Absalom Amnond ene hergiin talaar sain muu yuu ch yarisangui. Ohin duu Tamaryg ni doromjilson uchir Amnony Absalom uzen yadaj baiv. **23** Tuunees hoish buten hoyor jiliin daraa Absalom Yefraimyn oiroltsoo Baalhazort honiny noos hyargah bayar hiin, haany buh hovguudiig uriv. **24** Absalom haand baraalhan, — Haragtun, bool tani noos hyargah bayar hiih uchir haan ooriin zarts naryn hamt zarts nadtai hamt yavaach gev. **25** Gevch haan Absalomd — Ugui, huu mini, bid bugdeeree yavah hereggi. Uchir ni bid chamd daramt bolj magadgui gev. Hediigeer Absalom yatgasan ch David yavsangui, harin tuuniig yeroov. **26** Tegehede ni Absalom — Tegvel minii ah Amnony bidentei hamt yavuulaach gehede, haan tuunees — Yaagaad ter chamtai yavah yostoi bilee? gej asuuv. **27** Gevch Absalom tuuniig yatgahad ter Amnon bolon haany buh hovguudiig tuuntei hamt yavuulav. **28** Absalom zarts nartaa tushaaj, — Odoo anhaar! Amnony zurh darsand hogjih uyed, mon bi ta nart "Amnony tsohigtun" hemeen oguulmegts tuuniig alagtun. Buu aigtun. Bi ooro ta nart tushaaj baigaa bus uu? Huchtei, zorigtoi bai gev. **29** Absalomyn zarts nar tushaasan yosoor ni Amnony alsan bilee. Tegehede haany buh hovguud bosoj, oor ooriin luusyg unan zuttatsgaav. **30** Tedniig zamdaa yavj baih uyed Davidad — Absalom ni haany buh hovguudiig tsohin alav. Tednees neg ni ch amid uldsengui geh medee irev. **31** Tegehede haan bosoj, huvtssaa uran, gazart hevtev. Tuunii buh zarts nar derged ni huvtssaa uran zogsoj baiv. **32** Davidyn ah Shimyeagiin huu Ionadab hariulan — Haany hovguud boloh tedgeer zaluus bugd alagdav hemeen ezenteen mini buu bod. Amnon l uhev. Uchir ni duu ohin Tamaryg ni Amnon doromjilson odroos Absalomyn sanaa todorhoi baisan yum. **33** Tiim uchraas odoo "Haany buh hovguud alagdav" hemeeh ene medeeg

ezen haan mini zurhendee buu bailga. Uchir ni gantshan Amnon l uhev gev. **34** Absalom zuttlaa. Haruul zaluu nudee orgon harahad, tuunii aryn uulyn hajuugiin zamaar olon hun irj yavav. **35** Ionadab haand — Haragtun, haany hovguud irchiheed baina. Tany boolyn helsnii daguu boljee hemeev. **36** Tuuniig iinhuu ailtgamagts haany hovguud orj irj, changa duutaar uilaldav. Mon haan bolon tuunii hamag zarts nar ihed gashuudan uilaldav. **37** Absalom zuttan Gyeshuryn haan Ammihudyn huu Talmai uruu ochjee. David huugiinhee hoinoos odor bur gashuudan guniglaj baiv. **38** Iinhuu Absalom zugtan Gyeshurt ochood, tend guran jiliin tursh baiv. **39** David Haany zurh setgel Absalomyn hoinoos yavahyg ermelzej baiv. Uchir ni Amnon nas barsnaas hoish tuunii tuhaid David taivshirsan bailaa.

2 Samuyel 14

14:1 Haany zurh Absalomyn hoinoos sanaashran buig Zyeruiagiin huu Ioab oilgov. **2** Ingeed Ioab Tyekoa uruu hun yavuulj, tendees mergen uhaalag emegteig avchruulaad, tuund — Chi gashuudaj bui hunii dur uzuulj, yag odoo gashuudlyn huvtsas omsoj, biyedee tos turhehgui, harin taliigaachiin araas olon odor emgenej bui emegtei met bologtun. **3** Daraa ni haan deer ochin, iinhuu ailtgagtun gev. Ingeed Ioab ter emegteid heleh ugsiig ni zaaj ogov. **4** Tyekoagiin emegtei haand yarihdaa, nuureeree gazar shaan unaj, sunan morgood — Tusalj hairla, haantan mini gev. **5** Haan ter emegteigees — Yamar zovlon chamd uchrav? gej asuuhad, ter emegtei hariulan — Unendee bi belevsen emegtei, nohor mini nas barsan bilee. **6** Shivegchin tani hoyor huutei baisan. Gevch ter hoyor heer tald hoorondoo temtseldehed ter hoyoryg salgah hun neg ch baigaagui uchir neg ni nogoogoo tsohij alav. **7** Tegtal buh l geriinhen shivegchin minii esreg bosoj, "Ahyгаа alsan huniig bidend tushaagtun. Tuund alagdsan ahynh ni amiin toloo bid tuuniig alj, bas ene geriin udmyg tasalya" getsgeev. Ted ingesneeree nadad uldsen gants ochiig mini untraaj, gazar deer nohroos mini neriig ni ch, ur udmyg ni ch uldeehgui bolgoh yum gej ailtgav. **8** Tegehед Haan emegteid — Gertee hari. Chinii ene hergiin talaar bi zarlig buulgahbolno gej helev. **9** Tyekoagiin emegtei haand — Haan ezen mini

ee, gem buruu ni nad deer bolon etsgiin mini ger deer buuh boltugai. Harin haan hiigeed, tuunii haan shiree ni gemgui gev. **10** Ingesend haan — Chamd hen gomdollono, tuuniig nad deer avchragtun. Ter tsaashid chamd gar hurehgui gej helev. **11** Tegehede ter emegtei — Haan ta ooriin Burhan EZENee sanah boltugai. Ingesneer tsusan oshoo avagch ni ustgah ajlaa urgeljuulehee bolij magad. Es tegvees ted huug mini ustgana shuu dee gehede, haan — EZENii amid buigaar tangaraglaya. Huugiin chini tolgoiin neg shirheg ch us gazart unahgui gej helev. **12** Tegtel ter emegtei — Ooriin ezen haand gants ug ailtgahyg shivegchin nadad zovshoorch hairla gesend haan — Ailtgagtun! gejee. **13** Emegtei — Tegvel yuund ta Burhany humuusiin esreg iim zuiliig setgene ve? Uchir ni ingej helsneeree hooson hunee butsaaj avchirdaggui tul haan ooriigoo gemtei hun bolgoj baina. **14** Uchir ni bid uheh ni gartsaagui bogood gazart asgagdaad, dahin tsutluulj ul chadah ustai adil yum. Gelee ch Burhan ami tasaldaggui, harin hoogdson huniig Ooroosoo zailuulahguin tuld arga zamuudyg tolovlodog. **15** Bi ene hergiig haan ezendee heleheer irsen uchir ni gevel humuus namaig ailgan surduulsnees yum. Ingeede tany shivegchin bi"Haantand helj uziye. Haantan shivegchnihee husliig biyeluulj magad. **16** Uchir ni haantan sonsoj, namaig bolon huug mini Burhany ovoos taslan ustgah hunii garaas shivegchnee avrah bolno" gev. **17** Tegeede shivegchin tani "Minii ezen haany ug namaig taitgaruulah boltugai. Uchir ni Burhany tenger elch shig minii ezen haan sain muug yalgadag bilee. Tany Burhan EZEN tantai hamt baih boltugai" gev helsen bilee gev. **18** Daraa ni haan ter emegteid hariulan, — Minii asuuh gej baigaa zuilsees ta yuug ch nadaas buu nuugaarai gev. Emegtei — Haan ezen mini, uguulegtun gev. **19** Inhuu haan — Ene bugded Ioabyn gar oroltsson uu? gehede emegtei hariulan — Haan ezen mini, tany amid buigaar tangaraglaya. Haan ezenii mini helsnees hen ch baruun, zuun tiish ergej chadahgui. Uneheer tany zarts Ioab nadad tushaasan ba ter hun l heleh ene buh ugsiig shivegchind tani zaaj ogson bilee. **20** Ug hergiin yavtsyg oorchohiin tuld tany zarts Ioab iim zuiliig uldev. Harin minii ezen Burhany tenger elch met mergen bogood ene gazar deerh buh zuilsiig meddeg bilee gev. **21** Tegehede haan Ioabt — Haragtun, bi uuniig zaaval uldeh bolno. Tiim uchraas yavj, zaluu

hun Absalomyg butsaaj avchragtun gev. **22** Ioab nuureeree gazar shaan unaj, sunan morgoj, haanyg yeroov. Tegeed Ioab — Haan ezen mini ee, haan boolynhoo huseltiig biyeluulj ogson tul onoodor tany bool bi tany taallyg olsnoo medev gejee. **23** Tiinhuu Ioab bosood, Gyeshur uruu yavj, Absalomyg Iyerusalimd avchrav. **24** Harin haan — Tuuniig gert ni avaach. Nuuriig ni nadad buu haruul gej helev. Ingeed Absalom haany nuuriig ch uzelgui gertee hariv. **25** Buh Izrailiin haana ni ch Absalomtai adil tiim saihaan gej magtagdah hun ugui baiv. Holiin ulnaas ni tolgoi deerh titem hurtel ni tuund oo sev baisangui. **26** Tuuniig usee husuulahad, (Deerees ni hundeer dardag baisan uchir jil buriin suulcheer ter usee husuuddag baiv) ter tolgoin usee haany hemjuureer hemjihed hoyor zuun shyekyel boldog baiv. **27** Absalomd gurban hovguun, neg ohin torov. Ohiny neriig Tamar gedeg baisan bogood ter uzesgelent goo emegtei baiv. **28** Absalom Iyerusalimd buten hoyor jil amidrahdaa haantai neg ch udaa uulzsangui. **29** Daraa ni Absalom Ioabyg haan uruu ilgeeheer tuun uruu hun yavuulsan bolovch, ter irsengui. Tiimees Absalom dahin hoyor dahi udaagaa hun yavuulahad ch Ioab irehgui l baiv. **30** Tiim uchraas Absalom zarts nartaa — Haragtun, Ioabyn tarialangiin talbai minii talbain hajuud baigaa bogood tend arvai tarisan baina. Yavj, tuuniig nigaldan shataagtun gehed Absalomyn zarts nar tarialangiin talbaid gal taviv. **31** Tegehed Ioab bosoj, Absalomyn gert iren tuund — Chinii zarts nar yuund minii tarialangiin talbaig galdan shataav? gev. **32** Absalom Ioabt — Haragtun, bi cham uruu hun yavuulj "Bi tanyg haan uruu ilgeeje «Yuund namaig Gyeshuraas butsaaj iruulev? Tend baisaar baih ni nadad deer baisan yum» hemeen heluuleheer ta end iregtun" hemeen heluulsen bus uu? Tiim uchraas odoo bi haantai uulzaj, herev nadad gem nugel baival, ter namaig alah boltugai gev. **33** Iinhuu Ioab haan deer ochin ailtgasand, haan Absalomyg duudav. Absalom haand baraalhaj, haany omno nuureeree gazart hurtel sunan morgohod, haan Absalomyg unsev.

2 Samuyel 15

15:1 Uunii daraa Absalom oortoo hosog tereg bolon morid beltgej, mon

ooriinhoo urd guilgeh tavin huntei bolov. **2** Absalom ogloo ertlen bosoj, haalgaar ongoroh zamyn derged zogsdog baiv. Haanaar shuulgehiin tuld irj bui zargatai hun baival Absalom tedniig duudan, — Chi ali hotyn hun be ? gehed ut hun — Tany bool bi Izrailiin iim ovgiin hun baina hemeen hariuldag baiv. **3** Tegehed ni Absalom tuund — Haragtun. Chinii zarga sain hiigeed zov yum. Harin haany zugees chinii hergiig sonsoh hunneg ch baihgui hemeen oguuldeg baiv. **4** Unees gadna Absalom — Ayaa, hen negen namaig ene ulsyn shuugcheer tomildogson bol hereg zarga buhii hun bur nad deer irehed bi tuuniig ni shudargaar shuuh baisan gedeg baiv. **5** Hen negen tuun deer oirton irj, sunan morgoh gevel ter garaa sungan, ter huniig teverch unsdeg baijee. **6** Shuugdehiin tuld haan deer irsen buh Izrailitai Absalom iim mayagaar haritsdag baiv. Iinhuu Absalom Izrailiin humuusiin zurh setgeliig ezemden avav. **7** Dochin jil ongorohod Absalom haand — EZEND orgoson tangargaa bi biyeluulehiin tuld namaig Hyebron uruu yavuulaach. **8** Tany bool bi Siriin Gyeshurt baihdaa "Herev EZEN namaig uneheer Iyerusalimd butsaan avchirval bi EZEND uilchleh bolno" hemeen tangaraglasan yum gev. **9** Haan tuund — Amar amgalan yavaarai hemeen aildsand tereer bosoj Hyebron uruu yavav. **10** Gehdee Absalom Izrailiin buhii l ovog aimguudaar tagnuul ilgeej, — Ever bureenii duug sonsonguutaa ta nar "Absalom bol Hyebron dahi haan yum" hemeegtun gej heluulev. **11** Tegeed hoyor zuun hun Absalomyn hamt Iyerusalimaas yavav. Tedgeer humuus urigdaj yavsan bogood yuu bolj baigaag ch medeegui, gemgui humuus baiv. **12** Absalom tahil orgoj baih zuuraa hun yavuulj, Davidyn zovloh Gillon hun Ahitofyelyg, ooriinh nihot Gilogoos duudaj avchrav. Absalomtai negden niileh humuusiin too ossoor baisan tul huivaldaan ch huchtei baiv. **13** Tegehed David deer negen elch irj, — Izrailiin humuusiin setgel zurh Absalomtai hamt baina hemeen oguulev. **14** Tegehed David Iyerusalimd oortei ni hamt baisan buh zarts nartaa — Zugtatsgaaya. Es tegvees bidnii hen ni ch Absalomaas zugtaaj orgoj chadahgui. Hurdalya. Ter bidniig uter guitsej, gai uchruulan, ildnii ireer ene hotyg dairah vii gej helev. **15** Haany zarts nar haand — Minii haan ezen taallaaraa yuu helne, ter buhniig bid biyeluulehed belen baina getsgeev. **16** Ingeed haan garch yavahad, geriinhen ni bugd tuuniig dagan

garav. Harin haan geree sahiulahaar arvan бага ehneree uldeev. **17** Haan болон туuntei hamt baisan buh humuus garch, суулчиин geriin derged zogsov. **18** Hamag zarts nar ni haany hajuugaar ongoron, buh hyeryetchuud болон buh pyelyetchuud, haantai hamt Gataas irsen zurgaan zuun git humuus bugd haany omnuur yavj ongorov. **19** Haan git hun Ittaid — Yuund chi bas bidentei hamt yavna ve? Chi hari hun bogood bas tsagaachin uchir butсaj, haantaigaa hamt uld. **20** Chi dongoj ochigdor l irsen, tegeed chamaig onoodor oorsdiin hamt heren hesuuleh hereg uu? Uchir ni bi endees haashaa ch hamaagui ayalah yum. Chi ooriinah duus naraa аваад butс. Orshool болон unen ni chamtai hamt baih boltutai gev. **21** Ittai haand hariulan — EZENii amid buigaar болон ezen haany amid buigaar tangaraglaya. Minii ezen haan amid ch baisan, uhsen ch baisan, haa baigaa gazar ni bool bi tantai hamt baina gev. **22** Tiimees David Ittaid — Yavj, ongorogтun gev. Ingeed git hun Ittai, hamag humuus болон oortei ni hamt baisan buhii l hovguudiin hamtaar yavj ongorov. **23** Oron dayaar arduud changa duutaar gashuudan baih uyed humuus yavj ongorov. Haan Kidron gorhiig gatlan buh arduud ch tsoliin zam tiish gatlan garav. **24** Mon Zadok buh Lyeви humuusiin hamt Burhany gereenii avdryg avchraad, буулган taviv. Mon Abiatar irj, hamag arduudyg hotoos garch duustal ni baiv. **25** Haan Zadokт — Burhany avdryg hot uruu butсаан аваач. Herev bi EZENii omno тааллыг ni olbol, EZEN namaig dahin butсаaj avchran, avdar болон Ooriin orshihuig uzuuleh болно. **26** Herev Ter "Bi chamaig sainaar таaldaggui" hemeen ogуulbees, uztugei, bi end baina. Ter nadad таallaараа uildeh boltugai gev. **27** Haan tahlch Zadokт — Chi uzmerch bish uu? Chi hoyor hovguun boloh ooriinhoo hovguun Ahimaaz болон Abiatarын hovguun Ionatanyg dagуulan amar taivan hot uruutaa butсagtun. **28** Bi ta naraas medee iren irtel, tsoliin zamd huleene gev. **29** Zadok болон Abiatar nar Burhany avdryg Iyerusalim uruu butсаaj, tend ni uldeev. **30** David Chidun Uul ood ogsohdoo, tolgoigoo buteen, uilan, hol nutsgen yavav. Mon туuntei hamt baisan hamag arduud tolgoigoo buteej, uilan yavav. **31** Hen negen ni Davidad — Absalomtai huivaddagchdyn dund Ahitofyel baina gev helehed, David — EZEN mini, Ahitofyelyn zovlogoog munhag болгоj ogooch gev bi zalbirch baina gev. **32** Burhand morgol

uildeh gazar bolson uulyn oroid Davidyg ireh uyed huvtssaa urj, tolgoi deeree shoroo tsatssan arhyet hun Hushai Davidtai uulzav. **33** David tuund — Herev chi nadtai hamt yavbal chi nadad teer bolno. **34** Herev chi hot uruu butsj, Absalomd "Haantan mini, bi tany zarts bolyo. Urid etsgiin tani zarts baisny adil odoo bi tany zarts bolyo" gej helbel chi Ahitofyelyn zovlogoog minii toloo butelgui bolgoj chadna. **35** Tend tahilch Zadok bolon Abiatar nar ch chamtai hamt baigaa bish uu? Chi haany gerees sonsson bolgonoo tahilch Zadok bolon Abiatar nart damjuulagtun. **36** Hednii hoyor hovguun ni buyuu Zadokiin hovguun Ahimaaz, Abiatar yn hovguun Ionatan nar tend tedentei hamt bii. Sonsson bolgonoo nadad tedneer damjuulsugai gev. **37** Tegeed Davidyn nohor Hushai hot uruu butsav. Ter uyed Absalom ch Iyerusalimd irev.

2 Samuyel 16

16:1 David uulyn oroigoos tsaash jaahan dooshlov. Harval, Myefiboshyetyn zarts Ziba haanyg utahaar irj baiv. Ter emeellesen hos iljgen deer hoyor zuun shirheg talh, hataasan uzem zuun bashch, zuny zuun jims, neg tulam usan uzmiin dars achsan baiv. **2** Haan Zibagaas — Chi yuund edgeer zuilsiig avch irne ve? gej asuuhad Ziba — Iljignuud ni haany geriinhend unaa, talh bolon zuny jims ni zaluu humuust ideh hool, usan uzmiin dars ni tsold etssen humuust uuh undaa boloh yum gev. **3** Haan — Eznii chini hovguun haa baina? gehed Ziba haand — Ter "Onoodor Izrailiin ger etsgiin mini haanchlalyg nadad erguulj ogno" hemeen oguuleed, Iyerusalimd uldsen gev. **4** Haan Zibad — Uzegtun, Myefiboshyetyn hamag yums ni chinih gehed, Ziba — Ezen haantan mini, tany taallyg bi oloh boltugai hemeen morgon guiya gejee. **5** David haan Bahurimd hurch irehed, Saulyn geriin negen urgiin Gyeragiin hovguun Shimyei gegch negen hun haraalyn ugs ursgasaar garch irev. **6** Tegeed ter David bolon David haany hamag zarts nar uruu chuluu shidev. Arduud bolon hamag huchit erchuud haany baruun, zuun tald baiv. **7** Shimyei — Zail, tonil. Tsus ursgadag, zohisgui hun! hemeen haraav. **8** Saulyn geriin urssan buh tsusygeZEN cham deer butsaaj buulgav. Chi tuunii orond haan

bolson bilee. Chinii hovguun Absalomyn gart haan shireeg chini EZEN shiljuulev. Chi tsus ursgagch uchir chi ooriinhoo buzar muu uilsdee oroogdov gej haraav. **9** Zyeruiagiin hovguun Abishai haand — Ene uhsen nohoi yaahlaaraa minii ezen haanyg haraadag bilee? Ochij, tuunii tolgoig tastahyg nadad zovshoorooch gej helev. **10** Haan — Zyeruiagiin hovguud ee, bi ta naryg yaah ve? Herev EZEN tuund "Davidyg haraa" gej heleed, ter haraasan bol "Chi yuund ingev?" gej hen heleh yum be? hemeen aildav. **11** Tegeed David Abishai bolon buh zarts nartaa — Haragtun, nadaas torson huu mini minii amiig erj baihad, ene byeniamin hunii huvid bol ter tusmaa argagui yum. Tuuniig orhi. EZEN tuund tushaasan tul ter haraaj l baig. **12** EZEN minii zovlont baidlyg harj, onoodor tuunii haraalyn orond nadad sainyg butsaaj magad gev. **13** David bolon tuunii humuus zamdaa garav. Shimyei Davidtai zeregtsen uulyn beleer yavangaa haraaj, chuluutaar shiden, shoroo tsatsaj baiv. **14** Haan, mon tuuntei hamt yavsan hamag arduud etsej yadarsan tul tend tur amrav. **15** Absalom bolon buh hun ard, izrailichuud bugd Iyerusalim hotod orj irev. Ahitofyel ch mon tuuntei hamt irev. **16** Davidynnohor arhyet hun Hushai Absalom deer irj, tereer Absalomd — Haantan monh naslah boltugai! Haantan mandtugai! gev. **17** Absalom Hushaid — Nohortoo chin unench baigaa chini ene uu? Yuuny uchir chi nohorteigoo hamt yavsangui ve? gej asuuv. **18** Hushai Absalomd hariulan — Ugui, EZEN bolon ene ard tumen, buh izrailichuud heniig songoson baina, bi tuuniih bolj, mon tuuntei hamt baih bolno. **19** Tegeed ch bi hend uilchleh baisan yum be? Huugiinh ni omno bi uilchleh yostoi bish uu? Bi etsgiin tani omno uilchilsen shig, mon tany toloo zutgene gev. **20** Absalom Ahitofyeld — Ta zovlooch. Bid yaah yostoi ve? gev. **21** Ahitofyel Absalomd — Geree sahiulahaar etsgiinhee uldeesen бага ehneruud uruu orogtun. Tanyg etsegtee uzen yadagdah zuil hiisniig buh Izraili sonsono. Tantai hamt baigaa buh humuusiin gar ni ch huchtei bolno gev. **22** Ingeed Absalomd zoriulj, deever deer maihan barij, buh Izrailiin nudnii omno Absalom etsgiinhee бага ehneruudiin gert orov. **23** Ter tsagt Ahitofyelyn zovloson zovlogoo ni hun Burhany zarligiig asuuj olson ug adil baiv. Iimees Ahitofyelyn hamag zovlogoo ni Davidad, mon Absalomd unelegddeg bailaa.

2 Samuyel 17

17:1 Tsaashilbal Ahitofyel Absalomd — Arvan hoyor myangan huniig shilj avch bosood, ene shono Davidyg nehen hoohiig zovshoorno uu. **2** Tuuniig etsej, tenhee aldsan baih uyed ni bi tuun uruu dairch, tuuntei hamt baigaa buh humuus zugtah boltol tuuniig ailgaya. Tegeed bi gantshan haanyg ni alya. **3** Bi hamag arduudyg tan deer butsaaj avchirna. Hun buriin butsaj ireh ni tany haij bui gantshan hunees shaltgaalj baina. Tegsnii daraa hun buhen amar taivan baih bolno gej helev. **4** Ene ug Absalom bolon Izrailiin buh ahlagchdad taalagdav. **5** Gevch Absalom — Arhyet hun Hushaig mon duud. Ter yuu gej helehiig ni sonsyo gev. **6** Hushai Absalom deer ochihod, Absalom tuund iinhuu oguulev. — Ahitofyel ingej hellee. Bid tuunii ugeer boloh uu, ugui yuu? Herev ugui bol, chi ugee helne uu? gev. **7** Hushai Absalomd — Ene udaa Ahitofyel sain zovlogoo ogsongui gev. **8** Tegeed tsaash ni Hushai — Heer tadd bambaruushaa bulaalgasan evshiin adil etseg chini bolon tuunii tserguud ni dogshin, huchtei erchuud gedgiig chi medne. Chinii etseg daind mergeshsen garguud hun. Tereer arduudtai hamt shoniig ongoruulehgui. **9** Odoo ter neg aguid, esvel ondoo gazart nuugdaj baigaa. Herev tany tserguudiig ter dovtolbol, uuniig sonsson hun bur "Absalomyg dagaldagch tserguudiin dotor aluulsan humuus baina" gej helne. **10** Tegvel arslan adil zorigtoi hunii ch zurh mohno. Chinii etseg bolhuchit hun bogood tuuniig dagaldagchid ni erelheg, zorigtoi humuus gedgiig Izraili dayaar medne. **11** Harin Danaas Byershyeba hurtelh dalain hovoonii els met ui olon izrailichuudyg bugdiig ni tsugluulj, ta ooro tulaldaand garagtun gej bi zovloh baina. **12** Tuuniig olj bolohoor neg gazart bid tuun uruu ochij, shuuder gazar unah met tuuniig bid nomron avch, tuuniig bolon hamt bui hamag tserguudiin negiig ni ch amid uddeehgui. **13** Herev tereer ali negen hotod orognovol, buh Izraili ter hot uruu ols avchran, tend gants ch chuloo uldehgui boltol ni ter hotyg hondii hurtel chirne gev. **14** Absalom bolon Izrailiin hamag arduud — Arhyet hun Hushain zovlogoo ni Ahitofyelyn ogson zovlogoonoos iluu deer yum getsgeev. Uchir ni EZEN Absalomd gai uchruulahyn tuld Ahitofyelyn sain zovlogoog EZEN butelgui bolgohoor shiidsen ajee. **15**

Hushai tahilch Zadok bolon Abiatar nart — Ahitofyel ni Absalom bolon Izrailiin ahlagchdad ingej zovloson bogood, harin bi iim zovlogoo ogov. **16** Tiimees odoo yaaraltai hun yavuulj, Davidad "Ene shono tsoliin zamd buu honoglooroi. Harin yamar ch baisan ter gazryg gatlan yav. Es tegvees haan bolood hamt bui hamag humuus ni alagdah vii" hemeen hel gev. **17** Ionatan bolon Ahimaaz YenRogyeld baiv. Ted hotod neverterch, haragdaj bolohgui baisan uchir negen shivegchin emegtei ochij, tedend helsend, ted David haand hel hurgeheer bolov. **18** Getel neg eregtei huuhed tedniig haraad Absalomd helev. Iimd ter hoyor yaaravchlan yavsaa, Bahurimd negen hunii gert ochiv. Ter hun hashaandaa hudagtai bogood ted tuun dottor orov. **19** Emegtei buteeleg avch iren, hudgiin amyg buteej, tuunii deer buudai taraan tsatsaj, yuu ch medegdehgui bolgov. **20** Absalomyn zarts nar ter emegtein gert irj — Ahimaaz bolon Ionatan nar haana baina ve? gehed, ter emegtei — Ted gorhi gatlaad yavsaa gev. Ted erj haisan bolovch olj chadalgui Iyerusalim uruu butsav. **21** Tedniig yavsny hoino ter hoyor hudgaas garch iren, David haand hel hurgeheer yavav. Ted Davidad — Golyg turgen gatlagtun. Uchir ni Ahitofyel ta naryn esreg ingej zovloson baina gev. **22** Tegeed David bolon tuuntei hamt baisan humuus bugd hodlon, Iordan golyg gatlav. Uur tsaih uyeer Iordan golyg gatlaagui hun neg ch baisangui. **23** Ahitofyel ooriinh ni zovlogoog dagaaguig haraad, iljgee emeellen, torolh hot uruugaa gertee butsav iren, geree yanzlan, ooriigoo boimolj uhsend etsgiinh ni bulshind orshuulav. **24** Tegeed David Mahanaimd irev. Absalom bolon tuuntei hamt baisan Izrailiin humuus bugd Iordan golyg gatlav. **25** Absalom Ioabyn orond Amasag tsergiin udirdagchaar tomilson baiv. Amasa bol Ioabyn eh Zyeruiagiin duu, Nahashiin ohin Abigailtai gerlesen Itra hemeegch Izraili hunii hovguun baiv. **26** Ingeed Izraili bolon Absalom ni Gilyeadyn nutagt buudallav. **27** Davidyg Mahanaimd irehed, Rabbagiin Ammony hovguudees Nahashiin hovguun Shobi bolon Lodyebaryn Ammiyelyn hovguun Mahir, Rogyelimyn gilyead hun Barzillai nar **28** devsger, ayaga, vaar, buudai, arvai, guril, shar budaa, shosh, buurtsag, hataasan ur, **29** zogiin bal, eedem, honi, byaslag zergiig David bolon tuuntei hamt yavagchdyn hunsend avch irev. Uchir ni ted humuusiig tsold olsoj yadran

tsangaj bui hemeen bodjee.

2 Samuyel 18

18:1 David oortei ni hamt baisan humuusee toolj, tednii deer myangatyn darga, zuutyn darga naryg tomilov. **2** David humuusiinhee guravny negiig Ioabyn udirdlagand, guravny negiig Ioabyn duu, Zyeruiagiin hovguun Abishain udirdlagand, uldsen guravny negiig git hun Ittain udirdlagand huvaarilav. Haan humuust — Minii biye bas ta buhentei hamt yavah bolno gev. **3** Harin humuus — Ta yavj bolohgui. Uchir ni bid zugtval, ted bidniig haihrahgui. Bidnii hagas ni uhsen ch ted bidniig haihrahgui. Harin ta bidnii tumen huntei tentsene. Tiimiin tul ta hotoos bidend tuslahad belen baih ni deer gev. **4** Haan tedend — Ali ni ta nart hamgiin deer sanagdana, tuugeer chini bolyo gev. Tegeed haan haalgany derged zogsoj, buh humuus zuut, myangataaraa garch yavtsgaav. **5** Haan Ioab, Abishai, Ittai nart — Minii toloo zaluu Absalomd zoolon handaarai gej tushaav. Tsergiin buh udirdagchdad Absalomyn talaar haany tiinhuu tushaasnyg buh humuus sonsov. **6** Ingeed humuus izrailichuudyn esreg tulaldahaar dainy talbar uruu yavtsgaav. Tulaldaan Yefraimyn oid bolov. **7** Izrailiin arduud tend Davidyn zarts nart tsohigdon yalagdaj, ter odor ui olon hun buyuu horin myangan hun tend alagdav. **8** Tend hiisen tulaldaan buh nutgaar tarhaj, ter odor ildend alagdsan hunees iluu oid alagdsan hun ni olon baiv. **9** Absalom Davidyn zarts nartai taaraldav. Absalom luus unasan baisan bogood, luus ni tom tsars modny saglagar mochriin dooguur ongortol, Absalomyn tolgoi ni tsars modond orootsoldon, tereer tenger gazar hoyoryn hoorond duujlegdev. Harin ter zuur unaj baisan luus ni chigeeree yavsaa l baiv. **10** Negen hun tuuniig haraad Ioabt — Absalomyg tsars modond olgogdson baihyg ni bi harlaa gej helev. **11** Ioab ter hund — Chi tuuniig harsan baij, yaagaad tuuniig gazar deer ni tsohij alsangui ve? Tegsen bol bi chamdarvan mongon zoos bolon bus ogoh baiv gehed, **12** ter Ioabt — Bi myangan mongo avah baisan ch haany hovguund gar hurehgui. Bidniig sonsoj baihad, haan tand bolon Abishai, Ittai nart "Minii toloo zaluu Absalomyg hamgaalaarai" hemeen tushaasan bilee. **13** Herev bi tuund

horon sanaagaar handsan bol, (haanaas yuu ch nuugdaj chaddagui) ta ooro hol hondii zogsoh baisan gej oguulev. **14** Ioab — Bi end chamtai tsag demii urmeergui baina hemeen oguuleed, gartaa gurvan jad avaad, amidaaraa tsars modny dund olgogdson baisan Absalomyn zurhend zoov. **15** Ioabyn zevseg barij yavsan arvan zaluus ch Absalomyg toirch tuuniig tsohij alav. **16** Ioab ever buree uleej, duugargahad humuus izrailichuudyg moshgon hoofoo zogsooj, butsaj irev. Uchir ni Ioab arduudyg tatan zogsoov. **17** Tegeed ted Absalomyg avch, oid gunzgii nuhend hayaad, tuunii deerees chuluu ovoolon mash tom ovoo bosgov. Hamag izrailichuud oor oorsdiin maihan uruu zugtatsgaav. **18** Absalom amid baihdaa oortoo negen baganyg Haany Hondiid bosgoson bogood ter — Minii neriig hadgalah huu nadad baihgui gedeg baiv. Onoodriig hurtel ter bagana Absalomyn hoshoo hemeen duudagddag. **19** Zadokiin hovguun Ahimaaz — Bi haan deer guij ohood, daisnuudynh ni garaas tuuniig EZEN choloolson gedgiig medegdiye gev. **20** Harin Ioab tuund — Onoodor chi medee hurgej bolohgui, harin ondoo odor medee hurgej bolno. Haany hovguun uhsen tul onoodor chi yamar ch medee hurgeh yosgui gev. **21** Ioab kushi hund — Yavj, chi yuu harsnaa haand medeel gev. Kushi hun Ioabt mehiigeed, guij odov. **22** Zadokiin hovguun Ahimaaz dahin neg udaa Ioabt — Yuu bolson ch bi bas kushi hunii araas guiye l dee gehed, Ioab — Huu mini. Yavlaa geed shagnal hurtehguigees hoish chi guigeed yaah yum be? gev. — **23** Gevch yamar ch atutai bi guine gehed, Ioab — Gui, gui hemeen oguulev. Ahimaaz tegsh tal gazraar guij, kushi huniig guitsej turuulev. **24** David hoyor haalgany hoorond suuj baiv. Haruul tsaizyn haalgany deever deeguur yavsnaa, nudee orgon harahad, negen eregtei hun guin irj baiv. **25** Haruul haanyg duudan, ailtgasand haan — Gants hun baigaa bol, bayartai medee bui zaa gev. Onooh hun ulam ulam oirtov. **26** Tegtel haruul bas negen huniig guin irj baihyg harav. Haruul haalgachid — Bas negen hun gantsaaraa guin irj baina gehed, haan — Ter ch bas bayartai medee avchirj baigaa gev. **27** Haruul oguulen — Turuund ni guij baigaa ni Zadokiin hovguun Ahimaazyn guihtei tostei haragdana gehed haan — Ter bol sain hun. Sain medee avchirdag hun gev. **28** Ahimaaz changa duugaar haand — Bugd sain hemeen oguuleed, gazart hosor unan,

haand morgov. Tereer — Minii ezen haanyg eserguutssen huniig tushaaj ogson tany Burhan EZEN iveeltei yee gev. **29** Haan — Zaluu Absalom mend uu? hemeen asuuhad, Ahimaaz — Ioab haany zarts naryg ilgeeh uyed zarts bi negen ih shuugian degdehiig harsan ba yuu bolsnyg medsengui gev. **30** Tegehed haan — Hajuu tiish bolj, end zogs gev. Tereer hajuu tiish bolj, hodlolgui zogsov. **31** Ter uyed kushi hun hurch iren — Haan ezend bayartai medee duulgaya. EZEN onoodor tanyg eserguutsegch hamag humuusiin garaas tanyg choloolloo gev. **32** Haan kushi hund — Zaluu Absalom mend uu? gehed, kushi hun — Haantny daisnuud bolon muu sanaa ovorlon tanyg eserguutsegchid ni ter zaluutiin adil boloh boltutai gev. **33** Tegehed haany setgel ni gun hyamarch, haalgany deerh oroond oron uilav. Tereer uilan holhij — Minii hovguun Absalom mini, huu mini. Minii hovguun Absalom mini. Chinii orond bi uhsen bol deer baisan yum. Absalom huu mini, huu mini hemeej baiv.

2 Samuyel 19

19:1 Ene ni Ioabt — Odoo haan Absalomyn toloo uilan gashuudaj baina gej medegdev. **2** Haan hovguuniihee tuld gashuudaj baigaag humuus duulsan uchir, ter odriin yalalt ni hamag arduudyn emgenel bolon huvirav. **3** Dainaas zugtaj, basamjlagdan doromjlogdson humuus nuutsaar butsj irdgiin adil, ter odor humuus hotod semhen nuutsaar orj irev. **4** Haan nuuree buteen changa duugaar — Minii huu Absalom. Absalom oo. Huu mini. Huu mini hemeen orilon hashhirsch baiv. **5** Ioab haany gert ochin, haand — Ta onoodor tany ami bolon tany ohid hovguudiin chini ami, mon tany ehneruud bolon tatvar emsiin chini amiig avarsan ooriinhoo buh zarts naryg gutaalaa. **6** Uchir ni ta ooriig tani uzen yaddag humuusiig hairlaj, ooriig tani hairladag humuusiig uzen yadlaa. Ta onoodor janjnuud chini bolon zarts nar chini tany huvid yuu ch bish gedgiig haruulav. Herev onoodor Absalom amid baigaad, bid zugtan, bugd uhsen bol ene ni tany taalald niitseh baisnyg bi ene odor medlee. **7** Tiim uchraas odoo bosoj, gadagsh garan, zarts nartaigaa eveer yariach. Bi EZENeer tangaraglaya. Ta gadagsh garahgui bol, ene shono neg ch hun tantai hamt baihgui.

Tegeed ene ni tanyg zaluu baihaas edugee hurtel tand uchirsan yamar ch gai zovlongoos muu baih bolno gev. **8** Ingeed haan bosoj, haalgany derged suuv. Ted buh hund — Haraach. Haan haalgany hajuud suuj baina gehed, buh humuus haany omno irev. Izraili humuus tus bur oorsdiin maihan uruu zugtaaj butssan baiv. **9** Izrailiin buh ovguudaar humuus — Haan bidniig daisny garaas, filistchuudiin savraas avarch gargasan. Harin odoo haan Absalomaas bolj gazar nutgaasaa zugtav. **10** Bidnii tosolj haan bolgoston Absalom tulaldaand nas barav. Getel odoo ta nar yaagaad haanyg butsaan avchrah talaar duugaa huraana ve? gej margaldaj baiv. **11** David haan tahilch Zadok bolon Abiatart hun yavuulj — Iudagiin ahlagchdad ingej hel. "Hamag Izrailiin heleltsen baigaa ni haany chihend, bur gert ni hurtel hursen atal ta nar yuund haanaa ordond ni butsaan avchrahad suul barina ve? **12** Ta nar bol minii ah duus, mah tsusny mini tasarhai. Tiin atal yuund haanyg butsaan avchrahad suul barij baina ve?" **13** Bas Amasad "Chi minii mah tsusny tasarhai bus uu? Herev chi Ioabyn orond urgelj minii tsergiin janjin es bolbol, Burhan namaig uunes iluu shiitgeh boltugai" gej heluulev. **14** Ingeed David hamag iudachuudyg neg hunii zurh met oortoo handuulav. Iudachuud haand hun yavuulj — Ta bolood zarts nar tani butsaj irne uu hemeen heluulev. **15** Tegeed haan butsaj, Iordan gold hurehed, iudachuud haanyg ugtan, Iordan golyg gatluulahyn tuld Gilgald irev. **16** Bahurimyn Byeniamin hun Gyeragiin hovguun Shimyei, David haanyg ugtahaar yaaran, iudachuudyn hamt irev. **17** Tuunii hamt myangan Byeniamin ers, mon Saulyn geriin zarts Ziba ch arvan tavan hovguun, horin zarts naraa daguulan haany omno Iordan gold irev. **18** Ingeed ted haany geriinhniig gol gatluulahyn tuld bolon tuunii taalald niitseh zuiliig hiiheer garmaar gatalsaar baiv. Gyeragiin hovguun Shimyei Iordan golyg gatalj baihdaa, haany omno gazart hosor unav. **19** Tereer haand — Ezen mini, namaig gemtei gej buu uzeech. Haantan mini, Iyerusalimaas garch yavsan ter odor bool minii uildsen gemiig buu zurhendee hadgalan sanaarai. **20** Bool bi nugel uildsenee medeh uchir, haragtun, onoodor bi Iosyefyn gerees hamgiin turuund haan eznee ugtahaar irev gev. **21** Zyeruiagiin hovguun Abishai hariulj — EZENii tosolson huniig haraasan tul Shimyei uheh yosgui gej uu? gev. **22** Gevch David — Zyeruiagiin hovguud mini.

Ene bol minii hereg. Ta nar onoodor nadad daisagnaj baina. Bi onoodor Izrailiin haan mon gedgee medehgui uchir Izrailid hun alah yostoi gej uu? gej helev. **23** Tegeed haan Shimyeid — Chi uhehgui hemeen aildaj, tuund tangaraglav. **24** Saulyn hovguun Myefiboshyet haanyg ugtahaar irev. Tereer haanyg garch yavsan odroos ehlen amar mend butsaj irsen odor hurtel ooriin hooloo archlalgui, sahlaa husaagui, huvtssaa ch ugaagaagui ajee. **25** Haanyg ugtahaar tuuniig Iyerusalimaas irsen uyed haan tuunees — Myefiboshyet, chi yuund nadtai hamt yavsangui ve? gej asuuv. **26** Ter — Haan ezen mini, zarts mini namaig mehlev. Bool bi holgui uchir "Bi iljig emeellen unaj, haantai hamt yavya" gej helsen yum. **27** Getel ter bool namaig ezen haand gujirdev. Gevch minii ezen haan Burhany tenger elch met tul ta ooriin taallaar bologtun. **28** Etsgiin mini geriinhen bugd haany omno yuu ch bish, uhvel taarah humuus baisan bolovch, bool namaig ta ooriinhoo hoolny shireend hoolloh humuusiin dund oruulav. Tiimees bi haand dahin gomdolloh yamar erhteit yum be? gev. **29** Haan tuund — Chi yuund ooriinhoo hergiig yarina ve? Chamd bolon Zibad gazar huvaaj ogno gej bi shiidsen gej helev. **30** Myefiboshyet haand — Haantan amar mend gertee butsaj irsnees hoish ter bugdiig ni avag gev. **31** Gilyead hun Barzillai Rogyelimoos Jordan gold haanyg uden gargahyn tuld haantai hamt Jordan gol hurtel yavav. **32** Barzillai bol nayan nastai, ih hogshin hun baiv. Tereer ihed bayan hun baisan uchir Mahanaimd baih zuur nihaanyg hunseer hangaj baiv. **33** Haan Barzillaid — Nadtai hamt gatlan yavagtun. Iyerusalimd nadtai hamt baihad bi tanyg ideh hunseer hangah bolno gev. **34** Gevch Barzillai haand — Haantai hamt Iyerusalimd ochson ch bi hedii udaan naslah bilee? **35** Bi odoo nayan nastai bolov. Bi sain, muut yalgaj chadah uu? Yuu idej, uuhaa bi amtalj uzej chadna gej uu? Duuchin ers, emsiin hooloig sonsoj chadna gej uu? Iim uchir bool bi ezen haand teer bolohgui gej uu? **36** Bool bi haantai hamt Jordan golyg gatalj, jaahan yavaad butsya. Haan yaasan gej nadad iim shagnal hairlana ve? **37** Bi ooriinhoo hotod, etseg ehiinhee bulshny oir uhmeer baigaa uchir bool namaig butsaagaach. Gesen hedii ch tany zarts Kimham end baina. Ter minii ezen haantai hamt gatlan yavag. Ta tuunii huvid taallynhaa daguu boltutai! gej helev. **38** Haan — Kimham nadtai hamt gatlan yavah bolno.

Bi tuund chinii taaladd niitssen zuiliig hiih bolno. Chi nadaas yuu husne, tuuniig chini bi biyeluulj ogiye gev. **39** Ingeed humuus butdeeree Iordan golyg gatlav. Haan ch mon adil gatlav. Haan Barzillaig unsej, tuuniig yeroohod, ter hot uruugaa butsav. **40** Haan Gilgal uruu yavj, Kimham bolon Iudagiin buh arduud, izrailichuudyn hagas ni haanyg dagaldan yavav. **41** Getel tend izrailichuud bugd haan deer ireed — Bidnii ah duus boloh iudachuud ni yuuny tuld tanyg bulaaj, haan hiigeed tuunii geriinhen bas haantai hamt Davidyn humuusiig Iordan golyg gatluulan avchrav? gev. **42** Iudagiin buh humuus izrailichuudad — Yaagaad gevel haan bol bidnii oiryn torol yum. Ta nar yuund ene talaar uurlana ve? Haanyhaas bid hoolloson uu? Esvel bid yamar negen zuil oorsoddoo avch uldsen uu? gev. **43** Izrailichuud iudachuudad hariulj — Bid haand arvan huvitai bilee. Tiim uchraas Davidad ch ta naraas iluu baih yostoi. Tiin atal yuuny uchir bidniig ul toomsorlono ve? Haantnaa butsaan zalah gej ehelj heleltssen ni bid bus uu? gev. Gevch iudachuudyn ug ni izrailichuudyn ugnees iluu hatuu bailaa.

2 Samuyel 20

20:1 Byeniamin hun Bihriin hovguun Shyeba gegch negen uimeen degdeegch tend baiv. Ter ever buree uleen — Davidad ogoh huvi gej bidend baihgui. Iyessiin hovguunees zalgamjlan avah ov bidend ugui. Izraili aa, hun bur tus tusynhaa maihan uruugaa butsatsgaagej baiv. **2** Iinhuu Izrailiin buh humuus Davidyg dagahaa bolij, Bihriin hovguun Shyebag dagav. Gevch iudachuud Iordan goloos Iyerusalim hurtel oorsdiin haany derged battai uldev. **3** David Iyerusalimd bui gertee irev. Haan geree sahiulahaar uldeesen arvan бага ehneruudee avch, hyanagchaar hargalzuulan tejeej baiv. Gevch haan teden uruu ochsongui. Tegeed ted belevsen emegtei met amidarch, uhen uhtlee tugjigdmel baiv. **4** Haan Amasad — Iuda humuusiig gurav honogiin dotor duudan tsugluul. Chi ooro mon end bajj baigaarai gev. **5** Tegeed Amasa Iuda humuusiig duudahaar yavsan bolovch togtooson hugatsaand hiisengui, udaashruulav. **6** David Abishaid — Odoo, bidend Bihriin hovguun Shyeba Absalomaas ch iluu gaitai bolloo. Chi minii tserguudiig daguulj, tuuniig moshgon hoo.

Es tegvees ter behlegdsen hotod orognoj, bidnii hyanaltaas garch magad gev. **7** Tegeed Ioabyn erchuud, Hyeryet bolon Pyelyetiin buh huchit erchuudiin hamt tuunii araas hodlov. Ted Bihriin hovguun Shyebag nehen hooheer Iyerusalimaas garav. **8** Tedniig Gibyeon dahi negen bul chuluuny derged baihad, Amasa tedentei uulzahaar irev. Ioab tsergiin huvtssaa omsson baisan bogood huitai ildee tashaandaa zuusen baiv. Tegeed tuuniig uragshaa alhahad, ild ni sugarav. **9** Ioab Amasad — Ah mini, ta amar baina uu? hemeen oguuleed, Amasag unseheer baruun garaaraa sahlyg ni atgav. **10** Harin Amasa Ioabyn gart bui ildiig eserguutseh zevseggui baiv. Ioab tuunii hevlii uruu dursend, gedes ni gazart goojiv. Tegeed tuuniig dahin dursengui. Amasa ch uhev. Daraa ni Ioab bolon tuunii duu Abishai nar Bihriin hovguun Shyebag nehen hoov. **11** Ioabyn zaluusyn neg ni Amasagiin derged zogsood — Ioabyg taashaaj, Davidyn toloo yavah hun baival, Ioabyg dagagtun gev. **12** Amasa zamyn gold tsusandaa hutgaldan hevtej baiv. Ter zaluu buh humuusiin hodolgoongui zogsohyg haraad, Amasag zamaas tal gazar uruu avaachiv. Tuunii hajuugaar ongorogch bugd hodolgoongui zogsohyg haraad, tuuniig deeleer buteev. **13** Amasag zamaas holduulmagts, Bihriin hovguun Shyebag hooheer bugd Ioabyn araas dagav. **14** Shyeba Abyel hurtel, bur ByetMaaka, Byer hurtel Izrailiin buh ovog aimguudaar yavav. Ted tsuglaran negdej, tuunii araas dagalaa. **15** Humuus tuunii orognoson Abyel, Byetmaakag buslen irj hotyn haraldaa dalan bosgov. Ene ni behlelt bolgon bosgoson hamgaalaltyn hajuud baiv. Ioabtai hamt baisan buh humuus hermiig evdej nuraahyg oroldov. **16** Ter uyed ter hotoos negen uhaalag emegtei — Sonsooch, sonsooch. "Naash ir. Chamd heleh yum baina" gej Ioabt heleech gej hashhirav. **17** Ioabyg tuun uruu oirtohod, ter emegtei — Chi Ioab mon uu? hemeen asuuv. Tereer — Bi baina gehed, ter emegtei — Shivegchin minii ugiig sonsooch gehed — Bi sonsoj baina gev. **18** Tegeed ter emegtei iinhuu yariv. — Urid humuus "Ted Abyeld zovloldoh ni lavtai" gej helen margaanyg etsesledeg baiv. **19** Bi Izrailiin enhiig sahidag, unench itgelt humuusiin neg. Chi Izrailiin eh boloh hotyg ustgah gej baina. Chi yuuny uchir EZENii oviig zalgih ni ve? gev. **20** Ioabhariud ni — Ogt tiim bus. Hoosruulj ustgah gedeg ni nadaas hol baig! **21** Hergiin uchir uund bish yum. Harin Bihriin hovguun Shyeba

gegch Yefraimyn uularhag nutgiin negen hun David haanyg eserguutsev. Zovhon tuuniig tushaaj ogvol bi ene hotoos holdono gehed ter emegtei Ioabt — Tuunii tolgoig heremnii deerees cham uruu shiden unagaaya gev. **22** Ter emegtei uhaalgaar hamag arduud deer ochiv. Ted Bihriin hovguun Shyebagiin tolgoig ogtolj, Ioab uruu shidev. Tegeed Ioab ever buree uleehed, humuus hotoos taran yavj, tus tusynhaa maihan uruu butsatsgaav. Ioab ch mon adil Iyerusalim uruu haan deer butsaj irev. **23** Ioab Izrailiin buhii l tsergiin udirdagch bolov. Iyehoiadagiin hovguun Byenaia hyeryetchuud bolon pyelyetchuudiin udirdagch baiv. **24** Adoram albadlagyn ajil hyanagch, Ahiludyn hovguun Iyehoshafat bicheech, **25** Shyeva guush, Zadok bolon Abiatar nar tahlilch, **26** iar hun Ira Davidyn tahlilch baiv.

2 Samuyel 21

21:1 Davidyn uyed jil daraalan gurvan jiliin tursh olsgolon bolsond David EZENii orshihuig erelhiilev. Tegeed EZEN — Ene ni Gibyeon humuusiig alsan Saul bolon tuunii tsust gerees bolson yum gev. **2** Tegeed haan Gibyeon humuusiig duudan tedentei yariv. (Gibyeonchuud bol Izrailiin hovguud bish, harin amorichuudaas uldsen humuus bogood Izrailiin hovguud tedentei gerees baiguulsan bolovch Saul izrailichuud bolon iudachuudad taashaagdahyn tuld tedniig ustgahaar ermelzej baiv). **3** Tegeed David Gibyeon humuust — Bi ta naryn toloo yuu hiih yostoi ve? Namaig yuu tolbol, ta nar EZENii oviig yerooj boloh ve? gehed **4** gibyeonchuud tuund — Saul bolon tuunii gerees alt mongo avah hereg bidend baihgui. Mon Izrailid ch hen negniig alah bodol bidend alga gehed, David — Bi ta naryn yuu husseniig hiij ogoh bolno gev. **5** Tegehed ted haand — Bidniig Izrailiin gazar nutgaas uldeelgui ustgahaar tolovloj baisan huniig ni huvid, **6** hovguudees ni doloon huniig bidend tushaaj ogogtun. Bid EZENeer songogdson Saulyn Gibyead, EZENii omno tedniig duujlen alah bolno gehed, haan — Tedniig ta nart ogoh bolno gev. **7** Gevch haan Saulyn hovguun boloh Ionatany hovguun Myefiboshyetyg uldeev. David bolon Saulyn hovguun Ionatany hoorond EZEND

tangaraglasan tangargiin ulmaas amid uldeejee. **8** Tegeedhaan Aiagiin ohin Rizpagiin Saudd toruulj ogson hoyor hovguun buyuu Armoni, Myefiboshyet, mon Saulyn ohin Myerabyn Myeholat hun Barzillain hovguun Adriyeld toruulj ogson tavan hovguudiig avch, **9** gibyeonchuudyn gart ogov. Tiinhuu tedniig EZENii omno, uulan deer duujilj alav. Ingeed doloon hun hamtdaa uhev. Ted arvai huraah uyeiin ehni odruuded alagdjee. **10** Aiagiin ohin Rizpa taar avch, hadan deer devsen suugaad urgats huraahaas avahuulan tengerees boroo teden deer oroh hurtel, odor ni tengeriin shuvuug, shono ni heeriin araatnyg urgeen tednii tsogtsost oirtuulsangui. **11** Saulyn tatvar em, Aiagiin ohin Rizpagiin yuu hiisniig Davidad helehed, **12** ter yavj, filistchuud Saulyg Gilboad alsan odroo, ByetShany talbaid Saul, Ionatanyg duujlehed, tendees tedniig hulgailan avsan Iabishgilyeadyn humuusees David ter hoyoryn yasyg avav. **13** David Saulyn bolon tuunii hovguun Ionatany yasyg tendees avchrav. Mon duujlegden uhsen humuusiin yasyg ch ted tsugluulav. **14** Ingeed ted haany tushaasan yosoor bugdiig uilden, Saul bolon tuunii hovguun Ionatany yasyg Byeniaminy nutgiin Zyela dahi etseg Kishiinh ni bulshind orshuulav. Tuunii daraa ene nutgiin talaarh zalbiral bolon guilt Burhand hurev. **15** Filistchuud dahin Izrailitai daitav. David zarts nartaigaa hamt yavj, filistchuudtei tulaldah zuur David etsej yadarsan bailaa. **16** Rafagiin (Avarga biyetnii udam) udmyn neg hun IshbiByenob Davidyg alya gesen bodoltoi baiv. Tuunii jady hund ni gurvan zuun shyekyel hurel bogood ter shinehen ild zuusen baiv. **17** Gevch Zyeruiagiin hovguun Abishai Davidad tuslan, filistchuudiig tsohij, tuuniig alav. Ter uyed Davidyn tserguud tuund tangaraglan — Izrailiin gerliig untraahguin tul ta dahin bidentei hamt tulaldaand buu garagtun gej oguulev. **18** Tuunii daraa Gobd, filistchuudtei dahin tulaldaj, kushi hun Sibbyekai Rafagiin (Avarga biyetnii udam) udmyn Safyg alav. **19** Dahiad Gobd filistchuudtei tuladdahad, Byetlyehyemiin hun IaryeOryegimyn hovguun Yelhanan, git hun Goliatyg alav. Goliatyn jady ish ni nehmelnii gogdogch mod met baiv. **20** Bas Gatad dahin tulaldaand bolohod tend gar, holiinh ni huruunuud ni zurgaa, bogood bugd niileed horin dorvon huruutai avarga biyeten er bailaa. Ter ch mon Rafagiin (Avarga biyetnii udam) udam baiv. **21** Tereer Izrailiig

doromjilsond Davidyn ah, Shimyeigiin hovguun Ionatan tuuniig tsohij alav. **22** Gatad Rafagiin (Avarga biyetnii udam) udmynhand torson edgeer dorvon hun David bolon tuunii tserguudiin gart alagdav.

2 Samuyel 22

22:1 EZEN ooriig ni hamag daisnuudynh ni bolon Saulyn garaas avarsan odor Davidene duut EZEND duulav. **2** Ter iinhuu duulav. — EZEN bol minii had, minii tsaiz, minii avragch. **3** Minii horgoddog had boloh Burhan mini. Minii bambai, avralyn ever, tsaiz herem, horgodoh gazar. Avragch mini, Ta namaig balmad yavdlaas hamaaldag bilee. **4** Magtaal hundetgeliin EZENiig duudahad daisnuudaasaa bi avragddag. **5** Uchir ni uhliin davalгаа namaig hureelen, suirliin gol namaig ailgav. **6** Uhegsdiin orny uyaa namaig herj, uhliin tor nad uruu chiglev. **7** Bi zovj shanalj baihdaa EZENiig duudsan. Tiim ee, bi Burhan uruugaa hashhirsan bilee. Ter Ooriinhoo dutanaas minii duut sonson, minii tuslamj guin hashhirah ni Tuunii sonort hurev. **8** Tegtel gazar dorgin hodlov. Ter hilegnesen uchir tengeriin suuri ch dorgin chichrev. **9** Tuunii hamraas utaa garch, amnaas ni tsolmon zalgih gal garan, tuugeer nuurs asan shataj baiv. **10** Ter tengeriig bohiilgon, hol doroo tuner haranhuigaar buuj irev. **11** Ter negen hyerub hologlon nisej, salhiar jiguurlen, dalavchin deer uzegdev. **12** Ter Ooriigoo toiruulan haranhuig burhuul bolgoj, ih hemjeenii us hiigeed zuzaan uuls bii bolgov. **13** Tuunii omnoh gyalbaanaas nuurs asan shatav. **14** EZEN tengerees ayanga tsahiluulan, Hamgiin Deed Negen ni duugarav. **15** Ter sum tavij, daisnuudaa taraan, ayanga gyalbuulj, tedniig budliulav. **16** EZENii zemlel, Tuunii hamryn amisgalaar dalain yorool il haragdaj, yertontsiin suuri il garav. **17** Ter deerees yavuulj, namaig avch, ih usnaas tatan gargav. **18** Ter huchit daisnuudaas bolon oshin horsogchdoos namaig avrav. Uchir ni ted nadaas ulemj huchtei baiv. **19** Nadad gai gamshig tohioldson odor ted nadtai nuur tulgarsan bolovch EZEN minii tulguur bailaa. **20** Ter namaig hairladag uchir namaig mon orgon uudam gazart avchran, namaig avarsan bilee. **21** EZEN minii zov shudarga yavdlyn daguu namaig shagnan, garyn mini tsever ariun baidlyn toloo namaig

uramshuulav. **22** Uchir ni bi Burhany esreg buzar muu zuil uildelgui EZENii zamaar yavsan. **23** Tuunii buh zaavar omno mini bajj, Tuunii togtooluudaas ni bi holdoogui bilee. **24** Bi Tuunii omno gem zemgui bogood nuglees ooriigoo hol bailgav. **25** Tiim uchraas Tuunii omno zov shudarga bolon tsever ariun baisan tul EZEN namaig shagnaj uramshuulsan yum. **26** Ogoomor hund Ta Ooriinhoo ogoomriig, gem zemgui hund Ta Ooriinhoo togs bolohoo haruuldag. **27** Tsever ariun yavdaltai hund Ta Ooriinhoo ariunyg, tersluu hund Ooriinhoo ovjin gyarhaig haruuldag. **28** Ta shanalan zovj bui arduudyg avardag. Bardamnagchdad haraagaa chigluulj, tedniig nomhruuldag. **29** EZEN mini, Ta minii gerel uchraas EZEN haranhuig mini gereltuuldeg. **30** Tanaar bi tsergiin huarang dairch, Burhanyhaa hucheer bi hermiig davj chaddag. **31** Burhany huvid, Tuunii zam togs. EZENii Ug shalgagdsan bilee. Tuund horgodogch buhend Ter bambai boldog. **32** EZENees oor hen Burhan yum be? Bidnii Burhanaas oor hen had yum be? **33** Burhan bol minii huchit tsaiz bogood Ter shudarga huniig Ooriinhoo zamaar hotoldog. **34** Ter holiig mini goroosnii hol met bolgon, namaig ondorlog gazar deer avaachdag. **35** Ter garyg mini tuladdaand beltgedeg. Ingesneer gar mini hurel numyg tahiilgaj chaddag. **36** Ta nadad mon avralyn bambaig ogson bilee. Tany tuslamj namaig aguu bolgov. **37** Ta alhaag mini tomsoj, hol mini haltirsangui. **38** Bi daisnaa hooj ustgan, tedniig sonoh hurtel ni ergej butsaj baisangui. **39** Tedniig bosgoj iruulehguin tuld bi tedniig tsolmoj sonoov. Tegeed ted minii hol door unasan bilee. **40** Tulaldahad Ta nadad huch chadal busluulj, namaig eserguutsen bosogchdyg hold mini hosor unagav. **41** Ta mon daisnuudyn mini nuruug nad uruu haruulav. Namaig uzen yadagchdyg bi ustgav. **42** Ted haruuldavch, tedniig hen ch avarsangui. Ted EZENd handsan bolovch, Ter hariu ogsongui. **43** Bi tedniig gazryn toos met but tsohin, gudamjny shavhai met nuhchin devslev. **44** Ta namaig humuusiin mini margaanaas avarch, namaig undestnuudiin terguun bailgasaar baiv. Minii ul medeh humuus ch nadad uilchlev. **45** Hari undesten nadad zusardan, ted sonsonguutaa minii zarligiig ug duugui dagadag. **46** Hari humuus zurh

aldaj, tsaizaasaa chichren garch irdeg. **47** EZEN amid. Yeroogdoh boltutai, minii had! Orgomjlogdoh boltugai, avralyn mini had boloh Burhan! **48** Minii omnoos oshoo avdag, humuusiig minii erhen dor oruuldag Burhan, **49** Ta namaig daisnuudaas mini gargan avchirdag Burhan. Ta namaig eserguutsen bosogchdyn deer orgomjlon bosgoj, hargis hunees namaig avarsan bilee. **50** Tiim uchraas EZEN Tand undestnuudiin dundaas talarhlyg orgoj, Tany neriig magtan duulya. **51** Ter bol Ooriinhoo haand avralyn tsamhag bogood Ooriinhoo tosolson negendee, David bolon tuunii ur udamd hair orshooliig uurd monh uzuuldeg gej duulav.

2 Samuyel 23

23:1 Edgeer ni Davidyn suulchiin ugs yum. Ondort orgomjlogdoj, Burhanaar toslogdson, Izrailiin yaroo duullyg bichigch, Iyessiin hovguun David tunhaglaj baina. — **2** EZENii Suns nadaar damjuulan aildav. Tuunii ug minii helen deer bui. **3** Izrailiin Burhan zarlig bolov. Izrailiin had nadad oguulev. "Burhanaas ain emeej, zov shudargaar humuusiig zahirdag negen ni **4** naran mandah ogloonii gerel, uulgui tselmeg ogloo, boroony daraah narnaar gazart urgah nyalh nogoo met". **5** Bugd emhlegdsen, naidvartai, uurd monhiin gereeg Ter nadtai baiguulsan uchir minii ger Burhany huvid ch mon iim bus gej uu? Burhan uneheer minii hamag avral bolon husliig osgohgui gej uu? **6** Harin nugel hilentset hun bur garaar barij bolohgui orgost hargana met hayagdana. **7** Tedend hureh hun tomor bolon jady isheer hureh heregtei. Tegeed ted gazartaa burmoson shataagdah yostoi gev. **8** Edgeer ni Davidyn huchit ersiin ners yum. Gurvan huchit eriin terguun tahyemon hun IoshyebBashyebyet. Ter neg udaa naiman zuun hun alsan uchir Yezni hun Adino gej mon duudagddag baiv. **9** Tuunii udaah hun ni tulaldahaar tsuglarsan filistchuudiig doromjlood, Izrailiin erchuud hoishoo uhran yavahad, Davidtai hamt baisan gurvan huchit eriin neg boloh Ahoh hun Dodogiin hovguun Yelyeazar baiv. **10** Ter bosoj, garaa etsej tsutstal, gar ni ildend naaldan salahgui boltloo filistchuudiig tsohij alsan yum. EZEN ter odor ih yalaltyg avchirsan ba tuunii araas humuus butsj irsen ni alagdsan humuusiin huuriig zovhon tsolmohiin tuld baiv. **11**

Tuunii udaah ni harar hun Agyegiin hovguun Shamma baiv. Shosh ih urgasan negen heseg gazar filistchuud horoo bolon tsuglarahad, humuus filistchuudees zugtav. **12** Tereer ter heseg gazryn gol dund zogson hamgaalj, filistchuudiig tsohij alav. Iinhuu EZEN ih yalaltyg avchrav. **13** Filistchuudiin neg horoo tsereg Ryefaimyn hondiid huaragnaj baih zuur, urgats huraah uyed guchin huchit erchuudees gurav ni Adullamyn agui uruu, David deer irev. **14** Filistchuudiin huaran Byetlyehyemd baih uyed David behleldee baiv. **15** David negen zuiliig ihed husemjlen — Haalgany dergedeh Byetlyehyemiin hudgiin usnaas uuh us hen neg ni nadad ogdog ch bol gej helev. **16** Tiimees gurban huchit er filistchuudiin huarang nevtren garch, haalgany dergedeh Byetlyehyemiin hudgaas us utgan avch, Davidad avchrav. Getel David tuuniig uulgui, asgaj EZEND orgood, — **17** EZEN mini, bi uuniig uuj ul chadna. Amia zolioslon yavsan humuusiin tsusyng uuh gej uu? geed usyng uusangui. Gurban huchit er ene met hergiig uildsen ajee. **18** Zyeruiagiin hovguun Ioabyn ah Abishai ni tedgeer gurban huchit eriin tolgoilogch ni baiv. Tereer jadaa orgoj, gurban zuun huniig alsan ba ter gurban hunii adil nertei baiv. **19** Ter tedgeer guchaas hamgiin hundtei ni baisan tul tednii zahiragch boljee. Gelee ch ter gurban huchit eriin toond ordoggui baiv. **20** Baatarlag uils buteesen Kabzilyn zorigt hunii hovguun buyuu Iyehoiadagiin hovguun Byenaia Moabyn Ariyelyn hoyor hovguuniig aljee. Mon tsas budarsan odor aguid orj, arslan alsan ajee. **21** Tereer bas Yegipyetiin negen avarga eriig alav. Ter Yegipyet gartaa jadtai baiv. Harin ter savaa modtoi irj, yegipyet hunii garaas jadyg ni bulaan avaad, ter jadaar ooriig ni alav. **22** Iyehoiadagiin hovguun Byenaia edgeeruilsiig hiisen bogood nogoo gurban huchit eriin adil aldartai baiv. **23** Tereer tedgeer guchiin dund hundetgel huleesen hun baisan bolovch ter guravt hureegui yum. David tuuniig ooriin biye hamgaalagchdyn tolgoilogch bolgov. **24** Tedgeer guchiin dund: Ioabyn ah Asahyel, Byetlyehyemiin Dodogiin hovguun Yelhanan, **25** harod hun Shamma, harod hun Yelika, **26** palt hun Hyelyez, tyekoit hun Ikyeshiin hovguun Ira, **27** anatot hun Abiyezyer, hushaat hun Myebunnai, **28** ahoh hun Zalmon, nyetofat hun Maharai, **29** nyetofat hun Baanagiin hovguun Hyelyeb, Byeniamin ovgiin Gibyeagiin Ribain hovguun Ittai, **30** pyeraton hun

Byenaia, NahlyeGaashiin Iddai, **31** arbat hun AbiAlbon, barhum hun Azmavyet, **32** shaalbon hun Yeliahba, Yashyeny hovguud, Ionatan, **33** harar hun Shamma, arar hun Shararyn hovguun Ahiam, **34** maakat hunii hovguun Ahasbain hovguun Yelifyelyet, gilon hun Ahitofyelyn hovguun Yeliam, **35** karmyel hun Hyezro, arbi hun Paarai, **36** Zobagiin Natany hovguun Igal, gad hun Bani, **37** ammon hun Zyelyek, Zyeruiagiin hovguun Ioabyn zevseg barigch byeyerot hun Naharai, **38** itri hun Ira, itri hun Garyeb, **39** hit hun Uria buyuu bugd guchin doloon hun baiv.

2 Samuyel 24

24:1 EZENii hilen dahin Izrailiin esreg durrelzev. ezen — Yavj, Izraili bolon Iudagiin hun amyg tool hemeen tednii esreg Davidyg yatgav. **2** Haan oortei ni hamt baisan tsergiin janjin Ioabt — Danaas Byeyershyeba hurtel Izrailiin buh ovguudaar odoo yavj, humuusiig toolj burtgen nadad humuusiin toog medeel gesend **3** Ioab haand — Tany Burhan EZEN edgeer arduudyg odoogiinhuos zuu dahin osgoh boltutai! Ezen haantan mini, uuniig ooriinhoo nudeer uzeh boltugai! Gevch ezen haantan mini, yuuny uchir uuniig husne ve? gev. **4** Gesen hedii ch haan Ioab bolon tsergiin udiridagchdyg yatgaj chadav. Ingeed Ioab bolon tsergiin udiridagchid Izrailiin ard tumniig toolohoor haanaas salj odov. **5** Tegeed ted Iordan golyg gatlan, Iazyeryn zug Gadynd hondiin dund baidag hotyn baruun tald baidag Aroyert buudallav. **6** Daraa ni ted Gilyead bolon Tahtimhodshigiin nutag uruu yavj bas Daniaan uruu yavj, Sidonyg toirov. **7** Tegeed Tiriin tsaizad ochin, hivichuud, kanaanchuudyn buh hotuudaar yavan, tendees Iudagiin omnod heseg uruu yavj, Byeyershyebad irev. **8** Ted buh nutgaar yavj, yeson sar hori honogiin daraa Iyerusalimd butsj irev. **9** Tegeed Ioab ulsyn hun amyn toollogyn burtgeliig haand ogov. Izrailid ild barigch zorigt erchuud naiman zuun myanga, Iudagiin tserguud tavan zuun myangan hun baiv. **10** David ard tumnee toolsny daraa setgel ni shanalj, EZEND — Bi ene hiisen zuileeree ih nugel uldev. Harin odoo EZEN mini, Ooriinhoo zartsyn nugliig orshoon heltruuleech. Bi uneheer munhag hereg uldev gej zalbirav. **11** Davidyg ogloo bosohod EZENii ug

Davidyn uzmerch boloh esh uzuulegch Gad deer irj, iinhuu zarlig bolov. — **12** Yavj, Davidad "EZEN zarlig bolj baina. Bi chamd gurban zuil ogoh bolno. Edgeerees chi negiig ni songo, tegeed Bi chamd uildeh bolno" gej helegtun gev. **13** Tegeed Gad David deer irj, tuund iinhuu oguulev. — Nutagt chini doloon jil olsgolon iruuleh uu? Esvel daisnuud chini chamaig mordon moshgoh uyed chi tednees gurban saryn tursh zugtah uu? Esvel nutagt chini gurban odriin tursh ovchin tahal delgeruuleh uu? Uuniig tungaan bodood, namaig ilgeesen Tuund yamar hariu avch butsayhyg nadad heleerei gev. **14** David Gadad — Bi asar ih shanalj baina. EZENii orshool aguu uchir Tuunii gart oorsdiigoo daatgaya. Harin namaig hunii gart bitgii ogooch gev. **15** Tiinhuu EZEN ter ogloonoos togtooson tsag hurtel Izrailid ovchin tahal taraaj, Danaas Byeyershyeba hurtel hun ardaas dalan myangyg uhuulev. **16** Tenger elch Iyerusalim uruu garaa sungan, tuuniig ustgah getel EZEN gai zovlon uchruulahaa bolij, arduudyg ustgaj baisan tenger elchid zarlig bolon — Odoo hangalantai. Odoo garaa amraa gev. EZENii tenger elch iyebus hun Arunagiin utremiin derged baiv. **17** Hun ardyg ustgan talj baisan tenger elchiig haraad David EZEND — Nugel uilden, buruu zuil hiisen ni bi bilee. Harin ene honin sureg chuham yuu uildsen yum be? Tany mutar nad deer bolon minii etsgiin ger deer buugtun gev. **18** Tegeed ter odor Gad David deer irj, tuund — Yavj, iyebus hun Arunagiin utrem deer, EZEND zoriulj tahilyn shiree bosgogtun gev. **19** Tegeed David Gadynd helsen yosoor, EZENii tushaasny daguu yavlaa. **20** Ingeed Arunag doosh harahad, haan zarts nartaigaa hamt tuunii zug irj yavah ni haragdav. Aruna garch iren gazart hosor unan, haand morgov. **21** Tegeed Aruna — Ezen haan mini, ta yuuny uchir bool nad deer irev gehed David — Humuusees gai gamshgiig butsaan tatuulahyn tudd chinii utremiig hudaldan avch, EZEND tahilyn shiree bosgoh gesen yum gej helev. **22** Aruna Davidad — Ezen haantan mini, sanaand chini niitseh bugdiig avch orgogtun. Haraach! End shataalt tahild zoriulah uher baina. Tuleh tuleend taria tsairuulagch tereg, mon uhriin buulga baina. **23** Haantan mini, Aruna bugdiig haand orgon bariya geed Aruna haand — Tany Burhan EZEN tany orgoliig huleen avah boltutai gev. **24** Harin haan Arunad — Ugui, bi zaaval uneer ni chamaas hudaldaj avna. Uchir ni bi

uniig ni toloogui zuileer Burhan EZEND shataalt tahil orgohgui geed David utrem bolon uhriig tavin shyekyel mongoor hudaldan avav. **25** Ingeed David tend EZEND tahilyn shiree zasaj, shataalt tahil bolon eviin tahilyg orgov. Iinhuu EZEN ene ulsyn zalbirlyg sonson, gai gamshig Izrailias tatagdan avagdav.

Haadyn Deed 1

1:1 David haan nas ondor bolj hogshirson bilee. Tuuniig heden davhar honjloor huchaad ch dulaatsahaa bolijee. **2** Tushmed ni tuund — Bidnii ezen haan tand neg zaluu ongon ohinyg olj avchirj tereer haan deer orj tuunii asragch bolog. Tuuniig ta ovortlon untval, bidnii ezen haan tany biye dulaatsah bolno geltsev. **3** Ted Izrailiin buh nutag dayaar goo uzesgelentei ohinyg haij, Abishag nertei negen shunyem ohinyg olj, haany ordond avchirlaa. **4** Ter ohin mash goo uzesgelentei baisan bogood haany asragch bolj, haand uilchlev. Gevch haan tuuntei enger zoruulsengui. **5** Ter uyed Haggityn huu Adonia ooriigoo orgomjlon — Bi haan bolno hemeen chalchij baiv. Tereer oortoo teregnuud bolon moritonguudyg omnoo yavuulah tavin tsergiin hamt belduuljee. **6** Etseg ni tuuniig "Chi yaagaad iin uildsen be?" hemeen hezee ch zemlen, horiglodoggui baisan ajee. Ter bas Absalomyn daraa torson bogood mash saihaan er bailaa. **7** Tereer Zyeruiagiin huu Ioab bolon tahilch Abiatar nartai zovshiltson, ted Adoniag dagaj tuslav. **8** Gevch tahilch Zadok Iyehoiadagiin huu Byenaia, esh uzuulegch Natan, Shimyei, Ryei bolon Davidyn huchit ers Adoniatai niilsengui. **9** Adonia Yenrogyelyn oiroltsooh Zohyelyetyn hadan deer honi, uher bolon targan tugaluudaar tahil orgon, ooriin ah duu boloh haany buh hovguud, Iudagiin buh erchuud boloh haany zarts naryg ch urijee. **10** Harin tereer esh uzuulegch Natan, Byenaia, huchit ers bolon duu Solomon naryg urisangui. **11** Tegehed Solomony eej Batshyebad Natan oguulen — Bidnii ezen David medeegui baihad Haggityn huu Adonia haan bolchihson gedgiig ta sonsoogui yuu? **12** Odoo tany ami bolon huu Solomony tani amiig avrah zovlogoo ogye. **13** David haand uter baraalhan, tuund "Haan ezen mini, ta ooriin shivegchin nadad negentee tangaraglan «Chinii huu Solomon I minii daraa haan bolj, minii sentiind zalrah bolno» gej amlasan bish uu? Getel yaagaad Adonia haan bolchihson baigaa yum be?" gej helegtun. **14** Haragtun, ta haantand iin ailtgaj baih uyed bi hoinoos tani orj iren, ochigt tani dem ogye hemeev. **15** Haantnyg lavrindaa hajuulah uyed ni Batshyeba baraalhav. Haan ihed otolson bogood Shunyem ohin Abishag tuund uilchlen bailaa. **16** Tegeed Batshyeba bohiihod, haany omno sunan

morgoloo. Haan — Chi yuu husev? hemeen asuuv. "Tereer haand — Ezen mini, ta shivegchindee ooriin Burhan EZENeer tangaraglan "Chinii huu Solomon I minii daraa haan bolj, minii sentiind zalrah bolno" gej amlasan shuu dee. **18** Getel odoo haragtun, Adonia haan boljee. Minii ezen haan, ta uuniig medeegui I baina. **19** Adonia ui olnoor uher, honi bolon targan tutaluudaar tahil orgoj, haany buh hovguud, tahilch Abiatar, tsergiin janjin loabyg ch urisan bolovch tany bool Solomonyg urisangui. **20** Haan ezen mini, tany huvid gevel, buh Izraili humuus tanyg harj baina. Minii ezen haany daraa tuunii sentiind hen zalgamjlan, suuhyg ta meduulj ogoorei. **21** Es tegvel minii ezen haan ta ovog deetsiinhee hamt noirsoh tsag irmegts bi bolon minii huu Solomon tersluu hemeen tootsogdono shuu dee hemeev. **22** Batshyeba haand ailtgasaar baih uyed, esh uzuulegch Natan orj irev. **23** Ted haand — Esh uzuulegch Natan ireed baina gej duulgav. Tereer haany omno orj ireed, nuuree gazart hurtel haany omno sunan morgov. **24** Tegeed Natan — Minii ezen haan ta "Adonia minii daraa haan bolj, minii sentiind zalarna" hemeen helsen yum uu? **25** Uchir ni ter onoodor yavj, ui olnoor uher, honi bolon targan tutaluudaar tahil orgoj, haany buh hovguud, tsergiin janjnuud ba tahilch Abiatar naryg urisan baih yum. Haragtun, ted Adoniagiin omno uuj iden, "Adonia haan mandtutai" gej uuhailtsgaaj baina. **26** Harin tany bool namaig bolon tahilch Zadok, Iyehoiadagiin huu Byenaia, tany bool Solomon naryg tereer urisangui. **27** Edgeeriig minii ezen haan ta uildehiig zovshoorson bol minii ezen haany daraa hen tuunii sentiind zalgamjlan suuhyg ooriin booluuddaa duulgaagui baihsan gej uu? gej meduulev. **28** Tegehed David haan — Batshyebag nad uruu duudagtun gelee. Batshyeba orj iren, haany omno zogsov. **29** Haan tangaraglaj, — Minii amidralyg buh zovlongoos avarsan EZENii amid buigaar tangaraglaya. **30** Bi chamd Izrailiin Burhan EZENeer tangaraglan "Chinii huu Solomon I minii daraa haan bolj, minii sentiind minii orond suuh bolno" gej helsen bilee. Onoodor bi ter yosoor uildeh bolno gev. **31** Tegehed Batshyeba nuuree gazart shaan bohij, haany omno sunan morgoj, — Minii ezen David haan ta monh naslah boltugai gej helev. **32** Daraa ni David haan — Tahilch Zadok, esh uzuulegch Natan bolon Iyehoiadagiin huu Byenaia naash duudagtun gesend ted haany omno irlee. **33** Haan

tedend — Ta nar eznihee zarts naryg daguulan, minii unadag luusand huu Solomonyg mini morduulj, Gihon uruu avaach. **34** Tahilch Zadok bolon esh uzuulegch Natan nar tuuniig Izrailiin haan bolgon tend tosolj, ever buree uleen, "Solomon haan mandtugai!" gej uuhailagtun. **35** Tegeed ta nar tuuniig dagan irj, ter ireed minii sentiind suuj minii orond haan boloh yostoi. Uchir ni tuuniig bi Izraili ba Iudagiin udiridagchaar tomilson bilee hemeen tushaav. **36** Iyehoiadagiin huu Byenaia haand hariulan — Amyen! Haan ezenii mini Burhan EZEN iin aildah boltugai. **37** Minii ezen haantai EZEN hamt baisan shig, Solomontoi ch hamt bajj, tuunii haan shireeg minii ezen David haanyhaas ch iluu aguu bolgoh boltutai hemeen helev. **38** Ingeedtahilch Zadok, esh uzuulegch Natan, Iyehoiadagiin huu Byenaia, hyeryetchuud bolon pyelyetchuud doosh yavan Solomonyg David haany luusand morduulan, Gihond avaachiv. **39** Tegeed tahilch Zadok maihnaas tostoi evriig avchirj, Solomonyg toslor. Daraa ni ted ever buree uleen, buh humuus — Solomon haan mandtutai! gej uuhailav. **40** Buh ard tumen tuunii hoinoos dagan ogsoj, limbe uleen, mash bayarlan hoorsnoos tednii duu chimeend gazar ganhaj bailaa. **41** Adonia bolon tuuntei hamt baisan buh zochid idej duusah uyedee uuniig sonsjee. Ioab ever bureenii duug sonsood, — Yuu bolood ene hotd iim ih chimee shuugian garaad baina ve? gev. **42** Tereer helj duusaagui baital tahilch Abiataryn huu Ionatan irev. Tegehed Adonia — Ta er zorigtoi hun bogood sain medee avchirdag uchir morilon orogtun gev. **43** Harin Ionatan Adoniad — Ugui ee. Manai ezen David haan Solomonyg haanaar orgomjilson bilee. **44** Haan bas Solomony hamt tahilch Zadok, esh uzuulegch Natan, Iyehoiadagiin huu Byenaia, hyeryetchuud bolon pyelyetchuudiig ilgeesen. Ted Solomonyg haany luusan deer morduulsan. **45** Tahilch Zadok bolon esh uzuulegch Natan nar tuuniig Gihond haan bolgon toslor. Ted tendees hoor bayartai butsan irj baigaa tul hot ch chimee shuugianaar duurch baina. Ta nar ter l duu chimeeg sonsjee. **46** Solomon haanchlalyn sentiind zalran suusan bilee. **47** Tuugeer barahgui haany tushmed bidnii ezen David haanyg yeroohoor baraalhan, "Tany Burhan ni Solomony neriig tany nernees ulemj iluu bolgoj, tuunii haan shireeg tany haan shireenees aguu ih bolgoh boltugai" gej baina. Haan ch ooro or dotroosoo mehiin, **48** "Minii nuden deer minii

sentiind zalrah huniig onoodor ogson Izrailiin Burhan EZENd magtaal baih boltutai" gejj helj baisan gejj hariulav. **49** Tegtel Adoniagiin buh zochid aidast avtav. Ted bosoj, oor ooriin zamaar odotsgoov. **50** Adonia Solomonoos aij bailaa. Ter boson yavj, tahilyn shireenii evrees zuurch avav. **51** Solomond — Adonia Solomon haanaas aisandaa tahilyn shireenii evrees zuuran "Ooriin zartsygg selmeer tsavchin alahgui gejj Solomon haan onoodor nadad tangaraglaasai" gejj uglejj baina hemeen duuldsand, **52** Solomon — Herev ter zohistoi hun baival, tuunii shirhegg us ch gazart unahgui. Harin herev buzarr muu ni tuunees oldvol ter zaaval uheh bolno gejj helev. **53** Solomon haan hun ilgeej, ted tuuniigg tahilyn shireenees avchirsan bilee. Ter irj, Solomon haany omno sunan morgohod Solomon tuund — Gertee harigtun gev.

Haadyn Deed 2

2:1 Davidyn uheh tsagg oirtsoor irehed tereer huu Solomondoo surgamjlan, — **2** Bi delhiin buh humuusiin jamaar yavj baina. Tiim uchraas huchtei baij, er hun gedgee haruul. **3** Chi yuu hiisen ch, haa yavsan ch buh zuild amjiltygg olohyn tudd ooriin Burhan EZENii zamaar alhalj, Mosyegiin huulid bichigdsenii daguu Tuunii togtool, tushaal zarlig bolon gerchleliigg sahihyn tuld Tuunii zaavrygg daga. **4** Ingesneer minii talaar "Herev chinii hovguud buh zurh, buh setgeleeree Minii omno unen dottor yavbal, Izrailiin sentiind zalrah hun chamaas hoish tasrahgui" gejj helsen amlaltaa EZEN biyeluuleh bolno. **5** Zyeruiagiin huu Ioabyn nadad uiddseniigg bolon Izrailiin tsergiin hoyor janjin boloh Nyeriin huu Abnyer ba Iyetyeriin huu Amasa nart yaaj handaj tedniigg alsnygni chi medej baigaa. Ter bas amar taivan uyed dainy tsus ursgasan bilee. Ter dainy tsusygg ooriin bus bolon holdoo uglasan shaahaindaa nyalsan yum. **6** Tegeheer chi ooriin mergen uhaanaaraa shiiden, tuunii buural usiigg Uhegsdiin oron uruu amar taivan yavuulj bolohgui. **7** Harin gilyead hun Barzillain hovguuded enerel uzuulen, tedniigg shireend chini hoollodog humuusiin dund bailga. Uchir ni namaigg chinii ah Absalomaas zugtaj baisan uyed ted nadad tusalsan yum. **8** Haragtun, Bahurimaas garaltai byeniamin hun Gyeragiin huu Shimyei

chamtai hamt baina. Namaig Mahanaim uruu yavdag odor ter namaig haraasan bolovch tereer Jordan gol deer nad uruu ireh uyed ni bi tuund EZENeer tangaraglan "Bi chamaig selmeer horoohgui" geij helsen yum. **9** Tiimees odoo tuuniig shiitgelgui buu orhigtun. Chi uhaantai hun uchir tuuniig yaahaa medne. Chi tuunii buural usiig tsustai hamt Uhegsdiin oron uruu yavuulaarai gev. **10** Tegeed David etseg ovgoodiinhoo hamt noirsson bogood Davidyn hotod orshuulagdsan bilee. **11** David Hyebrond doloon jil, Iyerusalimd guchin gurvan jil, niit dochin jil Izrailiig zahirchee. **12** Etseg Davidynhaa sentiind Solomon zalarsan bogood tuunii haanchlal bat togtson bailaa. **13** Negen udaa Haggityn huu Adonia Solomony eh Batshyebad baraalhav. Batshyeba — Chi amar taivan irev uu? geij asuuhad, tereer — Amar taivan geij hariulav. **14** Daraa ni ter — Tand duulgah ug baina gehed Batshyeba — Ailtgagtun gev. **15** Tereer — Ug ni haanchlal miniih baih yostoi baisan bogood buh Izraili namaig haan bolohyg husej baisnyg ta medne. Gevch EZENii husel uchraas haanchlal odoo minii duugiinh bolson bilee. **16** Odoo nadad neg huselt baina. Nadad buu tatgalzaarai geij ochihod Batshyeba tuund — Helegtun hemeev. **17** Tegehed tereer — Shunyem emegtei Abishagiig nadad ehner bolgon ogohiig Solomonoos guij ogooch. Uchir ni ter tand tatgalzahgui geij heljee. **18** Batshyeba ch — Sain baina. Bi chinii toloo haantai yariltsya gev. **19** Tegeed Batshyeba Adoniagiin toloo Solomon haantai yariltsahaar baraalhav. Haan boson, eejiigee ugtan avch, tuund mehiigeed, dahin sentiindee zalrav. Tegeed tereer eejdee sentii zasuulsand eej ni Solomony baruun tald ni suulaa. **20** Daraa ni Batshyeba — Nadad neg byatshan huselt baina. Nadad buu tatgalzaarai gesend, haan tuund — Bi tand tatgalzahgui uchraas ta asuu daa. Eej ee gev. **21** Batshyeba — Shunyem ohin Abishagiig chinii ah Adoniad ehner bolgonogooch gev. **22** Solomon haan eejdee hariulan — Ta yaagaad Shunyem ohin Abishagiig Adoniagiin toloo guij baigaa yum be? Tegvel ter tusmaa ter minii ah uchraas tuunii toloo mon haanchlalyg ch guigaach. Mon tahlch Abiatar, Zyeruiagiin huu Ioabyn toloo ch mon huselt gargaach geij oguulev. **23** Tegeed Solomon haan EZENeer tangaragljaj — Herev Adonia ene ugiig ooriinhoo ami nasny esreg heleegui baival Burhan namaig shiitgeg. **24** Tiim uchraas

odoo namaig togtooj, David etsgiin mini sentiind zalsan bogood amlasnaaraa nadad ger baiguulj ogson EZENii amid buigaar tangaraglaya. Onoodor Adonia zaaval uheh bolno gej helev. **25** Solomon haan Iyehoiadagiin huu Byenaia ilgeej, tuuniig honoolgon aluulav. **26** Daraa ni tahilch Abiatart haan — Ooriin talbai uruu, Anatot uruu yavagtun. Chi hediigeer uhvel zohih bolovch minii etseg Davidyn omno BURHAN Ezenii avdryg avch yavdag baisan bogood minii etsgiin buh zovlong huvaaltsaj baisan uchraas ene udaa bi chamaig alahgui gelee. **27** Solomon Abiataryg EZENii tahilch baihaas halsan ni Yeligiin ger buliinhni talaar Shilod helsnee EZENii ugiig guitselduulehiin tuld bailaa. **28** Ene medee Ioabt duuldlaa. Hediigeer Ioab Absalomyg dagaagui ch Adoniag dagasan tul tereer EZENii maihan uruu zugtan, tahilyn shireenii evrees zuuran bariv. **29** Ioab EZENii maihan uruu zuttan odoo tahilyn shireenii hajuud baigaa tuhai Solomon haand duulgasand, tereer Iyehoiadagiin huu Byenaia ilgeej, — Yavj, tuuniig honoo gej tuund tushaav. **30** Iinhuu Byenaia EZENii maihan uruu ireed, Ioabt — Haan chamd "Garaad ir" hemeen tushaasan gev. Harin ter — Garahgui. Bi end l uhne gej hariullaa. Byenaia haand — Ioab iinhuu helj, iinhuu hariullaa gedeg medeeg erguulen avaachlaa. **31** Haan tuund — Tuunii helsneer uildej, tuuniig honoogood, orshuul. Tegvel chi Ioabyn shaltgaanguigeer ursgasan tsusyg nadaas bolon minii etsgiin ger bulees zailuulah bolno. **32** Ioabyn tsusyg EZEN ooriinh ni tolgoi deer buulgah bolno. Uchir ni minii etseg Davidyg medeegui baihad tereer ooroosoo ch iluu zov shudarga, sain hoyor huniig buyuu Izrailiin armiin janjin Nyeriin huu Abnyer bolon Iudagiin armiin janjin Iyetyeriin huu Amasa naryg honooj selmeer alsan bilee. **33** Iinhuu tednii tsus ni Ioab bolon tuunii ur huuhduudiin tolgoin deer monhod baih bolno. Harin David bolon tuunii ur huuhed, tuunii ger bul, tuunii haan shireend ni EZENees amar taivan baidal monhod baih boltugai gev. **34** Tegeed Iyehoiadagiin huu Byenaia yavj, tuuniig honoon alav. Tereer tsol deh ooriin gert orshuulagdjee. **35** Haan Ioabyn orond Iyehoiadagiin huu Byenaia tsergiin janjin bolgoj, Abiataryn orond tahilch Zadokiig tomilloo. **36** Ingeed haan hun ilgeej, Shimyeig duudan iruuleed tuund — Oortoo zoriulan Iyerusalimd ger barij, tendee amidar. Oor haashaa ch yavj

bolohgui. **37** Uchir ni chi gadagsh garch, Kidron gorhiig tuulah ter odor chi zaaval uhehee battai medegtun. Chinii tsus ooriin chini tolgoi deer baih bolno gev. **38** Tegehed Shimyei ni haand — Zov ug baina. Minii Ezen haany tushaasnaar tany bool bi uildiye gej hariulav. Iinhuu Shimyei Iyerusalimaas garalgui tend olon odor amidarchee. **39** Gevch gurvan jiliin togsgold Shimyeigiin booluudaas hoyor hun Gatyn haan, Maakagiin huu Ahish uruu zugtjee. Humuus Shimyeid — Haragtun. Zarts nar chini Gatad baina gedgiig meduulev. **40** Tegehed Shimyei bosoj, iljendee emeel tohon, booluudaa olj ireheer Gatad bui Ahish uruu yavsan bilee. Shimyei yavj tendees booluudaa daguulan irjee. **41** Shimyei Iyerusalimaas Gat uruu yavchihaad ergeed irsen gedgiig Solomond medegdjee. **42** Tiimees haan hun ilgeej, Shimyeig duudan iruuleed, tuund — Bi chamaig EZENeer tangaragluulan, unen setgeleesee sanuulahdaa "Chi yamar neg gazar uruu yavahaar hodloh odroo zaaval uhehee chi uneheer medeh bolno" gej helsen bus uu? Chi ooro ch nadad "Helsen ug tani sain baina" gej helsen shuudee. **43** Tegehleer yuund chi EZENii tangarag bolon minii chamd daalgasan tushaalyg sahisangui ve? gej zemlev. **44** Mon haan Shimyeid — Minii etseg Davidad hiisen ba zurh setgeldee huleen zovshoorson buh buzard muugaa chi sanaj baigaa. Tiim uchraas EZEN chinii buzard muug tolgoi deer chini butsaan buulgana. **45** Harin Solomon haan yeroogdoj, Davidyn haan shiree EZENii omno monhiin monhod bat zogsoh bolno gej oguulev. **46** Haan Iyehoiadagiin huu Byenaiad tushaasand, ter gadagsh garan, Shimyeig honooj allaa. Ingeed haanchlal Solomony gart atgagdlaa.

Haadyn Deed 3

3:1 Daraa ni Solomon gerlelteer damjuulan Yegipyetiin haan Faraontai holboo togtooj, ohinyg ni avav. Tereer ooriin ger, EZENii orgoo bolon Iyerusalim hotyn hermiig buheld ni barij duusgah hurtlee hatnaa Davidyn hotod bailgav. **2** Ter odrudiig hurtel EZENii nerd zoriulan bosgoson orgoo baigaagui tul ard tumen morgoliin ondorloguud deer tahil orgosoor bailaa. **3** Solomon etseg Davidynhaa togtooluudaar alhaj EZENd hairtai baisan hedii ch morgoliin ondorloguud deer orgol organ, utlaga shataadag

baijee. **4** Haan hamgiin tom morgoliin ondorlog boloh Gibyeon uruu orgol orgohoor zoriv. Solomon ter tahilyn shireen deer myangan shataalt tahl orgov. **5** Gibyeond baihad ni negen shono EZEN zuudend ni Solomond uzegdej — Chi nadaas yuu avahyg husej baigaagaa nadaas guigtun hemeen Burhan aildav. **6** Tegehед Solomon — Ta Ooriin bool, minii etseg Davidyg Tany omno unen, zov shudarga Tan uruu handsan tseh shuluun setgeleer yavj baihad tuund enerliig uzuulsen yum. Mon Ta ene odor baigaagiin adil sentiind ni zalrah huug tuund ogsnooroo ene aguu hair enerlee tuund hadgalsan bilee. **7** Odoo EZEN Burhan mini ee, hediigeer Ta Ooriin bool namaig etseg Davidyn mini orond haan bolgосon bolovch bi balchir huuhed yum. Bi herhen orj garahaa ch medehgui bilee. **8** Tany bool bi toolj burtgej chadahaargui aguu ih, Tany songoson ard tumnii tovd baina. **9** Tegeheer Tany ard tumniig shuun, sain muug uhaaran yalgah chadvaryg Ooriin booldoo ogooch. Uchir ni tany ene aguu ih ard tumniig hen udirdej chadah bilee? gev. **10** Solomon ene zuiliig guisand EZENii melmiid taashaagdav. **11** Tiimees Burhan tuund — Chi ene zuiliig guij, oortoo urt nas, bayalag болон daisnuudynhaa uhliig guilgui, harin unen zoviig uhaaran yalgah chadvaryg oortoo guisan tul **12** haragtun, Bi chinii hussenii daguu uildlee. Haragtun, bi chamd mergen, uhaaran yalgah chadvartai zurhiig ogloo. Chinii omno chamtai adil hunbaigaagui bogood chinii daraa ch chamtai adil hun garch irehgui yum. **13** Bi bas chinii guigaagui zuils boloh bayan tansag baidal болон ner hundiig ch chamd ogson. Chinii buh одруудийн туршид haadyn дунд chamtai adil hun baihgui болно. **14** Herev chi edeg David gee Minii togtool, tushaaluudyg sahin, Minii zamaar yavbal, Bi chinii amidralyg urtasgana gej aildlaa. **15** Tegehед Solomon sereed hartal, ene ni zuud baiv. Tereer Iyerusalimdaa irj, EZENii gereenii avdryn omno zogsoj, shataalt tahiluud болон eviin tahiluudyg orgon, buh tushmeddee zoriulan nair hijjee. **16** Unii daraa, yanhan baisan hoyor emegtei haan uruu iren, tuunii omno zogsov. **17** Neg emegtei ni — Ezen mini, ene emegtei bid hoyor neg gert amidardag yum. Ene emegtei ger dottor baihad bi huuhed toruulsen bilee. **18** Namaig huuhed toruulsnees hoish gурvan одрийн daraa ene emegtei ch bas huuhed toruuleed, bid hamt suujee. Gert bidenteи hamt gadny hun baigaagui,

zovhon bid hoyor l gert baiv. **19** Ene emegtei untaj baihdaa huuhdee nyats darsnaas, huuhed ni shono nas barsan bilee. **20** Tegeed ene emegtei shono dund boson, tany shivegchin namaig untaj baihad hajuugaas mini huug mini avaad, ooriinhoo ovort hiin, harin ooriin uhsen huuhdiig minii ovort hiisen bailaa. **21** Ogloo bi huugee hohuuleh gej bosood hartal ter uhchihsen baiv. Harin bi ogloo huuhdiig nyahuur ajiglan hartal ter ni minii toruulsen minii huu bish baisan yum gev. **22** Tegtel nogoo emegtei — Ugui! Amid bui ni minii huu, harin uhsen ni chinii huu gej artsav. Tegtel ehni emegtei — Ugui! Uhsen ni chinii huu, harin amid bui ni minii huu gej margav. Ted iin haany omno hereldev. **23** Tegehed haan — Neg ni "Amid bui ni minii huu, harin uhsen ni chinii huu" gej helj baihad, nogoodoh ni "Ugui! Chinii huu uhsen, harin minii huu amid" gej baina gej helev. **24** Haan — Nadad selem avaad ir gev. Iimees tushmed haany omno selem avchrav. **25** Haan — Amid bui ene huuhdiig hoyor heseg bolgon huvaaj, talyg ni neg emegteid, nogoo talyg ni nogoo emegteid ogogtun gej tushaav. **26** Amid bui huuhdiin eh ni huugee mash ih orovdson uchraas haand handan — Oo ezen mini, amid bui huuhdiig tuund og doo. Tuuniig bitgii l alaach gej guiv. Harin nogoo emegtei ni — Ter minii ch bolohgui, chinii ch bolohgui. Tuuniig huvaaj l av gej heljee. **27** Haan — Ehnii emegteid amid bui huuhdiig ogogtun. Huug buu al. Huugiin eh ni ter mon baina hemeen lunden buulgajee. **28** Buh Izraili humuus haany shiidverlesen shuultiin talaar sonsood, shuultiig uirdan yavuulahyntuld Burhany mergen uhaan haand buig ted uzeed, haanaas emeev.

Haadyn Deed 4

4:1 Iinhuu Solomon haan buh Izrailiig zahirah haan boljee. **2** Tuunii tushmed ni gevel: Zadokiin huu Azaria ni tahilch, **3** Shishagiin hovguud boloh Yelihoryef ba Ahia nar hereg hotlogch nar, Ahiludyn huu Iyehoshafat ni bicheech, **4** Iyehoiadagiin huu Byenaia ni tsergiin janjin, Zadok ba Abiatar nar tahilch nar, **5** Natany huu Azaria ni zahiragchdyn ahlagch, Natany huu, tahilch Zabud ni haany naiz, **6** Ahishar ordny tushmel, mon Abdagiin huu Adoniram ni albadlagyn ajilchdyg tus tus

hariutsdag bailaa. **7** Solomon buh Izrailiig zahirah arvan hoyor zahiragchiig tomiljee. Ted haan bolon tuunii geriinhend heregleh zuilsiig sar saraar eeljlen niiluulj baih uureg huleesen bailaa. **8** Tedgeeriin ner gevel Yefraimyn uularhag nutagt Byenhur, **9** Makazyn, Shaalbimyn, Byetshyemyeshiin bolon Yelonbyethanany nutagt Byendyekyer, **10** Arubbot nutagt Byenhyesyed (Soko bolon Hyefyeriin buh nutag tuuniih baisan) **11** Doryn buh ondorlog nutagt Byenabinadab (Solomony ohin Tafat tuunii ehner bailaa), **12** Taanah, Myegiddo mon Iyezryeyeliin omnoh Zaryetany hajuud baih Byetshyeany buh nutag buyuu Byetshyenaas Abyelmyehola, Iokmyeamd hursen nutagt Ahiludyn huu Baana, **13** Ramotgilyeadad Byengyebyer (Gilyeadad baih Manassyegiin huu Iairyn buh tosgon, mon Bashand baih Ar gob, bus nutag buyuu hurel haalga, hana heremnuud buhii jaran tom hot tuuniih bailaa), **14** Mahanaimd nutgiig Iddogiin huu Ahinadab, **15** Naftalid Ahimaaz (ter bas Solomony ohin Basyemattai gerlejee), **16** Ashyer ba Vyealotod Hushain huu Baana, **17** Issahart Paruagiin huu Iyehoshafat, **18** Byeniamind Yelagiin huu Shimyei, **19** amorichuudyn haan Sihon bolon Bashany haan Ogiin nutag boloh Gilyeadyn nutagt Uriin huu Gyebyer bailaa. **20** Iuda bolon Izraili dalain ergiin too tomshgui els shig olon baisan bogood ted idej uuj bayarlan tsengeldej bailaa. **21** Solomon Yevfrataas Filistiin nutag hurtelh, mon Yegyipyet ulsyn hil hurtelh buhii l haanchlaluudyg zahirch, tedgeer ni Solomony amidralyn tursh tuund alba guvchuur barin uilchildeg baijee. **22** Solomony neg odriin heregleh zuils ni guchin kor deed guril, jaran kor teeremdsen buudai, **23** arvan targan uher, belcheeriin horin uher, buga, bor goroos, sogoo, targaluulsan yanzaga zergees gadna zuun honi bailaa. **24** Uchir ni Solomon Yevfrataas baruun tiish orshih buhniig buyuu Tifsagaas Gaz hurtelh, Yevfrat golyn baruun talyn buh haadyg zahirah erh medeltei baiv. Tereer ergen toirondoo amar amgalan baiv. **25** Solomony odruuded Danaas Byeyershyeba hurtelh Iuda ba Izraili buyuu hun bur ooriin usan uzmiin ba injriin modny door ayuulgui amidarchee. **26** Solomon teregnuuddee zoriulsan dochin myangan jucheetei bogood arvan hoyor myangan moritontoi baiv. **27** Oron nutgiin zahiragchid hariutssan sardaa Solomon haand bolon haany shireend ireh buh humuust hunsanii zuilsiig

dutagdahguigeer hangadag bailaa. **28** Ted bas aduu bolon hurdan moridyn ideh arvai, surliig tus tusyn uurgiin daguu baih yostoi gazart ni niiluulj baiiv. **29** Burhan Solomond mergen uhaan, uhaaran yalgah chadvar bolon gun oilgoh chadvaryg dalain ergiin els shig iheer ogchee. **30** Solomony mergen uhaan dorny buh hovguudiin mergen uhaanaas ch, Yegipyetiin buh mergen uhaanaas ch davan garchee. **31** Ter buh humuusees todiigui, yezra hun Yetan, Maholyn hovguud Hyeman, Kalgol bolon Dardagaas ch iluu mergen baisan bogood ner aldar ni ergen toirny buh undestnuudiin dund duurisgagdav. **32** Ter gurvan myangan surgaalt ug helj, neg myanga tavan duu zohioson. **33** Tereer Livany hush modnoos ehleed hanan deeguur urgadag hissop urgamal hurtel, mon an amitad, shuvuud, hevleer yavagchid, zagasny talaar hurtel yaridag baiiv. **34** Solomony mergen uhaany talaar duulj medsen gazryn buh haadaas, tuunii mergen uhaanyg sonsohoor undesten burees humuus irdeg baijee.

Haadyn Deed 5

5:1 Tiriin haan Hiram urgelj Davidyn and naiz baisan tul humuus Solomonyg etsgiinh ni orond haan bolgon toslosnyg sonsood tushmedee tuun uruu ilgeev. **2** Tegehed Solomon Hiram uruu ug ilgeej, — **3** Minii etseg David ooriin Burhan EZENii nerd orgoo barij ogch chadaagui bilee. Ingesen ni EZEN daisnuudyg ni tuunii holiin ul dor oruulah hurtel tuunii ergen toirond baisan dain tulaanuudaas bolsnyg haantan ta medne. **4** Harin odoo minii Burhan EZEN ergen toirond nadad amraltyg ogson bogood daisan ch, gai zovlon ch baihgui bolloo. **5** Haragtun, EZEN minii aav Davidad "Bi chinii orond sentiind chini suulgah chinii huugeer Ooriin nerd zoriulan orgoo bariulna" gej aildsany daguu minii Burhan EZENii nerend bi orgoo barih gej baina. **6** Tegeheer odoo Livanaas hush mod tairch ogohiig haantan ta tushaaj soyorhono uu. Minii zarts nar tany zarts nartai hamt ajillah bolno. Tany humuust ogoh holsiig haan tany helsneer bi toliye. Uchir ni bidnii dund sidonchuud shig dunz beltgehiig meddeg neg ch hun ugui bilee hemeen heluulev. **7** Solomony ulamjluulsnyg Hiram sonsood mashid bayarlan, — Davidad autaa undestniig ni zahirah mergen huu

zayaasan EZEN onoodor magtagdah boltugai hemeen oguulev. **8** Hiram Solomond ug ilgeen, — Chinii nadad ilgeesen ugiig bi sonsloo. Chinii hussen hush bolon agar modon dunznuudiig bi niiluuliye. **9** Minii zarts nar tedgeeriig Livanaas tengis uruu zoon, bi tedneer sal hiij tanytovloson gazar uruu tengiseer hovuulen, daraa ni salaa zadlan chi tedniig tsaash tatan avna biz ee. Tanaas minii huseh yum bol minii geriinhend heregleh idee huns beltgej ogooch gesen hariu iruulev. **10** Solomony husseneer hush bolon narsan dunziig Hiram beltgej ogchee. **11** Tegehed Hiramyn geriinhend heregleh idee huns bolgon horin myangan kor guril, horin kor shahsan tosyg Solomon ilgeev. Solomon Hiramd jil bur iinhuu ogchee. **12** EZEN amlaltynhaa daguu Solomond mergen uhaanyg ogov. Hiram Solomon hoyoryn hoorond amar taivan togtoj, ter hoyor geree baiguuljee. **13** Solomon haan buh Izrailias guchin myangan ersiig albadlagyn ajild daichlav. **14** Tereer tedniig arav, arvan myangaar ni sar saraar eeljuulen Livan uruu ilgeej, Livand neg sar, nutagt ni hoyor sar bailgadag baiv. Albadan ajillaj baigaa humuusiig Adoniram hariutsdag baiv. **15** Solomond achaa zooh dalan myangan hun, mon uuland chuluu tsavchih nayan myangan hun bailaa. **16** Unees gadna ajillagsdyg zahirch, ajlyg hyanah gurban myanga gurban zuun daamal baiv. **17** Haan zarlig buulgasand orgoonii suuriig zassan chuluutaar tavihyn tuld ted tom unet chuluu olborlojee. **18** Solomon ba Hiramyn barilgachid bolon gyebalchuud chuluug zasaj, orgoonii barilgad heregleh dunz chuluunuudyg beldev.

Haadyn Deed 6

6:1 Izrailiin hovguud Yegipyetiin gazraas garsnaas hoish dorvon zuun naya dahi jild, Izrailid Solomony haanchlal togtsky dorov deh jiliin hoyordugaar sard buyuu Ziv sard Solomon EZENii orgoog barij eheljee. **2** Solomon haany EZEND zoriulan barisan orgoo ni jaran tohoi urt, horin tohoi orgon, guchin tohoi ondor bailaa. **3** Orgoonii gol tanhimyn omnoh uudnii tanhim ni horin tohoi urt baiv. Tanhimyn urt ni orgoonii orgontei en chatsuu bogood orgoonii omnoh hananaas uragsh arvan tohoi iluu hiigdjee. **4** Orgoond zoriulj tereer nariihan saraaljin tsonhnuud hiiv. **5** Gol

tanhim ba dotood ariun gazryg hamruulsan orgoonii hananuudyg toiruulan tedgeertei zeregtsee barilga barijee. Inhuu ergen toirond tereer hajuugiin oroonuudiig bii bolgov. **6** Dood davhryn oroonuud tavan tohoi, dund davhrynh ni zurgaan tohoi, deed davhrynh ni doloон tohoi orgon baiv. Dunznuudiig orgoonii hanatai zalgahguin tuld gadna tald orgoonii hanany ergen toirond tereer davhar dam nuruu hiij ogov. **7** Orgoog bosgoh uyed chuluuny il uurhaid saitаr ongolj bolovsruulsan chuluugaar barisan tul alh suh metiin tomron bagajny chimee ogthon ch duuldaagui yum. **8** Hamgiin dood davhryn hajuugiin oroond oroh haalgyg orgoonii baruun tald gargajee. Endees mushgirsan shataar dund davhar uruu, dund davhraas deed davhar uruu ogsdog bailaa. **9** Tereer orgoog barij duusaad, hush modon banz, dunzeer burev. **10** Tuunchlen ter orgoonii haralдаа tus bur tavan tohoi onдор oroonuud baiguulsan ba tedgeer ni orgootei hushin hondlovch modoor holbogdoj bailaa. **11** EZENii ug Solomond irj, — **12** Chinii bariulj baigaa ene orgoonii tuhaid gevel, herev chi Minii togtooluudyn dotor alhaj, Minii zarligiig dagaj, Minii buh tushaaluudyg sahin amidarval chinii etseg Davidad aildsan ugee Bi chamaar guitsetguuleh bolno. **13** Bi Izrailiin hovguudiin dund orshij, Ooriin ard tumen болson Izrailiig orhihgui gev. **14** Solomon orgoog barij duusgalaa. **15** Tegeed orgoonii dotor talyn shalnaas тааз hurtelh hanyg hush modon banzaar burj, orgoonii shaland agar banz devsev. **16** Tereer orgoonii hoimryn horin tohoi heseg gazryg dotood ariun gazar buyuu hamgiin ariun gazar болгон tusgaarlaj, hush modon banzaar shalnaas тааз hurtel barij bosgov. **17** Orgoo buyuu dotood ariun gazryn omnoh gol tanhimyn urt ni dochin tohoi baiv. **18** Orgoog huluu болон tsomorligoo neesen tsetsген siilber buhii hush modoor dotorlosон uchir chuluu ni ogt haragdahaargui болjee. **19** EZENii gereenii avdryg zalahyn tuld tereer orgoo dotorh dotood ariun gazryg beltgejee. **20** Dotood ariun gazryn urt ni horin tohoi, orgon ni horin tohoi, onдор ni horin tohoi bogood Solomon tuuniig shijir altaar dotorlov. Mon tahilyn shireeg ch hushaar burjee. **21** Solomon orgoog shijir altaar dotorloj, dotood ariun gazryn omnuur altan ginjnuud tataj, tuunchlen dotood ariun gazryg buheld ni altaar burjee. **22** Inhuu ter orgoonii dotorhyg nelenhuid ni altaar bursen yum. Dotood ariun gazart

baisan tahilyn shireeg ch bas buheld ni altaar bursen bailaa. **23** Mon dotood ariun gazart tereer chidun modoor arvan tohoi ondor hos hyerubuud buteejee. **24** Neg hyerubyn neg dalavch ni tavan tohoi, nogoo dalavch ni bas tavan tohoi buyuu neg talyn dalavchny uzuurees nogoo talyn dalavchny uzuur hurtel arvan tohoi hemjeetei baiv. **25** Nogoo hyerub ch bas arvan tohoi bailaa. Edgeer hyerubuud hoyoulaa adil helber, hemjeeteigeer hiigdjee. **26** Hyerub tus bur arvan tohoi ondor bailaa. **27** Solomon hos hyerubuudyg dotood orgoonii gold zalav. Hyerubuudyn dalavchuud ni delgegdsen bogood neg hyerubyn dalavch neg talyn hanand, nogoo hyerubyn dalavch nogoo talyn hanand hurch baiv. Tednii dalavchuud ni orgoonii gold hoorondoo shurgen bailaa. **28** Hyerubuudyg ch mon tereer altaar bursen bailaa. **29** Daraa ni orgoonii buh hananuudyg toiruulsan buyuu dotood, gadaad ariun gazruudad tereer hyerubuud, dalduu mod bolon tsomorligoo delgesen tsetsegsiin dursiig siiljee. **30** Tereer orgooniishal buyuu dotood, gadaad ariun gazruudyn shalyg altaar burev. **31** Dotood ariun gazar uruu nevtreh uudend chidun modoor haalganuudyg, holboosuudyg ni bolon tavan talt hureeg hiiv. **32** Tereer chidun modon hoyor haalga hiij, deer ni hyerubuud, dalduu mod, tsomorligoo delgesen tsetsguudiig siilj, altaar bursen bailaa. **33** Inhuu gol tanhimyn uudend tereer dorvon talt hureeg chidun modoor hiijee. **34** Hoyor haalgys ni agar modoor hiiv. Haalga tus bur ni evhegddeg hos havtasnaas butej bailaa. **35** Tedgeeriin deer tereer hyerubuud, dadduu mod, tsomorligoo delgesen tsetsguudiig siilj, deeguur ni jigd tarhaaar altaar bursen bailaa. **36** Tereer dotood hashaag gurvan uye zassan chuluu bolon neg uye hush modon dunzeer hiijee. **37** Dorov deh jiliin Ziv sard EZENii orgoonii suuriig tavisan bilee. **38** Arvan neg deh jiliin Bul sar buyuu naimdugaar sard tolovlogoonii daguu buhii l hesguud hiigdej, orgoo barigdaj duusav. Solomon uuniig doloon jil barijee.

Haadyn Deed 7

7:1 Solomon oortoo ger barij duusgahad arvan gurvan jil zartsuuljee. **2** Tereer Livany oin modoor zuun tohoi urt, tavin tohoi orgon, guchin tohoi

ondor baishin barijee. Ene ni hush modon dorvon egnee bagany deer barigdsan bogood baganuud ni hushan hondlovchuudiig tulj baiv. **3** Dochin tavan bagana deer togtdog ba egnee burd ni arvan tavan baganatai hajuutiin oroonuudiig hushaar deeverlesen. **4** Tsonhnuud ni ood oodoosoo harsan baidlaar gurvan egnee bairlasan baiv. **5** Buh haalga ba hureenuud dorvoljin helbertei tortoi baisnaas gadna tsonhnuud ood oodoosoo harsan gurvan egneegeer bairlajee. **6** Daraa ni Solomon mon tavin tohoi urt, guchin tohoi orgon baganat tanhimyg baiguulsan bogood ug tanhimyn omno tald uudnii tanhim, baganuud ba bosgo bairlaj bailaa. **7** Tereer humuusiig shuuhiin tuld sentiit tanhim buyuu shuuhiin tanhimyg barij, shalyg ni buheld ni hush modoor dotorlov. **8** Solomony amidrah ger ni tanhimaas dotogsh hashaand baisan bogood helber ni busad barilguudynhtai adil baiv. Solomon ooriin gerlesen Faraony ohind ch ene tanhimtai adil geriig barij ogchee. **9** Edgeer buh barilguud horoodoj zassan unet chuluugaar hiigdsen bailaa. Barilgyn suurias oroi hurtel gadna ba dotor taldaa, tiim chuluunaas butsen bogood gadnah tom hashaa hurtel tiim chuluugaar hiigdjee. **10** Suuriig unet chuluugaar tavisan bogood zarim ni arvan tohoi, zarim ni naiman tohoi hemjeetei tom chuluunuud bailaa. **11** Deer ni hemjuureer zassan unet chuluu bolon hush orjee. **12** EZENii orgoonii dotood hashaa bolon orgoonii uudnii tanhim shig gadnah tom hashaa ergen toirondoo gurvan egnee zassan chuluu, neg egnee hushin dunzeer hureelegdjee. **13** Solomon haan hun ilgeen, Tireses Hiramyg duudaj avchruullaa. **14** tereer Naftali ovgiin belevsen ehneriin huu baisan bogood etseg ni tir hun, hurliin darhan baiv. Tereer mergen uhaan, oilgoltoor bolood hurleer alivaa zuiliig hiih chadvaraar duuren bailaa. Ingeed tereer Solomon haan uruu ireed, tuunii buh ajlyg guitsetgejee. **15** Tereer hos hurel bagana buteesen bogood edgeeriin ondor ni arvan naiman tohoi, toirgiig ni olsoor hemjvel arvan hoyor tohoi bailaa. **16** Tedgeeriin oroidtavih hos bagany tolgoig hurel tsutgan buteejee. Neg bagany tolgoi tavan tohoi, nogoo ni ch tavan tohoi ondor baiv. **17** Bagany oroid togtooson bagany tolgoig chimeglehiin tuld havtgai toron unjlaga bas ginjin helbert tsagirgiig tus burd ni doloon shirhgiig urlasan baina. **18** Hiram baganuudyg hiij, anaruudyn deer bairlah bagany tolgoig buteehiin tuld neg toron deer hoyor egnee bolgojee.

Nogoo bagany oroig ch ingej chimeglesen bailaa. **19** Uudnii tanhimd bui bagany oroid tavisan baganuudyn tolgoi ni dorvon tohoi ondor bogood saraana tsetsgen durstei baiv. **20** Hoyor bagany oroi dahi ginjin unjlagyn derged bui tsagirguudyn hajuud bagany tolgoinuud baisan bogood hoyor zuun shirheg hurel semberuu tsetsgeer egnee uusgen toiruulan chimj ogchee. **21** Tereer hos baganyg gol tanhimyn uudnii tanhimd bosgосon baiv. Baruun talyn baganyg bosgoj Iahin gej nerlen, zuun talyn baganyg Boaz gej nerlejee. **22** Baganuudyn oroid saraana tsetsgen chimeglel baiv. Iinhuu baganyg bosgoh ajil ondorlojee. **23** Tuunii daraa tereer toirog helbertei tsutgamal tengis hiisen bogood amsraas ni nogoo amsar hurtel arvan tohoi, tavan tohoi ondor, toirog ni guchin tohoi hemjeetei sav bailaa. **24** Amsrynh ni door tengisiig buten toiruulj hoyor egnee huluu urlajee. Ingehdee neg tohoi burd arvan huluu bairluulsan bogood savtai ni tsug tsutgaj hiisen baiv. **25** Tengisiig arvan hoyor uher deer bairluulsan baiv. Tedgeeriin gurav ni hoit zug uruu, gurav ni baruun zug uruu, gurav ni omno zug uruu, nogoo gurav ni zuun zug uruu harsan baijee. Tengis ni tednii deer togtoj, uhruud butd uutsaa dotogshoo haruulsan baiv. **26** Tengis ni algany en shig zuzaan, amsar ni ayagany amsar shig helbertei buyuu saraana tsetsgiin delbee shig baiv. Bagtaamj ni hoyor myangan bat baiv. **27** Daraa ni tereer hurleer arvan taviur hijee. Taviur tus bur dorvon tohoi urt, dorvon tohoi orgon, gurvan tohoi ondor bailaa. **28** Taviuruudyn zagvar ni iim baiv: tedgeer ni hureetei bogood sambaruudyn hoorond ch hureetei baijee. **29** Sambaruudyn hoorondoh tedgeer hureenuud deer arslan, uher, hyerubuudyn durs bairluuljee. Sambaruud deer tavtsan baisan bogood arslanbolon uhriin dursnii dood tald tsetsgen helhee urlasan baiv. zotaviur bur hurel tenhlegtei dorvon hurel duguitai, dorvon hol ni tulguurtai baiv. Ugaalgyn savny door tal burdee tsetsgen helheetei tulguuruudyg tsutgasan baiv. **31** Oroi deerh titmen dotorh amsar ni neg tohoi bogood tavtsangiin helbertei adil dugui, neg tohoi hagas bailaa. Mon amsar deer ni siilbertei bogood zah ni dugui bish dorvoljin yum. **32** Dorvon dugui ni hureenii door baih bogood duguiny tenhleg ni taviur deer baiv. Duguiny ondor ni neg tohoi hagas baiv. **33** Duguinuudyn hiits ni teregnii duguinuudynhtai adil baijee. Duguiny tenhleg, moor, duguiny higees, tuunii tenhlegiin bulyg

bugdiig tsutgan hiisen yum. **34** Taviur buriin dorvon buland dorvon tulguuryg hiisen ba tulguuruud ni taviuryn neg heseg bolj baiv. **35** Taviuryn oroid hagas tohoi ondor toirog hiijee. Taviuryn oroid bariul baih bogood huree ni uunii negen heseg baiv. **36** Tereer taviuryn bariul bolon hureenii deer hyerubuud, arslan, dalduu modyg tsulgai zaind ni bagtaaj, mon toiruulan tsetsgen helhee siilberlejee. **37** Ter arvan taviuryg ingej hiiv. Tedgeer ni bugd ijil hemjee, helbertei tsutgaj hiigdsen baiv. **38** Hiram taviur burd negiig buyuu niit arvan togoog hurleer hiisen bogood togoos bur dochin bat usny bagtaamjtai baiv. Togoos bur dorvon tohoi hemjeetei baiv. **39** Daraa ni taviuruudyn tavyg dugany baruun tald, tavyg dutany zuun tald bairluuljee. Tereer tsutgamal tengisiig orgoonii zuun tald buyuu urd zug uruu chighluulen dorno zugt bairluulsan yum. **40** Hiram ugaalgyn sav, utguur, hul ayaga geh metiig urlajee. Solomon haany toloo EZENii orgoond guitsetgesen buh ajlyg Hiram duusgajee. **41** Uund: hos bagana, tedgeeriin oroid suulgasan hoyor tolgoi, oroid ni suulgasan tolgoinuudyg chimegleheer zuusen hoyor unjlaga, **42** bagany oroin tolgoi dahi unjlagad chimeg bolgon hoyor egneegeer suulgaj ogson dorvon zuun semberuu, **43** arvan taviur, taviur deer tavih arvan ugaalgyn sav, **44** neg tengis bolon tengisiin doorh arvan hoyor uhriig, **45** sav suulga, utguur, hul ayaga geh met Solomon haany toloo EZENii orgoon dotorh ene buh heregsel ongolson hurleer hiisen baiv. **46** Haan edgeeriig Sukkot ba Zaryetany hoorond baih shavartai horsond, Iordany hondiid tsutgaj hiijee. **47** Solomon edgeer buh heregleluudiig hemjeegui orhisny uchir ni hurliin jing tootsoolohyn argagui asar ih heregsel baisnaas yum. **48** Solomon EZENii orgoond baisan buh edleluudiig hiisen bilee. Uund altan tahilyn shiree ba Orshihuin talh tavidag altan shiree, **49** dotood ariun gazryn omnuur baih zuun baruun tald ni tav tavaar bairluulsan shijir altan denluunii suuriud, altan tsetsguud, denluunuud, bahinuud, **50** shijir altan ayaga, chimhuur, hul ayaganuud, boipor bolon galyn horgo, hamgiin dotood orgoo buyuu hamgiin ariun gazar bolon orgoo buyuu gol tanhimyn haalgand altan nugaz zereg bolno. **51** Ingeed Solomon haany EZENii orgoond guitsetgesen buh ajil duusav. Etseg Davidynhaa zoriulj tsugluulsan alt, mongo bolon ed zuilsiig Solomon avch iren, tedgeeriig EZENii orgoonii erdenesiin sand

tavilaa.

Haadyn Deed 8

8:1 Solomon EZENii gereenii avdryg Davidyn hot Sionoos zalahaar Izrailiin buhii l ahmaduudad bolon buh ovguudyn udirdagchid boloh Izrailiin hovguudiin etsguudiin buluudiin terguulegchdiig Iyerusalimd oor uruugaa tsutluulav. **2** Izrailiin buh erchuud Solomon haany nairt doldugaar sar buyuu Yetanim sard tsuglarav. **3** Ingeed Izrailiin buh ahmaduud irj, tahilch nar avdryg orgon avav. **4** Tahilch nar ba lyevichuud EZENii avdar, hurlyn maihan bolon dotor ni baisan buh ariun ed zuilsiig avchrav. **5** Solomon haan bolon tuunii omno tsuglasan buh Izrailiin chuulgan hamtdaa avdryn omno toolj tootsoolj barahgui ih honi, uhreer tahil orgoloo. **6** Daraa ni tahilch nar EZENii gereenii avdryg orgoonii dotood ariun gazar buyuu hamgiin ariun gazart oruulan, hyerubuudyn dalavch door bairand ni zallaa. **7** Hyerubuud dalavchaa avdran deeguur delgej, avdryg bolon damnuurguudyg deerees ni halhalj baiv. **8** Harin damnuurguud ni urt uchir tedgeeriin uzuuruud ni dotood ariun gazryn naana baih ariun gazraas haragdaj bailaa. Gevch ariun gazryn gadnaas tedgeer ni haragdahaargui baiv. Tedgeer damnuurguud ene odriig hurtel tendee bii. **9** Horyebt baihdaa Mosye tiishee hiisen hoyor chuluun havtangaas oor yuu ch avdar dotor baihgui baiv. Horyeb bol Izrailiin hovguud Yegipyet gazraas gargasny daraa EZENii tedentei geree baiguulsan gazar yum. **10** Tahilch naryg ariun gazraas garsny daraa EZENii orgoog uul duurgev. **11** EZENii tsog javhlan EZENii orgoog duorgesin uchraas tahilch nar uilchlelee hij chadahgui bailaa. **12** Tegehed Solomon — EZEN otgon uulen dotor orshino. **13** Bi uneheer Tany uurd monh orshih gazar, surleg orgoog Tand barij bosgoloo hemeen oguulev. **14** Uunii daraa haan ergen harj, tedniig zogsoj baih zuur ni Izrailiin buh chuulganyg yerooloo. **15** Tereer — Izrailiin Burhan EZEN magtagdah boltutai. Ter Ooriin amaar minii etseg Davidad helsen bogood Ooriinhoo mutraar ter buhniig biyeluulj ogloo. Tereer aildahdaa **16** "Minii ard tumen boloh Izrailiig Yegipyetees udirndan gargasan odroos hoish Bi Ooriin neriig bailgahaar orgoog bariulah gej

Izrailiin buh ovgoos ali ch hotyg songoogui yum. Harin ooriin ard tumen Izrailiig zahiruulahaar Bi Davidyg songoson bilee" hemeesen yum. **17** Izrailiin Burhan EZENii nerd zoriulj orgoo barih gesen sanaa minii etseg Davidyn zurhend baisan. **18** Harin EZEN minii etseg Davidad "Minii nerd zoriulj orgoo barina gesen sanaa zurhend chini baigaa uchir mash sain baina. **19** Gesen ch ter orgoog chi bosgohgui, harin chamaas torson chinii huu Minii nerd zoriulj orgoo barih bolno" gesen bilee. **20** EZEN Ooriin helsen ugee saya biyeluullee. Uchir ni EZENii amlasny daguu bi ooriin etseg Davidyn orond bosoj, Izrailiin sentiind zalarch, Izrailiin Burhan EZENii nerd zoriulj orgoo barij bosgooloo. **21** EZEN bidnii ovog deetsiig Yegipyet gazraas udirndan gargahdaa tedentei baiguulsan gereeg aguulsan avdryg zalah bairyg bi tend beltgen zehlee hemeelee. **22** Tuunii daraa Solomon Izrailiin buh chuulgany omno EZENii tahilyn shireenii urd zogsood, tenger ood garaa sungaj, — **23** Izrailiin Burhan EZEN mini ee! Deed tenger ba dood gazart Tantai adil Burhan ugui bilee. Buh zurh setgeleeree Tany omno alhagch booluuddaa Ta hair enerlee uzuulen, gereegee sahin hadgaldag bilee. **24** Ta Ooriin bool, minii etseg Davidad amlasnaa sahisn. Uneheer Ta Ooriin amaaraa helsen bogood ene odor baigaa shig Ooriinhoo mutraar helsnee biyeluullee. **25** Tiim uchraas odoo, Izrailiin BurhanEZEN mini, Ta Ooriin bool, minii etseg Davidad "Harin Minii omno yavsan zamyg chini chinii hovguud dagahdaa anhaaraltai baij amidrah avaas, Izrailiin sentiind suuh hun chamd tasrahgui baih bolno" gej amlasnaa sahina uu. **26** Tiimees odoo Izrailiin Burhan mini ee, Ta Ooriin bool, minii etseg Davidad helsen ugee batatgaj ogooch gej bi zalbirsch baina. **27** Gevch Burhan gazar deer orshino gej uu? Haragtun, tenger bolon deed tenger ch gesen Tanyg bagtaaj chadahgui. Tegvel Minii barisan ene orgoo hechneen ch ochuuhen yum be! **28** Gesen ch Minii Burhan EZEN mini ee, onodor bool chini Tanyhaa omno hashhirsch zalbirsan ene zalbiryg sonsohyn tuld Ta boolynhoo orgoj bui zalbiral, huseltiig bolgoon soyorhooch. **29** Ene gazraas zalbiraah boolynhoo guiltyg sonsohyn tuld tany "Minii ner tend baih bolno" gej aildsan ter gazar uruu, Tany haraa odor ch, shono ch orgoo deer tusah boltugai. **30** Ene gazryg haran zalbiraah uyed Tany bool bolon Tany ard tumen Izrailiin huseltiig sonsooch.

Tenger deh Ooriin orshih gazraasaa sonsooch. Sonsood, orshoon soyorhooch. **31** Herev hun horshiinhoo esreg nugel uildej, tangarag tavih bolood ene orgoond Tany tahilyn shireenii omno irj tangaraglaval, **32** Ta tengerees sonson uildeech. Booluudaa shuu, har sanaatny arga zamyg ooriinh ni tolgoi deer buulgaj, zov shudargahund zoviinh ni daguu ogsnooroo zovtgon bolgoono uu. **33** Tany ard tumen Izraili Tany esreg nugel uildsenees bolj daisandaa yalagdah uyed, herev ted Tani uruu dahin ergej, Tany neriig huleen zovshoorch, zalbiran ene orgoond Tand handan huselt gargaval, **34** Ta tengerees sonsoj, Ooriin ard tumen Izrailiin nugliig uuchilj, ovog deedest ni Tany ogson gazar uruu, tedniig butsaan iruulj ogoorei. **35** Ted Tany esreg nugel uildsenees bolj tenger haagdaj, hur boroo ugui bolohod ted ene gazar uruu chiglen zalbirch, Tany neriig huleen zovshoorch, Ta tedniig zovoohod ted nuggleese ergevel, **36** Ta tengerees sonson, Ooriin booluud bolon Ooriin ard tumen Izrailiin gemiig uuchilj, tednii amidran yavbal zohih sain zamyg tedend zaan ogooch. Ooriin ard tumend ov bolgon ogson Ooriin gazartaa dahin hur boroog buulgan ogoorei. **37** Herev ene gazart olsgolon bolj, tahal ovchin garch, ur taria hatan, gan gachig bolj, tsartsaan sureg ba tooluuriin sureg irvel, daisnuud ni tedniig hotuudynh ni nutag dottor buslen avbal, eldviin gamshig ovchin nomroh uyed, **38** hun bur zurh setgeliinhee tsohroliig medej, garaa ene orgoo uruu sungan zalbirsan yamar ch hun, esvel Tany buh ard tumen Izrailiin alivaa zalbiral, huseltiig **39** Ta tenger deh Ooriin orshih gazartaa sonson, uuchilj orshoogoorei. Zovhon Ta I huniihovguud neg buriin zurh setgeliig medeh uchir tus tusynh ni uiliin daguu hun burd tohiruulan ogoorei. **40** Ingesneer ovog deedest maani Tany ogson ene gazart ted amidran baih buh hutatsaand ted Tanaas emeeh bolno. **41** Tuunchlen bas Tany ard tumen Izrailid ul hariyaalagdah hari hunii huvid gevel Tany neriin toloo hol gazraas end irehed, **42** (Uchir ni ted Tany aguu ner, Tany huchit garyg, Tany sungasan mutryn talaar sonsoh bolno) mon ireed ene orgoonii zugt zalbirval, **43** Ta tenger deh Ooriin orshih gazartaa sonsoj, ter hari hun Tanyg duudsan husliinh ni daguu buhniig uildej, bolgoogooroi. Ene ni gazar deer orshih buh ard tumnuud Tany neriig medej, Tany ard tumen boloh Izraili shig Tanaas emeen, Minii barisan ene orgoo Tany nereer

duudagdsan gedgiig tedend meduulehiin tuld yum. **44** Tany ard tumen daisantai tulaldah gej yavah uyed, Ta tedniig yamar ch zamaar ilgeesen Tany songoj avsan hot bolon Tany nerd zoriulj minii barij bosgoson dugan uruu handan EZENd ted zalbirah uyed, **45** tednii guilt huseltiig ni Ta tengerees sonsoj, tedend tusalj ogoorei. **46** Ted Tany esreg nugel uilden, (nugel uilddeggui neg ch hun baidaggui yum) Tanyg hilegnuulsnees bolj Ta tedniig daisand ogch, ted daisny nutag uruu hol, esvel oir gazar uruu olzlogdoj yavah uyed, **47** olzlogdson nutagt baihdaa teduhaaran gemshij, "Bid nugel hiij, huuli busyg uildsen, bid buruu uildel hiijee" gej helen, tedniig olzolson humuusiin nutagt Tand guiltaa orgoh yum bol, **48** mon tedniig olzolson daisnuudyn nutagt ted Tani uruu ergej, etseg ovgodod ni Tany ogson gazar, Tany songoson hot, Tany nerd zoriulj minii barisan ene orgoo uruu Tand handan zalbirval, **49** Ta tenger deh Ooriin orshih gazartaa tednii zalbiral guiltyg sonsoj, tedend tusalj ogoorei. **50** Tany esreg nugel uildsen ard tumnee bolon Tany esreg ul dagasan buh nugeltnuudiig uuchlan, orshooj bolgoogooch. Tedniig olzlon avsan humuus tedniig eneren, tedgeer humuuseer ni damjuulj tedniig orshoon niguulseerei. **51** (Uchir ni ted bol Tany ard tumen ba Yegipyet buyuu tomor hailuuldag zuuhny dotroos Tany gargaj avsan ov tani bilee). **52** Ingesneeree Tanyg duudah burd ni Ta sonsoj, boolynhoo ba ard tumen Izrailiinhaa guilt buhend Tany melmii tusah bolno. **53** Ta ovog deedsiig mini Yegipyetees uirdan gargahdaa Ooriin bool Mosyeger damjuulan helsenchlen izrailichuudyg Ooriin ov bolgon, delhiin buh ard tumnees tusgaarlasan shuu dee, Ezen BURHAN mini hemeen zalbirav. **54** Solomon ut zalbiral guiltyg EZENd zalbirsnyhaa daraa EZENii tahilyn shireenii omnoos, ovdog deereesee garaa tenger ood orgoostei bosov. **55** Tereer zogsood, Izrailiin buh chuulganyg ondor duugaar yeroon, — **56** Amlasan yosooroo Ooriin ard tumen boloh Izrailid amraltyg ogson. EZEN magtagdah boltugai. Ter Ooriin bool Mosyeger damjuulan amlasan buh sain amlaltuudaas ni neg ch ug biyellee oloogui orhigdsongui. **57** Bidnii Burhan EZEN ovog deedestei mini hamt baisan shigee bidentei ch hamt baih boltugai. Ter bidniig orhigui, martahgui baih boltugai. **58** Ingesneer Ooriin buh zamaaraa alhuulan, ovog deedest mini tushaasan tushaal,

zarlig, togtooluudyg ni sahin morduulehiin tuld bidnii zurh setgeliig Ooriinhoo zug handuulah boltugai. **59** EZENii omno hussen guisan minii edgeer ugs odor shonogui bidnii Burhan EZEND oir baih boltugai. Ingesneer odor buriin heregtseenii daguu Tuunii bool ba Tuunii ard tumen boloh Izrailid tereer tusalj ogoh boltutai. **60** Uunees delhiin buh ard tumen EZEN bol Burhan bogood oor burhan baidaggui yum gedgiig oilgoh boltugai. **61** Tiim uchraas onoodor baigaa shig niilj, Tuunii tushaaluudyg sahin, Tuunii zarlig dotor yavahyn tuld ta naryn zurh setgel EZEN Burhandaa buren zoriulagdah boltugai gej helev. **62** Tegeed haan bolon tuuntei hamt baisan buh Izraili EZENii omno orgol orgov. **63** Solomon EZEND zoriulan eviin tahilyn orgold horin hoyor myangan uher, zuun horin myangan honi orgov. Haan ba Izrailiin buh hovguud EZENii orgoog EZEND zoriulsan yum. **64** Ter odortoo haan shataalt tahil, ideen orgol ba eviin tahilyn oohiig orgohiin tuld EZENii orgoonii omno bairlah talbain toviig ariusgasan yum. Yaagaad gevel EZENii omno baih hurel tahilyn shiree ni shataalt tahil, ideen orgol, eviin tahilyn oohiig bagtaaj chadahgui denduu jijig bailaa. **65** Ter uyed Solomon bolon tuuntei hamt Hamatyn hooloinoos Yegipyetiin gorhi hurtelh asar ih chuulgan buyuu buh Izraili doloo honog bas dahin doloo honog, niitdee arvan dorvon honog EZENii omno bayar naadmyg sahiv. **66** Naim dahi odort Solomon ard tumniig butsaan yavuulahad, ted haanyg yeroov. EZEN Ooriin bool David bolon Ooriin ard tumen Izrailid uzuulsen buhii l sain saihand bayarlasan setgeltei, jargaltaigaar humuus tus tusyn maihnuud uruu haritsgaalaa.

Haadyn Deed 9

9:1 Solomon EZENii orgoo, haany ger bolon hiiye hemeesen buhnee bosgon barij guitseesend, **2** EZEN Gibyeon uuland uzegdsen shigee hoyor dahi udaagaa Solomond uzegdev. **3** EZEN tuund — Minii omno hiisen chinii zalbiral ba huseltiig Bi sonsloo. Minii neriig end uurd monhod tavisnaar chinii barisan ene orgoog Bi ariusgan tusgaarlalaa. Minii melmii, minii zurh setgel urgelj ene gazart baih bolno. **4** Chinii huvid gevel, herev chi Minii omno etseg David shigee buyuushudarga setgeleer ba zovt

baidlaar yavj, Minii chamd tushaasny daguu uilden, Minii togtool zaavruudyg sahival, **5** Bi chinii etseg Davidad amlan, "Izrailiin sentiind zalrah hun chamd tasrahgui" gej aildsan yosoor Izrailiig zahirah chinii sentiig Bi monhod togtooj ogno. **6** Gevch herev chi bolon hovguud chini Namaig dagahaas uneheer tatgalzan ergej, chinii omno tavisan Minii tushaal zarliguudyg sahihgui, yavj oor burhdad uilchilj morgovol, **7** Bi tedend ogson gazar nutgaas, Ooriin neriin toloo ariusgan tusgaarlasan orgoonoos Izrailiig taslan hayaj, melmiineesee zailuulna. Izraili buh ard tumnuudiin dund surgamj jishee bolno. **8** Ene orgoo ch ovolson nurangi bolj, hajuugaar ni ongoroh hun bur gaihan "EZEN yuund ene gazar nutag, ene orgoog iim bolgoj orhison yum bol doo?" gej haruusah bolno. **9** Tegehed humuus "Ovog deedsiig ni Yegipyet gazraas choloolson Burhan EZENiig Izrailiin ard tumen umartan, oor burhdyg urchlen avch, tedend morgon, uilchilsnees bolj EZEN ene buh gai gamshgiig teden deer buulgasan yum" gej helne hemeen aildav. **10** Solomon EZENii orgoo bolon haany geriin barilgyg hoyoulang ni barisan horin jiliin togsgold **11** (Tiriin Hiram haan Solomony hussen yosoor hush ba narsan dunz, alt zergiig Solomond niiluulj baisan yum) Solomon haan Hiramd Galilyn nutagthorin hot ogchee. **12** Solomony oort ni ogson hotuudyg uzen sonirhohoor Hiram Tires irj, tedgeer hotuud setgedd ni nitseegui yum. **13** Tereer — Minii duu, chinii nadad ogson ene hotuud yerdoo l iim uu? gej asuuv. Onoo hurtel tedgeeriig Kabulyn gazar gej nerledeg boljee. **14** Ingeed Hiram Solomon haand zuun horin talant alt ilgeesen bilee. **15** EZENii orgoo, ooriin ger, Millo, Iyerusalimyn herem, Hazor, Myegiddo, Gyezyer zergiig sergeen baiguulahad Solomony daichlan ajilluulj baisan albadlagyn ajlyn tuhai uguuliye. **16** (Yegipyetiin haan Faraon ogson yavj Gyezyeriig ezlen avch, galdan shataaj, ut hotod amidarch baisan kanaanchuudyg huis temtren, ug hotyg Solomony ehner bolson ohindoo hurimyn inj bolgon ogson ajee. **17** Solomon Gyezyer bolon dood Byethoronyg sergeen bosgoj, **18** mon Baalatyg, Iuda gazryn elsen tsol deh Tamaryg, **19** mon oort ni hariyaalagddag buh noots hangamjiin hotuud, teregtenguuded bolon moriton tserguuded huvaarilan ogson hotuudyg baiguuljee. Solomon Iyerusalimd ch, Livand ch, yer ni ooriinh ni hariyaa

buh nutagt bii bolgono gej sanasan bugdee baiguullaa. **20** Izraili hovguud bus, harin amorichuud, hitchuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuudaas uldsen humuusiin huvid gevel, **21** Izrailiin hovguudiig bureн ustgaj chadaagui bogood ter nutagt uldeesendeerh humuusiin ur huuһduudees Solomon onоog hurtel albadan ајilchdyg avsaar irsen yum. **22** Harin Solomon Izrailiin hovguudees boolchloogui. Tedgeer ni daichid ba tuunii tushmed, noyod, tsergiin janjid, tereg hariutssan alba haagchid болон, moritonguud baisan. **23** Edgeer humuus Solomony ајlyg hariutssan bogood tavan zuun tavin zahiragchid baidag baiv. Ted ајil guitsetgej bui humuusiig hyanadag baiv. **24** Faraony ohin Davidyn hotoos Solomony tuund barij ogson gertee irmegts Solomon Millog barijee. **25** Solomon EZEND zoriulan zassan tahilyn shireend jild gурvan удаа shataalt tahil, eviin tahil orgoj bas EZENii omno bairlah ug shireen deer tahiluudyn hamt utlaga uugiuldag bailaa. Tereer orgoo barih ајlaа duusgalaa. **26** Solomon haan bas Yedom nutag, Ulaan tengisiin ergiin Yelotyn oioltsoo baidag Yeziongyebyert holog ongotsnuudyg bosgov. **27** Dalaig sain meddeg dalaichdaas оoriin zarts naryg Hiram yavuulj, Solomony zarts nart tusluulj baiv. **28** Ted Ofirt ochood, tendees dorvon zuun horin talant altyg avch, Solomon haand avchirsan yum.

Haadyn Deed 10

10:1 Shyebagiin hatan haan EZENii neriin tuld aldarshsan Solomony aldar tsuug sonsood, berh hund asuultaar sorij uzehiin tuld tuuniig zorin irjee. **2** Tereer asar olon zarts shivegchinguudee daguulan, halуun nogoo, mash ih alt, erdenesiin chuluu zergiig temeend tegnen Iyerusalimd irev. Ter Solomontoi uulzan zurh setgeldee baisan buhnii tuhai yariltssan yum. **3** Solomon tuunii buh l asuultad hariulj bailaa. Tuunii helsen bugdiig tailbarlan helehed Solomon haan yer tuurtsengui. **4** Shyebagiin hatan haan Solomony buh medleg uhaanyg oilgon, tuunii barisan geriig, **5** haany hoolny shireend zasaj tavisан zoog, tushmediin suuj bui baidal, uilchlegchdiinh ni herhen ајilladgiig, mon tednii omsson yoslolyn huvtssyg, arhi sognon orgoh sonch naryg, EZENii orgoo uruu hotoldog shatyг ni

haraad **6** tereer haand — Tany ugs ba tany mergen uhaany talaar bi ooriin orond baihdaa sonsson bilee. Sonsson buhen maani uneheer unen bolohyg medlee. **7** Gesen ch bi irj ene buhniig ooriin nudeer uzeh hurtlee itgeegui bailaa. Getel minii sonsson zuils ene bugdiin hagas ni l baij. Unendee tany mergen uhaan, hogjil tsetseglelt minii sonsoj duulsnaas ulemj ih ajee. **8** Tany ard tumen yamar yerooltei humuus ve! Tany omno urgelj zogsoj, tany mergen uhaanyg sonordoh edgeer tushmed tani bas yamar ih iveegdsen humuus ve! **9** Tanyg hairlan Izrailiin sentiind zalsan Tany Burhan EZEN magtagdah boltugai. EZEN Izrailiig monhod hairlasan uchir zovshudargaar zasagluulahyn tuld tereer tanyg haan bolgon orgoson ajee gej helev. **10** Tereer haand zuun horin talant alt, mash ih hemjeenii haluun nogoo, erdeniin chuluu beleglev. Shyebagiin hatan haanaas Solomon haand beleglesen shig tiim ih haluun nogoo hezee ch dahin ireegui bilee. **11** Mon Ofiroos alt teen avchirsan Hiramyn holog ongotsnuud tendees ih hemjeenii ulaan mod, erdenesiin chuluu avchirsan yum. **12** Haan ulaan modoor EZENii orgoo bolon haany geriin tulguuruudyg hiihed ashigljaj bas nairal duuchdad zoriulan yatga ba bosoo yatga hiiv. Iimerhuu ulaan modyg hen negen hun dahin avchraagui bogood ene odriig hurtel uzegdsengui. **13** Solomon haan Shyebagiin hatan haand ooriin haany beleg beldsenees gadna tuunii hussen buhniig ogchee. Ingeed hatan haan ooriin tushmediin hamtaar torolh nutag uruugaa butslaa. **14** Neg jiliin dotor Solomon zurgaan zuun jaran zurgaan talant jintei alt huleen avsan bilee. **15** Uunii zeregtseegeer hudaldaachdaas bolon naimaachdyn ed baraanaas Arabyn buh haadaas, mon oron nutgiin zahiragchdaas alt avdag baiv. **16** Solomon haan alt davtaj hoyor zuun tom bambai hiisen bogood bambai burd zurgaan zuun shyekyel alt orjee. **17** Tereer bas alt davtaj gurvan zuun bambai hiisen bogood bambai burd gurvan mina alt orson yum. Haan edgeer bambainuudyg Livany oin gertee tavin hadgalav. **18** Uunees gadna haan zaany yasaar asar tom sentii urlan, shijir altaar burev. **19** Sentii ni zurgaan gishguurtei, ar tal ni deeguuree dugui, hoyor taldaa tus tus arslangiin barimal buhii tushlegtei baisan yum. **20** Zurgaan gishguur buriin hoyor tald hoyor arslangiin barimaltai buyuu niit arvan hoyor arslangiin barimal taviastai baisan. Oor yamar ch haanchlald uuntei

adil zuiliig urlaj baisangui bilee. **21** Solomon haany buh junz hundaganuud altan bogood Livany oin geriin buh sav suulganuud tsever altaar hiigdsen baiv. Solomony odruuded mongo yamar ch une tsenegui baisan uchir mongon edlel tuund baisangui. **22** Haand dalaid Hiramyn holog ongotsnuudyn hamt Tarshishiin holog ongotsnuud baidag baiv. Gurvan jil burd neg udaa Tarshishiin holog ongotsnuud alt, mongo, zaany yas, mich bolon togos avchirdag baijee. **23** Solomon haan ed bayalag, tsetsen mergen uhaanaaraa gazryn buh haadaas ulemj augaa boljee. **24** Tiimees Burhan Solomony zurhend ogson mergen uhaanyg sonsoh gej buh delhii Solomond baraalhahyg husemjildeg bailaa. **25** Jil bolgon irj bui hun bur oorsdiin beleg bolgon alt mongon urlal, huvtsas hunar, zevseg, amttan, morid, luus avchirdag baiv. **26** Solomon morin tsereg tergiig tsutluuljee. Tuund myanga dorvon zuun tereg, arvan hoyor myangan morin tsereg baisan bogood Solomon tedniig teregt tsergiin hotuud bolon haany amidardag Iyerusalim hotod huvaarilan bairluulsan. **27** Solomon haan mongiiig Iyerusalim dahi chuluu shig yerdiin zuil bolgoj, hush modyg nam gazryn injriin mod shig elbeg bolgosen bailaa. **28** Solomon moridyg Yegipyet, Kuyegees oruulj irdeg baisan bogood haany naimaachid ter moridyg Kuyegees hudaldan avdag baiv. **29** Solomon Yegipyetees teregnuudiig zurgaan zuun shyekyeleer, moridyg zuun tavin mongon shyekyeleer oruulj irdeg baiv. Tuuniigee hitchuudii buh haad ba aramyeichuudyn haadad zardag baijee.

Haadyn Deed 11

11:1 Solomon haan Faraony ohinoos gadna Moabyn, Ammony, Yedomyn, Sidony, Hitiin geh met hari orny emegteichuudiig hairladag bailaa. **2** Edgeer undestnuudiiin talaar EZEN Izrailiin hovguuded handan "Ta nar tedentei, mon ted ch ta nartai holbogdoj bolohgui. Uchir ni ted ta naryn zurh setgeliig oorsdiinhoo burhad uruu zaaval hotloh bolno" gej sanuulj baisan bilee. Gesen hedii ch Solomon tedgeer emegteichuudiig tuushtai hairlaj bailaa. **3** Tereer survaljit udantai doloon zuun ehnertei, bas gurvan zuun tatvar emstei baisan bogood ehneruud ni tuunii setgeliig urvuuljee. **4**

Solomon hogshrohod ehneruud ni tuunii setgeliig oor burhad uruu erguulsen uchir tuunii zurh setgel etseg Davidynhaa zurh setgelshig Burhany toloo buhleeree zoriulagdsangui. **5** Ingeed Solomon sidonchuudyn ohin tenger Ashtoryet, ammonchuudyn jigshuurt shuteen Milkomyg shutev. **6** Solomon EZENii melmiin omno buzar muu zuil uilden, etseg David shigee EZENiig guitsed dagasangui. **7** Daraa ni Solomon Moabyn jigshuurt shuteen Hyemoshd bolon Ammony hovguudiin jigshuurt shuteen Molyeht zoriulan Iyerusalimyn zuun zugt baih uulan deer morgoliin ondorlog bosgov. **8** Oorsdiin burhdad utlaga shataan, tahil orgoj baisan hari orny buh ehneruuddee zoriulan Solomon tiinhuu handav. **9** Oort ni hoyor ch udaa uzegdsen Izrailiin Burhan EZENees Solomony zurh setgel urvasan tul EZEN Solomond hilegnen **10** oor burhdyg dagahgui baih talaar ter zuiliinh ni tuhai tuund tushaasan bolovch Solomon EZENii tushaalyg sahisangui. **11** EZEN Solomond — Chi uuniig uilden Minii chamd tushaasan Minii geree zaavryg chi sahiagui uchir Bi chamaas haanchlalyg uneheer tastan avch, zartsad chini ogoh bolno. **12** Gagtshuu chinii etseg Davidyn tusyn tuld Bi uuniig chinii odruuded hiihgui, harin chinii hovguunii garaas Bi uuniig tastan avah bolno. **13** Gevch Bi haanchlalyg buheld ni tastan avahgui, harin Ooriin bool Davidyn toloo ba Ooriin songoson Iyerusalimyn toloo neg ovgiig chinii hovguund ogno gej aildlaa. **14** Uuni daraa, EZEN yedom hun Hadadyg Solomony oston bolgov. Ter Yedomd survaljit garaltai hun baiv. **15** Urid ni Davidyg Yedomd baih uyed tsergiin janjin Ioab alagdagsdyg orshuulahaar ochihdoo Yedomd baisan buh erchuudiig huis temtrehed **16** (Uchir ni Ioab bolon buh Izraili Yedomyn buh erchuudiig huis temterch duustlaa zurgaan saryn tursh tendee baisan yum) **17** Hadad etsgiih ni tushmed boloh heseg yedomchuudyn hamt Yegipyet uruu zuttan garsan bilee. Ter uyed Hadad balchir hovguun baiv. **18** Ted Midianaas boson garch Parand ireed, tendees heden erchuudiig daguulan Yegipyeted hurch iren, Yegipyetiin haan Faraond baraalhsand Faraon tuund ger oron ogch, tuuniig hool hunseer hangaj, mon gazar ch ogchee. **19** Hadad Faraony taalald mash ih niitssen tul Faraon tuund ooriin ehner Tahpyenyeyez hatny duug ogch gerluulev. **20** Tahpyenyeyezyn ohin duu tuund huu Gyenubatyg toruulsend

Tahpyenyez tuuniig Faraony ordond tejeen hohnoos gargasan ajee. Gyenubat Faraony ordond Faraony hovguudtei hamt osloo. **21** Harin Hadad Yegyipyeted baihdad Davidyg ovog etsguudteigee noirsoj, tsergiin janjin loabyg uhsen gedgiig sonsood, — Namaig torson nutag uruu mini yavuulaach gej Faraonoos husev. **22** Tegehed Faraon tuund — Nadtai hamt baihad chamd yuu dutagdsan geed chi ooriin nutag uruu butsaahy husne ve? gev. Hadad — Dutagdah zuil ogthon ch baisangui, gehdee ta namaig zaaval yavuulah yostoi gej hariuljee. **23** Burhan bas oor neg huniig buyuu ooriin ezen Zobagiin haan Hadadyezyeraas zugtsan Yeliadagiin huu Ryezonyg Solomony oston bolgon bosgov. **24** Davidyg Zobad hariyaalagdah humuusiig ustgasny daraa Ryezon humuus tsugluulj, deeremchdiin bulgiin tolgoilogch bolov. Ted Damaskt ochin suurishij Damaskiig zahirchee. **25** Solomony amidralynh ni tursh Hadadyn uildsen buzar muutai hamt Ryezon Izrailid daisagnan bailaa. Tereer Izrailid daisagnasaar, mon Aramyg zahirch bailaa. **26** Solomony zarts baisan, Nyebatyn huu Iyeroboam bas haany esreg bosov. Ter Zyeryedagiin yefraim hun bogood tuunii eh ni belevsen emegtei Zyerua baiv. **27** Haany esreg bosoh bolson shaltgaan ni ene boloi. Solomon Millog barij, etseg Davidynhaa hotyn hermen deh tsomorson hesgiig bituulj baisan yum. **28** Ter uyed Iyeroboam zorigtoi daichin er baisan bogood Solomon ene zaluugiin hodolmorch baidlyg haraad, tuuniig Iosyefyn geriin buh holsnii ajilchdyn deer tavijee. **29** Ter uyed Iyeroboamyg Iyerusalimaas garch yavj baihad ni shilon hun Ahia esh uzuulegch tuuntei zam deer uulzsan. Ter hoyor ter gazar hoyoulhnaa baisan bogood Ahia shine deel omsson baiv. **30** Tegeed Ahia ooriin omsoj yavsan shine deele tailj, arvan hoyor hesegbolgon urlaa. **31** Tereer Iyeroboamd — Ene arvan hesgiig chi oortoo av. Uchir ni Izrailiin Burhan EZEN iin aildaj baina. "Uzegtun. Bi Solomony garaas haanchlalyg ni salgan, arvan ovgiig ni chamd ogoh bolno. **32** (Gevch Minii bool Davidyn tusyn tuld mon Izrailiin buh ovguudaas Minii songoson hot Iyerusalimyg bodon, zovhon neg l ovgiig tuund uldeene.) **33** Uchir ni ted etseg David shigee amidarch, Minii togtool zaavruudyg sahin, Minii melmiin omno zov zuiliig hijj, Minii zamaar yavalgui Namaig umartan sidonchuudyn ohin tenger Ashtoryet,

Moabyn burhan Hyemosh, Ammony hovguudiin burhan Milkomyg shutsen. **34** Gevch Solomony garaas buh haanchlalyg avahgui. Harin Minii tushaal zaavruudyg sahij baisan Minii songoson Minii zarts Davidyg bodoj Solomonyg amidralynh ni turshid haan heveer uldeene. **35** Harin Bi huugiinh ni garaas haanchlalyg bulaan, arvan ovgiig chamd ogoh bolno. **36** Neg ovgiig Solomony huud ogno. Tegvel Ooriin neree bailgah gej Minii songoson Iyerusalimd Minii zarts David minii omno urgelj gerelteh bolno. **37** Bi chamaig avch, chi ooriin husej bui bugdiig zahirch Izrailiin deer haan boloh bolno. **38** Tegeed Minii zarts David shig chamd Minii tushaasan buhniig chi sonson, Minii zamaar yavj, Minii tushaal, zaavruudyg mordsonoor Minii melmiin omno zoviiguuldvel Bi chamtai hamt baih bolno. Bi Davidad barij ogson shig monhiin geriig chamd bosgon ogch, Izrailiig chamd daatgana. **39** Solomony uildsen gemees bolj Davidyn ur huuuuduugi Bi ingej zovooh bolovch, urgeljid iim baihgui" gej aildsan gev. **40** Uunii uchir Solomon, Iyeroboamyg alah gej ersen bolovch Iyeroboam bosoj, Yegipyetiin haan Shishak uruu zugtan Yegipyet uruu Solomonyg uheh hurtel Yegipyeted horgodoj baiv. **41** Solomony hiisen ajluud, mergen uhaan zereg oor busad uilsiig Solomony uilsiig temdeglesen nomd bicheegui gej uu? **42** Solomon Iyerusalimd suun, buh Izrailiig zahirsan hugatsaa ni dochin jil baiv. «Solomon etseg ovgoodiin hamt noirsoj, etseg Davidynhaa hotod orshuulagdjee. Tuunii huu Ryehoboam tuunii orond haan bolov.

Haadyn Deed 12

12:1 Ingeed buh izrailichuud Ryehoboamyg haan bolgoh gej Shyehyemd tsuglarsan uchir Ryehoboam ch Shyehyemd ochiv. **2** Nyebatyn huu Iyeroboam sonsoh uyed tereer Yegipyeted amidarch baisan (Uchir ni tereer Solomon haany omnoos zugtan garaad Yegipyetdee amidarsaar baiv). **3** Tegeed ted hun ilgeej, Iyeroboamyg duuduulan, tereer Izrailiin buh chuulgantai hamt Ryehoboamd baraalhahdaa — **4** Tany etseg bidnii buulgyg hund bolgосon. Tiim uchraas odoo bidnii deer tohson hund buulga болон etsgiinhee berh alba tatvaryg hongolj ogooch. Tegvel bidtand

uilchilne gev. **5** Ryehoboam tedend — Gurvan odroor yavtsgaa, daraa nad uruu dahin iregtun gej tushaav. Ingeed ard tumen yavtsgaav. **6** Amid baih uyed ni etseg Solomond ni uilchilj baisan ahmaduudtai Ryehoboam haan zovloldon, — Ene ard tumend yamar hariu ogohiig ta nar nadad zovlomoor baina ve? gej asuuv. **7** Ted Ryehoboamd hariulan — Herev ta onoodor ene ard tumnii bool baij, tedend uilchilj, tednii husemjilsen zuilsiig ni tedend ogch, tedend eyeldeg ugsiig helbel ene ard tumen uurd tany bool boloh yum gej zovlov. **8** Gevch tuund ogson ahmaduudyn zovlogoog ter ul haihran, oortei ni hamt osson, oort ni uilchilj irsen zaluuchuudtai zovloldov. **9** Tereer tedend, — Ene ard tumen "Bidnii deer tohson etsgiinhee buulgyg hongolj ogooch" gej helj baihad tedend yamar hariult og gej ta nar nadad zovlohson bol? gev. **10** Tuuntei hamt osson zaluus tuund — Chamd handan "Tany etseg bidnii buulgyg hund huchir bolgoston, odoo ta uuniig hongolj og" gej shaardaj bui ene ard tumend hariulahdaa"Minii chigchii huruu etsgiin mini uutsnaas ch buduun yum! **11** Minii etseg ta nart hund buulga uuruulsen bol, bi tuuniig chini iluu hund bolgono. Etseg mini ta naryg tashuuraar sahilgajuulj baisan bol bi ta naryghilentset horhoigoor sahilgajuulah bolno" gej heleerei gev. **12** Haan — Gurav dahi odor nad uruu butsj ir gej tushaasny daguu Iyeroboam ba buh ard tumen gurav dahi odor Ryehoboamd baraalhav. **13** Oort ni ogson ahmaduudyn zovlogoog tereer ul haiharsan tul ard tumend hatuu shiruuneer hariullaa. **14** Tereer zaluusyn zovlosnii daguu tedend hariulan — Minii etseg ta naryn buulgyg hund bolgoston bol, bi ta naryn buulga deer nemeh bolno. Etseg mini ta naryg tashuuraar sahilgajuulj baisan bol bi ta naryg hilentset horhoigoor sahilgajuulah bolno gej helev. **15** Haan ard tumniig sonssongui. Uchir ni EZEN shilon hun Ahiagaar damjuulan, Nyebatyn huu Iyeroboamd helsen ugee togtoohyn tuld edgeer buh zuilsiig erguulsen yum. **16** Oorsdiig ni haan sonsohgui baigaag buh izrailichuud haraad, ard tumen haand hariulan — Davidyn dottor bidend yamar huvi baigaa ve? Iyessiin huugees zalgamjlan avah ov bidend baihgui. Izraili aa, oor oorsdiin maihan uruu butsatsgaa! David aa, odoo chi ooriinhoo geriig l harj hand getsgeev. Ingeed izrailichuud oor oorsdiin maihan uruu odotsgoov. **17** Gevch Iudagiin hotuudad amidarch baisan Izrailiin hovguud

Ryehoboamyn zahirgaan door uldjee. **18** Daraa ni albadlagyn hodolmoriin zahiragch Adoramyg Ryehoboam haan ilgeesen bolovch buh izrailichuud tuun uruu chuluu shidlen aljee. Ryehoboam haan ch shalavhan tergendee suun, Iyerusalim uruu zugtlaa. **19** Izrailichuud ene odriig hurtel Davidyn geriinhentei terselseer baigaa yum. **20** Iyeroboamyn ergej irsniig Izrailiin buh ard tumen sonsood, hun ilgeen, tuuniig chuulgand duudaj, buh Izrailiig zahirah haan bolgov. Davidyn buliinhniig zovhon Iuda ovog l dagav. **21** Ingeed Ryehoboam Iyerusalimd ireed Solomony huu Ryehoboamyn haanchlalyg dahin sergeehiin tuld Izrailiin geriin esreg daitahaar buh Iudagiin geriinhen bolon Byeniamin ovgiig buyuu zuun nayan myangan daichid boloh shilmel ersiig tsugluulav. **22** Gevch Burhany hun Shyemaiad Burhany ug irj, — **23** Chi Iudagiin haan boloh Solomony huu Ryehoboam bolon Iudagiin bas Byeniaminy buh geriinhend, mon uldsen humuust handan **24** "EZEN iinhuu aildaj baina. «Ta nar yavj, oorsdiin torol sadan boloh Izrailiin hovguudiin esreg daitaj bolohgui. Ene zuil Nadaas irsen uchir hun bur oor oorsdiin ger uruu harigtun» hemeev" gej helgejee. Ted EZENii ugiig sonsood, butsan irj, EZENii ugiin daguu oor oorsdiin zamaar odotsgooloo. **25** Iyeroboam Yefraimyn uularhag nutagt Shyehyemiig bosgon barij tendee amidarsan bilee. Tendees tereer nuun Pyenuyeliig bosgon bariv. **26** Iyeroboam setgeldee — Odoo haanchlal Davidyn geriinhend dahin ochih ni. **27** Herev edgeer humuus Iyerusalim dahi EZENii orgoond orgol orgohoor yavbal tednii zurh setgel oorsdiin ezen buyuu Iudagiin haan Ryehoboam uruu ergene. Ted namaig alaad Iudagiin haan Ryehoboam uruugaa butsaj ochno gej bodov. **28** Haan zovloldood hoyor altan tugal buteelee. Tereer ard tumendee — Iyerusalim uruu yavah ni ta nart het hol yum. Izraili aa, ta naryg Yegipyet gazraas gargasan burhdyg haragtun gev. **29** Tereer negiig ni Byetyeld bairluulan, nogoog ni Dand taviv. **30** Ard tumen altan tugadd morgohoor Danyg hurtel yavj baisan uchir ene ni nugel bolov. **31** Iyeroboam bas morgoliin ondorloguuded bunhan bosgoj, Lyeviin hovguudees gadna yanz buriin oor humuusiig tahilch nar bolgov. **32** Iudad hiideg bayartai adil bayaryg Iyeroboam naimdugaar saryn arvan tavny odor tovloj, tahilyn shireen deer ochdog baiv. Tereer Byetyeld ch uuntei adil uildej ooriin hiisen

tugaluuddaa tahlil orgoj baiv. Mon tereer ooriin bii bolgoson morgoliin ondorloguudiin tahlilch naryg Byetyeld tomilov. **33** Haan ooriin songoj togtooson naimdugaar saryn arvan tavny odor Byetyeld bosgoson tahilyn shireendee ochiv. Tereer Izrailiin hovguuded zoriulj bayaryg tovlon, tahilyn shireen deer utlaga uugiulahaar yavav.

Haadyn Deed 13

13:1 Haragtun, Iyeroboam utlagyg shataahaar tahilyn shireenii hajuud zogsoj baih uyed Burhany hun Iudagaas Byetyeld EZENii ugeer irev. **2** Tereer EZENii ugeer tahilyn shireenii esreg, hashhiran, — Tahilyn shiree, tahilyn shiree, EZEN iinhuu aildaj baina. "Uzegtun, Davidyn ger budd Iosia gegdeh negen huu torno. Chinii deer utlaga shataadag morgoliin ondorloguudiin tahlilch naryg chinii deer tereer orgon, chinii deer hunii yasyg shataah bolno" hemeej baina gelee. **3** Ter odortoo tereer temdeg uzuulj, — Ene ni EZENii aildsan temdeg yum. "Uzegtun, ene tahilyn shiree nuran huvaagdaj, tuunii deer baih uns asgarah bolno gev. **4** Byetyel deh tahilyn shireenii esreg hashhirah Burhany hunii ugiig Iyeroboam haan sonsmogts tahilyn shireenees garaa tatan — Tuuniig barigtun hemeen zandarlaa. Gevch ter hunii zug chichlen sungasan Iyeroboamyn gar ni butsaad hodlohgui boltol hatangirshav. **5** Burhany hun EZENii ugeer uzuulsen temdgiin daguu tahilyn shiree nuran huvaagdaj, uns tahilyn shireen deerees asgarav. **6** Haan Burhany hund handan — EZEN Burhanaasaa guin, garyg mini edgeej ogooch hemeen Minii toloo zalbirch ogno uu gev. Burhany hun EZENees guisandhaany gar edgeej uridyn adil bolov. **7** Tegeed haan Burhany hund — Nadtai hamt gert ochij, aljaalaa tailagtun. Bi tand shagnal ogiye gev. **8** Harin Burhany hun haand hariulan — Ta ooriin geriinhee ten hagasyg nadad ogoh baisan ch bi tantai hamt yavahgui, mon ene gazart baihdaa bi talh ch idej, us ch uuhgui. **9** Uchir ni EZENii ugeer nadad "Chi talh ch idej, us ch uuj bolohgui, ter ch buu hel irsen zamaaraa ch butsan yavj bolohgui" gej tushaagdsan yum gev. **10** Tereer Byetyeld irsen zamaaraa butsalgui oor zamaar ergen yavlaa. **11** Byetyeld negen hogshin esh uzuulegch amidarch baiv. Tuunii hovguud ni

ireed, ter odor Byetyeld Burhany hunii hiisen buh ajluudyg, mon haand handan helsen ugsiig ch ted etsegtee yarij ogov. **12** Etseg ni tednees — Ter ali zamaar butssan be? gej asuuv. Hovguud ni Iudagaas irsen Burhany hunii ergen yavsan zamyg harsan baijee. **13** Tegtel etseg ni huuuuddee — Minii iljgend emeel toh gev. Hovguud ni tuund iljgiig emeellen beltgesend ter iljee unan, yavav. **14** Tereer Burhany hunii araas yavsaa, tsars modny door suuj baihad ni tuuniig olj haraad, — Ta Iudagaas irsen Burhany hun mon uu? gej asuuv. Ter — Bi mon gejee. **15** Hogshin esh uzuulegch tuund handan — Nadtai hamt gert ochij talh idne uu gesend **16** Burhany hun — Bi tantai hamt butsaj ch chadahgui, yavj ch chadahgui, mon ene gazar tantai hamt talh ch idej, us ch uuhgui. **17** Uchir ni EZENii ugeer nadad "Chi tend talh idej, us uuj bolohgui. Irsen zamaaraa buu butsan ireerei" gesen tushaal ogoogdson yum gev. **18** Hogshin esh uzuulegch tuund — Bi ch bas chamtai adil esh uzuulegch. Tenger elch EZENii ugeer nadad helehdee "Tuuniig gertee daguulan irj, talh iduulen, us uulgaarai" gesen yum gev. Gevch tereer hudal yariv. **19** Burhany hun tuuntei hamt yavj, gert ni talh idej, us uulaa. **20** Tedniig shireenii ard suuj baih uyed, Burhany huniig butsaan avchirsan esh uzuulegch deer EZENii ug buun irsend **21** tereer Iudagaas irsen Burhany hund handan hashhiraan uilj, — EZEN iin aildaj baina. "Chi EZENii tushaalyg zorchin, EZEN Burhanyhaa chamd tushaan helsen tushaalyg mordsongui, **22** harin butsan irj, EZENii chamd «Talh buu id, us buu uu» gesen gazart talh ch idej, us ch uusan tul chini huur etseg ovgodiin chini bulshind orshuulagdahgui" hemejee gej helev. **23** Burhany hun idej, uusny daraa hogshin esh uzuulegch tuund zoriulan iljgiig emeelleev. **24** Ter tsaash yavj baital zamd ni arslan tulgarch, tuuniig aljee. Tuunii huur zam deer hayagdan hevtej, iljig ni tuunii derged, mon hajuud ni arslan zogsoj bailaa. **25** Hajuugaar ni humuus ongoron yavahdaa zam deer hevtehhuur bolon derged ni zogsoh arslang harjee. Ted hogshin esh uzuulegchiin amidardag hotod hurch ireed, uzsen harsnaa yariv. **26** Burhany huniig zamaas ni erguulj avchirsan ter hogshin esh uzuulegch uuniig sonsood, — Ter bol EZENii tushaalyg zorchson Burhany hun yum. EZEN tuund helsen yosooroo tuuniig arslan ogch tastchuulan aljee hemeen helev. **27** Tegeed hovguuddee — Minii

iljgend emeel toh gesend ted iljgiig emeellev. **28** Ter yavsaa zam deer hayagdan hevteh huuriig ni bolon hajuud ni iljig arslan hoyor baihyg harav. Arslan ter huuriig ch ideegui baisnaar ul baram iljgend ch hureegui bailaa. **29** Burhany hunii huuriig esh uzuulegch avch iljignii nuruund tegnen, gashuudan, tuuniig nutagluulahaar ooriin hot uruu butsaan avchrav. **30** Tereer sharilyg ooriin bulshindaa orshuulsan bogood tuunii deer gashuudan — Ai hoorhii, duu mini! hemeen haruusaj bailaa. **31** Orshuulj duussany daraa, tereer ooriin hovguuddee — Namaig nas barahad ene Burhany huniig orshuulsan bulshind namaig orshuulaarai. Minii yasyg tuunii yasny hajuud taviarai. **32** Uchir ni Byetyel deh tahilyn shiree bolon Samariin hotuudad bui morgoliin ondorloguudiin buh bunhnuudyn esreg EZENii ugeer tuunii hashhirsch baisan zuils zaaval biyeleh bolno hemeen gereeseljee. **33** Im yavdal bolsny daraa ch Iyeroboam ooriin buzar muu zamaas ergesengui, harin buh humuusiin dundaas buyuu hussen hunee morgoliin ondorloguudiin tahilchaar dahin tomilsoor bailaa. **34** Ene yavdal Iyeroboamyn ger deerh gem bolj etssiin ur dund tuuniig unagan gazraas ul morgui archihyn tuld bailaa.

Haadyn Deed 14

14:1 Ter uyed Iyeroboamyn huu Abia ovchtei bolloo. **2** Iyeroboam ehnertee — Bosoj, ooriigoo Iyeroboamyn ehner gej tedend medegdehgui boltol zusee huvirgaad Shilo URUU yavagtun. Ene ard tumniig zahirah haan bolno gej minii tuhai helsen baisan esh uzuulegch Ahia tend bii. **3** Arvan talh, zoolon boov, neg shil zogiin bal avaad tuun uruu och. Huud yuu tohioldohyg ter chamd helj ogno gej oguulev. **4** Iyeroboamyn ehner tiin uldeed, bosoj Shilo uruu ochin, Ahiagiin gert irev. Ahia ondor nastai bolsnoos haraa ni budgerch, harj chadahaa bolijee. **5** EZEN Ahiad — Haragtun, Iyeroboamyn ehner ooriin ovchtei huuginhee talaar asuuhaar cham uruu irj baina. Chi tuund ingej, ingej hariul. Uchir ni ter irehdee oor emegtei met haragdahyg oroldono gej aildsan bailaa. **6** Haalgaar orj ireh tuunii holiin chimeeg Ahia sonsood — Iyeroboamyn ehner ee, orj iregtun. Yuund oor emegtei met haragdahyg oroldono ve? Bi cham uruu muu

medeeg avaachihaar ilgeegdsen yum. **7** Yavj, Iyeroboamd "Izrailiin Burhan EZEN iinhuu helj baina. «Bi chamaig ard tumnii dundaas orgomjilj, Minii ard tumen boloh Izrailiig zahirah udirdagchaar tomilj, **8** Davidyn urgiinhnaas haanchlalyg tastan chamd ogson bolovch, chi Minii zarts David shig baisangui. David Minii tushaaluudyg sahin, Minii melmiin omno zov gegdeh zuilsiig l uildeheer Namaig buh zurh setgeleeree dagasan bilee. **9** Bas ooroos chini omno baisan bugdees chi iluu buzar muu uilden yavj, oortoo zoriulan oor burhad bolon tsutgamal, shuteenuudiig hiiij, Namaig uurlahad hurgen, etsessee Nadad nuruugaa haruulsan. **10** Tiim uchraas haragtun, Bi Iyeroboamyn geriin deer gai zovlong buulgana. Izrailid bui erchuudiig, bool ch bai, choloot ch bai bugdiig ni Iyeroboamaas taslan avna. Hog novshiig yuu ch uldeelgui shuurdeg shig Iyeroboamyn geriinhniig Bi tseverlen shuurden hayana. **11** Iyeroboamd hamaaragdah hen bolovch hot dator uheh avas nohod huuriig ni idej, tald uhsen negniig ni ogtorquin shuvuud tonshin ideh bolno. Uchir ni EZEN uuniig aildjee» hemeesen" geij hel. **12** Harin odoo chi hodlon, gertee harigtun. Chamaig hot uruu oroh uyed huuhed uheh bolno. **13** Buh Izraili tuunii uheld gashuudan, tuuniig orshuulna. Iyeroboamyn ger bul dator ter huuhdees l Izrailiin Burhan EZEND taalajit sain zuil oddson uchraas Iyeroboamyn geriinhnees gantsan ter l huuhed bulshind orshuulagdana. **14** Uunes gadna EZEN ene odor bolon ene tsagaas hoish Ooriinhoo toloo Izrailiig zahirah oor haanyg bosgoh bogood ter ni Iyeroboamyn geriig archin hayana. **15** Uchir ni usand naigah zags shig EZEN Izrailiig tsohih bolno. Ted oorsdiin Ashyeragiin modon shong buteen, EZENiig hilegnehed hurgesen tul etseg ovgodod ni ogson ene saihan gazraas Izrailiig undseer ni salgaj, Yevfrat mornii chanad uruu taraah bolno. **16** Iyeroboamyn uildsen todiigui Izrailiar uilduulsen gem nugliinh ni toloo Ter Izrailiig hayah bolno hemeen oguulev. **17** Ingeed Iyeroboamyn ehner bosoj, Tirza uruu butsjee. Tereer geriinhee bosgoor orj irj baih uyed huuhed nas barav. **18** Ooriin zarts esh uzuulegch Ahiagaar damjuulan helsen EZENii ugiin daguu buh Izraili tuuniig orshuulj, tuunii uheld gashuudjee. **19** Iyeroboamyn herhen dain hiiij, herhen haanchilsan zereg busad uilsiig ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd temdeglesen yum. **20**

Iyeroboam horin hoyor jil haanchlav. Ter etseg ovgođiinhoo hamt noirsson bogood tuunii huu Nadab orond ni haan boljee. **21** Solomony huu Ryehoboam Iudag zahirch bailaa. Ryehoboam haan bolohdoo dochin negen nastai baisan bogood Ooriin neriig tend bailgahyn tuld Izrailiin buhovguudaas EZENii songoson hot boloh Iyerusalimd arvan doloon jil haanchiljee. Tuunii eh ni ammon em Naama baijee. **22** Iuda EZENii melmiin omno buzar muug uildev. Ted etseg ovgadoosoo ch iluugeer uildsen oorsdiin nugleeree EZENiig hilegnehed hurgev. **23** Uchir ni ted ch bas oorsoddoo zoriulj morgoliin ondorloguud, ongon baganuudyg bolon ondor tolgod buhnii oroi deer ba sugleger mod buhnii door Ashyeragiin modon shong bosgoj taviv. **24** Mon ter gazart shuteenii yanhan erchuud hurtel bailaa. Izrailiin hovguudiin omnoos EZENii zailuulsan undestnuudiin buh l jigshuurtei buzar zuilsiin daguu ted uildej bailaa. **25** Ryehoboam haany tav dahi jild Yegipyetiin haan Shishak Iyerusalimyn esreg dovtlon irjee. **26** Tereer EZENii orgoonii bolon haany geriin erdenesiig olzlon avchee. Tereer buhniig avsan tođiigui Solomony hiisen altan bambainuudyg ch hurtel haman odjee. **27** Tegehed Ryehoboam haan tedgeeriin orond guulin bambai urlan, haany geriin haalgyg hamgaaldag haruulyn darga nart tedgeeriig daatgav. **28** Haanyg EZENii orgoond orj ireh bolgond haruulyn humuus ter guulin bambainuudyg orgon yavaad daraa ni dahin haruulyn oroond tavih boljee. **29** Ryehoboamyn busad uils bolon hiisen buhen ni Iudagiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **30** Ryehoboam, Iyeroboam naryn hoorond dain urgeljilseer baiv. **31** Ryehoboam etseg ovgođiinhoo hamt noirsson bogood Davidyn hotod etseg ovgođiinhoo derged orshuulagdjee. Tuunii eh ni ammon em Naama baijee. Tuunii huu Abiam tuunii orond haan bolov.

Haadyn Deed 15

15:1 Nyebatyn huu Iyeroboam haany arvan naimdugaar jild, Abiam Iudagiin haan boljee. **2** Ter Iyerusalimd gurvan jiliin tursh haanchlav. Tuunii eh ni Abishalomyn ohin Maaka baiv. **3** Abiam etsgiinhee urid ni uildsen gem bolgonyg dagan yavsan ba tuunii zurh setgel tuunii etseg

Davidyn zurh setgel shig EZEND buren zoriulagdaagui baijee. **4** Gesen hedii ch Davidyg bodon tuunii Burhan EZEN tuuniig zalgamjlah huug osgoj, Iyerusalimyg sergeen togtoohyn tuld tuund Iyerusalimd negen denluug ogchee. **5** Yaagaad gevel David EZENii melmiin omno zoviig uildej, hit hun Uriagiin hergiig tootsohgui bol amidralynhaa buh odruudiin tursh EZENii tuund tushaasan yamar ch zuilees ergej baigaagui. **6** Tuunii amidralyn buh odruudiin tursh Iyeroboam, Ryehoboam naryn hoorond dain bailaa. **7** Abiamyn busad uils bolon hiisen buhen ni Iudagiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? Abiam, Iyeroboam naryn hoorond ch dain bailaa. **8** Abiam etseg ovgodiihoo hamt noirsson bogood ted tuuniig Davidyn hotod orshuuljee. Tuunii huu Asa orond ni haan bolov. **9** Izrailiin haan Iyeroboamyn horidugaar jild Asa Iudagiin haan bolj zahirch ehellee. **10** Tereer Iyerusalimd dochin negen jiliin tursh haanchlav. Tuunii eh ni Abishalomyn ohin Maaka bailaa. **11** Asa ooriin etseg ovog Davidyn adil EZENii melmiid zoviig uildej baiv. **12** Tereer bas shuteenii yanhan erchuudiig gazar nutgaasaa hoon gargaj, etseg ovgodiihoo buteesen shuteenuudiig nuraaj hayav. **13** Ter bas ooriin emeg eh Maakag eh hatan baihaas zailuuljee. Uchir ni emeg eh ni ashyera met jigshuurt horgiig buteejee. Asa emeg ehiinhee jigshuurt horgiig tsavchin hayaj, Kidron gorhiny derged shataav. **14** Gevch morgoliin ondorloguud zailuulagdsangui. Harin Asagiin zurh setgel amidralynh ni tursh EZEND buren zoriulagdsan baiv. **15** Ter etsgiinhee bolon ooriinhoo hadgalj baisan zoriulagdsan ed zuils boloh alt, mongo ba heregsluudiig EZENii orgoond oruulan taviv. **16** Asa bolon Izrailiin haan Baasha nar haanchlalynhaa buh uyed hoorondoo urgelj daitdag baiv. **17** Izrailiin haan Baasha Iudag dovtlon irj, Iudagiin haan Asagiin gazar uruu hen bolovch orj, garahaargui bolohoor Ramad behlelt bosgov. **18** Tegehed EZENii orgoo bolon haany geriin erdenesiin sand uldsen buh alt, mongiig Asa haman, tushmediinhee gart ogood, Damaskt amidarch baisan Aramyn haan Hyeziony huu Tabrimmony huu Byenhadadad ilgeen, **19** "Minii etseg, tany etseg hoyoryn hoorond baisan shig tiim gereeg hoorondoo baiguulya. Haragtun, bi tand ene alt, mongiig beleg bolgon ilgeesen bilee. Izrailiin haan Baashatai togtooson gereegee tsutslan, tuuniig nadaas hodduulahad

tuslaach" geij ulamjluulav. **20** Byenhadad Asa haanyg sonsoj, Izrailiin hotuudyg dovtlohoor ooriin tsergiin janjnuudyg ilgeen, Naftaliin buh nutgaas gadna Ion, Dan, Abyelbyetmaaka bolon Hinnyerotyn buh nutgiig ezlen avlaa. **21** Baasha uuniig duulaad, Ramag behlen barihaa bolij, Tirzad uldev. **22** Ingemegts Asa haan neg ch huniig uldeelguigeer buh Iuda humuust tunhaglasand ted Baashagiin barilgad hereglej baisan Ramagiin chuluu, dunnz moddyg avch yavav. Asa haan tuugeer ni Byeniaminy Gyeba bolon Mizpag bosgov. **23** Asagiin hiisen busad zuils, tuunii huch chadal, tuunii barisan buh hotuud ba hiisen buhniig ni Iudagiin Haadyn Shastir Nomd temdeglesengui geij uu? Harin otton hogshirson uyedee tereer holdoo ovchtei bolov. **24** Asa etseg ovgo diinhoo hamt noiron, ooriin etseg Davidyn hotod etseg ovgo diinhoo hamt orshuulagdjee. Tuunii huu Iyehoshafat tuunii orond haanchlav. **25** Iudagiin haan Asagiin hoyordugaar jild Iyeroboamyn huu Nadab Izrailiin haan bolij, hoyor jiliin tursh Izrailiig zahirav. **26** Tereer EZENii melmiin omno buzard muug uildsen bogood etsgiinheezamaar zamnaj, Izrailiar nugel hiilgesen etsgiinhee aldaag davtjee. **27** Tegehed Issaharyn geriin Ahiagiin huu Baasha tuunii esreg huivaldaan gargaj, Nadab bolon buh Izraili Gibbyetonyg buslej baihad filistchuuded hariyaalagdah Gibbyetond tuuniig tsohij alav. **28** Iudagiin haan Asagiin guravdugaar jild Baasha Nadabyg alj orond ni haan bolloo. **29** Baasha haan bolonguutaa l Iyeroboamyn ger buliinhniig bugdiig huis temtrev. EZEN Ooriin bool shilon hun Ahiagaar damjuulan helsenchen Baasha Iyeroboamd neg ch hun amid uddeelgui bugdiig ustgav. **30** Uchir ni Iyeroboam nugel uildej, bas Izrailiar ch nugel uilduulen, Izrailiin Burhan EZENiig hilegnehed hurgesen yum. **31** Nadabyn busad uils bolon hiisen buhniig ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd temdegleegui geij uu? **32** Asa bolon Izrailiin haan Baasha nar urgelij hoorondoo daitaj bailaa. **33** Iudagiin haan Asagiin guravdugaar jild Ahiagiin huu Baasha Tirzad buh Izrailiin haan bolij, horin dorvon jiliin tursh haanchlav. **34** Tereer EZENii melmiin omno buzard muug uildej Izrailiar nugel uilduulsen Iyeroboamyn zamaar zamnajee.

16:1 EZENii ug Hananigiin huu Iyehud Baashagiin esreg irj **2** Bi chamaig shoroonoos tatan bosgoj, Ooriin ard tumen Izrailiin udirdagchaar tavisan bilee. Getel chi Iyeroboamyn zamaarzan, Minii ard tumen Izrailiar nugel uilduulj, tednii nugluudeer Namaig hilegnehed hurgelee. **3** Uzegtun, Bi Baasha bolon tuunii geriig shataaj, chinii geriig Nyebatyn huu Iyeroboamyn ger shig bolgono. **4** Baashagiinhnaas hotod uhsen negniih ni huuriig nohod idej, tald uhsen negniig ni ogtorguin shuvuud tonshin ideh bolno gelee. **5** Baashagiin huch chadal, hiisen uils zereg busad zuils ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **6** Baasha etseg ovgo diinhoo hamt noirsoj, Tirzad orshuulagdjee. Tuunii huu Yela ni tuunii oryg zalgamjlan haan bolov. **7** Baasha EZENii melmiin omno buzar muug uildej, terhuu uilseeree EZENiig hilegnuulj, Iyeroboamyn ger shig baisan, mon tuugeer barahgui Iyeroboamyn geriig ustgasan tul Hananigiin huu esh uzuulegch Iyehugeer damjuulan irsen EZENii ug Baashany bolon tuunii ger buliinh ni esreg baiv. **8** Iudagiin haan Asagiin horin zurgadugaar jild Baashagiin huu Yela Tirzad Izrailiin haan bolj, hoyor jiliin tursh haanchiljee. **9** Tuunii tushmel, tuuniig teregt tsergiin hagasyg ni zahirdag janjin Zimri tuunii esreg huivaldaan gargajee. Ter uyed Yela ni Tirza dahi haany geriig hariutssan Arzagiin gert arhi uun, sogtson baiv. **10** Tegehed Zimri orj iren, Iudagiin haan Asagiin horin doldutaar jild Yelagiin amiig horooj, Yelagiinorond Izrailiin haan bolloo. **11** Zimri haan bolj, sentiind zalranguutaa Baashagiin urgiin buh humuusiig huis temtrev. Torol torogsod, naiz nohdoos ni yamar ch er huistniig uddegeegui ajee. **12** Iyehu esh uzuulegcheer damjuulan Baashagiin esreg aildsan EZENii ugiin daguu Zimri Baashagiin urgiinhnyg bugdiig ni iinhuu ustgajee. **13** Uchir ni Baasha ba tuunii huu Yela nar oorsdoo nugel uildej, bas Izrailiar nugel uilduulen, oorsdiin shuteenuudeeree Izrailiin Burhan EZENiig hilegnehed hurgesen yum. **14** Yelagiin busad uils bolon hiisen buh ajil Izrailiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **15** Iudagiin Asa haany horin doldugaar jild Zimri Tirzad doloon odor haanchlav. Ter uyed Filisted hariyaalagddag Gibbyetony esreg ard olon huaragnan buusan bailaa. **16** Zimri huivaldaan zohioj, haanyg horoosnyg huaragnan bui humuus sonsjee. Tiim uchraas buh Izraili oorsdiin tsergiin janjin Omriig Izrailiin

haan hemeen ter odor huarandaa orgomjlov. **17** Tegeed Omri buh Izrailiin hamt Gibbyetonoos ireed, Tirzag buslev. **18** Hot ezlegdsniig medmegts Zimri haany geriin tsaiz uruu oron, haany geriig galdan shataaj, ooro ch uhev. **19** Ene ni Zimri EZENii melmiin omno buzard muut uilden, Iyeroboamyn zamaar yavsnaaraa ooro ch nutel uilden, Izrailiarch nugel uilduulsen zergees bolson yum. **20** Zimriin busad uils bolon tuunii gargasan huivaldaan Izrailiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **21** Daraa ni Izrailiin ard tumen hoyor hesegt huvaagdan, neg hagas ni Ginatyn huu Tibniig haan bolgohoor dagaddan, nogoo hagas ni Omriig dagalaa. **22** Gevch Omriig dagasan ard tumen Ginatyn huu Tibniig dagasan humuusees iluu huchirheg bolj, Tibni horoogdon, Omri haan bolov. **23** Iudagiin haan Asagiin guchin negdugeer jild Omri Izrailiin haan bolj, arvan hoyor jiliin tursh haanchilsan. Tereer zurgaan jil Tirzad haanchilj baiv. **24** Tereer hoyor mongon talantaar Samariin tolgodyg Shyemyerees hudaldaj avav. Tegeed terhoo tolgodyn deer hot baiguulan, tolgodyn Ezen Shyemyeriin nereer ter hotyg Samari gej nerlejee. **25** Omri EZENii melmiin omno buzard muug hiisen todiigui tuunii uils ni omnoh haadynhaas ch iluu hargis bailaa. **26** Yuu gevel ter Nyebatyn huu Iyeroboamyn yavsan zam bureer zamnaj, Izrailiar gem uilduulen, oorsdiin shuteenuudeeree Izrailiin Burhan EZENiig hilegnuulsen yum. **27** Omriin hiisen busad uil yavdal bolon tuunii huch chadal ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **28** Omri etseg ovgodiihoo hamt noirsoj, Samarid orshuulagdav. Tuunii huu Ahab orond ni haan bolov. **29** Iudagiin haan Asagiin guchin naimdutaar jild Omriin huu Ahab Izrailiin haan bolj, Samarid suun Izrailiig horin hoyor jiliin tursh zahirav. **30** Omriin huu Ahab omnoh buh haadaasaa ch iluugeer EZENii melmiin omno buzard muug uildev. **31** Nyebatyn huu Iyeroboamyn gemeer yavah ni tuunii huvid jiriin l zuil baisan uchir tereer sidonchuudyn haan Yetbaalyn ohin Iyezyebyeltei gerlej, Baald uilchlen, morgodog boljee. **32** Tereer Samarid bosgoson Baalyn dugand Baald zoriulan tahilyn shiree bosgov. **33** Ahab bas Ashyerag buteev. Ingesneeree Ahab ooriin omnoh Izrailiin buh haadaas ch iluugeer Izrailiin Burhan EZENiig hilegnuuleh zuil hiiv. **34** Ahabyn uyed byetyel hun Hiyel Iyerihog bosgon barijee. Nuny huu Ioshuagaar damjuulan helsen EZENii ugiin daguu Hiyel

hotyn suuriig tavihdaa ooriin uugan huu Abiramyg addsan bogood hotyn daaman haalgyg bosgohdoo otgon huu Syegubyg aldsan ajee.

Haadyn Deed 17

17:1 Gilyeadyn suurypigchdyn neg tishbye hun Yelia Ahabt — Minii hundetgedeg Izrailiin Burhan EZENii amid buigaar tangaraglaya. Namaig tushaahaas naash end heden jiliin tursh boroo ch orohgui, shuuder ch buuhgui bolno gev. **2** EZENii ug Yeliad irj, — **3** Endees yavj, zuun zug uruu ergegtun. Iordan golyn zuun tald orshih Hyerit gorhiny hovoond nuugdan amidar. **4** Gorhiny usnaas uu. Bi hereenuuded chamaig tend tejeehiig tushaav gej aildlaa. **5** Yelia yavj EZENii ugiin daguu uildlee. Tereer yavaad, Iordany zuun tald baih Hyerit gorhiny hovoond amidrav. **6** Hereenuud tuund ogloo, oroi bolgon talh bolon mah avchirdag baisan bogood tereer gorhiny usnaas undaaldag baiv. **7** Ter nutagt boroo orooguigees bolj udalgui onooch gorhi hatan shirgejee. **8** Tegehed EZENii ug tuund irj, — **9** Bosoj, Sidond hariyaalagddag Zaryefat uruu yavaad, tendee bai. Tend chamaig tejeehiig negen belevsen emegteid Bi tushaasan gev. **10** Yelia darui boson, Zaryefat uruu yavlaa. Tereer hotyn haalgand hureed hartal negen belevsen emegtei mod tuuj baiv. Yelia ter emegteig duudaad — Nadad uuh us vaart hijj avchirj ogooch gej guiv. **11** Ter emegtei us avch ireheer yavah gej baihad Yelia tuuniig duudan — Nadad zusem talh avchirj ogooch gej helev. **12** Harin ter emegtei hariud ni — Tany Burhan EZENii amid buigaar tangaraglaya. Nadad talh baihgui. Zovhon minii hul ayagand mini atgyn todii guril, vaart mini jaahan tos uldsen. Haragtun, bi gertee harij, oortoo bolon huudee zoriulan hool hiihiin tuld odoo tulee tuuj baina. Daraa ni bid uheh baihdaa gev. **13** Tegehed Yelia emegteid — Buu ai. Yavj, helsneeree guitsetge. Harin baigaa yumnaasaa ehleed nadad jijighen gurilanboov hiigeed nad uruu avch ir. Uunii daraa oortoo bolon huudee ideh yum hiigtun. **14** Yaagaad gevel Izrailiin Burhan EZEN "EZEN ene gazryn gadarga uruu dahin boroo buulgaj ogoh odriig hurtel hul ayagan dahi guril ch duusahgui, tostoi vaar ch hoosrohgui" gej aildsan yum gev. **15** Ter emegtei yavan, Yeliagiin

ugeer uildsen bogood ter emegtei, Yelia bolon emegtein geriinhen olon odriin turshid hool undtai baiv. **16** Yeliagaar damjuulan EZEN aildsanchlan hul ayagan dahi guril duusaagui, mon vaar dotorh tos ch duussangui. **17** Iin baij baital geriin ezegtein huu ovdjee. Tuunii ovchin hunderseer etsestee huu amisgal huraav. **18** Ter emegtei Yeliad — Burhany hun ee, tand namaig buruutgah yum yuu baina? Ta nugliig mini sanuulj, huug mini uheld hurgeh gej iree yuu? hemeev. **19** Yelia tuund — Nadad huugee ogooch gev. Tereer emegtein tevrees huug ni avaad, ooriin amidarch baisan deed davhryn oroond uuren avchirj oron deeree hevtuuljee. **20** Tereer EZENiig duudan, — Minii Burhan EZEN, Ta minii buudallan baigaa ene geriin belevsen emegtein huug uheld hurgesneeree tuund iim gai buulgasan uu? gej helev. **21** Tegeed tereer huugiin deerees gurvantaa aldlan hevteed, EZENii duudan, — Minii Burhan EZEN, ene huugiin amiig butsaan ogooch gej bi Tanaas guij baina hemeev. **22** EZEN Yeliagiin duug sonsood, huugiin ami butsan irj, huu amilav. **23** Yelia huug avaad, deed oroonoos buulgan gert ni oruulj, ehed ni ogov. Yelia — Har. Huu chini amid baina gev. **24** Tegehed emegtei Yeliad — Odoo l bi tanyg Burhany hun gedgiig medej, tany amand bui EZENii ug unen bolohyg oilgoloo hemeen oguuljee.

Haadyn Deed 18

18:1 Olon odor uliran ongorch, gurav dahi jild EZENii ut Yeliad irj, — Yavj, Ahabtai uulz. Bi gazryn gadarga deer boroo oruulah bolno gej aildlaa. **2** Yelia Ahabt baraalhahaar yavav. Ter uyed Samarid olsgolon id gaarch bailaa. **3** Ahab geriin tushmed Obadiag duudjee. (Obadia EZENees gunee emeedeg negen bailaa. **4** Iyezyebyel EZENii esh uzuulegchdiig ustgaj baih uyed Obadia zuun esh uzuulegchiig avch, tavi taviar ni aguid nuun, tedend talh us hangan ogch baisan yum.) **5** Ahab Obadiad — Nutag dayaar bui usny undargatai bolon hondii buh gazraar yav. Bid ovs nogootoi gazar olj, mori, luusuudaa amid bailgaj, mal surgeesee alдахgui baij boloh yum gej helev. **6** Ted nutgiig shinjiheer oor hoorondoo huvaagaad, Ahab neg tal uruu Obadia nogoo tal uruu, tus tusyn zamaa

hoon yavjee. **7** Obadia zamdaa yavj baital tuuntei Yelia taarav. Obadia tuuniig taniad, nuureeree gazar unan, — Minii ezen Yelia ta mon uu? gev. **8** Yelia tuund — Bi baina. Yavj, ezendee "Haragtun Yelia end baina" gej hel hemeen oguulev. **9** Obadia — Bi yamar nugel uildsen gej ta ooriin zartsaa Ahabyn gart ogch, aluulah gej baina ve? **10** Tany Burhan EZENii amid buigaar tangaraglaya. Tany erj olohoor humuusiig ilgeegeegui undestnuud, esvel haanchlaluud baihgui. Tedgeer ni "Ter end alga" gej helsen uyed Tanyg uneheer olj chadaagui gej Ahab ug haanchlal esvel undestnuudeer tangaragluuldag baiv. **11** Getel odoo ta "Ezendee ochood «Haragtun, Yelia end baina» gej hel" geh yum. **12** Bi tanaas salmashch EZENii Suns tanyg minii medehgui gazar avaachih bolno. Herev bi Ahabt ochij heleed, ter tanyg olj chadahgui bol hediigeer Tany bool bi бага zaluugaasaa EZENees emeen irsen bolovch Ahab namaig alah bolno. **13** Iyezyebyel EZENii esh uzuulegchdiig alj baihad bi EZENii zuun esh uzuulegchiig tavi taviar ni aguid nuun, tedend talh us hangaj baisan zereg minii yuu hiisniig ezen mini ta sonsoogui gej uu? **14** Getel odoo ta "Ezendee ochood «Haragtun, Yelia end baina» gej hel" geh yum. Tegvel Ahab namaig alna shuu dee gev. **15** Yelia — Minii ulchildeg tumen tsergiin EZENii amid buigaar tangaraglaj baina. Bi onoodor zaaval Ahabt baraalhana gev. **16** Obadia Ahabtai uulzahaar ochij duulgaad, Ahab Yeliatai uulzahaar irev. **17** Ahab Yeliag harmagtsaa, — Ene chini Izrailiig zovoogch chi yuu? gesend **18** Yelia — Bi Izrailiig zovooson bus harin chi bolon chinii etsgiin ger bul zovooson bilee. Yuu gevel ta nar EZENii tushaaluudyg ogooron, Baalyg dagan yavsan. **19** Odoo hun ilgeen, buh Izrailiig Karmyel uuland nad deer tsugluulagtun. Iyezyebyeliin shireenii ard hoollodog, Baalyn dorvon zuun tavin esh uzuulegchiig, mon Ashyeragiin dorvon zuun esh uzuulegchiig hamt duudan iruulegtun gev. **20** Ahab Izrailiin buh hovguudiin dund ug medeeg ilgeen, Karmyel uuland esh uzuulegchdiig hamtdaa tsugluullaa. **21** Yelia buh ard tumend oirton zogsood, — Ta buhen hedii boltol hoyor zamyn hoorond teenegelzeh yum be? Herev EZEN ni Burhan mon yum bol Tuuniig daga. Harin Baal mon bol tuuniig daga gev. Ard tumen tuund neg ch ut hariulsangui. **22** Tegeed Yelia ard tumend handan — EZENii esh uzuulegcheer gantshan bi uldje.

Harin Baalyn esh uzuulegch dorvon zuun tavin hun baina. **23** Bidend hoyor uhriig avchirj ogooch. Baalyn esh uzuulegchid oorsoddoo neg uhriig songon avaad, heseglen evdej, zereglesen modon deer bairluulj, harin door ni gal buu asaa. Bi nogoo sharyg beltgej, zereglesen modon deer tavina. Bi tuunii dotor gal oruulahgui. **24** In uildsenii daraa ta nar oorsdiin burhny neriig duud. Bi ch EZENii neriig duudya. Galaar hariu ogoh Burhan ni jinhene Burhan mon gelee. Buh humuus — Sain sanaa baina getsgeejee. **25** Yelia Baalyn esh uzuulegchded — Ta nar oluulaa baigaa tul ehleed uhree songon avch, beltgen, burhnyhaa neriig duudagtun. Harin gal notsooj bolohgui shuu gej oguulev. **26** Ingeed ted avchirsan uhriig avch beltgeed, ogloonoos ud dund boltol Baalyn neriig duudan, — Baal aa, bidend hariulj ogooch hemeen oriloldov. Gevch yamar ch chimee garsangui, hen ch hariulsangui. Baalyn esh uzuulegchid oorsdiin hiisen tahilynshireeg toiron tsovhchiv. **27** Ud dund bolohod Yelia tedniig ogoodon, — Ter chini burhan yum chini changaar duudaach. Ter chini byasalgaj baigaa yuu, esvel zavgui baina uu, esvel ayallaar yavchihsan yum uu, esvel ter chini untaj baigaa bogood tuuniig sereeh heregtei bolov uu gej helev. **28** Ted changaar hashhيران, zanshil yosooroo idd, jadaar oorsdiigoo zusej, tsusaa ursgav. **29** Ud dund ongorohod ted, oroin tahlil orgoh tsag boltol ted ulangasan bailaa. Gevch yamar ch chimee garsangui, hen ch hariulsangui, hen ch anhaarsangui. **30** Uunii daraa Yelia buh ard tumend — Nad uruu oirton iregtun gev. Buh ard tumen tuun uruu oirton irlee. Tereer nursan baisan EZENii tahilyn shireeg bosgov. **31** Yelia Iakovyn hovguudiin ovguudyn toogoor arvan hoyor chuluu avchee. Iakovd EZENii ug irj, "Chinii ner Izraili bah bolno" hemeen aildsan bilee. **32** Edgeer chuluunuudaaraa Yelia EZENii ner deer tahilyn shiree bosgoj, tuuniigee toiruulan hoyor hemjuur taria bagtah orgontei shuuduu uhav. **33** Tuunii daraa tereer modoo zereglen taviad, deer ni uhriin tsavchilsan mahyg tavilaa. Ter — Dorvon dombyg usaar duurgej, shataalt tahlil bolon modon deeree asga gev. **34** Yelia — Hoyor dahi udaa us hii gehed ted hoyor dahi udaa uuniig guitsetgev. Tereer — Uuniig gurav dahia hii gesend ted gurav dahi udaa us asgalaa. **35** Us tahilyn shireeg toiron halij asgarsan todiigui, tereer shuuduug ch mon usaar duurgev. **36** Ooin tahilyg orgoh tsag

bolohod esh uzuulegch Yelia uragsh alhan garch, — Abraham, Isaak, Izrailiin Burhan EZEN mini ee, Ta bol Izraili dahi Burhan mon bogood bi Tany bool gedgiig, mon ene bugdiig bi Tany ugeer l hijj baigaag onoodor meduulj ogooch. **37** Nadad hariu ogooch, EZEN mini. EZEN mini Ta Burhan gedgee ene ard tumend meduulj, tednii zurh setgeliig erguulen avchrahyn tudd nadad hariu ogooch gej zalbirav. **38** Tegtel EZENii gal unan buuj, shataalt tahil, tulee mod, chuluu bolon shoroog galdan shataaj, shuuduun dahi usyg shirgeej orhiv. **39** Buh ard tumen uuniig harmagtsaa, nuureeree gazar shaan unaj, — EZEN l Burhan mon, EZEN l Burhan mon gej hashhirdav. **40** Yelia tedend — Baalyn esh uzuulegchdiig barigtun. Negend ni ch zugtah bolomj buu og hemeev. Ard tumen tedniig barij avaad, Yelia tedniig Kishon gorhiny derged avaachij, tend aljee. **41** Yelia Ahabt — Aadar boroony nurgeenii duu chimee oirton irj bui tul yavj, idej uugtun gev. **42** Ahab idej uuhaar yavlaa. Harin Yelia Karmyelyn oroid garlaa. Tereer gazart suun bohiigood, tolgoigoo ovdgon zavsraa havchuulav. **43** Tereer zartsdaa — Yavaad, tengis uruu haraadah gej helev. Zarts ni deesh garan harchihaad — Yuu ch alga gej hariulsand Yelia — Dahiad yav gej dahin doloon udaa tushaav. **44** Doloo dahi udaad zarts ni — Haraach, hunii garyn daitai jijighen uul dalaigaas hooron irj baina gej helev. Yelia — Yavj Ahabt handan "Aadar boroond saatahguin tuld tergee beltgen yavagtun" gej hel gelee. **45** Tun udalgui tengert baraan uul huraldan, salhi shiruusej, aadar boroo orj ehellee. Ahab morin tergend suun, Iyezryeyel uruu yavjee. **46** EZENii mutar Yelia deer baisan bogood ter busleed, Ahabyn omno turuulen guiseer Iyezryeyel uruu orov.

Haadyn Deed 19

19:1 Yeliagiin hiisen buh zuils bolon ter buh esh uzuulegchdiig herhen ildeer tsavchin alsan zergiig Ahab Iyezyebyeld yarij ogchee. **2** Tegehed Iyezyebyel Yeliad hun ilgeen, — Herev bi margaash odiid chinii amiig tedgeer esh uzuulegchdiin ami shig bolgohgui bol ooriin burhdaasaa yalyg avag. Ugui ee, uunes ch iluu gai gamshgiig tuunes avah bolog gej heluuljee. **3** Yelia ain bosoj, amia avrahaar zugtan Iudad hariyaalagddag

Byeyershyebad irev. Tend ooriin zartsaa uldeev. **4** Harin tereer ooro neg odorjingoo alhsaar tsold hureed, negen arts modny door suuv. Tereer uhehiig husemjlen — Odoo hangalttai. EZEN mini, bi etseg ovgodoosoo deerdeh yumgui tul odoo minii amiig avaach gej helev. **5** Tereer arts modny dor hevten untav. Haragtun, negen tenger elch tuund hurch, — Bos, idegtun gejee. **6** Yelia harval tuunii tolgoiin havid haluun chuluunuud deer jignesentalh, vaartai us baijee. Tereer idej uuchihaad dahiad l hevtev. **7** EZENii tenger elch hoyor dahi udaagaa dahin ireed, tuund hurch, — Bosood idej av. Uchir ni ene ayalal chinii huvid denduu hund yum gev. **8** Tereer bosood, idej uulaa. Ter hoolny hucheer dochin odor, dochin shono Burhany uul boloh Horyeb uruu yavlaa. **9** Yelia tend aguid orj shoniig ongorov. EZENii ut tuund irj, EZEN tuund — Yelia, chi end yuu hij baigaa yum be? gev. **10** Tereer — Bi tumen tsergiin Burhan EZEND mash ih zutgeseer irsen. Izrailiin hovguud Tany gereeg umartaj, Tany tahilyn shireenuudiig nuraan, Tany esh uzuulegchdiig ildeer tsavchin alsan bilee. Odoo gantshan bi l uldeed baina. Ted minii amiig avahyn tuld namaig hajj baina hemeen ochiv. **11** EZEN — Garch ireed, uulan deer EZENii omno zogsogtun gej aildlaa. Haragsun, EZEN hajuugaar ni ongorov. Asar ih huchte salhi EZENii omnoh uulsyg tsuulj, hadnuudyg heseglen butalj baisan bolovch ter salhin dottor EZEN baisangui. Salhi ongoron odsony daraa gazar hodolson bolovch ter gazar hodloltiin dottor ch EZEN baisangui. **12** Gazar hodloltiin daraa gal garsan bolovch EZEN gal dottor baisangui. Harin gal garsny daraa namuun hungeneh duu garlaa. **13** Yelia ter duug sonsmogts nuuree nomrogooroo oroon, aguin amand garch zogsov. Haragtun, duu chimee tuund ireed, — Yelia, chi end yuu hij baigaa yum be? hemeev. **14** Yelia — Bi tumen tsergiin Burhan EZEND mash ih zutgeseer irsen. Izrailiin hovguud Tany gereeg umartan, Tany tahilyn shireenuudiig nuraaj, Tany esh uzuulegchdiig ildeer tsavchin alsan bilee. Odoo gantshan bi l uldeed baina. Ted minii amiig avahyn tudd namaig hajj baina hemeen ochiv. **15** EZEN tuund — Yav, Damaskiin tsol uruu yavah zamaaraa but. Chi Hazayelyg Aramyn haanaar tomilon tosloh bolno. **16** Mon Nimshiin huu Iyehug Izrailiin haanaar tomilon tosloj, bas Abyelmyeholagiin Shafatyn huu Yelishag ooriinhoo orond esh

uzuulegcheer tomilon tosloh bolno. **17** Hazayelyn ildnees zugtsan hun Iyehugiin gart orj uheh bolno. Iyehugiin ildnees zugtsan hun Yelishagiin gart orj uheh bolno. **18** Gesen ch Bi Izrailid doloон myangan hun uldeeh bogood ted bugd Baalyn omno ovdog sogdoogui, tuuniig unseegui humuus yum gej aildav. **19** Yelia tendees hodolj, Shafatyn huu Yelishag olj avlaa. Ter uyed Yelisha buulgatai arvan hoyor hos uhreer talbaigaa hagalj, ooroо arvan hoyor dahi hos uhriin араас dagan yavj baiv. Yelia Yelishagiin derged ochood, ooriinnomrogoо tuund nomorgov. **20** Yelisha uhruudee orhiod, Yeliagiin hoinоос guin, — Bi aav eejiigee unschiheed tanyg dagan yavahyg zovshoorno uu gev. Yelia tuund — Harigtun. Bi yaah бilee gej hariulav. **21** Tereer Yeliag dagahaa болиж, hos uhriig avch, tahl болгон, буулгыг ni evden tulj, uhriin mahyg chanaad, humuust ogsond ted idetsgeev. Tuunii daraa tereer bosoj, Yelisha Yeliag dagan yavj, Yeliad uilchlev.

Haadyn Deed 20

20:1 Aramyn haan Byenhadad buh tsergee tsutluulav. Tuuntei hamt guchin hoyor haad, morid болон teregnuud tsuglasan baiv. Tereer Samari hotyg buslen baidav. **2** Tereer hot uruu elch naryg ilgeej, Izrailiin haan Ahabt handan "Byenhadad iinhuu helj baina. **3** «Chinii alt, mongo miniih. Chinii hamgiin uzegelentei ehner, huuhduud ch bas miniih» gesen" gejheluuljee. **4** Izrailiin haan hariu ug ilgeen — Haan ezen mini ee, tany ugeer boloh boltugai. Bi болон minii ezemshij baigaa buh yums tanyh бilee gev. **5** Tegehед elch nar Ahab uruu butсaj iren, — Byenhadad iinhuu helj baina. "Omno ni bi chamd «Chi nadad alt, mongo, ehner, huuhduudee og» gesen ug ilgeesen бilee. **6** Harin margaash yag ene tsagiin orchimd bi ooriin tushmedee cham uruu ilgeeh болно. Ted chinii ger болон tushmediin chini geriig negjij, chinii huvid unetei gegdeh yum болгonyг chini ted avch yavah болно" gev. **7** Izrailiin haan ulsynhaa buh ahmaduudyg tsugluulan, — Ene hun yamar hetsuu zuil shaardaj buig haraach? Tereer nad uruu elch ilgeen minii ehner huuhdiig болон alt mongiig avahyg husehed bi tatgalzsangui gejee. **8** Buh ahmaduudad болон buh humuus Ahabt —

Tuuniig buu sons, tuund buu zovshoor geltsev. **9** Ahab Byenhadadyn elch nart — Haan ezend mini "Zartsdaa ilgeesen tany anhny buh shaardlagyg bi zovshooroh bolno. Harin ene udaagiin shaardlagyg bi biyeluulj chadahgui" gej damjuul gev. Elch nar yavtsgaaj, Byenhadadad uuniig sonorduulav. **10** Byenhadad Ahab uruu elch naryg yavuulan, — Herev namaig dagaj bui hun burd atga atgaar onogdoh shoroo Samarid uldeh avaas burhad mini namaig tseerluuleg. Bur iluu gai gamshig uchruulah boltugai gej heluulev. **11** Izrailiin haan hariulahdaa — Haandaa "Huyag duulгаа omsoj bui hun huyag duulгаа tailj bui hun shig buu sairhag" gej hel gev. **12** Byenhadad busad haadyn hamt tsatsartaa arhidan baih uyedee ene ugiig sonsmogts tushmeddee — Tulaldaand beltgetsgee gej tushaav. Ingeed ted hotyn esreg dovtlohod beltgetsgeelee. **13** Ter uyed negen esh uzuulegch Izrailiin haan Ahabt iren, — EZEN iin aildaj baina. "Chi iim ih tsergiig uzsen uu? Haragtun. Onoodor bi tedniig chinii gart oruulj, chi Minii EZEN mon bolohyg medne" hemeev gej helev. **14** Ahab — Heneer uuniig hiilgeh ve? gesend esh uzuulegch — EZEN iin aildaj baina. "Mujuudyn zahiragchdyn dundah zaluusaar uuniig hiilgene" hemeev gej hariulav. Tegehed Ahab — Hen tulaanyg ehluuleh ve? gesend esh uzuulegch — Ta gej hariulav. **15** Ingeed Ahab mujuudyn zahiragchdyn dundaas zaluusyg tsugluulahad hoyor zuun guchin hoyor hun baiv. Tednii daraa tereer buh humuusiig buyuu Izrailiin buh hovguudiig tsutluulahad doloon myangan hun baiv. **16** Ahabyn tserguud ud dund dovtolgoogoo eheljee. Ter uyed Byenhadad oort ni tusalj bui guchin hoyor haadyn hamt tsatsartaa arhidan sogtuurch bailaa. **17** Mujuudyn zahiragchdyn dundah zaluu terguulen hodlov. Byenhadad turshuuluudyg ilgeehed ted — Samarias humuus garch, irj baina gej medegdjee. **18** Byenhadad — Ted nairamdahaar irsen ch bai, daitahaar irsen ch bai tedniig amidaar ni barij av gej tushaav. **19** Mujuudyn zahiragchdyn dundah zaluus araasaa tserguudiig daguulan hotoos garchee. **20** Ted tus bur neg daisnyg aljee. Aramyechuud zugtaj, izrailichuud tednii hoinoos hooloo. Aramyn haan Byenhadad morin tserguudiiin hamt morindoo mordon zugtjee. **21** Izrailiin haan dovtolj morid bolon teregnuudiig tsohison bogood aramyechuudyg ui olnoor ustgav. **22** Tegehed esh uzuulegch Izrailiin haand oirton irj, tuund — Yavj, ooriin

huchiig selbeed, yuu hiih yostoigoo haran huleegtun. Ireh jiliin ehend Aramyn haan chinii esreg dovtlon irne gev. **23** Aramyn haany tushmed haandaa — Tednii burhad uulyn burhad uchir ted bidnees huchtei baisan yum. Harin tedentei tal gazart tulaldahyg bidend zovshoorvol bid uneheer tednees huchtei baih bolno. **24** Uuniig hiigtun. Buh haadyg tushaalaas ni buulgan, orond nioor ahmaduudyg tavi. **25** Aldsan tsergee, moriig morior, tergiig tergeer ni nohoj tsugluul. Tegeed izrailichuudtai tal gazart tulaldah bogood bid uneheer tednees huchtei baih bolno gev. Haan tedniig sonsoj, tiinhuu hiiiv. **26** Daraagiin jiliin ehend Byenhadad aramyeichuudyg tsugluulan, Izrailiin esreg daitahaar Afyek uruu yavlaa. **27** Izrailiin hovguud ch tsuglaran, hool hunseer hanguulan, tedentei uulzahaar yavlaa. Izrailiin hovguud tednii omno hoyor heseg bagahan yamaan sureg shig huaragnav. Harin aramyeichuud tal gazryg duurgesen. **28** Tegehed Burhany hun oirton irj, Izrailiin haand handan — EZEN iinhuu aildaj baina. "Aramyeichuud «EZEN bol uulyn burhan bolohoos tal gazryn burhan bish» gej helsen uchir Bi ene ih tsergiig chinii gart ogno. Tegeed Namaig EZEN mon gedgiig chi medeh bolno" hemeev gej hellee. **29** Doloo honogiin tursh ted biye biyenihee esreg huaragnan baiv. Doloo dahi odor tulaldaan ehelj Izrailiin hovguud neg odriin dotor aramyeichuudaas zuun myangan yavgan tsergiig ustgalaa. **30** Harin uldegshed ni Afyek hot uruu zugtsan bogood uldsen horin doloon myangan tsergiin deer hotyn hana nuran unalaa. Byenhadad zugtan, hot dotor negen dotood tanhim uruu orson baiv. **31** Tushmed ni tuund — Haragtun. Izrailiin geriin haadyg orshoolt haad gej bid sonsson yum. Bid uuts nuruundaa taar omsoj, tolgoidoo ols uyaad, Izrailiin haan uruu garch ochyo. Tereer tany amiig orshooj magadgui gej zovlov. **32** Ted uuts nuruundaa taar buselj, tolgoidoo ols uyaj, Izrailiin haand hurch ochood, — Tany bool Byenhadad "Minii amiig orshoogooch" hemeen guij baina gev. Ahab haan — Ter odoog hurtel amid baigaa yum uu? Ter bol minii duu shuu gej helev. **33** Ted uuniig sainy temdeg gej uzen, darui ugiig ni olgon avch, — Tany duu Byenhadad mon geltsehed ni haan — Yavj, tuuniig avchir gej tushaav. Byenhadad tuun uruu garch irehed, haan tuuniig morin tergendee suulgalaa. **34** Byenhadad tuund — Minii etseg chinii etsgees avsan

hotuudyg bi butsaaj ogoh bolno. Mon Samarid minii etsgiin baiguulsan shig tiim gudamjnuudyg Damaskt chi baiguulaarai hemeev. Ahab — Bi chamaig ene gereegeer chini sullaya gev. Tereer tuuntei geree baiguulj, tuuniig yavuullaa. **35** Esh uzuulegchdiin hovguudiin neg ni nogoodoo EZENii ugeer — Namaig tsohioch gesen bolovch nogoo er tuuniig tsohihoos tatgalzav. **36** Tegeheer ni onooh esh uzuulegch tuund — Chi EZENii duu hooloig sonsoogui tul nadaas salan yavah uyedee chi arslan bariulan aluulna gev. Nogoo er tuunees salan odonguut l arslan garch ireed tuuniigbarij aljee. **37** Daraa ni onooh esh uzuulegch oor neg huniig olood, — Namaig tsohioch gej guisand nogoo hun esh uzuulegchiig tsohin sharhduulav. **38** Esh uzuulegch tendees holdoj, nudnihee deeguur boolt oroon zusee huvirgaad, zamyn hajuud haanyg huleen zogsov. **39** Haan hajuugaar ongoroh uyed, tereer haanyg duudan hashhirsch — Tany bool bi dainy talbar deer ochson bilee. Tegtel neg hun nadad olzny huniig daguulan ireed, "Ene huniig manaj bai. Herev yamar neg shaltgaanaar ene hun zugtval chinii ami tuunii amiin orond baih bolno, esvel chi neg mongon talant toloh heregtei" gesen bilee. **40** Tany bool end ch, tend ch ajillaad zavgui baih uyed onooh hun zuttaj odson yum gev. Izrailiin haan tuund — Chi ooro ingej shiidsen tul chamd ireh shiitgel iinhuu baih boltugai gev. **41** Tegtel esh uzuulegch nudneese booltyg multlan avahad Izrailiin haan tuuniig esh uzuulegchdiin neg bolohyg ni tanilaa. **42** Tereer haand — EZEN ingej aildaj baina. "Minii ustgahaar shiidsen huniig chi garaasaa multlan yavuulsan tul chinii ami tuunii amiin orond ogogdoj, mon chinii ard tumen tuunii ard tumnii orond mohoh bolno" hemeesen gelee. **43** Izrailiin haan dunsger tsarailan, utsaartaigaar ger uruugaa yavj, Samarid irlee.

Haadyn Deed 21

21:1 Tuunii daraa iim negen yavdal bolloo. Iyezryeyel hun Nabot ni Iyezryeyeld, Samariin haan Ahabyn ordny hajuud usan uzmiin tsetserlegtei baijee. **2** Ahab Nabotad handan — Tany usan uzmiin tsetserleg minii gertei oir tul tuuniig nadad ogooch. Bi tuuniig nogoony tarialan bolgoh gesen yum. Bi chamd ene usan uzmiin tsetserlegees iluu saihnyg ogye. Ta husej

baival tuunii ortgiig mongoor ch tolj bolno gev. **3** Gevch Nabot Ahabt — Etseg ovgodiihoo omchiig tand ogoh yavdlaas EZEN namaig hol bailgag gev. **4** "Etseg ovgodiihoo oviig bi tand ogohgui" gej Iyezryeyel hun Nabotyn helsen ugnees bolj Ahab gertee ih l dunsger, utsaarlan orj irev. Tereer oron deeree hevtej, nuuree buruulan hool ch idsengui. **5** Harin tuunii ehner Iyezyebyel tuun uruu ireed, — Yuund chinii setgel dunsiigeed, chi hool idehgui baigaa yum be? gelee. **6** Haan tuund — Bi iyezryeyel hun Nabottai yariltsaj, tuund "Usan uzmiin tsetserlegee nadad mongoor hudaldaach. Esvel chamd taalagdval orond ni bi chamd oor usan uzmiin tsetserleg ogiye" gesen bolovch tereer "Bi chamd usan uzmiin tsetserlegee ogohgui" gev gej hariulav. **7** Tuunii ehner Iyezyebyel tuund — Chi odoo Izrailiig zahirch baigaa yum bish uu? Bos, talh id, zurh setgelee bayasga. Iyezryeyel hun Nabotyn usan uzmiin tsetserlegiig bi chamd avch ogoh bolno gev helev. **8** Iyezyebyel Ahabyn nereer zahidluud bicheed, tamgaar ni latsdan Nabottai hamt hotod ni amidarch baisan ahmaduudad bolon yazguurtnuudad edgeer zahidluudyg ilgeev. **9** Tereer zahidluud dotroo ingej bichsen bailaa. "Matsag barih odriig tunhaglan Nabotyг humuusiin terguund suulga. **10** Tuunii hajuud hoyor ul buteh huniig suulgaj, ted naraar Nabotyn esreg «Chi Burhanyг болон haanyг haraasan» gej gerchluul. Tegeed tuuniig gargaj, chuluudan al" gesen baiv. **11** Tuunii hotyn humuus boloh ahmaduud ba yazguurtnuud Iyezyebyeliin oorsdod ni ilgeesen ugiin daguu buyuu tuunii zahiand bichsenii daguu uildjee. **12** Ted matsag barih odriig tunhaglan, Nabotyг humuusiin terguund suulgav. **13** Tegtel hoyor ul buteh hun orj irj, tuunii omno suuv. Tegeed onooh ul buteh etgeed ni Nabotyn esreg humuusiin omno gerchlel hijj, — Nabot Burhan ba haanyг haraasan yum gev. Ted Nabotyг hotoos gadagsh gargan tuun uruu chuluu shidlen aljee. **14** Ingeed ted — Nabot uruu chuluu shidej aljee hemeeh ugiig Iyezyebyeld ilgeejee. **15** Nabot chuluugaar shiduulen aluulsan gedgiig Iyezyebyel sonsood Ahabt handan — Bosogtun. Iyezryeyel hun Nabotyn mongoor ogohoos tatgalzaad baisan usan uzmiin tsetserlegiig omchlön avaarai. Uchir ni Nabotamid bish, uhsen bilee gev. **16** Nabot uhseniig sonsood Ahab bosoj, iyezryeyel hun Nabotyn usan uzmiin tsetserlegiig ooriin bolgohor yavav. **17** Tegehед EZENii ug

tishbye hun Yeliad irj aildsan ni — **18** Bosogtun. Samarid baigaa Izrailiin haan Ahabtai uulzahaar yavagtun. Ter odoo Nabotyn usan uzmiin tsetserlegiig ooriin bolgon avahaar ter gazart ochood baigaa. **19** Chi tuuntei yarihdaa "EZEN iin aildaj baina. «Chi alchihaad, mon ed horongiig ni avah ni uu?»". Chi bas tuund "EZEN iin aildaj baina. «Nabotyn tsusyg nohod dolooj bui ter gazart, chinii tsusyg ch bas nohod dolooch bolno»" gej heleerei hemejee. **20** Ahab Yeliad — Oo minii daisan, chi namaig olood irev uu? gesend Yelia — Bi chamaig olloo. Uchir ni EZENii melmiin omno buzar muug uildeheer chi ooriigoo hudaldsan bilee. **21** Uzegtun. Bi cham deer gai gamshgiig buulgan, chamaig burmoson shuurden hayah bolno. Izraili dahi choloot, bool ni hamaagui buh erchuudiig Ahabaas bi tastan hayah bolno. **22** Chi Izrailiar gem uilduulen, Minii uuryg hurgesen uchir Bi chinii geriig Nyebatyn huu Iyeroboamyn ger shig, bas Ahiagiin huu Baashagiin ger shig bolgono. **23** EZEN bas Iyezyebyeliin tuhαι aiddahdaa "Iyezryeyeliin hermiin derged nohod Iyezyebyeliig zulgaah bolno" gev. **24** Ahabt hamaarah humuusees hen negen hot dotor uheh avaashuuriig ni nohod idej, tald uhsen negniig ni ogtorguin shuvuud tonshin ideh bolno gej helev. **25** Ahabtai adil ehner Iyezyebyeliinhee uruu tataltand avtan EZENii melmiin omno buzar muu uil hiiheer ooriigoo hudaldsan hun urd omno baigaagui bilee. **26** Izrailiin hovguudiin omno EZENii hoon zailuulsan amorichuudyn buhii l uildliin daguu Ahab shuteend morgohdoo mash buzar zuiliig hiisen yum. **27** Ahab edgeer ugiig sonsmashchoo huvtssaa uran, taar omsoj, matsag barin, taaran huvtsastaigaa hevtej, tsohron yavah boljee. **28** Ter uyed EZENii ug tishbye hun Yeliad irj — **29** Minii omno Ahab ooriigoo hichneen daruu bolgosnyg chi harj baina uu? Ter ooriigoo Minii omno daruu bolgoston tul Bi tuuniig amid baihad ni gai gamshig buulgaagui, harin tuunii huugiin uyed ger deer ni gai zovlon avchirna gev.

Haadyn Deed 22

22:1 Aram Izrailiin hoorond dain dajin bololgui gurban jil ongorov. **2**
Gurav dahi jil ni Iudagiin haan Iyehoshafat Izrailiin haanyg zorij irev. **3**

Izrailiin haan ooriin tushmeddee — Ramotgilyead bidend hariyaalagddag bolovch tuuniig Aramyn haany garaas avah gej bid yuu ch hiihgui baisaar baigaag ta nar medeh uu? gev. **4** Tereer Iyehoshafatad handan — Ramotgilyeadad baidahaar chi nadtai hamt yavah uu? gehed Iyehoshafat Izrailiin haand — Bi bol chi, minii humuus bol chinii humuus bogood minii morid ch chinii morid met bilee gev. **5** Unees gadna, Iyehoshafat Izrailiin haand — Ehleed EZENii ugiig medehiin tuld asuuj ogooch gej helev. **6** Tegehed Izrailiin haan dorvon zuugaad esh uzuulegchdiig hamtad ni tsugluulaad, tednees — Bi Ramotgilyeadyn esreg baidahaar mordoh uu, esvel tudgelzeh uu? hemeen asuusand ted — Yavagtun. Uchir ni EZEN ter hotyg haany gart ogno gej hariultsgaav. **7** Gevch Iyehoshafat — Bidend asuuchihaar EZENii oor neg esh uzuulegch end alga uu? hemeen asuulaa. **8** Izrailiin haan Iyehoshafatad — EZENees asuuj boloh oor negen hun bii. Gevch ter minii talaar sainyg esh uzuulj baigaagui, harin buzar muug heldeg uchir bi tuuniig uzen yaddag yum. Ter bol Imlahyn huu Mikaia yum hemeen oguuljee. Harin Iyehoshafat tuund — Haan hun ingej yarij bolomgui gejee. **9** Tegehed Izrailiin haan tushmelee duudan, — Imlahyn huu Mikaiag hurdan avch iregtun hemeen tushaav. **10** Ter uyed Izrailiin haan bolon Iudagiin haan Iyehoshafat nar yoslolyn deelee omson, Samari hotyn haalgany uudend, utremd oor oorsdiin sentiind zalarsan baiv. Esh uzuulegchid bugd l tednii omno esh uzuultsgeej bailaa. **11** Hyenaanagiin huu Zyedyekia oortoo tomor evruudiig hijj, — EZEN iin aildaj baina. "Edgeereer ta arameichuudyg ustgaj duustal ni nevt sulbegtun" hemeev gejee. **12** Buh esh uzuulegchid — Ramotgilyead uruu yavj, amjilt ol. Uchir ni EZEN ter hotyg haany gart ogno gej esh uzuultsgeej bailaa. **13** Mikaiag duudahaar yavsan elch tuund handan — Haragtun, esh uzuulegchdiin ugs haany taalald ijil niitsej baina. Tany uts ch tednii negnii ugtei adil bajj, haany taalald niitsuulegtun gev. **14** Harin Mikaia — EZENii amid buigaar tangaraglaya. EZENii nadad yuu helsniig bi yarih bolno gelee. **15** Tuuniig haany omno irehed, haan tuunees — Mikaia, bid Ramotgilyeadyg dovtlohor hodloh uu, esvel tatgalzah uu? gej asuusand Mikaia tuund — Yavj, yalagtun. EZEN ter gazryg haany gart ogoh bolno gejee. **16** Haan tuund — EZENii ner deer nadad zovhon unenees oor yuug

ch helehgui baihyg bi chamd hichneen guih yum be? hemeev. **17** Mikaia hariud ni — Buh Izraili honichinguihonid met uulsyn oroigoor tarhan yavahyg bi harsan bilee. EZEN aildahdaa "Tedend ezen baihgui. Ted bugd oor oorsdiin ger uruu amar taivan haritsgaag" gevhemeen ochloo. **18** Tegehed Izrailiin haan Iyehoshafatad — Ter minii tuhai sain yum esh uzuuldeggui, harin buzar muut l esh uzuuldeg gej bi chamd helsen bish bil uu? gev. **19** Mikaia — Tiim uchraas EZENii ugiig sonsogtun. EZEN sentiindee zalran, Tuunii hajuutaar baruun, zuun talaar tengeriin buh daichid hureelen zogsoj baihyg bi harsan yum. **20** EZEN "Hen Ahabyg yavuulj, Ramotgilyeadad unagahaar uruu tatah ve?" hemeen asuulaa. Neg ni "Bi tegiye" gehed nogoo ni oor yum helj bailaa. **21** Tegtel neg suns uragsh garch iren, EZENii omno zogsood, "Bi tuuniig uruu tatya" hemeev. **22** EZEN tuunees "Yaaj?" hemeen asuuhad tereer hariud ni "Bi yavj, tuunii buh esh uzuulegchdiin amand huurdag suns bolno" gev. EZEN tuund "Chi tuuniig uruu tataj, yatgagtun. Yavj, uuniigee hiigtun" hemeelee. **23** Tiimees odoo uzegtun, EZEN edgeer buh esh uzuulegchdiin tani amand huurdag sunsiig hiisen bilee. EZEN tany esreg gai gamshgiig tunhaglajee gev. **24** Tegehed Hyenaanagiin huu Zyedyekia dohon irj, Mikaiagiin hatsryg algadaad — EZENii Suns chamd yarihaar nadaas yaaj irsen be? gev. **25** Mikaia — Uzegtun, dotood oroo uruu nuugdahaar oroh ter odor chi oilgono gev. **26** Izrailiin haan — Mikaiag avaad, hotyn zahiragch Amon bolon haany huu Ioash uruu butsaagtun. **27** Mon "Haan tushaahdaa «Namaig esen mend butsan irtel ene huniig shorond bailgan, zovhon talh usaar homshon tejee» gej baina" gej hel gev. **28** Mikaia — Herev ta uneheer esen mend butsaj irvel EZEN nadaar damjuulan yariagui gesen ug geed, — Buh ard tumen, sonsogtun gev. **29** Ingeed Izrailiin haan, Iudagiin haan Iyehoshafat nar Ramotgilyeadyn esreg hodlov. **30** Izrailiin haan Iyehoshafatad handan — Bi zusee huvirgaad, tulaldaand orno, harin ta ooriin nomroguudee omsogtun gev. Izrailiin haan zusee huvirgaad tulaldaand orloo. **31** Aramyn haan morin teregnuudiinhee guchin hoyor ahmaduudad tushaan, — Ta nar бага tomtoi ni buu tulald, harin zovhon Izrailiin haantai l tuladdagtun gev. **32** Morin teregnii ahmaduud Iyehoshafatyg haraad, — Ter hun Izrailiin haan mon baina geed tuuntei

tulaldahaar ergetel Iyehoshafat hashhirchee. **33** Morin teregnii ahmaduud tuuniig Izrailiin haan bish bolohyg medenguutee tuuniig hoohoo bolin ergev. **34** Negen tsereg num sumaraa harvaad orhitol, Izrailiin haanyg huyagnyh ni zavsraar onojee. Haan morin teregniihee hotochid — Ergeerei, namaig tulaldaany talbaraas avch gar. Bi hund sharhadlaa gej helev. **35** Ter odor tulaan shiruusej, haan aramyechuudyn omno tergen dotroo tergee nalj baigaad, oroi bolohod nas barlaa. Sharhnaas ni ursah tsus teregnii yoroold tunasan baiv. **36** Tegtel nar shingehiin aldad — Bugd oor ooriin hot uruu, tus tusyn nutag uruu yavtsgaa geh duu buh l tsergiin huarangaar tarhav. **37** Haan uhej, humuus tuuniig Samarid avchran orshuuljee. **38** Ted Samariin tsoormiin derged haany tergiig ugaahad nohod tuunii tsusyg dolooj baisan ni EZENii helsen ugiin daguu bolson yum. (Tend yanhnuud usand ordog baiv.) **39** Ahabyn busad uils, hiisen buh ajluud, tuunii bosgon barisan zaany yasan ordon bolon buh hotuudyn tuhai Izrailiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **40** Ahab etseg ovgodinhoo hamt noirsson bogood tuunii huu Ahazia oryg ni zalgamjlan, haan boljee. **41** Izrailiin haan Ahabyn dorovdugeer jild Asagiin huu Iyehoshafat Iudagiin haan bolov. **42** Iyehoshafat haan bolohdoo guchin tavan nastai baisan bogood horin tavan jil Iyerusalimd haanchlav. Tuunii eej ni Shilhiin ohin Azuba yum. **43** Iyehoshafat ooriin etseg Asagiin buh zamaar zamnaj, EZENii melmiin omno zoviig uiddseneeree ter zamaas gajaagui. Gevch tereer morgoliin ondorloguudiig ustgaj zailuulaagui bogood ard tumen morgoliin ondorloguud deer tahil orgon, utlaga uugiulsaar lbaiv. **44** Iyehoshafat mon Izrailiin haantai ev nairamdlyg togtoov. **45** Iyehoshafatyn busad uils tuunii uzuulsen huch chadal, herhen daitan tulaldsan zereg ni Iudagiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **46** Etseg Asagiinh ni uyed uldsen sodomchuudyg Iyehoshafat nutgaasaa hoon gargasan yum. **47** Ter uyed Yedomd haan baigaagui bogood zahiragch ni haanchildag baiv. **48** Iyehoshafat Ofiroos alt avchruulahaar Tarshishiin usan ongotsnuudyg bosgoston bolovch tedgeer ni Yeziondyebyert suirsen uchir yavj chadsangui. **49** Tegehed Ahabyn huu Ahazia Iyehoshafatad — Minii zarts naryg ooriinhoo zarts naryn hamt holog ongotsooroo yavuulaach hemeesen bolovch Iyehoshafat huseegui

yum. **50** Iyehoshafat etseg ovgodinhoo hamt noirsoj, etseg Davidynhaa hotod etseg ovgodteigoo orshuulagdjee. Tuunii oryg zalgamjlan huu Iyehoram ni haan bolov. **51** Iudagiin haan Iyehoshafatyn arvan doldugaar jild Ahabyn huu Ahazia ni Samarid Izrailiin haan bolov. Tereer hoyor jil Izrailiig zahirchee. **52** Tereer EZENii melmiin omno buzar muug uilden ooriin etseg, eh bolon Izrailiig gemd unagasan Nyebatyn huu Iyeroboamyn zamaar zamnasan yum. **53** Tereer Baald uilchlen, morgoj, etsgiinhee hiisen buhneer EZEN Izrailiin Burhan EZENiig hilegnehed hurgejee.

Haadyn Ded 1

1:1 Ahabyg nas barsny daraa Izrailiin esreg Moab bosov. **2** Ahazia Samarid deed oroonihoo saraaljaar unan bertjee. Tereer elch naryg ilgeen, tedend — Yavj, ene ovchnoos bi angijrah uu gedgiig Yekrony burhan Baalzyebubaas asuuj medegtun gev. **3** Harin EZENii tenger elch tishbye hun Yeliad — Bos, Samariin haany elch nartai uulzahaar yavj, tedend "Izrailid Burhan baidaggui bolood ta nar Yekrony burhan Baalzyebubaas asuuh gej baina uu?" gej hel. **4** Tiimees odoo EZEN ingej aildaj baina. "Chi hevtsen ornoosoo buuhgui, harin chi gartsaagui uheh bolno" gev helev. Tegeed Yelia salj yavlaa. **5** Elch nar haan uruu butsj irsend ter tedend — Yaagaad ta nar butsj irev? hemeev. **6** Ted tuund — Negen hun bidentei uulzahaar ireed, bidend "Yavj, ta naryg ilgeesen haand butsj ochood, tuund «EZEN ingej aildaj baina. "Izrailid Burhan baidaggui bolood chi Yekrony burhan Baalzyebubaas asuuhaar ilgeej baina uu? Tiimees chi hevtsen ornoosoo buuhgui, harin gartsaagui uheh bolno" hemeev»" gej hel" gej helsen getsgeev. **7** Haan tedend — Ta nartai uulzahaar irj, edgeer ugsiig ta nart helsen ter hun yamarshuu torhtei baisan be? gehed **8** ted haandaa — Buselhiigeeree arisan bus buselsen, userheg hun gej hariultsgaav. Haan — Ter bol tishbye hun Yelia baina hemeen helev. **9** Tegeed tavityn dargyg tavitynh ni hamt Yelia uruu ilgeev. Tereer tuun uruu ogson garch harahad Yelia tolgodyn oroi deer suuj bailaa. Ter tuund — Burhany hun ee, haan "Buuj iregtun!" gej heluullee gev. **10** Yelia onooh tavityn dargad handan — Herev bi Burhany hun mon yum bol tengerees gal buuj, chamaig bolon chinii tavityg shataag gev. Tegtel tengerees gal buuj, tuuniig bolon tuunii tavityg shataav. **11** Tiimees haan tavityn oor dargyg tavitynh ni hamt Yelia uruu dahij ilgeele. Ter Yeliad — Burhany hun ee, haan aildahdaa "Turgehen buugaad ir" gej baina gev. **12** Yelia tedend — Herev bi Burhany hun mon yum bol tengerees gal buuj, chamaig bolon chinii tavityg shataag gev helev. Tegtel Burhany gal tengerees buuj, tuuniig bolon tavityg ni shataav. **13** Tiimees haan dahiad gurav dahi tavityndargyg tavitynh ni hamt ilgeele. Gurav dahi tavityn darga deeshee ogsood, Yeliagiin omno ovdog sogdoj, tuunees guin, —

Burhany hun ee, minii ami bolon tany edgeer tavin boolyn ami nasyg taalaladaa bagtaagaach. **14** Haragtun tengerees gal buuj, turuuchiin hoyor tavityn dargyg tavituudtai ni hamt shataasan bilee. Gevch odoo minii amiig taalaladaa bagtaagaach gev. **15** EZENii tenger elch Yeliad — Tuuntei hamt buugtun. Tuunees buu aigtun gej helehed Yelia bosood, tuuntei hamt haan uruu buun yavlaa. **16** Tegeed tereer haand — EZEN ingej aildaj baina "Yekrony burhan Baalzyebubaas asuulgahaar elch naryg ilgeesen chini Ooriinh ni ugiig asuun medej boloh Burhan Izrailid baidagguigees bolson uu? Tiim uchraas chi ooriin hevtsen ornoosoo buuhgui, harin gartsaagui uheh bolno" gev gejee. **17** Inhuu Yeliagiin helsen EZENii ugiin daguu Ahazia nas barav. Tereer huugui baisan tul Iudagiin haan Iyehoshafatyn huu Iyehoramyn hoyor dahi jild Iyehoram tuunii orond haan bolov. **18** Ahaziagiin hiisen busad uils Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu?

Haadyn Ded 2

2:1 EZEN Yeliag hui salhiar tenger ood avah gej baih uyed Yelia Yelishatai hamt Gilgalaas yavav. **2** Yelia Yelishad — EZEN namaig Byetyel hurtel ilgeesen uchir chi end uldeech gesen bolovch Yelisha — EZENii amid buigaar bolon tany amid buigaar tangaragljaj baina. Bi tanyg orhihgui gev. Tiimees ted Byetyel uruu yavav. **3** Tegtel Byetyel dahi esh uzuulegchdiin hovguud Yelisha uruu garch ireed, tuund — EZEN ezniig tani tany hajuugaas onoodor avch yavah bolno gedgiig ta medeh uu? gej helev. Yelisha helehdee — Tiim ee, bi medne. Duugui baigtun gev. **4** Yelia tuund — EZEN namaig Iyeriho uruu ilgeesen uchir chi end uldeech gesen bolovch Yelisha — EZENii amid buigaar bolon tany amid buigaar tangaragljaj baina. Bi tanyg orhihgui gej helev. Tiimees ted Iyerihod irlee. **5** Iyeriho dahi esh uzuulegchdiin hovguud Yelishad dohon ireed, tuund — EZEN ezniig tani tany hajuugaas onoodor avch yavah bolno gedgiig ta medeh uu? gej helev. Yelisha hariulahdaa — Tiim ee, bi medne, duugui baigtun gev. **6** Tegehed Yelia tuund — EZEN namaig Iordan uruu ilgeesen uchir chi end uldeech gehed Yelisha — EZENii amid buigaar bolon tany

amid buigaar tangaragljaj baina. Bi tanyg orhihgui gev. Ingeed ter hoyor tsaash yavav. **7** Ter hoyoryg Iordany derged zogsoh zuur esh uzuulegchdiin hovguudees tavin hun irj, haraldaa zaiduu zogsov. **8** Yelia nomrogoos avch evheed usyg tsohihod ter ni hoyor tiish huvaagdsand ter hoyorhuurai gazraar gatlan garlaa. **9** Ted gatalj garsny daraa Yelia Yelishad — Bi chamaas avagdahaas omno chinii toloo bi yuu hiih yostoig guigtun? gesend Yelisha — Tany sunsiig hoyor dahin iluugeer nad deer bailgaach gev. **10** Ter — Chi hetsuu yum guij baina. Herev namaig chamaas avagdaj baihad chi namaig harval ene ni chinii toloo biyelne. Harin harahgui bol ene ni biyelehgui gev. **11** Tedniig yariltssaar yavj baital, haragtun, galt teregnuud bolon galt morid ter hoyoryg salgav. Yelia hui salhiar tenger ood odov. **12** Yelisha uuniig haraad — Etseg mini, etseg mini, Izrailiin teregnuud, tedgeeriin moritnuudaa! gej hashhirav. Tereer Yeliag dahin harsangui. Tegeed ter ooriinhoo huvtssyg zuuran hoyor heseg bolgon urav. **13** Ter mon Yeliagaas unasan tuunii nomrogiig avch, butsaj, Iordany ereg deer zogsov. **14** Yeliagaas unasan tuunii nomrogiig ter avaad, usyg tsohij, — Yeliagiin Burhan, EZEN haana baina ve? gev. Ter bas usyg tsohihod, ter ni hoyor tiish bolon huvaagdav. Yelisha gatalj garlaa. **15** Haraldaa Iyeriho dahi esh uzuulegchdiin hovguud tuuniig haraad, — Yeliagiin suns Yelisha deer orshdog gev. Ted tuuntei uulzahaar irj, tuunii omno gazar bohiiv. **16** Ted tuund — Haragtun, tany zarts naryn hamt tavin huchit er baina. Tedend yavj, tany ezniig haihyg zovshoorooch. EZENii Suns tuuniig orgon yavaad zarim uuls deer, esvel zarim hondiinuud uruu hayasan baij magadgui gelee. Yelisha — Buu ilgeegtun gej helev. **17** Gevch tuuniig ichtel ted yatgahad ter — Ilgeegtun gev. Iimees ted tavin ersiig ilgeev. Ted gurvan odor erj haisan bolovch tuuniig olsongui. **18** Yelishag Iyerihod baih uyed ted tuun uruu butsaj irjee. Ter tedend — Bi ta nart "Bitgii yav" gej heleegui yuu? gev. **19** Tegtel ter hotyn humuus Yelishad — Haragtun, ene hotyn baidal ni ezen tany harj baigaachlan taalamjtai bolovch us ni muu, mon gazar nutag ni urjil shingui yum gev. **20** Yelisha — Nadad shine sav avchirj doktor ni davs hii gev. Ted tuund avchrav. **21** Tereer usny undarga uruu ochin, tuun uruu davsaa asgaad, — EZEN ingej aildaj baina "Bi ene usyg tsevershuulsen yum. End

dahin uhel ba urguidel baihgui bolno gev. **22** Iinhuu Yelishagiin helsen ugiin daguu us tsevershsen ni onoodriig hurtel baina. **23** Daraa ni ter tendees Byetyel uruu yavav. Tuuniig zamaar yavj baital hotoos zaluu hovguud garch ireed, tuuniig dooglon, tuun uruu — Halzan tolgoit oo, chi deeshee yav. Halzan tolgoit oo, chi deeshee yav getsgeev. **24** Tereer aragshaa harj, tedniig haraad EZENii nereer haraav. Tegehed hoyor em baavgai modon dotroos garch ireed, tednees dochin hoyor hovguudiig tastchin hayav. **25** Ter tendees Karmyel uul uruu yavaad, tendees Samari uruu butsav.

Haadyn Ded 3

3:1 Iudagiin haan Iyehoshafatyn arvan naim dahi jild Ahabyn huu Iyehoram Samarid Izrailiin haan bolson bogood arvan hoyor jilhaanchlav. **2** Hediigeer etseg eh shigee baigaagui ch tereer EZENii melmiid buzar muut uildjee. Uchir ni tereer etsgiinhee buteesen Baalyn baganuudyg zailuulsan yum. **3** Hedii tiim bolovch Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn nugluudees tereer zuurch avan, tedniig orhisongui. **4** Moabyn haan Myesha honichin baisan bogood Izrailiin haand zuun myangan hurga, zuun myangan hutsyn noosyg toldog baiv. **5** Harin Ahabyg nas barahad Moabyn haan Izrailiin haanyg esreg bosov. **6** Ter uyed Iyehoram haan Samarias garch, buh Izrailiig tsugluulav. **7** Daraa ni ter yavj, Iudagiin haan Iyehoshafatad ilgeehdee — Moabyn haan minii esreg bosloo. Moabyn esreg tulaldahaar chi nadtai hamt yavah uu? gej heluulev. Ter — Bi yavna. Bi bol chi, minii humuus bol chinii humuus, minii morid ch chinii morid met bilee hemeev. **8** Tereer — Bid ali zamaar yavah ve? gej asuuhad Iyehoshafat — Yedomyn tsoliin zamaar gej hariulav. **9** Ingeed Izrailiin haan ni Iudagiin haan bolon Yedomyn haantai hamt hodlov. Ted doloo honog ayalan toirson bogood tend tseregt bolon tednii araas yavaa mal suregt uuh us baihgui baiv. **10** Tegtel Izrailiin haan — Ayaa! Moabyn savart ogoh gej ene gurban haanyg EZEN duudjee gej helev. **11** Harin Iyehoshafat — Ooroor ni damjuulan bid EZENees asuuj bolohoor EZENii esh uzuulegch end alga uu? gev. Izrailiin haany zarts

naryn neg ni hariulj, — Shafatyn huu Yelisha end baina. Ter Yeliagiin gar deer us asgadag baisan gev. **12** Iyehoshafat — EZENii ug tuuntei hamt bilee gejee. Ingeed Izrailiin haan, Iyehoshafat bolon Yedomyn haad tuun uruu ochiv. **13** Yelisha Izrailiin haand — Bi chamtai yuutaaraa holbootoi bilee? Chi etsgiinhee esh uzuulegchid bolon ehiinhee esh uzuulegchid uruu yav gev. Izrailiin haan tuund — Ugui, uchir ni EZEN ene gurban haanyg Moabyn gart ogohoor duudsan yum gev. **14** Yelisha — Minii omno ni zogsdog tumen tsergiin EZENii amid buigaar tangaragljaj baina. Bi Iudagiin haan Iyehoshafatyn orshihuig hundleegui bol bi cham uruu harah ch ugui, chamaig harah ch ugui baihsan. **15** Harin odoo nadad chavhdast hogjim toglodog huniig avchirgev. Onooh hogjimchin togloj ehlehed EZENii mutar Yelishagiin deer irev. **16** Ter — EZEN aildahdaa "Ene hondiig suvag shuuduugaar duurgegtun" gev. **17** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. "Ta nar salhiig harahgui, boroog ch uzehgui. Gesen ch ta nar bolon ta naryn mal sureg, ta naryn amitad uuhyn tuld ter hondii usaar duurne. **18** Ene ni EZENii melmiid ochuuhen zuil yum. Tereer bas moabchuudyg ta naryn gart ogoh bolno. **19** Tegeed ta nar behlegdsen bolon shilmel hot buriig tsohij, sain mod bolgonyg unagaj, usny buh undargyg zogsooj, gazar nutgiin sain heseg buriig chuluugaar suitgeh boloi" gesen gev. **20** Ogloo tahlil orgoh uyed, uzeegtun, Yedomyn zamaar us ursan irj, ter gazar usaar duursen bailaa. **21** Oorsdiinh ni esreg tulaldahaar haad irsniig buh moabchuud sonsjee. Zevseg barih chadvartai bugd bolon tednees deesh nasny humuus tsutlaran, hil deeree zogsov. **22** Ted ogloo ert bosohod narny tuyaa usan deer gyalbasan bogood moabchuud haraldaah usyg tsus met ulaan gej harav. **23** Tegeed ted — Ene bol tsus baina. Haad gartsaagui oor hoorondoo tulaldaj, neg negnee hyadsan baina. Tiimees, Moab aa, olz uruugaa! getsgeelee. **24** Harin ted Izrailiin huarand irtel izrailichuud bosoj, moabchuudyg tsohison bogood moabchuud tednii omnoos zuttjee. Ted moabchuudyg hyadsaar gazar nutag uruu orj uragshlav. **25** Ingeedted hotuudyg suitgejee. Tednii hun bur ni sain gazar nutgiin heseg burd chuluu hayan tuuniig duurgev. Ingeed ted usny buh undargyg zogsooj, buh sain moddyg unagasaar, Kirharasyetad l chuluunuudyg ni uldeele. Harin chuluu duuguurdegchid yavj baigaad ter

gazryg tsohiv. **26** Ooriinh ni huvid tulaldaan dendum hatuu shiruun bolohyg Moabyn haan haraad, tereer ooriinhoo hamt ild agsagch doloon zuun huniig avaad, Yedomyn haany dunduur nevtren garah gesen bolovch chadsangui. **27** Tegeed ooriig ni zalgamjlan haanchlah yostoi baisan uugan huugee ter avaad, tuuniig hermiin deer shataalt tahil bolgon orgojee. Izrailiin esreg asar ih uur hilen badarsand izrailichuud tuunees salj, oorsdiin nutag uruugaa butsatsgaala.

Haadyn Ded 4

4:1 Esh uzuulegchdiin hovguudiin ehneruudees negen emegtei Yelisha uruu hashhiraan, — Tany zarts boloh minii nohor nas barsan bogood tuuniig EZENees emeedeg baisnyg ta medeh bilee. Zeelduulegch minii hoyor huuhdiig ooriin booloo bolgon avahaar irsen yum gejee. **2** Yelisha tuund — Chini toloo bi yuu hiih ve? Gert chamd yuu baigaag nadad heleech? gev. Ter emegtei — Tany shivegchind neg vaar tosnoos oor yuu ch baihgui hemeev. **3** Tegehed ni Yelisha — Yavj, buh horshuudeesee olon sav suulgyg buyuu hooson sav suulgyg zeelj avagtun. Bitgii tsoohon sav avaarai. **4** Chi dotogsh orj, ooriinhoo bolon hovguudiinhee araas haalgaa haaj, edgeer buh savnuuddaa tsutgan hijj, duursniig ni hajuu tiish tavih yostoi gev. **5** Ingeed ter emegtei Yelishag orhin yavj, ooriin bolon hovguudiinhee araas haalgaa haav. Ted tuund avchirj, tereer tsutgan hijj bailaa. **6** Savnuud duurehed tereer huudee handan — Nadad oor sav avchirj ogooch gesend huu ni tuund — Iluu gants ch sav baihgui gev. Tos ch garahaa boliloo. **7** Daraa ni ter emegtei irj, Burhany hund helsen yum. Tereer — Yavj, tosoo zaraad, oroo tolj, uldseneer ni chi bolon hovguud chini amidarch bolno gev. **8** Negen odor Yelisha Shunyem uruu yavjee. Tend negen aldar nertei emegtei baisan bogood ter tuuniig hool zooglogtun hemeen yatgajee. Ingeed Yelisha ter gazraar ongoron yavah bolgondoo tedniid hoollodog boljee. **9** Ter emegtei nohortoo — Uzegtun, manaihaar urgelj dairan ongordog ter hun bol Burhany ariun hun gedgiig bi medej baina. **10** Hanatai deed talyn jijig oroo hijj, tend tuund zoriulan or, shiree, sandal, denluunii suuri taviya. Ter irehdee tend orj baig gev. **11** Negen

odor Yelisha tend ireed, deed oroond orj, amrav. **12** Tegeed ter ooriin zarts Gyehazid handan — Ter shunyem emegteig duud gev. Gyehazi ter emegteig duudsand onooh emegtei Yelishagiin omno zogsov. **13** Yelisha Gyehazid — Tuund helehdee "Uzegtun, ene buh halamjaaraa chi bidniig anhaarlaa. Bi chinii toloo yuu hiih ve? Chinii toloo haan, esvel tsergiin janjind yarih uu?" geerei gev. Emegtei hariulan — Bi ooriin ard tumnii dund amidardag gejee. **14** Iimees Yelisha — Tegvel tuunii toloo yuu hiivel zohih ve? gesend Gyehazi — Unendee ene emegtei huuhedgui bogood tuunii nohor ni hogshin bilee gev. **15** Tereer — Tuuniig duud gej helev. Gyehazi tuuniig duudsand tereer uudend zogsov. **16** Tegehed Yelisha — Ireh jiliin ene ulirald chi huu tevreh bolno gesend emegtei — Ugui, Burhany hun boloh ezen mini, ta shivegchindee buu hudal hel hemeev. **17** Yelishagiin tuund helsneer emegtei jiremsen bolj, daraa jiliin ter ulirald huu toruuljee. **18** Huuhed osson hoino neg odor taria huraagchid uruu, etseg uruugaa ochiv. **19** Tereer etsegtee — Minii tolgoi, minii tolgoi gesend etseg ni zartsdaa — Tuuniig ehed ni avaachij og gej helev. **20** Zarts tuuniig ehed ni avchirsand huu ud boltol ehiinhee ovdog deer suuj baigaad nas barjee. **21** Ter emegtei deesh garaad, Burhany hunii oron deer tuuniig hevtuuleed, araas ni haagaad, garav. **22** Tegeed ter nohroo duudaad, — Zarts naraas negiig, mon iljignuudeesee negiig nadad yavuulaach. Bi Burhany hun uruu guigeed iriye gev. **23** Nohor ni — Chi yuund tuun uruu onodor yavah gev? Onodor chini shine sar ch bish, amraltyn odor ch bish shuu dee gesend ehner ni — Zugeer gej hariullaa. **24** Tegeed ter emegtei iljee emeellen, zartsdaa handan — Joloodon, uragsh yav. Bi chamd helehees naash minii toloo hurdaa bitgii saaruulaarai gev. **25** Ingeed onooh emegtei yavj, Karmyel uuland Burhany hun uruu irlee. Burhany hun ter emegteig holoos haraad, ooriin zarts Gyehazid — Haraach, tend onooh shunyem emegtei yavna. **26** Tuuntei uulzahaar guij ochood, tuunees "Chi sain uu? Nohor chini sain uu? Huuhed sain uu?" gej asuugtun gev. Emegtei hariulahdaa — Sain gej helev. **27** Emegtei tolgod uruu Burhany hun uruu ireed, holoos ni zuurch avav. Gyehazi tuuniig zailuulah gej oirtloo. Harin Burhany hun — Tuuniig orhi, uchir ni tuunii setgel dotor ni shanalj baina. EZEN uuniig ni nadaas

nuutslan, nadad helsengui gev. **28** Tegtel emegtei — Bi ezeneesee huu guisan uu? Bi "Namaig bitgii huuraach" gej heleegui gej uu? hemeen hellee. **29** Tegehed Yelisha Gyehazid — Uutsaaraa buselj, minii tayagiig gartaa avaad, zamaaraa yav. Herev chi hen negen huntei dairaldval tuuntei buu mendlegtun. Herev hen negen hun chamtai mendelbel tuund hariu buu og. Miniitayagiig hovguunii nuuren deer tavigtun gev. **30** Hovguunii eh ni — EZENii amid buigaar bolon tany amid buigaar tani tangaragljaj baina. Bi tanyg orhin yavahgui gev. Yelisha bosood, ter emegteig dagav. **31** Gyehazi tednees turuulen yavj, hovguunii nuuren deer tayagiig tavisan bolovch duu chimee ch, hariu ch baisangui. Iimees Gyehazi Yelishatai uulzahaar butsj ireed, tuund — Huu sergesengui gev. **32** Yelishag gert orj irehed, haragtun huu uhsen baisan bogood oron deer ni hevtsen bailaa. zzIngeed ter dotogsh orood, hoyoulangiinh ni araas haalgaa haagaad, EZEND zalbirav. **34** Tereer deeshee ochij, huuhdiin deer hevten, amaa huugiin amand, nudee huugiin nudend, garaa huugiin gar deer tavij, huugiin deer sunan hevtev. Huuhdiin biye mahbod buleen bolov. **35** Daraa ni Yelisha butsaad, ger doktor naash tsaashaa neg udaa alhaj, deeshee garch, huugiin deer sunan hevtev. Huu doloon udaa naitaagaad, nudee neev. **36** Yelisha Gyehaziig duudaad, — Ter shunyem emegteig duud gev. Tereer ter emegteig duudlaa. Emegteig tuun deer orj irehed Yelisha — Huugee av gej helev. **37** Tegtel emegtei dotogsh orj, tuunii hold unan, gazart tultal mehiigeed, huutee avaad, garch yavlaa. **38** Yelishag Gilgal uruu butsj irehed gazar nutagt olsgolon baiv. Esh uzuulegchdiin hovguud tuunii omno suutsgaaj baihad tereer zartsdaa — Tom togoog tavij, esh uzuulegchdiin hovguuded zoriulan shol butsalga gej helev. **39** Tegtel neg ni nogoo tsugluulahaar talbai uruu garch, zerleg oroongo urgamal olood, tuunees hormoigoo duurtel zerleg huluu tsutluulan, butsj ireed, tedgeeriig sholtei togoondoo herchij hiiv. Uchir ni ted medeegui ajee. **40** Ingeed ted humuust iduuleheer ayagalav. Ted sholnoos idej baital hashhiraan, — Burhany hun ee, togoon doktor uhel baina getsgeelee. Ted idej chadahgui baiv. **41** Harin Yelisha — Guril avaad ir geed tuuniig togoond hiigeed, — Humuust ayagalj og, ted idetsgeeg gej helev. Tegtel togoond yamar ch hor baihgui bolson bailaa. **42** Negen hun Baalshalishagaas irj, Burhany hund

urgatsynhaa deejees talhyg, arvain horin talh bolon tariany shinehen turuug sagsandaa avch irjee. Yelisha — Humuust og, ted idetsgeeg hemeev. **43** Zarts ni — Yuu, bi uuniig zuun hunii omno tavih gej uu? gev. Harin Yelisha — Humuust og, ted idetsgeeg. Uchir ni EZEN aildahdaa "Ted idetsgeej, iluu garna" hemeej baina gev. **44** Ingeed ter tednii omno tavihad, EZENii ugiin daguu ted idetsgeej, iluu garsan ajee.

Haadyn Ded 5

5:1 Aramyn haany tsergiin ahmad Naaman eznihee omno aguu, hundetgel huleesen hun bailaa. Uchir ni tuugeer damjuulan EZEN Aramd yalaltyg ogson ajee. Ter bas zorigtoi daichin er baisan bolovch uyaman ovchtei baiv. **2** Aramyechuud buleglen yavj, Izrailiin nutgaas negen byatshan ohinyg olzlon avchirjee. Ter ohin Naamany ehnert uilchildeg bailaa. **3** Tereer ezegteidee — Samari dahi esh uzuulegchtei ezen mini uulzaasai gej bi huseh yum! Tegvel ter tuunii uyaman ovchniig edgeehsen gev. **4** Naaman yavj, ezendee baraalhan, — Izrailiin nutgaas avchirsan ter ohin ingej, ingej helev hemeen ailtgav. **5** Tegtel Aramyn haan — Odoo yav. Bi Izrailiin haand zahidal ilgeeh bolno gev. Naaman arvan talant mongo, zurgaan myangan alt, arvan eeljiin huvtsas avch yavlaa. **6** Tereer Izrailiin haand zahidal avchirsan bogood tuun doktor "Ene zahidal chamd ireh uyed, haragtun, bi ooriin zarts Naamanyg uyaman ovchnoos ni chamaar edgeelgehiin tuld cham uruu ilgeelee" gejee. **7** Izrailiin haan ut zahidlyg unshaad, huvtssaa uran, — Ene huniig uyaman ovchnoos ni edgeelgeheer nogoo ni nadad ut ilgeej baidag ni bi huniig uhuulj, amid bailgadag Burhan yum uu? Harin odoo tungaan bodoj, ter minii esreg margaldahyg herhen oroldoj baigaag haraach gej helev. **8** Izrailiin haan huvtssaa urj tastsanyg Burhany hun Yelisha sonsood, tereer haand ilgeen, heluulehdee — Yuund chi huvtssaa ursan be? Ter huniig nad uruu iruul. Izrailid esh uzuulegch baidag gedgiig ter medeh bolno gev. **9** Ingeed Naaman morid, teregnuudteigee irj, Yelishagiin geriin uudend zogsov. **10** Yelisha tuun uruu elch yavuulan, — Yavj, Iordand doloon udaa uгаа. Tegvel chinii biye mahbod dahin sergej, tsever bolno gev heluulev. **11** Harin Naaman

hilegnen uurlan yavj, — Haragtun, "Ter nad uruu gartsaagui garch irj, zogsood, ooriin Burhan EZENii nereer duudan, ovchtei gazar deer garaa dallan, uyaman ovchniig edgeene" gej bi bodson yum. **12** Damaskiin goluud boloh Abana, Farpar zereg ni Izrailiin buh l usnaas iluu deer bish gej uu? Bi tedgeeriin dotor ugaagaad, tsever bolj bolohgui baisan gej uu? gev. Tereer ergej, uurlasaar butsav. **13** Tegtel zarts nar ni oirtoj irj, tuuntei yarin, tuund — Etseg mini, ter esh uzuulegch tand aguu zuilsiig helsen bol ta hiihgui baih baisan uu? Getel ter tand "Ugaaj, tsever bol" gej baihad ta hiihgui gej uu? getsgeev. **14** Tiimees Naaman yavj, Burhany hunii ugiin daguu Iordan gold doloon udaa bulhav. Tuunii biye mahbod nyalh huuhdiin biye mahbod met dahin sergej, tereer tsever boljee. **15** Tereer buhii l baraa bologchdynhoo hamt Burhany hun uruuergej ireed, Yelishagiin omno zogsood, — Uzeztun, buh delhiid yamar ch Burhan baidagui, zovhon Izrailid baidgiig bi odoo medlee. Iimees odoo ooriin booloosoo beleg huleen avaach gejee. **16** Harin Yelisha — Minii omno ni zogsdog EZENii amid buigaar tangaragljaj baina. Bi yuu ch avahgui gelee. Naaman avahuulahaar tuuniig yatgasan bolovch ter tatgalzav. **17** Naaman — Herev ugui yum bol, ta booldoo hoyor luusand achih hemjeenii shoroo yadaj ogooch. Uchir ni bool tani dahij shataalt tahil orgohgui, oor burhdyg ch tahihgui. Harin EZEND orgoh bolno. **18** Daraah zuil deer boolyg tani EZEN uuchlah boltutai. Minii ezen morgol uildeheer Rimmony dugand oroh uyed ter minii garyg tushdeg bogood bi Rimmony dugand bohiidog tul bi Rimmony dugand bohiih uyed tany boolyg EZEN ene zuil deer uuchlah boltutai gev. **19** Yelisha tuund — Amar amgalan yavagtun gev. Ingeed Naaman tuunees heseg zaind holdov. **20** Harin Burhany hun Yelishagiin zarts Gyehazi — Uzeztun, ene aram hun Naamany avchirsan zuiliig garaas ni avaaguigeeree minii ezen tuuniig orshoon heltruullee. EZENii amid buigaar tangaragljaj baina. Bi tuunii araas guin ohood, tuunees yamar negen yum avya gej bodjee. **21** Ingeed GyehaziNaamanyg nehen odov. Araas ni neg hun guin irj baigaag Naaman haraad, tuuntei uulzahaar teregnees buun irj, — Buh yum sain uu? gev. **22** Gyehazi — Buh yum sain. Minii ezen namaig ilgee, heluulehdee "Uzeztun, esh uzuulegchdiin hovguudees hoyor zaluu Yefraimyn uularhag nutgaas nad

uruu dongoj saya irlee. Tedend neg talant mongo bolon hoyor eeljiin huvtsas ogooch" gesen bilee gev. **23** Naaman — Hoyor talantyg avch hairla geed, Gyehaziig yatgaad, hoyor talant mongiiig hoyor eeljiin huvtsasny hamt hoyor uutand boon hijj, hoyor zartsdaa ogood, ted Gyehaziin omno uuren yavjee. **24** Ted tolgod deer ireed Gyehazi onooh zuilsiig tednii garaas avan, gertee oruulan tavij, ter humuusiig butsaasand ted yavtsgaav. **25** Harin ooro orj, eznihee omno zogsov. Yelisha tuund — Gyehazi, chi haana baiv? gehed tereer — Tany zarts haashaa ch yavaagui gej helev. **26** Tegtal Yelisha tuund — Negen hun chamtai uulzahaar teregneesee buuj baisan uyed minii zurh gadagshaa yavaagui gej uu? Odoo mongo, huvtsas, chidun, usan uzmiin talbai, honi, uher, er em booluud zergiig avah tsag gej uu? **27** Tiim uchraas Naamany uyaman ovchin chamd bolon chinii ur udamd monhod naaldah boloi gev. Tiimees Yelishagiin omnoos tereer tsas shig uyaman ovchtei garch yavjee.

Haadyn Ded 6

6:1 Esh uzuulegchdiin hovguud Yelishad handan — Haragtun, tantai hamt bidnii amidarch baigaa gazar bidend mash davchuu yum. **2** Bidniig Iordan uruu yavuulaach. Bidnii hun bur tendees gualin mod avch, oorsoddoo amidrah gazryg tend bariya geltssend Yelisha — Yavtsgaa gej hariuljee. **3** Tegehede neg ni — Zarts nartaigaa hamt yavj taalaach gehed Yelisha — Bi yavna gev. **4** Ingeed tereer tedentei hamt yavlaa. Ted Iordand hurch irehdee moddyg tsavchij unagav. **5** Getel neg ni gualin unagaj baital suhnii tolgoi ni usand unav. Tereer hashhirsch, — Ayaa, ezen mini! Ene ni zeeliin yum baisan gev. **6** Tegtal Burhany hun — Suh chini haana unasan be? gej asuusand ter hun tuund ter gazryg haruulaad, Yelisha savaa tairaad tiishee shidej, tomriig hovuulev. **7** Tereer — Uuniig gargaj oortoo av gej helsend ter hun garaa sungan suhee avav. **8** Aramyn haan Izrailiin esreg tulaldaj bailaa. Ter ooriin tushmedtei zovloldon, — Iim, iim gazruudad minii huaran baih bolno gev. **9** Burhany hun Izrailiin haand ilgeen, — Aramyechuud tend irj baigaa tul ene gazraar ongorohoos ta nar bolgoomjil gej heluulev. **10** Burhany hunii oort ni helj sanuulsan ter gazar

uruu Izrailiin haan hun ilgeev. Ingej Yelishatuund sanuulsand, tereer gants, hoyor udaa ch bus ooriigoo tend hamgaalav. nuunes bolood Aramyn haany zurh hilegnejee. Tereer zarts naraa duudan, tedend — Bidnii hen ni Izrailiin haany tald baidgiig ta nar nadad heleh uu? gev. **12** Zarts narynh ni neg — Ugui, ezen haan mini, harin Izrailid bui esh uzuulegch Yelisha untlagyn yeroondoo tany yarisan ugsiig Izrailiin haand heldeg yum hemeen ailtgav. **13** Tiimees Aramyn haan — Bi hun ilgeej, tuuniig bariulahyn tuld ta nar yavj, tuuniig haa baigaag ni medegtun gelee. Tegtel haand — Uzegtun, ter Dotand baina gej medegdjee. **14** Tereer tiishee morid, teregnuud bolon asar ih tserguudiig ilgeesend, ted shonoor irj, hotyg buslev. **15** Burhany hunii zarts nar ert bosood gadagsh gartal, haragtun, morid bolon tereg buhii ih tsereg hotyg buselj baiv. Zarts ni Yelishad — Ayaa, ezen mini! Bid yaah bilee? gev. **16** Tereer hariulahdaa — Buu aigtun. Uchir ni bidentei hamt baigchid ni tedentei hamt baigchdaas iluu olon yum gev. **17** Tegeed Yelisha zalbiran, — Oo, EZEN, bi zalbirsch baina, tuund haruulahyn tuld nudiig ni neegeech gej heljee. EZEN zartsyn nudiig neej, ter harav. Haragtun, Yelishagiin buhii l ergen toiron dahi uul ni galt morid, tergeer duursen baiv. **18** Ted tuunuruu buun irehed Yelisha EZEND zalbiran, — Ene humuusiig sohor bolgooch, bi zalbirsch baina gev. Ingeed Yelishagiin ugiin daguu Ter tedniig sohor bolgojee. **19** Tegeed Yelisha tedend — Ene ni terhuu zam bish, ene hot ch onooh hot bish. Namaig dagagtun, bi ta naryg haij bui ter hun uruu chini avaachya gev. Yelisha tedniig Samari uruu avchrav. **20** Ted Samarid hurch ireh uyed Yelisha — Oo, EZEN, tedend haruulahyn tuld edgeeriin nudiig neegeech gev. Iinhuu EZEN tednii nudiig neesend, ted harav. Uzegtun, ted Samariin dund bailaa. **21** Tegehed Izrailiin haan tedniig haraad Yelishad — Etseg mini, bi tedniig alah uu? Bi tedniig alah uu? gev. **22** Yelisha hariulahdaa — Chi alj bolohgui. Chi ooriin ild, ooriin num sumaar olzolson humuusiig alah baisan gej uu? Ted idej, uutaad, oorsdiin ezen uruu yavahyn tuld tednii omno talh, us tavigtun gejee. **23** Ingeed ter tedend zoriulan ih nairyg beltgev. Idej, uusnyh ni daraa ter tedniig yavuulsand, ted oorsdiin ezen uruu butsav. Aramyechuudyn deermiin bulegleluud Izrailiin nutag uruu dahin haldan irsengui. **24** Uunii daraa Aramyn haan Byenhadaad ooriin buh

tsergee tsugluulan, hodolj, Samarig buslev. **25** Samarid ih olsgolon bolj baiv. Uzeztun, iljignii tolgoinayan mongoor, kabyn dorovonii neg tagtaany baas tavan mongoor zaragdah hurtel ted hotyg buslev. **26** Izrailiin haanyg hermen deeguur ongoron yavj baital, negen emegtei tuun uruu hashhirsch, — Minii ezen, haantan, tuslaach! gev. **27** Haan — Herev EZEN chamd tuslahgui yum bol bi haanaasaa chamd tuslah yum be? Utreemes uu, esvel usan uzmiin shahuurgaas uu? gejee. **28** Haan tuund — Chamd yuu tohioldov? gehed ter emegtei hariulan — Ene emegtei nadad "Chi huugee ogooch. Onoodor bid chinii huug ideed, margaash minii huug idetsgeeye" gej helsen bilee. **29** Ingeed bid minii huug chanaj, idsen yum. Daraa odor ni bi tuund "Huugee og. Bid tuuniig idetsgeeye" gesen bolovch ter emegtei huugee nuuchihsan baiv gev. **30** Haan ter emegtein ugiig sonsood, tereer huvtssaa urjee. Ter hermen deeguur yavj baisan bogood ard tumen hartal, uzeztun, haan biyedee taar omsson baiv. **31** Tegeed haan — Shafatyn huu Yelishagiin tolgoi onoodor moron deer ni uldvel Burhan namaig ingej bolon uunes ch iluugeer shiitgeh boltugai! gev. **32** Yelisha ooriin gert ahmaduudtai hamt suuj baiv. Haan ooriin omnoos hun ilgeejee. Harin ter elchiig oor deer ni irehees omno Yelisha ahmaduudad handan — Ene aluurchny huu minii tolgoig avahuulahaar herhen hun ilgeesniig ta nar harj baina uu? Haragtun, elchiig irehed haalgaa haaj, tuunii omno haalgaa haalttai bailgagtun. Tuunii ard ezniih ni holiin chimee baigaa bus uu? gev. **33** Tuuniig ahmaduudtai yariltsaj baihad, haragtun, onooch elch tuun uruu irj, — Uzeztun, ene buzar muu ni EZENees irsen. Yaagaad bi EZENiig tsaashid huleeh yostoi yum be? gejee.

Haadyn Ded 7

7:1 Tegtel Yelisha — EZENii utiig sonsogtun. EZEN aildahdaa "Margaash yag odiid Samariin daaman haalgan deer neg hemjuur sain gurilyg neg shyekyeleer, hoyor hemjuur arvaig neg shyekyeleer zarah bolno" gej baina gev. **2** Haany garyn tushmel hun Burhany hund hariulan, — Uzeztun, EZEN tengert tsonhnuudyg hiisen ch iim yum baij bolno gej uu? gejee. Tegehed Yelisha — Uzeztun, chi uuniig ooriin nudeer uzeh

bolovch chi uunes idehgui gej helev. **3** Daaman haalgany uuden deer uyaman ovchtei dorvon hun baijee. Ted neg negendee — Yaagaad bid uheh hurtlee end suuh yostoi yum be? **4** Herev bid "Hot uruu ortsgooyo" gevel hot dotor olsgolon bolson tul bid tend uheh bolno. Herev bid endee suuval mon l uhne. Iimees aramyeichuudyn huaran uruu yavtsgaaya. Herev ted bidniig amid uldeevel bid amidrah bolno. Herev ted bidniig albal bid uheh l bolno geltsev. **5** Ted aramyeichuudyn huaran uruu yavahaar udshiin burenhiikeer bosov. Tedniig aramyeichuudyn huarangiin zahad hurch ochtol, uzegtun, tend hen ch baisangui. **6** Uchir ni Ezen aramyeichuudyn tserguuded tereg, moridyn duu chimee buyuu aguu ih tsergiin duu chimeeg songoson bogood ted neg negendee — Uzegtun, biden uruu dairahaar Izrailiin haan bidnii esreg hitchuudiin haad bolon yegipyetchuudiin haadyg holsolson baina getsgeev. **7** Tiim uchraas ted bosoj, udshiin burenhiikeer zuttan, maihnuud, morid, iljignuudee buyuu huarangaa baisan chigeer ni orhiod, amia hoon zugtsan ajee. **8** Edgeer uyaman ovchtonuud huarangiin zahad hurch ireed neg maihand orj, idej uugaad, tendees alt, mongo, huvtsas zooj, daldlan nuujee. Ted butsaj iren, oor negen maihand nevtren orj, tendees yum zooj, daldlan nuujee. **9** Daraa ni ted biye biyendee — Bid zov yum hiisengui. Ene odor bol sain medeenii odor atal bid duugaa huraan baina. Herev bid ogloonii gegee tustal huleevel biden deer shiitgel buuh bolno. Tiimees odoo yavj, haany geriinhend ailtgaya getsgeev. **10** Ingeed ted irj, hotyn daaman haalga sahigchdyg duudan, tedend — Bid aramyeichuudyn huarand ochtol, uzegtun, tend hen ch baisangui, hunii duu ch sonsogdsongui, zovhon morid ba iljignuud uyaatai, maihnuud ni ch baisan heveeree baiv gev. **11** Daaman haalganyshahiuluud duudan, haany geriinhnii dund ailtgalaa. **12** Tegtel haan shonoor bosood, tushmeddee handan — Aramyeichuud bidend yuu hiisniig bi ta nart odoo heliye. Bidniig olsoj baigaag ted medne. Tiimees ted "Hotoos garahad ni bid tedniig amidaar ni olzolj, hot uruu ni ortsgooyo" geed tald nuugdahaar huarang orhij yavsan yum gej heljee. **13** Zarts narynh ni neg — Hotod uldsen amid bui moridoos tavyg zarimd ogooch. Uzegtun, ted hotod uldsen Izrailiin buhii l ard tumnii adil yum. Uzegtun, ted ami uregdsen Izrailiin buhii l ard tumnii adil yum. Tiimees ilgeej, hartsgaaya gejee. **14**

Tiimees ted moritoy hoyor tereg avch, haan tedniig aramyeichuudyn tsergiin araas ilgeen, — Yavj, har gej heljee. **15** Ted araas ni Iordan uruu yavsan bogood uzegtun, buh zam aramyeichuudyn yaarahdaa hayasan huvtsas, heregleleer duursen baiv. Tegeed elch nar butsj ireed, haand ailtgav. **16** Ingeed ard tumen garch, aramyeichuudyn huarang tonov. Tegehed EZENii ugiin daguu neg hemjuur sain gurilyg neg shyekyeleer, hoyor hemjuur arvaig neg shyekyeleer hudaldaalav. **17** Haan ooriin garyn tushmeliig hotyn daaman haalgylg hariutsahaar tomiljee. Gevch humuus daaman haalgany derged tuuniig dairan gishgechsen bogood tereer Burhany hunii yag helsnii daguu uhev. Haan tuunuruu ireh uyed Burhany hun tegj yariv. **18** Ene ni Burhany hun haand "Margaash odiid Samariin daaman haalgan deer hoyor hemjuur arvai neg shyekyeleer, neg hemjuur sain guril neg shyekyeleer zaragdah bolno" gej helsnii daguu boljee. **19** Tegehed haany tushmel Burhany hund hariulan — Uzegtun, herev EZEN tengert tsonhnuud hiisen ch iim yum baj bolno gej uu? gej helev. Tereer — Uzegtun, chi uuniig ooriin nudeer uzh bolovch chi tuunees idehgui gesen bilee. **20** Ingeed tuund ene ni tohioldoj, humuust hotyn daaman haalgany derged tuuniig dairan gishgetsgee, tereer uhsen yum.

Haadyn Ded 8

8:1 Huug ni ami oruulsan ter negen emegteid Yelisha handan, — Bosoj, ger buliinhenteigee yavj, tur orshin suuj boloh gazart tur orshin suu. Uchir ni EZEN olsgolong duudsan bogood ter ni ug nutagt doloon jiliin tursh baihaar irne gev. **2** Iinhuu monooh emegtei bosoj, Burhany hunii ugiin daguu uildej, ger buliinhenteigee yavj, doloon jiliin tursh filistchuudiiin nutagt tur amidrav. **3** Doloon jiliin etsest monooh emegtei filistchuudiiin nutgaas butsj irev. Ter ooriin ger, ooriin talbain talaar haand huselt gargahaar yavjee. **4** Haan — Yelishagiin uildsen buh aguu zuilsiig nadad yarij ogooch hemeen Burhany hunii zarts Gyehazitai yarij baiv. **5** Uhsen negniig Yelisha herhen ami oruulsan tuhaihaand yarij baih uyed ni, uzegtun, huug ni ami oruulsan terhuu emegtei ooriin ger, ooriin talbain talaar haand huselt gargahaar irjee. Gyehazi — Ezen haan mini, ene chini

onooch emegtei bogood ene chini Yelishagiin ami oruulsan, tuunii huu baina gev. **6** Haan emegteigees asuuhad ter tuund yarij ogloo. Tiimees haan ter emegtein toloo negen tushmeliig tomilon, — Ene emegteinh baisan gesen buhniig bolon nutgaa orhin yavsan ter odroos ni onoog hurtel talbaigaas garsan buh buteegdehuuniig butsaan ogogtun hemeev. **7** Daraa ni Yelisha Damaskt irev. Aramyn haan Byenhadad ovchtei baisan bogood tuund — Burhany hun end ireed baina gev medegdjee. **8** Haan Hazayeld handan — Gartaa beleg avch, Burhany huntei uulzahaar yavj, tuugeer damjuulan EZENees "Ene ovchnoos bi angijrah bolov uu?" gev asuulga gev. **9** Ingeed Hazayel tuuntei uulzahaar yavj, dochin temeen achaa boloh Damaskiin buh torliin sain zuilees gartaa beleg avchee. Ter ireed, tuunii omno zogson, — Tany huu Aramyn haan Byenhadad namaig tan uruu ilgeen, "Ene ovchnoos bi angijrah bolov uu?" gev heluulsen yum gejee. **10** Tegehed Yelisha tuund — Yavj, tuund "Ta zaaval edgeh bolno" gev hel. Gevch ter gartsaagui uhne gedgiig EZEN nadad uzuulsen yum gev. **11** Tereer Hazayelyg ichtel golron shirtjee. Tegeed Burhany hun uilav. **12** Hazayel — Minii ezen yuund uilna ve? gev asuusand Yelisha — Uchir ni Izrailiin hovguuded chinii hiih buzar muut bi medej baina. Tednii behleltuudiig chi galdej, zaluusyg ni ildeer horoon, nyalhsyg ni hemh byatsalj, jiremsen emegteichuudiinh ni gedsiig siichih bolno gev hariulav. **13** Tegehed Hazayel — Gevch tany zarts tiim aguu zuiliig hiideg nohoi yum uu? gesend Yelisha — Chamaig Aramyn haan bolno gedgiig EZEN nadad uzuulsen yum gev hariulav. **14** Ingeed ter Yelishag orhin, ezen uruugaa butsan irsen bogood Byenhadad tuunees — Yelisha chamd yuu gev helev? gesend tereer — Tanyg zaaval edgerne gev ter nadad helsen yum hemeen hariullaa. **15** Daraagiin odor ni tereer shiruun alchuur avaad, usand durj, Byenhadadyn nuuren deer delgesend ter uhjee. Hazayel tuunii orond haan bolov. **16** Izrailiin haan Ahabyn huu Ioramyn tav dahi jild Iyehoshafat Iudagiin haan baisan bogood Iudagiin haan Iyehoshafatyn huu Iyehoram haan boljee. **17** Tereer haan bolohdoo guchin hoyor nastai baisan bogood Iyerusalimd naiman jil haanchiljee. **18** Tereer Ahabyn geriin uildsentei adil Izrailiin haadyn zamaar yavav. Uchir ni Ahabyn ohin tuunii ehner boljee. Tereer EZENii melmiid horon muug uildev. **19** HarinOoriin

zarts Davidyn toloo hovguudeer ni damjuulan tuund denluug urgelij ogno
gej Davidad Ooroo negent amlasan tul Iudag ustgahyg EZEN hussengui.
20 Tuunii odruuded Yedom Iudagiin gar dorooos bosoj, oorsoddoo haan bii
bolgojee. **21** Tegehed Ioram ba tuuntei hamt buh teregnuud ni Zair uruu
gatlan garlaa. Tereer shonoor bosoj, ooriig ni bolon teregnuudiin darga
naryg hureelsen baisan yedomchuudyg tsohison bolovch tserguud oor
oorsdiin maihan uruugaa zugtan odotsgoov. **22** Yedom ene odriig hurtel
Iudag eserguutslee. Yag ter uyed Libna eserguutsen bosjee. **23** Ioramyn
busad uils bolon tuunii uildsen buhen Iudagiin Haadyn Shastir Nomd
bichigdeegui gej uu? **24** Ioram etseg ovgoodiinhoo hamt noirsson bogood
etseg ovgoodiinhoo hamt Davidyn hotod orshuulagdav. Tuunii huu Ahazia
orond ni haan boljee. **25** Izrailiin haan Ahabyn huu Ioramyn arvan hoyor
dahi jild Iudagiin haan Iyehoramyn huu Ahazia haanchilj ehlev. **26** Ahazia
haan bolohdoo horin hoyor nastai baisan bogood Iyerusalimd neg jil
haanchlav. Tuunii ehiig Izrailiin haan Omriin ach ohin Atalia gedeg baiv.
27 Ahazia Ahabyn geriin hurgen baisan tul Ahabyn geriinhni zamaar
zamnan, Ahabyn geriin adil EZENii melmiid buzar muug uildjee. **28** Daraa
ni tereer Ahabyn huu Ioramtai hamt Ramotgilyeadad Aramyn haan
Hazayelyn esregtulaldahaar yavsan bogood aramyeichuud Ioramyn
sharhduuljee. **29** Iimees Aramyn haan Hazayelyn esreg tulaldaj baihad ni
Ramad aramyeichuudyn oort ni uchruulsan sharhyg edgeeheer Ioram
Haan Iyezryeyel uruu butsav. Tegeed Ahabyn huu Ioram ovchtei baisan tul
Iudagiin haan Iyehoramyn huu Ahazia Iyezryeyeld tuuntei uulzahaar
yavjee.

Haadyn Ded 9

9:1 Esh uzuulegch Yelisha esh uzuulegchdiin hovguudiin negiig duudaad,
tuund — Busee uutsaaraa buselj, gartaa ene tostoi savyg barij,
Ramotgilyead uruu yav. **2** Chi tend ochood, Nimshiin ach, Iyehoshafatyn
huu Iyehug haij olood, dotogsh oron, ah duusiinh ni dundaas tuuniig
bosgon, dotood oroo uruu daguulan orogtun. **3** Tegeed tostoi savaa avch,
tolgoi deer ni tos tsutgan, "EZEN aildahdaa «Bi chamaig Izrailiin haan

bolgon tosolloo» gej baina" gej helegtun. Daraa ni haalgaa ongoilgood, zugtagtun. Bitgii hulee hemeev. **4** Ingeed esh uzuulegchiin zarts boloh ter zaluu Ramotgilyead uruu yavjee. **5** Tuuniig irehed, haragtun, tsergiin ahmaduud suuj baiv. Tereer — Ahmad aa, tand heleh ug nadad baina gev. Iyehu — Bidnii hend ni yum be? hemeen asuuhad tereer — Ahmad aa, tand gev. **6** Iyehu bosood, gert orohod tereer tuunii tolgoi deer tos tsutgan, tuund — Izrailiin Burhan, EZEN aildahdaa "Bi chamaig EZENii ard tumen boloh Izrailiin haan bolgon tosolloo. **7** Iyezyebyeliin gart uregdsen Ooriin zarts nar boloh esh uzuulegchdiin tsusny bolon EZENii buh zarts naryn tsusny oshoog Bi avahyn tuld chi ooriin ezen Ahabyn geriig tsohigtun. **8** Uchir ni Ahabyn buh ger mohoh yostoi. Izraili dahi bool ch bai, choloot ch bai buh eregtei humuusiig Bi Ahabaas taslah bolno. **9** Bi Ahabyn geriig Nyebatyn huu Iyeroboamyn gertei adil, mon Ahiagiin huu Baashagiin gertei adil bolgono. **10** Nohod Iyezryeyeliin nutagt Iyezyebyeliig ideh bogood hen ch tuuniig orshuulahgui" gej baina gev. Tegeed tereer haalgaa ongoilgon zugtav. **11** Iyehu eznihee zarts nar deer orohod neg ni tuunees — Buh yum zuteer uu? Ter galzuu yaagaad cham uruu irsen yum be? gej asuuv. Tereer tedend — Ta nar huniig bolon tuunii yarisnyg medne shuu dee gev. **12** Ted — Ene chini hudal. Bidend odoohon heleech gesend Iyehu — Tereer nadad ingej, ingej yariad, "EZEN aildahdaa «Bi chamaig Izrailiin haan bolgon tosolloo» gej baina" gej helsen bilee gev. **13** Tegehede ted yaaravchlan, hun bur ooriin huvtssaa avch, Iyehutiin holiin door gishgeh gazart ni devsen taviad, buree uleen, — Iyehu bol haan getsgeev. **14** Ingeed Nimshiin ach, Iyehoshafatyn huu Iyehu Ioramyn esreg huivaldav. Ter uyed Ioram buh izrailichuudyn hamt Aramyn haan Hazayelyn esreg Ramotgilyeadyg hamgaalj bailaa. **15** Harin Ioram haan Aramyn haan Hazayeltai tulaldaj baihdaa arameichuudaas olson sharhaa edgeeheer Iyezryeyel uruu butsj irsen bailaa. Iimees Iyehu — Herev ta naryn sanaa iim baigaa bol, Iyezryeyeld duulgahaar hen ch orgoh yum uu hotyg orhin yavj bolohgui hemeev. **16** Tegeed Iyehu tergend suugaad Iyezryeyel uruu yavav. Uchir ni Ioram tend hevtej baisan bilee. Iudagiin haan Ahazia Ioramtai uulzahaar tend irchihsen baiv. **17** Iyezryeyeliin tsamhag deer haruul zogsoj baisan bogood Iyehugiin

tserguudiig irj baigaag ter haraad, — Bi tserguudiig harj baina gejee. Ioram — Neg moritong avch, tedniig ugtuulan ilgeen, "Amar amgalan uu" hemeen tuugeer asuulga gev. **18** Ingeed moriton er tuuntei uulzahaar yavj, — Haantan "Amar amgalan uu?" hemeesen bilee gev. Iyehu — Chi amar amgalantai yamar hamaatai ve? Minii hoinoos yav gev. Haruul medeelehdee — Elch teden uruu ochson bolovch butsj irsengui gev. **19** Tegehed haan hoyor dahi moriton eriig ilgeesend tereer teden uruu ireed, — Haan "Amar amgalan uu?" gej asuuj baina gev. Iyehu — Chi amar amgalantai yamar holbootoi ve? Minii hoinoos yav hemeen hariulav. **20** Haruul — Elch teden uruu hurch ochson bolovch butsj irsengui. Tednii davhilt ni Nimshiin huu Iyehugiin davhihtai adil yum. Uchir ni tereer galzuursan met davhidag gej medegdev. **21** Tegehed Ioram — Belen baigtun gev. Ted tuunii tergiig beltgev. Izrailiin haan Ioram bolon Iudagiin haan Ahazia tus tusyn tergendee suun, Iyehug ugtahaar garch, iyezryeyel hun Nabotyn ezemshil deer tuuntei tulgarav. **22** Ioram Iyehug haraad — Iyehu, amar amgalan uu? gej asuusand Iyehu — Chinii eh Iyezyebyeliin zavhairal bolon tuunii id shiduud olshron baihad yuun amar amgalan baih bilee? hemeev. **23** Ioram ergen zugtaad, Ahaziad — Hooye, Ahazia, urvalt gev. **24** Iyehu buh hucheeree numaa tataj, Ioramyg garyh ni hooronduur harvav. Sum tuunii zurhiig nevtlen garch, tereer tergen dotroo dooshoo suuv. **25** Tegeed tuunii tushmel Bidkart handan — Tuuniig orgoj, iyezryeyel hun Nabotyn ezemshliin talbaid avaachin hayagtun. Uchir ni tuunii etseg Ahabyn araas chi bid hoyor dagan yavj baihad EZEN tuunii esreg ene zong tavisang bi sanaj baina. **26** "Nabot bolon tuunii hovguudiin tsusyng ochigdor Bi uneheer harlaa" gej EZEN aildaj, "Bi ene ezemshil deer chamd erguulen toloh bolno" gesen bilee. Tegeheer odoo EZENii ugiin daguu tuuniig avch, ter ezemshil deer hayagtun gev. **27** Iudagiin haan Ahazia haraad tsetserlegt geriin zamaar zugtaav. Iyehu tuunii hoinoos hoon, — Tuuniig ch mon tergen doktor ni harva gej Iblyeam dahi Guryn ogsuur zam deer helev. Gevch tereer Myegiddo uruu zuttan, tendee uhjee. **28** Daraa ni zarts nar ni tuuniig tergeer Iyerusalim uruu avaachij, tuuniig bulshind ni etseg ovgodiinh ni hamt Davidyn hotod orshuulsan yum. **29** Ahabyn huu Ioramyn arvan neg deh jild Ahazia Iudagiin haan bolson yum.

30 Iyehu Iyezryeyeld ireh uyed Iyezyebyel sonsood, nudee budan, tolgoigoo chimegleed, tsonhooroo harav. **31** Iyehu daaman haalgaar orj irj baihad Iyezyebyel — Ezniigee horooson Zimri, ene chini zov gej uu? hemeesen yum. **32** Tegehed Iyehu tsonh uruu tolgoigoo orgon, — Hen minii tald ve? Hen be? gev. Hoyor gurvan tushmel tuun uruu harjee. **33** Ter — Tuuniig doosh hayagtun hemeev. Ingeed ted tuuniig dooshoo chuluudsan bogood tuunii tsus hanan deeguur, morind ch hurtel tsatsagdav. Ter tuuniig hol doroo devselzen yum. **34** Iyehu dotogsh orood, uuj idlee. Tereer — Odoo ene haraagdsan emiig harj, tuuniig orshuul. Uchir ni tereer haany ohin yum gev. **35** Ted tuuniig orshuulahaar garsan bolovch tuunees gavlynh ni yas, hol, garyh ni sarvuunaas oor yum olsongui. **36** Tiimees ted butsj ireed, Iyehud heljee. Tereer — Ene bol EZENii ug yum. Tereer Ooriin zarts tishbye hun Yeliagaar damjuulan "Iyezryeyeliin ezemshild nohod Iyezyebyeliin mahyg idne. **37** Iyezyebyeliin huur ni Iyezryeyeliin ezemshliin talbai deerh hog met bolj, hen ch «Ene bol Iyezyebyel» gej helj chadahgui" gesen bilee gev.

Haadyn Ded 10

10:1 Ahabt Samarid dalan huu baiv. Iyehu zahidluud bichij, tedgeeriig Samari uruu, Iyezryeyeliin zahiragchid boloh ahmaduudad, mon Ahabyn asramjlagchdad ilgeen, — **2** Odoo ene zahidal ta nart irenguut, ta naryn ezniig hovguud negent ta nartai hamt baigaa bogood tereg, morid, behlegdsen hot bolon zevsguud baigaa tul **3** ooriin ezniig hovguudees hamgiin sain, hamgiin zohistoig songoj, etsgiinh ni haan shireend zalan, ezniigee geriin toloo tulaldagtun hemejee. **4** Harin ted ihed ain, — Haragtun, hoyor haan tuunii omno zogsoj chadaagui yum. Tegvel bid herhen zogsoj chadah ve? getsgeev. **5** Ordny daamal, hotyn zahiragch, ahmaduud bolon asramjlagch nar Iyehud ug ilgeen, — Bid tany booluud bilee. Bidend helsen butdiig tani bid guitsetgene. Bid yamar ch huniig haanaar orgomjlohgui. Ooriin taalald niitssen zuiliig uildegton gev. **6** Tegehed Iyehu hoyor dahi udaagaa tedend zahidal bichij, — Herev ta nar minii tald bogood minii duug sonsoh bol oorsdiin ezniig hovguud boloh

erchuudiin tolgoig avch, margaash yag odiid nad uruu Iyezryeyeld iregtun gejee. Ter uyed haany hovguud boloh dalan hun oorsdiig ni osgoj bui hotyn hundet humuusiin hamt baiv. **7** Tedend zahidal irehed ted haany hovguud boloh dalan huniig barij alaad, tednii tolgoinuudyg sagsnuudad hiin, Iyezryeyeld bui Iyehu uruu ilgeev. **8** Elch ireed, tuund — Ted haany hovguudiin tolgoinuudyg avchirlaa gej medegdehed, Iyehu — Tedgeeriig daaman haalgany oroh uudend ogloo boltol hoyor heseg bolgon ovoologtun gev. **9** Ogloo Iyehu gadagshaa garch zogsood, buh ard tumend handan — Ta nar gemgui. Uzegtun, bi eznihee esreg huivaldan, tuuniig alsan, harin ene bugdiig hen alsan be? **10** Ahabyn geriin tuhaid EZENii aildsan Tuunii ugnees yuu ni ch gazart unaagui gedgiig medegtun. Uchir ni EZEN Ooriin bool Yeliagaar damjuulan aildsanaa guitsetgesen yum gev. **11** Ingeed Iyezryeyeld Ahabyn geriinhnees uldsen bugdiig, tuunii aguu humuus, tuunii dotny humuus, tuunii tahlilch naryg, tuund neg huniig ch uldeelguigeer Iyehu hyadjee. **12** Tegeed Iyehu boson hodloj, Samari uruu yavav. Zamd tuuniig honichdyn Byetyekyed baih zuur **13** Iudagiin haan Ahaziagiin torol sadanguudtai Iyehu taaraldaj, — Ta nar hen be? hemeev. Ted — Bid Ahaziagiin torol sadan yum. Bid haany hovguud bolon eh hatny hovguudiin mendiig asuuh gej yavaa gej hariulav. **14** Iyehu — Tedniig amidaar ni barigtun gej tushaahad tedniig amidaar ni barij, dochin hoyor huniig Byetyekyediin nuhend horoov. Tednees heniig ch uldeesengui. **15** Tereer tendees holdohdoo oortei ni uulzahaar irj bui Ryehabyn huu Iyehonadabtai uulzjee. Iyehu tuuntei mendleed, tuund — Minii zurh chinii zurhte hamt baigaachlan chinii zurh zov baina uu? gehed Iyehonadab — Tiim baina gej hariulav. — Herev tiim bol garaa ogogtun gehed tereer tuund garaa ogsond Iyehu tuuniig oor uruutaa tergend oruulav. **16** Iyehu — Nadtai hamt yavj, EZENii tolooh minii zutgeliig haragtun gev. Ingeed Iyehu tuuniig tergendee suulgan yavlaa. **17** Iyehu Samarid ireed Samarid Ahabt uldsen butdiig Yeliad aildsan EZENii ugiin daguu ustgah hurtlee aljee. **18** Daraa ni Iyehu buh ard tumniig tsugluulaad, tedend — Ahab Baald jaahan l uilchilsen bol Iyehu tuund mash ih uilchilne. **19** Odoo Baalyn buh esh uzuulegchdiig, buh morgogchid bolon buh tahlilch naryg ni tsugluul. Bi Baald ulemj ih tahlil orgoh tul negiig ni ch

buu uldee. Uldsen hen bolovch amid uldzhgui hemeev. Harin Iyehu Baalyg shuten bishregchdiig ustgahyn tuld ingej zalilan heljee. — Baald zoriulan yoslolyn chuulganyg ariusgagtun gesend ted tunhaglav. **21** Tegeed Iyehu Izraili dayaar hun ilgeesen bogood Baalyn buh morgogchid irjee. Irelgui uldsen neg ch hun baigaagui yum. Ted Baalyn sumd orohod Baalyn sum neg zahaas nogoo zah hurtlee duursen baiv. **22** Iyehu huvtsasny aguulahyg hariutssan hund — Baalyn buh morgogchidod huvtsas avchragtun gejj tushaasand onooch hun tedend huvtsas avch irev. **23** Iyehu, Ryehabyn huu Iyehonadabyn hamt Baalyn sum uruu orood, Baalyn morgogchidod handan — End ta naryn hamt EZENii zarts naraas neg ch hun baihgui, harin gagtshuu Baalyg morgogchid l baih esehiig olj haragtun gev. **24** Tegeed ted orgol bolon shataalt tahiluudyg orgohoor dotogsh orov. Iyehu oortoo zoriulaad nayan huniig gadaa bairluulan zogsooj, — Bi ta naryn gart oruulah humuusees negend ch gesen zuttah bolomj olgoston hen bolovch tuunii orond ooriin amiig ogno shuu gejj anhaaruulav. **25** Tegeed tereer shataalt tahil orgoj duusmagts Iyehu hargalzagch ba haany tushmeded handan — Dotogsh orood tedniig alagtun. Neg ch huniig buu garga gev. Ted ildnii ireer tedniig alav. Hargalzagchid bolon haany tushmed gargan hayaj, Baalyn sumiin dotood oroo uruu orov. **26** Ted Baalyn sumiin baganuudyg gargaad shataav. **27** Ted bas Baalyn baganuudyg hutalan, Baalyn sumiig nuraaj, jorlon bolgoj orhison ni ene odriig hurtel baigaa bilee. **28** Inhuu Iyehu Izrailias Baalyg ustgav. **29** Gesen hedii ch Byetyel ba Dan dahi altan tugaluud buyuu Izrailiar nugel hiilgesen Nyebatyn huu Iyeroboamyn nugluudees Iyehu salj angijirsangui. **30** EZEN Iyehud — Minii melmiid zoviig guitsetgesneeree chi sainyg uldej, Minii zurhen deh buhnii daguu Ahabyn gert uildsen tul chinii dorov deh uyeiin hovguud chini Izrailiin sentiind zalarna hemeen aildjee. **31** Gevch Iyehu buh zurh setgeleesee Izrailiin Burhan boloh EZENii huuli doktor alhahyg anhaarsangui. Izrailiar nugliig uilduulsen Iyeroboamyn nugluudees tereer salj angijirsangui. **32** Ter odruuded EZEN Izrailias tasalj ehelsen yum. Hazayel Izrailiin buh gazar nutagt tedniig yalj baiv. **33** Iordany zuunteid Gilyeadyn buh nutgiig buyuu gadchuud, ryeubyenchuud, manassyechuudyg, mon Arnony hondii deh Aryeoraas Gilyead, Bashan

zergiig hurtel yalav. **34** Iyehugiin busad uils, tuunii hiisen bugd, tuunii huch chadal zereg ni Izrailiin Haadish Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **35** Iyehu etseg ovgoodiinhoo hamt noirsson bogood ted tuuniig Samarid orshuulsan yum. Tuunii huu Iyehoahaz tuunii orondhaan bolov. **36** Iyehugiin Samarid Izrailiig zahirsan hugatsaa ni horin naiman jil bailaa.

Haadyn Ded 11

11:1 Ooriin huug uhseniig Ahaziagiin eh Atalia haraad, bosoj haany udmyn buh hovguudiig ustgav. **2** Harin Ioram Haany ohin buyuu Ahaziagiin egch Iyehoshyeba Ahaziagiin huu loashiig avch, aluulj baisan haany hovguudiin dundaas hulgailan, tuuniig asragchtai ni hamt untlagyn oroondoo bailgav. Ingej ted tuuniig Ataliagaas nuun, ter aluulsangui. **3** Atalia ut gazryg zahirch baih hoorond tereer asragchiinhaa hamt EZENii orgoond zurgaan jil nuugdaj baiv. **4** Doloo dahi jil Iyehoiada hun ilgeej, karichuudyn bolon hamgaalagchdyn zuutyn darga naryg avchirj, tedniig oor uruugaa EZENii orgoond avchrav. Tegeed tereer tedentei geree baiguulan, EZENii orgoond tedniig tangaragluulj, tedend haany huut haruulav. **5** Tereer tedend tushaan — Ta naryn hiih zuil ene yum. Amraltyn odor irj, haany geriig hargalzdag ta bugdiin guravny neg ni **6** (guravny neg ni bas Sur daaman haalgan deer, mon guravny neg ni hamgaalagchdyn aryn daaman haalgan deer) hamgaalaltyn toloo ordnyg hargalzah yostoi. **7** Amraltyn odor gardag buh hun buyuu ta naryn hoyor heseg ni haany toloo EZENii orgoog hamgaalagtun. **8** Tegeed hun bur gartaa zer zevsgée avch, ta nar haanyg hureelen zogs. Hureenii dotor orogch heniig bolovch alah yostoi. Garch, oroh buriid ni haantai hamt baigtun gev. **9** Zuutyn darga nar tahilch Iyehoiadagiin tushaasan bugdiig yosoor guitsetgev. Tednii hun bur amraltyn odor ordog, gardag buh ersee daguulan tahilch Iyehoiada uruu irev. **10** Tahilch zuutyn darga nart EZENii orgoon deh, David haany jad, bambainuudyg ogov. **11** Haruulyn hun bur gartaa zevsgée bariad, orgoonii baruun talaas zuun tal hurtel haanyg hureelen tahilyn shiree bolon orgoonii hajuugaar zogsotsgoov. **12** Uunii daraa Iyehoiada haany huug gargan irj, tuund titem omsgon, gerchlel ogov. Ted tuuniig haan bolgon tosolj, alga

tashin, — Haan monh naslag! getsgeev. **13** Atalia haruulyn болон humuusiin duu chimeeg сонсоод, humuus uruu EZENii оргоонд орj ирєv. **14** Тууниг хараhad, haan дєгєдєє аhмадууд болон буреєhдиг єгнүүлєн баганы дєгєд заншил yосоор зогсоj байv. Ter газрын буh ард түмєн байарладан, буреєгєє hungenuulj байv. Teгєhed Atalia हुvtssaa ураад, — Terslelt! Terslelt! гєj hashhirav. **15** Tahilch Iyehoiada tsergiig zahirahaar томилгдсон зуутын дарга нарт тушаан, тєдєд — Ter ємиг хүрєєни дундаас гарга. Тууниг дагах єниг ч бай илдєєр tsavchin алagtun hємєєv. Uchir ni tahilch "Ter ємиг EZENii оргоонд буу алagtun" гєжєє. **16** Ingeed ted тууниг баривчлан, тууниг хааны гєриин моридынороh ууд уруу ирєhed ni tend тсаазлав. **17** Дараа ni Iyehoiada EZEN, haan болон ард түмни хоронд тєд EZENii ард түмєн болно гєсєн гєрєє байгуулан, мон хаан ба ард түмни хоронд ч байгуулжєє. **18** Ter газрын буh ард түмєн Baalyn дуган уруу очин, тууниг буулган нурaaжєє. Тууни тaхилын ширєєнууд ба хоргуудиг ni тєд yуу ч угуй болтол єvдєj, Baalyn тaхилч Mattanyг тaхилын ширєєнуудийн омно алav. Tahilch EZENii оргоог hariitsuulan тushmediг томилov. **19** Tereer зуутын дарга, каричууд, hamgaalagchid болон тєр газрын буh ард түмниг дагуулжєє. Ted хааныг EZENii оргооноос авaaд, hamgaalagchidyn дааман хаalgаны замaaр хааны ордонд ирєv. Tereer haadyn сєнтинд заларчєє. **20** Ingeed тєр газрын буh ард түмєн байарладан хорч, hot nam gum байv. Uchir ni тєд Ataliag хааны ордонд илдєєр tsavchin алсан билєє. **21** Iyehoash хаанаар оргомjлогдохдоо долоон настай байлаа.

Haadyn Ded 12

12:1 Iyehugin doloo dahi jild Iyehoash haan болсон бoгoод тєрєєр Iyerusalimd dochin jil haanchilжєє. Тууни єхиг Byeyershьєbagiin Zibia гєдєг байv. **2** Tahilch Iyehoiada oort ni зааварлаj байсан буh одруудийнхєє туршид Iyehoash EZENii мєлмиид зовиг уилсэн yum. **3** Zovhon morgoliin ондорлогууд l zailuulagdsangui. Ард түмєн morgoliin ондорлогууд дєєр тaхил оргоj, utlaga уугийлсаар байv. **4** Дараа ni Iyehoash тaхилч нарт handan — EZENii оргоонд авчирсан ариун зүйлсийн буh монгиг buyuu hun бuriin

tatvaryn mongo, mon EZENii orgoond avchrahaar zurh ni odooson alivaa hunii buh mongo zereg belen mongiiig **5** tahilch nar tus bur oorsdiin dotny humuuseesee avag. Ted orgoond oldson alivaa evderliig zasvarlagtun gev. **6** Gevch Iyehoash haany horin gurav dahi jild ch tahilch nar orgoonii evdrelig zasvarlasangui baiv. **7** Tegehed Iyehoash haan tahilch Iyehoiada bolon tahilch naryg duudan tedend — Yaagaad ta nar orgoonii evdrelig zasvarlahgui baina ve? Tiimees odoo dotny humuuseesee mongo avahaa bolij, harin uuniigee orgoonii evdrelig zasvarlahad zartsuul gev. **8** Ingeed ard tumnees ch mongo avahaa bolij, orgoonii evdrelig zasvarlahaa bolihyg tahilch nar zovshoorov. **9** Harin tahilch Iyehoiada neg avdar avch, tagan deer ni nuh gargaad, ter avdraa EZENii orgoond ordog haalgany baruun tald tahilyn shireenii hajuud tavijee. Bosgyg hamaaldag tahilch nar EZENii orgoond avchirsan buh mongiiig ter avdart hiiv. **10** Avdran doktor mash ih mongo baigaag haraad haany guush, terguun tahilch nar irj, uutand hiin, EZENii orgoond oldson mongiiigtooljee. iTootsoolson mongoo ted ajil hiigchid buyuu EZENii orgoog hyanagchdyn gart ogov. Ted uuniig EZENii orgoond ajillaj baisan mujaanuud bolon barilgachdyn holsond ogchee. **12** Mon chuluuchid, chuluu tsavchigchdad ch ogchee. Ter mongo bas EZENii orgoonii evdrelig zasvarlahyn tuld gualin, zassan chuluu hudaldan avahad, mon orgoog zasvarlahad heregtei bugdiig avahad zartsuulagdjee. **13** Harin EZENii orgoond avchirsan mongoor EZENii orgoond zoriulaad mongon ayaga, chimhuur, hul, buree bolon alt mongon alivaa sav suulganuudyg hiigeeGui. **14** Uchir ni ted mongiiig ajil hiigchded ogson bogood tugeer ted EZENii orgoog zasvarlajee. **15** Uunees gadna, ajil hiigchded holsiig ni oguulehed mongiiig gart ni hariitsuulsan humuusees ted tailan tootsoo shaardaagui. Uchir ni ted itgelteigeer uildev. **16** Gemiin tolooh tahil bolon nugliin tolooh tahilyn mongiiig EZENii orgoond oruulahgui. Ter ni tahilch nart zoriulagdjee. **17** Ter uyed Aramyn haan Hazayel hodlon Gadyen esreg daitan tuuniig ezelj avaad, Hazayel Iyerusalim uruu yavahaar chiglev. **18** Iudagiin haan Iyehoash ni Iudagiin haad baisan etseg ovgod Iyehoshafat, Iyehoram, Ahazia narynhaa zoriulan orgoson buh ariun ed yumsyg, ooriin ariun ed yumsyg bolon EZENii orgoo ba haany geriin erdenesiin sanguudaas oldson buh altyg Aramyn haan

Hazayeld ilgeev. Tegehed l Hazayel Iyerusalimaas holdon odjee. **19** Ioashiin busad uils bolon tuunii hiisen buh yum Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **20** Tuunii zarts ni bosoj, huivaldaan zohion, Silla uruu yavahad ni Millogiin ordond Ioashiig tsohiv. **21** Tuunii zarts nar boloh Shimyeatyn huu Iozakar ba Shomyeryn huu Iyehoshafat nar tsohisond ter uhev. Ted tuuniig etseg ovgodtei ni hamt Davidyn hotod orshuulj, tuunii huu Amazia tuunii bairand haan boljee.

Haadyn Ded 13

13:1 Ahaziagiin huu Iudagiin haan Ioashiin horin gurav dahi jild Iyehugiin huu Iyehoahaz Samarid Izrailiin haan bolj, arvan doloon jil zahirchee. **2** Tereer EZENii melmiid buzar muug uildsen bogood Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn nugliig dagav. Tereer tedgeerees ergesengui. **3** Tiimees EZENii uur hilen Izrailiin esreg shataj, Ter tedniig Aramyn haan Hazayelyn gart urgelj ogch, mon Hazayelyn huu Byenhadadyn gart tushaasaar baiv. **4** Tegehed Iyehoahaz EZENii taallyg husemjlen guisand EZEN tuuniig sonsov. Aramyn haan tedniig herhen darlaj baigaag bolon Izrailiin zovlon shanallyg Ter harjee. **5** EZEN Izrailid cholologchiig ilgeesend ted aramyeichuudyn garaas multran garchee. Izrailiin hovguud uridyn adil oorsdiin maihnuud dotor amidarsan yum. **6** Hedii tiimbolovch ted Izrailiar nugel uilduulsen Iyeroboamyn geriin nugluudees ergesengui, harin tedgeeriin dotor yavsan yum. Ashyera ch Samarid heveeree uldev. **7** Aramyn haan Iyehoahazyn tsergiig ustgan, utremiin toos shoroo met bolgoj orhison tul tedend ordoo l tavin moriton, arvan tereg bolon arvan myangan yavgan tsereg l uldjee. **8** Iyehoahazyn busad uils, tuunii hiisen buh yum bolon tuunii huch chadal Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **9** Iyehoahaz etseg ovgodinhoo hamt noirsoj, ted tuuniig Samarid orshuulav. Tuunii huu Ioash tuunii orond haan bolov. **10** Iudagiin haan Ioashiin guchin doloo dahi jild Iyehoahazyn huu Iyehoash Samarid Izrailiin haan bolj, arvan zurgaan jil zahirchee. **11** Tereer EZENii melmiid buzar muug uldev. Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn buh nugluudees ter ergelgui, harin tedgeeriin

dotor yavjee. **12** Ioashiin busad uils, tuunii hiisen buh yum, Iudagiin haan Amaziagiin esreg tulaldsan tuunii huch chadal zereg ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **13** Ingeed Ioash etseg ovgoodiinhoo hamt noirsoj, Iyeroboam tuunii sentiind zalarchee. Ioash Izrailiin haadtai hamt Samarid orshuulagdjee. **14** Yelisha tuuniig uheld hurgeheer ovchtei bolohod Izrailiin haan Ioash tuun uruu ireed, tuunii omno uilan, — Etseg mini, etseg mini, Izrailiin tereg ba tuunii moriton oo! gev. **15** Yelisha tuund — Num sumaa av gehed tereer num sumaa avav. **16** Tegeed Yelisha Izrailiin haand — Garaa numan deer tavigtun gehed tereer garaa tavisan bogood daraa ni Yelisha tuunii gar deer ooriin garaa taviv. **17** Yelisha — Zuun zug harsan tsonhyg nee hemeehed tereer ongoilgov. Daraa ni Yelisha — Harvagtun! gesend ter harvav. Yelisha — EZENii yalaltyn sum buyuu Aramyg yalah yalaltyn sum. Uchir ni ta nar Afyekt aramyechuudyg tsohin, huis temtreh bolno gev. **18** Daraa ni ter — Sumnuudaa av gehed haan sumnuudaa avav. Tereer Izrailiin haand — Gazryg tsohigtun gehed haan gurvan udaa tsohiod boliv. **19** Iimees Burhany hun tuund uurlan, — Ta tav yum uu, zurgaan udaa tsohih baisan yum. Tegsen bol ta buren ustgaj duustal Aramyg tsohih baisan yum. Harin odoo ta Aramyg gurvan udaa tsohih bolno gev helev. **20** Yelisha uhsend ted tuuniig orshuulav. Moabyn deermin bulguud ter jiliin havar gazar nutagt ni haldav. **21** Ted neg udaa neg huniig orshuulj baihad deeremchdiin bulgiig harjee. Ted onooh huniig Yelishagiin bulshin dotor hayajee. Onooh hun Yelishagiin yasnuudad hurmegts ami oron sergej, hol deeree bosov. **22** Iyehoahazyn buhii l odruuded Aramyn haan Hazayel Izrailiig daranguilav. **23** Gevch EZEN izrailichuudad niguulsengui Handan, tedniig orovdon, Abraham, Isaak, Iakovtai baiguulsan Ooriin gereenees bolj teden uruu ergesen bogood odoo hurtel tedniig ustgaagui, Ooriinhoo orshihuigaas ch zailuulaagui bilee. **24** Aramyn haan Hazayel uhehed tuunii huu Byenhadad tuunii orond haan bolov. **25** Tegehed Iyehoahazyn huu Iyehoash Hazayelyn huu Byenhadadyn garaas hotuudyg dahin avchee. Edgeer hotuudyg ter Iyehoashiin etseg Iyehoahazyn garaas dain hiij bulaan avsan baisan yum. Ioash gurvan udaa Byenhadadyg diilj, Izrailiin hotuudyg butsaan avav.

Haadyn Ded 14

14:1 Izrailiin haan Ioahazyn huu Ioashiin hoyor dahi jild Iudagiin haan Ioashiin huu Amazia haan bolov. **2** Tereer haan bolohdoo horin tavan nastai baisan bogood Iyerusalimd horin yeson jil haanchiljee. Tuunii ehiig Iyerusalimyn Iyehoaddin gedeg baiv. **3** Ter EZENii melmiid zoviig uildsen bolovch ovog etseg David shig baisangui. Tereer ooriin etseg Ioashiin hiisen bugdiig duuraiv. **4** Zovhon morgoliin ondorloguud zailuulagdaagui yum. Ard tumen morgoliin ondorloguud deer tahlil orgoj, utlaga uugiulsaar l baiv. **5** Haanchlal tuunii gart changa atgaastai bolmogts tereer haan etsgiig ni horooson zarts naraa tsaazlav. **6** Harin Mosyegiin huuliin nomd bichigdsenii daguu EZEN "Hovguudees bolj etsguudiig ni alj bolohgui, mon etsguudees bolj hovguudiig ni ch alj bolohgui. Harin hun bur ooriinhoo nugliin toloo l alagdah boloi" gejj tushaasanchlan terhuu aluurchdyn hovguudiig tereer tsaazalsangui. **7** Tereer Davst Hondiid arvan myangan yedomchuudyg alaad, Syelag daitan ezelj, tuuniig ene odriig hurtel Ioktyeyel hemeen nerlev. **8** Daraa ni Amazia Iyehugiin ach Iyehoahazyn huu Izrailiin haan Iyehoasht elch naryg ilgeen, — Iregtun, nuur nuureeree tulya hemeev. **9** Izrailiin haan Iyehoash Iudagiin haan Amaziad hun ilgeen — Livand baisan orgost but Livand baisan hush modond elch ilgeen "Ohinoo minii huud ogch, gerluuleech" gejee. Gevch Livand baisan zerleg araatan tuuteer ongoron yavj, orgost butyg gishgen devseljee. **10** Chi uneheer Yedomyg yalsan bogood chinii zurh bardam boljee. Sur javhlandaa bayasan, gertee baigtun. Chi ooriigoo bolon oorteigoo hamt Iudag unagah gejj yuund tovog udna ve? hemeev. **11** Gevch Amazia sonssongui. Ingeed Izrailiin haan Iyehoash hodoljee. Ter bolon Iudagiin haan Amazia Iudad hariyaalagddag Byetshyemyesht nuur nuureeree tulgarav. **12** Iuda Izrailid yalagdan tednii hun bur oor ooriin maihan uruugaa zuttaajee. **13** Tegeed Izrailiin haan Iyehoash Ahaziagiin ach, Iyehoashiin huu Iudagiin haan Amaziag Byetshyemyesht olzlon avaad, Iyerusalimd irj, Iyerusalimyn hermiig Yefraimyn Daaman Haalganaas Bulangiin Daaman Haalga hurtel buyuu dorvon zuun tohoi gazryg nuraav. **14** Tereer EZENii orgoo bolon haany geriin erdenesiin

sanguudaas oldson buh alt, mongo bolon buh sav suulgyg, mon humuusiig olzlon avch, Samari uruu butsjee. **15** Iyehoashiin hiisen busad uils, tuunii huch chadal hiigeed tereer Iudagiin haan Amaziatai herhen tulaldsan tuhαι Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **16** Ingeed Iyehoash etseg ovgodiihoo hamt noirsson bogood Izrailiin haadyn hamt Samarid orshuulagdsan yum. Tuunii huu Iyeroboam tuunii orond haan bolov. **17** Iudagiin haan Ioashiin huu Amazia Izrailiin haan Iyehoahazyn huu Iyehoashiig nas barsny daraa arvan tavan jil amidrav. **18** Amaziagiin busad uils Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **19** Iyerusalimd humuus tuunii esreg huivaldsand tereer Lahish uruu zugtav. Gevch ted Lahish uruu tuunii araas hun ilgeen, tuuniig tend aljee. **20** Tegeed ted sharilyg ni morin deer avchirj, tereer Iyerusalimd etseg ovgodiihoo hamt Davidyn hotod orshuulagdsan yum. **21** Iudagiin buh ard tumen arvan zurgaan nastai Azariag etseg Amaziagiinh ni orond haanaar orgomjilson bilee. **22** Tereer haanyg etseg ovgodiihoo hamt noirssony daraa Yelatyg bosgon, Iudad negtgev. **23** Iudagiin haan Ioashiin huu Amaziagiin arvan tav dahi jild Izrailiin haan Ioashiin huu Iyeroboam Samarid haan bolj, dochin negen jil zahirav. **24** Tereer EZENii melmiid buzar muug uildev. Tereer Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn buh nugluudees holdoj zailsangui. **25** Ooriin zarts, Gathyefyert baisan, Amittain huu esh uzuulegch Ionagaar damjuulan aildsan Izrailiin Burhan EZENii ugiin daguu tereer Izrailiin hiliig Hamatyn hooloinoos Arabyn dalai hurtel sergeen togtooson yum. **26** Uchir ni Izrailiin mash gashuun zovlon shanallyg EZEN harjee. Uchir ni bool ch, choloot hun ch, Izrailid tuslah neg ch hun tend baihgui bolson yum. **27** Izrailiin neriig tengeriin dooroos archin hayana gej EZEN aildsangui, harin Ioashiin huu Ioroboamyn garaar Ter tedniig avarsan boloi. **28** Iyeroboamyn busad uils, tuunii uildsen buhen, tuunii huch chadal bolon tereer herhen daitaj, Iudad Damask ba Hamatyg Izrailiin toloo erguulen avsan zereg ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **29** Iyeroboam ooriin etseg ovgod boloh Izrailiin haadtai hamt noirsson bogood tuunii huu Zyeharia tuunii orond haan boljee.

Haadyn Ded 15

15:1 Izrailiin haan Iyeroboamyn horin doloo dahi jild Iudagiin haan Amaziagiin huuAzaria haan boljee. **2** Tereer haan bolohdoo arvan zurgaan nastai baisan bogood Iyerusalimd tavin hoyor jil haanchlav. Tuunii ehiig Iyerusalimyn hun Iyekolia gedeg baiv. **3** Ter ooriin etseg Amaziagiin hiisen bugdiig duurain EZENii melmiid zoviig uildev. **4** Zovhon morgoliin ondorloguudiig zailuulsangui. Ard tumen morgoliin ondorloguud deer tahil orgoj, utlaga uutiulsaar baiv. **5** EZEN haanyg tsohisond tereer uheh odroo hurtel uyaman ovchtei baiv. Haany huu Iotam orh geree tolgoilon, nutgiin humuusiig shuuj baih zuur tusdaa ordond amidarchee. **6** Azariagiin busad uils bolon tuunii hiisen buhen Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **7** Azaria etseg ovgoodiinhoo hamt noirsson bogood ted tuuniig etseg ovgoodiinh ni hamt Davidyn hotod orshuulsan yum. Tuunii huu Iotam tuunii orond haan bolov. **8** Iudagiin haan Azariagiin guchin naim dahi jild Iyeroboamyn huu Zyecharia Izrailiin haan bolj Samarid zurgaan sar zahirav. **9** Ter etseg ovgoodiinhoo uildsenii adil EZENii melmiid buzar muug uildev. Tereer Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn nugluudees holdsongui. **10** Daraa ni Iabyeshiin huu Shallum tuunii esreg huivaldaj, ard tumni omno tuuniig tsohin alj, tuunii bairand haanchlav. **11** Zyechariagiin busad uils, haragtun, ted Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdsenbilee. **12** Ene bol Iyehud handan "Dorov deh uye hurtelh chinii hovguud Izrailiin haan shireend suuh bolno" gej aildsan EZENii ug yum. Ene ni tiinhuu biyelegdje. **13** Iabyeshiin huu Shallum, Iudagiin haan Uzziagiin guchin yes deh jild haan bolj, Samarid neg sar haanchlav. **14** Daraa ni Gadiin huu Myenahyem Tirzagaas hodlon Samarid irj, Iabyeshiin huu Shallumyg Samarid tsohin alj, tuunii orond haan bolov. **15** Shallumyn busad uils bolon tuunii zohioson huivaldaan, haragtun, tedgeer ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdsen yum. **16** Tegeed Myenahyem Tifsag, tuun dotor baisan buh huniig bolon Tirzagaas ogsuuleed hil hyazgaaryg ni tsohison yum. Ted neej ogooguigees bolj ter buh jiremsen emegteichuudiig ni tsohij, siichiv. **17** Iudagiin haan Azariagiin guchin yes deh jild Gadiin huu Myenahyem Izrailiin haan bolj, Samarid arvan jil haanchlav. **18** Tereer EZENii melmiid

buzar muut uildev. Tereer Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn nuglees buh odruudiinhee turshid salsangui. **19** Assiriin haan Pul ter nutgiin esreg irsen bogood tuunii udirldaga door haanchlalyg behjuulehdee tuunii garyg oorteigoo hamt bailgahyn tuld Myenahyem Puld myangan mongon talant ogchee. **20** Tegeed Assiriin haand toloh gej Izrailias buyuu buh bayan huchirheg hunees, hun tus burees tavin shyekyel mongiig Myenahyem albadan garguulav. Tiimees Assiriin haan ter nutagt uldelgui butsjee. **21** Myenahyemyn busad uils bolon tuunii hiisen buhen Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **22** Myenahyem etseg ovgo diinhoo hamt noirsson bogood tuunii huu Pyekahia tuunii orond haan bolov. **23** Iudagiin haan Azariagiin tavi dahi jild Myenahyemyn huu Pyekahia Samarid Izrailiin haan bolj, hoyor jil zahirav. **24** Tereer EZENii melmiid buzard muut uildev. Tereer Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn nugluudees salsangui. **25** Daraa ni tuunii tushmel boloh Ryemaliagiin huu Pyeka tuunii esreg huivaldaan zohioj, tuuniig Argob, Ariye naryn hamt haany geriin shiltgeend, Samarid tsohiv. Pyekagiin hamt gilyeadchuudaas tavin ers baisan bogood tereer haanyg alj tuunii orond haan bolov. **26** Pyekahiagiin busad uils bolon tuunii hiisen buhen, haragtun, tedgeer ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdsen yum. **27** Iudagiin haan Azariagiin tavin hoyor dahi jild Ryemaliagiin huu Pyeka Samarid Izrailiin haan bolj, horin jil haanchlav. **28** Tereer EZENii melmiid buzard muut uildev. Tereer Izrailiar nugel uilduulsen Nyebatyn huu Iyeroboamyn nugluudees salsangui. **29** Izrailiin haan Pyekagiin odruuded Assiriin haan Tiglatpilyesyer irj, Ion, Abyelbyetmaaka, Ianoa, Kyedyesh, Hazor, Gilyead bolon Galil buyuu Naftaliin buh gazar nutgiig ezlen avav. Tereer tedniig Assiri uruu olzlon avch yavjee. **30** Yelagiin huu Hoshyea Ryemaliagiin huu Pyekagiin esreg huivaldaan zohioj, tuuniig tsohij alaad, Uzziagiin huu Iotamyn hori dahi jild tuunii bairand haan bolov. **31** Pyekagiin busad uils bolon tuunii hiisen buhen, haragtun, ter ni Izrailiin Haadyn Shastir Nomd bichigdsen yum. **32** Izrailiin haan Ryemaliagiin huu Pyekagiin hoyor dahi jild Iudagiin haan Uzziagiin huu Iotam haan bolov. **33** Tereer haan bolohdoo horin tavan nastai baisan bogood Iyerusalimd arvan zurgaan jil haanchilsan yum. Tuunii ehiig Zadokiin ohin Iyerusha gedeg baiv. **34**

Tereer EZENii melmiid zoviig uildev. Tereer ooriin etseg Uzziagiin hiisen bugdiig duuraiv. **35** Zovhon morgoliin ondorloguud zailuulagdsangui. Ard tumen morgoliin ondorloguud deer tahil orgoj, utlaga uugiulsaar baiv. Tereer EZENii orgoonii deed haalgYG bosgoston yum. **36** Iudamyn busad uils bolon tuunii hiisen buhen Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **37** Ter odruuded Aramyn haan Ryezín bolon Ryemaliagiin huu Pyeka naryg Iudagiin esreg EZEN ilgeej ehlev. **38** Iotam etseg ovgodiihoo hamt noirsoj, etseg Davidynhaa hotod etseg ovgodiihoo hamt orshuulagdav. Tuunii huu Ahaz tuunii orond haan bolov.

Haadyn Ded 16

16:1 Ryemaliagiin huu Pyekagiin arvan doloo dahi jild Iotamyn huu Iudagiin haan Ahaz haan bolov. **2** Ahaz haan boloh uyedee horin nastai baisan bogood Iyerusalimd arvan zurgaan jil haanchiljee. Ahaz ooriin ovog etseg David shig ooriin Burhan EZENii melmiid zoviig uildsengui. **3** Harin tereer Izrailiin haadyn zamaar zamnasan todiigui Izrailiin hovguudiin omnoos EZENii hoon gargasan undestnuudiin buzár zanshlyndaguu huugee gal dunduur yavuulsan ajee. **4** Tereer morgoliin ondorlog, tolgod bolon nagoon mod buriin door utlaga uutiulan, tahil orgov. **5** Daraa ni Aramyn haan Ryezín bolon Ryemaliagiin huu Izrailiin haan Pyeka nar daitahaar Iyerusalim uruu irjee. Ted Ahazyg buslen avsan bolovch diilj chadahgui baiv. **6** Ter uyed Aramyn haan Ryezín Yelatyg Aramd butsaasan bogood iudyeichuudiig Yelataas bugdiig ni gargasan bilee. Aramyechuud Yelatad irj, ene odriig hurtel tend amidarsan yum. **7** Ingehéd Ahaz Assiriin haan Tiklatpilyesyert elch naryg ilgeen, — Bi tany zarts bolon tany huu bilee. Irj, minii esreg bosoj bui Aramyn haan bolon Izrailiin haany garaas namaig avarch ogooch hemeen ulamjluulav. **8** Ahaz EZENii orgoo bolon haany geriin erdenesiin sanguudaas oldson mongo altyg avch, Assiriin haand beleg ilgeev. **9** Tiimees Assiriin haan tuuniig sonsov. Assiriin haan Damaskiin esreg hodolj, tuuniig ezlen avaad, Kir uruu tsollogt avch yavj, Ryeziniig aljee. **10** Ingeed Ahaz haan Assiriin haan Tiklatpilyesyertai uulzahaar Damask uruu yavj, Damask dahi tahilynd

shireeg harav. Ahaz haan ug tahilyn shireenii hev ba zagvaryg hiitsiinh ni daguu tahilch Uriad ilgeev. **11** Ingeed tahilch Uria tahilyn shireeg buteev. Ahaz haany Damaskaas ilgeesen buhnii daguu tahilch Uria uuniig Ahaz Haanyg Damaskaas butsaj irehees omno hiiv. **12** Haan Damaskaas butsaj ireed, tahilyn shireeg harjee. Tegeed haan tahilyn shireend oirton ohood, deer ni garch, **13** tahilyn shireen deer ooriin shataalt tahil ba ooriin ideen orgoliig orgoj, ooriin undaan orgoloo tsutgaj, ooriin eviin tahilyn tsusyg tsatsav. **14** EZENii omno baidag hurel tahilyn shireeg tereer orgoonii urd tal buyuu tahilyn shiree ba EZENii orgoonii hoorondoos avchirj, ooriin tahilyn shireenii hoid tald tavijee. **15** Tegeed Ahaz haan tahilch Uriad tushaan, — Ogloonii shataalt tahil, udshiin ideen orgol, haany shataalt tahil bolon tuunii ideen orgoliig ene gazryn buh ard tumnii shataalt tahil, ideen orgol ba undaan orgoluudiin hamtaar tom tahilyn shireen deer orgo. Mon tuun deer shataalt tahil bolon tahilyn buh tsusyg tsats. Harin hurel tahilyn shiree nadad zalbiran asuuhad mini hereglegdene gev. **16** Ingeed tahilch Uria Ahaz Haany tushaasan bugdiin daguu biyeluulev. **17** Daraa ni Ahaz haan taviuruudyn sambaruudyg salgaad, ugaalgyn savyg ni avav. Ter bas door ni baisan hurel uhruudiin deerees tengisiig salgan avaad, tuuniig chuluun tavtsan deer taviv. **18** Assiriin haanaas bolj orgoo dotor tednii barisan amraltyn odort zoriulsan jim bolon haany gadna haalgyg tereer EZENii orgoonoos zailuulav. **19** Ahazyn uildsen busad uils Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **20** Ingeed Ahaz etseg ovgoodiinhoo hamt noirsoj, etseg ovgoodiinhoo hamt Davidyn hotod orshuulagdav. Tuunii huu Hyezyekia tuunii orond haanchlav.

Haadyn Ded 17

17:1 Iudagiin haan Ahazyn arvan hoyor dahi jild Yelagiin huu Hoshyea Samarid Izrailiin haan bolj, yeson jil haanchlav. **2** Tereer EZENii melmiid buzaruudyn muut uildsen bolovch ooriinh ni omno baisan Izrailiin haad shig uildeegui bilee. **3** Assiriin haan Shalmanyesyer tuunii esreg irsend Hoshyea tuunii bool bolj, tuund alba guvchuur ogov. **4** Gevch Yegyipyetiin haan So uruu elch ilgeen, jilees jild uildej baisan shigee Assiriin haand alba

guvchuur orgohoo bolisond Hoshyeagiin huivaldaanyg Assiriin haan medjee. Tiimees Assiriin haan Hoshyeag shorond horijee. **5** Tegeed Assiriin haan buh gazryg tsomron dairch, Samari uruu ochij, tuuniig gurvan jil buseljee. **6** Hoshyeagiin yes deh jild Assiriin haan Samarig ezelj, izrailichuudyg Assiri uruu tsollogt avch yavaad, tedniig Gozan gol Hala ba Habort bolon myedyechuudiin hotuudad suurishuulav. **7** Ene ni Izrailiin hovguud oorsdiig ni Yegipyetiin haan Faraony gar doroo, Yegipyetiin gazraas gargasan oorsdiin Burhan EZENii esreg nugel uildej, oor burhdaas emeej, **8** Izrailiin hovguudiin omnoos EZENii hoon gargasan undestnuudiin bolon Izrailiin haadyn bii bolgoson yos zanshuudaar yavsnaas bolson yum. **9** Izrailiin hovguud oorsdiin Burhan EZENiihee esreg zov bus zuilsiig nuutsaar uildsen bilee. Unees gadna, haruulyn tsamhgaas ehleed behlegdsen hot hurtelh buh suuringuuddaa ted oorsoddoo zoriulan morgoliin ondorloguudiig bosgoson yum. **10** Ted oorsoddoo zoriulan buh ondor tolgod bolon nogoos mod buriin door baganuud ba ashyerchuudyg bosgoj, **11** Tende tednii omnoos EZENii tsolon avch yavsan undestnuud shig ted buh morgoliin ondorloguud deer utlaga uugiulav. Ted EZENiiig odoon buzar muu zuils hiiv. **12** EZENii tedend "Ta nar uuniig uildej bolohgui" gej aildsan shuteenuuded ted uilchlev. **13** Gesen hedii ch EZEN Ooriin buh esh uzuulegchid bolon uzmerch bureer damjuulan Izraili ba Iudad anhaaruulj, — Oorsdiin buzar muu zamuudaas ergej, ta naryn etseg ovgodod Minii tushaasan bolon Ooriin zarts nar esh uzuulegchdeer damjuulan Minii ta nart ilgeesen buh huuliin daguu Minii tushaal, Minii togtooluudyg sahigtun gej aildaj baiv. **14** Gevch ted sonssongui, harin oorsdiin Burhan EZENd itgeegui etseg ovgod shigee huzuugee hatuuruulsan bilee. **15** Ted Tuunii togtooluud, etseg ovgodtei ni EZENii baiguulsan geree bolon Ter tedend anhaaruulj baisan Tuunii sanuulguudaas tatgalzjee. Edentei adil uildej bolohgui gej EZEN oorsdod ni tushaasan, oorsdiig ni hureelen bui undestnuudiin araas buyuu hooson yumyg ted dagan yavj, oorsdoo hooson boljee. **16** Ted oorsdiin Burhan EZENii buh tushaaluudyg umartan, oorsoddoo zoriulan tsutgasan horguud boloh hoyor tugalyg hiij, Ashyerag buteej, tengeriig buh erhest morgoj, Baald uilchlev. **17** Ted oorsdiin hovguud, ohidoo gal

dunduur gargaj, merge tolog, ilbe shidiig heregjuulj, EZENiig odoon Tuunii melmiid buzar muut uildeheer oorsdiigoo hudaldav. **18** Iimees EZEN Izrailid mash ih uurlan, tedniig Ooriin melmiinees zailuulav. Iuda ovgoos oor hen ch uldsengui. **19** Iuda ch mon oorsdiin Burhan EZENii tushaaluudyg sahilgui, harin Izrailiin bii bolgosen yos zanshlaar yavav. **20** EZEN Izrailiin buh ur udmyg uguisgej, tedniig Ooriin melmiinees zailuulah hurtlee tedniig zovooj, deeremchdiin gart ogov. **21** Tereer Izrailiig Davidyn gerees salgahad ted Nyebatyn huu Iyeroboamymg haan bolgojee. Daraa ni Iyeroboam Izrailiig EZENiig dagahaas holduulj, tedneer asar tom nugel uilduulev. **22** Izrailiin hovguud Iyeroboamyn uildsen buh nugluud doktor yavjee. Ted tedgeerees salsangui. **23** Etsest ni Ooriin buh bool esh uzuulegchdeer damjuulan aildsan yosooroo EZEN Izrailiig Ooriin melmiinees zailuuljee. Tiimees Izraili ni oorsdiin eh nutgaas Assiri uruu ene odriig hurtel tsollogt avaachigdsan bilee. **24** Assiriin haan humuusiig Vavilon, Kuta, Avva, Hamat bolon Syefarvaimaas avchran, Izrailiin hovguudiin orond Samariin hotuudad suurishuulav. Ingeed ted Samariig ezemshin, hotuudad ni amidrav. **25** Ted tendee amidarch ehlehdee EZENees emeej baigaagui. Tiimees EZEN tednii dund arslanguudyg ilgeen, tednees zarimyg ni uhuulev. **26** Iimees ted Assiriin haand handan ailtgahdaa — Samariin hotuudad tany tsolon avaachsana undestnuud ter nutgiin burhny yos zanshlyg medehgui baina. Iimees ter burhan tednii dund arslanguudyg ilgeej, haragtun, ted ter nutgiin burhny yos zanshlyg medehguigees bolj ter arslanguud tedniig alj baina gev. **27** Tegehede Assiriin haan — Tsollogt avch yavsana tahlilch naryn negiig tiishee avch, tuuniig yavuulan tend amidruul. Ter tedend ter gazryn burhny yos zanshlyg zaan surgag gej tushaav. **28** Tiimees Samarias tsollogt avaachigdsana tahlilch naryn neg irj, Byetyeld amidran, ted EZENees herhen emeeh yostoig tedend zaan surgav. **29** Gevch undesten bur oorsdiin burhdyg buteeseer, tedniigee Samariin humuusiin bosgosen morgoliin ondorloguudiin bairnuudad buyuu undesten bur oorsdiin amidarch bui hotuuddaa tavijee. **30** Vavilony humuus Sukkotbyenotyge buteej, Kutyn humuus Nyergalyge buteej, Hamat humuus Ashimag buteej, **31** avvachuud Nibhaz ba Tartakiig buteejee. Syefarvaimchuud Syefarvaimyn burhad

boloh Adrammyelyeh, Anammyelyek nart zoriulan oorsdiin ur huuuudee gald shataav. **32** Ted bas EZENees emeej, morgoliin ondorloguudiin bairnuudad tednii toloo uildej baisan morgoliin ondorloguudiin tahlilch naryg oorsdiinhoo dundaas tomilov. **33** Ted EZENees emeehiin hamt tsollogt irehees omnoh oorsdiin undestnihee yos zanshlyn daguu oorsdiin burhaddaa ch mon uilchilj baiv. **34** Ene odriig hurtel ted ertnii yos zanshlynhaa daguu uildej irlee. Ted EZENees ch emeehgui, oorsdiin togtool, oorsdiin zarlig, huuli, esvel EZENii Izraili hemeen nerlesen Iakovyn hovguuded Tuunii tushaasan tushaaluudyg ch ted dagadaggui. **35** EZEN tedentei geree baiguulan, tedend tushaan "Ta nar oor burhdaas emeej, tedend mehij, tedend uilchilj, tedend tahlil orgoj bolohgui. **36** Harin aguu ih hucheer bolon sungasan mutraar ta naryg Yegipyet gazraas gargasan EZENees ta nar emeej, Tuund ta nar mehij, Tuund ta nar tahlil orgogtun. **37** Ta nart zoriulaad Tuunii bichsen togtool, zarlig, huuli bolon tushaaluudyg ta nar uurd uildeheer sahigtun. Ta nar oor burhdaas buu emeeegtun. **38** Bi ta nartai baiguulsan gereeg ta nar martaj ch bolohgui, oor burhdaas emeej ch bolohgui. **39** Harin oorsdiin Burhan EZENees l ta nar emeeh yostoi. Ter ta naryg buh daisnuudyn chini garaas cholooloh bolno" gej aildsan bilee. **40** Gevch ted sonssongui, harin oorsdiin ertnii zanshlyn daguu uildjee. **41** Iinhuu edgeer undestnuud EZENees emeehiin hajuugaar oorsdiin shuteenuuddee ch mon uilchlev. Tednii ur huuhed, ach guch nar ch mon adil oorsdiin etseg ovgoodiin uildliig dagan, onoodriig hurtel uildseer baina.

Haadyn Ded 18

18:1 Izrailiin haan Yelagiin huu Hoshyeagiin gurav dahi jild Iudagiin haan Ahazyn huu Hyezyekia ni haan bolov. **2** Tereer haan bolohdoo horin tavan nastai baisan bogood Iyerusalimd horin yeson jil haanchlav. Tuunii ehiig Zyehariagiin ohin Abi gedeg baiv. **3** Ter ooriin ovog etseg Davidyn hiisen buhniig duurain EZENii melmiid zoviig uildev. **4** Tereer morgoliin ondorloguudiig zailuulan, ariun baganuudyg hemhlen, ashtyerag tsavchin hayajee. Ter bas Mosyegiin hiisen zes mogoig jijiglen butaljee. Uchir ni ter

odruudiig hurtel Izrailiin hovguud terhuu zes mogoid utlaga uugiulj baisan yum. Ter ni Nyehushtan gegddeg baiv. **5** Tereer Izrailiin Burhan boloh EZEND itgej baiv. Tuunees omno ch, tuunees hoish ch Iudagiin haadyn doktor tuun shig haan baigaagui yum. **6** Uchir ni tereer EZENees zuurch avsan baiv. Tereer Tuuniig dagahaa bolilgui, harin EZENii Mosyed tushaasan tushaaluudyg sahijee. **7** EZEN tuuntei hamt baisan tul ter haa yavsan gazartaa amjilt olj baiv. Tereer Assiriin haany esreg terslen, tuund uilchilsengui. **8** Tereer Gaz bolon tuunii gazar nutgiig hurtel, haruulyn tsamhgaas ehlen behlegdsen hotyg hurtel filistchuudiig yalav. **9** Hyezyekia haany dorov deh jil buyuu Izrailiin haan Yelagiin huu Hoshyeagiin doloo dahi jild Assiriin haan Shalmanyesyer Samariin esreg hodlon irj, tuuniig buslen avav. **10** Gurav dahi jiliin shuvtargaar ted ug hotyg ezlev. Hyezyekiagiin zurgaa dahi jil buyuu Izrailiin haan Hoshyeagiin yes deh jild Samari ezlegdje. **11** Tegeed Assiriin haan izrailichuudyg tsollogt avch yavj, tedniig Hala bolon Gozany gol Habort, mon Myedyegiin hotuudad suurypuuljee. **12** Uchir ni ted oorsdiin Burhan EZENii duu hooloig dagalgui, harin Tuuniigereeg boloh EZENii zarts Mosyegiin tushaasan buhniig zorchjee. Ted sonsson ch ugui, hiisen ch ugui bilee. **13** Hyezyekia haany arvan dorov deh jild Assiriin haan Syennahyerib Iudagiin buh behlegdsen hotuudyg dovtlon irj, ezlen avav. **14** Tiimees Iudagiin haan Hyezyekia Lahisht baisan Assiriin haand elch ilgeen, "Bi buruutai. Nadaas holdooch. Ta nad deer yuu ch tavisan bi uureh bolno" gej heluulev. Tegehed Assiriin haan Iudagiin haan Hyezyekiagaas gurvan zuun talant mongo, guchin talant altyg shaardjee. **15** Hyezyekia tuund EZENii orgoo bolon haany geriin erdenesiin sangaas oldson buh mongiiig ogchee. **16** Ter uyed Hyezyekia EZENii sumiin haalganuudaas bolon ooriin buruulsen bosgonuudaas altyg ni huulj, Assiriin haand ogov. **17** Daraa ni Assiriin haan Lahishaas Iyerusalim tiish Hyezyekia haan uruu Tartan, Rabsaris, Rabshakye naryg ih tsergiin hamt ilgeev. Ted yavsaa Iyerusalimd hurch irev. Ted yavsaa ireed, ugaagchiin gazryn zam deer baidag deed tsoormiin us tugeeguuriin hooloin oiroltsoo zogsloo. **18** Tedhaanyg duudahad, Hilkiagiin hovguun ordny daamal Yeliakim, guush Shyebna, Asafyn hovguun hereg hotlogch Ioa nar teden uruu garch ochiv. **19**

Rabshakye tedend — Odoo Hyezyekiad hel. "Aguu haan boloh Assiriin haan iin helj baina. «Chamd baigaa ene itgel yuu yum be? **20** Chi helehdee (gevchedgeer ni zovhon hooson ugs yum) "Daitahyn tuld nadad zovlogoo bolon huch bii" gedeg bilee. Edugee chi hend naidaj minii esreg terselsen be? **21** Odoo haragtun, chi ene hugarsan hulsan tayag boloh Yegipyeted naidaj baina. Herev hun ene tayagiig tushvel ter ni algyg ni shaaj, tsoo hatgana. Yegipyetiin haan Faraon oort ni tushiglegch bugded ingej handdag. **22** Harin chi nadad "Bid oorsdiin Burhan EZEND itgedeg" gej helj baigaa yum bol, ter chini Hyezyekiagiin "Ta nar Iyerusalim dahi ene tahilyn shireenii omno morgogtun" gej Iuda bolon Iyerusalimd heleed, zailuulj baisan onooh morgoliin ondorloguud bolon tahilyn shireenuudiin Ezen yum bish uu? **23** Tiim uchraas odoo irj, minii ezen Assiriin haantai naimaa hii. Hervee chi ooroosoo hangalttai humuusiig gargaj chadah yum bol bi chamd tednii unah hoyor myangan moriig ogye. **24** Tegvel chi minii ezni booluudyn dotroos hamgiin dord tushmeliig nyatsaan, tereg ba morin tsergiin talaar Yegipyeted naidaj yaaj chadna ve? **25** EZENii zovshoorolguigeer ene gazryg ustgahaar bi dovtloh baisan gej uu? EZEN nadad "Ene gazryn esreg yavj, ustga" gej aildsan bilee»" gev. **26** Tegehed Hilkiagiin huu Yeliakim bolon Shyebna, Ioa nar Rabshakyed handan — Edugee ta booluudtaigaa aramyeyi heleer yarigtun. Bid oilgono. Herem deer baigaa humuust sonsogdohoor iudyei heleer bidenteibuuyarigtun gev. **27** Harin Rabshakye tedend — Edgeer ugsiig heluulehiin tuld minii ezen namaig zovhon tanai ezen hiigeed ta nar uruu yavuulsan gej uu? Ta nartai hamt oorsdiin baasaa idej, sheesee uuh tivilantai, hermen deer suuj baigaa tedgeer humuus uruu bas ilgeegeegui gej uu? gev. **28** Tegeed Rabshakye bosoj zogson iudyei heleer changa duugaar — Aguu haan bolon Assiriin haany ugsiig sonsogtun. **29** Haan iin helj baina. "Hyezyekiad buu mehlegdegtun. Uchir ni ter ta naryg minii garaas avarch chadahgui. **30** Hyezyekia ta naryg EZEND itguulehiin tuld «EZEN bidniig zaaval avarna. Ene hotyg Assiriin haany gart ogohgui» gej bui yatgalgad buu or. **31** Hyezyekiag buu sons. Assiriin haan ingej uguulj baina. «Ta nar nadtai nairamdan, nad uruu garch iregtun. Ta nar oorsdiin usan uzem, injriin modny jimsiig idej, nootsluuriinhee usnaas uutsgaa. **32** Daraa ni bi irj, ta

naryg tanai torolh nutag shig ur taria, shine dars, talh, usan uzmiin tarialan bolon zogiin bal, chidun moddyn nutagt avaachna. Ingesneer ta nar amidarch, uhehgui» gev. Harin Hyezyekia ta naryg mehlen, «EZEN bidniig avarna» gej baihad tuuniig buu sons. **33** Uls undestnuudiin burhdyn dotroos Assiriin haany garaas gazar nutgaa avarsan yamar negen burhan baina uu? **34** Hamat, Arpadyn burhad haana baina ve? Syefarvaim, Hyena, Ivvagiin burhad haana baina? Ted Samariig minii garaas avarsan gej uu? **35** Gazruudyn buh burhdyn dotroos hen ni minii garaas gazar nutgaa avarsan yum be? Tegehed EZEN minii garaas Iyerusalimyg avarna gej uu?" gev. **36** Gevch humuus chimeegui baij, tuund neg ch ug hariulsangui. Uchir ni haan "Tuund buu hariulagtun" gej tushaasan bailaa. **37** Tegeed Hilkiagiin huu ordny daamal Yeliakim, guush Shyebna, Asafyn huu hereg hotlogch Ioa nar uranhai huvtsastaigaa Hyezyekia uruu irj, Rabshakyegiin ugiig tuund ailtgav.

Haadyn Ded 19

19:1 Hyezyekia haan uuniig sonsmogts, huvtssaa urj, taar nomron, EZENii orgoond orov. **2** Tereer ordny daamal Yeliakim, guush Shyebnag tahilch naryn nastanguudyn hamt taar nomorgon, Amozyn huu esh uzuulegch Isaia uruu ilgeev. **3** Ted Isaiad — Hyezyekia ingej helev "Ene odor bol zovlon, zemlel, gutamshgiin odor yum. Uchir ni torj bui huuhed umain amsart irsen bolovch toruuleh chadvar alga. **4** Amid Burhanyg doromjlohoor ooriin ezen Assiriin haanaas ilgeegdsen Rabshakyegiin ugiig tany Burhan EZEN sonsoh biz. Tany Burhan EZEN sonsson ugiinhee toloo tuuniig zemlene biz. Tiimees uldsen amid humuusiin toloo zalbirlaa orgooch" hemeev gejee. **5** Ingeed Hyezyekia haany zarts nar Isaia uruu irev. **6** Isaia tedend — Ta nar ezendee ingej helegtun. "EZEN iin aildaj baina «Namaig doromjilson Assiriin haany booluudyn ugs buyuu chamd sonsogdson tedgeer ugsees bolj buu aigtun. **7** Uzeegtun, Bi tuunii dotor neg suns tavihad, ter neg medee sonsood ooriin nutagtaa butсна. Bi tuuniig nutagt ni ildeer unagana» hemeev" geerei gej heljee. **8** Daraa ni Rabshakye butsj ireed, Assiriin haand Lahishiig orhisnyg sonsood, tuuniig Libnagiin esreg

daitaj baihad ni olov. **9** Mon Kushiin haan Tirhakagiin tuhaid — Uzegetun, ter ooriin chini esreg daitahaar hodolson gehiig sonsood, ter Hyezyekiad elch naryg ilgeej, — **10** Iudagiin haan Hyezyekiad ta nar ingej hel. "Chinii itgedeg Burhan «Iyerusalim Assiriin haany gart ogogdohgui» hemeen chamaig buu mehleg. **11** Uzegetun, Assiriin haad buh gazruudyg buren ustgaj, yuu hiisniig ni chi sonsson bilee. Tegeheer chi avragdana gej uu? **12** Gozan, Haran, Ryezyef mon Tyelassart baisan Yedyenii hovguudiig minii etseg ovgod ustgahad, ter undestnuudiin burhad tedniig avarsan uu? **13** Hamatyn haan, Arpadyn haan, Syefarvaim hotyn haan bolon Hyena, Ivvagiin haad haana baina?" geerei gev. **14** Tegeed Hyezyekia elch naryn garaas zahidlyg avch unshaad, EZENii orgoo uruu yavj, ug zahidlyg EZENii omno delgev. **15** Hyezyekia EZENii omno zalbiran, — Hyerubuudyn deer zalragch, Izrailiin Burhan boloh EZEN, Ta bol delhii deerh buh haanchlaluudyn gants Burhan mon. Ta tenger, gazryg buteesen bilee. **16** EZEN, chih tavin sonsooch. EZEN, melmii talbin haraach. Amid Burhanyg doromjlohoor Syennahyeribyn ilgeesen ugsiig sonsooch. **17** EZEN, Assiriin haad uneheer undestnuudiig bolon tednii gazar nutgiig suitgeed, **18** tednii burhdyg gald hayasan. Uchir ni tedgeer ni burhad bus, harin hunii garyn buteel, mod, chuluu baiv. Tiimees ted ustsan bilee. **19** Bidnii Burhan EZEN, delhiin buh haanchlaluudad, EZEN, Ta bol tsoryn gants Burhan gedgiig meduulehiin tuld odoo bidniig tuunii garaas avraach gej bi zalbirsch baina gev. **20** Tegeed Amozyn huu Isaia Hyezyekiad ilgeen, — Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Assiriin haan Syennahyeribyn talaar chi Nadad zalbirsan uchraas Bi chamaig sonsloo" gev. **21** Tuunii esreg EZENii aildsan ug ene yum. "Chamaig Siony ongon ohinbasamjlan, eleglev. Chinii araas Iyerusalimyn ohin tolgoigoo segsrev. **22** Chi heniig basamjlan, doromjilson be? Chi heni esreg duugaa ondorsgon, ihemsgeer nudee orgov ? Izrailiin Ariun Negenii esreg! **23** Chi elch naraaraa damjuulan Ezeniig doromjilj, «Bi ooriin olon tergeer uulsyn ondorloguuded, Livany hamgiin alsлагdsan hesguuded hurlee. Bi tendhiin ondor hush, shilmel nars moddyg tas tsavchlaa. Bi tuunii hamgiin ondor orgil, hamgiin otgon oid nevtren orson bilee. **24** Bi maltaj, hariin us uuj, holiinhoo ulaar Yegyipyetiin buh golyg hataasan bilee» gejee. **25** Chi

sonsoogui yum uu? Bi uuniig ono ertnees tolovloj, deer uyed hiisen yum. Chamaar behlegdsen hotuudyg nurangi balgas bolgon erguulehiin tuld odoo Bi uuniig biyeluuleheer avchirlaa. **26** Iim uchraas tednii orshin suugchid chadal dutaj, ain tugshij, ichguurt orson. Ted heer talyn ovs, nogoo shig, baishingiin oroi deerh urgaj nahialahaasaa omno hatdag ovs met bolov. **27** Gevch Bi chinii suuh, garah, orohtyg bolon Minii esreg uurlahyg chini ch medne. **28** Chi minii esreg uurlaj, chinii deerelhuu zan Minii chihend hursen uchraas Bi Ooriin doriig chinii hamart zuuj, amyg chini hazaarlaj, irsen zamaar chini chamaig butsaana. **29** Tegeed ene ni chamd temdeg bolno. Ene jil chi yuu urgashyg ni idej, hoyor dahi jild mon tuunees yuu garsnyg ni idej, gurav dahi jil ni tarij huraan, usan uzem tarialj, tuuniihee ur jimsiig ideh boloi. **30** Iudagiin geriin amid uldegsed dahin dooguuraa undeslen, deeguuree ur jims gargah bolno. **31** Uchir ni Iyerusalimaas uldegsed, Sion uulaas avragdagsad garch irne. EZENii zutgel uuniig guitselduulne. **32** Tiim uchraas Assiriin haany talaar EZEN ingej aildaj baina «Ter ene hot uruu irehgui, num sumaar ch harvahgui. Hotyn omno tereer bambaitai irehgui, buslelt ovoo ch bosgohgui. **33** Ter irsen zamaaraa butsah bolno. Ter ene hot uruu irehgui» gev" gev EZEN tunhaglaj baina. **34** "Uchir ni Bi Ooriinhoo toloo bolon Minii zarts Davidyn toloo ene hotyg avrahyn tuld tuuniig hamgaalah bolno" gev gev heljee. **35** Ter shono ni EZENii tenger elch garch ireed, assirichuudyn huarand zuun nayan tavan myangan huniig tsohiv. Humuus ogloo ert bosood hartal, ted bugd uhetsgeesen baijee. **36** Ingeed Assiriin haan Syennahyerib hodlon, butsaj, Ninyevyed amidrav. **37** Tuuniig ooriin Nisroh burhny dutandaa morgol uildej baihad ni Adrammyelyeh, Sharyezyer nar tuuniig ildeer alaad, oorsdoo Ararat nutag uruu zugtav. Tuunii orond huu Yesarhaddon ni haan boljee.

Haadyn Ded 20

20:1 Ter odruuded Hyezyekia uhluut ovchtei boljee. Amozyn huu esh uzuulegch Isaia tuun uruu ireed, — EZEN iin aildaj baina. "Geree zasagtun. Uchir ni chi amidrahgui, uhne" gesen gev. **2** Tegehede tereer

nuuree hana uruu erguulen, EZEND zalbirahdaa — **3** Oo, EZEN, bi Tanaas guiya. Bi Tany omno herhen uneneer bolon buhii l zurheeree yavj, Tany melmiid sain uiliig uildej baisnyg odoo sanaach gej heleed, tsurhiran uilav. **4** Isaiag dundah hashanaas garahaas omno EZENii ug tuund irj, — **5** Butsaad yavj, Minii ard tumnii udirdagch Hyezyekiad "Chinii ovog etseg Davidyn Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Bi chinii zalbirlyg sonsoj, nulimsyg chini harlaa. Uzegtun, Bi chamaig edgeene. Gurav dahi odor chi EZENii orgoo uruu ochno. **6** Bi chinii odrud deer arvan tavan jiliig nemj, chamaig bolon ene hotyg Assiriin haany garaas avarna. Ooriinhoo toloo bolon Minii zarts Davidyn toloo Bi ene hotyg hamgaalna» gev" gej hel hemeen aildlaa. **7** Tegeed Isaiia — Injriin hataamlyg tavi gev. Ted tuuniig avaad, hatgin deer ni tavisand Hyezyekia edgev. **8** Hyezyekia Isaiad — EZEN namaig edgeej, bi gurav dahi odor ni EZENii orgoouruu yavah bolno gesen temdeg yuu baih ve? gev. **9** Isaiia — Daraah zuil ni EZEN Ooriin aildsan yosoor hiihiin EZENes ireh temdeg bolno. Suudriig arvan alhmaar uragshluulah uu, esvel arvan alhmaar uhraah uu? gev. **10** Hyezyekia hariud ni — Suudriig arvan alhmaar uragshluulah ni amarhan. Ugui, harin suudriig arvan alhmaar butsaagtun gej heljee. **11** Esh uzuulegch Isaiia EZEND hashhirsand, Ahazyn shatan deeguur ongorson suudriig Tereer arvan alhmaar butsaav. **12** Ter uyed Vavilony haan Baladany huu Byerodahbaladan tuuniig ovchtei baisnyg duulaad, Hyezyekiad zahidal ba beleg ilgeev. **13** Hyezyekia uuniig sonsood, tedend ooriin buh erdenesiin san, mongo, alt, amtlagch, unet tos, ooriin zevsgiin aguulah bolon ooriin erdenesiin sand baisan bugdiig uzuulev. Hyezyekiagiin tedend uzuuleegui neg ch zuil tuunii gert bolon buh ezemshild ni uldsengui. **14** Tegehed esh uzuulegch Isaiia Hyezyekia haan uruu irj, — Ene humuus yuu yarij baina ve? Ted haanaas chamaig zoriij irev? gev asuuhad Hyezyekia — Ted als holyn oron, Vavilonoos irsen gej hariulav. **15** Isaiia — Ted tany gert yuu uzev? gehed Hyezyekia — Ted gert mini baigaa buhniig uzsen. Tedend uzuuleegui yum minii erdenesiin sand baihgui gev. **16** Tegehed Isaiia Hyezyekiad — EZENii ugiig sonsogtun. **17** "Uzegtun, chinii gert baigaa buhen, chinii etseg ovgoodiin ene odriig hurtel tsutluulsan buhniig Vavilon zooh odrud irj baina. Yuu ch

uldehgui" gej EZEN aildaj baina. **18** "Chinii ur udam, chinii toruuleh hovguudees zarim ni avaachigdana. Ted Vavilony haany ordond tushmed bolno" gev gejee. **19** Tegehed Hyezyekia Isaiad — Tany helsen EZENii ug ni sain yum gev. Uchir ni ter "Herev minii odruuded l amar amgalan, unen baival boloh yum bus uu?" gej bodjee. **20** Hyezyekiagiin busad uils, tuunii buh chadal, ter herhen tsoorom bolon us tugeeguuriin hooloig baiguulj, hot uruu us tatsan zereg ni Iudagiin Haadyn Shastir Nomd temdeglegdeegui gej uu? **21** Ingeed Hyezyekia etseg ovgodiinhoo hamt noirsoj, tuunii huu Manassye tuunii orond haan bolov.

Haadyn Ded 21

21:1 Manassye haan bolohdoo arvan hoyor nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd tavin tavan jil haanchlav. Tuunii ehiig Hyefziba gedeg baiv. **2** Tereer Izrailiin hovguudiin omnoos EZENii hoon gargasan undestnuudiin buzryn daguu EZENii melmiid buzar muug uildjee. **3** Ter ooriin etseg Hyezyekiagiin nuraan hayasan morgoliin ondorloguudiig sergeen barij, Izrailiin haan Ahabyn hiisen shig Baald zoriulan tahilyn shireeg bosgon, Ashyerag buteej, bas tengeriin buh erhest morgon, uilchlev. **4** Tereer EZENii orgoo dottor tahilyn shireenuud bosgov. Ene orgoonii talaar "Iyerusalimd Bi Ooriin neriig tavina" gej EZEN aildsan yum. **5** Tereer EZENii orgoonii hoyor hashaand tengeriin buh erhest zoriulan tahilyn shireenuud bosgov. **6** Ter ooriin hovguuniig gal dunduur yavuulan, id shidiig uildej, merge tolog ashiglan, suns duudagchid bolon har domch nartai holbogdjee. EZENii melmiid ulemj ih buzar muug uildseneeree tereer EZENiig uurlahad hurgejee. **7** Daraa ni ter ooriin buteesen Ashyeragiin siilmel horgiig orgoo dottor bairluulav. Ene orgoonii tuhai Davidad bolon tuunii huu Solomond EZEN aildahdaa — Bi Izrailiin buh ovguudaas songoson ene orgoo bolon Iyerusalimd Bi Ooriin neriig uurd monhod tavih bolno. **8** Hervee ted Minii tushaasan bolgony daguu, mon Minii bool Mosyegiin tedend tushaasan buh huuliin daguu sahin uildej baival Bi tednii etseg ovgodod ogson gazar nutgaas Izrailiin holiig dahin hezee ch tenuuchluulehgui gesen bilee. **9** Gevch ted sonsoogui bogood

Izrailiin hovguudiin omnoos EZENii ustgasan undestnuudees ch iluugeer buzard muug hiilguulen Manassye tedniig uruu tatsan yum. **10** EZEN Ooriin zarts nar boloh esh uzuulegchdeer damjuulan aildahdaa — **11** Iudagiin haan Manassye ooroos ni omno baisan buh amorichuudyn hiisnees iluugeer buzard muug uilden edgeer buzard yumyg hij, ooriin shuteenuudeer Iudagaar nugel uilduulsen uchraas **12** Izrailiin Burhan, EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi Iyerusalim bolon Iuda deer gamshgiig ilgeeh bogood uunii talaar sonsson henii ch bai hoyor chih ni hungeneh bolno. **13** Bi Iyerusalimyn deeguur Samariin olsyg bolon Ahabyn geriin tegshluuriig tatna. Hun tavgaa archaad, erguulen homordog shig Bi Iyerusalimyg archij hayah bolno. **14** Bi Ooriin oviin uldegdsdiig orhij, tedniig daisnyh ni gart ogoh bogood ted buh daisnuuddaa olz omog bolno. **15** Uchir ni tednii etseg ovgod Yegipyetees garsan odroos ehleed ene odriig hurtel ted Minii melmiid buzard muug uildej, Namaig uurlahad hurgej baisan yum" hemeev gejee. **16** Unees gadna, Iyerusalimyn neg zahaas nogoo zah hurtel duureh boltloo ulemj ih gemgui tsusyg Manassye ursgasan bilee. Ene ni EZENii melmiid buzard muug hiisneeree Iudagaar nugel uilduulsen tuunii nугlees gadna hiigdsen baiv. **17** Manassyegiin busad uils bolon tuunii hiisen buhen, tuunii uildsen nugluud Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **18** Manassye etseg ovgodiihoo hamt noirsoj, ooriin geriin tsetserleg boloh Uzzagiin tsetserlegt orshuulagdjee. Tuunii huu Amon tuunii orond haan boljee. **19** Amon haan bolohdoo horin hoyor nastai baisan bogood Iyerusalimd hoyor jil haanchlav. Tuunii ehiig Iotbagiin Haruzyn ohin Myeshullyemyet gedeg baiv. **20** Ter ooriin etseg Manassyegiin uildsenii adil EZENii melmiid buzard muug uildev. **21** Uchir ni ter etsgiinhee yavsan buh zamaar zamnaj, etsgiinhee uilchilj baisan shuteenuuded uilchilj, tedgeert morgoson bilee. **22** Ter etseg ovgodiihoo Burhan EZENiiig umartan, EZENii zamaar yavsangui. **23** Amony zarts nar tuunii esreg huivaldaj, haanyg ooriinh ni gert alav. **24** Daraa ni ter gazryn ard tumen Amon haany esreg huivaldsan buh huniig alj, tuunii orond tuunii huu Iosiag haanaar orgomjiljee. **25** Amony hiisen busad uils Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **26** Tereer Uzzagiin tsetserleg deh ooriin bulshind orshuulagdjee. Tuunii huu Iosia tuunii orond haan bolson yum.

Haadyn Ded 22

22:1 Iosia haan bolohdoo naiman nastai baisan bogood Iyerusalimd guchin negen jil haanchlav. Tuunii ehiig Bozkatyn Adaiagiin ohin Iyedida gedeg baiv. **2** Tereer EZENii melmiid zoviig uilden, ooriin ovog etseg Davidyn buh zamaar zamnaj, zuun baruun uruu ch hazaigaagui. **3** Iosia haany arvan naim dahi jild guush Myeshullamyn ach Azaliagiin huu Shafanyg haan EZENii orgoo uruu ilgeen, — **4** Daaman haalgany sahiuluudyn ard tumnees tsutluulsan mongo boloh EZENii orgoond avchirsan mongiiig tooluulahyn tuld terguun tahilch Hilkia uruu ochigtun. **5** Ter mongiiig EZENii orgoog hariutsan ajigljaj bui humuusiin gart daatgaad, ted tuuniiig orgoonii evdrelig zasvarlahaar EZENii orgoond bui ajilchdad, **6** mujaanuud, barilgachid bolon chuluuchdad, mon orgoog zasvarlahaar gualing ba tsavchsan chuluu hudaldaj avahad zoriulan ogogtun. **7** Ted itgelteigeer handdag tul tednii gart mongo daatgagdsan uchraas tedentei yamar ch tootsoo buu bod gej heljee. **8** Tegeed terguun tahilch Hilkia Shafan guushid — Bi EZENii orgoond huuliin nom olloo gev. Hilkia ter nomyg Shafand ogch unshuulav. **9** Guush Shafan haand baraalhaj, tuund ug ulamjlan — Tany zarts nar orgoonoos oldson mongiiig hooslon gargaj, EZENii orgoog hyanagch humuusiin gart daatgav gev. **10** Unees gadna guush Shafan haand — Tahilch Hilkia nadad neg nom ogson gev. Shafan ut nomyg haany omno unshjee. **11** Haan terhuuhuuliin nomyn ugsiig sonsood, ooriin huvtssaa urav. **12** Daraa ni tahilch Hilkia, Shafany huu Ahikam, Mikiagiin huu Ahbor, guush Shafan bolon haany zarts Asaia nart tushaan — **13** Yavtsgaaj, minii toloo, ard tumen bolon buh Iudagiin toloo, oldson nomyn ugsiin talaar EZENees asuugtun. Bidnii talaar bichigdsen buhnii daguu uildeheer ene nomyn ugsiig bidnii etseg ovgod sonsoogui uchraas bidnii esreg shataj bui EZENii uur hilen aguu ajee gev. **14** Tegeed tahilch Hilkia, Ahikam, Ahbor, Shafan, Asaia nar Shallumyn ehner esh uzuulegch emegtei Hulda uruu yavav. Shallum ni Harhasyn ach, Tikvagiin huu bogood huvtsasny aguulahyn sahiul yum. (Hulda Iyerusalimd hoyordugaar duuregt amidardag baiv) Ted tuuntei yariltsjee. **15** Tereer tedend — Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Ta naryg nad uruu

ilgeesen hund helegtun. **16** EZEN aildahdaa «Uzegtun, Bi ene gazart bolon endhiin orshin suugchid deer buzar muut buyuu Iudagiin haany unshsan terhuu nomyn buh ugsiig avchirdag. **17** Yaagaad gevel ted Namaig umartan, oorsdiin garyn buh ajlaar Namaig uurlahad hurgeheer oor burhdad utlaga uugiulsan bilee. Tiimees Minii uur hilen ene gazryn esreg shataj baigaa bogood untrahgui» gej baina" hemeev. **18** Harin EZENees asuulgahaar ta naryg ilgeesen Iudagiin haand ta nar uuniig helegtun. "Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Chinii sonsson ugsiig, **19** chinii zurh zoolon baj, ene gazar bolon endhiin orshin suugchdyn esreg Minii helsniig buyuu ted hoosrol ba haraal bolno gedgiig sonsood EZENii omno chi ooriigoo daruu bolgon, huvtssaa uran, Minii omno uilsan uchraas chamaig Bi uneheersonsloo» gej EZEN tunhaglaj baina. **20** Tiimees uzegtun, Bi chamaig chinii etseg ovgod uruu avaachin, chi bulshindaa amar taivnaar ochih bolno. Ene gazar deer Minii avchrah buh buzar muug ch chinii nud uzehgui» gesen" geerei gev. Ingeed ted hariu ugiig haand damjuulav.

Haadyn Ded 23

23:1 Daraa ni haan hun ilgeej, ted tuun uruu Iuda bolon Iyerusalimyn buh ahmaduudyg tsugluulav. **2** Haan ba tuuntei hamt Iudagiin buh erchuud, Iyerusalimyn buh orshin suugchid, mon tahilch nar, esh uzuulegchid bolon ih, бага buh ard tumen EZENii orgoo uruu yavav. EZENii orgoonoos oldson gereenii nomyn buh ugsiig tedniig sonsoj baihad haan unshiv. **3** Haan baganyn hajuud zogsood, EZENii omno geree baiguulan, EZENii araas yavj, ooriin, Tuunii tushaal, gerchlel, zarliguudyg buh zurh, setgeleer sahij, ene nomd bichigdsen ug gereenii ugsiig guitselduulne gejee. Buh ard tumen ug gereend negdjee. **4** Daraa ni haan terguun tahilch Hilkia, ded tushaalyt tahilch nar bolon haalgach nart Baal, Ashyera bolon tengeriin buh erhest zoriulan hiigdsen buh edleluudiig EZENii sumees gargahyg tushaav. Tereer tedgeeriig Iyerusalimyn gadna Kidrony tald shataan, unsiig ni Byetyeld avaachjee. **5** Iudagiin hotuud bolon Iyerusalimyn oir orchimd morgoliin ondorloguud deer utlaga uugiulahaar Iudagiin haadyn tomilson

shuteenuudiin tahilch naryg, mon Baal, nar, sar, oddyn orduud bolon tengeriin buh erhest utlaga uugiulagchdyg ter hoon zailuulav. **6** Tereer EZENii orgoonoos Ashyerag Iyerusalimyn gadagsh gargan Kidron gorhi uruu avaachaad, Kidron gorhiny derged tuuniig shataan, uns bolgon butlaj, unsiig ni jiriin arduudyn bulshin deer tsatsjee. **7** Ter bas EZENii orgoo deh shuteenii yanhan erchuudiin bairyg nuraav. Tend emegteichuud Ashyerad zoriulan hoshig nehej baisan yum. **8** Daraa ni tereer Iudagiin hotuudaas buh tahilch naryg avchran, tahilch nar utlaga uugiulj baisan morgoliin ondorloguudiig Gyebagaas Byeyershyeba hurtel buzarlav. Tereer hotyn zahiragch Ioshuagiin daaman haalgany oroh uudend buyuu hotyn daaman haalgany derged zuun tald baisan haalgany morgoliin ondorloguudiig ch nuraan hayasan yum. **9** Gesen ch morgoliin ondorloguudiin tahilch nar Iyerusalim dahi EZENii tahilyn shiree uruu ochoogui, harin ted oorsdiinhoo ah duusiin dund isgeegui talh idjee. **10** Ter bas Hinnomyn huugiin hondiid bui Tofyetyg buzarlaskan ni yamar ch hun ooriin huu, esvel ohinoo Molyeht zoriulan gal dunduur gargahgui baihyn tuld yum. **11** Tereer narand zoriulan Iudagiin haadyn orgoson moridyg zailuulav. Tedgeer morid EZENii orgoonii uudend, Natanmyelyeh tushmeliin tanhimyn oiroltsooh hashaand baisan yum. Tereer narny teregnuudiiggaldan shataav. **12** Ahazyn deed tanhim buyuu deever deerh Iudagiin haadyn buteesen tahilyn shireenuud bolon EZENii orgoonii hoyor hashaan dottor Manassyegiin buteesen tahilyn shireenuudiig haan nuraav. Tedniig haan tend ni hemhlen, unsiig ni Kidron gorhi uruu asgajee. **13** Iyerusalimyn omno buyuu sidonchuudyn buzarlav yum boloh Ashtoryet, Moabyn buzarlav yum boloh Hyemosh, Ammony hovguudiin buzarlav yum boloh Milkom nart zoriulan Izrailiin haan Solomony bosgoson mohliin uulyn baruun tal dahi morgoliin ondorloguudiig haan buzarlajee. **14** Tereer ariun baganuudyg heseg bolgon hugalj, Ashyeragiin modon shong tsavchij, tedgeeriin gazruudyg hunii yasaar duurgev. **15** Tsaashilbal Byetyel deh tahilyn shiree, Izrailiar nugel uilduulsen, Nyebatyn huu Iyeroboamyn barisan morgoliin ondorlog boloh ter tahilyn shiree bolon morgoliin ondorlogiig ter nuraav. Tegeed tuunii chuluunuudyg buulgan, uns bolgoj butlaad, Ashyerag shataajee. **16** Iosia ergehdee tend uulan deerh

bulshnuudyg haraad, hun ilgeen, bulshnuudaas yasnuudyg avchruulj, tedgeeriig tahilyn shireen deer shataan, Burhany hunii tunhaglasan EZENii ugiin daguu ug tahilyn shireeg buzarlajee. **17** Daraa ni tereer — Minii harj bui ene dursgalyn bagana yuu ve? hemeen asuusand ter hotyn ard tumen tuund — Ene bol Iudagaas irj, Byetyeliin tahilyn shireenii esreg tany hiisen edgeer zuilsiig tunhaglasan Burhany hunii bulsh getsgeev. **18** Haan — Tuuniig orhi. Tuunii yasyg hen ch buu hondog gev. Ingeed ted tuunii yasyg Samarias irsen esh uzuulegchiin yasny hamt hondolgui orhiv. **19** Iosia bas Samariin hotuud dahi morgoliin ondorloguudiin buh bairuudyg zailuulsan bilee. Tedgeeriig Izrailiin haad EZENiig odoon hatgasaar bosgосon yum. Tereer Byetyeld uildsenihee adilaar tedend tiim yum uildjee. **20** Morgoliin ondorloguudiin buh tahilch naryg tereer tahilyn shireenuud deer alj, tedgeeriin deer hunii yasyg shataav. Daraa ni tereer Iyerusalim uruu butsav. **21** Tegeed haan buh ard tumend — Gereenii ene nomd bichigdsenchlen ooriin Burhan EZEND Deeguur Ongoroh bayaryg temdeglegtun hemeen tushaav. **22** Izrailiig shuudeg baisan shuugchdiin odruudees ch, Izraili bolon Iudagiin haadyn buh odruuded ch ene met Deeguur Ongoroh bayar temdeglegdej baigaagui bilee. **23** Harin Iosia haany arvan naim dahi jild Iyerusalimd ene Deeguur Ongoroh bayaryg EZEND sahisан yum. **24** Unees gadna, tahilch Hilkiagiin EZENii orgoonоos olson nomd bichigdsen huuliin ugsiig batlahyn tuld suns duudagchid, shidtenuud, tyerafim, shuteenuud болон Iudagiin gazar ba Iyerusalimd haragdsan buh l buzар yumsyg Iosia hoon zailuuljee. **25** Mosyegiin buh huuliin daguu ooriin buh zurh, buh setgel, buh huch chadlaaraa EZEN uruu ergesen tuun shig haan tuunii omno baigaagui, tuunes hoish ch garsangui yum. **26** Hedii tiim bolovch, Tuuniig hilegnuulsen Manassyegiin buh odooltuudees болj Iudagiin esreg shatsan Ooriin asar ih uur hilengiinhee shiruunes EZEN ergesengui. **27** EZEN aildahdaa — Bi Izrailiig zailuulsan shigee Iudag ch mon Ooriin melmiinees zailuulah болно. Minii songосon ene hot болоh Iyerusalimyg болон "Minii ner tend baih болно" gesen sumee Bi hayah болно hemeev. **28** Iosiagiin busad uils болон tuunii hiisen bugd Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **29** Tuunii odruuded Yegipyetiin haan Faraon

Nyeko Assiriin haan uruu Yevfrat moron tiish ochiv. Iosia haan tuuntei uulzahaar ochtol tuuniig uzeed Myegiddod alav. **30** Tuunii zarts nar tuunii biyeiig tergen dotor Myegiddogoos hurgej Iyerusalimd avch ireed, ooriinh ni bulshind orshuuljee. Tegeed ter gazryn ard tumen Iosiagiin huu Iyehoahazyg avch, tuuniig tosolj, etsgiinh ni orond tuuniig haan bolgon orgomjlov. **31** Iyehoahaz haan bolohdoo horin gurban nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd gurban sar haanchiljee. Tuunii ehiig Libnagiin Iyeryemiagiin ohin Hamutal gedeg baiv. **32** Tereer etseg ovgo diinhoo uildsen buhniig duurain EZENii melmiid buzard muug uildjee. **33** Faraon Nyeko tuuniig Hamatyn gazar dahi Riblad horison ni tereer Iyerusalimd zahirch chadahgui baihyntuld yum. Faraon ug gazart zuun talant mongo, neg talant altny hemjeetei torquuli noogduulav. **34** Faraon Nyeko Iosiagiin huu Yeliakimyg etsgiinh ni orond haan bolgon orgomjilj, tuunii neriig Iyehoiakim bolgon oorchiiljee. Harin Iyehoahazyg Yegipyeted avaachin, ter tendee uhev. **35** Ingeed Iyehoiakim Faraond alt, mongiiig ogchee. Gevch Faraony tushaalaar mongiiig ogohiin tuld tereer ug nutgaas tatvar avchee. Faraon Nyekod ogohiin tuld tereer ter nutgiin ard tumnees hun buriin horongonii hemjeenii daguu alt mongiiig avav. **36** Iyehoiakim haan bolohdoo horin tavan nastai baisan bogood Iyerusalimd arvan negen jil haanchlav. Tuunii ehiig Rumagiin Pyedaiagiin ohin Zyebida gedeg baiv. **37** Tereer etseg ovgo diinhoo uildsen buhniig duurain EZENii melmiid buzard muut uildjee.

Haadyn Ded 24

24:1 Tuunii odruuded Vavilony haan Nyebuhadnyezar dovtlon irsend Iyehoiakim gurban jil tuunii bool boljee. Daraa ni ter ergej, Nyebuhadnyezaryn esreg bosov. **2** EZEN tuunii esreg haldyeichuudyn, arameichuudyn, moabchuudyn bolon ammonchuudyn bulegleluudiig ilgeev. Iinhuu Ooriin zarts nar boloh esh uzuulegchdeer damjuulan Tuunii aildsan EZENii ugiin daguu Iudag ustgahyntuld tuunii esreg Tereer tedniig ilgeesen yum. **3** Manassyegiin uildsen buhnii daguu tuunii nugluudees bolj EZENii melmiinees zailuulagdah ni Iudagiin deer EZENii tushaalaar

biyellee olson yum. **4** Ene ni bas tuunii ursgasan gemgui tsusny toloo baiv. Uchir ni tereer Iyerusalimyg gemgui tsusaar duurgesen yum. Uuniig EZEN uuchlahgui baisan bilee. **5** Iyehoiakimyn busad uils bolon tuunii hiisen bugd Iudagiin Haadyn Shastir Nomd bichigdeegui gej uu? **6** Ingeed Iyehoiakim etseg ovgoodiinhoo hamt noirsson bogood tuunii huu Iyehoiahin tuunii orond haan boljee. **7** Yegipyetiin goloos Yevfrat moron hurtelh Yegipyetiin haand hariyaalagdaj baisan buhniig Vavilony haan ezlen avsan uchir Yegipyetiin haan ooriin nutgaas gadagsh dahin garaagui. **8** Iyehoiahin haan bolohdoo arvan naiman nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd gurban sar haanchlav. Tuunii ehiig Iyerusalimyn Yelnatany ohin Nyehushta gedeg baiv. **9** Iyehoiahin etseg ovgoodiinhoo uildsen buhniig duurain EZENii melmiid buzar muug uildev. **10** Ter uyed Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn booluud Iyerusalim uruu dovtlon irj, hotyg buslev. **11** Booluud ni hotyg buselsen baih hoorond Vavilony haan Nyebuhadnyezar hurch irev. **12** Iudagiin haan Iyehoiahin ooro bolon tuunii eh, zarts nar, ahmaduud, tushmediinhee hamt Vavilony haan uruu garch ochiv. Ingeed Vavilony haan tuuniig haanchlalynh ni naim dahi jild olzlon avav. **13** Nyebuhadnyezar tendees EZENii orgoonii buh erdenes bolon haany geriin erdenesiig avch yavan, EZENii aildsan yosoor EZENii sum dotor Izrailiin haan Solomony buteesen buh altan savnuudyg heseglen tsavchjee. **14** Tegeed tereer buh Iyerusalimyg bolon buh ahmaduud, buh huchirheg zorigt ersiig butou arvan myangan olzlogsdyg, mon buh gar urchuud ba darhchuudyg tsollog uruu avch yavjee. Nutgiin ugeegui yaduu humuusees oor yamar ch hun uldsengui. **15** Iinhoo tereer Iyehoiahinyg Vavilon uruu tsollogt avaachiv. Mon haany eh, haany ehneruud, tuunii tushmed bolon ter gazryn udirdagch humuusiig tereer Iyerusalimaas Vavilon uruu tsollogt avch yavjee. **16** Buh baatar ers doloon myangan hun, gar urchuud ba darhchuud myangan hun, bugd daind shalgarsan huchtenuud baisan bogood tedniig Vavilony haan Vavilon uruu tsollogt avaachjee. **17** Tegeed Vavilony haan, Iyehoiahiny avga ah Mattaniag tuunii orond haan bolgoj, neriig ni Zyedyekia bolgon oorchlov. **18** Zyedyekia haan bolohdoo horin negen nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd arvan negen jil haanchlav. Tuunii ehiig Libnagiin

Iyeryemiagiin ohin Hamutal gedeg baiv. **19** Tereer Iyehoiakimyn uildsen bugdiig duurain EZENii melmiid buzard muug uildev. **20** EZEN tedniig Ooriin orshihuigaas hooch hurtel Tuunii uur hilengeer damjuulan Iyerusalim ba Iudad ene ni biyeljee. Zyedyekia Vavilony haany esreg terslen bosov.

Haadyn Ded 25

25:1 Tuunii haanchlalyn yes deh jiliin aravdugaar saryn arvand Vavilony haan Nyebuhadnyezar ooroobolon buh tsergiinhee hamt Iyerusalimyn esreg irj, hotyn haraldaa huaragnan ergen toiron ni busleltiin herem bosgojee. **2** Inhuu Zyedyekia Haany arvan neg deh jil boltol hot busleltend baijee. **3** Dorovdugeer saryn yesnii odor ter nutgiin ard tumend hool huns baihgui boltol hot dotorh olsgolon ihed shiruusjee. **4** Tegeed hot uruu tsonron orson bogood hotyn ergen toiron haldyeichuud baisan hedii ch buh daichid haany tsetserlegiin hajuutiin hoyor hanany hoorond baihaalgaar damjin shonoor zugtav. Ted Arabagiin zamaar yavjee. **5** Gevch haldyeichuudyn tsereg haanyg nehen hooj, Iyerihogiin tald tuuniig barisan bogood buh tserguud ni tuuniig orhin tarav. **6** Tegeed ted haanyg olzlood, Ribla dahi Vavilony haand hurgej irehed, ter tuund yal onooov. **7** Ted Zyedyekiagiin nudnii omno hovguudiig ni tsaazlan, daraa ni Zyedyekiagiin nudiig uhaad, tuuniig hurel dongoor hulj, Vavilon uruu avchirjee. **8** Tavdugaar saryn doloond buyuu Vavilony haan boloh Nyebuhadnyezar haany arvan yes deh jild Vavilony haany zarts, biye hamgaalagch naryn ahmad Nyebuzaradan Iyerusalimd irjee. **9** Tereer EZENii orgoo, haany ger bolon Iyerusalimyn buh barilguudyg shataajee. Hamgiin tom orgoog ch hurtel ter galdan shataav. **10** Ingeed biye hamgaalagchdyn ahmadtai haldyeichuudyn buh tsereg Iyerusalimyn ergen toiron dahi hermiig nuraav. **11** Tegeed hotod uldsen busad humuus, Vavilony haan uruu orgoson orgodluud bolon busad ard olnyg biye hamgaalagchdyn ahmad Nyebuzaradan tsollogt avch yavjee. **12** Gevch biye hamgaalagchdyn ahmad ter gazryn ugeegui yaduuchuudaas zarimyg usan uzmiin tsetserlegch bolon gazar hagalagchaar uldeev. **13** EZENii orgoond baisan hurel baganuud, mon EZENii orgoond baisan suuriud ba hurel tsutgamal

tengis zergiig haldyeichuud heseg bolgon evdelj, hurliig ni Vavilon uruu avch yavjee. **14** Togoonuud, utguur, chimhuur, halbaganuud bolon uilchleld hereglegdej baisan buh hurel savnuudyg ted avch yavjee. **15** Biye hamgaalagch naryn ahmad mon tsever alt, mongon boiporuud ba ugaalgyn savnuudyg avch yavjee. **16** EZENii orgoond zoriulan Solomony hiisen hoyor bagana, neg tsutgamal tengis bolon suuriud boloh edgeer buh sav suulganuudyn hurel ni hemjeelshgui ih baijee. **17** Neg bagany ondor ni arvan naiman tohoi bogood tuun deer hurel tolgoi baiv. Tolgoin ondor ni gurvan tohoi baiv. Tolgoig toiruulan tor ba anaruud bugd hurleer hiigdsen baiv. Hoyor dahi bagana edgeeriin adil tortoi baiv. **18** Tegeed biye hamgaalagch naryn ahmad ni ahlak tahilch Syeraia, ded tahilch Zyefania, sumiin gurvan tushmeliin hamt avav. **19** Hotoos tereer daichdyg hariutsagch neg tushmeliig, mon hotoos oldson haany zovlogchdiin tavan huniig, mon ter gazryn ard tumniig tsutluuldag baisan tsergiin ahmadyng guushiig, mon hotoos oldson nutgiin jaran huniig avch odov. **20** Biye hamgaalagchdyn ahmad Nyebuzaradan tedniig avaad Riblad bui Vavilony haand avch irjee. **21** Tegehed Vavilony haan tedniig Hamat gazryn Riblad tsohin aljee. Iinhuu Iuda ooriin gazraas tsollogt hoogdje. **22** Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn Iuda gazart uldeesen humuusiig zahiruulahaar tereer Shafany ach, Ahikamyn huu Gyedaliag tomilov. **23** Vavilony haan Gyedaliag tomilsnyg tsergiin buh ahmaduud oorsdiin humuusiin hamt sonsood ted Mizpad Gyedalia uruu irjee. Tedgeer ni Nyetaniagiin huu Ishmayel, Karyeagiin huu Iohonan, Nyetofat hun Tanhumyetyng huu Syeraia, Maaka hunii huu Iazania nar bogood tednii humuus boloi. **24** Gyedalia tedend bolon tednii humuust tangaraglan, — Haldyeichuudyn zarts naraas buu aigtun. Ene gazartaa amidarch, Vavilony haand uilchlegtun. Ene ni ta nart olziitei baih bolno gej tedend helev. **25** Gevch doldugaar sard Yelishamagiin ach Nyetaniagiin huu boloh haany urgiin Ishmayel arvan ersiin hamt ireed, Gyedaliag tsohij, tuuniig Mizpad tuunii hamt baisan iudyeichuud, haldyeichuudyn hamt aljee. **26** Tegeed ih, бага gelgui buh humuus bolon tsergiin ahmaduud boson Yegipyet uruu odjee. Uchir ni ted haldyeichuudaas aij baiv. **27** Iudagiin haan Iyehoiahiny tsologdsonii dochin doloo dahi jild, arvan hoyordutaar saryn horin doloony

odor Vavilony haan Yevilmyerodah haan suudaldaa zalarsan ter jildee Iudagiin haan Iyehoiahing shorongoos choloolov. **28** Tereer Iyehoiahintai elegseg dotnoor yariltsan, Vavilond oortei ni hamt baidag haadyn sentiinees iluu ondor sentiind Iyehoiahing suulgajee. **29** Iyehoiahin shorongiin huvtssaa solij, amidralynhaa buh odruudiin tursh haany omno togtmol zoogloj baiv. **30** Amidralynh ni buh odruudiin turshid odor buriin huvi hishig boloh togtmol tetgelgiig haan tuund hangan niiluulj baijee.

Shastiryn Deed 1

1:1 Adam, Syet, Yenosh, **2** Kyenan, Mahalalyel, Iaryed, **3** Yenoh, Myetusyela, Lamyeh, **4** Noa, Shyem, Ham, Iafyet. **5** Iafyetyyn hovguud ni Gomyer, Magog, Madai, Iavan, Tubal, Myeshyeh, Tiras nar bogood **6** Gomyeryn hovguud ni Ashkyenaz, Difat, Togarma nar yum. **7** Iavany hovguud ni Yelisha, Tarshish, Kittim, Rodanim nar yum. **8** Hamyn hovguud ni Kush, Mizraim, Put, Kanaan nar bogood **9** Kushiin hovguud ni Zyebe, Havila, Sabta, Raama, Sabtyeka nar yum. Raamagiin hovguud ni Shyeba, Dyedan nar yum. **10** Kush Nyemrodyn etseg bolson bogood ter ni ene delhiin anhny huchirheg hun boljee. **11** Mizraimaas Lud, Anam, Lyehab, Naftuh, **12** Patrus, Kaslu, Kaftor humuus garsan yum. Kaslugaas filistchuud garsan bilee. **13** Kanaan ni uugan huu Sidonyg toruuleed, mon Hyet bolon **14** iyebuschuud, amorichuud, girgashchuud, **15** hivichuud, arkichuud, sinichuud, **16** arivadchuud, zyemarchuud, hamatchuudyg toruulsen yum. **17** Shyemiin hovguud ni Yelam, Ashur, Arfahshad, Lud, Aram, Uz, Hul, Gyetyer, Myeshyek yum. **18** Arfahshad ni Shyelagiin etseg bolj, Shyela ni Yebyeriin etseg boljee. **19** Yebyert hoyor huu torson bogood tuunii odruuded delhii huvaagdsan uchir neg huuhdiin ner ni Pyelyeg, tuunii duugiin ner ni Ioktan boloi. **20** Ioktan ni Almodad, Shyelyef, Hazarmavyet, Iyera, **21** Hadoram, Uzal, Dikla, **22** Yebal, Abimayel, Shyeba, **23** Ofir, Havila, Iobabyg toruulsen yum. Edgeer ni bugd Ioktany hovguud boloi. **24** Shyem, Arfaksad, Shyela, **25** Yebyer, Pyelyeg, Ryeu, **26** Syerug, Nahor, Tyera, **27** Abram buyuu Abraham. **28** Abrahamyn hovguud ni Isaak, Ishmayel boloi. **29** Tednii ugiin bichig ni daraah boloi. Ishmayelyn uugan huu ni Nyebaiot baisan bogood udaah ni Kyedar, Adbyeyel, Mibsam, **30** Mishma, Duma, Massa, Hadad, Tyema, **31** Iyetur, Nafish, Kyedyema nar yum. Edgeer ni Ishmayelyn hovguud boloi. **32** Abrahamyn tatvar em Kyeturagiin toruulsen hovguud ni Zimran, Iokshan, Myedan, Midian, Ishbak, Shua nar boloi. Iokshany hovguud ni Shyeba, Dyedan yum. **33** Midiany hovguud ni Yefa, Yefyer, Hanoh, Abida, Yeldaa boloi. Edgeer ni bugd Kyeturagiin hovguud yum. **34** Abraham ni Isaakiig toruulsen bilee. Isaakiin hovguud ni Yesav bolon

Izraili. **35** Yesavyn hovguud ni Yelifaz, Ryeuyel, Iyeush, Ialam, Kora boloi. **36** Yelifazyn hovguud ni Tyeman, Omar, Zyefi, Gatam, Kyenaz, Timna, Amalyek nar boloi. **37** Ryeuyeliinhovguud ni Nahat, Zyera, Shamma, Mizza boloi. **38** Syeiriin hovguud ni Lotan, Shobal, Zibyeon, Ana, Dishon, Yezyer, Dishan. **39** Lotany hovguud ni Hori, Homam, Lotany egch ni Timna yum. **40** Shobalyn hovguud ni Alian, Manahat, Yebal, Shyefi, Onam boloi. Zibyeony hovguud ni Aia, Ana boloi. **41** Anagiin huu ni Dishon bogood Dishony hovguud ni Hamran, Yeshban, Itran, Hyeran boloi. **42** Yezyeriin hovguud ni Bilhan, Zaavan, Iaakan boloi. Dishany huu ni Uz, Aran boloi. **43** Izrailiin hovguudiin hen negen haany haanchlahaas omno Yedom gazryg zahirch baisan haad ni edgeer boloi. Byeoryn huu Byela. Tuunii hotyn neriig Dinhaba gedeg baiv. **44** Byela uhehed Bozragiin Zyeragiin huu Iobab tuunii orond haan bolson yum. **45** Iobab uhehed tyemanchuudyn nutgiin Husham tuunii orond haan bolson bilee. **46** Husham uhehed Moabyn tald midianchuudyg tsohison Byedadyn huu Hadad tuunii orond haan bolson bogood hotynh ni neriig Avit gedeg baiv. **47** Hadad uhehed Masryekagiin Samla tuunii orond haan bolson bilee. **48** Samla uhehed Yevfratyn orchmyn Ryehobotyn Shaul tuunii orond haan bolson yum. **49** Shaul uhehed Ahboryn huu Baalhanan tuunii orond haan bolson yum. **50** Baalhanan uhehed Hadad tuunii orond haan bolson bogood tuunii hotyg Pai hemeen nerledeg baiv. Tuunii ehneriin neriig Myehyetabyel gedeg bogood ter MyeZahabyn Matryedyn ohin boloi. **51** Daraa ni Hadad uhsen bilee. Yedomyn zahiragchid ni zahiragch Timna, zahiragch Alia, zahiragch Iyetyet **52** zahiragch Oholibama, zahiragch Yela, zahiragch Pinon, **53** zahiragch Kyenaz, zahiragch Tyeman, zahiragch Mibzar, **54** zahiragch Magdiyel, zahiragch Iram boloi. Edgeer ni Yedomyn zahiragchid yum.

Shastiryn Deed 2

2:1 Izrailiin hovguud ni Ryeubyen, Simyeon, Lyevi, Iuda, Issahar, Zyebulun, **2** Dan, Iosyef, Byeniamin, Naftali, Gad, Ashyer boloi. **3** Iudagiin hovguud ni Yer, Onan, Shyela nar bogood ene gurvyg ni Kanaan

emegtei Batshua tuund toruulj ogson yum. Iudagiin uugan huu Yer ni EZENii melmiid balmad muu hun baisan tul Ter tuuniiguuuljee. **4** Iudagiin ber Tamar tuund Pyeryez, Zyera naryg toruulj ogson ajee. Iudagiin hovguud ni bugd tav boloi. **5** Pyeryeziin hovguud ni Hyezron, Hamul nar boloi **6** Zyerahyn hovguud ni Zimri, Yetan, Hyeman, Kalkol, Dara nar bogood ted tsomooroo tavuulaa boloi. **7** Karmiin huu ni Ahar bogood horiglogdson zuild tereer shunasnaas bolj Izrailiig zovooson hun boloi. **8** Yetany huu ni Azaria yum. **9** Hyezrony hovguud ni Iyerahmyeyel, Ram, Hyelubai nar bogood tuund torson hovguud ni ted boloi. **10** Ram Amminadabyn etseg bolj, Amminadab ni Iudagiin hovguudiin udirdagch boloh Nahshony etseg bolson yum. **11** Nahshon Salmony etseg bolj, Salmon Boazyn etseg bolj, **12** Boaz Obyedynetseg bolj, Obyed Iyessiin etseg bolov. **13** Iyessiin uugan huu ni Yeliab, udaah huu ni Abinadab, guravdugaar ni Shimyea, **14** dorovdugeer huu ni Nyetanyel, tavadugaar ni Raddai, **15** zurgadugaar huu ni Ozyem, doldugaar huu ni David yum. **16** Tednii egch naryg Zyeruia ba Abigail gedeg boloi. Zyeruia ni Abishai, Ioab, Asahyel hemeeh gurvan hovguuntei bilee. **17** Abigail ni Amasag toruuljee. Amasagiin etseg ni Ishmayel hun Iyetyer boloi. **18** Hyezrony huu Kalyeb ooriin ehner Azuba bolon Iyeriotaar hovguudtei bolson yum. Ter emegtein hovguud ni Iyeshyer, Shobab, Ardon nar boloi. **19** Azuba uhehed Kalyeb bas Yefrattai gerlej, ter tuund Huryg toruulj ogson. **20** Hur Uriin etseg bolj, Uri ni Byzalyelyn etseg bolson ajee. **21** Tuunii daraa Hyezron jaran nasandaa Gilyeadyn etseg boloh Mahiryn ohin uruu ireed, tuuntei gerlesen yum. Ter tuund Syegubyg toruulj ogov. **22** Syegub Iairyn etseg bolj, Iair ni Gilyead nutgiin horin gurvan hotuudyg ezemshiv. **23** Gevch Gyeshur, Aram ni Kyenat bolon tendhiin jaran hot suuringuud ba Iairyn hotuudyg tednees bulaan avsan yum. Edgeer ni bugd Gilyeadyn etseg Makiryn hovguud boloi. **24** Kalyebyefratad Hyezron uhsenii daraa tuunii ehner Abia tuund Tyekoagiin etseg Ashuryg toruulj ogson yum. **25** Hyezrony uugan huu Iyerahmyeyeliin hovguudiin uugan huu ni Ram, udaah ni Buna, Oryen, Ozyem, Ahia nar boloi. **26** Iyerahmyeyeld Atara hemeeh bas oor neg ehner baisan bogood ter Onamyn eh boloi. **27**

Iyerahmyeyeliin uutan huu Ramyn hovguud ni Maaz, Iamin, Yekyer yum. **28** Onamyn hovguud ni Shammai, Iada bogood Shammain hovguud ni Nadab, Abishur nar boloi. **29** Abishuryn ehneriin ner ni Abihail. Ter tuund Ahban, Molid naryg toruulj ogov. **30** Nadabyn hovguud ni Syelyed, Appaim boloi. Syelyed hovguudgui nas etseslev. **31** Appaimyn huu ni Ishi, Ishiin huu ni Shyeshan, Shyeshany huu ni Ahlai ajee. **32** Shammain duu Iadagiin hovguud ni Iyetyer, Ionatan nar yum. Iyetyer ni hovguudgui nasan etseslejee. **33** Ionatany hovguud ni Pyelyet, Zaza boloi. Edgeer ni Iyerahmyeyeliin hovguud boloi. **34** Shyeshan hovguudgui harin zovhon ohidtoi l baiv. Shyeshan Yegyetyet booltoi baisan bogood tuunii ner ni Iarha boloi. **35** Shyeshan ohinoo ooriin bool Iarhad ogson bogood ter tuund Attaig toruulj ogson. **36** Attai Natany etseg bolj, Natan ni Zabadyen etseg bolj, **37** Zabad ni Yeflalyen etseg bolj, Yeflal ni Obyedyn etseg bolov. **38** Obyed ni Iyehugiin etseg bolj, Iyehu ni Azariagiin etseg bolj, **39** Azaria ni Hyelyeziin etseg bolj, Hyelyez ni Yelyeasagiin etseg bolov. **40** Yelyeasa ni Sismain etseg bolj, Sismai ni Shallumyn etseg bolj, **41** Shallum Iyekamiagiin etseg bolj, Iyekamia ni Yelishamagiin etseg bolov. **42** Iyerahmyeyeliin duu Kalyebyn hovguudiin uugan ni Myeshabogood ter Zifiin etseg yum. Tuunii huu Maryesha bol Hyebrony etseg boloi. **43** Hyebrony hovguud ni Kora, Tappua, Ryekyem, Shyema yum. **44** Shyema ni Iyerkoamyn etseg Rahamyn etseg bolov. Ryekyem ni Shammain etseg bolov. **45** Shammain huu ni Maon, Maon ni Byetzuryn etseg boloi. **46** Kalyebyn tatvar em Yefa ni Haran, Moza, Gazyezyg toruuljee. Haran Gazyezyn etseg bolov. **47** Iahdain hovguud ni Ryekyem, Iotam, Gyeshan, Pyelyet, Yefa, Shaaf nar yum. **48** Kalyebyn tatvar em Maaka ni Shyebyer, Tirhana naryg toruuljee. **49** Ter mon Madmannagiin etseg Shaafyg, bas Mahbyena, Gibyea naryn etseg Shyevag toruuljee. Kalyebyn ohinyg Ahsa gedeg baiv. **50** Edgeer ni Kalyebyn hovguud baisan yum. Yefratagiin uugan huu Huryn hovguud ni Kiriatiyearimyn etseg Shobal, **51** Byetlyehyemiin etseg Salma, Byetgadyeryn etseg Haryef nar boloi. **52** Kiriatiyearimyn etseg Shobalyn hovguud ni Haroye, manahatchuudyn hagas bogood **53** Kiriatiyearimyn orhuud boloh Itri, Put, Shumat,

mishraichuud boloi. Edgeerees zoratchuud, yeshtoalchuud bii bolson yum. **54** Salmagiin hovguud ni Byetlyehyem, nyetofatchuud, Atrotbyetioab, manahatchuudyn hagas boloh zorichuud boloi. **55** Iabyezt amidarch baisan, temdeglegdsen orhuud ni tiratchuud, shimyeatchuud, sukatchuud bogood edgeer ni Ryehabyn geriinhnii etseg boloh Hammataas garsan kyenчуud boloi.

Shastiryn Deed 3

3:1 Hyebrond Davidad toruulj ogson hovguud ni daraah boloi. Uutan huu ni iyezryeyel emegtei Ahinoamaas torson Amnon, udaah huu ni karmyel emegtei Abigailaas torson Daniyel, **2** Guravdugaar huu ni Gyeshuryn haan Talmain ohin Maahagaas torson Absalom, dorovdugeer huu ni Haggitaas torson Adonai, **3** tavdugaar huu ni Abitalaas torson Shyefatia, zurgadutaar huu ni Davidyn ehner Yeglagaas torson Itryeam yum. **4** Ene zurgaa ni Davidyg Hyebrond baihad torson hovguud boloi. David tend doloon jil zurgaan sar haanchiljee. Iyerusalimd guchin gurvan jil haanchlav. **5** Iyerusalimd tuund torson hovguud ni daraah boloi. Shimyeya, Shobab, Natan, Solomon, dorvuulee Ammiyelyn ohin Batshuagaas torson boloi. **6** Ibhar, Yelishama, Yelifyelyet, **7** Noga, Nyefyeg, Iafia, **8** Yelishama, Yeliada, Yelifyelyet ene yes ch **9** mon bugdeeree Davidyn hovguud bogood tednii egch ni Tamar boloi. Uund tatvar emsiin hovguud orsongui. **10** Solomony huu ni Ryehoboam, tuunii huu ni Abia, tuunii huu ni Asa, tuunii huu ni Iyehosabat, **11** tuunii huu ni Ioram, tuunii huu ni Ahazia, tuunii huu ni Ioash, **12** tuunii huu ni Amazia, tuunii huu ni Azaria, tuunii huu ni Iotam, **13** tuunii huu ni Ahaz, tuunii huu ni Hyezyekia, tuunii huu ni Manassye, **14** tuunii huu ni Amon, tuunii huu ni Iosia yum. **15** Iosiagiin hovguudiin uugan ni Iohanan, udaah huu ni Iyehoiakim, guravdugaar ni Zyedyekia, dorovdugeer ni Shallum boloi. **16** Iyehoiakimyn hovguud ni Iyekonia ba Zyedyekia boloi. **17** Horigdol Iyekoniagiin hovguud ni Shyealtiyel, **18** Malhiram, Pyedaia, Shyenazzar, Iyekamia, Hoshama, Nyedabia nar boloi. **19** Pyedaiagiin hovguud ni Zyerubbabyel ba Shimyei, Zyerubbabyelyn hovguud ni Myeshullam, Hanania nar bogood tednii egch

ni Shyelomit boloi. **20** Mon Hashuba, Ohyel, Byeryehia, Hasadia, Iushabhyesyed gesen tavan hovguud baiv. **21** Hananiagiin hovguud ni Pyelatia, Iyshaia bolon Ryefaiagiin hovguud Arnany hovguud Obadiagiin hovguud Shyekaniagiin hovguud yum. **22** Shyekaniagiin huu ni Shyemaia bogood tuunii ach nar ni Hattush, Igal, Baria, Nyearia, Shafat nar niileed zurguulaa boloi. **23** Nyeariagiin hovguud ni Yelioyenai, Hyezkia, Azrikam ene gurav boloi. **24** Yelioyenain hovguud ni Hodavia, Yeliashib, Pyelaia, Akkub, Iohanan, Dyelaia, Anani ene doloo boloi.

Shastiryn Deed 4

4:1 Iudagiin hovguud ni Pyeryez, Hyezron, Karmi, Hur, Shobal boloi. **2** Shobalyn huu Ryeaia ni Iahatyn etseg bolj, Iahat ni Lahad Ahumain etseg bolj, edgeer ni zoratchuudyn orhuud boloi. **3** Yetamyn hovguud ni Iyezryeyel, Ishma, Idbash bogood tednii egch ni Hazyelyelponi boloi. **4** Gyedoryn etseg ni Pyenuyel, Hushagiin etseg ni Yezyer boloi. Edgeer ni Byetlyehyemiin etseg Yefratagiin uugan huu Huryn hovguud yum. **5** Tyekoagiin etseg Ashur ni Hyela, Naara gesenhoyor ehnertei baiv. **6** Naara tuund Ahuzzam, Hyefyer, Tyemyeni, Haahashtari naryg toruulj ogchee. Edgeer ni Naaragiin hovguud boloi. **7** Hyelagiin hovguud ni Zyeryet, Izhar, Yetnan nar yum. **8** Koz ni Anub, Zobyebagiin bolon Harumyn huu Aharhyelyn urgiinhny etseg boljee. **9** Iabyez ooriin ah duusees iluugeer hundlegdsen bogood eej ni tuuniig Iabyez hemeen nerlehdee "Uchir ni bi tuuniig zovlontoigoor toruulsen yum" hemejee. **10** Iabyez Izrailiin Burhand handan "Oo, Ta uneheer namaig yerooh boltugai! Hil hyazgaaryg mini orgosgoj, Tany mutar nadtai hamt baij, Ta namaig gai gamshgaas hamaalj, ovchin zovlond namaig buu ortuuleech!" gej hussen bogood Burhan tuunii husliig guitselduulj ogchee. **11** Shuhagiin ah Hyelub Myehiriin etseg bolov. Myehir Yeshtony etseg boloi. **12** Yeshton ni Byetrafa, Pasyea bolon Irnhashiin etseg Tyehinnagiin etseg bolson bogood edgeer ni Ryekagiin erchuud boloi. **13** Kyenazyn hovguud ni Otniyel, Syeraia yum. Otniyelyn huu ni Hatat boloi. **14** Myeonotai Ofragiin etseg bolj, Gyeharashimyn etseg Ioabyn etseg ni Syeraia bogood ted

darhchuud baisan yum. **15** Iyefunnyegiin hovguun Kalyebyn hovguud ni Iru, Yela, Naam bogood Yelagiin huu ni Kyenaz boloi. **16** Iahallyelyelyn hovguud ni Zif, Zifa, Tiria, Asaryel nar boloi. **17** Yezragiin hovguud ni Iyetyer, Myeryed, Yefyer, Ialon nar boloi. Edgeer ni Myeryediin avsan Faraony ohin Bitiagiin hovguud boloi. Ter Miriam, Shammai, Yeshtimoagiin etseg Ishba naryg olj teejee. **18** Tuunii Iuda ehner ni Gyedoryn etseg Iyeryed, Sokogiin etseg Hyebyer, Zanoagiin etseg Iyekutiyeleeg toruulsen yum. **19** Hodiagiin ehner buyuu Nahamyn egchiin hovguud ni garmi hun Kyeilagiin etseg bolon Maaka hun Yeshtyemoa nar boloi. **20** Shimony hovguud ni Amnon, Rinna, Byenhanan, Tilon boloi. Ishiin hovguud ni Zohyet, Byenzohyet boloi. **21** Iudagiin huu Shyelagiin hovguud ni Lyekagiin etseg Yer, Maryeshagiin etseg Laada, Byetashbyea dahi maalinga nehegchdiin geriin urgiinhan, **22** Moab, Iashubilyehyemiig zahirsan Iokim bolon Kozyebagiin humuus, Ioash, Saraf nar bogood enehuu temdeglel ni ertniih boloi. **23** Edgeer ni vaarchid bogood haany albyg zalguulan, haantai hamt Nyetaim, Gyedyerahad amidarch baisan yum. **24** Simyeony hovguud ni Nyemuyel, Iamin, Iarib, Zyera, Shaul nar boloi. **25** Tuunii huu ni Shallum, tuunii huu ni Mibsam, tuunii huu ni Mishma boloi. **26** Mishmagiin hovguud ni Hammuyel, tuunii huu ni Zakkur, tuunii huu Shimyei nar boloi. **27** Shimyei arvan zurgaan huutei zurgaan ohintoi baisan hedii ch tuunii ah duus ni tiim ch olon hovguudtei baisangui. Tednii buh orhuud ni ch Iudagiin hovguud shig osoj urjin olshirsongui. **28** Tednii suurishsan gazruud ni Byeyershyeba, Molada, Hazarshual, **29** Bilha, Yezyem, Tolad, **30** Byetuyel, Horma, Ziklag, **31** Byetmarkabot, Hazarsusim, Byetbiri, mon Shaaraim yum. Edgeer hotuud ni Davidyn haanchlalyg hurtel tedniih baiv. **32** Tednii suuringuud ni Yetam, Ain, Rimmon, Tohyen, Ashan geh tavan hot, **33** Baalyn chanad dahi deerh hotuudyn ergen toirny buh tosgod yum. Ene ni tednii nutagshilt bogood ted oorsdiin ugiin bichigtei baiv. **34** Bas Myeshobab, Iamlyeh, Amaziagiin hovguun ni Iosha, **35** Ioyel bolon Asiyelyn guch, Syeraiaigiin tach, Ioshibain huu, Iyehunar boloi. **36** Mon Yelioyenai, Iakoba, Iyeshohaia, Asaia, Adiyel, Iyesimiyel, Byenaia, **37** Ziza nar bogood Ziza ni Shifiin huu, Allony ach, Iyedaiaigiin guch, Shimriin dyech, Shyemaiaigiin

ach huu boloi. **38** Edgeeriig tednii urguudyn udirdagchdyn nersiin daguu bichsen boloi. Tednii etsguudiin geruud ihed osoj urjseneer **39** ted oorsdiin maldaa belcheer hain, Gyedoryn hooloi, bur hondiin zuun tal uruu yavtsgaav. **40** Ted uudam saihan belcheeriig olson bogood ug gazar ni orgon uudam, ayatai tuhtai, amar taivan baisan ba omno ni tend hamichuud amidarch baisan yum. **41** Ners ni temdeglegdsen edgeer humuus Iudagiin haan Hyezyekiagiin odruuded irsen bogood tednii maihnuudyg bolon tend baisan myeunichuudiig dairch, huis temtren, tednii nutagt ni ene odriig hurtel amidarsaar baigaa yum. Yuu gevel tend mald ni belcheer baijee. **42** Tedniidundaas, Simyeony hovguudees tavan zuun hun Ishiin hovguud boloh Pyelatia, Nyearia, Ryefaia, Uzziyel naryg oorsdiin udirdagchid bolgon Syeir uul uruu yavj, **43** orgoj zugtsan amalyekchuudyn uldegdsdiig ustgaad, tendee ene odriig hurtel amidarsan yum.

Shastiryn Deed 5

5:1 Izrailiin uugan huu Ryeubyenii hovguud ni daraah boloi. (Ryeubyen uutan huu baisan bolovch ter etsgiinhee oryg buzarlasan tul tuunii uutan huugiin erh ni Izrailiin huu Iosyefyn hovguuded ogogdson yum. Iimees ter ugiin bichigt uugan hemeen bichigdsengui. **2** Hediigeer Iuda ah duusee davamgailj, tuunees udirdagch garsan bolovch uutan huugiin erh Iosyef hamaatai yum.) **3** Izrailiin uugan huu Ryeubyenii hovguud ni Hanoh, Pallu, Hyezron, Karmi nar boloi. **4** Ioyelyn hovguud ni Shyemaia, tuunii huu ni Gog, tuunii huu ni Shimyei, **5** tuunii huu ni Mika, tuunii huu ni Ryeaia, tuunii huu ni Baal, **6** tuunii huu ni Byeyera bogood ter ryeubyenchuudiin udirdagch baisan bolovch Ashuryn haan Tilgatpilnyesyer tuuniig olzlon avch yavsan bilee. **7** Tednii udmyn ugiin bichigt orson urguudynh ni daguuh tuunii hamaatnuud ni zahiragch Iyeiyel, tegeed Zyeharia, **8** Shyemagiin ach, Ioyelyn guch Azazyn huu Byela boloi. Ter Aroyert Nyebo, Baalmyeon hurtelh gazart amidarsan yum. **9** Gilyead gazart tednii tugal ihed osson uchir ted zuun zugt Yevfrat mornoos zeluud tsoliin hooloi hurtel suurishin amidarchee. **10** Saulyn odruuded ter hagri humuustei dain hiiij, gartaa oruulan, Gilyeadyn zuun zugiin buh nutagt oorsdiin maihnuudaa

delgetsgeev. **11** Tednii zergeldee Gadynd hovguud Salyekagaas tsaash Bashany gazart amidran bailaa. **12** Bashand Ioyel terguun, Shafat udaah ni bogood daraa ni Ianai, Shafat nar baiv. **13** Tednii etsguudiinh ni ger buliin hamaatnuud ni Mihayel, Myeshullam, Shyeba, Iorai, Iakan, Zia, Yebyer ene doloo boloi. **14** Edgeer ni Abihailyn hovguud bogood Abihail ni Huriin huu, Iaroagiin ach, Gilyeadyn guch, Mihayelyn doch, Iyeshishain tach, Iahdogiin jich, Buzyn doldugaar uyeiin huu boloi. **15** Guniin ach Abdiyelyn huu Ahi bol tednii etsguudiin ger buliin terguun boloi. **16** Ted Gilyead, Bashan bolon tendhiin suuringuudad, Sharony buh belcheeriin hyazgaar hurtel tarhan amidarsan yum. **17** Ene bugd ni buh Iudagiin haan Iotam bolon Izrailiin haan Iyeroboamyn odruuded ugiin bichigt temdeglegdsen yum. **18** Ryeubyenii hovguud gadchuud bolon Manassyegiin hagas ovogt selem bambai agsan, numyg hovchlon, tulaand morddog daind turshlagatai zorigt erchuud dochin dorvon myanga doloon zuun jar baisan yum. **19** Ted hagri hun, Iyetur, Nafish, Nodabyn esreg daitav. **20** Ted tednii esreg tusalj, hagrachuud bolon tuuntei evssen buhniig tednii gart tushaajee. Ted dainy uyed Burhand handan guihadni Ter tedend orshool uzuuldeg baisny uchir ni ted Tuund itgedgiinh yum. **21** Ted daisny mal surgees tavin myangan temee, hoyor zuun tavin myangan honi, hoyor myangan iljgiig bolon zuun myangan huniig olzlon irjee. **22** Burhany dain baisan tul ui olon hun alagdav. Ted olzlogdon yavah hurtlee tednii nutagt amidarsan yum. **23** Manassyegiin hagas ovgiin hovguud Bashanaas Baalhyermon, Syenir, Hyermon uul hurtelh nutagt amidarsan yum. Ted heterhii oluulaa baiv. **24** Tednii etsguudiin ger buliin terguulegchid ni Yefyer, Ishi, Yeliyel, Azriyel, Iyeryemia, Hodavia, Iahdiyel bogood ted erelheg zorigtoi, aldar tsuutai, oorsdiin etsguudiin ger buliin terguulegchid boloi. **25** Gevch ted oorsdiin ovog deetsiin Burhany esreg itgelees urvan tednii omnoos Burhany ustgasan ter gazryn ard tumnii burhdyn araas zavhairav. **26** Iimees Izrailiin Burhan Ashuryn haan Pulyn suns, Ashuryn haan Tilgatpilnyesyeriin sunsiig hodolgosond ted Ryeubyen, Gad, Manassyegiin hagas ovgiig olzlon, Hala, Habor, Hara, Gozan gol uruu avaachjee. Ted odoo ch tendee baina.

6:1 Lyeviin hovguud ni Gyershom, Kohat, Myerari nar boloi. **2** Kohatyn hovguud ni Amram, Izhar, Hyebron, Uzziyel nar boloi. **3** Amramyn huuuduud ni Aaron, Mosye, Miriam nar boloi. Aarony hovguud ni Nadab, Abihu, Yelyeazar, Itamar nar boloi. **4** Yelyeazar ni Finyehasyn etseg bolj, Finyehas ni Abishuagiin etseg bolov. **5** Abishua ni Bukkiin etseg bolj, Bukki ni Uzziin etseg bolov. **6** Uzzi ni Zyerahiagiin etseg bolj, Zyerahia ni Myeraiotyn etseg bolood **7** Myeraiot ni Amariagiin etseg bolj, Amaria ni Ahitubyn etseg bolov. **8** Ahitub ni Zadokiin etseg bolj, Zadok ni Ahimaazyn etseg bolood **9** Ahimaaz ni Azariagiin etseg bolj, Azaria ni Iohanany etseg bolov. **10** Iohanan ni Azariagiin etseg bolov. Iyerusalimd Solomony barisan sumd Azaria tahlchiin uilchleld baiv. **11** Azaria Amariagiin etseg bolj, Amaria ni Ahitubyn etseg bolood **12** Ahitub Zadokiin etseg bolj, Zadok ni Shallumyn etseg bolov. **13** Shallum Hilkiagiin etseg bolj, Hilkia ni Azariagiin etseg bolood **14** Azaria Syeraiagiin etseg bolj, Syeraia ni Iyehozadakiin etseg bolov. **15** EZEN Nyebuhadnyezaraar damjuulan Iuda, Iyerusalimyg tsolohod Iyehozadak ch mon yavsan yum. **16** Lyeviin hovguud Gyershom, Kohat, Myerari nar yum. **17** Gyershomyn hovguudiin ners ni Libni, Shimyei yum. **18** Kohatyn hovguud ni Amram, Izhar, Hyebron, Uzziyel boloi. **19** Myerariin hovguud ni Mahli, Mushi yum. Edgeer ni etsguudiinh ni ger buliin daguu lyevichuudiin geruud yum. **20** Gyershomynh ni Libni bogood tuunii huu ni Iahat, tuunii huu ni Zimma, **21** tuunii huu ni Ioa, tuunii huu ni Iddo, tuunii huu ni Zyera, tuunii huu ni Iyeatyera boloi. **22** Kohatyn huu ni Amminadab, tuunii huu ni Kora, tuunii huu ni Assir, **23** huunii huu ni Yelkana, tuunii huu ni Yebiasaf, tuunii huu ni Assir, **24** tuunii huu ni Tahat, tuunii huu ni Uriyel, tuunii huu ni Uzziya, tuunii huu ni Shaul boloi. **25** Yelkanagiin hovguud ni Amasai, Ahimot, **26** Yelkanagiin huvid tuunii huu ni Zofai, tuunii huu ni Nahat, **27** tuunii huu ni Yeliab, tuunii huu ni Iyeroham, tuunii huu ni Yelkana yum. **28** Samuyelyn hovguudiin uugan ni Ioyel, udaah ni Abia boloi. **29** Myerariin huu ni Mahli, tuunii huu ni Libni, tuunii huu ni Shimyei, tuunii huu ni Uzza, **30** huunii huu ni Shimyea, tuunii huu ni Haggia, tuunii huu ni Asaia boloi. **31** EZENii sumd avdryg

bairluulsny daraa David tend duuny uilchleld humuusiig tomilson bogood
32 Solomon Iyerusalimd EZENii sumiig barih uye hurtel ted hurlyn
maihny asryn omno duulah ajlyg hiij baiv. Ted oorsdiin hergemiin daguu
uurgee guitsetgejee. **33** Oorsdiin hovguudiin hamt uilchlegchid ni daraah
boloi. Kohatchuudyn hovguudees huu Hyeman ni duuchin bogood tereer
Ioyelyn huu yum. Ioyel ni Samuyelyn huu, **34** Samuyel ni Yelkanagiin huu,
Yelkana ni Iyerohamyn huu, Iyeroham ni Yeliyeliin huu, Yeliyel ni Toagiin
huu boloi. **35** Toa ni Zufyn huu, Zuf ni Yelkanagiin huu, Yelkana ni
Mahatyn huu, Mahat ni Amasaigiin huu, **36** Amasai ni Yelkanagiin huu,
Yelkana ni Ioyelyn huu, Ioyel ni Azariagiin huu, Azaria ni Zyefanagiin huu,
37 Zyefana ni Tahatyn huu, Tahat ni Assiryn huu, Assir ni Yebiasafyn huu,
Yebiasaf ni Koragiin huu, **38** Kora ni Izharyn huu, Izhar ni Kohatyn huu,
Kohat ni Lyeviin huu, Lyevi ni Izrailiin huu boloi. **39** Hyemany ah duu
Asaf ni tuunii baruun tadd zogsoh bolson yum. Asaf ni Byerahiagiin huu,
Byerahia ni Shimyeagiin huu, **40** Shimyea ni Mihayelyn huu, Mihayel ni
Baasyeiagiin huu, Baasyeia ni Malhiagiin huu, **41** Malhia ni Yetniin huu,
Yetni ni Zyeragiin huu, Zyera ni Adaiagiin huu, **42** Adaia ni Yetany huu,
Yetan ni Zimmagiin huu, Zimma ni Shimyeigiin huu, **43** Shimyei ni Iahatyn
huu, Iahat ni Gyershomyn huu, Gyershom ni Lyeviin huu. **44** Zuun tald ni
tednii hamaatan boloh Myerariin hovguun ni Yetan bogood ter ni Kishiin
huu, Kishi ni Abdiin huu, Abdi ni Malluhyn huu, **45** Malluh ni
Hashabiagiin huu, Hashabia ni Amaziagiin huu, Amazia ni Hilkiagiin huu,
46 Hilkia ni Amziin huu, Amzi ni Baniin huu, Bani ni Shyemyeriin huu, **47**
Shyemyer ni Mahliin huu, Mahli ni Mushiin huu, Mushi ni Myerariin huu,
Myerari ni Lyeviin huu boloi. **48** Tednii hamaatan Iyevichuud ni Burhany
geriin asar dahi buh uilchleld tomilogdson ajee. **49** Harin Aaron bolon
tuunii hovguud ni shataalt orgoluudiin tahilyn shiree, utlagyn tahilyn
shireen deer tahil orgoh ajil, ariunaas ariun gazryn buh ajil, Izrailiin toloo
nugliig naminchlah ajlyg Burhany bool Mosyegiin zaasny daguu hiideg
yum. **50** Aarony hovguud ni daraah boloi. Tuunii huu ni Yelyeazar, tuunii
huu ni Finyehas, tuunii huu ni Abishua, **51** tuunii huu ni Bukki, tuunii huu
ni Uzzi, tuunii huu ni Zyerahia, **52** tuunii huu ni Myeraiot, tuunii huu ni
Amaria, tuunii huu ni Ahitub, **53** tuunii huu ni Zadok, tuunii huu ni

Ahimaaz. **54** Tednii hil hyazgaar dotorh huaranguudynh ni daguu tednii nutagshilt ni daraah boloi. Kohatyn urgiinhny Aarony hovguuded (Uchir ni anhny shavga tedniih baiv) **55** ted Iudagiin nutag dahi Hyebron, tuunii oir orchmyn belcheeriig ogov. **56** Harin ter hotyn tarian talbai, tosgodyg ni Iyefunnyegiin huu Kalyebt ted ogchee. **57** Aarony hovguuded daraah horgodoh hotuudyg ogson yum. Hyebron, Libna belcheer nutgiinh ni hamt Iattir, Yeshtimoag belcheer nutgiinh ni hamt, **58** Hilyeniig belcheer nutgiinh ni hamt, Dyebiriig belcheer nutgiinh ni hamt, **59** Ashanyg belcheer nutgiinh ni hamt, Byetshyemyeshiig belcheer nutgiinh ni hamtaar, **60** mon Byeniaminy ovgoos Gyebag belcheer nutgiinh ni hamt, Allyemyetyg belcheer nutgiinh ni hamt, Anatotyг belcheer nutgiinh ni hamtaar avav. Tednii orhuuded noogdson hotuud ni bugd arvan gurav boloi. **61** Daraa ni Kohatyn hovguudiin uldsen ni Manassyegiin tal boloh hagas ovgoos buyuu ovgiin orhuudees arvan hotyg shodoj avav. **62** Gyershomyn hovguud urguudynhaa daguu Issahar ovgoos, Ashyer ovgoos, Naftali ovgoos, Bashan dahi arvan guran hotyg Manassyegiin ovgoos avsan yum. **63** Myerariin hovguud urguudynhaa daguu shodon Ryeubyen ovog, Gad ovog, Zyebuluny ovgoos arvan hoyor hotyg avav. **64** Iinhuu Izrailiin hovguud ni lyevichuuded hotuudyg belcheer nutgiinh ni hamtaar ogchee. **65** Ted shodon Iudagiin hovguudiin ovgoos, Simyeony hovguudiin ovgoos, Byeniaminy hovguudiin ovgoos deer ner durdagdsan hotuudyg ogchee. **66** Kohatyn hovguudiin orhiin zarim ni Yefraimyn ovgoos avsan ooriin gazar nutgiin hotuudtai baiv. **67** Tedend mon daraah horgodoh hotuudyg ogson yum. Edgeert ni Yefraimyn uularhag nutag dahi Shyehyem belcheer nutgiinhaa hamt mon Gyezyer ni belcheer nutgiinhaa hamt, **68** Iokmyeam belcheer nutgiinhaa hamt, Byethoron belcheer nutgiinhaa hamt, **69** Aiadon belcheer nutgiinhaa hamt, Gatrimmon belcheer nutgiinhaa hamt orjee. **70** Kohatyn hovguudiin urguudyn uldsen ni Manassyegiin hagas ovgoos Anyeryg belcheer nutguudynh ni hamt, Bilyeamyg belcheer nutguudynh ni hamt ogov. **71** Gyershomyn hovguuded Manassyegiin hagas ovgiin orhuudees Bashany Golanyg belcheer nutguudynh ni hamt, Ashtarotyг belcheer nutguudynh ni hamt, **72** Issahar ovgoos Kyedyeshiig belcheer nutgiinh ni hamt, Dabyeratyg

belcheernutguudynh ni hamt, **73** Ramotyg belcheer nutguudynh ni hamt, Anyemyg belcheer nutguudynh ni hamt, **74** Ashyeryn ovgoos Mashalyg belcheer nutgiinh ni hamt, Abdonyg belcheer nutgiinh ni hamt, **75** Hukokiig belcheer nutgiinh ni hamt, Ryehobyg belcheer nutgiinh ni hamt, **76** Naftali ovgoos Galilyn Gyedyeshiig belcheer nutguudynh ni hamt, Hammonyg belcheer nutgiinh ni hamt, Kiriataimyg belcheer nutgiinh ni hamt ogov. **77** Lyevichuudiin uldsend ni buyuu Myerariin hovguuded Zyebuluny ovgoos Rimmono belcheer nutgiinh ni hamt, Taboryg belcheer nutgiinh ni hamt, **78** mon Iyeriho dahi Iordany chanad buyuu Iordany zuun tadd ogch, Ryeubyen ovgoos tsol deh Byezyeriig belcheer nutgiinh ni hamt, Iazag belcheer nutgiinh ni hamt, **79** Kyedyemotyg belcheer nutgiinh ni hamt, Myefaatyg belcheer nutguudynh ni hamtaar bolon **80** Gad ovgoos Gilyeadyn Ramotyg belcheer nutgiinh ni hamt, Mahanaimyg belcheer nutguudynh ni hamt, **81** Hyeshbonyg belcheer nutgiinh ni hamt, Iazyeryg belcheer nutguudynh ni hamt ogchee.

Shastiryn Deed 7

7:1 Issaharyn hovguud ni Tola, Pua, Iashub, Shimron dorov boloi. **2** Tolagiin hovguud ni Uzzi, Ryefaia, Iyeriyel, Iahmai, Ibsam, Samuyel bogood ted etsguudiinhee geriin terguulegchid baiv. Tolagiin hovguud oorsdiin udmynhaa dotor erelheg zorigtoi ers baiv. Davidyn odruuded tednii too horin hoyor myanga zurgaan zuu baiv. **3** Uzziin huu ni Izrahia, Izrahiagiin hovguud ni Mihayel, Obadia, Ioyel, Ishia yum. Ted tavuulaa bugd zahiragchid boloi. **4** Tednii etsgiin urguudyn daguu ur udam ni tedentei hamt daitah tsergiin bulegleluud guchin zurgaan myanga baiv. Uchir ni tedend ehner hovguud mash olon baijee. **5** Issaharyn buh orhuudiin dotorh tednii hamaatnuud erelheg zorigtoi daichid bogood nayan doloon myanguulaa ugiin bichigt orjee. **6** Byeniaminy hovguud Byela, Byehyer, Iyediayel ene gurav boloi. **7** Byelagiin hovguud ni Yezbon, Uzzi, Uzziyel, Iyerimot, Iri ene tav bogood ted tus tusyn geriin zahiragchid boloi. Tednii ugiin bichigt orson erelheg zorigtoi ers ni horin hoyor myanga guchin dorvon hun yum. **8** Byehyeriin hovguud ni Zyemira, Ioash,

Yeliyezyer, Yelioyenai, Omri, Iyerimot, Abia, Anatot, Alyemyet yum. Ted bugd Byehyeriin hovguud boloi. **9** Ednii ugiin bichigt tus tusyn geriin zahiragchaar bichigdsen erelheg baatruud ni horin myanga hoyor zuun hun boloi. **10** Iyediayelyn huu ni Bilhan bogood tuunii hovguud ni Iyeush, Byeniamin, Yehud, Hyenaana, Zyetan, Tarshish, Ahishahar nar boloi. **11** Ted butd Iyediayelyn hovguud bogood tus tusyn geriin zahiragchid boloi. Daind mordohod belen, shalgarsan erelheg baatruud ni arvan doloon myanga hoyor zuu yum. **12** Iriin hovguud ni Shuppim, Huppim nar bogood Ahyeryn huu ni Hushim boloi. **13** Naftaliin hovguud ni Iahziyel, Guni, Iyezyer, Shallum bogood ted Bilhagiin hovguud boloi. **14** Manassyegiin huu ni tuunii tatvar em siri emegtein toruulsen Asriyel boloi. Gilyeadyn etseg Mahir ch ene emegteigees torson ajee. **15** Mahir ni Huppim, Shuppimd ehner avch ogson bogood tuunii egchiin ner ni Maaka boloi. Udaah hovguunii ner ni Zyelofyehad yum. Zyelofyehad ni ohidtoi bolov. **16** Mahiryn ehner Maaka huu toruulen, tuuniig Pyeryesh gej nerlev. Tuunii duugiin ner ni Shyeryesh bogood tuunii hovguud ni Ulam, Rakyem nar boloi. **17** Ulamyn huu ni Byedan boloi. Edgeer ni Manassyegiin ur udam Mahiryn hovguun Gilyeadyn hovguud boloi. **18** Tuunii egch Hammolyehyet ni Ishhod, Abiyezyer, Mahlag toruulsen yum. **19** Shyemidagiin hovguud ni Ahilan, Shyehyem, Likhi, Aniam nar boloi. **20** Yefraimyn huu ni Shutyela, tuunii huu ni Byeryed, tuunii huu ni Tahat, tuunii huu ni Yelyeada bogood tuunii huu ni Tahat, **21** tuunii huu ni Zabad, tuunii huu ni Shutyela yum. Ter gazart torson Gatyn humuus Yezyer, Yelyead naryg alsny uchir ni ted gatchuudyn mal surgiig bulaah gesnees bolson boloi. **22** Tednii etseg Yefraim olon odor gashuudaj torol sadan ni tuuniig taitgaruulahaar irev. **23** Daraa ni Yefraim ehnerteigee untsand ehner ni jiremslen huu toruulev. Yefraim gert ni zolgui yavdal tohioldson baisan tul ter huutee Byeria gej nerlev. **24** Tuunii ohinyg ni Shyeyera geh bogood deed, dood Byethoron, Uzzyenshyeyerag ter bosgoson ajee. **25** Tuunii hovguud ni Ryefa, Ryeshyef nar boloi. Ryeshyefiin huu ni Tyela, tuunii huu ni Tahan, **26** tuunii huu ni Ladan, tuunii huu ni Ammihud, tuunii huu ni Yelishama, **27** tuunii huu ni Non, tuunii huu ni Ioshua boloi. **28** Tednii ezemshil, nutagshilt ni Byetyel bolon tuunii tosgod, zuun zugt

Naaran, baruun zugt Gyezyer bolon tuunii tosgod, Shyehyem bolon tuunii tosgod, bas Azza bolon tuunii tosgod, mon **29** Manassyegiin hovguudiin hiliin daguu Byetshyeen bolon tuunii tosgod, Taanah bolon tuunii tosgod, Myegiddo bolon tuunii tosgod, Dor bolon tuunii tosgod yum. Izrailiin huu Iosyefyn hovguud ene gazruudad amidarch baiv. **30** Ashyeryn hovguud ni Imna, Ishva, Ishvi, Byeria bogood tednii egch ni Syera boloi. **31** Byeriagiin hovguud ni Hyebyer, Malhiyel boloi. Malhiyel ni Birzaityn aav boloi. **32** Hyebyer ni Iaflyet, Shomyer, Hotam naryn etseg bolson yum. Tednii egch ni Shua boloi. **33** Iaflyetyn hovguud ni Pasah, Bimhal, Ashvat yum. Edgeer ni Iaflyetyn hovguud ajee. **34** TTTmriin hovguud ni Ahi, Rohga, Iyehubba, Aram nar boloi. **35** Shyemyeriin duu Hyelyemiin hovguud ni Zofa, Imna, Shyelyesh, Amal yum. **36** Zofagiin hovguud ni Sua, Harnyefyer, Shual, Byeri, Imra, **37** Byezyer, Hod, Shamma, Shilsha, Itran, Byeyera nar boloi. **38** Iyetyeriin hovguud ni Iyefunnye, Pispa, Ara boloi. **39** Udlagiin hovguud ni Ara, Hanniyel, Rizia boloi. **40** Ted bugdeeree Ashyeryn hovguud bogood tus tusyn geriin zahiragchid, shalgarsan baatar erchuud, jononguudyn terguulegchid boloi. Dainy heregt ugiin bichigt orson hunii too ni horin zurgaan myanga boloi.

Shastiryn Deed 8

8:1 Byeniamin ni uutan huu Byela, udaah huu Ashbyel, guravdugaarh huu Ahara, **2** dorovdugeerh huu Noha, tavadugaarh huu Rafa naryn etseg bolov. **3** Byela hovguudtei baisan bogood tedniig Addar, Gyera, Abihud, **4** Abishua, Naaman, Ahoa, **5** Gyera, Shyefufan, Huram gedeg baiv. **6** Yehudiin hovguud ni daraah boloi. Ted Gyebad amidardag ger buliin zahiragchid bogood Gyeba irgediig Manahat uruu olzlon avaachjee. **7** Tedniig nerlevel Naaman, Ahia, Gyera bogood tedniig olzlon avaachsen Gyera ni Uzza, Ahihud naryn etseg boljee. **8** Shaharaim ni Hushim, Baara hemeeh ooriin ehneruudiig yavuulsny daraa Moab ni orond huuhduudiin etseg bolov. **9** Ter ooriin ehner Hodyeshaar damjuulan Iobab, Zibia, Myesha, Malkam, **10** Iyeuz, Sahia, Mirma naryn etseg bolov. Tuunii hovguud ni tedgeer geriin zahiragchid boloi. **11** Bas Shaharaim ni ehner

Hushimaar damjuulan Abitub, Yelpaal naryn etseg bolov. **12** Yelpaalyn hovguud ni Yebyer, Misham, Shyemyed nar yum. Ono, Lod bolon tuunii tosgodyg Shyemyed baiguulav. **13** Mon Byeria, Shyema ni Aialond amidardag ger buluudiin zahiragchid bogood ted Gatyn orshin suugchdyg hoon gargajee. **14** Mon Ahio, Shashak, Iyerimot, **15** Zyebadia, Arad, Yedyer, **16** Mihayel, Ishpa, Ioha nar ni Byeriagiin hovguud boloi. **17** Zyebadia, Myeshullam, Hizki, Hyebyer, **18** Ishmyerai, Izlia, Iobab nar ni Yelpaalyn hovguud boloi. **19** Iakim, Zihri, Zabdi, **20** Yeliyenai, Zillyetai, Yeliyel, **21** Adaia, Byeraia, Shimrat nar ni Shimyeigiin hovguud boloi. **22** Ishpan, Yebyer, Yeliyel, **23** Abdon, Zihri, Hanan, **24** Hanania, Yelam, Antotia, **25** Ifdyeia, Pyenuyel nar ni Shashakiin hovguud boloi. **26** Shamshrai, Shyeharia, Atalia, **27** Iaaryeshia, Yelia, Zihri nar ni Iyerohamyn hovguud boloi. **28** Ted udmynhaa daguu tus tusyn geriin zahiragchid bogood edgeer zahiragchid ni Iyerusalimd amidarch baiv. **29** Gibyeony etseg Iyeiyel ni Gibyeond amidarsan bogood tuunii ehneriin ner ni Maaka boloi. **30** Tuunii uugan huu ni Abdon bogood udaah ni Zur, Kish, Baal, Nadab, **31** Gyedor, Ahio, Zyehyer nar boloi. **32** Miklot ni Shimyeagiin etseg bolov. Mon ted oorsdiin ah duusiin hamt oor busad hamaatnuudynhaa zergeldee Iyerusalimd amidrav. **33** Nyer Kishiin etseg bolj, Kish ni Saulyn etseg bolj, Saul ni Ionatan, Malhishua, Abinadab, Yeshbaal naryn etseg bolson yum. **34** Ionatany huu ni Myeribbaal bogood Myeribbaal ni Mikagiin etseg bolov. **35** Mikagiin hovguud ni Piton, Myelyek, Taryea, Ahaz nar boloi. **36** Ahaz ni Iyehoaddagiin etseg bolj, Iyehoadda ni Alyemyet, Azmavyet, Zimri naryn etseg bolj, Zimri Mozagiin etseg bolov. **37** Moza ni Binyeagiin etseg bolson yum. Binyeagiin huu ni Rafa, tuunii huu ni Yelyeasa, tuunii huu ni Azyel boloi. **38** Azyel zurgaan huutei bolson bogood tednii ners ni Azrikam, Bohyeru, Ishmayel, Shyearia, Obadia, Hanan yum. Ed bugd Azyelyn hovguud yum. **39** Tuunii duu Yeshyekiin hovguudiin uugan ni Ulam, hoyordutaarh ni Iyeush, guravdugaarh ni Yelifyelyet boloi. **40** Ulamyn hovguud ni sain harvaach zorigtoi baatar erchuud bogood olon huu, ach nartai bogood tedgeer ni bugd zuun tavin hun baiv. Edgeer ni bugd Byeniaminy hovguud boloi.

Shastiryn Deed 9

9:1 Ingeed buh Izraili ugiin bichigt orov. Uzegtun, ted Izrailiin Haadyn Nomd temdeglegdsen bilee. Iuda ooriin itgelgui baidlaasaa bolj Vavilon uruu olzlogdon yavav. **2** Oorsdiin hotuud bolon ezemshil gazartaa amidragsdyn turuuch ni tahilch nar, Iyevichuud, dutany uilchlegchid boloh izrailichuud boloi. **3** Iudagiin hovguudiin Byeniaminy hovguudiin, Yefraimyn hovguudiin, Manassyegiin hovguudiin zarim ni Iyerusalimd amidarsan ni **4** Iudagiin huu Pyeryeziin hovguudees Utai bogood ter Ammihudyn huu, Omriin ach, Imriin guch, Baniin doch boloi. **5** Shilonchuudaas uugan huu Asaia bolon tuunii hovguud tend amidarchoe. **6** Zyeragiin hovguudeesIyeuyel bolon tuunii torol sadangiin zurgaan zuun yeren hun amidarsan ajee. **7** Byeniamin hovguudees Hassyenuagiin guch Hodaviagiin ach, Myeshullamyn huu Sallu amidarsan boloi. **8** Mon Iyerohamyn huu boloh Ibnyeia, Mikriin ach Uzziin huu Yela, Ibnyeigiin guch Ryeuyeliin ach Shyefatiigiin huu Myeshullam amidarsan yum. **9** Tednii sadan torol ni udmynhaa daguu butd yeson zuun tavin zurgaan hun bogood ted bugdeeree tus tusyn geriin zahiragchid boloi. **10** Tahilch naraas Iyedaia, Iyehoiarib, Iahin, **11** Azaria nar amidarsan bogood Azaria bol Hilkiigiin huu, Myeshullamyn ach Zadokiin guch, Myeraiotyn doch, Burhany sumiin ahlah daamal Ahitubyn tach huu boloi. **12** Bas Adaia baisan bogood ter bol Iyerohamyn huu, Pashuryn ach, Malhiigiin guch yum. Mon Maasai baisan bogood ter bol Adiyelyn huu, Iazyeragiin ach, Mishullamyn guch, Myeshillyemitiin doch, Immyeriin tach yum. **13** Tednii torol sadan boloh orhuudiin terguulegchid buyuu Burhany sumiin uilchleliin ajild avyaaslag myanga doloon zuun jaran hun baiv. **14** Lyevi humuusees Myerariin hovguudiin neg boloh Shyemaia baisan bogood ter bol Hasshubyn huu, Azrikamyn ach, Hashabiigiin guch boloi. **15** Bas Bakbakkar, Hyeryesh, Galal, Mattania nar baisan bogood Mattania bol Mikagiin huu, Zikriin ach, Asafyn guch boloi. **16** Bas Obadia baisan bogood ter bol Shyemaigiin huu, Galalyn ach, Iyedutuny guch yum. Byeryekia ch baisan bogood ter bol Asagiin huu, Nyetofat humuusiin tosgond amidarch baisan Yelkanagiin ach boloi. **17** Haalgach nar ni

Shallum, Akkub, Talmon, Ahiman nar bolon tednii torol sadanguud boloi. Shallum ni terguun bogood **18** odoog hurtel zuun tal dahi Haany haalgan deer haalgach baina. Edgeer ni Lyeviin hovguudiin hureenii haalgach nar baisan yum. **19** Koragiin guch, Yebiasafyn ach, Koryegiin huu Shallum bolon tuunii etsgiin ger buliinhaen tuunii torol sadan, korachuud maihny uudiig sahin uilchleliin ajild tavigdjee. Tednii ovog deedes ch EZENii huarangiin uud haalgys hamgaaldag humuus baiv. **20** Urid Yelyeazaryn huu Finyehas ni tednii udirdagch baisan bogood EZEN tuuntei hamt baiv. **21** Myeshyelyemiagiin huu Zyeharia hurlyn maihny uudnii sahiul boloi. **22** Uudnii sahiulaar songogdson humuus ni bugd hoyor zuun arvan hoyoulaa baisan bogood tosgonooroo utiin bichigt temdeglegdjee. David bolon uzmerch Samuyel ch tedniig itgeliin ajild tomilov. **23** Iimees ted bolon tednii hovguud ni maihan ger buyuu EZENii sumiin haalgany hamgaalalyg daan avav. **24** Sahiuluud zuun, baruun, omno, hoid dorvon zugt baiv. **25** Tednii tosgon dahi torol sadanguud ni doloo honog bur irj, eeljeer tedentei hamt baidag baiv. **26** Burhany orgoonii erdenesiin sang ba oroonuudiig hariutssan itgeliin uilchleld dorvon ahlak sahiul baisan bogood ted lyevi humuus baiv. **27** Haruul hamgaalalt ba ogloo bur haalgys neeh uurgiig daan avsan tul ted Burhany sumiin ergen toirond shoniig ongoroodog baiv. **28** Tednii zarim ni uilchleliin heregsluudiig daan avsan tul tedgeeriig gargaj, oruulah buriidee tooldog baijee. **29** Tednii zarim ni ariun gazryn buh heregsel, tavilguud, sain guril, usan uzmiin dars, tos, gugel, unertniig hariutsaj bailaa. **30** Tahilch naryn hovguudiin zarim ni unertnuudiig holin beltgedeg baiv. **31** Lyevichuudiin neg Mattitia ni kora hun Shallumyn uutan huu bogood tereer savand sharah zuilsiig hariutsaj avchee. **32** Kohatchuudyn hovguudiin torol sadangiin zarim ni amraltyn odor bur il tavih talh hiihiig hariutsaj avsan baiv. **33** Duuchid ni Lyeviin orhuudiin zahiragchid bogood sumiin oroonuuded amidran, odor ch shono ch oorsdiin ajlyg hiih tul oor busad uilchleles choologdov. **34** Edgeer ni ugiin bichigt orson lyevichuudiin etsgiin udmyn zahiragchid boloi. Ted Iyerusalimd amidarchee. **35** Gibyeony etseg Iyeiyel ni Gibyeond amidarsan yum. Tuunii ehneriin ner ni Maaka boloi. **36** Tuunii uugan huu ni Abdon, udaah ni Zur, Kish, Baal, Nyer, Nadab, **37** Gyedor, Ahio, Zyeharia,

Miklot nar boloi. **38** Miklot ni Shimyeamyn etseg bolov. Ted mon Iyerusalimd oorsdiin ah duusiin hamt busad hamaatnuudynhaa zergeldee amidrav. **39** Nyer ni Kishiin etseg bolj, Kish ni Saulyn etseg bolj, Saul ni Ionatan, Malhishua, Abinadab, Yeshbaal naryn etseg bolov. **40** Ionatany huu ni Myeribbaal bogood Myeribbaal ni Mikagiin etseg bolov. **41** Mikagiin hovguud ni Piton, Myelyek, Taryea, Ahaz nar boloi. **42** Ahaz ni Iaragiin etseg bolj, Iara ni Alyemyet, Azmavyet, Zimri naryn etseg bolj, Zimri ni Mozagiin etseg bolov. **43** Moza ni Binyeagiin etseg bolov. Binyeagiin huu ni Ryefaia, tuunii huu ni Yelyeasa, tuunii huu ni Azyel boloi. **44** Azyel zurgaan huutei baisan bogood tednii ners ni Azrikam, Bokyeru, Ishmayel, Shyearia, Obadia, Hanan boloi. Edgeer ni Azyelyn hovguud boloi.

Shastiryn Deed 10

10:1 Filistchuud Izrailiin esreg daitsand Izraili humuus filistchuudiin omno zugtan, Gilboa uuland alagdan unatsgaav. **2** Filistchuud Saul bolon tuunii hovguudiig nehen hooj, ted Saulyn hovguud boloh Ionatan, Abinadab, Malhishua naryg tsohijee. **3** Saulyn esreg tulaldaan shiruusej, harvaachid Saulyg olj harav. Ingeed harvaachid Saulyg sharhduuljee. **4** Tegmegts Saul ooriin zevseg uuregch tseregtee — Selmee sugalaad, namaig hatgan sulbegtun. Es tegvel hovch honduuleegui humuus irj namaig doromjilno gev. Gevchtuunii zevseg uuregch ni mash ih aisan tul tiinuilsengui. Tegtel Saul ooriin ildiig avaad, deerees ni unav. **5** Saulyn uhehiig zevseg uuregch ni haraad, mon adilaar ooriin ilden deerees unaj uhev. **6** Ingeed Saul ooriin gurvan huu, ooriin buh geriinhnii hamt uhev. **7** Hondiid baisan buh Izraili humuus, Izrailiin tserguud zugtan, Saul bolon tuunii huuhduudiig uhehiig haraad, oorsdiin hotuudaa orhin zuttatsgaav. Filistchuud irj, tend ni amidrav. **8** Daraa odor ni filist humuus uhegsdiig deeremdeheer irehdee, Saul bolon tuunii hovguudiig Gilboa uuland unasnyg olov. **9** Ingeed ted Saulyg tonoj, tuunii tolgoi, zevsgiig ni avaad, filistchuudiig gazar burd elch naryg ilgeen, oorsdiin shuteen bolon ard tumend sain medeeg hurgev. **10** Ted Saulyn zevsgiig oorsdiin burhdyn dugandaa tavij, tolgoig ni Dagony

dugand olgov. **11** Filist humuus Sauld hiisen buhniig Iyebyeshgilyeadynhan bugd sonsood **12** buh zorigt ers ni bosoj, Saulyn sharil bolon hovguudiinh ni sharilyg bulaaj avan, Iabyesht avchraad tendhiin neg tsarsny door yasyg ni orshuulaad doloo honog matsag bariv. **13** Inhuu EZENii esreg ooriin uildsen busarmag uilsinhee toloo Saul uhsen ni EZENii ugiig sahilgui, uzmerchiin zovlogoog guin sanaa bodlyg ni asuuj, **14** EZENii husliig medehiig huseeguigees bolson yum. Tiimees Ter tuuniig horoon, haanchlalyg ni Iyessiin huu Davidad shiljuulev.

Shastiryng Deed 11

11:1 Tegeed buh Izraili Hyebrond baisan David uruu tsuglan irj — Uzegtun, bid tany yas mahny tasarhai bilee. **2** Urid Saulyg haan baih uyed Izrailiig uirdan gargaj avchirdag gants hun ni ta baisan bilee. Tany Burhan EZEN tand "Chi Minii ard tumen Izrailiin honichin bolj, chi Minii ard tumen Izrailiin zahiragch boloh bolno" gej aildsan gej heltsgeev. **3** Inhuu Izrailiin buh ahmaduudad Hyebrond haan uruu irj, Hyebrond David EZENii omno tedentei geree baiguulav. Ted Samuyelaar damjuulsan EZENii ugiin daguu Davidyg Izrailiin haan bolgon toslov. **4** Tegeed David bolon buh Izraili ni Iyerusalim (buyuu Iyebus) uruu yavav. Tend uuguul nutgiinhan boloh iyebuschuud amidarch baiv. **5** Iyebusyn orshin suugchid Davidad — Chi end nevterch bolohgui gej heljee. Gevch David Siony behleltiig ezlen avchee (ter ni Davidyn hot). **6** David — Hamgiin turuund Iyebus huniig tsohigch hen bolovch janjin, uirdagch bolno gehed Zyeruiagiin huu Ioab hamgiin turuund dovtlon, yavj janjin bolov. **7** Tegeed David ter behlelted orshin suusan tul ene ni Davidyn hot gej nerlegdeh boljee. **8** Ter Millogoos ehleed buten neg toiruulan buh ergen toirondoo hotyg bosgohod hotyn uldsen hesgiig Ioab sergeen bosgov. **9** Tumen tsergiin EZEN Davidtai hamt baisan tul tereer ulam huchirhegjseer baiv. **10** Davidtai baisan huchit ersiin tolgoilogchid ni daraah boloi. Ted Izrailiin talaar EZENii aildsan ugiin daguu haanchlald ni Davidad idevhteit tuslan, buh Izrailiin hamt tuuniig haanaar orgomjilson humuus boloi. **11** Davidtai baisan huchit ersiin jagsaal ni daraah boloi. Guchin hunii terguulegch ni

hagmon hunii huu Iashobyeam yum. Ter gurvan zuun hunii esreg jadaa orgon tedniig neg dalailtaar alsan hun bilee. **12** Tuunii udaah ni aho hun Dodogiin huu Yelyeazar bogood ter gurvan huchit ersiin neg bilee. **13** Filistchuud tulaldahaar Pasdammimd boognoron tsuglah uyed tereer tend Davidtai hamt baiv. Tend ni arvai ih tarisan talbai baisan bogood humuus filistchuudees zugtaav. **14** Ted talbain gol dund bairlalaa ezleed talbaig hamgaalan, Filistiin tserguudiig tsohiv. EZEN aguu yalaltaar tedniig avrav. **15** Filistiin ih tsereg Ryefaimyn hondiid huaragnan baih uyed guchin terguulegch ersiin gurav ni hadand bui Davidyg hain Adullamyn aguid irev. **16** Filistiin tsergiin angi Byetlyehyemd baih uyed David Ariun uulyin behlelted baiv. **17** David — Hen negen ni Byetlyehyemiin haalgany hajuud baih hudgaas nadad us avchran ogdog ch boloosoi! hemeen husemjilsend **18** onooh gurav filistchuudiin huarang nevtren garch, Byetlyehyemiin haalgany hajuudah hudgaas us hutgan avchirj Davidad ogov. Gesen hedii ch David ter usyg uulgui, harin EZENii omno asgaj, — **19** Ooriin Burhany omno uuniig uildeh yavdal ni nadaas hol baig! Oorsdiin amiaraa denchin tavij yavsan edgeer humuusiin tsusyg bi uuh gej uu? Uchir ni ted ene usyg oorsdiin amiar denchin tavij avchirsan yum gej helsen yum. Tegeed ter usyg uusangui. Ene gurvan huchit ersiin uildsen ni iim boloi. **20** Ioabyn duu Abshai monooh guchiin terguun ni baiv. Ter gurvan zuun hunii esreg jadaa erguulen tedniig alsan bilee. Ter monooh guchiin adil ner hundtei baiv. **21** Ter ni ene shildeg guchin hunees hamgiin ihed hundlegden deedlegdsen ni bilee. Tereer tednii janjin bolson bolovch terguun guravtai duitsehgui. **22** Iyehoiadagiin huu Byenaia bol Kabzyeyelyn zorigt eriin huu bogood Moabyn Ariyelyn hoyor huug tsohij alsan aguu uilstei hun baiv. Tsas budarsan negen odor tereer nuh uruu orj, arslan agnasan bilee. **23** Tereer tavan tohoi ondor, ulemj avarga yegipyet huniig alsan yum. Ter yegipyet hunii gar dahi jad ni nehmelchnii gogdogch zuu met baisan bolovch Byenaia tuun uruu neg savaa barij ochood onooh yegipyet hunii garaas jadyg ni bulaan avch, jadaar ni tuuniig horooson yum. **24** Iyehoiadagiin huu Byenaia edgeer zuilsiig uildsen bogood ter gurvan huchit ersiin negen adil nertei baiv. **25** Uzegtun, ter guchin hunii dund hundleliig olson bolovch onooh guravtai duitsehgui boloi. David tuuniig ooriin

hamgaalagch bolgon tomilson bilee. **26** Ih tsergiin huchit ers ni daraah boloi. Ioabyn duu Asahyel, Byetlyehyemiin Dodogiiin huu Yelkanan, **27** haror hun Shammot, pyelonit hun Hyelyez, **28** tyekoa hun Ikkyeshiin huu Ira, anatot hun Abiyezyer, **29** husha hun Sibbyekai, ahoa hun Ilai, **30** nyetofat hun Maharai, nyetofat hun Baanagiin huu Hyelyed, **31** Byeniaminy hovguudiin Gibyeagiin Ribain huu Itai, piraton hun Byenaia, **32** Gaash gorhiny Hurai, arbat hun Abiyel, **33** baharum hun Azmavyet, shaalbon hun Yeliaba, **34** gizon hun Hashyemyn huuhduud, harar hun Shagyegiin huu Ionatan, **35** harar hun Sakaryn huu Ahiam, Uryn huu Yelifal, **36** myekyerat hun Hyefyer, pyelonit hun Ahia, **37** galmyer hun Hyezro, Yezbaigiin huu Naarai, **38** Natany duu Ioyel, Hagrigiin huu Mibhar, **39** ammon hun Zyelyek, Zyeruiagiin huu Ioabyn zevseg uuregch byerot hun Naharai, **40** itrithun Ira, itrit hun Garyeb, **41** hyet hun Uria, Ahlain huu Zabad, **42** ryeubyen hun TTTizagiin huu ryeubyenchuudiin tolgoilogch guchin huniig oorteigoo bailgan Adina, **43** Maakagiin huu Hanan, mitnit hun Ioshafat, **44** ashtyerat hun Uzzia, aroyer hun Hotamyn hovguud Shama, Iyeiyel, **45** Shimriin huu Iyediayel, tuunii duu Tiz hun Ioha, **46** mahavi hun Yeliyel, Yelnaamyn hovguud boloh Iyeribai, Ioshavia nar ba moab hun Itma, **47** Yeliyel, Obyed, myezobai hun Iaasyel nar boloi.

Shastiryn Deed 12

12:1 Kishiin hovguun Saulaas bolj David Ziklagt nuugdan baih uyed tuun deer irsen humuus ni daraah humuus yum. Ted dain tulaand huchit ersiin dund Davidad tusalj baiv. **2** Ted numand garamgai bogood baruun, zuun hoyor garaaraa chuluu duuguurdeh, num sum harvah erdemd bolovsorson humuus baiv. Ted Saulyn hamaatan Byeniamin garlyn humuus baiv. **3** Tolgoilogch ni Abiyezyer, udaah ni Ioash bogood ted gyebyeat hun Shyemaagiin hovguud, mon Azmavyetyn hovguud boloh Iyeziyel, Pyelyet nar, Byeraka, anatot hun Iyehu **4** monooh guchiin terguulegch, tednii dund huchirheg er boloh gibyeon hun Ishmaia, tegeed Iyeryemia, Iahaziyl, Iohanan, gyedyera hun boloh Iozabad, **5** Yeluzai, Iyerimot, Byealia, Shyemaria, haruf hun boloh Shyefatia, **6** koratchuud boloh Yelkanan,

Isshia, Azaryel, Ioyezyer, Iashobyeam, **7** Gyedoryn Iyerohamyn hovguud Ioyela, Zyebadia nar boloi. **8** Gadchuudaas bambai, jad ezemshij dadsan, daind shalgarsan erelheg zorigtoi ers ni tsol deh tsaizad baisan David uruu hurch irev. Tednii tsarai ni arslangiin torhtei adil bogood uulyn bor goroostei adil hurdan boloi. **9** Neg deh ni Yezyer, hoyor dahi ni Obadia, gurav dahi ni Yeliab, **10** dorov deh ni Mishmanna, tav dahi ni Iyeryemia, **11** zurgaa dahi ni Attai, doloo dahi ni Yeliyel, **12** naim dahi ni Iohanan, yes deh ni Yelzabad, **13** arav dahi ni Iyeryemia, arvan neg deh ni Makbanai boloi. **14** Gadyen hovguudees edgeer ni tsergiin darga nar yum. Doroi neg ni zuutyg, aguu neg ni myangatyg zahirav. **15** Negdugeer sard ted Iordan gol buh ergee halin uyerlej baihad ni gatlan garch, hondii deh buh huniig zuun, baruun zug uruu hoon butargav. **16** Daraa ni Byeniamin bolon Iudagiin hovguudiin zarim ni behlelted baisan David uruu hurch irev. **17** David tedniig ugtan garch, — Herev ta buhen nadad tuslahaar sain sanaagaar nad uruu irsen bol, minii setgel ta nartai negdeh bolno. Harin minii gart yamar ch buruu ugui baihad, herev ta nar nadaas urvan minii daisnuud uruu handah avaas bidnii etseg ovgoodiin Burhan uuniig haraad, shiideh boltugai gej helev. **18** Ter uyed monooh guchin hunii tolgoilogch Amasaigiin deer Suns buun irj — Davidaa, bidtanyh, Iyessiin huu mini, bid tantai hamt baina. Enh amgalan, amar taivan tand orshig! Tand tuslagch negend amar taivan ni orshig! Uneheer tany Burhan tanyg demjdeg bilee gej helsnii daraa David tedniig huleen avch, tedniig bulgiin tolgoilogchoor taviv. **19** David filistchuudtei hamtran Saulyn esreg daitahaar yavah gej baital tuun uruu Manassyegaas heseg humuus irev. Gevch ted filistchuuded tusalj chadsangui. Yuu gevel, Filistiin noyod zovloldsonii daraa — Bidnii tolgoiin uneer ter oariin ezen Sauld buuj ogohgui gej uu? geed Davidyg holduulan yavuulav. **20** David Ziklag uruu yavah uyed, tend tuun uruu Manassyegaas urvan irsen humuus gevel Adna, Iozabad, Iyediayel, Mihayel, Iozabad, Yelihu, Zillyetai nar buyuu Manassyed hariyaalagdah myangatyn darga nar boloi. **21** Ted bugd erelheg huchit daichid bogood tsergiin darga nar baisan tul deeremchdiin bulguudiin esreg Davidad tuslav. **22** Uchir ni Davidad tuslahaar odroos odort humuus irseer Burhany tsereg met augaa ih tsergiig burelduulev. **23** EZENii ugiin

daguu Saulyn haanchlalyg Davidad erguulehiin tuld Hyebrond bui David uruu hurch irsen, zevseglesen bulegleluudiin too ni daraah boloi. **24** Bamba, jad uursen, daitahaar zevseglesen Iudagiin hovguud ni zurgaan myanga naiman zuu baiv. **25** Simyeony hovguudees daind eremgii doloon myanga neg zuun huchit ers baiv. **26** Lyeviin hovguudees dorvon myanga zurgaan zuu hun baiv. **27** Iyehoiada ni Aarony buliin udirdagch baisan bogood tuunii hamt gurban myanga doloon zuun hun, **28** mon erelheg daichin zaluu Zadok bolon tuunii etsgiin bulees horin hoyor ahmad baiv. **29** Saulyn torol sadan boloh Byeniaminy hovguudees gurban myangan hun baiv. Tednii ihenh heseg ni onoog hurtel Saulyn gert unench heveer baina. **30** Yefraimynhovguudees horin myanga naiman zuun erelheg daichin ers baisan bogood ted oorsdiin etsguudiin buluuded nertei humuus baiv. **31** Manassyegiin hagas ovgoos Davidyg haan bolgohyn tudd songogdson arvan naiman myangan ers baiv. **32** Issaharyn hovguudees tsag uyee oilgon tanij, Izraili yuu hiih yostoi talaarh medlegtei humuus baiv. Tednii hoyor zuun udirdagch ni oorsdiin buh torol sadangaa daguulan irsen bailaa. **33** Zyebulunaas baildaany beltgeltei, buh torliin zevseg agssan, huvaagdaagui setgeleer Davidad tuslaahaar tsuglarsan tsereg ni tavin myanga baiv. **34** Naftalias myangan ahmaduud ba tedentei hamt bambai jadtai guchin doloon myangan ers baiv. **35** Danchuudaas tulaldaany beltgeltei horin naiman myanga zurgaan zuun hun baiv. **36** Ashyeraas tulaldaany beltgeltei dochin myangan hun baiv. **37** Iordany nogoo talaas buyuu Ryeubyen, Gad, Manassyegiin hagas ovgoos baildaany torol buriin zevseg agssan zuun horin myangan tsereg irev. **38** Tulaldaany beltgeltei edgeer buh daichid Davidyg buh Izrailiin haanaar orgomjilno gesen tsever itgelteigeer Hyebrond irjee. Izrailiin uldsen humuus ch bugd Davidyg haanaar orgomjloh negen sanaatai baiv. **39** Tednii torol sadanguud ni tedend hool beltgen ogson tul ted idej, uusaar Davidtai hamt gurban honog tend baiv. **40** Uunchlen tednii oir orchmynhon buyuu bur Issahar, Zyebulun, Naftalias ch iljig, temee, luus, uher deer huns achin, gurilan boov, injirtei talh, hataasan uzem, usan uzmiin dars, tos, uher, honiig mash iheer avchrav. Izrailid uneheer bayar hoortei bailaa.

Shastiryn Deed 13

13:1 Tegeed David myangatyn bolon zuutyn darga nar buyuu buh udir dagchidtai zovloldjee. **2** David Izrailiin buh chuulgand handan — Herev ene zuil ta nart taalagdaj, ene ni bidnii Burhan EZENees bol, Izrailiin buh nutagt uldsen oorsdiin torol sadanguud uruu, mon belcheer buhii tednii hotuudad tedentei hamt baigaa tahilch nar ba lye vichuud uruu gazar burd zar ilgeen, tedniig bidentei uulzuulahaar duudatsgaaya. **3** Oorsdiin Burhany avdryg oorsoddoo avchirtsgaaya. Uchir ni Saulyn odruuded bid tuuniig haigaagui shuu dee hemeev. **4** Buh ard tumnii nudend ene ni zov hemeen uzegdsen tul buh chuulgan tiin uildene gej hariulav. **5** Ingeed Burhany avdryg Kiriatiyearimaas avchrahyn tuld David Yegipyetiin Shihoroos Hamatyn hooloi hurtelh buh Izrailiig tsugluulav. **6** Tuunii neriig aguulsan avdar buyuu hyerubuudyn deer zalragch EZEN, Burhany avdryg tendees avchrah gej Iudad hariyaalagdah Baala uruu buyuu Kiriatiyearim uruu David bolon buh Izraili yavjee. **7** Ted Burhany avdryg Abinadabyn gerees shine tergend achin yavsan bogood Uzza, Ahio nar tergiig hotlov. **8** Davidbolon buh izrailichuud duu duulan, yatga, bosoo yatga, hengereg, tsan, buree hogjimteigeer, oorsdiin hamag chadlaaraa Burhany omno bayarlatsgaav. **9** Ted Kidony utrem deer irtel, uher ni budersen tul Uzza garaa sungan, avdryg tushiv. **10** Uzza garaaraa avdart hursnees bolj EZENii hilen tuunii esreg shataj, Ter tuuniig tsohijee. Uzza tend Burhany omno uhev. **11** Uzzagiin esreg EZEN durshiin uurlasan tul David uurlajee. David ter gazryg Pyeryezuzza hemeen nerlesen ni onoog hurtel baidag. **12** Ter odor David Burhanaas aij, — Bi herhen Burhany avdryg oortoo avchirj chadah bilee? gev. **13** Tiimees David avdryg Davidyn hot uruu oortoo avch yavsangui. Harin tuunii git hun Obyedyedomyn ger uruu avaachiv. **14** Ingeed Burhany avdar Obyedyedomyn ger buliin hamt tuunii gert gurban sar baisan bogood EZEN Obyedyedomyn ger buliig tuund baisan buhnii hamt yeroov.

Shastiryn Deed 14

14:1 Tiriin haan Hiram Davidad ger barij bosgohoor hush mod, chuluuchid, mujaanuudyn hamt elch naryg David uruu ilgeev. **2** EZEN ooriig ni Izrailiin haanaar orgomjlon, Tuunii ard tumen Izrailiin tusyn tuld haanchlalyg ni augaa ondort orgosniig David uhaaran oilgojee. **3** Tegeed David Iyerusalimd oor olon ehner avan, olon hovguud ohidyn etseg bolov. **4** Iyerusalimd tuund torson huuuuduudii ners gevel Shammua, Shobab, Natan, Solomon, zibhar, Yelishua, Yelpyelyet, **6** Noga, Nyefyeg, Iafia, **7** Yelishama, Byeyeliada, Yelifyelyet nar yum. **8** David buh Izrailiin haanaar toslogdson gedgiig filistchuud sonsood, buh filistchuud Davidyg haij irev. David uuniig sonsood, tednii esreg hodlov. **9** Filistchuud hurch ireed, Ryefaimyn hondiig deeremden tonov. **10** David Burhanaas asuun, — Bi filistchuudii esreg hodloh uu? Ta tedniig minii gart tushaah uu? gev. EZEN tuund — Bi tedniig chinii gart ogoh uchraas yav hemeev. **11** Tiimees ted Baalpyerazimd ireed, David filistchuudiig tend yalav. David helehdee — Uyeriin us met Burhan minii daisnuudyg minii garaar hemh tatlaa gev. Tiimees ted ter gazryg Baalpyerazim gej nerlejee. **12** Ted oorsdiin burhdaa tend hayan zugtsan tul David tushaan tedniig gald shataav. **13** Filistchuud monooh hondiid dahin neg deerem tonuul hiiv. **14** David dahin Burhanaas asuusand Burhan tuund — Chi tednii hoinoos buu neh. Tednii hoiguur toiron yavj, yalam moddyn urdaas teden uruu dair. **15** Yalam moddyn oroigoos alhah chimeeg sonsmogtsoo chi tulaldahaar gar. Uchir ni Burhan filistchuudii tsergiig tsohihoor chinii omno yavna hemeen aildav. **16** David Burhany oort ni tushaasnaar uildej, ted Gibyeonoos Gyezyeriin tsaana gartal filistchuudii tserguudiig but tsohiv. **17** Ingeed Davidyn aldar ner buh gazart tugen tarhjee. EZEN buh undestnii deer Davidaas emeeh aidsyg avchrav.

Shastiryn Deed 15

15:1 David oortoo zoriulan Davidyn hotod geruud bariulav. Bas tereer Burhany avdart zoriulan gazar beltgen, tuund maihan bosgov. **2** Tegeed David — Burhany avdryg lyevichuudees oor hen ch orgon zooj bolohgui. Uchir ni Burhany avdryg zoolgoj, Oortoo uurd monh uilchluuleheer EZEN

tedniig songoson bilee gev. **3** David ooriin beltgesen gazart EZENii avdryg avchruulahaar buh Izrailiig Iyerusalimd tsugluulav. **4** David Aarony hovguudiig bolon lyevichuudiig hamtad ni tsugluuljee. Uund: **5** Kohatyn hovguudees zahiragch Uriyel bolon tuunii torol sadangiin zuun horin hun, **6** Myerariin hovguudees zahiragch Asaia bolon tuunii torol sadangiin hoyor zuun horin hun, **7** Gyershomyn hovguudees zahiragch Ioyel bolon tuunii torol sadangiin zuun guchin hun, **8** Yelizafany hovguudees zahiragch Shyemaia bolon tuunii torol sadangiin hoyor zuun hun, **9** Hyebrony hovguudees zahiragch Yeliyel bolon tuunii torol sadangiin nayan hun, **10** Uzziyeliin hovguudees zahiragch Amminadab bolon tuunii torol sadangiin zuun arvan hoyor hun baiv. **11** Daraa ni tahlilch Zadok, Abiatar naryg bolon lyevichuud boloh Uriyel, Asaia, Ioyel, Shyemaia, Yeliyel, Amminadab naryg David duudan **12** tedend — Ta nar bol lyevichuudiin etsguudiin buluudiin terguulegchid bilee. Izrailiin Burhan EZENii avdryg minii tuund zoriulan beltgesen gazart avchrahyn tuld oorsdiigoo bolon hamaatan sadanguudaa ariusga. **13** Ehnii udaa ta nar tuuniig uureeguigees bolj bidnii Burhan EZEN bidend durshiin uurlasan yum. Yaagaad gevel bid zaavryn daguu Tuuniig erj haigaagui bilee gej helev. **14** Ingeed Izrailiin Burhan EZENii avdryg avchrahyn tuld tahlilch nar bolon lyevichuud oorsdiigoo ariusgav. **15** EZENii ugiin daguu Mosyegiin tushaasnaar lyevichuudiin hovguud Burhany avdryg damnuurkaar orgon, moron deeree uurch yavav. **16** Tegeed bayar bayaslyn duug orgohoor bosoo yatga, yatga, tsan hogjmuudtei hamt duulah duuchdaar hamaatnuudaas ni tomiloh tuhai David lyevichuudiin zahiragchidtai yariltsav. **17** Ingeed Ioyelyn huu Hyemanyg bolon tuunii torol sadnaas Byeryeiagiin huu Asafyg lyevichuud tomiljee. Mon tednii torol sadan boloh Myerariin hovguudees Kushaiagiin huu Yetanyg bolon **18** tednii hamt hoyordugaar zergiin hamaatnuud buyuu haalgach nar boloh Zyeharia, Byen, Iazyiel, Shyemiramot, Iyehiyel, Unni, Yeliab, Byenaia, Maasyeia, Mattitia, Yelifyelye, Miknyeia, Obyedyedom, Iyeiyel nar baiv. **19** Duuchid boloh Hyeman, Asaf, Yetan nar guulin tsan tsohihoor tomilogdje. **20** Zyeharia, Aziyel, Shyemiramot, Iyehiyel, Unni, Yeliab, Maasyeia, Byenaia nar alamotod niitsuulen bosoo yatga toglov. **21**

Mattitia, Yelifyelye, Miknyeia, Obyedyedom, Iyeiyel, Azazia nar shyeminited niitsuulen yatga darav. **22** Dyevichuudiin zahiragch Kyenania ni duulah uurgiiig daan avchee. Tereer avyaastai baisan tul duulah zaavryg ogch baiv. **23** Byeryekia, Yelkana nar avdryn sahiuluud baiv. **24** Tahilch nar boloh Shyebania, Ioshafat, Nyetanyel, Amisai, Zyecharia, Byenaia, Yeliyezyer nar Burhany avdryn omno buree uleev. Obyedyedom, Iyehia nar mon avdryn sahiuluud baiv. **25** Obyedyedomyn gerees EZENii gereenii avdryg bayar bayasgalantaigaar nuulgen avchrahaar Izrailiin ahmaduud bolon myangatyn darga naryn hamt yavsan hun ni David baiv. **26** EZENii gereenii avdryg zooson lyevichuuded Burhan tusalsan tul ted doloon buh, doloon hutsaar tahil orgov. **27** Avdryg uursen buh lyevichuud, duuchid bolon duuny udirdaach Kyenania naryn adil David nariin maalingaar hiisen deel omsov. David bas maalingan yefod omsson baiv. **28** Inhuu buh Izraili uuhaan duugaar, ever buree bolon buree uleen, tsan hogjmiig changa duugargan, bosoo yatga ba yatgyn ayalguutaigaar EZENii gereenii avdryg avchirjee. **29** EZENii gereenii avdar Davidyn hot uruu oirton ireh uyed Saulyn ohin Mikal tsonhoor haraad, David haany userch tsovhchin, bayarlan temdeglej baihyg uzeed, zurh setgeldee tuuniig basamjav.

Shastiryin Deed 16

16:1 Ted Burhany avdryg Davidyn tuund zoriulan bosgoson maihand oruulan tavij, Burhany omno shataalt tahiluud bolon eviin tahiluudyg orgov. **2** David shataalt tahil bolon eviin tahiluudyg orgoj duussany daraa EZENii nereer ard onlyg yeroov. **3** Eregtei, emegtei buh Izraili humuust, hun neg burd neg shirheg talh, zusem mah, uzmeer hiisen boovyg ter taraav. **4** Tereer lyevichuudiin zarimyg Izrailiin Burhan EZENiiig magtan, talarhan, bayarlan temdeglej baihaar buyuu EZENii avdryn omno uilchlegchdeer tomilov. **5** Terguulegch ni Asaf, udaah ni Zyecharia, tegeed Iyeiyel, Shyemiramot, Iyehiyel, Mattitia, Yeliab, Byenaia, Obyedyedom, Iyeiyel nar baiv. Ted bosoo yatga, yatga, hogjmiin zemsguudtei baiv. Bas Asaf changa duutai tsan hogjmiig tsohij, **6** tahilch nar boloh Byenaia,

Iahaziyel nar Burhany gereenii avdryn omno urgelj buree uleej baiv. **7** Tegeed EZEND talarhal orguuleheer Asaf bolon tuunii torol sadanguudyg ter odor David anh udaa tomilov. **8** Oo, EZEND talarhal orgon, Tuunii neriig duudagtun. Tuunii uilsiig ard tumnii dund meduulegtun. **9** Tuund duulj, Tuund magtaalyg duulagtun. Tuunii buh gaihamshguudyg yarigtun. **10** Tuunii ariun nerd addar baig. EZENiig haij bui hunii zurh bayar bayasgalantai baih boltutai. **11** EZENiig bolon Tuunii huchiig eregtun. Urgelj Tuunii nuuriig haigtun. **12** EZENii uildsen gaihamshigt uilsiig, Tuunii yer busyn zuils bolon Tuunii amnaas garah shuultuudiig dursan sanagtun. **13** Tuunii bool Izrailiin uree, Tuunii songoson negen boloh Iakovyn hovguud ee! **14** Ter bol bidnii BurhanEZEN. Tuunii shuultuud buh delhiid baina. **15** Tuunii gereeg buyuu myangan uyeiinhend Tuunii tushaasan ugiig monhod sanagtun. **16** Abrahamtai togtooson Tuunii geree, Isaakt ogson Tuunii amlaltyg sanagtun. **17** Ter mon uuniigee Iakovd togtool bolgon, Izrailid monhiin geree bolgon batalj ogood, **18** "Bi ta nart Kanaany gazryg ta naryn oviin heseg bolgon ogno" gej aildsan bilee. **19** Ted toogoor tsoon, mashtsoohon bogood ter gazart hari humuus baisan uyed, **20** ted neg undestnees nogoo undesten uruu, neg haanchlalaas oor ard tumen uruu tenuuchlen yavah uyed ni **21** tedniig darlahyg EZEN hend ch zovshoorolgui, tednii toloo haadyg zemlen, **22** "Minii toslogdson humuust buu hurch, Minii esh uzuulegchded hor honool buu uchruulagtun" hemeen aildsan bilee. **23** Buh gazar delhii, EZEND duulagtun. Tuunii avralyn sain medeeg odroos odort tunhaglagtun. **24** Tuunii yaruu aldryn talaar undestnuudiin dund helj, Tuunii gaihamshigt uilsiin talaar buh ard tumnuudiin dund yarigtun. **25** Uchir ni EZEN bol aguu bogood aguutaar magtagdah Negen. Mon buh burhdaas deeguur Tuunees emeegtun. **26** Uchir ni humuusiin buh burhad bol shuteenuud yum. Harin EZEN tengeruudiig buteesen bilee. **27** Tuunii omno sur javhlan, yaruu aldar bii. Tuunii gazart huch chadal, bayar bayasgalan bii. **28** EZEND orgogtun, ard tumnuudiin urguud aa, EZEND yaruu aldar, huch chadlyg orgogtun. **29** Nerd ni zohih yaruu aldryg EZEND orgogtun. Orgoloo avchran Tuunii omno ir. Ariun huvtsastaigaar EZEND morgogtun. **30** Buh delhii, Tuunii

omno chichregtun. Uneheer gazar delhii bat togtson bogood ganhahgui. **31** Tengeruud bayarlan, gazar delhii bayasag. Ted undestnuudiin dund "EZEN haanchildag" gej oguuleg. **32** Dalai bolon tuuniig burduulegch buh yums nurgelegtun. Tal bolon tend baigaa buh yums bayarlagtun. **33** Tegeed oin modod EZENii omno bayarlan duulah bolno. Uchir ni EZEN delhiig shuuheer irj baina. **34** EZEN sain uchir Tuund talarhal orgogtun. Uchir ni Tuunii hair enerel uurdiinh. **35** Tegeed "Bidnii avralyn Burhan aa, bidniig avraach. Tany ariun nerd talarhlyg, Tany magtaal dotor aldryg orgohoor bidniig tsugluulj, undestnuudees choloolj ogooch" gej helegtun. **36** Izrailiin Burhan EZEN ono monhoos uurd monh hurtel magtagdah boltugai. Daraa ni buh ard tumen — Amyen hemeegeed, EZENiig magtav. **37** Ingeed odor tutmyn ajil met avdryn omno urgeljluulen uilchlehiin tuld Asaf bolon tuunii torol sadanguudyg David tend, EZENii gereenii avdryn omno uldeesen bilee. **38** Obyedyedomyg tuunii torol sadangiin jaran naiman huntei uldeev. Iyedutuny huu Obyedyedom ba Hosa nar haalgachid bolov. **39** Tahilch Zadok bolon tuunii torol sadangiin tahilch naryg tereer Gibyeon dahi morgoliin ondorlog deerh EZENii asryn omno uldeesen ni **40** Izrailid tushaasan EZENii huulid bichigdsen bugdiin daguu EZEND shataalt tahiluudyg shataalt tahilyn shireen deer ogloo oroigui urgeljluulen orguulehiin tuld baiv. **41** Tednii hamt Hyeman, Iyedutun nar bolon EZEND talarhal orgoj baihaar ners ni togtoogdoj, songogdson uldsen humuus baiv. Uchir ni Tuunii hair enerel uurdiinh yum. **42** Changaar duugaragchdad zoriulsan buree, tsantai, mon Burhany duunuudad zoriulsan hogjmiin zemsguudtei Hyeman, Iyedutun nar tedentei hamt bailaa. Iyedutuny hovguud ni haalgachid bolov. **43** Tuunii daraa buh ard tumen oor ooriin ger uruu yavtsgaaj, David ch ooriin ger buliinhniig yeroohoor butsav.

Shastiryn Deed 17

17:1 David ooriin gertee amidarch baih uyedee esh uzuulegch Natand handan — Uzeegtun, bi hush modon gert amidarch baihad EZENii gereenii avdar hoshgon door baina hemeev. **2** Natan Davidad — Burhan chamtai hamt baigaa tul ooriin setgeld baigaa buhnee hiigtun gev. **3** Ter shono

Burhany ug Natand irj aildahdaa — **4** Yavj, Minii zarts Davidad oguulegtun "EZEN iin aildahdaa «Orshin suuh orgoog Nadad zoriulan chi barihgui. **5** Uchir ni Bi Izrailiig gargan avchirsan odroos hoish ene odriig hurtel orgoond zalarsangui, harin Bi maihnaas maihand, neg orshih gazraas nogoo uruu ayalj baiv. **6** Buh Izrailiin hamt Minii alhaj baisan buh gazruudad Minii ard tumniig hariuluulahaar tushaasan Izrailiin shuugch naryn hen negend ni Bi "Yaagaad chi Nadad zoriulan hush modoor orgoo bariagui ve?" gej helsen gej uu?» hemeev" gej hel. **7** Tegeheer odoo chi Minii bool Davidad ingej hel. "Tumen tsergiin EZEN iin aildahdaa «Bi chamaig belcheerees, honin surgee dagan yavahaas chini avch, Ooriin ard tumen Izrailiin udiridagch bolgoston. **8** Chamaig haa yavsan ch Bi chamtai hamt baj, buh daisnuudyg chini chinii omnoos tastaan hayasan. Bi chamaig delhii deerh aguu humuusiin aldar tsuutai adil aldartai bolgono. **9** Bi Ooriin ard tumen Izrailid gazar togtoon ogch, ted oorsdiin nutagtaa orshin suuj, dahin nuudellehgui baihaar tedniig tend suulgana. Uridyn adil nugeltnuud tedniig dahin zovoohoo bolino. **10** Ene ni Bi Ooriin ard tumen Izrailid shuugch naryg tomilson odroos ehelsen bilee. Bi chinii buh daisnyg zahirgaand oruulna. Tuugeer ch barahgui, EZEN chamd ger barij ogno gedgiig Bi chamd helne. nchinii odruud guitsen, chi ooriin etseg ovgodtei baihaar yavah uyed Bi chinii hovguudiin neg boloh chinii ur udmaas negiig chinii daraa bosgon tuunii haanchlalyg baiguulna. **12** Ter nadad orgoo bosgoj, Bi tuunii haan shireeg uurd monhod baiguulna. **13** Bi tuunii etseg bolj, ter Minii huu bolno. Bi chinii omno baisan negnees avsan shig, Bi tuunees Ooriin hair enerliig holduulahgui. **14** Gevch Bi tuuniig Ooriin orgoo, Ooriin haanchlald monhod suulgan, tuunii haan shiree monhod togtoh bolno» hemeev" gev. **15** Edgeer buh ugs ba ene uzegdliin daguu Natan Davidad heljee. **16** Tegeed David haan yavj, EZENii omno suugaad, — EZEN Burhan mini, bi hen bolon minii ger yuu bolood Ta namaig ene hurtel avchirsan yum be? **17** Burhan mini, ene ni Tany melmiid ochuuhen zuil baisan bolovch Ta Ooriin boolyn gert irj bui aguu uyeiin tuhai aildaj, erhem deed hunii hemjuuriin daguu nadad handlaa, Burhan EZEN mini. **18** Tany boold ogogdson hundleliin talaar David Tand oor iluu yuu helj chadah bilee? Uchir ni Ta Ooriin booloo medeh bilee. **19** Oo,

EZEN mini, Ooriin boolyn toloo bolood Ooriinhoo zurh setgeliin daguu edgeer buh augaa zuilsiig meduulehiin tuld Ta ene buh aguu zuilsiin uchir shaltgaan boljee. **20** Oo, EZEN mini, bid chiheeree sonsson bugdiin daguu Tantai adil hen chbaihgui bogood Tanaas oor yamar ch Burhan baihgui bilee. **21** Ene gazar deer yamar undesten ni Tany ard tumen Izrailitai adil ve? Burhan tedniig ard tumen bolgon Oortoo avrahaar yavj, Yegipyetees avran gargasan Ooriin humuusiin omnoos undestnuudiig hoon zailuulsan uidel dotorh augaa, aimshigt zuilseer Oortoo ner aldryg avchee. **22** Uchir ni Tany buteesen Tany ard tumen Izraili ni monhod Tanyh bogood Oo EZEN, Ta tednii Burhan boljee. **23** Oo EZEN, Ooriin bool ba tuunii geriin talaar Tany aildsan ugiig monhod togtooj, aildsanaaraa hiigeerei. **24** Tany ner monhod togtoogdon orgomjlogdoj, "Tumen tsergiin EZEN bol Izrailiin Burhan, Izrailid hamaarah Burhan bilee. Tany bool Davidyn ger ch Tany omno battai zogsjee" hemeen helegdeh boltugai. **25** Burhan mini ee, Ta Ooriin booldoo zoriulan geriig barij ogno gedgiig tuund ilchlen uzuulsen tul Tany bool Tany omno zalbirah zorigiig avsan bilee. **26** EZEN, Ta Burhan mon bogood edgeer sain zuiliig Ooriin boold amlasan bilee. **27** Tegeheer ene ni Tany omno monhod urgeljlehiin tuld odoo Ooriin boolyn geriig yerooh ni Tany taalald niitsjee. Uchir ni EZEN mini, Ta yerooson bogood ene bol monhiin yerool bilee gev.

Shastiryn Deed 18

18:1 Uunii daraa David filistchuudiig yalj, tedniig oortoo zahiruulan, filistchuudiin garaas Gat bolon tuuniin gatsaanuudyg avav. **2** Tereer Moabyg yalj, moabchuud Davidyn bool bolj, alba guvchuur avchrav. **3** Zobagiin haan Hadadyezyer ooriin zahirgaagaa baiguulahaar Yevfrat moron uruu yavj baih uyed David tuuniig Hamat hurtel yaljee. **4** David tuunees myangan tereg, doloon myangan moriton, horin myangan yavgan tsergiig olzlon avav. David buh teregnii moridyn shormosiig tastaj, harin zuun tergend hangalttai hureh moridyg oorsoddoo uldeev. **5** Damaskiin arameichuud Zobagiin haan Hadadyezyert tuslah gej irehed David arameichuudaas horin hoyor myangan huniig horoov. **6** Tegeed David

Damaskiin aramyeichuudyn dund tserguudiig tavij, aramyeichuud Davidyn booluud bolj, alba guvchuur avchrav. Davidyn yavsan gazar burd EZEN tuund tuslav. **7** Hadadyezyeryn tushmeded baisan altan bambainuudyg David bulaaj, Iyerusalim uruu avchirlaa. **8** Bas Hadadyezyeryn hotuud boloh Tibhat ba Kunaas David mash ih hemjeenii hurel olzoljee. Tuugeer Solomon hurel tengis, baganuud bolon hurel sav suulgyg tsutgaj hiiv. **9** Zobagiin haan Hadadyezyeryn buh tsergiig David yalsan tuhai Hamatyn haan Tou sonsood, **10** David haan uruu tuuntei mendchilj, Hadadyezyeryn esreg tulaldan yalsand ni bayar hurgeheer ooriin huu Hadoramyg ilgeev. Uchir ni Hadadyezyer Toutai daitaj yavsan bilee. Hadoram alt, mongo, guuliar hiisen yanz buriin edleluudiigavchrav. **11** Yedom, Moab, Ammony hovguud, filistchuud bolon Amalyek zereg buh undestnuudees avchirsan mongo, alttai hamt David haan edgeeriig ch gesen EZEND zoriuljee. **12** Unees gadna, Zyeruiagiin huu Abishai ni Davsny Hondiid arvan naiman myangan yedomchuudyg aljee. **13** Tegeed tereer Yedomd tserguudiig tavij, buh yedomchuud Davidyn booluud bolov. Davidyn yavsan gazar burd EZEN tuund tuslav. **14** Inhuu David buh Izrailiig zahirchee. Tereer ooriin buh ard tumniig zovoor ba shudargaar udirdav. **15** Zyeruiagiin huu Ioab tsergiin janjin bolj, Ahiludyn huu Iyehoshafat bicheech bolov. **16** Ahitubyn huu Zadok, Abiataryn huu Ahimyelyeh nar tahilch nar bolj, Shavsha ni hereg hotlogch bolov. **17** Iyehoiadagiin huu Byenaia ni kyeryetchuud ba pyelyetchuudiig zahirch, Davidyn hovguud haany hajjuud baih udirdagchid bolov.

Shastiryn Deed 19

19:1 Uunii daraa Ammony hovguudiin haan Nahash uhej, tuunii huu orond ni haan bolov. **2** Tegehed David — Hanuny etseg Nahash nadad enerel uzuulsen tul bi ch huud ni enerel uzuulne gej helev. Ingeed aavynh ni talaar huug taitgaruulahaar David elch naryg ilgeev. Davidyn elch nar Hanunyg taitgaruulahaar Ammony hovguudiin nutagt irev. **3** Gevch Ammony hovguudiin noyod Hanund handan — Taitgaruulagchdyg cham uruu ilgeesneeree David chinii etsgiig hundelj baigaa gej chi bodoj baina uu?

Tuunii tushmed ene gazryg sudalj, ustgahyn tuld tagnahaar irsen bish gejuu? gev. **4** Tiimees Hanun Davidyn tushmediig barij, sahlyg ni husaad, omsson huvtssyg ni ogzgiin haviar ni golor tairaad, butsaan yavuulav. **5** Heden humuus yavj Davidad elch narynh ni tuhaid ailtgav. Onooh humuust mash iheer doromjluulsan tul David teden uruu hun ilgeejee. Haan tedend — Ta naryn sahal urgaj guitseh hurtel Iyerihod uldeed, daraa ni butsaj iregtun hemeen heluulev. **6** Oorsdiig ni David jigshseniig Ammony hovguud haraad, Hanun bolon Ammony hovguud oorsoddoo tereg ba morit tserguudiig Myesopotami, Arammaaka bolon Zobagaas holslon avahaar myangan mongon talantyg ilgeev. **7** Ted oorsoddoo guchin hoyor myangan tereg, Maakagiin haan bolon tuunii humuusiig holslon avav. Ted irj, Myedyebagiin omno huaragnan buuv. Ammony hovguud ch oorsdiin hotuudaas huran tsuglaj, daitahaar irev. **8** David uuniig sonsood, Ioab bolon huchirheg erchuudees burdsen buh tsergee ilgeev. **9** Ammony hovguud garch iren, hotyn oroh haalgan deer daitahad beltgen jagsaj, irsen haad ch oorsdiin tsergee heer tald bairluulav. **10** Tulaldaan urd tald bolon araar ni ooriinh ni esreg ornoj baigaag Ioab haraad, buh tsergees Izrailiin shildeg daichdyg songon avch, ted aramyeichuudyn esreg jagsan bairlav. **11** Harin uldsen humuusiig Ioab ooriin duu Abishaigiin gart daatgav. Ted Ammony hovguudiin esreg jagsan bairlajee. **12** Ioab oguulehdee — Herev aramyeichuud nadaas hucheeree ih bol chi nadad tuslagtun. Harin Ammony hovguud chamaas iluu huchteih baih avaas, bi chamd tusalna. **13** Huchirheg bajj, oorsdiin ard tumen bolon bidnii Burhany hotuudyn toloo zorigtoigoor tulaldatsgaaya. Melmiid ni sain zuiliig EZEN uildeh boltugai gev. **14** Ingeed Ioab ooriin humuusiin hamt aramyeichuudyn esreg tulaldahaar oirtohod aramyeichuud Ioabyn omnoos zugtatsgaav. **15** Ammony hovguud aramyeichuudyn zuttahyg haraad, oorsdoo ch mon Ioabyn duu Abishaigiin omnoos zuttan, hot uruugaa orov. Tegeed Ioab Iyerusalimd irlee. **16** Aramyeichuud Izrailid diildsenee haraad, elch naryg ilgeen, Yevfratyn chanadad baih aramyeichuudyg tedniig udiridaj bui Hadadyezyeryn tsergiin janjin Shofakiin hamtaar iruulev. **17** Uuniig Davidad medegdsend tereer buh Izrailiig hamtad ni tsugluulj, Iordanyg gatlan, tednii deer irj, tednii esreg

bairlalaa ezlev. David arameichuudyn esreg tulaldahaar jagsanguut arameichuud tuunii esreg dairav. **18** Arameichuud Izrailiin omnoos zugtsand David arameichuudaas doloon myangan teregt tsereg, dochinmyangan yavgan tsergiig ustgaj, tednii tsergiin janjin Shofakiig ch alav. **19** Hadadyezyeryn zarts nar Izrailid diildsenee haraad, Davidtai nairamdan, tuund uilchlev. Ingeed arameichuud dahin Ammony hovguuded tuslah husel zoriggui bolloo.

Shastiryng Deed 20

20:1 Daraa ni haadyn daind mordoh tsagt buyuu havar Ioab tsergee uirdan yavj, Ammony hovguudiin gazryg suiruulen, irj Rabbag buslen avav. Gevch David Iyerusalimd uldjee. Ioab Rabbag tsohin ustgav. **2** David tednii haany tolgoigoos altan titmiig ni avchee. Ter titem neg altan talant jinte bogood erdeniin chuloo shigtgegdsemiig David olj medev. Tuuniig Davidyn terguun deer tavijee. Tereer hotoos mash ih hemjeenii olz omog avchrav. **3** Ter hotod baysan humuusiig ch olzlon avchirj, irtei horoo bagaj suh heregleh ajild daichiljee. Ammony hovguudiin buh hotuudad David iinhuu uildev. Daraa ni David bolon buh humuus Iyerusalim uruu butsjaj irev. **4** Uunii daraa Gyezyert filistchuudtei daitaj eheljee. Tegeheda avarga biyetnuudiin ur udmyn neg Sippaig hushat hun Sibbyekai alsand, filistchuud buuj ogov. **5** Dahin filistchuudtei daitah uye garch, Iairyn huu Yelkanan ni git hun Goliatyn duu Lahmig alsan yum. Lahmiin jady ny ish ni nehmelchnii gogdogch mod met baiv. **6** Gatad dahin dain boloh uyed negen ulemj avarga hun baysan bogood tuunii gar, holiin huruunuud ni tus tus zurgaa, niit horin dorvon huruutai baijee. Ene hun ch avarga biyetnuudiin ur udmyn neg baysan bilee. **7** Tereer Izrailiig doromjlohod, Davidyn ah Shimyeagiin huu Ionatan tuuniig alav. **8** Edgeer ni Gat dahi avarga biyetnuudiin ur udmuud baysan bogood ted Davidyn gart bolon tuunii booluudyn gart unatsgaasan yum.

Shastiryng Deed 21

21:1 Daraa ni Satan Izrailiin esreg bosood, Izrailiig tooluulahaar Davidyg hodolgov. **2** Tiimees David Ioab bolon ard tumnii noyodod handan — Yavj, Byershyebaagaas Dan hurtelh izrailichuudyg toolj, tednii toog nadad medegtun hemeev. **3** Ioab — EZEN Ooriin ard tumnee odoo baigaagaas ni zuu dahin osgoh boltutai! Harin haan ezen mini, ted chini butdeeree ezni mini booluud bish gej uu? Yuund minii ezen ene zuiliig hiiheer husemjilne ve? Yaagaad ter Izrailid gem buruut uchruulah yostoi yum be? gev. **4** Gesen hedii ch haany zarlig Ioabyn ugnees huchteit baiv. Tiimees Ioab hodlon, buh Izraili dayaar yavj, Iyerusalimd irev. **5** Buh ard tumnii toollogyn medeeg Ioab Davidad ogchee. Ild agssan Izrailiin erchuud butd neg saya neg zuun myanga baisan ba ild agssan Iudagiin erchuud dorvon zuun dalan myanga baiv. **6** Gehdee haany tushaal Ioabyn jigshliig toruulsen tul tereer tednii dund Lyevi, Byeniaminyg toolsongui. **7** Burhand ene zuil taalagdaagui bogood Ter Izrailiig tsohiv. **8** David Burhand — Bi uuniig hiisneeree asar ih nugel uildlee. Gevch odoo boolynhoo gem buruug orshoogooch. Uchir ni bi mash teneg mulguu zuil uildsen yum hemeev. **9** EZEN Davidyn uzmerch Gadad handan aiddahdaa — **10** Yavj, Davidad helehdee "EZEN iin aildaj baina «Bi chamd gurban zuil ogno. Tednii negiig oortoo songoj avagtun. Tuuniig Bi chamd uildeh bolno» gesen" gej hel hemeev. **11** Gad David uruu irj, tuund — EZEN iin aiddahdaa "Oortoo **12** gurban jil olsgolon boloh, esvel chinii orsoddogchdiin ild chinii deer baih zuur daisnuudynhaa omnoos gurban saryn tursh zugtaan yavah, esvel EZENii ild boloh tahlyg ene gazart gurban odriin tursh buulgan, EZENii tenger elch Izrailiin buh nutag dayaar ustgan uhuuleh zergiin ali negiig songo" hemeev. Tiim uchraas odoo namaig ilgeesen Tuund bi yamar hariutai butsahyg ergetsuulen bodogtun gev. **13** David Gadad — Bi mash ih shanalj baina. EZENii orshooluud aguu ih uchraas namaig Tuunii gart tushaagtun. Harin namaig hunii gart buu oruulaach hemeen hariulav. **14** Ingeed EZEN Izraili deer tahal ilgeej, Izrailiin dalan myangan hun uhev. **15** Mon Iyerusalimyg suitgeheer Burhan tenger elchee tiishee ilgeev. Gevch tenger elch Iyerusalimyg suitgehed belenbaih uyed EZEN haraad, gai gamshig buulgaah gej baigaadaa haruusaj, suiruulegch tenger elchid handan — Hangalttai. Odoo garaa avagtun gej tushaav. EZENii tenger elch iyebus

hun Ornany utremiin hajuud zogsoj baiv. **16** David nudee orgood, tenger, gazryn hoorond zogsoj bui EZENii tenger elch gartaa ildee barin Iyerusalimyn deeguur sungasan baigaag uzev. Tiimees David bolon ahmaduud taar nomron, nuureeree gazart unatsgaav. **17** David Burhand — Ard tumniig tooloh tushaalyg gargasan hun ni bi bish gej uu? Uneheer nugel uildej, mash ih buzryg hiisen hun ni bi bolohoos edgeer honin sureg yuu hiisen yum be? Oo, minii Burhan EZEN, Tany mutar minii esreg bolon minii etsgiin buliin esreg baig. Harin tahald nervegdsen Ooriin ard tumneese Ta mutraa tataach gev. **18** Ingehed deeshee yavj, iyebus hun Ornany utrem deer EZEND tahilyn shireeg bosgoh yostoig Davidad helehiig EZENii tenger elch Gadad tushaav. **19** EZENii nereer helsen Gadyu ugeer David yavav. **20** Ornan hoish ergen, tenger elchiig harsan bogood tuuntei hamt baisan dorvon huu ni nuugdjee. Ornan ulaan buudai tsairuulj baiv. **21** David Ornan uruu dohoj baihad Ornan Davidyg haraad, utremeese garch iren, Davidyn omno nuureeree gazar sunan morgov. **22** Tegeed David Ornand — Bi end EZEND tahilyn shireeg bosgohyn tuld ene utremiin gazraa nadad ogooch. Ard tumnees tahlyg salgahyn tuld chi uuniig nadad buten uneer ni zarah yostoi hemeev. **23** Ornan Davidad — Uuniig ga oortoo av. Minii ezen haan ooriin nudend taalagdsanaa uildegtn. Hardaa, bi shataalt tahild zoriulan uhriig, tulee bolgon taria tsairuulagch nuduuriig, ideen orgold zoriulan ulaan buudaig ogiye. Bi ene bugdiig ogiye gev. **24** Gevch David Haan Ornand — Ugui, bi zaaval uuniig buten uneer ni hudaldan avna. Uchir ni bi chinii yumyg EZEND zoriulan avahgui, mon uniig ni toloogui zuileer shataalt tahil orgohgui hemeev. **25** David gazryn unend zurgaan zuun altan shyekyeliig Ornand ogov. **26** Tegeed David tend EZEND zoriulan tahilyn shiree bosgon, shataalt tahil bolon eviin tahiluudyg orgov. David EZENiig duudsand Tereer shataalt tahilyn shireen deer tengerees gal buulgan tuund hariulav. **27** EZEN tenger elchid tushaasand ter ni ildee huind ni butsaan hiilee. **28** Ter uyed iyebus hun Ornany utrem deer EZEN oort ni hariulahyg David haraad, tend tahil orgov. **29** Yaagaad gevel tsold Mosyegiin bosgoson EZENii asar bolon shataalt tahilyn shiree ter uyed Gibyeon dahi morgoliin ondorlog deer baisan boloi. **30** Gevch David EZENii tenger elchiin ildees

aisan tul Burhany husliigmedeheer tuunii omno ochij chadsangui.

Shastiryn Deed 22

22:1 Tegeed David — Ene bol Burhan EZENii orgoo, ene bol Izrailiin tolooh shataalt tahilyn shiree yum hemeev. **2** Ingeed David Izrailiin nutagt baisan hariinhnyg tsugluulah tushaalyg gargaj, Burhany orgoonii barilgyn chuluunuudyg tsavchih humuusiig togtoov. **3** David daaman haalganuud bolon tonogloluudyn hadaasnuudyg hiih ulemj hemjeenii tomriig, mon jinlen hemjij chadahaargui hurliig beltgev. **4** Sidonchuud ba tirchuud Davidad ulemj hemjeenii hushin dunznuud avchirj ogson tul hushin gualinguudaar hiisen dunznuud toolshgui ih baiv. **5** David — Minii huu Solomon balchir, turshlagagui baina. EZEND zoriulan barigdah orgoo ch mash surleg, buh delhii dahind aldarshsan, tsog javhlantai baih yum. Tiim uchraas odoo bi uuniig barih beltgeliig hangana gev. Ingeed David ood bolohoosoo omno hangalttai beltgeliig bazaav. **6** Tuunii daraa David ooriin huu Solomonyg duudaj, Izrailiin Burhan EZEND zoriulan orgoo barihyg tuund tushaav. **7** David Solomond handan — Huu mini ee, bi ooriin Burhan EZENii ner aldryn toloo orgoo barih bodoltoi baisan bilee. **8** Gevch EZENii ug nadad irj, "Chi ih tsus ursgan, olon dainyg odooson. Chi Minii omno delhiideer ih tsus ursgasan tul Minii ner aldryn toloo orgoo barij bolohgui. **9** Haragtun, chamd negen huu toroh bogood tereer amar amgalangiin hun baih bolno. Bi tuund ergen toirny buh daisnuudaas ni hamaalalt, amar taivnyg ogoh bolno. Tuunii ner Solomon baih bogood tuunii amidralyn odruuded Bi Izrailid amar amgalan, anirgui baidlyg ogno. **10** Ter Minii ner aldryn toloo orgoo barih bogood Ter Minii huu bolj, Bi tuunii etseg bolno. Bi tuunii haanchlalyn sentiig Izrailiin deer uurd monhod suuriluulah bolno" gesen yum. **11** Minii huu, chi amjilttai yavj, chinii tuhaid Tuunii aildsanaar chi ooriin Burhan EZENii orgoog barihyn tuld EZEN chamtai hamt baih boltugai. **12** Chi ooriin Burhan EZENii huuliig sahij baihyn tuld zovhon EZEN chamd hersuu baidal ba uhaarlyg, mon Izrailiig zahirah medliig chamd ogoh boltugai. **13** Izrailiin talaar Mosyed EZENii tushaasan togtool, zarliguudyg chi sahahdaa hyanamgai handah

avaas, chi amjilt oloh bolno. Tuushtai bogood zorigtoi bai. Buu ai, buu shantar. **14** Odoo haragtun, bi EZENii orgoond zoriulan zuun myangan talant alt, neg saya talant mongo, jignen hemjij barahaargui mash ih hemjeenii hurel ba tomor, mon dunz bolon chuluunuudyg zovlontoigoor beltgen tavisan bilee. Chi deer ni nemerleerei. **15** Tuunees gadna, chamtai hamt mash olon ajilchid buyuu chuluutsavchigchid, chuluu ongologchid, mujaanuud bolon buh torliin ajild avyaas chadvartai buh humuus baina. **16** Alt, mongo, hurel, tomriin huvid hemjeelshgui iheer baina. Bosood, ajillagtun. EZEN chamtai hamt baih boltugai gev. **17** Mon David Izrailiin buh udirdagchdad ooriin huu Solomond tuslahyg tushaan, — **18** Ta naryn Burhan EZEN ta nartai hamt baigaa yum bus uu? Ergen toirond amar taivnyg Ter ta nart ogoogui gej uu? Tereer ene gazryn irgediig minii gart tushaaj, ene gazar ch EZEN bolon Tuunii ard tumnii omno sohorson yum. **19** Odoo oorsdiin Burhan EZENiig haihaar oorsdiin zurh setgel, sanaa bodloo chigluulegtun. Tiim uchraas EZENii ner aldryn toloo barigdah orgoond EZENii gereenii avdar bolon Burhany ariun zuilsiig oruulan tavihyn tuld bosoj, EZEN Burhany ariun gazryg barij bosgogtun hemeev.

Shastiryn Deed 23

23:1 David ondor nastai bolood ooriin huu Solomonoo Izrailiin haan bolgov. **2** Ter Izrailiin buh udirdagchdyg tahilch nar ba lyevichuudiiin hamt tsugluulav. **3** Guch bolon tuunees deeshih nasny lyevichuud tooluulsan bogood toollogyn burtgeleer too ni guchin naiman myanga baiv. **4** Tedgeerees horin dorvon myanga ni EZENii orgoonii ajlyg hargalzah humuus baiv. Zurgaan myanga ni tushmed ba shuugch nar, **5** dorvon myanga ni haalgach bogood dorvon myangani magtaalyg orgohiin tuld Davidyn buteesen hogjmoor EZENiig magtdag humuus bailaa. **6** David tedniig Lyeviin hovguud boloh Gyershom, Kohat, Myerari naryn daguu bulguuded huvaajee. **7** Gyershomchuudaas Ladan, Shimyei nar baiv. **8** Ladany hovguud gevel uugan ni Iyehiyel bolon Zyetam, Ioyel zereg gurvuulaa baiv. **9** Shimyeigiin hovguud ni Shyelomit, Haziyl, Haran zereg gurvuulaa baiv. Edgeer ni Ladany buliin terguunuud yum. **10**

Shimyeigiin hovguud ni Iahat, Zina, Iyeush, Byeria nar boloi. Ene dorvon ni Shimyeigiin hovguud yum. **11** Iahat uugan ni, Ziza udaah ni baiv. Harin Iyeush, Byeria nar olon hovguudgui baisan tul ted etsgiin neg bul buyuu neg gar bul bolov. **12** Kohatyn hovguud dorvuulee bogood Amram, Izhar, Hyebron, Uzziyel nar baiv. **13** Amramyn hovguud ni Aaron ba Mosye boloi. Aaron ni EZENii omno utlaga shataaj, Tuund uilchlen, Tuunii neriig uurd yeroohiin tuld ooro bolon hovguudiinhee hamt uurd monh hamgiin ariunaar ariusgagdahaar tusgaarlagdsan hun baisan yum. **14** Harin Burhany hun Mosyegiin huvid tuunii hovguud Lyevi ovgiin dund bagtsan boloi. **15** Mosyegiin hovguud Gyershom, Yeliyezyer nar baiv. **16** Gyershomyn huu ni terguulegch Shyebuyel baiv. **17** Yeliyezyeriin huu ni terguulegch Ryehabia baiv. Yeliyezyer oor hovguudgui baisan bolovch Ryehabiagiin hovguud ni ui olon baiv. **18** Izharyn huu ni terguulegch Shyelomit baiv. **19** Hyebrony hovguudiin uugan ni Iyeria, udaah ni Amaria, gurav dahi ni Iahaziyel, dorov deh ni Iyekatiyem boloi. **20** Uzziyeliin hovguudiin uugan ni Mika, udaah ni Ishshia boloi. **21** Myerariin hovguud ni Mahli, Mushi nar baiv. Mahliin hovguud ni Yelyeazar, Kish nar boloi. **22** Yelyeazar uhehdee hovguudgui, zovhon ohidtoi baiv. Tiimees tednii ah duu nar boloh Kishiin hovguud tedniig ehneruudee bolgon avav. **23** Mushiin hovguud gurvuulaa bogood Mahli, Yedyer, Iyeryemot nar baiv. **24** Edgeer ni EZENii orgoonii uilchleld zoriulan ajil hij bui, horin nastai bolon tuunees deeshih nasny, neriig ni temdeglesen, toologdson humuusiin etsguudiin buluudiin terguunuud buyuu tus tusyn etsguudiin buluudiin daguu Lyeviin hovguud baiv. **25** David "Izrailiin Burhan EZEN Ooriin ard tumendee amraltyg ogch, Iyerusalimd monhod orshih bolov. **26** Mon Iyevichuud asryg bolon tuunii uilchledd hereglegddeg buh edleliig dahin zoon yavah shaardlagagui bolson" hemeen uguuse yum. **27** Davidyn suulchiin ugiig dagaj horin nastai bolon tuunees deeshih nasny Lyeviin hovguud tooluulav. **28** Tednii uureg ni EZENii orgoonii uilchleld, hashaa, oroonuud bolon buh ariun zuilsiig tseverlehed buyuu Burhany orgoonii uilchleliin ajild Aarony hovguuded tuslah bolon **29** il tavih talh, ideen orgoliin sain guril, horongogui hiisen talh zereg savand sharah esvel sain zuurah ajil, jignen hemjih buh ajlyg hariutsahad orshij baiv. zoted ogloo bur EZEND

talarhan, magtahaar zogsoj, oroi bur uunii adil uilden, **31** amraltyn odor, shine sar, togtoogdson bayar naadmyn uyeer EZENd buh shataalt tahilyg orgoj, tednii talaar togtooson zaavryn toogoor EZENii omno urgeljuulen uilchleh yostoi baiv. **32** Ingej EZENii orgoonii uilchleld zoriulan ted hurlyn maihan, ariun gazar bolon tednii ah duus boloh Aarony hovguudiin tolooh uurgiig hariutsaj baiv.

Shastiryn Deed 24

24:1 Aarony ur udmyn bulguud gevel, Aarony hovguud ni Nadab, Abihu, Yelyeazar, Itamar nar baiv. **2** Gevch Nadab, Abihu nar etsgeesee omno nas barj ur huuhedgui baiv. Yelyeazar, Itamar nar tahilch nar bolon uilchlev. **3** David Yelyeazaryn udmyn Zadok, Itamaryn udmyn Ahimyelyeh nartai hamt tedniig uilchleliin daguu ajluudad ni huvaajee. **4** Yelyeazaryn udmynhand Itamaryn udmynhnaas iluu olon terguulegch ers baisan tul tedniig huvaarilahdaa ted Yelyeazaryn udmynhny etsguudiin buluuded arvan zurgaan terguun, Itamaryn udmynhny etsguudiin buluudiin daguu naiman terguun onoov. **5** Ted Itamaryn ur udam bolon Yelyeazaryn ur udmaas hoyoulangaas ni Burhany ba ariun gazryn tushmed baisan uchir negiig ni nogootei ni adil shodon huvaav. **6** Lyevichuudeesgaraltai, guush Nyetanyelyn huu Shyemaia tedniig haan, jononguud, tahilch Zadok, Abiataryn huu Ahimyelyeh, tahilch nar bolon lyevichuudiin etsguudiin buluudiin terguunuudiin omno temdeglesen bilee. Yelyeazarynhaas neg etsgiin bul, Itamarynhaas neg etsgiin buliig avchee. **7** Anhny shavga Iyehoiarib deer irj, hoyordugaarh ni Iyedaia, **8** guravdugaarh ni Harim, dorovdugeerh ni Syeorim, **9** tavdugaarh ni Malhiia, zurgadugaarh ni Miamin, **10** doldugaarh ni Hakkoz, naimdugaarh ni Abia, **11** yesdugeerh ni Iyeshua, aravdugaarh ni Shyekania, **12** arvan negdugeerh ni Yeliashib, arvan hoyordugaarh ni Iakim, **13** arvan guravdutaarh ni Huppa, arvan dorovdugeerh ni Iyeshyebyeab, **14** arvan tavdutaarh ni Bilga, arvan zurgadugaarh ni Immyer, **15** arvan doldutaarh ni Hyezir, arvan naimdutaarh ni Happizzyez, **16** arvan yesdugeerh ni Pyetahia, horidugaarh ni Iyehyezkyel, **17** horin negdugeerh ni Iakin, horin hoyordutaarh ni

Gamul, **18** horin guravdugaarh ni Dyelaia, horin dorovdugeerh ni Maazia deer buuv. **19** Edgeer ni tedniig EZENii orgoo dotor oroh uyed tednii uilchilgeenii uurguud baisan bogood tednii ovog etseg Aarond Izrailiin Burhan EZENii tushaasny daguu tuugeer damjuulan tedend ogogdson zaavryn daguu baiv. **20** Lyeviin hovguudiin busad ni gevel Amramyn hovguudees garaltai Shubayel, Shubayelyn hovguudees garaltai Iyedyeia baiv. **21** Ryehabiagaas, Ryehabiagiin hovguudees uugan ni Isshia yum. **22** Izharchuudaas, Shyelomot, Shyelomotyn hovguudees Iahat baiv. **23** Hyebrony hovguud gevel, uugan ni Iyeria, hoyordugaarh ni Amaria, guravdugaarh ni Iahazyel, dorovdugeerh ni Iyekamyeam yum. **24** Uzziyeliin hovguudees Mika, Mikagiin hovguudees Shamir boloi. **25** Mikagiin duu Ishshia, Ishshiagiin hovguudees Zyecharia yum. **26** Myerariin hovguudees Mahli, Mushi nar boloi. Iaziagiin hovguudees Byeno yum. **27** Myerariin hovguudees, Iaziagaar Byeno, Shoham, Zakkur, Ibri nar baiv. **28** Mahligaar Yelyeazar bogood tereer hovguudgui baiv. **29** Kisheer, Kishiin hovguud, Iyeramyeyel baiv. **30** Mushiin hovguudees Mahli, Yedyer, Iyerimot nar baiv. Edgeer ni etsguudiinhee buluudiin daguu Lyeviin hovguud boloi. **31** Ed ch bas tednii torol sadan boloh Aarony hovguudiin adilaar David haan, Zadok, Ahimyelyeh, tahlilch nar bolon Iyevichuudiin etsguudiin buluudiin terguunuudiin omno shodjee. Etsguudiin buliin terguulegch ch bai, tuunii duu naraas ch bai bugd adil shodotsgoov.

Shastiryn Deed 25

25:1 Unees gadna, David bolon ih tsergiin janjnuud ni Asaf, Hyeman, Iyedutuny hovguudiin zarimyg ni uilchleld zoriulan tusgaarlan avchee. Tedend yatga, bosoo yatga, tsantaigaar esh uzuuleh uurgiig daalgav. Enehuu uilchleldee orson humuusiin too ni daraah boloi. **2** Asafyn hovguudees Zakkur, Iosyef, Nyetania, Asharyela nar boloi. Asafyn hovguud ni haany zaavraar esh uzuuldeg Asafyn udirldagyn door baiv. **3** Iyedutunaas, Iyedutuny hovguud boloh Gyedalia, Zyeri, Iyeshia, Shimyei, Hashabia, Mattitia zereg zurgaa boloi. Yatga darj, EZEND talarhaj magtan esh uzuuldeg oorsdiin etseg Iyedutunaar ted udirduuldag baiv. **4**

Hyemanaas, Hyemany hovguud boloh Bukkia, Mattania, Uzziyel, Shyebuyel, Iyerimot, Hanania, Hanani, Yeliatan, Giddalti, Roamtiyezyer, Ioshbyekasha, Malloti, Hotir, Mahaziot nar boloi. **5** Burhany ugeer haanyg orgomjloh haany uzmerch Hyemany hovguud ed bugd yum. Burhan Hyemand arvan dorvon huu, gurvan ohin ogov. **6** Ted bugd oorsdiin etsgiin udirldaga door Burhany orgoonii uilchleld zoriulan tsan, bosoo yatga, yatgyg daran, EZENii orgoond duu duuldag baiv. Asaf, Iyedutun, Hyeman nar haany udirldaga door bailaa. **7** EZEND duulahaar beltgegdsen ted bolon tednii torol sadanguud buyuu avyaas chadvartai buh hunii too ni hoyor zuun nayan naim baiv. **8** Tednii бага ni aguu negentei, bagsh ni suragchtai adil bugd uurginhee toloo shavga tatav. **9** Anhny shoo ni Asafaar Iosyeft, hoyordugaarh ni Gyedaliad buuv. Gyedalia ooriin torol sadan, hovguudiihee hamt arvan hoyoulaa baiv **10** Guravdugaarh ni Zakkurt bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa bailaa. **11** Dorovduteerh ni Izridbogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **12** Tavdugaarh ni Nyetaniad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **13** Zurgadutaarh ni Bukkiad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **14** Doldutaarh ni Iyesharyelad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **15** Naimdugaarh ni Iyeshaiad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **16** Yesdugeerh ni Mattaniad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **17** Aravdugaarh ni Shimyeid bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **18** Arvan negdugeerh ni Azaryeld bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **19** Arvan hoyordugaarh ni Hashabiad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **20** Arvan guravdugaarh ni Shubayeld bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **21** Arvan dorovdugeerh ni Mattitiad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **22** Arvan tavdugaarh ni Iyeryemotod bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **23** Arvan zurgadugaarh ni Hananiad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **24** Arvan doldugaarh ni Ioshbyekashad bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **25** Arvan naimdugaarh ni Hananid bogood tuunii hovguud, torol sadan ni

arvan hoyoulaabaiv. **26** Arvan yesduteerh ni Mallotid bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **27** Horidugaarh ni Yeliatand bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **28** Horin negdugeerh ni Hotirt bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **29** Horin hoyordugaarh ni Giddaltid bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **30** Horin guravdugaarh Mahaziotod bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baiv. **31** Horin dorovdugeerh ni Romamtiyezyert bogood tuunii hovguud, torol sadan ni arvan hoyoulaa baisan boloi.

Shastiry Deed 26

26:1 Daaman haalganuudyn sahiuluudyn hesguuded korachuudaas, Asafyn hovguudees garaltai Koryegiin huu Myeshyelyemia baiv. **2** Myeshyelyemia hovguudtei baisan bogood uutan ni Zyeharia, hoyordutaarh ni Iyediayel, guravdugaarh ni Zyebadia, dorovdugeerh ni Iatniyel, **3** tavdugaarh ni Yelam, zurgadugaarh ni Iyehonan, doldugaarh ni Yeliyehoyenai boloi. **4** Obyedyedom hovguudtei baisan bogood uugan ni Shyemaia, hoyordugaarh ni Iyehozabad, guravdugaarh ni Ioa, dorovdugeerh ni Sakar, tavdugaarh ni Nyetanyel, **5** zurgadugaarh ni Ammiyel, doldugaarh ni Issahar, naimdugaarh ni Pyeulyetai boloi. Burhan tuuniig uneheer yerooson yum. **6** Mon tuunii huu Shyemaiad ch hovguud torj, ted erelheg zorigtoi daichid baisan tul oorsdiin etsgiin buliig zahirav. **7** Shyemaiagiin hovguud ni Otni, Ryefayel, Obyed, Yelzabad nar bogood Yelzabadyn ah duu Yelihi, Shyemakia nar erelheg humuus baiv. **8** Edgeer ni bugd Obyedyedomyn hovguudees garaltai humuus baiv. Ted bolon tednii hovguud, torol sadan ni uilchlelee hiih huchtei, chadvartai humuus bogood Obyedyedomoos jaran hoyor hun baiv. **9** Myeshyelyemiad hovguud bolon torol sadan boloh arvan naiman erelheg hun baiv. **10** Bas Myerariin hovguudiin neg boloh Hosa hovguudtei baisan bogood ehniih ni Shimri (hediigeer ter uugan huu bish bolovch etseg ni tuuniig ehniih bolgoson), **11** hoyordugaarh ni Hilkia, guravdugaarh ni Tyebalia, dorovdugeerh ni Zyeharia nar boloi. Hosagiin buh hovguud ba torol sadan

ni arvan gurvan hun baiv. **12** Terguulegchid boloh daaman haalgany sahiuluudyn edgeer baguudad torol sadanguudynh ni adil EZENii orgoond uilchleh uurguud ogogdov. **13** Ted tom, jijig gej yalgalgui oorsdiin etsguudiin buluudiin daguu daaman haalga tus buriin toloo shodov. **14** Zuun zugiin shoo ni Shyelyemiad taarav. Daraa ni ted tuunii huu bileg uhaantai zovlogch Zyehariagiin toloo shoo hayasand ter ni umard zugt buuv. **15** Obyedyedomd ter ni omno zugt unaj, tuunii hovguuded aguulah taarav. **16** Shuppin ba Hosa nart baruun zugt, Shallykyetyn daaman haalgany hajuid, ogsoh gol zam deer buuv. Haruul ni haruulynhaa zergeldee baiv. **17** Zuun tald zurgaa, hoid tald odor bur dorov, omnod tald odor bur dorov, aguulahad hoyor hoyorooroo lyevichuud zogsdog baiv. **18** Baruun tal dahi Parbaryn gol zam deer dorvon hun, Parbar deer hoyor hun baiv. **19** Edgeer ni Kora bolon Myerariin hovguudees garaltai, daaman haalgany sahiuluudyn bulguud baiv. **20** Tednii torol sadanguud boloh lyevichuud Burhany orgoonii erdenes ba zoriulan orgoson belguudiin erdenesiig hariutsaj baiv. **21** Ladany hovguud boloh Ladand hariyaalagdah gyershonchuud buyuu iyehiyelchuud ni gyershon hun Ladany etsguudiin buluudiin terguunuud baiv. **22** Iyehiyeliin hovguud bolon tuunii ah duu Zyetam, Ioyel nar EZENii orgoonii erdenesiig hariutsaj baiv. **23** Amramchuud, izharchuud, hyebronchuud, uzziyelchuudiin huvid gevel, **24** Mosyegiin ach, Gyershomyn huu Shyebuyel ni erdenesiin nyarav bolov. **25** Yeliyezyeraar damjuulan tuunii hamaatnuud gevel Yeliyezyeryn huu Ryehabia, Ryehabiagiin huu Iyeshai, Iyeshaiagiin huu Ioram, Ioramyn huu Zikri, Zikriin huu Shyelomot nar baiv. **26** Ene Shyelomot ba tuunii torol sadanguud ni David haan, etsguudiin buluudiin terguunuud, myangat, zuutyn darga nar, ih tsergiin janjnuudyn zoriulan orgoson belguudiin buh erdenesiig hariutsav. **27** Ted daind yalsan olznychoo hesgiig EZENii orgoog zasvarlahad zoriulan orgojee. **28** Uzmerch Samuyel, Kishiin huu Saul, Nyeriinhuu Abnyer, Zyeruiagiin huu Ioab naryn bolon yamar negen zuil zoriulan orgoson hun buriin orgoluud ni bugd Shyelomot bolon tuunii sadanguudyn hamgaalalt dor baijee. **29** Izharchuudyn huvid gevel, Kyenania ba tuunii hovguud ni Izrailiin gaduur alba boloh tushmed, shuugchdeer tomilogdson ajee. **30** Hyebronchuudyn huvid gevel Hashabia

ba tuunii hamaatnuud buyuu myanga doloon zuun chadvarlag ers ni Iordany baruun tal dahi Izrailiin herguudiig hariutsaj, EZENii buh ajild ch, haany uilchleld ch tomilogdjee. **31** Hyebronchuudyn huvid gevel, terguulegch Iyeria (edgeer hyebronchuud ni Davidyn haanchlalyn doch deh jild oorsdiin ugiin bichig bolon etsguudiin buluudiin daguu sudlagdahad, Gilyeadyn Iazyert tednii dundaas ontsgoi chadvarlag humuus oldov) **32** bolon tuunii torol sadanguud gevel etsguudiin buluudiin terguunuud boloh hoyor myanga doloon zuun chadvarlag ers baiv. David haan tedniig Burhany bolon haany buh herguudiin talaarh ryeubyenhuud, gadchuud bolon manassyechuudyn hagas ovgiin hargalzagchdaar tomilov.

Shastiryin Deed 27

27:1 Ene bol Izrailiin hovguud, etsguudiin buluudiin terguunuud boloh myangat, zuutyn darga nar bolon bulguudiin hamag herguuded haand uilchildeg tushmediin toollogo yum. Terhuu bulguud tus burdee horin dorvon myangan huntei bogood jiliin buh saryn turshid sar bur soligddog baiv. **2** Zabdiyelyn huu Ioshobyeam ni negdugeer sard alba haah negdugeer bulgiig zahirdag baiv. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **3** Tereer Pyeryeziin hovguudees garaltai bogood negdugeer saryn huvid ih tsergiin buh darga naryn terguulegch baiv. **4** Aho hun Dodai bolon tuunii buleg ni hoyordugaar sard alba haah bulgiig hariutsaj baiv. Tuunii bulgiin ahlak tushmel Miklot yum. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **5** Guravdutaar sard ih tsergiin gurav dahi janjin buyuu terguulegch bol tahilch Iyehoiadagiin huu Byenaia yum. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **6** Ene Byenaia ni guchin baatryn dotroos huchirheg negen bogood ug guchiig zahirdag baiv. Tuunii bulgiin zahiragchaar tuunii huu Ammizabad baijee. **7** Dorovdugeer sard dorov deh ni Ioabyn duu Asahyel bolon udaah ni tuunii huu Zyebadia boloi. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **8** Tavdutaar sard tav dahi ni Izra hun ahlagch Shamhut baiv. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **9** Zurgadugaar sard zurgaa dahi ni tyekoi hun Ikkyeshiin huu Ira boloi. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **10** Doldugaar sard

doloo dahi ni Yefraimyn hovguudees garaltai pyelon hun Hyelyez baiv. Tuunii bulegt horin dorvon hun baijee. **11** Naimdutaar sard naim dahi ni zyerachuudaas garaltai hushat hun Sibbyekai boloi. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **12** Yesduteer sardyes deh ni byeniaminchuudaas garaltai anatot hun Abiyezyer baiv. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **13** Aravdugaar sard arav dahi ni zyerachuudaas garaltai Nyetofat hun Maharai baiv. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **14** Arvan negdugeer sard arvan neg deh ni Yefraimyn hovguudees garaltai piraton hun Byenaia boloi. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **15** Arvan hoyordutaar sard arvan hoyor dahi ni Otniyelyn nyetofat hun Hyeldai baiv. Tuunii bulegt horin dorvon myangan hun baiv. **16** Izrailiin ovguudyg hariutsahaar ryeubyenchuudiin ahlak tushmel ni Zihriin huu Yeliyezyer, simyeonchuudad Maakagiin huu Shyefatia, **17** Lyevid Kyemuyeliin huu Hashabia, Aarond Zadok, **18** Iudad Davidyn ah naryn neg boloh Yelihu, Issahart Mikayelyn huu Omri, **19** Zyebulund Obadiagiin huu Ishmaia, Naftalid Azriyelyn huu Iyeryemot, **20** Yefraimyn hovguuded Azaziagiin huu Hoshyea, Manassyegiin hagas ovogt Pyedaiagiin huu Ioyel, **21** Gilyead dahi Manassyegiin hagas ovogt Zyehariagiin huu Iddo, Byeniamind Abnyeryn huu Iaasiyel, **22** Dand Iyerohamyn huu Azaryel nar boloi. Edgeer ni Izrailiin ovguudyn noyod baiv. **23** Harin EZEN izrailichuudyg tengeriin odod met olon bolgono hemeen aildsan uchraas David horin nastai bolon tuunees dooshih nasny humuusiig toolsongui. **24** Zyeruiagiin huu Ioab tedniig toolj ehelsen bolovch duusgaagui. Uunees bolj Burhany uur hilen Izraili deer buugaad tednii too David haany Shastiry burtgeld oroogui bilee. **25** Adiyelyn huu Azmavyet haany aguulahyg hariutsav. Uzziagiin huu Ionatan ni hodoo, hot, tosgon, tsaizuud dahi aguulahuudyg hariutsav. **26** Kyelubiin huu Yezri ni gazar hors bolovsruulj baisan ajilchdyg hariutssan baiv. **27** Ramat hun Shimyei usan uzmiin talbaig hariutsav. Shifmit hun Zabdi darsny aguulahuudad hadgalagdsan usan uzmiin urgatsyg hariutsav. **28** Gyedyer hun Baalhanan ni Shyefyela dahi chidun mod, yalam moddyg hariutsav. Tosny aguulahyg Ioash hariutsav. **29** Sharond belchij bui uher surgiig Sharon hun Shitrai hariutsav. Adlaigiin huu Shafat hondiinueded baih uher

surgiig hariutsav. **30** Ishmayel hun Obil temeenuudiig, myeronot hun Iyedyeia iljignuudiig hariutsav. **31** Hagri hun Iaziz ni honin surgiig hariutsav. Ed bugd David haany hariyaalagdah horongonii hargalzagchid baiv. **32** Bas Davidyn avga ah Ionatan uhaantai zovlogch bogood guush baiv. Hahmoniin huu Iyehiyel ni haany hovguudiig asarch baiv. **33** Ahitofyel ni haany zovloh, arhye hun Hushai ni haany and baiv. **34** Byenaiagiin huu Iyehoiada, Abiatar nar Ahitofyelyg zalgamjiljee. Ioab ni haany ih tsergiin janjin baiv.

Shastiryin Deed 28

28:1 David Izrailiin buh tushmed, ovguudyn zahiragchid, haand uilchildeg hesguudiin ahlagchid, myangatyn, zuutyn darga nar, haan bolon haany hovguuded hariyaalagdah buh ed horongo, mal surgiin hargalzagchid, tushmed, huchit ers boloh buh zorigt baatruudyg Iyerusalimd tsutluuljee. **2** Tegeed David haan hol deeree boson, — Minii ah duus bolon minii ard tumen, namaig sonsogtun. Bi EZENii gereenii avdar bolon bidnii Burhany holiin taviurand zoriulan baingyn orgoo barihyg hussen yum. Iimees bi tuuniig barihad beltgesen bilee. **3** Gevch Burhan nadad "Chi dainch hun ba tsus ursgasan tul Minii ner aldart zoriulan sum barij bolohgui" gej aildsan bilee. **4** Gesen ch EZEN boloh Izrailiin Burhan namaig monhod Izrailiin haan bolgohoor minii etsgiin buh gerees namaig songoson yum. Uchir ni Tereer Iudag udirdagchaar songoson yum. Iudagiin ger, minii etsgiin ger bolon minii etsgiin hovguudiin dundaas Tereer namaig buh Izrailiin haan bolgohoor taalan soyorhson bilee. **5** Minii buh hovguudees (uchir ni EZEN nadad olon hovguud ogson) Tereer minii huu Solomonyg Izraili dahi EZENii haanchlalyng sentiind zalahaar songov. **6** Ter nadad aildahdaa "Minii orgoo bolon Minii hashaanuudyg barih hun bol chinii huu Solomon yum. Uchir ni Bi tuuniig Ooriin hovguun bolgohoor songoson bogood Bi tuund etseg ni baih bolno. **7** Tereer odoo uilddegshigee Minii tushaal, Minii zaavruudyg charmain sahival, Bi tuunii haanchlalyg uurd monhod togtoono" gesen yum. **8** Iimees odoo, ta nar ene saihan gazryg ezemshij, tuuniigee oorsdiin daraa garah hovguuddee monhod ovlulehiin tuld

EZENii chuulgan boloh buh Izrailiin nudnii omno, mon bidnii Burhany sonort oorsdiin Burhan EZENii buh tushaaluudyg sahin mordogtun. **9** Minii huu Solomon oo, ooriin etsgiin Burhanyg tanij meden, buh zurh bolon oyuun uhaanaaraa Tuund uilchlegtun. Uchir ni EZEN buh zurhnuudiig shalgaj, bodol sanaany handlaga buriig meddeg yum. Herev chi Tuuniig haival, Tuuniig olno. Harin chi Tuuniig umartah avaas, Ter chamaig monhod orhino. **10** Ariun gazart zoriulan orgoog bariulahaar EZEN chamaig songoson tul odoo uuniig anhaaraladaa av. Zorigtoi baij, uildegton hemeev. **11** Daraa ni sumiin uudnii tanhim, tuunii barilga baiguulamj, tuunii aguulahuud, tuunii deed oroonuud, tuunii dottor oroonuud bolon orshooliin suudald zoriulsan oroo zergiin zagvar zurgiig David ooriin huu Solomond ogov. **12** Bas EZENii orgoonii hashaanuud, ergen toirny buh oroonuud, Burhany orgoonii aguulahuud bolon zoriulan orgogdson zuilsiin aguulahuudyn talaar sanaandaa baisan buhnii zagvar zurgiig ogov. **13** Mon tahilch nar bolon lyevichuudiin bulguud, EZENii orgoonii uilchleliin buh ajil, EZENii orgoon deh uilchleliin buh ed heregleluud, **14** buh torliin uilchleld heregleh altan sav suulganuudyn altny jin buyuu altan sav suulganuud, buh torliin uilchleld heregleh mongon sav suulganuudyn mongonii jin buyuu mongon sav suulganuud, **15** altan denluunii suurind zoriulsan altny jin bolon tedgeeriin altan denluunuud, mongon denluunii suurind zoriulsan mongonii jin, denluunii suuri buriin zoriulaltyn daguu tedgeeriin bolon denluuniih ni jin, **16** mon il tavih talhny shireend zoriulan shiree buriin altny jin, mongon shireenuuded zoriulsan mongonii jin, **17** bas shijir altan seree, togoo, savnuud, mon altan ayaganuudad tus buriinh ni jing, mongon ayaganuudad zoriulsan tus buriinh ni jingiin talaar, **18** mon utlagyn tahilyn shireeg hiih tsevershuulsen altny jin, teregii zagvaryn alt bolon EZENii gereenii avdryg dalavchaa delgen burhsen hyerubuud zergiin zagvar zurgiig ogchee. **19** David — Ene bugd buyuu ene zagvaryn buh hesguudiig EZEN Ooriin mutraar minii deer bichin, nadad meduulj ogson yum gev. **20** Tegeed David ooriin huu Solomond handan — Tuushtai bogood zorigtoi baij uildegton. Minii Burhan boloh Burhan EZEN chamtai hamt baigaa tul buu ai, buu shantar. EZENii orgoonii uilchleld zoriulsan buh ajluud duusah hurtel Ter chamaig

hayahgui, chamaig martahgui. **21** Odoo haragtun, Burhany orgoonii buh uilchleliin tolooh tahilch nar ba lyevichuudiin baguud bolon yuund ch chadvarlag sain duryn urchuud buh torliin uilchleliin buh ajild chamtai hamt baih bolno. Bas tushmed bolon buh ard tumen chinii tushaalyg buren dagah bolno gev.

Shastiryn Deed 29

29:1 Tegeed David haan buh chuulgand handan — Burhany songoson minii huu Solomon nas бага, turshlagagui bogood ajil ch mash aguu baina. Uchir ni ene sum hund zoriulagdaagui, harin EZEN Burhand zoriulagdsan bilee. **2** Ooriin buhii l chadlaaraa bi Ooriin Burhany orgoond zoriulan altan edleluudiig hiih alt, mongon edleluudiig hiih mongo, hurel edleluudiig hiih hurel, tomor edleluudiig hiih tomor, modon edleluudiig hiih mod, oniks chuluu, shigtgeh chuluu, chimegleh chuluu, olon ongiin chuluu, buh torliin erdenesiin chuluu bolon shohoin chuluut mash iheer beltsen. **3** Unees gadna, minii Burhany orgoond bayarlasandaa, ariun sumiin toloo minii hediinee beltgesen buh zuilsees iluu ihiig buyuu nadad baigaa alt, mongon erdenesiig bi ooriin Burhany orgoond orgoson yum. **4** Uund Ofiryn altnaas gurvan myangan talant alt, barilgyn hanyg burehed doloon myangan talant tsevershuulsen mongo, **5** altaar hiih edleld alt, mongoor hiih edleld mongobuyuu urchuudyn garaar buteh buh ajild heregleh zuils yum. Tiimees ene odor EZENd zoriulan ooriigoo ariusgahyg hen husej baina ve? gev. **6** Tegehед etsguudiin buluudiin terguunuud, Izrailiin ovguudyn noyod, myangatyn bolon zuutyn darga nar, haany ajlyn hargalzagchdyn hamt sain duraaraa orgol orgov. **7** Burhany orgoonii uilchledd zoriulan ted tavan myangan talant ba arvan myangan darik alt, arvan myangan talant mongo, arvan naiman myangan talant zes, zuun myangan talant tomriig orgov. **8** Unet chuluu ezemshigch hun bur tedgeeriigee EZENii orgoonii erdenesiin sand avchirj, gyershon hun Iyehiyeld hariutsuulj ogov. **9** Humuus buhii l zurh setgeleeree EZENd orgoloo orgoson uchraas iinhuu sain duraaraa uiddsendee bayarlatsgaav. David haan ch bas mash iheer bayarlav. **10** Ingeed David buh chuulgany nudnii omno EZENiiig

magtahdaa — Bidnii etseg ovog Izrailiin Burhan EZEN, Ta monhiin monhod magtagdah boltugai. **11** Oo, EZEN mini, aguu sur, huch chadal, yaruu aldar, yalalt, tsog javhlan bogood uneheer tenges, gazar dahi buh yums Tanyh bilee. Oo, EZEN mini, noyorhol ch Tanyh bogood Ta Ooriigoo buhnii terguuneer orgomjildog bilee. **12** Ed bayalag, hundlel ni hoyoulaa Tanaas irdeg, Ta buhniig zahirdag ba Tany mutart erh medel, huch chadal baidag. Hen negen huniig aguu bolgoj huchirhegjuuleh ni Tany mutart atgaastai baidag. **13** Iimees odoo, Burhan mini ee, bid Tand talarhaj, Tany tsog javhlant neriig magtya. **14** Uunii adil haramguigeer orgoj chadahaar minii ard tumen bolood bi hen yum be? Uchir ni buh zuils Tanaas irdeg bogood Tany mutraas bid Tand orgoson yum. **15** Uchir ni bid Tany omno tur orshin suuh humuus bogood oorsdiin buh etseg ovgodiihoo adil holslon suugchid bilee. Delhii deerh bidnii odrud suudertei adil bogood yamar ch naidvar alga. **16** Oo, bidnii Burhan EZEN, Tany ariun neriin toloo Tand orgoo barihaar bidnii beltgesen ene ulemj ih yums bugdeeree Tany mutraas irsen bogood ed bugd Tanyh boloi. **17** Oo, Burhan mini, Ta hunii zurhiig tandan medej, tseh shuluun baidlyg taalan soyorhdog gedgiig bi negent meddeg uchir bi chin unench zurheeree edgeer buh zuiliig sain duraaraa orgoson yum. Tiimees odoo end baigaa Tany ard tumen Tand sain duraaraa orgoluudee orgoj baigaag haraad bi bayarlaj baina. **18** Bidnii etseg ovgod boloh Abraham, Isaak, Izrailiin Burhan, EZEN, Ooriin ard tumnii zurh setgeliig uurd iimeer ni hadgalan, tednii setgeliig Oor uruutaa handuulaach. **19** Minii huu Solomond Tany tushaaluud, gerchleluud bolon zarliguudyg sahij, ter bugdiig uildej, minii beltgej ogson sumiig barih buren togs zurh setgeliig ogooch hemeev. **20** Tegeed David buh chuulgand — Oorsdiin Burhan EZENiig odoo magtapun hemeesend buh chuulgan ni etseg ovgodiihoo Burhan boloh EZENiig magtaj, dooshoo morgoj, EZEND bolon haand hundlel uzuulev. **21** Daraa odor ni ted EZEND tahil orgoj, myangan buh, myangan huts, myangan hurgyg darsnyh ni orgol bolon tahiluudtai ni hamt buh Izrailiin toloo hangalttaigaar shataalt tahil bolgon orgoloo. **22** Inhuu ted ter odortoo EZENii omno bayartaigaar idej, uutsgaav. Ted Davidyn huu Solomonyg hoyor dahi udaagaa haanaar orgomjlon, tuuniig EZENii omno

udirdagch bolgon, Zadokiig tahilchaar tomiljee. **23** Daraa ni Solomon ooriin etseg Davidyn orond haan bolj, EZENii sentiind zalrav. Tereer hogjin devshsen bogood buh Izraili tuuniig duulgavartai dagav. **24** Buh tushmed, huchirheg ers, mon David Haany buh hovguud ch Solomon Haand unench baihaa tangaraglalaa. **25** EZEN Solomonyg buh Izrailiin nudend ondort orgomjilj, tuunii omno Izrailid yamar haany edelj baigaagui sur javhlang tuun deer tsutgav. **26** Iyessiin huu David buh Izrailiig zahirav. **27** Tuunii Izrailiig zahirsan hutatsaa ni dochin jil boloi. Ter Hyebrond doloon jil, Iyerusalimd guchin gurban jil zahirchee. **28** Tegeed ter bayalag, hundetgeleer duuren odruudee etseslen, ondor nasyg naslaad uhev. Tuunii huu Solomon tuunii orond haanchlav. **29** David haany uils ni ehniheesee etssiinh hurtel uzmerch Samuyelyn shastir, esh uzuulegch Natany shastir bolon uzmerch Gadyen shastir bichigdsen bogood **30** tuunii buh haanchlal, tuunii huch chadal, mon tuund, Izrailid bolon delhiin buh haanchlaluudad tohioldson nohtsol baidluud tend bichigdsen yum.

Shastiryn Ded 1

1:1 Davidyn huu Solomon erh medlee haant ulsdaa behjuulev. Tuunii Burhan EZEN tuuntei hamt baij, tuuniig ihed orgomjilloo. **2** Solomon buh izrailichuudad bolon myangatyn, zuutyn darga nart, shuugch nart, buh Izraili dahi udirdagch, geriin terguulegch burd zarlig buulgav. **3** Tegeed Solomon buh chuulgany hamtaar Gibyeon dahi shuteenii ondorlog uruu yavsan bogood uchir ni EZENii bool Mosyegiin tsold bosgoson Burhany maihan tend baijee. **4** Gevch David gereenii avdart zoriulan Iyerusalimd maihan bariad Burhany avdryg Kiriatiyearimaas tiish ni zooson bilee. **5** Huryn ach, Uriin huu Byezalyelyn hiisen hurel tahilyn shiree ni Gibyeon dahi EZENii asryn omno bailaa. Tiimees Solomon chuulgany hamt tuuniig zorin ochjee. **6** Solomon tend EZENii omno hurlyn maihand baisan hurel tahilyn shiree uruu ogson ochood myangan shataalt tahil orgov. **7** Ter shono Burhan Solomond uzegdej — Chi Nadaas yuu avahyg husej baina ve? Tuuniigee Nadaas guigtun hemeen aildav. **8** Solomon — Minii etseg Davidad Ta aguu ih hair enerliig hurteesen. Mon namaig tuunii orond haan bolgoloo. **9** Odoo Burhan EZEN mini ee, minii etseg Davidad ogson Tany amlalt biyelegdlee. Uchir ni Ta namaig gazar delhiin shoroo shig ui olon arduudyn haanaar tomilloo. **10** Ene ard tumnii omno bi orj garch baihad medleg, bilig uhaanyg nadad ogooch. Tany ene aguu ih ard tumniig hen udirhaj chadah bilee? gev. **11** Burhan tuund — Chi ed bayalag, horongo zoori, addar hund, ostnuudiinhee uhliig bolon oortoo urt nasyg huselgui, harin chamaig haanaar ni tomilson Minii ard tumniig udirdahyn tuld oortoo medleg, bilig uhaanyg guin setgeldee iin sanaj baigaa uchraas **12** medleg, bilig uhaan ni chamd ogogdono. Urid hojid yamar ch haadyn edelj baigaagui ed bayalag, horongo zoori, aldar hundiig Bi chamd ogno gej aildlaa. **13** Ingeed Solomon Gibyeon dahi morgoliin ondorlogoos, hurlyn maihnaas hodlon Iyerusalimd irj, Izrailiig zahirlaa. **14** Solomon morin tsereg bolon teregt tsergiig tsugluulahad, teregt tsereg ni myanga dorvon zuun, morin tsereg ni arvan hoyor myangan hurch baiv. Solomon tedniig teregt tsergiin huaran buhii hotuud bolon haany amidardag Iyerusalim hotod huvaarilan bairluuljee. **15** Solomon haany uyedIyerusalimd alt,

mongo chuluu shig ordiin zuil bolj, hush mod nam door gazryn injriin mod shig elbeg bolson bailaa. **16** Solomon moridoo Yegipyet, Kuyegees oruulj irdeg bogood haany hudaldaachid tedniig Kuyegees hudaldan avdag baiv. **17** Ted teregnuudiig Yegipyetees zurgaan zuun shyekyeleer, moridyg zuun tavin shyekyel mongonii uneteigeer oruulj irdeg bogood tuuniigee hotchuudiin buh haad ba Siriin haadad zardag baiv.

Shastiryng Ded 2

2:1 Solomon EZENii ner aldart zoriulan sum, oortoo zoriulan ordon bosgohoor shiidjee. **2** Iimees ter achaa zooh dalan myanga, uuland chuluu beltgeh nayan myanga, tedniig hyanah gurban myanga zurgaan zuun huniig tomilov. **3** Tegeed Solomon Tiriin haan Hiramd ug ilgeen — Ta minii etseg Davidtai nohorlon, ordongoo barihad ni zoriulj hush mod ilgeej baisan shigee nadad ch mon tegj handaach. **4** Uzeztun, amraltyn odrud, shine sarny geh met manai Burhan EZENii togtooj ogson bayar yosloluudyn uyeer Tuunii omno anhiluun unertniig uugiulj, urgelijid il tavih talhyg taviij, ogloo oroiny shataalt tahiluudyg orgoh yostoi. Uunii tuld bi ooriin Burhan EZENii ner deer orgoo bosgoj, Tuund zoriulah gesen yum. Ene bol Izrailiin monhiin uureg. **5** Manai Burhan buh burhdaas aguu uchir, minii barih gej bui orgoo aguu baih uchirtai. **6** Gevch hen Tuund zoriulan orgoo barijchadah yum be? Uchir ni tenger bolon deed tenger ch Tuuniig bagtaaj chadahgui shuu dee. Iimees Tuunii omno unerten uugiulaad zogsohgui, Tuund orgoo barij ogoh gedeg bi hen yum be? **7** Alt, mongo, hurel, tomor bolon ulaan, hoh yagaan, huren ulaan ongiin bus, zotongoor yum hiih avyaastai, siilberiin buh torol, yamar ch zagvaryn tosol zurgiig herhen urlahyg meddeg huniig nad uruu ilgeene uu? Ter hun chini Iuda, Iyerusalim dahi minii urchuudyn hamt ajillag. Tedgeer humuusiig minii etseg David beltgesen yum. **8** Mon Livanaas hush, agar, arts modod ilgeene uu? Tany zarts nar Livany moddyg herhen unagahaa medne gedgiig bi oilgoj baigaa. Minii humuus tany humuusteii hamt ajillaj **9** nadad ih hemjeegeer gualin beltgeh bolno. Uchir ni minii barih gej bui orgoo mash surleg, gaihamshigtai boloh yostoi. **10** Haragtun, gualin beltgedeg

modchinguud boloh tany zarts nart bi teeremdsen buudai horin myangan koryg, arvai horin myangan koryg, dars dorvon zuun jaran batyg, tos dorvon zuun jaran batyg ogiye hemeev. **11** Tiriin haan Hiram Solomond zahidal ilgeen hariulahdaa — EZEN Ooriin ard tunnee hairladag uchir Ter chamaig tednii haan bolgojee gev. **12** Hiram tsaash ni — Tenger, gazryg buteesen EZEND orgoog, oortoo haany ordon barih gej bui uhaalag, hashir ene huug David haand zayaasan Izrailiin Burhan boloh EZEN magtagdah boltugai. **13** Odoo bi chadvarlag, uhaantai Hiramabi hemeeh huniig ilgeeye. **14** Tereer dan emegtein hovguun bogood etseg ni tir hun. Ter hun alt, mongo, hurel, tomor, chuluu, mod bolon hoh yagaan, huren ulaan, chas ulaan ongiin bos daavuu, maalingan daavuutaar yum hiih chadvartai, siilberiin buh torol, oort ni daalgasan yamar ch zagvaryn zuiliig herhen urlahyg meddeg yum. Tuuniig chi ooriin urchuudtai bolon minii ezen, etseg Davidynhaa humuustei hamt ajilluul. **15** Odoo minii ezen amlasnaaraa buudai, arvai, tos, darsyg ooriin zarts nartaa ilgeene uu. **16** Bid tand heregtei yamar ch gualing Livanaas tairan avch, tedneer sal hijj tengiseer hovuulen Ioppad hurgeed, ta tedniig Iyerusalim uruu tatan avna biz ee hemeev. **17** Tuunii etseg Davidyn hiisen toollogyg dagaad Solomon Izrailiin nutagt baisan buh hari humuusiig toolson bogood zuun tavin gurvan myanga zurgaan zuun hun bailaa. **18** Solomon tednii dalan myangyg ni achaa zoohod, nayan myangyg ni uuland chuluu beltgehede, mon ut humuusiig ajilluulahaar gurvan myanga zurgaan zuun hyanagchdyg tomilov.

Shastiryn Ded 3

3:1 Ingeed Solomon Iyerusalimd Moria uulan deer EZENii orgoog barij ehlev. Iyebus hun Ornany utremd Davidyn beltgesen gazart David etsegt ni EZEN uzegdsen gazar ene yum. **2** Solomon haanchlalynhaa dorov deh jiliinhoyerdugaar saryn hoyor dahi odor barilgyg eheljee. **3** Burhany orgoog barihaar Solomony tavisian suuriud gevel, huuchny hemjuureer tohoigoor hemjsen urt ni jaran tohoi, orgon ni horin tohoi bailaa. **4** Orgoonii omnoh uudnii tanhim orgoonii orgontei adil horin tohoi urt

bogood ondor ni zuun horin tohoi baiv. Dotor talyg ni tereer shijir altaar burjee. **5** Gol tanhimyg tereer agar modoor dotorlon, tsever altaar burj, dalduu mod bolon ginjnuudeer chimeglev. **6** Tsaash ni tereer orgoog erdeniin chuluugaar chimeglev. Alt ni Parvaimyn alt baijee. **7** Ter bas gualin, bosgo, hana, haalganuudyg ni buyuu buh orgoog altaar burj, hananuud deer hyerubuudyg siilev. **8** Tereer ariunaas ariun gazryn tanhimyg hiisen yum. Uunii urt ni orgoonii orgonii daguu horin tohoi bogood orgon ni mon horin tohoi baiv. Ene tanhimyg tereer zurgaan zuun talantyn hemjeetei tsever altaar burjee. **9** Hadaasnuudyn jin ni tavin shyekyel alt bolov. Ter bas deed oroonuudiig altaar burev. **10** Daraa ni tereer ariunaas ariun gazryn tanhimd hos hyerubuudyn barimal dur butegeed, tuuniig altaar burev. **11** Hyerubuudyn dalavchnuudyn delgelt horin tohoi baiv. Negniih ni neg dalavch ni tavan tohoi bogood orgoonii naad talyn hanand hurch baihad, nogoo dalavch ni bas tavan tohoi bogood nogoo hyerubyn dalavchind hurch baiv. **12** Nogoo hyerubyn neg dalavch ni tavan tohoi bogood orgoonii tsaad talyn hanand hurch baihad, nogoo dalavch ni bas tavan tohoi bogood ehni hyerubyn dalavchind hurch baiv. **13** Edgeer hyerubuudyn dalavchnuud horin tohoi delgegdsen bogood ted gol tanhim uruu haran hol deeree zogsotsgoojee. **14** Tereer ulaan, hoh yagaan, huren ulaan ongiin bos, nariin maalingaar hoshig hiigeed, deer ni hyerubuudyg urlav. **15** Ter bas orgoonii urd tald zoriulaad guchin tavan tohoi ondor hos bagana buteesen bogood bagana buriin oroi deerh bagany tolgoi tavan tohoi baiv. **16** Tereer dotood ariun gazart ginjnuud hiigeed, tedgeeriig baganuudyn oroi deer bairluulav. Tereer zuun semberuu urlan, ginjin deer shigtgev. **17** Ter sumiin omno baganuudyg, negiig ni baruun tadd, nogoog ni zuun tald bosgoson bogood baruun talynhyg ni lahin, zuun talynhyg ni Boaz gej nerlejee.

Shastiryng Ded 4

4:1 Daraa ni ter horin tohoi urt, horin tohoi orgon, arvan tohoi ondor hurel tahilyn shiree hiiv. **2** Ter bas amsraas amsar hurtlee arvan tohoi bogood booronhii helbertei, tavan tohoi ondor, toirgiin urt ni guchin tohoi

hemjeetei tsutgamal tomron tengis hiijee. **3** Tuunii door bolon buh ergen toirond ni, tengisiig butneer toiruulan arvan tohoind uher met durs baijee. Uhrud hoyor egneegeer tengistei hamt tsutgagdaj hiigdsen baiv. **4** Tengis arvan hoyor uhren deer baisan bogood gurav ni hoit zug uruu, gurav ni baruun zug uruu, gurav ni omno zug uruu, gurav ni zuun zug uruu harsan baijee. Tengis tednii deer togtoj, uhrud bugd uutsaa dotogshoo haruulsan baiv. **5** Tengisiin hanany zuzaan ni algany en shig bogood amsar ni ayagany amsar shig helbertei, saraana tsetsgiin delbee shig baiv. Bagtaamj ni gurvan myangan bat baiv. **6** Ter bas ugaal uildeh arvan sav hiigeed, shataalt tahidd heregleh zuilsiig ugaaj zailahyn tuld tavyg ni baruun tald, tavyg ni zuun tald bairluuljee. Harin tengis ni ugaal uildeheer tahilch nart zoriulagdsan baiv. **7** Daraa ni zaavarlagdsanyh ni daguu ter arvan altan denluunii suuri hiij, tedgeeriig sum dotor, tavyg ni baruun tald, tavyg ni zuun tald bairluulav. **8** Ter bas arvan shiree hiigeed tedniigee sum dotor, tavyg ni baruun tald, tavyg ni zuun tald bairluulav. Tereer zuun altan hul ayaga hiijee. **9** Tegeed ter tahilch naryn hashaa, ih hashaa bolon hashaany haalguudyg hiij, tedgeeriin haalguudyg hurleer burev. **10** Tereer tengisiig orgoonii baruun tald, zuun urd zug uruu chigluulen bairluulav. **11** Huras utaalgyn sav, utguur, hul ayaga geh metiig urlajee. Iinhuu Burhany orgoond Solomon haany toloo hiisen ajluudyg Huras duusgalaa. Uund: **12** hos bagana, tedgeeriin oroidsuulgasan hul helbertei bagany hoyor tolgoi, baganuudyn oroid bui bagany tolgoinuudyg halhlah hoyor unjlaga, **13** hoyor unjlagad zoriulsan dorvon zuun semberuu buyuu baganuudyn oroid bui hul helbertei bagany tolgoig halhlah unjlaga burd hoyor egnee semberuu zereg ni baiv. **14** Ter bas taviuruud, taviuruud deer ugaalgyn sav, **15** on dooroo arvan hoyor uhertei neg tengis hiiv. **16** EZENii orgoond, Solomon haand zoriulan ugaalgyn sav, utguur, seree zergiig Hurasabi ongolson hurleer hiisen yum. **17** Haan edgeer ed zuiliig Sukkot ba Zaryetany hoorondoh shavarlag horstei Iordany hondiid tsutgaj hiiv. **18** Iinhuu Solomon edgeer buh ed heregleluudiig asar iheer hiijee. Uchir ni hurliin jing tootsooloh argagui baijee. **19** Solomon bas Burhany orgoond baisan buh zuilsiig hiisen bogood altan tahilyn shiree, deeree Orshihuin talhtai shireenuud, **20** zaavarlagdsany daguu dotood ariun gazryn omno

asaah denluunii suuriudyg shijir altan denluunuudiinh ni hamtaar, **21** shijir altan tsetsguud, denluunuud, bahinuud, **22** shijir altan chimhuur, hul ayaganuud, galyn horgo bolon boiporuud, mon orgoonii oroh uud, ariunaas ariun gazart oroh dotood haalganuudyg ni, mon orgoo buyuu gol tanhimyn haalganuudyg altaar hiisen bilee.

Shastiryng Ded 5

5:1 Ingeed EZENii orgoond zoriulan Solomony guitsetgesen buh ajluud duusjee. Solomon etseg Davidynhaa zoriulan orgoson zuils boloh mongo, alt bolon buh sav suulganuudyg oruulj iren, tedgeeriig Burhany orgoonii erdenesiin sanguudad tavilaa. **2** Daraa ni EZENii gereenii avdryg Davidyn hot boloh Sionoos zalahaar Izrailiin ahmaduud, Izrailiin hovguudiin etsguudiin buluudiin udirdagchid boloh ovguudyn buh terguunuudiig Solomon Iyerusalimd tsugluulav. **3** Izrailiin buh erchuud bayar naadmaar buyuu doldugaar sard haan uruu tsuglarav. **4** Daraa ni Izrailiin buh ahmaduud irj, lyevichuud avdryg orgov. **5** Lyeviin tahilch nar avdar, hurlyn maihan bolon maihan dotor baisan buh ariun sav suulgyg avchrav. **6** Solomon haan bolon tuuntei hamt avdryn omno tsuglasan Izrailiin buh chuulgan ni mash ih honi, uhreer tahil orgoj baisan tul tedgeeriig toolj, tootsoolj barhaargui bailaa. **7** Tegeed tahilch nar EZENii gereenii avdryg orgoonii dotood ariun gazar buyuu ariunaas ariun gazart oruulan, hyerubuudyn dalavch door bairand ni zallaa. **8** Uchir ni hyerubuud dalavchnuudaa avdryn baih gazryn deer delgesneeree avdar bolon damnuurguudyg ni halhalj baiv. **9** Damnuurguud mash urt baisan uchir avdryn damnuurguudyn uzuuruud ni dotood ariun gazryn naanaas haragdaj baisan bolovch gadnaas haragdahaargui baiv. Tedgeer ni ene odriig hurtel tendbaina. **10** Horyebt baihdaa Mosyegiin oruulan hiisen hoyor havtangaas oor zuil avdar dotor baigaagui. Izrailiin hovguud Yegipyetees gargasny daraa EZENii tedentei geree baiguulsan gazar bol Horyeb yum. **11** Tahilch nar ariun gazraas gartsgaahad (uchir ni tend baisan buh tahilch nar buleg hamaaralguigeer oorsdiigoo ariusgasan baiv) **12** buh Lyeviin duuchid buyuu nariin maalingan deel omsson Asaf, Hyeman, Iyedutun nar bolon

tednii hovguud ba torol sadanguud ni tsan, bosoo yatga, yatga hogjim barin, buree uleej bui zuun horin tahilch naryn hamt tahilyn shireenii zuun tald zogsson bilee. **13** Bureechid bolon duuchid negen duutaar EZENiig magtan, aldarshuulahaar duulj baigaagaa songoj, buree, tsan, hogjmiin zemsguudtei havsargan oorsdiin duu hooloigoo ted orgoj, EZENiig magtahdaa "Tuunii hair enerel uurdiinh uchir Ter uneheer sain" hemeen duulahad orgoo buyuu EZENii orgoo uuleer duurev. **14** EZENii tsog javhlan Burhany orgoog duurgesen uchraas uulnees bolj tahilch nar uilchlelee hiiheer zogsoj chadahgui bailaa.

Shastiryn Ded 6

6:1 Daraa ni Solomon — EZEN Ooriigoo otgon uulen dotor orshino gej aildsan bilee. **2** Tand surleg saihaan orgoogbolon Tany uurd monhod orshih gazryg bi barilaa hemeev. **3** Daraa ni haan ergen harj, Izrailiin buh chuulganyg zogsoj baihad ni yerooloo. **4** Ter helehdee — Minii etseg Davidad Ooriin amaar aildsan buhnee Ooriin mutraar biyeluulj ogson Izrailiin Burhan EZEN magtagdah boltugai. Ter aildahdaa **5** "Bi Ooriin ard tumnee Yegipyetiin gazraas uirdan gargasan odroos hoish Ooriin neriig bailgahaar orgoog bariulahyn tuld Izrailiin buh ovgoos neg ch hotyg Bi songoogui, mon Minii ard tumen boloh Izrailiig uirdah yamar ch huniig Bi songoogui yum. **6** Harin Bi Ooriin neriig tavihyn tuld Iyerusalimyg songoj, Ooriin ard tumen Izrailiig zahiruulahyn tuld Davidyg songoson bilee" hemeesen yum. **7** Izrailiin Burhan boloh EZENii ner aldryn toloo orgoo barih gesen setgel minii etseg Davidyn zurhend baisan. **8** Harin EZEN minii etseg Davidad helehdee "Minii ner aldryn toloo orgoo barih setgel chinii zurhend baisan uchir mash sain baina. **9** Gesen ch ter orgoog chi bosgohgui, harin chamd toroh chinii huu Minii ner aldryn toloo ug orgoog barih bolno" gesen bilee. **10** Ooriin helsen ugee EZEN saya biyeluullee. Uchir ni EZEN amlasny daguu bi ooriin etseg Davidyn orond oson garch, Izrailiin haan shireend zalarch, mon Izrailiin Burhan boloh EZENii ner aldryn toloo orgoo barilaa. **11** Izrailiin hovguudtei EZENiibaiguulsan gereeg hadgalsan avdryg bi end zalav hemeev. **12**

Daraa ni Solomon Izrailiin buh chuulgany omno, EZENii tahilyn shireenii urd zogsood, garaa sungav. **13** Solomon tavan tohoi urt, tavan tohoi orgon, gurban tohoi ondor hurel tavtsan hiigeed, hashaan gold bairluulsan baijee. Tereer tavtsangiin deer garch, Izrailiin buh chuulgany omno ovdog sogdon, tenger ood garaa sungav. **14** Tereer — Izrailiin Burhan boloh EZEN, buh zurh setgeleeree Tany omno alhdag Ooriin booluuddaa hair enerlee uzuulen, gereegee sahin hadgaldag Tantai adil burhan tengert ba gazar deer ugui bilee. **15** Ta Ooriin bool minii etseg Davidad amlasnaa sahisn. Uneheer Ta Ooriin amaaraa helsnee ene odor Ooriinhoo mutraar biyeluulev. **16** Tiimees odoo, Izrailiin Burhan boloh EZEN Ooriin bool minii etseg Davidad "Herev chinii hovguud oorsdiin zamuuddaa anhaarch, Minii omno chinii amidarsan shig Minii huuli dotor zamnah avaas, Izrailiin haan shireend suuh hun chamd tasrahgui baih bolno" gej amlasnaa sahina uu. **17** Tiimees odoo Izrailiin Burhan boloh EZEN, Ta Ooriin bool Davidad helsen ugee batalj ogooch. **18** Gevch Burhan gazar deer hun torolhtontei hamt orshino gej uu? Haragtun, tenger bolon hamgiin ondor tenger ch Tanyg bagtaaj chadahgui. Minii barisan ene orgoo hichneen ch ochuuhen yumbe! **19** Gesen ch minii Burhan EZEN, Ta boolynhoo zalbiral, guiltyg bolgoon soyorhooch. Tany omno boolynhoo uilan zalbirah zalbirlyg sonsooroi. **20** Tany bool ene gazar uruu haran zalbirah zalbirlyg sonsohyn tuld ene orgoo buyuu Ooriin neree tend tavina gej Tany helsen ter gazar uruu Tany melmii odor ch, shono ch neelttei baih boltugai. **21** Tany bool bolon Tany ard tumen Izraili ene gazar uruu zalbirah uyed tednii guiltyg sonsooch. Ooriin orshih gazar boloh tengerees sonsooch. Sonsood, orshoogooch. **22** Herev hun horshiinhee esreg nugel uildeed, tangarag tavihaar bolood, irj, ene orgoond Tany tahilyn shireenii omno tangaraglaval, **23** Ta tengerees sonson, uidel hijj, Ooriin booluuddaa shuugeech. Buzar huniig ooriinh ni tolgoi deer ooriinh ni uiddliig buulgasnaar shiitgej, zov shudarga hund ooriinh ni zov shudarga baidlyn daguu ogsnoor tuuniig zovtgono uu. **24** Tany ard tumen Izraili Tany esreg nugel uildsenees bolj daisandaa yalagdaad, Tan uruu ergej, Tany neriig huleen zovshoorch, zalbirch, ene orgoond Tany omno guih avaas, **25** Ta tengerees sonsoj, Ooriin ard tumen Izrailiin nugliig uuchilj, tedend bolon

etseg ovgodod ni ogson gazar uruu tedniig butsaan iruuleerei. **26** Ted Tany esreg nugel uildsenees bolj tenger haagdan, hur boroogui bolohod ted ene gazar uruu zalbirch, Tany neriig huleen zovshoorch, Ta tedniig zovooh uyed nuggleese ergevel **27** Ta tengert sonson, Ooriin booluudyn bolon Ooriin ard tumen Izrailiin nugliig uuchilj, tednii yavbal zohih sain zamyg tedend zaan ogooch. Ta Ooriin ard tumend ov bolgon ogson gazartaa hur boroog buulgaarai. **28** Herev ene nutagt olsgolon, tahal, gangiin salhi, esvel hoshch, tsartsaa, esvel devhreg baij, tednii daisnuud tedniig hotuudynh ni nutagt buslen avch, yamar ch gai gamshig, yamar ch ovchin zovlon nomroh uyed, **29** hun bur ooriin zovlon shanalal, ovchingoo oilgood, ene orgoo uruu garaa sungasan hen negen hun, esvel Tany ard tumen Izrailiin yamar ch zalbiral guiltyg **30** Ta Ooriin orshih gazar boloh tengerees sonson, uuchilj, zovhon Ta hunii hovguudiin zurh setgeliig medeh uchraas zurhiig ni medeh tedend Ta hun burd ni ooriinh ni uildliin daguu ogoorei. **31** Ingesneer bidnii etseg ovgodod Tany ogson ene gazart ted amidrah buh hugatsaand Tany zamuudaar alhalj baihyn tuld ted Tanaas emeeh bolno. **32** Tuunchlen Tany ard tumen Izrailid ul hariyaalagdah hari hunii huvid gevel, ter Tany augaa ner aldar, Tany huchit gar, Tany sungasan mutryn toloo hol gazraas ireed, ted irj, ene orgoo uruu zalbirval, **33** Ta Ooriin orshih gazar boloh tengerees sonsoj, ter hari hunii Tanyg duudsan buhnii daguu uildej bolgoogooroi. Ingesneer delhiin buh humuus Tany neriig medej, Tany ard tumen Izraili shig Tanaas emeen, minii barisan ene orgoo Tany nereer duudagdsan bolohyg ted medeh bolno. **34** Tany ard tumen oorsdiin daisnuudyn esreg tulaldahaar yavah uyed, Ta tedniig yamar ch zamaar ilgeesen ch, ted Tany songoson ene hot uruu bolon Tany nerd zoriulan minii bosgoson orgoo uruu handan zalbirah uyed **35** Ta tengerees tednii zalbiral, guiltyg sonsoj, tednii hergiig shiidverlej ogoorei. **36** Ted Tany esreg nugel uildej (uchir ni nugel uilddeggui neg ch hun baidaggui), Ta tedend uurlan, tedniig daisand tushaan, hol oiryn nutagt tedend olzluulan yavuulah uyed, **37** ted olzluulan avaachigdsan nutagtaa uhaaran, gemshin, olzlolynhoo gazart Tand handan "Bid nugel uildej, gem buruug hiij, buzar zuil uildlee" gej guih avaas, **38** ted olzluulan avaachigdsan nutagtaa buyuu olzlolynhoo gazart buh zurh setgel, sanaa bodlooroo Tan

uruu ergej, etseg ovgodod ni Tany ogson gazar, Tany songoson hot bolon Tany nerd zoriulan minii barisan orgoo uruu zalbirval, **39** Ta Ooriin orshih gazar boloh tengerees tednii zalbiral, guiltyg sonsoj, tednii hergiig shiidverlej, Tany esreg nugel uildsen Ooriin ard tumnee uuchilj ogooch. **40** Oo, Burhan mini, ene gazart orgoson zalbiral Tany melmii tungalag baj, tany chih sonor anhaaraasai gej bi zalburch baina. **41** Tiim uchraas, Oo, EZEN Burhan, Ta odoo bosood, Ooriin huch chadlyn avdartai hamt Ooriin amrah gazart zalraach. Oo, EZEN Burhan mini, Ooriin tahilch naryg avralaar huvtsaslaj, Ooriin burhanlag humuusiig sain zuilsed bayasgaach. **42** Oo, EZEN Burhan mini, Tany toslogdson negnii nuuriig buu erguuleech. Ooriin bool Davidad uzuulsen hair enerlee dursan sanaach gev.

Shastiryn Ded 7

7:1 Solomonyg zalburch duusahad tengerees gal buun irj, shataalt tahl bolon orgoluudiig shataasan bogood EZENii yaruu aldar orgoog duurgev. **2** EZENii yaruu aldar EZENii orgoog duorgesnees bolj tahilch nar EZENii orgoo uruu nevtren orj chadahgui bailaa. **3** Gal doosh buun irj, EZENii yaruu aldar orgoonii deer zalrahyg uzeed Izrailiin buh hovguud chuluun zam deer nuureeree gazar haran bohiin, morgoj, EZEND magtaalyg orgoj, — Ter uneheer sain, Tuunii hair enerel uneheer uurdiinh getsgeev. **4** Tegeed haan bolon buh humuus EZENii omno tahl orgov. **5** Solomon haan horin hoyor myangan uher, zuun horin myangan honior tahl orgov. Ingej haan ba buh ard tumen EZENii orgoog zoriullaa. **6** Tahilch nar bairaa ezlen, lyevichuud ch bas EZEND magtaalyg orgohoor David haany zohioson, EZEND zoriulagdah hogjmiin zemsguudtei zogsov. "Uchir ni Tuunii hair enerel uurdiinh". Tereer tedgeeriin tuslamjtaigaar magtaal orgoj baisan bilee. Tahilch nar nogoo tald buree uleej baisan bogood buh Izraili zogsoj baiv. **7** Daraa ni EZENii orgoonii omno bairlah hashany toviig Solomon ariusgav. Tend Solomon shataalt tahiluud bolon eviin tahiluudyn oohiig orgojee. Uchir ni Solomony hiisen hurel tahilyn shiree ni shataalt tahl, ideen orgol bolon oohiig bagtaaj chadahgui bailaa. **8** Inhuu

Solomon bolon tuuntei hamt buh Izraili buyuu Hamatyn hooloinoos Yegipyetiin gorhi hurtelh asar ih chuulgan ter uyed doloo honog bayar naadmyg sahv. **9** Ted tahilyn shireenii zoriulaltyg bolon bayar naadmyg doloon odor sahisn tul naim dahi odor ni ted yoslolyn chuulganyg yavuulav. **10** Tegeed doldugaar saryn horin gurav dahi odor tereer ard tumnee maihan, maihan uruu ni butsaav. Ooriin ard tumen Izrailid bolon David, Solomon nart uzuulsen EZENii sain sahand bayarlan hoorch, setgeldee jargaltaigaar ted yavtsgaav. **11** Ingeed Solomon EZENii orgoo, haany ordnyg duusgaj, EZENii orgoo bolon ooriin ordon dotor hiiheer tolovloson buhnee amjilittaigaar hij guitseev. **12** EZEN shonoor Solomond uzegdej, tuund handan — Bi chinii zalbirlyg sonsoj, ene gazryg Oortoo zoriulan tahilyn orgoo bolgon songoj avlaa. **13** Herev Bi boroo oruulahguigeer tengeriig haaj, esvel ene gazryg hoosruulahyng Bi tsartaanuudad tushaaj, esvel Ooriin ard tumnii dund tahal ilgeeh uyed **14** Minii nereer duudagdsan Minii humuus oorsdiigoo daruu bailgan, zalbirsch, Minii nuuriig erelhiilj, buzar muu zamuudaasaa ergeh avaas, Bi tengerees sonsoj, tednii nugliig uuchlan, tednii gazar nutgiig edgeene. **15** Ene gazart orgogdoh zalbirald Minii melmii tungalag, Minii chih sonor baih bolno. **16** Minii ner tend uurd monhod baihyn tudd Bi ene orgoog songood, ariusgasan bogood Minii melmii, Minii zurh setgel tend urgelj baih bolno. **17** Herev chi Minii omno etseg David shigee yavj, Minii chamd tushaasan bugdiin daguu uilden, Minii zarlig, Minii togtoolyg sahival, **18** chinii etseg Davidtai geree baiguulan, "Izrailid zahiragch baih huneer chi dutagdahgui" gej aildsanaaraa Bi chinii haany sentiig togtoonoo. **19** Gevch chi herev ergej, chinii omno tavisn Minii zarlig, Minii tushaaluudyg umartan, yavj, oor burhdad uilchilj, tedend morgovol, **20** Bi chamd ogson Ooriin gazar nutgaas chamaig zailuulj, mon Ooriin ner aldryn toloo ariusgasan ene orgoog Bi Ooriin melmiinees zailuulj, Bi uuniig buh ard tumnuudiin dund surgamj, jishee bolgono. **21** Ene orgomjlogdson orgoonii huvid ch gesen, hajuugaar ni zorchin ongoroh hun bur gaihan, "EZEN yuund ene gazar, ene orgoog iim bolgoj orhison yum bol doo?" gej haruusah bolno. **22** Ted helehdee "Uchir ni oorsdiig ni Yegipyet gazraas avchirsan, etseg ovgoodiinhoo Burhan EZENiig ted umartan, oor burhdyg

urchlen avch, tedend morgon, tedend uilchilsen bilee. Tiimees Ter ene buh gai gamshgiig teden deer buulgasan yum" geh bolno hemeen aildav.

Shastiryn Ded 8

8:1 Solomon EZENii orgoo bolon ooriin geriig barisan horin jiliin togsgold
2 Huramyn oort ni ogson hotuudyg tereer barij bosgon, Izrailiin hovguudiig tend suurishuulav. **3** Daraa ni Solomon Hamatzoba uruu yavj, tuuniig ezlev. **4** Ter Tadmoryg tsold bosgoj, Hamatad buh noots hangamjiin hotuudyg bariv. **5** Tereer bas deed, dood Byethoron bolon hana, herem, tugjee buhii behlegdsen hotuudyg bosgov. **6** Baalatyg, Solomond hariyaalagddag buh noots hangamjiin hotuudyg, teregtenguud bolon moritonguudyn hotuudyg, mon Iyerusalimd ch, Livand ch, oort ni zahiragdah buh nutagt baiguulahaar Solomony taalald niitssen bugdiig barij bosgooloo. **7** Izrailiinh bus buyuu hyetchuud, amorichuud, pyerizchuud, hivichuud, iyebuschuudaas uddsen buh humuus **8** tuhailbal, Izrailiin hovguudiin ustgalgui ter nutagt uldeesen humuusiin ur sadyg Solomon ene odriig hurtel albadlagyn ajilchid bolgojee. **9** Harin Solomon Izrailiin hovguudeesooriin ajildaa bool bolgoogui. Ted daichid, tuunii terguun ahmaduud, tuunii tereg, moritonguudyn janjid baijee. **10** Edgeer ni Solomon Haany hoyor zuun tavin tushmed baiv. Ted ard tumniig zahirdag bailaa. **11** Daraa ni Solomon Davidyn hotoos Faraony ohinyg oort ni zoriulan bosgosen gert avchrav. Uchir ni Solomon "Minii ehner Izrailiin haan Davidyn gert zalarch bolohgui. Yaagaad gevel EZENii avdar orson gazar bol ariun gazar yum" hemeev. **12** Uudnii tanhimiin urd tadd ooroos bosgosen EZENii tahilyn shireen deer Solomon EZEND zoriulan shataalt tahiluudyg orgojee. **13** Uuniig odor tutmyn jurmyn daguu, Mosyegiin huuliin daguu amraltyn odruud, shine sar bolon jil buriin gurvan bayar boloh Isgeegui Talhny Bayar, Doloo honoguudyn Bayar, Maihan Bayaruudyn uyed tahiluudyg orgodog bailaa. **14** David etsgiinhee togtooson jurmyn daguu tereer uilchleld ni taaruulan tahilch naryn bulguudiig, mon magtaalyn uureg bolon odor tutmyn jurmyn daguu tahilch nart tuslah zeregt lyevichuudiig, mon haalgachdyg bulguudeer ni haalga

bur deer tomilov. Uchir ni Burhany hun David iin tushaasan yum. **15** Lyevichuud, tahilch nart handsan aguulahuudyn talaarh bolon busad hergiin talaarh haany ug tushaalyg ted zorchsongui. **16** Iinhuu EZENii orgoonii suuriig tavisan odroos ehleed barilgyn ajil duustal Solomony buh ajil yavagdsaar baiv. Ingej EZENii orgoo barigdaj duusav. **17** Daraa ni Solomon Yeziongyebyer bolon Yedomyn nutag dahi tengisiin ergiin Yelot uruu yavav. **18** Hiram zarts naraaraa damjuulan holog ongotsnuud bolon dalai sain meddeg zarts naraa Solomond yavuulav. Ted Solomony zarts naryn hamt Ofir uruu yavj, tendees dorvon zuun tavin talant altyg avch, Solomon haand avchirsan yum.

Shastiryn Ded 9

9:1 Shyebagiin hatan haan Solomony aldar tsuug sonsood, berh hund asuultaar Solomonyg sorij uzehiin tuld Iyerusalimd irjee. Tuund asar olon shivegchinguud, amttan bolon ih hemjeenii alt, erdenesiin chuluunuudyg tegnuulsen temeenuud baiv. Tereer Solomon uruu irsen hoino zurh setgeddee baisan butdiin tuhai tuuntei yariltssan yum. **2** Solomon tuunii buh asuultad hariuljee. Solomonoos nuutslagdsan, hatand tailbarlaj ogoogui neg ch zuil uddsengui. **3** Shyebagiin hatan haan ni Solomony mergen uhaan, tuunii barisan ordon, **4** haany shireen deh hool, tushmediinh suuj bui baidal, said narynh ni ajil, tednii omsson yoslolyn huvtsas, sonch nar bolon tednii omngol, EZENii orgoond ordog shatyg haraad bahdan almairchee. **5** Tegeed tereer haand — Tany uts bolon tany mergen uhaany talaar ooriin nutagt baihdaa sonsson medee uneheer unen baijee. **6** Gesen ch bi ooroov irj, uuniig nudeeree uzeh hurtlee tednii ugend itgeegui yum. Haragtun, minii sonsson zuil bol tany mergen uhaany hagas hugas ni l baij. Tany tuhai minii sonsson medeenees ene ni iluu ajee. **7** Tany ard tumen, tany omno urgelj zogsoj, mergen uhaanyg tani sonordoh tany tushmed yamar yerooltei humuus ve! **8** Tany Burhan EZENii toloo tanyg Ooriin sentiind zalsnaaraa tanyg taalsan Tany Burhan EZEN magtagdah boltugai. Tany Burhan izrailichuudyg monhod togtoon, hairlasan uchir tseh shuluun, zov shudarga baidlyg zasagluulahyn tuld tanyg haan bolgoson ajee gej

helev. **9** Tegeed tereer haand zuun horin talant alt, mash ih hemjeenii amlagch bolon erdeniin chuluunuudyg beleglev. Shyebagiin hatan haanaas Solomon haand belegeslen shig tiim ih amlagch hezee ch baigaagui bilee. **10** Ofiroos alt teen avchirsan Huramyn zarts nar bolon Solomony zarts nar mon ulaan mod, erdenesiin chuluunuudyg avch irev. **11** Haan ulaan modoor EZENii orgoo bolon haany ordny shatnuudyg, mon duuchdad zoriulan yatga ba bosoo yatguudyg hiiv. Tedgeertei adil zuilsiig urd omno Iuda nutagt haraagui bilee. **12** Solomon haan Shyebagiin hatan haand tuunii avchirsan belgiin hariud beleg beldsenees gadna tuunii hussen buhniig ogchee. Tegeed hatan haan ergej, ooriin zarts naryn hamt torolh nutag uruugaa butslaa. **13** Neg jild Solomony huleen avdag baisan altny jin ni zurgaan zuun jaran zurgaan talant baiv. **14** Deerh alt ni hudaldaachid, naimaachdyn avchirj baisan altnaas gadna baiv. Mon Arabyn buh haad bolon oron nutgiin zahiragchid Solomond alt mongo avchirdag baiv. **15** Solomon haan davtmal altaar hoyor zuun tom bambai hiisen bogood tom bambai burd zurgaan zuun shyekyel davtmal alt orjee. **16** Tereer davtmal altaar gurvan zuun bambai hijj, bambai burd gurvan zuun shyekyel alt ashiglasan bogood haan edgeeriig Livany oin gertee hadgalav. **17** Unees gadna haan zaany yasaar asar tom sentii urlan, tuuniig shijir altaar burev. **18** Sentii ni zurgaan gishguurtei, tuund zalгаа altadsan holiin taviurtai, mon suudlyn hoyor tald tushlegtei bogood tushleg buriin hajuud tus tus arslangiin barimal baiv. **19** Zurgaan gishguuriin hoyor zahad hoyor arslangiin barimaltai buyuu niit arvan hoyor arslangiin barimal taviastai baijee. Oor yamar ch haant ulsad uunii adil zuilurlaj baisanguui. **20** Solomon haany junz bolon hundaganuud bugd altan bogood Livany oin geriin buh sav suulganuud shijir altaar hiigdsen baiv. Solomony odruuded mongo une tseneteid tootsogddoggui baiv. **21** Huramyn zarts naryn hamt Tarshish uruu ayaldag holog ongotsnuud haand baiv. Gurvan jild neg udaa Tarshishiin holog ongotsnuud alt, mongo, zaany yas, sarmagchin, togos teen avchirdag baijee. **22** Iinhuu Solomon haan ed bayalag, mergen uhaanaaraa delhiin buh haadaas ulemj aguu bolov. **23** Burhan tuunii zurhend ogson bilig uhaanyg ni sonsoh gej delhiin buh haad Solomond baraalhahyg husemjildeg bailaa. **24** Irj bui hun bur ooriin beleg boloh alt,

mongon edlel, huvtsas, zevseg, amlagch, morid, luusyg avchirj baisan bogood ene ni jilees jild nemegdseer bailaa. **25** Solomon morid, teregnuuded zoriulsan dorvon myangan jucheetei, mon arvan hoyor myangan moritontoi baiv. Tereer tedniig teregt tsergiin hotuud bolon haany hamt Iyerusalim hotod huvaarilan bairluuljee. **26** Yevfrat mornoos filistchuudiin nutag hurtel, tsaashilbal Yegipyetiin hil hurtelh buh haadyg Solomon zahirdag baiv. **27** Haan mongiig Iyerusalimd chuluu shig ordiin zuil bolgoj, hush modyg nam door gazryn injriin mod shig elbeg bolgoston bilee. **28** Yegipyet bolon buh ornuudaas ted Solomond morid avchirdag bailaa. **29** Solomony busad uilsiig, ehnees ni duustal ni esh uzuulegch Natany temdegleld, shilon hun Ahiagiin esh uzuullegt bolon Nyebatyn huu Iyeroboamyn talaar uzmerch Iddogiin harsan uzegdluuded bicheegui gej uu? **30** Solomon dochin jil Iyerusalimd buh Izrailiig zahirlaa. **31** Solomon etseg ovgodiihoo hamt noirsoj, ooriin etseg Davidyn hotod orshuulagdje. Tuunii huu Ryehoboam tuunii orond haanchlav.

Shastiryn Ded 10

10:1 Ingeed buh izrailichuud Ryehoboamyg haan bolgoh gej Shyehyemd tsuglarsan uchraas Ryehoboam ch Shyehyemd ochiv. **2** Nyebatyn huu Iyeroboam uuniig sonsood (uchir tereer Solomon haany omnoos zugtan Yegipyetdee baiv), Yegipyetees butsj irev. **3** Ingeed ted hun ilgeej Iyeroboamyg duuduuljee. Iyeroboam ba buh Izraili ireed Ryehoboamd baraalhahdaa — **4** Tany etseg bidnii buulgyg hund bolgoston. Tiim uchraas odoo bidnii deer tohson hund buulga bolon etsgiinhee berh alba tatvaryg hongolj ogooch. Tegvel bid tand uilchilne gev. **5** Ryehoboam tedend — Gurvan odriin daraa nad uruu dahin iregtun gej tushaav. Ingeed ard tumen yavtsgaav. **6** Amid baih uyed ni etseg Solomond ni uilchilj baisan ahmaduudtai Ryehoboam haan zovloldon, — Ene ard tumend yamar hariu ogohiig ta nar nadad zovloh ve? gej asuuv. **7** Ted Ryehoboamd hariulan — Herev ta ene ard tumend sinaar handan, tednii setgeld niitsuulj, tedend eyeddeg ugsiig helbel ene ard tumen uurd tany bool boloh yum gej zovlov. **8** Gevch tuund ogson ahmaduudyn zovlogoog ter ul haihran, oortei ni

hamt osoj, oort ni uilchilj irsen zaluuchudtai zovloldov. **9** Tereer teDend — Ene ard tumen "Bidnii deer tohson etsgiinhee buulgyg hongolj ogooch" gej helj baihad tedend yamar hariult ogohiig ta nar nadad zovlohson bol? gev. **10** Tuuntei hamt osson zaluus tuund — Chamd handan "Tany etseg bidnii buulgyg hund huchir bolgoston, harin ta uuniig hongolj og" gej shaardaj bui ene ard tumend hariulahdaa **11** Minii chigchii huruu etsgiin mini uutsnaas ch buduun yum. nminii etseg ta nart hund buulga uuruulsen bol, bi tuuniig chini iluu hund bolgono. Etseg mini ta naryg tashuuraar sahilgajuulj baisan bol bi ta naryg hilentset horhoigoor sahilgajuulah bolno" gej heleerei gev. **12** Haan — Gurav dahi odor nad uruu butsj ir gej tushaasny daguu Iyeroboam ba buh ard tumen gurav dahi odor Ryehoboamd baraalhav. **13** Ryehoboam haan ahmaduudyn zovlogoog ul haihran, ard tumend hatuu shiruuneer hariullaa. **14** Tereer zaluusyn zovlosnii daguu tedend hariulan — Minii etseg ta naryn buulgyg hund bolgoston bol, bi deer ni nemeh bolno. Etseg mini ta naryg tashuuraar sahilgajuulj baisan bol, bi ta naryg hilentset horhoigoor sahilgajuulah bolno gej helev. **15** Haan ard tumniig sonssongui. Uchir ni EZEN shilon hun Ahiagaar damjuulan, Nyebatyn huu Iyeroboamd helsen ugee togtoohyn tuld Burhan buh zuiliig erguulsen yum. **16** Oorsdiig ni haan sonsohgui baigaag buh izrailichuud haraad, ard tumen haand hariulan — Davidyn dottor bidend yamar huvi baigaa ve? Iyessiin huugees zalgamjlan avah ov bidend baihgui. Izraili aa, hun bur oor oorsdiin maihan uruu butsatsgaa. David aa, odoo chi ooriinhoo geriig l harj hand getsgeev. Ingeed buh izrailichuud oor oorsdiin maihan uruu odotsgoov. **17** Gevch Iudagiin hotuudad amidarch baisan Izrailiin hovguud Ryehoboamyn zahirgaan door uldjee. **18** Daraa ni albadlagyn hodolmoriin zahiragch Hadoramyg Ryehoboam haan ilgeesen bolovch Izrailiin hovguud tuun uruu chuluu shidlen aljee. Ryehoboam Haan ch shalavhan tergendee suun, Iyerusalim uruu zuttlaa. **19** Izrailichuud ene odriig hurtel Davidyn geriinhentei terselseer baigaa yum.

11:1 Ryehoboam Iyerusalimd ireed, ooriin haanchlalyg dahin sergeehiin tuld Izrailiin esreg daitahaar Iuda, Byeniaminy geriinhniig buyuu zuun nayan myangan daichid boloh shilmel ersiin tsugluulav. **2** Gevch Burhany hun Shyemaiad EZENii ug irj, — **3** Chi Iudagiin haan boloh Solomony huu Ryehoboam bolon Iuda, Byeniamin dahi buh izrailichuudad handan **4** "EZEN iinhuu aildaj baina «Ta nar yavj, esvel oorsdiin torol sadanguudyn esreg daitah yosgui. Ene zuil Nadaas uchir hun bur oor oorsdiin ger uruu harigtun» hemeev" gej hel gejee. Ted EZENii ugiig sonsood, Iyeroboamyn esreg hodlohoo bolin butsatsgaav. **5** Ryehoboam Iyerusalimd amidran, Iudad hamgaalaltyn hotuud bosgov. **6** Ingeed tereer Byetlyehyem, Yetam, Tyekoa, **7** Byetzur, Soko, Adullam, **8** Gat, Maryeshan, Zif, **9** Adoraim, Lahish, Azyeka, **10** Zora, Aialon, Hyebronyg bosgov. Edgeer ni Iuda, Byeniamin dahi behlegdsen hotuud yum. **11** Ter mon behleltuudiig huchirhegjuulen, tedgeeriin dotor huns, tos, darsny aguulahuudyg bolon tushmediig bairluuljee. **12** Tereer hot buriig bambai, jadnuudaar hangan, asar iheer huchirhegjuulev. Iinhuu Iuda, Byeniaminyg ter barij bailaa. **13** Uunees gadna, buh Izrailid baisan tahilch nar bolon Iyevichuud oorsdiin buh bus nutguudaas tuuntei hamt zogsson yum. **14** Iyevichuud oorsdiin belcheer nutag, ezemshluudee orhin, Iuda bolon Iyerusalim uruu irtsgeev. Uchir ni Iyeroboam bolon tuunii hovguud tedniig EZEND tahilchaar uilchleh uilchleles ni hasjee. **15** Tereer morgoliin ondorloguuded bolon ooriin hiisen yamaa, tugalyn dursnuuded zoriulan huviin tahilch naryg bii bolgov. **16** Izrailiin Burhan EZENiiig haihaar zurh setgelee handuulsan, Izrailiin buh ovguudaas garaltai humuus etseg ovgoodiinhoo Burhan boloh EZEND tahil orgohoortedniig dagan Iyerusalimd irtsgeev. **17** Ted Iudagiin haanchlalyg huchirhegjuulen, gurvan jiliin tursh Solomony huu Ryehoboamyg demjiv. Uchir ni ted gurvan jil David bolon Solomony zamaar zamnasan yum. **18** Daraa ni Ryehoboam Davidyn huu Iyerimotyn ohin, mon Iyessiin huu Yeliabyn ohin Abihailyn ohin Mahalatyg ehneree bolgov. **19** Tereer tuund hovguud toruulj ogson ni Iyeush, Shyemaria, Zaham nar yum. **20** Tuunii daraa Ryehoboam Absalomyn ohin Maakag avav. Tereer tuund Abia, Attai, Ziza, Shyelomit naryg toruulj ogchee. **21** Ryehoboam busad buh ehner, tatvar emseesee ilugeer Absalomyn ohin

Maakad hairtai baiv. Ryehoboam arvan naiman ehner, jaran tatvar emstei baisan bogood horin naiman huu, jaran ohidyn etseg bolson yum. **22** Ryehoboam Maakagiin huu Abiag ah duusiinh ni dund terguun bolgon udirdagchaar tomilson bogood tuuniig haan bolgoh sanaatai bailaa. **23** Tereer mergen zuiluilden, hovguudiinhee zarimyg Iuda bolon Byeniaminy buh nutag devsger dayaar buh behlegdsen hotuud uruu taraan suulgaj, hool hunsiig ni hangalттагаар ogchee. Tereer hovguuddee olon ehner haij bailaa.

Shastiryn Ded 12

12:1 Ryehoboamyn haanchlal batjin, huchirhegjsend ter ooroо болон туunii hamt buh Izraili EZENii huuliig umartav. **2** Ryehoboam haany tav dahi jild ted EZENd itgelgui handsan tuYegipyetiin haan Shishak Iyerusalimyg dovtlohoor **3** myanga hoyor zuun tereg, jaran myangan morin tseregteigeer irev. Tuunii hamt Yegipyetees too tomshgui lub, sukki, yetiop humuus irev. **4** Ter Iudagiin behlegdsen hotuudyg ezlen avch, Iyerusalim hurtel dovtlov. **5** Shishakaas bolood Iyerusalimd tsuglarsan Ryehoboam болон Iudagiin noyod uruu esh uzuulegch Shyemaia irj, tedend — EZEN iin aildahdaa "Ta nar Namaig umartsan uchraas Bi ch mon ta naryg Shishakt ogon umartsan" hemeev gej helev. **6** Tiimees Izrailiin noyod болон haan oorsdiigoo daruu болгон, — EZEN бол зов шударга getsgeev. **7** Ted oorsdiigoo daruu болгосныг EZEN uzeed, Tuunii ug Shyemaiad irj aildahdaa — Ted oorsdiigoo daruu болгосон, tiimees Bi tedniig ustgahgui. Harin tedend бага зereg avralyg hairlaj, Minii uur hilen Iyerusalimyn deer Shishakaar damjin tsutgagdahgui. **8** Gevch ted tuunii bool болj, ingesneeree Nadad uilchleh болон улс орнуудын haanchlaluudad uilchleh hoyoryn hoorondoh yalgaag ted oilgoh bolno gelee. **9** Yegipyetiin haan Shishak Iyerusalimyn esreg dovtlon irj, EZENii orgoonii болон haany ordny erdenesiig olzlon avchee. Tereer buhniig avsan todiigui Solomony hiisen altan bambainuudyg ch hurtel haman odjee. **10** Tegehed Ryehoboam haan tedgeeriin orond guulin bambai urlan, haany ordny haalgыг hamgaaldag haruulyn darga nart tedgeeriig daatgav. **11** Haan

EZENii orgoond orj ireh bolgond haruuluud irj, ter guulin bambainuudyg orgon yavah bogood daraa ni tedgeeriig haruulyn oroond butsaan tavih boljee. **12** Tereer ooriigoo daruu bolgohod EZENii uur hilen tuunees ergej, tuuniig bur moson suiruulsengui. Mon Iudad nohtsol baidal saijrav. **13** Ryehoboam haan Iyerusalimd huchirhegjin, noyorhjee. Ryehoboam noyorhoj ehlehdee dochin negen nastai baisan bogood Ooriin neriig tend bailgahyn tuld Izrailiin buh ovguudaas EZENii songoson hot boloh Iyerusalimd arvan doloon jil haanchiljee. Tuunii eh ni ammon emegtei Naama baijee. **14** Tereer EZENiig haihaar zurh setgelee chigluuleegui uchir buzard muug uildsen yum. **15** Ryehoboamyn uilsiig ehnees ni duustal, ugiin bichgiinh temdegleliin daguu esh uzuulegch Shyemaia, uzmerch Iddo naryn temdegleld bicheegui gej uu? Ryehoboam, Iyeroboam naryn hoorond dainuud urgelijseer baiv. **16** Ryehoboam etseg ovgodiihoo hamt noirsson bogood Davidyn hotod orshuulagdav. Tuunii huu Abia tuunii orond haan bolov.

Shastiryn Ded 13

13:1 Iyeroboam haany arvan naimdutaar jild Abia Iudagiin haan boljee. **2** Tereer Iyerusalimd gurban jiliin tursh haanchlav. Tuunii eh ni Gibyeagiin Uriyeliin ohin Mikaiabaiv. Abia, Iyeroboam naryn hoorond dain bolj baiv. **3** Abia dorvon zuun myangan shilmel ers boloh zorigt daichidtai tulaanyg ehluulj baihad, Iyeroboam tuunii esreg naiman zuun myangan shilmel erelheg daichidtaigaar tulaany bairlalaa ezelj baiv. **4** Tegeed Yefraimyn uularhag nutagt orshdog Zyemaraim uulan deer Abia zogsood, — Iyeroboam bolon buh Izraili aa, namaig sonsogtun. **5** Izrailiin Burhan EZEN, Izrailiig zahirah erhiig davsand gereegeer David bolon tuunii hovguuded monhod ogsniig ta nar medehgui gej uu? **6** Gevch Davidyn huu Solomony zarts boloh Nyebatyn hovguun Iyeroboam bosoj, eznihee esreg terslev. **7** Tuun uruu hamgiin oliggui, ul buteh humuus iren niiljee. Solomony huu Ryehoboam balchir, turshlagagui, ooriigoo hamgaalj chadahaargui baihad tuunii huvid ted heterhii huchteil bailaa. **8** Odoo ta nar Davidyn hovguudeer udirduulsan EZENii haanchlalyg eserguutseh

sanaatai baina. Ta nar ui olnooroo irj, oorsdod chini zoriulan burhad bolgon Iyeroboamyn buteesen altan tutaluudaa avchirj baina. **9** Ta nar EZENii tahilch nar boloh Aarony hovguud bolon Iyevichuudiig hoon zailuulj, oor gazruudyn ard tumnuudiin adilaar oorsoddoo zoriulan tahilch naryg tomilson bus uu? Ooriigoo ariusgahaar neg zaluu buh, doloon hutsygy avchran ireh hun ch gesen burhad bus zuilsiin tahilchbolj boldog gene. **10** Harin bidnii huvid gevel, EZEN bol bidnii Burhan bogood bid Tuuniig umartaagui. Aarony hovguud EZEND tahilch naryn uurgiig guitsetgen, Iyevichuud tednii ajild tusaldag. **11** Ogloo, oroi bur ted EZEND shataalt tahiluudyg orgon, anhiluun utlagyg uugiulj, il tavih talhyg tseverhen shireen deer tavidag bogood altan denluunii suuriig denluunuudiinh ni hamt udesch bur asaahad belen baidag. Uchir ni bid oorsdiin Burhan EZENii hariutslagy sahidad, harin ta nar Tuuniig umartsan bilee. **12** Odoo haragtun, Burhan bidnii terguun deer zalran, bidentei hamt baigaa bogood ta naryn esreg tugshuuriin dohio ogohoor Tuunii tahilch nar ch dohiony bureenuudteigee end baina. Oo Izrailiin hovguud ee, etseg ovgodiihoo Burhan EZENii esreg buu daitagtun. Uchir ni ta nar amjiltad hurehgui shuu dee hemeev. **13** Harin Iyeroboam tedniig araas ni tsohihyn tuld nuuvch beltgejee. Ingeed Iudagiin urd tadd Izraili, ar tald ni nuuvch baiv. **14** Iudachuud ergemegts, haragtun, urd, araasaa zereg dovfluuljee. Iimees iudachuud EZEND hashhiraan, tahilch nar bureenuudee uleev. **15** Tegeed Iudagiin erchuud dainy uuhai hadaav. Tedniig dainy uuhai hadaamagts Burhan Iyeroboam bolon buh izrailichuudyg Abia bolon iudachuudyn omno but tsohijee. **16** Izrailiin hovguud Iudagiin omno zugtsand, Burhan tedniig iudachuudyn gart ogov. **17** Abia bolon tuunii humuus tedniig ui olnoor ni hyadan ustgaj, Izrailiin tavan zuun myangan shildeg daichdyg alav. **18** Ter uyed Izrailiin hovguud yalagdsan bogood Iudagiin hovguud etseg ovgodiihoo Burhan EZEND itgesen uchraas yaljee. **19** Abia Iyeroboamyg nehen hooj, tuunees zarim hotuud boloh Byetyeliig gatsaanuudynh ni hamt, Iyeshanag gatsaanuudynh ni hamt bolon Yefronyg gatsaanuudynh ni hamt bulaan avav. **20** Abiagiin odruuded Iyeroboam huchee sergej chadsangui. EZEN tuuniig tsohisond tereer uhev. **21** Harin Abia huchirhegjsen bilee. Ter oortoo arvan dorvon ehner avch, horin

hoyor huu, arvan zurgaan ohidyn etseg bolov. **22** Abiagaan busad uils buyuu tuunii ugs, tuunii zamuud esh uzuulegch Iddogiin tailbart bichigdsen bilee.

Shastiryn Ded 14

14:1 Abia etseg ovgoodiinhoo hamt noirsson bogood ted tuuniig Davidyn hotod orshuuljee. Tuunii huu Asa orond ni haan bolov. Tuunii amidralyn odruuded arvan jiliin tursh gazar nutag amar amgalan baiv. **2** Asa ooriin Burhan EZENii melmiid zov, sainyg uildev. **3** Uchir ni tereer hariin tahilyn shireenuud, morgoliin ondorloguudiig zailuulan, ongon baganuudyg nuraaj, Ashyeragiin modon shong tsavchin hayaj, **4** etseg ovgoodiinhoo Burhan EZENiig hain, huuli tushaaluudyg sahihygiudachuudad tushaav. **5** Tereer bas Iudagiin buh hotuudaas morgoliin ondorloguud bolon utlagyn tahilyn shireenuudiig zailuulav. Tuunii udirldaga door haanchlal amar amgalan baiv. **6** Gazar nutag amar amgalan baisan tul tereer Iudad behlelt buhii hotuudyg bosgov. EZEN tuund amralt ogson uchir tedgeer on jiluudiin turshid hen ch tuuntei daitsangui yum. **7** Tereer Iudad handan — Edgeer hotuudyg bosgoj, tedgeeriig hana herem, tsamhag, haalga, tugjee zergeer toiruultsgaaya. Bid oorsdiin Burhan EZENiig eren haisan tul ene gazar bidniih heveeree. Bid Tuuniig haisan bogood Tereer bidnii ergen toirond bidend amraltyg ogloo gev. Ingeed ted barij bosgood, amjilt oljee. **8** Tom bambai, jad uursen, Iudagaas garaltai gurvan zuun myangan tsereg bolon bambai, num sum ezemshsen, Byeniaminaas garaltai hoyor zuun nayan myangan tsereg Asad baisan yum. Ted bugd erelheg daichid baiv. **9** Yetiop hun Zyera tednii esreg neg saya tsereg, gurvan zuun teregtei dovtlon, Maryeshad hurch irev. **10** Asa tuuniig ugtahaar hodolj, ted Maryesha dahi Zyefatagiin hondiid tulaldahaar bairlalaa ezlev. **11** Asa ooriin Burhan EZENiig duudan, "EZEN, huchirheg bolon sul doroi hoyoryn hoorondoh tulaldaand Tanaas oor tusaldag hen ch baihgui. Iimees bidnii Burhan EZEN, bidend tuslaach. Uchir ni bid Tand itgej, Tany nereer ene ui olon daisny esreg irsen bilee. Oo, EZEN, Ta bol bidnii Burhan. Neg ch hun Tanyg buu diileg" hemejee. **12** EZEN yetiopchuudyg Asagiin

omno bolon iudachuudyn omno but tsohison bogood ted zugtav. **13** Asa bolon tuuntei hamt baisan humuus tedniig Gyerar hurtel hoov. Yetiopchuud EZENii omno bolon Tuunii tsergiin omno ustsan tul mash olon yetiopchuud uhej, ted dahin sergeegdeegui. Iudachuud asar ih olztoi harilaa. **14** EZENii aidas nutgiinhan deer buusan uchir iudachuud Gyeraryn ergen toirny buh hotuudyg ustgajee. Tedgeer hotuudad asar ih bayalag baisan tul ted bugdiig ni deeremdsen yum. **15** Ted mon mal sureg ezemshigchdiig alj, asar olon toony honi, temeeg deeremdjee. Daraa ni ted Iyerusalimd butsj irev.

Shastiryn Ded 15

15:1 Burhany Suns Odyedyn huu Azaria deer irsend **2** tereer Asatai uulzahaar yavj, tuund — Asa bolon buh Iuda, Byeniamin aa, namaig sons. Ta nar EZENtei hamt baih uyed Tereer ta nartai hamt baina. Herev ta nar Tuuniig haival, Tereer ta nart oldono. Harin ta nar Tuuniig umartah avaas Ter ta naryg umartah bolno. **3** Olon odruudiin turshid Izraili unen Burhangui, surgah tahilchgui, huuligui baisan bilee. **4** Gevch oorsdiin zovlon shanalal dotor ted Izrailiin Burhan EZEN uruu ergej, Tuuniig haisan bogood Ter tedend oldson yum. **5** Ter uyeuded garch, orson humuust amar amgalan uguibailaa. Uchir ni gazar nutguudyn orshin suugchdyg ter ih uimeen samuun zovoon shanalgaj baisan yum. **6** Neg undestniig nogoo undesten, neg hotyg nogoo hot byatslan ustgaj baiv. Uchir ni Burhan tedniig buh torliin zovlon gamshgaar zovoov. **7** Harin ta nar tuushtai bajj, buu zurh ald. Ta naryn ajil shagnaltai yum gev. **8** Esh uzuulegch Odyedyn huu Azariagiin oguulsen edgeer ugs bolon esh uzuullegiig sonsood Asa zorigjin, Iuda, Byeniaminy buh gazar nutag bolon Yefraimyn uularhag nutgaas ezlen avsan hotuudaasaa buzar shuteenuudiig zailuuljee. Daraa ni EZENii uudnii tanhimyn urd tadd baisan EZENii tahilyn shireeg ter sergeen bosgov. **9** Tereer buh Iuda, Byeniamin bolon tedentei hamt amidarch baisan Yefraim, Manassye, Simyeony humuusiig tsugluulav. Asagiin Burhan EZEN tuuntei hamt baigaag haraad olon humuus Izrailias tuun uruu urvajee. **10** Ingeed ted Asagiin haanchlalyn

arvan tav dahi jiliin guravdugaar sard Iyerusalimd tsuglarchee. **11** Ter odor ted avchirsan olznoos doloон zuun uher, doloон myangan honiig EZENd tahil bolgon orgojee. **12** Ted buh zurh, setgeleeree etseg ovgođiinhoo Burhan EZENiig erelhiileheer gereend orov. **13** Izrailiin Burhan EZENiig erelhiilehgui hen bolovch, ih бага, er em gelgui aluulah yostoi baiv. **14** Uunes gadna, ted changa duu, hashhirah duu, buree, ever bureeteigeer EZENdtangarag orgojee. **15** Ene tangargaas bolj buh iudachuud bayasan hoorch bailaa. Uchir ni ted buh zurh setgeleeree tangaraglaj, Tuuniig uneheer erelhiilsen bogood Ter tedend oldson boloi. EZEN tedend buh tadd amraltyg ogov. **16** Ter bas Asa haany eh Maakag eh hatny suudlaas zailuuljee. Uchir ni ter Ashyera met jigshuurt horgiig buteesen yum. Asa tuunii jigshuurt horgiig tsavchin, tuuniig byatslaj, Kidron gorhiny derged shataav. **17** Gevch morgoliin ondorloguud Izrailias zailuulagdsangui. Harin Asagiin zurh setgel amidralynh ni tursh gem buruugui baiv. **18** Tereer Burhany orgoo uruu etsgiinhee болон ооriin zoriulan orgoson ed zuils boloh alt, mongo, sav suulguudyg oruulan taviv. **19** Asagiin haanchlalyn guchin tav dahi jil hurtel yamar ch dain garsangui.

Shastiryn Ded 16

16:1 Asagiin haanchlalyn guchin zurgaa dahi jild Izrailiin haan Baasha Iudag dovtlon irj, Iudagiin haan Asagiin gazar uruu hen bolovch orj, garahaargui bolohoor Ramad behlelt bosgov. **2** Tegehед EZENii orgoo болон haany ordny erdenesiin sanguudaas Asa alt, mongo avchruulan, Damaskt amidarch baisan Aramyn haan Byenhadadad ilgeen, — **3** Minii etseg, tany etseg naryn hoorond baisan shig tiim gereeg hoorondoo baiguulya. Haragtun, bi tand ene alt, mongiiг ilgeesen bilee. Izrailiin haan Baashatai togtooson gereegee tsutslan, tuuniig nadaas holduulahad tuslaach gej ulamjluulav. **4** Byenhadad, Asa haanyг sonsoj, Izrailiin hotuudyг dovtlohoor ооriin tsergiin janjnuudyг ilgeen, Ion, Dan, Abyelmaim болон Naftaliin buh noots hangamjiin hotuudyг ezlen avlaa. **5** Baasha uuniig duulaad, Ramag behlen barihaa bolij, ajlaa zogsoov. **6** Ingemegts Asa haan buh iudachuudyг avchran, ted Baashagiin barilgad

hereglej baisan Ramagiin chuluu, dунz modnuudyг avch yavav. Asa haan tuugeer ni Gyeba, Mizpag behlev. **7** Ter uyed uzmerch Hanani Iudagiin haan Asa uruu irj, tuund — Chi ooriin Burhan EZENd naidalgui, Aramyn haand naidsan uchraas Aramyn haany tserguud chинii гараас negent multarchee. **8** Yetiopchuud, lubchuud asar olon tereg, moridtoi aguu tom tsereg baigaagui geј uu? Hedii tiim baisan ch, chi EZENd naidsan uchraas Tereer daisnyг chini chинii gart oruulsan yum. **9** Uchir ni Oort ni bureн zoriulsan zurh setgeltei humuust huchtei demjleg bolohoor EZENii melmii delhii dayaar hoish uragshaa heren yavdag yum. Chi ene удаа munhag uil hiilee. Uneneer odoonoos ehlen chi yamagt dain tulaantai baih bolno geј helev. **10** Asa uzmerchid uurlan, tuuniг shorond hiiv. Uchir ni ene yavdlaas болj tereer tuund hilegnesen бilee. Mon Asa yag ter uyed зарим humuusiг havchiv. **11** Asagiin uils ehniheesee suuliinh hurtel, haragtun, Izraili болон Iudagiin Haadyn Nomd temdeglegdsen бilee. **12** Haanchlалynhaa guchin yes deh jild Asa holdoo ovchtei болjee. Tuunii ovchin hund baisan bolovch ovchin dotroo ch hurtel tereer EZENiiг hailgui, harin emch nart handav. **13** Asa haanchlалynhaa dochin neg deh jild nas барj, etseg ovgodiihoo hamt noirsov. **14** Ted tuuniг ooriinh ni bulshind orshuullaa. Ter bulshiг Asa oortoo zoriulan Davidyn hotod uhuulsan yum. Ted tuuniг surchig hiigchdiin joroor nairuulsan torol buriin unertenguudeer duurgesen amraltyn gazar hevtuuleed, tuund zoriulan asar tom gal asaajee.

Shastiryn Ded 17

17:1 Tuunii huu Iyehoshafat tuunii orond haan bolood, Izrailid ooriin bair suuria bat болgov. **2** Tereer Iudagiin buh behlegdsen hotuudad tserguud tavij, Iudagiin gazart болон etseg Asagiinhaa ezlen avsan Yefraimyn hotuudad tsergiin ангиudyг bairluulav. **3** Iyehoshafat Baald morgolgui, ooriin etseg ovog Davidyn ertnii odruudiin jisheeg dagaj baisan tul EZEN tuuntei hamt baiv. **4** Harin tereer ooriin etsegiin Burhanyг erelhiilen, Tuunii tushaaluudyг dagasan bogood Izrailiin adil uildeegui yum, **5** limees EZEN haanchlалyг tuunii medeld oruulj, buh Iuda Iyehoshafatad alba

guvchuur avchirsand, tereer ulemj bayalag, ner hundtei baiv. **6** Tereer EZENii zamuudaar ulemj baharhan, Iudagaas morgoliin ondorloguud bolon Ashyeragiin modon shong dahin zailuulsan yum. **7** Daraa ni haanchlalyndhaa gurav dahi jidd ooriinhoo tushmed boloh Iudagiin hotuudad zaah Byenhail, Obadia, Zyecharia, Nyetanyel, Mikaia naryg ter ilgeev. **8** Mon tednii hamt Iyevichuudiig, mon Shyemaia, Nyetania, Zyebadia, Asahyel, Shyemiramot, Iyehonatan, Adonia, Tobia, Tobadonia geh Iyevichuudiig, mon tednii hamt tahilch Yelishama, Iyehoram naryg yavuulav. **9** Ted EZENii huuliin nomyg oortoo avch yavan, Iudad zaajee. Ted Iudagiin buh hotuudaar yavj, ard tumnii dund zaav. **10** Iudagiin ergen toirond bui buh ulsuudyn haanchlaluud deer EZENii aidas baisan bogood ted Iyehoshafatyn esreg daitsangui. **11** Filistchuudiin zarim ni Iyehoshafatad alba tatvar bolgon mongo, beleg selt avchrav. Mon arabuud tuund doloon myanga doloon zuun huts, doloon myanga doloon zuun yamaatai sureg ogchee. **12** Iyehoshafat ulam huchirheggij, Iudad behlelt tsaiz bolon noots hangamjiin hotuudyg barij baiguulav. **13** Tuund Iudagiin hotuudad mash ih hangamj, mon Iyerusalimd daichin, zorigt ersuud bailaa. **14** Ene ni tednii etsguudiin buluudiin daguuh tednii jagsaal baiv. Iudagaas myangatyn darga Adna janjin bolj, tuuntei hamt gurban zuun myangan erelheg daichid baiv. **15** Tuunii daraah ni janjin Iohanan bolon tuuntei hamt hoyor zuun nayan myangan daichid baiv. **16** Tuunii daraah ni EZENii toloo sain duraar garsan, Zihriin huu Amasia bogood tuuntei hamt hoyor zuun myangan erelheg daichid baiv. **17** Byeniaminaas erelheg daichin Yeliada bogood tuuntei hamt num, bambaigaar zevseglegdsen hoyor zuun myangan daichid baiv. **18** Tuunii daraah ni Iyehozabad bogood tuuntei hamt daind zevseglegdsen zuun nayan myangan daichid baiv. **19** Edgeer ni buh Iuda dayaar behlegdsen hotuudad haany bairluulsan humuusees gadna haand uilchilsen humuus yum.

Shastiryn Ded 18

18:1 Iyehoshafat asar ih ed bayalag, ner hundtei baiv. Tereer Ahabtai urag holbosnooroo tuuntei negdev. **2** Heden jiliin daraa tereer Samarid Ahabtai

uulzahaar yavav. Ahab tuund bolon tuuntei hamt irsen humuust zoriulan mash olon honi, uhriig alj, Ramotgilyeadyn esreg yavj daitahaar tuuniig yatgav. **3** Izrailiin haan Ahab Iudagiin haan Iyehoshafatad handan — Chi nadtai hamt Ramotgilyeadyn esreg baidahaar yavah uu? gehed Iyehoshafat tuund — Bi bol chi, minii humuus bol chinii humuus bogood bid tulaand tantai hamt baih bolno gev. **4** Unees gadna, Iyehoshafat Izrailiin haand — Ehleed EZENii ugiig medehiin tuld asuuj ogooch gej helev. **5** Tegehed Izrailiin haan dorvon zuun esh uzuulegchdiig tsugluulaad, tednees — Bid Ramotgilyeadyn esreg baidahaar mordoh uu, esvel bi tudgelzeh uu? hemeen asuusand ted — Yavagtun. Uchir ni Burhan ter hotyg haany gart ogno gej hariultsgaav. **6** Gevch Iyehoshafat — Bidend asuuchihaar EZENii oor neg esh uzuulegch end alga uu? hemeen asuulaa. **7** Izrailiin haan Iyehoshafatad — EZENees asuuj boloh oor negen hun bii. Gevch ter minii talaar sainyg hezee ch esh uzuuldeggui, harin urgelj buzar muug heldeg uchir bi tuuniig uzen yaddag yum. Ter bol Imlagiin huu Mikaia yum hemeen oguuljee. Harin Iyehoshafat tuund — Haan hun ingej yarij bolongui gejee. **8** Tegehed Izrailiin haan tushmelee duudan, — Imlagiin huu Mikaiaag hurdan avch iregtun hemeen tushaav. **9** Ter uyed Izrailiin haan bolon Iudagiin haan Iyehoshafat nar yoslolyn deelee omson, Samari hotyn haalgany uudend, utremd oor oorsdiin sentiind zalarsan baiv. Esh uzuulegchid bugd tednii omno esh uzuulstgeej bailaa. **10** Hyenaanagiin huu Zyedyekia oortoo tomor evruudiig hii, — EZEN iin aildaj baina. "Edgeereer ta aramyechuudyg ustaj duustal ni nevt sulbegtun" hemeev gejee. **11** Buh esh uzuulegchid — Ramotgilyead uruu yavj, yalagtun. Uchir ni EZEN ter hotyg haany gart ogno gej esh uzuulstgeej bailaa. **12** Mikaiaag duudahaar yavsan elch tuund handan — Haragtun, esh uzuulegchdiin ugs haany taalald ijil niitsej baina. Tany ugs ch gesen tednii ugtei adil baij, haany taaladd niitsuulegtun gev. **13** Harin Mikaia — EZENii amid buigaar tangaraglaya. Minii Burhan yuu helsniig bi yarih bolno gelee. **14** Tereer haany omno irehed, haan tuunes — Mikaia, bid Ramotgilyeadyg dovtlohor hodloh uu, esvel bi tatgalzah uu? gej asuusand Mikaia tuund — Yavj, yalagtun. Uchir ni ted tany gart ogoogdoh bolno gejee **15** Haan tuund — EZENii ner deer nadad zovhon

unenees oor yuug ch helehgui baihyg bi chamaas hichneen guih yum be? hemeev. **16** Mikaia hariud ni — Buh Izraili honichingui honid met uulsyn oroigoor tarhan yavahyg bi harsan bilee. EZEN aildahdaa "Tedend ezen baihgui. Ted bugd oor oorsdiin ger uruu amar taivan haritsgaag" gevhemeen ochloo. **17** Tegehed Izrailiin haan Iyehoshafatad — Ter minii tuhai sain yum esh uzuuldeggui, harin buzar muut l esh uzuuldeg gej bi chamd helsen bish bil uu? gev. **18** Mikaia — Tiim uchraas EZENii ugiig sonsogtun. EZEN sentiindee zalran, Tuunii baruun, zuun talaar tengeriin buh daichid hureelen zogsoj baihyg bi harsan yum. **19** EZEN "Hen Izrailiin haan Ahabyg yavuulj, Ramotgilyeadad unagahaar uruu tatah ve?" hemeen asuulaa. Neg ni "Bi tegiye" gehed nogoo ni oor yum helj bailaa. **20** Tegtel neg suns uragsh garch iren, EZENii omno zogsood, "Bi tuuniig uruu tatyaa" gesend EZEN tuunees "Yaaj?" hemeen asuuv. **21** Tereer hariud ni "Bi yavj, tuunii buh esh uzuulegchdiin amand huurdag suns bolno" gev. EZEN tuund "Chi tuuniig uruu tataj, yatgagtun. Yavj, uuniigee hiigtun" hemeelee. **22** Tiimees odoo uzegtun, EZEN edgeer esh uzuulegchdiin tani amand huurdag sunsiig hiisen bilee. Uchir ni EZEN tany esreg gai gamshgiig tunhaglajee gev. **23** Tegehed Hyenaanagiin huu Zyedyekia dohon irj, Mikaiagiin hatsryg algadaad — EZENii Suns chamd yarihaar nadaas yaaj irsen be? gev. **24** Mikaia — Uzegtun, dotood oroo uruu nuugdahaar oroh ter odor chi oilgono gev. **25** Izrailiin haan — Mikaiag avaad, hotyn zahiragch Amon bolon haany huu Ioash uruu butsaagtun. **26** Mon "Haan tushaahdaa «Namaig esen mend butsan irtel ene huniig shorond bailgan, zovhon talh usaar homshon tejee» gej baina" gev hel gev. **27** Mikaia — Herev ta uneheer esen mend butsaj irvel EZEN nadaar damjuulan yariagui gesen ug geed, — Buh ardtumen, sonsogtun gev. **28** Ingeed Izrailiin haan, Iudagiin haan Iyehoshafat nar Ramotgilyeadyn esreg hodlov. **29** Izrailiin haan Iyehoshafatad handan — Bi zusee huvirgaad, tulaldaand orno, harin ta ooriin nomroguudee omsogtun gev. Izrailiin haan zusee huvirgaad, ted tulaldaand orloo. **30** Aramyn haan morin teregnuudiinhee ahmaduudad tushaan, — Ta nar бага tomtoi ni buu tulald, harin zovhon Izrailiin haantai l tulaldagtun gev. **31** Morin tergiin ahmaduud Iyehoshafatyg haraad, — Ter hun Izrailiin haan

baina geed, tuuntei tulaldahaar ergelee. Harin Iyehoshafat hashhirsand EZEN tuund tusalj, Burhan tedniig tuunees holduulav. **32** Morin tergiin ahmaduud tuuniig Izrailiin haan bish bolohyg medenguutee tuuniig hoo hoo bolin ergev. **33** Negen tsereg num sumaraa harvaad orhitol, Izrailiin haanyg huyagnyh ni zavsraar onojee. Haan morin teregnii hotochid — Ergeerei, namaig tulaldaany talbaraas avch gar. Bi hund sharhadlaa gej helev. **34** Ter odriin tulaan shiruusej, Izrailiin haan aramyechuudyn omno tergen dotroo oroi boltol tergee nalj baigaad, nar jargahad nas barlaa.

Shastiryn Ded 19

19:1 Tegeed Iudagiin haan Iyehoshafat Iyerusalim dahi ooriin gertee esen mend butsaj irev. **2** Uzmerch Hananigiin huu Iyehu tuuniig uttahaar garch ireed, Iyehoshafat haand — Ta hargis muu humuust tuslan, EZENiig uzen yadagchdyg hairlasnaaraa EZENees ireh uur hileng oor deeree buulgaah gej uu? **3** Gevch tand zarim sain zuils bii, uchir ni ta ene gazraas Ashyerotyг zailuulan, zurh setgelee Burhanyг erelhiilehed handuulsan yum gev. **4** Ingeed Iyehoshafat Iyerusalimd amidran, Byeyershyebagaas Yefraimyn uularhag nutag hurtelh ard tumnii dunduur dahin yavj, tedniig etseg ovgo diinh ni Burhan boloh EZEN uruu butsaan avchirsan. **5** Tereer gazar nutagt, Iudagiin buh behlegdsen hotuudad buyuu hot tus burd shuugchdiig tomilov. **6** Tereer shuugchded handan — Yuu hijj baigaagaa ergetsuulegtun. Uchir ni ta nar hunii toloo bus, harin shuuhiin shiidver gargaj baihad chini ta nartai hamt baidag EZENii toloo shuudeg bilee. **7** Tiim uchraas EZENees emeeh setgel ta naryn deer baih boltugai. Hijj bui zuildee mash hyaanuur hand. Uchir ni bidnii Burhan EZEN zov shudarga bus bolon yalgavarlah baidal, heel hahuuli avah yavdald oroltsohgui yum hemeev. **8** Mon Iyerusalimd Iyehoshafat zarim Iyevichuud, tahilch nar bolon Izrailiin etsguudiin buluudiin zarim terguulegchdiig EZENii shuultiin toloo bogood Iyerusalimyn orshin suugchdyn dundah margaanuudyg shiidverluuleheer tomilov. **9** Tegeed ter tedend daalgan, — Ta nar EZENees emeeh setgel dottor, itgelteigeer, mon chin zurh setgeleer uuniig uildegtun. **10** Ooriin hotuuddaa amidardag ta naryn ah duusees tsus tsusny

hoorondoh, huuli, tushaal, zarlig болон тогтоолын дундах ямар нэгэн мargaан та нарт ирвэл, тэд EZENii омно gem buruutui байж, та нарын дээр болон ах дуусиин чини дээр уур хилэн буухгуин тuld та нар тэдэнд анхааруулах yostoi. Та нар ийнхүү уилдех yostoi bogood та нар gem buruugui байх болно. **11** Haragtun, EZEND hamaatai buhend ahlah tahilch Amaria та naryg zahirch, haand hamaatai buhend Iudagiin geriin zahiragch, Ishmayelyn huu Zyebadia та naryg zahirah болно. Mon Iyevichuud та naryn omnoh tushmed байх болно. Shiidemgii uildegtun. EZEN tseh shuluun huntei hamt байх болтутай гэв.

Shastiryn Ded 20

20:1 Uunii daraa Moabyn hovguud, Ammony hovguud зарим myeunichuudiin hamtaar Iyehoshafatyn esreg daitahaar ирөв. **2** Heseг hun ирж, Iyehoshafatad medeelj, — Dalain chanadaas, Aramaas asar ih tsereg tany esreg ирж байна. Haragtun, тэд Hazazontamart (тер ни Yengyedi) байна гэв. **3** Iyehoshafat аиж, EZENiiг ерелхиелехер анхаарлаа handuulan, буh Iuda dayaar matsag bariltygzarlav. **4** Ingeed EZENees tuslamj huseheer iudachuud hamtdaa tsuglarchee. EZENiiг haihaar тэд бур Iudagiin буh hotuudaas ирөв. **5** Tegeed Iyehoshafat Iuda болон Iyerusalimyn чуулганы дунд, EZENii оргоонд shine hashaany омно zogsood, **6** zalbiran — Bidnii etseg ovgoodiin Burhan, EZEN, Та тengerууд deh Burhan yum bus uu? Та undestnuudiin буh haanchlaluudyг zahiragch yum bus uu? Hen ch Tany esreg zogsoj chadahguin tuld huch chadal Tany mutart baidag. **7** Bidnii Burhan, Та ene nutgiinhnyг Ooriin ard tumen Izrailiin omноос hoon zailuulj, gazar nutgiig ni Ooriin and naiz Abrahamyn ur udamd monhod ogoogui yum gej uu? **8** Ted end amidarch, Tany neriin toloo Tand end ariun gazryг barij, **9** "Bidnii дээр илд, shiitgel, tahal, olsgolon zereg buzar muu yums buuh аваас, bid ene orgoonii urd, Tany омно zogsood (uchir ni Tany ner ene orgoond baigaa), zovlon shanallynhaa дундаас Tan uruu hashhirah bogood Та сонсож, bidniig avrah болно" гэсэн бilee. **10** Odoo haragtun, izrailichuudyг Yegipyetiin gazraas garah uyed Та Ammon, Moab болон Syeir uulyn hovguudiig ustgahyг тэдэнд zovshooroogui

(izrailichuud ergej, tedniig ustgaagui). **11** Ta bidend ov bolgon ogson Tany ezemshlees bidniig hoon zailuulah gej irj baigaagaraa ted bidend herhen hariulj baigaag haraach. **12** Oo, bidnii Burhan, Ta tedniig shiitgehgui yum gej uu? Uchir ni bidnii esreg irj bui ene asar ih tsergiin omno bid sul doroi bilee. Bid yuu hiihee ch medehgui baina, harin bidnii haraa Tan deer baina gejee. **13** Buh iudachuud oorsdiin nyalh urs, ehneruud, huuuduudiinhee hamt EZENii omno zogsoj baiv. **14** Tegtel chuulgany dund EZENii Suns Asafyn hovguudees garaltai lyevi hun Mattaniagiin doch, Iyeiyeliin guch, Byenaiagiin ach, Zyehariagiin huu Iahaziyeldeer buun irjee. **15** Tereer — Buh Iuda, Iyerusalimyn orshin suugchid bolon Iyehoshafat haan aa, sonsotsgoo. EZEN ta nart iin aildahdaa "Ene asar ih tsergees bolj buu aij, buu zurh aldagtun. Uchir ni ene tulaan ta narynh bish, harin Burhanyh yum. **16** Margaash tednii oodoos yavagtun. Haragtun, ted Ziziin ogsuur zamaar garch ireh bogood ta nar tedniig Iyeruyeliin tsoliin omnuur hondiin adgaas oloh bolno. **17** Ta nar ene tulaldaand daitah hereggi. Oo, Iuda bolon Iyerusalim aa, oorsdiigoo jagsaan, zogsooj, ta naryn tolooh EZENii avralyg haragtun" gev. Buu aij, buu zurh aldagtun. Margaash tedentei nuureeree tulgarahaar yav, uchir ni EZEN ta nartai hamt baina" hemeev. **18** Iyehoshafat nuuree gazar uruu haruulan terguunee bohiilguson bogood buh iudachuud bolon Iyerusalimyn orshin suugchid EZENii omno unaj, EZEND morgov. **19** Kohatchuudyn bolon korachuudyn hovguudees garaltai lyevichuud mash changa duu hooloigoor Izrailiin Burhan EZENiig magtahaar zogsloo. **20** Ted ogloo ertlen bosood, Tyekoagiin tsol uruu hodlov. Tedniig hodlohod Iyehoshafat bosoj, — Iuda bolon Iyerusalimyn orshin suutchid aa, namaig sonsotsgoo. Itgel naidvaraa oorsdiin Burhan EZENii dottor tavi, tegvel ta nar baiguulagdah bolno. Itgel naidvaraa Tuunii esh uzuulegchdiin dottor tavij, amjilt ologtun gev. **21** Tegeed tereer humuustei zovloldood, EZEND duulj, ariun huvtsas omson Tuuniig magtah humuusiig tomiljee. Ted tserguudiin omno yavan, — EZENii hair enerel uurd monh tul Tuund talarhal orgoo gej duulj bailaa. **22** Tedniig duulj, magtaj ehelmegets, Iudagiin esreg irsen Ammon, Moab bolon Syeir uulyn hovguudiin esreg EZEN otoh nuuvchuudyg tavisand ted suirtsgeev. **23** Ammon bolon Moabyn hovguud Syeir uulyhny esreg bosoj, tedniig huis

temtrev. Ted syeiriinhniig ustgaj duusgasny daraa neg negnee ustgahad tusaljee. **24** Iudachuud tsoliin haruulyn tsamhag uruu ireed, monooh asar ih tsergiig hartal, ted gazraar duuren huur bolon hevtej, hen ch ami garaagui baiv. **25** Iyehoshafat ooriin humuusteigee olzoo avahaar irehdee ed zuil, huvtsas bolon unet zuils zereg daaj chadahaargui ih yumsyg olov. Tend mash ih yum baisan uchraas ted gurban honogiin tursh olz avch baiv. **26** Tegeed dorov deh odor ted Byerakagiin hondiid tsuglasan bogood tend ted EZENiig magtsan bilee. Tiimees ted ter gazryg onoodriig hurtel "Byerakagiin Hondii" hemeen nerlesen bilee. **27** Iuda bolon Iyerusalimyn buh humuus Iyehoshafataar terguuluulen Iyerusalim uruu bayar hoorteigoor butsjee. Uchir ni EZEN tedniig daisnyh ni yalagdald bayarluulsan yum. **28** Ted Iyerusalimd EZENii orgoo uruu bosoo yatga, yatga, bureen duutai irsen yum. **29** Izrailiin daisnuudyn esreg EZEN Ooroo daitsanyg ted sonsood, delhiin buh haanchlaluud deer Burhany aidas nomron baiv. **30** Iinhuu Iyehoshafatyn haanchlal amar amgalan baiv. Uchir ni tuunii Burhan buh tald tuund amraltyg ogson yum. **31** Iyehoshafat Iudag zahirav. Tereer haan bolohdoo guchin tavan nastai baisan bogood horin tavan jil Iyerusalimd haanchiljee. Tuunii eh ni Shilhiin ohin Azuba baiv. **32** Tereer ooriin etseg Asagiin zamaas garalgui zamnaj, EZENii melmiid zoviig uildjee. **33** Harin morgoliin ondorloguud ustaagui. Ard tumen zurh setgelee oorsdiin etseg ovgo diin Burhan uruu haraahan handuulaagui baiv. **34** Iyehoshafatyn busad uils ehneese togstol hurtel, haragtun, ted Izrailiin Haadyn Nomd bichigdsen Hananigiin huu Iyehugiin shastirt temdeglegdsen yum. **35** Uunii daraa Iudagiin haan Iyehoshafat Izrailiin haan Ahaziatai negdev. Ingesneeree ter buzar muu hereg hiiv. **36** Tarshish uruu yavah holog ongotsnuudyg hiihiin tuld Iyehoshafat tuuntei negdej, ted Yeziongyebyert ongotsnuudyg hiiv. **37** Tegehed Maryeshagiin Dodavahugiin huu Yeliyezyer Iyehoshafatyn esreg esh uzuulj, — Chi Ahaziatai negdsen uchir EZEN chinii ajlyg nuraalaa gev. Tiimees holog ongotsnuud ni suirch, Tarshish uruu yavj chadsangui.

21:1 Iyehoshafat etseg ovgodiihoo hamt noirsoj, tednii hamt Davidyn hotod orshuulagdsan bogood tuunii huu Iyehoram tuunii orond haan bolov. **2** Tuund ah duus baisan bogood ted Iyehoshafatyn hovguud boloh Azaria, Iyehiyel, Zyeharia, Azariahu, Mihayel, Shyefatia nar boloi. Edgeer ni bugd Izrailiin haan Iyehoshafatyn hovguud baiv. **3** Tednii etseg alt, mongo, unet zuils buhii olon belguudiin hamtaar Iudagiin behlegdsen hotuudyg tedend ogson bolovch, haant ulsaa Iyehoramd ogov. Uchir ni tereer uugan huu baiv. **4** Iyehoram etsgiinhee haanchlalyn erhiig gartaa avmagts, ooriigoo ayuulgui bailgah uudnees buh ah duusee, bas Izrailiin zarim udirdagchdyg ildeer horoov. **5** Iyehoram haan bolohdoo guchin hoyor nastai baisan bogood Iyerusalimd naiman jil haanchiljee. **6** Tereer Ahabyn geriin adil Izrailiin haadyn zamaar yavsan (uchir ni Ahabyn ohin tuunii ehner baijee) bogood EZENii melmiid horon muug uildev. **7** Gesen ch Davidtai togtooson gereeneesee bolj, mon David bolon tuunii hovguuded denluug monhod ogno gej Ooroo negent amlasan tul Davidyn geriig ustgahyg EZEN hussengui. **8** Iyehoramyn odruuded Yedom Iudagiin zahirgaag eserguutsen bosoj, oorsoddoo haanyg tavijee. **9** Tegehed Iyehoram tsergiin darga nar bolon buh teregnuudteigee gatlav. Tereer shonoor bosoj, ooriig ni bolon teregnuudiin darga naryg hureelj baisan yedomchuudyn tsohijee. **10** Yedom ene odriig hurtel Iudag eserguutslee. Yag ter uyed Libna tuuniin noyorhlyg eserguutsev. Uchir ni tereer etseg ovgodiihoo Burhan EZENiig umartsan bilee. **11** Unees gadna, tereer Iudagiin uuls deer morgoliin ondorloguudiig bosgon, Iyerusalimyn orshin suugchdyg zavhairuulj, Iudag tooruulev. **12** Tegtel esh uzuulegch Yeliagaas tuund zahidal irj, ulamjlahdaa "Chinii etseg ovog Davidyn Burhan EZEN iin aildaj baina «Chi ooriin etseg Iyehoshafat bolon Iudagiin haan Asagiin zamaar zamnalgui, **13** harin Izrailiin haadyn zamaar zamnaj, Ahabyn ger zavhairsny adil Iuda bolon Iyerusalimyn orshin suugchdyg zavhairuulj, bas chinii ger bul boloh chamaas iluu sain baisan ah duusee alsan uchraas **14** haragtun, EZEN chinii humuusiig, chinii hovguud, ehneruud bolon buh ezemshliig aguu ih gai gamshgaar tsohih gej baina. **15** Ovchingoos bolj chinii gedes dotor odroos odort garch ireh boltol, chi mash hund gedesnii ovchingoor shanalah bolno» gev" gesen bilee. **16** Tegeed Iyehoroamyn

esreg EZEN filistchuudiiin bolon yetiopchuudtai hilledeg arabuudyn sunsiig hodolgosond, **17** ted Iudagiin esreg dovtlon irj, tuun uruu tsomron orj, haany gerees oldson buh ed zuils, tuunii huuuuduud bolon ehneruudiig ni avch odov. Tuunii hovguudiin otgon ni boloh Iyehoahazaas oor hovguud tuund uldsengui. **18** Ene buhnii daraa EZEN gedes dotort ni edgershgui ovchnoor tuuniig tsohiv. **19** Tsag hugatsaa ongorohod hoyor jiliin daraa ovchnoos ni bolj tuunii gedes dotor tsuvan garch, tereer aimshigtaigaar tarchlan uhlee. Humuus etsegt ni zoriulsan shig tuund zoriulan gal asaasangui. **20** Tereer haan bolohdoo guchin hoyor nastai baisan bogood naiman jil Iyerusalimd haanchiljee. Tuunii uheld hen ch haramsaagui bogood ted tuuniig Davidyn hotod orshuulsan bolovch haadyn bulshnuudad hiigeegui.

Shastiryn Ded 22

22:1 Arabuudyn hamt huaran uruu dairan irsen deeremchdiin buleg buh uugan hovguudiig ni alsan tul Iyerusalimyn orshin suugchid tuunii otgon huu Ahaziag orond ni haanaar orgomjlov. Ingeed Iudagiin haan Iyehoramyn huu Ahazia haanchilj eheljee. **2** Ahazia haan bolohdoo horin hoyor nastai baisan bogood neg jil Iyerusalimd haanchlav. Tuunii ehiig Omriin ach ohin Atalia gedeg baiv. **3** Ahazia bas Ahabyn geriin zamaar zamnasan yum. Uchir ni tuunii eh tuuniig buzar muug uildehed zovlogch ni bolj baiv. **4** Tereer Ahabyn geriin adil EZENii melmiid buzar muug uldev. Uchir ni tuunii etsgiin uhliin daraa ooriinh ni suirel hurtel ted tuunii zovloh bolj baiv. **5** Ter bas tednii zovlogoogoor yavj, Izrailiin haan Ahabyn huu Iyehoramtai hamt Ramotgilyeadad Aramyn haan Hazayelyn esreg tulaldahaar yavjee. Harin aramyeichuud Ioramyg sharhduuljee. **6** Iimees Aramyn haan Hazayelyn esreg tulaldaj baihad ni Ramad aramyeichuudyn oort ni uchruulsan sharhyg edgeeheer tereer Iyezryeyel uruu butsav. Ahabyn huu Iyehoram ovchtei baisan tul Iudagiin haan Iyehoramyn huu Ahazia Iyezryeyeld tuuntei uulzahaar yavjee. **7** Ahazia Ioram uruu yavsand tuunii suirel Burhanaas irsen yum. Uchir ni ter tend irmegts, Iyehoramyn hamt Nimshiin huu Iyehugiin esreg hodoljee. Ahabyn geriig

tastuulahaar Iyehug EZEN tosolson baiv. **8** Iyehu Ahabyn ger deer shiitgeliig guitselduuleh uyedee Iudagiin haany hovguud bolon Ahaziagiin ah duusiin hovguud Ahaziad uilchilj baigaag olj haraad, tedniig horoov. **9** Ter mon Ahaziag hain, ted tuuniig Samarid nuugdaj baihad ni barij avav. Ted tuuniig Iyehu uruu avchran, alaad, orshuulav. Uchir ni ted "Ter hun bol EZENiig buh zurh setgeleeree erelhiilj baisan Iyehoshafatyn huu yum" getsgeej baiv. Haanchlalyn erhiig barih hun Ahaziagiin gerees neg ch uldsengui. **10** Ooriin huug uhseniig Ahaziagiin eh Atalia haraad, bosoj Iudagiin geriin haany udmyn buh hovguudiig ustgav. **11** Harin haany ohin Iyehoshabyeat Ahaziagiin huu Ioashiig avch, aluulj baisan haany hovguudiin dundaas hulgailan, tuuniig asragchta ni hamt untlagyn oroond bailgav. Iinhuu Iyehoram haany ohin, tahilch Iyehoiadagiin ehner Iyehoshabyeat (uchir ni Iyehoshabyeat ni Ahaziagiin egch baiv) tuuniig Ataliagaas nuun, tuund aluulsangui. **12** Atalia ug gazryg zahirch baih hoorond tereer tedni hamt Burhany orgoond zurgaan jil nuugdaj baiv.

Shastiryn Ded 23

23:1 Doloo dahi jil Iyehoiada ooriigoo huchirhegjuulen, zuutyn darga nar boloh Iyerohamyn huu Azaria, Iohanany huu Ishmayel, Obyedyn huu Azaria, Adaiagiin huu Maasyeia, Zihriin huu Yelishafat naryg avch, tedentei gerees togtoov. **2** Ted Iuda dayaar yavj, Iudagiin buh hotuudaas Iyevichuudiig, mon Izrailiin etsguudiin buluudiin terguulegchdiig tsugluulav. Ted Iyerusalimd irtsgeev. **3** Tegeed buh chuulgan haantai Burhany orgoond gerees baiguulav. Iyehoiada tedend — Haragtun, Davidyn hovguudiin talaar EZEN aildsany daguu haany huu haanchlah boloi. **4** Ta naryn hiih zuil bol ene yum. Amraltyn odor irdeg tahilch narbolon Iyevichuud ta bugdiin guravny neg ni daaman haalgany sahiuluud bolog. **5** Guravny neg ni haany ordond, mon guravny neg ni Suuriin Daaman haalgan deer baigtun. Buh ard olon EZENii orgoonii hashaand baigtun. **6** Harin tahilch nar bolon uilchilj bui Iyevichuudees oor neg ch huniig EZENii orgoond buu nevtruul. Ted ariun uchraas nevtren orj bolno. Buh humuus EZENii uurgiiig sahigtun. **7** Lyevi hun bur zevsges gartaa

avch haanyg hureelen zogsoh bolno. Orgoond nevertsen heniig ch bolov alagtun. Haantnyg orj, garahad iim baigtun gev. **8** Ingeed Iyevichuud bolon buh iudachuud tahilch Iyehoiadagiin tushaasan bugdiig yosoor guitsetgejee. Tahilch Iyehoiada ali ch bulgiig taraagaagui uchir tednii hun bur amraltyn odor orj irdeg, gardag ersee daguulan irev. **9** Tegeed tahilch Iyehoiada zuutyn darga nart Burhany orgoon deh, David haanyh baisan jadnuud bolon tom, jijig bambainuud ogchee. **10** Tereer hun buriin gart ni zevsgiig ni bariulaad, orgoonii baruun talaas zuun tal hurtel haanyg hureeluulen tahilyn shiree bolon orgoonii hajuutaar buh huniig zogsooson yum. **11** Tegeed ted haany huug gargan irj, tuund titem omsgon, gerchlel ogch, tuuniig haan bolgov. Iyehoiada bolon tuunii hovguud tuund tos tsutgan, — Haan monh naslah boltugai! getsgeev. **12** Atalia ard tumnii guildeh bolon haanyg magtah duu chimeeg sonsood, humuus uruu EZENii orgoond orj irjee. **13** Tuuniig harahad, haan hajuudaa ahmaduud bolon bureechdiin hamt oroh uudend bagany derged zogsoj baiv. Ter gazryn buh ard tumen bayarlaldan, bureenuudee hungenuulj, duuchid hogjimdon magtaalyg udiridaj baiv. Tegehed Atalia huvtssaa uraad, — Terslelt! Terslelt! hemejee. **14** Tahilch Iyehoiada tsergiig zahirahaar tomilogdson zuutyn darga naryg avchraad, tedend — Ter emiig hureenii dundaas garga. Tuuniig dagah heniig ch bai ildeer tsavchin alagtun hemeen tushaav. Tahilch — Ter emiig EZENii orgoond buu alagtun gev. **15** Ingeed ted tuuniig barivchlan, haany geriin Morit Haalgany oroh uud uruu avchraad, tend ter emiig tsaazaljee. **16** Daraa ni Iyehoiada ooro buh ard tumen bolon haany hoorond ted EZENii ard tumen baih bolno gesen geree baiguulsan yum. **17** Buh ard tumen Baalyn sum uruu ochin, tuuniig buulgan nuraaj, Baalyn tahilyn shireenuud bolon horguudiig ni helterhii boltol evdej, Baalyn tahilch Mattanyg tahilyn shireenuudiin omno aljee. **18** Unees gadna, Iyehoiada EZENii orgoonii tushmediig Lyeviin tahilch naryn erh medeld oruulav. Edgeer tahilch nart David EZENii orgoog hariitsuulsan yum. Mosyegiin huulid bichigdsenchlen, EZENii shataalt tahiluudyg Davidyn zaavryn daguu bayar hoorteigoor, duulaltaigaar orgoh ni tednii uureg baiv. **19** Yamar neg talaar tsever bus hen ch dotogsh orj bolohguin tuld tereer EZENii orgoonii haalgany sahiuluudyg tomilov. **20**

Tereer zuutyn darga nar, yazguurtnuud, ard tumnii udirdagchdyg bolon ter gazryn buh ard tumniig daguulan, haanyg EZENii orgoonoos avan, deed daaman haalgaar nevtren haany gert irev. Ted haany sentiind haanyg zaljee. **21** Ter gazryn buh ard tumen bayaraldan hoorch, hot nam gum baiv. Uchir ni ted Ataliag ildeer tsavchin alsan bilee.

Shastiryn Ded 24

24:1 Ioash haanaar orgomjlogdohdoo doloos nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd dochin jil haanchiljee. Tuunii ehiig Byeyershyebagaas garaltai Zibia gedeg baiv. **2** Tahilch Iyehoiadagiin buh odruudiin tursh Ioash EZENii melmiid zoviig uildev. **3** Iyehoiada tuund hoyor ehner avch ogson bogood ter hovguud, ohidyn etseg bolov. **4** Uunii daraa Ioash EZENii orgoog sergeen bosgohoor shiidjee. **5** Tereer tahilch nar bolon Iyevichuudiig tsutluulan, tedend — Iudagiin hotuud uruu yavtsgaa. Jil bur oorsdiin Burhany orgoog sergeen bosgohod zoriulj buh Izrailias mongo tsugluul. Ta nar ene hergiig turgen guitsetgegtun hemeev. Gevch Iyevichuud hurdan hodolsongui. **6** Imees terguun tahilch Iyehoiadag haan duudan, tuund handan — Yaagaad ta gerchleliin maihny toloo Izrailiin chuulgan deer EZENii bool Mosyegiin noogduulsan alba guvchuuryg Iuda, Iyerusalimaas avchrahyg Iyevichuudees shaardahgui baina ve? gev. **7** Yuu gevel balmad Ataliagiin hovguud Burhany orgoond tsomron orj, EZENii orgoonii ariun ed zuilsiig ch hurtel Baadd ashiglasan bailaa. **8** Ingeed haan tushaasand ted avdryg hiij, tuuniig gadna tald EZENii orgoonii daaman haalgany derged taviv. **9** Tsold Burhany bool Mosyegiin Izrailid noogduulsan alba guvchuuryg EZEND avchrahyg Iuda, Iyerusalimd ted tunhaglasan bilee. **10** Buh tushmed bolon buh ard tumen bayasan, oorsdiin alba guvchuuryg avchirj hairtsag uruu hayasaar tuuniig duurgejee. **11** Iyevichuud haany tushmed uruu hairtsgiig avchrah burd, mon tend mash ih mongo baihyg harah uyed haany guush bolon terguun tahilchiin tushmel irj, hairtsgiig hooslon sullaj, butsaan bairand ni tavidag baiv. Ted odor bur iinhuu ajillaj, mash ih mongo huraalaa. **12** Haan, Iyehoiada nar ug mongiiig EZENii orgoonii uilchleliin ajlyg hiij baisan humuust ogov. Ted EZENii

orgoog sergeen zasvarlahyn tuld chuluuchid, mujaanuud bolon tomor, hurleer urlah ajilchdyg holsolson bilee. **13** Ajilchid hodolmorlooor, sergeen bosgoltyn ajil ch tedniigart uragshilj, ted Burhany orgoog helber torhiinh ni daguu zasvarlaj, bat boh bolgooloo. **14** Ted ajlaa duusgaad, uldsen mongiiig haan, Iyehoiada naryn omno avchirjee. Ug mongiiig EZENii orgoonii ed zuils buyuu uilchlel bolon shataalt tahild zoriulah ed zuils, alt mongon sav, ed zuilsiig hiihed ashiglasan bilee. Ted Iyehoiadagiin buh odruuded EZENii orgoond urgeljuulen shataalt tahiluudyg orgosoor baiv. **15** Iyehoiada nasnyhaa toog guitseegeed uhev. Nas etseslehdee tereer zuun guchin nastai bailaa. **16** Ted tuuniiig Davidyn hotod haadyn dund orshuulsan bilee. Uchir ni tereer Izrailid bolon Burhan ba Tuunii orgoond sainyg uildjee. **17** Gevch Iyehoiadag nas barsny daraa Iudagiin tushmed irj, haand mehiisend haan tedniig sonsov. **18** Ted etseg ovgodiiinhoo Burhan boloh EZENii orgoog orhin, Ashyeragiin modon shon bolon shuteenuuded uilchlev. Tednii ene gem buruugiin ulmaas Iuda bolon Iyerusalim deer uur hilen buun irev. **19** Gesen ch tedniig EZEN uruu butsaan avchrahyn tuld Tereer teden uruu esh uzuulegchdiig ilgeev. Esh uzuulegchid tednii esreg gerchilsen hedii ch ted sonssongui. **20** Tegehed Burhany Suns tahilch Iyehoiadagiin huu Zyeharia deer buujee. Tereer arduudyn deer zogsood, tedend handan — Burhan iin aildjee. "Ta nar yaagaad EZENii tushaaluudyg zorchin, amjilt olohgui baina ve? Tanar EZENiig umartsan uchraas Ter bas ta naryg umartsan bilee" hemeev gej heljee. **21** Tiimees humuus tuunii esreg huivaldaj, haany tushaalaar EZENii orgoonii hashaan dotor tuun uruu uhtel ni chuluu shidev. **22** Tuunii etseg Iyehoiadagiin oort ni uzuulj baisan enerliig Ioash haan dursan sanalgui, harin huug ni aljee. Zyeharia uhehdee — EZEN haraad, oshoo avah boltugai hemejee. **23** Daraa jiliin ehend aramyechuudyn tsereg Ioashiin esreg dairan irev. Ted Iuda bolon Iyerusalimd hurch ireed, ard tumnii dundaas humuusiin buh tushmediig alj, buh olz omgoo Damaskiin haan uruu ilgeejee. **24** Unendee aramyechuudyn tsereg tsoohon toony daichidtai baiv. Getel iudachuud etseg ovgodiiinhoo Burhan boloh EZENiig umartsan uchraas EZEN ulemj ih tsergiig ni aramyechuudyn gart oruulj ogchee. Ingeed ted Ioashiin deer shiitgeliig guitselduuljee. **25**

Ted tuunees salan yavahad (tuuniig hund ovchteigoor orhin odov) ooriin zarts nar ni tahlch Iyehoiadagiin huugiin tsusnaas bolj tuunii esreg huivaddaj, orondoo baihad ni tuuniig aljee. Ingeed Ioash uhsen bogood ted tuuniig Davidyn hotod orshuulsan bolovch, tuuniig haadyn bulshnuudad orshuulsangui. **26** Tuunii esreg huivaldsan humuus gevel, Ammon emegtei Shimyeatyn huu Zabad, moab emegtei Shimriin huu Iyehozabad nar yum. **27** Tuunii hovguud, tuunii esreg garsan olon zonguud bolon Burhany orgoog sergeen zasvarlasan tuhai Haadyn Nomyn tailbart bichigdsen yum. Daraa ni tuunii huu Amazia tuunii orond haan bolov.

Shastiryn Ded 25

25:1 Amazia haan bolohdoo horin tavan nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd horin yeson jil haanchiljee. Tuunii ehiig Iyerusalimyn hun Iyehoaddan gedeg baiv. **2** Tereer EZENii melmiid zoviig uildsen bolovch buh zurh setgeleesee uildsengui. **3** Haanchlal tuunii gart changa atgaastai bolmogts tereer haan etsgiig ni horooson zarts naraa tsaazlav. **4** Harin tednii huuuudiig ter tsaazlalgui, EZENii tushaasan Mosyegiin nomd buyuu huulid "Hovguudees bolj etsguudiig ni alj bolohgui, mon etsguudees bolj hovguudiig ni ch alj bolohgui. Harin hun bur ooriinhoo nugliin toloo 1 alagdah boloi" gej bichigdsenii daguu uildjee. **5** Uunees gadna, Amazia iudachuudyg tsugluulan, tedniig Iuda, Byeniamin dayaar etsguudiinh ni buluudiin daguu myangat bolon zuutyn darga nart zahiruulav. Tereer hori ba tuunees deesh nasny erchuudiin toollogo hij, daind yavah chadvartai, jad bolon bambai ezemshsen gurban zuun myangan shildeg ers bolohyg ni olj medev. **6** Ter bas Izrailias zuun myangan erelheg daichdyg zuun mongon talantaar holslon avav. **7** Gevch Burhany hun tuun uruu irj, — Oo, haantan, Izrailiin tsergiig oorteigoo hamt buu yavuulaach. Uchir ni EZEN Izrailitai buyuu Yefraimyn hovguudiin hentei ni ch hamt baidaggui yum. **8** Harin hervee chi yavbal, tuuniig uild, tulaand huchte bai. Gesen ch Burhan daisny omno chamaig dord oruulna. Uchir ni tuslah bolon dord oruulah erh Burhand bii gev. **9** Amazia Burhany hund handan — Gevch Izrailiin tserguuded minii ogson zuun talant mongiig bid yaah ve? gesend Burhany

hun hariulahdaa — Chamd uunees hamaagui ih ogoh yum EZENd bii gev.

10 Tegeed Amazia tedniig buyuu Yefraimaas tuun uruu irsen tserguudiig ger uruugaa harihaar taraan yavuuljee. Uunees bolj Iudagiin esreg tednii uur durelzej, ted uurandaa shatsaar gertee haritsgaav. **11** Amazia huchirhegjin, humuusee uragsh udiridan, Davst Hondii uruu hodolj, Syeiriin hovguudees arvan myangan huniig alav. **12** Iudagiin hovguud bas arvan myangan huniig amidaar ni olzlon avch, tedniig hadan tsohiony oroi uruu avaachaad, tedniig byatsartal tendees dooshoo chuluudav. **13** Gevch Amaziagiin oorteigoo hamt daind yavahyg boliulaad butsaan ilgeesen tserguud Samarias Byethoron hurtelh Iudagiin hotuudyg deeremdej, gurvan myangan huniig alj, mash ih zuils olzlov. **14** Amazia yedomchuudyg hyadsany daraa irehdee Syeiriin hovguudiin burhdyg avchran, tedgeeriigooriin burhdaa bolgoj, tedgeeriin omno mehiin sogdoj, tedend utlaga uugiulav. **15** Tegehed EZENii uur hilen Amaziagiin esreg shataj, Tereer tuund esh uzuulegchiig ilgeen, — Chinii garaas oorsdiin ard tumnee avraagui ter humuusiin burhdyg chi yuund erelhiilsen be? gejheluulev. **16** Tuuniighaantai yarih zuur haan tuund — Bid chamaig haany zovlohoor tomilson bil uu? Zogs! Yaagaad chi aluulahaar yum hiij baigaa ve? gev. Esh uzuulegch zogsood, — Chi uuniig uildej, minii zovlogoog sonsoogui uchraas Burhan chamaig ustgahaar tolovlosniig bi medne gev. **17** Tegehed Iudagiin haan Amazia zovlogoog huleen avch, Iyehugiin ach, Iyehoahazyn huu Izrailiin haan Ioasht elch ilgeen, — Iregtun, nuur nuureeree tulya gev. **18** Izrailiin haan Ioash Iudagiin haan Amaziad hun ilgeen, — Livand baisan orgost but Livand baisan hush modond elch ilgeen, "Ohinoo minii huud ogch, gerluuleech" gejee. Gevch Livand baisan zerleg araatan tuugeer ongoron yavj, orgost butyg gishgen devseljee. **19** Chi helehdee "Haragtun, bi Yedomyg yalsan yum" gev. Chinii zurh iherhel dotor bardam boljee. Odoo gertee baigtun. Chi ooriigoo bolon oorteigoo hamt Iudag unagah gej yuund tovog udna ve? hemeev. **20** Gevch Amazia sonssongui. Uchir ni ted Yedomyn burhdyg erelhiilsen tul Tereer tedniig Ioashiin gart oruulahyn tuld Burhan iin uildsen yum. **21** Ingeed Izrailiin haan Ioash hodlon, Iudad hariyaalagdah Byetshyemyesht Iudagiin haan Amaziatai nuur nuureeree tulgarav. **22** Iuda

Izrailid yalagdan, hun bur ni oor oorsdiin maihan uruu zugtaav. **23** Tegeed Izrailiin haan Ioash Iyehoahazyn ach, Ioashiin huu Iudagiin haan Amaziag Byetshyemyesht olzlon avaad, tuuniig Iyerusalimd avchran, Iyerusalimyn hermiig Yefraimyn Daaman haalganaas Bulangiin Daaman haalga hurtel buyuu dorvon zuun tohoi gazryg nuraav. **24** Burhany orgoond Obyedyedomyn halamjind bolon haany geriin erdenesiin sand baisan buh alt, mongo bolon buh sav suulgyg ter deeremdej, mon humuusiig olzlon avch, Samari uruu butsjee. **25** Iudagiin haan Ioashiin huu Amazia Iyehoahazyn huu Izrailiin haan Ioashiig nas barsny daraa arvan tavan jil amidrav. **26** Amaziagiin busad uils ehniheesee suuliinh hurtlee, haragtun, tedgeer ni Iuda, Izrailiin Haadyn Nomd temdeglegdeegui gej uu? **27** EZENiig dagahaas Amazia ergesen tsagaas ehlen Iyerusalimd humuus tuunii esreg huivaldsand tereer Lahish uruu zugtav. Gevch ted Lahish uruu tuunii araas hun ilgeen, tuuniig tend aljee. **28** Tegeed ted sharilyg ni morin deer avchirj, tuuniig etseg ovgoodiinh ni hamt Iudagiin hotod orshuulsan bilee.

Shastiryn Ded 26

26:1 Iudagiin buh ard tumen ar van zurgaan nastai baisan Uzziag etseg Amaziagiinh ni orond haanaar orgomjiljee. **2** Tereer haanyg etseg ovgoodiinhoo hamt noirssony daraa Yelotyg bosgon, Iudad negtgev. **3** Uzziha haan bolohdoo arvan zurgaa nastai baisan bogood Iyerusalimd tavin hoyor jil haanchiljee. Tuunii ehiig Iyerusalimyn hun Iyehilia gedeg baiv. **4** Ter ooriin etseg Amaziagiin hiisen bugdiig duurain EZENii melmiid zoviig uildev. **5** Burhany uzegdleer damjuulan uhaaral avsan Zyehariagiin odruuded tereer Burhanyg erelhiilseer baiv. Tereer EZENiig erelhiileh tusam Burhan tuuniig amjilttai bailgav. **6** Ter yavj, filistchuudiin esreg dain hij, Gatyn herem, Iabnyegiin herem, Ashdodyn hermiig nuraav. Tereer Ashdodyn nutagt bolon filistchuudiin dund hotuud barij bosgov. **7** Burhan tuund filistchuudiin esreg, Gurbaald amidarch baisan arabuudyn esreg, mon myeunichuudiin esreg daitahad tuslav. **8** Bas ammonchuud Uzziad alba guvchuur barij, tereer mash huchtey bolson tul tuunii ner aldar

Yegipyetiin hil hyazgaart ch hurev. **9** Uunees gadna, Uzzia Iyerusalimd Bulangiin Daaman haalga, Hondiin Daaman haalga bolon bulangiin tulguur bagana deer tsamhguudyg barij, behlev. **10** Tereer tsold tsamhguud bosgoj, chuluu uhaj olon nootsluur hiiv. Uchir ni nam dor gazart ch, tal gazart ch tuund mal sureg asar ih baiv. Tereer gazar horsond hairtai baisan uchraas uularhag nutag bolon urjil shimtei talbainuudad tariachid, usan uzemchdiig bailgav. **11** Uunees gadna, Uzziad daitahad belen tsereg baisan bogood ted haany tushmediin neg boloh Hananiagiin udirdlaga door bui guush Iyeiyel, tushmed Maasyeia naryn yavuulsan toollogyn daguuh bulguudeeree tulaand gardag baiv. **12** Ger buluudiin terguulegchid boloh erelheg daichid niitdee hoyor myanga zurgaan zuun hun bailaa. **13** Tednii udirdlaga door daisny esreg haand demjleg uzuuleheer aguu hucheer tuladdah chadvartai gurvan zuun doloon myanga tavan zuun hunii bureldehuuntei shildeg tsereg baiv. **14** Uunees gadna, Uzzia buh tseregtee zoriulan bambai, jad, duulga, huyag, num sum bolon chuluu duuguurdeh heregsluudiig beldej ogson bilee. **15** Iyerusalimd tereer uran darhchuudyn zohion buteesen daitah heregsluudiig hiijee. Tedgeer ni sum bolon tom chuluunuud harvuulah zorilgoor bulanguud, tsamhguud deer bairluulagdah baiv. Ingeed tuunii ner aldar als hol tugej, tereer huchirheg boltloo asar iheer tetguulj bailaa. **16** Gevch huchirheg bolmogts zurh setgel ni ihed bardam bolsnoos bolj tereer zavharch, ooriin Burhan EZEND itgelgui handav. Tereer utlagyn tahilyn shireen deer utlaga uutiulahaar EZENii sumd orson yum. **17** Tuunii araas tahilch Azaria bolon tuuntei hamt zorigt ers boloh EZENii nayan tahilch nar orson bilee. **18** Ted Uzzia haanyg eserguutsej, tuund — Uzzia, EZEND utlaga uugiulah ni chinii uureg bish, harin utlaga uugiulahaar ariusgagdsan Aarony hovguud boloh tahilch naryn uureg yum. Ariun gazraas garagtun, uchir ni chi itgelgui bogood EZEN Burhanaas hundlel hurtegui gev. **19** Harin Uzzia utlaga uugiulah boiporyg gartaa barin, uurlan hilegnejee. Tuuniig tahilch nart uurlan hilegnej baih uyed duhan deer ni uyaman ovchin garchee. Ene ni tahilch naryn omno EZENii orgoond, utlaga uugiuldag tahilyn shireenii hajuud bolson bilee. **20** Ahlah tahilch Azaria bolon buh tahilch nar tuun uruu hartal duhan deer ni uyaman ovchin baiv. Ted tuuniig tendees turgehen

gargav. EZEN tuuniig tsohison uchraas Uzzia ooro ch garah gej yaaravchlav. **21** Uzzia haan uheh odroo hurtel uyaman ovchtei baiv. Tereer EZENii orgoonoos taslagdsan tul uyaman ovchinteigoor tustai gert amidarch baiv. Tuunii huu Iotam haany geriig zahiran, uls ornyhoo humuusiig shuuv. **22** Uzziagiin busad uilsiig ehnees ni duustal Amozyn huu esh uzuulegch Isaia bichsen bilee. **23** Ingeed Uzzia etseg ovgodiinhoo hamt noirssond, ted tuuniig haadad hariyaalagdah bulshny talbaid etseg ovgodiinh ni hamt orshuuljee. Ingehdee ted — Ter bol uyaman ovchtei gejee. Tuunii huu Iotam tuunii orond haan bolov.

Shastiryn Ded 27

27:1 Iotam haan bolohdoo horin tavan nastai baisan bogood Iyerusalimd arvan zurgaan jil haanchiljee. Tuunii ehiig Zadokiin ohin Iyerusha gedeg baiv. **2** Tereer ooriin etseg Uzziagiin hiisen bugdiig duurain EZENii melmiid zoviig uildev. Harin tereer EZENii sumd oroogui. Gevch ard tumen zavharsan uilee urgeljuulseeer l baiv. **3** Tereer EZENii orgoonii deed haalgys, mon Ofyelyn hermiin mash urt hesgiig barij bosgov. **4** Uunes gadna, tereer Iudagiin uularhag nutagt hotuud bosgoj, modtoi tolgoduud deer behlelt, tsamhguudyg bariv. **5** Ter bas ammonchuudyn haantai tulaldaj, tedniig diilsen bogood ammonchuud ter jiliin tursh tuund neg zuun talant mongo, arvan myangan kor ulaan buudai, arvan myangan kor arvai ogchee. Ammonchuud bas hoyor, gurav dahi jil yag tiim hemjeegeer tuund toljee. **6** Iotam ooriin zamuudaa ooriin Burhan EZENiihee omno emh tsegtstei bolgosen uchraas huchirhegjsen yum. **7** Iotamyn busad uils buyuu tuunii buh dain bolon buh ajluud, haragtun, tedgeer ni Izraili, Iudagiin Haadyn Nomd temdeglegdsen bilee. **8** Haan bolohdoo tereer horin tavan nastai baisan bogood Iyerusalimd arvan zurgaan jil haanchlav. **9** Iotam etseg ovgodiinhoo hamt noirsson bogood ted tuunii Davidyn hotod orshuuljee. Tuunii huu Ahaz tuunii orond haan bolov.

Shastiryn Ded 28

28:1 Ahaz haan boloh uyedee horin nastai baisan bogood Iyerusalimd arvan zurgaan jil haanchiljee. Ahaz ooriin ovog etseg David shig EZENii melmiid zoviig uildsengui. **2** Harin tereer Izrailiin haadyn zamaar zamnasan yum. Ter bas Baaluudad zoriulan tsutgamal horguud hiiv. **3** Uunees gadna, Izrailiin hovguudiin omnoos EZENii hoon gargasan undestnuudiin buzar zanshlyn daguu tereer Byenhinnomyn hondiid utlaga uugiulj, ooriin hovguudiig gald shataav. **4** Tereer morgoliin ondorlog, tolgod bolon nogoos mod buriin door utlaga uugiulan, tahil orgov. **5** Tiim uchraas tuunii Burhan EZEN tuuniig Aramyn haany gart tushaav. Ted tuuniig yalj, tuunees ulemj toony arduudyg olzlon avch, Damaskt avaachiv. Tuund hund hohirol uchruulsan Izrailiin haany gart ter bas orson yum. **6** Ryemaliagiin huu Pyeka gants odriin dotor Iudad zuun horin myangan huniig buyuu buh zorigt ersiig hyadsan yum. Uchir ni ted etseg ovgoodiinhoo Burhan EZENiiig umartsan bilee. **7** Yefraimyn huchit er Zihri ni haany huu Maasyeiag, geriin zahiragch Azrikamyg bolon haany udaah hun Yelkanag aljee. **8** Izrailiin hovguud oorsdiin ah duusees hoyor zuun myangan emegteichuud, hovguud, ohidyg olzlon yavav. Bas tednees asar ih zuilsiig deeremden, tuuniigee Samarid avchrav. **9** Harin tend Odyed gegch EZENii esh uzuulegch baijee. Tereer Samarid irsen tserguudiig uttahaar ochij, tedend — Haragtun, ta naryn etseg ovgoodiin Burhan EZEN Iudad uurlasan uchraas tedniig ta naryn gart oruulsan bogood ta nar tedniig tengert tulsan hargislalaar hyadlaa. **10** Odoo ta nar Iuda, Iyerusalimyn humuusiig oorsoddoo eregtei, emegtei booluud bolgon zahirahaar tolovloj baigaa. Uneheer EZEN Burhanyhaa esreg handsan nugel hilents ta nart oorsdod chini baihgui gej uu? **11** Iimees odoo, namaig sonsoj, ah duuseesee olzlon avchirsan humuusiig butsaatsгаа. Yuu gevel EZENii shataj bui uur hilen ta naryn esreg baina gev. **12** Tegehed Yefraimyn hovguudiin terguulegchdiin zarim ni buyuu Iohanany huu Azaria, Myeshillyemotyn huu Byeryehia, Shallumyn huu Iyehizkia, Hadlain huu Amasa nar tulaldaanaas butsaj irj baigaa tserguudiin esreg bosoj, **13** tedend — Ta nar olzlogsdyg end avchrah yosgui. Uchir ni ta nar bidnii nugel, gem buruu deer nemen EZENii esreg gem buruug bidnii deer buulgahyg tolovloj baina. Bidnii gem buruu ulemj ih baigaa uchraas Tuunii

durelzsens uur Izrailiin esreg yum getsgeev. **14** Ingeed zevseglesen erchuud olzlogsdyg ba deeremdsen zuilsee tushmed bolon buh chuulgany omno orhiv. **15** Tegeed deer ner duridagdsan humuus bosoj, olzlogsdyg avch, nutsgen negniig ni olzny huvtssaar huvtsaslajee. Mon tedend huvtsas, shaahai ogch, hoollood uuh yum ogch, tosoor toslon, buh nyalh balchiruudyg ni iljgen deer suulgan hotolj, dal modny hot Iyerihod ah duus uruu ni avchrav. Daraa ni ted Samari uruu butsatsgaajee. **16** Ter uyed Ahaz haan Assiriin haad uruu tuslamj husen hun ilgeev. **17** Uchir ni dahin yedomchuud irj, Iudag dovtlon, olzlogsdyg avch yavjee. **18** Bas filistchuud nam dor gazryn bolon Iudagiin Nyegyeviin hotuudyg turemgiilj, Byetshyemyesh, Aialon, Gyedyerot, Sokog gatsaanuudynh ni hamt, Timnag gatsaanuudynh ni hamt, Gimzog gatsaanuudynh ni hamt ezlen avch, tend suuryijee. **19** EZEN Iudag Izrailiin haan Ahazaas bolj dord bolgov. Uchir ni tereer Iudad hyanaltgui baidlyg gargan, EZEND tuilyn itgelgui baiv. **20** Iimees Assiriin haan Tilgatpilnyesyer tuunii esreg dovtlon irj, tuuniig huchirheguulehiin orond bur ch daramtlav. **21** Hediigeer Ahaz EZENii orgoo, haany bolon noyodyn ordnoos huvi avch, tuuniig Assiriin haand ogson bolovch ene ni tuund tus bolsongui. **22** Ooriinhoo zovlon shanallyn uyed enehuu Ahaz Haan EZEND ulam itgelgui boljee. **23** Uchir ni tereer ooriig ni yalsan Damaskiin burhdad tahil orgon, — Aramyn haadyn burhad tedend tusalsan uchraas tedneer oortoo tusluulahyn tuld bi tedgeer burhdad tahil orgoh bolno gev. Harin tedgeer ni tuunii bolon buh Izrailiin budruulegch boljee. **24** Uunees gadna, Ahaz Burhany orgoonii sav suulgyg haman tsutluulaad, tedgeeriig heseg bolgon tsavchiv. Tereer EZENii orgoonii haalguudyg haaj, Iyerusalimyn bulan burd oortoo zoriulan tahilyn shireenuudiig bosgov. **25** Iudagiin hot burd tereer oor burhdad utlaga uugiulahaar morgoliin ondorloguudiig baiguulj, etseg ovgoodiinhoo Burhan boloh EZENiiig uurlahad hurgesen yum. **26** Tuunii busad uils bolon buh zamnal ni ehneesee togstol hurtel, haragtun, tedgeer ni Iuda bolon Izrailiin Haadyn Nomd temdeglegdsen bilee. **27** Ingeed Ahaz etseg ovgoodiinhoo hamt noirsson bogood ted tuuniig Iyerusalim hotod orshuuljee. Ted tuuniig Izrailiin haadyn bulshind hiigeegui yum. Tuunii huu Hyezyekia tuunii orond haanchlav.

Shastiryn Ded 29

29:1 Hyezyekia haan bolohdoo horin tavan nastai baiv. Tereer Iyerusalimd horin yeson jil haanchiljee. Tuunii ehiig Zyehariagiin ohin Abia gedeg baiv. **2** Ter ooriin ovog etseg Davidyn hiisen buhniig duurain EZENii melmiid zoviig uildev. **3** Haanchlalynhaa anhny jiliin neg deh sard tereer EZENii orgoonii haalguudyg ongoilgoj, tedgeeriig zasvarlav. **4** Tereer tahilch nar bolon lyevichuudiig avchran, tedniig zuun talyn talbaid tsutluuljee. **5** Tegeed tedend — Lyevichuud ee, namaig sonsogtun. Odoo oorsdiigoo, mon etseg ovgodiihoo Burhan boloh EZENii orgoog ariusgaj, ariun gazraas buzar zuilsiig gargagtun. **6** Uchir ni bidnii etseg ovgod itgelgui baij, bidnii Burhan EZENii melmiid buzar muut uilden, Tuuniig umartan, EZENii orshih gazraas nuuree buruulan, nuruugaa haruulsan bilee. **7** Ted bas uudnii tanhimyn haalguudyg haaj, denluunuudiig gargaj, Izrailiin Burhand zoriulan ariun gazart utlagyg uutiulj, shataalt tahiluudyg orgosongui. **8** Tiimees EZENii uur hilen Iuda, Iyerusalimyn esreg handan, Tereer tedniig aidas, tugshuur, zevuutslin bai bolgoston. Uuniig ta nar oorsdiin nudeer uzsen bilee. **9** Haragtun, uunees bolj bidnii ovog etsguud ildend unatsgaaj, bidnii hovguud, ohid bolon ehneruud olzlogdson yum. **10** Izrailiin Burhan EZENtei geree baiguulah sanaa minii zurhend baina. Ingevel Tuunii durelzen uur bidnees ergeh biz. **11** Hovguud mini ee, odoo buu haihramjgui bai. Uchir ni EZEN ta naryg Ooriinhoo omno zogsooj, Oortoo uilchluulen, uilchlegchid ni bolj, utlaga uugiulahaar songoson bilee hemeev. **12** Tegeed lyevichuud bosohod kohatchuudyn hovguudees Amasaigiin huu Mahat, Azariagiin huu Ioyel nar, Myerariin hovguudees Abdiin huu Kish, Iyehallyelyeliin huu Azaria nar, gyershonchuudaas Zimmagiin huu Ioa, Ioagiin huu Yedyen nar, **13** Yelizafany hovguudees Shimri, Iyeiyel nar, Asafyn hovguudees Zyeharia, Mattania nar, **14** Hyemany hovguudees Iyehiyel, Shimyei nar, Iyedutuny hovguudees Shyemaia, Uzziyel nar baiv. **15** Ted ah duusee tsugluulan, oorsdiigoo ariusgaad, EZENii ugiin daguuh haany tushaalaar EZENii orgoog tseverleheer orjee. **16** Tahilch nar EZENii orgoonii dotood hesgiig tseverleheer tiishee ortsgoogood, EZENii sumees oldson buh buzar

zuilsiig ted EZENii orgoonii hashaand gargan hayav. Tegeed Iyevichuud uuniig Kidrony hondii uruu avaachihaar yavav. **17** Ariusgah ajlyg ted negdugeer saryn ehni odor ehelsen bogood ter sarynhaa naim dahi odor ted EZENii uudnii tanhimd orjee. Tegeed ted EZENii orgoog naiman odriin doktor ariusgan, negdugeer saryn arvan zurgaa dahi odor duusgav. **18** Tegeed ted Hyezyekia haan uruu ochij, — Bid EZENii orgoog buheld ni buyuu shataalt tahilyn shireeg buh I ed zuilsiinh ni hamt, mon il tavih talhny shireeg buh I ed zuilsiinh ni hamt tseverlelee. **19** Uunees gadna, Ahaz haan ooriin haanchlalyn turshid itgelgui baidal dotroo hereggi geed hayasan buh ed zuilsiig bid beltgen ariusgalaa. Haragtun, tedgeer zuils EZENii tahilyn shireenii omno baina gej ailtgav. **20** Tegeed Hyezyekia haan ertlen bosoj, hotyn noyodyg tsugluulaad, EZENii orgoo uruu yavav. **21** Haanchlal, ariun gazar bolon Iudagiin toloo nugliin tolooh tahil bolgohoor doloon buh, doloon huts, doloon hurga, doloon uhnyg ted avchirjee. Tedgeeriig EZENii tahilyn shireen deer orgohiig Aarony hovguud boloh tahilch nart ter tushaav. **22** Ingeed ted buhnuudyg alj, tahilch nar tsusnaas ni avch, tahilyn shireen deer tsatsav. Ted bas hutsnuudyg alj, tsusyg ni tahilyn shireen deer tsatsav. Ted bas hurganuudyg alj, tsusyg ni tahilyn shireen deer tsatsav. **23** Daraa ni ted nugliin tolooh tahilyn uhnuudyg haan bolon chuulgany omno avchraad, ted garaa deer ni tavitsgaav. **24** Tahilch nar uhnuudyg alaad, buh Izrailiin toloo evleruulliig guitsetgeheer tedgeeriin tsusaar tahilyn shireeg tsevershuulev. Uchir ni haan buh Izrailiin toloo shataalt bolon nugliin tolooh tahil orgohiig tushaasan bilee. **25** Tegeed David, mon haany uzmerch Gad bolon esh uzuulegch Natany tushaalyn daguu tereer EZENii orgoond Iyevichuudiig hengereg, bosoo yatga, yatga hogjimteigeer zogsoov. Uchir ni ene tushaal EZENees, Tuunii esh uzuulegchdeer damjuulsan irsen baiv. **26** Iyevichuud Davidyn hogjmiin zemsguudiig barij, tahilch nar bureeteigee zogsotsgoov. **27** Daraa ni tahilyn shireen deer shataalt tahil orgoh tushaalyg Hyezyekia buulgav. Shataalt tahil ehelmegets, Izrailiin haan Davidyn hogjmiin zemsguudiig dagalduulsan bureenuudiin hamt EZENd orgohduu bas ehellee. **28** Buh chuulganyg morgoj baih zuur duuchid bas duulj, bureenuud hungenej baiv. Ene buhen

shataalt tahilyg duustal urgeljilsen yum. **29** Shataalt tahiluudyn togsgold haan bolon tuuntei hamt baigch buhen mehiin sogdoj, morgotsgoov. **30** Uunees gadna, David bolon uzmerch Asafyn ugseer EZEND magtaaluudyg duulahygy Hyezyekia haan bolon tushmed ni lyevichuuded tushaajee. Ted magtaaluudyg bayar hoorteigoor duulj, mehiin sogdoj, morgov. **31** Daraa ni Hyezyekia — Oorsdiigoo EZEND ariusgasan ta nar odoo oirton irj, tahiluudyg bolon talarhlyn orgoluudiig EZENii orgoond avchragtun hemeev. Chuulgan ni tahiluud bolon talarhlyn orgoluudiig avchirsan bogood zarim humuus sain duraaraa shataalt tahiluudyg ch avchirjee. **32** Chuulgany avchirsan shataalt tahiluudyn too tolgoi ni dalan buh, zuun huts, hoyor zuun hurga baiv. Edgeer ni bugd EZEND orgoh shataalt tahild zoriulagdsan bailaa. **33** Ariusgagdsan zuils ni zurgaan zuun buh, gurban myangan honi bolson. **34** Gevch tahilch nar mash tsoodoj, buh shataalt tahiluudyn arisyg ovchij chadahgui bailaa. Tiim uchraas ajil buren duustal, mon busad tahilch nar oorsdiigoo ariusgaj duustal tednii ah duus boloh lyevichuud tedend tusaltsgaav. Uchir ni lyevichuud oorsdiigoo ariusgahdaa tahilch naryg bodvol iluu uhamsartai handsan baiv. **35** Tend mon olon shataalt tahiluud eviintahiluudyn ooh bolon shataalt tahiluudad zoriulsan undaan orgoluudiin hamt bailaa. **36** Tegeed Hyezyekia bolon buh ard tumen Burhan humuust yuu beldseniig haraad bayarlan hoortsgoov. Uchir ni ene zuil genet tohioldson yum.

Shastiryng Ded 30

30:1 Hyezyekia buh Izraili, Iuda uruu hun ilgeej, mon Yefraim bolon Manassye uruu zahidal bichij, Izrailiin Burhan EZEND zoriulan Deeguur Ongoroh bayaryg temdegleheer Iyerusalim dahi EZENii orgoo uruu irehiig tednees husev. **2** Haan, tuunii noyod bolon Iyerusalim dahi buh chuulgan Deeguur Ongoroh bayaryg hoyordugaar sard temdegleheer shiidsenii shaltgaan ni **3** tahilch nar oorsdiigoo hureltsehuits toogoor ariusgaagui, mon humuus ch Iyerusalimd tsuglaraaguigees bolj ted ug bayaryg tuhain uyed temdeglej chadaaguitei holbootoi yum. **4** Ingeh ni haan bolon buh chuulgany nudendzov hemeen tootsogdov. **5** Iimees

Izrailiin Burhan EZEND Deeguur Ongoroh bayaryg Iyerusalimd temdegleheer tedniig iruuleh tunhgiig Byeyershyebagaas Dan hurtelh buh Izraili dayaar taraan zarlah zarligiig ted gargav. Uchir ni end bichigdsen shigeer iim olon toony hunteigeer ted ene bayaryg temdeglej baigaagui bilee. **6** Zarlaguud haany tushaalyn daguu haan bolon tuunii noyodyn garaas avsan zahidluudyg teen buh Izraili, Iuda dayaar yavj, "Oo, Izrailiin hovguud ee, Abraham, Isaak, Izrailiin Burhanboloh EZEN uruu ergegtun. Ingevel Assiriin haadyn savraas zailan, uldsen ta nar uruu Ter ergene. **7** Etseg ovgodiihoo Burhan EZEND itgelgui handaj baisan etsguud bolon ah nar shigee buu bai. Ta naryn harj baigaagaar Tereer tedniig aimshigtai bolgosen bilee. **8** Oorsdiin etsguud shig huzuugee buu hatuuruul, harin EZEND garaa ogch, Tuunii monhod ariusgasan Tuunii ariun gazart orj, Tuunii drelzsen uur ta naraas ergehiin tuld EZEN Burhandaa uilchlegtun. **9** Herev ta nar EZEN uruu butsj irvel, ta naryn ah duus bolon hovguud oorsdiig ni olzlon yavsan humuusiin omno orshooliig olj, ene nutagt butsj ireh bolno. Uchir ni ta naryn Burhan EZEN niguulsengui bolood orshoongui bogood ta nar Tuun uruu butsj irvel ta naraas nuuree buruulahgui" hemeesen. **10** Zarlaguud Yefraim bolon Manassyegiin nutag dayaar, Zyebuluny chanad hurtel hotoos hot damjin yavsan bolovch humuus tedniig jigshin ineeddej, doromjilj baiv. **11** Hedii tiim bolovch Ashyer, Manassye, Zyebuluny zarim humuus oorsdiigoo daruu bolgon, Iyerusalimd irtsgeev. **12** EZENii uteer haan bolon noyodyn tushaasnyg guitsetgeh neg zurh setgeliig tedend ogohiin tuld Burhany mutar Iudagiin deer bas baiv. **13** Hoyordugaar sard Isgeegui Talhny Bayaryg temdegleheer olon humuus buyuu asar tom chuulgan Iyerusalimd tsuglarchee. **14** Ted bosood, Iyerusalimd baisan tahilyn shireenuudiig zailuuljee. Ted bas utlagyn tahilyn shireenuudiig holduulan, Kidron gorhi uruu hayav. **15** Tegeed hoyordugaar saryn arvan dorvond ted Deeguur Ongoroh bayaryn hurganuudyg nyadlav. Tahilch nar bolon lyevichuud oorsdoosoo ichij, oorsdiigoo ariusgaad, EZENii orgoond shataalt tahiluudyg avchrav. **16** Ted Burhany hun Mosyegiin huuliin daguu oorsdiin yosyn daguu oorsdiin bair bairandaa zogsotsgoov. Tahilch nar lyevichuudiin garaas huleen avsan tsusyg tsatsjee. **17** Tend chuulgany dund

oorsdiigoo ariusgaagui olon hun baisan uchraas tedniig EZENd ariusgahyn tuld buzar baisan hun neg buriin toloo lyevichuud Deeguur Ongoroh bayaryn hurganuudyg nyadlav. **18** Ard tumnii neled ni buyuu Yefraim, Manassye, Issahar bolon Zyebulunaas irsen olon hun oorsdiigoo tsevershuuleegui bolovch Deeguur Ongoroh bayaryn zoogiig deer bichigdsenees ooroor idetsgeeji baiv. Hyezyekia tednii toloo zalbiran, — Sain EZEN uuchlag. **19** Hediigeer ariun gazryn tsevershuuleltiin jurmyn daguu bish ch gesen etseg ovgodiinhoo Burhan EZEN boloh Burhanyg erelhiileheer ooriin zurh setgeliig beldegch hun buriig uuchlag gev. **20** iimees EZEN Hyezyekiag sonsood, ard tumniig edgeev. **21** Iyerusalimd baisan Izrailiin hovguud Isgeegui Talhny Bayaryg doloo honogiin tursh mash ih bayar hoorteigeer temdeglesen bogood lyevichuud bolon tahilch nar EZENd changa hogjmoor togloj EZENiig odor algalgui magtav. **22** Daraa ni, EZENii zuilsuuded saruul oilgoltoor handagch buh lyevichuuded Hyezyekia urmyn ugsiig heljee. Ingeed ted eviin tahiluudyg orgon, etseg ovgodiinhoo Burhan EZENd talarhan tovloson doloon odriin tursh idetsgeeiv. **23** Tegeed chuulgan buheldee bayaryg dahin doloo honog temdegleheer shiidseneer ted bayar hoorteigoor dahin doloo honog temdegletsgeeiv. **24** Uchir ni Iudagiin haan Hyezyekia chuulgand zoriulan myangan buh, doloon myangan honiig handivlasan bogood noyod ch chuulgand zoriulan myangan buh, arvan myangan honiig handivlasan bilee. Mon asar olon toony tahilch nar oorsdiigoo ariusgav. **25** Iudagiin buh chuulgan ni tahilch nar, lyevichuud bolon Izrailias irsen buh chuulgany hamt, mon Izraili gazraas irsen bolon Iudad amidardag hariinhny ali alintai ni hamt bayarlan hoortsgoojee. **26** Davidyn huu Izrailiin haan Solomony odrudees hoish Iyerusalimd uuntei adil yum bolj baigaagui uchraas Iyerusalimd asar ih bayar hoor bolj bailaa. **27** Daraa ni Lyeviin tahilch nar bosoj, ard tumniig yeroov. Tednii duu sonsogdoj, tednii zalbiral Tuunii ariun orshihui boloh tengert hursen ajee.

Shastiryn Ded 31

31:1 Ene buhen duussany daraa tend baisan buh izrailichuud Iudagiin

hotuud uruu yavj, buh Iuda, Byeniamin dayaar bolon Yefraim, Manassyed bui baganuudyg heseglen butlaj, Ashyeragiin modon shong tsavchin, morgoliin ondorloguud bolon tahilyn shireenuudiig nuraan, ter bugdiig ustgaj duusgav. Daraa ni Izrailiin buh hovguud oorsdiin hotuud uruug hun bur ooriin ezemshil uruu haritsgaav. **2** Tegeed shataalt tahiluud, eviin tahiluudyg orgohiin tuld, mon EZENii huree buudlyn daaman haalganuud deer uilchilj, talarhal orgon, magtahyn tuld tahilch nar, lyevichuudiin hun neg buriig ooriinh ni uilchleliin daguu buleg bulgeer ni uuregt ajild Hyezyekia tomilov. **3** Ter bas ooriin ed zuilsees shataalt tahiluudad, tuhailbal, EZENii huulid bichigdsenchlen, ogloo, oroiny shataalt tahiluud, amraltyn odruud, shine saruud bolon tovlogdson bayar yosloluudad zoriulagdsan shataalt tahiluudad haany huviig togtoojee. **4** Tahilch nar bolon lyevichuud oorsdiigoo EZENii huulid zoriulahyn tuld tedend tohirson huviig ogohiig Iyerusalimd amidarch baisan irgeded haan bas tushaav. **5** Zahiramj garch tarhmagts, Izrailiin hovguud ur tariany anhny ur jims, shine dars, tos, zogiin bal bolon gazryn buh buteegdehuuniig arvin hemjeegeer hangav. Ted buh zuilsiinhee aravny negiig asar ih hemjeegeer avchrav. **6** Iudagiin hotuudad amidarch baisan Iuda bolon Izrailiin hovguud uher, honinyhoo aravny negiig, mon oorsdiin BurhanEZEND ariusgagdsan ariun belguudiin aravny negiig avchirj, oovolon taviv. **7** Gurav dugaar sard ted ovoonuud bosgoj ehleed, doldugaar sard duusgav. **8** Hyezyekia bolon zahiragchid irj, ovoonuudyg haraad, EZEN bolon Tuunii ard tumen boloh Izrailiig yeroov. **9** Daraa ni ug ovoonuudyn talaar Hyezyekia tahilch nar bolon lyevichuudees asuuv. **10** Zadokiin geriin ahlak tahilch Azaria tuund hariulan, — EZENii orgoond handivuudyg avchirj ehelsnees hoish bidend ideh yum hangalttai baisan bogood iluu garsan ni ch elbeg uldev. Uchir ni EZEN Ooriin ard tumniig yerooson bogood ene ulemj hemjeenii zuil iluu garsan yum gev. **11** Tegeed Hyezyekia tedend EZENii orgoon doktor oroonuud beltgehiig tushaasand, ted beltgev. **12** Ted handivuud, aravny neguud bolon ariusgagdsan zuilsiig itgelteigeer avchirjee. Lyevi hun Konania tedgeeriig hariutssan tushmel, tuunii duu Shimyei udaah hun ni bolov. **13** Hyezyekia haan tomilsnoor Iyehiyel, Azazia, Nahat, Asahyel, Iyerimot, Iozabad, Yeliyel, Ismahia, Mahat, Byenaia nar Konania, Shimyei

naryn erh medel door baih hargalzagchid bolson bogood Burhany orgoond ahlah tushmel ni Azaria baiv. **14** Zuun talyn daaman haalgany sahiul, Lyevi hun Imnagiin huu Korye EZEND zoriulsan handivyg bolon hamgiin ariun zuilsiig togtoohoor Burhand orgoh sain duryn orgoluudiig hariutsdag baiv. **15** Tahilch naryn hotuudad tuunii erh medel door Yedyen, Miniamin, Iyeshua, Shyemaia, Amaria, Shyekania nar baiv. Ted oorsdiin ah duus nart bulguudiin daguu, tom jijgiig ali alind huviudyg ni itgelteigeer ogdog baiv. **16** Ugiin bichigt temdeglegdseniig ni ul hargalzan guchin nasnaas deeshih ers buyuu odor buriin uurguee guitsetgeheer EZENii orgoond orj baisan hun burd bulgiinhee daguu guitsetgesen ajil uurgiin toloo ug huviud taraagdaj baiv. **17** Mon etsguudiinhee buluudiin daguu ugiin bichigt temdeglegdsen tahilch nar, horin nasnaas deeshih lyevichuuded, tednii uureg bolon bulguudiin daguu huviig ogchee. **18** Ugiin bichgiin temdegleluuded buhii l chuulgany balchir huuhdud, ehneruud, hovguud bolon ohidyg bagtaasan bailaa. Uchir ni ted ariun baidal dotor oorsdiigoo itgelteigeer ariusgajee. **19** Mon hotuudynhaa belcheer gazruud dahi tahilch nar boloh Aarony hovguudiin toloo, esvel hot neg burd, tahilch naryn dotroos buh erchuuded, lyevichuudiin dotroos ugiin bichigt temdeglegdsen hun burd huvi taraah humuusiig nerseer ni togtooson yum. **20** Hyezyekia buh Iuda dayaar iinhuu uildev. Tereer ooriin Burhan EZENii omno sain, zov, unen boloh zuilsiig hiijee. **21** Ooriin Burhanyg erelhiilen, huuli ba tushaal dotor Burhany orgoonii uilchleld ehluulsenajil buree tereer buh zurh setgeleesee hii, amjilt olj baiv.

Shastiryn Ded 32

32:1 Edgeer itgelt uilsiin daraa Assiriin haan Syennahyerib irj, Iudag dovtlon, behlegdsen hotuudyg buslen avch, tedgeeriig oortoo ezlen avahaar sanajee. **2** Syennahyerib irsniig, mon Iyerusalimd daitahaar tolovloj baigaag ni Hyezyekia haraad, **3** ooriin tushmed bolon daichidtaigaa hamtran hotyn gadna baidag bulguudaas usyg taslahaar shiidsend, ted tuund tuslav. **4** Ingeed olon humuus tsuglaran, duurgeer ursdag buh bulag, suvguudyg zogsooj, — Assiriin haan irj, ene ih usyg

yaagaad olj ezemshih yostoi yum be? getsgeev. **5** Tereer uram avch, nursan baisan buh hermiig sergeen bosgoj, deer ni tsamhguudyg bairluulaad, oor gadnah hanyg barij, Davidyn hot dahi Millog batjuulan, ih hemjeenii zevseg, bambainuudyg hiiv. **6** Tereer ard tumniig zahirah tsergiin darga naryg tomilood, hotyn daaman haalgan deerh talbaid oor uruugaa tsugluulaad, tedniig uramshuulan yarihdaa — **7** Tuushtai bogood zorigtoi baigtun. Assiriin haanaas, tuuntei hamt baigaa ene buh tumnuudees buu emee, buu zurh aldagtun. Uchir ni bidentei hamt baigaa negen ni tuuntei hamt baigaa negnees aguu yum. **8** Tuuntei hamt zovhon mahan gar, harin bidentei hamt bidend tuslah bolon tulaldaand mini baidah bidnii Burhan EZEN baina gev. Tegeed ardtumen Iudagiin haan Hyezyekiagiin ugend naidjee. **9** Uunii daraa Assiriin haan Syennahyerib Lahish hotyg buh tsergiin hucheeree buslen baih uyedee Iyerusalim uruu ooriin zarts naryg Iudagiin haan Hyezyekia bolon Iyerusalimd baisan buh iudachuudyn esreg ilgeej, — **10** Assiriin haan Syennahyerib iin helj baina. "Ta nar yuund itgej, buslegdsen Iyerusalimd uldene ve? **11** Oorsdiigoo olsgoj, tsangaan uheld hurgeesei gej «Bidnii Burhan EZEN bidniig Assiriin haany garaas avarna» hemeen Hyezyekia ta naryg toorogduulj baigaa bus uu? **12** Onooh Hyezyekia chini Tuunii morgoliin ondorloguud bolon tahilyn shireenuudiig zailuulaad, Iuda, Iyerusalimd handan «Ta nar neg tahilyn shireenii omno morgoj, tuun deer l utlaga uugiulah boloi» gesen yum bish uu? **13** Bi bolood minii etseg ovgod gazar nutgiin buh ard tumnuuded yuu hiisniig ta nar medehgui gej uu? Terhuu gazar nutguudyn undestnuudiin burhad minii garaas ooriin gazar nutgaa avarch chadah baisan uu? **14** Minii etseg ovgodiin burmoson ustgasan tedgeer undestnuudiin buh burhdyn dotroos ooriin ard tumnee minii garaas avarch chadah hen baisan be ? Tegehed ta naryn Burhan ta naryg minii garaas avarch chadna gej uu? **15** Tiimees odoo, Hyezyekiad ingej buu mehlegd, buu toorogd, mon tuund buu itge. Uchir ni yamar ch undesten, haanchlalynyamar ch burhan ooriin ard tumnee minii garaas, esvel minii etseg ovgodiin garaas avarch chadsangui. Tegvel ta naryn Burhan ta naryg minii garaas yaaj avrah yum bol? " hemeev gej heluuljee. **16** Tuunii zarts nar EZEN Burhany esreg bolon Tuunii zarts Hyezyekiagiin esreg tsaashlan

yaritsgaav. **17** Ter mon Izrailiin Burhan EZENiig doromjlohoor "Gazar nutguudyn undestnuudiin burhad oorsdiin ard tumnee minii garaas avarch chadaagui shig, Hyezyekiagiin Burhan ch gesen Ooriin ard tumniig minii garaas avarch chadahgui" gej Tuunii esreg yarihaar zahidluudyg bichiv. **18** Ted herem deer baisan Iyerusalimyn humuusiig ailgan surduuleh gej teden uruu uuniigee iuda heleer changa duugaar hashhirav. Ingesneer ted hotyg avah sanaatai baiv. **19** Ted Iyerusalimyn Burhany tuhai hunii garyn buteel boloh delhiin ard tumnuudiin burhdyn tuhai yarij baigaa yum shig yarilaa. **20** Harin Hyezyekia haan bolon Amozyn huu esh uzuulegch Isaia uunii talaar zalbiran, tenger ood hashhirtsgaav. **21** EZEN tenger elchee ilgeen, Assiriin haany huarand buh huchit daichid, janjnuud, tushmediig aluuljee. Ingeed tereer ichguurteigeer ooriin nutag uruutaa butsav. Ter ooriin burhny sumd oroh uyed ooriinh ni huuhduudiin zarim ni tuuniig tend ni ildeer aljee. **22** EZEN Hyezyekiag bolon Iyerusalimyn orshin suugchdyg Assiriinhaan Syennahyeribyn garaas, mon busad buhnii garaas avarch, tedniig tal burd ni udirdjee. **23** Olon humuus Iyerusalimd EZEND beleg selt, Iudagiin haan Hyezyekiad shilmel belguudiig avchirjee. Unees hoish tereer buh undestnii omno orgomjlogdson bilee. **24** Ter odruuded Hyezyekia uhluug ovchtei boljee. Tereer EZEND zalbirsand EZEN tuund aildaj, temdeg ogov. **25** Harin Hyezyekia huleej avsan ashgaasaa butsaaj ogsongui. Uchir ni tuunii zurh bardam boljee. Iimees uur hilen tuunii deer bolon Iuda, Iyerusalimyn deer buuv. **26** Harin Hyezyekia bolon Iyerusalimyn orshin suutchid zurhnihee bardamnalyg nomhruulsan uchraas EZENii uur hilen tednii deer Hyezyekiagiin odruuded buusangui. **27** Hyezyekiad ulemj ih bayalag, ner hund baiv. Ter oortoo zoriulan mongo, alt, unet chuluu, amtlagch, bambai bolon buh torliin unet ed zuilsuudiin erdenesiin sanguudyg, **28** mon ur tariany buteegdehuun, dars, tosny aguulahuudyg baiguulj, mon buh torliin uhriin horoo, honiny hashaanuudyg barijee. **29** Ter oortoo zoriulan hotuud baiguulj, honi, uher surgiig ui tumeer ni ezemshjee. Uchir ni Burhan tuund asar ih bayalgiig ogson bilee. **30** Gihony usny deed ursgalyg zogsooj, Davidyn hotyn baruun tal uruu ursgasan hun ni Hyezyekia baiv. Hyezyekia hiisen bugddee amjilt oljee. **31** Ug gazart bolson gaihamshgiin talaar asuuhaar tuun uruu

ilgeegdsen Vavilony zahiragchdyn toloologchdiin heregt l Hyezyekiagiin zurh setgeld baisan buhniig medej, tuuniig zovhon sorihyn tuld Burhan tuuniig gantsaarang ni orhison yum. **32** Hyezyekiagiin busad uils, tuunii itgeliin uildluud, haragtun, tedgeer ni Amozyn huu esh uzuulegch Isaiagiin uzegdeld, Izraili ba Iudagiin Haadyn Nomd bichigdsen bilee. **33** Ingeed Hyezyekia etseg ovgoodiinhoo hamt noirsoj, ted tuuniig Davidyn hovguudiin bulshny deed hesegt orshuulav. Buh Iuda bolon Iyerusalimyn orshin suugchid tuuniig uhehed ni hundetgev. Tuunii huu Manassye tuunii orond haan bolov.

Shastiryn Ded 33

33:1 Manassye haan bolohdoo arvan hoyor nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd tavin tavan jil haanchlav. **2** Tereer Izrailiin hovguudiin omnoos EZENii hoon gargasan undestnuudiin buzryn daguu EZENii melmiid buzar muug uildsen bilee. **3** Ter ooriin etseg Hyezyekiagiin nuraan hayasan morgoliin ondorloguudiig sergeen barij, Baaluudad zoriulan tahilyn shireenuud bosgon, Ashyeragiin modon shong buteej, bas tengeriin buh erhest morgon, uilchlev. **4** Tereer EZENii orgoo dotor tahilyn shireenuud bosgov. Ene orgoonii talaar "Minii ner Iyerusalimd uurd baih boloi" gej EZEN aildsan yum. **5** Tereer EZENii orgoonii hoyor hashaand tengeriin buh erhest zoriulan tahilyn shireenuud bosgov. **6** Ter ooriin hovguudiig Byenhinnomyn hondiid gal dunduur yavuulan, id shid uildej, ilbe surch, merge tolog ashigljaj, suns duudagchid bolon har domch nartai holbogdson. EZENii melmiid ulemj ih buzar muug uildseneeree tereer EZENiig uurlahad hurgejee. **7** Daraa ni ter ooriin buteesen shuteenii siilmel horgiig Burhany orgoo dotor bairluulav. Ene orgoonii tuhai Davidad bolon tuunii huu Solomond Burhan aildahdaa "Bi Izrailiin buh ovguudaas songoson ene orgoo bolon Iyerusalimd Bi Ooriin neriig uurd monhod tavih bolno. **8** Hervee Mosyegeer damjuulan ogogdson huuli, zarliguud bolon togtooluudyn daguu ted Minii tushaasan bolgonyg sahin uildej baival Bi ta naryn etseg ovgodod togtooj ogson gazar nutgaas Izrailiin holiig dahin gargahgui" gesen bilee. **9** Iinhuu Izrailiin hovguudiin

omnoos EZENii ustgasan undestnuudees ch iluu buzar muut hiilguulen Iuda bolon Iyerusalimyn orshin suugchdyg Manassye toorogduulsen yum. **10** Manassyed bolon tuunii ard tumend EZEN aildsan bolovch ted anhaarsangui. **11** Tiimees tednii esreg Assiriin haany ih tsergiin janjnuudyg EZEN avchirsan bogood ted Manassyeg degeenuudeer barij, hurel gav ginjeer hulj, Vavilon uruu avch yavav. **12** Zovlon zudguurt orson hoino ter ooriin Burhan EZEN uruu handaj, etseg ovgo diinhoo Burhany omno ooriigoo ihed dord bolgov. **13** Manassye Tuund zalbirahad, guiltand ni Tereer setgel hodolj, tuunii huseltiig sonsoj, tuuniig Iyerusalimd uruu, ooriinh ni haant uls uruu dahin avchirjee. Ingeed EZEN bol Burhan mon gedgiig Manassye medsen bilee. **14** Unii daraa honidiid buyuu Gihony baruun tald Zagsan Haalgany uud hurtel tereer Davidyn hotyn gadnah hermiig bosgov. Tereer Ofyelyg ug hermeer hureeluulsen bogood hermiig mash ondor bariv. Daraa ni Iudagiin buh behlegdsen hotuudad tereer tsergiin darga naryg bairluulav. **15** Ter bas EZENii orgoonoos hariin burhad, shuteenuudiig zailuulj, EZENii orgoonii uul bolon Iyerusalimd ooriin bosgoson tahilyn shireenuudiig ch zailuulan, hotyn gadna gargaj hayajee. **16** Tereer EZENii tahilyn shireeg bosgon, deer ni eviin tahiluud bolon talarhlyn tahiluudyg orgov. Mon Izrailiin Burhan EZEND uilchlehiig Iudad ter tushaav. **17** Tegsen hedii ch ard tumen morgoliin ondorloguud deer zovhon oorsdiin Burhan EZEND tahil orgosoor baiv. **18** Manassyegiin busad uils, Burhandaa handsan tuunii zalbirluud bolon Izrailiin Burhan EZENii nereer tuuntei yarij baisan uzmerchdiin ugs zereg ni Izrailiin haadyn temdegleluudiin dund bii. **19** Bas tuunii zalbirluud bolon herhen Burhand huselt tavij baisan ni, tuuniibuh nugluud, tuunii itgelgui baidal, ooriigoo dord bolgohoos omno tuunii morgoliin ondorloguud bosgoj, Ashyeragiin modon shon ba siilmel horguudiig zoj baisan gazruud zereg ni Hozain temdegleluuded bichigdsen yum. **20** Ingeed Manassye etseg ovgo diinhoo hamt noirsson bogood ted tuuniig ooriinh ni gert orshuuljee. Tuunii huu Amon tuunii orond haan boljee. **21** Amon haan bolohdoo horin hoyor nastai baisan bogood Iyerusalimd hoyor jil haanchlav. **22** Ter ooriin etseg Manassyegiin uildsenii adil EZENii melmiid buzar muug uildej, ooriin etseg Manassyegiin buteesen buh siilmel

horguuded Amon tahil orgoj, tedgeert uilchlev. **23** Uunees gadna, ooriin etseg Manassyegin uildsenii adil tereer EZENii omno ooriigoo dord bolgosongui, harin Amon gem buruug arvijuulsan yum. **24** Etsest ni tuunii zarts nar tuuniig esreg huivaldaj, tuuniig ooriinh ni gert alav. **25** Gevch ter gazryn ard tumen Amon haany esreg huivaldagchdyg bugdiig ni alj, tuunii orond tuunii huu Iosiag haanaar orgomjiljee.

Shastiryn Ded 34

34:1 Iosia haan bolohdoo naiman nastai baisan bogood Iyerusalimd guchin negen jil haanchlav. **2** Tereer EZENii melmiid zoviig uilden, ooriin ovog etseg Davidyn zamaar zamnasan bogood zuun, baruun tiish hazaisangui. **3** Haanchlalynhaa naim dahi jild, zaluuhan baihdaa tereer ovog etseg Davidynhaa Burhanyg erelhiilj ehlev. Arvan hoyor dahi jild tereer Iuda bolon Iyerusalimyg morgoliin ondorloguud, Ashyeragiin modon shon bolon siilmel, tsutgamal horguudees tseverlej ehelsen yum. **4** Ted tuunii omno Baaluudyn tahilyn shireenuudiig nuraaj, ondort bairluulsan utlagyn tahilyn shireenuudiig ter tsavchin unagav. Bas Ashyeragiin modon shon, siilmel bolon tsutgamal horguudiig tereer heseqlen butlaad, nuntag boltol uuruulen, tedgeert tahil orgoj baisan humuusiin bulshnuud deeguur taraav. **5** Tegeed tereer tahilch naryn yasyg tahilyn shireenuud deer ni shataaj, Iuda bolon Iyerusalimyg tsevershuulev. **6** Manassye, Yefraim, Simyeony hotuudad bolon Naftaliig hurtel, ergen toirnyh ni balgasnuudad ch gesen **7** ter tahilyn shireenuudiig nuraaj, Ashyeragiin modon shon bolon siilmel shuteenuudiig nuntaglan butlaad, Izraili gazar nutag dayaar utlagyn tahilyn shireenuudiig tsavchin hayav. Tegeed tereer Iyerusalim uruu butsav. **8** Tereer gazar nutag bolon orgoog tseverlesen baih uyed buyuu haanchlalynhaa arvan naim dahi jild ooriin Burhan EZENii orgoog zasvarluulahaar tereer Azaliagiin huu Shafan, hotyn tushmel Maasyeia, hereg hotlogch Ioahazyn huu Ioa naryg ilgeev. **9** Ted terguun tahilch Hilkia uruu ochood, Burhany orgoo uruu avchirsan mongiiig tushaajee. Ug mongiiig lyevichuud boloh haalgany sahiuluud Manassye, Yefraim bolon Izrailiin buh uldegsdees, mon buh Iuda, Byeniamin bolon Iyerusalimyn

orshin suugchdaas tsugluulsan baiv. **10** Ted ug mongiig EZENii orgoog hariutsan ajillaj bui humuusiin gart ogson bogood EZENii orgoond ajillaj baisan ajilchid orgoog sergeen barij, zasvarlahad hereglesen yum. **11** Ter mongiig ted zassan chuluu, zalgahad ashiglah gualing hudaldaj avahad, mon Iudagiin haadyn suiredd hurgesen barilguudad dunznuud hiihed zoriulj mujaanuud, barilgachdad erguulen ogchee. **12** Humuus ni ajlaa itgelteigeer hiiv. Tedniig hyanaj baisan daamluud ni Myerariin hovguudees garaltai lyevichuud boloh Iahat, Obadia nar, Kohatyn hovguudees garaltai Zyeharia, Myepgullam nar bolon bugdeeree hogjmiin zemsegt garamgai humuus boloh lyevichuud baiv. **13** Ted bas hund yum zoogchdiig hariutsaj, mergejil buriin buh ajilchdyg hyanaj baiv. Lyevichuudees zarim ni guush, tushmed bolon daaman haalgany sahiuluudyn uurgiig guitsetgej baiv. **14** EZENii orgoo dotor avchirsan mongiig ted avchirj baih uyed Mosyegeer damjuulan ogson EZENii huuliin nomyg tahilch Hilkia oljee. **15** Hilkia hariulan guush Shafand — Bi EZENii orgoond huuliin nom olloo gev. Hilkia ter nomyg Shafand ogchee. **16** Tegeed Shafan nomyg haand avchran, tuund tsaashluulan medeelehdee — Tany zarts nart daalgagdsan buhniig ted guitsetgej baigaa. **17** Ted bas EZENii orgoonoos oldson mongiig hooslon gargaj, tuuniig hyanagchid bolon ajilchdyn gart daatgav gev. **18** Unees gadna guush Shafan haand helehdee — Tahilch Hilkia nadad neg nom ogson gev. Shafan ug nomoos haany omno unshjee. **19** Haan terhuu huuliin ugsiig sonsood ooriin huvtssaa urav. **20** Daraa ni Hilkia, Shafany huu Ahikam, Mikagiin huu Abdon, guush Shafan bolon haany zarts Asaia nart haan tushaahdaa — **21** Yavtsgaaj, minii toloo bolon Izraili ba Iudad uldsen humuusiin toloo oldson nomyn ugsiin talaar EZENees asuugtun. Ene nomd bichigdsen buhnii daguu uiddeheer EZENii ugiig bidnii etseg ovgod sahiagui uchraas bidnii deer asgarsan EZENii uur hilen aguu ajee gev. **22** Tegeed Hilkia bolon haany ilgeesen humuus Shallumyn ehner esh uzuulegch emegtei Hulda uruu yavav. Shallum ni Hasragiin ach, Tokhatyn huu bogood huvtsasny aguulahyn sahiul yum. (Hulda Iyerusalimd hoyordugaar duuregt amidardag baiv). Ted monooh zuiliin talaar tuuntei yariltsjee. **23** Tereer tedend — Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Ta naryg Nad uruu ilgeesen hund helegtun. **24** EZEN

aildahdaa «Uzegtun, Bi ene gazar bolon endhiin orshinsuugchid deer buzar muug buyuu Iudagiin haany omno tednii unshsan terhuu nomd bichigdsen buh haraaluudyg avchirj baina. **25** Yaagaad gevel oorsdiin garyn buh ajluudaar Namaig uurlahad hurgeheer ted Namaig umartan, oor burhdad utlaga uugiulsan bilee. Tiimees Minii uur hilen ene gazar deer tsutgagdah bogood untrahgui» gej baina" hemeev. **26** Harin EZENees asuulgahaar ta naryg ilgeesen Iudagiin haand ta nar uuniig heleh bolno. "Chinii sonsson ugsiig Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. **27** «Chinii zurh zoolon baj, ene gazar bolon endhiin orshin suugchdyn esreg helsen Tuunii ugsiig sonsood Burhany omno chi ooriigoo daruu bolgosen bogood Minii omno chi ooriigoo daruu bolgoj, huvtssaa uran, Minii omno uilsan uchir Bi chamaig uneheer sonsloo» gej EZEN tunhagljaj baina. **28** «Uzegtun, Bi chamaig chinii etseg ovgod uruu avaachin, chi bulshindaa amar taivnaar ochih bolno. Ene gazar bolon endhiin orshin suugchid deer Minii avchrah buh buzar muug chinii nud uzehgui» gesen" geh bolno gev. Ted hariu ugiig haand damjuulav. **29** Daraa ni haan ni hun ilgeej, Iuda bolon Iyerusalimyn buh ahmaduudyg tsugluulav. **30** Haan ba Iudagiin buh erchuud, Iyerusalimyn orshin suugchid, tahilch nar, Iyevichuud bolon hamgiin aguugaas hamgiin бага hurtelh buh ard tumen EZENii orgoo uruu yavav. EZENii orgoonoos oddson gereenii nomyn buh ugsiig tedniig songold haan unshiv. **31** Tegeed haan ooriin bairandaa zogsood, EZENii araas yavj, Tuunii tushaal, gerchlel, zarliguudyg ooriin buh zurh setgeleeree sahij, ene nomd bichigdsen gereenii ugsiig heregjuulne gej EZENii omno geree baiguuljee. **32** Unees gadna, Iyerusalimd ba Byeniamind baisan buh humusiig ter oorteigoo hamt zogsoov. Tiimees Iyerusalimyn orshin suutchid etseg ovgodiinhoo Burhan boloh Burhany gereenii daguu uildjee. **33** Iosia Izrailiin hovguuded hariyaalagdah buh gazar nutgaas buh buzryg zailuulaad, Izrailid bui buh humusiig oorsdiin Burhan EZENd uilchluulev. Tuunii amidralynh ni turshid ted etseg ovgodiinhoo Burhan EZENiig dagahaas ergeegui yum.

35:1 Daraa ni Iosia EZENd Deeguur Ongoroh bayaryg Iyerusalimd temdeglej, negdugeer saryn arvan dorvond ted Deeguur Ongoroh bayaryn hurganuudyg tohoorov. **2** Tereer tahilch naryg uuregt ajild ni oruulan, EZENii orgoond uilchlehed ni tedniig uramshuulav. **3** Ter bas buh izrailichuudyg surgadag bogood EZENd ariun baisan lyevichuuded handan — Ariun avdryg Izrailiin haan Davidyn huu Solomony barisan orgoond oruulan zalagtun. Ene ni dahij moron deerh achaa bolohgui. Odoo oorsdiin Burhan EZENd bolon Tuunii ard tumen Izrailid uilchlegtun. **4** Izrailiin haan David bolon tuunii huu Solomony bicheesiin daguu oorsdiin bulguud deh etsguudiinhee buluudeer beltgegtun. **5** Unees gadna, oorsdiin ah duus boloh egel arduudyn etsguudiin buluudiin hesguudiin daguu, mon lyevichuudiin daguu etsguudiin buluudiin bulgeer ariun gazart zogs. **6** Deeguur Ongoroh bayaryn hurganuudyg tohoorch, oorsdiigoo ariusgaj, Mosyegeer damjuulsan EZENii ugiin daguu hiihed ni oorsdiin ah duusiig beltgegtun hemeev. **7** Iosia baisan buh humuust boloh egel arduudad Deeguur Ongoroh bayaryn tahiluudad zoriulan hurganuudyn surguud ba zaluu yamaanuudyg handivlasan bogood guchin myanga deer gurvan myangan buh nemjee. Tedgeer ni haany omch baiv. **8** Tuunii tushmed bas arduudad, tahilch nart bolon lyevichuuded sain duryn orgoliig taraav. Burhany orgoonii tushmed boloh Hilkia, Zyeharia, Iyehiyel nar Deeguur Ongoroh bayaryn orgold zoriulan hoyor myanga zurgaan zuut ba gurvan zuun buhyg tahilch nart ogchee. **9** Lyevichuudiin tushmed boloh Konania, tuunii ah duus Shyemaia, Nyetanyel nar, Hashabia, Iyeiyel, Iozabad nar Deeguur Ongoroh bayaryn orgold zoriulan tavan myangyg ba tavan zuun buhyg lyevichuuded taraan ogson yum. **10** Ingeed uilchlel beltgegdsend haany tushaalyn daguu tahilch nar oorsdiin bairlaluudad, mon lyevichuud oorsdiin hesguudeer zogsotsgoov. **11** Ted Deeguur Ongorohbayaryn hurganuudyg tohooj, tahilch nar tednii garaas tsusyg tsatsah hoorond, lyevichuud arisyg ni ovchiv. **12** Daraa ni, egel arduudyn etsguudiin buluudiin hesguuded ogohiin tuld ted shataalt tahiluudyg tustai taviv. Tedgeeriig Mosyegiin nomd bichigdsenii daguu EZENd barih baiv. Buhnuudyg mon adil ogov. **13** Ingeed ted Deeguur Ongoroh bayaryn hurganuudyg zaavryn daguu gal deer sharj, ariun zuilsiig togoo, tom

toogoonuud, savnuudad chanaad, buh egel arduudad turgehen shig
avaachjee. **14** Uunii daraa ted oorsoddoo bolon tahilch nart zoriulan
beltgev. Uchir ni tahilch nar boloh Aarony hovguud shataalt tahiluud ba
oohiig shono hurtel orgojee. Tiim uchraas lyevichuud oorsoddoo ba
Aarony hovguud boloh tahilch nart zoriulan beltsen yum. **15** Asafyn
hovguud boloh duuchid ch gesen David, Asaf, Hyeman bolon haany
uzmerch Iyedetuny tushaalyndagu oorsdiin bairlala ezelj baiv. Mon oor
oorsdiin daaman haalgan deerh sahiuluud oorsdiin uilchleles holdoh
shaardlaga garsangui. Uchir ni tednii ah duus boloh lyevichuud tedend
zoriulan beltgesen bailaa. **16** Deeguur Ongoroh bayaryg temdeglej, Iosia
haany tushaalaar EZENii tahilyn shireen deer shataalt tahiluudyg orgohoor
EZENii buh uilchlel ter odortoo beltgegdsen baiv. **17** Ingeed tend baisan
Izrailiin hovguud ter uyed Deeguur Ongoroh bayaryg, mon Isgeegui
Talhny Bayaryg doloonor temdeglejee. **18** Uuntei adil Deeguur
Ongoroh bayaryg esh uzuulegch Samuyelyn uyees hoish temdeglej
baisangui. Mon Izrailiin haadyn neg ni ch tahilch nar, lyevichuud, tend
baisan buh Iuda, Izraili bolon Iyerusalimyn orshin suugchdyn hamt
Iosiagiin uildsenii adil tiim Deeguur Ongoroh bayaryg temdeglej baigaagui
bilee. **19** Iosiagiin haanchlalynd arvan naim dahi jild ene Deeguur Ongoroh
bayar temdeglegdsen yum. **20** Ene bugdiin daraa buyuu Iosia sumiig
yanzalsny daraa Yegipyetiin haan Nyeko daitahaar Yevfrat dahi
Karshyemisht irsen bogood Iosia tuuniig dovtlohoor yavlaa. **21** Gevch
Nyeko tuun uruu elch naryg ilgeen, — Iudagiin haantan, bid biye
biyeteigee yuu hiih bilee? Onoodor chinii esreg bus, harin minii daitaj bui
geriin esreg yavj baigaa bogood Burhan nadad yaaravchlahyg tushaav.
Ooriigoo Tuugeer ustguulahguin tuld ooriigoo bodon nadtai hamt baigaa
Burhand saad hiihee boligtun gev. **22** Harin Iosia tuunees ergelgui, tuuntei
daitahaar zusee huvirgav. Tereer Burhany amaas garsan Nyekogiin ugiig
ch sonsolgui, harin Myegiddogiin tald tuladdahaar irev. **23** Harvaachid
Iosia haanyg harvan onosond, haan zarts nartaa — Bi hund sharhadsan
bolohoor namaig avaad yav gev. **24** Tiimees zarts nar ni tuuniig teregnees
ni buulgan avch, oort ni baisan hoyor dahi tergend tavin, Iyerusalimd avch
irehed tereer tend uhej, etseg ovgoodiinhoo bulshind orshuulagdsan bilee.

Buh Iuda ba Iyerusalim Iosiagiin toloo gashuudjee. **25** Daraa ni Iyeryemia Iosiad zoriulan gashuudlyn duu duuljee. Buh er, em duuchid ene odriig hurtel oorsdiin gashuudluuddaa Iosiagiin tuhai oguuldeg yum. Ted nar tedgeeriig Izrailid zarlig bolgojee. Haragtun, tedgeer ni bas Gashuudluudyn dotor bichigdsen yum. **26** Iosiagiin busad uils bolon EZENii huulid bichigdsenchlen tuunii itgeliin uildluud, **27** tuunii uils ehneesee duustal, haragtun, tedgeer ni Izraili ba Iudagiin Haadyn Nomd bichigdsen yum.

Shastiryn Ded 36

36:1 Tegeed ter gazryn ard tumen Iosiagiin huu Ioahazyg avch, etsgiinh ni orond Iyerusalimd haan bolgon orgomjlov. **2** Ioahaz haan bolohdoo horin gurvan nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd gurvan sar haanchiljee. **3** Daraa ni Yegipyetiin haan tuuniig Iyerusalimd buulgan avch, gazar nutagt ni zuun talant mongo, neg talant altny hemjeetei torguuli noogduulav. **4** Yegipyetiin haan, tuunii ah Yeliakimyg Iuda ba Iyerusalimyn haan bolgoj, tuunii neriig Iyehoiakim bolgon oorchiljee. Harin duu Ioahazyg ni Nyeko avaad Yegipyeted avaachiv. **5** Iyehoiakim haan bolohdoo horin tavan nastai baisan bogood Iyerusalimd arvan negen jil haanchlav. Tereer ooriin Burhan EZENiimelmiid buzar muug uildsen bilee. **6** Vavilony haan Nyebuhadnyezar tuunii esreg dovtlon irj, tuuniig Vavilon uruu avch yavahaar hurel ginjeer hulev. **7** Nyebuhadnyezar bas EZENii orgoonii ed zuilsees Vavilon uruu avaachaad, tedgeeriig Vavilon dahi sumdee taviv. **8** Iyehoiakimyn busad uils, tuunii hiisen buzar zuils, tuunii esreg oldson buh yums, haragtun, tedgeer ni Izraili ba Iudagiin Haadyn Nomd bichigdsen yum. Tuunii huu Iyehoiakin tuunii orond haan boljee. **9** Iyehoiakin haan bolohdoo naiman nastai bajj, Iyerusalimd gurvan sar arvan odor haanchilsan bogood tereer EZENii melmiid buzar muug uildev. **10** Daraa jiliin ehend Nyebuhadnyezar haan hun ilgeen, tuuniig EZENii orgoonii unet ed zuilsiig hamt Vavilon uruu avchirsan bogood tuunii hamaatan boloh Zyedyekiag Iuda ba Iyerusalimyn haan bolgov. **11** Zyedyekia haan bolohdoo horin negen nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd arvan negen

jil haanchlav. **12** Tereer ooriin Burhan EZENii melmiid buzar muug uildsen yum. EZENii toloo yarisan esh uzuulegch Iyeryemiagiin omno ch ter ooriigoo daruu bolgoogui yum. **13** Zyedyekia bas Ooriig ni Burhanaar tangaragluulsan Nyebuhadnyezar haany esreg terslen bosov. Gevch tereer Izrailiin Burhan EZEN uruu ergehiin esreg zurhee hatuuruulj, huzuugee ch hatuu bolgov. **14** Tsaashilbal, tahlch naryn buh tushmed bolon ard tumen undestnuudiin buh buzar yumsyg dagan mash itgelgui baiv. Iyerusalimd ariusgasan EZENii orgoog ted buzarlajee. **15** Tednii etseg ovgoodiin Burhan boloh EZEN Ooriin elch naraaraa damjuulan tedend dahin dahin ug ilgeej baiv. Uchir ni Tereer Ooriin ard tumen bolon Ooriin orshih gazryg enersen bilee. **16** Gevch EZENii uur hilen Ooriin ard tumnii esreg hodolj, yamar ch arga baihgui boloh hurtel ted Burhany elch naryg eleglen doromjilj, Tuunii ugiig jigshin, Tuunii esh uzuulegchdiig tohuurhsan yum. **17** Tiimees Tereer tednii esreg haldyeichuudyn haanyg avchirsand ter ni tednii zaluusyg ariun gazrynh ni orgoond ildeer tsavchin alj, zaluuchuud ongon ohidyg ch, hogshid nyalhsyg ch orshoogoogui yum. Tereer butdiig tuunii gart tushaav. **18** Burhany orgoonii ed zuilsiig ih бага gelgui, EZENii orgoonii erdenes bolon haan ba tuunii tushmediin erdenesiig bugdiig tereer Vavilon uruu avchirjee. **19** Daraa ni ted Burhany orgoog shataaj, Iyerusalimyn hermiig nuraaj, buh behlegdsen barilguudyg ni galdan shataaj, buh unet ed zuilsiig ni ustgasan yum. **20** Ildnees ami garagsdyg tereer Vavilon uruu avch yavjee. Pyersiin haant ulsyn noyorchlyg hurtel ted tuund bolon hovguuded ni booluud boltsgooson baiv. **21** Ene ni Iyeryemiagiin amaar damjuulsan EZENii ugiigbiyeluulehiin tuld ter gazar nutag amraltyn odruudee edelj duustal baiv. Hoosrolynhoo buh odruuddee buyuu dalan jil guitstel ug gazar amraltyn odriig sahisn yum. **22** Iyeryemiagiin amaar damjuulsan EZENii ugiig biyeluulehiin tuld Pyersiin haan Koryeshiin neg deh jild Pyersiin haan Koryeshiin sunsiig EZEN hodolgosond tereer haanchlal dayaaraa tunhaglal ilgeej, bichihdee **23** "Pyersiin haan Koryesh ingej aildaj baina. «Tengeriin Burhan EZEN nadad delhiin buh haanchlaluudyg ogch, Iuda dahi Iyerusalimd Tuund zoriulan orgoo bariulahaar namaig Ter tomilloo. Tuunii buh humuusees ta naryn dund baihen ch bai, tuunii Burhan EZEN tuuntei hamt baij, ter hun

yavag»" hemeesen boloi.

Yezra 1

1:1 Pyersiin haan Koryeshiin ehni jild Iyeryemiagiin amaar heluulsen EZENii ugiig biyeluulehiin tuld EZEN Pyersiin haan Koryeshiin sunsiig hodolgoj, Koryesh ooriin buh haanchlal dayaar tunhagljaj, mon uuniig bichgeer zarlan, **2** "Pyersiin haan Koryesh iinhuu oguulj baina. «Tengeriin Burhan, EZEN nadad delhiin buh haanchlalyg ogood, Iuda dahi Iyerusalimd Tuund orgoo barihyg daalgav. **3** Tuunii ard tumnees ta naryn dund bui hen ch bai, tuunii Burhan tuuntei hamt baig! Tuuniig Iuda dahi Iyerusalim uruu yavuulj, Izrailiin Burhan, EZENii orgoog dahin bariul. Ter bol Iyerusalimd bui Burhan mon. **4** Ali ch gazar amidarch bajj boloh amid uldsen hun buriig ter gazryn humuus ni Iyerusalim dahi Burhany orgoonii toloo mongo, alt, ed baraa, mal surgiig sain durnyng orgoliin hamtaar tetgeh boltutai»" gev. **5** Tegehed Iuda bolon Byeniaminy etsguudiin buluudiin terguulegchid, tahilch nar ba Iyevichuud bolon Iyerusalim dahi EZENii orgoog dahin barihyn tuld yavuulahaar sunsiig ni Burhan hodolgoson hun bur bosotsgoov. **6** Tednii buh horsh ni sain durnyng orgol gej ogogdson buhnees gadna mongon ed zuils, alt, ed baraa, mal sureg bolon unet zuilseer tedniig uramshuulan demjiv. **7** Bas Koryesh haan Nyebuhadnyezaryn Iyerusalimaas avch odood ooriin burhdyn gert tavisan EZENii orgoonii ed yumsyg gargaj irev. **8** Pyersiin haan Koryesh tedgeer ed yumsyg erdenesiin san sahigch Mitryedatyn garaar gargaj iruulen, Iudagiin noyon Shyeshbazart toogoor ni ogov. **9** Tedgeeriin too ni guchin altan tavag, myangan mongon tavag, horin yeson hutga, **10** guchin altan ayaga, hoyordutaar torliin dorvon zuun arvan mongon ayaga bolon neg myangan busad ed yums baiv. **11** Buh alt, mongon ed yums ni tavan myanga dorvon zuu baiv. Ene butdiig Shyeshbazar ni Vavilonoos Iyerusalim uruu butssan tsologdogsodtei hamt avaachiv.

Yezra 2

2:1 Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn Vavilon uruu avch odson tsologdogsdiin olznoos Iyerusalim, Iuda uruu, oor ooriin hot uruu butssan,

mujiin humuus ni edgeer bolno. **2** Edgeer ni Zyerubbabyel, Iyeshua, Nyehyemia, Syeraia, Ryeyelaia, Mordyehai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Ryehum bolon Baana nartai hamt irtsgeesen yum. Izrailiin ard tumnii erchuudiin too bol **3** Paroshiin hovguud hoyor myanga neg zuun dalan hoyor, **4** Syefatiagiin hovguud gurban zuun dalan hoyor, **5** Aragiin hovguud doloon zuun dalan tav, shua ba Ioabyn hovguudees, Pahatmoabyn hovguud hoyor myanga naiman zuun arvan hoyor, 'Yelamyn hovguud myanga hoyor zuun tavin dorov, **8** Zattutiin hovguud yeson zuun dochin tav, **9** Zakkain hovguud doloon zuun jar, **10** Baniin hovguud zurgaan zuun dochin hoyor, **11** Byebain hovguud zurgaan zuun horin gurav, **12** Azgadyin hovguud myanga hoyor zuun horin hoyor, **13** Adonikamyn hovguud zurgaan zuun jaran zurgaa, **14** Bigvain hovguud hoyor myanga tavin zurgaa, **15** Adiny hovguud dorvon zuun tavin dorov, **16** Hyezyekiagiin Atyeryn hovguud yeren naim, **17** Byezain hovguud gurban zuun horin gurav, **18** Ioragiin hovguud zuun arvan hoyor, **19** Hashumyn hovguud hoyor zuun horin gurav, **20** Gibbaryn hovguud yeren tav, **21** Byetlyehyemiin erchuud zuun horin gurav, **22** Nyetofagiin erchuud tavin zurgaa, **23** Anatotyn erchuud zuun horin naim, **24** Azmavyetyn hovguud dochin hoyor, **25** Kiriatarim, Hyefira bolon Byeyerotyn hovguud doloon zuun dochin gurav, **26** Rama ba Gyebagiin hovguud zurgaan zuun horin neg, **27** Mihmasyn erchuud zuun horin hoyor, **28** Byetyel ba Ain erchuud hoyor zuun horin gurav, **29** Nyebogiin hovguud tavin hoyor, **30** Magbishiin hovguud zuun tavin zurgaa, **31** oor Yelamyn hovguud myanga hoyor zuun tavin dorov, **32** Harimyn hovguud gurban zuun hori, **33** Lod, Hadid ba Onogiin hovguud doloon zuun horin tav, **34** Iyerihogiin erchuud gurban zuun dochintav, **35** Syenaagiin hovguud gurban myanga zurgaan zuun guch. **36** Tahilch nar ni Iyeshuagiin geriin, Iyedaiagiin hovguud yeson zuun dalan gurav, **37** Immyeriin hovguud myanga tavin hoyor, **38** Pashhuryin hovguud myanga hoyor zuun dochin doloo, **39** Harimyn hovguud myanga arvan doloo. **40** Lyevichuud ni Hodaviagiin hovguudees, Iyeshua ba Kadmiyelyn hovguud dalan dorov. **41** Duuchid ni Asafyn hovguud zuun horin naim, **42** Haalgachdyn hovguud ni Shallumyn

hovguud, Atyeryn hovguud, Talmony hovguud, Akkubyn hovguud, Hatitagiin hovguud, Shobain hovguud, bugd zuun guchin yes. **43** Sumiin uilchlegchid ni Tsihagiin hovguud, Hasufagiin hovguud, Tabbaotyn hovguud, **44** Kyerosyn hovguud, Siahagiin hovguud, Padony hovguud, **45** Lyebanagiin hovguud, Hagabagiin hovguud, Akkubyn hovguud, **46** Hagabyn hovguud, Shalmain hovguud, Hanany hovguud, **47** Giddyeliin hovguud, Gaharyn hovguud, Ryeaiagiin hovguud, **48** Ryezinii hovguud, Nyekodagiin hovguud, Gazzamyn hovguud, **49** Uzzagiin hovguud, Pasyeagiin hovguud, Byesain hovguud, **50** Asnagiin hovguud, Myeunimiin hovguud, Nyefisimiin hovguud, **51** Bakbukiin hovguud, Hakufagiin hovguud, Harhuryu hovguud, **52** Bazlutyn hovguud, Myehidagiin hovguud, Harshagiin hovguud, **53** Barkosyn hovguud, Sisyeragiin hovguud, Tyemagiin hovguud, **54** Nyeziagiin hovguud, Hatifagiin hovguud yum. **55** Solomony zarts naryn hovguud ni Sotain hovguud, Hassofyeryetyu hovguud, Pyerudagiin hovguud, **56** Iaalagiin hovguud, Darkony hovguud, Giddyeliin hovguud, **57** Shyefatiagiin hovguud, Hattilyu hovguud, Pohyeryethazzyebaimynu hovguud, Amigiin hovguud yum. **58** Sumiin buh uilchlegchid ba Solomony zarts naryn hovguud ni gurvan zuun yeren hoyor baiv. **59** Edgeer ni Tyelmyela, Tyelharsha, Hyerub, Addan bolon Immyerees irsen humuus yum. Gevch ted Izrailiinh mon esehee, oorsdiin ur udmaa, oorsdiin etsguudiin buluudiin tuhai batalgaagaa gargaj es chadav. Uund: **60** Dyelaiagiin hovguud, Tobian hovguud, Nyekodagiin hovguud zurgaan zuun tavin hoyor. **61** Tahilch naryn hovguudees Habaiagiin hovguud, Hakkozyn hovguud, gilyead hun Barzillain ohidoos ehner avch tednii nereer nerlegdeh bolson Barzillain hovguud. **62** Tedgeer humuus oorsdiin ugsaa garlyn temdeglelees bairshlaa haisan bolovch oloogui aj. Tiimees ted buzar hemeen tootsogdoj, tahilchlalaas hasagdav. **63** Tegeed Urim ba Tummimtei tahilch bosoj zogsohoos naash ted hamgiin ariun zuilsees idej bolohguig zahiragch tedend helev. **64** Buh chuulgand dochin hoyor myanga gurvan zuun jaran hun tooluulsan yum. **65** Ene ni tednii doloon myanga gurvan zuun guchin doloon eregtei, emegtei zarts naraas gadna baisan bogood tedend hoyor

zuun eregtei, emegtei duuchid baiv. **66** Tednii morid ni doloon zuun guchin zurgaa, luus ni hoyor zuun dochin tav, **67** temeet ni dorvon zuun guchin tav, iljignuud ni zurgaan myanga doloon zuun hori baiv. **68** Tedniig Iyerusalim dahi EZENii orgoond irtsgeehed, zarim etsguudiin buluudiin terguunuud Burhany orgoond zoriulan tuuniig suurin deer ni sergeehiin tuld sain duraaraa orgotsgoov. **69** Ted oorsdiin chadlaaraa ajlyn sand jaran negen myangan altan drahma, tavan myangan mongon mina, tahlilchiin zuun huvtsas ogov. **70** Tegeed tahlilch nar bolon Iyevichuud, ard tumnees zarim ni, duuchid, haalgachid bolon sumiin uilchlegchid oorsdiin hotuudad suusan bogood buh izrailichuud oorsdiin hotuudad amidartsgaav.

Yezra 3

3:1 Doldugaar sar bolohod Izrailiin hovguudiig hotuudad baisan uyed ard tumen bugd neg hun met Iyerusalimd tsutlatsgaav. **2** Tegehed Iozadakiin huu Iyeshua ba tuunii ah duu tahlilch nar bolon Shyealtiyelyn huu Zyerubbabyel ba tuunii ah duu nar bosoj, Burhany hun Mosyegiin huulid bichigdsenchlen shataalt tahilyg deer ni orgohiin tuld Izrailiin Burhany tahilyn shireeg bosgov. **3** Ted nutgiin humuusees bolj aij baisan uchraas tahilyn shireeg suurin deer ni bairluulaad tuun deeree EZEND shataalt tahiluudyg ogloo, oroi orgov. **4** Ted Maihan Bayaryg bichigdsen yosoor temdeglen, odor buriin togtooson toony shataalt tahilyg odor bur shaardagdah hemjeegeer zaavryn daguu orgov. **5** Uunii daraa baingyn shataalt tahilyg orgoj, mon shine sar ba ariusgagdsan EZENii togtooson buh bayaruudad zoriulan orgosond EZEND sain duryn orgol orgoson hun bur uuniig uildev. **6** Doldugaar saryn ehni odroos ted EZEND shataalt tahilyg orgoj ehelsen bolovch EZENii sumiin suuri ni tavigdaagui bailaa. **7** Daraa ni ted chuluuchid, mujaanuudad mongo ogch, Pyersiin haan Koryeshiin tedend olguson zovshoorloor Livanaas hush moddyg Ioppa dahi dalai uruu avchruulahaar idee, undaa, tosyg sidonchuud bolon tirchuuded ogov. **8** Iyerusalim dahi Burhany orgoond irsniihee hoyor dahi jiliin hoyordugaar sard Shyealtiyelyn huu Zyerubbabyel, Iozadakiin huu Iyeshua bolon tednii busad ah duu tahlilch nar ba Iyevichuud,

olzlogdogsdoos Iyerusalimd irtsgeesen buh humuus ajlyg ehelsen bogood EZENii orgoonii ajlyg hyanuulahaar horios deesh nasny lyevichuudiig tomilov. **9** Tegeed Iyeshua ooriin hovguud bolon ah duu narynhaa hamt Kadmiyel bolon tuunii hovguud, Iudagiin hovguud, Hyenadadyn hovguud oorsdiinhoo hovguudtei bolon ah duu lyevichuudtei hamt negden Burhany sum deh ajilchdyg hyanahaar zogsotsgoov. **10** Barilgachid EZENii sumiin suuriig tavimagts, Izrailiin haan Davidyn zaavarlasanchlan EZENiig magtahaar tahilch nar nomorgoo omson bureeteigee, lyevichuud, Asafyn hovguud tsan barin zogsotsgoov. **11** Ted EZENiig magtan, talarhal orgon, — Ter bol sain. Tuunii hair enerel ni Izraili deer monhod baidag gej duultsgaav. EZENii orgoonii suuri tavigdsan tul buh humuus EZENiig magtahdaa changa duutaar hashhirtsgaav. **12** Gesen hedii ch olon humuusiig bayarlan shuugij baihad tahilch nar, lyevichuud bolon etsguudiin buluudiin terguunuudiin olonh ni anhny sumiig uzsen hogshin humuus oorsdiinh ni nudnii omno ene orgoonii suuri tavigdsand changa duugaar uiltsgaav. **13** Humuus changa duugaar shuugij, chimee ni alsad sonsogdoj baisan uchir humuus bayar hooriin shuugianaas humuusiin uilah duug yalgaj chadahgui baiv.

Yezra 4

4:1 Tsollogoos irsen humuus Izrailiin Burhan EZEND sum barij baigaag Iuda, Byeniaminy daisnuud sonsood, **2** Zyerubbabyel bolon etsguudiin buluudiin terguunuuded handan, — Bid ta nartai hamt bariltsya. Uchir ni bid ta nartai adil tanai Burhanyg haidag. Bidniig end avchirsan Assiriin haan Yesarhaddony odrudees hoish bid Tuund tahl orgosoor baiv gev. **3** Gevch Zyerubbabyel, Iyeshua bolon Izrailiin etsguudiin buluudiin busad terguunuud tedend — Manai Burhand orgoo bariltsahad ta nart bidentei adil zuilyuu ch baihgui! Harin Pyersiin haan Koryeshiin bidend tushaasan yosoor Izrailiin Burhan EZEND zoriulan bid oorsdoo bosgoh bolno gev. **4** Tegehede ter gazryn ard tumen Iudagiin humuusiin urmyg ni mohooj, tsaashid barihad ni tedniig ailgaad, **5** Pyersiin Koryesh haany buh odruded Pyersiin Darius haany haanchlah hurtel tednii zovloliig

nuraalgahaar tednii esreg zovlogchdiig holsoljee. **6** Ahashvyeroshiin haanchlalyn uyed, tuunii haanchlalyn ehend ted Iyerusalim ba Iudagiin orshin suugchdyn esreg buruushaah bichgiig bichiv. **7** Artaksyerksyn odruuded Bishlam, Mitryedat, Tabyeyel bolon tuunii busad hamtragchid ni Pyersiin Artaksyerks haand zahidal bichsen bogood ug zahidlyn eh bichig ni aramyeyi heleer bichigdej aramyeyigaas orchuulagdsan bolno. **8** Zahiragch Ryehum bolon guush Shimshai nar Artaksyerks haand Iyerusalimyn esreg daraah zahidlyg bichiv. **9** Zahiragch Ryehum, guush Shimshai bolon tednii busad hamtragchid, shuugchid, бага tushaalyn zahiragchid, alban haagchid, nariin bichgiin darga nar, Yeryehiin humuus, vavilonchuud, Susyn humuus boloh yelamchuud, **10** augaa, hundet Osnapparyn hooson, Samariin hot hiigeed Yevfrat mornii terteeh busad mujuudad suurishuulsan busad undestnuud bichiv. **11** Ene bol tednii tuund ilgeesen zahiany huulbar yum. "Artaksyerks Haand: Yevfrat morniiterteeh mujiin humuus bol tany zarts nar yum. **12** Edugee tanaas irsen iudyeichuud biden uruu Iyerusalimd irsen yum. Ted tersluu, horon muu hotyg dahin bosgoj, hermiig ni barij duusgan, suuriig ni zasaj buig haan medtugei! **13** Herev ter hotyg dahin bosgoj, hermuudiig ni barij duusgah yum bol ted alba guvchuur, gaali, tatvaryg tolohgui bogood ene ni haadyn orlogod hohirol uchruulna gedgiig haan medtugei! **14** Bid ordond uilchildeg uchir bidnii huvid haany doromjlogdohyg uzeh ni ul zohih bogood tiimees bid uuniig ilgee, haand medeellee. **15** Ene ni tany etseg ovgoodiin bichlegiin nomuudad sudalgaa yavuulahyn tuld yum. Tegeed ta bichlegiin nomuudaas ter hot tersluu bogood haan bolon mujuudad hohirol uchruulagchid, mon ted ongorson odruuded ter hotod boslogo odooj baysan gedgiig medeh bolno. Tiimees ter hot ezgui hooson bolson. **16** Herev ter hot dahin bosgogdoj, hermuud ni barigdaj duusval, ur dund ni ta Yevfrat mornii terteeh mujid yamar ch ezemshilgui bolno gedgiig bid haand medeelj baina" gev. **17** Tegehede zahiragch Ryehum, guush Shimshai bolon Samari, Yevfrat mornii terteeh mujiin busad nutguudaar amidragch tednii busad hamtragchdad haan hariu ilgee "Amar taivan boltugai! **18** Ta naryn bidend ilgeesen barimt bichig orchuulagdaj, nadad unshuulsan boloi. **19** Bi zarlig gargan, sudalgaa hiisend, ter hot ongorson odruuded haadyn esreg

bosoj baisan bogood ene hotod uimeen boslogo bolj baisan gedgiig olj medlee. **20** Mon huchirheg haad Yevfrat mornii terteeh buh mujuudyg zahiran Iyerusalimyg udirdej, oorsoddoo alba guvchuur, gaali ba tatvar toluulj baisnygolj medev. **21** Tiimees odoo tedgeer humuusiig ajlaa zogsooj, namaig zarlig gargatal ter hotyg dahin bosgoj bolohgui hemeen tushaa. **22** Ene hergiig guitsetgehdee hainga handahaas bolgoomjil. Haadad hor hohirol uchruulahyg ihesgeh hereg yuu baina ve?" hemejee. **23** Tegeed Artaksyerks haany barimt bichgiin huulbaryg Ryehum, guush Shimshai bolon tednii hamtragchdyn omno unshmagts, ted Iyerusalim uruu iudyeichuud uruu yaaran ochij, tedniig zevsgiin hucheer zogsoov. **24** Tegeed Iyerusalim dahi Burhany orgoonii ajil zogsloo. Ene ni Pyersiin haan Dariusyn haanchlalyn hoyor dahi jil hurtel zogsov.

Yezra 5

5:1 Esh uzuulegchid bolon esh uzuulegch Haggai, Iddogiin huu Zyecharia nar Iuda bolon Iyerusalim dahi iudyeichuuded tednii deer orshih Izrailiin Burhany nereer esh uzuultsgeesend **2** Shyealtiyelyn huu Zyerubbabyel, Iozadakiin huu Iyeshua nar bosotsgoon, Iyerusalim dahi Burhany orgoog dahin barij ehlev. Burhany esh uzuulegchid tedniig demjin tedentei hamt baitsgaav. **3** Ter uyed Yevfrat mornii terteeh mujiin zahiragchTattyenai, Shyetarbozyenai bolon tednii hamtragchid irj, — Hen ta nart ene sumiig dahin barij, ene barilgyg guitseej duusgah zarlig ogson yum be? getsgeev. **4** Tegehede bid ter daguu tedend ug barilgyg dahin bosgoj baisan humuusiin nersiig helev. **5** Gevch tednii Burhany melmii iudyeichuudiin ahmaduud deer baisan bogood Darius haand medeeler ochij, uunii tuhai bichgeer hariu irtel ted tedniig zogsoosongui. **6** Ene bol Yevfrat mornii terteeh mujiin zahiragch Tattyenai, Shyetarbozyenai bolon Yevfrat mornii terteed baisan tuunii hamtragchid boloh alban haagchdaas Darius haand ilgeesen zahidlyn huulbar yum. **7** Ted tuund daraah zuiliig bichsen medeelliig ilgeejee. "Darius haand, buh amar amgalang ailtgaya. **8** Bid Iuda mujid, aguu Burhany orgoo URUU ochson ba tuuniig tom chuluugaar barij, hermuudiig ni dunzeer bosgoj bui bogood ene ajlyg mash bolgoomjtoi

yavuulj baigaa bolon tednii gart amjilttai yavagdaj baigaa gedgiig haan medtugei! **9** Tegeed bid tedgeer ahmaduudaas ni asuuj, tedend «Hen ta nart ene sumiig dahin barij, ene barilgyg guitseen duusgah zarlig ogson yum be? » gej helev. **10** Bid mon tand medegdej, tedniig terguulj bui humuusiin nersiig bichij avahyn tuld tednees nersiig ni asuuv. **11** Ted bidend iin hariulav. «Bid bol tenger, gazryn Burhany zarts narbogood Izrailiin aguu haany bosgoj guitseesen, olon jiliin omno barigdsan sumiig dahin barij baina. **12** Gevch bidnii etseg ovgod tengeriin Burhany uur hileng odooson uchir Ter tedniig Haldyei boloh Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn gart ogson ba ter ene sumiig suitgej, ard tumniig Vavilon uruu hooson yum. **13** Harin Vavilony haan Koryeshiin ehni jild Burhany ene orgoog dahin barih zarligiig Koryesh haan gargasan bilee. **14** Mon Nyebuhadnyezaryn Iyerusalim dahi sumees avch Vavilony sumd avaachsen, Burhany orgoonii altan, mongon sav suulguudyg Koryesh haan Vavilony sumees avch, ooro zahiragchaar tomilson Shyeshbazar hemeegch negend tedgeeriig ogson bolno. **15** Ter tuund "Edgeer sav suulguudyg avch, yavaad Iyerusalim dahi sumd hadgaluulan, Burhany orgoog bairand ni dahin bariul!" gesen. **16** Tegeed Shyeshbazar irj, Iyerusalimd Burhany orgoonii suuriig taviv. Ter uyees ehlen odoog hurtel ene ni barigdsaar baigaa bogood haraahan duusaagui baina». **17** Odo, herev uuniig haan taalbal, Vavilon dahi haany erdenesiin sand sudalgaa yavuulj, Iyerusalim dahi Burhany ene orgoog dahin bariulahaar Koryesh haanaas gargasan zarlig baigaa esehiig haij uzeed, ene asuudlyn talaar haan ooriin shiidveree bidend ilgeegtun" hemeev.

Yezra 6

6:1 Tegehed Darius haan zarlig gargaj, Vavilon dahi erdenesiig hadgaddag arhivd erel hiigdev. **2** Myediin muj dahi tsaizad, Yekbatanad negen huilmal bichig oldson bogood dotor ni daraah zuiliig bichsen baiv. "Temdeglel: **3** Koryesh haany ehni jild Koryesh haan zarlig gargajee. «Iyerusalim dahi Burhany orgoonii tuhaid gevel, tahiluudyg orgodog gazar boloh sumiig dahin bosgoj, tuunii suuriig tavigtun! Tuunii ondor ni jaran

tohoi, orgon ni jaran tohoi bogood **4** tom chuluugaar gurvan davhar, dunzeer neg davhar orj barigtun! Zardlyg ni haany erdenesiin sangaas tol! **5** Mon Nyebuhadnyezaryn Iyerusalim dahi sumees avch, Vavilon uruu avaachsen, Burhany sumiin altan, mongon sav suulguudyg Iyerusalim dahi sumd baisan gazart ni butsaaj, Burhany orgoond tavi». **6** Tiimees odoo Yevfrat mornii terteeh mujiin zahiragch Tattyenai, Shyetarbozyenai bolon ta naryn hamtragchid boloh Yevfrat mornii terteeh mujuudyn alban haagchid tendees hol baitsгаа! **7** Burhany orgoonii ene ajlyg zond ni orhi. Iudyeichuudiin zahiragch ba iudyeichuudiin ahmaduud Burhany ene orgoog buiran deer ni baritsгаа. **8** Tuunees gadna, Burhany ene orgoog dahin barih ajild Iudagiin edgeer ahmaduudyn toloo ta naryn yuu hiih talaarh zarligiig bi gargaj baina. Tedgeer humuust bureн zardlyg ni Yevfrat mornii terteeh mujuudyn tatvaruudaas burdsen haany sangaas hoishluulalguigeer toloh yostoi. **9** Tengeriin Burhand orgoh shataalt tahild zoriulan zaluu buhnuud, hutsnuud ba hurguud, mon ulaan buudai, davs, dars болон тосолгооны тос, алиv heregtei buhniig Iyerusalim dahi tahilch naryn husseneer tedend odor bur saadguigeer ogch bai. **10** Ene ni ted tengeriin Burhand taalamjit tahilyg orgon, haan болон tuunii hovguudiin amiin toloo zalbirahyn tuld yum. **11** Hen negen hun ene zarligiig zorchvol uuniih ni toloo tuunii baishingaas ni gualing sugalan avch, ter huniig deer ni hadaj, baishing ni hayagdlyn owoo болгоgtun hemeesen зарлигииг би гaгав. **12** Iyerusalim dahi Burhany ene orgoog ustgah ch yum uu, oorchloh gej oroddson alivaa haan, esvel ard tumniig Ooriin neriig end orshooson Burhan ustgah boltugai. Darius bi enehuu зарлигииг гaгав. Enehuu зарлигииг bureн charmailttaigaar guitsetgegtun!". **13** Tiinhuu Yevfrat mornii terteeh mujiin zahiragch Tattyenai, Shyetarbozyenai болон tednii hamtragchid Darius haany ilgeesenchlen, зарлигииг bureн charmailttaigaar guitsetgev. **14** Esh uzuulegch Haggai ba Iddogiin huu Zyehariagiin esh uzuulsneer iudyeichuudiin ahmaduud barih uildee амжилттай байв. Tegeed ted Izrailiin Burhany tushaal ba Koryesh, Darius болон Pyersiin haan Artaksyerksyn зарлигиин дагуу барий дуусгав. **15** Ene sum ni Adar saryн guravny odor баригдаj guitsjee. Ene ni Darius haany haanchlalyn zurgadugaar jil байв. **16** Izrailiin hovguud, tahilch nar, lyevichuud болон

tsollogoos irsen busad humuus Burhany ene orgoonii zoriulaltyg bayar hoorteigoor temdeglev. **17** Ted Burhany ene sumiin zoriulaltand zuun buh, hoyor zuun huts, dorvon zuun hurga, mon buh Izrailiin nugliin tolooh tahild Izrailiin ovguudyn tootoi adil arvan hoyor uhnyg orgov. **18** Tegeed ted Iyerusalim dahi Burhany uilchleliin toloo tahilch naryg tednii bulguuded ni, lyevichuudiig tednii des daraagaar ni Mosyegiin nomd bichigdsen yosoor tomilov. **19** Tsologdogsod negdugeer saryn arvan dorvond Deeguur Ongoroh bayaryg sahiv. **20** Tahilch nar bolon lyevichuud hamtdaa oorsdiigoo tsevershuulev. Ted bugd tsever baiv. Tegeed ted buh tsologdogsod, oorsdiin ah duu tahilch nart bolon oorsoddoo zoriulan Deeguur Ongoroh bayaryn hurgyg tohoorov. **21** Tsollogoos butsj irsen Izrailiin hovguud ba Izrailiin Burhan EZENiig haihyn tuld tedentei niileheer ter gazryn undestnuudiin buzraas oorsdiigoo tusgaarlasan buh humuus Deeguur Ongoroh bayaryn zoog bariltsav. **22** EZEN tedniig bayar hoortei bolgoj, Izrailiin Burhan boloh Burhany orgoonii ajlyg demjuuleheer Assiriin haany zurhiig tednii zut erguulsen tul ted Isgeegui Talhny Bayarygdoloo honog bayar hoorteigoor temdeglev.

Yezra 7

7:1 Edgeer yavdlyn daraa, Pyersiin haan Artaksyerksyn haanchlalyn uyed Yezra garch irev. Yezra ni Syeraiagiin huu, Syeria ni Azariagiin huu, Azaria ni Hilkiagiin huu, **2** Hilkia ni Shallumyn huu, Shallum ni Zadokiin huu, Zadok ni Ahitubyn huu, **3** Ahitub ni Amariagiin huu, Amaria ni Azariagiin huu, Azaria ni Myeraiotyn huu, **4** Myeraiot ni Zyerahiagiin huu, Zyeharia ni Uzziin huu, Uzzi ni Bukkiin huu, **5** Bukki ni Abishuagiin huu, Abishua ni Finyehasyn huu, Finyehas ni Yelyeazaryn huu, Yelyeazar ni ahlah tahilch Aarony huu baiv. **6** Ene Yezra bol Vavilonoos irsen ba Izrailiin Burhan EZENii ogson Mosyegiin huulid mergeshsen guush baiv. Tuunii Burhan EZENii mutar tuunii deer baisan uchir haan tuunii hussen buhniig tuund soyorhjee. **7** Izrailiin hovguudiin zarim ni, tahilch naryn zarim ni, lyevichuud, duuchid, daaman haalgany sahiuluud, sumiin uilchlegchid Artaksyerks haany doloo dahi ond Iyerusalim uruu yavtsgaav.

8 Tereer haany doloo dahi jiliin tavadugaar sard Iyerusalimd irev. **9** Tereer negdugeer saryn negend Vavilonoos garch ehleed, tuunii Burhany sain mutar tuunii deer baisan uchir tavadugaar saryn negend Iyerusalimd irjee. **10** Uchir ni Yezra EZENii huuliig surch, tuuniig heregjuulehed, Izrailid Tuunii durement, zarliguudyg zaahad zurhee zoriulsan yum. **11** EZENii tushaaluudyn ugs ba Tuunii Izrailid ogson togtoold suraltssan guush, tahilch Yezrad ogson haan Artaksyerksyn zarligiin huulbar ni ene yum. **12** "Haadyn haan Artaksyerksees tengeriin Burhany huuliin guush, tahilch Yezrad: Togs amgalan boltugai! Odoo **13** Minii haanchlald bui, Iyerusalim uruu yavahyg husej baigaa Izrailiin yamar ch hun, tednii tahilch nar bolon lyevichuud chamtai hamt yavj bolno hemeen bi zarlig gargav. **14** Chi ooriin gart bui, Burhanyhaa huuliin daguu Iyerusalim bolon Iudagiin talaar asuuhaa haan ba tuunii doloon zovlogchoos tomilogdon, ilgeegdej bui bolohoor, **15** bas Iyerusalimd orshihui ni bui Izrailiin Burhand haan bolon tuunii zovloh naryn sain duraar orgoson mongo, altyg, **16** Vavilony buhii l mujaas oldoh buh mongo hiigeed altny hamt Iyerusalim dahi Burhany orgoond zoriulan sain duraar orgoson tahilch nar bolon ard tumnii sain duryn orgoliig avch yavah uchraas **17** ene mongoor chi buhnuud, hutsuud bolon hurganuudyg hicheenguilen hudaddan avch, tedniig ideen orgol bolon undaan orgoltei ni hamt Iyerusalim dahi Burhanyhaa orgoonii tahilyn shireen deer orgo! **18** Chamd bolon ah duu nart chini uldsen alt, mongoor yuu ni sain hemeen sanagdana, chi Burhanyhaa husliin daguu hiigtun! **19** Bas chinii Burhany orgooniiuichleld zoriulan chamd ogson sav suulgyg Iyerusalimyn Burhany omno buren butneer ni hurge! **20** Burhany orgoonii toloo uldsen heregtseeg hangah hereg chamd garval tedgeeriig haany erdenesiin sangaas hanga! **21** Haan Artaksyerks bi ooro Yevfrat mornii terteeh mujuudyn buh jasyn nyarav nart zarlig gargaj baina. Tengeriin Burhany huuliin guush, tahilch Yezra ta naraas yuu husne, ter ni chand guitsetgegdeh yostoi. **22** Zuun mongon talant, zuun kor ulaan buudai, zuun bat dars, zuun bat tos, mon davsyg heregtei hemjeegeer og! **23** Tengeriin Burhan yuug tushaasan, ter ni haan bolon haany hovguudiin haanchlalyn esreg hilen toruulehguin tuld tengeriin Burhany orgoond zoriulan hicheel zutgelteigeer uildegdeg. **24** Mon tahilch nar, lyevichuud, duuchid,

haalgachid, Nyetinim, esvel Burhany orgoonii zarts naryn hend ch tatvar, alba guvchuur, huraamj noogduulahyg zovshoorohgui gedgee bid ta nart medegdej baina. **25** Yezra, chi ooriin gart bui Burhanyhaa mergen uhaany daguu Yevfrat mornii terteeh mujiin buh ard tumniig bolon chinii Burhany huuliudyg meddeg ard tumniig ch hurtel shuuh shuugchdiig bolon tushmediig tomil. Medehgui alivaa hund zaaj og. **26** Chinii Burhany huuliig bolon haany huuliig ul sahigch hen bolovch alah, esvel tsoloh, esvel ed horongiig ni huraah, esvel shorond horih ch bai, ter hun hatuu yallagdag". **27** Iyerusalim dahi EZENii orgoog chimegleheer ene met zuiliig haany zurhend oruulsan bidnii etseg deetsiin Burhan, EZEN magtagdah boltutai. **28** Uchir ni Ter haan bolon haany zovlohuudiin omno, haany buh huchirheg noyodyn omno nad uruu hair enerlee sungasan. Iinhuu minii deerh minii Burhan EZENii mutraar bi huchirhegjij, Izrailiin udiridah humuusiig oorteigoo hamt yavuulahaar bi tsutluulav.

Yezra 8

8:1 Ene bol haan Artaksyerksyn haanchlalyn uyed nadtai hamt Vavilonoos yavsan humuusiin etsguudiin buluudiin terguunuud ba tednii ugiin bichgiin burtgel yum. **2** Finyehasyn hovguudees Gyershom, Itamaryn hovguudees Daniyel, Davidyn hovguudees Hattush, **3** Paroshiin hovguudiinh boloh Shyekaniagiin hovguudees Zyeharia bolon tuuntei hamt ugiin bichgiin jagsaaltand bui zuun tavin erchuud, **4** Pahatmoabyn hovguudees Zyerahiagiin huu Yeliyehoyenai bolon tuuntei hamt hoyor zuun erchuud, **5** Shyekaniagiin hovguudees Iahaziyelyn huu bolon tuuntei hamt gurvan zuun erchuud, **6** Adiny hovguudees Ionatany huu Yebyed bolon tuuntei hamt tavin erchuud, **7** Yelamyn hovguudees Ataliagiin huu Iyehaia bolon tuuntei hamt dalan erchuud, **8** Shyefatiagiin hovguudees Mihayelyn huu Zyebadia bolon tuuntei hamt nayan erchuud, **9** Ioabyn hovguudees Iyehiyeliin huu Obadia bolon tuuntei hamt hoyor zuun arvan naiman erchuud, **10** Shyelomitynhovguudees Iosifiagiin huu bolon tuuntei hamt zuun jaran erchuud, **11** Byebain hovguudees Byebain huu Zyeharia bolon tuuntei hamt horin naiman erchuud, **12** Azgadyh hovguudees Hakkatany

huu Iohanan bolon tuuntei hamt zuun arvan erchuud, **13** Adonikamyn hovguudees suulchiin humuus buyuu tednii ners gevel, Yelifyelyet, Iyeuyel ba Shyemaia bolon tedentei hamt jaran erchuud, **14** Bigvain hovguudees Utai ba Zabbud bolon tedentei hamt dalan erchuud boloi. **15** Bi tedniig Ahava uruu ursdag gol deer tsugluulj, tend bid gurav honogiin tursh buudallav. Bi humuusiig bolon tahilch naryg ajigljaj baihdaa tendees neg ch Lyevi huniig oloogui. **16** Tegeed bi Yeliyezyer, Ariyel, Shyemaia, Yelnatan, Iarib, Yelnatan, Natan, Zyeharia ba Myeshullam hemeeh udirdah humuusiig bolon Ioiarib, Yelnatan hemeeh bagsh naryg duuduulahaar humuusiig ilgeev. **17** Bi tedniig Kasifia gazryn udirdah hun Iddo uruu ilgeev. Bidnii Burhany orgoonii toloo biden uruu uilchlegchdiig avchrahyn tuld Iddo bolon Kasifia gazar dahi sumiin uilchlegchid boloh tuunii ah duu nart yuu helehiig ni bi tedend zaaj ogov. **18** Bidnii deerh Burhany sain mutryn daguu ted bidend negen bilig uhaantai hun boloh Shyeryebia bolon tuunii hovguud, ah duu nar arvan naiman huniig avchrav. Shyeryebia ni Izrailiin huu Lyeviin huu Mahliin hovguudees garaltai yum. **19** Hashabia bolon Myerariin hovguudees Iyshaia, ooriin ah duu nar bolon tednii hovguudtei hamt horin hun. **20** Mon lyevichuuded uilchluuleheer David ba noyodyn ogson sumiin uilchlegchdees hoyor zuun horin hun buyuu bugd ner nereeree temdeglegdsen yum. **21** Tegeed Tuunees oorsdiinhoo toloo bolon bagachuud, buh ed horongonihoo toloo ayuulgui ayan zamyg guihyn tuld Burhanyhaa omno oorsdiigoo daruu bolgohoor bi tend Ahava godyn derged matsag bariltyg zarlav. **22** Uchir ni zamd uchrah daisnaas hamgaaluulahyn tuld tsereg ba moritonguudyg haanaas guihaas bi ichsen yum. Yaagaad gevel bid haand "Bidnii Burhany mutar Ooriig ni erj bui buhend eeltei handdag bolovch, Tuunii huch chadal, uur hilen ni Ooriig ni orhidog buhnii esreg baidag" gej helsen yum. **23** Tiimees bid matsag barij, ene asuudlyn tuhaid Burhanaa erelhiisen bogood Ter bidnii guiltyg sonsov. **24** Tegeed bi arvan hoyor udirdah tahilch nar boloh Shyeryebia, Hashabia bolon tednii hamt ah duu naraas ni arvyg tusgaarlaj, **25** haan bolon tuunii zovlohuud, tuunii noyod bolon tend baisan buh izrailichuudyn manai Burhany orgoonii toloo orgoson mongo, alt, sav suulguud orgoluudiig bi tedend jinlej ogov. **26** Inhuu bi tednii gart

zurgaan zuun tavin talant mongo, zuun talantyn unetei mongon sav suulguud, zuunaltan talant, **27** myangan darikiin unetei horin altan hul, alt met unetei gyalalzsan hoyor hurel savyg jinlej ogov. **28** Tegeed bi tedend — Ta nar EZEND ariun. Sav suulguud ch ariun. Edgeer mongo, alt ni ta naryn etseg deedsiin Burhan EZEND sain duraar orgoson orgol bilee. **29** EZENii orgoonii oroonuuded, Iyerusalim dahi Izrailiin etsguudiin buluudiin terguunuud, Iyevichuud bolon udirдах тaһilch naryn omno jinlej ogtloo tedniig harj hadgal gev. **30** Tegeed jinlej ogson mongo, alt ba sav suulguudyg Iyerusalim uruu bidnii Burhany orgoond avchrahaar тaһilch nar болон Iyevichuud huleen avtsgaav. **31** Daraa ni bid Ahava goloos Iyerusalim uruu yavahaar negdugeer saryn arvan hoyorond garlaa. Manai Burhany mutar bidnii deer baisan bogood Ter bidniig zamyn daguuh otoltuud болон daisny garaas getelgev. **32** Iinhuu bid Iyerusalimd irj, tend gurav honog bailaa. **33** Tegeed dorov deh odor ni mongo, alt ba sav suulguudyg bidnii Burhany orgoond тaһilch Uriagiin huu Myeryemotyn gart jinlej ogov. Tuuntei hamt Finyehasyn huu Yelyeazar baisan bogood tedentei hamt Iyevichuud boloh Iyeshuagiin huu Iozabad ba Binnuin huu Noadia nar baiv. **34** Buh zuilsiig dugaarlaj, jinlej, mon buh jin hemjeeg ni ter uyed temdeglej avsan yum. **35** Olznoos irsen tsologdogsod Izrailiin Burhand shataalt тaһилуудyg orgov. Buh Izrailiin toloo arvan hoyor buh, yeren zurgaan huts, dalan doloon hurga, nugliin tolooh тaһилын arvan hoyor uhna ene bugdiig EZEND shataalt тaһил болгон orgov. **36** Tegeed ted Yevfrat mornii terteeh mujuudyn zahiragchid ba haany zasag noyodod haany зарлигииг ulamjilsan bogood ted humuusiig болон Burhany orgoog tetgen tuslav.

Yezra 9

9:1 Edgeer yavdluud ongorsnii daraa noyod nadad handan, helruun — Izrailiin ard tumen, тaһilch nar болон Iyevichuud ni ene nutgiin humuus болон kanaanchuud, hitchuud, pyerizchuud, iyebuschuud, ammonchuud, moabchuud, yegipyetchuud ба amorichuudaas tednii jigshilt baidlyn daguu oorsdiigoo tusgaarlasangui. **2** Uchir ni ted oorsoddoo болон hovguuddee

tednii ohidyn zarimyg ni ehner bolgon avch, ariun undesten ter gazryn ard tumnuudtei holildson yum. Unendee noyod, zahiragchdyn gar enehuu itgelgui baidald hamgiin turuund oroldson gev. **3** Ene yavdlyn tuhαι bi sonsood ooriin huvtsas, nomrogoo urj, tolgoi, sahlynhaa usiig zulgaan, balmagdan suuv. **4** Tegehed tsologdogsdiin unench bus baidlyn ulmaas Izrailiin Burhany ugsees ain surdsen hun bur nad deer tsutlarch, bi oroin tahil hurtel balmagdsan heveer suuv. **5** Gevch oroin tahilyn uyed bi onoo uranhai huvtsas, nomrogteigoo ooriin dord baidlaas bosoj,ovdog sohron unaj, ooriin Burhan EZENd garaa sungav. **6** Tegeed bi — Oo, Burhan mini! Bi Tan uruu nuuree orgohoos ichin zovj baina, Burhan mini. Uchir ni bidnii huuli bus yavdal bidnii tolgoigoos davj, bidnii gem buruu tengert tultlaa osjee. **7** Bidnii etseg deetsiin odrudees ene odriig hurtel bid ulemj buruutai baisaar, bidnii gem nugliin ulmaas bid bolon manai haad, tahilch nar delhiin haadyn gart, selmend, olzond, mon deerem tonuul bolon ilt gutamshigt onoodriinh shig ogogdson bilee. **8** Gevch odoo boginohon hugatsaand bidnii Burhan EZEN niguulslee bidend uzuulj zugtsan uldegdsdiig orhin, Ooriin ariun gazart gadas ogson. Ingesneer bidnii Burhan bidnii nudiig gegeeruulen, boolchlold baihad maani bagahan sergeltiig soyorhoh yum. **9** Bid bol bool hedii ch bidniig boolchlodd baihad bidnii Burhan bidniig orhisongui, harin ch bidnii Burhany orgoog bosgon, tuunii nurangiig sergeen, bidend Iuda bolon Iyerusalimd hermiig ogohiin tuld bidniig dahin sergeeheer Pyersiin haadyn omno biden uruu hair enerlee sungav. **10** Odoo, Burhan mini, uunii daraa bid yuu heleh ve? Uchir ni bid Tany tushaaluudyg orhison. **11** Ta tedgeeriig Ooriin esh uzuulegchid boloh zarts naraar damjuulan iin tushaasan. "Ta naryn ezemshiheer orj irj bui gazar ni ene gazruudyn humuusiin buzar baidlaarbuzartsan gazar yum. Ted ene gazryg jigshuurt zuilseeree bolon buzar baidlaaraa neg zahaas nogoo zahyg hurtel duurgesen. **12** Tiimees odoo ohidoo tednii hovguuded buu og, tednii ohidyg ch hovguuddee buu av! Ta nar huchirheg baij, gazryn shimeer hoolloj, uuniig ur huuhduuddee ov bolgon uurd uldeehiin tuld tednii amar amgalang, esvel sain saihaan baidlyg ni hezee ch buu er!" gesen bilee. **13** Bidnii buzar muu uils hiigeed asar ih gem buruugiin ulmaas bidnii deer irsen buhnii daraa bidnii Burhan Ta bidniig bidnii huuli bus uild

havigui hongon shiitgej, bidend ene met zuttsan uldegdsdiig ogsnoos hoish **14** bid dahin Tany tushaaluudyg zorchij, edgeer jigshuurt zuilsiig uildegch ard tumnuudtei urag torol bolno gej uu? Bidniig ustgah hurtlee uldegshed ch ugui, zugtah hun ch ugui boltol ni Ta bidend bitgii hilegneeche. **15** Oo, Izrailiin Burhan EZEN, Ta bol zov shudarga. Uchir ni ene odor baigaa shig Ta bidniig mend uldeev. Haragtun, Tany omno bid gem buruutai. Uchir ni hen ch uunii ulmaas Tany omno zogsoj chadahgui gev.

Yezra 10

10:1 Yezrag zalbirsch, nuglee naminchlan uilj, Burhany orgoonii omno sunan morgoj baihad, tuun uruu Izrailias asar ih chuulgan buyuu eregteichuud, emegteichuud mon huuhduud tsuglartsgaav. Uchir ni humuus gashuunaar uiltsgaaj baiv. **2** Yelamyn hovguudiin neg Iyehiyeliin huu Shyekania Yezrad — Bid Burhandaa itgelgui handaj, ene gazryn ard tumnuudees hari emegteichuudtei gerlesen. Gesen hedii ch odoo ene buhnees ul hamaarch Izrailid naidvar baina. **3** Tiimees odoo Ezen bolon bidnii Burhany huulias surddeg humuusiin zovlogoonii daguu buh ehneruudee bolon tednii huuhduudiig yavuulahaar Burhantaigaa geree hiitsgeeye. Ene ni huuliin daguu hiigdeg! **4** Bosogtun! Uchir ni ene hereg bol tany hariutslaga bolovch bid tantai hamt baina. Zorigtoi bajj, uildegtnun! gev. **5** Tegehed Yezra bosoj, udiridah tahilch nar, Iyevichuud bolon buh izrailichuudyg ene sanalyn daguu uildene hemeen tangarag orguulev. Tiinhuu ted tangarag orgov. **6** Tegeed Yezra Burhany orgoonii omnoos bosoj, Yeliashibyn huu Iyehohanany tanhimd orov. Ter hediigeer tiish ochson bolovch tsologdogsdiin itgelgui baidlyn ulmaas gashuudaj baisan tul talh ch idsengui, us ch uusangui. **7** Ted buh tsologdogsdiin Iyerusalimd tsuglah yostoi gej Iuda ba Iyerusalim dayaar zarlasan bogood **8** gurav honogiin dotor ireegui heniig ch bolov udiridagchid ba ahmaduudyn zovlogoonii daguu buh horongiig ni huraaj, tuuniig ooriig ni tsologdogsdiin chuulganaas hooheer bolov. **9** Ingeed Iuda bolon Byeniaminy buh erchuud gurav honogiin dotor Iyerusalimd tsuglav. Ene bol yesdugeer saryn horin baisanbogood buh humuus ug uil yavdlaas bolon shiruun boroo orsnoos

bolj chichirseer Burhany orgoonii omnoh zadgai talbaid suutsgaav. **10** Tegeed tahilch Yezra bosoj, tedend — Ta nar itgelgui bajj, Izrailiin gem buruug nemegduulen hari ehneruud avchee. **11** Tiimees odoo etseg ovgoodiinhoo Burhan EZEND nuglee naminchilj, Tuunii husliig hii. Oorsdiigoo ene gazryn ard tumnuudees bolon hari ehneruudeesee tusgaarla gej helev. **12** Tegtel buh chuulgan changa duugaar hariulan — Ene zov! Tany helsenchlen, ene ni bidnii guitsetgeh yostoi uureg. **13** Gevch olon humuus baina, mon odoo boroony uliral tul bid zadgai gazar zogsood bajj chadahgui ni. Ene daalgavar ch neg yum uu, hoyor odriin dotor biyelegdej chadahgui. Uchir ni bid ene heregt iheer terseljee. **14** Manai udirdagchid buh chuulganyg toloolj, manai hotuudad hari ehner avsan buh humuus togtson tsagt hot buriin ahmaduud bolon shuugchidtei hamt irtsgeeg. Ene hergiin ulmaas bidnii Burhany dogshin uur hilen bidnees zailuulagdah hurtel ingeg gev. **15** Zovhon Asahyelyn huu Ionatan, Tikvagiin huu Iahzyeia nar uuniig eserguutsehede, Myeshullam ba lyevi hun Shabbyetai nar tedniig demjiv. **16** Gevch tsologdogsod tuunchlen uiddetsgeev. Tegeed tahilch Yezra tednii etsguudiin buluud buriin toloo etsguudiin buluudiin terguulegchid boloh humuusiig bugdiig nereer ni songov. Tegeed aravdugaar saryn ehni odor ter hergiig nariivchlan uzeheer ted tsutlav. **17** Ted negdugeer saryn ehni odor gehed hari ehner avsan buh humuusiig nariivchlan togtooj duusjee. **18** Hari ehner avsan tahilch naryn hovguudiin dotor Iozadakiin huu Iyeshuagiin hovguudees bolon tuunii ah duu naraas Maasyeia, Yeliyezyer, Iarib, Gyedalia nar baiv. **19** Ted ehneruudee zailuulahyg amlasan bogood gemtei uchir gemiinhee toloo honin surgees hutsyg tahild orgov. **20** Immyeriin hovguudees Hanani, Zyebadia, **21** Harimyn hovguudees Maasyeia, Yelia, Shyemaia, Iyehiyel bolon Uzzia, **22** Pashhuryin hovguudees Yelioyenai, Maasyeia, Ishmayel, Nyetanyel, Iozabad bolon Yelasa nar baiv. **23** Lyevichuudees Iozabad, Shimyei, Kyelaia (ter ni Kyelita), Pyetahia, Iuda bolon Yeliyezyer nar baiv. **24** Duuchdaas Yeliashib baiv. Haalgachdaas Shallum, Tyelyem bolon Uri nar baiv. **25** Izrailias, Paroshiin hovguudees Ramia, Izzia, Malhia, Miamin, Yelyeazar, Malhia bolon Byenaia, **26** Yelamyn hovguudees Mattania, Zyeharia, Iyehiyel, Abdi, Iyeryemot bolon

Yelia, **27** Zattugiin hovguudees Yelioyenai, Yeliashib, Mattania, Iyeryemot, Zabad bolon Aziza, **28** Byebain hovguudees Iyehanan, Hanania, Zabbai bolon Atlai, **29** Baniin hovguudees Myeshullam, Malluh, Adaia, Iashub, Shyeal bolon Iyeryemot, **30** Pahatmoabyn hovguudees Adna, Hyelal, Byenaia, Maasyeia, Mattania, Byezalyel, Binnui, bolon Manassye, **31** Harimyn hovguudees Yeliyezyer, Isshia, Malhia, Shyemaia, Shimyeon, **32** Byeniamin, Malluh, Shyemaria, **33** Hashumyn hovguudees Mattyenai, Mattatta, Zabad, Yelifyelyet, Iyeryemai, Manassye bolon Shimyei, **34** Baniin hovguudees Maadai, Amram, Uyel, **35** Byenaia, Byedyeia, Hyeluhi, **36** Vania, Myeryemot, Yeliashib, **37** Mattania, Mattyenai, Iaasu, **38** Bani, Binnui, Shimyei, **39** Shyelyemia, Natan, Adaia, **40** Mahnadyebai, Shashai, Sharai, **41** Azaryel, Shyelyemia, Shyemaria, **42** Shallum, Amaria bolon Iosyef, **43** Nyebogiin hovguudees Iyeiyel, Mattitia, Zabad, Zyebina, Iaddai, Ioyel bolon Byenaia nar baiv. **44** Ed bugd hari ehneruud avsan bogood tednii zarim ni tedgeerees huuhedtei baiv.

Nyehyemia 1

1:1 Hakaliagiin huu Nyehyemiagiin ugs. Horidugaar ony Hislyev sard namaig Susa ordond baih uyed **2** minii ah duusiin neg boloh Hanani bolon heseg humuus Iudagaas irtsgeelee. Ami heltren, olznoos uldsen iudyeichuudiin tuhai bolon Iyerusalimyn tuhai bi tednees asuuv. **3** Ted nadad — Ene mujid olznoos uldegged ni tuilyn zovlon zudguur edlen basamjlagdaj baigaa bogood Iyerusalimyn herem nurj, tuunii daaman haalguud ni gald shatjee gev. **4** Edgeer ugsiig sonsmogts bi doosh suun uilj, heden odriin tursh gashuudan tengeriin Burhany omno matsag barin zalbirsch baiv. **5** Bi — Bi Tanaas guij baina, augaa, aimshigt Burhan boloh tengeriin Burhan EZEN! Tand hairtai, Tany tushaaluudyg sahigch humuust Ta hair enerel bolon gereegee sahidag. **6** Ooriin zartsyn zalbiryg sonsohyn tuld Tany chih sonor, Tany melmii neelttei baig. Tany zarts nar boloh Izrailiin hovguudiin omnoos bi odoo Tany omno odor shonogui zalbirsch baina. Tany esreg bidnii uildsen, bi bolon minii etsgiin geriin hiisen Izrailiin hovguudiin nugliig ulaij baina. **7** Bid Tany esreg mash busarmagaar uildsenba Ooriin zarts Mosyed Tany tushaasan tushaalyg ch, togtoolyg ch, zarligiig ch sahiagui bilee. **8** Ta Ooriin zarts Mosyed tushaasan ugee sanaach. Ta aildahdaa "Herev ta nar itgelgui bolbol Bi ta naryg ard tumnuudiin dund taraana. **9** Harin herev ta nar Nad uruu ergej, Minii tushaaluudyg sahij biyeluuleh avaas ta naraas tengeriin hamgiin als hesegt taraagdsan baisan ch Bi tedniig tendees tsugluulj, Ooriin neriig orshooh gev Minii songoson ter gazartaa avaachna" gesen. **10** Ted bol Tany zarts nar bogood Tany augaa huch, Tany huchirheg mutraar zoligdson Tany ard tumen yum. **11** Ezen mini, bi Tanaas guij baina. Tany chih zartsynhaa zalbiraald sonor baig. Tany neriig hundlen bishregch zarts narynhaa zalbiraadd Tany chih sonor baij, Ooriin zartsdaa ene odriig amjilttai bolgon hairlaj, ene hunii omno tuund niguulslig soyorhooch gev. Tegehed bi haany sonch baiv.

Nyehyemia 2

2:1 Artaksyerks haany horidugaar ony Nisan sard tuunii omno dars baisan bogood bi darsyg avch haand bariv. Bi urid ni tuunii omno gunigtai baisangui. **2** Tiimees haan nadad — Chi ovchin tusaagui atal tsarai chini yuund gunigtai baina ve? Ene ni zurhnii guniglalaas oor yuu ch bish ajee gej helev. Tegehed bi mash ihed aiv. **3** Tegeed bi haand — Haan monh naslah boltugai. Minii etseg ovgoodiig tavisan gazar boloh ter hot ezguirch, daaman haalguud ni gald shataagdsan baihad minii tsarai yuund guniggui baih bilee? gev. **4** Tegehed haan nadad — Chi yuu guimaar baina? gev. Tiimees bi tengeriin Burhand zalbirlaa. **5** Bi haand handan — Herev haan taalbal, herev tany zarts tany hishgiig olson bol namaig Iuda uruu, minii etseg ovgoodiig tavisan hot uruu tuuniig dahin bosgohyn tuld ilgeene uu? gelee. **6** Tegehed tuunii hajuud hatan ni suuj baisan bogood haan nadad — Chinii ayan her udaan bolj, chi hediid butsaj ireh ve? gev. Namaig ilgeehiig haan taalsan tul bi tuund todorhoi tsagiig tovlov. **7** Bi haand — Herev haan taalbal, Yevfrat mornii terteeh mujiin zahiragchdad namaig Iuda hurtel nevtruulehiig tedneer zovshooruuleh zahidlyg nadad ogno uu. **8** Mon sumiin dergedeh tsaizyn daaman haalganuudad dam nuruu hiih bolon hotyn hermend zoriulan, minii ochih baishind zoriulan dunz moddyg nadad oguulehiin tuld haany oig sahigch Asaft zahidal ogno uu gelee. Tegehed haan tedgeeriig nadad soyorhov. Uchir ni minii Burhany sain mutar minii deer baiv. **9** Tegeed bi Yevfrat mornii terteeh mujuudyn zahiragchid uruu ochij, tedend haany zahidduudyg garduulav. Haan nadtai hamt tsergiin zahiragchid ba moritonguudyg ilgeesen yum. **10** Horoni Hun Sanballat ba ammon hun, tushmel Tobia nar uuniig sonsood, hen negen hun Izrailiin hovguudiin sain saihnyg hain irsen ni tedend tun taalamjgui baiv. **11** Tiimees bi Iyerusalimd ochij, tend gurav honog baiv. **12** Tegeed shonoor bi tsoohon hunii hamt bosov. Iyerusalimyn toloo yuu hiih yostoig Burhan minii zurhend chigluulj baisnyg bi hend ch heleegui bogood minii unaj yavsan unaanaas mini oor amitan tend baisangui. **13** Tegeed bi shonoor Luut Hudgiin zug Hondiin Haalgaar garch, Iyerusalimyn nuraagdsan hermiig, gald shataagdsan daaman haalguudyg ajin Hayagdlyn Haalga hurtel yavav. **14** Daraa ni Orgiluurn Haalga ba Haany tsoorom uruu ochson ch tend minii unalga morind yavah gazar ugui baiv. **15**

Tiimees bi shonoor jalga dagan yavj, hermiig shinjiv. Daraa ni bi Hondiin Haalgaar dahin orj, butsaj hariv. **16** Namaig haashaa yavj, yuu hiisniig mini tushmed medeegui bogood bi iudyeichuuded ch, tahlilch nart ch, yazguurtnuudad ch, tushmeded ch, ajil hiisen busad humuust ch yuu ch heleegui yum. **17** Tegehed bi tedend — Ta nar bidnii baigaa muu nohtsol baidlyg, Iyerusalim ezguirch, daaman haalguud ni galdshataagdsan baigaag harj baigaa biz dee. Irtsgee, Iyerusalimyn hermiig dahin bosgotsgooyo. Tegvel bid tsaashid gutamshig bolohgui gev. **18** Minii Burhany mutar nadad yamar iveeltei baisnyg bolon haany nadad helsen ugsiin tuhai bi tedend helev. Tegehed ted — Bosotsgoon, dahin baritsgaaya gev. Ted tiinhuu garaa sain uild zoriulav. **19** Gevch horoni hun Sanballat ba ammon hun, tushmel Tobia, Gyeshyem, Arab nar uuniig sonsood bidniig shoolon jigshij — Ta nar yuu geechiig hijj baina ve? Ta nar haany esreg samuun uusgej baina uu? gev. **20** Tegehed bi tedend hariulan — Tengeriin Burhan bidend amjilt ogno. Tiimees Tuunii zarts nar boloh bid bosotsgoon barih bolno. Harin ta nart Iyerusalimd yamar ch huvi, erh, esvel dursgal ch baihgui gev helev.

Nyehyemia 3

3:1 Tegeed terguun tahlilch Yeliashib ooriin ah duu tahlilch naryn hamt bosotsgoon, Honiny haalgyg bariv. Ted tuuniig ariusgan, haalguudyg ni bairluulav. Ted Zuutyn Tsamhag hurtelh herem bolon Hananyelyn Tsamhgiig ariusgav. **2** Tuunii hajuud Iyerihoggiin humuus, tednii hajuud Imriin huu Zakkur barij baiv. **3** Hassyenaahyn hovguud Zagasny Haalgyg bariv. Ted uunii yas modyg tavij daaman haalguudyg ni tugjee, haaltuudtai ni bairluulav. **4** Tednii hajuud Hakkozyn huu Uriaggiin huu Myeryemot zasvar hiiv. Tuunii hajuud Myeshyezabyelyn huu Byeryehiaggiin huu Myeshullam zasvar hiiv. Tuunii hajuud mon Baanaggiin huu Zadok zasvar hiiv. **5** Tuugeer ch barahgui, tuunii zergeldee tyekoichuud zasvar hiisen. Gevch tednii yazguurtnuud ezdiinhee ajlyg tetgeegui. **6** Pasyeaggiin huu Ioiada bolon Byesodyeiaggiin huu Myeshullam nar Huuchin haalgyg zasav. Ted uunii yas modyg tavij haalguudyg ni tugjee, haaltuudtai ni bairluulav.

7 Tednii hajuud gibyeon hun Myelatia, myeronotit hun Iadon, Gibyeony bolon Mizpagiin humuus Yevfrat mornii terteeh mujiin zahiragchiin alban yosny suudlyn toloo zasvar hiiv. **8** Tuunii hajuud altny darhchuudyn neg boloh Harhaiagiin huu Uzziyel zasvar hiiv. Tuunii hajuud surchig hiigchdiin neg boloh Hanania zasvar hiisen. Ted Iyerusalimyg Orgon Hana hurtel sergeen bosgov. **9** Tednii hajuud Iyerusalimyn hagas duurgiin zahiragch, Huryn huu Ryefaia zasvar hiiv. **10** Tednii hajuud Harumafyn huu Iyedaia ooriin geriin haraldaa zasvar hiiv. Tuunii hajuud Hashabnyeigiin huu Hattush zasvar hiiv. **11** Harimyn huu Malhia, Pahatmoabyn huu Hasshub nar oor hesgiig bolon Zuhnuudyn Tsamhgiig zasav. **12** Tuunii hajuud Iyerusalimyn hagas duurgiin zahiragch, Hallohyeshiin huu Shallum ooriin ohidtoigoo zasvar hiiv. **13** Hanun bolon Zanoagiin orshin suugchid Hondiin Haalgys zasav. Ted uuniig barij, haalguudyg nitugjee, haaltuudtai ni hamt bairluulsan ba Hayagdlyn Haalga hurtel neg myangan tohoi hermiig zasvarlav. **14** Byethakhyeryemynduurgiin zahiragch, Ryehabyn huu Malhia Hayagdlyn Haalgys zasvarlav. Ter uuniig barij, haalguudyg ni tugjee, haaltuudtai ni bairluulav. **15** Mizpagiin duurgiin zahiragch, Kolhozyegiin huu Shallum ni Orgiluurn Haalgys zasvarlav. Ter uuniig barij, bureed, haalguudyg ni tugjee, haaltuudtai ni hamt bairluulsan. Haany tsetserleg deh Shyelagiin tsoormiin hermiig Davidyn hotoos uruudah shat hurtel zasvarlav. **16** Tuunii daraa Byetzurn hagas duurgiin zahiragch, Azbukiin huu Nyehyemia ni Davidyn bulshny haraldaah hurtel, hiimel tsoorom, huchit ersiin baishin hurtel zasvar hiiv. **17** Tuunii daraa Baniin huu Ryehumyn dor Iyevichuud zasvar hiiv. Tuunii hajuud Kyeilagiin hagas duurgiin zahiragch Hashabia ooriin duuregte zasvar hiiv. **18** Tuunii daraa Kyeilagiin nogoo hagas duurgiin zahiragch, Hyenadadyn huu Bavvain dor ah duu nar ni zasvar hiiv. **19** Tuunii hajuud Mizpagiin zahiragch, Iyeshuagiin huu Yezyer ni Anglye dahi zevsgiin aguulahyn ogsuuriin omno tald oor neg hesgiig zasvarlav. **20** Tuunii daraa Anglyegaas terguun tahilch Yeliashibyn baishingiin uud hurtelh oor neg hesgiig Zabbain huu Baruh charmain zasvarlav. **21** Tuunii daraa Hakkozyn huu Uriagiin huu Myeryemot ni Yeliashibyn baishingiin uudnees baishingiin etses hurtel oor neg hesgiig

zasvarlav. **22** Tuunii daraa hondiin humuus boloh tahilch nar zasvar hiiv. **23** Tednii daraa Byeniamin ba Hasshub nar oorsdiin baishingiin omno tadd zasvar hiiv. Tednii daraa Ananiagiin huu Maasyeiagiin huu Azaria ooriin baishingiin hajuud zasvar hiiv. **24** Tuunii daraa Hyenadadyn huu Binnui ni Azariagiin baishingaas Anglye ba bulan hurtel oor neg hesgiig zasvarlav. **25** Uzain huu Palal haruulyn talbain dergedeh haany deed baishingaas tsuhuisan tsamhag ba Anglyegiin omno tald zasvar hiiv. Tuunii daraa Paroshiin huu Pyedaia zasvar hiiv. **26** Ofyeld amidragch sumiin uilchlegchid Usny Haalgany omno talaas zuun tiish tsuhuisan tsamhag hurtel zasvar hiiv. **27** Tuunii daraa tyekoichuud tsuhuisan ih tsamhgiin omno heseg ba Ofyelyn herem hurtelh oor neg hesegt zasvar hiiv. **28** Morin Haalgan deer tahilch bur ooriin baishingiin omno talyg zasvarlav. **29** Tednii daraa Immyeriin huu Zadok ooriin baishingiin omno tald zasvar hiiv. Tuunii daraa Zuun Haalgany haruul, Shyekaniagiin huu Shyemaia zasvar hiiv. **30** Tuunii daraa Shyelyemiagiin huu Hanania ba Zalafyn zurgaa dahi huu Hanun nar oor neg hesgiig zasvarlav. Tuunii daraa Byeryehiagiin huu Myeshullam ooriin suutsnyhaa omnoh hesgiig zasvarlav. **31** Tuunii daraa altny darhchuudyn neg Malhia ni sumiin uilchlegchdiin ba hudaldaachdyn baishin hurtel, Hyanaltyn Haalgany omno tal ba bulangiin deed oroog hurtel zasvar hiiv. **32** Bulangiin deed oroog ba Honiny Haalgany hoorond altny darhchuud ba hudaldaachid zasvar hiiv.

Nyehyemia 4

4:1 Bid hermiig sergeen barij buig Sanballat sonsood, ter ihed dogshron uursaj, iudyeichuudiig doromjlov. **2** Ter ooriin ah duus ba Samariin bayachuudyg baihad — Edgeer doroi iudyeichuud yuu hiij baina ve? Ted oorsdiin toloo uuniig sergeen bosgoh gej baigaa yum uu? Ted tahil orgoj chadah uu? Ted odriin dotor duusgaj chadna gej uu? Ted ovoorson shoroonoos, ter ch buu hel shatsan negnees chuluunuudyg sergeej chadna gej uu? gev. **3** Ammon hun Tobia tuunii oiroltsoo baisan bogood ter — Tednii bosgoj baigaa zuiliin deeguur ni herev uneg haraival chuluun hermiig ni nuraachihna gej helev. **4** Burhan mini, sonsooch, bid herhen

jigshigdene ve! Tednii zuhliig oorsdiinh ni tolgoi deer buulgaj, olzny nutagt tedniig olz bolgon ogooch. **5** Tednii gem zorchliig buu uuchil, tednii nugel Tany omnoos buu archigdag. Uchir ni ted barilgachdyg shantruulsan yum. **6** Tiimees bid hermiig barisan ba buh herem ondriinhoo hagast l hurchee. Uchir ni ardtumen ajillah zurhte baiv. **7** Iyerusalimyn hermiin zasvar urgelijlj, tsomorhiinuud ni boglogdoj ehelj buig Sanballat, Tobia, arabuud, ammonchuud bolon ashdodchuud sonsood, ted ihed uurlav. **8** Ted bugd Iyerusalimyn esreg baidahaar irj, tend uimeen gargahaar hamtdaa huivaldav. **9** Harin bid oorsdiin Burhand zalbirsan bogood tednees bolj bid tednii esreg odor, shonogui haruul gargav. **10** Iudad iinhuu yarigdav. — Achaa uuregchiin huch sulidaj baina. Gesen ch hog novsh ih baina. Bid oorsdoo hermiig sergeen barij chadahgui. **11** Bidnii daisnuud — Bid tedniig medeegui, haraagui baihad ni tednii dund orj, tedniig alj, ajlyg ni zogsoono gesen. **12** Tednii oiroltsoo amidardag iudyeichuud irtsgee, bidend — Ta naryn ergeh zug burees ted bidnii esreg dovtolno gej arvan udaa helehed, **13** bi humuusiig hermiin ar talyn gazryn hamgiin nam hesguud boloh zadgai gazruudad bairluulj, humuusiig urguudaar ni selem, jad, numtai ni bairluulav. **14** Bi tednii aidsyg haraad, bosoj survaljtanuud, zahiragchid, mon busad humuust helev. — Tednees buu aitsgaagtun. Augaa, aimshigt Ezeniig sanaj, oorsdiin ah duus, hovguud, ohid, ehneruud ba ar geriinhee toloo tulaldatsgaagtun! **15** Tednii tolovlogoo bidend medegdseniig, Burhan tuuniig ni tasalduulsan gedgiig daisnuud maani sonsond bid bugd herem uruu, hun bur ooriin ajil uruugaa butsav. **16** Ter odroos hoish minii zarts naryn hagas ni ajillaj baih uyed hagas ni jad, bambai, num ba huyag barij, darga nar ni ludagiin buhel geriin ard baitsgaav. **17** Hermiig sergeen bosgogchid bolon achaa zoogchid ajil hijj baihdaa neg garaaraa achaagaa avch nogoo gartaa zevsgee barij baiv. **18** Barilgachdyn huvid gevel, hun bur herem bosgoh uyedee selmee hajuudaa zuuj yavah bogood bureechin minii hajuud zogsoj baiv. **19** Bi survaljtanuud, zahiragchid bolon busad humuust — Ajil ih, huree orgon, bid herem deer biye biyeese hol salsan baina. **20** Ta nar haa negtee bureenii duu sonsvol tiishee biden uruu tsuglartsgaa. Bidnii Burhan bidnii toloo tulaldana gev. **21** Tiinhuu humuusiin maani hagas ni jad barin, uur

tsaihaas michid garah hurtel butd ajillatsgaav. **22** Ter uyed bi bas humuust — Hun bur zartstaigaa hamt Iyerusalimd shoniig ongoruul. Tegvel ted bidnii toloo shonodoo haruul, odortoo ajilchin boloh yum gej helev. **23** Tiinhuu bi ooro ch, minii ah duu nar ch, minii zarts nar ch, namaig dagaldaj baigaa hamgaalah humuus ch, bidnii hen ni ch huvtssaa tailsangui, usand yavahdaa ch zevsgée avch yavdag baiv.

Nyehyemia 5

5:1 Humuus bolon tednii ehneruudiin dund iudyei ah duusiinhee esreg boon eserguutssel garav. **2** Uchir ni "Bid hiigeed bidnii hovguud, ohid olon baina. Tiimees bid oorsdiigoo tejeej amidrahyn tuld ur taria olj avtsgaahyg bidend zovshoor" gej helegsed end baiv. **3** Mon "Olsgolongoos bolj, bid ur taria olj avahyn tuld tarian talbaigaa, usan uzmiin togluudee, baishinguudaa baritsaalj baina" gej heleh humuus ch baiv. **4** Mon iin helegsed ch baiv. "Bidnii tarian talbai, usan uzmiin togluuded onooh haany tatvaryg tolohiin tuld bid mongo zeelsen. **5** Bidnii mahan biye bidnii ah duu naryn mahan biyetei adil, bidnii huuhdud tednii huuhdudtei adil bilee. Gesen ch hartsgaa, bid hovguud, ohidoo bool bolgohoor huchilj, manai ohidyn zarim ni ali hediin boolchlogdoj baigaa. Bid yaaj ch chadahgui baina. Uchir ni bidnii tarian talbai, usan uzmiin togluud busdynh boljee". **6** Tegeed bi tednii eserguutslig bolon edgeer ugsiig sonsood ihed uurlav. **7** Tegeed bi oortoo zovshood, survaljtanuud ba zahiragchidtai margan, tedend — Ta nar butd oorsdiinhoo ah duugees mongo huulehiig shaardaj baina gev. Tiim uchraas bi tednii esreg augaa chuulganyg tsugluulav. **8** Bi tedend — Bid undestnuuded hudaldagdsan iudyei ah duusee oorsdiin chadah chineegeeree choloolson bilee. Odoo bidend hudaldagdahyn tuld ta nar ah duusee hudaldah gej uu? gesend ted chimeegui bolj, heleh ugee ch olj chadsangui. **9** Bi dahin helev. — Ta naryn hij bui zuil chini sain yum bish. Ta nar bidnii daisnuudyn bolon undestnuudiin zemleles bolj Burhany aidas dotor yavahgui gej uu? **10** Uuntei adil bi bolon minii ah duu nar minii zarts nar ch tedend mongo ba ur tariag zeeluulj baigaa. Mongo huulehee bolitsgooyo. **11** Yag ene odor tednii tarian talbai, usan uzmiin

togluud, chiduny togluud bolon baishinguudyg ni, mon tednees shaardaj baigaa mongonii, ur tariany, shine darsny tosny huug tedend butsaan ogtsgoogev. **12** Tegehede ted — Bid uuniig butsaan ogood, tednees yuu ch nehegui. Bid yag tany helsenchlen hiine gev. Tiimees bi tahilch naryg duudaj, ene amlalt yosoor hiine gesen tangargiig tednees avav. **13** Bi mon ooriin huvtsasny hormoig segserch, Burhan ene amlaltyg biyeluuleegui hun buriig gerees ni, ezemshlees ni iinhuu segsreg. Ter iinhuu segsregdej bur hoosrog gev. Tegehede buh chuulgan — Amyen gev. Tegeede ted EZENiig magtav. Daraa ni humuus amlasan yosooroo uildev. **14** Tuunees gadna, bi Iudagiin nutagt tednii zahiragchaar tomilogdson odroos buyuu Haan Artaksyerksyn horidugaar onoos guchin hoyordugaar on hurtel arvan hoyor jiliin tursh bi ooro ch minii hamaatnuud ch zahiragchiin hunsanii hangamjiig idsengui. **15** Harin minii omno baisan uridyn zahiragchid ard tumend achaa uuruulj, dochin mongon shyekyeleesgadna tednees talh, dars avch baisan. Zarts nar ni hurtel ard tumniig noyolj baijee. Harin bi Burhanaas emeesen uchir tiin uildsengui. **16** Mon bi ene hermiin ajild buh huchee shavhan oroltsson. Bid yamar ch gazar hudaldaj avaagui bogood minii buh zarts nar tend ajillahaar tsutlasan. **17** Tuunees gadna, bidnii ergen toirond baisan undestnuudees biden uruu iregsdees gadna zuun tavin iudyeichuud bolon zahiragchid minii shireend hoollodog baiv. **18** Odor bur neg uher, zurgaan shildeg honi tohoorch baisan todiigui, nadad mon shuvuudyg beltgedeg baiv. Arvan honogt neg udaa buh torliin darsyg elbeg delbegeer ogch baiv. Gesen ch ene buhend bi zahiragchiin hunsanii noogdlyg shaardaj baigaagui. Uchir ni ene ard tumnii deerh boolchlol ni hund baiv. **19** Burhan mini, ene ard tumnii toloo hiisen buhnii mini daguu, sainy toloo namaig sanaach.

Nyehyemia 6

6:1 Hediigeer ter uyed bi haalguudyg ni daaman haalganuudad ni bairluulaagui baisan ch, namaig hermiig dahin bosgoson ba hermend tsomorhii uldeegui gedgiig Sanballat, Tobia, arab hun Gyeshyemd bolon bidnii busad daisnuudad medeelehed, **2** Sanballat, Gyeshyem nar nadad

zahidal ilgeen, — Irne uu! Onogiin tald Hyefirimd bugdeeree uulzatsgaaya! gev. Gevch ted nadad hor hurgeheer tolovloj baisan. **3** Tiimees bi teden uruu elch naryg ilgeej, "Bi aguu ajil hiij baigaa bogoodochij chadahgui. Bi uuniig orhij ta nar uruu ochih hoorond ene ajlyg zogsooh hereg yuu baina ve?" gej heluulev. **4** Ted nadad ene meteer dorvon udaa zahidal ilgeesen bogood bi tedend nogoo l hariugaa ogov. **5** Tegehed Sanballat iim baidlaar tav dahi udaa ooriin zartsaa ilgeesen bogood tuunii gart bituumjleegui zahidal baiv. **6** Tend bichsen ni "Chi bolon iudyeichuud boslogo gargahaar tolovloj baigaa. Tiimees ta nar hermiig sergeen bosgoj baina gej undestnuudiin dund yarigdaj baina. Gashmu ch uuniig helj baina. Ene medeelliin daguu bol chi tednii haan boloh gene. **7** Mon chi Iyerusalimd ooriinhoo tuhai «Iudad haan baina» hemeen zarluulahaar esh uzuulegchdiig tomilson gene. Odoo edgeer medeelliin daguu ene ni haand medeelegdene. Tiimees odoo iregtun, hamtdaa zovloldoo" gejee. **8** Tegehed bi tuund zahidal ilgeen "Tany helj bui shig tiim zuils ogt boloogui. Harin ta edgeeriig sanaanaasaa zohioj baina" gelee. **9** Uchir ni ted bugdeeree "Ted ajildaa mohoj, ajil ni guitsed hiigdehgui" hemeen bodoj, bidniig ailgahyg hicheej baiv. Harin odoo, oo Burhan, minii garyg tenhruuleech. **10** Tegeed bi gert horigdson Myehyetabyelyn huu, Dyelaiagiin huu Shyemaiagiin baishind orohod, ter — Burhany orgoond, sum dotor uulzatsgaaya. Sumiin haalguudyg ni haa. Uchir ni ted chamaig alah gej baina. Ted chamaig alahaar shono irne gev. **11** Gevch bi — Nad shig hun zugtaah gej uu? Nad shig neg ni amia avrahaar sum URUU RJ chadah uu? Bi orohgui gej helev. **12** Tegehed Burhan uneheer tuuniig ilgeegeegui, harin Tobia, Sanballat nar tuuniig holsolson uchir ter minii esreg esh uzuulsen gedgiig bi uhaarsan. **13** Bi aij, tuunchlen nugel uildej, tegsneer ted namaig buruutgaj chadah muu medeelliig olj avahaar ter huniig holsolson yum. **14** Oo, Burhan mini, tednii edgeer ajlaar ni Tobia, Sanballat naryg, mon esh uzuulegch emegtei Noadiag, namaig ailgahyg hicheej baisan busad esh uzuulegchdiig sanaach. **15** Ingeed herem ni tavin hoyor honogiin dotor, Yelul saryn horin tavand barigdaj guitslee. **16** Bidnii buh daisnuud uuniig sonsoj, bidnii ergen toirny buh undestnuud uuniig haraad, ted oorsdiin itgelee addav. Uchir ni

ene ajil bidnii Burhany demjlegeteigeer butsen gedgiig ted oilgojee. **17** Mon ter odruuded Iudagiin survaljtanuudaas olon zahidal Tobiad ochij, Tobiagiin zahidluud tedend irev. **18** Uchir ni Iudad olon humuus tuuntei tangargaar holbogdson baisan. Uchir ni ter Aragiin huu Shyekaniagiin hurgen baisan bogood tuunii huu Iyehohanan ni Byeryehiagiin huu Myeshullamyn ohintoi gerlesen baiv. **19** Tuunees gadna ted minii derged tuunii sain uilsiin tuhai yarij baisan ba minii ugsiigtuund medeeljee. Tegeed Tobia namaig surduuleheer zahidluudyg ilgeev.

Nyehyemia 7

7:1 Hermiig sergeen bosgoj, bi haalguudyg ni bairluulj, haalgachid, duuchid, Iyevichuud tomilogdsony daraa **2** bi ooriin duu Hanani ba tsaizyn janjin Hananiag Iyerusalimyg hariutsuulahaar taviv. Uchir ni ter itgemjit hun bogood busad olon humuusees iluugeer Burhanaas emeedeg hun baiv. **3** Tegeed bi tedend — Nar hoorch, haluu shattal Iyerusalimyn daaman haalguudyg buu ongoilgo. Haalgachdyg haruuld zogsoj baih uyed haalguudyg haaj, tutjig! Mon Iyerusalimyn orshin suugchdaas hun buriig haruuld gargaj, hun buriig ooriinh ni baishingiin omno tald haruulaar tomil hemeev. **4** Hot tom bogood uudam, harin tuun dotorh humuus ni tsoon, baishinguud ni sergeen bosgogdoogui baiv. **5** Tegehed survaljtanuud, tushmed ba ard irgediig ug garlaar ni burtgen danslahyn tuld tsugluulah sanaag minii Burhan zurhend mini oruulsan. Tegeed bi anh iregsdiin ugsaa garvalyn nomyg olj, tendees daraah bichlegiig olov. **6** Edgeer ni Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn avch yavsan tsollogiin olzlogdogsdoos irsen mujiin humuus yum. Ted Iyerusalim ba Iuda uruu, oor ooriin hot uruu butsaj irsen. **7** Ted Zyerubbabyel, Iyeshua, Nyehyemia, Azaria, Raamia, Nahamani, Mordyehai, Bilshan, Mistryet, Bigvai, Nyehum, Baana nartai hamt irsen yum. Izrailiin ard tumnii erchuudiin too. **8** Paroshiin hovguud hoyor myanga neg zuun dalan hoyor, **9** Shyefatiagiin hovguud gurvan zuun dalan hoyor, **10** Aragiin hovguud zurgaan zuun tavin hoyor, **11** Pahatmoabyn hovguudiin Iyeshua ba Ioabyn hovguud hoyor myanga naiman zuun arvan naim, **12** Yelamyn hovguud myanga hoyor zuun tavin

dorov, **13** Zattugiin hovguud naiman zuun dochin tav, **14** Zakkain hovguud doloon zuun jar, **15** Binnuin hovguud zurgaan zuun dochin naim, **16** Byebain hovguud zurgaan zuun horin naim, **17** Azgadyin hovguud hoyor myanga gurvan zuun horin hoyor, **18** Adonikamyn hovguud zurgaan zuun jaran doloo, **19** Bigvain hovguud hoyor myanga jaran doloo, **20** Adiny hovguud zurgaan zuun tavin tav, **21** Hyezyekiagiin, Atyeryn hovguud yeren naim, **22** Hashumyn hovguud gurvan zuun horin naim, **23** Byezain hovguud gurvan zuun horin dorov, **24** Harifyn hovguud zuun arvan hoyor, **25** Gibyeony hovguud yeren tav, **26** Byetlyehyem ba Nyetofagiin erchuud zuun nayan naim, **27** Anatotyn erchuud zuun horin naim, **28** Byetazmavyetyn erchuud dochin hoyor, **29** Kiriatiyearim, Hyefira ba Byeyerotyn erchuud doloon zuun dochin gurav, **30** Rama ba Gyebagiin erchuud zurgaan zuun horin neg, **31** Mihmasyn erchuud zuun horin hoyor, **32** Byetyel ba Ain erchuud zuun horin gurav, **33** oor Nyebogiin erchuud tavin hoyor, **34** oor Yelamyn hovguud myanga hoyor zuun tavin dorov, **35** Harimyn hovguud gurvan zuun hori, **36** Iyerihogiin erchuud gurvan zuun dochin tav, **37** Lod, Hadid, Onogiin hovguud doloon zuun horin neg, **38** Syenaagiin hovguud gurvan myanga yeson zuun guch baiv. **39** Tahilch nar ni: Iyeshuagiin geriin Iyediagiin hovguud yeson zuun dalan gurav, **40** Immyeriin hovguud myanga tavin hoyor, **41** Pashhuryin hovguud myanga hoyor zuun dochin doloo, **42** Harimyn hovguud myanga arvan doloo baiv. **43** Lyevichuud ni: Hodyevagiin hovguudees Kadmiyelyn, Iyeshuagiin hovguud dalan dorov baiv. **44** Duuchid ni: Asafyn hovguud zuun dochin naim baiv. **45** Haalgachid ni: Shallumyn hovguud, Atyeryn hovguud, Talmony hovguud, Akkubyn hovguud, Hatitagiin hovguud, Shobain hovguud zuun guchin naim baiv. **46** Sumiin uilchlegchid ni: Zihagiin hovguud, Hasufagiin hovguud, Tabbaotyn hovguud, **47** Kyerosyn hovguud, Siagiin hovguud, Padony hovguud, **48** Lyebanagiin hovguud, Hagabagiin hovguud, Shalmain hovguud, **49** Hanany hovguud, Giddyeliin hovguud, Gaharyn hovguud, **50** Ryeaiagiin hovguud, Ryeziniin hovguud, Nyekodagiin hovguud **51** Gazzamyn hovguud, Uzzagiin hovguud, Pasyeagiin hovguud, **52** Byesain hovguud, Myeunimiin hovguud,

Nyefushyesimiin hovguud, **53** Bakbukiin hovguud, Hakufagiin hovguud, Harhuryin hovguud, **54** Bazlityn hovguud, Myehidagiin hovguud, Harshagiin hovguud, **55** Barkosyn hovguud, Sisyeragiinhovguud, Tyemagiin hovguud, **56** Nyeziagiin hovguud, Hatifagiin hovguud yum. **57** Solomony zarts naryn hovguud ni: Sotain hovguud, Sofyeryetyn hovguud, Pyeridagiin hovguud, **58** Jaalagiin hovguud, Darkony hovguud, Giddyeliin hovguud, **59** Shyefatiagiin hovguud, Hattilyn hovguud, Pohyeryethazzyebaimyn hovguud, Amony hovguud yum. **60** Sumiin zarts nar ba Solomony zarts naryn hovguud bugd gurvan zuun yeren hoyor baiv. **61** Edgeer ni Tyelmyela, Tyelharsha, Hyerub, Addon ba Immyerees iregsed baisan. Gevch ted Izrailiin mon esehee ch, etsguudiinhee buluudiig, esvel ur udmaa uzuulj chadsangui. **62** Dyelaiagiin hovguud, Tobiagiin hovguud, Nyekodagiin hovguud zurgaan zuun dochin hoyor. **63** Tahilch naraas Hobaiagiin hovguud, Hakkozyn hovguud, gilyead hun Barzillain ohidoos ehner avch, tednii nereer nerlegdeh bolson Barzillain hovguud. **64** Ted oorsdiin ertnii ugsaa garlyn temdeglelees bairshlaa haisan hedii ch ene ni togtoogdsongui. Tiimees tedniig buzhar hemeen tootsoj tahilchlalaas hasav. **65** Urim ba Tummimtei tahilch bosohoos naash ted hamgiin ariun zuilsees idej bolohguig zahiragch tedend helsen. **66** Buhii l chuulgand niitdee dochin hoyor myanga gurvan zuun jaran hun baijee. **67** Ene ni tednii doloon myanga gurvan zuun guchin doloon eregtei, emegtei booluudaas gadna bailaa. Tedend hoyorzuun dochin tavan eregtei, emegtei duuchid baiv. **68** Tednii morid ni doloon zuun guchin zurgaa, luus ni hoyor zuun dochin tav, **69** temee ni dorvon zuun guchin tav, iljignuud ni zurgaan myanga doloon zuun hori baiv. **70** Etsguudiin buluudiin terguunuudiin dundaas zarim ni ajild zoriulan handivlajee. Zahiragch myangan altan drahma, tavin sav, tavan zuun guchin tahilch naryn huvtsas erdenesiin sand ogson. **71** Etsguudiin buluudiin zarim terguulegchid ajlyn sand horin myangan altan drahma, hoyor myanga hoyor zuun mongon mina ogov. **72** Uldsen humuusiin ogson zuils gevel horin myangan altan drahma, hoyor myangan mongon mina ba jaran doloon tahilch naryn huvtsas baiv. **73** Tahilch nar, lyevichuud, haalgachid, duuchid, ard tumnii zarim ni, sumiin uilchlegchid bolon buh Izraili oorsdiin hotuudad amidarch

baisan. Tegeed doldugaar sar bolohod Izrailiin hovguud oorsdiin hotuuddaa bailaa.

Nyehyemia 8

8:1 Buh ard tumen neg hun met, Usny Haalgany urd tald bairlah talbaid tsuglajee. EZENii Izrailid ogson Mosyegiin huuliin nomyg avchrahyg ted guush Yezragaas guijee. **2** Tegeed doldugaar saryn anhny odor tahlch Yezra eregteichuud, emegteichuud bolon oilgon sonsoj chadah bugdiin omno buyuu chuulgany omno huuliig avchirlaa. **3** Ter eregtei, emegtei, oilgoh chadvartai humuusiin omno Usny Haalgany urd tald bairlah talbain omno ogloo ertees ud dund hurtel tuunees unshiv. Buh humuus huuliin nomd anhaaraltai handaj baiv. **4** Guush Yezra humuusiin zoriudaar barisan modon tavtsan deer zogsoj baiv. Tuunii hajuud, baruun gart ni Mattitia, Shyema, Anaia, Uria, Hilkia bolon Maasyeia nar, zuun gart ni Pyedaia, Mishayel, Malhia, Hashum, Hashbaddana, Zyeharia bolon Myeshullam nar zogsoj baiv. **5** Yezra buh humuusees deer zogsoj baisan uchraas buh humuusiig harj baihad nomyg neelee. Ter nomyg neemegts buh ard olon bosoj zogsotsgoov. **6** Daraa ni Yezra, augaa Burhan EZENiig magtav. Buh ard tumen garaa orgon, " Amyen, amyen!" hemeen hariuljee. Tegeed ted doosh bohiin, nuuree gazart hurgen, EZEND morgov. **7** Mon humuusiig bairandaa baih zuur Iyeshua, Bani, Shyeryebia, Iamin, Akkub, Shabbyetai, Hodia, Maasyeia, Kyelita, Azaria, Iozabad, Hanan, Pyelaia nar bolon lyevichuud ard tumend huuliig tailbarlajee. **8** Ted nomoos Burhany huulias unshij, unshsan zuilee tedend oilguulahyn tuld tailbarlajee. **9** Daraa ni zahiragch baisan Nyehyemia, tahlch ba guush Yezra, mon buh ard tumend huuliig zaasan lyevichuud ni buh ard tumend handan — Ene odor bol ta naryn Burhan EZEND ariun yum. Buu gashuudan uilagtun gev. Uchir ni buh ard tumen huuliin ugsiig sonsood uilj baiv. **10** Tegeed ter tedend — Yavtsgaa. Targanyg idej, chiherlegiig uuj, beltgeh yumgui negendee huviudyg yavuul. Uchir ni ene odor bidnii Ezend ariun yum. Buu gashuud. Uchir ni EZENii bayar bayasgalan bol ta naryn huch chadal yum gesen. **11** Tiimees lyevichuud buh ard tumniig namjaan, Odor ni ariun

uchraas chimeegui baitsgaa. Buu gashuudagtun gej helev. **12** Buh ard tumen idej, uuj, huvi ilgeej, augaa bayar naadmyg temdegleheer yavtsgaav. Uchir ni tedend meduulsen ugsiig ted oilgojee. **13** Daraa ni hoyor dahi odor buh ard tumnii etsguudiin buluudiin terguunuud, tahilch nar ba lyevichuud huuliin ugsiig nariivchlan sudlahyn tuld guush Yezra deer tsuglajee. **14** Doldugaar saryn bayar naadmyn turshid Izrailiin hovguud maihand amidrah yostoi gedgiig EZEN Mosyegeer damjuulan herhen tushaasan tuhai huulid bichigdsen baigaag ted olov. **15** Tiimees ted tunhaglan, ooriin buh hotuudad bolon Iyerusalimd tunhgiig davtan, — Tolgod ood gar. Bichigdsenii daguu maihan barihaar chiduny mochir, zerleg chiduny mochir, domt modny mochir, dalduu modny mochir bolon busad navchit moddyn mochruudiig avchir gesen. **16** Tiimees humuus garch yavaad, tedgeeriig avchran, hun bur ooriin deever deer, oorsdiin hashaanuud bolon Burhany orgoonii hashaanuudad, Usny Haalga dahi talbaid, Yefraimyn Haalga dahi talbaid oorsoddoo zoriulan maihnuud barijee. **17** Olzlogdogsdoos butsj iregsdiin buhii l chuulganmaihtuudyg barij, tendee amidarsan. Izrailiin hovguud Nuny huu Ioshuagiin odrudees ter odriig hurtel uneheer iinhuu hij baigaagui aj. Tend augaa bayar hoor boljee. **18** Tereer anhny odroos ehlen etssiin odriig hurtel odor bur Burhany huuliin nomoos unshij baisan. Ted doloon honog bayar naadmyg temdeglen, naim dahi odor ni zaavryn daguu yoslolyn chuulganyg hijjee.

Nyehyemia 9

9:1 Ene saryn horin dorvond Izrailiin hovguud tsutlan matsag barij, taar omson, oorsod deeree shoroo tsatsav. **2** Izrailiin ur udmyghan oorsdiigoo buh hariinhnaas tusgaarlan, zogsoj, oorsdiin nugliig bolon ovog deetsiinhee gemiig naminchlav. **3** Bairandaa zogsoj baih zuuraa ted EZEN Burhanyhaa huuliin nomoos odriin dorovonii negiin turshid unshiv. Tegeed daraagiin dorovonii negiin turshid ted nuglee naminchlan, EZEN Burhandaa morgov. **4** Lyevichuudiin tavtsan deer Iyeshua, Bani, Kadmiyel, Shyebania, Bunni, Shyeryebia, Bani bolon Hyenani nar zogsood, oorsdiin Burhan EZEND changa duugaar hashhirsch baisan. **5** Tegeed lyevichuud,

Iyeshua, Kadmiyel, Bani, Hashabnyeia, Shyeryebia, Hodia, Shyebania bolon Pyetahia nar heltsgeesen ni — Bosotsgoo, EZEN Burhanaa uurd monhod magt! Tany suu aldart ner magtagdan, Buh yerool ba magtaalyn deer orgomjlogdog! **6** Ta bol gantshan EZEN. Ta tengeriig bolon tengeruudiin tengeriig buh erhestei ni, Gazryg ba tuun deer baigch buhniig ch, Tengisuudiig, doktor ni baigch buhniig ni buteesen. Ta ter buhend amidralyg ogson ba tengerleg erhes Tany omno bohiidog. **7** Ta bol Abramyg songoj, Tuuniig haldyeichuudyn Uraas gargaj, Tuund Abraham gedeg neriig ogson EZEN Burhan yum. **8** Ta tuunii zurhiig Tany omno unench baihyg olood, Kanaanchuudyn, hitchuudiin, amorichuudyn, Pyerizchuudiin, iyebuschuudyn, girgashchuudyn gazryg tuund, Tuunii ur udamd ogohoor gereeg baiguulsan. Ta Ooriin amlaltaa biyeluulsen. Uchir ni Ta zovt yum. **9** Ta Yegipyeted manai ovog deetsiin zovlong uzej, Ulaan Tengisiin derged tednii oriloldohyg sonsson. **10** Tegeed Ta Faraony esreg bolon tuunii buh zarts nar, tuunii gazryn buh ard tumnii esreg temdguud bolon gaihamshgiig uzuulsen. Uchir ni ted manai ovog deedest omgorhon handahyg Ta medsen bogood Ene odor baigaa shig neriig Oortoo ogov. **11** Ta tednii omno tengisiig huvaaj, Ted tengisiin dunduur huurai gazraar ongorson. Tedniig nehegchdiig Ta huchit usand chuluu hayah met gun uruu chuluudsan. **12** Ulen baganaar Ta tedniig odor ni udiridaj, Shono ni tednii yavah zamyg galan baganaar gereltuulsen. **13** Tegeed Ta Sinai uulan deer buuj iren, Tedentei tengerees yarisan. Ta tedend shudarga zarlig ba unen huuliudyg, Sain duren ba tushaaluudyg ogson. **14** Ta tedend Ooriin ariun amraltyn odriig meduulj, Ooriin zarts Mosyegeer damjuulan tedend tushaaluud, Duren ba huuliig ogson. **15** Tedniig olsohod Ta tedniig tengerees talhaar hangaj, Tedniig undaasahad Ta tedend hadnaas us gargan ogson. Ta tedend ogohoor tangaraglasan gazryg ezemshiheer tiish ochihyg tedend aildsan. **16** Gevch ted, manai ovog deedes iherheg baidal gargav. Ted zoruudlen, Tany tushaaluudyg es sonsov. **17** Ted sonsohoos tatgalzan, Tednii dund Tany uildsen gaihamshigt uilsiig sanasangui. Tiimees ted zoruudlen, Yegipyet deh boolchlol uruugaa butshahyn tuld udiridagchiig tomilov. Gevch Ta bol orshool uuchlalyn Burhan, Niguulsengui bolood orovch, uurlahdaa udaan, Hair enerleer byalham

bilee. Ta tedniig orhisongui. **18** Ted hailuulsan tomorlogoor oorsoddoog tugal buteeged, "Ene bol ta naryg Yegipyetees avch garsan ta naryn Burhan" hemeej, Autaa doromjlolyg uildehed **19** Ta Ooriin aguu enerleer tedniig tsodd orhisongui. Tednii zamyg zaahyn tuld uulen bagana ch odroor tedniig orhisongui. Tednii yavah zamyg gereltuulehiin tuld galan bagana ch Shonoor tedniig orhisongui. **20** Tedend zaavarchlahyn tuld Ta Ooriin sain Sunsiig ogov. Ta Ooriin mannag tednii amnaas salgasangui. Ta tedniig undaasahad us ogson. **21** Uneheer tsold dochin jiliin tursh Ta tednii toloo beltgesen ba ted es gachigdav. Tednii huvtsas ni elegdeegui, hol ni ch havdaagui. **22** Ta mon tedend haanchlaluud ba ard tumnuudiig ogch, Tedniig hil hyazgaaraar ni tedend huvaav. Ted Hyeshbony haan Sihony gazryg, Bashany haan Ogiin gazryg ezlev. **23** Ta tednii hovguudiig tengeriin odod met olon bolgov. Tednii ovog deedest ni ochij, Ezemsh gej aildsan ter gazartaa Ta tedniig oruulav. **24** Tiimees tednii hovguud ter gazart orj, Tuuniig ezemshiv. Ta tednii omno ter gazryn orshin suugchid boloh kanaanchuudyg darav. Tegeed oorsdiin husseneeree tedend uildeg hemeen Ta tedniig haadtai ni, Ter gazryn ard tumnuudtei ni hamt tedend ogov. **25** Ted behlegdsen hotuud ba urjil shimt gazryg ezlev. Aliv sain buhneer duuren baishinguudyg omchlön, Zassan nootsluuruud, usan uzmiin togluud, Chiduny togluud, jimsnii moddyg elbeg delbegeer ted ezemshiv. Tiimees ted idetsgeej, Targaltsgaasan ba Tany aguu sain saihand bayasav. **26** Gevch ted duulgavargui bolj, Tany esreg terselj, Oorsdiinhoo nuruuny ar uruu Tany huuliig hayasan. Tan uruu ergej iruulehiin tuld tedniig yatgasan Tany esh uzuulegchdiig ted alj, Augaa doromjlolyg uildsen. **27** Tiimees tedniig darlasan darlagchdyn gart Ta tedniig tushaasan. Gevch ted zovlontoi uyedee Tanyg duudahad, Ta tengerees sonsoj, Ooriin aguu enerleer tedniig darlagchdyn garaas avarsan avragchdyg Ta tedend ogson. **28** Gevch amshiimegtsee ted dahin Tany omno muug uldev. Tiimees Ta tedniig daisnuudynh ni gart orhison. Ingesneer daisnuud ni tedniig noyolov. Ted dahiad Tanyg duudahad Ta tengerees sonsov. Ta tedniig Ooriin enerleer olon udaa avarch, **29** tedniig Ooriin huuli uruu butsaan erguuleh gej yatgav. Gesen ch ted iherhegeer uilden, Tany tushaaluudyg es sonson, Harin Tany zarliguudyn esreg nugliig uiddev. Herev hun tedgeeriig

sahivaas amidrah yum. Ted zoruud moroo erguulj, oorsdiin huzuugee gurdiilgen, es sonsov. **30** Harin Ta tedniig olon jil hultsej, NYeHYeMIA **9** Ooriin Sunseer, Ooriin esh uzuulegchdeer damjuulan yatgasan ch ted chih tavisangui. Tiimiin uchir Ta tedniig gazryn ard tumnuudiin gart ogov. **31** Gelee ch Ooriin aguu enerleer Ta tednii togsgoliig hiisengui, orhisongui. Uchir ni Ta bol enerengui orovch Burhan. **32** Tiimees odoo, bidnii Burhan boloh gereege bolon hair enerlee sahigch aguu, Huchirheg bolood aimshigt Burhan mini, Assiriin haadyn odruudees ene odriig hurtel Bidniig bolon manai haad, noyod, Tahilch nar, esh uzuulegchid, ovog deedes ba Tany buh ard tumnii deer buusan buh hund zovlong Ta Ooriinhoo omno ochuuhen hemeen buu uzeech! **33** Gesen ch biden deer buusan buhend Ta shudarga yum. Uchir ni Ta itgemjteigeer handdag baital harin bid horon muugaar uildsen. **34** Uchir ni manai haad, manai udiridagchid, Manai tahilch nar bolon manai ovog deedes Tany huuliig sahisangui. Tany tushaaluud bolon tedniig yatgasan Tany yatgalguudad anhaaral handuulsangui. **35** Harin tedend ogson Tany aguu sain saihand bolon tednii omno tavisan orgon uudam, Urjil shimt gazartai ooriin haanchladdaa ted Tand uilchilsengui, Oorsdiin muu uileesee ch butssangui. **36** Uzeztun, bid onoodor booluud mon. Jimsiig ni iduulj, shimiig ni hurteeheer manai ovog deedest Tany ogson gazryn huvid gevel, haragtun, bid tuun deer booluud baina. **37** Bidnii nuglees bolj tuunii elbeg delbeg ur jims ni bidnii deer Tany tavisan haadynh bolov. Ted mon bidnii biyesiig noyolno. Bidnii mal surguudiig husseneeree ezemshine. Tiimees bid ulemj zovlond baina. **38** Odoo ene buhnii uchir bid bichgeer geree hijj baina. Tamgalsan bichig deer manai udiridagchdyn, Manai lyevichuudiin bolon manai tahilch naryn ners baina.

Nyehyemia 10

10:1 Tamgalsan bichgen deer edgeer ners baiv. Uund: Hakaliagiin huu zahiragch Nyehyemia, Zyedyekia, **2** Syeraia, Azaria, Iyeryemia, **3** Pashhur, Amaria, Malhia, **4** Hattush, Shyebania, Malluh, **5** Harim, Myeryemot, Obadia, **6** Daniyel, Ginnyeton, Baruh, **7** Myeshullam, Abia,

Miamin, **8** Maazia, Bilgai, Shyemaia. Edgeer ni tahilch nar baiv. **9** Lyevichuud boloh Azaniagiin huu Iyeshua, Hyenadadyn hovguudiin Binnui, Kadmiyel, **10** mon tednii ah duus Shyebania, Hodia, Kyelita, Pyelaia, Hanan, **11** Mika, Ryehob, Hashabia, **12** Zakkur, Shyeryebia, Shyebania, **13** Hodia, Bani, Byeninu. **14** Ard tumnii udirdagchid boloh Parosh, Pahatmoab, Yelam, Zattu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Byebai, **16** Adonia, Bigvai, Adin, **17** Atyer, Hyezyekia, Azzur, **18** Hodia, Hashum, Byezei, **19** Harif, Anatot, Nyebai, **20** Magpiash, Myeshullam, Hyezir, **21** Myeshyezabyel, Zadok, Iaddua, **22** Pyelatia, Hanan, Anaia, **23** Hoshyea, Hanania, Hasshub, **24** Hallohyesh, Pilha, Shobyek, **25** Ryehum, Hashabna, Maasyeia **26** Ahia, Hanan, Anan, **27** Malluh, Harim, Baana. **28** Uldsen humuus boloh tahilch nar, lyevichuud, haalgachid, duuchid, sumiin uilchlegchid bolon Burhany huulid oorsdiigoo ter gazryn humuusees tusgaarlasan buh humuus, tednii ehneruud, tednii hovguud ba ohid, medlegtei ba oilgolttoi buhen **29** oorsdiinhoo sadan toroltei, survaljtanuudtaigaa niilj Burhany zarts Mosyegeer ogogdson Burhany huuliar alhahyn tuld, mon bidnii Ezen BURHANY buh tushaaluudyg ba Tuunii zarlig, Tuunii togtooluudyg sahin dagahaar haraal ba tangargiig oorsoddoo avch baina. **30** Mon bid ohidoo ene gazryn humuust ogohgui, tednii ohidyg ch hovguuddee avahgui. **31** Amraltyn odor baraa, esvel ur taria zarahaar avchirdag nutgiin humuusiin huvid, bid amraltyn odor, esvel ariun odort tednees yum hudaldan avahgui. Bid doloo dahi jiliin urgatsaas bolon alivaa oriig nehemjlehees tatgalzana. **32** Bid mon oorsdiin Burhany orgoonii uilchleld zoriulan jil bur shyekyeliin guravny negiig handivlaj baih uurgiig oorsoddoo huleej baina. **33** Ene ni il tavih talh, baingyn ideen orgol, baingyn shataalt tahil, amraltyn odruudiin, shine saryn tovloson uyeuded ariun zuilsed bolon Izrailiin evleruulliig hiiheer nugliin tolooh tahild zoriulan, mon bidnii Burhany orgoonii buh ajlyn tuld yum. **34** Tuunchlen tahilch nar, lyevichuud bolon humuusiin dund bid tuleenii hangamjiin toloo shavga hayaj shodov. Ene ni bidnii etsguudiin buluudiin daguu Burhanyhaa orgoo uruu tuuniig avaachij, huulid bichigdsenchlen jil bur togtooson tsagt bidnii Burhan EZENii tahilyn shireen deer shataahyn tuld **35** bogood ted jil bur gazrynhaa ur jimsnii deejiig bolon mod buriin

buh anhny ur jimsnuudiig EZENii orgoond avchrahyn tuld yum. **36** Mon huulid bichigdsenchlen bidnii Burhany orgoond uilchilj bui tahilch nart zoriulan, huulid bichigdsenchlen hovguudiinhee uuganyg, malyn uuganyg, bod malyn bolon bog malyn anhny toliigBurhany orgoo uruu avaachihyn tuld yum. **37** Bid mon zuursan gurilynhaa deejiig, oorsdiin handivyg, mod buriin ur jimsiig, shine dars ba tosyg Burhany orgoonii oroonuuded tahilch nart hurgej ogoh ba lyevichuuded gazrynhaa aravny negiig ogno. Uchir ni lyevichuud bol buh tosgodoos aravny negiig avah humuus yum. **38** Lyevichuud aravny negiig huleej avah uyed Aarony huu boloh tahilch ni lyevichuudtei hamt baih ba lyevichuud aravny negiinhee aravny negiig Burhany orgoo uruu, aguulahyn oroonuud uruu avaachih yostoi. **39** Uchir ni Izrailiin hovguud bolon Lyeviin hovguud ni ur tariany, shine dars ba toсны orgoliig tedgeer oroonuuded avaachih yostoi. Tend ariun gazryn heregsel bolon uilchilj bui tahilch nar, haalgachid, duuchid bui. limes bid Burhanyhaa orgoog orhigui.

Nyehyemia 11

11:1 Ard tumnii udirdagchid ni Iyerusalimd amidarsan. Harin busad humuusiin arvaas negiig ni ariun hot Iyerusalimd amidruulahyn tuld shavga orhiv. Harin arvaas yes ni oor hotuudad uldev. **2** Iyerusalimd amidrahaar sain duraar yavsan buh humuusiig ard tumen yeroov. **3** Edgeer ni Iyerusalimd amidarch baisan, mujuudyn terguunuud yum. Harin Iudagiin hotuudad izrailichuud, tahilch nar, lyevichuud, sumiin uilchlegchid bolon Solomony zarts naryn ur udmyghan oorsdiin hotuuddaa hun bur ooriin omchoor amidarch baiv. **4** Iudagiin hovguudiin zarim ni bolon Byeniaminy zarim hovguud Iyerusalimd amidarch baiv. Iudagiin hovguudees Pyeryeziin hovguudees, Mahalalyelyn huu, Shyefatiagiin huu, Amariagiin huu, Zyehariagiin huu, Uzziagiin huu Ataia, **5** Shilonityn huu, Zyehariagiin huu, Ioiaribyn huu, Adaiagiin huu, Hazaiagiin huu, Kolhozyegiin huu, Baruhyn huu Maasyeia nar baiv. **6** Iyerusalimd amidarch baisan Pyeryeziin hovguud bugd dorvon zuun jaran naiman chadvarlag hun baiv. **7** Edgeer ni Byeniaminy hovguud yum. Iyeshaiagiin huu, Itiyeliin huu, Maasyeiagiin

huu, Kolaiagiin huu, Pyedaiagiin huu, Ioyedyn huu, Myeshullamyn huu Sallu, **8** tuunii daraa Gabbai ba Sallai, yeson zuun horin naim. **9** Zihriin huu Ioyel tednii hargalzagch baisan ba Hassyenuagiin huu Iuda hotyn zahirgaand hoyor dahi ni baiv. **10** Tahilch naraas Ioiaribyn huu Iyedaia, Iahin, **11** Burhany orgoonii udirdagch, Ahitubyn huu, Myeraiotyn huu, Zadokiin huu, Myeshullamyn huu, Hilkiagiin huu Syeraia bolon **12** sumiin ajlyg guitsetgedeg tednii sadan torliinhon naiman zuun horin hoyor. Mon Malhiagiin huu, Pashhuryin huu, Zyehariagiin huu, Amziin huu, Pyelaliagiin huu, Iyerohamyn huu Adaia **13** ba tuunii sadangiinhan, etsguudiin buluudiin terguunuud hoyor zuun dochin hoyor. Mon Immyeriin huu, Myeshillyemotyn huu, Ahzain huu, Azaryelyn huu Amashsai **14** bolon tednii ah duus, erelheg daichid, zuun horin naim. Tedniig hargalzagch ni Haggyedolimyn huu Zabdiyel baiv. **15** Lyevichuudees Bunniin huu, Hashabiagiin huu, Azrikamyn huu, Hasshubyn huu Shyemaia, **16** Burhany orgoonii gadnah ajlyg hariutssan lyevichuudiin udirdagchdaas Shabbyetai ba Iozabad, **17** mon talarhlyn morgoliig ehluuleh udirdagch baisan Asafyn huu, Zabdiin huu, Mikagiin huu Mattania, mon ah duusiinhee dund hoyor dahi ni boloh Bakbukia, mon Iyedutuny huu, Galalyn huu, Shammuaigiin huu Abda. **18** Ariun hot dahi buh lyevichuud ni hoyor zuun nayan dorov baiv. **19** Mon haalgachid, Akkub, Talmon bolon daaman haalguudyg manadag tednii ah duus zuun dalan hoyor baiv. **20** Izrailiin busad ni tahilch nar ba lyevichuudees Iudagiin buh hotuudad, hun bur ooriin ov deer amidarch baiv. **21** Harin sumiin uilchlegchid Ofyeld amidarch baisan. Ziha, Gishpa nar sumiin uilchlegchidiig hariutsaj baiv. **22** Iyerusalim dahi lyevichuudiin hargalzagch ni Burhany orgoonii uilchleliin duuchid baisan Asafyn hovguudees, Mikagiin huu, Mattaniagiin huu, Hashabiagiin huu, Baniin huu Uzzi baiv. **23** Uchir ni tednii talaar gargasan haany tushaal baisan ba duuny udirdagchdad odor odriin hatuu durement baiv. **24** Iudagiin hovguun Zyeragiin hovguudees, Myeshyezabyelyn huu Pyetahia ni ard tumnii talaarh buh asuudluudad haany toloologch bolj baiv. **25** Tarian talbainuudtai tosgodyn huvid, Iudagiin zarim hovguud Kiriatarba bolon tuunii tosgodod, Dibon bolon tuunii tosgodod, Iyehabzyeyel bolon tuunii tosgodod amidarch baiv. **26** Mon Iyeshuad, Moladad ba Byetpyelyeted,

27 Hazarshuald, Byeyershyebad bolon tuunii gatsaanuudad, **28** Ziklagd, Myekonad bolon tuunii gatsaanuudad, **29** Yenrimmond, Zorad Iarmutad, **30** Zanoa, Adullam bolon tednii tosgodod, Lahish bolon tuunii talbainuud, Azyeka bolon tuunii gatsaanuudad baiv. Tiimees ted Byeyershyebagaas Hinnomyn hondii hurtel huaragnav. **31** Byeniaminy hovguud mon Gyebagaas uragsh, Mihmash bolon Aiad, Byetyel bolon tuunii gatsaanuudad amidrav. **32** Mon Anatot, Nob, Anania, **33** Hazor, Rama, Gittaim, **34** Hadid, Zyeboim, Nyeballat, **35** Lod ba Onod uran darhchuudyn hondiid baiv. **36** Mon Iyevichuudees Iuda dahi zarim heseg ni Byeniamind hariyaalagdav.

Nyehyemia 12

12:1 Shyealtiyelyn hovguun Zyerubbabyel ba Iyeshuatai hamt irtsgeesen tahilch nar ba Iyevichuud ni Syeraia, Iyeryemia, Yezra, **2** Dmaria, Malluh, Hattush, **3** Shyekania, Ryehum, Myeryemot, **4** Iddo, Ginnyetoi, Abia, **5** Miamin, Maadia, Bilga, **6** Shyemaia ba Ioiarib, Iyedaia, **7** Sallu, Amok, Hilkia ba Iyedia nar yum. Edgeer ni Iyeshuagiin odruud deh tahilch narynterguunuud ba tedgeeriin torol sadanguud baiv. **8** Iyevichuud ni Iyeshua, Binnui, Kadmiyel, Shyeryebia, Iuda bolon talarhlyn duunuudyg hariutsagch Mattania ba tuunii ah duu nar baiv. **9** Mon Bakbukia bolon Unni, tednii ah duu nar, uilchleh bulgeeree tednii haraldaa zogsotsgoov. **10** Iyeshua ni Ioiakimyn etseg bolj, Ioiakim ni Yeliashibyn etseg bolj, Yeliashib ni Ioiadagiin etseg bolj, **11** Ioiada ni Ionatany etseg bolj, Ionatan ni Iadduagiin etseg bolson yum. **12** Ioiakimyn odruuded tahilch nar, etsguudiin buluudiin terguunuud ni Syeraiaagaas Myeraia, Iyeryemiagaas Hanania, **13** Yezragaas Myeshullam, Amariagaas Iyehohanan, **14** Malluhigaas Ionatan, Shyebaniagaas Iosyef, **15** Harimaas Adna, Myeraiootoos Hyelka, **16** Iddogoos Zyeharia, Ginnyetonoos Myeshullam, **17** Abiagaas Zihri, Miniaminaas Moadiagaas Piltai, **18** Bilgagaas Shammua, Shyemaiaagaas Iyehonatan, **19** Ioiaribaas Mattyenai, Iyedaiaagaas Uzzi, **20** Sallaigaas Kallai, Amokaas Yebyer, **21** Hilkiagaas Hashabia, Iyedaiaagaas Nyetanyel nar baiv. **22** Iyevichuudiin huvid,

etsguudiin buluudiin terguunuud ni Yeliashib, Ioiada ba Iohanany ba Iadduagiin odruuded burtgegdsen baisan. Mon tahilch nar ni Pyersiin Dariusyn haanchlalyn uyed burtgegdsen baiv. **23** Lyeviin hovguud, etsguudiin buluudiin terguunuud ni Yeliashibyn hovguun Iohanany odruudiig hurtelShastiryin Nomd burtgegdsen baiv. **24** Lyevichuudiin terguunuud ni Hashabia, Shyeryebia, Kadmiyelyn hovguun Iyeshua nar tednii haraldaa ah duusteigee hamt Burhany hun Davidyn zaavarlasan yosoor buleg ni bulegtee hariulan magtan, talarhal orgohoor tavigdav. **25** Mattania ba Bakbukia, Obadia, Myeshullam, Talmon, Akkub nar bol daaman haalguudyn aguulahuudyg manah haalgachid baiv. **26** Edgeer ni Iozadakiin huu, Iyeshuagiin huu Ioiakimyn odruuded bolon zahiragch Nyehyemia, tahilch, guush Yezragiin odruuded uilchilj baiv. **27** Iyerusalimyn hermiin zoriulalt deer ted lyevichuudiig buh gazruudaas ni haij, lir hogjim, bosoo yatga, tsan hogjmoor dagan hogjimdooh duunuud ba talarhlyn magtuutai, bayar hoorteigoor zoriulaltyg temdeglehiin tuld tedniig Iyerusalimd avchrav. **28** Duuchdyn hovguudiig Iyerusalimyn orchmyn duurgees bolon Nyetofatchuudyn tosgodoos tsugluulav. **29** Mon Byetgilgalaas, Gyeba ba Azmavyet dahi talbainuudaas ni avchirsan. Uchir ni duuchid Iyerusalimyn ergen toirond oorsoddoo tosgod baiguuljee. **30** Tahilch nar ba lyevichuud oorsdiigoo ariusgav. Ted mon ard tumniig, daaman haalguudyg bolon hermiig ariusgav. **31** Tegeed bi Iudagiin udirdagchdyg hermiin oroid gargaad, nairal duuny hoyor tom hesgiig tomilson. Negdugeerh ni hermiin oroid baruun tiish Hayagdlish Haalgany zug yavav. **32** Hoshaiya bolon Iudagiin udirdagchdyn hagas ni tedniig dagaldaj **33** Azaria, Yezra, Myeshullam, **34** Iuda, Byeniamin, Shyemaia, Iyeryemiatai hamt **35** bo lon tahilch naryn zarim hovguud bureetei, Asafyn huu, Zakkuryn huu, Mikaiagiin huu, Mattaniagiin huu, Shyemaiaagiin huu, Ionatany huu Zyeharia **36** ba tuunii sadanguud, Shyemaia, Azaryel, Milalai, Gilalai, Maai, Nyetanyel, Iuda ba Hanani nar Burhany hun Davidyn hogjmiin zemsguudiig barij yavav. Yezra guush tednii omno yavav. **37** Orgiluuryin Haalgany derged ted Davidyn hotyn shataar chigeeree deesh garch, hermiin shataar Davidyn baishingiin deeguur zuun zugt Usny Haalga uruu yavav. **38** Nairal duuny hoyor dahi heseg ni zuun

tiish hodolson ba bi humuusiin hagastai ni hamt tedniig hermen deeguur dagaj, Zuuhnuudyn Tsamhag deeguur Orgon Herem uruu, **39** Yefraimyn Haalga deeguur, Huuchin Haalga, Zagasny Haalga, Hananyelyn Tsamhag ba Zuutyn Tsamhagar damjin, Honiny Haalga hurtel yavaad ted Haruulyn Haalgan deer zogsotsgoov. **40** Tegeed nairal duuny hoyor heseg Burhany orgoond bairaa ezeltsgeev. Bi bolon nadtai hamt bui tushmediin hagas ni ch mon tiin uildev. **41** Mon bureetei tahilch nar Yeliakim, Maasyeia, Miniamin, Mikaia, Yelioyenai, Zyeharia ba Hanania nar **42** Maasyeia, Shyemaia, Yelyeazar, Uzzi, Iyehohanan, Malhia, Yelam ba Yezyer nar bastiin uildev. Duuchid oorsdiin udirdagch Iyezrahiatai hamt duulav. **43** Ter odor ted ulemj tahiluudyg orgoson ba ihed bayasatsgaav. Uchir ni Burhan tedend ih bayar hooriig ogson bogood emegteichuud bolon huuhduud ch hurtel bayasatsgaav. Tiimees Iyerusalimyn bayar hoor alsaa sonsogdoj baiv. **44** Ter odor aguulah oroonuud, handivuud, anhny ur jims, aravny negiig hariutsah tahilch nar ba lyevichuuded huuliar ogogdoh huvi noogdluudyg hotuudyn tarian talbainuudaas tend tsugluulah humuusiig mon tomilov. Yuu gevel iudachuud ni uilchilj bui tahilch nar ba lyevichuuded bayarlav. **45** Uchir ni ted David bolon tuunii huu Solomony tushaalyn daguu duuchid ba haalgachidtai hamt Burhany morgoliig ba ariusgalyn uilchleliig guitsetgesen yum. **46** Uchir ni ert uyed David bolon Asafyn odruuded magtaalyn duunuud, Burhand orgoh talarhlyn magtuunuudyn udirdagchid baidag baisan. **47** Tiimees Zyerubbabyel bolon Nyehyemiagiin odruuded buh izrailichuud ni duuchid ba haalgachdad odor buriin shaardlagatai hemjeeger ni huvi noogdlyg ogch, lyevichuuded zoriulsan ariusgasan huviig tusgaarlasan bogood mon lyevichuud ch Aarony hovguuded zoriulan ariusgasan huviig tusgaarlav.

Nyehyemia 13

13:1 Ter odor ard tumniig sonsoj baihad ted Mosyegiin nomoos changaar unshiv. Neg ch ammon hun, esvel moab hun hezee chBurhany chuulgand orj bolohgui hemeen tuun dotor bichigdseniig olov. **2** Uchir ni ted Izrailiin hovguudiig talh ustaigaar ugtsangui, harin ch Balaamyg tednii esreg

tedniig haraalgahaar holsoljee. Harin bidnii Burhan haraalyg ni yerool bolgoston yum. **3** Tiimees ted huuliig sonsood, buh hariinhnyg Izrailias gargav. **4** Uunii omno manai Burhany orgoonii oroonuudiig hariutsahaar tomilogdson tahilch Yeliashib, Tobiagiin sadan uchir **5** urd ni lyevichuud, duuchid, haalgachid, bolon tahilch nart orgoston handiv, ideen orgoluud, gugel, sav suulguud ba urgatsyn aravny neg, dars ba tosyg hadgalj baisan tom oroog tuund beltgej ogchee. **6** Harin ene buh uyeiin turshid bi Iyerusalimd baisangui. Uchir ni Vavilony haan Artaksyerksyn guchin hoyordugaar ond bi haand baraalhahaar yavsan baiv. Harin heseg hugatsaany daraa bi haanaas yavah zovshoorol guiv. **7** Tegeed bi Iyerusalimd irj, Yeliashib Burhany orgoonii hashaand Tobiad oroog beltgej ogsnoor tuunii toloo uildsen muu uiliin tuhai sonsov. **8** Ene ni nadad tun ch taagui baisan uchraas bi ter oroonoos Tobiagiin geriin buh yumsyg gargaj hayav. **9** Tegeed namaig tushaal ogohod ted oroonuudiig tseverlev. Bi tiishee Burhany orgoonii sav suulgyg ideen orgoluud ba gugeltei ni hamt butsaaj avchrav. **10** Mon lyevichuudiin huviud ni tedend ogogdooguigees bolj uilchilj baisan lyevichuud ba duuchid oor oorsdiin tarian talbai uruu yavtsgaasnyg bi olj medev. **11** Tegeed bi tushmediig zemlen — Burhany orgoo yaagaad orhigdov? gev. Bi tedniig hamtad ni tsugluulj, oorsdiinh ni alband butsaan taviv. **12** Tegeed buh iudachuud ur taria, dars ba tosnyhoo aravny negiig aguulahuudad avchirtsgaav. **13** Aguulahuudyn daamlaar tahilch Shyelyemia, guush Zadok, lyevichuudees Pyedaiag, mon teden deer nemj Mattaniagiin huu, Zakkuryn huu Hananyg bi tomilov. Uchir ni ted naidvartai hemeen uzegddeg baisan ba tednii uureg ni oorsdiin ah duu nart huvaarilah yavdal baiv. **14** Burhan mini, uunii toloo namaig sanaach. Minii Burhany orgoo ba tuunii uilchleluudiin toloo guitsetgesen minii unench uilsiig buu arilgaarai! **15** Ter odruuded Iudad amraltyn odroor zarim humuus usan uzmiin shahuurga gishgej, uuttai ur tariag avchran, iljendee dars, usan uzem, injir bolon buh torliin achaa achaaalan, tedniig amraltyn odroor Iyerusalimd avchirj buig bi uzev. Huns zarj baisan ter odor ni bi tedend anhaaruulan sanuulav. **16** Mon tend amidarch baisan Tiriin humuus zagas bolon buh torliin baraag gadnaas oruulj, tedniigee Iudagiin hovguuded, Iyerusalimd ch hurtel amraltyn odroor zarj baiv. **17**

Tegehed ni bi Iudagiin yazguurtnuudyg zemlen, tedend handan — Ta nar yuund amraltyn odriig buzarlan, yamar muu uiliig hiine ve? **18** Tanai etsguud ene metiig uildseneer Burhan maani biden deer bolon ene hotyn deer ene buh gai gamshgiig avchirsan bish uu? Gesen ch ta nar amraltyn odriig buzarlasnaar Izraili deerh uur hileng nemegduulj baina gev. **19** Tegeed amraltyn odriin omno dongoj haranhui bolmogts Iyerusalimyn daaman haalguudyg haaj, amraltyn odor ongortol ongoilgohgui baihyg bi tushaav. Tegeed amraltyn odor yamar ch achaa oruulahgui baihyn tuld bi zarts narynhaa zarimyg daaman haalguuddeer bairluulav. **20** Neg, hoyor udaa hudaldaachid ba yanz buriin baraany naimaachid Iyerusalimyn gadna shoniig ongoruulj baiv. **21** Tegehed bi tedend anhaaruulj — Ta nar yaagaad hermiin derged shoniig ongoruulne ve? Herev ta nar dahiad ingevel, bi ta naryn esreg huch hereglene gev. Ter tsagaas hoish ted amraltyn odor irsengui. **22** Mon lyevichuuded, oorsdiigoo ariusgan, amraltyn odriig ariusgahyn tuld haalgachid met irtsgeehiig bi tushaav. Uunii toloo mon namaig sanaach! Burhan mini, Ooriin hair enerliin aguu baidlaar namaig orovdooch! **23** Ter odruuded iudyeichuud Ashdod, Ammon ba Moabyn emegteichuudtei gerlesniig bi mon uzev. **24** Tednii huuhduudiin huvid, hagas ni Ashdodyn heleer, esvel busad ard tumnii heleer yaridag baisan bogood tednii neg ni ch iuda heleer yarij chadahgui baiv. **25** Tiimees bi tedentei temtsej, tedniig haraan, tednii zarimyg ni tsohij, usiig ni zulgaan, tedniig Burhanaar tangaragluulan — Ta nar ohidoo tednii hovguuded ogoh yosgui, tednii ohidyg ch ooriin hovguuded, esvel oorsoddoo avah yosgui. **26** Izrailiin haan Solomon edgeer zuilseer nugel uildeegui gej uu? Hediigeer olon undestnuudiin dund tuun shig haan baigaagui, ter Burhanaaraa hairlagdan, Burhan tuuniig buh Izrailiin haan bolgoston bolovch hari emegteichuud tuuniig ch hurtel nugel uildehed hurgesen. **27** Tegehed ta nar hari emegteichuudtei gerlen, bidnii Burhany esreg unench busaar handan, ene buh ulemjiin muut hiisen hemeen bid ta naryn tuhai sonsono gej uu? gev. **28** Ioiadagiin hovguudiin neg, terguun tahilch Yeliashibyn huu ch hurtel horoni hun Sanballatyn hurgen bolson bogood bi tuuniig ooroosoo zailuulav. **29** Burhan mini, tedniig sanaach. Uchir ni ted tahilchlalyg ba tahilchlalyn, lyevichuudiin gereeg buzarlav. **30**

Iinhuu bi tedniig hariin aliv buhnees ariusgaj, tahilch nar ba lyevichuudiig oor ooriinh ni uuregt ajild ni tomilov. **31** Bi tuleenii hangalt bolon anhny ur jimsend todorhoi tsagiig togtoov. Burhan mini, sainy toloo namaig sanaach!

Yestyer 1

1:1 Ene ni Enethegees Yetiop hurtelh zuun horin doloon mujiig haanchilj baisan Ahashvyeroshiin odruuded bolov. **2** Haan Ahashvyeroshiin niislel Susa dahi ooriin haan suudaldaa zalrah ter odruuded buyuu **3** haanchlalynhaa gurav dahi jidd tereer ooriin buh noyon, baraa bologchid, Pyersiin bolon Myediin tsergiin darga nar, yazguurtnuud ooriinh ni mujuudyg zahirah noyodyg ooriinhoo omno bailgan nair hiiv. **4** Tegeed tereer haany yaruu aldrynhaa bayan chineelgiig bolon ooriin autaa tsog javhlangiinhaa sur huchiig olon odriin tursh, zuun nayan honog haruulav. **5** Edgeer odruudiig duusahad haan niislel Susa hotod baisan buh humuust, hamgiin augaa ihees hamgiin ochuuhend ni hurtel zoriulan haany ordny tsetserlegiin hashaand doloo honog urgeljilsen nair hiiv. **6** Tend nil ongiin nariin maalingan uyaanuudaar mongon garhинуudtai bolon gantigan baganuudtai holbogdson tsagaan bolon hoh yagaan ongiin nariin maalingan hoshignuud baiv. Mon ereen chuluu, gantig, tana bolon erdeniin chuluunuudyg shigtgen zassan zam deer alt, mongoor hiisen buidanguud bailaa. **7** Yanz buriin torliin altan savand uuh yumaar uilchilj baisan bogoodhaany elbeg delbegiin daguu haany dars elbeg hureltsehuits baiv. **8** Uuh ni huuliin daguu baisan bogood hen ch albadahgui baiv. Uchir ni hun neg bur ooriinhoo husliin daguu baij bolno hemeen haan ordnyhoo tushmeded tushaal buulgasan aj. **9** Hatan Vashti mon Haan Ahashvyeroshiin ordond emegteichuuded zoriulan nair hiiv. **10** Doloo dahi odor haany zurh darsand bayasah uyedee, haan Ahashvyeroshiin omno uilchilj baisan doloon taigan hun boloh Myehuman, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zyetar ba Karkas nart iin tushaav. **11** Hatan Vashtiin goo uzesgeleng ard tumen bolon noyodod haruulahyn tuld tuuniig hatnyh ni titemteiger haany omno avchrahyg tushaav. Uchir ni ter ihed uzesgelentei ajee. **12** Gevch Hatan Vashti taiganuudaar damjuulsan haany tushaalaar irehees tatgalzav. Tegehed haan ihed uursan, tseejin dotor ni hilen durrelzev. **13** Tegeed haan tsag uye oilgodog mergen humuustei yariltsan (Uchir ni huuli bolood shudarga yosyg meddeg buhnii omno haany yarih ni yos zanshil baiv. **14** Pyers bolon Myediin doloon noyon haany shadruud

Karshyena, Shyetar, Admata, Tarshish, Myeryes, Marsyena ba Myemukan nar ni haand oir bogoodhaant ulsynhaa dotor ehni bairand suudag.) — **15** Taiganuudaar damjuulsan haan Ahashvyeroshiin tushaalyg dagaagui hatan Vashtig huuliin daguu herheh yostoi ve? hemeesend, **16** haan bolon noyodyn omno Myemukan iin oguulev. — Hatan Vashti zovhon haany omno buruug uildeed zogsoogui, mon haan Ahashvyeroshiin buh mujuud dahi noyod bolon buh ard tumnii omno buruug uildev. **17** Uchir ni hatny uildel ni buh emegteichuuded medegdehed ene ni tedniig "Haan Ahashvyerosh hatan Vashtig ooriin omno avchrahyg tushaahad ter ireegui" gej helen nohruuddee hundetgelgui handahad hurgeh bolno. **18** Ene odor hatny uildliig sonsson Pyers bolon Myediin survaljit emegteichuud mon iim baidlaar haany buh noyodtoi yarih bogood jigshil zevuutsel bolon uur hilen ih boloh bolno. **19** Herev haan uuniig taalbal zarlig gargag! Mon ene ni huchingui bolguulahguin tuld Vashti ni haan Ahashvyeroshiin omno tsaashid ireh yosguig Pyers bolon Myediin huulid bichigdeg. Mon haan tuunii hatny bair suuriig tuunees iluu zohistoi hund ni ogog! **20** Tegeed haany gargah zarlig ni tuunii buh augaa haant uls dayaar tunhaglagdahad buh emegteichuud nohruudee, tom ch, jijig ch hundleh bolno. **21** Ene ug haan bolon tuunii noyodyn taalald niitsej, Myemukany sanal bolgostonchlon haan uildev. **22** Tegeed ter haany buh mujuudad, tus tusynh ni bichig usgeer, ard tumen burd oorsdiin ni heleer er hun bur ooriin gertee ezen baij, ooriin ard tumnihee heleer yarigch baih yostoi hemeesen zahidluudyg ilgeev.

Yestyer 2

2:1 Edgeer zuilsiin daraa haan Ahashvyeroshiin uur hilen namdahad, ter Vashtig bolon tuunii yuu hiisniig, mon tuunii esreg yamar zarlig gargasnaa sanav. **2** Tegehedeed tuund uilchilj baisan haany baraa bologchid iin helev. — Haand uzesgelentei ongon ohidyg erj olog. **3** Haan ooriin haanchlalyn buh mujuudaar hyanagch naryg tomilj, ted uzesgelentei ongon ohin buriig niislel Susa uruu emegteichuudiin bair uruu emegteichuudiig hariutsaj baisan haany taigan Hyegain halamjind tsugluulj avchrag. Tegeed tedend

oo engesgiig ni ogsugei! **4** Tegeed haany taaladd niitssen zaluu emegteig Vashtiin orond hatan bolgog gev. Ene hereg haany taalald niitssen bogood ter tuunchlen uildev. **5** Niislel Susad byeniamin hun Kishiin huu, Shimyeigiin huu, Iairyn huu Mordyehai hemeegch negen iudyei hun baiv. **6** Ter ni Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn tsolson Iudagiin haan Iyekoniatai hamt tsologdson olzlogsodtoi tsug Iyerusalimaas tsollogt irsen hun yum. **7** Tegeed ter avga ahynhaa ohin Hadassag buyuu Yestyeriig humuujuulj baiv. Uchir ni ter ohin etseg ehgui ajee. Ter zaluu emegtei biye galbir, tsarai zuseer uzesgelentei baisan bogood etsegehiig ni nas barahad Mordyehai tuuniig ohinoo bolgon avchee. **8** Haany tushaal bolon zarlig zarlagdan, olon zaluu emegteichuud niislel Susa uruu Hyegain halamjind tsuglatsgaaj baihad Yestyer haany ordon uruu emegteichuudiig hariutsaj baisan Hyegain halamjind hurgegdjee. **9** Ter zaluu emegtei tuunii taaladd niitsej, iveeliig ni olov. Tiimees ter Yestyeriig oo engesgeer bolon hunseer turgen hangaj, tuund haany ordnoos doloon shilmel shivegchniig ogon, tuuniig bolon shivegchdiig ni haany ehneruudiin bairny hamgiin sain gazar uruu shiljuulev. **10** Yestyer ooriin ard tumnee ch, sadan torloo ch ilchilsengui. Uchir ni Mordyehai tuund tedniig ilchilj bolohgui hemeen zahijee. **11** Tegeed Mordyehai odor bur haany ehneruudiin bairny hashaany omnuur Yestyeriin yamar baigaag bolon yuu bolj baigaag medeh gej uragshaa hoishoo holhidog baiv. **12** Zaluu emegtei buriin haan Ahashvyerosh uruu ochih eelj bolohod ter emegteichuuded zoriulagdsan arvan hoyor saryn goo saihny ulchleliig guitseeh yostoi baiv. Miriin tosny zurgaan sar, mon emegteichuudiin unerten ba oo engesgiin zurgaan sar ajee. **13** Zaluu emegtei ni haan uruu iim baidlaar oroh yostoi. Emegteichuudiin bairnaas haany ordon uruu tuunii avch yavahyg hussen buhen ni tuund ogogdoh yum. **14** Oroi ni tereer ochood, ogloo ni emegteichuudiin hoyor dahi bair uruu butsj,tatvar emsiig hariutsaj baisan haany taigan Shaashgazyn halamjind ochno. Tegeed haan ter emegteig taalj, neriig ni duudahaas naash ter dahin haand baraalhdaggui ajee. **15** Ooriig ni ohinoo bolgoj avsan Mordyehain avga ah Abihailyn ohin Yestyeriin haan uruu ochih eelj irehed emegteichuudiig hariutsaj baisan haany taigan Hyegain zovlosnoos oor zuiliig ter guisangui. Tegeed

Yestyer ooriig ni harsan buhnii nudend taallyg olov. **16** Ingeed Yestyeriig Tyebyet buyuu aravdugaar sard tuunii haanchlalyn doloo dahi jidd haany ordond Haan Ahashvyerosh deer avchrav. **17** Haan Yestyeriig buh emegteichuudees iluu hairlaj, Yestyer tuunii taalal hiigeed enerliig busad buh ongon ohidoos iluu olson tul haan hatny titmiig Yestyeriin tolgoid omsgoj, tuuniig Vashtiin orond hatan bolgov. **18** Daraa ni haan ih nair buyuu Yestyeriin nairyg ooriin buh noyon bolon alban haagchdad zoriulan hiisen bogood mon mujuuddaa amraltyn odriig zarlan, ooriin ogoomor zangaar belguudiig ogov. **19** Tegeed ongon ohidyg hamtdaa hoyor dahi udaagaa tsuglahad Mordyehai ni haany daaman haalgany tushaa suuj baiv. **20** Yestyer Mordyehain tushaasanchlan, undes ugsaagaa ch, ard tumnee ch haraahan medegdeegui baiv. Uchir ni Yestyer Mordyehain ugiig, tuunii halamjind baih uyeiinh shigee l dagaj baiv. **21** Ter odruuded Mordyehaig haany daaman haalgany tushaasuuj baihad haalgysahij baisan haany albany humuusees hoyor ni buyuu Bigtan, Tyeryesh nar uurlan, haan Ahashvyerosht haldahaar zehev. **22** Gevch huivaldaanyg Mordyehai medeed, hatan Yestyerd helehed Yestyer uuniig haand Mordyehain nereer medegdev. **23** Huivaldaanyg shalgaj, unen baisan ni medegdehed, ted hoyoul duujluurt duujlegdev. Ene ni haany omno Sudryn nomd bichigdjee.

Yestyer 3

3:1 Ene yavdlyn daraa haan Ahashvyerosh ni agag hun Hammyedatagiin huu Hamanyg alba ahiulan, erh medliig ni tuuntei hamt bui noyodoos deeguur togtoon tuuniig devshuulev. **2** Haany daaman haalgany dergedeh haany buh uilchlegchid Hamand hundetgel uzuulen bohiiv. Uchir ni haan tuunii tuhaid tiin zarligdjee. Harin Mordyehai bohiison ch ugui, hundetgel ch uzuulsen ch ugui. **3** Tegehede haany daaman haalgany derged baidag haany uilchlegchid Mordyehaid — Chi yaagaad haany zarligiig zorchino ve? gev. **4** Ted tuund odor bolgon helsen ch Mordyehai tedniig sonsdoggui baiv. Tiimees ted Mordyehain shaltgaan teseh esehiig haraahaar Hamand meduulev. Uchir ni Mordyehai tedend ooriigoo iudyei hun hemeen heljee. **5** Mordyehaig oort ni bohiih ch ugui, hundetgel uzuuleh ch ugui baigaag

uzeed Haman uur hilengeer duurev. **6** Gevch ter Mordyehaid gantsaarand ni haldahyg ul toomsorlov. Uchir ni ted tuund Mordyehain ard tumen ni hen bolohyghelsen uchir Haman Ahashvyeroshiin buh haant ulsaar tarhsan Mordyehain ard tumen, buh iudyeichuudiig ustgahaar sanaarhav. **7** Haan Ahashvyeroshiin arvan hoyor dahi jild Nisan sar buyuu negdugeer sard Hamany omno odroos odort, saraas sard Adar buyuu arvan hoyordugaar saryg hurtel pur hemeeh shavgyg orhin shodov. **8** Tegeed haan Ahashvyerosht Haman iin helev. — Tany haanchlalyn buh mujuudyn ard tumnuudiin dund tarj sarnisan negen ard tumen baina. Tednii huuli ni busad ard tumnuudiin huuliudaas oor bogood ted haany huuliudyg sahidaggui yum. Tiimees tedniig bailgah ni haand tustai bus boloi. **9** Herev haan uuniig taalbal, tedniig ustgah zarlig gargatutai. Tegeed bi arvan myangan mongon talantyg haany sand oruulahyn tuld haany ajlyg heregjuulegchdiin gart tushaana gev. **10** Tegehed haan garaasaa ooriin tamgat bogjoo avch iudyeichuudiin daisan agag hun, Hammyedatagiin huu Hamand ogov. **11** Mon haan Hamand — Mongo chiniih, ter humuus ch mon adil. Chi tednii tuhaid taallaaraa boloh boltutai gev. **12** Tegeed haany guush nar negdugeer saryn arvan gurav dahi odor duudagdan Hamany tushaasnyg haany noyod, muj buriin zahiragchdad, ard tumen buriin noyon nart muj burd oor oorsdiinh ni bichgeer, ard tumen burd oorsdiinh ni heleer haan Ahashvyeroshiin nereer bichin ilgeej haany tamgat bogjoor tamgaljee. **13** Adar sar buyuu arvan hoyordugaar saryn arvan gurav dahi odor neg odriin dottor emegteichuud bolon huuhduud, hogshin zaluu buh iudyeichuudiig huis temterch, alj ustgahyn tudd bolon tednii ed horongiig olzlon avahyn tuld haany buh mujuudad zarlaguudaar zahidal ilgeev. **14** Muj burd huulichlan gargah zarligiin huulbaryg ene odriin toloo belen bailgahyn tuld buh ard tumend niitlev. **15** Niislel Susad zarlig garch baih hoorond haany tushaalaar daichlagdsan zarlaguud garch yavtsgaav. Mon haan bolon Haman uuhaar suutsgaah uyed Susa hot uimen sandarch baiv.

Yestyer 4

4:1 Mordyehai bolson buh zuilsiig medeed, huvtssaa uran, uns bolon taar

uglaj, hotyn dund garch changa duugaar gashuunaar uilav. **2** Tereer haany daaman haalga hurtel yavav. Uchir ni taar utlasan hen ch haany daaman haalgaar oroh yosgui baiv. **3** Haany tushaal bolon zarlig hursen muj buhend iudyeichuud matsag barin, uilaldan orilj ihed gashuudan, uns bolon taar uglav. **4** Tzttel Yestyeriin shivegchid bolon taiganuud irj tuund helehed, hatan ihed zovon shanalav. Tegeed ter Mordyehain taaryg tailuulahyn tuld tuund omsgoh huvtsas ilgeesen ch Mordyehai tedgeeriig avsangui. **5** Tegehed Yestyer ooriig ni halamjluulahaar haany tomilson tuunii taiganuudaas Hatahyg duudan, ene ni yuu bolood yaagaad iim yum bolov gedgiig meduuleheer tuuniig Mordyehai deer ochgej tushaav. **6** Tegeed Hatah haany daaman haalgany omnoh hotyn talbai uruu Mordyehai deer ochiv. **7** Mordyehai oort ni tohioldson buhniig bolon Haman iudyeichuudiig ustgasny toloo haany san homrogt tolohoor amlasan mongonii yag nariin toog tuund helev. **8** Mordyehai mon tuund tedniig ustgahyn tuld Susad gargasan zarligiin eh bichgiin huulbaryg Yestyerd uzuulj tuund medegdehiin tuld ogch, tuuniig haan uruu orj iveeliig ni guij ooriin ard tumnihee toloo guihyg tushaav. **9** Tegeed Hatah butsj iren Mordyehain ugiig Yestyerd helev. **10** Tegehed Yestyer Hatahad handaj, tuuniig Mordyehaid iin hariu helehiig tushaav. — **11** Duudagdaagui yamar ch eregtei, emegtei hun haany dotood ordond orson bol amid uldehgui, haan ochirt altan tayagaa tuun uruu sungaagui l bol ter ni uheh yostoi gesen gants huuli baidag gedgiig haany buh zarts nar bolon haany mujuudyn ard tumen medne. Tegeed bi edgeer guchin honogiin tursh haan deer ochihoor duudagdaagui baina. **12** Ted Yestyeriin ugiig Mordyehaid helev. **13** Mordyehai Yestyerd ingej hariul gej tedend helev. — Haany ordond baigaa chi buh iudyeichuudees iluugeer multarch chadna gej buu sana. **14** Uchir ni herev chi ene uyed chimeegui baival oor gazraas iudyeichuudiin avral bolood tuslamj bii bolj, chi bolon chinii etsgiin ger sonono. Chi uun shig iim tsagiin toloo l haany erh darhand hursen ch yum bil uu hen medeh ve? **15** Tegehed Yestyer Mordyehaid ingej hariul gej tedend helev. — **16** Yavj, Susad baigaa buh iudyeichuudiig tsugluulj, minii toloo matsag bari! Shono ch, odor ch gurvan honogiin tursh buu id, buu uu. Bi bolon minii shivegchid ch mon iim baidlaar matsag barina. Ene ni

huuliin daguu bish ch bi haan deer orno. Herev bi uheh bol uhne. **17**
Tegeed Mordyehai yavj Yestyeriin oort ni tushaasanchlan uildev.

Yestyer 5

5:1 Gurav dahi odor ni Yestyer hatnyhaa huvtssyg omson, haany dotood ordond haany oroonuudiin omno zogsohod ordny uudnii oodoos harsan oroondoo haany sentiindee haan zalran baiv. **2** Haan Yestyer hatnyg ordon dotor zogsoj baigaag harsand Yestyer haany taallyg olj, haan Yestyer uruu gartaa barisan ochirt altan tayagaa sungav. Tegehed Yestyer oirton ochij, ochirt tayagiin uzuurt hurev. **3** Tegeed haan tuund — Hatan Yestyer chamaig yuu zovoov? Chi yuu husej baina ve? Haant ulsyn tal ch baisan chamd ogogdoh bolno gev. **4** Tegehed Yestyer — Herev haan taalaha avaas, haan bolon Haman ene odor minii tuund beltgesen nairt iregtun gej helev. **3** Haan — Bid Yestyeriin husliin daguu uildehiin tuld Hamanyg turgen avchir gev. Tegeed haan bolon Haman Yestyeriin beddsen nairtirev. **6** Ted nairan deer dars uuj baih uyed haan Yestyerd — Chinii guilt yuu ve? Chamd tuuniig chini ogoh bolno. Chi yuu husej baina ve? Haant ulsyn tal ch baisan tuuniig guitselduuleh bolno gej helev. **7** Yestyer hariud ni — Minii guilt bolon huselt bol, **8** herev bi haany taallyg olson bol, herev haan minii guiltyg guitselduulj minii husseniig hiihiig taalbal, haan bolon Haman minii tedend beldeh nairt iregtun! Tegeed margaash bi haany helsniig hiine gev. **9** Tegeed Haman ter odor bayartai, ondor setgeltei garch yavlaa. Harin Haman haany daaman haalgany derged Mordyehaig bolon ter tuunii omno bosohgui, surden chichrehgui baigaag haraad Haman Mordyehaid uurlan hilegnev. **10** Gesen hedii ch Haman biyee barij, ger oodoo yavan, naiz nohod bolon ehner Zyeryeshee duuduulahaar ilgeev. **11** Tegeed Haman tedend ooriin ed bayalgiin sur javhlang hovguudiinhee onor olnyg, mon haan tuuniig doviilgason tohioldol buriig tuuniig noyod bolon zarts naraas deeguur alband devshuulsniig oguulev. **12** Haman mon — Yestyer hatan hurtel ooriin beldsen nairtaa haantai hamt nadaas oor heniig ch iruuleegui, mon margaash ch bas ter namaig haany hamt urisan. **13** Gelee ch bi iudyei hun Mordyehaig haany daaman haalgany derged suugaag

harah bur ene buhen minii setgeldniitsehgui yum hemeev. **14** Tegtel ehner Zyeryesh bolon buh naiz nar ni — Tavin tohoi ondor duujluur hiilgeed ogloo ni Mordyehaig tuun deer duujlehiig haanaas gui. Tegeed haantai hamt nairt bayar hoortei och! gej helehed ene zovlogoo Hamand taalagdaj, tereer duujluur hiilgev.

Yestyer 6

6:1 Haan ter shoniin turshid untaj chadsangui tul bichlegiin nom, on daraallyn bichgiig avchrah tushaal ogch, tedgeeriig haany omno unshiv. **2** Tendeeshahiul baisan taiganuudyn hoyor ni boloh Bigtana, Gyeryesh naryn talaar bolon haan Ahashvyerosht haldah gesen tednii oroldlogyn talaar Mordyehain medeelel bichigdsen baisnyg olov. **3** Tegeed haan — Uunii toloo Mordyehaid yamar ner aldar bolon hundetgel olgoston be? gehed hajuud ni baisan haany zarts nar, tuund — Tuunii toloo yuu ch hiigeegui baigaa gev. **4** Haan — Ordondhen baina ve? gev. Tegehed Haman Mordyehaid beltsen duujluurtee tuuniig duujluuleh tuhai haantai yarihaar haany ordny gadaad orgoond dongoj orj ireed baiv. **5** Haany zarts nar tuund — Uzegetun! Haman ordon doktor zogsoj baina gehed haan — Tuuniig oruul! gev. **6** Tegeed Haman orj irehed haan — Haany hundetgel uzuulehiig husej bui hunii toloo yuu hiih yostoi ve? gehed Haman oortoo "Haan heniig nadaas iluu hundlehiig huseh bilee?" gej oguulev. **7** Tegeed Haman haand — Haan hundetgelee uzuulehiig taalj bui hund **8** haany omsson deel, tolgoid ni haany titem tavisan haany unaj baisan moriig tedneer avchruulj, **9** deel bolon moriig haany hamgiin terguun noyodyn negend ogch, haan hundetgelee uzuulehiig hussen huniig huvtsasluulaad, tuuniig mori unuulan hotyn talbaigaar hotlon yavj, omno ni "Haan hundetgelee uzuulehiig hussen hund iin uildegdene" hemeen tunhaglag! gev. **10** Tegehed haan Hamand — Ooriinhoo helsneer deel bolon moriig turgen avch, haany haalgany derged suuj bui iudyei Mordyehaid tiin uild! Ooriinhoo helsen buh zuilsees aliig ni ch buu orhioroi! gev. **11** Tiimees Haman deel bolon moriig avch, Mordyehaig huvtsaslaad, tuuniig mori unuulan hotyn talbaigaar hotlon, omno ni — Haan hundetgelee uzuulehiig

husej bui hund iin uildegdene gej tunhaglav. **12** Tegeed Mordyehai haany daaman haalga uruu butsav. Harin Haman tolgoigoo buteen gashuudaj, ger uruutaa yaarav. **13** Haman oort tohioldson bugdiig ehner Zyeryeshtee bolon buh nohoddo yariv. Tegehede tuunii mergen humuus bolon ehner Zyeryesh nar — Chinii omno ni doroitoj ehelsen Mordyehai ni iudyei garaltai bol, chi tuuniig diilj chadahgui, harin tuunii omno lavtai unah bolno gev. **14** Tedniigtuntei yarij baih uyed, haany taiganuud hureltsen irj, Hamanyg Yestyeriin beltsen nairt yaaran avch odov.

Yestyer 7

7:1 Tegeed haan bolon Haman Yestyer hatantai hamt dars uuhaar irtsgeev. **2** Hoyor dahi odor ni nairan deer ted darsaa uuj baihdaa haan Yestyerd — Hatan Yestyer ee, chinii guilt yuu ve? Tuuniig chini chamd ogoh bolno. Chi yuu husej baina? Haant ulsyn tal ch baisan, tuuniig chini guitselduuleh bolno gev. **3** Tegehede Hatan Yestyer iin hariulav. — Herev bi tany taallyg tani olson bol haantan mini, herev uuniig haan taalbal, minii ami guilt mini bolj, minii ard tumen huselt mini bolj ogogdog! **4** Uchir ni bid, bi ch, minii ard tumen ch ustgagdaj, alagdaj, huis temtregdeheer hudaldagdaad baina. Herev bid ordoo er, em booluud bolon hudaldagdsan bol, ene ni haanyg uurluulmaar zuil bish uchir bi duutui baih baisan. **5** Tegehede Haan Ahashvyerosh hatan Yestyerees — Ter chini hen be? Iin uildehiig zurhlegch ter hun haana baina ve? gej asuuv. **6** Yestyer — Daisan bolon oston bol ene horon sanaat Haman! gev. Tegehede Haman haan bolon hatny omno aiv. **7** Tegehede haan hilegnen, dars uuhaa bolij bosood ordny tsetserleg uruu orov. Harin Haman hatan Yestyerees amia guihaar uldev. Uchir ni haan tuunii esreg hor honooliig togtoosnyg ter harjee. **8** Tegeedhaan ordny tsetserlegees dars uuj baisan gazar uruugaa butsaj irehed, haman Yestyeriin hevtej baisan buidan deer unaj baiv. Tegtel haan — Minii ordond ter namaig baihad hatnyg bur huchirhiileh ni uu? gev. Haan edgeer ugsiig helehed, ted Hamany nuuriig buteev. **9** Tegehede haany omno baisan haany taiganuudyn neg Harbona — Uzegtun! Hamany baishingiin derged haany toloo sainyg oguulsen Mordyehaid Hamany

beldsen tavin tohoi ondor duujluur baina! gehed, haan — Tuun deer tuuniig duujil! gev. **10** Tiin ted Hamanyg ooriinh ni Mordyehaid beltsen duujluurt duujlen, haany uur hilen namjiv.

Yestyer 8

8:1 Ter odor haan Ahashvyerosh iudyeichuudiin daisan Hamany geriig hatan Yestyerd ogson bogood Mordyehai haany omno irev. Uchir ni Yestyer ooriinh ni huvid ter hen baisnyg ilchilsen ajee. **2** Tegeed Hamanaas avsan ooriin tamgat bogjoo haan sugalan avch Mordyehaid ogov. Yestyer Mordyehaig Hamany geriinhni zahiragchaar tomilov. **3** Tegeed Yestyer haantai dahin hold ni unan uilj, agag hun Hamany horon muu tolovlogoog bolon iudyeichuudiin esreg tuunii sanaachilsan huivaldaanyg boliulahyg tuunees guiv. **4** Haan ochirt altan tayagaa Yestyer uruu sungav. Tiimees Yestyer boson, haany omno zogsov. **5** Daraa ni ter iin helev. — Herev haan uuniig taalbal, herev bi haany omno taallyg ni olson bol, mon ene hereg haand zov sanagdan, bi tuunii nudend taalamjit boloh avaas agag hun, Hammyedatagiin huu Hamany sanaachilsan, haany buh mujuud dahi iudyeichuudiig ustgahaar bichsen zahidluudyg huchingui bolgoh zarlig bichigdeg. **6** Uchir ni bi minii ard tumend uchrah ayuulyg herhen harj tevchih bilee? Mon bi ooriinhoo torol sadny suirliig herhen harj tevchih bilee? gev. **7** Tiimees haan Ahashvyerosh hatan Yestyerd bolon iudyei hun Mordyehaid iin helev. — Uzegetun! Bi Hamany geriig Yestyerd ogson bogood Haman iudyeichuudiin esreg gar sungasan uchir tuuniig ted duujluurt duujilsen. **8** Odoo ta nar zohistoi gej uzsen zuilee haany ner deer iudyeichuuded handan bichij, haany tamgat bogjoor tamgal! Uchir ni haany ner deer bichigdsen, haany tamgat bogjoor tamgalagdsan zarlig ni huchingui boldoggui. **9** Tegeed ter tsagt buyuu guravdugaar sard (ene ni Sivan sar yum), horin guravny odor haany guush naryg duudan, Enethegees Yetiop hurtel urgeljleh zuun horin doloon mujiin iudyeichuud, erh barigchid, zahiragchid, amban zahiragchdad iudyeichuuded oorsdiinh ni bichig useg bolon heleer bichuulehees gadna muj burd oorsdiinh ni bichig usgeer, ard tumen burd oorsdiinh ni heleer

Mordyehain tushaasan bugdiin daguu bichuulev. **10** Tegeed ter haan Ahashvyeroshiin ner deer zarligiig bichij, haany tamgat bogjoor tamgalan, zahidluudyg haany moridyn jucheenii hurdan hulguudiig unasan zarlaguudaar ilgeev. **11** Ug zahidluudad haan hot burd bui iudyeichuudiig tsuglan oorsdiin amia hamgaalah, mon oorsdiig ni dovtolj boloh ali neg mujiin ch yum uu, ard tumnii tsergiig huuhed emegteichuudiig oruulan ustgah, alah, huis temtreh, mon tednii olzyg tonon deeremdeh erhiig, **12** neg odort haan Ahashvyeroshiin buh mujuudad arvan hoyordugaar saryn (ter ni Adar sar) arvan gurav dahi odort olgov. **13** Muj burd huuli bolgon garah zarligiin huulbar ni iudyeichuudiig daisnuudaasaa oshoogoo avahad belen bailgahyn tuld buh ard tumend medegdev. **14** Haany zarligaar daichlagdsan zarlaguud yaaravchlan haany moridyg unan gartsgaav. Niislel Susad zarlig tunhaglagdav. **15** Haany dergedees Mordyehai haany hoh, tsagaan deeltei, tom altan titemtei, nariin maalingan nil yagaan huvtsastai garch irehed Susa hot ihed bayasan hashhirdav. **16** Iudyeichuudiin huvid ene ni gerel gegee, bayar hoor, bayasgalan, hundetgel baiv. **17** Muj burd, hot burd, haany tushaal bolon zarlig hursen gazar buhend iudyeichuudiin huvid bayar hoor, bayasgalan bolj nair, yoslolyn odor bolov. Nutgiin ard olny olonh ni iudyeichuud bolov. Uchir ni iudyeichuudees aih aidas tedniig nomorchee.

Yestyer 9

9:1 Haany tushaal, zarligiig guitsetgehede barag belen bolson arvan hoyordugaar saryn (ene ni Adar sar yum) arvan gurav dahi odor, iudyeichuudiin daisnuud tedniig ezegneheer gorilj baisan ter odor ene ni esregeer ergej, iudyeichuud oorsdiig ni uzen yadagchdyg ezegnev. **2** Haan Ahashvyeroshiin buh muj dayaar iudyeichuud tus tusyn hotuudad oorsdiig ni horlohyg husegchded haldahaar tsutlatsgaasan bogood hen ch tednii esreg zogsoj chadsangui. Uchir ni tednees aih aidas buh ard tumniig nomrov. **3** Mujuudyn buh amban zahiragchid, erh barigchid, zahiragchid bolon haany ajlyg guitsetgej baisan humuus hurtel iudyeichuuded tuslav. Uchir ni Mordyehaigaas aih aidas tedniig nomorchee. **4** Uneheer

Mordyehai haany orgoond nertei tsuutai baisan bogood tuunii ner aldar buh muj dayaar tuten tarjee. Uchir ni Mordyehai ulam bur nertei tsuutai bolov. **5** Tiinhuu iudyeichuud buh daisnuudaa ildnii ireer huis temtren ustgav. Ted oorsdiinhoo oshootnuudiin esreg duraaraa uildev. **6** Niislel Susad, iudyeichuud tavan zuun huniig alj ustgav. **7** Mon Parshandata, Dalfon, Aspata, **8** Porata, Adalia, Aridata, **9** parmashta, Arisai, Aridai, bolon Vaizata naryg buyuu **10** iudyeichuudiin daisan Hammyedagiin huu Hamany arvan hovguuniig alsan bolovch ted olzond gar es hurev. **11** Ter odor niislel Susad alagdagsdyn toog haand medeelev. **12** Tegeed haan hatan Yestyerd — Iudyeichuud niislel Susad tavan zuun huniig bolon Hamanyarvan hovguuniig alsan baina. Tegvel ted haany busad mujuudad yuug uildeed baigaa bol? Odoo chi yuug guih ve? Ene ni ch bas chamd ogogdono. Chi oor yuug huseh ve? Tuuniig chini guitselduuleh bolno gev. **13** Tegehed Yestyerd — Herev uuniig haan taalbal, onoodriin zarlig yosoor uildeh ni margaash mon Susad bui iudyeichuuded zovshoorogdog. Hamany arvan hovguun ch duujluurt duujlegdeg gej helev. **14** Ingeed haan tiinhuu uildeg hemeen zarlig bolj, zarlig ni Susad garch, Hamany arvan hovguuniig duujlev. **15** Susyn iudyeichuud Adar saryn arvan dorov deh odor mon tsuglatsgaan, Susad gurvan zuun huniig alsan bolovch ted tonuul uildsengui. **16** Mon haany mujuudyn busad iudyeichuud oorsdiin amia hamgaalj, daisnuudaasaa angijran, oorsdiin oshootnuudees dalan tavan myangyg alahaar tsuglarav. Gevch ted tonuul uildsengui. **17** Ene ni Adar saryn arvan gurav dahi odor bolson bogood arvan dorov deh odor ni ted amarch, ene odriig nair naadam bayaryn odor bolgov. **18** Harin Susyn iudyeichuud ter saryn arvan gurav dahi bolon arvan dorov deh odor tsutlarch, arvan tav dahi odor ni amartsgaan, ene odriig nair naadam bayaryn odor bolgov. **19** Tiimees zahyn hotuudad amidragch hodoo nutgiin iudyeichuud Adar saryn arvan dorov deh odriig bayasah, nair naadam, bayar tsengeen hiin tsailah, biye biyedeideenii huviig ilgeeh amraltyn odor bolgodog. **20** Tegeed Mordyehai edgeer yavdluudyg temdeglej, haan Ahashvyeroshiin hol, oiryn buh mujuudad amidragch buh iudyeichuuded zahidluudyg ilgeev. **21** (Zahidluuddaa ter) jil buriin Adar saryn arvan dorov deh odor, mon saryn arvan tav dahi odriig temdeglehiig

uureg bolgov. **22** Uchir ni tedgeer odruuded iudyeichuud daisnaasaa angijirsan ba ene sar ni tednii huvid ui gashuugaas bayar hoor, gashuudlaas tsengeliin odor bolson tul ted edgeer odruudiig nair naadam, bayar tsengeen, mon ideenii huviig biye biyendee ilgeeh bolon yaduuchuudad beleg ogoh odruud bolgoh yostoi. **23** Tiinhuu iudyeichuud oorsdiin hij ehelsen baisnaa bolon Mordyehain tedend bichsen zuiliig uureg bolgon avav. **24** Uchir ni agag hun, Hammyedagiin huu, buh iudyeichuudiin daisan Haman iudyeichuudiig ustgahaar tednii esreg tolovlon, tedniig ustgan suiruuleheer Pur buyuu shavga orhin shodson bilee. **25** Gevch ene ni haand hurehed haan iudyeichuudiin esreg Hamany sanaachilsan horon muu tolovlogoo ni ooriinh ni tolgoi deer buuh yostoi gej uzen, mon tuuniig bolood hovguudiig ni duujluurt duujleh yostoi hemeen zahidlaar tushaav. **26** Tiimees ted enehuu odruudiig Puryn nereer Purim hemeen nerlev. Mon ene zahidal dahi zaavruud buyuu ted ene tuhaid uzsen bolon tedend tohioldson zuilsees bolj **27** iudyeichuudoorsoddoo, oorsdiin ur udamdaa bolon tedentei negdsen buhend jil buriin togtooson tsag bolood yos jurmynhaa daguu edgeer hoyor odriig temdeglehee orhigduulahguin tuld zanshil bolgon togtoov. **28** Edgeer odruudiig uyeiin uyed ger bul, muj bolon hot bur dursan sanaj, temdegleh yostoi. Purimiin edgeer odruud ni iudyeichuudiin dund temdeglegdehee bolih ch yum uu, esvel tednii ur udmyn dursamjaas arilah yosgui. **29** Tegehede Abihailyn ohin Hatan Yestyer iudyei Mordyehaitai hamt Purimiin tuhai hoyor dahi zahidlyg batlaahaar buren erhteigeer bichiv. **30** Ter Ahashvyeroshiin haant ulsyn zuun horin doloon mujuud uruu buh iudyeichuuded zahidluudyg yalanguyaa amar amgalan bolon unenii ugsiig ilgeev. **31** Ene ni togtooson tsaguudad Purimiin edgeer odruudiig iudyei Mordyehai bolon hatan Yestyer naraas tedend togtoosontoi adil ted oorsoddoo bolon oorsdiin ur udamdaa oorsdiin matsag barih bolon gashuudah uyeiin tuhaid zaan togtoosontoi adil togtoohyn tuld yum. **32** Iinhuu Yestyeriin zarlig ni Purimiin talaar edgeer zanshluudyg togtooson bogood ene ni nomd bichigdev.

10:1 Haan Ahashvyerosh gazar nutagtaa bolon dalain ereg haviin nutagtaa ch alba guvchuur onogduulav. **2** Tuunii erh medel bolon huch chadlyn buh uilsiin tuhai, mon Mordyehaid haanaas devshuulj hurteesen aldar gavyaany buren iltgel, ene buhen ni Pyersiin bolon Myediin Haadyn Sudryn (on daraallyn) Nomd bichigdeegui gej uu? **3** Uchir ni iudyei Mordyehai ni haan Ahashvyeroshiin udaah hun baisan ba iudyeichuudiin dund ontsgoi ner tortein gadna, ooriin sadan torliintaallyg olson, ard tumnihee sain saihnyg erelhiilj, ooriin buhel undestnihee az jargalyn toloo yaridag hun bailaa.

Iov 1

1:1 Uz hemeeh nutagt Iov gegch negen hun baiv. Tereer gem zemgui, shuluun shudarga, Burhanaas emeedeg bolood buzar muutaas zaidag hun baiv. **2** Tuund doloon huu, gurban ohin torjee. **3** Tereer doloon myangan honi, gurban myangan temee, tavan zuun hos uher ba tavan zuun em iljig, asar olon zarts buhii ed horongotei baiv. Ter hun dorny buh humuusiin dundaas hamgiin aguu negen baijee. **4** Tuunii hovguud oor oorsdiin odortoo biye biyenihee gert tsuglartsgaan nairladag baisan ba oorsdiin gurban egch duusiig hamtdaa uuj, ideheer uridag baiv. **5** Tednii eeljit bayar naadmyn odruud ondorlohod, Iov ogloo ertlen bosoj, tedniig duudaj avchruulan ariusgaad, huuhed buriinhee toogoor shataalt tahlil orgodog bailaa. Uchir ni Iov — Minii hovguud nugel uilden, setgeldee Burhanyg haraasan baij magadgui gev. Iov urgelj iinhuu uilddeg baiv. **6** Negen odor Burhany hovguud oorsdiigoo EZENii omno uzuuleheer irehed tednii dund Satan ch bas irev. **7** EZEN Satand — Chi haanaas irev? gehed Satan EZEND hariulan, — Gazar delhii deeguur heren hesuuchilseer irlee gev. **8** EZEN Satand — Minii bool Iovyn talaar chi bodov uu? Tuun shig Burhanaas emeedeg, buzar muugaas zaildag, gem zemgui, shuluun shudarga hun gazar delhii deer gants ch alga gev. **9** Tegehed Satan EZEND hariulan, — Iov utga uchirguigeer Burhanaas emeedeg gej uu? **10** Ta tuunii deer bolon tuunii ger oron, tuund baigaa buhnii deer buh tald ni herem bosgoogui gej uu? Ta tuunii garyn buteeliig yerooj, tuunii ed bayalag nutagt ni olshirloo. **11** Harin odoo Ooriin mutraa sungan, tuund baigaa buhend hureech. Tereer Tany nuuren deer Tanyg zailshgui haraah bolno gev. **12** Tegehed EZEN Satand — Uzegetun, tuund baigaa buhen chinii medeld baina, chi tuund garaa l buu hurge gejee. Ingeed Satan EZENii orshihuigaas zailan odjee. **13** Tuunii hovguud ba ohid oorsdiin hamgiin tom ahyn gert idetsgeej, dars uutsgaaj baisan odort **14** Iov uruu negen elch irj, — Uhruud gazar hagalj, iljignuud ch hajuuhand ni ideeshilj baiv. **15** Savyechuud dovtolj, tedniig bulaan avchee. Ted bas zarts naryg ildnii ireer honooson bogood bi gantsaaraa tand heleheer zugtaaj irlee gev. **16** Tuuniig ailtgasaar baih uyed oor neg ni bas irj, — Tengerees Burhany

gal buuj, honin sureg bolon zarts naryg chini shataan ustgasan bogood bi gantsaaraa tand heleheer zugtaaj irlee gev. **17** Tuuniig ailtgasaar baih uyed oor neg ni bas irj, — Haldyeichuudyn gurvan buleg deeremchid temeenuudiig deeremden avch, zarts naryg ildnii ireer alsan bogood bi gantsaaraa tand heleheer zugtaaj irlee gev. **18** Tuuniig ailtgasaar baih uyed oor neg ni bas irj, — Tany hovguud, ohid tom ahynhaa gert idetsgeen, dars uutsgaaj baital, **19** haragtun, tsoliin tsaanaas ih salhi degden bosoj, baishingiin dorvon bulang tsohisond, baishin ni zaluusyn deerees nurj, ted uhsen bogood bi gantsaaraa tand heleheer zugtaaj irlee gev. **20** Tegehed Iov bosoj, nomrogoo urj, tolgoin usee husuulan, gazar unaj morgov. **21** Tereer — Bi ehiinhee hevliines nutsgen irsen, bi tiishee ch nutsgen butсна. EZEN ogson, EZEN zailuulan avlaa. EZENii ner aldarshig gev. **22** Ene buhen bolj baihad Iov nugel hiisengui, Burhanyg ch buruutgasangui.

Iov 2

2:1 Oor negen odor Burhany hovguud oorsdiigoo EZENii omno uzuuleheer irehed Satan bas EZENii omno ooriigoo uzuuleheer tednii dund irev. **2** EZEN Satand — Chi haanaas irev? gehed, Satan EZEND hariulan, — Gazar delhiigeer heren hesuuchilseer irlee gev. **3** EZEN Satand — Minii bool Iovyn talaar chi bodov uu? Tuun shig Burhanaas emeedeg, buzар muugaas zaildag, gem zemgui, shuluun shudarga hun gazar delhii deer neg ch alga. Yamar ch uchir shaltgaanguigeer tuuniig suiruuleheer chi Namaig tuunii esreg turhirsan bolovch tereer unench shudarga baidlaa hadgalsaar l baina gev. **4** Satan EZEND hariulan — Arisyg arisaar! Tiim ee, oort baigaa buhnee hun amiinhaa toloo ogdog yum. **5** Harin odoo Ooriin mutraa sungaj, tuunii yas ba mahand hurgeech. Ter Tany nuuren deer Tanyg haraah bolno gev. **6** Tiimees EZEN Satand — Uzeztun, tereer chinii medeld baina, zovhon tuunii amind hurch bolohgui gev. **7** Tegeed Satan EZENii orshihuigaas yavj, Iovyg holiinh ni ulnaas tolgoin oroi hurtel ni yar hatigand bariulav. **8** Tereer uns nurman dund suuj baihdaa ooriigoo maajih gej vaaryn helterhii avav. **9** Tegehed ehner ni tuund — Chi unench shudarga baidlaa hadgalsaar l baina uu?

Burhanyg haraagaad, uh gev. **10** Harin tereer tuund — Chi munhag emsiin adilaar yarij baina. Bid unendee Burhanaas sainyg huleen avch, zovlon berhsheeliig huleen avahgui baih yostoi yuu? gev. Ene buhend Iov uruulaaraa nugel hiisengui. **11** Iovd tohioldson ene buh gai zovlongiin talaar tuunii gurvan naiz boloh tyeman hun Yelifaz, shuh hun Bildad, naamat hun Zofar nar sonsood, tus tusyn gazraas irev. Ted tuuniig taitgaruulj, taivshruulahyn tuld ireheer hamtdaa bolzjee. **12** Ted alsas nudee orgon, tuuniig haraad tanisanguid duugaa ondorsgon, uilaldav. Tednii hun neg bur nomroguudee urj, tolgoi deeguuree tenger ood shoroo tsatsav. **13** Tegeed hen ni ch tuund neg ch ug hehelguigeer ted doloon odor, doloon shoniin tursh tuunii hamt gazar suutsgaav. Uchir ni ovchin shanalal mash ih baigaag ted harsan bilee.

Iov 3

3:1 Uunii daraa Iov amaa neej, ooriin torson odriig haraav. **2** Iov helehdee — **3** Minii torson odor, "Hovguun bureldsen" gesen shono sonog. **4** Ter odor haranhui baig. Deer bui Burhan tuuniig buu harj uzen, ter odor gerel ch buu gerelteg. **5** Haranhui bolon har manan tuuniig butsaaj avag. Uul tuuniig burheg. Odriin haranhui tuuniig ailgag. **6** Ter shono tuner haranhuid ezlegdeg. Jiliin odruudiin dund ter odor buu bayasag. Ter ni saruudyn toond ch buu orog. **7** Uzeegtun, ter shono urgui bolog. Ter shono bayaryn uuhai buu hadag. **8** Lyeviatanyg sereeheer beltsen, odriig haraagch nar tuuniig haraagtun. **9** Tuunii udshiin burenhiiin odod bohog. Ter ni gerliig huleevch avahgui baij, uuriin gegeeg ch buu uzeg. **10** Uchir ni tereer ehiin mini hevliin am neegdehiig zogsoogoogui, minii nudnees zovlong mini nuudagui. **11** Yuund bi torohdoo uhsengui, hevliines garahdaa endsengui ve? **12** Yuund ovdguud bolon namaig hohuuleh gej ehiin hoh namaig huleen avav aa? **13** Ug ni bi odoo hevteed, anir chimeegui bolj, bi noirsoj amrah baisan san. **14** Oorsoddoo nurangiig dahin bosgoson gazar delhiin haad, zovlogch nartai hamt, **15** esvel ger ornuudaa mongoor duurgesen, altyg ezemshij baisan noyodyn hamt baih baisan. **16** Zulbaad hayagdsan, narny gerel hezee ch uzeegui nyalhsyn adil bi baihgui

yaav daa. **17** Tend horon muu sanaatnuud ch tuiveehee zogsooj, yadarch tuildagsad amartsagaadag bilee. **18** Horigdлуud hamtdaa taivnyg edelj baina. Ted hargalzagchiin hashhirah duug ul sonsdog aj. **19** Ih bagagui tend baitsagaadag bogood boolchuud ezneesee choloologddog aj. **20** Yuund zovon tarchlagsdad gerel, setgeleer gashuudagsdad ami ogogddog ve? **21** Ted uhliig husemjlevch ter ni irdeggui bogood nuusan erdenesees iluugeer ted uhliig haij uhdag ajee. **22** Ted bulshaa olmogts asar iheer hooron, bayarladag. **23** Zam ni nuugdmal huniig Burhan hureeldeg bilee. **24** Hoolny orond nadad yooloh ni l ireh bogood minii nulims us met asgarch baina. **25** Minii emeedeg zuil nad deer irj, minii aidag zuil nadad onoogddog. **26** Bi taivan bish, chimeegui ch bish bogood bi amraagui, harin uimeen samuun irdeg bilee gev.

Iov 4

4:1 Daraa ni tyeman hun Yelifaz hariu helehdee, — **2** Herev hen negen hun chamd ug heleheer zoriglood uzvel, chi tevcheeree aldah uu? Gevch hen yarihyg horigloj chadah bilee? **3** Chi olon huniig surgamjilsan bogood chi sul doroi garyg tenhruulsnee haragtun. **4** Chinii ugs ganhaj bui humuust zogsohod ni tusalsan bogood chi sohrogsdiig huchirhegjuulsen bilee. **5** Harin odoo ter ni chamd irehed, chi tevcheergui baina. Ene ni chamd hurehed chi zorig mohjee. **6** Emeelt chini chinii itgel, unench shudarga zamaar yavsan chini chinii naidvar bish bil uu? **7** Odoo sanaach, gemgui atlaa mohson hen baina? Esvel shuluun shudarga negen haana sonoson be? **8** Minii harsny daguu gem buruug hagalj, zovlon zudguuriig tarigchid tuuniigee huraaj avdag. **9** Burhany amisgalaar ted mohoj, Tuunii uur hilengiin huchteit tsohiltoor ted togsdog yum. **10** Arslangiin arhiraan, arslangiin duu tasarch, zaluu arslanguudyn shudnuud hu garchee. **11** Idesh dutagsanaas arslan uhej, em arslangiin zulzaganuud taran butarchee. **12** Nadad negen ug nuutsaar irj, chih mini tuunii shivnehiig sonsov. **13** Humuus gun noironde avtah shoniin uzegdluudees gardag setgel tugsheesen bodluudyn dund **14** aidas ba chichirgee nad uruu irj, buh yasyg mini chichruulev. **15** Tegeed nuuren deeguur mini suns ongorsond, biyeiin mini

us arzain bosov. **16** Ter ni hodolgoongui zogsoj baisan bolovch bi torhiig ni yalgan tani chadahgui bailaa. Nudnii mini omno durs baiv. Anir chimeegui. Daraa ni bi duu sonsloo. **17** "Hun torolhton Burhany omno zov shudarga baij chadah uu? Hun ooriin Buteegchiin omno tsever baij chadah uu? **18** Tereer Ooriin zarts nartaa ch itgedeggui. Ooriin tenger elch naryn esreg ch Tereer aldaa endliig ni tulgadag. **19** Tegvel shavar suutsand amidardag, undes suuri ni shoroond baidag, dengiin erveehiines omno byatslagddag humuust yaaj naidah yum! **20** Ogloonoos udshiin hoorond l ted heseg bolj hugardag yum. Ajiglagdahguigeer ted monhod mohdog ajee. **21** Tednii doktor maihnuudynh ni oosruud tatagdsan bish uu? Mergen uhaanguigeer ted uhdeg yum".

Iov 5

5:1 Odoo duudaach, chamd hariulah hen negen hun baigaa yum uu? Ariun humuusiin ali uruu ni chi ergeh yum be? **2** Uur horsol ni munhag huniig alj, ataarhal ni genen negniig uhuuldeg. **3** Undeslej bui munhgiig bi harsan bogood tuunii oron geriig bi shuud haraasan bilee. **4** Tuunii hovguud ayuulgui baidlaas hol bogood ted daaman haalgan doktor byatslagdavch, avragch baihgui aj. **5** Olsogchid urgatsyg ni tsolmoj, orgost butnuud uruu avch yavdag. Undaasagchid ed horongond ni sanaarhdag. **6** Zolgui yavdal shoroonoos gardaggui, gai zovlon ch gazraas urgadaggui. **7** Deeshee tsorvolzon uschih ochnuudyn adil hun zovlongiin toloo l tordog. **8** Harin minii huvid, bi Burhanyg erelhiilj, Burhany omno bi ooriin hergiig tavihsan. **9** Tereer augaa, uhaarshgui zuilsiig bolon too tomshgui gaihamshguudyg uilddeg yum. **10** Tereer gazar delhii deer hur boroo ogch, talbainuud uruu us ilgeedeg bogood **11** ingesneer Tereer doroi humuusiig ondort tavij, gashuudagsad ch ayuulgui bai dald orgogdoh ajee. **12** Tereer bashir humuusiin huivaldaanyg tasaldag bogood ingesneer tednii gar am jilt olj chaddaggui aj. **13** Ter uhaantnuudyg bashir baidal doktor ni olzoldog bogood zalitnuudyn zovlogoo hurdan huchingui boldog. **14** Odroor ted haranhuitai uchirch, ud dund ch shono met temtechdeg. **15** Harin Tereer tednii amny selmees hiigeed yaduusyng huchtenii savraas

avardag. **16** Tiimees tuslamj demjleggui humuust naidvar baigaa bogood shudarga bus ni ooriin amyg tugjih yostoi yum. **17** Uzegetun, Burhanaar surgamjlagddag hun yuutai jargaltai ve, tiimees Togs Huchit Negenii gesgeeltiig buu jigsh. **18** Tereer ovtgodog bogood sharhyg booj ogdog. Tereer sharhluuldag bogood Tuunii mutar edgeedeg aj. **19** Zurgaan gai gamshgaas Tereer chamaig avarch, doloon buzar muu zuil ch chamd hurehgui. **20** Olsgolongiin uyed Tereer chamaig uhlees, dainy uyed ildnii huchnees zolino. **21** Chi helnii tashuuraas halhlagdaj, irehed ni huchirhiillees aihgui bolno. **22** Huchirhiilel ba olsgolon bolohod chi ineej, zerleg araatnuudaas ch aihgui bolno. **23** Uchir ni chi talyn chuluunuudtai holbooton bolj, heeriin araatnuud ch chamtai evtei baih bolno. **24** Chi orshih suutsaa ergej, yamar ch aldagdlaas emeehgui uchraas maihan chini ayuulgui bolohyg chi medne. **25** Ur udmuud chini onor otgon, ur huuhed chini gazar delhiin ovs met bolohyg chi bas medeh bolno. **26** Tsagt ni huraasan yuujiisen taria adil chi buren huch tenheetei baihdaa bulshind orno. **27** Uuniig uzegetun. Iim uchirtai bolohyg bid shalgasan bilee. Uuniig sonsoj, oortoo uhaaragtun gev.

Iov 6

6:1 Tegehed Iov hariulj — **2** Oo, minii ui gashuu unendee hemjigdej, minii suirliin hamt jin hemjuur deer tavigdah ch boloosoi! **3** Tegvel ter ni dalai tengisiin elsnees ch iluu hund baihsan. Tiimees minii ugs jaaruu baina. **4** Togs Huchit Negenii sumnuud minii dotor baigaa bogood tednii horyg suns mini uu j baina. Burhany aimshguud minii esreg jagsjee. **5** Ovstei bol hulan oriloh uu? Tejeeltei bol uher mooroh uu? **6** Amtgui zuiliig davslahguigeer idej chaddag bil uu? Ondognii tsagaand amt baidag bil uu? **7** Tedgeert hurehees setgel mini tatgalzaj baina. Minii huvid, ted baliar muuhai hool met yum. **8** Oo, minii huselt biyelegdej, Burhan minii temuulliig ogch soyorhoh ch boloosoi! **9** Burhan namaig nyatslahyg hussen baigaad Tereer Ooriin mutraa sul tavin, namaig tastan hayaasai! **10** Gesen ch ene ni nadad taitgaral bolsoor baidag bogood bi honoolt ovchind bayarlan hoordog. Uchir ni bi Ariun Negenii ugsiig uguisgeegui yum. **11**

Bi huleehiin tuld nadad yamar huch baigaa ve? Minii togsgol yamar bolood bi teseh yostoi bilee? **12** Minii huch had chuluuny huch uu? Minii biye hurel uu? **13** Minii tuslamj minii dottor baihgui ni ene uu? Avral ni nadaas zailuulagdsan ni ene uu? **14** Tsohorson hun Togs Huchit Negenees emeehee martahguin tuld tuund and nohdoos ni enerel baih boloi. **15** Ah duus mini gorhi met, shirgedeg gorhinuudyn tsutgalan met itgelguigeer uildjee. **16** Ted mostson uyedee bulingartai bogood dotroos ni tsas haidag. **17** Usgui bolohdoo ted duutui bolj, haluun bolohod ted bairnaasaa alga boldog. **18** Tednii zamnalyn jimuid tahiidag bogood ted tsol uruu yavj, or suraggui alga boldog bilee. **19** Tyemagiin jinchid tedniig harj, Shyebagiin ayanichid tedgeert naidaj baisan. **20** Naidlaga tavij baisan uchraas ted ichitsgeesen bogood tend ochood ted ulaitsgaasan. **21** Uneheer ta nar odoo tiim boltsgoojee. Ta nar aimshgiig hardag bogood ain dagjij baina. **22** Bi "Nadad ogooch", esvel "Oorsdiin ed horongonoos minii toloosiig yergooch", **23** esvel "Ostnii savraas namaig choloolooch", esvel "Hargis dogshin humuusiin savraas namaig avraach" gej helev uu? **24** Nadad surgaach, tegvel bi duugui baiya. Herhen aldsanyg mini haruulaach. **25** Shudarga ugs yuutai huchtei ve? Gevch ta naryn zalruulguud yuug zalruuldag ve? **26** Tsohorson negnii ugs salhi met baidag baihad ta nar ugsiig buruutgah gej baina uu? **27** Ta nar onchin humuusiin toloo ch shavga hayaj, and naizaa ariljih baisan. **28** Bi ta naryn nuurnii omno hudal yarij baigaa esehiig nadaas odoo haraach. **29** Ergegtun, bi guij baina, buruug buu bailga. Ergegtun, minii shudarga baidal uund baina. **30** Helen deer mini buruu yum baina uu? Minii tagnai suirliig yalgaj chadahaa bolison uu?

Iov 7

7:1 Hun gegch ni gazar delhii deer albadlagyn ajild nuhluuddag bogood tuunii odrud ni ch holsnii hunii odrudtei adil bish gej uu? **2** Suudriig husemjildeg bool huntei adil buyuu holsoo husen huleedeg holsnii huntei adil, **3** uunchlen hooson saruudyg ongoruuleh ni nadad huvaarilagdsan bogood zovlont shonuud nadad togtoogdjee. **4** Hevtehdee bi "Hezee bi

bosoh boldoo?" hemeen bodovch shono urgelijseer baih bogood uur tsaital bi ergej horvosoor ongoroono. **5** Biye mini otond bolon tooson halisand huchigdan, aris mini evershin hagardag. **6** Minii odruud nehmelchnii zuunees ch hurdan ongorch, naidvarguigeer togsgoldoo oirtono. **7** Minii amidral bol amisgal gedgiig sanaach. Minii nud dahin sainyg uzehgui. **8** Namaig hardag hunii nud namaig dahin harahgui. Tany nud nad deer baih bolovch bi baihgui. **9** Uul zamhran oddog. Uunchlen Uhegsdiin oron uruu yavagsad garch irdeggui bilee. **10** Tereer ger orondoo dahin ergej irehgui bogood tuunii oromj ni ch tuuniig medehee bolino. **11** limes bi amaa hamhihgui. Sunsniihee shanalal dottor bi yarij, setgeliinhee ui gashuu dottor bi gomdolloh bolno. **12** Bi Tanaar manuulj baihaar tengis, esvel tengisiin mangas yum uu? **13** Herev bi "Or mini namaig taivshruulna, hevter mini minii gomdlolyg tailah bolno" gesen ch **14** Ta zuuduudeer namaig ailgaj, uzegdluudeer namaig surduuldeg. **15** Ingesneer setgel mini ovchin shanallaas mini iluugeer booj uhehiig songohson. **16** Bi ongoron odoj baina. Bi monh amidrahgui. Minii odruud amisgal uchraas namaig gantsaarang mini orhioch. **17** Ta tuuniig erhemlej, tuunii talaar sanaa tavih bolohoor hun gegch ni yuu yum be? **18** Yuund Ta tuuniig ogloo bur shalgaj, agshin burd tuuniig sorino ve? **19** Ta nadaas Ooriin hartsaa hezee ch holduulahgui, esvel shulsee zalgih hurtel mini namaig gantsaarang mini orhihgui yum gej uu? **20** Bi nugel uildsen uu? Humuusiin hargalzagch aa, Tand bi yuu hiisen yum be? Bi ooro oortoo daramt boltol yuund Ta namaig Ooriin bai bolgoson be? **21** Tegvel yaagaad Ta minii nugliig orshoohgui, gem buruug mini zailuuldaggui ve? Odoo bi shoroond hevteh bolno. Ta namaig haivch bi baihgui gev.

Iov 8

8:1 Daraa ni shuh hun Bildad hariulan — **2** Her udaan chi edgeer zuilsiig chalchij, amny chini ugs huchit salhi boloh yum be? **3** Burhan shudarga yosyg zavhruuldag uu? Togs Huchit Negen zov yumyg zavhruuldag uu? **4** Herev hovguud chini Tuunii esreg nutel uildsen bol Tereer tedniig oorsdiinh ni nugliin huchind tushaasan hereg yum. **5** Herev chi Burhanyg

haij, Togs Huchit Negenii orshooliig guisan san bol, **6** mon herev chi tsever ba shuluun shudarga bol, Tereer odoo chinii toloo Ooroo bosoj, chinii zov shudarga oron geriig dahin bosgono. **7** Chinii ehlel shalihgui baisan ch togsgoloo aguu iheer osgo. **8** Ongorson uyeiinhnii talaar asuu, tednii etseg ovgoodin erelhiilj baisan zuilsiig ergetsuulen bod. **9** Bid chini ochigdriinh bogood gazar delhii deerh bidnii odrud suuder met uchraas bid yuu ch meddeggui bilee. **10** Ted chamd surgan helj, oorsdiin oyuun sanaany ugsiig gargahgui gej uu? **11** Namag baihgui bol huls urgaj chadah uu? Usguigeer zags urgaj chadah uu? **12** Ter ni ogtlogdoogui, nogoonooro baihdaa ch aliv urgamlaas omno hataj horchiidog aj. **13** Burhanyg umartsan buh hunii zam uuntei adil yum. Burhanguichuudii naidvar mohno. **14** Tednii naidvar hevreg bogood itgel ni aalzny shulsen tor yum. **15** Tereer ooriin gert naiddag bolovch ger ni togtdoggui. Tereer tuunees zuurdag bo lovch ter ni daadaggui. **16** Tereer narand otgoron urgaj, mochruud ni tsetserlegeer ni tarhdag. **17** Tuunii undesnuud chuluun ovoog orooj, tereer chuluun gerees zuuraldana. **18** Herev tereer bairnaasaa hodolbol, daraa ni ter gazar ni tuuniig uguisgej "Bi chamaig ogt haraagui" gene. **19** Haragtun, Tuunii zamyn bayar bayasgalan ene boloi. Shoroonoos oor humuus soyooloh bolno. **20** Unench shudargyg Burhan uneheer orhihgui, buzar muug uildegchdiig ch Tereer demjihgui yum. **21** Tereer chinii amyg ineedeer, chinii uruulyg bayaryn duugaar duurgeh l bolno. **22** Chamaig uzen yadagchid ichguureer huvtsaslah bogood horon muu hunii maihan baihgui gev.

Iov 9

9:1 Tegehed Iov hariulan — **2** Tiim baidag gedgiig unendee bi medne. Harin Burhany omno hun herhen zovt baij chadah bilee? **3** Herev hen negen Tuuntei margahyg husvel, myangaas neg udaad ch tereer Tuund hariulj ul chadna. **4** Zurheeree mergen, huch chadlaaraa togoldor Tuuniig yamar ch hohirolguigeer hen eserguutsej baisan be? **5** Tedniig medehgui baihad Ooriin uurandaa tedgeeriig homruuleh uyedee Tereer uulsyg ch hodolgodog bilee. **6** Tereer gazar delhiig ch bairnaas ni segserch,

baganuudyg ni ganhuuldag. **7** Tuuniig tushaahad nar manddaggui bogood tereer oddyg latsaddag. **8** Tereer Ooroo tengeruudiig sungan tataj, dalain davalgaanuudyg doosh gishgechdeg. **9** Tereer Doloon burhan, Michid, Marlyn ordyg bolon omnodiin orduudyg buteesen bilee. **10** Tereer uhaarshgui augaa zuils hiigeed too tomshgui gaihamshguudyg buteej baidag. **11** Tuuniig minii hajuugaar ongoroh baisan bol bi Tuuniig harahgui baih baisan. Tuuniig tsaashaa ongoroh baisan bol bi Tuuniig ajiglahgui baih baisan. **12** Tereer shuuren avah baisan bol hen Tuuniig saatuulj chadah baisan be? Hen Tuund "Ta yuu hij baina ve?" gej helj chadah baisan be? **13** Burhan Ooriin uuraa butsaahgui. Rahabyn tuslagch nar Tuunii door sohordog yum. **14** Tegeheer bi Tuund herhen hariulj, Tuunii omno ugsee songoh ve? **15** Hediigeer bi zov baisan ch bi hariulj chadahgui baiv. Shuugchiinhee orshooliig bi guih baisan. **16** Herev bi duudaj, Tereer nadad hariulsan bol minii duu hooloig Ter sonsson gedegt bi itgej chadahgui baisan. **17** Uchir ni Ter namaig shuurgaar dovtolj, shaltgaanguigeer minii sharhnuudyg ihesgedeg. **18** Tereer amisgaa avahyg ch nadad zovshoordoggui, harin namaig ui gashuutaar duurgedeg. **19** Herev huchnii talaar bol, haragtun, Tereer huchit negen yum! Herev shudarga yosny talaar bol, hen Tuuniig duudaj chadah ve? **20** Bi hedi zovt ch gesen minii am namaig buruutgah bolno. Bi hediigeer buruugui ch ge sen Tereer namaig buruutai gej tunhaglah bolno. **21** Bi buruugui. Bi ooriinhoo talaar sanaa tavidaggui. Bi amidralaa jigshdeg. **22** Bugd yalgaagui. Tiimees bi "Tereer buruuguig ch, horon muug ch ustgadag" gej heldeg yum. **23** Herev tashuur genethen honoodog bol Tereer gemgui negnii tsoh roliig elegledeg yum. **24** Gazar delhii horon muu humuusiin gart ogogdson yum. Tereer shuugch narynh ni nuuriig buteedeg. Herev ugui bol, tegvel ter ni hen baih bilee? **25** Minii odrud guigchees ch iluu hurdan yum. Ted zugtan oddog, ted sainyg yer uzdeggui. **26** Ted hulsan zavinuud met, olz uruutaa shumban dairah burged met ongoron oddog. **27** Hediigeer bi "Bi gomdloo martaj, gunigt torhoo orhij, hogjoontei baiya" gej heldeg ch **28** bi buh ovchin zovlongoosoo aidag bogood Ta namaig gemgui gej tootsohgui gedgiig bi medne. **29** Bi horon muu gej tootsogdson, tegvel yuund demii

hooson zutgeh yum be? **30** Bi ooriigoo tsasaar utaj, garaa shulter tseverlevel, **31** gesen ch Ta namaig nuhend unagah baisan bogood ooriin huvtsas mini ch namaig egduutseh baisan. **32** Bid hamtdaa shuuh uruu yavj bi Tuund hariulj ogohoor Ter nad shig hun bish. **33** Bid hoyoryn deer garaa tavih shuugch bidnii dund baihgui. **34** Ter Ooriin savaagaa nadaas holduulj, Tuunii aimshig namaig buu tugshuuleg. **35** Bi Tuunees emeelgui yarihsan. Gevch bi ooriin dotroo uuntei adilgui bilee.

Iov 10

10:1 Bi ooriin amidralaa uzen yaddag. Bi ooriin gomdloo buren gargana. Bi setgeliinhee ui gashuu dottor yarih bolno. **2** Bi Burhand "Namaig buu buruushaagaach. Ta yaagaad nadtai temtseed baigaagaa nadad meduuleech" gej heleh bolno. **3** Ooriin garyn hodolmoriig darlan, heregsehgui bolgoj, horon muu humuusiin huivaldaanuudyg taashaan uzeh ni Tany huvid uneheer zov hereg yum uu? **4** Tand mahan nud baidag uu? Esvel Ta hunii hardag shig hardag uu? **5** Tany odrud monh bus negnii odrudiin adil, esvel Tany jiluud hunii jiluudiin adil bolood **6** Ta minii gem buruug haij, minii nugliig uhaj tonhdog uu? **7** Tany medlegiin yosoor bol bi unendee gemtei bus yum. Gevch Tany mutraas garah avral alga. **8** Tany mutar nadad helber durs oruulj, namaig buheld ni buteesen baital Ta namaig ustgah baisan gej uu? **9** Ta namaig shavar met buteesnee odoo sanaach. Ta namaig butsaagaad shoroo bolgoh baisan gej uu? **10** Ta namaig suu shig tsutgaj, byaslag shig burelduulj, **11** namaig aris ba mahaar huchij, yas bolon shormosoor hamtdad ni holboogui gej uu? **12** Ta nadad amidral bolon hair enerliig beleglesen bilee. Tany halamj sunsiig mini hamgaalsan bilee. **13** Getel edgeer zuilsiig Ta Ooriin zurhend hadgaljee. Ter zuil Tany dottor baigaag bi medne. **14** Herev bi nugel uilddeg bol, tegvel Ta namaig ajiglan harj, minii gem buruugaas namaig angijruulahgui baih baisan. **15** Herev bi horon muu bol bi zolgui yee! Herev bi shudarga zov bol tolgoigoo ondiilgoj zurhledgegui, ichguureer duursen, zovlongoo harsan bi. **16** Deesh ondiilgosen avaas Ta namaig arslan shig agnah baisan. Dahin Ta Ooriin huch chadlyg minii esreg haruulah baisan. **17** Ta Ooriin

gerch naryg minii esreg sergeej, nad uruu handsan Ooriin uuraa ihesgedeg. Zovlon zudguuriin tsaana zovlon zudguur l nadtai hamt baina. **18** Tegvel yuund Ta namaig hevliigees gargasan yum be? Bi uhej, henii ch nud namaig haraagui baih ni yaav daa! **19** Bi ogt baigaagui met hevliigees bulsh uruu oruulagdsan baih baisan. **20** Bi udaan amidarna gej uu? Namaig orhioch, bi tur ch bolov sergehsen, **21** haranhuin bolon gun suudriin oron uruu yavahaasaa omno. Bi butsj irehgui bilee. **22** Ter ni haranhui met tuner haranhui bolon emh tsegtsgui gun suudriin oron bogood haranhui met gereltdeg bilee gev.

Iov 11

11:1 Daraa ni naamat hun Zofar hariulan, — **2** Olon ug hariulagdalgui ursaj, chalchaa hun zovtgogdoh yostoi yuu? **3** Chinii bardam ugs humuusiig duugui bolgoh yostoi yuu? Chi hend ch zemluulelguigeer tohuurhah yostoi yuu? **4** Uchir ni chi "Minii surgaal bol tsever bogood bi ta naryn nudend gemgui bilee" gej helsen yum. **5** Harin Burhan yarij, chinii esreg Ooriin uruulyg neej, **6** chamd mergen uhaany nuutsuudyg uzuuldeg ch boloosoi! Uchir ni jinhene mergen uhaan hoyor taltai yum. Tegvel Burhan chinii gem buruugiin neg hesgiig martdag bolohyg medtugei. **7** Chi sudalsnaaraa Burhany guniig olj chadah uu? Esvel chi Togs Huchit Negenii hyazgaaryg olj chadah uu? **8** Tedgeer ni tengerees ch onдор. Chi yuu hiij chadah yum be? Tedgeer ni Uhegsdiin ornoos ch gun. Chi yuu medej chadah yum be? **9** Tuunii hemjees gazar delhiigees ch urt, dalaigaas ch orgon yum. **10** Herev Tereer ongoron yavj, horij, esvel chuulganyg duudval hen Tuuniig horigloj chadah yum be? **11** Tereer huuramch humuusiig tanij, gem buruug hardag bogood tuund sanaa tavihgui gej uu? **12** Uchir ni hooson hun uhaanaar dutmag bogood hun iljignii dudran met tordog yum. **13** Herev chi zurhee zov udirhaj, garaa Tuun uruu sungaj, **14** chinii gart gem buruu baival tedgeeriig hol zailuulj, maihnuuddaa horon muut or shin bailgahgui bol, **15** chi oo sevguigeer tsaraigaa orgon yavj uneheer chadahsan bogood chi bat boh bolj, aihgui baih baisan. **16** Chi zovlong martah baisan bogood ursan odoh us met tuuniig sanah baisan. **17**

Amidral chini jin udees ch iluu hurts gereltei baihsan. Haranhui ch ogloo met baihsan. **18** Tegehed, naidvar bii uchraas chi itgeh baisan. Chi ergen toirnoo harj, ayuulguigeer amrahsan. **19** Uimuuleh zuilguigeer chi hevtehsen bogood olon hun chinii taallyg guih baisan. **20** Harin horon muu humuusiin nud suumij, tedend zugtah gazar ch oldohgui. Tednii naidvar ni etssiinh ni amisgal ajee gev.

Iov 12

12:1 Tegehed Iov hariulan — **2** Ta nar uneheer humuus bogood ta nartai hamt mergen uhaan mohoh bolno! **3** Nadad ch bas ta naryn adil oyuun uhaan bii. Ta naraas dutah yum nadad ugui. Ene metiig hen meddeggui yum be? **4** Burhanyg duudaj, Tuunees hariu avsan negen boloh bi naiz nohdiinhoo doog tohuu yum. Zov shudarga, gem zemgui ni ch doog tohuu yum. **5** Taivan baigchid gai zovlong hol ni haltirdag humuust beltgegdsen hemeen tohuurhdag bilee. **6** Suitgegchdiin maihnuud hogjin tsetsegledog bogood oorsdod ni huchiig avchirdag Burhanyg odoon hatgagchid ayuulgui baidag. **7** Harin odoo araatan amitdaas asuu, ted chamd surgag. Mon tengeriin shuvuudaas asuu, ted chamd helj ogog. **8** Esvel gazar delhiitei yariltsaj, tereer chamd surgag. Dalain zagas chamd tunhaglag. **9** EZENii mutar uuniig hiisen gedgiig edgeer bugdiin dund hen meddeggui yum be? **10** Tuunii mutart aliv amid buhnii ami hiigeed buh hun torolhtnii amisgal baidag. **11** Am hooloo amtaldgiin adil chih ugiig nyagtaldag bus uu? **12** Mergen uhaan ahmad nastanguudtai baidag bogood urt udaan amidral bol uhaa ral yum. **13** Mergen uhaan hiigeed huch Tuuntei hamt baih bogood zovlogoo hiigeed uhaaral Tuund hariyaalagddag. **14** Uzeggun, Tereer nuraadag bogood ter ni sergeen bosgogdoj chaddaggui. Tereer huniig shorond horidog bogood sullagdah arga baidaggui aj. **15** Uzegtun, Tereer ih usyg horidog bogood ted huuraishdag. Tereer tedniig gadagsh ilgeedeg bogood gazar delhii usand avtdag aj. **16** Huch chadal hiigeed mergen uhaan Tuuntei hamt bogood tooroldogch hiigeed toorolduulegch ni Tuund hariyaalagddag yum. **17** Tereer zovlohuudiig hol nutsgen yavuulj, shuugchdiig ch teneguud bolgodog. **18** Tereer haadyn

huleesuudiig sulladag bogood tednii uutsyg buseer buseldeg. **19** Tereer tahilch naryg hol nutsgen yavuulj, huchirheg humuusiig ch homordog. **20** Tereer itgelt humuusiin heleh ugsiig ugui bolgoj, ahmaduudyn gyarhai uhaanyg ch zailuuldag. **21** Tereer yazguurtnuud deer jigshuuriig asgaj, huchtenuudiin busiig sulruuldag aj. **22** Tereer haranhuigaas gun zuilsiig ilchilj, gun haranhuig gereld avchirdag aj. **23** Tereer undestnuudiig aguu bolgodog bogood daraa ni tedniig ustgadag. Tereer undestnuudiig tarhaadag bogood daraa ni tedniig avch yavdag. **24** Tereer nutgiin ard olny terguunuudiin uhaanyg ugui bolgodog bogood zamgui tsold tedniig tenuuchluuldeg. **25** Ted gerelgui haranhuid temtchin yavdag bogood Ter tedniig sogtuu hun met guivuuldag aj.

Iov 13

13:1 Haragtun, minii nud buhniig harj, minii chih sonsoj, uuniig oilgoston yum. **2** Ta naryn meddegiig bi ch bas medne. Ta naraas dutah yum nadad ugui. **3** Harin bi Togs Huchit Negentei yariltssan ch boloosoi. Burhantai margahyg bi husdeg. **4** Harin ta nar hudal huurmagaar hureeldeg. Ta nar bugdeeree oliggui emch nar yum. **5** Ta nar burmoson duugui baij, ter ni ta naryn mergen uhaan boloosoi! **6** Minii ergetsuulluudiig sonsoj, minii uruulyn eserguutslig chagna. **7** Ta nar Burhany toloo shudarga busyg, Tuunii toloo huurmagiig yarih uu? **8** Ta nar Tuund tal zasah uu? Ta nar Burhany toloo temtseh uu? **9** Tereer ta naryg shalgah uyed ene chini sain boloh uu? Esvel huniig huurdag shig ta nar Tuuniig huurah uu? **10** Herev ta nar nuutsaar tal zasdag bol, Ter ta naryg zaaval zalruulna. **11** Tuunii sur huch ta naryg ailgaj, Tuunees aih yavdal ta nart uchrahgui yuu? **12** Ta naryn tseejilsen helleguud uns adil bogood ta naryn hamgaalaltuud shavran hamgaalaltuud ajee. **13** Minii omno duugui bai, namaig yariul. Daraa ni nadad tohioldoh ni tohioldog. **14** Yaagaad bi ooriin mahaa shudendee zuuj, amidralaa ooriin gartaa avah yostoi yum be? **15** Ter namaig alah ch gesen bi Tuund naidah l bolno. Yamar ch baisan bi Tuunii omno ooriin zamuudaa hamgaalah bolno. **16** Ene ch gesen minii avral bolno. Uchir ni burhangui hun Tuunii orshihuid irj boldoggui. **17** Minii ugsiig anhaaraltai

sons. Heleh zuil mini ta naryn chihend baig. **18** Haragtun, bi ooriin hergiig beltgesen yum. Zovdono gedgee bi medej baina. **19** Hen nadtai temtseldeh yum be? Tegvel bi duugui baij, uhiye. **20** Zovhon hoyor zuiliig l nadad buu hii, tegvel bi Tany nuurnees nuugdahgui. **21** Ooriin mutryg nadaas holduulj, Ooriin aimshgaar namaig buu ailgaach. **22** Tegeed duud, bi ch hariulna. Esvel namaig yariulaad, tegeed nadad hariul. **23** Minii gem buruu bolon nugluud hichneen yum be? Minii terslelt bolon nugliig nadad meduuleech. **24** Ta yuund Ooriin nuuriig nuuj, namaig Ooriin daisan hemeen uzne ve? **25** Ta hiisej bui navchiig ailgah uu? Esvel Ta hatsan surliig moshgoh uu? **26** Ta gashuun zuilsiig minii esreg bichij, zaluu uyeiin mini gem buruug nadad ovluuldeg. **27** Ta holiig mini dongond hiij, buh zamyg mini ajigladag. Ta minii holiin tavhainuudad hyazgaar togtoodog. **28** Ene zuur bi horhoid iduulsen huvtsas met, muudsan zuil met yalzarch baina.

Iov 14

14:1 Emegteigees tordog hun amidralaar bogino bogood berhsheeleeer duuren ajguu. **2** Tsetseg met tereer soyoolon garch, hatan horchiidog. Tereer bas suuder met zugtan odoj, zogsdoggui ajee. **3** Ta bas tuun uruu melmiigee neej, tuuniig Ooriin hamt shuulted avchirdag ajee. **4** Hen buzraas tsevriig bii bolgoj chadah ve? Hen ch ugui. **5** Tuunii odruud todorhoilogdson hoino saruudynh too Tantai hamt. Ta tuunii hyazgaaruudyg togtoodog bogood tereer davj chaddaggui aj. **6** Holsnii hun met odruudee duusgah hurtel tereer amrahyn tuld Ta tuunees hartsaa erguuleech. **7** Tereer dahin soyoolj, tuunii nahianuud ustahgui gesen naidvar ogtlogdohod ni ch modond bii. **8** Hediigeer tuunii undesnuud gazar dottor hogshirch, hojuul ni huurai horsond uhdeg ch, **9** chiig medregdeh todiid l tereer sain urgaj, urgamal met nahiagaa delgene. **10** Harin hun uhdeg bogood turuulgee haran hevtdeg. Hun amisгаа huraadag bogood tereer haana baina ve? **11** Us tengisees gardag bogood gol moron hataj shirgesen shig **12** tuunchlen hun dooshoo hevteed, bosdoggui. Tengeruud baihaa bolih hurtel tereer bosohgui, noirnoosoo ch serehgui. **13** Ta namaig

Uhegsdiin orond nuuj, Tany uur hilen butstal Ta namaig hadgalj, Ta nadad hyazgaar togtoon ogch, namaig sanadag ch boloosoi! **14** Herev hun uhvel tereer amilah uu? Ooriin zovlon berhsheeliin buh odruuded oorchlolt ireh hurtel bi huleene. **15** Ta duudah bogood bi Tand hariulah bolno. Ta Ooriin mutryn buteel uruu temuuleh bolno. **16** Odoo Ta alham buriig mini tooldog bogood Ta nugliig mini ajiglahgui baina. **17** Minii nugel hilents shuudain dottor hadgalagdsan bogood Ta minii gem buruug halhaldag bilee. **18** Gevch nurj bui uul ch hurtel evderch, had chuluu ch bairnaasaa hodoldog. **19** Chuluunuudyg us eleej, ursgaluud ni gazryn shoroog ugaadag. Inhuu Ta hunii naidvaryg tasaldag bilee. **20** Ta tuuniig uurd noyoldog bogood tereer ch oddog bilee. Dur torhiig ni oorchilj, tuuniig holduuldag bilee. **21** Tuunii hovguud ner hundtei boldog bolovch tereer meddeggui, esvel ted ochuuhen dord boldog bolovch tereer uuniig haihardaggui. **22** Gevch biye ni tuuniig shanalgadag bogood tereer zovhon ooriinhoo l toloo gashuuddag bilee gev.

Iov 15

15:1 Daraa ni tyeman hun Yelifaz hariulan — **2** Mergen hun hooson medlegiig yarij, ooriigoo dorny salhiar duurgedeg baih yostoi gej uu? **3** Tereer hereggiig yaria, esvel ashig ogdoggui ugseer margadag baih yostoi yuu? **4** Unendee chi hundetgeliig zailuulj, Burhany omnoh byasalgalyg saatuulj baina. **5** Chinii gem buruu amyg chini surgadag bogood chi zalitny heliig songodog. **6** Bi bish, ooriin chini am chamaig buruutgadag. Ooriin chini uruul chinii esreg gerchildeg. **7** Chi anhny hun bolon torj, esvel tolgodoos ch omno buteegdsen uu? **8** Chi Burhany nuuts zovlogoog sonsson bogood mergen uhaanyg oorooro hyazgaarladag uu? **9** Bidnii meddeggui yuug chi meddeg yum be? Esvel bidend baidaggui yuug chi oilgodog yum be? **10** Chinii etsgees ch ahmad, buural tolgoiton bolon otol nastnuudyn ali ali ni bid nii dund baina. **11** Burhany taitgaruulluud bolood chamd zoolnoor aildsan ug ni ch hurtel chamd chamlagdaj baigaa yum uu? **12** Yaagaad setgel chini chamaig avch yavna ve? Yuund nud chini gyalalzan, **13** ingesneeree chi ooriin sunsee Burhany esreg erguulj,

amnaasaa ugsiig gargana ve? **14** Tsever baihaar hun geech ni yuu yum be? Zovt baihaar emegteigees torson negen ni yuu yum be? **15** Uzegtun, Tereer Ooriin ariun negnuuddee ch itgedeggui bogood tengeruud ch hurtel Tuunii melmiid tsever bish baidag. **16** Ter tusmaa jigshmeer, zavharsan negen buyuu gem buruut us adil uudag hun yamar baih bol! **17** Bi chamd heliye, namaig sons. Yuu uzsenee ch bi bas meduuleh bolno. **18** Mergediin oorsdiin etseg ovgadoos nuulgui helseniig ch meduulne. **19** Zovhon tedend gazar nutag ogogdson bogood tednii dunduur hariin yamar ch hun ongoroogui bilee. **20** Horon muu hun buh odruudiin tursh ovchin doktor tarchildag bogood hargis hund hadgalagdsan jiluud tootoi bolgoo. **21** Tugshuuriin chimee chihend ni baina. Amar amgalan baihad ni suitgegch tuun deer irdeg aj. **22** Tereer haranhuigaas ergen garna gedegt itgedeggui bogood tereer ildend zayaagdsan ajee. **23** Tereer hool hain tenuuchilj, "Haana baina ve?" hemeedeg. Haranhuin odor mash oir baigaag ter meddeg bilee. **24** Zovlon ba ovchin tuuniig ailgadag bogood dovtlohod belen bui haan met ted tuuniig nomron avdag. **25** Uchir ni tereer Burhany esreg garaa sungaj, Togs Huchit Negenii esreg ihemsgeer uilddeg. **26** Tereer zuzaan, bat boh bambaitaigaar Tuun uruu gojuudeer dairdag aj. **27** Uchir ni ter ooriin nuuriig oohooroo buteej, guyaa tsultsgar mahaar bursen. **28** Tereer ezguirsen hotuudad bolon henii ch amidrahaargui suutsnuudad amidarch baisan. **29** Tereer bayajihgui, ed bayalag ni ch uurdiinh bish. Ur taria ni gazart unahgui. **30** Tereer haranhuigaas zugtahgui. Myechruudiig ni gal huihlah bogood Tuunii amny amisgalaar tereer odoh bolgoo. **31** Tereer ooriigoo huurch, hoosond buu itgeg. Hooson ni tuunii shagnal bolno. **32** Tuunii tsagaas omno ene ni biyelegdej, dalduu modny mochir ch nogoorohgui. **33** Ter ooriin bolovsorch guitseegui usan uzmiig usan uzmiin mod met unagaj, ooriin tsetsgee chidun mod shig hayah bolno. **34** Uchir ni burhangui humuusiin nohorlol urgui bogood zavhragchdyn maihnuudyg gal shataadag yum. **35** Ted hudal huurmagiig urselj, gem buruug toruuldeg bogood tednii oyuun bodol zali mehiig beltgedeg ajee gev.

16:1 Tegehed Iov hariulj, — **2** Iimerhuu olon yumsyg bi sonsson bilee. Ta nar bugd hoorhiiloltei taitgaruulagchid yum. **3** Hooson ugsend hyazgaar baigaa yuu? Esvel yuu tulheheeree ta nar hariuldag ve? **4** Bi ch gesen ta naryn orond baisan bol ta nar shig yarij chadah baisan. Bi ta naryn esreg ugs holboj, ta naryn deer tolgoigoo segserch chadah baisan. **5** Bi ta naryg amaaraa huchirhegjuulj, uruulynhaa hodolgoonoor l ta naryg jijigrulj chadah baisan. **6** Bi yaridag bol, ovchin mini bagasaagui, yarihaa bolidog ch namaig yuu orhiih yum be? **7** Harin odoo Tereer namaig sulidaalaa. Ta minii buh nohorloliig hooson bolgooloo. **8** Ta namaig hataan horchiilguson bogood ter chini gerch boljee. Minii doroitol minii esreg bosson bogood tereer nuuren deer mini gerchilne. **9** Tuunii uur namaig tastchin, anguuchilsan bogood Tereer nad uruu Ooriin shudee havirav. Ostnuud mini namaig tsoo shirtdeg. **10** Ted oorsdiin amnuudaa nad uruu angailgaj, zevuutsleer hatsar deer mini zanchij, minii esreg negdsen bilee. **11** Burhan namaig gajsan humuusiin savart ogch, horon muu humuusiin gart tushaadag. **12** Bi taivan baisan bolovch Tereer namaig haga tsohij, huzuun deerees mini zuuran avch, namaig heseg bolgon butaljee. Tereer bas namaig Ooriin bai bolgojee. **13** Tuunii sumnuud namaig hureeldeg. Tereer booriig mini orovdolguigeer hoyor huvaadag. Tereer tsosiig mini gazart asgadag. **14** Tereer namaig ahin dahin segledeg. Tereer daichin met nad uruu dovtoldog. **15** Bi arisan deeguuree taar oyoj, evree shoroond shaav. **16** Uilsnaas bolj nuur mini ulaij, zovhi mini gun harlav. **17** Gesen hedii ch minii gart huchirhiilel baihgui bogood zalbiral mini tsever bilee. **18** Oo, gazar delhii, tsusyg mini buu daldal, minii uilah duund baih gazar buu uldeg. **19** Odoo ch, haragtun, Minii gerch tengert, minii omgoologch ondort baina. **20** Naizuud mini namaig tohuurhagchid yum. Minii nud Burhand handan uildag. **21** Hun horshteigoo margadag adil, Burhantai margaldaj boldog ch boloosoi! **22** Uchir ni hedhen jil ongoron odoh uyed bi ergej irdeggui zamaar yavna.

Iov 17

17:1 Minii suns bohson bogood odruud mini guitsej, nadad bulsh baina. **2**

Uneheer tohuurhagchid minii derged baigaa bogood minii nud tednii doromjlolyg shirtene. **3** Odo, Ooriinhoo omno minii toloo baritsaag taviach. Minii batlan daagch boloh hen baina ve? **4** Ta tednii zurh setgeliig uhaarlaas nuusan uchraas Ta tedniig orgohgui. **5** Olz ashgiin toloo and nohdiinhoo esreg meduuleg ogogchiin ur huuhduudiin nud ch mon sulrah bolno. **6** Gevch Ter namaig humuusiin zuir ug bolgoston bogood humuust haraal bolson negen bol bi yum. **7** Ui gashuugaas bolj nud mini ch ulam suumiij, buh ed erhtnuud mini sug suuder shig bolov. **8** Shudarga humuus uuniig haraad gaihaj, gemgui negen ooriigoo burhangui humuusiin esreg bolgono. **9** Gesen ch zov shudarga negen ooriin zamaa hoon yavj, tsever gartai negen ulam huchirheg bolon osoh ajee. **10** Harin ta bugd odoo dahin ireerei. Uchir ni ta naryn dundaas mergen huniig bi olohgui baina. **11** Minii honoguud ongoron odoj, minii tolovlogoonuud buyuu zurhnii mini husluud tasran ugui bolov. **12** Ted haranhui orchind "Gerel oirhon baina" hemeen shoniig odor bolgodog aj. **13** Herev bi Uhegsdiin ornyg ger shigee harval, bi ooriinhoo oryg haranhuid zasdag bolno. **14** Herev bi nuhend handan "Chi minii etseg" gej, ot horhoid handan "Minii eh bolon minii egch" gej heldeg bol **15** minii naidvar odoo haana baina ve? Minii naidvaryg hen oishooh yum be? **16** Ter ni nadtai hamt Uhegsdiin oron uruu buuh bolov uu? Bid hamtdaa shoroond orno gej uu? gev.

Iov 18

18:1 Daraa ni shuh hun Bildad hariulj — **2** Chi hir udaan ugsiin araas hootsoldoh yum be? Uhaarsnaa uzuul, daraa ni bid yariltsaj chadna. **3** Yaagaad bid chinii nudend araatan amitad shig, teneg hun shig tootsogdson yum be? **4** Uurandaa ooriigoo tastdag chi mini, chinii toloo gazar delhii hoosorch, had chuluu bairnaasaa hodloh bolj baina uu? **5** Unendee horon muu hunii gerel untarch, tuunii galyndol yamar ch gerel ogdoggui. **6** Tuunii maihan dahi gerel haranhuij, tuunii denluu tuunii deer untardag. **7** Tuunii huch tenheetei alhaa saarch, ooriinh ni horon sanaa tuuniig doosh oruuldag. **8** Uchir ni tereer ooriin holoor damjuulan torond unagaagdsan bogood tereer aalzny shulsen deer alhdag aj. **9** Zangand

osgiigooroo orj, havhand tereer urhiduuldag yum. **10** Tuuniig oosorloh gogtsoo gazart daldlagdsan bogood tuunii urhi zamd ni otoh bolgoo. **11** Buh ergen toirond aimshguud tuuniig ailgaj, alham tutamd ni tuuniig yaaruulna. **12** Tuunii huch chadal baragdaj, gamshig zovlon hajuud ni belen baih aj. **13** Aris ni ovchind idegdsen bogood uhliin uugan huu uye mochuudiig ni iddeg aj. **14** Tereer ooriin maihny ayuulgui baidlaas taslagdsan bogood ted tuuniig aimshguudyn haany omno avaachdag. **15** Maihand ni tuunii geh yum neg ch baihgui. Tuunii nutagt huher taraagdsan bilee. **16** Tuunii undesnuud ni door hataj, tuunii mochir ni deeree ogtlogddog. **17** Gazar delhiigees tuunii dursamj ugui bolj, tuunii ner haana ch baihgui bolno. **18** Tereer gerlees haranhui uruu hoogdoj, orshin suugchidtai yertontsoos zailuulagdsan ajee. **19** Tereer ooriin humuusiin dund ur huuhed, esvel torol sadangui bogood tur amidarsan gazartaa ch uldeh hungui bilee. **20** Tuunii daraa baigsad tuunii huvi zayaand gaihaj, omnoh uyeiinhen ni aimshigt nomruulsen bolgoo. **21** Uneheer, horon muu hunii amidrah gazruud iim bogood Burhanyg meddeggui hunii gazar ene buyuu gev.

Iov 19

19:1 Tegehed Iov hariulan — **2** Hedii boltol ta nar namaig tarchlaaj, ugseer namaig byatslah yum be? **3** Ta nar namaig iinhuu arvan udaa doromjilloo. Namaig buruutgahaasaa ch ta nar ichdeggui bilee. **4** Herev bi uneheer aldsan baisan ch aldaa mini naddaa l uldene. **5** Herev ta nar uneheer minii esreg oorsdiigoo doviilgoj, minii shivshgiig nadad notolj baigaa bol, **6** Burhan namaig buruutgaj, minii ergen toirond Ooriin toryg tatsanyg medtugei. **7** Haragtun, bi "Huchirhiilel!" hemeen orildog bolovch yamar ch hariu avdaggi. Bi tuslamj eren hashhirdag, harin yamar ch shudarga yos alga. **8** Tereer zamyg mini taglasan ni bi nevtren garch chadahguin tuld bogood tereer jimuid deer mini haranhuig buulgajee. **9** Tereer aldar hundiig mini nadaas zailuulj, terguunees mini titmiig tailj avsan yum. **10** Tereer namaig tal burd suitgedeg bogood bi ongorloo. Tereer naidvaryg mini mod met undseer sutalan hayav. **11** Tereer bas

Ooriin uuraa minii esreg notsooj, namaig Ooriin daisnaa hemeen uzsen bilee. **12** Tuunii tserguud hamtdaa irj, minii esreg chiglej, maihnyg mini buslen uudalladag. **13** Tereer ah duusiig mini nadaas hol yavuulsan bogood taniluud mini nadaas burmoson doloh boljee. **14** Torol torogsod mini daijsan bogood dotny nohod mini namaig martav. **15** Minii gert amidragsad hiigeed shivegchid mini hurtel namaig tanihgui hund tootsdog. Tednii nudend bi hari hun bilee. **16** Zartsaa bi duuddag bolovch, tereer hariuldaggui. Bi tuuniig amaaraa guih boldog. **17** Minii amisgal ehnert mini tseerlegdej, ooriin ah duustee bi jigshigdej baina. **18** Jaahan huuhduud hurtel namaig jigshdeg. Namaig bosohod ted minii esreg yaridag yum. **19** Buh zovlohuud mini namaig uzen yaddag bogood minii hairlaj baidag humuus ch minii esreg ergejee. **20** Minii yas ni aris, mahtaigaa naaddaj, bi shudnihee builtai l uldee. **21** Burhany mutar namaig tsohison tul minii and nohod ta nar namaig orovdooch, namaig orovdooch. **22** Yuund ta nar Burhany adil namaig havchij, minii mahand tsadahgui baina ve? **23** Minii ugs bichigdsen baidag ch boloosoi! Ted nomd buulgagddag ch boloosoi! **24** Tomor zoruul bolon tugalgaar ted had chuluun deer uurd monhod siilegddag ch boloosoi! **25** Minii huvid gevel, minii Zoligch amid gedgiig bolon etsesst Tereer delhii deer bair suuria ezalne gedgiig bi medne. **26** Aris mini ustgagdsan hoino ch bi mahan biyeeree Burhanyg harah boloi. **27** Tuuniig bi ooro harah bogood Tuuniig, oor heniig ch bish minii nud uzeh bolno. Minii zurh dotor mini uuniig l husen huleej baina! **28** Herev ta nar "Bid tuuniig yaaj havchih ve?", mon "Tuunii esreg hergiin yamar shaltgiig bid olj chadah ve?" gej helbel, **29** oorsdod chini ireh ildnees aitsgaa. Uchir ni uur hilen ni ildnii shiitgel bogood ene ni shuult bii gedgiig ta nart meduulehiin tuld yum gev.

Iov 20

20:1 Daraa ni naamat hun Zofar hariulan — **2** Minii dotood tutshuurees ch bolj, uunii ulmaas zorchildson bodluud mini namaig hariu helehiig shaardaj baina. **3** Namaig doromjildog zemleliig bi sonsson bogood minii oilgoltyn suns namaig hariulahad hurgene. **4** Delhii deer hun uussenees buyuu ertnii

uyees daraah zuiliig chi medeh uu? **5** Horon muu humuusiin bayasgalan bogino bolood burhangui humuusiin bayar hoor zuurdynh bilee. **6** Hediigeer tuunii ihemseg baidal tengeruuded tulj, tolgoi ni uulsed hurdeg ch, **7** tereer baastaigaa adil uurd mohdog yum. Tuuniig harsan humuus "Ter haana baina ve?" gej heleh bolno. **8** Tereer zuud met nisen oddog bogood ted tuuniig olj chaddaggui. Shoniin uzegdel met tereer zamharch alga bolson. **9** Tuuniig harsan nud tuuniig dahin hardaggui bogood oron bair ni ch tuuniig dahin uzdeggui. **10** Ur huuhduud ni yaduusaas taallyg haij, ooriinh ni gar ed bayalgaa butsaaj ogdog. **11** Tuunii yasnuud zaluu nasnyh ni chadal tenheegeer duuren baigaa bolovch tedgeer ni tuunii hamt shoroond hevtdeg bolgoo. **12** Hediigeer buzar muu ni tuunii amand amttai ch, tereer tuuniig helen dooroo nuutsalj, **13** tereer tuuniig husdeg bogood tuuniigee gargadaggui, harin amandaa hadgaldag. **14** Tuunii hodoodon dahi hool ni tuunii doktor naj mogoin hor bolj huvirsan. **15** Tereer bayalgiig zalgidag bolovch tedniig booljin gargah bolno. Burhan tedniig tuunii gedesnees gargana. **16** Tereer naj mogoinuudyn horyg sorj, hort mogoin hel tuuniig aldag. **17** Zogiin bal bolon suu eedmeer ursah gol buyuu ursgaluud uruu tereer hardaggui. **18** Tereer olj avsnaa butsaadag bogood zalgidaggui. Tuunii hudaldaany horongonii huvid gevel tereer hereglej ch chaddaggui yum. **19** Uchir ni tereer yaduusyng umartan darlasan bilee. Tereer ooriin barij bosgoogui geriig ezlen avsan bilee. **20** Tereer dotroo taivan baidlyg meddeggui baisan uchraas tereer hussen yamar ch yumyg hadgaldaggui. **21** Tuund zalgih yuu ch ulddeggui, tiimees tuunii devshilt uurdiinh bish ee. **22** Elbeg hangaluunyhaa duuren baidald tereer davchdah bolno. Gunig zovlontoi hun buriin gar tuunii deer irne. **23** Tuuniig gedsee duurgeh uyed Burhan Ooriin shiruun uuraa tuun deer ilgeeh bogood tuuniig idseer baih uyed tuunii deer uur hilengee tsutgana. **24** Tereer tomor zevsgees zugtaj boloh bolovch hurel num tuuniig tsoo hatgah bolno. **25** Hen negen tuuniig tataj, nuruunaas ni buyuu tsosnoos ni gyalbaj bui zeviig gargaj ogno. Tuun deer aimshguud irj, **26** buren haranhui tuunii erdenest uldsen bogood untarshgui gal tuuniig zalgina. Ter gal tuunii maihand uldegdsiiig shataana. **27** Tengeruud tuunii gem buruut ilchilj, gazar delhii

tuunii esreg bosoh bolno. **28** Tuunii geriin ur jims zailuulagdah bolno. Tuunii uur hilengiin odort ursan odoh bolno. **29** Ene bol Burhanaas ogoh horon muu hunii huvi bolood Burhanaar tuund togtoogdson ov zalgamjlaal mon gev.

Iov 21

21:1 Tegehed Iov hariulan — **2** Heleh ugiig mini anhaaraltai sonsoj, ene ni ta naryn taivshral bolog. **3** Tevchin bajj namaig yariultsgaa. Tegeed namaig yarisny daraa ta nar tohuurhatsgaaj bolno. **4** Minii huvid gevel, bi hund gomdson gej uu? Yaagaad bi tevcheergui bajj bolohgui yum be? **5** Nad uruu harj, gaihan almairtsgaan, garaa aman deeree tavi. **6** Bi sanahdaa ch hurtel tugshsen bogood aidas huides biye mahbodyg mini ezemddeg. **7** Yaagaad horon muu humuus amidarch, tsaash urgeljlen, bas mash huchirheg bolj baina ve? **8** Ur udmuud ni tednii nuurnii omno tedentei hamt, mon ur huuhduud ni tednii nudnii omno behejsen baina. **9** Tednii ger ornuud aidaas angid bogood Burhany savaa ch tednii deer alga. **10** Tednii buhnuud zogsoltgui heeltuulj, unee mal ni ch zulbahgui tugal gargadag yum. **11** Ted byatshan negnuudee sureg mal met gargaj, tednii toluud ni ch uschin tsovhchdog. **12** Huur, bosoo yatgand ted duulj, limbenii egshigt tsengen bayarladaag. **13** Ted odruudee tsetsegleld ongoruuleed, mon genethen ted Uhegsdiin oron uruu oddog. **14** Ted Burhand "Bidnees hold! Tany zamyg medeh husel ch bidend alga. **15** Togs Huchit Negen gej hen bolood bid Tuund uilchleh yostoi bilee? Tuunees guival bidend yamar ashigtai yum be?" getsgeedeg. **16** Haragtun, tednii hogjil tsetseglel tednii gart baidaggui aj. Nugeltnii zovlogoo nadaas hol bilee. **17** Horon muu hunii denluu hir ih untarch, esvel gai zovlon ni tednii deer unadag uu? Burhan Ooriin uurand suurliig togtoodog uu? **18** Ted salhiny omno surel met, esvel shuurgand hiisej ugui boldog hiveg met uu? **19** "Burhan hunii gem nugliig ur huuhduuded ni huraadag" Oort ni meduulehiin tuld Burhan tuund nohon toloh boltugai. **20** Tuunii ooriinh ni nud yalzarlaa harj, tereer Togs Huchit Negenii uur hilengees uug. **21** Yaagaad gevel tuunii saruudyn too guitsehede buyuu ooriinhoo daraa tereer ger orondoo yaaj sanaa tavih

yum be? **22** Burhan ondort baigsdyg shuun shiitgedeg baihad hen negen Tuund bileg uhaanyg zaaj chadah uu? **23** Hen negen ni buhleeree taivan, hangaluun baihdaa buren huch tenheeteigeer nas etsesledeg. **24** Tuunii dotor ooh byalhsan bogood tuunii yasny chomog boh bat heveer baidag. **25** Tegeh zuur oor negen ni sainyg hezee ch amsalguigeer gashuun setgelteigeer uhdeg. **26** Ted hamtdaa shoroon dotor hevtdeg bogood horhoinuudad huchigddag. **27** Haragtun, sanaa bodluudyg chini bolon namaig buruutgah baisan tolovlogoonuudiig chini bi medne. **28** Ta nar "Survaljit hunii ger oron, mon horon muu hunii orshihui boloh maihan haana baina ve?" gedeg. **29** Ta nar ayanchin humuusees asuugaagui yum uu? Ta nar tednii gerchleliig huleen zovshooroogui yuu? **30** Uchir ni horon muu hun suirliin odort nootslogdson bilee. Ted hilengiin odort avaachigdana. **31** Hen tuunii zamyg nuuren deer ni helj, hen uildsen zuiliinh ni toloo tuund hariulah ve? **32** Tuuniig bulshind hiih hoorond ch bulshin deer ni haruul baih bolno. **33** Hondiin shavar ch tuuniig zoolon nomorno. Tuunees gadna tuunii urd toolshgui ih hun baihad araas ni buh humuus dagah bolno. **34** Tegvel ta nar namaig herhen hoosnoor taitgaruulah ve? Uchir ni ta naryn hariult huurmag heveer baidag gev.

Iov 22

22:1 Daraa ni tyeman hun Yelifaz hariulj, — **2** Hun Burhand ashiglagdahaar baij chadah uu? Esvel mergen hun oortoo ashigtai baij chadah uu? **3** Chi shudarga baidag geed Togs Huchit Negend yamar negen taalal ogoh uu? Esvel chi ooriin zamaa togs bolgodog geed Tuund ashig ogoh uu? **4** Chinii hundleles bolj Tereer chamaig zemlej, chinii esreg shuult yavuuldag yum gej uu? **5** Chinii har sanaa ulemj ih, chinii gem buruu togsoshgui bus uu? **6** Uchir ni chi ah duuseesee shaltgaanguigeer baritsaa avch, humuusiig nutsgelsen bilee. **7** Yadarsan hund chi uuh us ogohgui, olsson hunees talhyg haramlasan. **8** Gevch gazar delhii huchit hund hariyaalagddag bogood aldar hundtei hun end orshin suudag. **9** Chi belevsen emegteichuudiig hooson butsaasan bogood onchin huuhduudiin huch nyats san bilee. **10** Tiimees urhiud chamaig hureelj, genetiin aimshig

chamaig tugsheedeg ni, **11** oo haranhui, chi harj chadahgui bolohyn tuld bogood arvin ih us chamaig nomordog bilee. **12** Burhan tengeriin ondort baigaa bus uu? Alsyn odod uruu har, ted yamar ondor yum be! **13** Chi "Burhan yuu meddeg bilee? Tereer gun haranhuig nevtlen shuuj chadah uu? **14** Uuls Tuunii nuutdah gazar tul Tereer harj chaddagui. Tereer tengeriin toirogt alhdag" gedeg. **15** Horon muu humuusiin yavj ongorson ertnii jimeer chi dagah uu? **16** Ted tsagaasaa omno avagdaj, tednii suuriud gol mornoor ugaagdaj ustsan. **17** Ted Burhand "Bidnees hold!", mon "Togs Huchit Negen tedend yuu hij chadah yum be?" gej helsen. **18** Gesen hedii ch Tereer tednii geruudiig sainaar duurgesen bilee. Harin horon muu humuusiin zovlogoo nadaas hol baidag. **19** Zov shudarga humuus haraad, bayarladag bogood gemgui humuus tedniig tohuurhaj, **20** "Bidnii ostnuud uneheer taslagdaj, tednii duuren yumsyg gal shataav" getsgeedeg. **21** Odoo Tuuniig tanij, Tuuntei evtei baigtun. Iim l zamaar chamd sain ni ireh bolno. **22** Tuunii amnaas zaavryg huleen avch, Tuunii ugsiig zurhendee undesluuleech. **23** Herev chi Togs Huchit Negen uruu ergevel, chi dahin sergene. Herev chi shudarga bus baidlyg hol zailuulaad, **24** altyg shoroond bulj, Ofiryn altyg gorhinuudyn chuluudyn dund orhiih avaas, **25** tegvel Togs Huchit Negen chinii alt bolon shilmel mongo boloh bolno. **26** Uchir ni tegeh avaas chi Togs Huchit Negenii taalald orshij, nuuree Burhan uruu orgoh bolno. **27** Chi Tuund zalbirah bogood Tereer chamaig sonsoh bolno. Chi tangarguudaa ch biyeluuleh bolno. **28** Chi bas neg yumyg sanah bogood ter ni chinii toloo butemjtei baih bolno. Chinii zam deer gerel giuh bolno. **29** Ted chamaig dord bolgohod chi itgelteigeer yarih bolno. Tereer daruu huniig avrah bolno. **30** Tereer gemguig avrah bogood ter hun chinii tsever garaar damjuulan avragdah bolno gev.

Iov 23

23:1 Tegehed Iov hariulan — **2** Onoodor ch gesen minii gomdol tersluu baina. Yoolohyg mini hargalzahguigeer Tuunii mutar hund baina. **3** Bi Tuunii sentiind ochihyn tuld Tuuniig haanaas olj bolohyg bi meddeg ch boloosoi! **4** Bi Tuunii omno hergiig taniltsuulj, ooriin amaa omgoolluudeer

duurgehsen. **5** Tuunii hariulah baisan ugsiig bi surch, Tuunii nadad aildahyg sonsohson. **6** Tereer huch chadlyn aguu baidlaaraa nadtai temtseldeh baisan uu? Ugui, Tereer zaaval nadad anhaaral tavihsan. **7** Tegvel shudarga hen bolovch Tuuntei metgeltsehsen. Bi ch ooriin Shuugchees monhod choloologdohson. **8** Uzegtun, bi uragsh yavdag bolovch Ter alga, hoish yavavch bi Tuuniig olj chaddaggui. **9** Tereer zuun tald ajillahad bi uzej chaddaggui. Tereer baruun tal uruu ergehed bi Tuuniig harj chaddaggui. **10** Gevch Ter minii zamyg meddeg. Ter namaig shalgasan bogood bi alt met uragsh garch irne. **11** Tuunii zam deer hol mini bat zogsson. Bi Tuunii zamyg sahij, hajuu tiish ergesengui. **12** Bi Tuunii uruulyn tushaalaas holdoogui. Bi Tuunii amnaas gardag ugsiig oort mini heregtei hoolnoos ch iluugeer nandignasan. **13** Gevch Tereer hosgui bogood hen Tuuniig erguulj chadah ve? Setgeldee hussenee Tereer uilddeg bilee. **14** Nadad tovlogdsnyg Ter heregjuuldeg bogood uuntei adil Tuund olnooro bii. **15** Tiim uchraas bi Tuunii omno tugshih baisan. Ergetsuulen bodood Bi Tuunees aij baidag bilee. **16** Burhan zurhiig mini doroituulsan bogood Togs Huchit Negen namaig tugsheesen bilee. **17** Gesen ch haranhuid ch, namaig nomordog gun haranhuid ch bi duutui baihgui.

Iov 24

24:1 Yaagaad Togs Huchit Negen tsag hugatsaag huraagaagui ve? Yaagaad Tuuniig tanij meddeg humuus Tuunii odruudiig hardaggui ve? **2** Zarim ni shav temdguudiig hodolgoj, ted mal surgiig bulaan avch, zalgidag. **3** Ted onchin huuhduudiin iljignuudiig bulaan avdag. Ted belevsen emiin uhriig baritsaand avdag. **4** Ted doroig zamaas gadagsh tulhdeg. Nutgiin yaduus bugdeeree neg dor nuugdah bolson. **5** Uzegtun, tsol deh hulanguudyn adil ted hool huns buyuu tsodd ur huuhduuddee talh haihaar ajild gardag. **6** Ted talbaigaas hog hayagdlaa tuuj, horon muu hunii usan uzmiin tsetserleguudees uldegdel tsugluuldag. **7** Ted omsoh huvtsasguigeer shoniig nutsgen ongoruulj, huitend nomroh yumgui onjdog. **8** Ted uulyn boroond nordog bogood nomor baraadan had chuluu

teverdeg. **9** Busad ni onchin huuuudiig hohnoos ni salgaj, yaduusaas baritsaa avdag bolgoo. **10** Ted yaduusyng huvtsasgui, nutsngen yavuulj, olsogchdoos yuujilsen tariagaa bulaadag. **11** Hanan dund ted tos uildverledeg. Ted darsny shahuurguudyg gishgedeg bolovch, undaasdag. **12** Hotoos humuus yoolj, sharhadsan humuusiin setgel hashhirsch baina. Gesen ch Burhan teneguuded anhaaral tavidaggui. **13** Busad ni gerliin esreg terslegchidtei hamt baisan bilee. Ted gerliin zamyg medehiig ch, tuunii jimeer yavahyg ch husdeggui. **14** Aluurchin uureer bosdog. Tereer yaduusyng hiigeed ugeeguichuudiig aldag bogood shono ni hulgaich shig baidag. **15** Zavhairagchiin nud udshiin buriiig huleen, "Namaig neg ch nud harahgui" hemeen nuuree tagladag. **16** Haranhuid ted baishinguudyg uhaj, odor ted oorsdiigoo halhalj haadag. Ted gerliig meddeggui yum. **17** Tuunii huvid ogloo tuner haranhuitai adil baidag. Uchir ni tereer tuner haranhuin aimshguudtai tanil bilee. **18** Ted usny mandal deer hongon. Tednii huvi gazar deer haraagdsan baidag. Ted usan uzmiin talbainuud uruu zugledeggui. **19** Gan bolon haluun ni tsas usyg hailuulan shirgeeh met nugel uildegsdiig Uhegsdiin oron zalgidag. **20** Eh ni tedniig martah bolno. Tereer dahin dursagdahgui boltol ot horhoi tuuteer amtarhan hoollodog. Horon muu baidal mod met ustana. **21** Tereer huuser emegteig buruushaaj, belevsen emd sainyg uilddeggui bilee. **22** Harin Tereer huchteniig Ooriin hucheer chirdeg. Ter bosdog bolovch hend ch ami nasny batalgaa baidaggui. **23** Ter tedniig ayuulgui baidlaar hangadag bogood ted demjleg avsan baidag. Tuunii melmii tednii zamuud deer baidag. **24** Ted bagahan hugatsaand orgomjlogdood, daraa ni ted alga boldog. Unees gadna, ted doosh buulgagddag bogood busdyn hamt avagdaj oorsdiin hadaj baisan tarian turuu met hatdag. **25** Herev ene buhen tiim bus baih avaas hen namaig hudalch gej notlon, hen minii ugsiig hooson bolgoh ve? gev.

Iov 25

25:1 Daraa ni shuh hun Bildad ha riulj, — **2** Haanchlal hiigeed aimshig ni Ooriin ondorlogt amar amgalang togtoodog Tuuniih. **3** Tuunii tseregt too hemjee gej bii yuu? Tuunii gerel henii deer tusedaggui ve? **4** Tegvel hun

herhen Burhany huvid zovt bajj chadah ve? Emegteigees torson tereer yaaj tsever bajj chadah ve? **5** Herev Tuunii melmiid sar gerelgui, odod ch tsever bish bol **6** ter tusmaa avgaddai boloh hun, ot boloh hunii huu yamar baih ve! Gev.

Iov 26

26:1 Tegehed Iov hariulj, — **2** Sul negend chi yuutai ih tuslamj ve! Huchgui bolson garyg chi herhen avrav aa! **3** Mergen bus negend chi yamar unet zovlogoo ogov oo! Yamar heregtei bileg uhaanyg chi ogoomroor ogov oo! **4** Hend chi ugsiig helsen be? Henii suns chamaar damjuulj yariv? **5** Usny dooroos uhegsdiin sunsnuud usand amidragsdyn hamtaar chichirdeg. **6** Tuunii omno Uhegsdiin oron nutsngen bogood Suirliin Gazar ch buteegdej halhlagdaagui. **7** Tereer hooson gazryn deer umardyg delgej, hooson yuman deer gazar delhiig olgodog. **8** Tereer us chiigiig Ooriin zuzaan uuls dotor tsugluuldag bolovch tednii door uuls zadarch unadagui. **9** Tereer tergel sarny nuuriig buteej, deeguur ni Ooriin uulsiig delgedeg. **10** Gerel hiigeed haranhuin hil zaag deer Tereer usny mandal deer toirgiig zurav. **11** Tuuniig zemlehed tengeriin baganuud ganhaj, gaihatsgaadag. **12** Tereer Ooriin hucheer dalai tengisiig nomhruulj, Ooriin oilgoltoor tereer Rahabyg but tsohison. **13** Tuunii amisgalaar tenger tselmedeg. Ooriin mutraar tereer zugtagch mogoig tsoo hatgav. **14** Haragtun, edgeer ni bol Tuunii zamuudyn ochuuhen ni yum. Tuunii talaar bidnii sonsdog ug yamar amarhan be! Gevch Tuunii huchit nurgeeniig hen oilgoj chadah ve? gev.

Iov 27

27:1 Tegeed Iov yariagaa urgeljluulj, — **2** Erhiig mini hassan Burhan bolood sunsiig mini gashuun bolgoston Togs Huchit Negenii amid buigaar tangaraglaya. **3** Minii dotor ami hiigeed hamryn nuhend mini Tuunii amisgaa baisaar baih hutatsaand **4** uruul mini uneheer shudarga busaar yarij, hel mini ch huurmagiig buvtahgui. **5** Ta naryg zovt gej tunhaglah ni

nadaas hol baig! Uhen uhtlee bi ooriin unench baidlaa ooroosoo holduulahgui. **6** Bi ooriin zov shudargyg barimtalj baigaa bogood butsaogui yum. Minii zurh amidralyn mini ali ch odriig zemledeggui. **7** Minii daisnuud horon muu humuus met, minii esreg bosogch zovt bus hun met baig. **8** Burhan amiig erdeg bogood tereer taslagdsan baihad burhangui hunii naidlaga yuu baidag ve? **9** Tuund zovlon tohioldohod Burhan tuunii hashhirah duug sonsoh uu? **10** Tereer Togs Huchit Negenii taallyg oloh uu? Tereer buh uyeudiin tursh Burhanyg duudah uu? **11** Burhany hucheer bi chamd zaavarlana. Togs Huchit Negenii tuhai bi yuug ch nuugaagui. **12** Uzegetun, ta bugd harlaa. Tegvel yaagaad ta nar munhag uil hiine ve? **13** Ene ni chuhamdaa horon muu humuust Burhanaas onoogddog huvi bogood hargis hertsgii humuusiin Togs Huchit Negenes avdag ov yum. **14** Tuunii hovguud olon ch gesen ted ildend zayaagdjee. Tuunii ur udmuud talhaar tsadahgui. **15** Tuunii uldegged tahlaas bolj orshuulagdan, belevsen ems ni uilah ch chadalgui bolno. **16** Hediigeer tereer mongiiig shoroo met huraaj, huvtsas hunaryg ch shavar met nootsoldog ch, **17** ter beltgedeg baihad harin zovt negen tuuniig omsoj, gemgui hun mongiiig huvaana. **18** Ter ooriin baishingaa aalzny tor met, esvel haruulyn hiisen ovoohoi shig barij bosgoson bilee. **19** Tereer bayan hevtdeg bolovch hezee ch dahin baihgui. Tereer nudee needeg bogood ter ni baihgui bolson baidag. **20** Aimshig tuuniig uyeriin adil nomordog. Huilrah salhi shonoor tuuniig hulgailan oddog. **21** Dorny salhi tuuniig avch oddog bogood tereer alga bolson. Uchir ni ter tuuniig bairnaas ni ergelduulen avch yavdag. **22** Uchir ni ter tuun uruu orshoolguigeer dairdag. Ter hun tuunii huchnees zugtahyg hicheeh ni gartsaagui. **23** Tuund alga tashij, oron bairnaas ni tuun uruu isgereh bolno.

Iov 28

28:1 Mongonii uurhai bolon altyg tsevershuuldeg gazar zailshgui baidag. **2** Tomriig shoroonoos avdag bogood zesiig hudrees gargadag. **3** Tereer haranhuig etseslej, haranhui ba uhliin suuder dund hudriig hamgiin zah hyazgaaraas haidag. **4** Tereer humuusiin orshin suuh gazraas hol uurhain

nuh uhdag bogood ter ni hunii hold martagdsan baidag. Ted hunees hol tsaash naash duujlegden savladag. **5** Gazraas hool huns garch irdeg bogood tuunii dooroos ter ni gal met garch irdeg. **6** Tuunii chuluunuud indranilyn eh bulag bogood shoroo ni alt bolgoo. **7** Jimiig ni mahchin shuvuud meddeggui, eleenii nud ch tuuniig haraagui yum. **8** Bardam araatnuud tuunii deeguur gishgeegui, arslanguud ch tuugeer yavj ongoroogui yum. **9** Tereer garaa tsahiur chuluun deer tavidag. Tereer uulsyg suuriar ni erguuldeg. **10** Tereer chuluunuud dunduur suvag tsavchin gargadag bogood tuunii nud yamar ch unet zuiliig hardag. **11** Tereer ursgaluudyg ursgahgui dalangaar haaj, nuutslagdsan yumsyg tereer gereld gargadag. **12** Harin mergen uhaan haanaas olddog ve? Uhaarlyn gazar haana baina ve? **13** Hun tuunii une tseniig meddeggui bogood ter ni amid humuusiin nutgaas ch oldoogui. **14** Gun gunzgii ni "Ene ni minii dotor baihgui", mon dalai ch "Ene ni nadad baihgui" gej heldeg. **15** Tuuniig tsever altaar ch solij chaddaggui bogood uned ni mongiig ch hemjin ogch chaddaggui yum. **16** Ter ni Ofiryn altaar, unet oniks, esvel indranilaar ch unelegddeggui. **17** Alt ba shil tuuntei en zeregtsdeggui bogood tuuniig unet altan edleluudeer ch solidoggui. **18** Shur bolon bolryg duridah ch hereggui. Mergen uhaany hudaldan avah chadvar suvdnaas ch ondor boloi. **19** Yetiopyn molor erdene ch tuuntei en zeregtsdeggui bogood ter ni shijir altaar ch unelegdej chaddaggui yum. **20** Tegvel mergen uhaan haanaas irdeg yum be? Uhaarlyn gazar haana baina ve? **21** Tereer iinhuu amitai buhnii nudnees nuutslagdsan bogood tengeriin shuvuudaas daldlagdsan ajguu. **22** Suirel bolon Uhel "Oorsdiin chiheer bid tuunii tuhai sonsson" getsgeedeg. **23** Burhan tuunii zamyg oilgodog bogood tuunii gazryg ch meddeg. **24** Uchir ni Tereer gazar delhiin hyazgaar uruu harj, tengeruudiin doorh buh yumsyg hardag bilee. **25** Salhiny hund, usny hemjee, **26** boroond hyazgaaryg, ayanga tsahilgaand hemiig togtoohod **27** Tereer uuniig haraad, uuniig tunhaglajee. Tereer uuniig togtooson bogood bas uuniig shalgan uzsen bilee. **28** Tereer hund handan "Uzegtun, Ezenees emeeh ni mergen uhaan yum. Buzar muutaas zailah ni uhaaral yum" hemeen aildav gev.

Iov 29

29:1 Iov dahin ooriin ugsee urgeljuulen — **2** Bi ongoron odson saruudynh shigee buyuu Burhan namaig hamgaalj baisan odruudiinh shigee baisan ch boloosoi. **3** Tuunii denluu tolgoi deer mini gereltej, Tuunii gerleer bi haranhui dunduur yavdag baisan bilee. **4** Burhany nohorlol minii maihan deer baih uye buyuu bi amidralynhaa urgats huraaltyn uyed baijee. **5** Togs Huchit Negen nadtai hamt baisaar, huuहुदुud mini namaig hureelen baiv. **6** Alhmuud mini tsotsgiin tosond bulhagdaj, had chuluu nadad zoriulan tos tsutgadag baiv. **7** Bi hotyn daaman haalga uruu garch, talbai deer suudlaa ezeldeg baisan bogood **8** zaluus namaig haraad nuugdaj, ovgod bosoj, zogsdog baiv. **9** Noyod ugsee horij, garaaraa amaa tagladag baiv. **10** Yazguurtnuudyn duu alga bolj, hel ni tagnaand ni naalddag baiv. **11** Uchir ni chihnuud sonsood namaig yeroogdson gej duudaj, nudnuud haraad namaig gerchildeg baiv. **12** Yaagaad gevel bi tuslamj guin hashhirsan yaduusyг hiigeed tuslagchgui onchin humuusiig avardag baiv. **13** Uhej bui humuusiin yerool nadad irj, bi belevsen emegteichuudiin zurhiig bayarluulan duuluuldag baisan. **14** Bi shudarga zoviig omsoj, ter namaig huvtsaslav. Minii zovt baidal nomrog bolon malgai met baiv. **15** Bi sohort nud ni, dogolond hol ni bolj baiv. **16** Bi ugeeguichuuded etseg ni baisan bogood meddeggui hergiin uchryg ch shinjin tailj baiv. **17** Bi horon muu hunii eruug hugalj, amnaas ni olzyg ni bulaaj avdag baiv. **18** Tegeed bi "Uurendee bi uhne. Odruudiig bi els adil olshruulna. **19** Undes mini us uruu tarhaj, mochruud deer mini shonojin shuudriin us bonjignono. **20** Aldar mini nadtai hamt, minii num gart mini shinechlegddeg" gej bodov. **21** Namaig ted sonsotsgooj, huleetsgeeж, zovlogoog mini huleen chimeegui baidag baiv. **22** Minii ugsiin daraa ted dahin yaridaggui baisan bogood minii yaria tedend taalamjtai baisan. **23** Ted namaig hur boroo met huleej, havryn boroo met amaa angailgadag baiv. **24** Ted itgeegui baihad bi teden uruu ineemseglej, minii nuurnii gerliig ted untraaj baigaagui yum. **25** Bi tedend zamyg songoj, terguund ni suuj, daichdynhaa dund bui haan met buyuu gashuudagsdyг taitgaruulsan negen met zalarch baisan.

Iov 30

30:1 Getel odoo nadaas zaluu tedgeer ni namaig eleglen dooglodog. Tednii etsguudiig bi honi hariuldag nohodtoi ch adil uzdeggui bailaa. **2** Unendee, tednii garyn huch nadad yamar ashigtai yum be? Ted huch tenheegee addsan yum. **3** Ted uguirel, olsgolongoor amigui baidag. Ted urid ni ezguiren hoosorson huurai gazryg hemheldeg. **4** Ted butnuudyn hajuugaas nogoo tuudeg bogood arts modny undes tednii hool boldog. **5** Ted olon tumnees hoogdson. Humuus tedniig hulgaich adil hashhيران tuudag. **6** Tiimees ted aimshigt hondiinuuded, gazryn bolon hadny nuhnuuded amidardag. **7** Butnuudyn dund ted hashhيران orildog. Halgain door ted hamtdaa tsugladag. **8** Teneguud buyuu ner hundgui ted nutgaasaa hoogdson boloi. **9** Odoo bi tednii eleglel, tednii zuirlel ch bolson yum. **10** Ted namaig uzen yadaj, nadaas doltsgooj, nuur uruu mini nulimahaas ch tseerledeggui aj. **11** Tereer Ooriin numyn hovchiig tataj, namaig zovooson tul ted minii omno hazaaruudaa tailan hayasan. **12** Baruun tald tednii urs dairdag. Ted holiig mini tulhej, minii esreg suirliin zamuudaa bosgodog. **13** Ted minii zamyg evdej, minii suirlees ashig oldog. Hen ch tedniig horiglodoggui ajee. **14** Ted orgon tsomorhiigoor oroh met irj, shuurgan dundaas ted boonooroo davshij baina. **15** Aimshguud nad uruu ergejee. Ted aldar hundiig mini salhi met moshgodog bogood hogjil tsetseglel mini uul met ongoron odov. **16** Odoo dotor mini minii setgel asgarchee. Zovlongiin odruud namaig ezlen avchee. **17** Shonoor ene ni dotor mini minii yasyg tsoo hatgaj, ovchnuud mini amraahgui baina. **18** Asar ih hucheer huvtsas mini mushgigdaj, huremnii mini zah shig ter namaig baglana. **19** Tereer namaig shavart hayasan bogood bi shoroo uns shig bolov. **20** Bi Tani uruu tuslamj eren hashhirdag bolovch, Ta nadad hariuldaggui. Bi bosdog bolovch, Ta Ooriin anhaarlyg minii esreg handuuldag. **21** Ta nadad hargis handdag boljee. Ooriin mutryn hucheer Ta namaig havchdag. **22** Ta namaig orgon salhiar hiisgej, shuurgand uruuduuldag. **23** Ta namaig uhedd buyuu amid buhnii uulzah gert avaachna gedgiig bi medej baina. **24** Getel oovoolson nurangi doorh hun garaa sungadaggui yum uu? Esvel gamshig dotroo tiimees tuslamj eren

guidaggui yum uu? **25** Amidral ni hund negnii toloo bi uilj baigaagui gej uu? Ugeeguichuudiin toloo minii setgel shanalj baigaagui gej uu? **26** Bi sainyg gorilj baihad buzar muu irlee. Bi gerel gegeeg huleej baihad haranhui irlee. **27** Bi dotood setgeddee shatan, angijirch chadahgui baina. Zovlongiin odruud nadad nuurledeg. **28** Bi taivshralguigeer gashuudsaar baina. Bi chuulgany dund zogsood tuslamj husen hashhirna. **29** Bi tsoovor chononuudyn ah duu. temeen hyaruulyn nohor bolloo. **30** Aris mini harlaj, yas mini haluu toonono. **31** Tiimees yatga mini gashuudlaar hiigeed limbe mini uildag humuusiin duugaar soligdiv.

Iov 31

31:1 Bi nudteigee geree hiisen bilee. Tegvel bi ongon ohinyg herhen bodoj zurhleh baisan be? **2** Deer bui Burhany huvi, esvel ondort bui Togs Huchit Negenii ov zalgamjlal yuu bilee? **3** Ene ni shudarga bus humuust gai zovlon, gem buruut uildegdsed gai gamshig boddog bus uu? **4** Tereer minii zamuudyg harj, buh alhmuudyg mini tooldoggui gej uu? **5** Hervee bi huurmagaar alhaj, minii hol zali mehiin araas yaarch baisan bol, **6** Ter namaig zov shudarga jingeer jinlej, minii unench shudarga baidlyg Burhan medeg. **7** Hervee alham mini zamaas garch, esvel zurh mini nudiig mini dagaj, esvel alivaa tolbo gart mini naaldsan bol, **8** minii tarisnyg oor hun idej, taria mini undseeree sugarag. **9** Herev minii zurh emegteigeer uruu tatagdaj, esvel bi horshiinhoo haalgany uudend otoj baisan bol, **10** minii ehner oor hund taria tsairuulj, oor erchuud tuunii deerees tongoig. **11** Uchir ni ter ni buzar gemt hereg baih baisan. Uunees gadna ene ni shuugchdeer shiidverluuleh gem buruu yum. **12** Uchir ni ene bol Suirliin gazar hurtel shataadag gal bogood minii buh olzyg undseer ni ustgah baisan. **13** Herev, ted minii esreg gomdolloh uyed bi ooriin booluud, esvel shivegchdiin margaanyg ul toomsorloson bol, **14** Burhanyg bosohod bi yuu hij chadahsan be? Hariutslaga tootsohoor Tereer namaig duudahad bi Tuund yuu gej hariulah bilee? **15** Namaig hevliid buteesen Ter tuuniig buteedeggui yum uu? Adil negen bidniig hevlii dotor durs oruuldaggui gej uu? **16** Herev bi yaduusyng huslees ni tatgalzuulj, esvel belevsen emegtein

nudiig suumiilgej, **17** esvel onchin negentei huvaaltsalgui ooriin huviig gantsaaraa idsen bol **18** (harin zaluu nasnaas mini tereer nadtai etseg yum shig osson bogood nyalh balchraas ni bi ter emegteig udirdsan bilee), **19** herev huvtsasguigees bolj uhej bui negniig, mon ugeegui negend nomroh yum uguig bi haraad, **20** tereer minii honiny nehiind dulaatsaagui bogood tuunii uuts nuruu nadad talarhaagui bol, **21** herev daaman haalgan deer minii tuslamj buig haraad onchin hunii esreg garaa dalaisan bol, **22** mor mini nuruunaas tasran, gar mini tohoigoor hugarag. **23** Uchir ni Burhanaas irdeg gai zovlon minii huvid aimshig bogood Tuunii sur huchees bolj bi yuu ch hiij chaddagui. **24** Herev bi naidvaraa altand tavij, unet altyg ooriin itgel gej duudsan bol, **25** herev bayalag mini aguugaas bolj, mon minii gar ihiig huraasnaas bolj bi bayarlasan bol, **26** herev gerelten baihad ni naryg, sur javhlantaigaar ongorch baihad ni saryg bi haraad, **27** zurh mini nuutshanaar uruu tatagdan, amandaa garaa hurgen unsej baisan bol, **28** ene ch gesen shiitgedvel zohih gem buruu baih baisan. Uchir ni bi deer bui Burhanyg uguisgesen hereg bolohson. **29** Bi daisnyhaa uheld bayarlaj, tuund buzard muu yum tohioldohod hoorch baisan uu? **30** Ugui, haraaldaa tuunii amiig avahyg guisnaaraa nugel hiihiig bi ooriin amand zovshooroogui. **31** Minii maihny humuus "Tuunii mahand tsadaagui negniig hen olj chadah ve?" gej heleegui gej uu? **32** Hari hun gadaa honoj baisangui, bi ayanchdad haalguudaa neesen bilee. **33** Ooriin gem buruug ovortoo nuusnaaraa bi ooriin nuglee Adam shig buteen haasan uu? **34** Uchir ni bi olon tumnees emeej, orh geruudiin jigshil namaig ailgasan bogood bi duugaa huraan, haalganaas gadagsh garahgui baisan uu? **35** Namaig sonsdog neg hun ch baigaasai! Uzegetun, minii huviin temdeg ene baina. Togs Huchit Negen nadad hariulag! Minii ostnii bichsen buruutgasan bichgiig **36** bi morondoo uurch, tuuniig titem shig oortoo holboh baisan. **37** Bi Tuund alhmuudynhaa toog tailagnaj, noyon hun shig bi Tuund oirtohson. **38** Herev minii nutag minii esreg hashhirsch, hagalsan shanguud ni hamtdaa uiddag yum bol, **39** herev bi ur jimsiig uneguigeer idej, esvel ezemshigchdiinh ni ami nasyg horoohod hurgesen bol, **40** ulaan buudain orond orgost urgamal, arvain orond hogiin urgamal urgag gev.

Iovyn ug baragdjee.

Iov 32

32:1 Iov ooriin nudend shudarga zov baisan tul onooh gurvan hun tuund hariulahaa bolijee. **2** Tegtel Ramyn urgiin, buz hun Barahyelyn huu Yelihugiin uur shatav. Iov ooriigoo Burhany omno zovtgoson tul Yelihugiin uur tuunii esreg shatsan yum. **3** Iovyn gurvan nohor tuuniig buruutgaj baisan hedii ch hariu helj chadahgui baisan tul Yelihugiin uur mon tednii esreg shatav. **4** Ted ooroos ni nasaar ahmad baisan tul Yelihu Iovtoi yariitsahaa huleeznej baiv. **5** Tegeed onooh gurvan hunii amand hariu baihuig Yelihu haraad tuunii uur shatjee. **6** Tiimees buz hun Barahyelyn huu Yelihu oguulruun, — Bi nasaar zaluu, ta nar ahmad bilee. Tiimees ch bi ooriin bodlyg ta nart helehees ain emeej bailaa. **7** Ahmaduud yarij, olon nasalsan ni mergen uhaanyg meduuleh yostoi gej bi bodoj bailaa. **8** Getel hunii dotorh suns bolon Togs Huchit Negenii amisgal l tedend oilgoltyg ogdog aj. **9** Aguu humuus mergen baih yosgui bogood ahmaduud ch unen shudargyg uhaarah albagui yum baina. **10** Iimd bi "Namaig sons. Bi ch gesen bodol sanaagaa heliye" gene. **11** Haragtun, bi ta naryn ugiig huleej, heleh ugee ergetsuulen baih zuur chini ta naryn tsetsen tailbaruudyg sonsloo. **12** Bi ta naryg mash hyanuur ajiglasan bilee. Unendee, Iovyg nyatsaasan hen ch baigaagui bogood tuunii ugend hariulsan hen ch ta naraas baigaagui. **13** "Bid mergen uhaanyg olloo. Hun bish, Burhan l tuuniig nirgene" gej buu hel. **14** Ter minii esreg heleh ugee beltgeegui bogood bi ch ta naryn helsen ugseer tuund hariulahgui. **15** Ted aitsgaasan, ted hariulah ch ugui baina. Tednii ugs ch baragdlaa. **16** Ted yarihuigui, zogsood dahin hariulahgui baigaa uchraas bi huleeh uu? **17** Bi ch mon ooriin huvia hariulj, ooriin sanaa bodlyg heleh bolno. **18** Bi ugseer duuren baina, minii dotorh suns namaig albaddag. **19** Haragtun, gedes dotor mini savlaad ongoilgoogui dars met, shine tulam adil delbereh gej baina. **20** Taitgarahyn tuld namaig yariulaach. Bi uruulaa neej, hariu heliye. **21** Bi hend ch doligonohgui, hund ch byalduuchlahgui. **22** Uchir ni herhen byalduuchlahyg bi medehgui bilee. Es bogoos Buteegch mini

namaig udahgui zailuulah baisan.

Iov 33

33:1 Yamar ch baisan, Iov oo, odoo minii yariag sonsoj, buh ugsiig mini chagnaach. **2** Odoo haragtun, bi amaa neej, minii aman dotorh hel yaridag. **3** Minii ugs bol zurhnii mini zovt baidal bogood uruul mini chin uneneesee medlegiig oguuldeg. **4** Burhany Suns namaig buteesen bogood Togs Huchit Negenii amisgal nadad ami ogdog bilee. **5** Chaddag yum bol namaig nyatsaa. Minii omno ooriigoo jagsaaj, bairaa ezlegtun. **6** Uzeztun, bi chamtai adil Burhand hariyaalagddag. Bi ch gesen shavraas buteegdsen bilee. **7** Uzeztun, nadaas aih hereggi, minii daramt ch chamd hunddeh yosgui. **8** Uneheer chi minii chihen deer yarisan bogood ugsiig bi sonsson bilee. **9** "Bi tsever, nugelgui. Bi gemgui bogood minii dotor gem buruu baihgui. **10** Haragtun, Tereer l minii esreg os honzon sanaj, namaig Ooriin daisnaa hemeen tootsdog. **11** Tereer holiig mini dongolj, alhah buriig mini haruulddag". **12** Uzeztun, bi chamd heliye, uund chi buruutaj baina. Uchir ni Burhan hunees aguu bilee. **13** Hiisen bugdee tailagnadaggui hemeen yuund chi Tuunii esreg gomdollono ve? **14** Unendee Burhan neg, esvel hoyor udaa heldeg bogood hen ch uuniig oishoodoggui yum. **15** Gun noir humuusiig huchin, humuus orondoo dut hiih zuur teden deer gun noir irehed zuud buyuu shoniin uzegdel dotor, **16** tegehed l Tereer hunii chihiig neej, tednii zaavruudyg bituumjildeg ni **17** Tereer huniig yavdlaas ni erguulj, bardamnalaas barihyn tuld bilee. **18** Ter hun ooriin setgelee nuhnees, ooriin amia Uhegsdiin orond orohoos butsaan tatdag. **19** Hun bas oron dotroo ovchin shanallaar, yasandaa ihsej bui yanginalaar shiitgegdsen bilee. **20** Ingesneer tuunii ami talhyg, tuunii setgel durtai hooloo jigshdeg. **21** Tuunii mah nuden deerees alga bolj, haragddaggui baisan yasnuud ni il garch irdeg. **22** Tegeed tuunii setgel nuhend, tuunii ami uhliig avchragchid uruu oirtdog ajee. **23** Herev ter hund zoviig ni meduulj ogohoor tuunii toloo zuuchlagch tenger elch myangyn dund neg baival, **24** ter ni onooh huniig niguulsej, "Nuhend unahaas tuuniig avar. Bi zoliosyg olov" hemeeg. **25** Tuunii mahan biye zaluu uyeiinhees ch iluu sergeg bolog. Tereer

zaluutiinhaa huch tenheetei odruuded butsj ochig. **26** Tegehed tereer Burhand zalbirah bogood Burhan tuuniig huleen avna. Ingesneer tereer Tuunii nuur uruu bayartaigaar harah bogood Ter Ooriin unen zoviig hund sergeeh bolno. **27** Tereer humuust duulj "Bi nugel hijj, zoviig utuisgesen bogood ene ni nadad hanamjiig ogsongui. **28** Tereer minii sunsiig nuhend unahaas zolison bogood minii ami gerliig uzne" geh bolno. **29** Uzegtun, Burhan uuniig hund olonh tohioldold uilddeg ni **30** tuunii setgeliig nuhnees butsaan avchrahyn tuld bogood tereer amiin gerleer giiguulegdehiin tuld boloi. **31** Anhaarlaa handuul, Iov oo! Namaig sons. Duugui bajj, namaig yariul. **32** Chamd heleh zuil baival nadad hariul. Chamaig zovtgohiig bi husej baigaa uchraas yari. **33** Herev ugui bol namaig sons. Duugui bai, bi chamd mergen uhaanyg surgaya gev.

Iov 34

34:1 Tegeed Yelihu urgeljluulen, — **2** Mergen erchuud ta nar, minii ugsiig sons. Meddeg hemeegch ta nar, namaig chagna. **3** Uchir ni tagnai hoolyg amtaldgiin adil chih ugsiig nyagtaldag yum. **4** Yuu ni zov bolohyg oorsoddoo songotsgooyo. Yuu ni sain bolohyg oorsdiinhoo doktor medetsgeeye. **5** Uchir ni Iov helehdee "Bi bol zovt, harin Burhan minii zoviig zailuulsan. **6** Ooriin zoviin tuhaid bi hudlaa heleh yum gej uu? Bi nugelgui bolovch sharh mini edgeshgui" gesen. **7** Yamar hun Iov shig ve? Tereer daapaalsan yariag us adil uudag, **8** gem buruu uilddegchidtei hamt yavj, horon muu humuustei alhdag. **9** Uchir ni tereer "Burhand taalagdlaa gehed ene ni hund yamar ch ashiggui" gesen. **10** Tiim uchraas, uhaantai humuus ta nar, namaig sonsotsgoo. Horon muug uildeh ni Burhanaas, buruug uildeh ni Togs Huchit Negenes hol baig. **11** Uchir ni Tereer hund ajlynh ni daguu hariulj, ooriinh ni zam moriin daguu hund ogdog ajee. **12** Unendee Burhan horon muugaar uildehgui bogood Togs Huchit Negen ch shudarga yosyg guivuulahgui. **13** Gazar delhiin erh medliig hen Tuund ogson yum be? Buhii l yertontsiig hen Tuun deer togtooson yum be? **14** Herev Tereer Oor uruutaa Ooriin suns, Ooriin amisgalyg tsugluulsan bogood herev iin uildeheer shiidsen bol, **15** buh biye mahbod hamtdaa

uhej, hun shoroond butсах baisan. **16** Harin uhaan baival uuniig sons. Minii ugsiig sons. **17** Shudarga yosyg uzen yaddag negen zahirah gej uu? Zov shudarga, huchit Negeniig chi buruutgah uu? **18** Tereer haanyg "Oodgui negen ee", noyodyg "Horon muuchuud aa" gedeg. **19** Tereer yazguurtnuudad doligonolgui, bayang ch yaduugaas iluud uzdeggui. Uchir ni ted bugd Tuunii mutryn buteel bilee. **20** Agshin zuurd ted uhetsgeej, shono dund ch humuus segsregdej, ongoron oddog bogood huchtenuud garyn oroltsooguigeer avagdana. **21** Tuunii melmii hunii zamuudyg ajij, Tereer tuunii buh alhmyg hardag. **22** Gem buruug uildegchid oorsdiigoo nuuj bolohoor haranhui, esvel gun suuder baidaggui bilee. **23** Uchir ni huniig Burhany omno shuuhed ochuulahaar Ter huniig tsaashid guidag gui yum. **24** Tereer huchtenuudiig asuulguigeer heseglen byatslaj, tednii orond busdyg tavidag. **25** Tereer tednii ajlyg medej, shonoor homron hayadag bogood ted suirdeg bilee. **26** Tereer tedniig gemt heregtnuudiin adil olon niitiin gazar ustgadag ni **27** ted Tuuniig dagahaas ergej, Tuunii ali ch zamyg ul oishooson uchraas bilee. **28** Ingesneeree ted yaduusyn hashhiraanyg Tuund sonsdohod hurgesen bogood Tereer zovson humuusiin hashhirahyg sonsohyn tudd boloi. **29** Tuuniig duugui baihad hen buruushaaj chadah ve? Tereer nuuree nuuhad undesten, huvi hunii hen ni tegvel Tuuniig harj chadah ve? **30** Ene ni burhangui humuus noyorhohgui, ard tumnii urhi ch bolohguin tuld ajee. **31** Hen negen ni Burhand "Bi shiitgeliig uursen, bi dahin gomdoohgui. **32** Minii hardaggui yumyg nadad zaaj ogooch. Herev bi gem buruug uildsen bol bi tuuniig dahin uildehgui" gej heldeg uu? **33** Chi tatgalzsan uchraas Ter chamd butsaaj toloh yostoi yuu? Uchir ni bi bish, chi songoh yostoi. Tiimees yuu meddegee tunhagla. **34** Uhaantai humuus bolon namaig sonsdog mergen humuus nadad **35** "Iov medlegguigeer yarij baigaa bogood tuunii ugs utgagui. **36** Iov horon muu hunii adil hariuldag tul tereer tsaad hemjeeg hurtel sorigдох ni. **37** Uchir ni nutel deeree tereer tersleliig nemdeg. Tereer bidnii dund algaa tashin, Burhany esreg ooriin ugsee nemegduulseer baina" gej heleh bolno gev.

35:1 Daraa ni Yelihu urgeljuulen, — **2** Ene chini shudarga yosny daguu baina gej chi bodoj baina uu? Chi "Minii shudarga zov baidal Burhanyaas iluu yum" gej heleh uu? **3** Uchir ni chi "Ene ni Tand yamar heregtei yum be? Bi nugel hiisen baihaas iluu yamar ashgiig bi avah ve?" gedeg. **4** Bi chamd bolon chamtai hamt baigaa anduudad chini hariulya. **5** Tenger uruu haraad, uzegtun. Uulsiig haragtun, ted ta naraas ch deer orshdog. **6** Chi nugel hiisen bol Tuunii esreg yuug guitselduuldeg ve? Chinii nugel hilentsuud olon bol Tuund chi yuu hiideg ve? **7** Chi shudarga zov bol Tuund yuu ogch, esvel Tereer chinii garaas yuu avdag ve? **8** Chinii horon muu oortei chini adil hunii toloo bogood shudarga zov chini hunii huugiin toloo yum. **9** Too tomshgui darlaluudaas bolj ted hashhirtsgaadag. Huchtenii garaas bolj ted tuslamj eren hashhirtsgaadag. **10** Gevch hen ch "Shonoor egshig duu ogdog minii Buteegch Burhan haana baina ve? **11** Tereer bidend gazryn amitdaas ch iluugeer zaadag bogood bidniig tengeriin shuvuudaas ch iluu mergen bolgodog" gej heldeggui yum. **12** Ted tend orildog bolovch buzard muu humuusiin bardamnalaas bolj Tereer hariuldaggui. **13** Uneheer Burhan hoosong sonsohgui, Togs Huchit Negen ch uuniig anhaarahgui. **14** Tegeh tusam Tuuniig hardaggui gej chamaig oguulehed sonsohgui. Hereg Tuunii omno baigaa bogood chi Tuuniig huleeh yostoi! **15** Odoo ch, Ter Ooriin uur hilengeer zalraagui, nutel hilentsiig ch olj haraagui baigaa uchraas, **16** tiimees Iov amaa utgagui hoosnoor needeg. Tereer medlegguigeer ugsee lshruuddag ajee gev.

Iov

36:1 Tegeed Yelihu urgeljuulen — **2** Namaig jaahan huleegeech, Burhany toloo helegdeh iluu ih zuils bii gedgiig bi chamd uzuuliye. **3** Bi medlegee als holoos avchirj, shudarga zov baidlyg Buteegchdee hamaaruulna. **4** Uneheer minii ugs hudal bish yum. Medlegeer togs negen chamtai hamt baina shuu dee. **5** Haragtun, Burhan huchirheg bolovch jigshdeggui, uhaany chadavhaar huchirheg bilee. **6** Ter horon muu humuusiig amid uldeedeggui, harin darlagdagsdad shudarga yosyg ogdog. **7** Tereer shudarga zov negnees melmiigee salgadaggui. Harin sentii deh

haadtai Tereer tedniig uurd zalsan bogood ted orgomjlogdson. **8** Herev ted dongond hulegdej, zovlongiin urhind barigdsan bol, **9** tegehede Tereer tedend oorsdiinh ni ajil bolon ted oorsdiigoo orgomjilson tednii nugel hilentsiig meduulj ogdog. **10** Tereer tednii chihiig zaavar tushaaluudad neej, tedniig buzar muugaas ergehiig tushaadag. **11** Herev ted sonsood uilchilbel ted oorsdiin odruudee amjilt tsetsegledd, jiluudee taashaal dund ongorooh bolno. **12** Harin ted sonsohgui avaas ildend mohoj, medlegguigeer uheh bolno. **13** Harin zurhendee burhangui humuus uur hileng nootsoldog. Tereer tedniig huleh uyed ted tuslamj eren hashhirdaggui. **14** Ted zaluugaaraa uhej, tednii amidral shuteenii yanhuudyn dund baidag. **15** Tereer zovogsdyg zovlon dotor ni avarch, darlal dotor chihiig ni needeg. **16** Tegeede Tereer chamaig ch zovlongiin amnaas shahalt baihgui orgon uudam gazar uruu gargahsan. Chinii shireen deer tavigdsan yums ni ch oohlog baihsan. **17** Harin chi horon muugiin shiitgeleer duuren baisan. Shiitgel bolon shudarga yos chamaig barij avdag. **18** Uur hilen jigshuultel chamaig uruu tatag. Chinii toloosiin aguu baidal chamaig erguulehiig buu zovshoor. **19** Chinii bayalguud, esvel buh huch chadluud chamaig zovlongoos hamaal chadah uu? **20** Humuus gazar deeree alga boldog shoniig buu husemjil. **21** Bolgoomjtoi bai, buzar muu uruu buu erge. Uchir ni chi uuniig zovlongoos iluugeer erhemlesen bilee. **22** Haragtun, Burhan Ooriin huch dotroo orgomjlogdjee. Tuun shig bagsh hen be? **23** Hen Tuund zamyg ni togtooj, hen "Ta buruu uildej baina?" gej helsen yum be? **24** Chi Tuunii ajlyg orgoh yostoi gedgee sana. Humuus ch uunii tuhai duulsan. **25** Buh hun uuniig harsan bogood hun alsaas uzdeg. **26** Haragtun, Burhan orgomjlogdson bogood bid meddegui. Tuunii on jiluudiin toog uhvarlashgui. **27** Uchir ni Tereer usny dusluudyg deeshee tatdag bogood ted dundaas boroog bii bolgodog. **28** Uuniig uuls doosh asgadag bogood tedgeer ni hun deer byalhmaar dusaldag. **29** Uulsiin tarhahyg hiigeed Tuunii orshihuin nijigneer duug hen negen oilgoj chaddag uu? **30** Uzegetun, Ter Ooriin ayangyg ergen toirondoo tsatsraaj, dalai tengisiin guniig ch burhdeg. **31** Uchir ni edgeereeree Tereer humuusiig shiitgedeg. Tereer hool hunsiig ch elbeg

hangaluunaar ogdog. **32** Tereer ayangaar mutraa burhen, baig nirgehiig tuundee tushaadag. **33** Duu chimee ni Tuunii orshihuig ilerhiildeg. Mal sureg ch hurtel yuu bolj buig mederdeg bilee.

Iov 37

37:1 Uund ch gesen zurh mini chichirch, delsdæg. **2** Tuunii duu hooloin ayangyg bolon Tuunii amnaas garah nijigneeniig saitar sons. **3** Buhel tengeriin door Tereer ayanga gyalbaagaa gazar delhiin muhrud uruu sullan tavidag. **4** Araas ni duu nijignedeg. Ter Ooriin sur javhlantai duu hooloigoor ayanga buulgaj, duu ni sonsogdohod Tereer gyalbaagaa baridaggui. **5** Burhan bidnii uhaarch chadahgui aguu zuilsiig uilden Ooriin duu hooloigoor gaihamshigtaigaar ayanga buulgadag boloi. **6** Tereer tsasand "Gazart una", namuun shivree bolon aadar boroond "Huchteï bai" gej heldeg. **7** Tereer hun buriin garyg tamgaldag ni Ooriin ajlyg buh hund taniulahyn tuld boloi. **8** Tegehed araatan amitad icheendee orj, nuhendee horgoddog bolgoo. **9** Omnodoos huilrah salhi, umard zugees huiten irdeg. **10** Burhany amisgalaar mos bii bolj, usny mandal holddog bilee. **11** Tereer otgon uulsiig ch chiigeer duurgedeg. Tereer Ooriin uulsiig gyalbuuldag bilee. **12** Tuunii zaavraar ergej, uuls chigee oorchildog ni orshin suugchidtai gazar delhiin gadarguu deer Tuunii tushaadag buhniig hiihin tuld boloi. **13** Shiitgehiin tuld ch, Ooriin yertontsdoo zoriulan, esvel hair enerliin tuld Tereer uuniig uchruuldag bolgoo. **14** Iov oo, uuniig sons. Zogsood, Burhany gaihamshguudyg ergetsuul. **15** Burhan tedgeeriig herhen undeslej, Ooriin uulsiig herhen gyalbuuldag bolgosnyg chi medeh uu? **16** Otgon uulsiin davharguudyn tuhai bolon medlegeer togs negenii gaihamshguudyg chi meddeg uu? **17** Omnodiin salhind gazar taivan bogchim baihad ta naryn huvtsas dulaan baidag. **18** Tsutgamal toli shig bat boh tengeriig chi Tuuntei hamt delgeltsej chadah uu? **19** Bid Tuund yuu gej helehiig bidend zaaj ogooch. Haranhuigaas bolj bid beltgen tsegtselj chadahgui baina. **20** Bi yarih baisan gej Tuund medegdeh uu? Esvel ooriigoo zalgigdah baisan gej hun heleh uu? **21** Tengert todroh gerliig humuus hardaggui bolovch, salhi ongorohdoo uulsiig sarniuldag. **22**

Umardaas altan sur javhlan irj, Burhany ergen toirond aimshig torom tsog javhlan baidag. **23** Togs Huchit Tuuniig bid olj chaddaggui. Tereer huch dottor orgomjlogdson bogood shudarga yos, byalham zovt baidlyn toloo hargis hatuu handdaggui. **24** Iimees humuus Tuunees emeedeg. Tereer zurhendee mergen hemeegch heniig ch oishoodoggui gev.

Iov 38

38:1 Tegtel shuurgan dundaas EZEN Iovd hariulan, — **2** Medleggui ugseer zovlogoog guivuulagch ter ni hen yum be? **3** Odoo hun shig uuts nuruugaa busel. Uchir ni Bi chamaas asuuh bogood chi Nadad zaavar og. **4** Bi gazar delhiin suuriig tavihad chi haana baiv aa? Herev chamd oilgolt baigaa yum bol Nadad heleech, **5** tuunii hemjuuruudiig hen togtoodog ve? Chi meddegees hoish. Nadad hel. Tuunii deer hen zuraas tatsan be? **6** Yuun deer tuunii suuriud togtson be? Tuunii bulangiin chuluug hen tavisan yum be? **7** Tegehed ogloonii odod hamtdaa duultsgaaj, Burhany buh hovguud bayaraldan uuhailsan. **8** Esvel hevliigees orgilon garahad ni hen dalaig haalgaar hyazgaarlasan be? **9** Tegehed Bi uuliig tuunii huvtsas, tuner haranhuig tuunii olgii bolgoj, **10** mon tuund hil togtooj, haalga tugjeeg tavij, **11** "Ene hurtel chi iregtun, harin tsaashilj bolohgui. End chinii bardam davalgaanuud zogsoh bolno" gej Bi aildsan bilee. **12** Chi amidraldaa oglood tushaaj, uuriin gegeend bairyg ni meduulj baiv uu? **13** Ingesneer ter ni gazar delhiin hyazgaaraas zuuran avch, horon muu humuus endees segsregdeh bolno. **14** Ene ni latsny shavar shig oorchlogdson. Ted huvtsas met boltsgoodog. **15** Horon muugaas tednii gerel avagdsan bogood orgogdson gar hugarav. **16** Chi dalain undarga uruu nevterch, gunii hondiinuuded alhsan uu? **17** Uhliin daaman haalguud chamd ilerhiilegdej, esvel chi gun haranhuin daaman haalguudyg harsan uu? **18** Gazar delhiin orgoniig chi oilgoston uu? Herev chi ene bugdiig meddeg bol heleech. **19** Gerliin orshihui uruu hureh zam haana baina ve? Mon haranhui, tuunii gazar haana baina ve? **20** Chi tuuniig orshih gazart ni avaachij chadah uu? Tuunii gert hureh zamyg chi meddeg uu? **21** Tegehed chi torson uchraas chi medeh bogood odruudiin chini too toolshgui ih

bilee! **22** Chi tsasny aguulahuudad orj, esvel mondriin aguulahuudyg harsan uu? **23** Bi tedgeeriig zovlont tsagiin toloo, dain tulaany odort zoriulan nootsolson bilee. **24** Gerel huvaagdah hiigeed dorny salhi gazar delhii deer tarhsan baih arga zam yuu ve? **25** Uyeriin suvgiig, esvel ayangyn moriig hen tatsan be? **26** Ene ni humuusgui gazart, neg ch hungui tsol deer boroo avchrahyn tuld bogood **27** ezgui hooson gazryg hangaj, ovsanii urnuudiig soyooluulahyn tuld boloi. **28** Boroond etseg bii yuu? Esvel hen shuudriin dusluudyg olson be? **29** Henii hevliinees mos garsan be? Tengeriin hyaruug hen toruulsen be? **30** Us chuluu shig hatuu bolj, gunii gadarguu ch horigdson baidag. **31** Chi Michid zurgaag holboj, Maral gurvyg salgaj chadah uu? **32** Chi oddyn orduudyg ulirald ni udirdej, Doloon burhang tuunii daguulaar zalj chadah uu? **33** Chi tengeriin togtooluudyg medej, tedgeeriin gazar delhii deerh huuliudyg tohiruulj chadah uu? **34** Asar ih usaar burhuulehiin tuld uuls uruu handan chi duugaa ondorsgoj chadah uu? **35** "Bid end baina" hemeen chamd iltgeed yavahaar chi ayanga gyalbaag uragsh ilgeej chadah uu? **36** Dotood zurhend hen mergen uhaanyg oruulj, oyuun uhaand hen oilgoltyg ogson be? **37** Hen mergen uhaanaar uulsiig toolj chadah ve? Esvel tengeriin usny savnuudyg **38** toos nyagtran tsul bolj, shavar hoorondoo zuuraldahad togtooj chadah ve? **39** Chi arslangiin toloo an agnaj, esvel zaluu arslanguudyn hool ideh duryg hangaj chadah uu? **40** Ted nuhnuuded horgodon, uurend hevten huleedeg. **41** Hereenii degdeehiinuud Burhand hashhيران hoolgui tenuuchilj baihad hen hereend hoolyg ni zalguulj ogdog ve?

Iov 39

39:1 Yangir toroh tsagiig chi meddeg uu? Buga tutalahyg chi uzsen uu? **2** Tednii heelee teeh tsagiig chi toolj chadah uu? Esvel tednii toroh tsag hugatsaag chi medeh uu? **3** Ted doosh ovdoglon baij, zulzaganuudaa gargaj, toroltiinhoo ovchnoos saldag bilee. **4** Ur tol ni huchirhegjij, heer tald osoj tornidog. Ted butsaj irelguigeer oldog bilee. **5** Hen hulang erh cholooteigoor ilgeedeg ve? Hen hurdan hulangiin chodriig tailsan be? **6**

Tuund Bi heer talyg ger ni bolgoj, hujirtai gazryg tuunii orshih nutag ni bolgoson bilee. **7** Hotyn shuutianyg ter jigshin ineej, urgeegchdiin oriloon duug ter sonsdoggui bilee. **8** Tereer belcheer hain uulsyg shinjij, nogoon urgamal buriig erdeg. **9** Zerleg uher chamd uilchlehiig husej, esvel tevshnii chini hajuud honogloh uu? **10** Chi zerleg uhriig shan tatuulahaar olsoor hulj, esvel araasaa daguulan hondii gazryg hagaluulj chadah uu? **11** Huch ni aguu uchir chi tuund naidaj, ooriin ajlaa tuund daatgan uldeeh uu? **12** Tereer chinii buudain uriig erguulen avchirj, utremd chini huraana gej chi itgeh uu? **13** Temeen hyaruul dalavchaa turgen devdeg, gevch orovtasyn jiguurtei zuirlehiin argagui. **14** Tereer ondgoo gazart uldeej, shoroon doktor tedniig dulaatsuulj, **15** tedgeeriig ni hol nyatsalj, esvel zerleg amitad tedniig devschij magadgui gedgiig ter martdag yum. **16** Tereer ur toldoo ooriinh ni bish yum shig hargis handdag. Tuunii hodolmor utgagui hooson boldog hedii ch ter ordoo zovdoggui. **17** Uchir ni Burhan tuuniig mergen uhaanyg martdagaar buteej, tuund oilgoltyg ogoogui bilee. **18** Tereer ooriigoo ondort orgohdoo huleg mori bolon tuunii moritong jigshij ineedeg. **19** Chi huleg morind chadal tenheeg ogdog uu? Chi huzuug ni deleer halhaldag uu? **20** Tuuniig chi tsartsaa adil harailgadag uu? Tuunii yer busyn turgian ni aimshigtai bilee. **21** Tereer hondiid tuuraigaaraa gazar uhaj, huch chadaldaa erddeg. Tereer ild zevsegtei tulgarahaar yavdag. **22** Tereer aidas huidsiig jigshin ineedeg bogood zurh alddaggui. Tereer ildnees ch ergej butsdaggui. **23** Sum saadag oodoos ni shajignaj, jad ba hanuur jad gyalalzana. **24** Chichirch, dogshron tereer gazar deeguur davhij, bureen duund zogsohgui agsamnadag. **25** Bureen duu duugarah buriid tereer uhashiin, "Aha" gedeg bogood tulaanyg, janjnuudyn nurgeleh duug bolon dainy uuhaig tereer alsas mederdeg bilee. **26** Omno zug uruu jiguuere delgen shonhor elin halidag ni chinii uhaanaar boldog uu? **27** Burged ondort halin nisej, uuree orgild zasdag ni chinii tushaalaar boldog uu? **28** Tereer havtsald, chuluun tsohio buyuu hurch bolohoorgui gazar amidarch, amardag bilee. **29** Tendeese ter olzoo haidag. Tuunii nud als holoos hardag bolgoo. **30** Tuunii degdeehinuud ch tsus hohdog. Uhdluud haana baina, tend ter baidag ajguu gej aildav.

Iov 40

40:1 Tegeed EZEN Iovd aildahdaa — **2** Zargaldagch hun Togs Huchit Negentei temtseddeh uu? Burhanyg zalruulagch negen uund hariulag gev. **3** Tegehed Iov EZEND hariulan, — **4** Haragtun, bi bol ochuuhent yum. Tand bi yuug hariulj chadah bilee? Bi garaa aman deeree taviya. **5** Bi neg udaa yarisan, bi hariulahgui. Hoyor dahi udaa bi oor yuug ch nemehgui gej helev. **6** Tegehed EZEN shuurgan dundaas Iovd hariulan, — **7** Odoo er hun shig hormoigoo tataj busel. Bi chamaas asuuh bogood chi Nadad surga. **8** Chi Minii shuultiig uneheer nyatsaah uu? Ooroo zovtggodhiin tuld chi Namaig buruutgah uu? **9** Esvel chamd Burhanyh shig mutar bii yuu? Chi Tuuntei adil duutaar ayanga nurjigne met duugarch chadah uu? **10** Ooriigoo aldar suu, sur javhlangaar goyoj, hundlel, yaruu aldraar huvtsasla. **11** Ooriin uuryg ovolzuulan asgaj, bardam hun buriig haraad, tuuniig dord bolgooch. **12** Bardam hun buriig haraad, tuuniig nomhruulj, horon muu huniig zogsoj bui gazart ni dooshoo devsleech. **13** Tedniig shoroon dotor hamtad ni nuugaach. Nuuts gazart tedniig huleech. **14** Tegvel chinii ooriin baruun gar chamaig avarch chadna gedgiig Bi ch mon chamd huleen zovshoorno. **15** Odoo haragtun, Minii chamtai adil buteesen usny uher ene baina. Tereer uher shig ovsoor hoollodog. **16** Haragtun, tuunii huch tenhee uuts nuruund ni, tuunii chadal hevlii deh bulchind ni bii. **17** Tereer hush mod shig suulee tahiilgadag. Guyanyh ni bulchinguud ni hamtdaa suljigdsen baidag. **18** Tuunii yasnuud hurel hooloi yum. Tuunii uye mochuud tomor haaltuud met boloi. **19** Ter bol Burhany zamuudyn anhdagch bilee. Buteegch ni ildee avchrag. **20** Uuls tuund hoolyg ni zalguuldag bogood heeriin buh araatan amitad tend naaddag. **21** Tereer lyanhua tsetsgiin door, zegs bolon hulsan nuuvchid hevtdeg bolgoo. **22** Lyanhua tsetseg tuuniig suudreer halhaldag. Gorchiny ud modod tuuniig hureeldeg. **23** Gol uyerlevel tereer sandardaggui. Iordan gol amaar ni tatsan ch tereer itgeltei taivan baidag. **24** Harj baihad ni tuuniig hen negen barij chadah uu? Hamryg ni hen negen dorloj chadah uu?

Iov 41

41:1 Chi Lyeviatanyg zagasny degeeger gargan avch chadah uu? Oosroor heliig ni dooshoo darj chadah uu? **2** Chi tuunii hamart ols dorloj, esvel eruug ni degeeger tsoolj chadah uu? **3** Ter chamd huselt tavij, zoolon ugsiig chamd heleh uu? **4** Ter chamtai geree baiguulah uu? Chi tuuniig uurd booloo bolgoh uu? **5** Chi shuvuuhaigaar naadah adil tuugeer toglon naadaj, esvel tuuniig shivegchiddee zoriulan huleh uu? **6** Hudaldaachid tuuniig borluulah uu? Ted tuuniig naimaachdyn hoorond huvaah uu? **7** Chi arisyg ni jalangaar, tolgoig ni zagaschny jadaar tsoolj chadah uu? **8** Garaa tuun deer tavigtun. Tulaldaanyg sana. Chi dahin ingehgui! **9** Uzegtun, chinii goridlogo huuramch yum. Chi tuunii nudend ch hurtel dord uzegdeh uu? **10** Tuuniig odoohiig zurhleh er zorigton ugui bilee. Tegvel Minii esreg zogsoj chadah ter negen ni hen yum be? **11** Bi butsaaj tolohiin tuld hen Nadad ogson yum be? Buhii l tengeriin doorh ni Miniih yum. **12** Ter amitny erhtnuud, esvel huch chadal, esvel saihan helber galbiryh ni tuhai Bi duugui baihgui. **13** Tuunii gaduurh huyagiig hen huulj chadah ve? Davhar shudniih ni doktor hen nevterch chadah ve? **14** Nuurniih ni eruug hen ongoilgoj chadah ve? Shudnuudiin toirog ni aidas baidag aj. **15** Bat boh huyag bol bardamnal bogood ted zavsar zaigui bituumjeer holbogdson baidag. **16** Neg ni nogooteigoo mash oirhon tul tednii hoorond agaar ch oroh bolomjgui bolgoo. **17** Ted oor hoorondoo holboostoi bilee. Ted neg negendee holbogdson bogood salgagddagui. **18** Tuuniig naitaahad gerel tsatsardag bogood nud ni uuriin tuyaa adil yum. **19** Annaas ni shataj bui bambaruud garch, galyh ochnuud ch uschine. **20** Hamryh ni nuhnees zegsen deer butsalj bui togoonoos met utaa garch irdeg bilee. **21** Amisgal ni nuurs asaadag bogood annaas ni galyh dol gardag. **22** Huzuu ni huch chadlyg aguuldag bogood tuunii omno aidas tsovhchino. **23** Mahan biyeiinh ni sul mahnuud hoorondoo holbogdson bogood tuun deer hodolshgui bat togtjee. **24** Tuunii zurh chuluu met hatuu, teermiin bul chuluu met ch hatuu. **25** Tereer bosohod, huchtenuud aisnaas bolj zugtana. **26** Tuund hurdeg idd, jad ch, odtei sum ch bolon huyag ch yamar ch nemergui baidag ajee. **27** Tereer tomriig surel met, hurliig yalzarsan mod met tootsdog. **28** Sum ch tuuniig zuttaalgaj chaddagui.

Duuguuriin chuluunuud tuunii huvid surel bolson baidag. **29** Shiidmuud ch surel met tootsogdson. Tereer jадny shajignaand ineedeg. **30** Tuunii door vaaryn hurts helterhiinuud baidag. Tereer shavran deer hairsny mor uldeedeg bilee. **31** Tereer gun usyg togoo met butsalgaj, dalaig tostoi togoo met bolgodog. **32** Tereer ardaasaa gyalbadag mor uldeedeg bogood usny gun ch buuraltsan met baidag. **33** Gazar delhii deerh yamar ch yum ni aidas tugshuurguigeer buteegdsen tuuntei adilgui bilee. **34** Tereer onдор buhniig deerees hardag. Tereer bardamnalyн buh hovguudiin haan ni bilee gej aildav.

Iov 42

42:1 Daraa ni Iov EZENd hariulan, — **2** Ta buh yumсыг uildej chaddag bogood Tany tolovloson zuilsiin neg ni ch butelguitdeggui gedgiig bi meddeg. **3** "Medlegguigeer zovlogoog haatsaildag ene ni hen yum be?". Tiim uchraas bi oilgooguigeе buyuu minii medeegui, minii huvid denduu gaihamshigtai zuilsiig bi tunhaglasan bilee. **4** Sonsooroi odoo, bi yariya. Bi Tanaas asuuj, Ta namaig surgaach. **5** Bi Tany tuhаi chiheeree sonsloo. Harin odoo minii nud Tanyg hardag. **6** Tiimees bi helsneesee butсaj, shoroo ba unсеn dund gemshiye gev. **7** EZEN edgeer ugsiig Iovd aildsany daraa, EZEN tyeman hun Yelifazd handan — Minii uur chинii esreg bolood hoyor naizyn chини esreg asjee. Uchir ni ta nar Minii tuhаi Minii zarts Iov shig zoviig yarisangui. **8** Iimees odoo oorsoddoo doloon buh, doloon hutsyг avch, Minii zarts Iov uruu ochij, oorsdiinhoo toloo shataalt tahilyg orgo. Minii zarts Iov ta naryn toloo zalbirna. Minii zarts Iov shig Minii tuhаi ta nar zoviig yariagui uchraas Bi ta naryn munhaglalyg shiitgehguin tudd Bi tuuniig huleen avna gev. **9** Ingeed tyeman hun Yelifaz, shuh hun Bildad болон naamat hun Zofar nar yavj, EZENii tedend aildsany daguu hiisen bilee. EZEN ch Iovyг huleen avchee. **10** Nohdiinhoo toloo zalbirahad ni Iovyn sain saihnyг EZEN sergeej, Iovd urid baisan buhniig EZEN hoyor dahin iluu bolgov. **11** Tegehеd tuunii buh ah duu, egch duus hiigeed omno ni tuuniig tanidag baisan bugd tuun uruu irtsgeej, tuuntei hamt gert ni talh idetsgeev. EZENii tuund uchruulsan buh

zovlon zudguuriin toloo ted tuuniig taivshruulj, taitgaruulav. Hun bur tuund nijgeed mongo, altan bogj ogchee. **12** EZEN Iovyn suulchiin odruudiig ehlelees ni iluugeer yeroojee. Tereer arvan dorvon myangan honi, zurgaan myangan temee, neg myangan hos sarlag, neg myangan em iljigtei baiv. **13** Tereer doloон huu, gурvan ohintoi baiv. **14** Tereer uugan ohinoo Iyemima, udaahaa Kyezia, gurav dahia Kyeryenhappuh hemeen nerlejee. **15** Buh nutag dayaar Iovyn ohid shig tiim uzegelentei emegtei neg ch oldoogui ajee. Tednii etseg tedend ah narynh ni dund ov ogchee. **16** Uunii daraa Iov zuun dochin jil amidarch, hovguud, ach nar boloh dorvon uyee uzjee. **17** Iov hogshirch, odruudee guitseegeed uhev.

NEGDUGEER NOM

Duulal 1

1:1 Horon muu hunii zovlogoog dagadaggui, Nugeltnuudiin zam deer ch zogsdoggui, Basamjlagchdyn suudald ch suudaggui hun yerooltei yee! **2** Harin tereer EZENii huulid bayarlaj, Tuunii huuliig odor shonogui tungaan byasalgadag. **3** Tereer ursgal usny derged tarisan mod adil bilee. Ter mod tsagtaa ur jimsee urguuldag bogood Navchis ni ch hatdaggui. Ter hunii uils buhen ni olziitei. **4** Horon muu humuus bol tiim bish, Harin ted salhind hiisdeg tariany halis met. **5** Tiim uchraas horon muu hun shiitgeld, Nugeltnuud ch zov shudarga hunii tsuglaand zogsoj chadahgui. **6** Zov shudarga hunii zamyg EZEN meddeg, Harin horon muu hunii zam sonoh bolno.

Duulal 2

2:1 Yaagaad undestnuud uurandaa shataj, Ard tumnuud demii huivaldana ve? **2** Gazar delhiin haad bat zogsoj, Udirdagchid hoorondoo zyevloldoj, EZEN ba Tuunii Toslogdson Negeniig eserguutsen, **3** "Bid tednii ginjiig tasalj, Hulgiig ni oorsdoosoo zailuultsgaaya!" gej ted helev. **4** Tengert zalragch ineej, Tedniig Ezen tohuurhaj baina. **5** Tegeed Ter tedend Ooriin uurand aildaj, Ooriin hilengeer tedniig ailgan, **6** "Minii ariun uul Siond Bi Ooriin haanyg orgomjilson" gene. **7** "Bi EZENii zarligiig tunhaglana. Ter nadad helehdee «Chi bol Minii Huu, Onoodor Bi Chamaig toruulsen. **8** Nadaas gui! Bi undestnuudiig Chinii ov bolgon, Delhiin hyazgaaruudyg ch Chinii ezemshil bolgon ogno. **9** Chi tedniig tomor tayagaar hemh tsohij, Shavar sav shig butlah bolno» gesen". **10** Tiimees haad aa, uhaalag bai. Delhiin shuugchid ee, surgamj av. **11** Emeen EZENd uilchilj, Surden bayasapun. **12** Huug uns, es tegvel Tereer uurlaj, Chi zamd suireh bolno. Uchir ni Tuunii uur hilen udahgui asah yum. Tuund itgelee ogogch buhen yerooltei yee!

Duulal 3

3:1 Huu Absalomaasaa zugtah uyeiin Davidyn duulal. EZEN, minii ostnuud yaasan olshirno ve! Minii esreg bosogchid olon baina. **2** Olon humuus minii tuhai "Tuund Burhany dotor avral ugui" gedeg. Syela **3** Gevch, EZEN, Ta bol minii bambai, Minii tsog javhlan bolon terguuniig mini orgogch Negen bilee. **4** Bi EZENd handan duu hooloigooroo hashhirsan bogood Tereer ariun uulaasaa nadad hariulsan. Syela **5** Bi hevteed, untaad, sersen, Uchir ni EZEN namaig tushij baina. **6** Tumen hun minii esreg Namaig buselsen ch bi aihgui. **7** EZEN, bosooch! Burhan miniee, namaig avraach! Minii buh daisny shanaa uruu Ta delssen. Horon muu hunii shudiig Ta hemhelsen. **8** Avral bol EZENiih. Tany yerool Tany ard tumend hurteh boltugai! Syela

Duulal 4

4:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid, utsan hogjim deer. Minii zov shudargyn Burhan, Namaig duudahad hariulaach! Namaig zovohod Ta namaig amraasan bilee. Namaig orshoon, zalbirlyg mini sonsooch. **2** Hunii hovguud ee, hedii boltol minii tsog javhlan ichguureer soligdoh ve? Hedii boltol ta nar hooson yumand durlaj, Hudal huurmagiig haih yum be? Syela **3** Harin EZEN Ooriin toloo burhanlag humuusiig tusgaarlasnyg medej av. Bi Tuunii duudahad EZEN sonsdog bilee. **4** Chichren aij, nugel buu hii. Oron dotroo zurhendee tungaan byasalgaj, duugui bai. Syela **5** Zov shudargyn tahil orgoj, EZENd itge. **6** "Bidend sainyg uzuulegch ni hen be?" gejj olon hun asuuj baina. EZEN, nuurnihee gerliig biden uruu orgooch! **7** Zurhend mini Tany ogson bayar bayasgalan ni Tednii ur taria, shine dars byalhah uyeiinhees ch iluu yum. **8** Bi amar amgalan hevtej, untah bolno. Namaig ayuulguigeer aj toruulegch ni, EZEN, Zovhon Ta bilee.

Duulal 5

5:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid, limbenii hamt. EZEN, ugend mini chih tavij, Yooloh duug mini anhaaraach. **2** Minii Haan bolon minii Burhan, Tuslamj guin hashhirahyg mini sonsooch, Uchir ni Tандаа bi zalbirnam. **3** Oglooguur, EZEN, Ta minii duu hooloig sonsono. Oglooguur bi Tany omno baraalhan, husen huleeh bolno. **4** Uchir ni Ta bol horon muug taashaadag Burhan bish ee. Yamar ch muu muuhai ni Tantai hamt orshdoggui. **5** Ongiron sagsuuragchid Tany melmiin omno zogsoj chadahgui. Gem nugel uiddegch bugdiig Ta uzen yaddag. **6** Hudal yarigchdyg Ta ustgadag. Tsus ursgadag, zalilj meheldeg huniig EZEN jigshdeg. **7** Harin minii huvid gevel, Tany elbeg hair enerleer bi Tany orgoond orj, Tany ariun sumd bi Tanyg hundetgen bohiino. **8** EZEN, daisnuudyn mini ulmaas Ta namaig Ooriin zov shudargaar hotlooch. Minii omno Ooriinhoo zamyg tegshitgeech. **9** Tednii helj baigaa zuilsed itgeh yum yuu ch utui. Tednii zurh setgel ni suirel yum. Tednii hooloi ni ongorhoi bulsh yum. Ted heleeree magtan hoorogddog. **10** Burhan, tednii gemteig tunhaglaach! Oorsdiinh ni arga zaliar tedniig unagaach! Ui tumen aldaa zorchil dotor ni tedniig hoon gargaach, Uchir ni ted Tany esreg terseldeg bilee. **11** Harin Tand horgodogch bugd bayar hoortei bajj, Monhod bayarlan duulah bolno. Tany neriig hairlagchid Tand bayarlahyn tuld tedniig Ta hangaalaach. **12** Uchir ni zov shudarga huniig yeroodog ni, EZEN, Ta bilee. Ta tuuniig bambaigaar halhlah shig taallaaraa hureelne.

Duulal 6

6:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid, utsan hogjim, naiman utastai lir deer. EZEN, Ooriin uuraar namaig buu zemleech, Ooriin hilengeer ch namaig buu gesgeeggeech. **2** Bi sul doroi uchir, EZEN, namaig orshoogooch. Minii yas yanginadag uchir, EZEN, namaig edgeeggeech. **3** Minii setgel ch ihed shanalj baina. Harin EZEN, Ta her udah ve? **4** EZEN, butsan irj, minii setgeliig heltruuleech, Ooriin hair enerliin ulmaas namaig avraach. **5** Uchir ni uheld Tanyg dursan sanana gej ugui, Uhegsdiin orond hen tand talarhah ve? **6** Bi yoolsoor etsej yadarch baina. Shono bur bi oroo

hovuulj, Devsgeree ch nulimsaaraa nevt norgodog. **7** Gashuudsnaas bolj nudnii mini gal bohson. Minii buh ostnuudees bolj nud mini haranhuilsan. **8** Gem nugel uildegchid ta bugd nadaas hold. Uchir ni EZEN minii uilan ginshih duug sonsson. **9** EZEN minii guiltyg sonsson bogood EZEN minii zalbirlyg huleen avdag. **10** Minii buh daisnuud ichguurt orj, ihed zurhsheene. Ted genet ichin, uhras bolno.

Duulal 7

7:1 Byeniamin hun Kushiin talaar EZEND duulsan Davidyn shigaion. Minii Burhan EZEN, Tany dotor bi horgodson bilee. Namaig moshgoj bui bugdees namaig avran, choloolooch. **2** Es tegvel cholooloh hunguid namaig chiren, tereer arslan met namaig urj tastchina. **3** Minii Burhan EZEN, herev bi uuniig hiisen bol, Herev minii gart gem nugel baigaa bol, **4** Herev bi and nohortoo horon muug butsaaj, Shaltgaanguigeer minii oston bolson hunees bulaaj avsan bol **5** Daisan mini namaig moshgon barig. Tereer amiig mini gazart gishgelen, Aldryg mini toos shoroond unagaag. Syela **6** EZEN, uuran dotroo bosooch. Minii ostnuudiin hilengiin esreg zogsooch, Minii toloo bosooch. Ta shiitgeliig tovloson bilee. **7** Too tomshgui humuuseer Ta Ooriigoo hureeluulj, Tednii deeguur ondortoo butsaj zalraach. **8** EZEN ard tumnuudiig shuudeg. Minii dotor bui minii zov shudarga bolon unench baidlyn daguu, EZEN, namaig zovtgooch. **9** Horon muu hunii buzaru muug togsgoj, Harin zov shudarga huniig bat togtoogooch. Zov shudarga Burhan zurh bolon oyuun bodlyg shalgadag yum. **10** Minii bambai Tseh shuluun zurhtniig avardag Burhand bii. **11** Burhan bol shudarga shuugch bogood Odor bur hilegnedeg Burhan yum. **12** Hervee hun gemshihgui bol Tereer ildee irleh bolno. Tereer numaa hovchlood, belen bolgojee. **13** Tereer bas Oortoo alah zevsguudiig beltgesen yum. Tereer sumaa galt sum bolgodog. **14** Haragtun, tereer gem nugliig toruuleheer dunshij, Horon muugaar jiremselj, hudal huurmagiig toruuldeg. **15** Tereer nuh maltan, tuuniigee uhaad, Ooriin uhsan nuhendee unasan yum. **16** Tuunii horon muu ooriinh ni tolgoi deer ergen irj, Tuunii huchirhiilel ooriinh ni zulai deer buuna. **17** Bi EZEND Tuunii zov

shudargyn daguu talarhaj, Hamgiin Deed EZENii nerd magtaalyg duulna.

Duulal 8

8:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid, Git deer. EZEN, bidnii Ezen, Tany ner buh gazar delhiid yamar suu aldartai ve! Ta Ooriin tsog javhlang tengeruudiin deeguur bairluulsan bilee. **2** Ooriin ostnuudees bolj Balchir, nyarai huuuudiin amaar Ta huch chadlyg batatgasan ni Daisan bolon honzognogchiig duugui bailgahyn tuld boloi. **3** Tany mutryn buteel boloh Tany tengeruudiig, Tany tsogtslon baiguulsan sar, oddyg bi tungaan bodohdoo **4** Hun gegch yuu bolood Ta tuund sanaa tavij, Hunii huu gegch yuu bolood Ta tuuniig halanjilna ve? **5** Ta tuuniig tenger elchees arai door bolgoj, Aldar ba hundetgeliin titmiig tuund omsgojee. **6** Ta tuund Ooriin mutryn buteeluudiig zahiruuldag. Ta tuunii hol door buh yumyg tavisan ni **7** Buh honi ba uhruud, Mon heeriin araatan amitad, **8** Tengeriin shuvuud bolon dalain zagas buyuu Usan zamaar selegch buhen yum. **9** EZEN, bidnii Ezen, Tany ner buh gazar delhiid yamar suu aldartai ve!

Duulal 9

9:1 Davidyn duulal, Nairal duuny udirdaachid, Mutlabbyen deer. Bi buh zurheeree EZENd talarhah bolno. Bi Tany buh gaihamshguudyg tunhaglana. **2** Bi bayarlaj, Tany dottor bayasna. Hamgiin Deed Negen, bi Tany nerd magtaalyg duulna. **3** Minii daisnuud uhrahdaa Tany omno budren unaj, sonodog yum. **4** Uchir ni Ta minii shudarga zargyg demjisen bilee. Ta zov shudargaar shuun sentiindee zalarsan bilee. **5** Ta undestnuudiig zemlej, Ta horon muu humuusiig ustgasan. Ta tednii neriig uurd monhod ugui bolgосon. **6** Daisan uurdiin suirleer suirsen bogood Ta hotuudyg nuraasan yum Tednii talaar dursagdah ch yumgui болson bilee. **7** Harin EZEN monhod zahiran суuj baidag. Tereer shuuhin тоloo Ooriin sentiig zehsen bogood **8** Ter delhiig zov shudargaar shuuh болno. Tereer ard tumnuudiig shuluun shudargaar shuune. **9** EZEN bas darlagdagsdyg hamaalah behlelt, Berh tsagiin behlelt болno. **10** Tany neriig meddeg

humuus Tand itgelee ogoh bolno. Uchir ni Ooriig tani eren haigchdyg, EZEN, Ta orhiogui. **11** Siond orshin baigch EZEND magtaalyg duulagtun. Tuunii uilsiig humuusiin dund zarlagtun. **12** Tsus ursgaltaar oshoo avagch Tereer tedniig sanadag. Tereer zovogsdyn hashhirahyg martdaggi. **13** EZEN, namaig orshoogooch. Uhliin daaman haalganaas namaig bosgodog Ta Namaig uzen yadagchdaas irdeg zovlon zudguuriig mini haraach. **14** Tegvel bi Tany buh magtaalyg zarlah bogood Siony ohiny daaman haalgand Bi Tany avrald bayasna. **15** Undestnuud oorsdiin uhsan nuhend unasan bilee. Oorsdiinh ni nuusan torond tednii hol orson bilee. **16** EZEN Ooriigoo meduulj, shuultiig guitsedduuljee. Ooriin garyn uildsen uileer horon muu hun urhiduuljee. Higgsaion, Syela **17** Burhanyg martdag buh undestnuud buyuu Horon muu humuus Uhegsdiin oron uruu butсна. **18** Gachigdagsad uurd martagdahgui, Zovogsdyn naidlaga ch monhod tasrahgui. **19** EZEN, bosoj, humuund yalaltyg buu ogooch. Ooriinhoo omno undestnuudiig shuulgeerei. **20** EZEN, tedniig emeelgeech. Oorsdiig ni zovhon hun l yum gedgiig undestnuuded meduuleech. Syela

Duulal 10

10:1 EZEN, Ta yaagaad tertee hol zogsdog ve? Berh tsagt Ta yaagaad nuugddag ve? **2** Bardam zangaaraa horon sanaat hun zovj bui negniig moshgodog. Oorsdiinh ni sedsen zali mehend tedniig unagaach. **3** Horon muu hun ooriin husel tachaalaar sairhdag bogood Shunahai hun EZENiig haraan, ul oishoodog. **4** Horon muu hun bardam nuureeree haidaggi. Tuunii bodol buhend "Burhan baidaggi". **5** Tuunii zam yamagt bat beh baidag. Tany shiitgeluud ondort, tuunii haraanaas gadna bilee. Ooriin buh daisnuudyg ter doromjildog yum. **6** Tereer zurhendee "Bi ogt ganhahgui. Uyees uyed bi zovlon berhsheeltei uchrahgui" gedeg. **7** Tuunii am ni haraal, ov meh, havchлагаар duuren. Tuunii helen door saad tovog bolon horon sanaa baidag. **8** Tereer tosgodyn nuuvchuudad suudag. Nuuts gazruudad tereer gemgui huniig aldag. Tuunii nud yaduu huniig nuutshan haij baidag. **9** Arslan nuhendee myaraadag shig tereer nuuts gazruudad hevtdeg. Tereer yadarsan negniig barihaar huleen hevtdeg. Tereer

yadarsan negniig ooriin torond oruulj baridag bilee. **10** Ter myaraan, atiin hevtdeg bogood Yaduuchuud tuunii huchirhiileld unadag yum. **11** Tereer zurhendee "Burhan martsan bilee. Tereer nuuree nuusan. Tereer uuniig hezee ch harahgui" gedeg. **12** EZEN, bosooch! Burhan, mutraa orgooch! Yaduusyг buu martaach. **13** Horon muu hun Burhanyг yuund haraana ve? Tereer zurhendee "Ta butsaaj nehehgui" gedeg. **14** Ta harsan bilee. Uchir ni Ooriin mutraar hariulahyn tuld Ta zovlon zudguur, uur untuutslyг ajiglasan bilee. Yaduu hun Tand daatgadag. Ta onchin humuusiin tuslagch baisaar irsen bilee. **15** Horon muu hiigeed buzryг uildegchiin garyг hugalj, Yuu ch olohgui boltloo tuunii horon muug hain ilruuleech. **16** EZEN bol uurd monhod Haan yum. Tuunii gazar nutgaas undestnuud ustgagdsan bilee. **17** EZEN, Ta daruu hunii huseltiig sonsson bilee. Zurhiig ni batjuulj, chihee tavin sonsooch. **18** Ingesneer delhii deerh humuus dahin surduulehgui bolgohoor Onchin bolon havchigdsan huniig zovtgooch.

Duulal 11

11:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. EZEN dotor bi horgoddog. Ta nar setgeld mini handan "Ooriin uul uruu shuvuu shig zugt" geј yaaj helj chadaj baina aa! **2** Haragtun, horon muu humuus numaa hovchilj, Sumaa tavihaar zeheј baigaa ni Haranhuid shuluun shudarga zurhteі hun uruu harvahyn tuld boloi. **3** Herev suuriud ustgagdval Zov shudarga hun yuu hij chadah ve? **4** EZEN Ooriin ariun sumd baina. EZENii sentii tengert baina. Tuunii melmii, tuunii zovhi hunii hovguudiig shalgadag yum. **5** EZEN zov shudarga hiigeed horon muu huniig shalgadag bogood Huchirhiileld durlagchiig Tuunii setgel uzen yaddag bilee. **6** Tereer horon muu hun deer tor buulгах bogood Gal, huher болон tuleh salhi tednii ayagany huvi hishig boloh yum. **7** EZEN zov shudarga, Tereer zov shudarga baidald durтай. Shuluun shudarga hun Tuunii tsaraig harah болно.

Duulal 12

12:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid, naiman utastai lir deer. Tuslaach EZEN, uchir ni burhanlag hun tasarch, Itgeltei negen hunii hovguudiin dundaas ugui boloh ni. **2** Ted biye biyendee hudlyg heldeg. Oorsdiin zusardagch uruul bolon hoyor zurh gargan ted yaridag yum. **3** Buh zusardagch uruul bolon Sairhan yarigch heliig EZEN taslah boltutai. **4** Ted "Oorsdiin heleer bid yalna. Uruul maani bidniih yum. Hen bidniig zahirah yum be?" gejee. **5** EZEN "Sul doroin darlal, Gachigdagsdyn yooloh duunaas bolj Bi bosoj, Tuuniig hussen ayuulgui gazart ni tavina" gedeg. **6** Shavar zuuhand tungaagdaj, Doloo dahin tsevershuulegdsen mongo met EZENii ug bol tsever yum. **7** EZEN, Ta tedniig hamgaalna. Ta edugee uyeiinhnees monhod hurtel tedniig hadgalna. **8** Oliggui etgeeduud hunii hovguudiin dund orgomjlogdohod Horon muu humuus ergen toirond yavdag.

Duulal 13

13:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. EZEN, hedii boltol yum be? Ta namaig uurd martah yum uu? Hedii boltol Ta nadaas nuuree nuuh yum be? **2** Bi hedii boltol setgelteigee yarij, Buhii l odorjin zurheeree zovoh yum be? Hedii boltol daisnuud mini minii deer orgomjlogdoh ve? **3** Minii Burhan EZEN, tungaan bodoj, nadad hariu ogooch. Nudiig mini neegeech, Es tegvel bi uhleer noirsoh bolno. **4** Minii daisan ch "Bi tuuniig yalan diilsen" gej, Namaig ganhah uyed minii ostnuud ch bayarlah bolno. **5** Harin bi Tany hair enereld itgesen. Minii zurh Tany avrald bayasah bolno. **6** Bi EZEND duulna, Uchir ni Ter nadad ogoomor handsan yum.

Duulal 14

14:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. Munhag hun zurhendee "Burhan baidaggui" gesen. Ted zavhartsgaasan, ted jigshuurtei uils hiisen. Sain uil hiideg hun ogt baihgui. **2** EZEN tengerees hunii hovguud uruu ongiin harsan ni Oilgodog, Burhanyg eren haidag hun baigaa esehiig harahyn tuld yum. **3** Ted bugdeeree dur meden yavtsgaaj, Ted hamtdaa

zavhartsgaasan. Sain uil hiideg hun baihgui, Neg ch baihgui. **4** Talh iddeg shig minii humuusiig iddeg, EZENiig duuddaggui, Buzar muug uiddegch buhen meddeggui yum uu? **5** Burhan zov shudarga uyeiinhenitei hamt baigaa uchir Ted tend ihed aij baina. **6** Ta nar yaduusyn bodol sanaag ichguurtei bolgohson Gevch EZEN bol tuunii horgodoh gazar yum. **7** Izrailiin avral Sionoos garah boltugai! EZEN Ooriin olzlogdson humuusiig erguulen avch irehed Iakov bayasan, Izraili bayarlana.

Duulal 15

15:1 Davidyn duulal. EZEN, Tany asart hen orshin suuh ve? Tany ariun uuland hen amidran suuh ve? **2** Unencheer yavj, zov shudargyg uildej, Zurhendee uneniig oguuldeg hun. **3** Tereer heleeree gutgedeggui, Ooriin and nohort ch muu yum hiideggui, Horshiigoo ch eserguutsen buruutgadaggui. **4** Tuunii nudend oliggui hun jigshigdded Bolovch EZENees emeegchdiig tereer hundeldeg yum. Ter ooro hohirson ch andgailsnaasaa nyatsdaggui. **5** Ter ooriin mongiig huutei zeeluuldeggui, Gemgui hunii esreg hahuuli avdag ch ugui. Edgeeriig uildegch ni hezee ch ganhahgui.

Duulal 16

16:1 Davidyn miktam. Namaig hamgaalaach Burhan, Uchir ni bi Tany dottor horgoddog. **2** Bi EZENd "Ta bol minii Ezen. Tanaas oor sain saihan gej nadad ugui" gej helev. **3** Gazar delhiid baigaa ariun humuusiin tuhaid Ted goid sain bogood minii buh bayar jargal tedend baidag. **4** Oor burhand handagchdyn gunig zovlonguud nemegdene. Bi tednii tsust undaan orgoliig tsutgahgui, Tednii neruudiig ch uruulaaraa duudahgui. **5** EZEN bol minii oviin bolon minii ayagany huvi yum. Ta minii huvi noogdlyg tetgedeg. **6** Nadad taalamjtai gazart zuraasuudyg tatjee. Minii ov naddaa uneheer saihan. **7** Nadad zovloson EZENiig bi magtana. Shonoor ch oyuun bodol mini namaig surgadag. **8** Bi EZENiig ooriin omno urgelj baihaar tavisan. Ter minii baruun gar tald baigaa uchraas bi ganhahgui. **9** Tiimees minii

zurh bayarlaj, aldar mini ch bayasdag. Minii biye ch ayuulgui aj torno. **10** Uchir ni Ta minii setgeliig Uhegsdiin orond orhihgui. Ta Ooriin Ariun Negend ch yalzrahyg zovshoorohgui. **11** Ta nadad amiin zamyg taniulna. Tany omno l bayar hoor duuren baidag. Tany baruun mutart uurd bayar jargal baidag.

Duulal 17

17:1 Davidyn zalbiral. Shudargyn hergiig sonsooch, EZEN, Minii hashhirahyg anhaaraach. Hudal huurmaggui uruulaas garsan zalbiral d mini chih taviach. **2** Minii shuult Tany omnoos ireh avai. Tany melmii tseh shuluunaar harah boltugai. **3** Ta minii zurhiig shalgav. Ta shono ailchiljee. Ta namaig sorison bogood Ta yuut ch oloogui. Bi amaaraa gem nugel hiihgui gej shiidsen. **4** Hunii uilsiin tuhaid Tany uruulyn ugiin daguu Bi huchirhiilegchiin zamaas sahin hamgaalsan. **5** Minii alhmuud Tany zamuudad bat holbogdson. Hol mini haltirsangui. **6** Burhan, Ta nadad hariulah uchir Bi Tanyg duudsan yum. Nadad chihee tavin, ugiig mini sonsooch. **7** Tany baruun mutryn hajuud Eserguutsen bosogchdoos horgodogchdyn Avragch aa, Hair enerlee gaihamshigtaigaar uzuuleech. **8** Namaig nudnii tsetsgii met hamgaalaach. Dalavchnuudynhaa suudert namaig halhlaach, **9** Namaig daragch horon muu hunees, Namaig buselsen honoolt daisnuudaas. **10** Ted oohooroo huchigdaj, Ted amaaraa bardamnan yaridag. **11** Ted odoo alham burd maani bidniig hureeljee. Ted gazart unagah gej hartsaa togtoodog. **12** Tereer olzoo tastchin hayahyg husdeg arslan met, Nuuts gazruudad getdeg zaluu arslan met yum. **13** Bosooch, EZEN, Tuuntei tulj, tuuniig doosh unagaach. Ooriin ildeer minii setgeliig horon muu hunees avraach. **14** EZEN, ene amidrald ooriin huviig hurtsen yertontsiin humuusees, Ter humuusees Ooriin mutraar avraach. Tednii hevliig Ta erdeneseeree duurgedeg bilee. Ted ur huuhduuddee setgel hangaluun bajj, Ov horongoo oorsdiin bayalguudyg nyalh huuhduuddee uldeedeg yum. **15** Minii huvid bol bi zov shudargaar Tany nuuriig harna. Bi serehdee Tany dur torhond setgel hangaluun baina.

Duulal 18

18:1 Nairal duuny udirdaachid zoriulsan duu. EZEN Davidyg buh daisnuudynh ni garaas bolon Saulyn garaas avarsan odor ene duuny ugeer EZENd oguulsen, EZENii zarts Davidyn duulal. Minii huch boloh EZEN, Bi tand hairtai. **2** EZEN bol minii had, minii tsaiz, minii avragch, minii Burhan, minii horgoddog had mini, minii bambai, minii avralyn ever, minii behlelt yum. **3** Magtuulah zohistoi EZENiig bi duudaad, Ooriin daisnuudaas bi avragdsan. **4** Uhliin utas namaig herj, Burhanlag busyn tsutgaluud namaig ailgajee. **5** Uhegsdiin orny utas namaig hureeljee. Uhliin urhinuud minii omno tulgarchee. **6** Ooriin zovlondoo bi EZENiig duudaj, Ooriin Burhan uruu handan hashhirsand Ter Ooriin sumees minii duu hooloig sonsoj, Tuunii omno bui hashhirah duu mini Tuunii sonort hursen bilee. **7** Tegeed gazar delhii chichren dorgiv. Tereer uurlasnaas bolj uulsyn suuri ganhan hodolson. **8** Tuunii hamraas utaa garch, Tuunii amnaas gal manaran shataajee. Terhoo gald nuurs notsson. **9** Tereer tengeriig ch bohiilgon, hol dooroo gun haranhuitaigaar buuj irsen. **10** Tereer hyerub hologlon nisev. Tereer salhin jiguur deeguur elin haliv. **11** Tereer haranhuig Ooriin nuutdah gazar, Usny haranhui, ogtorguin otgon uulsiig Ooriin ergen toiron dahi hoshig bolgosen. **12** Tuunii omnoh gegeenees Tuunii otgon uuls, Mondor bolon galtai nuurs nuujee. **13** EZEN bas tengert hungenej, Hamgiin Deed Negen Ooriin duu, mondor ba galtai nuursiig buulgasan yum. **14** Tereer Ooriin sumnuudaa nisgen butraaj, Ayanga tsahilgaanuudaa ui olnoor tsahiulj, tedniig but nirgesen. **15** Tegeed, EZEN, Tany zemleld hiigeed Hamryn tani amisgalyn huchit tsohiltoor Usny ursgaluud uzegdej, Yertontsiin suuriud il gargagdjee. **16** Tereer deerees ilgee, namaig avsan. Ih usnaas Ter namaig tatan gargasan. **17** Ter namaig huchit daisnaas mini bolon namaig uzen yadagchdaas avarsan. Uchir ni ted minii huvid denduu huchte, baiv. **18** Ted zovlon gamshgiin odort mini nadtai tulgarsan, Gevch EZEN minii tushig baiv. **19** Mon Ter namaig uujim gazar uruu avaachsans. Ter namaig taalsan uchir namaig avarsan bilee. **20** EZEN namaig zov shudargyn mini daguu shagnasan, Garyn mini tsever baidlaar Ter nadad hariulsan. **21** Uchir ni bi EZENii zamyg

barimtalj, Ooriin Burhanaas horon muutaar salaagui. **22** Tuunii buh togtooluud minii omno baisan bogood Bi Tuunii zarliguudyg ooroosoo holduulaagui. **23** Bi bas Tuunii omno gem zemgui baij, Bi ooriigoo gem nugleesee sahin hamgaalsan. **24** Tiimees EZEN nadad zov shudargyn mini daguu, Tuunii melmiid minii garyn tsever baidlaar hariulsan. **25** Enerengui humuust Ta Ooriin enerliig uzuuldeg. Shuluun shudarga humuust Ta Ooriin togs chanaryg uzuuldeg. **26** Tsever humuust Ta Ooriin tsever baidlyg, Huuramch humuust Ta Ooriin ovjin baidlaa haruuldag. **27** Ta zovj zudersen humuusiig avardag, Harin ihemseg hartsyg Ta nomhtgodog. **28** Ta minii denluug asaadag. Minii Burhan EZEN haranhuig mini giiguulj ogdog. **29** Tand tushiglen bi ih tsergiin esreg guij chadna. Burhandaa tushiglen bi hana davj chadna. **30** Burhany zam togs togoldor yum. EZENii ug shalgagdsan. Ooriinh ni dotor horgoddog buhend Tereer bambai yum. **31** EZENees oor hen Burhan yum be? Bidnii Burhanaas oor hen had ve? **32** Burhan namaig huch chadlaar zevseglej, Minii zamyg shuluun bolgodog. **33** Ter minii holiig sogoonyh shig bolgoj, Ondorlog gazruudad mini namaig suulgadag. **34** Ter minii garyg tulaldaand surgadag ni Minii gar hurel numyg hovchilj chadahyn tuld yum. **35** Ta Ooriin avralyn bambaig nadad mon ogson bogood Tany baruun mutar namaig tushdeg. Tany dolgoon baidal namaig aguu bolgodog. **36** Ta minii alhah zamyg orgosgodog, Tiimees minii hol budreegui. **37** Bi daisnuudaa nehen hooj, guitsej, Tedniig sonohoos naash bi ergesengui. **38** Dahin bosoj chadahgui boltol bi tedniig but tsohison. Ted minii hol door unav. **39** Ta namaig tulaldaand beltgen huch chadlaar zevseglejee. Minii esreg bosogchdyg minii door Ta oruulsan bilee. **40** Ta nadad daisnuudyn mini shiliig haruulsan bogood Namaig uzen yadagchdyg bi ustgalaa. **41** Ted hashhirsan bolovch avrah hen ch baigaagui, EZENd handsan bolovch Ter tedend hariulaagui yum. **42** Tegeed salhind toos shoroo shig bi tedniig butargadag. Gudamjny shavar shalbaag shig bi tedniig tsatssan yum. **43** Ta namaig humuusiin dovtlolt haldlagaas avarsan yum. Ta namaig undestnuudiin terguun met bolgoston. Minii meddeggui humuus nadad zaragddag. **44** Ted sonsonguutaa namaig dagadag. Hari humuus nadad

zahiragddag. **45** Hari humuus sulidan doroitoj, Bat tsaizuudaasaa chichren garch irdeg. **46** EZEN amid. Minii had magtagdah boltugai. Minii avralyn Burhan orgomjlogdoh boltugai. **47** Tereer Minii toloo oshoo avch, Nadad undestnuudiig zahiruuldag Burhan yum. **48** Ter namaig daisnuudaas mini avardag. Namaig eserguutsegchdiin deer Ta namaig uneheer orgodog yum. Huchirhiilegchees Ta namaig avardag yum. **49** Tiimees undestnuudiin dund bi Tand talarhaj, EZEN Tany nerd bi magtaaluudyg duulna. **50** Ter Ooriin haand aguu avralyg ogch, Ooriin toslogdogch boloh David bolon tuunii ur udamd Monhod hair enerlee uzuuldeg boloi.

Duulal 19

19:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. Tenger ni Burhany sur javhlang zarlaj, Ogtorgui ni Tuunii garyn buteeliig tunhagljaj baina. **2** Odroos odort tedgeer ni yarij, Shonoos shonod medlegiig ilchildeg. **3** Hel yaria hiigeed ug ch baihgui, Chimee ch sonsogdohgui. **4** Duu hooloi ni buh delhiid, Ugs ni yertontsiin hyazgaar hurtel tarj tugjee. Tedgeeriin doktor Burhan narny toloo maihan barisan. **5** Nar orgoonoosoo suit zaluu met garch irj baina. Tereer uraldaany zamd garahaar baatar hun shig dogdoldog. **6** Tuunii mandah ni tengeriin neg zahaas, Toiroh ni tuunii nogoo zah hurtel. Tuunii haluun dulaanaas nuugdah yum gej neg ch ugui. **7** EZENii huuli ni togs togoldor, setgeliig sergeedeg. EZENii gerchlel ni battai, geneniig uhaantai bolgodog. **8** EZENii surgaal ni zov, zurhiig bayarluuldag. EZENii tushaal ni todorhoi, nudiig neej ogdog. **9** EZENees emehui ni tsever, monhod orshdog. EZENii shuultuud unen. Ted bugdeeree zov shudarga. **10** Ted altnaas, ih shijir altnaas iluu husuushtei, Mon zogiin bal, zogiin sarhinagaas dusdag yumnaas ch iluu chiherleg. **11** Unees gadna tedgeereer Tany zarts sanuulga avsan. Tedgeeriig sahin biyeluulsneer aguu ih shagnal baidag. **12** Ooriin buruug hen uhaarch chadah ve? Namaig nuutslagdsan buruunuudaas angijruulaach. **13** Mon Ooriin zartsaa sanaatai nuglees hangaalaach. Tedneer namaig buu zahiruulaach. Tegvel bi gemgui bolj, Aguu nuglees angijirna. **14** Minii had bolon minii Avragch boloh EZEN, Amnaas mini garah ugs hiigeed zurhiin

mini byasalgaluud Tany melmiid taalamjtai boloh boltutai!

Duulal 20

20:1 Davidt duulal. Nairal duuny udirdaachid. Zovlongiin odor EZEN chamd hariulah boltugai! Iakovyn Burhany ner chamaig ondort bailgah boltugai! **2** Ter chamd ariun gazraas tuslamjiig ilgee, Sionoos chamaig tushih boltugai! **3** Ter chinii buh ideen orgoluudiig sanaj, Chinii shataalt tahilyg huleen avah boltugai! Syela **4** Ter chamd zurhnii chini husliig hurteej, Chinii buh zorilgo tolovlogoog biyeluuleh boltugai! **5** Bid chinii yalaltad bayarlan duulj, Oorsdiin Burhany nereer tugaa bid manduulah bolno. EZEN chinii buh guiltyg biyeluuleh boltugai! **6** EZEN Ooriin toslogdogchoo avardag gedgiig odoo bi medne. Ter baruun garynhaa avrah hucheer, Ooriin ariun tengerees tuund hariulah bolno. **7** Zarim ni morin tergend, zarim ni morind naiddag. Harin bid oorsdiin Burhan EZENii neriig sanah bolno. **8** Ted bohiin unatsgaasan, Harin bid bosotsgooj, tseh shuluun zogsotsgooson. **9** EZEN, avraach! Bidnii duudah odort Haan bidend hariulah boltutai!

Duulal 21

21:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. EZEN, Tany huchind haan bayasah bolno, Tany avrald ter yamar ih bayarlana ve! **2** Ta tuund zurhniih ni husliig ogson bogood Tuunii uruulyn guiltand tatgalzaagui. Syela **3** Uchir ni Ta tuuniig sain zuilsiin yerooloor ugtan avdag. Ta shijir altan titmiig tuunii tolgoid omsgodog. **4** Ter Tanaas ami guisand Ta tuund monhiin monhod urt udaan nasyg ogson yum. **5** Tuunii aldar Tany avralaar damjuulan aguu ih yum. Ta tuunii deer aldar ba sur huchiig omsgoson. **6** Uchir ni Ta tuuniig monhod hamgiin yerooltei bolgodog. Ta tuuniig Ooriinhoo orshihuid bayar bayasgalantai bolgodog. **7** Uchir ni haan EZENd tushdeg bogood Hamgiin Deed Negenii hair enerleer ter ganhahgui. **8** Chinii gar ooriinhoo buh daisnuudyg olno. Chinii baruun gar chamaig uzen yadagchdyg olj ilruuleh bolno. **9** Chi uurlasan uyedee

tedniig galtai zuuh met bolgono. EZEN ooriin uur hilen dotroo tedniig zalgij, Gal tedniig shataana. **10** Chi tednii uriig delhiigees, Tednii udmynhnyg hunii hovguudiin dundaas ustgana. **11** Hediigeer ted Tany esreg horon muut sanaarhaj, Huivaldaan zohioson bolovch Ted amjiltad hurehgui. **12** Uchir ni Ta tedniig nuruugaa haruulahad hurgeh bolno. Ta tednii nuurnii esreg sumaa onilon belen bolgono. **13** Ooriin huch chadlaar, EZEN, Ta orgomjlogdoh boltutai! Bid Tany sur huchiig duulan magtah bolno.

Duulal 22

22:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid, Aiyelyet Hashshahar deer. Burhan mini, Burhan mini, yuund Ta namaig orhison be? Minii yooloh duu, minii avralaas Ta yuund hol baina ve? **2** Burhan mini ee, bi odor hashhirdag bolovch Ta hariuldagui. Shono ch bas hashhirdag bolovch nadad amralt ugui. **3** Gevch Izrailiin magtaaluudyn deer sentiind zalragch aa, Ta bol ariun yum. **4** Bidnii etseg ovgod Tand itgesen. Ted itgesen bogood Ta tedniig avarsan. **5** Ted Tan uruu hashhirsch, avragdaj baiv. Ted Tand itgesen bogood ichguurt unasangui. **6** Harin bi bol ot, hun bish! Bi bol humuusiin buruutgal bogood ard olond jigshigdsen yum. **7** Namaig hardag buhen namaig tohuurhan ineedeg. Ted uruulaa neej, tolgoi segsren **8** "Ter ooriigoo EZEND daatgasan. Ter tuuniig avrag! Ter tuund bayarladag tul tuuniig avrag!" gej baina. **9** Gesen ch Ta bol namaig ehiin hevliigees gargasan Ter mon. Ehiinhee hohoor baih uyed Ta namaig itguulsen. **10** Bi torohoosoo Tand daatgagdsan. Ehiinhee hevliid baih uyees mini Ta minii Burhan baisan. **11** Zovlon oirhon baigaa uchraas Nadaas buu holdooch. Uchir ni tuslah hun neg ch alga. **12** Olon uhruud namaig hureelsen. Bashany huchtenuud namaig buselsen. **13** Huu tatahaar arhiran baigaa arslan shig Ted nad uruu amaa tom angailgadag. **14** Namaig us shig asgasan bogood Minii buh yas multarsan. Minii zurh laany tos adil yum. Ter ni minii doktor hailsan. **15** Minii huch shaazangiin helterhii shig hataj, Minii hel tuushindee naaldsan. Ta namaig uhliin shoroond tavidag. **16** Uchir ni namaig nohod hureeljee. Buleg horon

sanaatnuud namaig buseljee. Ted minii gar, holiig nevt hatgasan. **17** Bi buh yasaa toolj chadna. Ted harj, nad uruu golron shirtdeg. **18** Ted minii gaduur huvtssyg hoorondoo huvaaj, Minii dotuur huvtsasny toloo shoddog. **19** Harin, EZEN, Ta buu holdooch. Minii huch chadal aa, nadad tuslahaar hurdlaach. **20** Minii setgeliig ildnees, Minii gants amiig nohoin erhsheeles avraach. **21** Namaig arslangiin amnaas avraach. Zerleg uhriin evrees avarch, Nadad hariu ogooch. **22** Bi Tany neriig ah duustee heleh bolno. Chuulgany dund bi Tanyg magtah bolno. **23** EZENees emeegchid ee, Tuuniig magt. Iakovyn ur udam boloh ta bugd Tuuniig aldarshuul. Izrailiin ur udam boloh ta bugd Tuuniig hundetge. **24** Uchir ni Ter zovogsdyn zovlong jigshee ch ugui, uzen yadaa ch ugui. Ter nuuree tuunees nuugaa ch ugui. Harin tuslamj guin tuuniig hashhirahad Ter sonsson yum. **25** Ih chuulgany dund minii magtaal Tanaas irdeg. Tuunees emeegchdiin omno bi ooriin tangargaa biyeluulne. **26** Yaduu hun idej, tsadna. EZENiig eren haigchid Tuuniig magtah bolno. Ta naryn zurh monhod amid baih boltugai! **27** Gazryn buh zah hyazgaar EZENiig sanaj, Tuun uruu ergeh bolno. Uls undestnuudiin buh urguud Tany omno hundetgen morgono. **28** Uchir ni haanchlal bol EZENiih. Tereer uls undestnuudiig zahirdag. **29** Delhiin bayan chineeleg hun buhen idej, hundetgen morgoh bolno. Shoroon door orogch buhen, Oorsdiin setgeliig amid hadgalj chaddagui buhen ch Tuunii omno sogdono. **30** Ur udmuud Tuund zaragdah bolno. Ezenii tuhai ireh uyeuded yarigdah bolno. **31** Ted irj, Ter uuniig uildsen gedgiig, Ireeduid toroh humuust Tuunii zov shudargyg zarah bolno.

Duulal 23

23:1 Davidyn duulal. EZEN bol minii honichin, Nadad dutah zuil neg ch ugui. **2** Ter namaig nogoos belcheert hevтуулj, Dolgoon usny dergeduur hotoldog. **3** Ter minii setgeliig sergeedeg. Ter Ooriinhoo neriin toloo Zoviin zamaar namaig hotoddog. **4** Uhliin haranhuin hondiigoor tuulavch Bi hor honooloos aihgui, Uchir ni Ta nadtai hamt baina. Tany savaa, Tany tayag namaig taivshruuldag. **5** Ta minii daisnuudyn omno nadad shiree

zasdag. Ta minii tolgoig tosoor tosolson. Ayaga mini duurch byalhdag. **6** Sain saihaan hiigeed hair enerel Nasan turshid mini namaig lavtai yaa dagana. Bi EZENii orgoond monhod orshin suuh bolno.

Duulal 24

24:1 Davidyn duulal. Delhii bolon tuuniig duurgedeg buhen, Yertonts hiigeed tuund orshigchid EZENiih yum. **2** Uchir ni Tereer dalainuud deer tuunii eh suuriig taviij, Gol mornuud deer tuuniig baiguulsan yum. **3** EZENii uul ood hen avirch boloh ve? Tuunii ariun gazart hen zogsoj boloh ve? **4** Tsever gartai, ariun zurhetei, Huurmag baidald setgelee orgoogui, Hudal tangarag taviagui hun tegeh yum. **5** Tereer EZENees yerooliig, Avralynhaa Burhanaas zovtgoiliig hurteh bolno. **6** Ene bol Tuuniig haigchdyn uye yum. Iakovyn Burhan, Tany nuuriig haigchdyn uye yum. Syela **7** Sur javhlangiin Haan orj irehiin tuld Daaman haalganuud aa, tolgoigoo orgoj, Monhiin haalganuud aa, orgogdogtun. **8** Sur javhlangiin Haan gej hen be? Huchtei, chadaltai EZEN, Tulaldaand chadaltai EZEN yum. **9** Sur javhlangiin Haan orj irehiin tuld Daaman haalganuud aa, tolgoigoo orgoj, Monhiin haalganuud aa, orgogdogtun. **10** Ter sur javhlangiin Haan gej hen be? Tumen tsergiin EZEN, Ter bol sur javhlangiin Haan yum. Syela

Duulal 25

25:1 Davidyn duulal. EZEN, Tan uruu bi setgelee orgodog. **2** Burhan mini ee, bi Tand itgedeg, Namaig buu ichguur bolgooch. Daisnuudyg mini nadaas bolj buu bayarluulaach. **3** Unendee Tanyg husen huleegchdiin hen ni ch ichguur bolohgui. Shaltgaanguigeer itgel evdegchid ichguur bolno. **4** EZEN, nadad Ooriinhoo zamuudyg meduuleech. Ooriinhoo jimuudiig nadad zaaj ogooch. **5** Ooriinhoo uneneer namaig daguulj, namaig surgaach. Uchir ni Ta bol minii avralyn Burhan yum. Tanyg bi buhel odorjin husen huleedeg. **6** EZEN, Ooriin orshool bolon hair enerliig dursan sanaach. Uchir ni tedgeer ni monhoos baisan bilee. **7** Minii zaluu nasny

nugliig, esvel aldaa zorchliig mini buu sanaach. Ooriin hair enerliin daguu namaig sanaach, EZEN, Ooriin sain chanaryn toloo sanaach. **8** EZEN bol sain bogood shuluun shudarga yum. Tiimees Tereer nugelnuuded zamyg zaavarladaḡ. **9** Tereer daruu huniig shudargaar udirḡaj, Tedend Ooriin zamyg surgadaḡ. **10** Tuunii geree hiigeed Tuunii gerchleliig sahiḡchdad EZENii buh jimuud bol hair enerel ba unen yum. **11** EZEN, Ooriin neriin toloo Minii ih gem nugliig uuchlaach. **12** EZENees emeedeg hun hen yum be? Tereer tuund songoh yostoi zamḡ ni zaavarchilna. **13** Tuunii setgel sain saiḡan baidal dotor orshij, Ur udam ni gazar nutḡiig ovlon avah bolno. **14** EZENii nuuts Ooroos ni emeeḡchdiin toloo baidag. Ter tedend Ooriin gereeg meduulne. **15** Minii nud urgelj EZEN uruu hardag. Uchir ni Ter minii holiḡ urhinaas sullah yum. **16** Bi gantsaardsan bolon zovj shanalsan uchir Nad uruu ergej, namaig niguulseech. **17** Zurhnii mini zovlonguud ihessen yum. Zudguurees mini namaig gargaach. **18** Minii shanalal, zovlong harj, Minii buh nugliig uuchlaach. **19** Minii daisnuudyḡ haraach. Uchir ni ted oluulaa bogood Ted namaig mash iheer uzen yaddag. **20** Minii setgeliḡ hamḡaalj, namaig avraach. Bi Tany dotor horgoddog uchir namaig ichguurt buu oruulaach. **21** Bi Tanyḡ husen huleedeg uchir Unench bolon shuluun shudarga baidald namaig hamḡaalag. **22** Burhan, Izrailiḡ Buh zovlon berhsheeles ni avraach!

Duulal 26

26:1 Davidyn duulal. Bi unench shudargaar yavj, Guivalguigeer EZENd itgesen uchraas, EZEN, Ta namaig zovtḡooch. **2** EZEN, namaig shalgaj, namaig turshaach. Minii oyuun bodol, zurhiḡ mini shalgaach. **3** Tany hair enerel nudnii mini omno baigaa bogood Bi Tany uneneer yavsan. **4** Bi huurmag humuustei hamt suudaggi, Dur esgeḡch nartai hamt ch yavahgui. **5** Bi horon sanaatnuudyn chuulḡanyḡ uzen yaddag, Mon buzar muu huntei hamt suuhgui. **6** Bi gemgui baidal dotor garaa uḡaaj, EZEN, Tany tahilyn shireend oirton ochno. **7** Inḡeh ni bi talarhlyn duuḡaar tunhaglaj, Tany buh gaihamshḡuudyḡ zarlahyn tulḡ bilee. **8** EZEN, bi Tany orgoonii orshihui bolon Tany sur javhlangiin orshih gazart hairtai. **9** Minii

setgeliig nugeltnuudtei hamt, Minii amiig tsus ursgagchidtai hamt buu avch yavaach. **10** Tednii gart horon muu huivaldaanuud baidag bogood Tednii baruun gar ni hahuuliar duuren. **11** Harin minii huvid, bi unench baidlaaraa yavah yostoi. Namaig avarch, namaig niguulseech. **12** Minii hol tegsh gazart zogsdog. Tsuglaanuudad bi EZENiig magtana.

Duulal 27

27:1 Davidyn duulal. EZEN bol minii gerel bolon minii avral yum. Henees bi emeeh yum be? EZEN bol minii amiin hamgaalalt yum. Henees bi aih yum be? **2** Minii oston ba daisnuud boloh Buzar muug uildegchid mahan biyeiig mini zalgahaar nad uruu irehdee Buderch unatsgaasan. **3** Tumen tserguud namaig buslevch Minii zurh aihgui. Minii esreg dain garsan ch, Ene bugdiin dund bi itgeltei baih bolno. **4** Bi eren haih yostoi neg l zuiliig EZENees guisan. Ene ni EZENii goo saihnyg harj, Tuunii sumd byasalgahyn tuld Bi nasan turshdaa EZENii orgoond suuhyg guisan. **5** Uchir ni zovlongiin odor Ter namaig Ooriin asart daldlah bolno. Ooriin maihny nuuts gazart Ter namaig nuuh bolno. Ter namaig hadan deer gargana. **6** Tegeed minii tolgoi namaig toirson daisnuudyn mini deer orgomjlogdoj, Bi Tuunii maihand bayar hoorteigoor orgoluudee orgono. Bi duulna. Tiim ee, bi EZEND magtaaluudyg duulna. **7** EZEN, namaig duu hooloigooroo hashhirahad sonsoj, Namaig niguulsej, nadad hariulaach. **8** Ta "Minii tsaraig eren haigtun" gehed Minii zurh Tand "EZEN, Tany tsaraig bi erj haih yostoi" gej heljee. **9** Ooriinhoo nuuriig nadaas buu nuugaach. Ooriin zartsyg uurlasandaa buu orhioch. Ta minii tuslamj baisaar irsen. Minii avralyn Burhan, Namaig buu hayaj, buu orhioch. **10** Minii etseg, eh namaig orhison, Harin EZEN namaig bosgono. **11** EZEN, Ooriin zamyg nadad zaaj, Daisnuudyn mini uchir namaig shuluun jimeer udirdaach. **12** Huchirhiilliin amisgal gargagchid bolon Hudal gerchlegchid minii esreg bosson tul Namaig ostonguudiin mini huseld buu daatgaach. **13** Amidyn gazart EZENii sain saihnyg harna gej bi itgesen. **14** EZENiig husen huleegtun. Huchte baij, zurhee zorigtoi bolgogtun. Tiim ee, EZENiig husen huleegtun.

Duulal 28

28:1 Davidyn duulal. EZEN, Tan uruu bi hashhirsch baina. Had mini, chihee buu boglooch. Uchir ni herev Ta duugui baival Bi nuh uruu unadag humuusiin adil bolno. **2** Bi Tan uruu tuslamj guin hashhirahad, Bi garaa Tany ariun gazar uruu chigluulen orgohod Minii guiltyn duug sonsooch. **3** Horon muu humuus bolon Gem buruug uildegchidtei hamt namaig buu chiren avaachaach. Ted horshuuddee ev nairamdlyg zahidag bolovch Zurhend ni buzar muu baidag. **4** Tednii ajluud bolon Uildliinh ni buzar muugiin daguu tedend hariu ogooch. Tednii garyn buteeliin daguu tedend hariu ogooch. Tednii avbal zohih zuilseer tedend butsaan tolooch. **5** Ted EZENii ajluud bolon Tuunii garyn buteeluudiig oishoodoggui tul Ter tedniig ustgaj, harin tedniig dahin bosgohgui. **6** EZEN magtagdah boltugai. Uchir ni Ter minii guih duug sonsson yum. **7** EZEN bol minii huch chadal, minii bambai yum. Zurh mini Tuund itgedeg bogood bi tusyg ni hurtsen. Tiimees zurh setgel mini bayarladag bogood Ooriin duutaar bi Tuund talarhah boloi. **8** EZEN bol tednii huch chadal, Mon Tereer Ooriin toslogdogchiin huvid avralyn hamgaalalt yum. **9** Ooriin humuusiig avarch, Ooriin oviig yeroogooch. Bas tednii honichin ni bolj, Tedniig monhod uurch yavaach.

Duulal 29

29:1 Davidyn duulal. EZENd ogogtun, huchit humuusiin hovguud ee, EZENd aldar ba huch chadlyg ogogtun. **2** Ooriinh ni nerd tohiroh aldryg EZENd ogogtun. Ariun huvtssyg omson EZENd hundetgen morgo. **3** EZENii duu hooloi usan deeguur baina. Aldryn Burhan nurgeldeg, EZEN ih usan deeguur baina. **4** EZENii duu hooloi huchte, EZENii duu hooloi sur javhlantai. **5** EZENii duu hooloi hush modyg ch hugaldag. Tiim ee, EZEN Livany hush modyg zomgol bolgodog. **6** Tereer Livanyg total shig, Shirionyg zerleg uhriin tugal shig oodgonuuldag. **7** EZENii duu hooloi galyn doluudiig dunduur ni salgadag. **8** EZENii duu hooloi tsol gazryg chichruuldeg. EZEN Kadyeshiin tsoliig chichruuldeg. **9** EZENii duu

hooloi sogoog tugalluulj, Oig nutsgertel huu tatdag. Tuunii sumd yum bugd "Aldar" gejj heltsgeedeg. **10** EZEN uyeriin usan deer suusan. Tiim ee, EZEN Haan met monhod suudag. **11** EZEN Ooriin humuust huchiig hairlah bolno. EZEN Ooriin humuusiig amar amgalangaar yeroono.

Duulal 30

30:1 Duulal. Davidyn orgoog zoriulan orgohod duulah duu. EZEN, Ta namaig deeshee orgoj, Minii daisnuudyg nadaas bolj bayarluulaagui uchraas Bi Tanyg orgomjilno. **2** Minii Burhan EZEN, Bi tuslamj guin Tan uruu hashhirsan bogood Ta namaig edgeesen. **3** EZEN, Ta minii setgeliig Uhegsdiin ornoos tatan gargasan. Bi nuh uruu dooshoo yavahguin tuld Ta namaig amid uldeesen. **4** Tuunii burhanlag humuus ee, Ta nar EZEND magtaalyg duulj, Tuunii ariun nerd talarhal orgogtun. **5** Uchir ni Tuunii uur hilen agshin zuuryh, Mon Tuunii iveel nasan turshiinh. Shonojin uilaan baij bolno, Harin oglood bayaryn hashhiraan irdeg. **6** Minii huvid gevel, bi taatai nohtsoldoo "Bi hezee ch ganhahgui" gesen. **7** EZEN, Ooriin iveeleer Ta minii uulyg bat togtooson. Ta Ooriin nuur tsaraig nuusand bi setgel zovj baiv. **8** EZEN, Tan uruu bi hashhirsch, EZEND bi guiltyg orgoson. **9** "Bi dooshoo nuh uruu ochvol minii tsus yamar ashigtai ve? Toos shoroo Tanyg magtah uu? Ter ni Tany itgeltei baidlyg tunhaglah uu?" **10** EZEN, sonsood namaig niguulseech. EZEN, minii tuslagch bolooch". **11** Ta nadad ui gashuug mini bujig bolgoson. Ta taaran huvtssyg mini tailan nadad bayar hooriig omsogon. **12** Ingesen ni bi duugui baihgui bogood Setgeleeree Tand magtaalyg duulahyn tuld boloi. Minii Burhan EZEN, bi Tand monhod talarhana.

Duulal 31

31:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. EZEN, Tany dottor bi horgodson. Namaig hezee ch ichguur buu bolgooch. Ooriin zov shudarga baidlaar namaig avraach. **2** Nad uruu chihee oirtuulj, Namaig hurdan avraach. Minii huvid huchnii had, namaig avrah behlelt bolooch. **3** Uchir

ni Ta bol minii had, minii tsaiz yum. Ooriin neriin toloo Ta namaig udirhaj, hotloh bolno. **4** Tednii nadad zoriulan nuutsaar tavisan tornoos Ta namaig gargana. Uchir ni Ta bol minii huch chadal yum. **5** Tany gart bi sunsee daatgadag. Unenii Burhan EZEN, Ta namaig zolison. **6** Hooson shuteenuudiig hundetgedeg humuusiig bi uzen yaddag, Gevch bi EZENd itgedeg. **7** Bi Tany hair enereld bayasan bayarlah bolno, Yaagaad gevel Ta minii zudguuriig harsan. Ta setgeliin mini zovlong medsen bogood **8** Ta namaig daisny gart tushaasangui. Ta minii holiig uudam gazart tavisan bilee. **9** EZEN, namaig niguulseech, Uchir ni bi zovlon zudguur dund baina. Ui gashuutaas bolj minii nud, setgel bolon biye mini ch turj etsjee. **10** Uchir ni bi amidralaa uitgar gunigtaigaar, On jiluudee sanaa aldalttaigaar ongoruulsen. Minii huch tenhee gemees mini bolj sulran, Biye mini turj etssen. **11** Ooriin buh ostnuudees bolj bi Yalanguyaa horshuudiinhee dund doromjlol, Taniluudynhaa dund aidas toruuleheer bolson. Namaig gudamjind hardag humuus nadaas zailshiideg. **12** Uhsen hun shig bi sanaanaas garan martagdsan. Bi hagarsan sav shig yum. **13** Uchir ni bi olon hunii gutgelgiig sonsson. Tal burd aimshig bolgoo. Ted minii esreg hamtdaa zovloldoj baihdaa Minii amiig avahaar huivaldje. **14** Harin, EZEN, bi Tand itgedeg, "Ta bol minii Burhan" gej bi heldeg. **15** Minii tsag hugatsaa Tany gart baina. Namaig daisnuudyn mini garaas bolon Namaig havchigchdaas avraach. **16** Nuur tsaraigaa Ooriin zartsyn deer gereltuuleech. Hair enerleeree namaig avraach. **17** Bi Tanyg duuddag uchraas, EZEN, namaig ichguur buu bolgooch. Horon muu humuusiig ichguur bolgon, Tedniig Uhegsdiin orond duugui bailgaach. **18** Bardamnal, jigshilteigeer zov shudargyn esreg orshoolgui yaridag Hudalch amyg duugui bolgooch. **19** Tanaas emeegchded zoriulan Tany hurimtluulsan, Tany dotor horgodogchdod Tany soyorhson sain saihan tani Hunii hovguudiin omno hichneen aguu ve! **20** Ta tedniig Ooriin orshihuin nuuts gazart hunii zali mehnees nuudag. Ta tedniig maihand hel amny gutgelguudees nuutsalj hamgaaldag. **21** EZEN magtagdah boltugai. Uchir ni Tereer buslegdsen hotod Ooriin hair enerliig nadad gaihamshigtaigaar uzuulsen. **22** Bi sandran baihdaa "Bi Tany melmiin omnoos taslagdsan bilee" gev. Gesen ch bi Tan uruu hashhirahad Ta minii guiltyn duug

sonsson bilee. **23** Tuunii burhanlag humuus ee, ta bugd EZENiig hairlatsгаа. EZEN itgeltei huniig hamgaalj, Bardamnan uildegchded hariug ni buren toldog. **24** EZENd naidagch bugd ee, Huchtei bain, zurhee zorigtoi bailga.

Duulal 32

32:1 Davidyn duulal. Maskil. Aldaa zorchil ni uuchlagdsan bogood Nugel ni daldlagdsan negen yuutai yerooltei ve! **2** EZENd gemten gej ul tootsogddog bogood Sunsendee zali mehgui hun yuutai yerooltei ve! **3** Bi duugui baihad Odorjingoo yoolsnoos bolj yas mini yairsan. **4** Uchir ni odor shonogui Tany mutar namaig hundeer darj baiv. Shim shuus mini zuny gand met hatsan yum. Syela **5** Bi nuglee Tand huleen helsen bogood Gem nuglee bi nuugaagui. "Bi EZENd aldaa zorchloo huleene" gej bi helev. Tegeed Ta minii nugliin buruug uuchilsan bilee. Syela **6** Tiimees burhanlag hun bur Tany oldoh bolomjtoi uyed Tand zalbirag. Unendee ih us uyerlehed ted tuund hurehgui. **7** Ta bol minii horgodoh gazar, Ta namaig zovlon berhsheeles hamgaaldag. Ta namaig avralyn duugaar hureeluuldeg. Syela **8** Bi chinii yavah yostoi zamd chamd zaavarlan zaaj ogno. Bi chamaig shirten, chamaig zovlono. **9** Uhaangui aduu, esvel luus shig buu bol. Tedniig hazaar nogtoor oosorlon barihgui bol Ta nart oirton irehgui. **10** Horon muu hunii zovlon gunig olon bilee. Harin EZENd itgedeg huniig hair enerel hureeleh bolno. **11** Zov shudarga humuus ee, ta nar EZEN dottor bayarlan, bayasagtun. Zurheeree shuluun shudarga bugd ee, ta nar bayarlan hashhiragtun!

Duulal 33

33:1 Zov shudarga humuus ee, EZEN dottor bayarlan duulagtun. Shuluun shudarga hun magtan duulahad zohistoi. **2** Yatgyn egshgeer EZENd talarhal orgo. Arvan utast piipaa hogjmoor Tuund magtaaluudyg duulagtun. **3** Tuund shine duug duul. Bayart duugaar uran chadvarlag toglo. **4** Uchir ni EZENii ug bol shuluun shudarga bogood Tuunii buh

ajluud itgelteigeer hiigdsen yum. **5** Tereer zov ba shudarga baidlyg hairladag. Delhii EZENii hair enerleer duuren. **6** EZENii ugeer tengeruud, Amnyh ni amisgalaar tedgeeriin buh erhes buteegdsen. **7** Tereer dalain usyg ovoo shig hamtad ni tsugluuldag. Tereer gunii usyg aguulahad hurimtluuldag. **8** Buh delhii EZENees emeegtun. Yertontsiin buh orshin suugchid Tuuniig hundetgegtun. **9** Uchir ni Tuuniig aildahad ter ni biyelsen. Tuuniig tushaasand ter ni bat beh bolson. **10** EZEN uls undestnuudiin zovlogoog ugui hiideg. Tereer humuusiin tolovlogoog ur dungui bolgodog. **11** EZENii zovlogoo monhod, Tuunii zurhnii tolovlogoo uyeiin uyed baidag. **12** Oorsdiin Burhan ni EZEN baidag uls buyuu Ooriinhoo ov bolgohoor Tuunii songoson ard tumen yerooltei yee! **13** EZEN tengerees hardag. Tereer hunii hovguudiig bugdiig hardag. **14** Ooriin orshin baigaa gazraas Tereer Delhiin buh orshin suugchid uruu hardag. **15** Ter ted bugdiin zurhiig buteedeg bogood Ted bugdiin uilsiig oilgodog yum. **16** Huchit tsergeer avragdah haan gej ugui. Aguu hucheer cholologdoh daichin er gej ugui. **17** Mori bol yalaltyn hooson naidvar bogood Ooriin aguu hucheer ch heniig ch avarch chadahgui. **18** Haragtun, EZENii melmii Ooroos ni emeegchdiig, Tuunii hair enereld naidagchdyg hardag ni **19** Tednii setgeliig uhlees avarch, Tedniig olsgolon dund amid uldeehiin tuld baidag yum. **20** Bidnii setgel EZENiig husen huleedeg. Ter bol bidnii tuslamj bolon bidnii bambai yum. **21** Bid Tuunii ariun nerd itgedeg uchraas Bidnii zurh Tuund bayarladag. **22** EZEN, bidnii Tand naidwany daguu Tany hair enerel bidnii deer baih boltugai.

Duulal 34

34:1 David Abimyelyehiin omno galzuursan dur uzuulj, hoogdood yavah uyeiin duulal. Bi EZENiig tsag urgelj magtana. Tuuniig magtah ni minii amand urgelj baih bolno. **2** Minii setgel EZENeer sairhana. Daruu hun uuniig sonson bayarlana. **3** Nadtai hamt EZENiig deedelj, Hamtdaa Tuunii neriig orgomjiltsgooye. **4** Bi EZENiig haisan bogood Ter nadad hariulj, Buh aidsaas mini namaig avarsan. **5** Ted Tuuniig haraad gerelteh bolson bogood Tednii nuur tsarainuud dahin ichguurt orohgui. **6** Ene yaduu hun

hashhirahad EZEN tuuniig sonsoj, Buh saad berhsheeles ni tuuniig avarsan. **7** EZENii tenger elch Tuunees emeegchdiin ergen toirond baij, Tedniig avardag. **8** EZEN sain gedgiig amsaj uz. Tuunii dottor horgoddog hun yutai yerooltei ve! **9** Tuunii ariun humuus ee, ta nar EZENees emeegtun. Tuunees emeegchded yuu ch dutagddagui. **10** Zaluu arslan ch gachigdan olsoj baidag. Harin EZENiig haigchid yamar ch sain yumaar gachigdahgui. **11** Huuhduud ee, ta nar irj, namaig sons. Bi ta nart EZENees emeehiig zaaj ogiye. **12** Amiig husemjildeg bogood Sainyg harahaar urt naslahyg hairlagch hen be? **13** Ooriin heliig horon muugaas, Ooriin uruulyg hudal helehees sahin hamgaal. **14** Buzar muugaas salj, sainyg uild Amar taivnyg haij, tuuniig mordon moshgo. **15** EZENii melmii zov shudarga hun uruu chiglesen baidag bogood Tuunii sonor tednii hashhirahyg chagnadag. **16** EZENii nuur tsarai buzryg uildegchdiin esreg baidag ni Tednii tuhai dursgalyg ch delhiigees arilgahyn tuld yum. **17** Tedniig hashhirahad EZEN sonsoj, Buh saad berhsheeles ni tedniig avardag. **18** EZEN emtersen zurhtei hund oirton baidag bogood Sunseeree gemshigchdiig avardag. **19** Zov shudarga hunii zovlon zudguur ih baidag, Harin EZEN tuuniig ter bugdees ni avardag. **20** Ter tuunii buh yasyg hamgaaldag, Tednees neg ni ch hugaraagui yum. **21** Buzar muu baidal horon muu huniig alna. Zov shudarga huniig uzen yadagchid buruushaagdana. **22** EZEN Ooriin zarts naryn setgeliig avardag bogood Tuunii dottor horgoddog hen ni ch buruushaagdahgui.

Duulal 35

35:1 Davidyn duulal. EZEN, nadtai temtseldegchidtei temtseldeech. Nadtai tulaldagchidtai tulaldaach. **2** Halhavch, bambaigaa barin Nadad tuslahaar bosooch. **3** Namaig mordogchidtei tulgarahaar jad, suhee sugal. Minii setgeld handan "Bi bol chinii avral!" gej hel. **4** Minii amiig haigchdyg shivshig bolgoj, ichguurt unagaagaach. Minii esreg buzar muug sedegchdiig butsaaj, dord bolgooch. **5** Tedniig EZENii tenger elcheer tuugdaj bui, Salhind hiiseh budaany halis met bolgooch. **6** EZENii tenger elcheer tedniig hoolgon Zamyg ni haranhui, haltirgaatai bolgooch. **7** Uchir

ni yamar ch shaltgaanguigeer ted namaig barihaar tor tavisan, Yamar ch shaltgaanguigeer ted minii sunsend nuh uhsan. **8** Tuuniig medeegui baihad suirliig tuund iruulj, Ooriinh ni nuusan tor ooriig ni barig. Ter l suireld tuuniig unagaagaach. **9** Minii setgel EZENd bayarlaj, Tuunii avrald bayasna. **10** Minii buh yasnuud "EZEN, hen tantai adil ve? Hen zudersen huniig ooroos ni iluu huchte negnees, Mon zudersen ba gachigdsan huniig ooroos ni deeremdeg negnees avardag ve?" geh bolno. **11** Hertsgii gerch nar bosdog. Ted minii medehgui zuilsiig nadaas baitsaadag. **12** Ted setgeliig mini onchruulen Tusyg mini usaar hariuldag. **13** Harin minii huvid tedniig ovchtei baihad bi taaran huvtsas omsson. Bi setgelee matsgaar zovooson bogood Minii zalbiral tseejind mini butsan irseer baiv. **14** Bi ooriin naiz, esvel ah duudee yum shig tedend uildsen. Bi ehiin hoinoos gashuuddag negen shig gashuudan bohiison. **15** Harin namaig budersend ted bayarlan hamtran tsuglav. Minii meddegui baisan dovtlogchid minii esreg tsuglaj, Zogsoo zaigui namaig gujirdsen. **16** Nairan deerh burhangui tohuurhagchid met Ted nad uruu shudee havirsan. **17** Ezen, Ta hedii boltol harj suuh ve? Minii setgeliig tednii hor honooluudees, Minii tsoryn gants amiig arslanguudaas avraach! **18** Bi Tand ih chuulgand talarhal orgono. Bi Tanyg huchit olon tumnii dund magtah bolno. **19** Hudal yarigch daisnuudyg mini nadaas bolj buu bayasga. Shaltgaanguigeer namaig uzen yadagchdyn nudiig ch buu hyalalzuul. **20** Uchir ni ted amar amgalang yaridaggui, Harin gazar nutagt anirgui orshigchdyn esreg huurmag ugsiig zohiodog. **21** Ted nad uruu amaa tom angailgadag. Ted "Aa, aa, bidnii nud uuniig harlaa!" gejee. **22** EZEN, Ta uuniig harsan bilee. Buu duutui baigaach. Ezen, nadaas buu hol baigaach. **23** Minii Burhan, minii Ezen, Ooriigoo sereej, namaig hammaalahaar, Minii hergiin toloo bosooch. **24** Minii Burhan EZEN, Ooriin zov shudargyn daguu namaig shuu, Nadaas bolj tedniig buu bayasgaach. **25** Tedniig "Aa, bidnii husel biyellee!" gej zurhend ni buu heluuleech. Tedniig "Bid tuuniig zalgisan!" gej buu heluuleech. **26** Minii zovlon zudguurt bayasagchdyg bugdiig ichguurt unagan dord bolgooch. Oorsdiigoo minii deeguur doviilgogchdiig ichguur, gutamshigt oruulaach. **27** Minii zovtgold bayarlagchid Bayasan hashhirsch, bayarlan hoorog. Tedneer "Ooriin zartsyn sain saihan baidald bayarladag

EZEN deedlegdeh boltugai!" gej urgeljuulen heluuleech. **28** Minii hel ch Tany zov shudargyg bolon Tany magtaalyg odorjin tunhaglana.

Duulal 36

36:1 EZENii zarts Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. Burhanlag bus hund zurhend ni nugelt chanar yaridag. Tuunii nudend Burhanaas emeehui ni ugui. **2** Uchir ni ter ooriigoo doviilgoj, ooriin gem nugliig ilrehgui, uzen yadagdahgui! gesen. **3** Tuunii amnaas garah ug ni horon muuhai bogood huuramch yum. Ter mergen uhaan ba sain uilsee zogsooson. **4** Ter gemt horon sanaagaa orondoo tolovlodog. Ter ooriigoo buruu zam deer zogsoodog. Ter buzard uiliig jigshdeggui. **5** EZEN, Tany enerel tengert bii! Tany itgemj ogtorguid ch hurne. **6** Tany zov shudarga Burhany uulstai adil, Tany shuuh bol ih dalaitai adil. EZEN, Ta hun bolood araatnyg hamaaldag. **7** Burhan aa! Tany enerel hair hichneen unetei ve! Humuun Tany jiguuriin suuder dor horgoddog. **8** Ted Tany orgoon deh bayalgaar elbeg hangaluun baidag. Ta tedniig Ooriin taalamjit goloos undaaldag. **9** Amiin eh bulag ni Tand bii. Tany gerel gegeend l bid gerel gegeeg hardag. **10** Tanyg tanij medegchded Ooriin enerel hairyg urgeljuulen Shuluun shudarga setgeltend Ooriin zov shudargyg hurteegeech! **11** Bardamnagchiin holiig nadad buu hurgeech! Muu hunii garaar namaig buu zailuulaach! **12** Gem hor hiigchid tend unasan. Ted gazar hosor unaad, dahin bosoj chadahgui!

Duulal 37

37:1 Davidt duulal. Buzard muug uildegchees bolj buu sanaa zov, Buruug uildegchded buu ataarh. **2** Uchir ni ted ovs shig udahgui hatan horchiij, Nagoon urgamal shig hagdrah bolno. **3** EZEND itgej, sainyg uild. Gazar nutagt orshin suuj, itgeltei baidlyg hool hunsee bolgo. **4** EZEND bayarlagtun. Ter chamd zurhnii chini husliig ogno. **5** Ooriin zamyg EZEND daatga, Mon Tuund itgej naid. Tegvel Ter biyeluulj ogno. **6** Ter chinii zov shudargyg gerel met, Chinii shudarga hergiig ud dundyn gerel met ilerhii

bolgono. **7** EZEN dotor duutui baij, Tuuniig tevcheerteigeer hulee. Ooriinhoo zamaar amjilt ologchoos bolon Horon muu tolovlogoo biyeluuldeg hunees bolj buu sanaa zov. **8** Uurlahaa bolij, hilengee mart. Buu sanaa zov. Ene ni zovhon buzar muug uildehed l hurgene. **9** Buzar muut uildegchid taslagdana, Harin EZENiig husen huleegchid gazar nutgiig ovloh bolno. **10** Tun udahgui horon sanaatan ugui bolno. Chi tuunii baih gazryg anhaaraltai haih bolovch Ter baihgui baih bolno. **11** Harin daruu hun gazar nutgiig ovloj, Elbeg amar amgalangaar bayarlana. **12** Horon muu hun zov shudarga hunii esreg huivaldaj, Tuun uruu shudee havirdag. **13** Tuunii odor irj buig hardag uchraas Ezen tuund ineedeg. **14** Zudregsed ba gachigdagsdyg hosor unagaj, Uilseeree shuluun shudarga humuusiig alahaar Horon muu hun ild sutalj, numaa hovchiljee. **15** Tednii ild oorsdiinh ni zurhend zoogdoj, Numuud ni hugarah bolno. **16** Zov shudarga hunii jaahan yums ni Olon horon sanaatnuudyn elbeg baidlaas havigui deer yum. **17** Uchir ni horon sanaatny gar ni hugalagdana, Harin zov shudarga huniig EZEN demjdeg. **18** EZEN gem zemgui hunii odruudiig meddeg. Tednii ov monhod baina. **19** Ted gamshgiin uyed ichguurt orohgui bogood Olsgolongiin odruuded ch hangaluun baina. **20** Harin horon muu hun mohno. EZENii daisnuud belcheeriin tsetsguud met bolj, Utaa met zamhardag. **21** Horon muu hun zeelj, butsaan ogdoggui. Harin zov shudarga hun niguulsen ogdog. **22** Tuugeer yeroogdogsod gazar nutgiig ovlono, Harin Tuugeer haraagdagsad taslagdana. **23** Hunii alhmuud EZENeer togtoogddog bogood Tuunii zamd Ter bayarladag. **24** Tereer budrevch, gazar hosor unahgui. Uchir ni EZEN Ooriin garaar tuuniig tushdeg. **25** Bi zaluutaasaa hogshirtloo Zov shudarga hun hayagdahyg, Ur udam ni talh guij baihyg uzeegui. **26** Ter urgelj niguulsen hairlaj, zeeluuldeg. Tuunii ur udam ni yerooltei yum. **27** Buzraas hagatsaj, sainyg uild, Tegvel chi monhod orshih bolno. **28** Uchir ni EZEN shudarga yosyg hairladag bogood Ooriin burhanlag humuusiig orhidoggui. Ted monhod hamgaaluulsan, Harin horon muu hunii ur udam taslagdah bolno. **29** Zov shudarga hun gazar nutgiig ovloj, Tuund monhod orshin suuh bolno. **30** Zov shudarga hunii am ni mergen ugiig heldeg bogood Tuunii

hel ni shudarga ugiig oguuldeg. **31** Tuunii zurhend Burhanyh ni huuli orshdog. Tuunii alhamd aldaa baihgui. **32** Horon muu hun zov shudarga huniig anaj, Tuuniig horloh bolomjiig haidag. **33** EZEN tuuniig horon sanaatny gart orhihgui, Esvel shuugdeh uyed ni tuuniig buruushaahgui. **34** EZENiig huleej, Tuunii zamaas buu gar, Tegvel gazar nutgiig ovluleheer Ter chamaig orgomjilno. Horon muu hun taslagdahad chi uuniig uzeh bolno. **35** Torolh horsondoo urgaj bui saglagar mod shig ooriigoo sagsailgan urguuldag. Horon muu, hargis huniig bi harsan bilee. **36** Tegeed ter ongorson bogood haragtun ter alga bolson. Bi tuuniig haisan bolovch ter oldoogui. **37** Gem zemgui huniig temdeglej, Shuluun shudarga huniig haragtun. Uchir ni amar amgalan hun sain saihnyg avna. **38** Harin nugeltnuud tsomooroo ustgagdana. Horon muu hunii hoich uyeiinhen ch taslagdana. **39** Harin zov shudarga hunii avral EZENees irdeg. Tereer berh tsagt tednii huch chadal yum. **40** EZEN tedend tusalj, tedniig cholooldog. Ted Tuunii dottor horgoddog uchraas Ter tedniig horon muu hunees choloolj, avardag yum.

Duulal 38

38:1 Dursgald zoriulsan Davidyn duulal. EZEN, Ooriin hilen dotroo namaig buu zemleech, Ooriin shataj bui uuran dotroo namaig buu gesgeegeech. **2** Uchir ni Tany sum namaig nevt sulbej, Tany mutar namaig doosh darsan. **3** Tany hilegnelees bolj mahan biyed mini eruul gazar ugui. Minii nугlees bolj yasand mini amar amgalan ch ugui. **4** Uchir ni minii gem buruu tolgoigoos mini davjee. Hund achaa met ted nadad daagdahgui baina. **5** Minii munhgaas bolj Sharhnuud mini huvilj, muuhai uner hanhluulna. **6** Namaig mushgin ihed bohiilgojee. Bi buhel odriin tursh gashuudan yavna. **7** Uuts nuruu mini haluu shataj, Mahan biyed mini eruul gazar gej ugui. **8** Namaig suliduulan doroiuulj, mash hundeer berteejee. Zurhnii mini shanallaas bolj bi yooldog. **9** Ezen, minii buh husel Tany omno baina. Minii sanaa aldah duu Tanaas nuutslagdaagui baina. **10** Minii zurh davchdaj, huch chadal mini aldardag. Nudnii mini gal ch bohson. **11** Minii hairtai humuus hiigeed minii naiz nohod Gamshgaas mini zugtdag.

Hamaatan sadnuud mini ch holuur zogsdog. **12** Minii amiig eregchid urhi tavidag. Namaig sharhluulahyg husegchid suirliin tuhai yariltsaj, Odorjingoos zali mehiig seddeg. **13** Harin bi duliin hun shig ul sonsdog. Mon amaa es needeg helgui hun shig baina. **14** Tiim ee, bi bol ogt sonsdoggui, Amand ni zemlel baidaggui hun met baina. **15** Uchir ni, EZEN, bi Tand naiddag. Minii Burhan EZEN, Ta hariulah bolno. **16** Uchir ni bi "Hol aldah uyed mini oorsdiigoo minii esreg orgomjloh Ted nadaas bolj buu bayarlatugai" gej helsen. **17** Uchir ni bi unahad belen bogood Ovchin shanalal mini urgelj minii omno baidag. **18** Bi gem buruugaa ulaidag. Nugleesee bolj bi sanaa zovoltoor duuren baina. **19** Harin minii daisnuud idevhte, huchte bogood Namaig utga uchirguigeer uzen yadagchid olon baina. **20** Bi sainyg dagadag tul sainyg muutaar hariulagchid namaig eserguutsdeg. **21** EZEN, namaig buu orhioch. Burhan mini ee, nadaas buu hol baigaach. **22** Minii avral boloh Ezen, Nadad tustahaar hurdlaach.

Duulal 39

39:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid, Iyeditund. "Bi heleeree nutel uildehguin tuld Ooriin zam moriig sahih bolno. Horon muu hun minii omno baih zuur Bi amaa hazaarlah bolno" gej bi helsen. **2** Bi ug duugui baij, Bi sainyg ch duugaraagui bogood Minii shanalal ihsej baina. **3** Minii zurh doktor mini haluun orgij, Namaig gun bodoj baihad gal durelzev. Tegeed bi heleeree yarisan. **4** Ezen, minii etses hiigeed nasny mini hemjeeg nadad meduuleech. Her sul doroig mini nadad meduuleech. **5** Haragtun, Ta minii odrudiig algany chineehen, Minii amiig melmiinhee omno yuu ch bish bolgosen. Unendee hun bur ooriin hamgiin sain uyedee zugeer l neg amisgal yum. Syela **6** Unendee hun bur sug suuder shig l yavdag. Unendee ted demii yumand l hurherdeg. Tereer ovooddog bolovch tuuniig hen avahyg meddeggui. **7** Oo Ezen, odoo bi chuham yuug huleene ve? Minii naidvar Tand l baina. **8** Namaig buh nuglees mini avraach. Namaig munhag huneer buu zemluuleech. **9** Ta uuniig uildsen uchraas Bi helgui bolson bogood bi amaa es needeg. **10** Ooriin gamshgiig nadaas zailuulaach. Tany mutryn tsohiltod bi uregdsen. **11** Gem buruugiin

toloo zemleleer Ta huniig gesgeedeg. Dengiin erveehiin adil Ta tuunii huvid nandin yumsyg shataadag. Uneheer hun buhen zugeer l neg amisgal yum. Syela **12** EZEN, minii zalbirlyg sonsoj, Minii hashhirah duund chih taviach. Nulimsand mini buu duugui baigaach. Bi Tand hari hun, Ooriin buh etseg ovgodiin adil tur suugch boloi. **13** Tsaash yavj, alga bolohoosoo omno Bi dahin bayartai bolohyn tuld Ta hartsaa nadaas salgaach.

Duulal 40

40:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. Bi EZENiig tevcheerteigeer huleesen. Ter nad uruu oirtoj, minii hashhirahyg sonsson. **2** Ter namaig suirliin nuhnees, shavar shavhainaas tatan gargaj, Alhmyg mini bat beh bolgon minii holiig hadan deer tavisan. **3** Ter minii amand shine duu boloh bidnii Burhand orgoh magtaalyn duug oruulav. Olon hun haraad emeej, EZENd itgeh bolno. **4** EZENiig ooriin itgelee bolgoj, Bardamnagchid, esvel huurmag uruu hazaigchid uruu ergeegui hun yerooltei yee! **5** Minii Burhan EZEN, Tany uildsen gaihamshguud bolood Bidniig bodson Tany bodol sanaanuud olon yum. Tantai en zeregtsehuits hen ch baihgui. Bi tedgeer gaihamshguudyg zarlan heliye gesen ch ted toolshgui olon yum. **6** Tahil bolon ideen orgoliig Ta huseegui. Ta chihiig mini neesen. Shataalt tahil bolon nugliin tolooh tahilyg Ta shaardaagui. **7** Tegehed bi "Haragtun, bi irlee. Huilmal nomd minii tuhai bichsen baidag. **8** Burhan mini ee, bi Tany husliig guitselduulehdee bayarladag yum. Tany Huuli minii zurhend bii" gej helsen. **9** Bi zov shudarga baidlyg aguu ih tsutlaand tunhaglasan. EZEN, haragtun, bi uruulaa hamhihguig Ta medne shuu dee. **10** Bi Tany zov shudarga baidlyg zurhendee nuutslaagui. Bi Tany itgeltei baidal hiigeed Tany avralyn talaar tunhaglasan. Bi Tany hair enerel hiigeed Tany uneniig aguu ih tsuglaanaas nuugaagui. **11** EZEN, Ta Ooriin orshooliig nadaas buu zailuulaach. Ooriin hair enerel hiigeed uneneer namaig urgelj hamgaalaach. **12** Uchir ni too tomshgui buzruud namaig toirchee. Bi harj chadahgui boltol gem buruundaa barigdjee. Tedgeer ni minii tolgoi dahi usnees ch iluu olon bogood zurh mini ch mohjee. **13** EZEN, namaig avrahaar taalaach. EZEN, nadad tuslahaar

hurdluach. **14** Minii amiig ustgahaar haigchdyg Hamtad ni ichguurt unagaj, dord bolgooch. Namaig sharhlahad bayarlagchdyg Uhraaj, shivshig bolgooch. **15** Nadad "Ha, ha!" gegchdiig Oorsdiinh ni ichguureer surduuleech. **16** Tanyg eren haigch buhniig Ooriinhoo dotor bayarluulaach. Tany avralyg hairlagsdaar "EZEN deedlegdeh boltugai" geij urgelij heluuleech. **17** Bi zovj zudersen, gachigdsan bolohoor Ezen namaig bodoh boltugai. Ta bol minii tuslamj hiigeed minii avragch. Burhan mini ee, buu hoishluulaach.

Duulal 41

41:1 Davidyn duulal. Nairal duuny udirdaachid. Doroi humuusiig anhaaran halamjlagch ni yuutai yerooltei ve! Zovlongiin odort EZEN tuuniig avarna. **2** EZEN tuuniig hamaalan, amidruulah bogood Tereer gazar delhii deer yerooltei hemeegdeh bolno. Ta tuuniig daisnyh ni huseld buu ogooch. **3** EZEN tuuniig ovchtonii orond hevteij baihad ni tetgene. Ta tuuniig ovchteij baihad ni sergeen bosgono. **4** Bi "EZEN, namaig niguulseech. Bi Tany esreg nugel uildsen uchraas minii setgeliig edgeegeech" gev. **5** Minii daisnuud namaig muulan "Ter hezee uhej, tuunii ner ugui boloh ve?" geij yariltsdag. **6** Ter namaig harahaar irehdee hudal yaridag. Tereer zurhendee horon muug aguulaad Gadagsh garahdaa tuuniigee taraadag. **7** Namaig uzen yadagch buhen minii tuhaj shivneldeeg. Namaig horlohoorted huivaldan **8** "Ter hort ovchin tussan. Ter hevteed dahin bosoj chadahgui" genem. **9** Minii itgedeg, Minii talhyg idej baysan dotno naiz mini ch Minii esreg osgiigoo orgoson. **10** Gevch EZEN, Ta namaig niguulsej, Tedend hariu barihyn tuld namaig bosgooch. **11** Minii daisan namaig yalsan duugaar hashhirdaggui uchir Ta namaig taaldgiig bi ugeer medne. **12** Ta namaig minii unench baidlyn dund tushij, Namaig Ooriin omno monhod bailgadag. **13** Izrailiin Burhan EZEN monhiin monhod magtagdah boltugai! Amyen, amyen.

HOYORDUGAAR NOM

Duulal 42

42:1 Nairal duuny udirdaachid. Koragiin hovguudiin maskil. Buta usny ursgaluudyg husehiin adil Minii setgel, Burhan, Tanyg husdeg. **2** Minii setgel Burhanaar, amid Burhanaar tsangadag. Bi hezee yavj, Burhand baraalhah ve? **3** Humuus nadad "Chinii Burhan haana baina? gej odorjin helehed Nulims mini odor shonogui minii hool bolson. **4** Urid ni bi bayar temdeglej bui olon tumnii dund yavj, Bayar hiigeed talarhal orgoh duugaar Tedniig Burhany orgoo uruu tsuvaagaar daguuldag bailaa. Edgeer zuilsiig l bi sanaj, Setgeldee shanalan ovdoj baina. **5** Setgel mini ee, chi yuund tsohorno ve? Yaagaad chi minii dotor uimuulegdene ve? Burhand naid, Uchir ni Tuunii orshihuin avralyn toloo Bi Tuuniig dahin magtah bolno. **6** Burhan mini ee, setgel mini minii dotor tsohorson baina. Tiimees bi Tanyg Iordan nutag, Hyermon ba Mizar uulaas dursdag. **7** Tany hurhreenuudiin duund gun dalai biye biyee duuddag. Tany davalгаа, dolgio namaig nomrov. **8** EZEN odroor ooriin hair enerliig tushaana. Mon shonoor Tuunii duu boloh Minii amidralyn Burhand handsan zalbiral nadtai hamt baina. **9** Bi ooriin had Burhand "Yuund Ta namaig martsan be? Yuund bi daisny daramtnaas bolj gashuudan yavna ve?" gej helne. **10** Minii yasyg byatslah shig minii ostnuud namaig buruutgadag. Ted nadad "Chinii Burhan haana baina?" gej odorjin heldeg. **11** Setgel mini ee, chi yuund tsohorno ve? Yaagaad chi minii dotor uimuulegdsen be? Burhand naid, Uchir ni bi ooriin tuslagch bolon ooriin Burhanyg, Tuuniig l magtah bolno.

Duulal 43

43:1 Burhan, namaig zovtgoj, Burhangui undestnii esreg minii hergiig demjeech. Huurmag, shudarga bus hunees namaig avraach. **2** Ta bol minii huch chadlyn Burhan bilee. Yuund Ta namaig orhison be? Yuund bi daisny daramtnaas bolj gashuudan yavna ve? **3** Ooriin gerel ba Ooriin uneniig ilgeeж, Tedneer namaig udirduulaach. Tedneer namaig Ooriin ariun uul ba Ooriin orshih gazart avchruulaach. **4** Tegeed bi Burhany tahilyn shireend hurch ochin, Oo Burhan, minii Burhan, Tanyg bi bosoo yatgaar magтана.

Minii byalham bayar bayasal Burhanyh bilee. **5** Setgel mini ee, chi yuund tsohorno ve? Yaagaad chi minii doktor uimuulegdene ve? Burhand naid, Uchir ni bi ooriin tuslagch ba ooriin Burhanyg, Tuuniig dahin magtah boloi.

Duulal 44

44:1 Nairal duuny udirdaachid. Koragiin hovguudiin maskil. Burhan, ertnii odruud boloh Bidnii etseg ovgodiin odruuded Tany uildsen ajlyg Ted bidend yarisan bogood Bid chiheeree sonsson bilee. **2** Ta Ooriinhoo garaar uls undestnuudiig zailuulsan. Tegeed Ta etseg ovgodiig maani suurypuulsan. Ta humuust gai tarij, Tedniig taraasan. **3** Uchir ni oorsdiin ildeer ted gazar nutgiig ezleegui, Mon oorsdiinh ni gar tedniig avraagui, Harin Tany baruun gar bolon Tany mutar, Tany orshihuin gerel tegsen Uchir ni Ta tedniig iveesen. **4** Burhan, Ta bol minii Haan. Iakovd yalaltyg tushaagaach. **5** Tanaar bid oorsdiin ostnuudiig erguulen shahna. Tany nereer bidnii esreg bosogchdyg bid gishgechne. **6** Bi ooriin numand naidahgui, Minii ild ch namaig avrahgui. **7** Harin Ta bidniig ostnuudees mini avarch, Bidniig uzen yadagchdyg Ta ichguurt unagasan. **8** Bid odorjin Burhanaar baharhsan bogood Bid Tany nerd monhod talarhana. Syela **9** Gesen ch Ta orhij, bidniig ichguur bolgon, Bidnii tserguudtei hamt davshdaggi. **10** Ta bidniig ostnii omnoos zugtaalgasan. Bidniig uzen yadagchid oorsoddoo olz avsan. **11** Ta bidniig ideshnii honi shig ogch, Bidniig uls undestnuudiin dund taraasan. **12** Ta Ooriin humuusiig unegui shaham hudalldag bogood Tedniig hudaldsanaar yamar ch ashig avaagui. **13** Ta bidniig horshuuded maani ichguur, Ergen toirnyhond maani eglel, tohuurhal bolgodog. **14** Ta bidniig uls undestnuudiin dund zuirlel, Humuusiin dund shivshig bolgason. **15** Minii shivshig odorjin minii omno baidag bogood Minii doromjlol namaig duurgejee. **16** Ene ni namaig buruushaaj, zemledeg negnii duunaas, Daisan hiigeed oshoo avagchiin orshihuigaas boloi. **17** Ene buhen bidend tohioldson bolovch bid Tanyg martaagui bogood Bid Tany gereend huuramchaar handaagui. **18** Bidnii zurh ergej butsaagui bogood Bidnii alhmuud Tany zamaas hazaigaagui. **19**

Getel Ta bidniig tsoovor chononuudyn orognoh gazart nyats darj, Bidniig uhliin suudreer huchsan bilee. **20** Herev bid oorsdiin Burhany neriig martsan, Esvel garaa hariin burhan uruu sungasan bol **21** Burhan uuniig olj ilruulehgui baisan gej uu? Uchir ni Tereer zurhnii nuutsyg meddeg yum. **22** Harin Tany toloo bid buhel odorjin aluuldag. Bid nyadluulah honi shig tootsogdson baina. **23** Ezen, bosooch. Yuund Ta untana ve? Sereech, bidniig buu monhod orhioch. **24** Yuund Ta nuuree nuuj, bidnii zovlon, daramtyg martana ve? **25** Uchir ni setgel maani toos shoroond daragdav. Bidnii biye gazart naalddag. **26** Bosooch, bidend tusalj, Ooriin hair enerliin toloo bidniig avraach.

Duulal 45

45:1 Nairal duuny udirdaachid. Shoshannimyn tuhai, Koragiin hovguudiin maskil. Hairyn duu. Minii zurhend sain ug byalham baina. Bi ooriin shulgee Haand zoriulya. Minii hel bol chadvarlag zohiolchiin biir yum. **2** Ta bol hunii hovguudees goid saiham yum. Tany uruul niguulsleer duuren. Tiimees Burhan Tanyg monhod yerooson bilee. **3** Huchit Negen, Ooriin tsog javhlan bolon sur huchteigeer Tashaandaa ildee zuu. **4** Unen, dolgoon baidal, zov shudargyn toloo Ooriin sur huch dottor yalguusnaar mordooch. Baruun gar tani Tand aidas toruulem zuilsiig zaana. **5** Tany sumnuud hurts. Tedgeer ni Haany daisnuudyn zurhiig sulbene. Ard tumnuud Tany omno unadag. **6** Burhan, Tany sentii monhiin monhod boloi. Shudarga yosny ochirt tayag bol Tany haanchlalynh yum. **7** Ta zov shudargyg hairlaj, horon muug uzen yadsan. Tiimees Burhan, Tany Burhan Tanyg Bayar bayaslyn tosoor and nohdiin chini deer zalj tosolson. **8** Tany buh huvtsas gugel, zuun nast ba kassiagiin unertei. Zaany yasan ordnoos gardag Utsan hogjiin zemsguud Tanyg bayasgajee. **9** Tany erhem hatagtai naryn dund haadyn ohid baidag. Tany baruun gar tald Ofiryin altaar goyoson hatan zogsdog. **10** Sons, ohin oo, anhaaran chagna. Ooriin ard tumen hiigeed etsgiinhee geriig mart. **11** Tegvel Haan chinii goo uzesgelend setgel tatagdana. Ter chinii Ezen uchir Tuund bohiin morgo. **12** Tiriin ohin belegtei irj, Humuusiin dundah bayachuud chinii hair hishgiig guina. **13**

Haany ohin ordon dotroo buh tsog javhlang edelj, Tuunii huvtsas ni altaar heelegdjee. **14** Heetei huvtsas omsson tereer haand hurgegden irev. Tuunii uilchlegch naiz busguichuudiig ch araas ni daguulan haand avaachna. **15** Ted bayar bayasgalantaigaar hurgegden ordond oroh bolno. **16** Ta naryn etseg ovgoodin bairand hovguud tani baina. Ta tedniig buh delhiid haad bolgono. **17** Bi Tany neriig uyeiin uyed sanuulna. Tiimees ard tumen Tand monhiin monhod magtaaluudyg orgono.

Duulal 46

46:1 Nairal duuny udirdaachid. Alamotod taaruulsan, Koragiin hovguudiin duulal. Duu. Burhan bol bidnii horgodoh gazar bolon huch chadal, Zovlon dundah bodit tuslamj yum. **2** Tiimees gazar delhii oorchlogdohod ch, uuls dalain gun uruu nuran orohod ch bid aihgui. **3** Us hurjignen hurherch, Uuls bardamnald ni ganhan chichrevch aihgui. Syela **4** Burhany hot buyuu Hamgiin Deed Negenii ariun orshihuig bayasgadag ursgaltai gol baidag. **5** Burhan tuunii gold orshin baigaa bogood ter ni ganhahgui. Burhan tuund uuriin gegeeneer tusalna. **6** Uls undestnuud turherch, haanchlaluud ganhav. Tuuniig duugarsand gazar hailav. **7** Tumen tsergiin EZEN bidentei hamt. Iakovyn Burhan bol bidnii huchit tsaiz yum. Syela **8** Irj, Burhany uilsiig haragtun. Tereer gazar delhiig suiruulsen. **9** Tereer delhiin hyazgaart hurtel dainyg zogsoodog. Ter numyg hugalan, jadyg hoyor hesegt huvaadag. Tereer teregnuudiig galdan shataadag. **10** Temtseddehee bolij, namaig Burhan gedgiig med. Bi uls undestnuudiin dund orgomjlogdono, Bi delhiid orgomjlogdono. **11** Tumen tsergiin EZEN bidentei hamt. Iakovyn Burhan bol bidnii huchit tsaiz. Syela

Duulal 47

47:1 Nairal duuny udirdaachid. Koragiin hovguudiin duulal. Buh humuus ee, algaa tashaarai. Bayartai duugaar Burhand hashhiragtun. **2** Uchir ni Hamgiin Deed EZEN bol aimshigtai, Buh delhiin aguu Haan yum. **3** Ter bidnii dor humuusiig, Bidnii hol dor uls undestnuudiig oruulsan. **4** Ter

bidend Ooriin hairlasan Iakovyn sur javhlan boloh Oviig maani songodog. Syela **5** Burhan EZEN hashhirah duutaigaar, Bureen duuny dund deesh zalrav. **6** Burhand magtan duulagtun, magtan duulagtun. Bidnii Haand magtan duulagtun, magtan duulagtun. **7** Uchir ni Burhan bol buh delhiin Haan. Yaruu saihaan duullaar magtan duulagtun. **8** Burhan uls undestnuudiig zahiran, Ooriin ariun sentiind zalardag. **9** Uls undestnuudiin noyod Abrahamyn Burhany humuus met tsuglarsan. Uchir ni gazar delhiin bambainuud bol Burhanyh. Ter ondort orgomjlogdson.

Duulal 48

48:1 Duu. Koragiin hovguudiin duulal. EZEN bol augaa bogood Bidnii Burhany hot boloh Tuunii ariun uuland Aguugaar magtagdah boltugai. **2** Buh delhiin bayar hoor boloh Hoid hyazgaart bui Sion uul buyuu Ih Haany hot orgogdohdoo uzesgelentei yum. **3** Tuunii ordnuudad Burhan Ooriigoo huchit tsaiz hemeen taniulsan. **4** Uchir ni uz, haad tsuglaj, hamtdaa yavj ongorov. **5** Ted tuuniig uzeed gaihaj baiv. Ted aisan bogood tugshuurteigeer zugtav. **6** Tend ted uimeen samuund, Torj bui emegteinh shig ovchin shanalald avtjee. **7** Dorny salhiar Ta Tarshishiin usan ongotsnuudyg hemhechdeg. **8** Tumen tsergiin EZENii hot, bidnii Burhany hotod Bid sonsson shigee harsan bilee. Burhan tuuniig monhod baiguulna. Syela **9** Burhan, bid Tany sumiin gold Tany hair enerliig bodson. **10** Burhan, Tany ner yamar baidag shig Tany magtaal ch gazryn hyazgaaruudad tiin hurdeg. Tany baruun mutar zov shudargaar duuren. **11** Tany shuultees bolj Sion Uulyg bayarluulj, Iudagiin ohidyg bayasuulaach. **12** Sionoor alhaj, tuuniig toiron yav. Tsamhguudyg ni tool. **13** Tuunii hermuudiig tungaan bod. Hoich uyedee damjuulan yarihyn tuld tuunii ordnuudaar damjin yav. **14** Uchir ni ene Burhan bol monhiin monhod bidnii Burhan bilee. Ter bidniig uhen uhtel hotloh bolno.

Duulal 49

49:1 Nairal duuny udirdaachid. Koragiin hovguudiin duulal. Buh humuus

ee, uuniig sons. Gazar delhiin buh orshin suugchid aa, chih tavin sons. **2** Deedes doodos, Bayan yaduu hamtdaa sonsotsgoo. **3** Minii am mergen ugiig heleh bogood Minii zurhnii byasalgai ni uhaaral baih bolno. **4** Bi surgaalt utend chih tavina. Bi uchir bituuleg helsnee bosoo yatgaar tailna. **5** Minii daisnuudyn gem buruu namaig hureeleh uyed, Zovlon zudguuriin odor bi yuund aih yostoi ve? **6** Ted bol oorsdiin ed horongond itgej, Oorsdiin bayalgiin elbeg delbegeer sairhdag. **7** Yamar ch hun yamar ch argaar ah duugee zolij chadahgui, Esvel tuunii toloo Burhand toloos ogch chadahgui. **8** Uchir ni tuunii setgeliin avral mash ih une tsenetei bogood Tuuniig monhod tolj barshgui. **9** Ene bol tuuniig monhod amidarch, yalzralyg uzehguin tuld yum. **10** Uchir ni mergen humuus ch uhdegiig ter hardag. Munhag bolon uhaangui ni hamt sonon, Ed horongoo busdad uldeedeg. **11** Ted dotroo oorsdiinh ni geruud monh baina, Mon orshin suuh gazruud ni buh uyeiinhend baina gej boddog. Ted oorsdiin gazruudaa oorsdiinhoo nereer nerlesen. **12** Harin hun aguu hundetgel dotroo uldehgui. Tereer mohdog adguustai adil yum. **13** Ene bol munhag humuusiin bolon Tednii utiig saishaadag humuusiin zam bilee. Syela **14** Ted honi shig Uhegsdiin orond avaachigdahaar tovlogdson. Uhel tednii honichin bolno. Shuluun shudarga hun tedniig oglood zahirch, Tednii helber durs ni shataagdahyn tuld Uhegsdiin orond zoriulagdana. Ingesneer ted orshin suuh gazargui bolno. **15** Harin Burhan minii setgeliig Uhegsdiin orny erhshееlees avarna. Uchir ni Ter namaig huleen avna. Syela **16** Hun bayajij, ger ornyh ni ed horongo nemegdeh uyed chi buu ai. **17** Uchir ni ter uhehdee yuu ch avch yavahgui. Tuunii aldar ch tuunii araas buuj irehgui. **18** Uchir ni amiddaa ter oortoo bayar hurgedeg, Mon oortoo sainyg hiihed chini humuus chamaig magtdag bolovch, **19** Ter ooriin etseg ovgod uruu ochno. Ted hezee ch gerliig harahgui. **20** Aguu hundetgeltei bolovch uhaaralgui hun bol Mohoh adguustai adil yum.

Duulal 50

50:1 Asafyn duulal. Huchit Negen, Burhan, EZEN aildaj, Nar mandahaas jargah hurtelh gazar delhiig duudsan. **2** Uzesgelengiin deed boloh Sionoos

Burhan gerlee tsatsruulsan. **3** Bidnii Burhan ireed buu duugui baig. Tuunii urd tald gal shataj, Ergen toirond ni salhi shuurga shuurna. **4** Ter Ooriin humuusiig shuuhin tuld Deed tengert bolon gazar delhiig duudaj **5** "Minii burhanlag humuusiig Nad uruu tsugluul. Ted tahilaar damjuulan Nadtai geree hiisen yum" gedeg. **6** Tengeruud Tuunii zov shudargyg tunhagladag, Uchir ni Burhan Ooroo shuugch yum. Syela **7** "Sonsogtun, Minii humuus ee, bi yarih bolno. Izraili aa, Bi chinii esreg gerchilne. Bi bol Burhan, chinii Burhan bilee. **8** Bi chinii tahiluudaas bolj chamaig zemlehgui bogood Chinii shataalt tahiluud ch urgelj minii omno baidag. **9** Bi chinii gerees zaluu buhyg ch, Chinii hashaanaas hutsyg ch avahgui. **10** Uchir ni oin amitan bur, Myangan tolgodod belchdeg mal sureg Miniih yum. **11** Bi uulyn shuvuu buriig meddeg bogood Heer tadd hodoldog buhen Miniih yum. **12** Bi olsson baisan ch chamd helehgui baisan. Uchir ni delhii bolon tuunii aguuldag buhen Miniih yum. **13** Bi buhnuudyn mahyg idej, Hutsnuudyn tsusyg uuh gej uu? **14** Burhand talarhlyn orgoliig orgoj, Hamgiin Deed Negend amlaltuudaa biyeluul. **15** Zovlon zudguuriin odor Namaig duud. Bi chamaig avrah bogood Chi Namaig hundetgeh bolno". **16** Harin horon muu hund Burhan aildahdaa "Minii togtooluudyg zarlan, Minii gereeg amandaa bailgah yamar erh chamd baina ve? **17** Chi sahilgajuulaltyg uzen yadaj, Ugsiig mini ul toodog. **18** Chi hulgaichiig harahdaa tuund bayarladag bogood Chi zavhairagchidtai negddeg. **19** Chi amaa buzar muud ogdog bogood Chinii hel zali mehiig zohiodog. **20** Chi suuj, ah duusee muulan yaridag. Chi ooriin ehiin huug gutgedeg. **21** Chamaig edgeeriig hiihed Bi duugui baisan. Chi Namaig oorteigoo adil gej bodson. Bi chamaig zemlej, Nudnii chini omno hergiig chini daraalan bairluulna. **22** Burhanyg magtagch ta nar aa, odoo uuniig bodogtun, Es tegvel Bi tastchin hayah bogood ta naryg avrah hun ugui baina. **23** Talarhlyn tahilyg orgogch ni Namaig hundetgedeg. Uils zamnalaa zasagch hund Bi Burhany avralyg uzuulne."

Duulal 51

51:1 Nairal duuny udirdaachid. David Batshyeba uruu orsny daraa esh

uzuulegch Natan Tuun uruu irsen uyeiin Davidyn duulal. Burhan, Ooriin hair enerliinhee daguu namaig niguulseech. Ooriin orshooliin aguu baidlyn daguu minii aldaa zorchliig arilgaach. **2** Gem buruutaas mini namaig guitsed ugaaj, Nuglees mini namaig tseverleech. **3** Uchir ni bi aldaa zorchloo medeh bogood Minii nugel urgelj minii omno baidag. **4** Tany esreg, zovhon Tany esreg bi nugel uiddej, Tany melmiid buzaru muut hiilee. Tiimees Ta aildahdaa zovtson bogood Shuuh uyedee gem zemgui boloi. **5** Haragtun, gem buruugiin dund bi torson bogood Nugliin dund eh mini namaig olj teesen. **6** Haragtun, setgeliin gund unen baihyg Ta husdeg bogood Minii doktor Ta nadad mergen uhaanyg meduulne. **7** Namaig hissopoor tsevershuuleech, Tegvel bi tsever bolno. Namaig ugaagaach, Tegvel bi tsasnaas tsagaan bolno. **8** Nadad bayar hoor, bayasgalangiin duug songgouch. Ooriin yairuulsan yasyg Ta bayasgaach. **9** Minii nuglees nuuree buruulj, Minii buh gem buruut arilgaach. **10** Burhan, minii doktor tsever zurhiig buteej, Minii doktor zov sunsiig shinechleech. **11** Ooriin orshihuigaas namaig buu holduulaach. Ooriin Ariun Sunsiig nadaas buu avaach. **12** Avralynhaa bayasgalang nadad sergeej ogch, Huslent sunseer namaig tetgeech. **13** Tegvel bi nugeltnuuded Tany zamuudyg zaah bogood Nugeltnuud Tan uruu butsaj ergeh bolno. **14** Burhan, minii avralyn Burhan, Namaig tsusny buruugaas avraach. Tegvel hel mini Tany zov shudargyg bayasgalantaigaar duulna. **15** EZEN, minii am Tany magtaalyg tunhaglahyn tuld Minii uruulyg neegeech. **16** Uchir ni Ta tahild bayarladaggui. Tiim bishsen bol bi tuuniig orgoh baisan. Ta shataalt tahilyg taaldaggui. **17** Burhand orgoh tahil bol emtersen suns yum. Burhan, emtersen, gemshdeg zurhiig Ta jigshihgui. **18** Ooriin taallaar Siond sainyg uildeech. Iyerusalimyn hermiig barij bosgouch. **19** Tegeed Ta zov shudarga tahiluud, Shataalt tahil bolon buten shataalt tahild bayarlana. Tegeed Tany tahilyn shireen deer zaluu buhnuud tahigdana.

Duulal 52

52:1 Nairal duuny udirdaachid. Yedom hun Doyeg irj, Sauld "David Ahimyelyehiin gert irszn" gej heleh uyeiin Davidyn maskil. Huchirheg hun

ee, chi yaagaad buzard muutaar baharhdag ve? Burhany hair enerel buhel odorjin tesverledeg. **2** Hudal huurmagiin ajilchin aa, chini hel Hurts tongorog met suurliig seddeg. **3** Chi buzard muug sainaas iluugeer, Hudlyg uneniig yarihaasaa iluugeer hairladag. Syela **4** Zalit hel ee, Chi honoolt ug buriig hairladag. **5** Harin Burhan chamaig uurd sonoono. Tereer chamaig avch hayand maihnaas chini gargaj, Amidyn gazraas chamaig undseer chini suga tatan hayana. Syela **6** Zov shudarga hun haraad, emeej Tuuniig tohuurhan ineehdee **7** "Haragtun, Burhanyg ooriin horgodoh gazard bolgoogui, Harin ooriin bayalgiin elbeg delbegt itgej, Husel dotroo huchtei baisan hun ene baina" geh bolno. **8** Harin bi bol Burhany orgoond bui noگون chidun mod met. Bi Burhany hair enereld monhiin monhod itgedeg. **9** Ta uuniig uildsen uchraas bi Tand monhod talarhaj, Tany ner sain uchir bi Tany ariun humuusiin omno Tuund naidan huleene.

Duulal 53

53:1 Nairal duuiy udirdaachid. Mahalatyn daguu. Davidyn maskil. Munhag hun zurhendee "Burhan baihgui" gev. Ted yalzarsan bogood jigshmeer shudarga busyg uildsen. Sainyg uilddeg hun baihgui. **2** Uhaardag, Burhanyg haidag hun baigaa esehiig uzeheer Burhan hunii hovguud uruu tengerees ongiin harjee. **3** Ted hun bur gajij, Hamtdaa buzard boltsgooson. Sainyg uilddeg hun baihgui, neg ch hun baihgui. **4** Minii humuusiig talh idsen met iddeg Buzard muutiin ajilchid uhaardaggui yum uu? Ted Burhanyg duuddaggui yum uu? **5** Ted aihhaar yum baihgui gazard ihed aisan bilee. Uchir ni Burhan chamaig buslegchdiin yasyg butraan taraasan. Burhan tedniig golson uchraas chi tedniig ichguur bolgooson. **6** Oo, Izrailiin avral Sionoos garaasai! Burhan Ooriin olzlogdogsdyg butsaan avchrahad Iakovyg bayasga, Izrailiig bayarluul.

Duulal 54

54:1 Nairal duuny udirdaachid. Zifchuud irj, Sauld 'David bidnii dund nuugdsan bish uu?' gesen uyeiin Davidyn maskil. Burhan, Ooriin nereer

namaig avarch, Ooriin huch chadlaar namaig zovtgooch. **2** Burhan, minii zalbirlyg sonsooch. Minii amnaas garah ugend chih taviach. **3** Uchir ni hari humuus minii esreg bosson bogood Hertsgii humuus amiig mini erj haisan. Ted bol oorsdiinhoo omno Burhanyg zaldaggui humuus yum. Syela **4** Haragtun, Burhan bol minii tuslagch. Ezen bol minii setgeliig tetgegch. **5** Tereer minii daisnuudad buzar muug hariulan tolno. Ooriin itgemjit baidlaar tedniig ustgaach. **6** Bi sain duraaraa Tand tahilyg orgono. EZEN, Bi Tany neriig magtah bolno, Uchir ni ter ni sain bilee. **7** Ter namaig buh berhsheel zovlongoos avarsan bogood Bi daisnuudaa nudeeree harsan bilee.

Duulal 55

55:1 Nairal duuny udirdaachid. Utsan hogjimon deer. Davidish Maskil. Burhan, zalbiralda mini chih taviach. Namaig guihad buu nuutdaach. **2** Namaig anhaaran sonsoj, nadad hariulaach. Bi gomdol dotroo shanalj, uneheer sanaa aldaj baina. **3** Ene ni daisny duu bolon Horon muu hunii daramtaas bolson boloi. Uchir ni ted nadad hor honool avchirdag bogood Uur dotor ted namaig uzen yaddag. **4** Minii dotor zurh mini shimshirch, Uhliin ayuuluud ch namaig nomorson. **5** Aidas, chichrel nadad irj, Bi aimshigt avtjee. **6** "Bi tagtaa shig jiguurtei baisan ch boloosoi! Tegvel bi zailan nisej, amrahsan. **7** Haraggun, bi als hol daijij, Tsold saatan suuh baisan. Syela **8** Bi hui salhi, shuurganaas Horgodoh gazar uruugaa yaaran ochih baisan" gej bi helev. **9** Bi hotod huchirhiilel bolon margaanyg harsan uchir Uimuuleech, Ezen, tednii heluudiig hutgaldulaach. **10** Ted odor, shonogui hermen deeguur ni toiron yavdag bogood Tuunii dotor gem buruu bolon hudal baidag. **11** Tuunii dotor suirel bii. Darlal bolon mehlel gudamjnaas ni saldaggui. **12** Uchir ni ene bol namaig doromjildog minii daisan bish bilee. Tiim baisan bol bi tesehsen. Mon ene ni minii esreg ooriigoo orgomjildog namaig uzen yadagch ch bish. Tiim baisan bol bi tuunees nuutdahsan. **13** Gevch ene bol nadtai neg zindaatai hun boloh chi, Minii and nohor ba minii dotny naiz bilee. **14** Bid hamtdaa amttai yaria delgej, Burhany orgoond olon humuusiin dunduur alhaj baisan. **15** Teden

deer uhel genet ireg. Ted Uhegsdiin oron uruu amidaaraa yavag. Uchir ni buzar muu ni tednii amidardag gazar, tednii dund baina. **16** Bi Burhanyg duudaj, EZEN namaig avarna. **17** Udesh, ogloo bolon ud dund ch bi gomdollon, ugleh bogood Tereer duut mini sonsono. **18** Nadtai temtseldegch ted olon uchraas Ter setgeliig mini minii esreg bui tuladdaanaas amar taivnaar avarna. **19** Ertnees sentiind zalran bui negen boloh Burhan sonsood tedend hariulna. Syela Ted oorchlogddoggui bogood Burhanaas emeedeggui. **20** Ter oortei ni amar taivan baigchdyn esreg garaa sungajee. Ter ooriin gereeg zorchjee. **21** Tuunii yaria tsotsgiin tosnoos ch yaldam baisan, Harin zurhend ni daisagnal baiv. Tuunii ugs tosnoos ch uyan zoolon baisan, Gevch ted sugalsan ild met baiv. **22** Achaagaa EZENd daatga, Ter chamaig omgoolno. Zov shudargyg ganhahyg Ter hezee ch zovshoorohgui. **23** Harin ch, Burhan, Ta tedniig suirliin nuhend unagana. Tsus ursgagch, mehlegch humuus nasnyhaa hagasyg ch amidrahgui. Harin bi Tand itgeh bolno.

Duulal 56

56:1 Nairal duuny udirdaachid. Als holyn tsarsan deerh tagtaany ayalguund zoriulsan duu. Filistchuud ooriig ni Gatad barih uyeiin Davidyn miktam. Humuus namaig zalgihyg hussen uchraas Burhan, namaig yerovdooch. Buhel odorjin davshlan dairch ter namaig darladag. **2** Minii daisnuud odorjin namaig zalgihhaar haidag. Uchir ni minii esreg bardamnan dovtlogchid ted oluulaa bilee. **3** Aih uyedee bi Tand itgelee ogno. **4** Burhanyg dator bi Tuunii ugiig magtana. Burhand bi itgelee ogson. Bi aihgui. Hun nadad yuu hiij chadah ve? **5** Buhel odorjin ted minii ugsiig guivuuldag. Tednii buh bodluud minii esreg hor honooliin toloo yum. **6** Ted temtseldeeniig odooj, nuugddag, Ted minii amiig avahaar huleej baihdaa Minii alhmuudyg ajigladag. **7** Burhan, horon muutaas bolj tedend nohon tolooch, Uur hilengeer humuusiig nomhtgooch. **8** Minii tooron yavsnyg Ta toolson bilee. Minii nulimsyg tulmandaa hiigeech. Ted Tany nomd bichigdeegui gej uu? **9** Tegvel minii duudah odor daisnuud mini uharna. Ugeer bi Burhan minii tald baigaag medne. **10** Burhanyg dator bi

ugiig magtana. EZEN dottor bi ugiig magtana. **11** Burhand bi itgelee ogson bogood bi aihgui. Hun nadad yuu hiiij chadah ve? **12** Burhan, Tany tangarguud nad deer bui. Bi Tand talarhlyn tahiluudyg orgono. **13** Uchir ni Ta minii amiig uhlees, Tuugeer ch barahgui, amidyn gereld Burhany omno namaig alhuulahyn tuld Minii holiig budrehees avarsan.

Duulal 57

57:1 Nairal duuny udirdaachid. Buu ustgaach ayalguund zoriulsan duu. Saulaas agui uruu zugtsan uyeiin. Davidyn miktam. Namaig orshoogooch, Burhan, namaig orshoogooch. Uchir ni minii setgel Tany dottor horgoddog. Tany jiguuriin suudert bi Suirliig ongortol horgodno. **2** Bi Hamgiin Deed Burhand hashhirna. Ter bol minii toloo biyeluuldeg Burhan. **3** Tereer tengerees ilgeej, namaig avarna. Ter namaig zalgihaar zavdagchdyg zemledeg. Syela Burhan Ooriin hair enerel bolon uneniig ilgeene. **4** Minii setgel arslanguudyn dund baina. Bi amaar gal gargagchdyn dund hevtdeg. Ted bol hunii hovguud bogood shud ni jad ba sum, Hel ni hurts ild yum. **5** Burhan, tengeruudees deeguur orgomjlogdooch. Tany sur javhlan buh delhiin deeguur baig. **6** Ted minii hold tor tavisan. Setgel mini bohiiv. Ted minii omno nuh uhsan. Ted tuunii gun uruu unatsgaav. Syela **7** Zurh mini bat baina, Oo, Burhan, zurh mini bat baina. Bi duulna, bi magtan duulna. **8** Zurh mini, sereech! Bosoo yatga bolon yatga aa, sereech! Bi uuriin gegeeg sereene. **9** Oo Ezen, bi humuusiin dund Tand talarhal orgono. Bi undestnuudiin dund Tanyg magtan duulna. **10** Uchir ni Tany hair enerel tengert tulam aguu bogood Tany unen uulsed tulam aguu bilee. **11** Oo Burhan, tengeruudees deeguur orgomjlogdooch. Tany sur javhlan buh delhiin deeguur baig.

Duulal 58

58:1 Nairal duuny udirdaachid. Buu ustgaach ayalguund zoriulsan duu. Davidyn miktam. Shuugchid ee, ta nar uneheer zov shudargyg yaridag uu? Hunii hovguud ee, ta nar shudargaar shuudeg uu? **2** Ugui ee, ta nar

zurhend zov shudarga busyg uilddeg. Ta nar gazar delhii deer garynhaa huchirhiilliig jinledeg. **3** Horon muu hun ehiin hevliigees ehlen holddog. Hudal yaridag humuus torohoosoo gajdag. **4** Tedend mogoin hortoi adil hor bii. Ted chihee boglodog dulii naj mogoitoi adil yum. **5** Ingesneer ted tarniig chadvarlagaar unshigch, Shidtenii duu hooloig sonsdoggui yum. **6** Burhan, tednii aman dahi shudiig ni hugalaach. EZEN, zaluu arslangiin araag hemhleech. **7** Tedniig ursaj bui us shig ursgan yavuulaach. Tuuniig numaa hovchloh uyed sumyg ni hutarsan met bolgooch. **8** Tedniig yavah uyedee zadardag emgen hums shig, Naryg hezee ch uzdeggui dutuu torson huuhed shig bolgooch. **9** Togoonuud tani orgost butyg medrehees omno Tereer nogoonyg ni ch, shataj buig ch hui salhiar haman arilgana. **10** Oshoo avaltyg harahdaa zov shudarga hun bayarladag. Tereer horon muu hunii tsusand hooloo ugaana. **11** Tegeed humuus "Uneheer zov shudarga hund shagnal baidag. Uneheer gazar delhii deer shuudeg Burhan baidag" gej helne.

Duulal 59

59:1 Nairal duuny udirdaachid. Buu ustgaach ayalguund zoriulsan duu. Saul humuus ilgeej, ted Davidyg alahyn tuld geriig tagnaj baih uyeiin. Davidyn miktam. Burhan mini ee, namaig daisnuudaas mini avraach. Minii esreg bosogchdoos hol, ondor gazart namaig taviach. **2** Gem buruu uildegchdees namaig choloolj, Tsus ursgadag humuusees namaig avraach. **3** Uztugei, ted minii amiig horoohoor otoj baina. Huchit humuus namaig eserguutseheer tsuglarch baigaa bogood EZEN, ene ni minii aldaa zorchliin ch, nugliin ch toloo bus. **4** Minii buruu baihgui atal ted guin irj, minii esreg bosdog. Nadad tuslahaar bosoj, haraach. **5** Tumen tsergiin Burhan EZEN, Izrailiin Burhan, Ta buh undestnuudiig shiitgeheer bosooch. Gem buruu dotor terslegch hend ch orshooloo buu uzuuleech. Syela **6** Ted udsheer ergej irdeg bogood nohoi met ulij, Hotyg toiron yavdag. **7** Uztugei, ted amaaraa herherdeg. Tednii uruuld ild baidag. "Hen sonsoh yum be?" gej ted heldeg. **8** Harin EZEN, Ta tedniig shoolj ineedeg. Ta buh undestnuudiig dooglon tohuurhdag. **9** Tuunii huch chadlaas bolj bi

Tan uruu harna. Uchir ni Burhan bol minii bat tsaiz. **10** Minii Burhan Ooriin hair enerleer namaig ugtan avna. Burhan nadad daisnuud uruugaa deerees harahyg zovshoorno. **11** Tedniig bitgii honoogooch, es tegvel minii humuus martana. Bidnii bambai boloh Ezen, Ooriin huch chadlaar tedniig taraaj, tedniig dord bolgooch. **12** Tednii amny nugel bol uruulaas garah ugs yum. Tedniig oorsdiinh ni bardamnal dotor, Mon heldeg haraal, hudlyn toloo bariulaach. **13** Uur hilengeer sonoogooch. Tedniig ugui boltol ni sonoogooch. Burhan Iakovyn dotor delhiin hyazgaar hurtel zahirdgiig taniulaach. Syela **14** Ted udsheer ergej irdeg bogood nohoi met ulij, Hotyg toiron yavdag. **15** Ted hool hain tenuuchilj, Tsadaagui bol shonojin arhirdag. **16** Harin bi Tany huch chadlyn tuhai duulna. Bi ogloo Tany hair enerliin tuhai bayar hoorteigoor duulna. Uchir ni Ta minii bat tsaiz, Zovlon shanallyn odor minii horgodoh gazar baisaar irsen. **17** Huch chadal mini ee, Bi Tanyg magtan duulna. Uchir ni Burhan bol minii bat tsaiz, nadad hair enerel uzuuldeg Burhan bilee.

Duulal 60

60:1 Nairal duuny udirdaachid. Shushan Yedutyn daguu. Terzer Aramnaharaim bolon Aranzoba nartai temtseldsen bogood Ioab butsan irj, Davst Hondiid Yedomyn arvan hoyor myangan huniig usshgasan uyeiin, surgahad zoriulsan Davidyn miktam. Burhan, Ta bidnees tatgalzsans. Ta bidniig nyatsalsan. Ta uurlan hilegnesen. Bidniig sergeegeech. **2** Ta gazryg hodolgon, tuuniig hagalsan. Gazar dorgij baigaa tul tuunii tsomorhiig niiluuleech. **3** Ta Ooriin ard tumniig hetsuu berheer tuuluulsan. Ta bidend guivuulan daivuuldag darsyg uulgasan. **4** Ta Ooroos tani emeedeg humuust tugiig ogson. Ingesneer uuniig unenii toloo orguulsan. Syela **5** Tany hairt cholologdohiin tuld Baruun mutraaraa avarch, bidend hariulaach. **6** Burhan ariun gazartaa aildsan ni "Bi ihed bayarlana, Bi Shyehyemiig huvaaj, Sukkotyn hondiig ch hemjine. **7** Gilyead bol Miniih, Manassyeh ch Miniih. Yefraim ch bas Minii tolgoiin duulga. Iuda bol Minii ochirt tayag. **8** Moab bol Minii utaalgyng sav. Yedomyn deer Bi gutlaa shidne. Filist ee, Nadaas bolj changa hashhir!". **9** Hen namaig buslegdsen

hot uruu avchrah ve? Hen namaig Yedom uruu hotlon daguulah ve? **10** Oo, Burhan, Ta Ooroo bidnees tatgalzaagui yum uu? Oo, Burhan, Ta manai tserguudtei hamt davshihgui gej uu? **11** Ostnii esreg bidend tuslaach, Uchir ni huneer avruulah ni hooson yum. **12** Burhanaar damjuulaad bid zorigtoi baih bogood Bidnii ostnuudiig gishgechleh negen bol Ter bilee.

Duulal 61

61:1 Nairal duuny udirdaachid. Utsan hogjim deer. Davidyn duulal. Burhan, minii hashhirahyg sonsooch. Minii zalbiral d chih taviach. **2** Minii zurh setgel daramtand orohod gazar delhiin hyazgaaraas bi Tanyg duuddag. **3** Uchir ni Ta minii horgodoh gazar, Daisny esreg bat beh tsamhag baisaar irsen bilee. **4** Ooriin maihand namaig monhod suulgaach. Tany jiguuriin dor namaig horgoduulaach. Syela **5** Burhan, Ta minii tangarguudyg sonsson bilee. Ta nerees tani emeegchdiin oviig nadad ogson. **6** Ta haanyg urt nasluulna. Tereer olon uyeudiin tursh amidarna. **7** Tereer Burhany omno monhod amidrah bolno. Tuuniig hamgaaluulahaar hair enerel bolon uneniig tomilooch. **8** Tiinhuu odor odroor ooriin tangarguudyg biyeluulehiin tuld Bi Tany nerd monhod magtan duulna.

Duulal 62

62:1 Nairal duuny udirdaachid. Iyedutuny daguu Davidyn duulal. Minii setgel Burhanyg l chimeegui huleene. Minii avral Tuunees yum. **2** Gantshan Ter l minii had, minii avral, Minii bat tsaiz yum. Bi iheer ganhahgui. **3** Nurj bui hanyg, ganhaj bui hashaag met Alah gej ta nar bugdeeree Hedii boltol hun uruu dovtloh ve? **4** Ted tuuniig ondor bair suurias ni unagahaar l huivaldav. Ted hudal huurmagt bayasdag. Ted amaaraa yeroodog, Gevch dotroo haraadag yum. Syela **5** Setgel mini, Burhanyg l chimeegui hulee, Uchir ni minii naidvar Tuunees yum. **6** Zovhon Ter l minii had, minii avral, Minii bat tsaiz yum. Bi ganhahgui. **7** Minii avral bolon aldar Burhand baidag. Minii huch chadlyn had, minii

horgodoh gazar Burhand baidag. **8** Humuus ee, hezeed Tuund itge. Tuunii omno zurhee nee. Burhan bidend horgodoh gazar yum. Syela **9** Harts ard bol hooson, yazguurtnuud bol hudal yum. Denslen uzvees ted niileed amisgalaas ch hongon. **10** Havchlaga darlald buu itge, Deerem tonuuld ch demii buu naid. Bayalguud osoj nemegdvel tedend zurhee buu togtoo. **11** Burhan neg udaa aildsan. Huch chadal bol Burhanyh gedgiig bi hoyor udaa sonsson. **12** Ezen, hair enerel ch Tanyh. Uchir ni Ta uildseniuh ni daguu hun burd hariuldag.

Duulal 63

63:1 Davidyn duulal. Tuuniig Iudagiin tsold baih uyed. Burhan, Ta bol minii Burhan. Bi Tanyg chin setgelees haih boloi. Usgui, huurai, angamal gazart Setgel mini Tanaar tsangaj, mahan biye mini Tanyg husen huleedeg. **2** Tiimees bi Tany huch chadal, Tany sur javhlang harahaar Tanyg ariun gazart ajiglasan. **3** Tany hair enerel aminaas deer uchir Uruul mini Tanyg magtana. **4** Iinhuu bi amid baih hugatsaandaa Tanyg magtana. Bi Tany ner deer garaa orgoh bolno. **5** Chomog, ooh idsen yum shig setgel mini tsadsan bogood Am mini bayasgalant uruulaar magtaaluudyg orgodog. **6** Bi orondoo Tanyg dursan sanahdaa Shonojin Tany tuhai tungaan boddog. **7** Uchir ni Ta minii tuslamj baisaar irsen yum. Tany jiguuriin dor bi bayasgalantaigaar duuldag. **8** Setgel mini Tanaas zuurdag. Tany baruun mutar namaig tushdeg. **9** Harin minii amiig ustgahaar eren haigchid Gazryn gun uruu oroh bolno. **10** Ted ildend tushaagdana. Ted tsoovor chononuudyn hool bolno. **11** Harin haan Burhanyh dottor bayasna. Tuugeer tangaraglagchid bugd baharhan bahdana. Uchir ni hudal yarigchdyn amnuud taglagdsan baina.

Duulal 64

64:1 Nairal duuny udirdaachid. Davidyn duulal. Burhan, Minii gomdlyn duug sonsooch. Daisny aimshgaas amiig mini hamgaalaach. **2** Namaig buzaru muu humuusiin nuuts huivaddaan, Gem buruu uildegchdiin uimeen

shuugianaas nuugaach. **3** Ted helee ild met irlejee. Ted horon ugsee sum met onilson ni **4** Nuuts dald gazraas gem zemgui huniig harvahyn tuld yum. Ted tuun uruu genethen harvadag bogood aidag ch utui. **5** Ted horon zorilgo dotor bat zogsdog. Ted nuutsaar urhi tavih tuhai yariltsdag. Ted "Hen tedniig harah yum be?" gedeg. **6** Ted "Bid guitsed bolovsruulsan huivaldaanyg duusgalaa" gej helen Shudarga busyg seddeg. Uchir ni hunii dotor bodol bolon zurh setgeliig oilgoj bolohgui bilee. **7** Harin Burhan tedniig sumaar harvana. Ted genethen sharhadna. **8** Ingeed ted tuuniig budruulne. Tednii oorsdiinh ni hel oorsdiinh ni esreg baidag. Tedniig haragchid bugd tolgoi segserne. **9** Tegeed buh humuus aij, Burhany ajlyg tunhaglan, Tuunii uildseniig tungaan bodoh bolno. **10** Zov shudarga hun EZENii dotor bayarlaj, Tuunii dotor horgodno. Shudarga zurhtei hun buhen baharhan bahdana.

Duulal 65

65:1 Nairal duuny udirdaachid. Davidyn duulal. Duu. Burhan, Tany omno anir chimeegui baidal, Sion dahi magtaal baih bolno. Tand tangargiig ch biyeluulne. **2** Zalbirlyg sonsdog Negen, Tan uruu buh hun irdeg. **3** Namaig gem buruu diiljee. Ta bidnii aldaa zorchliig uuchiddag. **4** Ooriin hashaanuudad suulgahaar Tany songoj, oirtuulan avchirdag hun yuutai yerooltei ve! Bid Tany ariun sum boloh Tany orgoonii sain saihand hangaluun baina. **5** Bidnii avralyn Burhan, Gazar delhiin buh hyazgaaruud bolon als holyn dalain itgel boloh Ta zov shudargaar aidas toruulmeer uilseer bidend hariuldag. **6** Ta huch tenheeg buslen Ooriin huch chadlaar uulsyg tsogtsluuldag. **7** Ta dalain turhree Davalgaanuudynh ni turhree bolon Humuusiin uimeeniig ch namdaadag. **8** Hyazgaart orshin suugchid Tany temdguudees ain zogsdog. Ta uuriin tuyaa bolon nar shingehiig bayasgan hashhiruuldag. **9** Ta gazar delhiid ailchilj, tuuniig byalhuuldag. Ta tuuniig ihed bayajuuldag. Burhany ursgal usaar duuren. Ta tednii ur tariag beltgedeg. Uchir ni tiinhuu Ta gazryg ch beltgedeg bilee. **10** Ta tuunii shang arvinaar usaldag. Ta tuunii nuruutai tegshilsen. Ta zuser boroooor tuuniig devteedeg. Ta urgahyg ni ch yeroodog. **11** Ta Ooriin

belgeer on jild titem omsgoson bogood Tany zamd tos dusaldag. **12** Heer talyn belcheeruud ch dusluulj, Tolgod bayar bayasgalangaar huchigddag. **13** Nugyg honin sureg nomorch, Hondiinuud ur tariagaar buteegdje. Bayasgalantai hashhiraltuud, tiim ee, ted duulaldana.

Duulal 66

66:1 Nairal duuny udirdaachid. Duu. Duulal. Buh gazar delhii, Burhand bayartaigaar hashhir. **2** Tuunii nerd sur javhlang duul. Tuunii magtaalyg sur javhlantai bolgo. **3** Burhand "Tany uils hichneen surleg ve! Tany huchnii aguutaas daisnuud tani Tany omno zusardan byalduuchilna. **4** Buh delhii Tand morgoj, Tanyg magtan duulna. Ted Tany neriig magtan duulna. Syela **5** Ireed, hunii hovguuded handsan uils dotor surdmeer Burhany ajluudyg uz. **6** Tereer dalaig huurai gazar bolgoson. Ted holoroo alhaj golyg gataljee. Tend bid Tuunii dotor bayarlatsgaaya! **7** Ter Ooriin chadlaar monhod zahirdag. Tuunii melmii undestnuud uruu harsaar baidag. Terslegchded oorsdiigoo orgomjlohiig buu zovshoor. Syela **8** Humuus ee, bidnii Burhanyg magtaj, Tuunii magtaalyg gadagsh songogtun. **9** Ter bidniig amid bailgaj, Bidend hol addahyg zovshoordoggui. **10** Burhan, Ta bidniig sorison bilee. Mongiig tsevershuuldeg met Ta bidniig tsevershuulsen. **11** Ta bidniig torond oruulsan. Ta bidnii uuts nuruund darah achaag uuruulsen. **12** Ta humuusiig bidnii tolgoi deeguur morduulsan. Bid gal ba usan dunduur garsan, Gelee ch Ta bidniig elbeg bayan gazart avchirsan bilee. **13** Bi Tany orgoond shataalt tahiluudyg avch orno. Bi Tand tangaraglasnaa biyeluulne. **14** Namaig zovlon zudguurt baihad uruul mini gargaj, Am mini ingej helsen. **15** Bi Tand targan malaar shataalt tahiluudyg Hutsnuudyn utaatai hamt orgono. Bi buhnuudyg uhnuudtai hamt orgono. Syela **16** Burhanaas emeegch bugd ee, irj sons, Tegvel minii sunsnii toloo Tuunii yuu uildseniig bi oguuliye. **17** Bi amaaraa Tuund handan hashhirsan bogood Heleeree Tuuniig orgomjilson. **18** Herev Bi zurhendee horon muut hundetgesen bol Ezen sonsohgui. **19** Harin Burhan uneheer sonsson yum. Ter minii zalbirlyn duund chih tavisan. **20** Minii zalbirlyg ch, Nadaas Ooriin hair enerliig ch butsaasangui. Burhan

magtagdah boltugai.

Duulal 67

67:1 Nairal duuny udirdaachid. Utsan hogjimd zoriulav. Duulal. Duu. Burhan bidniig niguulsen, bidniig yerooj, Ooriin nuuriig bidnii deer tusgaach. Syela **2** Ene ni Tany zam delhii deer, Tany avral buh undestnuudiin dund tanigdahyn tuld bilee. **3** Burhan, Tanyg ard tumnuud magtag. Buh ard tumnuud Tanyg magtag. **4** Undestnuud bayarlan, bayar hooroor duulag. Uchir ni Ta humuusiig shudarga yosoor shuuj, Delhii deer undestnuudiig zahirah bolno. Syela **5** Burhan, Tanyg ard tumnuud magtag. Buh ard tumnuud Tanyg magtag. **6** Gazar urgatsaa urguulan gargajee. Burhan, bidnii Burhan bidniig yeroodog. **7** Gazar delhiin buh hyazgaaryg Ooroosoo emeedeg bolgohyn tuld Burhan bidniig yeroodog.

Duulal 68

68:1 Nairal duuny udirdaachid. Davidyn duulal. Duu. Burhan bosoj, daisnuud ni taran butarch, Tuuniig uzen yadagchid Tuunii omnoos zugtag. **2** Utaa zamhardgiin adil tedniig hoogooch. Laany tos galyn omno haildgiin adil Horon muu huniig Burhany omno sonoogooch. **3** Harin zov shudarga humuusiig bayarluul. Tedniig Burhany omno bayar hoor bolgo. Tedniig bayasaltaigaar bayarluul. **4** Burhand duul, Tuunii neriig magtan duulagtun. Tsolor yavagch Tuund duugaa orgo. Tuunii ner bol EZEN. Tuunii omno bayarlan hoorogtun. **5** Etseggui hunii etseg ni, belevsnii shuugch ni bol Ooriin ariun gazartaa bui Burhan yum. **6** Burhan gantsaardagchid zoriulan geriig bii bolgodog. Tereer horigdluudyg sain saihaan uruu daguuldag bogood Zovhon terslegchid l huurai hagarsan gazart orshin suudag. **7** Burhan, Tanyg Ooriin humuusiig manlailan yavahad, Mon Tanyg tsol dunduur jagsan yavahad Syela **8** Gazar hodoljee. Tengeruud ch bas Burhany omno boroo dusluulsen. Sinai uul ooro ch Izrailiin Burhan boloh Burhany omno ganhan hodoljee. **9** Burhan, Ta elbeg bayan boroo hairlasan. Ta Ooriin oviig doroitohod ni bat beh bolgojee. **10** Tany

buteeluud tuun dotor suurishsan. Burhan, Ta Ooriin sainaar yaduust hangajee. **11** Ezen tushaal buulgadag. Medee tunhaglagch emegteichuud olon baina. **12** "Ih tserguudiin haad zugtdag, ted zugtdag bogood Gert uldsen emegtei olzyg huvaana". **13** Honiny hashaand hevteh uyedee ta nar Tagtaany mongoor bursen jiguur, Shijir altaar bursen od ni met baidag. **14** Togs Huchit Negen tend haadyg taraasan uyed Zalmond tsas budarch baiv. **15** Burhany uul bol Bashany uul yum. Olon ondor orgiltoi uul bol Bashany uul yum. **16** Olon ondor orgiltoi uuls aa, Burhany Ooriin orshin suuh gazraa bolgohyg hussen uul uruu Ta nar yuund ataarhan harna ve? Uneheer EZEN tend monhod orshino. **17** Burhany suih teregnuud myangaaraa, tum tumeer baidag. Ezen Sinaid baigaatai adil tednii dund ariun baidal dotor baina. **18** Ta ondort garch, olzlogdogsdyg daguuljee. Ta humuusiin dund beleg avsan, Terslegchdees ch avsan ni EZEN Burhan tend orshin suuhyn tuld yum. **19** Odor bur bidnii achaag uurdeg Ezen, Bidnii avral boloh Burhan magtagdah boltutai. Syela **20** Bidnii huvid Burhan bol avralyn Burhan yum. Uhlees zailah ni Ezen boloh BURHANyh yum. **21** Uneheer Burhan daisnuudynhaa tolgoig, Gemee bainga uilddeg hunii ustei oroig byats tsohino. **22** Ezen "Bi tedniig Bashanaas avchirna. Bi tedniig dalain gunees butsaaj gargana. **23** Ene ni hol chini tedniig tsusand ni tuiveej, Nohdyn chini hel daisnuudyn chini tsusnaas huvi hurtehiin tuld boloi" gev. **24** Burhan, ted Tany zalran irehiig, Minii haan boloh minii Burhany ariun gazart zalran irehiig harsan. **25** Shagshuurga shajignuulah busguichuudiin duund Duuchin ehelj, hogjimchid dagav. **26** Izrailias undran gardag ta nar aa, Ih chuulgand Burhan EZENiig magtan duulagtun! **27** Tend tedniig udirddag otgon Byeniamin, Iudagiin noyod oorsdiin olon tumentei, Zyebulun ba Naftaliin noyod tend baina. **28** Chinii Burhan chamd huchiig tushaav. Bidnii toloo uildej baisan Burhan, Ta Ooriin huchiig haruulaach. **29** Iyerusalim dahi Tany sumees bolj Haad Tand belguudiig avchirna. **30** Hol dooroo mongonii oodsiig gishgeldeg Zegsen dundah araatnuud bolon Ard tumnuudiin tugaluudyn dundah buhan surgiig zemle. Tereer daind bayarlagch humuusiig taraajee. **31** Deedsuud Yegipyetees garch irne. Yetiop garaa Burhan uruu hurdan sungana. **32**

Delhiin haanchlaluud aa, Burhand duulagtun. Ezend magtan duulagtun. Syela **33** Ertii uyeiin deed tengeruudiig hologlogch Tuund duulagtun. Haragtun, Tereer surleg duu hooloigoor ailddag. **34** Huch chadlyg Burhanyh gej uz. Tuunii sur huch Izrailiin deer, Tuunii huch chadal tengert baina. **35** Burhan, Ooriin ariun gazraas Ta surdmeer baina. Izrailiin Burhan Ooroo humuust huch chadlyg ogdog. Burhan magtagdah boltugai!

Duulal 69

69:1 Nairal duuny udirdaachid. Shushanimyn daguu. Davidyn duulal. Burhan, namaig avraach. Uchir ni ih us amind mini zanalhiilsen. **2** Bi gun namagt jivsen bogood tend hol togtoh gazar utui. Bi gun usand orj, uyert avtsan. **3** Bi hashhirsaar baigaad yadarchee. Hooloi mini hatjee. Bi Burhanaa huleehed nud mini garhilsan. **4** Namaig utga uchirguigeer uzen yadagchid tolgoiin usnees mini ch olon baina. Shudarga busaar minii daisan bolon namaig ustgah gegchid huchtei baina. Bi hulgailaagui zuilee butsaaj ogoh yostoi bolj baina. **5** Burhan, minii munhaglalyg meddeg ni Ta bogood Minii buruu Tanaas nuutslagdaagui. **6** Tumen tsergiin BURHAN Ezen, Tanyg huleegchid nadaas bolj ichguurt buu oroosoi. Izrailiin Burhan, Tanyg eren haigchdyg nadaas bolj shivshigt buu oruulaasai. **7** Uchir ni Tany toloo bi jigshil zevuutslig uurchee. Minii nuuriig ichguur nomorson. **8** Bi ah duustee hariin hun bolj, Ehiinhee hovguuded ch gadny hun bolson. **9** Tany orgoonii tolooh hicheel zutgel namaig zalgij, Tanyg buruutgasan humuusiin buruutgaluud nadad irsen. **10** Namaig matsag barin setgeldee uilahad, Ter ni chuhamdaa minii shivshig bolson. **11** Namaig taaran huvtsas omsohod, Bi tednii huvid, surgamj yaria bolson. **12** Daaman haalgany derged suugchid minii tuhain yaridag bogood Bi sogtuuragchdyn duu ni bolson. **13** EZEN, taalamjtai tsagt minii zalbirluud Tand handdag. Burhan, Ooriin hair enerliin aguu baidlaar Ooriin avralyn uneneer nadad hariulaach. **14** Namaig namgaas tatan gargaj, buu jivuuleech. Bi ooriin daisnuud bolon gun ih usnaas avragdah boltugai. **15** Bi usny uyert ul avtaj, Gun usand ul zalgiulj, Minii deer nuhnii am ch buu haagdaasai. **16** EZEN, Tany hair enerel sain uchir nadad hariulaach. Ooriin orshooliin aguu

baidlaar nad uruu ergej, **17** Ooriin zartsaas nuuree buu nuugaach. Uchir ni bi zovlon shanallyn dund baina. Nadad turgen hariulaach. **18** Setgeld mini oirton irj, tuuniig avraach ee. Minii daisnuudyn uchir namaig zolioch! **19** Nadad irsen buruutgal, ichguur bolon doromjlolyg Ta medne. Minii buh ostnuud Tany omno baina. **20** Buruutgal minii zurhiig emtruulj, bi mash ih ovchtei baina. Bi hen negnii orovdohiig naidan harsan bolovch hen ch baigaagui. Mon taitgaruulagchdyg harsan ch heniig ch oloogui. **21** Ted bas nadad minii hunsend tsosiig, Namaig tsangahad uulgahaar tsuug ogson. **22** Tednii omnoh tednii shiree urhi bolog. Tedniig amar taivan baihad ene ni havh bolog. **23** Tedniig harj chadahgui bolgohoor nud ni haranhuilah boltugai. Tednii uuts nuruug urgelj chichruuleech. **24** Ooriin hilegneliig tednii deer asgaach. Tany durelzej bui uur tedniig nomroh boltugai. **25** Tednii huaran hoosroh boltugai. Tednii maihnuudad hen ch buu orshin suug. **26** Uchir ni ted Tany but tsohison huniig hyahan havchsan bogood Ted Tany sharhduulsan humuusiin ovchnii talaar yariltsdag. **27** Tednii gem buruu deer gem buruut nemeech. Ted Tany zovt baidald buu oroosoi. **28** Ted amiin nomoos hasagdan archigdaj, Zov shudarga humuustei hamt buu bichigdeesei. **29** Harin bi zovj shanalsan bogood ovdoj baina. Burhan, Tany avral namaig ondort orgoh boltugai. **30** Bi Burhany neriig duutaar magtaj, Tuuniig talarhlaar orgomjilno. **31** Ene ni EZENd uhrees iluugeer, Esvel ever tuuraitai zaluu buhnaas iluugeer taalagdah bolno. **32** Daruu humuus uuniig uzsen bogood bayarlaj baina. Burhanyg eren haigchid aa, ta naryn zurh sergeh boltugai. **33** Uchir ni EZEN gachigdaysdyg sonsdog bogood Ooriin horigdluudyg jigshdeggui. **34** Tenger ba gazar, Dalai ba tedgeeriin dotor hodolj bui buhen Tuuniig magtag. **35** Uchir ni Burhan Sionyg avarch, Iudagiin hotuudyg bosgon baiguulna. Ene ni tedniig tend suulgaj, tedgeeriig ezemshuulehiin tuld yum. **36** Tuunii zarts naryn ur udmuud uuniig ovloj, Tuunii neriig hairlagchid tend orshin suuh bolno.

Duulal 70

70:1 Nairal duuny udirdaachid. Davidyn duulal. Dursgald. Burhan, namaig avrahaar yaaraach. EZEN, nadad tuslahaar hurdlaach. **2** Minii amiig eren

haigchid Doromjlogdon, ichguurt orog. Namaig gemtehed bayarlagchid Ergej, shivshig bolog. **3** "Ha, ha" gegchid Oorsdiin ichguurees bolj ergej butslag. **4** Tanyg eren haigchid bugd Tany dotor bayarlan, bayasag. Tany avralyg hairlagsad "Burhan orgomjlogdoh boltugai" gejj urgelij heleg. **5** Harin bi zovj zudersen bogood gachigdsan baina. Burhan, nad uruu hurdan ireech. Ta bol minii tuslamj, minii avragch yum. EZEN, buu saataach.

Duulal 71

71:1 EZEN, Tany dotor bi horgodov. Namaig hezee ch ichguurt buu unagaach. **2** Ooriin zov shudargaar namaig avran, sullaach. Ooriin chihee nad uruu handuulan, namaig avraach. **3** Nadad minii bainga ochij baih horgodoh had bolooch. Ta minii had, minii bat tsaiz uchraas Namaig avrahaar tushaasan bilee. **4** Burhan mini ee, namaig horon muu hunii garaas, Buruug uildegch ba hargis hunii atgaltaas avraach. **5** Uchir ni Ta bol minii naidvar. BURHAN Ezen, Ta bol zaluugaas mini minii itgel yum. **6** Bi torohoosoo Tanaar tushuulsen. Ta bol namaig ehiin mini hevliigees gargaj avsan Negen bilee. Bi urgelij Tanyg magtana. **7** Bi olon humuust hachin yum bolson. Uchir ni Ta bol minii bat beh horgodoh gazar. **8** Minii am Tany magtaalaar, Tany aldraar buhel odorjin duursen baina. **9** Hogshroh uyed namaig buu orhioch. Minii huch chadal baragdah uyed namaig buu hayaach. **10** Uchir ni minii daisnuud minii esreg yariltsjee. Minii amiig otogchid hamtran huivaldjee. **11** Tegehdee ted "Burhan tuuniig hayasan. Avrah hun baihgui uchraas tuuniig hooj, bari" gejj helsen. **12** Burhan, nadaas buu hol baigaach. Burhan mini ee, nadad tuslahaar hurdlaach. **13** Minii sunsnii daisnuudyg ichguurt unagan, sonoogooch. Namaig horlohyg husegchdiig doromjlol, ichguureer nomorgooch. **14** Harin bi urgelij naidaj, Tanyg ulam iheer magtah bolno. **15** Minii am Tany zov shudarga, Tany avralyn talaar odorjin yarina. Uchir ni bi tedgeeriin niilberii ch meddeggui yum. **16** Bi BURHAN Ezenii huchit uilsiig avchirna. Bi Tany zov shudargyn talaar, zovhon Tany l tuhai tunhaglana. **17** Burhan, Ta zaluugaas mini ehlen namaig surgasan. Bi odoo boltol Tany gaihamshigt uilsiig tunhagladag. **18** Burhan, hogshirch, buuraltah uyed

mini ch namaig buu orhioch. Bi Tany chadlyg uye udamd, Tany huchiig ireeduin buh hund tunhaglah hurtel buu orhioch. **19** Uchir ni augaa zuilsiig hiisen Burhan, Tany zov shudarga baidal tengert hursen. Burhan, hen Tantai adil ve? **20** Nadad olon zovlon zudguuriig uzuulsen Ta Namaig dahin sergeej, Gazryn gunees dahin tatan gargana. **21** Ta minii aguu baidlyg ulam osgoj, Namaig taivshruulahaar ergeech. **22** Burhan mini ee, bi Tany uneniig, Tanyg bosoo yatgaar magtana. Izrailiin Ariun Negen, Bi Tand yatga hogjmoor magtan duulna. **23** Bi Tand magtan duulah uyed uruul mini bayarlan hashhirna. Mon Tany avarsan minii setgel bayasna. **24** Hel mini ch odorjin Tany zov shudargyg oguulne. Uchir ni namaig horlohyg husegchid doromjlol ba ichguurt unasan bilee.

Duulal 72

72:1 Solomony duulal. Burhan, Ooriin shuultiig haand, Ooriin zov shudargyg haany huud ogooch. **2** Ter Tany humuusiig zov shudargaar, Tany ugeeguichuudiig shudarga yosoor shuuh boltugai. **3** Uuls ba tolgod ch zov shudargaar Humuust amar taivnyg avchrag. **4** Tereer ard tumnii zudregsdiig zovtgon, Gachigdagsdyn huuhduudiig avarch Darlagchiig sonooh boltugai. **5** Ted naryg bolon saryg baihad, uyeiin uyed Tanaas emeeg. **6** Tereer hatsan ovson deer boroo shig, Gazar horsiig usaddag shiruun boroo shig buuj ireh boltutai. **7** Tuunii odruuded zov shudarga hun tsetsegleg. Saryg ugui boltol amar taivan ch arvin iheer baig. **8** Tereer dalaigaas dalai hurtel, Mornoos gazryn hyazgaar hurtel zahirah boltugai. **9** Tsoliin nuudelchid tuunii omno bohij, Tuunii daisnuud toos shoroog dolooch boltugai. **10** Tarshish bolon arluudyn haad alba guvchuuryg avchrag. Shyeba bolon Syebagiin haad beleg barih boltugai. **11** Buh haad tuunii omno sogdoj, Buh undestnuud tuund zaragdah boltugai. **12** Tereer gachigdagchiig tuslamj guin hashhirahad ni, Mon darlagdagchiig bolon tuslagchgui negniig ch bas avarna. **13** Tereer yaduus ba gachigdagsdyg orshooh bogood Gachigdagsdyn amiig avrah bolno. **14** Ter tednii amiig daramt ba huchirhiillees avrah bogood Tednii tsus tuunii nudend unetei baih bolno. **15** Tiimees ter amid baij, Shyebagiin alt tuund ogogdoh

boltutai. Ted tuunii toloo urgelj zalbirah boltutai. Ted tuuniig odorjin yerooh boltutai. **16** Uulsyn orgil deerh gazart ur taria elbeg delbeg baih boltugai. Tuunii ur jims Livany hush shig naigana. Hotod suugchid gazryn urgamal met urgan tsetsegleh boltugai. **17** Tuunii ner monhod baih boltugai. Tuunii ner nar gerelteh met osoh boltugai. Humuusiig tuugeer yeroolgooch. Buh undestnuud tuuniig yeroogdson gej duudagtun. **18** Gantsaaraa gaihamshguudyg uilddeg Izrailiin Burhan, EZEN Burhan magtagdah boltutai. **19** Tuunii sur javhlant ner monhod magtagdah boltugai. Buh delhii Tuunii aldraar duurtugei. Amyen, Amyen. **20** Iyessiin huu Davidyn zalbiral togsov.

GURAVDUGAAR NOM

Duulal 73

73:1 Asafyn duulal. Uneheer Burhan Izrailid, Zurh ni tsever humuust sain bilee. **2** Harin minii huvid bi barag hol addaj, Barag halitrah shahlaa. **3** Uchir ni bi horon muu hunii amjiltyg haran Sairhagchid ataarhsan. **4** Uchir ni ted uheh tsagtaa ovchingui baidag bogood Tednii biye ni targan yum. **5** Ted busad humuus shig zovlongui, Hun torolhton shig ch gai gamshiggui. **6** Tiimees bardamnai ni tednii huzuunii zuult boldog. Huchirhiilliin huvtsas tedniig nomordog. **7** Targalsnaas bolj nud ni bulterchee. Tednii zurhnii tosoolluud huslees ni iluu. **8** Ted eleglej, daranguillyn talaar horsoltoigoor yaridag. Ted ihemsgeer yaridag. **9** Ted amaaraa tengeruudiig eserguutsej, Tednii hel gazar delhiigeer jagsan alhaj baina. **10** Tiimees tuunii humuus ene gazar uruu ergen irj, Byalham ih usyg uudag. **11** Ted "Burhan yaaj meddeg yum be? Hamgiin Deed Negend medleg baidag uu?" gedeg. **12** Haragtun, edgeer ni horon muu humuus yum. Urgelj taivshirsan baij ted ed horongoo arvijuulsan bilee. **13** Unendee bi demii l zurhee tsever bailgaj, Garaa gemgui baidal dotor ugaalaa. **14** Uchir ni bi odorjin sahilgajuulagdaj, Ogloo bur gesgeel hurtdeg baijee. **15** Hervee bi "Bi ingej yarina" gesen bol, Haragtun, bi Tany huuhduudiin uye udmaas urvah baisan. **16** Uuniig oilgooor bodoh uyed mini Nadad mash tovogtei baisan

bogood **17** Ene ni namaig Burhany ariun gazart oroh uye hurtel urgeljlev. Tegehed l bi tednii etssiig uhaarsan. **18** Unendee Ta tedniig halitirgaatai gazar bailgasan yum. Ta tedniig mohol uruu hayasan. **19** Ted horomhon zuur ingej suireh gej! Ted genetiin aimshgaar burmoson suitgegdsen bilee! **20** EZEN, hun zuudneesee serdeg shig Ta tedniig sereen, dur torhiig ni ch ul oishoono. **21** Minii zurh setgel gashuudahad Bi dotroo tsoo hatgagdan **22** Medremjgui, haihramjgui baiv. Bi Tany omno adguus amitan shig l baisan. **23** Gesen ch bi urgelj Tantai hamt baina. Ta baruun garaas mini barisan yum. **24** Ta namaig Ooriin zovlogoogoor udiridaj, Hojim namaig sur javhland ugtan avna. **25** Tengert Tanaas gadna nadad hen baigaa ve? Tanaas oor yuug ch gazar deer bi husdeggui. **26** Mahan biye ba zurh mini ugui bolj bolno, Harin Burhan bol monhod zurhnii mini huch bolon minii huvi yum. **27** Uchir ni haragtun, Tanaas hol bui humuus sonoh bolno. Tand itgelgui bugdiig Ta ustgasan bilee. **28** Harin Burhand oir baih ni nadad sain. Tany buh uilsiiig tunhaglahyn tuld Bi BURHAN Ezeniig ooriin horgodoh gazar bolgosen.

Duulal 74

74:1 Asafyn maskil. Burhan, yaagaad Ta bidniig uurd orhison be? Yaagaad Tany uur Ooriinhoo belcheeriin honin surgiin esreg shatna ve? **2** Tany ert uyees olj avran, Ooriin oviin ovog bolgohoor Tany zolison chuulganaa sanaach. Ooriin orshin suusan gazar boloh ene Sion uulyg ch sanaach. **3** Ooriinhoo alhaag uurdiin nurangi uruu erguuleech. Daisan ariun gazar dotorh buhniig busniulsan. **4** Tany ostnuud Tany hurlyn gazryn dund turhirchee. Ted oorsdiinhoo tugiig temdeg bolgon bosgosen. **5** Ene ni hen negen hun oi modond Suhee orgoson yum shig baina. **6** Odoo ch tuun dotorh buh siilberuudiig Ted suh ba lantuugaar tsavchin ustgaj baina. **7** Ted Tany ariun gazryg buren shataasan. Ted Tany neriin orshdog gazryg buzarlaskan. **8** Ted zurhendee "Tedniig buren ustgatsgaaya" gev. Ted gazar nutag dahi Burhany buh hurlyn gazruudyg shataajee. **9** Bid oorsdiin temdguudee hardaggui. Esh uzuulegch ch baihgui bogood Her udahyg medeh hun ch bidnii dund alga. **10** Burhan, oston hedii boltol tohuurhaj,

Daisan ch Tany neriig hedii boltol monhod haraan zuheh ve? **11** Yuund Ta mutraa, baruun mutraa tatna ve? Ooriin ovroos gargaj, tedniig ustgaach! **12** Gesen ch Burhan bol ertnees minii haan yum. Tereer delhiin dund avralyn ajluudyg hiideg. **13** Ta Ooriin hucheer dalaig huvaasan. Ta usan dotorh dalain amitdyn tolgoig byatsalsan. **14** Ta Lyeviatany tolgoinuudyg nyatsalsan. Ta tuuniig tsol gazryn amitdad huns bolgon ogson. **15** Ta gorhi ba bulguudyg orgiluulsan. Ta urgelj ursdag ursgaluudyg shirgeen hataasan. **16** Odor bol Tanyh, shono ch bas Tanyh yum. Ta gerel hiigeed naryg beltgesen. **17** Ta gazar delhiin buh hil hyazgaaryg togtooson. Ta zun hiigeed ovliig bii bolgosen. **18** EZEN, daisan tohuurhsanyg bolon Munhag humuus Tany neriig haraan zuhsniig sanaach. **19** Ooriin tagtaany amiig zerleg amitand buu ogooch. Ooriin zudersen hunii amiig buu uurd martaach. **20** Gereeg ergen haraach. Uchir ni gazar nutgiig haranhui gazruud huchirhiilliin orshih suutsaar duursen. **21** Darlagdagsdyg ichguurteigeer buu butsaagaach. Zudregsed ba gachigdagsdaar Ooriin neriig magtuulaach. **22** Burhan, bosoj Ooriin hergee omgoolooch. Munhag hun odorjin Tanyg herhen buruutgadgiig sanaach. **23** Ooriin ostnuudiin duug, Tany esreg bosdog humuusiin urgelj garch baidag shuutianyg buu martaach.

Duulal 75

75:1 Nairal duuny udirdaachid. Altashyetyndaguu. Asafyn duulal buyuu Duu. Bid Tand talarhal orgoj baina, Burhan, bid talarhal orgoj baina. Uchir ni Tany ner oirhon baina. Humuus Tany gaihamshigt uilsiig tunhagladag. **2** "Bi togtooson tsagiig songohdoo Shuluun shudargaar shuudeg ni Bi bilee. **3** Gazar delhii bolon tuun dotor orshin suugch bugd utui boldog. Tuunii baganuudyg bat bohoor togtooson ni Bi bilee. Syela **4** Bi bardamnagchid «Buu bardamna», Horon muu hund «Evree buu orgo. **5** Ooriin evree ondort buu orgo. Bardam hatuugaar buu yari» gesen". **6** Uchir ni orgomjlol dornoos ugui, ornoos ch ugui Tsoloos ch irdeggui. **7** Harin Burhan bol Shuugch yum. Tereer negiig buuruulj, nogoog orgomjildog. **8** Uchir ni ayaga EZENii mutart baigaa bogood dars ch hoosorch baina. Ter ni sain

hutgagdsan bogood Tereer tuunii dotroos asgadag. Uneheer delhiin buh horon muu hun tuunii shavhruug shahan uuh boloi. **9** Harin bi monhod tunhaglana. Bi Iakovyn Burhand magtan duulna. **10** Horon muu hunii buh evruudiig Ter ogtolj, Harin zov shudarga hunii evruud ondort orgogdono.

Duulal 76

76:1 Nairal duuny udirdaachid. Utsan hogjim deer. Asafyn duulal buyuu Duu. Burhan Iudad aldartai. Tuunii ner Izrailid augaa. **2** Tuunii asar Salyemd bii. Tuunii orshih gazar ch bas Siond bii. **3** Tend Tereer galtai sumnuud, Bambai, selem bolon dainy zevsguudiig hugalsan. Syela **4** Ta bol aldartai, Olzny uulsaas ch iluu sur javhlantai. **5** Bat beh zurhtei humuus deeremduulj, Noirsotsgoojee. Daichdyn hen ni ch garaa hodolgoj chadaagui. **6** Iakovyn Burhan, Tany zemleld Moriton hiigeed mori ni hoyoulaa gun noirond avtjee. **7** Ta, zovhon Ta bol emeen hundetguushtei yum. Tanyg negent uurlasan uyed hen Tany omno zogsoh ve? **8** Ta tengerees shuultiig songoson. **9** Burhan delhiin buh daruu humuusiig avrahaar Shuuhiiin tuld bosson uyed Gazar aij, duugui baisan. Syela **10** Uchir ni hunii uur hilen Tanyg magtah bolno. Uur hilengiin uldegsdeer Ta Ooriigoo hureeluulne. **11** Ooriin Burhan EZEND tangaragljaj, tuuniigee biyeluul. Tuuniig hureelegch bugd emeevel zohih Tuund belguudiig barigtun. **12** Tereer noyodyn sunsiig nomhtgono. Tuunees delhiin haad aidag yum.

Duulal 77

77:1 Nairal duuny udirdaachid. Iyedutuny daguu. Asafyn duulal. Duu mini Burhand handdag, bi changaar hashhirna. Duu mini Burhand handdag, Ter namaig sonsono. **2** Zovlon zudguuriinhee odor bi Ezeniig haisan. Shonoor ch gar mini yadrahguigeer sungagdsan baidag. Setgel mini ch taivshrahaas tatgalzdag. **3** Bi Burhanyg sanaad, zovj shanalsan baidag. Bi sanaa aldaad, suns mini suliddag. Syela **4** Ta minii nudiig tsavchuulaagui. Bi mash ih shanalsan bolohoor yarij ch chadahgui baina. **5** Bi uridyn odrudiin tuhai,

Omnoh jiluudiin tuhai bodson. **6** Bi ooriin duug shono sanana. Bi zurheeree byasalgah bogood Suns mini tungaan boddog. **7** Ezen uurd orhih uu? Ter dahin hezee ch iveehgui gej uu? **8** Tuunii hair enerel monhod baragdsan uu? Amlalt monhod ugui bolson uu? **9** Burhan niguulsengui baihaa martsan uu? Esvel Ter uurandaa orshooloo haasan uu? Syela **10** Tegeed bi "Hamgiin Deed Negenii baruun mutar oorchlogdson ni Minii ui gashuu bilee" gev. **11** Bi EZENii uilsiig sanana. Bi ert uyeiin Tany gaihamshguudyg uneheer sanana. **12** Bi Tany buh ajlyg tungaan, Tany uilsiig shimten bodno. **13** Burhan, Tany zam bol ariun. Yamar burhan bidnii Burhany adil aguu ve? **14** Ta bol gaihamshguudyg uilddeg Burhan. Ta ard tumnuudiin dund Ooriin huch chadlyg meduulsen. **15** Ta Ooriin hucheer Ooriin humuusiig buyuu Iakov ba Iosyefyn hovguudiig zolison. Syela **16** Burhan, ih us Tanyg harsan. Ih us Tanyg harsan bogood ted ihed aisan. Gun ni ch chichirsen. **17** Uuls usyg asgasan. Tengeruud ch duu gargasan. Tany sumnuud ch end tend gyalbasan. **18** Tany ayangyn duu hui salhin dund baiv. Tsahilgaan gyalbaanuud delhiig gereltuulsen. Gazar chichren hodolson. **19** Tany zam dalaid, Tany jimuid ih usand baisan bogood Tany moruud ch medegdehgui. **20** Ta Ooriin humuusiig honin sureg met Mosye ba Aarony garaar udirdsan.

Duulal 78

78:1 Asafyn maskil. Minii humuus ee, minii surgamjiig sons. Minii amnaas garah ugiig chih tavin sons. **2** Bi surgaalt zuirlel yarin amaa neene. Bi ertnii nuuts ugsiig duudna. **3** Tedgeeriig bid sonsson, medsen, Bidnii etseg ovgod ch bidend helj ogson. **4** Bid tedgeeriig huuhduudees ni nuuhgui. Harin ireh uyeinhend EZENii magtaal, Tuunii huch chadal bolon Tuunii uildsen gaihamshigt ajluudyg tunhagla. **5** Uchir ni Tereer Iakovyn dotor gerchleliig tavij, Izrailid huuliig togtooson. Tedgeeriig ur huuhduuddee zaagaarai gej Ter bidnii etseg ovgodod tushaasan. **6** Ingesen ni ireh uyeinhen buyuu Hoishid toroh huuhduud medej, Mon ted ch bosoj, oorsdiin huuhduuddee tedgeeriig helehiin tuld baiv. **7** Ene ni ted Burhand itgelee ogch, Burhany ajluudyg ul martaj, Harin Tuunii tushaaluudyg sahin

biyeluulen, **8** Etseg ovgod shigee Zoruud bolon tersluu uyeihin buyuu Oorsdiin zurhee zovt bolgoogui, Suns ni Burhand unench baigaagui uyeihin bolohguin tuld yum. **9** Yefraimyn hovguud num sumaar zevseglesen harvaachid baisan, Gesen ch ted tulaldaany odor uharsan. **10** Ted Burhany gereeg sahin biyeluuleegui, Tuunii huuliig mordohoos ch tatgalzsan. **11** Ted Tuunii uilsiig bolood Oorsdod ni uzuulsen Tuunii gaihamshguudyg ch martsan. **12** Tereer Yegipyet nutagt, Zoany heer tald Tednii etseg ovgodiin omno gaihamshguudyg uildsen bilee. **13** Tereer dalaig huvaaj, tedniig dunduur ni hotlon gargaj, Ih usyg ch ovoo met zogsooson. **14** Daraa ni Ter tedniig odor ni uuleer, Shonojin galyn gerleer udirdsan. **15** Tereer tsold had chuluunuudyg hagalan Dalain gunii us met elbeg delbeg undaag uulgasan. **16** Ter bas hadnaas ursgal us gargaj, Ih usyg moron shig ursgasan. **17** Gesen ch ted Tuunii esreg nugel uildej, Tsold Hamgiin Deed Negenii esreg terslehee urgeljuulsen. **18** Oorsdiin shunalt husleer hool hunsiig guisnaar Ted zurhendee Burhanyg sorison. **19** Tegeed ted Burhany esreg yarisan. Ted "Burhan tsold shireeg beltgej chadah uu? **20** Haragtun, Tereer usyg orgiluulan gargaj, Ursgalyg duurtel hadyg tsohison. Tereer bas talh ogch chadah bolov uu? Ter Ooriin humuust mahyg beltgej ogoh uu?" gejee. **21** Tiimees EZEN sonsoj, uur hilengeer duursen. Iakovyn esreg gal asaj, Izrailiin esreg uur hilen ch nemegdjee. **22** Yaagaad gevel ted Burhand itgeegui, Tuunii avrald ch naidaagui. **23** Harin Ter deer bui uulsed tushaan, Tengeriin haalguudyg ch ongoilgason. **24** Ter tednii deer iduuleh mannagaar boroo oruulan, Tedend tengerees hool ogson. **25** Hun tenger elch naryn talhyg idsen. Ter tedend hool hunsiig hangalttaigaar ilgeesen. **26** Tereer tengert dorny salhiig uleelgej, Ooriin huch chadlaar omnodiin salhiig ch udirdsan. **27** Ter teden deer mahyg toos shoroo met, Jiguurten shuvuudyg dalain els met buulghadaa **28** Tedniig huarangiinh ni dund, Orshin suudag gazrynh ni ergen toirond unagaasan. **29** Inhuu ted idej, sain tsadatsgaasan bogood Tereer tedend shunan hussen yosoor ni ogchee. **30** Ted shunal huslee hangahaas omno buyuu Hool ni tednii amand baisaar baih zuur **31** Burhany uur hilen tednii esreg handaj Tednii hamgiin targan humuusees zarimyg alj,

Izrailiin shildeg erchuudiig tsohin unagasan. **32** Iim bolovch ted nugel hiiseer baj, Tuunii gaihamshigt ajluudad itgeegui. **33** Tiimees Ter tednii odor honoguudyg hooson baidal dotor, On jiluudiig ni genetiin aimshig dotor duusgasan. **34** Ter tedniig alsan tsagt ted Tuuniig haij, Tuuniig dahin chin setgelees haisan. **35** Burhan tednii had baisnyg, Mon Hamgiin Deed Burhan tednii Avragch baisnyg ted sanajee. **36** Harin Ted amaaraa Tuuniig huurch, Heleeree Tuund hudal yarisan. **37** Uchir ni tednii zurh Tuund handahdaa bat baigaagui, Ted ch Tuunii gereend unench baigaagui. **38** Harin Ter orshoongui bain gem buruug uuchilj, tedniig ustgaagui. Ter Ooriin uuryg olontaa barij, Ooriin buhii l hilengee hodolgoogui. **39** Inhuu Ter tedniig zovhon mahan biye, Ongoron odood dahin irdeggui salhi bolohyg ni sanajee. **40** Ted tsold Tuunii esreg hichneen ih terselj, Govid Tuuniig hichneen ih gashuuduulsan be! **41** Ted Burhanyg dahin dahin sorij, Izrailiin Ariun Negeniig ovtgoston. **42** Ted Tuunii huch chadlyg, Tuunii oorsdiig ni ostnoos avarsan odriig ch sanaagui. **43** Ter Ooriin temdguudiig Yegipyeted, Ooriin gaihamshguudyg Zoany heer tald haruulj, **44** Tednii gol mornuudiig Mon usny ursgaluudyg tsus bolgon huvirgaj, Tedniig uuj chadahgui bolgosnyg ch sanaagui. **45** Ter tednii dund tedniig zalgisan yalaan surgiig, Mon tedniig ustgasan melhiinuudiig ilgeesen. **46** Ter bas tednii tariag devhregt, Tednii hodolmoriin ur shimiig tsartsaand ogson. **47** Ter tednii usan uzmiin moddyg mondort, Injriin moddyg ni hyaruund tsohiulsan. **48** Ter bas tednii mal surgiig mondort, Tednii honin surgiig ayangand nirguulsen. **49** Ter tednii deer shataj bui uur. Hilen, zevuutsel bolon gai zovlongoo buyuu Heseg ustgagch tenger elch naryg ilgeesen. **50** Ter Ooriin uurand zam zassan. Ter tednii setgeliig uhlees heltruuleegui, Harin tednii amiig gai gamshigt ogch, **51** Yegipyetiin buh uutanyg buyuu Hamyn maihan dotorh huch chadlynh ni ohiig tsohison yum. **52** Harin Ter Ooriinhoo humuusiig honi shig hotlon gargaj, Tedniig tsold honin sureg met udirdsan. **53** Ter tedniig aihgui baihaar ayuulguigeer udirdsan. Harin tednii daisnuud dalain usand avtsan. **54** Ingeed Ter tedniig Ooriin ariun gazart, Baruun mutrynhaa avsan ene uularhag nutagt avchirsan. **55** Ter bas undestnuudiig tednii omnoos hoon zailuulj, Tedend hemjigcheer huvaan

gazryg huvaarilan, Izrailiin ovguudyg oorsdiinh ni maihnuudad suulgasan. **56** Gevch ted Hamgiin Deed Burhanyg sorin, Tuunii esreg terselj, Tuunii gerchleluudiig sahilgui, **57** Harin oorsdiin etseg ovgod shig urvan, meheljee. Ted mehlegch num shig hazgai tussan. **58** Uchir ni ted oorsdiin morgoliin ondorloguudeer Tuuniig odoj, Oorsdiin siimel horguudeer Tuunii hardaltyg hodolgason. **59** Burhan sonsood, uur hilengeer duurch, Izrailiig ihed uzen yadsan. **60** Ingeed Ter Shilo dahi orshih gazryg buyuu Humuusiin dund bosgason maihnyg orhij, **61** Ooriin huch chadlyg olzlold, Ooriin sur javhlang ostnii gart ogson. **62** Ter bas Ooriin humuusiig ildend tushaaj, Ooriin ovd uurlasan. **63** Tuunii zaluusyg gal zalgij, Ongon ohidod ni hurimyn duu ugui bolov. **64** Tuunii tahilch nar ildend unaj, Tuunii belevsen emegteichuud uilj ch chadsangui. **65** Daraa ni Ezen noirnoos met, Darsand sogtuursan daichin er met serjee. **66** Ter Ooriin ostnuudiig butsaan tsohison. Ter teden deer uurdiin buruutgalyg tohson. **67** Ter bas Iosyefyn maihnyg hayaj, Yefraimyn ovgiig songoogui, **68** Harin Iuda ovgiig, Ooriin hairlasan Sion uulyg songoson. **69** Ter Ooriin ariun gazryg ondorlog gazruud shig, Monhod bii bolgason gazar shigee barij bosgason. **70** Ter bas Ooriin zarts Davidyg songon Honiny hashaanaas avsan. **71** Hurgatai honidyg dagan yavsan tuuniig Ter Ooriin humuus boloh Iakovyg bolon Ooriin ov boloh Izrailiig hariuluulahaar avchrav. **72** Ingeed David tedniig chin setgelees hariulj, Garynhaa uraar tedniig udirdsan.

Duulal 79

79:1 Asafyn duulal. Burhan, undestnuud Tany ov uruu irjee. Ted Tany ariun sumiig buzarlajee. Ted Iyerusalimyg balgas bolgojee. **2** Ted Tany zarts naryn tsogtssuudyg tengeriin shuvuudad hool bolgon, Tany burhanlag humuusiin mahan biyeiig gazryn araatnuudad ogson. **3** Ted tsusaa Iyerusalimyn ergen toirond us met ursgasan. Tedniig orshuulah hen ch baigaagui. **4** Bid oorsdiin horshuuded buruutan, Bidnii ergen toirond baigsdad doog tohuu bolson. **5** EZEN, hedii boltol ve? Ta monhod uurlasaar baih uu? Tany hardalt gal shig shatah uu? **6** Ooriin uur hileng Tanyg meddeggui undestnuud, Tany neriig duuddaggui haanchlaluud deer

asgaach. **7** Uchir ni ted Iakovyg zalgij, Orshih gazryg ni tsol bolgoson. **8** Bidnii ovog deetsiin gem buruug bidnii esreg buu sanaach. Bid mash door orson uchir Tany orshool bidniig ugtan avahaar hurdan ireech. **9** Bidnii avralyn Burhan, Ooriin neriin aldryn toloo bidend tuslaach. Ooriin neriin toloo bidniig avarch, bidnii gemiig uuchlaach. **10** Yuund undestnuud "Tednii Burhan haana baina ve?" gej heleh yostoi ve? Tany zarts naryn urssan tsusny os honzon Bidnii nudend undestnuudiin dund medegdeh boltugai. **11** Horigdluudyn yooloh duu Tany omno ireg. Uheheer yallagdsan humuusiig Ooriin huchnii aguugaar hamgaalaach. **12** Ezen, Tanyg buruutgasan buruutgalyg Bidnii horshuuded ovort ni doloo dahin iluugeer butsaan ogooch. **13** Tiinhuu Tany humuus boloh bid ba Tany belcheeriin honin sureg Tand monhod talarhana. Tany magtaalyg bid uyeiin uyed damjuulna.

Duulal 80

80:1 Nairal duuny udirdaachid. Yel Shoshannim Yeduted tohiruulsan. Asafyn duulal. Iosyefyg honin sureg met udirddag Izrailiin honichin oo, chih tavin sonsooch. Hyerubuudyn deeguur zalragch aa, gerelteech. **2** Yefraim, Byeniamin bolon Manassyegiin omno Ooriin huchiig haruulan, Bidniig avrahaar ireech! **3** Burhan, bidniig sergeej Ooriin nuur tsaraig gereltuuleech, Tegvel bid avragdah bolno. **4** Tumen tsergiin Burhan EZEN, Ta hedii boltol Ooriin humuusiin zalbiralda uurlah ve? **5** Ta tedniig nulimsaar hoolloj, Tedend nulimsyg iheer uulgasan. **6** Ta bidniig horshiin maani margaany bai bolgodog bogood Daisnuud maani oorsdiinhon dundaa shoolon hohordog. **7** Tumen tsergiin Burhan, bidniig sereej, Ooriin nuur tsaraig gereltuuleech, Tegvel bid avragdah bolno. **8** Ta usan uzmiin negen modyg Yegipyetees gargasan. Ta undestnuudiig hoon gargaj, tuuniig suulgasan. **9** Ta tuund horsiig beltgesen bogood Ter ni gazart gunzgii undeslej, nutgiig duurgesen. **10** Tuunii suuder uulsyg burhsen bogood Tuunii mochruud Burhany hush shig baiv. **11** Ter mochroo dalai hurtel, Salaagaa Moron hurtel sungasan. **12** Zamaar yavj ongorogch buhen jimsiig ni tuuheer Yuund Ta tuunii hanyg nuraasan be? **13** Oin bodon gahai

tuuniig idej, Tal heert hodoldog buhen tuugeer hoolldog. **14** Tumen tsergiin Burhan, dahin ergen ireech, bid Tanaas guij baina. Tengerees ongiin harj, ene usan uzmiin modyg bolon **15** Tany baruun mutryn tarisan nahiag ch archlan, Ooriinhoo toloo bat beh bolgосon mochroo ch haraach. **16** Ter ni gald shataj, tastuulsan. Tany nuur zemlesnees bolj ted sonodog. **17** Tany gar Tany baruun gar tal dahi hunii deer, Tany Ooriinhoo toloo bat beh bolgосon hunii huugiin deer baih boltutai. **18** Tegvees bid Tanaas uharch butsaгui. Bidniig sergeegeech, tegvel bid Tany neriig duudna. **19** Tumen tsergiin Burhan EZEN, bidniig sergeegeech. Ooriin nuur tsaraig gereltuuleech, Tegvel bid avragdah bolno.

Duulal 81

81:1 Nairal duuny udirdaachid. Gshpit deerh duu. Asafyn duulal. Bidnii huch chadal boloh Burhand bayasgalantaigaar duulagtun. Iakovyn Burhand bayasgalantaigaar hashhiragtun. **2** Duu ayalj, bombor tsohij, Songolont yatgyg bosoo yatgatai hamt duugarga. **3** Bidnii bayaryn odor, shine sar buyuu Tergel sartaid buree uleegtun. **4** Uchir ni ene bol Izrailid zoriulsan zarlig, Iakovyn Burhany togtool yum. **5** Tereer Yegipyet nutag dayaar yavj baisan uyedee Uuniig Iosyefyn dund gerchleliin toloo baiguulsan. Bi ooriin medehgui helee sonsson. **6** "Bi tuunii mornoos achaag buulgaj, Tuunii garyg sagsnaas choloolson. **7** Chi zovlon berhsheel dotroo hashhirsan bogood Bi chamaig avarsan. Bi ayangyn duuny nuuts gazraas chamd hariu ogson. Bi chamaig Myeribagiin usny derged turshsan. Syela **8** Minii humuus ee, sonsogtun, tegvel Bi ta naryg gerchilne. Izraili aa, chi Namaig sonsson ch boloosoi! **9** Ta naryn dund gadny burhan buu baig. Ta nar yamar ch hariin burhand morgoh yosgui. **10** Ta naryg Yegipyet nutgaas uirdan gargasan EZEN Bi bol ta naryn Burhan yum. Amaa tom angailga, bi tuuniig duurgene. **11** Gevch Minii humuus Minii duug sonsoogui bogood Izraili ch Namaig dagaagui. **12** Iimees Bi tedniig dur zorgoor ni yavuulahaar Zurhniih ni zoruudleld ni tushaasan. **13** Minii humuus Namaig sonsoj, Izraili Minii zamaar yavsan ch boloosoi! **14** Tegvees Bi tednii daisnuudyg hurdan darj, Ooriin mutryg

ostnuudiinh ni esreg erguuleh baisan. **15** EZENiig uzen yadagsad Tuund duulgavartai met dur uzuuleh baisan bogood Tednii uye monhod urgeljlehsen. **16** Bi ta naryg ulaan buudain deedeer hoollon, Had chuluunaas garah zogiin balaar Bi ta naryg hangah baisan".

Duulal 82

82:1 Asafyn duulal. Burhan Ooriinhoo tsuglaand Ooriin bairyg ezeldeg. Tereer zahiragchdyn dund shuudeg. **2** Hedii boltol ta nar shudarga busaar shuuj, Horon muu hund tal zasnave? Syela **3** Doroi bolon etseggui humuusiig zovtgo, Zovogsid bolon gachigdagsdad shudarga yosoor uild. **4** Doroi bolon gachigdagsdyg avar. Tedniig horon muu hunii garaas cholool. **5** Ted meddeggui, oilgodog ch ugui. Ted haranhuid holhidog. Delhiin buh suuriud ganhsan. **6** Bi "Ta nar bol burhad, Ta nar bugdeeree Hamgiin Deed Negenii hovguud yum. **7** Gesen ch ta nar hun shig uhej, Noyodyn negtei adil unah bolno" gev. **8** Burhan, bosoj, delhiig shuugeech! Uchir ni buh undestniig ezemshigch ni Ta yum.

Duulal 83

83:1 Asafyn duulal. Oo, Burhan, buu duugui baigaach. Oo, Burhan, buu duugui baigaach, buu nam jim bolooch. **2** Uchir ni haragtun Tany daisnuud shuugij, Tanyg uzen yadagchid tolgoigoo orgoson. **3** Ted Tany humuusiin esreg horon sanaatai tolovlogoog gargaj, Tany nandignasan humuusiin esreg hamtdaa huivalddag. **4** Ted "Izrailiin ner dahin dursagdahguin tuld Ochij, tedniig undestneer ni archij, utui bolgotsgooyo" getsgeev. **5** Ted neg oyuun bodloor hamtran huivaldje. Tany esreg ted geree baiguuldag. **6** Yedomyn maihnuud bolon ishmayelchuud, Moab bolon hagirchuud, **7** Gyebal, Ammon bolon Amalyek, Filist, Tiriin orshin suugchidtai hamt **8** Assiri ch tedentei holboo togtooj, Ted Lotyn huuhduded tus dem boljee. Syela **9** Tedentei Midiand uildsen shig, Kishon golyn ursgalyn derged Sisyera ba Iabind uildsen shig handaach. **10** Ted Yendort sonooj, Gazart hayagdah hog met bolson. **11** Tednii yazguurtnuudyg Oryeb ba Zyeyeb

shig, Tednii buh noyodyg Zyeba ba Zalmunna shig bolgooch. **12** Ted "Oorsoddoo zoriulan Burhany belcheeruudiig ezemshitsgeeye" getsgee**j** baisan. **13** Burhan mini ee, tedniig hamhuul shig, Salhind hiiseh surel met bolgooch. **14** Oig shataadag gal shig, Uulsyg shataadag dol shig **15** Ooriin hui salhiar tedniig hooj, Ooriin shuurgaar tedniig surduuleech. **16** Ted Tany neriig erj haidag bolohyn tuld Tednii nuuriig ichguureer duurgeech. **17** Tedniig monhod ichguurt oruulan ailgaj, Tedniig dord bolgon mohold uchruulaach. **18** Ingesneer ted EZEN gedeg nertei Ta l gantsaaraa Buh delhiin Hamgiin Deed Negen gedgiig medeh boltugai.

Duulal 84

84:1 Nairal duuny udirdaachid. Gshpit deer. Koragiin hovguudiin duulal. Oo, Tumen tsergiin EZEN, Tany orshin suudag gazar hichneen taalamjtai ve! **2** Minii setgel EZENii hashaa uruu temuulen, ermelzdeg. Minii zurh ba mahan biye mini amid Burhand bayasan hashhirna. **3** Minii Haan ba minii Burhan, Tumen tsergiin EZEN Tany tahilyn shireend Shuvuu ch orshih gazraa, Haraatsai ch ooriin angaahainuudyg suulgah uurgiig olson. **4** Tany orgoond orshigchid yuutai yerooltei ve! Ted urgelj Tanyg magtaj baina. Syela **5** Huch ni Tany dottor, Zurhend ni Sion uruu hotloh zamuud baih hun yuutai yerooltei ve! **6** Nulimsny hondiigoor tuulan garahdaa ted tuuniig bulag bolgodog. Ert oroh boroo ch mon tuuniig yeroodog. **7** Ted Siond Burhany omno uzegden Huchees huch uruu hurdeg. **8** Oo, Tumen tsergiin Burhan EZEN, minii zalbirlyg sonsooch. Oo, Iakovyn Burhan, chih tavin chagnaach. Syela **9** Haraach, bidnii bambai bolson Burhan, Ooriin tosolson hunii nuur uruu haraach. **10** Uchir ni Tany hashaan dahi neg odor gadna baih myangan odroos ch deer yum. Bi horon muutiin maihnuudad orshin suuhaas Ooriin Burhany orgoonii bosgon deer zogsohson. **11** Uchir ni EZEN Burhan bol nar bolon bambai yum. EZEN niguulsel bolon aldryg ogdog. Tereer shuluun shudargaar yavagchdaas yamar ch sain yumyg nuun daragduuldaggui. **12** Oo, Tumen tsergiin EZEN, Tand itgedeg hun yuutai yerooltei ve!

Duulal 85

85:1 Nairal duuny udirdaachid. Koragiin hovguudiin duulal. Oo, EZEN, Ta Ooriin nutagt iveelee uzuulsen. Ta Iakovyn olzlogdogsdyg butsaaj iruulsen. **2** Ta Ooriin ard tumnii gem buruut uuchilsan. Ta tednii buh nugliig daldalsan. Syela **3** Ta Ooriin buh uur hileng zailuulsen. Ta Ooriin shataj bui uuraas ergen butssan. **4** Oo, bidnii avralyn Burhan, bidniig sergee, Bidend handsan Ooriin uur hileng zogsoogooch. **5** Ta bidend monhod uurlah uu? Ta buh uyeinhend Ooriin uuryg urgeljuulseeer baih uu? **6** Tany humuus Tand bayarlahyn tuld Ta Ooroo bidniig sergeehgui gej uu? **7** Oo, EZEN, Ooriin hair enerliig bidend uzuulj, Ooriin avralyng bidend hairlaach. **8** Burhan EZENii aildahyg bi sonsono. Uchir ni Ter Ooriin ard tumen buyuu Ooriin burhanlag humuust amar taivnyg aildana. Harin tedniig munhaglal uruu butsahyg ul zovshooriye. **9** Bidnii gazar nutagt aldar orshihyn tuld Tuunii avral Tuunees emeegchded uneheer oir baina. **10** Hair enerel bolon unen hamtdaa uulzjee. Zov shudarga bolon amar taivan biye biyee unsjee. **11** Unen gazraas orgilon, Zov shudarga baidal tengerees ongiin hardag. **12** Unendee EZEN sainyng ogoh bogood Bidnii gazar nutag urgatsaa urguulna. **13** Zov shudarga baidal Tuunii omno yavj, Tuunii alhmuudyg zam deer tavina.

Duulal 86

86:1 Davidyn zalbiral. Oo, EZEN chih tavin nadad hariulaach. Uchir ni bi zovj, gachigdaj baina. **2** Bi burhanlag hun uchir setgeliig mini hamgaalaach. Oo, minii Burhan Ta Oort tani itgedeg Ooriin zartsyng avraach. **3** Oo, Ezen, namaig niguulseech, Uchir ni Tan uruu handan Bi odorjin hashhirdag. **4** Ooriin zartsyn setgeliig bayarluulaach, Uchir ni Ezen Tan uruu bi setgelee orgodog. **5** Uchir ni Ezen Ta sain bogood uuchlahad belen, Tanyg duudagch bugded hair enerleer elbeg bayan. **6** Oo, EZEN, minii zalbirlyg chih tavin chagnaach. Minii guiltuudyn duund anhaaral taviach! **7** Ooriin zovlongiin odor bi Tanyg duudna, Uchir ni Ta nadad hariulna. **8** Oo, EZEN, burhdyn dund Tan shig hen ch ugui, Tanyh shig uils

ch baihgui. **9** Oo, EZEN, Tany buteesen buh uls undestnuud irj, Tany omno hundetgen morgoj, Ted Tany neriig addarshuulna. **10** Uchir ni Ta bol aguu bogood gaihamshigt uilsiiig uilddeg. Ta gantsaaraa l Burhan yum. **11** Oo, EZEN, Ooriin zamyg nadad zaaj ogooch. Bi Tany uneneer yavah bolno. Tany nerees emeeheer zurhiig negtgeech. **12** Minii Burhan EZEN, bi buh zurheeree Tand talarhaj, Tany neriig monhod aldarshuulna. **13** Uchir ni nadad handsan Tany hair enerel aguu bogood Ta minii setgeliig Uhegsdiin orny gunees avarsan. **14** Oo, Burhan, bardamnagch humuus minii esreg bosoj, Huchirhiilegch humuusiin buleglel minii amiig haisan bogood Ted Tanyg oorsdiinhoo omno zalaagui. **15** Harin EZEN Ta bol orshoolt, niguulseit, Uurlahdaa udaan, hair enerel bolon uneneer elbeg bayan Burhan yum. **16** Nad uruu ergej, namaig niguulseech. Ooriin zartsad Ooriin huchiig ogch, Shivegchnihee huug avraach. **17** Namaig uzen yadagchid haraad ichihiin tuld Sainy tolooh temdgiig nadad uzuuleech. Uchir ni EZEN Ta nadad tuslan, namaig taivshruulsan.

Duulal 87

87:1 Koragain hovguudiin duulal. Duu. Tuunii suuri ariun uulsand bii. **2** EZEN Siony daaman haalguudyg Iakovyn orshin suuh gazruudaas ilugeer hairladag. **3** Burhany hot oo, Chinii talaar aldartai yums yarigddag. Syela **4** "Namaig medegchdiin dund bi Rahab bolon Vavilonyg durdana. Haragtun, Filist ba Tir Yetiopyn hamt «Ene negen tend torson» gene". **5** Harin Siony tuhai "Ene hun ba ter hun tuunii dottor torson" gejj helegdene. Hamgiin Deed Negen Ooroo tuuniig baiguulna. **6** EZEN humuusiig burtgeh uyedee toolj, "Ene negen tend torson" gene. Syela **7** Tegeed duuldag humuus limbe toglodog humuusiin hamt "Minii buh eh bulguud chamd bii" gene.

Duulal 88

88:1 Duu. Koragiin hovguudiin duulal. Nairal duuny udirdaachid. Mahalat Lyeannoshyn daguu. Yezra hun Hyemany maskil. Oo, EZEN, minii

avralyn Burhan, Bi odroor bolon shono ch Tany omno hashhirsan. **2** Minii zalbirlyg Ooriinhoo omno avchraach. Minii hashhiraltad chihee taviach. **3** Uchir ni minii setgel zovlon berhsheeliig hangalttai avsan bogood Ami mini Uhegsdiin orond oirtson. **4** Bi dooshoo nuh uruu buutchdyn dund toologdson. Bi huch chadalgui huntei adil, **5** Uhegsdiin dund hayagdsan, Bulshind tavigddag uhdeltai adil bolson. Ta tedniig dahin sanahgui bogood Ted Tany mutraas taslagdsan. **6** Ta namaig hamgiin gunzgii nuhend, Haranhui gazruudad, gund tavisan. **7** Tany uur hilen namaig hundeer darsan bogood Ta Ooriin buh davalgaagaar namaig zovooson. Syela **8** Ta minii taniluudyg nadaas holduulsan. Ta namaig tedend jigshuurt zuil bolgoson. Bi tutjigdsen bogood garch chadahgui bolson. **9** Gai zovlongoos bolj nud mini ch sulidsan. Oo, EZEN, bi Tanyg odor bur duudsan. Bi Tan uruu garaa sungasan. **10** Ta uhegsded zoriulsan gaihamshguudyg uildeh uu? Uhegsdiin sunsnuud bosood, Tanyg magtah uu? **11** Tany hair enerel bulshind, Tany itgeltei baidal suurliin gazart tunhaglagdah uu? **12** Tany gaihamshguud haranhuid medegdeh uu? Tany zov shudarga baidal martaltyn gazar medegdeh uu? **13** Harin EZEN, bi tuslamj guin Tan uruu hashhirsan bogood Oglood minii zalbiral Tany omno irdeg. **14** Oo, EZEN, Ta yuund setgeliig mini hayana ve? Yuund Ta nadaas nuuree nuuna ve? **15** Bi zaluugaasaa zovj, uheh shahsan. Bi Tany aimshguudyg amsdag. Bi tevdej baina. **16** Tany shataj bui uur hilen minii deeguur ongorson. Tany aimshguud namaig sonooson. **17** Tedgeer ni namaig us met odorjin hureelsen. Ted hamtdaa namaig buselsen. **18** Ta amrag hairt bolon and nohriig nadaas holduulsan. Taniluud mini ch haranhuid baina.

Duulal 89

89:1 Yezra hun Yedany maskil. Bi EZENii hair enerliin tuhai monhod duulna. Buh uyeiinhend bi Tany itgeltei baidlyg amaaraa meduulne. **2** Uchir ni bi "Hair enerel monhod baiguulagdana. Ta Ooriin itgeltei baidlyg tengeruud deer togtoono" gev. **3** "Bi Ooriin songoson negentei geree baiguulsan. Bi Ooriin zarts Davidad tangaraglasan, **4** Bi chinii uriig monhod togtooj, Chinii haan shireeg buh uyeiinhend baiguulna". Syela **5**

Oo, EZEN, tengeruud Tany gaihamshguudyg magtana. Mon ariun humuusiin chuulgand Tany itgeltei baidlyg ch magtana. **6** Uchir ni tengert heniig EZENtei haritsuulj boloh ve? Chadaltnuudyn hovguudiin dundaas hen ni EZENtei adil ve? **7** Ter bol ariun humuusiin chuulgand aguugaar emeegdeh Burhan, Ooriig ni toirch bui buhnees iluu surdem yum. **8** Tumen tsergiin Burhan EZEN, hen Tantai adil ve, huchit EZEN? Tany itgeltei baidal ch Tanyg toiron baidag. **9** Ta dalain dogshrolyg zahirdag. Davalgaanuud ni bosohod Ta nomhruuldag. **10** Ta Ooroo Rahabyg alagdsan hun shig byats darsan. Ta Ooriin daisnuudyg huchit mutraaraa taraasan. **11** Tengeruud bol Tanyh, gazar ch bas Tanyh. Yertonts ba tuuniig burduulj bui buhniig Ta baiguulsan. **12** Omnod ba umardyg Ta buteesen. Tabor ba Hyermon Tany nerd bayartaigaar hashhirdag. **13** Ta huchit mutartai. Tany gar huchtei, Tany baruun gar orgomjlogdson. **14** Zov shudarga ba shudarga yos bol Tany sentiinii suuri yum. Hair enerel ba unen Tany omno yavdag. **15** Bayart duug meddeg ard tumen yuutai yerooltei ve! Oo, EZEN, ted Tany nuur tsarainy gereld alhdag. **16** Tany nerd ted odorjin bayarlaj, Tany zov shudargaar ted orgomjlogddog. **17** Uchir ni Ta bol tednii huch chadlyn aldar bogood Tany iveeleer bidnii ever orgomjlogdson baidag. **18** Uchir ni bidnii bambai bol EZENiih bogood Izrailiin Ariun Negen bol bidnii Haan. **19** Neg udaa Ta Ooriin ariun humuust uzegdel dotor aildaj, "Bi huch chadalt negend tuslamj ogson. Bi ard tumnees shilj songoson negniig orgomjilson. **20** Bi Ooriin zarts Davidyg olson. Ooriin ariun tosoor Bi tuuniig tosolson. **21** Minii gar tuuntei hamt baij, Minii mutar ch bas tuuniig huchtei bolgono. **22** Daisan tuunees nehen shaardaj chadahgui, Horon muugiin huu ch tuuniig zovooj chadahgui. **23** Harin Bi tuunii omno ostnuudiig ni byatsalj, Tuuniig uzen yadagchiig but tsohino. **24** Minii itgeltei baidal ba Minii hair enerel tuuntei hamt baih bogood Minii ner deer tuunii ever orgomjlogdono. **25** Bi bas tuunii garyg dalai deer, Tuunii baruun garyg gol moronguud deer bailgana. **26** Ter Nad uruu «Ta bol minii Etseg, Minii Burhan bolon minii avralyn had» gej hashhirna. **27** Bi mon tuuniig uugan huu, Gazar delhiin haadaas hamgiin deed haan bolgono. **28** Bi Ooriin hair enerlee tuunii toloo monhod

hadgalj, Ooriin gereeg ch tuund batjuulna. **29** Ingeed Bi tuunii ur udmyg monhod togtooj, Tuunii sentiig tengeriin odruud met bolgono. **30** Herev tuunii hovguud Minii huuliig martaj, Minii shuultiin daguu yavahgui bol, **31** Herev ted Minii togtooluudyg zorchij, Minii tushaaluudyg biyeluulehgui bol, **32** Bi tednii aldaa zorchliig tayagaaraa, Tednii gem buruug savaagaar shiitgene. **33** Harin Bi Ooriin hair enerliig tuunees taslahgui, Itgelguigeer ch uildehgui. **34** Ooriin gereeg bi zorchihgui, Annaas garsan aviagaa oorchlohgui. **35** Bi Ooriin ariun baidlaar negentee tangaraglasan bogood Bi Davidad hudal helehgui. **36** Tuunii ur udam ni monhod amidarch, Tuunii sentii Minii omnoh nar shig baina. **37** Ter ni sar shig monhod baihaar togtoogdoh bogood Tengeriin gerch itgemjit yum" gev. Syela **38** Harin Ta hayan, tatgalzaj, Ooriin toslogdogchiin esreg hilengeer duuren baiv. **39** Ta Ooriin zartsyn gereeg haihraagui. Ta tuunii titmiig shoroond buzarlaskan. **40** Ta tuunii buh hanyg evdsen. Ta tuunii bat tsaizuudyg suiruulsen. **41** Zamaar ongoron yavagch buhen tuuniig tonoson. Ter ooriin horshuuded buruutgagdsan. **42** Ta tuunii ostnuudiin baruun garyg orgomjilson. Ta buh daisnuudyg ni bayarluulsen. **43** Ta bas ildniih ni iriig mohooj, Tuuniig tulaldaand bat zogsoj chadahgui bolgoston. **44** Ta tuunii sur javhlang duusgan, Tuunii sentiig gazart homrov. **45** Ta tuunii zaluu nasny odruudiig boginosgoston. Ta tuuniig ichguureer nomruulsen. Syela **46** Oo, EZEN, hedii boltol ve? Ta Ooriigoo monhod nuuh uu? Tany uur hilen gal met shatah uu? **47** Minii amidralyn hugatsaag sanaach. Ta hunii hovguudiig yuund demii hooson bugeegee ve! **48** Yamar hun uhliig uzelgui amidarch chadah ve? Tereer ooriin setgeliig Uhegsdiin orny erhsheeles avarch chadah uu? Syela **49** Oo, Ezen, itgeltei baidal dotroo Tany Davidad tangaraglasan Uridyn hair enerel tani haana baina ve? **50** Oo, Ezen, Ooriin zarts naryn doromjlolyg sanaach. Bi ovortoo buh olon tumnii doromjlolyg herhen teedgiig ch sanaach. **51** Oo, EZEN, tedgeereer Tany daisnuud doromjlon, Tedgeereer ted Tany toslogdogchiin alham buriig doromjilson. **52** EZEN monhod magtagdah boltugai! Amyen, Amyen.

DOROV DUGEER NOM

Duulal 90

90:1 Burhany hun Mosyegiin zalbiral. Oo, Ezen, Ta uyeiin uyed bidnii orshih gazar baisan bilee. **2** Uuls bii bolohoos ch omno, Tanyg delhii ba yertontsiig toruulehees ch omno, Uurdees uurd monh hurtel Ta bol Burhan. **3** Ta huniig toos shoroo uruu ni butsaan, Aildahdaa "Hunii huuhduud ee, butsagtun" gedeg. **4** Uchir ni Tany melmiid myangan jil bol Ongoron odoj bui ochigdor met, Esvel shoniin manaa met buyuu. **5** Ta tedniig uyeriin us shig hamsan bogood Ted noiron avtjee. Oglood ted shineer soyoolon bui ovs met baidag. **6** Ogloo ter ni tsetseglej, shineer soyooldog. Udesh dohohod ter ni hagdran hatdag. **7** Uchir ni bid Tany uur hilengeer shataagdaj, Tany uur hilengees bid aisan. **8** Ta bidnii gem buruut Ooriinhoo omno, Bidnii nuutsyg Ooriin orshihuin gereld bairluulsan. **9** Uchir ni buh odruud maani Tany hilengiin dund ongorson. Bid sanaa alдах met on jiluudee duusgasan. **10** Bidnii amidralyn odor honoguud dalan jil yum. Esvel herev huch chadaltai bol nayan jil, Gevch tedgeeriin orgil ni zudguur, ui gashuud ongordog. Uchir ni udalgui ene ni ch ongorch, bid nisen oddog. **11** Tany uurn huch chadlyg болон Tanaas emeeh her hemjeegeer Tany hileng hen oilgodog ve? **12** Iimees bid Tand mergen zurhiig orgohiin tuld Oorsdiinhoo odruudiig toolohyg bidend zaaj ogooch. **13** Oo, EZEN, butsaj ireech. Hedii boltol ve? Ooriin zarts naryg yerovdooch. **14** Bidniig bayasgalantaigaar duulj, nasан turshid bayarlan baihyn tuld Oglood bidniig Ooriin hair enerleer hangaach. **15** Bidniig zudreesen odriinhoo тоогоор болон Bidnii hor hohirol uzsen jiluudiin тоогоор bidniig bayarluulaach. **16** Ooriinhoo uilsiig zarts nartaa, Ooriinhoo sur javhlang huuhduuded ni uzuuleech. **17** Bidnii Burhan Ezenii iveel biden deer baih boltugai. Bidnii garyn uilsiig bidnii toloo bat togtoogooch, Tiim ee, bidnii garyn uilsiig bat togtoogooch.

Duulal 91

91:1 Hamgiin Deed Negenii halhavchind orshigch negen Togs Huchit Negenii suuder dor amidarna. **2** Bi EZENd handan "Minii horgodoh gazar,

minii bat tsaiz, Minii itgedeg Burhan mini" gene. **3** Uchir ni chamaig anchny urhinaas, Bas uhliin tahlaas avardag negen bol Ter yum. **4** Ter chamaig odooroo huchih bogood Tuunii jiguur dor chi horgodoh bolno. Tuunii itgeltei baidal bol bambai bolon behlelt yum. **5** Chi shoniin aimshgaas ch, Odor isgereh sumnaas ch aihgui. **6** Mon haranhuid yavagch tahlaas ch, Ud dund tsoljuuleh mohloos ch aihgui. **7** Myangan hun chinii derged, Tumen hun chinii baruun gar tald unavch, Ene ni chamd haldahgui. **8** Chi zovhon nudeeree haraad l Horon muu hund ogoh hariug uzeh bolno. **9** Uchir ni chi minii horgodoh gazar boloh EZENiig buyuu Hamgiin Deed Negeniig orshih gazraa bolgосon yum. **10** Yamar ch hor honool chamd uchrahgui, Yamar ch gamshig chinii maihand oirtohgui. **11** Uchir ni buh zamd chamaig hamgaalahyn tuld Ter Ooriin tenger elch nart chinii talaar tushaal ogno. **12** Chamaig holoo chuluund tsohichih vii gesendee Ted chamaig gar deeree orgon yavna. **13** Chi arslan, naj mogoig gishgej, Zaluu arslan, mogoig holoroo devselne. **14** "Ter Namaig hairlasan uchraas Bi tuuniig avarna. Ter Minii neriig medsen uchraas Bi tuuniig orgomjilno. **15** Ter Namaig duudah bogood Bi tuund hariulna. Saad berhsheeltei uyed Bi tuuntei hamt baina. Bi tuuniig avarch, hundleh bolno. **16** Bi tuuniig urt amidralaar hangaj, Tuund Ooriin avralyг uzuulne.

Duulal 92

92:1 Duulal, Amraltyn odriin tolooh duu. Oo, Hamgiin Deed Negen, EZENd talarhlyg orgon Tany nerd magtan duulah ni sain yum. **2** Ogloo Tany hair enerliig, Shonoor Tany itgeltei baidlyg **3** Arvan utast yatga bolon bosoo yatgaar, Yatgyn aya duugaar tunhaglah ni ch sain. **4** Uchir ni EZEN Ta hiisen zuilseeree namaig bayarluulsan bogood Bi Tany garyn uilsiin ulmaas bayasgalantaigaar duulna. **5** Oo, EZEN, Tany uils hichneen aguu ve! Tany bodluuA gun gunzgii yum. **6** Munhag hun ch medehgui, Teneg hun ch uuniig uhaarahgui. **7** Ene ni horon muu hun ovs shig soyoolj, Gem buruug uildegchid bugd tsetseglehed Ted monhod ustgagdahyn tuld ch baisan ajguu. **8** Harin EZEN Ta bol monhod erhem deed yum. **9** Uchir ni uztugei EZEN, Tany daisnuud, Uchir ni uztugei, Tany daisnuud sonono.

Gem buruug uildegchid bugd taraagdah bolno. **10** Harin Ta minii evriig zerleg uhriinh met orgomjilson. Bi shinehen tosoor toslogdson. **11** Minii nud daisnuud uruu mini harj, Minii chih minii esreg bosogch horon muu humuusiin tuhai sonsdog. **12** Zov shudarga hun dalduu mod shig tsetseglej, Livan dahi hush mod shig urgana. **13** EZENii orgoond suulgagdsan Ted bidnii Burhany hashaanuudad tsetseglene. **14** Ted hogshirson ch jims gargana. Ted shuusleg ba nagoon baina. **15** Ene ni EZEN shuluun shudarga gedgiig tunhaglahyn tuld yum. Ter bol minii had bogood Tuun dotor shudarga bus yum gej ugui.

Duulal 93

93:1 EZEN zahirdag. Tereer sur javhlangaar huvtsaslasan yum. EZEN Ooriigoo huch chadlaar huvtsaslaj buselsen. Uneheer delhii bat beh togtsong bogood ganhahgui. **2** Tany sentii ert deer uyees togtsong. Ta ono monhoos baisan. **3** Oo, EZEN, ih us ondorsgoj, Ih us duugaa ondorsgoson. Ih us davalgaanuudaa orgodog. **4** Ih usny nurgeen shuugianaas, Dalain huchit davalgaanuudaas ch Ondort bui EZEN iluu huchtei. **5** Tany gerchleluud mash unen yum. Oo, EZEN, ariun baidal Tany orgoond uurd monhod zohistoi.

Duulal 94

94:1 Oshoo avaltyn Burhan boloh EZEN, Oshoo avaltyn Burhan, gereltech! **2** Delhiin Shuugch ee, bosoj, Bardamnagchdad nohon tolooch. **3** Hedii boltol horon muu humuus, EZEN, Hedii boltol horon muu humuus bayarlay tsengeh ve? **4** Ted tsatsaj, deerelhuu ugs yaridag. Huuli busyg uildegchid bugd oorsdooroo baharhdag. **5** Oo, EZEN, ted Tany humuusiig byatsalj, Tany ov zalgamjlalyg zovoodog. **6** Ted belevsen emegtei ba hari huniig alj, Onchniig ch horoodog. **7** Ted "EZEN hardaggui, Iakovyn Burhan anhaardaggui" gev. **8** Ard tumnii dundah munhguud aa, anhaaraarai. Teneguud ee, ta nar hezee uhaarah yum be? **9** Chihiig buteesen Tereer sonsohgui gej uu? Nudiig buteesen Tereer harahgui gej

uu? **10** Undestnuudiig gesgeedeg, Hund erdem medlegiig zaadag Tereer zemlehgui gej uu? **11** EZEN hunii bodluudyg hiigeed Tedgeer ni demii hooson bolohyg medne. **12** Oo, EZEN, Tany gesgeedeg, Tany Ooriin huulia zaadag hun yerooltei yee! **13** Ingesneer horon muu hund nuh uhah hurtel Ta tuuniig zovlongiin odroos angijruulan taivnyg ogno. **14** Uchir ni EZEN Ooriin ard tumniig hayahgui, Ooriin oviig ch orhihgui. **15** Uchir ni shuuh dahin zov shudarga bolj, Zurheeree shuluun bugd tuuniig dagana. **16** Hen muug uildegchiig eserguutsen Minii toloo bosoh ve? Hen gem nugel uildegchiig eserguutsen Minii toloo zogsoh ve? **17** Herev EZEN nadad tus bolooguisen bol Minii setgel udahgui chimeeguin dund orshihson. **18** Herev bi "Minii hol halitirsan" gej heleh yostoi baisan bol, Oo, EZEN, Tany hair enerel namaig tushih baisan. **19** Minii dottor sanaa zovson bodluud olshirohod Tany taitgarluud minii setgeliig bayasgadag. **20** Zarligiin esreg buzar muug sedegchdiin buyuu Suirliin sentii Tantai evsej chadah uu? **21** Ted hamtdaa zov shudarga humuusiin amiin esreg buleglej, Gemgui hund uhliin yal ogdog. **22** Harin EZEN minii bat tsaiz, Minii Burhan minii horgodoh had baisaar irsen. **23** Ter tednii gem nugliig oorsod deer ni avchirsan bogood Tedniig buzar muugiinh ni dottor ustgana. Bidnii Burhan EZEN tedniig ustgana.

Duulal 95

95:1 Iregtun, EZEND bayasaltaigaar duultsgaan, Avralynhaa hadand bayartaigaar hashhirtsgaaya. **2** Tuunii omno talarhaltaigaar irj, Tuund duulluudaar bayartaigaar hashhirtsgaaya. **3** Uchir ni EZEN bol aguu Burhan ba Buh burhdyn deer aguu Haan yum. **4** Delhiin gun gazruud Tuunii gart baidag bogood Uulsyn shovh oroinuud ch bas Tuuniih. **5** Dalai ch Tuuniih. Uchir ni Tereer tuuniig buteesen Negen bogood Tuunii mutar huurai gazryg ch dursend oruulsan. **6** Iregtun, morgoj, bohiin, Bidniig buteegch EZENii omno ovdog sogdotsgooye. **7** Uchir ni EZEN bol bidnii Burhan bogood Bid Tuunii hariuldag humuus, Tuunii mutryn honin sureg yum. Onoodor ta nar Tuunii duug sonsson bol **8** Myeribad bolsny adil, Tsold Massagiin odor bolsny adil zurhee buu hatuuruul. **9** "Ta naryn etseg

ovgod sorihod, Minii uilsiig harsan hernee Namaig shalgahad ni **10**
Dochin jiliin tursh Bi ter uyeinhend tsuhaldaj, Tedniig zurhendee
tooroldson bogood Minii zamuudyg meddeggui humuus hemeen aildsan.
11 Tiimees Bi uurandaa Uneheer ted Minii amralt uruu orohgui hemeej
andgailsan".

Duulal 96

96:1 EZENd shine duug duulagtun. Buh delhii EZENd duulagtun. **2**
EZENd duulj, Tuunii neriig magtagtun. Tuunii avralyn sain medeeg odroos
odort tunhaglagtun. **3** Tuunii aldryg undestnuudiin dund, Tuunii
gaihamshigt uilsiig buh ard tumnuudiin dund tunhaglagtun. **4** Uchir ni
EZEN aguu bogood aguugaar magtagdah yum. Buh burhdaas iluugeer
Tuunees emeevel zohino. **5** Uchir ni humuusiin buh burhad bol hooson
shuteenuud, Harin EZEN tengeruudiig buteesen. **6** Tsog javhlan ba sur
javhlan Tuunii omno, Huch chadal ba uzesgelent baidal Tuunii ariun gazart
baidag. **7** Ard tumnuudiin urguud aa, EZENd ogogtun, EZENd aldar ba
huch chadlyg ogogtun. **8** EZENd neriinh ni aldryg ogogtun. Orgol avchirj,
Tuunii hashaanuudad iregtun. **9** Ariun baidlyn goo uzesgelengeer EZENd
morgogtun. Buh delhii Tuunii omno chichregtun. **10** Undestnuudiin dund
"EZEN zahirdag. Uneheer yertonts bat beh togtoogdson bogood
ganhahgui. Tereer humuusiig shudarga yosoor shuune" gej hel. **11**
Tengeruudiig bayasgaj, gazar delhiig bayarluul. Dalai bolon tuunii dotorh
buh yumsyg nurgeluul. **12** Talbai bolon tuunii dotorh buh yumsyg bayasga.
Tegeed oin buh modod EZENii omno bayasan duulna. **13** Uchir ni Ter irj
baina, Uchir ni Tereer gazar delhiig shuuheer irj baina. Tereer yertontsiig
zov shudargaar, Humuusiig Ooriin itgeltei baidlaar shuune.

Duulal 97

97:1 EZEN zahirdag, gazar delhii bayasagtun. Olon arluud ch
bayarlagtun. **2** Uuls ba tuner haranhui Tuuniig hureeddeg. Zov shudarga ba
shudarga yos bol Tuunii sentiinii suuri yum. **3** Tuunii omno gal garch,

Ergen toirond Tuunii ostnuudiig shataadag. **4** Tuunii ayanga tsahilgaan yertontsiig gereltuuldeg. Gazar delhii haraad, chichrev. **5** Buh delhiin Ezenii omno buyuu EZENii omno uuls laany tos shig hailsan. **6** Tengeruud Tuunii zov shudargyg tunhagladag bogood Buh humuus Tuunii tsog javhlang harsan. **7** Siilmel horguuded uilchildeg, Shuteenuudeer bardamnadag buh humuus ichih boltugai. Buh burhad aa, Tuund morgogtun. **8** Oo, EZEN, Tany shuultuudees bolj Sion sonsood bayarlaj, Iudagiin ohid bayassan. **9** Uchir ni Ta bol buh delhiin deer Hamgiin Deed EZEN yum. Ta buh burhdaas havigui deeguur orgomjlogdson. **10** Ooriin burhanlag humuusiin setgeliig hamgaaddag EZENiig hairlagch ta nar, buzar muut uzen yad. Ter tedniig horon muu hunii garaas avardag. **11** Zov shudarga hunii toloo gerel, Shuluun shudarga zurhteii hunii toloo bayar hoyer tarigdsan. **12** Zov shudarga ta nar, EZENd bayarlaj, Tuunii ariun nerd talarhagtun.

Duulal 98

98:1 Duulal. EZENd shine duug duulagtun. Uchir ni Tereer gaihamshigtai zuilsiig uildsen bogood Tuunii baruun gar ba Tuunii ariun mutar Tuund avralyg guitsetgesen. **2** EZEN Ooriin avralyg meduulsen. Tereer undestnuudiin nudend Ooriin zov shudarga baidlyg ilchilsen. **3** Tereer Izrailiin gert handsan Ooriin hair enerel ba itgeltei baidlaa sanasan. Delhiin zah hyazgaar bur bidnii Burhany avralyg uzsen yum. **4** Buh delhii EZENd bayartaigaar hashhiragtun. Duu gargan, bayarlan duulj, magtan duulagtun. **5** Yatgaar bolon aya egshgeer, Yatgaar EZENd magtan duulagtun. **6** Bureenuud bolon ever bureenii duutaar EZEN boloh Haany omno bayartaigaar hashhiragtun. **7** Dalai bolon tuunii dotorh buh yumsyg, Yertonts bolon tuun dotor orshigch buhniig nurgeluul. **8** EZENii omno gol mornuudiig alga tashuulan, Uul nuruudyg bayarlan duuluul. **9** Uchir ni Tereer gazar delhiig shuuheer irj baina. Tereer yertontsiig zov shudargaar, Humuusiig tegsh yosoor shuuh bolno.

Duulal 99

99:1 EZEN zahirdag. Humuusiig chichruulegtun. Tereer hyerubuudyn deer zalardag. Gazar delhiig ganhuulagtun. **2** EZEN Siond aguu bogood Buh undestnii deer orgomjlogdson. **3** Tany aguu, surdmeer neriig ted magtan duulag. Ter bol ariun. **4** Haany huch chadal ni shuuhiig hairladag. Ta tegsh yosyg batjuulsan. Ta Iakovyn dottor shuuh ba zov shudarga baidlyg guitselduulsen. **5** Bidnii Burhan EZENiig orgomjilj, Tuunii holiin gishguuriin omno morgogtun. Ter bol ariun. **6** Mosye, Aaron nar Tuunii tahilch naryn dund, Mon Samuyel Tuunii neriig duudagchdyn dund baisan. Ted EZENiig duudsand Tereer tedend hariulsan. **7** Ter tedend uulen baganaas aiddsan. Ted Tuunii gerchleluudiig bolon Tuunii tedend ogson zarliguudyg sahin biyeluulsen. **8** Bidnii Burhan EZEN, Ta tedend hariulsan. Ta tedniig uuchildag Burhan, Mon tednii uildsend hariug ogochch baisan. **9** Bidnii Burhan EZENiig orgomjilj, Tuunii ariun uuland morgogtun. Uchir ni bidnii Burhan EZEN bol ariun.

Duulal 100

100:1 Talarhlyn duulal. Buh gazar delhii, EZEND bayasaltaigaar hashhiragtun. **2** EZEND bayartaigaar uilchil. Tuunii omno bayasaltaigaar duulan iregtun. **3** EZEN Ooroo bol Burhan gedgiig medtugei. Bidniig buteesen ni Ter bogood bid oorsdoo bus yum. Bid Tuunii ard tumen, Tuunii belcheeriin honin sureg. **4** Tuunii daaman haalgaar talarhaltaigaar, Tuunii hashaand magtaaltaigaar or. Tuund talarhal orgoj, Tuunii neriig magt. **5** Uchir ni EZEN bol sain. Tuunii hair enerel monhiinh bogood Tuunii itgeltei baidal buh uyeiinhend yum.

Duulal 101

101:1 Davidyn duulal. Bi hair enerel ba shudarga yosny tuhai duulna, Oo, EZEN Tand bi magtan duulna. **2** Bi togs zamd anhaaraltai yavna. Ta nad uruu hezee ireh ve? Bi ger dotroo unench zurheer yavah bolno. **3** Bi nudnihee omno yamar ch horon yumyg bailgahgui. Bi urvagchdyn ajlyg uzen yaddag. Ter ni nadad naaddahgui. **4** Zalihai zurh nadaas salna. Bi

yamar ch buzard muu zuiliig medehgui bolno. **5** Ooriin horshiig semhen muulagchdyg bi ustgana. Deeguur harts, bardam setgeltei heniig ch bi tevchihgui. **6** Tedniig oorteigoo hamt suulgahyn tudd Nud mini ene gazar nutgiin itgeltei humuusiig ajiglana. Togs zamaar yavagch negen nadad uilchilne. **7** Huuran mehlegch hun minii gert orshin suuhgui. Hudal yarigch hun minii omno bair suuria hadgalahgui. **8** Gem buruug uildegch buhniig EZENii hotoos taslahyn tuld Ogloo bur bi ene gazar nutgiin buh horon muu huniig ustgana.

Duulal 102

102:1 Shanalj, gomdloo EZENii omno uudlah uyeiin zovlont hunii zalbiral. Oo, EZEN, minii zalbirlyg sonsooch! Minii tuslamj guisan hashhiralt Tand hureg. **2** Zovlon berhsheeliin mini odor nadaas nuuree buu nuugaach. Nad uruu chihee handuulaach. Minii duudah odor nadad hurdan hariulaach. **3** Uchir ni minii odrud utaa shig zamharsan bogood Yasnuud mini ch tsutsal mod shig shatsan. **4** Zurh mini zuleg nogoo shig shirh horhoid barigdaj, hagdarsan. Bi talhaa idehee ch uneheer martsan. **5** Yooloh duuny mini changaas bolj Yas mini mahand mini naaldav. **6** Bi heer talyn hoton shuvuutai ijilssen. Bi zeluud nutgiin shar shuvuu shig bolson. **7** Bi seruun hevtdeg, Bi deever deerh gantsaardsan shuvuu shig bolson. **8** Minii daisnuud namaig odorjingoo buruutgasan. Nadad horsson humuus minii neriig haraald ashiglasan. **9** Uchir ni bi unsiig talh shig idej, Uuh usaa nulimstaigaa holison ni **10** Tany zevuutsel bolon Tany hilengees bolson yum. Uchir ni Ta namaig deesh orgood, shidsen. **11** Minii odrud urtassan suuder shig bogood Bi ovs shig gandan hataj baina. **12** Harin EZEN Ta monhod orshdog, Tany ner ch uyeiin uyed baidag. **13** Ta bosoj, Sionyg orovdono. Uchir ni tuuniig niguulseh tsag odoo irlee, Togtooson tsag irlee. **14** Tany zarts nar tuunii chuluund uneheer bayarlaj, Tuunii toos shoroog ch orovddog. **15** Ingeed undestnuud EZENii nerees, Delhiin buh haad Tany aldraas emeene. **16** Uchir ni EZEN Sionyg bosgon baiguuljee. Ter Ooriin tsog javhlangiin dund uzegdsen. **17** Tereer ugeeguichuudiiin zalbirlyg huleen avch, Tednii zalbirlyg jigshdeggui. **18** Hojim buteegdeh

humuus EZENiig magtahyn tuld Ene ni ireh uyeiinhnii toloo bichigdene. **19** Uchir ni Ter Ooriin ariun ondorlogoos harsan. Tengerees EZEN gazar delhiig shirtsen. **20** Ene ni horigdlyn yoolohyg sonsoj, Uhliin yal avsan humuusiig choloolohiin tuld yum. **21** Ingesneer Siond EZENii neriig, Iyerusalimd Tuunii magtaalyg **22** Humuusiig hamtdaa irj, EZEND uilchleheer haanchlaluudyg tsuglahad tunhaglah ajguu. **23** Tereer zam zuur minii huch chadlyg sulruulsan. Ter minii odruudiig boginosgoson. **24** Bi "Burhan mini ee, odruudii mini dundaas namaig buu avaach. Tany jiluud buh uyeudii turshid baidag yum. **25** Ta ert uyed gazar delhiin suuriig tavisan. Tengeruud ch Tany garyn buteel yum. **26** Ted ch sonono, harin Ta monh orshino. Tedgeer ni bugd omsgol shig elegdene. Huvtsas shig Ta tedniig solih bogood ted ch soligdono. **27** Gevch Ta heveeree bolood Tany on jiluud togsohgui. **28** Tany zarts naryn ur huuhDUUD urgeljluulen amidarch, Tednii ur udmuud Tany omno bat zogsono" gedeg.

Duulal 103

103:1 Davidyn duulal. Setgel mini ee, EZENiig magtagtun. Dotor mini baigaa buhen ch Tuunii ariun neriig magtagtun. **2** Setgel mini ee, EZENiig magtaj, Tuunii ach tusyn aliig ni ch buu mart. **3** Ter chinii buh gem buruug uuchilj, Chinii buh ovchniig ilaarshuuldag. **4** Ter chinii amiig mohloos avarch, Chamd hair enerel bolon yershooliin titmiig omsgodog. **5** Zaluu nas chini burged met shinechlegdehiin tuld Ter chinii husliig sain zuilseer hangadag. **6** EZEN darlagdsan buhnii toloo Zov shudarga uilsiig bolon shuultuudiig uilddeg. **7** Ter Ooriin zamyg Mosyed, Ooriin uilsiig Izrailiin hovguuded meduulsen. **8** EZEN bol orovch, niguulsengui, Uurlahdaa udaan bolood hair enerleer elbeg bayan. **9** Ter urgelj temtseldehgui, Uuraa ch monhod hadgalahgui. **10** Ter bidnii uildsen nugliin daguu bidend handaagui, Bidnii gem buruutiin daguu bidend hariu ogoogui. **11** Uchir ni tenger gazryn deeguur ondort baidag shig Tuunees emeegchded Tuunii hair enerel aguu ih yum. **12** Orno dornoos hol baidag shig Ter bidnii aldaa zorchliig bidnees tiin holduulsan. **13** Etseg hun ur huuhdee orovddogiiin adil EZEN Ooroos ni emeegchdiig orovddog. **14** Uchir ni Ter Ooroo

bidnii herhen butsnii meddeg. Bid bol toos shoroo yum gedgiig Ter sanaj baidag. **15** Hunii huvid gevel, tuunii odrud ovs nogoo shig baidag. Tereer heeriin tsetseg shig oson hogjdog. **16** Deeguur ni salhi ongorohod ter ugui boldog bogood Tuunii gazar ni ch tuuniig dahin tanidaggi. **17** Harin EZENii hair enerel Tuunees emeegchdiin deer monhoos monhod bolood Tuunii zov shudarga baidal ur huuhduudiin ur huuhduuded hurdeg. **18** Ene ni Tuunii gereeg sahigchdad, Tuunii zaavruudyg biyeluuleheer sanagchdad yum. **19** EZEN Ooriin sentiig tengert zalsan bogood Tuunii haanchlal buhniig zahirdag. **20** Tuunii ugiin duug dagan Tuunii ugiig biyeluuldeg, huch chadaltai, Tuunii tenger elch nar aa, EZENiig magtagtun. **21** Tuunii husliig biyeluulen Tuund ulchildeg Tuunii tumen tserguud ee, ta nar EZENiig magtagtun. **22** Tuunii zahirdag buh gazart bui Tuunii buteelud boloh ta bugd ee, EZENiig magtagtun. Setgel mini ee, EZENiig magtagtun.

Duulal 104

104:1 Setgel mini ee, EZENiig magtagtun. Minii Burhan EZEN Ta bol aguu ih yum. Ta tsog javhlan, sur hucheer huvtsaslasan. **2** Tegehdee huvtsas omsdogiin adil Oortoo gerliig omsoj, Tengeriig hoshig shig tatdag. **3** Ter Ooriin deed tasalgaany tulguuryg usan dotor tavidag. Tereer uulsiig Ooriin tereg bolgon hologlodog. Tereer salhiny jiguureer yavdag. **4** Tereer salhiig Ooriin elch, Galyn doliig Ooriin ulchlegch bolgodog. **5** Uurd monhod guivuulj daivuulahguin tuld Tereer gazar delhiig suurin deer ni togtoon tavisan. **6** Ta tuuniig huvtssaar halhlahyn adil guneer burhsen. Ih us uulsyn deer bailaa. **7** Tany zemleles ted zugtaj, Tany ayangyn duunaas ted zailan odson. **8** Uuls orgogdson. Hondii taluud Tany tedend onooj togtooson gazar uruu doosh suusan. **9** Tedniig gazryg burheheer butsj iruulehguin tuld, Tedniig haliulahguin tuld Ta ih usny hyazgaaryg togtooson yum. **10** Tereer hondiid bulag orgiluuldag. Tedgeer ni uulsyn dunduur ursdag. **11** Tedgeer ni heer talyn araatan amitan buriig undaalj, Hulanguudyn tsangaag ch taildag. **12** Tedgeeriin derged ogtorguin shuvuud nutagshij, Myechruudiin dund duulan jirgedeg. **13** Ter Ooriin

deed tasalgaanaas uulsyg usaldag. Tuunii uilsiin ur jimsend gazar delhii hangaluun baidag. **14** Tereer mal suregt zoriulan ovsiig, Hunii hodolmort zoriulan hunsnii nogoog urguuldag. Ene ni tuugeer gazar shoroonoos hunsiig bolon **15** Hunii zurhiig bayasgadag darsyg, Nuuriig ongoldog tosyg bolon Hunii zurhiig tenhruuldeg hool hunsiig garguulahyn tuld yum. **16** EZENii modod, Tuunii tarisan Livany hush modod arvin iheer undaaldag yum. **17** Tend shuvuud bolon Nars modyg oromj bolgodog orovtas ch uuree zasdag. **18** Ondor uuls yangirt zoriulagdsan. Hadan tsohio dorgony horgodoh gazar boldog. **19** Tereer tsag hugatsaag zaahaar saryg buteesen. Nar ch shingeh gazraa meddeg. **20** Ta haranhuig tomilsond ter ni shono boldog. Tegehede oin buh araatan amidad hesen yavdag. **21** Zaluu arslanguud ideshniihee hoinoos arhirsch, Burhanaas hunsee guidag. **22** Nar mandahad ted butsaj, Aguinuuddaa ochin hevtdeg. **23** Hun ch ajillahaar, Udesh boltol hodolmorlohoor gardag. **24** Oo, EZEN, Tany uils hichneen ih ve! Mergen uhaanaar Ta ted buhniig buteesen. Gazar delhii Tany bayalgaar duuren yum. **25** Aguu, orgon dalai baidag bogood Tend too tomshgui olon molhogchid buyuu Tom, jijig amidad bii. **26** Tend usan ongotsnuud naash tsaash yavdag bogood Tend togloj baihaar Tany buteesen Lyeviatan ch bii. **27** Togtooson tsagt ni hool hunsiig ni ogohiig tani Ted bugd huleej baidag. **28** Tanyg tedend ogvol ted tuuj avdag. Tanyg mutraa delgehede ted sain saihand hanadag. **29** Tanyg nuuree nuuhad ted hyamardag. Tanyg tednii amisgalyg avahad ted uhej, Hors shoroondoo butsdag. **30** Ta Ooriin Sunsiig ilgeehede ted buteegddege. Tegeede Ta gazryn ongo torhiig shinechildege. **31** EZENii aldar monhod baih boltugai. EZEN Ooriin uilsed bayarlah boltugai. **32** Tuuniig gazar delhii uruu harahad ter ni chichirdege. Tuuniig uulsad hurehede tedgeer ni utaa gargadag. **33** Bi amidrah hutatsaandaa EZEND duu duulna. Bi amid baihdaa Burhandaa magtan duulna. **34** Minii byasalgaluud Tuund taalamjtai baih boltugai. Bi EZENii dottor bayarlah bolno. **35** Nugeltnuud gazar delhiigees zailuulagdaj, Horon muu humuus baihgui bolog. Setgel mini ee, EZENiig magtagtun. EZENiig magtagtun.

105:1 EZEND talarhlyg orgoj, Tuunii neriig duudagtun. Tuunii uilsiig ard tumnii dund meduulegtun. **2** Tuund duu, Tuund magtan duulagtun. Tuunii buh gaihamshguudyn tuhai tunhagla. **3** Tuunii ariun nereer sairh. EZENiig eren haigchdyn zurh bayartai baih boltugai. **4** EZENiig hiigeed Tuunii huch chadlyg erelhiilegtun. Tuunii nuur tsaraig urgelj haigtun. **5** Tuunii uildsen gaihamshguudyg ni, Tuunii gaihamshigt yums bolood Tuunii amnaas garah shuultiig sanagtun. **6** Abrahamyn ur udam, Tuunii zarts, Iakovyn hovguud, Tuunii songoson humuus ee! **7** Ter bol bidnii Burhan EZEN yum. Tuunii shuultuud buh delhiid baidag. **8** Ter Ooriin gereeg buyuu Myangan uyeiinhend Ooriin tushaasan ugiig monhod sanasan. **9** Ene bol Abrahamtai Tuunii baiguulsan geree bolon Isaakt tavisan Tuunii tangarag yum. **10** Tegeed Ter tuuniig Iakovd togtool bolgon, Izrailid monhiin geree bolgon batalsan yum. **11** Ingehdee "Bi chamd Kanaan nutgiig Ta naryn ov zalgamjlyalyn huvi bolgon ogno" gesen yum. **12** Tegehedeed ted toogoor tsoohon, Mash tsoohon bogood ter nutagt hariin humuus baiv. **13** Ted undestnees undesten uruu. Neg haanchlalaas oor humuus uruu tenuuchilsen. **14** Ter tedniig darlahygeend ch zovshooroogui bogood Tednii toloo haadyg ch zemlen **15** "Minii toslogdogchdod buu hur, Minii esh uzuulegchded buu hor hurge" gev. **16** Tereer ter nutagt olsgolong duudan iruulsen. Ter talhny buh nootsiig ugui bolgosen. **17** Ter tednii omno neg huniig buyuu Bool bolon hudaldagdsan Iosyefyg ilgeesen. **18** Ted tuunii holiig dongolson. Ter ooro tomroor ginjlegdsen. **19** Ene ni tuunii ugs biyelegdeh hurtel baiv. EZENii ug tuuniig turshsan. **20** Haan humuusiig ilgeej, tuuniig sullasan, Undestnuudiin zahiragchdyg yavuulj tuuniig choloolson. **21** Ter tuuniig ooriin geriin ezen, Ooriin buh ezemshliin zahiragch bolgosen. **22** Ingesen ni taallaar noyodyg hyanahyn tuld bogood Tuugeer ooriin ahlagchdad mergen uhaanyg zaalgahyn tuld boloi. **23** Izraili ch bas Yegipyeted irsen. Ingej Iakov Hamyn nutagt tur suusan. **24** Ter Ooriin ard tumniig onor otgon bolohygeend zovshoorch, Tedniig ostnuudees ni iluu huchteibol bolgosen. **25** Ter tednii zurhiig Ooriinh ni humuusiig uzen yadahaar Ooriinh ni zarts narygeend zalilahaar erguulsen. **26** Ter Ooriin zarts Mosyeg, Ooriin songoson Aaronygeend ilgeesen. **27** Ted

humuusiin dund Tuunii gaihamshigt uilsiig, Hamyn nutagt gaihamshguudyg uildsen. **28** Tereer haranhuig ilgeej, haranhui bolgoston. Ted Tuunii ugsiig eserguutssengui. **29** Ter tednii usyg tsus bolgon huvirgaj, Zagasyg ni uhuulsen. **30** Tednii nutag melhiigeer duurch, Tednii haany ordond ch orj irsen. **31** Tuuniig aildsand yalaan sureg, Buh nutag devsgert ni boos orj irjee. **32** Ter tedend boroony orond mondor oruulj, Tednii nutagt galtai doliig buulgasan. **33** Ter bas tednii usan uzmiin modod ba injir moddyg ni huta tsohij, Nutag hyazgaarynh ni moddyg tsavchsan. **34** Tuuniig aildsand tsartsaa buyuu Too tomshgui olon zaluu tsartsaa irj, **35** Tednii nutgiin buh nogoog, Gazrynh ni ur jimsiig idej tsolmoson. **36** Ter bas tednii nutgiin buh uutan hovguudiig, Tednii huch tenheeni anhny ur jimsiig tsohin unagaasan. **37** Daraa ni Ter tedniig alt mongoor gargasan bogood Tuunii ovguudyn dotor budersen hun neg ch baigaagui. **38** Tedniig hodlon yavah uyed Yegipyet bayartai baisan. Uchir ni tednees aih aidast ted avtjee. **39** Tereer hoshig bolgon uulsiig, Mon shonoor gereltuuleheer galyg taraasan. **40** Tedniig guisand Tereer bodno shuvuug avchirj, Tedniig tengeriin talhaar hangasan. **41** Tereer hadyg neesend us olgoidon garav. Ter ni huurai gazruudaar gol met urssan. **42** Uchir ni Ter Ooriin ariun ugiig, Ooriin zarts Abrahamyg dursan sanasan yum. **43** Ter Ooriin humuusiig bayar hoorteigeer, Ooriin songoson humuusiig bayart uuhaigaar gargan avchirsan. **44** Ter bas tedend undestnuudiin gazar nutgiig ogson ni Humuusiin hodolmoriig tedniih bolguulahyn tuld yum. **45** Ene ni tedneer Ooriin zarliguudyg sahiulj, Ooriin huuliudyg dagan morduulehiin tuld baiv. EZENiig magtagtun.

Duulal 106

106:1 EZENiig magtagtun. EZENd talarhal orgo, uchir ni Ter bol sain bogood Tuunii hair enerel monhiinh yum. **2** Hen EZENii sur huchit uilsiin tuhai uguulj, Esvel Tuunii buh magtaalyg tunhagljaj chadah ve? **3** Shudarga yosyg sahigchid, Zov shudargyg urgelj uildegch hun yuutai yerooltei ve? **4** Oo, EZEN, Ooriin ard tumnii tolooh iveeleer namaig sanaach. Ooriin avralyg avan nad uruu ailchlaach. **5** Ene ni bi Tany songogdson humuusiin

sain saihnyg harj, Tany undestnii bayar hoort bayasgaj, Tany ovoor baharhahyn tuld yum. **6** Bid etseg ovgodiinhoo adil nugel uildej, Bid gem buruug hiij, horon muutaar uildjee. **7** Bidnii etseg ovgod Yegipyeted Tany gaihamshguudyg uhaarsangui. Ted Tany ui olon enerliig sanaagui, Harin tengisiin derged, Ulaan tengist terselsen. **8** Gesen ch, Ooriinhoo sur huchiig meduulehiin tuld Ter Ooriin neriin toloo tedniig avarsan. **9** Iinhuu Tereer Ulaan tengisiig zemlesend ter ni hatsan bogood Ter tedniig guneer tsol gazraar met udirdsan. **10** Ingeed Ter tedniig uzen yadagchiin garaas avarch, Daisny garaas zolison. **11** Tednii ostnuudiig us burhsen. Tednii neg ni ch uldsengui. **12** Tegehed ted Tuunii ugend itgesen. Ted Tuunii magtaalyg duulsan. **13** Ted Tuunii uilsiig hurdan martjee. Ted Tuunii zovlogoog huleegeegui, **14** Harin tsold ihed shunahairch, Zeluud gazart Burhanyg sorison. **15** Iimees Ter tedend shaardsanyg ni ogson bolovch Tednii sunsiig etseeh ovching ilgeesen. **16** Huarand baihdaa ted Mosyed bolon EZENii ariun hun Aarond ataarhsand **17** Gazar neegden, Datanyg zalgij, Abiramyn bulgiig darsan. **18** Tednii bulegt gal durrelzej, Galyn dol horon muu huniig shataasan. **19** Ted Horyebt tugalyg buteej, Tsutgamal horogt morgotsgooson. **20** Ingej ted oorsdiin aldryg Ovs iddeg uhriin durseer solison. **21** Yegipyeted aguu zuilsiig hiisen Oorsdiin Avragch Burhanyg ted martsan. **22** Tereer Ham nutagt gaihamshguudyg, Ulaan tengisiin derged surdmeer zuilsiig uildsen yum. **23** Tiimees tedniig ustgana gej Ter aiddsan bogood Tuunii uur hileng tedniig ustgahaas boliulan butsaahyn tuld Tuunii songoson hun Mosye Tuunii omno zorchil dund zogsooguisen bol uuniigee guitselduulehsen. **24** Daraa ni ted taalamjit gazar nutgiig ul oishooson. Ted Tuunii ugend itgeegui, **25** Harin maihan dotroo egduutsen buvtnasan. Ted EZENii duu hooloig sonssongui. **26** Tiimees Tuunii tedend tangaraglasan ni Tedniig zeluud tsol gazart hayan, **27** Tednii ur udmyg undestnuudiin dund unagaj, Gazar burd tedniig taraah bolno gesen yum. **28** Ted Baalpyeortoi niilj, Uhegsded orgoson tahiluudyg idjee. **29** Ingesneer ted oorsdiin uildleer Tuuniig uurlahad hurgesen bogood Tednii dund tahal delgersen. **30** Ter uyed Finyehas bosoj, shuultiig guitsetgesen bogood Uunees bolj tahal zogsson. **31** Ene ni buh uyeiinhend

monhod Tuund zovt baidald tootsogdson. **32** Ted bas Myeribagiin ih usny derged Tuuniig hilegnehed hurgesen bogood Tednees bolj Mosyed berhsheel uchirsan. **33** Ted Tuunii Sunsni esreg terselsen uchraas Mosye goomoi uts helsen. **34** EZENii tedend tushaasny daguu Ted ard tumnuudiig ustgaagui, **35** Harin undestnuudtei hutgaldaj, Tednii uilsees suraltsan, **36** Oorsdod ni urhi bolson tednii shuteenuuded uilchilsen. **37** Tuugeer ch barahgui ted oorsdiin ohid, hovguudeer chotgoruudiig tahij, **38** Gemgui tsusyg buyuu Kanaany shuteenuuded tahisan Oorsdiin ohid, hovguudiinhee tsusyg ursgajee. Ter gazar ch tsusaar buzarlagsan. **39** Ingeed ted oorsdiigoo uilseeree buzarlaj, Uildleeree sadar samuunyg hijee. **40** Tiimees EZENii uur hilen Ooriinhoo humuusiin esreg asaj, Ter Ooriin oviig jigshsen. **41** Tegeed Ter tedniig undestnuudiin gart oruulsan bogood Tedniig uzen yadagchid tedniig zahirsan. **42** Tednii daisnuud ch bas tedniig daranguilj, Gar doroo tedniig zahirsan. **43** Olon udaa Ter tedniig avardag baisan. Harin ted tolovlogoonuuddee terselj, Oorsdiin gem buruun dotroo ulam shigdseer baiv. **44** Tiim baisan ch, tednii hashhirahyg sonsohdoo Tereer zovlong ni anhaarsan. **45** Ter tednii toloo Ooriin gereeg sanaj, Ooriin hair enerliin ulemj ihiin yosoor zoolrov. **46** Ter bas buh olzlogchdynh ni omno Tedniig orovdson. **47** Bidnii Burhan EZEN, bidniig avarch, Tany ariun nerd talarhal orguuleheer bolon Tany magtaald baharhuulahaar Bidniig undestnuudiin dundaas tsugluulaach. **48** Izrailiin Burhan EZEN Ono monhod magtagdah boltugai. Buh humuuseer "Amyen" hemeen heluulegtun. EZENiig magtagtun!

TAVDUGAAR NOM

Duulal 107

107:1 EZEND talarhal orgo. Uchir ni Ter bol sain bogood Tuunii hair enerel monhiinh. **2** EZENii zoligdson humuus oguulegtun. Tedniig Ter ostnii garaas zolij, **3** Orno hiigeed dornoos, Omnod hiigeed umraas, Nutag burees tsutluulsan. **4** Ted tsol nutagt zeluud gazar tenej baiv. Ted orshin suutchidtai hot uruu hotloh zamyg olj chadahgui baiv. **5** Olsoj, tsangaad

Tednii setgel tednii dotor sulidsan. **6** Tegeed ted zovlongiinhoo dund EZEND hashhirsan. Ter tedniig zovlon zudguurees ni avarsan. **7** Orshin suugchidtai hot uruu ni yavuulahaar Ter bas tedniig shuluun zamaar hotolson. **8** Hair enerliinh ni toloo, Hunii hovguuded uildsen gaihamshguudynh ni toloo ted EZEND talarhagtun! **9** Uchir ni Ter tsangasan setgeliig hangaluun bolgoj, Olsson setgeliig sain zuilseer duurgesen. **10** Ted bol haranhuid bolon uhliin suudert suugchid, Archaagui baidal bolon tomroor ginjlegdsen humuus yum. **11** Yaagaad gevel ted Burhany ugsiin esreg terslen, Hamgiin Deed Negenii zovlogoog ul tooson. **12** Tiimees Ter tednii zurhiig hodolmoroor nomhtgosan. Ted budren unasan bogood hen ch tusalsangui. **13** Tegeed ted zovlongiinhoo dund EZEND hashhirsan. Ter tedniig zovlon zudguurees ni avarsan. **14** Ter tedniig haranhuigaas bolood uhliin suudrees gargaj, Tednii huleesiig tasalsan. **15** Hair enerliinh ni toloo, Hunii hovguuded uildsen gaihamshguudynh ni toloo ted EZEND talarhagtun! **16** Uchir ni Ter hurel daaman haalgyg hemhelj, Tomor tugjeeg ni hugalsan. **17** Oorsdiinhoo tersluu zam bolon Oorsdiin gem buruugaas bolj teneguud zovjee. **18** Tednii setgel buhii l torliin hoolond durguitssen bogood Ted uhliin daaman haalga uruu oirtson. **19** Tegeed ted zovlongiinhoo dund EZEND hashhirsan. Ter tedniig zovlon zudguurees avarsan. **20** Ter Ooriin ugiig ilgeen, tedniig edgeej, Tedniig mohloos ni avarsan. **21** Hair enerliinh ni toloo, Hunii hovguuded uildsen gaihamshguudynh ni toloo ted EZEND talarhagtun! **22** Tedneer bas talarhlyn tahiluudyg orguulen, Tuunii uilsiin tuhai bayasgalantai duutaar tunhagluul! **23** Usan ongotsoor dalaid garagchid, Ih usan deer naimaa erhlegchid **24** EZENii uilsiig hiigeed Gund bui Tuunii gaihamshguudyg harsan. **25** Uchir ni Ter tushaaj, har salhiig bosgoj, Tuugeer dalain davalgaag huilruulsan. **26** Tedgeer ni tenger ood garch, Gun uruu ergen buuv. Suirliin ulmaas tednii setgel hailsan. **27** Ted sogtuu hun shig doroo ergelden, guivsan bogood Tednii oyuun uhaan ni samuursan. **28** Tegeed ted zovlongiinhoo dundaas EZEND hashhirsan. Ter tedniig zovlon zudguurees ni gargan avsan. **29** Dalain davalgaanuudyg nam gum bolgohoor Tereer shuurgyg nomhtgosan. **30** Tedgeer ni nam

gum bolson uchraas ted bayarlaad, Tiimees Ter tedniig hussen boomt uruu ni gazarchilsan. **31** Hair enerliinh ni toloo, Hunii hovguuded uildsen gaihamshguudynh ni toloo ted EZENd talarhagtun! **32** Tedneer bas ard tumnuudiin tsuglaand Tuuniig orgomjluulj, Ahmaduudyn zovlodd Tuuniig magtuul. **33** Ter gol mornuudiig tsol bolgon, Usny bulguudyg angasan gazar bolgon huvirgadag. **34** Tend orshin suugchdyn horon muugaas bolj Shimtei gazryg hujirtai gazar bolgosen. **35** Tereer tsoliig usny tsoorom, Hatsan gazryg usny bulguud bolgon huvirgadag. **36** Tend Tereer olsson humuusiig suulgadag. Ene ni tedneer orshin suugchidtai hotyg bosguulan, **37** Talbaid taria tariulj, usan uzmiin talbai baiguuluulj, Ur jims saitai urgatsyg huraaalgahyn tuld boloi. **38** Ter bas tedniig yeroodog bogood ted onor otgon bolj, Ter tednii mal surgiig ch horogdohyg zovshoordoggui. **39** Ted daramt, archaagui baidal, ui gashuugaas bolj Tsoorch, doroitson uyed **40** Ter noyodod zevuutslee yuulj, Zamgui zeluud gazraar tedniig tenuuchluuldeg. **41** Harin Tereer gachigdagsdyg zovlon zudguurees hol, ondort orgoj, Tednii ger buluudiig honin sureg met osgodog. **42** Shuluun shudarga hun uuniig hardag bogood bayartai baina. Harin hamag zovt bus baidal amaa hamhidag. **43** Hen mergen be? Ter ni edgeer zuilsiig anhaarch, EZENii hair enerliig tungaag.

Duulal 108

108:1 Duu. Davidyn duulal. Oo, Burhan, zurh mini bat baina. Bi duulna, bi setgeleeree ch hurtel magtan duulna. **2** Bosoo yatga bolon yatga aa, sereech. Bi uuriin gegeeg sereene! **3** Oo, EZEN, bi humuusiin dund Tand talarhal orgoj, Undestnuudiin dund Tand magtan duulna. **4** Uchir ni Tany hair enerel tengert tulam aguu bogood Tany unen ogtorguid tulam aguu bilee. **5** Oo, Burhan, tengeruudees deeguur orgogdoj, Tany sur javhlan buh delhiin deeguur orgomjlogdoh boltugai. **6** Tany hairt choloologdohiin tuld Baruun mutraaraa avarch, nadad hariulaach. **7** Burhan Ooriin ariun gazart aildsan ni "Bi ihed bayarlana, bi Shyekylliig huvaan, Sukkotyn hondiig hemjine. **8** Gilyead bol Miniin, Manassyeh ch Miniin. Yefraim ch gesen Minii tolgoin duulga. Iuda bol Minii ochirt tayag. **9** Moab bol Minii

ugaalgyn sav. Yedomyn deer Bi gutlaa shidne. Filistiin deer Bi changaar hashhirna". **10** Hen namaig buslegdsen hot uruu avchrah ve? Hen namaig Yedom uruu hotlon daguulah ve? **11** Oo, Burhan, Ta Ooroo bidnees tatgalzsan bish uu? Oo, Burhan, Ta manai tserguudtei hamt davshihgui gej uu? **12** Ostnii esreg bidend tuslaach, Uchir ni huneer avruulah ni hooson yum. **13** Burhanaar damjuulan bid zorigtoi baih bogood Bidnii ostnuudiig gishgechleh negen bol Ter bilee.

Duulal 109

109:1 Davidyn duulal, Nairal duuny udirdaachid. Minii magtaalyn Burhan, Buu duugui baigaach. **2** Uchir ni ted minii esreg horon muu, mehlegch amaa neesen. Ted minii esreg hudalch heleer yarisan. **3** Ted bas uzen yadaltyn ugseer namaig toiruulj, Minii esreg yamar ch shaltgaanguigeer dovtolson. **4** Minii hairyn hariud ted namaig buruutgagchid boldog. Harin bi zalbirsch baina. **5** Ingej ted nadad sainyg muugaar, Minii hairyg uzen yadaltaar hariullaa. **6** Horon muu huniig tuunii deer tomilj, Buruutgagchiig baruun gar tald ni zogsoogtun. **7** Shuugdeh uyed ni gemtei gej tuuniig uragsh gargaj, Tuunii zalbirlyg ch nugel bolgooch. **8** Tuunii honog odruudiig tsooruuleech. Tuunii ajil albyg oor hund ogooch. **9** Tuunii huuhduudiig onchin, Ehneriig ni belevsen bolgooch. **10** Tuunii huuhduudiig tenuuchluulj, guilga guilguulaach. Tedniig suirsen geruudees ni hol gazar guij hoolloh bolgooch. **11** Tuund zeedduulegch hund oort ni baigaa buhniig olzluulj, Gadny humuust tuunii hodolmoriin ur shimiig tonuulaach. **12** Tuund orshool hurteeh heniig ch, Tuunii onchin huuhduudiig ch orovdoh heniig ch ugui bolgooch! **13** Tuunii ur udmuudyg taslaach. Hoich uyed tednii nersiig archuulaach. **14** Tuunii etseg ovgoodiin hiisen gem buruug EZENii omno sanuulj, Tuunii ehiin nugliig archigdahyg buu zovshoorooch. **15** Tednii tuhais dursamjiig gazar delhiigees arilguulahaar Tedniig EZENii omno bainga bailgaach. **16** Yaagaad gevel tereer hair enerliig uzuulehee martaj, Harin alahyn tuld zudregch bolon gachigdagchiig, Mon zurh ni shanalsan huniig havchsan yum. **17** Ter bas haraah durtai baisan bogood ter ni ch oort ni butsan irjee. Ter yeroold

bayarlaagui bogood ter ni ch tuunees hol baiv. **18** Harin tereer huvtsas omsdog shig oortoo haraalyg omsoj, Haraal ni ch tuunii biyed us shig, Tuunii yasand tos shig shingesen. **19** Ter haraal tuunii huvid omsdog huvtsas ni met, Urgelj buseldeg bus ni met boloh boltugai. **20** Ene ni namaig buruutgagchdad hiigeed Minii setgeliin esreg buzryg yarigchdad EZENees ogoh shan bolog. **21** Harin BURHAN Ezen, Ta Ooriinhoo neriin toloo nadad handaach. Tany hair enerel sain uchraas namaig avraach. **22** Uchir ni bi bol zudregch ba gachigdagch bogood Zurh mini minii dotor sharhadsan. **23** Bi urtsaj bui suuder met alga bolj baina. Bi tsartsaa met hiisen tuugdsan. **24** Matsag barisnaas bolj ovdog mini sulran, Mahan biye mini ch oohguigeer etsej yadarlaa. **25** Bi bas tedend zemlel buruushaal bolson. Ted namaig haraad, tolgoigoo segserdeg. **26** Minii Burhan EZEN, nadad tuslaach. Ooriin hair enerliin yosoor namaig avraach. **27** Ene bol Tany mutar gedgiig tedend meduuleech. EZEN Ta uuniig uildsen. **28** Ted haraag, harin Ta yeroogooch. Ted bosohdoo ichguurt orno, Harin Tany zarts bayarlah bolno. **29** Namaig buruutgagchdyg ichguureer huvtsaslaj, Tedniig oorsdiinh ni shivshgeer gaduur huvtsasaar buteelgeech. **30** Bi amaaraa EZENd talarhlyg elbegeer orgoh bolno. Mon olny dund bi Tuuniig magtah bolno. **31** Uchir ni setgeliig ni shuudeg humuusees tuuniig avrahyn tuld Tereer gachigdagch hunii baruun gar tald zogsdog.

Duulal 110

110:1 Davidyn duulal. EZEN minii Ezend "Bi chinii daisnuudyg holiin chini gishguur bolgoh hurtel Minii baruun gar tald suu" gedeg. **2** "Ooriin daisnuudyn dund zahir" geed EZEN Sionoos Tany huchteit ochirt tayagiig sungana. **3** Tany huchanii odor Tany ard tumen ariun goyol chimgee zuun sain duraaraa uilchleh bolno. Uuriin hevliinees Tany zaluuchuud shuuder met Tand irne. **4** EZEN tangaraglasan bogood bodloo oorchlohgui, "Myelhizyedyekiin hergemiin daguu Chi bol monhiin tahilch yum" gev. **5** Ezen bol Tany baruun gar tald baina. Ter hilengiinhee odor haadyg but tsohih bolno. **6** Tereer undestnuudiin dund shuu, Huureer duurgen, Orgon uudam orny deerh terguun humuusiig but tsohino. **7** Tereer zamyn

hajuutiin gorphinoos undaalna. Tiimees Ter terguunee orgoh bolno.

Duulal 111

111:1 EZENiig magtagtun! Bi shuluun shudarga humuusiin dund bolon chuulgand Buhii l zurheer EZENd talarhal orgono. **2** EZENii uils aguu yum. Tedgeert bayarlagchid tedniig sudaldag yum. **3** Tuunii ajil bol tsog javhlantai ba sur huchtei bogood Tuunii zov shudarga baidal monhod baidag. **4** Ter Ooriin gaihamshguudyg dursagdahaar bolgodog. EZEN bol niguulsengui bolood orovch. **5** Ter Ooroos ni emeegchded hool huns ogson. Ter Ooriinhoo gereeg monhod sanah bolno. **6** Ter undestnuudiin ov zalgamjalyg Ooriin ard tumend ogsnoor Ooriin uilsiin huchiig tedend meduulsen. **7** Tuunii mutryn uils bol unen ba shudarga yos yum. Tuunii buh togtooluud battai yum. **8** Ted monhiin monhod bat togtoogdson. Ted unen ba shudarga yosoor uildegdsen. **9** Ter Ooriin humuust zoliltyg ilgeesen. Ter Ooriin gereeg monhod baiguulsen. Tuunii ner bol ariun bolood surdmeer yum. **10** EZENees emehui bol mergen uhaany ehlel yum. Tuunii tushaaluudyg uildegch bugded sain uhaan baidag. Tuunii magtaal monhod baidag.

Duulal 112

112:1 EZENiig magtagtun! EZENees emeedeg, Tuunii tushaaluudad ihed bayarladag hun yuutai yerooltei ve! **2** Tuunii ur udmuud delhii deer huch chadaltai baih bolno. Shuluun shudarga hunii hoich uyeihinhen yeroogdoh bolno. **3** Ed horongo bolon bayalguud tuunii gert baidag bogood Tuunii zov shudarga baidal monhod baidag. **4** Niguulsengui, orovch, zov shudarga hunii toloo, Shuluun shudarga hunii toloo haranhuid gerel tsatsardag. **5** Niguulsengui bogood zeelduuldeg hun sain baih bolno. Tereer shuuhed ooriin hergee batlah bolno. **6** Uchir ni ter hezee ch ganhuulagdahgui. Zov shudarga hun monhod dursagdah bolno. **7** Tereer muu medeenees aihgui. EZENd itgen tuunii zurh bat yum. **8** Tuunii zurh guivshgui. Tereer ostnuud uruugaa bah ni hanan harah hurtel aihgui. **9**

Tereer uneguigeer yaduust taraan ogson bogood Tuunii zov shudarga baidal monhod baidag. Tuunii ever hundetgelteigeer orgomjlogdono. **10** Horon sanaatan haraad untuutsan, Shudee haviran, ustaj ugui bolno. Horon muu hunii shunal husel sonoh bolno.

Duulal 113

113:1 EZENiig magtagtun! EZENii zarts nar aa, magtagtun, EZENii neriig magtagtun. **2** Edugeegees ono monhod EZENii ner magtagdah boltutai. **3** Nar mandahaas jargah hurtel EZENii ner magtagdag. **4** EZEN buh undestnuudiin deeguur ondor baidag. Tuunii sur javhlan ch tengeruudiin deeguur yum. **5** Bidnii Burhan EZENtei hen ni adil baij, Ondort zalarch, **6** Tenger bolood gazryg uzeheer Ooriigoo daruu bolgodog ve? **7** Tereer yaduusyng shoroo toosnoos orgoj, Gachigdagsdyg unsen ovoonoos ondiilgodog. **8** Ene ni noyodtoi hamt, Ooriin ard tumnii noyodtoi hamt tedniig bailgahyn tuld yum. **9** Tereer huuser emegteig Huuhduudiin jargalt eh bolgon gert ni amidruuldag. EZENiig magtagtun!

Duulal 114

114:1 Izraili Yegipyetees, Iakovyn ger hari heltei humuusiin dundaas garahad **2** Iuda Tuunii ariun gazar, Izraili ch Tuunii ezemshil bolson bilee. **3** Tengis haraad zugtjee. Iordan ch uhran butsav. **4** Uuls huts met haraij, Tolgod hurga met tsovhchiv. **5** Tengis ee, yuuny uchir chi zugtav aa? Iordan aa, chi yuund uhraav aa? **6** Uuls aa, ta nar yuund huts met haraiv? Tolgod oo, yuund hurga met tsovhchiv ? **7** Oo, gazar delhii Ezenii omno, Iakovyn Burhany omno dorgigtun. **8** Tereer hadyg usan tsoorom, Hatuu chuluug ch usny bulag bolgoson.

Duulal 115

115:1 Bidend bish, Oo, EZEN, bidend bish, Harin Tany hair enerel, Tany unenii ulmaas Ooriinhoo nerd l aldryg orgo. **2** Undestnuud yuund "Tednii Burhan odoo haana baina ve?" gej heleh yostoi ve? **3** Harin bidnii Burhan

tengert baidag. Ter Ooriin hussen buhnee uilddeg. **4** Tednii shuteenuud bol mongo ba alt buyuu Hunii garyn buteel boloi. **5** Tedgeer ni amtai bolovch yarij chaddaggui. Tedgeer ni nudtei bolovch harj chaddaggui. **6** Tedgeer ni chihte bolovch sonsoj chaddaggui. Tedgeer ni hamartai bolovch unerlej chaddaggui. **7** Tedgeer ni gartai bolovch temterch chaddaggui. Tedgeer ni holtei bolovch alhaj chaddaggui. Ted hooloigooroo ch duu gargaj chaddaggui. **8** Tedgeeriig buteegchid, Tedend itgegch bugd mon teden shig l bolno. **9** Izraili aa, EZENd itgegtun. Ter bol tednii tuslamj ba tednii bambai yum. **10** Aarony geree, EZENd itgegtun. Ter bol tednii tuslamj ba tednii bambai yum. **11** EZENees emeegchid ee, ta nar EZENd itgegtun. Ter bol tednii tuslamj ba tednii bambai yum. **12** EZEN bidniig sanasaar irsen. Ter bidniig yeroono. Tereer Izrailiin geriig yeroono. Tereer Aarony geriig ch bas yeroono. **13** Tereer EZENees emeedeg humuusiig Ih bagagui hamtaad ni yeroono. **14** EZEN ta naryg ch, Ur udmuudyg chini ch yesgon onor otgon bolgoh boltugai. **15** Ta nar tenger gazryg buteegch EZENees yerool hurteh boltugai. **16** Tengeruud bol EZENii tengeruud bilee, Harin gazar delhiig Tereer hunii hovguuded ogson. **17** Uhegsed EZENiig magtdaggui, Anir chimeegui uruu doosh odogch hen bolovch magtdaggui. **18** Harin bid odgoogoos ono monhod EZENiig magtana. EZENiig magtagtun!

Duulal 116

116:1 Bi EZENd hairtai. Uchir ni Ter Minii duu hooloig, guiltyg mini sonsdog. **2** Ter namaig chih tavin sonsdog uchraas Bi amid baih hugatsaandaa duudah bolno. **3** Uhliin uyaa namaig orooj, Uhegsdiin orny aimshguud nad deer irjee. Bi zovlon zudguur hiigeed ui gashuutai ch uchirsan. **4** Tegeed bi EZENii ner deer duudan "Oo, EZEN, bi Tanaas guiya, amiig mini avraach!" gev. **5** EZEN bol niguulsengui ba zov shudarga. Tiim ee, bidnii Burhan bol orovch. **6** EZEN genen tsailgan huniig hamgaaldag. Namaig dord bolohod Ter namaig avarsan. **7** Setgel mini ee, ergeed amar taivan bol doo. Uchir ni EZEN chamd ih ogoomor handsan yum. **8** Uchir ni Ta minii setgeliig uhlees, Nudiig mini nulimsnaas,

Holiig mini budrehees avarsan bilee. **9** Bi EZENii omno Amidyn nutagt alhah bolno. **10** "Bi ihed zovj shanalsan" gej helehdee Bi itgesen yum. **11** Bi bachimdahdaa "Buh humuus hudalch" gej helsen. **12** Nadad ogson buh ashig tusynh ni toloo Bi EZEND yuutaar hariulah ve? **13** Bi avralyn hundagyrg orgoj, EZENii ner deer duudna. **14** Bi buh ard tumniih ni omno EZEND tangaraglasnaa biyeluulne. **15** Ooriinh ni burhanlag humuusiin uhel EZENii melmiid une tseneteid tootsogddog. **16** Oo, EZEN, bi uneheer Tany zarts, Bi Tany zarts busguin huu Tany zarts bilee. Ta minii huleesiig tailsan yum. **17** Tand bi talarhlyn tahilyg orgoj, EZENii ner deer duudna. **18** Bi buh ard tumniih ni omno EZEND tangaraglasnaa biyeluulne. **19** Iyerusalim aa, chinii gol dund, EZENii orgoonii hashaand bi tangaraglasnaa biyeluulne. EZENiig magtagtun!

Duulal 117

117:1 Buh undestnuud ee, EZENiig magtapun. Buh ard tumnuud ee, Tuuniig orgomjlogtun! **2** Uchir ni bidend handsan Tuunii hair enerel aguu bogood EZENii unen uurd monhiin yum. EZENiig magtagtun!

Duulal 118

118:1 EZEND talarhal orgo. Uchir ni Ter sain, Uchir ni Tuunii hair enerel monhiin yum. **2** Izrailichuudaar heluul, "Tuunii hair enerel monhiin yum". z Aarony gereer heluul, "Tuunii hair enerel monhiin yum". **4** EZENees emeegchdeer heluul, "Tuunii hair enerel monhiin yum". **5** Zovlon dundaas bi EZEN uruu hashhirsan yum. EZEN nadad hariulj, namaig uudam gazart avchirsan. **6** EZEN minii tald, bi aihgui. Hun nadad yuu hij chadah ve? **7** EZEN nadad tuslagchdyn dund minii tald baina. Tiimees bi namaig uzen yaddag humuus uruu harah bolno. **8** Hund itgehees EZENii dotor horgodoh ni iluu deer. **9** Noyodod itgehees EZENii dotor horgodoh ni iluu deer. **10** Buh undestnuud namaig buseljee. EZENii nereer bi tedniig zaaval but tsohino. **11** Ted namaig hureeljee, ted namaig hureeljee. EZENii nereer bi tedniig zaaval but tsohino. **12** Ted namaig zogiinuud met

hureelsen. Ted orgost butny dundah gal met untarhee. EZENii nereer bi tedniig zaaval tasalna. **13** Ta nar namaig unagahaar hucheer tulhsen, Gevch EZEN nadad tusalsan yum. **14** EZEN bol minii huch ba minii duu, Ter minii avral bolson yum. **15** Zov shudarga hunii maihand bayar hoortei hashhiraan, avralyn duu baina. EZENii baruun mutar erelheg zorigtoigoor uilddeg. **16** EZENii baruun mutar ondort orgogdson. EZENii baruun mutar erelheg zorigtoigoor uilddeg. **17** Bi uhehgui, harin amidarch, EZENii uilsiiig tunhaglah bolno. **18** EZEN namaig hundeer gesgeesen, Gevch namaig uheld hurgeegui. **19** Nadad zoriulj zov shudargyn daaman haalgYG neegeech. Bi tuugeer orno, bi EZEND talarhal orgono. **20** Ene bol EZENii daaman haalga yum. Zov shudarga hun tuugeer oroh bolno. **21** Ta nadad hariulsan bogood Ta minii avral bolson uchraas Bi Tand talarhal orgono. **22** Barilgachdyn golson chuluu Bulangiin tulguur chuluu bolov. **23** Ene bol EZENees bogood Bidnii nudend gaihaltai yum. **24** Ene bol EZENii buteesen odor yum. Uund hogjildon bayarlatsgaaya. **25** Oo, EZEN, bid zalbirsch baina, avraach. Oo, EZEN, bid zalbirsch baina, devshliig ogon soyorhooch! **26** EZENii nereer iregch negen yerooltei yee. Bid EZENii orgoonoos chamaig yerooson yum. **27** EZEN bol Burhan bogood Ter bidend gerliig ogson. Tahilyg tahilyn shireenii evrend uyaagaar holboggun. **28** Ta bol minii Burhan, bi Tand talarhal orgoo. Minii Burhan, bi Tanyg orgomjilno. **29** EZEND talarhal orgo. Uchir ni Ter bol sain, Tuunii hair enerel monhiinh yum.

Duulal 119

119:1 Yavdal uil ni gem zemgui, EZENii huuliar yavagch humuus yuutai yerooltei ve! **2** Tuunii gerchleluudiig sahin, Tuuniig buhii l zurheeree haigch humuus yuutai yerooltei ve! **3** Ted bas yamar ch shudarga busyg uilddeggui. Ted Tuunii zamaar yavdag. **4** Bidneer hicheenguilen sahiulahaar Ta Ooriin tushaaluudyg togtooson yum. **5** Tany zarliguudyg sahihaar Zamuud mini bat togtoosoi! **6** Tegvel Tany buh tushaaluudyg anhaarah tsagt Bi ichihgui. **7** Tany zov shudarga shuuhees surahdaa Bi shuluun shudarga zurheer Tand talarhah bolno. **8** Bi Tany zarliguudyg

sahin biyeluuleh bolno. Namaig burmoson buu orhioch! **9** Zaluu hun zam moroo herhen tsevree hadgalah ve? Tany ugiin daguu sahisnaar... **10** Bi buhii l zurheeree Tanyg eren haisan. Tany tushaalaas holdon tenuuchlehiig nadad buu zovshoorooch! **11** Tany esreg nugel hiihguin tuld Tany ugiig bi zurhendee hadgalsan. **12** Oo, EZEN, Ta yerooltei yee! Ooriin zarliguudyg nadad zaagaach. **13** Tany amnaas garsan buh togtoolyg Bi uruulaaraa tunhaglasan yum. **14** Bi buh bayalagt bayasdagtai adil Tany gerchleluudiin zamd bayassan yum. **15** Bi Tany tushaaluudyg byasalgaj, Tany zamuudyg ergetsuuleh bolno. **16** Bi Tany zarliguudad bayarlana. Bi Tany ugiig martahgui. **17** Namaig amid bailgaj, Tany ugiig sahin biyeluuluulehiin tuld Ooriin zartsdaa ogoomor handaach. **18** Tany huulias gaihamshigt zuilsiig Nadad haruulahaar nudiig mini neegeech. **19** Bi gazar delhiid gadny hun bilee. Ooriinhoo tushaaluudyg nadaas buu nuugaach. **20** Tany togtooluudyg tsag urgelj husen temuulsee Setgel mini shanalj baina. **21** Tany tushaalaas salan tenuuchildeg Bardam hun buyuu haraal hurtsen huniig Ta zemledeg yum. **22** Buruutgal ba doromjlolyg nadaas zailuulaach. Uchir ni bi Tany gerchleluudiig sahidag bilee. **23** Noyod suuj, minii esreg heleltsdeg ch gesen Tany zarts Tany zarliguudyg byasalgadag. **24** Tany gerchleluud mon minii bayasal, Minii zovlogchid yum. **25** Minii setgel toos shoroond daragdsan. Ooriin ugiin daguu namaig sergeegeech. **26** Bi ooriin yavdluudyn tuhai yarisan bogood Ta nadad hariulsan bilee. **27** Ooriin zarliguudyg nadad zaagaach. Ooriin tushaaluudyn zamuudyg nadad uhaaruulaach. Tegvel bi Tany gaihamshguudyg byasalgana. **28** Gashuudlaas bolj setgel mini uildag. Ooriin ugiin daguu namaig huchjuuleech. **29** Hudal huurmag zamyg nadaas zailuulj, Ooriin huuliig nadad niguulsenguigeer hurteegeech. **30** Bi itgeltei zamyg songoson yum. Bi Tany togtooluudyg omnoo tavisan bilee. **31** Bi Tany gerchleluudees zuurdag. EZEN, namaig ichguurt buu unagaach! **32** Ta zurhiig mini uujruulah uchir Bi Tany tushaaluudyn zamaar guih bolno. **33** Oo, EZEN, Ooriin zarliguudyn yos jurmyg nadad zaagaach. Bi tuuniig etses hurtel mordono. **34** Bi Tany huuliig mordoj, Buhii l zurheer tuuniig sahin biyeluulehiin tuld nadad uhaarlyg hairlaach. **35** Ooriinhoo tushaaluudyn

jimeer namaig alhuulaach, Uchir ni bi tuund bayarladag bilee. **36** Zurhiig mini olz uruu bus, Ooriin gerchlel uruu handuulaach. **37** Nudiig mini hooson yumsyg harahaas erguulen, Ooriin zamd namaig sergeegeech. **38** Tanaas emeeh aidsyg toruuldeg Ooriin ugiig Ooriin zartsad batatgaach. **39** Minii aidag buruutgalyg nadaas zailuulaach. Uchir ni Tany togtooluud bol sain bilee. **40** Haragtun, bi Tany tushaaluudyg husemjilj baina. Ooriin zov shudargaar namaig sergeegeech. **41!** Oo, EZEN, Tany hair enerel, Tany ugiin daguu avral tani nadad ireh boltutai. **42** Tegvel namaig buruutgadag hund hariulah ug nadad bii bolno. Uchir ni bi Tany ugend itgedeg yum. **43** Unenii ugiig amnaas mini burmoson buu avaach. Uchir ni bi Tany togtooluudyg huleedeg bilee. **44** Ingevel bi Tany huuliig urgelj, Monhiin monhod sahina. **45** Bi Tany tushaaluudyg haidag uchraas Cholootei alhah bolno. **46** Bi bas haadyn omno Tany gerchleluudiig yarih bogood Ichihgui baih bolno. **47** Bi ooriin hairladag Tany tushaaluudad bayasah bolno. **48** Bi ooriin hairladag Tany tushaaluud uruu garaa orgoh bolno. Bi Tany zarliguudyg byasalgana. **49** Tany nadad naidvaryg ogson, Ooriin zartsad handuulsan ugiig sanaach. **50** Tany ug namaig sergeesen ni Minii zovlon zudguuriin dundah minii taivshral yum. **51** Bardam hun namaig ihed tohuurhdag, Gesen ch bi Tany huulias nyatsahgui. **52** Oo, EZEN, bi Tany ertnii togtooluudyg sanasan bogood Ooriigoo taitgaruuldag. **53** Tany huuliig ogoorson Horon muu hunees bolj shatam ih zevuutsel namaig barin avsan. **54** Minii ayan zamyn orgoond Tany zarliguud bol minii duu yum. **55** Oo, EZEN, bi Tany neriig shono sanaj, Tany huuliig sahidag. **56** Bi Tany tushaaluudyg biyeluuldeg ni Miniih bolson yum. **57** EZEN bol minii huvi yum. Bi Tany ugiig sahin biyeluuleheer amlasan bilee. **58** Bi buhii l zurheer Tany iveeliig haisan bilee. Ooriin ugiin daguu nadad niguulsengui baigaach. **59** Bi zamuudaa tungaan bodoj, Holoo Tany gerchleluud uruu erguulsen. **60** Bi Tany tushaaluudyg sahin biyeluuleheer Yaaravchilsan bogood uuniigee hoishluulaagui yum. **61** Horon muu hunii uyaanuud namaig hersen, Gevch bi Tany huuliig martaagui bilee. **62** Tany zov shudarga togtooluudyn ulmaas Bi Tand talarhahaar shono dund bosoh bolno. **63** Bi Tanaas emeedeg buh humuus hiigeed Tany tushaaluudyg

biyeluuldeg humuusiin and nohor yum. **64** Oo, EZEN, gazar delhii Tany hair enerleer duuren. Ooriin zarliguudyg nadad zaagaach. **65** Oo, EZEN, Ta Ooriin ugiin daguu Ooriin zartsad sainaar handsan bilee. **66** Bi Tany tushaaluudad itgedeg uchraas Nadad yalgah chadvar bolon medlegiig zaagaach. **67** Zovj shanalahynhaa omno bi buruu zug uruu yavsan baijee. Harin odoo bi Tany ugiig sahin biyeluuldeg. **68** Ta bol sain bogood sainyng uilld.chg bilee. Ooriin zarliguudyg nadad zaagaach. **69** Bardam hun minii esreg gutgeleg zohiodog. Bi buhii l zurheer Tany tushaaluudyg biyeluulne. **70** Tednii zurh setgel hatuursan, Harin bi Tany huulid bayasdag. **71** Minii zovon shanalsan ni, Tany zarliguudyg surah bolson ni nadad tustai. **72** Tany amnaas garsan huuli nadad Myanga myangan alt mongonoos ch havigui iluu yum. **73** Tany mutar namaig urlan buteesen yum. Ooriin tushaaluudyg nadad surgahyn tuld namaig uhaaruulj ogooch. **74** Bi Tany ugiig huleedeg uchraas Tanaas emeegchid namaig haraad, bayarlah boltugai. **75** Oo, EZEN, Tany shuultuud zov shudarga bogood Ta itgeltei baidal dotor namaig zovoon shanalgasan gedgiig bi medne. **76** Tany zartsdaa helsen ugiin daguu Tany hair enerel namaig taitgaruulah boltugai. **77** Namaig amid bailgahaar Tany orshool nadad ireg. Uchir ni Tany huuli bol minii bayasgalan yum. **78** Namaig hudal huurmagaar zavhruulsan uchraas bardam humuus ichih boltugai. Harin bi Tany tushaaluudyg byasalgana. **79** Tanaas emeedeg, Tany gerchleluudiig meddeg humuus nad uruu ergeh boltugai. **80** Bi ichguurt orohguin tuld Zurh mini Tany zarliguud dotor gem zemgui baih boltugai. **81** Setgel mini Tany avralyg haisaar suliddag. Bi Tany ugiig huleedeg. **82** Namaig "Ta namaig hezee taitgaruulah ve?" gej helehed Tany ugiin toloo nud mini garhildag. **83** Hediigeer bi utaan dotorh hohuur shig bolson ch gesen Bi Tany zarliguudyg martdaggi. **84** Tany zartsyn odrud hed ve? Namaig havchdag humuust Ta hezee shuultiig guitsetgeh ve? **85** Tany huuliig ul dagagchid boloh Bardam humuus nadad nuh uhjee. **86** Tany buh tushaaluud itgeltei yum. Ted namaig hudal huurmagaar havchsan yum. Nadad tuslaach! **87** Ted namaig gazar delhii deer barag horoojee, Gevch bi Tany tushaaluudyg ogooroogui. **88** Nadaar Tany amnaas garah

gerchleliig sahiulahyn tuld Ooriin hair enerliin daguu namaig sergeegeech. **89** Oo, EZEN, Tany ug tengert Monhod bat togtdog. **90** Tany itgeltei baidal buh uyeiin turshid urgeljeldeg. Ta delhiig bii bolgoston bogood ter baisaar baina. **91** Ted ene odor Tany togtooluudyn daguu bat zogsdog. Uchir ni buh yums bol Tany zarts nar bilee. **92** Tany huuli minii bayasgalan baigaaguisen bol Tegvel bi zovlon shanalal dotroo mohoh baisan. **93** Bi Tany tushaaluudyg hezee ch martahgui. Uchir ni tedgeereer Ta namaig sergeesen bilee. **94** Bi Tanyh bilee, namaig avraach. Uchir ni bi Tany tushaaluudyg eren haisan yum. **95** Horon sanaatnuud namaig ustgahaar oton huleedeg. Bi Tany gerchleluudiig gun tungaana. **96** Bi buh togs togoldor yumand zah hyazgaaryg tavisan ch Tany tushaal bol hemjeelshgui orgon delger yum. **97** Oo, Tany huuliig bi yamar ih hairladag ve! Ter ni buhii l odorjingo minii byasalgal baidag. **98** Tany tushaaluud namaig daisnuudaas mini iluu mergen bolgodog. Uchir ni ted urgelj nadtai hamt baidag. **99** Tany gerchleluud minii byasalgal uchir Bi buh bagsh naraasaa iluu uhaalag bolson. **100** Tany tushaaluudyg sahin biyeluulsen uchraas Bi nastanguudaas ch iluu oilgon uhaardag. **101** Bi Tany ugiig sahin biyeluulehiin tuld Buh buzar zamaas holoo tatsan yum. **102** Ta Ooroo nadad zaasan uchir Bi Tany togtooluudaas gajaagui. **103** Tany ug amlahad mini yamar chiherleg ve! Minii amand zogiin balaas ch iluu chiherleg! **104** Tany tushaaluudaas bi uhaarlyg avdag. Tiimees bi hudal huurmag yavdal buriiig uzen yaddag bilee. **105** Tany ug bol minii hol deh denluu, Minii zam dahi gerel yum. **106** Tany zov shudarga togtooluudyg sahin biyeluulne gej Bi tangarag tavisan bogood tuuniigee ch batlah bolno. **107** Bi hemjeelshgui iheer zovj zudersen. Oo, EZEN, Ooriin ugiin daguu namaig sergeegeech. **108** Oo, EZEN, minii amnaas garah sain duryn orgoliig huleen avch, Ooriin togtooluudyg nadad zaagaach. **109** Ami nas mini urgelj gart mini baina, Gesen ch bi Tany huuliig martdaggui yum. **110** Horon sanaatnuud namaig horlohoor urhi tavisan, Gevch bi Tany tushaaluudaas gajaagui bilee. **111** Bi Tany gerchleluudiig monhod ov bolgon avsan. Uchir ni ted zurhnii mini bayasgalan yum. **112** Bi Tany zarliguudyg guitselduuleheer zurhee Monhod, etses hurtel zoriulsan. **113**

Bi hoyor sanaatai humuusiig uzen yaddag, Harin Tany huulid bi hairtai. **114** Ta bol minii horgodoh gazar ba minii bambai. Bi Tany ugiig huleedeg. **115** Bi Burhanyhaa tushaaluudyg sahin biyeluulehiin tuld Buzar muug uildegchid ee, nadaas hoddogtun. **116** Namaig amid bailgahyn tuld Ooriin ugiin daguu namaig demjin tetgeech. Namaig naidvaraas mini bolj ichguurt buu oruulaach. **117** Bi ayuulgui bajj, Tany zarliguudyg urgelj anhaarahyn tuld namaig tetgeech. **118** Ta zarliguudaas tani holdon odogchdyg bugdiig golson bilee. Uchir ni tednii ov meh demii hooson yum. **119** Ta delhiin buh horon sanaatnuudyg nuursnii hog shig hosor hayasan. Tiimees bi Tany gerchleluuded hairtai. **120** Mahan biye mini Tanaas emeehdee chichirdeg bogood Bi Tany shuultuudees aidag yum. **121** Bi shudarga yos ba unen zoviig uildsen bilee. Namaig darlagchdad mini buu tushaagaach. **122** Ooriin zartsad sainy tolooh batalgaa bolooch. Bardamnagchdad namaig buu darluulaach. **123** Minii nud Tany avralyn toloo hiigeed Tany zov shudarga ugiin toloo garhilaan suliddag. **124** Ooriin hair enerliin daguu zartsdaa handaj, Ooriin zarliguudyg nadad zaagaach. **125** Bi Tany zarts bilee. Bi Tany gerchleluudiig meddeg baihyn tudd nadad uhaarlyg ogooch. **126** Ted Tany huuliig zorchson tul EZENii ajillah tsag irchiheed baina. **127** Tiimees bi Tany tushaaluudad Altnaas ch, shijir altnaas ch iluuteer hairtai yum. **128** Tiimees bi alivaa togtooluudyg zovd tootsdog bogood Bi alivaa hudal huurmag yavdlyg uzen yaddag yum. **129** Tany gerchleluud bol gaihamshigtai. Tiimees setgel mini tedgeeriig sahidag. **130** Tany ugsiin tunhaglal gegeeruuldeg. Tedgeer ni engiin humuust uhaarlyg hairladag. **131** Bi Tany tushaaluudad temuulsen uchir Amaa tom angain aahilsan. **132** Tany neriig hairlagsdad uilddeg shigee Nad uruu ergej, namaig niguulseech. **133** Minii alhmuudyg Ooriin ugen deer togtooj, Yamar ch gem buruud namaig noyorhohyg buu zovshoorooch. **134** Bi Tany tushaaluudyg sahihyn tuld Hunii darlalaas namaig zolioch. **135** Ooriin nuur tsaraig zartsynhaa deeguun giiguulj, Ooriin zarliguudyg nadad zaagaach. **136** Tany huuliig sahin biyeluuldeggui uchir Nud mini usny ursgal met nulimsyg ursgadag yum. **137** Oo EZEN, Ta bol shudarga bogood Tany shuultuud shuluun shudarga yum. **138** Ta zov shudarga ba Hemjeelshgui

itgeltei baidald Ooriin gerchleluudiig tushaasan bilee. **139** Minii ostnuud Tany ugsiig martsan uchraas Minii hicheel zutgel namaig ugui bolgojee. **140** Tany ug bol mash tsever tungalag bilee. Tiimees Tany zarts tuuniig hairladag yum. **141** Bi dord ba uzen yadagdsan, Gesen ch bi Tany tushaaluudyg martdaggi. **142** Tany zov shudarga baidal bol monhiinh bogood Tany huuli bol unen yum. **143** Berhsheel ba zovlon nadad tohioldson, Gevch Tany tushaaluud bol minii bayasal yum. **144** Tany gerchleluud monhod zov shudarga ajguu. Namaig amid bailgahyn tuld nadad uhaarlyg hairlaach. **145** Bi buhii l zurheeree hashhirsan bilee. Oo, EZEN, nadad hariulaach! Bi Tany zarliguudyg sahin biyeluulne. **146** Bi Tand handan hashhirsan. Namaig avraach. Tegvel bi Tany gerchleluudiig biyeluuleh bolno. **147** Bi uur tsaihyn omno bosoj, tuslamj guin hashhirdag. Bi Tany ugsiig huleedeg. **148** Tany ugiig tungaan bodohyn tuld Bi shoniin manaany omno nudee needeg. **149** Ooriin hair enerliin daguu minii duu hooloig sonsooch. Oo, EZEN, Ooriin togtooluudyn daguu namaig sergeegeech. **150** Horon muug dagagchid oirton irj baina. Ted Tany huulias hol bilee. **151** Oo EZEN, Ta oirhon bogood Tany buh tushaaluud ch unen bilee. **152** Ert uyees Bi Tany gerchleluudees Ta tedniig monhod bii bolgosnyg medsen bilee. **153** Minii zovlong harj, namaig avraach. Uchir ni bi Tany huuliig martdaggi. **154** Minii hergiig omgoolj, namaig zolioch. Ooriin ugiin daguu namaig sergeegeech. **155** Avral horon muu humuusees hol baidag. Uchir ni ted Tany zarliguudyg erj haidaggi bilee. **156** Oo, EZEN, Tany orshooluud aguu ih yum. Ooriin togtooluudyn daguu namaig sergeegeech. **157** Namaig havchigchid bolon minii ostnuud olon bolovch Bi Tany gerchleluudees gajdaggi. **158** Bi ov mehtnuudiig haraad, jigshdeg. Uchir ni ted Tany ugiig sahin biyeluuldeggui. **159** Tany tushaaluudyg herhen hairlaj buig mini haraach. Oo, EZEN, Ooriin hair enerliin daguu namaig sergeegeech. **160** Tany ugiin niilber ni unen bogood Tany zov shudarga togtool buhen ni monhiinh yum. **161** Noyod namaig shaltgaanguigeer havchdag, Harin zurh mini Tany ugnees l surddeg. **162** Ih olz olson hun shig Bi Tany ugend bayasdag. **163** Bi hudal huurmagiig uzen yadan, jigshdeg, Harin Tany huuliig bi hairladag. **164** Tany zov

shudarga togtooluudyn ulmaas Bi odort doloон удаа Tanyг магтдаг. **165** Tany huuliig hairlagchid aguu amar amgalan baidag bogood Tedniig budruuleh zuil ch baidaggui. **166** Oo, EZEN, bi Tany avrald naiddag bogood Tany tushaaluudyg biyeluuldeg. **167** Setgel mini Tany gerchleluudiig sahidag bogood Bi tedend hemjeelshgui ih hairtai. **168** Bi Tany tushaaluud ba gerchleluudiig sahidag, Uchir ni minii buh yavdluud Tany omno baidag бilee. **169** Oo, EZEN, minii hashhirah duu Tany omno hureg. Ooriin ugiin daguu nadad uhaarlyг hairlaach. **170** Minii guiltyг Ooriin omno iruuleech. Ooriin ugiin daguu namaig avraach. **171** Ta nadad zarliguudaa zaadag uchraas Uruul mini magtaalyг gargag. **172** Tany buh tushaaluud zov shudarga uchraas Hel mini Tany ugiin talaar duulag. **173** Bi Tany tushaaluudyg songoson uchir Tany mutar nadad tuslahad belen bolog. **174** Oo, EZEN, bi Tany avralyг husen temuuldeg bogood Tany huuli bol minii bayasal yum. **175** Tanyг магтаһын тuld setgeliig mini amid bailgaach. Ooriin togtooluudyg nadad tusluulaach. **176** Bi тоорсон honi shig zamaas gajin yavsan бilee. Ooriin zartsyг hain olooch. Uchir ni bi Tany tushaaluudyg martdaggui бilee.

Duulal 120

120:1 Ogsoh duu. Bi zovlon berhsheelinhee дund EZENd handan hashhirsand Tereer nadad hariulsan. **2** Oo, EZEN, minii setgeliig hudalch uruulaas болон Hudal huurmag helnees avraach. **3** Hudal huurmag hel ee, chamd yuu ogch, chamd oor yuug hij boloh ve? **4** Arts modny shataj bui nuurstei Daichin hunii hurts sum. **5** Bi Myeshyekt tur suuj, Kyedaryn maihnuudyn дund orshin suudag tul bi gaslantai yaa! **6** Amar taivnyг uzen yadagchтай hamт Setgel mini heterhii удаан orshin суужee. **7** Bi бол amar taivan. Harin namaig yarij baihad Ted дайныг husdeg бilee.

Duulal 121

121:1 Ogsoh duu. Bi hartsaa uuls uruu orgono. Haanaas nadad tuslamj ireh ve? **2** Minii tuslamj тenger ba gazryг buteesen EZENees irdeg. **3** Ter

chamaig hol alduulahgui. Chamaig hamgaalagch Tereer uureglehgui. **4** Haragtun, Izrailiig hamgaalagch Tereer Uuregleh ch ugui, untah ch ugui. **5** EZEN bol chamaig hamgaalagch. EZEN bol chinii baruun gar tal dahi chinii suuder yum. **6** Odroor nar ch chamaig horlohgui, Shonoor sar ch honoohgui. **7** EZEN chamaig buh hor honooloos sahin hamgaalna. Ter chinii setgeliig sahina. **8** EZEN chinii oroh, garah buriig Odgoogoos monhod sahin hamgaalna.

Duulal 122

122:1 Davidyn ogsoh duu. Ted nadad "EZENii orgoo uruu yavtsgaaya" gehed Bi bayarlasan. **2** Iyerusalim aa, bidnii hol Chinii daaman haalgany dottor zogsoj baina. **3** Iyerusalim ih shiguu hot shig baiguulagdsan, **4** Tiishee ovguud, EZENii ovguud EZENii nerd talarhal orgohoor Izrailiin togtoolyn daguu ochdog yum. **5** Uchir ni tend shuuhed zoriulan sentiinuudiig, Davidyn geriin sentiinuudiig tavisan baiv. **6** Iyerusalimyn amar amgalangiin toloo gui. "Chamaig hairlagchid olziitei baih boltugai. **7** Amar amgalan chinii hanan hermiin dottor, Sain saihan chinii ordnuudad baih boltugai". **8** Ah duus ba and nohdiinhoo toloo Bi odoo "Chinii dottor amar amgalan baih boltugai" gej helne. **9** Bidnii Burhan EZENii orgoonii toloo Bi chinii sain saihnyg eren haih bolno.

Duulal 123

123:1 Ogsoh duu. Tengert zalragch aa, Tan uruu bi hartsaa orgoj baina. **2** Haragtun, zartsyn nud ezentnihee garyg, Shivegchnii nud ezegeinhee garyg hardag shig Tuuniig bidniig niguulseh hurtel Bidnii nud oorsdiin Burhan EZEN uruu hardag. **3** Bidniig niguulseech, Oo, EZEN, bidniig niguulseech. Uchir ni bid doromjloloor ihed duursen bilee. **4** Bidnii setgel Tsalgar humusiin doog tohuu, Bardamnagchdyn doromjloloor ihed duursen bilee.

Duulal 124

124:1 Davidyn ogsoh duu. "EZEN bidnii tald baigaaguisen bol" gej Izrailiar odoo heluul **2** "Humuus bidnii esreg bosoh uyed EZEN bidnii tald baigaaguisen bol **3** Tednii uur hilen bidnii esreg shatah uyed Ted bidniig amidaar maani zalgih baisan. **4** Tegeed ih us bidniig haman, Usny ursgaluud bidnii setgeliig jivuuleh baisan. **5** Tegeed dogshin us bidnii setgeliig jivuuleh baisan". **6** Bidniig tednii shudend tastuulahaar ogoogui EZEN magtagdah boltugai. **7** Bidnii setgel anchny urhinaas multrah shuvuu shig zugtsan bilee. Urhi evdersen bogood bid ch zugtsan. **8** Bidnii tuslamj bol tenger ba gazryg buteesen EZENii nerd bii.

Duulal 125

125:1 Ogsoh duu. EZENd itgedeg humuus bol Ul hodloh, monhod orshdog Sion uulyn adil yum. **2** Iyerusalimyg uuls hureelen baidag shig Odgoogoos monhod hurtel Ooriin humuusiig EZEN hureeldeg. **3** Uchir ni horon muu baidlyn ochirt tayag zov shudarga hunii gazar deer baihgui. Ene ni zov shudarga hun buruu uildeld garaa hurgehguin tuld yum. **4** Oo, EZEN, sain humuust bolon Shuluun shudarga zurhtei humuust sainyg uildeech. **5** Harin murui zam uruugaa hazaidag humuusiig EZEN gem buruug uildegchidtei hamt avch odno. Izrailiin deer amar amgalan orshtugai.

Duulal 126

126:1 Ogsoh duu. EZEN Siony olzlogdogsdyg butsaan avchrah uyed Bid zuudelj baigaa humuus shig baisan bilee. **2** Tegeed bidnii am ineedeer, Hel maani bayasaltai duugaar duursen yum. Tegeed ted undestnuudiin dund "EZEN tednii toloo augaa ih zuiliig uildsen yum" gev. **3** EZEN bidnii toloo augaa ih uilsiig uildsen yum. Bid bayarlah baina. **4** Oo, EZEN, bidnii olzlogdogsdyg Omnodiin gol gorhinuud shig sergeegeech. **5** Nulims dusluulan ur suulgagchid Bayartai duu hoorteigoor urgats huraah bolno. **6** Urtei uutaa uuren, uilan tsaash naash yavdag hun Bagtsalsan tariagaa avch iren, bayasgalantai duutaigaar zaaval dahin irne.

Duulal 127

127:1 Solomony ogsoh duu. EZEN geriig barij baiguulahaas naash Tuuniig baiguulagchid demii hodolmorlodog yum. EZEN hotyг hamgaalahaas naash Manaach hun demii l seruun baidag yum. **2** Ta naryn huvid ert boson, Oroi boltol untahgui baij, Zutgej olson talhyг ideh ni demii hooson yum. Uchir ni Ter Ooriin hairladag hundee noiryг ogdog bilee. **3** Haragtun, ur huuhed bol EZENees irdeg beleg, Umain ur jims bol shagnal yum. **4** Daichny gart bui sumtai adil Zaluu hunii ur huuhduud tiim baidag bilee. **5** Tedneer saadгаа duurgesen hun yuutai yerooltei ve! Ted daaman haalgan deer daisnuudtaigaa yariltsah uyedee Ichguurt orohgui.

Duulal 128

128:1 Ogsoh duu. EZENees emeedeg, Tuunii zamaar zamnagch hun bur yuutai yerooltei ve. **2** Chi ooriin garyn ur jimsiig ideh uyedee Az jargaltai baih bogood sain saihaan amidarna. **3** Chinii ehner tanai ger dotorh Ur jimstei usan uzmiin mod adil, Chinii huuhduud shireeg chini toiron bui Chidun mod adil baih bolno. **4** Haragtun, uchir ni EZENees emeedeg hun linnuu yeroogdono. **5** EZEN chamaig Sionoos yerooj, Chi nasan turshdaa Iyerusalimyn sain saihyг uzeh boltugai. **6** Chi huuhduudiinhee huuhduudiig uzeh boltugai. Izrailiin deer amar amgalan orshtugai!

Duulal 129

129:1 Ogsoh duu. "Ted namaig zaluugaas mini olon удаа havchin zovooson bilee". Odoo Izrailiar heluul. **2** "Ted namaig zaluugaas mini olon удаа havchin zovooson bilee. Gevch ted namaig diileegui yum. **3** Tariachin minii nuruug anjsaar hagalav. Ted urt shan tatsan bilee". **4** EZEN bol zov shudarga yum. Tereer horon muu hunii uyaag tasaddag. **5** Sionyg uzen yadagchid bugd Ichguurt orj, uhragtun. **6** Ted urgahaasaa omno hatdag Deever deerh ovs nogoo met bolog. **7** Edgeer ni hadlanchiin atgyг ch, Taria bagtslagchiin tevriig ch duurgehgui. **8** Hajuutaar

ongorogchid ch "EZENii yerool ta nar deer baig. Bid ta naryg EZENii nereer yerooye" gej heldeggui.

Duulal 130

130:1 Ogsoh duu. Oo, EZEN, bi gunees Tan uruu hashhirsan. **2** Ezen, duu hooloig mini sonsooch! Minii guiltyn duund Tany chih zoolon baig. **3** EZEN, herev Ta gem buruut temdeglevees, Oo, Ezen, hen tesverlen zogsoj chadah ve? **4** Harin Tanaas emeehiin tudd Tand uuchlal baidag bilee. **5** Bi EZENiig huleedeg, setgel mini ch huleedeg bogood Tuunii ugend bi naiddag bilee. **6** Manaach hun ogloo bolohyg huleehees ch iluugeer Setgel mini EZENiig huleedeg. Manaach hun ogloog huleehees ch iluugeer shuu. **7** Izraili aa, EZEND naidagtun. Uchir ni EZEND hair enerel baigaa, Tuund arvin zolilt bii. **8** Tereer Izrailiig Buh gem buruugaas ni zolih bolno.

Duulal 131

131:1 Davidyn ogsoh duu. Oo, EZEN, zurh mini bardam bish, nud mini ch ihemseg bish yum. Bi ih uils, Esvel nadad het hund zuilsed ch oroltsdoggui. **2** Bi setgelee uneheer taivshruulan chimeegui bolgoston. Hohnoos garsan huuhed ehiinhee tevert baidag shig Setgel mini minii dottor hohnoosoo garsan huuhed met yum. **3** Izraili aa, odgoogoos monhiin monhod EZEND naidagtun!

Duulal 132

132:1 Ogsoh duu. Oo, EZEN, Davidyn toloo Tuunii buh shanallyg sanaach. **2** Tuunii herhen EZEND tangaraglan, Iakovyn Togs huchit Negend andgailahdaa **3** "Uneheer bi gertee ch orohgui, Oron deeree ch hevtehgui. **4** Bi untahaar nudee ch anihgui, Zovhio ch buulgahgui. **5** Ene ni namaig EZEND zoriulsan gazryg, Iakovyn Togs huchit Negend orshih gazryg oloh hurtel boloi" gej baisnyg sanaach. **6** Haragtun, bid uunii talaar Yefratad sonsoj, Uuniig Iaaryn talbaigaas olson. **7** Tuunii orshih gazart

ochitsgooyo. Tuunii holiin gishguuriin hajuud morgotsgooye. **8** Oo, EZEN Ta Ooriin huch chadlyn avdartai hamt Ooriin amraltyn gazart orohoor bosooch. **9** Ooriin tahilch naryg zov shudargaar huvtsasla. Tany burhanlag humuus bayar hoor bolon duulag. **10** Ooriin zarts Davidyn toloo Toslogdogchiinhoo nuuriig buu buruulaach. **11** EZEN Davidad Ooriin ergen butsaogui uneniig tangaraglahdaa "Chinii biyeiin ur jimsnees Bi chinii sentiind zalna. **12** Herev chinii hovguud Minii gereeg bolon Minii tedend surgah gerchleliig mini sahival Tednii hovguud ch bas chinii sentiind monhod zalrah bolno" hemeev. **13** Uchir ni EZEN Sionyg songoson yum. Ter tuuniig Ooriin orshih gazar bolgohyg husev. **14** "Ene bol monhod Minii amrah gazar boloi. Uuniig hussen tul Bi end amidarna. **15** Bi tuuniig hool hunseer elbegeer yeroon. Bi gachigdagsdyg ni talhaar hangana. **16** Tuunii tahilch naryg ch bas Bi avralaar huvtsaslah bogood Tuunii burhanlag humuus bayarlan changaar duulna. **17** Tend Bi Davidyn evriig urguulna. Bi Ooriin toslogdogchiin toloo denluug beltgesen yum. **18** Tuunii daisnuudyg Bi ichguureer huvtsaslana. Harin ooriinh ni deer titem ni gyalbah bolno".

Duulal 133

133:1 Davidyn ogsoh duu. Haragtun, ah duusiin huvid hamtdaa negdmeleer amidrah ni Hichneen saihaan, hichneen taalamjantai ve! **2** Ene ni sahal deeguur, Aarony sahal deeguur dooshoo ursan, Huvtsasnyh ni zahaar dooshoo ursaj bui Tolgoi deerh une tsenetei tostoi adil yum. **3** Ene ni Sionyy uuls deer buudag Hyermony shuudertei adil yum. Uchir ni tend EZEN yerooliig tushaasan bogood Ter ni monhiin ami bilee.

Duulal 134

134:1 Ogsoh duu. Haragtun, EZENii orgoond shonoor uilchildeg EZENii buh zarts nar aa, EZENiiig magtagtun! **2** Ariun gazart handuulan garaa orgoj, EZENiiig magtagtun. **3** Tenger ba gazryg buteesen Negen boloh EZEN Sionoos chamaig yerooh boltugai.

Duulal 135

135:1 EZENiig magtagtun! EZENii neriig magtagtun. EZENii zarts nar aa, magtagtun, **2** EZENii orgoond, Bidnii Burhany orgoonii hashaand zogsogchid oo, ta nar. **3** EZENiig magtagtun. Uchir ni EZEN bol sain. Tuunii nerd magtan duulagtun. Uchir ni ter saihan yum. **4** Uchir ni EZEN Oortoo zoriulan Iakovyg, Ooriin omch bolgon Izrailiig songoson bilee. **5** EZEN bol augaa bogood Bidnii Ezen bol buh burhdaas iluu deeguur gedgiig bi medne. **6** EZEN taaldag alivaa zuilee Tengert ba gazart hiigeed dalainuudad ba buh gun gazruudad uilddeg bilee. **7** Tereer delhiin zah hyazgaaruudaas uur mananguudyg deeshee hooruuldeg. Ter bol boroond zoriulan ayanga tsahilgaanyg buteej, Ooriin aguulahuudaas salhiig gargadag. **8** Tereer Yegipyetiin uuganuudyg, Hunii huuhed, amitny toliin ali alinyg tsohison. **9** Yegipyet ee, Ter chinii dund temdguud ba gaihamshguudyg Faraon bolon tuunii buh tushmed deer ilgeesen yum. **10** Tereer olon undestnuudiig but tsohij, Huchtei haadyg alsny dotor i Amorichuudyn haan Sihon, Bashany haan Og bolon Kanaany buh haanchlaluud boloi. **12** Ter tednii gazar nutgiig ov bolgon Ooriin ard tumen boloh Izrailid ov bolgon ogson. **13** Oo, EZEN, Tany ner monhiinh bogood Oo, EZEN, Tany tuhai dursgal buh uyeuded hurne. **14** Uchir ni EZEN Ooriin ard tumniig shuuji, Ooriin zarts naryg orshoono. **15** Uls undestnuudiin shuteenuud bol alt, mongo buyuu Hunii garyn buteel yum. **16** Ted amtai bolovch yaridaggui. Ted nudtei bolovch hardaggui. **17** Ted chihte bolovch sonsdoggui, Tednii amand yamar ch amisgal baihgui bilee. **18** Tedniig buteedeg humuus, Tedend itgegchid bugdeeree tedentei adilhan bolno. **19** Izrailiin ger ee, EZENiig magtagtun. Aarony ger ee, EZENiig magtagtun. **20** Lyeviin ger ee, EZENiig magtagtun. EZENees emeegchid ee, ta nar EZENiig magtagtun. **21** Iyerusalimd orshin suudag EZEN Sionoos magtagdah boltutai. EZENiig magtagtun!

Duulal 136

136:1 EZEND talarhagtun. Uchir ni Ter sain, Uchir ni Tuunii hair enerel

monhiinh. **2** Burhdyn Burhand talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **3** Ezdiin EZEND talarhagtun, Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **4** Aguu gaihamshguudyg gantsaar uildegch Tuund talarhagtun, Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **5** Tsetsen mergeneer tengeruudiig buteesen Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **6** Gazryg usan deeguur delgesen Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **7** Aguu gerluudiig buteesen Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **8** Naraar odriig zahiruulagch Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **9** Shoniig zahiruulahaar sar ba oddyg buteesen Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **10** Yegipyetiin uugan huuhduudiig tsohison Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **11** Izrailiig tednii dundaas gargan avchirsan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **12** Huchit gar, sungasan mutraar gargasan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **13** Ulaan Tengisiig hoyor hesegt huvaasan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **14** Tuunii dunduur Izrailiig gargasan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **15** Harin Tereer Faraon ba tuunii ih tsergiig Ulaan Tengist suiruulsen Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **16** Ooriin humuusiig tsolor daguulsan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **17** Ih haadyg but tsohison Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **18** Huchit haadyg alsan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **19** Amorichuudyn haan Sihonyg alsan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **20** Bashany haan Ogiig alsan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **21** Tednii gazryg ov bolgon ogson Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **22** Ooriin zarts Izrailid ov bolgoston Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **23** Dord baihad maani bidniig dursan sanasan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **24** Bidniig ostnuudees maani avarsan Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **25** Buh mahbodod hool huns ogdog Tuund talarhagtun. Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh. **26** Tengeriin Burhand talarhagtun.

Uchir ni Tuunii hair enerel monhiinh.

Duulal 137

137:1 Vavilony gol mornuudiin derged Bid suuj, Sionyg sanan uiltsgaasan. **2** Bid bosoo yatгаа, hogjmuudee Ud modond olgосon. **3** Uchir ni tend olzlon avagchid maani bidnees duu shaardan, "Siony duunuudaas negiig bidend duulaach" hemeen Bidniig zovoogchid bayar hoor shaardsan yum. **4** Bid EZENii duug Hari nutagt yaaj duulah ve? **5** Iyerusalim aa, herev bi chamaig martsansan бол Minii baruun gar chadvaraa aldah boltugai. **6** Hervee bi chamaig sanahgui бол, Hervee bi Iyerusalimyg Ooriin hamgiin deed bayasgalangaas iluugeer orgomjlohgui бол Hel mini tagnaind mini naaldag. **7** Oo, EZEN, "Tuuniig nuraa, tuuniig nuraa, Suuri hurtel ni nuraa" gej baisan Yedomyn hovguuded Iyerusalimyn honoolt odriig sanuulaach. **8** Suirsen negen boloh Vavilony ohin oo, Chinii bidend hariu uildsen yosoor Chamd hariulagch negen yuutai yerooltei baih ve! **9** Chinii nyalh huuhduudiig barij avan Had uruu shidegch negen yuutai yerooltei baih ve!

Duulal 138

138:1 Davidyn duulal. Bi buhii l zurheeree Tand talarhal orgono. Bi burhdyn omno Tand magtan duulna. **2** Bi Tany ariun sum uruu handan sogdon morgoj, Tany hair enerel, unenii tani toloo Tany nerd talarhal orgono. Uchir ni Ta Ooriin buh nereer Ooriin ugiig ondort orgomjilson yum. **3** Minii duudsan odor Ta nadad hariuljee. Ta setgeliig mini huchtei болгон namaig zorigjuulsan. **4** Oo, EZEN, Tany amnaas garah ugiig сонсодоо Gazryn buh haad Tand talarhal orgono. **5** Ted EZENii zamuudyn tuhai duulna. Uchir ni EZENii sur javhlan aguu ih бilee. **6** Uchir ni EZEN hediigeer orgomjlogdson bolovch Dord huniig harj handdag, Harin bardamnagchiig Ter holoos l ch meddeg yum. **7** Hediigeer bi berhsheel zovlongiin dund yavdag ch Ta namaig sergeene. Ta mutraa minii daisnuudyn uur hilengiin omnoos sungah bogood Tany baruun mutar namaig avarna. **8** EZEN nadad hamaarah zuilsiig guitselduulne. Oo,

EZEN, Tany hair enerel monhiin yum. Ooriin mutryn buteeluudiig buu orhioch.

Duulal 139

139:1 Davidt duulal, Nairal duuny udirdaachid. Oo, EZEN, Ta namaig sudlan, namaig medsen bilee. **2** Minii suuj, bosohyg ch hurtel Ta meddeg yum. Ta haa holoos minii sanaa bodluudyg oilgodog. **3** Ta minii yavah zam mor hiigeed hevtehiig mini ch nariivchlan uzej, Minii buh yavdlyg dotno sain meddeg. **4** Namaig gants ug oguulehees ch omno, Haragtun, EZEN Ta bugdiig meddeg. **5** Ta namaig hoinoos ba urdaas mini nomorloj, Minii deer mutraa tavisan. **6** Iimd medleg nadad denduu gaihamshigtai yum. Ene ni ondor bogood bi tuund hurshgui bilee. **7** Tany Sunsnees bi haashaa odoj chadah ve? Esvel Tany orshihuigaas bi haashaa zugtaj chadah ve? **8** Herev bi tenger ood ochvol, Ta tend baidag. Herev bi Uhegsdiin orond or deree zasval, haragtun, Ta tend baidag. **9** Herev bi uuriin gegegeer jiguurlen, Herev bi dalain hamgiin alsyn hesegt suuval, **10** Tend ch Tany mutar namaig udirhaj, Tany baruun mutar nadaas zuurah bolno. **11** Herev bi "Haranhui uneheer namaig nomorch, Namaig hureelegch gerel ni shono bolno" gevel **12** Haranhui ch Tand haranhui bish bogood Shono ch odor met gereltei bilee. Gerel haranhui hoyor hoyoulaa adilhan yum. **13** Uchir ni Ta minii erhtnuudiig helbertei bolgojee. Ta ehiin mini hevliid namaig burduuljee. **14** Bi aimshigtai bolood gaihamshigtai buteegdsen tul Tand talarhal orgono. Tany uils bol gaihaltai bogood Minii setgel ch uuniig mash sain meddeg yum. **15** Namaig nuuts dotor bureldej, Gazryn gund urnaar shaglagdaj baihad ch Minii biyeiin galbir Tanaas nuutslagdaagui yum. **16** Minii torhoo olj amjaagui ur hovroliig Tany nud harj l baisan. Nadad togtoogdson odruudiin Neg ni ch boloogui baihad Ted bugd Tany nomd bichigdsen baijee. **17** Oo Burhan, nadad handsan Tany bodluud hichneen nandin be! Tednii niilber hichneen ih ve! **18** Hervee bi tedgeeriig toolbol ted elsnii shirhgees ch davan garna. Bi seruun baihdaa ch Tantai hamt baina. **19** Oo, Burhan, Ta horon muu huniig hyadah ch boloosoi. Tiimees tsus ursgagchid aa, nadaas holdogtun. **20** Uchir ni ted

Tany esreg muugaar yaridag bogood Tany daisnuud Tany neriig demii hoosnoor ashigladag. **21** Oo, EZEN, Tanyg uzen yadagchdyg bi uzen yaddaggui gej uu? Tany esreg bosogchdyg bi jigshdeggui gej uu? **22** Bi tuild hurtel tedniig uzen yaddag. Ted minii daisnuud bolson. **23** Oo, Burhan, namaig sudlan, minii zurhiig medeech. Namaig shalgaj, minii bodluudyg medeech. **24** Minii dottor yamar negen honoolt uil bui esehiig harj, Monhiin zam uruu namaig zalaach.

Duulal 140

140:1 Iairal duuny udirdaachid. Davidyn duulal. Oo, EZEN, namaig buzar muu humuusees avraach. Namaig huchirhiilegchdees hamgaalaach. **2** Ted zurhendee buzar muu zuilsiig seddeg. Ted urgelj dainuudyg odoodog. **3** Ted mogoi shig helee biluuddeg. Tednii uruul dor hort mogoin hor baidag. Syela **4** Oo, EZEN, namaig buzar muu humuusiin garaas hamgaalaach. Minii holiig tulheheer zorison Huchirhiilegchdees namaig hamgaalaach. **5** Bardam humuus namaig horlohoor urhi ba uyaanuudyg tavijee. Ted zamyn hajuud tor tatsan. Ted nadad zanga tavisan. Syela **6** Bi EZENd handan "Ta bol minii Burhan. Oo, EZEN, minii guih duund chih taviach" gev. **7** Minii avralyn huch chadal boloh Ezen BURHAN, Ta tulaldaany odor minii tolgoig buteen nomorson yum. **8** Oo, EZEN, horon muu hunii husliig buu soyorhooch. Ted orgomjlogduuzei gej tolovlogoog ni buu demjeech. Syela **9** Namaig toiron baigchdyn tolgoinuudyn huvid gevel Oorsdiinh ni uruulyn hor honoolor tedniig nomorgooch. **10** Shataj bui nuurs teden deer unah boltugai. Ted gal uruu, Garch chadahaargui gun nuhend tulhuulen unah boltugai. **11** Gujirdegch hun gazar deer buu zogsog. Huchirhiilegch huniig gai zovlon dagaj honoono. **12** EZEN zovogch hunii hergiig hiigeed Yaduu hunii tolooh shudarga yosyg demjih bolno gedgiig bi medne. **13** Zov shudarga hun Tany nerd uneheer talarhana. Shuluun shudarga hun Tany orshihuid amidarna.

Duulal 141

141:1 Davidyn duulal. Oo, EZEN, bi Tanyg duuddag. Nad uruu hurdan ireech! Namaig Tanyg duudaj baih uyed minii duund chih taviach! **2** Minii zalbiral Tany omno utlaga adil toologdog. Garaa deesh orgoh mini udshiin tahil adil toologdog. **3** Oo, EZEN, amand mini manaach taviach. Uruulyn mini haalgyg sahiach. **4** Gem buruug uildegchidtei hamt Horon muu uilsiig uildeheer Zurhiig mini alivaa buzard zuild buu uruu tatuulaach. Tednii tansag amttanuudaas nadad buu iduuleech. **5** Zov shudarga hun namaig eneren tsohij, namaig zemleg. Ene ni tolgoim tos met bilee. Tolgoim mini uunes buu tatgalzuulaach, Uchir ni minii zalbiral horon muu uilsiinh ni esreg handsaar l baina. **6** Tednii shuugchid hadny hajuu uruu shidegdsen bogood Minii ug amttai uchraas ted tuuniig sonsdog. **7** Hen negen ni gazar hagalj, horsiig bornoidoh uyed Bidnii yasnuud Uhegsdiin orny haalgan deer taraagdsan yum. **8** Oo, BURHAN Ezen, minii nud Tan uruu chiglene. Tan dotor bi horgodno. Namaig hamgaalaltgui buu orhioch. **9** Namaig barihaar tednii tavisian urhiny tornoos bolon Gem buruut uildegchidiin zanganaas namaig hamgaalaach. **10** Namaig ayuulgui ongoroh zuur Horon muu huniig ooriinh ni torond oruulaach.

Duulal 142

142:1 Davidyn maskil, aguid baihad ni. Zalbiral. Bid duu hooloigooroo EZENd handan changaar hashhirna. Bi duu hooloigooroo EZENes guina. **2** Bi Tuunii omno gomdloo ursgana. Bi zovlon berhsheelee Tuunii omno yarina. **3** Minii suns minii dotor sulidah uyed Ta zam moriig mini medej baisan. Yavah zamd mini Ted namaig barihaar urhi nuusan baiv. **4** Baruun tal uruu harj ajiglaach. Namaig toodog hun neg ch baihgui baina. Nadad zugtaah gazar ch ugui. Setgeld mini sanaa tavigch neg ch ugui. **5** Oo, EZEN, bi Tand handan hashhirsan bilee. Bi "Ta bol minii horgodoh gazar, Amidyn gazart minii huvi yum. **6** Hashhirah duug mini anhaaraach. Uchir ni bi mash dord bolgogdson baina. Namaig havchigsdaas mini avraach. Uchir ni ted minii huvid het huchtei yum. **7** Bi Tany nerd talarhal orgoj baihyn tuld Setgeliig mini shorongoos gargaach. Ta nadad ogoomor handah uchir Zov shudarga humuus namaig hureelne" gev.

Duulal 143

143:1 Davidyn duulal. Oo, EZEN, zalbirlyg mini sonsoj, Guiltad mini chih taviach. Ooriin itgeltei bolon zov shudarga baidal dottor nadad hariulaach! **2** Ooriin zartsaa buu shuugeech. Uchir ni Tany melmiid amid yamar ch hun zov shudarga bish baidag. **3** Uchir ni daisan setgeliig mini havchjee. Ter minii amiig gazart nuhchjee. Ter namaig ali ert uhsen humuus shig Haranhui gazruudad suulgasan. **4** Tiimees suns mini minii dottor sulidsan bilee. Zurh mini ch minii dottor zogsoh shahsan yum. **5** Bi ertnii odruudiig sanadag. Bi Tany uis buhniig tungaadag. Bi Tany garyn uilsiiig nyagtlan boddog. **6** Bi Tan uruu garaa sungadag. Setgel mini angasan gazar met Tan uruu temuuldeg. Syela **7** Oo, EZEN, nadad hurdhan hariulaach, suns mini doroitoj baina. Nadaas nuuree buu nuugaach. Es tegvees bi nuh uruu doosh odogchdyn adil boloh yum. **8** Tany hair enerliig ogloo nadad songsooch. Uchir ni bi Tand itgedeg bilee. Yavah zamyg mini nadad zaaj ogooch. Tand l bi setgelee orgon barij baina. **9** Oo, EZEN, namaig daisnuudaas mini avraach. Bi Tany dottor horgodno. **10** Ta minii Burhan uchraas Tany husel taallyg guitselduulehiig nadad zaagaach. Tany sain Sunn namaig tegsh gazar deer udirddag. **11** Oo, EZEN, Ooriin neriin toloo namaig sergeegeech. Ooriin zov shudargaar setgeliig mini zovlongoos angijruulaach. **12** Ooriin hair enerleer daisnuudyg mini taslan hayaj, Setgeliig mini zovoogch bugdiig ustgaach. Uchir ni bi bol Tany zarts bilee.

Duulal 144

144:1 Davidyn duulal. Minii garyg daitahad bolood Minii huruug tulaldahad beltgedeg, Minii had boloh EZEN magtagdah boltugai. **2** Ter bol Minii hair enerel ba minii tsaiz, Minii behlelt ba minii avragch, Minii bambai ba minii horgoddog Negen, Humuusiig mini minii dor zahiruulagch. **3** Oo, EZEN, hun gegch ni yuu bolood Ta tuuniig meddeg yum be? Hunii huu gegch ni yuu bolood Ta tuunii tuhai boddog yum be? **4** Hun bol zugeer l neg amisgaltai adil yum. Tuunii odruud bol ongorch bui suuder shig bilee. **5** Oo, EZEN, Ooriin tengeruudiig bohiilgood doosh buuj

ireech. Utaa garguulahaar uulsad hureech. **6** Ayanga tsahilgaan tsahiulj, tedniig taraagaach. Sumnuudaa harvaj, tedniig but tsohioch. **7** Ondor deerees Ooriin mutryg sungan, Namaig ih usnaas bolon Hari humuusiin garaas avran choloolooch. **8** Tednii am hudal huurmagiig yaridag bogood Tednii baruun gar bol hudal huurmagiin baruun gar yum. **9** Oo, Burhan, bi Tand shine duug duulna. Arvan utast yatgaar bi Tand magtan duulna. **10** Ta haadad avralyg hairlaj, Ooriin zarts Davidyg buzar ildnees avardag bilee. **11** Am ni hudal huurmagiig heldeg, Baruun gar ni hudal huurmagiin baruun gar boloh Hari humuusiin garaas namaig avran choloolooch. **12** Manai hovguudiig zaluud ni urgaj guitssen urgamal met, Manai ohidyg ordond zoriulan urlasan bulangiin bagana met bolgooch. **13** Manai saravchuud buh torliin taria budaagaar duuren, Manai honin surguud talbainuudad mini Myanga, tumeer urjih boltugai. **14** Manai uher surguud Gai zovlon, aldagdalgui hund achaag zooj, Manai gudamjnuudad hashhirah duun ch baihgui boloh boltutai! **15** Im ard tumen yuutai yerooltei ve! EZENiig oorsdiin Burhanaa bolgodog ard tumen yuutai yerooltei ve!

Duulal 145

145:1 Davidyn magtaalyn duulal. Oo, Haan boloh Burhan mini, bi Tanyg orgomjilj, Tany neriig uurd monhod magtana. **2** Odor bur bi Tanyg magtaj, Tany neriig uurd monhod magtana. **3** EZEN bol aguu ba ondort magtuushtai bogood Tuunii aguu baidal hemjeelshgui bilee. **4** Neg uyeiinhen Tany uilsiig nogoo uyeiinhend magtaj, Tany huchirheg uildluudiig tunhaglana. **5** Tany sur huchnii tsog javhlant yaruu aldar bolon Tany gaihamshigt uilsiig bi tungaan bodno. **6** Humuus Tany surdmeer uilsiin huchiig yarih bogood Bi ch Tany aguu baidlyg tunhaglana. **7** Ted Tany elbeg bayan sain saihny dursgalyg hicheenguilen yarih bogood Bi ch Tany zov shudargyn tuhai bayartaigaar hashhirna. **8** EZEN bol niguulsengui ba orshoongui, Uurlahdaa udaan, hair enerleer aguu ih yum. **9** EZEN bol bugded sain, Tuunii orshooluud Ooriinh ni buteel buhnii deer baidag. **10** Oo, EZEN, Tany buteel buhen Tand talarhal orgoh bogood

Tany burhanlag humuus Tanyg magtatsgaana. **11** Ted Tany haanchlalyn sur javhlangiin tuhai yarij, Tany sur huchnii talaar oguulne. **12** Ene ni hunii hovguuded Tany huchit uils bolon Tany haanchlalyn sur javhlangiin yaruu addryg meduulehiin tuld boloi. **13** Tany haanchlal bol monhiinh bogood Tany noyorhol bol buh uyeiinhnii turshid urgeljilne. **14** EZEN unasan buhniig ondiilgoj, Sohorson buhniig bosgodog. **15** Buhnii nud Tan uruu hardag bogood Ta tovloson tsagt tednii hool hunsiig ogdog bilee. **16** Ta mutraa delgen, Buh amitny husliig hangadag yum. **17** EZEN bol Ooriin buh zamd zov shudarga, Ooriin buh uilsed enerengui. **18** EZEN Ooriig ni duudagch buhend, Ooriig ni uneneer duudagch buhend oir baidag. **19** Tereer Ooroos ni emeegchdiin husliig biyeluulne. Ter bas tednii hashhirahyg sonson, tedniig avarna. **20** EZEN Ooriig ni hairladag bugdiig sahin hangaaldag, Harin buh horon muu huniig Ter ustgana. **21** Minii am EZENii magtaalyg oguuleh bogood Buh mahan biyes Tuunii ariun neriig uurd monhod magtatsgaana.

Duulal 146

146:1 EZENiig magtagtun! Setgel mini ee, EZENiig magtagtun! **2** Bi amiddaa EZENiig magtana. Bi baih zuuraa Burhandaa magtan duulna. **3** Noyodod buu itge, Avralgui hunii huud ch buu itge. **4** Tuunii suns garch yavdag bogood tereer gazar shoroo uruu buidag. Yag ter odor tuunii bodluud mohdog. **5** Iakovyn Burhanyg ooriin tuslamj bolgon, Ooriin Burhan EZENd naidagchid yuutai yerooltei ve! **6** Tereer tenger ba gazar, Dalai hiigeed tuunii dottor baigch buhniig buteesen. Tereer itgeliig monhod sahin, **7** Darlagdagsdad shudarga yosyg guitselduulj, Olsogchdod ch hool huns ogdog. EZEN horigdluudyg cholooldog yum. **8** EZEN sohor hund haraa oruuldag. EZEN sohrogchdiig bosgodog. EZEN zov shudarga humuusiig hairladag. **9** EZEN hariin humuusiig hangaaldag. Tereer etseggui ba belevsniig tetgedeg, Harin horon muu hunii zamd hondolddog. **10** Sion oo, chinii Burhan boloh EZEN Buh uyeiinhnii turshid, monhod zahirna. EZENiig magtagtun!

Duulal 147

147:1 EZENiig magtagtun! Uchir ni bidnii Burhand magtan duulah ni sain bilee. Uchir ni magtah ni taalamjantai bolon zohistoi baina. **2** EZEN Iyerusalimyg bosgon baridag. Tereer Izrailiin taran butragsdyg tsugluuldag. **3** Ter emtersen zurhetei humuusiig anagaaj, Tednii sharhyg boodog. **4** Tereer oddyg tooldog. Ter ted bugded ner ogdog. **5** Bidnii Ezen aguu bolood huch chadlaar duuren. Tuunii oyuun uhaan hyazgaargui yum. **6** EZEN zovogsdyg tushdeg. Ter horon muu huniig gazart unagadag. **7** EZEND talarhaltai gaar duulagtun. Bidnii Burhand yatgaar magtan duulagtun. **8** Tereer tengeriig uulsee burhen, Gazar delhiid boroog beltgej, Uuls deer zuleg nogoog urguuldag. **9** Ter araatan amitand hiigeed Guaglan baigaa zaluu hereenuuded hool hunsiig ni ogdog. **10** Tereer moriny huch chadald bahddaggui. Tereer hunii hold ch bayarladaggui. **11** EZEN Ooroos ni emeegchiig, Ooriinh ni hair enerliig huleegchdiig iveedeg. **12** Iyerusalim aa, EZENiig magtagtun! Sion oo, ooriin Burhanyg magtagtun! **13** Uchir ni Ter chinii daaman haalguudyn onisyg bat beh bolgoson yum. Ter ta naryn dundah hovguudiig chini yerooson. **14** Ter tanai hil hyazgaart enh taivnyg togtoodog. Ter ta naryg hamgiin sain ulaan buudaigaar hangadag. **15** Ter Ooriin tushaalyg delhiid ilgeedeg. Tuunii ug mash hurdan tarhdag. **16** Ter tsasyg noos shig zulan buulgadag. Ter tsan hyaruug uns shig taraadag. **17** Ter Ooriin mondriig uirmeg shig tsatsdag. Hen Tuunii javryg soron zogsoj chadah ve? **18** Ter ugee ilgeej, tedgeeriig hailuuldag. Ter salhia uleelguulj, ih usyg ursgadag. **19** Ter Ooriin ugiig Iakovd, Ooriin zarlig ba togtooluudyg Izrailid tunhagladag. **20** Ter oor ali ch undestend iinhuu handaagui. Ted Tuunii togtooluudyg ch meddeggui bilee. EZENiig magtagtun!

Duulal 148

148:1 EZENiig magtagtun! Tengeruudees EZENiig magtagtun! Tuuniig ondort magtagtun! **2** Tuunii buh tenger elch nar aa, Tuuniig magtagtun! Tuunii buh tserguud ee, Tuuniig magtagtun! **3** Nar ba sar aa, Tuuniig

magtagtun! Gerelt buh odod oo, Tuuniig magtagtun! **4** Hamgiin deed tengeruud bolon Tengeriin deerh us ch Tuuniig magtagtun! **5** Tedneer EZENii neriig magtuul. Uchir ni Tuunii tushaasnaar ted buteegdsen bilee. **6** Ter bas uurd monhod tedniig bairluulsan yum. Tereer hezee ch ongoron odohgui zarligiig gargasan yum. **7** Gazar deerees EZENiiig magtagtun. Dalain amidad bolon dalain gunuud, **8** Gal ba mondor, tsas ba uuls, Tuunii ugiig guitsetgedeg shuurga salhi, **9** Uuls ba buh tolgod, Jimsnii modod ba buh hushnuud. **10** Araatan amidad ba buh mal surguud, Molhogchid ba jiguurten shuvuud, **11** Delhiin haad ba buh humuus, Tushmed ba delhiin buh shuugchid, **12** Zaluus ba ongon busguichuud, Hogshchuul ba huuhduud magtagtun. **13** Tedneer EZENii neriig magtuul. Uchir ni Tuunii ner l gantsaaraa erhem deed bilee. Tuunii sur javhlan gazar ba tengeriin deeguur baidag. **14** Tereer Ooriin humuusiin toloo evriig orgoson. Ene ni Tuunii buh burhanlag humuus, Tuund oir bui humuus boloh Izrailiin hovguudiin tolooh magtaal boloi. EZENiiig magtagtun!

Duulal 149

149:1 EZENiiig magtagtun! EZENd shine duug, Burhanlag humuusiin chuulgand Tuunii magtaalyg duulapun. **2** Izraili ooriin Buteegchdee bayarlagtun. Siony hovguud oorsdiin Haandaa bayarlagtun. **3** Bujig bujigluulen tedneer Tuunii neriig magtuul. Hengereg bolon yatga hogjmoor, tedneer Tuuniig magtuul. **4** Uchir ni EZEN Ooriin humuuseer bahddag. Tereer zovogch humuusiig avralaar uzesgelentei bolgono. **5** Burhanlag humuusiig aldryn dund bayasuul. Tedniig oron deer ni ch bayasgalantaigaar duuluul. **6** Tednii amand Burhany deed magtaaluudyg, Gart ni hos irtei ild bailga. **7** Ene ni undestnuudees oshoo avch Ard tumnuudiig yallahyn tuld, **8** Tednii haadyg ginjeer ginjilj Noyodyg ni tomor dongoor tushihyn tuld, **9** Bichigdsen shuultiig tedend guitsetgehiin tuld boloi. Ene bol Tuunii buh burhanlag humuust hundetgel yum. EZENiiig magtagtun!

Duulal 150

150:1 EZENiig magtagtun! Burhanyg Ooriinh ni ariun gazart magtagtun!
Tuuniig Ooriinh ni huchirheg ogtorguid magtagtun! **2** Tuuniig huchit
uilsiih ni toloo magtagtun! Tuuniig erhem aguu baidlynh ni daguu
magtagtun! **3** Tuuniig bureen duugaar magtagtun! Tuuniig bosoo yatga ba
yatgaar magtagtun! **4** Tuuniig hengereg delden, bujig bujiglen magtagtun!
Tuuniig chavhdast hogjim ba limbeer magtagtun! **5** Tuuniig changa tsan
hogjmoor magtagtun! Tuuniig hungeneh tsan hogjmoor magtagtun! **6**
Amisgaltai buhen EZENiig magtagtun! EZENiig magtagtun!

Surgaalt Ugs 1

1:1 Izrailiin haan, Davidyn hovguun Solomony surgaalt ugs ni **2** Mergen uhaan ba sahilga batyg medeh, Bilig uhaany ugsiig oilgoh, **3** Zov, unen, shudarga zuilsiig uildseneer Sahilga bat bolon hersuu baidald suraltsah, **4** Genen negend hersuu baidlyg, Ider negend bodlogotoi uildel ba medlegiig ogohoor; **5** Mergen negen ni sonsoj, medlegee teleh, Uhaalag negen ni mergen zovlogoog avahyn tuld; **6** Surgaalt ugs hiigeed surgaalt zuirleluud ba Mergen uhaantnuudyn ugs hiigeed onisogo taavruudyg ni uhaj oilgohyn tuld yum. **7** EZENees emeehui ni medlegiin ehlel mon. Harin munhguud surgamj ba mergen uhaanyg ul toomsorlodog. **8** Huu mini, etsgiinhee surgamjiig sons. Ehiinhee zaavryg buu ogoor. **9** Chuhamdaa ed l terguund chini niguulselt tsetsgiin titem, Huzuund chini chimeg bilee. **10** Huu mini, herev nugeltnuud chamaig uruu tatah gevees buu zovshoor. **11** Herev ted chamd "Bidentei yav, hen negnii tsusyg ursgahaar bugetsgeeye. Gemgui negniig ototsgooyo. **12** Tedniig Uhegsdiin oron met amidaar ni, Bas nuhend unagsad met buhleer ni zalgitsgaaya. **13** Bid unet erdenesiig torol torloor ni olj, Oron geree olzoor duurgeh bolno. **14** Bidentei hamt shavga haya. Tegvel bidnii huvid neg l horongozoori baih bolno" gevel, **15** Huu mini, tedentei hamt buu yav. Jimees ni holoo hol bailga. **16** Uchir ni tednii hol horon muu uruu uhashiideg bogood Ted tsus ursgah gej yaarch sandarna. **17** Chuhamdaa, shuvuug harsaar baital ni Omno ni tor tavih ni talaar hereg biz ee. **18** Harin ted oorsdiin tsusny toloo bugeh aj. Ted oorsdiin amiig otoh aj. **19** Iinhuu huchirhiilleer olj avah yumsyn toloo yavdag henii ch zam tiim boloi. Terhuu ed yums ni ezemshigchiinhee ami nasyg burelgene. **20** Mergen uhaan ni gudamjnuudad changaar zarlan duudaj, Olon holiin gazar duugaa ondorsgodog. **21** Shuutiant gudamjnuudyn gol gazruudad ter orilon hashhirdag bogood Hotyn daaman haalgan deer ooriinhoo ugsiig heldeg yum. **22** "Genen humuus ee, genen munhag baidlaa ta nar her udaan hairlah ve? Hedii hurtel basamjlagsad doog tohuu hii, Munhag humuus medlegiig uzen yadah yum be? **23** Minii zemleld ergen hand. Haragtun, bi ta naryn deer sunsee byalhuulna, ta nart ugee meduulne. **24** Bi ta naryg duudsan, harin ta nar ul heregssen. Garaa

sungahad mini hen chini ch anhaarsangui. **25** Ta nar buh zovlogoog mini ul oishoon, zemleliig mini es hussen. **26** Ta naryn gamshig suirel deer chini bi ineej, Aidas huideest nervegdeh tsagt chini bi eleg doog hiine. **27** Aidas huides shuurga met irj, gamshig hui salhi met nomorch, Zovlon zudguur, gai totgor ta nart irehed bi tiin handana. **28** Ter uyed ted namaig duudah bolovch bi hariu es ogno. Ted namaig hicheenguilen haih bolovch es olno. **29** Yaagaad gevel ted medlegiig uzen yadaj, EZENees emeehuig es songov. **30** Ted minii zovlogoog huleej avahgui, Minii buh zemleliig haihraagui. **31** Tiinhuu ted oorsdiin uilsiin ur jimsiig idej, Oorsdiin sedsen zuildee setgel hanamjtai baih bolno. **32** Uchir ni genen hunii guivamtgai baidal tedniig honoono. Munhgiin maadgar baidal tedniig ustgana. **33** Harin namaig sonsdog hun ayuulgui baij, Horon muutiin aidas huidesgui amar taivan amidarna". Huu mini, herev chi minii helehiig huleen avch, Minii tushaaluudyg dotroo nandignan hadgalbal.

Surgaalt Ugs 2

2:1 Mergen uhaand anhaaran chih tavij tseejee tungaan bodoh uruu handuuldag bol, **3** Herev chi yalgah chadvaryn toloo changa duuddag, Uhaarahyn toloo duu hooloigoo ondorsgodog bol, **4** Herev chi tuuniig tsalin tsagaan mongo met erj, Nuutslagdsan erdene met haidag bol, **5** EZENees emeehuig chi uhaarna, Burhany medlegiig olj avna. **6** Uchir ni EZEN mergen uhaanyg odog bogood Tuunii annaas uhaan hiigeed medleg gardag. **7** Ter tseh shuluun yavdalt hund saruul uhaanyg nootsoldog ba Unench shudargaar yavagchdyn huvid bambai mon. **8** Ter shudarga yosny jimiig hamgaaldag bogood Ooriinhoo burhanlag humuusiin zamyg sergiildeg yum. **9** Tegvel zov bolon shudarga yavdal, Tseh shuluun baidal ba sain saihaan zam bolgonyg chi uhaarah bolno. **10** Uchir ni mergen uhaan chinii zurhend orj, Medleg setgeld chini taalamjtai baih bolno. **11** Hersuu chanar chamaig sergiileh bogood uhaan ni chamaig hamgaalna. **12** Ene ni chamaig horon muugiin zamaas, Gajsan zuilsiig yarigch hunees, **13** Haranhuin zamaar yavah gej tseh shuluun zamyg orhigsdoos, **14** Horon muut hiidgeeree baharhdag, Horon muutiin gajsan

zuilsed bayasdag humuusees, **15** Hazgai murui zamtai humuusees bolon zamaasaa ergej butsdag humuusees, **16** Mon ugeeree uyaraan uruu tatagch sadar emees salgahyn tuld yum. **17** Ter em ider nasnyhaa haniig orhij, Burhanyhaa gereeg umartjee. **18** Uchir ni tuunii oron ger mohold shigdej, Zam ni uhegsed uruu hotolno. **19** Tuun uruu yavsan humuusees neg ni ch ergej irdeggui bogood Amiin zamd hurdeggui. **20** Tiimees chi sain sanaatnuudyn zamaar yavj, Shudarga zov humuusiin jimiig daga. **21** Uchir ni tseh shuluun hun l gazar delhii deer amidarch, Buruugui ni baisaar baih bolno. **22** Harin har sanaatan gazraas tastagdaj, Itgeliig evdegch hun gazryn horsnoos archigdana.

Surgaalt Ugs 3

3:1 Huu mini, minii surgaalyg buu mart. Zurh chini tushaaluudyg maani sahih boltugai. **2** Uchir ni odruudiin hiigeed amid yavah on jiluudiin urt, Amar taivnyg ted chamd nemeh bolno. **3** Unen ba enerel chamaig buu orhig. Edgeeriig tseejniiheer sambart bichij, huzuugeeree oroo. **4** Tiinhuu chi Burhany bolood humuusiin nudnii omno taalal hiigeed ner toriig olno. **5** Buh zurheeree EZEND itge. Ooriin oilgoltod buu tushigle. **6** Ooriin buh zamaaraa Tuuniig tanij med. Ter chinii zamyg shuluun bolgono. **7** Ooriinhoo nudnii omno buu mergen bai. EZENes emeej, horon muugaas erge. **8** Ene ni yasand chini shim tejeel, biyend chini amin dem bolno. **9** Buh buteegdehuuniiheer deejeer bolon ed horongooroo EZENiig deedel. **10** Tegvel aguulah chini pig duurch, Torhnuud chini shine darsaar byalhana. **11** Huu mini, EZENii sahilgajuulaltyg buu durguits, zemleliig ni buu ogoor. **12** Uchir ni huugee taaldag etseg hunii adil EZEN hairladag hunee zemledeg yum shuu. **13** Mergen uhaanyg oldog hun, uhaalar avdag hun yerooltei yee. **14** Uchir ni mergen uhaany ashig bolboos tsalin tsagaan mongonii ashigaas ch iluu, Orlogo ni shijir altnyhaas ch iluu. **15** Ene ni erdenesees ch iluu nandin, chinii huseh yamar ch zuil tuuntei zuirleshgui. **16** Tuunii baruun gart ni urt udaan amidral zaldrah agaad zuun gart ni aldar suu bolon bayalag bui. **17** Mergen uhaany zam talaamjit bogood buh jim ni amar taivan. **18** Tuunees zuuragsdad ter ni amiin mod. Tuuniig ter darui

baij avah hun bur yerooltei. **19** EZEN mergen uhaanaar gazryg bii bolgoj, Oyuun uhaanaar tengeriig togtoojee. **20** Tuunii meddegeer gunuud neegdej, uulnees shuuder unasan. **21** Huu mini, saruul mergen uhaan hiigeed hersuu uhaanyg sahij, Ene buhniig nudneese buu salga. **22** Tiim baih bogoos edgeer ni setgeld chini ami, Huzuund chini goyol bolno. **23** Tegvel chi zamaaraa ayuulgui alhah bogood chinii hol budrehgui. **24** Chi hevteh uyedee ch aij emeehgui. Hevteh uyedee ch zuud noir chini saihaan baih bolno. **25** Genetiin aimshgaas buu ai. Har sanaany hor honool ireh uyed ch buu ai. **26** Uchir ni EZEN chamd er zorig boloh bogood Holiig chini zangand orohoos hamgaalna. **27** Herev chinii huch hureh yum bol hurtvel zohih humuust ni sainyng ogohoos buu tatgalz. **28** Tuslah bolomjtoi atlaa horshdoo "Yavaad ir. Margaash bi ogiye" gej buu hel. **29** Hajuud chini amgalan amidrah horshiinhoo esreg horon muug buu sed. **30** Herev hun chamd horon muug uchruulaagui bol shaltgaanguigeer ter huntei buu margald. **31** Huchirhiilegch hund buu jotoorh. Tiim hunii ali ch zamyg buu songo. **32** Uchir ni muu zalitai hun EZENii huvid jigshuurtei. Harin Ter tseh shuluun huntei dotno baidag yum. **33** EZENii haraal har muu sanaatny ger deer baina. Harin er shudarga zov baigchiin oron geriig yeroono. **34** Hediigeer Ter doromjlogch humuusiig tohuurhdag bolovch Zovj zudregsded niguulslee ogdog. **35** Mergen humuus sain neriig ovlodog bol Munhguud muu nereeree sairhdag ajee.

Surgaalt Ugs 4

4:1 Hovguud mini, etsgiinhee surgamjiig sons. Oyuun uhaanaas suraltsahyn tuld anhaaraltai baitsgaa. **2** Bi ta nart eruul saruul surgaalyg zaadag. Minii surgamjiig buu orhigduul. **3** Bi etsgiinhee huu, ehiinhee enhrii gants huu ni baihad **4** Etseg maani nadad surgaj, "Buh zurh setgeleeree minii ugnees zuurch av. Minii tushaaluudyg sahij, amidar. **5** Mergen uhaan bolon oyuun uhaanyg olj av. Amnaas mini garsan ugnees buu erge, buu mart. **6** Mergen uhaanyg buu ogoor. Ter chamaig hamgaalna. Mergen uhaanyg hairla. Ter chamaig sergiilne. **7** Mergen uhaany ehlel bolboos tuuniig olj avah, Olj avsan buhneeree uhaanyg olj

avah yavdal boloi. **8** Mergen uhaanyg unelj tsegne. Ter chamaig orgomjilno. Her'ev chi tuuniig tevreh avaas ter chamaig aldarshuulna. **9** Mergen uhaan chinii terguun deer niguulslin tsetsgiin titem tavina. Ter chamd goo uzesgelengiin titmiig orgon barina" geij helsen. **10** Huu mini, sons. Helj baigaag mini huleen av. Amidralyn chini on jiluud nemegdeh bolno. **11** Bi chamaig mergen uhaany zamaar hotolloo. Bi chamaig tseh shuluun jimeer daguulj yavsan. **12** Chamaig alhah uyed alhaa chini saadgui baina. Herev guih avaas chi buderch unahgui. **13** Surgamjiig zuuran bari. Aldaj ul bolno. Mergen uhaanyg hamgaal, Uchir ni ter bol chinii ami mon. **14** Har sanaatnuudyn jimd hooloo buu tavi. Horon muu humuusiin zamaar alhaj bolohgui. **15** Tuunees zailshii. Tuugeer dairan garah ch hereggi. Tuunees ergen, hajuugaar ni ongor. **16** Uchir ni ted horon muug uildeegui tsagtaa noirsoj chaddagui yum. Hen negniig budruulj unagaagui tsagt tednii noir ni huljdag. **17** Uchir ni ted har sanaany talhyg idej, Huchirhiilliin darsnaas uudag. **18** Harin shudarga zov humuusiin jim bolboos uuriin gegee met agaad, Ter ni odriig avchrah hurtel ulam tod gereltseer baih bolno. **19** Har sanaatny zam ni haranhui met buyuu. Ted yuund buderch baigaagaa ch ul medne. **20** Huu mini, minii ugend anhaarlaa handuul. Ugsiig maani chih tavin sons. **21** Tedniig haraanaasaa aldaj bolohgui. Tedniig or zurhendee hadgalj yav. **22** Uchir ni gevel minii ugs bol tedgeeriig olson negend ami bogood Ter hunii buh biyend eruul mend yum. **23** Yuuny turuund zurhee hamgaal. Uchir ni tuunees amiin bulguud undran gardag yum. **24** Mehlegch amyg tsaash tavi. Zali mehteig ugsiig ooroosoo holduul. **25** Nud chini omno baigaagaa tseh harag. Harts chini uragshaa egts tusag. **26** Holiinhoo doorh zamyg har. Tegvel buh zam chini daivshgui baih bolno. **27** Zuun, baruun talyn ali uruu ni ch buu guiv. Hooloo horon muutaas zailuulj yav.

Surgaalt Ugs 5

5:1 Huu mini, minii mergen uhaand anhaarlaa handuul. Minii uhaanyg chih tavin sons. **2** Ingeh ni chi hersuu uhaanyg ajigljaj, Uruul chini medlegiig nootslohiin tuld yum. **3** Uchir ni sadar emiin uruul zogiin balyg dusluuldag

ba Tuunii yaria tosnoos ch iluu zoolon baidag yum. **4** Harin togsgold ni ter agi met gashuun agaad Hoyor taldaa irtei ild met hurts aj. **5** Ter emiin hol uhel uruu uruudan yavdag. Tuunii alhaa Uhegsdiin orond avaachna. **6** Ter em amiin jimiig bodoj tsegnedeggui. Tuunii zam muriisan bolovch ter uuniigee ch es medne. **7** Iimd, hovguud mini, namaig sons. Minii amnaas garah ugnees buu zor. **8** Ter emees hol bai. Geriinh ni uudeer ch oirhon yavj bolohgui. **9** Es tegvel chi ooriin huch tenheegee busdad, On jiluudee hargis negend ogoh bolno. **10** Chinii huchiig gadny humuus zavshij, Nor ih zutgeleer olson ed horongo chini hari hunii oron gert ochih bolno. **11** Etsest ni biye mahbod chini tamir tenheegee barahyn tsagt chi gaslan, **12** "Bi surgamjiig yamar ih uzen yaddag baiv aa! Minii zurh zemleliig ul oishoodog baiv. **13** Bi bagsh narynhaa duu hooloig sonsoj baigaagui, Mon surgagch humuusee ch chih tavin sonsoogui! **14** Bi tsuglaan bolon chuulgany dund suirliin irmeg deer irchiheed baina" gej helne. **15** Ooriinhoo usan sangaas uu. Ooriinhoo hudgaas undrah tsever usyg uu. **16** Chinii undarga gudamj uruu halij, Usny chini ursgal talbaigaar neg ursah yostoi gej uu? **17** Ene buhen ni gantshan chiniih baig! Uuniig gadny humuustei buu huvaalts. **18** Bulgiin chini undarga yeroogdoh boltugai! Zaluudaa gerlesen ehnertee bayarlan bayas. **19** Enhriihen maral bolon niguulselt sogootoi adil, ehneriin chini hoh yamar ch uyed setgeliig chini hangah boltugai. Tuunii hairand urgelj sergen hogj. **20** Uchir ni huu mini, chi sadar emtei biyeiin jargalyg edelj, Hari hunii tseejiig tevreh yostoi gej uu? **21** Uchir ni humuunii amidralyn zam EZENii melmiin omno il baidag yum. Humuunii zamyg Ter shirten harj baidag. **22** Ooriinh ni zui bus uildel ni har sanaatnyg barivchildag bogood Tereer ooriinhoo nugel hilentsiin uyaand huleestei baih aj. **23** Surgamj dutsanaas bolj ter uhne. Mon ooriin olon munhaglalaas bolj ter tooron odoh bolno.

Surgaalt Ugs 6

6:1 Huu mini, herev chi horshiinhoo toloo batlan daalt gargaj, Gadny hunii toloo gar barin amlasan bol, **2** Amnyhaa ugeeree ooriigoo zangand oruulsan bogood ooriigoo barij ogson bol, **3** Minii huu, chi horshiinhoo

gart negentee orson tul edgeeriig hii, ooriigoo avar. Yavj, ooriigoo daruu bolgoj, horshoosoo shalan gui. **4** Nud chini noironde buu diildeg. Zovhi chini zuurmegleld buu avtag. **5** Anchny garaas zailagch zeer goroos met, Shuvuu barigchiin zanganaas tavigdsan jiguurten met ooriigoo avar. **6** Zalhuu mini, chi yav, shorgoolj yuu hiidgiig ajiglan har, uhaantai bai. **7** Tuund ahlakch, hargalzagch ba udirdagch gej baihgui atlaa, **8** ooriinhoo hool tejeelee zuny tsagt beldej, Urgats huraah tsagaar nootsoo tsugluuldag. **9** Zalhuu mini, chi hedi hurtel hevteh yum be? Noirnoosoo hezee sereh yum be? **10** "Jaahan untaadahya, jaahan dut hiigeedehiye, Jaahan amraadahya" geseer baital **11** Hooson yaduu baidal chini tenuulchin met, Gachaal chini zevseg agssan hun met cham uruu irne. **12** Horon muu hun amnaasaa gajsan ug unagan yavj, **13** Nudee irmen, holooro dohio ogch, huruugaaraa zaan, **14** Zurhendee bui har sanaagaar urgelj horon muut sedej, Evdreltsliig taraadag yum. **15** Tiimees suirel ni genet irj, Ter darui tereer edgeshguigeer gemtene. **16** EZEN doorh zurgaan zuiliig uzen yaddag. Tiim ee, edgeer doloos zuil Tuund jigshil zevuutsel boldog. **17** Edgeer ni gevees Ihemseg harts, Hudalch hel, Gem zemgui tsusyg ursgagch gar, **18** Har buruu tolovlogoog sedegch zurh, Horon muu uruu turgen guigch hol, **19** Hudal chalchdag huuramch gerchlegch bolon Ah duusiin dund evdreltsliig taraagch zerguud boloi. **20** Huu mini, etsgiinhee tushaaluudyg sahi. Ehiinhee zaaj surgasnyg buu ogoor. **21** Tedgeeriig zurhneese bainga uya, huzuundee zangid. **22** Ted chamaig yavahad chini udirdag, Noirsohod chini hamgaalna. Serehed chini ted chamtai yarina. **23** Uchir ni tushaal ni denluu yum. Surgamj ni gerel yum. Sahilga batyn zemleluud ni ami amidralyn zam mon. **24** Ene ni chamaig horon muu emees bolon Sadar emiin uyan nailinhai heeles hol bailgahyn tuld bilee. **25** Ter emiin goo uzesgeleng zurhendee buu hus. Tuunii zovhi ni ch chinii dur husliig buu bulaag. **26** Uchir ni sadar samuun emees bolj ter hun zusem talh boltloo turj horchiidog ba Zavhairagch em unet amiig avladag ajee. **27** Hun huvtssaa shataahguigeer gal ovortolj chadna gej uu? **28** Esvel holoos tulehguigeer haluun nuursen deeguur yavj chadna gej uu? **29** Horshiinhoo ehner uruu yavdag hun tiim baina.

Horshiinhoo ehnert hurdeg hun bur shiitgegdehguigeer ongorohgui. **30** Olsgolongoo darahyn tuld hulgai hiideg hulgaichiig humuus harsan ch jigshihgui. **31** Harin barigdahdaa ter doloo dahin nugalan tolj, Ger ornyhoo hamag ed hogshloo ogoh yostoi. **32** Emegtei huntei zavhairagch hun uhaany gachaald avtdag negen baih bogood Zavhairsnaaraa ooriigoo honoodog. **33** Tereer sharh bolon gutamshgiig amsah ba ichguur ni hezee ch arilahgui. **34** Uchir ni hardalt ni er hunii hileng badraadag bogood Os honzon avah odoo ter ul orshoono. **35** Ter er yamar ch toloosiig huleej avahgui, Mon hichneen beleg selt ogloo ch setgeliig ni zasaj es chadna.

Surgaalt Ugs 7

7:1 Huu mini, ugiig mini sahi. Tushaaluudyg mini dotroo nandignaj yav. **2** Minii tushaaluudyg sahij amidar. Minii surgaalyg nudnii tsetsgii met sahigtun. **3** Tedgeeriig huruunuuddaa oroo. Tedgeeriig tseejnihee sambart bich. **4** Bilig uhaand "Ta bol minii egch mon" gej helegtun. Oyuun uhaanyg dotnyhoo and bolgogtun. **5** Ene ni zavhai em bolon ugeeree zusardah emees chamaig hamgaalahyn tuld yum. **6** Neg udaa bi geriinhee tsonhny saraaljaar gadagsh hartal, **7** Genen tomoogui zaluusyn dund baigaa negen uhaan muutai zaluu nudend ortov. **8** Onooh zaluu ter emegtein gert oir baidag gudamjiig hondlon garch, ger uruu ni zuglev. **9** Ingehdee udshiin burii ba oroin tsagaar, shono dund, haranhuigaar ajee. **10** Emegtei ch tuuniig ugtan garch irlee. Yanhan met huvtsaslasan ba zurh ni zalihai bailaa. **11** Ter emegtei duu shuugiantai, tersluu negen bogood gertee ul togtono. **12** Ter emegtei odoo gudamjind bolon olon holiin gazart, Bulan buriin ard otoh aj. **13** Ter em tuuniig tevren avch, unseed, Ichguurgui nuureeree tuund, **14** "Nadad eviin tahlil bii. Bi onoodor am tangargaa biyeluullee. **15** Tiimees chamaig uttahaar, chinii derged baihyg ermelzen husej, Bi garch ireed, chamtai uchirlaa. **16** Ongo alaglasan Yegipyetiin maalingan daavuun buteelguudeer bi or deree buteev. **17** Bi ooriinhoo orondoo mirr, aloye, shants zereg anhiluun unertenguudiig tsatsav. **18** Irzech. Ogloo hurtel hair durlalaa burend edeliye. **19** Uchir ni minii nohor gertee baihgui. Ter als holyn ayand mordson. **20** Nohor maani

zoostoi huudiig avch odov. Tergel sar garah odor l butsj irne" gev. **21** Ter olon uran ugeeree monooh eriig uruu tataj, Zoolon uruulaaraa tolgoig ni erguulj amjiv. **22** Ter darui monooh er nyadlagdah gej bui shar met, Urhind orson handgai met emegtein araas dagav. **23** Sunny zev tuunii elgiig nevt sulbeh hurtel, Urhind orohoor yaaran baigaa jiguurten met, Tiinhuu uuniig amiaraa tolno gedgee ter er es medne. **24** Iimd hovguud mini, namaig sons. Annaas garah ugend mini anhaarlaa handuul. **25** Zurh setgel chini ter emiin zam uruu buu ergeg. Jim deer ni buu zogs. **26** Uchir ni tuund shidegdej hayagdsan olon hohirogchid bii bogood Tuund aluulsan humuus ni bugd too tomshgui ajee. **27** Tuunii ger Uhegsdiin orond hurdeg agaad uhliin tanhimuud uruu uruudah zam aj.

Surgaalt Ugs 8

8:1 Mergen uhaan ni duuddaggui gej uu? Oyuun uhaan ni duutaa ondorsgodoggui gej uu? **2** Zamyn dergedeh ondorlogiin oroi deer, Jimuud niileh gazart ter zogsoj baidag. **3** Daaman haalganuudyn derged, hot uruu oroh gazart, Haalganuudyn uudend ch ter changaar hashhirna. **4** Ingehdee "Humuus ee, ta naryg bi duudaj baina. Minii duu hooloi hunii hovguuded handaj baina. **5** Genen humuus ee, eruul saruul uhaanyg oilgogtun. Munhag humuus ee, mergen uhaanyg medegtun. **6** Sonsogtun, uchir ni bi survaljit zuilsiig yarina. Bi zov zuilsiig yarihaar amaa neeh bolno. **7** Uchir yuu hemeevel minii am uneniig oguuldeg. Harin horon sanaag minii uruul jigshdeg bilee. **8** Annaas mini garah buh ugs shudarga zov bogood Ter ugsiin dottor muriij hazaisan hiigeed gajsan yum ogt ugui bilee. **9** Ugs maani uhaaragch negend tov todorhoi bogood Medlegiig olj avagsdad zov yum. **10** Tsalin tsagaan mongiig bus, harin minii zaavryg avagtun. Shilj avsan altnaas medlegiig avsan ni deer. **11** Uchir ni mergen uhaan ni badmaargaas ch iluu unetei. Husej boloh yamar ch zuilsiig tuuntei zuirlehiin argagui. **12** Mergen uhaan boloh bi eruul saruul uhaantai hamt orshdog ba Medleg hiigeed hersuu uhaanyg oldog. **13** EZENees emeehui bol horon muug uzen yadah yavdal yum. Bardamnai, ihemseg zan, horon muu zam ba gajsan amyg bi jigshdeg. **14** Zovlogoo hiigeed eruul saruul

mergen uhaan ni miniih. Bi bolboos oyuun uhaan mon. Huch ni miniih. **15** Haad nadaar haanchildag. Zahiragch nar nadaar shudarga baidlyg togtoodog. **16** Taij nar bolon yazguurtnuud, Zovoor shuudeg buh humuus nadaar zahirdag. **17** Namaig hairlagsdyg bi hairlana. Namaig hicheenguilen haidag ni namaig oлно. **18** Bayalag, aldar suu, urgelijid baihorongo bolon shudarga zov ni nadad baigaa. **19** Minii ur jims altnaas ch, Ter ch baitugai shijir altnaas ch iluu deer. Minii ur ashig ni tsalin tsagaan mongonoos ch iluu deer. **20** Bi shudarga zoviin zamaar, shudarga baidlyn jimeer yavdag. **21** Ene ni namaig horongooroo hairlagsdad iveeliig hurteeh bogood Tednii erdenesiin sang duurgehiin tuld yum. **22** Ert tsagiin ajlaasaa omno, zamynhaa ehend EZEN namaig ezemshsen. **23** Ono monhoos, gazryn tsag hugatsaany ehleles bi togtoogdson baisan. **24** Holgui gun ba usaar byalhah bulag baihgui baihad bi bii bolson. **25** Uulsyg bosgohoos omno hiigeed tolgodyn omno bi bii bolson. **26** Gazar delhii bolon talyg hiigeed Yertontsiin anhny toosontsryg ch Ter buteegeegui baihad Bi bii bolson yum. **27** Ter tengeriig togtoohod bolon gunii gadarguun deer hureeg siilehed, **28** Deer ni ogtorguig togtooh uyed, mon gunii bulguud bii bolohod, **29** Us ni Tuunii tushaalyg zorchihgui baihyn tuld tengist hil hyazgaaryg ni togtooj ogohod, Gazryn undes suuriig temdeglen togtooh uyed bi tend baisan yum. **30** Tegehed bi Tuunii hajuud uran darhan met baiv. Bi Tuunii odor tutmyn bayar bahdal baisan bogood Tuunii omno urgelij bayarlay baiv. **31** Tuunii gazar boloh delhiid bayarlan, Humuusiin hovguudeer bahdan baiv. **32** Iimees hovguud mini, namaig sonsogtun. Uchir ni minii zamyg sahigsad yerooltei yee. **33** Surgamjiig dagaj, mergen baigtun. Tedgeeriig buu ul toomsorlo. **34** Haalgany mini derged odor bur haruuldan, Uudnii mini derged huleej, namaig sonsdog hun yerooltei yee. **35** Uchir ni namaig ologch ni amiig olj, EZENees taallyg ni hurtene. **36** Harin minii esreg nugel uilddeg hun ooriigoo gemteedeg. Namaig uzen yadagch buhen ni uhliig hairlagch boloi" gev.

Surgaalt Ugs 9

9:1 Mergen uhaan ni baishingaa barij, doloон baganaa bosgov. **2** Tereer

hool hunsee beltgej, darsaa hutgaj, bas shireegee zasav. **3** Ter zarts busguichuudee yavuulan, hotyn hamgiin ondor gazraas duudav. **4** Ingehdee "Genen negen ni naashaa ergegtun!" gedeg aj. Uhaan mohos negend tereer **5** "Naash ir, hool hunsnees mini zooglo. Hutgasan darsnaas mini uugtun. **6** Munhag yavdlaa orhin amid yav. Oyuun uhaany zamaar yav" gej heldeg. **7** Basamjlagchiig zalruuldag hun ner toroo gutaadag. Har sanaatang zemledeg hun oortoo doromjlolyg avdag. **8** Basamjlagch negniig buu zemle, Uchir ni ter chamaig uzen yadna. Mergen negniig zemle. Ter chamaig hairlana. **9** Mergen hund zaavar og. Tegvees ter hun ulam mergen bolno. Shudarga zov huniig surga. Tegvees ter hun medlegee arvijuulna. **10** EZENEzs emeehui ni mergen uhaany ehlel mon. Ariun Negeniig tanij medeh ni oyuun uhaan mon. **11** Uchir ni odor honog chini nadaar urtsah bolno. Amidralyn on jiluud chamd nemegdeh bolno. **12** Herev chi mergen bol ooriinhoo l toloo mergen baigaa hereg. Herev chi basamjildag bol ooro l uuniigee uureh bolno. **13** Munhag emegtei ni chimee duuliantai agaad yuu ch meddeggui, genen negen yum. **14** Tereer geriinhee uudend bolon hotyn ondorlog gazruudyn suudal deer suun, **15** Ongoron yavagsdyg, chigeeree tseh alhagsdyg duuddag yum. **16** Ter em "Genen negen ni naash ergegtun" gedeg aj. Uhaan mohos erd handan tereer, **17** "Hulgailsan us chiherleg. Nuutslan idsen talh amttai" gedeg. **18** Harin tend ni uhdluud baih bogood Ter emiin zochid giichid ni Uhegsdiin orny gund baidgiig monooh er meddeggui ajee.

Surgaalt Ugs 10

10:1 Solomony surgaalt ugs. Mergen huu etsgiigee bayarluuldag bol munhag huu ehdee setgeliin zovlon boldog. **2** Shudarga busaar olj avsan yums ashgiig es avchirna. Harin shudarga zov baidal uhlees getelgedeg yum. **3** Shudarga zov hunii olsohiig EZEN es tevchdeg, Harin har sanaatny husleng tsaash tulhdeg. **4** Lazan gar yaduu zuduug avchirna, Hicheengui gar bayan bolgono. **5** Uhaant huu urgatsaa tsagt ni huraana, Harin urgats huraah tsagaar noirsogch huu ichguurt avtana. **6** Yerool ni shudarga zov hunii terguun deer orshino, Harin huchirhiilel ni har sanaatny

amand nuutslagddag. **7** Shudarga zov hunii tuhai dursamj ni yerooltei bol Har sanaatny ner oi gutaana. **8** Mergen zurhteii hun zovlogoog huleej avdag bol Chalchaa munhag ni suireh bolno. **9** Unench shudarga zamaar alhagch ni ayuulaas angid yavdag bol Zamaasaa gajdag hun barigdah bolno. **10** Nudee irmegch ni gai totgoryg avchirdag. Chalchaa munhag ni suireh bolno. **11** Shudarga zov hunii am amidralyn undarga bol Huchirhiilel ni har sanaatny amand nuutslagddag. **12** Uzen yadalt ni evdreltsliig toruuldeg bol Hair buh nugel hilentsiig daldaldag. **13** Gyarhai negnii amnaas mergen uhaan oldono. Harin uhaan dutsan negend nuruun dunduuraa tatuulah savaa oldono. **14** Mergen humuus medlegiig huri mtluuldag. Harin munhgiin am ni suirel avchirdag. **15** Bayan hunii horongo oort ni behlegdsen tsaiz boldog bol Yaduusyn gachaal zudguur ni tedend balgas boldog. **16** Shudarga zov hunii atsag hols ni amidral bol Har sanaatny orlogo ni shiitgel. **17** Surgamjiig sahidag hun amiin zam deer baina. Harin zemleliig heregsdeggui hun toorch oddog. **18** Uzen yadaltaa nuutsaldag hun hudalch mon. Hov taraagch hun munhag negen mon. **19** Ug olshrohod nugel zailshgui, Harin amaa zahirdag hun mergen negen yum. **20** Shudarga zov hunii hel tsalin tsagaan mongo met bol Har sanaatny zurh ochuuhen une tsenetei aj. **21** Shudarga zov negnii yaria olon huniig tejeedeg bol Munhag humuus uhaan dutsanaas uhdeg. **22** EZENii yerool bayan bolgodog bogood Ter haruuslyg es avchirna. **23** Muu uiddel ni munhag negend zugaa boldog bol Uhaant negen mergen uhaand bayarladag. **24** Har sanaatan aidag zuilteigee dairaldana. Shudarga zov hunii husel biyelegdene. **25** Hui salhi shuuraad ongorohod, muu hun alga bolno. Harin shudarga zov hund monhiin suuri baidag. **26** Zalhuu hun ajild zaragsdyn huvid humsny zavsar shaasan huls, Nud uruu suunaglah utaa met buyuu. **27** EZENees emeehui ni amidralyg urtasgadag bol Har sanaatny on jiluud boginosdog. **28** Shudarga zov hunii itgel naidvar ni bayar bayasgalan bol Har sanaatny naidvar mohdog. **29** EZENii zam ni shudarga zov negend omog tushig, Harin zui busyg uildegsded suirel ajee. **30** Shudarga zov hun hezee ch ganhdaggui. Harin har sanaatai hun delhiig ovlohgui. **31** Shudarga zov hunii am mergen uhaanyg anhiluulna. Harin

horlogchiin hel ogtlogdono. **32** Shudarga zov negnii am zovshoorohuits zuiliig gargadag bol Horon negnii am hor honooliig gargadag.

Surgaalt Ugs 11

11:1 Aldaatai densleh ni EZENii zevuutsliig toruuldeg. Harin zov densleh ni Tuund taalamjtai ajee. **2** Bardam zan ner hugalna. Daruu zan bolboos mergen uhaan. **3** Tseh shuluun humuusiig unench shudarga baidal ni udirddag bol Itgelgui humuusiig hudal huurmag baidal ni honoodog aj. **4** Ed bayalag ni uur hilengiin odor yamar ch tus bolohgui. Harin zov shudarga baidal ni uhlees choloolno. **5** Gemgui hunii zov shudarga baidal ooriinh ni zamyg tegsh bolgodog. Harin har sanaatan ooriinhoo har sanaand oichdog. **6** Tseh shuluun huniig zov shudarga baidal ni avarna. Harin itgelgui hun suvdag setgeldee barigdana. **7** Har sanaatan uhehed itgel naidvar ni or morgui alga boldog. Tiim hunii huch chadaldaa naidsan goridlogo ni ch tasarna. **8** Shudarga zov negen hund baidlaas gardag bol Har sanaatai hun orond niordog. **9** Burhangui hun amaaraa horshoo honoono. Harin zov shudarga hun medlegeer avragdana. **10** Shudarga zov humuus devjin deeshleh tsagt hotel olnooroo bayarlana. Horon sanaatan mohoh tsagt tend bayar hoor bolno. **11** Shuluun shudarga humuusiin yerooloor hot ni devjin deeshildeg bol Har sanaatny am tuuniig doosh nuraadag. **12** Horshdoo zevuutsegch ni uhaanaar dutmag baigaa hereg. Harin uhaalag negen duugui baina. **13** Zadgai amtai hun nuutsyг zadruuldag bol Itgel huleesen hun uil hergiig nuutsaldag yum. **14** Udirdlaga muu baih avaas ard tumen ni unana. Harin olon zovlogch nartai baih avaas yalaltad hurne. **15** Hari hunii toloo batlan daagch ni uuniihee toloo uneheer zovno. Harin daalt gargahyg ul husegch ni ayuulgui baina. **16** Niguulsengui emegtei hundetgeliig huleene. Sharguu daichin er bayalgiig olnо. **17** Enerengui hun setgelee tetgedeg bol Hertsgii shiruun hun setgeldee gai zovlon huraana. **18** Horon sanaatai hun huuramch holsoo hurtene. Harin shudarga zoviig tarigch negen jinhene shagnalyg hurtene. **19** Shudarga zoviig tuushtai dagagch ni amind hurne. Horon muug dagan moshgogch ni ooriin uhel uruutaa temuulne. **20** Zorgooroo

avirlagch hun EZENii jigshliig toruuldeg bol Gemguigeer alhdag negen Tuunii taalald niitsdeg. **21** Har sanaatan zailshgui shiitguulne. Harin shudarga zov hunii ur udam ni choloologdono. **22** Uzesgelentei atlaa hongon huumgai emegtei ni Gahain honshoort zuusen altan garhi met ajguu. **23** Shudarga zov hunii husel ni urgelj sain saihan yum. Harin horon hunii husel uur hilen aj. **24** Haramguigeer ogdog atlaa iluug hurtdeg hun bii. Harin nariilagch hun ter hereeree hoosordog. **25** Haramgui setgelten devjin deeshildeg. Busdyg tenhruulegch ooro tenhreh bolno. **26** Ur buudaigaa nuuj nootsoldog negniig humuus zuhne. Harin tuuniigee zarj hudadadag negend yerool orshino. **27** Sainyg haigch negen iveel omgoolliig olno. Harin horon muu ni tuuniig haigch negen deer irne. **28** Ooriinhoo bayalagt naidagch negen unana. Harin shudarga zov hun nogoon navch lugaa adil hogjin devjine. **29** Ooriin gertee gai totgor uchruuldag hun salhiig ovlono. Mohos hun mergen hunii zarts bolno. **30** Shudarga zov hunii ur jims ni amiin mod yum. Mergen hun setgeliig baidan daguulna. **31** Shudarga zov hun hurteh yostoigoo gazar deer hurtdeg bol Har sanaatan hiigeed nugelten ni hed dahin iluu hariugaa hurteh bol doo!

Surgaalt Ugs 12

12:1 Juramt baidadd durtai hun medlegt durtai. Harin zemleliig uzen yadagch ni munhag boloi. **2** Sain hun EZENees taallyg hurtene. Ov mehteng Ter shiitgene. **3** Har sanaa hunii orshihuin tulguur bolj chadaagui yum. Harin shudarga zoviin undes hezeed heveer uldene. **4** Sain ehner nohortoo titem yum. Harin nohroo ichguurt oruuldag ehner tuunii yasan dahi idee beer met buyuu. **5** Shudarga zov hunii bodol sanaa zov baidag. Harin har sanaatny zovlogoo ni huuramch aj. **6** Har sanaatny ugs ni tsus ursgahaar bugdeg. Harin tseh shuluun humuusiin am tedniig avarna. **7** Horon sanaatnuud suirch ustan uldehgui. Harin shudarga zov hunii oron ger ni uldene. **8** Hun bilig uhaany hereer hundetguulen magtuuldag bol Guivuulagch negen gaduurhagdana. **9** Talhaar tarchig atlaa ooriigoo orgomjilsnoos, Hen ch bish atlaa zartstai baisan ni havigui deer. **10** Zov

shudarga hun malynhaa toloo sanaa tavidag bol Har sanaatny ninjin setgel ni ch hahir aj. **11** Ooriin gazar deer hodolmorlogch ni talh tariagaarelbeg delbeg baih bolno. Harin utgagui yumny araas hootsoldogch ni eruul uhaany gachaald orson hereg. **12** Horon sanaa bol oodgui hunii olz omog yum. Harin shudarga zov hunii undes ni ur jims urguulna. **13** Horon muu hun uruulynhaa nugeld urhiduuldag bol Shudarga zov hun zovlongoos zaildag. **14** Helsen ugsiinhee ur jimsnii ulmaas hun sain saihaanar tsadna. Hunii garaas garah uils butsj oort ni irne. **15** Munhgiin zam ooriinh nudend ni zov haragddag. Harin mergen negen zovlogoog sonsdog yum. **16** Munhgiin utsaar ter doroo medegdene. Harin hersuu negen doromjlolyg ongoroono. **17** Uneniig yaridag hun zov yumyg helj bui hereg. Harin huuramch gerchleld zali meh baidag. **18** Ildeer durehteil adil bodlogogui yaridag hun baidag bol Mergen hunii hel ilaarshlyg avchirdag. **19** Unench am monh nastai bol hudalch hel agshin zuuryn nastai. **20** Har sanaa ni horon muut sedegsdiin zurhend orshdog. Harin amar taivnyg delgeruulegchded bayar bayasgalan baidag. **21** Zov shudarga hund hor honool tohioldohgui. Harin horon sanaatan gai totgoroor duurdeg. **22** Hudalch uruul EZENii zevuutsliig toruuldeg bol Itgelteigeer uiddegged Tuunii taalald niitsdeg. **23** Hersuu hun medlegee uzuulen bolgodoggui. Harin munhag humuusiin zurh munhag yavdlaa zarlan tunhagladag. **24** Hicheel zutgeltei hunii gar udiridan daguuldag bol Lazan gar albadlagyn ajilchin bolgoj orhino. **25** Zurhen deh shanalal huniig daramtaldag bol Eyeideg ut tuuniig bayarluuldag. **26** Zov shudarga hun ooriin horshdoo gazarchin boldog bol Har sanaatai humuusiin zam busdyg tooruuldeg. **27** Zalhuu hun angiin mahaa sharahgui. Harin hunii unet omch horongo bol hicheengui baih yavdal bilee. **28** Zov shudarga hunii zam deer ami bii. Tuunii zam deer uhel baihgui.

Surgaalt Ugs 13

13:1 Mergen huu etsgiinhee surgamjiig avdag. Harin basamjlagch ni zemleliig ul sonsono. **2** Ooriin amnaasaa garah ur jimsneesee hun sain saihsnyg amsdag. Harin itgel evdegchiin huslen ni huchirhiilel bilee. **3**

Amaa zahiragch negen amia hamgaaldag yum. Amaa aihtar tom angalzuulagch hun suireh bolno. **4** Zalhuu hun husdeg bolovch yuug ch hurtdeggui. Harin hicheengui hunii husel biyelne. **5** Zov shudarga hun hudal huurmag zuiliig uzen yaddag bol Har sanaatai hun ichguur, gutamshigtai zuilsiig hiideg. **6** Zov shudarga baidal gemgui negniig omgoolon hamgaaldag bol Har sanaa ni nugeltniig nirgedeg. **7** Yuu ch ugui atlaa ooriigoo bayan bolgodog negen baina. Aguu bayalagtai atlaa ooriigoo yaduu bolgodog oor negen ch baih yum. **8** Hunii bayalag ooriinh ni amiig zoliosolj magadgui. Harin yaduu hun ayuul zanalyg ul sonsono. **9** Zov shudarga hunii gerel hurts gereltdeg. Harin har sanaatny denluu bohdog. **10** Ih zan margaan metgeltseend l hurgedeg. Harin zovlogoog avagsdad mergen uhaan baina. **11** Luivraar olson ed horongo horogdono. Harin huch hodolmor shingesen bol arvijna. **12** Huleegdsen itgel naidvar zurhiig ovchluuldeg bol Biyelsen husel amiin mod boloi. **13** Ugiig ul toomsorlogch negen ooriigoo orond unagaj bui hereg. Zarlig tushaalaas emeegch negen shagnal hurtene. **14** Mergen hunii surgaal amidralyn undarga bogood Uhliin zanganaas holduuldag. **15** Sain oilgolt hundetgeliig toruuldeg. Harin itgel evdegchiin zam berh ajee. **16** Hersuu hun bolgon uhaanaar uilddeg bol Munhag hun munhag yavdlaaraa sairhdag. **17** Har sanaatai elch gai zovlond unana. Harin itgelt elch ilaarshlyg avchirna. **18** Sahilgyg ul oishoogchiin deer yaduural ba gutamshig irne. Harin zemleliig oishoogch hun ner hundtei bolno. **19** Biyelsen husel ni setgeld amtat buram aj. Harin munhag humuus buzar muugaas holdohyg jigshin zevuutsdeg aj. **20** Mergen humuustei hamt yavagch ni mergen bolno. Harin munhag humuustei nohorlogch ni hohirol amsana. **21** Gai zovlon nugeltnuudiig moshgodog. Devjin deeshleh ni shudarga zov humuusiin shagnal yum. **22** Sain hun ur ach nartaa ov uldeedeg. Nugeltnii ed bayalag shudarga zov hunii toloo hurimtlagddag. **23** Yaduu hunii tarian talbaid ur taria arvin urgaj boloh ch gesen Shudarga bus baidal tuuniig hoosruulna. **24** Savaanaas heltruulegch ni huugee ul hairlagch yum. Harin humuujuulehdee hicheengui negen huugee hairladag hun mon. **25** Shudarga zov hund hool huns hangalttai baidag bol Har sanaatai hunii

hodood honholzono.

Surgaalt Ugs 14

14:1 Mergen emegtei oron geree tovhnuldeg bol Munhag emegtei ooriin garaar oron geree nuraadag. **2** Tseh shuluunaar alhagch negen EZENees emeedeg. Harin zamaasaa gajigch hun Tuuniig jigshdeg. **3** Munhgiin aman dotor nuruun dunduur ni tatah savaa bii. Harin mergen humuusiin uruul oorsdiig ni hamgaaldag. **4** Shar baihgui gazar tejeeliin tevsh hooson. Gevch sharyn huchiig ashiglaval orlogo nemegddeg. **5** Itgemjit gerch hudal yarihgui. Harin huuramch gerch hudal ugs ursgana. **6** Basamjlagch hun mergen uhaanyg erj haidag bolovch yuug ch olohgui. Harin medleg ni gyarhai negend hyalbar ajguu. **7** Munhag hunees hol bai. Es tegvel chi medlegiin ugsiig olj es chadna. **8** Hersuu hunii mergen uhaan bolboos ooriinhoo zamyg oilgoh yavdal mon. Harin munhag humuusiin munhaglal bolboos zali meh yum. **9** Munhguud nugliig basamjildag. Harin tseh shuluun humuusiin dund sain sanaa bii. **10** Zurh bur oor ooriin zovlong medne. Gadny hun bayar bayasgalang ni ul huvaaltsana. **11** Har sanaatai hunii baishin nurj, Tseh shuluun hunii ovoohoi sunderlene. **12** Hund zov met sanagdavch togsgol ni uhel uruu hotoldog zam baidag. **13** Ineegchiin dotorh zurh ovdson ch bajj boloh yum. Hoor bayaslyn togsgol ni ui gashuu ch bajj bolno. **14** Zamaasaa gajigch hun hiisen uiliinhee ur jimseer duurne. Harin sain hun ooriin hiisen uilsdee setgel hanah bolno. **15** Genen hun yum bugded itgedeg. Harin hersuu hun ooriin alhmuuddaa hyanamgai handdag. **16** Mergen hun bolgoomjildog ba horon muugaas zaildag. Harin munhag hun omog bardam ba bolgoomjgui baidag. **17** Turgen zantai hun munhag uiliig uilddeg. Horon muut sedegch hun uzen yadagddag. **18** Genen negen munhag yavdlyg ovlodog bol Hersuu negen medlegeer shagnagdana. **19** Horon muu ni sainy omno sogdoj, Har sanaatan shudarga zov hunii haalgany omno sohroh bolno. **20** Yaduu hunees horsh ni hurtel zugtdag bol Bayan hund olon naiz nohod baidag. **21** Horshoo gaduurhagch ni nugel uildej bui hereg. Harin yaduu hund niguulsengui handagch hun yerooltei. **22** Horon muug sedegch nar tooroldohgui gej uu? Harin sainyg sedegch

nart unen ba enerel baih bolno. **23** Hodolmor buhen ashig avchirna. Harin demii hooson yaria yaduurald l hurgene. **24** Mergen humuusiin titem ni tednii bayalag bol Munhguudyn munhag yavdal tednii munhaglal yum. **25** Unench gerch amiig avardag. Harin hudlyg ursgadag hun meheldeg. **26** EZENees emeehuid bat itgel bii bogood Tereer Ooriin huuhduuded horgodoh gazar boldog. **27** EZENees emeehui ni amiin undarga boloi. Enehuu eh bulag ni uhliin zangyg zailuulah bolomjtoi. **28** Tumen olon ni haany sur huch bol Tsoon arduud ni noyony mohos baidal yum. **29** Uurlahdaa udaan hun mash ih uhaantai. Turgen zantai hun munhag yavdlyg orgodog. **30** Amar taivan zurh biye mahbodod amiig ogdog bol Husel tachaal yasan dahi idee beer yum. **31** Yaduu huniig darladag negen Buteegchiig ni buruutgaj bui hereg. Harin ugeegui hund ninjin setgel gargagch Buteegchiig ni hundetgej bui hereg yum. **32** Horon sanaatan muu uiliinhee toloo hosor hayagdah bol Shudarga zov hun uhsen ch horgodoh gazartai. **33** Mergen uhaan gyarhai hunii zurhend orshdog bogood Munhguudyn dundaas ch teneguuded ooriigoo meduuldeg. **34** Zov shudarga baidal uls undestniig aldarshuulna. Harin nugel hilents ard tumniig gutaana. **35** Haany taalal mergen zartsad hurteegddeg bol Uur hilen ni haany neriig hugalagchid onogdono.

Surgaalt Ugs 15

15:1 Eyeideg hariult uur hileng zailuulna. Harin huiten tsevdeg ugs uur hileng hodolgono. **2** Mergen hunii hel medlegiig zuuchildag bol Munhag am munhaglal ursgadag. **3** EZENii melmii haa ch baidag ba Horon muug hiigeed sainyg hardag. **4** Anagaadag hel amiin mod yum. Harin hazaargui hel sunsiig busniuddag. **5** Munhag hun etsgiinhee surgamjiig es toomsorlodog. Harin zemleliig huleen avdag ni hersuu hun mon. **6** Shudarga zov hunii gert ulemj ih bayalag baidag. Harin horon sanaatny orlogo gai zovlon bilee. **7** Mergen hunii uruul medlegiig delgeruuldeg bol Munhguudyn zurh tiim bish yum. **8** Har sanaatny orgol EZENii huvid jigshuurtei yum. Harin tseh shuluun hunii zalbiral Tuunii taalald niitsdeg. **9** Har sanaatny zam EZENii huvid jigshuurtei bolovch Shudarga zoviin

araas yavagchdyg Ter hairladag. **10** Hatuu shiitgel zamaasaa gajigch nart zoriulagdjee. Zemleliig uzen yadagch ni uhne. **11** Uhegsdiin oron hiigeed Suirel EZENii omno il baidag bol Humuusiin zurh setgel bur ch il baih bus uu? **12** Basamjlagch negen ooriig ni zemlegchiig hairladaggui. Tereer mergen hun uruu zuglehgui. **13** Zurh jargaltai bol nuur tsarai hogjiltei. Harin zurh gutrah uyed suns emtrene. **14** Gyarhai hunii oyuun uhaan medlegiig erj haidag. Harin munhguudyn am munhaglalyg l zooglodog. **15** Zovj shanalsan humuusiin buh l odruud muu muuhai. Harin henii zurh hogjiltei baina, Tuund nair naadam ul tasarna. **16** Asar ih horongotei setgel tugshij suusnaas, Baga saga yumtai EZENees emeej suusan ni havyui deer. **17** Uzen yadaltaar bordson targan sharyn mahnaas, Hair bui gazryn ovson hool ni deer. **18** Hurts zantai hun heruuliig odoodog bol Uurlahdaa udaan hun heruul margaanyg namjaadag. **19** Zalhuugiin zam uurgenen hashaa met aj. Shudarga humuusiin zam shuluun aj. **20** Mergen huu etsgiigee bayarluuldag. Harin munhag hun ehiigee basamjldag. **21** Uhaanaar tarchig hund munhag uil uildeh ni bayar hoor boldog bol Uhaaragch hun tseh zamaar yavdag. **22** Zovlogoo dutsanaas tolovlogoo butelguitne. Harin olon zovlogchtei bol butemjte. **23** Onovchtoi hariult huniig bayartai bolgodog. Tsagaa olson ug yuutai saihaan be! **24** Amiin zam mergen huniig deeshee daguuldag yum. Ene ni tuuniig door bui Uhegsdiin ornoos hol yavuulahyn tuld yum. **25** EZEN bardam hunii geriig nuraana. Harin belevsen emegtein hil hyazgaaryg Ter togtooj ogno. **26** Horon muu tolovlogoonuud EZENii huvid jigshuurtei bol Zov ugs Tuund taalamjtai. **27** Huuli busaar ashig oldog negen ger buldee gai zovlon avchirdag. Harin heel hahuuliig uzen yadagch ni amitai. **28** Shudarga zov hunii zurh yaaj hariulahaa tseggedeg. Harin har sanaatai hunii am horon muugaar booljino. **29** EZEN har sanaatnaas hol baidag atlaa Shudarga zov hunii zalbirlyg sonsdog. **30** Dulaahan harts zurhiig bayarluuldag. Sain medee yasand em boldog. **31** Henii chih ami ogogch zemleliig sonsono, Ter hun mergediin dund amidarna. **32** Hen sahilgyg ul oishoono, Ter ooriigoo jigshij baigaa hereg. Harin zemleliig sonsdog hun uhaanyg olj avna. **33** EZENees emeehui ni hund mergen uhaanyg surgadag. Daruu zan ni aldar

hundiin omno irne.

Surgaalt Ugs 16

16:1 Zurh setgeliin bodol hund hariyaalagddag bolovch, Helnii hariult EZENees irdeg yum. **2** Humuunii hamag zam ooriinh ni nudend tsever haragddag bol EZEN uchir shaltgaanaar ni tseggen uzdeg. **3** Ajil uilsee EZEND daatga tegvel bodson sanasan chini biyelne. **4** EZEN yum buhniig tus tusyn zorilgotoigoor buteejee. Ter ch baitugai har sanaatnuud horon muugiin odort zoriulagdsan aj. **5** Bardam zurhteii hun bur EZENii huvid jigshil yum. Tiim negen zailshgui shiitguulne. **6** Unen ba hair enerel nugliig tsagaatgadag. EZENees emeehui ni horon muugaas holduulna. **7** Humuunii zam EZENii taalald niitseh tsagt Tereer tuunii daisnuudyg ni hurtel tuuntei ev tunjintei bailgadag. **8** Zui busaar oloh ulemj ih orlogoos zov shudargaar oloh бага ni deer. **9** Hun oyuun uhaandaa ooriin zamyg tolovlodog bol EZEN tuunii alhaa gishgeeg chigluuldeg. **10** Haany amnaas tengerleg shiidver gardag. Shuuh tsagt tuunii am aldaa gargah yosgui. **11** Zov dens ba hemjuur EZEND hariyaalagddag. Uutan dotorh buh tuuhai Tuuniih yum. **12** Haan shiree zov shudargad tulguurladag uchraas Horon muu yavdaltai holbogdoh ni haany huvid jigshuurtei yum. **13** Shudarga zov uruul haand taalagddag. Unen yaridag huniig haan hairladag. **14** Haany uur hilen uhliin elch met buyuu. Harin mergen hun tuuniig taitgaruuldag. **15** Haany nuurend gerelteh gerel dotor amidral bui. Tuunii taalal ni havryn boroony uul met buyuu. **16** Alt avснаас mergen uhaanyг oloh ni iluu deer. Mon uhaanyг avah ni mongonoos ch iluu unetei. **17** Tseh shuluun humuusiin zam bol oorsdiigoo horon muugaas holduulah yavdal bilee. Ooriin zamyг anhaaraltai ajigladag hun amia hamgaalna. **18** Suirliin omno bardam zan yavdag bol Buderch unahyn omno deerelhuu zan yavdag. **19** Bardam humuustei olz huvaasnaas, Dord humuusiin dund daruu sunstei baisan ni havigui deer. **20** Ugend anhaarlaa handuuldag hun sain saihnyг oлно. EZEND itgegch hun yerooltei! **21** Zurhendee mergen hun uhaalag hemeegdene. Amtat ug yaria yatgalgyг ulam nemegduulne. **22** Ooriig ni ezemshigch hund uhaan bol amiin undarga yum. Harin

munhag hunii sahilga ni munhaglal yum. **23** Mergen hunii zurh amaa surgadag bogood Uruuldaa yatgalgyg nemdeg. **24** Taalamjit ugs zogiin baltai sarhinag ajguu. Ter ni setgeld amtat buram ba yasand em boloi. **25** Hund zov met sanagdavch, Togsgol ni uhel uruu hotoldog zam baidag. **26** Hodolmorlogch hunii hoolloh husel ooriinh ni toloo ajilladag. Tuunii olsgolon baidal ni tuuniig hotoldog. **27** Har sanaat hun horon muug uhaj gargadag. Tuunii ugs duralzeh gal met boloi. **28** Zamaasaa gajigch hun evdreltsliig taridag. Hov jiv taraagch hun dotny and nohdiig salgadag. **29** Huchirhiilegch hun horshoo uruu tataj, Sain bish zamaar daguuldag. **30** Nudee irmegch hun gajsan zuilsiig seddeg. Homhiigoo zuugch hun horon muug guitselduuddeg. **31** Buural tolgoi bol addryn titem yum. Uuniig zov shudarga amidral dotor oldog. **32** Uurlahdaa udaan hun hatan zorigtnoos deer. Sunsee zahirdag hun hotyg ezlegchees deer. **33** Shavga hayavch shiidver bur ni EZENees irdeg.

Surgaalt Ugs 17

17:1 Idee budaagaar duuren bolovch heruul uruultai ger ornoos Amar taivan orchind hatsan talhny helterhii deer. **2** Mergen uhaantai zarts gutamshigtai huug zahirch, Ah duusiin dundah ov horongonoos hurtene. **3** Galyn doloor mongo ba altyg tsevershuuldeg bol EZEN humuunii zurhiig shalgadag. **4** Horon muug uildegch ni har sanaatai uruulyg sonsdog. Hudalch hun evden suitgegch helend anhaarlaa handuulna. **5** Yaduu huniig eleglegch Buteegchiig ni doromjilj bui hereg. Gai gamshigt bayasagch ni shiitgel avna. **6** Otgosiin titem bolboos ur ach nar ni yum. Etseg hun hovguudiinhee aldar sur ni yum. **7** Deeguur yaria munhag hund ul tohirno. Zahiragch hund hudal heleh ni bur ch zohisgui. **8** Heel hahuuli ni tuuniig ogegchiin nudend sahius yum. Tereer haashaa ch handsan amjilt oldog aj. **9** Nugel hilentsiig daldlagch hairyg erdeg. Harin hergiig dahin dahin yaridag hun dotny and nohdiig salgadag. **10** Uhaantai hund handsan zemleliin noloo ni mulguu huniig zuun udaa tsohisnoos ch iluu yum. **11** Tersluu hun zovhon horon muug erdeg. Tiimees tuunii esreg dogshin elch ilgeegdeh bolno. **12** Munhag yavdaldaa jivsen munhagtai uchirsnaas

Bambaruushnaasaa hagatssan baavgaitai taaraldsan ni deer. **13** Sainyg saaraar hariulagch hunii gerees buzar muu ul salna. **14** Evdreltsliin ehlel bolboos us dalang tsomlohtei adil agaad Daamjrahaas ni omno heruuliig zogsoogtun. **15** Har sanaatnyg zovtgogch ba zov shudarga huniig buruutgagchiin ali ali ni EZENii jigshliig toruuldeg. **16** Mergen uhaanyg hudaldan avah huselgui uchraas Munhgiin gar deer mongo baigaad ch yaah bilee? **17** And naizuud yamar ch uyed biye biyenee hairladag. Ah duu nar hetsuu tsagt dem bolohyn toloo tordog. **18** Uhaanaar homs hun gar barin amlaj, Horshiinhoo batlan daagch boldog. **19** Heruul shuugiand durtai hun gem nugeld ch durtai. Ooriigoo doviilgogch ni suirliig urij bui hereg. **20** Zalit zurhtei hun sainyg olohgui. Mehlegch heltei hun gai zovlond orno. **21** Munhgiig toruulsen hun oortoo gashuudlyg avchirna. Munhgiin etseg bayar bayasgalangui. **22** Bayar hoortei zurh bol sain em. Harin emtersen suns yasyg huvhairuulna. **23** Shudarga zamyg zavhruulahyn tuld Har sanaatai hun heel hahuuliig ovortolj avdag. **24** Mergen uhaan ni uhaantai hunii orshihuid baidag. Harin munhgiin nud delhiin togsgol deer tusna. **25** Munhag huu etsgiigee halagluulna. Tereer toruulsen ehdee ch ui gashuu yum. **26** Zov shudarga negniig torgoh ni sain hereg bishiin adil Unench shudarga uilsiinh ni toloo tushmediig tseerluuleh ni sain hereg bish ee. **27** Helj bui ugendee hyanamgai hun medlegtei yum. Uhaantai humuun uujim dotortoi. **28** Munhag hun ch gesen chimeegui baih avaas mergen hund tootsogdono. Tereer amaa hamhiad suuval hersuu negend tootsogdono.

Surgaalt Ugs 18

18:1 Adair hun huviin huslee erj haidag ba Hamag saruul uhaany esreg terselne. **2** Munhag hun uhaand bayarladaggui. Harin bodol sanaagaa haruulahyg l ermelzdeg. **3** Har sanaatan irehed jigshuur bas irne. Gutamshgiin hamt ichguur irne. **4** Humuunii amnaas garah ugs guniin us met bogood Mergen uhaany undarga ni shorjignon ursah gorhi met buyuu. **5** Har sanaatai negend tal zasah ba Zov negniig tulhehiin ali ali ni saingui aj. **6** Munhgiin uruul ni evdreltsliig avchirna. Tuunii am ni tsohiltyg uridag.

7 Munhgiin am ooriig ni suitgene. Tuunii uruul setgeliig ni urhidna. **8** Am helee biluudegchiin ugs amtat idee budaa met ba Tedgeer ugs hodoodny muhart ch hurne. **9** Ajildaa hicheel zutgel gargadaggui hun Uren taran hiigch negnii ah duu ni mon. **10** EZENii ner bat boh tsamhag bogood Shudarga zov hun tiishee guigeed, tend ayuulgui baina. **11** Bayan hunii ed horongo ni tuund behlelt buhii hot ba Ooriinh ni tosooldgoor ondor hana met ajee. **12** Suirliin omno humuunii zurh ihemseg baidag bol Hundleliin omno daruu zan baidag. **13** Sonsohoosoo omno hariu heleh ni Hund oort ni munhag hereg ba ichguur bilee. **14** Humuunii suns ovchniig ch tesverledeg. Harin tsohorson sunsiig hen tenhruulj chadah bilee? **15** Hersuu hunii oyuun bodol medlegiig ezemshdeg. Mergen hunii chih medlegiig erj haidag. **16** Beleg ogson hunii omno bolomj neegdej, Ter ni tuuniig erhem negentei uchruulna. **17** Oor negen irj, tuuniig shalgaahaas naash hereg yavdlaa turuulj helsen hunii l zov shig baidag. **18** Shavga hayah ni zorchildooniig etsesleh bogood Erh medeltnuudiin hoorondohyg shiiddeg. **19** Gomdson ah duug butsj erguuleh ni Huchirheg hotyg ezlen avahaas ch iluu hetsuu. Heruul margaan ni shiltgeenii tugjeetei haalga met ajee. **20** Amnyhaa ur jimseer humuunii hodood duureh bogood Tereer uruulaasaa gargah buteegdehuuneer tsadna. **21** Ami ba uhel ni hel yariany huchind baidag. Tuund durtai hun edgeeriin ur jimsiig hurtdeg. **22** Ehneriig oldog hun sainyg olj, EZENees taallyg huleen avdag. **23** Yaduu hun orshool guidag bol Bayan hun taagui hariult ogdog. **24** Denduu olon naiztai hun suireld ortdog ch, Ah duugees chini ch dotno bajj chadah and nohor bii shuu.

Surgaalt Ugs 19

19:1 Gajsan yariatai munhag negen baisnaas Yaduu atlaa unench shudarga baidal dotroo yavdag negen baih ni deer. **2** Bas medleggui baih ni hunii huvid sain hereg bish. Yaaruu hun hii gishgedeg yum. **3** Humuunii munhaglal zamyg ni balladag bogood Tuunii zurh setgel EZENii esreg hilegnen dairna. **4** Ed bayalag olon naizuudtai bolgodog. Harin yaduu hun naiz nohdoosoo salsan baidag. **5** Huuramch gerch zaaval shiitgel huleene.

Hudal heldeg hun ch bas zugtaj chadahgui. **6** Olon humuus erh medeltnuudiin iveeld bagtahyg sanaarhdag agaad Beleg selt ogdog negend hun bur naiz nohod ajee. **7** Yaduu hunii buh ah duus tuuniig uzen yaddag baihad Naiz nohod ni tuunees yamar ih holdoh bol doo! Ter tedniig ugeeree tsaraichlavch, ted ul oldono. **8** Mergen uhaanyg olj avdag negen setgelee hairlana. Uhaanyg deedeldeg negen sainyg olno. **9** Huuramch gerch zaaval shiitgel huleene. Hudal heldeg hun mohoh bolno. **10** Tansag baidal munhagt ul zohino. Zarts hun noyodyg zahirah ni bur ch zohimjgui. **11** Humuunii hersuu baidal tuuniig uurandaa udaan baihad surgadag. Gem buruug harahgui ongoroh ni tuunii aldar suu bilee. **12** Haany hilegneh ni arslangiin arhirahtai adil bolovch Taalal ni ovson deerh shuuder met buyuu. **13** Munhag hovguun etsgiinhee suirel ni yum. Heruulch ehner tasraltgui duslah ustai adil buyuu. **14** Oron bair bolon ed horongo ni etsgees ovlon irdeg bol Uhaalag ehner EZENees irdeg ajee. **15** Zalhuural huniig gun noironde avtuulna. Lazan hun olsgolond nervegdene. **16** Tushaalyg sahigch hun setgelee hammaalna. Harin ooriin zamyg haihardaggui hun uheh bolno. **17** Yaduu hund haramguigeer ogogch hun EZEND zeeluulj baigaa hereg. Ter hunii sain uiliinh ni toloo EZEN butsaaj tolno. **18** Naidlaga baigaa tsagt huugee humuujuul. Tuunii uhliig buu hus. **19** Ih uur hilentei hun ur dagavryg ni hurteh bolno. Herev ta tuuniig avarval dahin avrah hereg garna. **20** Zovlogoog sonsoj, sahilgyg huleej av. Tegvees amidralynhaa buh odruuded mergen baih bolno. **21** Humuunii zurhend olon sanaa baidag bolovch EZENii zovlogoo baisaar baih bolno. **22** Hun ninjin setgeliig husdeg. Hudalch baisnaas yaduu baisan ni deer. **23** EZENees emeehui ni ami uruu hotolno. Tiin baivaas ter hun amar taivan noirsoh bogood horon muud oroogdohgui. **24** Zalhuu hun tavgand hurgesen garaa amandaa hurgehdee hurtel zalhuurna. **25** Basamjlagchiig buruutgaval, genen negen ni hersuu bolj medne. Harin uhaantnyg zemlevel ter surgamjiig olj avna. **26** Etsgiigee deeremdej, ehiigee hooj yavuuldag hovguun bolboos Ichguur sonjuurgui negen mon. **27** Huu mini, sahilga batyg ul sonsvol chi medlegiin ugnees holdoh bolno. **28** Guivuulan gerchlegch zov shudargyg doromjildog. Har sanaatny am shudarga bus

yavdlyg taraadag. **29** Basamjlagchdad shiitgel bolon munhguudyn nuruund zoriulsan tsohilt belen bii.

Surgaalt Ugs 20

20:1 Dars bol basamjlagch, sarhad bol agsamnagch, edgeert sogtuursan hen bolovch mergen bish. **2** Haany hilegnel bolboos arslangiin arhiralt met bogood Tuuniig uurluulah hun bur amidralaa aldana. **3** Evdreltslees zailshiih ni humuund hundetgel yum. Harin yamar ch munhag hun heruul hiine. **4** Zalhuu hun gazraa tsagt ni hagalahgui. Tiimees urgats huraah uyed ter yuu ch ugui hotsorno. **5** Humuunii zurhen deh tolovlogoo gun us met bogood Uhaantai hun terhuu usyg gadagsh gargana. **6** Ihenh humuus oor oorsdiin unen zoviig tunhagladag ch Itgel naidvartai negniig hen olj chadah ve? **7** Shudarga zov hun gem zemgui yavdag. Tiim hunii ur huuhded yerool orshino. **8** Zov shudargyn shireend zalragch haan hartsaaraa hamag horon muu zuiliig hoodog. **9** Hen "Bi zurh setgelee tseverlev. Bi nutel hilentseesee ariusav" hemeen helj chadah bilee? **10** Zoruutei hemjuur ba densnii ali aliig ni EZEN jigshdeg. **11** Ooriinhoo uilseeree ba handlaga ni ariun bolon zov baival zaluu hun ooriigoo haruuldag. **12** Sonsoh chih bolon harah nudnii ali aliig ni EZEN buteesen. **13** Noiryg buu hairla, es tegvel chi yaduu bolno. Nudee nee, tegvel chi hool hunseer elbeg delbeg baina. **14** Hudaldan avagch ni "Ene ni ch muu. Ter ni ch muu" gej oolj goldog atlaa Avaad yavsnyhaa daraa tuugeeree sairhdag. **15** Alt bolon too tomshgui erdenes baidag bolovch Medlegiig yarih uruul bolboos hamgiin nandin zuil yum. **16** Gadny hunii omnoos am garagchiin deeliig tailj av. Hari hunii omnoos gargah toloosiig tuunees garguul. **17** Buruu zamaar olj avsan talh hund amttai baij boloh yum. Gevch etsest ni tuunii am hairgaar duureh bolno. **18** Tolovlogoo zohiohdoo zovlogoo av. Mergen udirjamjiin daguu dait. **19** Tsurhal taraaj yavdag hun nuutsyg zadruuldag. Tiimees hov jivtei buu orootsold. **20** Etseg ehiigee zuhdeg hunii denluu tuner haranhuid bohno. **21** Ehendee uter turgen olddog ov zalgamjlaal ni etsestee yeroogdohgui. **22** "Horon muugiin hariug bi ogno doo" gej buu yari. EZENiig hulee, Ter chamaig

avarna. **23** Zoruutei densiig EZEN jigshine. Huurmag jin sain zuil bish ee. **24** Humuunii alhaa gishgeeg EZEN zaldag. Tegvel humuun ooriinhoo zamyg herhen medej chadah bilee? **25** "Ene bol ariun" hemeen hurdan huumgai heleed, Tangaraglasnyhaa daraa lavlan ergetsuuleh ni humuunii huvid havh yum. **26** Mergen haan har sanaatnuudyg shigshij, Tednii deer teermiin chuluu erguulne. **27** Hunii suns bol tuunii dotoodyn muhart buig ch nyagtlan uzdeg EZENii denluu bilee. **28** Unen hiigeed shudarga zan haanyg hamgaaldag bogood Tereer haan shireegee zov shudargaar baridag. **29** Zaluusyn aldar suu ni tednii huch tenhee. Otgosiin hundel ni tednii buural us. **30** Sharhny orom ni horon muug tseverledeg. Mon tsohiltuud ni zurhnii muhart ch hurne.

Surgaalt Ugs 21

21:1 Haany zurh EZENii mutart atgaastai baigaa usny ursgal met yum. Ter hussen tsagtaa ursgalyg oorchildog. **2** Hun buriin zam ooriinh ni nudend zov haragddag, Harin EZEN humuunii zurhiig denselne. **3** Shudarga hiigeed zoviig uildeh ni EZENd orgoloos ch iluu taalagddag. **4** Ithemseg harts bolon bardam zurh bolboos har sanaatai humuusiin denluu bogood nugel ajee. **5** Hicheel zutgeltei hunii tolovlogoonuud uneheer ashig tusaa ogno. Harin adguu hun uneheer yaduurald hurne. **6** Hudalch heeler erdenesiig olj avah yavdal ni Nuugeed ongoroh uul ba uhliin zanga met buyuu. **7** Har sanaatnuud shudarga uildlees tatgalzdag tul Tednii huchirhiilel oorsdiig ni ugui hiine. **8** Gemt hunii zam tahir baidag. Harin gemgui hunii huvid gevel tuunii handlaga ni zov shuluun. **9** Heruulch ehneriin hamt baishing huvaaltsan suusnaas Deevriin buland amidarsan ni deer. **10** Har sanaatny setgel horon muug mash ih husne. Horsh ni tuunii nudnees enerliig olj harahgui. **11** Basamjlagch hun shiitgegdehed genen negen mergen boldog. Harin mergen negniig surgamjlaival ter medlegiig olj avna. **12** Shudarga zov negen ni har sanaatai hunii geriig ajigladag bogood Har sanaatnyg mohol uruu avchirna. **13** Yaduugiin hashhirahyg es sonsogch ni Negen tsagt ooro hashhirah bolovch hariug es sonsono. **14** Sem ogson beleg uur hileng darna. Ovort ni hiisen heel hahuuli ihed

hilegnuulne. **15** Zoviig uildeh ni zov shudarga hund bayar hoor bol Gem buruug hiigchded ene ni aidas boldog. **16** Uhaany zamaas toorson hun uhagsdiin tsuglaand bairaa ezelne. **17** Zugaa tsengeld durlagch hun yaduurna. Dars ba tosond durlagch hun bayan bolohgui. **18** Har sanaatai hun zov shudarga negnii tolooh zolios bogood Zalihai hun tseh shuluun negnii orond baih bolno. **19** Heruulch, uur utsaartai emegteitei hamt baisnaas tsold amidarsan ni deer. **20** Mergen hunii gert unet erdenes ba tos bii. Harin munhag hun edgeeriig zalgidag. **21** Zov shudarga ba uneniig haidag hun ni Ami, zov shudarga, hundetgeliig oldog. **22** Mergen hun huchtenuudiin hot uruu ch dairch, Tednii naidaj baisan bat hermiig ch nuraana. **23** Am helee zahirdag hun ayuulaas setgelee hamgaalna. **24** Ichguurgui bardam zangaar uildegch negnii ner gevees "Bardam", "Ih zant", "Basamjlagch" zereg ni aj. **25** Zalhuugiin huslen tuuniig uheld hurgene. Uchir ni tuunii gar ajillahaas tatgalzdag. **26** Tereer buhel odorjingoo shunahairan husne. Harin shudarga zov hun gar tatalgui ogdog. **27** Har sanaatny orgol ni ch buzar bol Horon muu sanaa ovorlon ogson tuunii orgol yamar ih buzar zuil baih bilee! **28** Huuramch gerch mohoh bolno. Harin uneniig sonsogch hun monhod yarih bolno. **29** Har sanaatai hun dogshin dur isgene. Harin shudarga shuluun hun zamaa tseh bailgahyg hicheene. **30** EZENiig eserguutsdeg mergen uhaan, oyuun uhaan, zovlogoo gej yer baihgui. **31** Huleg moridyg tulaand mordohod belen bolgoson ch Yalalt ni EZENii gart baidag.

Surgaalt Ugs 22

22:1 Sain ner ni aguu bayalgaas ch deer. Taalal ni alt mongonoos ch deer. **2** Bayan ba yaduu hunii niitleg zuil gevees Hen heniig ni EZEN buteesen yavdal yum. **3** Hersuu hun horon muug olj haraad, tuunees zaildag. Harin genen hun tuun uruu yavsaa, tegsniihee toloo shiitgegdeg. **4** Daruu zan hiigeed EZENees emeehuin shagnal bolboos Ami, aldar hund, ed bayalag yum. **5** Zamaasaa gajsan hunii zamd uurgene ba zanga bii. Ooriigoo hamgaaldag hun tedgeerees holuur yavdag. **6** Yavah yostoi zamaar ni zamnuulahyn tuld huuhdiig surga. Tereer otolson ch ter zamyg orhihgui. **7**

Bayan hun yaduu huniig zahirdag. Orton zeelduulegchiinhee zarts boldog. **8** Shudarga bus yavdlyg tarialagch ni hov hoosong huraana. Tuunii uur hilengiin savaa mod ch alga bolno. **9** Ogoomor setgeltei hun yeroogdoh bolno. Uchir ni tiim hun yaduust hoolnoosoo ogdog. **10** Basamjlagchiig holduul. Tegvel evdreltsel zailj odon, heruul bolon ul hundetgeh baidal ch alga bolno. **11** Tsever zurh setgeliig hairlagch bolon ug yaria ni niguulsengui negend Haan hun hurtel and nohor boldog. **12** EZENii melmii medlegiig hamgaaldag. Harin Ter zalihai hunii ugsiig ul toomsorlodog. **13** Lazan hun "Gadaa arslan baina. Bi gudamjind garval aluulah baih" gedeg. **14** Sadar emiin am gun tsoonog yum. EZEND haraagdsan hun ter tsoonogt unana. **15** Munhag baidal huuhdiin zurhend uyaastai baidag. Sahilgyn savaa mod tuuniig munhaglalaas holduulna. **16** Oortoo iluug olohyn tuld yaduug zovoodog hun bolon bayand byalduuchlagch hun uguiren hoosorno. **17** Chih tavin mergediin ugsiig sons. Minii medlegt uhaanaa handuul. **18** Herev chi edgeeriig tseejindee hadgalj, ene buhniig uruulan deeree belen bailgah avaa taalamjtai baih bolno. **19** Tiinhuu chamaig EZEND itgeesei gesendee bi uuniig onoodor zaalaa. **20** Bi chamd zoriulj, mergen uhaany hiigeed zovlomj ugs boloh guchin zuir ug bichij uldeesen bish uu? **21** Ingesen ni unenii ugsiig chamd meduulj, Chamaig ilgeesen negend chi zov hariu ogch chadahyn tuld yum shuu. **22** Yaduu huniig yaduu gej buu deeremd. Zovj zudersen negniig daaman haalgan deer buu darla! **23** Uchir ni EZEN yaduu humuusiin heregt sanaa tavih bogood Tedniig deeremdegchdiin amiig avna. **24** Uur hilend barigdsan huntei bolon turgen zantai huntei buu niil. **25** Es tegvees chi tuun shig bolj, ooriigoo zangand oruulj magadgui shuu. **26** Busdyn omnoos gar barin amlaj, Mon ortei hunii toloo batlan daalt gargadag hun baih hereggi. **27** Herev chamd orond ni ogoh zuil baihgui yum bol Untaj bui or devsgeriig chini yaagaad ter avah yostoi yum be? **28** Etseg ovgodiihoo togtooson ertnii hil hyazgaaryg buu oorchil. **29** Ajildaa chadmag huniig chi harsan uu? Tiim hun haadyn omno zogsono. Ter ner torgui humuusiin omno zogsohgui.

23:1 Zahiragchiin hamt zoog barihaar suuhdaa ooriinhoo omno yuu baigaag saitar ajigla. **2** Zoogloh ih huslen baigaa bol hooloindoo hutga tulga. **3** Tuunii amttanyg buu hus. Uchir ni ter hool ni huurmag yum. **4** Bayan bolohyn tuld noir hoolgui zutgeh hereggi. Ene bodloo orhi. **5** Nud chini ed horongond tusmagts ter ni alga bolno. Uchir ni gevees ed horongond jiguur urgadag bogood Ter ni tengert nisen duuleh burged met ajguu. **6** Haramch hunii talhnaas buu id, amttanyg ni buu hus. **7** Uchir ni ter dotroo boddogtoigoo adil yum. "Id! Uu!" gej ter hun heldeg bolovch Zurh setgel ni chamaas hol baidag yum. **8** Chi idsen umh hooloo booljij gargah bolno. Nairsag ugs chini ch talaar ongorno. **9** Munhgiin chihend yum duulgaad hereggi. Uchir ni tereer mergen ugsiig chini ogt haihrahgui. **10** Uridyn hil zaagaa buu oorchil. Onchin yerooson hunii gazart haldaj ul bolno. **11** Uchir ni tednii Zoligch ulemj huchtei. Tereer tednii omnoos chamaig eserguutsne. **12** Zurh setgelee sahilgad, chihee medlegiin utend handuul. **13** Huuhdeesee sahilga batyg holduulj bolohgui. Chi tuuniig savaagaar janchlaa geed huuhed chini uhchihgui. **14** Chi huuheddee savaany amt uzuulj bai. Tuunii sunsiig Uhegsdiin ornoos avar. **15** Huu mini, herev zurh chini mergen baival Minii zurh ch gesen bayar jargaltai baih bolno. **16** Mon uruul chini zov zuilsiig yarihad, Bi uneheer bayarlah bolno. **17** Chinii zurh nugeltnuuded buu ataarhag. Harin EZENees yamagt emeej amidar. **18** Ireedui gej uneheer bii. Itgel naidvar chini or tas martagdahgui bilee. **19** Huu mini, sonsood, mergen baigtun. Zurhee zov zam deer bailga. **20** Darsyg het ih uudag, esvel mahyg het ih iddeg humuusees zai bari. **21** Uchir ni darsyg hetruulj uugsad ba tsadahaa es medegsed ni uguiren hoosroh bogood Noirmog baidal tedniig noorhoi huvtsastai hotsroono. **22** Torson etsgee sons. Ehiigee otlohod ni buu ul toomsorlooroi. **23** Uneniig hudaldaj avsugai. Harin zarj ul bolno. Terchlen mergen uhaan, zaavar bolon oyuun uhaanyg olj av. **24** Zov shudarga hunii etseg unenhuu bayarlana. Mergen huug olj avsan hun tuundee jargana. **25** Etseg, eh chini jargalyg edleh boltutai. Chamaig toruulsen ter emegtei bayar hoortei baih boltugai. **26** Huu mini, zurh setgelee nadad og. Nud chini zamyg mini ajiglaad bayarlag. **27** Uchir ni sadar samuun em bolboos

gun tsoonog bogood Zavhai em bolboos nariin hudag aj. **28** Ter deeremchin met hen negniig otoj humuusiin dundah itgelgui humuusiig olshruuldag. **29** Hen zolgui ve? Hen zoviurlana ve? Hen heruul hiine ve? Hen gomdono ve? Hen shaltgaanguigeer sharh sorvi olov? Hen ulaan nudlev? **30** Ted bol darstai zuuraldagsad ba holimog darsyg amlahaar odogsod yum. **31** Ulaan baihad ni, Ayagan dotor hoosron shuugij baihad ni, Dooshoo zoolon ursaj baihad ni, Dars uruu buu har. **32** Etsest ni ter hort mogoi shig hatgah bolno. **33** Nud chini eldviin yum uzej, uhaan sanaa chini samuurna. **34** Chi tengisiin mandal deer hevtej baigaa, esvel Usan ongotsny shurgaagny uzuur deer noirsoj baigaa hun shig baih bolno. **35** Tiinhuu chi "Ted namaig zodoj l baisan. Bi bertsengui. Nudeed l baisan. Bi medeegui. Bi hezee sereh bol? Dahiad uuh yumsan" gej helne.

Surgaalt Ugs 24

24:1 Horon muu humuust buu ataarh. Tedentei hamt baihyg buu hus. **2** Uchir ni ted huchirhiillig seddeg bogood Tednii uruul ni gai zovlongiin ugsiig l yarina. **3** Ger oron mergen uhaanaar sunderlej, oyuun uhaanaar togtdog. **4** Medlegiin hucheer yeroonuud chini erhem nandin bayalgaar duurne. **5** Mergen hun chadaltai. Uhaantai hun huchee batatgana. **6** Mergen udirdamjiin daguu chi dait. Olon zovlogchiin dotor yalalt bii. **7** Mergen uhaan ni munhagt denduu ondor yum. Tereer haalgany derged amaa neehgui. **8** Horon muug hiiheer tolovlodog negniig humuus horlogch gej duudna. **9** Munhaglalyg sedeh ni nugel. Basamjlagch negend humuus durguitsdeg. **10** Herev chi berh tsagt sul doroi baivaas huch tenhee chini sul aj. **11** Uhedd barigdsan humuusiig avar. Alagdah gazrynhaa zug geldreh humuusiig butsaaj avchir. **12** "Bid ene talaar medeegui" gej chi helj baigaa bol Zurhiig Denslegch uuniig anhaaraddaa avahgui gej uu? Sunsiig chini hamgaalagch ene buhniig medehgui gej uu? Mon hiisen uiliinh ni hariug Ter humuund ogohgui gej uu? **13** Zogiin bal id, uchir ni ter sain yum. Sarhinagiin bal tun amttai shuu. **14** Mergen uhaan ni setgedd chini uuntei adil gedgiig med. Herev tuuniig oloh avaas chamd ireedui baigaa bogood Itgel naidvar chini or tas martagdahgui. **15** Har sanaatan

chi, Zov shudarga hunii ger orny esreg sanaa oovorlood buu otoj hevt. Aljaalaa taildag gazryg ni buu suitge. **16** Uchir ni zov shudarga hun doloo budrevch sehne. Harin har sanaatai hun gai tohioh tsagt negmoson buderne. **17** Chinii daisan unahad bayarlah hereggi. Budrehed ni zurh chini buu bayarlag. **18** Es tegvees EZEN uuniig haraad, taalagui tul, Daisnaas chini uur hilengee butsaan avch yuu magad. **19** Horon muut uildegdsedes bolj setgeldee buu tavguirh. Har sanaatand buu ataarh. **20** Uchir ni horon muu hun ireeduigui. Har sanaatny denluu bohno. **21** Huu mini, EZENees bolon haanaas emeegtun. Tedniig eserguutsegch nartai buu niil. **22** Uchir ni tednii gamshguud genet garch irne. Hen henees ni ireh evdrel suirliig hen medeh bilee? **23** Edgeer ni ch gesen mergen humuusiin ugs yum. Shuuh deer tal zasah ni sain zuil bish. **24** Har sanaatai hund "Chiniih zov shudarga" gej helegchiig humuus zuheh bogood Uls undestneeree tuund zevuutsne. **25** Harin har sanaatnyg zemlegchded talarhal baih bolno. Tednii deer sain yerool orshino. **26** Zov hariult ogson hun uruul deer unsej bui hereg. **27** Baishin barihaasaa omno gadnah ajlaa tsegtselj, Heer tald bui yumsaa belen bolgo. **28** Shaltgaanguigeer horshiinhoo esreg gerchilj bolohgui. Uruulaaraa buu mehel. **29** "Ter nadad yaaj handsan shig bi mon tuund tegj handana. Ter shangaa hurtene dee" gej buu hel. **30** Zalhuugiin tarian talbai bolon uhaangui hunii usan uzmiin tsetserlegiin dergeduur bi ongorov. **31** Tegtel buh talbai ni hogiin urgamald barigdsan, Halgaigaar duursen ba chuluun hashaa ni nursan bailaa. **32** Bi haruutaa l ene dur zurgiig oor deeree tusgaj uzeed, endees surgamj avav. **33** "Jaahan untchihya. Jaahan dug hiichihiye. Garaa jaahan amraaya" geseer baital **34** yaduural chini hulgaich met irj, huslen chini zevseglesen hun met boloh vii.

Surgaalt Ugs 25

25:1 Edgeer ni bas Solomony surgaalt ugs yum. Enehuu surgaalt ugsiig Iudagiin haan Hyezyekiagiin humuus negtgen siiruulev. **2** Hereg yavdlyg nuutslah ni Burhany suu aldar. Harin tedgeeriig olj ilruuleh ni haadyn suu aldar. **3** Tenger ni ondort, gazar ni nam dord zoriulagdsan met haadyn zurh

setgel oilgogdoshgui. **4** Mongiig holitsnoos ni tsevershuul. Tegvel mongonii darhny urlah sav belen bolno. **5** Haany omnoos har sanaatnyg holduulsugai. Tegvees haan shiree ni zov shudargad tulguurlan bosno. **6** Haany omno ooriigoo buu orgomjil. Augaa humuusiin bairand buu zogs. **7** Nudend chini uzegdej bui noyodyn omno chi dord orsnoos, "Deeshee morilogtun" gej helegdsen ni deer biz ee. **8** Hen negniig shuun heleltseheer buu jaar. Herev tegvel horsh chini chamaig evgui baidadd oruulbal chi yaah yum be? **9** Ooriin hergee horshteigoo l shiid. Busdyn nuutsyg buu zadruul. **10** Es tegvel uuniig sonsson hun chamaig buruutgah vii. Chinii tuhai horon muu medee haayaagui tarna shuu. **11** Tsagaa olson zov ug bolboos mongon hee ugalzny dund shigtgesen altan alim met buyuu. **12** Mergen zemlegchiin ugs bolboos Chih tavin sonsogch negend shijir altan goyol ba altan eemeg met buyuu. **13** Itgelt elch bolboos ooriig ni yavuulagsdad urgatsyn uyeerh huryn seruu tatalt met baidag. Tereer ezdiinhee setgeliig tenhruulne. **14** Ul odog atlaa belguudeeree sairhagch bolboos hurgui uul ba salhi met buyuu. **15** Zahiragch huniig tevcheereer yatgaj bolno. Uyan hatan hel yasyg ch hugalj chadna. **16** Chi zogiin bal olson uu? Hetruuleed booljihguin tuld heregtseenii hereer l tuuniig id. **17** Horshiinhoo gert tsoohon och. Es tegvel geriin ezen chamaas zalhaj, chamaig uzen yadah bolno. **18** Horshiinhoo esreg hudal meduuleg odog hun bolboos Ild, hurts uzuurtei sum, shiidem met buyuu. **19** Hetsuu tsagt itgelgui hund naidah ni yanginah shud, dogolon hol met buyuu. **20** Zovj shanalsan zurhend duu duuldag hun bolboos sharhan deer davs uiruuleh met, esvel huiten odor huvtssaa tailaad yavah hun met buyuu. **21** Herev daisan chini olsson bol tuund ideh hool og. Tsangasan bol uuh yum og. **22** Uchir ni ingesneer chi tuunii tolgoi deer shataj bui nuurs ovolj baina gesen ug bogood EZEN chamaig shagnana. **23** Umraas uleeh salhi hur boroo avchirdag. Hov jivtei hel uurtai tsaraig avchirna. **24** Heruulch ehneriin hamt baishing huvaaltsan suusnaas deevriin buland amidarsan ni havyii deer. **25** Yadarch tuildsan setgeld huiten us yamar baidag shig als holyn gazraas ireh sain medee tiim baina. **26** Shudarga zov hun har sanaatny omno nugeld unah ni bohirdson hudag bogood Bulingartsan bulag met

buyuu. **27** Zogiin balyg hetruulj ideh ni sain zuil bish. Aldar neriinhee hoinoos hootsoldoh ni ch aldar bish ee. **28** Ooriinhoo sunsiig zahirdaggui hun bol Ergen toirondoo herem bosgoogui, nursan hot met buyuu.

Surgaalt Ugs 26

26:1 Zun tsas oroh ba urgats huraah uyeer boroo orohyn adil Munhag hund hundetgel uzuuleh ni ul zohino. **2** Dalavchaa deveh bor shuvuu bolon nisen odoh haraatsaitai adil shaltgaangui haraal namjdaggui. **3** Tashuur morind, hazaar iljgend zoriulagddag bol Savaa ni munhguudyn nuruund zoriulagdjee. **4** Munhagt munhgaar ni buu hariul. Es tegvel chi tuuntei adil bolno. **5** Munhag hun ooriigoo tsetsen mergend tootsohgui baihyn tuld tuund munhgaar ni hariultyg og. **6** Munhgiin garaar zurvas hurguulegch ni holoo tairch, huchirhiilliig uuj bui hereg. **7** Munhgiin aman dahi surgaalt ugs ni suungi hunii heregtseegui holtei adil boloi. **8** Munhag huniig orgomjlogch ni duuguurt chuluu hij buitai adil boloi. **9** Munhgiin aman dahi surgaalt ugs ni sogtuugiin gart shaasan yergyestei adil boloi. **10** Munhgiig bolon ongoron yavagsdyg duudaj holsoldog hun bol Hun buriig sharhduuldag harvaachtai adil yum. **11** Nohoi booljsoo doloodogchlon munhag hun munhaglalaa davtana. **12** Ooroo ooriinhoo nudend mergen baidag huniig chi uzsen uu? Munhag hund tiim negnees ch iluu zasrah naidlaga bii. **13** Zalhuu hun "Zamd arslan baina. Zadgai talbaid dogshin arslan baina" gedeg. **14** Haalga nugasaaraa neegdej haagddag shig Zalhuu hun oron deeree ergej horvoono. **15** Zalhuu hun ayagand garaa hurgeed, Erguuleed amandaa hurgeh gej tsohorno. **16** Munhag ni ooriigoo uhaalag hariu ogch chadah doloon hunees ch iluu mergen hemeedeg. **17** Oort ni hamaagui heruul margaand hondlongoos oroltzogch bolboos Nohoig chihnees ni zuurch avagchtai adil buyuu. **18** Galtai mod bolon uhliin numyg shidegch galzuu hun baidag. **19** Horshiigoo mehelchiheed, "Bi togloson yum" geh hun tiim negentei adil buyuu. **20** Tulee dutagdval gal untarna. Hov jiv zoogch baihgui bol heruul margaan namjina. **21** Modny nuurs ulaissan tsogiig bii bolgoj, Tulee ni galyg ordohiin adil heruulch hun evdreltsliig odoono. **22** Hov zoogchiin ugs tansag idee budaa met baih

bogood hodoodny muhart ch hurne. **23** Durelzeh uruul ba horon zurh bolboos Mongonii holitsoor ongolson shavar sav suulga met buyuu. **24** Uzen yaddag hun tuuniigee uruulaaraa nuudag ch zali mehee zurhendee hadgaldag. **25** Ter hun niguulsengui yarisan ch tuund buu itge. Uchir ni zurhend ni doloon jigshuurt zuil baidag. **26** Hediigeer tuunii uzen yadalt ni bagany tsaana halhlagddag ch Tuunii har sanaa ni tsutlaragsdyn omno ilchlegdene. **27** Nuhiig uhagch hun ooro tuun uruugaa unana. Oodoo shidsen chuluu ooriin tolgoi deer unana. **28** Hudalch hel huuragdagsdyg uzen yaddag. Byalduuch am suirliig avchirdag.

Surgaalt Ugs 27

27:1 Margaashaar buu sairh. Uchir ni margaash yuu bolohyg chi ul medne. **2** Ooriin chini am bus harin oor hun, uruul chini bus harin gadny hun chamaig magtag. **3** Had chuluu hund ba els ch jin tatna. Harin munhgiin odoon hatgalga edgeer hoyoroos ch hund aj. **4** Hilen bol hertsgii, uur bol orshoolgui. Harin hen ataarhlyg tesverlen zogsoj chadah ve? **5** Daldlagdsan hairaas il zemlel ni havigui deer. **6** And nohriin chini uchruulah sharh itgemjtei, Harin daisny chini unselt zali mehte yum. **7** Tsatgalan hun zogiin balyg ch husdeggui. Harin olsson hund gashuun yum ch amttai sanagddag. **8** Ger ornoosoo holdogch hun bolboos uuree orhison jiguurten met buyuu. **9** Anhiluun unert tos ba surchig ni zurhiig bayasgadag bol Hunii zovlogoo and nohort ni amtat buram met buyuu. **10** Ooriin and nohriig bolon etsgiinhee and nohriig buu orhi. Gai gamshig chamd tohioldohod ah duugiinhee geriig buu zori. Hol suutaa ahaas chini oir bui horsh chini deer. **11** Huu mini, mergen baij, zurhiig mini bayarluul. Ene ni namaig muulagchid hariu barij chadahyn tuld yum. **12** Hersuu hun horon muug haraad tuunees zailj chaddag bol Genen hun ni ugtan yavsaa baigaad shangaa hurtdeg. **13** Gadny huniig batlan daagchiin deeliig tailj av. Zavhai emegtein omnoos or toloosiig ni garguulj av. **14** Ogloo ertlen changa duugaar and nohroo yeroodog hun Tuund haraal helj baigaatai adil tootsogdono. **15** Gemergen em bolboos borooshson odor us tasraltgui duslahtai adil buyuu. **16** Tiim emegteig nomhtgoh ni salhiig zogsooh bolon

garaaraa tosyg atgaj avahtai adil buyuu. **17** Tomor tomriig irledeg. Tiinhuu hun hunee hurtsaldag. **18** Injriin modyg archlagch ur jimsiig ni ideh bolno. Ezendee sanaa tavigch ni hundlegdene. **19** Usny mandald hun tsaraigaa harahyn adil humuunii zurh tuunii dur torhiig haruulna. **20** Uhegsdiin oron ba Suirel hezee ch tsaddagui shig humuunii nud hezee ch hanahgui. **21** Mongo ba altyg galyn doloor tsevershuuldeg bol humuuniig oort ni niitssen magtaalaar shalgana. **22** Ur tariatai hamt munhgiig uurand hiigeed nuduureer nudsen ch munhag ni ul arilna. **23** Mal surgiinhee baidlyg sain med. Honin suregtee anhaaral sain tavi. **24** Uchir ni ed bayalag monh bish. Haany titem ch uye damjihgui. **25** Ovs baihgui bolohod, shine nogoo tsuhuij, uulan deerh ovs tsutluulagdaj, **26** Hurgany aris chini huvtsas bolj, yamaanuud chini chamd gazryn ortgiig ogno. **27** Chamaig bolon ger buliig chini hoollohoor bas zarts ohidyg chini tejeeheer chamd yamaany suu elbeg delbeg baih bolno.

Surgaalt Ugs 28

28:1 Hen ch mardoj moshgoogui baihad har sanaatan zugtdag bol Zov shudarga hun arslan met zorigtoi. **2** Huuli zahiramjiig biyeluulehees tatgalzdag uls oron olon zahiragchidtai baidag. Harin uhaalag agaad medlegtei hunii huchind uls oron udaan togtono. **3** Egel dord humuusiig zovoodog yaduu hun hool huns uldeelgui tarialang usand avtuulah aadar borotoi adil ajee. **4** Huuliig orhigduuldag humuus har sanaatnyg magtdag. Harin huuliig sahigsad har sanaatnyg eserguutsdeg. **5** Har sanaatnuud shudarga yosyg oilgohgui. Harin EZENiig haigch nar buh yumyg oilgodog. **6** Zamaas gajsan bayan baisnaas unench shudarga doter alhagch yaduu baisan ni deer. **7** Huuliig sahigch ni hersuu huu mon. Harin hovdog humuustei nohorlogch ni ooriinhoo etsgiig gutaadag. **8** Mongo huuleh zamaar omch horongoo arvijuulagch ni Yaduusyng niguulsdeg negnii toloo uuniig huraaj bui hereg. **9** Huuliig ul sonsdog hunii zalbiral ni ch hurtel jigshuurtei. **10** Tseh shuluun yavagsdyg horon muu zamd hotlogch etgeed ni ooriinhoo uhsan nuhend ooro unana. Harin gem zemgui hun sainyg ovlono. **11** Bayan hun ooriigoo mergend tootsdog bol

uhaantai yaduu hun tuuniig shalgadag. **12** Shudarga zov humuus yalahad, augaa aldar suu baina. Harin har sanaatnuud garch ireh tsagt humuus nuutdana. **13** Gem nuglee nuun daldlagch hezee ch amjiltad hurehgui. Harin gem nuglee huleen zovshoorch, tedgeeriig martdag hun hair enerliig hurtene. **14** EZENees yamagt emeedeg hund yerool orshino. Harin zurhee hatuuruuldag hun gai gamshigt orootsoldono. **15** Horon sanaatai zahiragch yaduust handahdaa arhirah arslan ba dairah baavgai met yum. **16** Havchin darladag zahiragch uhaanaar dutmag baidag. Harin shudarga busaar olsnyg uzen yaddag hunii odor honog urtsana. **17** Hunii tsusyg ursgasan heregt buruutgagdsan hun uhen uhteleer orgodol bosuul baina. Tiim huniig buu demj. **18** Gem zemgui alhdag hun avragdah bolno. Harin zamaasaa gajsan hun negmoson unana. **19** Ooriinhoo gazryg hagalagch hun talh tariagaar arvin baih bolno. Harin hooson moroodluudiig moshgogch hun yaduurlaar arvin baih bolno. **20** Itgeltei hun yerooloor byalhah bolno. Harin bayajih gej yaarch tevddag hund zaaval shiitgel irne. **21** Tal zasah ni sain zuil bish. Uchir ni hun zusem talhny toloo nugel uilddeg. **22** Horon muu nudtei hun ed bayalgiin araas yaaravchildag bolovch Yaduural gadaa ni irchiheed buig ul anzaardag. **23** Heleeree zusarddag hunees zemlegch hun iluu ih magtaalyg etsest ni hurtdeg. **24** Etseg ehee tsolomchihood, "Ene bol nugel bish" hemeen helegch bolboos Suitgegch hunii hamsaatan yum. **25** Omog bardam hun evdreltsliig odoodog. Harin EZENd itgegch hun hogjin devshih bolno. **26** Ooriin zurhendee itgedeg hun munhag. Harin mergen hun ayuulaas zaildag. **27** Yaduust ogdog hun hezee ch, yuugaar ch dutagdahgui. Harin yaduu hunees nudee buruulagch hun zuhegdene. **28** Har sanaatai humuus garch ireh tsagt humuus nuugdana. Harin tedniig unah tsagt shudarga zov humuus olshirno.

Surgaalt Ugs 29

29:1 Olon zemluulevch huzuu ni hoshson heveer baigch hun Neg 1 odor edgeshguigeer oi chih bolno. **2** Zov shudarga hun devjih tusam ard tumen bayar jargaltai baidag. Harin har sanaatai hun udirvaas ard olon halaglana. **3** Mergen uhaand durtai hun etsgee bayarluuldag. Harin sadar

emstei nohtsogch ed horongoo barj duusna. **4** Shudarga yosoor damjuulan haan uls ornyg togtvorjuuldag. Harin heel hahuuli avdag hun uls ornoo nuraadag. **5** Horshdoo byalduuchiddag hun ooriigoo urhidaj bui hereg. **6** Horon muu hun nugel hilentsdee urhiduuldag. Harin zov shudarga hun duulj bayasdag. **7** Zov shudarga hun yaduusyn erhiin toloo sanaa tavidag bol Har sanaatai hun uuniig ul oilgono. **8** Jigshigchid hotod uimeen samuun degdeedeg. Harin mergen humuus uur hileng zailuulna. **9** Mergen hun munhagtai margaj baihad Munhag ni hilegnedeg, esvel elegledeg bogood zogsohgui. **10** Tsus ursgagch nar gemgui huniig uzen yaddag bol Tseh shuluun humuus tuunii amind sanaa tavina. **11** Munhag hun uur utsaaraa barij ul chadna. Harin mergen hun uuryg baridag. **12** Udiridagch hun hudal huurmagt anhaarlaa handuulbaas Buh shadar uilchlegchid ni har sanaatnuud bolj huvirna. **13** Yaduu hun ba darlagch hoyoryn niitleg zuil gevel EZEN ted hoyoryn hoyoulangiinh ni nudend gerel tусgadag. **14** Herev haan yaduusyg shudargaar shuuh avaas haan shiree ni monhod togtono. **15** Savaa, zemlel hoyoulaa mergen uhaanyg ogno. Harin dur zorgooroo aashlagch huuhed ehiigee ichguurt oruulna. **16** Har sanaatai humuus olshroh tusam gem nugel ihesne. Harin zov shudarga hun tednii suirliig uzne. **17** Huugee sahilgajuul. Tegvees huu chini chamd taivshralyg ogoh agaad Setgeliig chini bayarluulah bolno. **18** Alsyn haraa baihgui bol ard tumen deg juramgui baina. Harin huuliig sahigch ni jargaltai bilee. **19** Zartsyg zovhon ugeeree zaavarlaj bolohgui. Uchir ni tereer oilgосon ch hariu uildel hiihgui. **20** Heleh ugendee yaарuu negniig chi hardag biz ee? Munhag negend tiim hunees ch iluu zasrah naidvar bii. **21** Herev hun zartsaa багаас ni erhluuleh yum бол Etsest ni ter tuunii huu болchih vii. **22** Uurtai hun evdreltsliig odoono. Turgen zantai hun gem nugeld avтана. **23** Bardam zan ni huniig dord болgono. Harin daruu suns hundetgel huleedeg. **24** Hulgaichtai hamsagch болбоос amia uzen yadaj baigaa hereg yum. Ter haraal zuhliig sonsdog ch meduuleg es ogно. **25** Hunii aidas болбоос zanga yum. Harin EZENd itgedeg hun orgomjlogdono. **26** Olon hun udiridagchiin iveeld bagtahyg zoridog. Harin humuund heregtei zov shudarga yos EZENees irdeg. **27** Shudarga bus hun zov shudarga hund

jigshigdene. Mon shuluun shudargaar alhdag hun ch har sanaatand jigshigdddeg.

Surgaalt Ugs 30

30:1 Iakyyeny hovguun Aguryn aildsan ugs buyuu esh uzuulleg. Tereer edgeeriig Itiyel ba Ukald ulamjiljee. **2** Humuunees hamgiin munhag ni gevel bi l baij taarna. Hunii uhaan nadad baihgui. **3** Bi mergen uhaand ch suraltssangui. Ariun Negenii tuhai medleg ch nadad alga. **4** Hen tenger ood odood buuj irev ee? Hen salhiig gartaa atgaj baiv aa? Hen usyg deeldee orooj chadav aa? Hen delhiin hamag hyazgaaryg buteev ee? Tuunii ner bolon Huugiinh ni ner hen be? Ta l uneheer medne! **5** Burhany ug bur sorigdson. Tereer Ooriinh ni dotor horgodogsdod bambai yum. **6** Tuunii ugen deer buu nem. Tegvees Ter chamaig buruutgaj, chi hudalch boloh vii. **7** Hoyor zuiliig bi Tanaas guij baina. Namaig amid seruun baih zuur nadad buu tatgalzaarai. **8** Zali meh bolon hudlyg nadaas hol bailgaach. Namaig hooson yaduu ch bus, bayan targan ch bus bailgaach. Nadad onogdoh huvi boloh hunsiig ogch hairlaach. **9** Uchir ni bi onogdoh yostoigoosoo iluug hurtej, "EZEN gej hen yum be?" geed, Tanaas nyatsaj butsaogui baihyn tuld, Esvel yaduuran, hulgai hii, Burhanyhaa neriig buzar lahgui baihyn tuld bilee. **10** Ezniih ni nuuren deer zartsyg ni buu gutge. Tegvees ezen ni chamaig haraan zuhej, chi buruutan boloh vii. **11** Etsgiigee zuhej, ehiigee ul yeroodog humuus baidag. **12** Ooriinhoo nudend tsever hemeedeg atlaa Hir burtgaasaa tseverlegdeegui humuus ch bas bii. **13** Basamjilsan nudtei ba deeguur hartstai ch negen bii. **14** Gazar deerees zovj shanalagsdyg, Humuusiin dundaas yaduusyng zalgahaar shud ni ild shig agaad Eruunuuded ni hutga shig shudtei hun ch bii. **15** Shunalyn tulam hoyor ohintoi bogood Ted bainga l "Og, Og" getsgeedeg. Hanaj tsaddaggui gurvan zuil "Odoo boloo" gej heldeggui dorov deh zuil bii. **16** Edgeer ni Uhegsdiin oron, Ur huuhedgui hevlii, Us uuj hanadaggui gazar hiigeed "Odoo bolson" hemeen heldeggui gal zereg yum. **17** Etsgiigee basamjilj, Ehdee zevuutsegchiin nudiig hon heree tonshij, tas shuvuu idne. **18** Minii huvid uhaarshgui gaihamshigtai gurvan zuil baina. Dorov dehiig

ni bur ch oilgohgui yum. **19** Edgeer ni Tengert halin niseh burgediin zam, Hadan deeguur murilzah mogoin zam, Tengisiin dund hovoh holog ongotsny zam, Busgui huntei hanilsan eriin huvi tavilan boloi. **20** Sadar samuun emiin zam ni gevees ter idej, Amaa archaad "Bi yamar ch buruugui" gedeg. **21** Gurvan zuiliin door delhii chichirch, Dorov dehiig ni daadaggui. **22** Edgeer ni Haan shireend zalarsan zarts, Hooloor hangaluun munhag, **23** Hair setgelguigeer nohort garsan ba Ezegteinhee orond ezegtei boloh shivegchin zereg ajguu. **24** Delhii deer ochuuhen atlaa unenhuu mergen dorvon zuil bii. **25** Shorgoolj bol tom amitan bish ch gesen zuny tursh hool hunsee bazaana. **26** Dorgo bol huchtei amitan bish ch gesen had chuluun dottor uuree zasn. **27** Tsartsaand haan baihgui ch ted bugd deg juramtai. **28** Gurveliig garaaraa barij chadah ch ter ni haany ordond baih ajee. **29** Alhah gishgehdee surleg gurav buyuu bur dorov bii. **30** Henii ch omnoos uhardaggui araatny dund huchirheg arslan, **31** Azargan tahia, uhna ba daichin baatruudtaigaa hamt bui haan boloi. **32** Ooriigoo orgomjilj munhag zan gargasan, esvel horon muug sedsen bol garaa aman deeree tavi. **33** Suunees tsotsgii, daraa ni tsotsgiin tos yalgardag. Hamar dunduur delsvees tsus goojno. Tuunchlen uurandaa avtah yavdal evdreltsliig bii bolgodog.

Surgaalt Ugs 31

31:1 Haan Lyemuyeliin ugs buyuu eh ni tuund aildsan surgaal. **2** Huu mini, hevliin ur mini, minii amlaltyn huu, **3** Emegtei hunii toloo huchee barj ul bolno. Haadyg suitgegch nart husel zorigoo ezemduulj ul bolno. **4** Lyemuyel mini, haan hun dars uuh ni zohisgui zuil mon. Udirdagch hun sarhdyg husen temuuleh ni zohisgui. **5** Uchir ni ted uuj sogtuuran togtoolyg umartaj, Zovj zudersen olny erh ashgiig ulandaa gishgeh vii. **6** Yadarch tuildsan humuust sarhdyg bari. Gashuun amidraltai humuust darsyg bari. **7** Ter uuj, yaduu zuduu baidlaa martan, Zovlon zudguuree dahij buu sanag. **8** Helgui humuus bolon zolgui buh humuusiin toloo amaa nee. **9** Amaa neej, zov shudargaar shuuj, Yaduus ba gai zovlond unagsdyn erhiig hamgaal. **10** Hen arvan huruu tegsh ehner olj chadah ve? Tiim ehner

erdenesees ch unetei. **11** Nohor ni tuund buren itgeh bogood yuutaar ch ul dutna. **12** Ter buh l amidralynhaa tursh nohortoo muug bus, zovhon sainyg l uilddeg. **13** Noos ba maalingan daavuug ter songon avch, garaa humhilgui ajilladag. **14** Hudaldaachny holog ongotsnuud met ter hool hunsee hol gazraas zoodog. **15** Ter uur tsaihaas omno bosoj, ger buldee und tsaig beltgej, Shivegchin busguichuuldee hiih yostoig ni huvaarildag. **16** Ter gazryg uzeed, hudaldan avch, Orlogooroo usan uzmiin mod tarialdag. **17** Ter ajildaa hicheengui, shalamgai bogood Tuunii gar ulam huchtei bolno. **18** Ajil uils ni butemjtej baigaad ter uramshina. Denluu ni shonjingoo asdag. **19** Gartaa eeruul barij, huruugaaraa shalamgai ajillana. **20** Yaduu hund garaa sungadag. Gachigdaj dutagdsan humuust tusaldag. **21** Tsas hayalahad ger buliinhee toloo sanaa zovoh zuilgui baidag. Uchir ni geriinhen ni dulaan huvtssaar hangagdsan bilee. **22** Ter orondoo buteeleg urlaj, Yorog daavuun ba nil yagaan ongotei huvtsas omsson baidag. **23** Nohor ni hotyn daaman haalgan deer nutgiin ahlagch naryn dund suuj baihdaa hundlegddeg. **24** Ter yorog daavuun deel hiij, hudalddag bogood Byes daavuug hudaddaachdad niiluuldeg. **25** Ter huch chadal ba hundetgeleer huvtsaslasan bogood Ineemsegleleer ireeduigee ugtana. **26** Ter mergen ugeer yarij, enerliig surgadag. **27** Ter ger orondoo sanaa tavih bogood zalhuurahyg ul medne. **28** Ur huuhduud ni osoj ondiigood, tuuniig yeroono. Er nohor ni ch gesen tuuniig magtan **29** "Olon emegteichuud sain uil hiideg ch chi tednees iluu bilee" hemeene. **30** Dur bulaam baidal huuramch bogood goo uzesgelen ch hooson. Harin EZENees emeegch emegtei l magtaal avah uchirtai. **31** Ajil uilsiinh ni ur jimsiig tuund og. Ajil uils ni daaman haalgan deer tuund hundetgeliig avchrah boltugai.

Nomlogchiin Ugs 1

1:1 Iyerusalim dahi haan, Davidyn huu, Nomlogchiin ugs. **2** Nomlogch, "Bugd hooson, hoosny hooson boloi" gev. **3** Naran door ajillagch humuunii buh hodolmoriin ur ashig ni yuu ve? **4** Neg uyeiinhen yavj, nogoo uyeiinhen irseer baivch Delhii yertonts l uurd orshin ulddeg. **5** Tuunchlen nar mandsaar, jargasaar, Haanaas manddag ter l gazar uruugaa yaarsaar baih ajee. **6** Salhi omno zugt uleej, tegsnee hoid zug uruu ergej, Ulmaar ooriin toirgooroo dahin davtan ergeldeh ajguu. **7** Buh gol dalaid tsutgavch, dalai ni duurdeggui. Dahin butsj ursahyn tuld haanaas ehelsen ter gazartaa goluud butsj urssaarbaidag. **8** Hun uuniig helehiin argagui buh zuils zalhmaar yum. Nud harsnaaraa hanasangui, chih sonssonooroo duursengui. **9** Yuu baisan, ter ni baih bolno. Yuu hiigdej baisan, ter mon l hiigdeh bolno. Iimees naran door shine yum yuu ch alga. **10** Hen neg ni yamar neg yumyg "Uuniig haraach, ene shine zuil baina" gej magad. Ter ni hediinee bidnees omno baisan zuil yum. **11** Oniin yums dursagdahgui, hojim boloh yums ch ireh uyeiinhni sanaand ul uldmoi. **12** Bi bolboos Nomlogch, Iyerusalim dahi Izrailiin haan baisan. **13** Tengeriin door uildegdeg buhniig mergen uhaanaar shinjlen, sudlahyn tuld bi ooriin oyuun uhaanyg zoriulav. Ene ni Burhanaas hunii hovguudiig shanalgah gej ogson yoryn berh uureg baiv. **14** Bi naran door hiigdeg buhniig uzsen bogood uztel ene buhen ni hooson bogood salhiny hoinoos hootsoldohtei adil ajee. **15** Murui ni tegshirch chadahgui, baihgui yumyg ch tooloh argagui bilee. **16** "Iyerusalimd nadaas omno baisan buh hunees ch iluu mergen uhaanyg bi arvijuulan nemegduulsen bogood ooriin oyuun bodlooroo ulemj mergen uhaan hiigeed medlegiig olj avav" gej bi oortoo helev. **17** Tuunchlen bi galzuu teneg mulguu hiigeed mergen uhaanyg tanihad ooriinoyuun bodilyg zoriulav. Ene ni mon l salhiny hoinoos hootsoldohtei adil ajee. **18** Uchir yuu gevel, mergen uhaan ih bogoos zovlon ihdene, medleg arvijih avaas shanalal nemegdeh buyuu.

Nomlogchiin Ugs 2

2:1 Bi oortoo oguulruun "Ir, odoo. Bi chamaig taalamjit baidlaar sorij uziye! Ooriigoo bayasgaj, bayarluul" gev. Uztel ene ni bas l hooson bailaa. **2** Ineegchiig bi "galzuu" gej, taalamj bayaslyn tuhaid "Yuu bolj baina?" gehchilen boddog baiv. **3** Bi bas mergen uhaanaar udirduulahyn zeregtsee yaaj ooriin biyeiig sarhad darsaar tsenguuleh ve? Tegeed mon yaaj bas teneg baih ve? gej ooriin uhaanyg chilee irlee. Tegehdee tengeriin doorh amidralynhaa tsoohon jiluuddee humuunii hovguud yuug hiih ni zov ba yuu hiih yostoi baiv gedgiig onoog hurtel bi medej ul chadlaa. **4** Bi ajil uilsee ihesgej bailaa. Oortoo zoriulan baishinguud barij, oortoo usan uzmiin tsetserleg suulgav. **5** Bi oortoo tsetserleg, bas tsetserlegt hureelen baiguulj, tendee torol buriiin jimsnii modod suulgasan. **6** Urgan toljij baigaa oigoo uslahaar oortoo zoriulj usan san baiguulsan. **7** Bi eregtei, emegtei booluud hudaldaj avsan ba mon unagan booluud ch bas bii. Nadaas omno Iyerusalimd baisan bugdees iluu ih mal surgiig bi ezemshij baiv. **8** Bi bas oortoo alt, mongo, bolon haad, oron nutguudyn erdenesiig huraan tsutluulsan. Bi oortoo eregtei, emegtei duuchidtai ba er hunii zugaa boloh olon tatvar ems nadad baiv. **9** Ingej nadaas omno Iyerusalimd baigsaas bi hol davj, ulemj bayan bolson todiigui mergen uhaan ch bas nadad baina. **10** Minii nud husemjilj bui butdees bi tatgalzdagui. Yamar ch tsengel taalamjaas bi ooriigoo tataj baisangui. Uchir ni zurh mini minii hodolmor burd bayasah uchirtai yum. Ene l minii buh l hodolmoriin mini shan haramj ajee. **11** Tegeed bi ooriin garaar hiisen buh uilsee, bas ooriin charmain hiisen hodolmoriig ergetsuulen bodloo. Getel ene buhen hooson bogood salhiny hoinoos hootsoddohtei adil baiv. Naran door tuunii ashig alga. **12** Iimees bi mergen uhaan, galzuu hiigeed teneg mulguut tungaaj uzev. Haany daraa garch iregch hun urid hiigdsen zuilees oor yuug hiih yum be? **13** Mergen uhaan teneg mulguutaas davuutai ni gerel haranhuigaas iluutein adil bolohyg bi oilgov. **14** Mergen hunii melmii tolgoidoo baihad harin teneg hun haranhuid yavj baidag. Gevch tedniig hoyoulang ni neg huvi zayaa nomorch baidgiig bi medne. **15** "Tenegt onogdoh ter l huvi tavilan nad deer mon ireh tul uhaantai baihyn hereg nadad yuu bilee?" gej bi oortoo helev. Ingeed bi oortoo "Ene mon l hooson aj" gev. **16** Uchir ni uhaantan hen bolovch tenegiin negen adil uurd martagdah aj. Ireh

odruuded ch buh zuils martagdana. Merged teneguudiin adil uhetsgeeneshuu dee! **17** Naran door hiigdej baigaa buhen nadad jigshuurtei bolson uchraas bi amidralyg uzen yadsan. Ooroor helbel, buh zuil utgagui bogood salhiny hoinoos hootsoldohtei adil aj. **18** Naran door hodolmorloson hodolmoriinhoo buhii l ur jimsiig bi uzen yadav. Uchir ni bi ter bugdiig minii daraa ireh hen negend uldeeh uchirtai ajee. **19** Ter uhaantai, esvel teneg hun baihyg hen medeh bilee? Naran door uhaalgaar hodlon, ajillasan hodolmoriin mini buhii l ur jimsiig ter negen ezemshih bolno. Ene mon l hooson. **20** Tiimees naran door hodolmorloson ooriin buh hodolmoriin ur jimsiig bi buheld ni uguisgev. **21** Hen negen ni uhaan zarj, medlegtei, chadvarlag ajillaad daraa ni oortei ni hamt ajillaagui hund ooriin huviig ogdog. Ene ni mon l hooson bogood asar buzar bulai hereg mon. **22** Naran door hicheej charmaisan buhii l hodolmoroosoo hun yer ni yuug ni avah yum be? **23** Uchir ni hunii buh l odruud bolon hodolmor ni uitgar zovlontoi, todiigui, shono ch tuunii oyuun uhaan ni amardaggui aj. Ene ni mon l hooson ajee. **24** Idej, uuj, ajil uils mini sain baina gej oortoo helehees iluu zuil hunii huvid baihgui. Minii harsnaar ene ni mon l Burhany mutraas ireh ajee. **25** Uchir ni Tuunguigeer hen idej, hen setgeliin jargal avch chadah ve? **26** Ooriinh ni melmiid taalagdagch hund Ter mergen uhaan,medleg, bayar jargal ogdog ajee. Chingehdee Ooriinhoo omno gemgui negend ogohiin tuld boognuuleh, tsutluulah albyg nugeltnuudeer guitselduuldeg baina. Ene ni mon l hooson bogood salhiny hoinoos hootsoldohtei adil aj.

Nomlogchiin Ugs 3

3:1 Tengeriin doorh buh yums tsag hugatsaatai bogood buh yum togtoogdson tsag mochtei ajee. **2** Toroh hiigeed uheh tsag, Tarialah hiigeed tarisnaa huraah tsag, **3** Alah hiigeed anagaah tsag, Nuraah hiigeed bosgoh tsag, **4** Uilah hiigeed ineeh tsag, Gashuudah hiigeed bujigleh tsag, **5** Chuluut shideh hiigeed tsugluulah tsag, Tevreh hiigeed tevreltees zuttah tsag, **6** Erj oloh hiigeed aldaj asgah tsag, Hadgalah hiigeed hayah tsag, **7** Urah hiigeed oyoh tsag, Duugui baih hiigeed yarih tsag, **8** Hairlah hiigeed

uzen yadah tsag, Daitah hiigeed nairamdah tsag baidag ajee. **9** Hii baigaa hodolmoros ni ajil hiigchid yamar ashig baina ve? **10** Burhanaas minii hovguuded ogson shanalgaat hodolmoriin zovlontoig bi harsan. **11** Buh yumyg Ter tuhain tsagt ni sain saihaan buteesen bogood hediigeer hun Burhany uildsen ajlyg ehnees etssiig ni hurtel oilgohgui ch gesen Ter tednii zurhend uurd monhiig baiguulsan bilee. **12** Humuusiin huvid amidrah hugatsaandaa sainyg uildeh hiigeed bayarlay bahdahaas iluu deer yum baidaggui bolohyg bi medsen. **13** Herev hun idej uuh hiigeed erhelij bui buhii l ajilda setgel hangaluun baihaavaas ene ni Burhany beleg buyuu. **14** Burhany hiisen bolgon uurd monhod udddegiig bi medlee. Tuund ni nemeh buyuu tuunees ni hasah yuu ch baihgui aj. Burhan iin ajilladgiin uchir ni humuus Tuunees emeehiin tuld yum. **15** Yuu baij baisan, ter ni odoo ch baij baina. Ireeduid bui boloh ni ali hediin baisan. Burhan ongorsniig iinhuu haidag baina. **16** Bi mon naran door unench shudargyn orond buzaru bulai, zoviin bairand yoryn buzaru ni orshdogiig harsan. **17** "Shudarga hun ba gem nugeltnii ali alinyg ni Burhan shuune" gej bi oortoo helev. Uchir ni tsag hugatsaa, buh yums, buh uils tend baidag. **18** "Hun gegch oorsdoo adguus yum gedgee tanihuutsaar tedniig Burhan turshaasai" gej humuunii hovguudiin talaar bi oortoo helev. **19** Uchir ni hunii huvi tavilan adguusny huvi tavilantai adil bogood neg ni uhdegiin adil nogoodoh ni ch bas uheh aj. Unendee ali ali ni l ijilhen amisgaltai baihaa bolgoo. Hund adguusnaas deerdeed baihaa yum alga. Iimees bugd hooson. **20** Bugd neg l gazar uruu yavtsgaana. Bugd l shoroonoos garsan, tegeed bugd shoroondoo butсна. **21** Hunii amisgal deeshgarch, adguusny amisgal gazar uruu doosh uruudsnyg hen medej baigaa yum be? **22** Tiimees hun hii baigaagaraa l bayasgalantai baihaas oor iluutei ni ugui gedgiig bi oilgov. Uchir ni ene bol hunii huvi zohiol boloi. Tuunees hoish yuu bolohyg uzuuleheer hen tuuniig daguulan avaachih bilee?

Nomlogchiin Ugs 4

4:1 Naran door uildegdeh daramt darlalyun buh uildluudiig dahin bi harlaa. Darlagdagsdyn nulimsyg harj baihad tedniig taitgaruulah hen ch alga.

Darlagsdyn tald huch baihad, harin tedend taitgaruulah hun ch alga baiv. **2** Tiimees odoog hurtel amid baigsaas hediinee nasan ood bologsdyg bi iluud uzev. **3** Gevch naran door hiigddeg buzar uiliig hezee ch haraagui, esvel amigui torson negen ni monooh hoyoroosoo ch iluu deer aj. **4** Alivaa uils deh hodolmor ba amjilt ni horshuudiin hoorondoh orsoldoonii shaltgaan boldog. Ene ni mon l hooson bogood salhiny hoinoos hootsoldohtei adil aj. **5** Teneg hun garaa humihan, biyenihee mahyg bardag. **6** Hoyor garaar hooson hodolmorloj, salhiny hoinoos hootsoldonoos neg gar tani sul amarch baisan ni deer. **7** Daraa ni bi naran door dahin neg hoosnyg uzev. **8** Hovguungui, duugui, tatlaa tulheegui negen er baisan bogood tuunii hodolmort etses togsgol gej alga baiv. Tuunii nud ni hezee ch bayalagt hanasangui. "Bi henii toloo hodolmorloj, sanaa setgelee zolioslon baina ve?" gej asuuj baisangui. Ene ni mon l hooson bogood emgeneltei alba mon. **9** Gantsaaraa baisnaas hoyoul baih ni iluu deer boloi. Tegvel ted ajil uilsee sainaar erguuleh bolno. **10** Herev ted hamtdaa oichih avaas neg ni nohroo bosgono. Harin gantsaar baigch unahyn tsagt tuuniig bosgoh hun ugui tul hoorhiiloltei. **11** Tuunchlen herev hoyoulaa hamtdaa hevteh avaas dulaahan baidag bol harin gantsaaraa herhen dulaatsah bilee? **12** Gooni huniig hen negen ni diilj chadah bogood hoyoul baih avaas tuuniig nyatsaaj chadna. Guramsalj gorson sur tiim ch amar tasardaggui. **13** Sanuulgyg herhen huleen avahyg medehee baisan teneg hogshin haanaas, hedii yaduu ch uhaantai zaluu ni deer buyuu. **14** Hediigeer ter zaluu monooh haany gurend yaduu torson ch, tereer shorongoos garahdaa haan boldog yum. **15** Tuuniig zalgamjlagch hoyor dahi zaluugiin tald naran doorhi buh amidragsad boognorohiig bi harsan. **16** Tednii omno baisan buh humuust hyazgaar baihgui. Harin hojim iregsed ni monooh zaluug taashaahgui ajee. Ene ni mon l hooson bogood salhiny hoinoos hootsoldohtei adil boloi.

Nomlogchiin Ugs 5

5:1 Burhany orgoo uruu yavahdaa chi alhmaa hyanagtun. Munhaglan tahil orgosnoos oirton ochood chagnasan ni deer. Uchir ni humuun buruu uilee

oilgodoggui aj. **2** Zurh setgel chini Burhany orshihuid ug helehed yaaraagui baihad hel tani buu yaarag. Uchirni Burhan tengert, chi gazart baina. Iimd chinii ug chini tsoohon baig. **3** Zuud zovniloor arvin baidag bol tenegiin duu hooloi olon ugeeree tanigddag. **4** Burhand chi amlasan bol heregjuulehdee buu hoirgo bai. Uchir ni Ter teneguudiig taashaadaggui. Amlasan zuilee biyeluul! **5** Amlaad ul biyeluulsnees amlahgui baih ni deer. **6** Chamaig nugeld odoohiig amandaa buu zovshoorogtun. "Ene ni aldaa baijee" gej Burhany elchiin omno buu hel. Yaagaad Burhan chinii ugend uursaj, chinii garyn ajil hergiig ustgah yostoi yum be? **7** Zuud ba ugsiin olonh ni hooson baidag. Harin Burhanaas emeegtun. **8** Herev chi oron nutagt yaduusyг havchih hiigeed shuuh болон uneniig uguisgehiig harah avaas buu gaihagtun. Uchir ni neg tushmeliig nogoo tushmel ni harj, tedniig deed tushmel ni ajigljaj baidag yum. **9** Buhnii etsest talbaig bolovsruulagch haan, ter gazartaa terguuleh boloi. **10** Mongiig hairlagch ni mongond ul hanah ba elbeg delbegiig erhemlegch ni orlogodoo tsaddaggui. Ene ni bas l hooson. **11** Bayalag osohiin hereer shataagchid olshroh bogood tedgeeriig haraad suuh ni omchlogchiin ashig ni yum gej uu? **12** Ih ch, бага ch idsen ajilchin hunii noir taatai baidag atal bayan hunii tsatgalan gedes ooriig ni untuuddaggui ajee. **13** Naran door bi negen gunigiig harlaa. Huraasan bayalag ni ezendee zovlon avchirdag. **14** Butelguihorongo oruulaltand suirch, ooriin huudee ovloh yumgui uldeh bayachuud ch bas bii. **15** Hun ehiin hevliigees nutsген ireed, irsen shigee tiinhuu nutsген butсах ажгуу. Gartaa avch yavj chadah hodolmoriinhoo ur jimsnees hun yuu ch ugui l odoh aj. **16** Hun yag irsen shigee l butсах boldog ni mon l emgeneltei hereg aj. Ingevel salhiny toloo hodolmorlogch hund yamar ashig baih yum be? **17** Buhii l amidralynhaa turshid ter ulemj ovchin zovlon hiigeed uur utsaartaigaar haranhui dottor hoollodog. **18** Sain bogood jargaltai baihyг end l bi uzlee. Ene ni yuu hemevees ideh, uuh hiigeed Burhanaas oort ni ogogdson amidralynhaa tsoohon jiluudiin tursh naran door hodolmorlosон ажил буһнеерее ооrигоо байасгах yavdal bailaa. Uchir ni ene l tuunii huvi hishig aj. **19** Burhanaas ed bayalag, horongo zoori avsan hun burd Ter tedgeeriig edelj, heregleh erh olgoj mon ooriin hodolmoroos bayarljaj, huvi hurtehiig zovshoordog. Ene ni Burhany beleg

mon. **20** Hun amidralynhaa jiluudiig urgelj dursaad baidaggui. Uchir ni setgel zurhiig ni Burhan bayar bayasgalantaigaar bailgadag bilee.

Nomlogchiin Ugs 6

6:1 Naran door minii harsan buzar bulai ni humuusiin dund tugeemel aj. **2** Husel moroodloos ni yuu ch dutaalguigeer Burhan hund ed bayalag, horongo mongo, ner aldryg ogdog bolovch tedgeeriig ezemshih erhiig ul ogoh baharin hari hun tuuniig ni ideh aj. Ene ni hooson bogood mash zovlontoi hereg mon. **3** Herev hun zuun huuhdiin etseg bolood olon jil amidraad, ulmaar tsaashid amidarsaar baivch setgel ni sain yumand tsadaagui, orshuulga ni ch zohih yosoороo boloogui bol bi "amigui torson huuhed tuunees deer yum daa" gej helne. **4** Uchir ni ter demii ireed l haranhui uruu odson, ner addar ch ugui negen boloi. **5** Ter hezee ch naryg uzelgui, yuu ch medelgui odjee. Ene ni tuunees iluu deer aj. **6** Getel oor humuus hoyor myangan jil amidarsan ch, sain saihand setgel ni ul hanah avaas ted bugdeeree neg l gazar uruu yavdaggui gej uu? **7** Hunii buh hodolmor amandaa l zoriulagdah bolovch setgel ni hanah gegch ni utui ajee. **8** Uhaantan ni tenegeesee yuugaaraa iluu yum be? Amid baigsdyn omno herhen yavahaa medeh ni yaduu hund yamar ashig ogoh yum be? **9** Nud yuu harj baigaa ni setgel yuu husej baigaagaas iluu chuhal yum. Ene ni bas hooson bogood salhiny hoinoos hootsoldohtei adil yum. **10** Orshin bui yuu bolovch ali hediin nerlegdsen baih bolgoo. Hun gegch yamar ve gedeg ni todorhoi. Uchir ni hun ooroosoo huchtentei margaj chaddaggui. **11** Utgagui hoosnyg osгон urjuuldeg ugs olon baih yum. Ene ni hund yamar tustai yum be? **12** Suuder met ongoruuleh utgagui amidralynhaa tsoohon jiluuded oort ni yuu zov, sain bolohyg hen medeh bilee? Ooroos ni hoish yuu bolohyg naran door hen tuund helj chadah ve?

Nomlogchiin Ugs 7

7:1 Unet sain tosnoos sain ner ni deer, Toroh odroos uheh odor ni deer buyuu. **2** Nairyn orgoo uruu yavsnaas gashuudagchiin oromj uruu ochson

ni deer. Uchir ni ene bol hun buriin togsgol bogood Amid baigsad ni uuniig zurhendee avdag yum. **3** Ineesnees uilsan ni deer. Uchir ni tsarai ni gunigtai baivch, Zurh ni jargaltai baij boloh buyuu. **4** Uhaantny zurh gashuudagsdyn oromjid, Tenegiin zurh zutaatsagchdyn gert baih aj. **5** Tenegiin duulahyng sonsonoos Uhaant hunii zemleliig sonsoh ni deer. **6** Tenegiin ineeh ni togoon doorhi gishuu shajignahyn adil bogood Ene ni bas l utgagui. **7** Havchlaga daramt ni mergediig solioruulah bogood Aliv hahuuli ni setgeliig evddeg ajee. **8** Hergiin togsgol ni ehleleesee chuhal aj. Setgeliin tevcheer ni zurhnii bardamnalaas erhem buyuu. **9** Uur tenegiin tseejind orshdog uchraasUurlah setgeliig buu urital bolgo. **10** "Yaagaad uridyn odrud onoogiinhoos deer baisan yum be?" gej buu hel. Ingej asuuh ni tsetsen uhaanyh bish. **11** Ovlogddog mergen uhaan ni erhem bogood Naryg haragchdad unetei buyuu. **12** Mongo bol hamgaalalt adil, mergen uhaan ch hamgaalalt yum. Harin medlegiin davuu chanar gevees mergen uhaan ezendee amiig ogdog boloi. **13** Burhany ajlyg ergetsuulegtun. Tuunii muruilgasnyg hen shuluun bolgoh chadaltai bilee. **14** Aztai odruddee az jargaltai bai, Harin butelgui odruddee setgen bod. Ali aliig ni Burhan bii bolgodog tul uguisgeh ni hunii hereg bish ajee. **15** Bi utgagui amidralynhaa turshid yum buriig l uzev. Zov hun shudarga baidal dotroo uhej baihad, buzar hun hudal dotroo udaan amidrah ajee. **16** Bitgii het shudarga bai, bitgii het mergen bai. Yaagaad chi ooriigoo honooh yostoi yum be? **17** Bitgii het balmad bai, bitgii teneg bai. Yaagaad chi tsagaasaa omno uheh yostoi gej? **18** Negees ni zuurch, nogoog ni tavilgui baih ni sain bogood Burhanaas emeegch negen ter bugdiin hamt irdeg. **19** Mergen uhaan uhaantnyg hotyn arvan zahiragchdaas ch iluu huchirhegjuuldeg. **20** Uneneer gazar delhii deer uldeed, nugliig yer uilddegui zov shudarga hun gej ugui bolgoo. **21** Mon yariany buh ugend anhaaral handuulah hereggi, bool chini chamaig haraah avaas buu chagna. **22** Uunii adil olon udaa busdyg haraaj baisnaa chinii zurh medeh bilee. **23** Ene buhniig bi mergen uhaanaar shalgaad "Bi uhaantai bolno" gesen bolovch, mergen uhaan nadaas als hol bailaa. **24** Yuu baisan ni als bogood gunees gund baina. Hen uuniig neej chadah ve? **25** Bi ooriin zurhiig mergen uhaan, gun

uhaanyg shinjlen sudlah hiigeed tenegiin balmad, soliotny tenegleliin uchryg olohod chigluulev. **26** Uhlees ch iluu gashuun neg zuiliig bi olj harav. Ter yuu hemevees em hunii zurh ni zanga, gar ni ginj aj. Burhand taalamjit negen ni tuunees zuttah bogood harin nugelten ni tuund olzlogdoh aj. **27** "Uzegtun, bi uuniig olj medev" gej Nomlogch helehdee, tailbaryg olohyn tuld neg zuiliig nogoo deer nemen, **28** bi uuniig odoo hurtel erseer baigaa bolovch oloogui. Myangaas neg eregteig l bi olson atal edgeer buhnii dundaas neg ch emegteig olsongui. **29** Uzegtun. Minii olj medsen gants zuil ni Burhan humuuniig shudargaar buteesen bolovch tedoor olon arga zamyg oorsdoo haidag yavdal yum.

Nomlogchiin Ugs 8

8:1 Yumsyn uchgiig tailj, meddeg mergen uhaantantai hen adil yum be? Hunii mergen uhaan l hunii nuuriig ni gereltuulj, bargar duriig ni oorcholoh ajee. **2** "Burhany omno negent orgoson tangarag bii tul haany zarligiig sahigtun!" gej bi helne. **3** Tuuniig orhij gej buu jaar. Buzar heregt buu evs. Uchir ni ter yuu hussenee hiih bolno. **4** Haany zarlig baigaagaas hoish erh medel baigaa. "Ta yuu hiij baina?" gej tuund hen heleh yum be? **5** Haany zarligiig sahigch ni aidas tugshuurgui amidardag. Uchir ni mergen zurh zohist tsag ba yos durmiig meddeg ajee. **6** Uchir ni aliv yumand zohist tsag ba yos dorem baih atal hun ooro tuunees ulemj nervegdeh ajee. **7** Yuu tohioldohyg herev neg ch hun meddeggui yum bol hezee ene ni tohioddohyg hen tuund helj chadah bilee? **8** Sunsee barij baihyn tul tuuniigee zahirah erhteij hun neg ch baihgui. Uheh odoo ch hun zahirdaggui biz dee. Dain tulaany uyed avral ugui aj. Buzar muug zurshil bolgogsdyg buzard muu ni ul chololdog. **9** Ene buhniig bi haraad, ooriin bodlyg naran door bolj baigaa uils buhen uruu handuullaa. Busdyg horloh zamaar erh medliig heregjuuldeg hun ch baidag aj. **10** Tegehede bi neg nugeltniig orshuulahyg harsan ba ariun gazart irj, ochij baihad ni ted ooriin uilsiig hiij baisan hotdooudalgui martagdaj bailaa. Ene mon l utgagui aj. **11** Buzar uiliin esreg ireh shiitgel ni ter doroo irdeggui uchraas tednii dund bui humuunii hovguudiin zurh ni buzard muut uildehdee belen baidag aj. **12**

Hediigeer nugelten zuu zuun udaa buzard muug uildej, amidral ni urtassaar baih avch, Burhanaas emeegch ter negen, Tuunii omno neeltteigeer handagch negen ni iluu deer yum gedgiig bi medev. **13** Gemt hun Burhanaas emeedeggui uchraas tuund sain yum ugui, tuunii odruid ni suuder adil urtsahgui. **14** Nugeltend tohioldvol zohih yavdal shudarga hund uchirch, shudarga hunii hurtvel zohihyg nugelten zavshdag utgagui zuil gazar deer baih yum. Ene mon l utgagui gej bi helne. **15** Iimd bi taalamjtai baidlyg unelev. Uchir hemevees naran door idej, uuj, hogjildochoos oor sain zuil hund alga. Naran door Burhanaas hund ogson amidralynh ni odruidiin tursh dahi hodolmort ene ni daguul met baidag ajee. **16** Mergen uhaanyg tanihyn tuld, odor ch shono ch yer untdaggui ter negnii gazar deer hiideg hund huchir uurgiiig harahyn tuld bi zurh setgelee zoriulav. **17** Burhany buh uilsiig bi haraad hun gegch naran door uildegdeg buhniig oilgoj chadahguig medlee. Hediigeer mergen hun "Bi medne" gej helj boloh hedii ch ter hun neelt hiij ul chadah ba hun hicheenguilen sharguu erj haigaad ch neej olohgui.

Nomlogchiin Ugs 9

9:1 Ene buhniig bi zurhendee avch, shudarga bogood uhaantai humuus, tednii aliv uils ni Burhany gart l baidgiig tailbarlan heleh baina. Hun omno ni baigaa hair, uzen yadalt hoyoryg ul yalgadag ajee. **2** Ene ni bugded adilhan baidag. Shudarga ba hilentset, sain, ariun ba buzart, tahil orgodog ba tahil orgodoggui ali alind ni neg l huvi zayaa baih aj. Sain hun ba nugelten, tangarag orgogch ba tangaraglahaas emeegch negend ch bas oortsgui boloi. **3** Naran doorh buh yumsad buyuu buh hund neg l huvi zohiol baidag ni buzard yum. Humuunii hovguudiin zurh setgel horon muugaar duurch, amidralynh ni turshid zurhend ni soliorol baih ajee. Daraa ni ted uhel uruu odoh ajee. **4** Uhsen arslangaas amid nohoi deer baidag ni gartsaagui. Amid baigsdyn dund baigaa hend ch gesen naidlaga bii. **5** Amid baigsad ni uhne gedgee meddeg baital, uhdluud yuu ch meddeggui aj. Tsaashdaa tedend shagnal ch baihgui boldog. Uchir ni tednii dursamj martagddag yum. **6** Tednii hair, horsol, ataa jotoo hediinee

mohoj, naran door hiigdddeg uilsed ted tsaashid ul oroltsoh bolgoo. **7** Burhan uilsiig tani saishaaj baigaa bol yav, ooriin talhyg hogjilteigeer id, zurhendee jargaltaigaar darsaa uu! **8** Tsag urgelijid huvtsas tani tsagaan baig, tolgoi deer chini urgelij tos baig. **9** Naran door Tuunii chamd ogson utgagui amidralynhaa buh l odruuded ooriin hairt emegteitei jargaltaigaar amidragtun. Ene ni naran doorh chinii hodolmor bolon amidrald chini chamd shagnal bolno. **10** Gar chini yuug hiiheer temuulne, tuuniig buhii l chadlaaraa hiigtun. Uchir ni chinii ochih Uhegsdiin orond mergen uhaan, ajil uils, bodoh setgeh gedeg ni baihgui. **11** Bi naran door dahin harsan zuil bol hurdan ni uralddag yum bish, erelheg hund yalalt irdeg yum bish, merged talhtai baidag yum bish, uhaantnuud ni ed bayalagtai baidag yum bish, ur duiteid ni chadvar zayaadag yum bish, harin tsag uye hiigeed bolomj l ter bugded hamaatai ajee. **12** Shuvuu urhind, zagas torond orohyn adil hunii hovguud genet hetsuu tsagt barigddag bogood ene ni tednii deer genet nomrog buudag aj. Oooror helbel hun ooriin tsag uyeiig ul meddeg ajee. **13** Naran door bas neg mergen uhaanyg bi harsan bogood ene ni nadad erhem sanagdsan. **14** Tsoovtor huntei negen jijig hot uruu huchirheg haan dovtolj, buslen avaad ih horiglolt barijee. **15** Getel ter hotod negen mergen yaduu hun oldoj, mergen uhaanaaraa hotyg avarsan bolovch, ter yaduu eriig hen ch durssangui. **16** "Mergen uhaan huch chadlaas iluu" hemeen bi uzsen bolovch, yaduu hunii mergen uhaan uzen yadagdaj, ug ni anhaaral es tatna. **17** Teneguudiin dund hashhirah zahiragchaas namuuhan yarih mergediin ugs iluu ajee. **18** Mergen uhaan tulaldahzevsgees ch huchtei bolovch neg nugelten l ochnoon sainyg suitgeh ajee.

Nomlogchiin Ugs 10

10:1 Uhsen yalaa tansag unert tosyg omhiiruuldgiin adil ochuuhen teneglel l mergen uhaan, aldar hundiig davamgaildag. **2** Uhaant hunii zurh eznee baruun tiish hotoldog bol, harin tenegiin zurh eznee zuun tiish daguuldag. **3** Teneg hun zamaar gantsaaraa yavlaa ch gesen butelguitdeg ba ooriinh ni teneglel hun buhend ilerhii baidag. **4** Zahiragch chini chamd hilegneh avaas bair suuria buu orhi. Uchir ni taivan baidal notstoi buruut ch

zailuuldag. **5** Zahiragchaas uudeltei addaatai adil negen yoryn zuiliig bi naran door harsan ni **6** mulguuchuud olon ondorloguuded zalrahad bayachuud shoovdorlogdoh ni boloi. **7** Mori unasan booluud, gazar deer bool adil yavgan holhiih yazguurtnyg ch bi harlaa. **8** Nuh uhagch hun tuundee unaj ch magad. Hana nevtlegch negen mogoid hazuulj ch magad. **9** Chuluu butlagch chuluundaa tsohiulj, tulee hagalagch tuuneesee gemtej boloh yum. **10** Herev suh ni mohohod iriig ni hurtslahgui bol, iluu huch zartsuulah bolno. Harin mergen uhaan amjilt avrah bolgoo. **11** Herev mogoi hovsdohoosoo omno hazdag bol hovsdoh ni tuund iluuts yum. **12** Uhaant mergediin amnaas garah ug ni iveel, harin tenegiin uruul ooriigoo honooh aj. **13** Tuunii yariany ehlel ni teneg baidag bol togsgol ni balmadsoliorol aj. **14** Gesen ch teneg hun ugee olshruulsaar l baih ajee. Yuu bolohyg meddeg hun alga, tuunii araas yuu irehiig tuund hen helj chadah bilee? **15** Teneg hun hot uruu herhen hurehiig ch meddeggui uchraas tuunii ajil ooriig ni yadraah aj. **16** Haan ni balchir, noyod tushmed ni ogloojin nairladag gazar nutag hoorhiiloltei! **17** Herev gurnii haan ni uhaantnaas yazguurtai, albat tushmed ni zohistoi tsagt sogtuurahyn toloo bus, harin huch selbehiin tuld iddeg gazar nutag iveeltei yee. **18** Zalhuutiin suutsny deever hotoij, dusaal goojih ni zailshgui. **19** Humuus nair hurimaar bayar bayasgalan hiij, darsaar amidralaa hogjiltei bolgodog ch mongo buhnii hariu ajee. **20** Noirsoh tanhimdaa haanyg buu zuh, bayan huniig untlagyn oroondoo ch buu haraa. Uchir ni tengeriin shuvuud tedend ug zoon ni bii bogood dalavchit buteel ug hergiig zadalj magad.

Nomlogchiin Ugs 11

11:1 Ooriin talhyg usny gadarguu deer haya! Uchir ni olon honogiin hoino chi tuuniigee erj oloh bolno shuu dee. **2** Oort onogdsonyg doloo, ter ch buu hel naim huvaa. Uchir ni ene delhii deer yuu es tohioldohyg ta medehgui shuu dee. **3** Herev uuls huraldah avaas gazar deer hur bolon buuna. Tuunchlen mod omno ba hoid zugt unalaa gehed unasan ter gazartaa uldej hotsormoi. **4** Salhiny ayasyg haragch tarialj ul chadna, uul haruuldagch negen huraaj ul chadna. **5** Jiremsen emegtein hevliid yasnuud

herhen bureldehiig bolon salhiny zamyg chi ul medehiin adil buhniig buteegch Burhany uilsiig chi taaj medehgui. **6** Ogloo tari, udesh ch garaa buu buulga. Uchir ni ogloo oroi tarialsny ali ni ur duntei bolohyg chi medehgui shuu dee. **7** Gerel ni taalamjtai bogood naryg harahad ene ni nudend taatai aj. **8** Uneheer herev hun olon jil amidrah avaas buhii l hugatsaandaa hogjiltei baig. Mon olon arvaaraa tohioldoh baraan odruudiig ch bas buu umartag. Ingevel irj bui buhen utga uchirgui bolno. **9** Zaluu mini, ider nasandaa bayarlaj tsenge. Zaluu nasnyhaa tursh zurh setgelee bayasga. Or zurhniihee husel, ooriin nudnii hartsyg daga. Gehdee ene bugdiinhee toloo Burhanaar shuugdeh bolno gedgee medtugei. **10** Iimees setgeliin zovlon, biyeiin shanallaas zailj yavagtun. Uchir ni huuhed nas, erch huch gedeg chini zuurdyn yum.

Nomlogchiin Ugs 12

12:1 Hund odruud irj "Ene amidrald jargal uzsengui" gej heleh tiim jiluud irehees omno zaluu nasnyhaa odruuded ooriin Buteegchee sanagtun. **2** Ter uyed nar, gerel, sar, odod haranhuilan boroony daraa uuls ergen hurgadag. **3** Oron geree hamgaaldag baisan er chadal ni humigdaj, salganadag bolj, tsoohon heden shudnuud ni uureggi hotsoorch, chi tsonhoor harj, uitgart avtagdah tsag irne. **4** Haalgany tsaadahyg sonsohoo bolij, gurilyn teermin duu tany huvid chimeegui bolj, tahiadongodohod sereh avch, shuvuudyn jirgeeniig ta ul sonsoh bolno. **5** Ogsuur gazraas zurhshee, zamaar yavah ch aimshigtai sanagdaj, tolgoi tani buuraltaj, biye haa chini daagdahgui bolno. Daraa ni monhiin gertee odohod chini gashuudagsad gudamjaar alhah bolno. **6** Mongon utas tasarch, altan ayaga hemhren, hudgiin hurd tasrah, huvin butarch unahaas omno Tuuniig sanapun. **7** Tegeed toos ni urd baisan gazar shoroondoo butsj, suns ni uuniig ogson Burhandaa butjah ajguu. **8** Nomlogch helehdee "Hoosnoos hooson bogood bugd hooson" gev. **9** Tuunees gadna Nomlogch mergen uhaantan baisan bogood ard olnyg medlegt surgav. Ter bugdiigturshij, sudalsnaar olon surgaaltugsiig zohiojee. **10** Nomlogch onch mergen ugsiig erelhiilen baij, unenii ugsiig zovoor ni bichjee. **11** Mergediin ugs ni bolboos zuu buyuu hadaas adil

oroh bogood tedgeeriig bichigchid ni neg l Honichnoor ogogdson ajguu. **12** Ene buhnees gadna huu mini "Ih nom zohiohod togsgol ugui ba ulemj ih unshih ni biyend haltai" gedgiig sanaj yavtugai. **13** Ene buhniig sonordood, dugnehed Burhanaas emeej, Tuunii tushaalyg dagagtun. Ene ni hun buhend hamaarna. **14** Burhan sain, muu gej yalgalgui nuutslagdsan yums buriig, buh uilsiig shuulted avaachih bolno.

Solomony Duun 1

1:1 Solomony duunuudyn duun. Suit busgui — **2** Amnyhaa unselteeree ter namaig unseg! Uchir ni chinii hair darsnaas ch iluu. **3** Chinii tos taalamjtai anhiluun unertei bogood chinii ner asgagdsan tos met tul ohid chamd durlana. **4** Oor uruutaa namaig tataach, hamtdaa bid guitsgeeye! Namaig haan ooriin tanhimuudad avchrav. Naizuud — Bid chamaar bahdan, bayarlah, Hairyg chini darsnaas iluu orgomjilno. Tednii chamaig hairladag ni zov aj. Suit busgui — **5** Iyerusalimyn ohid oo! Bi Kyedaryn maihnuud, Solomony hoshig met har bolovch dur bulaam saihan. **6** Bor hemeen namaig buu shirteech. Uchir ni namaig nar tulsen yum. Ehiin mini hovguud nadad uurlaj, namaig usan uzmiin talbai archlagch bolgoston bilee. Harin bi ooriin usan uzmiin talbaigaa archilsangui. **7** Setgeliin mini durlalt chi, nadad heleech. Surgee chi haana belcheej, jin uded chi tuuniigee haana hevtuulne ve? Yuund bi nohdiin chini surgiin derged givluurtei emegteitei adil baih yostoi bilee? Suit zaluu — **8** Herev chi medehgui avaas, emegteichuudiin dundah hamgiin uzesgelent goo busgui mini, surgiin moroor uragsh yavj, honichdyn maihnuudyn derged ooriin ishguudiig belchee. **9** Hongor mini, chi naddaa faraony teregnuudiin dundah guutei mini adil boloi. **10** Unjlaga zuulttei hatsar chini, shuren zuulttei huzuu chini dur bulaam enhrii. Naizuud — **11** Chamd bid mongon unjlagatai altan zuultiig hij ogno. Suit busgui — **12** Haantan shireendee zalran baihad minii surchignii anhiluun uner hanhalna. **13** Hairt mini naddaa buh 1 shonojin hohnii mini hoorond baih mirren bagts bilee. **14** Hairt mini naddaa Yengyediin usan uzmiin talbainuud dahi hyenna tsetsgiin hongortsog bilee. Suit zaluu — **15** Hongor mini, chi yuutai uzesgelentei ve, yuutai uzesgelentei ve, chi! Tagtaa met nudtei aj chi! Suit busgui — **16** Hairt mini, chi yuutai uzesgelen goo agaad dur bulaam be! Uneheer buidan maani otgon sahlag aj. **17** Baishingiin maani hondlovch ni hush agaad deever maani agar mod bolgoo.

Solomony Duun 2

2:1 Bi bol Sharony sarnai, talyn saraana tsetseg bilee. Suit zaluu — **2** Ohidyn dundaas minii hongor mini orgost urgamal dundah saraana tsetsgiin adil baidag bilee. Suit busgui — **3** Zaluusyn dundaas minii hairt oin dundah alimyn mod adil baidag bilee. Tuunii suudert bi ulemj taashaalyg avan suuhad jims ni ch nadad chiherleg amttai baiv. **4** Namaig tereer tsaillagyn tanhimdaa avaachiv. Minii deeguurh tuunii tug ni hair yum. **5** Uzemtei boovoor namaig tetgen, alimaar namaig sergeegeech. Uchir ni bi durlaldaa shanaljee. **6** Tuunii zuun gar minii tolgoi dor baij, baruun gar ni namaig tevreg. Suit zaluu — **7** Iyerusalimyn ohid oo, heeriin zeer bolon marlaar bi ta nart tushaaya. Taalamjtai boltol hairyg ta nar buu odoon buu sereegtun. Suit busgui — **8** Sonsogtun! Hairt mini! Haragtun, uulan deeguur haraisaar, tolgod deeguur userseer ter irj yavna. **9** Minii hairt zeer esvel ider bugatai adil bolgoo. Haragtun, hanany maani tsaana ter zogsood, tsonhoor harj, saraaljaar tsuhuina. **10** Minii hairt nadad heleh ni "Bosooroi, hongor mini, uzegelen goo busgui mini, hamtdaa yavya. **11** Haraach, ovol ongorch, boroo zogsoj arilav. **12** Gazart tsetsegs hediinee urgaj, Duu huurn tsag irj, nutagt maani huurzgenii duu sonsogdono. **13** Injriin mod jimsee bolovsruulj, tsetseglej bui usan uzmiin modod anhiluun uneree taraana. Bosooroi, hongor mini, uzegelen goo busgui mini, hamtdaa yavya!" gene. **14** Hadny havtsal, ogsuur tsohiony nuuvchid bui tagtaahan mini ee, nadad torhoo uzuulj, duu hooloigoo songsooch. Uchir ni duu hooloi chini amttai, torh chini dur bulaam saihaan aj. **15** Usan uzmiin talbaig maani tsetseglej baihad ni suitgen bui byatshan unegnuudiig, ter unegnuudiig bidend barij ogooch. **16** Hairt mini miniih bogood bi tuuniih bilee. Tereer surgee saraana tsetsegsiin dund belcheedeg. **17** Seruu tataj, suuder arilah hurtel, hairt mini, butsan irj, Byetyeriin uuls deerh oono, esvel ider buga shig baigaach. Suit busgui

Solomony Duun 3

3:1 — Shonoos shonod bi setgeliinhee durlalt hunee oron dotroo haina. Tuuniigee bi haisan bolovch olsongui. **2** "Odo bi bosoj, hotoor yavya. Gudamj bolon talbaigaar heren, bi setgeliinhee durlalt tuuniigee haih

uchirtai". Tuuniigee bi haisan bolovch olsongui. **3** Hotyg toirdog haruuluud namaig olloo. "Setgeliin mini durlalt tuuniig ta nar harav uu?" gej bi asuulaa. **4** Tedniig orhiod, udahgui setgeliinhee durlalt tuuniigee bi olloo. Ehiinhee gert tuuniig avchran, namaig olj teesen ehiinhee oroond oruultlaa bi tuunees zuuran yavuulsangui. Suit zaluu — **3** Iyerusalimyn ohid oo, heeriin zeer bolon marlaar bi ta nart tushaaya. Taalamjtai boltol hairyg mini ta nar buu odoon buu sereegtun. Naizuud — **6** Mirr utlaga, naimaachny buh unert engesgiig anhiluun utaan bagana met tsoloos irj yavaa ene yuu ve? **7** Haragtun, ene ni Solomony nuudliin tereg agaad Izrailiin huchirheg erchuudees jaran huchirheg er tuuniig hureelen baina. **8** Ted bugdeer ild agsdag agaad daind mergeshsen bilee. Shoniin aidsaas ted hamgaalan hun bur hajuudaa ildtei aj. **9** Solomon haan Livany dunz modoor oortoo juuz tereg hiisen bilee. **10** Tereer damnuurguudyg ni mongoor, tushlegiig ni altaar, suudlyg ni nil yagaan bosoor hiisen bogood dotorhyg ni Iyerusalimyn ohid uzemjteigeer dotorloson baiv. **11** Siony ohid oo, garch iren, hurimynh ni odor buyuu tuunii zurhnii bayar bayaslyn odor Solomon haanyg ehiinh ni tuund zalsan titemtei baihyg ni uzegtun. Suit zaluu

Solomony Duun 4

4:1 — Hongor mini, chi yuutai uzesgelentei ve, Yuutai uzesgelentei ve, chi! Givluuriin chini tsaadah chinii nud tagtaa met, us chini Gilyead uulaas uruudah yamaan sureg met ajguu. **2** Shud chini sayahan hyarguulan, ugaagdaad garsan honin sureg met aj. Ted butd ihriig teedeg bogood tednii dund gants ni ch hurgaa teegeegui bilee. **3** Uruul chini chas ulaan tuuz met agaad am chini dur bulaam bilee. Givluuriin chini tsaadah chinii shanaa zusem anar met ajee. **4** Huzuu chini, chuluun egneegeer bosgoson, deer ni huchirheg ersiin myangan bambai olgootei Davidyn tsamhag met boloi. **5** Hoyor hoh chini, saraana tsetsgiin dund ideeshleh zeeriin iher yanzaga met aj. **6** Seruu tataj, suuder arilah hurtel mirriin uul uruu, gugliin tolgod tiish bi ooriin zamaa hoon odyo. **7** Hongor mini, chi buheldeen uzesgelentei bogood chamd yamar ch oo sev alga. **8** Suit busgui mini, nadtai hamt

Livanaas yavaach. Nadtai hamt chi Livanaas yavj, Amanagiin orgiloos, Syenir, Hyermony orgiloos, Arslangiin urnees, irvesuudiin uulsaas uruudan ayalah boltugai. **9** Duu mini, suit busgui mini, chi zurhnii mini tsohiltyg turgesgev. Nudniihee gantshan hartsaar, huzuunii zuultiihee gantshan erheer chi zurhnii mini tsohiltyg turgesgev. **10** Duu mini, suit busgui mini, chinii hair yutai saihaan be! Chinii hair darsnaas, tosny chini anhiluun uner buh unertnuudees yutai iluu ve! **11** Suit busgui mini, chinii uruul balyg dusluulna. Helnii chini dor bal, suu baih aj. Huvtsasny chini anhiluun uner Livany anhiluun uner met bolgoo. **12** Minii duu, minii suit busgui bol tsoojlogdson tsetserleg, tsoojlogdson chuluun tsetserleg, latsduulsan bulag boloi. **13** Chinii nahia ni anaryn tsetserleg agaad ene ni shilmel jimstei, nardtai suulgasan hyenna, **14** nard ba saffron, godil ba shantstai. Mirr bolon aloyeny hamt hamgiin saihaan buh unertentei gugliin buh mododtoi boloi. **15** Chi bol tsetserlegiin bulag, tsengeg usny hudag, Livanaas ursan garah gorhi boloi. Suit busgui — **16** Umardyn salhi aa, bosooch, omnodiin salhi aa, ireech. Tsetserlegiin maani uneriig anhiluulan, uneriig ni taraagaach. Hairt mini tsetserlegtee irj, shilmel jimsiig ni ideg. Suit zaluu

Solomony Duun 5

5:1 — Duu mini, suit busgui mini, bi tsetserlegtee irlee. Ooriin mirriig bi anhilam unertniihee hamt tsugluullaa. Zogiin sarhinagaa bi baltai ni hamt idlee. Dars suugee ch bi uulaa. Idetsgee, anduud aa. Uuj, hoortsgoo, amrag hairtuud aa. Suit busgui — **2** Bi untaj baisan bolovch zurh mini seruun baiv. Duu chimee! Hairt mini togshin "Duu mini, hongor mini, nadad ongoilgooch, tagtaahan mini, togs negen mini! Uchir ni tolgoi mini shuudert, tug us mini shoniin chiigt norjee" gev. **3** Bi dan deelee tailchihsan bolohoor yaaj tuuniigee dahin omsoh bilee? Bi holoo ugaachihsan bolohoor herhen dahin hirtuuleh bilee? **4** Hairt mini tugjee uruu garaa sungasand minii setgel tuun uruu temuullee. **5** Hairtdaa bi ongoilgohoor bosloo. Tugjeenii bariul deer gar deerees mini mirr, huruun deerees mini mirriin shingen dusalj baiv. **6** Bi hairtdaa ongoilgoloo. Gevch

hairt mini tsaash ergen, yavchihsan baiv! Tuuniig yarihad zurh setgel mini tuun uruu husemjlen temuulev. Bi tuuniig hailaa. Gevch olsongui. Bi tuuniig duudlaa. Gevch ter nadad hariulsangui. **7** Hotyg toiroh haruul namaig olov. Ted namaig tsohij, sharhduullaa. Hermiin manaach nar tolgoin alchuuryg mini nadaas avch hayav. **8** Iyerusalimyn ohid oo, herev ta nar minii hairtyg oloh avaas tuund ta naryn heleh yumny talaar bi ta nart tushaaya. Uchir ni bi durladdaa shanaljee. Naizuud — **9** Emegteichuudiin dotroos hamgiin uzegelent busgui, chinii hairt chini yamar yum be? Bidnees chinii ingej guih chinii hairt yamarshuuhan hun yum be? Suit busgui — **10** Hairt mini gyalalzsan agaad ulaa butarsan, arvan myangyn dotroos tugaa manduulagch negen boloi. **11** Tuunii tolgoi bol alt, tsever alt met ajee. Tuunii tug us burjgar agaad heree met harhan aj. **12** Tuunii nud suund utaagdsan usny ursgalyn derged oorsdiinhoo orchind suuj bui tagtaa met bolgoo. **13** Tuunii hatsar, amttany tsetserleg met, anhiluun unertei ovsanii hovoo met boloi. Tuunii uruul ni mirren shingeneer dusaah saraana boloi. **14** Tuunii gar ni molor erdene suulgasan altan savaa agaad Tuunii biye ni binderiyaagaar dottorloson zaany yasan siilber boloi. **15** Tuunii hol ni shijir altan suurind suulgasan gantigan baganuud met agaad Tuunii torh baidal ni Livantai adil, hush met shildeg ajguu. **16** Tuunii am amttanaar duuren bogood tereer buhleeree husemjluushtei boloi. Iyerusalimyn ohid oo, ene bol minii hairt mini, ene bol minii and.

Solomony Duun 6

6:1 Emegteichuudiin dotroos hamgiin uzegelent busgui, hairt chini haashaa odoo ve? Hairt chini haashaa yavchihav? Hamtdaa tuuniig haitsgaaya. Suit busgui — **2** Minii hairt mini tsetserleg uruugaa, amttany mandal uruu, tsetserlegt surgee belcheej, saraana tsetsegs tuuheer yavsan bilee. **3** Bi ooriinhoo hairtynh bogood hairt mini ch miniih boloi. Tereer surgee saraana tsetsegsiin dund belcheedeg bilee. Suit zaluu — **4** Hongor mini, chi Tirza shig uzegelentei, Iyerusalim shig dur bulaam, tutt tserguud shig aidas toruulem aj. **5** Nud chini namaig sandargasan tul hartsaa nadaas holduulaach. Us chini Gilyeadaas uruudah yamaan sureg met boloi. **6**

Shud chini sayahan hyarguulan, ugaagdaad garsan, bugd ihriig teen gants ni ch hurgaa teegeegui honin sureg met aj. **7** Givluuriin chini tsaadah chinii shanaa zusem anar met bilee. **8** Jaran hatan bolon nayan tatvar ems, mon too tomshgui shivegchid baidag hedii ch **9** Minii tagtaahan minii togs negen bol hosgui boloi. Ter bol ehiinhee gants ohin ni bilee. Ter bol ooriig ni toruulsen negnii tsever ariun huuhed boloi. Ohid tuuniig haraad, tuuniig yeroogdson hemeen duudna. Hatad bolood tatvar ems ch mon tuuniig magtan **10** "Uriin tuyaa met osson, tergel saran met uzegelentei, naran met tsever, tugt tserguud met aidas toruulem ene hen be?" gene. **11** Hondii nogoorohtyg harahaar, usan uzmiin mod tsetseglej, anaryn mod nahiansan esehiig uzeheer samryn modny tsetserleg uruu bi uruudan yavlaa. **12** Namaig medehees omno setgel mini namaig yazguurtnuudyn mini tergend suulgav. Naizuud — **13** Butsaad ir, butsaad ir, Shulammit aa! Butsaad ir, butsaad ir, bid chamaig shirtiye! Suit zaluu — Mahanaimyn bujgiig uzeheer met yuund ta nar Shulammityg shirtene ve?

Solomony Duun 7

7:1 Yazguurtny ohin mini, shaahai dotorh hol chini yuutai uzegelentei ve! Tashaany chini toirog uran darhny garyn buteel boloh erdenes met aj. **2** Huis chini holildson darsaar hezee ch ul dutah hundaga met agaad Hevlii chini saraana tsetsegseer hureelegdsen ovolson buudai met bilee. **3** Hoyor hoh chini zeeriin iher hoyor yanzaga met aj. **4** Huzuu chini zaany yasan tsamhag met, nud chini Batrabbimyn daaman haalgany zergeldeeh Hyeshbon dahi tsoorom met, Hamar chini Damaskiin egch haraldaah Livany tsamhag met bilee. **5** Tolgoi chini Karmyel shig chinii deer zalrah agaad tolgoiin chini dolgioloh us nil yagaan tuuz met yum. Haan dolgioloh usend chini avtagdjee. **6** Buh goo uzegelenteigee hamt chi yuutai dur bulaam, yuutai uzegelentei ve, hairt mini! **7** Biye chini dalduu mod met bogood hoh chini tuuniig hongortsog met ajguu. **8** Bi "Dadduu mod uruu bi avirch, jimsniih ni shilbees bariya" gev. Hoh chini usan uzmiin hongortsog met, amisgalyn chini anhiluun uner alim met baih boltugai. **9** Am chini shildeg dars met baih boltugai. Ene ni noirsoj bui negnii uruulaas

zoolnoor ursan garch, minii hairtad tovoggui hurne. Suit busgui — **10** Bi ooriinhoo hairtynh agaad tuunii husel ni minii toloo yum. **11** Naash ir, hairt mini, hamtdaa hodoo yavtsgaaj, shoniig hoyoulaa tosgon ongoriye. **12** Erthen hoyoulaa bosood, usan uzmiin talbai uruu yavtsgaaya. Usan uzmiin mod golgolson esehiig, tsomorligoo neesen esehiig, mon anaryn mod tsetseglesen esehiig hoyoulaa uzetsgeeye. Tend bi chamd yanag hairaogiye. **13** Mandragor jims uneree anhiluulna. Uuden deer maani shine ba huuchin shilmel buh jims baina. Hairt mini, bi uuniig chinihee toloo huraan hadgalsan bilee.

Solomony Duun 8

8:1 Oo, chi mini naddaa, herev ehiin mini hohoor tejeegdsen ah shig chini baisan bol, Chamtai bi gadaa taarval bi chamaig unsehse. Hen ch namaig jigshihgui baihsan. **2** Chamaig bi hotlood, namaig surgagch ehiinhee gert oruulah baihsan. Chamd bi uulgah gej ooriin anaryn shuusnees garsan amtat darsyg ogoh baisan. **3** Tuunii zuun gar ni tolgoi dor mini baij, baruun gar ni namaig tevreg. Suit zaluu — **4** Iyerusalimyn ohid oo, bi ta nart tushaaya. Taalamjtai boltol hairyg ta nar buu odoon, buu sereegtun. Naizuud — **5** Hairtygaa tushseer tsoloos iregch ene hen yum be? Suit zaluu — Alimyn modon dor bi chamaig sereelee. Tend chamaig eh chini toruuleh gej ovdoj baisan bogood tend tereer toruuleh gej ovdoj, chamaig toruulsen bilee. **6** Zurhendee namaig tamga met, gar deeree namaig tamga met tavi. Uchir ni hair bol uhel met huchte, hardalt bol Uhegsdiin oron met hatuu shiruun bilee. Tuunii gyalbaa ni galyn gyalbaa agaad EZENii dol bilee. **7** Ih us hairyg untraaj ul chadna. Gol ch tuuniig halij ul chadna. Hun geriinhee buh bayalgiig hairyn toloo ogoh baisan ch, ene ni basamjlagdah ni gartsaagui. Naizuud — **8** Bid byatshan ohin duutei agaad tuund hoh baihgui bilee. Tuunii tuhai yarigdah odor bid tuunii toloo yuu hiih ve? **9** Herev tereer hana bol bid tuunii deer mongon tsaiz bosgono. Herev tereer haalga bol bid tuuniig hushin banzaar halhalna. Suit busgui — **10** Bi bol hana baisan, hoh mini ch tsamhag met baisan. Tegeed bi tuunii nudend amar amgalang oldog negen met baisan bilee. **11** Solomon Baalhamond

usan uzmiin tarialantai baiv. Tereer usan uzmiin tarialangaa sahiuluudad hariutsuulav. Hun neg bur ur jimsniih ni toloo myangan mongon shyekyeliig avchirdag baiv. **12** Minii ooriin usan uzmiin talbai omno mini baina. Myangan shyekyel ni Solomon tand, hoyor zuu ni tuunii ur jimsiig ni archlagchdad ni ogozdoh yum. Suit zaluu — **13** Tsetserlegt suugch aa, anduud maani duu hooloig chini sonsono. Nadad ch mon duutaa songsooch! Suit busgui — **14** Hairt mini, turgel, amttany uuls deerh zeer, esvel ider buga met baigtun.

Isaia 1

1:1 Iudagiin haad boloh Uzzia, Iotam, Ahaz, Hyezyekia naryn odruuded, Iuda bolon Iyerusalimyn tuhai Amozyn huu Isaiagiin uzsen uzegdel. **2** Ayaa, tenger mini, sonsogtun. Gazar mini, chih tavigtun. EZEN aildaj baina. "Minii osgoj, torniulsan hovguud Minii esreg bosloo. **3** Shar ooriin eznee tanidag. Iljig ch eznihee tevshiig tanidag. Harin Izraili meddeggui. Minii humuus oilgodoggui". **4** Ee halag, nugelt undesten, gemd daragdsan ard tumen, horlogchdyn ur udam, yalzarsan hovguud. Ted EZENiig orhiloo. Ted Izrailiin Ariun Negeniig jigshin, Tuunees gedreg ergelee. **5** Ta nar urvaj sharvasaar dahin haanaa tsohiulmaar baina? Tolgoi ni buheldee ovchtei, zurh ni buheldee yadruu baina. **6** Holiin ulnaas tolgoi hurtlee eruul gazar alga. Shahaagui, boogoogui, tosoor zoolloogui sharh, sorvi, omhii yar l baina. **7** Ta naryn gazar ezguirch, ta naryn hotuud gald shataj, tarian talbaig chini ta naryn nuuren deer hariinhan zalgij baina. Hariinhuur ustgagdsan hoosrol. **8** Usan uzmiin talbai dahi nuuvch, orgost hemhnii talbai dahi manaachiin ovoohoi bolon buslegdsen hot met Siony ohin orhigdov. **9** Herev tumen tsergiin EZEN tsoon humuusiig bidend amid uldeegeegui bol bid Sodomtoi adil bolj, Gomorratai tostei baitsgaah baisan. **10** Sodomyn zahiragchid aa! EZENii ugiig sonsogtun. Gomorragiin humuus ee! Bidnii Burhany zaavart chih tavigtun. **11** EZEN aildaj baina. "Ta naryn olon tahil Nadad yuu yum be? Bi hutsyn shataalt tahild, bordson uhriin oohond bur tsadlaa. Nadad buh, hurga, yamaany tsus ch taalagdsangu. **12** Ta nar Minii omno uzegdeheer irehdee Minii hashaag devslehiig hen shaardsan be? **13** Zohisgui orgoloo tsaashid buu avchragtun. Utlaga chini Nadad jigshuurtei baina. Shine sar, amraltyn odor, tsuglaraltyn duudlaga boloh buzar gem bolon yoslolyn chuulganyg Bi tevchij chadahgui. **14** Ta naryn shine saryn bayar, togtooson nairuudyg Bi uzen yadaj baina. Tedgeer ni Nadad daramt bolj, tedniig uursnees bolj Bi yadarch baina. **15** Ta nar garaa orgoh uyed, Bi ta naraas melmiigee nuuna. Tiim ee, ta nar olontaa zalbirsan ch Bi sonsohgui. Ta naryn gar tsusaar byaldjee. **16** Biyese ugaagtun. Oorsdiigoo tseverle. Minii haraanaas buzar muu uilsee zailuul. Nugel hiihee boligtun. **17** Sainyg

uildehed suralts. Shudarga yosyg er. Hertsgii dogshiniig zemle. Onchniig hamgaal. Belevseng omgoologtun". **18** "Naash ir. Hamt heleltsiye" gej EZEN aildaj baina. "Ta naryn nugluud chas ulaan met bolovch tsas shig tsagaan bolno. Tedgeer ni huren ulaan bolovch noos shig boloh bolno. **19** Herev ta nar zovshoorch, duulgavartai dagaval, ene gazryn hamgiin sainyg idne. **20** Harin ta nar eserguutsej bosvol, ildeer tsavchigdana" gej EZENii am aildaj baina. **21** Itgemjit hot yaaj yanhan bolson be? Zov shudargaar duuren, end unen zov honoglodog baisan atal, harin odoo aluurchdaar l duurchee. **22** Chinii mongo hog bolson. Chinii dars usaar shingelegdsen. **23** Chinii noyod bol boslogo gargagchid, hulgaichdyn naizuud. Hun bur hahuulid durtai bogood shan haramj hootsolddog. Ted onchniig hamgaaldaggui, belevsnii orgodliig huleen avdaggui. **24** Tiim uchraas tumen tsergiin BURHAN Ezen, Izrailiin Huchit Negen tunhagljaj baina. "Aya, Namaig eserguutsegchdees Bi choloologdoj, daisnuudaas Ooriinhoo oshoog avna. **25** Bi bas mutraa chinii esreg erguulj, chinii hogiig buheld ni shulted hiih met tsevershuulj, buh holitsyg chini zailuulna. **26** Bi tanai shuugchdiig anhnyh shig ni, mon zovlohuudiig chini ehniih shig ni sergeene. Unii daraa chi shudarga hot, itgelt hot gej nerlegdene". **27** Sion unen shudargaar avragdahad, Tuunii gemshsen negen zovt baidlaar avragdana. **28** Harin gemt heregtnuud, nugeltnuud hamtdaa byatslagdan, EZENiig umartagchdad togsgol irne. **29** Ta nar oorsdiin hussen tsarsnaas bolj ichne. Ta nar oorsdiin songoson tsetserlegees bolj gutamshig bolno. **30** Uchir ni ta nar navchis ni hiiseh tsars met, yamar ch usgui tsetserleg met bolno. **31** Huchten ni huuraishsan mod bolj, tuunii uils ni och bolno. Ted hoyoul hamtdaa shatah bogood tuuniig hen ch untraahgui.

Isaia 2

2:1 Iuda, Iyerusalimyn talaar uzsen Amozyn huu Isaiagiin ug. **2** Etssiin odruuded EZENii orgoonii uul ni uulsyn terguuneer tohoogdon, tolgodyn deeguur orgogdono. Buh undestnuud tuun uruu tsutgana. **3** Olon ard tumnuud ireed "Irtsgee, EZENii uul uruu, Iakovyn Burhany orgoo uruu

yavtsgaaya. Tiinhuu Tereer bidend Ooriin zamyg zaaj, bid Tuunii jimeer aliah yum" getsgeene. Uchir ni huuli Sionoos garch, EZENii ug Iyerusalimaas garna. **4** Ter undestnuudiin hoorondohyg shuuj, olon ard tumnuuded shiidver gargah bolno. Ted ildee anjisny hoshuu, jadaa haduur bolgon davtana. Undesten undestnihee esreg idd dalaihgui bogood dahin hezee ch ted daitahad suraltsahgui. **5** Iakovyn ger ee, irtsgee. EZENii gereld tsomooroo alhatsgaaya. **6** Ta Ooriin ard tumniig buyuu Iakovyn geriig hayalaa. Yuu gevel ted dorny noloog avch, filistchuud shig meregch tologchdoor duuren bolj, hariinhny huuhduudtei naimaaltsaj baina. **7** Tednii nutag mon alt mongoor byalhaj, tednii erdenesiin sand etses togsgol alga. Tednii nutag moridoor duurch, tednii teregnuud etses togsgolgui aj. **8** Tednii nutag mon shuteenuudeer duuren, ted oorsdiin huruutaar hiisen garynhaa buteeliig shutdeg. **9** Tiimees hun nomhtgogdoj, hun basamjlagdsan ch gesen tedniig buu uuchil. **10** EZENii aimshig, Tuunii javhlant sur huchnees zugtaj, havtsald shurgaj, shoroond nuugdagtun. **11** Harin ter odor hunii bardam harts basamjlagdaj, hunii ihemseg zan nomhtgogdoj, EZEN gantsaaraa orgomjlogdono. **12** Bardam ba ihemseg, orgogdson hun buriig basamjlah odor tumen tsergiin EZEND bii. **13** Ene ni Livany ihemseg, orgogdson buh Bashany buh tsars bolon, **14** buh ihemseg uuls, buh orgomjlogdson tolgod, **15** alivaa ondor tsamhag, alivaa behlegdsen herem, **16** Tarshishiin buh usan ongots, buh uzesgelent gar urlalyn esreg baih yum. **17** Ter odor hunii bardamnal ni nomhtgogdoj, humuusiin ihemseg zan ni basamjlagdahad, EZEN gantsaaraa orgomjlogdono. **18** Shuteenuud orgui alga bolno. **19** EZEN gazryg donsolgohoor bosohod, Tuunii javhlant sur huch, bolon aimshgiin omno humuus hadny agui, gazryn gav uruu orno. **20** Ter odor humuus morgohoor oorsoddoo zoriulan buteesen mongon shuteenuud bolon, altan shuteenuudee sohor nomin, sarisan bagvaahainuud uruu shideltsgeene. **21** Ene ni EZEN gazryg donsolgohoor bosohod, Tuunii javhlant sur huch, aimshgiin omno humuus hadny agui, havtslyn an tsav uruu orohyn tuld ajee. **22** Hamraaraa amisgaldag huniig hundlehee boli. Uchir ni ter hir unetei yum be?

Isaia 3

3:1 Haraggun, Tumen tsergiin BURHAN Ezen hangamj, tuslaltsaag Iyerusalim bolon Iudagaas zailuulah gej baina. Talhny buh hangamj, usny buh hangamj, **2** huchit ers bolon daichid, shuugchid ba esh uzuulegch, tologch ba ahlagch, **3** tavityn ahlagch ba hundet hun, zovlogch ba uran zuraach bolon chadvarlag ilbechdiig ch zailuulna. **4** Bi nyalh hovguudiig tednii noyod bolgoj, erh huuhduud tedniig zahirna. **5** Ard olon darlagdaj, hun bur neg ni nogoogoo, horshoo darlaj, zaluus ni ovgod uruugaa, zahiragdagsad ni hundet humuus uruu dairna. **6** Neg hun etsgiinhee gert ahygaa barij avch "Chamd nomrog bii. Chi bidnii zahiragch bol. Ene balgasnuud chinii gar door orno" gej helehed, **7** ter odor onooh hun duugaa ondorsgon "Bi emch bolohgui. Manai gert talh ch baihgui, nomrog ch baihgui. Tiim uchraas namaig ard tumnii zahiragchaar tomiloh yosgui" geh bolno. **8** Yuu gevel, Iyerusalim buderch, Iuda unalaa. Uchir ni tednii hel bolon uils ni EZENii esreg bajj, Tuunii sur javhlant orshihuin esreg bosjee. **9** Tednii tsarainy huviral oorsdiinh ni esreg gerchildeg. Ted Sodom shig oorsdiin nuglee daldalgui delgen uzuuldeg. Oorsdiinhoo deer buzaru muug avchirsan ted zolgui yee! **10** Sain saihaan yavaarai gej zov humuust helegtun. Uchir ni ted oorsdiinhoo uildliin ur jimsiig ideh bolno. **11** Har sanaatan zolgui yee! Muu muuhai ni tuuntei hamt baig! Yaagaad gevel ter garynhaa huviig hurteh bolno. **12** Ard tumen mini! Huuhduud tedniig darlaj, emegteichuud tedniig zahirdag. Ard tumen mini, ta naryg daguulagchid ta naryg tooruulj, zamyg chini budliulj baina. **13** EZEN zarga meduuleheer bosoj, humuusiig shuuheer zogsloo. **14** EZEN Ooriin ard tumnii ahlagchid bolon noyodtoi hamt shuuhed orj baina. "Usan uzmiin talbaig ta nar tsolmoson. Yaduusaas deeremdsen olz chini ta naryn gert bii. **15** Minii ard tumniig byatsalj, yaduusyn nuuriig nuntaglana gedeg chini yuu gesen ut ve?" gej tumen tsergiin BURHAN Ezen aildaj baina. **16** EZEN iinhuu aildav. "Siony ohid bardam uchraas tolgoigoo orgon, odson hartsaar shirten alhaj, holiin buguivchaa hurtel jingenuulen ihemsgeer alhaj baina. **17** Iim uchraas Ezen Siony ohidyn huihyg ni yarshuulan zovoono. EZEN tednii magnaig ninutsgelne". **18** Ter odor Ezen tednii holiin

buguivch, tolgoin zuult, saran helbertei chimeglel, **19** eemeg, buguivch, givluur, **20** malgai, holiin ginj, bus, surchignii hairtsag, sahius, **21** huruuny bogj, hamryn garhi, **22** yoslolyn huvtsas, gaduur tsamts, nomrog, mongonii turiivch, **23** toli, dotuur huvtsas, alchuur, givluur zergiig bugdiig ni avch hayana. **24** Anhiluun surchignii orondomhii us, busnii orond ols, goyomsog zassan usnii orond us ni haltsarsan huih, saihan huvtsasny orond taaran omngol, goo saihny orond im tamga bolno. **25** Tanai erchuud ildend, tanai huchtenuud daind unana. **26** Tuunii daaman haalganuud gashuudan uilj, hayagdsan tereer gazar deer suuna.

Isaia 4

4:1 Ter odor doloon emegtei neg hunees zuuran "Bid oorsdiinhoo talhyg idej, oorsdiinhoo huvtssyg omsono. Zovhon bidniig ooriinhoo nereer duuduulj, bidnii zemleliig zailuulaach" gej helne. **2** Ter odor EZENii Mochir uzesgelentei, sur javhlantai bolj, gazryn ur jims Izrailiin amid uldegdsiin baharhal, chimeg ni bolno. **3** Ene uyed Siond uldej, Iyerusalimd hotsorson humuusiig ariun hemeen duudna. Ted bol Iyerusalimd amid hemeen temdeglegdsen humuus yum. **4** Ezen shuultiin suns ba shataagch sunseer Siony ohidyn buzryg ugaaj, Iyerusalimyn tsus ursgaltyg tuunii dotroos ariusgasny **5** daraa EZEN Sion Uulyn buh devsger bolon tuunii chuulganuudyn deeguur odor ni uul, utaa ba shono ni durelzsens galyn gerliig buteesh bolno. Uchir ni buh sur javhlangiin deeguur burhuul baih bolno. **6** Odriin aagim haluunaas suuderleh buheeg, shuurga, boroonoos hamgaalah horgodoh gazar tend baih bolno.

Isaia 5

5:1 "Bi odoo hairtdaa zoriulj, Tuunii usan uzmiin talbain tuhai hairtynhaa duut duulya. Minii hairt mash urjil shimtei guveen deer usan uzmiin talbaitai baisan yum. **2** Ter ergen toirnyg ni maltaj, chuluunuudyg ni zailuulaad, shilmel usan uzmiig suulgaj, talbain gold tsamhag bosgood, tuunii dotor usan uzmiin shahuurga suulgaj gene. Tegeed Ter saihan usan

uzem garna gej huleej baital zerleg jims urgajee. **3** Odoo Iyerusalimyn orshin suugchid, Iudagiin erchuud ee! Bi bolon Minii usan uzmiin talbain hoorondohyg shuugtun! **4** Usan uzmiin talbaidaa Minii hiigeegui oor yuug Bi hiih yostoi baisan yum be? Sain usan uzem garna gej Bi huleej baihad yaagaad zerleg jims garsan be? **5** Odoo Bi Ooriin usan uzmiin talbaid yuu hiih gej baigaagaa ta nart oguuliye. Bi tuunii hais shiveeg avch hayaad, shataana. Bi hanyg ni nuraaj talhlagdsan gazar bolgono. **6** Bi talbaig ezguiruulen hayaad, tairch archlahgui, zeetuudehgui. Harin orgost but, uurgene urgana. Tuun deer boroo buu oruul gej Bi uulend tushaana". **7** Yaagaad gevel tumen tsergiin EZENii usan uzmiin talbai bol Izrailiin ger, Tuunii taalan soyorhdog urgamal ni Iudagiin erchuud yum. Ter shudarga uneniig ersen bolovch, tsus ursgahyg uzev. Zoviig ersen bolovch, zovlont duug sonsjee. **8** Yamar ch zaigui boltol ni baishin deer baishin nemj, talbaig talbaitai ni niiluulegchid gaslantai yaa! Ta nar gazryn dund gantsaaraa amidrah gej ingejee. **9** Minii chihend tumen tsergiin EZEN "Uneheer, olon baishinguud hoosorch, tom saihan ni hurtel ezengui bolno. **10** Usan uzmiin arvan akr gazar neg bat dars gargaj, neg omyer ur ni neg yefa taria urguulna" gej tangaraglav. **11** Hatuu arhiny hoinoos hootsoddon ogloo ert boson, darsand tsohiultlaa udesch oroi boltol baigchid gaslantai yaa! **12** Tednii nair ni lir, bosoo yatga, hengereg, limbe, darsaar hogjino. Gevch ted EZENii uilsiig ul anhaarch, Tuunii mutryn ajlyg tungaaj bodohgui. **13** Minii ard tumend medleg dutsanaas bolj ted tsologdon, tednii hundet humuus ni olsoj, olon tumen ni tsangaj zovno. **14** Tiimees Uhegsdiin oron hooloigoo orgosgon, amaa hyazgaargui angailgav. Iyerusalimyn sur javhlan, olon tumen, tuunii duu chimee, hogjil, bayasal tiishee buuna. **15** Hun nomhtgogdoj, hun basamjlagdana. Bardam hunii nud ch basamjlagdana. **16** Gevch tumen tsergiin EZEN shuuheer orgomjlogdoj, ariun Burhan ariun baidlaa unen zov dotor uzuulne. **17** Hurganuud ooriin belcheert baigaa shig ideeshilj, bayachuudyn orhison gazart hariinhan hoollono. **18** Hudal huurmagiin argamjaar shudarga bus yavdlyg avchirj, teregii tatlagaar nugliig tatagchid gaslantai yaa. **19** "Ter turgen hijj, Ooriin ajlaa yaaravchlag. Bid uzmeer baina. Izrailiin Ariun Negenii zorilgo oirton ongoroh boltugai. Bid medmeer baina" gej oguulegchid gaslantai

yaa! **20** Muug sain, sainyg muu gej nerlegchid, haranhuig gerel, gerliig haranhuigaar soligchid, gashuunyg amttai, amttaig gashuunaar orluulagchid gaslantai yaa! **21** Ooriinhoo nudend mergen bolj, oorsdiinhoo bododd uhaalag baigchid gaslantai yaa! **22** Dars uuhdaa baatar, hatuu arhi nairuulahdaa zorigtoi baigchid gaslantai yaa! **23** Hahuulias bolj nugeltniig zovtgoj, shudarga humuusiin zov baidlyg zailuulagchid gaslantai yaa! **24** Tiim uchraas galyn hel surliig tuimerden, galyn dold huihlagdahyn adil, tednii undes ni omhorson met bolj, tednii tsetseg ni toos shig hiisne. Uchir ni ted tumen tsergiin EZENii huuliig ul toomsorlon, Izrailiin Ariun Negenii ugiig uzen yadsan. **25** Uunii ulmaas EZENii uur hilen Ooriin ard tumnii esreg shataj, tednii esreg mutraa sungaj, tedniig tsohij unagav. Uul hodlon, tednii huur ni gudamjnuudyn gold hog hayagdal met hevtene. Ugeer Tuunii uur hilen ergesengui, Ter mutraa sungasan heveer baina. **26** Ter bas als holyn undesten uruu tug orgoj, gazryn muhraas teden uruu isgerne. Haragtun. Ted uter turgen irne. **27** Tednii dotroos hen ch yadarch budrehgui, neg ch hun dug hiihgui, untahgui. Tednii uutsan dahi busnuud tailagdahgui. Neg ch hunii gutlyn udees ni tasrahgui. **28** Tednii sum ni hurts, num ni hovchilson, moridyn tuurai ni tsahiur met, teregnii moor ni hui salhi met ajee. **29** Tednii hurhreh ni em arslan met ajee. Ted zaluu arslanguud shig arhirsch, olzoo shuuren avahdaa arhirdag. Ted olzoo avaad yavahad, tuuniig ni hen ch choloolohgui. **30** Ter odor dalain turhrelt met ted tuuniig nomron hurherne. Herev negen hun gazar uruu harval tend haranhui, ui gashuu bolon gerel ni hurtel uuleer haranhuilagdsan ni uzegdene.

Isaia 6

6:1 Uzzia haany nas barsan jil bi Ezeniig sentiin deer orgomjlogdon, deedlegden zalarch, Tuunii nomrogiin hormoi ni sumiig duurgej baihyg harlaa. **2** Tus bur zurgaan jiguurtei syerafuud Tuunii deed tald zogsood, hoyor jiguureeree nuuree buteej, hoyorooroo holoo huchin, hoyoroor ni nisej bailaa. **3** Neg ni nogoogoo duudaj — Tumen tsergiin EZEN ariun, ariun, ariun. Buh l gazar Tuunii aldraar duuren baina gej baiv. **4**

Duudagchiin duunaar bosgony suuri chichirsen ba tegehed sum utaagaar duurch bailaa. **5** Tegeed bi — Bi suirsen tul nadad zovlon ireg! Yaagaad gevel bi buzaruultai hun. Bi buzaruultai humuusiin dund amidardag. Uchir ni minii nud tumen tsergiin EZEN boloh Haanyg harlaa gej helev. **6** Tegehed syerafuudyn neg ni tahilyn shireenees bahiar avsan, shataj baigaa nuurs gartaa barin nad uruu nisej irev. **7** Tegeed ter minii amand hurgej — Haragtun. Ene chinii amand hursneer chinii buzaruultai avch hayagdaj, chinii nugel uuchlagdlaa gev. **8** Daraa ni — Bi heniig yavuulah ve? Hen Bidnii toloo yavah ve? gesen Ezenii duut bi sonsood — Bi end baina. Namaig yavuulaach gej helehed, **9** Ter — Yav. Ard olond uuniig heltugei! "Sonssoor bai. Gevch buu uhamsarla. Uzseer bai. Gevch buu oilgo". **10** Ene ard olny zurh setgeliig hatuuruulj, chihiig ni dulii, nudiig ni sohor bolgo. Es bogoo ted nudeeree haran, chiheeree sonsoj, zurheeree uhaarch, ergej butsna, edgerne gev. **11** Daraa ni bi — Ezen mini, hir udah ve? gesend Ter hariulan — Hotuud evdren suidej, orshin suugchgui bolj, oron bair ezguirch, gazar nutag yuu ch ugui hoosroh hurtel urgeljlilne. **12** EZEN humuusiig hol avaachin, nutgiin dund martagdsan gazruud ih bolno. **13** Tend aravny neg huvi ni uldsen ch, tuuniig ulias, esvel tsars mod shig dahin shataana. Tuuniig unahad hojuul ni uldene. Ariun ur ni tuunii hojuul yum gev.

Isaia 7

7:1 Iudagiin haan, Uzziagiin ach, Iotamyn huu Ahazyn uyed Aramyn haan Ryezin, Izrailiin haan Ryemaliagiin huu Pyeka nar Iyerusalimyn esreg daitahaar yavsan bolovch, ezlen avch chadsangui. **2** "Aramyeichuud Yefraimnd huaragnan buulaa" hemeen Davidyn gert medegdsend Ahaz bolon tuunii humuusiin zurh salhind naigah oin mod shig chichrev. **3** EZEN Isaiad aildan — Chi odoo ooriin huu Shyariashubyn hamt garch yavan, deed tsoormiin us tugeeguuriin etses deh ugaalgyn gazar uruu yavdag tov zam deer Ahaztai uulzaad, «tuund ingej hel! "Bolgoomjtoi, taivan bai. Uugin bui modny hoyor hojuul boloh Ryezin, Aram bolon Ryemaliagiin huugiin dogshin uur hilengees buu ai, buu zurh ald. **5** Uchir

ni Aram, Yefraim, Ryemaliagiin huu nar chinii esreg muug tolovloj, **6** «Iudagiin esreg ochij, tedniig ailgan surduulj, oorsoddoo huvaan avaad tednii godd Tabyeyeliin huug haan bolgon taviya» gej heleltsev. **7** Tiimees Ezen BURHAN aildaj baina. «Im yum bolohgui, butehgui. **8** Uchir ni Aramyn terguun bol Damask, Damaskiin terguun bol Ryezin yum. (Jaran tavan jiliin dottor Yefraim butarch, tsaashid ard tumen gegdehgui.) **9** Yefraimyn terguun ni Samari bogood Samariin terguun ni Ryemaliagiin huu yum. Herev chi itgehgui bol, chi uneheer tsaashid togtohgui»" gej hel gev. **10** Daraa ni EZEN Ahaztai dahin yarij, iinhuu aildav. — **11** Oortoo Burhan EZENeese temdeg guigtun. Uhegsdiin oron shig gun, esvel tenger shig ondor huselt tavi. **12** Harin Ahaz — Bi guihgui, EZENiig ch sorihgui gejee. **13** Isaia — Odoo sonsogtun. Davidyn ger ee! Humuusiin tevcheeriig sorih ni chamd bagadaad, odoo minii Burhany tevcheeriig mon sorih gej baina uu? **14** Tiim uchraas Ezen Ooroo chamd negen temdeg ogno. Uzegtun! Negen ongon busgui huuhedtei bolj, huu toruuleed, Tuuniigee "Immanuyel" gej nerlene. **15** Ter huu muutaas tatgalzaj, sainyg songohoo medeh uyedee eedem bolon zogiin bal idne. **16** Uchir ni huug muutaas tatgalzan, sainyg songohoo medehees omno chinii aidag hoyor haany nutag ni martagdah bolno. **17** EZEN Assiriin haanyg cham deer, chinii ard tumen deer, chinii etsgiin ger deer avchrah bogood Yefraim ni Iudagaas tusgaarlagdsan ter odroos hoish hezee ch tiim odrud tohioldoj baigaagui gev. **18** Ter odor EZEN Yegipyetiin golyn amand baigaa yalaa uruu, Assiriin nutagt baigaa zogii uruu isgerne. **19** Ted bugdeeree irj, ezgui hondii, havtsal tshiony ontsog, buh l uurganii but bolon buh ustai gazruud deer suuna. **20** Ter odor Ezen Yevfratyn chanadad orshih nutgaas holsolj avsan tongorgooroo tolgoiin bolon holiin usiig husaj, mon sahlyg avna. Ter tongorog ni Assiriin haan yum. **21** Ter odor hun ohin byaruu bolon hoyor honi amid bailgah bolno. **22** Tiimees suu elbeg bolsnoos ter eedem ideh bolno. Uchir ni nutgiin dund uldsen hun bur eedem bolon zogiin bal ideh bolno. **23** Myangan mongon shyekyeleer unelegdsen myangan usan uzmiin oroongo urgaj baisan gazar burdter odor orgost halgai, uurganii but urgana. **24** Buh gazar orgost halgai, uurganii butaar duursen baih uchir humuus end num sumtaigaa ireh bolno. **25** Hurzeer bolovsruuldag baisan

buh tolgodyn huvid gevel, orgost halgai hiigeed uurgenees ni aij ta nar tend ochihgui. Harin ter ni uhriin belcheerleh, honidyn talhlah gazar bolno.

Isaia 8

8:1 EZEN nadad aildsan ni — Tom havtan avaad, deer ni jiriin usgeer "Olzond turgen, zoliosond hurdan" gej bichigtun. **2** Bi tahilch Uria bolon Iyebyechiagiin huu Zyehiria naryg gerchleliin toloo itgemjit gerch bolgon Oortoo avna gev. **3** Ingeed bi emegtei esh uzuulegchid oirtoj, ter jiremselj, huu toruulev. EZEN nadad — Tuuniig "Mahyershalalhashbaz" gej nerle. **4** Uchir ni huug "Aav, eej" gej helj surahaas omno, Damaskiin ed bayalag, Samariin olz Assiriin haany omno avaachigdana gev. **5** Tsaash ni EZEN nadtai dahin yarij, aildan — **6** Ene humuus Shiloahyn dolgoon ursgalt usyg ul toomsorlon, Ryemaliagiin huud bolon Ryezind bayarlaj baina. **7** Iim uchraas odoo uzegtun! Ezen Yevfratyn huchit ih usyg Assiriin haan ba aguu addar hundiig ni hurtel tednii deer avchrah gej baina. Ter buh suvag hooloi deeguur ni halin, buh ereg deeguur ni uyerlene. **8** Daraa ni ter Iudagaar dairan uyerlej, huzuu hooloind ni hurtel tulna. Tuunii jiguur delgegdehed, chinii ulsaar duurne. Immanuyel ee! gev. **9** Evdreltsegtun, humuus mini! Tarj butar. Delhiin alsлагdsan buh nutguud aa, chih tavi. Selmee buslegtun. Tarj butar. Selmee buslegtun. Tarj butar. **10** Tolovlogoo sedeh bolovch ter ni ul butne. Sanal tavivch ene ni ul tesne. Uchir ni Burhan bidentei hamt baina. **11** Iimees EZEN huchit mutraaraa nadad aildan, edgeer humuusiin zamaar yavahgui baihyg namaig surgasan ni — **12** Ene humuusiin huivaldaan gej uzej baigaa buhniig huivaldaan gej helj bolohgui. Tednii aij baigaa yumnaas buu ai, buu tugsh. **13** Ta naryn ariun hemeen uzeh yostoi negen bol tumen tsergiin EZEN yum. Ter ta naryn aidas baih bolno. Ter ta naryn aimshig baih bolno. **14** Daraa ni Ter ariun gazar bolno. Gehdee Izrailiin hoyor geriig tsohих chuluu, budruuleh had, Iyerusalimyn orshin suugchdyn urhi bolon zanga bolno. **15** Olon hun tuund buderne. Tegeed ted unana, hemherne. Tuugeer ch barahgui ted urhind orj barigdana. **16** Gerchleliig booj, minii shavi naryn dund huuliig bituumjlegtun. **17** Iakovyn gerees nuuree nuuj baigaa EZENiig bi huleene.

Bi Tuuniig tsohroltgui haina. **18** Namaig bolon EZENii nadad ogson huuhduudiig uzegtun. Bid Sion uulan deer orshigch tumen tsergiin EZENees Izrailid ogson temdeg, gaihamshguud mon. **19** Ted ta nart "Shivnen chalchdag suns duudagchid bolon shidtenuudtei zovlold" gej heleh uyed ard tumen oorsdiinhoo Burhanaas asuuhgui gej uu? Amid humuusiin toloo uhegsdees asuuh gej uu? **20** Huuli hiigeed gerchleld anhaaragtun. Herev ted ene ugiin daguu yaridaggui bol tedend gegee baihgui boljee. **21** Ted gazar nutag damjin havchigdsan ba olsgolon heren tenej, olsohlooroo uurlaj, deesh haraad, haanaa bolon Burhanaa haraana. **22** Daraa ni ted gazar uruu harahad zovlon, haranhui, uitgar gunigiin suuder uzegdene. Ted haranhui uruu hoogdono.

Isaia 9

9:1 Zovlontoi baisan gazar nutagt dahin haranhui bolohgui. Uridyn tsagt Ter Zyebulun bolon Naftaliin nutagt jigshuureer handaj baisan bol daraa ni Hari undestnuudiin Galil, Iordany nogoo tald, tengisiin hajuugaar sur javhlantai bolgono. **2** Haranhuid alhaj yavaa humuus aguu ih gerliig uzne. Haranhui gazart amidarch baigaa humuus deer gerel tusna. **3** Ta undestniig olshruulan, tednii bayar hooriig ni ihesgene. Humuus olzoo huvaah uyed bayarladag shig, ted Tany orshihuid urgats huraan bayarlaldana. **4** Uchir ni Midiany odriinh shig tedniig daranguilagchiin tashuur boloh tedniig daramtлах buulga, moron deerh dongiig ni Ta evdene. **5** Tulaldaand tsereg hunii omsson gutal buriig, tsusand onhruulsen huvtsas buhniig galyn tulsh met shataana. **6** Uchir ni bidnii toloo huuhed torj, bidend huu ogogdono. Zasaglал Tuunii moron deer baih bolno. Tuunii neriig Gaihamshigt Zovlogch, Huchit Burhan, Monhiin Etseg, Enhiin Jonon gej duudna. **7** Davidyn sentii, tuunii haanchlald shudarga yos, unen zoviig uyeiin uyed togtoohod, Tuunii zasaglал болон enh amgalan ni odoogoos uurd monhod baih болно. Tumen tsergiin EZENii zutgel uuniig heregjuulne. **8** Ezen Iakovyn esreg ut ilgeev. Ene ni Izraili deer buuv. **9** Yefraim болон Samariin orshin suugchid zurhnii bardamnal, ih zangaar iinhuu yarij baigaag buh humuus meddeg. **10** "Toosgonuud evdren nursan ch, bid

golgor chuluugaar dahin barina. Toshlogiin mod ogtlogdson ch, bid hush modoor orluulna". **11** Iim uchraas EZEN tednii esreg daisnuudyg ni Ryezinees odoon bosgoh bolno. **12** Dorno zugees aramyeichuud, baruun zugees filistchuudiig yavuulahad ted amaa angailgan Izrailiig zalgina. Ene buhnees ul hamaaran, Tuunii uur hilen ergehgui, Ooriin mutraa sungasan heveer baina. **13** Uchir ni humuus oorsdiig ni tsohison Tuun uruu butsjaj ergedeggui, tumen tsergiin EZENiig erj haidaggui. **14** Tiimees EZEN Izrailias tolgoi, suuliig ni tastaj, gantshan odort dalduu modny ish, mochriig ni tas ogtolno. **15** Tolgoi ni otgos bolon hundet humuus, suul ni hudal huurmagiig nomlodog esh uzuulegch yum. **16** Uchir ni ene humuusiin gazarchlagchid ni tedniig tooruulj, tedneer gazarchluulsan humuus ni budlin samuurdag. **17** Tiim uchraas Ezen tednii zaluusaas ch taashaal avahgui. Onchin, belevsen humuusiig ni ch Ter orovdohgui. Uchir ni ted bugdeeree burhangui ba buruug uildegchid ajee. Am bolgon munhag zuil yarij baina. Ene buhnees ul hamaaran, Tuunii uur hilen ergehgui, Ooriin mutraa sungasan heveer baina. **18** Uchir ni buzar muu yavdal ni gal met shataj, uurgene bolon orgost butyg tuimerddeg. Ene ni oin shirengiig hurtel notsooj, deeshee utaan bagana met hoorno. **19** Tumen tsergiin EZENii uur hilengeer gazar huilagdah bogood humuus galyn tulsh met yum. Hen ch ah duugee hairlahgui. **20** Ted baruun gart baigaagaa shuuren avavch, olsson heveeree. Ted zuun gart yuu baigaagaa idevch ul tsadna. Hun bur ooriinhoo shuuny mahnaas iddeg. **21** Manassyeg Yefraimyg, Yefraim Manassyeg zalgina. Ted hamtarch Iudagiin esreg bosno. Ene buhnees ul hamaaran, Tuunii uur hilen ergehgui, Ooriin mutraa sungasan heveer baina.

Isaia 10

10:1 Shudarga bus togtoolyg togtooj, zov bus shiidver bichigchid ni gaslantai yaa! **2** Ingesneeree ted yaduusyg shudarga yavdlaas zailuulj, Minii ard tumnii ugeeguichuudiig unen zovoos holduuldag. Ingej ted belevsen emegteichuudiig oorsdiin olz bolgon, onchin huuhduudiig deeremddeg. **3** Alsaas ireh suirel ba shiitgeliin odor ta nar yuu hiih yum

be? Ta nar hen uruu tuslamj guin zugtah ve? Mon oorsdiinhoo aldryg haana orhieh ve? **4** Olzlogsdyn dund bohiin, alagdsan humuusiin dund unahaas oor yuu ch uddehgui. Ene buhnees ul hamaaran, Tuunii uur hilen ergehgui, Ooriin mutraa sungasan heveer baina. **5** Minii uur hilengiin tayag boloh Assiri gaslantai yaa! Gart bui savaa bol Minii zevuutsel yum. **6** Bi tuuniig burhangui undestnii esreg, Minii uur hileng hodolgoston ard tumnii esreg yavuulj, deeremdsen zuiliig olzlon, tedniig gudamjny shavhai shalbaag met gishgechih tushaalyg Bi tuund ogno. **7** Hediigeer ter ingej setgehgui, zurhendee ingej tolovlohgui bolovch, olon undestniig tastchin ustgah ni tuunii zurh setgel deh zorilgo yum. **8** Uchir ni ter ingej helj baina. "Minii noyod bugdeeree haad bish uu? **9** Kalno ni Karhyemish shig, Hamat ni Arpad shig, Samari ni Damask shig bish uu? **10** Minii mutar ni shuteenuudiin haanchlaluudad hursnii adil, (tednii siilmel horguud ni Iyerusalim bolood Samariinhaas ch iluu aguu) **11** Bi Samari bolood shuteenuuded ni herhen handsan shigee Iyerusalim bolon tuunii horguuded handah bish uu?" **12** Ezen Sion uul bolon Iyerusalimd Ooriin buh ajlyg duusgamagts, "Assiriin haany omog bardam zurhnii uriig bolon ihemseg baidlynh ni sur javhaag Bi shiitgene" gej aildana. **13** Uchir ni ter "Bi ooriin garyn hucheer bolon mergen uhaanaaraa uuniig hiisen. Uchir ni bi uhaantai. Bi ard tumnii hil hyazgaaryg shiljuulen, tednii ed bayalgiig deeremden, huchit hunii adilaar sentiind zalragchdyg tulhen unagav. **14** Shuvuuny uur met ard tumnii ed bayalagt minii gar hurch, orhigdson ondgiig tsugluuldag negnii adil bi buh gazryg tsugluulan avav. Tend jiguuree devj, hoshuugaa neen, jirgeh negen alga". **15** Suh, tsavchigch hundee ooriigoo sairhah uu? Esvel horoo, ooriig ni ashigljaj baigaa hunihee omno ooriigoo orgomjloh uu? Ene ni oooroor ni dalaigchiig ezemshih shiidem, esvel ooriigoo mod bish yum shig orgoh tayagtai adil yum. **16** Tiim uchraas tumen tsergiin BURHAN Ezen tuunii zorigt daichid uruu ni doroituulah ovchniig yavuulj, sur javhlangiinh ni door durrelzeh dol met galyg notsoono. **17** Izrailiin gerel ni gal, tuunii Ariun Negen ni dol bolj, tuunii uurgene, orgost halgaig ni gantshan odort shataana. **18** Ter tuunii shiguu oin sur javhlan, ur jimst tsetserleg, setgel biye hoyoulang ni ustgana. Ovchtei hun doroitdogiin adil bolno. **19** Tuunii oin moddoos

uldsen moddyn too ni huuhed bichij bolmoor tun бага байх болно. **20** Ter odor Izrailiin uldegseд hiigeed, Iakovyn geriinhnees heltregseд oorsdiig ni tsohison negniig hezee ch dahin tushihee болй, harin EZEND, Izrailiin Ariun Negend uneneer naidna. **21** Uldegseд, Iakovyn uldegseд huchit Burhan uruu ergene. **22** Izraili aa, chinii ard tumen hediigeer dalain els met bolovch tednii dundah uldegseд l ergene. Suirel ni togtoogdson bogood zovoor duuren baina. **23** Uchir ni tumen tsergiin BURHAN Ezen togtoosон суирииг буh nutgiin gold heregjuulne. **24** Iimd tumen tsergiin BURHAN Ezen iin aildav. — Siond orshdog Minii ard tumen ee! Yegipyetiin adilaar ta naryg tayagaar tsohij, ta nar uruu savaa dalaij baigaa Assirias buu aigtun. **25** Uchir ni tun udahgui ta naryn esreg Minii zevuutsel duusgavar болй, Minii uur hilen tednii suirel uruu chiglegdene. **26** Tumen tsergiin EZEN Oryebyn hadand Midianyg tsohison shig tedniig tashuurdana. Ter Yegipyeted hiisen shigee, Ooriin tayagaa dalain deeguur sungana. **27** Ter odor tednii дарамтыг mornoos chini, буulгыг ni huzuun deerees chini zailuulna. Targalsnaas болй, буulга ni evderne. **28** Ter Aiatad irj, Migronoor damjin Mihmasht nootsoo hadgalna. **29** Ted davaag davaad "Bid Gyebad honogloh болно" gev. Rama tugshij, Saulyn Gibyea zuttav. **30** Gallimyn ohid oo. Buh duugaaraa changa hashhirtsgaa! Anhaaragtun, Laisha. Hoorhiiloltei Anatot oo! **31** Madmyena zugtaj, Gyebimiin orshin suugchid horgodoh gazar haiv. **32** Ter onodor Nobt buudallan, Siony ohiny uul, Iyerusalimyn tolgod deer nudarga zangidan zanalhiilne. **33** Haragtun, tumen tsergiin BURHAN Ezen buh hucheeree modny mochriig tas tsavchina. Hemjeegeer ondor ni tsavchigdana, ihemseg humuus basamjlagdana. **34** Tereer tomor suheer shirenge oig tsavchij, Huchit Negenii omno Livan unana.

Isaia 11

11:1 Iyessiin hojuulaas nahia garch, undesnees ni mochir urgaj, jims gargana. **2** EZENii Suns, mergen uhaan болон oilgoltyn suns, zovloh болон huch chadlyn suns, EZENees emeehui болон medlegiin suns Tuun deer orshino. **3** Tuunii taalal ni EZENees emeehuid orshdog. Ter Ooriin nudend

uzegdseneer shuuhgui, chihendee sonsogdsonoor shiidver gargahgui. **4** Gagtshuu unen zovoor yaduusyг shuuj, gazryn zovogsdod zoriulan shudarga shiidver gargana. Tereer amnyhaa savaagaar gazryg deldej, uruulynhaa amisgalaar hilentstениг alna. **5** Ter zovt baidlyg buselhiigeeree, itgemjit baidlyg belhuuseeree buselne. **6** Chono hurgatai hamt amidran, irves ishigtei hamt hevtej, tutalyg zaluu arslantai hamtad ni tejeej, byatshan huu tedniig udirdana. **7** Unee болон баавгай belchij, tednii ur zulzaguud ni hamt hevtej, arslan ni uher uher shig surel idne. **8** Nyalh huuhduud naj mogoin nuhnii derged togloj, balchir huuhed hort mogoin uurend garaa hiine. **9** Ted Minii buh ariun uuland horlohgui, ustgahgui. Uchir ni dalai usaar duurdeg shig delhii EZENii medlegeer byalhana. **10** Ter odor Iyessiin undes ard tumnii tug met bosoj, uuniig toiron undestnuud tsuglaj, aldar ni Tuunii amrah gazar болно. **11** Ter odor Ezen mutraa hoyor dahi udaagaa dahin sungaj, Assiri, Yegipyet, Patros, Kush, Yelam, Shinar, Hamat болон dalain arluudaas Ooriin ard tumnees uldsen uldegсdiig butsaaj avna. **12** Ter undestnuudiin toloo tugiig orgon, gazryn dorvon zugees Izrailiin tsologdson humuus, Iudagiin butragsdyg tsugluulna. **13** Yefraimyn ataarhal arilan, Iudagiin daisnuud tas tsohigdonо. Yefraim Iudad ataarhahgui bogood Iuda ni ch Yefraimd daisagnahgui. **14** Ted baruun zug deh Filistiin nam dor gazryg dovtlon, ted hamtdaa dorny hovguudiig deeremdej, Yedom ba Moab deer garaa tavin, Ammony hovguud tednii erhsheeld орно. **15** EZEN Yegipyetiin dalain hooloig bureн hataaj, haluun salhiaraa uleelgen Yevfratyn deeguur mutraaraa dallan, humuus shaahaigaa tailahguigeer tuuniig gatlah boltol ni doloon heseg huvaana. **16** Izrailichuud Yegipyetiin nutgaas garsan odort tohioldson metTuunii ard tumnees uldsen humuust Assirias ireh ih zam bii болно.

Isaia 12

12:1 Ter odor chi ingej heleh болно. "EZEN mini. Bi Tand talarhal orgoo. Ta nadad uurlasan hedii ch uuraa tataj, namaig taivshruullaa. **2** Uzeгtun, Burhan бол minii avral. Bi itgen, aihgui. EZEN BURHAN бол minii huch ba minii duu, Ter minii avral болoв" **3** Tegeed ta nar avralyn hudgaas

bayartaigaar us tatna. **4** Ter odor ta nar ingej heleh bolno. "EZEND talarhlyg orgo, Tuunii neriig duud. Tuunii uilsiig humuusiin dund medegd. Tuunii ner orgomjlogdsoniig tedend sanuul. **5** Gaihamshigt zuilsiig hiisen EZENiig magtan duul. Ene buhniig gazar delhii dayaar meduulegtun. **6** Siond suugchid aa! Changa duutaar bayasan hashhiragtun. Uchir ni ta naryn dund baigaa autaa ni Izrailiin Ariun Negen yum".

Isaia 13

13:1 Amozyn huu Isaiagaan uzsen Vavilony tuhai zon. **2** Nutsgen tolgodyn deer tug bosgoj, duugaa ondorsgon, garaa dohij tedniig noyodyn haalga uruu oruul! **3** Bi Ooriin uur hileng guitselduulehiin tuld Ooriin ariusgagdsan negend tushaal ogson. Minii orgomjlol dotor bayasdag Ooriin huchirheg daichdyg duudav. **4** Olon hunii hol uimeen met uulsyn deerh nuser ih chimee shuugian. Hamtdaa tsuglarsan undestnuud, haanchlaluudyn uimeldeh asar ih chimee shuugian. Tumen tsergiin EZEN tulaand tserguudiig tsugluulj baina. **5** Ted als holyn ornoos, tengeriin hyazgaaraas irj baina. EZEN ba Tuunii zevuutslin zevseg buh gazryg ustgahaar irj baina. **6** EZENii odor oirhon uchir uilagtun. Togs huchit Negenees suirel met irj baina. **7** Tuunees hun buriin gar ni sularch, zurh ni hailna. **8** Ted aij tugshin, ovchin zovlon tedniig barina. Ted toroh gej bui emegtei shig tarchilna. Ted balmagdan biye biyee harj, tsarai ni durelzen shatna. **9** Uzeztun, Gazryg hoosruulj, tuunii dotorh nugeltnuudiig ustgah aimshigtai uur hilengeer badarsan EZENii odor irj baina. **10** Tengeriin odod bolon odny orduud gerlee ogohgui bogood mandah naran haranhuilj, sar gerlee tusingui. **11** Buzar bulai yavdlynh ni toloo yertontsiig, nugliinh ni toloo hilentsteniig Bi shiitgene. Bi ihemseg humuusiin deerengui zang etses bolgono. Hertsgii dogshin humuusiin bardam zang basamjlana. **12** Bi huniig tsever altnaas ch iluu unetei bolgon, hun torolhtniig Ofiryin altnaas hovor bolgono. **13** Bi tengeriig donsolgono. Tumen tsergiin EZENii shataj bui uur hilengiin odor Tuuniig uurlahad gazar bairnaasaa chichrene. **14** Hun bur hoogdson bohon goroos, ezengui honi met ooriin humuus uruugaa ergej, torolh nutag uruugaa zugtana. **15** Oldson hun buriig jadalj,

olzlogdson buriig ni selmeer horoono. **16** Nyalhsyg ch oorsdiinh ni nudnii omno hemh chuluudan, oron bairyg ni tonoj, ehneruudiig ni huchirhiilne. **17** Uzegetun, Bi mongiiig ul toogch, altyg ul taashaagch myedyechuudiig tednii esreg hodolgono. **18** Tednii num zaluusyg hiaruulan, hevliid baigaa ursiig ch ul orshoono. Tednii nud huuhdiig ch enerehgui. **19** Haanchlaluudyn chimeg, haldyeichuudyn baharhlyn aldar bolson Vavilon ni Burhan Sodom, Gomorrag unagasan shig unana. **20** Uyeiin uyed hezee ch tend hun orshin suuj, amidrahgui. Tend arabuud maihnaa barihgui, honichid surgee hotluulahgui. **21** Harin tend tsoliin amitad l hevtej, tednii baishinguud shar shuvuugaar duurch, tend temeen hyaruul amidarch, sagsgar yamaanuud toglo. **22** Tednii behelsen tsamhguudad tsoovor chono ulij, bayan tansag harshid ni chonontsor uurlene. Ter tsag oirhon, ter odor udahgui irne.

Isaia 14

14:1 EZEN Iakovyg orovdon, Izrailiig dahin songoj, tedniig torolh nutagt ni suurishuulna. Daraa ni hariin humuus tedentei niilj, Iakovyn gert negdene. **2** Humuus tedniig oorsodteigoo hamt avch, oorsdiin gazart avchirna. Izrailiin ger tedniig EZENii nutag dahi ov met zarts, shivegchid bolgon ezemshine. Oorsdiig ni olzlogsdyg ted olzlon avch, darlagchdygaa ted zahirah bolno. **3** Ter odor EZEN zovlon, uimeen samuun, boolchlolyn hund huchir albanaas chamaig choloolon amraahad **4** chi Vavilony haany esreg iim shog duu duulna. "Daranguilagchiin togsgol irev. Tuunii uur hilen etseslev. **5** EZEN hilentstenii tayagiig, zahiragchdyn ochirt tayagiig hutaljee. **6** Ter tasraltgui tsohij uuraaraa ard tumnuudiig tsohij, zogsoltgui moshgoh hilengeeree undestnuudiig zahirav. **7** Buh gazar amarch, anir chimeegui bolj, bayar bayasgalangiin uuhaig hadaana. **8** Narsnuud ch, Livany hush modod ch hurtel chamd bayarlaraj «Chamaig unasnaas hoish bidniig tsavchihaar hen ch irehgui» gene. **9** Dooroos Uhegsdiin oron ch chamaig ireh uyed chini uulzah gej hoorno. Ter chamd zoriulan uhegsdiin sunsnuudiig bolon gazryn buh l deetsiig sereen, undestnuudiin buh haadyg sentiinuudees ni bosgono. **10** Ted bugd chamd hariulan «Chi ch biden shig

sul doroi bolson. Chi bidentei adil bolson. **11** Chinii buh javhlan, chinii bosoo yatgyn duu Uhegsdiin orond doosh buulgagdav. Chinii door ot tarhan, horhoinuud chinii buteeleg bolno». **12** Ayaа, Uuriin huu, gyalbaat tsolmon. Chi yaaj tengerees unav aa? Undestnuudiig dorduulagch chi gazart hayagdlaa! **13** Uchir ni chi zurhendee «Bi tenger uruu garna. Bi Burhany oddyn deer sentiigee bosgono. Bi umardyn hamgiin chanadad chuulgany uulan deer zalarna. **14** Bi uulsiin oroi deer garna. Bi ooriigoo Hamgiin Deed Negen shig bolgono» gesen. **15** Gevch chi Uhegsdiin oron uruu. nuhnii hamgiin gund hurtel hayagdana. **16** Chamaig uzegchid gaihan, melerch «Delhiig donsолгон, haanchlaluudyg chichruulsen hun ene mon uu? **17** Yertontsiig tsol met болгон, hotuudyg ni busniulсан, horigdluudaa gert ni harihyg ul zovshoorson hun ene uu?» getsgeene. **18** Undestnuudiin buh haad aldar дотор ооriin bulshindaa hevtej baina. **19** Harin chi jigshigdsen gishuu met, hold gishgegdeh huur met, selmend siichuulj, nuhnii chuluunuud uruu yavah humuusiin buteeleg shig bulshnaasaa hayagdav. **20** Chi gazar nutgaa suitgej, ard tumnee ustgasan uchir tedentei hamt bulshind negdehgui. Buzar muug uildegchdiin ur udam dahin hezee ch dursagdahgui baih boltugai. **21** Etsguudiinh ni buruugaas болj hovguuded ni tsaazyn tavtsan beltgegtun. Ted bosoj, gazryg ezemshij, yertontsiin gadargyg hotuudaar duurgeh yosgui". **22** "Bi tednii esreg bosno" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. "Mon Vavilonoos neriig ni болон amid uldegсед, ur udam ba hoich uyeiig ni ustgana" gej EZEN aildaj baina. **23** "Bi tuuniig zaraany ezemshil, usny namag болгоj, ustgagch shuureer tseverlene" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **24** Tumen tsergiin EZEN tangaraglan, "Uneheer Minii bodson hereg biyelj, Minii tolovloson yosoor uil butne. **25** Bi Assiriig Ooriin nutagt ustgan, Ooriin uulan deer gishgene. Tegehед tuunii буulгыг tednees avch, дарамтыг ni tednii mornoos zailuulna. **26** Ene бол buh delhiin esreg togтоогдсон tolovlogoo. Ene бол buh undestnii esreg sungagdsan mutar yum. **27** Uchir ni tumen tsergiin EZENii tolovloson zuiliig hen oorchilj chadah ve? Tuunii sungasan mutryg hen butsaaj chadah ve?" gev. **28** Ahaz haany nas barsan jil ene zon irlee. **29** "Buh filistchuud ee. Ta naryg janchigchiin tashuur hugarлаа gej buu bayarlagтun. Uchir ni mogoin undesnees hort mogoi

garch ireh bogood tuunii ur jims ni nisegch galt mogoi yum. **30** Ugeegui guilgachin idej, yaduus ayuulgui amgalan hevtene. Bi chinii undsiig olsgolongoor uhuulne. Uldegshed chini ingej alagdana. **31** Daaman haalga mini, uilagtun! Hotuud aa, tsurhiran uil! Filistchuud ee, ta nar bugdeeree sarnij alga bol! Yuu gevel umardaas utaa irj baina. Tuunii egneend badarchin alga. **32** Tegvel ter hariin elch nart yaaj hariulah ve? EZEN Siony suuriig tavisan. Tuunii ard tumnees zovj zudregsed ni tuunii dotor horgodoh bair haina".

Isaia 15

15:1 Moabyn tuhai zon. Moabyn Ar shonoor ustgagdan suirsen baina. Moabyn Kir shonoor ustgagdan suirsen baina. **2** Ted gashuudan uilahaar sum, Dibon uruu, morgoliin ondorloguud uruu garav. Moab ni Nyebo bolon Myedyebagiin toloo uilav. Hun buriin tolgoi ni halzan bogood sahlaa husjee. **3** Ted gudamjind taar omsoj, deever deer bolon talbai deer hun bur tsurhiran uilaldaj, nulims unagana. **4** Hyeshbon, Yelyealye mon uilj, tednii duu Iahaz hurtelh buh l zamyn tursh sonsogdono. Tiim uchraas Moabyn zevseglesen ers changaar uilaldan, setgel ni dotroo tugshine. **5** Moabyn toloo Minii zurh hashhirna. Tuunii orgodluud ni Zoar, Yeglatshyelihoodia hurtel zugtana. Ted Luhitiin beleer uilaldan ogsoj, suirel moholdoo gashuudan, Horonaim uruu odoh zam deer tednii shanalah uilaan ihesne. **6** Nimrimiin us shirgen, ovs ni gandaj, nyalh nogoo uhej, nogoon yum yuu ch ugui alga bolloo. **7** Iim uchraas ted olj, nootsolson bayalgaa Arabimyn gorhi uruu zoono. **8** Tednii shanalalt duu Moabyn nutgiin ergen toirond tsuuraitaj, tednii uilaan ni Yeglaimt, bur Byeyeryelimd ch hursen. **9** Uchir ni Dimony us tsusaar duurev. Bi Dimond ui gashuug ni nemj, Moabyn orgodluud ba ter gazart uldegshed deer arslan avchirna.

Isaia 16

16:1 Syelagaas, tsoliin zamaar Siony ohiny uul hurtel nutgiin zahiragchid hurga yavuulaggun. **2** Urneesee butran zugtah shuvuudyn adilaar

Moabynohid Arnonny garam deer baih bolno. **3** "Zovlogoo ogch, shiidver gargaach. Jin udeer suuderlen shono met bolgooch. Tsologdson humuusiig nuuj, orgodluudyg buu barij ogooch. **4** Moabyn tsologdogchdiig oorteigoo hamt uldeegdech. Tedend suitgegchees nuugdah gazar ni bolooch". Daranguilagchid etseslej, suirel zogsoj, turemgiilegchid gazraas alga bolno. **5** Enerel hairaar negen sentii bosgogdoj, Davidyn maihand shudargaar shuugch tend suuna. Ter shudarga uneniig haij, zov yavdadd alguurlahgui. **6** Bid Moabyn bardam, het bardam, ihemseg dogshin zangiin tuhai sonsson bilee. Tuunii hooson sairhal ni huuramch yum. **7** Tiim uchraas Moab uilna. Moabyn hun bur uilna. Chi Kirharyesyetyyn huistemtregdsen met uzmiin boovny toloo ui gashuu bolno. **8** Uchir ni Hyeshbony talbai, Sibmagiin usan uzem hatav. Iazyer hurch, tsol hurtel tarhsan nahia ni sunaj, dalaig ongorson usan uzmiin shilmel oroongyg undestnuudiin ezed devslev. **9** Tiim uchraas Bi Iazyeryn toloo, Sibmagiin usan uzmiin toloo gashuudan uilna. Oo, Hyeshbon oo, Oo Yelyealye ee! Chinii zuny ur jimsnii deer hadah uuhai, hosor unasan urgatsyn chini toloo Bi nulimsaaraa ta naryg uslah bolno. **10** Bi uuhaig ni zogsooson uchir urjil shimt gazraas bayar hoor, nargian ni alga bolov. Usan uzmiin tarialangiin dotor ch bayar hoortei duu chimee, hashhirah shuugiangui bolj, uzemchin ni usan uzmiin shahuurgaa ch shahahaa boliv. **11** Minii zurh Moabyn toloo, minii dotor Kirharyesyetyntoloo bosoo yatga met duu gargaj baina. **12** Ooriin sumd zalbirahyn tuld Moab ondor gazart garch irevch, ter ni yamar ch tus bolohgui. **13** Ene bol urid omno Moabyn talaar aildsan EZENii ug yum. **14** Gevch odoo EZEN — Holsnii jiluud gej tootsogdoj baisan gurvan jiliin dotor Moabyn sur javhlantai hamt olon humuus ni bugdeeree doroitno. Uldegdsed ni nen tsoon bogood sul doroi baih yum gej aildaj baina.

Isaia 17

17:1 Damaskiin tuhai zon. — Uzegetun, Damask tsaashid hot gegdehee bolij, evdersen nurangi bolno. **2** Aroyeryn hotuud ni martagdaj, mal surgiin hevter bolno. Tend hen ch tedniig ailgahgui. **3** Yefraimyn behlegdsen hot,

Damaskiin hemjeelshgui erh medel, Aramyn amid uldegdes uzegdehgui. Ted Izrailiin hovguudiin tsog javhlantai adil bolno gejtumen tsergiin EZEN tunhaglav. — **4** Ter odor, Iakovyn aldar ch buurch, tuunii targan biye turanhai bolno. **5** Ene ni tariachin tariag huraatai, Ryefaimyn hondiid tarian turuug tuuhtei adil baih bolno. **6** Chidun jimsnii modyg tsohihod, hamgiin deed mochriin oroid hoyor gurvan chidun, dorov tavan jimstei hamgiin sain mochir uldegiin adil tariany heseg turuu uldene gejt Izrailiin Burhan, EZENZarlig bolov. **7** Ter odor hun ooriin Buteegch uruu handan, nud ni Izrailiin Ariun Negen uruu harna. **8** Ter ooriin garyn buteel boloh tahilyn shireenuudee oishoohgui, ooriin huruugaar uildsen yums, Ashyeragiin modon shon, utlagyn taviur uruu harahgui. **9** Ter odor tednii huchirheg hotuud ni oin dundah martagdsan gazar met bolno. Esvel Izrailiin hovguudees bolj hayagdsan mochir met bolno. Tend ih hoosrol bolno. **10** Uchir ni chi ooriin avralyn Burhanaa martaj, horgodoh gazrynhaa hadyg sanasangui. Iim uchraas chi dur bulaam urgamluudyg tarij, hariin usan uzmiin nahiag suulgalaa. **11** Ter odor chi tedniig urguulahaar ogloo ni suulgavch, naidlagagui gashuudlyn odor urgats ni yuu ch bish bolno. **12** Ayaa, olon humuusiin hol uimeen dalain hurhren shuugih duu met shiruusej, undestnuudiin duu chimee ih usny shuugian met nurgelj baina. **13** Undestnuudiin duu ih usny shuutian met nurgelj baina. Harin Ter tedniig zemlehedl ted als hol zugtaj, salhind hiissen uulan dahi hiveg, shuurgand huilrah shoroo met tuugdah bolno. **14** Udshiin tsagt allaga hyadlaga bolj, ogloo bolohoos omno ted alga bolno. Ene bol bidniig deeremdegchdiin huvi, bidniig tonogchdyn shavga baih bolno.

Isaia 18

18:1 Kushiin goluudyn chanad dahi derveh jiguuriin nutag aa, haramsagtun. **2** Ted tengiseer, usny mandal deerh hulsan savand elch naryg ilgeedeg. Shuurhai elch nar aa! Ondor nuruutai, zoolon aristai, hol oiryg ailgasan ard tumen uruu, gol mornoor huvaagdsan gazryn huchirheg daranguilagch undesten uruu yavagtun. **3** Yertontsiin orshin suugch, gazar deer amidragch ta bugd uulsyn deer tug bosmogts uzeh bolno, buree

uleemegts sonsoh bolno. **4** Iimees "Bi Ooriin orshih gazraas gerel dotorh gyalalzsan haluun met, urgats huraah uyeiin aagim haluun shig, shuudriin uul met taivan harj baih bolno" gej EZEN nadad aildav. **5** Uchir ni urgats huraahyn omno tsetseg delgerch, uzmiin jims bolovsrohod, Ter nahiag hutgaar tairch, seriisen mochruudiig taraana. **6** Ted hamtdaa uulyn mahchin shuvuud, gazryn araatnuudyn toloo uldene. Mahchin shuvuud zunyg teden deer ongorooj, gazryn araatnuud urgats huraaltyn uyeiig teden deer ongoruulne. **7** Ondor nuruutai, zoolon aristai, hol oiryg ailgasan ard tumnees, gol mornoor huvaagdsan gazryn huchirheg daranguilagch undestnees tumen tsergiin EZENd beleg barina. Uuniig ted tumen tsergiin EZENii neremjit gazar Sion uuland avchirna.

Isaia 19

19:1 Yegipyetiin tuhai zon. Uzeztun, EZEN hurdan uul hologlon, Yegipyet uruu irj yavna. Yegipyetiin shuteenuud Tuunii omno chichirch, yegipyetchuudiin zurh ni dotroo hailav. **2** "Bi yegipyetchuudiig yegipyetchuudiin esreg turhirna. Ted ah duuginhee esreg, horshiihoo esreg, hot ni hotyn esreg, haanchlal ni haanchlalyn esreg baidah bolno. **3** Yegipyetchuudiin suns ni dotroo doroitno. Bi tednii tolovlogoog yuu ch utui bolgohod ted shuteen, uhegsdiin suns, suns duudagchid bolon shidtenuudtei zovloldono. **4** Bi yegipyetchuudiig hargis ezniig gart ogno. Dogshin haan tedniig zahirna" gej tumen tsergiin BURHAN Ezen aildaj baina. **5** Dalain us shirgej, godyn us hataj, huurai bolno. **6** Gol mornuud omhiiron, Yegipyetiin suvguud nariisan shirgene. Zegs, huls ni huvhairna. **7** Niliin ergeerh, Niliin aman dahi ovs urgamal, hagalsan talbai bugd hataj, hiisen alga bolno. **8** Zagaschid gashuudan, Nil morond degee hayagsad bugd ui gashuu bolj, usand tor tavigsad gutrana. **9** Maalinga bolovsruuldag humuus bolon nariin zoton nehegchid ichih bolno. **10** Tuunii baganuud byatslagdan, holsnii buh ajilchid sanaa setgeleer unana. **11** Uneheer Zoany noyod munhag humuus bolov. Faraony hamgiin mergen zovlogchdiin zovlogoo ch teneg bolov. "Bi mergenii huu, ertnii haadyn huu" gej chi Faraond yaaj helj chadah yum be? **12** Tegvel tanai mergen humuus haana

baina? Tumen tsergiin EZEN Yegipyetiin esreg yuu tolovlosniig ted oilgoj medeed ta nart heleg. **13** Zoany noyod munhaglan uildej, Myemfisiin noyod huurtagdlaa. Ovguudynh ni bulangiin chuluu bologsod Yegipyetiig tooruulev. **14** EZEN tuunii dottor samuurlyn sunsiig hutgalaa. Ted Yegipyetiin buh uilsiig ni sogtuu hun booljsondoo hutgaddan guivdag shig toorogdold oruulav. **15** Tolgoi bolon suul, dalduu modny mochir bolon zegs zereg yamar ch ajlyg, yuug ch Yegipyet hiiij chadahgui bolno. **16** Ter odor yegipyetchuud em hun shig bolno. Ted oorsdiinh ni deeguur dallah tumen tsergiin EZENii mutryn hodolgoonoos aij, chichirne. **17** Iudagiin gazar Yegipyetiin huvid aimshig bolno. Tednii esreg tolovloj bui tumen tsergiin EZENii zorilgoos bolj tuuniig durssan hun bur aidast avtana. **18** Ter odor Yegipyetiin nutgiin tavan hot Kanaany heleer yarij, tumen tsergiin EZEND tangarag orgono. Ene hotuudyn neg ni Suirliin Hot gedeg nertei. **19** Ter odor Yegipyetiin nutgiin tovd EZEND tahilyn shiree zasagdah bogood hil hyazgaarynh ni derged EZEND bagana bosgogdono. **20** Ene ni Yegipyetiin nutagt tumen tsergiin EZENii temdeg, gerch bolno. Uchir ni ted daranguilagchdaas bolj EZEND hashhirna. Tertedend Avragch, Huchit Negeniig ilgeene. Ter tedniig choloolno. **21** Tegeed EZEN Ooriigoo Yegipyeted meduulj, ter odor yegipyetchuud EZENiig medeh bolno. Ter ch baitugai ted tahil, orgol orgon morgoj, EZEND andgailan, tuuniigee biyeluulne. **22** EZEN Yegipyetiig tsohino. Tsohiih bolovch edgeene. Iimees ted EZEN uruu ergevel, Ter tedend hariulan, tedniig edgeene. **23** Ter odor Yegipyetees Assiri hureh ih zam bii bolj, assirichuud Yegipyet uruu, yegipyetchuud Assiri uruu yavj, yegipyetchuud assirichuudtai hamt morgoh bolno. **24** Ter odor Izraili ni Yegipyet, Assiriin hamt guravdahi bolj, delhiin tov deh yerool bolno. **25** Tumen tsergiin EZEN tedniig yerooj, "Minii ard tumen boloh Yegipyet, Minii mutryn buteel boloh Assiri, Minii ov zalgamjal boloh Izraili yerooltei" gej aildav.

Isaia 20

20:1 Assiriin haan Sargony ilgeesen janjin Ashdodod irj, Ashdodyg dovtlon ezelsen jild, **2** EZEN Amozyn huu Isaiagaar damjuulan yarih uyed

— Yavj biyeese taaraa, holoosoo shaahaigaa tail gej aildsand, Isaia tiin uildej shaldan, hol nutsgen yavav. **3** EZEN — Minii zarts Isaia gurban jiliin tursh shaldan, hol nutsgen yavsan ni Yegipyet bolon Kushiin esreg temdeg, bilegdel bolj, **4** uuntei adil Assiriin haan Yegipyetiig icheehiin tuld Yegipyetiin olzlogdogsod, Kushiin tsologdogsod boloh zaluu hogshin humuusiig ogzgiig ni il gargan shaldan, hol nutsgen daguulan yavna. **5** Ted oorsdiinh ni naidvar boloh Kush ba oorsdiinh ni sairhal boloh Yegipyetees bolj aij, ichih bolno. **6** Tegeed ter odor ene ergiin orshin suugchid "Haragtun, bidnii naidvar iim yum. Bid Assiriin haanaas choloologdohiin tudd tuslamj husen tiish zugtsan. Bid tegeheer yaaj ami multrah ve?" gej helne gev.

Isaia 21

21:1 Tengis haviin zeluud gazryn tuhai zon. Omnodiin nutgaar dairan ongoroh hui salhi shig tereer tsoloos, aimshigt gazraas irne. **2** Nadad aimshigt uzegdel uzegdev. Urvagch ni urvasaar, suitgegch ni suitgeseer baina. Yelam aa, davsh! Myedia aa, buslegtun! Tuunii uchruulsan buh shanallyn togsgoliig Bi hiilee. **3** Unees bolj minii uuts buheldee ovdon, toroh emegtein ovdolt met huchtei ovchind barigdav. Bi ichseneese bolj sonsoj chadsangui, aisnaasaa bolj harj chadsangui. **4** Minii zurh chichren, aidas namaig ezemden, minii husen temuulsen burenhii ni minii huvid aimshig bolon ergev. **5** Ted shiree zasaj, buteeleg delgeed, idej uuna. "Ahmaduud aa, bosogtun. Bambainuudaa toslogtun". **6** Tiimees Ezen nadad aildan "Yav. Manaach tavi. Ter yuu uzsenee iltgeg. **7** Ter moritonguud, teregtenguud bolon iljignii ba temeen tsuvaag harmagtsaa mash anhaaraltai, sonor seremjtei baigtun" gev. **8** Tegeed manaach iin hashhirav. "Oo Ezen, bi odroor urgelj haruulyn tsamhag deer zogsoj baina. Bi shono bur manaany bairandaa bairlaj baina. **9** Odoo haragtun. Morittoi tserguud, teregtei hun irj yavna". Neg ni "Vavilon unav, unav. Tuunii burhdyn buh horguud gazar saigui hevtene" gej oguulne. **10** Utrem deer tsohigdson minii ard tumen ee! Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZENees yuu sonssonoo bi ta nart meduulj baina. **11** Yedomyn tuhai zon.

Syeirees negen hun namaig duudsaar "Manaach aa. Shoniin heden tsag ve? Manaach aa. Shoniin heden tsag ve?" gev. **12** Manaach hariulj "Ogloo bolj baina, gevch shono bolno. Herev ta asuuv al asuu. Dahin butsaj ir" gev. **13** Arabyn tuhai zon. Dyedanchuudyn jinchiid ee! Ta nar Arabyn shiguu oid honogloh yostoi. **14** Tyemagiin nutgiin orshin suugchid aa. Tsangasand ni us avchirj, orgodluudyg talhtai ugtagtun. **15** Uchir ni ted ildnees, dalaisan ildnees, tatsan numaas, dainy darantaas zugtsan yum. **16** Ezen uuniig nadad aildav. "Holsnii jiluud gej tootsogdoj baisan neg jiliin doktor Kyedaryn buh sur javhlan etses bolno. "Kyedaryn hovguudiin huchit ers boloh harvaachdaas uldsen ni tsoohon baih bolno" gev Izrailiin Burhan EZEN aiddsan".

Isaia 22

22:1 Uzegdliin hondiin tuhai zon. Edugee ta nart yuu tohioldood, ta nar bugdeeree baishingiin oroi deer garaa ve? **2** Ih shuugian, hol uimeen ihte, tsengeltei hot oo. Chinii alagdsan humuus ildend alagdsangu, tulaand uregdsengui. **3** Chinii buh zahiragchid hamtdaa zugtsan bogood num sumguigeer olzlogdov. Ted hol zuttsan bolovch oldson, ta nar bugdeeree hamtdaa horigidol bolno. **4** Iim uchraas bi "Hartsaa nadaas holduul. Bi gashuudan uilya. Minii ard tumnii ohiny suurlees bolj namaig taivshruulah gej buu orold" gev. **5** Uchir ni tumen tsergiin BURHAN Ezend uzegdliin hondiid sandargah hiigeed gishgeh ba tuiveeh neg odor bii. Ene bol hermiig nuraaj, uulyn esreg hashhirah odor yum. **6** Yelam teregnuud ba moritoy humuusiin hamt saadgaav avch, Kir bambaig il gargav. **7** Chinii shilmel sain hondiinuud tergeer duurch, moritonguud daaman haalgan deer jagsav. **8** Ter Iudagiin halhavchiig zailuulav. Ter odor ta nar oin suutsan dahi zevsegtee naidna. **9** Davidyn hotyn hermen deh tsoorhoi olon baigaag ta nar uzsen. Ta nar dood tsoormiin usyg huraav. **10** Tegeed ta nar Iyerusalimyn baishinguudyg toolj, hermiig behlehiin tuld baishinguudyg nuraav. **11** Ta nar huuchin tsoormiin usand zoriulan hoyor hermiin hoorond usan san barisan. Gevch ta nar uuniig hiisen Negend ul naidan, uuniig ono ert tolovloson Negeniig anhaaraagui. **12** Ter odor tumen tsergiin

BURHAN Ezen ta naryg taar nomron, usee husan, gashuudan uilaach hemeen duudsan bolovch, **13** ta nar harin zutaa tsengel, bayar hoor bolj, uher nyadalj, honi alj, mah idej, dars uuj baina. "Margaash bid uhej magadgui. Tiimees idetsgeeye, uutsgaaya!" getsgeej baina. **14** Gevch tumen tsergiin EZEN Ooriigoo nadad ilchleed "Ta naryg uhtel ene nugel uneheer tsagaatgagdahgui" gej tumen tsergiin BURHAN Ezen aildav. **15** Tumen tsergiin BURHAN Ezen aildaj baina. "Iregtun. Ordny daamal boloh, enehuu nyarav Shyebna URUU ochigtun. **16** «Chi end yuu hij baigaa yum be? End oortoo bulsh tsavchij, ondorlog deer oortoo bunhan tsavchij, hadan dottor oortoo zoriulan amrah gazar siileh erh chamd hen ogson be? **17** Uzegtun, hun ee! EZEN chamaig huchteigeer shideh gej baina. Ter chamaig changa bazah gej baina. **18** Ter chamaig bombog shig changa erguulen, orgon uudam uls uruu shidne. Chi tend uhne. Tend chinii tansag tereg uldej, chi ooriinhoo ezni geriin ichguur ni bolno». **19** Bi chamaig albanaas chini buulgana. Bi chamaig bair suurias chini doosh tatna. **20** Ter odor Bi Hyelkiagiin huu, Ooriin bool Yeliakimyg duudna. **21** Bi tuuniig chinii deelee huvtsaslaj, chinii buseer buslen, chinii erh medliig tuund hariitsuulna. Tereer Iyerusalimyn orshin suutchid, Iudagiin geriin etseg bolno. **22** Bi tuunii moron deer Davidyn geriin tulhuuriig tavina. Tuuniig nehed hen ch haahgui, tuuniig haahad hen ch ongoilgohgui. **23** Bi tuuniig hatuu gazart hadaas shig shaana. Ter ni etsgiinhee gert aldryn sentii bolno. **24** Ur udam, hoich uye ba jijig sav suulganuud bugdeeree, hul ayaganuudaas buh vaar savnuud hurtel buyuu etsgiinh ni geriin buh aldryg ted tuunii deer olgono. **25** "Ter odor hatuu gazart hadsan hadaasyg zailuulna. Ter hugarchunana. Tuunii deer olgogdson achaa ch tasarna" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglav. Uchir ni EZEN iinhuu aiddsan yum.

Isaia 23

23:1 Tiriin tuhai zon. Tarshishiin holog ongots oo, uilagtun! Tir ustaj, oron bair, orognoh gazargui bolov. Uuniig Kipr ornoos tedend medegdev. **2** Ergiin orshin suugchid bolon Sidony naimaachid aa, chimeegui baigtun. Tanai elch nar tengisiig gatlan, **3** ih usan deer baisan. Tiriin orlogo ni

Shihoryn ur taria, Niliin urgats bogood tereer undestnuudiin zah zeeliin gazar baisan yum. **4** Sidon oo, dalain tsaizuud aa. Ichigtun gejj dalai helne. "Bi huuhed toruuleh gejj zovoogui. Bi hovguudiig osgoj, ohidyg humuujuuleegui" gejj oguulev. **5** Yegipyeted medee hurmegts, ted Tiriin surgaas bolj, ihed gashuudna. **6** Tarshishiin hajuugaar ongorogtun. Ereg havid suugchid aa, uilagtun. **7** Ene ni ertnii garaltai, holiig ni als hol gazruudyg ezemshihed ashigljaj irsen, ta naryn nargiant hot uu? **8** Naimaachid ni, noyod, hudaldaachid ni delhiid hundlegdsen, titmuudiin soyorholt Tiriin esreg hen uuniig tolovloson be? **9** Buh goo uzesgelengiin bardamnalyg gutaan, delhiid hundlegdsen bugdiig doromjlohyn tuld tumen tsergiin EZEN uuniig tolovloson yum. **10** Tarshishiin ohid oo, ooriinhoo nutgaar Nil moron met dairan ongor. Tend yamar ch boomt alga. **11** Ter mutraa dalain deeguur sungaj, haanchlaluudyg donsolvov. EZEN Kanaany tsaizuudyg evdeh tushaal buulgav. **12** Ter "Sidony daragdsan, ongon ohin mini. Chi tsaashid hooron bayasahgui. Bos, Kipriig dairan ongor. Tend ch gesen chi yamar ch amralt olohgui" gejj aildav. **13** Haldyeichuudyn nutgiig haragtun. Ene bol baigaagui ard tumen. Assiri tuuniig tsoliin amitdyn bair bolgov. Ted busleltiin tsamhguud bosgoj, tendhiin ord harshuudyg deeremdej, balgas bolgosen. **14** Tarshishiin holog ongotsnuudaa, uilagtun. Uchir ni tanai behlelt ustsan. **15** Ter odor irehed, neg l haany odruid met dalan jiliin turshid Tir martagdana. Dalan jiliinetses yanhnny duund gardag shig zuil Tird tohioldono. **16** «Martagdsan yanhan aa. Ooriigoo sanuulahyn tuld bosoo yatgaa avaad, hotoor yavj, saihan togloj, olon duu duulaach». **17** Dalan jiliin etses EZEN Tird ailchilna. Tegehede Tir yanhan bolj, biyee unelsnii holsiig dahin avch, gazryn gadarga deerh delhiin buh haanchlaluudtai sadarlah bolno. **18** Tuunii ashig, biyee unelsnii hols ni EZENd zoriulagdana. Tuunii orlogo ni nootslogdohgui, hadgalagdahgui, harin EZENii omno amidrah humuusiin sain hool, saihan huvtssand zoriulagdana.

Isaia 24

24:1 Uzegtun, EZEN gazryg hoosruulan, tuuniig homroh gejj baina.

Gazryn gadarguug evdej, orshin suugchdyg ni taraana. **2** Humuus tahilch shig, bool ezen shigee, shivegchin hatagtai shigee, hudaddan avagch ni hudaldagch shig, zeeldegch ni mongo huulegch shig, orton ni avlagatan met baih bolno. **3** Delhii buren hoosron, buren tonogdono. Uchir ni EZEN ene ugiig aildsan yum. **4** Delhii gashuudan huvhairna. Yertonts gaslan huvhairna. Delhiin humuust orgomjlogdson ni alga bolno. **5** Delhii ooriin orshin suugchdyn door buzarlav. Uchir ni ted huuliudyg zorchij, togtooluudyg oorchlun, monhiin gereeg evdev. **6** Iimees delhiig haraal idej, tuun deer amidragchid ni gem nuteld avtav. Iimees delhiin orshin suugchid ni shataagdaj, tsoon humuus l uldev. **7** Shine dars gashuudaj, usan uzmiin mod ni gandana. Buh nargianch humuus sanaa aldana. **8** Bomboriin hogjoont duu tasraad, nargigchdyn shuugian zogsoj, yatgyn bayasgalant egshig tasarna. **9** Ted dars uuj duulahaa bolino. Hatuu arhiig uugchdad ene ni gashuun bolno. **10** Emh zambaraagui hot nurj, baishin bur haagdaj, hen ch ul orno. **11** Gudamjind usan uzmiin darsny toloo oriloldon, buh bayar bayasgalan uitgar gunig bolov. Delhiin zugaa tsengel arilav. **12** Hotyn dotor hoosrol uldej, daaman haalga ni evderchee. **13** Tegeed ene ni chidun modod naigah shig, usan uzem huraaltyn daraah hayagdal delhiin tovd, humuusiin dund baih bolno. **14** Ted duugaa orgoj, bayar hooriin toloo hashhirna. Ted tengisees EZENii sur javhlang bahdan hashhirna. **15** Iim uchraas dorno zugt EZENiiig addarshuulj, dalain ergiin nutagt Izrailiin Burhan EZENii neriig aldarshuulagtun. **16** Delhiin hyazgaaraas "Zovt Negend aldar ni baig" gesen duunuudyg bid sonsoj baina. Gevch bi "Bi haramsaj baina. Bi haramsaj baina. Ee halag mini. Urvagch urvaj, urvagch ni denduu urvaj baina" gej helev. **17** Delhiin orshin suutchid aa. Aimshig, nuh, zanga ni chinii deer baina. **18** Aimshgiin duunaas zutttagch ni nuhend unana. Nuhnees aviran garagch ni zangand orno. Uchir ni oroi deerh tsonhnuud neegdej, delhiin suuriud ganhaj baina. **19** Gazar butran evderch, gazar hagarch, gazar huchtei donsollo. **20** Delhii arhichin shig guivj, ovoohoi shig ganhdag. Uchir ni tuunii nugel hilents ulam hund bolj baigaa uchir ter unaj, dahin hezee ch bosohgui. **21** Ter odor ondort bui tengeriin daichid, delhii deerh gazryn haadyg EZEN shiitgene. **22** Ted gyandan dahi horigdluud met hamtdaa boognorood shorond horigdono. Olon honogiin

daraa ted shiitgedene. **23** Tegehed sar ichij, nar gutna. Uchir ni tumen tsergiin EZEN Sion uulan deer Iyerusalimyn dottor haanchilj, Ooriin ahmaduudyn omno sur javhlangaa bailgana.

Isaia 25

25:1 EZEN, Ta bol minii Burhan. Bi Tanyg orgomjlon, Tany nerd talarhal orgono. Uchir ni Ta ono ert tolovloson gaihamshguudaa togs itgemjteigeer guitsetgev. **2** Uchir ni Ta hotyg ovoo, behlegdsen hotyg balgas bolgov. Hariinhny shiltgeen ni hot baihaa bolij, hezee ch dahin sergeegdehgui. **3** Iim uchraas huchirheg humuus Tanyg aldarshuulna. Hargis undestnuudiin hotuud Tanaas aina. **4** Uchir ni Ta ugeeguichuuded hamgaalalt ni bolj, shanalsan yaduust omog tushig bolj, shuurganaas horgodoh gazar, haluunaas halhlah suuder ni bolson bilee. Yaagaad gevel hargis dogshiny amisgal ni hanany esreg aadar met bilee. **5** Gangiin haluun adil, uulnii suuder bugchim haluunyg bagasgadag met Ta gadaadynhny uimeen shuugianyg darav. Hargis dogshiny duu nomhtgogdono. **6** Tumen tsergiin EZEN enehuu uulan deerh buh humuust huuchin dars, hamgiin sain mah ba dars buhii elbeg delbeg nairyg hiiheer beltgene. **7** Ene uulan deer Ter buh humuusiin deeguurrh buteelgiig, buh undestnii deeguurr tatsan hoshgiig zalgina. **8** Ter uhliig monhod zalgina. Ezen BURHAN buh nuurnees nulimsyg archin, Ooriin humuusiin zemleliig buh delhiigees zailuulna. Uchir ni EZEN uuniig aildsan yum. **9** Ter odor "Uzegtun. Ene bol bidnii Burhan baina. Ter bidniig avrahyg bid huleej baisan. Ene bol bidnii huleesen EZEN. Tuunii avrald bugdeeree bayasan tsengetsgeeye" gej yarih bolno. **10** EZEN mutraa ene uulan deer tavina. Tariany surel olog buutsny shavhaid gishgeddeg shig Moab ooriin gazartaa gishgeddene. **11** Usand selegch selehiin tudd garaa delgedeg shig tereer garaa tednii dund delgene. Gevch tuunii omgiig, garyn zali mehniih ni hamt nomhtgono. **12** Heremnii chini haldashgui behleltuudiig Ter nuraan doosh tavij, tuuniig shoroond hurtel ni gazart hayana.

Isaia 26

26:1 Ter odor Iudagiin nutagt ene duu duulagdana. "Bidend huchirheg hot baina. Avrald zoriulan Tereer herem, behlelt bosgosen. **2** Daaman haalgaa neen, itgemjit baidlyg sahigch negeniig bolon shudarga zov undestniig oruul. **3** Tand itgedeg uchraas bodol sanaagaar bat zogsogch huniig Ta togs amar taivan dotor hamgaalna. **4** Uurd EZENd itgegtun. Uchir ni EZEN BURHAN dotor monhiin Had bii. **5** Ondort zalragchdyg Tereer nomhtgoj, haddashgui hotyg doroituulan, gazart unagan shoroond shidne. **6** Tuuniig zudregsed, yaduousyn hol gishgelj devselne". **7** Zov shudargyn zam ni dardan ajee. Oo, Zovt Negen ee, zov hunii zamyg tegshhen taviach. **8** EZEN mini. Tany shuultiin zamaar alhahdaa bid Tanyg husen huleene. Tany ner, ter ch baitugai Tany dursamj bol bidnii setgeliin husel boloi. **9** Shonoor minii setgel Tanyg husemjlen, uneheer minii suns ooriinhoo dotor Tanyg sharguu erelhiilne. Delhii Tany shuultiig edleh uyed yertontsiin suugchid zov yavdald suraltsana. **10** Nugelten enerel hairyg uzevch zov yavdlyg surdaggui. Zov shudargyn gazart tereer buruut uilden, EZENii tsog javhlang mederdeggui. **11** EZEN, Tany mutar orgogdovch ted uzdeggui. Ta humuusiin tolooh Ooriin zutgeliig tedend haruulj tedniig icheegeech. Uneheer Tany daisnuudyg gal zalgina. **12** EZEN, Ta mon bidnii toloo buh uilsiig mini buteesen uchraas Ta bidnii toloo enhiig togtoono. **13** Ayaa, bidnii Burhan EZEN, Tanaas oor ezed bidniig zahirsan bolovch zovhon Tanaar damjuulan bid Tany neriig durdah bolno. **14** Uhdel ni amidrahgui, salan odson sunsnuud bosohgui. Tiimees Ta tedniig shiitgen ustgaj, tednii alivaa dursamjiig arilgasan. **15** EZEN mini, Ta undestniig olshruulj, undestniig osgoj, Ta aldarshlaa. Gazryn buh hyazgaart Ta hursen. **16** EZEN mini, ted shanalahdaa , Tanyg ersen. Tany gesgeelt tednii deer baihad ted zovhon shivnen zalbirch l chadna. **17** Jiremsen emegtei torohdoo zovon, ovdoh shanallaasaa bolj orildog shig EZEN mini bid Tany omno iim l baisan. **18** Bid jiremslen, ovdson bolovch salhi toruulj baigaa met baina. Bid delhiin tolooh choloololtiig guitseej chadsangui. Yertontsiin suugchid ch toruulsengui. **19** Tany uhegsed amilj, tednii tsogtsos bosno. Toosond hevtegchid ee! Bos, bayarlan hashhiragtun. Tany shuuder ni gerluudiin shuuder met bilee. Gazar ni suns suguudiig gargana. **20** Minii ard tumen ee, irtsgee. Oroondoo orood haalgaa haagtun. Uur

hilen ongortol, tur zuur nuugdagtun. **21** Uchir ni EZEN delhiin orshin suugchdyg nugliinh ni toloo shiitgeheer Ooriinhoo gazraas ireh gej baina. Delhii asgarsan tsusyg ilchlen, alagdagsdyg dahin daldlahgui.

Isaia 27

27:1 Ter odor zugtagch mogoi Lyeviatan, mushgia mogoi Lyeviatanyg EZEN Ooriin uur hilen bolon ih huchit ildeer shiitgene. Ter dalain luugalna. **2** Ter odor "Usan uzmiin tarialangiin talbain tuhai duulagtun. **3** EZEN Bi tuunii hamgaalagch. Bi tuuniig egshin burd usaldag. Hen ch tuuniig buu gemteeg gesendee Bi tuuniig odor shonogui hamgaalna. **4** Nadad hilen baihgui. Nohoin hoshuu, esvel orgosiig Minii esreg tulalduulahaar bosgovol Bi tedniig gishgej, negmoson shataah baisan. **5** Esvel ter Minii hamgaalaltad tushig. Ter Nadtai enhiig togtoog. Ter Nadtai enhiig togtoog". **6** Ireh odruded Iakov undeslej, Izraili nahialan tsetsegleed, buh yertontsiig jimseer duurgene. **7** Tuuniig tsohison humuusiig tsohison shig Ter tuuniig tsohison uu? Tuuniig alsan ted alagdsan shig ter bas alagdsan uu? **8** Ta tuuniig nyatsaahdaa zov hemjuureer shiitgej, dorny salhitai odriinh met tuuniig dogshin salhiaraa avch yavna. **9** Ugeer Iakovyn nugel ni uuchlagdana. Ene ni tuunii nugliig zailuulsny buh ur dun bolno. Tereer tahilyn shireenii buh chuluunuudyg butarsan shohoin chuluu met bolgohod Ashyeragiin modon shon bolon utlagyn tahilyn shiree togtohgui. **10** Behlegdsen hotuud hoosorch, edlen gazar ni tsol met martagdana. Tend tugal belchin, mon hevtej, mochruudiig ni idne. **11** Tuunii mochruud hataj hutarahad, emegteichuud irj, tedneer gal asaana. Uchir ni ted yalgah chadvargui humuus bilee. Tiimees Hiigch ni tedniig ul orshooj, Buteegch ni tedniig niguulsehgui. **12** Ter odor EZEN Yevfratyn tsutgalangaas Yegipyetiin gorhi hurtel nudej ehelne. Izrailiin hovguud ee, ta nar neg negeeree tsuglana. **13** Ter odor mon ih buree tatna. Assiriin nutagt mohoj baisan, Yegipyetiin nutagt tsatsagdsan humuus irj, Iyerusalimyn ariun uulan deer EZEND morgono.

Isaia 28

28:1 Yefraimyn arhichdyn bar dam titem bolon urjilt hondiin aman dahi gundmal tsetseg boloh tuunii tsuutai goo uzesgelen ni darsand tsohigdson humuus hoorhiiloltei yee! **2** Uzegtun, shuurgan mondor, suirliin har salhi met, uyerleh usny huchit shuurga met huch chadalt negen Ezend bii. Tuuniig Ooriin mutraaraa delhii uruu chuluudna. **3** Yefraimyn arhichdyn bardam titem ni hol dor gishgedene. **4** Urjilt hondiin aman dahi gundmal tsetseg boloh tuunii tsuutai goo uzesgelen ni zuny omnoh bolovsorson anhny injriin jims met bolno. Harsan hun tuuniig shuuren avch zalgina. **5** Ter odor tumen tsergiin EZEN Ooriin amid uldsen humuust uzesgelent titem, tsog javhlant ovoodoi bolj, **6** shuuh gazar suuj bui hund shudarga suns bolj, daaman haalga tiish gedreg dovtlogch humuust huch chadal ni bolno. **7** Ted bas darsand naigaj, arhind almairch, tahlch hiigeed esh uzuulegch ch arhind naigalaa. Ted darsand samuurch, arhind almairch, uzegdel uzengge naigan, shuuhed sogtuu baina. **8** Tegeed buh shiree zavaan booljsoor duurch, tsever gazargui bolj baina. **9** "Ter hend medleg zaah bolj baina ve? Ter hend surgaalyg oilguulah bolj baina ve? Suunees garsan huuhded uu, hohnoosoo salsan huuhded uu? **10** Uchir ni Ter «Tushaalyn deer tushaal, tushaalyn deer tushaal, shugaman deer shutam, shugaman deer shutam. End jaahan, tend jaahan» gej baina". **11** Uneheer Ter ene ard tumend handaj shulghanasan uruul, hari heeler damjuulan yarih bolno. **12** Ter tedend handan, "End amralt baina. Etsej tuildagsdad amraltyg ogogtun. End taivan baina" gesen bolovch ted sonsohgui baih yum. **13** Iimees tedend aildah EZENii ug ni "Tushaalyn deer tushaal, tushaalyn deer tushaal, shutaman deer shugam, shugaman deer shugam. End jaahan, tend jaahan" gene. Ene ni ted yavj, gedreg budren, evdreed, urhind orj barigdahyn tuld yum. **14** Tiimees Iyerusalim dahi ene ard tumniig zahiragch, shooch humuus ee. EZENii ugiig sonsogtun. **15** Uchir ni ta nar "Bid uheltei geree baiguulsan, bid Uhegsdiin orontoi heeltseer hiisen. Diildeshgui tashuur dairan ongorohdoo bidend hurehgui. Uchir ni bid hudal huurmagiig oorsdiin horgodoh gazar bolgoj, zali meheer oorsdiigoo daldalsan" gej helsen. **16** Tiim uchraas Ezen BURHAN "Uzegtun. Bi Siond neg chuluug tavina. Ter ni shalgagdsan bogood bat tavigdsan suuriin bulangiin unet chuluu yum. Tuund itgegchiig

yaaruulahgui. **17** Bi shudarga yosyg hemjih shugam bolgon, unen zoviig tuvshin bolgono. Hudlyn horgodoh gazryg mondroot archin, nuuts gazryg usaar nomorgono. **18** Ta naryn uheltei baiguulsan geree, Uhegsdiin orontoi tohiroлтsson heletseer ni huchingui bolno. Diildeshgui tashuur dairan ongorohdoo ta naryg gishgechin devsleh bolno. **19** Ter ongoroh burdee ta naryg barina. Ogloo bur, odor shonogui dairan ongorno. Ene medeeg oilgoh ni uneheer aimshigtai baih bolno" gej aildaj baina. **20** Sunaj hevtehed or ni het bogino, biyee huchihad honjil ni het nariin ajee. **21** EZEN Pyerazim uulan deer bosson shig bosoj, Gibyeony hondiid hilegnesen shig hilegnen, Ooriin uiliig, yer busyn uiliig uildene. Ter Ooriin ajil, gaihamshigt ajlyg hiine. **22** Eleglehee odoo zogsogтun. Es tegvel ta naryn ginj changarna. Uchir ni buh delhii deerh togтоogдson suirliig tumen tsergiin Ezen BURHANaas bi sonsov. **23** Chih tavin minii duug chagnaach. Sons, minii ugiig chagnaach. **24** Tariachin ur tsatsahyn tuld gazraa buh l odorjingoo hagaldag uu? Ter urgelj bornoidon horsiig ni siiruuldeg uu? **25** Ter gazryn gadargyg tegshlen, ногоон gonid tarij, gonid tsatsdaggui gej uu? Ter buudaig egneegeer, arvaig gazart ni, hoh tariag talbai deer ni taridag bish uu? **26** Uchir ni tuund Burhan yos jurmaar ni zaan, surgadag yum. **27** Nогоон gonidyг lantuugaar tsohidoggui, teregний dugui ch gonidny deeguur onhordoggui. Harin ногоон gonidyг savaagaar, gonidyг shiidmeer balbadag. **28** Talh barihyn tuld ur tariag butalj uiruuleh heregtei, tiimees ter ni tuuniig urgeljид ul tsohih bogood teregний dugui ul evdren, ooriin moritой humuuseer butargahgui. **29** Ene ni bas tumen tsergiin EZENees irsen bogood Tuunii zovlogoo ni gaihamshigtai, Tuunii mergen uhaan ni aguu ih bilee.

Isaia 29

29:1 Ariyel aa. Ariyel aa. Negen tsagt Davidyn huaragnaj baisan hot gaslantai yaa. Jil deer jiliig nemegtun. Ta naryn naryn dugaraa toiroh boltugai. **2** Bi Ariyel deer zovlon avchrahad chi ui gashuu, shanallyn hot bolno. Minii huvid chi Ariyel shig baina. **3** Bi chamaig hureeleh met bairlaj, chamaig buslen, chinii esreg behlelt bosgono. Bi chinii esreg daitah

tsamhag bosgono. **4** Daraa ni chamaig doosh buulgana. Chi gazraas yarij, chinii ug chini shoroon dotroos buvtnah met sonsogdon, duu hooloi chini gazraas garah sunsnii duu met baij, yaria chini shoroonoos shivneh met baina. **5** Gevch genet negen agshind l chinii ui tumen daisnuud nariin toos met bolj, ui olon hargis humuus hiisen odoh halis surel met bolno. **6** Tumen tsergiin EZEN chamaig ayanga, gazar hodlolt, ih duu chimee, hui salhi, shuurga, tuimerdegch galaar shiitgene. **7** Ariyelyn bolon behleltiin ni esreg baidagch buh undestnii tsuglasan ui olon bolon tuuniig zovoogchid ni zuud met,shoniin uzegdel met boloh bolno. **8** Olsson hun idej baina gej zuudlevch, serehed setgel ni tsadaagui baidag. Tsangasan hun uuj baina gej zuudlevch, serehdee ter tamirgui bolj, setgel ni undaassan heveer baidag. Uunchlen Sion uulyn esreg baidagch buh undestnii ui olon humuus tiim bolno. **9** Saatagtun, huleegtun. Oorsdiigoo soholj, haraagui bol! Ted darsnaas bish mortloo sogtuu bolj, arhidaagui mortloo guivj baina. **10** Uchir ni EZEN ta naryn deer gun noirny sunsiig tsutgaj, ta naryn nud buyuu esh uzuulegchdiig haaj, ta naryn terguun buyuu uzmerchdiig buteev. **11** Zognol ni buheldee ta naryn huvid latsduulsan nomyn ugs met bolno. Ted uuniig nomch hund ogch, "Uuniig unshij hairla" gehed ter "Bi chadahgui. Yaagaad gevel ene ni latsduulsan" gej oguulne. **12** Daraa ni ter nomyg bichig medehgui negend ogch, "Uuniig unshij hairla" gehed ter "Bi unshij medehgui" gej hariulna. **13** Ezen "Ene ard tumen amaaraa oirton, uruulaaraa Namaig hundlevch, zurheeree Nadaas hol baina. Ted Namaig emeen hundlehed zahiragchdyn tushaalaar suraltsjee. **14** Tiim uchraas uzegtun. Bi ene ard tumnii dottor yer busyn gaihamshigt, gaihaltai zuiliig dahin buteene. Tednii mergediin mergen uhaan ni mohoj, gyarhai humuusiin yalgah chadvar ni alga bolno" gev. **15** Oorsdiin sanaagaa EZENees or tas nuutsalj, uilsee haranhui gazart hiij, "Hen bidniig harah yum be?" "Hen bidniig medeh ve?" gej heldeg humuus gaslantai yaa. **16** Ta orvongoor ni erguuljee! Vaarching shavartai adiltgan uzej boloh uu? Buteegdsen zuil ni buteegchdee handan "Ter namaig hiigeegui" geh yum gej uu? Vaar ni vaarchindaa handan "Ter mulguu hun" gej oguuleh uu? **17** Ochuuhen hugatsaany daraa Livan ni urjil shimtei talbai bolon huvirch, urjil shimtei talbai ni oi hemeen tootsogdono. **18** Ter

odor dulii ni nomyn ugsiig sonsoj, burenhii haranhuigaas sohruudyn nud ni harah bolno. **19** Daruu negnii bayar hoor EZENii dotor oson nemegdej, hun torolhtnii ugeeguichuud Izrailiin Ariun Negen dotor bayasna. **20** Uchir ni hargislagchdyn togsgol irj, eleglegchid alga bolj, buzar muug uildehiig sanaarhagch buhen taslagdana. **21** Ugeer huniig buruutgagchid, daaman haalgan deer shuugch negniig zangand oruulagchid, hudal barimtaar zovtniig buruutan bolgogchid taslagdana. **22** Iim uchraas Abrahamyg avarsan EZEN Iakovyn geriin tuhai aildahdaa "Odoo Iakov ichihgui, nuur ni ulaihgui bolov. **23** Harin Minii mutryn buteel boloh huuhduudee ter ooriinhoo dotor harahdaa, ted Minii neriig nandignana. Uneheer ted Iakovyn Ariun Negeniig nandignan, Izrailiin Burhany aimshig dotor zogsono. **24** Sunseer toorogchid uneniig medej, shuumjlegchid zaavryg huleen avna" gev.

Isaia 30

30:1 "Nugel deer nugliig nemehiin tuld Nadguigeer tolovloj, Minii Sunsnii oroltsooguigeer undaan orgoliig asgagch, duulgavargui hovguud gaslantai yaa" gej EZEN aildaj baina. **2** Ted Nadtai zovlolguigeer "Faraony hamgaaltad horgodohoor Yegipyetiin suudert orognoh gazar hain Yegipyet uruu yavsan. **3** Gevch Faraony hamgaalalt ni ta naryn ichguur bolno. Yegipyetiin suudert orognoh ni ta naryn gutamshig bolno. **4** Uchir ni tednii noyod ni Zoand baigaa bogood tednii elchinguud ni Hanyest hurch irsen. **5** Oorsdod ni tuslamj, ashig bolohgui, harin ichguur zemlel boloh, ashiggui humuusees bolj hun bur ichih bolno. **6** Nyegyeviin araatnuudyn tuhai zon. Ted em bolon er arslan, hort bolon nisdeg mogoi garch irdeg zovlon zudguuriin gazraar damjin, oorsdiin bayalгаа iljignii nuruund tohon, erdenesee temeenii bohon deer achin, oorsdod ni yamar ch tus bolohgui uls uruu zooj baina. **7** Tuslamj demjleg ni ashiggui hooson Yegipyet uruu hurtel zooj baina. Tiim uchraas Bi tuuniig "Yuund ch nemergui Rahab" gej nerlesen. **8** Odoo ochij, uuniig ireh odruuded uurdiin gerchlel bolgohyn tuld tednii omno sambar deer temdeglej, nomd bich. **9** Uchir ni ted bol urvamtgai ard tumen, huuramch hovguud bogood EZENii huuliig

sonsohyg husdeggui hovguud yum. **10** Ted uzmerchded "Buu uzegdel uz" gejj, esh uzuulegchded "Ali ni zov bolohygg bidend esh uzuulj bolohgui. Bidend taalamjtaigg ug, huuramch esh uzuullegiigg helegtun. **11** Zamaa orhiigg, jimeesee garagtun. Izrailiin Ariun Negeniigg tuhaigg tsaashid bidend buu songo" gedeg. **12** Iim uchraas Izrailiin Ariun Negen iinhuu aildaj baina. "Ta nar ene ugiigg nyatsaaj, darlald naidaj, zali mehend tushiglesen uchraas, **13** ene nugel ta nart baih bolno. Ene ni ondor hana hagaran gudiiigg, genet neg mochiid nuran evdren suirehteigg adil baina. **14** Tedniigg evdrel ni vaarchny sav hagarahtai adil bolno. Iimees tuuniigg hair naigui evdejj, zuuhnaas gal avch, usny savnaas us utgah helterhii ch uldeelgui butalna". **15** Izrailiin Ariun Negen boloh Ezen BURHAN "Gemshil ba amar taivan dotor ta nar avragdah bolno. Unench itgel ba chimeegui baih ni ta naryn huch mon" gejj aildav. Gevch ta nar huseegui. **16** "Ugui, bid morior zugtana" gejj ta nar helsen. Tiimees ta nar zugtana. "Bid hurdan hulgeer dabhina" gejj ta nar helev. Tiimees ta naryg mordogchid ni hurdan baih bolno. **17** Gevch ta nar uulyng oroi deerh tugiigg ish, tolgod deerh temdeg met uldeh hurtlee neg huniigg surduulgeer myangan hun chini zugtaj, tavan huniigg zanalhiilleer ta nar zugtah bolno. **18** EZEN ta nart niguulsengui handan huleej baina. Tiimees Ter ta nart orshool uzuulen ondort baij baina. Uchir ni EZEN bol shudarga yosny Burhan. Tuuniigg huleegchid ni bugdeeree yeroogdson ajee! **19** Iyerusalimd orshin suugch Siony humuus ee! Ta nar tsaashid uilahgui. Ta naryn uilah duunaar Ter ta nart niguulsengui baih bolno. Ter uuniigg sonsmogtsoo ta nart hariu ogno. **20** Hediigeer Ezen ta nart emgeneliigg talh, tarchlalyn us ogson bolovch, ta naryn Bagsh tsaashid Ooriigoo nuuhgui bogood harin ta nar nudeeree Bagshiigaa uzne. **21** Ta nar baruun tiishee ergesen ch, zuun tiishee ergesen ch, ard chini duugarah "Ene bol zam. Ugeer alhagtun" gesen ugiigg ta naryn chih sonsono. **22** Ta nar mongoor bursen oorsdiin siilmel horguud, altaar bursen oorsdiin tsutgamal horguudiigg buzarlant, tedgeeriigg buzard ed zuil met taraaj hayaad "Zailagtun" gejj helne. **23** Daraa ni gazart tarialah ta naryn urselgeend zoriulan Ter boroo oruulna. Gazryn urgats buyuu talh elbeg delbeg bolno. Ter odor ta naryn mal sureg uudam belcheert ideeshilne. **24** Mon gazart ajilluuldag shar, iljignuud utguur ba atsaar

shigshsen davsalsan tejeel idne. **25** Tsamhguud unah ih allagyn odor alivaa surleg uul, alivaa ondor tolgod deer gol gorhi ursana. **26** EZEN Ooriin ard tumnii bertengiig booj, yar sharhyg ni emchleh odort sarny gerel ni narny gerel shig bolj, narny gerel ni doloon odriin gerel met doloo dahin hurts boloh ajee. **27** Uzegtun, EZENii ner als holoos irj baina. Tuunii uur ni shataj, utaa ni otgon, uruul ni zevuutsleer duurch, hel ni tuimerdegch galtai adil baina. **28** Undestnuudiig shuultuur dotor hoish uragsh ni segschin, suirel uruu tooruuleh hazaaryg humuusiin amand hiihiin tuld Tuunii amisgal ni halin uyerleh ursgal met huzuund tulna. **29** Nair naadam hiij bui shoniinh shig chi duu huurtai baih bolno. EZENii uul, Izrailiin had uruu bishguuriin ayalguund alhah shig zurh setgel chini bayasna. **30** EZEN Ooriin erh medliin duu hooloig songoj, dogshin uur, tuimerdegch galyn dol, shiruun aadar boroo, mondriin dotor Ooriin mutraa buulgan uzuulne. **31** Ter shiidmeer tsohison uchir, EZENii duu hooloind Assiri aidast avtana. **32** Tednii deer buulgah EZENii shiitgeliin tayagiin tsohilt bur ni hengereg, bosoo yatgyn ayatai baih bolno. Daind Ter zevsgee dalain, tedentei baidana. **33** Uchir ni Tofyet ni ertnees belen boljee. Unendee ene ni haany toloo beltgedjee. Ter uuniig asar tom, gunzgii hiijee. Galyn nuh ni tuleegeer duuren baiv. EZENii amisgal ni huhriin ursgal met tuuniig notsoono.

Isaia 31

31:1 Izrailiin Ariun Negen uruu haralgui, EZENiig hailgui, harin Yegipyet uruu tuslamj guin odoj, moridod tushiglen tednii teregniih ni olond, moritonguudynh ni huchteid naidagch nar gaslantai yaa. **2** Gevch Ter bas mergen bogood ayuul gamshgiig avchirna. Ter Ooriin ugiig oorchildoggui. Harin Ter nugel uildegchiin geriin esreg, nugeltnuuded tusaldag humuusiin esreg bosoh bolno. **3** Yegipyetchuud bol Burhan bish, humuus bilee. Tednii morid ni suns bish, mahan biye bilee. Tiimees EZEN mutraa sungahad tuslagch ni buderch, tusluulagchid ni unaj, ted bugdeeree hamt uhne. **4** Uchir ni EZEN nadad "Olon honichid niilen hashhirsch guugalavch, tednii duu chimeeg ni ul haihran, aihguigeer olzon deeree arhiragch arslan,

zaluu arslan shig tumen tsergiin EZEN dain hiiheer Sion uul bolon tolgodynh ni deer buuj irne. **5** Elin halih shuvuud met tumen tsergiin EZEN Iyerusalimyg hamgaalna. Ter hamgaalna, choloolno. Ter deeguur ni ongorno, avarna" hemeen aildav. **6** Izrailiin hovguud ee, ta nar henees ih urvasan Tuun uruugaa butsgatun. **7** Uchir ni ter odor oorsdiin garaar nugel bolgon uildsen mongon shuteenuud, altan shuteenuudiig hun bur hayana. **8** "Humuunii bus selmeer assirichuud unaj, humuunii bus ild tedniig zalgina. Ted ildnees zugtah bogood zaluus ni albadan ajillagsad bolno. **9** Tugshuurees bolj tednii had ni alga bolj, tut haraad tednii noyod ni aidast avtana" gej EZEN tunhaglav. Tuunii gal ni Siond, zuuh ni Iyerusalimd bii.

Isaia 32

32:1 Uzegtun, haan ni unen zovoor haanchlan, noyod ni shudargaar zahirna. **2** Hun bur salhinaas horgodoh gazar met, shuurganaas halhlah halhavch met, huurai gazryn usny suvag met, angasan gazar dahi ondor hadny suuder met baih bolno. **3** Tegeed haratai humuusiin nud ni sohrohgui, sonsoh chihte ni sonsoh bolno. **4** Adguu hunii zurh medlegiig yalgan tanij, helgii hunii hel ni tod yarih gej yaarna. **5** Tsaashid tenegiig survaljit hun gej duudahgui, zalit etgeediig oglogch gehgui. **6** Uchir ni teneg hun utgagui yum yaridag ba tuunii zurh ni balmad hergiig uilddeg. Ter olsgolon hunii setgeliig hoosruulj, undaasagchiig undaar dutagduulahyn tuld EZENii esreg buruu yarij, burhangui yavdlyg uilddeg. **7** Zalit etgeeduudiin huvid tednii zevseg ni buzar muu bilee. Hediigeer yaduu negen shudargyg yarivch, hudal huurmag ugseer ugeeguichuudiig honoohiin tuld tereer hort muu arga zohiodog. **8** Harin survaljit hun zov shudargaar setgej, tuugeeree togtdog. **9** Amarlingui ems ee. Bosoj, minii duu hooloig sonsogtun. Iherhuu ohid oo, minii ugend chih tavigtun. **10** Jil garuihny dotor iherhuu ta nar zovoh bolno. Uchir ni usan uzmiin urgats huraalt togsoj, jims huraalt bolohgui. **11** Amarlingui ems ee, chichregtun. Bardam ohid oo, zovogtun. Huvtssaa tailan nutsgelj, belhuuseeree taar oroogtun. **12** Urjiltei talbai, shuusleg usan uzmiin toloo tseejee deldegtun. **13** Minii ard tumnii nutag, uurgene ba orgost halgai urgasan nutag,

bayasgalant hot ba buh jargaltai geruudiin toloo gashuudagtun. **14** Uchir ni ord harsh hayagdan, ih shuugiant hot martagdan, herem tsamhguud ni uurd malyн belcheer, hulanguudyn horoo болно. **15** Ondroos, bidnii deerees Suns tsutgah hurtel, zeluud gazar ni urjil shimtei talbai болж, urjil shimtei talbai ni oi mod hemeen tootsogдох hurtel tiim байх болно. **16** Tegeed shudarga yos ni tsold orshij, unen zov ni urjiltei talбайд байна. **17** Unen zoviin uils ni amar taivan байж, unen zoviin uilchlel ni uурдиin amar амгалан, агуулгуй байдл болон yum. **18** Minii ard tumen enh амгалан орчинд, агуулгуй геруудед, анир chimeegui газарт amidарна. **19** Oid mondor орж, hot doosh оруулагдсан болонч, **20** buh usny derged тариа тарйж, шар илжее cholootei ideeshluulegчид та нар yamar ивеелтеи байх ve!

Isaia 33

33:1 Oorsdiig chini suitgeegui байхад suitgegч, оорсдииг ни deeremdeegui байхад busdyг deeremdegчид haramsagtun. Та нар busdyг suitgehee болйод, оорсдииг chini suitgene. Та нар busdyг deeremdehee зогсоход, та naryг оорсдииг chini deeremdene. **2** Oo EZEN, bидend niguulsengui handaach. Bid Tanyг huleene. Ogloo bur Та bidnii huch болж, зовлонтой tsagt Та bidnii аврал багаач. **3** Аyangyn дуунаар humuus zugtaj, Tanyг bosohod undestnuud taraagdана. **4** Tooluur horhoi shig та нар олзoo tsugluulна. Tsartsaa devhreh shig humuus tuun deer ovooroldоно. **5** EZEN ondort орших uchir оргомжлогдонo. Ter Sionyг shudarga yos, unen zovoor byalhaana. **6** Ter chинii tsag hugatsaany bat суури bogood mergen uhaan, medleg ба авралын байлаг мон. EZENees emeehui ни туunii erdeniin сан бilee. **7** Uzeгtun, tednii зоригтнууд ни гудамжид uйлалдаж, enhiin elch нар ни gashuудан tsurhirна. **8** Ih zamuud hoosron, аyalagчид алга болон. Ter gereeg зорчйж, хотуудыг suitgen, huniig oishoosongui. **9** Gazar ни gashuудан hatav. Livan ни ichin gandav. Sharon ни ezgui tal met болон. Bashan ба Karmyel чh navchnuudaa govov. **10** "Oдоо Bi bosно" геж EZEN айлдаж байна. "Oдоо Bi оргомжлогдонo. Oдоо Bi оргогдонo. **11** Та нар ovsoor jiremselj, surel toruulне. Amisgal chini та naryг gal met shataana. **12** Humuus ни dadduu mod met, галд shataj буй tastagsдан

uurgene met shatna. **13** Holynhon ta nar, Minii yuu hiisniig sonsoj, oirynhon ta nar, Minii huchiig medegtun" gev. **14** Sion dahi nugeltnuud aij, burhangui humuus tugshuurt avtav. "Bidnii hen maani tuimerdegch galyn doktor amidarch chadah ve? Bidnii hen ni monhod shatsaar amidarch chadah ve?" **15** Zov shudargaar yavj, uneniig oguulj, shudarga bus olzyg jigshij, hahuuli avahaas garaa hol bailgan, tsus ursgah talaar sonsohguin tuld chihee boglon, muug uzehguin tuld nudee anidag **16** hun ondort zalarch, tuunii horgodoh gazar ni hadan behlelt baih bolno. Tuund talhyg ni ogch, us ni elbeg baih bolno. **17** Chinii nud goo uzesgelent Haanyg harj, ted als holyn gazryg uzne. **18** Chinii zurh "Toollogo hiigch haana baina? Tatvar huraagch haa baina? Tsamhag hyanagch haa baina?" gej ayuulyg tungaan bodno. **19** Hen ch oilgohgui berh yariatai, hen ch ul oilgoh hari heltei dogshin humuusiig chi tsaashid harahgui. **20** Manai bayar naadamd tohoogdson hot Sionyg haragtun. Enh amgalangiin oron, gadasnuud ni hezee ch sutarahgui, neg ch argamj ni tasrahgui, evhegdehgui maihan bolon Iyerusalimyg uzne. **21** Tend tsog javhlant Negen boloh EZEN bidnii toloo baih bolno. Ingehdee gol, orgon suvgiin gazar met bolj, tuugeer seluurt zavi hiigeed usan ongots ch ongorohgui. **22** Uchir ni EZEN bol bidnii shuutch, EZEN bol bidnii huuli togtoogch, EZEN bol bidnii haan mon bogood Ter bidniig avarna. **23** Chinii argamj tailagdaj, shurgiin suuri ni uyagdahgui, darvuul delgej chadahgui. Ter uyed tansag ih olz omog chini huvaagdaj, dogolon hun ch huvi hurtene. **24** "Bi ovchtei baina" gej neg ch orshin suugch oguulehgui. Tend amidarch baigaa humuusiin nugel ni uuchlagdah bolno.

Isaia 34

34:1 Undestnuud ee, sonsohyn tuld oirtogtun. Ard tumnuud ee, chagnagtun. Gazar ba tuuniig duurgegch buhen sonsogtun. Yertonts ba tuunees garsan buhen sonsoh boltugai. **2** Uchir ni EZENii zevuutsel buh undestnuudiin esreg baij, uur hilengee tednii buh tsergiin esreg gargaj, tedniig burmoson ustgalaa. Tedniig Ter aluurchind ogson boloi. **3** Tednii alagdagsdyg gargaj hayahad huur ni omhiirch, tednii tsus ni uuland

nevchiv. **4** Tengeriin buh daichid harvaj, tenger ch huilmal nom met huilagdah bolno. Tednii buh ezed ni bas usan uzmiin oroongyn navch, injriin modny injir unadag shig unana. **5** Uchir ni Minii ild tengert sogtood, Minii burmoson ustgasan ard tumnii deer Yedomyg shuuheer buuna. **6** EZENii ild tsusaar byalhsan baina. Ild ni hurga yamaany tsusaar duurch, hutsyn boornii oohond tsadav. Uchir ni EZEN Bozrad tahiltai, Yedomyn gazart ih allagatai ajee. **7** Bas zerleg shar tedentei, zaluu buh huchit negentei hamt unaj, tednii gazar ni tsusaar nevchij, toos shoroo ni oohtei hutgaldaj toslog bolno. **8** Uchir ni Siond hariut ni ogoh jil, oshoo avaltyn odor EZENd bii. **9** Yedomyn ursgaluud ni davirhai bolj, hors ni shataj bui huher bolon huvirah bogood gazar ni shataj bui davirhai bolno. **10** Ter ni odor ch, shono ch untrahgui, utaa ni monhod suunaglana. Ene ni uyeiin uyed ezguiren, uurd monhod tuuteer hen ch ongorohgui. **11** Harin tend yatuu, zaraa nutaglan, shar shuvuu, heree uurlene. Ter Yedomyn deeguur ezguirliin shugam bolon hoosrolyn hundruulegch tatna. **12** Yedomyn yazguurtnuudyn dotroos haan gej duudagdah hungui bolj, tednii noyod ni bugdeeree yuu ch bish bolno. **13** Behlegdsen tsamhguud bolon hotuudynh ni dotor uurganii but, orgost halgai urgaj, tsoovor chonyn orognoh gazar, temeen hyaruulyn nutag bolno. **14** Tend tsoliin araatnuud chonontsortoi taaraldaj, mon userheg yamaa ijlee duudan orilno. Tiim ee, shoniin mangas tend suurypij, amrah gazraa oln. **15** Tend suman mogoi uuree zasaj hevten, ondgoo darj, tedniigee nomor doroo tsugluulna. Tiim ee, shonhruud torol torloороо tsutlana. **16** EZENii nomoos olood unshigtun. Tedgeeriin neg ni ch alga bolohgui, neg ni ch ijlee aldagui. Uchir ni Tuunii am aildaj, Tuunii Suns tedniig tsugluulsan yum. **17** Ter tednii toloo shavga hayasan. Tuunii mutar uuniig tedend hemjeegeer ni huvaaj ogson. Ted ene gazryg monhod ezemshij, uyeiin uyed end orshih bolno.

Isaia 35

35:1 Zeluud gazar, tsol bayarlan, Araba ch bayasan, zamar tsetseg met delgerne. **2** Ene ni mashid ulam delgerch, tsengen bayasaj, bayar hoorteigeer hashhirna. Livany aldar, Karmyel ba Sharony sur huch tuund

ogogdono. Ted EZENii aldar, bidnii Burhany tsog javhlang harna. **3** Tenhelgui garyg huchtei bolgon, sularsan ovdgiig batatgagtun. **4** Hulchgar zurhtnuuded "Zorigtoi bai. Buu ai. Uzegtun, ta naryn Burhan oshoo avahaar irne. Burhan hariug ni ogohiin tuld irehdee ta naryg avarna" gej helegtun. **5** Tegeed sohryn nud neegdej, duliigiin chih ni ongoino. **6** Tegeed dogolon hun buga met duulj, helgui ni bayartaigaar hashhirna. Uchir ni tsoloos us garch, Arabad ursana. **7** Hatsan gazar tsoorom bolj, tsangasan gazart us undran, tsoovor chonyn uur honogloh gazruudad ovs urgamal huls, zegnood urgana. **8** Tend negen ih zam hargui bui bolj, Ariun Ih Zam gej nerlegdene. Tuuteer buzar ni yavahgui, harin teneg humuus tuugeer alhsan ch ted zamaasaa ul toorno. **9** Tend neg ch arslan alga, yamar ch mahchin araatan garch irehgui. Tend ted oldohgui. Harin zoligdogsod l tuugeer alhana. **10** EZENii zolin avsan humuus butsj, bayar hoortei hashhirdan Sion uruu irne. Tednii tolgoi deer uurdiin bayasgalan baina. Ui gashuu, sanaa aldalt zugtan odoj, ted bayar bayasgalan, az jargalyg olno.

Isaia 36

36:1 Hyezyekia Haany arvan dorov deh jild, Assiriin haan Syennahyerib Iudagiin buh behlegdsen hotuud uruu dovtlon irj, ezlen avav. **2** Assiriin haan Lahishaas Iyerusalim tiish Hyezyekia Haan uruu Rabshakyeg ih tsergiin hamt ilgeev. Ter ugaagchiin gazryn zam deer baidag deed tsoormiin us tuteeguuriin hooloin oiroltsoo zogsloo. **3** Tegehed Hilkiagiin hovguun Yeliakim, ordny daamal guush Shyebna, Asafyn hovguun hereg hotlogch Ioa nar tuun uruu ochiv. **4** Rabshakye tedend — Odoo Hyezyekiad hel. "Aguu haan boloh Assiriin haan uuniig helj baina. «Chamd baigaa ene itgel yuu yum be ? **5** "Daitahad zoriulsan zovlogoo, huch chini zovhon hooson ugs yum" gej bi helj baina. Edugee chi hend naidaj minii esreg terselne ve? **6** Haragtun, chi ene hugarsan hulsan tayag boloh Yegipyeted naidaj baina. Herev hun ene tayagiig tushvel ter ni algyg ni shaaj, tsoo hatgana. Yegipyetiin haan Faraon oort ni tushiglegch bugdiig ingedeg yum. **7** Herevta nar nadad "Bid oorsdiin Burhan EZEND naidna"

gej heleh yum bol, ter chini Hyezyekiagiin "Ta nar Iyerusalim dahi ene tahilyn shireenii omno morgogtun" gej Iuda, Iyerusalimd heleed, zailuulj baisan onooh morgoliin ondorloguud bolon tahilyn shireenuudiin Ezen yum bish uu? **8** Iim uchraas odoo irj, minii ezen Assiriin haantai naimaa hiigtun. Herev tanai humuus mori unaj chadah yum bol bi chamd hoyor myangan morid ogiye. **9** Chi minii ezniibooluudaas hamgiin dord tushmeliig nyatsaan, tereg ba morin tsergiin talaar Yegipyeted naidaj yaaj chadna ve? **10** Ene gazryg ustgah EZENii zovshoorolguigeer bi edugee iishee dovtloh baisan gej uu? EZEN nadad "Ene gazryn esreg yavj, ustga" gej aildsan bilee»" gev. **11** Tegehed Yeliakim, Shyebna, Ioa nar Rabshakyed handan — Edugee ta booluudtaigaa aramyeyi heleer yarigtun. Bid oilgono. Herem deer baigaa humuust sonsogdohoor iudyei heleer bidentei buu yarigtun gev. **12** Getel Rabshakye — Minii ezen edgeer ugsiig heluulehiin tuld namaig zovhon tanai ezen hiigeed ta nar uruu yavuulsan gej uu? Ta nartai hamt oorsdiin baasaa idej, sheesee uuh tavilantai hermen deer suuj baigaa tedgeer humuus uruu bas ilgeegeegui gej uu? gev. **13** Tegeed Rabshakye bosoj zogson iudyei heleer, changa duugaar hashhiraan — Aguu haan boloh Assiriin haany ugsiig sonsogtun. **14** Haan uuniig helj baina. "Hyezyekiad buu mehlegd. Uchir ni ter ta naryg avarch chadahgui. **15** Hyezyekia ta naryg EZENd itguulehiin tuld «EZEN bidniig zaaval avarna. Ene hotyg Assiriin haany gart ogohgui» gej bui yatgalgad buu or". **16** Assiriin haan ingej uguulj baina. "Hyezyekiag buu sons. Ta nar nadtai nairamdan, nad uruu garch iregtun. Ta nar oorsdiin usan uzem, injriin modny jimsiig idej, nootsluuriinhee usnaas uutsgaa. **17** Daraa bi irj, ta naryg tanai torolh nutag shig ur taria, shine dars, talh, usan uzmiin tarialangiin nutagt avaachna. **18** Hyezyekia ta naryg «EZEN bidniig avarna» gej mehlehees seremjil. Uls undestnuudiin burhdyn dotroos Assiriin haany garaas gazar nutgaa avarsan yamar negen burhan baina uu? **19** Hamat, Arpadyn burhad haana baina ve? Syefarvaimyn burhad haana baina? Hezee ted minii garaas Samariig avarsan yum be? **20** Edgeer gazruudyn buh burhdyn dotroos hen ni minii garaas gazar nutgaa avarsan yum be? Tegehed EZEN minii garaas Iyerusalimyg avarna gej uu?" gev. **21** Gevch ted chimeegui bajj, tuund neg ch ug hariulsangui. Uchir ni haan

"Tuund buu hariulagtun" gej tushaasan bailaa. **22** Tegeed ordny daamal Hilkiagiin huu Yeliakim, guush Shyebna, hereg hotlogch Asafyn huu Ioa nar uranhai huvtsastaigaa Hyezyekia uruuirj, Rabshakyegiin ugiig tuund ailtgav.

Isaia 37

37:1 Hyezyekia haan uuniig sonsmogts, huvtssaa urj, taar nomron, EZENii orgoond orov. **2** Tereer ordny daamal Yeliakim, guush Shyebnag tahilch naryn nastanguudyn hamt, taar nomorgon, Amozyn huu esh uzuulegch Isaia uruu ilgeev. **3** Ted Isaiad — Hyezyekia ingej helev. "Ene odor bol zovlon, zemlel, gutamshgiin odor yum. Uchir ni torj bui huuhed umain amsart irsen bolovch toruuleh chadvar alga. **4** Amid Burhanyg doromjlohoor, ooriin ezen Assiriin haanaas ilgeegdsen Rabshakyegiin ugiig tany Burhan EZEN sonsoh biz. Tany Burhan EZEN sonsson ugiinhee toloo tuuniig zemlene biz ee. Tiimees uldsen amid humuusiin toloo zalbirlaa orgooch" gejee. **5** Ingeed Hyezyekia haany zarts nar Isaia uruu irev. **6** Isaia tedend — Ta nar ezendee ingej helegtun. EZEN iin aildaj baina. "Namaig doromjilson Assiriin haany booluudyn ugs buyuu chamd sonsogdson tedgeer ugsees buu aigtun. **7** Uzeztun, Bi tuunii dotor neg suns tavihad, ter neg medee sonsood ooriin nutagtaa butсна. Bi tuuniig nutagt ni ildeer unagana" gev. **8** Daraa ni Rabshakye butсaj ireed, Assiriin haan Lahishiig orhisnyg sonsood, tuuniig Libnagiin esreg daitaj baihad ni olov. **9** Mon Kushiin haan Tirhakagiin tuhai "Ter oortei chini daitahaar hodolson" gehiig sonsood ter Hyezyekiad elch naryg ilgeej, — **10** Ta nar Iudagiin haan Hyezyekiad ingej hel. "Chinii itgedeg Burhan «Iyerusalim Assiriin haany gart ogogdohgui» hemeen chamaig buu mehleg. **11** Uzeztun, Assiriin haad buh gazruudyg bureн ustgaj, yuu hiisniig ni chi sonsson bilee. Tegeheer chi avragdana gejuu? **12** Gozan, Haran, Ryezyef bolon Tyelassart baisan Yedyenii hovguudiig minii etseg ovgod ustgahad ter undestnuudiin burhad tedniig avarsan uu? **13** Hamatyn haan, Arpadyn haan, Syefarvaimyn hotyn haan bolon Hyena, Ivvagiin haad haana baina?" gev. **14** Tegehед Hyezyekia elch naryn garaas zahidlyg avch unshaad,

EZENii orgoo uruu yavj, ug zahidlyg EZENii omno delgev. **15** Hyezyekia EZEND zalbiran, **16** "Hyerubuudyn deer zalragch Izrailiin Burhan boloh tumen tsergiin EZEN, Ta bol delhii deerh buh haanchlaluudyn gantshan Burhan mon. Ta tenger, gazryg buteesen. **17** EZEN, chih tavin sonordooch. EZEN, melmii talbin uzeech. Amid Burhanyg doromjlohoor ilgeesen Syennahyeribyn buh ugsgiig sonsooch. **18** Oo, EZEN, Assiriin haad uneheer buh uls oron, mon gazar nutgiig ni suitgeed, **19** tednii burhdyg ni gald hayasan. Uchir ni tedgeer ni burhad bus, harin hunii garyn buteel, mod chuluu baiv. Tiimees ted ustsan bilee. **20** Bidnii Burhan EZEN, delhiin buh haanchlaluudad EZEN boloh Ta bol tsoryngants Burhan gedgiig meduulehiin tudd odoo bidniig tuunii garaas avraach" gev. **21** Tegeed Amozyn huu Isaia Hyezyekiad ug ilgeen, "Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Assiriin haan Syennahyeribyn talaar chi Nadad zalbirsan uchraas **22** tuunii esreg EZENii aildsan ug ni ene yum. "Chamaig Siony ongon ohinbasamjlan eleglev. Chinii araas Iyerusalimyn ohin tolgoigoo segsrev. **23** Chi heniig basamjlan doromjilson be? Chi heni esreg duugaa ondorlon, ihemsgeer nudee orgov? Izrailiin Ariun Negenii esreg! **24** Chi booluudaaraa damjuulan Ezeniig doromjilj, «Bi ooriin olon tergeer uulsyn ondorloguuded, Livany hamgiin alsлагdsan hesguuded hurlee. Bi tendhiin ondor hush, shilmel nars moddyg tas tsavchlaa. Bi tuunii hamgiin ondor orgil, hamgiin otgon oid hurch ochno. **25** Bi maltaj, us uuj, holiinhoo ulaar Yegipyetiin buh golyg hataasan bilee» gesen. **26** Chi sonsoogui yum uu? Bi uuniig ono ertnees tolovloj, deer uyed hiisen yum. Odoo Bi uuniig biyeluuleheer avchirlaa. Ingesneer chi behlegdsen hotuudyg nurangi balgas bolgon erguuleh yum. **27** Iim uchraas tednii orshin suugchid chadal dutaj, ain tugshij, ichguurt orson. Ted heer talyn ovs, nogoo shig baishingiin oroi deer urgaj nahialahaasaa omno hatdag ovs met bolov. **28** Gevch Bi chinii suuh, garah, orohtyg bolon Minii esreg uurlahyg chini ch medne. **29** Chi Minii esreg uurlaj, chinii deerelhuu zan Minii chihend hursen uchraas Bi Ooriin doriig chinii hamart zuuj, amyг chini hazaarlaj, irsen zamaar chini chamaig butsaana. **30** Tegeed ene ni chamd temdeg bolno. Ene jil chi yuu urgasnyг ni idej, hoyor dahi jidd mon tuunees yuu garsnyг ni idej, gurav dahi jil ni tarij huraan, usan uzem tarialj,

tuuniihee ur jimsiig ideh boloi. **31** Iudagiin geriin amid uldegsed dahin dooguuraa undeslen, deeguuree ur jims gargah bolno. **32** Uchir ni Iyerusalimaas uldegsed, Sion uulaas avragdagsad garch irne. Tumen tsergiin EZENii zutgel uuniig guitselduulne"» gev. **33** Tiim uchraas Assiriin haany talaar EZEN ingej aildaj baina. «Ter ene hot uruu irehgui, num sumaar ch harvahgui. Hotyn omno tereer bambaitai irehgui, buslelt ovoo ch bosgohgui. **34** Ter irsen zamaaraa butсах bolno. Ter ene hot uruurehgui» gej EZEN tunhagljaj baina. **Z5** «Uchir ni Bi Ooriinhoo toloo bolon Minii zarts Davidyn toloo ene hotyg avrahyn tuld tuuniig hamgaalah bolno»" gej helev. **36** Tegtel EZENii tenger elch garch ireed, assirichuudyn huarand zuun nayan tavan myangan huniig tsohiv. Humuus ogloo ert bosood hartal, ted bugd uhdel bolson baijee. **37** Tegeed Assiriin haan Syennahyerib hodlon, butсaj, Ninyevyed amidrav. **38** Tuuniig ooriin Nisroh burhny sumdee morgol uildej baihad ni hovguud ni boloh Adrammyelyeh, Sharyezyer nar tuuniig ildeer alaad, oorsdoo Ararat nutag uruu zugtav. Tuunii orond huu Yesarhaddon ni haan boljee.

Isaia 38

38:1 Ter odruuded Hyezyekia uhluut ovchtei bolov. Amozyn huu esh uzuulegch Isaia tuun uruu ireed, — EZEN ingej aildaj baina. "Geree zasagtun. Uchir ni chi amidrahgui, uhne" gesen. **2** Tegehед Hyezyekia nuuree hana uruu erguulen, EZENdzalbiran, **3** "Oo, EZEN, bi Tanaas guiya. Bi Tany omno herhen uneneer bolon buhii l zurheeree yavj, Tany melmiid sain uiliig uildej baisnyg odoo sanaach" gej heleed, tsurhiran uilav. **4** Tegehед EZENii ug Isaiad irj, — **5** Yavj, Hyezyekiad "Chinii ovog etseg Davidyn Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Bi chinii zalbirlyg sonsoj, nulimsyg chini harlaa. Uzeгtun, Bi chinii odruuddeer arvan tavan jiliig nemne. **6** Bi chamaig bolon ene hotyg Assiriin haany garaas avarna. Bi ene hotyg hamgaalna»" gej hel. **7** Daraah zuil ni EZEN Ooriin amlasan yosoor hiihiig EZENees ireh temdeg bolno. **8** Uzeгtun, Bi Ahazyn shatan deeguur ongorson narny suudriig arvan alhmaar uhraana gev. Tegehед shatan deeguur ongorson nar arvan alhmaar butсav. **9** Iudagiin haan

Hyezyekia ilaarshsanyhaa daraa iinhuu bichiv. **10** "Bi amidralynhaa dund uyed Uhegsdiin orny daaman haalgaar orj, ooriinhoo on jiluudiin uldegdliig aldah yostoi bolloo" gej bi helsen. **11** "Bi amidyn gazart EZENiig, EZENiig harahgui. Bi yertontsiin orshin suugchdyn doktor humuuniig dahin harahgui" gej bi helsen. **12** "Honichny maihan met minii ger ornyg buulgan avch nadaas zailuulav. Nehmelchin shig bi amidralaa huilav. Ter namaig nehmeliin suurinaas tastav. Odroos shono boltol Ta minii togsgoliig hiideg. **13** Ogloo boltol bi tevchivch, Ter minii buh yasyg arslan met hemhchine. Odroos shono boltol Ta minii togsgoliig hiideg. **14** Bi haraatsai met, togoruu met duugaran, tagtaa met gashuudaj baina. Oodoo shirtseer minii nud chiljee. Ezen, bi shanalj baina. Minii hamgaalalt baigaach. **15** Bi yuu heleh ve? Uchir ni Ter nadad aildsanaa Ooroo hijj baina. Setgeliinhee gashuudlaas bolj bi buh on jiluuddee tolov daruu yavna. **16** Ezen mini. Humuus edgeereer amidrag. Ene buhend minii suns bii. Namaig edgeej, amidruulaach. **17** Bi ooriin jargalyn toloo ih zovlon amssan. Ta minii sunsiig suirliin nuhnees hamgaalav. Uchir ni minii buh nugliig Ta nuruunyhaa araar hayasan. **18** Uchir ni Uhegsdiin oron Tand talarhaj chadahgui, uhel Tanyg magtaj chadahgui. Nuhend orogchid ni Tany itgemjit baidald naidaj chadahgui yum. **19** Onoodor minii uiddej baigaachlan amid bui ni Tand talarhal orgono. Etseg ni hovguuddee Tany itgemjit baidlyn tuhai surgamjilna. **20** EZEN namaig zaaval avarna. Tegeed EZENii orgoond buh amidralynhaa odruudiin tursh bid chavhdast hogjmoor minii duug toglo". **21** Odoo Isaia — Injriin hataamlyg avch, hatig deer naagtun. Tiinhuu ter edgene gej helev. **22** Tegehed Hyezyekia — Bi EZENii orgoo uruu ochino gesen yamar temdeg baih ve? gev.

Isaia 39

39:1 Ter uyed Vavilony haan Baladany huu Myerodahbaladan tuuniig ovchtei baigaad edgersen gedgiig duulaad, Hyezyekiad zahidal, beleg ilgeev. **2** Hyezyekia tuund ni ihed hoorch, tedend ooriin buh erdenesiin san, mongo, alt, amlagch, unet tos, ooriin buh zer zevseg bolon ooriin erdenesiin sand baisan bugdiig uzuulev. Hyezyekiagiin tedend uzuulegui

neg ch zuil tuunii gert, buh ezemshild uldsengui. **3** Tegehed esh uzuulegch Isaia Hyezyekia haan uruu irj, — Ene humuus yuu yarij baina ve? Ted haanaas chamaig zorij irev? gej asuuhad Hyezyekia — Ted als holyn oron, Vavilonoos nad uruu irsen gej hariulav. **4** Isaia — Ted tany gert yuu uzev? gehed Hyezyekia — Ted gert mini baigaa buhniig uzsen. Tedend uzuuleegui yum minii erdenesiin sand baihgui gev. **5** Tegehed Isaia Hyezyekiad — Tumen tsergiin EZENii ugiig sonsogtun. **6** "Uzegtun, chinii gert baigaa buhen, chinii etseg ovgodiin ene odriig hurtel tsugluulsan buhniig Vavilon uruu zooh odruud irj baina. Yuu ch uldehgui" gej EZEN aildaj baina. **7** "Chinii ur udam, chinii toruuleh hovguudees chini avaachigdana. Ted Vavilony haany ordond taigan tushmed bolno" gejee. **8** Tegehed Hyezyekia Isaiad — Tany helsen EZENii ug ni sain yum gev. Uchir ni ter "Minii odruuded amar amgalan, unen baih bolno" gej bodson yum.

Isaia 40

40:1 "Minii ard tumen taivshragtun, taivshragtun" hemeenta naryn Burhan aildaj baina. **2** Iyerusalimyn zurhend eyeddeg yari. Tuunii hund huchir uureg duussan, tuunii hilents zailuulagdsan. Ter buh l nugliinhee toloo EZENii mutraas hoyor dahin huleen avsan gedgiig helegtun. **3** Hashhiragch negnii duu "Zeluud tald EZEND zoriulan zam zasagtun. Manai Burhand zoriulan tsold ih zamyg tegsh bolgogtun. **4** Hondii bur orgogdoj, uul tolgod bur nam bolj, barzgar gazar ni tegsh, gudger gazar tegsh hondii bologtun. **5** Daraa ni EZENii aldar ile rhiilegdej, buh mahan biye hamtdaa uzne. Uchir ni EZENii am aildlaa" gev. **6** Negen duu "Duudagtun" gesend bi "Bi yuug duudah ve?" gej hariulav. Buh mahan biye ni ovs bogood tuunii buh sur javhlan ni talyn tsetseg met yum. **7** EZENii amisgal deerees ni ulelevel ovs hataj, tsetseg gandana. Humuus uneheer ovs yum. **8** Ovs hataj, tsetseg gandana. Harin bidnii Burhany ug monhod togtono. **9** Sain medeeg uuregch Sion oo! Ondor uulan deer garagtun. Sain medeeg uuregch Iyerusalim aa! Duugaa changa orgogtun. Orgogtun! Buu aitsгаа. "Ta naryn Burhan end baina" hemeen Iudagiin

hotuudad helegtun. **10** Uzegetun, Ezen BURHAN huch chadaltaigaar irj, mutraaraa Ooriinhoo toloo zahirna. Uzegetun, shagnal ni Tuuntei hamt, hariu ni Tuunii omno baina. **11** Ter honichin met surgee hariulj, Ooriin mutart hurganuudaa tsugluulan tseejindee tevreed, hurgatai honiig alguur hotolno. **12** Hen usyg garynhaa algand hemjij, tengeriig toolson be? Hen gazryn toosyg hemjuureer toolj, uulsyg jinluureer jinlen, tolgodyg hos denseer denselsen be? **13** Hen EZENii Sunsiig udiridan, esvel Tuunii zovloh ni bolj, Tuuniig surgasan be? **14** Hentei Ter zovloldon, hen Tuund uhaarlyg ogson be? Hen Tuund shudarga yosny zamyg zaan, medlegiig surgaj, uhaarlyn zamyg meduulsen be? **15** Uzegetun, undestnuud bol huvin dotorh dusal met hiigeed densen deerh toosny shirheg met tootsogddog. Uzegetun, Ter arluudyg nariin toos met orgono. **16** Livan ch hurtel shataahad hangaltgui, araatan amidad ni ch shataalt tahild zoriulahad hangaltgui bilee. **17** Buh undesten Tuunii omno yuu ch bish, ted Tuund utgagui, hereggi yum met unelegddeg. **18** Tegvel ta nar Burhanyg hentei adiltgah yum be? Ta nar Tuuniig yamar durtei zuirleh ve? **19** Shuteenii huvid gevel, tuuniig darhan hun tsutgaj, altny darhan altaar burj, mongonii darhan mongon oosryg ni hiideg. **20** Iimerhuu orgold heterhii yaduu ni omhordoggui modyg oortoo songodog. Ul hodloh shuteeniig buteehiin tuld ter uran darhnyg haidag. **21** Ta nar medehgui gej uu? Ta nar sonsoogui gej uu? Ehneesee ta nart uuniig zarlaagui gej uu? Delhiin suurias ta nar oilgoogui yuu? **22** Tsartsaanuud shig orshin suugchidtai delhiin toirog deer zalragch ni Ter bilee. Ter tengeriig hoshig met tataj, maihan met delgen orshdog. **23** Ter zahiragchdyg yuu ch bish bolgon, gazryn shuugchdiig hereggi bolgono. **24** Tedniig dongoj tarigdaad, urslegdeed, undes ni gazart undeslemegts, Ter teden uruu uleedeg. Ted hataj, surel met shuurgand hiisne. **25** "Tegvel ta nar Namaig hentei adiltgaj, hentei tentsuuleh ve?" gej Ariun Negen aildaj baina. **26** Nudee ondort orgon tedgeeriig hen buteesniig haragtun. Tedgeer oddyn ezdiig toogoor ni avchragch Negen tedniig bugdiig ni nereer ni duuddag yum. Tuunii aguu ih huch, sur javhlangiin ulmaas tedgeerees neg ni ch aldagdaagui. **27** "Minii zam EZENees nuugdaj, uilsiig mini minii Burhan martsan" gej chi yaagaad oguulne ve, Iakov oo? Chi yuund yarina ve, Izraili aa? **28** Chi medehgui

gej uu? Chi sonsoogui gej uu? Monhiin Burhan boloh EZEN delhiin hyazgaaryg Buteegch ni etsej tuilddagui yum. Tuunii uhaan ni hyazgaargui. **29** Ter yadarsand tenhee ogch, chadal dutagdsand ni huch nemdeg. **30** Zaluu hun ch yadarch sulidan, ider hovguud ch buderdeg. **31** Harin EZENd naidagchdyn huch ni shinechlegdene. Ted burged met jiguur deeree elin halina. Ted guihdee ul yadran, alhahdaa ul tsutsna.

Isaia 41

41:1 "Ergiin ornuud aa. Namaig chimeegui sonsogtun. Ard tumnuud huchee shinechleed uragshlan irj, yariltsag. Shuuhed tsoomooroo hamt ortsgooyo. **2** Hen dorno zugees neg huniig bosgoh ve? Ter tuuniig unen zov dotor Ooriin hol uruu duudna. Ter tuunii omno undestnuudiig tushaan avchirj, haadyg dardag. Ter ildeeree tedniig toos met, numaaraa salhind hiissen hagd ovs met bolgov. **3** Ter tedniig hooj, urid hol tavij baigaagui zamaar amar taivan ongorno. **4** Hen ehnees ni uye udmaar duudan avchirj, uuniig hijj guitsetgesen be? EZEN Bi bol ehlel, togsgoltei hamt baina. Bi bol Ter mon". **5** Ergiin ornuud uzeed aij, delhiin hyazgaaruud chichirlee. Ted oirton irlee. **6** Hun bur horshdoo tuslan, ah duudee "Zorigtoi bai" gej oguulne. **7** Ingej darhan ni hailuulagchiig zorigjuulj, lantuuchin ni doshchingoo zorigjuulna. Gagnaasny talaar "Sain baina" geed ter tuuniig ganhuulahguin tuld hadaasaar boholno. **8** "Harin minii bool Izraili aa! Minii songoson Iakov oo! Minii naiz Abrahamyn ur udam aa! **9** Bi chamaig delhiin hyazgaaraas avch, hamgiin aslagdsan hesgees duudaj, chamd helsen. «Chi Minii bool. Bi chamaig songoson. Chamaig goloogui. **10** Bi chamtai hamt baigaa tul buu ai! Ooriinhoo talaar buu sanaa zov. Uchir ni Bi chinii Burhan. Bi chamaig tenhruulj, uneheer chamd tusalna. Bi zaaval Ooriin zov baruun mutraar chamaig hamgaalna». **11** Uzegtun, chamd hilegnesen buhen gutaagdaj, hundlegdehgui. Chamtai margaldagchid yuu ch bish bolj, sonono. **12** Chamtai margaldagchdyg chi erevch olohgui. Chamtai daitagchid yuu ch bish bolj, orshin togtnohgui. **13** Uchir ni Bi bol chinii baruun garaas atgadag chinii Burhan EZEN bilee. Bi chamd «Buu ai. Bi chamd tusalna» gej aildaj baina. **14** Buu aigtun. Ot

Iakov, Izrailiin erchuud ee. Bi chamd tusalna. Chinii Zoligch bol Izrailiin Ariun Negen yum" gej EZEN tunhagljaj baina. **15** Uzeztun, Bi chamaig hoyor davhar uzuurtei, shine, hurts lantuu bolgono. Chi uulsyg butlan, nuntagljaj, tolgodyg surel met bolgono. **16** Chi Tedniig shigshine. Salhi tedniig hiisgen, shuurga tedniig taraan hayana. Harin chi EZEND bayarlaj, Izrailiin Ariun Negeneer baharhah bolno. **17** Ugeegui, yaduus us ersen bolovch baisangui. Tsangasnaas bolj tednii hel hatjee. EZEN Bi Ooroo tedend hariulj, Izrailiin Burhan Bi tedniig martahgui. **18** Bi nutsgen ondorloguud deer gol ursuulj, hondiin dund bulag undruulna. Bi zeluud gazryg usan tsoorom bolgoj, hatsan gazryg usny undarga bolgono. **19** Bi zeluud gazart hush, huais mod, mirt hiigeed chidun moddyg tavij, tsold arts, jodoo, nars modyg hamt suulgana. **20** Ingesneer ted uuniig EZENii mutar hiisen, Izrailiin Ariun Negen buteesen gedgiig uzej haran, tanin medeh boloi. **21** "Ajil hergee taniltsuulagtun" gej EZEN aildaj, "Huchteit barimtuudaa avchragtun" gej Iakovyn Haan aildaj baina. **22** Tedgeeriig avchir. Yuu bolj baigaag bidend heleg. Urid yuu bolson talaar bidend taniltsuulj meduuleg. Bid tuuniig ni tungaan uzej, ur dung ni mediye. Esvel yuu boloh talaar bidend meduuleg. **23** Ireeduid boloh yumsyg meduulegtun. Tegvel bid ta naryg burhad gej medeh bolno. Uneheer sain, esvel muut uildegtun. Tegvel bid uzen gaihaj, hamtdaa aiya. **24** Haragtun, gevch ta nar yuu ch bish bogood ta naryn ajil hereg hooson. Ta naryg songogch ni jigshuurtei. **25** Bi umard zugees negniig bosgohod, ter irne. Naran urgah zutees ter Minii nereer duudna. Vaarchin shavryg gishgedeg shig tereer uhdel met zahiragchdyn deer garna. **26** Bidend meduulehiin tuld hen ehneese tunhaglasan be? "Ter zov" gej bid heleheer hen ert uyees zarlav? Hen ch zarlaagui, hen ch tunhaglaagui, hen ch chinii ugiig sonsoogui. **27** Anhnaas ni Siond "Uzeztun. Ted end baina" gej helj, Iyerusalimd "Sain medeenii elchiig Bi ogson" gesen bilee. **28** Gevch Namaig harahad hen ch baisangui. Herev Bi asuuval, hariu ogch chadah zovlogch tednii dund neg ch alga. **29** Uzeztun, ted bugdeer huuramch, tednii uils zohisgui. Tednii tsutgamal horguud ch salhi, hoosrol yum.

42:1 Minii orgomjilson Zarts, Minii setgeld taalagddag Minii songoson negniig haragtun. Bi Tuunii deer Ooriin Sunsiig tavina. Ter undestnuuded shudarga yosyg avchirna. **2** Ter hashhirahgui, duugaa ondorlohgui bogood gudamjind ch duutaa songohgui. **3** Tereer byatslagdsan hulsyug hugachihgui, mon asaj yadan bui zulyg ch untraahgui. Ter shudarga yosyg itgelteigeer turen avchirna. **4** Delhiid shudarga yosyg togtooh hurtlee Ter zurh aldahgui, byatsrahgui. Ergiin nutagt ch Tuunii huuliig naidan huleene. **5** Tengeriig buteej tataad, delhii bolon tuunii ur jimsiig delgesen, tuun deerh humuust amisgal ogogch, tuunii dotor yavagchdad sunsiig ogogch Burhan EZEN ingej aildaj baina. **6** "Bi bol EZEN. Bi chamaig zovt baidald duudsan. Bi bas chinii garaas chini atgaad, chamaig hargalzana. Bi chamaig ard tumend geree bolgoj, undestnuuded gerel hemeen tomilno. **7** Ene ni sohryn nudiig neen, gyandangaas horigdluudyg choloolj, haranhuid suugchdyg shorongos gargahyn tuld yum. **8** Bi bol EZEN. Ene bol Minii ner. Bi Ooriin aldryg busdad, Ooriin magtaalyg siilmel horguuded ogohgui. **9** Uzegtun, uridyn yums bolj ongorno, edugee Bi shine yumyg tunhagljaj baina. Tedniig garch irehees omno Bi ta nart medegdene". **10** EZEND shine duu duulj, Tuuniig gazryn hyazgaaraas magtagtun. Dalai uruu orogch bolon dotor ni bui ta buhen, arluud bolon deer ni orshin suugchid aa. **11** Tzol hiigeed tuunii hotuud, Kyedaryn amidardag suuringuud duutaa orgogtun. Syelagiin orshin suugchid changaar duulagtun. Ted uulsyn oroigoos bayarlan hashhirah boltutai! **12** Ted EZEND aldryg orgog! Tuunii magtaalyg ergiin ornuudad tunhaglah boltugai! **13** EZEN daichin met uragshilj, dainch met zutgen bosoj, duugaa ondorlon daind uuhailj, Ooriin daisnyg darna. **14** Bi udaan hugatsaany tursh duugaa huraaj, biyee barilaa. Toroh gej baigaa emegtei met bi hashhirsch, amaa angailgan, bahardah bolno. **15** Bi uul tolgodyg hooslon, tednii buh ovs nogoog hataan, gol morniig ni arluud bolgoj, tsoormuudiig ni shirgeene. **16** Bi sohruudyg tednii medehgui zamaar daguulan, tedniig medehgui harguigaar udirdana. Bi tednii omno haranhuig gerel bolgon, barzgar gazryg tegsh tal bolgono. Ene bol Minii hiih yum. Bi tedniig hiilgui orhigui. **17** Tsutgamal horguudiig "Ta nar bidnii burhad" gej helegchid, shuteenuuded itgegchid ergeed, burmoson gutaagdana. **18** Dulii

humuus ee, sonsogtun! Sohor humuus ee, uzehiin tuld haragtun! **19** Minii booloos oor sohor hun hen be? Minii ilgeesen elchiin adil dului ni hen be? Nadtai ev nairamdaltai baidag hun shig sohor, EZENii boolyn adil sohor hun hen be? **20** Ta nar olon yumsyg uzsen bolovch ajiglaagui. Ta naryn chih songoltoi bolovch yuug ch sonsoogui. **21** Ooriinhoo unen zoviin toloo huuliig aguu ih, aldartai bolgoh ni EZENd taatai baidag. **22** Gevch ene bol tonuulj, deeremduulsen ard tumen. Ted bugdeeree nuhend unaj, esvel shorond hadagdsan. Ted olz bolson. Tedniig hen ch choloolohgui. Ted deeremduulsen bolovch hen ch "Butsaaj og" gej helehgui. **23** Ta naryn dotroos hen ni uuniig chagnah ve? Hen ni ireeduid anhaaral tavij, sonsoh yum be? **24** Hen Iakovyg olz bolgoj, Izrailiig deeremchded ogson be? EZEN bish gej uu? Uchir ni bid Tuunii esreg nugel uildsen. Ted Tuunii zamaar yavahyg hussengui, Tuunii huuliig dagaagui. **25** Tiim uchraas Ter Ooriin uur hilengiin aag omgiig, hatuu shiruun dainyg tednii deer asgav. Tedniig buh talaas ni galdsan bolovch ted oilgosongui. Tedniig shataasan bolovch ted zurhendee uuniig medersengui.

Isaia 43

43:1 Harin odoo Iakov oo, chamaig Buteegch EZEN ingej aildaj baina. Izraili aa, chamaig bui bolgogch EZEN ingej aildaj baina. "Buu aigtun. Uchir ni Bi chamaig avarsan. Bi chamaig nereer chini duudsan. Chi bol Miniih. **2** Chamaig us gatlahad Bi chamtai hamt baina. Golor tuulahdaa chi jivehgui. Gal dunduur yavsan ch chi tulegdehgui, dol ni ch chamaig shataahgui. **3** Uchir ni Bi bol chinii Burhan EZEN, Izrailiin Ariun Negen bogood chinii Avragch mon. Bi chinii toloo Yegipyetiig zolioslon, Kush ba Shyebag chinii orond ogov. **4** Chi Minii nudend unetei, hundtei bogood Bi chamd hairtai uchraas Bi chinii orond oor huniig ogch, chinii amiin orond oor humuusiig solino. **5** Buu aigtun, uchir ni Bi chamtai hamt baina. Bi chinii ur udmyg dorno zugees avchran, chamaig orno zugees tsugluulna. **6** Bi umardad handan «Tedniig gargaj og» geed, omno zugt handan «Tedniig butsahad ni buu saatuulagtun» gej aildana. Minii hovguudiig als holoos, Minii ohidyg gazryn hyazgaaraas, **7** Minii nereer

duudagdsan hun buriig avchragtun. Uchir ni Bi tedniig Ooriin aldryn toloo buteej, bui bolgoj, hiisen yum". **8** Hediigeer nudtei bolovch sohor, chihte bolovch dulii humuusiig avchragtun. **9** Ard tumnuud huran chuulahyn tuld buh undestnuud hamt tsuglalaa. Tednii dundaas hen uuniig zarlaj, uridyn yumsyg bidend tunhagljaj chadah yum be? Ted zovtgogdoj bolohoor oorsdiin gerch naryg avchrag. Esvel ted sonsood "Ene bol unen" gedgiig heleg. **10** "Ta nar bol Minii gerch nar" gej EZEN aildaj baina. "Ta nar bol Minii zarts nar. Ta nar medej, Nadad itgej, Namaig Ter mon gej tanciasai gesendee Bi ta naryg songoson. Nadaas omno bii bolson Burhan baigaagui bogood Minii daraa ch baihgui. **11** Bi, zovhon Bi bol EZEN mon bogood Nadaas oor avragch baihgui. **12** Zarlaj helj, avarsan, tunhaglasan ni Bi bilee. Ta naryn dund yamar ch hariin burhad baihgui. Iimees ta nar Minii gerch mon" gej EZEN aildaj baina. "Bi bol Burhan. **13** Ono monhoos Bi bol Ter yum. Minii garaas avarch chadah hen ch baihgui. Bi uildvel, hen uuniig zogsooj chadah ve?". **14** Izrailiin ariun Negen, ta naryn Avragch EZEN iinhuu aildaj baina. "Ta naryn tusyn tuld Bi Vavilon uruu ilgeen, tedniig bugdiig ni todiigui, usan ongotson dotroo bayasatsgaaj baisan haldyeichuudyg orgodluud met buulgana. **15** Bi bol EZEN, ta naryn Ariun Negen, Izrailiin Buteegch, ta naryn Haan". **16** Tengis dunduur zam, huchit ih usan dunduur hargui gargagch EZEN iinhuu aildav. **17** Ter tereg ba morid, ih tsereg ba huchit eriig gargaj irdeg. (Ted hamtdaa tend hevtej, dahin bosohgui. Ted zul met untarch zamharna.) **18** «Uridyn yumyг buu dursagtun. Ongorson yumyг buu bodogtun. **19** Uzeгtun, Bi shine zuil hiine. Odoo ter ni bii bolno. Ta nar uuniig medeegui gej uu? Bi heer tald zam tavij, tsold gol ursgana. **20** Heeriin араatnuud, tsoovor chono, temeen hyaruuluud Namaig aldarshuulna. Uchir ni Bi Ooriinhoo songoson humuusiig undaalahyn tuld zeluud nutagt us ogch, tsolor gol ursgav. **21** Ooriinhoo toloo Minii bii bolgoson ard tumen ni Minii aldryg tunhaglana. **22** Harin Iakov oo, chi Namaig duudsangui. Izraili aa, chi Minii toloo yadraagui. **23** Chi shataalt tahilynhaa honiig Nadad avchraagui, tahilaaraa Namaig hundetgeegui. Bi chamaig orgol baritsaar daramtlaagui, utlagaar yadraagaagui. **24** Chi Nadad zoriulan amtat chihriin nishinge mongoor hudaldan avaagui, tahilynhaa oohoor ch Namaig tsatgaagui. Harin chi

nugleeree Namaig daramtalj, huuli bus uildleeree Namaig yadraasan. **25** Bi, zovhon Bi Ooriinhoo toloo chinii hilentsiig arilgan, chinii nugliig dursahgui. **26** Nadad sanuulagtun. Oorsdiin hergee hamtran shuun heleltsiye. Zov gedgee batlahyn tuld chi uchir shaltgaanaa helegtun. **27** Chinii anhny etseg nugel uildej, chinii zuuchlagch nar Minii esreg hilents uildev. **28** Tiim uchraas Bi ariun gazryn chini terguulegchdiig buzarlaj, Iakovyg haraagdahaar, Izrailiig doogluulahaar ogno".

Isaia 44

44:1 Harin odoo Minii bool Iakov oo, Minii songoson Izraili aa, sonsogtun. **2** EZEN chamaig buteej, chamaig ehiin hevliigees bui bolgoston bogood chamd tusalna. Ter ingej aildaj baina. "Buu aigtun, Minii bool Iakov oo, Minii songoson Iyeshurun aa! **3** Uchir ni Bi angamal horson deer us asgaj, huurai gazar deer gorhi ursgana. Bi chinii ur ach naryn deer Ooriin Sunsiig asgaj, hoich uyed chini Ooriin yerooliig ogno. **4** Ted usny ursgalyn hajuu dahi uliingar met ovson dotor urgana. **5** Ene hun "Bi EZENiih" gej helne. Nogoo hun Iakovyn nereer duudagdana. Oor hun gar deeree "EZENii hariyaat" gej bichin, hundetgelteigeer Izrailiin nereer nerlene. **6** EZEN, Izrailiin Haan, tuunii Choloologch, tumen tsergiin EZEN aildaj baina. "Bi bol ehen, Bi bol etses. Nadaas oor Burhan baihgui. **7** Hen Nad shig yum be? Ter ni uuniig zarlaj, tunhaglag. Tiim ee, Bi ertnii humuusiig bui bolgosnoos hoishhyg ter Nadad des daraagaar ni toochigtun. Ireeduin yumsyg bolon tsaashid yuu boloh talaar ter tedend zarlag. **8** Bitgii tugshigtun. Buu ai. Bi ertnees chamd uuniig sonsgoj, tunhaglasan bish uu? Ta nar bol Minii gerch nar. Nadaas oor Burhan baidag uu? Oor Had baidag uu? Bi medej baina, oor baihgui". **9** Siilmel horguud uildegchid bugdeeree yuu ch bish. Tednii unet zuils ni yamar ch ashiggui. Ter ch baitugai, tednii oorsdiinh ni gerch nar hardaggui, meddeggui. Tiimees ted ichguurt orno. **10** Yamar ch ashig ogdoggui burhan, shuteeniig hen uildsen be? **11** Uzegtun, ted bugdeeree ichih bolno. Uchir ni darhchuud ni oorsdoo humuus. Ted bugdeeree tsuglarch ireed zogsog. Ted tugshig. Ted tsomooroo ichig. **12** Tomriin darhan bagaj

zevsgee аваад, тууниг ашиглан, ажлаа нуурсен deer hiine. Ter shuteeniig alhaar davtaj, garyn hucheer ajilladag. Ter bas olsoj tamirddag, uuh usgui bol yadardag. **13** Mujaan modon deer shugam tataj, ulaan shohoigoor huree gargaad, daraa ni туунигее zusen duguilj, saihaan durtei hunii dursiig hiigeed gertee bairluuldag. **14** Mujaan hun oortoo zoriulan hush, nars, tsars modyg oigoos tairch avdag. Ter gatsuur tarij, boroo тууниг ni urguuldag. **15** Tegeed ter ni hunii tulsh boldog. Hun nogoo modnoosoo avch ooriigoo dulaatsuuldag. Talhaa jignehiin tuld gal orddog. Ter bas burhan hiij, туундее morgodog. Bas siimel horog uildeed, туunii omno sunaj unadag. **16** Modny hagasaar ni ter gal tulj, deer ni mah sharaad, tsadtalaa iddeg. Mon ter dulaatsaad "Bi dulaatslaa. Bi gal uzlee" gej heldeg. **17** Harin modnyhoo uldegdleer ter ooriin siimel horog boloh burhan hiij, туунигее omno unaj, morgodog. Ter bas туундее zalbiran "Ta bol minii burhan. Namaig avrach" gej heldeg. **18** Ted meddeggui, ted oilgodoggui. Uchir ni Ter tedniig harah chadvargui bailgahyn tuld tednii nudiig buteej, tedniig oilgoh chadvargui bailgahyn tuld tednii zurhiig haasan. **19** "Bi modny hagasyg gald tulj, tsogshson nuursen deer ni talh barisan. Bi mah sharj idsen. Tegeed bi uldsen modoor ni buzar yum hiij, ene modny tairdasny omno morgoh uu?" gedgiig heleh zurh, medleg, uhaan tedend baihgui. **20** Ter unseer hoolloj, huurtagdsan zurh ni тууниг тоорогдуулне. Ter ooriin setgelee choloolood "Minii baruun gart hudal zuil baigaa bus uu?" gej helj chaddaggui. **21** "Iakov oo, edgeeriig sanagtun. Izraili aa. Uchir ni chi Minii bool. Bi chamaig buteesen. Chi Minii bool. Izraili aa, Bi chamaig martahgui. **22** Bi chinii hilentsiig otgon uul met, chinii nugliig uul met hooson. Bi chamaig avarsan uchir Nad uruu ergegtun". **23** EZEN uuniig hiisen uchir, tenger ee, bayarlan hashhiragtun. Delhiin nam dor gazruud changaar hashhiragtun. Uuls, oi болон tendhiin buhii l modod turen bayarlan hashhiragtun. Uchir ni EZEN Iakovyg avrav. Izrailid Ter Ooriin aldryg haruulj baina. **24** Chamaig ehiin hevliigees gargasan negen, chinii Avragch EZEN uuniig aildaj baina. "Bi buh yumsyg buteegch EZEN. Bi Ooroo tengeriig sungaj, delhiig gantsaaraa delgesen. **25** Bi huuramch esh uzuulegchdiin temdgiig nuraaj, tologchdiig munhguud bolgoj, mergediin uhaanyg ustgan, tednii medlegiig munhaglал болгоно. **26**

Ter Ooriin booluudyn ugiig batalj, elch narynhaa zorilgyg guitsetgene. Bi Iyerusalimd handan «Chi orshin suugchidtai bolno», Iudagiin hotuudad «Ta naryg bosgoh bolno» gesen. Nurangi balgasnuudyg ni Bi dahin bosgono. **27** Bi tengisiin usand handan «Hatagtun. Bi ta naryn goluudyg shirgeene» gejj aildsan. **28** Bi Koryesht handan «Ter Minii honichin. Minii buh husliig ter guitsetgene» gev. Ter Iyerusalimd handan «Chi bosgogdono», mon sumd handan «Chinii suuri ni tavigdana» gejj aildana".

Isaia 45

45:1 EZEN haadyn huyag duulgyg alduuruulj, omno ni humuus zahiragdahyn tudd baruun gartaa barisan, daaman haalganuud ni ul haagdahyn tuld omno ni haalguudyg delgesen, Ooriin toslogdson Koryesht handaj, **2** "Bi chinii omno yavj, uulsyg tegshlen, hurel haalgyg evdej, tomor haaltuudyg tastana. **3** Ene bol chamaig nereer chini duudsan Izrailiin Burhan, EZEN Bi gedgiig chamd meduulehiin tuld Bi chamd haranhuin erdenes, nuuts gazruudyn nuutsalsan ed bayalgiig ogno. **4** Minii bool Iakov, Minii songoson Izrailiin toloo Bi mon chamaig nereer chini duudsan. Hediigeer chi Namaig tanihgui ch, Bi chamd hundet tsol ogno. **5** Bi bol EZEN. Oor baihgui. Nadaas oor Burhan baihgui. Hediigeer chi Namaig tanihgui ch, Bi chamaig huchirhegjuulne. **6** Tiinhuu Nadaas oor hen ch baihgui, Bi bol EZEN, oor baihgui gedgiig naran mandahaas naran shingeh zug hurtelh humuus medeh boltugai! **7** Bi gerliig bui bolgon, haranhuig buteej, enh amgalang togtoon, gai gamshgiig ch buteej baina. Bi bol ene bugdiig hiideg EZEN mon. **8** Tenger ee, deerees shursh. Uuls unen zoviin boroo oruulag. Gazar neegdej, avralyg urguul. Tuunii hamt unen zov uils delgereg. EZEN Bi uuniig buteesen. **9** Buteegchteigee margaldagchid hoorhii yee! Shavar sav ni gazryn savnuudtai hamt baig. Shavar ni vaarchindaa «Chi yuu hiij baina ve?» gejj heleh uu? Esvel hiij baigaa yum chini «Ter gargui yum baina» gejj helne gejj uu? **10** Etsegtee «Ta yuu toruulev?», eejdee «Ta yuu gargachihsan yum be?» gejj yaridag hun hoorhii yee!". **11** Izrailiin ariun Negen, Buteegch ni boloh EZEN uuniig aildaj baina. "Minii hovguudiin talaar ireeduid boloh yumsyg ta nar

Nadaas asuugtun. Minii mutryn ajlyn talaar ta nar Nadad tushaah uu? **12** Delhiig buteej, deer ni huniig bui bolgoston ni Bi mon. Bi Ooriin mutraaraa tengeriig delgeed, tednii buh ezdiig ni tomilov. **13** Bi tuuniig unen zoviin doktor bosgon, buh zamyg ni tegshilne. Ter yamar ch hols, shagnalguigeer Minii hotyg barij, Minii horigdluudyg cholootei yavuulna" gej tumen tsergiin EZEN aildav. **14** EZEN ingej aildaj baina. "Yegipyetiin buteegdehuun, Kushiin naimaa, ondor biyetei sabyeanchuud cham deer irj, chiniih bolno. Ted chinii araas yavj, ginjteigee irj, chamd bohiin morgoj, «Uneheer Burhan chamtai hamt baina. Oor baihgui. Oor Burhan baihgui» getsgeene". **15** Izrailiin Burhan Avragch mini, uneheer Ta Ooriigoo nuudag Burhan yum. **16** Shuteen hiideg humuus bugd ichguurt orj, hamtdaa gutamshig bolno. **17** Izraili EZENii doktor monhiin avralaar avragdana. Ta nar buhii l monh uyed ichihgui, gutamshig bolohgui. **18** Tengeriig buteesen EZEN ingej aildaj baina. (Ter bol gazryg bii bolgoston Burhan yum. Ter gazryg hoosnoor buteeggegui bogood humuusiig orshin suulgahyn tuld buteesen bilee.) "Bi bol EZEN. Oor baihgui. **19** Bi haranhui orny gazraas nuutsaar yariagui. «Hooson gazar Namaig haigtun» gej Bi Iakovyn urd heleegui. EZEN Bi unen zoviig aildaj baina. Zov shudarga yumsyg tunhagljaj baina. **20** Hamtdaa tsugljaj irtsgee. Undestnuudiin orgodluud hamtdaa oirtotsgoo. Avarch chadahgui burhand zalbirch, modon shuteenuudiig deedeldeg tedend medleg alga. **21** Tunhagla, taniltsuul. Ted hamtdaa zovloldog. Hen ertnees uuniig meduulj, hen uridaas uuniig tunhaglasan be? Ene ni EZEN Bi bish uu? Nadaas oor Burhan baihgui. Nadaas oor zovt Burhan, Avragch baihgui. **22** Delhiin buh hyazgaaruud aa, Nad uruu ergej avragdagtun. Uchir ni Bi bol Burhan, oor baihgui. **23** Bi Ooroороo tangaraglasan. Minii amnaas unen zov doktor ug gardag bogood ergej butsahgui. Tiimees Nadad ovdog buhen sohorch, hel bur tangaraglana. **24** Minii tuhai ted «Unen zov, huch ni zovhon EZEND bii» gej helne". Humuus Tuun uruu irj, Tuund uursagch buhen doromjlogdono. **25** EZENii doktor Izrailiin buh urs zovtggogdoj, aldarshina.

46:1 Byel bohijj, Nyebo unana. Tednii horguud ni araatan, adguusand achigdana. Ta naryn uursen achaa yadarsan adguusnuudad daramt bolno. **2** Ted bohijj hamtdaa tongoino. Ted achaagaa ch avarch chadsangui, oorsdoo ch olzogdov. **3** Iakovyn ger ba Izrailiin gerees uldegsed bugd sonsogtun. Ta nar Nadaar ehiin hevliid teelgen, Nadaar torson. **4** Ter ch baitugai ta naryg ondor nastai bolson ch Bi heveeree baina. Ta naryn us buural bolson ch Bi teeh bolno. Bi hiisen, Bi avch yavna. Bi teej, avarna. **5** Namaig ta nar hentei adiltgaj, heniig Nadtai zeregtsuulen zuirlej, oorsdiigoo adiltgah gesen yum be? **6** Zarim ni turiivcheesee altaa hairlalgui ogch, mongiig jinluureer jinlen, altny darhnyg holsoldog. Darhan tuugeer ni burhan hiideg. Tegeed ted tuundee bohijj morgodog. **7** Ted onoohoo moron deeree orgon zooj, bairand ni zaldag. Onooh ni bairnaasaa hodlohgui zogsdog. Hen negen ni tuun uruu hashhirlaa gehed ter hariulj chadahgui, monooch huniig zovlon shanallaas ni ch choloolj chadahgui. **8** Uuniig sanagtun. Tuushtai baigtun. Nugelt humuus ee. Uuniig zurhendee togtoogtun. **9** Ono ertnii, uridyn zuilsiig sanagtun. Uchir ni Bi bol Burhan, oor baihgui. Bi bol Burhan. Nadtai adil oor baihgui. **10** Bi ehlelees togsgoliig tunhaglaj, hiigdeegui baigaa zuilsiig ono ertnees meduulsen. "Minii zorilgo heregjine. Bi Ooriin taalamjit buhniig guitsetgene" gej aildaj baina. **11** Bi dorno zugees mahchin shuvuut, als hoklyn ornoos Tuunii zorilgyn huniig duudna. Uneheer Bi aildsan. Uuniigee Bi zaaval guitsetgene. Tolovloson zuilsee Bi zaaval hiine. **12** Unen zovoos als baigch, hatuu zurhtnuud Namaig sonsogtun. **13** Bi Ooriin unen zoviig oirtuulna. Ene ni hol bish baina. Minii avral udahgui. Bi Siond avralyg soyorhoj, Izrailid Ooriin aldryg ogno.

Isaia 47

47:1 "Vavilony ongon ohin oo, doosh buuj shoroon deer suugtun. Haldyeichuudyn ohin oo, sentiiguigeer gazar deer suu. Uchir ni chamaig tsaashid bulbarai, tuyahan gej helehgui. **2** Teermiin chuloo avch taria teeremd. Givluuree avch, banzlaa tailan, nutsgen holooroogol gatlagtun. **3** Chinii nutsgen biye il garch, chinii ichguur ch bas uzegdeh bolno. Bi neg

ch huniig orshoohguigeer oshoo avna". **4** Bidnii Avragch tumen tsergiin EZEN bol Tuunii ner, Izrailiin Ariun Negen. **5** "Haldyeichuudyn ohin oo, duugui suu, haranhui uruu yav. Uchir ni chamaig tsaashid haanchlaluudyn hatan gej nerlehgui. **6** Bi Ooriin ard tumend hilegnen, Ooriin oviig jigshsen. Bi tedniig chinii gart ogov. Chi tedend orshool uzuulsengui, bur otgost ch hund buulgyg ogov. **7** Tegeed chi «Bi monhod hatan haan baih bolno» gej heleed, edgeer zuilsiig haiharsangui, uuniig dursan sanasangui. **8** Tegvel odoo amarlingui suugaad, «Bi baina, nadaas oor hen ch baihgui. Bi belevsen emegtei shig suuhgui, huuhdee aldahyg ch uzehgui» gej zurhendee oguulegch, tachaangui negen chi uuniig sonsogtun. **9** Huuhdee aldah, belevsrehiin ali ali ni genet neg l odor cham deer irne. Chinii ilbuud, chinii id shid hichneen huchtei ch ene buhen buren hemjeegeer cham deer irne. **10** Chi ooriinhoo hilentsed naidan, «Hen ch namaig uzehgui» gej oguulsen. Chinii mergen uhaan, medleg chamaig toorogduuljee. «Bi baina, nadaas oor hen ch baihgui» gej chi zurhendee oguulsen. **11** Gevch chinii herhen ilbeden alga bolgohoo medehgui buzar muu yum cham deer irne. Chinii zailuulj chadahaargui gamshig cham deer unana. Chinii medehgui suirel genet cham deer irne. **12** Zaluu nasnaasaa hijj baisan ilbuud, id shid dotroo chi odoo zogs. Magadgui chi ashig olj boloh yum. Magadgui chi chichruulj boloh yum. **13** Chi olon zovlogoonoos bolj yadarchee. Zurhaichid, oddoor esh uzuulegchid, shine saraar mergelegchid odoo bosoj, cham deer buuh yumnaas chamaig avrag. **14** Uzegtun, ted surel met bolj, gald shatna. Ted oorsdiigoo galyn dolnoos avarch chadahgui. Dulaatsah nuursgui, omno ni suuh gal ch baihgui bolno. **15** Zaluu nasnaas chini hamt ariljaa naimaa hijj, hamt hodolmorloson nohod chini chamd iim l yum hijj chadna. Hun bur ooriinhoo zamaar tenuuchleh bogood chamaig hen ch avrahgui".

Isaia 48

48:1 Izraili gej nerlegdsen Iakovyn ger ee! Uuniig sons! Chi Iudagiin usnaas garch irsen bogood EZENii nereer tangaraglj, Izrailiin Burhanyg duuddag bolovch unen zov doktor baidaggui. **2** Uchir ni ted oorsdiigoo

ariun hotynhon gej nerleed, Izrailiin Burhand tushij baina. Tuunii ner bol tumen tsergiin EZEN bilee. **3** "Bi ono ert huuchin yumsyg tunhaglan, Ooriin amnaas garsan tedgeer zuilsiig Bi zarlasan. Genet Bi uildehed, tedgeer ni biyelsen. **4** Yaagaad gevel chi zoruud, chinii huzuu chini tomor bulchin, magnai chini hurel gedgiig Bi medne. **5** Tiimees Bi bur ono ertnees, ene yavdal bolohoos omno chamd medegdsen. «Minii shuteen uuniig hiisen, minii siilmel horog, tsutgamal horog uuniig tushaasan» gej chamaig yariulahguin tuld ingesen yum. **6** Chi sonsson. Ene bugdiig haragtun. Chi uuniig zarlahgui yuu? Ene tsagaas ehlen Bi chamd shine yums, ter ch buu hel chinii medeegui nuutslagdsan zuilsiig songoyo. **7** Tedgeer ni urid omno ni bish, sayahan buteegdsen yum. Onoodriig hurtel chi tedgeeriig sonsoogui. «Haraach, bi tedgeeriig medej baisan» gej chamaig heluulehguin tuld ingesen yum. **8** Chi sonsoogui, medeegui. Bur ert uyees chih chini neegdeegui baisan. Uchir ni chi bol urvan terslegch, torohoosoo uimeen degdeegch gej nerlegdehiig chini Bi medej baiv. **9** Ooriinhoo neriin toloo Bi uur hilengee hoishluulj, Ooriigoo aldarshuulahyn tuld Bi chamaig tastalgui tevchsen yum. **10** Uzegtun, mongo shig bish ch gesen Bi chamaig tsevershuulsen. Bi chamaig zovlongiin zuuhan dottor shalgasan. **11** Bi Ooriinhoo toloo, Ooriinhoo tusyn tuld l uildene. Uchir ni Minii ner yaaj buzarlaj chadah yum be? Bi Ooriin aldryg busdad ogohgui. **12** Namaig sonsogtun, Iakov oo. Minii duudsan Izraili aa. Bi bol Ter mon. Bi bol ehen bogood Bi bas etses mon. **13** Minii mutar gazryg undeslen, Minii baruun mutar tengeriig delgev. Bi tedniig duudahad ted hamtdaa zogsdog. **14** Ta nar bugdeeree tsuglaj, sonsogtun. Tednees hen ni edgeer zuilsiig tunhaglasan be? EZEN tuuniig hairladag. Ter Tuunii sain taallyg Vavilon deer avchirna. Tuunii mutar haldyeichuudyn esreg baina. **15** Bi, zovhon Bi aildsan. Uneheer Bi tuuniig duudsan. Bi tuuniig avchirsan bogood Ter tuunii zamyg olziitei bailgana. **16** Nadad oirton ireed, uuniig sonsogtun! Bi ehneese nuutsaar yariagui. Ene yavdal boloh uyees Bi tend baisan yum. Odoo Ezen BURHAN Namaig bolon Ooriin Sunsiig ilgeev". **17** Chinii Avragch, Izrailiin Ariun Negen, EZEN ingej aiddaj baina. "Bi bol chinii Burhan EZEN mon. Bi chamd tustaig surgan, chamaig yavah yostoi zamaar chini udirddag. **18** Herev chi zovhon Minii tushaaluudad

anhaarlas handuulbal, chini en amgalan baidal gol met, chini unen zov ni dalain davalgaa met baih bolno. **19** Chini ur udam els met, chini hoich uye elsnii shirheg met bolno. Tednii ner Minii orshihuigaas hezee ch tastagdahgui, ustgagdahgui". **20** Vavilonoos garch, haldyeichuudaas zugtaa! "EZEN Ooriin bool Iakovyg avarlas" gei bayart duugaar zarlaj, uuniig tunhaglan, gazryn hyazgaar hurtel delgeruulegtun. **21** Ter tedniig tsoloor daguulah uyed ted tsangaagui. Ter tednii toloo hadnaas us gargaj, hadyg hagalan us orgiluulav. **22** "Hilentstend amar taivan baihgui" gei EZEN aildav.

Isaia 49

49:1 Arluud aa. Namaig sonsogtun. Als holyn humuus ee, anhaaragtun. Hevliid baihaas mini EZEN Namaig duudsan. Ehiinhee dotor baihaas mini Ter Namaig nerlesen. **2** Ter Minii amyg hurts ild met bolgon, mutrynhaa nomort Namaig daldalj, shilmel sum met bolgon, saadag dotroo Namaig nuusan. **3** Ter Nadad "Izraili aa. Chi Minii Zarts. Chini dotor Bi Ooriigoo addarshuulna" gei aildav. **4** Harin Bi "Bi demii hodolmorloj, Ooriin huchiig yuund ch bish, hooson zartsuuljee. Gevch uneheer Minii avah zuil bol EZENtei hamt, Minii shagnal bol Burhantai mini hamt yum" gesen. **5** Iakovyg Oortoo butsaan avchirj, Izrailiig Oortoo tsugluulahyn tuld Namaig Ooriinhoo Zarts bolgohoor ehiin hevliines Namaig bui bolgoson EZEN odoo iinhuu aildaj baina. (Uchir ni Bi EZENii omno hundlegdsen. Minii Burhan bol Minii huch mon.) **6** Ter "Iakovyn ovguudyg bosgon, Izrailiin nootslogdogsdiig sergeehin tuld chi Minii Zarts baih ni ochuuhen hereg. Bi mon Ooriin avralyg gazryn hyazgaart hurgehiin tuld Chamaig undestnuudiin gerel bolgono" gev. **7** Undestnuuded uzen yadagdsan, basamjlagdsan Negen boloh zahiragchdyn zartsad handan Izrailiin Avragch, tuunii Ariun Negen, EZEN ingej aildaj baina. "Chamaig songoson Izrailiin Ariun Negen, itgemjit EZENees bolj haad uzeed bosno, noyod ch mon bohiino". **8** EZEN ingej aildaj baina. "Taalamtai tsagt Bi Chamd hariulj, avralyn odor Bi Chamd tusalsan. Bi Chamaig hamgaalan, Chamaig ard tumnii gereenii toloo ogch, gazryg dahin sergeej,

suitgegdsen oviig ovlogchdod ni butsaana. **9** Horigdogsodod «Garagtun» gej, haranhuid orshigch humuust «Uzegdegtun» gej helne. Zamyn daguut ed ideeshlen, buh nutsgen ondorloguud deer tednii belcheer ni baih bolno. **10** Ted olsohgui, tsangahgui. Ted aagim haluund ch, narand ch tsohiulahgui. Uchir ni tedniig Eneregch ni tedniig uirdan, usny undarga uruu daguulna. **11** Bi Ooriin buh uulsyg zam bolgoj, Ooriin zamuudyg bosgono. **12** «Uzegtun, tedgeer ni als holoos, umardaas, ornodoos, Sinimiin gazraas irne». **13** Tenger ee, bayarlan orilogtun. Gazar aa, bayasagtun. Uuls aa, bahdan duulagtun. Uchir ni EZEN Ooriin ard tumnee taivshruulsan bogood Ooriin zovson humuusiig enereh bolno. **14** Gevch Sion «EZEN namaighayasan. Ezen namaig martsan» gev. **15** «Eh hun hohuul huuhdee martaj chadah uu? Toruulsen hovguunee enerehgui baij chadah uu? Hediigeer ter martaj boloh ch, Bi chamaig martahgui. **16** Uzegtun, Bi algandaa chamaig siilsen. Chinii hermuud urgelj Minii omno baidag. **17** Chinii hovguud yaarna. Chamaig suitgegch, tsolmogchid chamaas salna. **18** Nudee orgon, ergen toirnoo haragtun. Ted bugdeeree hamtdaa tsutlan, cham uruu irj baina» EZEN tunhagljaj baina. «Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Chi tedniig chimeglel met zuuj, suit busgui met goyoh bolno. **19** Uchir ni evdersen hoosorson balgas, sonoson gazar chini odoo chamaig orshin suuhad heterhii davchdah bolno. Chamaig zalgigchid holdono. **20** Chinii hagatslyn huuhduud chihend chini «Ene gazar nadad heterhii davchuu baina. Nadad amidarch boloh oroo ogooch» gej helne. **21** Tegehed chi zurhendee «Bi huuhduudeesee hagatssan, huuser bogood tsologdson tenuulch uchraas hen tedniig nadad toruuleh ve? Hen tedniig osgoh ve? Uzegtun, bi gantsaaraa uldsen baisan. Ted haanaas irsen be?» gej helne". **22** Ezen BURHAN aildaj baina. "Uzegtun, Bi mutraa undestnuud uruu orgon, ard tumnuuded Ooriin tugiig bosgono. Ted chinii hovguudiig engertee, ohidyg chini moron deeree avchirna. **23** Haad chinii tejeegchid, gunjuud ni chinii orlog eh bolj, chinii omno nuuree gazart hurtel bohiin, holiin chini toosyg doloono. Namaig EZEN gedgiig chi medeh bolno. Nadad itgen naidagchid ichguurt orohgui. **24** Huchtei hunees olzyg ni avch, hargislagchiin horigdluudyg avarch chadah uu?» **25** Harin EZEN ingej aildaj baina. "Huchtei hunees horigdluudyg ni bulaan

avch, hargislagchdaas olzyg ni avarna. Uchir ni chamtai terseldegch negentei Bi temtseldej, hovguudiig chini avrah bolno. **26** Chamaig darlagchdyg Bi oorsdiinh ni mahaar hoollono. Ted oorsdiinhoo tsusyg amtat dars met uuj, sogtono. EZEN Bi bol chinii Avragch, chinii Choloologch, Iakovyn huchit Negen gedgiig buh mahan biye medeh bolno".

Isaia 50

50:1 EZEN ingej aildaj baina. "Bi ehiig chini hoohdoo ogson salaltyn gerchilgee ni haana baina ve? Zeelduulegchdiinhee hend ni Bi chamaig hudaldsan yum be? Uzeztun, ta nar oorsdiinhoo nutlees bolj hudaldagdsan, ta naryn eh ch ta naryn nuglees bolj hoogdson. **2** Namaig irehed yaagaad hen ch baihgui baiv? Namaig duudahad yaagaad hen ch hariu es oguulev? Minii mutar zolioslon avch chadahaargui bogino yum uu? Esvel Nadad avrah huch baihgui baina uu? Uzeztun, Bi Ooriin zemleleer dalaig shirgeej, gol morniig govi bolgoston. Tendhiin zagas us dutagdsanaas bolj omhiiron, tsangaj uhne. **3** Bi tengeriig haranhuigaar huchin, buteelgiig ni taar bolgoston". **4** Herhen yadarsan hund ugeer tuslahyg medeesei hemeen Ezen BURHAN Nadad shaviin hel ogson. Ter ogloo bur sereen, shavi met songohyn tuld Minii chihiig neene. **5** Ezen BURHAN Minii chihiig neev. Bi ch tatgalzsangui, gedreg uharsangui. **6** Tsohigchdod Bi nuruugaa ogch, sahlyg mini ugteeh hund Bi hatsraa tavij ogloo. Doromjlol, nulimaltaas Bi nuuree halhlaagui. **7** Uchir ni Ezen BURHAN Nadad tusaldag. Tiim uchraas Bi ichihgui. Tiim uchraas Bi nuuree tsahiur met bailgana. Ichguurt orohgui gedgee Bi medne. **8** Namaig Zovtgogch oirhon baina. Hen Nadtai temtseldeh ve? Bid nuur nuureere tulya. Hen Nadtai zargaldah ve? Ter hun Minii derged ireg. **9** Uzeztun, Ezen BURHAN Nadad tusaldag. Hen Namaig yallah ve? Uzeztun, ted bugd huvtsas adil huuchirch, horhoid iduulne. **10** Ta naryn doktor EZENees emeegch, Tuunii zartsyn duu hooloig duulgavartai dagaj, haranhuid yavj, gerelgui baigch ni hen be? Ter hun EZENii nerd itgej, ooriin Burhand naidagtun. **11** Uzeztun, gal notsooj, bambaruudaar oorsdiigoo hureelegch ta nar bugdeeree galynhaa gereld,

notsooson bambaruudynhaa dunduur alhagtun. Uuniig chi Minii mutraas avna. Chi zovlon shanalal dund hevtene.

Isaia 51

51:1 "Unen zoviig moshgon EZENiig haigchid aa. Namaig sonsogtun. Ta naryg tsavchij avsan had uruu, ta naryg maltaj gargasan nuh uruu haragtun. **2** Ta naryg shanalalan baij toruulsen Sarag bolon ta naryn etseg Abrahamyg haragtun. Tuuniig gantsaaraa baihad ni Bi duudaj, yerooj, osgon urjuulsen yum. **3** Uneheer EZEN Sionyg taivshruulj, tuunii buh hooson gazryg ch enerne. Ter zeluud talyg Yedyen shig, tsoliig ni EZENii tsetserleg met bolgono. Tend bayar bayasgalan, zugaa tsengel, talarhal, duu huurtai baih bolno. **4** Minii ard tumen, Nadad anhaaral tavi. Minii undesten, Nad uruu chih tavigtun. Uchir ni huuli Nadaas garna. Ard tumnuudiin gerel bolgon Ooriin shudarga yosyg Bi togtoono. **5** Minii unen zov ni oir baina. Minii avral garch irj baina. Minii mutar ard tumnuudiig shuune. Ergiin nutguud Namaig huleen, ted Minii mutryg goridon huleene. **6** Tenger ood haragtun. Daraa ni doosh gazar uruu haragtun. Uchir ni tenger utaa met alga bolj, gazar huvtsas met huuchirna. Orshin suugchid ni shumuul met uhetsgeene. Harin Minii avral monhod baij, Minii unen zov mohohgui. **7** Unen zoviig meddeg, zurh setgeld ni Minii huuli baigaa ard tumen Namaig sonsogtun. Hunii zemlelees buu ai. Tednii doromjloloos buu emeegtun. **8** Uchir ni deel huvtsas met tedniig hur erveehii idej, noos met tedniig ot horhoi idne. Harin Minii unen zov monhod baij, Minii avral ni buh uyed baina". **9** Seregtun, seregtun, EZENii mutar mini! Huchee av! Oniin odrud ert uridyn uyeudiinh shigee seregtun. Rahabyg hesegchin tastaj, luug tsoo hatgasan ni Ta bus uu? **10** Dalai tengis, ih gunii usyg hataan, avragdagsdyg gatluulahyn tuld tengisiin guniig zam bolgoston ni Ta bus uu? **11** EZENii zolison humuus buttaj, bayartaigaar duulan Sion uruu irne. Tednii magnai deer monhiin bayar hoor baina. Ted zugaa tsengel, bayar hoortei baih bogood gashuudah, sanaa aldah ni zugtan odno. **12** "Bi, zovhon Bi Ooroo ta naryg Taivshruulagch mon. Uhmel hunees ain, ovs met buteegdsen hunii hovguunees emeedeg chi hen be? **13** Tengeriig delgej, gazryn suuriig

tavigch Buteegch EZENee chi martsan uu? Ustgahad belen baigaa darlagchiin uur hilengees chi odorjingoo, bur urgelj aij baidag uu? Gevch darlagchiin uur hilenhaana baina ve? **14** Uдахgui ginjlegdsen negen cholootei tavigdana. Ted gyandand uhehgui, talhaar dutagдахgui. **15** Uchir ni Bi bol dalai tengis болон туunii нургеент давалгааг hodolgogch EZEN, chinii Burhan baina. (Tuunii ner ni tumen tsergiin EZEN mon.) **16** Bi tengeriig bairluulj, gazryn suuriig tavin, Siond handan «Chi бол Minii ard tumen» gej aildahyn tuld Ooriin utiig chinii amand tavij, Ooriin mutryn suudreer chamaig halhalsan". **17** Ooroo bosogtun. Ooroo bosogtun. Seregtun, Iyerusalim aa. Chi EZENii mutraas Tuunii hilengiin ayagyг uusan. Tegehdee sogtuurlyn ayaganaas shavhruu ch uldeelgui, yoroold ni hurtel uusan. **18** Toruulsen buh hovguudiinh ni дунд туuniiг hotloh hun alga. Osgoson buh hovguudiinh дунд туuniiг гараас ni tushih hun ch alga. **19** Iim hoyor yum cham deer unalaa. Chinii toloo hen gashuudah ve? Evdrel, suirel, olsgolon, ildHerhen Bi chamaig taivshruulah ve? **20** Chinii hovguud muujran, torond orson zeer shig гудамj бuriin ehend hevtene. Ted EZENii hilen hiigeed Burhany zemleleer duuren baina. **21** Tiimees darsnaas oor yumand sogtson, zovson humuus ee, uuniiг sonsooch. **22** Ooriinhoo ard tumnii toloo temtseldegch, chinii Ezen, chinii Burhan EZEN uuniiг aildaj baina. "Uzegtun. Bi chinii гараас sogtuurlyn ayagyг avsan. Minii hilengiin hul ayaganaas chi dahin hezee ch uuhgui. **23** «Doosh hevt. Bid cham deeguур alhana» gej chamd helj baisan, chamaig tamlagchdyn gart Bi tuuniiг ogно. Deeguур chini alhagsdad chi nuruugaa gazar met, гудамj met болгосон".

Isaia 52

52:1 Seregtun, seregtun. Sion oo. Ooriigoo huch chadlaар huvtsaslagтun. Ariun hot Iyerusalim aa. Uzesgelent huvтssaa oms. Uchir ni tsaashid hovch honduuleegui болон buzар ni cham uruu irehgui. **2** Shoroogoo govogтun. Bosotsgoo. Olzlogdson Iyerusalim aa. Siony olzlogdson ohin oo. Huzuuniihee ginjiig tailagtun. **3** EZEN ingej aildaj baina. "Chamaig unegui hudaldsan baisan. Chamaig mongoguigeer avarna". **4** Ezen

BURHAN ingej aildaj baina. "Minii ard tumen anh Yegipyet uruu amidrahaar ochson. Daraa ni assirichuud tedniig uchir shaltgaanguigeer darlav. **5** Tiimees odoo end Nadad yuu baigaa ve?" gej EZEN aildav. "Minii ard tumniig shaltgaanguigeer avaachsans ni haragdaj baina. Tedniig zahirch bui humuus ni ulildan, buh odorjingoo Minii neriig urgelj doromjildog" gej EZEN aildav. **6** "Im uchraas Minii ard tumen Minii neriig medeh bolno. Tiim uchraas ter odor «Bi end baina» gej aildagch ni Bi yum". **7** Enh amgalang tunhaglaj, az jargalyn sain medeeg avchran, avralyg zarlaj, "Chinii Burhan haanchilna" gej Siond oguuleh sain medeeg delgeruulegchiin hol ni uulsyn deer yamar uzesgelentei ve? **8** Sonsogtun. Haruuluud chini duugaa orgon, bayar hoorteigoor hamtdaa uuhailna. EZEN Sionyg dahin sergeeh uyed ted oorsdiin nudeer uzeh bolno. **9** Iyerusalimyn nursan balgasnuud aa. Hamt duulj, bayasan hashhirtsgaa. Uchir ni EZEN Ooriin ard tumnee taivshruulj, Iyerusalimyg avarsan. **10** EZEN Ooriin ariun mutryg buh undestnuudiin omno ilerhiilev. Delhiin buh hyazgaar bidnii Burhany avralyg uzne. **11** Yavagtun, yavagtun. Tendees garagtun! Buzar yumand buu huregtun! Tuunii dundaas garagtun! EZENii savnuudyg teegchid ee, oorsdiigoo ariusgagtun! **12** Harin ta nar buu yaarch gar, orgodol met buu zugtagtun. Uchir ni EZEN ta naryn omno yavna. Izrailiin Burhan ta naryn ar talyg hamgaalna. **13** Uzeztun, Minii zarts uhaalgaar uildene. Ter orgomjlogdoj, hundetgegden ulemj magtagdana. **14** Tuunii torh ni alivaa huniiehes, Tuunii helber ni hunii hovguudiinhees iluugeer zeremdeg baisan uchraas olon humuus chamaig uzeed hirdhiiv. **15** Iinhuu Ter ni olon undestniig butargan, Tuunees bolj haad amaa hamhina. Uchir ni tedend heleegui yumyg ted harj, tedend sonsgoogui yumyg ted oilgono.

Isaia 53

53:1 Bidnii medeend hen itgesen be? EZENii mutar hend ilerhiilegdsen be? **2** Uchir ni Ter Tuunii omno nyalh nahia met, huurai gazraas garsan undes met urgasan. Tuund helber durs, tsog javhlan baihgui. Bid Tuuniig harya gesen ch bidnii anhaarlyg tatahuits dur torh alga. **3** Ter uzen

yadagdaj, humuuseer orhigdov. Ter ui gashuuny hun bogood ovchin zovlong medsen. Bid nuuree Tuunees nuusan. Ter uzen yadagdaj, bid Tuuniig hundetgeegui. **4** Uneheer Ter bidnii ovchniig Oortoo teej, bidnii ui gashuug daav. Harin bid Tuuniig Burhand yallagdaj, tsohigdoj, zovson gej bodov. **5** Gevch Ter bidnii nugliin toloo hatgagdan, bidnii gemiin toloo byatsarchee. Bidnii amar amgalangiin toloo Tuun deer gesgeelt buuj, Tuunii sharhaar bid edgersen. **6** Bid bugdeeree honi met toorch, hun bur ooriin zamaar yavav. Harin EZEN bidnii gemiig bugdiig ni Tuund tohov. **7** Ter tamlagdsan, zovson bolovch amaa neesengui. Alagdahaar hotlogdoh hurga shig, hyargagchiin omno duugarahgui honi shig Ter amaa neesengui. **8** Havchlaga shuuh Tuuniig avaad yavlaa. Hen Tuunii ur udmyn tuhai bodoh ve? Ter minii ard tunnii nugliin toloo tsohigdoj, amidyn gazraas taslagdsan. **9** Tuunii bulsh nugelt humuustei hamt baih baisan bolovch, Ter uheldee bayan huntei hamt baisan. Ter huchirhiilel uildeegui. Tuunii amand ni yamar ch hudal huurmag baigaagui. **10** Gevch Tuuniig nyatsalj, ovtgoh ni EZENii taalal baiv. Herev Ter Ooriigoo nugliin tolooh tahil bolgon orgovol, Ter ur udmaa uzej, Ooriin odruudiig urtasgan, EZENii husel ni Tuunii gart tsetsegleh bolno. **11** Tuunii setgeliin shanallyn ur dund Ter harj, setgel ni hanah bolno. Minii Bool, Zov shudarga Negen Ooriinhoo medlegeer olnyg zovtgoj, tednii nugliig ni uureh bolno. **12** Im uchraas Bi Tuund ihestei hamt huvi noogduulna. Ter olzyg huchtentei huvaana. Yaagaad gevel Ter Ooriin amiig uhel uruu asgaj, hilentstenuudtei hamt toologdson. Gevch Ter olny nugliig Oortoo teej, hilentstenuudiin toloo zuuchilsan.

Isaia 54

54:1 "Huuhed toruuleegui, huuser negen ee! Bayarlan hashhiragtun. Torohiin zovlon uzeegui baigaa ta nar, bahdan duulj, barhiraan hashhiragtun. Uchir ni gants biye hunii hovguud ni gerlesen emegtein hovguudees olon baih bolno" gej EZEN aildaj baina. **2** "Maihnyhaa talbaig orgotgon, suutsnyhaa hoshgiig delgen tataj, buu haagtun. Argamjaagaa urtasgaj, gadsaa bohlogtun. **3** Uchir ni chi orno ba dorno zugt orgoson telj,

chirii ur udam undestnuudiig ezlen, hayagdsan hotuudad ni suurishina. **4** Buu aigtun. Uchir ni chi ichguurt unahgui. Buu ichinguir. Uchir ni chi gutamshig bolohgui. Harin chi zaluu nasnyhaa ichguuriig martaj, belevsreliinhee doromjlolyg tsaashid dursahgui. **5** Uchir ni chirii nohor bol chamaig Buteegch. Tuunii ner ni tumen tsergiin EZEN. Chirii Avragch bol buh delhiin Burhan hemeen nerlegdsen Izrailiin Ariun Negen yum. **6** EZEN chamaig setgeleer unasan, hayagdsan ehner met, zaluu uyedee gerlesen bolovch gologdson ehner met duudsan" gej chirii Burhan aildaj baina. **7** "Bi chamaig egshin zuur orhison bolovch aguu enerleer chamaig tsugluulna. **8** Durelzsens uurandaa Bi egshin zuur chamaas nuuree nuusan bolovch, monhiin enerel hairaar chamaig enerne" gej chirii Avragch EZEN aildaj baina. **9** "Ene ni Minii huvid, Noagiin odrud met bogood tegehed Bi Noagiin us delhiig dahin nomrohgui gej tangaraglasan. Iimees chamd uurlahgui, chamaig zemlehgui gej Bi tangaraglasan. **10** Uuls ganhaj, tolgod dorgivch, Minii enerel hair chamaas salahgui, Minii enhiin geree hondogdohgui" gej chamaig eneregch EZEN aildaj baina. **11** "Salhind tuugdsan, taivshirshgui, zovson negen ee. Uzeztun. Bi chamaig oyuugaar barij, chirii suuriig binderiyaagaar tavina. **12** Tsaashilbal, Bi chirii tsonhnuudyg badmaargaar, daaman haalguudyg bolroor hij, hana chini buheddee unet chuluu bolno. **13** Chirii buh hovguud EZEN eer surgagdaj, chirii hovguudiin ev nair ni augaa ih bolno. **14** Unen zov dotor chi baiguulagdaj, darlal zovlongoos hol baina. Uchir ni chi aihgui. Chi ayuul huchirhiillees hol baina. Uchir ni ayuul chamd oirtohgui. **15** Herev hen negen ni cham uruu hertsgiilen haldval, ter ni Nadaas bish yum. Cham uruu haldagch ni chamaas bolj unana. **16** Uzeztun, nuursnii galyg hoorogdon ashiglahyn tuld zevseg hiideg darhnyg Bi buteesen. Bi honoohiin tuld suitgegchiig buteev. **17** Chirii esreg buteedgsen neg ch zevseg buteltei bolohgui. Shuuh deer chirii esreg bosson hel bur yallagdana. Ene bol EZENii zartsuudyn ov bogood Nadaas ireh tednii zovtgol yum" gej EZEN zarlig bolgov.

55:1 "Tsangasan hun bur us uruu iregtun. Mongogui hun bur irj, hudaldan avch, idegtun. Irj, mongoguigeer, uneguigeer dars, suu hudaldan avagtun. **2** Ta nar yaagaad talh bish yumand mongo zartsuuldag ve? Mon ta nar tsatgahgui yumand yuund holsoo zartsuuldag ve? Namaig anhaaraltai sonsoj, sainyg ni id, elbeg hangaluund ooriigoo jargaa. **3** Chihee nee! Nad uruu ir! Chinii suns amid baihyn tuld sonsogtun. Davidad uzuulsen itgemjit orshooluudiinhee yosoor Bi ta nartai monhiin geree baiguulna. **4** Uzegtun, Bi tuuniig humuusiin gerch, humuusiin udiridagch, janjin bolgono. **5** Uzegtun, chinii Burhan EZEN, Izrailiin Ariun Negenees bolj chi ooriin medehgui undestniig duudan, chamaig tanihgui undesten cham uruu guine. Uchir ni Ter chamaig aldarshuulsan yum". **6** Oldoj boloh uyed ni EZENiig haigtun. Tuuniig oir baigaa deer ni duudagtun. **7** Hilentsten ni ooriin zamaa, shudarga bus hun ni ooriin bodol sanaanuudaa orhiod, EZEN uruu ergeh boltugai. Tuuniig Ter orovdono. Bidnii Burhan uruu ergegtun. Uchir ni Ter ogoomroor uuchilna. **8** "Uchir ni Minii bodol sanaanuud bol ta naryn bodol sanaa bish. Minii zam ni ta naryn zamaas oor" gej EZEN aildaj baina. **9** Tenger ni gazraas ondor baidag shig, Minii zam ta naryn zamaas, Minii bodol ta naryn bodloos ondor bilee. **10** Boroo, tsas tengerees buuj ireed, gazryg uslahguigeer butsdaggui shig, (harin gazryg urguulj tsetsegluulj, tariachind uriig, idegchid talhyg ni hangadag.) n Minii amnaas garsan Minii ug husliig mini guitsetgehuigeer, ilgeesen zorilgyg mini heregjuulehuigeer Nad uruu hooson butsaj irehgui. **12** "Uchir ni chi bayartaigaar garch yavj, amar taivnaar hotluulne. Uul tolgod chinii omno bayarlan uuhailj, talyn buh modod alga tashitsgaana. **13** Orgost butny orond nars, halgain orond mirt l urgana. Ene bol EZENd ner, ul ustah monhiin temdeg bolno".

Isaia 56

56:1 EZEN uuniig aildaj baina. "Shudarga yosyg sahin, zoviig uildegtun. Uchir ni Minii avral ireh gej baina. Minii unen zov ni ilerhiilegdene. **2** Uuniig uildegch hun, uunees zuuragch hunii hovguun, amraltyn odriig buzarlalgui sahigch, alivaa muug uildehees garaa tatagchid yerooltei yee!"

3 EZENtei negdsen hari hun "EZEN namaig Ooriinhoo humuusees gartsaagui salgana" gej buu heleg. Taigan humuus "Uzegtun, bi huvhairsan mod" gej buu uguuleg. **4** Uchir ni EZEN uuniig aildav. "Minii amraltyn odriig sahin, Nadad taalamjtaig songon, Minii gereeg chand mordogch taigan humuust **5** Bi Ooriin geriin dotorh, hananuudyn dundahyg bolon hovguud ohidynhoos ch iluu sain dursgal, neriig ogno. Bi tedend ustashgui, monhiin ner ogno. **6** EZEND uilchilj, EZENii neriig hairlan, Tuunii zarts bolohyn tuld Tuuntei negdsen hari humuusiig, amraltyn odriig buzarlalgui sahin Minii gereeg chand mordogch hun buriig **7** Bi Ooriin ariun uuland avaachin, Ooriin zalbirlyn orgoond tedniig bayar hoortei bolgono. Tednii shataalt tahl, orgoluud ni Minii tahilyn shireen deer tavigdana. Uchir ni Minii orgoo buh ard tumnii zalbirlyn orgoo gej nerlegdene". **8** Butarsan izrailichuudyg tsugluulagch Ezen BURHAN tunhaglaj baina. "Al ert tsuglarsan humuus deer Bi oor humuusiig tsutluulna". **9** Heeriin buh araatan, oin buh amitad aa. Ideheer iregtun. **10** Tuunii haruuluud ni sohor, ted bugd yuu ch medehgui. Ted bugdeeree hutsah chadvargui helgui nohod bogood untah durtai, hevteed moroodogchid yum. **11** Ted bol tsadaha meddeggui, shunaltai nohod. Ted uhaangui honichid. Ted bugdeeree oor ooriin moroo hoon, hun bur ooriin shudarga bus olzyg buyuu suulchiin gantsyg erne. **12** "Iregtun. Dars avchirj, sogtotloo arhi uutsgaaya. Margaash onoodor shig l baih bolno. Bur ch elbeg bolno" gej ted heddeg.

Isaia 57

57:1 Zov shudarga hun mohdog, uuniig hen ch zurhendee avdaggui. Susegtei humuusiig avch yavahad hen ch ul oilgono. Zov shudarga huniig muutaas holduulj, **2** amar amgaland avaachna. Zov zamaar yavagch hun bur oorsdiin hevtertee amarna. **3** Harin ilbechin emiin hovguud, sadar samuun, yanhnuudyn ur sad aa, naash iregtun. **4** Ta nar heniig shoolj, henii esreg amaa iheer angailgan, helee gargana ve? Ta nar terslegchiin huuhduud, hudal huurmagiin ur udam bogood **5** tsars moddyn dund, alivaa saglagar modny dor drelzen shataj, hadny havtsal dor, guu jalgand

huuhdee aldag bish uu? **6** Guu jalgyn golgor chuluunuudyn dundah ni chinii huvi yum. Ted, zovhon ted chinii shavga mon. Chi tedend undaan orgol asgaj, ideen orgol orgoson bilee. Uund chini Bi sanaa amrah bolj baina uu? **7** Chi ondor, surleg uulan deer oortoo or zasaj, tahil orgohiin tuld tiishee garsan. **8** Chi haalga hataavchny ard temdeg tavisan. Unendee Nadaas alsan holdson chi biyee nutsgelsen. Deesh garch, oroo orgoson, ooriinhoo toloo tedentei tohiroлтson, tednii orond durlan, nutsген biyeiig ni harsan bilee. **9** Chi haan uruu tostoi ochij, unertnee nemegduulsen. Chi elchinguudee als hol gazar ilgeen, Uhegsdiin oron uruu buulgasan. **10** Zamyn urtad chi yadarsan bolovch, "Naidlaga tasarlaa" gej heleegui. Chi huch tenheegee sergeen olson uchraas shantraagui. **11** "Namaig zurhendee hadgalj dursalgui, hudal helj baihdaa chi henees emeej zovnison be? Bi udaan hutatsaany tursh chimeegui baisan uchraas chi Nadaas emeehgui yuu? **12** Bi chinii zov shudargyg bolood uilsiiг chini tunhaglana. Gevch tedgeer ni chamd ashiggui. **13** Orilj hashhirahad chini chamaig shuteenii tsutluulga chini avrag! Harin salhi tedniig chini bugdiig ni hiisgej, amisgal ch tedniig avna. Harin Nadad horgodogch ni gazryg omchlon, Minii ariun uulyg ezemshine". **14** "Bosgogtun, bosgogtun. Zam beltgegtun. Minii ard tumnii zamaas saadyg zailuul» gej helegdeh bolno. **15** Monh amidragch Tuunii ner ni Ariun bogood ondort orgomjlogdson Negen uuniig aildav. "Bi dord negnii sunsiig sergeej, gemshsen negnii zurhiig amidruulahyn tuld gemshsen болон daruu sunstei humuusteи hamт ondor, ariun gazart orshdog. **16** Bi monhod buruutgahgui, urgelij uurtai baihgui. Uchir ni suns болон Minii buteesen amisgal ni Minii omno sul doroi болно. **17** Tuunii shudarga bus olzны нуглеes ni болj Bi hilegnen, tuuniig tsohison. Bi нуuj uurlaj baisan. Ter ch ergen ooriin hussen zamaaraa yavsan. **18** Bi tuunii zamyг ni uzsen болovch tuuniig edgeene. Bi tuuniig udirдаj, tuuniig hiigeed tuunii gashuudagsdyг таivshruulan sergeej, **19** uruulyn magtaalyг buteene. Hol oirynhond enh amgalan, enh amgalan baih boltugai. Bi tuuniig edgeene" gej EZEN aildaj baina. **20** Gevch нугелтнууд ni shidlen davalgaalah dalai met yum. Uchir ni dalai бол dolgoon байj chaddaggui, us ni hog, shavar shidlen gargadag bilee. **21** "Hilentstend amar amgalan baihgui" gej minii Burhan aildaj baina.

Isaia 58

58:1 "Changaar hashhiragtun. Buu zogsogtun. Duugaa buree met changalan, Minii ard tumend gem buruug ni, Iakovyn gert nugliig ni zarlagtun. **2** Ted zoviig uilddeg bogood Burhanyhaa huuliig umartaagui undesten met Namaig odor bur erj, Minii zamyg medehiig husdeg. Ted zov shiidveriin toloo Nadaas guij, Burhany oir baih huseltei ajee. **3** «Bidnii matsag barihyg yaagaad Ta haraagui yum be? Bid oorsdiigoo nomhon daruu bolgoj baigaag yaagaad Ta ajiglaagui yum be?» gedeg. Uzeztun, ta nar matsag barih odroo oorsdiin huslee dagadag bogood buh ajilchdaa moljdog. **4** Uzeztun, ta nar heruul margaan hiij, hilentset nudargaaraa tsohihyn tuld matsag baridag. Ta nar onoodriinh shig duu hooloigoo ondort songohyn tudd matsag barij bolohgui. **5** Ene odor hun ooriigoo tolov daruu bolgohyn tuld Minii songoj avsan matsag barilt ene gej uu? Esvel ene ni zovhon hunii tolgoig zegs met bohiilgon, unsen deer hevtuulj, taar nomorgono gesen ug uu? Uuniig l ta nar EZEND taalamjit odor, matsag barilt gej nerledeg yum uu? **6** Nugel hilentsiin hulgiig multlan, buulgany oosryg tailan, darlagdagsdyg choloolj, alivaa buulgyg evdehiin tuld matsag bariltyg Bi songoson bus uu? **7** Olsgolon negentei talhaa huvaan, oron gergui yaduusyng gertee oruulan, nutsngen negniig haraad huvtsaslaj, ooriin tsusan torloos nuugdahgui baih bus uu? **8** Tegvel chinii gerel uuriin gegee shig tsatsarch, chinii edgerelt uter turgen bolj, chinii unen zov omno chini yavj, EZENii tsog javhlan chinii aryn hammaalalt bolno. **9** Tegehede chamaig duudahad EZEN hariulj, chamaig hashhirahad Ter «Bi end baina» gej aildana. Herev ta nar dundaasaa buulgyg zailuulj, huruugaaraa chichlen, zerleg balmad yariagaa bolivol, **10** hervee chi olsogchdod ooriigoo ogch, zovogsdyn setgeliig tsatgaval, chinii gerel ni haranhuid mandaj, chinii burheg buudger ni ud dund met baih bolno. **11** EZEN chamaig yamagt uirdan, hatsan gazart chinii husliig hangaj, chinii yasand tenhee ogno. Chi usalsan tsetserleg met, shirgeshgui undargatai bulag met baih bolno. **12** Tanai humuus ert tsagt evdersen balgasnuudyg dahin sergeen, olon uyeiin suuriudyg bosgono. Tegeede chamaig «Tsomorhiig sergeen bosgogch, orshin suuh gudamjiig zasagch» gej

nerlene. **13** Herev chi amraltyn odriig ul buzarlaj, Minii ariun odor ooriin taashaalyg uildehees tatgalzan holoo tatval, amraltyn odriig bayasgalant, EZENii ariun odriig erhem hundet gej nerlej, ooriin zamaar yavalgui, ooriin taashaalyg hailgui, chalchilgui, ene odriig hundetgevel, **14** chi EZENii dottor bayar hooriig avna. Bi chamaig gazryn ondorloguudeer ayaluulan, etseg Iakovyn chini ov horongoor chamaig tejeene" gej EZENii am aildsan yum.

Isaia 59

59:1 Uzegtun, EZENii mutar avarch chadahaargui bogino bish ee. Tuunii chih sonsoj chadahaargui dulii bish ee. **2** Harin ta naryn gem buruu ni ta naryg Burhanaas hagatsuulan, ta naryn nugluud Burhany nuuriig ta naraas daldaljee. Tiim uchraas Ter sonsdoggui. **3** Uchir ni ta naryn gar tsusaar, ta naryn huruu nugleer buzarlagdsan. Ta naryn uruul hudal yarij, ta naryn hel hilentset zuiliig oguulne. **4** Hen ch zov shudargaar shuudeggui, hen ch uneneer omgooldoggui. Ted samuun toorogdold itgen, hudal yaridag. Ted gai tarij, hilentsiig toruulne. **5** Ted hort mogoin ondgiig daran, aalzny tor nehdeg. Tednii ondgiig idsen hun uhdeg. Ondog ni hagarahad dotroos ni mogoi garna. **6** Tednii tor ni huvtsas bolohgui. Ted oorsdiin ajluudaaraa biyee huchihgui. Tednii hodolmor ni hilentset ajil bogood tednii algand ni huchirhiillin uils baina. **7** Tednii hol ni muu uruu guin, gem buruugui tsusyng ursgahdaa yaardag. Tednii bodol ni hilentset bodol bogood tednii zamd evdrel, suirel bii. **8** Ted enh taivny zamyg medehgui, tednii zamd ni shudarga yos gej baihgui. Ted zamaa murui hazgai tavisnaas ene zamaar yavagchid ni enh amgalang ul medne. **9** Iim uchraas shudarga yos bidnees hol, unen zov ni bidend hurehgui. Bid gerliig haidag bolovch haranhuig l hardag, hurts gerliig huleevch, burenhid alhdag. **10** Bid sohor humuus met hana daguu temtren, nudgui humuus adil temtechne. Ud dund bid burenhid met buderch, huchtenuudiin dund bid huur met baina. **11** Bid butdeeree baavgai met hurhren, tagtaa met gashuudna. Bid shudarga yosyng haivch, ter ni alga. Avralyng huleevch, ter ni bidnees hol ajee. **12** Uchir ni bidnii gem buruu Tany omno ulemj ihessen bogood bidnii nugluud

oorsdiin mini esreg gerchildeg. Nutluud maani bidentei hamt baidag. Bid oorsdiin hilentsiig medne. **13** Bid nugel uilden, EZENiig uguisgen, Burhanaasaa ergej butsan, darlaj havchin, bosoh tuhai heleltsen, zurhneesee hudal ugsiig yaridag. **14** Shudarga yos hoish hayagdan, unen zov ni holdov. Unen ni gudamjind buderch, shudarga yavdal nevterch chadahgui baina. **15** Tiim ee, unen utuilegdej baina. Buzar muugaas holdogch ni ooriigoo zolios bolgov. EZEN uuniig haraad, shudarga yos baihgui baisand Tuunii melmiid taalagdaagui. **16** Tend neg ch hun baihguig Ter haraad, tend zuuchlah hun neg ch baihguid gaihaj bailaa. Tiimees Ter Ooriin mutraar Tuund avralyg avchran, Ooriin zovoor Tuuniig demjiv. **17** Ter Tuund unen zoviig huyag met omsgon, avralyn duulgyg terguund ni taviv. Ter os honzon avah huvtssyg omson, zutgeleer Ooriigoo tsuv met oroov. **18** Tednii hiisen uilsiinh ni daguu Ter Ooriin orsoldogchdod uur hilen, Ooriin daisnuudad oshoo honzon, ergiin nutguudad zohih hariug ni ogno. **19** Orno zugt humuus EZENii nerees emeen, naran urgah zugt ted Tuunii aldraas aina. Daisan godyn ursgal met irvel EZENii salhi tuuniig hooj yavuulna. **20** "Avragch ni Sion uruu Iakov dotor gem nuglees ergesen humuus uruu irne" gej EZEN tunhaglav. **21** "Minii huvid ene bol tedentei baiguulah Minii geree" hemeen EZEN aildaj baina. "Chinii deer baigaa Minii Suns, chinii amand tavisan Minii ugs ni chinii amnaas ch, chinii huuhduudiin amnaas ch, chinii huuhduudiin ur udmyn amnaas ch odoonoos ehlen uurd monh salahgui" gej EZEN aildaj baina.

Isaia 60

60:1 "Bos, gerelt. Uchir ni chinii gerel irj, EZENii tsog javhlan chinii deer mandaj baina. **2** Uzegtun, gazryg haranhui burhen, gun haranhui humuusiig huchsan. Gevch EZEN chinii deer mandan, Tuunii tsog javhlan ni chinii deer uzegdene. **3** Undestnuud chinii gerel uruu, haad ni chinii mandah tuyaa uruu irne. **4** Nudee orgon orchin toirnoo haragtun. Ted bugdeeree tsuglan, cham deer irj baina. Chinii hovguud als holoos irne. Chinii ohidyg gar deer avchirna. **5** Chi uzej gerelteed, chinii zurh hodlon, bayasna. Yaagaad gevel dalain bayalag ta narynh bolj, undestnuudiin horongo

chamd irne. **6** Temeen sureg, Midian bolon Yefagiin botgonuud chamaig burhene. Ted bugdeeree Shyebagaas irne. Ted alt hiigeed gutel avchran, EZENii magtaalyn sain medeeg teene. **7** Kyedaryn buh honin sureg cham deer tsuglarch, Nyebaiotyn hutsnuud chamd uilchilne. Ted Minii tahilyn shireend taalamjtaigaar orgogdon, Bi Ooriin sur javhlant geriig aldarshuulna. **8** Uul met, uurendee butсах tagtaanuud met nisej bui ted hen be? **9** Uneheer ergiin ornuud Namaig haruuldana. Chinii Burhan EZENii ner, Izrailiin ariun Negenii toloo als holoos chinii hovguudiig alt, mongotei ni hamt avchrahyn tuld Tarshishiin usan ongotsnuud ehend irne. Uchir ni Ter chamaig aldarshuulsan yum. **10** Hariinhan hana hermiig chini bosgon, tednii haad chamd uilchilne. Chamaig Bi hilengeeree tsohison bolovch, orshoolooroo Bi chamaig orovdoh bolno. **11** Humuus undestnuudiin ed bayalgiig chamd avchirj haad ni tsuvaag hotolj baihyn tudd chinii daaman haalganuud odor ch, shono ch haagdahgui, yamagt neelttei baina. **12** Uchir ni chamd uilchlehgui baih undesten, haanchlaluud sonono. Tiim undestnuud burmoson ustgagdana. **13** Minii ariun gazryg uzesgelentei bolgohyn tuld Livany sur javhlan boloh arts, jodoo, nars mod cham uruu irne. Bi holiinhoo gishguuriig sur javhlantai bolgono. **14** Chamaig zovoogchdyn hovguud ni irj, chamd mehiin, chamaig uzen yadagchid bugdeeree holiin chini uland hurtel bohiino. Ted chamaig EZENii hot buyuu Izrailiin Ariun Negenii Sion gej nerlene. **15** Hediigeer chi hayagdan, uzen yadagdaj, hen ch dairan ongordoggui baisan bolovch, Bi chamaig monhiin baharhal, uyees uyed bayar hoor bolgono. **16** Chi bas undestnuudiin suugeer tejeegden, haadyn meemiig hohno. Tegehед EZEN Bi bol chinii Avragch, chinii Choloologch, Iakovyn Huchit Negen mon bolohyg chi medne. **17** Bi chamd zesiin orond alt, tomriin orond mongo, modny orond zes, chuluuny orond tomor avchirch, chinii tor barigchdyg amar amgalan bolgon, chinii hargalzagchdyg unen zov bolgono. **18** Chinii nutagt huchirhiilel, hil hyazgaaryn chini dotor evdrel suirel dahin sonsogdohgui. Harin chi ooriin hana hermuudiig Avral, daaman haalganuudaa Magtaal gej nerlene. **19** Unees hoish odroor nar chinii gerel baihaa bolij, sarny tuyaa ch chamaig giiguulehee bolino. Harin EZEN chinii uurdiin gerel bolj, chinii Burhan ni chinii aldar bolno. **20**

Hoishid chinii nar shingehgui, chinii sar huuchrahgui. Uchir ni EZEN chinii uurdiin gerel bolj, chinii gashuudlyn odruud togsono. **21** Daraa ni chinii buh ard tumen zov shudarga bolj, gazryg monhod ezemshine. Ted bol Namaig aldarshuulahyn toloo Minii tarisan mochir, Minii mutryn buteel yum. **22** Hamgiin ochuuhēn negen ni myanga bolj, hamgiin бага neg ni huchirheg undesten bolno. EZEN Bi uuniig tuhain tsagt ni yaaravchlah bolno".

Isaia 61

61:1 Ezen BURHANYy Suns minii deer baina. Uchir ni EZEN namaig zovogsdod sain medeeg delgeruulehiin tuld tomilson yum. Ter namaig shanalsan zurhteі humuusiig edgeen, olzlogdogsdod erh choloog tunhaglaj, huleesteі humuusiig choloolohiin tuld, **2** mon EZENii taalamjit jil, bidnii Burhany oshoo avah odriig tunhaglan, buh gashuudagsdyg taivshruulan, **3** Siond gashuudagsdad unsnii orond tsetsgiin helheeg ogch, gashuudlyn orond bayar hooriin tos, gaslant sunsnii orond magtaalyn huvtsas soyorhohyn tuld ilgeesen yum. Iimees Tuuniig aldarshuulahyn tuld tedniig unen zoviin tsarsnuud, EZENii suulgats gej nerleh bolno. **4** Tegeed ertnii balgasnuudyg sergeen bosgoj, uridyn evdersen gazruudyg yanzalj, olon uyeiin turshid hoosorch suirsen hotuudyg shinechlen zasvarlana. **5** Hari humuus bosoj, ta naryn surguudiig hariulna. Hariin hovguud ta naryn tarialanch, usan uzemchid boltsgoono. **6** Harin ta nar EZENii tahilch nar, bidnii Burhany uilchlegchid gej nerlegden, undestnuudiin ed bayalgiig iden, tednii horongoor sairhah bolno. **7** Ichguuriinhee orond ta nar hoyor dahin ih huviig avch, doromjlolyn orond ted oorsdiinhoo huvid bayarlan hashhirna. Tiim uchraas ted oorsdiin gazartaa hoyor dahin ihiig ezemshin, monhiin bayar bayasgalan tedniih bolno. **8** Uchir ni EZEN Bi shudarga yosyg hairlaj, hucheer deeremdehiig uzen yaddag. Bi tedend shagnalyg ni itgemjteigeer ogno. Bi tedenteі monhiin gereе baiguulna. **9** Tegehed urs ni undestnuudiin dotor, tednii hoich uye ni humuusiin dund tanigdana. Ted bol EZENii yerooson urs baina gej tedniig harsan bugd medeh bolno. **10** Bi EZENii dotor ihed bahdan, setgel mini minii Burhand bayarlana. Suit zaluu

ooriigoo tsetsgiin helheegeer chimj, suit busgui ooriigoo unet chuluugaar goyodog shig, Ter namaig unen zoviin nomrogoor orooj, avralyn huvtssaar huvtsaslasan yum. **11** Uchir ni gazar delhii mochir nahia urguulan, tsetserleg dotor ni tarisan yumsyg urguuldag shig Ezen BURHAN buh undestnuudiin omno unen zov ba magtaalyg bii bolgono.

Isaia 62

62:1 Unen zov ni gerel gegee met, avral ni shataj bui bambar met ireh hurtel Siony toloo Bi duugui baihgui, Iyerusalimyn toloo Bi chimeegui baihgui. **2** Undestnuud chinii unen zoviig, buh haad chinii aldryg uzne. EZENii am hairlasan shine nereer chamaig nerlene. **3** Chi EZENii mutar dahi uzesgelent titem, ooriin Burhany mutar dahi haany malgai bolno. **4** Uunes hoish chamaig "Martagdsan" hemeen, chinii gazryg "Ezgui zeluud" gej helehgui. Harin chamaig "Tuunii dotorh Minii bayar hoor" geed, chinii gazryg "Gerlesen" gej nerlene. Uchir ni EZEN chamd bayarlan, chinii gazar gerleh bolno. **5** Uchir ni zaluu hun ongon ohintoi gerledeg shig chinii hovguud chamtai gerlene. Suit zaluu suit busguidee bayarlada shig chinii Burhan chamd bayarlana. **6** Iyerusalim aa, Bi chinii hermen deer manaach naryg taviv. Ted buh l odorjin, buh l shonojin hezee ch duugaa huraahgui. EZENiig dursagch aa, buu amragtun. **7** Ter Iyerusalimyg bosgoj, baiguulj gazryn magtaal bolgoh hurtel ni Tuund buu amralt ogogtun. **8** EZEN Ooriin baruun mutar, huchit garaaraa tangaraglav. "Bi chinii ur tariag dahin hezee ch daisnuudad chini hool bolgon ogohgui. Mon chinii hodolmoroor bii bolson shine darsyg hariin hovguud uuhgui. **9** Harin ur taria huraagchid ni tuuniig idej, EZENiig magtana. Usan uzmiig huraagchid ni uuniig Minii ariun gazryn hashaan dotor uuna". **10** Daaman haalgaar ortsgoo, ortsgoo. Humuusiin zamyg tseverle. Zam tavitsгаа, tavitsгаа. Chuluut ni zailuulagtun. Humuusiin deer tug bosogtun. **11** Uzeegtun, EZEN gazryn hyazgaar hurtel tunhaglan "Hooye. Chinii avral irj baina. Uzeegtun, Tuunii shagnal Tuuntei hamt bogood Tuunii saishaal ni Tuunii omno baina" gej Siony ohind aildav. **12** Ted "EZENii avarsan ariun ard tumen" gej nerlegdeh bolno. Chi

"Hayagdaagui hot, Erelchin" gej nerlegdene.

Isaia 63

63:1 Bozragaas hurts ulaan ongiin huvtsastai Yedomoos iregch ene hen be? Sur javhlantaigaar huvtsaslasan, Ooriin huchnii aguu baidlaaraa uragsh temuulegch ni hen be? "Ene bol zoviig oguulztch avrah huchtei Bi baina".

2 Tany deel yaagaad ulaan, Tany huvtsas yaagaad usan uzmiin shahuurga gishgegch met baina ve? **3** "Bi gantsaaraa usan uzmiin shahuurgyg gishgehed, ard tumnuudees Nadtai hamt hen ch baigaagui. Bi mon uur hilengeer tedniig gishgej, uurlan tedniig devselen. Tednii shuus ni Minii deeld userch, Bi Ooriin buh huvtssaa buzarsan bilee. **4** Uchir ni oshoo avaltyn odor Minii zurhend baisan bogood Minii zoliltyn jil irsen bolgoo. **5** Namaig harahad tuslah hun neg ch baisangui. Namaig demjih hun neg ch baihguid ni Bi gaihaj baisan. Tiimees Minii Ooriin mutar Nadad avralyg avchran, Minii uur hilen Namaig demjiv. **6** Bi hilegnen ard tumnuudiig gishgen, uuraaraa tedniig sogtoon, tednii shuusiig gazart asgasan yum". **7** Bi EZENii enerel hairyg duridan, EZENii bidend soyorhson buhen hiigeed Izrailiin gert uzuulsen aguu ih iveeliinh ni daguu Tuunii magtaalyg sanuulav. Edgeeriig Ter Ooriin orshooliin daguu Ooriin ulemj ih enerel hairyng yosoor tedend soyorhson bilee. **8** "Uneheer ted bol Minii ard tumen bogood hudal huurmagaar handahgui hovguud yum" gej Ter aildav. Tegeed Ter tednii Avragch bolov. **9** Tednii buh l zovlonguud dotor Ter zovson bogood Tuunii orshihuin tenger elch tedniig avarsan. Ooriin hair, orshool dotor Ter tedniig avarsan. Tereer ertnii buhii l odruuded tedniig orgon, yavsan bilee. **10** Harin ted eserguutsen, Tuunii Ariun Sunsiig gomdoov. Tiim uchraas Ter ergen, tednii daisan bolj, tednii esreg Ooroo daitan yum. **11** Daraa ni Tuunii ard tumen Mosyegiin uyeiin ertnii odruudiig dursan sanasan. Ooriin surgiin honichidtoi ni hamt tedniig tengisees gargasan Ter haana baina ve? Tednii dund Ooriin Ariun Sunsiig oruulsan Ter haana baina ve? **12** Hen Mosyegiin baruun gart baihaar Ooriin tsog javhlant mutryg yavuulsan be? Oortoo monh neriig bii bolgohyn tuld tednii omno usyg huvaaj, **13** tedniig gun usan dunduur hen

udirdav? Tal nutgiin mori shig ted budreegui. **14** Uher sureg hondii uruu buuh shig EZENii Suns tedend amgalang ogov. Ta Oortoo tsog javhlant neriig bii bolgohoor Ooriin ard tumniig iinhuu udirsdan bilee. **15** Ta tengerees doosh harj, Ooriin ariun, tsog javhlant gazraas uzeech. Tany zutgel, Tany huchit uils haana baina ve? Tany enhrii'el bolon orovch setgel nadaas holdjee. **16** Hediigeer Abraham bidniig medehgui, Izraili bidniig tanihgui bolovch Ta bidnii Etseg bilee. Oo, EZEN, Ta bidnii Etseg. Ertnees Tany ner bol bidnii Avragch. **17** Oo, EZEN, Ta yaagaad bidniig Ooriinhoo zamaas tooruulen, bidnii zurhiig hatuuruulan, Tanaas emehgui bolgoson yum be? Tany ov zalgamj'jalyn ovguud boloh Tany booluudyn toloo ergeech. **18** Ariun ard tumen chini Tany ariun gazryg bogino hugatsaand ezemshsen. Bidnii daisnuud nuraan gishgesen. **19** Tand hezee ch zahiragdaj baigaagui, Tany nereer nerlegdej baigaagui humuustei bid adilhan bolloo.

Isaia 64

64:1 Ayaa, Ta tengeriig yaran, doosh buuj irvel, Tany orshihuid uuls dorgin chichrehsen. **2** Shirenge butyg shataadag gal met, us butsalgadag gal adil Ooriinhoo orshihuid undestnuudiig chichruulehiin tuld Ooriin neriig daisnuuddaa meduuleheer buuj ireech. **3** Uchir ni bidnii huseegui aimshigt uilsiig Ta hiih uyed, Tanyg doosh buuhad uuls Tany orshihuid chichrev. **4** Ooriig ni itgen huleegch negnii toloo uilddeg Tanaas oor Burhanyg ertnees hoish ted sonsoogui,chiheeree sonsoogui bogood neg ch nud haraagui. **5** Unen zoviig bayartaigaar uildegch, Tany zamuudad Tanyg sanadag huntei Ta uulzdag. Uzeztun, bid nugel uildej, uuniigee udaan hugatsaagaar urgel'jluulseer baisan uchir Ta uurlasan. Bid avragdah bolov uu? **6** Bid bugdeeree buzar negen met bolson bogood bidnii buh zov uils ni bohir huvtsas met baidag. Bid bugdeeree navch met hataj, bidnii nugel ni bidniig salhi met hiisgene. **7** Tany neriig duudan Tanaas zuurahaar ondiih hun neg ch alga. Uchir ni Ta bidnees nuuree nuuj, bidniig oorsdiin mini nutliin huchind tushaasan. **8** Gevch edugee EZEN, Ta bol bidnii Etseg bilee. Bid shavar, Ta bol bidnii vaarchin. Bid bugdeeree Tany mutryn

buteel. **9** EZEN mini. Hemjee hyazgaargui buu hilegneeched. Nugliig uurd buu dursaach. Uzegetun, odoo har, bid bugd Tany ard tumen. **10** Tany ariun hotuud, Sion ch hurtel zeluud gazar bolloo. Iyerusalim ezguirlee. **11** Etseg ovgoodiin maani Tanyg magtaj baisan gazar boloh bidnii ariun uzegelent orgoo gald shatjee. Bidnii buh unet yums nurangi bolloo. **12** EZEN mini. Edgeeriig Ta tevchseer baih uu? Ta duugui baisaar, hemjee hyazgaarguigeer bidniig zovooh uu?

Isaia 65

65:1 "Guigaagui humuust Bi Ooriigoo ilchilj, Namaig ereegui humuust Bi oldov. Minii neriig duudaagui undestend «Bi end baina, Bi end baina» gej Bi aildav. **2** Ooriin bodlyg dagaj, buruu zamaar yavagch, boslogo gargagch ard tumen uruu Bi buhel odriin tursh mutraa sungasan. **3** Ene ard tumen bol Minii nuuren deer Namaig bainga doromjlon, tsetserlegt tahil orgon, toosgon deer unertniig shataaj, **4** bulshnuudyn dund suuj, nuuts gazruudad shoniig ongoroon, gahain mah iden, savandaa buzar mahny sholiig hiideg bogood, **5** «Zogs. Nad uruu buu oirtogtun. Uchir ni bi chamaas iluu ariun» gej heldeg. Ted bol Minii hamart unerteh utaa, buh l odorjin shatdag gal yum. **6** «Uzegetun, ene ni Minii omno bichigdsen. Bi duugui baihgui, harin butsaaj tolno. Tuugeer ch ul baram Bi tednii ovort ni tolno. **7** Ingehdee ta naryn hilents hiigeed ta naryn etseg ovgoodiin hilentsiig hoyoulang ni hamtad ni tolno» gej EZEN aildaj baina. Uchir ni ted uulan deer unerten shataan, tolgod deer Namaig doromjilson. Tiimees Bi tednii uridyn uilsiinh ni hemjeegeer ovort ni butsaaj tolno". **8** EZEN uuniig aildaj baina. "Honhortsog dotor shine dars oldvol «Tuuniig buu ustgagtun. Tuund iveel baina» hemeen hun oguuldeg met, Bi Ooriin booluudyn toloo uildej, tedniig bugdiig ni ustgahgui. **9** Bi Iakovaas ur udmyg ni, Iudagaas Minii uulsyg ovlogchiig gargan avchirna. Ter ch baitugai Minii songoson humuus uuniig ovlon, Minii zarts nar tend amidarna. **10** Namaig haigch Minii ard tumnii toloo Sharon ni honiny belcheer, Ahoryn hondii uhriin hevter bolno. **11** Harin EZENiig orhin, Minii ariun uulyg martan, Az zavshaany toloo shiree zasaj, Huvi tavilangiin toloo nairuulsan darsyg

duurgegch humuus ta naryn huvid gevel, **12** Bi ta naryn huvi taviland ildiig zoriulahad ta nar bugdeeree allagad bohiino. Uchir ni Bi duudsan bolovch ta nar hariulsangui. Bi aildsan bolovch ta nar sonssongui. Ta nar Minii omno muut uidden, Minii huseeguig songoson". **13** Tiim uchraas Ezen BURHAN uuniig aildaj baina. "Uzegtun, Minii zarts nar ideh bolovch, ta nar olsono. Uzegtun, Minii zarts nar uuh bolovch, ta nar tsangana. Uzegtun, Minii zarts nar bayasah bolovch, ta nar ichne. **14** Uzegtun, Minii zarts nar hoortei zurheer, bayar hoorteigoor hashhirah bolovch, ta nar hund zurhetei orilj, tsohorson sunstei uilah bolno. **15** Ta nar ooriin neriig Minii songoson negend haraal bolgon orhah bogoodEzen BURHAN ta naryg alna. Harin Minii zarts nar oor nereer duudagdana. **16** Yaagaad gevel delhii deer yeroogdson hun ni unenii Burhanaar yeroogdono. Delhii deer tangaraglagch ni unenii Burhanaar tangaraglana. Uchir ni uridyn zovlonguud martagdaj, Minii haraanaas nuugdsan. **17** Haragtun, Bi shine tenger, shine gazryg buteene. Uridyn yums sanagdahgui, bodol sanaand ch ul buuna. **18** Harin Minii buteeh zuild uurd bayarlan bayasagtun. Haragtun, Bi bayar hooriin toloo Iyerusalimyg, bayaslyn toloo tuunii ard tumniig buteene. **19** Bi mon Iyerusalimd bayarlan, Ooriin ard tumend bayasaj baina. Tegeed tend uilah, oriloh duu tsaashid sonsogdohgui. **20** Tend tsoohon honog amidardag nyalhas ch, ooriin odruudiig guitseegeegui hogshid ch baihgui bolno. Zuu naslaad uheh huniig zazuu nas hureegui negniig haraagdsan hun gej tootsoh bolno. **21** Ted ger barij, tuun dotroo suuna. Ted bas usan uzem tarialj, ur jimsiig ni idne. **22** Ted barihgui, oor hun suuna. Ted tarihgui, busad ni idne. Harin Minii ard tumnii odruud ni modny amidrah hugatsaa shig boloh bogood Minii songoson humuus oorsdiinhoo garyn buteeliig omsono. **23** Ted demii hooson ajillahgui, zovohyn tuld huuhed toruulehgui. Uchir ni ted ba tednii ur udam ni EZENeer yeroogdson humuusiin hoich uye bilee. **24** Tedniig duudahaas omno Bi hariulj, tedniig yarij baihad ni Bi sonsoh tsag irne. **25** Chono hurgatai hamt belchin, arslan uher met surel idej, shoroo ni mogoin hool bolno. Ted Minii buh ariun uuland yamar ch muu, hor honool uildehgui" gej EZEN aiddaj baina.

Isaia 66

66:1 EZEN uuniig aildaj baina. "Tenger bol Minii sentii, gazar bol Minii holiin gishguur bilee. Tegeed ta nar Nadad haana ni orgoo barih yum be? Haana Minii amrah gazar baigaa yum be? **2** Ene buh zuiliig chini Minii mutar buteesen. Tiimees ene bugd chini biyet zuil bolson yum" gej EZEN tunhaglav. "Harin Bi daruu, gemshsen setgeltei, Minii ugend chichirdeg hun uruu l harna. **3** Uher aldag hun aluurchintai adil, hurgaar tahil orgogch hun nohoin huzuug mushgigchintai adil, ideen orgol orgogch hun gahain tsus orgoj baigaa met, unertniig uugiulagch hun shuteeniig magtagchintai adil yum. Ted oorsdiin zamaa songodog bogood tednii setgel buzaru bulai yumdaa bayarladag shig **4** tuunchlen Bi ch tednii shiitgeliig songoj, aidag yumsyg ni tednii deer avchirna. Yaagaad gevel Bi duudsan bolovch, hen ch hariulaagui. Bi aildsan bolovch hen ch sonsoogui. Ted Minii omno muug uildej, Minii huseeguig songoson". **5** EZENii utend chichregchid ee. Tuunii ugiig sonsogtun. "Minii nerees bolj ta naryg uzen yaddag, havchdag ah duus chini «EZEN aldarshih boltugai. Bid ta naryn bayar bayasgalang uzeh yumsan» getsgeev. Gevch ted ichih bolno. **6** Hotoos garah ih shuugiant duu, sumees garah duu chimee bol daisnuudynhaa avah yostoig ni buren tolj baigaa EZENii duu yum. **7** Ter emegtei dunshij ovdohoosoo omno torloo. Ter zovoogui atlaa huu toruulev. **8** Hen iim yum sonsson be? Hen iim yum uzsen be? Gants odort gazar bii bolj chadah uu? Gants mochid l undesten bii bolj chadah uu? Sion dunshij ehelmeshch, ter emegtei mon hovguudee toruulev. **9** Bi amsar deer ni avchraad toruulehgui baih uu?" gej EZEN aildaj baina. "Esvel toroltiig ogogch Bi umaig haah uu?" gej chinii Burhan aildaj baina. **10** "Iyerusalimyg hairlagchid bugdeeree tuuntei bayasan tsengegtun. Tuunii toloo gashuudagsad bugdeeree tuuntei hamt aguu iheer bayasan jargagtun. **11** Uchir ni chi tuunii taivshruulagch meemnees hohoj tsadna. Chi hohoj elbeg hangaluunengert ni bayarlana". **12** Uchir ni EZEN uuniig aildaj baina. "Uzegtun. Bi tuund gol met enh amgalang ogch, undestnuudiin aldryg uyeriin ursgal met bolgono. Ta naryg tejeej, gar deeree orgon, ovdog deeree enhriilne. **13** Eh ni huugee taivshruuldag shig Bi ta naryg

taivshruulna. Ta nar Iyerusalimd taivshrah bolno". **14** Uuniig uzeed ta naryn zurh bayasaj, ta naryn yas shinehen ovs met tsetseglene. EZENii mutar booluuddaa medegdene. Harin Ter daisnuudaa zevuutsne. **15** Uzeegtun, uur hilengee bolon shuult zemlelee galyn doltei hamt buulgahaar gal dottor EZEN ireh bolno. Tuunii teregnuud hui salhi met ajee. **16** Uchir ni EZEN galaar hiigeed Ooriin ildeer buh mahan biyeiin deer shuuh ajillagaag heregjuulne. Mon EZENd aluulsan humuus olon baih bolno. **17** "Gahain mah, buzar yums, hulgana iddeg bogood goldoo bui negniig dagaj, tsetserleg uruu ochij, oorsdiigoo ariusgan tsevershuulegchid bugdeeree etses bolno" gej EZEN tunhaglaj baina. **18** "Uchir ni Bi tednii uils hiigeed bodluudyg medne. Buh undesten, heltniig tsutluulah tsag irj baina. Ted irj, Minii tsog javhlang uzne. **19** Bi tednii dund temdeg tavin, tednees ami heltregsdiig undestnuud buyuu Tarshish, Put, Lud, Myeshyeh, Rosh, Tubal, Iavan uruu bolon Minii aldar tsuug sonsoogui, Minii tsog javhlang uzeegui als holyn ergiin ornuud uruu yavuulna. Ted Minii aldryg undestnuudiin dund tunhaglana. **20** Izrailiin hovguud ideen orgoloo tsever savand hiin EZENii gert avchirdag shig ted ta naryn buh ah duusiig buh undestnees tsugluulan, mori tereg, juuz, luus, temeegeer Minii ariun uul Iyerusalimd ideen orgol bolgohoor avchirna» gej EZEN aildaj baina. **21** "Mon Bi tednii zarimyg ni tahilch bolon lyevi hun bolgohoor avna" gej EZEN aildav. **22** "Minii buteesh shine tenger, shine gazar Minii omno monhod baih metta naryn ur udam, ta naryn ner ch monhod baina" gej EZEN tunhaglaj baina. **23** "Shine saraas shine sar hurtel, amraltyn odroos amraltyn odor hurtel buh mahan biye Minii omno morgohoor irne" gej EZEN aildaj baina. **24** "Daraa ni ted garch, Namaig eserguutsegch humuusiin huuriig uzne. Uchir ni tednii horhoi ni uhehgui, tednii gal ni untrahgui. Ted buh mahan biyed jigshil bolno".

Yeryemia 1

1:1 Byeniamin nutgiin, Anatot dahi tahilch naryn neg Hyelkiagiin huu Iyeryemiagiin ugs. **2** Amony huu Iudagiin haan Iosiagiin odruuded buyuu haanchlalynh ni arvan gurav dahi jild EZENii ugs tuund irjee. **3** Tuunchlen Iosiagiin huu Iudagiin haan Iyehoiakimyn uyed buyuu Iosiagiin huu Iudagiin haan Zyedyekiagiin haanchlalyn arvan neg deh ony etses hurtel, tavdugaar sard Iyerusalimyg tsologdoh hurtel ene ug irsen yum. **4** EZENii ug nad uruu irj aildahdaa — **5** Ehiin hevliid chamaig burelduuleheesee omno bi chamaig medsen bogood torohoos chini omno Bi chamaig ariusgaj, chamaig undestnuuded esh uzuulegch bolgon tomilson» gev. **6** Tegehed bi — Ayaa, Ezen BURHAN! Haragtun, bi zaluu tul herhen yarihyg medehgui gev. **7** Harin EZEN nadad — "Bi zaluu" gej buu hel. Uchir ni Bi chamaig ilgeeh gazar burd chi yavah bolno. Minii chamd tushaah buhniig chi yarih bolno gev. **8** "Tednees buu ai. Uchir ni Bi chamaig choloolohoor chamtai hamt baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **9** Tegeed EZEN mutraa sungan, minii amand hurgeed, EZEN nadad — Uzegtun, Bi Ooriin ugsiigchinii amand hiiv. **10** Har daa, Bi chamaig ene odor undestnuudiin hiigeed haanchlaluudyn deer tavisian nizulgaan zumlah hiigeed evdleh, suitgeh hiigeed homruuleh, barij bosgoh hiigeed tarij urguulahyn tuld boloi gev. **11** EZENii ug nad deer irj Iyeryemia, chamd yuu haragdaj baina ve?» gehed bi — Guils modon tayag harj baina gev. **12** Tegtel EZEN nadad — Chi sain harlaa. Uchir ni Minii ug biyelehiig Bi harj baina gev. **13** EZENii ug nad deer hoyor dahia irj, — Chamd yuu haragdaj baina ve? gej asuuv. Bi — Hoid zugees heltiisen butsalj bui togoo haragdaj baina gev. **14** Tegtel EZEN nadad — Gazar nutgiin buh orshin suugchid deer hoid zugees hor honool garch irne. **15** Uchir ni haragtun, Bi hoid zugiin haanchlaluudyn buh urguudyg duudaj baina gej EZEN tunhagljaj baina. "Ted irj, Iyerusalimyn daaman haalganuudyn oroh uudend, mon tuunii hermiin haraldaa ergen toirond hiigeed Iudagiin buh hotuudyn haraldaa oor oorsdiin sentiigee bosgono. **16** Namaig umartaj, busad burhdad tahil orgon, oorsdiin garyn buteeldee morgoson tednii buh buzar bulaigaas bolj Bi Ooriin shuultiig tednii deer tunhaglah bolno. **17**

Odoo busee buselj, boson, Minii chamd tushaah buhniig tedend helegtun. Tednees buu ai, es tegvees Bi chamaig tednii omno ailgah bolno. **18** Uzeegtun, Bi chamaig onoodor Iudagiin haad, amban zahiragchid, tahlilch nar hiigeed gazar nutgiin ard tumnii huvid behlelt hot, tomor bagana bolon buhel gazar nutgiin esreg bui hurel herem met bolgov. **19** Ted chinii esreg tulaldah bolovch Bi chamaig choloolohoor chamtai hamt baigaa tul ted chamaig diilehgui" gej EZEN tunhagljaj baina.

Yeryemia 2

2:1 EZENii ug nad uruu irj — **2** Yavj, Iyerusalimyn chihend tunhaglahdaa "EZEN ingej aildaj baina. «Ta naryn talaar Bi ta naryn zaluugiin zoriulalt, sui tavisny chini hair, taria tariagui gazar nutgaar tsold Namaig dagaj baisnyg chini sanaj baina. **3** Izraili EZEND ariun, Tuunii urgatsyn anhnyh ni baisan yum. Tuunees idsen bugd buruutan boljee. Tedend hor honool uchirsan bilee» gej EZEN tunhagljaj baina" geerei hemeev. **4** Iakovyn ger ee, Izrailiin geriin buh urguudaas, EZENii ugiig sonsotsgoo. **5** EZEN ingej aildaj baina. "Ta naryn etseg ovgod Nadaas yamar shudarga bus zuil olson boloodNadaas holdon, hoosny araas yavj, hooson bolov? **6** Ted «Bidniig Yegyipyetiin nutgaas gargaj, tsoloor, zeluud bolon an tsav buhii gazraar, gan gachig buhii, mon gun haranhui gazraar, henii ch hondlon garch uzeegui, henii ch orshin amidarch baigaagui gazraar bidniig hotlon udiridsan EZEN haana baina ve?» gej asuusangui. **7** Bi ta naryg arvin jimstei gazart avchirsan ni ta nar tuunii ur jims hiigeed sain zuilsees hoolloosoi gesend baiv. Gevch ta nar irj, Minii gazar nutgiig buzarlav. Minii oviig ta nar jigshuurt zuil bolgov. **8** Tahilch nar «EZEN haana baina ve?» gej heleegui. Huuli guitsetgegchid Namaig medsengui. Udirdagchid bas Minii esreg nugel uildej, esh uzuulegchid Baalaar esh uzuulj, ashig tusgui zuilsiin araas yavsan. **9** Tiimees Bi ta naryg buruutgasaar baih bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. "Mon ta naryn huuhduudiin huuhduudiig Bi buruutgah bolno. **10** Kittimiin ereg uruu gatlan och, Kyedar uruu ilgeen anhaaraltai ajigljaj, uuntei adil zuil bolj baisan esehiig har. **11** Burhad ni burhad bish baihad undesten ni burhdaa solison uu? Harin Minii humuus

yaruu aldraa ashig tusgui zuileer solijee. **12** Tengeruud ee, uund hirdhiigtun! Mon chichirch, tsohrogtun" gejj EZEN tunhagljaj baina. **13** Uchir ni Minii humuus hoyor buzard muug uildsen bilee: Ted oorsoddoo zoriulan us togtooj chaddaggui evderhii nootsluuruudiig chuluu uhan hiihiin tuld amid usny undarga boloh Namaig umartsan yum. **14** Izraili bool yum uu? Esvel ter ni torolhiin zarts yum uu? Yaagaad ter busdyn olz bolov? **15** Zaluu arslanguud tuun uruu arhirsch, ted changaar arhirchee. Ted tuunii gazar nutgiig zeluud hooson bolgojee. Tuunii hotuud orshin suugchidgui bolj galaar ustgagdav. **16** Mon Myemfis bolon Tapanhosiin erchuud chinii tolgojn titmiig husav. **17** Tuunii chamaig zamaar udiridan yavahad chi EZEN Burhanaa orhisnoor uuniig oortoo uildeegui gejj uu? **18** Harin odoo Nil mornii usnaas uuh gejj Yegipyet uruu oroh zam deer chi yuu hiijj baigaa yum be? Esvel Yevfrat mornii usnaas uuh gejj Assiri uruu oroh zam deer chi yuu hiijj baigaa yum be? **19** Chinii ooriin buzard bulai yavdal chamaig zasaj, itgelee orhiih baidal chini chamaig zalruulah bolno. Tiim uchraas EZEN Burhanaa umartaj, Namaig ul hundleh ni chinii huvid buzard muu ba gashuun surgamj gedgiig harj, medegtun" gejjtumen tsergiin BURHAN Ezen tunhagljaj baina. **20** "Bi Tand uilchlehgui" hemeen chi ali hediinee ooriin buulgyg hugalj, ooriin dongiig avch hayasan bilee. Ondor tolgod bur hiigeed nagoon mod buriin door chi yanhan met hevtev. **21** Gesen ch Bi chamd shilmel usan uzem, buren itgeltei uriig tarisan yum. Tiin atal yuund chi Minii omno ooriigoo hariin usan uzmiin muudsan nahia bolgov? **22** Chi biyee hujraar utaa, ulemj ih savan hereglesen ch chinii gem buruugiin tolbo Minii omno baisaar baina gejj BURHAN Ezen tunhagljaj baina. **23** "Bi buzardlagdaagui, bi Baaluudyn hoinoos yavaagui" gejj chi yaaj helj chadna ve? Hondii deh ooriinhoo zamyg haraach! Chi yuu hiisnee medej av! Chi bol zamaa budliulj bui hurdan inge, **24** tsold eenegshin dasaj, husel tachaal dotroo salhiig unerledeg zerleg em iljig yum. Oroo ni orohod ni hen tuuniig togtoon barij chadah bilee? Tuuniig haigch hen bolovch tsutsahgui. Tuunii sard ni ted tuuniig oloh bolno. **25** Holdoo tah had, hooloigoo tsangahaas hamgaal. Gevch chi "Naidvar alga! Uchir ni bi hariinhnyg hairlasan bogood tednii hoinoos bi yavah bolno" gejee. **26** Ilchlegdeheeree hulgaich shivshig boldgiin adil Izrailiin ger

buyuu ted bolon tednii haad, tednii amban zahiragchid, tednii tahilch nar, mon tednii esh uzuulegchid shivshig bolov. **27** Ted modond "Ta bol minii etseg", chuluund "Ta namaig toruulsen bilee" gedeg. Uchir ni ted nuuree bus, nuruugaa Nad uruu haruulav. Harin zovlongiin hoo tsagt ted "Bosoij, bidniig avraach" geh bolno. **28** Oorsoddoo zoriulan buteesen burhad chini haana baina ve? Zovlongiin chini tsagt ted chamaig avarch chadah yum bol, ted bosotsgoog. Uchir ni, oo Iuda, hotuudyn chini toogoor chinii burhad baidag bilee. **29** Chi Nadtai yuund margana ve? Ta nar bugd Minii esreg nugel uildsen gej EZEN tunhagljaj baina. **30** "Chinii ur huuhduudiig Bi demii tsohijee. Ted yamar ch gesgeeltiig huleen avsangui. Chinii ild suitgegch arslan met esh uzuulegchdiig chini zalgiv. **31** Ene uyeiinhen, EZENii ugend anhaar. Bi Izrailiin huvid tsol, esvel gun haranhuin oron baiv uu? Yaagaad minii humuus "Bid heren tenuuchilne. Bid Tan uruu dahin irehgui" gej helne ve? **32** Ongon ohin goyol chimeglelee, suit busgui goyolyn huvtssaa martaj chadah uu? Getel Minii humuus Namaig toolshgui ih odor martsan bilee. **33** Hairyg erelhiileheer chi zamaa yamar sain beldene ve! Tiim uchraas buzar bulai emegteichuuded hurtel chi zamaa zaajee. **34** Bas chinii hormoi deerees gemgui yaduu hunii amin tsus oldson. Tednii evdlen orj irehiig ni haraagui. Gevch edgeer buh zuilsiin hajuugaar **35** chi "Bi gemgui. Tuunii uur hilen nadaas uneheer zailjee" gej helsen bilee. Uzegtun, chi "Bi nugel uildeegui" gesen tul Bi chamaig shuuh bolno. **36** Chi yuund zamaa oorchlom iim ih heren tenuuchilne ve? Assiri chamaig shivshig bolgosny adil Yegipyet ch bas chamaig shivshig bolgono. **37** Endees ch bas chi garaa tolgoi deeree taviad garah bolno. Uchir ni EZEN chinii naiddag humuusees tatgalzsan bogood chi tednii hamt oson devjihgui gev.

Yeryemia 3

3:1 "Herev nohor ni ehneresees salj, ehner ni tuunees yavj, oor huniih bolbol nohor ni tuun deer butsaj ireh uu? Ter nutag burmoson bohirdohgui gej uu? Gevch chi olon amragtai yanhan yum. Gelee ch chi Nad uruu butsaj irdeg" gej EZEN tunhagljaj baina. **2** "Ooriin nudee zeluud

ondorloguud uruu chighluulen har daa. Chi haana huchirhiiluuleegui ve? Tsold suuj bui Arab shig chi tedniig huleen zamyn hajuutaar suuj, ene nutgiig ooriin zavhairal ba ooriin buzar bulaigaar buzartuulav. **3** Tiimees aadar boroo saataj, havryn boroo ch orsongui. Gelee ch chi yanhny duhtai bogood ichih nuurgui boljee. **4** Chi dongoj saya Nad uruu handahdaa «Etseg mini, Ta minii zaluugiin naiz. **5** Ter uurd uurlan hilegneh uu? Ter etses hurtel untuutsah uu?» gesen bish uu? Uzegtun, chi muu zuilsiig yarij, uildsen bogood chi ooriinhoo zamaar yavjee". **6** Tegtel Iosia haany uyed EZEN nadad «Itgelgui Izraili yuu hiisniig chi harav uu? Tereer ondor tolgod bur deer garch, nogoon mod buriin door ochij, tend zavhairav. **7** Bi «Ene buhniig uildsenihee daraa tereer Nad uruu butsj irne» gej bodson bolovch ter butsj ireegui bogood tuunii itgel evdegch egch Iuda uuniig harsan yum. **8** Itgelgui Izrailiin buhii l sadar samuunyg haraad Bi tuuniig yavuulj, tuund salsny gerchilgee ogson bolovch tuunii itgel evdegch egch Iuda emeesengui. Harin ter yavj, bas yanhan bolov. **9** Sadar samuunaa ih yumand uzeegui tul tereer gazar nutgiig buzarlaj, chuluu, modtoi zavhairav. **10** Getel ene bugdiig ul hargalzan tuunii itgel evdegch egch Iuda buh zurheeree Nad uruu butsj irsengui, harin huuramchaar irev" gej EZEN tunhaglaj baina. **11** EZEN aildahdaa "Itgelgui Izraili ooriigoo itgel evdegch Iudagaas iluu zov shudarga bolohoo batlav. **12** Yavj, edgeer ugsiig hoid zugt tunhaglan helehdee «Itgelgui Izraili aa, butsj iregtun» gej EZEN tunhaglaj baina. «Bi cham uruu uurlan harahgui. Uchir ni Bi niguulsengui» gej EZEN tunhaglaj baina. «Bi uurd uurlahgui. **13** Gagtshuu EZEN Burhanyhaa esreg nugel uildej, nogoon mod buriin dor hariinhand taallaa ogch, chi Minii duu hooloig dagaagui ooriin gem buruugaa huleen zovshoor» gej EZEN tunhaglaj baina. **14** «Itgelgui huuhduud ee, butsj iregtun» gej EZEN tunhaglaj baina. «Uchir ni Bi ta nart EZEN bogood Bi ta naryg hotoos negiig, urgaas hoyoryg avch, Sion uuland avchirna». **15** Tegeed ta naryg medleg, oyuun uhaanaar tejeeh, Minii Ooriin zurhiig dagadag honichdyg Bi ta nart ogno. **16** Ene ni ta nar gazar nutagt urjij, olon bolson uyed biyelne" gej EZEN tunhaglaj baina. "Ted dahin «EZENii gereenii avdar» gej helehgui. Ter ni sanaand ch orohgui, tuuniig ted bodoh ch ugui, uguileh ch ugui, mon ter ni dahiad hiigdehgui. **17** Ter uyed ted

Iyerusalimyg «EZENii Sentii» gej duudaj, EZENii neriin toloo Iyerusalim boloh tuun uruu buh undestnuud tsuglarna. Ted oorsdiin buzar bulai zurhiin zoruud zang dahin dagahgui. **18** Ter odruuded Iudagiin ger Izrailiin gertei hamt alhaj, ted hamtdaa hoid zugiin nutgaas ta naryn etseg ovgodod ov bolgon Minii ogson nutagt ireh bolno". **19** Tegehede Bi «Bi ta naryg Ooriin huuhduudiin dund bailgan, undestnuudiin hamgiin uzesgelentei ov boloh taalamjit nutgiig ta nart herhen ogoh bilee!" gev. Bi "Chi namaig Minii Etseg gej duudaj, Namaig dagahaas ergej butсахgui" gej aildav. **20** Emegtei hun amragaa itgel evden orhidgiin adil, Izrailiin ger ee, chi Nadad itgel evden handsan bilee gej EZEN tunhaglaj baina. **21** Nutsgen ondorloguud deer duu hooloi buyuu Izrailiin hovguudiin guilt bolon uilah ni sonsogdoj baina. Uchir ni ted zamaasaa gajij, EZEN Burhanaa martsan yum. **22** "Itgelgui huuhduud ee, bu tsaj iregtun. Bi ta naryn itgelgui baidlyg edgeeh bolno". Haragtun, Ta bol bidnii Burhan EZEN tul bid Tan uruu irdeg. **23** Unendee tolgod bolon uuls deerh uimeen hooson yum. Unendee Izrailiin avral ni bidnii Burhan EZEN dotor bilee. **24** Harin ichguurt zuil bidnii zaluu uyees bidnii etseg ovgodiin hodolmor boloh uher, honin sureg hiigeed hovguud ba ohidyг ni zalgijee. **25** Tsomooroo ichguur dotroo hevtetsgeeye. Doromjlol maani bidniig burheg. Uchir ni bid bolon bidnii etseg ovgod zaluugaasaa avahuulan onoodriig hurtel EZEN Burhanyhaa esreg nugel uildsen bilee. Bid oorsdiin Burhan EZENii duu hooloig ch dagaagui bilee.

Yeryemia 4

4:1 EZEN iin tunhaglaj baina. "Izraili aa, herev chi butсaj irvel Nad uruu butсaj ir. Herev chi jigshuurt zuilsee Minii orshihuigaas zailuulj, ganhahgui bajj, **2** mon unen, zov, shudargaar «EZEN amid» hemeen tangaraglah avaas, undestnuud Tuun dotor oorsdiigoo yerooj, Tuun dotor ted sairhah bolno". **3** Uchir ni Iudagiin humuus болон Iyerusalimd EZEN ingej aildaj baina. "Bolovsruulaagui gazraa hagalagtun, orgost urgamlyn dund buu тарial. **4** Iudagiin humuus болон Iyerusalymyn orshin суугчид аа, EZENii toloo oorsoddoo hovch honduulj, zurhnihee burhevchiig zailuulagtun. Es

tegvel ta naryn uilsiin buzar bulaigaas bolj Minii uur hilen gal met garch, hen ch untraaj chadahguigeer shatna. **5** Iudad zarlan, Iyerusalimd tunhaglahdaa «Nutagt buree ulee. Changaar hashhirsch, "Tsuglartsgaa, behlegdsen hotuud uruu yavtsgaaya" gej hel. **6** Sion tiish tugaa bosgo! Horgodoh gazar hai, buu zogs. Uchir ni Bi hoid zugees buzar muug bolon aguu suirliig avchirj baina. **7** Arslan oi shuguinaasaa garch, undestnuudiig ustgagch hodolloo. Tereer gazar nutgiig chini tsolmohoor ooriin gazraasaa garav. Hotuudyg chini orshin suugchgui balgas bolno. **8** Uunii toloo taar omsoj, gashuudan uil. Uchir ni EZENii shiruun uur hilen bidnees ergej butsaagui. **9** Ter odor haan bolon noyod zurh aldaj, tahlch nar ain surdej, esh uzuulegchid gaihah bolno» gej EZEN tunhagljaj baina. **10** Tegehede bi "Aya, Ezen BURHAN! Hooloind ild hursen baihad «Ta nart amar amgalan baih bolno» gej helen Ta ene ard tumniig bolon Iyerusalimyg uneheer huurjee" gej helev. **11** Ter uyed ene ard tumend bolon Iyerusalimd "Minii ard tumnii ohiny zugt chiglen tsoliin nutsgen dov tolgodoos bugchim haluun salhi ni shigshin, tseverlehiin tuld bus ireh bolno. **12** Uunii huvid denduu huchte salhi Minii tushaalaar irne. Edutee Bi tednii esreg shiitgeluudiig bas zarlah bolno. **13** Uzegetun, tereer uul met deeshgarch, tuunii teregnuud hui salhi met yum. Tuunii morid burgedees iluu hurdan yum. Bid suirsen uchir gaslantai yaa! **14** Iyerusalim aa, avragdahyn tuld buzar muugaas zurhee utaa. Hedio boltol chi horon muu bodloo bodoh yum be? **15** Uchir ni negen duu hooloi Danaas tunhagljaj, Yefraim uulaas horon muug zarlan meduulj baina. **16** Odoo undestnuuded medeel! Iyerusalimyn deer tunhagla. "Buslegchid als holyn ornoos irj, Iudagiin hotuudyn esreg duu hooloigoo ondorsgodog. **17** Talyn haruul met ted nar ergen toirond tuunii esreg baina. Uchir ni tereer Minii esreg terselsen bilee" gej EZEN tunhagljaj baina. **18** Chinii zam bolon chinii uils edgeer zuilsiig cham deer avchrav. Ene ni chinii buzar muu baidal. Yamar gashuun yum be? Ene ni chinii zurh setgeliig hondson bilee! **19** Setgel mini, setgel mini! Bi zovj baina. Zurh mini! Minii zurh minii dotor tsohilj baina. Bi chimeegui bajj chadahgui. Uchir ni setgel mini, chi bureen duu, dainy tugshuuriig sonsson bilee. **20** Gai gamshgiin deerees gai gamshig tunhaglagdana. Uchir ni buh gazar nutag uguiren hoosrov. Genethen minii

maihnuud, agshin zuur minii hoshignuud utuiren hoosrov. **21** Bi hedi boltol tutiig harj, bureen duut sonsoh yostoi yum be? **22** "Uchir ni minii humuus munhag yum. Ted Namaig meddeggui. Ted teneg huuhduud bogood uhaangui. Ted buzaru muug uildehdee surhii, harin sainyng uildehiig ted meddeggui". **23** Namaig gazar delhiig harahad, uzeztun, ene ni helber dursgui, ezgui hooson baiv. Tengeruud uruu harahad, ted yamar ch gerelgui bailaa. **24** Namaig uuls uruu harahad, uzeztun, ted dorgij baiv. Mon buh dov tolgod hoishoo uragshaa hodolj baiv. **25** Namaig harahad, uzeztun, tend yamar ch hun baisangui. Tengeriin buh shuvuud nissen baiv. **26** Namaig harahad, uzeztun, arvin jimstei gazar ni tsol bogood buh hotuud ni EZENii omno, Tuunii shiruun uur hilengiin omno nuraagdsan baiv. **27** Uchir ni EZEN ingej tunhaglaj baina. "Buhel gazar nutag hoosroh bolovch Bi burmoson ustgahgui. **28** Unii toloo gazar delhii gashuudaj, deer bui tenger haranhui bolno. Uchir ni Bi aildsan, Bi tolovloson bogood Bi bodloo oorchlohgui, ergej butsah ch ugui". **29** Moriton bolon harvaachiin duugaar hot bur zugtdag. Ted oi shugui uruu orj, hadaar avirdag. Hot bur orhigdoj, tend yamar ch hun amidardaggui. **30** Zeluud bolson chi yuu hiih ve? Chi hichneen chas ulaanaar huvtsaslan, altan chimegleleer chimen, nudee budaj tomruulavch chi demii l ooriigoo uzegelentei bolgoj baina. Amraguud chini chamaig jigshdeg. Ted chinii amiig erdeg. **31** Bi toroh gej ovdoj bui emegteinh shig hashhirah duug, anhny huuhdee toruulj bui emegteinh shig yooloh duug, garaa sungaad, "Aa, bi gaslantai yaa! Uchir ni bi aluurchdyn omno uhaan aldav" gej helen, amisgaa davchdaj bui Siony ohiny duug sonsov.

Yeryemia 5

5:1 "Iyerusalimyn gudamjaar hoishoo uragshaa heren yav, tegeed harj ajigla. Shudargyng uilddeg, uneniig erelhiildeg neg huniig chi oloh gej neelttei talbainuudaar hai. Olbol Bi ter hotyng orshoono. **2** Ted hediigeer «EZENii amid buigaar tangaraglaya» gedeg ch unendee ted huuramchaar tangaragladag. **3** Oo, EZEN, Tany melmii uneniig haidag bus uu? Ta tedniig honooson, ted sulidaagui. Ta tedniig ustgasan. Gevch ted zov

bolohoos tatgalzsán. Ted nuur tsaraigaa hadnaas ch hatuu bolgoj, gemshihees tatgalzsán yum. **4** Tegehéd Bi «Ted zovhon yaduus, ted munhag. Uchir ni ted EZENii zam, oorsdiin Burhany togtoolyg medehgui. **5** Bi udirdagch nar deer ochij, tedentei yarina. Uchir ni ted EZENii zam, oorsdiin Burhany togtoolyg meddeg» gej helev. Gevch ted ch mon adil negen sanaagaar buulgyg evdej, holboosoo tasalsán. **6** Tiim uchraas oin arslan tedniig alj, tsoliin chono tedniig ustgana. Irvés hotuudyg ni harj baina. Hotoos garah hun bur tastuulah bolno. Uchir ni tednii nugluud ih, tednii itgelees nyatsah yavdluud toolshgui olon ajee. **7** Bi chamaig yaagaad uuchlah yostoi bilee? Chinii huuhduud Namaig orhij, burhad bish boloh tedgeereer tangaraglasan shuu dee. Bi tedniig tsadtal hoollohod ted zavhairch, yanhny gert boonooroó tsuglatsgaasan bilee. **8** Ted neg bur ni horshiinhoo ehneriin hoinoos yantsgaah targan tsatgalan tsoglog morid baisán yum. **9** Bi edgeeriig ul shiitgeh gej uu? gej EZEN tunhagljaj baina. Im undestnees Bi oshoogoo es avah gej uu? **10** Usán uzmiin egneegeer yavj suitege, gehdee burmoson buu ustga. Tuunii mochruudiig hovhol, uchir ni ted EZENiih bish yum. **11** Uchir ni Izrailiin ger bolon Iudagiin ger Nadad mash itgelgui handav gej EZEN tunhagljaj baina. **12** Ted EZENii tuhai hudal helj, «Ene ni Ter bish. Zolgui yavdal biden deer irehgui. Bid olsgolon, esvel ildiig uzehgui. **13** Esh uzuulegchid salhi met bogood tednii doktor ug alga. Iinhuu tedend iin uildegdeh bolno gedeg. **14** Tiimees tumen tsergiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Chi ene ugiig helsen tul uzegtun, Bi chinii amand Ooriin ugsee gal, ene humuusiig tulee bolgoj, tedniig shataah bolno. **15** Uzegtun, Bi als holoos chinii esreg negen undestniig avchirj baina, Izrailiin ger ee!" gej EZEN tunhagljaj baina. "Ene ni tesvertei undesten, ertnii undesten. Heliig ni chi ul medeh undesten. Tednii yuu helj baigaag ni ch chi oilgoj chadahgui. **16** Tednii saadag ni ongorhoi bulsh met bogood ted bugd huchirheg humuus yum. **17** Ted chinii urgats bolon hool hunsiig chini zalgina. Ted chinii hovguud bolon ohidyg chini zalgina. Ted chinii honin sureg bolon uher surgiig chini zalgina. Ted chinii usan uzem bolon injriin moddyg chini zalgina. Ted chinii naiddag behlegdsen hotuudyg chini ildeer ugui hiih bolno. **18** "Getel tedgeer odruuded ch hurtel Bi chamaig burmoson ustgahgui" gej EZEN tunhagljaj baina. **19** Ted

"Yaagaad bidnii Burhan EZEN bidend ene buh zuilsiig uildsen be?" gej heleh uye ni chi tedend "Ta nar Namaig orhij, oorsdiin nutagtaa hariin burhdad uilchilnii adil ta nar oorsdiin bus nutagt hariinhand uilchleh bolno" gej helegtun. **20** Uuniig Iakovyn gert zarlaj, Iudad uuniig tunhaglan,**21** "Nudtei bolovch hardaggui, chihte bolovch sonsdoggui, munhag bolon medremjgui humuus ee, uuniig sons. **22** Ta nar Nadaas emeedeggui gej uu?" gej EZEN tunhagljaj baina. Ta nar Minii omno chichirdeg bish uu? Uchir ni Bi tengisiig hondlon garguulahguin tuld tuund hil hyazgaar bolgoj elsiig monhiin togtoolor tavisan bilee. Davalgaa hedii hayalavch uuniig davj chadahgui. Ted hedii hurjignevch hondlon garch chadahgui. **23** Harin ene ard tumen zoruud, terslegch zurhte yum. Ted hajuu tiish ergej, holdov. **24** Ted zurh setgeldee "Namryn bolon havryn boroog hoyoulang ni ulirald ni ogdog, bidend zoriulan urgatsyn togtoogdson doloo honoguudyg hadgaldag EZEN Burhanaasaa odoo emeetsgeeye" gedeggui. **25** Ta naryn gem buruu edgeeriig erguulsen bogood ta naryn nugel oorsdoos chini sainyg nuuv. **26** Uchir ni Minii ard tumnii dundaas horon muu humuus oldson bogood ted huleej hevtdeg shuvuu barigchid shig hardag. Ted urhi tavij, ted humuusiig baridag. **27** Shuvuudaar duuren tortoi adil tednii ger zali meheer duuren. Tiim uchraas ted huchte, bayan boljee. **28** Ted targan bogood degjin. Ted bas horon muu uilsed garguud. Oorsdoo osoj tsetseglehiin tuld ted onchnii hergiig omgooldoggui, yaduusyn erhiig ch hangaaldaggui. **29** Edgeeriig Bi shiitgehgui baih gej uu?" gej EZEN tunhagljaj baina. "Iim undestnees Bi oshoogoo es avah gej uu?" gej hel. **30** Ene nutagt aimshigt muuhai zuils tohioldov. **31** Esh uzuulegchid huuramchaar esh uzuulj, tahilch nar oorsdiin erh medleer udirddag. Minii ard tumen uund mash durtai baih yum! Harin uunii togsgold ta nar yaah yum be?

Yeryemia 6

6:1 Byeniaminy hovguud ee, ayuulgui baihyn tuld Iyerusalimyn dundaas zugt. Tyekoad buree uleej, Byethakyeryemyn deeguur dohio orgo. Uchir ni buzar muu zuil bolon aguu suirel hoid zugees haragdaj baina. **2** Dur

bulaam, hoorhon negen boloh Siony ohinyg Bi ustgah bolno. **3** Honichid bolon honin surguud ni tuun uruu irj, tuunii ergen toirond maihnuud bosgoj, oor oorsdiin gazart belcheerluulne. **4** Tuunii esreg daind beltge. Bosotsgoo, jin uded dovtoltsgooyo. Odor duusaj, udshiin suuder urtsaj baigaa tul bid gaslantai yaa! **5** Bosotsgoo, shonoor dovtolj, tuunii ordong suitgetsgeeye! **6** Uchir ni tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Tuunii moddyg ogtolj, Iyerusalimyg busel. Dund ni zovhon darlal baidag ene hot shiitgegdeh yostoi yum. **7** Hudag usaa tsever bailgadgiin adil tereer ooriin horon muu yavdlaa shinehen bailgadag. Huchirhiilel bolon suirel tuunii doktor sonsogddog. Ovchin bolon sharhnuud Minii omno ch baina. **8** Iyerusalim aa, seremjtei bai, es tegvel Bi chamaas hondiiron, chamaig orshin suugchgui, zeluud nutag bolgono". **9** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Ted Izrailiin uldegdsdiig usan uzmiin moddyg met guitsed tuuh bolno. Usan uzem tuugch met garaa mochruudiin deer dahin tavi". **10** Songohyn tuld bi hend helj, sanuulga ogoh yum be? Uzeztun, tednii chih taglagdsan bogood ted sonsoj chadahgui. Uzeztun, EZENii ug tedend zemlel bolov. Ted tuuniig taashaasangui. **11** Harin bi EZENii uur hilengeer duurch, uuniigee barisaar sulidaj baina. "Gudamjin dahi huuhduud deer bolon zaluuchuudyn tsutlaralt deer asga. Uchir ni nastai bolon hogshin ehner nohor hoyoulaa avagdah bolno. **12** Tednii geruud, mon talbainuud bolon ehneruud ni hamtdaa busdad ochno. Uchir ni Bi ene gazryn orshin suugchdyn esreg mutraa sungana" gej EZEN tunhagljaj baina. **13** "Uchir ni ted bagaasaa tom hurtel bugd ashig oloh gej shunadag bogood esh uzuulegcheesee tahilch hurtel hun bur huuramch baina. **14** Ted "Amar amgalan, amar amgalan" gej helen Minii ard tumnii hugarlyg huuramchaar edgeev. Gevch amar amgalan ni utui. **15** Ted oorsdiin uildsen jigshuureesee bolj ichsen uu? Ted harin ch ogt ichsengui. Ted yaaj ulaihyg ch hurtel medehgui baiv. Tiimees ted unagsdyn dund unana. Bi tedniig shiitgeh uyed ted hayagdah bolno" gej EZEN aildaj baina. **16** EZEN ingej aildaj baina. "Zamuud deer zogsoj, har. Sain zamtai ertnii jimiig asuuj, tuugeer alh. Ta nar setgeldee zoriulan amraltyg oloh bolno. Harin ted «Bid alhahgui» gesen yum. **17** Bi ta naryn deer haruul tavij, "Bureen duug sons" gev. Gevch ted "Bid sonsohgui" gesen yum. **18** Tiimees sonsogtun,

undestnuud ee. Chuulgan aa, tednii dund yuu baigaag medegtun. **19** Gazar delhii, sonsogtun. Uzegettun, Bi ene humuus deer gai gamshgiig buyuu tolovlogooniit ni ur dung avchirj baina. Uchir ni ted Minii utsiig sonsoogui bogood Minii huuliig ch bas eserguutssen bilee. **20** Nad uruu Shyebagaas gugel, als hoolyn nutgaas chiherleg nishinge yamar zorilgoor irdeg ve? Chinii shataalt tahiluud zohisgui bogood chinii orgoluud Nadad taalamjtai bish baina. **21** Tiimees EZEN ingej aildaj baina. "Uzegettun, Bi edgeer humuusiin omno budruuleh chuluu tavij baina. Tegeed ted buyuu etsguud huuhduudtei hamtdaa tuund buderne. Horshuud bolon naizuud suurne". **22** EZEN ingej aildaj baina. "Uzegettun, hoid zugiin nutgaas humuus irj baigaa bogood negen aguu tom undesten gazar delhiin als hesguudees bosoj ireh bolno. **23** Ted num, jad agsah agaad hertsgii, orshoolgui. Tednii duu hooloi tengis met hungenedeg. Siony ohin oo, chinii esreg daitahaar jagssan er met ted moridoo unadag. **24** Bid ene tuhai medeeg sonsson bilee. Bidnii gar sul doroi baina. Bid zovlond buyuu huuhed toruulj bui emegteinh shig ovchind nervegdjee. **25** Heer tal uruu buu gar, zamaar buu yav. Uchir ni daisand ild baigaa bogood tal burd aidas baina. **26** Minii ard tumnii ohin oo, taar omsoj, unsen dotor onhor. Gants huuginhee toloo met hamgiin gashuunaar gashuud. Uchir ni suitgegch biden deer genet irne. **27** Bi chamaig Ooriin ard tumnii dund shinjlegch bolon hyanagch bolgoson ni chi tednii zamyg medej shinjihiin tuld yum". **28** Ted bugd hov zoogch met baitsgaadag gojuudlen eserguutsegchid. Hurel ba tomor. Ted bugdeeree zavharsan. **29** Tulman hoorgoor shiruun uleej, har tatalga shataj baina. Gevch tsevershuulelt ur dungui yavagdlaa, horon muu humuus tusgaarlagdaagui. **30** EZEN tedniig golson tul tedniig gologdson mongo gedeg.

Yeryemia 7

7:1 Iyeryemiad EZENees irj, aildsan ug ni **2** "EZENii geriin daaman haalgany derged zogsoj, tend ene ugiig tunhaglan helehdee «EZENd morgohoor ene daaman haalgaar orj iregch Iudagiinhan bugd, EZENii ugiig sonsotsgoo» geerei". **3** Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej

helj baina. "Oorsdiin zam bolon uilsee zalruul. Tegeed Bi ta naryg ene gazart orshin suulgah bolno. **4** «Ene bol EZENii sum, EZENii sum, EZENii sum» geh huuramch ugend buu itge. **5** Uchir ni herev ta nar zamaa bolon uilsee uneheer zalruulbal, herev ta nar hun bolon horshiinh ni hoorond uneheer shudarga yosyg heregjuulbel, **6** ta nar hariinhnyg, onchid, belevsregsdiig darlahgui, ene nutagt gemgui tsusyg ursgahgui, oor burhad uruu oorsdiin suirel uruugaa yavahgui bol **7** ta naryn etseg ovgodod uurd monhod Minii ogson nutagt buyuu ene gazart Bi ta naryg orshin suulgana. **8** Uzegtun, ta nar yamar ch heregui huuramch ugend naidaj baina. **9** Ta nar hulgai hij, alj, zavhairan, huuramchaar tangaragljaj, Baald tahlil orgon, oorsdiin meddeggui oor burhdyn araas yavaad, **10** daraa ni irj, Minii nereer nerlegddeg ene orgoond Minii omno zogsood, edgeer buh jigshuurt zuilsiig hiihin tuld "Bid avragdsan bilee!" gej heleh ni uu? **11** Minii nereer nerlegddeg ene orgoo ta naryn nudend deeremchdiin uur bolson uu? Uzegtun, Bi, Bi hurtel harsan yum gej EZENtunhagljaj baina. **12** "Bi neree ehend orshooson Shilod baisan Minii gazar uruu odoo ochij, Minii ard tumen Izrailiin horon muu yavdlaas bolj Minii tuund yuu hiisniig har. **13** Edugee ta nar edgeer buh zuilsiig uildsen tul" gej EZEN ingej tunhagljaj baina, "Mon ert bosoj yarin Bi ta nart helsen bolovch ta nar sonsoogui, Bi ta naryg duudsan bolovch ta nar hariulaagui tul, **14** tiimees ta naryn itgedeg, Minii nereer nerlegddeg orgood bolon ta nart bolon ta naryn etseg ovgodod Minii ogson gazart Bi Shilod uildsen shigee uildene. **15** Ta naryn buh ah duus boloh Yefraimyn buh ur udmyg gargan hayasan shigee Bi ta naryg Ooriin melmiinees gargan hayana. **16** Chinii huvid, ene ard tumni toloo buu zalbir, tednii toloo hashhiralt, zalbirlyg buu orgo. Nadtai buu zuuchil. Uchir ni Bi chamaig sonsohgui. **17** Iudagiin hotuud bolon Iyerusalimyn gudamjind yuu hij baigaag ni chi harahgui baina uu? **18** Huuhduud ni tulee tuuj, etsguud ni gal notsooj, emegteichuud ni tengeriin hatand boov hiihin tuld zuursan guril nuhdag bogood Namaig uurluulahyn tuld ondoo burhdad undaan orgoliig asgadag. **19** Ted Namaig uurluuldag uu?» gej EZEN tunhagljaj baina. "Ted oorsdiigoo shivshiglen, oorsdiigoo uurluulj baigaa bish uu?" **20** Tiimees Ezen BURHAN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Minii uur ba hilen ene gazar deer, hun ba adguus deer,talyn

modod ba gazryn ur jims deer buuh bolno. Ene ni shatah bogood untraagdahgui". **21** Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Shataalt tahiluudaa orgoluud deeree nemj, mah id. **22** Uchir ni Bi ta naryn etseg ovgoðiig Yegipyet nutgaas gargasan odor tedend shataalt tahil bolon orgoluudiin talaar heleegui, esvel tushaagaagui yum. **23** Harin Minii tedend tushaan helsen ni ene yum. "Minii duu hooloig dagagtun. Tegeed Bi ta naryn Burhan bolj, ta nar Minii humuus bolno. Ta nar sain baihyn tuld Minii ta nart tushaasan buh zamaar alhah bolno". **24** Getel ted dagaagui, chihee ch taviagui, harin oorsdiin buzar muu zurhiin zovlogoo ba zoruud baidal dottor uragshaa bus, hoishoo yavav. **25** Ta naryn etseg ovgod Yegipyetiin nutgaas garch irsen ter odroos hoish onoog hurtel Bi ta nart Ooriin buh zarts nar boloh esh uzuulegchdiig ilgeen, odor bur ert bosoj ilgeesen bilee. **26** Getel ted Namaig sonsoogui, chihee taviagui, harin huzuugee hatuuruulav. Ted etseg ovgodoosoo iluu buzar muug uildjee. **27** Chi edgeer buh ugsiig tedend heleh bolovch ted chamaig sonsohgui. Chi tedniig duudah bolovch ted chamd hariulahgui. **28** Chi tedend "Ene bol oorsdiin Burhan EZENii duu hooloig dagaagui, esvel zalruulgyg huleej avaagui undesten yum. Unen tednii amnaas ustaj, taslagdsan bilee. **29** Usee tairch hayaad, nutsgen dov tolgod deer gashuud. Uchir ni EZEN Ooriin uur hilengiin uye udmyg golj, orhison". **30** "Uchir ni Iudagiin hovguud Minii melmiid buzar muug uildjee" gej EZEN tunhaglaj baina. "Minii nereer nerlegddeg gert tuuniig buzarahyn tuld ted oorsdiin jigshuurt zuilsee tavisan bilee. **31** Ted oorsdiin ohid, hovguudiig gald shataahaar Hinnomyn hovguunii hondiid bui Tofyetyyn morgoliin ondorloguudiig bariv. Bi uuniig tushaagaagui bogood ene ni Minii sanaand orsongui yum. **32** Tiimees uzegtun, ene ni Tofyet, esvel Hinnomyn hovguunii hondii gej dahin nerlegdehgui, harin Hyadlagyn hondii gej nerlegdeh odruud irj baina. Uchir ni gazar baihgui tul ted Tofyeted bulshlah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina. **33** "Ene humuusiin huuruud tengeriin shuvuud bolon gazryn araatan amitdyn idesh bolno. Tedniig hen ch urgeehgui. **34** Tegehed Bi Iudagiin hotuudaas bolon Iyerusalimyn gudamjnuudaas hoor, bayar bayasgalangiin duug, mon suit zaluu bolon suit busguin duug zogsoono. Uchir ni gazar nutag nurangi bolno".

Yeryemia 8

8:1 EZEN ingej tunhagljaj baina. "Ter uyed ted Iudagiin haad, tuunii zahiragch nar, tahlilch nar, esh uzuulegchid, Iyerusalimyn orshin suutchdyn yasyg bulshnaas ni gargana. **2** Ted tedgeeriig oorsdiinhoo hairlan, uilchlen, araaas ni yavan, erelhiilen, morgoson nar, sar bolon tengeriin buh erhest zoriulan taraaj tavina. Ter yas tsugluulagdaj, bulshlagdahgui. Ted gazryn horson deer yalgadas met bolno. **3** Minii tedniig hoon gargasan buh gazart uldsen, ene buzar muu urgaas uldsen uldegsed aminaas iluuteer uhliig songoh bolno" gej tumen tsergiin EZEN tunhagljaj baina. **4** Chi tedend "EZEN ingejaildaj baina. «Unaad, dahin bosdoggui yum uu? Hen negen ergen butsaad, gemshdeggui yum uu? **5** Tegvel yaagaad ene humuus, Iyerusalim urgelijlsen itgelees nyatsan ergesen be? **6** Bi chagnaad sonsov. Ted zov busyg yarisan yum. Neg ch hun "Bi yuu hiichihev?" gej horon muugaa gemsheegui. Hun bur tulaan uruu davhin orj bui morittoi adil ooriin chiglel uruu ergejee. **7** Tengeriin orovtas hurtel ulirlaa meddeg. Huurzugene, haraatsai bolon hoondei nuudelleh tsagaa ajigladag. Harin Minii humuus EZENii togtoolyg meddeggui. **8** "Bid mergen, EZENii huuli bidentei hamt baina" gej ta nar yaaj helj chadna ve? Harin uzegtun, guush naryn hudalch uzeg hudal bolgojee. **9** Mergen humuus ichguur bolj, zurh aldan, barigdjee. Uzegtun, ted EZENii utiig eserguutssen bogood ted yamar yanzyn mergen uhaantai bilee? **10** Tiim uchraas Bi tedni ehneruudiig busdad, tedni talbainuudyg shine ezemshigchded ogno. Uchir ni hamgiin bagaas hamgiin tom hurtel ni hun bur ashig oloh gej shunah yum. Esh uzuulegchees tahlilch hurtel hun bur zalilan meheldeg. **11** Ted "Amar amgalan, amar amgalan" gej helen Minii ard tumnii ohiny hutarlyg huuramchaar edgeedeg. Gevch amar amgalan ni ugui. **12** Ted uildsen jigshuureesee bolj ichsen uu? Ted uneheer icheegui. Ted yaaj ulaihyg ch meddegui. Tiim uchraas ted unadag humuusiin dund unah bolno. Shiitgeliinhee tsagt ted dord bolgogdoh bolno» gej EZEN ailddag". **13** "Bi tedniig zaaval bulaan avah bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. "Usan uzmiin modon deer yamar ch usan uzem, injriin modon deer yamar ch injir baihgui bolj, navch hagdarna. Minii tedend ogson yums ugui bolno"

hemeesen» gej hel". **14** Yaagaad bid taivan suuj baina ve? Tsuglaraad, behlelt hotuud uruu yavtsgaaj, tend sonotsgooye. Uchir ni bid EZENii esreg nutel uildsen tul bidnii Burhan EZEN bidniig yallaj, bidend hortoi us uulgahaar ogchee. **15** Amar amgalang huleesen bolovch yamar ch sain zuil irsengui. Edgerliin uyeiig huleesen bolovch uzegtun, aimshig irev! **16** Danaas tuunii moridyn turgih ni sonsogdloo. Aduunyh ni yantsgaah chimeend buh nutag dorgidog. Uchir ni ted irj, gazar nutag bolon tuunii buhniig, hot bolon tuunii orshin suutchdyg zalgidag. **17** "Uzegtun, Bi ta naryn esreg mogoinuudyg, yamar ch id shidgui hort mogoinuudyg ilgee baigaa bogood ted ta naryg hatgah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina. **18** Minii ui gashuu edgershgui bogood Minii zurh doroi baina. **19** Uzegtun, sonsotsgoo! Minii ard tumnii ohiny alsyn ornoos "EZEN Siond baihgui yum uu? Tuunii Haan tuunii dotor alga uu?" gej hashhirahyg sons. "Yaagaad ted Namaig oorsdiin siilmel horguudeer, hariin shuteenuudeer odoon hatgaj baina ve?". **20** Urgats huraalt ongorch, zun duussan bogood bid avragdaagui baina. **21** Minii ard tumnii ohiny hutarlynn toloo bi hugarsan baina. Bi gashuudaj, aidas namaig nomrov. **22** Gilyeadad yamar ch gavar baihgui gej uu? Tend yamar ch emch baihgui gej uu? Tegvel yaagaad minii ard tumnii ohin edgersengui ve?

Yeryemia 9

9:1 Minii ard tumnii ohiny alagdagsdyn toloo bi odor, shonogui uilahyn tuld tolgoi mini us, nud mini nulimsny undarga baisan ch boloosoi! **2** Bi ooriin ard tumniig orhij, tednees yavahyn tuld tsold ayanchdyn honoh gazar nadad baisan ch boloosoi! Uchir ni ted bugd zavhairagchid, itgel evdegch humuusiin chuulgan yum. **3** "Ted oorsdiin num boloh helee tahiilgadag. Hudal bolood unen bus ni gazar nutagt zonzildog. Uchir ni ted buzar muutaas buzar muu uruu yavdag bogood ted Namaig meddeggui" gej EZEN tunhaglaj baina. **4** "Hun bur horshoosoo bolgoomjilj, yamar ch ah duud buu itgeg. Uchir ni ah duu bur zalitaigaar uildej, horsh bur gutgegch met yavdag. **5** Hun bur horshoo mehelj, uneniig yaridaggui bogood helendee hudal yarihyg ted zaasan bilee. Ted gem buruu uildej

oorsdiigoo yadraadag. **6** Ta naryn orshin suudag gazar zali mehiin dund yum. Zali mehendee ted Namaig medehees tatgalzdag" geij EZEN tunhagljaj baina. **7** Tiim uchraas tumen tsergiin EZEN iin aildaj baina. "Uzegtun, Bi tedniig tseverlej, shalgana. Minii ard tumnii ohiny ulmaas Bi yuu hij chadah bilee? **8** Tednii hel bol uhliin sum. Ene ni zali mehiig yaridag. Amaaraa hen negen ooriin horshid amar amgalang yarivch, dotroo tereer tuund otoh nuuvch hij baidag. **9** Edgeer zuiliin toloo Bi tedniig shiitgehgui geij uu? geij EZEN tunhagljaj baina. "Ene met undestnees Bi oshoogoo avahgui geij uu?". **10** Bi uulsyn toloo uilaan bolon ori duut, zeluud talyn belcheeruudiin toloo gashuudlyn duug gargana. Uchir ni ted hen ch damjin ongorohoorgui zeluud bolson bogood uher surgiin mooroh ni chsonsogdohgui baina. Tengeriin shuvuud, araatan amitdyn ali ali ni zugtjee. Ted yavjee. **11** Bi Iyerusalimyg suirliin ovoo, tsoovor chononuudyn uur bolgono. Bi Iudagiin hotuudyg orshin suutchidgui ezguirel bolgono» hemeev. **12** Uuniig oilgoj chadah mergen hun hen be? Uuniig tunhagluulahaar hend EZENii am yarisan be? Yaagaad gazar nutag hen ch ongorch yavahaarguigeer suirch, tsol met ezguirev? **13** EZEN aildahdaa "Uchir ni ted Minii tednii omno togtooson Minii huuliig orhij, Minii duu hooloig dagaagui, tuunii daguu yavaagui. **14** Harin etseg ovgod ni tedend zaasny daguu zurhnihee gojuud zan bolon Baaluudyn araas yavsan yum". **15** Tiim uchraas Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi enehumuus boloh tedniig agiar hoolloj, tedend hortoi us uulgahaar ogno. **16** Bi tedniig oorsdiinh ni ch, etseg ovgodiih ni medeegui undestnuudiin dund taraana. Bi tedniig honooh hurtel araas ni ild yavuulna". **17** Tumen tsergiin EZEN ingej aildav. "Tungaan bodoj, gashuudaj bui emegteichuudiig iruuleheer duud. Ori duu tavij bui emegteichuudiig iruuleheer hun yavuul. **18** Ted jaaravchilj, bidnii toloo ori duu tavig. Ingesneer bidnii nud nulims dusluulj, zovhi maani usaar duurne. **19** Uchir ni «Bid yamar ih suirev! Bid gutamshig bolov. Uchir ni ted bidnii suutsyg hayasan tul bid nutgiig orhin yavjee» gesen ori duu Sionoos sonsogdson bilee". **20** Emegteichuud ee, odoo EZENii ugiig sonsotsgooj, Tuunii amnaas garah ugiig ta naryn chih huleen avag. Ohiddoo orilohyg, tuunii horsh hun burd gashuudlyg zaa. **21** Uchir ni bidnii tsonhoor damjij

uhel irjee. Gudamjnuudaas huuuuduugi, hotyn talbainuudaas zaluuchudyg ustgahyn tudduhel bidnii ordnuudad orj irjee. **22** Yarigtun, EZEN ingej aildaj baina. "Humuusiin huur zadgai talbainuud deer yalgadas met unaj, taria hadagchiin uldeesen yuuj met baih bolovch hen ch tsutluulahgui" hemeev geerei. **23** EZEN ingej aildaj baina. "Mergen hun mergen uhaanaaraa, huch chadaltai hun huch chadlaaraa, bayan hun ni ed bayalgaaraa buu sairhag. **24** Harin sairhagch negen ni Namaig gazar delhii deer hair enerel, shudarga yos bolon zov shudargyg heregjuuldeg EZEN mon geij oilgoj, meddegeeree sairhag. Uchir ni Bi edgeer zuilsiig taaldag" geij EZEN tunhaglaj baina. **25** EZEN tunhaglaj baina. "Uzegtun, hovch honduulsen bolon haraahan hovch honduuleegui bugdiig Minii shiitgeh odrud irj baina. **26** Edgeer ni Yegipyet, Iuda, Yedom, Ammony hovguud, Moab bolon tsodd amidran, oorsdiin sumuuded usee tairdag bugd yum. Uchir ni buh undestnuud hovch honduuleegui bogood Izrailiin hamag ger zurhnihee hovchiig honduuleegui aj".

Yeryemia 10

10:1 Izrailiin ger ee, EZENii chamd aiddaj bui utiig sons. **2** EZEN ingej aildaj baina. "Undestnuudiin zamuudyg buu sur, hediigeer undestnuud tedgeerees aidag ch tengeriin temdguudees buu ai. **3** Uchir ni humuusiin zanshil amttai bilee. Yaagaad gevel ene bol oigoos tairsan mod buyuu siilberiin bagajaar hiisen darhan hunii garyn buteel yum. **4** Ted mongo bolon altaar chimdeg. Tuuniig ganhuulahguin tuld ted tuuniig hadaas alhaar beheldeg. **5** Ted orgost hemhnii talbai dahi manuuhai met bogood ted yarij chaddagui. Ted yavj chadahgui tul tedniig orgon zooh shaardlagatai! Ted hor uchruulj ch chadahgui, yamar ch sainyg hiij chadahgui tul tednees buu emee". **6** EZEN, Tantai adil hen ch ugui. Ta bol aguu bogood Tany ner huch chadlaar aguu yum. **7** Undestnuudiin Haan, Tanaas hen aihgui baih bilee? Uneheer ene ni Tand zohistoi. Uchir ni undestnuudiin hamag mergen humuusiin dund bolon tednii hamag haanchlaluudad Tantai adil hen ch ugui. **8** Harin ted hamtdaa teneg bogood toorogdliin yos juramdaa munhag. Tednii shuteen bol mod. **9**

Davtsan mongiiḡ Tarshishaas, darhny bolon altnydarhny garyn bureel boloh altyḡ Ufazaas avchirjee. Tednii huvtsas ni yagaan bolon nil yagaan. Ted bugd ur chadvartai humuusiin buteel yum. **10** Harin EZEN bol jinhene Burhan. Ter bol amid Burhan bogood monhiin Haan. Tuunii uur hilend gazar delhii hodolj, undestnuud Tuunii durguitsliig tesej chaddaggui. **11** Chi tedend "Tengeruud ba gazryḡ buteegeegui burhad gazar delhiigees bolon tengeruudiin dooroos ustgah bolno" geḡ hel. **12** Ooriin chadlaar gazar delhiig buteesen, Ooriin mergen uhaanaar yertontsiig togtooson ni Ter bilee. Ooriin uhaanaaraa Tereer tengeruudiig orgosgoson. **13** Tuuniig duugarahad tengeruuded us shuugidag bogood Tereer gazar delhiin togsgoloos uulsiig hoorgodog. Tereer boroond zoriulj tsahilgaan buteej, Ooriin aguulahuudaas salhiig gargadag. **14** Hun bur teneg bogood medleggui. Darhan bur ooriin shuteeneeree ichguur bolgogddog. Uchir ni tuunii tsutgamal horguud huuramch bogood teden dotor amisgal ugui. **15** Ted une tsenegui, doog tohuu boloh buteel. Shiitgeliinhee uyed ted ustah bolno. **16** Iakovyn huvi edgeertei adil bish. Uchir ni Ter bol buhnii Buteegch bogood Izraili bol Tuunii oviin ovog. Tuunii ner bol tumen tsergiin EZEN. **17** Busleltend baidag ta nar gazraas baglaatai yumaa av! **18** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. "Haragtun, Bi ene tsagt ene nutgiin orshin suugchdyḡ hayaj baigaa bogood tedniig oluulahyn tuld Bi tedniig zovoono". **19** Gemtliin mini ulmaas bi gaslantai yaa! Minii sharh edgershgui. Harin bi "Ene bol uneheer ovchin bogood bi uuniig tesverleh yostoi" gev. **20** Minii maihan suitgegdsen bogood minii buh oosruud tasrav. Minii hovguud nadaas yavj, hen ch uldsengui. Maihnyḡ mini delgej, hoshignuudiig mini togtooh hen ch baihgui. **21** Uchir ni honichid teneg bolj, EZENiig erelhiilsengui. Tiimees ted osoj devjeegui bogood buh honin sureḡ ni tarj butarchee. **22** Medeenii duu! Uzegtun, Iudagiin hotuudyḡ balgas, tsoovor chonyn uur bolgohoor hoid zugiin nutgaas garah ih uimeen boloh ter zuil irj baina. **23** EZEN, hunii zam oort ni baidagguig bi medne. Ooriin alhmaa chigluuleheer alhdag hund ch baidagguig bi medne. **24** Namaig zasaach, EZEN, gevch Ooriin uur hilengeer bus, shudarga yosoor zasaach. Es tegvel Ta namaig hooson bolgono. **25** Tany meddeggui undestnuud deer, mon Tany neriig duuddaggui urguud deer uur hilengee

Ta asgaach. Uchir ni ted Iakovyg zalgijee. Ted tuuniig zalgin, shataaj, oron bairyg ni ezguiruulsen yum.

Yeryemia 11

11:1 EZENees Iyeryemiad irsen ug aildahdaa **2** "Ene gereenii ugiig sonsoj, Iudagiin humuust bolon Iyerusalimyn orshin suugchdad hel. **3** Tedend «Izrailiin Burhan, EZENii ingej aildaj baina. "Ene gereenii ugiig ul dagagch hun haraagdah boltugai. **4** Uuniig Bi ta naryn etseg ovgodod, tedniig Yegipyetiin nutgaas, tomor hailuulagch zuuhnaas gargan avchirsan ter odor «Minii duu hooloig sonsoj, Minii ta nart tushaah bugdiin daguu uildIngeed ta nar Minii ard tumenbolj, Bi ta naryn Burhan bolno" gej tushaasan ni **5** onoodriinh shig etseg ovgodod chini suu bolon balaar byalhsan gazar nutgiig ogno gej Ooriin tangaraglasan tangargaa batlahyn tudd yum" hemeev» gej hel" gejee. Tegehed bi "Amyen, EZEN" gev. **6** EZEN nadad "Edgeer buh ugsiig Iudagiin hotuud bolon Iyerusalimyn gudamjnuudad tunhaglan, «Ene gereenii ugsiig sonsoj, tedniig uild. **7** Uchir ni Bi Yegipyetiin nutgaas gargan avchirsan ter odort ni onoog hurtel tsohroltgui anhaaruulsaar ta naryn etseg ovgodod chin setgelees sanuulan, "Minii duu hooloig sons" gej aildav. **8** Getel ted dagaagui bogood chihee tavij sonsoogui, harin hun neg bur ooriin buzar muu zurhnii gojuud zangaar yavsan yum. Tiimees hii gej Minii tushaasan ene gereenii buh ugsiig Bi tedend avchirsan, gevch ted uildsengui" gej hel»" hemeen aildav. **9** Tegeed EZEN nadad "Iudagiin humuus bolon Iyerusalimyn orshin suutchdyn dund huivaldaan ilerlee. **10** Minii ugsiig sonsohoos tatgalzsan ovog deetsiinhee gem buruu uruu ted butsan ergej, oor burhdad uilchleheer tednii araas yavav. Tednii etseg ovgodtei Minii baiguulsan Minii gereeg Izrailiin bolon Iudagiin ger zorchjee" gej aildav. **11** Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, tednii zugtaj chadahaargui gamshgiig Bi tednii deer avchirj baina. Tedniig Nad uruhashhirsan ch, Bi tedniig sonsohui. **12** Tegehed Iudagiin hotuud bolon Iyerusalimyn orshin suugchid yavj, oorsdiin utlaga uutiuldag burhad uruugaa hashhirah bolovch ted tedniig gai gamshgiinh ni uyed ni uneheer avrahgui. **13** Uchir

ni, Oo Iuda, chinii burhad chinii hotuud shig olon yum. Ta naryn ichguurt zuild bosgoston tahilyn shireenuud buyuu Baald utlaga uugiulahaar bosgoston tahilyn shireenuud Iyerusalimyn gudamjnuud shig olon yum. **14** Tiim uchraas ene humuusiin toloo buu zalbir, tednii toloo hashhirah duu, esvel zalbirlyg ch buu orgo. Tednii gamshgaas bolj ted Namaig duudahad Bi sonsohgui. **15** Minii hairt olon buzard muu uils hiichiheed Minii gert yamar erhteilee? Orgoliin mah ta naryg gamshgaas chini angijruulj chadah uu? Ingesneer ta nar bayarlah uu? **16** EZEN neriig chini "Uzesgelent helberteilee, jimsteilee nagoon chidun mod" gejd duudav. Ih nujignesende duu chimeegeer Tereer tuunde deer gal notsoov. Tegeed tuunii mochruid hereggi boljee. **17** Baald tahil orgosnoor Namaig uurluulahaar Izraili bolon Iudagiin geruudiin hiisen buzard muugaas bolj, chamaig suulgan tarisan, tumen tsergiin EZEN chini esreg buzard muug tunhaglajee. **18** Unees gadna, EZEN nadad uuniig meduulj, bi medsend yum. Tegeed Ta nadad tednii uilsiig haruulsan bilee. **19** Harin bi nyadluulahaar hotlogdon yavj bui nomhon hurga met baiv. Ted "Tuunii neriig dahin dursuulahguin tuld modyg ur jimsteilee ni hamt ustgaj, tuuniig amidragsdyn nutgaas tasalya" gejd minii esreg huivaldaan zohiosnyg bi medegeilee bailaa. **20** Harin zov shudargaar shuudeg, zurh setgeliig soridog tumen tsergiin EZEN, tednees Tany oshoo avahyg nadad haruulaach. Uchir ni Tand bi hergee daatgasan bilee. **21** Tiim uchraas "Bidnii gart uhehguin tuld EZENii nereer buu esh uzuul" gejd helen chini amiig erj bui Anatotyn humuusiin talaar EZEN ingej aildaj baina. **22** Tiimees tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi tedniig shiitgeh gejd baina! Zaluuchuud ilden door uhej, hovguud, ohid ni olsgolongoor uheh bolno. **23** Tedend amid uldegsed uldehgui. Uchir ni Bi Anatotyn humuus deer gamshgiigbuyuu tednii shiitgeliin jiliig avchirna.

Yeryemia 12

12:1 Bi Tand hergiig meduuldeg Ta bol shudarga, EZEN mini. Bi uneheer Tantai shudarga yosny herguudiig yaridag bilee. Horon muu yavdaltnuudyn zam yaagaad tsetseglesen yum be? Itgelgui humuus

yaagaad amar taivan baina ve? **2** Ta tedniig suulgan tarij, ted mon undeslejee. Ted urgaj, ur jimsiig ch hurtel gargajee. Ta tednii uruuld oir bolovch tednii bodol sanaanaas hol. **3** Harin, EZEN, Ta namaig meddeg bilee. Ta namaig hardag bilee. Ta minii Tan uruu handah zurhiig shalgadag bilee. Nyadalgaany honinuud met tedniig chirsch, ui olnoor ni nyadlah odort zoriulan tedniig tusgaarlaach! **4** Gazar nutag hedii boltol gashuudaj, hodoo talyn urgamal hataj gandah yum be? Uchir ni "Bidnii suulchiin togsgoliig Ter uzehgui" gesen tul end orshin suuj bui humuusiin horon muugiin toloo amitad bolon shuvuud shuuruulen avagdsan yum. **5** "Herev chi guigchidtei hamt guigeed ted chamaig yadraasan bol chi moridtoi yaaj uraldaj chadah bilee? Herev chi amar amgalangiin orond unavaj baival chi Iordany shuguid yaah bilee? **6** Uchir ni chinii ah duus bolon chinii etsgiin geriinhen, ted ch hurtel chamd itgelgui handaj, ted ch hurtel chinii aras changa hashhirtsgaasan. Hediigeer ted chamd saihan ugs heleh bolovch tedend buu itge". **7** "Bi Ooriin geriig orhij, Ooriin oviig hayav. Bi setgeliinhee hairytyg daisnuudynh ni gart ogov. **8** Minii ov Nadad oi dotorh arslan met bolov. Ter Nad uruu arhirsan yum. Tiimees Bi tuuniig uzen yadahad hurev. **9** Minii ov Nadad olzny tolbotoi shuvuu adil yum uu? Olzny shuvuud tuunii esreg tal burd baina uu? Yavj, talyn buh araatan amitdyg tsugluulj, Tedniig zalgiuluulahaar avchir! **10** Olon honichid Minii usan uzmiin talbaig suitgej, Minii tarialangiin talbaig talhlav. Ted Minii taalamjit talbaig ezgui tsol bolgov. **11** Ene ni zeluud bolj, ezguiren Minii omno gashuudaj baina. Yamar ch hun tuuniig haihardaggui tul buhii l gazar nutag zeluud bolov. **12** Tsol deh buh nutsgen dov tolgod deer suitgegchid irtsgeev. Uchir ni EZENii ild gazar nutgiin neg zahaas nogoog hurtel zalgilj baina. **13** Ted ulaan buudai tarij, orgost urgamal huraaj avav. Ted oorsdiigoo yamar ch ashiggui zuuld yadraav. Harin EZENii shiruun uur hilengiin ulmaas oorsdiinhoo urgatsaas ichigtun. **14** Ooriin ard tumen boloh Izrailid zayaasan ov deer zodolddog Minii buh buzar muu horshuudiin talaar EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi tedniig gazar nutgaas ni undseer ni tastaj, Iudagiin geriig tednii dundaas undseer ni tastah gej baina. **15** Bi tedniig undseer ni tastasny daraa Bi tedniig dahin enerne. Bi tedniig butsaagaad hun neg buriig ooriinh ni ov uruu, ooriinh ni nutag uruu

avchirna. **16** Tegeed ted Minii humuust Baalaar tangaraglahyg zaasan shig, «EZENii amid buigaar tangaragljaj baina» gej Minii nereer tangaraglan, Minii humuusiin zamuudyg uneheer surval, ted Minii humuusiin dund bosgogdono. **17** Harin ted sonsohgui bol Bi ter undestniig undseer ni tastaj, undseer ni tastaj ustgana" gej EZEN tunhagljaj baina.

Yeryemia 13

13:1 EZEN nadad "Yavj, oortoo maalingan bus hudaldan avch, belhuuseeree busel, harin tuuniig buu usand hiigeerei" gej aildav. **2** Tiimees bi EZENii ugiin daguu bus hudaldan avch, belhuuseeree buslev. **3** Tegtel EZENii ug nad uruu hoyor dahia irj, **4** "Ooriin hudaldan avsan, chinii belhuuseer buselsen baigaa busiig avch, bosood, Yevfrat uruu yavj, tuuniig tend hadny zavsar nuu" gej aildav. **5** Tiimees, EZENii nadad tushaasny daguu bi yavj, tuuniig Yevfratyn hajuud nuuv. **6** Olon odriin daraa EZEN nadad "Bosoj, Yevfraturuu yavj, tend nuu gej Minii chamd tushaasan busiig tendees av" gej aildjee. **7** Tegeed bi Yevfrat uruu yavj, uhaj, nuusan gazraasaa bi busiig avlaa. Uzeztun, onooh bus suirch, burmoson hereggi bolson baiv. **8** Tegtel EZENii ug nad uruu irj, aildahdaa **9** "EZEN ingej aildaj baina. "Yag uunchlen Bi Iudagiin bardam zang bolon Iyerusalimyn ih bardam zang ustgana. **10** Minii ugsiig sonsohoos tatgalzdag, oorsdiin zurhnii gojuud zangaar alhdag bogood uilchleheer bolon bohiin morgohoor oor burhdyn araas yavsan ene buzarmuu humuus yag ene yamar ch hereggi bus shig bolog. **11** Uchir ni bus hunii belhuust naalddag shig, Bi Izrailiin buhel geriig bolon Iudagiin buhel geriig Oortoo naalduulsan ni ted Minii huvid ner hund, magtaal, aldryn tolooh humuus baihyn tudd yum. Gevch ted sonsoogui" gej EZEN tunhagljaj baina. **12** Tiim uchraas chi tedend ene ugiig heleh yostoi "Izrailiin Burhan, EZEN ingej aildaj baina «Dombo buriig darsaar duurgeh yostoi» hemeev". Ted chamd "Dombo buriig darsaar duurgeh yostoig bid sain medehgui yuu?" gehed **13** chi tedend "EZEN ingej aiddaj baina. «Uzeztun, Bi ene gazar nutgiin buh orshin suugchdyg buyuu sentiind ni Davidyn toloo suugch haad, tahilch nar, esh uzuulegchid bolon

Iyerusalimyn buh orshin suugchdyg sogtuurlaar duurgene! **14** Bi tedniig etsguud bolon hovguudiinh ni hamt biye biyeniih ni esreg but tsohino» gej EZEN tunhagljaj baina. "Tedniig ustgahgui baihgui gej Bi orovdoh ch ugui, haramsah ch ugui, enereh ch ugui" hemeev» gej hel" gejee. **15** Sonsoj, anhaaral tavi, bitgii bardamna. Uchir ni EZEN aildjee. **16** Tereer haranhuig avchrahaas omno, mon burenhii uuls deer hol chini budrehees omno ta naryg gerel gegeeg naidan huleeh hoorond Tereer tuuniig gun haranhui, uhliin suuder bolgohoos omno oorsdiin Burhan EZEND aldryg orgo. **17** Harin chi uuniig sonsohgui bol minii setgel bardam zangiin omnoos nuutsgailan uilna. EZENii sureg olzlogdson tul minii nud gashuunaar uilj, nulims ursgana. **18** Haand bolon eh hatand "Dord gazar suutsgaa. Uchir ni ta naryn goyomsog titem tolgoigoos chini unasan yum" gej hel. **19** Nyegyeviin hotuud tsoojlogdoj, ongoilgoh hen ch alga. Buh Iuda tsologdjee, buhleeree tsologdjee. **20** Nudee orgoj, hoid zugees irj baigaa humuusiig har. Chamd ogogdson honin sureg, saihan honinuud chini haana baina ve? **21** Chi ooro tedniig surgasan baital Ter chinii deer chamaig zahiruulahaar uridyn nohdiig tavival chi yuu geh ve? Huuhdee toruulj bui emegtei shig chi ovchind barigdahgui gej uu? **22** Hervee chi zurhendee "Edgeer zuils yaagaad nadad tohioldov?" gej helbel, chinii gem buruu mash ih bolsnoos chinii banzal taichigdan, chinii osgii il garna. **23** Yetiop hun arisaa, irves tolboo oorchiilj chadah uu? Muug uildej zurshsan chi ch bas sainyg uildej chadna. **24** Tiim uchraas Bi tedniig hiiseh sureltei adil tsoliin salhind taraana. **25** Ene bol chinii shavga, Nadaas chamd hemjij ogson huvi yum gej EZEN tunhagljaj baina. "Uchir ni chi Namaig martaj, hudal huurmagt itgesen bilee. **26** Tiimees, chinii ichguuriig haragduulahyn tuld Bi Ooro ch bas chinii hormoig nuuren deeguur chini sohson. **27** Chinii sadar samuun yavdluud bolon husel tachaal, tal heer deh tolgod deer bui chinii biye uneleh yavdlyn huvid gevel Bi chinii jigshuurt zuilsiig harsan bilee. Aaaa, Iyerusalyem aa! Chi hir udaan buzar baisaar baih ve?".

Yeryemia 14

14:1 Gan gachgiin talaar EZENii ug Iyeryemiad irsen ni **2** "Iuda

gashuudaj, tuunii daaman haalganuud gudaina. Ted gashuudan gazar deer suuh bogood Iyerusalimyn hashhiraan deesh odov. **3** Tednii noyod zarts naraa usand yavuulav. Ted nootsluur uruu irsen bolovch yamar ch us olsongui. Ted hooson savtaigaa butsj irev. Ted ichguur, doromjlold orj, tolgoigoo buteetsgeev. **4** Gazar nutagt boroo oroogui tul gazar hagarchee. Tariachid ichguur bolj, tolgoigoo buteetsgeev. **5** Uchir ni ovs baihgui tul talyn sogoo hurtel zovhon hayahyn tuld iliigee toruuljee. **6** Hulanguud nutsgen dov tolgod deer zogsdog. Ted tsoovor chononuud met aahildag. Yamar ch urgamal baihgui tul nud ni muudna. **7** Bidnii gem buruu bidnii esreg gerchlevch, EZEN, Ooriin neriin toloo uildeech! Uneheer bid olon udaa itgelee orhison bogood bid Tany esreg nugel uildsen bilee. **8** Oo, Izrailiin naidvar aa, zovoh uyed tuuniig Avragch aa, Ta yaagaad gazar nutag dahi hariin hun met, esvel honoglohoor maihnaa bosgoson ayalagch met baina ve? **9** Ta yaagaad aisan hun met, avarch chadahgui huchten adil baina ve? Gelee ch Ta bidnii dund baigaa, Oo, EZEN, bid Tany nereer duudagdsan bilee. Bidniig buu orhioch!". **10** EZEN ene humuust ingej aildaj baina. "Hedii tiim ch gesen ted heren tenuuchleh durtai boljee. Ted hooloo horij barisangui. Tiim uchraas EZEN tedniig huleen avdaggui. Odoo Tereer tednii gem buruug sanaj, tednii nugliig shiitgene". **11** Tiimees EZEN nadad "Ene humuusiin sain saihny toloo buu zalbir. **12** Tedniig matsag barihad Bi tednii orilohyg sonsohgui. Tedniig shataalt tahil bolon ideen orgoliig orgohod Bi tedniig huleen avahgui. Harin Bi ild, olsgolon bolon tahlaar tedniig togsgol bolgono" gej aildav. **13** Harin "Ezen BURHAN! Haraach, esh uzuulegchid tedend «Ta nar ildiig uzehgui, olsgolond ch nirvegdehgui, harin bi ta nart ene gazart urgeljiin amar amgalang ogno» gej helj baina" gej bi helev. **14** Tegtel EZEN nadad aildahdaa "Esh uzuulegchid Minii nereer hudal huurmagiig esh uzuulj baina. Bi tedniig ilgeegee ch utui, tedend tushaagaa ch ugui, tedend aildaa ch ugui. Ted ta nart hudal uzegdel, merge tolog, hooson zuils bolon oorsdiin sanaany mehleltiig esh uzuulj baina. **15** Hediigeer tedniig ilgeesen ni Bi bish bolovch, Minii nereer esh uzuulj bui esh uzuulegchdiin tuhaid EZEN ingej aildaj baina. Ted «Ene gazar nutagt ild bolon olsgolon garahgui» gej helseer baigaa bogood tedgeer esh uzuulegchid ild bolon

olsgolongoor togsoh bolno! **16** Mon tednii esh uzuulegiig sonsson humuus olsgolon bolon ildnii ulmaas Iyerusalimyn gudamjnuudad hayagdah bolno. Tedniig, ehneruudiig ni ch, hovguudiig ni ch, ohidyg ni ch orshuulah hen ch baihgui baina. Uchir ni Bi tednii horon muug oorsod deer ni asgah bolno. **17** Chi tedend ene ugiig heleh bolno. "Minii nud shono bolon odor nulims ursgag, nulims buu zogsog. Uchir ni minii ard tumnii ongon ohin huchtei tsohiltoor, honduurtei haldvart sharhaar byatsluulsan bilee. **18** Herev bi heer tal uruu garval, uzegtun, ildeer hyaduulsan humuus baina! Herev bi hotod orj irvel, haragtun, olsgolongiin ovchnuud baina! Uchir ni esh uzuulegch, tahilch hoyoryn ali ali ni Oorsdiin meddeggui gazar nutgaar heren hesuuchleheer yavjee" geerei gev. **19** Ta Iudagaas burmoson tatgalzsan uu? Esvel Ta Sionyg jigshsen uu? Ta bidniig yuund edgeshguigeer tsohiv? Amar amgalang huleesen bolovch yamar ch sain saihan ni irsengui. Edgereltiin tsagiig huleesen bolovch, uzegtun, aimshig irev! **20** Oo, EZEN, bid oorsdiinhoo horon muug, etseg ovgodiihoo gem buruug medne. Uchir ni bid Tany esreg nugel uildsen bilee. **21** Ooriinhoo neriin toloo bidniig buu jigsheech! Ooriin aldryn sentiig buu shivshig bolgooch! Bidentei baiguulsan Ooriin gereeg sanaj, buu tsutslaarai! **22** Undestnuudiin shuteenuudiin dund boroo oruuddag shuteen bii yuu? Esvel tenger aadar boroo hairlaj chadah uu? Ene ni Ta bish gej uu, bidnii Burhan EZEN? Tiim uchraas bid Tand naidaj baina. Uchir ni edgeer buh zuilsiig hiisen negen ni Ta bilee.

Yeryemia 15

15:1 Tegeed EZEN nadad aildahdaa Mosye, Samuyel nar hurtel Minii omno zogsoj baisan ch Minii zurh ene humuustei hamt baihgui. Tedniig Minii orshihuigaas zailuulan, tedniig yavuul! **2** Ted chamd «Bid haashaa yavah yum be?» geh uyed chi tedend "EZEN ingej aildaj baina. «Uheh ni uhel uruu, ildend zoriulagdsan ni ilduruu. olsoh ni olsgolon uruu, olzlogdoh ni olzlol uruu yav» hemeev" gej hel. **3** "Bi tednii deer dorvon torliin gamshgiig buulgana" gej EZEN tunhaglaj baina. "Ter ni alah ild, chireh nohod, tengeriin shuvuud bolon zalgij, suitegeher gazryn araatan amitad

yum. **4** Hyezyekiagiin huu Iudagiin haan Manassyegaas bolj, Iyerusalimd uildsen zuilsiinh ni toloo gazar delhiin buh haanchlaluudyn dund Bi tedniig aidsyn zuil bolgono. **5** Iyerusalim aa, unendee hen chamaig orovdoh yum be? Hen chinii toloo gashuudah ve? Esvel chinii sain saihny talaar asuuh gej hen ergeh ve?". **6** EZEN tunhagljaj baina. "Namaig orhison chi aragshaa yavsaar l baina. Tiimees Bi chinii esreg garaa sungaj, chamaig ustgana. Bi zoolon handsaar baigaad zalhjee. **7** Bi tedniig gazar nutgiin daaman haalgany derged shigshigch sereegeer shigshine. Bi huuhduudees ni hagatsaaj, Ooriin ard tumniig Bi ustgana. **8** Tednii belevsregsed ni Minii omno dalain ergiin elsnees ch iluu olon bolno. Bid tednii esreg buyuu zaluu hunii ehiin esreg ud dund suitgegchiig avchirna. Bi tuun deer aidas, zovlong genet avchirna. **9** Doloon hovguun toruulsen eh betgerdeg. Amisgalah ni ch hundreltei. Hediigeer odor baivch, tuunii nar ni jargajee. Tereer ichguur bolj, basamjlagdav. Tiimees Bi tednii amid uldegdsdiig daisnuudynh ni omno ildend tushaana" gej EZEN tunhagljaj baina. **10** Eej mini, ta namaig buh gazar nutagt heruul margaany hun bolgoj toruulsen tul bi gaslantai yaa! Bi zeelduuleegui, hunees mongo zeeleegui, getel hun bur namaig haraah yum. **11** EZEN aildahdaa "Bi sain saihny toloo chamaig lavtai choloolno. Gai gamshig, zovlongiin uyed Bi daisnaar chini chamaig hanguulah bolno. **12** Hen negen ni tomriig, hoid zutees ireh tomriig, esvel hurliig hagalj chadah uu? **13** Chinii buh nugliin toloo buh hyazgaar nutagt chini Bi chinii ed bayalag bolon erdenesiig uneguigeer olz bolgon ogno. **14** Tegeed Bi daisnuudaar chini chinii medehgui nutagt avchruulna. Uchir ni Minii uur hilend gal notsoogdson bogood ter ni chinii deer shatah bolno" gev. **15** Ta bol meddeg bilee, EZEN, namaig sanan ajigljaj, minii omnoos havchigchdaas mini oshoo avaach. Ooriin tesver tevcheeree hargalzan namaig buu zailuulaach. Tany toloo bi zevuutslig tesverledgiig medeech. **16** Tany ugs oldson bogood bi tedniig idsen bilee. Tany ugs nadad bayar hoor bolon zurh setgeliin mini taashaal bolson bilee. Uchir ni tumen tsergiin Burhan EZEN, bi Tany nereer duudagdsan bilee. **17** Nargin bayasagchdyn dund bi suugaagui, bi tsengesen ch ugui. Tany mutryn ulmaas bi gantsaaraa suusan. Uchir ni Ta namaig egduutsleer duurgesen bilee. **18** Yaagaad minii ovdolt duusashgui, minii sharh edgershgui baina

ve? Ta minii huvid uneheer itgej bolohgui ustai huuramch gorhi adil baih yum uu? **19** Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. "Herev chi butsj irvel, Bi chamaig sergeeh bolno. Chi Minii omno zogsoh bolno. Herev chi uneguigees uneteig gargaj avbal, Chi Minii toloo yarigch baih bolno. Tednii zugees ted cham uruu ergej magadgui, harin chinii huvid chi teden uruu ergej bolohgui. **20** Tegeed Bi chamaig ene ard tumend behlegdsen hurel herem bolgono. Ted hichneen chinii esreg tulaldavch, chamaig diilehgui. Uchir ni chamaig avarch choloolohoor Bi chamtai hamt baina" gejj EZEN tunhagljaj baina. **21** "Tiimees Bi chamaig horon muugiin garaas choloolj, huchirhiilegchiin baritsnaaszolino".

Yeryemia 16

16:1 EZENii ug nad deer bas irj, aildahdaa **2** "Chi oortoo ehner avah yosgui bogood ene nutagt hovguud, ohidtoi ch boloh yosgui" gev. **3** Uchir ni ene nutagt tordog ohid, hovguudiin talaar, tedniig toruuldeg ehchuud bolon ene nutagt tedniig olson etsguudiinh ni talaar EZEN ingej aildaj baina. **4** "Ted honoolt ovchnoor uhej, tednii toloo gashuudahgui ba tedniig orshuulahgui. Ted gazryn gadarga deer yalgadas met bajj, ild bolon olsgolongoor etses bolj, huuruud ni tengeriin shuvuud bolon gazryn araatan amitdyn hool bolno". **5** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. "Gashuudlyn gert bitgii or, gashuudahaar, esvel tedniig taitgaruulahaar buu yav. Uchir ni Bi ene ard tumnees Ooriin amar amgalan, hair enerel, orshooloo butsaaj avsan" gejj EZEN tunhagljaj baina. **6** "Tom bolon jijig buh humuus ene nutagt uhne. Ted orshuulagdahgui, tednii toloo gashuudahgui bogood tednii toloo hen ch biyee ogtolj, tolgoin usee husahgui. **7** Humuus uhegsdiin toloo hen negniig taivshruulahaar, tednii toloo gashuudan talh huvaahgui, esvel hen negnii etseg ehiinhee toloo uuhaar taivshruulah ayagygedend ogohgui. **8** Uunees gadna chi idej uuhaar tedentei hamt suuhyn tuld nairyn gert oroh yosgui". **9** Uchir ni Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi chinii nudnii omno bolon chinii tsag uyed ene gazraas bayar hoor bolon bayaslyn duut, suit zaluu bolon suit busguin duu hooloig alga bolgono". **10** Chi edgeer buh ugsiig

ene ard tumend helehed ted chamd "Yamar uchraas EZEN ene buh aguu gai gamshgiig bidnii esreg tunhaglasan yum be? Bidnii gem buruu yum ve? Esvel bid oorsdiin Burhan EZENii esreg uildsen nugel maani yum ve?" gej helne. **11** Tegehed chi tedend "Ta naryn etseg ovgod Namaig orhij oor burhdyg dagaj, tedend uilchlen, tedend morgosnoos bolson yum. Harin Namaig ted orhij, Minii huuliig sahiagui bilee" gej EZEN aildaj baina. **12** "Ta nar ch bas etseg ovgodoosoo iluugeer horon muug uildev. Uzeztun, ta naryn hun neg bur Namaig sonsohguigeer oorsdiinhoo buzar muu zurhnii gojuud baidlyn daguu yavj baina. **13** Tiimees Bi ta naryg ene nutgaas ta naryn bolon etseg ovgodiin chini medeegui nutag uruu chuluudna. Tend ta nar oor burhdad odor, shonogui uilchleh bolno. Uchir ni Bi ta naryg taalagui" gej hel. **14** EZEN tunhagljaj baina "Tiim uchraas uzeztun, «Izrailiin hovguudiig Yegipyet nutgaas gargasan EZENii amid buigaar tangaraglaya» gej helegdehgui, **15** harin «Izrailiin hovguudiig hoid zugiin nutgaas bolon Ooroo tedniig hoon zailuulj avaachsen buh ornuudaas avchirsan EZENii amid buigaar tangaraglaya» gej helegdeh odruud irj baina. Uchir ni Bi tednii etseg ovgodod ogson tednii oorsdiin nutagt tedniig avchrah bolno. **16** Uzeztun, Bi olon zagaschdyg avchruulj baina" gej EZEN tunhagljaj baina. "Ted tedniig zagaschilna. Daraa ni Bi olon anchdyg avchruulj, ted tedniig uul, tolgod burees, hadny an tsavaas agnana. **17** Uchir ni tednii buh zamyg Bi hardag. Ted Minii nuurnees nuutdaagui, gem buruu ni ch Minii melmiinees daldlagdaagui. **18** Ted Minii gazar nutgiig buzarlaskan tul Bi ehleed tednii gem buruu bolon nutliig davhar tolno. Ted Minii oviig oorsdiin jigshuurt shuteenuudiin huuruudeer bolon oorsdiin jigshuurt zuileer duurgejee". **19** Oo, EZEN, minii huch chadal, minii bat tsaiz bolon zovlongiin odor horgodoh gazar mini, gazar delhiin etssees undestnuud Tan uruu irj, "Bidnii etseg ovgod hudal hurmag, ashiggui hooson zuilsees oor yuug ch ovlosongui" gej helne. **20** Hun oortoo burhdyg hiij chadah uu? Gelee ch ted burhad bish. **21** Tiim uchraas uzeztun, Bi tedend meduulne. Ene udaa Bi tedend Ooriin huch, Ooriin chadlyg meduulne. Minii ner bol EZEN bolohyg ted medeh bolno.

17:1 Iudagiin nugel tomor uzgeer bichigdjee. Ter ni ochir almaazny uzuureer tednii zurhnii sambar bolon tednii tahilyn shireenii ever deer siilegdjee. **2** Ted oorsdiin huuhduudee dursan sanahdaa mon ondor tolgod deer nogoon moddyn dergedeh oorsdiin tahilyn shireenuudiig bolon Ashyeragiin modon shong dursan sanadag. **3** Hodoo tal dahi Minii uul aa, chinii hyazgaar nutag dahi nugliin toloo chinii morgoliin ondorloguudiin hamt chinii ed bayalag bolon buh erdenesiig Bi olzond ogno. **4** Mon chi ooro ch Minii chamd ogson oviig geene. Bi chamaig chinii meddeggui nutagt ooriin chini daisnuudad uilchluulne. Uchir ni chi Minii uur hilend uurd shatah galyg notsoov. **5** EZEN ingej aildaj baina. "Hun torolhtond itgej, biye mahbodyg ooriin huch chadlaa bolgodog bogood zurh setgel ni EZENees ergedeg hun haraagdsan bilee. **6** Uchir ni tereer tsol deh but met bolj, hogjin tsetseglel irehed harahgui, harin orshin suugchgui davst nutagt buyuu zeluud nutagt chuluurhag gazart amidarna. **7** EZENd itgedeg bogood itgel naidvar ni EZEN baidag hun yerooltei yee! **8** Uchir ni tereer usan ursgalaar undsee orgosgoj, haluun shatahad aihgui usaar tarigdsan mod met bolno. Harin navchis ni nogoon baij, ter ni gan gachgiin jild tugshihgui, ur jims gargahaa ch bolihgui. **9** Zurh bol buh zuilees iluu huuramch bogood edgershgui ovchtei yum. Uuniig hen oilgoj chadah bilee? **10** EZEN Bi zurhiig erelhiilj, oyuun bodilyg shalgadag ni hun burd zamuudynh daguu, uilsinh ni ur dungiin daguu ogohiin tuld yum. **11** Shudarga busaar ed horongotei bologch ni gargaagui baij ondog dardag yatuutai adil yum. Amidralynh dunduur ene ni tuuniig orhij, etsest ni ter munhag bolno". **12** Ehneesee ondort orgogdson sur javhlant sentii bidnii ariun gazar yum. **13** Izrailiin naidvar EZEN, Tanyg orhigch bugd ichguurt unah bolno. EZEN boloh amid usny undargyg orhison tul ergen butsagch humuus gazar shoroon deer bichigdeh bolno. **14** Namaig edgeegeech, Oo, EZEN, bi edgeh bolno. Namaig avraach, bi avragdah bolno. Uchir ni Ta bol minii magtaal yum. **15** Haraach, ted nadad"EZENii ug haana baina? Ter ni odoo ireg!" gej helseer baina. **16** Harin minii huvid, Tany araas honichin bolohoos bi zugtaagui, gaslant odriig ch bi husen huleegeegui. Minii uruulaas garsan yum Tany omno baisnyg Ta Ooro medne. **17** Nadad aimshig buu baigaach. Zovlongiin odor Ta bol minii horgodoh

gazar yum. **18** Namaig havchigch humuusiig shivshig bolgooch. Harin minii huvid, namaig buu shivshig bolgooch. Tedniig ailgaach, harin namaig buu ailgaach. Teden deer zovlongiin odriig avchirj, tedniig hoyor dahin suirleer byatslaach. **19** EZEN nadad ingej aildav. "Yavj, Iudagiin haadyn orj, gardag niitiin daaman haalgan deer, mon Iyerusalimyn buh daaman haalguud deer zogs. **20** Tedend «Iudagiin haad bolon edgeer haalgaar orj iregch buh Iuda, Iyerusalimyn buh orshin suugchid aa, EZENii ugiig sonsotsgoo. **21** EZEN ingej aildaj baina. "Amraltyn odor yamar negen achaa uurehees, esvel Iyerusalimyn daaman haalgaar yamar negen zuil avchrahaas oorsdoo bolgoomjil. **22** Ta nar amraltyn odor gereesee yamar negen achaa buu zooj garga, yamar negen ajil ch buu hii, harin Bi etseg ovgodod chini tushaasny daguu amraltyn odriig ariunaar sahi. **23** Gesen hedii ch ted sonsoogui, chihee ch taviagui, harin sonsohgui bolon zasuulahguin tuld huzuugee hatuu bolgov". **24** EZEN tunhagljaj baina. "Herev amraltyn odor ene hotyn daaman haalgaar yamar ch achaa zooj oruulahgui, harin ene odor yamar ch ajil hiihguigeer amraltyn odriig ariunaar sahihyn tuld ta nar Namaig anhaaraltai sonsdog yum bol **25** ene hotyn daaman haalgaar haad, Davidyn sentiind suusan, morid unasan ba tereg hologloson noyod, Iudagiin humuus bolon Iyerusalimyn orshin suutchid orj irj, ene hot uurd orshin suugchitai baih bolno. **26** Ted shataalt tahil, tahil, ideen orgolbolon utlaga, mon EZENii gert talarhlyn tahiluudyg avchran Iudagiin hotuudaas, Iyerusalimyn ergen toirnoos, Byeniaminy nutgaas, nam dor gazraas, uularhag gazraas bolon Nyegyeeves ireh bolno. **27** Harin amraltyn odor achaa orgohgui, Iyerusalimyn haalgaar orj irehguigeer amraltyn odriig ariunaar sahihaar ta nar Namaig es sonsvol, Bi haalgan deer ni gal notsooh bogood ter ni Iyerusalimyn ordnuudyg zalgij, untraagdahgui»".

Yeryemia 18

18:1 EZENii ug Iyeryemia deer irj, aildsan ni **2** "Bosoj, vaarchnyd och. Tend Bi chamd ugee aildah bolno" gev. **3** Bi vaarchnyd ochihod, ter tend dutuin deer negen zuil hijj baiv. **4** Getel tuunii shavraar hijj baisan vaar gart

ni nurahad, tereer tuuniig oort ni taalagdsan ondoo vaar bolgoj dahin hiiv. **5** Tzttel EZENii ug nad deer irj, **6** "Izrailiin ger ee, ene vaarchintai adil Bi ta nart mon ingej uildej chadahgui gej uu?" gej EZEN tunhagljaj baina. "Uzegtun, vaarchny gar dahi shavartai adil, Izrailiin ger ee, ta nar Minii mutart mon tiim bilee. **7** Negen moxid Bi undestniig, esvel haanchlalyg undseer ni tastaj, nuraaj, ustgah tuhai yarij magadgui. **8** Herev Minii eserguutsen yarisan ter undesten ooriin buzar muutaasaa ergevel Bi teden deer buulgahaar tolovloj baisan gamshgiin talaar zoolorno. **9** Esvel oor negen moxid Bi undestniig, esvel haanchlalyg barijbosgon, tarij urguulah tuhai yarij magadgui. **10** Herev ter ni Minii duu hooloig dagahgui baisnaar Minii melmiid buzar muut uildvel, Bi tuuniig yeroohoor amlasan sainaasaa haruusna". **11** Tiimees odoo Iudagiin humuust bolon Iyerusalimyn orshin suugchdyn esreg yarihdaa "EZEN ingej aildaj baina «Uzegtun, Bi ta naryn esreg gai gamshig beltgej, tolovlogoo sedej baina. Ta naryn hun neg bur ooriin buzar muu zamaas ergej, oorsdiin zamuud bolon uilsiig shinechil» hemeev" gej hel. **12** Gevch ted "Naidvar alga! Uchir ni bid oorsdiin tolovlogoonuudiig dagah gej baigaa bogood bidnii hun neg bur ooriin buzar muu zurhiin gojuud baidlaar uildeh bolno" gej helne. **13** Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. "Oodoo undestnuudees asuu, uuntei adil zuiliig hen sonsson be? Izrailiin ongon ohin hamgiin aidas toruulmeer zuil uildev. **14** Livany tsas zadgai nutgiin chuluug orhidog uu? Hariin ursah huiten us ursahaa bolidog uu? **15** Minii humuus Namaig martsan bogood ted hooson burhdad utlaga uugiulj, ih zamaar bus jimeer yavahyn tuld ted oorsdiin zamuudaasaa, ertnii zamuudaas budersen ni **16** oorsdiin nutgaa ezguirel buyuu urgeljiin haruusal bolgohyn tuld yum. Uunii hajuugaar ongordog hun bur gaihaj, tolgoigoo segsreh bolno. **17** Dornyn salhi met Bi tedniig daisny omno taraana. Tednii gamshgiin odor Bi tedend nuuree bus, nuruugaa haruulna" hemeev. **18** Daraa ni ted "Iregtun, Iyeryemiagiin esreg tolovlogoonuudiig sedetsgeeye. Tahilchaas huuli, mergen hunees zovlolgoo, esh uzuulegchees ug uneheer ustahgui. Naash ir, tuuniig heeler tsohin, yamar ch ugend ni anhaarlaa handuulahgui baiya" gej helev. **19** Oo, EZEN, namaig sonsoj, minii daisnuud yuu helj baigaag sonsooch! **20** Sainyg muugaar hariulah yostoi gej uu? Uchir ni ted nadad nuh uhjee.

Tany uur hileng tednees zailuulahyn tuld tednii toloo sainyng yarihaar bi Tany omno herhen zogssonyg sanaach. **21** Tiim uchraas tednii huuhduudiig olsgolond ogch, tedniig ildnii huchind tushaagaach. Tednii ehneruudiig ur huuhedgui ba belevsen bolgooch. Tednii erguudiig uhtel ni hyaduulj, zaluuchuudyg ni tulaldaand ildend ortuuleech. **22** Ta tednii deer deeremchdiig genet avchrahad tednii geruudees hashhiraan sonstoh boltugai. Uchir ni ted namaig barihyn tuld nuh uhaj, minii hold urhi tavij nuusan bilee. **23** Gesen hedii ch EZEN Ta minii esreg bui tednii uhliin tolovlogoonuudiig medne. Tednii gem buruug buu uuchilj, tednii nugliig Ooriin melmiinees buu zailuulaach. Harin ted Tany omnohomorch unah boltugai. Ooriin uur hilengiin tsagt tedend uildeech!

Yeryemia 19

19:1 EZEN ingej aildav. "Yavj, vaarchny shavar vaar savyg hudaldan av. Ard tumnii ahmaduudaas zarimyg, ahlak tahilch naraas zarimyg avch yav. **2** Tegeed Potshyert daaman haalgany oroh uudnii dergedeh Byenhinnomyn hondiid ochij, Minii chamd heldeg ugsiig tend tunhagla. **3** "Iudagiin haad bolon Iyerusalimyn orshin suugchid aa, EZENii ugiig sons. Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, sonsson hun buriin chih chichreheer tiim gamshgiig Bi ene gazar deer avchrah gej baina. **4** Uchir ni ted Namaig orhij, uuniig hari gazar bolgoj, oorsdoo ch, etseg ovgo diin ch, Iudagiin haadyn ch medeegui oor burhdad ene gazar tahiluudyg shataasan bogood gemgui humuusiin tsusaar ene gazryg duurgej, **5** Baald shataalt tahil bolgon oorsdiin hovguudiig gald shataahyn tuld Baalyn morgoliin ondorloguudiig barisan yum. Ene ni Minii hezee ch tushaagaagui, yariagui, Minii sanaand ch oroogui zuil yum. **6** Tiim uchraas, uzegtun, ene gazar Tofyet buyuu Byenhinnomyn hondii gej dahin nerlegdehee bolij, harin Allagyn hondii gej nerlegdeh odrud irj baina» gej EZEN tunhagla baina. **7** «Bi Iuda bolon Iyerusalimyn zovlolgoog ene gazart hooson bolgoj, Bi tedniig daisnuudynh ni omno bolon oorsdiinh ni amiig eregchdiin garaar unagaah bolno. Bi tednii huuruudiig tengeriin shuvuud bolon gazryn araatan amitdad hool bolgon

ogno. **8** Bi mon ene hotyg balgas, haruuslyn shaltgaan bolgono. Ugeer ongorogch hun bur gaihaj, gai gamshguudynh ni toloo haruusah bolno. **9** Bi tedneer hovguud, ohidynh ni mahyg iduulj, ted busleltend bolon daisnuud ni ba oorsdiinh ni amiig haigchdyn uchruulsan zovlon doktor biye biyenihee mahyg ideh bolno» hemeev" gejj hel. **10** Tegeed chamaig dagaldan yavah humuusiin nuden deer chi vaaryg hagalj, **11** tedend "Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina «Dahin dahin zasaj bolohguigeer vaarchny savyg hagalahtai yag adil Bi ene humuus bolon ene hotyg hagalna. Orshuulah gazar baihguitul ted Tofyeted orshuulna. **12** Ene gazar bolon tuunii orshin suugchdad Bi ingej handah ni ene hotyg Tofyet shig bolgohyn tuld yum» gejj EZEN tunhagljaj baina. **13** «Deever deer ni tengeriin buh erhest tahil orgoj, oor burhdad undaan orgoliig tsutgasan buh geruudees bolj Iyerusalimyn bolon Iudagiin haadyn geruud Tofyet gazar shig buzarlagnana» hemeev" gejj hel gev. **14** Daraa ni EZENii ooriig ni esh uzuuleheer ilgeesen Tofyetaas Iyeryemia irev. Tereer EZENii orgoonii hashaa doktor zogsoj, buh ard tumend handan **15** "Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aiddaj baina. «Uzegtun, Minii ugiig sonsohgui gejj ted huzuunuudee hatuu bolgoston tul Bi tednii esreg tunhaglasan buhii l gamshgiig ene hot bolon tuunii suuringuud deer avchrah gejj baina» hemeev" gejj heljee.

Yeryemia 20

20:1 Immyeriin huu, EZENii orgoonii terguun tushmel boloh tahilch Pashhur edgeer zuilsiig Iyeryemia esh uzuulj baigaag sonsood, **2** Pashhur esh uzuulegch Iyeryemiag janchuulan, EZENii orgoonii dergedeh Byeniaminy deed Daaman Haalgand tuuniig dongolov. **3** Daraa odor ni Pashhur Iyeryemiag dongonoos sullahad Iyeryemia tuund EZENii chamaig duudsan ner bol Pashhur bish, harin Magormissabib yum. **4** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi chamaig oort chini bolood buh naiz nohdod chini aimshig bolgoh gejj baina. Chinii nud harsaar baihad ted daisnuudynhaa ildend unana. Ingeed Bi buh Iudag Vavilony haany gart tushaah bogood tereer tedniig tsologdogsod bolgon Vavilon uruu avaachij,

tedniig ildeer hyadna. **5** Bi mon ene hotyn buh ed bayalgiig, tuunii buh buteegdehuun bolon buh unetei zuilsiig ni taraan ogno. Iudagiin haadyn buh erdenesiig ch hurtel Bi daisnuudynh ni gart ogch, tedniig tonuulj, tedniig avch yavan, Vavilond avaachna. **6** Pashhur chi bolon gert chini baigaa bugd olzlogdon yavah bogood ta nar Vavilond ochij, chi bolon chinii hudal esh uzuullegiig sonsson naiz nohod chini tend nas barj, tend orshuulagdana» hemeev" gej helev. **7** Oo, EZEN, Ta namaig mehelj, bi mehluulev. Ta namaig diilj, yalav. Bi buhel odriin tursh doog tohuu bolov. Hun bur namaig tohuurhah yum. **8** Uchir ni bi yarih bolgondoo changaar hashhirdag. Bi huchirhiilliig bolood suirliig tunhagljaj baina. Yaagaad gevel EZENii ug nadad buhel odriin tursh zemlel, doog tohuu bolj baiv. **9** Harin herev bi "Bi Tuuniig dursahgui, Tuunii nereer dahin yarihgui" gevel ene ni minii setgel zurhend yasaar mini haagdan hureelegdsen shataj bui gal met bolno. Bi tuuniig dotroo hadgalahaas yadarch, bi tuuniig tesverlej chadahgui. **10** Uchir ni "Tal burd aimshig baina! Ilchiltsgeeye. Tuuniig ilchiltsgeeye!" gej olny shivegneldehiig bi sonsov. Minii buh itgemjit naiz nohod minii unahyg harj, "Ter mehluulj magadgui, tegvel bid tuuniig diilj, tuunees oshoogoo avna" gedeg. **11** Harin EZEN huchit negen met nadtai hamt baina. Tiim uchraas namaig havchigchid buderch, diilehgui. Ted unasnaasaa bolj martagdashgui uurdiin gutamshgaar burmoson ichguurt unah bolno. **12** Gelee ch tumen tsergiin EZEN, shudarga negniig sorij, sanaa bodol hiigeed zurh setgeliig hardag Ta teden deer baih Ooriin oshoo avaltyg nadad haruulaach. Uchir ni Tand bi hergee daatgasan bilee. **13** EZEND duul, EZENii magt! Uchir ni Tereer ugeegui yaduu negni setgeliig buzar muut uildegchiin garaas angijruulav. **14** Minii torson odor haraagdah boltugai. Ehiin mini namaig toruulsen odor buu yeroogdog. **15** Etsegt mini "Tand huu torjee" gesen medeeg avchirj, tuuniig bayarluulsan hun haraagdah boltugai. **16** Harin ter hun ni EZENii haramsahguigeer homruulsen hotuudtai adil baig. Tereer ogloo hashhiraanyg, odor tugshuuriin hashhiraanyg sonsog. **17** Minii eh minii bulsh bolj, tuunii hevlii urgelijid jiremsen baihyn tuld namaig torohoos omno tereer namaig alsangui uchir tegeg. **18** Minii odruud ichguur doktor ongorohiin tudd zovlon, ui gashuug harahaar bi yuund hevliines garav?

Yeryemia 21

21:1 EZENees Iyeryemiad ug irehed Zyedyekia haan tuun uruu Malhiagiin huu Pashhur bolon Maasyeiagiin huu, tahilch Zyefaniag ilgeen **2** "Vavilony haan Nyebuhadnyezar bidnii esreg daitaj baigaa tul bidnii omnoos EZENees asuuj ogooch. EZEN bidend Ooriin gaihamshigt uilsiin daguu handaj magadgui. Tegeed daisan bidnees uharch magad" gev. **3** Tegtel Iyeryemia tedend "Ta nar Zyedyekiad daraahyg heltugei. **4** «Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, hermiin gadna tald chamaig buselj baigaa Vavilony haan bolon haldyeichuudyn esreg daitahad chiniashigljaj baigaa, chinii gart bui zer zevsgiiig Bi erguuleh gej baina. Bi tedniig ene hotyn tovd tsugluulah bolno. **5** Bi Ooroo sungasan gar, huchit mutraar ta naryn esreg uurlan, hilegnen, durguitsen tuladdana. **6** Bi mon ene hotyn orshin suugchdyg, hun bolon araatan amitdyg yalgaagui tsohij, ted ih tahlaas bolj uhne. **7** Tegeed daraa ni Iudagiin haan Zyedyekia, tuunii zarts nar bolon ard tumniig buyuu ene hotod tahal, ild bolon olsgolongoos amid uldsen humuusiig hurtel Bi Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn gart, tednii daisnuudyn gart, mon tednii amiig eren haigchdyn gart tushaana. Tereer tedniig ildnii ireer tsohino. Tereer tedniig amid uldeehgui, orovdoh ch ugui, enereh ch ugui" gev EZEN aildaj baina»". **8** Ta nar mon ene humuust "EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi ta naryn omno ami bolon uhliin zamyg togtoodog. **9** Ene hotod suusan negen ild, olsgolon, tahlaar uhne. Harin gadagsh garch yavan, ta naryg buselj baigaa haldyeichuudad buuj ogson negen amidarch, ooriinhoo amiar toloosiig tolno. **10** Uchir ni Bi sainy toloo bus, hor honooliin toloo Ooriin nuuriig ene hotyg eserguutseheer chigluulev» gev EZEN tunhagljaj baina. «Ene hot Vavilony haany gart ogozdoh bogood tereer tuuniig galdan shataana» hemeev"**11** Tegeed Iudagiin haany geriinhend "EZENii ugiig sonsogtun, **12** Davidyn ger ee, EZEN ingej aildaj baina. «Ogloo bur shudarga yosyg uild. Tednii uilsiin buzar muugaas bolj Minii uur hilen gal met garch, yuu ch untraaj chadahguigeer shatahguin tuld deeremduulsen negniig daranguilagchiin garaas avar» **13** EZEN tunhagljaj baina. «Uzegtun, hondiid amidragch, chuluurhag tal aa, Bi ta naryn esreg baina.

"Hen bidnii esreg buuj ireh yum be? Hen bidnii suutsand orj ireh yum be?"
gej helegch humuus ta nar aa, **14** Bi ta naryg oorsdiin chini uilsiin ur
dungiin daguu shiitgene» gej EZEN tunhagljaj baina. «Buh orchin toirnyg ni
zalgiulahyn tuld Bi oid ni gal asaana» hemeev" gej hel gev.

Yeryemia 22

22:1 EZEN ingej aildaj baina. "Iudagiin haany gert ochood tend ene ugiig
helj, **2** «Davidyn sentii deer suudag Iudagiin haan aa, chi bolon chinii zarts
nar, mon ene daaman haalguudaar orj irdeg chinii humuus ee, EZENii
ugiig sonsogtun. **3** EZEN ingej aildaj baina. "Shudarga yosyg bolon zov
shudargyg uildej, deeremduulsen negniig daranguilagchiin garaas avar.
Mon hari hun, onchin, esvel belevsen huntei buruugaar buu handaj, buu
huchirhiil. Ene gazart gemgui tsusyg buu ursga. **4** Uchir ni humuus ta nar
uneheer uuniig uildvel, Davidyn bairand sentii deer ni suun, tereg hologlon,
morid unaj ooro, ooriin zarts nar bolon ooriin humuustei haad ene geriin
daaman haalgaar orj ireh bolno. **5** Harin herev ta nar edgeer ugsiig es
dagaval, ene ger balgas bolno gedgiig Bi Oorooro tangaragljaj baina" gej
EZEN tunhagljaj baina». **6** Uchir ni Iudagiin haany geriin talaar EZEN
ingej aildaj baina. "Chi Nadad Gilyead, Livany orgil yum. Gelee ch Bi
battaigaar chamaig tsol met, orshin suutchgui hotuud bolgono. **7** Uchir ni
tus bur ni oor oorsdiin zer zevsegtei suitgegchdiig Bi chinii esreg tavina.
Ted chinii shilmel hushnuudyg ogtolj, gal uruu hayana. **8** Olon undestnuud
ene hotyn hajuugaar ongoroh bolno. Ted neg negendee «EZEN yaagaad
ene aguu hotod ene metiig uildev? » getsgeene. **9** Tegeed ted hariulahdaa
«Uchir ni ted oorsdiin Burhan EZENii gereeg orhij, oor burhdad morgon,
tedend uilchilsen yum» geh bolno". **10** Uhsen hunii toloo buu uil, buu
gashuud. Odson negnii toloo urgeljluulen uil. Uchir ni tereer hezee ch
ergej irehgui, torolh nutgaa ch harahgui. **11** Uchir ni ene gazraas odson,
ooriin etseg Iosiagiin bairand haan bolson, Iosiagiin huu Iudagiin haan
Shallumyn talaar EZEN ingej aildaj baina. "Ter hezee ch tiishee butsjaj
irehgui. **12** Harin ted tuuniig olzlon avaachsen gazart tereer uhej, ene
nutgiig dahin harahgui. **13** Ooriin geriig zov shudarga busaar, deed

yeroonuudee shudarga yosny daguu bish baridag negen ni, horshdoo holsiig ni ogolguigeer tuunii uilchleliig ashigladag negen ni gaslantai yaa.

14 Ter ni «Bi oortoo zai ihte, deed oroonuudtei, bagtaamjtai baishin barij, tsonhnuudyg ni hushaar havtaslan, hurts ulaanaar budaj zusne» gej heldeg.

15 Chi hushaar orsoldoj baigaa tul haan boldog uu? Etseg chini idej uuj, shudarga yos bolon zov shudargyg uilddeggui gej uu? Tegeed l ter sain baiv.

16 Tereer zovson bolon yaduu negnii hergiig shuusen. Tegeed l ene ni sain baiv. Ene ni Namaig medeh gesen ug bish gej uu?" gej EZEN tunhaglaj baina.

17 "Getel chinii nud hiigeed zurh setgel chini zovhon ooriin shudarga bus orlogo, gemgui tsusyg ursgah bolon daranguilal ba huchirhiilliig hiih deer baina".

18 Tiim uchraas Iosiagiin huu, Iudagiin haan Iyehoiakimyn talaar EZEN ingej aildaj baina. "Ted tuunii toloo «Ayaa, ah mini!», esvel «Ayaa, egch mini!» gej gashuudahgui. Ted tuunii toloo «Ayaa, ezen ee!», esvel «Ayaa, tuunii sur javhlan!» gej gashuudahgui.

19 Tereer chiregden, Iyerusalimyn daaman haalganaas tsaash shidegden iljignii orshuulgaar orshuulagdana.

20 Livan uruu ogsoj, hashhirsch, Bashand duugaa ondorsgo. Mon Abarimaas hashhir. Uchir ni buh amraguud chini byatsarhee.

21 Oson devjih uyed chini Bi chamd helsen bolovch chi «Bi sonsohgui!» gesen. Chi Minii duu hooloig dagaagui ni chinii zaluugaas uildel chini baiv.

22 Chinii buh honichdyg salhi hiisgen hamj, chinii amraguud olzlogdono. Tegehed chi buh horon muugaasaa bolj lavtai yaa ichij, doromjlogdono.

23 Hushind uurlej, Livand amidragch chamaig huuhdee toruuleh gej ovdoj bui emegteinh shig huchtei ovtgohod chi yaaj yooloh bol!".

24 EZEN tunhaglaj baina. "Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Hichneen Iudagiin haan Iyehoiakimyn huu Konia ni Minii baruun mutar dahi tamga baisan hedii ch, Bi chamaig sugalj gargana.

25 Bi chamaig amiig chini erj bui humuusiin gart, tiim ee, chinii aidag humuusiin gart, Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn bolon haldyeichuudyn gart tushaana.

26 Bi chamaig bolon chamaig toruulsen ehiig chini chinii toroogui oor nutag uruu chuluudah bogood tend chi uhne.

27 Harin tednii butsahyg husej bui gazar nutgiin huvid, ted tuun uruu butsahgui.

28 Ene hun Konia basamjlagdsan, evderch butarsan vaar uu? Esvel ter henii ch husdeggui sav yum uu? Yaagaad ter bolon tuunii ur udam chuluudagdaj,

oorsdiin ul medeh gazar nutag uruu zailuulagdav? **29** Oo nutag aa, nutag aa, nutag aa, EZENii ugiig sons! **30** EZEN ingej aildaj baina. «Ene huniig ur huuhedgui, ooriin odruuddee tsetseglen devjihgui hun gej bich. Uchir ni Tuunii udmyn yamar ch hun Davidyn sentii deer suun, Iudad dahin zahiran, hogjij devshihgui bilee» hemeev".

Yeryemia 23

23:1 "Minii belcheeriin honidyg taraan butraaj, suitgej baigaa honichid gaslantai yaa!" gej EZEN tunhagljaj baina. **2** Tiim uchraas Minii ard tumniig hariulj baigaa honichdyn tuhaid Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Ta nar Minii honin surgiig taraaj, hooj zailuulan, tedniig halamjilsangui. Uzegtun, Bi ta naryn uilsiin buzar muugiin ulmaas ta naryg shiitgeh gej baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **3** "Tegeed Bi Ooroo honin surgiinhee uldegdsdiig Ooriin hoon zailuulsan nutgaas tsugluulj, tedniig belcheert ni butsaaj avchrah bogood ted ur jims gargaj, urjine. **4** Bi bas tednii deer baih, tedniig hariulah honichdyg tomiloh bogood ted tsaashid aihgui, tugshihgui, hen ni ch dutagdahgui» gej EZEN tunhagljaj baina. **5** "Haragtun, Bi Davidad zov shudarga Mochir urguulah odruud irj baina" gej EZEN tunhagljaj baina. "Tereer haan met zahirch, mergen uhaanaar uildej, ene gazar nutagt shudarga yosyg bolon zov shudargyg uildene. **6** Tuunii odruuded Iuda avragdaj, Izraili ayuulgui amidarna. Tuunii duudagdah ner ni «EZEN bol bidnii zov shudarga» yum". **7** EZEN tunhagljaj baina "Tiim uchraas uzegtun, ted «Izrailiin hovguudiig Yegipyetiin nutgaas gargasan EZENii amid buigaar tangaraglaya» gej helehee bolij, **8** harin «Izrailiin geriinhnii ur udmyg hoid zugiin nutgaas bolon Minii tedniig zailuulsan buh ornuudaas avchirj, udirsdan EZENii amid buigaar tangaraglaya» gej heleh odruud irj baina. Tegehed ted oorsdiin horson deer amidarna". **9** Esh uzuulegchdiin tuhaid, zurh mini minii doktor emterch, buh yas mini chichirne. EZENees bolon Tuunii ariun ugsees bolj bi sogtuu hun met, darsand diildsen hun met bolov. **10** Uchir ni ene nutag sadar samuunyg uildegchdeer duurev. Uchir ni ene nutag haraalaas bolj gashuuddag. Tsoliin belcheeruud gandjee. Tednii zam bas

buzar muu bogood tednii huch chadal zov bus yum. **11** "Uchir ni esh uzuulegch, tahlchiin ali ali ni buzarlagnav. Ooriin orgoond hurtel Bi tednii horon muu zuilsiig olloo" gei EZEN tunhaglaj baina. **12** "Tiim uchraas tednii zam oorsdod ni haltirgaatai zam met baih bolno. Ted tuner haranhui uruu zailuulagdaj, tiishee unana. Uchir ni Bi teden deer gamshgiig buyuu shiitgeliinh ni jiliig avchirna" gei EZEN tunhaglaj baina. **13** "Unees gadna, Samariin esh uzuulegchdiin dund Bi evgui muuhai zuil harav. Ted Baalaar esh uzuulj, Minii ard tumen boloh Izrailiig tooruulj bai. **14** Bi mon Iyerusalimyn esh uzuulegchdiin dund aimshigtai muuhai zuil harav. Ter ni sadar samuun bolood hudal huurmagaar alhah ni yum. Ted buzarmuug uildegchdiin garyg behjuuldeg. Iimees hen ni ch ooriin muu muuhaigaasaa ergesengui. Ted bugd Nadad Sodom met buyuu orshin suugchid ni Gomorra met bolov. **15** Tiim uchraas esh uzuulegchdiin tuhaid tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi tedniig agiar tejeej, tedend hortoi us uulgah gei baina. Uchir ni Iyerusalimyn esh uzuulegchdees buh gazar nutagt buzartarav» hemeev". **16** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Tanart esh uzuulj baigaa esh uzuulegchdiin ugsiig buu sons. Ted tanaryg hooson demii yumand udiridaj baina. Ted EZENii amaas bus, oorsdiin tosoolson uzegdliig yaridag. **17** Namaig basamjildag humuust ted «EZEN "Tanar amar amgalan baih bolno" gei aildav» gei helseer baidag. Zurhniihee gojuud baidlyn daguu yavagch burd ted «Tanardeer gai gamshig irehgui» gedeg. **18** Harin Tuunii ugiig harj, sonsohyn tuld hen EZENii zovlogoo dotor zogsson yum be? Hen Tuunii ugiig anhaarch, sonsson be? **19** Uzegtun, EZENii shuurga buyuu huilrah har shuurga uur hilengeer garchee. Ter ni horon muugiin tolgoi deer huilran ergeldene. **20** Tereer Ooriin zurhnii zorilguudyg biyeluulen uildehees naash EZENii uur butsahgui. Suulchiin odruded tanar uuniigtodorhoi oilgoh bolno. **21** Bi esh uzuulegchdiig ilgeegeegui, gevcht guideg. Bi tedend yariagui bolovcht esh uzuulev. **22** Harin herev ted Minii zovlogoo dotor zogsson bol, ted Minii ugsiig Minii ard tumend tunhaglaj, tedniig buzarmuu zamaas ni bolon uildliinh ni buzarmuugaas butsaan erguuleh baisan. **23** Bi als hoolyn Burhan bish, harin oirhon baih Burhan uu?" gei EZEN tunhaglaj baina. **24** "Bituuniig harahguigeer hun

ooriigoo horgodoh gazar nuuj chadah uu?" gej EZEN tunhagljaj baina. "Bi tengeruud bolon gazryg duurgedeggui gej uu?" gej EZEN tunhagljaj baina.

25 "Minii nereer huuramchaar esh uzuuldeg esh uzuulegchid "Bi zuud zuudellee, bi zuud zuudellee!» gej yuu helsniig Bi sonsson bilee. **26** Hedii boltol ve? Huurmagiig esh uzuuddeg esh uzuulegchdiin buyuu oorsdiin zurhnii toorogdliin esh uzuulegchdiin zurhend yum baina uu? **27** Tednii etseg ovgod Baalaas bolj Minii neriig martsantai adil ted biye biyendee heldeg oorsdiin zuudeeree Minii humuust Minii neriig martuulahyg boddog. **28** Zuud zuudelsen esh uzuulegch zuudee helj bolno, harin Minii ugtei negen Minii utiig uneneer heleg. Surel ni ur tariatai yuutaaraa adil ve?" gej EZEN tunhagljaj baina. **29** "Minii ug galtai adil bish gej uu?" gej EZEN tunhagljaj baina. "Chuluug butlah alhtai adil bish gej uu? **30** Tiim uchraas uzegtun, Minii ugsiig biye biyeneesee hulgaildag esh uzuulegchdiin esreg Bi baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **31** "Uzegtun, Bi oorsdiinhoo heliig ashiglan, «EZEN tunhagljaj baina» gej tunhagladag esh uzuulegchdiin esreg baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **32** "Uzegtun, Bi huuramch zuudiig esh uzuulen, tedniig helj, oorsdiin hudal huurmag bolon bolchimgui sairhlaaraa Minii humuusiig tooruulsen tednii esreg baina" gej EZEN tunhagljaj baina. "Getel Bi tedniig ilgeegeegui, tedend tushaal ch ogoogui bogood ted ene humuust ogthon ch ashig tus ogdoggui" gej EZEN tunhagljaj baina. **33** "Edgeer humuus, esvel esh uzuulegch, esvel tahilch chamaas «EZENii zon gej yuu ve?» gej asuuhad chi tedend «Yamar zon?» gej heleh yostoi. EZEN «Bi ta naryg hayana» gej tunhagljaj baina. **34** Tegeed «EZENii zon» gej heldeg esh uzuulegch, esvel tahilch, esvel humuusiin huvid, Bi ter hund bolon tuunii geriinhen deer shiitgel buulgana. **35** Ta naryn hun neg bur ooriin horsh bolon ooriin ah duud ingej heleh bolno. «EZEN yuu gej hariulav?», esvel «EZEN yuu gej aildsan be?». **36** Uchir ni ta nar EZENii zong dahin sanahgui. Yaagaad gevel hun buriin ooriinh ni ug zon bolno. Ta nar bidnii Burhan, tumen tsergiin EZEN, amid Burhany ugsiig guivuulsan bilee. **37** Chi esh uzuulegchid «EZEN chamd yuu gej hariulav?» bolon «EZEN yuu gej aildav?» gej heleh bolno. **38** Uchir ni herev chi «EZENii zon» gej helbel, uneheer EZENingej aildaj baina. «Ta nar "EZENii zon" gesen ene ugiig helsen tul» Bi ch gesen ta

nart «Ta nar "EZENii ug" gej buu hel» hemeen ilgeesen". **39** Tiim uchraas uzeztun, Bi ta naryg uneheer martaj, ta nart bolon ta naryn etseg ovgodod Ooriin ogson hotyn hamt Ooriin orshihuigaas zailuulna. **40** Bi ta naryn deer uurdiin shivshigt bolon ul martagdah uurdiin doromjlolyg tavina.

Yeryemia 24

24:1 Vavilony haan Nyebuhadnyezar Iudagiin haan, Iyehoiakimyn huu Iyekoniag, Iudagiin tushmediig, urchuud bolon darhchuudyn hamt Iyerusalimaas olzlon avch, Vavilond avchirsny daraa EZEN nadad uzuulev. Uzeztun, EZENii sumiin omno hoyor sags injir baiv! **2** Neg sagsand anh bolovsorson injir met mash sain injir baiv. Nogoo sagsand muudsan tul idej bolohgui mash muu injir baiv. **3** Tegtel EZEN nadad — Iyeryemia, chi yuu harj baina ve? gehed bi — Injir, sain injir, mash sain injir bolon muu, muudsan tul idej bolohgui mash muu injir gev. **4** Tegehed EZENii ug nad deer irj, aildahdaa — **5** Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Edgeer sain injirtei adil Bi ene gazraas haldyeichuudyn nutagt avaachsen Iudagiin olzlogdogsdyg Bi uunchlen saind tootsno. **6** Uchir ni Bi sainy toloo Ooriin melmiig teden deer togtooh bogood Bi tedniig ene nutag uruu dahin avchirna. Bi tedniig barij bosgoh bogood unagahgui, tedniig tarij suulgah bogood zulgaaj tastahgui. **7** Bi tedend Namaig medeh zurhiig ogno. Uchir ni Bi bol EZEN. Ted Nad uruu buh zurh setgeleesee butsaj ireh tul ted Minii humuus, Bi tednii Burhan bolno. **8** Harin muudsan tul idej bolohgui bolson muu injirtei adil, uneheer EZEN ingej aildaj baina, Bi tuunchlen Iudagiin haan Zyedyekia, tuunii tushmediig bolon ene nutagt uldsen Iyerusalimyn uldegdsiiig, mon Yegipyetiin nutagt amidardag humuusiig hayana. **9** Bi tedniig gazar delhiin buh haanchlaluudad aimshig, buzar muu bolgoj, zemlel bolon zuir ug met, Minii tedniig taraaj butruulah buh gazruud dahi eleg doog bolon haraal bolgono. **10** Bi tedend bolon tednii etseg ovgodod Minii ogson gazar nutgaas tedniig ustgah hurtel tednii deer ild, olsgolon bolon tahlyg ilgeene" gev.

Yeryemia 25

25:1 Iudagiin haan, Iosiagiin huu Iyehoiakimyn dorov deh jild (ene ni Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn ehni jil baiv) Iudagiin buh humuusiin talaarh ug Iyeryemiad irjee. **2** Uuniig esh uzuulegch Iyeryemia Iudagiin buh humuust bolon Iyerusalimyn buh orshin suutchdad yarin **3** "Iudagiin haan, Ammony huu Iosiagiin arvan gurav dahi jilees avahuulan ene odriig hurtel, ene horin gurvan jiliin tursh EZENii ug nadad irsen bogood bi ta nart dahin, dahin yarisan bolovch ta nar sonssongui. **4** EZEN esh uzuulegchid boloh Ooriin buh zarts naraa ta nar uruu dahin dahin ilgeesen bolovch ta nar sonsoo ch ugui, sonsoh gej chihee tavisan ch ugui. **5** Ted «Hun bur ooriin buzar muu zamaas bolon uilsiinhee buzar muugaas ergej, EZENii ta nart bolon ta naryn etseg ovgodod uurd monhod ogson nutagt amidar. **6** Oor burhdad uilchilj, morgohiin tuld tednii araas yavahgui baij, oorsdiin garyn buteeleer Namaig uurlahad buu hurgeerei. Tegvel Bi ta nart yamar ch hor honool uchruulahgui» gesen. **7** Getel ta nar Namaig sonsoogui ni oorsoddoo gai bolohyn tuld garynhaa buteeleeree Namaig uurlan hilegnuulehiin tuld baiv" gej EZEN tunhagljaj baina. **8** "Tiim uchraas tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Ta nar Minii utsiig sonsoogui tul, **9** uzegtun, Bi ilgeej, hoid zugiin buh ger buliig avch,» gej EZEN tunhagljaj baina. «Minii zarts boloh Vavilony haan Nyebuhadnyezar uruu ilgeej, tedniig ene nutgiin esreg, orshin suugchdynh ni esreg bolon ergen toirny edgeer buh undestnuudiin esreg avaachna. Bi tedniig burmoson ustgaj, tedniig aimshig, haruusal ba uurdiin ezguirel bolgono. **10** Uunees gadna, Bi tednees bayar bayasgalan bolon bayar hooriin duug, suit zaluu bolon suit busguin duu hooloig, teermiin chuluuny duu chimeeg bolon denluunii gerliig avna. **11** Ene buhel nutag ezguirel bolon aidas bolj, edgeer undestnuud Vavilony haand dalan jil uilchilne. **12** Dalan jil guitsej ongorohod Vavilony haan bolon ter undestniig, haldyeichuudyn nutgiig tednii gem buruugiin toloo Bi shiitgene. Bi tuuniig uurdiin ezguirel bolgono» gej EZEN tunhagljaj baina. **13** «Bi ter nutag deer tuunii esreg zarlasan Ooriin buh ugsiig, buh undestnuudiin esreg Iyeryemiagiin esh uzuulsen ene nomd bichigdsen buhniig avchirna. **14** (Uchir ni olon undestnuud bolon aguu ih haad tednees, tedniig hurtel bool bolgono. Bi tedend tednii uils bolon tednii garyn uildliin daguu nohon tolno.)» hemeev".

15 Uchir ni Izrailiin Burhan, EZEN nadad ingej aildaj baina. "Minii mutraas uur hilengiin darsny ene ayagyг avch, Minii chamaig ilgeeh buh undestend tuuniig uulga. **16** Ted uuj, guivan, tednii dund Minii ilgeeh ildnees bolj galzuurna". **17** Tegeed bi EZENii mutraas ayagyг avch, EZENii namaig ilgeesen buh undestend tuuniig uulgav. **18** Iyerusalim, Iudagiin hotuudad, tuunii haad bolon tuunii noyodod uulgasan ni tedniig ene odort met suirel, aidas, haruusal bolon haraal bolgohyn tuld yum. **19** Yegipyetiin haan Faraon, tuunii zarts nar, tuunii noyod, bolon tuunii buh ard tumen, **20** hariin buh humuus, Uz nutgiin buh haad, filistchuudiin nutgiin buh haad (Ashkyelon, Gaz, Yekron ba Ashdodyn uldegse), **21** Yedom, Moab, bolon Ammony hovguud, **22** Tiriin buh haad, Sidony buh haad bolon tengisees tsaash orshih arluudyn haad, **23** Dyedan, Tyema, Buz bolon bulanguudyг ogtoldog humuus, **24** Arabyn buh haad bolon tsold orshin suudag hariin humuusiin buh haad, **25** Zimriin buh haad, Yelamyn buh haad bolon Myediin buh haad, **26** oor hoorondoo oir hol baidag hoid zugiin buh haad, mon gazryn gadarguu deerh gazar delhiin buh haanchlaluud bolon Shyeshahyn haan tednii daraa uuh bolno. **27** "Chi tedend «Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Uuj, sogtuuran, booljin, unaad, ta naryn dund Minii ilgeeh ildnii ulmaas dahin buu bos"» gej hel. **28** Herev ted chinii garaas ayagyг uuhaar avahaas tatgalzval, chi tedend «Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Ta nar zaaval uuh yostoi! **29** Uchir ni uzegtun, Minii nereer duudagdah ene gazar Bi gamshgiig avchirj ehelj baina. Ta nar shiitgelees burmoson cholologdoh yostoi gej uu? Ta nar shiitgelees cholologdohgui. Uchir ni Bi gazar delhiin buh orshin suugchdyn esreg ildiig duudaj baina" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaj baina» gej helegtun. **30** Tiim uchraas chi tednii esreg edgeer buh ugsiig esh uzuulj, chi tedend helehdee «EZEN ondor deerees arhiran, Ooriin ariun orshihuigaas Ooriin duug gargana. Tereer Ooriin surgiin esreg huchteigeer arhirna. Tereer gazar delhiin buh orshin suugchdyn esreg usan uzmiig gishgeldeg humuusiin adil hashhirna. **31** EZEN undestnuudtei margasan tul gazar delhiin adagt hashhiraan hurchee. Tereer buh mahan biyesiig shuune. Horon muu humuusiin huvid, Tereer tedniig ildend tushaajee» gej EZEN tunhaglaj baina". **32** Tumen tsergiin

EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, buzar muu ni undestnees undesten uruu yavj, gazar delhiin hamgiin alsлагдсан hesgees aguu ih shuurга hodolgogdoj baina. **33** Ter odor EZENeer hyaduulsan humuus gazar delhiin neg adgaas nogoog hurtel baina. Tednii toloo gashuudahgui, tedniig tsugluulahgui, orshuulahgui. Ted gazryn gadarguu deerh yalgadas met bolno. **34** Uiltsgaa, honichid oo, ta nar hashhir. Surgiin ezed ee, ta nar unsend horvoo. Uchir ni ta naryn hyadlagyn болон таран butraltyn uye irsen bogood ta nar shilmel sav shig unana. **35** Honichdod zugtah gazar, surgiin ezded heltreh gazar ugui baih болно. **36** Honichdyn hashhirah duu, surgiin ezdiin uilah duu! Uchir ni EZEN tednii belcheeruudiig ustgaj baigaa bogood **37** EZENii shiruun uur hilengiin ulmaas amar amgalan surguud duugui bolgogdono. **38** Tereer arslan met Ooriin nuuts gazraa orhiv. Uchir ni daranguillyn hatuu baidal болон Tuunii shiruun uur hilengees болj aidas tednii nutag болjee.

Yeryemia 26

26:1 Iudagiin haan, Iosiagiin huu Iyehoiakimyn haanchilsny ehend EZENees iim ug irj, aildahdaa **2** "EZEN ingej aildaj baina. «EZENii orgoonii hashaand zogsoj, EZENii orgoond morgohoor irsen Iudagiin buh hotuudad heluuleheer Minii chamd tushaasan buh ugsiig tedend helegtun. Neg ch ugiig buu has! **3** Ted sonsood, tednii uilsiin buzар muugaas болj tedend uildeheer Minii tolovloj baigaa gai gamshgaas Namaig haramsuulahaar hun bur ooriin buzар muu zamaasaa ergej magadgui» hemeev. **4** Chi tedend «EZEN ingej aildaj baina. "Ta naryn omno Minii togtooson Minii huulid alhahyn tuld ta nar Namaig sonsohgui, **5** Bi ta nart dahin dahin ilgeesen bolovch ta naryn sonsoogui Minii zarts nar boloh esh uzuulegchdiin utsiig sonsohgui бол, **6** Bi ene orgoog Shilo shig, ene hotyg chBi gazar delhiin buh undestnuuded haraal болgono"» geј hel". **7** Tahilch nar, esh uzuulegchid болон buh ard tumen EZENii orgoond Iyeryemiag edgeer ugsiig yarihyg sonsov. **8** Buh ard tumen, tahilch nar болон esh uzuulegchded yariulahaar EZENii tushaasan bugdiig Iyeryemia yarij duusg ahad, buh ard tumen tuuniig barij avan, — Chi uheh yostoi! **9** Chi

yuund "Ene orgoo Shilo shig, ene hot orshin suugchgui, ezgui bolno" gej helen EZENii nereer esh uzuulev?" getsgeev. Buh ard tumen EZENii orgoond Iyeryemiag toiron tsuglarav. **10** Iudagiin tushmed edgeer zuilsiig sonsood, haany gerees EZENii orgoo uruu ochij, EZENii Shine Daaman Haalgany oroh uudend suutsgaav. **11** Tegtel tahilch nar bolon esh uzuulegchid ni tushmed ba buh ard tumend handan — Ene hund uheh yal og! Uchir ni ta naryg sonsoj baihad tereer ene hotyn esreg esh uzuulsen bilee getsgeev. **12** Tegtel Iyeryemia buh tushmeded bolon buh ard tumend yarin, — EZEN namaig ene geriin esreg bolon ene hotyn esreg ta naryn sonsson buh ugsiig esh uzuuluuleheer ilgeesen yum. **13** Tiim uchraas odo oorsdiin zamuud bolon uilsee zasaj, oorsdiin Burhan EZENii duu hooloig daga. EZEN ta naryn esreg zarlasan zolgui yavdlyn talaar Ooriin bodloo oorchiino. **14** Harin minii huvid, uzegtun, bi ta naryn gartbaina. Ta naryn nudend yuu ni sain, yuu ni zov bolohyg nadad uild. **15** Herev ta nar namaig albal, ta nar oorsod deeree, ene hot bolon tuunii orshin suugchid deer gemgui tsusyg avchrah bolno gedgiig l sain medegtun. Uchir ni uneheer ta naryg sonsoj baihad edgeer buh ugsiig heluuleheer EZEN namaig ta nar uruu ilgeesen bilee gej helev. **16** Tegehed tushmed bolon buh ard tumen ni tahilch nar ba esh uzuulegchded handan — Ene hund uheh yal ogohgui! Uchir ni tereer bidnii Burhan EZENii nereer bidend yariv gej heljee. **17** Daraa ni nutgiin ahmaduudyn zarim ni bosoj, ard tumnii buh chuulgand handan, — **18** Iudagiin haan Hyezyekiagiin uyed Moryeshyetyyn Mika esh uzuulev. Tereer Iudagiin buh humuust yarin, "Tumen tsergiin EZEN ingej aildav. «Sion talbai met hagalagdaj, Iyerusalim suirch, orgoonii uul oin morgoliin ondorloguud adil bolno»" gesen yum. **19** Iudagiin haan Hyezyekia bolon buh Iuda tuuniig alsan uu? Tereer EZENees emeen, EZENii taallyg guisan bogood EZEN tednii esreg zarlasan zolgui yavdlyn talaar Ooriin bodloo oorchoogui gej uu? Harin bid oorsdiinhoo esreg aguu tom buzar muu zuil uildej baina gej helev. **20** Uneheer, EZENii nereer esh uzuulj baisan, Kiriatiyearimyn Shyemaigiin huu Uria hemeegch hun bas baisan yum. Tereer ene hot bolon ene nutgiin esreg Iyeryemiagiinhtai tostei ugseer esh uzuulj baiv. **21** Iyehoiakim haan, tuunii huchirheg buh erchuud bolon buh tushmed edgeer ugsiig sonsood, tegeed haan tuuniig alahaar

erelhiilev. Harin Uria sonsood, ain zugtaj, Yegipyet uruu yavav. **22**
Tegehed Iyehoiakim haan Yegipyet uruu humuus ilgeejee. Ahboryn huu
Yeliatan bolon humuus tuuntei hamt Yegipyeted ochiv. **23** Ted Uriag
Yegipyetees avchirj, tuuniig Iyehoiakim haan uruu avaachiv. Tereer
tuuniig ildeer alj, huuriig ni engiin arduudyn orshuulah gazart hayav. **24**
Harin Shofany huu Ahikamyn gar Iyeryemiatai hamt baisan uchraas tereer
aluulahaar humuusiin gart ogogdsongui.

Yeryemia 27

27:1 Iudagiin haan, Iosiagiin huu Zyedyekiagiin haanchilsny ehend
EZENees Iyeryemiad ene ug irj, aildav. **2** EZEN nadad ingej aiddaj baina.
"Oortoo dongonuud bolon buulguudyg hiij, huzuundee omsood, **3**
Yedomyn haan, Moabyn haan, Ammony hovguudiin haan, Tiriin haan
bolon Sidony haand Iyerusalim uruu Iudagiin haan Zyedyekia uruu irdeg
elch naraar hel yavuul. **4** Tedend oorsdiin ezed uruu yavahyg tushaaj,
«Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aiddaj baigaa bogood ta nar
oorsdiin ezded ingej hel. **5** "Bi Ooriin aguu huch chadal bolon Ooriin
sungasan mutraar gazar delhii ba tuuniigadarguu deerh hun, araatan
amitdyg buteesen bogood uuniig Bi Minii melmiid taallyg olson negend
ogno. **6** Odoo Bi edgeer buh nutguudyg Ooriin zarts, Vavilony haan
Nyebuhadnyezaryn gart ogson bogood Bi mon tuund uilchluuleheer talyn
zerleg amitdyg tuund ogson yum. **7** Ooriinh ni gazar nutgiin tsag irtel buh
undestnuud tuund, tuunii hovguund bolon tuunii ach nart uilchleh boloi.
Daraa ni olon undestnuud bolon ih haad tuuniig oorsdiin zarts bolgono. **8**
Vavilony haan Nyebuhadnyezart uilchlehgui, mon Vavilony haany buulgan
door huzuugee tavihgui undesten, esvel haanchlal baival Bi ter undestniig
tuunii garaar ustgah hurtlee ild, olsgolon bolon tahlaar shiitgene" gej
EZEN tunhagljaj baina. **9** "Harin ta naryn huvid, ta nartai yarin «Ta nar
Vavilony haand uilchlehgui» gej heldeg oorsdiin esh uzuulegchid,
tologchid, zuud tailagchid, id shidtenuud, esvel ilbechdiig buu sons. **10**
Uchir ni ted ta naryg gazar nutgaas chini hol zailuulahyn tudd ta nart
hudlyg esh uzuuldeg. Bi ta naryg hoon zailuulah bogood ta nar mohno. **11**

Harin huzuugee Vavilony haany buulgan door hij, tuund uilchleh undestnuudiig Bi gazar nutagt ni uldeeh bogood ted gazar hagalj, tend amidrah bolno" gej EZEN tunhagljaj baina» gej hel". **12** Bi edgeer buhentei adil ugsiig Iudagiin haan Zyedyekiad yarij, — Ooriin huzuugee Vavilony haany buulgan door tavij, tuund bolon tuunii ard tumend uilchilj, amidar! **13** Vavilony haand uilchlehgui undestend EZENii aildsan shig chi bolon chinii ard tumen ild, olsgolon bolon tahlaar uhej yaah yum be? **14** Tiimees "Ta nar Vavilony haand uilchlehgui" gej chamd heldeg esh uzuulegchdiin ugsiig buu sons. Uchir ni ted chamd hudlyg esh uzuuddeg. **15** Uchir ni Bi tedniig ilgeegui" gej EZEN tunhagljaj baina. Harin, Bi ta naryg zailuulj, ta nar bolon ta nart esh uzuuldeg esh uzuulegchid mohohiin tuld ted Minii nereer huurmagaar esh uzuuldeg" gej helev. **16** Bi tahlilchdad bolon ene buh ard tumend handan — EZEN ingej aildaj baina. Ta nart "Uzegtun, EZENii orgoonii sav suulguud udahgui Vavilonoos avchragdana" gej helen esh uzuuldeg esh uzuulegchdiin ugsiig buu sons. Uchir ni ted ta nart hudlyg esh uzuuldeg. **17** Tedniig buu sons. Vavilony haand uilchilj, amidar! Ene hot yuund suireh yostoi yum be? **18** Harin ted esh uzuulegchid mon bolood EZENii ug tedentei hamt baigaa bol, EZENii orgoond, Iudagiin haany gert bolon Iyerusalimd uldsen sav suulguudyg Vavilon uruu yavuulahguin toloo tumen tsergiin EZENees ted odoo guig. **19** Uchir ni tumen tsergiin EZEN baganuud, tengis, taviuruud bolon ene hotod uldsen busad sav suulguudyn talaar buyuu **20** Iudagiin haan, Iyehoiakimyn huu Iyekoniag bolon Iuda, Iyerusalimyn buh noyodyg Iyerusalimaas Vavilon uruu tsollogt avch yavahdaa Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn avaagui sav suulguudyn talaar ingej aildaj baina. **21** Tiim ee, EZENii orgoond, Iudagiin haany gert bolon Iyerusalimd uldsen sav suulguudyn talaar Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. **22** "Tedniig Vavilond avaachih bogood Bi tednii deer ireh odor hurtel ted tend baina" gej EZEN tunhagljaj baina. "Daraa ni Bi tedniig butsaan avchirj, tedniig ene gazart sergeene" gej helev.

28:1 Ter jil Iudagiin haan Zyedyekiagiin haanchlalynehend buyuu dorov deh jiliin tavadugaar sard Gibyeonoos garaltai, Azuryn huu esh uzuulegch Hanania EZENii orgoond tahilch nar bolon buh ard tumnii omno nadad handan yarihdaa — **2** Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Bi Vavilony haany buulgyg evdlev. **3** Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn avch yavan, Vavilond avaachsans EZENii orgoonii sav suulguudyg Bi hoyor jiliin dotor ene gazar uruu butsaaj avchirna. **4** Bi mon Iudagiin haan, Iyehoiakimyn huu Iyekoniag bolon Vavilon uruu yavsans Iudagiin buh tsologdogsdiig ene gazar uruu butsaaj avchirna" gej EZEN tunhagljaj baina. "Uchir ni Bi Vavilony haany buulgyg evdelne" hemeev gej helev. **5** Tegeed esh uzuulegch Iyeryemia esh uzuulegch Hananiad handan EZENii orgoond zogsoj baisan tahilch nar bolon buh ard tumnii omno yariv. **6** Esh uzuulegch Iyeryemia — Amyen! EZEN ingej uildeh boltutai. EZENii orgoonii sav suulguud bolon buh tsologdogsdiig Vavilonoos ene gazart butsaaj avchrahaar chinii esh uzuul sen ugsiig EZEN batlah boltugai. **7** Gesen ch chamaig bolon buh ard tumniig sonsoj baihad Minii heleh gej bui ene utiig son sogtun! **8** Minii omno bolon ta naryn omno baisan esh uzuulegchid ert tsagaas olon nutguudyn esreg, ih haanchlaluudyn esreg, dain, gai gamshig bolon tahlyn tuhai esh uzuulj baisan. **9** Amar amgalangiin talaar esh uzuuldeg esh uzuulegchiin huvid, ter esh uzuulegchiin ug biyelegdeh uyed uneheer EZENii ilgeesen negen gej medegdeh bolno gej helev. **10** Tegehede esh uzuulegch Hanania esh uzuulegch Iyeryemiagiin huzuunees buulgyg avch evdlev. **11** Hanania buh ard tumnii omno yarij, — EZEN ingej aildaj baina. "Bi uunchlen Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn buulgyg buh undestnuudiin huzuunees hoyor buten jiliin dotor evdelne" gejee. Tegeede esh uzuulegch Iyeryemia ooriin zamaar odov. **12** Esh uzuulegch Hanania esh uzuulegch Iyeryemiagiin huzuunees buulgyg evdelsnii daraa EZENii ug Iyeryemiad irj, — **13** Yavj, Hananiatai yarin "EZEN ingej aildaj baina. «Chi modon buulguudyg evdelsen bolovch chi tednii orond tomor buulguudyg hiiv» hemeev. **14** Uchir ni Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Edgeer buh undestnuudiig Vavilony haan Nyebuhadnyezart uilchluulehiin tuld Bi tednii huzuund tomor buulgyg tohov. Ted tuund uilchleh bolno. Bi bas

tuund talyn araatan amitdyg ch ogson bilee»" geij aildav. **15** Tegeed esh uzuulegch Iyeryemia esh uzuulegch Hananiad handan — Hanania, odoo sons, EZEN chamaig ilgeegui bogood chi ene humuusiig hudal yumand itguulev. **16** Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi chamaig gazryn gadarguunaas zailuulah geij baina. Chi EZENii esreg tzsleliig zovloson tul ene jil chi uheh bolno" geij heljee. **17** Ingeed esh uzuulegch Hanania yag ter jiliin doldugaar sard uhev.

Yeryemia 29

29:1 Edgeer ni Iyerusalimaas tsollogiin busad ahmaduud, tahilch nar, esh uzuulegchid bolon Iyerusalimaas Vavilon uruu Nyebuhadnyezaryn tsollogt avch yavsan buh humuust esh uzuulegch Iyeryemiagiin ilgeesen zahidlyn ugs yum. **2** (Ene ni Iyekonia haan, eh hatan, ordny tushmed, Iuda bolon Iyerusalimyn noyod, gar urchuud bolon darhchuudyg Iyerusalimaas odsony daraa baiv) **3** Shafany huu Yelasa bolon Hilkiagiin huu Gyemariagiin garaar ilgeegdsenbogood Iudagiin haan Zyedyekia tedniig Vavilon uruu Vavilony haan Nyebuhadnyezar uruu ilgeen, **4** "Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ni Iyerusalimaas Vavilon uruu tsollogt Minii ilgeesen buh tsologdogsod ingej aildaj baina. **5** «Baishinguud bosgoj, amidar. Tsetserleguud tarij, buteegdehuuniig ni id. **6** Ehneruud avch, hovguud ba ohidyn etsguud bolj, ted hovguud, ohidyg toruuleheer hovguuddee ehneruud avch, ohidoo nohruuded ni og. Tend urjij, buu tsoor. **7** Minii ta naryg tsolj yavuulsan hotod sain saihnyg erelhiilj, tuunii omnoos EZEND zalbir. Uchir ni tuuniig sain saihan baihad ta nar sain saihan baih bolno». **8** Uchir ni Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Ta naryn dund baigaa ta naryn esh uzuulegchid bolon tologchdoor oorsdiigoo buu mehlul. Tednii zuudeldeg zuuduudiig buu sons. **9** Uchir ni ted Minii nereer ta nart huurmagaar esh uzuuldeg. Bi tedniig ilgeegeegui bilee» geij EZEN tunhagljaj baina. **10** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. «Vavilony toloo dalan jil duusahad ta naryg ene gazar uruu butsaaj avchrahyn tuld Bi ta nar uruu irj, Ooriin sain ugiig ta nart biyeluulne. **11** Uchir ni ta nart zoriulj baigaa tolovlogoonuudiig Bi medeh bogood tedgeer

ni ta nart ireedui ba naidvaryg ogohiin tuld gai gamshgiin bus, sain saihsny tolooh tolovlogoonuud yum» gejEZEN tunhagljaj baina. **12** «Ta nar Nad uruu duudaj, irj, Nad uruu zalbirahad, Bi ta naryg sonsono. **13** Ta nar Namaig haih bogood buhii l zurheeree Namaig haival olnu. **14** Bi Ta nart oldono» gej EZEN tunhagljaj baina. «Bi ta naryn sain saihsny sergeej, ta naryg buh undestnuud bolon Minii ta naryg zailuulsan buh gazruudaas tsugluulah bolno» gej EZEN tunhagljaj baina. «Minii ta naryg tsollogt ilgeesen gazraas Bi ta naryg butsaan avchirna». **15** Ta nar «EZEN bidend esh uzuulegchdiig Vavilond bosgov» gej helsen uchraas buyuu **16** Davidyn sentiind suudag haan bolon ene hotod amidardag buh humuus boloh ta nartai hamt tsollogt yavaagui ah duu naryn chini talaar EZEN ingej aildaj baigaa uchraas **17** tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi tednii deer ild, olsgolon bolon tahlyg ilgeej baigaa bogood Bi tedniig yalzarsan tul idej bolohgui bolson huvaagdsan injirtei adil bolgono. **18** Bi tedniig ild, olsgolon bolon tahlaar moshgono. Bi tedniig zailuulsan buh undestnuudiin dund haraal, aimshig, haruusal bolon zemlel bailgahyn tuld Bi tedniig gazar delhiin buh haanchlaluudad aidas bolgono. **19** Uchir ni Bi tedend Ooriin zarts nar boloh esh uzuulegchdeer dahin dahin ilgeesen Minii ugsiig ted sonsoogui bilee» gej EZEN tunhagljaj baina. «Gevch ta nar sonsoogui» gejEZEN tunhagljaj baina. **20** Tiim bolohoor ta nar, Iyerusalimaas Vavilon uruu Minii yavuulsan buh tsologdogsod ta nar EZENii ugiig sonsogtun. **21** Minii nereer ta nart huuramchaar esh uzuulj baigaa Kolaiagiin huu Ahab bolon Maasyeiagiin huu Zyedyekiagiin talaar Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi tedniig Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn gart tushaah bogood tereer tedniig ta naryn nudnii omno alah bolno. **22** Tednees bolj Vavilond baigaa Iudagaas irsen buh tsologdogsod haraaj, "EZEN ta naryg Vavilony haanaar gadd sharuulsan Zyedyekia bolon Ahabtai adil bolgog. **23** Uchir ni ted Izrailid munhgaar uildej, horshuudiinhee ehneruudtei sadar samuunyg uildej, Minii tedend tushaagaagui ugsiig Minii nereer huuramchaar yarisan yum. Bi bol medegch Ter bogood gerch bilee" gej EZEN tunhagljaj baina". **24** Nyehyelam hun Shyemaiad chi yarin **25** "Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Iyerusalim dahi buh humuust,

Maasyeiagiin huu tahilch Zyefaniad bolon buh tahilch nart chi ooriin nereer zahidal ilgeen, **26** "EZEN chamaig tahilch Iyehoiadagiin orond EZENii orgoond esh uzuuldeg galzuu hun buriin hargalzagch baihaar, tuuniig dongoor ba tomor huzuuvcheer dongolohoor tavisan yum. **27** Yaagaad chi chamd esh uzuuldeg Anatot hun Iyeryemiag buruushaasangui ve? **28** Uchir ni ter bidniig Vavilon uruu yavuulan «Tsollog udaan urgelijilne. Geruud barij amidar, mon tsetserleguud tarij, buteegdehuuniig ni id» gesen"»" gej hel. **29** Tahilch Zyefania ene zahidlyg esh uzuulegch Iyeryemiad unshiv. **30** Tegtel EZENii ug Iyeryemiad irj, **31** "Buh tsologdogsod ut ilgeej «Nyehyelam hun Shyemaiagiin talaar EZEN ingej aildaj baina. "Bi tuuniig ilgeegui hedii ch Shyemaia ta nart esh uzuulen, ta naryg hudadd itguulsen tul," **32** Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi Nyehyelam hun Shyemaiag bolon tuunii ur udmyg shiitgeh gej baina. Ene ard tumnii dund tuund hen ch amid uldehgui bogood Ooriin humuustee Minii uildeh gej baigaa sainyg tereer harahgui" gej EZEN tunhagljaj baina. "Uchir ni tereer EZENii esreg tersleliig nomloson yum"»" gej hel hemeen aildlaa.

Yeryemia 30

30:1 EZENees Iyeryemiad irsen ug aildsan ni **2** "Izrailiin Burhan, EZEN ingej aildaj baina. «Minii chamd aildsan buh utsiig nomd bich. **3** Uchir ni haragtun, Bi Ooriin humuus Izraili bolon Iudagiin sain saihsnyg sergeeh odruud irj baina» gej EZEN tunhagljaj baina. «Bi bas tednii etseg ovgodod ogson nutagt ta naryg butsaan avchirj, ted tuuniig ezemshih bolno» gej EZEN aildaj baina". **4** Izraili bolon Iudagiin talaar EZENii aildsan ugs bol edgeer ni yum. **5** "Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. «Bi aimshig, aidsyn duug sonsson bogood amar amgalan ugui. **6** Asuutaad, eregtei hun huuhed toruulj chadah esehiig har. Yaagaad huuhdee toruulj bui emegtei shig eregtei hun bur garaa buselhii deeree tavisan baihyg Bi harj baina ve? Yaagaad buh tsarainuud ni tsonhigor bolov? **7** Ayaa! Ter odor aguu bogood tuuntei adil odor baihgui bilee. Ene bol Iakovyn zovlongiin uye bolovch ter uuneesee avragdana. **8** Ter odor Bi tednii huzuun deerees

tuunii buulgyg evdlen avch, dongiig ni tastana. Hariinhan tedniig dahin oorsdiin booloo ul bolgono» gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **9** «Harin ted oorsdiin Burhan EZEND, mon tednii toloo Minii bosgoh oorsdiin haan Davidad uilchilne. **10** Minii zarts Iakov aa, buu ai» gej EZEN tunhagljaj baina. «Izraili aa, buu zurh ald. Uchir ni haragtun, Bi chamaig alsaas, chinii ur udmyg olzlogdson nutgaas ni avarna. Iakov butsan irj, chimeegui bolon taivan baij, tuuniig hen ch ailgahgui. **11** Uchir ni chamaig avrahyn tuld Bi chamtai hamt baina» gej EZEN tunhagljaj baina. «Uchir ni Bi ta naryg dund ni taraasan undestnuudiig Bi buren ustgah bogood zovhon chamaig Bi buren ustgahgui. Gevch Bi chamaig shudargaar gesgeej, yaasan ch chamaig shiitgehgui orhihgui» **12** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. «Chinii sharh edgeshgui, chinii gemtel notstoi. **13** Chinii hergiig omgooloh hen ch baihgui. Chinii yarand edgerel, chamd tenhrel ugui. **14** Chinii buh amraguud chamaig martaj, ted chamaig erelhiilehgui baina. Uchir ni Bi chamaig daisny sharhaar, hargis negnii shiitgeleer sharhduulsan ni chinii gem buruu ih ba chinii nugluu^d toolshgui olon tul baiv. **15** Chi yuund gemtleese bolj hashhirna ve? Chinii ovchin edgeshgui. Chinii gem buruu ih ba chinii nugluud toolshgui olon tul Bi chamd edgeer zuilsiig uildev. **16** Tiim uchraas chamaig zalgigch buhen zalgigdah bolno. Chinii buh daisnuud, tednii hun neg bur ni olzlogdon yavah bolno. Chamaig tonogchid tonuulah bogood chamaas olz ologchid olzond ogogdoh bolno. **17** Uchir ni Bi chamaig tenhruulen sergeene. Chamaig sharhnaas chini edgeene» gej EZEN tunhagljaj baina. «Uchir ni ted chamaig zailuulagdagch geed "Ene bol Sion. Tuuniig hen ch anhaardaggui" gedeg». **18** EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi Iakovyn maihnuudyn sain saihnyg sergeen, tuunii amidardag gazruudad orshool uzuulne. Hot ooriin balgas deer dahin barigdaj, ordon ooriin zov gazartaa bosoh bolno. **19** Tednees talarhluud bolon bayarlan tsengedeg humuusiin duu hooloi garna. Bi tedniig olshruulj, ted tsoorohgui. Bi bas tedniig hundetgej, ted ochuuhen baihaa bolino. **20** Tednii huuhduud bas uridynh shigee baij, tednii tsuglaan Minii omno togtoogdoh bolno. Bi tednii buh darlagchdyg shiitgene. **21** Tednii udirdagch ni tednii neg baih bogood tednii zahiragch tednii dundaas garch irne. Bi tuuniig oirtuulahad, ter Nad

uruu dohon irne. Nad uruu dohoj ireheer ooriin amiar hen az turshij zurhleh bilee?» gej EZEN tunhagljaj baina. **22** «Ta nar Minii ard tumen, Bi ta naryn Burhan bolno» hemeev". **23** Uzegetun, EZENii shuurga! Uur hilen, huilrah shuurga garav. Ene ni horon muu humuusiin tolgoi deer hagarah bolno. **24** Tereer Ooriin zurhnii tolovlogoog biyeluulj, guitsetgeh hurtel EZENii shiruun uur hilen butsjaj ergehgui. Suulchiin odruuded ta nar uuniig oilgono.

Yeryemia 31

31:1 "Ter uyed Bi Izrailiin buh urguudyn Burhan bolj, ted Minii ard tumen boloh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **2** EZEN ingej aildaj baina. "Ildnees amid uldsen hu muus tsold niguulsliig olson, amraltaa haihaar yavsan Izraili yum". **3** EZEN tuund holoos uzegetun, "Bi chamaig uurdiin hairaar hairlasan. Tiim uchraas Bi chamaig hair enerleer tatsan bilee. **4** Bi chamaig dahin barij, chi dahin barigdah bolno, Izrailiin ongon ohin! Chi dahin tovshuuruudaa avch, bayarlan tsengegchdiin bujigt ochno. **5** Chi dahin Samariin tolgod deer usan uzmiin tsetserleguudiig suulgana. Tarialanchid tarij, taashaah bolno. **6** Uchir ni Yefraimyn tolgod deerh haruuluud «Bosotsgoo, Sion ood oorsdiin Burhan EZEN uruu yavtsgaaya» gej hashhirtsgaah odor irne". **7** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. "Iakovyn toloo bayartaigaar changa duulj, undestnuudiin ahlagchdyn dund hashhiragtun. Tunhaglan, magtaalyg orgoj, «Oo, EZEN, Izrailiin uldegged boloh Ooriin ard tumniig avraach» gej hel. **8** Uzegetun, Bi tedniig hoid zugiin nutgaas avchirj baina. Bi tedniig gazar delhiin alslagdsan hesguudees tsugluulj, tednii dund sohor ba dogolon, jiremsen emegtei ba huuhdee toruuleh gej ovdoj bui emegtei butd hamtdaa baih bolno. Boon humuus, ted end butsjaj irne. **9** Ted uilan irj, Bi tedniig guiltaar udirdana. Bi tedniig ursgalt usny hajuugaar, budreheergui tegshhen zamaar alhuulna. Uchir ni Bi Izrailid Etseg ni bogood Yefraim bol Minii uugan huu yum". **10** Undestnuud ee, EZENii ugiig sonsoj, als holyn erguuded tunhaglan, "Izrailiig taraasan Negen tuuniig tsugluulan, honichin honin surgee hamgaaldag shig tuuniig hamgaalna" gej heltsgee. **11** Uchir ni EZEN

Iakovyg zolij, tuuniig ooroos ni iluu huchtei baisan negnii garaas choloolson yum. **12** Ted irj, Siony ondorloguud deer bayarlan hashhirdana. Ted EZENii hishig boloh ur taria, shine dars, tos, mal surgiin ur toliin ulmaas gereltene. Tednii amidral uslagdsan tsetserleg met bolj, ted dahin hezee ch doroitohgui. **13** Tegeed ongon ohin, mon zaluu ba hogshin hun hamtdaa bujiglen bayarlana. Uchir ni Bi tednii gashuudlyg bayar hoor bolgoj, tedniig taivshruulan, zovlongiinh ni orond tedend bayar hooriig ogno. **14** Bi tahilch naryn setgeliig elbeg delbegeer duurgej, Minii ard tumen Minii sain baidald hangaluun baih bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **15** EZEN ingej aildaj baina. "Ihed gashuudan uilah duu Ramad sonsdov. Rahyel huuuduudiiinhee toloo uilna. Ted baisangui uchir tereer taitgarlyg avahgui baina". **16** EZEN ingej aildaj baina. "Uilahaas duu hooloi, nulimsaas nudee tevchin bari. Uchir ni chinii uils shagnagdana" gej EZEN tunhagljaj baina. "Ted daisny nutgaas butsjaj irne. **17** Ta naryn ireeduid naidvar bii" gej EZEN tunhagljaj baina. "Huuuduud oorsdiin nutag devsger uruu butsjaj irne. **18** Bi Yefraimyg «Ta namaig gesgeesen bogood Bi surgagdaagui buh shig gesgeegdsen yum. Ta Minii Burhan EZEN tul namaig butsaan avchraach, ingesneer bi sergeegdene. **19** Uchir ni bi butsjaj ergesnii daraa gemshsen bilee. Bi zaavarluulsny daraa guyaa algadsan. Bi zaluu uyeiinhee gutamshgiig uursen tul ichij, dord bolgogdson» gej gashuudaj baihyg ni uneheer sonsloo. **20** Yefraim Minii hairt huu mon uu? Tereer taalamjit huu mon uu? Uneheer Bi tuunii esreg yarisan burdee Bi tuuniig lavtai yaa sanadag. Tiim bolohoor Minii zurh setgel tuun uruu temuuldeg. Bi gartsaagui tuund orshool uzuulne" gej EZEN tunhagljaj baina. **21** "Oortoo zoriulan zamyn temdguudiig tavij, dohio temdguudiig bairluul. Ooriin oyuun bodloo yavsan zam uruugaa, ih zam uruu chigluul. Ergej ireech, Izrailiin ongon ohin, ooriin edgeer hot uruu ergej ireech. **22** Itgelgui ohin, ni hir udaan ugeer tuugeer yavah yum be? Uchir ni EZEN gazar delhii deer negen shine zuil buteev. Emegtei hun eregtei huniighureelne". **23** Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Bi tednii sain saihnyg sergeeh uyed ted Iudagiin nutagt bolon tuunii hotuudad dahin neg udaa ene utiig heleh bolno. «Zov shudargyn ger, ariun tolgod oo, EZEN chamaig yerooh boltugai!» **24** Iuda bolon tuunii buh

hotuud, tariachin bolon honin suregteigee nuudelleghid hamtdaa tuun dotor amidarna. **25** Uchir ni Bi yadarch etssen humuusiig hangaj, sulidsan humuusiig sergeedeg". **26** Tegehed bi sereed harsan bogood minii noir nadad taalamjtai baiv. **27** "Uzegtun, Bi Izrailiin ger bolon Iudagiin geriig hunii ur bolon araatan amitny ureer tarij suulgah odruud irj baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **28** "Zulgaan zumlaj, evdlen hyamruulj, homruulj, suitgej, mon gai gamshgiig avchrahyn tuld Bi harsan shigee barij, tarij urguulahyn tuld Bi tedniig harna" gej EZEN tunhagljaj baina. **29** "Tedgeer odruuded ted «Etsguud gashuun usan uzem idsen bogood huuuuduudiiin shud mohno» gej dahin helehgui. **30** Gevch hun bur ooriin gem buruugiin toloo uhne. Gashuun usan uzmiig iddeg hun buriin shud ni mohoh bolno". **31** EZEN tunhagljaj baina. "Uzegtun, Izrailiin ger bolon Iudagiin gertei Bi shine geree hiih odruud irj baina. **32** Ter ni etseg ovgoodiig ni Yegipyetiin nutgaas gargahyn tuld garaas ni barisan ter odor tedentei baiguulsan geree buyuu hediigeer Bi tedend nohor ni baisan bolovch tednii zorchson Minii gereetei adil bish yum" gej EZEN tunhagljaj baina. **33** "Gevch ene ni tedgeer odruudiiin daraa Izrailiin gertei Minii baiguulah geree yum" gej EZEN tunhagljaj baina. "Bi Ooriin huuliig tednii dotor hiij, zurhen deer ni Bi tuuniig bichne. Bi tednii Burhan, ted Minii ard tumen bolno. **34** Hun bur horshdoo, hun bur ah duudee «EZENiig med» gej ted dahin zaahgui. Uchir ni tednii багаас том hurtel ni ted bugd Namaig medeh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. "Uchir ni Bi tednii gem buruug uuchilj, tednii nugliig dahin sanahgui". **35** Gerel bolgon odroor naryg, shonoor sar bolon oddyg togtoogdson zarligaar ogdog, davalгаа ni hurjignetel dalaig hutgadag EZEN ingej aildaj baina. Tuunii ner bol tumen tsergiin EZEN. **36** "Herev ene togtoogdson zarlig Minii omnoos holdvol, Izrailiin ur udam bas Minii omno undesten baihaa uurd bolino" gej EZEN tunhagljaj baina. **37** EZEN ingej aildaj baina. "Herev deerh tengeruud hemjigdej, doorh gazryn suuriud tootsoologdoj chadval, Bi ch bas Izrailiin buh ur udmьг uildsen bugdiinh ni toloo zailuulna" gej EZEN tunhagljaj baina. **38** "Uzegtun, EZENd zoriulj Hananyelyn tsamhгаас Bulangiin Daaman Haalga hurtel hot dahin barigdah odruud irj baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **39** "Hemjih shugam ni tsaashaa chigeeree Garyeb tolgodod hurtel yavna.

Daraa ni ter Goa uruu ergene. **40** "Uhsen huur ba unstei buhii l hondii bolon Kidron gorhi hurtelh buh talbainuud, zuun zug uruu Morin Haalgany bulan hurtel EZENd ariun bolno. Ene ni dahin zulgaan zumlagdahgui, esvel homruulegdehgui".

Yeryemia 32

32:1 Iudagiin haan Zyedyekiagiin arav dahi jild buyuu Nyebuhadnyezaryn naim dahi jild EZENes Iyeryemiad ug irev. **2** Ter uyed Vavilony haany ih tsereg Iyerusalimyg buselj baisan bogood esh uzuulegch Iyeryemia Iudagiin haany ger, haruulyn hashaand tugjigdsen baiv. **3** Uchir ni Iudagiin haan Zyedyekia tuuniig tugjin, — Chi yaagaad esh uzuulen, "EZEN ingej aiddaj baina. «Uzegtun, Bi ene hotyg Vavilony haany gart ogoh gej baigaa bogood ter tuuniig avna. **4** Iudagiin haan Zyedyekia haldyeichuudyn garaas zugtaahgui, harin tereer zaaval Vavilony haany gart tushaagdaj, tuuntei nuur nuureeree, nud nudee harj yariltsana. **5** Tereer Zyedyekiag Vavilon uruu avaachih bogood Namaig tuun deer irtel Zyedyekia tend baih bolno» gej EZEN tunhagljaj baina. «Herev chi haldyeichuudyn esreg tulaldval, chi diilehgui» gej helne ve?" gejee. **6** Iyeryemia — EZENii ug nad uruu irj, **7** "Uzegtun, chinii avga ah Shallumyn huu Hanamyel cham uruu irj baigaa bogood «Anatot dahi minii talbaig oortoo hudaddan avagtun. Uchir ni hudaldan avah zoliltyn erh ni chamd bii» gej baina" gesen. **8** Tegtel avga ahyn mini huu Hanamyel EZENii ugiin daguu haruulyn hashaand nad uruu irj, nadad Byeniaminy nutagt orshih Anatot dahi minii talbaig hudaldan avaach. Uchir ni chamd ezemshih erh baigaa ba zolilt ni chiniih bilee. Oortoo hudaldan avaach" gej helev. Tegehed uuniig EZENii ug baina gedgiig bi medev. **9** Bi ooriin avga ahyn huu Hanamyelaas Anatot dahi talbaig hudaddan avch, tuund arvan doloon shyekyel mongo hemjij ogov. **10** Bi garyn usgee zurj, barimt bichgiig bituumjlen, gerchuudishchg duudan, mongiig jin deer hemjij ogov. **11** Tegeed bi hudaddan avsan yumny barimtyg buyuu nohtsol bolzlyg aguulsan bituumjlegdsen huvi, bituumjlegdeegui huviig hoyoulang ni avav. **12** Minii avga ahyn huu Hanamyel bolon hudaldan avsan yumny barimtand garyn usgee zursan

gerchuudiin nuden deer, mon haruulyn hashaand suuj baisan buh iudyeichuudiin omno bi hudaldan avsan yumny barimtyg Mahsyeiagiin ach, Nyeriagiin huu Baruhad ogov. **13** Tednii omno bi Baruhad tushaan, **14** "Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Edgeer barimtuudyg buyuu hudaldan avsan yumny bituumjlegdsen barimt bolon neelttei barimtyg avaad, ted urt udaan hugatsaany tursh hadgalagdahyn tuld tedniig shavar vaart hii» hemeev. **15** Uchir ni Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Ene nutagt geruud, talbainuud bolon usan uzmiin talbainuud dahin hudaldagdan avagdah bolno» hemeev" gejj helsen. **16** Hudaldan avsan yumny barimtyg Nyeriagiin huu Baruhad ogsnii daraa bi EZEND zalbirsan. **17** "Oo, Ezen BURHAN! Uzegtun, Ta Ooriin augaa huch chadlaar bolon Ooriin sungasan mutraar tengeruud ba gazryg buteesen bilee. Tand yuu ch denduu hetsuu bish. **18** Ta myanga myangan hund hair enerel haruuldag bolovch etseg ovgoodiin gem buruug araas ni ur huuhdiinh ni ovort toldog, augaa huchit Burhan yum. Tuunii ner bol tumen tsergiin EZEN bilee. **19** Ta bol hun burd ooriinh ni zam bolon uilsiinh ni ur jimsiin daguu ogdog bogood melmii ni humuusiin hovguudiin buh zamnaluudyg harahaar neelttei baidag, zovlogoogooroo aguu, uildleeree huchirheg bilee. **20** Ta ene odriig hurtel Izrailid ch, hun torolhtnii dund ch Yegipyetiin nutag dahi temdguud bolon gaihamshguudyg togtoojee. Ene odor baigaatai adil Ta Oortoo aldar neriig buteejee. **21** Ta Ooriin ard tumen Izrailiig temdguud, gaihamshguud, huchit gar, sungasan mutraar bolon aguu aimshgaar Yegipyetiin nutgaas gargan avchirj, **22** Tednii etseg ovgodod ni ogohoor Ooriin amlasan nutag boloh suu, balaar byalhsan nutgiig tedend ogson bilee. **23** Ted orj ireed, tuuniig ezemshsen bolovch ted Tany duu hooloig dagaagui, Tany huuliar alhaagui. Tany tedend uild gejj tushaasan buhnees yuut ch ted uildeegui. Tiim uchraas Ta ene buh gai gamshgiig teden deer avchirsan bilee. **24** Uzegtun, busleltiin dalanguud hotyg avahaar tuund hurchee. Ild, olsgolon bolon tahlyn ulmaas hot ooriinh ni esreg tulalddag haldyeichuudyn gart orov. Tany aildsan zuil biyelsen bilee. Uzegtun, Ta hardag bilee. **25** Oo, Ezen BURHAN, hediigeer hot haldyeichuudyn gart ogogdson ch gesen Ta nadad «Oortoo mongoor talbai hudaldan avch, gerchuudiig duud» gesen bilee" gejee. **26**

Tegtel EZENii ug Iyeryemiad irj, aildahdaa **27** "Uzegtun, Bi bol EZEN, buh mahan biyeiin Burhan. Nadad yamar negen zuil denduu hetsuu yuu?".

28 Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi ene hotyg haldyeichuudyn gart bolon Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn gart ogoh gej baigaa bogood tereer hotyg avah bolno. **29** Ene hotyn esreg tulaldaj bui haldyeichuud orj irj, ene hotod gal tavin, deever ni Baald utlaga orgon, Namaig uurluulahyn tuld oor burhdad undaan orgoliig asgasan geruudtei hamt tuuniig shataah bolno. **30** Unendee Izrailiin hovguud bolon Iudagiin hovguud zaluu uyeesee Minii melmiid zovhon buzar muug uildej baisan bilee. Uchir ni Izrailiin hovguud oorsdiin garyn buteeleer Namaig zovhon uurluulj baiv" gejEZEN tunhagljaj baina. **31** Unendee Nadad ene hot tedneer barigdsan odroosoo ene odriig hurtel Minii uur bolon Minii hilen baisan ni Minii nuur tsarainy omnoos zailuulagdahyn tuld yum. **32** Ene ni Namaig uurluulahaar ted, tednii haad, udiridagchid, tahilch nar, esh uzuulegchid, Iudagiin erchuud bolon Iyerusalimyn orshin suutchdyn buyuu Izrailiin hovguud bolon Iudagiin hovguudiin uildsen buh buzar muugaas bolson yum. **33** Ted nuuree bus, nuruugaa Nad uruu haruulav. Hediigeer tedend dahin, dahin zaan surgasan bolovch, ted ul sonsoj, zaavryg huleen avahgui baiv. **34** Harin ted Minii nereer duudagdsan orgoog buzarlahyn tudd tuun dotor oorsdiin jigshuurt zuilsee tavidag. **35** Ted oorsdiin hovguud ba ohidyg Molyeht zoriulan gal dunduur ongoruulehiin tudd Byenhinnomyn hondii deh Baalyn morgoliin ondorloguudiig baridag. Bi tedend uuniig tushaagaagui bogood Iudagaar nugel uilduulehiin tudd ted ene jigshuurt zuiliig hiih ni Minii oyuun bodold ch orsongui. **36** Tiim uchraas odoo Izrailiin Burhan EZEN «Ene ni ild, olsgolon bolon tahlaar Vavilony haany gart tushaagdsan» gej chinii helj bui ene hotyn talaar ingej aildaj baina. **37** Uzegtun, Ooriin uur, hilen hiigeed aguu ih durguitsel dotor tedniig zailuulsan buh nutguudaas Bi tedniig tsugluulna. Bi tedniig enegazart butsaan avchirj, tedniig ayuulgui amidruulna. **38** Ted Minii ard tumen, Bi tednii Burhan bolno. **39** Ted oorsdiin sainy toloo bolon oorsdiin daraah ur huuhduudiinhee toloo Nadaas urgelj emeehiin tuld Bi tedend neg zurh, neg zamyg ogno. **40** Tedend sainyg uidden, tednees ergehgui gej Bi tedentei uurdiin geree baiguulna. Ted Nadaas ergehguin tudd Bi tednii

zurhend Nadaas emeehuig hiine. **41** Bi tedend sainyg uildeheer tedend bayarlan bayasaj, buh zurh bolon buh setgeleeree tedniig ene nutagt itgelteigeer tarij suulgana. **42** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. «Bi ene ard tumen deer edgeer buh aguu gamshguudyg avchirsantai adil tuunchlen Bi tedend amlaj baigaa buh sainyg Bi teden deer avchrah gej baina. **43** Chinii "Ene ni hun amitangui zeluud gazar. Ene ni haldyeichuudyn gart tushaagdjee" gej helj baigaa ene nutagt talbainuud hudaldan avagdah bolno. **44** Humuus mongoor talbainuudyg hudaldan avch, garyn usgee zurj, barimtuudaa bituumjilj, Byeniaminy nutagt, Iyerusalimyn orchimd, Iudagiin hotuudad, uularhag nutgiin hotuudad, nam door gazryn hotuudad bolon Nyegyeviin hotuudad gerchuudiig duudna. Uchir ni Bi tednii sain saihnyg sergeene» gej EZEN tunhaglaj baina" gev.

Yeryemia 33

33:1 Daraa ni Iyeryemiag haruulyn hashaand horigdsoor baih uyed EZENii ug tuun uruu hoyor dahi udaagaa irj, **2** "Gazardelhiig buteesen EZEN, togtoohyn tuld tuuniig burelduulsen EZEN ingej aildaj baina. Tuunii neriig EZEN gedeg. **3** «Namaig duud, Bi chamd hariulj, chinii medehgui augaa huchit zuiliig Bi chamd yarina» hemeev. **4** Uchir ni ene hotyn geruudiin talaar bolon busleltiin dalanguud, ildnii omno nuraagdsan Iudagiin haadyn geruudiin talaar Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. **5** «Haldyeichuudtai tulaldahaar bolon Bi uur, hilendee hyadsan humuusiin huuruudeer tedniig duurgeheer irj baih zuur tednii buh horon muugiin ulmaas Bi ene hotoos Ooriin nuuree nuusan bilee. **6** Uzeztun, Bi ene hotod edgerelt, eruul mendiig avchrah bogood Bi tedniig edgeeh bolno. Bi tedend amar amgalan bolon unenii elbeg delbegiig ilchilne. **7** Bi Iuda bolon Izrailiin sain saihnyg sergeej, anh baisan shig ni tedniig dahin barij bosgono. **8** Ted Minii esreg nugel uildsen buh gem buruugaas ni Bi tedniig tseverlej, ted Minii esreg nugel uildej, zorchliig gargasan buh gem buruug ni Bi orshoono. **9** Ene hot Minii huvid Minii tedend uilddeg buh sainy talaar sonsoh gazar delhiin buh undestnuudiin omno bayar hoor, magtaal ba aldryn ner bolno. Tuund zoriulaad Minii uilddeg buh sain bolood buh

amar amgalangiin ulmaas ted emeen chichreh bolno» hemeev. **10** EZEN ingej aildaj baina. «Chinii "Ene bol hun amitangui zeluud gazar" gej heldeg ene gazart buyuu Iudagiin hotuudad bolon hun, orshin suugchgui, araatan amitangui, Iyerusalimyn ezguirsen gudamjnuudad **11** bayar hoor bolon bayar bayasgalangiin duu, suit zaluu bolon suit busguin duu buyuu" EZEN sain, Tuunii hair enerel uurdiin uchraas tumen tsergiin EZEN d talarhlyg orgogtun" gej heleh humuusiin duu sonsogdono. Mon EZEN ii orgoond talarhlyn tahiluudyg avchrah humuusiin duu sonsogdoh bolno. Uchir ni anh baisan shig ni Bi gazar nutgiin sain saihnyg sergeene» gej EZEN aildaj baina. **12** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Hun amitangui, zeluud ene gazart bolon tuunii buh hotuudad ni honin surgee hevtuulegch honichdyn gazar bii bolno. **13** Uularhag gazryn hotuudad, nam dor gazryn hotuudad, Nyegyeviin hotuudad, Byeniaminy nutagt, Iyerusalimyn oir orchimd bolon Iudagiin hotuudad mal surguud oorsdiig ni tooldog negnii garyn door dahin ongoroh bolno» gej EZEN aildaj baina. **14** «Uzegtun, Izrailiin ger bolon Iudagiin geriin talaar Ooriin aildsan sain ugiig Bi biyeluuleh odruid irj baina» gej EZEN tunhagljaj baina. **15** «Ter odruided bolon ter tsagt Bi Davidish zov shudarga Mochriig gargana. Tereer gazar delhii deer shudarga yos bolon zov shudargyg guitsetgeh bolno. **16** Tedgeer odruided Iuda avragdah bogood Iyerusalim ayuulgui orshin suuh bolno. Tereer EZEN bol bidnii zov shudarga gedeg nereer duudagdah bolno» hemeev. **17** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. «Izrailiin geriin sentii deer suuh huneer David hezee ch dutagdahgui. **18** Shataalt tahiluudyg orgoj, ideen orgoluudiig shataaj, tahiluudyg urgeljuulen beddeh, Minii omno baih huneer Lyeviin tahilch nar hezee ch dutagdahgui» hemeev" gejee. **19** EZEN ii ug Iyeryemiad irj, **20** "EZEN ingej aildaj baina. «Odor, shono hoyor togtoogdson tsagtaa bolohgui baihaar herev chi odort zoriulsan Minii gereeg bolon shonod zoriulsan Minii gereeg zorchvol **21** Minii zarts Davidad sentiind ni suuh huu baihgui bolohoor tuuntei baiguulsan gereeg bolon Minii uilchlegchid boloh Lyeviin tahilch nartai baiguulsan gereeg zorchigdono. **22** Tengeriin erhsuud toologdoj, dalain els hemjigdegguin adil Bi Ooriin zarts Davidyn ur udmyg bolon Nadad uilchildeg lyevichuudiig olon bolgono» hemeev" gejee. **23** EZEN ii ug

Iyeryemiad irj, **24** "Edgeer humuus «EZEN Ooriin songoson hoyor urgaa golson yum» gej helsniig chi ajiglaagui yum uu? Ted ingej Minii humuusiig basamjildag bogood tednii nudend ted undesten met baihaa boliv. **25** EZEN ingej aildaj baina. «Herev odor shono Minii geree baihgui, tenger bolon gazryntogtoogdson huuliig Bi togtoogoogui baisan bol, **26** tegvel Bi Ooriin zarts Davidyn ur udmuudaas Abraham, Isaak bolon Iakovyn ur udmyg udirduulahaar songohguigeer Iakov bolon Minii zarts Davidyn ur udmyg goloh baiv. Harin Bi tednii sain saihnyg sergeej, tedend orshool uzuulne»" gejee.

Yeryemia 34

34:1 Vavilony haan Nyebuhadnyezar bolon tuunii buh tserguud erh medliinh ni door baisan gazar delhiin buh haanchlaluud bolon buh ard tumnuudiin hamt Iyerusalimyn esreg bolon buh hotuudynh ni esreg daitaj baisan uyed Iyeryemiad EZENees ug irj, **2** "Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Yavj, Iudagiin haan Zyedyekiatai yarij, tuund "EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi ene hotyg Vavilony haany gart ogch baigaa bogood tereer tuuniig galaar shataana. **3** Chi tuunii garaas zugtaahgui. Uchir ni chi lavtai yaa olzlogdoj, tuunii gart tushaagdana. Chi Vavilony haanyg nudeeree harj, ter chamtai nuur nuureeree yarij, chi Vavilon uruu yavna"» gej hel». **4** Gelee ch, Iudagiin haan Zyedyekia, EZENii ugiig sonsopun! EZEN chinii talaar ingej aildaj baina. «Chi ildeer uhehgui. **5** Chi amar taivan uhne. Chinii omno baisan uridyn haad boloh chinii etseg ovgodod zoriulj uugiulsan shig ted chamd zoriulj ch mon uugiulna. Ted chinii toloo "Aya, ezen!" gej gashuudna» hemeev. Uchir ni Bi ugeeaildjee" gej EZEN tunhaglaj baina. **6** Tegeed esh uzuulegch Iyeryemia edgeer buh ugsiig Iudagiin haan Zyedyekiad Iyerusalimd helsen bogood **7** ter uyed Vavilony haany tserguud Iyerusalimyn esreg bolon Iudagiin uldsen buh hotuud, Lahish, Azyeka zergiin esreg tulaldaj baiv. Uchir ni ted Iudagiin hotuudyn dund behlelt hot bolon uldjee. **8** Iyerusalimd baisan buh humuust erh choloog tunhaglahyn tuld Zyedyekia tedentei geree baiguulsny daraa EZENees Iyeryemiad ug irjee. **9** Hun bur

ooriin eregtei, emegtei bool boloh yevryei eregtei, esvel yevryei emegteig cholooloh yostoi baiv. Ingesneer hen ch ooriin ah duu boloh Iudyei huniig boolchlold barihgui baih baiv. **10** Hun bur ooriin eregtei, emegtei booloo cholooloh yostoi bogood ingesneer hen ch tedniig dahin boolchlold barihgui gesen gereend negdsen buh tushmed bolon buh humuus dagav. Ted dagaj, tedniig choloolov. **11** Gevch daraa ni ted ergeed oorsdiin choloolson eregtei, emegtei booluudaa butsaan avaad, eregtei, emegtei booluudaa erhsheeldee oruulav. **12** Tegehed EZENii ug Iyeryemiad EZENees irj, **13** "Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. «Bi ta naryn etseg ovgo diig boolchlolyn gerees, Yegipyetiin nutgaas gargaj avchirsan ter odor tedentei gerees baiguulj, **14** "Doloon jiliin etsest ta naryn hun neg bur ni ta nart zaragdsanbogood zurgaan jil ta nart uilchilsen yevryei ah duugee choloolj, tuuniig ooroosoo erh cholooteigoor yavuulah yostoi. Harin ta naryn etseg ovgod Namaig dagaagui, Nadad chihee taviagui yum. **15** Hediigeer sayahan ta nar ergej, hun neg bur horshdoo erh choloog tunhaglan Minii melmiid zoviig uildej, Minii nereer duudagdsan orgoond Minii omno gerees baiguulsan **16** bolovch ta nar ergej, Minii neriig buzarlaj, tednii husliin daguu oorsdiin choloolson ooriin eregtei, emegtei boolyg hun neg bur butsaaj avsan bogood ta nar tedniig oorsdiin eregtei, emegtei bool bolgohoor erhsheeddee oruulsan bilee" gej aildjee» hemeev. **17** Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. «Hun neg bur ooriin ah duu bolon ooriin horshid erh choloog tunhaglah talaar ta nar Namaig dagasangui. Uzegtun, Bi ta nart idd, tahal bolon olsgolond erh choloog tunhagljaj baina. Bi ta naryg gazar delhiin buh haanchlaluudad aimshig bolgono» gej EZEN tunhagljaj baina. **18** «Ted tugalyg hoyor hesegt ogtolj, hesguudiinh ni dunduur ongorchee. Minii gereeg zorchson, Minii omno oorsdiin baiguulsan gereenii ug siig biyeluuleegui humuusiig buyuu **19** tugalyn hesguudiin dunduur ongorson Iudagiin tushmed, Iyerusalimyn tushmed, shuuihin tushmed, tahilch naryg bolon nutgiin buh humuusiig **20** Bi tednii daisnuudyn gart bolon tednii amiig eregch humuusiin gart tushaana. Tednii huuruud tengeriin shuvuudyn bolon gazryn araatan amitdyn idesh bolno. **21** Iudagiin haan Zyedyekiag bolon tushmediig ni Bi tednii daisnuudyn gart, tednii amiig eregch humuusiin gart bolon ta naraas hoddon yavsan

Vavilony haany tserguudiin gart tushaana. **22** Uzeztun, Bi tushaah gej baigaa bogood Bi tedniig ene hot uruu butsaaj avchirna. Ted tuunii esreg tuladdaj, tuuniig ezlen avaad, galdan shataana. Bi Iudagiin hotuudyg orshin suugchgui zeluud gazar bolgono» gej EZEN tunhagljaj baina" gejee.

Yeryemia 35

35:1 Iudagiin haan, Iosiagiin huu Iyehoiakimyn uyed EZENees Iyeryemiad ug irj, — **2** Ryehabuudyn gert ochij, tedentei yarij, tedniig EZENii orgoond, tanhimuudyn negt ni avchirj, tedend dars uulga gev. **3** Tegeed bi Habaziniagiin ach, Iyeryemiagiin huu Iaazaniag tuunii ah duusiig, tuunii buh hovguudiig bolon ryehabuudyn buh geriig avch, **4** tedniig EZENii orgoond, tushmediin tanhimyn derged, daaman haalgany haruul Shallumyn huu Maasyein tanhimyn deer bairljaj baisan Burhany hun, Igdaliagiin huu Hanany hovguudiin tanhimd avchrav. **5** Daraa ni bi ryehabuudyn geriin erchuudiin omno darsaar duuren dombonuud bolon ayaganuudyg taviad, tedend — Dars uu! gej helev. **6** Harin ted — Bid dars uuhgui. Uchir ni bidnii ovog etseg Ryehabyn huu Ionadab bidend tushaaj, "Ta nar bolon ta naryn hovguud uurd dars uuj bolohgui. **7** Ta nar ger barij, ur tarij, usan uzmiin tsetserleg suulgaj, ezemshij bolohgui. Harin ta nar tur orshin suuj baigaa nutagtaa olon odruudiin tursh amidrahyn tuld buhii l odruudiinhee tursh maihnuudad amidrah bolno" gej helsen bilee. **8** Bid, bidnii ehneruud, bidnii hovguud bolon bidnii ohid oorsdiin ovog etseg Ryehabyn huu Ionadabyn bidend tushaasan bugdiin daguu buhii l odruudiinhee tursh dars uuhgui baihaar tuunii duu hooloig dagasan bilee. **9** Mon oorsoddoo amidrah ger barihgui gedgiig ch dagasan. Bidend usan uzmiin talbai ch, tarialangiin talbai ch, esvel ur taria ch baihgui. **10** Bid zovhon maihand l amidarch, bidnii etseg Ionadabyn bidend tushaasan buhnii daguu uildej, dagasan bilee. **11** Harin Vavilony haan Nyebuhadnyezar ene nutgiin esreg irehed bid "Irtsgee, haldyeichuudyn tserguud bolon aramyechuudyn tserguudees omno Iyerusalim uruu yavtsgaaya" gesen yum. Ingeed bid Iyerusalimd amidrav gejee. **12** Tegtel EZENii ut Iyeryemiad irj, **13** "Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. «Yavj, Iudagiin

humuus bolon Iyerusalimyn orshin suugchdad handan "Minii ugsiig sonssonooroo ta nar Minii zaavryg avahgui gej uu?" gej EZEN tunhagljaj baina. **14** "Ooriin hovguded dars uuj bolohgui" gejtushaasan Ryehabyn huu Ionadabyn ugs sahigdsan bilee. Tiimees ted ene odriig hurtel uudaggui. Uchir ni ted oorsdiin etsgiin tushaalyg dagasan yum. Gevch Bi ta nart dahin dahin aiddsan bilee. Getel ta nar Namaig sonssongui. **15** Mon Bi ta nart esh uzuulegchid boloh buh zarts naraa dahin dahin ilgeej, "Odoon hun bur oorsdiin buzaru muu zamaasaa ergej, oorsdiin uilsee zasaj, oor burhdad morgohoor hoinoos ni buu yav. Tegvel, ta nart bolon etseg ovgodod chini Minii ogson nutagt ta nar amidrah bolno. Gevch ta nar chihee tavij, Namaig sonssongui. **16** Unendee Ryehabyn huu Ionadabyn hovguud oorsdod ni tushaasan etsgiinhee tushaalyg dagasan, harin ene ard tumen Namaig sonssongui" hemejee» gej hel". **17** Tiim uchraas EZEN, tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi Iuda bolon Iyerusalimyn buh orshin suugchid deer tednii esreg Ooriin zarlasan buh gai gamshgiig avchirj baina. Uchir ni Bi tedend aildsan ted sonsoogui, Bi tedniig duudsan bolovch ted hariulaagui» hemeev" gejee. **18** Tegeed Iyeryemia ryehabuudyn gert handan — Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. "Ta nar oorsdiin etseg Ionadabyn tushaalyg dagaj, tuunii buh tushaaluudyg sahij, tuunii ta nart tushaasan buhnii daguu uildsen tul **19** tiim uchraas tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. «Ryehabyn huu Ionadab ni Minii omno zogsoh huneer hezee ch dutagdahgui»" gej helsen yum.

Yeryemia 36

36:1 Iudagiin haan, Iosiagiin huu Iyehoiakimyn dorov deh jild EZENees Iyeryemiad ene ug irj, — **2** Huilmal nom avch, Minii chamd aildsan odroos buyuu Iosiagiin odruudees avahuulan ene odriig hurtel Izraili, Iuda bolon buh undestnuudiin talaar Minii chamd aildsan buh ugsiig tuun deer bich. **3** Teden deer avchrah gej Minii tolovlodog buh gai gamshgiig Iudagiin ger sonsoj magad. Ingesneer hun bur ooriin buzaru muu zamaasaa ergeh yum. Tegehed Bi tednii gem buruu bolon tednii nugliig uuchilna

gejee. **4** Daraa ni Iyeryemia Nyeriagiin huu Baruhyg duudsan bogood Baruh huilmal bichig deer Iyeryemiad EZENii aildsan buh ugsiig ni Iyeryemiagaar heluulj bichiv. **5** Iyeryemia Baruhad tushaaj, — Bi horiotoi. Bi EZENii orgoond orj bolohgui. **6** Tiimees chi yavj, nadaar heluulj bichsen huilmal bichig deerees EZENii ugsiig EZENii orgoon deh humuust matsag barih odor unshij og. Mon chi tedniig oorsdiin hotuudaas irdeg buh Iudad unshih yostoi. **7** Tednii guilt EZENii omno irj, hun neg bur ooriin buzar muu zamaas ergej magad. Uchir ni ene ard tumnii esreg EZENii zarlasan uur bolon hilen aguu yum" gelee. **8** Nyeriagiin huu Baruh EZENii orgoond nomoos EZENii ugsiig unshsanaaraa esh uzuulegch Iyeryemiagiin tuund tushaasan buhnii daguu uildev. **9** Iudagiin haan, Iosiagiin huu Iyehoiakimyn tav dahi jiliin yesdugger sard Iyerusalim dahi buh humuus bolon Iudagiin hotuudaas Iyerusalimd irsen buh humuus EZENii omno matsag barihyg tunhaglav. **10** Tegehed Baruh EZENii orgoonii Shine Daaman Haalgany oroh uuden deer, deed hashaand, guush Shafany huu Gyemariagiin tanhimd buyuu EZENii orgoond buh humuust Iyeryemiagiin ugsiig nomoos unshij ogov. **11** Shafany ach, Gyemariagiin huu Mikaia EZENii buh ugsiig nomoos sonsood, **12** tereer haany ger uruu, guushiin tanhimd ochiv. Uzegtun, buh tushmed boloh guush Yelishama, Shyemaiagiin huu Dyelaia, Ahboryn huu Yelnatan, Shafany huu Gyemaria, Hananiagiin huu Zyedyekia bolon buh tushmed tend suuj baiv. **13** Baruhyn nomoos humuust unshij ogohod ooriin sonsson buh ugsiig Mikaia tedend tunhaglav. **14** Tegeed buh tushmed Kushiin guch, Shyelamiagiin ach, Nyetaniagiin huu Iyehudig Baruh uruu yavuulj, "Chi humuust unshsan huilmal nomoo gartaa avaad, ir" gej heluulev. **15** Ted tuund — Suuj, bidend tuuniig unshina uu gej heleed, Baruh tedend tuuniig unshij ogov. **16** Ted buh ugsiig sonsood, biye biyen uruugaa emeen ergej, Baruhad handan — Bid edgeer buh ugsiig haand zaaval medegdene getsgeev. **17** Ted Baruhaas — Bidend heleech, chi edgeer buh ugsiig herhen bichsen yum be? Tuugeer heluulj bichsen uu? gej asuuv. **18** Tegehed Baruh tedend — Tereer nadad edgeer buh ugsiig helj, bi tedniig nomon deer beheer bichsen» gev. **19** Tegeed tushmed Baruhad — Yavj, chi bolon Iyeryemia ooriigoo nuuj, haana baigaagaa hend ch buu medegd getsgeev. **20** Ingeed

ted hashaan dahi haan uruu yavsan bolovch huilmal nomoo guush
Yelishamagiin tanhimd hadgalj, buh utsiig haand medeelev. **21** Daraa ni
haan huilmal nomyg avahuulahaar Iyehudig yavuulsand tereer guush
Yelishamagiin tanhi maas tuuniig gargaj avav. Iyehudi tuuniig haand bolon
haany hajuud zogsoj baisan buh tushmeded unshij ogov. **22** Haan omno ni
hoovond asaj bui galtai ovliin ordond yeson sard suuj baiv. **23** Iyehudig
gurav, dorvon bagana unshtal, haan tuuniig guushiin hutgaar ogtlood
hoovon dahi gald huilmal nomyg shataj duustal hoovon dahi gal uruu
shidev. **24** Gelee ch haan bolon edgeer buh ugsiig sonsson tuunii buh zarts
nar aisan ch ugui, huvtssaa ursan ch ugui. **25** Yelnatan, Dyelaia bolon
Gyemaria nar huilmal nomyg shataahgui baihyg haanaas guisan bolovch
tereer tedniig sonssongui. **26** Haan ooriin huu Iyerahmyeyel, Azriyelyn huu
Syeraia bolon Abdyeyelyn huu Shyelyemiadguush Baruh ba esh uzuulegch
Iyeryemiag barivchlahyg tushaasan bolovch EZEN tedniig nuuv. **27**
Tegtel, huilmal nom bolon Baruhyn Iyeryemiagaar heluulj bichsen ugsiig
shataasny daraa EZENii ug Iyeryemiad irj, **28** "Ondoo huilmal nomyg
dahin avch, Iudagiin haan Iyehoiakimyn shataasan ehni huilmal nomon
deer baisan uridyn buh ugsiig tuun deer bich. **29** Iudagiin haan
Iyehoiakimyn talaar chi «EZEN ingej aildaj baina. "Yaagaad chi uun
deeree Vavilony haan lavtai yaa irj, ene nutgiig ustgaj, hun bolon araatan
amitnyg endees baihgui bolgono" gej bichiv?» gej helen, ene huilmal
nomyg shataav ". **30** Tiim uchraas Iudagiin haan Iyehoiakimyn talaar
EZEN ingej aildaj baina. "Tuund Davidyn sentiind zalrah hen ch ugui baih
bogood tuunii uhsen biye ni odriin bugchim haluun bolon shoniin huiten
javart hayagdah bolno. **31** Bi mon tuuniig, tuunii ur udmyg bolon tuunii
zarts naryg gem buruugiinh ni toloo shiitgej, teden deer bolon Iyerusalimyn
orshin suugchid, Iudagiin humuus deer tedend Ooriin tunhaglasan buh gai
gamshgiig avchirna. Harin ted sonsoogui» hemeev" gesen» gej hel. **32**
Tegeed Iyeryemia ondoo huilmal nomyg avch, tuuniig Nyeriagiin huu
guush Baruhad ogsond tereer tuun deer Iudagiin haan Iyehoiakimyn gald
shataasan nomyn buh ugsiig Iyeryemiagaar heluuljbichsen yum. Teden
deer olon tostei ug nemegdlee.

Yeryemia 37

37:1 Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn Iudagiin nutagt haan bolgoston Iosiagiin huu Zyedyekia ni Iyehoiakimyn huu Koniagiin orond haan bolj haanchlav. **2** Harin ter ch, tuunii zarts nar ch, nutgiin ard tumen ch esh uzuulegch Iyeryemiagaar damjuulan EZENii aildsan ugsiig sonssongui. **3** Gesen hedii ch Zyedyekia haan, Shyelyemiagiin huu Iyehukal bolon Maasyeiagiin huu tahlch Zyefaniag "Bidnii Burhan EZENees bidnii toloo zalbirna uu" gej heluulen esh uzuulegch Iyeryemia uruu yavuulav. **4** Iyeryemia humuusiin dund irj, yavj baiv. Uchir ni ted tuuniig shorond hiigeegui baiv. **5** Ene hoorond Faraony tserguud Yegipyetees garchee. Iyerusalimyg busleed baisan haldyeichuud tednii talaarh medeeg sonsood, Iyerusalimaas busleltiig avav. **6** Tegtel EZENii ug esh uzuulegch Iyeryemiad irj, **7** "Izrailiin Burhan EZEN ingej aiddaj baina. «Nadaas asuulgahaar chamaig Nad uruu yavuulsan Iudagiin haand chi ingej helegtun. "Uzegtun, ta nart tuslahaar irsen Faraony tserguud oorsdiin nutag Yegipyet uruu butсах gej baina. **8** Haldyeichuud bas butсaj irj, ene hotyn esreg tulaldaj, tuuniig ezlen avaad, galdan shataana"» hemeev. **9** EZEN ingej aildaj baina. «Ta nar "Haddyeichuud bidnees lavtai yaa holdono" getsgeen, oorsdiigoo buu huurtsgaa. Uchir ni tedyavahgui. **10** Uchir ni oorsdiin chini esreg tulaldaj baisan haldyeichuudyn buhii l tserguudiig ta nar diilj, tednii dund sharhadsan humuus, hun bur ooriin maihandaa uldsen ch, ted bosoj, ene hotyg galdan shataah baisan» hemeev" gej aildav. **11** Haldyeichuudyn tserguud Faraony tserguudees bolj Iyerusalimaas busleltiig tatahad, **12** Iyeryemia Iyerusalimaas Byeniaminy nutag uruu, tend humuusiin dund omch horongiig ezemshihiiin tuld yavav. **13** Tuuniig Byeniaminy Daaman Haalgan deer bajj baital Hananiagiin ach, Shyelyemiagiin huu, Iriia gedeg nertei haruulyn ahmad tend baiv. Tereer — Chi haldyeichuud uruu yavj baina! geed esh uzuulegch Iyeryemiag barivchlav. **14** Harin Iyeryemia — Hudlaa! Bi haldyeichuud uruu yavaagui gev. Gelee ch tereer tuuniig sonssongui. Ingeed Iriia Iyeryemiag barivchlaad, tuuniig tushmed uruu avaachiv. **15** Tegtel tushmed Iyeryemiad uurlaj, tuuniig zodoj janchin, oorsdoo shoron bolgoston guush

Ionatany gert tuuniig gyandand hiiv. **16** Uchir ni Iyeryemia nuhen gyandan boloh gazar doorh gyandand orjee. Iyeryemia tend olon odor baiv. **17** Zyedyekia haan hun yavuulj, tuuniig gargajee. Ooriin ordond haan tuunees nuutsaar asuun, — EZENees irsen ug baina uu? gehed Iyeryemia — Baina! gev. Tegeed tereer — Chi Vavilony haany gart tushaagdah bolno! gev. **18** Uunees gadna, Iyeryemia Zyedyekia Haand — Bi chinii esreg, chinii zarts nar, esvel ene ard tumnii esreg yamar nugel uildsen gej chi namaig shorond oruulav? **19** Tegvel chamd "Vavilony haan chinii esreg, esvel ene nutgiin esreg irehgui" gej esh uzuulsen esh uzuulegchid chini haana baina ve? **20** Harinodoo, haan ezen mini, sonsogtun. Minii guiltyg omnoo avch, bi tend uhehguin tuld namaig guush Ionatany ger uruu buu butsaagaach gej helev. **21** Daraa ni Zyedyekia haan tushaal buulgaj, ted Iyeryemiag haruulyn geriin hashaand daalgan, hotyn buh talh duustal tuund talhchny gudamjnaas odor tutam buten talh ogch baiv. Ingeed Iyeryemia haruulyn geriin hashaand uldev.

Yeryemia 38

38:1 Mattany huu Shyefatia, Pashhurn huu Gyedalia, Shyelyemiagiin huu Iukal bolon Malhiagiin huu Pashhur nar Iyeryemiagiin buh ard tumend helj baisan ugsiig sonsov. **2** "EZEN ingej aildaj baina. "Ene hotod uldegch ni ild, olsgolon ba tahlaar uhne. Harin haldyeichuud uruu garch yavagch ni amidarch, ooriinhoo amiig olz met bolgoj, amid uldene». **3** EZEN ingej aildaj baina. «Ene hot Vavilony haany tserguudiin gart lavtai yaa tushaagdaj, tereer tuuniig olzolno». **4** Tegeed tushmed haand — Ene hotod uldsen daichid bolon buh ard tumend iinhuu ugsiig helj, tednii urmyg hugalj baigarch ochihgui bol, ene hot haldyeichuudyn gart tushaagdah bolno. Ted tuuniig gaddan shataaj, chi ooro ch tednii garaas zugtahgui" gej heljee. **19** Tegehed Zyedyekia haan, Iyeryemiad — Bi haldyeichuud uruu yavsan iudyeichuudees aidag. Uchir ni ted namaig tednii gart ogch, ted namaig doromjloh vii gev. **20** Gevch Iyeryemia — Ted chamaig ogohgui. Minii chamd helj baigaa zuileer EZENiig dagaach. Ingesneer chinii huvid ch sain bajj, chi amidrah bolno. **21** Harin herev chi yavahaas

tatgalzsaar baival, EZENii nadad haruulsan ug ene baina. **22** "Tegeed uzegetun, Iudagiin haany ordond uldsen buh emegteichuud Vavilony haany tsergiin ahmaduudad avaachigdah gej baina. Tedgeer emegteichuud«Chinii dotny naizuud chamaig toorogduulj, diilev. Chinii hol shavart shigdsen uyed ted chamaas ergesen bilee»getsgeeh bolno. **23** Ted mon chinii buh ehneruud, chinii hovguudiig haldyeichuudad gargaj ogoh bogood chi ooro tednii garaas zugtahgui, harin Vavilony haany gart barigdaj, ene hot ch galdan shataagdah bolno" gejee. **24** Daraa ni Zyedyekia Iyeryemiad — Hen ch edgeer ugsiin talaar buu medeg, tegvel chi uhehgui. **25** Harin herev tushmed namaig chamtai yarisnyg sonsood, cham uruu irj, chamd "Chi haand yuu helsnee bolon haany chamd yuu helsniig bidend odoo heleech. Bidnees buu nuu, tegvel bid chamaig alahgui" gej helbel, **26** chi tedend "Namaig Ionatany ger uruu tend uhuuleheer bitgii butsaagaach gesen guiltaa bi haand helj baisan yum" gej heleh yostoi gev. **27** Daraa ni buh tushmed Iyeryemia uruu irj, tuuniig baitsaav. Tereer tedend haany tushaasan edgeer buh ugsiin daguu medeelev. Yaria ni medegdeegui tul ted tuuntei yarihaa boliv. **28** Ingeed Iyeryemia Iyerusalimyg ezlegdeh odriig hurtel haruulyn geriin hashaand uddev.

Yeryemia 39

39:1 Iudagiin haan Zyedyekiagiin yes deh jiliin aravdugaar sard Iyerusalim ezlegdehed Vavilony haan Nyebuhadnyezar bolon tuunii buh tserguud Iyerusalim uruu irj, tuuniig buslev. **2** Zyedyekiagiin arvan neg deh jiliin dorovdugeer sard, ter saryn yesond hotyn herem tsomlogdjee. **3** Daraa ni Vavilony haany buh tushmed boloh Nyergalsaryezyer, Samgarnyebu, ahlak taigan Sarsyehim, terguun mergech Nyergalsaryezyer bolon Vavilony haany buh uldsen tushmed orj iren, Dund Daaman Haalgany derged suutsgaav. **4** Iudagiin haan Zyedyekia bolon buh daichid tedniig haraad, zugtan, haany tsetserlegiin zamaar hoyor hermiin hoorondoh daaman haalgaar damjin hotoos shonoor garch yavav. Tereer Arabagiin zug yavav. **5** Harin haddyeichuudyn tserguud tedniig moshgon hooj,

Iyerihogiin tald Zyedyekiag guitsej bariv. Ted tuuniigbarij, Hamatyn nutag dahi Riblad bui Vavilony haan Nyebuhadnyezar uruu avaachsen bogood tereer tuund yal onoov. **6** Daraa ni Vavilony haan Zyedyekiagiin hovguudiig ooriinh ni nudnii omno Riblad alav. Vavilony haan bas Iudagiin buh noyodyg alav. **7** Tegeed tereer Zyedyekiagiin nudiig sohlood, tuuniig Vavilond avchrahaar hurel dongoor dongolov. **8** Haldyeichuud mon haany ordon bolon humuusiin geriig galdan shataaj, Iyerusalimyn hermiig nuraav. **9** Hotod uldsen busad humuus buyuu tuun uruu ochson orgodluud bolon uldsen busad humuusiin huvid, tedniig haruulyn ahmad Nyebuzaradan Vavilon uruu tsollogt avaachiv. **10** Harin yuu ch ugui zarim hamgiin yaduu humuusiig haruulyn ahmad Nyebuzaradan Iudagiin nutagt hoinoo uldeej, tedend ter uyed usan uzmiin bolon tarialangiin talbainuudyg ogov. **11** Vavilony haan Nyebuhadnyezar Iyeryemiagiin talaar haruulyn ahmad Nyebuzaradanaar damjuulan tushaal buulgahdaa — **12** Tuuniig avaad, asramjilj, tuund yamar ch muu yum buu hii. Harin tereer chamd yuu gej helsnii daguu tuuntei harits gev. **13** Tiimees haruulyn ahmad Nyebuzaradan ahlak taigan Nyebushazban, terguun mergech Nyergalsaryezyer bolon Vavilony haany buh udiridah tushmediin hamt ug ilgeev. **14** Ted hun yavuulj, haruulyn geriin hashaanaas Iyeryemiag gargan avch, tuuniig Shafany ach, Ahikamyn huu Gyedaliad gert ni avaachuulahaar hariutsuulav. Ingeed tereer humuusiin dund uldjee. **15** Iyeryemiag haruulyn geriin hashaand horigdon baih uyed EZENii ug tuund irj, **16** "Yavj, yetiop hun Yebyedmyelyehte yarij, «Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi ene hotyn deer Ooriin ugsiig sain saihny toloo bus, gai gamshgiin toloo avchrah gej baina. Ter odor ted chinii omno bilegdeh bolno. **17** Gevch Bi chamaig ter odor avarna" gej EZEN tunhaglaj baina. "Chi ooriin aidag humuusiin gart ogohdohgui. **18** Uchir ni Bi chamaig zaaval avarch, chi ildend unahgui. Harin chi Nadad itgesen tul ooriin amia olz met avna" gej EZEN tunhaglaj baina» gej heleerei" gev.

40:1 Haruulyn ahmad Nyebuzaradan tuuniig Ramagaas sullaj, tuuniig Vavilon uruu tsologdoj baisan Iyerusalim bolon Iudagiin buh tsologdogsdiin dund ginjeer ginjilsen uyed EZENees Iyeryemiad ug irsen yum. **2** Haruulyn ahmad Iyeryemiag avaad, tuund — Chinii Burhan EZEN ene nutgiin esreg ene gai gamshgiig amlasan. **3** EZEN avchirj, yag Ooriin amlasan shig uldev. Uchir ni ta nar EZENii esreg nugel uldej, Tuunii duu hooloig sonsoogui. Tiim uchraas ene zuil ta nart tohioldjee. **4** Harin odoo uzegtun, chinii gar dahi ginjnuudees bi chamaig onoodor choloolj baina. Herev chi nadtai hamt Vavilon uruu yavahyg sain gej uzej baival, ir, bi chamaig halamlah bolno. Harin herev chi nadtai hamt Vavilon uruu yavahgui baihyg sain gej uzej baigaa bol, buu sanaa zov. Haraach, buh nutag chinii omno baina. Chinii huvid ochihod zov, sain gej sanagdaj bui gazar uruu yav gej helev. **5** Iyeryemia haraahan butsj yavaagui baihad, — Tegvel Iudagiin hotuudyg hariitsuulaad Vavilony haany tomilson Shafany ach, Ahikamyn huu Gyedalia uruu butsj yavj, tuuntei hamt humuusiin dund uldEsvel chamd yavahad zov gej sanagdaj bui yamar ch gazar uruu yav gej helev. Ingeed haruulyn ahmad tuund huns bolon beleg ogch, tuuniig yavuulav. **6** Tegehed Iyeryemia Mizpa uruu Ahikamyn huu Gyedalia uruu yavj, tuuntei hamt ug nutagt uldsen humuusiin dund uldev. **7** Vavilony haan ni Ahikamyn huu Gyedaliag ter nutgiig zahiruulahaar tomilj, eregteichuud, emegteichuud bolon huuhduud buyuu ter nutgiin Vavilon uruu tsologdoogui hamgiin yaduu humuusiig tuund hariitsuulsnyg talbaid baisan tsergiin buh udirdagchid bolon tednii humuus sonsov. **8** Tiimees ted Nyetaniagiin huu Ishmayel, Karyeagiin hovguud boloh Iohanan, Ionatan nar, Tanhumyetyyn huu Syeraia, nyetofat hun Yefain hovguud bolon maahat hun Iyezania nar bolon tednii humuusiin hamt Gyedalia uruu Mizpad irev. **9** Tegehed Shafany ach, Ahikamyn huu Gyedalia tedend bolon tednii humuust tangaraglaj, — Haldyeichuudad uilchlehees buu aitsгаа. Nutagt uldej, Vavilony haand uilchil. Ingevel ta nart sain baina. **10** Minii huvid, uzegtun, bi biden uruu iregch haldyeichuudyn omno zogsohyn tuld Mizpad uldeh gej baina. Harin ta naryn huvid, dars, zuny jims, tos huraaj, oorsdiin savnuudad hiij, ezelsen hotuuddaa amidar gej helev. **11** Ingesneer Moabt, Ammony hovguudiin

dund, Yedomd bolon buh ornuudad baisan buh iudyeichuud ni Vavilony haan Iudad zoriulan uldegdsdiig orhisnyg, tednii deeguur Shafany ach, Ahikamyn huu Gyedaliag tomilsnyg sonsov. **12** Tegeed buh iudyeichuud zailuulagdsan baisan buh gazruudaas butsan irj, Iudagiin nutag uruu, Mizpa dahi Gyedalia uruu irj, dars bolon zuny jimsiig mash elbeg delbegeer huraav. **13** Karyeagiin huu Iohanan bolon talbaid baisan tsergiin buh udirdagchid Gyedalia uruu Mizpad irj, **14** tuund — Ammony hovguudiin haan Baalis ni Nyetaniagiin huu Ishmayelyg tany amiig avahuulahaar ilgeesniig ta sain medej baina uu? gej helev. Gevch Ahikamyn huu Gyedalia tedend itgesengui. **15** Tegehed Karyeagiin huu Iohanan Mizpad Gyedaliatai nuutsaar yarij, — Bi yavj, Nyetaniagiin huu Ishmayelyg alya. Tegeed hen ch medehgui! Tan uruu tsutlarsan buh iudyeichuud tarhaj, Iudagiin uldegdsed ustahaar tereer yuund tanyg alah yostoi yum be? gev. **16** Harin Ahikamyn huu Gyedalia, Karyeagiin huu Iohanand handan — Im yum buu hii. Uchir ni chi Ishmayelyn talaar hudal helj baina gej helev.

Yeryemia 41

41:1 Doldugaar sard haany ger buliin Yelishamagiin ach, Nyetaniagiin huu bolon haany terguun tushmel Ishmayel arvan hunii hamt Ahikamyn huu Gyedalia uruu Mizpad irev. Ted tend Mizpad hamtdaa talh idej baih zuur **2** Nyetaniagiin huu Ishmayel bolon tuuntei hamt baisan arvan hun bosoj, Shafany ach, Ahikamyn huu Gyedaliag ildeer tsohij, nutgiig zahiruulahaar Vavilony haany tomilson negniig alav. **3** Ishmayel bas tuuntei hamt baisan buyuu Gyedaliatai hamt Mizpad baisan buh iudyeichuudiig bolon tendees oldson haldyei daichdyg tsohiv. **4** Gyedaliag alsny daraagiin odor, hen ch ene talaar medeegui baihad **5** sahlaa husuulsan, huvtsasaa huu tatuulsan, biyee gunzgii zusuulsen, EZENii orgoond avchrahaar ideen orgoluud, utlagyg gartai barisan nayan hun Shyehyem, Shilo bolon Samarias irev. **6** Tegtel Nyetaniagiin huu Ishmayel yavj baihdaa uilsaar tedniig ugtahaar Mizpagaas garch irev. Tereer tedentei uulzahdaa tedend — Ahikamyn huu Gyedalia uruu irne uu! gev. **7** Getel tedniig hotod orj irsen ter daruid Nyetaniagiin huu Ishmayel bolon tuuntei hamt baisan humuus tedniig

hyadaj, nootsluur uruu hayav. **8** Harintednii dundaas oldson arvan hun Ishmayeld — Bidniig buu alaach. Uchir ni bidend ulaan buudai, arvai, tos bolon zogiin balyn talbaid nuusan noots bii getsgeev. Tiimees ter biyee barij, tedniig nohdiinh ni hamt alsangui. **9** Gyedaliagaas bolj ooriin tsohison humuusiin buh huuruudiig Ishmayel hayasan nootsluuriin huvid, ene ni Izrailiin haan Baashagiin ulmaas Asa haany hiisen nootsluur baiv. Nyetaniagiin huu Ishmayel tuuniig alagdsan humuuseer duurgev. **10** Tegeed Ahikamyn huu Gyediliad haruulyn ahmad Nyebuzaradany hariutsuulsan Mizpad baisan humuusiin buh uldegged, haany ohid bolon Mizpad uldsen buh ard tumniig Ishmayel olzlov. Ingeed Nyetaniagiin huu Ishmayel tedniig olzlon avaad, Ammony hovguud uruu gatlahaar yavav. **11** Harin Karyeagiin huu Iohanan bolon tuuntei hamt baisan tsergiin buh ahmaduud, Nyetaniagiin huu Ishmayelyn uildsen buh buzar muugiin talaar sonsov. **12** Tiimees ted buh eregteichuudiig avch, Nyetaniagiin huu Ishmayeltai tulaldahaar yavsan bogood ted tuuniig Gibyeon dahi tom tsoormiin dergedees olov. **13** Ishmayeltai hamt baisan humuus Karyeagiin huu Iohananyg bolon tuuntei hamt baisan tsergiin ahmaduudyg haranguutaa bayarlatsgaav. **14** Ingeed Mizpagaas Ishmayelyn olzlon avsan buh humuus ergeed, butsan irj, Karyeagiin huu Iohanan uruu ochloo. **15** Harin Nyetaniagiin huu Ishmayel naiman huntei hamt Iohananaas zugtaj, Ammony hovguud uruu yavav. **16** Nyetaniagiin huu Ishmayel ni Ahikamyn huu Gyedaliag tsohisny daraa Karyeagiin huu Iohanan bolon tuuntei hamt baisan tsergiin buh ahmaduudyn tuunees erguulen avsan humuusiin buh uldegdsdiig buyuu tuunii Gibyeonoos butsaaj avchirsan tsereg erchuud, emegteichuud, huuhduud, taiganuud zergii Mizpagaas Iohanan avchrav. **17** Ted yavj, Yegipyet uruu hodlohiin tuld Byetlyehyemiin derged orshih Gyerut Chimhamd buudallajee. **18** Ene ni haldyeichuudaas boljee. Vavilony haany ter nutgiig zahiruulahaar tomilson Ahikamyn huu Gyedaliag Nyetaniagiin huu Ishmayel tsohison tul ted tednees aidag boljee.

42:1 Daraa ni tsergiin buh ahmaduud, Karyeagiin huu Gyedalia, Hoshaiagiin huu Iyezania bolon ih, бага buh humuus oirton ireed, **2** esh uzuulegch Iyeryemiad handan — Bidnii guiltyg omnoo avch, bidnii toloo buyuu ene buh uldegdsiin toloo ooriin Burhan EZENees zalbiraach. Uchir ni tany nud bidniig harj baigaachlan bid olon humuusees tsoohuulee uldsen ni **3** tany Burhan EZEN bidnii alhah zamyg болон bidnii hiih zuiliig bidend helj ogohiin tuld yum gej helev. **4** Tegehед esh uzuulegch Iyeryemia tedend — Bi sonsloo. Uzegtun, bi ta naryn helsnii daguu ta naryn Burhan EZENd zalbirah gej baina. EZENii ta nart hariulah buhii l ugsiig bi ta nart helne. Bi ta naraas neg ch ug nuuhgui gev. **5** Tegehед ted Iyeryemiad — Tany Burhan EZEN tantai hamt biden uruu yavuulah buhii l ugsiin daguu bid uldehgui бол, EZEN bidnii esreg unen болон itgeltei gerch baig. **6** Oorsdiin Burhan EZENii duu hooloig сонсоход ene ni bidend sain baihyn tuld, taalamjтай ч бай, тааламј gui ч бай, chamaig ilgeesen oorsdiin Burhan EZENii duu hooloig bid сонсоно gejee. **7** Arvan odriin etses EZENii ug Iyeryemiad irev. **8** Tegeed tereer Karyeagiin huu Iohanan, tuuntei hamt baisan tsergiin buh ahmaduudyg болон ih, бага buh humuusiig duudaj, **9** tedend — Guiltaa omno ni taniltsuulahyn tuld ta naryn namaig ilgeesen Izrailiin Burhan EZEN ingej aildaj baina. **10** "Herev ta nar uneheer ene nutagt uldvel, Bi ta naryg nuraah bish, bosgoh bogood ta naryg tastchin sugalah bish, tarin suulgah болно. Uchir ni ta nart uchruulsan gai gamshgiin talaar Bi zoolon handah болно. **11** Oorsdiin emeej baigaa Vavilony haanaas buu ai. Tuunees buu ai" gej EZEN tunhagлај baina. "Uchir ni ta naryg tuuniig гараас avarch, choloolohiin tudd Bi ta nartai hamt baina. **12** Tereer ta nart orshool uzuulj, ta naryg oorsdiin chini horsond sergeehiin tuld Bi ta nart orshool uzuulne. **13** Harin ta narоorsdiin Burhan EZENii duu hooloig сонсоhуигеер «Bid ene nutagt uldehgui» gej heleh gej baigaa бол, **14** ingehdee «Ugui, harin bid Yegipyetiin nutag uruu yavna. Tend bid dainyg harahgui, bureen duu сонсоhуиги, tahlaar олсоhуиги bogood tend bid uldeh болно» gevel, **15** tiim nohtsodd, Iudagiin uldegсед ee, EZENii ugiig sonsotsgoo. Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. «Herev ta nar uneheer Yegipyet uruu орј, tend amidrahaar shiidvel, **16** ta naryn aij baigaa ild ta naryg tend,

Yegipyetiin nutagt guitsej hurne. Ta naryn sanaa zovj baigaa olsgolon tend, Yegipyeted ta naryn araas oirhon dagah bogood ta nar tend nas barna. **17** Tiimees Yegipyet uruu yavj, tend amidrahaar shiidsen buh humuus ild, olsgolon bolon tahlaar uheh bolno. Minii teden deer avchrah gej baigaa gai gamshgaas amid uldegse, durvegse tedend uldehgui» hemeev". **18** Uchir ni tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. "Iyerusalimyn orshin suugchid deer Minii uur bolon hilen asgarsan shig, tuunchlen ta naryg Yegipyet uruu orohod ta naryn deer Minii hilen asgarah bolno. Ta nar haraal, aimshig, zuhel, zevuutsel bolno. Ta nar ene gazryg dahiad harihgui". **19** Iudagiin uldegse ee, EZEN ta nart "Yegipyet uruu buu yav!" gej aildav. Onoodor bi ta naryn esreg gerchilsen gedgiig ta nar todorhoi oilgoh heregtei. **20** Uchir ni ta naroorsdiigoo huurav. Uchir ni "Bidnii Burhan EZENd bidnii toloo zalbiraach. Bidnii Burhan EZEN yuu ch helsen, bidend tiinhuu helj, bid tuuniig uildiye" gej helen, namaig oorsdiin Burhan EZEN uruu ilgeesen ni ta nar shuu dee. **21** Ingeed bi ta nart onoodor helsen bolovch ta nar uruu namaig ilgeesen zuilsed ch hurtel ta nar oorsdiin Burhan EZENiig dagasangui. **22** Tiim uchraas ochij, amidrahyg husej bui ter gazartaa ta nar ild, olsgolon bolon tahlaar uhne gedgiig ta nar odoo todorhoi oilgoh yostoi gev.

Yeryemia 43

43:1 Gevch, tednii Burhan EZENii ilgeesen Iyeryemia buh ard tumend tednii Burhan EZENii buh ugsiig buyuu edgeer buh ugsiig helj duusmagts, **2** Hoshaiagiin huu Azaria, Karyeagiin huu Iohanan bolon buh sagsuu humuus Iyeryemiad handan — Ta hudal yarij baina! Bidnii Burhan EZEN "Ta nar Yegipyeted amidrah gej tiishee yavj bolohgui" gej heluuleheer tanyg ilgeegeegui. **3** Harin Nyeriagiin huu Baruh bidniig haldyeichuudyn gart ogon, ted bidniig alj, esvel Vavilon uruu tsolohiin tuld tanyg bidnii esreg odooj baina gej helev. **4** Ingeed Karyeagiin huu Iohanan, tsergiin buh ahmaduud bolon buh ard tumen Iudagiin nutagt uldeheer EZENii duu hooloig dagaagui. **5** Harin Karyeagiin huu Iohanan bolon tsergiin buh ahmaduud ni Iudagiin nutagt amidrahyn tuld zailuulagdsan baisan buh

undestnuudees butsaj irsen Iudagiin buhii l uldegsdiig buyuu **6** eregteichuud, emegteichuud, huuuduud, haany ohidyg bolon Shafany ach, Ahikamyn huu Gyedaliatai hiigeed esh uzuulegch Iyeryemia bolon Nyeriagiin huu Baruhtai hamt haruulyn darga Nyebuzaradany uldeesen hun buriig avsan bogood **7** ted Yegipyetiin nutag uruu orj (uchir ni ted EZENii duu hooloig dagaagui), Tahpanhyes hurtelyavav. **8** Tegtel Tahpanhyest EZENii ug Iyeryemiad irj, **9** "Gartaa tom chuluunuud avaad, zarim iudyeichuudiin nuden deer, Tahpanhyes dahi Faraony ordny uuden deh toosgonuudyn zuurmag shavar dotor tedniig nuu. **10** Tedend «Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi ilgeej, Minii zarts boloh Vavilony haan Nyebuhadnyezaryg avchirj, Ooriin nuusan edgeer chuluunuudyn deer tuunii sentiig togtooh gejj baina. Tereer ooriin buheegiig tednii deeguur delgene. **11** Tereer mon irj, Yegipyetiin nutgiig tsohino. Uheld zoriulagdsan humuus uheld, olzlold zoriulagdsan ni olzlold bogood ildend zoriulagdsan ni ildend. **12** Bi Yegipyetiin burhdyn sumuuded gal tavij, tereer tedniig shataaj, tedniig olzloh bolno. Honichin ooriigoo huvtssaaraa oroohoi adil tereer ooriigoo Yegipyetiin nutgaar oroono. Ter tendees amar taivan yavah bolno. **13** Tereer bas Yegipyetiin nutagt orshih Hyeliopolisyn chuluun hoshonuudiig hemhle bolno. Yegipyetiin burhdyn sumuudiig tereer galdan shataana"» gejj hel" gejj aildjee.

Yeryemia 44

44:1 Yegipyetiin nutagt buyuu Migdol, Tahpanhyes, Myemfis bolon Patrosyn nutagt amidarch bui buh iudyeichuudiin toloo Iyeryemiad ug irj, **2** "Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. «Iyerusalim bolon Iudagiin buh hotuud deer Minii avchirsan buh gai gamshgiig ta nar oorsdoo harsan bilee. Uzegtun, ene odor ted balgas bolson bogood hen ch tednii dotor amidardaggui. **3** Ene ni ted ch, ta nar ch, ta naryn etseg ovgod ch meddeggui baisan oor burhdad uilchleheer tahiluudyg shataahyg urgeljuulsneer damjuulan Namaig uurluulsan tednii horon muu yavdlaas bolson ajee. **4** Gesen hedii ch Bi ta nart esh uzuulegchid boloh Ooriin buh

zarts naryg dahin dahin ilgeej, "Minii uzen yaddag ene jigshuurt zuiliig buu hiigeech" gejj heluulsen. **5** Gevch ted oor burhdad tahiluudyg shataahgui baihaar ted sonssongui, buzar muu yavdlaasaa ergeheer chihee ch taviagui. **6** Tiim uchraas Minii uur bolon Minii hilen asgarch, Iudagiin hotuudad ba Iyerusalimyn gudanjnuudad shatsan bogood ted ene odor baigaa shigee balgas bolood zeluud gazar bolson yum. **7** Tiimees odoo tumen tsergiin Burhan EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. "Ta nar oorsdoosoo eregtei, emegtei hun, huuhed ba nyalh huuhdiig Iudagiin dundaas taslanoorsdiigoo uldegsedgui orhihoor yuund oorsoddoo hor honooliig uchruulna ve? **8** Ta nar taslagdaj, delhiin buh undestnuudiin dund haraal, zevuutsel bolohyn tuld, amidrahaar orj irj bui Yegipyetiin nutagt oor burhdad tahiluud shataan, oorsdiin garyn buteeleer yuund Namaig uurluulna ve? **9** Iudagiin nutagt bolon Iyerusalimyn gudanjnuudad tednii uildsen etseg ovgoodiinhoo horon muu yavdal, Iudagiin haadyn bolon tednii ehneruudiin horon muu yavdal, oorsdiin bolon ehneruudiinhee horon muu yavdlyg ta nar martsan uu? **10** Gevch ted ene odor hurtel ch shanalsan ch ugui, ta naryn omno bolon etseg ovgoodiin chini omno Minii togtooson Minii huuli, esvel Minii togtooluudaas ted emeesen ch ugui, tednii daguu alhsan ch ugui" hemeev» gejee. **11** Tiim uchraas tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi Ooriin nuuree ta naryn esreg horon muugiin toloo, buh Iudag taslahyn tuld chigluuleh gejj baina. **12** Yegipyetiin nutagt amidrahyn tuld tiishee orohoor shiidsen Iudagiin uldegsdiig Bi avch yavah bogood ted bugd Yegipyetiin nutagt togsgolteigoo uchirna. Ted ildend unaj, olsgolongoor togsgolteigee uchirna. Tom, jijgiin ali ali ni ild bolon olsgolongoor uhne. Ted haraal, aimshig, zuhel bolon egduutsel bolno. **13** Bi Iyerusalimyg shiitgesen shig Yegipyetiin nutagt amidarch bui humuusiig idd, olsgolon bolon tahlaar shiitgene. **14** Yegipyetiin nutagt amidrahaar tiishee orson Iudagiin uldegsded butsaj irj, amidrahyg husej bui Iudagiin nutag uruugaa butsah yamar ch durvegsed, esvel amid uldegsed baihgui. Uchir ni orgodloos oor hen ch butsaj irehgui»" gejj aildav. **15** Ehneruud ni oor burhdad tahil shataaj baisnyg ni medej baisan buh eregteichuud hajuud zogsoj baisan buh emegteichuudiin hamt buyuu Yegipyetiin nutagt Patrost amidarch

baisan buh humuusiig hamruulsan tom chuulgan Iyeryemiad hariulan — **16** EZENii nereer bidend tany helsen edgeer ugsiin tuhaid, bid chamaig sonsohgui! **17** Harin ch bid oorsdoo, bidnii etseg ovgod, bidnii haad bolon bidnii noyod Iudagiin hotuudad bolon Iyerusalimyn gudamjnuudad uildsen shig tengeriin hatand tahiluud shataaj, tuund undaan orgoluudiig tsutgasnaar bid oorsdiin amnaas garsan ug buriig zaaval heregjuulne. Uchir ni bid elbeg hool hunstei, bayan chineeleg baisan bogood yamar ch zolgui yavdlyg haraagui. **18** Harin bid tengeriin hatand tahiluud shataaj, tuund undaan orgoluud tsutgahaa bolisnoos hoish bid buh yumaar dutagdaj, ild bolon olsgolongoor ireh oorsdiin togsgoltei uchirsan bilee. **19** Bid tengeriin hatand tahiluud shataaj, tuund undaan orgoluud tsutgaj baihdaa bid oorsdiin nohrudiin medelguigeer tuund ooriinh ni durtorhoor boov hij, undaan orgol tsutgasan uu? getsgeev. **20** Tegehed Iyeryemia buh ard tumend, eregteichuud, emegteichuuded buyuu oort ni hariult ogch baisan buh humuust handan — **21** Ta nar, ta naryn etseg ovgod, ta naryn haad, ta naryn tushmed bolon ene nutgiin ard tumnii Iudagiin hotuudad bolon Iyerusalimyn gudamjnuudad shataasan utlagat tahiluudyn huvid, EZEN tedniig sanaagui, mon bodoogui gej uu? **22** Tiimees ta naryn uildluudiin buzar muutaas bolon ta naryn uildsen jigshuures bolj EZEN tsaashid tevchij chadahaa boliv. Ingeed tanai nutag ene odriinh shig balgas, aimshig, haraal bogood orshin suugchgui bolov. **23** Ta nar tahiluud shataaj, EZENii esreg nugel uildej, EZENii duu hooloig dagaagui, Tuunii huuli, Tuunii togtooluud bolon Tuunii gerchleluudiin daguu alhaagui tul ene odriinh shig ene gai gamshig ta naryn deer buuv gej helev. **24** Tegeed Iyeryemia buh ard tumend, tuunii dottor buh emegteichuuded handan — Yegipyetiin nutagt bui buh Iuda, EZENii ugiig sonsogtun. **25** Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan daraah zuilsiig ingej aildaj baina. "Ta nar bolon ta naryn ehneruudiin huvid, «Tengeriin hatand tahiluud shataaj, tuund undaan orgoluudiig tsutgahaar tangaraglasan tangarguudaa bid zaaval biyeluulne» geed ta nar oorsdiin amaar yarij, oorsdiinhoo garaar biyeluulsen yum. Yavj, oorsdiin tangaraguudaa batalj, tangaraguudaa zaaval biyeluul!" **26** Gelee ch, Yegipyetiin nutagt amidarch bui buh Iuda, EZENii ugiig sonsogtun. "Uzegtun, Bi Ooriin augaa nereer tangaraglasan

yum" gej EZEN aildaj baina. "Minii ner Yegipyetiin buh nutagt baigaa Iudagiin alivaa hunii amaar «Ezen BURHANY amid buigaar tangaraglaya» gej dahin hezee ch duudagdahgui. **27** Uzeztun, sainy toloo bus, hor honooliin toloo Bi tednii deeguur harj baigaa bogood Yegipyetiin nutagt bui Iudagiin buh humuus burmoson ustah hurtlee ild bolon olsgolongoor ireh oorsdiin togsgoltei uchrah bolno. **28** Ildnees zugtagch humuus Yegipyetiin nutgaas Iudagiin nutag uruu tsoohuulee ergen irne. Tegeed Yegipyetiin nutagt amidrahaar tiishee yavsan Iudagiin buh uldegshed henii ug huchtei baina, Miniih uu, esvel tedniih uu gedgiig medeh bolno. **29** Minii ugs ta naryn esreg hor honooliin toloo uneheer zogsoh bolno gedgiig ta nart meduulehiin tuld Bi ta naryg ene gazart shiitgeh gej baigaa ni ta naryn huvid temdeg bolno" gej EZEN tunhaglay baina. **30** EZEN ingej aildaj baina. "Uzeztun, Bi Iudagiin haan Zyedyekiag tuunii daisan bolood tuunii amiig erj baisan Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn gart tushaasan shigee Yegipyetiin haan Faraon Hofrag tuunii daisnuudyn gart buyuu tuunii amiigeregch humuusiin gart tushaah gej baina" gej helev.

Yeryemia 45

45:1 Iudagiin haan, Iosiagiin huu Iyehoiakimyn dorov deh jild tereer edgeer ugsiig Iyeryemiagaar heluulj nomd bichij baihad, Nyeriagiin huu Baruhad esh uzuulegch Iyeryemiagiin helsen ug yum. **2** "Baruh aa, Izrailiin Burhan EZEN chamd ingej aildaj baina. **3** «Chi "Oo, bi zolgui yee! Uchir ni EZEN minii shanalald zovlon nemev. Bi yoolsoor sulidsan bogood yamar ch amralt olsongui" gejhelsen bilee». **4** Chi tuund ingej helegtun. «EZEN ingej aildaj baina. "Uzeztun, Bi Ooriin barij bosgosnoo nuraah gej baina, Ooriin tarij suulgasnaa tastan sugalah gej baina. Tger ni buhii l nutag yum" hemeev. **5** Harin chi, chi oortoo aguu zuilsiig haij baina uu? Buu hai. Uchir ni uzeztun, Bi buh mahan biyeuud deer gai gamshig avchrah gej baina» gej EZEN tunhaglay baina. «Harin chinii yavj boloh buh gazart Bi chinii amiig chamd olz bolgon ogno»" gejee.

Yeryemia 46

46:1 Esh uzuulegch Iyeryemiad undestnuudiin talaar EZENees irsen ug. **2** Karhyemisht Yevfrat mornii derged baisan bogood Iudagiin haan, Iosiagiin huu Iyehoiakimyn dorov deh jild Vavilony haan Nyebuhadnyezart diilegdsen Yegipyetiin haan Faraon Nyekogiin tsergiin talaar, Yegipyeted handan**3** "Bambai bolon jijig bambaig beltgej, tuladdaand orohoor oirtogtun! **4** Moridoo tergend hollon, morindoo mordoj, duulгаа omsood zogs! Jadnuudaa ongolon, hairsan huyagaa omsogtun! **5** Bi yaagaad harav? Ted aij, uhran, tednii huchit ers yalagdaj, aragshaa haralguigeer zugtan horgodoj baina. Aidas tal burd baina!" gej EZEN tunhagljaj baina. **6** Hurdan hun buu orgog, huchit hun ch buu zugtag. Hoid zutt, Yevfrat mornii derged ted buderch, unasan yum. **7** Us ni ovolzon davalgaalj bui goluud met, Nil met bosoj bui ene ni hen be? **8** Yegipyet ni Nil met, us ni ovolzon davalgaalj bui gol met bosoh yum. Tereer "Bi bosoj, nutgiig burhene. Bi hot bolon tuunii orshin suutchdyg zaaval ustgana" geh yum. **9** Huchit ers uragsh jagsan alhahyn tuld, morid oo, ogsogtun, teregnuud ee, ta nar galzuu met jolood. Ted bol bambainuud avch yavdag Yetiop ba Put, mon num tatdag, avch yavdag lidichuud yum. **10** Uchir ni daisnuudaasaa oshoogoo avah oshoo avaltyn odor boloh ter odor tumen tsergiin BURHAN Ezeniih bilee. Ild zalgij, tsadaj, tednii tsusyg duurtlee uuna. Uchir ni Yevfrat mornii dergedeh hoid zugiin nutagt tumen tsergiin BURHAN Ezenii toloo nyadalgaa yavagdana. **11** Yegipyetiin ongon ohin oo, Gilyead uruu yavj, gavar olj av. Chi emchilgeenuudee demii l olshruulav. Chamd yamar ch edgerelt baihgui. **12** Undestnuud chinii ichguuriin talaar sonsson, mon gazar delhii chinii oriloonoor duuren baina. Uchir ni neg daichin nogoogiinhoo deeguur buderch, ted hoyoul hamtdaa doosh unav. **13** Yegipyetiin nutgiig tsohihoo Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn ireh tuhai esh uzuulegch Iyeryemiad EZENii aildsan ug yum. **14** "Yegipyeted tunhagljaj, Migdold zarljaj, mon Myemfis bolon Tahpanhyest tunhagla. Helehdee «Zogsoj, ooriigoo belen bailga. Uchir ni ild chinii ergen toirnyg zalgiv» geerei. **15** Chinii huchit erchuud yaagaad turuulgee harav? EZEN tedniig doosh dardag tul ted zogsdoggui. **16** Ted dahin dahin budersen. Uneheer ted biye biyenihee haraldaa unasan. Tegeed ted «Bos! Darlagchiin ildnees zailj, oorsdiin humuus bolon torolh

nutag uruugaa ochitsgooyo» gejee. **17** Ted tend «Yegipyetiin haan Faraon changa shuugian yum. Tereer tovlogdson tsagiig ongoruulsen!» gej hashhirchee. **18** Tumen tsergiin EZEN gedeg nertei Haan tunhagljaj baina. «Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya, uulsyn dundah Tabortai adil, esvel tengisiin dergedeh Karmyeltai adil negen zaaval irne. **19** Yegipyeted suuj baigaa ohin oo, achaa teeshee tsollogt beld. Uchir ni Myemfis zeluud gazar bolno. Ter ni shataj, orshin suugchidgui bolno. **20** Yegipyet bol saihan ohin byaruu. harin hoid zugees shumuul irj baina, ter irj baina! **21** Bas tuunii dund bui holsnii tserguud ni bordson tugaluud met yum. Uchir ni ted ch hurtel bas ergej, hamtdaa zugtaasan. Tednii gai gamshgiinh ni odor buyuu shiitgeliinh ni tsag tednii deer irsen tul ted zogsoogui. **22** Duu chimee ni mogoitoi adil hodolj baina. Uchir ni ted tserguud met hodoldog bogood tuun uruu suhnuudtei mod tsavchigchid met irdeg. **23** Ted tuunii oi modyg tsavchiv" gej EZEN tunhagljaj baina. "Ted tsartsaanaas ch iluu olon bolood toolshgui olon bolovch lavtai yaa oldohgui bolno. **24** Yegipyetiin ohin hoid zugiin humuusiin huchind tushaagdan ichguurt orjee" hemeev. **25** Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan "Uzegtun, Bi Tyebyesiin Amon, Faraon, Yegipyetiig burhad bolon haadtai ni hamt, Faraonyg bolon tuund naiddag humuusiig ch hurtel shiitgeh gej baina. **26** Bi tedniig amiig ni eregch humuusiin huchind buyuu Vavilony haan Nyebuhadnyezar bolon tuunii tushmediin gart tushaana. Harin, uunii daraa ter ni huuchin tsag uyeiinh shig orshin suugchidtai bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **27** "Harin, Minii zarts Iakov aa, chinii huvid, buu ai! Buu zurh ald, Izraili aa! Uchir ni haraach, Bi chamaig holoos, ur udmyg chini tednii olzlolyn nutgaas avrah gej baina. Iakov butsan irj, ailgan chichruuleh yamar ch hunguigeer amar amgalan, ayuulgui baih bolno. **28** Minii zarts Iakov aa, buu ai" gej EZEN tunhagljaj baina. "Uchir ni Bi chamtai hamt. Uchir ni Minii chamaig zailuulsan buh undestnuudiig Bi buren ustgana, harin chamaig Bi buren ustgahgui. Gevch Bi chamaig zohistoigoor zasah bogood chamaig yaasan ch shiitgehgui, orhihgui" gej aildaj baina.

47:1 Faraon Gazyg ezlehees omno filistchuudiin talaar esh uzuulegch Iyeryemiad EZENees ug irsen yum. **2** EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, hoid zugees us bosoj, halisan tsutgalan bolj, gazar nutag, tuunii buh zuils, hot bolon tuun dotor amidragchdyg haliah gej baina. Humuus hashhirsch, nutgiin orshin suugch bur uilah bolno. **3** Tuunii azarganuudyn davhih tuurain chimee, morin teregnuudiinh ni tarjignaan bolon duguinuudynh ni nijigneh chimeenees boljgarynh ni sul doroin ulmaas etsguud ni huuhduud uruu ergej haraagui. **4** Buh filistchuudiig ustgaj, Tir ba Sidonoos uldsen buh holbootnyg taslah odor irj baina. Uchir ni EZEN filistchuudiig, Kaftoryn ereg haviin nutgiin uldegdsdiig ustgah gej baina. **5** Gaz ni halzan bolov. Ashkyelon suirev. Tednii hondiin uldegdsed ee, ta nar her udaan oorsdiigoo sharhduulah yum be? **6** Oo, EZENii ild ee, chi her udaan duugui baihgui baih yum be? Huindaa ergen or. Amarch, nam jim bai. **7** EZEN tuund tushaal ogson baihad ter yaaj duugui baij chadah yum be? Ashkyelony esreg bolon dalain erguudiin esreg Ter tuuniig tomilson bilee" hemeev.

Yeryemia 48

48:1 Moabyn tuhai. Tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. "Nyebo zolgui yee. Uchir ni tereer suirchee. Kiriataim ichguur bolj, olzlogdson yum. Ondor behlelt ichguur bolj, nuraagdsan. **2** Moab dahin magtagdahgui. Hyeshbond ted tuunii esreg gai gamshgiig sedev. «Naash irtsgee, tuuniig undestnees tasaltsgaaya!» Galzuu humuus ee, ta nar ch gesen duugui bolgogdono. Ta naryn araas ild dagah bolno. **3** Horonaimaas garah hashhiraany duu, «Suirel, aguu ih suirel!» **4** Moab hugarch, tuunii jijig huuhduud hashhirtsgaav. **5** Uchir ni Luhitiin ogsuureer ted uilsaar ogsono. Uchir ni Horonaimyn uruudah zamd ted suirliin zovj shanalsan hashhiraanyg sonsotsgooloo. **6** Zugt, amia avar, ingesneer ta nar tsol deh arts mod met bolno. **7** Uchir ni ooriin ololt bolon erdenest tavisan itgel naidvaraasaa bolj chi ooroos olzlogdoh bolno. Hyemosh ch ooriin tahilch nar bolon ooriin tushmediin hamt tsollogt yavah bolno. **8** Hot burd ustgagch ireh bogood yamar ch hot zugtahgui. EZENii aildsany daguu

hondii ch bas suitgegdej, tegsh tal ch suireh bolno. **9** Moabt dalavchnuudyg og. Uchir ni tereer zugtaana. Tuunii hotuud dotroo orshin suugchidgui zeluud gazar bolno. **10** EZENii ajlyg hainga hiideg negen haraagdah boltugai. Tsusnaas ildee barigch negen haraagdah boltugai. **11** Moab zaluu uyeesee taivan baijee. Tereer bas shavar savan dotroo uimuulegdeegui baiv. Tereer savnaas sav uruu uudluulaagui, tsollogt ch yavaagui. Tiim uchraas tereer amtaa hadgalsan bogood tuunii taalamjit uner oorchlogdoogui. **12** Tiim uchraas, uzeztun, Bi tuun uruu yuulegch humuusiig ilgeeh bogood ted tuuniig yuulen asgaj, tuunii sav suulguudyg hooslon, vaaruudyg ni evdleh odruud irj baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **13** Izrailiin ger oorsdiin itgel naidvar bolson Byetyelees ichsen shig Moab ni Hyemoshoos ichih bolno. **14** Ta nar «Bid huchirheg daichid, tulaldaand zorigtoi erchuud bilee» gej yaaj helj chadna ve? **15** Moab ustgagdsan bogood erchuud tuunii hotuud uruu yavjee. Tuunii shildeg zaluus ch bas hyaduulahaar yavjee" gej tumen tsergiin EZEN gedeg nertei Haan tunhagljaj baina. **16** "Moabyn zovlon udahgui irj, tuunii gai gamshig shalamgailan yaaravchlav. **17** Tuunii ergen toirond amidragch ta buhen, tuunii neriig meddeg ta buhen ch gesen tuunii toloo gashuudaj, «Huchirheg ochirt tayag, sur javhlant tayag herhen hugarav aa!» geerei. **18** Dibond orshin suugch ohin oo, aldraasaa buun irj, hataj hagarsan gazar deer suu. Uchir ni Moabyg ustgagch ni chini esreg irj, bat tsaizuudyg chini nuraav. **19** Aroyeryn orshin suugch aa, zamyn derged zogsoj, haruuldsaar bai. «Yuu bolson be?» gej orgoj bui eregteigees bolon zugtaj bui emegteigees asuu. **20** Moab nuraagdsan tul, ichguur boljee. Uilan, hashhir. Moab ustgagdsan gej Arnon haviar tunhagla. **21** Shuult ni bas tal gazar deer, Holon, Iahza naryn deer bolon Myefaaty esreg irsen bogood **22** Dibon, Nyebo bolon Byetdiblataimyn esreg, **23** Kiriataim, Byetgamul bolon Byetmyeony esreg, **24** Kyeriot, Bozra bolon Moabyn nutgiin hol oiryn buh hotuudyn esreg irev. **25** Moabyn ever tastuulj, gar ni hutarav" gej EZEN tunhagljaj baina. **26** "Ter EZENii esreg sagsuu ongiroo bolson tul tuuniig sogtuuruul. Ingeed Moab booljson dotroo holborch, doog tohuu boloh bolno. **27** Izraili chamd doog tohuu baisan bish gej uu? Esvel tereer hulgaichdyn dund barigdjaj baisan uu? Uchirni chi tuunii tuhai yarih

bolgondoo chichirdeg. **28** Moabyn orshin suugchid aa, hotuudyg orhij, hadny dund amidar. Angalyn aman deer uurlegch tagtaa met bai. **29** Bid Moabyn bardam zangiin talaar buyuu tereer ih bardam gedgiig, tuunii ihmseg, bardam, sagsuu ongiroo, ooriigoo orgomjildog zanguudyn tuhai sonsson. **30** Bi tuunii uur hileng medne" gej EZEN tunhagljaj baina. "Gevch ene ni hooson. Tuunii demii sairhal yuug ch buteegeegui. **31** Tiim uchraas Bi Moabyn toloo ori duu tavih bolno, buh Moabyn toloo Bi hashhiraah bolno. Bi Kirhyeryesiin humuusiintoloo yooloh bolno. **32** Iazyeryn toloo uilahaas iluuteer, Sibmagiin usan uzem ee, Bi chinii toloo uilah bolno! Chinii mochruud dalain tsaashaa hurtel sunaj, Iazyeryn tengist hurev. Suitgegch ni chinii zuny jimsnuud bolon usan uzmiin urgats deer chini buuv. **33** Tiimees urjil shimtei talbainuud buyuu Moabyn nutgaas bayar hoor bolon bayar bayasgalan zailuulagdav. Darsny shahuurguudaas Bi darsyg zogsooloo. Hen chhashhiraan gishgelehgui, hashhiraan ni ch hashhiraan bish baih yum. **34** Hyeshbon dahi hashhiraanaas Yelyealyeg hurtel, Iahazyg ch hurtel buyuu Zoaraas Horonaim, Yeglatshyelihood hurtel ted duu hooloinuudaa ondorsgov. Uchir ni Nimrimiin us ch hurtel ezguirne. **35** Morgoliin ondorloguud deer orgodog bogood ooriin burhdad utlaga uugiuldag Moabyg Bi togsgoh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **36** "Tiim uchraas Minii zurh setgel Moabyn toloo limbe met uilna. Mon Kirhyeryesiin humuusiin toloo ch Minii zurh setgel limbe met uilna. Tiim uchraas ted tuunii olj buteesen bayalgiig aldsan. **37** Uchir ni tolgoi bur halzan, sahal bur bogino haichlagdsan. Buh garuud deer gun ogtloos, uuts nuruunuud deer taar baina. **38** Moabyn buh baishingiin deevruud deer bolon tuunii gadamjnuudad gazar bur gashuudal baina. Uchir ni Bi Moabyg huseshgui sav met evdlev" gej EZEN tunhagljaj baina. **39** "Ene ni yamar ih nurav aa! Ted gashuudav! Moab ichguurteigeer herhen nuruutaa haruulj baina ve! Tiimees ooriin ergen toiron dahi buhend Moab doog tohuu bolon aidas bolno" hemeev. **40** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, negen ni burged met hurdan shalamgai nisej, Moabyn esreg jiguuree delgene. **41** Kyeriot olzlogdoj, bat tsaizuud ezlegdej, tiimees ter odor Moabyn huchit erchuudiin zurhnuud huuhdee toruuleheer ovdoj bui emegtein zurhteil adil bolno. **42** Moab EZENii esreg sagsuu ongiroo bolson

tul tereer humuusees ustgagdana. **43** Moabyn orshin suugch aa, aidas, nuh bolon urhi chinii deer baina" gej EZEN tunhagljaj baina. **44** "Aidsaas zugtdag negen nuhend unaj, nuhnees avirch gardag negen urhind oroh bolno. Uchir ni Bi tuunii deer, Moab deer, shiitgeliinh ni jiliig avchrah bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **45** "Hyeshbony suudert orgodluud huchgui zogsono. Uchir ni gal Hyeshbonoos, galyn dolnuud Sihony dundaas garch, Moabyn duhyg bolon uimeen degdeegchdiin huihyg zalgilav. **46** Moab aa, chi zolgui yee! Hyemoshiin humuus ustav. Uchir ni chinii hovguud olzlogdoj, chinii ohid tsologdon yavsan. **47** Gesen hedii ch hojmyn odruuded Bi Moabyn sain saihnyg sergeene" gej EZEN tunhagljaj baina. Moab deer ireh shuult ingej duusaj baina.

Yeryemia 49

49:1 Ammony hovguudiin tuhai. EZEN ingej aildaj bai"Izraili yamar ch hovguudgui yuu? Esvel tuund yamar ch ov zalgamjlagchid baihui yuu? Tegvel yaagaad Malkam ni Gadyg ezelj, tuunii humuus hotuudad ni orshin suusan yum be?". **2** EZEN tunhagljaj baina. "Bi Ammony hovguudiin Rabbagiin esreg dainy buree uleehiig sonsogduulah odruud irj baina. Tereer zeluud ovoo bolj, hotuud ni gald shataagdah bolno. Tegeed Izraili ooriig ni ezlegchdiig ezleh bolno" gej EZEN aildaj baina. **3** "Ai ustgagdsan tul, Hyeshbon oo, gashuudagtun! Rabbagiin ohid oo, hashhiragtun, taar buselj, gashuudan, hana hermuudiin dund naashaa tsaashaa gui. Uchir ni Malkam ooriin tahilch nar bolon ooriin tushmediin hamt tsollogt yavah bolno. **4** Chi hondiinuudiin talaar yamar ih sairhana ve! «Minii esreg hen ireh yum be?» gej ooriin erdenest naidagch, itgelees ergegch ohin oo, hondii chini ursaj baina. **5** Uzeztun, Bi chinii ergen toirnoos chinii deer aidsyg avchrah gej baina" gejtumen tsergiin BURHAN Ezen tunhagljaj baina. "Ta naryn hun neg bur turuulgee harj zailuulagdan, orgodluudyg hamtad ni tsugluulah hungui bolno. **6** Gehdee uunii daraa Bi Ammony hovguudiin sain saihnyg sergeene" gej EZEN tunhagljaj baina. **7** Yedomyn talaar. Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Tyemand yamar ch mergen uhaan baihui bolson gej uu? Hersuu hun sain

zovloogoo aldchihav uu? Tednii mergen uhaan doroitson uu? **8** Dyedany orshin suugchid aa, zugt, butsj erge, gun gazruudad amidar. Uchir ni Bi tuuniig shiitgeh uyed tuunii deer Yesavyn gai gamshgiig avchrah bolno. **9** Herev usan uzem huraagchid ta nar deer irsen bol, ted usan uzem uldeehgui gej uu? Herev shonoor hulgaich nar irsen bol, ted hangalттагаар suitgeh baihsan. **10** Harin Bi Yesavyg nutsgelsen bogood tereer ooriigoo daddalj chadahgui boltolBi tuunii nuuts gazruudyg sohson yum. Tuunii ur udmuud sadan torol bolon horshuudiinh ni hamt ustgagdsan bogood ter ugui bolson. **11** Onchrogsdoo ardaa orhi, Bi amid uldeene. Belevsen emegteichuud chini Nadad itgej naidag" hemeev. **12** Uchir ni EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, ayaganaas uuhaar yallagdaagui humuus zaaval uuh bogood chi buren shiitgegdehgui negen mon gej uu? Chi shiitgegdehgui orhigdohgui, harin chi zaaval uuh bolno. **13** Uchir ni Bozra ni aidas, zevuutsel, suirel bolon haraal bolno gej Bi Oorooro tangaraglasan bilee" gej EZEN tunhagljaj baina. "Tuunii buh hotuud uurdiin balgas bolno" hemeev. **14** Bi EZENees ug sonsson bogood "Hamtdaa tsutlaad, tuunii esreg irj, tulaldahaar bosotsgoo!" gej undestnuudiin dund elch ilgeegdev. **15** "Uchir ni uzegtun, Bi chamaig undestnuudiin dund jijig, humuusiin dund basamjlagdsan negen bolgov. **16** Chamaas aih aidsyn tuhaid, hadny an tsavaar amidardag, tolgodyn ondorlogiig ezegnegch chinii zurh setgeliin sagsuu ongiroo baidal chamaig meheljee. Chi burged met ondort uurlevch, Bi chamaig tendees doosh unagana" gej EZEN tunhagljaj baina. **17** Yedom aidas bolno. Hajuugaar ni ongorogch hun bur aij, sharhnuudaas ni bolj isgereh bolno. **18** Sodom bolon Gomorra horshuudiinhee hamt homruulegdsen shig, tend hen ch amidrahgui, hunii huu ch tend orshin suuhgui" gej EZEN aildaj baina. **19** "Uzegtun, uurd uslagdsan belcheeriin esreg Iordany shuguigaas negen ni arslan met garch irne. Heseг hugatsaand Bi tuuniig tendees zuttaalgah bogood songogdson negniig Bi tuunii deer tomilno. Uchir ni hen nadtai adil yum be? Hen Namaig zarlan duuduulah ve? Minii esreg zogsoj chadah honichin hen yum be?" hemeev, **20** Tiim uchraas, Yedomyn esreg tolovloson EZENii tolovlogoog bolon Tyemany orshin suugchdyn esreg zorison Tuunii zorilgyg sons. Ted lavtai yaa tedniig, surgiin toluudiig chireh bolno.

Tednees bolj tednii belcheeriig Tereer zaaval zeluud hooson bolgono. **21** Tednii unaltyn chimeend gazar hodlov. Ene bol hashhiraan baina! Tuunii duu chimee Ulaan tengist sonsogdov. **22** Uzegtun, Tereer ogsoj, burged met shuurch, Bozragiin esreg Ooriin jiguuree delgene. Ter odor Yedomyn huchit erchuudiiin zurhnuud huuhdee toruuleheer ovdoj bui emegtein zurhteil adil baih bolno. **23** Damaskiin talaar. "Hamat bolon Arpad nar ichguur bolov. Uchir ni ted muu medee sonsson bilee. Tednii zurh mohov. Dalai taivan bish bogood namdaj chadahgui baina. **24** Damask doroi boljee. Tereer zugtaahaar ergesen bogood tevdelt tuuniig barij avav. Huuhdee toruuleheer ovdoj bui emegteinh shig zovlon bolon ovdolt tuunii zuurch avav. **25** Minii bayar bayasgalangiin hot boloh magtaalyn hot yuund orhigdoogui yum bol! **26** Tiim uchraas tuunii zaluus tuunii gudamjnuudad unaj, buh daichid ter odor chimeegui bolgogdono" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaj baina. **27** Bi Damaskiin hana herem uruu gal tavih bogood ter ni Byenhadadyn behlelt tsamhguudyg zalgih bolno. **28** Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn diilsen Kyedar bolon Hazoryn haanchlaluudyn tuhai. EZEN ingej aildaj baina. "Bosoj, Kyedar uruu yavj, dorno zugiin erchuudiig ustga. **29** Ted oorsdiin maihnuud bolon mal surgee avch yavna. Ted oorsoddoo zoriulan maihny hoshignuudee, oorsdiin buh achaag bolon temeenuudee avch yavah bogood ted neg negendee «Tal burees aidas!» gej hashhiraaldah bolno. **30** Gui, zugt! Hazoryn orshin suugchid aa, gun gazruudad amidar" gej EZEN tunhaglaj baina. "Uchir ni Vavilony haan Nyebuhadnyezar ta naryn esreg tolovlogoo zohioj, ta naryn esreg arga sedev. **31** Bosoj, taivan baigaa, ayuulgui amidarch baigaa undestnii esreg yav" gej EZEN tunhaglaj baina. "Tuund yamar ch uud, tugjee alga. Zovhon ted l amidardag yum. **32** Tednii temeenuud deermin zuil, ui olon uher sureg ni olz boloh bogood bulanguudyg ogtoldog buh humuusiig Bi buh salhiny zugt taraana. Bi tal burees tednii gai gamshgiig avchrah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina. **33** "Hazor tsoovor chononuudyn uur bolon monhod zeluud gazar bolno. Hen ch tend amidrahgui, hunii huu ch tend orshin suuhgui" hemeev. **34** Iudagiin haan Zyedyekiagiin haanchlalyn ehend Yelamyn talaar esh uzuulegch Iyeryemiad irsen EZENii ug **35** "Tumen tsergiin EZEN ingej

aidaj baina. «Uzegtun, Bi Yelamyn numyg buyuu tednii huch chadlyn hamgiin sainyg hugalah gej baina. **36** Bi Yelamyn deer tengeriin dorvon hyazgaaraas dorvon salhiig avchirj, tedniig edgeer buh salhind taraana. Yelamyn tsologdogsdiin ochihgui undesten gej baihgui bolno. **37** Tiimees Bi Yelamyg daisnuudynh ni omno bolon amiig ni eregchdiin omno nuraana. Bi tednii deer gai gamshgiig, Ooriin shiruun uur hileng ch hurtel avchirna» gej EZEN tunhagljaj baina. «Bi tedniig ustgatlaa araas ni idd ilgeene. **38** Daraa ni Bi Ooriin sentiig Yelamd zasaj, tendees haan bolon tushmediig ustgana» gej EZEN tunhagljaj baina. **39** «Harin suulchiin odruuded Bi Yelamyn sain saihnyg sergeeh bolno» hemeev" gej EZEN tunhagljaj baina.

Yeryemia 50

50:1 Haldyeichuudyn nutag Vavilony talaar esh uzuulegch Iyeryemiagaar damjuulj EZENii aildsan ug. **2** "Undestnuudiin dund zarlaj, tunhagla. Uuniig tunhagljaj, tug orgo. Tuuniig buu nuu, «Vavilon olzlogdloo, Byel ichguur bolov, Marduk evderch nursan. Tuunii horguud ichguur bolj, tuunii shuteenuud evderchee". **3** Uchir ni negen undestei tuunii esreg umard zugees garch irjee. Ter ni tuunii gazar nutgiig aidas bolgoh bogood tend yamar ch orshin suutch baihgui bolno. Hun, araatan amitny ali ali ni tenuuchilj, ted zugtatsgaav! **4** Tedgeer odruuded bolon ter uyed Izrailiin hovguud, mon Iudagiin hovguud ch gesen irne. Ted uilsaar yavah bogood oorsdiin Burhan EZENiig ted erelhiileh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **5** Ted ter zug nuur tsaraigaa erguulj, Sion uruu ochih zamyg asuuna. Martagdahgui, urdiin gereend EZENtei negdehiin tuld ted irne. **6** Minii humuus toorson honinuud boljee. Tednii honichid tedniig tooruulsen bilee. Ted tedniig uulsaas erguulsen. Ted uulaas tolgod uruu yavj, amrah gazraa martsan bilee. **7** Teden deer irsen buhen tedniig zalgiv. Tednii daisnuud «Zov shudargyn orshih gazar boloh EZENii esreg, etseg ovgodiinh ni naidvar boloh EZENii esreg ted nugel uildsen tul bid gem buruugui» gej heljee. **8** Vavilony dundaas tenuuchil, haddyeichuudyn nutgaas uragsh yav. Surgiin terguund bui uhna met bai. **9** Uchir ni uzegtun, Bi umard zugiin

nutgaas aguu undestnuudiin bulgiig Vavilony esreg bosgoj, avchrah gej baigaa bogood ted tuunii esreg tulaldaany shugamuudyg zurna. Tendees tereer olzlogdoh bolno. Tednii sumnuud ni gar hooson butsj irdeggui dadlagatai daichin met baih bolno. **10** Haldyei ni deerem tonuulyn zuil bolno. Tuuniig tonogch bugd hanah bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **11** "Minii ov zalgamjlalyg tonogchid oo, ta nar bayar hoortei, bayassan baigaa tul taria tsohigch ohin byaruu met devhtsej, azarganuud met yantsgaadag tul, **12** eh chini ihed ichij, chamaig toruulsen tereer basamjlagdana. Uzeztun, ter undestnuudiin hamgiin jijig ni bolj, tsol, gandaj hatsan gazar, zeluud gazar bolno. **13** EZENii durguitslees bolj tereer orshin suugchtai bolohgui, harin tereer buren ezguireh bolno. Vavilony hajuugaar ongorogch buhen aij, tuunii buh sharhnaas bolj isgereh bolno. **14** Numaa tatdag ta buhen Vavilony esreg tal burd tulaldaany shugamaa zurtsгаа. Tuun uruu harva, tereer EZENii esreg nugel uildsen tul sumaa buu hyamgad. **15** Tuunii esreg tal burd tulaldaany hashhiraanaa ondorsgo! Tereer buuj ogch, tuunii baganuud unaj, hana herem ni nuraagdaj unav. Ene bol EZENii oshoo avalt. Tuunees oshoo av. Tereer herhen uildsen shig, tuund mon tuunchlen uidd. **16** Vavilonoos tarialagchiig bolon urgats hurah tsagt haduur barigchiig tast. Darlagchiin ildnii omnoos tednii hun neg bur ni ooriin ard tumen uruu ergej butsan,ooriin nutag uruu zuttah bolno. **17** Izraili bol arslanguudad hoogdoj zailuulagdsan, tarj butarsan sureg yum. Tuuniig zalgisan ehniih ni Assiriin haan bogood tuunii yasyg hugalsan suuliinh ni Vavilony haan Nyebuhadnyezar yum. **18** Tiim uchraas tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aiddaj baina. «Uzeztun, Bi Assiriin haanyg shiitgesen shigee Vavilony haan bolon tuunii gazar nutgiig shiitgeh gej baina. **19** Bi Izrailiig belcheert ni butsaaj avchran, tereer Karmyel bolon Bashand belchij, Yefraim bolon Gilyeadyn uularhag nutagt tuunii husel hangagdah bolno. **20** Tedgeer odruuded bolon ter tsagt Izrailiin gem buruut haih bolovch yuu ch baihgui baina. Mon Iudagiin nugluudiig ch haih bolovch ted oldohgui. Uchir ni uldegged bolgon uldeej baigaa humuusee Bi uuchlah bolno» gej EZEN tunhagljaj baina. **21** Myerataimyn nutgiin esreg, tuunii esreg bolon Pyekodyn orshin suugchdyn esreg yav. Tedniig alj, bur moson ustga" gej

EZEN aildaj baina. "Minii ta nart tushaasan buhnii daguu uild. **22** Tulaldaany duu chimee bolon ih suirel nutagt baina. **23** Buhii l gazar delhiin alh herhen taslagdaj, hugarav aa! Vavilon ni undestnuudiin dund herhen aidas bolov oo! **24** Vavilon oo, Bi chamd urhi tavisan bogood ooro medeegui baitlaa chi ch bas barigdlaa. Chi EZENtei zorchildson tul, oldoj bas barigdlaa". **25** EZEN Ooriin zevsgiin sang ongoilgoj, Ooriin durguitsliin zevsgiig gargalaa. Uchir ni ene ni haldyeichuudyn nutagt tumen tsergiin BURHAN Ezenii uildeh ajil yum. **26** Tuun uruu hamgiin alsyn hyazgaaraas ir. Ambaarudyg ni ongoilgoj, tuuniig ovoo met ovolj, guitsed ustgan, tuund yuug ch buu uldee. **27** Tuunii buh zaluu buhnuudyg ildend og. Tedniig nyadluulahaar yavuul! Tednii odor buyuu shiitgeliinh ni tsag irsen tul gaslan zovlon tednii deer baig. **28** Bidnii Burhan EZENii oshoo avaltyg buyuu Tuunii sumiin toloo oshoo avaltyg Siond zarlahyn tuld Vavilony nutgaas orgodluud bolon durvegsdiin duu chimee garch baina. **29** Vavilony esreg num tatagch buhniig, olon humuusiig duud. Tuunii esreg tal burd huaragnaj, heniig ch buu zugtaalga. Uildseniinh ni daguu tuund erguulj tol. Uildsen buhniinh ni daguu tuund uild. Uchir ni tereer EZENii esreg, Izrailiin Ariun Negenii esreg sagsuuran ongirson yum. **30** Tiim uchraas tuunii zaluus gudamjnuudad ni unaj, tuunii buh daichid ter odor chimeegui bolgogdono" gej EZEN tunhagljaj baina. **31** "Sagsuu ongiroo negen ee, uzegtun, Bi chinii esreg baina" gej tumen tsergiin BURHAN Ezen tunhagljaj baina. "Uchir ni Minii chamaig shiitgeh tsag buyuu chinii odor irev. **32** Sagsuu ongiroo negen ooriig ni deesh bosgoh yamar ch hunguigeer buderch unana. Bi tuunii hotuudad gal tavih bogood ter gal tuunii buh ergen toirnyg zalgih bolno". **33** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Izrailiin hovguud, Iudagiin hovguud ch bas darlagdje. Tedniig olzolson buhen tedniig changa barij, tedniig yavuulahaas tatgalzav. **34** Tednii Avragch ni huchte, Tuunii neriig tumen tsergiin EZEN gedeg. Tereer gazar delhiid amraltyg, harin Vavilony orshin suugchdad uimeen samuunyg avchrahyn tuld tednii hergiig idevhteigeer omgoolno. **35** Haldyeichuudyn esreg, Vavilony orshin suugchdyn esreg bolon tuunii tushmed, tuunii mergediin esreg ild irne!" gej EZEN tunhagljaj baina. **36** "Zon yarigch tahilch naryn esreg ild ireh

bogood ted munhag bolno! Tuunii huchit erchuudiin esreg ild ireh bogood ted nurah bolno! **37** Tuunii morid ba teregnuud bolon tuunii dund bui buh hariinhny esreg ild ireh bogood ted emegteichuud bolno! Tuunii erdenesiin esreg ild ireh bogood ted tonogdoh bolno. **38** Tuunii usan deer gan gachig ireh bogood ted hatah bolno! Uchir ni ene ni shuteenuudiin nutag bogood ted aimshigtai shuteenuuded uhaanaa aldsan. **39** Tiim uchraas tsoliin amidad tsoovor chononuudyn hamt amidarna. Tend temeen hyaruul ch bas amidrah bogood ter gazar dahij orshin suugchitai bolohgui, esvel uyees uyed tend hen ch amidrahgui. **40** Burhan Sodom bolon Gomorrag horshuudiinh ni hamt homruulehed baisan shig tend yamar ch hun amidrahgui, hunii huu ch tend orshin suuhgui" gej EZEN tunhagljaj baina. **41** "Uzegtun, umard zugees humuus irj baigaa bogoodaguu tom undesten bolon olon haad gazar delhiin alsagdsan hesgees bosoj ireh bolno. **42** Ted num jad baridag. Ted hargis hertsgii bogood yamar ch orshool uzuuldeggui. Tednii duu hooloi dalai tengis met hurherdeg. Vavilony ohin oo, ted chinii esreg tulaldah gej bui hun met jagsan, moridoo unadag. **43** Vavilony haan tednii tuhai medeeg sonsson bogood tuunii gar sul unjina. Huuhdee toruuleh gej bui emegteinh shig ovchin shanalal, zovlon tuuniig zuurch avav. **44** Uzegtun, uurd uslagdsan belcheer uruu Iordany shuguigaas negen ni arslan met garch irne. Heseg hugatsaand Bi tuuniig tendees zugtaalgah bogood songogdson negniig Bi tuunii deer tomilno. Uchir ni hen nadtai adil yum be? Hen Namaig zarlan duuduulah ve? Minii esreg zogsoj chadah honichin hen yum be?" hemeev. **45** Tiim uchraas Vavilony esreg tolovloson EZENii tolovlogoog bolon haldyeichuudyn nutgiin esreg zorison Tuunii zorilgyg sons. Ted lavtai yaa tedniig, surgiin toluudiig ch hurtel chireh bolno. Tednees bolj Tereer tednii belcheeriig zeluud bolgono. **46** «Vavilon olzlogdloo!» gej hashhirahad, gazar hodolj, undestnuudiin dund hashhiraan sonsogdono.

Yeryemia 51

51:1 EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi Vavilony esreg bolon Lyebkamain orshin suugchdyn esreg ustgagchiin sunsiig bosgoh bolno. **2**

Tuuniig shigshuulj, gazar nutgiig ni suitguulehiin tuld Bi Vavilon uruu hariinhnyg yavuulah bolno. Uchir ni gai gamshgiinh ni odor ted tal burees tuuniig eserguutsne. **3** Numaa tatdag negen buu tatag, hairst huyag duulгаа ch omson buu bosoj ireg. Tuunii zaluusyg buu amid uldee. Tuunii buh tserguudiig ustga. **4** Ted haldyeichuudyn nutagt alagdaj, gудамjнуудад ni tsoo hatguulj unana" hemeev. **5** Hediigeer tednii gazar nutag Izrailiin Ariun Negenii omno gem buruugaar duuren ch gesen Izraili ch, Iuda ch tumen tsergiin EZEN, oorsdiin Burhand orhigdoogui yum. **6** Vavilony dundaas zugt, hun bur amia avartsgaa! Ene bol EZENii oshoo avah tsag uchir tuunii shiitgel dotor buu suir. Tereer tuund shang ni ogoh gej baina. **7** Buh delhiig sogtoon Vavilon ni EZENii gart altan ayaga baiv. Undestnuud tuunii darsnaas uusan bilee. Tiim uchraas undestnuud galzuurtsgaaj baina. **8** Vavilon genethen unaj nurav. Tuunii deer uil! Ovchin shanalald ni zoriulj gavar avchir. Tereer edgerch magad. **9** Bid Vavilonyg edgeeh l baisan, gevch tereer edgeegui. Tuuniig orhiod, bugdeeree oorsdiin nutag uruu yavtsgaaya. Uchir ni tuunii shuult tengert hurch, uuls uruu orgogdov. **10** EZEN bidnii zovtgoilig avchrav. Irtsgee, oorsdiin Burhan EZENii uilsiig Siond heltsgeeye! **11** Sumnuudaa hurtsalj, saadguudaa duurge! Tuunii zorilgo ni Vavilonyg ustgahaar tuunii esreg baigaa tul EZEN modochuudiin haadyn sunsiig bosgov. Uchir ni ene bol EZENii oshoo avalt, Tuunii sumiin tolooh oshoo avalt yum. **12** Vavilony hermuudiin esreg dohio orgo. Haruulyg behjuulj, manaa tavij, humuusiig otuul! Uchir ni Vavilony orshin suugchdyn talaar aildsanaa EZEN zorij, biyeluulev. **13** Erdeneseer elbeg, ih usny derged amidragch aa, chinii togsgol, togsgoliin chini hemjee irev. **14** Tumen tsergiin EZEN Oorooroо tangaraglav. "Bi chamaig tsartsaa met humuuseer lavtai yaa duurgeh bogoodted chamaig yalsan yalaltyn duugaar hashhirah bolno". **15** Ooriin huch chadlaar gazar delhiig bii bolgoj, Ooriin mergen uhaanaar yertontsiig togtooson Negen ni Ooriin oyuun uhaanaar tengeruudiig telsen bilee. **16** Tuuniig duugarahad tengeruud deer us hurjigne h bogood Tereer gazar delhiin adgaas uulsiig hoorgodog. Tereer boroond zoriulj ayanga tsahilgaanyg bii bolgoj, Ooriin aguulahuudaas salhiig gargadag. **17** Buh hun torolhton munhag ba medleggui. Altny darhan bur ooriin shuteeneer

ichguur bolno. Uchir ni tuunii tsutgamal horguud hudal huurmag bogood tednii dotor amisgal baidaggui. **18** Ted demii hooson, doog tohuuny buteel. Shiitgeliinhee tsagt ted ustana. **19** Iakovyn huvi ni edgeertei adil bish. Uchir ni Ooriin oviin ovgiig bolon bugdiig Buteegch ni Ter yum. Tuunii neriig tumen tsergiin EZEN gedeg. **20** "Chi minii tulaldaany shiidem, dainy zevseg. Chamaar Bi undestnuudiig nuraadag, chamaar Bi haanchlaluudyg ustgadag. **21** Chamaar Bi mori bolon tuuniig unagchiig nuraadag, **22** chamaar Bi tereg bolon tuuniig hologlogchiig nuraadag, chamaar Bi eregtei bolon emegtei huniig nuraadag, chamaar Bi hogshin hun bolon zaluusyg nuraadag, chamaar Bi zaluu hun bolon ongon ohinyg nuraadag, **23** chamaar Bi honichin bolon honin surgiig ni nuraadag, chamaar Bi tariachin bolon buulgatai uhriig ni nuraadag bogoodchamaar Bi zahiragchdyg bolon udiridagchdyg nuraadag yum. **24** Harin nudnii chini omno Siond tednii uildsen buh buzaru muu uildliinh ni toloo Vavilon bolon Haldyein buh orshin suugchdad Bi nohon toloh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **25** «Buhii l delhiig ustgadag ustgaach uul aa,uzegtun, Bi chini esreg baina" gej EZEN tunhagljaj baina. "Bi chini esreg mutraa sungaj, chamaig hadnuudaas dooshoo onhruulen, chamaig shatsan uul bolgono. **26** Ted chamaas buland zoriulaad ch, suurind zoriulaad ch chuluu avahgui. Harin chi monhod zeluud hooson baih bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **27** Nutagt dohio temdeg bosgoj, undestnuudiin dund buree ulee! Tuunii esreg undestnuudiig ariusga, tuunii esreg Ararat, Minni bolon Ashkyenazyn haanchlaluudyg duudan tsugluul. Tuunii esreg orlog janjing tomilj, moridyg orovgor tsartsaanuud met avchir. **28** Tuunii esreg undestnuudiig, myedyechuudiin haadyg, tedniizahiragchdyg, tednii udiridagchdyg bolon tednii ezegnedeg nutag buriig ariusga. **29** Inhuu gazar hodolj, tarchilj baina. Uchir ni Vavilony gazar nutgiig orshin suugchgui zeluud gazar bolgoh gesen Vavilony esreg bui EZENii zorilguud baisaar baina. **30** Vavilony huchit erchuud tulaldahaa bolij, bat tsaizuuddaa uldev. Tednii huch doroitoj, ted emegteichuudtei adil bolj baina. Tednii orshin suuh gazruud gald shataagdaj, tuunii tutjeenuud evdrev. **31** Hot ni hyazgaaraas ezlegdsen gedgiig Vavilony haand ailtgahaar neg zarlaga nogootei uulzahaar, neg elch nogootei uulzahaar guideg. **32** Garmuud ch

gesen ezlegdsen bogood ted namag balchguudyg galdan shataav. Daichid aitsgaav. **33** Uchir ni tumen tsergiin EZEN, Izrailiin Burhan ingej aildaj baina. "Vavilony ohin ni devsluulj baigaa uyeiin utremtei adil yum. Jaahan aznaad tuunii huvid urgats huraah tsag irne" hemeev. **34** "Vavilony haan Nyebuhadnyezar namaig zalgij, byatsalsan. Ter namaig hooson sav bolgon dooshoo taviv. Ter namaig mangas met zalgiv. Ter hodoodoo minii amttanaar duurgev. Ter namaig booljij gargav. **35** Nadad bolon mahan biyed mini uildsen huchirhiilel Vavilon deer baih boltugai" gej Siony orshin suugch heleh bolno. "Minii tsus Haldyein orshin suugchid deer baih boltugai" gej Iyerusalim heleh bolno. **36** Tiim uchraas EZEN ingej aildaj baina. "Uzegtun, Bi chinii hergiig omgoolj, chinii toloo buren oshoo avna. Bi tuunii tengisiig hataaj, orgiloh bulgiig ni huurai bolgono. **37** Vavilon ni ovoo, tsoovor chononuudyn uur, orshin suugchidgui aih, isgereh shaltgaan bolno. **38** Ted hamtdaa zaluu arslanguud met arhirsch, arslangiin guyeg met hurherne. **39** Ted halsan hoino Bi tednii nairyg hij, tedniig bayarluulan hoorgoj, uurdiin noiroor noirsuulj, sereehguin tuld tedniig sogtoono" gej EZEN tunhagljaj baina. **40** "Bi tedniig hurganuud met, hutsnuud ba uhnuudyg met nyadalgaand avchirna. **41** Shyeshak olzlogdoj, buh gazar delhiin magtaal herhen zogsov oo! Vavilon ni undestnuudiin dund yuutai aidas bolov oo! **42** Dalai tengis Vavilony deeguur garchee. Tereer shuurgan davalgaanuudad ni nomruuljee. **43** Tuunii hotuud aidas, hataj hagarsan nutag bolon tsol buyuu yamar ch hun amidardaggi bogood yamar ch hunii huu tuugeer damjin ongordoggi nutag boljee. **44** Bi Vavilond Byeliig shiitgej, tuunii zalgisan zuiliig Bi amaar ni gargana. Undestnuud ch tuun uruu tsutgahaa bolino. Vavilony hana herem ch hurtel unajee! **45** Minii humuus ee, tuunii dundaas garch irtsgeej, hun neg bur chini EZENii shiruun uuraas oorsdiigoo avar. **46** Gazar nutagt sonsogdoh medeend zurh chini buu mohoj, buu aigtun. Uchir ni neg jil medee irj, uunii daraa ondoo jild ondoo medee, udiridagch ni udiridagchiinhaa esreg, gazar nutagt huchirhiilel irne. **47** Tiim uchraas uzegtun, Bi Vavilony shuteenuudiig shiitgeh odruud irj baina. Tuunii buh gazar nutag ichguur bolj, buh alagdagsad ni tuunii dund unah bolno. **48** Tegehed tenger, gazar bolon teden dottor bui buhen Vavilon deeguur bayarlan hoorch hashhirah

bolno. Uchir ni ustgagchid tuun uruu umardaas irne" gej EZEN tunhagljaj baina. **49** Vavilony toloo buh delhiin alagdagsad unasan shig Vavilon Izrailiin alagdagsdyn toloo uneheer unah yostoi. **50** Ildnees zugtagchid aa, ta nar yavtsgaa! Buu uld! Als gazraas EZENiig sana, Iyerusalim chinii bodol sanaand orog. **51** Bid jigshuurt zuils sonsson uchir bid ichij baina. Bidnii nuur tsarainuudyg shivshig buteev. Uchir ni hariinhan EZENii orgoonii ariun gazruud uruu orjee. **52** "Tiim uchraas, uzegtun, Bi tuunii shuteenuudiig shiitgeh odrud irj baigaa bogooduhliin sharhtai negen gazar nutag dayaaraa yooloh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **53** "Vavilon hichneen tenger uruu ogsson ch, tereer hichneen ooriin ondor bat tsaizuudaa behelsen ch, Nadaas ustgagchid tuun uruu ireh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. **54** Vavilonoos hashhiraany, haldyeichuudyn nutgaas ih suirliin duu chimee garch baina! **55** Uchir ni EZEN Vavilonyg ustgah gej baigaa bogood Tereer tuunees changa duu hooloig ugui bolgono. Davalgaanuud ni ih us met hurherne. Duu hooloinuudyn hurjigne ni sonsogdono. **56** Uchir ni ustgagch ni tuunii esreg, Vavilony esreg irj baigaa bogood tuunii huchit ers olzlogdoj, tednii numuud hugalagdah bolno. Uchir ni EZEN bol nohon tolboriin Burhan, Tereer buren hariulna. **57** "Bi tuunii noyod, tuunii merged, tuunii zahiragchid, tuunii udirdagchid bolon huchit ersiig ni sogtoono. Ingesneer ted monhiin noiroor noirsoj, serehgui" gej tumen tsergiin EZEN gedeg Haan tunhagljaj baina. **58** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Vavilony orgon hana herem buren guitsed nurj, tuunii ondor daaman haalganuud shatna. Tiimees humuus yuu ch bish yumny toloo ajillan, undestnuud galyn toloo sulidah bolno". **59** Iudagiin haan Zyedyekiatai hamt, tuunii haanchlalyn dorov deh jild Vavilon uruu yavah uyedee Mahsyeiagiin ach, Nyeriagiin huu Syeraiad esh uzuulegch Iyeryemiagiin tushaasan ug ene yum. (Syeraia ni hangamjiin ahmad baiv) **60** Iimees Iyeryemia neg huilmal nomon deer Vavilon deer ireh buh gai gamshgiig buyuu Vavilony talaar bichigdsen edgeer buh ugsiig bichiv. **61** Tegeed Iyeryemia Syeraiad — Chi Vavilond ochmogtsoo edgeer buh ugsiig changaar unshij, **62** "EZEN, Ta ene gazryn talaar uuniig tasalna gej amlasan bilee. Ingesneer hun ch, araatan amitan ch, yamar ch zuil tend amidrahgui, harin ene ni monhiin zeluud gazar

bolno" ge j helegtun. **63** Chi ene huilmal nomyg unshij duusanguutaa tuund chuluu uyaad, tuuniig Yevfrat mornii gol uruu shideed, **64** "Yag uun shig tuunii deer Minii avchrah ge j baigaa gai gamshgaas bolj Vavilon jivj, dahin bosohgui. Ted sulidah bolno" ge j hel gejee. Edgeer ni Iyeryemiagiin ugs yum.

Yeryemia 52

52:1 Zyedyekia haan bolohdoo horin negen nastai baisan bogood tereer Iyerusalimd arvan negen jil haanchlav. Tuunii eh ni Libnagiin Iyeryemiagiin ohin Hamutal gedeg nertei baiv. **2** Tereer Iyehoiakimyn uildsen buhen shig EZENii melmiid buzar muug uildjee. **3** Uchir ni tedniig Ooriin orshihuigaas zailuultal ene buhen ni EZENii uuraar damjuulan Iyerusalim bolon Iudad tohioldov. Zyedyekia Vavilony haany esreg terslev. **4** Tuunii haanchlalyn yes deh jiliin aravdugaar saryn arvand Vavilony haan Nyebuhadnyezar bolon tuunii tserguud Iyerusalimyn esreg irj, tuunii haraldaa buudallan, tuunii buh ergen toirond busleltiin herem bosgov. **5** Iinhuu Zyedyekia haany arvan neg deh jil hurtel hot busleltend baiv. **6** Dorovdugeer saryn yesond hotod olsgolon shiruussen bogood gazar nutgiin ard tumend hool baihgui baiv. **7** Tegeed hot tsomlogdoj, hediigeer haldyeichuud hotyn ergen toirond baisan ch gesen buh daichid zuttaj, haany tsetserlegiin hajuu dahi hoyor hermiin hoorondoh daaman haalgany zamaar damjin shono hotoos garch yavav. Ted Arabagiin zamaar yavjee. **8** Gevch haldyeichuudyn tserguud haanyg moshgon hooj, Iyerihogiin tald Zyedyekiag guitsehed, tuunii buh tserguud ni tuunees tarj sarniv. **9** Tegeed ted haanyg olzolj, Hamatyn nutag dahi Riblad Vavilony haan uruu avaachsen bogood tereer tuuniig yallajee. **10** Vavilony haan Zyedyekiagiin hovguudiig nudnih ni omno alsan bogood Iudagiin buh tushmediig Riblad hyadjee. **11** Daraa ni tereer Zyedyekiagiin nudiig sohlov. Vavilony haan tuuniig hurel dongoor dongolj, Vavilond avaachij, uhliin odor hurtel ni tuuniig shorond hiiv. **12** Tavdugaar saryn arvand buyuu Vavilony haan Nyebuhadnyezar haany arvan yes deh jild Vavilony haany uilchleld baisan haruulyn ahmad Nyebuzaradan Iyerusalimd irev. **13**

Tereer EZENii orgoo, haany ger bolon Iyerusalimyn buh geruudiig shataav. Tom baishin buriig tereer galdan shataasan yum. **14** Ingeed haruulyn ahmadtai hamt haldyeichuudyn buh tserguud Iyerusalimyn ergen toiron dahi buh hana hermuudiig nuraav. **15** Daraa ni haruulyn ahmad Nyebuzaradan ard tumnees hamgiin yaduu zarim humuusiig, hotod uldsen suulchiin humuusiig, Vavilony haan uruu orgoson orgodlyg bolon garyn urtai humuusees uldesniig tsollogt avch yavjee. **16** Harin haruulyn ahmad Nyebuzaradan gazryn hamgiin yaduu humuusees zarimyg ni gazar haglagch bolon usan uzmiin tsetserlegcheer uldeev. **17** EZENii orgoond hariyaalagdaj baisan hurel baganuud, mon EZENii orgoond baisan taviuruud bolon hurel tengisiig haldyeichuud heseg bolgon evdelj, buh hurliig ni Vavilon uruu avch yavav. **18** Ted bas togoonuud, utguuruud, chimhuuruud, ugaaguuruud, hairuuluud bolon uilchleld hereglegdej baisan buh hurel savnuudyg avch yavjee. **19** Haruulyn ahmad bas tsever alt bolon mongoor hiigdsen hulnuud, galyh horguud, utaaguuruud, togoonuud, denluunii taviuruud, hairuuluud bolon undaan orgoliin hulnuudyg avch yavsan. **20** EZENii orgoond zoriulan Solomony hiisen hoyor bagana, neg tengis, tengisiin door baisan arvan hoyor hurel buhnuud bolon taviuruud zereg edgeer buh sav suulguudyn hurel ni hemjeelshgui ih baiv. **21** Baganuudyn huvid, bagana neg buriin ondor ni arvan naiman tohoi bogood toirog ni arvan hoyor tohoi, zuzaan ni dorvon huruu, hondii baiv. **22** Tuunii deer bagany hurel oroi baiv. Tolgoi buriin ondor ni tavan tohoi baisan bogood deer ni toiruulaad, bugd hurleer hiigdsen tor bolon semberuu tsetsguud baiv. Hoyor dahi bagana ch uunii adil, mon semberuu tsetsguudtei baiv. **23** Yeron yeson semberuu tsetseg ni haragdaj baiv. Toron deer toiruulaad buh semberuu tsetseg ni zuu baiv. **24** Daraa ni haruulyn ahmad ni terguun tahilch Syeraia bolon ded tahilch Zyefaniag sumiin gurban tushmediin hamt avch yavav. **25** Tereer bas daichdyg hariutsagch neg tushmeliig, hotoos oldson haany zovlohuudees doloon huniig, gazar nutgiin humuusiig zarlan duudsan tsergiin dargyn guushiig bolon hotyn dundaas oldson ter nutgiin jaran huniig hotoos avch yavjee. **26** Haruulyn ahmad Nyebuzaradan tedniig avch yavan, Vavilony haan uruu Riblad avaachiv. **27** Tegtel Vavilony haan tedniig tsohij, Hamatyn nutagt

Riblad tedniig aljee. Iinhuu Iuda ooriin nutgaas tsollogt hoogdloo. **28**
Edgeer ni Nyebuhadnyezaryn tsollogt avch yavsan humuus yum. Doloo
dahi jild gurvan myanga horin gurvan iudyeichuud, **29** Nyebuhadnyezaryn
arvan naim dahi jild Iyerusalimaas naiman zuun guchin hoyor hun, **30**
Nyebuhadnyezaryn horin gurav dahi jild haruulyn ahmad Nyebuzaradan
doloon zuun dochin tavan iudyei huniig tsollogt avch yavav. Bugd dorvon
myanga zurgaan zuun hun baiv. **31** Iudagiin haan Iyehoiahiny tsologdsonii
guchin doloo dahi jild, arvan hoyordugaar saryn horin tavand Vavilony
haan Yevilmyerodah haanchlalyndhaa jild Iudagiin haan Iyehoiahind iveelee
uzuulj, tuuniig gyandangaas gargav. **32** Daraa ni tereer tuuntei eyeldgeer
yarin, Vavilondoortei ni hamt baisan buh haadyn sentiinees deeguur tuunii
sentiig taviv. **33** Iinhuu Iyehoiahin gyandangiin huvtsaa solij,
amidralyndhaa buhii l odruudiin turshid haany omno togtmol zooglov. **34**
Uchir ni tuunii tetgemj buyuu togtmol tetgemj tuund Vavilony haanaar
uheh odriig ni hurtel amidralyndhaa buhii l odruudiin tursh odor buriin huvi
bolgon ogogddog baijee.

Yeryemiagiin Gashuudal 1

1:1 Duuren huntei baisan ene hot yuutai gantsaardan suuna ve? Uls undestnuudiin dund aguu baisan tereer belevsen em met boljee! Mujuudyn dund gunj baisan tereer albadlagyn ajilchin boljee! **2** Tereer shono gashuunaar uildag bogood tuunii nulims hatsar deer ni baina. Buh amraguudynh ni dundaas tuuniig taitgaruulah hun tuund negeehen ch ugui. Tuunii buh naizuud tuunees urvatsgaajee. Ted tuunii daisnuud boltsgoojee. **3** Zovlon dor, hertsgii boolchlol dor Iuda tsollogt odov. Tereer undestnuudiin dund orshdog bolovch amraltyg es oljee. Tuunii buh moshgon hoogchid zovlon shanallyn dund tuuniig guitsen bariv. **4** Togtoogdson bayaruudad hen ch irdeggui uchir Siony zamuud gashuudaj baina. Tuunii buh daaman haalguud ezguirchee. Tuunii tahilch nar yoolj, ongon ohid ni zovj, tereer ooro ch gashuudaj baina. **5** Tuunii ostnuud ezed ni bolj, tuunii daisnuud hogjin devshdeg. Uchir ni tuunii gem buruu too tomshguigees bolj EZEN tuuniig ui gashuutai bolgojee. Tuunii byatshan huuhtuud ostnii omno olzlogdogsod met odjee. **6** Siony ohinoos buh sur javhlan ni saljee. Tuunii han hovguud belcheeree oloogui buga met bolov. Ted moshgogchiin omno huch tamirguigeer zugtav. **7** Zovlon ba oron gergui bolohyn odruded buyuu tuunii ard tumen ostnii gart unaj, Hen ch tuund tuslaagui uyed Iyerusalim uridyn odrudees baisan ooriin buh unet zuilsiig dursan sanagalzana. Ostnuud tuuniig harj, evdrel suirliig ni eleglene. **8** Iyerusalim ulemj nugel uildsen, tiimees ch tereer buzar zuil boljee. Tuuniig hundetgej baisan buhen tuuniig jigshdeg. Uchir ni ted tuunii nutsngen baigaag harjee. Ter ooro ch hurtel yoolj, tsaashaa ergedeg. **9** Tuunii buzar bulai ni banzal dotor ni bailaa. Ter ooriin ireeduigee ergetsuulsengui. Tiimees tereer gaihmaar unajee. Tuund taitgaruulagch ch baihgui. "Daisan ooriigoo doviilguson uchraas, EZEN, minii zovlong haraach!". **10** Tuunii buh unet zuilsiin deer oston garaa sungav. Uchir ni Tany tsutlaan uruu nevtreh yosgui gej Tany tushaasan undestnuud tuunii ariun gazar uruu nevtrehiig tereer harjee. **11** Tuunii buh humuus talh hain yoolno. Amiudaa oorsdoo sergeeheer ted unet zuilsee hool hunsnees ogchee. "Har. EZEN, uzegtun. Uchir ni bi jigshigdev. **12** Ene zamaar

ongorogch ta bugded ene ni yuu ch bish gej uu? Shiruun uur hilengiinhee odor EZENii uchruulsan, nadad hundeer tohioldson, minii ovdolttei adil ovdolt baigaa esehiig haragtun, uzegtun. **13** Ondor deerees Tereer minii yasnuud uruu gal ilgeesen bogood gal tedniig homrov. Tereer hold mini tor hayajee. Ter namaig gedreg haruuljee. Ter namaig ezguiruulj, buh l odorjin ovchluulev. **14** Minii gem buruu buulga boljee. Tuunii mutraar tedgeer ni holbogdloo. Ted huzuun deer mini irjee. Tereer huchiig mini doroituulav. Omno ni zogsoj chadahaargui humuusiin gart Ezen namaig ogov. **15** Ezen minii gold hamag huchit erchuudiig mini ul heregsjee. Minii zaluusyg nyats darahaar Tereer minii esreg tovloson tsagiig zarlan duudav. Iudagiin ongon ohin boloh dars shahagchiig Ezen nuhan gishgelev. **16** Edgeer zuilsiin toloo bi uildag. Nud mini usaar ursana. Uchir ni minii setgeliig sergeedeg negen, taitgaruulagch nadaas als hol baina. Daisan noyorhsony ulmaas huuuduud mini hoosrov". **17** Sion garaa sungana. Tuuniig taitgaruulah hen ch alga. Ergen toirond ni baigchid tuunii ostnuud baih bolno hemeen Iakovyn tuhaid EZEN tushaasan bilee. Iyerusalim tednii dund buzar zuil boljee. **18** "EZEN bol zov shudarga. Uchir ni bi Tuunii tushaaluudyn esreg terseljee. Buh humuus ee, odoo sonsoj, ovdoltiig mini haragtun. Ongon ohid bolon zaluus mini olzlogdon odjee. **19** Bi amraguudaa duudsan, ted namaig mehlev. Minii tahilch nar bolon minii ahmaduud oorsdiin huch tamiryg sergeeheer hool hunsiig haih zuuraa hot dotor mohov. **20** Haraach, EZEN. Uchir ni bi zovlon shanalal dotor baina. Minii suns ihed zovj baina. Bi mash ih tersluu baisnaas bolj zurh mini dotroo ergen homrov. Gudamjind ild hyaddag. Ger dotor ch uhel met buyuu. **21** Namaig yoolohyg ted sonsjee. Namaig taitgaruulah hen ch alga. Buh daisnuud mini minii gai gamshgiin talaar sonsjee. Tany uildsend ted bayarlaj baina. Tednii nadtai adil boloh odriig Ta tunhaglasan yosooroo avchraasai. **22** Tednii buh horon muu ni Tany omno ireg. Minii buh gem buruugiin toloo nadad handsan shigee Ta tedend ch mon tegj handaach. Uchir ni yooloh duu mini ih, zurh mini doroi baina".

2:1 Siony ohinyg Ezen Ooriin uur hilent uuleer yaasan ih burhene ve! Tereer Izrailiin sur javhlang tengerees gazar uruu hayaj, Ooriin uurn odort Tereer Ooriin holiin gishguuriig durssangui. **2** Ezen zalgijez. Tereer Iakovyn buh suutsnuudyg heltruulsengui. Uur hilendee Tereer Iudagiin ohiny buh behleltuudiig nuraaj hayav. Ter dooshoo gazart avchirsan. Ter haanchlal bolon han hovguudiig ni buzarlalaa. **3** Dogshin uurandaa Tereer Izrailiin buh huchiig tastav. Ter Ooriin baruun mutryg daisnuudyn omnoos tatan avlaa. Ergen toirnyg zalgigch durelzen gal met Ter Iakovyn dator shatav. **4** Tereer daisan met Ooriin numaa tatjee. Tereer oston met Ooriin baruun mutryg tavin, nudend taalamjtai buhniig hyadav. Siony ohiny maihand Ter Ooriin hileng gal met tsutgalaa. **5** Ezen daisan met bolov. Tereer Izrailiig zalgijee. Tereer tuunii buh ordnuudyg zalgij, tuunii behleltuudiig ustgaj, Iudagiin ohiny dator ui gashuu bolon gaslalyg nemegduulev. **6** Tereer tsetserlegt handsan met Ooriin asart zerlegeer handaj, Ooriin tovloson hurlyn bairyg ustgav. Togtoogdson bayaruud bolon amraltyn odruudiig EZEN Siond martuulj, Ooriin uurn zevuutssel dator Tereer haan bolon tahilchiig jigshiv. **7** Ezen Ooriin tahilyn shireeg ogoorch, Ooriin ariun gazryg orhiv. Tuunii ordnuudyn hana hermuudiig Tereer daisny gart ogov. Togtoogdson bayaryn odort baigaa met ted EZENii orgoond shuugildjee. **8** Siony ohiny hana hermiig ustgahaar EZEN shiidev. Tereer shutam tataj, Ooriin mutryg suitegehees holduulaagui bogood Tereer hana herem bolon hangaalalyg gashuuduulsan yum. Ted hamtdaa sulidan doroitov. **9** Tuunii daaman haalguud gazart shigden orson bogood Tereer tuunii tugjeenuudiig evdej ustgalaa. Tuunii haan bolon han hovguud ni undestnuudiin dund baina. Huuli ch tsaashid baihaa boliv. Mon tuunii esh uzuulegchid EZENees uzegdel uzehee boliv. **10** Siony ohiny ahmaduud gazar suuna, ted chiv chimeegui baina. Ted tolgoi deeree shoroo tsatsjee. Ted oorsoddoo taar buseljee. Iyerusalimyn ongon ohid tolgoigoo gazar hurtel gudailgajee. **11** Nulimsnaas bolj nud mini suumiij, suns mini ihed zovjee. Hotyn gudamjind bagachuud bolon nyalhas uregdeh uyeiin minii ard tumnii ohiny suirliin ulmaas zurh mini gazart asgarav. **12** Ted hotyn gudamjnuudad sharhadsan er met uregdej baihdaa, ehiinh ni engert tednii ami asgarah uyed ted

ehchuuddee "Taria bolon dars haana baina ve?" geh yum. **13** Chamaig bi herhen zemleh ve? Iyerusalimyn ohin oo, chamaig bi yuutai zuirluuleh ve? Siony ongon ohin oo, chamaig taitgaruulj baihdaa chamaig bi yuutai adiltgah ve? Uchir ni chinii suirel dalai shig uudam aj. Hen chamaig edgeej chadah ve? **14** Chinii esh uzuulegchid chinii toloo huuramch, teneg uzegdluudiig harsan. Ted chamaig olznoos gargahyn tuld chinii gem buruug delgej taviagui, harin ted chinii toloo huuramch bolon toorolduuleh zonguudiig uzev. **15** Zamaar ongorogch bugd cham uruu algaa tashina. Ted Iyerusalimyn ohin uruu isgeren, tolgoigoo segserch, "Tednii «Uzesgelen togoldor, buh delhiin bayar bayasgalan» hemeen helj baisan hot ene uu?" geltsene. **16** Buh daisnuud chini chinii esreg amaa tomoor angailgasan. Ted isgeren, shudee havirna. Ted "Bid zalgiv! Bidnii huleej baisan ter odor ni gartsaagui ene odor mon. Bid hurev, bid uzev" gej baina. **17** EZEN Ooriin zorisnoo heregjuulev. Ertnii odruudees Ooriin tushaasan Ooriin ugee Tereer guitselduulev. Tereer orshoolguigeer chuluudaj, chinii deer daisnuudyg chini bayasgav. Tereer ostnuudiin chini chadlyg orgomjlov. **18** Tednii zurh Ezen uruu hashhirsch, "Siony ohiny hana herem ee, nulims odor shonogui gol met doosh ursag. Oortoo choloo buu og, nud chini buu amrag. **19** Bosogtun, shoniin haruuluudyn ehend shonoor changaar hashhir. Ezenii orshihuin omno zurhee us met asga. Gudamj buriin ehend olssonos bolj uregddeg balchir huuuduudiinhee amiin toloo Tuun uruu garaa deesh orgo". **20** Har. EZEN, uzegtun! Heniig Ta ingev? Emegteichuud oorsdiin ur huuudiig, eruul torson balchir huuuduudiig ideh yostoi yum gej uu? Ezenii ariun gazart esh uzuulegch bolon tahilch aluulah yostoi yum gej uu? **21** Gudamjind gazar deer hogshin zaluutui hevtetsgeene. Minii ongon ohid bolon zaluus mini ildend unajee. Ta Ooriin uurn odort hyadaj, Ta orshoolguigeer ustgalaa. **22** Ta togtoogdson bayaryn odruudiinh shig aidsuudyg mini tal burd duudav. EZENii uurn odort zugtsan buyuu ami garsan hen ch baisangui. Minii toruulj, osgoson tedniig daisan mini ugui hiilee.

3:1 Tuunii hilengiin savaanaas bolj zovlon uzsen hun ni bi baina. **2** Ter namaig tuuj, gereld bus, haranhuid alhuulsan. **3** Uneheer minii esreg Tereer buh l odriin turshid dahin dahin mutraa erguulsen. **4** Ter minii aris mahyg turaan etseej, yasnuudyg mini hemhchsen. **5** Ter namaig ui gashuu, hund berheer buslen oroov. **6** On udaan uhegsdiin adilaar namaig Ter haranhui gazruudad orshin suulgav. **7** Bi gadagsh garch chadahaarguigeer Ter namaig hashiv. Tereer ginjiig mini hund bolgov. **8** Hashhiran, tuslamj duudahad mini ch Tereer zalbirlyg mini haasan. **9** Ter minii zamyg tsavchsan chuluugaar haaj, minii jimiig tahir bolgov. **10** Minii huvid Tereer oton hevtej bui baavgai met, Dald gazruudad baih arslan met yum. **11** Tereer zamuudyg mini hajuu tiish erguulj, namaig hesegchlen tastav. Ter namaig uguiruulev. **12** Tereer numaa tataj, namaig sumnyhaa bai bolgov. **13** Tereer saadgan dahi sumnuudaa minii dotor erhten uruu oruulahaar bolloo. **14** Bi ooriin buh humuust tohuurhal buyuu buhel odriin duu ni bolloo. **15** Ter namaig gashuudlaar duurgej, namaig agiar sogtoov. **16** Tereer hairgaar shudiig mini hugachij, namaig tooson dund nomruulev. **17** Setgel mini amar amgalangaas hagatsan, bi jargalyg martav. **18** Tiimees bi "Minii huch chadal, mon EZENees huleeh naidvar mini ch mohov" gej baina. **19** Minii zovlon bolon tenuuchleliig, agi ba gashuudlyg sanaach. **20** Minii setgel uneheer dursan sanaj, minii dotor bohiison baina. **21** Uuniig bi oyuun bodoldoo dursan sanalaa, tiimees nadad naidvar bii. **22** EZENii hair enerel unendee hezee ch duusahgui. Uchir ni Tuunii orshool hezee ch unahgui. **23** Tedgeer ni ogloo bur shine yum. Tany itgeltei baidal aguu ajee. **24** "EZEN bol minii huvi" gej setgel mini helj baina. "Tiim uchraas bi Tuund naiddag". **25** Tuuniig huleegsded, Tuuniig haisan hund EZEN sain ajee. **26** EZENii avralyg ter chimeeguihen huleeh ni sain boloi. **27** Zaluu nasandaa buulgyg uureh ni hund sain boloi. **28** Tereer tuunii deer tavisnaas hoish gantsaaraa suun, chimeegui baig. **29** Ter hun amaa shoroon dotor hiig, tend naidvar baj magad. **30** Tereer tsohigchid hatsraa ogch, zemleleer duureg. **31** Uchir ni Ezen monhod tatgalzahgui. **32** Herev Tereer gansrald hurgedeg bol, Ooriin arvin ih hair enerliin daguu Tereer orshooh bolgoo. **33** Uchir ni Tereer husemjlen zovooj, hunii hovguudiig

gansruuldaggi. **34** Gazar nutgiin buh horigdluudyg Tuunii hol door nyatslah, **35** Hamgiin Deed Negenii orshihuid zov shudarga huniig uguisgeh, **36** shuulten deer ni huniig mehleh zereg edgeer zuilsiig Ezen ul saishaadag. **37** Ezen tushaagaaguisen bol hen helehed ter ni bolj ongordog ve? **38** Sain bolon muugiin ali ali ni Hamgiin Deed Negenii amnaas gardaggi gej uu? **39** Amid hun dursten bolon hun nuglee shiitguulj baihdaa yuund gomdoh yostoi ve? **40** Oorsdiin zamuudyg nyagtlan ajiglaad, EZEN uruu butsatgaaya. **41** Tenger deh Burhany zug bid oorsdiin zurh bolon garaa orgodog. **42** Bid nugel uilden, terselsen bogood Ta uuchlaagui bilee. **43** Ta uuraar huchin, bidniig moshgoston. Ta orshoolguigeer hyadsan. **44** Yamar ch zalbirlyg nevtruulehguin tudd Ta Ooriigoo uuleer huchiv. **45** Ta bidniig ard tumnuudii dund hog hayagdal, baas bolgoston. **46** Bidnii buh daisnuud bidnii esreg amaa neev. **47** Megdelt bolon urhi, suirel bolon uguirel bidend uchrav. **48** Minii ard tumnii ohiny suirliin ulmaas nud mini usny ursgalaar ursana. **49** Minii nud zogsoltguigeer, tasraltgui asgardag bogood **50** EZENiig dooshoo harj, tengerees harah hurtel ingedeg yum. **51** Hotyn mini buh ohidoos bolj minii nud setgeld mini shanalal avchirna. **52** Minii daisnuud shaltgaanguigeer namaig shuvuu adil harvajee. **53** Ted namaig nuhen dotor chimeegui bolgon, minii deer chuluu taviv. **54** Tolgoi deer mini us urssan. "Bi taslagdav" gej bi helev. **55** Hamgiin gun nuhnees bi Tany nereer duudlaa, EZEN. **56** "Minii taitgarlaas, tuslamj guisan hashhiraaltaas mini chihee buu nuugaach" gesen minii duug Ta sonsjee. **57** Bi Tan uruu duudahad Ta oirton irjee. "Buu ai!" gej Ta aildav. **58** Ezen, Ta minii setgeliin hergiig omgooljee. Ta amiig mini zolison. **59** EZEN, Ta minii daramtyg harsan bilee. Hergii mini shuugeech. **60** Tednii buh os honzong, minii esreg tednii buh dald yavuulguudyg Ta harsan bilee. **61** EZEN, tednii zemleliig, minii esreg tednii buh dald yavuulguudyg Ta sonsson bilee. **62** Nad uruu dairagchdyn uruul hiigeed tednii shivnee buhel odriin tursh minii esreg baina. **63** Tednii suuj, bosohyg haraach. Bi tednii shog duu ni yum. **64** EZEN, Ta tedend garynh ni uilsiin daguu hariu ogoh bolno. **65** Ta tedend zurhnii hatuurlyg ogoh bogood Tany haraal tednii deer baih bolno. **66** Ta

uurandaa tedniig moshgoj, EZENii tengeriin dooroos tedniig ustgah bolno!

Yeryemiagiin Gashuudal 4

4:1 Alt yuutai har bolj, tsever alt yuutai ih oorchlogdov! Gudamj buriin buland nandin chuluunuud asgagdav. **2** Sain altaar unelegdej baisan Siony erdenet hovguud herhen vaarchny garyn ajil boloh shavar vaar met bolov! **3** Tsoovor chononuud ch hurtel hohoo ogch, beltreguudee tejeedeg. Minii ard tumnii ohin tsol deh temeen hyaruul met hargis bolov. **4** Tsangasnaas bolj nyalhsyn hel tagnaand naaldana. Bagachuud talh guih bolovch hen ch huvaaj ogohgui yum. **5** Amttanyg iddeg baisan humuus gudamjnuudad hayagdana. Nil yagaan bos daavuu omsdog baisan humuus unsnii sav teverne. **6** Uchir ni minii ard tumnii ohiny gem buruu ni Sodomyn nuglees ch ulemj ih yum. Hormyn dotor homruulegdsen Sodom uruu yamar ch gar ergeegui bilee. **7** Tuunii ariusgagdsan humuus tsasnaas ch tsever bogood ted suunees ch tsagaan bailaa. Ted biyeeree shurnees ch iluu ulaahan, ongo ni indranil met baiv. **8** Tednii torh ni hoonoos ch har, gudamjind ch tanigdahgui bolov. Tednii aris yasan deer ni horchiij, hataj, mod met boljee. **9** Olsgolond uregdegdsedes ildeer aluulagsad deer ajee. Uchir ni ted talyn ur jims dutagdsanaas tsohigdon, hataj gandana. **10** Orovch emegteichuudiin garuud oorsdiin huuhtuudiig chanasan yum. Minii ard tumnii ohiny suirliin ulmaas huuhtuud ni tednii hool bolov. **11** EZEN Ooriin hileng guitselduulj, Ooriin dogshin hileng asgav. Tereer suuriig ni tuimerdsen galyg Siond tavijee. **12** Oston ba daisan Iyerusalimyn daaman haalguudaar orno gedegt gazar delhiin haad ch, Delhiin orshin suugchdyn ali ni ch itgeegui. **13** Tuunii dund zov shudarga hunii tsusyg ursgasan esh uzuulegchdiinh ni nugel bolon tahilch narynh ni gem buruugaas bolj **14** ted gudamjind sohroor tenuuchilne. Huvtssand ni hen ch hurch chadahaargui boltol ted tsusaar buzarlagsan bailaa. **15** "Zailagtun! Buzartsan" gej ted oorsdiinhoo tuhai hashhirav. "Zail, zail, buuhur!" Tiimees ted zugtan, tenuuchilne. Undestnuudiin dund "Ted tsaashid amidrah yosgui" geltsev. **16** EZENii orshihui tedniig taraasan bogood Tereer tedniig oishooj uzehee bolino. Ted tahilch naryg ul hundetgej, ahmaduudyg es hairlav. **17** Tuslamj

ashiggui baysan tul bidnii nud suumiiv. Avarch chadahgui undestniig bid haruuldan harj baysan bilee. **18** Bid oorsdiin gudamjnuudad alhaj chadahguin tuld ted bidnii alhaag otoj baiv. Bidnii togsgol oirtov. Bidnii togsgol irchihsen tul bidnii odruud duussan baiv. **19** Bidniig moshgogchid tengeriin burgedees hurdan bailaa. Ted bidniig uulsyn deeguur hooj, bidniig tsold oton huleev. **20** "Tuunii suuder dor bid undestnuudiin dund amidarna" hemeen bidnii helj baysan, bidnii hamryn amisgal boloh EZENEer toslogdson negen tednii nuhnuuded olzlogdov. **21** Uzyn nutagt suudag Yedomyn ohin oo, bayasan, bayarlan hoor! Ayaga cham uruu ch toiron ireh bogood chi sogtuuran, ooriigoo nutsegleh bolno. **22** Siony ohin oo, gem buruu chini guitslee. Tereer chamaig tsaashid tsolohgui. Yedomyn ohin oo, Tereer chinii gem buruug shiitgeh bolno. Tereer chinii nugluudiig delgeh bolno!

Yeryemiagiin Gashuudal 5

5:1 EZEN, biden deer yuu unasnyg sanaach. Harj, bidnii zemleliig uzeech! **2** Bidnii ov hariinhan uruu, geruud maani gadny humuus uruu erguulen ologdov. **3** Bid etseggui onchin bolson bogood ehchuud maani belevsen emegteichuud met baina. **4** Bid uuh usnyhaa toloo hols tolj, tulee maani unetei baina. **5** Bidniig moshgogchid huzuund maani tulaad irlee. Bid etsej, bidend yamar ch amralt alga. **6** Hangalttai talhyg olohyn tuld bid Yegyipyet, Assirid zahiragdav. **7** Bidnii etseg ovgod nugel uildsen agaad ted odoo baihgui. Tednii gem buruug uuregchid ni bid yum. **8** Booluud bidniig noyorhoj baina. Tednii garaas bidniig salgah hen ch alga. **9** Tsol deh ildnii ulmaas bid ami orson talhaa olj avdag. **10** Gan gachgiin shataah haluuny ulmaas bidnii aris zuuh shig haluun bolov. **11** Ted Siond emegteichuudiig, Iudagiin hotuudad ongon ohidyg huchindev. **12** Han hovguud garaasaa duujlegdje. Ahmaduud ul hundlegdje. **13** Zaluu eregteichuud teeremd ajillasan bogood zaluus gualin modny dor budrev. **14** Ahmaduud daaman haalganuudaas, zaluus hogjmoosoo holdov. **15** Bidnii zurhnii bayar hoor zogsov. Bidnii bujig ui gashuugaar soligdov. **16** Bidnii tolgoigoos titem unav. Bid nugel uiddsen tul gaslantai yaa! **17** Uunii

ulmaas bidnii zurh doroiton, edgeer zuilsiin ulmaas bidnii nud suumiine. **18**
Ezguiren hevteh Sion uulyn ulmaas uneguud deeguur ni getne. **19** EZEN,
Ta monhod zahirdag. Tany haan shiree uyees uyed orshino. **20** Yuund Ta
bidniig uurd martana ve? Yuund Ta bidniig iim udaan orhino ve? **21** Bid
sergeegdehiin tuld. EZEN, bidniig Oor uruugaa sergeegeech. Uridynh shig
bidnii odruudiig shinechleech. **22** Es bogoos Ta bidnees burmoson
tatgalzaj, bidend heterhii ih uurlah vii.

Yezyekiyel 1

1:1 Guch dahi jiliin dorovdugeer saryn tavny odor namaig Hyebar golynderged tsologdogsdiin dund baisan uyed tenger neegdej, bi Burhany uzegdлуudiig uzev. **2** (Iyehoiahin haany tsollogiin tav dahi jil baiv. Ter saryn tavand **3** haldyeichuudyn nutgiin Hyebar golynderged Buzyn hovguun tahilch Yezyekiyeld EZENii ug todorhoigoor irjee. Tend EZENii mutar ni tuunii deer irev). **4** Namaig harj baihad, haragtun, umardaas salhi, shuurga urgeljuulen uragsh gyalbah galtai asar tom uul irj baisan. Tuuniig toiron hurts gerel baij, gold ni galyn dotorh ulaissan tomor met negen zuil baiv. **5** Tuun dotor dorvon amid biyestei tostei dursuud uzegdsen. Tednii durs ni ene baiv. Ted humuunii durstei baiv. **6** Tednii tus bur ni dorvon nuur, dorvon dalavchtai baiv. **7** Tednii hol ni tseh, holiin ul ni tugalyn tuurai met bogood ted ongolson hurel adil gyalalzaj baiv. **8** Dalavchnuudynh ni door, tednii dorvon tadd ni hunii sarvuu baiv. Ter dorviin nuur болон dalavchnuudyn huvid gevel, **9** tednii dalavchnuud ni hoorondoo shurgen, tedniig hodolj baihad nuurnuud ni ergehgui baisan bogood tus bur chigeeree uragshilsan. **10** Tednii nuurnuudiin durs ni gevel, tusbur hunii nuurtei baiv. Ted dorvuulee baruun taldaa arslangiin nuurtei, zuun taldaa buhyn nuurtei, mon dorvuulee burgediin nuurtei baiv. **11** Tednii nuurnuud ni iim baiv. Tednii dalavchnuud ni deed talaasaa delgegden, tus bur ni nogoo biyedee shurgesen hoyor dalavchtai ba biyee burhsen hoyor dalavchtai baiv. **12** Ted tus bur chigeeree uragshilsan. Sunsnii yavah gej baisan yamar ch gazart ted yavj, yavah uyedee es ergev. **13** Amid biyesiin gold, gald shataj bui nuurs met, amid biyetnuudiin dund naash, tsaash hodolj bui bambaruud met haragdah neg yum baiv. Gal ni gereltei baisan ba ter galaas ayanga gyalbaj baiv. **14** Amid biyes ayangyn sumnuud met naash tsaash guildej baiv. **15** Namaig amid biyesiig harj baihad, haragtun, tedgeer dorvon amid biyesiin derged, dorvuulengiinh ni tus burd zoriulagdsan neg dugui gazar deer baiv. **16** Duguinuudyn gadna torh болон hiits ni gyalalzsan binderiyaa met bogood ted dorvuul adil helbertei baiv. Tednii gadna torh ba hiits ni neg dugui nogoo duguiny dotor baigaa met baiv. **17** Ted hodloh burdee oorsdiin dorvon zugiin ali negen uruu chiglen

yavj, hodloh uyedee ted es ergene. **18** Tednii moornuudiin huvid gevel, tedsurleg bolood aimshigtai bogood ter dorvon duguiny mooruudiig toiron duuren nud baiv. **19** Amid biyes hodloh burd duguinuud tedentei hamt hodolj, mon amid biyes gazraas deesh orgogdoh burd duguinuud ch bas orgogddog baiv. **20** Sunsnii yavah gej baisan yamar ch gazart ted ter chigleld yavsan. Duguinuud ni tednii derged oirhon orgogdov. Uchir ni amid biyesiin suns ni duguinuudyn dotor baisan ajee. **21** Tedgeeriig yavah burd edgeer ch yavj, tedgeeriig togtuun zogsoh burd edgeer ch togtuun zogsoh ajee. Tedgeeriig gazraas orgogdoh burd duguinuud tednii derged oirhon orgogdov. Uchir ni amid biyesiin suns ni duguinuudyn dotor baisan ajee. **22** Amid biyesiin tolgoi deeguur ni uudam zai met, tednii tolgoi deeguur delgegdsen gyalalzah bolor met negen zuil baiv. **23** Uudam zain door tednii dalavchuud ni, neg ni nogoogiinhoo zugt, shuluuhan sungagdsan baiv. Tus bur ni ooriinhoo biyeiig neg tald ba nogoo tadd buteesen hoyor dalavchuudtai baiv. **24** Tedniig yavah uyed byalhsan ih usny chimee adil Togs Huchit Negenii duu met tednii dalavchnuudyn chimeeg, huarangiin chimee met hol uimeenii chimeeg bi mon sonsov. Ted togtuun zogsoh burdee dalavchnuudaa buulgav. **25** Tednii tolgoi deerh uudam zain deerees duu garsan. Ted togtuun zogsoh burdee dalavchnuudaa buulgav. **26** Tednii tolgoi deer baisan uudam zain deed tald gadna torhoo sapfir chuluu met sentiitei tostei negen yum baijee. Sentiitei tostei ug yumny deer ondort hunii torhtei durs baiv. **27** Tegeed Tuunii uuts bolon tuunees deeshih torhnoos ni dotroo ba ergen toirondoo gal met haragdah ulaissan tomor met yumyg bi ajiglasan ba Tuunii uuts bolon tuunees dooshih torhnoos ni gal met yumyg bi harsan. Tuunii ergen toirond tuyaa baiv. **28** Borootoi odor uulen dotor baidag solongyn torhtei adil ergen toirnyh ni tuyaany torh ni tiinhuu baiv. EZENii tsog javhlangiin tostei baidlyn torh ni tiim baiv. Bi tuuniig harmagtsaa nuureeree hosor unasan bogood aildah duug sonsov.

Yezykiyel 2

2:1 Tegeed Ter nadad — Hunii huu, Bi chamtai yarihyn tuld hol deeree

bosogtun gev. **2** Tuuniig nadad yarij baihad nad uruu Suns orj, namaig hol deer mini bosgov. Ter nadad aildahyg bi sonsov. **3** Tegeed Ter nadad — Hunii huu, Bi chamaig Izrailiin hovguud uruu, Minii esreg terselsen tersluu ard tumen uruu ilgeej baina. Ted ch, tednii ovog deedes ch yag ene odriig hurtel Minii esreg zorchil gargasan. **4** Zoruud ba gojuud huuhduud boloh teden uruu Bi chamaig ilgeej baina. Chi tedend "Ezen BURHAN iinhuu aildsan" hemeen hel. **5** Tednii huvid, ted bol tersluu ger tul sonsson ch, esvel ul sonsson ch tednii dund esh uzuulegch baisan gedgiig ted medeh bolno. **6** Hunii huu chi hediigeer orgostalgai ba uurgenuud chamtai hamt baij, chi hilentset horhoinuud deer suulaa ch gesen tednees bolon tednii ugsees buu ai. Ted bol tersluu ger tul tednii ugsees ch buu ai, tednii omno ch buu surd. **7** Ted sonsson ch, esvel ul sonsson ch chi Minii ugsiig tedend heleh yostoi. Uchir ni ted bol tersluu yum. **8** Odoo hunii huu chi Minii chamd aildaj bui zuiliig sons Terhuu tersluu geriin adil buu tersluu bai. Amaa neej, Minii chamd ogch bui yumyg id gev. **9** Tegeed namaig harahad, uzegtun, minii zug mutar sungagdan, tuunii dotor negen huilmal nom baiv. **10** Ter uuniig minii urd delgehed ene ni ar ovortoo bichigdsen baisan bogood tuun deer gashuudal, uilaan, zovlonguud bichigdsen baiv.

Yezyekiyel 3

3:1 Tegeed Ter nadad — Hunii huu, chi olson yumaa id. Ene huilmal nomyg ideed yavj, Izrailiin gert meduul gev. **2** Tiimees bi amaa neej, Ter nadad ene huilmal nomyg iduulsen **3** Ter nadad — Hunii huu, Minii chamd ogch bui ene huilmal nomoor gedsez tejeej, biyee duurgegtun gev. Tegeed bi tuuniig idsend, ter ni minii amand bal met chiherleg baiv. **4** Tegeed Ter nadad — Hunii huu, Izrailiin ger uruu ochin, Minii ugseer tedend hel. **5** Uchir ni chi oilgomjgui yariatai, esvel hetsuu heltei ard tumen uruu ilgeegdeegui. Harin Izrailiin ger uruu ilgeegdej baina. **6** Chi utiig ni oilgoj chadahgui, oilgomjgui yariatai, esvel hetsuu heltei olon ard tumen uruu ilgeegdej bui bus, harin chamaig sonsoh yostoi humuus uruu Bi chamaig ilgeesen. **7** Gesen ch Izrailiin ger Namaig sonsoh huselgui baidgaas hoish chamaig ch sonsoh huselgui baih bolno. Uneheer Izrailiin hamag ger bol

zoruud ba gojuud yum. **8** Haragtun. Bi chinii nuuriig tednii nuurnuudiin adil hatuu bolgon, chinii duhyg tednii duhnuudyn adil hatuu bolgosen. **9** Bi chinii duhyg tsahiuraas ch hatuu ochir almaaz met bolgosen. Ted hediigeer tersluu ger bolovch tednees buu ai, tednii omno buu surd gev. **10** Tuunees gadna, Ter nadad — Hunii huu, Minii chamd heleh buh ugiig mini chi zurhendee avch, saitar sons. **11** Tsologdogsod uruu, chinii ard tumnii hovguud uruu yavj, tedend yarij, ted sonsson ch, esvel es sonsson ch "Ezen" BURHAN iinhuu aildaj baina" hemeen tedend hel gev. **12** Daraa ni Suns namaig orgosond, minii ard — Ooriinhoo gazart EZENii tsog javhlan magtagdah boltugai gesen nijignesen ih duug bi sonsov. **13** Tegeed bi hoorondoo shurgeltseh amid biyesiin dalavchnuudyn duut bolon tednii dergedeh dutuinuudyn duug, bur ih nijignesen duu chimeeg sonsov. **14** Tiimees Suns namaig orgoj, zailuulan avsan. Bi ooriin sunsnii uur hilen dotor gaslan yavlaa. EZENii mutar minii deer huchtej baiv. **15** Tegeed bi Tyelabib dahi Hyebar golyn derged amidarch baisan tsologdogsod uruu irj, tednii amidarch baisan gazart doloo honog suuj, tednii dund aidas toruulj baiv. **16** Doloo honogiin etsest EZENii ug nadad irj, aildahdaa — **17** Hunii huu, Bi chamaig Izrailiin geriin haruulaar tomilloo. Chi Minii amnaas ug sonsoh burd, Minii omnoos tedend sanuulgyg og. **18** Bi horon muu yavdaltand "Chi zaaval uhne" hemeen aiddah uyed herev chi tuund sanuulalgui, esvel amidrahyn tuld horon muu zamaasaa ergeh yostoig horon muu yavdaltand sanuulan helehgui avaas, ter horon muu yavdaltan ooriin gem buruu dotor uheh bolno. Gevch tuunii tsusyg Bi chinii garaas nehne. **19** Gesen ch herev chi horon muu yavdaltand sanuulsan ch tereer horon muu yavdlaasaa, horon muu zamaasaa ergehgui avaas, ter ooriin gem buruu dotor uheh bolno. Harin chi ooriigoo avarsan yum. **20** Dahiad herev zovt hun ooriin zovt baidlaas ergej gem buruug uildeh bogood Bi tuunii omno saad tavih avaas, ter uheh bolno. Chi tuund sanuulaagui uchir ter ooriin nugliin dotor uhej, tuunii uildsen zov uils ch dursagdahgui. Gevch tuunii tsusyg Bi chinii garaas nehne. **21** Harin herev chi zovt hun nugliig uildeh yosgui hemeen sanuulaad, ter ni nutliig es uildeh avaas, ter hun sanuulgyg avsanuchir uneheer amidrah bolno. Chi ooriigoo avarsan gev. **22** Tend EZENii mutar minii deer baisan ba Ter nadad — Bos, tal

uruu garch yav. Tend Bi chamd aildana gev. **23** Tiimees bi bosoj, tal uruu garch yavav. Haragtun, Hyebar golyn derged minii uzsen tsog javhlantai adil EZENii tsog javhlan tend zogsoj baiv. Bi nuureeree unav. **24** Tegeed Suns nad uruu orj, namaig hol deer mini bosgov. Ter nadtai yarij, aildsan ni — Yavj, ooriigoo gertee tugj. **25** Hunii huu chinii huvid, ted chamd ols hiiij, chamaig tuugeer huleh bolno. Ingesneer chi tednii dundaas garch yavj chadahgui boloh yum. **26** Unees gadna, Bi chinii heliig tagnaid chini naalduulna. Ingesneer chi helgui bolj, tedniig zemledeg hun baj chadahgui boloh yum. Uchir ni ted bol tersluu ger yum. **27** Gevch Bi chamd aildah uyed, Bi chinii amyg neej, chi tedend "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina" hemeen oguuleh bolno. Sonsogch ni sonsog, tatgalzagch ni tatgalzag. Uchir ni ted bol tersluu ger yum.

Yezyekiyel 4

4:1 Odoo hunii huu chi oortoo neg toosgyg avch, ooriinhoo omno taviad, tuun deer negen hotyg, Iyerusalimyg siilegtun. **2** Tegeed tuunii esreg busleltiig baiguulj, busleh hanyg barij, ovoog bosgon, huaranguudyg baiguulj, tuuniig toiruulaad herem evdegchiig bairluul. **3** Daraa ni tomron tavgiig avch, tuuniig hot ba ooriinhoo hoorond tomor heremmet bosgoj, ene hotyg buselj, tuuniig hureelj buitai adil nuuree tuun uruu handuul. Ene bol Izrailiin gert ogoh temdeg yum. **4** Chinii huvid gevel, zuun talaaraa hevtej, Izrailiin geriin gem buruug ter tal deer tavi. Chinii hajuuldan hevteh honogiin toogoor chi tednii gem buruug uureh bolno. **5** Uchir ni tednii gem buruugiin jiluuded duitsuulen gurvan zuun yeren honogiig buyuu honoguudyn toog Bi chamd tovloson. Iinhuu chi Izrailiin geriin gem buruut uureh yostoi. **6** Chi uuniig duusgasan uyedee hoyor dahi udaagaa, baruun talaaraa hevtej, Iudagiin geriin gem buruug uureh yostoi. Bi neg jiliig neg honog bolgon, chamd dochin honogiig tovloson. **7** Tegeed chi Iyerusalimyn buslelt uruu nuuree handuulj, nutsgen garaa sungan, tuunii esreg esh uzuul. **8** Odoo haragtun. Bi chamaig olsoor huleh bolno. Ingesneer chi busleltiin honoguudyg duusgah hurtel neg talaas nogoo uruugaa ergej chadahgui bolno. **9** Gevch chinii huvid gevel, ulaan buudai,

arvai, vandui, zaram, har budaa ba shar budaag avch, tedgeeriig negen savand hiij, tuugeer oortoo talh hii. Chi tuuniig hajuuldan hevteh honoguudyn toogoor, gurvan zuun yer honogiin tursh ideh yostoi. **10** Chinii ideh huns ni jingeeree honogt horin shyekyel baih yostoi. Chi uuniig tsagaas tsagt ideh yostoi. **11** Chinii uuh us ni hemjeegeeree hini zurgaany neg baij, chi tuuniig tsagaas tsagt uuh yostoi. **12** Chi uuniig arvain talh met bolgoj, tednii nudnii omno hunii baasaar sharj id gev. **13** Tegeed EZEN — Iinhuu Bi tedniig tsoloh undestnuudiin dund Izrailiin hovguud oorsdiin buzar talhyg ideh bolno gej aildav. **14** Gevch bi — Oo Ezen BURHAN. Haragtun, bi hezee ch buzartaagui. Bi zaluu nasnaasaa ehlen edugee hurtel huur, esvel araatand tastchuulsan segiig hezee ch idsengui. Mon buzar yamar ch mah minii amand oroogui gev. **15** Tegeed Ter nadad — Har, bi chamd hunii baasny orond uhriin argalyg ogye. Chi tuugeer ooriin talhyg beldegtun gev. **16** Tuunees gadna, Ter nadad — Hunii huu, haragtun. Bi Iyerusalimd talhny nootsiig utui bolgoh gej baina. Ted talhyg jinlen zovniltoigoor idej, usyg hemjij aidastaigaar uuh bolno. **17** Uchir ni talh, us homs bolno. Ted biye biyee hirdhiilgesen, oorsdiin gem buruu dotroo turj etssen baih bolno.

Yezyekiyel 5

5:1 Hunii huu chinii huvid, hurts ildiig avch, tuuniig uschnii tongorog met tolgoi ba sahlaa husahad heregle. Daraa ni jinleh jinluuriig avch, usiig huvaa. **2** Guravny negiig ni busleltiin odruud duusah uyed, hotyn dund gald shataa. Tegeed chi guravny negiig ni avch, hotyg toiruulan tuuniig ildeer tsavchij, uldsen guravny negiig salhind hiisge. Bi tednii araas ildiig huinaas ni sugalah bolno. **3** Mon tedneestsoon hediig avch, tedniig nomrogiinhoo hormoid uya. **4** Dahin tednii zarimyg avch, tedniig gald hayaj, gald shataa. Tuunees Izrailiin hamag gert gal tarna. **5** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Ene bol Iyerusalim. Bi tuuniig undestnuudiin tovd tavij, tuuniig ulsuudaar hureeluulev. **6** Gevch ter Minii zarliguudyg undestnuudees ch iluugeer, Minii togtooluudyg tuuniig hureelsen ulsuudaas ch iluugeer eserguutsev. Uchir ni ted Minii zarliguudyg ultoomsorlon, Minii

togtooluudyn dotor alhsangui". **7** Tiim uchraas Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Ta naryg toiron bui undestnuudees ch iluu ih samuural ta nart baigaa bogood ta nar Minii togtooluudyn dotor yavalgui, Minii zarliguudyg sahilgui, ta naryg toirch bui undestnuudiin togtoolyg sahiagui uchir" **8** tiimees Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Haragtun, Bi, odoo Bi ch chinii esreg baigaa bogood undestnuudiin nudnii omno Bi ta naryn dund shuult yavuulna. **9** Ta naryn hamag jigshuuruudiin toloo, Bi edugee hurtel uildeegui, dahin hezee ch ul uildeh hergiig ta naryn dund uildeh bolno. **10** Tiim uchraas ta naryn dund etsguud ni hovguudee idej, hovguud ni etsguudee ideh bolno. Uchir ni Bi cham deer shuult yavuulj, chinii buh uldegdsdiig dorvon zugt taraana". **11** Ezen BURHAN tunhagljaj baina. "Tiimees Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Uneheer chi ooriin buh buzard shuteenuud bolon buh jigshuuruudeer Minii ariun gazryg buzardlasan uchir Bi ch bas holduulah ba Minii melmii orovdohgui, Bi orshoohgui. **12** Ta naryn guravny neg ni gai gamshgaar uhej, esvel chinii dund olsgolongoor ustah bolno. Guravny neg ni chinii ergen toirond ildend alagdaj, guravny negiig Bi zut burd taraaj, tednii araas ildiig huinaas ni sugalna. **13** Iinhuu Minii uur guitsej, Bi tedneer Ooriin hileng hangaj, Bi taitgarah bolno. EZEN Bi Ooriin zutgel dotor aildsanyg ted, Namaig Ooriin hileng tednii deer guitseesen ter uyed l medeh bolno. **14** Tuugeer ch barahgui, Bi chamaig hajuugaar ongoroh buhnii nudnii omno, ergen toirny chini undestnuudiin dund ezguirel, zemlel bolgono. **15** Tiimees Bi uur, hilen bolon shiruun zemleluudeer chinii esreg shuult yavuulah uyed ene ni chamaig toirogch undestnuuded doromjlol, ilchlelt, sanuulga bolon aidsyg toruulegch zuil bolno. EZEN Bi aildlaa. **16** Ta naryg ustgahaar Minii yavuulah humuusiin suireld zoriulagdaj baisan olsgolongiin hort sumyg Bi tednii esreg harvah uyed Bi ta naryn olsgolong ulam idevhjuulj, talhny nootsgui bolgono. **17** Tuunees gadna, Bi ta nart olsgolon hiigeed zerleg araatnyg ilgeene. Ted ta naryg huuhduudees chini hagatsaana. Gai gamshig bolon tsus ursgalt mon ta naryg dairan ongorch, Bi ta naryn deer ildiig avchirna. EZEN Bi aildlaa" gev.

6:1 EZENii ut nadad irj, — **2** Hunii huu, Izrailiin uulsyn zug nuuree handuulan, tednii esreg esh uzuul. **3** "Izrailiin uulsa, Ezen BURHANY ugiig sons. Ezen BURHAN uuls, tolgod, jalguud hiigeed hondiinuuded handan iinhuu aildaj baina. «Haragtun. Bi Ooroo ta naryn deer ildiig avchrah gej baina. Bi ta naryn morgoliin ondorloguudiig ustgah bolno. **4** Tiimees ta naryn tahilyn shireenuud hoosorch, utlagyn tahilyn shireenuud chini butarna. Bi alagdsan humuusiig chini ta naryn shuteenuudiin omno unagana. **5** Bi mon Izrailiin hovguudiin tsogtssuudyg tednii shuteenuudiin omno tavij, ta naryn yasnuudyg tahilyn shireenuudiin chini ergen toirond taraana. **6** Ta naryn buh orshin suuh gazruudad hotuud balgas bolj, morgoliin ondorloguud hoosorno. Ene ni tanai tahilyn shireenuud hayagdan ezguirch, ta naryn shuteenuud evdren etses bolj, ta naryn utlagyn tahilyn shireenuud tsavchigdan unaj, ta naryn ajluud archigdahyn tuld yum. **7** Alagdsan humuus ta naryn dund unah bogood ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **8** Harin Bi uldegdsdiig uldeene. Ta naryg ulsuudyn dund taraasan uyed ildnees zugtaagchid undestnuudiin dund ta nart baih bolno. **9** Tegeed ta naryn dotorh zugtaagchid ni olzlogdon avaachigdsan undestnuudiinhee dund Namaig bolon Nadaas ergesen tednii zavhai setgel shuteenuudiinhee aras sadarlah tednii nudnees bolj Bi herhen shanalsnyg sanana. Ted oorsdiin uiddsen horon muu uils, oorsdiin buh jigshuuruudiin toloo oorsdiinhoo nudend oorsdiigoo jigshih bolno. **10** Tegehede ted Namaig EZEN mon gedgiig medne. Bi ene ovchniig tedend uchruulna hemeen demii heleegui yum»". **11** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Adgaa tashin, holoo devslen ingej hel. «Ild, olsgolon, hiigeed gamshgaar unah Izrailiin geriin hamag horon muu jigshuurt yumsyn ulmaas gaslantai yaa! **12** Hol baigch ni gamshgaar uhej, oir baigch ni ildend alagdaj, uldegdsed ni ba buslegdsen ni olsgolongoor uhne. Iinhuu Bi Ooriin hilengee tedend guitsetgene. **13** Tednii alagdsan humuus ni tednii tahilyn shireenuudiig toirood shuteenuudiinh ni dund, alivaa ondor tolgod deer, hamag uulsyn oroi deer alivaa nagoon modny door, alivaa navchit tsarsny door buyuu oorsdiinh ni hamag shuteenuuded taivshruulah taalamjit uneriig orgoson gazart ni hevteh uyed ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **14** Tiimees tednii orshin suuh buh gazar dayaar Bi Ooriin

mutraa tednii esreg sungaj, Dibla uruu chiglesen tsoloos iluugeer ter gazryg ezguiruulen, zeluud bolgono. Inhuu ted Namaig EZEN gedgiig medeh bolno»".

Yezyekiyel 7

7:1 Tuunees gadna, EZENii ug nadad irj, aildan — **2** Hunii huu, chi Izrailiin nutagt Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina gej hel. "Togsgol! Gaz ryn dorvon ontsogt togsgol irj baina. **3** Edugee togsgol ni chinii deer baigaa bogood Bi Ooriin uur hileng chinii esreg ilgeeh bolno. Bi chamaig zam moriin chini daguu shuuj, chinii hamag jigshuuriig chinii deer avchirna. **4** Uchir ni Minii melmii chamaig orovdohgui, Bi chamaig heltruulehgui. Harin Bi chinii zamuudyg chinii deer avchirj, chinii jigshuuruud ta naryn dund baih bolno. Tegeheda nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno". **5** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. — Gai gamshig, zovhon gai gamshig. Haragtun, ene ni irj baina! **6** Togsgol irj baina. Togsgol irev. Ene ni chinii esreg sersen. Haragtun, ene ni irjee! **7** Delhiin orshin suutchid aa, chinii deer mohol chini irjee. Tsag ni irev. Ter odor oirhon bogood bayar hooriin uuhaigaas iluugeer uuls deer hol uimeen bolj baina. **8** Edugee Bi uuraa cham deer horomhon zuur asgaj, Ooriin hileng chinii esreg guitseene. Bi chamaig zam moriin chini daguu shuuj, chinii deer hamag jigshuuruudiig chini avchirna. **9** Minii melmii orovdon harahgui, Bi heltruulehgui. Ta naryn jigshuuruud dund chini baisaar baih uyed Bi zam moriin chini daguu chamd butsaan toloh bolno. Tegeheda EZEN Bi tsohij baigaag ta nar medeh bolno. **10** Haragtun, ter odor! Haragtun, ter irj baina! Chinii mohol garch irlee. Tayag nahialj, ih zan tsetseglesen. **11** Huchirhiilel ni horon muugiin tayag boltol ossoon. Tednii hen ni ch, tednii hursan olny hen ni ch tednii bayalgaas yuu ch ugui bolj, tednii dundah aldartai yamar ch yum uldehgui. **12** Ter tsag irev. Ter odor hureed irlee. Hudaddan avagch ni buu bayasag. Hudaldagch ni buu gashuudag. Uchir ni hilen ni tednii buh olon tumnii esreg baina. **13** Uneheer ted hoyoulaa amid baih zuur hudaldagch ni zarsan yumaa butsaaj avahgui. Uchir ni tednii buh olon tumnii tuhai uzegdel ni zailuulagdahgui

bogood tednii hen ni ch gem buruugaar ooriin amidralaa batjuulahgui. **14** Ted buree uleej bugdiig belen bolgoston ch hen ch tulaldaand ul orno. Uchir ni Minii hilen ni tednii buh olon tumnii esreg yum. **15** Ild ni gadna baij, gamshig, olsgolon ni dotor baina. Tadd baigch ni ildend alagdaj, mon hotod baigchdyg ni olsgolon, gamshig ustgah bolno. **16** Tuugeer barahgui tednii amid uldegshed ni zuttsan uyed ch, ted hondiin tagtaanuud adil hun bur oorsdiin gem buruud gashuudan, uuland baih bolno. **17** Hamag gar sularch, hamag ovdog us met bolno. **18** Ted oorsdiigoo taaraar oroon, aidas jihuudes tedniig ezemdene. Buh nuurnuud deer ichguur baij, buh tolgoi ni halzan bolno. **19** Ted oorsdiin mongiig gudamjnuud uruu chuluudaj, tednii alt ni jigshuurt zuil bolno. EZENii hilengiin odort tednii mongo, alt tedniig choloolj chadahgui. Ted ideh dur huslee tsatgaj ul chadah bogood oorsdiin hodoodnuudyg duurgej ul chadna. Uchir ni tednii gem buruu ni budreh shaltag bolson yum. **20** Ted Tuunii hee chimegleliig sairhal bolgoj, tuugeer oorsdiin buzard ba jigshuurt yumsyn horguudiig buteev. Tiimees Bi tuuniig tedend jigshuurt yum bolgono. **21** Bi tuuniig hari humuusiin gart deermin ed zuils met ogch, delhiin horon muu uilstend olz bolgon tushaaj, ted tuuniig buzarlana. **22** Bi bas tednees nuuree buruulj, ted Minii nuuts gazryg buzarlana. Daraa ni deeremchid orj, tuuniig buzarlana. **23** Ginj hii. Uchir ni gazar nuta¹ tsust allagaar duuren, hot ni huchirhiilleer duuren baina. **24** Tiimees Bi undestnuudiin hamgiin muut ni avchirj, tednii geruudiig ezluulne. Bi bas huchit negnii bardamnalyg zogsooj, tednii ariun gazruud buzarlagdana. **25** Zovlon irehed ted enh amgalang ereh bolovch, ter ni baihgui. **26** Gai gamshgiin deer gai gamshig irj, tsuurhal ni tsuurhal deer nemegdene. Tegeed ted esh uzuulegchees uzegdliig ereh bolovch tahilchaas huuli ni, ahmaduudaas zovlogoo ni aldagdana. **27** Haan gashuudaj, noyod ni aidsyg omsoh bogood nutgiin ard tumnii garuud chichirne. Tednii baigaa baidlynh ni daguu Bi tedentei haritsaj, tednii shuultuudeer ni Bi tedniig shuuh bolno. Ted Namaig EZEN gedgiig medeh bolno".

8:1 Zurgaa dahi jiliin zurgadugaar saryn tavny odor, bi gertee suuj baisan ba Iudagiin ahmaduud minii omno suuj bailaa. Ter uyed Ezen BURHANY mutar tend minii deer buuv. **2** Tegehed bi harsan bogood haragtun, hunii durtei tostei zuil uzegdev. Tuunii uutsnaas dooshih ni gal met, Tuunii uutsnaas deeshih ni ulaissan tomor met haragdav. **3** Ter garyn durs met yumyg sungan, minii tolgoi deerh tug usnees bariv. Tegehed Suns namaig gazar tengeriin hoorond orgoj, Burhany uzegdluudiin dotor namaig Iyerusalim uruu avch yavan, ataarhal toruulegch ataarhlyn shuteenii suudal bairlah dotor hashaany hoid haalgany uudend avchrav. **4** Haragtun, tald minii uzsen durstei adil Izrailiin Burhany tsog javhlan ni tend baiv. **5** Tegeed Ter nadad — Hunii huu, odoo hoid zug uruu nudee orgo gev. Tiinhuu bi hoid zut uruu nudee orgon harahad, haragtun, tahilyn shireet haalgany hoid tald uudend ataarhlyn ter shuteen baiv. **6** Tegeed Ter nadad — Hunii huu, chi tednii yuu uildej buig bolon Bi Ooriin ariun gazraas hol baihaar Izrailiin geriin end uildej bui augaa jigshuuruudiig harj baina uu? Gesen ch chi uunes iluu ih jigshuurt hergiig harah bolno gev. **7** Daraa ni Ter namaig hashaany uudend avchrav. Namaig harahad, haragtun, hanand negen nuh baiv. **8** Ter nadad — Hunii huu, odoo hanyg nuhel gev. Tiimees bi hanyg nuhlehed, haragtun, negen uud baiv. **9** Tegeed Ter nadad — Dotogsh orj, tednii end uildej bui buzar jigshuurt yumsyg har gev. **10** Tiimees bi orj harahad, haragtun, molhogchdiin alivaa helber bolon araatan amitad bolon buzar zuiliig Izrailiin geriin hamag shuteenuudtei hamt ergen toirond hanan deer siilsen baiv. **11** Izrailiin geriin dalan ahmaduud oorsdiinhoo dund zogsoj bui Shafany huu laazaniatai hamt tednii urd zogsoj baisan. Hun bur gartaa boipor barij, utlagyn uulen anhiluun uner uugij baiv. **12** Tegeed Ter nadad — Hunii huu, chi Izrailiin geriin ahmaduud haranhuid, hun bur ooriin siilmel horgiin oroond yuu uildej buig harav uu? Uchir ni ted "EZEN bidniig hardaggui. EZEN ene nutgiig orhiv" hemeedeg gev. **13** Ter nadad — Gesen ch chi tednii uildej bui iluu ih jigshuurt hergiig harah bolno gev. **14** Daraa ni Ter namaig EZENii orgoonii hoishoo harsan haalgany uud uruu avchirlaa. Haragtun, emegteichuud Tammuzyn toloo uilan tend suutsgaaj baiv. **15** Ter nadad — Hunii huu, chi harsan uu? Gesen ch chi edgeerees ch iluu ih jigshuurt

hergiig harah bolno gev. **16** Daraa ni ter namaig EZENii orgoonii dotood hashaan dotor avchrav. Haragtun, uudnii tanhim bolon tahilyn shireenii hoorond nuruugaa EZENii sum uruu, nuuree zuun zugt haruulsan horin tav orchim hun EZENii sumiin uudend bailaa. Ted zuun zugt narand morgoj baiv. **17** Ter nadad — Hunii huu, chi uuniig harj baina uu? Iudagiin geriinhen ene gazryg huchirhiilleer duurgej, Namaig davtan davtan utsaarluulsnaaraa tednii end uildsen jigshuurt hergiig uildeh ni tednii huvid heterhii hongon baina gev uu? Haragtun, ted oorsdiin hamart mochir hatgaj baina. **18** Tiim uchraas Bi uneheer hilen dotor uildene. Minii melmii orovdohgui, Bi heltruulehgui. Ted Minii chihend changa duutaar hashhirsan ch Bi tedniig sonsohgui gesen.

Yezyekiyel 9

9:1 Tegeed Ter minii chihend changa duugaar hashhiraan — Hotyg suitgegchid ee, hun bur ooriin sonoogch zevsgiig gartaa barin oirton irtsgee gev aildav. **2** Haragtun, zurgaan eregtei hun, tus bur gartaa hemhleh zevsgiig barin hoid zug uruu harsan deed haalgaar orj irev. Tednii dund maalingan huvtsas omsson, buselhiidee bichgiin heregleltei negen hun baiv. Ted orj ireed, hurel tahilyn shireenii derged zogsov. **3** Tegeed hyerubyn deer baisan Izrailiin Burhany tsog javhlan ni tuunees deesh hoorch, sumiin bosgond irev. Ter buselhiidee bichgiin heregleltei, maalingan huvtsas omsson huniig duudsan. **4** EZEN tuund — Hotyn dunduur, bur Iyerusalimyn dunduur yavj, ene hot dotor uildegdej bui hamag jigshuurt hergees bolj sanaa aldaj, yoolon bui humuusiin duhan deer temdeg tavi gev. **5** Harin namaig sonsoj baihad busad humuust Ter aildsan ni — Tuunii araas dagan hotyn dunduur yavj, tsohigtun. Ta naryn nud orovdoj bolohgui, heltruulj bolohgui. **6** Hogshchuul, zaluus, zaluu emegteichuud, huuhduudiig bolon emegteichuudiig ch huis temter. Gevch temdegtei humuust buu hur. Ta nar Minii ariun gazraas ehlegtun. Tiinhuu ted sumiin omno baisan ahmaduudaas ehlev. **7** Ter tedend — Sumiig buzarlaj, hashaanuudyg alagdagsdaar duurge. Yavtsgaa gev. Tiinhuu ted garch yavan, hot dotorh humuusiig tsohij alav. **8** Ted humuusiig tsohin alj

baihad bi gantsaaraa ulden nuureere unaad — Ee halag, Ezen BURHAN, Ta Iyerusalimyn deer Ooriin hilengee asgasnaaraa Izrailiin hamag uldegdiig ustgaj baina uu? gej hashhirlaa. **9** Tegehed Ter nadad — Izrailiin bolon Iudagiin geriin gem buruu ni mash ih, ulemj bogood gazar ni tsusaar duurch, hot ni ch gajuudlaar duuren baina. Uchir ted "EZEN ene nutgiig orhiv. EZEN hardaggui" hemeen heldeg. **10** Harin Miniihuvid gevel, Minii melmii orovdohgui, Bi heltruulehgui. Gevch Bi tednii baigaa baidlyg oorsdiinh ni tolgoi deer butsaana gev. **11** Daraa ni haragtun, buselhiidee bichgiin hereglel buselj, maalingan huvtsas omsson ter hun iinhuu meduulen, — Tany nadad tushaasan yosoor bi guitsetgev gev.

Yezyekiyel 10

10:1 Tegeed bi harahad, uzegtun, hyerubuudyn tolgoi deerh uudam zaid torhooroo sentiitei tostei indranil chuluu adil yum baisan bogood tednii deer uzegdev. **2** Ter maalingan huvtsas omsson hund handan — Hyerubuudyn door bui ergeldegch dutuinuudyn hoorond nevtren orj, hyerubuudyn dundaas galtai nurseer garaa duurgan, hotyn deeguur tsats gej aildav. Namaig harj baihad ter dotogsh orov. **3** Ter huniig nevtren orohod hyerubuud ni sumiin baruun tald zogsoj baisan. Dotood hashaag uul duurgesen baiv. **4** Daraa ni EZENii tsog javhlan hyerubaas deeshlen, sumiin bosgyg chiglesen bogood sum uuleer duurch, hashaa ni EZENii tsog javhlangiin tuyaagaar duurev. **5** Tuunees gadna, hyerubuudyn dalavchny chimee ni Togs huchit Burhany yarih uyeiin duu hooloi met gadnah hashaand hurtel sonsogdov. **6** Ter maalingan huvtsas omsson hund tushaan — Ergeldegch duguinuudyn hoorondoos, hyerubuudyn hoorondoos galyg av hemeen aildah uyed ternevtren orj, duguiny derged zogsov. **7** Tegehed hyerub ni hyerubuudyn dund baisan gal uruu hyerubuudyn hoorondoos garaa sungan, galaas avch, maalingan huvtsas omsson hunii hoyor gar deer tuuniig taviv. Ter tuuniig avaad garav. **8** Hyerubuud ni dalavchnyhaa door hunii garyn durstei adil yumtai met uzegdev. **9** Tegeed namaig harahad, uzegtun, hyerubuudyn derged dorvon dugui, hyerub bolgony derged neg neg dutui baijee. Duguinuudyn torh ni

Tarshishiin (molor erdeniin) chuluuny gyalbaa met haragdaj baiv. **10** Tednii dursiin huvid gevel, ted dorvuulee adilhan bogood neg dugui ni nogoo duguiny dotor bui met baiv. **11** Ted hodlohdo, dorvon zugiinhee ali uruu ch chiglen yavah uyed es ergev. Harin ted yavah uyedee ergelguigeer, handsan zugtee dagan yavj baiv. **12** Tednii buhii l biye, tednii nuruu, garuud, dalavchnuud ni, bas ter dorovt hariyaalagdah duguinuud ni ergen toirondoo duuren nudtei baiv. **13** Namaig sonsoj baihad tedgeer ergeldegch duguinuud duudagdjee. **14** Tus bur dorvon nuurtei baiv. Ehnii nuur ni hyerubyn nuur, hoyor dahi nuur ni hunii nuur, gurav dahi ni arslangiin nuur bogood dorov deh ni burgediin nuur baiv. **15** Tegeed hyerubuud ni deesh bosov. Ted bol Hyebar golyn derged minii uzsen amid biyes yum. **16** Hyerubuudyg yavahad duguinuud ch hajuud ni yavdag. Mon hyerubuudyg gazraas hoorohoor dalavchnuudaadelgehed duguinuud ch tednii dergedees ergej salsangui. **17** Hyerubuudyg togtuun zogsoh uyed duguinuud ch togtuun zogsoj, tedniig deeshee hoorohod duguinuud ch tedentei hamt hoorov. Uchir ni amid biyesiin suns ni tednii dotor baisan yum. **18** Tegeed EZENii tsog javhlan sumiin bosgonoos salj, hyerubuudyn deer zogsov. **19** Hyerubuud ni odohdoo minii nudnii omno ted dalavchaa delgen dergedee duguinuudtai hamt gazraas deesh hoorov. Ted EZENii orgoonii zuun haalgany oroh uudend zogsohod Izrailiin Burhany tsog javhlan ni tednii deer ergeldev. **20** Tedgeer ni Hyebar golyn derged Izrailiin Burhany door minii uzsen amid biyes yum. Tiimees bi tedniig hyerubuud mon bolohyg medev. **21** Ted tus bur dorvon nuurtei, tus bur dorvon dalavchtai baiv. Tednii dalavchny door hunii gar met helbertei yum baiv. **22** Tedgeeriin nuurnii torh ni gevel, Hyebar golyn derged minii uzsen tedgeer torh tsaraitai adil baiv. Tus bur chigeeree uragshlav.

Yezyekiyel 11

11:1 Tuunees gadna Suns namaig orgoj, EZENii orgoonii zuun zug harsan zuun haalgand avchrav. Haragtun, haalgany uudend horin tavan hun baisan bogood ard tumnii udirdagch Azzuryn huu Iaazania, Byenaiagiin huu Pyelatia nar tednii dund baihyg bi uzev. **2** Ter nadad — Hunii huu, edgeer

humuus bol ene hotod gem buruug sedej, horon muu zovlogoog ogch, **3** "Baishinbarih ni oirtson bus uu? Ene hot bol togoo, bid bol mah mon" hemeedeg. **4** Tiimees tednii esreg esh uzuul, hunii huu, esh uzuul gev. **5** Tegeed EZENii Suns nad deer buuj, Ter nadad — "EZEN iinhuu aildaj baina" hemeen oguul. "Izrailiin ger ee, ta nar ingej bodoj baigaa. Uchir ni Bi ta naryn bodluudyg medne. **6** Ta nar ene hotod alagdagsdyгаа олшруулсан bogood gudamjnuudyg ni tedgeereer duurgej baina". **7** Tiimees Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Hotyn dund ta naryn tavisан uhdel ni mah bogood ene hot bol togoo yum. Gevch Bi ta naryg tendees gargana. **8** Ta nar ildnees aisan. Tiimees Bi ta naryn deer ildiig avchirna hemeen Ezen BURHAN tunhagлаj baina. **9** Bi ta naryg hotyn dundaas gargaj, hariinhny gart tushaah ba ta naryn esreg shuultiig guitsetgene. **10** Ta nar ildeer alagdana. Bi ta naryg Izrailiin hil hurtel shuune. Tiimees ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **11** Ene hot ta nart zoriulan togoo bolohgui, ta nar ch tuunii dotorh mah bolohgui. Harin Bi Izrailiin hil hurtel ta naryg shuune. **12** Tiinhuu ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. Uchir ni ta nar Minii durmeer yavalgui, Minii zarligiig guitselduulelgui, harin ta naryn ergen toironд bui undestnuudiin zarligiin daguu uildsen yum" gev. **13** Iinhuu namaig esh uzuulj baihad Byenaiagiin huu Pyelatia uhev. Tegeed bi nuureeree unan, changa duugaar hashhiran — Ee halag, Ezen BURHAN. Ta Izrailiin uldegсdiig bureн ustgah gej uu? gev. **14** Tegehed EZENii ug nadad irj, — **15** Hunii huu, chинii ah duu nar, chинii hamaatan, chamtai hamt tsologdogsod, Izrailiin buhel ger, ted bugded, Iyerusalimyn orshin suugchdad "EZENees hol yavagtun. Ene gazar ni bidend ezemshil болгон оgogдson yum" hemeen oguul. **16** Tiimiin tuld "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi tedniig als hol, undestnuudiin dund shiljuulj, ulsuudyn dund taraasan bolovch Bi tednii ochson ulsuудад tur hugatsaand ch tednii toloo ariun gazar ni болj baiv»". **17** Tiimiin tuld "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi ta naryg ard tumnuudees tsugluulj, ta naryn taraagdsan ulsuud dotroos ta naryg butsaah bogood Izrailiin gazryg Bi ta nart ogно»". **18** Tedniig tend ireh tsagt ted hamag jigshuurt yums болон hamag buzар yumsaa tendees zailuulna. **19** Bi tedend gants zurhiig ogch, tednii dotor shine sunsiig tavina. Bi tednii mahan biyees chuluun zurhiig

avch, tedend mahan zurhiig ogno. **20** Ene ni ted Minii dures dotor yavj, Minii zarligiig sahin, tuuniig uildehiin tuld yum. Tegeed ted Minii ard tumen bolj Bi tednii Burhan bolno. **21** Harin buzar yavdal, jigshuurt yumsynhaa araas zurhendee hotlogddog humuusiin huvid gevel, tednii baigaa baidlyg tolgoi deer ni buulgana hemeen Ezen BURHAN tunhaglaj baina gev. **22** Tegeed hyerubuud dalavchaa delgehede duguinuud ch tedentei hamt baisan ba Izrailiin Burhany tsog javhlan ni tednii deer ergeldev. **23** EZENii tsog javhlan hotyn dundaas hooron garch, hotyn zuun tald bui uulan deer togtov. **24** Suns namaig orgoj, Burhany Sunseer uzegdel dotor namaig Haldyeid tsologdogsod uruu avchrav. Tiimees minii uzsen uzegdel namaig orhiv. **25** Daraa ni EZENii nadad uzuulsen bugdiig Bi tsologdogsod oguulev.

Yezyekiyel 12

12:1 Tegeed EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu chi tersluu geriin dund amidarch baina. Ted bol tersluu ger uchraas harah nudtei bolovch es harj, sonsoh chihetei bolovch ul sonsdog. **3** Tiim uchraas hunii huu chi oortoo tsologdohod zoriulan achaag beldej, tedniig harj baihad ni odroor tsollogt yav. Bur tedniig harj baihad ni ooriinhoo gazraas oor gazar uruu tsollogt yav. Ted tersluu ger bolovch oilgoj magadgui. **4** Ooriin achaag odroor tedniig harj baihad ni tsollogiin achaa met garga. Daraa ni chi tsollogt yavj bui humuusiin adil tedniig harj baihad ni udsheer garch yav. **5** Tedniig harj baihad hanand nuh gargaj, tuugeer garch yav. **6** Tedniig harj baihad achaagaa morondoo uurch, haranhuid avch yav. Bi chamaig Izrailiin gert zoriulsan temdeg bolgoj tavisan uchir chi gazrygharj chadahgui baihaar nuuree buteeh yostoi gev. **7** Tiinhuu bi tushaasan yosoor hiilee. Odroor bi ooriin achaag tsollogiin achaa met gargasan. Tegeed udesh ni bi ooriinhoo garaar hanyg nuhelsen. Bi haranhuid garch, tedniig harj baihad ni achaagaa moron deeree uuren yavlaa. **8** Ogloo ni EZENii ug nadad irj, — **9** Hunii huu, tersluu ger boloh Izrailiin ger chamd "Chi yuug uildej baina ve?" hemeen heleegui yuu? **10** Tedend "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ene zon ni Iyerusalim dahi noyon hiigeed tend bui Izrailiin hamag

gert hamaatai yum»" hemeen oguul. **11** Bas "Bi ta nart temdeg bolno. Minii uildsen shig tedend ch mon uildegdene. Ted olzlogdogsod bolj tsollogt yavna" gej hel. **12** Tednii dund bui noyon haranhuid achaagaa morondoo uuren, garch yavna. Garch yavahyn tuld ted hanand nuh gargana. Ter nuuree buteeh bolno. Ingesneer ter ooriin nudeer gazryg harj chadahgui. **13** Bi bas tuunii deer Ooriin toryg hayaj, ter Minii urhind orno. Tegeed Bi tuuniig haldyeichuudyn nutag dahi Vavilond avaachna. Tereer tend uheh bolovch ter gazryg uzehgui. **14** Tuuniig hureelegch bugdiig, tuslagchid bolon tuunii tserguudiig Bi zug burd taraah bolno. Bi tednii araas ildiig sutalah bolno. **15** Tiinhuu Bi tedniig undestnuudiin dund taraaj, ulsuudyn dundtugeeh uyed ted Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **16** Gevch ted ochih undestnuudiinhee dund oorsdiin hamag jigshuurt yumsaa yarihyn tuld Bi tednees tsoohon huniig ild, olsgolon bolon tahlaas heltruuleh bolno. Tegsneer ted Namaig EZEN gedgiig medeh yum gev. **17** Tuunees gadna, EZENii ug nadad irj, — **18** Hunii huu, chichren bajj talhaa iden, dagjin, zovnij usaa uu. **19** Daraa ni nutgiin ard tumend "Izrailiin nutag dahi Iyerusalimyn orshin suugchdyn tuhai Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ted tugshuurteigeer talhaa idej, aidastaigaar usaa uuh bolno. Uchir ni, tednii nutag ni tend amidragch bugdiin huchirhiillees bolj ooriin elbeg baidlaa tonuulah bolno. **20** Humuusiin suuj baisan hotuud balgas bolj, gazar ni ezguirne. Tiimees ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno»" hemeen oguul gelee. **21** Daraa ni EZENii ut nadad irj, — **22** Hunii huu, Izraili nutgiin tuhai "Odruid urt ba alivaa uzegdel ugui bolno" hemeen oguulj bui tanai humuust baidag ter zuir ug ni yuu ve? **23** Tiimiin tul tedend "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi ene zuir ugiig boliulna. Tegsneer ted uuniig tsaashid zuir ug bolgon Izrailid hereglehee bolino». Harin «Odruid ni alivaa uzegdliin biyeleltei hamt oirtoj baina» hemeen tedend hel. **24** Uchir ni tsaashid yamar ch huuramch uzegdel, zusardahmerge tolog Izrailiin geriin dotor ugui bolno. **25** Uchir ni EZEN Bi aildaj, Minii aildsan ug bolgon biyelegdeh bolno. Ene ni ogthon ch udaashrahgui. Uchir ni tersluu ger ee, chinii odruuded Bi ugee aildaj, tuuniigee biyeluulne» hemeen Ezen BURHAN tunhagljaj baina" gej oguul gesen. **26** Bas tsaash ni EZENii ug nadad irj, — **27** Hunii huu, haragtun, Izrailiin ger "Tuunii

uzdeg uzegdel ni odoogoos olon jiliin hoishih uyeiinh bogood ter als ireeduin tuhai esh uzuulj bui" hemeen yarij baina. **28** Tiimiin tul tedend "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Minii ugsiin ali ni ch hoishid udaashrahgui. Minii aildah yamar ch ug biyelegdsen baih bolno»" hemeen oguul gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina gej oguul hemeev.

Yezyekiyel 13

13:1 Tegeed EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, esh uzuulj bui Izrailiin esh uzuulegchdiin esreg esh uzuulj, oorsdiin zurhneese esh uzuulj bui humuust handan "EZENii ugiig sonsogtun! **3** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Yuug ch uzeegui atal ooriin sunsiig dagaj bui munhag esh uzuulegchid hoorhii yee. **4** Izraili aa, chinii esh uzuulegchid chini balgasan dahi uneguud adil baisan. **5** Ta nar tsomorhiinuud uruu ch oroogui, EZENii odor tulaldaand bat zogsohyn tudd Izrailiin geriig toiruulan hana ch bosgoogui. **6** Ted hudal huurmagiiguzej, EZEN tedniig ilgeegeegui baihad "EZEN tunhagljaj baina" hemeen helj hudal merge tolgiig uildej baina. Gesen ch ted oorsdiin ugsiin biyelelted naidaj baina. **7** Namaig aildaagui baihad "EZEN tunhagljaj baina" gej heleh uyedee ta nar huurmag uzegdliig uzej, hudal merge tolgiig helsen bus uu?»" gev. **8** Tiimiin tul Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. — Ta nar hudal huurmagiig oguulj, hudlyg uzsen uchir, tiimees haragtun, Bi ta naryn esreg baina gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. — **9** Tiimees Minii mutar ni huurmag uzegdliig uzej, hudal merge tolgiig yarij bui esh uzuulegchdiin esreg baih bolno. Ted Minii ard tumnii zovlold baih gazargui bolj, ted Izrailiin geriin tsadigt ch bichigdehgui, Izrailiin gazart ch orohgui. Ene ni ta nar Namaig Ezen BURHAN gedgiig medehiin tuld yum. **10** Ene ni amar taivan bish atal "Amar taivan" hemeen oguulj Minii ard tumniig mehelsen uchraas gedeg ni medeej yum. Hen negen ni hanyg barihad haragtun, ted tuuniig shohoidno. **11** Tiimees tuuniig shohoidogchdod ene ni nurah bolno gedgiig hel. Aadar boroo orno. Mon mondor ta nar unatsгаа. Shiruun salhi garah bolno. **12** Haragtun. Tegehед hana ni nurj unahad "Ta nar uuniig shohoidson bus uu?" hemeen ta naraas asuuh bus uu?. **13** Tiimiin tuld Ezen

BURHAN iinhuu aildaj baina. — Bi Ooriin hilen dotor shiruun salhiig gargana. Tend bas Minii uuran dotor aadar boroo, mon uuniig hilen dotor zalgih mondor ch baih bolno. **14** Tiimees Bi shohoidson hanyg chini nuraaj, tuuniig dooshoo gazart unagana. Ingesneer tuunii suuri ni il garna. Hana nurahad ta nar tuunii dund ustah bolno. Ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **15** Tiinhuu Bi hana bolon tuuniig shohoidogchid deer Ooriin hileng guitseene. Bi ta nart "Hana ch alga bolj, tuuniig shohoidogchid baihgui bolov. **16** Mon Iyerusalimd esh uzuulen, amar taivan bish atal tuund zoriulan amar taivny uzegdliig uzej baisan Izrailiin esh uzuulegchid ch alga bolov" gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. — **17** Odoo hunii huu chi ooriin zurhneese esh uzuulj bui, chinii ard tumnii ohidyn esreg tsaraigaa handuul. Tednii esreg esh uzuulj, **18** "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Buh buguind shidet uyaag oyoj, amiig ni avlahaar yanz buriin ondortei humuusiin tolgoid zoriulan givluur hiigch emegteichuud gaslantai yaa. Ta nar Minii ard tumnii amiig avlaad, harin busdyn amiig oorsoddoo hadgalah uu? **19** Hudlyg sonsoj bui Minii ard tumend hudal helsneeree uheh yosgui humuusiig uhuulj, amidrah yosgui humuusiig amidruulahaar atga arvai, zusem talhny toloo ta nar Namaig Minii ard tumend buzarlav»" gej oguul. **20** Tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. — Haragtun, tend shuvuu met amiig avlah ta naryn shidet uyaany esreg Bi baigaa bogood Bi tedgeeriig ta naryn garaas tasalna. Ta naryn shuvuu met agnah tedgeer amiudyg ch hurtel, tedniig Bi yavuulah bolno. **21** Bi bas ta naryn givluuruudiig huu tataj, Ooriin ard tumniig ta naryn garaas choloolno. Ted avlagdahaar ta naryn gart hoishid baihgui baih bolno. Ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **22** Uchir ni Bi tuuniig gashuuduulaagui baihad ta nar zovt huniig hudal huurmagaar mohooson atlaa, harin horon muu uilsteniig ooriinh ni horon muu zamaas salgalgui, amia hamgaalahgui baihad uramshuulsan. **23** Tiimiin tuld emegteichuud ta nar tsaashid huurmag uzegdliig uzeegui, esvel merge tolgiiig uildehgui. Bi Ooriin ard tumniig ta naryn garaas choloolno. Iinhuu ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno.

14:1 Daraa ni Izrailiin zarim ahmaduud nad uruu irj, minii omno suuv. **2** EZENii ug nadad irj, — **3** Hunii huu, edgeer humuus shuteenuudee oorsdiin zurhnuuded bairluulj, oorsdiin gem buruugiin budreh chuluug oorsdiin nuurnuudiin yag omno tavijee. Bi yer ni tedneer asuugdah yostoi gej uu? **4** Tiimiin tuld tedentei yarij, tedend "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Zurhendee ooriin shuteenuudiig bairluulj, ooriin gem buruugiin budreh chuluut ooriinhoo nuurnii omno taviad esh uzuulegch uruu irdeg, Izrailiin geriin yamar ch hund EZEN Bi shuteenuudiinh ni too tomshgui baidlaar ni tuund hariulahaar avchragdah bolno. **5** Ene ni oorsdiin buh shuteenuudeer damjuulan Nadaas tusgaarlasan Izrailiin geriin zurhnuudiig barij baihyn tuld yum»". **6** Tiimiin tuld Izrailiin gert uguul. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Gemshij, oorsdiin shuteenuudees ergej, oorsdiin hamag jigshuurt zuilsees nuuree buruul. **7** Uchir ni Izrailiin geriinhnees, esvel Izrailid bui tsagaachdaas hen neg ni ooriigoo Nadaas salgaj, zurhendee shuteenuudee bairluulj, ooriin gem buruugiin budreh chuluut yag nuurnihee omno taviad, ooriinhoo toloo Nadaas asuuhaar esh uzuulegch uruu irvel EZEN Bi tuund hariulahaar Ooriin biyeer avchragdah bolno. **8** Bi Ooriin nuuriig ter hunii esreg handuulj, tuuniig temdeg, zuir ug bolgoj, Ooriin ard tumnii dundaas tuuniig taslah bolno. Tiinhuu ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **9** Harin, herev esh uzuulegch ug heleheer yatgagdsan bol ter esh uzuulegchiig yatgasan ni EZEN Bi bogood Bi tuunii esreg mutraa sungaj, Ooriin ard tumen Izrailiin dundaas tuuniig ustgah bolno. **10** Ted oorsdiin gem buruugiin shiitgeliig uureh bolno. Asuugchiin gem buruugiin adil esh uzuulegchiin gem buruu ni tuunchlen baih bolno. **11** Ene ni Izrailiin ger hoishid Nadaas toorolgui, oorsdiin hamag nugleer oorsdiigoo hoishid buzarahguin tuld yum. Iinhuu ted Minii ard tumen, Bi tednii Burhan bolno»" hemeen Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **12** Daraa ni EZENii ug nadad irj, — **13** Hunii huu, hervee uls oron itgelgui baidal gargan Minii esreg nugluudiig uildej, Bi tuunii esreg mutraa sungaj, talhnyh ni nootsiig ustgaj, tuunii esreg olsgolon ilgee, hun, amityn ali alinyg ni tuunees taslan ustgah avaa, **14** edgeer gurvan hun boloh Noa, Daniyel bolon Iov nar tuunii dund baisan ch, oorsdiinhoo zovt baidlaar ted oorsdiigoo l avarch chadah baisan yum

hemeen Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **15** Herev Bi gazraar dogshin araatnuudyg yavuulj, ted tuunii ur huuhduudees ni hagatsaaj, ter ni ezguiren, ingesneer araatnuudaas bolj tuugeer dairan ongoroh hun ugui bolbol. **16** Tuunii dund edgeer gurvan hun baisan ch, Bi amid buigaaraa tangaraglaya. Ted oorsdiin hovguudiig ch, ohidyg ch avarch ul chadna. Zovhon ted oorsdoo l avragdah baisan. Harin ter nutag ezguirne gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **17** Esvel Bi ter uls deer ildiig avchirj "Ild ni ulsyg dairan ongorch, tendees hun ba amitnyg taslag" hemeen aildsan baih avaas, **18** edgeergurvan hun tuunii dund baisan ch, Bi amid buigaaraa tangaraglaya, ted oorsdiin hovguudiig ch, ohidyg ch avarch ul chadna. Harin zovhon ted oorsdoo l avragdah baisan hemeen Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **19** Esvel, hervee Bi ter ulsyn esreg gamshig yavuulj, hun ba amitnyg tendees taslahyn tuld tsusan dotor Ooriin hilengee tuun uruu tsutgaval, **20** Noa, Daniyel, Iov nar tuunii dund baisan ch, Bi amid buigaaraa tangaraglaya, ted oorsdiin hovguudiig ch, ohidyg ch avarch ul chadna. Ted oorsdiin zovt baidlaar zovhon oorsdiigoo l avarch chadah baisan hemeen Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **21** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. — Hun, amitnyg tuunees taslahyn tuld Bi Ooriin dorvon hund shiitgel boloh ild, olsgolon, zerleg araatan, gai gamshgiig Iyerusalimd her ih ilgeeh yum be? **22** Gesen ch haragtun! Gadagsh gargagdah hovguud ohid hoyoulaa, uldegged tend uldeh bolno. Haragtun, ted ta nar uruu ireh gej baigaa bogood ta nar tednii baidal bolon uildliig uzeh bolno. Tegehed Iyerusalim deer Minii avchirsan gai zovlon, Minii tend avchirsan buh zuilsiin toloo ta nar taivshruulagdah bolno. **23** Daraa ni ta nar tednii baidal bolon uildliig uzeh uyed ted ta naryg taivshruulna. Uchir ni tuund uildsen yamar ch yumyg Bi demii hoosnoor uildeegui gedgiig ta nar medeh bolnogej Ezen BURHAN tunhagljaj baina.

Yezyekiyel 15

15:1 Daraa ni EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, oin moddyn dundah mochriin modnoos usan uzmiin mod yuugaar iluu bilee? **3** Yamar negen zuil hiiheer tuunees mod avch, esvel yamar negen savyg olgoh degeeg

humuus tuunees avch chadah uu? **4** Hervee ene ni tulee bolgogdon gald hayagdaj, gal tuunii hoyor uzuuriig shataaj, tuunii dund heseg ni nuurs bolson bol, tegvel ter ni yamar negen yumand ashigtai baih uu? **5** Haragtun, ter ni buten baih zuur tuugeer yuu ch hiideggui baital, tegeh tusmaa gald tuuniig shataaj, ter nuurs bolbol, tuugeer yamar neg yum hiij chadna gej uu? **6** Tiimiin tul Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Gald Minii tulee bolgon ogson, oin moddyn dundah usan uzmiin mod adil, tiinhuu Bi Iyerusalimyn orshin suugchdyg ogson. **7** Bi Ooriin nuuree tednii esreg handuulav. Ted galaas garch irsen ch gal tedniig shataah bolno. Bi nuuree tednii esreg handuulsan uyed ta nar Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **8** Tiinhuu ted itgemjguigeer uildsen tul Bi gazryg hoosruulah bolno gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina.

Yezyekiyel 16

16:1 Daraa ni EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, Iyerusalimd ooriinh ni jigshuurt yumsyg meduulj, zhelegtun. "Ezen BURHAN Iyerusalimd iinhuu aildaj baina. «Chinii ut garal hiigeed chinii torolt ni kanaanchuudyn gazraas bogood chinii etseg bol amori hun, chinii eh bol hit hun baisan. **4** Chinii toroltiin huvid gevel, chamaig torson odort chinii hui ch taslagdaagui, tseverlehiin tuld chamaig usaar ch ugaagaagui. Chi davsaar ch uruuleegui, daavuugaar ch olgiiduuleegui. **5** Chamaig orovdon edgeer uiliin negiig ch bolov chamd uildeheer neg ch nud chamaig eneren haraagui. Harin chamaig heer tald hayasan. Uchir ni chi torson odortoo jigshigdjee. **6** Bi chinii dergeduur ongorch, chamaig tsusandaa tiichlen baihyg harsan uyed, chamaig tsustai heveer baihad chini Bi chamd "Amidar" hemeesen. Chamaig tsustai heveer baihad chini Bi chamd "Amidar" hemeen aildsan bilee. **7** Bi chamaig heeriin ovs nogoo adil too tomshgui bolgov. Tegeed chi osood, ondor bolj, saihan chimeglel zuuh nasand hurchee. Hoh chini urgaj, us chini urgaj guitsev. Gesen ch chi nutsgen, shaldan baiv. **8** Bi chinii hajuugaar ongorch, chamaig harsand, haragtun, chi hairluulah nasand deer baijee. Tiimees Bi hormoigoo chinii deeguur delgej chinii nutsgeniig buteesen. Bi bas chamd tangaraglan,

chamaig Minihih bolgohoor chamtai gereend negdsen» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **9** «Tegeed Bi chamaig usand bulhan, chamaas tsusyg chini ugaan, chamaig tosoor tosoljee. **10** Bi bas chamaig hatgamaltai huvtssaar huvtsaslaj, chinii hold dalain gahain arisan shaahaigomsgoson. Bi chamaig nariin maalingaar orooj, torgoor buteev. **11** Bi chamaig chimegleluudeer goyoj, chinii gart buguivchiig hij, chinii huzuund zuult zuulgesen. **12** Bi bas hamart chini garhi hij, chihend chini eemeg zuun, tolgoi deer chini uzegelent titmiig taviv. **13** Inhuu chi alt, mongoor goyoj, omngol chini nariin maalinga, torgon bolon hatgamaltai daavuugaar hiigdjee. Chi sain guril, zogiin bal, tosyg idev. Tiimees chi ihed uzegelen goo, terguun aldartai bolson. **14** Daraa ni chinii goo uzegelengees bolj chinii ner aldar undestnuudiin dund tarhav. Uchir ni Minii chamd soyorhson Minii sur javhlangaas bolj ene ni togs baisan» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **15** «Gevch chi goo uzegelendee itgej, ooriin ner aldraas bolj sadar samuunyg uilden, hajuugaar ongorogch bolgon deer zavhairlaa asgasan. **16** Chi ooriin zarim huvtsasnuudyg avch, yanz buriin ongotei morgoliin ondorloguudiig oorsoddoo buteej, tednii deer bii boloh yosgui, tohioldoh yosgui sadar samuunyg uildev. **17** Chi bas Minii chamd ogson Minii alt, Minii mongoor hiisen uzegelent erdenesiig avch, oortoo zoriulan sadar samuun uildeheer eregtei horog durs hiisen. **18** Daraa ni chi ooriin hatgamaltai huvtsasnuudyg avch, tedniig buteen, Minii tos bolon Minii utlagyg tednii omno orgov. **19** Mon chamd ogson Minii talh hiigeed chamaig tejeesen sain guril, tosbolon zogiin balyg chi tednii omno taivshruulah taalamjit uner bolgoj orgov. Tiinhuu ene ni tohioldov» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **20** «Unees gadna, Nadad toruulsen ooriin hovguud, ohidyg chi avch, iduulehiin tuld shuteenuuded tedniig tahiv. Chinii sadar samuun ni ochuuhen hereg baisan uu? **21** Chi Minii huuhduudiig nyadalj, tedniig gal dunduur gargaj, shuteenuuded orgoson. **22** Chinii buh jigshuurt yums, sadar samuunaas gadna chi nutsgen, shaldan tsusandaa tiichlen baisnyg bolon ooriin zaluu nasny odruudiig sanaagui. **23** Tegeed ooriin buh horon muu yavdlyn hoino ("Chi zolgui yee, zolgui yee" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina.), **24** chi oortoo bunhan barij, talbai bolgond oortoo zoriulan morgoliin ondorloguudiig bosgoson. **25** Gudamj

bolgony uzuurt chi oortoo morgoliin ondorloguud barij, ooriin goo uzesgeleng jigshuurt zuil bolgon, sadar samuunaa ihesgeheer hajuugaar ongorogch bolgon uruu holoosungasan. **26** Bas ooriin tachaangui horshuud boloh yegipyetchuudtei sadar samuunyg uilden, Namaig uurлуulahaar sadar samuunaa olshruulsan. **27** Odoo haragtun. Bi chinii esreg mutraa sungan, chinii hunsanii hangamjiig hassan. Chamaig uzen yaddag, chinii yos juramgui baidlaas ichsen filistchuudiin ohidyn huseld Bi chamaig tushaasan. **28** Tuugeer ch barahgui, chi hanaagui uchraas assirichuudtai sadar samuunyg uildev. Chi tedentei sadar samuunyg uildsen ch bas hanaagui. **29** Chi bas hudaldaachdyn gazar boloh Haldyeitai sadar samuunyg ulemj iheer uildsen bolovch uugeer ch chi hanasangui»". **30** "Chi edgeer buh zuils boloh ichguurgui yanhan emiin uildliig hijj baihad chinii zurh yutai ih doroitov oo" gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **31** "Chi gudamj bolgony ehend ooriin bunhnaa barij, talbai bolgond ooriin morgoliin ondorloguudiig hijj baihdaa mongiiig basamjilsnaar chi yanhantai adil baigaagui. **32** Chi bol nohriinhoo orond tanihgui eriig avdag zavhai ehner yum. **33** Erchuud buh yanhan emsed beleg ogdog atal, harin chi oorteigoo zavhairuulahyn toloo oor uruutaa zug burees iruuleheer tedniig hahuulidahyn tuld chi ooriin buh hairtuuddaa belguud ogdog. **34** Iinhuu chi ooriin sadar samuun dotor tedgeer emsees yalgaatai yum. Chi mongiiig ogdog, chamd mongo ogdoggui uchir hen ch chiniih shig zavhairdaggui. Iinhuu chi yalgaatai yum". **35** Tiim uchraas yanhan aa, EZENii ugiig sons. **36** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Chi ooriin amraguudtaigaa, ooriin buh jigshuurt shuteenuudteigee sadarlalnaar ooriinhoo tachaangui baidlyg asgaj, nutsgen biyee delgesen uchraas, mon shuteenuuded chinii ogson hovguudiin chini tsusny toloo, **37** tiimiin tuld haragtun, Bi odoo chinii taashaal avsan buh amraguudyg chini, burchinii hairlaj baisan, chinii uzen yadaj baisan bugdiig tsugluulna. Tiimees Bi tedniig chinii esreg zug burees tsugluulj, tedend chinii nutsgen biyeiig buheld ni haruulahyn tuld chinii nutsgeniig tedend delgeh bolno. **38** Tiinhuu zavhairlyg uildsen, esvel tsus ursgasan emiig shuudeg met chamaig Bi shuuh bolno. Bi cham deer hilengiin hardaltyn tsusyg avchirna. **39** Mon Bi chamaig amraguudyn chini gart ogch, ted chinii

bunhnuudyg evdej morgoliin ondorloguudiig chini nuraaj, chinii huvtssyг taichin, unet edleliig chini bulaan avch, chamaig nutsген, shaldan orhino. **40** Ted olon tumniig chinii esreg turhirsch, chamaig chuluugaar chuluudaj, selmuudeeree chamaig tastchina. **41** Ted chinii geruudiig galdan shataaj, olon emsiin nuden deer chamaig shuune. Tegeed Bi chinii sadar samuunyг zogsooj, tsaashid chi amraguuddaa hols tolohoo bolino. **42** Tiimees Bi chinii esreg bui uur hilengee nomhruulj, Minii hardalt chamaas salj, Bi taitgaran tsaashid uurlahgui. **43** Chi zaluu nasnyhaa одруудиг санааgui, harin edgeer buh zuilseer Namaig hilegnuulsen tul, haragtun, Bi uunii hariud chinii baigaa baidlyг tolgoi deer chini avchirna" геj Ezen BURHAN tunhaglaj baina. "Ingesneer chi busad buh jigshuurt yums deeree nemen ene yos bus yavdlyг uildehgui yum. **44** Haragtun, zuir ugiig ish tatagch hun болгон чиний тухай энехуу zuir utiig ish tatan «Eh nishiir alag бол охин ни боор алag» геj heleh болно. **45** Ooriin nohor, huuhdee jigshsen ehiin охин ни chi mon. Oorsdiin nohor, huuhduudee jigshsen egch duusiin egch duu бол chi mon. Chinii eh бол hit hun, chinii etseg бол amori hun бilee. **46** Edugee chinii egch бол ohidynhoo hamt chinii hoid zugt amidarch bui Samari yum. Chinii охин duu бол ohidynhoo hamt chinii urd zugt amidarch bui Sodom yum. **47** Gesen ch chi tednii zamaar ordoо alhaаgui, tednii jigshuurt uilsiig duraigaаgui. Gevch ene ni ochuuhen zuil met, chi ooriin buh handlagaaraа tednees iluugeer zavhairlyг uildev". **48** Ezen BURHAN tunhaglaj baina. "Bi amid baigaatai adil, chinii duu Sodom hiigeed tuunii ohid ni chi болон чиний ohidyn hiisen shig zuilsiig hiigeegui. **49** Haragtun, chinii duu Sodomyn gem ni ene baisan yum. Ter болон tuunii ohid bardam зан, elbeg delbeg hool, nazgai taivan baidaltai baisan bolovch yaduust, ugeeguichuuded tuslaаgui. **50** Tiinhuu ted iherhuu baisan bogood Minii omno jigshuurt uilsiig uildsen. Tiim uchir Bi harmagtsaa tedniig zailuulsan. **51** Tuugeer ch barahgui Samari ch chinii nugluudiin hagasyг ni ch es uildev. Uchir ni chi tednees iluuteer jigshuurt uilsee olshruulsan. Tiinhuu chi uildsen hamag jigshuurt uilseeree ooriin egch duusiig zov болгон haruulav. **52** Mon ooriin ichguuriig uursen bogood ugeeree chi egch duusiinhee huvid shuultiig taalamjit болгов. Chinii uildsen nugluud ni tedniihees iluu jigshuurtei uchraas ted chamaas

iluu zov yum. Tiim ee, bas ichij zovon, ichguuree uur. Uugeeree chi egch duusee zov bolgon haruulsan. **53** Tegevch Bi Sodom bolon tuunii ohidyg, Samari bolon tuunii ohidyg olznoos sergeen, mon tednii hamt chamaig ooriig chini olznoos gargana. **54** Ene ni chi tednii huvi taitgaral boloh uyedee ooriin gutamshgiig uurch, uildsen buhnihee toloo ichguuriig amsahyn tuld yum. **55** Chinii egch duus boloh Sodom ohidtoigoo hamt, Samari ohidtoigoo hamt oorsdiin uridyn gazart butsj, bas chi ohidtoigoo hamt ooriin uridyn gazartaa butsj irne. **56** Chinii bardamnalynd odort chinii ohin duu Sodomyn ner uruulaas chini dursagdaaguitei adil, **57** (ene ni chinii horon muu delgegdseenes omno) odoo chi Yedomyn ohid bolon tuunii ergen toiron dahi buhnii, chamaig toiron zevuutseh filistchuudiin ohidyn zemlel bolj baina. **58** Chi ooriin zavhai yavdal bolon jigshuurt uilsiig toruuljee" gej EZEN tunhagljaj baina. **59** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Bi bas chinii uildsenchlen chamd uildene. Chi gereeg zorchsonooroo tangargiig jigshsen. **60** Gesen ch chinii zaluu nasny odruded chamtai baiguulsan Ooriin gereege Bi sanaj, chamtai monhiin gereeg baiguulna. **61** Tegeed chi ooriin zamuudyg sanaj, ooriin egch duus boloh egch ba ohinduu hoyoryg huleen avahdaa chi ichih bolno. Bi tedniig chamd ohid bolgon ogoh bolovch ene ni chinii gereenees boloogui yum. **62** Iinhuu Bi chamtai Ooriin gereeg baiguulah bogood chi Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **63** Ene ni chinii uildsen buhnii toloo Bi chamaig uuchlah tsagt, chi sanan ichij, ooriin doromjloloos bolj dahin hezee ch amaa neehguin tuld yum" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina.

Yezykiyel 17

17:1 EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, Izrailiin gert taavryg taalgal, surgaalt zuirleliig oguulen, **3** "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Tom dalavchtai, urt jiguurtei, olon ongiin ih odtei mash tom burged Livand nisen irj, hush modny oroig avch odov. **4** Ter tuunii zaluu mochruudiin oroig taslan avch, tuuniig naimaachdyn gazart avchrav. Ter tuuniig hudaldaachdyn hotod taviv. **5** Ter bas gazryn zarim uriig avch, tuuniig urjil shimtei gazart suulgasan. Ter tuuniig ih usny derged bairluuljee. Ter

tuuniig ud mod adil suulgav. **6** Daraa ni ter nahialj, oor uruu ni harsan mochrudtei namhan saglagar usan uzmiin mod boljee. Harin tuunii undes ni dooroo uldev. Iinhuu ter ni usan uzmiin mod bolj, salaanuudyg gargaj, mochruidiig sungajee. **7** Gevch tom dalavchtai, ih odtei oor negen mash tom burged baiv. Haragtun, ter burgedeer usluulahyn tuld ene usan uzmiin mod ni tuunii zugt ooriinhoo undseehandulj, ooriin tarigdsan mandlaasaa ooriinhoo mochrudee ter burgediin zug sungav. **8** Mochruuidiig urguulj, jimsnuuidiig gargan, gaihmaar saihan usan uzmiin mod bolohyn tuld ene ni elbeg usny derged shimtei gazart suulgagdsan shuu dee»" hemeegtun. **9** Helegtun, "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ter ni otgon urgah uu? Ter tuunii undsiig sugalj, tuunii jimsiig taslah bus uu? Ingevel usan uzmiin mod hataj, buh nahialah navchnuud ni gandah yum. Augaa hucheer ch, olon huneer ch ter ni undesneese dahin bosoj chadahgui. **10** Haragtun, ter tarigdsan bolovch otgon urgah uu? Dorny salhi tuuniig tsohihod l ter ni burmoson hataj, urgasan mandaldae hatah bus uu»" gejee. **11** Unees gadna, EZENii ug nadad irj, — **12** Odoo tersluu gert hel. Edgeer zuils ni yuu bolohyg ta nar medehgui gej uu? Haragtun. Vavilony haan Iyerusalimd irj, haan hiigeed noyodyg ni avch, Vavilond oortoo tedniig avchrav. **13** Ter survaljit ger bulees negiig avch, tuuniig tangarag door oruulan, tuuntei geree baiguuljee. Ter bas gazryn huchtenuudiig avaad yavav. **14** Ene ni ug haanchlal ooriigoo orgomjlohgui, harin ooriin gereeg urgeljuulehiin tuld sahij, erhsheld baihyn tuld yum. **15** Getel ter tuunii esreg terselj, morid bolon olon tsergiig avahyn tuld elch naryg Yegipyet uruu ilgeev. Ter amjilt oloh uu? Imzuilsiig hiideg ter ami multrah uu? Ter uneheer gereeg zorchin ami multarch chadah uu? **16** Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Uneheer ooriig ni sentiind zalsan haany oron boloh Vavilond tuuntei hiisen tangargiig jigshij, gereeg zorchsonii uchir ter uheh bolno" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **17** "Olon amiig taslahaar ted dalan uhaj, busleh hanyg bosgoj baihad huchirheg nohor ni, Faraon ih tsergiinhee hamt tuund daitahad ni tuslahgui. **18** Odoo ter gereeg zorchsonooroo tangargiig jigshiv. Haragtun, ter ooriin unench zutgeliig amlasan bolovch edgeer buh zuilsiig uldev. Ter ami multrahgui" gev. **19** Tiim uchraas Ezen BURHAN iinhuu aiddaj baina. "Bi Ooriin amid buigaar

tangaraglaya. Uneheer tuunii jigshsen Minii tangarag, tuunii zorchson Minii gereeg Bi tuunii tolgoi deer onooh bolno. **20** Bi tuunii deer Ooriin toryg delgej, ter Minii urhind barigdah bolno. Daraa ni Bi tuuniig Vavilon uruu avaachin, Minii esreg tuunii uildsen unench bus uildliin toloo tend tuuniig shuuh bolno. **21** Tuunii buh tsergiin dotorh hamag shilmel ers ildend alagdaj, uldegse ni zug burd taraagdana. EZEN Bi aildsanyg ta nar medeh bolno". **22** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. — Bi bas hush modny surleg oroigoos mochir avch, tuuniig tarih bolno. Bi tuunii zaluu mochruudiin hamgiin oroigooszoolon mochriig zulgaaj, ondor, surleg uulan deer tarih bolno. **23** Ter ni gishuug delgej, jims gargan, surleg hush mod bolohyn tuld Izrailiin ondor uuland Bi tuuniig suulgana. Tuunii door torol buriin shuvuud uurlene. Ted tuunii mochruudiin suudert uurleh bolno. **24** Heeriin buh modod Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. Bi ondor modyg nam bolgoj, namhan modyg ondor bolgoj, nagoon modyg huvhairuulj, hatsan modyg sagsailgan urguuldag. Bi bol EZEN. Bi aildsan bogood Bi uuniig uildene.

Yezyekiyel 18

18:1 Daraa ni EZENii ug nadad irj, — **2** Izrailiin gazryn tuhai "Etsguud ni gashuun usan uzmiig idej, harin huuhduudiinh ni shud mohno" hemeeh enehuu zuir ugiig ta nar oguulsneeree yuug helehiig husdeg vz? **3** Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Ta nar uneheer ene zuir ugiig Izrailid dahin hereglehgui» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **4** "Haragtun, buh setgeluud Miniih yum. Etsgiin suns, hovguunii sunstei adil Miniih yum. Nugliig uildegch setgel n uheh bolno. **5** Gevch herev hun ni zovt bogood shudarga, unen zoviig uilden, buulyn bunhan deer ul iden, Izrailiin geriin shutzenuud uruu nudee orgolgui, horshiinhoo ehneriig es buzarlan, saryn temdgiinh ni uyed emegtzid hurdeggui bol, **7** herev hun heniig ch ul darlan, harin ortond baritsaanyh ni yumyg butsaaj ogdog bol, deeremtonuul hiideggui, harin olsson hund ooriin talhyg ogch, nutsgen hund huvtsas nomorgodog bol, **8** herev ter mongiiig huutei zeeluuldeggui, esvel osgoj avdagui bol, herev ter ooriin garaa gem buruutaas tataj, hun hunii

hoorond unen shuuhig guitselduuldeg bol, **9** herev ter itgelteigeer handahyn tuld Minii togtool bolon Minii zarligaar alhdag bol tiim hun zovt hun bogood zaaval amidarna" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **10** "Daraa ni ter tsus ursgadag, edgeer zuilsiin aliig ni ch ah duudee hiideg hertsgii huutei bolj boloh yum. **11** Hediigeer ter ooro edgeer zuilsiin aliig ni ch hiigeegui bolovch huu ni uulyn bunhan deer hurtel idej, horshiinhoo ehneriig buzarlaj, **12** yaduu bolon ugeeguig darlan, deerem tonuul hijj, baritsaag butsaadagui, harin shuteenuud uruu nudee orgoj, jigshuurt hergiig uilddeg, **13** mongiig huuteigeer zeeluulj, osgoj avdag. Ter amidrah uu? Ter amidrahgui. Ter edgeer buh jigshuurt yumsyg uildsen uchir ter zaaval uheh bolno. Tuunii tsus tuunii ooriinh ni tolgoi deer baih bolno. **14** Odoo haragtun, etsgiinhee uildsen buh nugliig ajiglasan bogood ajiglahdaa tuunchlen uildeegui huutei hun baijee. **15** Ter uulyn bunhan deer ul iden, Izrailiin geriin shuteenuud uruu nudee ul orgon, horshiinhoo ehneriig es buzarlaj, **16** heniig ch ul darlan, baritsaany yumyg ul daran, deerem tonuul hiilgui, harin olsson hund ooriin talhyg ogch, nutsgend huvtsas nomorgon, **17** ter yaduuchuudaas garaa avan, huu esvel nemegddiig ul avan, harin Minii zarligiig guitselduulj, Minii togtoolyg dagaj yavdag. Ter etsgiinhee gem buruutiin toloo uhehgui, zaaval amidarna. **18** Tuunii etsgiin huvid gevel, ter avilgalyg uilden, ah duutee tonon, ooriin ard tumnii dund sain busyg uiddsen uchraas haragtun, ter ooriin gem buruutiin toloo uhne. **19** Gesen ch ta nar «Yaagaad huu ni etsgiinhee gem buruugiin tolooh shiitgeliig es urne ve?» hemeen oguuldeg. Huu ni shudarga, unen zoviig uilden, Minii hamag togtoolyg sahin tedgeeriig uildsen uyed ter zaaval amidarna. **20** Nugliig uildegch ni uheh bolno. Huu ni etsgiinhee gem buruugiin tolooh shiitgeliig uurehgui, etseg ni ch huutiinhee gem buruugiin tolooh shiitgeliig uurehgui. Zovt hunii zov baidal oor deer ni baij, horon muu hunii horon muu baidal oor deer ni uldene. **21** Gevch herev horon muu hun ooriin uildsen hamag nуглеes ergej, Minii buh togtoolyg sahin, shudarga, unen zoviig uildeh avaas ter ni zaaval amidarna. Ter uhehgui. **22** Tuunii uildsen hamag hilents ni tuunii esreg ul dursagdana. Tuunii uildsen unen zovoos bolj ter amidarna. **23** Horon muu huniig ooriinhoo zamaas ergej, amidrahaas ni ilugeer tuunii uheld Bi bayarlana gej uu? gej Ezen

BURHAN tunhaglaj baina. **24** Gevch zovt hun ooriin unen zovoos ergej, huuli busyg uildej, horon muu hunii hiih hamag jigshuurt hergiin daguu uildeh avaas ter ni amidrah uu? Tuunii uildsen buh zovt herguud ni tuunii uildsen urvalt bolon nugliin toloo ul dursagdana. Tednii toloo ter uheh bolno. **25** Gesen ch ta nar "Ezenii zam ni zov bus yum" hemeen oguuldeg. Odoo sonsogtun, Izrailiin ger ee! Minii zam ni zov bus gej uu? Zov bus ni ta naryn zamuud bus uu? **26** Zovt hun ooriin unen zovoos ergej, huuli busyg uildej, tuuneesee bolj uheh avaas ter ni ooriin uildsen huuli busyn toloo l uheh bolno. **27** Dahin horon muu hun ooriin uildsen horon muugaas ergej, shudarga hiigeed unen zoviig heregjuuleh avaas ter ooriin amiig avrah bolno. **28** Ter ergetsuuleed, ooriin uildsen hamag gem buruugaas ergesen uchraas ter zaaval amidarna. Ter uhehgui. **29** Gevch Izrailiin ger "Ezenii zam ni zov bus" hemeen oguuldeg. Izrailiin ger ee, Minii zamuud zov bus gej uu? Zov bus ni ta naryn zamuud bus uu? **30** "Tiimiin tuld Izrailiin ger ee, Bi ta naryg hun buriinh ni baigaa baidlyn daguu shuune" gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. "Huuli bus ni ta nart budreh chuluu bolchihguin tudd gemshij, oorsdiin buh gem buruugaas erge. **31** Uildsen hamag gem buruugaa chi ooroosoo zailuulj, ooriigoo shine zurh, shine sunstei bolgo. Uchir ni Izrailiin ger ee, yaagaad chi uhne ve? zguChir ni Bi uhegsdiin heniih ni ch uheld bayarladaggui" gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. "Tiimees gemshij, amidar".

Yezyekiyel 19

19:1 Chinii huvid, Izrailiin noyodyn toloo gashuudlyg duulj, **2** "Chinii eh hen baysan be? Arslanguudyn dundah em arslan! Ter zaluu arslanguudyn dund hevtej, guyeguudee osgoson. **3** Tereer guyeguudeesee negiig osgosond, ter ni arslan bolj, olzoo tastchihyg surchee. Ter humuusiig idev. **4** Tegeed undestnuud tuunii tuhai sonsjee. Ter arslan tednii nuhend barigdahad, ted tuuniig degeegeer chirsch Yegipyetiin gazar uruu avchrav. **5** Em arslan huleej tsohrood, naidvar ni aldagdsanyg medehdee, tereer guyeguudeesee oor negiig avch, zaluu arslan bolgov. **6** Ter arslanguudyn dunduur heren yavjee. Ter zaluu arslan bolood, olzoo tastchihyg surchee.

Ter humuusiig idev. **7** Ter tednii behlegdsen tsamhguudyg nuraaj, hotuudyg ni balgas bolgov. Tuunii arhirah duunaas bolj, gazar bolon tuuteer duuren bui yums balmagdjee. **8** Daraa ni undestnuud oorsdiin mujuudaas buh taluudaas tuunii esreg dairch, tuun deer oorsdiin toryg hayav. Ter arslan tednii nuhend unaj barigdav. **9** Ted tuuniig degeetei torond hiigeed, Vavilony haand avaachiv. Tuunii duug Izrailiin uuland dahin sonsogduulahguin tuld ted agnuurn torond tuuniig oruulav. **10** Chinii eh bol usan uzmiin togold chini usny derged suulgasan usan uzmiin mod adil baijee. Byalham ih ustai uchir ene ni urgats ihte, sagsaisan mochruudtei baiv. **11** Ter ni zahiragchdyn ochirt tayag bolohuits huchit mochruudtei baisan bogood tuunii ondor ni uulnees deeguur orgogdson. Tiimees ene ni ooriin boon mochruudtei hamt buren ondrooro uzegdej baisan. **12** Gevch ter ni hilengeer sugalagdav. Ter ni gazart hayagdav. Dorny salhi tuunii jimsiig hataajee. Tuunii huchit mochir ch hugalagdsanaar huvhairav. Gal tuuniig shataajee. **13** Odoo ter ni tsold. huurai ba angasan gazart suulgagdjee. **14** Tuunii mochroos gal garch, tuunii zaluu mochir bolon jimsiig shataav. Ingesneer tuund zahiragchiin ochirt tayag boloh huchit mochir baihgui bolov". Ene bol gashuudal bogood gashuudal bolov.

Yezyekiyel 20

20:1 Doloo dahi ony tavadugaar sard, ug saryn arvand Izrailiin heseg ahmaduud EZENeeg asuuhaar irj, minii omno suuv. **2** EZENii ug nadad irj, — **3** Hunii huu, Izrailiin ahmaduudtai yariltsan tedend ingej helegtun. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ta nar Nadaas asuuhaar irsen uu? Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Bi ta naraar asuugdahgui» gej Ezen BURHAN tunhaglay baina". **4** Chi tedniig shuuh uu, hunii huu chi tedniig shuuh uu? Tedend ovog deedsiinh ni jigshuurt uilsiig meduulj, **5** tedend "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi Izrailiig songon, Iakovyn geriin ur udamd tangaraglan, Yegipyetiin nutagt Ooriigoo tedend meduulsen ter odort Bi bol ta naryn Burhan EZEN hemeen aildaj tedend tangaraglah uyed, **6** tedniig Yegipyetiin nutgaas avchirj, tednii toloo Minii songoson

buh gazruudyn aldar ni boloh suu balaar ursah ter gazart oruulahyг Bi tedend ter odor tangaraglav. **7** Bi tedend "Ta naryn hun bur ooriinhoo nudnii omnoh buzар yumsyг zailuulj, Yegipyetiin shuteenuudeer oorsdiigoo buu buzарla. Bi bol ta naryn Burhan EZEN mon" гzjaildsan. **8** Gevch ted Minii esreg terselj, Namaig сонsohyг huseegui. Ted oorsdiinhoo nudnii omноh buzар yumsyг zailuulahgui, Yegipyetiin shuteenuudiig ch orhisongui. Tegeed Bi Yegipyetiin nutgiin дund tednii esreg handsan Ooriin uuryг гuitseehiin тuld Ooriinhoo hileng tednii deer tsutgahaar shiidsen. **9** Dund ni tednii suuj bui undestnuudiin nudnii omно Ooriin neriig buzарluulahguin тuld Bi Ooriin neriin toloo uildev. Bi undestnuudiin nudnii omно tedniig Yegipyetiin nutgaas gargasnaaraa tedend Ooriigoo meduulsen. **10** Iinhoo Bi tedniig Yegipyetiin nutgaas gargaj, tsold avchirsan. **11** Bi tedend Ooriin togtooluudyг ogch, Ooriin зарлигуудyn тухай, hervee hun tedgeeriig biyelуulbel amidarna hemeen tedend meduulev. **12** Bi bol tedniig ariusgadag EZEN mon gedgiig tedend meduuleheer Bi болон tednii hoorond temdeg болгоj, Bi Ooriin амралтын одруудиig tedend bas ogson. **13** Gevch Izrailiin ger tsold Minii esreg terslev. Ted Minii togtooloor yavsangui. Hervee hun tedgeeriig sahival amidrah yostoi Minii зарлигиig ch tatgalzsан. Minii амралтын одриig ted ihed buzарlav. Tegeed Bi tedniig ustgahyn тuld Ooriinhoo hileng tednii deerees tsold asgasan. **14** Gevch tedniig dagуulan gargahyг harj baisan undestnuudiin nudnii omно Ooriin neriig buzарluulahguin тuld Bi Ooriin neriin toloo uildev. **15** Bas Miniitedend ogson suu balaar ursdag buh gazruudyn aldar ni болoh terhuu gazart Bi tedniig oruulahgui геj tedend Bi tsold tangaraglav. **16** Uchir ni ted Minii зарлигууд болон Minii togtooluудаas tatgalzaj tedniig ul dagasan. Ted Minii амралтын одриig buzарласан. Uchir ni tednii zurh ni urgelijid shuteenuudiin араas dagav. **17** Gesen ch Minii melmii tedniig ustgahyn orond orovdoj, Bi tedniig tsold huis temterchiheegui. **18** Bi tsold tednii huuhduuded "Ta nar etsгуудиinhee togtooluудаar yavalgui, tednii зарлигиig sahilgui, tednii shuteenuudeer oorsdiigoo buu buzарla. **19** Bi бол ta naryn Burhan EZEN. Minii togtooloor yavj, Minii зарлигиig sahij, tedniig daga. **20** Minii амралтын одриig ariun bailga. Ta nar Namaig oorsdiin chini Burhan EZEN gedgiig

medehiin tuld edgeer ni ta nar bolon Minii hoorond temdeg boloh bolno" hemeev. **21** Getel huuhduud ni Minii esreg terselsen. Ted Minii togtoolor ul yavj, herev hun tuuniig uildvel, amidrah yostoi Minii zarligiig dagahyg hicheegeegui. Ted Minii amraltyn odriig buzarlav. Tiimees tsold tednii esreg Ooriin uuryg guitseehiin tuld Bi tednii deer Ooriinhoo hilegneliig tsutgahaar shiidsen. **22** Gevch Bi mutraa tataj, tedniig daguulan gargahyg harj baisan undestnuudiin nudnii omno Ooriinhoo neriig buzarlulahguin tuld Bi Ooriin neriin toloouildsen. **23** Tedniig undestnuudiin dund tsatsaj, ulsuudyn dund tedniig taraah bolno hemeen Bi bas tsold tedend tangaraglav. **24** Uchir ni ted Minii zarliguudyg sahilgui, harin Minii togtooluudaas tatgalzaj, Minii amraltyn odriig buzarlasan ba tednii nud ni etsguudiinhee shuteenuud deer baiv. **25** Bi bas sain bus togtooluudyg bolon tuugeer amidarch ul chadah zarliguudyg tedend ogov. **26** Ted oorsdiinhoo buh uugan torogsdiig gal dunduur gargasan terhuu orgoloos ni bolj Bi tedniig buzar hemeen zarlasan. Ingesneer Bi tedniig ezguiruuleh bogood ene ni ted Namaig EZEN gedgiig medehiin tuld yum»". **27** Tiimiin tul hunii huu, Izrailiin gert oguulen, tedend hel. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Gesen ch uugeeree l ta naryn ovog deedes Minii esreg urvasnaaraa Namaig doromjlov. **28** Minii tedend ogohoor tangaraglasan gazart Bi tedniig avchrahad, ted ondor tolgod buriig, saglagar mod buriig uzeed, tend oorsdiinhoo tahiluudyg orgon, oorsdiin orgoliin uur utsaaryg orgon bariv. Tend bas ted oorsdiin taivshruulah taalamjit uneriig hiiij, undaan orgoloo asgasan. **29** Tegeed Bi tedend "Ta naryn ochdog ondor gazar yuu ve?" gev. Tiimees ene odriig hurtel tuunii neriig Bama hemeen duudaj baisan»". **30** Tiimiin tuld Izrailiin gert oguul. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ta nar etsguudiinhee baidlygduuraj oorsdiigoo buzarlaj, tednii jigshuurt yumsyg duuraj sadar samuunyg uildeh uu? **31** Ta nar orgoluudee orgoj, oorsdiin hovguudee gal dunduur gargaj baihdaa ta nar ene odriig hurtel oorsdiigoo buh shuteenuudeeree buzarlaj bui. Izrailiin ger ee, Bi ta naraar asuugdah yostoi yuu? Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Bi ta naraar asuugdahgui» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **32** «Ta nar "Bid mod, chuluund morgoj bui undestnuud, gazryn ovguudtai adil baih bolno" hemeen oguulehed ta naryn bodold bui zuils

biyelehgui. **33** Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Uneheer huchit mutraaraa ba sungasan garaaraa, tsutgasan hilengeeree Bi ta naryg haanchlah bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **34** «Bi huchit mutar bolon sungasan gar, tsutgasan hilengeer ta naryg ard tumnuudiin dundaas avchirj, mon ta naryn taraagdsan gazruudaas ta naryg tsug ' luulna. **35** Bi ta naryg ard tumnuudiin tsold avchirj, tend nuur nuureeree ta nartai shuuhed orno. **36** Bi ta naryn etsguudiig Yegipyet nutgiin tsold shuusnii adil tiinhuu Bi ta naryg shuune» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **37** «Bi ta naryg tayagan dooguur yavuulj, ta naryg gereenii huleesend oruulna. **38** Bi ta naryn dotroos terslegchid bolon Minii esreg gem buruug uildegsdiig hoono. Bi tedniig tur suuj bui gazraas ni gargah bolovch ted Izrailiin nutagt orohgui. Tiinhuu ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **39** Izrailiin ger ee, chinii huvid gevel, yavj hun bur ooriin shuteenuuddee uilchil. Harin hojim ta nar uneheer Namaig sonsoj, tsaashid oorsdiin orgol, oorsdiin shuteenuudeer Minii ariun neriig buzarahgui» gej Ezen BURHAN aildaj baina. **40** Ezen BURHAN tunhagljaj baina. «Uchir ni Minii ariun uul, Izrailiin ondor uulan deer, tend Izrailiin hamag ger, ted bugd ter gazart Nadad uilchleh bolno. Tend Bi tedniig huleen avch, ta naryn buh ariun yumsyn hamt handiv bolon belguudiin chini hamgiin shilmeliig haih bolno. **41** Ta naryg ard tumnuudiin dundaas gargaj, taraagdsan gazruudaas chini tsutluulah tsagt Bi ta naryg taivshruulah taalamjit uner met huleej avna. Undestnuudiin nuden deer ta naryn dund Bi Ooriigoo ariun gedgee notolno. **42** Bi ta naryg etsguuded chini ogohoor tangaraglasan gazar boloh Izrailiin nutag uruu avchrah tsagt ta nar Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **43** Oorsdiigoo buzarlasan oorsdiin zamuudaa bolon oorsdiin uildlee tend ta nar sanah bolno. Ta nar oorsdiin uildsen hamag horon muu zuilsiin toloo oorsdiin nudendee jigshigdeh bolno. **44** Izrailiin ger ee, Bi ta nartai muu yavdlaar chini, esvel zavharsan uilsiin chini daguu bus, harin Ooriin neriin toloo ta nartai haritsah uyed ta nar namaig EZEN gedgiig medeh bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina". **45** Odoo EZENii ug nadad irj, — **46** Hunii huu, Tyemany zugt nuuree chigluulj, omnodiin esreg oguulen, Nyegyeviin oitoi gazryn esreg esh uzuul. **47** Nyegyeviin oid "EZENii ugiig sonsogtun. Ezen BURHAN

iinhuu aildaj baina. «Haragtun, Bi chinii dotor gal asaah gej baina. Ter gal chinii dotorh hamag nogoon modyg hatsan mod buriin adilaar shataana. Durelzen dol ni untralgui, omnodoos umard hurtel gazryn gadarga buheldee tuugeer shataagdana. **48** EZEN Bi tuuniig shataasan gedgiig buh mahan biye harah bolno. Tuuniig untraahgui» gej uguul" gev. **49** Tegeed bi — Oo Ezen BURHAN. Ted minii tuhai "Ter zovhon surgaalt zuirleliig uguulegch bus uu?" hemeen helev gelee.

Yezyekiyel 21

21:1 EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, nuuree Iyerusalimyn zug haruulj, ariun gazruudyn esreg uguulen, Izrailiin gazryn esreg esh uzuulegtun. **3** Izrailiin gazart "EZEN iinhuu aildaj baina. «Haragtun, Bi ta naryn esreg baina. Bi Ooriin ildiig huinaas ni sugalj, ta naryn dotroos zovt huniig, horon muu huniig tasalna. **4** Bi ta naryn dotroos zovt huniig, horon muu huniig ustgah uchir Minii ild huinaasaa sugarch omnodoos umard hurtel buh mahan biyeiin esreg yavna. **5** Tiinhuu EZEN Bi Ooriin ildiig huinaas ni sugalsan gedgiig buh mahan biye medeh bolno. Ild dahin huindaa orohgui»". **6** Harin hunii huu chinii huvid gevel, eleg emtrem, gashuun zovlontoigoor gasal, tednii nuden deer gasal. **7** Ted chamd "Yuund chi gasalna ve?" hemeen uguulbel, chi "Irj bui medeenii uchir yum. Hamag zurh hailj, buh gar sularch, hamag suns doroitoj, buh ovdog us met huchgui bolno. Haragtun, ter ni irj bui bogood uchrah bolno" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina» gev. **8** Dahiad EZENii ug nadad irj, **9** «Hunii huu esh uzuul. "EZEN iinhuu aildaj baina" gej uguul. Idd, ild hurtslagdaj, ongologdson. **10** Allaga uildehiin toloo hurtslagdaj, tsahilgaan met gyalbahyn tuld ongologdov. Minii huugiin tayag ni mod buriig jigshij baina. Bid bayasah yum uu? **11** Tuuniig gart bariulahyn tudd ongoluleheer ogogdson. Aluurchny gart ogogdoh ild hurtslagdaj, ongologdov. **12** Hunii huu hashhiraan, hashhiraan uil. Uchir ni ter Minii ard tumnii esreg, Izrailiin buh tushmediin esreg yum. Tedniig Minii ard tumentei hamt ildend ogson uchraas guyaa tsohi. **13** Uchir ni end sorilt bui. Jigshigch tayag ch hurtel tsaashid baihgui baival yuu boloh ve?» gej Ezen

BURHAN tunhagljaj baina. **14** «Tiimees hunii huu esh uzuulen algaa tash. Allagyn ildiig gurav dahi udaagaa hoyor dahin tom bolgo. Ene bol tedniig hureelsen, aguu tom allagyn ild yum. **15** Ene ni tednii zurhnuud hailj, tednii buh daaman haalguud deer olon humuus unahyn tuld yum. Nadad gyalalzsansan ild ogogdson. Oo! Uuniig ayanga met tsohihoor buteej, alahad belen bolgoj irlesen. **16** Oortoo hurtsyg uzuul, baruun tiish yav. Ooriigoo bairluul. Chinii uzuur zuglesen bolgond zuun tiish yav. **17** Bi bas alga tashij, Ooriin hilengee namdaana. EZEN Bi aildlaa. **18** EZENii ug nadad irj, — **19** Hunii huu, chinii huvid gevel, Vavilony haany ild irehiin tuld hoyor zam tavi. Tedgeer ni hoyoulaa neg gazraas garah bolno. Temdgiig uild. Tuuniig hot uruu chigleh zamyn ehend tavi. **20** Ammony hovguudiin Rabba uruu, esvel Iuda uruu behlegdsen Iyerusalimyn dotor oroh ildend zoriulsan zamyg chi temdegleh yostoi. **21** Uchir ni Vavilony haan merge tolgiiig ashiglahaar zamyn uulzvar deer, hoyor zamyn ehend zogsoj baina. Tereer sumaa segserch, geriin shu 'teenuudees asuuj, elgiig harj baina. **22** "Iyerusalim uruu" gesen merge tolog tuunii baruun gart taarch, tereer herem evdegchiig tavij, allagyg tushaaj am neen, changa duugaar uuhailan, herem evdegchuudiig daaman haalgany zug chigluulj ovoo bosgoj, dalan uhna. **23** Ene ni tedend oorsdiinh ni nuden deh hudal merge tolog met baih bolno. Ted yos todii l tangarag tavisan. Gevch ter gem buruug sanuulsan ni ted barivchlagdahyn tuld yum. **24** Tiimees Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Tanar huuli bus baidlaa sanuulsan uchir uugeeree ta naryn gem buruu delgegdsen. Ingesneer ta naryn buh nugluud hamag uildluuded chini uzegdene. Ta nar sanah bolson uchir ta nar gazartai hamt barivchlagdana. **25** Etssiin shiitgeliin tsagt, odor ni irsen Izrailiin noyon boloh horon muu negen, alagdsan negen chi" **26** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "malgaig avch, titmiig tail. Ene ni tsaashid uridynh shigee baihgui. Dord negniig orgomjil, ondort bui negniig dord uz. **27** Bi tuuniig balgas, balgas, balgas bolgono. Uuniig ezemshih erhteii Negeniig ireh hurtel, ter ni hoishid baihgui bogood Bi uuniig Tuund ogno". **28** Hunii huu esh uzuulen "Ezen BURHAN Ammony hovguud bolon tednii doromjilolyn tuhai iinhuu aildaj baina" hemeen oguul. "Idd, ild sugalagdsan, ter ni ayanga met baihyn tuld, zalgihyn tuld allagad zoriulan ongologdson. **29** Ene ni (ted chamd zoriulan

huuramch uzegdluudiig uzej baih zuur, ted chamd zoriulan hudal huurmagiig uridchilan helj baih zuur) odor ni irsen, alagdsan horon muugiin huzuunuud deer, etssiin shiitgeliin odort chamaig bairluulahyn tuld yum. **30** Tuuniig huind ni butsa. Chinii buteegdsen gazart, chinii uussen gazart Bi chamaig shuune. **31** Bi chinii deerees Ooriin zevuutslee asgana. Bi Ooriin hilengiin galaar chamaig uleej, ustgahdaa chadvarlag, hargis humuusiin gart Bi chamaig tushaana. **32** Chi gadd tulee bolno. Chinii tsus nutgiin gold baih bolno. Chi dursagdahgui, uchir ni EZEN Bi aildsan yum".

Yezyekiyel 22

22:1 Daraa ni EZENii ut nadad irj, — **2** Chi, hunii huu chi shuuh uu, tsust hotyg chi shuuh uu? Tegvees tuund buh jigshuurt uilsiig ni meduul. **3** Chi hel. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ooriiyus ni tsag irehiin tuld ooriin gold tsusyg ursgaj, buzarlagnahyn tuld ooriin sonirhlyn esreg shuteenuudiig uilddeg hot oo! **4** Chi ooriinhoo ursgasan tsusaar gemtei bolj, ooriinhoo uildsen shuteenuudeeree ooriigoo buzarlagnahyn. Tiinhuu chi ooriin odriig oirtuulj, ooriin jiluuded hurch irev. Tiimees Bi chamaig undestnuuded zemlel, hamag gazruudad eleglel bolgason. **5** Chinii oir baigch ch, hol baigch ni ch uimeeneer duuren muu ner hundiin chini toloo chamaig shooloh bolno. **6** Haragtun, oor oorsdiinhoo erh medliin daguuh Izrailiin zahiragchid tsus ursgah zorilgyn toloo dund chini baisan. **7** Ted chinii dund etseg ehiig toomsorloogui. Chinii gold ted tur suugch humuusiig darlasan. Chinii dotor ted etseggui onchin, belevsniig buruutgasan. **8** Chi Minii ariun yumsitg jigshij, Minii amraltyn odriig buzarlav. **9** Tsus ursgah zorilgotoi aluurchid chinii dund baj, chinii dotor ted uulyn bunhnuudad idjee. Chinii gold ted zavhai yavdlyg uiddev. **10** Chinii dotor ted etsguudiinhee nutsgeniig delgejee. Chinii dotor ted saryn temdgiin buzartlaar buzartsan emiig huchirhiilev. **11** Neg ni horshiinhoo ehnertei jigshuurt hergiig uildej, nogoo ni zavhairan beree buzarlajee. Nogoo ni chinii dotor etsgiinhee ohinyg buyuu ooriin egch duug huchirhiilev. **12** Chinii dotor ted tsus ursgahyn tuld hahuuli avsan. Chi

zeeliin huu болон ашиг авч, дарлалар ашиг олохын толоо хоршоо
бурелгесен. Chi Namaig martsan» гэж Ezen BURHAN tunhagлај байна. **13**
«Oдоо haragtun, Bi chинii олј авсан shudarga bus ашиг болон chинii дунд
bui tsus ursgaltyg Oорiin мутраар tsohih болно. **14** Bi chamtai haritsah
odruuded chинii zurh tesej, chинii гар huchtei байј chadah uu? EZEN Bi
aildsan bogood uildene. **15** Bi chamaig undestnuudiin дунд tsatsaj, Bi
chamaig ulsuudaar taraaj, Bi buzryg chини chamaas shataana. **16** Chi
ooriigoo undestnuudiin nudnii omно buzarlaj, Namaig EZEN mon gedgiig
medeh болно»" gesen. **17** EZENii уг nadad irj, — **18** Hunii huu, Izrailiin
ger Nadad hayagdal holits болоv. Ted bugd zuuhan dahi hurel, tugалга,
tomor ba har tugалга bogood mongonii holits yum. **19** Tiimiin tul Ezen
BURHAN iinhuu aildaj байна. "Ta nar bugd holits болсон uchir tiimiin тuld,
haragtun, Bi ta naryg Iyerusalimyn gold tsugлуulah гэж байна. **20** Ted
mongo, hurel, tomorrow, har туталга, tugалгыг galaar hoorogdon hailuulahaar
zuuhand tsutluuddgiin adil Bi Oорiin уур ba Oорiin hilengeer ta naryg
tsutлуулј, ta naryg tend bailгај hailuulna. **21** Bi ta naryg tsutлуулј, Oорiin
hilengiin galaar ta naryg uleej, ta nar tuunii gold hailuulagdah болно. **22**
Mongo zuuhan дотор hailuulagddagiin adil ta nar ch tuunii gold
hailuulagdana. Tegeed EZEN Bi ta naryn deerees hilengee asgasan
gedgiig ta nar medeh болно". **23** EZENii ut nadad irj, — **24** Hunii huu
tuund hel. "Chi бол zevuutслин одорт tseversheegui, usлагдааgui gazar
yum." **25** Tend olzoo zulгаaj buи arhiragch arslan adil tuunii gold tuunii
esh uzuulegchdiin huivaldaan байна. Ted amiudyг zalgilsan. Ted erdenes
болон unet zuilsiig avchihsan. Ted tuunii gold belevsen ehneruudiig olноор
bii болгов. **26** Tuunii tahilch nar Minii huuliig hertsgiigeer zorchij, Minii
ariun yumsyг buzarlav: Ted ariun болон jigshuuriig hoorond ni es yalgan,
buzar болон tsevriin yalгаag заасанgui. Ted Minii amraltyn одроос nudee
нууј, Bi tednii дунд jigshigdsen yum. **27** Tuunii дотор noyod ni tsus ursgan,
shudarga bus ашиг олохын тuld amiudyг ustgasnaараа olzoo zulгаaj buи
chononуд adil yum. **28** Tuunii esh uzuulegchid huuramch uzegdliig uzej,
tednii толоо hudlyг uridchilan helj, EZEN aildaаgui atal "Ezen BURHAN
iinhuu aildaj байна" hemeen ogуulsneeree tedend shohoiturhev. **29** Gazryn
ard tumen darlalyг uildej, deerem tonуul hij, yaduu болон ugeeui

humuusiig buruutgaj, tur suugch humuusiig shudarga busaar darlav. **30** Bi tuuniig ustgahguin tuld ene nutgiin toloo Minii omno tsoorhoid zogsoj, hermiig barih huniig tednii dundaas haisan bolovch gantsyg ch olsongui. **31** Tiinhuu Bi tednii deerees Ooriin zevuutslig asgalaa. Bi Ooriin uurny galaar tedniig shataalaa. Tednii yavdlyg Bi tednii tolgoi deer hariulav» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina.

Yezyekiyel 23

23:1 EZENii ug nadad dahin irj, — **2** Hunii huu, negen ehiin ohid boloh hoyor emegtei baijee. **3** Ted Yegipyeted zavhairlyg uildjee. Ted zaluu nasandaa zavhairlyg uildsen. Tend tednii hoh ni ungedej daragdan, tednii ongon henhdeg tseej ni hondogdjee. **4** Tednii ners ni gevel, egchiig ni Ohola, duug ni Oholiba gedeg yum. Ted Miniih bolj, hovguud bolon ohidyg toruulev. Tednii nersiin huvid gevel, Ohola ni Samari, Oholiba ni Iyerusalim yum. **5** Ohola ni Miniih baihdaa sadar samuunyg uildej, ooriin amraguud boloh horsh assirichuudtai yanaglav. **6** Ted nil ongiin huvtsyng omsson bogood zahiragchid hiigeed tushmed ni, ted bugd husel tatsan zaluu erchuud, morid unasan moritonguud baiv. **7** Ter em tedentei sadar samuunyg uildev. Ted bugd Assiriin shilmel ers baiv. Tachaadan ter dagasan buhneeree, buh shuteenuudeeree ter ooriigoo buzarlav. **8** Ter em Yegipyetiin uyees sadar samuun yavdlaa orhisongui. Uchir ni tuunii zaluu nasand erchuud tuuntei untaj, tuunii ongon tseejiig hondoj, tuund huyal tachaalaa gargaj baiv. **9** Tiimiin tuld Bi tuuniig amraguudynh ni gart buyuu tuunii tachaadan dagaj baisan assirichuudyn gart tushaav. **10** Ted tuunii nutsgeniig delgesen. Ted tuunii hovguud, ohidyg avch, harin tuuniig ildeer alav. Iinhuu ter emegteichuudiin dund zuir ug bolj, ted tuund shuultiig buulgav. **11** Tuunii ohin duu Oholiba ni uuniig uzsen atal uur tachaalaaraa egcheesee ulemj iluu baisan. Tuunii sadar samuun yavdal ni egchiinh ni sadar samuun yavdlaas ulemj ih baiv. **12** Ter assirichuudtai yanaglav. Ted oir baidag goyomsog huvtsaslasan zahiragchid, tushmed bogood ted butd husel tatsan zaluu erchuud, morid unasan moritonguud baiv. **13** Ter em ooriigoo buzarlavyg Bi uzsen ba ted hoyoulaa adil zamaar yavav. **14**

Tegeed ter ooriin sadar samuun yavdlyg ulam ihesgesen. Hanan deer durslegdsen humuus boloh chas ulaanaar zuragdsan Haldyei humuusiin horguudiig ter uzev. **15** Ted buselhiigeeree bus buselj, tolgoidoo unjsan malgai omsoj, bugd tsergiin janjid met, tednii torson nutag Haldyei gazryn vavilonchuud met haragdav. **16** Ter em tedniig harahdaa, tednii hoinoos tachaadan, Haldyei uruu tedend elch naryg ilgeev. **17** Tegeed vavilonchuud ter emiin durlalyn oron deer irj, oorsdiin sadar samuunaaraa ter emiig buzarlav. Ter tedneer buzarlagdmagts tuunii setgel tedniig jigshiv. **18** Ter em ooriin sadar samuunyg bolon ooriin nutsgen biyeiig delgev. Tegeed Bi egchiig ni jigshsentei adil tuuniig ch bas jigshiv. **19** Gesen ch ter em Yegipyetiin gazart sadar samuunyg uildej baisan zaluu nasny odruudee sanan ooriin sadar samuun yavdlyg ulam ih bolgov. **20** Iljignii mahan biye adil mahan biyetei, moriny huch adil huchtei tednii nuuts amraguudyn hoinoos ter tachaadav. **21** Iinhuu yegipyetchuud chinii zaluu uyeiin hohnoos bolj chinii henhdeg tseejiig hondoj baisan zaluu nasnyhaa zavhai yavdlyg chi husemjilsen yum. **22** Tiimiin tuld Oholiba, Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Haragtun, Bi chinii hondiirson amraguudyg chini bosgoj, tedniig zug burees chinii esreg avchirna. **23** Ted vavilonchuud, buh haldyeichuud, Pyekod, Shoa, Koa hiigeed tednii hamt buh assirichuud yum. Ted bol husel tatsan zaluu erchuud, butdeeree zahiragchid ba tushmed, janjid, aldar tsuutai humuus bogood bugdeeree morid hologlogchid yum. **24** Ted zer zevseg teregnuud, muhlag teregnuud bolon ui olon humuusiin hamt chinii esreg daitahaar ireh bolno. Ted halhavch, bambai, duulgataigaar chinii esreg tal burd bairlana. Bi tedend shuultiig uldehed,ted oorsdiin zanshlaar chamaig shuune. **25** Ted chamtai hilegnen haritsahyn tuld Bi Ooriin hardaltyg chinii esreg tavih bolno. Ted chinii hamar, chihiig ogtolno. Chinii uddegdsed ildend unana. Ted chinii hovguud, ohidyg avah bogood uldegdsed chini gald shataagdah bolno. **26** Ted chinii huvtssyg tailj, chinii uzesgelentei unet edleliig bulaaj avna. **27** Tiinhuu Yegipyetiin nutgaas avchirsan chinii tachaal bolon chinii sadar samuunyg chamaas taslahyn tuld Bi uildene. Ingesneer chi teden uruu nudee es orgon, Yegipyetiig dahin sanahgui". **28** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Haragtun, chamaig Bi uzen yaddag humuusiin chini

gart, chinii hondiirsen humuusiin gart tushaana. **29** Ted chamtai uzen yadaltaar haritsaj, chinii buh omch horongiig bulaan avch, chamaig shaldan nutsgen orhino. Chinii sadar samuuny nutsgen baidal, chinii sadar samuun ba tachaalyn nutsgen baidalg delgegdeh bolno. **30** Chi undestnuudtei sadar samuunyг uildej, tednii shuteenuudeer ooriigoo buzarlaskan uchraas edgeer zuils chamd ogogdono. **31** Chi egchiinhee zamaar yavsan uchraas Bi tuunii ayagyг chinii gart ogno". **32** Ezen BURHAN iinhuu aiddaj baina. Chi egchiinhee gun, orgon ayagataig uuh bolno. Chi shoologdoj, doog tohuu bolno. Ene ayaga ni ihiig aguuddag. **33** Chi sogtuural, gunigaar duurne. Ene ni aidas, ezguirliin ayaga, chinii egch Samariin ayaga. **34** Chi uuniig uuj hataana. Daraa ni chi ayagany helterhiinuudiig merj, hohoo urj tastchina. Uchir ni Bi aildsan yum" gej Ezen BURHAN tunhaglaј baina. **35** Tiim uchraas Ezen BURHAN iinhuu aildjee. "Chi Namaig martaj, Namaig nuruunyhaa ar uruu hayasan uchir odoo chi ooriin yanaglал болон sadar samuun yavdlynhaa shiitgeliig uur". **36** Tuunees gadna, EZEN nadad — Hunii huu chi Ohola, Oholibag shuuh uu? Tiin avaas jigshuurt uilsiig ni tedend meduul. **37** Uchir ni ted zavhairlyг uildej, tednii gar ni tsusand budagdsan yum. Tiinhuu ted oorsdiin shuteenuudtei zavhairch, tuugeer ch barahgui Nadad toruulj ogson hovguudee shuteenuuded hool bolgohoor gal dunduur gargav. **38** Dahin, ted Nadad iim hergiig uildsen. Ted ter odortoo Minii ariun gazryг bohirduulj, Minii amraltyn odriig buzarlav. **39** Uchir ni ted oorsdiin shuteenuuded zoriulan huuhduudee alsan ter odortoo l Minii ariun gazryг buzarlahaar orj irsen. Mon ted Minii orgoon dotor iinhuu uildev. **40** Tuunees gadna ted als holoos ireh humuus uruu elch naryг ilgeev. Tedniig irehed chi tednii toloo biyee ugaaj, nudee budaj, ooriigoo zuultuudeer goyoson. **41** Omnoo shiree zassan tansag buidan deer chi hevtej, tuun deerMinii utlaga hiigeed Minii tosyг tavisan yum. **42** Sanaa amar ui olon hunii chimee tuuntei hamt baijee. Jiriin humuustei hamt tsoloos arhichdyг avchirchee. Ted emegteichuudiin gart buguivchnuudyг zuuj, tolgoi deer ni uzesgelent titmuudiig omsgov. **43** Tegeed zavhairlyг uildej etssen ter emiin tuhαι Bi "Ter emiig iim baihad ted tuuntei zavhairlyг uildeh bolov uu?" gej aildsan. **44** Gevch ted yanhan uruu ochihyn adil ter em uruu

ochiv. Tiinhuu ted tachaangui ems Ohola, Oholiba nar uruu ochiv. **45** Gevch zovt humuus boloh ted tedgeer emsiig zavhai emiig shuuh shuulteer, tsus ursgasan emiig shuuh shuulteer shuuh bolno. Uchir ni ted zavhai ems bogood tednii gar tsusand budagdsan yum. **46** Ezen BURHAN iinhuu aildjee. "Tednii esreg olon tumniig avchirj, tedniig aidas ba olzond ogye. **47** Olon tumen ter emsiig chuluugaar chuluudan, ildeeree tsavchij, tednii hovguud, ohidyg alj geruudiig ni galdan shataana. **48** Tiinhuu Bi ene nutgaas zavhairlyg tasalna. Ene ni hamag emegteichuuded surgamj bolj, ta naryn uildsentei adil zavhai uildliig ul uilduulehiin tuld yum. **49** Ta naryn zavhai uidel ta naryn deerees buuj, ta nar oorsdiin shuteenuudeesee bolj shiitgel ureh bolno. Tiinhuu ta nar Namaig Ezen BURHAN gedgiig medeh bolno".

Yezyekiyel 24

24:1 Yes deh jiliin aravdugaar sard, ug saryn arvand EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, yag ene odriig, enehuu odriin neriig bich. Yag ene odor Vavilony haan Iyerusalimyn esreg buslelt bosgoloo. **3** Tersluu gert surgaalt zuirleliig oguulen, tedend "Ezen BURHAN iinhuu aiddaj baina. «Togoogoo tavij, tuuniig taviad bas dotor ni us hii. **4** Tuunii dotor alivaa sain hesguudiig, guya haag hii, shilsen yasnuudaar duurge. **5** Honin surgees shildegiig av. Mon togoon door tulee ovol. Uuniigee saitar chana. Dotorh yasnuudyg ni butsal**6** Tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Tsust hot, zev ni ul arilah zevtei togoo zolgui yee. Tuunees heseg hesgiig songolguigeer garga. **7** Uchir ni tuunii tsus gold ni baina. Ter tuuniigee nutsgen hadan deer ursgajee. Ter tsusaa shoroond huchigdahaar gazart asgasangui. **8** Oshoo avah hilen garch ireheer, Bi tuunii tsusyg daldluulahguin tuld nutsgen hadan deer ursgasan». **9** Tiimiin tuld, Ezen BURHAN iinhuu aildjee. «Tsust hot zolgui yee! Bi bas ovoolsnyg aguu ih bolgono. **10** Modon deer ovolon, gal notsooj, mahyg saitar chanaj, haluun nogoog hutga. Yasnuud ni shataagdag. **11** Hooson togoog nuursen deer tavi. Ingesneer ter halj, hurel ni gyalalzan, dotorh bohir zavaan ni hailj, zev ni arilah yum. **12** Ter Namaig nor ih hodolmoroor yadraajee.

Gesen ch tuunii ulemj ih zev ni tuunees arilsangui. Tuunii zev ni gal dotor baig! **13** Chinii bohir zavaan ni zavhai yum. Uchir ni Bi chamaig tsevershuulsen atal chi tsever bus baigaa bogood Bi cham deer Ooriin hileng guitseeh hurtel chi ooriin bohir zavaanaas tsevershuulegdehgui. **14** EZEN Bi aildav. Ene ni irj bui bogood Bi uildeh bolno. Bi zoolrohgui, Bi orovdohgui, Bi haramsahgui. Chinii zamuud bolon uilsiin chini daguu Bi chamaig shuune» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina". **15** Tegeed EZENii ug nadad irj, — **16** Hunii huu haragtun, Bi neg uleelteeer chinii nudnii husleng chamaas avah gej baina. Gevch chi gaslah yosgui, uilah yosgui, chinii nulims ursah yosgui. **17** Chimeegui gashuud. Uhegsdiin toloo buu gasal. Tolgoidoo daavuu orooj, holdoo gutal oms. Sahlaa buu butee. Humuusiin talhyg buu id gev. **18** Tiimees ogloo ni bi humuust yarij, udesh ni minii ehner uhev. Ogloo ni bi tushaagdsan yosoor uildev. **19** Humuus nadaas — Chinii uildej bui edgeer zuils bidnii huvid yamar uchirtai bolohyg chi bidend helj ogohgui yum uu? gej asuuv. **20** Tegeed bi tedend — EZENii ug nadad irj, **21** "Izrailiin gert oguul. «Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Haragtun. Ta naryn huch chadlyn baharhal, nudnii chini huslen, setgeliin chini bayasgalan boloh Ooriin ariun gazryg Bi buzarlaha gej baina. Ta naryn ardaa orhison hovguud, ohid ildend alagdana. **22** Ta nar Minii uildsen adil uildeh bolno. Ta nar sahlaa buteehgui, humuusiin talhyg idehgui. **23** Ta nar tolgoidoo daavuu orooj, holdoo gutal omsono. Ta nar gaslahgui, uilahgui. Harin oorsdiin huuli busyn dotor yalzran, biye biyendee gashuudah bolno. **24** Tiinhuu Yezyekiyel ni ta nart temdeg bolno. Tuunii uildsen buhnii daguu ta nar ch uildeh bolno. Ene biyelehed ta nar Namaig Ezen BURHAN mon gedgiig medeh bolno"». **25** "Hunii huu, chinii huvid gevel, Bi tednii bardamnaly bayasgalan, tednii nudnii huslen, tednii zurhnii bayasal boloh tednii bat tsaiz bolon tednii hovguud ohidyg avah ter odort, **26** ter odor ami multarsan negen chiniichihend medeeg meduuleheer chamd ireh bus uu? **27** Ter odor ami multarch irsen ter hund chinii am neegdej, chi yarin, tsaashid helgui baihgui. Tiinhuu chi tedend temdeg bolj, ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno".

25:1 EZENii ut nadad irj, — **2** Hunii huu Ammony hovguudiin zugt nuuree handuulj, tednii esreg esh uzuulen, **3** Ammony hovguuded oguul. "Ezen BURHANY ugiig sons! Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Minii ariun gazar buzarlagdsan uyed, Izrailiin gazar ezguirsen uyed, Iudagiin ger tsologdon yavsan uyed ta nar tednii esreg "ha ha" hemeesen uchraas, **4** tiimiin tuld haragtun, Bi ta naryg dorny hovguuded omch bolgon ogoh gej baigaa bogood ted chinii dund huarangaa barij, chinii dund suutsaa bosgon, chinii ur jimsiig idej, chinii suug uuh bolno. **5** Bi Rabbag temeenii belcheer, Ammony hovguudiig honiny hevter bolgono. Tiinhuu ta nar Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno». **6** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ta nar algaa tashij, holoo devselj, Izrailiin nutgiin esreg setgeliin hamag elegelelteigeer bayassan uchir, **7** tiimiin tudd haragtun, Bi ta naryn esreg Ooriin mutraa sungaj, ta naryg undestnuuded olz bolgon ogno. Bi ta naryg ard tumnuudees taslan, ta naryg gazruudaas ustgana. Bi ta naryg sonoono. Iinhuu ta nar Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno». **8** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Moab bolon Syeir ni "Haragtun, Iudagiin ger ni buh undestnuudtei adil yum" hemeesen uchraas, **9** tiimiin tuld, haragtun, Bi ter nutgiin aldar ni boloh Byetiyeshimot, Baalmyeon ba Kiriataim, tuunii hil hyazgaar dahi hotuudyg, Moabyn hotuudyn hajuu booriig neeh gej baina. **10** Bi tuuniig Ammony hovguudiin hamt dorny hovguuded omch bolgon ogoh bogood ene ni Ammony hovguud undestnuudiin dund dursagdahgui baihyn tuld yum. **11** Tiinhuu Bi Moabt shuuh ajillagaag heregjuuleh ba ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno». **12** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Yedom ni oshoo avsnaaraa Iudagiin geriin esreg uildsen bogood emgenelt gemd unaj, oorsdiigoo tednii deer oshirhogch bolgosen uchir» **13** tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi bas Yedomyn esreg mutraa sungaj, tuunees hun amitnyg taslah bolno. Bi tuuniig balgas bolgono. Tyemanaas Dyedan hurtel ted ildend unana. **14** Minii ard tumen Izrailiin garaar Bi Yedomos oshoogoo avah bolno. Tiim uchraas ted Minii uurn daguu, Minii hilengiin daguu Yedomd uildeh bolno. Tiinhuu ted Minii oshoo avaltyg medeh bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **15** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Filistchuud os honzon dotor uildej, uurdiin

daisagnalaar ustgahyn tuld setgeliinbahdaltaigaar oshoo avsan uchir» **16** tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun, Bi filistchuudiin esreg mutraa sungaj, hyeryetchuudiig ch hurtel taslan, dalain ergiin uldegdsdiig ch ustgana. **17** Bi tednii deer hilegneliin zemleltei hamt aguu oshoo avaltyg guitselduuleh bolno. Bi tednii deer Ooriinhoo oshoo avaltyg tavih uyed ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno»" gev.

Yezyekiyel 26

26:1 Arvan neg deh jiliin, ter saryn negend EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu Tir ni Iyerusalimyn tuhaj "Haha, ard tumnuudiin daaman haalga ni evdersen. Ter ni nadad neegdev. Ter ni balgas bolj baihad bi duurgegdene" hemeesen uchraas, **3** tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Haragtun, Tir ee. Bi chinii esreg baina. Dalai ni davalgaagaa tuun avchirdag shig Bi olon ulsuudyg chinii esreg avchrah bolno. **4** Ted Tiriin hermiig evdej, tuunii tsamhguudyg nuraana. Bi tuunii nurangiig tuunii deerees husaj, tuuniig nutsngen had bolgono. **5** Tir ni dalain dund tor tavih gazar bolno. Uchir ni Bi aildsan yum" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. "Ter ni undestnuudiin olz bolno. **6** Mon eh gazart bui tuunii ohid ildend alagdaj, ted Namaig EZEN gedgiig medeh bolno"». **7** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun, Bi umardaas haadyn haan boloh Vavilony haan Nyebuhadnyezaryg morid, teregnuud, morin tserguud, augaa ih tseregtei ni hamt Tir uruu avchrah bolno. **8** Ter ni eh gazart bui chinii ohidyg ildeer alna. Ter chinii esreg busleltiin hermiig hijj, dalan baiguulj, chinii esreg mash tom halhavchiig bosgono. **9** Ooriinh ni herem evdegchiin tsohiltyg ter chinii hermiin esreg chigluulj, tsamhguudyg chini ter ooriin suheer evdeh bolno. **10** Tuunii too tomshgui ih moridoos bolj tednii bosgoson toos chamaig huchna. Nursan hotod orj bui hun shig tereer chinii hermiin daaman haalgaar orohod morit tsereg, teregnuud, tomor teregnii chimeegeer chinii herem dorgih bolno. **11** Moridynhoo tuuraigaar ter chinii hamag gudamjnuudyg talhlah bolno. Ter chinii ard tumniig ildeer alna. Chinii huchirheg baganuud gazart unana. **12** Ted chinii bayalgiig deeremdej, ed baraag olzolj, chinii hermuudiig nuraan, tohilog

baishinguudyg chini evdej, chinii chuluu, dunz, nurangiig usand hayah bolno. **13** Tiimees Bi chinii duunuudyn ayalguut tasalj, bosoo yatgyn duu ch tsaashid sonsogdohgui. **14** Bi chamaig nutsgen had bolgono. Chi tor tavih gazar bolno. Chamaig dahin bosgohgui. Uchir ni EZEN Bi aiddsan» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **15** Ezen BURHAN Tirt iinhuu aildaj baina. «Sharhdagsad yoolj, chinii gold allaga urgelijij baihad chinii nurj unah chimeegeeer dalain erguud chichrehgui gej uu? **16** Tegeed dalain buh noyod sentiinuudeesee buuj, nomroguudee tailj, nehmel huvtsasnuudaa huu tatna. Ted oorsdiigoo aidsaar huvtsaslana. Ted shoroon deer suun, moch burd chichirch, chamaig haran dagjina. **17** Ted chinii tuhaj gashuudlyn duug ehelj, chamd handan"Suurypsan negen, dalaid huchirheg baisan ner tsuutai hot oo! Ooriin aidsyg buh orshin suugchid deeree tohson ter negen, chi dalaigaas yaaj ustsan be? **18** Edutee chamaig nuran unah odort dalain erguud chichirne. Tiim ee, chinii ongorohiig haraad dalaid oir ereg gazruud aih bolno"». **19** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi chamaig orshin suugchgui hotuud met ezguirsen hot bolgoh uyed Bi chinii deer guniig gargaj, ih usnuud chamaig burheh uyed **20** Bi chamaig ertnii humuus uruu nuhend orogsodtoi hamt dooshoo unagana. Chamaig orshin suugchitai bolgohguin tuld Bi chamaig nuhend orogsodtoi hamt, ertnii zeluud nutag met gazryn nam hesguuded suulgana. Harin Bi amidyn gazart aldryg tavih bolno. **21** Bi chinii deer aidsyg avchirj, chi hoishid baihaa bolino. Chamaig haih bolovch, dahin hezee ch chi oldohgui» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina.

Yezyekiyel 27

27:1 Tuunees gadna EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu chi Tiriin tuhaj gashuudlyg garga. **3** Dalain uudend orshij, olon erguudiin humuusiin hudaldaany gazar boloh Tirt oguul. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Tir ee. "Bi togs uzesgelentei yum" hemeen chi oguulev. **4** Chinii hil hyazgaar ni dalainzurhend bui, chamaig bosgogchid chinii uzesgeleng togs bolgov. **5** Ted Syeniriin gatsuur modoor chinii hamag banznuudyg hij,ted chamd shurag hiiheer Livany hush modyg avav. **6** Bashany tsars modoor

ted chamd seluuruudiig hiij, Kipriin arluudyn nars modoor hiisen chinii tavtsang ted zaany soyoogoor shigtgesen. **7** Chinii darvuul ni Yegipyetiin nehmel maalingaar hiigdsen ba ene ni chinii yalgah temdeg bolov. Chinii suudrevch ni Yelishagiin arluudaas avchirsan hoh, nil yagaan ongiin bos daavuu baijee. **8** Sidon, Arvadyn orshin suugchid chinii seluurchid baiv. Tir ee, chinii mergen humuus ongotson dotor chinii zaluurchid baiv. **9** Gyebalyn ahmaduud bolon tuunii mergen humuus ni chamtai hamt chinii evdrelig zasaj baiv. Dalain hamag ongots bolon tednii usan tserguud ni chinii hudaldaq naimaand oroltsohyn tulq chamtai hamt baiv. **10** Piers, Lud ba Put ni chinii tseregt, chinii daichdyn dund baiv. Ted chinii dotor bambai, duulgyg zuujee. Ted chinii sur javhlang nemev. **11** Arvadyn hovguud bolon chinii tserguud ergen toirond chinii hermen deer baisan bogood gammadchuud chinii tsamhagt baiv. Ged ergen toirond chinii hermen deer bambainuudaa olgoj, chinii uzesgeleng togs bolqoson. **12** Buh torliin ed bayalgaar duuren baisan uchraas Tarshish ni chinii hudaldan avagch baisan. Ted chinii baraag mongo, tomor, tsagaan tutalga ba har tugalgaar hudaldan avch baiv. **13** Iavan, Tubal, Myeshyeh nar chinii hudaldaachid baisan. Hunii ami, hurel savaar ted chinii baraag soliltsoj baiv. **14** Byettogarmagaas irsen humuus chinii ed baraany uned morid, dainy morid, iljignuudiig ogson. **15** Dyedany hovguud chinii hudaldaachid baisan. Olon ereg haviin gazruud chinii zah zeel bolj baisan. Ted zaany yas, har modyg tolbor bolqon chamd avchirj baiv. **16** Chinii baraany elbeg delbegees bolj Aram ni chinii hudaldan avagch baisan. Ted chinii baraag margad chuluu, nil ongiin bos, nehse daavuu, nariin maalinga, shur hiigeed badmaarag chuluugaar hudaldan avch baiv. **17** Iuda bolon Izraili ni chinii hudaldaachid baisan. Ted chinii baraag Minnitiin ulaan buudai, boov, zogiin bal, tos bolon gavraar hudaldan avch baisan. **18** Chinii baraany elbegees bolj, buh torliin bayalag erdenesiin elbegees bolj, Hyelbony dars bolon tsagaan noosnoos bolj Damask ni chinii hudaldan avagch baisan. **19** Vyedan ba Iavan ni Uzalaas chinii baraany uniig tolj baisan. Chinii baraany dotor shirem, shants bolon amtat chihriin nishinge baiv. **20** Dyedan ni emeeliin tohmoor chamtai hudaldaq hiij baiv. **21** Arab bolon Kyedaryn hamag noyod hurganuud, hutsnuud bolon yamaanuudaar chinii hudaldan

avagchid baisan. **22** Shyeba ba Raamagiin hudaldaachid chamtai hudaldaa hijj baisan. Ted chinii baraag buh torliin haluun nogoony deedeer, buh torliin erdeniin chuluu ba altaar tolj baisan. **23** Haran, Kanye, Yedyen, Shyebagiin naimaachid, Asshur bolon Hilmad nar chamtai hudaldaa hijj baiv. **24** Ted chamtai tansag deeluud, hoh ongiin huvtsasnuud, nehmel bos bolon ereen hivs, changa gorson olsoor hudaldaa hijj baiv. **25** Tarshishiin ongotsnuud ni chinii baraag zooj baiv. Chi duurch, dalain zurhend ihed aldarshiv. **26** Chinii seluurchid chamaig ih usand hurgej, dorny salhi chamaig dalain dund tsohij evdev. **27** Chinii suirliin odort chinii bayalag, chinii achaa, chinii ed baraa, chinii dalaichid, chinii zaluurchid, chinii evdrelig zasagchid, chinii baraany hudaldaachid, chinii dotor bui buh daichid, chinii dund bui hamag chuulgantai hamt dalain dund jiveh bolno. **28** Zaluurchdyn hashhirah duund belcheer nutguud dorgih bolno. **29** Seluuriig barigch buh dalaichid ba tengisiin zaluurchid holog ongotsnuudaasaa buuh bolno. Ted gazar deer zogsono. **30** Ted chinii toloo duu hooloigoo songon, gashuunaar uilah bolno. Ted oorsdiinhoo tolgoidoo shoroo tsatsan, unsen dotor holboroh bolno. **31** Bas ted chinii toloo oorsdiigoo halzan bolgoj, oorsdiigoo taaraar huvtsaslana. Ted chinii toloo setgel shimshrem gashuudan uilah bolno. **32** Tuunees gadna uilah duundaa ted chinii toloo gashuudlyn duut gargan, gashuudan duulah bolno. "Hen Tirtei adil, hen tuuntei adil dalain dund chimeegui baina ve? **33** Chinii achaanuud dalaigaas garahad chi olon ard tumnuudiig tsatgajee. Ooriinhoo bayalag erdenes bolon ed baraany elbegdelbegeer chi gazryn haadyg bayajuulav. **34** Odoo chi usny gund dalaigaar suitgegdehed chinii ed baraa bolon chinii hamag chuulgan chinii gold unav. **35** Ergiin gazruudyn hamag orshin suugchid chamaig haran gaihaj baina. Tednii haad ni ihed aij baina. Tednii tsarai ni tutshuurt avtjee. **36** Ard tumnuudiin dundah hudaldaachid cham uruu isgerch, chi aidas tugshuur bolj, hoishid baihgui bolno"»" gev.

Yezyekiyel 28

28:1 EZENii ug nadad dahin irj, — **2** Hunii huu Tiriin noyond oгуul.

"Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Chinii zurh bardamnan, chi "Bi bol burhan, bi dalain zurhend burhdyn suudald zalardag" hemeen oguulsen. Gevch chi hun bogood Burhan bish baij ooriin zurhiig Burhany zurhteil adil bolgoson uchir **3** (Haragtun, chi Daniyelaas ch iluu mergen bilee. Chamaas daldlagdah yamar ch nuuts baihgui. **4** Mergen uhaan, oilgoltooroo chi oortoo bayalgiig olj avsan ba ooriinhoo erdenesiin sand alt, mongiiig olj avav. **5** Autaa mergen uhaan, naimaagaaraa chi bayalgaa ihesgej, chinii bayalag erdeneseesbolj zurh chini bardamnav.) **6** tiimiin tuldu Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Chi ooriin zurhiig Burhany zurhteil adil bolgoson uchraas, **7** tiimees haragtun, Bi chinii deer hari humuusiig undestnuudees hamgiin hertsgiig ni avchrah bolno. Ted chinii mergen uhaany uzesgelengiin esreg ildee sugalj, chinii sur javhlang buzarlal bolno. **8** Ted chamaig dooshoo nuhend hayah bolno. Chi dalain zurhend aluulagsdyn uhleer uheh bolno. **9** Chamaig sharhduulagchiin gart chi Burhan bish, hun atlaa ooriig chini alah aluurchny omno «Bi bol Burhan» hemeen oguulsee baih uu? **10** Chi hari humuusiin garaar, hovch honduuleegui hunii uhleer uheh bolno. Uchir ni Bi aildsan yum" gejl Ezen BURHAN tunhaglal baina»". **11** Dahin EZENii ug nadad irj, — **12** Hunii huu, Tiriin haany tuhai gashuudlyn duug gargan, tuund oguul. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Chamd mergen uhaanaar byalhsan, uzesgelen togs buren togoldor tamga baij. **13** Chi Burhany tsetserleg Yedyend baij. Erdenesiin chuluu bur chamaig burhejl baij. Badmaarag, molor, almaaz, binderiyaa, oniks, hash, indranil, oyuu bolon margad baij. Chinii dotor chinii huree ba ugluurguud altaar urlagdsan baij. Chamaig buteesen odort tedgeer ni beltgegdsen baij. **14** Chi bol halhaldag toslogdson hyerub baisan ba Bi chamaig bairluulsan. Chi Burhany ariun uuland bailaa. Chi galt chuluunuudyn dunduur yavav. **15** Chamaig buteesen odroos ehlen chinii dotor zovt bus ni oldoh hurtel chi ooriin zamuuddaa gemgui baij. **16** Chinii naimaany hogjloor chi dotroosoo huchirhiilleer duurch, chi nugliig uldev. Tiimees Bi chamaig Burhany uulaas buzartsan yum met hooson. Halhlagch hyerub aa, Bi chamaig galt chuluunuudyn dundaas ustgav. **17** Chinii goo uzesgelengees bolj zurh chini bardamnav. Chi sur javhlangaasaa bolj tsetsen uhaanaa zavhruulsan. Bi

chamaig gazart hayaj, haadad chamaig haruulahyn tuld tednii omno tavisan. **18** Ooriin too tomshgui huuli bus yavdal ba zov bus naimaagaar chi ariun gazruudaa buzarlav. Tiimees Bi chinii dotroos gal gargaj, ter ni chamaig shataasan. Chamaig haragch buhnii nuden deer Bi chamaig gazryn uns bolgov. **19** Ard tumnuudiin dund chamaig meddeg bugd chamaas bolj chichrev. Chi aidast avtaj, hoishid baihgui bolno». **20** EZENii ug nadad irj, — **21** Hunii huu Sidony zug nuuree handuulan tuunii esreg esh uzuul. **22** "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Sidon oo. Haragtun, Bi chinii esreg baina. Bi chinii dotor aldarshuulagdah bolno. Bi tuun deer shuultiig buulgaj, Ooriin ariun baidlaa tuund uzuuleh uyed ted Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **23** Uchir ni Bi tuun uruu tahlyg ilgee, tuunii gudamjind tsusyg ursgana. Tuun uruu zug burees dairah ildend sharhdagsad tuunii gold unana. Tegeed ted Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **24** Izrailiin geriin huvid, tednii ergen toiron dahi tedniig jigshigchdees hatgah orgos, esvel ovtgoh uurgene hoishid baihgui bolno. Tegeed ted Namaig Ezen BURHAN mon gedgiig medeh bolno». **25** "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi tednii taraagdsan ulsuudynh ni dundaas Izrailiin geriig tsugluulj, undestnuudiin nudnii omno Ooriin ariun baidlyg tednii dotor uzuuleh uyed, tegehedeed ted Minii zarts Iakovd Minii ogson gazart suuh bolno. **26** Ted tend ayuulgui suuh bolno. Bi tednii ergen toirond tedniig jigshigchid deer shuultiig buulgah tsagt, ted baishinguudyg barij, usan uzmiin tsetserleguud baiguulj, ayuulgui amidrah bolno. Tegeedeed ted Namaig tednii Burhan EZEN gedgiig medeh bolno»".

Yezyekiyel 29

29:1 Arav dahi jiliin aravdu gaar sard, ug saryn arvan hoyorny odor EZENii ug nadad irj, aildahdaa — **2** Hunii huu Yegipyetiin haan Faraony esreg nuuree chigluulen, tuunii esreg bolon buhel Yegipyetiin esreg esh uzuulen, **3** yarigtun. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Yegipyetiin haan Faraon, haragtun, Bi chinii esreg baina. Chi bol ooriin goluudyndund hevteed, "Minii gol bol miniih yum. Bi ooro uuniig buteev" hemeesen aguu mangas yum. **4** Bi chinii eruund degee zoj, goluudyn chini

zagasnuudyg chinii hairsand naalduulah bolno. Bi chamaig goluudyn chini dundaas gargah bogood chinii goluudyn buh zagasnuud chinii hairsand naaldah bolno. **5** Bi chamaig bolon chinii goluudyn hamag zagasyg tsold hayah bolno. Chi heer tald unah bolno. Chi ul tsugluulagdan, ul niiluulegdene. Bi chamaig gazryn araatan hiigeed ogtorguin shuvuudad hool bolgon ogoh bolno. **6** Tegehed Yegipyetiin buh orshin suugchid Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. Uchir ni ted Izrailiin geriinhnii huvid zovhon hulsan tayag met l baiv. **7** Ted chamaig garaaraa barihad chi hugarch, tednii hamag garuudyg urav. Ted chamaig tushihed chi hugarch tednii hamag uutsyg ni ganhuulav». **8** Tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun, Bi cham deer ild avchirj, chamaas hun, amitnyg taslah bolno. **9** Yegipyetiin gazar ni ezguiren, balgas bolno. Tegehed ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. Chi "Nil bol miniih yum. Bi uuniig buteev" hemeen oguulsen uchraas, **10** tiimiin tuld haragtun, Bi chinii esreg bolon chinii godyn esreg baina. Bi Yegipyetiin gazryg Migdoloos Siyenye hurtel bur Yetiopiin hil hurtel burmoson balgas, ezguirel bolgono. **11** Hunii hol ch tuugeer ongorohgui, araatny hol ch tuugeer ongorohgui. Ter ni dochin jiliin tursh orshin suugchgui baih bolno. **12** Tiimees Bi Yegipyetiin gazryg hoosorson gazruudyn dund hoosruulj, tuunii hotuud ch dochin jiliin tursh balgas bolson hotuudyn dund hoosroh yum. Bi yegipyetchuudiig undestnuudiin dund taraaj, ulsuud uruu hooj taraana. **13** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildahdaa «Dochin jiliin etses Bi yegipyetchuudiin taraagdsan ard tumnuudiin dundaas tedniig tsugluulah bolno. **14** Bi Yegipyetiin olzlogdogsdyg erguulj, tednii uuguul nutag Patros gazart butsaana. Ted tend dord haant uls bolno. **15** Ter ni haanchlaluudyn hamgiin dord bolj, dahin hezee ch ooriigoo undestnuudiin deer orgomjlohoo bolino. Undestnuudiig zahirahgui boltol ni Bi tedniig tiim jijig bolgoh bolno. **16** Ter hezee ch dahin Izrailiin geriin itgel naidvar baihaa bolij, tednii Yegipyet uruu ergesniih ni gem buruug sanuulah bolno. Tegehed ted Namaig Ezen BURHAN gedgiig medeh bolno»" gev. **17** Horin doloo dahi jiliin negdugeer sard, ug saryn negend EZENii ug nadad irj, — **18** Hunii huu Tiriin esreg Vavilony haan Nyebuhadnyezar ooriin tserguudiig nor ih hodolmorluulev. Buh tolgoinuud halzan bolj, buh

mornuud shalbarav. Gevch ter bolon tuunii tserguud Tiriin esreg uildsen nor ih hodolmoriinhoo toloo yamar chshan holsgui baiv. **19** Tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun, Bi Vavilony haan Nyebuhadnyezart Yegipyetiin gazryg ogoh bolno. Tereer tuunii bayalgiig avch odon, yumsyg ni tonon, olzyg ni bulaana. Ter ni tuunii tserguudiin hols shan boloh bolno. **20** Tuunii uildsen hodolmoriin hols bolgoj tuund Bi Yegipyetiin gazryg ogoh bolno. Uchir ni ted Minii toloo uildsen yum» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **21** Ter odor Bi Izrailiin geriin toloo neg evriig urguulj, tednii gold Bi chinii amyg neeh bolno. Tegehede ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno gev.

Yezyekiyel 30

30:1 EZENii ug dahin nadad irj, — **2** Hunii huu esh uzuulj, oguul. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Uil. "Ter odor gaslantai yaa." **3** Uchir ni ter odor oirhon, bur EZENii odor oirhon baina. Ene ni uultei odor, undestnuudiin huvid mohliin tsag baih bolno. **4** Yegipyet deer ild buuj, Yetiopt zovlon zudguur bolno. Yegipyeted alagdagsad unah uyed ted tuunii bayalgiig avch odon tuunii suuriud ni nuran unah bolno. **5** Yetiop, Put, Lud, buh Arab, Livi bolon gereenii nutgiin hovguud tedentei hamt ildend unah bolno». **6** EZEN iinhuu aildaj baina. «Uneheer, Yegipyetiig tushiglegchid unaj, tuunii huch chadlyn baharhal ni doosh unana. Migdoloos Siyenyehurtel ted tuunii dottor ildend alagdah bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **7** «Ted ezguirsen ulsuudyn dund ezguirch, tuunii hotuud ni ch suitgegdsen hotuudyn dund baih bolno. **8** Bi Yegipyeted gal tavij, tuunii buh tuslagchid ni ustgagdah tsagt ted Namaig EZEN gedgiig medeh bolno. **9** Amar taivan bui Yetiopiig ailgahaar ter odor Nadaas elch nar ongotsoor ilgeegdene. Yegipyetiin odriinh shig tiim zovlon zudguur teden deer baih bolno. Uchir ni haragtun, ter irj baina». **10** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi Vavilony haan Nyebuhadnyezaryn garaar Yegipyetiin olon tumniig ugui bolgono. **11** Ter bolon tuuntei hamt tuunii arduud boloh hamgiin hargis undestnuud ter gazryg ustgahyn tuld orj ireh bolno. Ted Yegipyetiin esreg ildnuudee sutalj, ter gazryg

alagdagsdaar duurgeh bolno. **12** Tuunees gadna, Bi Niliin suvguudyg hataan, horon muu humuusiin gart ut nutgiig hudaldah bolno. Bi hari humuusiin garaar ter nutag bolon tendeh hamag yumsyg ezguiruuleh bolno. EZEN Bi aildsan yum». **13** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi bas shuteenuudiig evdej, Myemfisees horguudiig ugui bolgono. Yegipyetiin nutagt dahin noyon garahgui. Bi Yegipyetiin gazart aidsyg ogoh bolno. **14** Bi Patrosyg hoosruulj, Zoand gal tavij, Tyebyest shuultiig buulgana. **15** Bi Yegipyetiin tsaiz Sind hilengee asgaj, Tyebyesiin olon tumniig taslah bolno. **16** Bi Yegipyeted gal tavina. Sin ni zovlon zudguur dottor tarchlah bolno. Tyebyes evderch, Myemfis ni odor bur gai gamshigtai baih bolno. **17** On bolon Pibyesyetiin zaluus ildend unah bogood emegteichuud ni olzlogdoh bolno. **18** Bi Tyehafnyehyest Yegipyetiin buulgyg evdeh uyed tend odor ni haranhui baih bolno. Tuunii huch chadlyn baharhal ni dotroo alga bolno. Tuuniig uul burhej, ohid ni olzlogdono. **19** Tiinhuu Bi Yegipyet deer shuultiig buulga ba ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno». **20** Arvan neg deh jiliin negdugeer sard, ug saryn doloond EZENii ug nadad irj, — **21** Hunii huu, Bi Yegipyetiin haan Faraony garyg hutalav. Haragtun, ter ni emchlegdehiin tudd ul oroogdoj, ildiig avahad huchtei baihaar ul boogdson yum. **22** Tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Haragtun, Bi Yegipyetiin haan Faraony esreg baigaa bogood tuunii eruul bolon hugarsan garuudyg hoyoulang ni hutalj, tuunii garaas ildiig ni unagaah bolno. **23** Bi yegipyetchuudiig undestnuudiin dund taraaj, ulsuudyn dund hooch bolno. **24** Uchir ni Bi Vavilony haany garyg tenhruulj, tuunii gart Ooriin ildiig ogoh bolno. Bi Faraony garyg hugalah bolno. Ingesneer ter sharhadsan hun yooloh adil Vavilony haany omno yooloh bolno. **25** Tiinhuu Bi Vavilony haany garyg huchtei bolgoj, harin Faraony gar unjih bolno. Bi Vavilony haany gart Ooriin ildiig ogch, ter tuuniig Yegipyetiin gazryn esreg handuulah uyed ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **26** Bi yegipyetchuudiig undestnuudiin dund taraaj, tedniig ulsuudyn dund hoon zailuulah uyed ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno".

31:1 Arvan neg deh jiliin guravdugaar sard, ug saryn negend EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, Yegipyetiin haan Faraon bolon tuunii olon tumend oguul. "Chi ooriin sur javhlangaar hentei zeregtseh ve? **3** Haragtun, Assiri ni Livand hush baisan bogood ter uzesgelentei mochir, oi modny suudertei bolon mash onдор, tuunii oroi ni uulen dund baijee. **4** Us tuuniig urguulj, gazryn gun tuuniig onдор болгов. Ter goluudynhaa hamt suulgagdsan gazrynhaa ergen toirond urgeljlen sunaj, heer talyn hamag modod uruu suvгуудaa ilgeev. **5** Tiim uchraas tuunii onдор ni heer talyn hamag moddynhoos ch iluu onдор baisan batuunii ilgeesen arvin ih usnaas болj tuunii gishuud ni olon болj, mochruud ni urt болjee. **6** Tuunii gishuud дотор тengeriin бух shuvууд uurlej, tuunii mochruudiin door heeriin бух араатан торj, бух augaa undestnuud tuunii suudert amidrav. **7** Tiimees ter ni ooriinhoo augaa baidal dotroo, mochruudiinhee urtaar uzesgelentei bolov. Uchir ni tuunii undesnuud arvin ih us uruu sunasan yum. **8** Burhany tsetserlegiin hushnuud ch tuuntei zeregtseh ni ugui. Narsnuud ch tuunii gishuutei haritsuulshgui. Agar mod ch tuunii mochruudtei ch адилтгэгдэшgui. Burhany tsetserlegt bui yamar ch mod uzesgelengeeree tuuntei haritsuulshgui baiv. **9** Bi tuuniig ui tumen mochruudtei ni hamt uzesgelentei болгоj, Burhany tsetserlegt baisan Yedyenii hamag modod туунд атаарhav. **10** Tiimiin тudd Ezen BURHAN iinhuu айлдаj байна. «Tereer onдор болj, oroigoo uulen dund hurgej, tuunii zurh ni surleg байдлаараа bardamnasan uchir, **11** tiimiin тuld Bi tuuniig undestnuudiig дарангуйлэгчиин гарт тushаана. Tereer tuuniig bureн shiitgene. Tuunii horon muu yavdlynh ni daguu Bi tuuniig hoon zailuulav. **12** Hari undestnii hargislagchid tuuniig taslan, hayav. Tuunii mochruud ni uulсууд deer, hamag hondiinuuded unaj, tuunii gishuud ni nutgiin hamag jalguud дотор hugalagdav. Delhiin бух ard tumnuud ene modny suuder doroos garch yavan, tuuniig орhив. **13** Tuunii nurangi deer tengeriin бух shuvууд орshij, tuunii unasan mochruud deer heeriin бух араатан байh болно. **14** Ene ni usny dergedeh бух modod ooriinhoo onдрooroo bardamnahguin тuld, oroigoo uulen dund hurgehguin тuld, saitar uslagdsan huchit modod onдрooroo tseh bosohguin тuld yum. Uchir ni tedbugd uheld, gazar doorhid, hunii hovguudiin dund, nuhend orogchidtoi hamt ogogdson

bilee». **15** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ter ni dooshoo Uhegsdiin orond oroh odor Bi gashuuduulsan. Bi tuuniig gun usaar haaj, goluudyg ni gedreg tatsan. Tuunii arvin ih usnuud zogsoogdov. Bi tuunii toloo Livanyg gashuuduulj, heer talyn hamag modod tuunees bolj hataj ugui bolov. **16** Bi tuuniig nuhend orogsodtoi hamt Uhegsdiin orond buulgah tsagt tuunii unah duugaar Bi undestnuudiig chichruulev. Yedyenii hamag sain uslagdsan mod, Livany shilmel sain mod gazryn door amruulagdav. **17** Ted bas Uhegsdiin oron uruu, ildend alagdagsad uruu buun orov. Tuunii huch chadal ni bolj baisan humuus undestnuudiin dund tuunii suudert amidarsan. **18** Yedyenii moddyn dundaas aldar bolon augaa baidlaaraa chi alintai ni tiim adil ve? Gesen ch chi Yedyenii moddyn hamt gazryn door unagaagdah bolno. Chi ildend alagsadtai hamt hovch honduuleegui humuusiin gold hevteh bolno. Faraon bolon tuunii hamag olon tumen tiim baina»" gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina.

Yezyekiyel 32

32:1 Arvan hoyor dahi jiliin arvan hoyordugaar sard, ug saryn negend EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, Yegipyetiin haan Faraony toloo gashuudlyg gargan, tedend"Chi ooriigoo undestnuudiin zaluu arslantai haritsuulsan. Getel chi dalain mangastai adil yum. Chi goluud dotroo haga yaran, holoороо usyg bulingartuulj, tednii goluudyg bohirtuulav" gej hel». **3** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Odoо Bi olon ard tumnuudiin chuulgantai hamt chinii deer Ooriin toryg hayaj, ted chamaig Minii toroor deesh tatah bolno. **4** Bi chamaig gazart hayaj, heer tal uruu hoono. Bi tengeriin buh shuvuudyg cham deer orshoon, buh gazryn араатнуудыг чаммаар tsatgah болно. **5** Chinii mahan biyeiig uulsyn deer tavij, chinii baasaar hondiinuudiig duurgeh болно. **6** Uulsad tultal ni Bi bas chamaas goojson tsusyg gazart uulгах болно. Jalганууд ch чаммаар duureh болно. **7** Bi chamaig sonooh tsagt tengeriig halhalj, oddyg ni bohoono. Bi naryg uuleer daldlan, sar ch gerlee ogohgui. **8** Ogtorgui dahi gereltegch hamag gerliig Bi cham deer haranhui bolgoj, chinii gazart haranhui togtooh болно»" gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **9** «Bi bas undestnuudiin dund,

chinii ul medeh ulsuud uruu chinii suirliig avaachih uyed olon ard tumnuudiin zurhiig zovooh bolno. **10** Bi olon ard tumnuudiig chamaig harj balmagduulna. Tednii omno Ooriinhoo ildiig dalaih uyed tednii haad ni ch chamaas ihed aina. Chamaig unah odort hun bur ooriinhoo amiin toloo, ted moch burd chichreh bolno». **11** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Vavilony haany ild ni cham deer buuna. **12** Huchtenuudiin ildeer Bi chinii olon tumniig unagah bolno. Ted bugd undestnuudiin hargis humuus ni bilee. Ted Yegipyetiin baharhlyg suitgej, tuunii hamag ard olon ni ustgagdah bolno. **13** Bi bas tuunii hamag uher surgiig ih usny dergedees ustgah bolno. Hunii hol ni usyg dahin ul bulingartuulna. **14** Tegeed Bi tednii usnuudyg togtuun bolgoj, goluudyg ni tos met ursgah bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **15** «Bi Yegipyetiin nutgiig hoosruulj, duurgegdej baisan yumsaaraa gazar yaduurahad, tend amidardag buhniig ustgah tsagt ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **16** Ene bol gashuudal bogood ted uuniig duulah yostoi. Undestnuudiin ohid uuniig duulah yostoi. Yegipyet bolon tuunii hamag olon tumnii toloo ted uuniig duulah yostoi» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **17** Arvan hoyor dahi jiliin ter saryn arvan tavand EZENii ug nadad irj, — **18** «Hunii huu, Yegipyetiin olon tumnii toloo gasal. Tuuniig bolon huchirheg gurnuudiin ohidyg nuhend orogsodtoi hamt dood yertontsod buulga. **19** "Chi uzesgelengeeree henees davuu ve? Doosh yavj, hovch honduuleegui humuustei hamt oroo zas". **20** Ted ildend alagdagsdyn dund unah bolno. Ter uls ildend tushaagdsan yum. Ged tuuniig bolon tuunii buh olon tumniig avaad yavsan. **21** Huchtenuudiin dotroos huchten ni ter uls ba tuunii tuslagchdyn tuhai Uhegsdiin orny dundaas yarij, "Ted doosh yavsan, ted ildend alagdsan hovch honduuleegui humuustei hamt hodolgoongui hevtej baina". **22** Assiri bolon tuunii hamtragchid tend baina. Bulshnuud ni tuunii ergen toirond baina. Ted bugd alagdagsad bogood ildend unasan bilee. **23** Tednii bulshnuud ni nuhnii hamgiin tsaad muhart baigaa bogood hamtragchid ni tuunii bulshny ergen toirond baina. Amidyn gazart aidsyg taraagchid boloh ted bugd alagdaj, ildend unasan baina. **24** Yelam tend baigaa bogood tuunii hamag olon tumen ni tuunii bulshny ergen toirond baina. Ted bugd alagdagsad bogood ildend unasan, hovch honduuleegui

humuus yum. Ted gazryn hamgiin dood hesegt ochson. Amidyn gazart ted aidsyg toruulegchid yum. Ted nuhend orogsodtoi hamt oorsdiin ichguuriig uursen. **25** Ted tuund zoriulan tuunii buh olon tumentei hamt alagdagsdyn hoorond or zassan. Tuunii bulshnuud uuniig toiron baina. Ted bugd hovch honduuleegui bogood ildend alagdsan. Hediigeer ted amidyn gazart aidsyg toruulsen bolovch ted nuhend orogsodtoi hamt oorsdiin ichguuriig uursen. Ted alagdagsdyn hoorond tavigdav. **26** Myeshyeh, Tubal ba tednii buh olon tumen ni tend baigaa. Bulshnuud ni tedniig hureelj baina. Ted bugd hediigeer amidyn gazart aidsyg toruulj baisan ch ildend alagdsan hovch honduuleegui humuus bilee. **27** Daitah zevsegteigee Uhegsdiin oron uruu yavsan tolgoinh ni door ildnuud ni tavigdsan, hovch honduuleegui unasan baatruudyn derged ch ted hevteegui yum. Harin hediigeer negen tsagt edgeer baatruudyn aimshig ni amidyn gazart baisan ch, tednii huuli bus yavdlyn shiitgel ni tednii yasan deer tavigdsan bui. **28** Gevch hovch honduuleegui humuusiin dund chi evdregdej, ildend alagdagsadtai hamt hevteh bolno. **29** Tend bas Yedom ba tuunii haad, hamag noyod ni baina. Ted oorsdiin buh chadlyn toloo ildend alagsadtai hamt hevtuulegdsen. Ted hovch honduuleegui humuustei bolon nuhend orogsodtoi hamt hevteh bolno. **30** Tend bas umardyn terguunuud bugdeeree bolon oorsdiinhoo chadlaas garsan aimshgiig ul haihran, ichguur dottor alagsadtai hamt dooshoo buusan buh sidonchuud baina. Tiinhuu ted hovch honduuleegui humuus bogood ildend alagdagsadtai hamt hevtej, nuhend orogsodtoi hamt oorsdiin ichguuriig uursen yum. **31** Faraon tedgeeriig haraad, ildend alagdsan ooriin hamag olon tumen, bur Faraon bolon buh tserguudiiinhee toloo taivshruulagdah bolno» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **32** «Hediigeer Bi amidyn gazart tuunees aih aimshgiig toruulsen ch, tereer Faraon bolon tuunii hamag olon tumen ni hovch honduuleegui humuusiin hoorond ildend alagdagsadtai hamt hevteh bolno» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina.

Yezyekiyel 33

33:1 EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, ooriinhoo ard tumnii

hovguudtei yarij "Herev Bi neg uls deer idd avchirj, ter ulsyn arduud oorsdiinhoo dundaas neg huniig songoj, oorsdiin haruul bolgoh avaas, **3** uls deer ni ild irj baihyg ter hun harmagts buree uleej, arduudad seremjluuleg ogvol, **4** tegeed hen negen ni bureenii duug sonsson bolovch seremjluulgiig es avbal, ild irj tuuniig avaad yavbal tuunii tsus ooriinh ni tolgoi deerbaih bolno. **5** Ter bureenii duug sonsson bolovch seremjluulgiig avaagui yum. Tuunii tsus oor deer ni baih bolno. Gevch hervee ter seremjluulgiig huleen avsan bol ooriin amia avrah baisan yum. **6** Gevch hervee haruul ni ild irj buig haraad buree uleelgui, ard tumend seremjluuleg ogoogui bol ild irj, tednii dotroos hen negiig avbal ter hun ni ooriin huuli busyn toloo avagdsan yum. Harin tuunii tsusyg Bi haruulyn garaas neheh bolno" gej hel. **7** Hunii huu chinii huvid gevel, Bi chamaig Izrailiin geriin toloo haruul bolgon tomilson. Tiimees chi Minii amnaas garah ugiig sonsood, Nadaas ogoh seremjluulgiig tedend ogoh bolno. **8** Bi horon muu hund "Horon muu hun ee, chi zaaval uheh bolno" hemeen aildah uyed chi ter horon muu hund ooriinh ni zamaas ergehiig sanuulan helehgui bol ter horon muu hun ooriin huuli bus uilsiin dotor uheh bolovch, harin tuunii tsusyg Bi chinii garaas neheh bolno. **9** Harin hervee chi ooriin talaas ter horon muu hund zamaasaa ergehiig seremjluulsen bolovch tereer zamaasaa ergehgui bol ter ooriin huuli bus uilsiin dotor uheh bolno. Gevch chi ooriin amiig avarsan bilee. **10** Hunii huu chinii huvid gevel, Izrailiin gert oguul. "Ta nar iinhuu yarij «Uneneer bidnii gem buruu, bidnii nugel ni biden deer bui. Bid tuunii dotor yalzarch baina. Tegvel bid yaaj amid uldeh ve?» hemeev". **11** Tedendoguul. "Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. "Bi horon muu hunii uheld ogthon ch bayarlahgui. Harin horon muu hun zamaasaa ergej, amidrahad Bi bayarlah bolno. Ooriin muu zamaasaa butragtun, butragtun! Tegvel ta nar yuund uheh ve, Izrailiin ger ee?" **12** Hunii huu chi nutgiinhandaa "Zovt hunii zov baidal ni ch tuunii gem buruugiin odort tuuniig ul avarna. Horon muu hunii horon muu uildliin huvid, tereer horon muutaasaa ergeh odort tuuneesee bolj budrehgui. Tegehede zovt hun ch nugliig uildeh odort ooriinhoo zovoor amidarch ul chadna." gej hel. **13** Bi zovt hund tuuniig zaaval amidarna gej aildsan bolovch tereer ooriin zovt baidald het naidsaar huuli

busyg uildvees tuunii zov uilsiin neg ni ch dursagdahgui. Harin tuunii uildsen yag tiim huuli bus uildel dotor ter uheh bolno. **14** Gevch Bi horon muu hund "Chi zaaval uheh bolno" hemeen aiddahad, tereer ooriin nuglees butsj, shudarga yos, zovt uilsiig uildvel, **15** hervee horon muu uilsten baritsaalsan yumyg butsaaj, tonoson yumsyg butsaan tolj, huuli busyg ul uilden amiin batalsan jurmyg dagaj yavbaas ter zaaval amidarna. Ter uhehgui. **16** Tuunii uildsen nugliin neg ni ch tuunii esreg dursagdahgui. Tereer shudarga yos bolon zoviig uildsen. Ter zaaval amidrah bolno. **17** Gesen ch chinii nutgiinhan "Ezenii zam ni buruu yum" hemeen oguulj baihad tednii oorsdiinh ni zam buruu baidag. **18** Zov hun ch ooriin zovt baidlaasaa ergej, huuli busyg uildvees ter ni tuun dotroo uheh bolno. **19** Harin horon muu hun ooriin horon muu uilsees ergej shudarga yos bolon zovt uilsiig uildvees ter tuugeeree amidrah bolno. **20** Gevch ta nar "Ezenii zam ni buruu yum" hemeen oguuldeg. Izrailiin ger ee, Bi ta naryn hun tus buriig ooriinh ni zamaar shuuh bolno». **21** Bidnii olzlolyn arvan hoyor dahi jiliin aravdugaar saryn tavand Iyerusalimaas negen durvegch nad uruu iren "Hot ezlegdev" hemeen oguulev. **22** Terhuu durvegchiig irehees omno, udesh EZENii mutar minii deer baisan. Ogloo bolj tuuniig nad uruu irehiin omno Ter minii amyg neev. Iinhuu minii am neegdsen, bi dahin helgui baigaagui. **23** Daraa ni EZENii ug nadad irj, aildahdaa — **24** «Hunii huu, Izrailiin gazar dahi tedgeer balgasnuudad amidragchid ni "Abraham ni gantsaaraa atal ene gazryg ezemshij baiv. Tiimees bid olon tul ene gazar bidend ezemshil bolgogdon ogogdson yum" hemeej baina. **25** Tiimiin tuld tedend hel. "Ezen BURHAN iinhuu aiddaj baina. «Ta nar mahyg tsustai ni idej, shuteenuud uruugaa nudee orgon, tsus ursgaj baina. Tiim bajj ta nar ene gazryg omchloh yostoi yuu? **26** Ta nar oorsdiin ildend naidaj, jigshuurt hergiig uilden, ta naryn hun bur horshiinhoo ehneriig buzarlada. Tiim bajj ta nar ene gazryg omchloh yostoi yuu?»". **27** Chi tedend iinhuu heleh yostoi. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Uneheer balgasnuudad bui humuus ni ildend unaj, heer tald bui humuusiig Bi araatnuudad tastchuulahaar ogch, tsaiz bolon aguid bui humuus ni tahlaar uheh bolno. **28** Bi ter gazryg ezguiruulj, balgas bolgoj, tuunii huch chadlyn bardamnial ni ugui bolno. Izrailiin uuls ni hoosorch,

tiinhuu hen ch tuugeer ul ongorno. **29** Tednii uildsen hamag jigshuurt uilsees ni bolj Bi ter gazryg ezguiruulj, balgas bolgoh uyed ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno». **30** «Hunii huu chinii huvid gevel, chinii tuhaj hermiin derged bolon geruudiiin uudend yariltsaj, oor zuuraa bolon ah duuteigee heleltsdeg chinii nutgiinhan "Odoo iregtun, EZENees yamar ug garahyg sons" hemeen oguulj baina. **31** Ard tumen irj baigaa met ted cham uruu irj, Minii ard tumen met chinii omno suuj, chinii ugiig sonsoh bolno. Gevch ted tuuniig uldehgui. Uchir ni ted oorsdiin amaar gargasan tachaangui husluudee uldej, tednii zurh ni olz ashgiinhaa araa yavdag. **32** Haragtun, tednii huvid chi bol hogjmiin zemsguud deer sain toglodog, saihan hooloitooi hunii duulsan tachaangui duu met yum. Uchir ni ted chinii ugiig sonsdog bolovch tuuniig biyeluuldeggui. **33** Tiimees ter ni biyelelee olohod (zaaval biyelne) oorsdiinh ni dund negen esh uzuulegch baisnyg medeh bolno.

Yezyekiyel 34

34:1 Daraa ni EZENii ut nadad irj, — **2** Hunii huu, Izrailiin honichdyn esreg esh uzuul. Esh uzuulj, tedgeer honichdod "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Oorsdiigoo tejeej baisan Izrailiin honichid zolgui yee! Honichid ni honin surgee tejeeh yostoi bus uu? **3** Ta nar ooh idej, oorsdiigoo noosoor huvtsaslaj, honin surgiig tejeelgui, targan honiig nyadaldag. **4** Emgegtei negniig ta nar es tenhruulj, ovchteig ni ta nar es edgeen, gemtseniig ta nar ul booj, butarsnyg ta nar es butsaaj, geegdseniig es haiv. Harin ta nar tedniig hucbeer, shiruuneer noyolov. **5** Honichin dutagdsan tul ted butarch, tal heeriin araatan buriin idesh bolj, taraagdav. **6** Minii honin sureg buh uulsaar, ondor tolgod bureer tenuuchlev. inii honin sureg gazryn buh gadargaar taraagdsan. Tedniig haih, bedreh hun gants ch alga baiv»" gejj oguul hemeev. **7** Tiimiin tul honichid ta nar, EZENii ugiig sons. **8** «Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya» gejj Ezen BURHAN tunhaglaj «Uneheer Minii honin sureg olz bolj, honichin dutagdsan tul Minii honin sureg heeriin buh araatnuudyn idesh bolj, Minii honichid honin surgiig mini bedreegui. Harin ch honichid oorsdiigoo tejeen, Minii honin

surgiig tejeegeegui uchraas, **9** tiimiin tul honichid ta nar EZENii ugiig sons. **10** "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun, Bi honichdyn esreg baigaa bogood Bi tednees Ooriinhoo honinuudyg shaardaj, tedneer honinuudyg tejeelgehee zogsoono. Tiinhuu honichid dahin oorsdiigoo ul tejeeh bogood harin Bi Ooriinhoo honin surgiig tednii idesh bolgohguin tuld tednii amnaas avarna»"» gev. **11** Uchir ni Ezen BURHAN iinhuu aiddaj baina. «Haragtun. Bi Ooriin honinuudyg Ooroo bederch, tedniig oloh bolno. **12** Taraagdsan honinuudynhaa dund baih odor honichin ooriin suregtee sanaa tavidagiin adil, tiinhuu Bi Ooriin honinuudyn toloo sanaa tavij, uultei bolon burenhii odroor tarsan hamag gazruudaas ni tedniig avrah bolno. **13** Bi ard tumnuudees tedniig gargaj, ulsuudaas tedniig tsugluulj, tedniig uuguul nutagt ni avaachna. Izrailiin uuls, ursgaluudyn derged bolon ter nutag dahi humuus orshin bui hamag gazruudad Bi tedniig tejeeh bolno. **14** Bi tedniig sain belcheert tejeeh bogood tednii belcheerleh gazar ni Izrailiin ondor uulan deer baih bolno. Tend ted sain belcheert hevtej, Izrailiin uuls deer arvin belcheert ideeshleh bolno. **15** Bi Ooriin surgiig tejeej, Bi tedniig hotluulna» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **16** «Bi geegdseniig haij, taraagdsanyg butsaaj, gemtseniig booh bogood ovchteig ni tenhruuleh bolno. Harin targan bolon tenhluuniig ni Bi ustgah bolno. Bi tedniig shuulter tejeene. **17** Minii honin sureg ee, ta naryn tuhaid gevel, Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Haragtun. Bi neg honi bolon nogoo honiny hoorondohyg, hutsnuud bolon uhnuudyn hoorondohyg shuuh bolno. **18** Ta nar sain belcheert ideeshilj, holooro belcheeriinhee uldseniig talhlah hiigeed tungalag usyg uuj, uldseniig ni holooro bulingartuulah ni ta naryn huvid yalimgui zuil gejuu? **19** Minii surgiin huvid gevel, ta naryn holooro talhalsnyg ted idej, ta naryn holooro bulingartuulsnyg ted uuh yostoi" hemeev». **20** Tiimiin tul, Ezen BURHAN tedend iinhuu aildaj baina. «Haragtun. Bi, zovhon Bi targan honi bolon turanhai honiny hoorondohyg shuuh bolno. **21** Ta nar boorooro bolon morooroo tulhej, hamag sul doroig gadagsh tartal ni teden uruu evreeree morgoj baigaa uchraas, **22** tiimiin tul Bi Ooriin surgiig avarch, ted olz bolohgui. Bi neg honi nogoo honiny hoorondohyg shuuh bolno. **23** Daraa ni Bi tednii deer negen honiching buyuu Ooriin zarts

Davidyg tomilj, tereer tedniig tejeeh bolno. Ter ooro tedniig tejeej, tednii honichin bolno. **24** EZEN Bi tednii Burhan bolj, Minii zarts David tednii dundnoyon bolno. EZEN Bi aildsan bilee. **25** Bi tedentei enh taivny gereeg baiguulj, honoolt araatnuudyg ene nutgaas ugui hiih bolno. Ingesneer ted tsold ayuulgui amidarch, oid untah yum. **26** Bi tedniig bolon Minii tolgodyn ergen toiron dahi gazruudyg yerool bolgono. Tsag ulirald ni Bi boroog oruulah bolno. Ter bol yerooliin borooboloh bilee. **27** Bas heer talyn mod jimsee gargaj, gazar ni urgatsaa urguulj, ted nutagtaa ayuulgui baih bolno. Bi tednii buulgyg evdej, tedniig boolchilj baisan humuusiin garaas tedniig avrah tsagt ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **28** Ted tsaashid undestnuuded olz bolohgui, gazryn araatnuud tedniig zalgihgui. Harin ted ayuulgui amidarch, hen ch tedniig ailgahgui. **29** Bi tedend zoriulan addar tsuutai tarialangiin gazryg baiguulna. Ted ene gazar dahi olsgolond dahin ul orto, undestnuudiin basamjalyg tsaashid uurehgui. **30** Tegeed tednii Burhan EZEN boloh Bi tedentei hamt baigaag Izrailiin ger boloh ted Minii ard tumen mon gedgiig ted medeh bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **31** «Minii honinuud, Minii belcheeriin honinuud aa, ta naryn huvid gevel, ta nar bol humuus bogood Bi bol ta naryn Burhan mon» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina.

Yezyekiyel 35

35:1 Tuunees gadna EZENii ug nadad irj, — **2** Hunii huu, Syeir uulyn esreg nuuree handuulan, tuunii esreg esh uzuulen, **3** tuund "ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Syeir uul aa, haragtun, Bi chinii esreg baina. Bi chinii esreg Ooriin mutryg sungaj, chamaig ezguiruulj, hoosruulna. **4** Bi chinii hotuudyg balgas bolgoj, chi ezguireh bolno. Tegeed chi Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **5** Chamd uurdiin daisagnal baisan bogood chi Izrailiin hovguudiig gai gamshgiinh ni uyed, etssiin shiitgeliin uyed ni ildnii huchind tushaasan uchraas, **6** tiimiin tul, Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya» gej Ezen BURHAN tunhaglaad «Bi chamaig tsus ursgaltand tushaah bogood tsus ursgalt chamaig mordoh bolno. Chi tsus ursgaltyg uzen yadaagui bolohoor tsus ursgalt chamaig moshgoh bolno. **7** Bi Syeir

uulyg ezguiruulen hoosruulj, tuuteer dairan ongorogchiig ba butsaagchdyg tuunees taslah bolno. **8** Bi uulsyg ni tednii uhdleer duurgene. Ildend alagdagsad chinii tolgod, chinii hondiinuuded bolon chinii buh jalguudad unah bolno. **9** Bi chamaig uurdiin hoosrol bolgoj, hotuud chini dahin orshin suugchidtai bolohgui. Tegehед ta nar Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **10** Hediigeer EZEN tend baisan bolovch chi "Ene hoyor undesten, ene hoyor nutag ni miniih bolj, bid tedniig ezemshine" hemeen oguulsen uchraas, **11** tiimiin tul Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya» gej Ezen BURHAN tunhaglaad «Tedniig uzen yadsanaas bolj chinii uzuulsen uur hilen, ataa jotoonii chini daguu Bi chamtai haritsah bolno. Bi chamaig shuuh tsagt Bi tednii dund Ooriigoo meduuleh bolno. **12** Chi Izrailiin uulsyn esreg "Ted hoosorch, bidnii idesh bolgon ogogdson" hemeen oguulsen buh basamjlalyg chini EZEN Bi sonsson gedgiig chi tegehед medeh bolno. **13** Ta nar Minii esreg bardamnan yarij, Minii esreg ugsee olshruulсан. Bi sonsson bilee». **14** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Buh delhii bayarlaj baigaatai adil Bi chamaig ezguiruuleh bolno. **15** Izrailiin geriin ov hoosorsonд chi bayarlasantai adil Bi chamд tuunchlen uildeh bolno. Syeir uul aa, Yedom buhleeree, ta nar hoosrol bolno. Tegehед ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno» gejee".

Yezyekiyel 36

36:1 Hunii huu chi Izrailiin uulsad esh uzuul. "Izrailiin uuls aa. EZENii ugiig sonsogтun. **2** Ezen BURHAN iinhuu aiddaj baina. «Daisan chinii esreg "Ha ha, monhiin onдорloguud bidnii omch bolov" hemeen oguulsen uchraas, **3** tiimiin tuld esh uzuulen "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Chi busad undestnuudiin omch болj, ard tumnuudiin yaria, hel amny bai bolohyn tuld ted sain shaltgaany ulmaas chamaig ezguiruulj, buhii l talaas chini chamaig nyatsalsan yum»" gej hel». **4** Tiimiin tuld Izrailiin uuls aa, Ezen BURHANy ugiig sons. Ezen BURHAN uuls ba tolgodod jalga ba hondiinuuded handan, hoosorson balgas ba ergen toirny busad undestnuudiin olz, doog тоhуu болson hayagdsan hotuudad handan iinhuu aildaj baina. **5** Tiimiin tuld Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Uneheer

Ooriin hardaltyn gal dotor Bi busad undestnuud болон буh Yedomyn esreg айлдjee. Ted Minii nutgiig олз болгон таслан аваһын тулд зурһниһее угаас байарлан, setgeleeree eglelej, оorsoddoo omch болгон ogson yum». **6** Tiimiin tul Izrailiin gazryn tuhаi esh uzuulj, uuls ba tolgod, jalga ba hondiinuuded handan oguul. «Ezen BURHAN iinhuu айлдај байна. "Haragtun. Ta nar undestnuudiin basamjlalygtevchsen uchir Bi Ooriin hardalt болон hilen dotroo айлдсан бilee". **7** Tiimiin tul Ezen BURHAN iinhuu айлдај байна. "Ta naryg hureelen bui undestnuud оorsdiin ichguuriig заавал uureh болно геј Bi tangaraglasan. **8** Harin Izrailiin uuls aa, ta nar оorsdiin mochruudee urguulj, Minii ard tumen boloh Izrailiin toloo ur jimsnuudee urguulah болно. Uchir ni ted удаһgui irne. **9** Haragtun, Bi chinii toloo baigaa bogood Bi cham uruu ergej, chi hagalagdan, тарialagdah болно. **10** Bi chinii deer humuusiig Izrailiin buh geriig bugdiig ni osgoh болно. Hotuud orshin суугchidtai болj, balgasnuud sergeen баригdah болно. **11** Bi chinii deer hun, amitnyg олshruulna. Ted osoj, onor otgon болно. Bi chamaig uridyn adil orshin суугchidtai болгој, anhnyhaas iluu sainaar chamd handah болно. Tiinhuu chi Namaig EZEN mon gedgiig medeh болно. **12** Tiim ee, Bi Ooriin ard tumen boloh Izraili humuusiig cham deeguur yavuulj, chamaig ezemshuulne. Tiinhuu ta nar tednii ov болj, dahin tedniig huuhduudees ni hagatsaahgui". **13** Ezen BURHAN iinhuu айлдај байна. "Ted chamd «Chi бол humuusiig zalgigch bogood оориin undestniig huuhduudees ni hagatsaasan» hemeen oguulsen uchraas, **14** tiimiin tul chi dahin humuusiig zalgihgui, dahin оориin undestniig huuhduudees ni hagatsaahgui" геј Ezen BURHAN tunhagлај байна. **15** Bi dahin chamd undestnuudiin basamjlalyg сонsgohgui. Chi dahin ard tumnuudiin doromjlolyg uurehgui. Chi оориin undestniig dahin budruulehgui» геј Ezen BURHAN tunhagлај байна" геjee. **16** Tegeed EZENii ug nadad irj, — **17** Hunii huu, Izrailiin ger оориin eh nutagtaa сууј baihdаа ted оorsdiin zam болон оorsdiin uilseeree ter gazryg buzarlav. Minii omno tednii zam ni emegtein saryn temdgiin buzartal met baisan. **18** Tiimiin tul terhuu gazar deer ursgasan tsusny toloo ba tuuniig shuteenuudeeree buzarlаsnaas ni болj Bi Ooriin hilengee tednii deer asgasan бilee. **19** Bi bas tedniig undestnuudiin дund taraaj, ted uls gurnuud

dayaar hoogdson yum. Tedniizamuud bolon tednii uilsiin daguu Bi tedniig shuuv. **20** Ted ochih ulsuuddaa ochmogtsoo Minii ariun neriig buzarlav. Uchir ni tednii tuhai "Edgeer ni EZENii ard tumen bolovch, Tuunii gazraas gargagdav" hemeen yarigdsan. **21** Gevch Izrailiin ger ni ochson undestnuudiinhee dund buzarlasan Minii ariun neriin toloo Bi sanaa tavilaa. **22** Tiimiin tul Izrailiin gert oguul. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Izrailiin ger ee. Bi uildel hiih gej baigaa ni ta naryn toloo bus, harin ta naryn ochson undestnuudiinhee dund buzarlasan Minii ariun neriin toloo yum. **23** Undestnuudiin dund buzarlagdsan, tednii dund ta naryn buzarlasan Minii aguu neriin ariun baidlyg Bi hamgaalah bolno. Tednii nuden deer Bi ta naryn dund Ooriigoo ariun hemeen batlah uyed undestnuud Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **24** «Uchir ni Bi ta naryg undestnuudees gargaj, ta naryg hamag nutguudaas tsugluulj, ta naryg eh nutagt chini avaachih bolno. **25** Tegeed Bi ta naryn deer tsever us tsatsaj, ta nar tsever bolno. Bi ta naryg hamag hir burtgaas chini bolon hamag shuteenuudees chini tseverleh bolno. **26** Tuunees gadna, Bi ta nart shine zurhiig ogch, ta naryn dotor shine sunsiig oruulna. Bi ta naryn mahan biyees chuluun zurhiig zailuulj, ta nart mahan zurhiig ogno. **27** Bi Ooriin Sunsiig ta naryn dotor oruulj, ta naryg Ooriin togtooluudaar yavuulna. Ta nar Minii zarligiig sahihyg anhaarah bolno. **28** Bi ta naryn ovog deedest ogson gazart ta nar amidrah bolno. Tiimees ta nar Minii ard tumen bolj, Bi ta naryn Burhan bolno. **29** Tuunees gadna, Bi ta naryg hamag buzartlaas chini avarna. Bi ur tariag duudaj, tuuniig urjuulj, ta naryn deer olsgolong ul avchirna. **30** Ta nar undestnuudiin dund olsgolongiin doromjlolyg dahin avahguin tuld Bi modny ur jims bolon tarian talbain urgatsyg arvin bolgono. **31** Tegeed ta nar oorsdiin horon muu zam bolon sain bus uilsee sanaj, oorsdiin nudnii omno oorsdiin huuli bus bolon jigshuurt uilsiin toloo oorsdiigoo jigshih bolno. **32** Bi uuniig ta naryn toloo uiddej baigaa yum bish» gej Ezen BURHAN tunhaglaad «Ene ni ta nart meduulegdeg. Izrailiin ger ee, oorsdiin zamudyn toloo ichij, zovogtun». **33** "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi ta naryg hamag huuli busaas chini tseverleh odort hotuudad humuusiig suulgaj, balgasnuudyg dahin barih bolno. **34** Zeluud gazar ni dairan ongoroh hun buriin nudend

hoosorson gazar hemeen uzegdej baihyn orond haglagdah bolno. **35** Ted "Ene zeluud gazar ni Yedyenii tsetserleg adil bolov. Hoosorson, zeluud gazruud bolon nursan hotuud behlegdej, orshin suugchidtai bolov" hemeene. **36** Tegeed ta naryn ergentoirond uldsen undestnuud ni EZEN Bi nursan gazruudyg barij zasan, hoosorch uguirsen gazruudad tarisan gedgiig medeh bolno. EZEN Bi uuniig aildsan. uuniig uildeh bolno». **37** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Uuniig bas tednii toloo hiij ogooch gej Nadaas guihyg Bi Izrailiin gert zovshoorno. Bi tednii humuusiig honin sureg adil osgoh bolno. **38** Tahilyn tolooh sureg adil, Iyerusalimish togtoogdson naadmuudyn uyeer tend baidag honin sureg adil nursan hotuud hunii surguudeer duurgegdeh bolno. Tegeed ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno»" gev.

Yezyekiyel 37

37:1 EZENii mutar minii deer baisan. Ter namaig EZENii Sunseer avch yavaad, hondiin gold buulgav. Ter ni yasaar duuren bailaa. **2** Ter namaig tednii dunduur toiruulan yavuulsan bogood haragtun, ter hondiin gadargo deer ulemj ih yas baisan ba tedgeer ni huvhairsan baiv. **3** Ter nadad aiddaj, — Hunii huu, edgeer yasnuud amidarch chadah uu? hemeesend bi hariulan — Ezen BURHAN, Ta medne gev **4** Dahin Ter nadad — Edgeer yasnuudyn deer esh uzuulj, tedgeert "Huvhai yasnuud aa, EZENii ugiig sonsogtun" gej oгуул. **5** Ezen BURHAN edgeer yasnuudad iinhuu aildaj baina. "Haragtun, ta nar amilahyn tuld Bi ta nar uruu amisgalyg oruulna. **6** Ta nar amilahyn tuld Bi tanart shormos hiij, mah urguulj, ta naryg arisaar burhej, ta naryn dotor amisgal oruulah bolno. Ta nar Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno" hemeev. **7** Tiinhuu tushaagdsan yosoor bi esh uzuulev. Namaig esh uzuulj baihad tend chimee garav. Haragtun, tachignaldsan chimee garav. Tegehед yasnuud boognoron yas yastai niilj holbogdov. **8** Bi harsan bogood haragtun, tednii deer shormos bii bolj, mah urgaj, tednii deer aris burhev. Gevch tednii dotor amisgal alga baiv. **9** Tegehед Ter nadad aildaj — Amisgald esh uzuul, hunii huu esh uzuulj amisgald oгуул. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Amisgal aa, dorvon

zugees irj, edgeer alagdagsad deer uleej, tedniig amiluul»" gev. **10** Tiinhuu Tuunii nadad tushaasan yosoor bi esh uzuulsend amisgal tedend orj, ted amid bolov. Ulemj ih tserguud hol deeree bosotsgoov. **11** Tegeed ter nadad — Hunii huu, edgeer yasnuud bol Izrailiin hamag ger yum. Haragtun, ted "Bidnii yas huvhairch, bidnii naidlaga mohjee. Bid burmoson taslagdav" hemeedeg. **12** Tiimiin tul esh uzuulen tedend hel. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun. Minii ard tumen ee. Bi ta naryn bulshnuudyg neej, ta naryg bulshnuudaas chini gargana. Bi ta naryg Izrailiin gazart avchrah bolno. **13** Minii ard tumen ee, Bi ta naryn bulshnuudyg neej, ta naryg bulshnuudaas chini gargasan uyed tanar Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **14** Bi ta naryn dotor Ooriin Sunsiig tavij, ta nar amilj, Bi ta naryg torolh nutagt chini suulgah bolno. Tegeed EZEN Bi uuniig aildsan ba uuniig buteesniig ta nar medeh bolno» gej EZEN tunhagljaj baina". **15** EZENii ug nadad dahin irj, — **16** Hunii huu chi neg savaag oortoo avch, deer ni "Iuda bolon tuunii hamtragchid boloh Izrailiin hovguudiin toloo" hemeen bich. Tegeed oor neg savaag avch, deer ni "Yefraimyn savaa boloh Iosyef ba tuunii hamtragchid boloh Izrailiin hamag geriin toloo" hemeen bich. **17** Tegeed tedgeeriig oortoo, negiig ni nogood, neg savaa bolgoj, chinii gart tedgeeriig neg bolohoor niiluul. **18** Chinii ard tumnii hovguud chamd handan "Chi ugeer yuug heleh gej baigaag bidend tailbarljaj ogohgui yuu?" hemeen oguuleh uyed **19** tedend hel. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun. Bi Yefraimyn gart bui Iosyefyn savaag bolon tuunii hamtragchid boloh Izrailiin ovguudyg avch tedniig Iudagiin savaatai niiluulj, neg savaa bolgono. Ted Minii mutart neg bolno» gev" **20** Chinii deer ni bichsen savaa tednii nuden deer chinii gart baih bolno. **21** Tedend hel. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun. Bi Izrailiin hovguudiig ochson undestnuudiinh ni dundaas avch, tedniig zug burees tsugluulj, torolh nutagt ni avaachna. **22** Bi tedniig ter gazart, Izrailiin uuls deer negen undesten bolgono. Neg l haan tednii bugdiinh ni haan baih bolno. Ted hoishid hoyor undesten bolohgui, ted tsaashid hoyor haanchlald huvaagdahgui. **23** Ted hoishid oorsdiin shuteenuud, oorsdiin buzar zuils bolon oorsdiin alivaa gem nugleer oorsdiigoo buzarlalagui. Harin nugel uildsen tednii orshin suuj

bui gazruudaas ni tedniig Bi avarch, tedniig tseverleh bolno. Ted Minii ard tumen bolj, Bi tednii Burhan bolno. **24** Minii zarts David tedniig zahirah haan bolj, ted bugd gants honichintoi baina. Ted Minii zarligaar yavj, Minii togtooluudyg sahin uildeh bolno. **25** Bi Ooriin zarts Iakovtaa ogson nutag buyuu ta naryn ovog deetsiin amidarsan ter gazart ted amidrah bolno. Ted tend oorsdiin hovguud bolon hovguudiinhee hovguudtei hamt monhod amidarna. Minii zarts David uurd tednii noyon bolno. **26** Bi tedentei enh taivny gereeg baiguulah bolno. Ene ni tedentei togtooh monhiin gereeg baih bolno. Bi tedniig bairluulj, tedniig osgon olshruulj, Ooriin ariun gazryg tednii dund monhod bailgah bolno. **27** Minii orshih gazar bas tedentei hamt baih bolno. Bi tednii Burhan bolj, ted Minii ard tumen bolno. **28** Minii ariun gazar tednii dund monhod baih tsagt undestnuud Namaig Izrailiig ariusgagch EZEN mon gedgiig medeh bolno»" hemeen oguul.

Yezyekiyel 38

38:1 EZENii ug nadad irj, aildahdaa — **2** Hunii huu, Magogiin gazryn Rosh, Myeshyeh bolon Tubalyn noyon boloh Gog uruu nuuree handuulan, tuunii esreg esh uzuul. **3** "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun. Rosh, Myeshyeh bolon Tubalyn noyon Gog oo, Bi chinii esreg baina. **4** Bi chamaig erguulj, chinii eruund degeenuud zooj, chamaig bolon chinii buh tsereg, morid bolon morin tserguudiig sur javhlantaigaar huvtsaslasan bugdiig, bugd ild barisan halhavch bambaitai augaa chuulganyg Bi gargan avchirna. **5** Pyers, Yetiop bolon Put tedentei hamt baij, ted bugd bambai, duulgatai ajee. **6** Gomyer ooriin buh tserguudtei hamt, Byettogarma umardyn hamgiin alsлагдсан hesguudees ooriin hamag tserguudtei hamt baih bogood olon ard tumen chamtai hamt baih bolno. **7** Belen baigtun. Chi bolon chamaig toiron tsutlarsan buh hamsaatnuud chini oorsdiigoo beltgeg, tednii hамгаалagch бол. **8** Olon honogiin daraa ta nar duudagdah болно. Ildnees angijirsan gazar uruu ta nar etssiin jiluuded ireh болно. Tendhiin orshin suutchid ni urgelj balgas baisan Izrailiin uuls uruu olon undestnuudees tsugluulagдсан боловч туunii ard tumen ni undestnuudiin дундаас авчрагдсан ба ted bugd агуулgui amidarch baina. **9** Chi garch

shuurga met dairna. Chi bolon chinii hamag tserguud, chamtai hamt baigch olon ard tumengazryg burheh uul adil baih bolno». **10** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Ter odor chinii oyuun uhaand bodluud torj, chi horon muu tolovlogoo sedne. **11** "Bi heremgui tosgodyn esreg dairna. Taivan ayuulgui amidarch baigaa, hana heremgui suuj baigaa, haaltgui esvel daaman haalgagui humuusiin esreg bi dairah bolno. **12** Ene ni olz avch, tonon deeremdehiin tuld ba edugee hun suurypsan ezgui gazruudyn esreg bolon undestnuudees tsugluulagdaj, mal sureg, ed horongiig ezemshin yertontsiin tovd amidarch baigaa ard tunnii esreg ooriin garaa erguulehiin tuld yum" gej chi heleh bolno. **13** Shyeba, Dyedan, Tarshishiin hudaldaachid bolon tuunii hamag tosgodyn hamt chamaas "Chi olz avahyn tuld irev uu? Chi yum deeremdej, mongo ba altyg zooj, mal ba ed horongiig bulaan, ih olzyg olohyn tuld hamsaatnuudaa tsugluulav uu?" hemeen asuuna». **14** Tiimiin tul esh uzuul, hunii huu, Gogd hel. "Ezen BURHAN iinhuu aiddaj baina. «Minii ard tumen boloh Izraili ayuulgui amidarch baigaa ter odor chi uuniig medehgui gej uu? **15** Chi bolon chamtai hamt olon ard tumen, bugd mori unagch, aguu chuulgan hiigeed huchirheg tserguud umardyn hamgiin alslagdsan hesguudees ooriin gazraas garch ireh bolno. **16** Chi gazryg burheh uul adil Minii ard tumen Izrailiin esreg dairna. Gog oo, tednii nudnii omno chamaar Bi ariusgagdah uyed undestnuud Namaig medehiin tuld etssiin odruuded Bi chamaig Ooriinhoo gazryn esreg avchirna». **17** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Bi uridyn odruuded Ooriin zarts nar boloh Izrailiin esh uzuulegchdeer damjuulan aildsan bogood edgeer esh uzuulegchid ni ter odruuded "Bi chamaig tednii esreg avchrah bolno" hemeen olon jiliin tursh esh uzuulj baisan ter negen ni chi yuu? **18** Gog Izrailiin gazryn esreg ireh uyed, ter odor Minii hilen Minii uur dotor ovolzoh bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **19** «Ter odor Izrailiin nutagt ulemj gazar hodlolt zaaval bolohyg Bi Ooriin zutgel hiigeed Ooriin durelzej bui hilen dotor tunhagljaj baina. **20** Dalain zagas, ogtorguin shuvuud, heeriin araatnuud ch, gazraar molhogch hamag molhogchid, gazryn gadarga deerh buh humuus Minii orshihuid chichreh bolno. Uuls ch homrogdon, ogsuur zamuud ch suitgegdej, hamag hermuud gazart nurah bolno. **21** Bi Ooriin buh uuls

deer tuunii esreg ildiig duudna» gej Ezen BURHAN tunhaglan «Hun buriin ild ah duuginhee esreg baih bolno. **22** Bi tahal bolon tsusaar tuund shiitgeliig ogno. Bi tuunii deer bolon tuunii tserguud, tuuntei hamt bui olon ard tumnuud deer mondor, gal, huhertei aadar boroog asgah bolno. **23** Bi Ooriigoo orgomjilj, Ooriigoo ariusgaj, olon undestnuudiin nudnii omnoOoriigoo meduuleh bolno. Ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno» gev".

Yezyekiyel 39

39:1 Hunii huu chi Gogin esreg esh uzuulen, uguul. "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Haragtun. Rosh, Myeshyeh bolon Tubalyn noyon Gog oo. Bi chinii esreg baina. **2** Bi chamaig erguulj, chamaig tuuj, umardyn hamgiin alsлагдсан hesgees chamaig avch, Izrailiin uulsyn esreg avchrah bolno. **3** Bi chinii zuun garaas numyg chini tsohin unagaj, chinii baruun garaas sumnuudyg chini avch chuluudna. **4** Chi bolon chinii hamag tserguud, chamtai hamt bui ard tumnuud ni Izrailiin uuls deer unah bolno. Bi chamaig alivaa torliin mahchin shuvuud bolon heeriin araatand idesh bolgon ogoh bolno. **5** Chi zadgai tadd unana. Uchir ni Bi uuniig aildsan baina» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **6** «Bi Magog deer bolon arluudad taivan amidarch bui humuusiin deer gal ilgeeh bolno. Ted Namaig EZEN mon gedgiig medeh bolno. **7** Bi Ooriin ariun neriig Minii ard tumen boloh Izrailiin dund meduuleh bolno. Minii ariun ner dahin buzarlagdahyg Bi zovshoorohgui. Undestnuud Namaig Izrailiin Ariun Negen boloh EZEN mon gedgiig medeh bolno. **8** Haragtun, ter ni irj baigaa bogood biyelegdeh bolno» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. «Ter bol Minii aildsan ter odor mon bilee. **9** Daraa ni Izrailiin hotuudyn orshin suugchid ni gadagsh garch, zevsguudeer gal asaaj, bambai ba halhavch, num ba sum, boroohoi ba jadyg shataaj, doloon jiliin tursh tedgeereer gal asaah bolno. **10** Ted heerees mod avalgui, oigoos tulee tsugluulahgui. Uchir ni ted zevsgeer gal shataah bolno. Tednii deeremdsen yumsyg ted deeremdej, tedniig tonoson humuusiin olzyg ted bulaah bolno» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **11** «Ter odor Bi Izrailiin dottor Gogd

orshuulah gazryg ogoh bolno. Ter bol dalain zuun ergeer ongorogchdiin hondii bogood tuugeer ongoroh humuusiig ter gatsaah bolno. Ted Gogiig tuunii hamag olon tumentei ni hamt tend bulshilj, tuuniig Hamongogiin hondii hemeen nerleh bolno. **12** Gazar nutgiig tseverlehiin tuld doloosaryn turshid Izrailiin ger ni tedniig bulshilsaar baih bolno. **13** Ter nutgiin hamag arduud ch hurtel tedniig bulshlah bolno. Bi Ooriigoo addarshuulah odort ene ni tednii ner aldryn toloo baih bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **14** «Ter nutgaar bainga dairan yavah humuusiig ted tusgaarlaj, ongoron yavsan humuusiig bulshilj, bur gazryn gadarga deer uldseniig ch bulj, tuuniig tseverleh bolno. Doloosaryn togsgodd ted haiguul hiine. **15** Nutgaar dairan ongorogchtei adil ongoron yavj, hunii yasyg uzsen hen negen ni bulshlagchid tuuniig Hamongogiin hondiid bulah hurtel ni tertuunii derged temdeg bosgoh bolno. **16** Hotyn ner ni ch hurtel Hamona geh bolno. Iinhuu ted nutgiig tseverleh bolno» hemejee". **17** Hunii huu, chinii huvid gevel, Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Alivaa torliin shuvuud bolon heeriin alivaa araatand helegtun. «Tsutlarch irtsgee. Ta nar mah idej, tsus uuhyn tuld Izrailiin uulsyn deerh augaa tahil bolgon Bi ta naryn toloo orgoh gej baigaa Minii tahil uruu tal burees tsuglar. **18** Ta nar huchit ersiin mahyg idej, delhiin noyodyn tsusyg uuh bolno. Ted hutsnuud, hurganuud, uhnuud ba buhnuud met bogood ted bugd Bashany targaluulsan mal met yum. **19** Tiinhuu Bi ta naryn toloo orgoson tahilaas mini ta nar tsadtalaa ooh idej, sogttoloo tsus uuh bolno. **20** Ta nar Minii shireend morid ba teregchid, huchit ers ba buh daichdaar tsadah bolno» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **21** «Bi undestnuudiin dund Ooriin tsog javhlang tavina. Buh undestnuud Minii heregjuulsen shuultiig mini bolon tednii deer tavisan Minii mutryg harah bolno. **22** Ter odroos hoish Izrailiin ger ni Namaig oorsdiinh ni Burhan EZEN mon gedgiig medeh bolno. **23** Izrailiin ger ni Minii esreg terselsen uchraas oorsdiin huuli busyn toloo tsologdson bogood Bi tednees Ooriinhoo nuuriig nuusan gedgiig undestnuud medeh bolno. Tiimees Bi tedniig daisnuudynh ni gart ogson ba ted bugd ildend unasanyum. **24** Tednii buzar bolon tednii gem buruutiin daguu Bi tedentei haritsaj, Ooriin nuuree tednees nuusan bilee»"» gev. **25** Tiimiin tul Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Edugee Bi Iakovyn

olzlogdogsdyg butsaaj, Izrailiin hamag geriig orshooh bolno. Bi Ooriin ariun neriin toloo hartai baih bolno. **26** Ted torolh nutagtaa amar taivan amidarch, tedniig ailgah hungui boloh uyed Minii esreg terselsen hamag tersluu uilsee, gutamshgaa ted martah bolno. **27** Bi tedniig ard tumnuudiin dundaas butsaaj, daisnuudynh ni gazraas tedniig tsugluulah uyed Bi olon undestnuudiin nudnii omno tedneer damjuulan ariusgagdah bolno. **28** Tegehed ted Namaig oorsdiinh ni Burhan EZEN mon gedgiig medeh bolno. Uchir ni Bi tedniig undestnuudiin dund tsollogt yavuulsan bogood daraa ni tedniig torolh nutagt ni dahin tsugluulsan. Bi tednees negiig ni ch tend tsaashid uldeehgui. **29** Bi hoishid Ooriin nuuriig tednees nuuhgui. Uchir ni Bi Izrailiin ger deer Ooriin sunsiig asgah bolno» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina.

Yezyekiyel 40

40:1 Bidnii tsologdsonii horin tav dahi jild, jiliin ehend, saryn arvand buyuu hot ezlegdsenees hoish arvan dorov deh jiliin yag ter odor EZENii mutar minii deer baisan. Ter namaig tend avchrav. **2** Burhany uzegdluud doktor Ter namaig Izrailiin gazart iruulj, mash ondor uulyn deer buulgasan bogood deer ni omno zutt hot met negen baiguulamj baiv. **3** Tiinhuu Ter namaig tend avchrav. Haragtun, gartaa olson hemjuur bolon hemjih savaag barisan negen hun tend baisan bogood tuunii dur ni hurel met durtei ajee. Ter uudend zogsoj baiv. **4** Ter hun nadad — Hunii huu, minii chamd uzuuleh gej baigaa buhniig nudeeree harj, chiheeree sonson, tuund anhaarlaa handuul. Uchir ni chamd uuniig uzuulehiin tuld chamaig end avchirsan. Chi uzeh bugdiigee Izrailiin gert meduul gej helev. **5** Haragtun, tend sumiin gadna tald hureelsen negen herem baiv. Ter hunii gart zurgaan tohoi urttai hemjih savaa baiv. Tohoi bur ni neg tohoi, algany engiin hemjeetei aj. Tereer hermiin zuzaanyg hemjihed neg savaa bolj, tuunii ondor ni neg savaa bolov. **6** Tegeed ter zuun zug uruu harah daaman haalga uruu ochij, shataar ni ogsoj, daaman haalgany bosgyg hemjihed tuunii orgon ni neg savaa bolson. Nogoo bosgony orgon ni ch neg savaa baiv. **7** Haruulyn oroonii urt ni neg savaa, orgon ni neg savaa baiv.

Haruulyn oroonuudiin hoorond tavan tohoi baiv. Dotor tal uruu harsan daaman haalgany uudnii tanhimyn dergedeh daaman haalgany bosgo ni neg savaa baiv. **8** Tegeed ter dotor tal uruu harsan daaman haalgany uudnii tanhimyg hemjihed neg savaa baiv. **9** Tereer daaman haalgany uudnii tanhimyg hemjihed naiman tohoi baiv. Tuunii hajuugiin baganuud hoyor tohoi baiv. Daaman haalgany uudnii tanhim ni dotor tal uruu harsan baiv. **10** Zuun zug uruu harsan daaman haalgany haruulyn oroonuud ni hoyor taldaa gurav gurvaar baisan. Ted gurvuulaa adil hemjeetei baiv. Hajuugiin baganuud ch bas hoyor taldaa ijil hemjeetei baiv. **11** Tereer uudnii orgoniig hemjihed arvan tohoi, daaman haalgany urt ni arvan gurvan tohoi baiv. **12** Hoyor tald haruulyn oroonuudiin urd tald neg tohoi orgontei tusgaarlah hana baiv. Haruulyn oroonuud ni dorvoljin, tal burdee zurgaan tohoi baiv. **13** Tereer neg haruulyn oroonii deevrees nogoo haruulyn oroonii deever hurtel daaman haalgany hemjihed, neg haalganaas esreg talyn haalga hurtelh orgon ni horin tavan tohoi baiv. **14** Ter hajuugiin baganuudyg jaran tohoi ondor bolgov. Daaman haalga ni ergen toirondoo hashaany hajuugiin baganuud uruu teljee. **15** Oroh daaman haalgany urd talaas daaman haalgany dotood tanhimyn urd tal hurtel tavin tohoi baiv. **16** Haruulyn oroonuud uruu bolon daaman haalgany dotor tald ergen toirond bui hajuugiin baganuud uruu ni harsan saraaljtai tsonhnuud baisan ba uudnii tanhimuudad mon tiim baiv. Dotor talyn ergen toirond ch tsonhnuud bailaa. Hajuugiin bagana bur deer dalduu modyg siilsen baiv. **17** Tegeed ter namaig gadnah hashaa uruu avchrav. Haragtun, tendergen toirond hashaand zoriulj hiigdsen tanhimuud bolon zasmal zam baiv. Guchin tanhim ni zasmal zam uruu harj baiv. **18** Zasmal zam ni (ene ni doodoh zasmal zam) daaman haalganuudyn hajuu talaar daaman haalganuudyn urttai tentsej baiv. **19** Tegeed ter doodoh daaman haalgany urd talaas dotood hashaany gadnah zah hurtelh orgoniig hemjihed zuun zugt bolon hoid zugt zuun tohoi baiv. **20** Hoid zug uruu harsan gadnah hashaany daaman haalgany huvid gevel, tereer tuunii urt, orgoniig hemjiv. **21** Ter ni hoyor taldaa gurav gurvan haruulyn orootei baiv. Tuunii hajuugiin baganuud ba uudnii tanhimuud ni ehni daaman haalgatai adil hemjeetei baiv. Tuunii urt ni tavin tohoi, orgon ni horin tavan tohoi baiv. **22** Tuunii

tsonhnuud, tuunii uudnii tanhimuud, dalduu modny siilberuud ni zuun zug uruu harsan daaman haalgatai adil hemjeetei baiv. Doloon gishguureer ogsoj tuund hureh ba tedgeeriin urd tald uudnii tanhim ni baiv. **23** Dotor hashaa ni zuun zugiinhteil adil hoid zugiin daaman haalgany haraldaa daaman haalgatai baiv. Tereer hemjsend daaman haalganaas daaman haalga hurtel zuun tohoi baiv. **24** Daraa ni ter namaig omno zug uruu daguulj yavahad, haragtun, tend omno zugt daaman haalga baisan. Tereer hajuugiin baganuud bolon uudnii tanhimuudyg adilhan hemjuureer hemjiv. **25** Daaman haalga bolon uudnii tanhimuud ni ergen toirondoo monooh busad tsonhnuudtai adil tsonhnuudtai baiv. Urt ni tavin tohoi, orgon ni horin tavan tohoi baiv. **26** Tend tuun uruu ogsoh doloon gishguur baisan bogood tedgeeriin urd uudnii tanhimuud ni baiv. Tuunii hoyor talyn tus buriin hajuugiin baganad dalduu modyg siilsen baiv. **27** Dotor hashaa ni omno zug uruu harsan daaman haalgatai baiv. Tereer omno zugig chiglen daaman haalganaas daaman haalga uruu hemjihed zuun tohoi baiv. **28** Daraa ni ter namaig omnod daaman haalgaar dotor hashaad avchrav. Tereer omnod daaman haalgyg monhuu adil hemjuureer hemjiv. **29** Tuunii haruulyn oroonuud bas hajuutiin baganuud, uudnii tanhimuud ni busadtai adil hemjeetei baiv. Daaman haalga bolon uudnii tanhimuud ni ergen toirondoo tsonhtoi baiv. Ter ni tavin tohoi urt, horin tavan tohoi orgon baiv. **30** Tend ergen toirond uudnii tanhimuud baisan bogood urt ni horin tavan tohoi, orgon ni tavan tohoi baiv. **31** Tuunii uudnii tanhimuud gadnah hashaa uruu harsan baiv. Tuunii hajuutiin baganuudad dalduu modyg siilsen baisan ba tuunii shat ni naiman gishguurtei baiv. **32** Ter namaig dotor hashaan any zuun tadd daguulj irev. Tereer mon adil hemjeegeer daaman haalgyg hemjiv. **33** Tuunii haruulyn yeroonuud bas hajuugiin baganuud ni, uudnii tanhimuud ni mon adil hemjeetei baiv. Daaman haalga bolon tuunii uudnii tanhimuud ni ergen toirondoo tsonhtoi baiv. Ter ni tavin tohoi urt, horin tavan tohoi orgon baiv. **34** Tuunii uudnii tanhimuud ni gadnah hashaa uruu harjee. Tuunii hoyor tadd hajuugiin baganuud deer dalduu modyg siilsen baisan ba shat ni naiman gishguurtei baiv. **35** Daraa ni ter namaig hoid daaman haalga uruu avchrav. Tereer tuuniig mon adil hemjeegeer hemjiv. **36** Tuunii haruulyn oroonuudiig, hajuugiin

baganuudyg uudnii tanhimuudyg hemjiv. Daaman haalga ni ergen toirondoo tsonhtoi baiv. Urt ni tavin tohoi, orgon ni horin tavan tohoi ajee. **37** Tuunii hajuutiin baganuud ni gadnah hashaa uruu harjee. Tuunii hoyor tald hajuugiin baganuud deer dalduu modyg siilsen ba shat ni naiman gishguurtei baiv. **38** Uud buhii tanhim ni daaman haalgan dahi hajuutiin baganuudyn derged baiv. Tend ted shataalt tahilyg ugaadag. **39** Daaman haalgany uudnii tanhim dotor tal burd ni shataalt tahil, nugliin tolooh tahil, gemiin tolooh tahilyg deer ni nyadlahad zoriulsan hoyor shiree baiv. **40** Ter negen hoid zug uruu harsan uudend ochihod gadna tald ni hoyor shiree baiv. Daaman haalgany uudnii tanhimyn nogoo tald ni ch hoyor shiree baijee. **41** Daaman haalgany derged hoyor tald dorvon shiree baisan buyuu ooroor helbel tahilyg nyadlah naiman shiree baijee. **42** Shataalt tahild zoriulan tsavchmal chuluun dorvon shiree baisan bogood urt ni neg tohoi hagas, orgon ni neg tohoi hagas, ondor ni neg tohoi baiv. Deer ni ted shataalt tahil bolon tahilyg nyadlahad heregledeg zevsgiig tavidag aj. **43** Baishin dotor ergen toirond algany engiin urttai davhar shudtei degeenuud suulgagdsan baiv. Shireenuud deer orgoliin mah bailaa. **44** Dotood daaman haalgany gadna, dotood hashaan dotor duuchdyn tanhim baiv. Tedgeeriin neg ni hoid daaman haalgany hajuud nuuren tal ni omno zug uruu harsan bogood nogoo ni zuun daaman haalgany hajuud hoid zug uruu harj baiv. **45** Ter nadad — Ene omno zug uruu harsan tanhim bol sumiin uurgiiig sahidag tahilch nart zoriulagdsan bilee. **46** Harin hoid zug uruu harsan tanhim bol tahilyn shireenii uurgiiig sahidag tahilch nart zoriulagdsan yum. Ted bol Lyeviin hovguudees EZENd uilchleheer Tuund oirtoj irsen Zadokiin hovguud bilee gev. **47** Tereer hashaag hemjihed urt ni zuun tohoi, orgon ni zuun tohoi shoo dorvoljin baiv. Tahilyn shiree ni sumiin urd tadd baiv. **48** Daraa ni Ter namaig sumiin uudnii tanhimd avchirj, uudnii tanhimyn hajuutiin bagana buriig hemjihed, tal burd tavan tohoi baiv. Daaman haalgany orgon ni tal burdee gurban tohoi baiv. **49** Uudnii tanhimyn urt ni horin tohoi, orgon ni arvan negen tohoi baiv. Tuun uruu ogsoh shatan deer hajuugiin baganuudad hamaarah tulguuruud hoyor tald neg negeer baiv.

Yezyekiyel 41

41:1 Tegeed ter namaig gol tanhimd avchran, hajuugiin baganuudyg hemjiv. Hajuugiin bagany orgon ni hoyor tald zurgaan tohoi baiv. **2** Oroh uudnii orgon ni arvan tohoi baisan ba oroh uudnii hajuu taluud ni hoyor taldaa tus bur tavan tohoi baiv. Ter gol tanhimyn urtyg hemjihed dochin tohoi, orgon ni horin tohoi bailaa. **3** Ter dotogsh orj uudnii hajuugiin bagana buriig hemjihed hoyor tohoi baisan bogood uud ni zurgaan tohoi ondor baiv. Uudnii orgon ni doloon tohoi baiv. **4** Ter gol tanhimynomno tuunii urtyg hemjihed horin tohoi, orgon ni horin tohoi baiv. Ter nadad — Ene bol hamgiin ariun gazar mon hemeen oguulev. **5** Daraa ni ter sumiin hanyg hemjihed zurgaan tohoi bolov. Orgoonii ergen toirond bui hajuugiin oroonuudiin orgon ni dorvon tohoi baiv. **6** Hajuutiin oroonuud ni neg ni nogoogiinhoo deer gurban davhar baisan ba davhar burd guchin oroo baiv. Hajuugiin oroonuud ni sumiin hanand behlegdelgui, harin behlegdsen baihyn tuld tedgeer ni dotor tald ergen toirond ni bairlasan hana hurtel telsen baiv. **7** Sumiig hureelsen hajuugiin oroonuud ni davhar ogsoh tutamd iluu orgon bolj baiv. Sumiig hureelj baisan baiguulamj ni sumiin buh tald davhar davhraar ogsoj baisan uchraas deeshleh tusam sumiin orgon ni ihessen baiv. Tiinhuu dood davhraas deed davhart garahad hoyor dahi davhraar damjij baiv. **8** Orgoo ni ergen toirondoo ondor tavtsantaig bi bas harlaa. Hajuugiin oroonuudiin suuriud ni ondrooroo buten zurgaan tohoi savaagaar hemjigdev. **9** Hajuugiin oroonuudiin gadnah hanany zuzaan ni tavan tohoi baiv. Harin hooson zai ni sumd hamaarah hajuugiin oroonuud **10** bolon gadnah tanhimuudyn hoorond sumiin ergen toirond tal burd horin tohoi orgon baiv. **11** Hooson zai uruu harsan hajuugiin oroonuudiin uudnuudiin neg ni hoid zug uruu, nogoo ni omno zug uruu harj baiv. Hooson zainy orgon ni ergen toirondoo tavan tohoi baiv. **12** Baruun tiish harsan tald tusgaarlagdsan talbain urd tal dahi barilgyn orgon ni dalan tohoi baiv. Barilgyn hana ni ergen toirondoo tavan tohoi zuzaan bogood tuunii urt ni yeren tohoi baiv. **13** Tegeed ter sumiig hemjihed urt ni zuun tohoi baiv. Tusgaarlagdsan talbai ni barilga bolon tuunii hananuudtai ni hamt mon adil zuun tohoi baiv. **14** Sumiin urd talyn orgon bolon

tusgaarlagdsan talbai ni zuun talyn daguu niitdee zuun tohoi baiv. **15** Tereer ar tald ni orshih tusgaarlagdsan talbain nuuren talyn daguu barilgyn urtyg hoyortald ni bui hananuudyn hamt hemjihed zuun tohoi baiv. Tereer dotood gol tanhim bolon hashaanuudnii tanhimuudyg bas hemjiv. **16** Bosgony haraldaah gurban davhrynhaa ergen toiron dahi bosguud, saraaljin tsonhnuud, hananuud ni gazraas tsonh hurtel buh talaaraa modoor buregdsen baiv. (harin tsonhnuud ni buteegdsen baiv.) **17** Oroh uudnii deeguur, dotood orgoo hurtel, mon gadna tald ch, ergen toirond buhel hanany dottor, gadna talyg hemjeenuudiin daguu bursen baiv. **18** Tuund hyerubuud bolon dalduu moddyg siilsen baiv. Dadduu mod ni hoyor hyerubyn zavsar baisan ba hyerub bur ni hoyor nuurtei baiv. **19** Neg talaas dalduu mod uruu hunii nuur chiglej, nogoo talaas dalduu mod uruu zaluu arslangiin nuur chiglej baiv. Tedgeer ni sumiin buheld ni ergen toirond siileestei baiv. **20** Gazraas uudnii deed hurtel, mon gol tanhimyn hanand hyerubuud bolon dalduu moddyg siilsen baiv. **21** Gol tanhimyn haalgany hureenuud ni dorvon ontsogt baiv. Ariun gazryn omnoh talyn huvid gevel neg haalgany hureenii durs ni nogoogiinhtei adil baiv. **22** Tahilyn shiree ni modon bogood gurban tohoi ondor, hoyor tohoi urt baiv. Tuunii bulanguud, tuunii suuri ba tuunii hajuu taluud ch modon ajee. Tereer nadad — Ene bol EZENii omno bui shiree mon hemeen oguulev. **23** Gol tanhim bolon ariun gazar tus bur hoyor haalgatai baiv. **24** Haalga tus bur ni hoyor evhmel havtastai baiv. Neg haalgand hoyor havtas baisan ba nogoo haalgand ch hoyor havtas baiv. **25** Mon gol tanhimyn haalgand ni hananuud deer siilsentei adil hyerubuud, dalduu modod siilegdsen baiv. Gadna tadd uudnii tanhimyn omno modon bosgo baiv. **26** Uudnii tanhimyn hoyor talyn hanand saraaljin tsonhnuud bolon dadduu modod baiv. Orgoonii hajugiin tanhimuud bolon bosgonuud ch tiim baiv.

Yezyekiyel 42

42:1 Tegeed ter hoid zug uruu chiglen namaig gadnah hashaan avchirlaa. Tereer tusgaarlagdsan talbai bolon barilgyn haraldaa orshih hoid zug uruu chiglesen tanhim uruu namaig daguulj irev. **2** Zuun tohoi boloh tuunii

urtynh ni daguu yavahad hoid haalga baisan. Orgon ni tavin tohoi baiv. **3**
Dotood hashaand hamaarah horin tohoiny esreg tald bolon gadnah
hashaand hamaarah zasmal zamyn esreg tald gurban davhar dahi hongiltoi
haraldaa hongil baiv. **4** Tanhimuudyn omno arvan tohoi orgontei, zuun
tohoi urttai dotood zam baiv. Tedgeeriin oroh uudnuud ni hoid tald baiv. **5**
Baishin dahi dood ba dund davhryn tanhimuudaas iluu ih zaig hongiluud
ezelsen tul deed davhryn tanhimuud iluu бага baiv. **6** Edgeer ni gurban
davhraar orshih bogood hashaany baganatai adil gants ch bagana
baisangui. Tiim uchraas deed davhryn tanhimuud ni dood ba dund
davhrynhaas arai бага baiv. **7** Tanhimuruu harsan gadnah hashaany zugt
chiglesen gadnah hermiin huvid gevel, tuunii urt ni tavin tohoi baiv. **8**
Uchir ni gadnah hashaand baisan tanhimuudyn urt ni tavin tohoi baiv.
Haragtun, sum uruu harsan tanhimuudyn urt ni zuun tohoi baiv. **9** Edgeer
tanhimuudyn dood tald ni gadnah hashaanaas teden uruu oroh uud shig
tiim uud zuun tald ni baiv. **10** Tusgaarlagdsan talbai bolon baishin uruu
harsan, zuun zug uruu chiglesen hashaany hermiin orgon dotor ni
tanhimuud baiv. **11** Tedgeeriin omnoh zam ni hoid talyn tanhimuudyn
baidaltai adil urt bogood tedgeeriin orgonii daguu ba tedgeeriin buh
gartsuud ni baiguulamj bolon oroh haalguudyn daguu baiv. **12**
Tanhimuudyn omno zug uruu chiglesen oroh haalganuudtai adil zamyn
ehend uud baisan ba tedgeer uruu orohod, zam ni zuun zug uruu chiglesen
hermiin urd tald baiv. **13** Daraa ni ter nadad — Tusgaarlasan talbain
haraldaa bui hoid tanhimuud bolon omnod tanhimuud bol EZEND oirhon
baigaa tahilch nar hamgiin ariun yumsyg ideh ariun tanhimuud yum. Tend
ted hamgiin ariun yums, ideen orgol, nugliin tolooh tahil, gemiin tolooh
tahil zergiig tavih boloi. Uchir ni ter gazar bol ariun yum. **14** Tahilch nar
dotogsh orvol, uilchlehdee omsson huvtssaa tend ni tailj, orhilguigeer
ariun gazraas gadnah hashaa uruu garah yosgui. Uchir ni
tedgeerhuvtsasnuud ni ariun yum. Ted oor huvtsas omsoh yostoi. Daraa ni
ted ard tumend zoriulagdsand hurch bolno gev. **15** Ter dotorh sumiig
hemjij duusaad namaig zuun zug uruu harsan daaman haalgand gadagsh
avchirj, ergen toirnyg buheld ni hemjiv. **16** Ter hemjih savaagaar zuun
talyg hemjihed, hemjih savaagaar tavan zuun savaa baiv. **17** Ter hoid talyg

hemjihed, hemjih savaagaar tavan zuun savaa baiv. **18** Omno tald ter hemjih savaagaar tavan zuun savaag hemjiv. **19** Tereer baruun tal uruu ergeed, hemjih savaagaar tavan zuun savaa hemjiv. **20** Ter tuuniig dorvon tald ni hemjiv. Ene ni ariun bolon buzryg hoorond ni yalgahaar ergen toirond heremtei bogood urt ni tavan zuu, orgon ni tavan zuu baiv.

Yezyekiyel 43

43:1 Daraa ni ter zuun zug uruu harah daaman haalga uruu namaig daguulj irev. **2** Haragtun, Izrailiin Burhany tsog javhlan zuun zugees irj baiv. Tuunii duu ni ih usny chimee met agaad delhii Tuunii tsog javhland gereltev. **3** Ene ni minii uzsen uzegdliin durtei adil bogood hotyg Ter ustgahaar irsen uyed minii uzsen uzegdeltei adil baiv. Uzegdluud ni Hyebar golyn derged minii uzsen uzegdeltei adil baisan. Bi nuureeree hosor unav. **4** EZENii tsog javhlan ni zuun zug uruu harsan daaman haalgaar orgoond orj irev. **5** Suns namaig orgoj, dotorh hashaa uruu avchrav. Haragtun, EZENii tsog javhlan orgoog duurgev. **6** Daraa ni minii hajuud neg hun zogsoj baih zuur orgoonoos hen negen nadad oguulehiig bi sonsov. **7** Ter nadad — Hunii huu, ene bol Izrailiin hovguudiin dund Minii monhod orshih gazar buyuu Minii sentiinii gazar, Minii holiin ul gishgeh gazar yum. Izrailiin ger boloh ted ch, tednii haad ch oorsdiin sadar samuun yavdal bolon uhsen haadynhaa huuruudeer Minii ariun neriig dahin buzarlahgui. **8** Mon Bi bolon tednii hoorond hana todii baihaar oorsdiin bosgyg Minii bosgony derged, oorsdiin haalgany hureeg Minii haalgany hureenii derged bosgosnooro buzarlahgui. Ted oorsdiin uildsen jigshuurt uilseer Minii ariun neriig buzarlasan. Inhuu Bi Ooriin hilen dotor tedniig shataav. **9** Odoo ted oorsdiin sadar samuun yavdal bolon haadynhaa huuruudiig Nadaas mash hol zailuulag. Bi tednii dund monhod orshih bolno. **10** Hunii huu chinii huvid gevel, Izrailiin ger oorsdiin gem buruunuudyn toloo ichihiin tuld tedend sumiig durslegtun. Tedend zagvaryg hemjuul. **11** Herev ted oorsdiin hiisen buhnees ichih avaas tedend orgoonii zagvar, tuunii butets, tuunii oroh garah haalga, tuunii hamag zagvaruud, tuunii hamag togtooluud ba hamag huuliudyg meduul.

Tednii nudnii omno uuniig bich. Ingesneer ted uunii buhel zagvar bolon uunii hamag togtooluudyg sahij, tedgeeriig uildeh yum. **12** Orgoonii huuli ni ene buyuu. Uulyн oroi deerh ergen toirny buh gazar ni hamgiin ariun baih yostoi. Haragtun, orgoonii huuli ni ene buyuu. **13** Tahilyn shireenii, tohoigoor hemjih hemjeesuud ni ene buyuu. (Neg tohoi deer neg algany eng nemsen ni tohoi bilee.) Suuri ni neg tohoi, orgon ni neg tohoi ba tuunii toirgiin zah ni neg soom baih boloi. Ene ni tahilyn shireenii suuriin ondor ni baih boloi. **14** Gazar deerh suurias dood bulan hurtel hoyor tohoi ba orgon ni neg tohoi baih boloi. Baga bulangaas ih bulan hurtel dorvon tohoi ba orgon ni neg tohoi baih boloi. **15** Tahilyn shireenii zuuh ni dorvon tohoi bogood tahilyn shireenii zuuhnaas deesh dorvon ever garsan baiv. **16** Tahilyn shireenii zuuh ni arvan hoyor tohoi urt, arvan hoyor tohoi orgon bogood tal bureeree shoo dorvoljin baih boloi. **17** Bulan ni dorvon taddaa arvan dorvon tohoi urt, arvan dorvon tohoi orgon bogood tuunii toiroh zah ni hagas tohoi, tuunii suuri ni ergen toirondoo neg tohoi ba gishguuruud ni zuun zug uruu harsan baih bolno gev. **18** Ter nadad aildahdaa — Hunii huu, Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Deer ni shataalt tahilyg orgoj, tuun deer tsusyg tsatsahyn tuld tahilyn shireeg bosgoh odort tuund zoriulsan togtooluud ni ene yum. **19** Nadad uilchlehiin tuld Nadad oirtoh Zadokiin ur udmaas garaltai lyevichuudiin tahilch nart nugliin tolooh tahil bolgoj zaluu buhyg chi ogoh yostoi" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **20** "Chi tuunii tsusnaas hesgiig avch, tuuniig tahilyn shireenii dorvon ever bolon bulangiin dorvon ontsog, toirgiin zahad turhegtun. Iinhuu chi tahilyn shireeg tsevershuulj tuunii toloo evleruulliig uildeh yostoi. **21** Nugliin tolooh tahilyn buhyg chi bas avah yostoi. Ter ni ariun gazryn gadna, orgoonii togtooson gazart shataagdah yostoi. **22** Hoyor dahi odort oo sevgui uhnyg nugliin tolooh tahil bolgon orgogtun. Ted buhaar tahilyn shireeg tsevershuulsanii adil tsevershuuleh yostoi. **23** Tuuniig tsevershuulj duusaad oo sevgui zaluu buhyg, bog malaas oo sevgui hutsyg chi orgoh yostoi. **24** Tedgeeriig EZENii omno avchirj, tahilch nart edgeeriin deer davs tsatsaj, shataalt tahil bolgon EZENd orgoh yostoi. **25** Doloo honogiiin tursh nugliin tolooh tahild zoriulan odor bur yamaa beltge. Bas oo sevgui buh bolon bog malaas huts beltgegdeh yostoi. **26** Doloo honogiiin tursh ted

tahilyn shireenii toloo evleruulliig uildej, tuuniig ariusgaj, tiinhuu ted tuuniig ariusgah yostoi. **27** Ted edgeer honoguudyg duusgahad, naim dahi odor bolon tuunees hoish tahilch nar tahilyn shireen deer ta naryn shataalt tahiluudyg bolon eviin tahiluudyg orgoh yostoi. Bi ta naryg huleen avah bolno." gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina gev.

Yezyekiyel 44

44:1 Daraa ni Ter namaig zuun zug uruu harsan ariun gazryn gadna talyn daaman haalgaar butsaan avchirsan bogood haalga ni haagdsan baiv. **2** EZEN nadad aildahdaa — Ene daaman haalga haalttai baih yostoi. Ene ni neegdej bolohgui, hen ch ugeer oroh yosgui. Uchir ni Izrailiin Burhan EZEN ugeer orson yum. Tiim uchraas ene ni haalttai baih yostoi. **3** Noyony huvid gevel, ter EZENii omno talh idehiin tuld noyon shig tend suuh boloi. Ter ni daaman haalgany uudnii tanhimaar oron, bas tuugeer garch yavah yostoi gev. **4** Daraa ni namaig Ter hoid daaman haalgaar orgoonii urd daguulj irev. Namaig harahad, haragtun, EZENii tsog javhlan ni EZENii orgoog duurgesen baiv. Bi nuureeree hosor unav. **5** EZEN nadad aildahdaa — Hunii huu, EZENii orgoonii hamag togtoolyn tuhai bolon tuunii buh huuliin talaar Minii chamd aildah bugdiig zurhendee togtoon, nudeeree uzej, chiheeree sons. Orgoonii uudiig ariun gazryn buh oroh uudnuudtei hamt zurhendee togtoo. **6** Terslegchid boloh Izrailiin gert chi helehdee "Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Izrailiin ger ee. Ta naryn buh jigshuuruud ni hangalttai yum. **7** Ingehdee zurhendee hovch honduuleegui, mahan biyedee ch hovch honduuleegui harihumuusiig Minii ariun gazryg buzarlulahaar tend bailgaj, tuugeer ch barahgui Minii huns boloh ooh, tsusyg orgoh uyedee Minii orgoog buzarlahaar ta nar tend oruulsan. Uchir ni ta naryn hamag jigshuuruud deer nemj ted Minii gereeg huchingui bolgoson. **8** Ta nar Minii ariun zuilsiin uurgiig oorsdoo sahilgui, harin Minii ariun gazryn uurgiig sahiulahaar hari humuusiig ta nar taviv». **9** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Zurhendee hovch honduuleegui, mahan biyedee ch hovch honduuleegui yamar ch hari hun, Izrailiin hovguudiin dund bui buh hari humuusees neg ni ch Minii ariun gazart orj

bolohgui. **10** Harin Izrailiig toorch yavahad Nadaas holdson bogood oorsdiin shuteenuudiin araas dagaj Nadaas toorson lyevichuud ni oorsdiin gem buruugiin toloo shiitgeliig uureh yostoi. **11** Gesen ch ted orgoonii daaman haalgand haruul hijj, orgoond uilchlen Minii ariun gazart uilchlegchid baih yostoi. Ted ard tumnii toloo shataalt tahil ba tahilyg nyadalj, ard tumend uilchleheer tednii omno ted zogsoh bolno. **12** Ted oorsdiin shuteenuudiin omno ard tumend uilchilj, Izrailiin gert gem buruugiin budruuleh chuluu bolson uchraas, tiimiin tul ted oorsdiin gem buruugiin toloo shiitgel uureh yostoi hemeen Bi tednii esreg tangaraglasan» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **13** «Ted Nadad tahilchaaruilchlehiin tuld Nadad oirtoh yosgui, Minii ariun yumsyn alind ch, hamgiin ariun yumsad ch oirtoj bolohgui. Harin ted oorsdiin ichguur bolon oorsdiin uildsen jigshuurt uilsiiig uureh yostoi. **14** Gesen ch orgoonii uureg boloh tuunii buh uilchlel ba tend hiigdeh yostoi buhniig hiilgeheer Bi tedniig tomiloh bolno. **15** Harin Izrailiin hovguudiig Nadaas toorch yavsan uyed, Minii ariun gazryn uurgiiig sahisn, Zadokiin hovguud boloh Lyeviin tahilch nar ni Nadad uilchleheer Nadad oirtoh yostoi. Ted Nadad ooh, tsusyng orgohoor Minii omno zogsoh yostoi» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **16** «Ted Minii ariun gazart oroh yostoi. Ted Nadad uilchilj, Minii uurgiiig biyeluulehiin tuld Minii shireend oirtoh yostoi. **17** Ted dotood hashaany daaman haalgaar orohdoo maalingan huvtsas omsoh yostoi. Dotood hashaany daaman haalganuud bolon orgoon dotor ted uilchilj baihdaa ted nooson huvtsastai baih yosgui. **18** Tednii tolgoid maalingan malgai, uutsand ni maalingan dotuur huvtsas baih yostoi. Holorgoh alivaa yumyg ted biyedee omsoj bolohgui. **19** Ted gadnah hashaa uruu garah uyed, ard tumen uruu gadnah hashaand garah uyed uilchleld omsoj baisan huvtssaa tailj, tedgeeriig ariun tanhimuudad tavih yostoi. Daraa ni oorsdiin huvtssaar ard tumend ariun baidlyg damjuulahguin tuld ted oor huvtsas omsoh yostoi. **20** Bas ted tolgoin usee husah yosgui bolovch oorsdiin tug usnuudiig urt urguulj bolohgui. Ted tolgoin usee zovhon tairah yostoi. **21** Tahilch naryn hen ni ch dotood hashaand oroh uyed dars uuj bolohgui. **22** Ted belevsen, esvel salsan emegteitei gerleh yosgui. Harin Izrailiin geriin ur udmaas ongon ohidyg, esvel tahilchiin belevsersen belevsen emegteig

avah yostoi. **23** Tuunees gadna, ted Minii ard tumend ariun bolon egel jiriin hoorondoh yalgaag zaaj, buzard bolon tsevriig hoorond ni yalgah chadvartai bolgoh yostoi. **24** Margaand ted shuuihin tuld bairaa ezleh yostoi. Ted uuniig Minii togtoolyn daguu shuuh yostoi. Ted bas Minii hamag tovloson bayaruud deer Minii huuli bolon Minii togtooluudyg sahij, Minii amraltyn odriig ariusgah yostoi. **25** Ted uhsen hund oirtoj biyee buzardlah yosgui. Harin etseg, eh, huu, ohin, ah duu, esvel nohort garaagui egch, duuginhee toloo ted oorsdiigoo buzardlah bolno. **26** Ter tsevershuulegdsenii daraa tuund zoriulan doloo honogiig tooloh yostoi. **27** Ter ariun gazart uilchlehiin tuld dotood hashaand ariun gazart oroh odroo ooriin nugliin tolooh tahilyg orgoh yostoi» gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **28** «Tednii ovtei hamaatai ni ene bilee. Bi tednii ov yum. Ta nar tedend Izrailid yamar ch ezemshliig ogoh yosgui. Bi tednii ezemshil yum. **29** Ted ideen orgol, nugliin tolooh tahil, gemiin tolooh tahilyg ideh ba Izraili dotorh alivaa zoriulagdsan zuil ni tedniih boloh boloi. **30** Torol buriin buh anhny ur jimsnuudiin deej ni, ta naryn buh handiv dotroos torol buriin alivaa handiv ni tahilch nart zoriulagdah yostoi. Ta naryn geriin deer yerooliig bailgahyn tuld ta nar zuursan gurilynhaa deejiiig ch bas tahilchid ogoh yostoi. **31** Uhsen, esvel tastchuulsan alivaa shuvuu, esvel araatny huuriig tahilch nar ideh yosgui.

Yezyekiyel 45

45:1 Ta nar ov bolgoh gazryg shavgaar huvaahdaa ter gazryn ariun hesgiig buyuu noogdlyg EZEND orgoh yostoi. Tuunii urt ni horin tavan myangan tohoi, orgon ni arvan myangan tohoi baih yostoi. Ene ni ergen toiron dahi hil hyazgaarynhaa dotor ariun baih yostoi. **2** Uunees gadagsh ergen toirond tavan zuu, tavan zuun tohoi dorvoljin ni ariun gazart zoriulagdsan baih ba ergen toirond tuunii sul gazar baihaar tavin tohoi baih yostoi. **3** Ene gazraas urt ni horin tavan myangan tohoi, orgon ni arvan myangan tohoig ta nar hemj. Tuunii dotor ariun gazar, hamgiin ariun gazar baih boloi. **4** Ene ni ter gazryn ariun heseg baih boloi. Ene ni EZEND uilchleheer oirton irdeg, ariun gazryn uilchlegchid boloh tahilch nart

zoriulagdsan ba tednii geruudiin gazar, ariun gazryn tolooh ariun gazar boloh yostoi. **5** Horin tavan myangan tohoi urttai, arvan myangan tohoi orgontei gazar ni orgoonii uilchlegchid boloh lyeovichuuded bolontednii orshin suuh ezemshil hotuudad ni zoriulagdah yum. **6** Ariun hesgiin noogdlyn hajuugaar orgon ni tavan myangan tohoi, urt ni horin tavan myangan tohoi talbai buhii ezemshliig ta nar hotod ogoh yostoi. Ene ni Izrailiin hamag geriin toloo baina. **7** Noyon ni ariun noogdol ba hotyn ezemshliin hoyor tald gazartai baih yostoi. Ter ni ariun noogdol, hotyn ezemshiltei hillen, baruun tal ni baruun zug uruu, zuun tal ni zuun zug uruu urgeljleh bogood urtaaraa huviudyn negtei adil, baruun hilees zuun hil hurtel baih boloi. **8** Ene ni Izraili dahi ezemshil ni boloh tuunii gazar baih boloi. Tiinhuu Minii noyod Minii ard tumniig hoishid darlahgui, harin ted gazryn uldsen hesgiig ovguudynh ni daguu Izrailiin gert ogoh yostoi». **9** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Izrailiin noyod ta nar hangalttai bolloo. Huchirhiilel, suirliig zailuulj, shudarga yos bolon zovt uilsiig uild. Minii ard tumnees albadan huraahaa boli» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **10** «Ta nar zov hemjuurtei, zov yefa, zov battai baih yostoi. **11** Bat ni homyeryn aravny neg, yefa ni omyeryn aravny negiig bagtaahaar yefa bolon bat adil hemjeet baih yostoi. Tedgeeriin hemjee ni omyeryn daguu baih yostoi. **12** Neg shyekyel horin gyera baih boloi. Horin shyekyel, horin tavan shyekyel ba arvan tavan shyekyel ni ta naryn neg manye baih boloi. **13** Ta naryn orgoh orgol ni ene yum. Ulaan buudain omyeroos yefagiin zurgaany negiig arvain omyeroos yefagiin zurgaany neg, **14** zaagdsan hemjeenii tos (buyuu neg bat tos) kor burees aravny negen batyg (Kor ni arvan bat, esvel neg omyer. Uchir ni arvan bat ni omyertoit tentsuu). **15** Izrailiin ustai gazruudyn hoyor zuun honitoi surgees neg honiig tednii toloo evleruulliig hiihiin tuld ideen orgol, shataalt tahil bolon eviin tahild zoriulagtun» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **16** «Nutgiin hamag ard tumen Izraili dahi noyony tolooh ene orgold ogoh yostoi. **17** Nair naadam, shine saryn bayar ba amraltyn odor, Izrailiin geriin buh tovlogdson bayaruud deer shataalt tahil, ideen orgol, undaan orgoliig hangah ni noyony uureg baih boloi. Izrailiin geriin toloo evleruulliig hiihiin tuld nugliin tolooh tahil, ideen orgol, shataalt tahil ba eviin tahilyg ter hangah

yostoi». **18** Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Negdugeer sard, ug saryn negend ta nar oo sevgui zaluu buhyg avch, ariun gazryg tseverleh yostoi. **19** Tahilch ni nugliin tolooh tahilaas heseg tsusyg avch, tuuniig orgoonii haalgany huree, tahilyn shireenii zahyn dorvon ontsogt bolon dotood hashaany daaman haalgany hureenuuded nyalah yostoi. **20** Toorch bui, esvel genen alivaa hunii toloo ta nar ug saryn doloond iinhuu uildeh yostoi. Tiinhuu ta nar orgoonii toloo evleruullig hiih bolno. **21** Negdugeer sard, ug saryn arvan dorovonii odor ta nar Deeguur Ongoroh bayar buyuu doloo honogiin bayaryg hiih yostoi. Isgeegui talhyg id. **22** Ter odor noyon ooriinhoo toloo bolon nutgiin hamag ard tumend zoriulan nugliin tolooh tahilyn buhaar hangah yostoi. **23** Bayaryn doloo honogiin turshid EZEND shataalt tahil bolgoj doloo honogiin odor burd ni oo sevgui doloon buh, doloon hutsyg bolon odor bur nugliin tolooh tahild neg uhnyg ter hangah yostoi. **24** Ideen orgol bolgon ter neg buhtai hamt neg yefag, neg hutstai hamt neg yefag, neg yefatai hamt neg hin tosyg hangah yostoi. **25** Doldutaar sard, ug saryn arvan tavny odor bayar deer ter uunii adil, doloon honog nugliin tolooh tahil, shataalt tahil, ideen orgol ba tosyg hangah yostoi».

Yezyekiyel 46

46:1 Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. «Dotood hashaany zuun zug uruu harsan daaman haalga ni ajlyn zurgaan odort haalttai baih yostoi. Harin ter ni amraltyn odor bolon shine saryn bayaryn odor neelttei baih yostoi. **2** Noyon ni gadnaas daaman haalgany uudnii tanhimaar orj, daaman haalgany bagany derged zogsoh yostoi. Daraa ni tahilch nar tuunii shataalt tahil bolon eviin tahiluudyg ni hangaad, ter daaman haalgany bosgon deer morgood garah yostoi. Harin daaman haalga ni udesh hurtel haagdah yosgui. **3** Nutgiin ard olon chbas amraltyn odruuded bolon shine saryn bayaruudaar monooh daaman haalgany uudend EZENii omno morgoh yostoi. **4** Amraltyn odroor noyony EZEND orgoh shataalt tahil ni oo sevgui zurgaan hurga ba oo sevgui neg huts baih boloi. **5** Ideen orgol ni hutsand neg yefa bogood hurgatai hamt orgoh ideen orgol ni tuunii ogoh

chadlyn hereer baih ba neg yefad neg hin tos baih boloi. **6** Shine saryn bayaryn odort oo sevgui zaluu buh, bas oo sevgui zurgaan hurga ba neg hutsyg orgoh yostoi. **7** Neg buhtai hamt neg yefag, neg hutstai hamt neg yefag, hurganuudtai hamt ogoh chadlynhaa hereer ter ideen orgoliig hangah yostoi bogood neg yefad neg hin tos baih boloi. **8** Noyon orohdoo daaman haalgany uudnii tanhimaar yavj, garahdaa ter l zamaar yavah yostoi. **9** Gevch nutgiin ard olon tovloson bayaruud deer EZENii omno irehdee hoid daaman haalgaar damjin morgol uildeheer iregch ni omnod daaman haalgaar garch yavah yostoi. Omnod daaman haalgaar orj iregch ni hoid daaman haalgaar garch yavah yostoi. Orj irsen daaman haalgaaraa hen ch butsj garch bolohgui. Harin chigeeree yavsar garah yostoi. **10** Tedniig orj irehed noyon tednii dund orj, tedniig garah uyed ter garah yostoi. **11** Bayar naadam bolon tovloson bayaruud deerh ideen orgol ni neg buhtai hamt neg yefa, neg hutstai hamt neg yefa ba hurganuudtai hamt ogoh chadlynhaa hereer baih yostoi bogood neg yefad neg hin tosbaih boloi. **12** Noyon sain duryn orgol boloh shataalt tahilyg, esvel eviin tahilyg EZEND sain duryn orgol bolgon hangah uyed tuunii toloo zuun tiish harsan daaman haalgyg neene. Amraltyn odort uilddegiin adil ter ooriin shataalt tahil bolon eviin tahilyg orgono. Daraa ni ter garch yavj, tuuniig garch yavsny daraa daaman haalga ni haagdah yostoi. **13** Ta nar odor bur EZEND shataalt tahild zoriulan oo sevgui neg nastai hurgyg beltgeh yostoi. Ogloo bur ta nar uuniig beltgeh yostoi. **14** Mon uunii hamt ta nar ogloo bur ideen orgol boloh yefagiin zurgany neg sain gurilyg chiiglehiin tuld hinii gurvany neg tostoi hamt beltge. EZEND orgoh ideen orgol ni monhod urgeljleh togtool yum. **15** Iinhuu baingyn shataalt tahild zoriulan ogloo bur ted hurga, ideen orgol ba tosyg beltgeh yostoi». **16** Ezen BURHAN iinhuu aildjee. «Herev noyon ooriin ovoos hovguudiinhee ali negend ni beleg ogvol ter ni hovguudiin yum boloh yostoi. Ene ni oviin daguu tednii ezemshil bolno. **17** Harin herev ter ooriin ovoos zarts narynhaa negend beleg ogvol ter ni erh choloololtiin jil hurtel tuuniih baih bolno. Daraa ni ter zuil noyond butsaagdah boloi. Tuunii ov ni zovhon tuunii hovguudiinh bogood tedend hariyaalagdah yostoi. **18** Noyon ni ard tumniig ezemshlees ni hoon gargaj, tednii ovoos avch bolohgui. Ter

hovguuddee ooriin ezemshleeseoviig ogoh yostoi. Ingesneer Minii ard tumnees hen ni ch ooriin ezemshleese taraagdahgui yum»" hemeegtun gev. **19** Daraa ni ter namaig daaman haalgany hajuu dahi uudeer oruulan hoishoo harsan tahilch nart zoriulagdsan ariun tanhimuudad avchrav. Haragtun, baruun talyn hamgiin tsaad zahad negen gazar baiv. **20** Ter nadad — Ene bol tahilch naryn gemiin tolooh tahil, nugliin tolooh tahilyg chanaj, ideen orgoliig jigne h gazar yum. Ene ni ted edgeeriig gadnah hashaand avchirnaaraa ard olond ariun baidlyg damjuulahguin tuld yum gev. **21** Daraa ni ter namaig gadnah hashaand avchirj, hashaany dorvon bulangaar toiruulan yavuulav. Haragtun, hashaany bulan burd jijig hashaa baiv. **22** Hashaany dorvon buland urt ni dochin tohoi, orgon ni guchin tohoi bituu hashaa baisan bogood bulanguud dahi ene dorov ni adil hemjeetei baiv. **23** Tedgeeriin dotor ergen toirond, dorvuuleng ni chuluun egnee hureelj, hureelsen egneenuudiin door chanah gazruud hiigdsen baiv. **24** Daraa ni ter nadad — Edgeer ni orgoonii uilchlegchid ard olny tahiluudyg chanadag gazruud yum gev.

Yezyekiyel 47

47:1 Daraa ni ter namaig orgoonii haalgand butsaaj avchrav. Haragtun, orgoonii bosgony dooroos zuun zug uruu us ursan garch baiv. Uchir ni orgoo zuun tiish harjee. Us ni dooroos, orgoonii baruun gar talaas, tahilyn shireenii omno talaas ursaj baiv. **2** Ter namaig hoid daaman haalgaar gadagsh gargaj, toiruulan zuun tiish harsan gadnah haalga uruu daguulan yavav. Haragtun, us omno talaas alguurhnaar ursaj baiv. **3** Gartaa shugamtai hun zuun tiish yavahdaa myangan tohoig hemjij, namaig shagaind tulsan usan dunduur daguulav. **4** Ter dahin neg myangyg hemjij, namaig ovdgond tulsan usan dunduur daguulav. Ter dahin myangyg hemjij, namaig buselhiid tulsan usan dunduur daguulav. **5** Ter dahin myangyg hemjiv. Us nemegdsen uchraas ene ni minii gatalj chadahaargui gol bolov. Dotor ni selj bolohoor hangalttai ih ustai, gatlay chadahaargui gol baiv. **6** Ter nadad — Hunii huu chi uuniig harav uu? gev. Daraa ni ter namaig goly n eregt butsaan avaachiv. **7** Namaig butsaj irsend, haragtun, goly n

ereg deer neg tald ba nogood mash olon modod baiv. **8** Daraa ni ter nadad aildahdaa — Ene us zuun nutag uruu ursaj, Araba uruu uruudan ochij baigaa yum. Daraa ni ted dalaidd tsutgagdahaar dalain zug ursaj, dalain us ni tsengeg boldog. **9** Gol ursah gazar burd urjin tarhagch amid amitan bur amidrah bolno. Tend asar ih zagas baih bolno. Uchir ni ene us tend ochij, tsengeg bolgoj baigaa. Iinhuu gol ursah gazart buh yum amidrah bolno. **10** Zagaschid tuunii derged zogsoh bolno. Yengyedigees Yenyeglaim hurtel tor tavih gazar baih bolno. Tedgeeriin zagas ni torol zuilseeree Ih Dalain zagas adil ulemj ih bolno. **11** Gevch tuunii namguud ba balchig gazruud tsever bolohgui. Davsnaas bolj tedgeer ni orhigdoh bolno. **12** Golyn hajuugaar ereg deer, neg tald ba nogoo tald ni hool hunsend zoriulah buh torliin modod urgah bolno. Tednii navchnuud hatahgui, jims ni muudahgui. Ted sar bur jims gargah bolno. Uchir ni tedgeeriin us ni ariun gazraas ursan garch baigaa bogood tedgeeriin jims ni huns bolj, tedgeeriin navch ni edgereltiin toloo baih bolno gev. **13** Ezen BURHAN iinhuu aildav. — Ta nar Izrailiin arvan hoyor ovguudyn dund ov bolgon ene gazryg huvaah hil hyazgaaruud ni ene yum. Iosyef hoyor huviig avah yostoi. **14** Ta nar uuniig ov bolgon neg buriig nogootei ni tentsuu huvaah yostoi. Uchir ni uuniig ta naryn ovog deedest ogohoor Bi tangaraglasan bogood ene gazar ta nart ov bolon ochih yostoi. **15** Ene gazryn hil ni ene baih boloi. Hoid tald, Ih Dalaigaas Hyetlony zamaar Zyedadyn hooloi hurtel, **16** Damaskiin hil bolon Hamatyn hiliin hoorond bui Hamat, Byerota, Sibraim bolon Hauragiin hiliin daguu baih Hazyerhattikon yum. **17** Hil ni dalaigaas Damaskiin hil deh Hazaryenand hurtel urgeljilj, hoid tald hoishoo Hamatyn hil hureh yostoi. Ene bol hoid tal bilee. **18** Zuun tald Hauran, Damask, Gilyead ba Izrailiin gazryn hoorondoos Iordan baih boloi. Hoid hilees dorny dalaig hurtel ta nar hemjih yostoi. Ene bol zuun tal yum. **19** Omnod tald uragshaa Tamaraas Myeribatkadyeshiin usyg hurtel urgeljlen, Yegipyetiin gorhi bolon Ih Dalaid hureh yostoi. Ene bol uragshaa omnod tal yum. **20** Baruun tald Ih Dalai baih bogood omnod hilees Lyebohamatyn egts haraldaa hureh yostoi. Ene bol baruun tal yum. **21** Iinhuu ta nar Izrailiin ovguudyn daguu ene gazryg oorsdiinhoo dund huvaagtun. **22** Ta nar oorsdiinhoo dund bolon ta naryn dotor hovguudiig toruulen, ta naryn

dotor suugch hariinhny dund uuniig ov bolgon shavga tatan huvaah yostoi. Ted ta naryn huvid Izrailiin hovguudiin dund uuguul torogsod adil baih yostoi. Izrailiin ovguudyn dund ta nartai hamt tedend onogdoh bolno. **23** Hari hunii suuj bui ovog dotor ni ta nar tuund oviig ni ogoh yostoi gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina.

Yezyekiyel 48

48:1 Ovguudyn ners ni edgeer yum. Hoid hyazgaaraas, Hyetlony zamyn hajuugaar Lyebohamat uruu Damaskiin hil deh Hazaryenanyg hurtel, Hamatyn hajuugaar hoishoo, zuunees baruun URUU urgeljleh ni Danyh bogood neg huvi yum. **2** Dany hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal hurtel, Ashyerynh bogood neg huvi yum. **3** Ashyeryn hiliin hajuutaar zuun talaas baruun tal hurtel Naftaliinh bogood neg huvi yum. **4** Naftaliin hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal hurtel Manassyegiinh bogood neg huvi yum. **5** Manassyegiin hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal hurtel Yefraimynh bogood neg huvi yum. **6** Yefraimyn hiliin hajuutaar zuun talaas baruun tal hurtel Ryeubyeniinh bogood neg huvi yum. **7** Ryeubyenii hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal hurtel Iudagiinh bogood neg huvi yum. **8** Iudagiin hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal hurtel ta naryn tusgaarlah noogdol gazar boloh horin tavan myangan tohoi orgon, urt ni zuun talaas baruun tal hurtel neg huvi gazrynhtai adil bilee. Ariun gazar ni tuunii tovd baih yostoi. **9** Ta naryn EZEND tusgaarlah noogdol gazar ni horin tavan myangan tohoi urt, arvan myangan tohoi orgon baih yostoi. **10** Ariun noogdol ni edgeeriin toloo, tuhailbal tahilch naryn toloo bogood hoishoo horin tavan myangan tohoi urttai, baruun tiish arvan myangan tohoi orgontei, zuun tiish arvan myangan tohoi orgontei, uragshaa horin tavan myangan tohoi urttai baih boloi. EZENii ariun gazar ni tuunii tovd baih yostoi. **11** Izrailiin hovguudiig tooroh uyed lyevichuud toorson shig toorch yavaagui, Minii uurgiig sahisn, Zadokiin hovguudiin ariusgagdsan tahilch nart ene ni zoriulagdana. **12** Ene bol gazryn noogdloos tedend zoriulagdsan noogdol buyuu hamgiin ariun gazar bolohbogood lyevichuudiin hiliin daguu baih yostoi. **13** Tahilch naryn hiliin hajuugaar

lyevichuuded horin tavan myangan tohoi urt, arvan myangan tohoi orgon gazar baih boloi. Buh urt ni horin tavan myangan tohoi, orgon ni arvan myanga baih yostoi. **14** Tuunees gadna, ted uuniihee aliig ni ch hudaldaj, esvel solij bolohgui. Esvel gazryn ene shilmel huviig busdad damjuulj bolohgui. Uchir ni ene bol EZEND ariun yum. **15** Uldsen tavan myangan tohoi orgon, horin tavan myangan tohoi urt gazar bol hotyn niitiin heregleend, suuts bolon zadgai belcheer gazruudad zoriulagdah boloi. Hot ni tuunii tovd baih yostoi. **16** Tuunii hemjee ni edgeer baih boloi. Hoid tald dorvon myanga tavan zuun tohoi, omnod tald dorvon myanga tavan zuun tohoi, zuun tadd dorvon myanga tavan zuun tohoi, baruun tald dorvon myanga tavan zuun tohoi baina. **17** Hotod zadgai belcheer gazruud baih boloi. Hoino ni hoyor zuun tavin tohoi, omno tald hoyor zuun tavin tohoi, zuun tald hoyor zuun tavin tohoi, baruun tald hoyor zuun tavin tohoi baina. **18** Ariun noogdlyn hajuugaar urtaaraa uldsen gazar ni zuun tal uruu arvan myangan tohoi, baruun tiish arvan myangan tohoi baih boloi. Ter ni ariun noogdlyn hajuugaar baih yostoi. Tuunii urgats ni hotyn hodolmorchdiin huns boloh boloi. **19** Izrailiin buh ovguudaas garsan hotyn hodolmorchid uuniig hagalah yostoi. **20** Buhelnoogdol ni horin tavan myangyg haritsuulah ni horin tavan myangan tohoi baih boloi. Ta nar ariun noogdol boloh dorvoljin talbaig hotyn ezemshiltei hamt tusgaarlah yostoi. **21** Ariun noogdol bolon hotyn ezemshliin neg tal ba nogoo tald uldeh gazar ni noyonyh boloi. Noogdlyn horin tavan myangan tohoin urd tald zuun hil hurtel bolon baruun tiish horin tavan myangan tohoin urd tald baruun hil hurtel, huviudyn hajuugaarh ni noyonyh baih boloi. Ariun noogdol ba orgoonii ariun gazar ni tuunii gold baih yostoi. **22** Noyond hariyaalagdah gazryn gold bui lyevichuudiin ezemshil bolon hotyn ezemshlees busad ni, Iudagiin hil ba Byeniaminy hiliin hoorondoh buh yums bol noyonyh baih yostoi. **23** Uddsen ovguudyn huvid gevel, zuun talaas baruun tal hurtel Byeniaminyh bogood neg huvi yum. **24** Byeniaminy hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal hurtel Simyeonyh bogood neg huvi yum. **25** Simyeony hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal hurtel Issaharynh bogood neg huvi yum. **26** Issaharyn hiliin hajuutaar zuun talaas baruun tal hurtel Zyebulunyh bogood neg huvi yum. **27** Zyebulunyh hiliin hajuugaar zuun talaas baruun tal

hurtel Gadyh bogood neg huvi yum. **28** Gadyh hiliin hajuutaar omno tadd uragshaa hil ni Tamaraas Myeribatkadyeshiin us, Yegipyetiin gorhi bolon Ih Dalaid hurtel baih yostoi. **29** Ene bol Izrailiin ovguudad ov bolgon ta naryn shavga hayaj huvaah gazar yum. Edgeer ni tednii huviud yum» gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. **30** Hotyn garah haalganuud ni edgeer yum. Hoid tadd dorvon myanga tavan zuun tohoi hemjeetei bogood **31** hotyn daaman haalganuud ni Izrailiin ovguudaar nerlegdje. Hoid zugt gurvan daaman haalga buyuu Ryeubyenii daaman haalga neg, Iudagiin daaman haalga neg, Lyeviin daaman haalga neg baih boloi. **32** Zuun tald dorvon myanga tavan zuun tohoi bogood gurvan daaman haalga buyuu Iosyefyn daaman haalga neg, Byeniaminy daaman haalga neg, Dany daaman haalga neg baih boloi. **33** Omno zugt dorvon myanga tavan zuun tohoi hemjeetei bogood gurvan daaman haalga buyuu Simyeony daaman haalga neg, Issaharyn daaman haalga neg, Zyebuluny daaman haalga neg baih boloi. **34** Baruun tald dorvon myanga tavan zuun tohoi bogood gurvan daaman haalga buyuu Gadyh daaman haalga neg, Ashyeryn daaman haalga neg, Naftaliin daaman haalga neg baih boloi. **35** Hotyn toirog ni arvan naiman myangan tohoi baih yostoi. Ter odroos hotyn ner ni "EZEN end baina" gej baih yostoi gev.

Daniyel 1

1:1 Iudagiin haan Iyehoiakimyn haanchlalyn gurav dahi jild Vavilony haan Nyebuhadnyezar Iyerusalimd irj, hotyg buslen avav. **2** Iudagiin haan Iyehoiakimyg Burhany orgoonii zarim savnuudyn hamt Nyebuhadnyezaryn gart Ezen ogsond, tedgeeriig Shinaryn nutag uruu ooriin burhny gert avchran, burhnyhaa san homrogt taviv. **3** Tegeed haan taiganuudynhaa terguun Ashpyenazd, survaljit ger bulees hiigeed yazguurtnuudaas oroitsuulan Izrailiin hovguudees zarimyg avchrahyg tushaav. **4** Ted biye mahbodyn talaar sogoggui, uzesgelen togs, mergen uhaany buh salbart garguud hiigeed oilgots ba yalgan salgah chadvar zayaasan, haany ordond uilchlen zutgeh chadvartai zaluus baih yostoi bailaa. Haan tedend haldyeichuudyn hel, uran zohiol zaahyg tushaav. **5** Haan tedend ooriin amttan shimtten bolon uudag darsnaas odor bur huvi hurteen, gurban jil surgahaar togtooson. Hugatsaa duusahad ted haany huviin uilchleld orj zutgeh bailaa. **6** Tednii dund Iudagiin hovguudees Daniyel, Hanania, Mishayel, Azaria nar baiv. **7** Taiganuudyn terguun tedend shine ner ogov. Tereer Daniyelyg Byeltyeshazar, Hananiag Shadrah, Mishayelyg Myeshah, Azariag Abyednyego gej nerlev. **8** Harin haany amttan shimttenees bolon tuunii uudag darsnaas huvi hurten biyee buzarlahgui gej Daniyel setgeldee shiidev. Tiimees ooriigoo buzarlahgui baih talaar tereer taiganuudyn terguulegchees guiv. **9** Burhan Daniyeld taiganuudyn terguulegcheer damjuulan hair hiigeed orshooliig uzuulev. **10** Taiganuudyn terguulegch Daniyeld — Ta naryn idee, undaag zaaj ogson ooriin ezen haanaas bi aij baina. Ta naryn nuur tsarai uye tengiin chini zaluusyn tsarainaas yadruu baihyg ter uzvel yuu boloh ve? Tegvel ta naryn uildel minii tolgoig haany omno tsaazaar avahuulahad hurgeh yum hemeev. **11** Gevch Daniyel, ooriig ni bolon Hanania, Mishayel, Azaria naryg hargalzuulahaar taiganuudyn terguunii tomilson hargalzagchid handan — **12** Ta booluudaa arvan odor turshij, bidend ideh nogoo, uuh usyg hangaj ogooch. **13** Tegeed bidnii tsaraig bolon haany shilmel ideenees idegch zaluusyn tsaraig ooro haritsuulan uzej, harsan zuilsiinhee daguu booluudaa yaahaa ooro shiidne uu hemeen oguulev. **14** Tereer ene talaar

sonsoj, arvan odriin tursh tedniig soriv. **15** Arvan odriin etsest harahad haany amttan shimttenees hurtsen buh zaluusaas ted iluu targan tsatgalan, tsarai zus ni iluu ongolog baiv. **16** Iimd hargalzagch tednii shilmel idee, uuh yostoi darsyg ni ogohoo bolij, tedend nogoo ogsoor bailaa. **17** Ene dorvon zaluud Burhan uran zohiol ba mergen uhaany buh salbart medleg ba oyuuny chadvaryg ogov. Daniyel buh torliin uzegdel hiigeed zuudiig oilgodog bailaa. **18** Tedniig taniltsuulahad beltgeheer haany togtooson odruudiin etsest taiganuudyn terguun tedniig Nyebuhadnyezart baraalhuullaa. **19** Haan tedentei yariltssand, ted bugdiin dotroos Daniyel, Hanania, Mishayel, Azaria nartai en tentseh hun neg ch baigaagui. Ted haany huviin uilchleld orloo. **20** Haan tedentei mergen uhaan bolon medlegiin buhii l asuudlaar zovloldoj uzehed ooriinh ni haant ulsyn dotor bui hamag ilbechin, zurhaich naraas arav dahin iluu bolohyg ni olj medlee. **21** Daniyel Koryesh haany neg deh jil boltol bailaa.

Daniyel 2

2:1 Nyebuhadnyezaryn haanchlalyn hoyor dahi jild tereer heden zuud zuudelsnii ulmaas setgel ni hyamarch, noir ni huljih boljee. **2** Haan zuudnuudee tailuulahyn tuld ilbechid, zurhaichid, merge tologchid, haldyeichuudyg duudah tushaal ogchee. Ted irj, haany omno zogsov. **3** Haan tedend — Bi negen zuud zuudlev. Ter zuudniihee uchir tohiolyg oilgohson gej setgel mini shanalj baina gev. **4** Haddyeichuud haand aramyeyi heleer — Haan mini, monh nasaltugai. Ta booluuddaa zuudee yarival bid taillyg ni ailtgaya hemeev. **5** Haan haldyeichuudad hariulan — Minii tushaal bat baina. Herev ta nar nadad ter zuud bolon tuunii taillyg es meduulbel, ta naryg moch mochoor chini tastchin hayah bogood ta naryn geruudiig oovoolson hog bolgono. **6** Harin ta nar zuud bolon tuunii taillyg ailtgaval nadaas belguud hiigeed shagnal ba augaa hundetgeliig hurteh bolno. Tiimees zuud ba taillyg ni nadad helegtun gev. **7** Ted hoyor dahia hariulan, — Haan ta booluuddaa zuudee yarigtun. Tegvel bid taillyg ni ailtgaya hemejee. **8** Haan — Ta nar minii tushaal bat gedgiig medsen uchir tsag hojihyn tuld une hayaltsaj baigaag chini bi lavtai medej baina. **9**

Herev ta nar nadad zuudiig meduulehgui bol ta nart zoriulsan gantshan zarlig bii. Uchir ni nohtsol baidal oorchlogdoh hurtel ta nar minii omno hudal ba mehleliin ugsiig yarihaar huivaldsan baigaa. Tiim uchraas nadad zuudiig yarigtun. Tegvel ta naryg taillyg ni ailtgaj chadna gedgiig bi medeh bolno hemeen hariulav. **10** Haldyeichuud haand hariulan, — Uuniig haand helj chadah hun gazar delhii deer neg ch ugui, mon yamar ch augaa haan, esvel udirdagch iimerhuu zuiliig yamar ch ilbechin, zurhaich, Haldyei hunees hezee ch asuuj baigaagui. **11** Tuugeer ch barahgui haany asuusan zuil hetsuu bogood uuniig mahan bodior ul orshigch burhdaas oor hen ch haand ailtgaj chadahgui gev. **12** Uunees bolj haan egduutsej, mash ih uurlaj hilegnen, Vavilony buh mergediig ustgahyg tushaav. **13** Mergediig honooh tuhai zarlig ch garchee. Daniyel bolon tuunii nohdiig honooh gej haiv. **14** Vavilony mergediig honoon alahaar yavj bui haany biye hangaalagchdyn ahmad Ariohtai Daniyel uhaalgaar, bolgoomjtoi yariltsav. **15** Tereer haany ahmad Ariohtai asuun, — Haany tushaal yaagaad iim hoishluulshgui baigaa yum be? gesend, Ariohtai Daniyeld ene hergiin talaar meduulev. **16** Daniyel dotogsh orj, haand zuudnii taillyg ailtgahyn tuld tsag hugatsaa ogohiig haanaas guiv. **17** Daraa ni Daniyel gertee hariad, ooriin nohod Hanania, Mishayel, Azaria nart ene hergiin talaar meduulev. **18** Daniyel bolon tuunii nohod Vavilony busad mergedtei hamt ustguulahguin tuld ene nuutsyn talaar tengeriin Burhanaas orshool avahaar guihyg Daniyel tednees husev. **19** Ene nuuts Daniyeld shoniin uzegdel dotor ilchlegdje. Tegeed Daniyel tengeriin Burhanyg magtav. **20** Daniyel helehdee — Burhany ner uurd monhod magtagdah boltutai. Uchir ni mergen uhaan hiigeed huch chadal Tuuniih. **21** Tsag hutatsaa bolon erin zuunuudyg oorchildog negen bol Ter mon. Tereer haadyg bosgoj, unagadag. Tebeer mergeded mergen uhaanyg, uhaaragch humuust medlegiig ogdog. **22** Ter l gun hiigeed nuuts yumsyg ilchildeg. Tereer haranhui dotor yuu baidgiig meddeg bogood gerel Tuuntei hamt orshdog. **23** Minii etseg ovgoiin Burhan, Tand bi talarhal, magtaalyg orgoo. Uchir ni Ta nadad mergen uhaan bolon huch chadlyg ogson bilee. Odoo ch gesen bidnii Tanaas guisan zuiliig Ta nadad meduulsen yum. Ta haany shaardsan zuiliig bidend meduulsen bilee gev. **24** Tiim uchraas Vavilony mergediig

ustgahaar haanaar tomilogdson Arioh deer Daniyel ohood, — Vavilony mergediig buu ustgagtun! Namaig haany omno avaach. Tegvel bi zuudniih ni taillyg haand ailgaya gev. **25** Tegehed Arioh Daniyelyg haany omno hurdan daguulj ohood, haand iinhuu helev. — Iudagaas irsen olzlogdogsdyndotroos haand zuudniih ni taillyg helj chadah huniig bi olloo. **26** Byeltyeshazar hemeeh nertei Daniyeld handan haan — Minii zuudelsen zuud bolon tuunii taillyg chi nadad meduulj chadah uu? gejee. **27** Daniyel haany omno hariulan, — Haany asuusan nuutsyg merged, zurhaichid, ilbechid, tologch naryn ali ni ch haand meduulj chadahgui. **28** Harin nuutsuudyg ilchildeg Burhan tengert baidag bogood hojmyn odruuded yuu tohioddohyg Tereer Nyebuhadnyezar haand meduuljee. Tany zuud buyuu tanyg orondoo baihad oyuun sanaand tani uzsen uzegdel iim boloi. **29** Haan mini, ta orondoo baih uyed tany bodluud ireeduid boloh zuils uruu handsan bogood nuutsuudyg ilchildeg Negen tand yuu bolohyg meduulsen baina. **30** Gevch nadad ene nuutsyg meduulsen ni minii doktor bui mergen uhaan oor amid huniiehes iluu uchraas bus, harin ene taillyg haand meduulj, tand oyuun bodold chini bui bodluudyg oilguulahyn tuld yum. **31** Haan mini, tanyg harj baital negen asar tom barimal uzegdjee. Yer busyn surleg, aguu tom ter barimal ni tany omno baisan bogood tuunii durs ni aimshigtai bailaa. **32** Enehuu barimlyn tolgoi ni shijir altaar, tseej ba hoyor gar ni mongoor, hevlii ba guya ni hurleer, **33** shilbe ni tomroor, tavhai ni tomor bolood shavryn holimogoor hiigdsen bolgoo. **34** Tanyg harsaar baihad hunii gar hurelguigeer negen chuluu tsavchigdaj, ter barimlyn tomor shavryn holimogooos butsen tavhai uruu ni tsohij, hesegbolgon butaljee. **35** Tegeed tomor, shavar, hurel, mongo, alt ni bugd negen zereg butran, zun teeremdsen tariany hiveg met boljee. Salhi tuuniig hiisgej, or morgui alga bolgov. Harin ter barimlyg but tsohison chuluu ni asar tom uul bolood buh delhiig duurgejee. **36** Zuud ni iim baisan bolgoo. Odoo bid zuudniih uchryg haany omno helj ogye. **37** Haan mini, ta bol haadyn haan. Tengeriin Burhan tand haanchlal, erh medel, huch chadal ba aldryg ogson bilee. **38** Alivaa nutagt nutaglah hunii hovguud, heeriin araatan bolon ogtorguin shuvuudyg Tereer tany gart ogch, zahiruulsan bolgoo. Ta bol terhuu altan tolgoi mon. **39** Tanaas hoish tanyhaas buurai

negen haanchlal bii boloh bogood daraa ni gurav dahi hurlen haanchlal garch iren, buh delhiig zahirna. **40** Daraa ni tomor met huchtei dorov deh haanchlal garna. Tomor ni hamag yumyg evdej nuraadgiin adil ter haanchlal busad buh haanchlalyg heseg bolgon butlah bolno. **41** Tany uzseneer tomor ba shavryn holitsnoos butsen tavhai bolon holiin huruunuud bol huvaagdsan haanchlal baih bolno. Gehdee tany uzseneer tomor ni jiriin shavartai holildsontoi adil ter haanchlal tomriin huchtei baih yum. **42** Holiin huruunuudyn neg heseg ni tomor, nogoo heseg ni shavar baisny adil ter haanchlalyn zarim heseg ni huchtei baih atal nogoo heseg ni hevreg baih bolno. **43** Ta tomriig jiriin shavartai holildsonyg uzsen met tedgeer ni hunii ureer hoorondoo holildoh bolno. Harin tomor ni shavartai holilddogguin adil tedgeer ni ch hoorondoo naaldahgui yum. **44** Tedgeer haadyn uyed hezee ch ustashgui neg haanchlalyg tengeriin Burhan baiguulah bogood ter haanchlalyn erh medel ni busad ard tumnii gart orohgui. Ter ni tedgeer buh haanchlalyg butlan sonooh bolovch ooro monhod baih yum. **45** Hunii gar hurelguigeer uulaas negen chuluu tsavchigdan, tomor, hurel, shavar, mongo, altyg evdlehiig ta uzsen shig ireeduid yuu boloh tuhai aguu ih Burhan haand meduulsen yum. Ene zuud unen bogood tuunii tailal ni itgemjtei yum hemeen oguulev. **46** Tegehed Nyebuhadnyezar haan nuureeree gazar unaj, Daniyeld mehij yoslon, tuund zoriulan tahil orgoj, anhiluun utlaga uugiulahyg tushaav. **47** Haan Daniyeld hariulan, — Chi ene nuutsyg ilchilj chadsan bolohoor uneheer chinii Burhan bol burhdyn Burhan, haadyn Ezen bogood nuutsyg ilchlegch mon bilee gev. **48** Haan Daniyelyg devshuulen, tuund olon aguu belguudiig ogood, Vavilony buh mujiig tuugeer zahiruulj, Vavilony hamag mergediin terguun zahiragch bolgov. **49** Daniyel haand huselt gargasny daguu Shadrah, Myeshah, Abyednyego naraar haan Vavilony mujiin udirldlagyg zahiruulav. Daniyel haany ordond suusan bolgoo.

Daniyel 3

3:1 Nyebuhadnyezar haan altan horog buteesen bogood ondor ni jaran tohoi, orgon ni zurgaan tohoi baijee. Tereer tuuniig Vavilony mujiin

Duragiin tald bosgov. **2** Tegeed Nyebuhadnyezar haan ooriin bosgoson horgiin neeltiin yoslold oroltsuulahaar udirdagchid, noyod, amban, said, zasag darga nar, jasyn nyarav, shuutchid, buh mujiin zahiragchdyg tsutluulahaar zarlig ilgeejee. **3** Ingeed udirdagchid, noyod, amban, said, zasag darga nar, jasyn nyarav, shuugchid, buh mujiin zahiragchid Nyebuhadnyezar haany bosgoson horgiin neeltiin yoslold tsutlaad, Nyebuhadnyezaryn bosgoson horgiin omno zogsotsgoov. **4** Tunhaglagch changa duugaar tunhaglan — Ard tumen, undestnuud bolon buh heltnuud ee, ta nart tushaal ogogdson bilee. **5** Ta nar buree, limbe, yatga, huur, bosoo yatga, bag bishguur hiigeed buh torliin hogjmiin duut sonsmogts sogdon, Nyebuhadnyezar haany bosgoson altan horogt morgogtun. **6** Harin sogdoj morgoogui heniig ch bolov durlzsen galtai zuuhand ter darui hayah bolno gev. **7** Tiim uchraas buh ard tumen buree, limbe, yatga, huur, bosoo yatga, bag bishguur hiigeed buh torliin hogjmiin duut sonsmogts, buh ard tumen, undestnuud bolon buh heltnuud sogdoj, Nyebuhadnyezar haany bosgoson altan horogt morgov. **8** Ter uyed zarim haldyeichuud oirton irj, iudyeichuudiig buruushaav. **9** Ted Nyebuhadnyezar haand hariulan — Haan mini, monh nasaltugai! **10** Haan mini, buree, limbe, yatga, huur, bosoo yatga, bag bishguur hiigeed buh torliin hogjmiin duug sonsson hun buhen sogdoj, altan horogt morgohiig shaardsan zarligiig ta gargasan bilee. **11** Gevch sogdoj morgoogui heniig ch bolov durlzsen galtai zuuhand hayah bolno. **12** Vavilony mujiin udirdlagyg hariitsuulan tany tomilson Shadrah, Myeshah, Abyednyego zereg zarim iudyeichuud bii. Edgeer humuus haan tanyg ul oishoon, tany burhdad es uilchlen, mon tany bosgoson altan horogt morgodoggui gev. **13** Tegehed, hilegnen uurlasan Nyebuhadnyezar haan Shadrah, Myeshah, Abyednyego naryg avchrahyg tushaasand, ted haany omno hurgegden irev. **14** Nyebuhadnyezar tedend — Shadrah, Myeshah, Abyednyego nar aa, ta nar minii burhdad uilchildeggui bolood minii bosgoson altan horogt morgodoggui gedeg ni unen uu? **15** Ta nar odoo buree, limbe, yatga, huur, bosoo yatga, bag bishguur hiigeed buh torliin hogjmiin zemsgiin duug sonsmogts minii buteesen horogt morgohod belen baival sainsan. Harin ta nar morgohgui bol durlzsen galtai zuuhand ter darui hayagdana. Yamar

burhan minii garaas ta naryg avarch chadah bilee? gev. **16** Shadrah, Myeshah, Abyednyego nar haand hariulan, — Nyebuhadnyezar aa, ene hergiin talaar tand hariulah hereg bidend baihgui. **17** Negent iim bolson bol, bidnii uilchildeg Burhan bidniig drelzsen galtai zuuhnaas avarch chadah bogood haan mini, Ter bidniig tany garaas avarna. **18** Harin herev tegehgui baisan ch, haan mini, bid tany burhdad uilchlehgui, mon tany bosgoson altan horogt morgohgui gedgiig ta medtugei gev. **19** Tegehed Nyebuhadnyezar uur hilend avtaj, Shadrah, Myeshah, Abyednyego nart handan tsarai ni huvirchee. Zuuhyg jiriin uyeiinhees doloo dahin huchtei gallahyg tereer tushaav. **20** Shadrah, Myeshah, Abyednyego naryg huleed, drelzsen galtai zuuhand hayahyg tsergiinhen dotroos zarim zorigt daichdad ter tushaav. **21** Tegeed tedniig omd, deel, tolgoim onsgol bolon busad buh huvtsastai ni hulj, drelzsen galtai zuuhand hayav. **22** Haany tushaal yaaraltai, zuuh mash haluun baisan uchraas Shadrah, Myeshah, Abyednyego naryg avchirsan humuusiig galyn dol shataaj alav. **23** Harin Shadrah, Myeshah, Abyednyego hemeegdeh edgeer gurban hun huleetei chigeeree drelzsen galtai zuuh uruu unav. **24** Daraa ni Nyebuhadnyezar haan gaihaj, yaaran bosoj irlee. Tereer ooriin deed tushmedees — Bid gurban hun hulj, gal uruu hayasan bish uu? gej asuusand, ted haand hariulan — Tiim ee, haan mini gev. **25** Haan — Haraach! Huleesgui, gemtelgui dorvon hun gal dund yavj baigaag bi harj baina. Dorov deh ni burhdyn hovguun met torhteij yum gev. **26** Nyebuhadnyezar drelzsen galtai zuuhny haalgand oirtoj ohood, — Hamgiin Deed Burhany zarts nar boloh Shadrah, Myeshah, Abyednyego nar aa, naashaa garch, oirton iregtun gejee. Tegehed Shadrah, Myeshah, Abyednyego nar gal dundaas garch irev. **27** Buh aimgiin udirdagchid, tsergiin noyod, tushmed hiigeed haany zovlogch nar toiron buchij, tedgeer gurban huniig uzehed, tednii biye gald gemteegui, us ni ch huilagdaagui, deeliinh ni ongo ch huviraagui, tednees tulenhii uner ch unertsengui. **28** Nyebuhadnyezar — Shadrah, Myeshah, Abyednyego naryn Burhan magtagdah boltugai. Tereer tenger elchee ilgeej, Oort ni itgedeg, haany tushaalyg zorchij, oorsdiin Burhanaas gadna oor yamar ch burhand uilchlehgui bogood morgohgui gej oorsdiin biyeiig tushaan ogson zarts naraa avarsan bilee. **29**

Tiimees Shadrah, Myeshah, Abyednyego naryn Burhany esreg evgui yum yarih alivaa ard tumen, undesten, heltnii biyeiig moch mochoor ni tsavchin, geriig ni unsen tovorgo bolgohyg bi tushaaj baina. Yuu gevel ingej avarch chadah oor burhan baihgui yum gev. **30** Tegeed haan Shadrah, Myeshah, Abyednyego naryg Vavilony mujid tushaal devshuulev.

Daniyel 4

4:1 Buh delhiid amidardag buh ard tumen, undesten, heltenguudiin Nyebuhadnyezar haan — Ta naryn amar amgalan byalhah boltugai. **2** Hamgiin Deed Burhany nadad uildsen temdeg, gaihamshguudyg tunhaglah ni zov gej bi bodloo. **3** Tuunii temdguud yamar aguu ve! Tuunii gaihamshguud yamar huchirheg ve! Tuunii haanchlal bol uurdiin haanchlal, Tuunii noyorhol uyees uyed orshino. **4** Nyebuhadnyezar bi ooriin gert taivan baij, ooriin ord harshid amgalan suuj bailaa. **5** Bi negen zuud zuudelsend ter ni namaig ailgajee. Orondoo hevteh uyed bii bolson edgeer tosoolluud bolon oyuun bodold mini bui uzegdluud namaig tugsheeseer bailaa. **6** Iimees zuudnii taillyg nadad meduulehiin tuldu Vavilony buh mergediiig minii omno avchrahyg bi tushaasan. **7** Ilbechid, zurhaichid, haldyeichuud bolon tologchid irsend bi tedend zuudee helsen bolovch ted nadad taillyg helj chadaagui. **8** Gevch etsesht ni minii burhny neriin yosoor Byeltyeshazar gej nerlegdsen bogood ariun burhdyn sunstei Daniyel minii omno irsend tuund bi zuudee helehdee, **9** "Ilbechdiin terguun Byeltyeshazar aa, ariun burhdyn suns chinii doktor baigaa bogood yamar ch nuuts chamaig muharduuddaggui gedgiig bi medej baigaa hoino minii uzsen zuudnii uzegdliig tailaltai ni hamt nadad helj ogogtun. **10** Bi orondoo hevtej baij hoorond minii oyuun uhaan dahi uzegdluud iim bailaa. Bi harj bailaa, getel haragtun, delhiin gold negen mod urgasan bogood aguu ondor mod baiv. **11** Ter mod sugliin urgaj, hatuuran buduurch, ondor ni tengert tulsan bogood delhiin zah hyazgaaryg hurtel haragdahaar tom bolov. **12** Tuunii navchis saihaan, ur jims ni elbeg bogood tuun deer buh humuust hureltsehuits idee baiv. Heeriin araatnuud suudert ni horgodoj, ogtorguin shuvuud mochir deer ni amidarch, buh amid amitad tuunees

hoollov. **13** Bi orondoo hevtej baihdaa oyuun uhaand mini bui uzegdel dotor harahad ariun negen, tenger elch met haruul tengerees buuj irjee. **14** Tereer hashhirsch «Modyg tsavchij, mochruudiig ni hyarga. Navchsyg ni segsren unagaj, ur jimsiig ni taraan haya. Araatnuudyg dooroos ni hooj, shuvuudyg mochroos ni urgee. **15** Gevch hojuulyg ni undesnuudtei ni hamt gazart uldee. Harin tuuniig tomor ba hurlen tatlagaar baglaj, heeriin shinehen ovson dund bailga. Tereer tengeriin shuudert norj, araatnuudtai hamt gazryn ovson dund baig. **16** Tuunii oyuun uhaan ni huniiehes oorchlogdoj, tuund araatny oyuun uhaan ogogdoj, iinhuu doloon tsag uyeiig ongoruuleg. **17** Ene bol tenger elch met haruuluudyn zarlig bogood ene ni ariun negnuudiingargasan shiidver. Ene ni Hamgiin Deed Negen hun torolhtnii haanchlalyg zahirsch, Ooriin hussen hundee tuuniig ogch, hamgiin doord huniig ch gesen haan shireend zaldgiig humuust meduulehiin tuld yum»gev. **18** Ene bol Nyebuhadnyezar haan minii uzsen zuud yum. Odoo Byeltyeshazar chi uunii taillyg helj og. Uchir ni minii haanchlalyn mergedees hen ni ch uunii taillyg nadad helj chadsangui. Harin ariun burhdyn suns chamd baigaa uchir chi chadna" hemeen oguulev. **19** Tegehed Byeltyeshazar nertei Daniyelyn bodluud ooriig ni tugsheen tereer heseg zuur ain zogsloo. Haan tuund "Byeltyeshazar aa, ene zuud esvel tuunii tailal chamaig buu tugsheeg" gesend, Byeltyeshazar hariulan "Ezen mini, ene zuud tanyg uzen yadagchdad, tailal ni tany daisnuudad heregjdeg chboloosoi. **20** Haan tany uzsen ter mod buyuu sugliin urgaj, hatuuran buduurch, ondor ni tengert tulj, delhiin zah hyazgaar hurtel haragdahaar tom bolson bogood **21** navchis ni saihan, ur jims ni elbeg bogood buh humuust hureltseheer idee boldog, heeriin araatnuud suuder door ni horgodoj, ogtorguin shuvuud mochir deer ni suutsgaasan ter mod bol **22** haan mini, ta ooroos mon. Uchir ni ta aguu bolj huchirhegjeed, tany sur javhlan tengert tulj, tany erh medel delhiin hyazgaart hursen. **23** Haany harsan ariun negen, tenger elch met haruul tengerees buuj ireed, «Modyg tsavchij, ustga. Zovhon tuunii hojuulyg undesnuudtei ni gazart uldeej, harin tomor ba hurlen tatlagaar baglaj, heeriin shinehen ovsanii dund bailga. Tereer tengeriin shuudert norj, heeriin araatnuudtai hamt doloon tsag uyeiig ongortol baig» gejj helsen. **24** Haan

mini, tailal iim baina. Minii ezen haand irsen Hamgiin Deed Negenii zarlig ene bilee. **25** Ta humuusees hoogdoj, tany orshih gazar heeriin araatnuudtai hamt baij, ta uher met ovs idej, tengeriin shuudert norj, Hamgiin Deed Negen ni hunii haanchlalyg zahirch, Ooriin hussen hundee tuuniig ogdgiig ta oilgoh hurtlee ene meter doloong uyeiig ongoroono. **26** Modny hojuulyg undesnuudtei ni uldee gesen zarlig uuntei holbootoi bogood zahirdag ni Tenger gedgiig ta uhaarsny daraa tanyhaanchlal bat togtoh bolno. **27** Hiimees haan mini, minii zovlogoo tand taalagdah boltutai. Zov shudargyg uildseneer nugluudeesee salj, yaduust enerel uzuulsneer gem buruugaa arilgagtun. Tegvel tany hogjil tsetsegel urtsaj magadgui" gev. **28** Ene buh hereg Nyebuhadnyezar haand biyelev. **29** Arvan hoyor saryn daraa tereer Vavilony ord harshiin deever deer zugaalj bailaa. **30** Haan "Bi ooriin aguu ih hucheeree, ooriin sur javhlangiin aldryn toloo ooriin hot bolgoj ooroobuteen bosgoson aguu ih Vavilon ene bish uu?" gelee. **31** Ene ug haany amand baij zuur tengerees neg duu garch, "Nyebuhadnyezar haan aa, chamd uuniig heliye. Hemjeelshgui erh medliig chamaas zailuulsan bogood **32** chi humuusees hoogdoj, chunii orshih gazar heeriin araatnuudtai hamt baij bolno. Chi uher met ovs idej, Hamgiin Deed Negen hunii haanchlalyg zahirch, Ooriin hussen hundee tuuniig ogdgiig chi oilgoh hurtlee ene meter doloong uyeiig ongoroob bolno" gev. **33** Ter darui Nyebuhadnyezaryn talaarh ene ug biyelelee oljee. Tereer humuusees hoogdoj, uher met ovs idej ehlen, us ni burgediin od met, hums ni shuvuuny savar met bolon urgatal tuunii biye tengeriin shuudert norjee. **34** Harin ter tsag uyeiin etsest Nyebuhadnyezar bi tenger ood oliin harsan bogood minii saruul uhaan nadad ergej irsend, bi Hamgiin Deed Negeniig magtaj, monhod orshdog Tuuniig hundetgen magtav. Uchir ni Tuunii erh medel monhiin erh medel bogood Tuunii haanchlal uyeiin uyed orshino. **35** Gazar delhiin buh orshin suugchid yuu ch bish gej tootsogddog. Harin Tereer tengeriintserguuded ch, gazar delhiin orshin suugchidyn dund ch gesen Ooriin husleer uilddeg. Hen ch Tuunii mutryg horijchadahgui bogood "Ta yuu hiisen yum be?" gej asuuh hun neg ch ugui. **36** Ter uyed minii saruul uhaan nadad ergen irjee. Minii haanchlalyn aldryn toloo minii ner aldar bolon sur javhlan nadad ergen irev. Minii zovlogchid bolon

survaljit garaltai humuus namaig erelhiiljee. Iinhuu minii hemjeelshgui erh nadad dahin ogogdoj, aguu baidal nadad nemegdev. **37** Odoo Nyebuhadnyezar bi tengeriin Haanyg magtan, orgomjlon, hundelj baina. Uchir ni Tuunii buh uils unen bogood Tuunii zamuud zov bilee. Tereer bardam yavj bui huniig daruu bolgoj chadna.

Daniyel 5

5:1 Byelshazar haan ooriin myangan yazguurtand zoriulan ih nair hiiij, myangan yazguurtantai hamt dars uuj baiv. **2** Byelshazar dars amsaad, Iyerusalimd baisan sumees ooriin etseg Nyebuhadnyezaryn avchirsan alt, mongon junznuudeer haan, tuunii yazguurtnuud, tuunii hatad bolon tuunii tatvar emsiig uulgahyn tuld tedgeeriig avchruulahyg tushaav. **3** Tegeed ted Iyerusalim dahi Burhany orgoo boloh sumees avagdsan altan junznuudiig avchirsand, haan, tuunii yazguurtnuud, tuunii hatad bolon tuunii tatvar ems tuugeer uuv. **4** Ted dars uugaad alt, mongo, hurel, tomor, mod, chuluugaar hiisen burhdyg magtav. **5** Genet hunii garyn huruunuud garch iren, denluunii esreg tald haany ordny hanyn shavaasan deer bichij ehlev. Haan bichij baigaa garyn aryg harav. **6** Tegehed haany tsarai tsonhiiij, bodluud ni tuuniig tugsheeij, tashaanyh ni uye moch ni sularch, ovdog ni chichirch ehlev. **7** Haan zurhaichid, haldyeichuud, tologchdiig iruulehiig husen changa hashhirav. Haan Vavilony mergeded handan — Ene bicheesiig unshij, utgyg ni tailbarlaj chadah hend ch bolov nil yagaan ongiin deel omsoj, huzuund ni altan ginj zuulgej, haanchlalyn gurav dahi zahiragchiin erh medliig ogno gev. **8** Tegehed haany buh merged orj irsen bolovch ted bicheesiig unshij, esvel utgyg ni haand tailbarlaj chadsangui. **9** Tiimees Byelshazar haan iluu iheer tugshij, tsarai ni ulam tsonhiin, yazguurtnuud ni ch tevdlee. **10** Haan hiigeed yazguurtnuudyn ugiig duulaad eh hatan nairyn tanhimd orj irlee. Eh hatan oguulen, — Haan mini, monh nasaltugai! Bodoldoo buu tush, tsaraigaa buu tsonhiilgo. pTany haanchlald ariun burhdyn sunstei negen hun bii. Tany etsgiin uyed ter hund saruul uhaan, oyuun bilig baisan bogood mergen uhaan ni burhdynhtai adil baiv. Nyebuhadnyezar haan, tany haan etseg tuuniig zurhaichid, ilbechid,

haldyeichuud bolon tologch naryn terguuneer tomilson. **12** Haanaas Byeltyeshazar gedeg ner hairlasan ter Daniyeld yer busyn suns, oyuun bilig ba medleg, mon zuudiig tailj, uchir bituuleg yumsyg neej, hetsuu asuudlyg shiidverleh avyaas ogogdson baisan. Daniyelyg odoo duudagtun, tegvel tereer utgyg tailbarlaj ogno gev. **13** Tegeed Daniyelyg haany omno avchrav. Haan Daniyeld handan — Minii haan etseg Iudagaas avchirsan Iudagiin olzlogdogsdyng neg Daniyel chi mon uu? **14** Chamd burhdyn suns baigaa bogood saruul uhaan, oyuun bilig, yer busyn mergen uhaan chamd baidag tuhai bi sonsson yum. **15** Ene bicheesiig unshij, utgyg ni nadad meduuleheer olon merged ba zurhaichid minii omno irsen bolovch ted ugiin utgyg ailtgaj chadsangui. **16** Harin chi utgyg tailbarlaj, hetsuu asuudlyg shiidverlej chaddag tuhai bi ooroosonsson. Herev chi ene bicheesiig unshij, tuunii utgyg ni nadad meduulj chadval, chamd nil yagaan ongiin deel omsgoj, chinii huzuund altan ginj zuulgej, haanchlald gurav dahi zahiragchiin erh medliig chi avah bolno gev. **17** Tegehed Daniyel haand hariulan, — Belguudee oortoo uldeej, esvel shagnalaa oor hen negend ogogtun. Tiim bolovch haany toloo bi ene bicheesiig unshij, utgyg ni meduulj ogiye. **18** Haan mini. Hamgiin Deed Burhan ni tany etseg Nyebuhadnyezart uls guren, hemjeelshgui erh medel, sur javhlan, ner addryg bolon sur huchiig ogson. **19** Burhany tuund ogson sur javhlangaas bolj buh ard tumen, undesten, helten tuunii omno emeen chichirch baiv. Ter hussenee horooj, hussenee amid uldeej, hussenee orgoj bas hussenee dord bolgodog baiv. **20** Harin tuunii zurh ihemseg bolj, tuunii setgel mash bardam bolsnoos tereer deerengui zagnah uyedee haan shireeneesee hayagdaj, sur javhlan ni tuunees zailav. **21** Tereer bas humuusees hoogdoj, zurh setgel ni heeriin araatnyh shig bolj, amidrah gazar ni zerleg iljigtei hamt bolov. Tereer uher shig ovs idej, biye ni tengeriin shuudert norson bogood Hamgiin Deed Burhan hunii haanchlalyg zahirch, Ooriin hussen hundee l tuuniig zahiruuldgiig medtelee ingej amidarsan. **22** Gevch tuunii huu Byelshazar aa, ta ene bugdiig medsen hernee zurh setgelee daruu bailgasangui. **23** Harin ta tengeriin Ezenii esreg ooriigoo orgomjilson. Ted Tuunii orgoonii junziig tany omno avchruulj, ta bolon tany yazguurtnuud, tany hatad, tany tatvar ems tuugeer dars uujee. Mon yuu ch uzdeggui, yuu

chsonsdoggui, yuu ch oilgodoggui alt, mongo, hurel, tomor, mod, chuluun burhdyg magtjee. Harin tany ami amisgalyg bolon tany zamyg mutartaa atgaj baridag Burhanyg ta aldarshuulsangui. **24** Iimees Tereer monooh garyg ilgeej, ene bicheesiig bichjee. **25** Bichigdsen zuil ni iim baina. "Myenye, myenye, tyekyel, ufarsin". **26** Tuunii utga ni gevel: "Myenye" gedeg ni Burhan tany haanchlalyn honog hugatsaag toolj, tuuniig duusgasan. **27** "Tyekyel" gedeg ni haan tanyg jinluur deer hemjsend ta hemjeend hursengui. **28** "Pyeryes" gedeg ni tany haanchlal huvaagdaj, Myedye ba Pyersuuded shiljij ochson gesen utgatai hemeev. **29** Ter uyed Byelshazar tushaal buulgan, Daniyeld nil yagaan ongiin deel omsgoj, tuunii huzuund altan ginj zuulgen, tuuniig haanchlalyn gurav dahi zahiragchiin erh medeltei bolsnyg tunhaglav. **30** Ter shono Haldyein haan Byelshazar alagdjee. **31** Myedye hun Darius jaran hoyor orchim nastaidaa haanchlalalg avsan bilee.

Daniyel 6

6:1 Haanchlal dayaaraa zuun horin aimgiin zahiragchiig tomilj, tedend buh haanchlalalg hariutsuulah ni Dariusyn taalald niitsev. **2** Mon tednii deer gurvan saidyg tomilson bogood (tednii neg ni Daniyel yum). Uchir ni haand yamar neg tovog uchruulahguin tuld aimgiin zahiragchid said nart tailan gargah yostoi bailaa. **3** Tegehed onooh Daniyel yer busyn sunsiig avsan tul said nar, aimgiin zahiragchdaas todorch ehelsen bogood haan tuugeer buh haanchlalalg zahiruulahaar tolovloj baiv. **4** Iimees said nar bolon aimgiin zahiragchid ulsyn albany talaar Daniyelyg buruutgah undsiig ersen bolovch yamar ch buruutgah undes, yamar ch zavhral olsongui. Harin ch ter itgemjtei baisan bolood tuunees yamar ch haihramjgui baidal, esvel gashuudal oldsongui. **5** Tegeed ter humuus — Ene Daniyelaas ooriinh ni Burhany huuliin talaar l olohgui bol tuuniig buruutgah undsiig bid olohgui ni gejj heletsev. **6** Tegeed edgeer said nar bolon aimgiin zahiragchid huivaldan, haand ochij, — Darius haan mini, monh nasaltutai! **7** Haanchlalyn buh said, aimgiin zahiragchid, tsergiin noyod, zovlogchid ba tushmed heletseed, haanaas negen togtool gargaj, tushaal morduuleh

heregtei gej uzsen. Ene ni guch honogiin turshid haantan mini, tanaas oor ali neg burhand, esvel hund guiltaa orgoson etgeed arslangiin nuhend hayagdah bolno gesen togtool yum. **8** Haan mini, odoo ene tushaalyg gargaj, Myedye, Pyersiin huvirshgui huuliin yosoor tuuniig dahin oorchlohguin tuld ene alban bichig deer garyn usgee zuragtun gev. **9** Tiimees Darius haan alban bichig buyuu tushaal deer garyn usgee zurav. **10** Terhuu alban bichigt garyn useg zursnyg Daniyel medsen uyed gertee orood, (deed davhryn oroondoo tereer Iyerusalimyn zug uruu harsan ongorhoi tsonhtoi bailaa) urid hijj baisan yosoor odor bur gurban udaa ovdog sogdon, Burhanyhaa omno zalbiran, talarhal orgoj bailaa. **11** Ter humuus huivaldan irj, Daniyelyg Burhanyhaa omno guilt huseltee orgoj baihyg olj harav. **12** Ted haand ochin, haany tushaalyn tuhai sanuulj — Haantan mini, guch honogiin turshid tanaas oor ali neg burhand, esvel hund guiltaa orgoson heniig ch bolov arslangiin nuhend hayah bolno gesen tushaald garyn usgee zursan bish uu? gesend, haan hariulan — Ene tunhaglal Myedye, Pyersiin huvirshgui huuliin yosoor unen zuil yum gev. **13** Tegehed ted haand hariulan, — Iudagaas irsen olzlogdogsdyng humuusiin neg Daniyel, haan mini, tanyg bolon tany garyn usgee zursan zarligiig ch ul oishoon, odort gurban udaa guiltaa orgosoor l baina gev. **14** Haan ene tunhaglalyg sonsonguutaa gun ui gashuud avtaj, Daniyelyg avrahaar oyuun sanaagaa chigluuljee. Daniyelyg heltruuleheer tereer nar jargatal buh huchee gargav. **15** Daraa ni ter humuus huivaldan, haan deer ireed, — Haantan mini, Myedye, Pyersiin huuliin yosoor haany togtooson tushaal, esvel togtool oorchlogdoj boldoggui gedgiig medtugei! gev. **16** Tegeed haan zarlig buulgaj, Daniyelyg avchirj, arslangiin nuhend hayav. Haan Daniyeld — Chinii urgelj uilchildeg Burhan chini chamaig Ooroo avrah bolno gev. **17** Chuluu onhruulen avchirj, nuhnii amyg taglav. Daniyelyn talaar yuu ch oorchlohgui baihyntuld haan ooriin bolon ooriin yazguurtnuudyn tamgan bogjoor tuuniig tamgalj latsdav. **18** Haan ordon uruu butsaad, matsag barin shoniig ongoruulsen bogood yamar ch zugaatsuulah zuiliig uzeegui, noir ni ch huljee. **19** Ingeed haan uureer, odor ehelj baihad bosoj, arslangiin nuh uruu yaaran ochiv. **20** Tereer Daniyel uruu, nuh uruu dohoj ochood zovson duugaar hashhirsch,

Daniyelyg duudaj — Amid Burhany zarts Daniyel aa. Chinii urgelj uilchildeg Burhan chamaig arslangaas avarch chadav uu? gev. **21** Daniyel haand hariulan — Haantan mini, monh nasaltugai! **22** Minii Burhan tenger elchee ilgeej, arslanguudyn amyг taglasan bogood arslanguud nadad hor uchruulsangui. Harin ch bi Tuunii omno gemguid tootsogdoj, bas haan mini, tand yamar ch gem hiigeegui gev. **23** Haan mash ih bayarlaj, Daniyelyg nuhnees gargahyg tushaasan. Daniyelyg nuhnees gargaj irehed tuunii biyed yamar neg gemtel baisangui. Yaagaad gevel ter ooriin Burhand itgesen bolgoo. **24** Daraa ni haan zarlig buulgaj, Daniyelyg hils gutgesen humuusiig avchran, tedniig ehner huuhduudtei ni hamt arslangiin nuhend hayav. Ted nuhnii yoroold hureegui baihad arslanguud tedniig darj, buh yasyg ni hutalan butaljee. **25** Tegeed Darius haan buh gazar nutagt amidarch baisan buh ard tumen, undesten, buh heltend zahidal bichij, «Ta naryn amar amgalan byalhah boltugai. **26** Minii haanchlalyn heseg burd humuus Daniyelyn Burhany omno emeen chichregtun gedgiig bi tushaaj baina. Yaagaad gevel Terbeer amid Burhan bogood uurd monh huvirshgui. Tuunii haanchlal ustgagdashgui haanchlal, Tuunii erh medel monhod baih bolno. **27** Tereer tenger ba gazart avarch, choloolj, Gaihamshig bolon temdguudiig uilddeg. Tereer bas Daniyelyg arslangiin savraas avarsan bilee» hemeev. **28** Iinhuu Darius bolon Pyersiin Koryeshiin haanchilsan uyed Daniyel amjilt olsoor baiv.

Daniyel 7

7:1 Vavilony haan Byelshazaryn neg deh jild Daniyel hevtej baihdaa orondoo zuud zuudelj, oyuun uhaan dotroo uzegdel harav. Tereer zuudee bichij uldeen, doorh zuilsiig yariv. **2** Daniyel — Shono bi uzegdel harj baihad, tengeriin dorvon salhi ih dalaig ovolzuulj baiv. **3** Oor hoorondoo adilgui dorvon avarga araatan dalaigaas garch irev. **4** Ehniih ni arslan shig bogood burgediin jiguurtei bolgoo. Tuuniijiguuruud taslagdaj, tereer gazraas hooron bosood, hun shig hoyor hol deeree zogsoh hurtel bi harsaar bailaa. Tuund hunii oyuun uhaan ogogdov. **5** Haragtun, daraagiin hoyor dahi araatan ni baavgai shig torhteи baiv. Ter hajuuddan bosoj

baisan bogood aman dotor ni, shudniih ni zavsar gurban havirga zuusan baiv. Ted tuund "Bosood, ih mah id" gev. **6** Uunii daraa bi harsaar baital, haragtun irves shig oor negen araatan nuruundaa shuvuuny dorvon dalavchtai baiv. Ter araatan bas dorvon tolgoitai baisan ba tuund erh medel ogogdov. **7** Uunii daraa bi shoniin uzegdeldee tsaash harval dorov deh araatan ni aimshigtai, aidas toruulmeer asar huchtei bailaa. Ter ni tom tomor shudtei baiv. Ter ni zalgij, evdej, uldseniig ni holooro gishgev. Ene ni urid baisan busad buh araatanuudaas yalgaatai bogood arvan evertei baiv. **8** Bi tedgeer evruudiig ajigljaj baital tednii dundaas oor negen jijig ever urgaj, turuuchiin evruudees gurav ni tuunii omno undseeree bulgarav. Haragtun, ene jijig ever hunii nud shig nudtei bogood iheer bardamnan yarih amtai bolov. **9** Namaig harsaar baital sentiinuud tavigdaj, Ertnii Negen Ooriin suudald zalrav. Tuunii huvtsas tsas shig tsagaan, Tuunii tolgoin us ni tsever noos shig baiv. Tuunii sentii galyn dol shig, duguinuud ni durelzen gal shig baiv. **10** Tuunii omnoos galtai moron garch iren ursav. Ui tumeeree Tuund uilchilj, Ui tumeeree Tuunii omno zogsotsgooj bailaa. Shuult ehlen, nomuud delgegDev. **11** Evriin yarij bui bardam ugsein duunaas bolj bi harsaar bailaa. Araatan alagdaj, tuunii biye ni ustgagdan, durelzen gald hayagdah hurtel bi harsaar bailaa. **12** Uldsen araatanuudyn huvid gevel tednii erh medel bulaagdsan bolovch tovloson tsag irtel tednii ami heltrev. **13** Bi shoniin uzegdliig harsaar baisan bogood, Haragtun, Hunii Huu shig Negen tengeriin uulsiig hologlon irj, Tereer Ertnii Negend ochood, Tuund baraalhav. **14** Tuund erh medel, sur javhlan ba haanchlal ogogdoj, Buh ard tumen, undesten, buh helten Tuund uilchlev. Tuunii noyorhol uurdiin noyorhol bogood ongoron odohgui. Tuunii haanchlal ni ustahgui haanchlal yum. **15** Harin Daniyel bi setgel dotroo shanalj, minii oyuun bodol dotorh uzegdluud namaig tugsheeseer bailaa. **16** Bi hajuud zogsogchdyn negend dohoj ochood, tuunees ene buh yavdlyn unen uchryg asuuj ehellee. Ter nadad edgeer zuilsiin uchryg tailbarljaj helev. **17** "Edgeer dorvon avarga araatan bol gazraas bosoh dorvon haan yum. **18** Harin Deediin Deed Negenii ariun humuus haanchlalalg avch, ireh buh uyeiin tursh uurd ezemshine" gev. **19** Daraa ni busad araatanuudaas yalgaatai, nen aimshigtai, tomor shudtei, hurel humstai, zalgilj, butalj,

uldseniig ni holooroo gishgesen dorov deh araatny unen uchryg medehiig bi hussen. **20** Mon tuunii tolgoiin arvan ever bolon omno ni anhnyhaas gurvan ever unasan oor neg ever buyuu nudtei, augaa ih bardam ug heldeg amtai, gadna torhooroo busdaasaa iluu tom haragdsan ever zergiin uchryg medehiig huslee. **21** Namaig harsaar baihad ter ever ariun humuustei tulaldan daitaj, tedniig diilj baisan bogood **22** Ertnii Negen irj, Deediin Deed Negenii ariun humuusiin toloo shuult yavuulj, ariun humuus haanchlalyg zalgamjlah tsag ireh hurtel ene zuil urgeljilsen yum. **23** Tereer iin heljee. "Dorov deh araan bol gazar deerh dorov deh haanchlal baih bogood ter ni busad buh haanchlalaas yalgaran, buh delhiig zalgij, talhalj, evdeh bolno. **24** Arvan ever bol ter haanchlalaas bosoh arvan haan yum. Tednii daraa urid ni baigsdaas yalgaatai, oor negen haan bosood gurvan haanyg darah bolno. **25** Tereer Hamgiin Deed Negenii esreg yarij, Deediin Deed Negenii ariun humuusiig diileh bolno. Tereer tsag uye bolon huulid oorchlolt oruulahyг oroldoh bolno. Ariun humuus neg tsag uye, tsag uyeud, hagas tsag uyeiin tursh tuunii gart tushaagdana. **26** Harin shuult ehleh bogood tuunii erh medel bulaagdaj, burmoson ustgagdaj monhod sonono. **27** Tegeed buhel tengeriin doorhi hamag haanchlalyn deed zasag, erh medel bolon aguu baidal ni Deediin Deed Negenii ariun humuusiin ard tumend ogogdoh bolno. Tuunii haanchlal ni uurdiin haanchlal baih bogood buh erh medluud Tuund uilchilj, zahiragdan dagah bolno" gev. **28** Ugeer ilchlelt duusav. Daniyel, minii bodluud namaig ihed tugsheeж, tsarai maani tsonhiison bolovch ene yavdlyg bi dotroo hadgalav.

Daniyel 8

8:1 Byelshazar haany noyorchlyn gurav dahi jild, anhny uzegdleeс hoish Daniyel nadad dahin negen uzegdel uzegdev. **2** Bi uzegdliig uzej baihdaa Yelam aimgiin Susa tsaizad baisan. Bi ooroо uzegdel dotor Ulai golyn eregt baiv. **3** Bi nudee deeshluulen harahad, golyn ereg deer hoyor evertede huts zogsoj baiv. Hoyor ever urt baisan bolovch hojim urgasan ever ni nogoogoosoo iluu urt bolgoo. **4** Namaig harahad ter huts baruun, hoid, omno zug uruu morgoj baisan bogood tuuniig diileh oor araan neg ch

ugui, mon tuunii huchnees avrah hen ch baihgui, harin tereer hussenee hiij, ooriigoo orgomjlov. **5** Bi uuniig ajigljaj baital negen uhna baruun zugees, buh delhiig toiron hol ni gazar hurelgui irev. Uhny nudnii hoorond neg ontsgoi ever baiv. **6** Golyn ereg deer zogsoj baihad ni minii harsan hoyor everti huts uruu tereer oirtoj, huchtei uur hilengeer tuun uruu dairav. **7** Tereer onooh hutsand oirtoj irehiig bi harsan. Uhna tuund hilegnesen bailaa. Tereer tuuniig morgoj, hoyor evriig ni hugalsan bogood huts tuuniig eserguutseh huchgui baiv. Uhna hutsyg gazar chuluudaj, deer ni gishgechsen bogood hutsyg uhny huchnees avrah hen ch baihgui bailaa. **8** Tegeed uhna ooriigoo ontsgoi orgomjilloo. Gevch tereer huchirheg bolmogts tom ever ni hugaran unaj, orond ni ontsgoi dorvon ever tengeriin dorvon salhiig chiglen urgav. **9** Tedgeeriin dotorh neg evrees negen jijig ever garch, omno, dorno zug ba Uzesgelent Ornyg chiglen ontsgoi tom bolov. **10** Tereer tengeriin tseregt hureheer urgaj, tserguud hiigeed oddyn zarimyg gazart unagaj, ulandaa gishgev. **11** Tereer ooriigoo tengeriin tsergiin Janjintai adil bolgohoor orgomjilj, Tuunees odor buriin tahilyg holduulj, Tuunii ariun gazryg suitgev. **12** Nuglees bolj tengeriin tserguud odor buriin tahilyn hamtaar evert orgogdoh bolno. Ever uneniig gazar hayaj, duraaraa avirlan, amjilt olsoor baihbolno. **13** Tegeed bi negen ariun hunii oguulehiig sonsov. Mon oguulj bui ariun hund oor negen ariun hun — Ariun gazar bolon tengeriin tserguud hoyoryg gishgegdehiig zovshooruulehiin tuld nugel aidsyg toruulseer baihad odor buriin tahilyn tuhai enehuu uzegdel hedii boltol urgeljleh ve? gev. **14** Tereer nadad — Hoyor myanga gurban zuun ogloo ba udshiin turshid. Tegsnii daraa ariun gazar zohistoigoor dahin sergeegdene gev. **15** Daniyel bi ene uzegdliig uzeed, tuunii utgyg oilgohoor haiv. Haragtun, hun shig durstei negen minii omno zogsoj baiv. **16** Ulai golyn ergiin dundaas hunii duu garch, tereer duudaj, — Gabriyel aa. Ene hund uzegdliig tailbarla gehiig bi sonsov. **17** Tegeed ter minii zogsoj baisan gazart dohoj irsend, bi aij, nuureeree gazar unav. Ter nadad — Hunii huu, ene uzegdel togsgoliin tsagt hamaarch baigaa gedgiig oilgogtun gev. **18** Tuuniig nadtai yarij baih zuur, bi nuuree gazart naaj, gun noirond avtav. Gevch ter nadad garaa hurgej, namaig tseh shuluun bosgoston. **19** Tereer — Haragtun, hilengiin suulchiin tsagt yuu

bolohyg bi chamd medegdeh gej baina. Uchir ni ene uzegdel togsgoliin togtoogdson tsagt hamaarch baina. **20** Chinii uzsen hoyor evertei huts bol Myedye bolon Pyersiin haadyg toloolj baina. **21** Us ihteih uhna bol Gryekiin haanchlalyg toloolj baigaa bogood nudniih ni hoorondoh tom ever bol tuunii anhny haan bolgoo. **22** Hugarsan ever bolon orond ni urgasan dorvon ever bol ter undestnees bosson bolovch anhnyh shig huchteih baigaagui dorvon haanchlalyg toloolj baina. **23** Edgeeriin noyorchlyn togsgol uyed nugeltnuud iluu hargis boloh uyed, ichguurgui, nuuts yavuulgad garamgai negen haan garch irne. **24** Ter ooriinhoo hucheer bus, augaa huchteih bolno. Ter asar ih hemjeegeer evdej, amjilt olon duraaraa durgih bolno. Tereer huchtenuudiig bolon ariun humuusiig sonoono. **25** Tereer hersuu uhaanaaraa huuran mehleltiig hogjuulehed noloolno. Tereer zurh setgeldee bardamnaj, Amar taivan baihad ni olon huniig suitgeh bolno. Tereer bur Jononguudyn Jonong eserguutsen bosoh bolovch Hunii garyn oroltsooguigeer sonoh bolno. **26** Deer oguulsen ogloo ba udshiin tuhai uzegdel bol unen. Harin ene uzegdliig nuutslan hadgal. Uchir ni ene ni ireedui deh olon honogt hamaarna gev. **27** Daraa ni Daniyel bi etsej, heden odor ovdloo. Tegeed dahin bosoj, haany albyg hashsan. Gevch bi uzegdliin talaar ih gaihsan bogood tuunii uchryg tailbarlah hen ch baigaagui.

Daniyel 9

9:1 Haldyeichuudyn haanchlalyg haan bolson, Myedye ovgiin Ahashvyeroshiin huu Dariusyn anhdugaar jild buyuu **2** tuunii noyorchlyn anhdugaar jild Daniyel bi EZENii ugeer esh uzuulegch Iyeryemiad ilerhiilegdsen Iyerusalimyn hoosrol duustal urgeljleh jiliin toog buyuu dalan jil baigaa gedgiig nomoos medsen. **3** Tiimees bi zalbiral ba guiltaaraa matsag barij, taar omsoj, oor deeree uns asgan, Ezen Burhanyg haihaar, Tuun uruu hicheenguilen handsan. **4** Bi ooriin Burhan EZENd zalbirsch, huleen zovshoorch, helsen ni — Ee halag, Ezen mini, aguu, aidas torom Burhan mini. Tanyg hairlaj, Tany tushaaluudyg sahigchdad Ta geree bolon hair enerlee ogdog. **5** Bid nugel uildej, gem buruud holbogdoj,

hargis uils hiij, terselj, tuugeer ch barahgui Tany tushaal ba togtooluudaas holdson. **6** Tuunees gadna manai haad, manai jononguud, manai ovog deedes bolon gazar nutgiin buh ard tumend Tany nereer yarisan Tany zarts nar boloh esh uzuulegch naryg bid sonsoogui. **7** Ezen mini, unen zov ni Tanyh. Harin onoodriinh shig ichguur ni bidniih. Uund Iuda humuust, Iyerusalimyn orshin suutchdad bolon buh Izrailid buyuu oir hol baigchdad ba Tany esreg hiisen tednii itgelgui uilsiinh nitoloo Tany hooson buh orond baigaa tedend hamaarna. **8** Ezen mini, bid Tany esreg nugel uildsen uchraas ichguur ni bidniih, manai haad, manai jononguud, manai ovog deedsiinh. **9** Uchir ni bid Tuunii esreg terselsen uchir enerel uuchlal ni bidnii Burhan Ezend bii. **10** Burhan Ooriin zarts nar boloh esh uzuulegchdeer damjuulan bidnii omno togtooj ogson surgaalyg ni dagan alhah gej EZEN Burhanyhaa duug bid dagaagui. **11** Harin ch buh Izraili Tany huuliig zorchin, Tany duu hooloig dagalgui zam buruulsan. Tiimees Burhany zarts Mosyegiin huulid bichigdsen tangargiin hamt, haraal ni bidnii deer buujee. Uchir ni bid Tuunii esreg nugel uildsen yum. **12** Bidend aguu ih gamshgiig avchrahaar bidnii esreg bolon bidniig zahirdag zahiragchdyn esreg aildsan ugee ter bataljee. Uchir ni Iyerusalimd uildegdsen shig iim yavdal tengeriin dor haana ch tohioldoj baigaagui. **13** Mosyegiin huulid bichigdseneer ene buh gamshig biden deer buusan bilee. Gesen ch bid oorsdiin gem buruugaas ergej, Tany unend anhaaral tavilgui EZEN Burhanyhaa taallyg husemjlen haigaagui. **14** Tiim uchraas EZEN gamshgiig hadgalan huraaj, bidnii deer buulgasan. Yuu gevel bidnii Burhan EZEN Ooriin uildsen buh heregte zov shudarga baidag yum. Harin bid Tuunii duu hooloig dagaagui. **15** Harin odoo huchirheg mutraar Ooriinhoo ard tumniig Yegipyetiin nutgaas hotolj gargan, Ooriigoo onoodriinh shig ner aldartai bolgosen bidnii Burhan Ezen mini, bid nugel uildej, hargisaar amidarsan. **16** Ezen mini, Tany buh unen zov uilsiin daguu Ta Ooriin hot Iyerusalimaas buyuu Ooriin ariun uulaas uur hilengee butsaaj avaach. Uchir ni bidnii nugel bolon bidnii etseg ovgo diin gem buruutaas bolj Iyerusalim ba Tany ard tumen bidnii ergen toirny buh ulsuudad ichguur gutamshig bolson yum. **17** Tiimees odoo bidnii Burhan aa, Ooriin zartsyn zalbiral bolon tuunii guiltyg sonsood, Ezen mini, Ooriin toloo,

Ooriin nuurnii gerliig Tany hoosorson ariun gazart tusgaach. **18** Burhan mini ee, sonoroo talbij, sonsooch! Melmiigee neej, bidnii hoosrol ba Tany nereer nerlegdsen hotyg haraach. Uchir ni bid oorsdiin unen zoviin toloo bish, harin Tany aguu enerliin toloo Tany omno guiltaa orgoj baina. **19** Ezen mini, sonsooch! Ezen mini, orshoogooch! Ezen mini, sonsood, uildeech! Burhan mini ee, Ooriinhoo toloo hiih uilee buu hoishluulaach. Uchir ni Tany hot bolon Tany ard tumen Tany nereer nerlegdsen bilee gev. **20** Bi yarij, zalburch, ooriin bolon ooriin ard tumen Izrailiin nugliig huleen zovshoorch, minii Burhany ariun uulyn toloo ooriin Burhan EZENii omno guiltaa orgosoor, **21** bi zalbiral dottor yarisaar baital, turuuchiin uzegdel dund minii uzsen hun Gabriyel, oroin tahilyn uyed namaig ihed yadarsan baihad nad deer irev. **22** Hereer nadad zaavar ogch, nadtai yarin, — Daniyel aa. Bi chamd hersuu uhaan, oilgoltyg ogohoor irsen. **23** Chamaig guij ehlehed zarlig garsan bogood chamd meduuleheer irlee. Chi ene medeeg sain bodoj, uzegdliig oilgo. **24** Chinii ard tumen bolon chinii ariun hotyn toloo buyuu hilentsiig duusgaj, nugliig togsgoj, gem buruugiin toloo evleruulliig buteej, monhiin zov shudarga baidlyg togtooj, uzegdel ba esh uzuullegiig bituumjilj, hamgiin ariun gazryg toslohyn tuld dalan doloon honog togtoogdson yum. **25** Iyerusalimyg sergeen barij bosgohoor zarlig garah tsagaas ehleed Jonon Myessia ireh hurtel doloon doloon honog bolon jaran hoyor doloon honog baih bolno gedgiig chi medej uhaar. Zovlongiin tsagt ch gesen Iyerusalim herem, dalantaigaa sergeen bosgogdono. **26** Tegeed jaran hoyor doloon honogiin daraa Myessia taslagdah bogood yuu ch ugui bolno. Hojim ireh jonongiin ard tumen hot ba ariun gazryg evdeh bolno. Tuunii togsgol ni uyereer irj, bur etses hurtel tend dain urgeljilj, hoosrol ni togtoogdson bilee. **27** Tereer olon humuustei neg doloon honogiin tursh bat geree baiguulna. Gevch doloon honogiin dund tereer tahil bolon ideen orgoliig horiglono. Buzryn jiguur deer jigshuuriig avchragch negen irj, togtoogdson bureen evdrelig hurtel buyuu jigshuuriig avchragch negen deer tsutgagdah hurtel baina gev.

10:1 Pyersiin haan Koryeshiin gurav dahi jild Byeltyeshazar hemeen nerlegdsen Daniyeld negen ug ilchlegdev. Ene ug unen bogood ih zorchliin tuhai baisan bolovch tereer ene ugiig oilgoj, ene uzegdliig ch uhaarav. **2** Ter odruuded Daniyel bi buten gurvan doloo honog gashuudjee. **3** Buten gurvan doloo honog duustal bi amtat hool ch idsengui, mah ba dars ch amandaa hurgesengui, yamar ch tos turhsengui. **4** Ehnii saryn horin dorov deh odor bi Tigr hemeeh ih mornii ereg deer zogsoj baigaad, **5** nudee deesh orgon harahad, maalingan huvtsas omsoj, Ufazyn shijir altan bus buselsen negen hun uzegdev. **6** Mon tuunii biye ni binderiyaa chuluu shig, tsarai ni ayangyn durtei, nud ni durelzsens bambar shig, gar ba hol ni ongolson hurliin gyalbaa shig, bas duu hooloi ni tumen hunii duu met bolgoo. **7** Daniyel bi l gantsaaraa ene uzegdliig harsan. Tegehede nadtai hamt baisan humuus ene uzegdliig haraagui bolovch tedniig aguu ih aidas nomorch, ted zugtan nuugdatsgaasan bilee. **8** Tiimees bi gantsaaraa uldej, ene aguu uzegdliig harsan. Gesen ch minii doktor tamir tenhee alga bolj, tsarai mini ongo aldan zevhiirch, nadad huch chadal uldsengui. **9** Ingeed bi tuunii ugiig sonsson. Tuunii ugiig sonsonguut bi nuureeree gazar unaj, gun noironde avtav. **10** Haragtun, negen gar nadad hursend, bi chichirseer ovdog ba garynhaa algan deer bosov. **11** Tereer nadad — Ihed hundlegddeg Daniyel aa, chamd heleh gej bui minii ugiig oilgoj, tseh shuluun zogsogtun. Yuu gevel bi cham uruu ilgeegdsen yum gev. Ter nadad ene ugiig helehed bi chichirseer bosov. **12** Tereer nadad — Buu ai, Daniyel aa. Uchir ni uuniig oilgoj avahaar, mon ooriin Burhany omno ooriigoo dord tavihaar zurhendee shiidsen anhny odroos chini chinii ugsiig Burhan sonsson uchir bi ugend chini hariulahaar irlee. **13** Gevch Pyersiin haant ulsyn jonon namaig horin negen odor eserguutssen. Harin terguun jononguudyn neg boloh Mihayel nadad tuslahaar irsen. Uchir ni bi tend Pyersiin haadtai hamt uldsen baiv. **14** Hojmyn odruuded chinii ard tumend yuu tohioldoh tuhai chamd oilguulahaar bi odoo irlee. Uchir ni ene uzegdel ireeduin odruuded hamaarna gev. **15** Tereer nadad edgeer ugiig helenguut bi nuureeree gazar shirten, duugui bolson. **16** Hunii huu shig durstei negen uruuld mini hurch baiv. Tegehede bi amaa neej, minii omno zogsson tuund handan — Ezen mini ee, uzegdlees bolj minii deer zovlon

shanalal irj, nadad yamar ch huch ugui bolloo. **17** Uchir ni ezenii mini iim zarts minii ezentei herhen yarij chadah bilee? Minii huvid gevel, odoo nadad yamar ch tamir tenhee uldeegui, amisgal ch ugui bolson gev. **18** Tegehede hunii durtei ter negen nadad dahin hurch, namaig chadaltai bolgov. **19** Tereer — Ihed hundlegddeg hun ee, buu ai. Amar amgalan chamd baig. Zorigiig av, zorigtoi boltugai! gev. Ter nadad ingej helenguut bi huch tenheetei bolj, — Minii ezen ta namaig huch tenheetei bolgosa uchir yarij hairla gev. **20** Tegeede tereer — Bi cham uruu yuuny tuld irsniig chi oilgoj baina uu? Gevch bi odoo Pyersiin jonontoi baidahaar butsa yostoi. Tiimees bi yavlaa, harin haragtun, Gryekiin jonon ireh gej baigaa. **21** Gevch unenii bicheest yuu gej bichigdseniig bi chamd helne. Gesen ch tanai jonon Mihayelaas oor, edgeer huchnuudiin esreg nadtai hamt bat zogsoh hun baihgui yum gev.

Daniyel 11

11:1 Myedye hun Dariusyn anhdugaar jild bi tuuniig zorigjuulagch bolon hamgaalagch bolohyn tuld bosson. **2** Odoo bi chamd uneniig heliye. Haragtun, Pyerst gurvan oor haan bosoj, daraa ni ted bugdees hamaagui iluu bayalagtai dorov deh haan garch irne. Tereer ed horongooroo huchtei bolmogtsoo, buhel haant ulsyg Gryekiin noyorchlyn esreg bolgoj odoono. **3** Huchirheg haan garch, aguu ih erh medleer zahirch, ooriin hussen zuilee uildeh bolno. **4** Harin tuuniig orgildoo hurmegts, haanchlal ni nuraagdaj, yertontsiin dorvon zugt huvaagdana. Eneni tuunii ur udamd hurtegui, tuunii olj avsan erh medliin daguu ch huvaagdahgui, mon tuunii uls guren undseeree taslagdaj, busdad ochno. **5** Daraa ni Omno zugiin haan ooriin jononguudyn negentei hamt huchtei boloh bogood ter jonon tuunees iluu huchtei bolj erh medliig olno. Tuunii erh medeluneheer aguu ih bolno. **6** Heden jiliin daraa ted tunshilj, Omno zugiin haany ohin eviin gere baiguulahyn tuld Umard zugiin haand ochno. Harin gunj huchee ch hadgalahgui, haan ch mon huchee uldeehgui. Harin ter odruuded gunj bolon tuuniig avchragch, tuunii etseg, tuuniig demjigchid bugd horoogdono. **7** Harin gunjiin udam utsaany neg hun orond ni garch ireed,

Umard zutiin haany tsergiin esreg bosoj, tsaizad ni tsomron orj, tednii esreg baidaj huchee haruulna. **8** Tegeed tednii burhad, mon tomor shuteen, nandin alt mongon savnuudyg tereer Yegipyet uruu olzlon avaachij, heden jiliin turshid Umard zutiin haanyg dairahgui. **9** Daraa ni Umard zugiin haan Omno zugiin haany ezemshil nutagt nevtren oroh bolovch ooriin nutagtaa butсна. **10** Tuunii hovguud daind beltgej, asar olon tsergiig too tomshguigeer tsugluulna. Tedgeeriin neg ni uyeriin us shig buuj ireed, halij, Omno zugiin haany bat tsaizyg hurtel dahin dovtolno. **11** Omno zugiin haan hilegnen uurlaj, Umard zugiin haantai tulaldahaar ochно. Umard zugiin haan too tomshgui ih tsergiig tsugluulah bolovch, tedgeer ni Omno zugiin haany gart avtagdana. **12** Too tomshgui tsergiig olzolsny daraa, Omno zugiin haany zurh omog deerengui bolj, tum tumeer ustgah bolovch yalaltad hurehgui. **13** Uchir ni Umard zugiin haan dahin uridynhaas iluu olon tsergiig tsugluulj, heden jiliin daraa bureн zevseglesen ih tseregтеегеe dahin dovtolno. **14** Ter uyed olon hun Omno zugiin haany esreg bosно. Chinii ard tumnii dundaas tersлуу humuus uzegdliig biyeluuleh gej oorsdiigoo orgomjloh bolovch ted unah болно. **15** Tegeed Umard zugiin haan irj, busleltiin ovoo bosgoj, bat behlegdsen hotyg ezlen avна. Omno zugiin huchnuud buyuu shildeg tserguud ni hurtel tuuniig diilj chadahgui. Uchir ni eserguutseh huch hurehgui baih болно. **16** Harin esreg ireh hen ch bolov duraaraa avirlah bogood tuuniig diileh chadaltai hun oldohgui. Tereer gartaa hoosrolyg barin Uzesgelent Orond heseg zuur baih болно. **17** Tereer buhel haanchlалynhaa huchiig barin irj, ev nairamdlyn gereeg heregjuulen, ulsyг ni sonoohiin tuld tuund emegtein ohinyг ogно. Gevch ter ni tuund tuslahgui, tuunii tald ch orohgui. **18** Daraa ni tereer nuuree dalain arлуud uruu handuulj, tednees olnyг ezlen avна. Harin negen janjin ni tuunii zevuutsliig zogsooj, zevuutsliig ni ooriinh ni esreg erguulne. **19** Ingeed ter ooriin ulsyn tsaizuud uruu nuuree erguuleh bolovch, buderch unan, dahin haragdahgui болно. **20** Daraa ni tuunii orond garch ireh negen ooriin haanchlалyn Erdene uruu darlagchdyг yavuulah болно. Gesen ch heden odriin daraa hilengeer yum uu, dainy talbart bus tereer alagdana. **21** Tuunii orond haanchlahyn hundetgeliig oloogui jigshuurt hun garch ireh bolovch tereer amar amgalangiin tsagt irj, nuuts

yavuulgaar haanchlalyg hulne. **22** Uyeriin us shig halih huchnuud tuunii omno hamagdan tsohigdoj, gereenii jonon ch mon ustgagdana. **23** Tuuntei geree heletseer baiguulsny daraa tereer mehelseer baih bogood бага ард тумнеер их хучииг олно. **24** Amar amgalangiin tsagiig dalimduulj tereer noyorchlyn hamgiin bayan gazart nevtren orj, etsguudiiinhee болон овог deedsiinhee hiigeegui zuiliig guitselduulne. Tereer deeremden bulaaj avsan, olzolj avsan zuils ba ed bayalgiig ooriin humuust taraaj ogно. Ter huivaldaanaaraa tsaizuudyg ezleh bolovch ene ni heseg zuur l yavagdana. **25** Tereer ih tsergiig daguulan, ooriin sur huch болон setgel zorigiig Omno zugiin haany esreg ilerhiilne. Omno zugiin haan ch daitahaar ihed олон, mash huchtei tsergiig beltgeh bolovch tuunii esreg garsan huivaldaanuudaas болj diilj chadahgui. **26** Tuunii shilmel ideeg hurtegsed ooriig ni honooj, tuunii tsereg butrah bolovch олон hunalagdana. **27** Hoyor haan setgeldee buzryg teej, neg shireend suuj baihdaa biye biyendee hudal helne. Harin ter ni amjiltad hurehgui. Yaagaad gevel etses ni togtoogdson tsagt ireh болно. **28** Tegeed terbeer ih olz bayalagtai nutag uruutaa butсах болно. Harin tuunii zurh setgel ariun gereenii esreg baih bogood tereer uildlee hiigeed, nutagtaa butсна. **29** Togtoogdson tsagt tereer butсaj iren, Omno zug uruu yavah bolovch ene удаагиин аян ni omnohtei ni adilgui baina. **30** Uchir ni Kittimiin holog ongotsnuud tuunii esreg dairna. Tiim uchraas tereer zurhee aldan butсaj, ariun gereend hilegнен, uildlee hiine. Tereer butсaj ireed ariun gereeg ul oishoogchdyg deedelne. **31** Tuunii tserguud bosoj, ariun gazryn tsaizyg buzarlaj, odor buriin tahilyg horiglono. Ted hoosrolын buzар yumyg togtooj tavina. **32** Tereer gereend terslegchdiig yaldam ugseer burhangui baidald erguulne. Harin ooriin Burhanyg medegch ард tumen huchirheg болj, uildel hiine. **33** Ард tumnii dundaas hersuu uhaantnuud олон hund oilgoltyg ogoh bolovch ted олон одриин туршид selmiin irend unaj, galын dolond shataagdaj, olzlogdon tonuulna. **34** Ted doroiton unah uyedee бага zereg l tuslamj avna. Олон humuus hoyor nuur gargan tedentei negdene. **35** Hersuu uhaantai зарим ni doroiton unah bolovch ene ni ted etssiin tsag hurtel tseverlegdej, ariusgagdaj, shinechlegdehiin tulд yum. Uchir ni togtoogdson tsag haraahan болоогui baina. **36** Tegeed neg haan hussenee hij, ooriigoo

alivaa burhnaas iluu deedlen orgomjilj, burhdyn Burhany esreg doromjlolyg yarih bolno. Uur hilen zogsoh hurtel tereer amjilt olno. Uchir ni togtoogdson zuil biyelegdeh bolno. **37** Tereer ovog deetsiinhee burhad, emegteichuudiin husemjilsen zuils bolon busad yamar ch burhdyg ul hundetgene. Tereer ooriigoo l ter buhnees deeguur orgomjilno. **38** Harin orond ni tereer bat beh tsaizuudyn burhnyg buyuu etseg ovgoodiinhoo meddeggui baisan burhnyg alt, mongo, unet chuluu, erdeneseer tahin hundetgene. **39** Tereer hariin burhny tuslamjtaigaar hamgiin bat tsaizuudyn esreg dovtolno. Ooriig ni huleen zovshoorogchdod terbeer aguu hundetgel uzuulj, tedneer olon tumniig zahiruulj, shagnal bolgon tedend gazryg huvaaj ogno. **40** Etssiin tsagt Omno zutiin haan tuuntei morgoldoh bogood Umard zugiin haan tereg, morit tsereg bolon olon holog ongotsoor shuurga met tuunii esreg dairna. Tereer olon ulsad haldaj, uyeriin us shig halin ongorno. **41** Tereer bas Uzesgelent Orond nevtren oroh bogood olon ulsyg ustgana. Harin Yedom, Moab bolon Ammony hovguudiin shildeg humuus tuunii garaas avragdana. **42** Daraa ni tereer busad ulsuudyn esreg garaa sungah bogood Yegipyet ch tuunii garaas multarch ul chadna. **43** Harin tereer nuutslagdsan alt, mongo bolon Yegipyetiin buh unet erh medliig gartaa avna. Livichuud ba yetiopchuud tuunii holiin door molhotsgooh bolno. **44** Gevch Dorno ba Umard zugees irsen tsuu ugs tuuniig zovooh bogood tereer olon tumniig hyadaj ustgahaar uur hilenteigeer garah bolno. **45** Tereer tengis ba uzegelent Ariun Uulyn dund ooriin noyorchlyn tanhimyn tsatsryg bosgono. Harin tuunii togsgol ireh bogood hen ch tuund tuslahgui.

Daniyel 12

12:1 Ter uyed chinii ard tumniig hovguudiig hamgaaldag aguu jonon Mihayel bosno. Ene undesten uussen tsagaas ter uye hurtel hezee ch baigaagui hund tsag bolno. Ter uyed chinii ard tumniig dundaas nomd bichigdsen bugd avragdah bolno. **2** Gazryn shoroond bulagdsan noirsogchdoos olon ni serj, neg heseg ni monh ami uruu, harin nogoo heseg ni ichguur bolon monhiin jigshil uruu yavna. **3** Hersuu uhaantai ni

tengeriin mandlyn gerel shig tuyaarch, olnyg zov shudarga baidald avchragchid ni od met uurd monh gerelteh bolno. **4** Harin Daniyel chi, tsag hugatsaany togsgol hurtel edgeer ugsiig bituumjilj, ene nomyg latsdagtun. Olon hun naash tsaash yavan, medleg oson nemegdene gej helev. **5** Tegehed Daniyel bi harahad hoyor oor hun baisan bogood neg ni golyng naad eregt, nogoo ni golyng tsaad eregt zogsoj baiv. **6** Tednii neg ni golyng usan deer zogsogch, maalingan huvtsastai hund handan — Edgeer gaihamshguudyn etses boltol her udah ve? gev. **7** Golyng usan deer zogsogch, maalingan huvtsastai hun baruun bolon zuun garaa tenger ood sungaad, monhod amidragch Negenii nereer tangaraglan — Ter ni tsag uye, tsag uyeud, hagas tsag uye bolno gehiig bi sonsloo. Ted ariun humuusiin huchiig nuraaj duussany daraa ene buh yavdal togsono gej bas oguulsen. **8** Harin bi sonsson bolovch oilgoj chadsangui. Tiimees bi — Ezen mini, ene buh yavdlyn ur dun yuu boloh ve? gev asuuv. **9** Tereer — Daniyel aa, ooriinhoo zamaar yavagtun. Uchir ni edgeer ugs etssiin tsag hurtel bituumjlegden, latsdagdsan yum. **10** Olon hun shinechlegden, ariusgagdaj, tsevershuulegdene. Harin hilentset humuus hilentsee uildene. Hilentset humuusiin neg ni ch oilgohgui, harin hersuu uhaantnuud oilgono. **11** Odor buriin tahil horiglogdoj, hoosrolyn buzar yum tavigdah tsagaas neg myanga hoyor zuun yeren odor bolno. **12** Huleen huleeseer neg myanga gurvan zuun guchin tavan odort hursen ni yerooltei yee! **13** Harin chinii huvid gevel, ooriinhoo zamaar etses hurtel yav. Tegvel chi amgaland orj, tsag uyeiin etsest huvia hurteheer dahin bosoh bolno gev.

Hosyea 1

1:1 Iudagiin haad boloh Uzzia, Iotam, Ahaz ba Hyezyekia naryn odruuded hiigeed Izrailiin haan, Ioashiin huu Iyeroboamyn odruuded Byeyeriin huu Hosyea irsen EZENii ug ene boloi. **2** EZEN Hosyeagaar damjuulan anh aildsan uyed EZEN Hosyea — Yav, oortoo zavhai ehneriig avch, zavhai huuhduudtei bol. Uchir ni ene nutag EZENiig orhisoor, eree tseergui zavhairlyg uildej baina gev. **3** Tiimees ter yavj, Diblamyn ohin Gomeryg avlaa. Gomyer jiremslen, tuund huug toruuljee. **4** EZEN Hosyea handan — Tuuniig Iyezryeyel hemeen nerle. Uchir ni Iyezryeyeld ursgasan tsusny toloo udahgui Bi Iyehugiin geriig shiitgej, Izrailiin geriin haanchlalyg togsgoh bolno. **5** Ter odort Bi Iyezryeyeliin honiid Izrailiin numyg hugalna hemejee. **6** Daraa ni Gomyer dahin jiremslen ohin toruuljee. EZEN Hosyea — Ter ohinyg Loruhamama hemeen nerle. Uchir ni Bi Izrailiin geriig tsaashid orovdohgui, tedniig hezee ch uuchlahgui. **7** Gevch Bi Iudagiin geriig orovdon tedgeeriig oorsdiinh ni Burhan EZENeer avrah bogood tedniig num, ild, tulaan, morid, esvel moritnuudaar avrahgui hemeev. **8** Loruhamag hohnoos garah uyed Gomyer dahin jiremslen huu toruuljee. **9** EZEN aildsan ni — Tuuniig Loammii hemeen nerle. Uchir ni ta nar Minii ard tumen bish bogood Bi ta naryn Burhan bish gev. **10** Gesen ch Izrailiin hovguudiin too ni dalain els met hemjij, toolohyn argagui baih bolno. "Ta nar Minii ard tumen bish" hemeen tedend helsen gazart "Ta nar amid Burhany hovguud" hemeen tedend heleh bolno. **11** Iudagiin hovguud, Izrailiin hovguud hamtdaa tsuglarch, oorsoddoo neg udirdagchiig tomilon, nutgaasaa yavah bolno. Uchir ni Iyezryeyeliin odor ni augaa baih yum.

Hosyea 2

2:1 Ahduunartaa "Ammi" gej, egch duu nartaa "Ruhama" hemeen hel. **2** "Temseld, ehteigee temseld. Uchir ni ter bol minii ehner bish, Bi tuunii nohor bish. Tuunii nuurnees zavhairlyg zailuulj, hohniit ni hoorondoos sadar samuunyg ni arilga. **3** Es tegvel Bi tuuniig nutsgelen, anh mendelsen

odriinh shig ni tuuniig il gargana. Bi bas tuuniig tsol met, zeluud gazar met bolgon, tsangaaj alah bolno. **4** Bas Bi tuunii huuhduudiig orovdohgui. Yaagaad gevel ted zavhai huuhduud yum. **5** Uchir ni tednii eh zavhairsan. Tedniig teesen ter em ichguuriig uildjee. Uchir ni ter «Nadad minii talh, minii usyg ba minii noos, minii maalinga ba minii tos, minii darsyg ogdog nuuts amraguudynhaa araas bi yavna» gej heljee. **6** Tegeheer haragtun, Bi tuunii zamyg uurgeneer shiveelj,ter ooriin jimiig olj chadahgui boltol Bi tuunii esreg hana bosgono. **7** Ter nuuts amraguudaa moshgon dagavch tedniig guitsehui. Tereer tedniig haih bolovch tedniig olohgui. Tegeed ter em «Bi ooriinhoo anhny nohor uruu butsan yavna. Uchir ni minii huvid odoogiinhoos ter uyed iluu sain baisan» geh bolno. **8** Uchir ni tuund ur taria, shine dars ba tosyg ogch,tuunii deer mongo, altyg arvijuulsan ni Bi baisan gedgiig ter em meddeggui. Harin ted tedgeeriig Baald zoriulan ashiglasan. **9** Tegeheer urgats huraah uyed ni Bi Ooriin ur tariag butsaan avch, uliral ni bolohod Ooriin shine darsyg butsaah bolno. Bas tuunii nutsngen biyeiig halhlahaar ogogdson Ooriin noos ba Ooriin maalingyg Bi avch yavah bolno. **10** Tegeed Bi tuunii nuuts amraguudyn nuden deer tuunii buzaryavdlyg il gargah bogood hen ch tuuniig Minii mutraas avrahgui. **11** Bas tuunii buh tsengel, nair naadam, tuunii shine saruud, amraltyn odruud ba tuunii buh bayaryn chuulganuudyg Bi etses bolgono. **12** «Minii nuuts amraguudyn nadad ogson minii hols bol edgeer yum» hemeen oguuleh ter emiin usan uzmiin ba injriin moddyg Bi suitgeh bolno. Bi tedgeeriig oi bolgoj, heeriin araatnuud tedgeeriig tsolmoh bolno. **13** Bas Baaluudyn odruudiin toloo Bi tuuniig shiitgeh bolno. Tereer tedgeert tahil orgoj eemeg, erdeneer ooriigoo goyoj chimen, nuuts amraguudaa dagan yavsaa Namaig martsan" gej EZEN tunhagljaj baina. **14** "Tegeheer haragtun, Bi tuuniig uruu tatan tsold avchraad,tuuntei eyeldgeer yarih bolno. **15** Daraa ni tendees Bi tuund tuunii usan uzmiin tsetserlegiig mon Ahoryn hondiig naidvaryn haalga bolgon ogno. Tereer tend zaluu nasnyhaa odruudiinh shig Yegipyetiin gazraas garch irsen odriinh shig duulah bolno. **16** Ter odor chi Namaig «Minii nohor» gej duudan, tsaashid «Minii Baal» gej duudahgui" hemeen EZEN tunhagljaj baina. **17** "Uchir ni Bi tuunii amnaas Baaluudyn nersiig arilgah bogood tegsneer hoishid ted

oorsdiinhoo nereer durdagdahgui. **18** Ter odort Bi bas tednii toloo heeriin araatnuud, ogtorguin shuvuud ba gazryn molhogch amitadtai geree baiguulah bolno. Bi num, ild ba dainyg ene gazraas halah bogood tedniig ayuulgui hevtuulne. **19** Bi chamtai monhod sui tavina. Tiim ee, Bi zovt baidal, shudarga yos, hair enerel, orshooloor chamtai sui tavina. **20** Bi chamtai itgemjit baidal dotor sui tavina. Tegeed chi EZENiig medeh bolno. **21** Ter odort Bi hariu ogoh bolno" gej EZEN tunhagljaj baina. "Bi tengeruuded hariu ogch, tedgeer ni gazart hariu ogno. **22** Gazar ni ur taria, shine dars, tosond hariu ogch, tedgeer ni Iyezryeyeld hariu ogno. **23** Bi Ooriinhoo toloo ene gazart tuuniig tarialah bolno. Bi bas orshoogdoogui tuuniig orovdoj, Minii ard tumen baigaagui humuust «Ta nar Minii ard tumen» hemeeh bogood ted «Ta bol minii Burhan» hemeeh bolno".

Hosyea 3

3:1 Daraa ni EZEN nadad — Izrailiin hovguud oor burhad uruu ergej, uzemtei boovyg hairladag bolovch EZEN tedniig hairladgiin adil chi dahin yavaad, sadar bolovch ooriin nohortoo hairlagdsan emiig hairla gev. **2** Tiimees bi arvan tavan shyekyel mongo, neg omyer hagas arvaigaar ter emiig oortoo hudaldan avsan. **3** Tegeed bi tuund — Chi olon honog nadtai hamt baih uchirtai. Chi biyee unelelgui, eregtei huntei baij bolohgui. Tiinhuu bi bas cham uruu handah bolno gev. **4** Uchir ni Izrailiin hovguud olon honogiin tursh haangui, esvel noyongui, tahilgui, esvel ariun baganagui, yefodgui, esvel geriin shuteengui uldeh bolno. **5** Uunii daraa Izrailiin hovguud ergej, oorsdiin Burhan EZEN, oorsdiin haan Davidyg haih bolno. Etssiin odruuded EZENd bolon Tuunii sain saihan uruu ted chichren ireh bolno.

Hosyea 4

4:1 Izrailiin hovguud ee, EZENii ugiig sonsogtun. Uchir ni EZENd ene gazryn orshin suutchdyn esreg zarga baina. Yaagaad gevel ene gazart itgemjit baidal, enerel, esvel Burhanyg medeh medleg alga. **2** End haraal,

zali meh, allaga, hulgai ba sadar samuun baina. Ted huchirhiilliig holsolj baina. Ingesneer tsus ursgalt tsus ursgaltyg dagaldah yum. **3** Tiim uchraas gazar ni gashuuDaj, tend amidragch hun bur heeriin araatnuud, ogtorguin shuvuudtai hamt doroitoj, dalain zagasnuud bas alga bolj baina. **4** Gesen ch hen ch buruug buu olog, hen ch buu zemleg. Uchir ni chinii ard tumen tahilchtai temtseddej baigaa humuus met yum. **5** Tiimees chi odroor buderch, esh uzuulegch bas chamtai hamt shonoor budreh bolno. Bi chinii ehiig ustgana. **6** Minii ard tumen medleg dutagdsanaas bolj ustgagdsan. Ta nar medlegees tatgalzsan uchir Bi ch bas ta naryg Minii tahilch baihaas tatgalzah bolno. Ta nar Burhanyhaa huuliig martsan bolohoor Bi ch bas ta naryn huuhduudiig martah bolno. **7** Ted olshroh tusam, Minii esreg ulam ih nugel uildej baiv. Bi tednii yaruu aldryg ichguureer solino. **8** Ted Minii ard tumnii nugleer hoolloj, oorsdiin huslee huuli bus baidal uruutaa chigluulj baina. **9** Ene ni ard tumen shig, tahilch shig baih bolno. Tiimees Bi tedniig zamuudynh ni toloo shiitgej, tednii uilsiin toloo tedend hariu toloh bolno. **10** Ted ideh bolovch hanahgui. Ted biyee uneleh bolovch olshrohgui yum. Uchir ni ted EZENd anhaaral handuulahaa bolijee. **11** Zavhairal, dars ba shine dars ni uhaanyg alduuldag bilee. **12** Minii ard tumen modon shuteenteigee zovloj, tednii id shidtenii dohiur ni tedend meduuldeg. Uchir ni zavhairlyn suns tedniig tooruulj, ted Burhanaasaa hagatsan, biyee uneljee. **13** Ted uulsyn orgil deer tahiluud orgon, tolgod deer, esvel tsars, ulias, tyeryebint moddyn suuder ni taalamjtai uchraas tedgeeriin door utlaga uugiulj baina. Tiim uchraas tanai ohid biyee unelj, tanai beruud sadarlah baina. **14** Tanai ohidyg biyee unelj baihad ni, esvel tanai beruudiig sadarlah baihad ni Bi shiitgehgui. Uchir ni erchuud oorsdoo yanhnuudyn hamt salj yavan, sumiin yanhnuudtai hamt tahiluud orgodog bilee. Tiimees uhaangui ard tumen sonoson. **15** Izraili aa, hediigeer chi biyee uneldeg ch Iudag buu buruutan bolgo. Mon Gilgal uruu yavj bolohgui, Byetavyen uruu garch bolohgui. "EZENii amid buigaar tangaraglaya" hemeen tangaraglah bolohgui. **16** Izraili ni zoruud byaruu shig zoruud yum bolohoor EZEN tedniig odoo uudam belcheer deh hurga shig hariulj chadah uu? **17** Yefraim ni shuteenuudtei negdje. Tuuniig zongoor ni orhi. **18** Tednii sogtuuruulah undaa ni duusahad ted urgeljluulen

biyee uneldeg. Tednii bambainuud ni ichguuriig nandignan hairladag yum. **19** Salhi tedniig jiguur dotroo orooj, ted oorsdiin tahiluudaasaa bolj ichih bolno.

Hosyea 5

5:1 Tahilch nar aa, uuniig sons! Izrailiin ger ee, anhaaral tavigtun! Haany ger ee, sonsogtun! Uchir ni shuult ni ta nart heregjih bolno. Yaagaad gevel ta nar Mizpa dahi urhi, Taboryn deer delgegdsen tor baijee. **2** Bosogchid zavhraldaa gun orson bolovch Bi tedniig bugdiig ni janchih bolno. **3** Bi Yefraimyg meddeg bogood Izraili Nadaas nuugdaj chadahgui. Odoo Yefraim aa, chi biyee unelsen, Izraili ooriigoo buzarlasan. **4** Tedgeeriin uildel ni tedniig oorsdiinhoo Burhan uruu ergen yavahyg zovshoorohgui. Uchir ni zavhairlyn suns tednii dotor baigaa. Ted EZENiig meddeggui. **5** Tuugeer ch barahgui Izrailiin bardamnai ni ooriinhoo esreg gerchildeg. Izraili, Yefraim oorsdiinhoo huuli bus baidal dotor buderdeg. Iuda ch gesen tedentei hamt buderchee. **6** Ted EZENiig haihaar oorsdiin honin sureg, uher surgiin hamt yavah bolovch olohgui. Ter tednees negent holdchihson. **7** Ted EZENii esreg urvasan. Uchir ni ted butach huuhduudiig toruuljee. Odoo shine sar tedniig nutagtai ni hamt tsolmoh bolno. **8** Gibyeed evriig, Ramad bureeg ulee. Byetavyend "Byeniamin aa, chinii hoino baina" gej tugshuur zarla. **9** Zemleliin odort Yefraim ni ezguirne. Izrailiin ovguudyn dund togtoogdson zuiliig Bi tunhaglana. **10** Iudagiin noyod ni hil hyazgaaryg hodolgogchid met boljee. Tednii deer Bi Ooriin uur hileng us met tsutgah bolno. **11** Yefraim ni darlagdsan bogood shuulted byatslagdsan. Uchir ni tereer hunii tushaalyg dagahaar shiidjee. **12** Tegeheer Bi Yefraim d dengiin erveehii met, Iudagiin gert yalzral met bilee. **13** Yefraim ni ooriin ovchniig, Iuda ni ooriin sharhyg uzeed, Yefraim Assiri uruu yavj, Iaryeb haan uruu ilgeejee. Harin ter chamaig edgeej, chinii sharhyg emchilj chadahgui. **14** Uchir ni Bi Yefraimyn huvid arslan met, Iudagiin geriin huvid zaluu arslan met baih bolno. Bi, zovhon Bi hesegchin tastchij, yavna. Bi avch yavahad, hen ch avarch chadahgui. **15** Ted buruutaa huleen zovshoorch, Minii tsaraig haih hurtel ni Bi yavj,

Ooriin gazar uruu butsjaj ochno. Zovlon dotroo ted Namaig hicheenguilen haih bolno.

Hosyea 6

6:1 Iregtun, EZEN uruu butsatsgaaya. Uchir ni Ter bidniig tastsan bolovch Ter bidniig edgeeh bolno. Ter bidniig sharhduulsan bolovch Ter bidniig booj ogoh bolno. **2** Hoyor honogiin daraa Ter bidniig amiluulah bolno. Bidniig Tuunii omno amidruulahyn tuld gurav dahi odort Ter bidniig bosgoh bolno. **3** Tiimees medetsgeeye, EZENiig medehiin tuld shamdatsgaaya. Tuunii ireh ni uur tsaihynadil gartsaagui. Ter biden deer boroo met, gazryg uslah havryn boroo met irne. **4** Yefraim aa, Bi chamaig yaah ve? Iuda aa, Bi chamaig yaah ve? Uchir ni ta naryn hair enerel chini ogloonii manantai adil ba ertlen alga boldog shuudertei adil yum. **5** Tiimees Bi esh uzuulegchdeer damjuulj tedniig hesegchin tsavchsan. Bi Ooriin amny ugeer tedniig alsan. Ta naryn deerh shuult ni tsahilah ayanga met yum. **6** Uchir ni Bi tahilaas iluugeer hair enereld, shataalt tahilaas iluugeer Burhanyg medeh medlegt bayarladag. **7** Harin ted gereeg Adam shig zorchiv. Tend ted Minii esreg urvasan. **8** Gilyead bol tsust moriig uldeej baidag buruug uildegchdiin hot yum. **9** Hun otdog deeremchid shig, tahilch naryn buleglel Shyehyem uruu yavah zamd hun aldag. Uneheer ted gemt hergiig uildjee. **10** Izrailiin ger dottor Bi jigshmeer zuiliig harsan. Yefraimyn zavhairal ni tend baigaa bogood Izraili ch ooriigoo buzarlav. **11** Mon Iuda aa, Bi Ooriin ard tumnii huvi zayaag sergeeh uyed chamd zoriulagdsan urgats tend bii.

Hosyea 7

7:1 Bi Izrailiig emchleh uyed Yefraimyn huuli bus baidluud bolon Samariin horon muu uildluud il gargagdana. Uchir ni ted huuramchaar uildjee. Hulgaich dotogshoo orj, tanhaichuud gadna tald deerem hiine. **2** Bi tednii buh hilentsiig sanaj baigaa gedgiig ted zurhendee ergetsuuldeggui. Odoo tednii uildluud oorsdiig ni toiron hureelj baina. Ted

Minii nuurnii omno baina. **3** Hilentset baidlaaraa ted haanyg bayarluulj, zali meheeree ted noyodyg tsenguulne. **4** Zuursan guril ni nuhagdaad eseh hurtel ni galaa hodolgohgui baigaa talh barigchiin halaasan zuuh shig ted bugd sadarlagchid yum. **5** Manai haany odort noyod ni darsand tsohiulan, ovchtei boltsgoov. Ter tohuurhagchidtai hamt garaa sungadag. **6** Ted huivaldaanaa heregjuuleh uyed tednii zurh ni zuuh met baih ajee. Tednii uur ni shonojin durrelzej, ogloo bolohod badarsan gal met shatdag. **7** Ted bugd zuuh met haluun bogood oorsdiin zahiragchdyg tuimerddeg. Tednii buh haad ni unasan bogood tedgeeriin hen ni ch Namaig duuddaggui. **8** Yefraim ni ooriigoo ard tumnuudtei holison. Yefraim ni erguulegdeegui talh met boljee. **9** Hariinhan tuunii huch chadlyg tsolmoh bolovch tereer uuniig meddeggui. Mon oor deer ni buural us tsatsagdsan baihad ch ter uuniig meddeggui. **10** Hediigeer Izrailiin bardannal ni ooriinhoo esreg gerchildeg bolovch ted oorsdiin Burhan EZEN uruu butsj irsengui. Ene bugdiin toloo Tuuniig haisan ch ugui. **11** Tiimees Yefraim ni uhaangui teneg tagtaa met boljee. Ted Yegipyetiig duudaj, Assiri uruu yavdag. **12** Tedniig yavmagts Bi toroo tednii deer hayah bolno. Bi tedniig ogtorguin shuvuud met doosh buulgana. Chuulgandaa tunhaglasnyh ni daguu Bi tedniig janchih bolno. **13** Nadaas zugtan tenesen tul ted gaslantai yaa! Ted Nadaas urvasan uchir suirel ni tedniih bilee! Bi tedniig avarmaar baisan ch ted Minii esreg hudal yaridag. **14** Orondoo gasalj baihdaa ch ted zurhneese Nad uruu hashhirdaggui. Ur taria, shine darsny toloo ted oorsdiigoo tsugluulj, Nadaas ergen holdjee. **15** Hediigeer Bi tednii garyg dasgaljuulan tenhruulsen bolovch ted Minii esreg horon muug seddeg. **16** Ted ergesen bolovch deesh handdaggui. Ted huuramch num met baina. Tednii noyod ni hel amnyhaa ichguurgui baidlaas bolj ildend unah bolno. Ene ni Yegipyet gazart tednii doog tohuu boloh yum.

Hosyea 8

8:1 Uruuldaa bureeg oirtuul! Ted Minii gereeg zorchij, Minii huulias urvasan uchir EZENii geriin esreg daisnuud burged met irj baina. **2** Ted Nad uruu "Minii Burhan, Izrailiinh boloh bid Tanyg medne" gej hashhirsch

baina. **3** Izraili ni sainaas tatgalzsan. Daisan tedniig hooh bolno. **4** Ted Nadguigeer haadyg zaldag. Ted noyodyg tomilson bolovch, Bi uuniig medseguui. Ted taslagdahyn tuld oorsdiin mongo, altaar oorsoddoo zoriulj shuteenuudiig buteesen yum. **5** Samari aa, Ter ta naryn tugalyg huleen zovshoorohgui, "Minii uur tednii esreg shatna" hemeesen. Ted hedii hurtel ariusah chadvargui baih ve? **6** Ene ni hurtel Izrailias garsan bilee! Darhan uuniig hiisen bolohoor ene bol Burhan bish. Uneheer Samariin tugal ni butran evdreh bolno. **7** Uchir ni salhiig taridag ted hui salhiig huraaj avdag. Bosoo taria ni yamar ch turuugui. Ene ni buudaig bolovsruulj chaddagui. Bolovsruulsan ch hariinhan tuuniig ni zalgih bolno. **8** Izraili ni zalgigdlaa. Ted odoo hend ch taalagddagui sav met undestnuudiin dund baina. **9** Uchir ni ted ori gants hulan met, Assiri uruu yavjee. Yefraim nuuts amraguudyg holsoljee. **10** Hediigeer ted undestnuudiin dund biyee hudaldsan bolovch, odoo Bi tedniig tsutluulah bolno. Noyodyn haany darlalaas bolj ted bagasaj ehleh bolno. **11** Yefraim ni nugliin tolooh tahilyn shireenuudiig olshruulsan tul tedgeer ni tuunii tolooh nugel uldehiin tahilyn shireenuud boljee. **12** Tuunii toloo Bi Ooriin huuliin arvan myangan zaavruudyg bichij ogson bolovch tedgeer ni gadny zuils met tootsogdjee. **13** Minii orgoliin belguudiin huvid gevel, ted mahyg tahij, tuuniigee iddeg. Gevch EZEN tuund ni yer bayarlahgui. Odoo Ter tednii huuli bus yavdlyg sanaj, nugliinh ni toloo tedniig shiitgeh bolno. Ted Yegipyet uruu butsan yavna. **14** Uchir ni Izraili ooriin Buteegchiig martaj, ordnuudyg barij baiguulsan. Iuda ch behlegdsen hotuudyg olshruulsan bolovch, Bi tuunii hotuud uruu galyg ilgeeh bolno. Ter gal ni tuunii tansag oron bairuudyg tuimerdeh bolno.

Hosyea 9

9:1 Izraili aa, ta nar ard tumnuudiin adil hoor bayart buu bayas! Uchir ni chi ooriin Burhanaa orhin zavhairsan. Chi buh l utrem deer yanhny holsiig hairlav. **2** Utrem, dars shahagch ni tedniig tejeehgui bogood shine dars tedend hurehgui. **3** Ted EZENii gazart uldehgui. Harin Yefraim ni Yegipyet uruu butsan yavj, Assirid ted buzar hool ideh bolno. **4** Ted

EZEND zoriulj undaan orgoliig tsutgahgui ba tednii tahiluud ni Tuund taalagdahgui. Tednii talh ni gashuudagsdyn talh met baih bogood tuunees idegchid bugd buzarlagdah bolno. Uchir ni tednii talh ni zovhon oorsdiinh ni toloo baih bogood EZENii gert orohgui. **5** Tovlogdson naadmuud ba EZENii nairyn odort ta nar yuu hiih ve? **6** Uchir ni haragtun, suurlees bolj ted yavah bolno. Yegipyet ni tedniig tsugluulan avch, Myemfis tedniig bulshilna. Tednii mongon erdenesiig hogiin urgamal ezlen avch, tednii maihnuud uurgeneer duureh bolno. **7** Shiitgeliin odruud irsen bogood zalhaan tseerluuleh odruud ch irjee. Uuniig Izrailid meduul! Ta naryn huuli bus yavdlyn baliaraas, ta naryn ulemj daisagnalyn ulmaas esh uzuulegch ni teneg,sunsleg hun ni galzuu boljee. **8** Yefraim ni minii Burhantai hamt haruul ba esh uzuulegch baisan. Gevch shuvuu barigchiin urhi ni tuunii buh zamuud deer baih bogood tuunii Burhany gert zovhon daisagnal baina. **9** Gibyeagiin odruudiinhteil adil ted zavhrald gun orjee. Ter tednii huuli bus yavdlyg sanaj, tednii nugluudiig shiitgeh bolno. **10** Bi Izrailiig tsol deh usan uzem met olson. Bi ta naryn ovog deetsiig anhny uliral dahi injriin modon deerh anhny jims met harsan. Gevch ted Baalpyeort irj,oorsdiigoo ichguurt zoriulj, hairlasan yums shigee jigshuurteil boljee. **11** Yefraimyn huvid gevel, tednii yaruu aldar ni shuvuu met nisen odoh bolno. Torolt ch ugui, jiremslelt ch ugui, oilgolt ch ugui! **12** Ted oorsdiin huuhtuudee osgoh bolovch Bi neg ch hungui boltol ni tedniig hagatsaana. Tiim ee, uneheer Bi tednees salah uyed tedend gai zovlon uchrag! **13** Minii harsnaar Yefraim ni Tirteil adil uzesgelent nugad suulgagdsan bilee. Gevch Yefraim ni huuhtuudee aluurchind gargan ogno. **14** EZEN, Ta ogoh yumaa tedend ogooch. Tedend ur togtoodoggui umai, har deleng ogooch. **15** Tednii buh buzard muu ni Gilgald baina. Uneheer, Bi tedniig tend uzen yadahaar irsen bilee! Tednii uilsiin horon muugaas bolj Bi tedniig Ooriin gerees hoon gargana. Bi tedniig tsaashid hairlahgui. Tednii buh noyod ni terslegchid bilee. **16** Yefraim ni tsavchigdsan. Tednii undes ni huvhairsan bogood ted yamar ch jims gargahgui. Ted ur huuhed teeh bolovch, Bi tednii hevliin unet negnuudiig alah bolno. **17** Minii Burhan tedniig zailuulah bolsny uchir ni ted Tuuniig sonsoogui yum. Ted undestnuudiin dund tenuuchlegchid baih bolno.

Hosyea 10

10:1 Izraili bol saglagar usan uzmiin mod yum. Ter oortoo zoriulan ur jimsiig gargadag. Tuunii jims ihseh tusam ter iluu ih tahilyn shireenuudiig buteev. Tuunii gazar nutag elbeg delbeg boloh tusam tereer ariun baganuudyg iluu sainaar bosgov. **2** Tednii zurh ni itgelgui. Odoo ted oorsdiin gem buruug uureh yostoi. EZEN tednii tahilyn shireenuudiig nuraaj, ariun baganuudyg ni evdeh bolno. **3** Uneheer odoo ted "Bid EZENiig hundetgedeggui uchraas bidend haan baihgui. Haany huvid gevel, ter bidnii toloo yuu hij chadah ve?" hemeeh bolno. **4** Ted zovhon ugiig l helj baina. Zohisgui tangarguudaar ted gereenuud baiguuddag. Shuult ni, tarian talbain shan dahi hortoi zerleg urgamal shig soyoolj baina. **5** Samariin orshin suugchid Byetavyeny tugalaas boljaih bolno. Tendhiin ard tumen uneheer ter shuteenii toloo gashuudaj, shuteenii tahilch nar ni tuunii toloo bolon tednees negent salj odson tuunii aldryn toloo uilaldah bolno. **6** Ter zuil ni ooro alba guvchuur bolj Assiri uruu Iaryeb haan uruu avaachigdana. Yefraim ichguurt barigdan, Izraili ni ooriin zovlogoonoos bolj ichguurliig hurtene. **7** Samari ni usny mandal deerh mochir met haantaigaa hamt tairagdah bolno. **8** Bas Izrailiin nugel boloh Avyeny morgoliin ondorloguud nuraagdah bolno. Tednii tahilyn shireenuud deer uurgene, halgai urgana. Tegeed ted uulsad handan "Bidniig nomor" geed, tolgodod handan "Biden deer una" hemeen heleh bolno. **9** Izraili aa, Gibyeagiin odrudees ehlen chi nugel uildjee. Tend ted zogsdog. Huuli bus yavdlyn hovguudiin esreg tulaan ni Gibyead tedend uchrahgui gej uu? **10** Hussen uyedee Bi tedniig janchina. Ted oorsdiin hoyor gemiin toloo hulegdeh uyed ard tumnuud ch tednii esreg tsuglarah bolno. **11** Yefraim ni taria tsohik durtai byaruug beltgejee. Gevch Bi tuunii saihan huzuund buulgyg tohno. Bi Yefraimyg morin tergend holloj, Iuda ni gazar hagalj, Iakov ni oortoo zoriulan bornoidoh bolno. **12** Zov shudargyg tarialj, enerenguigeer huraaj av. Bolovsruulaagui gazraa hagaj. Uchir ni EZEN chini deer zov shudargyg asgahaar ireh hurtel Tuuniig haih tsag ni odoo bilee. **13** Ta nar horon muug hagalan, shudarga busyg huraaj avsan. Ta nar hudlyn jimsiig idsen. Uchir ni ta nar oorsdiin arga zam, oorsdiin too

tomshgui daichdad itgesen tul **14** tanai ard tumnii dund hol uimeen degdej, ehchuud huuhduudteigee hamt hemh byatslagdsan uyeiin tulaany odor Shalman ni Byetarbyelygsuitgesen shig ta naryn buh behleltuud suitgegdeh bolno. **15** Tiinhuu ta naryn aguu hilentset yavdlyn chini toloo edgeer zuils ni ta nart uildegdeh bolno. Uuriin gegeeneer Izrailiin haan buren taslagdah bolno.

Hosyea 11

11:1 Izrailiig zaluu baih uyed Bi tuuniig hairlan, Ooriin huug Yegipyetees duudan gargasan. **2** Ted tedniig duudah tusam ted tednees ulam holdson. Ted Baaluudad tahil orgosoor, shuteenuuded utlaga uugiulsaar baisan. **3** Gevch Yefraimnd alhahyg zaaj ogson negen bol Bi bilee. Bi tedniig mutartaa avsan. Gevch Bi tedniig edgeesniig ted medeegui. **4** Bi tedniig hunii oosroor, hairyn uyaagaar daguulsan. Bi tednii huvid eruunees ni buulgyg orgon hayadag negentei adil bolson. Bi tongoij, tedniig hoolloson. **5** Ted Yegipyet gazar uruu ergej yavahgui. Gevch ted Nad uruu ergehees tatgalzsan uchir Assiri ni tednii haan baih bolno. **6** Ild ni tednii hotuudyn esreg ergeldej, tednii daamangiin haaltuudyg nuraaj, tednii zovlogoonoos bolj tedniig tuimerdeh bolno. **7** Tiinhuu Minii ard tumen Nadaas urvah sonirholtoi bolson. Hediigeer ted deer baigaa Negen uruu tedniig duuddag bolovch hen ch Tuuniig ordoo orgomjlohgui baina. **8** Yefraim aa, Bi chamaig herhen orhiv ve? Izraili aa, Bi chamaig herhen daisand tushaah ve? Bi chamaig herhen Adma shig bolgoh ve? Bi chamd herhen Zyeboim shig handah ve? Zurh mini Minii doktor buren ergej, Minii buhii l enerel notsson baina. **9** Bi Ooriin dogshin uuraa guitselduulehgui. Bi dahin Yefraimyg suitgehgui. Uchir ni Bi bol hun bus, harin Burhan yum. Bi bol ta naryn dund bui Ariun Negen bogood Bi hilegnel doktor irehgui. **10** Ted EZENii araas alhah bogood Ter arslan met arhirah bolno. Uneheer Ter arhirsch, Tuunii hovguud ni baruun zugees chichirseer ireh bolno. **11** Yegipyetees ireh shuvuud met, Assiri gazraas ireh tagtaa met ted chichirseer ireh bolno. Bi tedniig oorsdiinh ni baishinguudad suulgah bolno gej EZEN tunhagljaj baina. **12** Yefraim ni Namaig hudal ugeer hureelj,

Izrailiin ger ni zali meheer toiruulj baina. Iuda ch bas Burhany esreg, itgemjit Ariun Negend duulgavargui baina.

Hosyea 12

12:1 Yefraim salhiar hoollon, urgelj dorny salhiig moshgodog. Ter zali met ba huchirhiilliig olshruulna. Unees gadna ter Assiritai geree baiguulj, Yegipyet uruu tos zooj baina. **2** EZEN bas Iudatai margaldaj, Iakovyg ooriinh ni zamuudyn daguu shiitgene. Ter tuunii uildluudiin daguu tuund erguulen toloh bolno. **3** Hevliid baihdaa ter ahyгаа osgiinoos ni barij, oson tom bolsny daraa Burhantai temtseldsen. **4** Tiim ee, ter tenger elchtei barildan noyorchson. Tereer uilan Tuunii taallyg haisan. Ter Tuuniig Byetyeld olood tend Ter bidentei yarisan. **5** Ter ni EZEN, tumen tsergiin Burhan yum. Tuunii ner bol EZEN bilee. **6** Tiim uchraas ooriin Burhan uruu buts, enerel ba shudarga yosyg sahij, urgelj Burhanyгаа hulee. **7** Gartaa huuramch jinluur atgasan hudaldaachin ni darlah durtai. **8** Yefraim ni "Uneheer bi bayan bolson. Bi ooriinhoo toloo ed bayalgiig olson. Minii buh hodolmor dottor nugel hemeen tootsogdohoor yamar ch huuli bus zuiliig ted nadaas olohgui" gesen. **9** Gevch Yegipyet gazart baih uyees Bi ta naryn Burhan EZEN baisan. Tovlogdson nair naadmuudyn odruudiinh shig Bi tanaryg dahin maihnuudad amidruulah bolno. **10** Bi bas esh uzuulegchded aildan, uzegdluudiig olshruulsan. Esh uzuulegchdeer damjuulan Bi surgaalt zuirleluudiig ogson. **11** Gilyeadaad huuli bus yavdal baina uu? Uneheer ted zohisgui yum. Gilgald ted buhnuudyg tahij baina. Tiim ee, tednii tahilyn shireenuud ni tarian talbain shanguudyn hajuu dahi chuluun ovoonuud shig yum. **12** Odoo Iakov ni Aramyn nutag uruu zugtaj, Izraili ehneriinhee toloo ajillasan, ehneriinhee toloo honin surgiig manasan. **13** Harin esh uzuulegcheer damjuulan EZEN Izrailiig Yegipyetees gargaj, esh uzuulegcheer damjuulan tereer hammaalagdsan. **14** Yefraim ni gashuun uur hileng odoon hatgasan. Tiimees Ezen ni tuunii tsusny buruut oor deer ni orhij, tuunii zemleliig oort ni butsaan ogno.

Hosyea 13

13:1 Yefraimyg yarihad chichirch baiv. Ter ooriigoo Izrailid orgomjilson bolovch Baalaardamjuulan tereer buruug uildej uhsen yum. **2** Odoos ted ulam bur nugel uildej, oorsoddoo zoriulan mongoor chadvarlag urlasan shuteenuud boloh darhdyn gar urlal, tsutgamal horguudiig hiideg. Ted tedend "Tahil orgoj baigaa hun tugaluudyg unseg" gejee. **3** Tegeheer ted ogloonii manan shig, udahgui alga boldog shuuder shig, utremees uleegden hiisdeg budaany halis shig, yandangaas garah utaa shig baih yum. **4** Gevch Yegipyet gazart baih uyees Bi ta naryn Burhan EZEN baisaar baisan. Ta nar Nadaas oor yamar ch burhnyg medeegui baisan. Uchir ni Nadaas oor yamar ch avragch baihgui. **5** Tsold, gan gachigtai gazart Bi chamaig halamjilsan. **6** Ooriin belcheertei bolmogts ted tsatgalan bolson. Tsatgalan bolmogts tednii zurh bardam boljee. Tiim uchraas ted Namaig martsan. **7** Tiimees Bi tedend arslan shig handah bolno. Irves shig Bi zamyn hajuid otoh bolno. **8** Bambaruushnuudaa bulaalgasan baavgai shig Bi tedentei tulgarch, tednii tseejiig ni yaran tastah bolno. Zerleg araatan tedniig tastchihtai adil tend Bi bas em arslan met tedniig zalgina. **9** Izraili aa, chi Minii esreg, ooriinhoo tuslamjiin esreg baigaa ni chinii suirel bilee. **10** Chinii buh hotuudad chamaig avrah yostoi chinii haan bolon "Nadad haan ba noyodyg ogooch" hemeen chinii husemjilsen shuugchid chini odoo haana baina ve? **11** Bi Ooriin uur dottor chamd haanyg ogson ba Ooriin hilen dottor tuuniig butsaan avsan. **12** Yefraimyn huuli bus yavdal ni hyazgaarlagdaj, nugel ni hadgalagdjee. **13** Huuhed toruulehiin ovdolt tuun deer irjee. Tereer uhaantai huu bish yum. Uchir ni umai neegdej baihad tuunii saatah tsag ni bish bilee. **14** Bi tedniig Uhegsdiin orny huchees zolih uu? Bi tedniig uhlees zolih uu? Uhel ee, chinii orgosuud haana baina ve? Uhegsdiin oron oo, chinii hatguur haana baina ve? Minii hartsnaas enerel nuutslagdah bolno. **15** Ter hulsan dund tsetseglen hogjson ch dorny salhi salhilj, EZENii salhi tsoloos irj baina. Tuunii orgiluuruud ni shirgej, bulag ni hatah bolno. Ene ni tuunii buh l unet edleliin erdenesiin sang hoosruulna. **16** Samari buruutaid tootsogdono. Uchir ni tereer Burhanyhaa esreg terselsen. Ted ildend unaj, balchir huuhduud ni hemh byatslagdaj, jiremsen emegteichuud ni siichegdeh bolno.

Hosyea 14

14:1 Izraili aa, ooriin Burhan EZEN uruu erge. Uchir ni chi ooriin huuli bus yavdlaas bolj budersen bilee. **2** Oortoo ugsiig avan EZEN uruu erge. Tuund handaj "Buh gem buruug avch hayaad, bidniig niguulsenguigeer huleen avaach. Tegvel bid uruulynhaa ur jimsiig orgoo. **3** Assiri ni bidniig avrahgui, bid mori unahgui. Bid garyn buteelee «Manai Burhan» gej dahin helehgui. Uchir ni onchin huuhtuud Tany dotor orshooliig oldog". **4** Bi tednii urvaltyg emchilj, tedniig cholooteigoor hairlana. Uchir ni Minii uur hilen tednees holdson yum. **5** Bi Izrailid shuuder shig baih bolno. Ter saraana tsetseg shig delbeelen, Livany hush mod shig undeslene. **6** Tuunii mochruud ni nahialj, tuunii goo uzegelen ni chidun mod shig, tuunii anhiluun uner ni Livany hush mod shig bolno. **7** Tuunii suudert amidragsad ni dahin ur tariag urguulan, usan uzmiin mod shig tsetsegleh bolno. Tuunii aldar ner ni Livany usan uzmiin dars shig baih bolno. **8** Yefraim aa, Bi shuteenuudtei yamar hamaatai ve? Hariu ogch, chamaig hargalzsan ni Bi bilee. Bi bol saglagar narstai adil yum. Nadaas chinii ur jims garna. **9** Uhaantai hen bolovch edgeer zuilsiig oilgo. Gyarhai negen edgeeriig medeg. Uchir ni EZENii zamuud zov yum. Shudarga zov ni tuugeer alhaj, harin nugeltnuud tuund budreh bolno.

Ioyel 1

1:1 Pyetuyeliin huu Ioyeld irsen EZENii ug: **2** Ahmaduud aa, uuniig sonsogtun. Ene gazryn buh orshin suugchid chagnagtun. Ta naryn uyed, esvel etseg ovgoodiin chini uyed uuntei adil yavdal bolson uu? **3** Uunii tuhai hovguuddee helj, hovguud chini bas hovguuddee damjuulan, tednii hovguud ni daraagiin uyedee damjuulan helegtun. **4** Zajlagch goliony uldeesen yumyg sureg golio idej, sureg goliony uldeesniig molhogch golio idej, molhogch goliony uldeesniig suitgegch golio idsen yum. **5** Ta naryn amnaas salgagdsan chiherleg usan uzmiin darsny toloo, usan uzmiin dars uugch bugd ee, orilon uilagtun. Seregtun, arhichid aa. Uilagtun. **6** Toolshgui, huchirheg undesten minii nutgiig ezlen avchee. Tuunii shud ni arslangiin shud met, tuund em arslangiin soyoo bii. **7** Tereer minii usan uzmiin modyg suitej, minii injriin modyg tsuuljee. Tereer modny halisyg ni huulj, tedniig unagasand mochruud ni tsagaarsan yum. **8** Taaran huvtsas nomorson ongon busguin adil ider zaluu uyeiinhee suit zaluugiin toloo orilon uilagtun. **9** Ideen orgol bolon undaan orgol ni EZENii orgoonoos tasarch, EZENii uilchlegchid boloh tahilch nar gashuudna. **10** Tarialangiin talbai busniulagdaj, gazar ch gashuudna. Uchir ni taria busniulagdaj, usan uzmiin shine dars shirgen, shinehen tos ch hatsan yum. **11** Tariachid aa, ichitsgeegtun. Usan uzem tarialagchid aa, ulaan buudai bolon arvain toloo uilagtun. Uchir ni tarialangiin talbain urgats ustgagdsan. **12** Usan uzmiin mod gandan, injriin mod hatjee. Anaryn mod, dalduu mod, alimyn mod bolon talbain buh modod huvhairan hatav. Hunii hovguudees bayar bayasgalan alga bolov. **13** Tahilch nar aa, biyedee taar nomorch, gashuudagtun. Tahilyn shireenii uilchlegchid ee, orilon uilagtun. Minii Burhany uilchlegchid ee, irj, taar nomron shoniig ongoruulegtun. Uchir ni ideen orgol, undaan orgol ni ta naryn Burhany orgoonoos hoish tatagdsan yum. **14** Matsag bariltyg ariusgan, yoslolyn chuulganyg zarlan tunhaglagtun. Ahmaduud bolon ene ulsyn buh orshin suutchdyg oorsdiin Burhan EZENii orgoond tsugluulj, EZEND handaj hashhiragtun. **15** Ter odor gaslantai yaa! Uchir ni EZENii odor oirhon baina. Ter odor ni Togs huchit Negenees irdeg suireltei adil irne. **16** Bidnii nudnii omno hool huns

salgagdaj, bidnii Burhany orgoonoos bayar bayasgalan, ineed hoor alga bolson bish uu? **17** Taria gandsan tul urnuud ni shavran dor gandan hataj, aguulahuud busniulagdan hayagdaj, zooriud evdersen yum. **18** Araatan adguus yamar ih zovon tarchilj baina ve! Belcheerguigees bolj uhriin sureg chig zuggui heren tenej baina. Honin sureg ch zovj baina. **19** EZEN, bi Tan uruu hashhirna. Uchir ni heeriin belcheeruudiig gal zalgij, tal gazryn buh moddyg galyn dol shataasan. **20** Heeriin zerleg araatnuud ch hurtel Tan uruu temuulj baina. Uchir ni usny ursgaluud tatarch, heeriin belcheeruudiig gal zalgisan.

Ioyel 2

2:1 Siond buree tatan, Minii ariun uulan deer tutshuur zarlagtun. EZENii odor irj baigaa tul ene nutgiin buh orshin suugchid chichregtun. Uneheer ter odor oirhon baina. **2** Burheg bolon haranhui odor, uultei bolon tuner haranhui odor. Uulsyn deeguur uuriin tuyaa tsatsrah met aguu huchirheg ard tumen end tarhaj baina. Uuntei adil zuil urid ni hezee ch bolj baigaagui, uunes hoish olon uyeuded ch dahin garahgui. **3** Tednii omno gal shataj, ard ni dol durrezene. Tedniig irehees omno ene nutag ni Yedyenii tsetserleg shig baidag bolovch tednii ard zeluud tsol shig boldog. Tednees zugtah yum ogt ugui. **4** Tednii dur torh moridyn dur torh met bogood ted dainy morid met dāvildana. **5** Teregnuud shig nurgeenteigeer ted uulsyn oroigoor userne. Ted surliin yozooryg shataaj bui galyn chimee met, tulaldaand beltgegdsen huchit ard tumen met bilee. **6** Tednii omno humuus bachimdan sandartsgaadag bogood bugdiin tsarai ni huvhairan tsaina. **7** Ted huchit erchuud met guilden, tserguud met herem uruu avirna. Ted tus bur jagsaalaar uragshilj, oorsdiin zamaasaa gajihgui yavna. **8** Ted biye biyee ul tulhen, oor oorsdiinhoo zamaar alhana. Ted hamgaalaltaar damjin garahdaa ch egneegee aldahgui. **9** Ted hot uruu dairan, hermen deeguur guildej, geruud uruu aviran orj, hulgaich met tsonhoor dotogsh orno. **10** Tednii omno gazar hodolj, tenger chichren, nar sar haranhuilj, oddyn gerel bohno. **11** EZEN Ooriin tsergiin terguund duutaa orgono. Tuunii huaran ni uneheer nuser tom. Uchir ni Tuunii tushaalyg biyeluulegch ni huchirheg

bilee. EZENii odor uneheer aguu bogood mash aimshigtai. Hen ter odriig tevchij chadah ve? **12** EZEN tunhagljaj baina. "Harin odoo ch gesen matsag barin, uilan, gashuudaj buh zurheeree Nad uruu ergegtun! **13** Ta nar huvtssaa bish, harin zurh setgelee tastan uragtun". Odoo oorsdiin Burhan EZEN uruu ergegtun. Uchir ni Ter bol niguulsengui, orovch, uurlahdaa udaan, hair enerleer byalham, buzar muud ch zoolon handdag bilee. **14** EZEN bodloo oorchilj, zoolron, Ooriinhoo ard yerooliig buyuu ta naryn Burhan EZEND zoriulagdsan ideen orgol, undaan orgoliig uldeehgui gedgiig hen medeh bilee? **15** Siond buree uleegtun. Matsag bariltyg ariusgan, yoslolyn chuulganyg zarlan tunhagljagtun. **16** Ard tumniig tsugluulj, tsuglaanyg ariusga. Ahmaduudyg avchirj, huuhduudiig bolon hohuul huuhduudiig tsugluulagtun. Suit zaluug oroonoos ni, suit busguig hurimyn tanhimaas ni gargagtun. **17** EZEND uilchlegchid boloh tahilch nar sumiin uudnii tanhim bolon tahilyn shireenii hoorond uilagtun. Ted "EZEN, ard tumnee heltruuleech. Ooriin oviig doromjlol bolon undestnuudiin dund zuirlel buu bolgooch. Yaagaad ted ard tumnuudiin dund «Tednii Burhan haana baina ve?» gej heleh yostoi yum be?" gej heleg. **18** Daraa ni EZEN Ooriin gazryn toloo zutgeltei bajj, Ooriin ard tumnee orovdoh bolno. **19** EZEN hariulan, Ooriin ard tumendee "Uzegtun, Bi ta nart ur taria, usan uzmiin shine dars bolon tosyg ilgeeh gej baina. Ta nar tuugeer hangagdah bolno. Bi hezee ch dahin ta naryg undestnuudiin dund zemlel bolgohgui. **20** Harin bi hoid zugiin tsergiig ta naraas als holduulan, tedniig hatsan zeluud gazar uruu shahaj, tednii manlaig dorny dalai uruu, aryn hamgaalaltyg ni orniin dalai uruu hoon zailuulna. Tednii muuhai uner ni degden, ehun uner ni garch irne. Uchir ni tereer aguu zuilsiig hiisen yum" gej heleh bolno. **21** Gazar aa, buu aigtun, hogjin bayasagtun. Uchir ni EZEN aguu zuilsiig hiisen bilee. **22** Talyn araatnuud aa, buu aigtun. Uchir ni heeriin belcheeruud nogoorch, mod ur jimsee gargan, injriin mod bolon usan uzmiin mod arvin jimselsen bilee. **23** Siony hovguud ee, hogjiltei baigtun. Ooriin Burhan EZENii dottor bayasaj bayarlagtun. Uchir ni Ter ta naryg zovtgohiin tuld ehonii boroog ta nart hurteen, ta naryn toloo boroog asgaj, uridyn adil ehonii bolon suuliin boroog oruulj ogson. **24** Utremuud tariagaar duurch, torhnuud usan uzmiin shine dars bolon tosoor byalham

bolno. **25** "Daraa ni ta naryn dund Minii ilgeesen aguu ih tserguud boloh sureg golio, molhogch golio, suitgegch golio, zajlagch golionuudynidej duusgasan on jiluudiig Bi ta nart nohon tolno. **26** Ta nar ideh yumaar hangaluun baih bogood tsatgalan bolj, ta nart gaihamshgiig hiiij ogson oorsdiin Burhan EZENii neriig magtah bolno. Tegeed Minii ard tumen hezee ch ichguurt unahgui. **27** Ingej ta nar Namaig Izrailiin dund baigaag, mon Namaig ta naryn Burhan EZEN bogood oor hen ch baihgui gedgiig medeh bolno. Minii ard tumen hezee ch ichguurt unahgui. **28** Tuunii daraa Bi Ooriin Sunsiig buh hun torolhtond tsutgana. Ta naryn hovguud, ohid esh uzuulen, ovgod chini zuud zuudelj, zaluus chini uzegdluud uzne. **29** Tedgeer odruuded Bi booluud, shivegchinguud deer ch Ooriin Sunsee tsutgana. **30** Bi tenger bolon gazart gaihamshguudyg buyuu tsus, gal ba utaan baganuudyg ilerhiilne. **31** EZENii aguu, aimshigt odor irehiin omno nar haranhuilj, sar tsus bolj huvirna. **32** EZENii neriig duudagch hen bolovch avragdah bolno. Uchir ni, EZENii aildsanchlan Tuunii duuddag uldegdsiin dund ch hurtel Sion uuland bolon Iyerusalimd ami multrah humuus baih bolno.

Ioyel 3

3:1 Uzeztun, Iuda bolon Iyerusalimyn huvi tavilang sergeeh ter uyed, tedgeer odruuded **2** Bi buh undestniig tsugluulan, tedniig Iyehoshafatyn hondiid avchirna. Tegeed Bi Ooriin ard tumen, Ooriin ov boloh Izrailiin omnoos tedniig tend shuune. Ted Minii ard tumniig undestnuudiin dund taraan, Minii gazryg huvaan avsan. **3** Ted bas Minii ard tumnii toloo shodon, hovguudiig yanhan bolgohoor hudaldan, ohidyg uuh darsnyhaa toloo zarsan bilee. **4** Tir, Sidon ba Filistiin buh gazar nutgaa, ta nar Minii huvid yuu yum be? Ta nar Nadad hariu toloh gej baina uu? Harin herev ta nar Nadad hariu toloh yum bol Bi ta naryn hariug tolgoin deer chini uter turgen butsaana. **5** Ta nar Minii alt, monggiig avch, Minii unet erdenesiig oorsdiinhoo sumuud uruu zoon yavsan bogood **6** Iudagiin bolon Iyerusalimyn hovguudiig gazar nutgaas ni zailuulahyn tuld tedniig gryekchuuded zarsan uchraas, **7** uzeztun, ta naryntedniig zarsan ter

gazraas ni Bi tedniig bosgon, ta naryn tolgoi deer hariug ni butsaah gej baina. v Mon bi ta naryn hovguud, ohidyg Iudagiin hovguudiin gart zarna. Ted tedniig sabyechuud buyuu als holyn undestend zarna" gev. Uchir ni EZEN aildsan. **9** Undestnuudiin dund uuniig tunhagla. Daind beltge. Huchirheg ersiig bosgogtun! Buh tserguudiig oirtuulan, deeshee gargagtun! **10** Oorsdiin anjsuudaa selem bolgon, haduuruudaa jad bolgon davt. Sul doroi hun ni "Bi huchirheg hun" gej heleg. **11** Ergen toirny buh undestnuud ee, yaaran irj, tend tsuglaragtun. EZEN, Ta huchtenuudee buulgaj ogooch. **12** Undestnuudiig bosgotsgooj, Iyehoshafatyn hondii uruu iruulegtun. Uchir ni tend Bi ergen toirny buh undestnuudiig shuuheer suuh bolno. **13** Urgats bolovsorson tul haduuryg oruulagtun. Darsny shahuurga ni duuren baigaa tul ireed gishgegtun. Tednii buzard muu yavdal ni asar ih uchraas torhnuud sagaj baina. **14** Shiidverleh hondiid boon, boon humuus baina! Uchir ni EZENii odor shiidverleh hondiid oirhon baina. **15** Nar, sar haranhuilj, oddyn gerel ch bohno. **16** EZEN Sionoos hurherch, Iyerusalimaas duugaa gargaj baina. Tenger ba gazar chichirne. Gevch EZEN bol ard tumnihee horgodoh gazar, Izrailiin hovguuded bat tsaiz boldog. **17** Tegehede ta nar Namaig Ooriin ariun uul Siond orshigch, ta naryn Burhan EZEN mon gedgiig medeh bolno. Iimees Iyerusalim ni ariun bolj, hari humuus hoishid tuugeer dairch ongorohgui. **18** Ter odor uuls chiherleg darsyg dusluulj, tolgod suugeer ursaj, Iudagiin buh gorhiudad us ursah bolno. Shittimiin hondiiig uslaahaar EZENii orgoonoos negen bulag orgiloh bolno. **19** Ted Iudagiin hovguudiig tarchlaan, nutagt ni gemgui tsusyg ursgasan uchraas Yegipyet ni sonomol gazar, Yedom ni zeluud nutag bolno. **20** Harin Iudad uurd monhod, Iyerusalimd buh uyeiin turshid hun amidran nutaglana. **21** Bi hariugaa avaagui tsusnyh ni hariug tednees nehne. Uchir ni EZEN Siond orshdog.

Amos 1

1:1 Tyekoagiin honichdyn dund baisan Amosyn ugs. Edgeeriig tereer Iudagiin haan Uzziagiin odruuded bolon Izrailiin haan, Ioashiin huu Iyeroboamyn odruuded, gazar hodloitoos hoyor jiliin omno Izrailiin talaarh uzegdluuded uzjee. **2** Ter "EZEN Sionoos arhirsch baina. Ter Iyerusalimaas Ooriin duu hooloig ilerhiilj baina. Honichdyn belcheeruud ni gashuudaj, Karmyelyn oroi ni hatjee" gesen. **3** EZEN ingej aildaj baina. "Damaskiin gurav, dorvon aldaa zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni ted hurts tomroor Gilyeadyg tsohison yum. **4** Tegeheer Bi Hazayelyn ger deer gal ilgeene. Ter gal ni Byenhadadyn tsaizuudyg tuimerdeh bolno. **5** Bi bas Damaskiin daaman haalgany haaltyg evdej, Avyeny hondiigoos orshin suugchdyg Byeyedyenees ochirt tayagiig barisan huniig taslah bolno. Tiimees Aramyn ard tumen Kir uruu tsologdoh bolno" gej EZEN aildaj baina. **6** EZEN ingej aildaj baina. "Gazyn gurav, dorvon aldaa zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni ted buhel buten hun amyg Yedomd tushaahaar hooson. **7** Tegeheer bi Gazyn hanan deer gal ilgeene. Ter gal ni tuunii tsaizuudyg tuimerdeh bolno. **8** Bi bas Ashdodoos orshin suutchdyg, Ashkyelonoos ochirt tayagiig barisan huniig taslah bolno. Ter ch baitugai Bi Yekrony deer Ooriin mutryg duraar ni tavij, filistchuudiin uldegshed mohoh bolno" gej Ezen BURHAN aildaj baina. **9** EZEN iinhuu aildaj baina. "Tiriin gurav, dorvon aldaa zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni ted ahan duusiin barildlagyn gereeg sanalgui, buhel buten hun amyg Yedomd tushaasan. **10** Tegeheer Bi Tiriin hanan , deer gal ilgeene. * Ter gal ni tuunii tsaizuudyg tuimerdeh bolno". **11** EZEN ingej aildaj baina. "Yedomyn gurav, dorvon aldaa zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni ter ooriin orovdoh setgeliig daran, ah duugee ildteigee mordson. Tuunii uur ni bas urgeljuulen tastsan. Ter ooriin hileng monhod barisan. **12** Tegeheer Bi Tyeman deer gal ilgeene. Ter gal ni Bozragiin tsaizuudyg tuimerdeh bolno". **13** EZEN iinhuu aildaj baina. "Ammony hovguudiin gurav, dorvon addaa zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni ted oorsdiin hil hyazgaaraa orgojuulehiin tuld Gilyeadyn jiremsen emegteichuudiig siichsen. **14** Tegeheer Bi Rabbagiin hanan deer gal

tavina. Ter gal ni tulaany odor dainy uuhain dund, shiruun borootoi odor shuurgan dund tuunii tsaizuudyg tuimerdeh bolno. **15** Tednii haan tsologdoh bolno. Jononguud ni tuuntei hamt yavna" gej EZEN aildaj baina.

Amos 2

2:1 EZEN iinhuu aildaj baina. "Moabyn gurav, dorvon aldaa zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni tereer Yedomyn haany yasnuudyg uns boltol shataasan. **2** Tegeheer bi Moabyn deer gal ilgeene. Ter gal ni Kyeriotyn tsaizuudyg tuimerdeh bolno. Moab ni bujignaan dund, dainy uuhai bolon bureen duutai hamt mohoh bolno. **3** Bi bas tuunii dundaas shuugchiig tastan, tuuntei hamt buh jononguudyg ni alah bolno" gej EZEN aildaj baina. **4** EZEN iinhuu aildaj baina. "Iudagiin gurav, dorvon gem zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni ted EZENii huulias tatgalzaj, Tuunii togtooluudyg sahiagui. Tednii hudal ni tedniig tooruulen daguuljee. Tednii etsguud ni tuuniig dagaj baisan yum. **5** Tegeheer Bi Iuda deer gal ilgeene. Ter gal ni Iyerusalimyn tsaizuudyg tuimerdeh bolno". **6** EZEN ingej aildaj baina. "Izrailiin gurav, dorvon gem zorchliin shiitgeliig Bi boliulahgui. Uchir ni ted zov shudargyg mongoor, gachigdsan negniig hos shaahaigaar hudaldsan. **7** Ugeegui negnii tolgoi deerh gazryn toosny araas temuuldeg ted mon daruu negnii zamyg erguuldeg. Minii ariun neriig buzarahyn tuld er hun ba etseg ni neg ohinyg heregledeg. **8** Tahilyn shiree buriin derged ted baritsaa bolgoj avsan huvtsasnuud deer hevtej, oorsdiin Burhany gert ted torguulagsdyn darsyg uudag. **9** Gesen ch, tednii omno amorichuudyg ustgasan ni Bi baisan. Hediigeer tuunii ondor ni hush modny ondor shig bogood tereer tsars met huchtei baisan ch gesen ustgasan. Tuugeer ch barahgui Bi tuunii deedeheer jimsiig bolon doodoh undsiig ni ch ustgasan. **10** Yegipyetiin nutgaas ta naryg avchirsan ni Bi baisan. Ta naryg amorichuudyn nutgiig ezemshuulehiin tuld dochin jil Bi ta naryg tsold udirsdan. **11** Daraa ni Bi ta naryn zarim hovguudiig esh uzuulegchid baihaar, ta naryn zarim zaluusyg Nazir humuus baihaar osgoson yum. Izrailiin hovguud ee, ene ni tiim bish uu?" gej EZEN tunhaglaj baina. **12** "Gevch ta nar Nazir humuust dars uulgaj, esh

uzuulegchid «Ta nar esh uzuulj bolohgui» gej tushaasan. **13** Haragtun, tereg ni yuujilsen tariagaar duurehdee daragddag shig Bi ta naryn door daragdaj baina. **14** Hamgiin hurdan hunii hurd ni mohoj, er chadaltai hun ch huchee tetgej chadahgui. Huchtei hun ch ooriin amiig avarch chadahgui bolno. **15** Numyg atgah hun ch bairandaa togtohgui, hol ni hurdan hun ch zuttahgui. Moriton ch ooriin amiig avarch chadahgui bolno. **16** Daichdyn dundaas hamgiin zorigtoi ni hurtel ter odor nutsgen zugtah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina.

Amos 3

3:1 Izrailiin hovguud boloh ta naryn esreg Yegipyetiin nutgaas Tuunii avchirsan buhel buten ger buliin esreg aildsan EZENii ene ugiig sons. **2** "Gazar delhiin buh ger buluudiin dundaas Bi zovhon ta naryg songoson. Tiimees ta naryn buh gem buruugiin toloo Bi ta naryg shiitgene". **3** Hoyor hun tohiroltsoogui baj hamt alhah uu? **4** Arslan yamar ch olzgui baj oi dotor arhirah uu? Zaluu arslan yamar negen yumyg bariagui bolboos, nuhen dotroosoo arhirah uu? **5** Urhind ogoosh baihgui bol shuvuu ni gazart bui urhind unah uu? Yuu ch barigdaagui atal, urhi ni gazraas deesh orgogdoh uu? **6** Hot dotor bureeg uleevees, humuus chichrehgui gej uu? Hervee hotod gai gamshig tohioddvol uuniig EZEN hiisen bish uu? **7** Uneheer Ezen BURHAN zarts nar, esh uzuulegchiddee Ooriin nuutsyg ilchlehees naash Ter yuug ch hiihgui. **8** Arslan ni arhirchee! Hen ul emeeh ve? Ezen BURHAN aildjee! Hen esh uzuulehgui baj chadah ve? **9** Ashdodyn tsaizuud ba Yegipyet gazar dahi tsaizuudad zarlagtun. "Samariin uuls deer tsugar. Tuunii dotorh aguu hol uimeeniig tuunii dund bui darlalyg uz. **10** Gevch ted zov yumyg yaaj hiihiig meddeggui" gej EZEN tunhaglaj baina. "Ted oorsdiin tsaizuuddaa huchirhiilel bolon suirliig nootsoljee". **11** Tegeheer Ezen BURHAN iinhuu aildaj baina. "Daisan, tuugeer ch barahgui nutgiig buselj baigaa negen ta naraas huchiig chini tatan buulgaj, ta naryn tsaizuud tonogdoh bolno". **12** EZEN iinhuu aildaj baina. "Honichin ni arslangiin amnaas hoyor hol bolon chihniitasarhaig bulaan avdag shigSamarid orshdog Izrailiin hovguudiig orny

bulantai, hevtriin devsgertei hamt bulaan avch odoh bolno. **13** Sonsoj, Iakovyn geriin esreg gerchil" gej Ezen BURHAN, tumen tsergiin Burhan tunhaglaj baina. **14** "Uchir ni Bi Izrailiin gem zorchliig shiitgeh odort bas Byetyeliin tahilyn shireenuudiig ch shiitgene. Tahilyn shireenii evruud taslagdaj gazart unana. **15** Bi bas ovliin baishing zuny baishintai hamt tsohih bolno. Zaany yasan baishinguud bas sonoj, aguu baishinguudyg etses bolgono" gej EZEN tunhaglaj baina.

Amos 4

4:1 Samariin uulan deerh Bashany uneenuud ee, ene ugiig sons. Ta nar yaduu humuusiig darlaj, gachigdsan humuusiig nyats dardag. Ta nar oorsdiin ezeddee "Odoo avchir, bid uuya" gej heldeg. **2** Ezen BURHAN Ooriin ariun baidlaar tangaraglasan. "Haragtun, ted ta naryg degeeger bolon ta naryn suulchiin humuusiig zagasny degeeger avch yavah odor ta nar deer irj baina. **3** Ta nar hermiin tsomorhiigoor garch, neg negeer chiregden, Harmon uruu hayagdah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina. **4** "Byetyel uruu nevtren orj, gem zorchloo uild. Gilgald gem zorchloo olshruul! Ogloo bur ooriinhoo tahiluudyg avchirj, gurban honog bolgond aravny negiig orgo. **5** Mon isgesen yumaar talarhlyn orgoliig orgo. Sain duryn orgoluudiig zarlan, tedniig meduul. Uchir ni Izrailiin hovguud ta nar iinhuu hiih durtai" gej Ezen BURHAN tunhaglaj baina. **6** "Gevch tanai buh hotuudad Bi ta nart tseverhen shudiig ogson ba tanai buh gazart talhny gachigdlyg ogson yum. Gesen ch ta nar Nad uruu butsj ireegui" gej EZEN tunhaglaj baina. **7** "Tuugeer ch barahgui urgats huraah hurtel gurban sar uldeed baihad Bi ta naraas boroog tatsan. Tegeed Bi neg hot uruu boroog yavuulj, nogoo hot uruu boroog yavuulaagui. Neg hesegt ni boroog orj baihad, boroog oroogui heseg ni hatsan. **8** Tiimees hoyor, gurban hot ni us uuhaar oor hot uruu geldreh bolno. Gevch ta nar hanahgui. Gesen ch ta nar Nad uruu butsj ireegui" gej EZEN tunhaglaj baina. **9** "Bi ta naryg gangiin salhi, hogtsoor tsohison. Ta naryn olon tsetserleg, usan uzmiin talbainuudyg, injriin ba chidun moddyg tooluur horhoi tsolmoj baisan. Gesen ch ta nar Nad uruu butsj ireegui" gej EZEN tunhaglaj

baina. **10** "Yegipyeted uildsen shigee Bi ta naryn dund gamshig ilgeesen. Bi tanai zaluusyg olzolson moridtai chini hamt ildeer hyadsan. Tanai huarangiin omhii samhaig Bi ta naryn hamryn nuh uruu chihsen. Gesen ch ta nar Nad uruu butsj ireegui" gej EZEN tunhaglaj baina. **11** "Burhan Sodom, Gomorrag homorson shig Bi ta naryg homorch, ta nar dolnoos shuuren avagdsan tsutsal shig baisan. Gesen ch ta nar Nad uruu butsj ireegui" gej EZEN tunhaglaj baina. **12** "Tegeheer Izraili aa, Bi chamd iinhuu hiine. Bi chamd uuniig hiih uchraas Izraili aa, ooriin Burhantaigaa uulzahad beltgegtun". **13** Uchir ni haragtun, uulsyg bii bolgoj, salhiig buteej, Ooriin bodluudaa hund tunhaglادag, uuriin tuyaag haranhui bolgoj, delhiin ondor gazruudad gishgen yavdag Negen boloh Tuunii ner ni tumen tsergiin EZEN Burhan yum.

Amos 5

5:1 Izrailiin ger ee, bi ta naryn toloo gashuudlyn duu bolgon orgoj bui ene ugiig sons. **2** Ongon Izraili ni unaad, dahin bosohgui. Ter ooriin nutagtaa orhigdson. Tuuniig orgoh hen ch alga. **3** Uchir ni Ezen BURHAN ingej aiddaj baina. "Izrailiin gert myangan huchteniig gargaj baigaa hot ni zuun huntei uldene. Mon zuun huchteniig gargaj baigaa hot ni arvan huntei l uddene". **4** Uchir ni EZEN Izrailiin gert iinhuu aiddaj baina. "Ta nar amidrahyn tuld Namaig hai". **5** Harin Byetyel uruu buu hand, Gilgal uruu buu och, Byeyershyebag buu tuulan yav. Uchir ni Gilgal zaaval olzogdon yavj, Byetyel suireld uchraana". **6** Ta nar amidrahyn tuld EZENiig hai. Es tegvel Iosyefyn ger ee, Ter gal met garch, tuimerdeh bolno. Byetyeld tuuniig untraah yuu ch alga. **7** Ta nar bol shudarga baidlyg agi bolgoj, shudarga yosyg doosh gazar uruu hoodog humuus yum". **8** Ter Plyeiadyesyg, Orionyg buteej, gun haranhuig oglooguur solidog. Mon odriig shono bolgon haranhuiluulj, dalain usyg duudan gazryn gadarguu deer asgadag. Tuunii ner EZEN yum. **9** Suirel ni behlelt deer irehiin tuld huchten deer suirliin hamt uragsh tsahilagch ni Ter yum. **10** Daaman haalgan deer zemledeg huniig ted uzen yaddag, shuluunaar yaridag huniig ted zevuutsdeg. **11** Tiimees ta nar yaduu hund tatvar noogduulj, tednees

tariany alba guvchuur nehse uchraas ta nar sain zassan chuluun baishinguud barisan ch gesen tendee amidrahgui. Ta nar taalamjit usan uzmiin togluudiig tarisan ch gesen tednii darsnaas ni uuhgui. **12** Uchir ni ta naryn gem zorchil ni ih, nugel chini ulemj gedgiig Bi medne. Ta nar zov shudarga huniig zovooj, hahuuli avch, daaman haalgan deer yaduusyг shoovdorlodog. **13** Tegeheer iim uyed hashir humuus duugaa huraadag. Uchir ni ene bol yoryn tsag. **14** Ta nar amidrahyn tuld muug bish, harin sainyг hai. Ta naryn helsen yosoor tumen tsergiin EZEN Burhan iinhuu ta nartai hamt baih boltugai. **15** Muug uzen yad, sainyг hairla. Daaman haalgan deer shudarga yosyг togtoo. Tegvel tumen tsergiin EZEN Burhan Iosyefyn uldegdsded niguulsengui handaj magadgui. **16** Tegeheer tumen tsergiin EZEN Burhan, Ezen iinhuu aildaj baina. "Talbai burd oriloh duu sonsogdoj, gudamj burd «Aaaa, aaaa» gej ted helj baina. Ted bas tariachnyг gashuudahaar duudaj, mergejliin gashuudagsdyг emgeneld duudna. **17** Usan uzmiin tsetserleg burd oriloh duu garna. Uchir ni Bi ta naryn dunduur ongoroh bolno" gej EZEN aildaj baina. **18** EZENii odriig husemjlegch ta nar gaslantai yaa. EZENii odor ni ta nart yamar zorilgoor heregtei ve? Ene ni gerel bish, haranhui baih bolno. **19** Ene ni hun arslangaas zugtaad baavgaitai uchrah met, esvel gertee hariad, garaaraa hana tusheed mogoid hatguulahtai adil yum. **20** EZENii odor ni gerliin orond haranhui baih bish uu? Tuuteer ch barahgui dotroo yamar ch gegeegui tuner haranhui baih bish uu? **21** "Bi ta naryn nair naadmuudaas tatgalzaj, tedniig uzen yadaj baina. Bi ta naryn yoslolyn chuulganuudyг chini taalagui baina. **22** Ta nar Nadad shataalt tahiluud, ideen orgoluudiig orgoson ch Bi huleen avahgui. Tuugeer ch barahgui ta naryn targan malyn eviin tahiluud uruu ch harahgui. **23** Oorsdiinhoo duunuudyn chimeeg Nadaas zailuul. Bi ta naryn yatgyn egshgiig ch sonsohgui. **24** Harin shudarga yos ni us met, zov shudarga ni monh ursah ursgal met huilran buug. **25** Izrailiin ger ee, ta nar tsold dochin jiliin turshid Nadad tahiluud ba ideen orgoluudiig orgon barisan uu? **26** Ta nar bas oorsoddoo zoriulan hiisen tanai haan Sikkut, oorsdiin Kiiun horguud, oorsdiin burhdyn odyг avch yavsan. **27** Tegehler Bi ta naryг Damaskiin chanadad tsollogt yavuulna" gej EZEN aildaj baina. Tuunii ner bol tumen tsergiin Burhan.

Amos 6

6:1 Siond taivan baigchid, Samariin uuland ayuulgui gej uzdeg humuus bolon Izrailiin gert hurch ochih undestnuudiin chuhal ontsgoi humuus ee, ta nar gaslantai yaa. **2** Kalnye uruu ochij har. Tendees aguu Hamat uruu och, daraa ni filistchuudiin Gat uruu och. Ted edgeer haanchlaluudaas iluu sain yum uu? Esvel tednii nutag devsger ni ta narynhaas iluu tom yum uu? **3** Ta nar gai gamshgiin odriig hoishluulj, huchirhiilliin suudlyg oirtuulj avchrah uu? **4** Ta nar bol zaany yasan ornuudad hajuulj, buidan deeree sunan hevtegchid bogood surgees hurguudyg, hashaan dundaas tugaluudyg idegchid yum. **5** Mon yatgyn egshigt taaruulan ug zohioj, David shig oorsoddoo zoriulan duu bichigchid yum. **6** Ted oorsdiigoo hamgiin sain tosoor tosolj, tahild heregleddeg ayaganaas dars uudag bolovch Iosyefyn balgasnuudyn toloo harj gashuuddaggui. **7** Tiim uchraas ted odoo tsologdogsdiin turuund tsollogt yavah bolno. Teriin hevtegchdiin nair ni ergen odoh bolno. **8** Ezen BURHAN Oorooro tangaragljaj baina. Tumen tsergiin EZEN Burhan tunhagljaj baina. "Bi Iakovyn iherheld durguitsej, tuunii tsaizuudyg jigshij baina. Tiim uchraas hot bolon tuund aguulagdah buhniig Bi tushaah bolno". **9** Hervee ter uyed neg gert arvan hun uldsen bol ted uheh bolno. **10** Hen negnii avga ah, esvel halamjlagch ni tuunii yasyg gerees gargahyn tuld tuuniig orgoj, baishingiin hamgiin dottor tald bui hund handan "Chamtai hamt oor hen negen bii yuu?" geh bolno. Nogoodoh ni "Hen ch alga" gehed,ter hariulahdaa "Chimeegui bai. Uchir ni EZENii ner duridagdah yosgui" geh bolno. **11** Haragtun, tom baishinguud heseg boltloo, jijig baishinguud helterhii boltol hemhregtun hemeen EZEN tushaah gej baina. **12** Hadan deer morid davhidag uu? Esvel hen negen uher hologlon tedniig hagalah uu? Gesen ch ta nar shudarga yosyg hor bolgoj, zov shudargyn ur jimsiig sharilj bolgon solison. **13** Lodyebart bayasan baigaa tanar aa. Ta nar helehdee "Bid oorsdiin hucheeree Karnaimyg oorsoddoo zoriulan avsan bish uu? **14** Uchir ni haragtun, Izrailiin ger ee. Bi ta naryn esreg undestniig bosgoh gej baina" gej tumen tsergiin EZEN Burhan tunhagljaj baina. "Tegeed ted Hamatyn hooloinoos Arabagiin gorhi hurtel ta naryg zovooh bolno".

Amos 7

7:1 Ezen BURHAN nadad iinhuu uzuulsen. Haragtun, havryn urgats soyoolj ehlehed Ter tsartsaany surgiig bii bolgoj baisan. Haragtun, havryn urgats ni haany hadlangiin daraa baisan. **2** Ene ni gazryn nogoog idej duusahad, ter uyed bi hellee. — Ezen BURHAN orshoon soyorh! Iakov ni jijig uchraas yaaj zogsoj chadah ve?. **3** EZEN ene tuhai Ooriin bodloo oorchilson. — Ene ni bolohgui gej EZEN aildsan. **4** Ezen BURHAN nadad iinhuu yumyg uzuulsen. Haragtun, Ezen BURHAN tedentei galaar temtseheer duudaj baisan. Ter gal ni aguu guniig shataaj, tarialangiin gazryg ch tuimerdej ehellee. **5** Tegehede bi — Ezen BURHAN, zogsooj ogooch. Iakov ni jijig uchraas ter yaaj zogsoj chadah ve? gej hellee. **6** EZEN ene tuhai Ooriin bodloo oorchilson. — Ene ni bas bolohgui gej Ezen BURHAN aildlaa. **7** Ter nadad iinhuu uzuulsen. Haragtun, Ezen bosoo hanany derged Ooriin mutartaa tegshluuriig barin zogsoj bailaa. **8** EZEN nadad — Amos aa, chi yuu harj baina ve? gehede bi Tegshluur gev. Tegehede Ezen"Haragtun, Bi Ooriin ard tumen Izrailiin dund tegshluuriig tavih gej baina. Bi tedniig tsaashid heltruulehgui. **9** Isaakiin morgoliin ondorloguud ezguirch, Izrailiin ariun gazruud ni hooson hevtehd bolno. Daraa ni Bi Iyeroboamyn geriin esreg ildteigeer bosoh bolno". **10** Tegehede Byetyeliin tahilch Amazia ni Izrailiin haan Iyeroboamd ug ilgeen, — Izrailiin geriin dund Amos tany esreg huivaldsan. Tuunii buh ugsiig ene gazar tehd chadvargui yum. **11** Uchir ni Amos iinhuu helj baina. "Iyeroboam ildeer uhne. Izraili gartsaagui ooriin nutgaasaa tsollogt yavah bolno" gesen. **12** Daraa ni Amazia Amost — Yav, uzmerch ee, Iudagiin nutag uruu zugtaj, tend talh idej, tend esh uzuullegee uzuul! **13** Harin tsaashid Byetyeld buu esh uzuul. Uchir ni ene gazar ni haany ariun gazar, deetsiin orgoo gej helsen. **14** Tegehede Amos Amaziad hariulsan ni — Bi bol esh uzuulegch bus bogood esh uzuulegchiin ch hovguun bus. Uchir ni bi malchin bogood injriin jims huraagch hun baisan. **15** Gevch EZEN namaig surgiin araas avaad, "Minii ard tumen Izraili uruu ochood esh uzuul" gej EZEN nadad aildsan. **16** Odoo EZENii ugiig sons. "Chi Izrailiin esreg buu esh uzuul, Isaakiin geriin esreg buu ursorga" gej chi helj baina. **17**

Tiim uchraas EZEN iinhuu aildaj baina. "Chinii ehner hotod yanhan bolj, chinii hovguud, ohid ildend unaj, chinii gazryg hemjuureer huvaaj, chi ooro buzar shoroon deer uheh bolno. Tuugeer ch barahgui, Izraili ni gartsaagui ooriin nutgaasaa tsologdon yavah bolno" gev.

Amos 8

8:1 Ezen BURHAN nadad iinhuu uzuulsen. Haragtun, tend zuny jimstei sags baisan. **2** Ter — Amos aa, chi yuu harj baina ve? gehed bi — Zuny jimstei sags gesen. Tegehed EZEN nadad — Minii ard tumen Izrailiin etses irsen. Bi hoishid tedniig heltruulehgui. **3** Ter odor ordny duunuud oriloonoor soligdono gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. Olon ni uhdel bolj, buh gazart tereer tedniig chimeeguigeer gargaj hayana gelee. **4** Gachigdsan humuusiig gishgechdeg ta nar, uuniig sonsotsgoo. Ta nar nutgiin daruu humuusiig ustgah gej, **5** "Shine sar hezee ongoroh ve? Tegvel bid ur tariagaa zarah yumsan. Amraltyn odor hezee ongoroh ve? Tegvel bid ulaan buudain hudaldaag neeh yumsan. Ene ni yefag jijigruulj shyekyeliig tomruulahyn tuld, huuramch jinluureer mehlehyn tuld bogood **6** yaduusyng mongoor, gachigdsanyng hos shaahaigaar hudaldan avch, mon bid ulaan buudain hayagdlyg zarahyn tuld yum" gedeg. **7** EZEN Iakovyn bardamnalaar tangaraglasan. "Uneheer, Bi tednii yamar ch uildliig ni hezee ch martahgui. **8** Uunees bolj gazar hodolj, tend orshdog hun bur gashuudahgui gej uu? Uneheer, ene bugd Nil shig bosoj, shidegden, Yegipyetiin Nil shig buurah bolno". **9** Ezen BURHAN tunhagljaj baina. "Bi ud dund naryg jargaaj, gereltei odor gazryg haranhui bolgohyn tuld ene ni ter odort bolno. **10** Tegeed Bi ta naryn bayar naadmuudyg gaslan, ta naryn buh duunuudyg gashuudal bolgon erguulne. Bi hun buriin uutsand taar omsgoj, tolgoi buriig halzan bolgono. Bi uuniig gants huuginhee hoinoos gashuudah uye met bolgoh bogood uunii togsgol ni gashuun odor met baih bolno. **11** Haragtun, Bi gazar deer olsgolong ilgeeh odrud irj baina" gej Ezen BURHAN tunhagljaj baina. "Talhaar olsoh, usaar tsangahbus, harin EZENii ugiig sonsohyn toloo olsgolon baih yum. **12** Ard tumen dalaigaas dalai uruu. umardaas bur dorno zug hurtel geldreh bolno. Ted EZENii

ugiig eren tsaash, naash yavah bolovch tuuniig olohgui. **13** Ter odor uzesgelen goo ongon ohid bolon zaluus tsangasnaas bolj uhaan aldah bolno. **14** Samariin buruugaar tangaragladag humuusiin huvid, «Dan aa, chinii burhny amidbuigaar tangaraglaya», mon «Byeyershyebagiin zamyn amid buigaar tangaraglaya» hemeegchdiin huvid, ted unaj dahin bosohgui".

Amos 9

9:1 Tahilyn shireenii hajuud zogsoj bui Ezeniig bi harsan bogood Ter "Bosguudyg ni ganhuulahyn tuld baganuudyn tolgoig ni tsohi. Tednii bugdiinh ni tolgoi deer tedgeeriig evd. Tegeed bi tednii uldegdliig ildeer alah bolno. Tednees neg ch orgodol zailahgui, neg ch durvegch zugtahgui. **2** Ted Uhegsdiin oron uruu uhaad orson ch tendees Minii mutar tedniig barina. Ted tenger uruu garsan ch tendees bi tedniig buulgana. **3** Ted Karmyelyn oroi deer nuutdsan ch Bi tedniig hain olj, tendees barina. Mon ted Minii hartsnaas oorsdiigoo dalain yoroold daldalsan ch tendees Bi mogoid tushaaj, ter tedniig hatgah bolno. **4** Mon ted oorsdiin daisnuudyn omno olzlogdon yavsan ch tendees Bi ildend tushaaj, ter tedniig hyadah bolno. Sainy toloo bus, harin muugiin toloo Bi Ooriin melmiigee tednii esreg chigluulne" gej aildav. **5** Tumen tsergiin Ezen BURHAN bol gazart hurch hailuuldag Negen. Gazart orshigch buhen gashuudaj, ted bugd Nil shig bosoj, Yegipyetiin Nil shig buudag. **6** Tengert Ooriin deed oroogoo barij, Ooriin bombogor deevriig delhiin deeguur suuriluulsan. Ter dalain usyg duudaj, gazryn gadarguu deer asgadag. Tuunii ner ni EZEN. **7** "Izrailiin hovguud ee, ta nar Minii huvid Yetiopiin hovguudtei adil bish gej uu?" gej EZEN tunhaglaj baina. "Bi Izrailiig Yegipyetiin nutgaas, filistchuudiig Kaftoraas, aramyechuudyg Kirees avchraagui yuu? **8** Haragtun, Ezen BURHANY melmii ni nugelt haanchlal deer baidag. Bi tuuniig gazryn gadarguunaas ustgah bolno. Gesen ch Bi Iakovyn geriig burmoson ustgahgui" gej EZEN tunhaglaj baina. **9** "Uchir ni haragtun, Bi tushaaj baina. Buudaig shigshuureer shigshdegiin adil, Bi Izrailiin geriig buh undestnii dund segsreh bolno. Gevch neg ch hairga gazart unahgui. **10**

Minii ar tumnii dotorh buh nugeltnuud, «Gai gamshig bidniig nomrohgui, bidend uchrah ch ugui» gej helegsed bugd ildeer uheh bolno. **11** Ter odor Davidyn nurj unasan buheegiig Bi bosgoj, tuunii tsomorhiinuudiig shavan bituulne. Mon Bi tuunii balgasnuudyg bosgoj, tuuniig ertnii odruudiinh shig ni dahin baiguulna. **12** Ingesneer ted Yedomyn uldegdsdiig bolon Minii nereer duudagdah buh undestnuudiig omchloh yum" hemeen uuniig uildegch EZEN tunhaglaj baina. **13** EZEN tunhaglaj baina. "Haragtun, gazar hagalagch ni huraagch hund, usan uzmiin hudaldaachin ur tarigch hund oirtoh uyed uuls amtat darsyg dusluulj, buh tolgod alga boloh odruud irj baina. **14** Bi bas Minii ard tumen boloh Izrailiin olzlogdogsdoos butsaan avchirj, ted nurangi hotuudyg dahin bosgon amidrah bolno. Ted bas usan uzem, uzmiin togol tarij, oorsdiin darsyg uun, tsetserleguudiig baiguulj, oorsdiin jimsiig ideh bolno. **15** Bi bas tedniig oorsdiinh ni gazar deer tarina. Minii tedend ogson gazraas ted dahin undseeree taslagdahgui" gej chinii Burhan EZEN aildaj baina.

Obadia 1

1:1 Obadiagiin uzegdel. Ezen BURHAN Yedomyn tuhai iinhuu aildav. Bid EZENees medee sonsson ba undestnuudiin dund ilgeegdsen elch "Bosogtun, tuunii esreg tulaldaand gartsgaaya" gej zarlav. **2** "Haragtun, Bi chamaig undestnuudiin dund ochuuhen bolgono. Chi ulemj basamjlagdsan. **3** Hadny an tsav bolon ooriin orshih gazryn ondorlogt amidardag chamaig zurhnii chini iherhel huurchee. Chi zurhendee «Hen namaig gazart buulgahe?» gedeg. **4** Chi burged met ondort barij, oddyn dund uuree zassan ch tendees Bi chamaig doosh buulgana" hemeen EZEN tunhagljaj baina. **5** "Herev hulgaich nar cham uruu irj, shonoor deeremchid orvol chi yaaj suirsen baih bol doo! Ted hangalttai boltloo hulgailahgui gej uu? Herev usan uzmiig huraagchid cham uruu irvel ted uldegdliig ni uldeehgui gej uu? **6** Yesav ni busniulagdaj, tuunii nuutslagdsan erdenes ni herhen il garch ireh bol doo! **7** Chinii holbooton buh humuus chamaig hil uruu shahaj, chamtai evtei humuus chamaig mehelj turemgiilne. Chinii talhyg idegchid chamaig otoh bolno". (Tuund oilgolt alga). **8** EZEN tunhagljaj baina. "Ter odor Bi mergen humuusiig Yedomoos, uhaantnuudyg Yesavyn uulaas ustgahgui gej uu? **9** Tyeman aa, daraa ni hun bur Yesavyn uulaas allagaar taslagdahyn tudd chinii huchit ers aidast avtah bolno. **10** Chinii duu Iakovd uildsen huchirhiillees bolj ichguur chamaig buteeh ba chi monhod taslagdah bolno. **11** Chi hol hondii zogsoj, hari humuus tuunii bayalgiig avch odon, gadaadyghan tuunii daaman haalgaar orj iren Iyerusalimyn toloo shavga hayah ter odor chi ch gesen tednii neg met baisan. **12** Ooriin duutiin odor boloh tuunii zolgui odriig buu har. Iudagiin hovguudiin suirliin odor teden deer buu bayas. Tiim ee, tednii gai zovlongiin odor chi amaa buu angailga. **13** Minii ard tumnii gamshgiin odort tednii daaman haalgaar buu or. Tiim ee, tednii gamshgiin odort tednii gai zovlong buu har. Tednii gamshgiin odort tednii ed horongond buu gar hur. **14** Tednii orgodluudyg tsavchih gej zamyn uulzvar deer buu zogs. Tednii gamshgiin odort amid uldegdsiig ni buu barivchil. **15** Uchir ni EZENii odor buh undesten uruu oirtoj baina. Chinii uildsenchlen, ter ni chamd uldegdeh bolno. Chinii uils ooriin chini tolgoi deer butsan ireh bolno. **16** Uchir ni chi Minii ariun

uuland uusantai adil odoo buh undesten ni urgeljuulen uuh bolno. Ted uuj, zalgilj, urid hezee ch orshij baigaagui met boloh bolno. **17** Gevch Sion uulan deer avral orshij, ene uul ni ariun baih bolno. Iakovyn ger ni oorsdiin ed horongoo ezemshih bolno. **18** Daraa ni Iakovyn ger gal bolj, Iosyefyn ger dol boloh yum. Harin Yesavyn ger surel met bolno. Ted Yesavyn gerees neg ch hun amid uldehgui boltol ni tedniig gald hayaj shataana". Uchir ni EZEN aildjee. **19** Daraa ni nyegyevchuud Yesavyn uulyg, shyefyelachuud Filistiin talyg ezemshih bolno. Mon Yefraimyn gazar nutag, Samariin gazar nutgiig ezemshih bogood Byeniamin ni Gilyeadyg ezemshih bolno. **20** Kanaanchuudyn dund bui Izrailiin hovguudiin ene tserguudees tsologdogsod ni Zaryefat hurtelh nutgiig ezemshih bogood Syefaradad bui Iyerusalimyn tsologdogsod ni Nyegyeviin hotuudyg ezemshih bolno. **21** Avragch nar Yesavyn uulyg zahirahaar Sion uul uruu ogsoj, haanchlal EZENih bolno.

Iona 1

1:1 EZENii ug Amittain huu Ionad irj, aildahdaa — **2** Bosoj, aguu ih hot Ninyevye uruu ochij, tuunii esreg hashhir. Uchir ni tednii buzar bulai ni Minii omno ilerhii garch irlee gev. **3** Gevch Iona EZENii orshihuigaas Tarshish uruu zugtahaar bosov. Tereer Ioppad irj, Tarshish uruu yavj baisan holog ongotsyg olood, zardlaa tolj, EZENii orshihuigaas Tarshish uruu tednii hamt yavahaar tend suuv. **4** EZEN dalaid huchit salhi ilgeen, dalain shuurga bosgosond holog ongots suirehed hurev. **5** Tegehed dalaichid aij, hun bur ooriin burhnaa duudaj, hongon bolgohyn tuld holog ongotson deerh achaa teeshee dalai uruu hayajee. Harin Iona holog ongotsny dood hesegt orj hevteed, gun noirsjee. **6** Holog ongotsny ahmad Ionagiin derged irj, — Chi yaagaad untana ve? Bosoj, burhnaa duud! Burhan bidend sanaa tavij, bid sonohgui bajj magadgui shuu gej helev. **7** Humuus biye biyedee — Irtsgee, bidnii ene gamshig henees bolj baigaag medehiin tuld shavga tatatsgaaya! getsgeev. Ingeed ted shavga tatsand ut shavga Iona deer unav. **8** Ted Ionad — Bidend odoo hel! Bidnii ene gamshig henees bolj baigaa ve? Chi yuu hiideg hun be? Chi haanaas irev? Chinii uls oron ali ve? Chi haanahyn yamar undesten be? geltsev. **9** Iona tedend — Bi bol yevryei hun. Dalai ba huurai gazryg buteesen tengeriin Burhan EZENees bi emeedeg yum gev. **10** Tegehed humuus ihed ain sandarch, tuund handan — Chi yaah gej ingev? gejee. Uchir ni Iona ooro tedend helsen bolohoor tedgeer humuus tuuniig EZENii orshihuigaas zuttaj yavaa gedgiig medsen baijee. **11** Dalain shuurga ulam huchte bolson uchir ted tuund — Dalaig namjaahyn tuld bid chamaig yaah bolj baina ve? gev. **12** Iona tedend — Namaig barij avaad, dalai uruu haya. Tegvel dalai ta naryn toloo namjina. Uchir ni ta naryn ene huchte shuurga nadaas bolj baigaa gedgiig bi medne gej helev. **13** Harin humuus gazar uruu butсах gej huchte seluurdej baisan bolovch chadsangui. Uchir ni dalain shuurga tednii esreg ulam shiruusev. **14** Tegehed ted EZEND hashhirsch, — EZEN, bid hicheenguilen zalbirsch baina. Ene hunii aminaas bolj bidniig buu ustgaach. Gemgui tsusyg bidnii deer buu tohooch. Uchir ni EZEN, Ta hussen buhnee hiisen gev. **15** Ingeed ted Ionag barij avaad,

dalaid hayasan bogood dalai dogshron shiruusehee boliv. **16** Tegehed tedgeer humuus EZENees ihed emeen, EZEND tahlil orgoj, tangaraglav. **17** EZEN Ionag zalgiulahaar avarga zagasyg beltsen baiv. Iona zagasny gedsend gurban odor, gurban shono baiv.

Iona 2

2:1 Tegeed Iona zagasny gedsen dotroos ooriin Burhan EZEND zalbirsan. **2** Ter — Bi ooriin zovlon gunigaas EZENiig duudahad Ter nadad hariulsan. Uhegsdiin orny gunees tuslamj guin hashhirahad Ta minii duug sonsson. **3** Uchir ni Ta namaig gun uruu, dalain zurh uruu hayasan bogood usny ursgal namaig nomorchee. Tany buh suitgegchid bolon ih davalgaanuud minii deeguur ongorson. **4** Iimees bi "Bi Tany melmiinees zailuulagdsan. Gesen ch bi Tany ariun sumiig dahin uzne" gej helev. **5** Us namaig uhliin irmegt hurtel zalgij, gun ih us namaig nomron, usny urgamal minii tolgoig oroov. **6** Bi uulsyn bel uruu uruudan, delhii ooriin haaltnuudtaigaa minii ergen toirond monhod bailaa. Gevch, minii Burhan EZEN, Ta minii amiig nuhnees gargasan. **7** Bi uhaan balartah uyedee EZENiig sanav. Minii zalbiral Tan uruu, Tany ariun sumd hursen bilee. **8** Hii hooson shuteenuudiig hundetgedeg humuus oorsdiin itgemjit baidlyg umartdag. **9** Harin bi talarhlyn duugaar Tand tahlil orgono. Yuu tangaraglasnaa bi biyeluulne. Avral EZENees irdeg yum gej helev. **10** Tegehed EZEN zagasand tushaasand, ter ni booljin Ionag huurai gazar gargav.

Iona 3

3:1 EZENii ug Ionad hoyor dahi udaagaa irj, — **2** Bosoj, ih hot Ninyevye uruu ochij, Minii chamd aildah gej baigaa tunhgiig tunhagla gejee. **3** Ingeed Iona bosoj, EZENii utiin daguu Ninyevyed ochiv. Ninyevye bol gurban odriin tursh alhaj tuulahaar aguu ih hot baiv. **4** Tegeed Iona neg odorjin ter hotoor alhan yavj, hashhiran, — Doch honogiin daraa Ninyevyeg homroh bolno gev. **5** Tegehed Ninyevyegiin ard tumen

Burhand itgejee. Ted matsag bariltyg zarlaj, hamgiin tomoos бага hurtlee taar omsov. **6** Ene ug Ninyevyegiin haand hurehed tereer sentiineesee bosoj, nomrogo tailan hayaj, taar nomron, unsen deer suuv. **7** Tereer tunhag gargaj, — Ninyevyed haan bolon tuunii noyodyn gargasan zarligiin daguu hun, amitan, uher, honi yuu ch amsaj bolohgui. Ted idej, us uuj bolohgui. **8** Harin hun amitan bugdeeree taar nomroh yostoi. Hun bur ooriin buzар bulai zam болон оориin gar dahi huchirhiillees ergehiin tuld Burhanyg hicheenguilen duudag. **9** Burhan ergej, zoolron, bidniig ustgahguigeer Ooriin shataj bui uur hileng tatahyg hen medeh bilee? gev. **10** Oorsdiin buzар bulai zamaa orhison tednii uilsiig Burhan uzeed teden deer buulgana gej tunhaglasan gai gamshgiin talaarh bodloo zoolruuleed, suirel buulgaagui bilee.

Iona 4

4:1 Gevch Iona uuniig ihed taashaasangui. Ter uurlan, **2** EZENd zalbirsch, — EZEN, bi nutagtaa baihdaa helsen zuil mini ene bish gej uu? Ta бол нигуулсengui, orovch Burhan, uurlahdaa udaan, hair enerleer byalham bogood gai gamshgiig zoolruulegch negen gedgiig bi medej baisan uchraas uunes uritaj bi Tarshish uruu zuttsan bilee. **3** Tiim uchraas odoo EZEN, nadaas minii amiig avaach. Uchir ni nadad amid yavsnaas uhsen ni deer gev. **4** EZEN — Chamd uurlah shaltgaan baina uu? gejee. **5** Tegeed Iona hotoos garan, zuun etgeeded ni suuv. Tend ter oortoo suudrevch barij, hotod yuu tohioldohyg harah hurtlee suudert ni suuv. **6** Ingeed EZEN Burhan urgamal beltgesend, ter ni Ionag aya tuhgui baidlaas ni hamgaalahaar tolgoi deeguur ni suuderlen urgav. Iona ene urgamald ihed bayarlajee. **7** Gevch daraa odor ni uur tsaihad Burhan horhoi gargaj, urgamlyg iduulsend, ter hatav. **8** Nar mandahad Burhan dorny aagim haluun salhiig beltgej, Ionagiin tolgoi narand tsohiulj, tereer doroitoj, uhehiig husemjlen — Nadad amid yavsnaas uhsen ni deer gev. **9** Tegehед Burhan Ionad — Ene urgamlaas болj uurlah shaltgaan chamd baina gej uu? hemeen aildsand, Iona — Nadad uhtlee uurlah shaltgaan baina gej helev. **10** Tegehед EZEN — Chi archlaagui, ooroо urguulaagui, shonodoo

urгаад, shonodoo устaj ugui boldog urgамlyg orovдson бilee. **11** Asar olon amитad met, baruun zuun garynhaa hoorondohyg meddeggui zuun horin myangaas iluu huntei ih hot Ninьevyeg Bi orovdohgui baih baisan gej uu? gej aildav.

Mika 1

1:1 Iudagiin haad boloh Iotam, Ahaz, Hyezyekiagiin odruuded Moryeshyety Mikad irsen EZENii ug. Uuniig ter Samari bolon Iyerusalimyn talaar harsan. **2** Ard tumnuud ee, ta nar bugdsonsotsgoo! Delhii hiigeed tuund bagtdag bugd ee, sonsogtun! Ezen Ooriin ariun sumees, Ezen BURHAN ni ta naryn esreg gerch baih boltugai! **3** Uchir ni uzegtun, EZEN Ooriin ariun gazraas uragsh irj baina. Ter doosh buun, delhiin ondor gazruud deer gishgechih bolno. **4** Galyn omnoh lav met hailanursaj, egts gazraar doosh tsutgah us met, uuls ni Tuunii door hailj, hondii taluud ni huvaagdana. **5** Ene bugd ni Iakovyn terslel, Izrailiin geriin nugluudiin toloo yum. Iakovyn eserguutsel ni yuu ve? Samari bish gej uu? Iudagiin ondor gazruud ni yuu ve? Iyerusalim bish gej uu? **6** Uchir ni Bi Samariig zadgai gazar dahi suirliin ovoo, usan uzmiin togol suulgah gazar bolgono. Bi tuunii chuluunuudyg hondii uruu asgaj, suuriig ni il gargana. **7** Tuunii buh shuteenuud ni byatslagdaj, olson bugd ni galaar shataagdana. Tuunii buh horguudiig ni bi ustgana. Uchir ni ter edgeeriig yanhny ashgaas tsutluulsan bogood tedgeer ni yanhny ashig uruugaa butсна. **8** Unees bolj bi gashuudaj, uilah yostoi. Bi hol nutsген, shaldan yavah yostoi. Bi tsoovor chono met gaslan, temeen hyaruul met eneleh yostoi. **9** Tuunii sharh ni edgershgui bogood Iudad hurch irjee. Ene ni minii ard tumnii daaman haalgand, bur Iyerusalimd hursen. **10** Gatad uuniig buu hel, ordoouilj bolohgui. Byetyeafрад shoroond onhrogtun. **11** Shafiryn orshin suugch aa, ichguurt nutsген baidlaar oorsdiinhoo zamaar yav. Zaanany orshin suugch garch irdeggui. Byetyezyeliin gashuudal "Terchamaas hamgaalaltyg ni avah bolno" gedeg. **12** EZENees Iyerusalimyn daaman haalga uruu gamshig buuj irsnees bolj Marotyn orshin suutch sainyg huleeseer doroi boldog. **13** Lahishiin orshin suugch aa, moridoo tergend holloorei. Lahish ni Siony ohind nugliin ehlel baisan yum. Uchir ni Izrailiin tersluu uils ni chamaas oldson yum. **14** Tiim uchraas chi Moryeshyetygatyn omnoos hagatslyn belgiig ogogtun. Ahzibyn geruud ni Izrailiin haadyg huurah bolno. **15** Maryeshagiin orshin suugch aa, Bi ezemshigch negniig ta nar deer avchirna. Izrailiin yaruu aldar ni Adullamd orj ireh bolno. **16** Ta

naryn bayar bayasgalan boloh huuuudeese bolj oorsdiigoo halzan bolgoj, usee hus. Ted ta naraas odon, tsologdoh tul burged met halzan baidlaa sunga.

Mika 2

2:1 Orondoo muug belden, gem buruug tolovlogchid gaslantai yaa! Ogloonii gereld ted uuniigee uilddeg. Uchir ni ene ni tednii garyn medeld baidag bilee. **2** Ted talbainuudad shunahairch, tegeed tedniig barij, geruudiig avch yavdag. Ted huniig bolon geriig ni, huniig bolon oviig ni deeremdeg. **3** Tiim uchraas EZEN iinhuu aildaj baina. "Uzegtun, Bi ene urgiin esreg negen gamshig tolovloj baina. Unees ta nar huzuugee zailuulj chadahgui. Ta nar ihemsgeer alhahgui. Yuu gevel ene ni yoryn tsag baih bolno. **4** Ter odor ted ta naryn esreg doog tohuu hiij, gashuun emgeneliig duulj «Bid burmoson ustgagdlaa. Ter minii ard tumnii huviig solidog. Ter nadaas uuniig herhen zailuuldag bilee! Ter bidnii talbainuudyg urvagchdad huvi bolgon taraav». **5** Tiim uchraas EZENii chuulgand shodoj, ta naryn toloo hemjuur sungah hen ch baihgui. **6** «Buu yari» gej ted yaridag. Ted edgeer zuilsiin talaar yarihgui bol, zemleluud gedreg butсахgui". **7** "Iakovyn ger ee, ene ni «EZENii Suns tevcheergui yuu? Edgeer ni Tuunii uildluud uu? » gej helegdeh yostoi baisan uu? Zov shuluun alhaj bui negend Minii ugs sainyg uilddeg bish uu? **8** Sayahan Minii ard tumen daisan met bosson bilee. Dainaas butсaj irsen bolon hajuugaar ajiggui ongorogchdoos chi deel huvтssyg ni taichdag. **9** Minii ard tumnii emegteichuudiig bugdiig ni ta nar taalamjit gerees ni hooj gargadag. Minii sur javhlang huuuudees ni ta nar uurd avdag. **10** Bosoj, yavagtun! Shanalgaat suirel, suirel avchirdag buzar baidlyn ulmaas ene ni amrah gazar bish ajee. **11** Hervee salhi hiigeed hudal huurmagiin hoinoos alhaj bui hun hudal yarij, «Bi ta nart dars bolood nermel arhiny talaar yarina» gej helsen bol, tereer ene ard tumnii esh uzuulegch bolno. **12** Iakov aa, Bi zaaval ta naryg bugdiig chini tsugluulna. Izrailiin uldegсdiig Bi zaaval boognuulne. Hashaan dahi honid, belcheertee baigaa sureg met Bi tedniig hamt bailgana. Ted humuustei hamt shuugildana. **13** Evdegch tednii omno

yavj, ted evden yavj, daaman haalgaar ongoron gadagsh gardag. Tegeed haan ni tednii omno, EZEN tednii terguund yavdag".

Mika 3

3:1 Tegeed bi iinhuu helev. "Iakovyn terguulegch nar bolon Izrailiin geriin zahiragchid aa, odoo sonsotsgoo! Shudarga yosyg ta nar medeh yosgui gej uu? **2** Ta nar sainyg uzen yadaj, muug hairlan, tednii arisyg ni huulj, yasnaas ni mahyg ni salgadag bogood**3** Minii ard tumnii mahyg idej, tednii arisyg ni huulan, tednii yasyg ni hugalj, togoond bolon savand mah bolgon tedniig herchdeg". **4** Tegeed ted EZEN uruu hashhirah bolovch Ter tedend hariulahgui. Orond ni ter uyed Tereer Ooriin nuuriig tednees nuuna. Uchir ni ted muu uils hijee. **5** Minii ard tumniig toorogduuldeg esh uzuulegchdiin talaar EZEN iinhuu aildaj baina. Ted shudeeree hazah yumtai baihdaa "Amar amgalan" gej hariuldag. Harin amand ni yuu ch hiideggui hunii esreg ted ariun dain zarladag. **6** Tiim uchraas ene ni ta nart uzegdelgui shono,merge tologgui haranhui bolno. Nar esh uzuulegchid deer shingej, odor ni tedniig burheh haranhui bolno. **7** Uzmerchid gutamshig bolj, mergechid ichih bolno. Burhanaas yamar ch hariu irehgui tul ted uneheer bugd amaa halhlah bolno. **8** Oooror helbel, Iakovd ooriinh ni tersluu uilsiig ni, Izrailid hurtel tuunii nugliig ni meduulehiin tuldbi huch chadlaar, EZENii Sunseer, shudarga yos, er zorigoor duuren baina. **9** Shudarga yosyg jigshij, tseh shuluun bolgonyg mushgidag Iakovyn geriin terguulegchid bolon Izrailiin geriin zahiragchid aa, odoo uuniig sonsotsgoo! **10** Ta nar tsus ursgaj Sionyg,shudarga bus huchirhiilleer Iyerusalimyg bosgodog. **11** Tuunii udiridagchid hahuuli avan shuu, tahilch nar ni une holsoor zaavarchlan, esh uzuulegchid ni mongonii toloo mergeldeg. Gesen ch ted EZEND tushiglen,"EZEN bidnii dund baihgui gej uu? Bideen deer gai gamshig buuhgui" gej heldeg. **12** Tiim uchraas ta naraas bolj Sion ni talbai met hagaldaj, Iyerusalim ni suirliin ovoo bolj, sumiin uul ni oin modot ondor gazruud bolno.

Mika 4

4:1 Etssiin odruuded EZENii orgoonii uul ni uulsyn terguuneer tohoogdon, tolgodyn deeguur orgogdono. Ard tumnuud tuun uruu tsutgana. **2** Olon undestnuud ireed, "Irtsgee! EZENii uul bolon Iakovyn Burhany orgoo uruu yavtsgaaya. Tiinhuu Tereer bidend Ooriin zamuudyn tuhai surgaj, bid Tuunii jimeer alhah yum" getsgeene. Uchir ni Sionoos huuli garch, EZENii ug ch Iyerusalimaas garna. **3** Ter olon ard tumnii hoorondohyg shuu, huchirheg, holyn undestnuuded zoriulan shiidveriig gargah bolno. Tegeed ted ildee anjisny hoshuu, jadaa haduur bolgon davtana. Undesten undestniihee esreg ild dalaihgui bogood dahin hezee ch ted daitahad suraltsahgui. **4** Oorsdiig ni ailgah yamar ch hunguigeer tednii hun tus bur ni ooriin usan uzmiin bolon injriin modny door suuna. Uchir ni tumen tsergiin EZENii am aildav. **5** Hediigeer buh ard tumen tus bur ooriin burhny ner dotor alhah bolovch bidnii huvid, bid uurd monh oorsdiin Burhan EZENii ner dotor alhana. **6** EZEN tunhaglaj baina. "Ter odor Bi dogolong bolon hoogdsoniig, Ooriin zovooson humuusee hurtel tsugluulna. **7** Bi dogolong ni uldegch, hoogdsoniig ni huchtei undesten bolgoj, EZEN Sion uuland tedniig edugeegees monhod hurtel haanchilna. **8** Chinii huvid, surgiin tsamhag aa, Siony ohiny tolgod oo, ene ni cham deer irne. Uridyn noyorhol buyuu Iyerusalimyn ohiny haanchlal ch ireh bolno. **9** Chi yuund changaar hashhirna ve? Ta naryn dund yamar ch haan baihgui yuu, esvel zovlogch chini ustgagdsan uu? Uchir ni huuhdee toruulj bui emegtei shig ovchin shanalal chamaig ezemdev. **10** Siony ohin oo, huuhdee toruulj bui emegtei shig torohoor ovdoj, shanal. Uchir ni odoo chi hotoos garch, heer amidran, Vavilon uruu yavah yostoi. Tend EZEN chamaig daisnuudyn chini garaas avarna. **11** «Sion ni buzartaj, bidnii nud tuuniig tavlan harah boltugai!» gej oguulegch olon undesten chinii esreg tsuglah bolno. **12** Gevch ted EZENii bodlyg meddeggui bogood Tuunii zorilgyg oilgodoggui. Uchir ni Ter tedniig utremd yuujiisen taria met tsugluulav. **13** Siony ohin oo, bosoj, talhlagtun. Uchir ni Bi chinii evriig tomor, tuuraig chini hurel bolgono. Tegsneer chi olon ard tumniig but tsohij, tednii shudarga bus olzyg ni EZENd, ed bayalgiig ni buh delhiin Ezend zoriulah yum.

Mika 5

5:1 Tsergiin bulguudiin ohin oo, oorsdiigoo tsergiin bulguud bolgoj tsutluul. Ted bidniig buselsen. Ted savaagaar Izrailiin shuugchiin hatsryg savaadah bolno. **2** Harin chinii huvid, Byetlyehyem Yefrata aa, hediigeer chi Iudagiin buluudiin dund ochuuhun avch, Minii toloo Izrailiig zahirah Negen ni chamaas garah bolno. Tuunii garch ireh ni ertnees, monhiin odruudees baisan yum". **3** Tiim uchraas toruuleheer ovdoj bui emegtei ni huuhdee toruuleh tsag hurtel tedniig Ter ogoh bolno. Tegeed Tuunii uldsen ah duus ni Izrailiin hovguud uruu butсах болно. **4** Ter bosoj, EZENii hucheer, Ooriin Burhan EZENii neriin sur javhlangaar Ooriin honin surgee hariulah болно. Ter tsagt Tereer delhiin zah hyazgaar hurtel aguu baih uchraas ted uldeh болно. **5** Tegeed enehuu Negen ni enh amgalan baih болно. Assirichuud manai gazar nutgiig ezlehed, manai behleltuud deer ter gishgechihed bid tuunii esreg doloон honichin, naiman udirdagchdyg bosgoh болно. **6** Ted Assiriin gazar nutgiig ildeer, Nimrodyn gazar nutgiig uuden deer ni hariulah болно. Assiri manai nutgiig dovtolj, nutag devsgeriig mini talhlahadTer bidniig tuunees avrah болно. **7** Iakovyn uldegсед ni olon ard tumnii dund EZENees irsen shuuder met, urgamal nogoon deer oroh boroo met baih болно. Boroo ni huniig huleedeggui, esvel humuunii hovguudiin toloo saatdaggui yum. **8** Iakovyn uldegсед ni undestnuud, olon ard tumnuudiin dund oin араатнуудын дундах арслан, honin surgiin дундах залуу арслан met baih болно. Tereer yavahдаа doosh devsej, urdag bogood tuunees avarch chadah hen ch baihgui. **9** Chinii gar daisnuudynhaа esreg orgogdoj, buh daisnuud chini taslagdah болно. **10** EZEN tunhaglaj baina. "Ter odor Bi ta naryn дундаас moridyг chini tasalj, teregnuudiig chini ustgahболно. **11** Tanai nutgiin hotuudyг Bi tastaj, ta naryn buh behleltuudiig nuraah болно. **12** Garaas chini buh ilbe shidiig tastaj,ta nar tsaashid mergechidgui болно. **13** Bi ta naryn siilmel horguudiig, ta naryn дундаас nandin baganuudyг tastah болно. Tiinhuu ta nar tsaashid garynhaа buteeld bohiihoo болно. **14** Bi ta naryn дундаас Ashyeragiin modon shong undseer ni tastan, hotuudyг chini ustgah болно. **15** Duulgavartai dagaagui undestnuuded Bi uurlaj hilegnen oshoo avna".

Mika 6

6:1 EZENii yuu aildaj buig odoo sonsogtun. "Bosoj, uulsyn omno hergee meduulj, tolgodod duu hooloigoo sonsogo. **2** Uuls bolon delhiin monhiin suuri aa, ta nar EZENii buruutgalyg sonsopun. Uchir ni EZEN Ooriin ard tumnii esreg zargatai. Tereer Izrailitai ch margaldah bolno. **3** Minii ard tumen, Bi ta nart yuu hiisen yum be? Bi ta naryg yaaj yadraasan yum be? Nadad hariulagtun! **4** Uneheer Bi ta naryg Yegipyetiin nutgaas avchirj, boolchlolyn gerees zolison. Bi ta naryn omno Mosye, Aaron, Miriam naryg ilgeesen. **5** Moabyn haan Balak yuu zovloj, Byeoryn huu Balaam tuund Shittimees Gilgal uruu yuu gej hariulj baisnyg odoo sanaach, ard tumen mini. Ingesneer ta nar EZENii zov uilsiig medeh yum". **6** Bi EZEN uruu yuutai ochij, ondort orshih Burhany omno bohiih ve? Bi Tuun uruu shataalt tahl, neg nast tugaluudtai ochih uu? **7** Myanga myangan hutsnuud, arvan myangan toson goluudad EZEN bayarladag uu? Bi ooriin tersluu uilsiinhee toloo uugan huugee, setgeliinhee nugliin toloo biyeiinhee uriig orgoh uu? **8** Hun ee, yuu ni sain bolohyg Ter chamd aiddsan. Shudargyg uild, enerliig hairla, ooriin Burhantai hamt daruuhnaar alh gehees oor yuug Ter chamaas shaarddag ve? **9** EZENii duu hooloi hotyg duudah bogood Tany nerees emeeh ni eruul saruul uhaan bilee. "Sonsogtun, ovog oo! Tsagiig ni hen togtooson be? **10** Horon muu gert horon muugiin erdenestei bolon haraagdsan bogino hemjuurtei hun baihgui yuu? **11** Muu jinluur, huuramch densiig bi zovtgoj boloh uu? **12** Uchir ni hotyn bayachuud huchirhiilleer duuren. Orshin suugchid ni hudal yaridag bogood aman dotorh hel ni zali mehteij aje. **13** Tiimees Bi bas chamaig ovchluulj, tsohij unagan, nugliin chini toloo chamaig hoosruulna. **14** Chi ideh bolovch tsadahgui bogood gedes chini olsgolon baina. Chi ayuulgui baihyn tuld zailuulah gej oroldovch chi yuu ch hadgalahgui. Chi yuu hadgalna, tuuniig chini Bi ildend ogoh bolno. **15** Chi tarialah bolovch huraahgui. Chi chidun shahah bolovch ooriigoo tosoor toslohgui. Mon usan uzmiig shahah bolovch chi dars uuhgui. **16** Omriin togtooluud bolon Ahabyn geriin buh uilsiig sahisn. Tednii zovlogoogoor chi alhdag. Tiim uchraas Bi chamaig suireld ogch, orshin suutchdyg chini eleg doog bolgono. Chi Minii ard

tumnii zemleliig uureh bolno".

Mika 7

7:1 Bi gaslantai yaa! Uchir ni bi jims tuugchid, usan uzem huraagchidtai adil yum. Idchiheer usan uzmiin bagts alga. Minii husej bui anhny urgatsyn injir alga. **2** Ene gazraas burhanlag hun ustjee. Humuusiin dund tseh shudarga hun alga. Ted bugdeeree tsus ursgah gej bugdeg. Hun bur nogoogoo toroor agnadag. **3** Muutiin talaar bol, hoyor gar hoyoul uuniig sain uilddeg. Jonon, bas shuugch hahuuli shaarddag. Aguu hun setgeliinhee husliig yaridag. Tegeed ted uuniig hamtdaa suljdeg. **4** Tedgeeriin hamgiin sain ni orgost urgamal, hamgiin tseh shudarga ni uurgeniin shivee met yum. Chi haruulyg tavih ter odor chinii shiitgel ireh bolno. Tegeed tednii uimeen budlian ireh bolno. **5** Horshdoo buu naid, naizdaa buu itge. Ovort chini untagchaas uruulaa hamgaal. **6** Uchir ni huu ni etsegteigee toomsorgui haritsaj, ohin ni ehiinhee esreg, ber ni hadam ehiinhee esreg bosdog. Hunii daisnuud ni ooriinh ni geriin humuus baidag. **7** Harin minii huvid, bi EZENiig huleen haruuldah bolno. Bi avralynhaa Burhanyg huleene. Minii Burhan namaig sonsoh bolno. **8** Daisan mini, nadaas bolj buu bayas! Hediigeer bi unavch, bosoh bolno. Hediigeer bi haranhuid amidravch EZEN minii genel yum. **9** Bi Tuunii esreg nugel uildsen tul Tereer minii hergiig omgoolj, minii toloo shudarga yosyg heregjuuleh hurtel EZENii zevuutslig bi uureh bolno. Ter namaig gereld gargana. Tegeed bi Tuunii zov shudargyg harah bolno. **10** Tegeed minii daisan harj, "Chinii Burhan EZEN haana baina?" gej nadad helsen huniig ichguur nomroh bolno. Minii nud tuuniig harj, ter uyed tereer gudamjny shavhai met door gishgegdeh bolno. **11** Ene ni hana hermee barih odor bolno. Ter odor chinii hil hyazgaar orgosoh bolno. **12** Ene ni Assiri bolon Yegipyetiin hotuudaas, Yegipyetees Yevfrat hurtel, dalaigaas dalai hurtel, uulaas uul hurtel ted cham uruu ireh odor bolno. **13** Orshin suugchdynhaa uiliin urees bolj delhii ezguir **14** Ooriin oviin sureg boloh ard tumnee Ooriin ochirt tayagaaraa hariulaach. Ted urjilt talbain dund, modot gazart dangaaraa orshdog. **15** "Chamaig Yegigyetiin nutgaas garsan odruudiinh

shig Bi chamd gaihamshguudyg uzuuleh bolno". **16** Undestnuud harj, ted oorsdiin buhii l huch chadlaasaa ichih bolno. Ted garaa aman deeree tavij, tednii chih dulii bolno. **17** Ted mogoi met, gazryn hevleer yavagchid met shoroo doloono. Ted behleltuudeesee chichren garch irne. Ted bidnii Burhan EZEN uruu aidastaigaar irne. Tany omno ted aih bolno. **18** Gemiig uuchildag, Ooriin oviin uldegsdiin tersluu uildliig heregsdeggui Tantai adil Burhan hen yum be? Ter huvirshgui hairand bayasdag tul uur hilengee monhod hadgaldaggui. **19** Ter dahin bidniig orovdoj, bidnii gemiig hol door gishgechne. Tiim ee, Ta tednii buh nugliig dalain gun uruu hayana. **20** Ta bidnii ovog deedest ertnii odruudees tangaraglasan uneniig Iakovd,huvirshgui hairyg Abrahamd ogoh bolno.

Nahum 1

1:1 Ninyevyegiin zon. Yelkosh hun Nahumyn uzegdliin nom. **2** EZEN bol hartai, oshirhogch Burhan yum. EZEN bol oshirhogch, hilegnehch yum. EZEN Ooriinhoo ostnoos oshoogoo avdag. Ter Ooriin daisnuuddaa zoriulan hileng huraadag. **3** EZEN bol uurlahdaa udaan, huch chadlaaraa aguu. EZEN buruutnyg shiitgelgui orhihgui. Hui salhi, shuurgan dotor Tuunii zam baidag bogood uuls bol Tuunii hol doorh toos yum. **4** Ter dalaig zemlej, hataadag. Ter buh goluudyg hataadag yum. Bashan, Karmyel bolon Livany delbeenuud ganddag. **5** Tuunees bolj uuls ganhaj, tolgod alga boldog. Uneheer, yertonts bolon tuunii buh orshin suugchid, delhii Tuunii orshihuid orgogddog. **6** Tuunii zevuutslin omno hen zogsoj chadah ve? Tuunii shataj bui uuryg hen tesverlej chadah ve? Tuunii hilen ni gal met asgarch, hadnuudyg Ter evdsen. **7** EZEN bol sain. Gai zovlongiin odor bat behlelt boldog. Oort ni horgoddog humuusiig Ter meddeg. **8** Harin Ter halin ursah uyereer tuunii bairlalyg etses bolgoj, Ooriin daisnuudyg haranhui uruu moshgon hoono. **9** Ta nar EZENii esreg yuug ch sedsen, Ter tuuniig chini etses bolgono. Zovlon zudguur hoyor dahi udaa garch irehgui. **10** Ted orootsoldson orgos shig, oorsdiinhoo undaand sogtuuragsadtai adil bogood gandaj hatsan surliin ish met shataagdana. **11** EZENii esreg muug sedsen negen, zohisgui zovlogch ni chamaas garch irsen. **12** EZEN ingej aildaj baina. "Ted bureн huchtei, olon bolovch, ted taslagdaj, ongoron odoh bolno. Bi ta naryg zovooj baisan ch tsaashid ta naryg Bi zovoohgui. **13** Tiimees odoo Bi tuunii buulgyg ta naryn deerees evden avch, donguudiig chini taslah bolno". **14** Ta naryn talaarh tushaalyg EZEN gargasan. "Chinii ner tsaashid duursagdahgui. Bi chinii burhdyn gerees shuteen ba tsutgamal horgiig taslan hayana. Bi chinii bulshiig beltgene. Uchir ni chi jigshuurtei yum". **15** Haragtun. Sain medee avchirdag, amar amgalang zarlagchiin hol uulsyn deer baina. Oo Iuda, nair naadmuudaa temdeglej, tangarguudaa biyeluul. Uchir ni zohisgui negen chamaaг dahin ongorohgui. Ter bureн taslagdsan yum.

Nahum 2

2:1 Taraan butraagch negen chinii esreg hurch irlee. Tsaizaa hammaal, zamyg ajigla. Uutsaa behelj, ooriin buh huchee huraa. **2** Uchir ni suitgegchid tedniig suitgesen ch, tednii usan uzmiin modny mochruudiig hugalsan ch, EZEN Iakovyn sur huchiig Izrailiin sur huch shig sergeeh bolno. **3** Tuunii huchit ersiin bambainuud ni ulaan ongotei, daichid ni chas ulaan ongoor huvtsaslasan. Tuuniig jagsaald garahaar beltgeh odort teregnuud ni gangiin gald huchigdsan. Narsan jadnuud naigaj baina. **4** Teregnuud ni gudamjnuudaar galzuuran uraddaj, ted talbainuudaar zerlegeer dāvildana. Tednii dur torh ni bambaruud met, ted tsahilah gyalbaanuud met naash tsaash tsahij baina. **5** Ter ooriinhoo survaljtanuudyg sanadag baina. Ted alhaan dundaa buderch, hana herem uruu ni yaartsgaan, busleltiin haalt bosgono. **6** Goluudyn daaman haalganuud neelttei baih bogood ordnuud suirchee. **7** Buh yum shiidegdsen. Tuuniig nutsgelj, avch odson ajee. Tuunii shivegchid tseejee deldej, tagtaa duugarah met yoolno. **8** Hediigeer Ninyevye ni buhii l odruudiinhee turshid usan tsoorom met baisan bolovch odoo ted zugtaj baina. "Zogs, zogs" geh bolovch butsj ireh hen ch alga. **9** Mongiig olzol, altyg olzol. Uchir ni husuushtei zuilsiin torol burees burdsen bayalag erdenest hemjee hyazgaar yer alga. **10** Ter hoosorson baina! Tiim ee, ter ezguiren suitgegdjee. Zurhnuud hailj, ovdguud chichirch baina. Ovchin buh biyeer tarhaj tednii buh nuur zevhii tsajjee. **11** Tend arslanguudyn nuh, zaluu arslanguudyn hoolloh gazar baisan. Tend er, em arslan ba arslangiin guyeg myaraaj, tedend hen ch saad boldoggui baisan. **12** Arslan guyeguuddee hangalttai ihiig uran tastaj, em arslanguuddaa hangalttai ihiig alj, ooriin icheegee olzoor, ooriin nuhnuudee tastsan mahaar duurgejee. **13** "Haragtun, Bi chinii esreg baina" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaj baina. "Bi utaan dund tuunii teregnuudiig shataaj, chinii zaluu arslanguudyg ild zalgina. Bi chinii olzyg gazraas taslaj, chinii elch naryn duu tsaashid sonsogdohgui".

Nahum 3

3:1 Hudal ba deermeer bureen duursen, tsust hot ni gaslantai yaa. Tuunii olz

ni hezee ch odohgui. **2** Tashuurn duu, duguinuudyn tarjignasan chimee, moridyn tsogih, usren haraih teregnuudiin duu. **3** Moritonguud mardoj, ildnuud gyalalzaj, jadnuud tuyaarna. Olon uhegsed, ui olon huuruud. Too tomshgui ih uhsen biyes ni uhsen biyes deer buderch baina. **4** Ene buhen ni yanhny zavhai tachaalaas, ilbechdiin nuuts amrag dur bulaam negnees bolson yum. Ter ooriinhoo biyee uneleh ajlaar undestnuudiig hudaldaj monger buluudiig id shideer tatdag. **5** "Haragtun, Bi chinii esreg baina" gej tumen tsergiin EZEN tunhagljaj baina. "Bi chinii banzluudyg nuurend chini hurtel orgoj, chinii nutsgen baidlyg undestnuuded, chinii ichguuriig haanchlaluudad uzuuleh bolno. **6** Bi chinii deer buzaryumy hayaj, chamaig oliggui bolgono. Chamaig uzver met tavih bolno. **7** Chamaig harah hun buhen chamaas zailan, «Ninyevye suitgegdsen! Tuunii toloo hengashuudah ve?» gej helne. Chamaig taivshruulagchdyg Bi haanaas haih ve?". **8** Usaar hureelegden, Nil mornii derged bairlasan Noamonoos chiluudeer gej uu? Gol ni tuunii tsaiz bolj, dalai ni tuunii hana baisan. **9** Yetiop bolon Yegipyet tuunii hemjee hyazgaargui huch chadal ni baisan. Put, Lubim nar tuunii tuslagchdyn dund baisan. **10** Gesen ch ter tsologdoj, olzlogdon yavsan. Mon gudamj buriin ehend tuunii balchir huuhduudiig hemhertel chuluudsan. Ted hundetgeltei humuusiinh ni toloo shavga tataj, buh aguu humuusiig ni dongolson. **11** Ta nar ch mon sogtoj, nuugdan, daisnaas horgodoh gazryg haih bolno. **12** Ta naryn buh behleltuud bol bolovsorson jimstei injriin mododtoi adil yum. Tedniig segsrehed l ted idegchiin amand unadag. **13** Haragtun, tanai ard tumen bol ta naryn dundah emegteichuud yum. Nutgiin chini daaman haalganuud tanai daisnuudad orgonoor neelttei baina. Daaman haalgany haaltuudyg chini gal shataadag. **14** Oortoo zoriulan busleltendee us tataj av! Behleltuudee behjuul. Shavart yavj, naaldang shavryg zuurch, toosgo shataah zuhnuudaa zasvarla. **15** Tend gal chamaig shataaj, ild chamaig tsavchin unagah bolno. Tsartsaa met ter chamaig suitgeh bolno. Ooriigoo molhogch tsartsaa met olshruul. Ooriigoo bagshrah tsartsaa met olon bolgo. **16** Chi ooriin hudaldaachdyg tengeriin oddoos iluu iheer osgoson. Harin ted molhogch tsartsaanuud adil tonoj, nisen odoj baina. **17** Chinii haruuluud bagshrah tsartsaa met yum. Chinii orlog janjnuud huiten odor chuluun hanan deer suutsgaaj bui sureg

devhregtei adil. Nar mandahad ted zuttaj, tednii baigaa gazryg hen ch medehgui. **18** Oo, Assiriin haan aa. Chinii honichid untaj, chinii yazguurtnuud hevtej baina. Chinii ard tumen uulsaar tarsan bogood tedniig tsugluulan avchrah hen ch alga. **19** Chinii berteltes yamar ch emchilgee baihgui. Chinii sharhnuud edgershgui. Chinii tuhai sonsson bugd cham deer algaa tashih bolno. Uchir ni hen deer chinii buzar muu ni urgeljlen ochoogui ve?

Habakkuk 1

1:1 Esh uzuulegch Habakkukiin uzsen uzegdel. **2** EZEN, bi hedii boltol tuslamj husen duudaj, Ta hedii boltol sonsohgui baih yum be? Bi Tan uruu "Huchirhiile!" hemeen orilovch, Ta avrahgui yum. **3** Yamar uchraas Ta nadad gem buruug uzuulj, yuund buzard muug haruulna ve? Tiim ee, suirel bolon huchirhiilel minii omno baij, evdreltsel garch, temtsel ornoj baina. **4** Tiimees huuli ni ul toogdoj, shudarga yos ni hezee ch mordogdsongui. Uchir ni buzard muu humuus zovt humuusiig hureeldgees bolj shudarga yos gajdag yum. **5** Undestnuudiin dund har! Ajiglatsgaa! Almair! Gaihagtun! Uchir ni ta nar sonsson ch itgej chadahaargui negen zuiliig Bi ta naryn odruuded hijj baina. **6** Uzegtun. Dogshin, shalamgai undesten boloh haldyeichuudyg Bi bosgoj baina. Ted ooriin bus gazryg ezegneheer delhiin engeer jagsan uragshildag. **7** Ted surdmeer, aimshigtai ard tumen. Tednii shudarga yos bolon erh medel ni oorsdoos ni uussen bilee. **8** Tednii holguud ni irvesnees ch hurdan, udesh gardag chononuudaas ch gyarhai. Tednii moritonguud terteeh alsaas davhin irj baina. Ted zalgiahaar dairah burged met elin halina. **9** Ted bugdeeree huchirhiileheer irne. Too tomshgui tednii nuur uragshlah bogood ted els met olzlogdogsdyg huraana. **10** Ted haadyg dooglon, zahiragchdaar togloom tohuu hiine. Ted behlelt buriig shoolon, tedgeeriig ezleheer bul chuluu ovolno. **11** Tedgeer humuus salhi met hiisej, ongoron odno. Harin oorsdiin huch chadlaa oorsdiin burhan hemeen bardamnagch ted gem buruutaid tootsogdono. **12** Minii Ariun Negen, EZEN, Burhan mini, Ta ono monhoos baigaagui gejuu? Bid uhehgui. EZEN, Ta shuultiin toloo tedniig tomilson bilee. Had mini, Ta zasan zalruulahyn tuld tedniig togtoon tavisan. **13** Tany melmii buzard muug zovshoorch chadahaargui denduu ariun yum. Buzard hargis yavdlyg Ta taashaan harj chadahgui bilee. Yaagaad Ta har sanaagaar uildegchdiig taashaan harna ve? Balmad etgeeduud oorsdoos ni iluu zov shudarga ardyg zalgij baihad yuund Ta anir chimeegui baina ve? **14** Yaagaad Ta humuusiig tengisiin zagas met, deeree zahiragchgui molhogch amitad met buteesen yum be? **15** Haldyeichuud tedniig bugdiig ni degeegeer gohdon tataj, torooroo shuurden barij, zagaschildag torondoo

tedniig tsugluuldag. Tegeed ted bayarlaldan hoorch baina. **16** Tiim uchraas ted oorsdiin torond tahlil orgoj, zagaschildag torondoo zoriulan utlaga uutiuldag. Uchir ni edgeer zuilseer tednii olz omog ni arvin bogoodhool huns ni elbeg delbeg baidag yum. **17** Ted toroo hoosloj, undestnuudiig heltruulelguigeer hyadsaar l baih yum gej uu?

Habakkuk 2

2:1 Bi manaanyhaa bairand zogsoj, behlelten deer bairlan suuh bolno. Tereer nadad yuu aildahyg, mon zemluulsen uyedee bi herhen hariulj bolohyg medehiin tuld bi ajiglasaar baih bolno. **2** Tegtel EZEN nadad hariulan, "Uzegdliig unshsan negen guin zugtahyn tuld tuuniig temdeglen, havtanguud deer siilen bich. **3** Uchir ni ene uzegdel togtoogdson tsagiin toloo ogogdson. Ene ni biyelel uruugaa yaarch bui bogood hosordohgui yum. Ene ni tur saataj baigaa bolovch tuuniig huleegtun. Uchir ni ene ni hotsrolgui zaaval irne. **4** Haragtun, bardam negnii huvid, dotorh setgel ni zov bus baidag yum. Harin zovt hun itgeleeree amidarna. **5** Unees gadna iherheg hun darsand huurtan, ger orondoo ch togtohgui. Tereer Uhegsdiin oron met ideh dur huslee ihesgej, uheltei adil hezee ch hanaj tsaddaggui. Ter bas buh undestnuudiig oortoo tsugluulan, buh ard tumniig oortoo huraana. **6** Ted bugdeeree tuunii esreg doog tohuu hiisen duu duulj, tuuniig doromjlon, ug tsuhuilgan, «Ooriin bus yumyg osgoj, ooriigoo zeeleer bayajuulagch negen hoorhiiloltei yee! Hedii boltol ingeh gesen yum bol?» gehgui gej uu? **7** Chamd zeelduulegch nar genet bosoj, chamaig segsregchid serehgui gej uu? Uneheer chi tednii olz ni bolno. **8** Chi olon undestniig tonon deeremdsen uchir tedgeer ard tumnuudees uldegged bugd chamaig tonoh bolno. Ene ni gazar nutag, suurin bolon orshin suugchdad uildsen hunii tsus ursgalt, huchirhiillees bolj baigaa yum. **9** Gamshig suirliin savraas avragdaj, ondort uuree zasahyn tuld ger orondoo yos busyn olz ashgiig huraagch hun hoorhiiloltei yee! **10** Olon ard tumnuudiig mohold hurgesneeree chi ooriinhoo gert gutamshigt zuiliig sedjee. Iimees chi ooriinhoo esreg nugel uildej baina. **11** Uneheer hana heremnees chuluu hashhirsch, modon baishingiin yas modod tuund hariulah bolno. **12** Tsus

ursgan hot bosgoj, huchirhiilleer suurin baiguulagch hun hoorhiiloltei yee! **13** Ard tumnuud galyn toloo nor ih hodolmorlon, undestnuud hooson zuiliin toloo etsej yadrah ni unendee tumen tsergiin EZENees bolj baigaa bus uu? **14** Yuu gevel dalai usaar duuren baidgiin adil delhii EZENii yaruu aldryn medlegeer duureh bolno. **15** Nutsngen biyeiig ni harahyn tuld hor nairuulan, horshoo sogtoogch hun hoorhiiloltei yee! **16** Chi hundetgeliin orond doromjloloor duureh bolno. Odoo chi ooro uun, ooriin nutsngen biyee delgegtun. EZENii baruun mutart bui ayaga cham uruu irj, **1377** asar ih gutamshig chinii aldryn deer buuh bolno. **17** Livand uildegdsen huchirhiilel chamaig ezemden, chinii tedniig ailgaj baisan araatnuudynh ni suirel chamaig huchih bolno. Ene ni gazar nutag, suurin bolon orshin suugchdad uildsen hunii tsus ursgalt, huchirhiillees bolj baigaa yum. **18** Shuteeniig hun siilen buteesen hoino tuunii ashig tus yuu ve? Esvel hudal huurmagiig zaagch barimal horguudiin ashig tus yuu ve? Uuniig hiigch ni yarij chaddagui shuteenuudiig urlahdaa garyn buteeldee l itgen naiddag bilee. **19** Modny tairdsand handan «Sereech!» gejj, dulii chuluund «Bosooch!» hemeen heddeg hun hoorhiiloltei yee! Tedgeer ni chamd bagsh bolj chadna gejj uu? Uzegtun, ted chini alt, mongoor buruulsen bogood dottor ni yamar ch amisgal baidagui. **20** Harin EZEN Ooriin ariun sumdee zalarsan baidag. Buh delhii Tuunii omno duutui baih boltutai".

Habakkuk 3

3:1 Shigionotod niitsuulsen esh uzuulegch Habakkukiin zalbiral. **2** EZEN, Tany talaarh medeeg bi sonsson bogood bi surden emeej baina. EZEN, Ooriin uilsee ene uyed sergeej, ene uyed tedgeeriig meduuleech. Hilegneh uyedee orshooloo sanaach. **3** Burhan Tyemanaas morilon irj, Ariun Negen Paran uulaas zalarna. Syela Tuunii sur javhlan tengeruudiig huchin, delhii Tuunii magtaalaar duuren baina. **4** Tuunii tuyaa ni narny gerel met yum. Tuunii mutraas tsatsraguud gyalbadag bogood Tuunii huch chadal nuutslagdsan. **5** Tuunii omno tahal yavj, araas ni suirel gamshig dagadag. **6** Tereer zogsoj, gazryg hemjsen. Tereer harj, undestnuudiig tsochooson. Tiim ee, monhod baigch uuls nurj, ertnii tolgod hotoiv. Tuunii zamuud

uurdiinh yum. **7** Kushany maihnuudyg zovlon nomorch, Midian gazryn maihnuudyn hoshguud chichirch baihyg bi harlaa. **8** Ta moridoo hologlon avralyn teregnuudeeree irsen ni gol mornuuded uurssandaa, esvel tengisiin esreg hilegnesendee yum gej uu? EZEN gol mornuudiin esreg uurlan hilegnesen yum uu? **9** Tany num tatagdaj, tseerluuleltiin savaanuud amlagdan beltgegdsen. Syela Ta delhiig gol mornuudeer hagalan huvaav. **10** Uuls Tanyg haraad dorgin chichirch, shiruun aadar boroo haman ongorloo. Gazryn gun duu chimeegee gargaj, garaa ondort orgoloo. **11** Nar, sar bairandaa togtov. Tany sumny gereld. gyalalzah jadny tani tuyaand ted zailan odloo. **12** Ta zevuutsleer gazar delhii deeguur alhan yavj, uurandaa undestnuudiig devselne. **13** Ooriin ard tumnii avral bolon toslogdson Negenihee avralyn toloo Ta garch irsen bilee. Buzar muugiin geriin terguuniig Ta tsohin, guyanaas ni huzuut hurtel ni nutsgelj orhiloo. Syela **14** Ui olny terguulegchiig Ta ooriinh ni jadaar nevt hatgasan. Ted bidniig taraan butargahaar shuuran irsen bilee. Tednii bayasah ni darlagdsan humuusiig nuutsaar tsolmon zalgigchdyn bayasaltai adil baisan yum. **15** Ta Ooriin moridooroo dalai tengisiin deer, ih usny davalgaan deeguur devselne. **16** Namaig sonsohod, doktor mini delsej, chimee shuugiand uruul mini chichirne. Yalzral yasand mini nevterch, zogsoj bui gazartaa bi salganan chichirne. Yaagaad gevel bidniig turemgiilegch ard tumniig bostol, gamshigt odor ireh hurtel bi nam gum huleeh yostoi. **17** Hediigeer injriin mod tsetseglelgui, usan uzmiin mod ur jimsgui bolj, chidun modny urgats garahgui, talbaid yamar ch huns urgahgui baisan ch, mon hashaandaa honigui, saravchindaa uhergui bolson ch, **18** bi EZENii doktor bayasan hoorch, avralynhaa Burhan doktor bayarlana. **19** Ezen BURHAN bol minii huch chadal. Tereer minii holiig sogoony hol met bolgoj, namaig ondor gazruudaar mini yavuulsan bilee. Nairal duuny udirdagchid, minii utsan hogjim deer toglohod zoriulav.

Zyefania 1

1:1 Iudagiin haan, Amony huu Iosiagiin odruuded Hyezyekiagiin huu, Amariagiin huu, Gyedaliagiin huu, Kushiin hovguun boloh Zyefaniad irsen EZENii ug. **2** "Bi gazryn gadarguunaas buh zuilsiig buren zailuulah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina. **3** "Bi hun ba amitnyg zailuulah bolno. Bi tengeriin shuvuudyg, dalain zagasnuudyg, balgasnuudyg hilentstenii hamt zailuulah bolno. Bi gazryn gadarguunaas huniig taslah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina. **4** "Tiimees Bi Ooriin mutryg Iudagiin esreg bolon Iyerusalimyn buh orshin suugchdyn esreg sungana. Bi Baalyn uldegdliig mon shuteenii tahilch naryn nersiig tahilch nartai hamt ene gazraas taslah bolno. **5** Baishingiin deever deer tengeriin erhest mehiideg, dooshoo bohijj EZEND tangaragladag bolovch Milkomoor tangaragladag, **6** EZENiig dagahaas ergen bolison, EZENiig haigaagui, esvel Tuunees asuugaagui humuusiig Bi taslah bolno". **7** Ezen BURHANY omno chimeegui bai! Uchir ni EZENii odor oirhon baina. Uchir ni EZEN tahilyg beltgesen, Ter Ooriin zochdoo ariusgasan. **8** Daraa ni EZENii tahilyn odor irehed Bi haany hovguud boloh jononguudyg ba oorsdiigoo hariin huvtssaar huvtsaslasan buh humuusiig shiitgeh bolno. **9** Sumiin bosgon deer devhetsdeg buh humuusiig bolon eznihee geriig huchirhiilel, hudal huurmagaar duurgedeg humuusiig Bi ter odor shiitgeh bolno. **10** EZEN tunhaglaj baina. "Ter odor Zagasny Daaman haalganaas hashhirah duu, Hoyordutaar Duurgees gashuudal, tolgodoos changa nijigneen sonsogdoh bolno. **11** Hudaldaany duuregt orshin suugchid aa, gashuudagtun. Uchir ni Kanaany buh humuus chimeegui bolgogdono. Mongiig hemjdeg buh hun taslagdah bolno. **12** Ter tsagt Bi denluunuudteigeer Iyerusalimyg negjin, sunseer zogsongi humuusiig shiitgeh bolno. Ted oorsdiinhoo zurhend «EZEN sainyg ch, muug ch hiihgui» gedeg. **13** Tsaashilbal, tednii bayalag ni olz bolj, tednii baishinguud ezguirne. Tiim ee, ted baishinguudyg barih bolovch tendee amidrahgui, usan uzmiin talbai baiguulah bolovch darsnaasaa uuhgui". **14** EZENii aguu odor oirhon baina. Oirhon bogood mash hurdan irj baina. EZENii odor, sons! Tend daichin ni tsurhiran uilj baina. **15** Ter odor bol hilengiin odor, berhsheel, zovlongiin odor, evdrel,

ezguirliin odor, har, tuner haranhuin odor, uuls, otgon haranhuin odor, **16** buree, daitah uuhainy odor yum. Ene ni behlegdsen hotuudyn esreg ondor bulant tsamhguudyn esreg odor yum. **17** Bi humuust zovlong avchirna. Ingesneer ted sohor hun shig alhah bolno. Uchir ni ted EZENii esreg nugel uildjee. Tednii tsus ni shoroo met, mahan biye ni baas met asgagdah bolno. **18** EZENii hilengiin odor tednii mongo ni ch, alt ni ch tedniig cholooloh bolomjgui bolno. Tuunii hardaltyn gald buh delhii tsolmogdoh bolno. Uchir ni delhiin buh orshin suutchdyn buren togsgoliig, uneheer surdmeer togsgoliig Ter hiih bolno.

Zyefania 2

2:1 Ichguurgui undesten ee, hamtdaa tsuglartsgaa, tiim ee tsutlar. **2** Zarlig ni heregjihees omno, (Odor ni budaany halis met hiisen ongorch baina.) EZENii shataj bui uur cham deer irehees omno, EZENii hilengiin odor cham deer irehees omno tsuglar. **3** Delhiin buhii l daruu humuus ee, ta nar EZENiig hai. Tuunii zahiramjiig teej irsen humuus ee, zov shudargyg hai, tolov baidlyg hai. Magadgui EZENii uurn odor ta nar nuugdsan baih bolno. **4** Uchir ni Gaz hayagdaj, Ashkyelon ezguirch, Ashdod ud dund hoogdoj, Yekron undseeree sugalagdana. **5** Dalain ergiin orshin suugchid, hyeryetchuudiin undesten ni gaslantai yaa. Filistchuudiin nutag, Kanaan aa, EZENii ug chinii esreg baina. Bi chamaig ustgaj, tend yamar ch orshin suugchgui bolgono. **6** Tiimees dalain ereg ni honichdod zoriulj aguitai, honin suregt zoriulj horootoi belcheeruud bolno. **7** Ereg ni Iudagiin geriin uldegdsed zoriulagdana. Ted tend belchih bolno. Udesh ted Ashkyelony geruuded hevtene. Uchir ni tednii Burhan EZEN tedniig halanjilj, tednii amjiltyg sergeene. **8** Bi Moabyn egleleliig, Ammony hovguudiin doromjloolyg sonsloo. Ugeeree ted Minii ard tumniig eglelej, nutag devsgeriinh ni esreg ihmseg bolson. **9** Izrailiin Burhan, tumen tsergiin EZEN tunhaglaj baina. "Tiimees Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Moab ni uneheer Sodom shig, Ammony hovguud ni Gomorra shig bolno. Halgai bolon davsan nuhend ezlegdsen gazar, duusashgui ezguirel bolno. Minii ard tumnii uldegdel ni tedniig deeremdej, Minii undestnii uldegdsed ni

tedniig ovloh bolno". **10** Ted eleglej, tumen tsergiin EZENii ard tumnii esreg ihemseg bolson uchraas bardam zangiinhaa hariud ted uuniig avah bolno. **11** EZEN tedend aimshigtai baih bolno. Uchir ni Ter delhiin buh burhdyg turaana. Undestnuudiin buh dalain erguud oorsdiinhoo gazraas Tuund bohiih bolno. **12** "Yetiopchuud aa, ta nar mon Minii ildend alagdana". **13** Ter Ooriin mutryg umardyn esreg sungan, Assiriig ustgaj, Ninyevyeg ezguiruulen, tsol met hataana. **14** Ninyevyegiin tovd honin surguud, torol buriin araatnuud hevtene. Hoton shuvuu, zaraa hoyoulaa baganuudynh ni oroi deer honoglon. Shuvuud tsonhon deer duulna. Ezguirel ni bosgon deer baina. Uchir ni Ter hush modon tuurgyg nutsgelsen. **15** Ene bol ayuulgui orshdog, bayar hoortei hot yum. Ter zurhendee "Bi baina, minii derged oor hen ch baihgui" gedeg. Ter yaaj ezguiren, araatnuudyn amardag gazar bolson yum bol! Tuugeer ongoroh hun bur isgeren, garaaraa zevuutsen dallah bolno.

Zyefania 3

3:1 Tersluu, buzartsan, hertsgii hot gaslantai yaa! **2** Ter yamar ch duu hooloig dagaagui, yamar ch zaavryg huleen avaagui. Ter EZENd itgeegui, ooriinhoo Burhand oirtoogui. **3** Hotyn dotorh jononguud ni arhiragch arslanguud, shuugchid ni udshiin chononuud yum. Ted ogloo yuu ch uldeedeggui. **4** Esh uzuulegchid ni bodlogogui, urvagch humuus bogood tahilch nar ni ariun gazryg buzarlajee. Ted huuliig zavhruuljee. **5** Hotyn dotor EZEN zov shudarga yum. Ter shudarga bus zuiliig hiihgui. Ogloo bur Ter Ooriin shudarga yosyg gereld avchirdag, Ter unadaggui. Harin shudarga bus ni ichguuriig meddegtui. **6** "Bi undestnuudiig taslav. Tednii bulant tsamhguud balgas boljee. Bi tednii gudamjuudyg ezguiruulsen bogood hen ch tuugeer ongorohgui. Tednii hotuud ni hungui, orshin suugchgui hooson hayagdjee. **7** «Uneheer chi Namaig hundetgej, zaavryg huleen avah bolno» gej Bi aildsan. Tegvel tuunii talaarh Minii tovloson buhnii daguu tuunii amidrah gazar ni taslagdahgui baih bolno. Gevch ted oorsdiin buh uiddliig zavhruulahyg hussen. **8** Tiimees Bi olzond bosoj ireh odor Namaig hulee" gej EZEN tunhagljaj baina. "Uneheer undestnuudiig

tsugluulj, haanchlaluudyg chuuluulj, Minii shataj bui buh uuryg, Minii zevuutslig teden deer asgah ni Minii shiidver yum. Uchir ni buh delhii Minii zutgeliin galaar tsolmogdoh bolno. **9** Daraa ni Bi ard tumnuuded ariusgagdsan uruulyg ogno. Tegsneer ted bugd mor zeregtsen Tuund uilchleheer EZENii neriig duudah yum. **10** Nadad morgogchid, Minii taraasan humuus Yetiopiin goluudyn chanadaas Minii orgoliig avchrah bolno. **11** Minii esreg terselsen ta naryn buh uildlees bolj yamar ch ichguuriig ter odor ta nar medrehgui baih bolno. Uchir ni Bi ta naryn dundaas bardam, hooruu humuusiig chini zailuulahadta nar Minii ariun uulan deer dahin hezee ch ihemseg baihgui. **12** Gevch Bi ta naryn dund daruu bolon dord humuusiig uldeej, ted EZENii nerd horgodoh bolno. **13** Izrailiin uldegdel yamar ch buruug uildehgui, yer hudal yarihgui. Tednii amand mehlegch hel oldohgui. Uchir ni tedniig chichruuleh hen ch baihgui bogood ted hoolloj, hevteh bolno". **14** Siony ohin oo, bayar hoorteigeer hashhir! Izraili aa, uuhai hadaa! Iyerusalimyn ohin oo, bayasan, buh zurheeree bayarla! **15** EZEN chinii shiitgeluudiig zailuuljee. Ter daisnuudyg chini zailuulsan. Izrailiin Haan, EZEN ta naryn dund baina. Chi tsaashid ovchnoos aihgui. **16** Ter odor Iyerusalimd handan "Sion oo, buu ai. Garaa buu unjuul. **17** Chinii Burhan EZEN, avragch daichin, ta naryn dund baina. Ter ta naryn deer bayasal hoorteigoor bayarlana. Ter Ooriin hair dotroo chimeegui baina. Ter ta naryn deer bayaryn uuhaigaar bayasah bolno. **18** Tovloson nair naadmuudyn talaar gashuudagsdyg Bi tsugluulah bolno. Ted chamaas irsen, Sion oo! Tsollogiin zemlel ni tednii deerh achaa yum. **19** Haragtun, Bi ter tsagt ta naryn buh darlagch nartai tootsoo hiih gej baina. Bi dogolong avarch, hoogdogsdiig tsugluulj, buh delhiid tednii ichguuriig magtaal bolon yaruu aldraar solino. **20** Ter tsagt buyuu Bi ta naryg hamtad ni tsugluulah tsagt Bi ta naryg oruulna. Uneheer Bi delhiin buh ard tumnuudiin dund ta nart yaruu aldar bolon magtaalyg ogno. Ter uyed Bi ta naryn nudnii omno amjiltyg chini sergeeh bolno" gej EZEN aildaj baina.

Haggai 1

1:1 Darius haany hoyor dahi jiliin zurgadugaar saryn ehnii odor EZENii ug esh uzuulegch Haggaiigaar damjuulan Iudagiin zahiragch, Shyealtiyelyn hovguun Zyerubbabyel bolon terguun tahilch, Iyehozadakiin hovguun Ioshua nart irj, aildsan ni — **2** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Ene ard tumen «Tsag ni boloogui. EZENii orgoog barih tsag ni ch boloogui» gedeg". **3** Tegeed EZENii ug esh uzuulegch Haggaiigaar damjuulan irj aildsan ni — **4** Ene orgoo ezguiren hoosrood baihad goyomsog gertee suuh ni ta naryn huvid tsag ni mon gej uu? **5** iimees odoo, tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. — Oorsdiin zam moroo hyanagtun! **6** Ta nar ihiig tarialsan bolovch urgats ni бага baina. Ta nar iddeg bolovch tsaddaggui. Ta nar uudag bolovch sogtdoggui. Ta nar huvtsasladaг bolovch hen chini ch dulaatsdaggui. Holsnii ajilchin ni tsoorhoi turiivchid holsoo hiideg. **7** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. — Oorsdiin zam moroo hyanagtun! **8** Uul ood yavj, mod avchran orgoog mini barigtun. Tegvel Bi uuniig chini taashaan, aldarshuulagdah yum gej EZEN aildaj baina. — **9** Ta nar ihiig huleesen bolovch ochuuhen l irsen. Ta nar ger uruugaa zoohod Bi tuuniig chini hiisgesen. Yaagaad? Tumen tsergiin EZEN tunhaglah ni — Yaagaad gevel ta nar tsomooroo oor, ooriin ger uruu guildej baihad Minii orgoo ezgui hooson baina. **10** Tegeheer ta naraas bolj, tenger shuudree tataj, gazar ur shimee zogsooson. **11** Bi gazar deer, uulsyn deer, ur taria ba shine darsan deer, toson deer, gazryn ur shimiin deer, hun ba mal deer, ta naryn garyn buhii l hodolmor deer gan gachgiig duudsan gev. **12** Shyealtiyelyn hovguun Zyerubbabyel ba terguun tahilch, Iyehozadakiin hovguun Ioshua nar uldsen buh ard tumnihee hamt oorsdiin Burhan EZENii duu hooloi ba Tuunii ilgeesen esh uzuulegch Haggain ugiig duulgavartai dagasan. Ard tumen EZENees emeev. **13** Tegeed EZENii elch Haggai EZENii zahiasyg ard tumend damjuulan — "Bi ta nartai hamt baidag" gej EZEN tunhaglah baina gev. **14** Ingeed EZEN Iudagiin zahiragch, Shyealtiyelyn hovguun Zyerubbabyelyn sunsiig, terguun tahilch, Iyehozadakiin hovguun Ioshuagiin sunsiig ba uldsen buh ard tumni sunsiig hodolgoson. Tedirj, oorsdiin Burhan tumen

tsergiin EZENii orgoon deer ajillasan. **15** Ene ni Darius haany hoyor dahi jiliin zurgadugaar saryn horin dorvond boljee.

Haggai 2

2:1 Doldugaar saryn horin negend EZENii ug esh uzuulegch Haggaijaar damjuulan irj aildsan ni — **2** Odoo Iudagiin zahiragch, Shyealtiyelyn hovguun Zyerubbabyel ba terguun tahilch, Iyehozadakiin hovguun Ioshua bolon uldsen ard tumend helegtun. **3** "Ene sumiig uridyn sur javhlantai baidlaar ni uzsen, ta naryn dund uldsen hun baina uu? Odoo ene sum chamd yamar haragdana ve? Ene ni ta naryn nudend yuu ch uguitei adil haragdahgui baina gej uu? **4** Gevch odoo Zyerubbabyel aa, zorigtoi baigtun" gej EZEN tunhaglaad "Terguun tahilch, Iyehozadakiin hovguun Ioshua mon zorigtoi baigtun. Ene gazryn ard tumen ta nar butdeeree zorigtoi baigtun" gej EZEN tunhaglaad "Bi ta nartai hamt baigaa uchraas ajillagtun" gej tumen tsergiin EZEN aildav. **5** "Ta naryg Yegipyetees garah uyed Minii ta nart togtooson amlaltyn huvid, Minii Suns ta naryn dund orshij baigaa. Buu aigtun". **6** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Tun udahgui dahin neg udaa Bi tenger ba gazar, dalai ba huurai gazryg segsreh gej baina. **7** Bi buh undestniig segserne. Ted buh undestnii ed bayalagtai hamt irne. Bi ene orgoog tsog javhlangaar duurgeh bolno" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **8** "Mongo Miniih, alt Miniih" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaaj baina. **9** "Ene orgoonii hojmyn sur javhlan, uridynhaasaa iluu aguu baih bolno" gej tumen tsergiin EZEN aildaad "Ene gazart Bi amar taivnyg ogno" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaaj baina gev. **10** Dariusyn hoyor dahi jiliin yesduteer saryn horin dorvond EZENii ug esh uzuulegch Haggaid irj aildsan ni — **11** Tumen tsergiin EZEN aildaj baina. "Odoo tahilch naraas huuli asuuttun. **12** Herev hun ariun mahyg huvtsasnyhaa huniasand avch yavaad uugeeree talh, esvel bolson hool, dars, tos, esvel oor yamar negen hoolond hurvel ter ni ariun boloh uu?" gesend tahilch nar — Ugui hemeen hariultsgaav. **13** Daraa ni Haggai — Herev huurt hurch buzartsan hun edgeeriin ali negend ni hurvel ter ni buzart boloh uu? gesend tahilch nar — Ene ni buzart bolno hemeen hariultsgaav.

14 Hagtai hariud ni — "Ene ard tumen iim l baina. Minii omno ene undesten iim baina" gej EZEN tunhaglaj baina. "Tednii garyn ajil bolgon ni iim baina. Ted yuu orgono, ter ni ch buzar yum. **15** Harin odoo, ene odroos hoish anhaaragtun. EZENii sumd neg chuluu nogoo deeree tavigdahaas omno, **16** tuunes omno hen neg ni horin boodol taria avahaar irehed, tend ordoo l aravbaj, hen neg ni usan uzmiin darsny torhnoos tavin savyg avahaar irehed, tend ordoo l horin sav baidag baisan. **17** Bi ta naryg bolon ta naryn garyn buh hodolmoriig chini haluun salhi, mondloor tsohij, hogtsruulsen hedii ch ta nar Nad uruu ergej ireegui" gej EZEN tunhaglaj baina. **18** "Ene odroos hoish anhaaragtun. EZENii sumiin suuriig tavisian odor buyuu yesdugeer saryn horin dorovonii odroos anhaaragtun. **19** Aguulahad onoog hurtel ur baina uu? Onoog hurtel usan uzem, injriin mod, anar, chidun moddyg oroltsuulan ur jims toruuleegui bolovch ene odroos Bi ta naryg yeroono" gev. **20** Ter saryn horin dorvond EZENii ug Haggaid hoyor dahi udaagaa irj aildsan ni — **21** Iudagiin zahiragch Zyerubbabyeld ingej hel. "Bi tenger, gazryg segsreh gej baina. **22** Bi haanchlaluudyn sentiinuudiig homorch, undestnuudiin haanchlaluudyn huch chadlyg ni ustgana. Morin tereg ba hotoch naryg ni Bi homorch, morid ba moriton bur nogoogiinhoo selmend unah bolno" geed **23** tumen tsergiin EZEN tunhaglahdaa "Ter odor Bi Ooriin zarts, Shyealtiyelyn hovguun Zyerubbabyel chamaig avah bolno" gej EZEN tunhaglaad" Chamaig Bi songoson uchir Bi chamaig temdegt bogj met bolgono" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaj baina.

Zeharia 1

1:1 Dariusyn hoyor dahi jiliin naimdugaar sard EZENii ug Iddogiin ach, Byeryehiagiin hovguun, esh uzuulegch Zye hariad irj, aildsan ni — **2** Chinii ovog deedest EZEN ihed hilegnesen. **3** Tiimees tedend hel. "Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Nad uruu ergegtun» hemeen tumen tsergiin EZEN tunhaglaad «Tegvel Bi ta nar uruu ergeh yum» gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **4** «"Tumen tsergiin EZEN ingej aiddaj baina. «Odo ta nar nugelt zamaasaa bolon hilentset uilseesee ergegtun»" hemeen ertnii esh uzuulegchid ta naryn ovog deedest zarlasan bolovch ted Namaig sonsoogui, anhaarsangui. Terhuu ovgo diinhoo adil buu baigtun» gej EZEN tunhaglaaj baina. **5** «Haana baina, ovog deedes chini? Esh uzuulegchid monh amidardag uu? **6** Gevch Bi Ooriin zarts nar boloh esh uzuulegchded tushaasan Minii uts, zahiramjuud etseg ovgo diig chini guitseegui gej uu? Tegeed ted gemshin, "Bidnii zam, bidnii uilsiin mini daguu bidend uildeheer tumen tsergiin EZENii tolovlosonchlon iinhoo Ter bidend handjee" hemeesen yum»". **7** Dariusyn hoyor dahi jild, Shyebat sar buyuu arvan negdugeer saryn horin dorovnii odor EZENii ug ni Iddogiin ach, Byeryehiagiin hovguun esh uzuulegch Zye hariad irsen: **8** Bi shonoor harav. Uze gtun, ulaan mori unasan hun baisan bogood tereer ardaa ulaan, heer, tsagaan moridtoi hamt havtsal dahi mirt moddyn dund zogsoj baiv. **9** Bi — Ezen mini, edgeer ni yuu ve? hemeesend nad tai yariltsaj baisan tenger elch nadad — Edgeer ni yuu bolohyg bi chamd uzuuliye gev. **10** Mirt moddyn dund zogsoj baisan onooh hun — Edgeeriig delhii dayaar yavuulahaar EZEN ilgeesen yum hemeen hariulav. **11** Mirt moddyn dund zogsoj baisan EZENii tenger elchid handan ted — Bid delhii dayaar yavlaa. Uze gtun, buh delhii amar taivan, nam gum baina gej hariulav. **12** Daraa ni EZENii tenger elch — Tumen tsergiin EZEN, edgeer dalan jiluudeer zevuutsegden baisan Iyerusalim bolon Iudagiin hotuudyg Ta hedii boltol orovdohgui baih yum be? gesend **13** nad tai yariltsaj baisan monooh tenger elchid EZEN sain ug, taalamjit ugseer hariulav. **14** Ingeed nad tai yariltsaj baisan tenger elch nadad handan — Ingej zarlagtun. "Tumen tsergiin EZEN iin aildaj baina. «Bi Iyerusalim bolon Siony toloo heterhii

hartai baina. **15** Harin amar taivan bui undestnuuded Bi mash ih uursaj baina. Uchir ni Namaig zovhon ochuuhon hilegneh zuur ted buzar muud tusalsan». **16** Iimees EZEN aildaj baina. «Bi orovdon Iyerusalim uruu ergeh bolno. Minii orgoo tend bosgogdoh bolno» geed «Hemjuur Iyerusalimyn deeguur tatagdah bolno» gej tumen tsergiin EZEN tunhagljaj baina". **17** Dahin ingej zarlagtun. "Tumen tsergiin EZEN iin aildaj baina. «Minii hotuud dahin hogjil tsetseglelteer byalhana. EZEN Sionyg dahin taitgaruulj, Iyerusalimyg dahin songono»" gev. **18** Tegeed bi nudee orgon haraad dorvon evriig uzev. **19** Nadtai yariltsaj baisan tenger elchid handan bi — Edgeer ni yuu ve? gesend ter nadad — Edgeer ni Iuda, Izraili, Iyerusalimyg taraasan evruud yum gej hariulav. **20** Daraa ni EZEN nadad dorvon darhnyg uzuulev. **21** Bi — Edgeer ni yuu hiiheer irj baina ve? gesend ter — Tedgeer ni Iudag taraasan evruud yum. Iimees hen ch tolgoigoo orgohgui. Harin edgeer darhchuud tedniig ailgahaar gazar nutgiig ni taraah gej Iudagiin esreg evree orgogch undestnuudiin evruudiig nuraahaar irsen gelee.

Zeharia 2

2:1 Daraa ni bi nudee orgon hartal, gartaa hemjuur barisan hun uzegdev. **2** Tegehed ni bi — Chi haashaa yavj baina ve? gesend ter nadad — Iyerusalimyg hemjij, tuuniig her urt, her orgon bolohyg ni uzne gev. **3** Uzegtun, nadtai yariltsaj baisan onooh tenger elch yavchihsan, oor neg tenger elch tuuntei uulzahaar irj, **4** tuund — Gui, ter zaluutai yarij, "Dotorh hun, mal ni olshirsnoos bolj Iyerusalim ni hana heremgui suurin met bolno"gej hel. **5** EZEN tunhagljaj baina. "Bi hotyg hureelen galt hana bolno. Bi tuunii dundah aldar ni baih bolno" gev. **6** "Hooye! hooye! Umardyn gazraas zugtagtun" gej EZEN tunhagljaj baina. "Uchir ni Bi ta naryg tengeriin dorvon salhi met taraasan" gej EZEN tunhagljaj baina. **7** "Hooye, Sion! Vavilony ohintoi hamt amidragch ta nar zugtan zailagtun. **8** Tumen tsergiin EZEN iin aildaj baina. «Tsog javhlangiin daraa Ter namaig, ta naryg deeremdsen undestnuudiin esreg ilgeev. Uchir ni ta nart huregch ni Tuunii melmiin tsetsgiid hurdeg. **9** Uzegtun, Bi Ooriin mutraar tednii

deeguur dallana. Tegsneer ted boolchuudynhaa olz ni boloh yum. Tegeed ta nar tumen tsergiin EZEN Namaig ilgeesniig medeh bolno. **10** Siony ohin oo! Bayarlan duulj, bayasagtun. Uztugei, Bi irj baina. Bi ta naryn dund orshih bolno» gej EZEN tunhagljaj baina. **11** «Ter odor olon undestnuud oorsdiigoo EZENtei holboj, Minii ard tumen bolno. Tegeed Bi ta naryn dund orshij, tumen tsergiin EZEN Namaig ta nar uruu ilgeesniig ta nar medeh bolno. **12** EZEN Iudag ariun gazar dahi Ooriin huvi met ezemshij, Iyerusalimyg dahin songono. **13** Buh mahan biye ni EZENii omno duugui baigtun. Uchir ni Ter Ooriin ariun orshihuigaas serev»".

Zeharia 3

3:1 Daraa ni ter nadad EZENii tenger elchiin omno zogsoj bui terguun tahilch Ioshuag bolon tuuniig buruutgahaar baruun gar tald ni zogsoj bui Satanyg uzuulev. **2** EZEN Satand — Satan aa! EZEN chamaig buruushaaj baina. Uneheer Iyerusalimyg songoson EZEN chamaig buruushaaj baina. Ene bol galaas avagdsan tamga bus uu? gev. **3** Ioshua buzar muu huvtsas omsson baih bogood tenger elchiin omno zogsoj baiv. **4** Tenger elch ooriinhoo omno zogsogchdod handan — Tuunees buzar muu huvtssyg ni tailan av geed tuund dahin — Haragtun, Bi chinii gem buruug chamaas avch, yoslolyn deeleer chamaig huvtsaslana gev. **5** Daraa ni bi — Tuunii tolgoi deer ted tsever malgai tavig gesend ted EZENii tenger elchiig zogsoj baih zuur tuunii tolgoi deer tsever malgai tavij, tuund huvtsas omngov. **6** EZENii tenger elch Ioshuad sanuulan — **7** Tumen tsergiin EZEN iin aildaj baina. "Herev chi Minii zamaar alhaj, Minii uilchleliig guitsetgevel chi mon Minii geriig zahirch, mon Minii shuuhiighariutsah bolno. End zogsogchdyn dund cholootei oroh erhiig Bi chamd soyorhono. **8** Odoo sonsogtun. Terguun tahilch Ioshua chi bolon chinii omno suuj bui naiz nar chini, uneheer ted bol bilegdel boloh humuus yum. Uzeztun, Bi Ooriin zarts Mochiriig avchrah gej baina. **9** Ioshuagiin omno Minii tavisan chuluug uzeztun. Neg chuluun deer doloon nud. Uzeztun, Bi tuun deer bichees siilne" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaad "Gants odriin dotor ter gazryn gem buruug Bi zailuulna. **10** Ter odort tanai hun neg bur horshoo

ooriin usan uzmiin mod, injriin modny dor suulgahaar urih bolno" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaj baina.

Zeharia 4

4:1 Tegeed nadtai yariltsaj baisan tenger elch ergej, noirnoos sersen hun met namaig bosgov. **2** Ter nadaas — Chi yuu harj baina ve? gesend bi — Bi harj baina. Oroidoo hul buhii buheldee altan denluunii suuri bolon tuun deer oroi deerh denluu tus burd hamaarah doloon suvguudtai doloon denluut harav. **3** Mon derged ni hoyor chidun mod baina. Neg ni hulny baruun gart, nogoo ni zuun gart ni baina gesnii **4** daraa bi nadtai yariltsaj baisan tenger elchid hariulan — Ezen mini, edgeer ni yuu ve? gesend **5** nadtai yariltsagch monooh tenger elch nadad handan — Edgeer ni yuu bolohyg chi medehgui gej uu? hemeesend bi — Medehgui, ezen mini gev. **6** Tegeed ter nadad — Ene bol Zyerubbabyeld handsan EZENii ug yum. "Huch chadlaar ch bus, erh medleer ch bus, harin Minii Sunseer" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **7** "Aguu uul aa! Chi yuu yum be? Zyerubbabyelyn omno chi tal bolno. Ter «Niguulsel, tuund niguulsel baig!» gej hashhيران oroin chuluug uragsh avchirna" gev. **8** Mon EZENii ug nadad irj aildsan ni — **9** Zyerubbabyelyn gar ene orgoonii suuriig tavisan bogood tuunii gar uuniig duusgah bolno. Tegeed ta nar tumen tsergiin EZEN namaig ta nar uruu ilgeesniig medeh bolno. **10** Jijig yumsyn odriig hen uzen yadsan be? Harin edgeer doloo ni Zyerubbabyelyn gar dahi tegshluuriig harahdaa bayarlah bolno. Tedgeer ni delhii dayaar heren heseh EZENii melmii yum gev. **11** Daraa ni bi tuund — Denluunii suuriin baruun, zuun tal dahi edgeer hoyor chidun mod ni yuu ve? gev. **12** Bi hoyor dahi udaagaa tuund — Hoyor altan hooloin dergedeh oorsdoosoo altan tosyg yuulen gargagch chiduny hoyor mochir ni yuu ve? gesend **13** ter nadad hariulan — Edgeer ni yuu bolohyg chi medehgui gej uu? hemeesend bi — Ugui, ezen mini gev. **14** Tegeed ter — Edgeer ni buh l delhiin Ezenii derged zogsoj baidag toslogdson hoyor hovguun yum gev.

Zeharia 5

5:1 Tegeed bi dahin nudee orgon uzvel, nisej bui huilmal nomyg harav. **2** Ter nadad — Chi yuu harav? gesend bi hariud ni — Bi nisej bui huilmal nom harj baina. Tuunii urt ni horin tohoi, orgon ni arvan tohoi yum gev. **3** Ter nadad — Ter bol buhii l gazryn gadarguu deeguur uragshlagch haraal yum. Hulgai hiideg hun bur huilmal nomyn neg tal deer ni bichigdsenii daguu arilgagdaj, tangarag tavidag hun bur nogoo tal deer ni bichigdsenii daguu arilgagdana. **4** Bi tuuniig uragshluulna gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaad — Ene ni hulgaichiin gert bolon Minii nereer huuramch tangarag tavidag negnii gert nevterne. Ug geriin dotor ter shonojin baij, chuluu, yas modtoi ni tsug tuimerdene gev. **5** Tegeed nadtai yariltsaj baisan tenger elch garch yavan, nadad — Odoo nudee orgogtun. Uragshilj bui ter ni yuu bolohyg haragtun gelee. **6** Bi — Ene yuu ve? gesend ter — Ene bol uragshlagch yefa yum geed dahin — Ene bol buh gazar dahi tednii dur torh yum. **7** (Uzegtun. Tugalgaan buteeleg orgogdov). Ene bol yefagiin dotor tald suuj bui emegtei yum gev. **8** Ter — Ene bol Hilentset baidal yum geed onooh emegteig doosh yefagiin gold chuluudaj, tuunii ongorhoi deer ni taarah tugalga tsutgav. **9** Daraa ni bi nudee orgojharsand, tend dalavchaaraa salhi tatuulan irj bui hoyor emegtei baiv. Ted orovtasyn dalavch met dalavchtaij aj. Ted yefag gazar tengeriin hoorond orgov. **10** Nadtai yariltsaj baisan tenger elchid handan bi — Ted yefag haana avaachih ve? gesend **11** tereer nadad — Shinaryn gazart tuund zoriulan sum barihyn tuld yum. Ene ni belen bolmogts ter em tend ooriin suurin deer zalarna gev.

Zeharia 6

6:1 Bi dahin nudee orgon harval, hoyor uulyn hoorondoos dorvon tereg uragsh garch irsen ni uzegdev. Uuls ni hurel uuls aj. **2** Ehnii tergend ulaan morid, hoyor dahi tergend har morid, **3** gurav dahi tergend tsagaan morid, dorov deh tergend huchirheg tsoohor morid holloson aj. **4** Tegeed bi nadtai yariltsaj baisan onooh tenger elchid handan — Ezen mini, edgeer ni yuu ve? gesend **5** tenger elch nadad hariulan — Edgeer ni buh l delhiin Ezenii omnoh bairnaas uragshilj bui tengeriin dorvon suns yum. **6** Har

morid buhii negen ni umardyn oron uruu hodolj, tsagaanuud ni tednii araas uragshlah uyed tsoohruud omnodiin oron uruu hodoldog yum. **7** Huchtenuudiig garch yavahad, ted delhii dayaar ayalahaar yavah gej temuulne gev. Ter — Yavtsgaa, delhii dayaar ayalagtun gesend ted delhii dayaar yavtsgaav. **8** Daraa ni Ter nad uruu hashhirsch, nadad handan — Haragtun, Umardyn oron uruu yavagchid ni umardyn orond handsan Minii uur hileng taitgaruulav gev. **9** EZENii ug mon nad uruu irj aiddsan ni — **10** Tsologdogsdoos, Hyeldaigaas, Tobiagaas, Iyedaigaas orgol av. Ter odroo chi yavj tedniig Vavilonoos haana ch ochson bai Zyefaniagiin hovguun Iosiagiin gert nevter. **11** Mongo, alt avch titem urlaad Iyehozadakiin hovguun, terguun tahilch Ioshuagiin tolgoid omsgogtun. **12** Tegeed tuund "Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Mochir hemeeh nertei huniig uzegtun. Yuu gevel, Tuunii baigaa gazraas Ter urgaj nahiaddag. Ter EZENii sumiig barih bolno. **13** Tiim ee, EZENii sumiig barih hun ni Ter yum. Ter hundleliig hurtej, Ooriin sentii deer zahirna. Iimees Ter Ooriinhoo sentii deer tahilch bolj, hoyor talyn hoorond enhiin zovlol boloh yum»". **14** Titem ni Hyelyem, Tobia, Iyedaia bolon Zyefaniagiin hovguun Hyend EZENii sum deh sanuulga bolno. **15** Als holyn humuus irj EZENii sumiig bosgono». Namaig ta nar uruu tumen tsergiin EZEN ilgeesniig ta nar medeh bolno. Herev chi ooriin Burhan EZENiig buren togs duulgavartai dagaval ene ni buteh bolno gev.

Zeharia 7

7:1 Darius haany dorov deh jild Hislyev hemeeh yesduteer saryn dorvond EZENii ug Zyehariad irlee. **2** Byetyeliinhen EZENii taallyg ereheer Sharyezyer, Ryedyemmyelyeh naryg humuusiinh ni hamt ilgeev. **3** Ted tumen tsergiin EZENii orgoond hariyaalagddag tahilch nar bolon esh uzuulegchded handan — Bi ene olon jiluuded uildsen shigee ooriigoo zoriulj, tavadugaar sard uilah uu? gesend **4** tumen tsergiin EZENii ug nadad irj — **5** Ene gazryn buh ard tumend bolon tahilch nart hel. "Ta nar edgeer dalan jild tav, doldugaar sard matsag barin gashuudahdaa uneheer Minii toloo matsag barisan yum gej uu? **6** Idej, uuh uyedee chi ooriinhoo toloo

idej, chi ooriinhoo toloo uudaggui gej uu? **7** Iyerusalim orshin suugchidtai baij, ergen toirnyh ni hotuud hogjin tsetseglej, Nyegyev ba uulsyn beleer ch hun amitantai baih uyed ertnii esh uzuulegchdeer EZENii tunhaglasan ugs ni edgeer bish gej uu?" gev. **8** Tegeed EZENii ug Zye hariad irj — **9** Tumen tsergiin EZEN ingej aildsan. "Unen shudarga yosyg delgeruulen, hun bur ooriin ah duust enerel ba orovch setgeleer handagtun. **10** Belevsen bolon onchniig, hari huniig bolon yaduug buu darla. Neg negnihee esreg zurhendee muut buu tolovlo". **11** Gevch ted anhaarahaas tatgalzan, zoruudlen ergej, sonsohoos chihee hatuuruulav. **12** Ted oorsdiin zurhiig tsahiur met bolgoston uchraas ted tumen tsergiin EZEN Ooriin Sunseer ertnii esh uzuulegchdeer damjuulan ilgeesenhuuli bolon utsiig sonsoj chadaagui. Iimd tumen tsergiin EZENees aguu uur hilen irsen. **13** Tuuniig duudahad ted sonsoogui shig tedniig duudahad ni Bi sonsoogui gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **14** Harin Bi tedniig salhi shuurgany hamt tednii medehgui buh undestnuudiin dund taraan tsatsna. Tiimees gazar nutag ni tednii ard ezguiren hoosorch, hoish uragsh neg ch hun yavahgui. Yuu gevel ted taalamjit gazryg hoosruulsan yum gev.

Zeharia 8

8:1 Tumen tsergiin EZENii ug irj aildsan ni — **2** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Bi Siony toloo heterhii hartai baina. Tiim ee, Asar ih uur hilengeer Bi tuuniig hardaj baina". **3** EZEN iin aildaj baina. "Bi Sion uruu ergej, Iyerusalimyn dund orshino. Tegeed Iyerusalim ni Unenii Hot hemeen duudagdaj, tumen tsergiin EZENii uul ni Ariun Uul hemeen duudagdah bolno". **4** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Ovgod hogshid dahin Iyerusalimyn gudamjind suutsgaaj, hun bur nas suudriinhee hireer gartaa tayagtai baina. **5** Gudamjind togloj bui hovguud ohidoor hotyn gudamjnuud duureh bolno" gev. **6** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Herev ene ni edgeer odruuded ene ard tumnii uldegdsiin nudend het hetsuu baival, ene ni mon Minii melmiid hetsuu baih uu? » gev tumen tsergiin EZEN tunhaglaj baina. **7** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. «Uzegtun, Bi Ooriin ard tumniig naran urgah gazraas, naran shingeh

gazraas avrah gej baina. **8** Bi tedniig avchirj, ted Iyerusalimyn tovd amidrah bolno. Ted Minii ard tumen bolj, unen ba zov shudargyn dotor Bi tednii Burhan bolno" gev. **9** Tumen tsergiin EZEN iin aildaj baina. "Tumen tsergiin EZENii orgoonii suuri tavigdsan odroos esh uzuulegchdiin amnaas tunhaglagdsan edgeer ugsiig ene odruuded sonsoj bui ta nar sum barigdaj duusah hurtel gar chini huchtei baig. **10** Uchir ni edgeer odruudees omno hun, malyn toloo yamar negen toloos baigaagui yum. Orson garsan hunii huvid, daisantai uchir amar amgalangui baisan. Buh humuusiig Bi neg negiinh ni esreg tavisan yum. **11** Harin odoo Bi ene ard tumnii uldegdsed uridyn odruudiinh shigee handahgui" gej tumen tsergiin EZEN tunhagljaj baina. **12** "Ur amar taivan baina. Usan uzem jimsej, gazar ur jimsee gargaj, tengер shuudree ogno. Ene buh zuilsiig ene ard tumnii uldegdsed Bi ovluulne. **13** Iudagiin ger ee, Izrailiin ger ee! Ta nar undestnuudiin dund haraal bolj baisan shig, ta naryg yerool bolgohyn tuld Bi ta naryg avarna. Buu aigtun. Garaa changalagtun" gev. **14** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Ta naryn ovog deedes Namaig odoon uurluulah uyed Bi ta nart hor honool uchruulahaar tolovloj, zoolroogui met" gej tumen tsergiin EZEN aildaad **15** "Bi Iyerusalimd, Iudagiin gert sainyg uildeheer ene odruuded dahin tolovlov. Buu aigtun. **16** Ta naryn hiih yostoi zuils ni edgeer yum. Neg negendee uneniig hel. Uneneer shuugtun. Shuult ni ta naryn daaman haalganuudad amar amgalangiin toloo baig. **17** Mon ta naryn neg ni ch nogoogiinhoo esreg zurhendee horon muug buu tolovlo. Hudal andgaid buu durla. Ene buhen ni Minii uzen yaddag zuils yum" gej EZEN tunhagljaj baina. **18** Tumen tsergiin EZENii ug nad uruu irj aiddsan ni — **19** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Dorov, tav, doloo, aravdugaar saruudyn matsag bariltuud ni Iudagiin gert bayar bayasgalan, hogjiltei saihaan bayar naadam bolno. Iimees unen, amar amgalang hairla". **20** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Ard tumnuud, ter ch baitugai olon hotuudyn orshin suugchid irne. **21** Negiinh ni orshin suugchid nogoodoo ochij «EZENii taallyg guihaar, tumen tsergiin EZENiiig haihaar bugd hamt yavtsгаaya. Bi bas yavna» gene. **22** Asar olon ard tumnuud, huchirheg undestnuud Iyerusalimd tumen tsergiin EZENiiig haihaar, EZENii taallyg guihaar irne". **23** Tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina.

"Tedgeer odruuded buh undestnuudees arvan hun neg iudyei hunii huvtsasnaas zuuran «Bidniig oorteigoo hamt yavuulaach. Burhan chamtai hamt baigaag bid sonsloo» geh bolno".

Zeharia 9

9:1 EZENii ugiin zognol ni Hadrahyn nutgiin esreg, amrah gazar ni boloh Damaskiin esreg (Uchir ni humuusiin nud, yalanguyaa Izrailiin buh ovguudyn nud EZEN uruu handana)**2** mon tuugeer hilledeg Hamat bolon hediigeer ooriigoo uhaantai gedeg bolovch Tir, Sidony ch esreg baina. **3** Tir oortoo behlelt bosgon, mongiig shoroo met, altyg gudamjny toos met ovolno. **4** Uzegtun, Ezen tuunees ezemshliig ni avan, ed bayalgiig ni dalaid hayana. Ter gald shataagdana. **5** Ashkyelon uuniig haraad aih bolno. Gaz ovchindoo shanalan zovj, bas Yekrony huvid naidvar ni tasarlaa. Gazaas haan ni ustaj, Ashkyelond hun suurishihaa baina. **6** Ashdodod erliizuud suurishin, filistchuudiin bardamnalyg Bi tastana. **7** Bi tednii amnaas tsusyg ni, shudnuudiinh ni zavsraas jigshmeer yumsyg ni zailuulna. Tegeed bas ted manai Burhany toloo uldej, Iudagiin terguulegch met baina. Yekron ni iyebuschuud shig bolno. **8** Gevch tserguud bolon uugeer ongoron butsagchaas bolj Bi Ooriin orgoog toiruulan hureelne. Odoo Bi Ooriin melmiigeer harsan uchir yamar ch darlagch dahin tednii deeguur garahgui. **9** Siony ohin oo, ulemj iheer bayarlagtun! Iyerusalimyn ohin oo! Yalaltyn uuha hadaagtun! Uzegtun, haan chini cham uruu ochij baina. Ter bol zov shudarga, yalagdashgui, daruu bogood iljig unajee. Iljignii unaga boloh dudran unajee. **10** Bi Yefraimaas tergiig ni, Iyerusalimaas moriig ni tastana. Dainy num tastagdana. Ter undestnuuded enh taivnyg tunhaglaj, Tuunii noyorhol tengisees tengis, Yevfrataas gazryn muhart hurtel orshih bolno. **11** Mon chinii huvid ch gesen, Minii gereenii tsus chamtai hamt baigaa uchir Bi chinii horigdluudyg usgui nuhnees choloolno. **12** Naidvayn horigdluud aa! Behlelt uruu butsagtun. Bi chamd hoyor dahin ihiig sergeene gedgee yag ene odor Bi tunhaglaj baina. **13** Iudag Bi Ooriin num bolgon tataj,numaa Yefraimaar duurgene. Gryek ee! Chinii hovguudiin esreg Sion chinii hovguudiig Bi turhirna. Bi chamaig

daichny ild met bolgono. **14** Tegeed EZEN tednii deer uzegden, Tuunii sum ayanga met harvana. Ezen BURHAN bureege uleej, omnodiin huchit shuurganaar davshina. **15** Tumen tsergiin EZEN tedniig hamgaalna. Ted tsolmon, duuguuriin chuluun deer devselne. Ted uutsgaaj, dars met shuugih bolno. Ted tahilyn togoo met duurgegdej, tahilyn shireenii ontsguud met norno. **16** Tednii Burhan EZEN ter odor tedniig Ooriin ard tumnii sureg shig avrah bolno. Uchir ni ted titmiin chuluu met Tuunii nutagt gyalalzah bolno. **17** Ted yamar uzesgelentei, hoorhon baih bol oo! Ur taria zaluusyг hogjooj, shine dars ongon ohidyг bayasgana.

Zeharia 10

10:1 Havryn boroony uyed EZENees boroo guigtun. Ayangat uulsiig buteegch ni EZEN yum. Ter hun burd talbaid ni nogoo ba shivree boroog tedend ogno. **2** Tyerafim gem buruug yarin, mergechid hudal uzegdel uzen, huuramch zuudnuud helne. Ted demii hooson taivshruulna. Ingeed humuus honi met tooron, honichingui uchir zovno. **3** "Minii uur honichdyn esreg durelzen, uhnuudyг Bi shiitgene. Uchir ni tumen tsergiin EZEN Ooriin sureg boloh Iudagiin gert zochlon, tedniig tulaan dahi Ooriin sur javhlant mori met bolgono. **4** Tednees bulangiin chuluu, tednees maihny gadas, tednees tulaany num, tednees alivaa zahiragch butdeeree hamt ireh bolno. **5** Ted tulaand gudamjny toosond daisnaa devslen gishgechih huchit ers met baina. Ted daitah bolno. Uchir ni EZEN tedentei hamt baina. Moritonguud gutamshig bolno. **6** Bi Iudagiin geriig tenhruulj, Iosyefyn geriig avarna. Bi tedniig orovdson uchir Bi tedniig butsaan avchirna. Bi tedniig golj baigaagui met ted baih bolno. Uchir ni Bi bol tednii Burhan EZEN bogood tedend Bi hariulah bolno. **7** Yefraim huchirheg er met bajj, tednii zurh dars uusan met bayasna. Uneheer tednii huuhduud uuniig haraad bayarlaj, tednii zurh EZENii dotor bayarlan hoorno. **8** Bi tedniig zolison uchir tedniig hamtad ni tsugluulahaar isgerne. Ted urid baisan shigee too tomshgui bolno. **9** Tedniig Bi ard tumnuudiin dund taraahad als holyn ornuudad ted Namaig sanana. Ted oorsdiin ur huuhduudiinhee hamt amidran, butsaj irne. **10** Bi tedniig Yegipyetiin gazraas butsaan avchirj,

Assirias tedniig tsugluulna. Tedend oor oroo oldohgui boltol ni Bi tedniig Livan bolon Gilyeadyn gazart avchirna. **11** Ter zovlongiin tengisiig tuulan, dalain davalgaag tsohino. Ingesneer Niliin buh gun huuraj bolj, Assiriin bardamnal dooshlon, Yegipyetiin ochirt tayag ni salan odno. **12** Bi tedniig EZENii dotor tenhruulj, Tuunii ner dotor ted alhah bolno" gej EZEN tunhaglaj baina.

Zeharia 11

11:1 Livan aa, haalguudaa ongoilgo. Hush moddyg chini gal zalgig. **2** Agar mod oo, uilagtun. Uchir ni hush mod unaj, sur javhlant modod ustgagdlaa. Bashany tsars modod aa uilagtun. Tuner oi doosh buuv. **3** Sur javhlan ni suitgegdsend tend honichdyn uilah duuldana. Iordany bardamnal suirsen tul zaluu arslanguudyn hurhreh ni sonsdono. **4** Minii Burhan EZEN ingej aildaj baina. "Surgiig nyadlagdah uil uruu ni hariul. **5** Tedniig hudaldan avch, nyadlagsad ni shiitguulelgui yavj, tedniig hudaldsan humuus ni «EZEN yeroogdoh boltugai. Uchir ni bi bayajiv» geltsene. Tedniig orovdoh setgelhonichdod ni baihgui. **6** Bi ene gazryn orshin suugchdyg tsaashid orovdohgui" gej EZEN tunhaglaad "Gevch uzegtun, Bi humuusiig biye biyeniin ni gart, haanyh ni gart unagana. Ted ter gazryg tsohino. Bi tednii garaas tedniig avrahgui" gev. **7** Bi surgiig nyadlah uil uruu ni hariulsan uchir sureg zovov. Bi oortoo hoyor tayag avav. Negiig ni Bi Taalamj gej duudaad, nogoog ni Negdel gej duudav. Ingeed Bi surgee hariulav. **8** Daraa ni Bi gants saryn dotor gurvanhoniching hyadav. Uchir ni minii setgel tedniig tevchsengui, tednii setgel ch nadaas bolj yadrav. **9** Tegeed bi "Bi ta naryg hariulahgui. Uheh yostoi ni uheg, hyadagdah yostoi ni hyadagdag. Uldegged ni neg negnihee mahyg ideg" gev. **10** Bi ooriin tayag boloh Taalamjiig avch, buh ard tumnuudtei baiguulsan Ooriin gereeg tsutslahyn tuld tuuniig heseg bolgon hugalav. **11** Ingeed ene ni ter odor tsutslagdsan bogood namaig harj baisan surgiin zovogsod ni ene bol EZENii ug baisnyg oilgov. **12** Bi tedend "Herev ene ni ta nart sain gej uzegdvel nadad holsiig mini og. Harin, herev ugui bol boli" gev. Ingeed ted minii hols gej guchin mongon shyekyeliig hemjiv. **13** EZEN nadad "Bi

tedneer uneluulsen enehuu gaihamshigt une holsiig vaarchin uruu shid" gev. Ingeed bi guchin mongon shyekyel avch, EZENii orgoon dotor vaarchin uruu chuluudav. **14** Daraa ni Iuda ba Izrailiin hoorondyn ah duusiin barildlagaag evdehiin tuld bi ooriin hoyor dahi tayag boloh Negdliig heseg bolgon hugalav. **15** EZEN nadad "Teneg honichny heregслиг оортоо дахин ав. **16** Uzegtun! Suirsniiг oishoodoggi, butarsnyг haidaggi, hugarsnyг emchildeggi, zogsogch negniig ni demjdeggui atlaa harin targan honiny mahyg idej, tuuraig ni tastah honiching Bi ene gazart bosgoh gej baina. **17** Surgee orhigch zohisgui honichin hoorhiiloltei yee! Tuunii gar болон баруун нуден deer ni ild baih болно! Tuunii gar ni buhleeree hataj, баруун нуд ni sohor болно".

Zeharia 12

12:1 Izrailiin talaar EZENii ugiin zognol. Tengeriig tataj, delhiin suuriig tavij, hunii sunsiig dotor ni bii болгодог EZEN tunhaglaj baina. **2** "Uzegtun, Bi Iyerusalimyg ergen toirny buh ard tumnuudiig ergelduuleh ayaga болгоно. Iyerusalimyg busleh tsagt ene ni mon Iudagiin esreg baih болно. **3** Ter odor Bi Iyerusalimyg buh ard tumnuuded hund chuluu болгоно. Uuniig orgoh hun buhen hund berteh болно. Delhiin buh undestnuud uunii esreg tsuglarna. **4** Ter odor Bi huleg bugdiig samuuruulan, moritonguudyg ni galzuuruulan tsohino. Harin ard tumnuudiin mori buriig sohlon tsohiiг зуур Bi Iudagiin geriin deeguur haruuldah болно" gej EZEN tunhaglaj baina. **5** Iudagiin terguulegchid zurhendee "Iyerusalimyn orshin suutchid бол tednii Burhan, tumen tsergiin EZENeer damjuulan bidend huchirheг tuslamj boldog" geltsene. **6** Ter odor Bi Iudagiin terguulegchdiig zereglesen modon dundah galt togoo met, yuujilsen tarian dundah galt bambar met bailgana. Ted baruun, zuun gar dahi ergen toirond bui buh ard tumnuudiig tuimerdeh зуур Iyerusalimyn orshin suugchid torolh hotdoo дахин suurishina. **7** Davidyn geriin aldar, Iyerusalimyn orshin suugchdyn aldar ni Iudagaas ondort orgogdohgui baihyn tudd ehleed EZEN Iudagiin maihnuudyg avarna. **8** Ter odor EZEN Iyerusalimyn orshin suugchdyг hamgaalna. Tednii dundah

doroi neg ni ter odor David met bolj, Davidyn ger Burhan met, tednii omno EZENii tenger elch met baih bolno. **9** Ter odor Bi Iyerusalimyn esreg ireh buh undestnuudiig ustgahyg ermelzene. **10** Bi niguulslin, guiltyn Sunsiig Davidyn ger deer ,Iyerusalimyn orshin suugchid deer asgana. Tegsneer ted oorsdiin jadalsan Namaig harna. Ted gants huuginhee toloo gashuudaj bui negen met Tuunii toloo gashuudan, uugan huuginhee hoinoos asgartal uildag shig Tuunii hoinoos asgartal uilah bolno. **11** Ter odor Iyerusalimd asar ih gashuudal boloh ni Myegiddogin tal dahi Hadadrimmony gashuudal met baih yum. **12** Gazar nutag gashuudan, urag bur urgaaraa, Davidyn geriin urag oorooro, tednii ehneruud oorsdooroo, Natany geriin urag oorooro, tednii ehneruud ni oorsdooroo, **13** Lyeviin geriin urag oorooro, tednii ehneruud oorsdooroo, Shimyeigiin urag oorooro, tednii ehneruud ni oorsdooroo, Nuldsen buh urguud, urag bur oorooro, ehneruud ni oorsdooroo gashuudna.

Zeharia 13

13:1 Ter odor Davidyn geriin toloo, Iyerusalimyn orshin suugchdyn toloo ba nugel, tsever bus baidlyn toloo negen bulag ongoison baih bolno. **2** "Ter odor iim zuil bolno" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglaad "Bi shuteenuudiin nersiig ter nutgaas tastah bolno. Ted tsaashid dursagdahgui. Bi mon esh uzuulegchid bolon buzar sunsiig ter nutgaas zailuulna. **3** iin atal herev hen negen ni esh uzuulseer baival, tuuniig toruulsen etseg eh ni tuund «Chi amidrahgui. Uchir ni chi EZENii nereer hudal yarisan» geh bolno. Toruulsen etseg eh ni tuuniig esh uzuulj baih uyed ni nevt hatgana. **4** Mon ter odor esh uzuulegchid esh uzuulehdee uzsen uzegdleese bolj ichij, huuran mehlehiin tuld ted hyalgasan nomrog omsohgui. **5** Harin ter «Bi esh uzuulegch bish. Bi bol gazryn oyodolchin. Uchir ni hun namaig zaluu baihad mini bool bolgon hudaldsan bilee» gene. **6** Neg ni tuund «Chinii garyn hoorond bui edgeer sharhnuud ni yuu ve? » gehed ter «Edgeer ni namaig hairlagsdyn gert minii sharhadsan sharhnuud yum» gene". **7** "Ild ee! Minii Honichny esreg, Minii nohor boloh hunii esreg seregtun" gej tumen tsergiin EZEN tunhaglj baina. "Honidyg ni taraan butargahyn tuld

Honiching tsohigtun. Bi Ooriin mutryg nyalh huuuduudiiin esreg erguulne. **8** Ene ni buh gazart tohioldoh bolno" gejj EZEN tunhaglaad "Uunii dotorh hoyor heseg ni taslagdan suirne. Harin gurav dahi ni dotroo uldeh bolno. **9** Gurav dahi hesgiig ni Bi gal dunduur gargan, mongiig tsevershuuldeg shig tedniig tsevershuulj, altyg tungaadag shig tedniig tungaana. Ted Minii neriig duudaj, Bi tedend hariulah bolno. «Ted bol Minii ard tumen» gejj Bi aildan, «EZEN bol minii Burhan» gejj ted helne".

Zeharia 14

14:1 Uzegtun, ta naraas avagdsan olz ni ta naryn dund huvaagdsan baij ter odor EZENd irj baina. **2** Bi Iyerusalimyn esreg tulalduulahaar buh undestnuudiig tsugluulna. Hot ezlegdej, ger ornuudyg tonon, emegteichuudiig huchirhiilen, hotyn hagas ni tsologdoh bolovch ard tumnii busad ni hotoos taslagdahgui. **3** Daraa ni EZEN uragshlan, tulaany odort daitdag shigee tedgeer undestnuudiin esreg Ter daitna. **4** Ter odor Tuunii hol Iyerusalimyn urd, dorno zugt Chidun uulan deer gishgene. Chidun uul zuunees baruun tiish orgon honduigoor goloroo huvaagdana. Tegsneer uulyn neg tal ni umar zug uruu, nogoo tal ni omno zug uruu nuuh bolno. **5** Minii uulsyn honduigoor ta nar zugtah bolno. Uchir ni uulsyn hondii ni Azyeld hurehyum. Tiim ee, ta nar Iudagiin haan Uzziagiin odruded tohioldson gazar hodloltoos zugtsan shigee zugtana. Tegeed minii Burhan EZEN ireh bogood buh ariun negnuud Tuuntei hamt baina. **6** Ter odor gerel gegeegui bolj, sur javhlant negnuud tsartsana. **7** Ene ni odor ch, shono ch baihuigeeree EZENd tanigdah yer busyn odor baij bolno. Gevch ter uyed udshiin tsagaar gereltei baij bolno. **8** Ter odor amiin us Iyerusalimaas ursan garch, hagas ni dorny tengis uruu, nogoo hagas ni orniin tengis uruu chiglene. Ene ni ovol zungui ursah bolno. **9** EZEN buh delhiin haan bolj, ter odor EZEN ni tsoryn gantsaar baij, Tuunii ner ni tsoryn gants baij bolno. **10** Gyebagaas Iyerusalimyn omno orshih Rimmon hurtelh buh nutag ni tal bolon huvirah bolovch Iyerusalim onduin, Byeniaminy Daaman Haalganaas Negdugeer Daaman Haalgany gazryn tsaadah Bulangiin Daaman Haalga hurtel, Hananyelyn Tsamhgaas haany

usan uzmiin shahuurga hurtelh bairlal deeree uldene. **11** Humuus tend amidarch, tend tsaashid haraal baihgui bolj, Iyerusalim ni ayuulgui orshih bolno. **12** Iyerusalimyn esreg daind mordoh buh ard tumnuudiig EZENii tsohig gai gamshig ni ene baih bolno. Ted hol deeree zogsoj baihad ni mahan biye ni yalzarch, uharhaidaa nudnuud ni beej, amandaa hel ni omhiirno. **13** Ter odor tednii deer asar ih uimeen sandral EZENees buunirne. Ted neg negniigee barivchlan, negiinh ni gar nogoogiinhoo garyn esreg orgogdono. **14** Mon Iuda ch Iyerusalimd daitna. Hureelen bui buh undestnuudiin ed bayalag boloh alt, mongo, huvtsas hunar asar iheeree tsuglana. **15** Mon ene gamshigtai adil gamshig mori, luus, temee, iljig, buh mal deer buuj edgeer huaranguudad baih bolno. **16** Tegeed Iyerusalimyn esreg hodolson buh undestnuudiin uldsen bolgon ni tumen tsergiin EZEN boloh Haand morgohoor, Maihan Bayaryg temdegleheer jilees jild ireh bolno. **17** Tumen tsergiin EZEN boloh Haand morgohoor Iyerusalimd irdeggui gazar delhiin yamar ch ger bul deer boroo hurgui baih bolno. **18** Herev Yegipyetiin ger irehgui, orohguibol tednii deer boroo hur orohgui yum. Maihan Bayaryg temdegleheer irdeggui undestnuudiig EZENii tsohig gamshig ni ene baih yum. **19** Maihan Bayaryg temdegleheer irdeggui buh undestnuudiin nugel bolon Yegipyetiin nugel ni ene baih yum. **20** Ter odor moridyn honhnuud deer "EZEND ARIUN" gej siilegdsen baih bolno. EZENii orgoon deh hoolny togoonuud ni tahilyn shireenii omnoh hulnuud met baina. **21** Iyerusalim bolon Iuda dahi hoolny togoo bur ni tumen tsergiin EZEND ariun baih bolno. Buh tahil orgogchid irj tedniig avan, dottor ni chanana. Ter odor tumen tsergiin EZENii orgoond kanaanchuud tsaashid baihaa bolino.

Malahi 1

1:1 Malahigaar damjuulan Izrailid handsan EZENii ugiin zon. **2** "Bi ta naryg hairlasan" gej EZEN aildaj baina. Gevch ta nar "Ta bidniig yaaj hairlasan yum be?" gej asuudag. EZEN tunhagljaj baina. "Yesav ni Iakovyn ah bus uu? Gesen ch Bi Iakovyg hairlaj, **3** harin Yesavyg uzen yadsan. Bi tuunii uulsyg hoosruulj, tuunii oviig tsoliin tsoovor chononuudynh bolgoson". **4** Yedom ni "Bid tsohigdson, gevch bid butsan irj, balgasnuudyg bosgono" gej helevch tumen tsergiin EZEN ingej aildaj baina. "Ted bosgoj bolno, harin Bi nuraah bolno. Tedniig horon muu nutag, EZENii zevuutsliig monhod avsan ard tumen hemeen duudah bolno". **5** Ta naryn nud uuniig uzej, ta nar "EZEN Izrailiin hiliin chanadad orgomjlogdoh boltugai" gej helne. **6** "Minii neriig jigshigch tahilch nar aa, «Huu ni etsgee, zarts ni ezniigee hundetgedeg. Tegvel herev Bi etseg yum bol Minii hundetgel haana baina ve? Herev Bi ezen yum bol Minii hundel haana baina ve?» gej tumen tsergiin EZEN ta nart aildaj baina. Gevch ta nar «Bid Tany neriig yaaj jigshsen be?» gej asuudag. **7** Ta nar buzartsan talhyg Minii tahilyn shireen deer orgoj baina. Gevch ta nar «Bid Tanyg yaaj buzarlaskan be?» gedeg. Uugeeree ta nar «EZENii shiree jigshigdeh boltugai» gej helj baina. **8** Gevch ta nar sohryg tahil bolgon orgoj baihad ene ni muu bish gej uu? Ta nar dogolon ba ovchteig orgoj baihad ene ni muu bish gej uu? Uuniig zahiragchdaa avaachij og. Ter ta nart taatai handana gej uu? Esvel ter ta naryg elegsegeer huleen avna gej uu?" gej tumen tsergiin EZEN aiddaj baina. **9** "Harin Tuuniig bidend niguulsengui handuulahyn tudd ta nar odoo Burhany taallyg haihgui gej uu? Ta nar iimerhuu orgoluudtei baihad, Ter ta naryn hen negniig elegsegeer huleen avah uu?" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **10** "Minii tahilyn shireen deer ashiggui galyg asaahguin tuld ta naryn dundaas hen negen ni haalguudyg haagaasai! Bi ta nart taagui baina. Ta naryn garaas Bi orgoliig chini huleen avahgui" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **11** "Uchir ni nar mandahaas jargah hurtel Minii ner undestnuudiin dund augaa baih bolno. Gazar burd Minii nerd zoriulan utlaga bolon tsever ideen orgoliig orgoh bolno. Uchir ni Minii ner undestnii dund augaa bolno" gejtumen

tsergiin EZEN aildaj baina. **12** "Gevch ta nar «EZENii shiree ni buzarlagsan. Tuunii ur jims, hool hunsniih ni huvid gevel ter ni jigshigdsen» gej helsneeree ta nar tuuniig buzarlaj baina. **13** Ta nar bas «Haraach, ene ni yamar yadargaatai ve» gej heleed, uuniig zevuutsengui sejiglene" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. "Ta nar hulgailagsan, dogolon esvel ovchtei amitnyg avch irdeg. Ingej ta nar orgol avchirdag. Tuuniig chini Bi ta naryn garaas avah yostoi gej uu?" gej EZEN aildaj baina. **14** "Harin honin suregt ni er honi baihad, tuuniigee orgohoor tangaraglasan atlaa Ezend oo sevtei amitnyg tahlil bolgon orgodog luivarchin haraagdag. Uchir ni Bi bol augaa Haan bogood undestnuud Minii nerees emeedeg" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina.

Malahi 2

2:1 Tahilch nar aa, odoo ene bol ta nart ogoh tushaal yum. **2** Tumen tsergiin EZEN aildaj baina. "Herev ta nar sonsohgui, Minii neriig hundetgehiin tuld uuniig zurhendee huleen avahgui bol Bi ta nar deer haraal buulgan, ta naryn yerooluudiig ch haraah bolno. Uneheer Bi tedniig haraasan. Uchir ni ta nar uuniig zurhendee huleen avahgui baina. **3** Haragtun, Bi ta naryn ur udmyg zemleh gej baina. Bi ta naryn nuurend nair naadmuudyn chini hog hayagdlyg nyalj, ta nar tuunteigee hamt zailah bolno. **4** Lyevitei togtooson Minii geree urgeljelehiin tuld Bi ene tushaalyg ta nart yavuulsan gedgiig tegehede ta nar medeh bolno" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **5** "Tuuntei togtooson Minii geree ni ami ba enh amgalangiinh bogood Bi tedgeeriig tuund emeeh zuil bolgoj ogson yum. Tiimees ter Nadaas emeej, Minii neriin aidast avtan zogsson. **6** Tuunii amand unen zaavar baisan bogood shudarga bus ni tuunii uruulaas oddoogui. Ter Nadtai hamt enh amgalan, zov shudarga baidal dottor alhaj, olnyg gem nuglees butsaan erguulsen. **7** Tahilchiin uruul medlegiig hamgaalah yostoi bogood tuunii amnaas garah zaavryg humuus haih yostoi yum. Uchir ni ter bol tumen tsergiin EZENii elch yum. **8** Harin ta naryn huvid, ta nar zamaas gajij, olnyg zaavraar budruuljee. Ta nar Lyeviin gereeg guivuulsan" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **9** "Tegeheer ta

nar Minii zamyg sahihgui, harin zaavart yalgavartai handaj baigaagiin adil Bi ch gesen ta naryg buh ard tumnii omno jigshigdsen, basamjlagdsan bolgono. **10** Bid bugd neg etsegtei yum bish uu? Neg Burhan bidniig buteesen yum bish uu? Yaagaad hun bur oorsdiinhoo ah duugiin esreg terselsneeree bid ovog deedsiinhee gereeg buzarlana ve? **11** Iuda terselj, Izraili bolon Iyerusalimd jigshuurt yums uildegdev. Uchir ni EZENii hairladag ariun gazryg Iuda buzarlaj, hariin burhny ohintoi gerlesen. **12** Im zuiliig hiideg hunii huvid, ter niseruun ba hariuldag, esvel tumen tsergiin EZEND orgol orgodog hen ch baisan EZEN tuuniig Iakovyn maihnaas taslah boltugai. **13** Ta naryn hiideg hoyor dahi zuil bol ene baina. Ta nar EZENii tahilyn shireeg nulims, uilaan ba yooloh duugaar buteedeg. Yaagaad gevel Ter tsaashid orgoliig oishoohgui, tuuniig ta naryn garaas taalamjtaigaar huleen avahgui. **14** Gesen ch ta nar «Yamar shaltgaanaar ve?» gedeg. Uchir ni chinii zaluu nasny ehner ta hoyoryn dundah gerch ni EZEN mon. Ter chinii hani bogood gereenii daguu chinii ehner bolovch chi tuunii esreg terselsen yum. **15** Gevch Sunsniig uldegdeltei hen ni ch tiinhuu uildeegui. Ter burhanlag ur udmyg haij baihad ter negen yuu hijj baisan be? Tegvel sunsendee anhaaral tavi. Hen ch zaluu nasnyhaa ehneriin esreg buu tersleg. **16** Uchir ni Bi salaltyg uzen yaddag" gej Izrailiin Burhan EZEN aildaj baina. "Mon ooriinhoo huvtssyg buruutaar buteedeg huniig uzen yaddag" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. "Tegeheer terslehguin tuld ooriinhoo sunsendee anhaaral tavi". **17** Ta nar oorsdiinhoo ugseer EZENiig yadraasan. Gesen ch ta nar "Bid yaaj yadraasan yum be?" gedeg. Uugeeree ta nar "Muut uildegch hun bur EZENii melmiid sain bogood Ter tedniig taashaadag" esvel "Shudarga yosny Burhan haana baina ve?" gej helj baina.

Malahi 3

3:1 "Haragtun, Bi elchee ilgeeh gej baina. Ter Minii omno zamyg tseverleh bolno. Ta naryn haidag Ezen genet Ooriin sumd ireh bolno. Ter ch baitugai ta naryn bayarlan taashaah gereenii elch, haragtun, Ter irj baina" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **2** "Tevch Tuunii ireh odriig

hen tesverlej chadah ve? Tuuniig uzegdehed hen zogsoj chadah ve? Uchir ni Ter tsevershuulegchiin gal shig, ugaagchiin savan shig yum. **3** Ter mongiiig hailuulagch ba tsevershuulegch met suuj, Lyeviin hovguudiig tsevershuuleh bolno. Ter tedniig alt ba mongo shig tsevershuulne.

Tegsneer ted zov shudarga baidal doktor EZENd orgoluudiig orgoh yum. **4** Tegeed Iuda ba Iyerusalimyn orgol ni ertnii odruudiinh shig, uridyn jiluudiinh shig EZENd taalamjtai baih bolno. **5** Daraa ni shuultiig hiiheer Bi ta nart oirtoh bolno. Bi mergeldeg humuus, sadarlagchid, huuramchaar tangaraglagchid, holsnii ajilchny holsiiig luivardan, belevsen emegtei ba onchin huuhdiig darlagchid, hari huniig daramtaddag humuus bolon Nadaas emeedeggui humuusiin esreg shuurhai gerch baih bolno" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **6** "Uchir ni EZEN Bi oorchlogdoshgui. Tiim uchraas Iakovyn. hovguud ee, ta nar sonohgui. **7** Etseg ovgoodiinhoo odruudees ta nar Minii durmuudees ergen, tedniig sahiagui. Nad uruu butsan iregtun, Bi ch ta nar uruu butsan ireh bolno" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. "Gevch ta nar «Bid yaaj butsan ireh ve?» gej heldeg. **8** Hun Burhanyg luivardah uu? Gesen ch ta nar Namaig luivardaj baina! Gevch ta nar «Bid Tanyg yaaj luivardsan yum be?» gedeg. Aravny negeer ba orgoloor. **9** Tanai undesten buheldee Namaig luivardaj baigaa tul ta nar haraalaar haraagdsan! **10** Minii orgoond hool huns baihyn tuld buhii l aravny negee aguulahad avchir. Bi ta naryn toloo tengeriin tsonhyg neej, ta naryn toloo iveeliig halital asgah eshiin talaar Namaig odoo ugeer shalga" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **11** "Bi ta naryn toloo tsolmogchiig zemleh bolno. Tegvel ter gazryn ur jimsiig ustgahgui, talbai dahi usan uzmiin mod chini jimsnuudee unagahgui baih yum" gej tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **12** "Ta nar bayar hoortei nutag boloh uchraas buh undestnuud ta naryg yeroogdson gej duudah bolno" hemeen tumen tsergiin EZEN aildaj baina. **13** "Ta naryn ugs Minii esreg ihemseg baijee" EZEN aildaj baina. "Gesen ch ta nar «Bid Tany esreg yuu yarisan yum be?» gedeg. **14** Ta nar helehdee «Burhand uilchleh ni ashiggui yum. Bid Tuunii tushaalyg sahij, tumen tsergiin EZENii omno gashuudan yavah ni yamar ashig ogoh ve? **15** Odoo bid ihemseg huniig yeroogdson gej duudna. Horon muug uildegchid zovhon bosgon bariad zogsohgui ted bas

Burhanyg sorij, zugtan yavdag» gedeg". **16** Tegeed EZENees emeedeg humuus biye biyenteigee yarihad EZEN anhaaral tavin sonsson. EZENees emeedeg болон Tuunii neriig uneldeg humuusiin толоо дурсгалын ном Tuunii omno bichigdsen бilee. **17** "Bi Ooriin ezemshliig baiguulah odor ted Miniin байх болно. Oort ni uilchildeg huugee hun orshoodgiin адил Bi tedniig orshooh болно" гэж түмэн тsergiin EZEN айдaj байна. **18** Tiimees та нар зов шударга ба хорон муугийн hoorondohyg, Burhand uilchildeg negen ба Tuund uilchildeggui negni hoorondohyg dahin yalgadag болно.

Malahi 4

4:1 "Uchir ni haragtun, zuuh met shataj bui odor irj байна. Omog bardam buh humuus болон мууг uildegch bur тоhuurhagdana. Irj bui odor tedniig tuimerdeh болно. Tiimees tedend undes ч, mochir ч uddehgui" гэж түмэн тsergiin EZEN айдaj байна. **2** "Gevch Minii nerees emeegch та naryn толоо зов шударгын нар mandah bogood tuunii jiguurt edgerelt бii. Та нар uragsh yavj, hashanaas garsan tugaluud met harailgah болно. **3** Та нар hilentsetniig gishgelne. Uchir ni Minii beltgej baigaa odor ted та naryn holiin ulan doorh uns boloh болно" гэж түмэн тsergiin EZEN айдaj байна. **4** "Minii zarts Mosyegiin huuliig sanagtun. Horyebt buh Izrailiin толоо Minii tuund tushaasan togtool, зарлигуудыг ч сана. **5** Haragtun, EZENii augaa, aimshigt odor irehees omno Bi esh uzuulegch Yeliag та нар uruu ilgeene. **6** Tereer etsguudiin zurhiig huuhduud uruu ni, huuhduudiin zurhiig etsguud uruu ni erguulne. Es bogoos Bi irj, ene nutgiig haraalaar tsohino.

Matai 1

1:1 Abrahamyn udam, Davidyn udam, Yesus Hristiin ugiin bichig. **2** Abraham Isaakiin etseg, Isaak Iakovyn etseg, Iakov Iudagiin bolon ah duusiinh ni etseg boloi. **3** Iuda ni Pyeryez, Zyera naryn etseg bogood ted Tamaraas torjee. Pyeryez Hyezrony etseg, Hyezron Ramyn etseg, **4** Ram Amminadabyn etseg, Amminadab Nahshony etseg, Nahshon Salmony etseg yum. **5** Salmond Rahabaar Boaz, Boazd Rutaar Obyed torjee. Obyed bol Iyessiin etseg, **6** Iyessi ni David haany etseg bilee. Uriagiin ehneres Davidad Solomon torson **7** bogood Solomon Ryehoboamyn etseg, Ryehoboam Abiagiin etseg, Abia Asagiin etseg yum. **8** Asa Iyehoshafatyn etseg, Iyehoshafat Ioramyn etseg, Ioram Uzziagiin etseg, **9** Uzzia Iotamyn etseg, Iotam Ahazyn etseg, Ahaz Hyezyekiagiin etseg, **10** Hyezyekia Manassyegiin etseg, Manassye Amony etseg, Amon Iosiagiin etseg yum. **11** Vavilon uruu tsologdoh uyed Iosiad Iyekonia bolon ah duus ni torjee. **12** Vavilon uruu tsologdsonii daraa Iyekoniad Shyealtiyel, Shyealtiyeld Zyerubbabyel nar torov. **13** Zyerubbabyel Abihudyn etseg, Abihud Yeliakimyn etseg, Yeliakim Azoryn etseg, **14** Azor Zadokiin etseg, Zadok Ahimyn etseg, Ahim Yeliudyn etseg, **15** Yeliud Yelyeazaryn etseg, Yelyeazar Mattany etseg, Mattan Iakovyn etseg yum. **16** Iakov bol Hrist hemeegddeg Yesusiig toruulsen Mariagiin nohor Iosyefyn etseg boloi. **17** Iinhuu Abrahamas Davidyg hurtel bugd arvan dorvon uye, Davidaas Vavilon uruu tsollogdoh hurtel arvan dorvon uye, Vavilon uruu tsologdsonoos Hristiin uyeiig hurtel arvan dorvon uye baiv. **18** Yesus Hrist ingej mendeljee. Yesusiin eh Maria Iosyeftoi sui taviad, der niileheesee omno hevliidee Ariun Sunseer huuhedtei bolson bailaa. **19** Nohor ni boloh Iosyef zovt hun baisan bogood Mariag gutamshig bolgohyg ul hussen tul tuunees nuutsaar salah bodoltoi baijee. **20** Harin tuuniig tiin bodoj baih uyed Ezenii tenger elch zuudend ni uzegdej, — Davidyn huu Iosyef oo, Mariag ehneres bolgohoos buu emeegtun. Uchir ni tuund oldood baigaa ni Ariun Sunsniih yum. **21** Tuuniig Huu toruulehed, chi Tuuniig Yesus gej nerle. Uchir ni Ter Ooriin ard tumniig nuglees ni avarna gej helev. **22** Edugee ene buhen tohioldson ni Ezen esh uzuulegcheer damjuulan

aildsanni biyelegdehiin tuld bogood ingehdee **23** «Haragtun, ongon busgui Huuhedtei bolj Huu toruulne. Tegeed ted Tuuniig Immanuyel (orchuulbal «Bidentei hamt bui Burhan») gej nerlene» gesen yum. **24** Iosyef noirnoosoo serj, Ezenii tenger elchiin tushaasnaar Mariag ehnerree bolgood, **25** Huut toruultel tuuniig ongon heveer ni bailgasaar baiv. Iosyef Tuuniig Yesus gej nerlev.

Matai 2

2:1 Hyerod haany odruuded Iudyein Byetlyehyem hotod Yesusiig torsnii daraa dorno zugees zurhaichid Iyerusalimd hurch ireed, — **2** Sayahan mendelsen iudyeichuudiin Haan haana baina ve? Bid zuunteid Tuunii odyg haraad Tuund morgohoor irlee gejee. **3** Hyerod haan bolon buh iyerusalimchuud uuniig sonsood bachimdaj gene. **4** Tegeed buh ahlah tahilch bolon huuliin bagsh naryg tsugluulaad, Hrist haana toroh yostoig ter lavlaj ehlev. **5** Ted tuund — Iudyein Byetlyehyemd, uchir ni esh uzuulegchiin bichseneer **6** "Iuda nutgiin Byetlyehyem ee! Chi Iudagiin deetsiin dund ogthon ch dord bish. Uchir ni Minii ard tumen Izrailiin honichin boloh Udirdagch chamaas garna" gesen gej hariulav. **7** Hyerod zurhaichdyg nuutsaar duudaj, od uzegdsen tsagiig tednees lavlaj asuuje. **8** Ter tedniig Byetlyehyem uruu yavuulj, — Yav, ter Huuhdiig saitara hai. Tuuniig olmogtsoo nadad medegdegtun. Bi bas ochij Tuund morgono gelee. **9** Ted haany aildvaryg sonsood zamdaa garav. Tegtel tednii zuunteid harsan od tednii omno yavsaar Huuhdiin baisan gazar hureed togtov. **10** Ted odyg haraad, ulemj bayar hoor bolj ihed bayarlaje. **11** Tegeed gert orj, eh Mariagiin hamt baigaa Huug haraad sogdon Tuund morgoj, erdenesiin hairtsgaa neegeed alt, gugel, miriig beleg bolgon bariv. — **12** Hyerod uruu buu butsj och gej Burhan zuudend ni anhaaruulsand, ted ondoo zamaar nutgiin zug odloo. **13** Tedniig yavsny daraa, Ezenii tenger elch Iosyefyn zuudend uzegdej — Bos. Huuhdiig ehte ni avch Yegipyet uruu zugt. Namaig chamd hel duulgatal tendee bai. Uchir ni Hyerod Huuhdiig honoohoor erj haih gej baina gejee. **14** Iosyef bosood shonoor Huut ehte ni avch Yegipyetiig zorin hodolloo. **15** Tegeed

Hyerodyg nas bartal tendee baiv. Ezen esh uzuulegcheeree damjuulan «Bi Huugee Yegipyetes duudan gargav» gesen ni iinhuu biyeljee. **16** Hyerod zurhaichdad mehlegdsenee medeed ihed hilegnen, tednees todruulj avsan tsagiin daguu hun yavuulaad, Byetlyehyem bolon tuunii oir orchimd hoyor bolood tuunees doosh nasny er huisnii buh huuhdiiig honoolgov. **17** Esh uzuulegch Iyeryemiagaar damjuulan helsen ni ter tsagt biyelegdsen agaad ingehdee**18** «Ihed gashuudan uilah duu Ramad sonsdov. Rahyel taitgarlyg avahaas tatgalzan, Huuhduudiinhee toloo uilna. Uchir ni ted nar ni baisangui» gesen baiv. **19** Harin Hyerodyg nas barsny daraa Yegipyeted Ezenii tenger elch Iosyeft zuudend ni uzegdej, — **20** Bos, Huug ehiinh ni hamt avch, Izraili nutagt och. Huuhdiin amiig haigchid uhsen gev. **21** Ter bosoj Huut ehtei ni avch, Izraili nutagt irev. **22** Harin Arhyel etseg Hyerodynhoo orond Iudyeig haanchilj baigaag ter sonsood tiish ochihoos aijee. Burhan zuudend ni seremjluulsneer, ter Galilyn nutag uruu yavav. **23** Tegeed Nazar gegdeh hotod ochij suurishiv. «Nazarynh gej Tuuniig duudah bolno» gej esh uzuulegchdeer ailduulsan ni iinhuu biyelegdjee.

Matai 3

3:1 Ter odruuded baptism hurteegch Iohan irj, Iudyein tsold surgaal aildaj, — **2** Gemshitsgee! Tengeriin haanchlal oirhon baina gej bailaa. **3** Yag tuunii tuhai esh uzuulegch Isaia«Tsold hashhiragch negnii duu. "Ezenii zamyg beltgetsgee, Tuunii zamyg shuluun bolgotsgoo" gene» gejee. **4** Iohan temeenii nooson deel omsoj, suran bus buselsen baiv. Hool huns ni tsartsaa, zerleg zogiin bal baisan aj. **5** Tegehed iyerusalimynhan, buh Iudyei mon Iordan haviin buh gazar nutgiinhan tuun uruu irj bailaa. **6** Ted nuglee ulaigaad, Iordan gold tuugeer baptism hurtej baiv. **7** Harin farisaichuud bolon sadukaichuudaas olon hun baptism hurteheer irj buig ter haraad, tedend — Hort mogoin udam aa, ireh uur hilengees zugt gej hen ta nart sanuulsan yum be? **8** Tiim bogoos gemshild zohistoi ur jims garga. **9** "Abraham etseg mini bidend baina" gej oorsoddoo helj bolno hemeen buu bod. Bi ta nart heliye, Burhan ene chuluunuudaas ch Abrahamd huuhduudiig bosgoj chadna. **10** Moddyn undsend suh hediinee

zoogdjee. Iimees sain ur jims urguuldaggui alivaa mod tsavchuulan, gald hayagdah bolno. **11** Minii huvid gevel, gemshliin chini toloo bi ta nart usaar baptism hurteedeg. Harin minii araas Iregch nadaas iluu huchtei bogood Tuunii shaahaig tailah ni ch nadad zohisgui. Ter ta nart Ariun Sunseer hiigeed galaar baptism hurteene. **12** Tuunii gart ni shigshuur baina. Ter utremee guitsed tseverleed, Ooriin ulaan buudaig saravchind ovolj, harin hiveg halisyg ni untarshgui galaar shataana gej helev. **13** Tegeed Yesus Iohanaar baptism hurtehiin tuld Galilaas Iordand tuun deer irev. **14** Harin Iohan — Bi Tanaar baptism hurteh uchirtai baital Ta nad uruu irne uu? geed, Tuuniig boliulahyg oroldtol, **15** Yesus hariud ni — Ene udaad uuniig zovshoor. Ingesneeree alivaa zovt baidlyg guitselduuleh ni bidend zohitsoj baina gej helehed ter Tuund zovshoorov. **16** Yesus baptism hurteed, godyn usnaas ter darui garah uyed tenger zaagdaj, Burhany Suns tagtaa lugaa adil buuj, Tuun deer irehiig ter harav. **17** Tengerees — Ene bol Minii hairt Huu. Tuund Minii taalal orshdog geh duu garlaa.

Matai 4

4:1 Yesus diavold sorigdohoor tsol uruu Sunseer hotlogdov. **2** Ter dochin odor, dochin shono matsag barisny etsesst olsjee. **3** Sorigch ireed, Tuund — Herev Chi Burhany Huu mon bol ene chuluunuudyg talh bol gej tushaa gev. **4** Gevch Yesus — "Hun zovhon talhaar bus, harin Burhany amnaas garah ug bureer amidarna" gej bichigdsen baidag gej helev. **5** Tegehed diavol Tuuniig ariun hotod avaachij, sumiin oroi deer zogsoogood, **6** Tuund — Herev Chi Burhany Huu mon yum bol dooshoo user. Uchir ni "Chamd sanaa tavih uurgiig Ter tenger elch nartaa ogno. Ted gar deeree Chamaig orgood avch yavna. Es tegvel Chi holoo chuluund tsohichih vii" gej bichigdsen baidag shuu dee gev. **7** Yesus — "Ooriin Burhan Ezenee buu sori" gej bas bichigdsen baidag gev. **8** Diavol dahin Tuuniig asar ondor uuland avaachaad delhiin buh haanchlaluudyg bolon sur huchiig ni uzuuleed, — **9** Herev Chi sohron, nadad morgovol, ene buhniig bi Chamd ogiye gej helehed **10** Yesus — Zail, Satan aa! "Chi ooriin Burhan Ezendee

morgoj, zovhon Tuund uilchil" gej bichigdsen baidag yum gej hellee. **11** Tegeed diavol Tuuniig orhihod, tenger elch nar irj Tuund uilchilj ehlev. **12** Yesus Iohanyg barivchlagdsanyg sonsood, Galil uruu butslaa. **13** Ter Nazaryg orhij, Zyebulun bolood Naftaliin mujiin nuurny ereg deh Kapyernaumd irj suurny. **14** Ene ni esh uzuulegch Isaiagaar heluulsen ni biyelegdsen bogood **15** «Iordany chanad tengis hureh zam deerh Zyebuluny bolood Naftaliin nutag, hari undestnuudiin Galil, **16** haranhuid suugch humuus aguu ih gerliig harj, uhliin nutagt ba suudert suugchdyn deer genel tusav» gesen yum. **17** Ter tsagaas ehlen Yesus — Gemshitsgee! Tengeriin haanchlal oirhon baina gej tunhaglaj ehlev. **18** Ter Galilyn nuurny ergeer yavj baihdaa ah duu boloh Pyetr gegddeg Simon, tuunii duu Andryei naryg nuurt tor tavij baigaag harjee. Ted zagaschid aj. **19** Yesus tedend — Namaig daga, Bi ta naryg humuusiin zagaschin bolgono gev. **20** Ted ter darui toroo orhij Tuuniig dagalaa. **21** Ter tendeesee tsaash yavj baigaad oor neg ah duu boloh Zyebudyeyen hovguun Iakov, tuunii duu Iohan hoyoryg zavin dotroo etseg Zyebudyeyenhee hamt zagasny toroo selbej baigaag haraad duudav. **22** Ter darui ted etsgee zavitaigaa orhij Tuuniig dagalaa. **23** Yesus buh Galilaar yavahdaa sinagoguudad ni surgaal aildaj, haanchlalyn sain medeeg tunhaglaj, olon tumnii dotorh aliv torliin ovchin emgegiig edgeej bailaa. **24** Tuunii tuhai zar buh Siri dayaar tarhsand, humuus zovj shanalsan, chotgor shuglesen, unaj tatdag ovchtei, saa ovchtei buhniig Tuun deer avchrahad Yesus tedniig edgeejee. **25** Galil, Dyekapolis, Iyerusalim, Iudyei tuunchlen Iordany terteegees ui olon hun Tuuniig dagalaa.

Matai 5

5:1 Yesus olon tumniig haraad, uul ood garav. Tuuniig suusny daraa shavi nar ni Tuun deer irlee. **2** Ter amaa neen, tedend surgaj ehlev. — **3** Sunsen dotroo yaduu humuus yerooltei yee! Uchir ni tengeriin haanchlal bol tedniih yum. **4** Gashuudaj bui humuus yerooltei yee! Uchir ni ted taivshral avah bolno. **5** Dolgoon humuus yerooltei yee! Uchir ni ted delhiig ovlon avah bolno. **6** Zovt baidlyn toloo olsoj tsangagch humuus yerooltei yee!

Uchir ni ted hangaluun boloh bolno. **7** Enerengui humuus yerooltei yee!
Uchir ni ted orshool enerliig hurteh bolno. **8** Zurhen dotroo tsever ariun
baigch humuus yerooltei yee! Uchir ni ted Burhanyg harah bolno. **9** Amar
taivnyg togtoogch humuus yerooltei yee! Uchir ni ted Burhany hovguud
gej nerlegdeh bolno. **10** Zovt baidlyn toloo havchigdsan humuus yerooltei
yee! Uchir ni tengeriin haanchlal bol tedniih yum. **11** Nadaas bolj ta naryg
humuus doromijlj, havchij, huuramchaar ta naryn esreg zusen buriin horon
muug yarihad ta nar yerooltei yee! **12** Tenger deh shagnal tani aguu uchir
bayarlatsгаа, mon bayar hoortei baitsгаа. Uchir ni ta naraas omno baisan
esh uzuulegchdiig ted tiinhuu havchsan yum. **13** Ta nar bol gazryn davs.
Herev davs amtaa aldval dahiad yaaj davslag bolgoh ve? Ene ni
gadagshaa hayagdaj, humuusiin hol door gishgegdehees oor yuund ch
hereg boldoggui. **14** Ta nar bol delhiin gerel mon. Uulan deerh hot nuugdaj
ul chadna. **15** Humuus denluu asaagaad savny door tavidaggui, harin
denluunii suurin deer tavidag. Ter ni gert baigaa bugded gerlee tусgadag
bilee. **16** Humuus ta naryn sain uilsiig haraad, tenger deh Etsegiig tani
aldarshuulahyn tuld ta naryn gerel tednii omno tiinhuu gerelteg. **17** Huuliig
esvel Esh uzuulegchdiig heregsehgui bolgohoor Namaig irsen gej buu
bod. Heregsehgui bolgohyn tuld bus, harin guitselduulehiin tuld Bi
irsenyum. **18** Uneneer Bi ta nart heliye, tenger gazryg alga boltol, bugd
biyelegdtel Huulias gants ch useg, gants ch zuraas alga bolohgui. **19** Hen
bolovch edgeer tushaaluudaas hamgiin ochuuhniig ni ch ul toomsorloj,
busdad tiin surgaval tengeriin haanchlald hamgiin ochuuhen negen gegdeh
bolno. Harin hen bolovch tedgeeriig sahij, surgaval tengeriin haanchlald
aguu negen gegdeh bolno. **20** Bi ta nart heliye, herev ta naryn zovt baidal
chini farisaichuud bolon huuliin bagsh naraas iluu garahgui l bol, ta nar
tengeriin haanchlald orohgui. **21** "Hun alj bolohgui, hunii amiig honooson
hen bolovch shiitguulbel zohino" gej ertnii humuust aildsanyg ta nar
sonsson. **22** Harin Bi ta nart heliye, ah duudee hilegnegch aliv hun
shuuihin omno buruutai. Ah duugee "Hooson tolgoi" gej helsen hen
bolovch zovloliin omno buruutai. "Munhag" gej helsen hen bolovch galtai
tamd orohod hangalantai buruutgagdah bolno. **23** Iimees, herev chi tahilyn
shireend orgol orgoh gej baihdaa chinii esreg yamar neg yum ah duud

chini baigaag sanaval, **24** orgoloo tahilyn shireenii omno orhiod zamaaraa but. Ehleed ah duuteigee evler, daraa ni irj orgoloo orgo. **25** Zamd hamt yavaa deeree artsaldagchtaigaa ali bolohoor turgen saidah heregtei. Es tegvel artsaldagch hun chini chamaig shuugchid ogch, shuugch tushmeded hurgej, chi shorond hayagdah vii. **26** UneneerBi chamd heliye, chi etssiin kodrantyg toltloo tendees garahgui. **27** "Zavhairch bolohgui" gesniig ta nar duulsan. **28** Harin Bi ta nart heliye, emegtei huniig tachaadan harah hun bur zurhendee tuuntei hediinee zavhairsan hereg yum. **29** Herev baruun nud chini chamaig budruulbel, uhaj avaad haya. Uchir ni chinii buten biye tamd hayagdsanaas biyeiin chini neg erhten baihgui baih ni chamd deer. **30** Herev baruun gar chini chamaig budruulbel, tastaj haya. Uchir ni chinii buten biye tamd hayagdsanaas biyeiin chini neg erhten baihgui baih ni chamd deer. **31** Mon "Hen bolovch ehneresees salbal salaltyg gerchilsen bichig tuund og" gej helsen baidag. **32** Harin Bi ta nart heliye, hen bolovch sadar samuunaas oor shaltgaanaar ehneresees salbal ehnerese zavhairuulj bui hereg bogood hen bolovch salsan emegteitei gerlevel zavhairch bui hereg mon. **33** Ertnii humuust "Huuramchaar buu tangaragla, harin EZEND amlasnaa biyeluul" gej helsniig ta nar mon sonsson. **34** Harin Bi ta nart heliye. Yuugaar ch buu tangaragla. Tengereer ch bolohgui, uchir ni ene ni Burhany sentii yum. **35** Gazraar ch bolohgui, uchir ni ene ni Tuunii holiin gishguur yum. Iyerusalimaar ch bolohgui, uchir ni ene bol aguu ih Haany hot yum. **36** Tolgoigooroo ch chi tangaraglaj bolohgui, uchir ni chi shirheg usiig ch tsagaan yumuu har bolgoj ul chadna. **37** Harin ug chini "Za, za" esvel "Ugui, ugui" baig. Edgeerees tsaashih ni muugaas gardag hereg yum. **38** «Nudiig nudeer, shudiig shudeer» gesniig ta nar duulsan. **39** Harin Bi ta nart heliye, har sanaatai huniig buu eserguuts. Harin hen baruun hatsryg chini algadna, tuund nogoo hatsraa bas tavij og. **40** Herev hen neg hun chamtai zaaldaj, tsamtsyg chini avahyg husvel deelee bas tuund og. **41** Hen neg hun chamaig neg beer gazar yavahyg huchilbel tuuntei hamt hoyor beer yav. **42** Chamaas guisan hund og, chamaas zeelehiig hussen hunees buu zailshii. **43** "Horshoo hairla, daisnaa uzen yad" gej helsniig ta nar sonsson. **44** Harin Bi ta nart heliye. Daisnuudaa hairla, ta naryg havchdag

humuusiin toloo zalbir. **45** Tegsneeree ta nar tenger deh Etsegiinhee huuhduud bolno. Uchir ni Ter Ooriinhoo naryg horon muu bolood sain humuus deer manduulj, zovt bolood zovt bus humuus deer boroo oruuldag yum. **46** Herev ta nar oorsdiig chini hairladag humuusiig hairlaval, ta nart yamar shagnal baih ve? Tatvar huraagchid ch hurtel uuntei adilyg hiideg bus uu? **47** Herev ta nar zovhon ah duusteigee mendelbel, busdaas iluu yuu hiij baigaa yum be? Hari undestnuud ch hurtel mon ingedeg bus uu? **48** Tiimees tengerleg Etseg tani togs baidag shig ta nar mon togs bai.

Matai 6

6:1 Ta nar humuust haruulahyn tuld tednii omno zovt baidlaa uildehees seremjlegtn. Es tegvees tenger deh Etsegees tani ta nart shagnal oldohgui. **2** Tiimees ta nar oglog ogohdoo, humuuseer hundluulehiin tuld sinagotg ba gudamjind hoyor nuurt humuusiin uilddegtei adil oorsdiin omno buree buu tat. Uneneer Bi ta nart heliye. Ted shagnalaa buren avsan yum. **3** Harin ta nar oglog ogohdoo, baruun garynhaa yuu hiij buig zuun gartaa buu medegd. **4** Ene ni oglog chini nuuts baihyn tuld bogood nuutsaar haragch Etseg chini chamd butsaaj tolno. **5** Zalbirahdaa hoyor nuurt humuus shig baij bolohgui. Uchir ni ted humuust haragdahyn tuld sinagotg ba gudamjny buland zogsood zalbirah durtai aj. Uneneer Bi ta nart heliye, ted shagnalaa buren avsan yum. **6** Harin chi zalbirahdaa dotood oroondoo orj haalgaa haagaad, nuutsaar orshigch Etsegtee zalbir. Nuutsaar haragch Etseg chini chamd butsaaj tolno. **7** Zalbiran baihdaa hari undestnuud shig utgagui hooson ug buu davt. Ted nar olon ug helsniih ni toloo Burhan oorsdiig ni sonsono hemeen boddog yum. **8** Tiimees teden shig baij bolohgui. Etseg tani ta nart yuu heregtei baigaag guihaas chini omno meddeg. **9** Tiimd iinhuu zalbir. "Tengert baigaa bidnii Etsegmini, Tany ner ariunaar duursgagdag. **10** Tany haanchlal ireh boltugai. Husel tani tengert shigee gazar deer biyelegdeh boltugai. **11** Odor tutmyn mini talhyg ene odor bidend ogooch. **12** Bid ortonguudee uuchilsny adil bidnii oriig mon uuchlaach. **13** Bidniig soriltod buu oruulaach, Harin buzar muugaas getelgeech. Uchir ni haanchlal, huch chadal, aldar sur uurd

Tanyh. Amyen." **14** Uchir ni, herev ta nar humuusiin aldaag uuchilbal tengerleg Etseg tani ta naryg mon uuchilna. **15** Harin herev ta nar humuusiig uuchlahgui bol Etseg tani mon ta naryn aldaag uuchlahgui. **16** Chi matsag barihdaa hoyor nuurt humuus shig buu bargar tsarail. Uchir ni ted matsag barij baigaagaa humuust haruulahyn tuld nuur tsaraigaa barailgadag baina. Uneneer Bi ta nart heliye, ted shagnalaa buren avsan yum. **17** Harin ta nar matsag barihdaa tolgoigoo toslood, nuuree utaa. **18** Ingesneer ta nar matsag barij baigaagaa humuust haruulahgui, harin nuutsaar orshigch Etsegtee haruulna. Tegeed nuutsaar hardag Etseg tani ta nart butsaaj tolno. **19** Gazar deer oorsoddoo ed bayalag buu huraa. Tend hiven horhoi bolood zev idej suitgedeg, hulgaich evdej orood hulgailan avdag aj. **20** Harin tengert ed bayalgiig oorsoddoo huraa. Uchir ni tend hiven horhoi bolood zev idejsuitgedeggui, hulgaich ch evdej ordoggui, hulgaildagtui. **21** Ta naryn ed bayalag haana baina, zurh setgel chini bas tend baih bolno. **22** Nud bol biyeiin denluu mon. Herev nud chini tsever bol buten biye chini gerleer duuren baih bolno. **23** Harin nud chini muu bol buten biye chini haranhuigaar duuren baih bolno. Iimd herev chinii dotorh gerel ni haranhui baih yum bol, terhuu haranhui ni yuutai ih ve! **24** Hen ch hoyor ezend uilchilj chadahgui. Ter negiig ni uzen yadaj, nogoog ni hairlah bolno. Esvel negees ni zuurch, nogoog ni zevuutsne. Ta nar Burhan bolood ed bayalagt hoyouland ni zereg uilchilj chadahgui. **25** Im uchraas Bi ta nart heliye. Amiinhaa toloo yuu ideh bilee, yuu uuh bilee gej buu sanaa zov. Biyeiinhee toloo yuu omsoh bilee gej ch buu sanaa zov. Ami ni hoolnoos, biye ni huvtsasnaas iluu bish uu? **26** Tengeriin shuvuudyg har. Ted taria tarij ch, huraaaj ch, saravchind hadgaldag ch ugui bolovch tengerleg Etseg tani tedniig tejeedeg yum. Ta nar tednees ulemj iluu une tsenetei bish uu? **27** Ta naraas hen chini sanaa zovsnooroo ooriinhoo ondriig gants tohoigoor nemj chadah ve? **28** Ta nar yuund huvtsas hunart sanaa zovno ve? Talyn saraana tsetseg herhen urgaj buig ajiglaach. Ted ajil hiideggui, utas ch eerdeggui. **29** Gevch Bi ta nart heliye. Solomon haan ch sur javhlantai baihdaa edgeer tsetsegsiin ali neg shig huvtsaslaagui yum. **30** Onoodor urgaj, margaashzuuhand hayagdah heeriin ovsiig Burhan iinhuu goyodog bol, ta naryn toloo Ter tuunees havigui iluug hiihgui gej

uu, itgel bagatai humuus ee? **31** Tiimees "Bid yuu ideh bilee?", "Yuu uuh bilee?", esvel "Yuu omsoh bilee" gej buu sanaa zov. **32** Hari undestnuud ene buh zuilsiig charmain haidag. Tengerleg Etseg tani ta nart ene buhen heregteig meddeg yum. **33** Harin ehleed Tuunii haanchlal bolon Tuunii zovt baidlyg haigtun. Tegvel ene buhniig ta nart nemj ogoh bolno. **34** Tiimees margaashiin toloo buu sanaa zov. Uchir ni margaash margaashdaa sanaa tavih bolno. Odor buriin zovlon tuhain odortoo hangaltai.

Matai 7

7:1 Shuugdehguin tuld chi buu shuu. **2** Uchir ni ta nar yaaj shuune, tuunchlen shuugdene. Ta naryn hemjuuriin jishig oorsdiig chini hemjine. **3** Chi ah duusiinhee nuden deh urtsiig hardag atal yaagaad ooriin nuden deh dunziig anzaardaggui yum be? **4** Esvel, ooriin chini nudend dunz baih atal ah duustee "Nudnees chini ter urtsiig avaad ogiye" gej helne gej uu? **5** Hoyor nuurt hun chi, ehleed nudneesee dunzee avch haya, tegvel chi ah duugiinhee nudnees urtsiig avch hayahdaa sain harah bolno. **6** Ariun yumyg nohdod buu og. Oorsdiin suvdyg gahainy omno buu haya. Ted tuuniig hol doroo gishgechiheed, ergej chamaig heseglen tastchih vii. **7** Gui, tegvel ta nart ogno. Hai, tegvel ta nar olno. Togsh, tegvel ta nart neegdene. **8** Guidag hun bur avna, erj haidag hun olno, togshdog hund neegdene. **9** Huugee talh guihad chuluu ogdog hun ta naryn dund baina uu? **10** Esvel, zagas guihad ni tuund mogoi ogohgui biz dee? **11** Herev ta nar buzar atlaa huuhduddee sain beleg ogohoo meddeg yum bol, tenger deh Etseg tani Ooroos ni guidag humuust iluu sainyng ogoh ni damjiggui bus uu? **12** Tiimees ta nar humuusiig oorsoddoo herhen handaasai gej husseneeree l oorsdoo ch tiinhuu tedend hand. Ene bol Huuli bolood Esh uzuulegchid mon. **13** Nariin haalgaar or. Uchir ni suirel uruu tatan oruuldag haalga ni orgon, zam ni uujim yum. Olon hun tuugeer tiishee ordog. **14** Ami uruu hotoldog haalga ni jijig, zam ni nariin yum. Tsoohon hun tuuniig oldog. **15** Huuramch esh uzuulegchdees bolgoomjlogtun. Ted honiny aris nomron ta nar uruu ireh bolovch dotroo homhoi chononuud yum. **16** Ta nar tedniig ur jimseer ni tanina. Orgost butnaas usan uzem,

halgainaas injir huraadaggui biz dee? **17** Uunchlen sain mod burees sain ur jims urgadag. Harin muu modnoos muu ur jims urgadag. **18** Sain mod muu ur jims urguulj ul chadna, muu mod ch sain ur jims urguulj ul chadna. **19** Sain ur jims urguuldaggui alivaa modyg ogtolj gald hayadag. **20** Iinhuu ta nar tedniig ur jimseer ni tanina. **21** Namaig "Ezenmini, Ezen mini" gesen bolgon tengeriin haanchlald orohgui. Harin tengert baigaa Minii Etsegiin husliig biyeluuldeg hun orno. **22** Ter odor Nadad olon hun "Ezen mini, Ezen mini, bid Tany nereer esh uzuulj, Tany nereer chotgoruudiig hooj, Tany nereer olon gaihamshguudyg uzuulj baisan bish biluu?" gej heleh bolno. **23** Tegehed ni Bi tedend "Bi ta naryg ogt tanihgui yum baina. Yos busyg uildegch ta nar Nadaas zail" gej helne. **24** Tiimd edgeer ugsiig mini sonsood, uunii daguu uildegch alivaa hun hadan deer baishingaa barisan mergen huntei zuirlegdene. **25** Boroo orj, uyer buun, salhi salhilj, baishing nudsen bolovch ter ni nursangui. Uchir ni baishin hadan deer suurilagdsan baiv. **26** Edgeer ugsiig mini sonsood, uunii daguu ul uilddeg alivaa hun elsen deer baishingaa barisan munhag huntei zuirlegdene. **27** Boroo orj, uyer buun, salhi salhilj, baishing nudsend baishin nurav. Evdrel ni asar ih bailaa gev. **28** Tegeed Yesusiig ugee helj guitsmeshch olon tumen Tuunii surgaalyg gaihan shagshirch bailaa. **29** Ter huuliin bagsh nar shig ni bus, erh medeltei negen shig tedend zaaj baiv.

Matai 8

8:1 Yesusiig uulaas buuj irehed asar olon hun Tuuniig dagav. **2** Uyaman ovchtei negen hun Tuun deer ireed, omno ni sogdoj, — Ezen mini, herev Ta husvel namaig tsever bolgoj chadna shuu dee gehed, **3** Yesus garaa sungan tuund hurch — Husej baina. Tseversh gev. Ter darui tuunii uyaman ovchin ni tsevershjee. **4** Yesus tuund — Uuniig hend ch helj bolohgui! Harin yavj, ooriigoo tahlilchid uzuuleed, tedend gerchlehiin tuld Mosyegiin togtooson orgoliig orgo gelee. **5** Yesusiig Kapyernaumd orohod ni negen zuutyn darga Tuun deer ireed, Tuunees guij, — **6** Ezen, zarts maani saa ovchin tusaad, gertee hevtej, surhii ovdon shanalj baina gehed **7** Yesus — Bi ochij, tuuniig edgeeye gej helev. **8** Harin zuutyn darga — Ezen, bi

Tanyg gertee avaachih zohistoi hun bish ee. Harin ut heleech, tegvel zarts maani edgerne. **9** Bi ch mon erh medel dor baidag hun. Minii dor tserguud bii. Bi negend ni "Yav" gehed ter yavdag, nogood ni "Ir" gehed ter irdeg. Booldoo "Uuniig hii" gehed ter hiideg gej hariulav. **10** Yesus uuniig sonsood ihed gaihaj, dagaj yavsan humuust — Uneneer Bi ta nart heliye. Bi iim aguu itgeliig Izrailid henees ch oloogui yum baina. **11** Ta nart Bi heliye. Dornoos hiigeed ornoos olon hun irj tengeriin haanchlald Abraham, Isaak, Iakovtai hamt shireend suuna. **12** Harin haanchlalyn hovguud gadnah haranhuid hayagdaj, tendee uilj, shudee havirah bolno gev. **13** Tegeed Yesus zuutyn dargad — Zamaaraa yav. Chinii itgesenchlen bolog gehed yag ter tsagt zarts ni edgerchee. **14** Yesus Pyetriin gert ochij, hadam ehiig ni haluuntai ovdon hevtej baihyg harav. **15** Yesus tuunii gart hurehed haluun ni arilan, ter bosood Tuund uilchlev. **16** Oroi bolohod ted chotgor shuglesen olon huniig Tuun uruu avchrahad, Yesus sunsnuudiig ugeer hoon zailuulj, ovdson bugdiig edgeejee. **17** Ene ni esh uzuulegch Isaiagaar «Bidnii sul doroi baidlyg Ter Oortoo avch, bidnii ovchniig uursen» gej heluulsen ni biyelehiin tuld bailaa. **18** Yesus olon hun Ooriig ni toirsnyg haraad, nuurnyng nogoo tal uruu yavahyg tushaav. **19** Negen huuliin bagsh irj, Tuund — Bagsh aa, Tanyg haashaa ch yavsan bi dagaj yavya gev. **20** Yesus — Uneg nuhtei, tengeriin shuvuud uurtei baidag. Harin Hunii Huud tolgoi horgodoh gazar baihgui gelee. **21** Dagaldagchdyn neg ni Tuund — Ezen, ehleed yavj, etsgiigee orshuulahyg mini nadad zovshoorooch gesend **22** Yesus — Namaig daga. Uhegsdiig uhegsdeer ni orshuuluul gev. **23** Tuuniig zavind suuhad shavi nar ni Tuuniig dagalaa. **24** Uzegetun. Nuurt mash huchte shurga bosoj, zavi davalgaand avtsan bolovch Yesus untaj bailaa. **25** Ted Tuun uruu irj, Tuuniig sereegeed — Ezen mini, avraach, bid suurlee gehed ni, **26** Yesus tedend — Yuund aitsgaana ve, itgel bagatai humuusee? geed, Ter bosoj, salhi bolood nuuryg zemlejee. Getel nam gum bolloo. **27** Humuus gaihaj — Ene yer ni yamar yanzyn hun bolood salhi, nuur hurtel Tuund zahiragdaj baigaa yum be? geltsev. **28** Tuuniig nuurnyng nogoo tald gadarchuudyn nutagt irehed bulshnuudyn tendees chotgort ezlegdsen hoyor hun garch ireed, Tuuntei taaraldav. Ted ih hertsgii dogshin tul ter zamaar neg ch hun yavj

zurheldeggui baijee. **29** Uzegetun, ted hashhiraan, — Burhany Huu, bid Tand yamar hamaatai bilee? Tsagaas maani omno bidniig tarchilgahaar Ta end irev uu? gev. **30** Tend tednees zaiduuhan sureg gahai ideeshilj bailaa. **31** Chotgoruud Tuunees guij — Herev Ta bidniig hooj gargah gej baigaa bol bidniig sureg gahaind oruulaach gev. **32** Ter — Zailtsgaa gehed, sunsnuud garch gahainuudad shuglehed, gahain sureg bultaaraa nuurn egts ereg uruu dāvildan orj usand jivj, uhjee. **33** Gahaichid zugtan hot uruu orj, bolson yavdal bolood chotgort ezemduulj baisan humuusiin tuhai meduulev. **34** Hotynhon bugdeeree Yesustei uulzahaar irj, Tuuniig uzeed nutgaasaa yavahyg guiv.

Matai 9

9:1 Ter zavind suuj, gatlan yavsaar Ooriin hotdoo irlee. **2** Humuus saa ovchtei negen huniig devsgertei ni Tuun uruu avchrahad, Yesus tednii itgeliig haraad, saa ovchtei hund — Huu mini, zorigtoi bai. Nugel chini uuchlagdsan gev. zHuuliin bagsh naryn zarim ni — Ene hun Burhanyg doromjilj baina hemeen bodjee. **4** Yesus tednii bodlyg medeed, — Ta nar zurh setgeldee yuund buzār muug bodno ve? **5** "Nugel chini uuchlagdsan" gej heleh, esvel "Bosood alh" gej helehiin ali ni amarhan be? **6** Harin Hunii Huu gazar deer nugliig uuchlah erh medelteig ta nart meduulehiin tudd geed, Tereer saa ovchtei hund — Bos, devsgeree avaad, gertee hari gesend, **7** monooh hun bosoj geriin zug yavlaa. **8** Harin olon tumen uuniig haraad, ain surdej, hund iim erh medel ogson Burhanyg aldarshuulav. **9** Yesus tendees garch ongorohdoo tatvāryn gazar Matai gegch hunii suuj baihyg harav. Ter tuund — Namaig daga gehed ter bosoj, Tuuniig dagalaa. **10** Yesusiig aild shireend tuhlan baital olon tatvar huraagchid, nugeltnuud ireed, Yesus bolon Tuunii shavi nartai hamt idej baiv. **11** Uuniig harsan farisaichuud Tuunii shavi nart — Yaagaad tanai bagsh tatvar huraagchid bolon nugeltnuudtei hamt hoolloj baidag bilee? gejee. **12** Harin Yesus uuniig sonsood — Emch eruul humuust bus, ovchtei humuust heregtei. **13** Harin yavj, "Bi tahilyg bus, enerliig husdeg" gesen ni yamar uchirtaigmed. Uchir ni Bi zovt humuusiig bus, harin nugeltnuudiig

duudahaar irsen yum gev. **14** Daraa ni Iohany shavi nar Tuun deer irj, — Yaagaad farisaichuud bolood bid matsag baridag, harin Tany shavi nar matsag baridaggui yum be? gev asuuhad, **15** Yesus tedend helsen ni — Shine hurgenii baraa bologchid hurgenteigee hamt baihdaa gashuudaj bolohgui biz dee? Gevch hurgen tednees avaachigdah odruud irne. Tegehede ted matsag barina. **16** Yer ni hen ch huuchin deelen deer agchaagui daavuugaar nohoos tavihgui. Tegvel nohoos deeliig tatalduulj bur iheer urna. **17** Humuus shine darsyg huuchin tulmand hiideggui. Tegvees tulam sad tavij, dars asgarch, tulam hereggui bolno. Harin ted shine darsyg shine tulmand hiivel ali ali ni heveeree baih bolno. **18** Yesus tedend edgeeriig yarij baih zuur, tend negen zahiragch irj, Tuunii omno morgood, — Minii ohin dongoj sayahan uhchihlee. Harin Ta ochij tuund gar hurvel ohin mini amidrah bolno gejee. **19** Yesus bosoj, tuuniig dagan yavahad shavi nar ni ch bas hamt yavlaa. **20** Getel arvan hoyor jiliin tursh tsus alldag ovchtei baisan negen emegtei Tuunii ard irj, deeliinh ni hormoid gar hursen agaad **21** ingehdee ter emegtei — Herev Tuunii deeld ni l hurvel bi edgene gev oortoo uglenbaijee. **22** Harin Yesus ergengee monooh emegteig haraad — Ohin mini, zorigtoi bai. Itgel chini chamaig edgeelee gelee. Ter darui emegtei edgerchee. **23** Tegeed Yesus zahiragchiin gert ohood, bishguurchdiig bolon duu shuu bolson olnyg harj, — **24** Gartsgaa. Ohin uheegui, harin untaj baina gehede ted Tuuniig shoolon ineeldjee. **25** Tedniig garsny daraa Yesus dotogsh orj, ohiny garaas barihad ohin bosov. **26** Ene zar ter nutag dayaar tarjee. **27** Yesus tendees tsaash yavj baital hoyor sohor hun — Davidyn Huu mini ee. Bidniig enereech gev hashhiraan, Tuuniig dagajee. **28** Aild orsnyh ni daraa, sohor humuus Tuun uruu irehed Yesus tedend — Namaig uuniig hij chadna gev ta nar itgev baina uu? gev asuuhad ted — Tiim ee, Ezen gev. **29** Tegeed Yesus tednii nudend gar hurch, — Itgeliin tani daguu bolog gesend **30** ted haraa orjee. Yesus tedend — Hen ch uuniig medej bolohguig anhaar gev hatuu sanuulav. **31** Gevch ted garaad, Tuunii tuhai zaryg ter nutag dayaar taraalaa. **32** Tedniig garch yavmagts, chotgort ezemduulsen helgui huniig Tuun deer avchrav. **33** Chotgor ni zailuulagdsany daraa monooh helgui hun yarihad olon tumen gaihaj, — Izrailid iim yum hezee

ch uzegdej baigaagui getsgeev. **34** Harin farisaichuud — Ter chotgoruudiin zahiragchaar ni chotgoruudiig hoodog yum baina gej yarij bailaa. **35** Yesus sinagoguudad surgaal aildaj, haanchlalyn sain medeeg tunhaglan, buh torliin ovchin emgegiig edgeen, buh hot tosgonoor yavj bailaa. **36** Humuusiig haraad Ter orovdje. Uchir ni ted honichingui honin sureg met tarj, tuildsan bailaa. **37** Tegeed Ter shavi nartaa — Urgats unendee arvin bolovch ajilchid ni tsoon baina. **38** Tiimees urgatsyn Ezenees urgatsandaa ajilchdyg yavuulahyg zalbiran guitsгаа gej aildav.

Matai 10

10:1 Yesus arvan hoyor shavia duudaad, tedend buzар sunsnuudiig zahirah erh medliig ogson ni sunsnuudiig zailuulah, buh torliin ovchin emgegiig edgeehiin tuld ajee. **2** Arvan hoyor elch naryn ners ni gevel: ehleed Pyetr gegddeg Simon, tuunii duu Andryei, Zyebyedyeyen huu Iakov, tuunii duu Iohan, **3** Filip, Bartolomai, Tomas, tatvar huraagch Matai, Alfain huu Iakov, Taddai, **4** Zyealotyn Simon bolon Iskariotyn, Yesusees urvasan Iudas boloi. **5** Yesus edgeer arvan hoyoryg yavuulahdaa tedend ingej surgamjiljee. — Hari undestnuudiin zamaар buu yav. Samarichuudyn yamar ch hotod buu och. **6** Harin Izrailiin geriin toorson honinuud uruu och. **7** Ta nar yavahdaa "Tengeriin haanchlal oirhon baina" gej tunhaglagtun, **8** Ovchniig edgee, uhegsdiig bosgo, uyaman ovchtong tseverle, chotgoriig zailuul. Uneguigeer avsnaa uneguigeer og. **9** Busendee alt ch, mongo ch, zes ch gesen avch yavj bolohgui. **10** Ayany bogts ch, hos deel ch, gutal ch, tayag ch gesen buu av. Uchir ni ajilchin ni hool hunseer hangagdah ni zohistoi. **11** Yamar ch hot tosgond ochson, tendhiin zohistoi huniig olj medeed yavtlaa tendee bai. **12** Aild orohdoo mendiig ni med. **13** Herev ter ail chini zohistoi bol, amar amgalangiin mend chini tedend hureg. Herev zohisgui bol, amar amgalangiin mend chini ta nart butсай ireg. **14** Hen ta naryg huleen avalgui, ugiig chini ul oishooh avaas, ter ailaas esvel hotoos garahdaa ta nar holiinhoo toosyg segsren unaga. **15** Uneneer Bi ta nart heliye, shuultiin odor Sodom ba Gomorrangiin gazar ni ter hotoos iluu tevchmeer baih bolno. **16** Haragtun, Bi ta naryg sureg

chonon dundah honi met ilgeej baina. Tiimees ta nar mogoi shig hurts uhaantai, tagtaa shig gemgui bai. **17** Harin humuusees bolgoomjil. Uchir ni ted ta naryg shuuhed tushaaj, sinagoguud dotroo ta naryg tashuurdah bolno. **18** Ta nar tedend bolood hari undestnuuded gerchlel bolj Minii toloo zahiragchid bolon haadyn omno hurgegdeh bolno. **19** Ted ta naryg barivchlah uyed yaah bilee, yuu heleh bilee gej buu sanaa zov. Uchir ni heleh zuil chini ter tsagt ta nart ogogdono. **20** Yarigch bol ta nar bus, ta naryn dotor yarigch Etsegiin chini Suns yum. **21** Ah ni duugee, etseg ni huugee uheld tushaana. Huuhduud ni etseg ehiinhee esreg bosoj, tedniig uheld hurgene. **22** Minii nerees bolj bugd ta naryg uzen yadna. Harin etssee hurtel tessan ni avragdah bolno. **23** Harin ted ta naryg ene hotod havchval, oor hot uruu zugtatsгаа. Uneneer Bi ta nart heliye. Hunii Huug irehees naash ta nar Izrailiin hotuudaar yavj barahgui. **24** Shavi ni bagshaasaa, bool ni ezneese deer baidaggui. **25** Shavi ni bagshiinhaa adil, bool ni eznihee adil boloh ni l hangalttai. Herev ted geriin terguuniig Byeyelzyebul hemeen nerlesen bol, geriinhniig ni tuunees ch iluugeer heleh bus uu? **26** Iimees tednees buu ai. Ilchlegdehgui baihaar daldlagdsan, medegdehgui baihaar nuugdsan yum gej baihgui bilee. **27** Haranhuid ta nart yuu helsniig mini gereld yari, chihend chini shivnesniig mini sonssonoo deever deer tunhagla. **28** Biyeiig honooh humuusees buu ai. Uchir ni ted setgeliig honooj ul chadna. Harin mahan biye bolood setgeliig, hoyoulang ni tamd ustgaj chadah Tuunees aigtun. **29** Hoyor bor shuvuug zadgai zoosoor hudalldag bish uu? Etsegiin tani zovshoorolguigeer tednii neg ni ch gazart unahgui. **30** ta naryn tolgoi deerh shirheg usiig chini hurtel bugdiig ni toolson baina. **31** Iimees buu ai; ta nar olon bor shuvuunaas ch iluu unetei. **32** Tiimees Namaig humuusiin omno huleen zovshoorson hun buriig Bi tenger deh Etsegiinhee omno mon huleen zovshoorno. **33** Harin Namaig humuusiin omno uguisgesen heniig ch bolov Bi tenger deh Etsegiinhee omno uguisgene. **34** Namaig gazar deer enh taivnyg avchrahaar irsen gej buu bod. Bi enh taivnyg bus harin ild avchrahaar irsen yum. **35** Bi huug etsgiih ni esreg, ohinyg ehiinh ni esreg, beriig hadmynh ni esreg bolgohoor irsen. **36** Hunii daisan ni ooriinh ni ger buliinh ni bolno. **37** Etsgiigee, esvel ehiigee Nadaas iluu hairladag hun

Minii huvid zohistoi negen bish yum. Huugee esvel ohinoo Nadaas iluu hairladag hun ch Minii huvid zohistoi negen bishee. **38** Zagalmaigaa uureed Minii hoinoos dagahgui hun Minii huvid zohistoi negen bish. **39** Amia ologch ni tuuniigee aldah bolno. Minii toloo amia aldsan ni tuuniigee oloh bolno. **40** Ta naryg huleen avsan hun Namaig huleen avsan hereg yum. Namaig huleen avsan hun Namaig ilgeesen Tuuniig huleen avsan hereg yum. **41** Esh uzuulegchiin nereer esh uzuulegchiig huleen avah hen bolovch esh uzuulegchiin shagnalyg huleen avna. Zovt huniig zovt hunii nereer huleen avah hen bolovch zovt hunii shagnalyg huleen avna. **42** Uneneer Bi ta nart heliye. Edgeer ochuuhen humuusiin negend shaviin nereer uuh ayaga huiten us ogson hen bolovch shagnalaa ul aldana gev.

Matai 11

11:1 Yesus arvan hoyor shavi naraa surgamjilj duusaad, tednii hotuudaar surgaal aildan, nomlohoor tendees yavav. **2** Iohan shorond baihdad Hristiin uilsiig sonsood, ooriin shavi naraar ug daij, **3** Tuunees — Ta ireh yostoi Negen mon uu, esvel bid oor negniig huleeh yum uu? gej asuulgav. **4** Yesus hariud ni tedend — Yavj, uzsen duulsnaa Iohand hel. **5** Sohor ni haraa orj, suungi ni alhaj, uyaman ovchtonuud ni tsevershij, dulii ni sonsoj, uhagsed ni amilj, yaduust sain medee tunhaglagdaj baina. **6** Nadaag bolj budreegui neg ni yerooltei yee gev. **7** Tedniig yavmagts Yesus olon tumend Iohany tuhai yarij ehlev. — Ta nar yuu harah gej tsol uruu ochson be? Salhind naigah zegsiig uu? **8** Tegvel ta nar yuu harah gej ochiv? Uzegtun. Heentser huvtsaslasan huniig uu? Heentser huvtsaslasan humuus haany ordond baidag shuu dee. **9** Tegeheer yuund ta nar tiishee ochson hereg ve? Esh uzuulegchiig harah gej uu? Tiim ee. Bi ta nart heliye, esh uzuulegchees ch iluu negniig yum. **10** Tuunii tuhai "Haragtun, Bi Chinii omno elchee ilgeene. Ter elch Chinii omnoh zamyg chini beltgene" gej bichigdsen yum. **11** Uneneer Bi ta nart heliye. Emegtei hunees torson humuusiin dund baptism hurteegch Iohanaas iluu aguu baigaagui. Harin tengeriin haanchlalyn hamgiin бага negen ch tuunees aguu bilee. **12** Baptism hurteegch Iohany odrudees onoog hurtel tengeriin haanchlal

huchind avtaj baina. Huchirhiilegch humuus tuuniig hucheer avdag. **13** Huuli bolood buh esh uzuulegchid Iohanyg ireh hurtel esh uzuulj bailaa. **14** Herev ta nar uuniig huleen avahyg husvel ter bol ireh yostoi baisan Yelia mon. **15** Sonsoh chihetei ni sonsogtun. **16** Harin ene uyeiinhiig Bi yuutai zuirluuleh ve? Ene ni zah deer suugaad busad huuhduudiig duudan baigaa huuhduudtei tostei agaad ted **17** "Bid ta nart zoriulj bishguurdehed ta nar bujiglesengui. Bid gashuudlyn duu duulahad ta nar gashuudsanguui" gej heddeg. **18** Iohan ideh ch ugui, uuh ch ugui irehed ted "Tuund chotgor shuglesen baina" gedeg. **19** Hunii Huut ireed idej uuhad ted "Hartsgaa. Hovdog, arhichin, tatvar huraagch bolon nugeltnuudiin and nohor!" gedeg. Gesen hedii ch mergen uhaan ni uilseeree zovtgogddog gev. **20** Tegeed Ter ihenh gaihamshguudaa uildsen hotuudyg zemlej ehlev. Uchir ni ted gemsheegui yum. — **21** Horazin aa, chi zolgui yee! Byetsaid aa, chi zolgui yee! Herev ta nart uchirsan gaihamshguud ni Tir, Sidond tohioldson bol ted ali ert unsen deer taar nomrood gemshsen baihsan. **22** Harin Bi ta nart heliye. Shuultiin odor Tir bolon Sidon ni ta naraas iluu hultsmeer baih bolno. **23** Kapyernaum aa, chi tengert tultal orgomjlogdson baih uu? Chi Uhegsdiin orond unah bolno. Herev ta nart uchirsan gaihamshguud ni Sodomd tohioldson bol ter hot ene odriig hurtel uldeh baisan. **24** Harin Bi ta nart heliye. Shuultiinodor Sodomyn gazar chamaas iluu hultsmeer baih bolno gelee. **25** Ter uyed Yesus hariu bolgon — Tenger gazryn Ezen, Etseg mini ee, Tanyгаа Bi magtya. Ta edgeer zuilsiig uhaant humuus, mergedees nuutsalj balchir huuhduuded ilchilsen bilee. **26** Tiim ee, Etseg mini, iinhuu ene ni Tany omno taalamjtai baisan. **27** Etseg mini bugdiig Nadad ogson bogood Etsegees oor hen ch Huug tanihgui. Huu bolon Huugiin Etsegee ilchleheer hussen hunees oor hen ch Etsegiig tanihgui. **28** Etsej tuildsan, hund daramt uursen humuus ee, bugd Nad uruu ir. Bi ta nart amraltyg ogiye. **29** Bulgyg mini oor deeree avch, Nadaas suralts. Uchir ni Bi zurh setgeldee dolgoon, daruu bilee. Tegeed Ta nar setgeldee amraltyg oloh bolno. **30** Minii bulga amarhan, Minii achaa hongon gev.

12:1 Tuhain uyed negen amraltyn odor, tarian talbain dunduur Yesus yavj baiv. Shavi nar ni olsgolon baisny ulmaas tarian turuut shuvtran idej ehlev. **2** Getel uuniig farisaichuud haraad, Tuund — Haraach, Tany shavi nar amraltyn odor huuli bus yum uildej baina getsgeev. **3** Harin Yesus tedend helsen ni — David bolon tuuntei hamt baigsad ni olsson uyedee yuu hiisniig ta nar unshaagui yuu? **4** David Burhany gert orj, zovhon tahilch naraas oor hen ch idej ul boloh ariusgasan talhnaas ter bolon tuuntei hamt baigsad ni idsenshuu dee. **5** Amraltyn odor tahilch nar sum dotor Amraltyn odriig zorchson ch gem zengui gesniig ta nar Huulias unshaagui gej uu? **6** Harin Bi ta nart heliye. Sumees iluu augaa negen end baina. **7** Herev ta nar "Bi tahilyg bus, enerliig husdeg" gesen ni yamar utgatai bolohyg oilgoston bol gemgui huniig buruutgahgui baih baisan. **8** Uchir ni Hunii Huu ni Amraltyn odriin Ezen mon. **9** Yesus tendees yavj, tednii sinagogt orloo. **10** Hatingar gartai negen hun tend baijee. Ted Yesusiig buruutgahaar — Amraltyn odor edgeeh ni huulid niitseh uu? gej asuuhad, **11** Ter tedend — Herev ta naryn dundaas hen negen ni gantshan honitoy baigaad ter ni Amraltyn odor nuhend unachihval, honio barij, tendees gargana biz dee? **12** Tegvel hun honinoos ali hir erhem bilee? Tiimees Amraltyn odor sainyg uildeh ni huulid niitsne geed, **13** monooh hund handan — Garaa sunga gesend, ter hun sungamagts gar ni nogoo garynhaa adil zugeer bolov. **14** Harin farisaichuud garch, Tuuniig herhen honooh talaar hamtdaa Tuunii esreg zovloldov. **15** Harin Yesus uuniig medenguutee tendees holdov. Tuuniig olon hun dagaj bailaa. Ter tedniig bugdiig ni edgeegeed, **16** Ooriig ni meduulj bolohguig tedend sanuulav. **17** Ene ni esh uzuulegch Isaiagaar heluulsen ni biyelegdehiin tuld bogood ter iin helsen baina. **18** «Minii songoson Zarts, setgeld mini niitssen Minii Hairtyg haragtun. Bi Tuunii deer Ooriin Sunsee bailgana. Ter ni Hari undestend shudarga yosyg tunhaglah bolno. **19** Ter metgeltsehgui, hashhirahgui bogood Gudamjnuudad hen ch Tuunii duut sonsohgui. **20** Ter shudarga yosyg yalaltad hurgetel byatslagdsan hulsiyg hugalahgui, suumelzeh zulyg ch bohoohgui. **21** Tuunii nerd Hari undestnuud naidah bolno». **22** Tegeed Tuun uruu chotgort ezemduulsen sohor, helgui negniig avchirsand, Ter tuuniig edgeev. Tiinhuu helgui er yaridag, hardag boljee. **23** Olon tumen

bugdeeree ihed gaihan, — Ene hun chini Davidyn Huu bish bolov uu? getsgeej ehlev. **24** Harin farisaichuud uuniig sonsood, — Ene hun chini zovhon chotgoruudiin zahiragch Byeyelzyebuleer l chotgoruudiig hoon zailuuldag gej helsend, **25** Yesus tednii bodilyg medeed, tedend handan, — Alivaa haanchlal dotroo huvaagdval suirne. Alivaa hot, esvel ger dotroo huvaagdval orshin togtnohgui. **26** Herev Satan ni Satanyгаа zailuulbal, ter ooriinhoo esreg huvaagdaj baigaa hereg boloh ni. Tegvel tuunii haanchlalherhen togtnoh bilee? **27** Herev Bi Byeyelzyebuleer chotgoruudiig hoon zailuuldag yum bol, tanai hovguud heneer chotgoruudiig zailuuldag baih ve? Tegeheer ted ta naryn shuugch bolno. **28** Harin hervee Bi Burhany Sunseer chotgoruudiig zailuuldag bol Burhany haanchlal ta nart irchiheed baina. **29** Byartai eriig ehleed hulehgui bol hen tuunii gert ni orood ed horongiig ni bulaaj chadah bilee? Hulsanii daraa l geriig ni deeremdene shuu dee. **30** Nadtai hamt baidaggui hun Minii esreg baina. Nadtai hamt huraaltsdaggui hun bol taraagch negen mon. **31** Tiimees Bi ta nart heliye. Humuusiin alivaa nugel hiigeed doromjlol ni uuchlagdana. Harin Sunsnii esreg doromjlol uuchlagdahgui. **32** Hunii Huugiin esreg ug heldeg hen bolovch uuchlagdah bolno. Harin Ariun Sunsnii esreg yaridag hen ch ene uyed ch, ireh uyed ch uuchlagdahgui. **33** Esvel mod ni sain bol ur jims ni sain, mod ni muu bol ur jims ni muu ajee. Uchir ni modyg ur jimseer ni tanidag. **34** Hort mogoin udam aa! Ta nar oodgui horon atlaa sainyg yarij yaaj chadna ve? Uchir ni zurhnii byalhalaas am yaridag. **35** Sain hun ooriin sain bayalgaas sainyg gargadag, muu hun ooriin muu bayalgaas muug l gargadag. **36** Bi ta nart heliye. Bodlogogui helsen ug buriinhee toloo humuus shuultiin odor tailagnah bolno. **37** Uchir ni chi ugseeree zovtgogdono, mon chi ugseeree yallagdana gev. **38** Tegtel huuliin bagsh nar ba farisaichuudyn zarim ni Tuund — Bagsh aa, bid Tanaas temdgiig uzehiig husej baina gesend, **39** harin Ter tedend — Horon muu bolood zavhai uyeiinhen temdgiig erj haidag. Gevch esh uzuulegch Ionagiin temdgees oor yamar ch temdgiig tedend ogohgui. **40** Iona dalain mangasyn gedsend gurvan odor, gurvan shono baisanchlan Hunii Huu gazryn zurhend gurvan odor, gurvan shono baih bolno. **41** Shuult deer Ninyevyegiin humuus ene uyeiinhentei hamt

bosoj, edniig yallah bolno. Uchir ni ted Ionagiin tunhaglald gemshsen yum. Uzeztun, end Ionagaas ch augaa negen baina. **42** Shuult deer Omnodiin Hatan haan ene uyeiinheni hamt bosoj edniig yallah bolno. Uchir ni ter Hatan haan Solomony mergen uhaanyg sonsohoor gazryn muhraas irsen bilee. Uzeztun, end Solomonoos augaa zuil baina. **43** Buzar suns hunees garahdaa, usgui angamal gazraar heren hesej amraltyg haivch tuuniigee oldoggui. **44** Tegeed ter "Bi haanaas garlaa, ter gertee ergej ochyo" gej heldeg. Butsaj irehed ni, tuuniig hen ch ezleegui bogood shuurdsen, tsegtstei bolson baihyg ter hardag. **45** Tegeed ter yavj, ooroosoo dor oor doloon sunsnii hamt tiishee orj, tendee amidardag aj. Onooh hunii huvid suulchiinh ni baidal anhnyhaasaa bur dorddog. Ene muu uyeiinhen ch mon tiim baih bolno gej aildav. **46** Tuuniig humuustei yarij baih zuur eh, duu nar ni Tuuntei yariitsahyg husemjilj gadaa zogsoj bailaa. **47** Hen neg ni Tuund — Haraach, eh, duu nar tani Tantai yariitsahaar gadaa zogsoj baina gehed, **48** Yesus harin ter hund — Hen Minii eh, hen Minii duu nar yum be? geed **49** Ooriin shavi naryn zug garaa sungaad, — Haragtun, ed bol Minii eh bolood ah duus. **50** Tenger deh Etsegiin mini husliig biyeluulegch hen bolovch Minii eh, ah egch duus mon gej aildav.

Matai 13

13:1 Ter odor Yesus gerees garch, nuurn ereg deer suuj bailaa. **2** Tuun deer asar olon hun huran tsuglasan tul Ter zavin deer garch suujee. Hursan olon tsomooroo ereg deer zogsoj bailaa. **3** Yesus tedend olon zuiliig surgaalt zuirleler aildruun — Haragtun. Tariachin ur suulgahaar garchee. **4** Tuuniig uree tsatsahad zarim ur ni zamyn haviar unasand shuvuud ireed idchihlee. **5** Zarim ni chuluurhag gazar unaj, hors ni gun bish tul ter doroo soyoolov. **6** Gevch nar garahad undesgui uchir ted horchiin hatjee. **7** Zarim ni hogiin urgamlyn dund unav. Hogiin urgamal urgaj tedniig barichihaj. **8** Zarim ni sain horsond unaj urgaad, urgatsaa ogohod zarim ni zuu, zarim ni jar, zarim ni guch dahin ih bolov. **9** Sonsoh chihte ni sonsogtun gev. **10** Shavi nar ni Tuun uruu irj, — Ta yaagaad tedend surgaalt zuirleler yaridag yum be? gehed **11** Ter — Tengeriin haanchlalyn

nuutsuudyg medeh ni ta nart ogogdson yum. Harin tedend ogogdoogui. **12** Uchir ni hend baina, tuund iheer ogogdoj, elbeg delbeg baih bolno. Harin hend baihgui baina, tuund baigaa ni hurtel tuunees avagdana. **13** Ted haravch hardaggui, sonsovch sonsdoggui bogood oilgodog ch ugui uchir Bi tedend surgaalt zuirleleer yaridag. **14** Tiim humuus deer Isaiagiin esh uzuulleg biyeldeg yum. Yuu gevel ter "Ta nar sonssoor, sonssoorbaital ogt uhaarahgui, harsaar, harsaar baital ogt oilgohgui. **15** Uchir ni ene ard tumnii zurh ni hatuurch, chiheeree dongoj sonson, nudee anijee. «Es bogoos ted nudeeree harj, chiheeree sonsoj, zurheeree uhaarch, ergej butсах baisan bogood Bi tedniig edgeeh baisan» gesen baidag" gesen yum. **16** Harin ta naryn nud hardag tul nud chini, ta naryn chih sonsdog tul chih chini yerooltei yee. **17** Uneneer Bi ta nart heliye. Ta naryn harj baigaag olon esh uzuulegch, zovt humuus harahyg hussen avch haraagui, sonsoj baigaag tani sonsohyg hussen avch sonsoogui yum. **18** Tiimees tariachny surgaalt zuirlel yamar utgatai bolohyg sonsogtun. **19** Hen neg ni haanchlalyt tuhai ugiig sonsson avch ul oilgovol horon negen ni irj, tuunii zurhend yuu suulgagdsanyg bulaan avdag baina. Ene ni zam haviar unagsad yum. **20** Chuluurhag gazar unasan ni ugiig sonsood ter daruidaа bayartaigaar huleen avch, **21** harin oort ni bat undes baihgui tul tur zuur baidag aj. Ugnees bolj havchlaga, esvel zovlon tohioldohod ter doroo l unadag. **22** Hogiin urgamlyn dund unasan ni ugiig sonsdog. Harin delhiin zovnil bolood ed bayalgiin huuramch baidal ni ugiig shahan zailuulahad ene ni ur jimsgui boldog. **23** Sain horsond unasan ni ugiig sonsdog ba oilgodog negen baih bogood ter ni uneheer ur jims gargadag. Zarim ni zuu, zarim ni jar, zarim ni guch dahing avchrah bolno gej aildav. **24** Yesus tedend oor surgaalt zuirlel aildruun — Tengeriin haanchlalyg talbaidaa sain ur tarisan huntei zuirlej boloh yum. **25** Humuusiig untaj baihad ni tuunii daisan irj, buudain dund zerleg ovs tarichihaad yavaad ogchee. **26** Turuu tsuhuij ur taria bolovsrohod, zerleg ovs ch bas ilt bolov. **27** Geriin ezen deer booluud ni irj, tuund "Ezenten, ta chini talbaidaa sain ur tariagui bil uu? Getel zerleg ovs haanaas garchihdagbilee?" gehed **28** ezen ni tedend "Daisan uuniig hijee" gev. Booluud ni "Tegvel bid yavj tedgeeriig zulgaaj ovolohyg ta husee yuu?" gesend **29** ter "Hereggi, ta nar zerleg

ovs zulgaah geed buudaig hamtad ni zulgaachihaj magad. **30** Urgats huraatal hamtdaa urgag. Urgats huraah tsagt bi hadahumuustee «Ehlead zerleg ovsiig zulgaaj, boogood shataahad belen bolgo. Harin buudaig tsugluulj ambaart hiitsgee» geij helne" gev. **31** Yesus oor surgaalt zuirle aildruun — Tengeriin haanchlal bol hun talbaidaa tarisan gichiin urtei tostei. **32** Ene ni busad buh urnees jijighen bolovch urgahdaa urgamlaas ch iluu tomorch, mod bolon urgadag tul tengeriin shuvuud irj, mochruud deer ni uuree zasdag yum gelee. **33** Oor surgaalt zuirleleer — Tengeriin haanchlal bol gurvan hemjuur gurilyg buhedd ni isgeheer negen emegtein hiisen horongotei tostei geij Yesus helev. **34** Yesus hursan olond surgaalt zuirleleer ene buhniig aildsan bogood surgaalt zuirlelguigeer yuu ch yarisangui. **35** Ene ni esh uzuulegcheer heluulsen ni biyelegdehiin tuld baisan bogood ingehdee «Bi surgaalt zuirleleer amneene. Bi delhiin suurias ehlen nuutslagdsan zuilsiig heleh bolno»gesen baina. **36** Yesus hursan olnyg orhin, gert orov. Shavi nar ni Tuun deer ireed, — Tarian talbai dahi zerleg ovsniituhai surgaalt zuirleliig bidend tailbarlaj ogooch gehed ni **37** Ter — Sain uriig tarigch ni Hunii Huu, **38** talbai ni delhii, sain uruud ni haanchlalyn hovguud, zerleg ovsniituhai uruud ni horon negniituhai hovguud, **39** tedgeeriig tarisan daisan ni diavol, urgats ni ene uyeiin togsgol, taria hadagsad ni tenger elch nar yum. **40** Tiimees zerleg ovsiig zulgaaj shataah adil ene uyeiin togsgol tiinhuu baih bolno. **41** Hunii Huu tenger elch naraa ilgeehed ted hamag budruuleh saad bolood yos busyg uiddegch humuusiig Tuunii haanchlalaas gargaj boognuuleed **42** galtai zuuhand hayana. Tend ted uilna, shudee havirna. **43** Tegehede zovt humuus ni Etsegiinhee haanchlald nar met giikh bolno. Sonsokhiitei ni sonsogtun. **44** Tengeriin haanchlal bol talbaid nuusan erdene lugaa adil yum. Tuuniig hun olood nuuj, bayarlasandaa yavj, oort baigaa buhnee zaraad, terhuu talbaig hudaldan avna. **45** Bas tengeriin haanchlal bol sain suvd haigch hudaldaachintai adil yum. **46** Ih unetei shirheg suvdyg olood, ter yavj, oort baisan buhnee zarj tuuniig avna. **47** Mon tengeriin haanchlal bol torol buriin zagas barihaar tengist hayasan zagasny asar tom tortoi adil yum. **48** Tor duurmegts, ted tuuniig ereg deer tataj gargaad, sain zagasyg ni savand hiin, harin muug ni hayana. **49** Ene uyeiin togsgol ch mon iim baih bolno.

Tenger elch nar irj, zovt humuusiin dundaas muu humuusiig yalgaj, **50** tedniig galtai zuuhand hayana. Tend ted uilj, shudee havirah bolno. **51** Ta nar ene buhniig oilgov uu? gehed, ted Tuund — Tiim ee gev. **52** Hegtel Yesus tedend — Iimees tengeriin haanchlalyn shavi bolson huuliin bagsh buhen erdeniin sangaasaa huuchnyg hiigeed shiniig gargah orhiin terguulegchtei adil yum gev. **53** Yesus edgeer surgaalt zuirleluudiig yarisnyhaa daraa tendees yavav. **54** Ter torolh hotdoo ireed, sinagot ni tedniig surgahad ted gaihshran — Ene mergen uhaan, edgeer gaihamshigt huchiig ene hun haanaas avsan yum bol? **55** Ene chini mujaany huu bish bil uu? Ehiig ni Maria, duu naryg ni Iakov, Iosyef, Simon, Iuda gedeg bish bil uu? **56** Ohin duu nar ni bugd bidentei hamt baigaa biz dee? Tegvel ene hun ter buhniig haanaas avav? getsgeev. **57** Ted Tuund gomdov. Harin Yesus tedend — Esh uzuulegch ni torolh nutag, geriinhneesee oor gazar l hundlegddeg yum gev aildav. **58** Tednii itgelgui baidlaas bolj Ter tend olon gaihamshig uildsengui.

Matai 14

14:1 Ter uyed zahiragch Hyerod Yesusiin tuhai surag sonsov. **2** Hyerod zarts nartaa — Ene bol baptism hurteegch Iohan mon. Ter uhlees amiljee. Tuunii dotor gaihamshigt huch uilchilj baigaagiin uchir ni ene yum gejee. **3** Uchir ni Hyerod duu Filipiinhee ehner Hyerodiagaas bolj Iohanyg bariulj shorond horison bailaa. **4** Yaagaad gevel Iohan Hyerodod — Ta huuli busaar Hyerodiag avsan baina gev helsen ajee. **5** Hediigeer ter Iohanyg alahyg hussen bolovch hursan olnoos aij bailaa. Uchir ni ted Iohanyg esh uzuulegch gev uzdeg baiv. **6** Harin Hyerodyn torson odroor Hyerodiagiin ohin olny omno bujiglej, Hyerodod taalagdav. **7** Tiimees Hyerod tuund yuu guisnyg chini ogiye gev andgailan amlav. **8** Ohin ehiinhee yatgasnaar — Ene tsaran deer baptism hurteegch Iohany tolgoig taviad nadad ogooch gev guijee. **9** Hediigeer haan haruussan bolovch andgailsan bogood hamt baisan zochdoos zovj ogtugei hemeen tushaav. **10** Ingeed ter hun ilgeej Iohanyg shorond tsaazluuljee. **11** Tolgoig ni tsaran deer avchirj ohind ogsond ter ehdee avaachij ogov. **12** Iohany shavi nar ireed biyeiig ni avan

orshuulaad, yavj Yesust medegdev. **13** Yesus uuniig sonsood tendees garch zaviar zeluud gazar uruu gantsaaraa yavjee. Hursan olon sonsood, hotoos garch Tuuniig yavganaar dagalaa. **14** Ereg deer garahdaa Yesus asar olon hun baihyg haraad tedniig ihed orovdon, ovchtonuudiig ni edgeev. **15** Oroi boloh uyed shavi nar ni Tuun deer irj, — Ene gazar zeluud, mon tsag hediinee taliijee. Hursan olnyg taraan yavuulaach! Tegvel ted gatsaanuud uruu yavj, oorsoddoo hool huns hudaldaj avah bolno shuudee getsgeev. **16** Harin Yesus teDend — Ted yavah hereggi. Ta nar tedend ideh yum og gehed, **17** ted Tuund — Bidend ordoo l tavan talh, hoyorhon zagas baina gesend — **18** Naash ni avaad ir gej Ter helev. **19** Yesus hursan olond zuleg nogoon deer suuhyg tushaagaad tavan talh, hoyor zagasyg avch, tenger ood shirtej, hunsiig yeroogood talhaa huvaaj shavi nartaa ogov. Shavi nar ni hursan olond ogohod **20** ted bugd idej, tsadjee. Tegeed ted uldegdel ovdol tsovdliig ni tsutluulahad arvan hoyor sags duurev. **21** Tend emegteichuud, huuhduudees gadna tavan myanga orchim erchuud baij idsen ajee. **22** Yesus hursan olnyg yavuulah zuuraa darui shavi naryгаа zavind ni albadan suulgaj, Ooriinhoo turuund tedniig nogoo ereg uruu yavuulav. **23** Hursan olnyg yavuulsny daraa Ter gantsaaraa zalbirahaar uuland garchee. Oroi bolohod ter tend gantsaaraa baiv. **24** Harin zavi hediinee ergees olon beer holdson baiv. Salhi oodoos ni salhilj baisan tul davalgaand turegden bailaa. **25** Shoniin dorovdugeer manaany uyed Ter nuurn deer alhan tedniig zuglen irj yavav. **26** Nuuran deer alhaj yavaa Tuuniig haraad shavi nar ni sandarch, — Ene chini hii uzegdel baina geed aisnaasaa bolj hashhiraaldav. **27** Harin ter darui Yesus tedend — Zorigtoi bai. Bi baina. Buu ai gejee. **28** Pyetr Tuund — Ezen, herev Ta mon yum bol, usan deer alhaj Oor uruu tani irehiig nadad tushaagaach gehed **29** Ter — Ir gelee. Pyetr zavinaasaa garch, usan deer alhlan Yesus uruu yavav. **30** Harin Pyetr salhi haraad, ain, jivj ehlev. Tegeed — Ezen, namaig avraach gej orilohod ni, **31** Yesus ter darui garaa sungan, tuuniig zuuran, — Baga itgelt mini, chi yuund ergelzev? gejee. **32** Ter hoyoryg zavin deer garahad, salhi zogsjee. **33** Zavin deer baisan humuus Tuund morgoj — Ta bol uneheer Burhany Huu mon getsgeev. **34**

Tegeed ted nuuryg gatalj, Gyennyesyaryetyn nutagt hurchee. **35** Ter nutgiin humuus Tuuniig taniad, havi orchmynhoo buh gazart hun ilgeeje ovchtei hun buriig Tuun uruu avchirlaa. **36** Ted zovhon deeliinh ni hormoid gar hurehiig l guij baiv. Tegeed hursen buhen edgej bailaa.

Matai 15

15:1 Tegtel Iyerusalimaas heseg farisaichuud bolood huuliin bagsh nar Yesus deer irj, — **2** Tany shavi nar yuund ahmadyň yos zanshlyg zorchino ve? Ted talh idehdee garaa ugaahgui yum getsgeehed **3** Ter hariud ni tedend — Yaagaad ta nar oorsdoo yos zanshlynhaa toloo Burhany tushaaluudyg zorchino ve? **4** Burhan "Etseg, ehee hundel", "Etseg, ehee muugaar helegchiig al" geje aildsan. **5** Getel ta nar "Herev hen etseg, esvel ehdee «Ta nart tusalj magadgui baysan ooriin yamar chzuilee Burhand orgoson» geje helne, **6** ter ni etsgee, esvel ehee hundele hereggi" gedeg. Ta nar iinhuu yos zanshlynhaa toloo Burhany ugiig huchingui bolgooloo. **7** Zalihai humuus ee, Isaia ta naryn tuhai zov esh uzuulsen yum. Ingehdee **8** "Ene ard tumen Namaig amaaraa hundeldeg. Gevch tedni zurh Nadaas als hol baidag. **9** Ted hunees garsan tushaal zaavryg surgaj, Nadad demii hoosnoor morgoj baina" gesen gev. **10** Hursan olnyg Tereer Oor uruutaa duudsany daraa tedend — Sons, uhaar. **11** Amand orson yum huniig buzarladaggi, harin amnaas garch bui ni huniig buzarladag yum gehed **12** shavi nar ni oirtoj ochood Tuund — Ene ugsiig tani sonsood farisaichuud gomdsonyg Ta medev uu? gejee. **13** Harin Yesus hariud ni — Tengerleg Etsegiin mini tariagui aliv urgamal undseeree sugalagdana. **14** Tedniig orhi. Ted bol sohruudyg udirddag sohruud yum. Herev sohor ni sohroo udirddag, ted hoyoul nuhend unah bolno gehed, **15** Pyetr Tuund — Ene surgaalt zuirleliig bidend tailbarlaj ogooch gesend, **16** Ter — Ta nar mon l oilgohgui heveer baina uu? **17** Am uruu oroh aliv zuil gedsend orood arildgiig oilgohgui baina geje uu? **18** Harin amnaas garah zuil zurhnees garch, tedgeer ni huniig buzarladag. **19** Zurhnees horon muu bodol, allaga, zavhairal, sadar samuun, hulgai, hudal gerchlel, gutgeleg zereg ni gardag. **20** Edgeer ni huniig buzarladag. Harin garaa ugaalgui ideh ni huniig

buzarladaggui gejee. **21** Yesus tendees yavj, Tir bolon Sidony nutagt irev. **22** Negen Kanaan emegtei ter mujaas irj, — Davidyn Huu Ezen, namaig orshoogooch. Ohinyg maani chotgor hertsgiigeer ezemdej baina gej orilov. **23** Harin Yesus tuund neg ch ug helsengui. Tegtel shavi nar ni ireed, Tuunees — Tuuniig yavuulaach. Ter emegtei bidnii araas hashhirsaar baina shuu dee gej guiv. **24** Getel Yesus — Bi Izrailiin geriin zovhon aldagdsan honinuud uruu ilgeegdsen yum gesen **25** bolovch onooh emegtei dohoj ireed, Tuunii omno morgoj, — Ezen, nadad tuslaach gehed, **26** Yesus — Huuhduudiin talhyg avch, nohdod hayaj ogoh ni sain hereg bishee gev. **27** Harin ter — Tiim ee, Ezen. Gevch nohod ch ezdiinhee shireenees unasan uirmegeer hoollodog shuu dee gesend, **28** Yesus — Emegtei ee, itgel chini aguu yum. Chinii husseneer buteg gehed, ohin ni ter doroo edgerchee. **29** Tegeed Yesus tendees yavj, Galilyn nuurn havid ireed, uuland garch tendee suuj bailaa. **30** Mash olon hun Tuun deer dogolon, tahir dutuu, sohor, dului bolon olon huniig avch ireed hol dor ni tavilaa. Ter tedniig edgeev. **31** Helguichuudiin yarihyg, tahir dutuu humuusiin eruul bolohyg, hazgar dogolonguudyn yavahyg, sohruudyn harahyg hursan olon uzeed gaihan, Izrailiin Burhanyg aldarshuulav. **32** Yesus shavi naraa Oor deeree duudaad, tedend — Bi ene hursan olngy orovdoj baina. Ted nadtai hamt gurban odriin tursh bajj, yamar ch ideh yumgui boljee. Bi tedniig olon zelmuun yavuulmaargui baina. Ted zamdaa sulidah vii gehed ni, **33** shavi nar ni Tuund — Bid ene zeluud gazar iim olon humuusiig tsatgah talhyg haanaas oloh bilee? gesend, **34** Yesus — Ta nart heden talh baina? gev. Ted — Doloo. Bas heden jijig zagas baina gelee. **35** Ter hursan olond gazar suuhyg tushaagaad, **36** doloon talh, mon zagasyg avch talarhal orgon huvaagaad, shavi nartaa ogch ehelsend ted humuust taraan ogov. **37** Bugd idej tsadaad uldsen helterhiinuudiig tsugluulahad doloon tom sags duursen bailaa. **38** Emegteichuud, huuhduudees gadna tend baisan dorvon myangan erchuud idsen yum. **39** Tegeed hursan olngy yavuulaad, Ter zavind suuj, Magadany nutagt ochiv.

16:1 Farisai bolon sadukaichuud ireed Tuuniig sorij tengerees temdeg uzuulehiig guiv. **2** Yesus tedend hariud ni — Oroï bolohoor ta nar "Tenger ulaarch baina. Tselmeg boloh ni" gedeg. **3** Ogloo ni "Tenger ulaan, burheg baina, onoodor shuurgatai baih ni" geï yaridag. Ta nar tengeriin baidlyg yalgan medej chaddag hernee tsag uyeiin temdguudiig yalgaj es chadna uu? **4** Buzar bolon zavhai uyeinhen temdgiig erelhiildeg. Ionagiin temdgees gadna oor temdeg ogogdohgui geï heleed Ter tedniig orhin yavlaa. **5** Shavi nar ni nogoo tald irehdee talh avchrahaa martsan ajee. **6** Yesus tedend — Farisai bolon sadukaichuudyn horongonoos seremjil, bolgoomjil gehed, **7** ted oor hoorondoo — Ene ni bid talh avaaguigees bolson hereg getsgeev. **8** Harin Yesus uuniig medeed — Itgel bagatai humuus ee, ta nar chini yuund hoorondoo talh baihguigee yariltsana ve? **9** Odoo hurtel ta nar oilgoj ch, sanaj ch chadahgui baigaa yum uu? Tavan talhaar tavan myangan huniig hoollohod hichneen sags tsugluulsan bilee? **10** Esvel doloon talhyg dorvon myangan hund ogch, hichneen tom sags tsugluulsnaa ch sanahgui baina uu? **11** Bi ta nart talhny tuhai yariaguig yaagaad oilgodoggui yum be? Harin farisai bolood sadukaichuudyn horongonoos bolgoomjil gev. **12** Tegehed I ted Yesus talhny horongonoos bish, harin farisai bolon sadukaichuudynsurgaalaas bolgoomjil geï aildsanyg uhaarav. **13** Yesus Tsyezari Filipiin nutagt ochih uyedee shavi naraasaa — Humuus Hunii Huug hen geï yarij baina? geï asuuv. **14** Tegehed ni ted — Zarim ni baptism hurteegch Iohan, zarim ni Yelia, harin zarim ni Iyeryemia esvel esh uzuulegchdiin neg geï yaridag gehed, **15** Ter — Harin ta nar Namaig hen geï heleh ve? gesend, **16** Simon Pyetr — Ta bol Hrist, amid Burhany Huu mon gev. **17** Yesus tuund hariud ni — Bariona Simon oo, chi yerooltei yee! Uchir ni uuniig chamd mah tsus ni bish, harin tenger deh Minii Etseg ilchilsen yum. **18** Bi mon chamd heliye. Chi bol Pyetr. Ene hadan deer Bi Ooriin chuulganyg bosgoh bogood tuuniig Uhegsdiin orny haalga diilehgui. **19** Bi chamd tengeriin haanchlalyn tulhuuriig ogno. Chi gazar deer yuut holbono, ter ni tengert holbogdono. Gazar deer yuug tailna, ter ni tengert tailagdah bolno gelee. **20** Tegeed Ter Ooriig ni Hrist mon gedgiig hend ch heleh yosguig shavi nartaa anhaaruulav. **21** Ter tsagaas ehlen Yesus Hrist shavi nartaa Ooriin

Iyerusalim uruu yavah, ahlaghid, ahlak tahilch nar bolon huuliin bagsh naraas ih zovlon amsah, aluulah, gurav dahi honog deeree amilah yostoigoo ilerhiilj ehlev. **22** Pyetr Tuuniig tataj — Ezen mini, Tanyg Burhan orshoog. Im yum Tand hezee ch tohioldohgui gej zemlej ehelsend, **23** Ter ergej Pyetr — Minii araas zail, Satan aa! Chi Nadad budreh chuluu bolj baina. Uchir ni chi Burhany yumyng bus, harin huniihiig l boddog gelee. **24** Tegeed Yesus shavi nartaa — Herev hen neg ni Minii araas yavahyg husvel, ter ni ooriigoo uguisgeg. Zagalmaigaa uurch, Namaig dagag. **25** Uchir ni hen ooriinhoo amiig avrahyg husne, ter hun tuuniigee addana. Harin hen Minii toloo ooriin amiig addana, ter hun tuuniigee oln. **26** Uchir ni hun buh delhiig olj avsan ch amia addval yamar ashig baih bilee? Esvel amiinhaa orond yuugaa ogoh bilee? **27** Uchir ni Hunii Huu tenger elch naryn hamt Etsegiinhee aldryn dotor irj, hun burd uilsiinh ni daguu hariug ogno. **28** Uneneer Bi ta nart heliye. End zogsoj baigaa humuusees zarim ni Hunii Huug haanchlalynhaa dotor irehiig harah hurtel uhliig ul amsana gej aildav.

Matai 17

17:1 Zurgan odriin daraa Yesus Pyetr, Iakov bolon tuunii duu Iohan naryg daguulan ondor uuland garchee. **2** Ter tednii omno huvirch oorchlogdov. Tuunii nuur nar met gereltej, huvtsas ni gerel met tsagaan bolson bailaa. **3** Haragtun. Mosye, Yelia nar Tuuntei yariltsaj baigaa ni tedend uzegdev. **4** Pyetr Yesust — Ezen, end baigaa maani bidend sain bolloo. Herev Tanyghusvel end gurban tsatsar barij ogiye. Negiig ni Tand, negiig ni Mosyed, negiig ni Yeliad zoriulya gev. **5** Tiin yarij baital haragtun, gerelt uul tedniig burhen avahad uulnees — Ene bol Minii hairt Huu mon. Tuund Minii taalal orshdog. Tuuniig sonsogtun geh duu garav. **6** Shavi nar uuniig sonsood nuureeree unaj, ihed aiv. **7** Yesus irj tedend gar hurch — Bos, buu ai gelee. **8** Ted tolgoigoo orgon harahad, Yesusees oor heniig ch olj harsangui. **9** Ted uulaas buuj yavahad Yesus tedend — Hunii Huug uhegsdees amital ene uzegdliig hend ch buu hel gej tushaav. **10** Shavi nar ni Tuunees — Tegvel yaagaad huuliin bagsh nar Yeliag ehend

ireh yostoi gedeg yum be? gej asuuhad, **11** ter hariud ni — Yelia uneheer irj, butdiig sergeeh bolno. **12** Harin Bi ta nart heliye. Yelia hediinee irsen. Ted tuuniig taniagui bogood hussen buhnee tuund hiisen. Tuunchlen Hunii Huu tednii gart zovoh bolno gej aiddav. **13** Tegehed I baptism hurteegch Iohany tuhai Ter yarisnyg shavi nar ni oilgojee. **14** Tedniig hursan olon uruu ireh uyed negen hun Tuuniig toson ochood omno ni sohron, — **15** Ezen, minii huug orshoogooch. Huu maani soliotoi. Ter ih ovchtei baina. Gal usand bainga unaj oichdog yum. **16** Bi tuuniig Tany shavi nar deer avchirsand ted edgeej chadsangui gev. **17** Yesus — Itgelgui, tersluu uyeiinhen. Hedii boltol bi ta nartai baih yum be? Hedii boltol ta naryg tesverleh yum be? Tuuniig Nad uruu avaad ir geed, **18** Yesus tuuniig zemlesend, chotgor tuunees garch, huu ter mochoos ehlen edgerev. **19** Tegtel shavi nar ni Yesus uruu huvichlan irj, — Bid yaagaad tuuniig hoon gargaj chadsangui ve? gej asuusand, **20** Yesus — Itgel chini baga uchraas. Uneneer Bi ta nart heliye. Herev gichiin ur todiihon itgel ta nart baival, ene uuland "Endees tiishee nuu" gej helbel ter ni nuune. Ta nart bolomjgui yum gej baihgui bolno. **21** Gevch ene torliin chotgor ni matsag barilt, zalbirlaar I gardag hemeen aildav. **22** Tedniig Galild tsugtaa baihad ni Yesus tedend — Hunii Huu humuusiin gart tushaagdah bolno. **23** Ted Tuuniig alah bogood Ter gurav dahi odroo amilna gehed ted ihed gashuudlaa. **24** Tedniig Kapyernaumd irehed ni hoyor drahmyn tatvar huraagch nar Pyetr deer ireed — Tanai bagsh chini hoyor drahmyn tatvaraa toldoggui yum uu? gesend, **25** Ter — Toldog gev. Tegeed Pyetriig gert orohod Yesus turuulen tuund — Simon oo, chi yuu gej boddog ve? Gazryn haad henees gaali, esvel alban tatvaryg avdag ve? Oorsdiin hovguudees uu, esvel gadny humuusees uu? gehed **26** ter — Gadny humuusees gej hariulahad Yesus — Tegvel hovguud ni cholologdson baih ni. **27** Gevch bid tedniig gomdoohguin tuld chi tengis uruu yavj, degee haya. Ehnii barisan zagasny amyg neej uzvel dorvon drahmyn neg zoosyg olno. Tuuniig avch Minii omnoos bolon ooriinhoo omnoos tedend avaachij og gej aildjee.

18:1 Ter uyed shavi nar ni Yesus uruu irj, — Tengeriin haanchlald hen hamgiin aguu ni baih ve? gej asuujee. **2** Ter negen huuhtiig Oor uruugaa duudaad, tednii dund zogsooj aildsan ni — **3** Uneneer Bi ta nart heliye. Ta nar oorchlogdoj, huuhtuudtei adil bolohgui bol, tengeriin haanchlald orohgui. **4** Iimees hen ooriigoo ene huuhed adil daruu bolgono, ter ni tengeriin haanchlald hamgiin aguu ni bolno. **5** Minii nereer iim huuhtiig huleen avsan hen bolovch Namaig huleen avsan hereg. **6** Harin hen Nadad itgegch edgeer bagachuudaas negiig ni budruulne, tuunii huvid huzuundee teermiin hund chuluu zuugeed tengisiin gund jivsen ni deer. **7** Budruuleh saadnuudynhaa ulmaas yertonts zolgui yee! Yuu gevel budruuleh saad ireh ni zailshgui bogood harin budruulliig guitselduulegch ter hun zolgui yee! **8** Herev gar chini, esvel hol chini chamaig budruulbel, tas tsavchinhaya. Hoyor gartaigaa, esvel hoyor holteigoo monhiin gald hayagdsanaas gargui, esvel holguigeer amind oroh ni chamd deer. **9** Herev nud chini chamaig budruulbel, uhaj haya. Hoyor nudteigeer galt tamd hayagdsanaas neg nudtei amind oroh ni chamd deer. **10** Ta nar edgeer bagachuudyn negiig ni ch buu basamjil. Bi ta nart heliye. Tenger deh tednii tenger elch nar ni tengert baigaa Minii Etsegiin nuuriig bainga hardag yum. **11** Uchir ni Hunii Huu addagdsanyg avrahaar irsen yum **12** Ta nar yuu gej bodoj baina ve? Herev hen negen hun zuun honitoi baital, tednees neg ni toorvol, ter yeren yeson honio uuland orhichihood toorson negiig haihaar yavahgui gej uu? **13** Uneneer Bi ta nart heliye. Herev ter olchihvol, tooroogui yeren yeson honinoosoo iluugeer tuund bayarlah bolno. **14** Tiimd edgeer bagachuudaas hen neg ni ersdeh ni tengert baigaa Etsegiin tani husel bish yum. **15** Herev ah duu chini nugel uildvel, yavj tuuntei gantsaarchlan uulzan zemle. Herev ter chamaig sonsvol, chi ah duugee olj avsan hereg. **16** Harin ter ul sonsvol, oorteigoo hamt neg yumuu hoyor ah duugee daguul. Tegvel hoyor buyuu gurban gerchiin amaar hereg ni buren notlogdoh bolno. **17** Herev ter tedniig sonsohoos tatgalzval, chuulgand hel. Herev chuulganyg hurtel sonsohoos tatgalzval, ter chinii huvid hari undesten bolood tatvar huraagch met baig. **18** Uneneer Bi ta nart heliye. Tanar gazar deer yuug holbono, ter ni tengert holbogdoh bogood gazar deer yuug tailna, ter ni tengert mon tailagdah bolno. **19** Bi ta nart dahin

heliye. Herev ta naraas hoyor chini yamar negen zuiliig guih talaar gazar deer sanaa niilbel, tenger deh Minii Etseg uuniig ni tednii toloo biyeluuleh bolno. **20** Uchir ni hoyor buyuu gurvan hun Minii nereer haana tsuglana, tend Bi tednii dund baina gej aildav. **21** Daraa ni Pyetr irj Tuund — Ezen, ah duu maani minii esreg nugel uildehed bi heden udaa tuuniig uuchlah ve? Doloon udaa yuu? gehed ni **22** Yesus aildsan ni — Bi chamd doloon udaa gej helehgui. Harin dal dahin doloon udaa gej heliye. **23** Iimees tengeriin haanchlalyg booluudtaigaa tootsoo hiihiig hussen negen haantai zuirlej bolno. **24** Ter tootsoo hij ehleh uyed arvan myangan talantyn ortei negiig ni tuun uruu avaachiv. **25** Harin tuund oroo toloh yum baihgui tul ezen ni tuuniig ehner, huuhduudiinh ni hamt hamag yumtai ni hudaldaad oriig ni baragduulahyг tushaajee. **26** Bool ni sohron unaj, sunan morgood tuunees "Namaig tevchin hultsene uu. Bi tand bugdiig butsaaj tolno" gej guihad **27** terhuu boolyn ezen ni tuuniig ihed orovdood sullaj, oriig ni heltruuljee. **28** Harin onooh bool gadagsh garaad, oort ni zuun dyenaryn ortei baisan ooriinhoo and nohor boloh negen boolyg olj haraad, barin avch hooloig ni shahaj, "Oroo tol" gev. **29** Harin and nohor ni boloh ter bool sohron unaj, tuunees guin "Namaig tevchin hultseech. Chamd butsaaj tolno" gej heljee. **30** Ter uuniig huseegui uchraas yavj, tuuniig or shiree butsaaj toltol ni shorond horiulav. **31** Tuunii busad naiz booluud ni bolson yavdlyg haraad ihed gunij, ezen deeree ochij bolson bugdiig ni medegdjee. **32** Tegtel ezen ni nogooh boolyg duudaad, tuund "Buzar muu bool oo, chi nadaas guisan tul bi buh oriig chini heltruulsen. **33** Bi chamaig orshoosnii adil chi bas and nohor chini boloh ter boolyg orshooh yostoi baisan bus uu?" geed, **34** ihed hilegnen uurlaj, or shiree bugdiig butsaan toloh hurtel ni tuuniig zandalchind tushaajee. **35** Tuunchlen herev ta naryn neg bur chini ah duugee zurh setgeleesee uuchlahgui bol Minii tengerleg Etseg ch ta nart mon tegj handah bolno gelee.

Matai 19

19:1 Yesus edgeer ugee aildsanyhaa daraa, Galilaas yavj, Iordany terteeh Iudyein nutagt irev. **2** Ui olon humuus Tuuniig dagahad tend Ter tedniig

edgeejee. **3** Tuun deer heseg farisaichuud ireed, Tuuniig sorij, — Yamar neg shaltgaanaar ehneresees salah ni huuliin daguu mon uu? gejj asuuhad **4** Ter hariud ni — Buteegch anhnaasaa tedniig er, emeer ni buteesniig ta nar unshaagui gejj uu? geed — **5** Tiimees er hun etseg ehee orhin ehnereteigee niilj, hoyoulaa neg biye mahbod boldog. **6** Tiimd ted tsaashid hoyor bus, harin neg biye mahbod yum. Iimees Burhany hamtad ni niiluulsniig hen ch buu salgag gejj aildav. **7** Getel ted Tuund — Tegvel Mosye yaagaad ehnertee salalgy gerchilsen bichig ogood, tuuniig yavuulahygg tushaasan yum be? gehed, **8** Ter tedend — Yaagaad gevel ta naryn zurh hatuu tul Mosye ehneresees salahygg ta nart zovshoorson yum. Gevch anhnaasaa iim baigaagui. **9** Bi ta nart heliye. Hen sadar samuunaas oor shaltgaanaar ehneresees salj, oor emegteitei gerlene, ter ni zavhairsan bolno gev. **10** Shavi nar ni Tuund — Herev nohor ehneriin haritsaa iim baival, gerlehgui baisan ni deer yum gehed **11** harin Yesus tedend — Ingejj helehiig buh hun huleen zovshoorch chadahgui, harin ene ni ogoqdson humuus l chadna. **12** Uchir ni ehiinhee hevliigees torohdoo taigan torson hun baidag. Humuusiin taigan bolgoston taigan humuus ch baidag. Mon tengeriin haanchlalyn toloo oorsdiigoo taigan bolgoston taigan ch baidag yum. Uuniig huleej avah chadvartai neg ni huleen avag gejj aildav. **13** Yesusiin garygg ni taviulj, tednii toloo zalbiruulahyn tuld humuus Tuun deer huuhduudiig avchirsand shavi nar tedniig zemlejee. **14** Harin Yesus — Huuhduudiig zovshoor, Nad uruu irehiig buu boliul. Uchir ni tengeriin haanchlal bol ednii adil humuusiinh yum geed, **15** tednii deer garaa tavisny daraa tendees yavav. **16** Uzegettun, negen hun Tuun uruu ireed, — Bagsh aa, monh amiig olohyn tul bi yamar sain yum hiih yostoi ve? gejj asuuhad, **17** Yesus — Chi Nadaas yuund sain ni yuu boloh tuhai asuuna ve? Sain ni zovhon Gants baidag. Herev chi amitai bolohygg husejj baigaa bol tushaaluudygg sahi gev. **18** Ter Tuund — Aliig ni? gehed Yesus — Chi hun buu al. Chi buu zavhair. Chi buu hulgail. Chi buu hudal gerchil. **19** Etseg ehee hundel. Chi horshoo ooriin adil hairla gejee. **20** Onooh zaluu er Tuund — Ene buhniig bi sahisn. Nadad oor yuu dutagdaj baina ve? gehed, **21** Yesus — Herev chi togs baihygg husejj baival, yavj ed horongoo zarj yaduust og. Tegvel chi tengert erdenestei bolno. Tegeed irj, Namaig daga gelee. **22** Ter zaluu ene

zaavryg sonsood, gunigtaigaar holdon yavlaa. Uchir ni ter mash ih horongotei negen baijee. **23** Yesus shavi nartaa — Uneneer Bi ta nart heliye. Bayan hun tengeriin haanchlald oroh ni nen berh aj. **24** Bi ta nart dahin heliye. Bayan hun Burhany haanchlald orohoos temee zuunii suvegcheer nevtreh ni iluu hyalbar gev. **25** Shavi nar ni uuniig sonsood ihed gaihan — Tegvel hen avragdaj chadah ve? getsgeehed **26** Yesus tedniig haraad, — Ene ni humuust bolomjgui, harin Burhand buh yum bolomjtoi gej aildav. **27** Tegtel Pyetr Tuund — Haraach, bid buh zuilsiig orhiod Tanyg dagasan. Tegvel bidend yuu baih ve? gehed **28** Yesus aildsan ni — Uneneer Bi ta nart heliye. Hunii Huu Ooriin sur javhlant sentiindee zalrah uyed Namaig dagasan ta nar ch mon arvan hoyor Izrailiin arvan hoyor ovgiig shuu, arvan hoyor sentii deer zalrah bolno. **29** Minii neriin toloo ooriin ger ornoo, ah duusee, egch duusee, esvel etseg ehee, huuuhood, esvel edlen gazraa orhison hun bur zuu dahin ihiig hurteh bogood monh amiig ovloh bolno. **30** Harin ehend baigaa olon hun suulchiinh, suulchiinh ni ehniih baih bolno.

Matai 20

20:1 Tengeriin haanchlald ni usan uzmiin talbaidaa ajilluulah humuusiig holslohoor ogloo ert garsan gazryn ezentei tostei yum. **2** Ter tedend odriin neg dyenar ogohoor ajilchidtai tohiroltson, tedniig usan uzmiin tarialan uruugaa ilgeev. **3** Guravdugaar tsagiin orchim ter gadagsh garch, zah deer ajilgui zogsoj bui oor humuusiig haraad, **4** tedend "Ta nar bas usan uzmiin tarialan uruu yav. Bi ta nart shudargaar tolno" gesend ted yavjee. **5** Zurgadugaarbolon yesdugeer tsagiin orchim ter dahin gadagsh garch, tuunchlen humuusiig yavuulav. **6** Arvan negdugeer tsagiin orchim ter gadagsh garch, zogsoj bui oor humuusiig olj, tednees "Ta nar chini yuund end buhel odriin tursh ajilgui demii zogsono ve?" gej asuusand **7** ted "Bidniig hen ch holsolsongui" gev. Tegehed ni ter "Ta nar bas usan uzmiin tarialan uruu yav" gelee. **8** Oroï bolohod usan uzmiin tarialangiin ezen daamaldaa "Ajilchdyg duudaj, etssiin bulgees ehnihiig hurtel holsiig ni tol" gejee. **9** Arvan negdugeer tsagiin uyed holslogdson ni bugd neg neg

dyenaraa hurtev. **10** Ehend irsen humuus oorsdiigoo iluu ihiig avna baih hemeen bodson avch mon adil neg neg dyenar avchee. **11** Ted holsoo avaad gazryn ezend durguitsen, gomdolloj, **12** "Ene suulchiin humuus ordoo neg l tsag ajillasan shuu dee. Ajlyn hundiig uurch, odriin haluund ajillasan bidniig tedentei adil unellee" gejee. **13** Gevch ezen tednii negend "And mini, bi chamd yamar ch buruu yum hiigeegui. Chi neg dyenaraar ajillana gej nadtai tohirson bish uu? **14** Ooriinhoo holsiig avaad, zamaaraa yavj uz. Harin bi ene suulchiin hund chamd ogsontei adil holsiig ogohiig husej baina. **15** Bi ooriinhoo yumyg husseneeree zarah ni minii huvid yos bus yum gej uu? Esvel ogoomor zangaas mini bolj nudend chini ataarhal hurav uu?" gejee. **16** Tiimees suulchiinhni ehniih bolj, ehniih ni suulchiinh baih bolno gej aildav. **17** Yesus Iyerusalim uruu ogson yavah gej baihdad arvan hoyor shavia dergedee avaad zamdaa tedend — **18** Haragtun, bid Iyerusalimyg zorin yavj baina. Hunii Huu ahlak tahilch nar, huuliin bagsh naryn gart tushaagdah bogood ted Tuuniig alahaar yallaj, **19** hari undestend tushaaj, ted naraar doromjluulj, tashuurduulj, tsovdluulna, Gurav dahi odroo Ter amilah bolno gelee. **20** Tegtel Zyebyedyeyen hovguudiin eh hovguudiinhee hamt Tuun deer ireed omno ni morgoj, Tuund huselt taviv. **21** Yesus tuund — Ta yuu husee ve? gehed ter — Ta Ooriinhoo haanchlald hoyor huugiin mini negiig ni Ooriinhoo baruun tald, nogoog ni zuun taldaa suu gej tushaagaach gev. **22** Harin Yesus — Ta nar yuu guij baigaagaa medehgui baina. Minii uuh ayaganaas ta nar uuj chadah uu? gesend ted — Chadna getsgeev. **23** Ter tedend — Ta nar Minii ayaganaas uuna. Harin Minii baruun, zuun tald suuhyg chini Bi shiidehgui. Harin ene bol Minii Etsegiin beltgesen humuusiinh yum gej heljee. **24** Uuniig sonsood arav ni ah duu hoyort zevuutsev. **25** Harin Yesus tedniig Oortoo duudaad, — Hari undestnii zahiragchid tedniig noyorhdog bogood ihes deedes ni tedniig zahirah erh medel edeldgiig ta nar medne. **26** Ta nar tegj bolohgui. Harin ta naryn dund hen chini aguu negen bolohyg husne, ter ni ta naryn zarts bolog. **27** Ta naryn dund hen chini terguund baihyg husne, ter ni ta naryn bool bolog. **28** Uunchlen Hunii Huu uilchluulehiin tuld bus, harin uilchlehiin tuld irsen bogood amia olny toloo zolios bolgon ogohoor irsen bilee gev. **29** Tedniig Iyerihogoos garch yavahad asar olon humuus

Tuuniig dagaj bailaa. **30** Uzegtun. Zamyn hajuud suugaa hoyor sohor Yesusiig dergeduur ni ongorohiig sonsood, — Davidyn Huu, Ezen mini ee, bidniigee orshoogooch gej hashhiraaldav. **31** Olon tumen tedniig duugui bai hemeen zandarsan bolovch ted ulam changaar — Davidyn Huu, Ezen mini ee, bidniigee orshoogooch gej hashhirav. **32** Yesus zogsoj tedniig duudaad, — Oorsdiinhoo toloo Nadaar yuu hiilgehiig husne ve? gehed, **33** ted — Ezen, nud maani neegdehiig bid husej baina gev. **34** Yesus tedniig ihed orovdoj, nudend ni gar hurehed ter darui ted haraa orj Tuuniig dagalaa.

Matai 21

21:1 Ted Iyerusalimd oirton irj, Chidun uulynd bel deh Byetfagt ochood, Yesus hoyor shavia ilgeehdee, **2** tedend — Esreg tald chini baigaa tosgon uruu yav. Ter darui ta nar negen uyaatai iljgiig dudrantaigaa baigaag olno. Tedniig tailaad, Nad uruu avchir. **3** Herev hen negen hun ta nart yum helbel, "Ed Ezend heregtei" gej heleerei. Tegvelter hun tedniig darui yavuulna gej aildjee. **4** Ene ni esh uzuulegcheer heluulsen ni biyelegdehiin tul boloi. Yuu gevel **5** «Siony ohind hel. "Haragtun, chinii Haan cham uruu irj yavna. Iljig bolon dudrang unaj, egel daruuhnaar irne"» gesen yum. **6** Tegeed shavi nar yavj Yesusiin zahisan yosoor guitsetgej, **7** iljgiig dudrantai ni avchrahad ted deer ni deeluudee tohotsgooloo. Yesus iljgiig unav. **8** Tsuglasan humuusiin ihenh ni deel huvtssaa zam deer devsehed, zarim ni modnoos mochir ogton zam deer tavij bailaa. **9** Tuunii omno hoino ni yavj bui hursan olon — Davidyn Huud Hosanna! Ezenii nereer Iregch ni yerooltei yee! Hamgiin deeded Hosanna! gej hashhiraaldaj bailaa. **10** Tuuniig Iyerusalimd orohod buh hotynhon uimeldej, — Ene hen bilee? getsgeev. **11** Olon tumen — Ene chini Galilyn Nazaraas irsen esh uzuulegch Yesus baigaa yum gej baiv. **12** Yesus sumd orj ireed hudaldaachdyg bolon hudaldan avagsdyg bugdiig ni hoon gargaj, zoos soligchdyn shiree, tagtaa hudaldagsdyn sandlyg homorch orhiod, **13** tedend — "Minii ger bol zalbirlyn ger gej nerlegdeh bolno" gej bichigdsen baidag. Getel ta nar uuniig deeremchdiin uur bolgojbaina gev. **14** Sumd

baihad ni Tuun uruu sohor, dogolon humuus irehed Ter tedniig edgeejee.

15 Harin ahlah tahilch nar, huuliin bagsh nar Tuunii uildsen gaihamshigt zuilsiig bolon sum dotor — Davidyn Huud Hosanna! gej hashhiraaldah huuhduudiig haraad ihed durguitsen **16** Tuund — Ta ednii yuu helj buig sonsoj baina uu? gehed Yesus — Tiim ee, "Nyalh, hohuul huuhduudiin amnaas magtaalyg Ta Ooriinhoo toloo beltsen" gesniig ta nar ogt unshaagui yum uu? gev. **17** Tegeed tedniig orhin hotoos garch, Byetand ireed tendee honoglov. **18** Ogloo hot uruu butsaahdaa Ter olsson ajee. **19** Tegeed zamyn hajjuudah gants injriin modyg haraad ochtol navchnaas oor yuu ch olsongui. Yesus ter modond — Chamd ur jims hezee ch buu urgag gehed ter darui injriin mod huvhairchee. **20** Shavi nar ni uuniig haraad mel gaihaj — Ene injriin mod yaaj iim hurdan huvhairav? getsgeev. **21** Yesus hariud ni — Uneneer Bi ta nart heliye. Herev ta nart itgel baigaad ergelzehgui bol zovhon ene injriin modond tohioldsonyg uildeh baitugai ene uuland ch hurtel "Deesh orgogdoj tengist hayagd" gej helsen ch ene ni biyeleh bolno. **22** Ta nar itgelteigeer zalbiran guisan buh zuilsee huleen avah bolno gej aildav. **23** Tuuniig sumd orood surgaal zaaj baihad ni ahlah tahilch nar ba olon tumnii ahlagchid Tuun uruu irj, — Ta yamar erh medleer edgeeriig uildene ve? Hen Tand ene erh medliig ogov? gej asuuhad **24** Yesus tedend — Bi ta naraas bas neg zuiliig asuuya. Herev Nadad hariulbal, Bi ch gesen yamar erh medleer edgeeriig uilddegee ta nart heliye. **25** Iohany baptism haanaas ehte baijan be? Tengerees uu, esvel humuusees uu? gehed ted oor hoorondoo heleltsej — Herev bid "Tengerees" gechihvel, Ter bidend "Tegvel ta nar yaagaad tuund itgeegui yum be?" gene dee. **26** Herev "Humuusees" gevel, ene hursan olon tumnees bid aij baina. Uchir ni ted bugdeeree Iohanyg esh uzuulegch gej uzdeg shuudee Geed, **27** Tuund — Bid medehgui gej hariulahad ni Yesus ch mon tedend helsen ni — Bi ch gesen yamar erh medleer edgeeriig uilddegee ta nart helehgui. **28** Harin ta nar yuu gej bodoj baina? Negen hun hoyor huutei baijee. Ter uugan huu uruugaa ochij "Huu mini, onoodor yavj, usan uzmiin tarialan deer ajilla" gesend, **29** huu ni "Za" gesen atlaa yavsangui. **30** Monooh hun udaah huudee mon tegj helehed, huu ni "Ugui" gejee. Gevch daraa ni gemshij, ajillahaar yavav. **31** Ter hoyoryn ali ni

etsgiinhee husliig biyeluulsen be? gehed, ted — Suulchiinh ni gev. Yesus tedend handan — Uneneer Bi ta nart heliye. Tatvar huraagchid bolood yanhnuud ta naraas turuund Burhany haanchlald oroh bolno. **32** Uchir ni Iohan zovt baidlyn zamaar ta nar uruu irsend ta nar tuund itgeegui. Harin tatvar huraagchid bolood yanhnuud tuund itgesen yum. Ta nar uuniig uzeheede gemshsengui, daraa ni ch tuund itgesengui. **33** Oor surgaalt zuirleliig sonsotsgoo. Negen gazryn ezen usan uzmiin mod tarialj, tuuniigee toiruulan hashaa barij, dars shahagch savyg suulgah nuh uhaj, tsamhag bosgojee. Tegeed uuniigee tarialanchdad turesleed, ayand yavj gene. **34** Urgats huraah tsag bolohod ezen usan uzem avchruulahaar booluudaa usan uzmiin tarialanchid uruu ilgeejee. **35** Usan uzmiin tarialanchid booluudyg ni bariad negiig ni zodoj, nogoog ni alj, gurav dahiig ni chuluugaar tsohiv. **36** Ezen urid yavuulsnaas ch olon toony booluudyg dahin ilgeesend ted mon l adil handjee. **37** Gevch daraa ni ter "Ted minii huug hundelne" geed huugee ilgeev. **38** Harin tarialanchid huug haraad, oor hoorondoo "Ene chini ov zalgamjlagch baina. Iregtun, tuuniig alj, oviig ni bulaatsgaaya" gejee. **39** Tegeed ted tuuniig bariad usan uzmiin tarialangiin gadna gargaj hayaad, tuuniig alav. **40** Tegvel usan uzmiin tarialangiin ezen hurch ireed, tedgeer tarialanchdyg yaah ve? gesend, «ted — Ter ezen tedgeer muu humuusiig muugaar togsgoj, tuund hugatsaand ni usan uzmiig tushaajogoh oor tarialanchdad usan uzmiin tarialangaa tureselne gev. **42** Yesus tedend — "Barilgachdyn golson Chuluu bulangiin tulguur Chuluu boljee. Ene ni Ezenees irsen bogood Bidnii nudend gaihaltai" gesniig ta nar Sudraas ogt unshaagui yuu? **43** Iimees Bi ta nart heliye. Burhany haanchlalyg ta naraas avch, tuunii ur jimsiig ni urguulah undestend ogoh bolno. **44** Hen ene chuluun deer unana, ter hun heden heseg hemhreh bogood henii deer ene chuluu unana, ter ni huniig shoroo met butargana gej aiddav. **45** Farisaichuud ba ahlah tahilch nar Tuunii surgaalt zuirleluudiig sonsood, Ter oorsdiinh ni tuhai yarisnyg oilgov. **46** Ted Tuuniig barihyg sanaarhsan avch, olon tumnees aij bailaa. Uchir ni humuus Tuuniig esh uzuulegch gej uzdeg baiv.

22:1 Yesus tedend surgaalt zuirleleer dahin aildsan ni — **2** Tengeriin haanchlalyg huuginhee hurimyn nairyg hiisen haantai zuirlej bolno. **3** Haan hurimand urigdsan humuusiig duuduulahaar booluudaa ilgeesen bolovch, ted irehiig hussengui. **4** Ter dahin "Urigdsan humuust «Zoogiig beldlee. Uher bolon bordson malaa gargaj bugdiig bazaaj beldlee. Hurimand morilon ir» geij hel" geed oor booluudaa ilgeev. **5** Getel ted ul toomsorlon oorsdiinhoo moroor yavj, neg ni tarian talbai uruugaa, nogoo niajil uruutaa yavav. **6** Busad ni haany booluudyg barin avch, doromjlon gutaagaad aljee. **7** Haan uurlaad, tserguudee ilgeen tedgeer aluurchdyg honoogood, hotyg ni galdan shataav. **8** Tegeed ter booluudaa "Hurim belen bolloo. Harin urigdagsan humuus maani zohisgui humuus baijee. **9** Tiimees ta nar gol gudamjaar yavj, taaraldsan bolgonoo hurimand morilon irehiig uri" gehed **10** tedgeer booluud gudamjind garch taaraldsan sain, muu humuusiig bugdiig tsugluulav. Hurimyn tanhim zoogiin zochdoor duurchee. **11** Harin haan zoogiin zochdyg harahaar orj ireed hurimyn huvtsas omsoogui negen huniig haraad, **12** tuund "And mini, chi hurimyn huvtsasguigeer herhen end orj irev?" gehed ter ug duugui baiv. **13** Tegtel haan zarts nartaa "Tuunii gar, holiig huleed gadnah haranhuid haya. Tend ter uilj, shudee havirah bolno" geij heljee. **14** Uchir ni duudagdsan ni olon hedii ch songogdson ni tsoohon geij yariv. **15** Tegeed farisaichuud yavj, Yesusiig helsen ugend ni yaaj unagaahaa hamtdaa zovloldov. **16** Ted oorsdiin shavi naryg hyerodynrontoi hamt Tuun uruu ilgeej, ingej asuulgalaa. — Bagsh aa, bid Tany unench hiigeed Burhany zamyg uneneer zaadgiig tani, heniig ch yalgavarladaggui tul hend ch tal zasdagguig tani medne. **17** Tiimees Ta yuu bodoj baigaagaa bidend heleech? Bid Tsyezariit alban tatvar ogoh nihuulid niitseh uu, esvel ugui yuu? gehed **18** Yesus tednii horon sanaag medeed, — Hoyor nuurt humuus ee, ta nar yuund Namaig sorino ve? **19** Nadad tatvart ogdog zoosyg uzuuleedeh gev. Ted Tuund neg dyenar ogsond, **20** Ter — Ene heni durs, bichees ve? geij asuuv. **21** Ted Tuund — Tsyezariinh gehed Yesus — Tegvel Tsyezariin yumyg Tsyezariit, Burhany yumyg Burhand oggelee. **22** Uuniig sonsood ted mel gaihaj Tuuniig orhin odloo. **23** Ter odor (amilalt geij baihgui

hemeedeg) sadukaichuud Tuun deer irj, Tuunees asuusan ni — **24** Bagsh aa, Mosye "Herev er hun ni ur huuhedgui uhvel, tuunii duu ehnertei ni gerlej ahynhaa ur udmyg zalguulah yostoi" gej helsen. **25** Bidentei hamt ah duu doloon hun baisan yum. Uugan ni ehner avch, ur udmaa uldeelgui uhehed duu ni ehnertei ni gerlev. **26** Hoyor dahi, gurav dahias avahuulan doloo dahi ni hurtel iinhuu uhev. **27** Buhnii etsest monooh emegtei ch uhev. **28** Iimees amilalt deer monooh emegtei ter doloogiin heniin ni ehner boloh ve? Bugd l tuuntei gerlesen shuu dee gehed, **29** Yesus hariud ni tedend — Ta nar Sudryg ch, Burhany huchiig ch medehguigees bolj tooroldoj baina. **30** Amilalt deer ted gerleh ch ugui, nohort ch garahgui, harin tenger deh tenger elch nartai adil boloh yum. **31** Harin uhegsdiin amilaltyn tuhaid Burhanaas ta nart **32** "Bi bol Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan, Iakovyn Burhan" hemeen aildsanyg ta nar unshaagui hereg uu? Ter bol uhegsdiinh bus, harin amidyn Burhan gej helev. **33** Uuniig sonsood olon tumen Tuunii surgaald gaihaj bailaa. **34** Harin Yesus sadukaichuudyg duugui bolgosnyg farisaichuud sonsood tsuglav. **35** Tednii neg boloh huulich Tuuniig sorij — **36** Bagsh aa, Huuli dahi aguu tushaal ni ali ve? gej asuuv. **37** Ter tuund — "Chi buh zurh, buh setgel, buh oyuun uhaanaaraa ooriin Burhan Ezenee hairla". **38** Ene bol aguu ni bogood hamgiin chuhal tushaal mon. **39** Udaahi ni "Chi horshoo ooriin adil hairla" gesentei adil yum. **40** Ene hoyor tushaal deer buh Huuli bolood Esh uzuulegchid tulguurladag yum gelee. **41** Farisaichuudyg tsuglah zuur Yesus tednees — **42** Ta nar Hristiin tuhai yuu gej boddog ve? Ter heniin huu ve? gej asuuhad ted — Davidynh getsgeev. **43** ter tedend — Tegvel yaagaad David Sunseer Tuuniig "Ezen" gej duudaad, **44** "Ezen, minii Ezend «Bi Chini daisnuudyg hol dor chini tavih hurtel Minii baruun gart zalragtun» gesen" yum be? **45** Herev David Tuuniig "Ezen" hemeen duuddag bol Ter yaaj tuunii huu baih bilee? gej aiddav. **46** Hen ch hariud ni Tuund ug helj chadaagui bogood ter odroos hoish neg ch hun Tuunees yum asuuhyg zurhelsengui.

23:1 Tegeed Yesus tsuglasan olon tumend bolood shavi nartaa aildsan ni — **2** Huuliin bagsh nar, farisaichuud Mosyegiin suudald suujee. **3** Tiimees tednii helsen bolgonyg ta nar uild, sahi. Harin tednii uil hergiin daguu buu uild. Uchir ni ted yaridag ch, tuuniigee uilddeggui. **4** Ted hund achaanuud baglaj humuusiin moron deer tavidag atlaa oorsdoo ter achaand huruugaa ch hurgehiig husdeggui. **5** Harin ted hamag uilsee humuust haruulahyn tudd hiideg bogood ted magnain ba garyn sahiusaa orgosgoj, unjlagaa urtasgadag. **6** Ted nair naadmyn terguun egneend, sinagoguudad terguun suudald suuh, **7** zah zeel deer hundluulen mendluuleh, "Bagsh aa" gej humuuseer duuduulah durtai aj. **8** Harin ta nar "Bagsh aa" gej bitgii duuduul. Ta naryn Bagsh Gants bogood ta nar butd ahan duus bilee. **9** Gazar deer hen negniig etsgee bolgoj bitgii duud. Uchir ni ta naryn Etseg Gants bogood Ter tengert bui. **10** Ta nar udirdagchid gej bitgii duuduul. Ta naryn Udirdagch Gants bogood Ter ni Hrist yum. **11** Harin ta naryn dundah hamgiin aguu ni zarts bolog. **12** Ooriigoo orgomjlogch ni dord bolgogdoh bogood ooriigoo dord bolgogch ni orgomjlogdoh bolno. **13** Gevch hoyor nuurt huuliin bagsh nar bolon farisaichuud ta nar zolgui yee! Yuu gevel ta nar humuusees tengeriin haanchlalyg haadag. Ta nar oorsdoo ordog ch ugui, oroh humuusiig ch oruuldaggui baina. **14** Hoyor nuurt huuliin bagsh nar, farisaichuud ta nar zolgui yee! Yuu gevel, ta nar belevsen emegteichuudiin geriig tsolmodog atlaa udaan zalbirah dur uzuuldeg tul ta nar iluu hund shiitgel huleene. **15** Hoyor nuurt huuliin bagsh nar, farisaichuud ta nar zolgui yee! Yuu gevel, ta nar gants huniig ch gesen susegtnee bolgohyn tuld tengis gazargui hondlon guld yavdag. Tuuniig susegten bolohod ta nar tuuniig oorsdoosoo hoyor dahin dor tamyn huu bolgodog ajee. **16** Sohor gazarchid aa, ta nar zolgui yee! Ta nar "Hen sumeer tangaraglana, ter ni yuu ch bish. Harin sumiin altaar tangaraglagch tuund uureg onogddog" gedeg. **17** Munhag, sohor humuus ee, ali ni iluu chuhal ve? Alt uu, esvel altyg ariusgadag sum uu? **18** "Hen tahilyn shireegeer tangaraglana, ter ni yuu ch bish. Harin deerh orgoloor ni tangaraglagch tuund uureg onogddog" gedeg. **19** Sohor humuus ee, ali ni iluu chuhal ve? Orgol uu, esvel orgoliig ariusgadag tahilyn shiree yuu? **20** Iimees tahilyn shireegeer tangaraglagch ni tahilyn shireegeer bolon deer ni

baigaa buhneer tangaragljaj baigaa yum. **21** Sumeer tangaraglagch ni sumeer bolon tuun dotor orshdog Tuugeer tangaragljaj baigaa yum. **22** Tengereer tangaraglagch ni Burhany sentiigeer bolon deer ni zalragch Tuugeer tangaragljaj bui. **23** Hoyor nuurt huuliin bagsh nar, farisaichuud ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar gaa, gonid, ziraany aravny negiig ogdog atlaa huuliin chuhal nohtsluud boloh shudarga yos, orshool, itgeltei baidlyg orhigduuldag. Chuhamdaa busdyg ni ch orhilgui, edgeeriig biyeluuleh yostoi baisan. **24** Shumuulyg shuugeed temeeg zalgichihdag sohor gazarchid aa! **25** Hoyor nuurt huuliin bagsh nar, farisaichuud ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar ayaga tavagnyhaa gadna talyg ni tseverledeg hedii ch dotor ni deerem, huviin sonirhol duuren aj. **26** Sohor farisai ta ehleed ayaga, savnyhaa dotor talyg tseverle. Tegvel gadnah ni ch mon tseverhen bolno. **27** Hoyor nuurt huuliin bagsh nar, farisaichuud ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar bol tsagaanaar budsan bulshnuud shig gadnaa goyo saihaan haragddag hedii ch dotroo uhegsdiin yas bolood buzar buhneer duuren aj. **28** Ta nar ch gesen humuusiin omno gadnaa zovt humuus met haragdavch, dotroo hoyor nuurt zan bolon huuli bus yavdlaar duuren aj. **29** Hoyor nuurt huuliin bagsh nar, farisaichuud ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar esh uzuulegchdiin bunhang barij, zovt humuusiin hoshoochimdeg. **30** Tegeed "Herev bid etseg ovgodiihoo uyed amidarch baisan bol esh uzuulegchdiin tsusyng ursgahad tednii hamsaatan bolohgui l baisan" gedeg. **31** Tegsneeree ta nar oorsdiigoo esh uzuulegchdiin amiig burelgesen humuusiin hovguud gedgee gerchildeg. **32** Ta nar ovog etsguudiinhee gemiin hemjeeg duurge. **33** Mogoinuud aa, hort mogoin udam aa, tamyn shiitgelees ta nar yaaj zugtaah ve? **34** Tiimees, uzegtun. Bi ta nar uruu esh uzuulegchid ba mergen humuus, huuliin bagsh naryg ilgee baina. Ta nar tednii zarimyg alj, tsovdolj, zarimyg ni oorsdiin sinagoguud tashuurdaj, hotoos hotod tedniig havchin moshgoh bolno. **35** Zovt negen Abyelyn tsusnaas avahuulaad sum bolood tahilyn shiree hoyoryn hoorond ta naryn alsan Byeryehiagiin huu Zyehariagiin tsus hurtelh gazar deer urssan buh zovt hunii tsus ta nar deer irne. **36** Uneneer Bi ta nart heliye. Ene buh yums enehuu uyeiinhen deer irne. **37** Iyerusalim aa, Iyerusalim aa, chi esh uzuulegchdiig alj, cham uruu ilgeegdsen humuus

uruu chuluu nuulgedeg. Tahia degdeehiinuudee dalavchin dooroo boognuuldeg shig Bi chinii huuhduudiig tsugluulahyg hichneen ch udaa huslee dee. Harin ta nar huseegui. **38** Haragtun, ger chini ta nart hooson uldej baina. **39** Uchir ni Bi ta nart heliye. Ta nar uunees hoish "Ezenii nereer Iregch yerooltei yee!" gej heltlee Namaig ogt harahgui.

Matai 24

24:1 Yesusiig sumees garch yavah uyed shavi nar ni Tuund sumiin barilgyg uzuuleheer hurch irev. **2** Ter tedend — Ta nar ene bugdiig harahgui baina uu? Uneneer Bi ta nart heliye. End neg ch chuluu nogoo chuluun deeree uldehgui bugd nurah bolno gev. **3** Tuuniig Chidun uuland suuj baihad shavi nar Tuun uruu huvichlan irj, — Edgeer zuil chini hezee boloh yum be? Tany zalarch irehed bolon uyeiin togsgold yamar shinj temdeg baih ve? Bidend heleech gesend **4** Yesus hariud ni — Hen neg ni ta naryg toorolduuleh vii, bolgoomjil. **5** Uchir ni olon hun "Bi bol Hrist" hemeen Minii nereer irj, onlyg toorolduulne. **6** Ta nar dain bolood dainy surag chimeeg udahgui sonsono. Aij sandruuzai. Tedgeer ni zailshgui boloh uchirtai bogood togsgol ni haraahan bish yum. **7** Undesten undestnihee esreg, haanchlal haanchlalynhaa esreg bosoh bogood end tendgui olsgolon bolood gazar hodlolt bolno. **8** Harin ene bugd ni toroh ovdoltiin ehen yum. **9** Tegehed humuus ta naryg zovlon gamshigt tushaaj, ta naryg alna. Minii nerees bolj ta naryg buh undesten uzen yadah bolno. **10** Ter uyed olon hun budreh bogood neg negnee tushaaj, uzen yadna. **11** Olon huuramch esh uzuulegchid garch irj onlyg toorolduulne. **12** Yos bus baidal ossonoos bolj olonh humusiin hair horno. **13** Harin etssee hurtel tevchsen ni avragdah bolno. **14** Haanchlalyn enehuu sain medee buh undestend gerchlel bolj delhii dayaar tunhaglagdana. Tegeed togsgol irne. **15** Iimd esh uzuulegch Daniyelyn helsen hoosrolyn buzar yum ariun gazar baihyg ta nar harval (unshigch ni oilgog), **16** Iudyeid baigsad ni uul uruu zugtaag. **17** Deever deer baigaa ni gereese yumaa avch garah gej doosh buu buug. **18** Talbaid baigaa ni deelee avahaar buu butsag. **19** Harin ter odruuded jiremsen emegteichuud bolon hohuul huuhedtei emegteichuud

zolgui yee! **20** Ta naryn zugtalt ni ovol, esvel amraltyn odor taarahguin tuld zalbir. **21** Uchir ni yertontsiin ehnees onoog hurtel boloogui, mon hezee ch bolohgui aguu ih gai gamshig bolno. **22** Herev ter odruudiig boginosgooguisen bol neg ch mahan biye avragdahgui baih baisan. Harin songogdogsdyng toloo ter odruudiig boginosgono. **23** Herev hen negen ta nart "Haragtun, Hrist end baina", esvel "Tend" gevel tuund buu itge. **24** Huuramch Hristuud bolon huuramch esh uzuulegchid garch irj, herev bolomjtoi bol songogdogsdyg hurtel toorolduulehiin tuld aguu temdguud, gaihamshguudyg haruulah bolno. **25** Uzegtun. Bi ta nart uridaas helsen. **26** Tiimees herev ted ta nart "Haraach, Ter tsold baina" gevel buu och, esvel "Haraach, Ter dotood oroond baina" gevel buu itge. **27** Ayanga zuun zugees tsahij, baruun zugt ch gyalbuuldag shig, Hunii Huugiin zalarch ireh ni tiim baih bolno. **28** Huur baigaa gazar tas shuvuud tsuglardag. **29** Gevch gamshgiin ter odruudiin daraa ter darui nar haranhuilj, sar gereltehgui, odod tengerees unaj, tengeriin huchnuud segsregdeh bolno. **30** Tegeed Hunii Huugiin temdeg tengert ilerhiilegdehed gazryn buh ovog gashuudan uilj, Hunii Huug tengeriin uulen deer sur huch bolood aguu tsog javhlantaigaar irehiig harna. **31** Ter tenger elch naraa ih bureen duugaar ilgeehed ted songogdogsdyg ni tengeriin neg hyazgaaraas nogoo hyazgaar hurtel dorvon salhinaas tsugluulah bolno. **32** Odoo injriin modnoos surgaalt zuirleliig surch av. Injir modny mochir hediinee zoolorch, navchsaa zulzagaluulahad zun oirtjee gedgiig ta nar meddeg. **33** Tuunchlen ta nar ene buhniig haraad, Tuuniig oirhon baigaag, uuden deer chini baigaag ta nar bas medegtun. **34** Uneneer Bi ta nart heliye. Ene buhniig tohioddohoos naash ene uyeiinhen ugui bolohgui. **35** Tenger gazar ugui bolovch, Minii ugs ogthon ch ugui bolohgui. **36** Harin ter odor, tsagiin tuhaid hen ch medehgui. Tengeriin elch ch, Huu ch medehgui. Zovhon Etseg l medne. **37** Uchir ni Hunii Huugiin zalran ireh ni Noagiin odruudtei adil baih yum. **38** Uyeriin omnoh odruuded buyuu Noag hovogch avdart oroh odor hurtel ted idej uuj, gerlej, nohort gartsgaaj bailaa. **39** Uyer buuj bugdiig haman odoh hurtel ted oilgoogui yum. Hunii Huugiin zalran ireh ni tuunchlen baih bolno. **40** Ter uyed hoyor hun talbaid baihad negiig ni avch, nogoog ni uldeene. **41** Hoyor emegteig teeremdej

baihad negiig ni avch, nogoogni orhino. **42** Tiimees Ezen tani yamar odor irehiig ta nar medehgui tul sonor sergeg bai. **43** Harin uuniig med. Herev geriin terguulegch shoniin heden tsagt hulgaich irehiig medej baisan bol sorgog baij, geree uhuulahgui baih baisan. **44** Tiimees ta nar bas belen bai. Hunii Huu ta naryn bodoogui tsag mochiid irne. **45** Ezen ni zarts nartaa tsagt ni hool undyg oguuleheer geriin daamlaar tavisan itgemjit uhaalag bool ni hen be? **46** Tuuniig tiin biyeluulj baihad ezen ni ireed harval, ter bool yerooltei yee! **47** Uneneer Bi ta nart heliye, ezen hamag ezemshil horongoo tuund daatgana. **48** Harin muu bool ni zurhendee "Ezen maani udaan hugatsaagaar irehgui" geed **49** ooriin and nohod boloh booluudaa zodoj, arhichidtai idej uuj ehelbel, **50** eznee irne gej huleegeegui odor, medehgui tsagt ni monooh boolyn ezen irj, **51** tuuniig uhtel ni zodoj, hoyor nuurtenguudtei hamt neg gazart bairluulna. Tegeed tend uilj, shudee havirah bolno.

Matai 25

25:1 Mon tengeriin haanchlal ni shine hurgeniig ugtahaar denluugee avaad garsan arvan ohintoi tostei yum. **2** Tednii tav ni munhag, tav ni uhaalag boloi. **3** Munhguud ni denluugee avahdaa tosyg ni avsangui. **4** Harin uhaalaguud ni denluugee tos hiisen savny hamt avsan bailaa. **5** Hurgen irehgui udsan tul ted bugd uureglej, untaj ehlev. **6** Getel shono doloor hashhirah duun garch "Haraach, hurgen baina. Tuuniig ugtaj avtsgaa" gelee. **7** Nogoo ohid bugdeeree bosoj denluugee beldev. **8** Munhguud ni uhaalag ohidod "Bidend tosnoosoo ogooch. Bidnii denluu bohoh ni" gesend, **9** uhaalaguud ni "Bidend ch, ta nart ch ogt hureltsehgui. Orond ni hudaldaachin uruu ochij, tos hudaldaj av" gejee. **10** Tedniig hudaldaa hiiheer yavsan hoorond hurgen ireed, belen bolson humuus hurgenii hamt hurimyn nairt orov. Tegeed haalgaa haajee. **11** Daraa ni busad ohid ni irj "Ezen, ezen, bidend ongoilgoj ogooch" gehed **12** harin ter hariud ni "Uneneer bi ta nart heliye. Bi ta naryg tanihgui" gev. **13** Iimd ta nar sorgog bai. Uchir ni ta nar ter odriig ch, tsagiig ch medehgui. **14** Ene ni holyn ayand garahdaa booluudaa duudaad, ezemshlee tedend daatgaj bui negen

huntei adil boloi. **15** Ter hun negend ni tav, nogood ni hoyor, oor negend ni neg talant ogchee. Ingehdee hun neg burd chadvarynh ni daguu ogson aj. Tegeed ayandaa yavj gene. **16** Tavan talant avsan ni ter darui yavj, tuugeeree hudaldaa hiigeed tavan talant nemj olov. **17** Uunii negen adil hoyor talant avsan ni mon hoyor talant nemj oljee. **18** Harin neg talant avsan ni yavj, gazar uhaad eznihee mongiiig nuujee. **19** Udaan hugatsaany daraa onooch booluudyn ezen irj, tedentei tootsoo bodoj gene. **20** Havan talant avsan bool ireed iluu tavan talant ogch, "Ezen, ta nadad tavan talant olgoston. Bi tavan talant nemj olson" gev. **21** Ezen ni tuund "Sain baina, itgemjit sain bool mini! Chi tsoon yumand itgemjtei baisan tul chamd ihiig hariutsuulya. Eznihee bayar bayasgaland or" gejee. **22** Hoyor talant avsan bool ireed, "Ezen, ta nadad hoyor talant olgoston. Bi hoyor talant nemj olov" gehed **23** ezen ni tuund "Sain baina, itgemjit sain bool mini! Chi tsoon yumand itgemjtei baisan tul chamd ihiig hariutsuulya. Eznihee bayar bayasgaland or" gejee. **24** Mon neg talant avsan bool irj, "Ezen, bi tanyg ur suulgaagui gazraas hadaj avdag, yuu ch tsatsaagui gazraas tuuj avdag hatuu hun gedgiig medne. **25** Bi aisan tul yavj tany talantyg gazart nuuchihsan. Har, tany yum ene baina" gev. **26** Ezen ni tuund "Muu zalhuu bool, chi namaig ur suulgaagui gazraas hadaj avdag, yuu ch tsatsaagui gazraas tuuj avdgiig meddeg geneee? **27** Tegvel chi minii mongiiig mongo huulegchid hadgaluulah yostoi baisan yum. Tegsen bol butsj ireed ooriinhiigoo huutei ni avah baisan yum. **28** Tuunees neg talantyg avch arvan talanttai hund og. **29** Uchir ni hend baina, tuund iluu iheer ogogdono. Ter negend elbeg delbeg baih bolno. Harin hend baihgui baina, tuund baigaa ni hurtel tuunees avagdah bolno. **30** Ene zohisgui boolyg haranhuid hooj garga! Ter tend uilj, shudee havirah bolno" gej helev. **31** Hunii Huu aldraa duursgan buh tenger elch narynhaa hamt irj Ooriin sur javhlant sentiindee zalrah bolno. **32** Ter buh undestniig omnoo tsugluulj, honichin honio yamaanaas tusgaarladag shig Ter tedniig neg negnees ni tusgaarlaad, **33** honio Ooriin baruuntaid, yamaag zuunteid bailgana. **34** Tegeed Haan Ooriin baruuntaid baigsdad handan heleh ni "Minii Etsegeer yeroogdogsod oo, ta nar naash ir. Yertontsiin suurias ta nart beltgesen haanchlalyg ovlon avsugai. **35** Uchir ni Namaig olsoj baihad ta nar Nadad ideh yum ogson.

Namaig tsangaj baihad uuh yum ogson, Namaig hari hun baital urij oruulsan, **36** nutsgen baihad mini Namaig huvtsaslasan, ovchtei baihad mini Namaig ergej baisan, shorond baihad mini Nad uruu irsen bilee" gehed, **37** zovt humuus Tuund "Ezen, bid hezee Tanyg olsoj baihyg tani haraad hoolloj, tsangaj baihyg tani haraad uuh yum ogson be? **38** Hezee bid Tanyg hari gazrynh baisnyg tani haraad urij oruulan, nutsgen baihyg tani haraad huvtsaslasan be? **39** Hezee bid Tanyg ovchtei baihyg tani haraad ergej, shorond baihyg tani haraad ochson yum be?" geh bolno. **40** Tegehed Haan tedend "Uneneer Bi ta nart heliye. Ta nar edgeer ah duusiin maani negend ni, ter baitugai hamgiin dordod ni tiinhuu handsan bol Nadad hiisen hereg" gej helne. **41** Tegeed Ter Ooriin zuunteid baigsdad handan "Haraagdagsad aa, Nadaas zail. Diavol bolood tuunii tenger elch nart ni beltgesen monh gald or. **42** Uchir ni ta nar>Namaig olsoj baihad ideh yum ogoogui, tsangaj baihad mini uuh yum ogoogui, **43** Namaig hari gazrynh baihad urij oruulaagui, nutsgen baihad mini huvtsaslaagui, ovchtei bolood shorond baihad mini Nad uruu ireegui" gej helne. **44** Ted mon adil "Ezen, hezee bid Tanyg olsoj, tsangaj, hari gazryn, nutsgen, ovchtei, shorond baihyg chini haraad Tand uilchleegui yum be?" geh bolno. **45** Ter hariud ni "Uneneer Bi ta nart heliye. Ta nar edgeer hamgiin dordod ni iinhuu uildeegui bol Nadad ch hiigeegui hereg" gej helne. **46** Ted monh shiitgeld, harin zovt humuus ni monh amind oroh yum gejl aildlaa.

Matai 26

26:1 Yesus ene buh ugsee helj duusaad shavi nartaa — **2** Hoyor honogiin daraa Deeguur Ongoroh bayar bolohyg ta nar medne. Hunii Huu tsovdluulahaar tushaagdana gelee. **3** Ter uyed terguun tahilch Kaiafyn ordond ahlak tahilch nar bolon olny ahlagchid tsuglaad, **4** Yesusiig zalijin argaar barij, alahaar huivaddatsgaav. **5** Gehdee ted — Olon tumnii dund uimeen gargahguin tuld bayaryn uyeer bolohgui hemeetsgeev. **6** Yesusiig Byetand, uyaman ovchtei Simony gert baihad **7** ih unetei tos buhii goltgonon sav barisan emegtei Tuun deer ireed, Tuuniig tuhlan suugaad hoolloh uyed tolgoi deer ni tosoo tsutgav. **8** Shavi nar uuniig haraad uurlaj,

— Yuund iim urelgen baina ve? **9** Ene tosyg ondor uneer zarj, mongiiig ni yaduust ogch boloh bailaa shuudee getsgeev. **10** Harin Yesus uuniig medeed, tedend — Ta nar ene emegteid yuund tovog udna ve? Ter Nadad sainyg uildev. **11** Uchir ni ta nar urgelj yaduustai tsug baina. Harin ta nar Nadtai urgelj tsug baihgui. **12** Ene emegtei biyen deer mini unertniig tsutgasnaaraa Namaig orshuulgad beltgej baigaa yum. **13** Uneneer Bi ta nart heliye. Enehuu sain medee buh delhiin haa ch tunhaglagdsan, ene emegteig dursaj, tuunii uils yarigdah bolno gelee. **14** Ter uyed arvan hoyoryn neg boloh Iskariotyn Iudas ahlah tahlilch nar uruu ochij, — **15** Tuuniig ta nart tushaaval ta nar nadad yuu ogmoor baina? gehed ted tuund guchin mongon zoos densleed ogov. **16** Ter mochoos ehlen ter Yesusiig barij ogoh ayatai bolomjiig haiv. **17** Isgeegui Talhny bayaryn ehniid odor shavi nar Tuun uruu irj, — Tand zoriulan Deeguur Ongoroh bayaryn zoogiig haana belduulehiig Ta husej baina? gej asuuhad **18** Ter — Hot uruu, negen hun deer och. Tuund "Bagsh «Minii tsag oirtoj baina. Bi tanaid shavi nartaigaa hamt Deeguur Ongoroh bayaryg temdeglene» gesen" gej hel gev. **19** Shavi nar ni Yesusiin aildsanaar uildej, Deeguur Ongoroh bayart beldev. **20** Oroi bolohod Ter shavi naryn hamt shireend tuhlansuuj bailaa. **21** Tedniig zooglon baih uyed Ter — Uneneer Bi ta nart heliye. Ta naryn neg chini Nadaas urvana hemeched **22** ted ihed guniglan, dor burdee l Tuunees — Bi bish biz dee, Ezen mini! getsgeev. **23** Ter — Minii hamt tavgand garaa duregch ni Nadaas urvah bolno. **24** Hunii Huu Ooriinh ni tuhai bichigdsenchlen yavna. Harin Hunii Huut bariulah ter hun zolgui yee! Ter hun toroogui baisan bol deer baih baisan gelee. **25** Yesusees urvasan Iudas — Bi bish biz dee, Rabbi? gehed Ter — Chi ooro hellee gev. **26** Tedniig zooglon baih uyed Yesus heseg talh avaad yeroosnii daraa, huvaan shavi nartaa ogood, — Mai, id. Ene bol Minii biye gelee. **27** Tegeed Ter ayaga avch, talarhlaa orgood, tedend ogongoo — Uunees ta nar bugdeeree uutsgaa. **28** Uchir ni ene bol nugluudiin uuchlalyntuld olhy toloo ursgah gereenii Minii tsus. **29** Harin Bi ta nart heliye. Uunees hoish Bi ene usan uzmiin darsyg ta nartai hamt Etsegiinhee haanchlald dahin shineer uuh odriig hurtel yer uuhgui gev. **30** Ted magtuu duulsnyhaa

daraa, ted Chidun uul ood yavtsgaav. **31** Tegehed Yesus tedend — Ta nar ene shono Nadaas bolj bugd budreh bolno. Uchir ni "Bi honiching tsohij unagahad honin sureg tarj butarna" gej bichigdsen bilee. **32** Harin Bi amiluulagdsany daraa, ta naraas omno Galild ochno gev. **33** Pyetr Tuund — Tanaas bolj butd buderlee ch, bi hezee ch budrehgui gev. **34** Yesus — Uneneer Bi chamd heliye. Ene shono azargan tahia dongodohoos omno chi Namaig gurvan udaa uguisgene dee gev. **35** Tegtél Pyetr Tuund — Bi hichneen Tantai hamt uheh yostoi bolson ch, Tanyg uguisgehgui gehed shavi nar bugdeeree bas tegj heltsgeev. **36** Yesus tednii hamt Gyetsyemani hemeen nerledeg gazar irj, shavi nartaa — Namaig tend ochij zalbirah zuur end suutsgaaj bai geed, **37** Ter Ooriin hamt Pyetr bolon Zyebyedyeyen hoyor huug avch yavav. Ter zovj, shanalj ehlev. **38** Tegeed tedend — Setgel mini uhtlee zovj baina. End uldeed, Nadtai hamt sergeg baitsgaa gev. **39** Ter tednees jaahan tsaashaa yavaad, nuureeree unaj, — Etseg mini, herev bolomjtoi bol Nadaas ene ayagyng ongoruuleech. Gevch Minii husleer bish, harin Tany husleer bolog gej zalbirlaa. **40** Tegeed Ter shavi nar uruugaa irj, tednii untaj baihyg haraad, Pyetr — Ta nar chini Nadtai hamt gantshan tsag ch sergeg bajj chadahgui uls uu? **41** Sorigdohguin tuld sergeg bai, zalbir. Suns husej baina, harin mahan biye sul doroi yum gev. **42** Ter dahin hoyor dahi udaagaa yavj, zalbiran — Etseg mini, herev Bi uuniig uuhaas naash ene ni ongorohgui yum bol, Tany husel biyeleg gelee. **43** Yesus dahin irj, tednii untaj baihyg harav. Tednii nud anildaj bailaa. **44** Ter tedniig dahin orhin holdon yavj, omno helsniigee helj, gurav dahi udaagaa zalbirav. **45** Tegeed Ter shavi nar deeree irj, — Ta nar odoo hurtel untaj, amarsaar baina uu? Haragtun. Tsag oirtchihloo. Hunii Huu nugeltnuudiin gart orj baina. **46** Bos, yavtsgaaya. Haragtun. Namaig bariulagch oirton irlee gelee. **47** Tuuniig iin yarij baih zuur arvan hoyoryn neg boloh Iudas ahlagch tahilch nar bolon olon tumnii ahlagchdaas ild, shiidemtei boon humuusiig daguulan hurch irev. **48** Tuunees urvaj baisan negen ni tedend — Bi heniig unsene, Ter ni mon. Tuuniig bari hemeen bituu dohio ogchee. **49** Ter darui Yesus uruu ochij, — Amar baina uu, Rabbi? geed Tuuniig unsev. **50** Yesus tuund — And mini, chi yaah gej irev? gelee. Tegeed ted ireed Yesusiig barij avaad

barivchlav. **51** Yesustei hamt baisan humuusiin neg ni garaa sungan ildee sugalaad terguun tahlchiin boolyg tsohij, chihiig ni tas tsavchjee. **52** Yesus tuund — Ildee huind ni hii. Ild agsagch buhen ildeer honoogdono. **53** Arvan hoyor Iyegionoos olon tenger elchiig odoohon Oor uruutaa ilgeeheer bi Etsgeesee guij chadahgui gej chi bodoj baina uu? **54** Tegvel ene ni boloh yostoi gesenSudar yaaj biyelegdeh bilee? gev. **55** Ter uyed Yesus hursan olond — Ta nar Namaig deeremchin barihtai adil sanan ild, shiidemtei iree yuu? Odor bur sumd bajj surgaal zaadag baihad mini ta nar Namaig bariagui. **56** Harin ene buhen ni esh uzuulegchdiin Sudar biyelegdehiin tul bolov gev. Tegtel buh shavi nar Tuuniig orhin zugtav. **57** Yesusiig barisan humuus Tuuniig terguun tahlch Kaiافت hurgelee. Tend huuliin bagsh nar bolon ahlagchid tsuglasan baiv. **58** Harin Pyetr mon Tuuniig alsuur terguun tahlchiin hashaa hurtel dagaj, dotogsh oron, zarts naryn hamt yuu bolohyg harj suuv. **59** Ahlah tahlch nar hiigeed buh Zovlol Yesusiig honoohiin tuld Tuunii esreg hudal gerchlel olohyg oroldsoor bailaa. **60** Hediigeer huuramch gerch nar olnoor garch irsen bolovch, ted yuu ch olsongui. Harin suuld ni hoyor hun garch ireed, — **61** Ene hun "Bi Burhany sumiig ustgaad, gurav honogiin dotor dahin barij chadna" gej helj baisan gev. **62** Terguun tahlch bosoj, Tuund — Chamd hariulah yum alga uu? Edgeer humuus Chinii esreg yuu gej gerchilj baigaa yum be? gelee. **63** Gevch Yesus duutui bailaa. Tegtel terguun tahlch Tuund — Chamaig amid Burhanaar tangaragluulya. Chi Burhany Huu, Hrist mon yum uu? Bidend heleech gev. **64** Yesus tuund — Ta ch ooro hellee. Harin Bi ta nart heliye. Ta nar uunes hoish Huchit Negenii baruun tald zalrah Hunii Huug tengeriin uulen deer zalran irehiig harah bolno gej aiddav. **65** Terguun tahlch deele huu tatan, — Ter Burhanyg doromjlov. Bidend oor gerchiin hereg baina uu? Uzegtun. Ta nar doromjlolyg sonsotsgooloo. **66** Ta nar yuu gej bodoj baina? gehed ted — Ter uheh yostoi getsgeelee. **67** Ted Tuunii nuur uruu nulimj, Tuuniig nudargalan, zarim ni algadaad, — **68** Chamaig hen tsohisnyg esh uzuuleedeh, erhem Hrist ee? getsgeev. **69** Pyetriig gadaa hashaan dotor suuj baital negen shivegchin tuund oirton irj, — Chi ch bas Galilyn Yesustei hamt baisan shuu dee gehed **70** harin ter bugdiin omno uuniig uguisgeed, — Chinii yuu

yarij baigaag bi oilgohgui baina gev. **71** Pyetriig hashany haalga havid irehed oor shivegchin tuuniig haraad, tend baisan humuust — Ene hun Nazaryn Yesustei hamt baisan gej helev. **72** Ter dahin uuniig uguisgej, — Bi ene huniig tanihgui hemeen am ochgoo ogov. **73** Tegtel udalgui, tend zogsoj baisan humuus ireed — Chi tednii neg gartsaagui mon. Yarianaas chini l ilt baina geltsev. **74** Pyetr haraal tavin tangaraglaj, — Bi ene huniig tanihgui gelee. Ter daruid tahia dongodov. **75** Tegtel Pyetr «Tahia dongodohoos omno chi Namaig gurvantaa uguisgene dee» gej aildaj baisan Yesusiin ugiig sanaad, gadagshaa garch yavan, gashuunaar uilav.

Matai 27

27:1 Ogloo ert ahlagch tahilch nar bolon olny ahlagchid Yesusiig aluulahaar zovloldood, **2** Tuuniig hulj, avch yavaad zahiragch Pilatad tushaav. **3** Tuunees urvasan Iudas Tuunii yallagdsanyg haraad haruusaj, guchin mongon zoosoo ahlak tahilch nar bolood ahlagchdad butsaan ogch, — **4** Bi gem zemgui tsusnaas urvasnaaraa nugel uildlee gehed ted — Ene bidend hamaagui, ooro med gev. **5** Iudas mongon zoosnuudyg ariun gazart chuluudaad, yavj, ooriigoo duujiljee. **6** Ahlak tahilch nar mongon zoosnuudyg avch, — Ene ni tsusny une tul uuniig sumiin erdenesiin sand hiih ni yos bus yum gev. **7** Ted zovloldood ter mongoor Vaarchny Talbaig hudaldan avch, hariin humuusiig orshuuldag gazar bolgov. **8** Tiimees ter talbai ene odriig hurtel «Tsust Talbai» hemeegdeh boljee. **9** Tiinhuu esh uzuulegch Iyeryemiagaar heluulsen ni biyelegdsen bogood ter «Izrailiin hovguudiin Tuund togtooson une boloh guchin mongon zoosyg ted avch, **10** Ezenii nadad aildsan yosoor Vaarchny Talbaig hudaldan avav» gej helsen baijee. **11** Yesus zahiragchiin omno zogsov. Zahiragch Tuunees — Ta iudyeichuudiin Haan mon yum uu? gej asuuhad Yesus — Ta ch helj baina gev. **12** Ahlak tahilch nar bolon ahlagchid Yesusiig buruutgahad Ter yuu ch hariulsangui. **13** Pilat Tuund — Ted Tany esreg hichneen olon zuil gerchilj baigaag Ta sonsohgui baina uu? gehed **14** Ter tuund neg ch ug helsenguid zahiragch ihed gaihjee. **15** Zahiragch bayaraar ard olny huselteer neg horigddyg sulladag zanshiltai baiv. **16** Ter uyed ted Barab

gegch zard garsan horigidlyg horison bailaa. **17** Tegeed ard olnyg tsuglah uyed Pilat tedend — Ta nar heniig sulluulahyg nadaas husej baina? Barabyg uu, esvel Hrist gegdeh Yesusiig uu? gelee. **18** Uchir ni Tuuniig ted ataarhsandaa barij ogsniig ter medej bailaa. **19** Pilatyg shuugchiin suudald suuj baih uyed ehner ni tuund — Ter zovt Hund yuu ch buu hii. Bi urid shono zuudendee Tuunees bolj ihed shanalav gej heluuljee. **20** Harin ahlah tahilch nar bolood ahlagchid olon tumniig Barabyn toloo guij, harin Yesusiig honoolgohiig yatgasan bailaa. **21** Zahiragch tedend — Ene hoyoryn heniig ni sulluulmaar baina? gehed ted — Barabyg getsgeelee. **22** Tegtal Pilat — Tegvel Hrist gegdeh Yesusiig bi yaah bolj baina? gesend ted bugd l — Tuuniig tsovdol getsgeev. **23** Pilat — Yaagaad, Ter yamar muu yum uildsen yum be? gej asuusand harin ted bugd — Tuuniig tsovdol gej ulam changa hashhirsch bailaa. **24** Pilat ene ni yaavch nemergui, harin ch bur uimeen samuun degdej ehlehiig haraad, us avch, hursan olny omno garaa utaan — Bi ene Hunii tsusand buruugui. Oorsdoo medtugei gejee. **25** Tegtal buh humuus — Tuunii tsus bidnii bolon bidnii ur huuuduudiin deer baig getsgeev. **26** Tegeed ter Barabyg tedend sullan, Yesusiig tashuurdsany daraa tsovdluulahaar boljee. **27** Tegehede zahiragchiin tserguud Yesusiig ordond avchirj Romyn buten angiig tsugluulj Tuuniig toiruulav. **28** Ted Tuuniig nutsgeleed chas ulaan nomrog nomorgoj, **29** uurgeneer titem suljsenii daraa tolgoi deer ni tavij, baruun gart ni huls atguuljee. Ted Tuunii omno sogdoj, — Iudyeichuudiin Haanyg mendchiliye hemeen dooglon, **30** Tuun uruu nulimj, hulsyg ni avaad tolgoi uruu ni tsohiloo. **31** Ted Yesusiig dooglosny daraa Tuunees nomrogiig ni tailj huvtssyg ni omsgov. Tegeed Tuuniig tsovdlohoor avch yavlaa. **32** Ted garch yavahdaa Kuryenii Simon gegchtei taaraldaj tuuniig albadaj Yesusiin zagalmaig uuruulev. **33** Tegeed ted Gavlyn Gazar gesen utgatai Golgota gedeg gazart hurch ireed **34** tsostei holison darsyg Tuund uulgahaar ogov. Ter hediigeer amssan ch uuhgui baiv. **35** Ted Tuuniig tsovdolsny daraa, hoorondoo shodon huvtssyg ni huvaaj avaad, **36** suun tendee Tuuniig hargalzaj baiv. **37** Ted Tuunii tolgoin deer «Ene bol Yesus, iudyeichuudiin Haan» gej bichsen paizyg hadlaa. **38** Ter uyed Tuuntei hamt hoyor deeremchin tsovdluulj, neg ni baruun tald, nogoo ni zuun tald

bailaa. **39** Dergeduur ni ongorogsod tolgoi segsren, Tuuniig doromjilj — **40** Sumiig nuraaj, gurav honogiin dottor baridag hun Chi Ooriigoo avraach. Herev Chi Burhany Huu mon yum bol, zagalmainaasaa buugaach getsgeej bailaa. **41** Tuunchlen ahlagch tahilch nar ch huuliin bagsh nar bolood ahlagchdyn hamt Tuuniig eleglen doogloj, — **42** Ter busdyg avarsan bolovch Ooriigoo avarch chaddagui. Ter bol Izrailiin Haan. Ter odoo zagalmainaasaa buug, tegvel bid Tuund itgene. **43** Ter Burhand naidaj baisan biz dee. Herev Burhan Tuuniig taaldag yum bol odoo l Tuuniig avrag. Ene hun chini "Bi bol Burhany Huu" gesen biz dee getsgeev. **44** Hamt tsovdlogdson deeremchid ch Tuuniig mon doromjilj bailaa. **45** Zurgadugaar tsagaas yesdugeer tsag hurtel buh gazryg haranhui nomron avlaa. **46** Yesdugeer tsagiin orchim Yesus changa duugaar — Yeli, Yeli, lama sabahtani? gej hashhirlaa. Ene ni «Burhan mini, Burhan mini, yuund Ta Namaig orhiv?» gesen ug aj. **47** Tendzogsoj baisan humuusiin zarim ni uuniig sonsood, — Ene hun Yeliag duudaj baina gev. **48** Tednii neg ni ter darui guij, dalain hovon avch, tsagaan tsuu shingegeed, hulsand torgoon, Tuund uulgahaar ogloo. **49** Harin busad ni — Yelia Tuuniig avrahaar ireh eshiig hartsgaaya gev. **50** Yesus dahin changaar hashhiraad Ooriin sunsee gargajee. **51** Uzeztun, sumiin hoshig deereese doosh hurtel hoyor heseg bolon tsuu uragdaj, gazar hodlon, had chuluu but hagaran, **52** bulsh neegden, noirsson olon ariun humuusiin biyes amiluulagdaj, **53** Yesusiin amilaltyn daraa bulshnuudaasaa garch ariun hotod orj, olon hund haragdjee. **54** Yesusiig hargalzaj baisan zuutyn darga bolon haruuluud gazar hodlolt bolon bolj bui buhniig haraad ihed ain, — Uneheer ene hun Burhany Huu baijee gev. **55** Yesust uilchilj, Tuuniig Galilaas dagaj irsen olon emegteichuud tend holoos harj bailaa. **56** Tednii dund Magdalyn Maria bolon Iakov, Iosyef hoyoryn eh Maria, mon Zyebyedyeyen hovguudiin eh ch baiv. **57** Oroi ni Arimataas Iosyef gegch negen bayan hun hurch irlee. Ter mon ooro Yesusiin shavi bolson ajee. **58** Ene hun Pilatad baraalhaj, Yesusiin tsogtssyg guihad Pilat ogohiig tushaav. **59** Iosyef tsogtssyg avaad, tsever maalingan daavuund orooj, **60** hadand uhaj hiisen ooriinhoo shine bulshind tavij, bul chuluu onhruulenbulshny amyg

taglaad yavjee. **61** Tend Magdalyn Maria bolon nogoo Maria bulshny esreg tadd suuj baiv. **62** Daraa odor ni beltgeliin odriin daraahi odor baisan bogood ahlak tahilch nar bolood farisaichuud Pilatynd tsutlaj, — **63** Erhem ee, ter mehlegch amid baihdaa "Bi gurav honogiin daraa amilna" gejj helj baisnyg bid sanaj baina. **64** Tiimees shavi nar ni irj Tuuniig hulgailan avaad, ard olond "Ter uhegsdees amilav" gejj heluulehguin tul gurav dahi odor ni hurtel bulshiig hamaalahygg tushaagaach. Herev tegehgui bol suulchiin mehlelt ni ehniheesee ch dor muu yum bolnogetsgeele. **65** Pilat tedend, — Haruul avaad yav, herhen hamaalahaa ta nar oorsdoo medej baigaa biz ee gev. **66** Ted ochood hadan deer lats tavij, haruul gargan bulshiig manatsgaav.

Matai 28

28:1 Amraltyn odriin daraa doloo honogiin ehni odor uureer Magdalyn Maria bolon nogoo Maria nar bulshiig uzeheer irev. **2** Haragtun. Mash huchteij gazar hodlolt boljee. Uchir ni Ezenii tenger elch tengerees buun irj chuluug zailuulaad deer ni suujee. **3** Tuunii dur ayanga lugaa adil huvtsas ni tsas shig tsagaan baiv. **4** Haruuluud tuunees ain chichirch, uhsen met boljee. **5** Tegtel tenger elch emegteichuuded — Buu ai. Zagalmaid tsovdlogdson Yesusiig hajj baigaag chini bi medej baina. **6** Ter end baihgui. Uchir ni helj baisnaaraa Teramilsan. Iregtun. Tuunii hevtejj baisan gazryg uzegtun. **7** Hurdan ochij, shavi nart ni "Ter uhegsdees amiljee. Ter ta naraas turuund Galild hureh tul ta nar tend Tuuniig harah bolno" gejj hel. Haragtun. Bi ta nart hellee gev. **8** Ted aidas bolon bayar hoorteigoor bulshiigurdan orhij, shavi nart ni medegdeheer guildlee. **9** Uzegtun. Yesus tedenteij uulzaj, — Amar baina uu? gehed ted dohon ochood Tuunii holoos zuurch, Tuund morgoloo. **10** Tegeed Yesus tedend — Buu ai. Yavj, ah duust maani Galil uruu yav gejj medegd. Tend ted Namaig harah bolno gejj aildlaa. **11** Tedniig zamdaa yavj baih zuur haruuluudyn zarim ni hotod irj, ahlak tahilch nart bolson buhniig medegdev. **12** Ted ahlagchidtai uulzaad zovloldon, tserguuded ih hemjeenii mongo ogood, — **13** Ta nar "Shavi nar ni shono ireed, bidniig untaj baih zuur Tuuniig hulgailchihlaa"

gej hel. **14** Herev ene ni zahiragchiin sonort hureh yum bol bid yatgaj, ta naryg gaigaas multalna gejee. **15** Ted mongiig avaad, zaasan yosoor ni guitsetgev. Ene tuuh iudyeichuudiin dund ene odriig hurtel orgon tarhsan baina. **16** Harin arvan negen shavi ni Galilyn zug, Yesusiin tovloson uul uruu yavav. **17** Ted Yesusiig harmagtsaa Tuund morgoloo. Harin zarim ni ergelzej bailaa. **18** Yesus oirton ireed, tedend — Tenger gazar deerh buh erh medliig Nadad ogson. **19** Iimees yavj, buh undestniig dagaldagch bolgogtun. Etseg, HUU, Ariun Sunsnii nereer tedend baptism hurteej, **20** Minii ta nart tushaasan bugdiig sahin biyeluulehiig tedend zaa. Haragtun, uyeiin togsgol hurtel Bi ta nartai urgelj hamt baih bolno gej aildav.

Mark 1

1:1 Burhany Huu Yesus Hristiin sain medeenii ehlel. **2** Esh uzuulegch Isaiagiin nomd bichigdehdee «Haragtun. Bi Chinii omno zamyg chini beldeh elchee ilgeene. **3** Tsold hashhiragch negnii duu "EZENii zamyg beltgegtun, Tuunii zamyg shuluun bolgogtun" gene» gesenchlen, **4** baptism hurteegch Iohan tsold irj, nugliin uuchlalyn tolooh gemshliin baptismyg tunhagljaj baiv. **5** Buh Iudyei nutgiinhan, Iyerusalimyn buh humuus Iohan uruu ochij nuglee huleen zovshoorch, Iordan gold tuunees baptism hurtej bailaa. **6** Iohan temeenii nooson huvtsas omsoj, suran bus buseljee. Ter tsartsaa, zerleg zogiin balaar hoollodog baijee. **7** Ter tunhagljaj — Nadaas huchirheg Negen araas mini irj baina. Bi doosh bohij, Tuunii shaahain suryg tailah ni zohisgui. **8** Bi ta nart usaar baptism hurteesen, harin Ter ta nart Ariun Sunseer baptism hurteene gev. **9** Ter odruuded Yesus Galilyn Nazar hotoos irj, Iordan gold Iohanaas baptism hurtjee. **10** Golyn usnaas garch irsen ter darui tenger zaagdan, Suns tagtaa metoor deer ni buuhyg Yesus uzev. **11** Tengerees duu garch, — Chi Minii hairtai Huu. Chamd Minii taalal orshdog hemeev. **12** Ter daruid Suns Yesusiig tsol uruu yavuulav. **13** Yesus Satand sorigdon tsold doch honog baiv. Tend Ter zerleg amitdyn hamt baisan bogood tenger elch nar Tuund uilchilj bailaa. **14** Iohanyg horigdsoney daraa Yesus Galild irj, Burhany sain medeeg tunhaglan, — **15** Ter uye biyellee olloo. Burhany haanchlal oirhon baina. Gemshij, sain medeend itgegtun gej bailaa. **16** Yesus Galil nuurn ergeer yavj baihdad nuurt tor tavij bui Simon, Simony duu Andryei naryg harav. Ted zagaschid ajee. **17** Yesus tedend — Namaig daga. Bi ta naryg humuusiin zagaschid bolgoyo gej aildav. **18** Ted ter darui toroo orhij, Tuuniig dagalaa. **19** Ter jaahan tsaash yavaad Zyebyedyeyen huu Iakov, tuunii duu Iohan naryg zavin dotroo toroo selbej buig harav. **20** Ter daruid Ter tedniig duudsand, ted zavind etseg Zyebyedyeyegee holsnii ajilchdyn hamt orhij, Yesusiig dagan odotsgooloo. **21** Ted Kapyernaumd irev. Amraltyn odor Yesus darui sinagogt orood surgaj ehlev. **22** Humuus Tuunii surgaalyg gaihaj bailaa. Uchir ni Yesus huuliin bagsh nar shig bish, erh medeltei negen met tedniig surgaj baiv. **23** Ter uyed tednii sinagogt buzar

sunstei hun baijee. Ter hun hashhiraan — **24** Nazaryn Yesus ee! Bid Tand yamar hamaatai bilee? Ta bidniig ustgahaar irev uu? Tanyg hen bolohyg, Burhany Ariun Negen gedgiig chini bi medne gev. **25** Yesus tuuniig buruushaaj, — Duugui bai. Tuunees gar gev. **26** Buzar suns ter huniig unagaaj tatvalzuulaad, changa duugaar orilon tuunees garav. **27** Humuus bugd gaihaj oor hoorondoo — Ene chini yuu ve? Erh medeltei shine surgaal! Ter buzar sunsnuuded hurtel tushaahad ted Tuuniig duulgavartai dagaj baina gej yarij bailaa. **28** Tuunii tuhai zar ter darui Galil orchmyn buh nutgaar gazar burd tarhjee. **29** Sinagogaas garch irsnii daraa ter darui ted Iakov, Iohan naryn hamt Simon, Andryei hoyoryn gert ochiv. **30** Simony hadam eh haluuraad hevtej bailaa. Ter daruid ted tuunii tuhai Yesust helehed **31** Ter tuun uruu ireed garaas ni barin bosgohod ter emegtei haluurahaa boliid, tedend uilchiljee. **32** Oroj bolj, nar jargasny daraa humuus ovchtei bolon chotgor shutelsen buh huniig Tuun uruu avchirj ehlev. **33** Buh hotynhon uudend ni tsuglasan bailaa. **34** Yesus torol buriin ovchtei olon huniig edgeesen bogood olon chotgoriig zailuulan, chotgoruuded yarihygzovshoorsongui. Yaagaad gevel ted Tuuniig hen bolohyg medsen yum. **35** Ogloo ert haranhui baihad, Ter bosood gadagsh garch zeluud gazart ochin, tendee zalburch baiv. **36** Simon bolon tuunii nohod Tuuniig haij, **37** olood — Hun buhen Tanyg erj baina gehed **38** Yesus — Tsomooroo zergeldeeh suuringuudad ochitsgooyo. Tend ch bas Bi tunhaglah bolno. Uchir ni Bi uunii toloo irsen bilee gej aildav. **39** Yesus buh Galil dayaar sinagoguudad ni ochij tunhaglan, chotgoruudiig zailuulj bailaa. **40** Uyaman ovchtei hun Tuun uruu ireed, omno ni sohron unaj — Herev Ta husvel, namaig tsever bolgoj chadna shuu dee gej guisand, **41** Ter orovdon mutraa sungan, tuund hurch — Bi husej baina. Tseversh gesend **42** ter darui tuunees uyaman ovchin ni zailj, ter tsevershjee. **43** Ter tuund hatuu sanuulaad, ter darui tuuniig yavuulav. **44** Yesus ter hund — Hend ch yuu ch yarij bolohgui. Harin yavj tahilchid ooriigoo uzuul. Tedend gerchlehiin tuld tsevershsenihee toloo Mosyegiin togtooson orgoliig orgo gej aildav. **45** Getel ter garaad bolson buhniig yarin zarlaj ehelsen ba uunees bolood Yesus hotod ileer yavah bolomjgui bolj, hungui gazruudad baih bolov. Harin zug burees humuus Tuuniig zorin irseer

bailaa.

Mark 2

2:1 Hed honogiin daraa Yesus Kapyernaum hotod butsaj irehed Tuunii gertee baigaa ni duuldjee. **2** Olon hun tsuglarsnaas uud haviar ni hurtel zaigui boljee. Ter tedend ug aildaj bailaa. **3** Dorvon hun negen saa ovchtoniig Tuun uruu avch irjee. **4** Tsuglasan olnoos bolj Tuund hureh bolomjgui baisan tul ted Tuunii baisan gazrynh ni deevriig huulj, nuh gargaad, saa ovchtei huniig devsgertei ni doosh buulgav. **5** Yesus tednii itgeliig haraad, saa ovchtei hund — Huu mini, nugluud chini uuchlagdsan gev. **6** Harin tend suuj baisan huuliin bagsh naryn zarim ni dotroo — **7** Ene hun yaaj ingej yarina ve? Burhanyg ter doromjilj baina. Gagtshuu Burhanaas oor hen nugliig uuchilj chadah bilee? gej bodohod **8** ter darui Yesus Ooriin sunseer tednii bodlyg medeed tedend — Yaagaad ta nar zurhendee tiim yum bodno ve? **9** Saa ovchtei hund "Nugel chini uuchlagdsan" gej heleh, esvel "Bos, devsgeree avaad yav" gej helehiin ali ni amarhan be? **10** Harin Hunii Huu gazar deer nugluudiig uuchlah erh medelteig ta nart meduulehiin tuld geed Tereer saa ovchtei hund — **11** Bi chamd heliye. Bos, devsgeree avaad gertee hari gesend **12** monooh hun bosoj, ter darui devsgeree avaad, bugdiin omnuur garch yavlaa. Humuus bugd mel gaihaj, — Uuntei adil zuil bid hezee ch uzsengui geed Burhanyg aldarshuullaa. **13** Ter dahiad nuurny ergeer yavav. Olon tumen bugd Tuun uruu irehed, Ter tedend surgaal zaalaa. **14** Dergeduur ni ongorongoo, Alfain huu Lyevig tatvaryn gazar suuj baihyg Yesus haraad, tuund — Namaig daga gej aildsand ter bosoj, Tuuniig dagalaa. **15** Tuunii gert ni Yesus tuhlan suuj baijee. Olon tatvar huraagchid ba nugeltnuud Yesus bolood shavi narynh ni hamt hoollon suutsgaalaa. Uchir ni Tuuniig dagaj baisan humuus olon baisan aj. **16** Farisaichuudyn huuliin bagsh nar Yesusiig nugeltnuud bolon tatvar huraagchdyn hamt hoollon baigaag haraad, shavi nart ni — Yaagaad Ter tatvar huraagch bolon nugeltnuudiin hamt uuj, idej baidag bilee? gev. **17** Uuniig sonsood, Yesus tedend — Eruul humuust bus, ovchtei humuust emch heregtei. Bi zovt humuusiig

bish, nugeltnuudiig duudahaar irsen yum gelee. **18** Iohany shavi nar bolon farisaichuud matsag barij baijee. Ted irj, Tuund — Yaagaad Iohany shavi nar bolon farisaichuudyn shavi nar matsag baridag, harin Tany shavi nar matsag baridaggui yum be? gehed **19** Yesus tedend — Hurgenii baraa bologchid ni shine hurgenteigee hamt baihdaa matsag baridaggui. Tiim bish gej uu? Shine hurgenteigee hamt l baival ted matsag barij bolohgui. **20** Harin shine hurgen tednees avaachigdah odruud irne. Tegehed l ter odor ted matsag barina. **21** Hen ch huuchin deeliig agchaagui daavuuny oodsoor nohohgui. Tegvel shine nohoos huuchin deeliig tatalduulj bur iheer urna. **22** Hen ch shine darsyg huuchin tulamd hiideggui. Tegvel dars tulamyg sad tavina. Tegeed dars ch ugui, tulam ch ugui hotsorno. Harin shine darsyg shine tulamd l hiideg gelee. **23** Tereer Amraltyn odor tarian talbain dunduur dairan ongorch bailaa. Shavi nar ni zamdaa tarian turuug shuvtran yavj baiv. **24** Farisaichuud Tuund — Naash haraach. Yaagaad ted Amraltyn odor huuli bus zuil hiine ve? gej asuusand, **25** Yesus tedend — Ideh yum baihgui, olssonooosoo bolj David bolon tuuniig dagaldan yavagsad ni yuu hiisniig ta nar yer unshaagui gej uu? **26** Terguun tahilch Abiataryn uyed ter Burhany gert orood, tahilch naraas oor hen ch idej ul boloh ariusgasan talhyg idsen todiigui, bas hamt baisan humuustee ogson shuu dee geed, **27** Ter tedend bas — Hun Amraltyn odriin toloo bus, Amraltyn odor ni hunii toloo bii bolson. **28** Hunii Huu Amraltyn odriin ch Ezen mon gej aildav.

Mark 3

3:1 Tegeed Ter dahin sinagogt orohod tend hatingar gartai hun baijee. **2** Ted Tuuniig buruutgahyn tuld Amraltyn odor ter huniig Yesus edgeeh ni uu hemeen Tuuniig ajiglan harj bailaa. **3** Yesus hatingar gartai hund — Bosood, uragshaa gar geed, **4** tedend — Amraltyn odor sainyg uildeh esvel muug uildeh, ami avrah esvel ami honoohiin ali ni huulid niitseh ve? gesen bolovch ted duugarsangui. **5** Yesus uurtaigaar tedniig toiruulan harsnaa, tednii zurh setgel hatuud haramsaj, ter hund — Garaa sunga gev. Monooh hun garaa sungasand, gar ni edgesen bailaa. **6** Farisaichuud

garch, ter darui Yesusiin esreg hyerodynrontoi Tuuniig yaaj alah tuhai zovloldjee. **7** Yesus shavi narynhaa hamt nuurn zug tsaashlav. Mon Galilaas ui olon hun dagaj bailaa. Bas Iudyeigees, **8** Iyerusalimaas, Idumaas, Iordany terteegees, Tir bolon Sidon havias ui olon hun Yesusiin hiisen buhniig sonsood Tuun uruu irjee. **9** Hursan olond buchuulehguin tuld zavi belen bailgahyg Ooriin shavi nart Ter daalgav. **10** Uchir ni Yesus olon huniig edgeesen tul ovchind zovj zudregsed bugd Tuund gar hureh gej dairch bailaa. **11** Buzar sunsnuud Yesusiig harah bolgondoo omno ni unaj, — Ta bol Burhany Huu mon gej hashhirdaldaj baiv. **12** Ooriig ni meduulj bolohguig Ter tedend hatuu sanuullaa. **13** Yesus uul ood garch Ooriin hussen humuusee duudahad ted Tuun uruu irev. **14** Yesus arvan hoyor huniig elch gej nerlen tomiljee. Uchir ni tedniig Oorteigoo hamt bailgaj, tunhagluulahaar ilgeeh, **15** chotgoruudiig zailuulah erh medeltei bailgahyn tuld songoson yum. **16** Ter arvan hoyor huniig tomilson ni Simon, (Ter tuund Pyetr gedeg ner ogchee), **17** Zyebyedyeyen huu Iakov, Iakovyn duu Iohan (Ter tedend «Ayangyn hovguud» gesen utgatai Bonyergyes gedeg ner ogchee), **18** Andryei, Filip, Bartolomai, Matai, Tomas, Alfain huu Iakov, Taddai, Kanyn Simon, **19** Yesusees urvasan Iskariotyn Iudas nar bailaa. **20** Yesus gert orohod dahiad l boon hun tsuglarch tedend yum ideh ch zavdal ogsongui. **21** Uuniig sonsood hamaatnuud ni Yesusiig avchrahaar yavav. Uchir ni humuus Tuunii tuhai — Ter Ooriin uhaan medrelee aldjee gej yarij bailaa. **22** Iyerusalimaas irsen huuliin bagsh nar — Ter Byeyelzyebulteri geed — Ter chotgoruudiin zahiragchaar chotgoruudiig hoon zailuuldag getsgeej bailaa. **23** Ter tedniig Oor uruugaa duudaj surgaalt zuirleleer tedend aildruun — Satan Satanyгаа yaaj hoon zailuulj chadah bilee? **24** Herev haanchlal dotroo huvaagdval, ter haanchlal ni orshin togtnoj chadahgui. **25** Herev ail ger dotroo huvaagdval, ter ail ger orshin togtnoh chadvargui bolno. **26** Herev Satan ooriin esreg boson huvaagdval, ter orshin togtnoj chadahgui, harin etses ni irne. **27** Huchtei eriig ehleed hulj bajj l geriig ni deeremdene uu gehees gert ni shuud orood ed horongiig ni deeremdej chadah hun baihguibilee. **28** Uneneer Bi ta nart heliye. Hunii hovguudiin buh nugel, tednii yarisan

doromjlol buhen uuchlagdana. **29** Harin Ariun Sunsiig doromjlogch hen ch hezee ch uuchlagdahgui bogood monh nugliin gemten bolno gev. **30** Uchir ni ted — Yesus buzar sunstei gej yarij baisan yum. **31** Yesusiin eh bolon duu nar ni ireed gadaa zogsoj, Tuuniig duuduulahaar hun oruulav. **32** Yesusiig olon hun toiron suuj bailaa. Ted Tuund — Haraach. Eej bolon duu nar tani Tanyg huleegeed gadaa baj baina gehed, **33** ter tedend hariulan — Hen Minii eej, Minii duu nar yum be? geed, **34** Ooriig ni hureelen suugchdyg haraad, — Minii eej bolon Minii duu naryg haragtun. **35** Yaagaad gevel Burhany husliig biyeluulegch hen bolovch Minii eej bolon duu nar mini yum gej aildav.

Mark 4

4:1 Ter nuurn derged dahin surgaal zaaj ehlev. Tuun uruu asar olon hun huran tsuglasan tul Yesus nuuran dahi zavin deer garch suuv. Tsuglasan olon bugdeeree nuurn zahaar gazar deer bailaa. **2** Yesus surgaalt zuirleleer olon zuiliig tedend zaasan yum. Ter surgahdaa iin aildav. — **3** Uuniig sons. Tariachin ur suulgahaar garchee. **4** Tuuniig uree tsatsahad zarim ur ni zam haviar unasand, shuvuud ireed tuuteed idchihjee. **5** Zarim ur ni hors bagatai chuluurhag gazar unaj, horsni gun bish tul ter darui soyooljee. **6** Nar mandsany daraa undesgui uchir tedgeer ni horchiin hatjee. **7** Zarim ni hogiin urgamlyn dund unahad, hogiin urgamal urgaj tedniig barichihaj. Ingeed ter ur urgats ogsongui. **8** Zarim ur ni sain horsond unaj, urgan osoj urgatsaa ogohod guch, jar, zuu dahin ih boljee geed, **9** Ter — Sonsoh chihte ni sonsogtun gej aildav. **10** Yesusiig gantsaaraa boloh uyed ni oiroltsoo baisan humuus bolon arvan hoyor shavi nar ni surgaalt zuirleliin tuhai Tuunees lavlan asuuhad, **11** Ter tedend aildan — Burhany haanchlalyn nuuts ta nart ogogdson. Harin gadna baigsad ni buh yumyg surgaalt zuirleleer avdag. **12** Ene ni ted harj baihdaa hardag bolovch uhamsarlahgui, sonsoj baihdaa sonsdog bolovch oilgohguin tuld yum. Es bogoos ted ergej butsan, uuchlagdah baisan geed, **13** Ter — Ene surgaalt zuirleliig ta nar oilgohgui baina gej uu? Tegvel ta nar yaaj buh surgaalt zuirleliig oilgoh bilee? **14** Ter tariachin ug tarij baina.

15 Edgeer ni zam haviar unagsad bogood tend ug tarigdjee. Ted sonsohod ter darui Satan irj, tedend suulgagdsan ugiig zailuuldag. **16** Uunchlen edgeer ni chuluurhag gazart unagsad bogood ted ugiig sonsood ter darui bayartaigaar huleen avdag. **17** Oorsdod ni bat undes baihgui, harin ted tur zuurynh bogood daraa ni ugnees bolj zovlon, havchlaga tohioddohod ted ter darui unadag. **18** Zarim ni hogiin urgamlyn dund unagsad bogood edgeer ni ugiig sonsood, **19** harin yertontsiin zovnil, ed bayalgiin huuramch baidal, busad zuilsiig huseh husel ni ugiig shahan zailuulahad ter ni ur jimsgui boldog. **20** Zarim ni sain horsond unagsad yum. Ted ugiig sonsood huleen avch, guch, jar, zuu dahin ih ur jims gargana gev. **21** Yesus tedend aildruun — Denluug savan dor yum uu, oron dor tavih gej avchirdaggui biz dee? Tuuniig denluunii suurin deer tavih gej avchirdaggui bil uu? **22** Herev nuugdmal yum baigaa bol zovhon ilchlegdehiin tuld yum. Herev nuuts yum baigaa bol zovhon ilruulegdehiin tuld yum. **23** Herev sonsoh chihte hun baival sons gev. **24** Ter tedend — Ta nar sonsoj baigaa zuilee anhaaragtun. Oorsdiinhoo hemjuuriin jishgeer ta nar hemjigdeh bolno. Nemj ogozdoh ch bolno. **25** Uchir ni hend baina, tuund iheer ogozdono. Hend baihgui baina, tuund baigaa ni hurtel tuunees avagdana gev. **26** Ter — Burhany haanchlal ni gazart ur tsatsaj baigaa huntei adil yum. **27** Shono ni untaj, odor ni bossoor, ur yaaj urgan osoj baigaag ter hun ooro ch medehgui. **28** Gazar ehleed ooroosoo uriig soyooluulj daraa ni turuug, tegeed bolovsorson tariag bii bolgodog. **29** Harin ur bolovsormogts urgats huraah tsag bolson tul ter darui ter hun haduur hurgene gev. **30** Ter — Burhany haanchlalyg bid yuugaar zuirluuleh ve? Esvel yamar surgaalt zuirleleer ilerhiileh ve? **31** Ene ni gichiin urtei adil yum. Horsond suulgah uyed gichiin ur gazar deerh yamar ch urnees бага baidag. **32** Gevch uriig suulgasny daraa osoj, yamar ch urgamlaas iluu tomorch, tom mochruud garch suudert ni ogtorguin shuvuud uuree zasdag yum gej aildlaa. **33** Yesus tiinhuu olon surgaalt zuirleluudiig oilgoh chineegeer ni tedend aildav. **34** Tedend surgaalt zuirlelguigeer Ter yarisangui. Harin Ooriin shavi nartaa tusad ni bugdiig tailbarlan ogchee. **35** Ter odroo oroi bolohod Yesus tedend — Tsomooroo nuurnyn nogoo tal

uruu yavtsgaaya gehed, **36** tsuglasan olnyg orhin, ted Tuuniig zavin deer baisan chigeer ni avch yavahad oor zavinuud ch dagaldav. **37** Tend huchit salhi uusej, davalgaa zaviig nomron irj, zavi hediinee usand avtjee. **38** Yesus zaviny hitegt der derleed untaj bailaa. Shavi nar ni Tuuniig sereej, Tuund — Bagsh aa, bidnii uheh ni Tand hamaagui gej uu? gelee. **39** Yesus sereed, salhiig buruushaaj, nuurt — Chimeegui. Namd gej aildav. Salhi zogsoj, shuurga bur nam gum bolov. **40** Ter tedend — Ta nar yuund ingetlee aina ve? Ta nart yaagaad itgel baihgui baidag bilee? gehed, **41** ted mash ih aij, biye biyendee — Salhi bolon nuur hurtel Tuund zahiragdaj baidag Ter yer ni hen yum be? getsgeej bailaa.

Mark 5

5:1 Ted nuurnogoo ereg boloh Gyeras nutagt irjee. **2** Tuuniig zavinaas buuhad ter darui buzard sunstei hun bulshnaas garch Yesusteichrav. **3** Ter hunii oron bair ni bulshnuudyn dund baiv. Hen ch tuuniig hulj chadsangui, bur ginjeer ch hulj chadsangui. **4** Uchir ni ter olon udaa gavtai, ginjteich baisan ch ginjee tastaj, gavaa heden heseg bolgon evdchihdeg baiv. Tuuniig nomhtgohod henii ch huch hursengui. **5** Tereer bulshnuudyn dund, uuland odor shonogui orilj, chuluugaar ooriigoo delsene. **6** Yesusiig holoos haraad, ter guin irj Tuund morgov. **7** Tegeed changa duugaar hashhiraan — Hamgiin Deed Burhany Huu Yesus ee, Tand bi yamar hamaatai bilee? Bi Burhanaar Tanaas guiya. Namaig buu zovoogooch! gelee. **8** Uchir ni Yesus — Buzard suns chi ene hunees gar gej aildan ajee. **9** Yesus tuunees — Chamaig hen gedeg ve? gej asuusand ter — Bid oluulaa uchir namaig Lyegion gedeg gev. **10** Tegeed ter Tuunees oorsdiig ni ene nutgaas buu zailuulaach gej husemjlen guij ehlev. **11** Tend uuland gahain ih sureg belchij bailaa. **12** Chotgoruud Yesusees — Bidniig gahai uruu yavuulaach. Bid tednii dotor oryo gej guihad, **13** Yesus tedend zovshoorov. Buzard sunsnuud huniig orhij, gahainuudad shuglev. Hoyor myangaorchim gahain sureg egts ergees nuur uruu uhashiij nuurt jivtsgeelee. **14** Gahaichid zugtaj, uuniig hot, tosgodod medegdev. Tegeed humuus yuu bolsnyg uzeheer irjee. **15** Ted Yesus uruu ireed, chotgort,

«Lyegiond» ezemduulj baisan yag ter hun huvtsaslasan, eruul saruul suuj baihyg haraad ihed aiv. **16** Uzsen humuus ter hund yuu tohioldsonyg bolon gahainuudyn tuhai tedend yarij ogchee. **17** Ted Yesusiig nutgaasaa yavahyg guij ehlev. **18** Yesusiig zavind suuh uyed chotgort ezlegdsen baisan onooh hun oortei ni hamt baiya gej guisand, **19** Yesus zovshoorsongui, harin tuund — Gertee, ooriinhon deeree och. Ezen chamd yamar aguu zuils hij, chamd herhen orshooloo uzuulsniig tedend medegd gev. **20** Ter yavj, Yesus ooriinh ni toloo yamar aguu zuils hij ogsniig Dyekapol hemeeh gazart zarlaj ehlev. Hun bur gaihatsgaaj bailaa. **21** Yesus zaviar nogoo ereg uruu dahin gatalj ireh uyed Tuun uruu olon hun huran tsuglajee. Yesus nuurn ereg deer baiv. **22** Sinagogiin ahlagchdyn negen boloh Iair gegch hun irj, Yesusiig haraad hold ni unaj, — **23** Baga ohin maani uhliin irmeg deer baina. Ta ochij mutraa taviach. Tegvel ter mini edgej, amidrah baij gej ihed husemjlen guiv. **24** Yesus tuuntei hamt yavahad hursan olon Tuuniig dagaj, buchun shahaldaj bailaa. **25** Arvan hoyor jiliin tursh tsus alddag ovchtei baisan negen emegtei baiv. **26** Ter emegtei olon emchiin gart shanalj, oortoo baisan bugdiig zartsuulsan bolovch yamar ch tus bolsongui, harin ch biye ni ulam muudjee. **27** Yesusiin tuhai sonssony daraa tereer humuusiin dunduur yavsaa Tuunii ard ochij, gaduur huvtssand ni hurev. **28** Uchir ni ter — Herev bi zovhon Tuunii huvtssand ni hurvel edgerne gej oortoo heljee. **29** Ter darui tuunii tsus goojih ni tatarch, ovchnoos salsnaa biyeeree medrev. **30** Yesus ter darui Ooroos ni huch garsnyg medeed, olon tumen uruu ergen harj, — Hen Minii huvtssand hurev? gej asuulaa. **31** Shavi nar ni Tuund — Hursan olon Tanyg shahaj baigaag Ta har l daa. Tegtel Ta "Hen Nadad hurev?" geh yum gelee. **32** Yesus uuniig uildsen ter emegteig harah gej ergen toirnoo ajiglav. **33** Yuu bolsnyg medsen ter emegtei aij chichirseer irj, Yesusiin omno unav. Tegeed buh unenee heljee. **34** Yesus tuund — Ohin mini, itgel chini chamaig edgeelee. Amar taivan yavj, zovlongoosoo angijragtun gev. **35** Tuuniig iin aildaj baital sinagogiin ahlagchiin gerees humuus irj — Tany ohin nas barchihlaa. Bagshid tovog udaad yaah ve? gejee. **36** Gevch Yesus uuniig sonsood, sinagogiin ahlagchid — Buu ai.

Zovhon itge gej aildav. **37** Tegeed Ter Pyetr, Iakov, Iakovyn duu Iohan naraas oor heniig ch Oorteigoo hamt yavahygzovshoorsongui. **38** Ted sinagogiin ahlagchiin gert irev. Uimarsan, changaar uilj hailsan humuusiig Ter harav. **39** Oruutaa Ter tedend — Yuund ta nar uimarch uilaldana ve? Ene huuhed uheegui. Harin untaj baina gesend, **40** ted Tuuniig tohuurhan ineeldej ehlev. Gevch Yesus buh huniig gargaj, zovhon onooh huuhdiin aav eejiig ni Ooriinhoo nohdiin hamt avch huuhdiig tavisan oroond orov. **41** Huuhdiin garaas barij Ter tuund — Talita kum (orchuulbal «Byatshan ohin mini, Bi chamd helj baina. Bos!») gej aildav. **42** Ter darui ohin bosood yavj ehlev. Ter arvan hoyor nastai baijee. Ter darui ted bur gaihaj orhiv. **43** Ter — Ene tuhain hen ch medeh yosgui gej tedend hatuu sanuulaad, — Ohind ideh yum og gelee.

Mark 6

6:1 Yesus tendees yavj nutagtaa irev. Shavi nar ni Tuuniig dagaldan yavj bailaa. **2** Amraltyn odor Yesus sinagoga surgaal zaahad sonsson olon gaihaj, — Ene hun uuniig haanaas avav? Tuund yamar mergen uhaan zayaasan yum be? Garaas ni yamar gaihamshigt uils garna ve? **3** Ene hun chini Mariagiin huu mujaan bish bil uu? Iakov, Ios, Iuda, Simon naryn ah bish uu? Ohin duu nar ni bidnii hamt end baigaa biz dee? gej Yesusiig yanz yanzaar goochlov. **4** Yesus tedend — Esh uzuulegch ni ooriin ger, torol sadnyhaa dund bolon nutgaasaa oor gazar hundlegdehgui baih ni ugui gej aildav. **5** TendTer yamar ch gaihamshgiig uildej chadsangui. Harin ovchtei baisan heden hun deer mutraa tavij edgeejee. **6** Tedend itgel baihguid Yesus gaihaj bailaa. Tegeed Ter ergen toirny tosgodoor yavj, surgaal aildav. **7** Yesus arvan hoyorygoo duudaj, buzar sunsiig zahirah erh medel ogood, hoyor hoyoroor ni ilgeev. **8** Yesus tedend zaavarlan — Zamdaa tayagaas oor yuut ch avch yavah yosgui. Talh ch bolohgui, uut huudii ch bolohgui, hetevchindee zoos mongo ch avch yavj bolohgui. **9** Harin shaahaigaa oms geed nemj — Tsamts davharlaj omsood hereggui gev. **10** Yesus tedend — Ta nar yamar aild orno, hotoos yavtlaa tendee bai. **11** Ali neg gazar ta naryg huleej avahgui, ta naryg sonsohgui bol tendees

yavahdaa tednii esreg gerchlel bolgon holiinhoo toosyg segsren unagaarai gejee. **12** Ted yavj, humuus gemshih yostoig tunhaglav. **13** Ted olon chotgoriig zailuulj, ovchtei olon huniig tosoor toslon edgeejee. **14** Hyerod Haan uuniig duulsan baiv. Uchir ni Yesusiin ner duurssan bailaa. Humuus — Baptism hurteegch Iohan uhegsdees amiljee. Tiim uchraas Tuund gaihamshigt huch baina gej yariltsaj baiv. **15** Harin zarim ni — Ter bol Yelia, zarim ni — Ter bol ertnii esh uzuulegchdiin negnii l adil esh uzuulegch baina gej bailaa. **16** Harin Hyerod uuniig duulaad — Minii tsaazalsan Iohan amiljee gev. **17** Uchir ni Hyerod ooriinhoo duu Filipiin ehner Hyerodiatai gerlesen tul tuunees bolj Iohanyg bariulan shorond horiuljee. **18** Uchir ni Iohan Hyerodod — Duuginhee ehneriig avah ni huuli bus gej helsen baiv. **19** Hyerodia tuund horsoj, tuuniig alahyg sanaarhsan avch chadsangui. **20** Uchir ni Hyerod Iohanaas aidag baisan bogood tuuniig zovt shudarga, ariun hun gedgiig medej, Iohanyg hamaaldag baiv. Hyerod Iohanyg sonsohdoo teenegelzdeg ch durtaiyaa sonsdog bailaa. **21** Huleesen odor ni irj, Hyerod torson odroo tohiolduulan ihes deedes, myangatyn darga nar bolood Galilyn hundet humuust zoriulj zoog barijee. **22** Hyerodiagiin ohin orj irj bujiglev. Hyerod bolon tend baigsdad ohin ihed taashaagdjee. Haan ohind — Chi yuu hussenee nadaas gui. Bi chamd tuuniig chini ogiye gev. **23** Tereer ohind olon udaa am garch, — Chi nadaas yuug husne, bi tuuniig chini, haanchlalynhaa hagasyg ch bolov chamd ogno gej amlav. **24** Ohin garch, eheese — Bi yuu guih ve? gej asuuhad eh ni — Baptism hurteegch Iohany tolgoig gejee. **25** Ohin ter darui haany omno shalavhan ochij — Yag odoo baptism hurteegch Iohany tolgoig tavgan deer tavij nadad ogohiig bi tanaas husej baina gej helev. **26** Haan gunee haramssan bolovch zochid baisan tul, bas amlasan uchir ohind tatgalzahyg hussengui. **27** Haan ter darui aluurchnyg yavuulj, tuunii tolgoig avchrahyg tushaalaa. Ter ohood, shorond Iohanyg tsaazaljee. **28** Tegeed tuunii tolgoig tavgan deer avchraad ohind ogohod, ohin ehdee ogov. **29** Iohany shavi nar uuniig duulaad irj, tsogtssyg ni avch hadan bulshind tavijee. **30** Elch nar Jesus uruu tsuglan irev. Ted hiisen, zaasan buhnee Tuund ailtgalaa. **31** Ter tedend — Ta nar zeluud gazar uruu och. Jaahan amar gejee. (Uchir ni tend olon hun irj, ochij, tedend yum ideh

ch tsag baisangui). **32** Tusdaa baihaar ted zeluud gazryg zuglen zaviar yavav. **33** Humuus tednii hodlohiig haraad, olonh ni tanijee. Ted hot buhnees hamtdaa ter zugt guiseer tednees uritaj tend hurev. **34** Yesus ereg deer garahdaa, ui olon huniig haraad tedniig orovdov. Uchir ni humuus honichingui honi met baiv. Ter tedend olon zuiliig zaaj ehlev. **35** Hediinee tsag oroi bolohod shavi nar ni Tuun deer irj, — Ene gazar zeluud. Ali hediin oroi bolchihloo. **36** Humuusiig yavuulya. Ted oir orchmyn tosgon, suurin uruu ohood, oorsoddoo ideh yum hudaldaj avag gejee. **37** Getel Yesus hariud ni — Ta nar tedend ideh yum og gev. Shavi nar ni Tuund — Bid yavj, talhand hoyor zuun dyenar zartsuulj tedend ideh yum ogoh uu? gehed, **38** Yesus tedend — Ta nart heden talh baina? Yav, har gej aildlaa. Ted olj medeed, — Tavan talh, hoyor zagas baina gev. **39** Buh humuusiig zulgen deer heseg hesgeer ni suulgahyg tedend Ter tushaav. **40** Ted zuugaaraa, taviaraa heseg bolon suulaa. **41** Yesus tavan talh, hoyor zagasyg avch, tenger ood shirten hunsiig yeroogood talhyg huvaaj, humuust oguuleheer shavi nartaa ogov. Hoyor zagasyg ch bugded ni huvaan hurteev. **42** Ted bugd tsomooroo idej tsadsan bailaa. **43** Ted talhny helterhii, zagasny uldegdliig tsugluulahad arvan hoyor sags duurchee. **44** Tend talh idsen tavan myangan erchuud baisan yum. **45** Tsuglasan olnyg Tereer taraan yavuulj baih zuuraa shavi naraa ter darui zavind suulgaj, nuurnyn nogoo zug deh Byetsaid uruu turuulj yavuulav. **46** Tedniig yavuulsnyhaa daraa Ter zalbirahaar uul ood yavjee. **47** Oroi bolohod zavi nuurnyn dund, harin Yesus gantsaaraa gazar deer baiv. **48** Salhi soron yavj baisan tul shavi nar ni seluurden huchee barj buig Ter haraad, shoniin dorov deh manaany uyed Yesus nuuran deer alhaj, tedniig zutlen irj baiv. Tednii hajuugaar ongoroh sanaatai yavj baital, **49** shavi nar ni Tuuniig nuuran deer alhaj yavahyg haraad, hii uzegdel baina hemeen bodoj hashhiraaldav. **50** Uchir ni Tuuniig bugd harsan bogood ihed aijee. Gevch ter darui Yesus tedentei yarij, — Zorigtoi bai. Bi baina. Buu ai gej tedend aildav. **51** Tegeed tednii baigaa zavin deer Tuuniig garahad salhi zogsov. Shavi nar ni bur ihed gaihav. **52** Uchir ni ted talhny yavdlyg oilgoogui, harin ch tednii zurh hatuu baiv. **53** Ted hovsoor Gyennyesarjet nutagt

hurch zanguugaa ereg deer hayav. **54** Tedniig zavinaas buusan ter darui humuus Yesusiig taniad, **55** buh nutgaar guin yavj, Tuuniig baigaa gej sonsson gazar uruu ovchtei humuusiig devsgertei ni avchirj ehlev. **56** Tuuniig suurin, hot, tosgon, haa ch ochson olon tumen ovchtei humuusiig olon holiin gazar avchirj baiv. Ted Yesusees ene humuusiig huvtsasnyhaa hormoid zovhon gar hurguuleech gej guitsgaan, gar hursen bolgon edgerch bailaa.

Mark 7

7:1 Iyerusalimaas irsen farisaichuud ba huuliin bagsh naryn zarim ni Yesusiig hureelen tsutlarav. **2** Yesusiin shavi naryn zarim ni bohir buyuu utaagaagui garaar talh idehiig ted harsan ajee. **3** (Uchir ni farisaichuud bolon buh Iudyei hun ovog deetsiinhee ulamjalyg sahij, herev garaa saitar ugaagaagui l bol yum iddeggui baijee. **4** Ted zahaas irsniihee daraa oorsdiigoo tseverleegui l bol yum iddeggui baiv. Ayaga, vaar, zes sav suulgyn ugaalga geh met sahij yostoi ondoo olon yos tedend baijee). **5** Farisaichuud bolon huuliin bagsh nar — Yaagaad Tany shavi nar ovog deetsiinhee yos zanshlaar yavalgui, harin bohir garaaraa talh idne ve? gej Tuunees asuuhad **6** Yesus tedend — Hoyor nuurtei ta naryn tuhaid Isaia zovoor esh uzuulsen bogood uuniig ingej bichsen. "Ene ard tumen Namaiguruulaaraa hundetgedeg. Harin tednii zurh Nadaas als hol yum. **7** Ted humuusiin tushaalyg surgaal met zaaj, harin Nadad demii hooson morgodog". **8** Burhany huuliudyg ta nar orhigduulan, hunii yos zanshild barigddag geed, **9** Ter mon tedend handan — Ta nar yos zanshlaa sahihyn tuld Burhany huuliudyg orhigduulahdaa garamgai yum. **10** "Etseg, ehee hundel. Etseg, ehee muugaar helegch ni uheh yostoi" gej Mosye aildsan shuu dee. **11** Harin ta nar "Herev hun etsegtee esvel ehdee «Tand tusalj boloh baisan minii yamar ch zuil ni Korban (ter ni Burhand orgogdson gesen ug yum)» gej helbel" geed, **12** ta nar ter hund etseg ehiinhee toloo yuu ch hiihiig zovshoordoggui. **13** Ingej ta nar ulamjlan avsan yos zanshlaaraa Burhany ugiig huchingui bolgodog. Uuntei adil olon zuiliig ta nar uilddeg gej aildav. **14** Yesus dahiad olon tumniig Oor uruutaa duudaj,

tedend handan — Ta nar bugd Namaig sons. Oilgogtun. **15** Hunii dotor orj tuuniig buzarlaj chadah yum hunii gadna yer baihgui. Harin hunees garch baigaa yum huniig buzarladaḡ. **16** Herev sonsoh chihteḡ hun baival sonsogtun geḡ aildav. **17** Yesus hursan olnyg orhij, aild oroh uyed shavi nar ni ene surgaalt zuirleliin tuhai lavlan asuuv. **18** Ter tedend — Ta nar bas oilgoogui geḡ uu? Gadnaas hunii dotor oroh yamar ch yum huniig buzarlaj chadahguig ta nar oilgohgui baina geḡ uu? **19** Uchir ni ter ni hunii zurhend orohgui, harin hodoodond orood hayagdana gev. (Buh hool huns tsever gedgiig Ter tiin ilerhiiljee). **20** Ter — Hunees garah yum l huniig buzarladaḡ. **21** Uchir ni dotroos, humuusiin zurhnees horon muu bodol, sadar samuun, hulgai, allaga, zavhairal, **22** shunahairal, balmad yavdal, mon zali meh, tachaanguḡ baidal, ataarhal, gutgeleg, bardam zan, munhaglal ni gardaḡ. **23** Ene buh horon zuils ni dotroos garch huniig buzarladaḡ geḡ aildlaa. **24** Tendees Ter bosood, Tiriin duureg uruu yavjee. Yesus negen aild orohdoo Ooriig ni hen ch buu medeesei geḡ hussen bolovch nuutdaḡ chadsanguḡ. **25** Byatshan ohind ni buzarsuns shuglesen negen emegteḡ Tuunii tuhai sonsood, ter darui irj Yesusiin hold unav. **26** Ter emegteḡ Sirofoyenik garaltai gryek hun baisan bogood ohinoos ni chotgoriig hoon zailuulahyg Yesusees guij bailaa. **27** Yesus tuund — Ehleed huuhdiig tsatga. Uchir ni huuhdiin talhyg avch nohdod hayah ni zohisgui gehed, **28** harin ter emegteḡ Tuund — Tiim ee, Ezen. Gevch shireen dor baigaa nohod hurtel huuhdiin hayasan uirmegiig iddeg shuu dee geḡ hariulav. **29** Yesus tuund — Ingeḡ helsen tul chi yav. Ohinoos chini chotgor zailsan gelee. **30** Gertee ochood, ter huuhdee oron deeree hevteḡ baihyg, chotgor zailuulagdsanyg uzev. **31** Yesus dahin Tiriin duurgees yavj Sidonyg dairan Dyekapol duuregt baidag Galil nuur uruu ochiv. **32** Humuus Tuun uruu dulii, taltiraa helteḡ huniig avchirj tuunii deer mutraa taviach geḡ Yesusees guijee. **33** Yesus ter huniig hursan olnoos zaiduu avaachaad, huruutaa chihend ni hiiḡ, nulimaad helend ni hurev. **34** Yesus tenger ood shirten gun sanaa aldaad, tuund — Yeffata buyuu «Neegd» geḡ tushaasand, **35** onooḡ hunii chih ni ongoij, helnii ni sogog arilj, zov yarih bolov. **36** Hend ch yarij bolohguig Ter tedend tushaasan bolovch Tuuniig

horih tusam ted ulam bur zarlan tugeej bailaa. **37** Ted — Ter bugdiig sainaar uildsen. Ter duliig songoltoi bolgoj, helguig yaridag bolgooloo hemeen yariltsaj unenhuu gaihaj baiv.

Mark 8

8:1 Dahiad ui tumen hun tsutlarsan ter odruuded humuus ideh yumgui boljee. Yesus shavi naraa duudaj, tedend — **2** Bi hursan olnyg orovdoh yum. Uchir ni ted end Nadtai hamt gurav honoloo. Tedend yamar ch ideh yum alga. **3** Herev Bi tedniig gert ni olmon zelmuun butsaaval ted zamdaa yadarch unah bolno. Tednii zarim ni holoos irjee gej aildav. **4** Shavi nar ni Tuund — Hen ene zeluud gazar haanaas edgeer humuusiig tsatgah hangalttai talh olj chadah bilee? gehed, **5** Yesus tednees — Ta nart heden talh baina? gev. Ted — Doloo gelee. **6** Ter hursan olnyg gazar suutsgaa hemeen tushaagaad, doloon talhyg avan talarhal orgood, huvaan humuust uilchluulehiin tuld Ooriin shavi nartaa ogov. Shavi nar ni tedgeeriig hursan olond taraav. **7** Tedend bas heden jijig zagas bailaa. Yesus tedgeeriig yeroogood, edniig ch bas taraa gelee. **8** Humuus ideed tsadav. Tegeed ted uldsen helterhiinuudiig ni tsugluulahad doloon tom sags duurchee. **9** Tend dorvon myanga orchim hun bailaa. Daraa ni Ter tedniig yavuulav. **10** Yesus ter darui Ooriin shavi naryn hamt zavind suuj, Dalmanutyn orchimd irlee. **11** Farisaichuud hurch ireed Yesusiig sorihyn tuld tengeriin neg temdgiig uzuul hemeen Tuunees shaardaj, Tuuntei margaldaj ehlev. **12** Yesus Ooriin suns dotroo gunee sanaa aldaj — Yaagaad ene uyeiinhen temdeg erelhiilne ve? Uneneer Bi ta nart heliye. Ene uyeiinhend yamar ch temdgiig ogohgui gej aildlaa. **13** Tereer tedniig orhin zavindaa butsan suuj nogoo ereg uruu yavav. **14** Ted talh avahaa martsan bogood zavind ni gantshan talh l bailaa. **15** Yesus shavi nartaa zaavarlan — Seremjlegtun. Farisaichuudyn bolon Hyerodyn horongonoos bolgoomjil gev. **16** Ted oorsdod ni talh baihgui baisnyg oor hoorondoo shuun yariltsaj ehelsend, **17** Yesus medeed tedend — Talhgui baina gej yuund ta nar yariltsana ve? Ta nar odoo hurtel oilgoogui, uhaaraagui baina gej uu? Ta nar chini hatuurchihsan zurh setgeltei yum uu? **18** Nudtei atlaa ta nar harahgui baina

uu? Chihtei atlaa ta nar sonsohgui baina uu? Sanahgui baigaa yum bish biz dee? **19** Bi tavan myangan hund tavan talh huvaan ogohod, ta nar heden sags duuren iluudel talh tsugluullaa? gehed, ted Tuund — Arvan hoyor gev. — **20** Bi dorvon myangan hund doloon talh huvaan ogohod ta nar heden tom sags iluudel talh tsugluullaa? gehed, ted Tuund — Doloo gej helev. **21** Yesus tedend — Ta nar odoo ch uhaarahgui baina uu? gesen yum. **22** Tedniig Byetsaidad irehed humuus negen sohor huniig Tuun uruu avchirj, tuund mutraa hurgehiig Yesusees guiv. **23** Yesus ter huniig garaas ni hotolj tosgonoos gargaad, nud uruu ni nulimsny daraa, tuun deer mutraa taviad tuunees — Chi yamar negen yum harj baina uu? gej asuuhad, **24** nogoo hun haraad — Bi humuusiig harj baina. Ted yavj bui mod met haragdaj baina gej hellee. **25** Tegeheer ni Ter dahiad mutraa nuden deer ni tavihad ter hun anhaaraltai harav. Tuunii nud ni zasarch, yum bugdiig sain harah boljee. **26** Yesus tuund — Tosgond buu och geed ger uruu ni yavuulav. **27** Yesus shavi narynhaa hamt Tsyezari Filippiin tosgon uruu yavjee. Zamdaa Ter shavi naraasaa — Humuus Namaig hen gej yarij baina ve? gej asuuhad, **28** ted Tuund — Baptism hurteegch Iohan gedeg. Zarim ni Yelia gehed harin zarim ni esh uzuulegchdiin neg gedeg gev. **29** Yesus tsaash ni tednees — Harin ta nar Namaig hen gej yaridag ve? gehed Pyetr — Ta bol Hrist mon gej hellee. **30** Ter tedend hen ni ch Ooriinh ni tuhai yarij bolohguig sanuulav. **31** Ter tedend Hunii Huu ih zovoh yostoig bolon ahlagchid bolon ahlak tahilch nar, huuliin bagsh nart ad uzegdej aluulaad gurav honogiin daraa dahin amilah tuhai zaaj ehlev. **32** Yesus uuniig il shuluuhan aildsand, Pyetr Tuuniig hajuu tiish avaachaad, zemlej ehlev. **33** Getel Yesus ergehdee shavi naraa haraad, Pyetriig zemlen — Satan, Minii araas tonil. Uchir ni chi Burhany yumyg bus, harin huniigiig l boddog gev. **34** Tereer hursan olnyg shavi narynhaa hamt duudaj, tedend handan — Herev hen neg ni Minii araas yavahyg husvel, ter hun ooriigoo uguisgej, zagalmaigaabarij Namaig dagag. **35** Uchir ni hen ooriin amiig avrahyg husne, ter hun tuuniigee aldana. Harin hen Minii toloo, sain medeenii toloo ooriin amiig aldana, ter hun tuuniigee avarna. **36** Uchir ni hun buh delhiig olj avsan ch amia aldval yamar ashig baih bilee? **37** Amia solij avahyn tuld hun yuugaa ogoh yum be? **38** Zavhai, nugelt ene uyeiinhen dotor hen

Nadaas bolon Minii ugnees ichne, Hunii Huu ch mon Etsgiinhee tsog javhlan dottor ariun tenger elch naryn hamt ireh uyedee ter hunees ichih bolno gej aiddav.

Mark 9

9:1 Yesus tedend aildruun — Uneneer Bi ta nart heliye. End baigaa humuusiin zarim ni Burhany haanchlal huchnii hamt irehiig uzehees omno uhliig amsahgui gev. **2** Zurgaan odriin daraa Yesus Ooriinhoo hamt Pyetr, Iakov, Iohan naryg daguulan ondor uuland garchee. Ter tednii omno huvirch oorchlogdov. **3** Huvtsas ni tsatsarsan tsav tsagaan ongotei boljee. Ene delhiin yamar ch tsairuulagch tuun shig tsagaaruulj chadahgui. **4** Yelia, Mosyegiin hamt uzegdsen bogood ted Yesustei yariltsaj bailaa. **5** Pyetr Yesust — Bagsh aa, end baigaa ni bidend sain baina. Bid gurvan tsatsar, negiig ni Tand, negiig ni Yeliad, negiig ni Mosyed barij ogiye gev. **6** Uchir ni ted aidast avtsan tul ter yuu gej helehee ch medehgui bailaa. **7** Getel uul garch, tedniig nomron avahad, uulnees — Ene bol Minii hairtai Huu mon. Tuuniig sonsogtun geh duu garav. **8** Ted negen zereg ergen toirnoo harj, gants Yesusees oor heniig ch olj harsangui. **9** Uulaas buun yavahdaa Yesus tedend Hunii Huug uhegsdees amilah hurtel oorsdiin uzsenee hend ch yarij bolohguig tushaav. **10** Ted ene utiig olgoj avan, uhegsdees amilah gedeg ni yamar utgatai bolohyg oor hoorondoo yariltsav. **11** Ted Tuunees — Yaagaad huuliin bagsh nar Yeliag ehleed ireh yostoi gej yaridag yum be? gej asuujee. **12** Yesus tedend — Yelia ehleed irj, buh zuilsiig sergeeh yostoi. Harin yaagaad Hunii Huugiin tuhai Ter ih zovj, basamjlagdah yostoi gej bichigdsen bilee? **13** Bi ta nart heliye. Yelia uneheer irsen. Tuunii tuhai bichigdsenii daguu ted yuu hussenee tuund uildsen yum gelee. **14** Ted shavi nar uruu butsj ireed, tedniig toirson olon huniig bolon tedentei margaldaj bui huuliin bagsh naryg harav. **15** Ter darui buh hun Yesusiig harj ihed gaihaj, Tuuntei mendleheer guilee. **16** Yesus tednees — Ta nar yuund tedentei margaldana ve? gej asuuhad, **17** tsuglasan olnoos neg hun Tuund — Bagsh aa, bi suns shugelsen huugee Tani uruu avchirsan yum. Ter suns huug mini helgui

bolgoston. **18** Huug mini ter ezemdeh bolgon tuuniig gazar shidej, huugiin amnaas hoos tsaharch, shudeehavirch, biye ni hoshchihdog yum. Ter sunsiig zailuulaach gej Tany shavi nart bi helsen bolovch ted chadsangui gev. **19** Yesus tedend — Ee, itgelgui uyeiinhen, ta nartai Bi hedii udaan baih yum be? Hedii hurtel Bi ta naryg tevchih yum be? Huugee Nad deer avchir gelee. **20** Ted huug Tuun deer avchrav. Yesusiig harmagts, ter darui monooch suns huug mash huchtei tatvalzuulj, gazar unagahad ter amnaasaa hoos tsahruulan holboron onhorch garav. **21** Yesus huugiin etsgees — Ter her udaan iim baidaltai baisan be? gej asuuhad, etseg ni — Bagaasaa l iim baisan. **22** Ene suns huug mini honooch gej urgelj gal, usand ch shiddeg bailaa. Harin herev Ta yuug ch hij chaddag yum bol bidniig orovdoj tuslaach gelee. **23** Yesus tuund — "Herev Ta chaddag bol" gev uu? Itgeltei hund buh yum bolomjtoi gehed, **24** huugiin etseg ter doroo hashhirsch — Bi itgej baina. Itgelgui baigaad mini tuslaach gesend, **25** Yesus olon tumniig hurdan tsuglaj baigaag haraad, buzar sunsiig zemlej, tuund — Helgui, dulii suns ee. Bi chamd tushaaj baina. Tuunees gar. Dahij tuund buu or gej aildav. **26** Ter suns barhirsch, huug mash huchtei tatvalzuulan hayaad, tuunees garav. Huu huur met bolsond olon humuus tuuniig — Ter uhchihlee gejee. **27** Harin Yesus garaas ni barij ondiilgohod, huu bosov. **28** Yesusiig negenaid oroh uyed ni shavi nar ni Tuunees — Yaagaad bid ter sunsiig zailuulj chadsangui ve? gej huvichlan asuuhad, **29** Ter — Ene torol ni zovhon zalbirlaar l garch chadna gev. **30** Tendees garch, ted Galilyg dairch ongorov. Hen negen ni uuniig medehiig Yesus hussengui. **31** Uchir ni Yesus shavi nartaa zaaj, tedend — Hunii Huu humuusiin gart tushaagdana. Ted Tuuniig alna. Ter alagdsanaasaa hoish gurav honogiin daraa amilah bolno gej aildav. **32** Gevch shavi nar ene ugiig ni oilgosongui. Ted Tuunees asuuhaas ch aij bailaa. **33** Ted Kapyernaumd irjee. Aild baihdaa Yesus — Zamdaa ta nar yuun tuhai margaldaad baiv aa? gej tednees asuuv. **34** Gevch ted duugui bailaa. Uchir ni shavi nar ni zamdaa hen hamgiin aguu ni boloh talaar hoorondoo margaldjee. **35** Ter suugaad, arvan hoyorygoo duudaj, tedend — Herev hen neg ni ehend baihyg husvel ter hun buhnii suulchiin hun bogood bugdiin zarts bolog gej aildav. **36** Tereer huuhed avchraad, tednii dund

zogsoov. Yesus huuhtiig teverch, tedend handan — **37** Hen Minii nereer iim huuhtuudiin negiig huleen avna, ter hun Namaig huleen avna. Hen Namaig huleen avna, ter hun Namaig bish harin Namaig ilgeegchTuuniig huleen avch baigaa yum gej aildav. **38** Iohan Tuund — Bagsh aa, Tany nereer chotgoruudiig zailuulj baisan huniig bid haraad tuuniig boliulahyg oroldson. Uchir ni ter bidniig dagaj baigaagui shuu dee gehed, **39** Yesus — Tuund buu saad bol. Minii nereer gaihamshgiig buteej bui hun daraa ni udalgui Namaig muugaar helj chadahgui. **40** Uchir ni hen bidniig ul eserguutsne, ter hun bidnii tald baina. **41** Uneneer Bi ta nart heliye. Hristiin dagaldagchdyn huvid ene nereer chini hen ta nart ayaga us ogno, ter hun shagnalaa alдахgui. **42** Hen Nadad itgedeg iim balchir humuusees negiig budruulne, ter hun teermiin hund chuluu huzuundee zuuj, tengist hayagdsan ni tuunii huvid deer baihsan. **43** Herev gar chini chamaig budruulbel tastaj haya. Untarshgui galtai tamd hoyor gartai ochsonoos amind tahir dutuu oroh ni chinii huvid deer yum. **44** Tend ot horhoi ni uhehgui. Gal ni untrahgui. **45** Herev hol chini chamaig budruulbel tastaj haya. Tamd hoyor holtei hayagdsanaas amind dogolon oroh ni chinii huvid deer yum. **46** Tend ot horhoi ni uhehgui. Gal ni untrahgui. **47** Herev nud chini chamaig budruulbel uhaj haya. Tamd hoyor nudtei hayagdsanaas Burhany haanchlald orooson nudtei oroh ni chinii huvid deer. **48** Tend ot horhoi ni uhehgui. Gal ni untrahgui. **49** Uchir ni hun bur galaar davslagdana. **50** Davs ni sain bolovch herev amtgui bolbol ta nar tuuniig yuugaar dahij davslag bolgoh bilee? Ta nar dotroo davstai bai. Biye biyeteigee evtei baigtun gej aildaa.

Mark 10

10:1 Tegeed Ter bosoj tendeese Iudyein nutag bolon Iordany chanadad ochiv. Dahiad l ui olon hun Tuun uruu tsuglahad, Ter Ooriin zanshsan yosooroo tedniig surgaj ehlev. **2** Heden farisaichuud irj, Yesusiig sorij, er hun ehneese salah ni huulid taarah esehiig asuujee. **3** Yesus hariud ni tedend — Mosye ta nart yuu gej tushaasan be? gesend, **4** ted — Salaltyg gerchilsen bichig uildeed ehneesee salj bolohyg Mosye er hund

zovshoorson shuu dee gev. **5** Getel Yesus — Ta naryn zurh chini hatuu tul Mosye ta nart tiim huuli bichij ogson yum. **6** Harin buteeliin ehnees Burhan humuusiig er, emeer buteesen. **7** Tiim uchraas er hun etseg, ehee orhij ehnerteigee negdene. **8** Hoyoul neg mahan biye bolno. Ted tsaashdaa hoyor bish harin neg mahan biye mon. **9** Tiimees Burhany hamtad ni holboson yumyg hen ch buu salgag gelee. **10** Aild baihdaa shavi nar ni ene tuhai dahiad l Tuunees asuuv. **11** Yesus tedend — Ehnereesee salj, oor emegteitei gerlegch hen ch ehneriinhee omno zavhairsan bolno. **12** Herev ehner ni nohroosoo salj, oor eregteitei gerlevel, ter em zavhairsan bolno gev. **13** Humuus Yesuseer huuhduuddee gar hurguulehiin tul Tuun uruu huuhduuddee avchirj bailaa. Harin shavi nar tedniig zemlev. **14** Yesus uuniig haraad, uurlaj shavi nartaa — Huuhduudiig Nad uruu irehiig zovshoor. Tedniig buu hori. Uchir ni Burhany haanchlal teden shig humuusiinh yum. **15** Uneneer Bi ta nart heliye. Burhany haanchlalalg huuhed adil huleej avaagui hen bolovch tend orohgui gej aildlaa. **16** Yesus huuhduudiig teverch, teden deer mutraa taviad yeroov. **17** Tuuniig ayan zamdaa garch yavahad ni negen hun guin irj, Tuunii omno sogdoj — Sain Bagsh aa, monh amiig ovlon avahyn tuld bi yuu hiih ve? gej asuuv. **18** Yesus tuund — Chi yaagaad Namaig sain gej duudna ve? Burhanaas oor hen ch sain bish. **19** "Hun buu al, buu zavhair, buu hulgail, buu hudal gerchil, buu mehel, etseg ehee hundel" gesen huuliudyg chi medne shuu dee gesend, **20** ter Tuund — Bagsh aa, ene bugdiig bi бага zaluugaasaa l sahsan gev. **21** Yesus tuuniig shirten harj, hairlan — Chamd neg l yum dutaj baina. Yavj, ooriin buh omchoo zarj yaduust og. Tegvel chi tengert bayalagtai bolno. Tegeed irj, Namaig daga gej aildav. **22** Gevch ene ugnees bolj onooh hunii tsarai ni baraij, gunigtai bolon yavaad ogov. Uchir ni ter ih horongotei hun baijee. **23** Yesus toiruulj haraad Ooriin shavi nartaa — Chineeleg humuusiin huvid Burhany haanchlald oroh ni yamar hetsuu ve! gev. **24** Shavi nar Tuunii ugend gaihsan bolovch Yesus tedend dahij — Huuhduud ee, Burhany haanchlald oroh ni yamar hetsuu ve! **25** Bayan hun Burhany haanchlald orohoos temee zuunii suvegcheer oroh ni iluu hyalbar ajee gesend **26** ted bur ch iluu gaihaj, Tuund — Tegvel hen

avragdaj chadah yum be? getsgeev. **27** Yesus tedniig haraad — Ene ni humuust bolomjgui bolovch Burhany huvid oor. Uchir ni Burhand buh yum bolomjtoi gej aildav. **28** Pyetr Tuund — Har l daa. Bid buhniig orhiod Tanyg dagasan geed yarij ehlev. **29** Yesus — Uneneer Bi ta nart heliye. Hen Minii toloo bolon sain medeenii toloo ger ornoo, ah duu, egch duugee, eh, etsgee, ur huuhed, edlen gazraa orhino, **30** ter hun odoo ene uyed ger ornoo, ah duu, egch duugee, ehee, ur huuhed, edlen gazraa havchlagatai hamt zuu dahin iluu avna. Mon ireh uyed monh amiig avna. **31** Gevch ehend baih olon hun suulchiinh bolno, suulchiinh ni ehniih bolno gelee. **32** Ted Iyerusalim oroheer zamdaa yavj baiv. Yesus tednii omno ni yavj bailaa. Ted gaihaj baisan bogood dagaldaj yavsan humuus ni aij baiv. Yesus dahiad l arvan hoyorygoo tusad ni avch, Oort niyuu tohioldoh tuhai tedend aildaj ehlev. — **33** Haragtun, bid Iyerusalimyg zorij yavna. Hunii Huu ahlak tahilch nart bolon huuliin bagsh nart tushaagdah bolno. Ted Tuund alah yal tulgaj, Tuuniig Hari undestend tushaana. **34** Ted Tuuniig basamjilj, nulimj, tashuurdaad alna. Tegeed gurav honogiin daraa Ter dahin amilna gev. **35** Zyebyedyeyen hoyor huu Iakov, Iohan nar Yesust oirton irj Tuund — Bagsh aa, bid yuu ch guisan, tuuniig maani bidend hij ogohiig Tanaas husej baina gev. **36** Ter — Ta nart yuu hij ogohiig Nadaas husej baigaa yum be? gehed, **37** ted Tuund — Tany sur javhlan doktor bidnii negiig Ooriin baruun gar taldaa, nogoog maani Ooriinhoo zuun tald suulgaach gev. **38** Harin Yesus — Ta nar yuu guij baigaagaa medehgui baina. Ta nar Minii uuh ayaganaas uuj, Minii hurtej baigaa baptismyg hurtej chadah yum uu? gehed, **39** ted Tuund — Bid chadna gev. Yesus tedend handaj — Minii uuh ayaganaas ta nar uuj, Minii hurtej baigaa baptismyg ta nar hurteh bolno. **40** Harin Minii baruun, zuun tald suuh ni Minii ogoh yum bish. Ene ni henii toloo beltgegdsen baina, tedend ogogdono gej aildav. **41** Uuniig sonsood nogoo arav ni Iakov, Iohan nart zevuutsjee. **42** Yesus tedniig Oor uruutaa duudaj, tedend — Hari undestnuudiin zahiragchid gej tootsogdson humuus ard olnoo noyorhdog. Ihes deedes ni tedniig erhendee bailgadgiig ta nar medne. **43** Harin ta naryn dund tiim yum baij bolohgui. Hen ta naryn dund aguu bolohyg husne, ter hun ta naryn zarts bolog. **44** Mon hen ta naryn dund terguund

baihyg husne, ter hun bugdiin bool bolog. **45** Uchir ni Hunii Huu hurtel uilchluulehiin tuld bus, harin uilchlehiin tuld, mon Ooriin amiig olny toloo zolios bolgon ogohiin tuld irsen yum gej aildlaa. **46** Ted Iyerihod irev. Yesus Ooriin shavi nar bolood olon tumnii hamt Iyerihogoos garch yavtal Timain huu Bartimai gegch sohor guilgachin zamyn hajuud suuj baiv. **47** Nazaryn Yesus yavj baigaag ter duulaad — Davidyn huu Yesus ee, namaig orshoogooch gej hashhirsch ehlev. **48** Olon hun duugui bai hemeen tuund hatuu helsen bolovch ter harin ch bur — Davidyn huu, namaig orshoogooch gej ulam ih hashhirsar baiv. **49** Yesus zogson — Tuuniig naash duud gelee. Ted sohor eriig duudaj, tuund — Zorigtoi bai, bos. Ter chamaig duudaj baina gev. **50** Ter gaduur huvtssaa tailj hayaad usren bosoj, Yesus uruu ochiv. **51** Yesus tuund — Chinii toloo yuu hiij ogohiig chi Nadaas husej baina ve? gehed, sohor er Tuund — Bagsh aa, bi dahin haraatai bolmoor baina gejee. **52** Yesus tuund — Yav. Itgel chini chamaig edgeelee gej aildahad onooch hun ter darui dahin haraa orj, zamaar Yesusiig dagalaa.

Mark 11

11:1 Ted Iyerusalimd, Chidun uulyn oiroltsoo Byetfag bolon Byetsaidad oirton irjee. Yesus shavi naraasaa hoyor huniig yavuulj, **2** tedend — Esreg tadd chini baigaa suurin uruu yav. Tend ochson ter darui uyaatai, hun hezee ch unaj baigaagui dudrang olnu. Uyaag ni tailaad, end avchir. **3** Herev hen negen hun ta naraas "Ta nar yaagaad ingej baina?" gej asuuvai "Ene dudran Ezend heregtei. Uдахgui ter uuniig chini butsaaj yavuulna" gej heleerei gev. **4** Ted yavj, gudamjind haalgany gadaa uyaatai dudrang olj, uyaag ni tailav. **5** Tend zogsoj baisan humuusiin zarim ni — Ta nar yuu hiij baigaa yum be, dudrangaa uyaanaas ni tailj baigaa yum uu? gehed, **6** ted Yesusiin aildsany daguu helehed humuus tedniig yavuulav. **7** Ted dudrang Yesus uruu avchraad, deer ni huvtssaa tohohod Yesus mordov. **8** Olon humuus huvtssaa, zarim ni talbaigaas tsavchij avchirsan nailzuuryg zam deer devsjee. **9** Omno hoino ni yavsan humuus hashhirdan — Hosanna! Ezenii nereer Iregch ni yerooltei yee! **10** Bidnii etseg Davidyn irj

bui haanchlal yerooltei. Hamgiin deeded Hosanna! getsgeej bailaa. **11** Yesus Iyerusalimd irj, sumd orov. Ergen toirnoo harsany daraa tsag hediinee oroi bolson tul Yesus arvan hoyorynhoo hamt garch Byetanyg zuglev. **12** Margaash ni tedniig Byetanaas garah uyed Yesus olsjee. **13** Tegeed holoos navchit injriin modyg harj, modnoos yum olj yuu magad geed yavlaa. Ter hurch ireed navchnaas oor yuu ch olsongui. Uchir ni injriin uliral boloogui baiv. **14** Yesus ter modond — Chamaas hen ch hezee ch dahij jims buu ideg! gev. Shavi nar ni sonsoj bailaa. **15** Ted Iyerusalimd irtsgeelee. Yesus sumd orood, tend yum hudaldaj baisan bolon hudaldan avch baisan humuusiig hooj ehlen, mongo solidog humuusiin shireenuudiig, tagtaa zarj baisan humuusiin sandluudyg ni homruulj unagaav. **16** Tereer sav suulga zoog sumeer dairch yavahyg hend ch zovshoorsongui. **17** Yesus surgan, tedend handan — "Minii ger bol buh undestnii zalbirlyn ger gej nerlegdene" gej bichigdeegui gej uu? Getel ta nar tuuniig deeremchdiin uur bolgojee gev. **18** Ahlah tahilch nar bolon huuliin bagsh nar uuniig sonsood, Yesusiig honooh arga zamaa haij bailaa. Uchir ni olon tumen bugd Tuunii surgaalyg sonsood gaihaj baisan tul ted Yesusees aij baisan yum. **19** Oroi boloh burd ter hotoos garch yavdag bailaa. **20** Oglooguur ter haviar ongoron yavahdaa nogoo injriin mod undesneesee ehlen hatsanyg ted uzev. **21** Pyetr sanaj, — Bagsh aa, haraach! Tany haraasan injriin mod hatchihaj gehed **22** Yesus tedend hariulan — Burhand itgegtun. **23** Uneneer Bi ta nart heliye. Hen bolovch ene uulandhandan "Orgogdoj tengist hayagdagtun" gej helehdee zurhendee ergelzelgui, harin helj baigaa ni butne gedegt itgevel ter chini yosoor bolno. **24** Tiim uchir Bi ta nart heliye. Ta nar yuuny toloo zalbirch, guij baina, tuuniigee avsan gedegtee itgegtun. Tegvel ter chini yosoor bolno. **25** Ta nar zalbiran zogsohdoo, herev hen negnii esreg yamar negen yum chamd baigaa bol uuchil. Tegvel tenger deh Etseg chini mon ta naryn hilentsiig uuchlah bolno. **26** Harin hervee ta nar uuchlahgui bol, tenger deh Etseg chini mon ta naryn hilentsiig uuchlahgui gev. **27** Ted dahin Iyerusalimd irev. Yesusiig sum dottor yavj baital ni ahlah tahilch nar, huuliin bagsh nar bolon ahlagchid Tuun uruu hurch ireed, **28** Tuunees — Ta yamar erh medleer edgeeriig uildene ve? Edgeeriig uildeh erh medliig

hen Tand ogov? gej asuuhad, **29** Yesus tedend — Ta naraas Bi neg yum asuuya. Ta nar Nadad hariul. Tegvel yamar erh medleer edgeeriig uildej baigaagaa Bi ta nart heleh bolno. **30** Iohany baptism tengerees uu, esvel hunees irsen uu? Nadad hariulaach gev. **31** Ted oor hoorondoo — Herev bid "Tengerees" geed helchihvel, Ter "Tegvel yaagaad ta nar tuund itgeegui yum be?" gej helne dee. **32** Harin "Hunees" gej helbel... gej yariltsav. Ted hursan oлноos aij bailaa. Uchir ni buh hun Iohanyg esh uzuulegch gej uzdeg baisan yum. **33** Tegeed ted Yesust — Bid medehgui gej hariulahad ni Yesus — Bi ch gesen yamar erh medleer edgeeriig uildej baigaagaa ta nart helehgui gev.

Mark 12

12:1 Yesus surgaalt zuirleler tedend aildan ehlev. — Negen hun usan uzmiin tsetserleg baiguulj, uuniigee toiruulan hashaa barij, usan uzem shahah savyg suulgah gazryg maltaj, tsamhag bosgojee. Uuniigee usan uzmiin tarialanchdad turesleed, ayand yavj gene. **2** Urgats huraah tsag bolohod tereer tarialanchdaas usan uzem avchruulahaar booloo ilgeev. **3** Ted boolyg ni barij avch, zodood gar hooson butsaajee. **4** Ter dahin oor booloo tarialanchid uruu yavuultal tolgoig ni haga tsohij, gutaan doromjiljee. **5** Ter oor negniig ilgeetel, ted tuuniig ni alav. Oor olon huniig ch mon adil zarimyg ni zodoj, zarimyg ni aljee. **6** Ilgeeh gantshan hun tuund uldsen ni hairtai huu ni bailaa. Ter hun "Ted minii huug hundetgene" geed huutee hamgiin suuld teden uruu yavuulav. **7** Harin usan uzmiin tarialanchid biye biyedee "Ene chini ov zalgamjlagch baina. Irtsgee. Tuuniig alchihya. Omch ni bidniih bolno" getsgee, **8** tuuniig barij avch, alaad usan uzmiin tsetserlegees gargan hayajee. **9** Tegvel usan uzmiin tsetserlegiin ezen yuu hiih ve? Ter irj, usan uzmiin tarialanchdyg honooj tsetserlegee oor humuust ogno. **10** Ta nar "Barilgachdyn golson chuluu bulangiin tulguur chuluu bolov. **11** Ene ni Ezenees irsen bogood Bidnii nudend gaihaltai yum" gesen Sudryg unshaagui gej uu? gelee. **12** Ted Yesusiig barihaar zavdaj baisan bolovch ard oлноos aiv. Uchir ni Yesus oorsdiinh ni esreg surgaalt zuirlel aildsanyg humuus oilgason baiv.

Tiimees ted Yesusiig orhij yavlaa. **13** Ted Tuuniig ugend ni urhidaj barihyn tuld farisai bolon hyerodynyny zarim humuusiig Yesus uruu yavuulav. **14** Ted ireed Tuund — Bagsh aa, bid Tany unench hiigeed hend ch tal zasdagguig tani bolon heniig ch yalgadaggui, harin Burhany zamyg uneneer zaadgiig tani medne. Tsyezarit alban tatvar toloh ni huulid nitseh uu, esvel ugui yuu? Bid toloh yostoi yuu, esvel toloh yosgui yuu? gej asuutal, **15** Yesus tedniig hoyor nuur gargaj baigaag ni medeed, tedend — Ta nar Namaig yuund sorino ve? Nadad dyenar uzuul gev. **16** Ted neg dyenar avchirsand Yesus — Ene henii durs, bichees ve? gehed, ted — Tsyezariinh gelee. **17** Yesus tedend — Tsyezariin yumyg Tsyezarit og. Burhany yumyg Burhand og gej aildlaa. Ted Tuuniig gaihatsgaav. **18** (Amilalt gej baihgui hemeen yaridag) sadukaichuudyn zarim ni Yesus uruu irj, Tuuniig baitsaan, — **19** Bagsh aa, Mosye "Herev hen negnii chini ah nas barj, ehner ni huuhedgui uldvel, duu ni ter emiig ehnerree bolgon avch ahdaa ur udmyg ni toruulj osgo" gej bichsen. **20** Ah duu doloon hun baijee. Uutan ni ehner avch gene. Nas barahdaa ur udmaa uldeesengui. **21** Hoyor dahi ni ter emiig avch, nas barahdaa ur udmaa uldeesengui. Gurav dahi ni ch bas adil. **22** Tegseer doluulaa ur udmaa uldeesengui. Etsest ni ter emegtei bas nas barjee. **23** Amilaltad ted amilahad ter henii ehner boloh ve? Yaagaad gevel ter doloo bugdeeree tuuniig ehnerree bolgon avsan shuu dee gehed ni **24** Yesus tedend — Ene chini ta nar Burhany huchiig ch, Sudryg ch oilgooguigees tooroldoj baigaa hereg bus uu? **25** Uchir ni uhegsdees amilahad ted gerleh ch ugui, hadamd garah ch ugui. Harin ted tenger deh tenger elch nartai adil bolno. **26** Harin uhegsed dahin amilah tuhaid Mosyegiin nomyn butny tuhais hesegt Burhan Mosyed "Bi bol Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan, Iakovyn Burhan" gej aildsanyg ta nar unshaagui yuu? **27** Ter bol uhegsdiin bus, harin amidyn Burhan. Ta nar ihed tooroldjee gej aildav. **28** Huuliin bagsh naryn neg ni irj, tednii margaldahyg sonsood, Yesus tedend sain hariulsnyg medej, Tuunees — Yamar tushaal ni buhnii ehend baih ve? gej asuulaa. **29** Yesus — Ehniih ni "Sons, Izraili aa! Bidnii Burhan Ezen bol gants Ezen mon. **30** Chi ooriin Burhan Ezeniig buh zurh, buh setgel, buh oyuun uhaan, buh hucheeree hairlagtun" gesen ni yum. **31** "Chi horshoo oor shigee hairla" gesen ni

hoyor dahi ni yum. Edgeerees iluu oor aguu tushaal baihgui gelee. **32** Huuliin bagsh Tuund — Tiim ee, Bagsh aa, Ter bol Gants bogood Tuunees oor negen baihgui gej Ta uneneer aildlaa. **33** Tuuniig buh zurh, buh oyuun uhaan, buh hucheeree hairlaj, horshoo oor shigee hairlah ni buh shataalt tahil hiigeed orgoluudees ch aguu ih yum gev. **34** Tuunii uhaalgaar hariulahyg Yesus haraad, tuund — Ta Burhany haanchlalaas holgui baina gelee. Uunees hoish hen ch dahij Tuunees yum asuuhyg zurhelsengui. **35** Yesus sumd zaaj baisan shigee, — Yaagaad huuliin bagsh nar Hrist bol Davidyn huu gej yaridag ve? **36** David ooro Ariun Sunseer "Ezen minii Ezend «Bi Chinii daisnuudyg hol dor chini tavih hurtel Minii baruun gart zalragtun» gev" gej helsen. **37** David ooro Tuuniig "Ezen" gej duudsan. Tegvel Ter yaaj tuunii huu baij taarah ve? gej aildav. Ui olon hun Tuuniig bayartaigaar sonsoj baiv. **38** Ter Ooriin surgaaldaa aildruun — Huuliin bagsh naraas seremjlegtun. Ted urt nomrogtei yavj, hol ihte gazruudad hundluulen mendluuleh durtai. **39** Mon ted sinagoguudad terguun suudald, nairan deer hoimort zalrah durtai bogood **40** belevsen emegteichuudiin geriig tsolmoj, udaan zalburch bui dur uzuuldeg. Ed nar ulemj shiitgel huleene gev. **41** Ter erdenesiin sangiin esreg tald suugaad, erdenesiin sand olon tumen herhen zes zoos hiihiig ajigljaj baiv. Olon bayachuul ih hemjeeger ni hijj bailaa. **42** Negen yaduu belevsen emegtei irj, neg kodrant boloh hoyor jijig zes zoos hijjee. **43** Yesus Oor uruugaa shavi naraa duudaad — Uneneer Bi ta nart heliye. Yaduu belevsen ene emegtei erdenesiin sand ogson buh humuusees iluug ogloo. **44** Yaagaad gevel humuus bugd iluudleesee hiisen. Harin ene emegtei yaduu hernee oort baisan bugdiigee, amin zuulgandaa heregtei baisan buhnee ogloo gej aildav.

Mark 13

13:1 Yesusiig sumees garah uyed shavi narynh ni neg ni — Bagsh aa, haraach, yamar tom chuluunuud ve, yamar surleg barilguud ve? gehed **2** Yesus tuund — Chi edgeer aguu barilguudyg harj baina uu? Neg ch chuluu nogoo chuluun deer davharlagdaj uldehgui. Butd nurah bolno gev.

3 Sumiin esreg tald baidag Chidun uulan deer Yesusiig suuj baihad ni Pyetr, Iakov, Iohan, Andryei nar huvichlan, Tuunees asuuj — **4** Hezee tiim yum boloh yum be? Ter buhen biyelegdeh uyed yamar temdeg bii boloh ve? Bidend heleech hemeev. **5** Yesus tedend — Ta naryg hen ch tooruulehguin tuld ta nar bolgoomjlogtun. **6** Olon hun Minii nereer irj, "Bi bol Ter" gejj heleed olon huniig toorolduulne. **7** Ta nar dain bolon dain dajny surag chimee sonsvol, buu ai. Tedgeer ni boloh yostoi yum. Harin ene ni haraahan togsgol bishee. **8** Uchir ni undesten undestnihee esreg, haanchlal haanchlalynhaa esreg bosno. Olon gazar hodloltuud bolno. Bas olsgolonguud bolno. Edgeer ni torohovdoltiin zovhon ehlel ni yum. **9** Harin seremjtei baigtun. Uchir ni humuus ta naryg shuuhed tushaaj, sinagoguudad ta naryg tashuurdana. Ta nar Minii toloo gerchlel bolon zahiragchid, haadyn omno zogsoh bolno. **10** Ehleed sain medee buh undestend tunhaglagdsan baih yostoi. **11** Ted ta naryg barij, tushaah uyed yuu heleh tuhaid uridaas buu sanaa zov. Harin ter tsagt ta nart yuu ogogdono, tuuniig hel. Yaagaad gevel yarigch ni ta nar bish, harin Ariun Suns yum. **12** Ah ni duugee, etseg ni huuhdee uheld tushaana. Huuhduud ni etseg ehee eserguutsen bosoj, tedniigalna. **13** Ta naryg Minii neriin toloo bugd uzen yadah bolno. Harin etssiig hurtel tevchsen hun avragdah bolno. **14** Harin ta nar jigshuuriin buzar yum ni baih yosgui gazar baihyg harval (unshigch ni oilgog), ter uyed Iudyeid baigaa humuus uuls uruu zugtag. **15** Baishingiin deever deer baigaa ni buu buug, esvel gereesee yamar negen yum avahaar buu orog. **16** Talbaid baigaa ni huvtssaa avahaar buu buttag. **17** Harin ter odruuded jiremsen emegteichuud bolon hohuul huuhedtei emegteichuud zolgui yee! **18** Gevch ene ni oval tohioldohguin tuld zalbiragtun. **19** Yuu gevel ter odruud ni Burhany buteesen buteeliin ehnees onoog hurtel boloogui, mon dahij hezee ch bolohgui tiim gai gamshgiin uye baih bolno. **20** Herev Ezen ter odruudiig boginosgooguisen bol neg ch mahan biye avragdahgui baih baisan. Harin Ter songoson humuusiinhee toloo ter odruudiig boginosgoson yum. **21** Herev hen negen ta nart "Haragtun, Hrist end baina", esvel "Haraach, Ter tend baina" gevel tuund buu itge. **22** Uchir ni huuramch Hristuud bolon huuramch esh uzuulegchid garch irj, herev bolomjtoi bol songogdogdsyg

toorolduulehiin tuld temdguud болон гайхамшгуудыг харуулах болно. **23** Harin болгоомжлогтун. Узегтун. Би та нарт бухнииг уридаас хelsen. **24** Harin ter одруuded terhuu gai gamshgiin daraa nar haranhuilj, sar gereltehgui, **25** odod tengerees unaj, tenger deh huchnuud segsregdeh болно. **26** Tegehед Hunii Huu aguu sur huch, aldryn hamt uulen дund irehiig ted harna. **27** Daraa ni Ter tenger elch naryg ilgeeж, Ooriin songogdogsdyг delhiin hamgiin hyazgaaraas tengeriin hayaa hurtel dorvon salhinaas tsugluulna. **28** Odoo injriin modnoos surgaalt zuirleliig surch av. Injriin modny mochir hediinee zoolorch, navchis gargah uyed zun oirtjee gedgiig ta nar meddeg. **29** Tuunchlen ene buhen tohioldohyg haraad, Tuunii oirhon baigaag, uuden deer chini baigaag ta nar bas meddeg. **30** Uneneer Би та нарт heliye. Ene bugд болохоос omно ene uyeiinhen ongoron odohgui. **31** Tenger, gazar ongoron odoh bolovch, Minii ugs ongorohgui. **32** Harin ter odor, tsagiig hen ch medehgui. Tenger deh tenger elch nar ch, Huu ch medehgui. Harin gantshan Etseg medne. **33** Anhaar, sonor seremjtei baigtun. Uchir ni terhuu tovlosон tsag hezee baihyг ta nar medehgui. **34** Ene ni gereе orhij, booluuddaa uureg ogch, hun burd hiih ajlyг ni onooj, mon haalgachdaa seremjtei baihyг tushaagaad ayand yavj bui huntei adil yum. **35** Tiimees sonor seremjtei baigtun. Uchir ni geriin ezen oroi yum uu, esvel shono дund, esvel tahia dongodohod, esvel ogloo, hezee irehiig ta nar medehgui. **36** Ter genet ireed, ta naryг untaj baihyг chini harah vii. **37** Би та нарт helj baigaagaa bugded helj baina. "Sonor seremjtei baigtun" hemeen aildav.

Mark 14

14:1 Hoyor honogiin daraa Deeguur Ongoroh ba IsgeeguiTalhny Bayar baiv. Ahlah tahilch nar bolood huuliin bagsh nar Yesusiig dalduur herhen barivchilj, honoohiig oroldoj baiv. **2** Ted — Bayaryн uyeer bolohgui. Tegvel olон tumnii дotor uimeen samuun болj magadgui hemeetsgeev. **3** Yesusiig Byetand, uyaman ovchtei Simony gert tuhlan baihad ni goltgonon savtai tsever nardyn ih unetei unert tosyг barisan emegtei orj irjee. Ter emegtei savyг hagalaad, Yesusiin tolgoi deer tos tsutgav. **4** Getel zarim ni

durguitsen oor hoorondoo heleltsej — Yuund ene tosyg ingej urne ve? **5** Ene tosyg gurvan zuu garui dyenaraar zarj, yaduust ogch boloh baisan shuu dee geed ted tuuniig zemlejee. **6** Harin Yesus — Tuuniig orhi. Ta nar yuund tuund tovog udna ve ? Ene emegtei Nadad sainyg uildsen. **7** Uchir ni ta nar urgelj yaduustai tsug baina. Hezee hussen tsagtaa ta nar tedend sainyg uildej chadna. Harin ta nar Nadtai urgelj tsug baihgui. **8** Ter hijj chadahaa l hiisen. Orshuulahad beltgej ter Minii biyeiig uridaas tosolloo. **9** Uneneer Bi ta nart heliye. Sain medee buh delhiin haa ch tunhaglagdsan, mon ene emegteig dursaj, tuunii uils yarigdah bolno gej aildav. **10** Arvan hoyoryn neg baisan Iskariotyn Iudas Yesusiig barij ogohiin tuld ahlak tahilch nar uruu yavlaa. **11** Ted uuniig sonsood, bayarlaj tuund mongo ogno gej amlav. Bolomjtoi tsagt Yesusiigyaaaj barihyg ter erelhiilj ehlev. **12** Isgeegui Talhny Bayaryn ehni odor, Deeguur Ongoroh Bayaryn hurgyg tahih uyed Tuunii shavi nar ni — Ta bidniig haashaa yavuulj, Ooriin ideh Deeguur Ongoroh Bayaryn zoogiig belduulmeer baina ve? gev. **13** Yesus shavi naraasaa hoyor huniig yavuulj, tedend — Hot uruu or. Vaartai us avch yavaa hun ta nartai taaraldana. Tuuniig daga. **14** Ter haashaa orno, ter geriin ezend "Bagsh «Shavi narynhaa hamt Deeguur Ongoroh Bayaryn zoog ideh Minii zochny oroo haana baina?» gej heluulj baina" gej hel. **15** Tegeed ter ooro ta nart zassan, belen deed tom oroog uzuulne. Tend ta nar bidend zoog beld gej aildav. **16** Shavi nar ni garch yavj, hotod irjee. Tegeed Yesusiin aildsan yosoor ailaa olj, ted Deeguur Ongoroh Bayart beldev. **17** Oroi bolohod Yesus arvan hoyorynhoo hamt irlee. **18** Ted tuhlan suugaad idej baih uyed Yesus — Uneneer Bi ta nart heliye. Ta naryn neg ni buyuu Nadtai hamt hoolloj bui hun Nadaas urvana gelee. **19** Ted gunigtai bolon, neg negeeree Tuund — Bi lav bish biz dee? gelee. **20** Yesus tedend — Ter ni arvan hoyoryn neg, Nadtai hamt neg huland gar durj baigaa neg ni mon. **21** Yaagaad gevel Hunii Huu Ooriinh ni tuhai bichigdsenchlen yavna. Harin Hunii Huug bariulah ter hun zolgui yee! Ter hun toroogui baisan bol deer baih baisan gej aildav. **22** Tedniig zooglon baih zuur Yesus talh avaad yeroosnii daraa, huvaan tedend ogood, — Uuniig av. Ene bol Minii biye gev. **23** Ter ayaga avch, talarhal orgood, ayagaa tedend ogov. Ted tsoomoo tuunees uulaa. **24** Yesus

tedend — Ene bol Minii gereenii tsus bogood olny toloo ursah bolno. **25** Uneneer Bi ta nart heliye. Bi Burhany haanchlald dahin shineer dars uuh ter odriig hurtel usan uzmiin dars dahin hezee ch uuhgui gej aildav. **26** Magtuu duulsnyhaa daraa, ted Chidun uul ood yavtsgaav. **27** Yesus tedend — Ta nar bugd buderne. Uchir ni "Bi honiching tsohij unagahad honin sureg tarj butarna" gej bichigdsen bilee. **28** Harin Bi amiluulagdsanyhaa daraa, ta naraas omno Galild ochno gev. **29** Getel Pyetr Tuund — Hediigeer buh humuus budersen ch bi budrehgui gehed, **30** Yesus tuund — Uneneer Bi ta nart heliye. Onoodor, ene shono azargan tahia hoyor udaa dongodohoos omno chi ooro Namaig gurban udaa uguisgene gev. **31** Gevch Pyetr bur ih huchlen — Bi hichneen Tantai hamt uheh yostoi bolson ch Tanyg uguisgehgui gev. Ted bugdeeree bas tegj helj bailaa. **32** Ted Gyetsyemani gedeg gazar irev. Yesus shavi nartaa — Namaig zalbirah zuur end suutsgaaj bai geed, **33** Ter Ooriin hamt Pyetr, Iakov, Iohan naryg avch yavav. Yesus ihed zovj, shanalj ehlev. **34** Yesus tedend — Setgel mini uhtlee shanalj baina. End uldeed, sergeg bai gev. **35** Yesus tednees jaahan tsaashaa yavaad, gazar unaj, herev bolomjtoi bol terhuu tsag Ooriinh ni hajuugaar ongorson baihyn tuld zalbirav. **36** Yesus — Aav aa, Etseg mini! Tand buh yum bolomjtoi. Ene ayagy Nadaas zailuulaach. Gevch Minii husej baigaag bus, harin Ta yuu husej baigaagaa uild gelee. **37** Yesus irj, tednii untaj baihyg haraad, Pyetr — Simon, chi untaj baina uu? Gantshan tsag seruun bajj chi chadsangui yuu? **38** Sorigdohguin tuld sergeg bai, zalbir. Suns ni husej baina, harin mahan biye sul doroi gelee. **39** Yesus dahin yavj, omnoh ugee helen zalbirav. **40** Ter dahin irj, tednii untaj baihyg harav. Uchir ni tednii nud anildaj baiv. Ted Yesust yuu gej hariulahaa ch medsengui. **41** Yesus gurav dahi udaagaa irj, tedend — Ta nar odoo hurtel untaj, amarsaar baina uu? Odoo bolloo. Tsag irlee. Haragtun, Hunii Huu nugeltnuudiin gart tushaagdaj baina. **42** Bos, yavtsgaaya. Haragtun, Namaig bariulah hun oirton baina gelee. **43** Tuuniig aildaj baih zuur, ter darui arvan hoyoryn neg boloh Iudas ahlak tahilch nar, huuliin bagsh nar bolon ahlagchdaas ild, shiidemtei boon humuusiig daguulan hurch irev. **44** Tuunees urvaj baisan negen ni tedend — Bi heniig unsene, Ter ni mon. Tuuniig barij, hamgaalaltaigaar avch yav gej helsen

bailaa. **45** Iudas ireed, ter darui Yesus uruu ochij, «Rabbi!» geed Tuuniig unsev. **46** Ted Tuuniig barin, barivchillaa. **47** Getel derged ni zogsogsdoos neg ni ildee sugalj terguun tahilchiin boolyg tsohij, chihiig ni tas tsavchsan bailaa. **48** Yesus tedend aildruun — Ta nar Namaig deeremchin barihtai adil sanan ild, shiidemtei irev uu? **49** Odor bur Bi sumd ta nartai hamt bajj, zaaj baisan. Ta nar Namaig bariagui. Gevch ene ni Sudar biyelegdehiin tuld bolloo gej aildlaa. **50** Shavi nar tsomooroo Yesusiig orhiod, zugtav. **51** Nutsген biyen deeree daavuun huchlaganaas oor yuu ch nomroogui negen zaluu er Yesusiig dagaj bailaa. Tuuniig humuus barij avtal, **52** ter huchlagaa ardaa hayaad nutsген chigeeree zugtjee. **53** Ted Yesusiig terguun tahilchiind avchrav. Buh ahlah tahilch nar, ahlagchid bolon huuliin bagsh nar tsuglasan bailaa. **54** Pyetr terguun tahilchiin hashaan dottor ortloo Yesusiig alsuur dagajee. Ter baraa bologchdynh ni dund suuj, galddulaatsan baiv. **55** Ahlah tahilch nar hiigeed buh Zovlol Yesusiig alahyn tuld Tuunii esreg gerchlehiig hicheesen bolovch yuu ch olsongui. **56** Uchir ni olon hun Yesusiin esreg huuramch gerchlel ogson bolovch, gerchleluud ni taarahgui bailaa. **57** Zarim ni bosood Yesusiin esreg huuramchaar gerchlel ogon, — **58** Bid "Garaar barigdsan ene sumiig Bi ustgaj, gurban honogiin dottor Bi hunii garaar barigdaagui ooriig bosgono" gej Tuunii helehiig sonsson gej baiv. **59** Uun deer hurtel tednii meduuleg taarahgui bailaa. **60** Terguun tahilch bosoj urd ireed, Yesusees — Ta yamar ch hariult ogohgui yuu? Edgeer humuus Tany esreg yuu gerchilj baigaa yum be? gej asuuv. **61** Gevch Yesus duugui bajj, yamar ch hariult ogsongui. Terguun tahilch dahij Tuunees asuun — Ta Yeroolt Negenii Huu, Hrist mon yum uu? gelee. **62** Yesus — Bi mon. Ta nar Hunii Huu Huchit Negenii baruun gart suuj, tengeriin uulsiin dund irehiig harna gev. **63** Terguun tahilch huvtssaa huu tataad, — Bidend oor gerch naryn hereg gej yuu baina? **64** Burhanyg doromjlohyg ni ta nar sonsloo. Ene ni ta nart yamar sanagdaj baina? gej helev. Ted bugdeeree Yesus uheh yostoi gesen yal tulgav. **65** Zarim ni Tuunii oodoos nulimj, nudiig ni booj nudargalan, janchij, — Esh uzuuleech! gej baiv. Baraa bologchid ni Yesusiin nuuriig algadaj bailaa. **66** Pyetriig hashaany dood tald baihad ni terguun tahilchiin

shivegchdiin neg irj, **67** Pyetriig ooriigoo dulaatsuulj baihyg haraad, tuuniig ajiglan — Chi bas Nazaryn Yesustei hamt baisan shuu dee gev. **68** Gevch ter uuniig uguisgej, — Yuu yariad baigaag chini bi medeh ch ugui, oilgoh ch ugui baina gev. Pyetr garch hashaany uud uruu dohov. Azargan tahia dongodov. **69** Onooh zarts emegtei tuuniig haraad, tend zogsoj baisan humuust dahin — Ene hun bol tednii neg mon gejee. **70** Gevch Pyetr uuniig dahiad l uguisgej bailaa. Heseg hutatsaany daraa tend zogsoj baisan humuus Pyetr — Chi gartsaagui tednii neg mon. Uchir ni chi bas Galilyn hun yum baina gelee. **71** Getel ter haraaj ehlen, tangaragljaj — Ta naryn yariad baigaa ene huniig bi medehgui gev. **72** Ter darui hoyor dahi udaagaa azargan tahia dongodloo. Tegeed Pyetr — Azargan tahia hoyor udaa dongodohoos omno chi Namaig gurvan udaa uguisgene gej Yesusiin oort ni aildsanyg sanalaa. Ter uilj garav.

Mark 15

15:1 Ogloo ert ter darui ahlak tahilch nar, ahlagchid, huuliin bagsh nar bolon buh Zovloliin hamt zovloldood, Yesusiig hulj, Tuuniig avch yavan Pilatad tushaav. **2** Pilat Yesusees — Ta iudyeichuudiin Haan yum uu? gev asuusand, Yesus hariud ni — Tany helj baigaa ni mon gelee. **3** Ahlah tahilch nar Yesusiig olon zuild buruutgav. **4** Pilat Tuunees dahin asuuj — Ta yamar ch hariult ogohgui yuu? Ted yamar olon zuil Tany esreg tulgaj baigaag haraach gev. **5** Gevch Yesus oor yamar ch hariult ogsonguid Pilat ihed gaihav. **6** Bayaraar ter humuusiin huselteer neg horigdlyg sulladag bailaa. **7** Boslogyn uyeer hun alaad horigdson uimeen degdeegchdiin dund Barab gegch er baiv. **8** Hursan olon irj, oorsdiinh ni toloo yuu hijj zanshsany daguu uildehiig Pilataas guij ehlev. **9** Pilat tedend — Iudyeichuudiin Haanyg ta nart sullaj ogohiig nadaas husej baina uu? gev. **10** Uchir ni ahlak tahilch nar ataarhsnaasaa bolj Yesusiig tushaasnyg Pilat medej bailaa. **11** Gevch ahlak tahilch nar orond ni Barabyg sulla gev gui hemeen tsuglasan olnyg yatgan uimuulev. **12** Tiimd Pilat tedend dahin — Tegvel ta naryn iudyeichuudiin Haan gev nerleed baigaa Huniig nadaar yaalgahyg husej baina ve? gehed **13** ted — Tuuniig tsovdol gev

hashhiraalaa. **14** Harin Pilat — Yaagaad, Ter yamar muu yum hiisen be? gejj helehed ted — Tuuniig tsovdol gejj bur ch ih hashhirsch garav. **15** Hursan olond niitsuulehiig huseed, Pilat Barabyg tedend sullan, Yesusiig tashuurduulsny daraa tsovdlohyg tushaalaa. **16** Tserguud Yesusiig ordny (ter ni Prayetorium yum) hashaand avaachiv. Romyn yavgan tsergiin buten angiig tsutluulsan bailaa. **17** Ted Yesust chas ulaan nomrog omsgoj, uurgeneer titem suljeed Tuunii deer taviad, — **18** Iudyeichuudiin Haan, mend hurgeye gejj tohuurhaj baiv. **19** Ted Tuunii tolgoig hulsaar tsohilj, Tuunii oodoos nulimj, ovdog sohron Tuund morgosoor bailaa. **20** Ted Yesusiig eleglen dooglosny daraa, ulaan nomrogiig ni avch, Ooriinh ni huvtssyg omsgov. Tegeed ted Tuuniig tsovdlohoor gadagsh avch yavlaa. **21** Hodoonoos ireed tuugeer ongorch yavsan (Alyeksandr, Ruf hoyoryn etseg) Kuryenii Simond Yesusiin zagalmaig uurehiig ted albadav. **22** Ted Tuuniig Golgota hemeeh gazar (orchuulbal «Gavlyn Gazar») avchirlaa. **23** Tserguud Yesust mirrtei dars ogson bolovch Ter avsangui. **24** Ted Yesusiig tsovdlood, hen yuu avahaa uzeheer shodoj huvtssyg ni hoorondoo huvaav. **25** Ted Tuuniig tsovdloh uyed guravdugaar tsag baisan yum. **26** Yalynh ni paizan deer «Iudyeichuudiin Haan» gejj bichsen bailaa. **27** Tserguud Yesustei hamt hoyor deeremchniig, negiig ni baruun tald ni, nogoog ni zuun tald ni tsovdoljee. **28** «Ter hilentsetnuudiin hamt toologdson» gesen Sudar biyelegdev. **29** Tuuteer ongoron yavagsad Yesusiig basamjlan doromjilj, tolgoigoo segsren — Oo! Sumiig ustgaad gurvan honogt dahin barigch Ta **30** Ooriigoo avraach! Naad zagalmainsaa buutaach! gejj bailaa. **31** Mon tuunchlen ahlak tahilch nar huuliin bagsh naryn hamt Tuuniig eleglen doogloj, oor hoorondoo — Ter busdyg avarsan. Ter Ooriigoo avarch chadahgui. **32** Izrailiin Haan ene Hrist, odoo zagalmainsaa buu l daa. Tegvel bid haraad, itgeye gejj baiv. Yesustei hamt tsovdlogdson ter humuus ch mon adil Tuuniig doromjilj bailaa. **33** Zurgadugaar tsag bolohod, haranhui yesdugeer tsag hurtel buh gazryg burhev. **34** Yesdugeer tsagt Yesus changa duugaar — Yeloi, Yeloi, lama sabahtani? buyuu orchuulbal «Minii Burhan, Minii Burhan, yuund Ta Namaig orhiv?» gejj hashhirlaa. **35** Tend zogsoj baisan

humuusees zarim ni uuniig sonsood, — Haraach, Ter Yeliag duudaj baina gejee. **36** Neg ni guigeed, dalain hovond tsagaan tsuug shingeen hulsny uzuurt tohood, Tuund uulgahaar ogohdoo — Yelia Tuuniig buulgaj avahaar ireh esehiig hartsgaaya gev. **37** Yesus changa duu gargaad, etssiin amisgalaa huraav. **38** Sumiin hoshig deereese dooshoo hoyor heseg bolon uragdsan baiv. **39** Tuunii esreg tald ni zogsoj baisan zuutyn darga Yesusiig etssiin amisgalaa herhen avahyg haraad, — Ene hun uneheer Burhany Huu baisan baina gejee. **40** Tend bas heseg emegteichuud holoos shirten harj bailaa. Tednii dund Magdalyn Maria bolon Jijig gegddeg Iakov, Ios hoyoryn eh Maria, Salomye nar baiv. **41** Ted Yesusiig Galild baihad ni dagaj, Tuund uilchildeg baisan yum. Iyerusalim uruu Tuuntei hamt irsen oor olon emegteichuud tend baisan bilee. **42** Amraltyn odriin uridah beltgeliin odriin oroi boloh uyed, **43** Burhany haanchlalyg huleej baisan Arimatyn Iosyef gegch Zovloliin hundet gishuun irev. Ter zorig gargan Pilatad baraalhaj, Yesusiin tsogtssyg guihad, **44** Pilat Yesusiig ali hediinee uhsend gaihan zuutyn zahiragchiig duudaad, Tuunii ali hediin uhsen esehiig asuujee. **45** Zuutyn zahiragchaas ene tuhai battai medeed, Pilat tsogtssyg Iosyef ogov. **46** Ter maalingan daavuu hudaddan avaad, Tuuniig buulgaj daavuugaaraa oroogood, hadand uhaj yanzalsan bulshind taviv. Tegeed ter bulshny amyg bul chuluu onhruulj taglajee. **47** Magdalyn Maria bolon Iosyn eh Maria Tuuniig haana tavisnyg harj bailaa.

Mark 16

16:1 Amraltyn odor ongorohod Magdalyn Maria, Iakovyn eh Maria, Salomye nar irj Tuuniig toslohyn tuld anhiluun unerten avlaa. **2** Doloo honogiin ehni odor mash ert, nar mandsan uyed ted bulsh uruu hurch irev. **3** Ted oor hoorondoo — Ter bul chuluug bulshny amnaas hen bidend onhruulj ogoh bilee? hemeen yariltsaj baiv. **4** Deeshee harahdaa ter bul chuluu ni hichneen asar tom baisan ch tuuniig onhruulen zailuulsnyg ted harjee. **5** Ted bulshind ortol baruun tald ni tsagaan nomrognomorson negen zaluu suuj baihyg haraad gaihlaa. **6** Ter tedend — Buu gaih. Ta nar tsovdlogdson Nazaryn Yesusiig haij baigaa. Ter amilsan, Ter end baihgui.

Haragtun, Tuuniig tavisan gazar ene baina. **7** Harin yavj, Tuunii shavi nar bolon Pyetrt "Yesus ta naraas omno Galil uruu yavna. Yag l aildsanyh ni daguu ta nar tend Tuuniig harah bolno" gej heleerei gelee. **8** Tegeed ted bulshnaas garan guiv. Uchir ni ted chichirch, bur gaihaj guitssen bailaa. Ted aisnaasaa bolj hend ch yuu ch helsengui. **9** Doloo honoggiin ehni odor Ter ert amilaad, ehleed Magdalyn Mariad uzegdje. (Yesus Mariad shuglesen doloon chotgoriig zailuulsan yum). **10** Ter emegtei yavj, Yesustei urid ni hamt baisan humuusiig gashuudan uilj baihad ni tedend medegdev. **11** Ted Yesusiin amid gedgiig, mon Mariad uzegdsen gedgiig sonsood itgehees tatgalzav. **12** Uunii daraa tednii hoyor ni hodoo yavj baital zamd ni Yesus Ooriigoo oor dureer tedend uzuulev. **13** Ted yavj, uuniig busaddaa medegdje. Gevch ted ter hoyort bas itgesengui. **14** Daraa ni, arvan negen shavi nar ni tuhlan suuj baihad ni Yesus tedend uzegdlee. Tereer tednii itgelguig, hatuu zurhteig zemlev. Uchir ni Tuuniig amilsnyh ni daraa harsan humuust ted itgeegui yum. **15** Yesus tedend — Buh delhiigeer yavj, sain medeeg buh buteeld tunhaglagtun. **16** Hen itgej baptism hurtene, ter avragdah bolno. Harin itgeegui hun ni yallagdah bolno. **17** Itgegchded ene temdguud dagaldana. Minii nereer ted chotgoruudiig zailuulj, shine heleer yarina. **18** Ted mogoig barina. Ted uhuuleh yamar ch yum uusan, ter ni tedend hor bolohgui. Ovchtei hun deer ted garaa tavival edgene gej aildlaa. **19** Ingeed Ezen Yesus tedend aildsany daraa tenger ood avagdaj, Burhany baruun gart zalrav. **20** Ted yavj, gazar saigui tunhaglajee. Ezen tedentei hamt ajillaj, ugiig dagaldah temdguudeer batalj ogchee. Amyen.

Luk 1

1:1 Bidnii dund biyelsen uil yavdluudyn talaar olon hun emhtgeheer shiidsen bilee. **2** Anhnaas ni nudeer gerchlegchid hiigeed ugiin uilchlegchid bidend tedgeeriig ulamjilsanchlan, **3** bugdiig ehnees ni nyagtlan sudalsan tul tand tuuniig des daraalan bichij ogoh ni nadad bas zohistoi sanagdlaa, erhem hundet Tyeofil mini. **4** Ene ni tand zaasan zuilsiin talaarh gartsaagui uneniig tand taniulahyn tuld yum shuu. **5** Iudyein haan Hyerodish odruuded Abiagiin bulgiin Zaharia nertei negen tahilch baijee. Tuunii ehner ni Aarony ohidoos garaltai bogood tuuniig Yelizabyet gedeg baiv. **6** Ted hoyoulaa Ezenii alivaa tushaal shaardlagyg gem zemguigeer dagaj, Burhany omno zovt bailaa. **7** Yelizabyet huuser baisan uchir ted ur huuhedgui baiv. Tegeed ch ted hoyoulaa otolson baiv. **8** Zaharia bulgiinhee eelj yosoor Burhany omno tahilchiin albyg guitsetgej baih zuur iim yavdal tohiojee. **9** Tahilchiin yoslolyn zanshlaar shodohod, Ezenii sumd orj utlaga uugiulah uureg tuund taarsan baina. **10** Utlaga uugiulah tsagt, tsutlarsan olon bugd gadaa ni zalbirtsgaaj baijee. **11** Ezenii tenger elch utlagyn tahilyn shireenii baruun taldzogsoj baigaa ni tuund uzegdev. **12** Zaharia tuuniig harmagtsaa sandarch, aijee. **13** Harin tenger elch tuund handan — Zaharia aa, buu ai. Uchir ni chinii guilt sonsogdson bogood ehner Yelizabyet chini chamd huu toruulne. Chi tuund Iohan gedeg ner ogoh bolno. **14** Chi bayar jargaltai bolj, olon hun tuuniig torohod bayasna. **15** Uchir ni ter Ezenii omno aguu boloh bogood dars, esvel sogtooh undaag hezee ch amsahgui. Ehiinhee hevliid baihdaa ch Ariun Sunseer ter duuren baih bolno. **16** Ter Izrailiin hovguudees onyg Burhan Ezend ni erguulen handuulah bolno. **17** Etsguudiinh ni zurhiig huuhduud uruu ni, duulgavargui negniig zovt humuusiin mergen uhaand butsaahyn tudd Ezenii omno Yeliagiin huch bolood suns dotor yavna. Tiinhuu Ezenii toloo beltgegdsen humuusiig belen bolgoh yum gejee. **18** Zaharia tenger elchid — Bi uuniig herhen medeh bilee? Bi hogshin hun, ehner maani ch otolson gehed, **19** Tenger elch hariud ni tuund — Bi bol Burhany orshihuid zogsogch Gabriyel gegch agaad enehuu sain medeeg chamd avchirj ogon, chamtai yariltsahaar ilgeegdsen yum. **20** Haragtun,

tsag ni bolohoor biyelegdeh ugend mini chi itgeegui uchraas edgeer ni biyelegdeh odriig hurtel chi helgui bolj yarij chadahgui gelee. **21** Humuus Zahariag huleen, tuuniig sumd udsand gaihatsgaaj bailaa. **22** Harin ter garch ireed tedentei yarij chadsangui. Sum dotor ter uzegdel uzsen yum baina gej ted oilgov. Harin Zaharia tedend dohij zangasaar baisan ba tiinhuu helgui heveer hotsrov. **23** Tahilchiin alba guitsetgeh odruud duusahad, ter gertee hariv. **24** Hed honogiin daraa ehner Yelizabyet ni jiremslen, tavan saryn tursh hunii nudend ul ortoj, — **25** Humuusiin dund bui shivshgiig mini zailuulahaar Ezen nad uruu taalan harj, ene odruuded uuniig nadad buteen ogson ni ene ajee gev. **26** Tenger elch Gabriyelyg Burhan Galilyn Nazar hot uruu zurgadugaar sard ilgeesen ajee. **27** Gabriyel Davidyn udmyn Iosyef gedeg huntei sui tavisan ongon busguin gert hurch irlee. Tuuniig Maria gedeg baiv. **28** Orj ireed tenger elch tuund — Iveegdegch ee, bayarla! Ezen chamtai hamt baina gev. **29** Harin Maria ene ugend ihed tsochij, ene ni yuun mendchilgee bajj boloh talaar bodoj tsegnev. **30** Tenger elch tuund — Maria, buu ai. Chi Burhany iveeliig oljee. **31** Uzegtun, chi hevliidee urtei bolj huu toruulne. Tuuniig chi Yesus gej nerleh bolno. **32** Ter Huu aguu Negen boloh ba Hamgiin Deediin Huu gej duudagdana. Ezen BurhanTuund ovog Davidynh ni haan shireeg ogoh bolno. **33** Ter Iakovyn geriig uurd haanchlah bogood Tuunii haanchlald togsgol baihgui baina gesend, **34** Maria tenger elchid — Bi ongon atal ene ni yaaj buteh bilee? gehed **35** Tenger elch — Ariun Suns cham deer irj, Hamgiin Deediin huch chamaig burhene. Tiimees toroh ariun negen ni Burhany Huu gej duudagdah bolno. **36** Uzegtun, chinii sadan Yelizabyet mon otol nasandaa huutei bolj, huuser gegdej baisan ter emegtei odoo zurgaan sartai. **37** Uchir ni Burhand bolomjgui yum gej neg ch baihgui gej helev. **38** Maria — Ezenii shivegchniig haragtun. Helsen ugsiin tani daguu nadad biyeleh boltutai gehed ni tenger elch tuuniig orhin odloo. **39** Ter odruuded Maria bosood uularhag nutgiig zorin Iudagiin negen hot uruu yaaran yavj, **40** Zahariagiin gert orj Yelizabyetai mendlev. **41** Yelizabyet Mariagiin mendiig sonsmashch hevlii deh huuhed ni hodlov. Yelizabyet Ariun Sunseer duurch, **42** changa duugaar hashhiraan — Emegteichuudiin

dundaas yerooltei ni chi mon. Hevlii deh ur chini yerooltei yee! **43** Ezenii mini eh nad deer irj yaaj boloh bilee? **44** Haragtun, mendiin duu chini minii chihnee sonsogdmogts hevlii deh ur mini bayarlan hodlov. **45** Ezenees oort ni aildsan zuil biyelne gedegt itgesen teremegtei yerooltei yee! hemeev. **46** Maria — Setgel mini Ezeniig deedelne, **47** suns mini ch minii Avragch Burhand bayassan. **48** Uchir ni Ezen shivegchnihee daruu baidlyg harav. Haragtun, ene tsagaas hoish buh uyeiinhen namaig yerooltei gej tootsoh bolno. **49** Uchir ni Huchit Negen minii toloo aguu uilsiig hiiv. Tuunii ner ariun bilee. **50** Tuunii orshool Tuunees emeegchded uyees uyed damjin baih bolno. **51** Ter Ooriin mutraar huchit uilsiig buteej, zurhnihee bodluudad bardamnagchdyg taraasan bilee. **52** Udirdagchdyg sentiinees ni buulgan, daruu baigsdyg Ter orgomjlov. **53** Olsson humuusiig sainaar byalhuulj, bayachuudyg gar hooson butsaav. **54** Ooriinhoo zarts boloh Izrailid Ter tuslan, orshooloo dursaj, **55** bidnii etseg ovgodod aildsanchlan, Abrahamyg bolood ur udmyg ni uurd orshoono gejee. **56** Maria Yelizabyetyn hamt gurvan sar orchim baigaad, gertee butslaa. **57** Yelizabyetyn toroh tsag ni bolj, huu toruulev. **58** Ezen tuund aguu orshooloo uzuulsniig horshuud ni bolon torol sadnuud ni duulaad hamtdaa bayarlah bailaa. **59** Ingeed naim dahi odor ni ted huuhdiin hovchiig hondohoor ireed, huug etsgiinh ni nereer Zaharia gej nerleh gehed ni **60** tuunii eh — Ugui, ter Iohan gej duudagdah bolno gev. **61** Ted tuund — Chinii torol sadan dotor iim nertei hun yer baihgui shuu dee geed, **62** etsgees ni huug hen gej nerlehiig husej baigaag ni dohio zangaagaar asuuhad, **63** Zaharia sambar guij, deer ni «Huugiin ner ni Iohan» gej bichihed ted bugd gaihaj hotsrov. **64** Ter darui tuunii hel, am ni neegden, Burhanyg magtan yarij ehlev. **65** Tednii ergen toirond amidardag buh humuus aidast avtaj, Iudyein buh uularhag nutgaar ene buhnii tuhai yaria bolj bailaa. **66** Uuniig sonsson buhen bodol sanaandaa hadgalj — Ene huuhed tegvel yuu boloh bol? getsgeej baiv. Uchir ni Ezenii mutar gartsaagui tuunii hamt bailaa. **67** Etseg Zaharia ni Ariun Sunseer duurch, esh uzuulen, **68** — Izrailiin Burhan Ezen magtagdah boltutai! Yuu gevel Ter biden uruu irj, Ooriin ard tumnii tolooh zoliltyg guitseesen. **69** Ooriin

zarts Davidyn gert bidnii tolooh avralyn evriig bosgov. **70** (Ter ertnees ariun esh uzuulegchdiinhee amaar damjuulan aildsanchlan) **71** Ene ni daisnuudaas maani bolood bidniig uzen yadagsdyn garaas avrah avral bogood **72** etseg ovgodod mini orshool uzuulj, Ooriin ariun gereege dursahyn tuld yum. **73** Ter geree ni bidnii etseg Abrahamd tangaraglasan tangarag bogood **74** daisnuudyn garaas avraad, aidas tugshuurguigeer **75** bid buh odruudiinhee tursh Tuunii omno ariun bolood zovt baidal dotor Tuund uilchlehiin tudd boloi. **76** Huu, chi Hamgiin Deed Negenii esh uzuulegch gej duudagdana. Uchir ni chi Tuunii zamygbeddehiin tuld Ezenii omno yavah bolno. **77** Ene ni Tuunii ard tumend avralyn medlegiig nutluudiinh ni uuchlalaar ogohiin tuld yum. **78** Bidnii Burhany niguulsengui orshooloor Mandah nar ni deerees bidend ailchlan ireh ni **79** haranhui ba uhliin suudert suugsdyn deer giij, bidnii holiig enh taivny zam uruu chigluulehiin tuld yum gesen ajguu. **80** Huuhed ossoor, sunseer huchirheg bolson bogood Izrailiin omno garch ireh odroo hurtel tsold amidrav.

Luk 2

2:1 Ter odruuded gazar burd hun amyn toollogo yavuulah tuhai Tsyezari Avgustyn zarlig garchee. **2** Ene ni Kuirini Siriin zahiragch baisan uyed hiisen anhny toollogo bailaa. **3** Toollogod burtguuleheer bugd oor ooriin torolh hot uruu yavtsgaav. **4** Iosyef Davidyn udmyn hun baisan tul bas Galilyn Nazar hotoos Iudyeig zorin Byetlyehyem gegddeg Davidyn hot uruu **5** huuhedtei bolson suit busgui Mariagiinhaa hamt burtguuleheer yavav. **6** Tedniig tend baih uyed Mariagiin nyarailah odor ni bolj, **7** ter uugan huugee toruulj, Tuuniig daavuund orooj tejeeliin tevshin dotor taviv. Uchir ni den buudadd tedniig honogluulah oroo baisangui. **8** Ter gazar heden honichid surgee manaad shono heer honogloj baijee. **9** Genet Ezenii tenger elch tednii omno zogsoj, Ezenii tsog javhlan tednii ergen toirond giisend honichid ulemjiin aidast avtjee. **10** Tenger elch tedend — Buu aigtun, haragtun, bi buh ard tumniig ulemj bayarluulah sain medeeg ta nart avchirlaa. **11** Onoodor Davidyn hotod Avragch, Ezen Hrist ta naryn toloo mendellee. **12** Tejeeliin tevshindbaih daavuund olgiidson nyalh huuhdiig ta

nar olj harna. Ene ni ta nart temdeg bolno gelee. **13** Genet onooh tenger elchiin hamt olon toony tengerleg daichid uzegdej, Burhanyg magtan, — **14** Deer ondort aldar ni Burhand baih boltugai, door gazart amar taivan ni Tuunii taallyg olson humuust baih boltugai getsgeev. **15** Tenger elch nar tedniig orhin tenger ood odsond honichid biye biyedee — Odoo shuud Byetlyehyemd ochyo. Ezenii bidend meduulsen zuil butseniig uzetsgeeye gelee. **16** Ted yaaran irj, Maria, Iosyef bolon tejeeliin tevshin dottor hevtej bui Huug olj ochiv. **17** Ted uuniig haraad monooh Huuhdiin tuhain sonsson ugee meduullee. **18** Honichdyn tedend yarisan zuil ni sonsson bugdiin gaihlyg toruuljee. **19** Harin ene ugiig Maria zurhendee tungaan bodoj, ene buhniig nandignan hadgalsan yum. **20** Oorsdod ni heluulsenii daguu sonsoj, uzsen bolgonyhoo toloo honichid Burhanyg magtan aldarshuulsaar butslaa. **21** Naiman odriin daraa Tuunii hovchiig hondon Tuund Yesus gedeg ner hairlav. Tuuniig hevliid bii bolohoos omno tenger elch ene neriig ogson ajee. **22** Mosyegiin huuli yosoor tsevershih odrud ni duusahad ted Tuuniig Ezend orgohoor Iyerusalimd avchrav. **23** Ene ni «Hevliig neegch uugan er huisten buhen Ezend ariun gej duudagdah bolno» gej Ezenii huulid bichigdsenii daguuyum. **24** Ingehdee Ezenii huulid «Hos huurzgene esvel tagtaany hoyor degdeehiig» gesnii daguu tahil orgohiin tuld irjee. **25** Uzegtun, Iyerusalimd Simyeon gegch zovt shudarga agaad susegt negen baiv. Ter Izrailiin taitgarlyg huleej baisan bogood tuunii deer Ariun Suns bailaa. **26** Ezenii Hristiig uzehees naash ooriig ni uhehgui hemeen Ariun Suns tuund ilerhiilsen baijee. **27** Ter hun Sunsend hotlogdsoor sumd irjee. Huu Yesusiin toloo Huuliin yoslolyg uildehiin tudd etseg eh ni Tuuniig sumd avchrah uyed ni **28** Simyeon Huug gar deeree avch, Burhanyg magtaad — **29** Ezen, Ta Ooriin ugiin daguu bool namaigaa amar taivan yavuultugai. **30** Uchir ni Minii nud Tany avralyng harlaa. **31** Ta uuniig buh ard tumnii omno beltsen bilee. **32** Ene ni hari undestend ilchleliin gerel, Tany ard tumen boloh Izrailiin aldar ni boloi gejee. **33** Huugiin etseg eh Tuunii tuhain helsen ene ugend ihed gaihaj bailaa. **34** Simyeon tedniig yeroogood, Tuunii eh Mariad — Haragtun, ene Huuhed Izrailid olnyng unagah, bosgoh bolon eserguutseh temdgiin toloo

tomilogdjee. **35** Setgel chini hurtel ildend nevt sulbegdeh bolno. Etsest ni olon tumnii zurhnii bodol sanaa ilchlegdene gev. **36** Mon tend Ashyer ovgiin Fanuyelyn ohin Anna gegch esh uzuulegchnas ondor emegtei baiv. Ter gerlesniihee daraa nohorteigoo doloon jil hamt amidraad **37** daraa ni nayan dorvon nas hurtlee belevsen yavjee. Ter emegtei matsag barilt bolon zalbirlaar odor shonogui uilchlen, sumiig hezee ch orhisongui. **38** Ene mochid Anna hurch irj, Burhand talarhal orgood, Iyerusalimyn zoliltyg huleej baisan buhend Tuunii tuhai urgeljuulen yariv. **39** Ted Ezenii Huuliin daguu bugdiig guitsedduulsanii daraa Galil uruu oorsdiinhoo Nazar hot uruu butsjee. **40** Huuhed osoj, huchirheg bolon mergen uhaand bolovsorsoor bailaa. Burhany niguulsel Tuun deer baisan yum. **41** Tuunii etseg eh jil bur Deeguur Ongoroh bayaraar Iyerusalim uruu yavdag baiv. **42** Tuuniig arvan hoyor nastai baihad ni Bayaryn zanshil yosoor ted mon tiish yavtsgaav. **43** Togtson honoguudyn toog guitseesnii daraa ted butsahad Yesus huu Iyerusalimd uldjee. Etseg eh ni ch uuniig anzaarsangui. **44** Harin Tuuniig jingiin tsuvaan dund yavaa hemeen bodoj, ayanyhaa neg odriig ardaa ongoroojee. Ted Tuuniig torol sadan bolood taniluudynhaa dund haij ehlev. **45** Ted Tuuniig olsongui. Tegeed Yesusiig hain Iyerusalim uruu butsan irev. **46** Gurvan odriin daraa ted Tuuniig sumd bagsh naryn dund suutaad tedniig sonsoj, mon tednees asuuj baihad ni oljee. **47** Tuunii uhaan bolon hariultuud ni Tuuniig sonsson buhnii gaihlyg toruuljbaiv. **48** Ted Tuuniig haraad gaihaj, eh ni Tuund — Huu mini, Chi yuund bidend ingej handav? Etseg bid hoyor chini sanaa zovon Chamaig erj hailaa gehed, **49** Ter — Ta nar yuund Namaig haisan yum be? Etsegiinhee gert baih yostoig mini ta nar medsengui gej uu? gev. **50** Tuunii helsen ugiig ted oilgosongui. **51** Ter tednii hamt yavsaa Nazart irj, tednii ugend duulgavartai baiv. Ene buhniig ni Tuunii eh zurh setgeldee nandignan hadgalsan yum. **52** Yesusiin biye bolon mergen uhaan ni ossoor baisan bogood Burhany bolon olon tumnii taallyg oljee.

Luk 3

3:1 Tsyezari Tibyeriin haanchlalyn arvan tav dahi jild, Ponti Pilat Iudyein

zahiragch, Hyerod Galilyn haan, tuunii duu Filip Ituraye bolon Trahonityn mujiin haan, Lusan Abilyenii haan, **2** Annas bolon Kaiaf nar terguun tahilch baih uyed tsold bui Zahariagiin huu Iohan uruu Burhany ug irev. **3** Ter Jordan haviin buh gazraar yavj, nugluudiin uuchlalyn tolooh gemshliin baptismyg tunhagljaj bailaa. **4** Ene ni esh uzuulegch Isaiagiin ugstei nomd bichigdsenchlen, «Tsold hashhiragch negnii duu "Ezenii zamyg beltgegtun, Tuunii zamyg shuluun bolgogtun. **5** Guu jalga bur duurch, uuls, tolgod buhen dooshlon, tahir ni shuluun bolj, hotgor buhen tegshreh bogood **6** alivaa mahan biye Burhany avralyg uzne" gene» gejee. **7** Tiimees ter ooroor ni baptism hurteh gej baisan olond handan — Hort mogoin udam aa, ireh uur hilengees zugtahyg hen ta nart sanuulav? **8** Tiim bogoos gemshild zohistoi ur jimsiig bii bolgogtun. "Bidend Abraham etseg maani baina" gej oorsoddoo buu hel. Bi ta nart heliye. Burhan edgeer chuluunuudaas ch Abrahamd huuhduudiig bosgoj chadna. **9** Moddyn undsend suh hediinee zoogdjee. Tiimees sain ur jims urguuddaggui alivaa mod tsavchigdan gald hayagdah bolno gev. **10** Tsuglasan olon tuunees — Tegvel bid yuu hiih yostoi yum be? gej asuutsgaav. **11** Ter tedend — Hoyor tsamtstai ni tsamtsgui negendee iluuchil. Hooltoi neg ni uunii adil uildegtun gelee. **12** Zarim tatvar huraagchid baptism hurteheer bas irj, tuunees — Bagsh aa, bid yaah bolj baina? gehed, — **13** Ta nar togtoogdsonoos iluug buu avagtun gev. **14** Zarim tserguud — Bid yaah bolj baina, bid yaah yostoi yum be? gesend, ter — Henees ch hucheer mongo buu av. Heniig ch hilseer buu gutge. Avdag holsondoo setgel hangaluun bai gelee. **15** Ard olon Hristiig huleen, Iohany tuhai bugd zurh setgeldee tuunii Hrist mon boloh esehiig bodoj bailaa. **16** Iohan bugded handan — Minii huvid gevel, bi ta nart usaar baptism hurteedeg. Harin nadaas iluu huchteii Negen irj baina. Bi Tuunii shaahain suryg ch tailah zohisgui hun. Ter ta nart Ariun Suns hiigeed galaar baptism hurteene. **17** Utrenee guitsed tseverlen, ulaan buudaig saravchindaa ovolohyn tuld Tuunii gart shigshigch seree ni baina. Harin Tereer hog hayagdlyg ni untarshgui galaar shataana gelee. **18** Tiinhuu oor olon zuiliig helj senhruulen, ter ard olond sain medeeg tunhagljaj bailaa. **19** Harin zahiragch Hyerod duugiinhee ehner Hyerodiagiin hereg bolon ooriin uildsen buzar

muu buh hergiin toloo Iohanaas zemlel hurtjee. **20** Ene buhen deer nemeed, ter Iohanyg shorond horiuljee. **21** Ard olon butdeeree baptism hurtej baih uyed Yesus mon baptism hurteed zalbirsch baih zuur tenger zaagdan, **22** Ariun Suns biyet helbereer Tuun deer tagtaa met buun irtel tengerees duu garch — Chi Minii hairtai Huu. Chamd Minii taalal orshdog gev. **23** Yesus guchaad nastai baihdaa Ooriin uilchleliig ehelsen bogood humuusiin boddogoor, Ter bol Iosyefyn huu, Iosyef ni Yeligiin, **24** Yeli ni Mattatyn, Mattat ni Lyeviin, Lyevi ni Myelhigiin, Myelhi ni Iannain, Iannai ni Iosyefyn, **25** Iosyef ni Mattatiagiin, Mattatia ni Amosyn, Amos ni Nahumyn, Nahum ni Hyesliin, Hyesli ni Naggain, **26** Naggai ni Maatyn, Maat ni Mattatiagiin, Mattatia ni Syemyeinii, Syemyein ni Iosyehyn, Iosyeh ni Iodagiin, **27** Ioda ni Ioanany, Ioanan ni Rhyesagiin, Rhyesa ni Zyerubbabyelyn, Zyerubbabyel ni Shyealtiyelyn, Shyealtiyel ni Nyeriin, **28** Nyeri ni Myelhigiin, Myelhi ni Addiin, Addi ni Kosamyn, Kosam ni Yelmadamyn, Yelmadam ni Yeriin, **29** Yer ni Ioshuagiin, Ioshua ni Yeliyezyeriin, Yeliyezyer ni Iorimyn, Iorim ni Mattatyn, Mattat ni Lyeviin, **30** Lyevi ni Simyeony, Simyeon ni Iudagiin, Iuda ni Iosyefyn, Iosyef ni Ionamyn, Ionam ni Yeliakimyn, **31** Yeliakim ni Myelyeagiin, Myelyea ni Myennagiin, Myenna ni Mattatagiin, Mattata ni Natany, Natan ni Davidyn, **32** David ni Iyessiin, Iyessi ni Obyedyn, Obyed ni Boazyn, Boaz ni Salmony, Salmon ni Nahshony, **33** Nahshon ni Amminadabyn, Amminadab ni Adminy, Admin ni Ramyn, Ram ni Hyezrony, Hyezron ni Pyeryeziin, Pyeryez ni Iudagiin, **34** Iuda ni Iakovyn, Iakov ni Isaakiin, Isaak ni Abrahamyn, Abraham ni Tyeragiin, Tyera ni Nahoryn, **35** Nahor ni Syerugiin, Syerug ni Ryeugiin, Ryeu ni Pyelyegiin, Pyelyeg ni Hyebyeriin, Hyebyer ni Shyelagiin, **36** Shyela ni Kainany, Kainan ni Arfaksadyn, Arfaksad ni Shyemiin, Shyem ni Noagiin, Noa ni Lamyehyn, **37** Lamyeh ni Myetusyelagiin, Myetusyela ni Yenohyn, Yenoh ni Iaryedyn, Iaryed ni Mahalalyeyelyn, Mahalalyeyel ni Kainany, **38** Kainan ni Yenoshiin, Yenosh ni Syetiin, Syet ni Adamyn, Adam ni Burhany huu boloi.

4:1 Yesus Ariun Sunseer duurch Iordanaas butsj tsold Sunseer hotlogdon, **2** dochin odriin tursh diavold sorigdje. Ter uyeiin tursh Ter yuu ch ideegui uchir tedgeer odruudiig duussany daraa ihed olsjee. **3** Diavol Tuund — Herev Chi Burhany Huu mon yum bol ene chuluund talh bol gej tushaa l daa gev. **4** Yesus — "Hun zovhon talhaar amidardaggui" gej bichigdsen baidag gelee. **5** Daraa ni ter Tuuniig deesh avaachaad, horomhon zuur delhiin buh haanchlaluudyg uzuulev. **6** Tegeed diavol Tuund — Ene buh ezemshil bolon tedgeeriin sur huchiig bi Chamd ogiye. Uchir ni ene bugd nadad ogogdson yum. Bi uuniig hussen hundee ogch chadna. **7** Tiimees herev Chi nadad morgovol, ene bugd Chiniih bolno gehed **8** Yesus tuund — "Chi ooriin Burhan Ezendee morgoj, zovhon Tuund uilchil" gej bichigdsen baidag gev. **9** Ter Tuuniig Iyerusalim uruu avaachaad sumiin oroi deer zogsoogood, tuund — Herev Chi Burhany Huu mon yum bol endees dooshoo user. **10** "Chamaig hamgaalah uurgiig Ter tenger elch nartaa ogno" **11** Mon "Ted gar deeree Chamaig orgood avch yavna. Ingesneer Chi holoo chuluund tsohihgui yum" gej bichigdsen baidag shuu dee gesend, — "Chi ooriin Burhan Ezenee sorij ul bolno" gej bas aildsan baidag gelee. **13** Diavol hamag soriltoo baraad, tohiromjtoi tsag irtel Tuuniig orhin odjee. **14** Yesus Sunsnii huch dotor Galild butsj irev. Tuunii tuhai zar ergen toiron dahi gazar tarhsan bailaa. **15** Ter sinagoguudad ni surgaal zaaj ehelsen agaad bugd Tuuniig magtan shagshitsgaaj baiv. **16** Yesus Ooriin osson hot Nazartaa irj, zanshsan yosoоро Amraltyn odor sinagot orj, Sudraas unshihaar bosov. **17** Tuund esh uzuulegch Isaiagiin nomyg orgon bariv. Yesus nomyg neen, door bichigdsen hesgiig olood, — **18** Ezenii Suns Nad deer baina. Uchir ni sain medeeg yaduust delgeruul gej Ter Namaig tosolson yum. Ter Namaig ilgeesen ni Olzlogdogsodod erh choloog tunhaglah, Sohruudad haraa oruulah, Daramtand baigsdyg choloolohiin satsuu, **19** mon Ezenii taalamjit jiliig tunhaglahyn tuld boloigej unshaad, **20** nomoo huilj, hargalzagchid erguulen ogood, suuv. Sinagot baisan bugdiin nudTuuniig shirten bailaa. **21** Ter tedend handaj — Enehuu Sudar onoodor songold tani biyellee gej aildav. **22** Bugd Tuunii tuhai sinaar yarij, Tuunii amnaas garah niguulsiin ugst gaihaj baiv. Ted — Ene chini Iosyefyn huu bish uu? getsgeej bailaa.

23 Ter tedend — "Emch ee, ooriigoo anagaa" geh zuir ugiig ta nar Nadad helj, Kapyernaumd uildsen gej bidend sonsogdson buhnee end, torolh hotdoo bas uildeech geh baih l daageed, **24** Ter — Uneneer Bi ta nart heliye. Neg ch esh uzuulegch torolh hotdoo hundlegddeggi. **25** Harin Bi ta nart uneneer heliye. Yeliagiin odruuded gurvan jil zurgaan saryn tursh tenger haagdan buh gazar ih olsgolon boloh uyed Izrailid belevsen emegteichuud olon baisan. **26** Gesen hedii ch Yelia tednii hen uruu ch ilgeegdelgui harin zovhon Sidon nutgiin Zaryefat hemeeh negen belevsen emegtei uruu ilgeegdje. **27** Mon esh uzuulegch Yelishagiin uyed Izrailid uyaman ovchtei baisan olon humuusees neg ni ch tseversheegui atal zovhon Siriin Naaman gegch tsevershjee gev. **28** Sinagot baigsad bugd uuniig sonsood uur hilengeer duurch, **29** boson haraij, Yesusiig hotoosoo gargajee. Tegeed Tuuniig tshionoos tulhen unagahaar tolgodyn oroi uruu avchrav. Tednii hot tend barigdsan ajee. **30** Harin Ter tednii dunduur ongorch, Ooriinhoo zamaar odlsyu. **31** Tereer uruudan yavj, Galilyn Kapyernaum hotod ireed, Amraltyn odor humuust surgaal zaaj bailaa. **32** Tuunii surgaal erh medeltei baisan tul ted surgaalyg ni gaihan shagshij bailaa. **33** Sinagot buzar chotgoriin sunsend ezemduulsen negen hun baisan agaad ter changa duugaar — **34** Huuye, Nazaryn Yesus ee, bid Tand yamar hamaatai bilee? Ta bidniig honoohoor irsen uu? Bi Tany hen bolohyg, Burhany Ariun Negen gedgiig medne gehed **35** Yesus tuuniig zemlej, — Duugui bai. Tuunees zail! gelee. Tegtel chotgor tuuniig humusiin dund unagaagaad, honoolguigeer tuunees garch odov. **36** Ted bugdeeree gaihshirch, oor hoorondoo — Ene yuun surgaal ve? Ter erh medel hiigeed hucheer buzar sunsnuuded tushaahad ted gartsgaav gej yariltsaj ehlev. **37** Tuunii tuhai zar haviin buh gazraar tarhaj bailaa. **38** Yesus bosoj, sinagogaas garaad, Simony gert orohod tuunii hadam eh mash ih haluuntai shanalj baijee. Ted Simony hadam ehiin toloo Tuunees guiv. **39** Yesus hadmynh ni derged zogsood, haluunyg zemlehed haluun ni buujee. Ter darui hadam eh ni bosoj, tedniig zochlov. **40** Nar jargah uyeer eldviin ovchtei humusiig Yesus uruu avchirsand Ter hun bur deer garaa tavin, tedniig edgeej bailaa. **41** Chotgoruud olon humuusees garch, — Ta bol Burhany Huu mon hemeen hashhirsch baiv. TuuniigHrist gedgiig ni ted

medej baysan tul Ter tedniig zemlej, tedend yarihyg zovshoorohgui bailaa. **42** Uur tsaih uyeer Yesus yavj, ezgui gazar ochson bolovch olon tumen Tuuniig haij baiv. Tegeed ted Tuun uruu irj, Yesusiig oorsdoosoo yavuulahgui baihyg hicheetsgeeje bailaa. **43** Harin Ter tedend — Bi Burhany haanchlalyg oor hotuudad bas tunhaglah yostoi. Ene zorilgyn tuld Bi ilgeegdsen bilee gev. **44** Ter Iudyein sinagoguudad surgaalaa aildsaar bailaa.

Luk 5

5:1 Tuuniig Gyennyesyaryetyn nuurn derged zogsoj baihad Tuuniig olon tumen toiron buchij, Burhany utiig sonsoj bailaa. **2** Tegeed Ter nuurn hovoond hoyor zavi baihyg harav. Harin zagaschid ni zavinaasaa buugaad toroo ugaaj bailaa. **3** Yesus zavinuudyn negen deer buyuu Simony zavin deer garaad, gazraas jaahan holduulahyг tuunees guiv. Tegeed Yesus suugaad zavin deerees olon tumend surgaalaa zaaj ehlev. **4** Ter aildaj duusaad, Simond — Usny gun uruu ni ochood toroo hayaad bari gehed **5** Simon — Ezen, bid shonoringoo zudren zagaschlaad yuu ch barisangui. Gevch Ta helj baigaa tul toroo hayaad uziye gev. **6** Ted toroo hayatal mash ih hemjeenii zagas barigdaj, tor ni uragdaj ehlev. **7** Ted nogoo zavin deerh busad nohoddo irj tuslahyг dohihod, ted irj hoyor zaviig duurgehed ted jivjehlev. **8** Harin Simon Pyetr uuniig haraad, Yesusiin hold unaad — Ezen, bi nugelt hun tul nadaas holdooch! gelee. **9** Ene zagaschlalaas bolj ter bolon tuunii nohod bur gaihaj orhijee. **10** Tuunchlen Simony hamtragchid boloh Zyebyedyeyen hovguud Iakov, Iohan hoyor ch gaihaj hotsrov. Tegtel Yesus Simond handan — Buu ai! Uunees hoish chi humuusiig zagaschlah bolno gev. **11** Tegeed ted zavia eregt hurgeed buhniig orhin, Tuuniig dagalaa. **12** Yesusiig negen hotod baih uyed ni, biyeeree duuren uyaman ovchtei neg hun Tuuniig haraad nuureeree unaj, — Ezen, herev Ta husvel namaig tsever bolgoj chadna shuu dee gej guilaa. **13** Ter garaa sungan, tuund hurch — Bi husej baina. Tseversh gehed ter daruid onoo hun uyaman ovchnoosoo angijirlaa. **14** Tereer hend ch helj bolohgui gej tuund tushaagaad, — Harin yavj, ooriigoo tahilchid

uzuuleed tedend gerchlel bolgon Mosyegiin togtooson yosoor tsevershseenihee toloo orgol orgo gelee. **15** Harin Tuunii tuhai zar ulam gazar avch, bur olon humuus Tuuniig sonsoh gej, mon ovchnoo edgeelgeheer huran tsuglaj baiv. **16** Harin Ter Ooroo dandaa semhen zailj ezgui zeluud gazar uruu yavj, zalbirdag bailaa. **17** Negen odor Tuuniig surgaalaa zaaj baihad ni tend Iyerusalim, Iudyei bolon Galilyn buh tosgodoos irsen heseg huuliinsurgagch nar bolood farisaichuud suuj baijee. Edgeeltiig guitsetgehiin tuld Ezenii huch Tuund ogozdson baiv. **18** Uzegtun, heseg hun saa ovchtei huniig devsgertei ni avchrav. Tegeed dotogsh ni oruulj, Tuunii omno avaachih gej hicheesen bolovch **19** ui olon hunees bolj tuuniig dotogsh ni oruulah argagui baisan tul ted deever deer garch, deevreer ter huniig devsgertei ni doosh buulgaj, Yesusiin omno yag tovd ni taviv. **20** Hednii itgeliig haraad Yesus — And mini, nugel chini uuchlagdsan gehed **21** huuliin bagsh nar bolon farisaichuud — Burhanyg doromjlon yarij bui ene hun hen gegch ve? Gagtshuu Burhanaas oor hen nugliig uuchilj chadah yum be? hemeen dotroo bodotsgoojee. **22** Harin tednii bodlyg medsen Yesus tedend — Ta nar yaagaad ingej bodov? **23** "Nugel chini uuchlagdlaa" gej heleh, esvel "Bosood alh" gej helehiin ali ni amarhan be? **24** Harin Hunii Huu gazar deer nugluudiig uuchlah erh medelteig ta nart meduulehiin tuld geed saa ovchtei hund — Bi chamd helj baina. Bos, devsgeree avaad gertee hari gev. **25** Darui onoo hun tednii omno bosoj, deer ni hevtej baisan yumaa avaad, Burhanyg aldarshuulsaar geriin zug yavjee. **26** Ted bugdeeree mel gaihaj, Burhanyg aldarshuulj ehelsen bogood — Bid onoodor mon ch gaihaltai zuils harlaa getsgeen bugd aidast avtsan bailaa. **27** Daraa ni Ter garch yavan, tatvar huraagch Lyevi gegch huniig tatvaryn gazar suuhyg haraad, — Namaig daga gej tuund helehed **28** ter hamag yumaa ardaa orhin bosoj, Tuuniig dagalaa. **29** Lyevi Yesust zoriulj gertee tom zoog bariv. Tend olon tatvar huraagchid bolon oor humuus tedentei hamt shireend tuhlan suuj baijee. **30** Farisaichuud, mon tednii huuliin bagsh nar — Ta nar chini yaagaad tatvar huraagchid bolon nugeltnuudiin hamt idej, uuj baidag bilee? gej Tuunii shavi nart durguitsen helehed **31** Yesus tedend — Eruul humuust bus, ovchtei humuust emch heregtei. **32** Bi zovt huniig bus, harin nugeltnuudiig

gemshild duudahaar irsen yum gev. **33** Ted Tuund — Iohany shavi nar bainga matsag barij, zalbirlaa orgodog. Farisaichuudyn shavi nar ch mon adil uilddeg. Harin Tanyh idej, uutsgaah yum gesend **34** Yesus tedend — Shine hurgeniig baihad ta nar hurgenii baraa bologchdyg matsag bariulj bolohgui biz dee? **35** Harin ter odruud irne. Shine hurgen tednees avaachigdah odruuded ted matsag barina gev. **36** Tegeed Ter mon tedend handan negen surgaalt zuirleleer — Hen ch shine deeleese urj avaad, huuchin deele nohdoggi. Tegvel ter shinee ch urah bolno. Shine ni huuchind ul zohino. **37** Hen ch shine darsyg huuchin tulmand hiideggi. Tegvel shine dars tulmaa zad tavina. Dars asgarch, tulam ch hereggi bolno. **38** Harin shine darsyg shine tulmand l hiih yostoi. **39** Huuchin dars uuchihaad hen ch shiniig husdeggi shuu dee. Uchir ni ter "Huuchin ni sain" gene gej tedend aildav.

Luk 6

6:1 Negen Amraltyn odor Ter tarian talbaigaar dairan ongorch bailaa. Shavi nar ni tarian turuu shuvtran avch gartaa tsairuulan idej baijee. **2** Harin farisaichuudyn zarim ni — Ta nar chini Amraltyn odor huuli bus zuil yuund uildene ve? gehed **3** Yesus — David bolon tuuntei hamt baigsad olsohdoo yuu hiisniig ni ta nar unshaagui yuu? **4** Ter Burhany gert orj, zovhon tahilch naraas oor hen ch idej ul boloh ariusgasan talhnaas avch idsen todiigui mon nohodoo ogson shuudee geed, **5** tedend — Hunii Huu ni Amraltyn odriin Ezen mon gelee. **6** Oor negen Amraltyn odor Tuuniig sinagot orj, surgaalaa zaaj baihad tend baruun gar ni hatangirjsan hun baijee. **7** Farisaichuud bolon huuliin bagsh nar Tuuniig buruutgah shaltag olohyn tuld Amraltyn odor ter huniig Yesus edgeeh esehiig ni ajiglan shirtej bailaa. **8** Harin Ter tednii bodlyg medeed, hatangir gartai hund — Bos, uragshaa gar gesend, ter bosoj uragshaa garlaa. **9** Yesus tedend handan — Bi ta naraas asuuya, Amraltyn odor sainyg esvel muug uildeh, ami avrah esvel ami honoohiin ali ni yosond niitseh ve? geed, **10** tedniig bugdiig ni toiruulan harsnaa tuund — Garaa sunga gev. Ter hun garaa sungahad gar ni zugeer bolson bailaa. **11** Harin ted uur hilengeer duurch,

Yesusiig herheh talaar oor hoorondoo yariltsatsgaav. **12** Tedgeer odruuded Yesus zalbirahaar uuland garch, buhel shoniig Burhand zalbirsaa ongoroov. **13** Ogloo bolohod Ter shavi naraa Oor uruugaa duudaad, tednees arvan hoyoryg songon, elch nar gej nerlejee. **14** Tedgeer ni Pyetr gej nerlegdsen Simon bolon tuunii duu Andryei, Iakov, Iohan, Filip, Bartolomai, **15** Mataig Tomas, Alfain huu Iakov, Zyealot gegdeh Simon, **16** Iakovyn huu Iudas, urvagch bolson Iskariotyn Iudas nar boloi. **17** Tegeed Ter tednii hamt uruudan beld buun irj zogsov. Tend asar olon dagaldagch nar ni baisan bogood buh Iudyei, Iyerusalim, Tir bolon Sidony ereg haviin nutguudaas irsen ui olon humuus **18** Tuuniig sonsohoor, bas ovchnoo edgeelgeheer irjee. Mon buzar sunsend zovoogdson humuus ch ilaarshij baiv. **19** Tuunees huch garch, bugdiig edgeej baisan uchir tsuglasan olon bugd Tuund gar hurehiig charmain baiv. **20** Yesus shavi naryn zug hartsaa handuulan — Yadaus ta nar yerooltei yee! Uchir ni Burhany haanchlal ta narynh yum. **21** Edugee olsoj bui tanar yerooltei yee! Uchir ni ta nar tsatgagdah bolno. Edugee gashuudan uilj bui ta nar yerooltei yee! Uchir ni ta nar ineeh bolno. **22** Hunii Huutees bolj humuus ta naryg uzen yadaj, havchin, doromjilj, neriig chini horon muu meteer uzej ul oishooh tsagt ta nar yerooltei yee! **23** Ter odor bayarla, bayasan tsovhch. Yuu gevel tenger deh ta naryn shagnal aguu bilee. Uchir ni tednii etseg ovgod esh uzuulegchded ch tegj handsan yum. **24** Harin bayachuud ta nar zolgui yee! Ta nar taivshirlaa duurneer huleen avsan. **25** Edugee tsatgalan bui ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar olsoh bolno. Edugee ineej bui ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar gashuudan uilah bolno. **26** Buh humuus ta naryn tuhai sinaar yarih tsagt ta nar zolgui yee! Uchir ni tednii etseg ovgod huuramch esh uzuulegchded ch tegj handsan yum. **27** Harin sonsogch humuust Bi helj baina. Daisnaa hairla, ta naryg uzen yaddag humuust sainyg uild. **28** Ta naryg haraadag humuusiig yeroo, ta nartai buruugaar haritsdag humuusiin toloo zalbir. **29** Hatsryg chini algadsan hund nogoo hatsraa tavij og. Deeliig chini bulaan avsan hunees tsamtsaa buu haramla. **30** Guisan hun burd og, yumyg chini avsan hunees butsaaj buu neh. **31** Ta nar humuusiig oorsoddoo herhen handaasai gej husne, tedend mon tuunchlen hand. **32** Herev ta nar oorsdiig chini hairladag

humuusiig hairlaval, ta nart yuun talarhal baih bilee? Uchir ni nugeltnuud hurtel oorsdiig ni hairladag humuusiig hairladag shuu dee. zzherev ta nar oort chini sainyg uilddeg humuust sainyg uildvel ta nart yuun talarhal baih bilee? Uchir ni nugeltnuud hurtel mon l uilddeg shuu dee. **34** Herev ta nar erguulen avna gesen humuustee zeel ogoh avaas ta nart yuun talarhal baih bilee? Uchir ni nugeltnuud hurtel ogsniihoo chineeg erguu" len avahyn tuld nugeltnuuddee zeel ogdog. **35** Harin ta nar daisnuudaa hairla, sainyg uild, hariu harj buu zeelduul. Tegvel shagnal tani aguu baih bogood ta nar Hamgiin Deed Negenii hovguud baih bolno. Uchir ni Ter Ooroo ul talarhagsdad bolood bazar humuust ch niguulsengui handdag yum. **36** Ta naryn Etseg orshoongui. Tuunchlen orshoongui baigtun. **37** Shuutdehguin tuld busdyg buu shuu. Yallagdahguin tuld busdyg buu yalla. Uuchlagtun, tegvel ta nar ch mon uuchlagdana. **38** Ogogtuts, tegvel chamd ogogdoh bolno. Tegehdee shahagdsan, chigjsen mon byalhsan hemjeeteigeer hormoi deer chini asgarah bolno. Uchir ni oorsdiinhoo hemjuuriin jishgeer ta nar hariud ni hemjigdeh bolno gelee. **39** Ter mon tedend surgaalt zuirleleer — Sohor ni sohroo gazarchilj chadna gej uu? Hoyoulaa nuhend unah bish uu? **40** Shavi ni bagshiinhaa deer baidaggui. Harin buren suraltssanyhaa daraa hun bur bagsh shigee bolno. **41** Ooriin nuden deh dunzee ajiglaagui atlaa yuund chi ah duuginhee nuden dehurtsiig harna ve? **42** Esvel chi nudendee baih dunziig medeegui atlaa ah duudee "Ah mini, bi nudend chini baigaa urtsiig avaadhaya" gej yaaj helj chadna ve? Hoyor nuurten chi ehleed ooriin nuden deh dunziig avch haya. Daraa ni chi ah duuginhee nuden deh urtsiig avahdaa sain harna shuu dee. **43** Uchir ni muu ur jims urguuldag sain mod gej baihgui, tuunchlen sain ur jims urguuldag muu mod gej baihgui. **44** Alivaa mod ur jimseeree tanigddag. Humuus uurgenees injriig tuudeggui shuu dee. Mon orgost butnaas usan uzem tuuhgui. **45** Sain hun zurhnihee unet bayalgaas sainyg gargadag. Horon muu negen horon muu bayalgaasaa muug gargadag aj. Uchir ni zurh ni yuugaar duursniig am ni yaridag. **46** Ta nar yuund Namaig "Ezen, Ezen" gej duuddag hernee Minii aildsanyg hiideggui yum be? **47** Nad uruu irj, ugiig mini sonsood tuuniihee daguu uildegch alivaa hun hentei adil bolohyg ta nart Bi haruulya. **48** Tiim hun ni barij bui baishingiinhaa suuriig

gazraa gun uhaad hadan deer suuriluulsan negentei adil yum. Uyer buuj gol halin baishing nudsen bolovch hodolgoj chadsangui. Yuu gevel baishin bat boh barigdsan ajee. **49** Harin sonsood, uuniihee daguu uilddeggui neg ni gazar deer suuri tavilgui baishin barisan huntei adil yum. Gol uyerlej baishing dairahad ter doroo nurav. Ter baishingiin suirel ulemj bolov gej surgalaa.

Luk 7

7:1 Ter humuust songoson yaria hooroogoo ondorloj, Kapyernaum uruu yavav. **2** Negen zuutyn dargyn ihed uneldeg bool ni ovdood uhluut baijee. **3** Ter Yesusiin tuhai sonsood, Tuuniig irj, boolyn maani amiig avraach hemeen guilgahaar iudyeichuudiin ahlagchdaas heden huniig Tuun uruu yavuulav. **4** Ted Yesus deer hurch ireed, Tuunees hicheenguilen guin — Ter Tanaas uuniig guih zohistoi negen. **5** Ter hun manai undestniig hairladag. Bidend sinagog barij ogson hun bol ter yum gejee. **6** Yesus tednii hamt zamd garav. Tegeed Tuuniig gerees ni holguihen boloh uyed zuutyn darga anduudaa ilgeen, — Ezen, Ta Ooriigoo tsaashaa buu chilee. Uchir ni Tanyg deever doroo oruulah zohistoi hun bi bish. **7** Iimees bi ooriigoo ch Tan uruu ochih ni zohisgui hemeen uzev. Harin Ta zovhon ugee aildaach, tegvel bool maani edgene. **8** Uchir ni bi ch mon erh medliin dor baidag hun. Minii door tserguud bii. Bi negend ni "Yav" gehed ter yavj, nogood ni "Ir" gehed ter irdeg. Booldoo "Uuniig hii" gehed ter hiideg gej Tuund heluuljee. **9** Yesus uuniig sonsood ihed gaihan, Ooriig ni dagaj yavsan olond handan — Ta nart Bi heliye. Iim aguu itgeliig Bi Izrailid hurtel haraagui shuu gelee. **10** Tiinhuu yavuulsan humuus ni butsjaj ireed monooh bool eruul bolsnyg olj harav. **11** Uunii daraa udalgui Yesus Nain hemeeh hot uruu yavjee. Shavi nar ni, mon ui olon hun Tuuniig dagaldan yavlaa. **12** Tuuniig hotyn haalgand oirton ireh uyed humuus neg uhsen huniig avaad garch yavav. Ter ni belevsen emegtein gants huu baisan bogood hotynhnoos nileed olon hun ter emegtein hamt baiv. **13** Ezen tuuniig haraad ihed orovdon tuund — Buu uil gev. **14** Ter ochood avsand garaa hurgetel orgood yavj baisan humuus zogsloo. Tegeed Yesus

— Bi chamd helj baina. Zaluu mini, bos! gehed **15** uhsen hun bosood yarij ehlev. Ingeed Yesus tuuniig ehed ni erguulen ogov. **16** Ted bugdeeree aidast avtaj, Burhanyg aldarshuulj ehlen — Bidnii dund aguu esh uzuulegch garch irlee, mon — Burhan Ooriin ard tumen deer irlee getsgeej bailaa. **17** Tuunii tuhai enehuu zar buh Iudyei dayaar bolood haviin buh nutgaar tarhlaa. **18** Shavi nar ni Iohand ene buhnii tuhai meduuljee. **19** Iohan shavi naraasaa hoyoryg ni duudaj, — Ta ireh yostoi Negen mon uu, esvel bid oor negniig huleeh uu? gej asuulgahaar Ezen uruu ilgeev. **20** Ted Yesus deer ireed, — Baptism hurteegch Iohan bidniig Tani uruu ilgeej "Ta ireh yostoi Negen mon uu, esvel bid oor negniig huleeh uu?" gej asuulgaj baina gejee. **21** Yag ter uyed Yesus olon humuusiig ovchin emegeees ni angijruulj, buzar sunsiig ni zailuulj bailaa. Sohorson olon hund Ter haraa oruuljee. **22** Ter tedend — Ta nar yavj, Iohand yuu harj, sonssonoo hel. Sohor ni haraa orj, dogolon ni alhaj, uyaman ni tsevershij, dulii ni sonsoj, uhegsed ni amilj, yaduu negend ni sain medee tunhaglagdav. **23** Nadaas bolj budreegui neg ni yerooltei yee! gev. **24** Iohany elch nar yavmagts, Ter hursan olond Iohany tuhai yarij ehlev. — Ta nar yuu harah gej tsol uruu ochson be? Salhind naigah zegsiig uu? **25** Tegvel ta nar yuu harah gej ochiv? Heentser huvtsaslasan huniig uu? Uzegtun, heentser goyomsgoor huvtsaslaj, bayan tansag amidragchid ni haadyn ordond baidag. **26** Tegvel ta nar yuu harah gej yavsan yum be? Esh uzuulegchiig uu? Tiim ee, Bi ta nart heliye. Esh uzuulegchees ch iluu negniig yum. **27** Tuunii tuhai"Haragtun, Bi Chinii omno elchee ilgeene. Ter elch Chinii omnoh zamyg chini beltgene" gej bichigdsen yum. **28** Emegteigees torogsdiin dund Iohanaas iluu aguu negen baihgui. Harin Burhany haanchlalyn hamgiin бага negen ch tuunees aguu bilee gej aildav. **29** Tiinhuu Iohany baptismaar baptism hurtsen buh humuus, tatvar huraagchid uuniig sonsood Burhany shudarga baidlyg huleen zovshoorchee. **30** Harin farisaichuud bolon huulichid Iohanaar baptism hurteeguigeereeoorsdiinh ni tolooh Burhany zorilgyg ul heregsev. — **31** Tegvel ene uyeiin humuusiig bi yuutai zuirleh ve? Ted hentei adil ve? **32** Ted zah deer suugaad biye biyenee duudan, "Bid ta nart zoriulj limbedehed ta nar bujiglesengui. Bid ta nart gashuudlyn duu duulahad ta

nar gashuudan uilsangui" geh huuhduudtei adil yum. **33** Uchir ni baptism hurteegch Iohan ireed, talh idej, dars uuhgui baihad ni ta nar "Tuund chotgor shutelsen baina" gedeg. **34** Hunii Huu ireed, idej uutal ta nar "Hartsgaa, hovdog, arhichin, tatvar huraagch bolon nugeltnuudiin and nohor" getsgeedeg. **35** Gesen hedii ch mergen uhaan ni buh huuhduudeeree zovtggogddog gev. **36** Farisaichuudyn neg ni Tuunees oortei ni hamt zoog barihyg husjee. Yesus monooh farisai hunii gert orj tuhlan suuv. **37** Uzegtun, ter hotod negen nugelt emegtei baijee. Ter emegtei Yesusiig farisai hunii gert tuhlan baigaag duulaad, goltgonon savtai unet tos avchirj, **38** Huunii hold, ard tald ni zogsood, uilj nulimsaaraa holiig ni norgoj useeree archaad, holiig ni unsej, unet tosooroo toslov. **39** Yesusiig urisan farisai hun uuniig haraad, — Herev ene hun esh uzuulegch mon baisan yum bol Tuund gar hurch bui ene emegtei hen bolohyg, tuunii nugelt hun bolohyg ni medeh uchirtaisan hemeen dotroo bodsond, **40** Yesus hariud ni — Simon oo, Nadad chamd heleh yum baina gev. Tegtel Simon — Bagsh aa, tuuniigee heleech gejee. — **41** Negen mongo zeelduulegchid hoyor hun ortei baijee. Neg ni tavan zuu, nogoo ni tavin dyenaryn ortei baiv. **42** Ted toloh chadvargui tul onooh hun tedniig hoyoulang ni ornoos heltruuljee. Tegvel tednii hen ni tuuniig iluu hairlah bol? gehed ni, **43** Simon — Iluu ogoomroor heltruulegdsen ni gej bi bodoj baina gesend Yesus tuund — Chi zov shuulee geed, **44** ter emegtei uruu ergej, Simond — Chi ene emegteig harj baina uu? Namaig gert chini orj irehed chi Nadad hol ugaah us ch ogoogui, harin ene emegtei Minii holiig nulimsaaraa norgood useeree archlaa. **45** Chi Namaig unseegui. Harin ene emegtei Namaig end baih mochoos ehleed holiig mini unsseer baina. **46** Chi Minii tolgoig tosoor tosloogui. Harin ter unet tosoor holiig mini toslov. **47** Tiim uchraas Bi chamd heliye. Tuunii olon nugel uuchlagdsan. Uchir ni ter ihed hairlasan. Harin bagahan shigeer uuchlagdsan neg ni бага hairladag geed, **48** emegteid — Nugel chini uuchlagdsan gelee. **49** Tuunii hamt tuhlan suuj baisan humuus hoorondoo — Nugluudiig hurtel uuchildag ene hun hen geech ve? geltslee. **50** Yesus ter emegteid handaj — Itgel chini chamaig avarlaa. Amar taivan yav daa gej aildav.

Luk 8

8:1 Uunii daraa udalgui Yesus neg hot, suuringaas nogood hurch, Burhany haanchlalyg tunhagljaj, delgeruulj baiv. Arvan hoyor ni Tuuntei hamt bailaa. **2** Mon ovchin bolood buzar sunsnuudees salsan zarim emegteichuud, tuhailbal doloon chotgoroos salsan Magdalyn emegtei gegddeg Maria, **3** Hyerodyn nyarav boloh Huzagiin ehner Ioanna, mon Suzanna bolon oorsdiinhoo omch horongooroo tus nemer bolj baisan oor olon humuus bailaa. **4** Ui olon hun hot bolgonoos irj Tuun uruu huran tsuglah uyed Ter surgaalt zuirleleer ingej yariv. — **5** Tariachin ur suulgahaar garchee. Tuuniig uree tsatsahad zarim ni zam haviar unav. Tegeed humuusiin hold gishgegdjee. Ogtorguin shuvuud tedgeeriig idchihev. **6** Zarim ur ni chuluurhag horsond unav. Tend ni chiiggui tul soyoolood l hatchihav. **7** Zarim ur ni hogiin urgamlyn dund unav. Hogiin urgamal buudain urtei zereg urgaj, tedniig barichihaj. **8** Zarim ur ni sain horsond unaj, urgaad, zuu dahin iluu urgats ogchee gev. Ter edgeeriig aildaad, — Sonsoh chihte ni sonsogtun gev. **9** Shavi nar ni ene surgaalt zuirlel ni yamar utgatai bolohyg Tuunees asuuhad **10** Ter — Burhany haanchlalyn nuutsuudyg medeh ni ta nart ogogdson yum. Harin haravch ted harahgui, sonsovch oilgohguin tuld busdad ni surgaalt zuirleleer yaridag. **11** Enehuu surgaalt zuirlel ni iim yum. Ur ni Burhany ug. **12** Zam haviar unagsad ni sonsson humuus bogood ted itgen avragdahguin tuld diavol irj, tednii zurhnees ugiig zailuuldag. **13** Chuluurhag horson deer unagsad ni sonsood, ugiig bayarlan huleej avdag. Harin tedgeer ni bat undesgui ajee. Ted heseg hutatsaand itgeed, soriltyn uyed unadag bilee. **14** Hogiin urgamal dund unasan ur ni sonsson humuus bogood ted zamdaa zovnil, ed bayalag, onoogiin amidralyn taalamjid avtah zeregt barigdagsad yum. Tednii ur jims bolovsrohgui. **15** Sain horson deer unasan ur ni ugiig sonsood shudarga, zov setgel zurhendee nandignaj, tevcheerteigeer ur jimsee ogogchid yum. **16** Hen ch denluu asaasnyhaa daraa deer ni sav homron tavidaggui, esvel denluugee oron dor tavidaggui. Harin orj iregsded gerel uzuulehiin tul denluunii suurin deer tavidag. **17** Uchir ni ilchlegdehgui baihaar daldlagdsan yum gej utui bogood medegdej

ilruulegdehgui baihaar nuutslagdsan yum gej baihgui bilee. **18** Iimees ta nar yaaj sonsoj baigaagaa anhaaragtun. Uchir ni hend baina, tuund iheer ogogdono. Hend baihgui baina, tuunees baigaa gej sanagdsan ni hurtel avagdana gev. **19** Tegtel eh, duu nar ni Tuun uruu irev. Mash olon hun baisan uchir ted Tuun uruu ochij chadaagui tul **20** Tuund — Eh, duu nar tani gadaa zogsoj baina. Tantai uulzah gene gej heluulev. **21** Harin Yesus tedend — Burhany ugiig sonsood, tuuniig biyeluulegchid ni Minii eh, Minii duu nar mon gejee. **22** Tedgeer odruudiin negend iim hereg bolov. Yesus shavi nartaigaa zavind suugaad, tedend — Nuurnyn nogoo ereg uruu yavtsgaaya gev. **23** Tedniig seluurden baihad Ter untjee. Getel nuurt huchtei salhi uusej, ted usand avtagdaj, ayuul nuurlev. **24** Ted Tuun uruu ochij sereegeed, — Ezen mini, Ezen mini, bid suirch baina gehed Ter bosoj, salhi ba ovolzoh davalgaag zemlehed, salhi namdaj, nam gum bolov. **25** Ter shavi nartaa — Itgel chini haana baina? gehed tednii aih gaihah ni zeregtsej, neg negendee — Salhi, usand hurtel tushaahad ted zahiragdaj baidag ene yer ni hen be? getsgeej bailaa. **26** Ted Galilyn esreg tald orshih Gyeras hemeeh gazar hurch irev. **27** Yesus ereg deer gartal, chotgort ezemduulsen negen hun hotoos garch Tuuntei uchrav. Ter hun udaan hugatsaany tursh huvtsas hunargui baij, oron bairand bus, harin bulshny aguid orognodog baiv. **28** Monooh hun Yesusiig haraad hashhiraan, omno ni unaj changa duugaar — Hamgiin Deed Burhany Huu Yesus ee, Tand bi yamar hamaatai bilee? Tanaas guiya. Namaig buu zovoogooch! gejee. **29** Uchir ni Yesus buzar sunsnuudiig ter hunees garahyg tushaasan baij. Buzar suns tuuniig olon udaa ezemdsen tul ter hun ginjlegdej, dongologdood haruulyn hyanaltan dor baisan avch dongoo tastan hayaad chotgoroor hotluulen tsol uruu yavdag bailaa. **30** Yesus tuunees — Ner chini hen be? gej asuuhad ter — Lyegion gev. Uchir ni tuund olon chotgor shugelsen baijee. **31** Chotgoruud oorsdiig ni yoroolgui gun uruu zail hemeen buu tushaagaach gej Tuunees guij bailaa. **32** Tend uuland gahain olon sureg ideeshilj baijee. Chotgoruud oorsdiig ni gahaind oruulaach gej guisand Ter zovshoorov. **33** Chotgoruud hunees garch gahainuudad shuglehed gahain sureg egts ergees nuurt unan jivtsgejee. **34** Yuu bolsnyg gahaichid haraad guin odoj, uunii tuhai hot hodoogui zar

tugeev. **35** Humuus yuu bolsnyg uzeheer irj, Yesus uruu ochihod chotgoroos salsan onooh hun huvtsaslachihsan, eruul saruul bolood, Yesusiin hold suuj baihyg olj haraad surdetsgeev. **36** Uuniig harsan humuus chotgort ezemduulsen hun herhen edgersniig tedend medegdjee. **37** Ter haviin bolood Gyeras nutgiin buh humuus tendees yavahyg Tuunees guiv. Uchir ni ted ulemjiin ih aidast avtsan bailaa. Yesus zavin deeree garch, butsan yavjee. **38** Harin chotgoruudees salsan monooh hun Tuuntei hamt baihyg guisan avch Yesus tuuniig yavuulj, — **39** Gertee hari, Burhan chamd yamar aguu zuil hiij ogsniig yari gej aildjee. Tegeed ter hun Yesus oort ni yamar aguu zuil hiij ogsniig hot dayaar tunhaglasaar yavj odloo. **40** Butsaj irehed ni olon tumen Yesusiig ugtan avav. Uchir ni ted bugd Tuuniig huleej baisan bilee. **41** Uzegtun, sinagogiin ahlagch Iair gegch hun tend baisan bogood Yesusiin hold unaj, gertee ochihyg Tuunees guijee. **42** Uchir ni Iair arvan hoyor nastai gants ohintoi baisan bogood ter ni uhluut baiv. Yesusiig yavahad tsuglasan olon Tuuniig buchin shahaj bailaa. **43** Negen emegtei arvan hoyor jiliin tursh tsus alddag ovchtei baisan bogood hen ch tuuniig edgeej chadaagui ajee. **44** Ter emegtei Yesusiin ard ochij, huvtsasnyh ni hormoid gar hurtel ter darui tsus aldah ni zogsov. **45** Yesus — Hen Nadad hurev? gehed bugd l uuniig uguisgev. Pyetr Tuund — Ezenten, ene olon hun Tanyg buchin, shahaj baina shuu dee gej helehed **46** harin Yesus — Hen neg ni Nadad hursen. Uchir ni Nadaas huch garahyg Bi medersen gejee. **47** Onooh emegtei anzaaragdahgui ongorooguigee medeed, ain chichirseer irj Tuunii omno unaj, yamar shaltgaanaar Tuund hursen hiigeed herhen ter darui edgersnee buh humuusiin omno yarilaa. **48** Yesus tuund — Ohin mini, itgel chini chamaig eruul bolgooloo. Amar taivan yav daa gev. **49** Tuuniig iin aildaj baital sinagogiin ahlagchiin gerees neg ni irj, — Ohin chini uhsen. Ta tsaashid Bagshid buu tovog ud gej helev. **50** Harin Yesus uuniig sonsood, Iairt — Buu ai, zovhon itge. Ter zugeer bolno gelee. **51** Her gert ni ireed, Pyetr, Iohan, Iakov bolon ohiny etseg ehees oor heniig ch orohyg zovshoorsongui. **52** Bugd l uilan hailj, ohiny hoinoos gashuudan bailaa. Harin Yesus — Uilahaa boli. Ohin uheegui, harin untaj baina hemeesend **53** ohin uhseniig medej baisan ted Tuuniig tohuurhan ineeldeje ehlev. **54**

Gesen hedii ch Ter ohiny garaas barij, — Ohin mini, bos gejj duudsand **55** tuunii suns ergen irj, ohin ter darui bosov. Tegeed Yesus, ohind ideh yum og gejee. **56** Ohiny etseg eh ni gaihsan bailaa. Harin Yesus tedend bolson yavdlyn tuhai hend ch yarij bolohguig sanuulav.

Luk 9

9:1 Yesus arvan hoyoroo hamtad ni duudaad ovchniig edgeeh, buh chotgoriig zailuulah erh medel, huchiig tedend ogchee. **2** Burhany haanchlalyg tunhagluulahyn tuld, mon ovchtei humuusiig edgeelgehiin tuld Ter tedniig ilgeev. **3** Ter tedend — Zamdaa yuu ch buu avch yav. Tayag, bogts, talh, mongo ch avch bolohgui. Hoyor tsamts ch avch bolohgui. **4** Ta nar yamar ch aild orno, yavtlaa tendee bai. **5** Ta naryg huleen avahgui humuusiin huvid, hotoos ni garch yavahdaa tednii esreg gerchlel bolgon holiinhoo toosyg segsren unaga gejee. **6** Tendees ted suuringuudaar yavj ehlen, sain medeeg delgeruulen, haa saigui edgeej bailaa. **7** Zahiragch Hyerod bolj baigaa buhniig sonsood, bur almairch orhijee. Yuu gevel zarim ni Iohan uhegsdees amilsan gejj, **8** zarim ni Yelia uzegdsen ch gejj, zarim ni ertnii esh uzuulegchdees neg ni amilsan gejj yarij baijee. **9** Hyerod — Bi ooroo Iohanyg tsaazluulsan. Tegvel ooriinh ni talaar nadad iimerhuu zuil sonsogdood baigaa ter hun hen yum be? gev. Ter Tuuniig harahyg ermelzej bailaa. **10** Elch nar ergejj ireed, oorsdiin hiisen buhnee Tuund tailagnav. Tegeed Ter tedniig daguulan heduulhnee Byetsaid hemeeh hotyg zuglen yavlaa. **11** Gevch olon tumen uuniig ni medeed, Tuuniig dagajee. Ter tedniig ugtan avch, Burhany haanchlalyn tuhai tedend yariad, edgeelt heregtei humuusiig ni edgeev. **12** Odor heviih uyed arvan hoyor ni Tuun uruu irj, — Hursan olnyg ene haviin suuringuud uruu yavuulya. Ted tend ochij honogloh gazar, und hool olog. Uchir ni bid end ezgui zeluud gazar baina shuu dee gev. **13** Harin Ter tedend — Ta nar tedend ideh yum og gehed ted — Bid yavj, ene buh humuust zoriulan ideh hool huns hudaldaj avahgui l bol, bidend tavan talh, hoyor zagasnaas iluu yum alga gejee. **14** (Tend tavan myangaad erchuud baisan yum) Ter shavi nartaa — Tedniig tavi taviar ni buleglen suulga gev. **15** Ted ch bugdiig tegj

suulgajee. **16** Yesus tavan talh, hoyor zagasyg avch, tenger ood haraad, yeroon talh zagasaa huvaaj, olon tumend taraan oguuleheer shavi nartaa ogov. **17** Ted bugd idej tsadav. Humuusiin orhison helterhiinuudiig tsugluulahad arvan hoyor sags duurchee. **18** Negen udaa Ter gantsaaraa zalbirsch baijee. Shavi nar ni ch Tuuntei tsug baiv. Ter tednees — Humuus Namaig hen gej yarij baina? gej asuuhad **19** ted — Zarim ni baptism hurteegch Iohan gedeg. Zarim ni Yelia, harin oor busad ni ertnii negen esh uzuulegch dahin amilsan gedeg gev. — **20** Harin ta nar Namaig hen gej yaridag ve? gehed Pyetr — Burhany Hrist gejee. **21** Harin Yesus tedend ene tuhai hend ch helj bolohguig anhaaruulaad, — **22** Hunii Huu olon zovlon edelj, ahlagchid, ahlak tahilch nar bolon huuliin bagsh nart ad uzegdej, aluulna. Tegeed gurav dahi odroo amilna gev. **23** Ter tedend bugded ni handaj — Herev hen negen Minii araas yavahyg husvel, ter hun ooriigoo uguisgej, odor bur zagalmaigaa uurch Namaig daga. **24** Uchir ni hen amia avrahyg husne, ter ni amia aldah bolno. Harin hen Minii toloo amia addana, ter ni amia avarna. **25** Herev hun buh delhiig olj avsan ch amia addval yuuny ashig baih bilee? **26** Hen Nadaas bolon Minii ugsees ichne, Hunii Huu Etsgiin bolon Ooriin, mon ariun tenger elch naryn suu aldraar irehdee tuunees ichih bolno. **27** Gevch Bi ta nart uneneer heliye, end zogsoj baigaa humuusees zarim ni Burhany haanchlalyg harah hurtlee uhliig ul amsana gej aildav. **28** Inhuu aildsanaas hoish naim honogiin daraa Ter Pyetr, Iohan, Iakov naryg daguulan zalbirahaar uul ood garlaa. **29** Tuuniig zalbirsch baihad nuurniih ni torh oorchlogdoj, huvtsas ni tsagaan ongotei bolj, gyalalzaj baijee. **30** Uzegtun, hoyor hun Tuuntei yariltsaj baisan bogood ted Mosye, Yelia nar baiv. **31** Ted tsog javhlantaigaar uzegdej, Iyerusalimd guitseegdeh Tuunii uhliin tuhai yarij bailaa. **32** Pyetr bolon tuunii nohod noirondoo diildsen baisan hedi ch buren sergej, Tuunii tsog javhlang, Tuuntei hamt zogsoh hoyor huniig ch bas harav. **33** Tedniig Yesusees holdon yavahad, Pyetr Yesust — Ezenten, end baih ni bidend sain baina. Bid gurvan tsatsar, negiig ni Tand, negiig ni Mosyed, negiig ni Yeliad barij ogiye gev. Ter yuu yarij baigaagaa ch oilgoogui bailaa. **34** Tuuniig iinhuu helj baital uul garan tedniig burhej ehellee. Ted uulen doktor baihdaa ihed aijee. **35** Tegeed uulnees — Ene bol Minii Huu, Minii

songoson Negen mon. Tuuniig sonsogtun geh duu garav. **36** Tiinhuu duu garsny daraa Yesus gantsaaraa bajj bailaa. Ted yuu harsnaa ter odruuded hend ch helsengui, chiv chimeegui bailaa. **37** Margaash ni tedniig uulaas buun irehed ui olon hun Tuuniig toson avav. **38** Uzeztun, hursan olny dundaas negen hun — Bagsh aa, huug maani uzeech gej bi Tanaas guij baina. Uchir ni ter minii gants huu yum. **39** Har l daa. Suns huug mini ezemddeg. Ter mini genet orilon charlaj, amnaasaa hoos sahrulj, tarchlan bajj araihiin tuunees saldag. **40** Ene sunsiig zailuulaach gej bi Tany shavi naraas guihad ted chadsangui gehed **41** Yesus tedend — Itgelgui, zavharsan uyeiinheen, Bi her udaan ta nartai hamt bajj, ta naryg tevchih ve? Huugee end avaad ir gev. **42** Oirton ireh zuur ni chotgor tuuniig gazar unagahad huu tatvalzaj garav. Gevch Yesus ter buzar sunsiig zemleed, huug edgeej, etsegt ni erguulen ogov. **43** Burhany aguug bugd bahdan bailaa. Yesusiin uildsen buhniig hun bur gaihaj baihad ni Ter shavi nartaa — **44** Hunii Huu humuusiin gart tushaagdah gej baina. Iimees edgeer ugsiig chihendee shingee gev. **45** Gevch ted helsniig ni oilgosongui. Tedend oilguulahguin tuld ene ugs ni uchir bituuleg baijee. Ted Tuunees helsen ugiin tuhai asuuhaas ch emeetsgeev. **46** Hen ni hamgiin aguu boloh tuhai margaan shavi naryn dund ornov. **47** Harin Yesus tednii zurhen deh bodol sanaag meden, negenhuuhdiig avch dergedee zogsoogood, — **48** Hen ene huuhdiig Minii nereer huleen avna, ter ni Namaig huleen avdag. Hen Namaig huleen avna, ter ni Namaig ilgeesen Tuuniig huleen avdag. Uchir ni ta naryn dundaas hamgiin ochuuhen ni hamgiin aguu yum gej tedend helev. **49** Iohan — Ezenten, Tany nereer chotgoruudiig zailuulj baigaa neg huniig bid haraad tuund saad hiiv. Yaagaad gevel ter hun bidentei hamt dagadaggui shuu dee gehed ni **50** Yesus — Tuund buu saad hii. Hen ta naryg ul eserguutsne, ter ni ta naryn tald yum gej aiddav. **51** Tuunii deesh avaachigdah odruud oirtoj baisan uyed Yesus shiidverteigeer Iyerusalimyg zoriloo. **52** Ter Ooriin omno elch naraa ilgeev. Ted yavj, Tuunii tolooh beltgeliig hangahaar samarichuudyn suurind ochjee. **53** Ter Iyerusalimyg zorin yavj baisan tul tendhiin humuus Tuuniig huleen avsangui. **54** Tuunii shavi nar boloh Iakov, Iohan nar uuniig haraad, Tuund — Ezen, tedniig sonoohiin tul tengerees gal buugtun gej bid tushaahyg Ta

husehsen bolov uu? gehed **55** Ter ergen tedniig zemlev. — Ta nar yamar sunsnees baigaagaa medehgui. **56** Uchir ni Hunii Huu humuusiin amiig honoohiin tudd bish, harin avrahaar irsen gejee. Tegeed ted oor suurin uruu yavtsgaav. **57** Tedniig zamd yavj baital hen neg ni Tuund — Bi Tanyg haa ch yavsan dagaya gev. **58** Yesus tuund — Unegend nuh, tengeriin shuvuudad uur bii. Harin Hunii Huud tolgoi horgodoh ch gazar baihgui geed **59** oor negend — Namaig daga gehed ter hun — Ehleed yavj, etsgee orshuulahyg nadad zovshoorooch gejee. **60** Getel Yesus — Uhegsdiig uhegsdeer ni orshuuluul. Harin chi yavj, Burhany haanchlalyg gazar bur tunhagla gev. **61** Bas oor neg ni Tuund — Ezen, bi Tanyg dagana. Ehleed geriinhenteigee salah yos guitsetgehiig Ta zovshoorooch gehed **62** harin Yesus — Anjsan deer gar tavisan atlaa aragshaa haragch hen bolovch Burhany haanchlald ul tentsene gej aildjee.

Luk 10

10:1 Daraa ni Ezen oor dalan huniig tomilj, tedniig Ooriin ochihood yavaa hot, gazar burd hoyor hoyoroor ni Ooriinhoo omno ilgeev. **2** Ter tedend iin aildaj bailaa. — Urgats arvin, harin ajilchid ni tsoon baina. Tiimees urgatsyg ni huraah ajilchdyg ilgeehiig urgatsyn Ezenees guitsгаа. **3** Zamaaraa l yav. Haragtun, Bi ta naryg sureg chonon dundah hurga met ilgeene. **4** Hetevch, bogts, gutal ch buu av. Zamdaa hentei ch buu mendel. **5** Yamar ch aidd orson, ehleed "Ene aild amar taivan baih boltugai" gej hel. **6** Herev amar taivny hun tend baival, amar taivantani tuun deer orshih bolno. Herev ugui bol, ter ni ta nart butsaj irne. **7** Tednii chamd ogsniig ni idej uun, ter aildaa l bai. Uchir ni ajilchid holsoo avah ni zohistoi bus uu. Ailaas aild buu damj. **8** Yamar ch hotod ta nar ochson, herev ta naryg ted huleen avbal, omno chini yuu ch tavisan, tuuniig id. **9** Tend ovchtei humuusiig ni edgee. Tedend "Burhany haanchlal ta nart oirhon baina" gej helegtun. **10** Harin yamar ch hotod ochson, herev ted ta naryg huleen avahgui baival, gudamjind garaad, **11** "Bidnii hold naaldsan hotyn chini toosyg ta naryg eserguutsen govloo. Harin Burhany haanchlal oirhon baigaag sain medtugei" gej hel. **12** Bi ta nart heliye, terhuu odor Sodom ni

ter hotoos iluu hultsmeer baih bolno. **13** Horazin aa, chi zolgui yee!
Byetsaid aa, chi zolgui yee! Herev ta naryn dotor uildsen gaihamshguud ni
Tir hiigeed Sidond uildegdsen bol, ted hediinee taaraa nomron unsen deer
suuj gemshsen baihsan. **14** Harin shuult bolohod Tir, Sidon ni ta naraas
iluu hultsmeer baih bolno. **15** Kapyernaum aa, chi tengert tultlaa
orgomjlogdoh uu? Chi Uhegsdiin orond unagaagdah bolno. **16** Ta naryg
sonsdog hun Namaig sonsdog. Ta naryg ul heregsdeg hun Namaig ul
heregsdeg. Namaig ul heregsdeg hun Namaig ilgeesen Negeniig ul
heregsej baigaa yum gelee. **17** Monooh dalan hun bayartaigaar butsan irj,
— Ezen, chotgoruud hurtel Tany nereer bidnii erhsheeld orson shuu
hemeehed **18** Ter tedend — Bi Satanyg ayanga adil tengerees buuhyg ni
harav. **19** Haragtun, Bi ta nart mogoi, hilentset horhoinuudad haddah,
daisny hamag huchees deeguurrh erh medel ogson. Ta nart yuu ch hor
uchruulahgui. **20** Gesen hedii ch sunsnuud erhsheeld chini orson gedegt ta
nar buu bayarla, harin ners tani tengert bichigdsen gedegt bayarlagtun gev.
21 Ter mochiid Yesus Ariun Suns dotor ulemjeer bayarlaj, — Tenger
gazryn Ezen, Etseg Tanyгаа Bi magtya. Ta edgeer zuilsiig mergen
humuus, uhaantnaas nuun daldalj, balchir huuhduuded ilchilsen bilee. Tiim
ee, Etseg ee, ingeh ni Tany melmiid taalamjtai baisan. **22** Buh yums
Etsegeer mini Nadad ogogdson. Etsegees mini oor hen ch Huu hen
bolohyg, Huugees oor hen ch Etsegiig hen bolohyg, mon Huu Ooriigoo
ilchlehiig hussen ter negnees oor hen ni ch ul medne geed **23** shavi nar
uruutaa ergen tedend aminchlan — Ta naryn harj bui zuilsiig haragch nud
yerooltei. **24** Bi ta nart heliye. Ta naryn harj baigaa zuilsiig olon esh
uzuulegch bolon haad harahyg hussen avch haraagui, mon ta naryn sonsoj
baigaa zuilsiig sonsohyg hussen avch sonsoogui yum gej aildav. **25**
Uzegtun, negen huulich bosoj, Tuuniig sorin — Bagsh aa, monh amiig
ovlon avahyn tul bi yaah yostoi ve? gej asuuhad **26** Ter tuund — Huulid
yuu gej bichigdsen baidag bilee? Chi herhen unshdag ve? gehed **27** ter —
Chi ooriin Burhan Ezenee buh zurh, buh setgel, buh huch chadal, buh
oyuun uhaanaaraa hairla. Mon horshoo ooriin adil hairla gev. **28** Tegehed
ni Yesus — Chi zov hariullaa. Uuniigee uild, tegvel chi amidarna gev. **29**
Harin ter hun ooriigoo zovtgoj gej Yesust — Minii horsh gedeg chini hen

be? gejee. **30** Yesus hariud ni — Negen hun Iyerusalimaas Iyeriho orohoor yavj baijee. Ter hun deeremchdiin dund orchihoj. Ted tuuniig nutsgelen zoodood amitai todii orhiid odjee. **31** Tohioldloor negen tahilch hun ter zamaar yavj baigaad, tuuniig haruutaa dergeduur ni ongorood yavchihav. **32** Tuunchlen negen Lyevi hun mon tend hurch ireed, tuuniig haruutaa dergeduur ni ongorood yavchihjee. **33** Harin tuuteer yavj baisan negen Samari hun tuuntei taarchee. Ter tuuniig haruutaa orovdon, **34** tuun uruu irj, sharhand ni tos, dars asgaj boogood, adguusan deeree tegnen den buudald hurgej irev. Tegeed tuuniig asarchee. **35** Margaash ni ter hoyor dyenar avch buudlyn ezend ogood, "Tuuniig asarch baigaarai. Ta iluug zarval, bi butsahtaa tand dahin toliye" gejee. **36** Ene gurvyn hen ni deeremchdiin gart orson ter hunii horsh ni bolohoo batalsan gej chi bodoj baina ve? gehed — Tuund orshool uzuulsen hun ni gev. Yesus tuund — Yavj, uunii adil uildegtun gejee. **38** Ted zam zuuraa, negen tosgonoor orohod Marta gegch negen emegtei Tuuniig gertee huleen avav. **39** Ter emegtei Maria gedeg ohin duutei bogood duu ni Ezenii hold suugaad ugiig ni sonsoj bailaa. **40** Marta uilchleh ajildaa tuurtsen tul Yesus uruu irj, — Ezen, duu mini uilchleh ajild namaig gantsaar orhisnyg Ta anzaarahgui baina uu? Nadad tusal gej tuund heleech gev. **41** Harin Ezen — Marta, Marta, chi mon ch ih zuild sanaa tavij zovoh yum daa. **42** Unendee gantshan yum l heregtei bilee. Maria ooroos ni zailuulagdashgui sainyгаа l songon avchee gev.

Luk 11

11:1 Negen gazar Tuuniig zalburch duussany daraa shavi narynh ni neg Tuund — Ezen, Iohan shavi nartaa herhen zalbirahyg zaasan shig bidend zaaj ogooch gejee. **2** Ter tedend — Ta nar zalbirahdaa, "Etseg, Tany ner ariunaar duursgagdag. Tany haanchlal ireh boltugai. **3** Odor tutmyn mini talhyg odor bur bidend ogooch. **4** Bidnii nugliig uuchlaach. Uchir ni bid ch mon bidend ortei aliv negniig uuchildag. Bidniig sorilt uruu buuudirdaach" gej hel gev. **5** Tegeed Ter tedend — Ta naryn neg chini naiztai baj l dee. Tegeed tuun deer shono duleer ochij, "Naiz aa, nadad gurban talh

zeelduuleech, **6** naiz maani holoos nad deer irjee. Tuunii omno tavih yum nadad yuu ch alga" gehed ni **7** dotroos ter "Bitgii nadad tovog udaad bai. Haalgaa hediinee tugjeed bi ch, huuhduud maani ch orondoo ortsgooson. Bi bosoj, chamd yum ogch chadahgui" gejee. **8** Bi ta nart heliye. Herev ter hun and nohroo geed bosoj, yum ogdoggui yumaa gehed tsohroltguigees ni bolj, ter bosoj, tuund heregteig ni ogoh bolno. **9** Bi ta nart heliye. Gui, tegvel ta nart ogogdono. Hai, tegvel ta nar olnu. Togsh, tegvel ta nart neegdene. **10** Uchir ni guidag hun bur avna, erj haidag hun olnu, togshdog hund neegdene. **11** Etsguud ta naryn negees chini huu ni zagas guival orond ni mogoi ogohgui ni lavtai. Tiim bish gej uu? **12** Esvel huu ni ondog guival, etseg ni hilentset horhoi ogohgui biz dee? **13** Herev ta nar buzar atlaa huuhduuddee herhen sain beleg ogohoo meddeg yum bol, tegeh tusmaa tengerleg Etseg tani Ooroos ni guidag humuust Ariun Suns ogoh ni damjiggui gev. **14** Ter helgui chotgoriig zailuuljee. Chotgoriig garch odohod helgui baisan ter hun yarij ehlev. Olon tumen ihed gaihatsgaajee. **15** Harin tednii zarim ni — Ter chotgoruudiin zahiragch Byeyelzyebuleer chotgoruudee hoon zailuuldag yum gej baihad, **16** zarim ni Tuuniig sorihyn tul tengerees temdeg uzuul gej Tuunees shaardaj bailaa. **17** Gevch Ter tednii bodol sanaag medeed, tedend iin helev. — Alivaa haanchlal dotroo huvaagdval suurne. Ger bul dotroo huvaagdval unana. **18** Herev Satan ooriin esreg huvaagdval, tuunii haanchlal herhen togtnoh bilee? Ta nar Namaig Byeyelzyebuleer chotgoruudiig zailuuldag gej baina. **19** Herev Bi Byeyelzyebuleer chotgoruudiig hoon zailuuddag yum bol, tanai hovguud heneer chotgoruudiig zailuuldag baih ve? Tiimees ted ta naryn shuugchid bolno. **20** Harin hervee Bi Burhany huruutaar chotgoruudiig zailuuldag bol Burhany haanchlal ta nart irchiheed baina. **21** Buren zevseglesen, huchtei er edlen gazraa hamgaalbal, omch horongo ni amar taivan baina. **22** Harin tuunees iluu huchtei neg ni irj, tuuniig dovtlon diilehdee, ooriinhoo naidvaryg tavij baisan buh zevsgiig ni tuunees bulaan avch, olzoo taraah bolno. **23** Nadtai hamt baidaggui hun Minii esreg baina. Nadtai hamt huraaltdaggui hun bol taraagch negen mon. **24** Buzar suns hunees garahdaa, usgui angamal gazraar heren hesej amraltyg haivch, yuug ch es oloh uyed "Bi haanaas garlaa, ter gertee ergej ochyo" gedeg.

25 Butsaj irehed nituuniig shuurdsen, tsegtstei bolsnyg ter hardag. **26** Tegeed ter yavj, ooroosoo dor oor doloos sunsnii hamt tiishee orj, tendee amidardag aj. Onooh hunii huvid suulchiinh ni baidal anhnnyhaasaa bur dorddog gej aildav. **27** Tuuniig edgeer zuilsiig aildaj baihad ni olny dundaas negen emegtei Tuund — Tanyg teesen hevlii, Tanyg torniulsan hoh ni yerooltei yee! gej changa duutaar helev. **28** Harin Ter — Burhany ugiig sonsood sahigchid ni iluu yerooltei yee! gejee. **29** Tsuglasan humuus ulam olon boloh uyed Ter — Ene uyeiinhen bol horon muu uyeiinhen yum. Ted temdgiig haidag bolovch, Ionagiin temdgees oor temdeg tedend ogogdohgui. **30** Uchir ni Iona ninyevyechuuded temdeg bolsonchlon, Hunii Huu ch bas ene uyeiinhend temdeg bolno. **31** Shuult deer Omnodiin Hatan haan ene uyeiinhentei hamt bosoj, tedniig yallah bolno. Uchir ni ter Hatan haan Solomony mergen uhaanyg sonsohoor gazryn muhraas irsen bilee. Uzegtun, end Solomonoos aguu zuil baina. **32** Shuult deer Ninyevyegiin humuus ene uyeiinhentei hamt bosoj, tedniig yallah bolno. Uchir ni ted Ionagiin tunhaglald gemshsen yum. Uzegtun, end Ionagaas ch aguu zuil baina. **33** Hen ch denluut asaagaad dadd gazar yumuu esvel savny dor tavidaggui. Harin orj iregsded gereluzuulehiin tudd tuuniig denluunii suurin deer tavidag. **34** Biyeiin chini denluu bol chinii nud mon. Nud chini tsever baival buten biye chini gerleer duuren baina. Harin muu baival, buten biye chini mon haranhuigaar duuren baina. **35** Iimees oort chini baigaa gerel ni haranhui baihaas seremjil. **36** Herev chinii biye buheldee gerleer duuren bogood ochuuhen todii ch haranhuigui bol, ene ni denluu chamaig tsatsragaaraa gereltuuldeg shig buheldee gerelteh bolno gev. **37** Yesusiig yariagaa ondorlohod negen farisai hun Tuuniig hamt udiin zoog barihyg gujee. Ter orood tuhlan suuv. **38** Tuuniig zanshil yosoor hoolny omno ehleed ugaalga uildeeguig harsan monooh farisai hun ihed gaihjee. **39** Harin Ezen tuund — Farisaichuud ta nar ayaga, tavagnyhaa gadnahyg tseverledeg ch, harin ta nar dotroo hulgai deerem, har sanaagaar duuren baidag. **40** Munhguud aa, gadnahyg hiisen Ter dottorhyg mon hiigeegui gej uu? **41** Harin ta nar dottorhyg ni oglog meter og, tegvel buh yums ta naryn huvid tsever baih bolno. **42** Gevch farisaichuud ta nar zolgui yee! Ta nar gaa, suluu torol buriin nogoonyhoo

aravny negiig orgodog atlaa Burhany hair, shudarga baidlyg ul oishoodog. Chuhamdaa edgeer ni ta naryn busdyg ni orhigduulalguigeer biyeluuleh yostoi baisan zuil yum. **43** Farisaichuud ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar sinagot terguun suudaldzalah, zah deer mendluulj, hundluuleh durtai. **44** Ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar ul haragdah bulshnuud adil, deeguur ni alhaj bui humuus uuniig meddeggui gev. **45** Huulichdyn neg ni Tuund — Bagsh aa, Ta ingej helsneeree bidniig bas doromjlon gutaaj baina gehed **46** Her — Huulichid ta nar mon zolgui yee! Uchir ni ta nar uurehed berh achaagaar humuusiig dardag hernee oorsdoo gants huruugaa ch achaand hurgedeggui. **47** Ta nar zolgui yee! Uchir ni ta nar esh uzuulegchdiin bulshiig barij bosgodog ch tedniig ta naryn ovog deedes honooson. **48** Ingehleer ta nar ovog deedsiinhee uilsiig batlan gerchlegchid mon. Ovog deedes chini tedniig honooson tul, ta nar tednii bulshiig bosgoj baina. **49** Iimees ch Burhany mergen uhaan ni "Bi tedend esh uzuulegch, elch naryg ilgeene. Ted tednii zarimyg alna, zarimyg ni havchina. **50** Ene ni delhiin suurias hoishih buh esh uzuulegchiin ursgasan tsus enehuu uyeiinhees nehegdehiin tuld yum. **51** Abyelynhaas avahuulaad, Burhany orgoo bolon tahilyn shireenii hoorond honoogdson Zyehariagiin tsus hurtelh ni ene uyeiinhees nehegdene. Tiim ee, Bi ta nart heliye. Ene ni enehuu uyeiinhees nehegdeh bolno" gesen yum. **52** Huulichid ta nar zolgui yee! Yuu gevel ta nar medlegiin tulhuuriig avsan hedii ch oorsdoo orsongui. Tiish orogsdod ch ta nar saad bolson gev. **53** Tegeed Tuuniig tendees yavsand huuliinbagsh nar bolon farisaichuud Tuunees ulam bur olon zuiliig asuun shalgaaj, horsol ni butsalj bailaa. **54** Ted Tuunii esreg huivaldatsgaan, ugen deer ni barij avahyn tuld Tuuniig yuu helehiig ni anaj baiv.

Luk 12

12:1 Ter hoorond olon myangan hun huran tsuglaj, neg negnee gishgechin baiv. Ter ehleed shavi nartaa handan — Farisaichuudyn horongonoos bolgoomjlogtun. Ene ni tednii huuramch baidal yum. **2** Gevch ilchlegdehgui baihaar daldlagdsan, medegdehgui baihaar nuutslagdsan

yum gej baihgui bilee. **3** Iimees haranhuid helsen chini gerel dotor sonsogdono. Dotor oroond chihend shivnesen chini deevruud deer zarlagdana. **4** Bi ta nart heliye. Anduud mini, biyeiig honoogsdoos buu ai. Honoosnii daraa ted yaaj ch chadahgui. **5** Harin henees aij emeevel zohihyg ta nart sanuulya. Honoosnii daraa tamd hayah erh medeltei Negenees aij emeegtun. Tiim ee, Bi ta nart heliye, Tuunees aigtun. **6** Tavan bor shuvuu hoyorhon assaraar hudaldagddaggui gej uu? Gesen hedii ch tednii neg ni ch Burhany omno martagdahgui. **7** Unendee tolgoi deerh us bur chini ch toologdson. Buu ai. Ta nar ui olon bor shuvuunaas ch erhem unetei. **8** Bi ta nart heliye. Humuusiin omno Namaig huleen zovshoorogch alivaa huniig Hunii Huu Burhany tenger elch naryn omno huleen zovshooroh bolno. **9** Harin humuusiin omno Namaig uguisgegch hun ni Burhanytenger elch naryn omno uguisgedene. **10** Hunii Huugiin esreg ug helegch alivaa hun uuchlagdana. Harin Ariun Sunsiig doromjlogch negen uuchlagdahgui. **11** Ted ta naryg sinagog, zahiragchid, erh barigchdyn omno avaachihad ta nar oorsdiigoo hamgaalj yaaj, yuu gej yarih, esvel yuu heleh talaar buu sanaa zov. **12** Uchir ni yuu heleh yostoig chini yag ter tsagt Ariun Suns ta nart zaaj ogno gev. **13** Hursan olny dotroos negen hun Tuund — Bagsh aa, ger buliin oviig nadtai huvaalts gej ahad mini heleech gehed **14** harin Ter — Hun guai, hen chini Namaig ta naryn shuugch, horongo huvaagchaar tomilchihdog bilee? gev. **15** Tegeed Ter tedend handan — Shunalyn aliv helberees oorsdiigoo hamgaal, bolgoomjil. Uchir ni elbeg hangaluun negnii ami ooriinh ni omch horongonoos hamaardaggui yum gev. **16** Ter tedend surgaalt zuirleleer ingej yarilaa. — Negen bayan hunii gazar ni mash urjil shimtei baijee. **17** Ter hun "Urgatsaa hadgalah bair savgui tul odoo bi yaadag bilee?" gej bodol bolj, **18** "Minii hiih zuil ni ene yum. Ambaaruudaa buulgaad iluu tom ambaaruud bariya. Tendee bi hamag ur taria, hamag ed horongoo hadgalna. **19** Tegeed bi setgeldee «Sanaa setgel mini, chamd hojmyn olon jiliin tursh heregleh horongo baina. Ooriigoo amraa, id, uu, zugaats» gej helne dee" gesend, **20** harinBurhan tuund "Munhag chi, yag ene shono ami chini chamaas nehegdeh bolno. Tegvel chinii beltgesniig hen ezemshih ve?" gej aiddjee. **21** Ter hun ooriinhoo toloo ed bayalgiig huraagch bogood Burhany omno

bayan bish boloi gev. **22** Ter shavi nartaa — Tiimees Bi ta nart heliye. Amiinhaa toloo yuu ideh bilee gej buu sanaa zov. Biyeiinhee toloo yuu omsoh bilee gej buu sanaa zov. **23** Yaagaad gevel ami ni hoolnoos, biye ni huvtsasnaas iluu erhem. **24** Hon hereeg har. Ted taria taridaggui, huraadaggui. Tedend bair sav ch, aguulah ch baihgui. Gevch Burhan tedniig tejeedeg yum. Ta nar tedgeer shuvuudaas hamaagui iluu unetei bilee. **25** Ta naryn hen chini sanaa zovsnooroo amia horom ch atugai urtasgaj chadah ve? **26** Herev ta nar mash ochuuhen zuiliig ch hij chadahgui yum bol, busad yumand sanaa zovoh hereg yuu baina? **27** Saraana tsetsegs herhen urgadgiig har. Ted ajilladaggui, utas ch eerdeggui. Gevch Bi ta nart heliye. Solomon ooriin buh sur javhlan dotroo ch edgeer tsetsegsiin negtei ni ch en zeregtseheer huvtsaslaj baigaagui yum. **28** Herev onoodor ni amid baigaad, margaash ni zuuhand hayagdah heeriin ovsiig Burhan tiinhuu goyodog bol, tegeh tusmaa itgel bagatai humuus ee, Ter ta naryg iluu huvtsaslana shuu dee. **29** Yuu ideh, yuu uuh bilee gej ta nar buu haigtun. Sanaa zovohoo boli. **30** Uchir ni ene buh zuilsiig delhiin undestnuud charmain haidagyum. Harin ta nart edgeer zuils heregteig Etseg tani meddeg. **31** Harin Tuunii haanchlalyg haigtun. Edgeer zuils ta nart nemegdeh bolno. **32** Ochuuhen sureg ee, buu ai. Uchir ni Etseg tani haanchlalaa ta nart ogohiig bayartaigaar songoson yum. **33** Omch horongoo hudaldaad oglog uild. Hezee ch huuchrahgui savyg zeh, hulgaich dohon irj, hiven horhoi suitgej ul chadah tengert, shavhagdashgui bayalgiig oorsoddoo huraagtun. **34** Yuu gevel ta naryn bayalag haana baina, tend bas zurh setgel tani baih bolno. **35** Belhuus chini busleestei, denluu chini asaatai baig. **36** Ta nar hurimyn nairaas ergej ireh eznee huleej bui humuus shig baigtun. Ezen ni ireed togshmogts ted darui haalgaa neeh yum. **37** Ezen ni ireh uyed sergeg baih booluud yerooltei yee. Uneneer Bi ta nart heliye. Ezen ni busee buselj, booluudaa tuhlahyg urij, tedend uilchilne. **38** Herev ezen hoyor, esvel gurav dahi manaany uyed irj, tedniig sergeg baigaag olj harval tedgeer booluud ni yerooltei yee. **39** Uuniig oilgogtun. Yuu gevel herev geriin terguun heden tsagt hulgaich irehiig medsen bol geree uhuulahgui baihsan. **40** Ta nar ch mon belen baigtun. Ta naryn bodoogui tsagt chini Hunii Huu hurch irne gev. **41**

Pyetr — Ezen mini, Ta ene surgaalt zuirleliig bidend helj baina uu, esvel bugded ni helj baina uu? gehed **42** Ezen helsen ni — Zarts nart tsagt ni hool undyg oguuleheer eznihee zarts naryn deer tavigdah itgemjit, uhaalag nyarav ni hen be? **43** Eznihee irehed, tiinhuu uildej baigaa ni haragdah bool yerooltei yee. **44** Uneneer Bi ta nart heliye. Ezen tuund ooriin buh horongoo hariutsuulah bolno. **45** Herev ter bool zurhendee "Ezen maani irehgui udna" hemegeed booluudyg er em gelgui janchij, idej uun sogtuuran baital, **46** tuunii bodoogui odor, medeegui tsagt ni tuunii ezen irvel, ter boolyg hesegchin tastaad, itgelguichuudii gazart shiljuulne. **47** Eznihee husliig medsen hernee husliinh ni daguu biyeluuleegui, belen baigaagui ter bool tashuurny amt hatuuhan hurtene. **48** Harin uuniig medeegui bogood tashuurny amt hurteh hereg uildsen neg ni bagahan hurtene. Hend ih ni ogogdson baina, tuunee ihig shaardana. Hend ih ni daalgagdsan baina, tuunee ihig shaardana. **49** Bi gazar deer gal hayahaar irsen bilee. Ene gal hediinee assan baihyg Bi yamar ih husne ve! **50** Harin hurteh yostoi negen baptism Nadad baina. Uuniig guitseldtel Bi yamar ih zovno ve! **51** Ta nar Namaig delhiid enh taivnyg belegeleheer irsen gej bodno uu? Ugui, harin hagaral gedgiig Bi ta nart heliye. **52** Uchir ni odoonoos neg orhiin tavan gishuun gurav ni hoyorynhoo esreg, hoyor ni gurvynhaa esreg bolj huvaagdana. **53** Etseg ni huuginhee, huu ni etsgiinhee esreg, eh ni ohinyhoo, ohin niehiinhee esreg, hadam eh ni beriinhee, ber ni hadam ehiinhee esreg bolj ted huvaagdah bolno gev. **54** Tegeed Ter hursan olond handaj — Baruun zugees uul garahyg haraad, ta nar "Boroo oroh ni" gedeg. Ene ni ch tiim l baidag. **55** Omno zugees salhi salhilahyg ta nar haraad "Haluun odor boloh ni" gedeg. Ene ni ch bas tiim l baidag. **56** Hoyor nuurtenguud ee! Ta nar tenger, gazryn baidlyg herhen shinjihiig meddeg hernee, onoo tsagiig yaagaad ul shinjine ve? **57** Yuu ni zov bolohyg ta nar oorsdiinhoo huvid yuund ul shuune ve? **58** Artsaldagchiinhaa hamt zahiragch uruu yavah zuuraa chi tuuntei tohiroltsohyg hichee. Es tegvees ter chamaig shuugchid, shuugch huyagt tushaaj, huyag chamaig shorond hiih bolno. **59** Bi ta nart heliye. Chi etssiinhee zoosyg toltloo tendees garahgui gelee.

Luk 13

13:1 Ter uyed heden hun irj Tuund galilchuudyn talaar medegdje. Pilat tednii tsusyg tahiluudtai ni holison ajee. **2** Yesus tedend — Ted busad buh galilchuudaas iluu nugeltnuud baisan tul tiinhuu zovson gejj ta nar bodno uu? **3** Ugui, Bi ta nart heliye. Herev gemshihgui bol ta nar bugd uunii adil mohno. **4** Esvel Siloamyn tsamhag unahad uhsen tedgeer arvan naim ni Iyerusalimd amidardag buh humuusees iluu ortonguud baisan gejj ta nar bodno uu? **5** Ugui, Bi ta nart heliye. Herevgemshihgui bol ta nar bugd uunii adil mohno gev. **6** Ter iim negen surgaalt zuirlel aildav. — Negen hun usan uzmiin tsetserlegtee injriin mod tarijee. Onooh hun ter modnoos jims haigaad yuu ch olsongui. **7** Tegeed tsetserlegchid "Haraach, gurvan jiliin tursh bi irj ene modnoos jims haigaad yuu ch olsongui. Tuuniig ogtolj haya! Ene mod yuund gazryg demii ezleh yostoi gejj?" gejee. **8** Tsetserlegch tuund "Ezenten, ene jildee bas aznaya. Bi horsiig ni siiregjuulj, bordyo. **9** Herev ireh jil jims ogvol sain biz, herev ugui bol ogtlood l hayachihya" gev. **10** Yesus Amraltyn odor negen sinagot surgaal zaaj bailaa. **11** Uzegtun, sunsnees bolj arvan naiman jiliin tursh ovchtei baisan negen emegtei tend baiv. Ter bogtor bolson uchir yer tseh zogsoj chaddaggui baijee. **12** Yesus tuuniig haraad, duudaj — Emegtei, ta ovchnoosoo choloologdloo geed **13** tuun deer mutraa tavihad, darui ter dahin tseh bolj, Burhanyg aldarshuulj ehlev. **14** Yesus Amraltyn odor edgeesend durguitssen sinagogiin zahiragch hursan olond handaj — Ajil torloo amjuulah yostoi zurgaan odor baidag. Tiimees Amraltyn odor bish, harin tedgeer odruuded l irj edgeelge gehed **15** Ezen tuund — Hoyor nuurtenguud ee, ta naraas hen chini ch Amraltyn odor uher, iljgee saravchnaas ni gargaj, uslahaar daguulan yavdaggui gejj uu? **16** Abrahamyn ohin ene emegteig Satan arvan naiman jiliin tursh huleetei bailgajee. Tegvel ene emegtei Amraltyn odor terhuu huleesnees angijrah yosgui bolj baina uu? gev. **17** Tuuniig iin aildsand eserguutsegchid ni butd ichguurt orov. Harin olon tumen Tuugeer hiigdejj bui gaihamshigt buh uilsed bayarlatsgaaj bailaa. **18** Tegeed Ter — Burhany haanchlal ni yuutai adil ve? Bi tuuniig yuutai zuirleh ve? **19** Ene ni gichiin ur met yum. Hun

tuuniig avch, tsetserlegtee hayaj orhihod, ter ni urgan, mod boldog. Tengeriin shuvuud tuunii mochirt uurledeg bilee gev. **20** Ter dahin aildruun — Burhany haanchlalyg Bi yuutai zuirleh ve? **21** Ene ni horongo met yum. Emegtei tuuniig avch, gurban hemjuur guriland hiihed ene ni buheldee isdeg yum gev. **22** Ter Iyerusalim oroh zamdaa neg hot, suuringaas nogoo uruu ni damjin surgaalaa zaasaar yavlaa. **23** Hen neg ni Tuunees — Ezen, avragdaj baigaa humuus tun tsoohon baina uu? gej asuuhad **24** Ter tedend — Nariin haalgaar orohyg hichee. Bi ta nart heliye. Olon humuus orohyg erelhiilevch chadahgui. **25** Negentee orhiin terguulegch bosoj haalgaa tugjvel, ta nar gadna ni zogsood, haalgYG togshin "Ezen, bidend ongoilgooch" gehed chini Ter ta nart hariud ni "Ta nar haanaas irsniig Bi medehgui" gene. **26** Tegehed ni ta nar "Bid Tany omno idej, uuj baisan. Ta manai gudamjind surgaal zaaj baisan shuu dee" geh bolno. **27** Ter "Bi ta nart heliye. Ta nar haanaas irsniig Bi medehgui. Buzryg uildegch ta nar bugd Nadaas hold" gene. **28** Burhany haanchlald Abraham, Isaak, Iakov bolon buh esh uzuulegchid baihyg ta nar haraad, harin oorsdoo hosor hayagdsandaa uilj, shudee havirah bolno. **29** Dorno, orno hiigeed omno, umar zugees iregsed Burhany haanchlald tuhlah bolno. **30** Uzeztun, suuld baigaagaas zarim ni ehniih bolj, ehend baigaagaas zarim ni suulchiinh bolno gej aildav. **31** Yag ter uyed heseg farisaichuud garch ireed, Tuund — Hyerod Tanyg alahyg husej baigaa tul endees hold, yav gev. **32** Yesus tedend — Yavj, ter unegend "Uzeztun, Bi onoodor, margaash chotgoruudiig zailuulj, ovchind nervegdegdsdiig edgeene. Gurav dahi odor ni Bi Ooriin zorilgoo guitseene" gej hel. **33** Harin Bi onoodor, margaash, mon nogoodor ch zamd yavah yostoi. Uchir ni esh uzuulegch hun Iyerusalimyn gadna honoogdoh yosgui yum. **34** Iyerusalim aa, Iyerusalim aa, oort ni ilgeegdegdsdiig chuluudan, esh uzuulegchdiig aldag hot oo! Tahia degdeehiinuudee dalavchin doroo boognuuldegchlen Bi huuhduudiig chini tsugluulahyg hichneen ih husev. Getel ta nar hussengui. **35** Haragtun, ta nart hooson ger chini uldeh bolno. Bita nart heliye. "Ezenii nereer Iregch ni yerooltei yee" gej heleh ter tsagiig hurtel ta nar Namaig harahgui gej aildjee.

Luk 14

14:1 Amraltyn odor Yesus farisaichuudyn negen udirdagchiin gert talh zooglohoor irjee. Ted Tuuniig nyagtlan ajigljaj baiv. **2** Haragtun, Tuunii omno usan havangaas bolj zovj bui hun bailaa. **3** Yesus huulich nar bolon farisaichuudaas — Amraltyn odor edgeeh ni huuli bus uu, ugui yuu? gej asuujee. **4** Harin ted duugarsangui. Yesus ter huniig barij, edgeegeed yavuulav. **5** Tegeed Ter tedend — Huu ni, esvel uher ni hudagt oichvol, ter daruid ni Amraltyn odor tatan gargahgui hun ta naryn dotor baina uu? gehed **6** ted uund hariulj ch chadsangui. **7** Tegeed urigdsan zochid zoogiin shireenii hoimryn hesgiig ezlehiig ajiglasan Yesus tedend negen surgaalt zuirlel aildav. — **8** Herev ta naryg hen neg ni hurimyn nairt urival, hoimort ni buu zalar. Uchir ni chamaas iluu hundtei negen tend urigdsan baigaad, **9** ta hoyoulang chini urisan hun irj, chamd "Ene hund suudlaa tavij og" gevel chi ichin, doosh suuh bolno. **10** Harin chi urigdsan bol ochood hamgiin door suu. Tegvel chamaig urisan hun cham uruu irj "And mini, deeshee suu" gevel, nairan deer chamtai hamt baigaa buhnii omno chi hundleliig olno. **11** Yuu gevel ooriigoo orgomjildog alivaa hun nomhruulagdaj, harin ooriigoo daruu bailgagch orgomjlogdono gev. **12** Ter Ooriig ni urisan hund handan — Udiin, esvel oroin zoog barihdaa and nohod, esvel ah duu, sadan torol, bayan horshuudee buu uri. Uchir ni ted hariud ni tanyg urij, hariu barina. **13** Harin ta nair hiihdee yaduu, esvel tahir dutuu, hazgar dogolon, sohor humuusiig uri. **14** Ted tand hariu barij chadahgui tul ta yeroogdoh bolno. Uchir ni gevel zovt humuusiin amilalt deer hariug tani toloh bolno gev. **15** Tuunii hamt tuhlan suutchdaas neg ni uuniig sonsood Tuund — Burhany haanchlald talh ideh hun bur yerooltei yee! gehed **16** Ter tuund — Negen hun oroin ih zoog beldej, olon hun urijee. **17** Tegeed oroin zoog barih tsag bolohod urigdsan humuus uruu boolo ilgeen "Zoog belen bolov. Morilon irtsgeene uu" gej heluuljee. **18** Getel urigdsan humuus bugdeeree l shaltag helj ehlev. Ehnii hun "Bi gazar hudaldaj avsan tul yavj, tuuniig uzeh heregtei baina. Namaig uuchlaarai" gejee. **19** Nogoo neg ni "Bi arvan uher hudaldaj avsan yum. Tedniig uzeheer yavlaa. Uuchlahyg guiya" gehed **20** nogoo neg ni "Bi ehner avsan. Iim uchraas bi

ochij chadahgui" gejee. **21** Bool ni butsj ireed uuniig ezendee helev. Tegtel orhiin terguulegch hileggen, booldoo "Darui garch, hotyn choloo, gudamjaar yavj yaduu, tahir dutuu,sohor bolon hazgar dogolon humuusiig naash avchir!" gev. **22** Bool ni "Ezenten, tushaasnyg tani yosoor bolgoston hedii ch sul suudal baisaar l baina" gehed **23** ezen ni booddoo "Zam, hashaa haviar yav. Gereer mini duuren hun bailgahyn tuld humuusiig albadan avchir. **24** Uchir ni bi chamd heliye, urigdsan baisan nogoo humuusees neg ni ch minii oroin zoognoos amsahgui" gejee gev. **25** Yesustei hamt ui olon hun yavj baiv. Ter ergen tedend handan — **26** Herev hen neg ni Nad uruu irj, ooriin etseg eh, ehner huuhed, ah egch duusee todiigui ooriin amiig hurtel uzen yadahgui bol ter hun Minii shavi bajj chadahgui. **27** Ooriinhoo zagalmaig uurelgui Namaig dagagch ni Minii shavi bajj chadahgui. **28** Ta naryn hen chini tsamhag bariya gej husvel, ehleed uuniig duusgah hangalttai horongotei yuu gedgee uzehiin tuld suutaad zardlyg ni tootsooldoggui ve? **29** Tegehgui bol, tuuniig suuria tavichihaad duusgaj chadahguig ni harsan buhen tuuniig shooldj, **30** "Ene hun barij ehelsen ch, duusgaj chadsanguig" geh bolno. **31** Esvel nogoo haany esreg dailaar mordohdoo, omnoos ni aisui horin myangan daichdyg arvan myangan daichid ni sorj zogsoh huch bolj chadah esehiig uridchilan zovloldohoor suuhgui baij yamar haan baij bilee? **32** Herev chadahgui bol, onooh haanyg bur hol baihad ni ter enhiin heletseer guin elchee ilgeene. **33** Iimees ta naryn hen ni ch baigaabuhneesees es tatgalzvaas Minii shavi bajj chadahgui. **34** Davs bol sain yum. Harin davs ni amtgui bolbol yuugaar davslag bolgoh bilee? **35** Iim davs horsond ch, bordoond ch ashiglagdahgui tul uuniig hosor hayana. Sonsoh chihetei ni sonsogtun gej aildjee.

Luk 15

15:1 Tatvar huraagchid bolon nugeltnuud bugd Tuuniig sonsohoo derged ni ochjee. **2** Tegtel farisaichuud bolon huuliin bagsh nar durguitsen dungeneldej, — Ene hun nugeltnuudiig huleen avan, tedentei hamt hoollodog» gev. **3** Ter tedend iim negen surgaalt zuirlel aildav. — **4** Herev

ta naryn dundaas hen chini zuun honitoy baital, neg ni aldagdahad yeren yeson honio belcheert orhin, aldagdsan honiny araas yavj, tuuniig oltloo haidaggui ve? **5** Tegeed honio olbol, ter bayartaigaar morondoo tegnen, **6** gertee ireed, and nohdoo bolon horshuudee hamtad ni duudaj, "Bi aldagdsan honio olson tul nadtai hamt bayarlagtun!" gene. **7** Bi ta nart heliye. Mon uunii adil, gemshih shaardlagagui yeren yeson zovt hunees iluugeer gemshsen neg nugeltnii toloo tengert iluu ih bayar hoor boloh bolno. **8** Negen emegteid arvan mongon zoos baijee. Herev neg zoosoo aldchihval, denluugee asaan, geree shuurden onoohoo oltloo ihed sharguu haihgui gej uu? **9** Ter emegtei aldsan zoosoo olmoshchoo, and nohod, horshuudee hamtad ni duudaad tedend "Bi aldsan zoosoo olson tul nadtai hamt bayarlagtun!" gene. **10** Bi ta nart heliye. Mon uunii adil, neg nugelten gemshvel Burhany tenger elch naryn orshihuid bayar hoor bolno gev. **11** Ter — Hoyor huutei neg hun baijee. **12** Baga huu ni etsegtee "Aav aa, ed horongonoosoo onogdoh huviig mini nadad ogooch" gehed etseg ni hoyor huudee horongoo huvaaj ogov. **13** Hedhen odriin daraa бага huu ni hamag yumaa hamaad, als holyn orong zorin odjee. Tend ter dur zorgooroo amidarch, ed horongoo uren taran hiiv. **14** Tuuniig buh yumaa barj duusahad terhuu nutagt ni ch surhii olsgolon bolj, ter yum yumaar gachigdaj ehlev. **15** Tegeed ter yavj, ug nutgiin negen huniig baraadah bolj gene. Ter hun gahaigaa hariuluulahaar tuuniig yavuuldag bailaa. **16** Ter gahainy idej baisan buurtsgaar hodoodoo duurgehiig husemjlevch hen ch tuund yuu ch ogsongui. **17** Tiinhuu ter uhaaran, "Etsgiin mini holsolson humuusiin hichneen ni ch talhaar elbeg delbeg baidag bilee dee. Getel bi end olsoj uheh ni. **18** Bi bosood, etseg uruugaa ochyo. Tegeed tuund «Aav aa, bi tengeriin esreg, tany omno nugel uildjee. **19** Bi tsaashid tany huu gegdeh ni zohisgui, harin namaig holsniihoo neg hun bolgooch» gej heliye" gev. **20** Tegeedter bosoj, etseg uruugaa yavjee. Harin etseg ni tuuniig holoos haraad, ihed orovdon guin irj, tevreed unsev. **21** Huu ni tuund "Aavaa, bi tengeriin esreg, tany omno nugel uiddjee. Bi tsaashid tany huu gegdeh ni zohisgui" gev. **22** Harin etseg ni booluuddaa "Hamgiin saihan huvtsas hurdan avchirj, tuuniig huvtsasla. Gart ni bogj zuu, hold ni gutal omsgo. **23** Targan tugal avchirj nyadal. Bugdeeree nairlaj tsengeye.

24 Uchir ni ene huu maani uhsen baisan yum. Gevch amiljee. Ter addagdsan ch oldloo" gev. Ted nairlan tsengeldej ehlev. **25** Uugan huu ni talbai deeree baijee. Ter butsjaj, gertee oirton irehdee duu huur, bujigleh chimeeg sonsood, **26** zarts narynhaa negiig duudaj, yuu bolood baigaag asuuj shalgaav. **27** Ter tuund "Duu chini irsen. Tany etseg tuuniig esen mend ergej irsend targan tugal nyadluulav" gejee. **28** Harin uugan huu ni uurlaj, dotogsh orohyg hussengui. Tegtal etseg ni garch ireed tuuniig argadan guij ehlev. **29** Huu ni tuund "Har, olon jiliin tursh bi tand zaragdaj baina. Bi hezee ch tany tushaasnyg zorchij baigaagui. Gevch and nohodteigoo bayarlah uyed mini ta gants ishig ch nadad ogch baigaagui. **30** Harin horongiig chini yanhnuudtai niilj tsolmoson ene huugee irehed ni tuund zoriulj targan tugal nyadalj baidag" gehed **31** etseg ni "Minii huu, chi urgelj nadtai hamt baisan. Miniih gesen buhen chiniih shuu dee. **32** Harin chinii ene duu uhsen baisan. Getel amidarchee. Addagdsan bolovch oldloo. Iimees bid bayarlan tsengeh yostoi" gev gejee.

Luk 16

16:1 Ter shavi nartaa mon ingej aildav. — Negen bayan hun nyaravtai baijee. Onooh nyarav ni tuunii ed horongiig uren taran hijj baigaag ezen ni sonsov. **2** Tegeed tuuniig duudaj "Chinii talaar sonsdood baigaa zuil yuu ve? Ajil uurginhee dansyg naash og. Chi tsaashdaa nyarav baij chadahgui ni" gejee. **3** Tegtal ter nyarav oortoo "Ezen maani nyarvyn ajlaa nadaas avch baigaa tul bi yaah ve ? Bi chini gazar uhah huch tenheegui. Guilga guihaasaa bi ichij baina. **4** Yuu hiihee bi medlze. Nyarvyn ajlaasaa halagdval ted namaig gertee huleen avah bolno" hemegeed, **5** ezend ni ortei hun buriig duudaad ehni hunees "Chi minii ezend hir ortei ve?" gesend **6** ter hun "Zuun hemjuur tosny ortei" gehed monooh zarts "Dansaa av. Darui suugaad tavi gej bich" gejee. **7** Tegeed nogood ni "Chi hir ortei ve?" gev. Ter "Zuun hemjuur ulaan buudain ortei" gehed ni "Dansaa av. Naya gej bich" gelee. **8** Shudarga bus nyarvynhaa uhaalag uildliinh ni toloo ezen ni tuuniig magtan saishaajee. Uchir ni ene uyeiin hovguud oorsdiin tsag uyeiin heregt gerliin hovguudees iluu uhaalag ajee. **9** Bi ta

nart heliye. Shudarga zov ed bayalgaaraa oorsdiin and nohodtei bol. Ene ni ed horongo chini uguireh tsagt, ted ta naryg monh nutagt huleen avahyn tul yum. **10** Hen mash бага yumand itgemjtei baina, ter ni ih yumand ch mon itgemjtei baidag. Hen бага yumand shudarga busbaina, ter ni ih yumand ch mon shudarga bus baidag. plimees herev ta nar shudarga bus ed bayalagt itgemjtei baigaagui bol, hen ta nart jinhene bayalgiig daatgah bilee? **12** Herev ta nar busdyn yumand itgemjtei baigaagui bol, hen ta nart oorsdiin chini yumyg ogoh bilee? **13** Hoyor ezend uilchildeg zarts baidagui. Uchir ni ter negiig ni uzen yadaj, nogoog ni hairlana. Esvel negees ni zuurch, nogoog ni zevuutsdeg. Ta nar Burhand ba ed bayalagt zereg uilchilj chadahgui gev. **14** Mongond durlagch farisaichuud ene buhniig sonsood, Tuugeer doog tohuu hij bailaa. **15** Ter tedend — Ta nar bol humuusiin omno oorsdiigoo zovtgogchid yum. Gevch Burhan ta naryn zurhiig medne. Yaagaad gevel humuusiin erhemledeg zuils ni Burhany omno jigshmeer yums baidag. **16** Huuli ba Esh uzuulegchid Iohanyg irtel tunhaglasan yum. Ter tsagaas hoish Burhany haanchlalyn sain medee delgerch, hun bur tiishee orohoor huchlen baina. **17** Gevch Huulias ochuuhen zuraas ch alga bolohoos tenger gazar ongoron odoh ni iluu hyalbar bilee. **18** Ehneree yavuulchihaad oor negentei gerlegch alivaa hun zavhairagch yum. Nohroosoo salsan negentei gerlegch ni zavhairsan bolno. **19** Negen bayan hun baijee. Ter nil ongiin nariin nehsen maalingan huvtsas omsoj, odor bur nairlan tsengededeg baiv. **20** Yar sharhand barigdsan Lazar gegch negenyaduu er haalgys ni sahin hevtej, **21** monooh bayany shireenees unasan ovdol tsovdliig ni idehsen hemeen husdeg baijee. Hajuugaar ni nohod irj, tuunii sharhyg doloodog baiv. **22** Yaduu er uhsend, tenger elch nar tuuniig avch Abrahamyn ovor deer tavijee. Bayan ni ch uhsend tuuniig orshuulav. **23** Tiinhuu bayan baisan hun Uhegsdiin orond tarchlan baihdaa haraagaa deeshluulj, terteed baigaa Abrahamyg bolon Tuunii ovor deh Lazaryg harav. **24** Tegeed ter "Abraham etseg ee, namaig orshoogooch. Lazaryg naash ni yavuulaach. Ter huruunyhaa uzuuriig usand dureed heliig mini seruutsuuleg. Uchir ni bi ene gald ami temtsen baina" gej hashhirahad **25** Abraham "Huu mini, chi amidralynhaa turshid sain saihan zuilee huleen avahad terchlen Lazar ch muugaa avsnys

chi sanaach. Harin odoo ter end taitgarch, chi tend zovj baina. **26** Ene buhnees gadna, endees naana chini ochih, naanaas chini end irehiig husegchdiin hen ch irj, ochij ul chadah tiim gun angal chi bidnii dund togtjee" gehed **27** ter "Etseg ee, tegvel tuuniig minii etsgiin gert ilgeehiig bi tanaas guiya. **28** Bi tavan duutei. Enehuu tarchlalyn gazar tedniig iruulehguin tuld Lazar tedend sanuulag" gej heljee. **29** Harin Abraham "Tedend Mosye bolon Esh uzuulegchid baigaa, duu nar chini tedniig sonsog" gehed **30** ter "Ugui, Abraham etseg mini, herev uhegsdees hen neg ni teden uruu yavbal, ted gemshih bolno" gev. **31** Harin ter tuund "Herev ted Mosye bolon Esh uzuulegchdiig sonsodoggui yum bol uhegsdees hen neg ni amilsan ch ted unemshihgui biz dee" gejee gev.

Luk 17

17:1 Ter shavi nartaa — Budreh chuluunuud ireh ni zailshgui ch, harin budruulegch negen zolgui yee! **2** Tuunii huvid balchir ednees negiig ni budruulsnees teermiin chuluu huzuuneesee duujleed tengist hayagdsan ni deer baihsan. **3** Bolgoomjtoi bai! Herev ah duu chini nugel uiddvel, tuuniig zemle. Herev ter gemshvel, tuuniig uuchil. **4** Herev ter chinii esreg odort doloon udaa nugel uildchiheed, cham uruu doloon udaa ergej irj, "Bi gemshij baina" gevel, tuuniig uuchil gev. **5** Elch nar Ezend — Itgeliig maani osgooch gehed **6** Ezen — Herev ta nar gichiin ur shig itgeltei baival, ene yalam modond "Undseeree sutarch, tengist urga" gesen ch ter dagah l bolno. **7** Gevch ta naraas hen neg ni tarialang chini erheldeg yum uu, malyg chini hariuldag booltoi baigaad booloo talbaigaas irehed ni, "Darui orj, hoollohoor suu" gej heleh uu? **8** Harin ch tuund "Nadad ideh yum beltge. Busee buselj, namaig idej uuj duustal uilchil. Daraa ni chi idej, uuna biz" gej helehgui gej uu? **9** Bool ni tushaasnyg ni guitsetgesend ter talarhdaggui biz dee? **10** Tuunchlen ta nar ch mon adil, ta nart tushaasan buhniig guitsetgeed, "Bid zohisgui booluud. Bid zovhon yuu hiih yostoigoo l hiisen" gej hel gejee. **11** Iyerusalim hureh zamd ni iim hereg bolov. Yesus Samari, Galil nutgiin zaagaar yavj baijee. **12** Tuuniig negen gatsaand hurch ireh uyed zaiduu zogsoj baisan uyaman ovchtei arvan hun

Tuuntei uulzlaa. **13** Ted duugaa ondorsgon — Yesus, Ezenten, bidniig orshoogooch! gev. **14** Yesus tedniig haruutaa, — Yav, oorsdiigoo tahilch nart uzuul gejee. Ted yavah zuuraa tsevershsen bailaa. **15** Tednii neg ni ooriin edgersniig haraad, butsan irj, changa duugaar Burhanyg aldarshuulan, **16** Yesusiin hold ni nuureeree unaj Tuund talarhal orgov. Ter Samari hun baijee. **17** Yesus — Arvan hun edgeegdsen bish uu? Harin busad yes ni haana baina? **18** Burhand aldryg ni orgohoor ene hari hunees oor hen ch butsaj irsengui yuu? geed, **19** Ter tuund — Bos, ooriin zamaar yav. Itgel chini chamaig edgeelee gev. **20** Burhany haanchlal hezee irehiig asuusan farisaichuudad Ter hariulahdaa — Burhany haanchlal ajiglagdahuitsaar irehgui. **21** Hen ch "Haraach, tend baina" geh yumuu, esvel "End baina" gej helehgui. Uchir ni Burhany haanchlal ni ta naryn dund baina gev. **22** Ter shavi nartaa — Hunii Huugiin odruudiin negiig ni ch gesen ta nar harahyg huseh tiim odruud ireh bolovch ta nar harahgui. **23** Ted ta nart "Tiishee haraach", "Iishee haraach" geh bolno. Buu yav, tednii hoinoos buu guitsgee. **24** Uchir ni tengeriin neg hyazgaaraas nogoo hyazgaar hurtel gyalshiin tsahilah ayanga adil Hunii Huu Ooriin odroo tiin baih boloi. **25** Harin ehleed Ter ih zovlon edleh yostoi bogood ene uyeiinhend ad uzegdene. **26** Noagiin odruuded ch yamar baisanchlan Hunii Huugiin odruuded ch mon tiinhuu baih bolno. **27** Noag hovogch avdart oroh odriig hurtel humuus idej, uutsgaaj, gerlej, nohort gartsgaaj baisan. Tegtel uyer buun tedniig bugdiig ni honoov. **28** Lotyn odruuded ch mon l iim yum bolson. Ted idej, uutsgaaj, hudaldaj, hudaldan avch, tarialj, barij baiguultsgaaj bailaa. **29** Harin Lotyg Sodomoos garah odor tengerees gal, huher buuj tedniig bugdiig ni honoov. **30** Hunii Huu ilchlegdeh odor ch mon tiim baih bolno. **31** Ter odor geriinhee deever deer baih neg ni ger dotorh ed horongoo avahaar dotogsh buu orog. Uunchlen talbaid baih neg ni buu buts. **32** Lotyn ehneriig sanagtun. **33** Hen ooriin amiig hadgalahyg hicheene, ter hun tuuniigee aldana. Hen amia aldana, ter hun tuuniigee avarna. **34** Bi ta nart heliye. Ter shono neg orond baih hoyor hunii negiig avch, nogoog ni orhino. **35** Neg dor buudai teeremdegch hoyor emegtein negiig avch, nogoog ni orhino. **36** Talbaid baih hoyor eriin negiig ni avch,

nogoog ni orhih bolno gev. **37** Ted Tuund — Ezen, haana? gehed Ter — Biye ni haana baina, tend mon tas shuvuud tsugladag gejee.

Luk 18

18:1 Setgel aldrahguigeer bainga zalbirah yostoig tedend oilguulahyn tuld Ter iim neg surgaalt zuirlel aildav. — **2** Negen hotod Burhanaas emeedeggui, humuusiig ch hundeldeggui shuugch baijee. **3** Ter hotod negen belevsen emegtei baiv. Ter emegtei shuugch uruu irj, tuund "Artsaldagchaas mini namaig omgoolooch" gedeg bailaa. **4** Shuugch tuslahyg udtal huseegui bolovch daraa ni oortoo "Hediigeer bi Burhanaas emeedeggui, humuusiig hundeldeggui **5** bolovch ene emegtei amar zayaag mini uzuulehgui ni. Tuuniig omgoolohoos, es tegvel ter irj urgelj namaig zalhaah vii" gejee. **6** Tegeed Ezen — Shudarga bus shuugchiin yuu helsniig sons. **7** Oort ni handan odor shonogui hashhirah Ooriin songoson humuusee Burhan omgoolohgui gej uu? Ter tedniig udtal hoishluulna gej uu? **8** Bi ta nart heliye. Ter daruid Burhan tedniig omgooloh bolno. Harin Hunii Huu irehdee, gazar deer itgel oloh bolov uu? gejee. **9** Oorsdiigoo zovt hemeen oorsoddoo itgeed, busdyg basamjlagch heseg humuust handan Ter negen surgaalt zuirlel aildav. — **10** Hoyor hun zalbirahaar sumd orjee. Neg ni farisai, nogoo ni tatvar huraagch baij gene. **11** Farisai hun zogsood oortoo zalbiran "Burhan, Tandaag bi talarhya. Yuu gevel bi busad humuus shigzalihai, shudarga bus, zavhai bishee. Ter baitugai ene tatvar huraagch shig ch bish bilee. **12** Bi doloo honogt hoyor udaa matsag barij, olson bugdiinhee aravny negiig orgodog" gev. **13** Harin tatvar huraagch ni zaiduu zogsood, tenger ood harj ch zurhlelgui, harin tseejee delsen baij, "Burhan mini, nutelt namaig orshoogooch" gev. **14** Bi ta nart heliye, farisai ni bish, harin ene hun zovtgogdon gertee hariv. Uchir ni ooriigoo orgomjildog alivaa hun nomhruulagdaj, ooriigoo daruu bailgagch ni orgomjlogdono gev. **15** Humuus Yesuseer huuhduuddee gar hurguulehiin tuld tedniig Tuun uruu avchirjee. Gevch uuniig harsan shavi nar humuusiig zemlen buruutgahad **16** Yesus tedniig duudaad, — Huuhduudiig Nad uruu iruul. Tedniig buu saatuul. Uchir ni Burhany

haanchlal iim l humuusiinh yum shuu. **17** Uneneer Bi ta nart heliye. Burhany haanchlalyg huuhed adil huleen avahgui hun tiish yer orohgui gejee. **18** Negen udirdagch Tuunees — Sain Bagsh aa, monh amiig ovlohiin tuld bi yuu hiih yostoi ve ? gej asuuv. **19** Yesus tuund — Chi Namaig yuund sain gej duudna ve? Zovhon Burhanaas oor hen ch sain bish. **20** "Buu zavhair. Buu al. Buu hulgail. Buu hudal gerchil. Etseg ehee hundel" gesen tushaaluudyg chi medne shuu dee gehed **21** ter — Bi ene bugdiig har bagaasaa l sahisn gev. **22** Uuniig sonsood Yesus tuund — Chamd neg l zuil dutuu baina. Ezemshij baigaa buhnee hudaldaj, yaduust taraaj og. Tegvel chi tengert bayalagtai bolno. Tegeed irj, Namaig daga gev. **23** Harin ter uuniig sonsood ihed gunigtai bolov. Uchir ni ter mash bayan hun baijee. **24** Yesus tuuniig haraad, — Burhany haanchlald bayan hun oroh ni uneheer hetsuu yum. **25** Bayan hun Burhany haanchlald orohoos temee zuunii suvegcheer nevtreh ni iluu hyalbar gej aildsanyg ni **26** sonsson humuus — Tegvel hen avragdaj chadah ve? getsgeesend **27** Yesus — Humuust bolomjgui zails Burhand bolomjtoi gev. **28** Pyetr — Haraach, bid oorsdiin yumsyg orhij, Tanyg dagasan gehed, **29** Ter tedend — Uneneer Bi ta nart heliye. Hen Burhany haanchlalyn toloo ger oron, ehner, ah duu, etseg eh bolon ur huuhdee orhino, **30** ter hun ene uyed ochnoon dahinaar huleen avch, ireh uyed monh amiig huleen avna gev. **31** Ter arvan hoyorygoo dergedee avch, tedend — Haragtun, bid Iyerusalim uruu yavj baina. Hunii Huugiin tuhai esh uzuulegchdeer bichuulsen buhen biyelegdeh bolno. **32** Hunii Huu Hari undestend tushaagdahad, ted Tuuniig doromjlon elegelej, nulimj, **33** tashuurdsany daraaalna. Gurav dahi odor ni Ter amilah bolno gej aildav. **34** Shavi nar niyuu ch oilgosongui. Aildsan ug ni tednees nuutslagdsan baisan tul ted oilgoogui ajee. **35** Tuuniig Iyerihod oirton ireh uyed negen sohor hun guilga guin zamyn hajuud suuj baiv. **36** Hajuugaar ni ongoroh olny duut sonsood, ter yuu bolood baigaag lavlajee. **37** Nazaryn Yesus yavaag humuus tuund helev. **38** Tegtel monooh sohor hun — Davidyn Huu, Yesus ee! Namaig orshoogooch! gehed **39** turuund ni yavagsad duugui baihyg tuund hatuu anhaaruulsand ter ulam changaar — Davidyn Huu, namaig orshoogooch! gej hashhirav. **40** Yesus zogsoj,

tuuniig Oor uruu ni avchrahyg tushaav. Sohor eriig irmegts, Ter tuunees — **41** Ooriinhoo toloo chi Nadaar yuu hiilgehiig husne ve? gesend, ter — Ezen, bi dahin harahyg husej baina gehed **42** Yesus tuund — Haraa or. Itgel chini chamaig edgeev gejee. **43** Onooh hun ter daruidaa harah bolj, Burhanyg aldarshuulsaar Tuuniig dagav. Uuniig harsan olon tumen bugdeeree Burhanyg magtatsgaalaa.

Luk 19

19:1 Yesus Iyerihog dairch ongorov. **2** Haragtun, Zakhai gegch hun baiv. Ter ni tatvar huraagchdyn ahlagch bogood bayan hun ajee. **3** Yesus gej hen bolohyg harahaar zutgej baisan bolovch biyeer бага tul tsuglasan oлноos bolood harj chadahgui baiv. **4** Tegeed ter turuulen guij, Tuuniig harah gej injir modond avirangarav. Uchir ni Yesus ter zamaar dairch ongoroh gej baiv. **5** Yesus tend hurch ireed, deesh harj tuund — Zakhai, turgel, buugaad ir. Onoodor Bi tanaid ochih yostoi gejee. **6** Ter shalavhan buuj, Tuuniig bayartaigaar huleen avav. **7** Uuniig harsan hun buhen durguitsej, — Yesus nugeltniid honogloh gene getsgeej bailaa. **8** Zakhai zogsood Ezend — Haraach, Ezen, ooriinhoo horongonii hagasyg bi yaduust ogno. Herev bi hen negnees zalilan avsan baival, tuuniigee dorov dahin nugalj erguulen ogno gesend **9** Yesus tuund — Onoodor ene aild avral irlee. Uchir ni ter ch gesen Abrahamyn huu mon. **10** Hunii Huu addagdsanyg haij, avrahaar irsen bilee gev. **11** Ted ene buhniig sonsoh zuur Ter negen surgaalt zuirlel aildav. Uchir ni Ter Iyerusalimaas holgui baisan tul, ted Burhany haanchlal ter darui bii boloh yum hemeen bodoj bailaa. **12** Ter — Negen survaljit hun haanchlalyg huleen avaad butsaj ireheer als holyn orong zorihee. **13** Ter arvan booloo duudaj, tedend arvan mina ogood "Namaig butsaj irtel ene mongoor ajil hereg yavuul" gejee. **14** Harin tuunii irged ni tuuniig uzen yaddag baisan tul, araas ni elch ilgeen, "Ene hun bidniig zahirahyg bid ul husne" gej heluuljee. **15** Monooh hun haanchlalaa huleen avsny daraa butsaj irev. Tegeed mongo ogson booluud ni yamar ajil erhlen yavuulsnyg medeheer tedniig duuduulj gene. **16** Ehnii hun irj "Ezen, tany neg mina arvan mina bolson" gehed **17** ter tuund "Sain

bool, sain baina. Chi mash бага yumand itgemjtei baisan tul arvan hot zahirah erh medeltei bolloo" gejee. **18** Hoyor dahi ni irj, "Ezen, tany neg mina tavan mina bolson" gehed **19** ter tuund mon "Chi tavan hot zahirah erhtei" gelee. **20** Oor neg ni irj, "Ezen, uzegtun, bi tany neg minag alchuurtaa boogood hav darchihsan. **21** Ta taviagui hernee avdag, tariaalaagui hernee huraadag changa hun tul bi tanaas aisan yum" gesend **22** ter "Zohisgui bool chamaig ugeer chini Bi shuune dee. Chi namaig taviagui hernee avdag, tariaalaagui hernee huraadag changa hun gedgiig meddeg baih ni uu? **23** Tegvel chi mongiig mini yuund bankind ogsongui ve? Tegsen bol bi butsj ireed, huutei ni avah baisan yum" geed, **24** dergedee baigsdad "Tuunees neg minag avch, arvan minatai hund ogsugei" gev. **25** Ted "Ezen, tuund arvan mina baigaa shuu dee" gehed, **26** "Bi ta nart heliye. Hend baina, tuund iluu ogogdono. Harin hend baihgui baina, tuunees baigaa ni ch avagdana. **27** Nadaar oorsdiigoo haanchluulahyg huseegui minii daisnuudyg naash avchirj, minii omno tedniig honoogtun" gej zarlig buulgajee gev. **28** Edgeeriig aildsany daraa Yesus Iyerusalimyn zug terguulen yavav. **29** Tegeed Ter Chidun hemeeh uulyn beld baih Byetfag bolon Byetand hurch ireed, shavi naraasaa hoyoryg ilgeen, — **30** Ta nar zergeldeeh suurin uruu yav. Tend ochood, ta nar urid ni hun yer unaj baigaagui iljignii dudrang olno. Tailaad end avaad ir. **31** Herev hen negen ta naraas "Ta nar yuund tuunii uyaag tailna ve?" gevel, "Ezend heregtei baina" gej hel gejee. **32** Yavsan hoyor Tuunii aildsanchlan baigaag olj harav. **33** Tiinhuu ted dudrangiin uyaag tailah uyed ezen ni tednees — Ta nar yuund dudrangiin uyaag tailav? gehed **34** ted — Ezend heregtei baina gev. **35** Ted dudrang hotlon irehed, humuus tuun deer huvtssaa tohotsgooj, Yesusiig morduulav. **36** Tuuniig tiin yavah zuur humuus zam deer ni huvtssaa devsej bailaa. **37** Yesusiig Chidun uulyn beld ireh uyed dagaldan yavaa olon tumen bugdeeree oorsdiin uzsen hamag gaihamshguudyn toloo changa duutaar bayartaigaar Burhanyg magtatsgaaj, — **38** Ezenii nereer iregch Haan yerooltei yee! Amar taivan ni tengert, aldar ni hamgiin deer baih boltutai! gej bailaa. **39** Olny dund baisan zarim farisaichuud Tuund — Bagsh aa, shavi naraa zemleech

gesend **40** Ter — Bi ta nart heliye. Herev ted duutaa huraaval, chuluunuud hashhirna shuu gev. **41** Tegeed Yesus oirton irj, hotyg haraad tuunii toloo uilj, — **42** Herev chi ene odor amar taivand yuu hurgehiig medsensen bol! Harin edugee ene ni nudnees chini daldlagdav. **43** Daisnuud chini chinii esreg behlelt bosgon chamaig buselj, tal talaas chini buchih odruid ireh uyed **44** chamaig bolon chinii dotor huuuduudiig chini gazartai tegshleh bolno. Ted chinii dotor chuluug chuluun deer ni orhihgui. Uchir ni cham deer Burhany irsen tsagiig chi medeegui yum gev. **45** Ter sumd orj, hudaldaachdyg hoon gargaad, **46** tedend — "Minii ger bol zalbirlyn ger baih yostoi" gej bichigdsen baital ta nar sumiig deeremchdiin uur bolgojee gev. **47** Yesus odor bur sumd surgaalaa zaadag bailaa. Harin ahlak tahilch nar, huuliin bagsh nar bolon olny ahlagchid Tuuniig honoohiig oroldovch, **48** ard olon bugdeeree Tuunii ugiig anhaaraltai sonsoj baisan tul ted yaaj ch chadahgui bailaa.

Luk 20

20:1 Terhuu odruidiin negend Yesus sum dotor humuust surgaalaa zaaj sain medeeg delgeruulen baihad ni ahlak tahilch nar, huuliin bagsh nar bolon ahlagchid tsugtaa Tuun uruu irj, **2** Tuund — Ta yamar erh medleer ene buhniig uildene ve? Hen Tand ene erh medliig ogsniig bidend hel? gesend **3** Ter hariud ni — Bi mon ta naraas neg zuiliig asuuya. Nadad ta nar hel. **4** Iohany baptism tengerees irsen uu, esvel humuusees irsen uu? gev. **5** Ted oor hoorondoo — Herev bid "Tengerees" gevel, Ter "Tegeed ta nar yaagaad tuund itgeegui yum be?" gene dee. **6** Harin bid "Humuusees" gevel, ard olon butd Iohanyg esh uzuulegch baisan hemeen uzdeg tul biden uruu chuluu shidej alna shuu dee gej heleltseed, **7** ted — Haanaas irsniig ni bid medehgui gev. **8** Tegehed ni Yesus — Bi ch gesen ene buhniig yamar erh medleer uilddegee ta nart helehgui gejee. **9** Yesus olon tumend iim negen surgaalt zuirlel aildav. — Negen hun usan uzmiin tsetserleg baiguulj, usan uzmiin tarialanchdad tureesleed, udaan hugatsaagaar holyn ayand garchee. **10** Tegeed urgats huraah tsag bolohod ter usan uzem avchruulahaar teden uruu booloo yavuuljee. Getel usan

uzmiin tarialanchid tuuniig zoodod, gar hooson butsaav. **11** Ter oor booloo yavuulsand, ted bas l tuuniig zodoj doromjlon gutaagaad, gar hooson butsaajee. **12** Ter gurav dahiig ni yavuulahad, ted boolyg ni zodoj gemteegeed hoon yavuuljee. **13** Tegeed usan uzmiin tsetserlegiin ezen "Bi yaah ve? Bi ooriin hairtai huugee yavuulya. Ted tuuniig mini hundleh baih" gev. **14** Harin usan uzmiin tarialanchid huug haraad, "Ene chini ov zalgamjlagch baina. Tuuniig alchihya. Horongo ni bidniih bolno shuu dee" gev oor hoorondoo zovshiltsood, **15** ted tuuniig usan uzmiin tsetserlegees gargan hayaj, aljee. Tegvel usan uzmiin tsetserlegiin ezen tedniig yaah ve? **16** Ter irj, usan uzmiin tarialanchdyg honoogood, usan uzmiin tsetserlegee oor humuust ogoh bolno gejee. Uuniig sonsson humuus — Tiim yum hezee ch buu bolog getsgeehed **17** Yesus tedniig haraad, — Tegvel "Barilgachdyn golson chuluu Bulangiin tulguur chuluu bolov" gev bichigdsen ni yamar uchirtai ve? **18** Ter chuluun deer unah hun bur heden heseg hemhreh bogood henii deer ene chuluu unana, ter huniig shoroo met butargana gev aildav. **19** Yag ter uyed huuliin bagsh nar hiigeed ahlak tahilch nar Tuund gar hurehiig zavdsan ch, ard olnoos aiv. Uchir ni Yesus surgaalt zuirleliig tednii esreg aildsanyg ted oilgosen ajee. **20** Ted Tuuniig ajiglan, zovt met dur esgegch turshuuluudyg Tuun uruu yavuulav. Ingesen ni Tuuniig ugen deer ni olzlon barij zahiragchiin erh medeld tushaah zorilgotoi baiv. **21** Ted Tuunees — Bagsh aa, Tanyg zov yarij, surgadag agaad heniig ch yalgalgui, harin Burhany zamyg uneneer zaadgiig tani bid medne. **22** Tsyezarit tatvar toloh ni bidnii huvid huulid niitseh uu, ugui yuu? gev asuuv. **23** Gevch Ter tednii zali mehiig medej, tedend handan — **24** Nadad dyenar uzuuleech. Henii durs, bichees end baina? gehed ted — Tsyezariinh gejee. **25** Yesus tedend — Tsyezariin yumyg Tsyezarit ni, Burhany yumyg Burhand og gev aildav. **26** Inhuu ted Tuuniig ard olny omno aildsan ugen deer ni barij chadsangui. Harin ch Tuunii hariultand ni gaihatsgaan duutaa huraav. **27** (Amilalt gev baihgui hemeen yaridag) sadukaichuudyn zarim ni Tuun uruu irev. **28** Ted Tuunees asuun — Bagsh aa, "Herev hen negnii chini ah uhehdee, ter ni ehnertei atlaa ur huuhedgui baisan bol, duu ni ehnertei ni gerlej ahynhaa ur udmyg zalguulah yostoi" gev Mosye bidend bichjee. **29** Tegvel ah duu doloo baijee. Uugan ni ehner

avch, ur huuhedgui uhjee. **30** Hoyor dahi ni, **31** gurav dahi ni ch mon tuuniig avchee. Ingeseer ah duu bugd doluulaa ur huuhdee uldeelgui uhjee. **32** Etsest ni monooh emegtei ch mon uhev. **33** Iimd amilalt deer ter emegtei heniin ni ehner boloh ve? Yuu gevel ted doluulaa tuuniig ehneree bolgon avsan shuu dee gejee. **34** Yesus tedend — Ene uyeiin hovguud ni gerlej, ohidoo hadamd gargadag. **35** Harin terhuu uye hiigeed uhegsdees amilaltad hureh zohistoi gej tootsogdson humuus ni ehner ch avahgui, nohort ch garahgui. **36** Ted tenger elch nartai adil tul tsaashid uhej chadahgui bogood amilaltyn hovguud tul Burhany hovguud yum. **37** Harin Mosye shataj bui butny tuhai huurneldee Ezeniig Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan, Iakovyn Burhan gesneeree uhegsed amilahyg haruulsan yum. **38** Tiimees Ter uhegsdiin Burhan bish, harin amidyn Burhan mon. Uchir ni Tuunii huvid bugd amid baidag gej aildav. **39** Huuliin bagsh naryn zarim ni — Bagsh aa, Ta sain hellee gev. **40** Uchir ni ted Tuunees yuuny ch tuhai dahij asuuhyg zurhelsengui. **41** Ter tedend — Hrist bol Davidyn Huu mon gej ted yaagaad yarina ve? **42** David ooro Duulal nomd "Ezen minii Ezend «Minii baruun gart zalragtun. **43** Ingehdee daisnuudyg chini Bi Chinii holiin gishguur bolgoh hurtel boloi» gej aildav" gesen. **44** David Tuuniig "Ezen" gesen yum bol, Ter herhen tuunii huu ni baij taarah bilee? gev. **45** Tiinhuu buh ard olnyg sonsoj baih zuur Ter shavi nartaa — **46** Urt deeltei yavah durtai, zah zeel deer hundluulen mendluuleh, sinagot terguun suudald bolood nairan deer hoimort zalrahyg durlagch huuliin bagsh naraas bolgoomjlogtun. **47** Ted belevsen emegteichuudiin ger ornyg tsolmoj, udaan zalbirch bui dur uzuuldeg. Iim humuus ulemjiin yal hurtene gev.

Luk 21

21:1 Yesus deeshee harj, erdenesiin sand beleg orgoj bui bayachuudyg harav. **2** Mon hoyor zes zoos orgoj bui negen yaduu belevsen emegteig Ter harav. **3** Ter — Bi ta nart uneneer heliye. Ene yaduu belevsen emegtei buhnees iluug ogloo. **4** Uchir ni ted bugd iluudleesee orgold hiisen atal harin ene emegtei yaduu hernee amin zuulgandaa heregtei baisan buhnee

ogloo gev. **5** Zarim humuus sumiin tuhai, ter ni goyomsog chuluunuudaar bolon orgoliin zuilseer chimeglegdseniig yarij baihad ni Yesus — **6** Ta naryn harj baigaa ene buhnii chini huvid gevel, neg ch chuluu nogoo chuluun deer davharlagdaj uddehgui, bugd nurah tiim odruud ireh bolno gev. **7** Ted Tuunees — Bagsh aa, ene ni hezee boloh ve? Edgeer ni boloh uyed yamar shinj temdeg baih bol? gej asuutsgaav. **8** Ter — Tooroldohguin tuld bolgoomjtoi bai. Yaagaad gevel Minii nereer olon hun ireh bogood ted "Bi bol Ter baina", "Tsag oirhon baina" geh bolno. Tednii araas buu yav. **9** Ta nar dain dajin, tugshuuriin tuhai sonsvol buu aigtun. Uchir ni ehleed ene buhen boloh yostoi yum. Harin togsgol ni haraahan bish yum gev. **10** Tegeed Ter tsaash ni tedend — Undesten undestniihee esreg, haanchlal haanchlalynhaa esreg bosoh bogood **11** huchtei gazar hodloltuud bolno. Olon gazar gai gamshig bolon olsgolon bolj, tengerees aimshig bolon ulemj temdguud uzegdene. **12** Harin ene bugdees omno Minii nernees bolj ted ta naryg barij, havchij, sinagogt tushaaj, shorond horino. Mon ta naryg zahiragchid bolon haadyn omno avchirna. **13** Ene ni ta naryn gerchleh bolomj bolno. **14** Ooriigoo hamaalah gej uridaas beldehguin tuld sanaagaa tuvshitge. **15** Uchir ni ta naryg eserguutsegchdees neg ni ch eserguutsej, horigloj chadahaargui ug bolood mergen uhaanyg Bi ta nart ogoh bolno. **16** Harin ta naryg etseg eh, ah duus, sadan torol, and nohod chini hurtel bariulna. Ted zarimyg chini alna. **17** Minii nernees bolj bugd ta naryg uzen yadah bolno. **18** Gesen hedii ch ta naryn tolgoin dahi shirheg us chini ch ustahgui. **19** Ta nar oorsdiin tevcheereer amia olj avna. **20** Harin Iyerusalim daichdad buslegdehiig ta nar harahdaa, ene hotyn ezguireh ni oirhon buig medeh bolno. **21** Tegehed Iudyeid baigaa humuus uuls uruu zugtag, hotod baigaa humuus tendees garag. Hodoo baigaa humuus hot uruu buu orog. **22** Yuu gevel bichigdsen buh zuils biyelegdehiin tuld ene ni oshoo avaltyn odruud baih yum. **23** Ter odruuded jiremsen emegteichuud bolon hohuul huuhedtei emegteichuud zolgui yee! Uchir ni gazar deer ulemjiin gamshig boloh bogood ene ard tumnii deer uur hilen baih bolno. **24** Ildnii ireer ted unagaagdaj, buh undestnuud uruu tsologdono. Hari undestnii tsag guitseh hurtel Iyerusalim hari undestnuudiin hol door talhlagdah bolno. **25** Nar, sar, odod deer

temdeg bii bolj, tengisiin bolon davalgaany hurhreh shuugianaas uudej gazar deerh undestnuudiin dund aidas torno. **26** Tengeriin huchnuud segsregdsenees bolj delhiidirj bui zuilsiig ted sanaj, aisnaasaa uhaan aldana. **27** Daraa ni ted huch bolon aguu sur javhlantaigaar uulen deer zalran ireh Hunii Huug harna. **28** Harin edgeer ni biyelj ehleh uyed tseh zogsoj terguunee orgo. Uchir ni ta naryn zolilt oirtoj baina gev. **29** Tegeed Ter tedend iim negen surgaalt zuirlel aildav. — Injriin mod bolon buh moddyg har. **30** Ta nar tedgeeriin nahialahyg haraad zun oirhon baigaag meddeg. **31** Tuunchlen ta nar ch gesen edgeer zuils bolohyg haraad Burhany haanchlal oirhon baigaag medtugei. **32** Uneneer Bi ta nart heliye. Buh zuils biyelegdtel ene uyeinhen ongoron odohgui. **33** Tenger gazar ongoron odovch, Minii ugs ongorohgui. **34** Ta naryn zurh setgel het idej uuh yavdal, sogtuural bolon amidralyn sanaa zovniloor darantlagdahguin tudd bolgoomjtoi baigtun. Terhuu odor ta nar deer havh met genet irne. **35** Ene ni gazryn buh gadargaar nutaglagsdyn deer ireh bolno. **36** Harin Hunii Huugiin omno zogsoh, mon boloh gej bui ene buhnees zailshiih huch chadaltai baihyn tuld zalbirsch, yamagt sergeg baigtun gev. **37** Yesus odorjin sumd surgaalaa aildaj, harin shono ni garch yavan, Chidun hemeeh uuland shoniig ongoroodog baiv. **38** Sum uruu irj, Tuuniig sonsohoor buh humuus ogloo ertlen bosdog bailaa.

Luk 22

22:1 Deeguur Ongoroh hemeedeg Isgeegui Talhny Bayar oirtoj bailaa. **2** Ahlah tahilch narbolon huuliin bagsh nar Tuuniig herhen honooh argaa hajj baiv. Uchir ni ted olon tumnees aij baijee. **3** Arvan hoyoryn neg boloh Iskariot gegddeg Iudast Satan shuglev. **4** Ter yavj, Yesusiig yaaj bariulah talaar ahlah tahilch nar bolood tushmedtei zovloldov. **5** Ted bayarlaj, tuund mongo ogohoor tohiroltsjee. **6** Iudas ch sanaa niilj, Tuuniig tedend hursan olnoos zaiduhan barij ogoh ayatai zavshaanyg erelhiilj ehlev. **7** Deeguur Ongoroh bayaryn hurgyg nyadlah Isgeegui Talhny Bayaryn ehniid odor bolov. **8** Yesus Pyetr, Iohan naryg ilgeen — Yavj, bidnii zoogloh Deeguur Ongoroh bayaryn zoogiig beld gev. **9** Ted Tuund — Bidneer

haana belduulehiig Ta husej baina ve? gehed **10** Ter tedend — Haragtun, ta naryg hot uruu orohod, ustai vaar barisan negen hun ta nartai taaraldana. Ter hunii oroh ger uruu or. **11** Tegeed ta nar geriin ezend "Bagsh, «Bi shavi narynhaa hamt Deeguur Ongoroh bayaryn zoog barih tohitoi oroo haana baina ve ? » gej tand heluulev" gej hel. **12** Ter ta nart deed davhryn tavilgatai tom oroog uzuulne. Tend zoog beld gejee. **13** Ted yavj, Tuunii aildsaar bugdiig yosoor ni biyeluulj, Deeguur Ongoroh bayart beldev. **14** Tsag bolohod Ter tuhlan suulaa. Elch nar Tuuntei hamt baiv. **15** Yesus tedend — Bi zovohoosoo omno enehuu Deeguur Ongoroh bayaryn zoogiig ta naryn hamt barihsan gej ihed hussen bilee. **16** Bi ta nart heliye. Ene ni Burhany haanchlald biyelegdtel Bi hezee ch dahij zoog barihgui geed, **17** Ter ayagy avch, talarhal orgood — Uuniig avch, dundaa hurtetsgee. **18** Uchir ni Bi ta nart heliye. Uunees hoish Burhany haanchlal irtel usan uzmiin darsnaas Bi amsahgui gev. **19** Ter talh avch, talarhal orgood, tedend huvaan ogohdoo — Ene bol ta naryn toloo ogoh Minii biye mon. Namaig dursaj uuniig uild gej aildav. **20** Tiin idetsgeesnii daraa Ter mon ayaga avch, — Ene ni ta naryn toloo asgagdah Minii tsusaar togtooh shine geree yum. **21** Harin uzegtun, Nadaas urvagch negnii gar Minii hamt shireen deer baina. **22** Uchir ni uneheer Hunii Huu onogdsonooroo yavj baina. Harin Tuunees urvagch hun zolgui yee! gev. **23** Ted oor hoorondoo — Bidnii hen ni tiim zuil hiih yum bol? hemeen yariltsaj ehlev. **24** Terchlen tednii dund hen ni hamgiin aguu ni baih talaar ch margaan degdje. **25** Ter tedend — Hari undestnuudiin haad ard olnoo noyorhdog bogood erh barigchid ni "Buyantnuud" hemeegddeg. **26** Harin ta nar tiim baij bolohgui. Ta naryn dotroos hamgiin aguu ni hamgiin ochuuhen ni met bolog, udirdagch ni zarts met baig. **27** Shireend tuhlagch, uilchlegchhoyoryn hen ni aguu ve? Shireend tuhlagch ni bish gej uu? Harin Bi ta naryn dund uilchlegch met baidag. **28** Namaig soriltod baih uyed Minii hajuid zogsoj baisan ni ta nar mon. **29** Minii Etseg Nadad haanchlalyg ogsonchlon, Bi ta nart ogno. **30** Ta nar Minii haanchlald Minii shireenee idej uun, Izrailiin arvan hoyor ovgiig shuun sentiind zalrah bolno. **31** Simon oo, Simon oo, uztugei, chamaig ulaan buudai met shigshihiin tul

Satan zovshoorol guisan. **32** Gesen ch itgel chini sulidahguin tuld Bi chinii toloo zalbirsan. Chi negen tsagt dahin ergej, ah duusee batjuul gehed **33** ter Tuund — Ezen mini, Tantai hamt shorond orohod ch, uhehed ch bi belen baina gev. **34** Yesus — Pyetr ee, Bi chamdheliye. Onoodor chi Namaig tanihgui gej gurvantaa uguisgeh hurtel chini tahia dongodohgui gev. **35** Tegeed Ter tedend handan — Bi ta naryg huudiigui, bogtsgui, shaahai ch ugui yavuulahad ta nar yamar neg yumaar dutsan uu? gej aildahad ted — Ugui, yuugaar ch dutaagui gev. **36** Ter tedend — Harin odoo, hend huudii baina, tuuniigee avag. Hend bogts baina, bas avag. Hen ildgui baina, ter hun deelee zarj, ild hudaldaj avag. **37** Uchir ni Bi ta nart heliye. "Ter nugeltnuudiin hamt toologdson" gej bichigdsen ni Nadad biyelegdehiin tuld ene butd ni heregtei gev. **38** Tegtel ted — Ezen, haraach, end hoyor ild baina gehed Ter — Ene chini hangalttai gev. **39** Tegeed Ter tendees garch, zanshsan yosooroo Chidun uul ood ogsov. Shavi nar ch Tuuniig dagalaa. **40** Tend ireed Ter tedend handaj, — Soriltod orohguin tuld ta nar zalbirtsgaa geed **41** Ter tednees chuluu shideh zaitai holdon, ovdog sogdood ingej zalbirav. — **42** Etseg mini, herev Ta husej baigaa bol ene ayagy Nadaas zailuulaach. Gevch Minii husel bus, harin Tany husel biyelegdeg gev. **43** Tegtel tengerees tenger elch Tuund uzegden, Tuuniig tenhruulj bailaa. **44** Ter zovj, shanalj baisan tul mash sharguu zalbirtsgaa bailaa. Tuunii hols ni tsusny dusal met gazart dusalj baiv. **45** Tiinhuu zalbirsnyhaa daraa Ter bosoj shavi nar uruugaa ochood, ui gunigaasaa bolj untaj bui tedniig olj haraad, **46** tedend — Ta nar yuund untana ve? Bosotsgoo, soriltod orohguin tuld ta nar zalbirtsgaa gej aildav. **47** Tuuniig iinhuu aildan baital boon humuus irj yavaa uzegdev. Arvan hoyoryn neg boloh Iudas gegch tedniig terguulen yavj baiv. Yesusiig unsehiin tul ter Tuunii derged irev. **48** Harin Yesus tuund — Iudas aa, chi unselteer Hunii Huug barij ogch baina uu? gev. **49** Tuuniig hureelen zogsogsod yuu boloh gej buig haraad — Ezen, bid ildeeree tsavchchih uu? geed **50** tednii neg ni terguun tahilchiin boolyn baruun chihiig tas tsavchiv. **51** Tegtel Yesus — Boli, uuniigee zogsoo geed chihend ni hurch monooh boolyg edgeev. **52** Tegeed Yesus Ooriinh ni esreg hurch irsen ahlak tahilch nar, ahlagchid bolon sumiin tushmeded —

Ta nar deeremchin barih met idd, shiidem agsan irev uu? **53** Odor bur Bi ta naryn hamt sumd baihad mini ta nar Nadad gar hureegui. Harin ene tsag bolood haranhuin huch ni ta narynh yum gev. **54** Ted Tuuniig barivchlan, terguun tahlilchiin gert hurgev. Harin Pyetr holuur dagasaar ochiv. **55** Humuus hashaan yund dund gal tulsanii daraa, toiron suutsgaahad Pyetr ch tednii dund suulaa. **56** Negen zarts ohin Pyetriig galyn gereld suuhyg haraad, anhaaraltai shirtsenee, — Ene hun bas Tuuntei hamt baisan gehed **57** Pyetr uuniig uguisgej, — Emegtei, Tuuniig chini bi tanihgui gejee. **58** Udalgui, oor neg ni tuuniig haraad — Chi bas tednii neg shuu dee! gehed Pyetr — Hun guai, bi bishee gev. **59** Neg tsag ongorsnii daraa oor neg ni — Ene hun bas Galilyn hun tul Tuuntei hamt baisan ni medeej gelee. **60** Tegtel Pyetr — Hun guai, tany yuu yariad baigaag bi medehgui l baina shuu gev. Tuuniig iinhuu yarij baital genet tahia dongodloo. **61** Ezen ergej Pyetriin zug harav. «Tahiadongodohoos omno chi Namaig gurvantaa uguisgene dee» gej oort ni helsen Ezenii ugiig Pyetr sanajee. **62** Tegeed gadagsh garch, gashuudan uilav. **63** Yesusiig hargalzagsad Tuugeer doog tohuu hij, Tuuniig janchij baiv. **64** Ted Yesusiin nudiig boogood, — Hen Chamaig tsohiv, esh uzuuleech? gej Tuunees shalgaaj bailaa. **65** Ted Tuunii esreg eldviiin yum helj, doromjlon gutaaj baiv. **66** Ogloo bolj, ard olny ahlagchdyn Zovlol huran chuulj, ahlah tahlilch nar bolon huuliin bagsh nar Yesusiig zovloliin tanhimd hurguulev. **67** Ted — Herev Chi Hrist mon yum bol bidend heleeteh gehed Ter — Herev Bi helbel, ta nar itgehgui. **68** Herev Bi ta naraas asuupal, ta nar hariulahgui. **69** Gevch uunees hoish Hunii Huu Burhany sur huchnii baruun gart zalrah bolno gejee. **70** Ted bugd — Chi tegeed Burhany Huu yum uu? gesend Ter tedend — Bi mon gedgiig ta nar helj baina gev. **71** Ted — Bidend oor yamar gerchlel heregtei yum be? Bid oorsdoo uuniig Tuunii Ooriinh ni amnaas sonsloo shuu dee getsgeev.

Luk 23

23:1 Tegeed ted bugd bosoj, Tuuniig Pilatyn omno hurguulev. **2** Ted Yesusiig buruutgaj ehlen — Ene hun manai undestniig toorogduulen,

Tsyazarit tatvar tolohiig horij, Ooriigoo Hrist, Haan gej baihyg ni bid harsan gesend **3** Pilat Tuunees — Ta iudyeichuudiin Haan yum uu? gej asuuhad Ter tuund — Ta ch helj baina gev. **4** Pilat ahlak tahilch nar bolon hursan olond — Bi ene hunees yamar ch gem buruug olsongui gej helev. **5** Harin ted — Ter Galilaas ehlen ene gazryg hurtel, Iudyein buh nutgaar surgaalaa zaan ard olnyg odoon hatgaj baina gej shaardangui helj baiv. **6** Pilat uuniig sonsood, — Ene hun chini Galilynh uu? gej asuuv. **7** Tuuniig Hyerod haany erh medeld hariyaalagddag gedgiig medmegtsee, ter uyed Iyerusalimd baisan Hyerod uruu ilgeejee. **8** Hyerod Yesusiig haraad ihed bayarlav. Uchir ni ter Yesusiin tuhai sonsoj, Tuunees yamar negen temdgiig harna hemeen naidaj baisan tul Yesusiig harahyg udtal husej baijee. **9** Tegeed Tuunees baahan asuult asuuv. Gevch Ter tuund yuu ch hariulsangui. **10** Tend zogsoj baisan ahlak tahilch nar, huuliin bagsh nar Tuuniig hatuu shiruun buruutgaj bailaa. **11** Hyerod tserguudiinhee hamt Tuuniig doromjlon gutaaj, doog tohuu hiisnii daraa Tuund goyomsog nomrog nomruulj, Pilat uruu butsaan hurguulev. **12** Ter odor Hyerod, Pilat hoyor nohod boltsgoojee. Urid ni ted hoorondoo daisagnaltsdag baiv. **13** Pilat ahlak tahilch nar, zahiragchid bolon ard olnyg duudaad, **14** tedend — Ard olnyg boslogod odoon turhiragch gej ene huniig ta nar nad uruu avchirsan. Haragtun, ta naryn omno Tuuniig baitsaagaad, Tuunii esreg ta naryn meduuleed baigaa gem buruug ene hunees bi yer olsongui. **15** Hyerod haan ch oloogui tul Tuuniig biden uruu butsaan iruuljee. Haragtun, uhvel zohih hereg Ter yer hiigeegui yum baina. **16** Iimd Tuuniig bi tseerluuleed sullaya gejee. **17** Pilat bayaryn uyeer neg horigdlyg ard olond sullaj ogoh uuregtei baiv. **18** Getel tsuglasan olon bugdeeree — Naad hunee av. Harin bidend Barabyg sullaj og gej hashhirdav. **19** (Barab ni hotod boslogo gargasan, hun alsan hergeer shorond horigdjee) **20** Pilat Yesusiig sullahyg husej, tedend dahin ugee helev. **21** Gevch ted — Tuuniig tsovdol, tsovdol hemeen hashhirsar bailaa. **22** Pilat gurav dahi udaagaa tedend — Yaagaad? Ene hun yamar buzar muug uildsen yum be? Uhliin shaltgaan boloh yamar ch gem buruug bi Tuunees olsongui. Tiim uchraas Tuuniig bi tseerluuleed sullaya gehed **23** harin ch ted changa changa hashhيران Tuuniig tsovdlohyg shaardan, tednii duu hooloi diilev.

24 Tiinhuu Pilat tednii shaardlagyg biyeluuleheer shiidjee. **25** Tegeed tednii guisny daguu boslogo gargaj, hun alsan hergeer shorond horigdson huniig sullaj, harin Yesusiig tednii medeld tushaav. **26** Ted Yesusiig avaad yavj baihdoo hodoonoos irsen Kuryenii Simon gegch huniig barij, tuund zagalmaig uuruulj, Yesusiin araas yavuulav. **27** Ui olon hun, emegteichuud Tuunii toloo gashuudan uilj, tseejee delsen hoinoos ni dagaj yavlaa. **28** Harin Jesus teden uruu ergej — Iyerusalimyn ohid oo, Minii toloo uilahaaboli. Harin oorsdiinhoo toloo, huuhduudiinhee toloo uil. **29** Uzegetun. "Huuser emegtei bolon hezee ch huuhed teej baigaagui hevlii, mon hezee ch hohuulj baigaagui hoh ni yerooltei yee!" gej helegdeh odruud irj baina. **30** Tegeed ted uuland handan "Biden deer una", tolgodod "Bidniig nomrooch" geh bolno. **31** Herev ted edgeer nogoos modond uilddeg bol huurai modond tegvel yuu boloh bilee? gev. **32** Tuuntei hamt alahaar oor hoyor gemt heregteng avch yavlaa. **33** Ted «Gaval» hemeeh gazar hurch ireed, tend Tuuniig gemt heregtuudiin hamt, negiig ni baruun tald ni, nogoos ni zuun tald ni tsovdlov. **34** Jesus — Aav aa, tedniig uuchlaach. Uchir ni ted yuu hij baigaagaa medehgui baina gev. Ted shodood, Tuunii huvtssyg huvaan avchee. **35** Ard olon ene buhniig shirten zogsluu. Zahiragchid hurtel Tuuniig tohuurhan — Ter busdyg avardag baisan. Herev Ter Burhany Hrist, Tuunii Songogdson Negen mon yumbol Ooriigoo avrag gej baiv. **36** Tserguud hurtel Tuuniig dooglon, derged ni ireed Tuund gashuun tsuu ogch, — **37** Herev Chi iudyeichuudiin Haan mon yum bol, Ooriigoo avraach gelee. **38** Tuunii deed tald «Ene bol iudyeichuudiin Haan» gej bichsen paiz bailaa. **39** Tend olgogdson gemt heregtuudiin neg ni Tuuniig doromjilj, — Ta chini Hrist bish bil uu? Ooriigoo, bas bidniig avraach! gev. **40** Harin nogoo ni tuuniig zemlen — Chi adilhan yald unasan atlaa Burhanaas aihgui baina uu? **41** Bid uildsen hergiinhee toloo zohih hariug l avsan. Harin ene hun yamar ch buruu yum uildeegui shuu geed **42** ter — Jesus ee, Ta Ooriinhoo haanchladd irehdee namaig sanaarai gev. **43** Tegtel Jesus tuund — Uneneer Bi chamd heliye. Onoodor chi Nadtai hamt Divaajind baih bolno gelee. **44** Ene ni zurgadugaar tsagiin orchim baisan bogood yesdugeer tsag hurtel buh gazryg haranhui nomrov. **45** Nar halhlagdaj, sumiin hoshig hoyor heseg

bolon uragdjee. **46** Yesus — Aav aa, Tany gart Bi sunsee daatgaya gej changa duugaar hashhirlaa. Uuniig heleed Ter amisgalaa huraav. **47** Ene uil yavdlyg harsan zuutyn darga Burhanyg magtan — Ene hun uneheer gemgui hun baijee gev. **48** Yuu bolohyg harahaar tend hamtdaa irsen ard olon bolson yavdlyg haraad, tseejee delsen butsan yavj baiv. **49** Yesusiig Galilaas dagasan emegteichuud bolood Tuuniig tanidag buh humuus ene buhniig alsaas shirten zogsloo. **50** Uzegtun, Zovloliin gishuun Iosyef gegch sain, zovt negen baiv. **51** (Ter tednii shiidver, uil heregtei sanal zorson yum) Iosyef iudyeichuudii hot boloh Arimatyn hun baisan bogood Burhany haanchlalyg huleej baijee. **52** Ter hun Pilatad baraalhaj Yesusiin tsogtssyg guiv. **53** Tegeed tsogtssyg ni buulgan avch, maalingan daavuund orooj, had uhaj beltgesen bulshind taviv. Tend sharil yer tavij baigaagui ajee. **54** Ene ni Amraltyn odriin omnoh beltgeliin odor baisan yum. **55** Yesustei hamt Galilaas irsen emegteichuud ni dagaj, bulsh bolon Tuunii tsogtssyg tend herhen tavihyg harav. **56** Ted butsaj ireed, anhiluun unerten bolon unert tos beldjee. Amraltyn odor ted tushaal yosoor amrav.

Luk 24

24:1 Harin doloo honoggiin ehnii odor ert uureer ted bulsh uruu irehdee, belsen anhiluun unertnee avchrav. **2** Bulshnaas hadyg onhruulen zailuulsnyg ted haraad, **3** dotogsh orson bolovch Ezen Yesusiin tsogtssyg olsongui. **4** Uzegtun, tiinhuu tedniig tevden megdej baital, gereltsen huvtsastai hoyor hun genet tednii hajuud zogsoj bailaa. **5** Monooh emegteichuud ain sandarch, nuuree gazar hurtel bohiilgosond ted — Ta nar yuund uhegsdiin dund amid Negeniig haina ve? **6** Ter end baihgui, harin Ter amilsan. Galild baihdaa Ter ta nart yuu aildaj baisnyg sanatsгаа. **7** Hunii Huu nutelt humuusiin gart tushaagdaj, tsovdlogdood gurav dahi odor ni amilah yostoi gesen shuu dee? gejee. **8** Ted Tuunii ugiig sanaad, **9** bulshnaas butsaj ireed arvan negt ni bolon uldsen bugded ene buhniig medegdjee. **10** Ted bol Magdalyn Maria, Iohanna, Iakovyn eh Maria nar baisan bogood mon tedentei hamt baisan busad emegteichuud elch nart ene tuhaj helj bailaa. **11** Helsen ugs ni tedend soliotoi met baisan tul ted

emegteichuuded itgehgui bailaa. **12** Harin Pyetr boson bulsh uruu guiv. Zogsood dotogsh harahad zovhon maalingan daavuu l uzegdjee. Ter bolson yavdald gaihsaar ger uruugaa butsav. **13** Uzeztun, ter odor tednii hoyor ni Iyerusalimaas jaran stadia zaitai baidag Yemmau hemeeh tosgon uruu yavj baijee. **14** Ted bolson buh zuiliin talaar oor hoorondoo yarij baiv. **15** Tedniig iinhuu yarij heleltsen yavtal, Yesus Ooroo tednii derged ireed, tsugtaa alhav. **16** Gevch tednii nud ni Tuuniig tanihaas saatuulagdjee. **17** Yesus tedend — Ta nar alhangaa biye biyenteigee yuun tuhai yariltsaa ve? gesend, ted zogsov. Ted gunigtai bailaa. **18** Tednii neg Klyeop gegch ni Tuund — Ene odruuded Iyerusalimd bolson yavdlyn tuhai Ta l gantsaaraa medelguigeer end ayalj yavaa hereg uu? gehed **19** Ter tedend — Yamar zuils? gev. Tegtel ted Tuund — Nazaryn Yesusiin tuhai yum. Ter bol Burhany omno, buh ard olny omno ug bolon uilsdee huchirheg esh uzuulegch baisan yum. **20** Tuund manai zahiragchid bolon ahlak tahilch nar uhliin yal tulgaj, Tuuniig tsovdolson. **21** Getel Izrailiig avrah gej baisan Negen mon gej bid Tuund naidaj baiv. Ene buhnees gadna, ene yavdlaas hoish gurvan odor bolloo. **22** Harin manai emegteichuudiin zarim ni bidniig gaihahad hurgev. Ted ogloo ert bulsh uruu ochood, **23** Tuunii tsogtssyg olsongui. Tegeed butsaj ireed, Tuuniig amid gej helsen tenger elch naryn uzegdliig harsnaa bidend yariv. **24** Bidentei hamt baisan humuusiin zarim ni bulsh uruu yavj, emegteichuudiin helsnii daguu baihyg harjee. Ted Tuuniig olj haraagui gehed **25** Yesus — Munhag humuus ee! Esh uzuulegchdiin helsen buhend itgehdee hoirgo setgeltenguud ee! **26** Hrist ene buh zovlong edlen, tegeed Ooriin sur javhland oroh yostoi baisan bish uu? gev. **27** Tegeed Ter Mosyegees ehlen buh esh uzuulegchid, buh Sudar Ooriinh ni tuhai yuu helsniig tedend tailbarlav. **28** Ted zorij yavsan tosgondoo oirton ireh uyed Ter tsaashaa yavah gej baigaa met baiv. **29** Ted Tuuniig yatgan — Bidentei hamt baigaach. Odor ch hediinee heviiij oroi bolj baina gej helehed ni Yesus tedentei uldeheer bolj, gert orov. **30** Tegeed Ter tedentei hamt shireenee tuhlan suuj, talh avch, yeroogood huvaaj tedend ogov. **31** Tednii nud neegdej, ted Tuuniig taniv. Yesus nudend ni haragdahgui alga boljee. **32** Ted neg negendee — Zamd Ter bidentei yariltsaj, Sudryg bidend tailbarlaj baihad ni zurh maani bidnii

dotor shataj baisan bus uu? geed, **33** ter daruidaa bosoj, Iyerusalim uruu butsav. Ted onooh arvan neg bolon hamt baigsdyg ni tsuttaa baihyg haraad, **34** tednii — Ezen uneheer amilsan baina. Simond haragdjee gej helehiig sonsood, **35** zamd bolson buhnee bolon talh huvaahad ni Tuuniig herhen tanisan zergee yariv. **36** Ted iinhuu yarij baital Ter Ooroo tednii dund zogsoj bailaa. Ter tedend — Amar amgalan ni ta nart baih boltugai gev. **37** Gevch ted ain sandarch, suns uzegdev hemeen bodjee. **38** Yesus tedend — Ta nar yuund zovj, zurhend chini ergelzee torno ve? **39** Minii gar, Minii holiig haraach. Ene chini Bi Ooroo baina. Nadad garaa hurgeed uz. Uchir ni sunsend ta naryn harj baigaa Nad shig yas, mah baidaggui yum gev. **40** Ter uuniig aildaad, tedend Ooriin gar, Ooriin holiig uzuulev. **41** Ted bayarlan, gaihsandaa itgej yadan baihad ni Yesus tednees — Ta nart ideh yum baina uu? gej asuuhad **42** ted hairsan zagas Tuund ogov. **43** Ter zagasyg avch, tednii omno idjee. **44** Tegeed Ter tedend ingej aildav. — Ta nartai hamt baihdaa Minii yarij baisan ug maani iim boloi. Ene ni Mosyegiin Huuli, Esh uzuulegchid bolood Duulal dahi Minii tuhai bichigdsen buhen biyelegdeh yostoi geed **45** Sudryg uhaaruulahyn tuld tednii oyuun uhaanyg neev. **46** Yesus tedend handaj — "Hrist zovlon edelj, gurav dahi odroo uhegsdees amilah bolno. **47** Iyerusalimaas ehleed buh undestend Tuunii nereer nugliin uuchlalyng gemshil tunhaglagdah yostoi" gej bichigdsen yum. **48** Ene buhnii gerch bol ta nar mon. **49** Haragtun, Bi Etsegiinhee amlasnyg ta nart ilgeene. Harin ta nar deerees ireh huchiig omstloo ene hotdoo uld gejee. **50** Tegeed Ter tedniig Byetan hurtel daguulan yavlaa. Yesus mutraa orgon tedniig yeroov. **51** Tiinhuu yerooj baihdaa Ter tednees salj, tengen ood odjee. **52** Ted ulemj bayar hoorteigeer Iyerusalim uruu butsav. **53** Tegeed Burhanyg magtan, sumd bainga baih bolson ajguu.

Iohan 1

1:1 Ehend Ug baisan, Ug Burhantai hamt baisan ba Ug ni Burhan baisan. **2** Ene negen ehend Burhantai hamt baisan. **3** Buh yum Tuugeer bii bolson. Bii bolson yumsaas Tuunguigeer bii bolson yums neg ch baihgui. **4** Tuund ami baisan bogood ami ni humuusiin gerel baiv. **5** Gerel haranhuig giiguulehed, haranhui tuuniig diilsengui. **6** Burhanaas ilgeegdsen negen hun baisan ba ner ni Iohan yum. **7** Iohan gerliin tuhai gerchilj, bugdiig oorooro damjuulan itguulehiin tuld gerchlel hiiheer irjee. **8** Ter bol onooh gerel baisangui, harin gerliin tuhai gerchleheer irsen ajee. **9** Yertontsod iren hun buriig gegeeruuldeg jinhene gerel baiv. **10** Ter yertontsod baisan. Yertonts Tuugeer bii bolson atal, yertonts Tuuniig tanisangui. **11** Ter ooriinhondoo irsen bolovch, ooriinhon ni Tuuniig huleen avsangui. **12** Harin Ooriig ni huleen avsan bolgond, Ooriinh ni nerd itgedeg humuust Burhany huuhed boloh erhiig Ter ogov. **13** Ted tsusaar bish, mahan biyeiin husleer ch bish, hunii husleer ch bish, harin Burhanaar torogsod bilee. **14** Ug ni mahan biye bolj bidnii dund orshin, bid Tuunii addryg hartsgaasan. Ene ni Etsegiin tsoryn gants Huugiin aldar bogood niguulsel ba uneneer duuren baisan yum. **15** Iohan Tuunii tuhai gerchlen hashhirsch — "Minii araas Iregch ni nadaas erhem. Uchir ni Ter nadaas urid orshin baisan" gej bi Tuunii tuhai helsen yum gelee. **16** Uchir ni Tuunii duurnees bid butdeeree niguulsel deeree niguulslig huleen avsan. **17** Yaagaad gevel Huuli Mosyegeer ogogdson bol, niguulsel ba unen ni Yesus Hristeer damjuulan irsen bilee. **18** Burhanyg hen ch hezee ch haraagui bogood Etsegiin ovor deh tsoryn gants Huu boloh Burhan ni Tuuniig taniulsan yum. **19** Iohanaas "Ta hen be?" gej asuulgahaar iudyeichuud Iyerusalimaas tahilch nar bolon lyevichuudiig ilgeehed tuunii helsen gerchlel iim bailaa. **20** Ter uguisgelgui huleen zovshoorch — Bi Hrist bish gej zovshooron hellee. **21** Ted tuurnees — Tegvel ta hen yum be? Ta Yelia yum uu? gej asuuhad, ter — Bi bish gesend, — Ta onooh Esh uzuulegch uu? gehed ter — Ugui gelee. **22** Tegtel ted tuund — Ta hen be? Bidniig yavuulsan humuust bid hariu ogoh uchirtai. Ta ooriinhoo tuhai yuu heleh ve? gev. **23** Iohan — Esh uzuulegch Isaiagiin aildsan "EZENii zamyg shuluun

bolgogtun" ge j tsold hashhirah negnii duu bol bi bilee ge j helev. **24**
Farisaichuudyn yavuulsan humuus bas bailaa. **25** Ted tuunees — Herev ta
Hrist bish, Yelia ch bish, onooh Esh uzuulegch ch bish yum bol yaagaad
baptism hurteene ve? ge j asuusand **26** Iohan — Bi usaar baptism
hurteedeg, harin dund chini ta naryn ul tanih Negen zogsoj baina. **27** Minii
araas Iregch ni Ter bogood Tuunii shaahain suryg ch tailah ni nadad
zohisgui ge j helev. **28** Ene yavdal Iohany baptism hurteej baisan Iordan
golyn terteeh Byetand bolson yum. **29** Daraa odor ni Iohan oor uruu ni irj
yavaa Yesusiig haraad — Yertontsiin nugliig uuregch Burhany Hurgyg
haragtun! **30** Ene bol Tuunii tuhai "Minii araas ireh Hun minii terguun
baisan. Yaagaad gevel Ter nadaas urid orshin baisan" ge j minii helsen Ter
mon. **31** Bi Tuuniig taniagui. Gevch Ter Izrailid ilchlegdsen baihyntuld bi
usaar baptism hurteeheer irsen gev. **32** Iohan gerchilj — Suns tengerees
tagtaa met buun irj, Tuun deer togtohyg bi harsan. **33** Bi Tuuniig taniagui.
Harin usaar baptism hurteelgeheer namaig ilgeesen Ter "Henii deer Suns
tagtaa met buun irj togtohyg chi harna, Ter bol Sunseer baptism hurteegch
mon" ge j nadad aiddsan yum. **34** Bi harsan. Ene bol Burhany Huu mon
gedgiig bi gerchilj baina ge j helev. **35** Daraa odor ni Iohan hoyor
shavitaigaa dahiad l zogsoj bailaa. **36** Yesusiin yavj baihyg ter haraad —
Burhany Hurgyg haragtun! gesend **37** hoyor shavi ni tuunii helehiig
sonsood Yesusiig dagav. **38** Yesus ergej tednii dagaj baigaag haraad
tednees — Ta nar yuu erne ve? ge j asuusand, ted Tuund — Rabbi
(orchuulbal Bagsh aa), Ta haana buudallaj baina ve? gev. **39** Yesus tedend
— Ir, ta nar harna ge j aildsand ted Tuunii buudallaj baigaa gazart ochij
uzeed, ter odor Tuuntei hamt buudallav. Uchir ni tegehed oiroltsoogoor
aravdugaar tsag bolj bailaa. **40** Iohany helsniig sonsood Yesusiig dagan
hoyoryn neg ni Simon Pyetriin duu Andryei baijee. **41** Andryei ehleed
ooriin ah Simonyg olood, tuund — Bid Myessiag (gryekeer Hrist) olloo
geed, **42** tuuniig Yesus uruu avchrav. Yesus tuun uruu haraad, Simond —
Chi bol Iohany huu Simon baina. Chamaig Kyef (gryekeer Pyetr) ge j
nerleh bolno gelee. **43** Daraa odor ni Yesus Galil uruu yavahaar zavdan
baihdaa Filipiiig olood, tuund — Namaig daga gev. **44** Filip Andryei,

Simon naryn hot boloh Byetsaidaas irjee. **45** Filip Natanayelyg olood — Bid Mosyegiin Huulidaa bichsen bolon esh uzuulegchdiin bichsen ter hun boloh Iosyefyn huu, Nazaryn Yesusiig olloo gesend, **46** Natanayel tuund — Nazaraas yamar negen sain yum garch chadna gej uu? gehed, Filip — Irj, har l daa gev. **47** Yesus Oor uruu ni irj yavaa Natanayelyg haraad, tuunii tuhai — Dotroo zali mehgui, jinhene Izraili huniig haragtun gej aildav. **48** Natanayel Yesusees — Ta namaig yaaj medne ve? gej asuuhad Ter — Filip chamaig duudahaas omno, injriin modny dor baihad chini Bi chamaig harsan gelee. **49** Natanayel — Rabbi, Ta bol Burhany Huu mon. Ta bol Izrailiin Haan mon gej Tuund helev. **50** Yesus tuund — Chamaig injriin modny door baihyg chini harsan gej Bi chamd helsen tul chi itgej baina uu? Chi uunes iluu aguu zuilsiig uzeh bolno geed, **51** Ter — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Tenger neegden, Burhany tenger elch nar Hunii Huugiin deer ogsoh ba uruudahyg ta nar uzeh bolno gej aildav.

Iohan 2

2:1 Guravdugaar odor Galilyn Kana hotod negen hurim bolohod Yesusiin eh tend baiv. **2** Yesus bolon shavi nar ni bas hurimand urigdsan bailaa. **3** Dars hureltsehgui bolohod Yesusiin eh Tuund — Ted darsgui bolov gelee. **4** Yesus — Emegtei, Nadad ch, tand ch yamar hamaa baina? Minii tsag haraahan boloogui baina gejee. **5** Eh ni zarts nart handan — Ter ta nart yuu gej aildana, tuuniig ni hii gev. **6** Tend hoyor esvel guran myetryetas bagtaamjtai usny zurgaan chuluun torh baisan agaad tedgeeriig iudyeichuudiin ariusgalyn yoslold zoriuldag ajee. **7** Yesus tedend — Torhnuudyg usaar duurge gej aildsand ted torhnuudyg amsart ni hurtel duurgev. **8** Yesus — Odoo utgaad nairyn ahlagchid avaachij og gesend, ted avaachij ogov. **9** Nairyn ahlagch dars bolson usyg amsaad, ter dars haanaas bii bolsnyg medeegui uchir (harin us utgasan zarts nar medej baiv) shine hurgeniig duudaj, **10** tuund — Hun bur ehleed sain darsaa gargaad, humuusiig sogtsony daraa muuhnaa gargadag. Getel chi sain darsaa odoo hurtel hadgalsan baijee gej helev. **11** Yesus Ooriin temdguudiin ehleliig Galilyn Kana hotod uildej, aldraa ilerhiilsend shavi nar ni Tuund itgesen

yum. **12** Uunii daraa Yesus eh, duu nar bolon shavi narynhaa hamt Kapyernaum hot uruu ochij, heden odor tend baijee. **13** Iudyeichuudiin Deeguur Ongoroh bayar oirtoj baisan bogood Yesus Iyerusalim uruu ochiv. **14** Tereer sumiin dotor uher, honi, tagtaa hudaldaalagchid, mon mongo soligchdyn suuj baihyg haraad, **15** deeseer shilbuur hijj, honi uher bugdiig ni sumees tuun gargaad, mongo soligchdyn zoosnuudyg taraan hayaj shireeg ni homruuleed, **16** tagtaa hudaldaj baisan humuust — Ene yumnuudaa zailuul. Minii Etsegiin geriig naimaany gazar bolgohoo zogsoo gelee. **17** Shavi nar ni "Tany geriin tolooh zutgel Namaig zalgih bolno" hemeen bichigdsen baidgiig sanatsgaav. **18** Tegtel iudyeichuud Tuund — Ene buhniig uildsen Ta bidend yamar temdgiig uzuuleh ve? gev. **19** Yesus tedend — Ene sumiig ustga. Bi uuniig gurban odriin dotor bosgono gesend **20** iudyeichuud — Ene sumiig barihad dochin zurgaan jil shaardagdsan baital, uuniig Ta gurban odriin dotor bosgono gej uu? gev. **21** Getel Yesus Ooriin biyeiin sumiin tuhai aildsan ajee. **22** Tegeed Yesusiig uhegsdees amilahad uuniig Ter aildsanyg shavi nar ni sanaj, Sudar bolon Yesusiin aildsan ugend itgetsgeev. **23** Yesusiig Deeguur Ongoroh bayaraar Iyerusalimd baihad ni olon hun Tuunii hiisen temdguudiig uzeed, Tuunii nerd itgejee. **24** Harin Ooriinhoo huvid Yesus Ooriigoo tedend daatgasangui. Uchir ni Ter buh huniig medej baiv. **25** Hunii dotor yuu baidgiig medej baisan tul hunii tuhai hen negnii gerchlel Tuund hereggi baiv.

Iohan 3

3:1 Farisaichuudyn dotor Nikodyem gegch hun bailaa. Ter iudyeichuudiin udirdagchdyn negen baiv. **2** Ter hun Yesus deer shonoor ireed Tuund — Rabbi, Tanyg Burhanaas irsen Bagsh gedgiig bid medne. Uchir ni Burhantai hamt baihgui l bol, hen ch Tany uilddeg temdguudiig uildej chadahgui gev. **3** Yesus hariud ni — Uneneer, uneneer Bi chamd heliye. Hen deerees es torno, ter hun Burhany haanchlalyg uzej chadahgui gehed **4** Nikodyem Tuund — Nastai bolson atlaa hun herhen toroh bilee? Hun ehiin hevliid hoyor dahia orj, torj chadna gej uu? gelee. **5** Yesus —

Uneneer, uneneer Bi chamd heliye. Hen us bolon Sunsnees es torno, ter hun Burhany haanchlald orj chadahgui. **6** Mahan biyees torson ni mahan biye, Sunsnees torson ni suns boloi. **7** "Chi deerees toroh yostoi" gej Bi chamd helsend buu gaih. **8** Salhi durtai gazraaraa uleedeg. Chi duug ni sonsovch, salhiig haanaas irj, haash oddogiig meddeggui. Sunsnees torson hun bur uuntei adil baidag gej aildav. **9** Nikodyem Tuunees — Iim yum yaaj baih yum be? gej asuulaa. **10** Yesus — Chi Izrailiin bagsh atlaa uuniig oilgohgui baina gej uu? **11** Uneneer, uneneer Bi chamd heliye. Bid medsenee yarij, uzsenee gerchilj baihad ta nar bidnii gerchleliig huleen avdaggui. **12** Herev Bi chamd gazryn yumsyg yarihad chi itgehgui bol, tengeriin yumsyg Bi yarival, chi yaaj itgeh yum be? **13** Tengerees doosh buuj irsen Hunii Huugees oor tengert deesh garsan hun neg chbaihgui. **14** Mosye tsold ter mogoig orgoson shig, Hunii Huu ch bas orgogdoh yostoi. **15** Ene ni Tuund itgegch hun buriig monh amitai bailgahyn tuld bilee. **16** Burhan yertontsiig uneheer hairlasan tul tsoryn gants Huugee ogson. Ingesneer Huud itgegch hen ch mohohgui, harin monh amitai boloh yum. **17** Burhan Ooriin Huugee yertontsiig yallahyn tuld bish, harin Tuugeer damjuulan yertontsiig avrahyn tuld yertonts uruu ilgeesen bilee. **18** Tuund itgedeg hun yallagdahgui. Harin ul itgedeg hun ali hediin yallagdsan. Uchir ni ter hun Burhany tsoryn gants Huugiin nerd itgeegui yum. **19** Terhuu yallalt iim bilee. Gerel yertontsod irehed humuusiin uils buzar muu uchir ted haranhuig gerlees iluu hairlasan yum. **20** Uchir ni ooriinh ni uils il garchih vii gej buzryg uildegch hun bur gerliig uzen yadaj, gerel uruu garch irdegtui. **21** Harin uils ni Burhany dotor uiddegdsen gedgiig il haruulahyn tuld uneniig uildegchid gerel uruu irdeg gelee. **22** Daraa ni Yesus shavi nartaigaa Iudyei nutagt ochij, tedentei hamt tend baij, baptism hurteej bailaa. **23** Mon Iohan Salimyn oiroltsoo Ayenond baptism hurteej baiv. Uchir ni tend us ihteij aje. Humuus irj baptism hurteej bailaa. **24** Uchir ni Iohan haraahan shorond horigdoogui baiv. **25** Ter tsagt Iohany shavi nar bolon negen Iudyei hunii hoorond ariusgalyn talaar margaan uusjee. **26** Ted Iohan uruu irj — Rabbi, Iordany tertee Tantai hamt baisan, tany gerchilj baisan Ter ni odoo baptism hurteej baina. Bugd Tuun uruu ochij baina gesend **27** Iohan — Tengerees oort ni ogogdoogui l bol hun

yuug ch huleen avch chadahgui. **28** "Bi bol Hrist bish, harin Tuunii urid ilgeegdsen negen mon" gej minii helsniig gerchlegch ni ta nar oorsdoo bilee. **29** Ber avagch ni shine hurgen mon. Harin zogsood chagnagch naiz ni shine hurgenii duund ulemj bayasdag. Minii ene bayar hoor ch duuren bolov. **30** Ter osoj, harin bi buurah yostoi gej helev. **31** Deerees iregch ni buhnii deer baidag. Gazraas iregch ni gazrynh bogood gazryn tuhai l yaridag. Tengerees iregch ni buhnii deer baidag. **32** Ter uzsen, sonssonoo gerchildeg bolovch hen ch Tuunii gerchleliig huleen avdaggui. **33** Tuunii gerchleliig huleen avsan hun Burhan bol unen gej batlan tamgalsan yum. **34** Burhanaas ilgeegdsen Ter Burhany utiig ailldag. Uchir ni Burhan Sunsiig hemjeelshguigeer ogdog. **35** Etseg ni Huugee hairlan, Tuunii gart buh yumsyg ogson yum. **36** Huud itgedeg hun monh amitai. Harin Huud itgedeggui hun monh amiig uzehgui. Harin Burhany uur hilen ter hun deer baidag.

Iohan 4

4:1 Yesus Iohanaas iluu olon huniig shavi bolgon, baptism hurteej baina gej farisaichuudyn sonssonoyg Ezen medeed, **2** (hediigeer Yesus Ooroo bish, harin Tuunii shavi nar ni baptism hurteej baisan bolovch) **3** Iudyeig orhin Galil uruu dahin yavjee. **4** Yesus Samariar dairch ongoroh bolov. **5** Ingeed Ter Samariin Suhar gedeg hotod irlee. Ene hot ni Iakov ooriin huu Iosyeftoo ogson gazryn oiroltsoo baiv. **6** Iakovyn hudag tend baijee. Ayand yadarsan Yesus hudgiin derged suuj baiv. Ene ni zurgadugaar tsagiin uyed bailaa. **7** Samariin negen emegtei us tatahaar tend irehed Yesus tuunees — Nadad uuh yum ogooch gej guiv. **8** Ene uyed shavi nar ni huns hudaldan avahaar hot uruu yavsan bailaa. **9** Onooh Samari emegtei — Ta Iudyei hun baij Samari emegtei nadaas yaagaad uuh yum guina ve? gev. (Uchir ni iudyeichuud samarichuudtai haritsdaggui baijee.) **10** Yesus tuund — Herev chi Burhany belgiig bolon "Nadad uuh yum ogooch" gej baigaa hun hen bolohyg medsensen bol chi Tuunees guihad Ter chamd amiin usyg ogoh baisan gej aildsand, **11** ter Tuund — Ezen, ene hudag gun, Tand utgah yum yuu ch alga. Getel Ta amiin usyg haanaas avah ve?

12 Ta bidnii ovog Iakovaas aguu gej uu? Ter ene hudgiig bidend ogson yum. Iakov bolood tuunii hovguud ch, mal sureg ni ch endees l undaalsan gev. **13** Yesus — Ene usnaas uuh hun bur dahin tsangana. **14** Harin oort ni Minii ogoh usnaas uugch hen ch hezee ch tsangahgui. Harin Minii ogoh us ter hunii dotor monh amind hurtel orgiloh bulag bolno gehed, **15** emegtei Tuund — Ezen, ter usaa nadad ogooch. Tegvel bi tsangahgui. Us utgahaar end ireh shaardlagagui bolno gev. **16** Yesus — Yavj, nohroo duudaad end ir gej aildav. **17** Ter — Bi nohorgui gesend Yesus — "Bi nohorgui" gej chi zuitei helev. **18** Uchir ni chi tavan nohortei baisan bogood odoo chamtai baigaa hun ch nohor chini bish tul chi uneneer helev gev. **19** Emegtei — Ezen, bi Tanyg esh uzuulegch bolohyg harlaa. **20** Bidnii ovog deedes ene uulan deer morgodog baisan. Harin ta nar morgoh yostoi gazar bol Iyerusalimd baina getsgeedeg shuu dee gev. **21** Yesus — Emegtei, Nadad itge. Ta nar ene uulan deer ch bish, Iyerusalimd ch bish, Etsegt l morgoh tsag irj baina. **22** Ta nar medehgui yumand morgodog bol, bid meddeg yumandaa morgodog. Tiimees ch avral iudyeichuudees garna. **23** Harin unen morgogchid ni sunseeree, uneneer Etsegt mini morgoh tsag irj baigaa bogood odoo irchiheed baina. Uchir ni Etseg Oort ni iinhuu morgogchdiig erj baina. **24** Burhan bol suns, Tuund morgogchid ni sunseeree, uneneer morgoh yostoi gej aildaa. **25** Ter emegtei Yesust — Hrist gegch Myessia irehiig bi medne. Ter Negen irehdee buh zuilsiig bidend meduulj ogno gev. **26** Yesus tuund — Chamtai yarij baigaa Bi bol Ter mon gej aildav. **27** Ter uyed shavi nar ni ireed, Tuuniig negen emegteitei yariltsaj baigaad gaihsan bolovch hen ni ch — Ta yuu haina ve? esvel — Ta tuuntei yuund yariltsana ve? hemeen asuusangui. **28** Tegtel onooh emegtei usnyhaa savyg orhin hot uruu yavj, humuust — **29** Minii uildsen buhniig nadad helsen huniig irj uzegtun. Ter Hrist bish uu? gesend, **30** humuus hotoos garch Yesus uruu ochij baiv. **31** Ene uyed shavi nar ni Yesusees — Rabbi, zooglooch gelee. **32** Harin Ter tedend — Ta naryn medehgui ideh hool Nadad bii gev. **33** Shavi nar ni — Tuund hen ch ideh yum avchirj ogoogui biz dee? hemeen oor hoorondoo yariltsav. **34** Yesus tedend — Minii hool bol Namaig ilgeesen Tuunii husliig uilden, ajlyg ni

guitselduuleh yavdal mon. **35** Ta nar "Urgats huraalt boltol dorvon sar baina" gej heldeg bish uu? Uzegetun, Bi ta nart heliye. Haraagaa deeshluulj, talbaig haragtun. Uchir ni talbai tsairch huraaltand belen boljee. **36** Huraagch holsoo hurtej, monh amiin uriig tsugluulj baina. Tiinhuu tariachin taria huraagchiin hamt bayarlah bolno. **37** Uchir ni "Neg ni tarij, nogoo ni huraana" gesen ug unen boloh ni end haragdaj baina. **38** Ta naryn hodolmorloogui yumyg huraalgahyn tuld Bi ta naryg ilgeev. Oor humuus hodolmorloson bogood tanar tednii hodolmort oroltsson bolno gej aildav. **39** Onooh emegtein "Minii uildsen buhniig Ter nadad helsen" gej gerchilsen ugnees bolj ter hotoos Samariin olon hun Yesust itgejee. **40** Tiimees samarichuud Yesus uruu ochij, oorsodteigoo hamt baihyg guisand, Yesus tend hoyor honov. **41** Yesusiin ugnees ni bolj ulam olon hun itgev. **42** Ted monooh emegteid — Odoo bid chinii yarisand bish, harin oorsdoo sonsood, ene Negen bol uneheer yertontsiin Avragch mon gedgiig medlee gev. **43** Hoyor honogiin daraa Yesus tendees garch, Galild irjee. **44** Uchir ni esh uzuulegch nutagtaa hundlegddegguig Yesus Ooroo gerchlen haruulsan yum. **45** Yesusiig Galild irehed galilynhan Iyerusalimd bayar deer Tuunii uildsen buhniig harsan tul Tuuniig huleen avlaa. Uchir ni ted bas bayart ochson yum. **46** Yesus usyg dars bolgoj baisan Galilyn Kana hotod dahin ochiv. Haany negen tushmel tend baisan bogood tuunii huu ni Kapyernaumd ovchtei bailaa. **47** Tushmel Yesusiig Iudyeigees Galild irsniig sonsood, Tuun uruu ochij — Irj, minii huug edgeegeech gej guiv. Uchir ni huu ni uhliin irmeg deer bailaa. **48** Yesus — Humuus ta nar herev temdeg, gaihamshguudyg uzehgui bol yer itgehgui gej aildav. **49** Haany tushmel Tuund — Ezen, huuhdiig mini uhehees omno ireech gelee. **50** Yesus — Yav. Chinii huu amid baina gehed ter hun Yesusiin aildsan ugend itgeed harihaar yavav. **51** Tiinhuu tereer butsaj yavtal, booluud ni tuuntei uchirch, huu ni amid baigaag duulgalaa. **52** Tushmel huugee ali tsagt saijirch ehelsniig tednees asuusand — Ochigdor doldugaar tsagt tuunii haluun buusan gev. **53** Tegeed etseg ni "Chinii huu amid baina" gej Yesusiin aildsan tsag yag mon bolohyg medeed, ter ooroo bolon buh ger bul ni itgejee. **54** Yesus Iudyeigees Galild ireed dahin hiisen hoyor dahi temdeg ni ene bailaa.

Iohan 5

5:1 Uunii daraa ni iudyeichuudiin negen bayar bolj baihad ni Yesus Iyerusalim uruu ochiv. **2** Iyerusalimyn honiny haalgany derged yevryeigeer Byetzada gedeg tsoorom baidag. Tend tavan saravch baidag bogood **3** tedgeeriin dotor ovchtei, sohor, dogolon, hatingar olon hun hevtej bailaa. Ted us hodlohiig huleej baiv. **4** Uchir ni Ezenii tenger elch todorhoi uyed tsooromd buuj, usyg hodolgohod, us hodolsnii daraa turuulj orson hun yamar ch ovchnoor ovchilson bailaa ch ovchnoosoo angijirdag baijee. **5** Guchin naiman jil ovchtei baisan negen hun tend baiv. **6** Tend hevtej bui tuuniig Yesus harj, udaan hutatsaagaar tiim baisnyg ni medeed, tuunees — Chi eruul bolohyg husej baina uu? gej asuuhad **7** monooh ovchtei hun — Ezen, us hodloh uyed namaig tsooromd oruulah hun baidaggui. Harin namaig ochsoor oaital oor hun nadaas omno orchihdog gesend **8** Yesus tuund — Bos. Devsgeree avaad, yav gej aildav. **9** Onooh hun ter darui eruul bolj, devsgeree avaad yavav. Ter odor Amraltyn odor bailaa. **10** Tiimees iudyeichuud monooh edgeegdsen hund — Onoodor Amraltyn odor, ta devsgeree avch yavj bolohgui gejee. **11** Harin ter tedend — Namaig edgeesen negen nadad "Devsgeree avaad, yav" gesen gej hariulahad, **12** ted — "Devsgeree avaad, yav" gej hen tand helsen be? gej shalgaav. **13** Gevch monooh edgeegdsen hun Tuuniig hen baisnyg medeegui yum. Uchir ni ter gazart olon hun baisan tul Yesus zailan yavsan bailaa. **14** Daraa ni Yesus tuuniig sumd olood — Haragtun, chi eruul boljee. Chamd iluu muu yum tohioldohguin tuld dahij nutel buu uild gev. **15** Ter hun iudyeichuud deer ochij, ooriig ni edgeesen hun Yesus bolohyg tedend hellee. **16** Yesus edgeer zuilsiig Amraltyn odor uildej baisan tul iudyeichuud Tuuniig havchih bolov. **17** Harin Yesus tedend — Minii Etseg odoo boltol ajillasaar baina. Bi Ooroo ch ajillaj baina gej aildav. **18** Uunees bolj iudyeichuud Tuuniig alahyg ulam sanaarhah boljee. Uchir ni Yesus Amraltyn odriig zorchson todiigui, mon Burhanyg Ooriinhoo Etseg hemeen, Ooriigoo Burhantai adiltgasan yum. **19** Yesus tedend handan — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Etsegiinhee hiidgiig Huu ni uzehgui bol Huu Ooroosoo yuug ch hij chadahgui. Uchir ni Etseg yuu hiine, Huu ni

bas edgeer zuilsiig tuunchlen hiideg. **20** Etseg Huugee hairladag bogood Ter Ooriin hij baigaa buhniig Tuund uzuuldeg. Ta naryg gaihuulahyn tuld tedgeerees ch aguu ajluudyg Ter Tuund uzuulne. **21** Uchir ni Etseg uhegsdiig bosgon, tedend ami ogdogchlon, Huu ni bas Ooriin hussen hund ami ogdog. **22** Uchir ni Etseg heniig ch shuuhgui, harin Ter buh shuultiig Huudee daatgasan. **23** Ene ni bugd Etsegiig hundeldgiin adil Huug hundlehiin tuld yum. Huug hundeldeggui hun ni Tuuniig ilgeesen Etsegiig hundeldeggui. **24** Uneneer uneneer Bi ta nart heliye. Minii ugiig sonsood, Namaig ilgeegch Tuund itgegch ni monh amitai boloh bogood yallagdahgui. Harin uhlees ongorch ami uruu shiljiv. **25** Uneneer uneneer Bi ta nart heliye. Uhegsed Burhany Huugiin duug sonsoh tsag irj baigaa bogood odoo irchiheed baina. Sonsogchid ni amidrah bolno. **26** Uchir ni Etsegt Oort ni ami baidgiin adil mon Huud Oort ni ami bailgahyg Ter Huudee soyorhjee. **27** Ter bol Hunii Huu mon tul shuultiig guitsetgeh erh medliig Ter Tuund ogov. **28** Uund buu gaihagtun. Uchir ni bulshind baigchid bugdeeree Tuunii duug sonson, **29** garch ireh tsag irj baina. Sain uiliig uiddsen humuus ni amiin amilalturuu, muu uiliig uildsen humuus ni yalyn amilalt uruu garch irne. **30** Bi Ooriin sanaagaar yuug ch uildej chadahgui. Bi sonssonooroo shuuh bogood Minii shuult shudarga. Uchir ni Bi Ooriinhoo husliig bus, harin Namaig Ilgeegchiin husliig haidag. **31** Herev Bi Ooriinhoo tuhai gantsaaraa gerchilbel, Minii gerchlel unen bish baina. **32** Namaig gerchlegch oor Negen bii. Namaig gerchilj baigaa Tuunii gerchlel ni unen gedgiig Bi medne. **33** Ta nar Iohan uruu hun ilgeehed, unenii tuhaiter gerchilsen bilee. **34** Gevch Bi hunees gerchlel avdaggui, harin Bi edgeeriig helj baigaa ni ta naryg avragdaasai gesend yum. **35** Iohan bol asaj, gereltej baisan denluu baiv. Ta nar tuunii gereld tur zuur bayarlahyg husej baisan. **36** Harin Iohany gerchlelees iluu aguu gerchlel Nadad baina. Uchir ni Etsegiin biyeluul hemeen Nadad ogson ajluud ba Minii hij baigaa ajluud ni Etseg Namaig ilgeesniig buyuu Minii tuhai gerchildeg. **37** Namaig ilgeesen Etseg Ooroo Namaig gerchilsen yum. Ta nar hezee ch Tuunii duug sonsoogui, Tuunii dur torhiig ch haraagui. **38** Tuunii ilgeesen Hund ta nar itgeegui tul ta naryn dottor Tuunii ug orshdoggui. **39** Ta nar Sudruudyg sudaldag. Uchir ni tedgeeriin dottor

monh ami bii gej ta nar boddog. Tedgeer ni Namaig gerchildeg bilee. **40** Ta nar amitai bolohyn tuld Nad uruu irehiig husdeggui. **41** Bi humuusees aldar hundiig avdaggui. **42** Harin ta naryn dotor Burhany hair baihuig Bi medne. **43** Bi Etsegiinhee nereer irsen yum. Getel ta nar Namaig huleej avaagui. Herev oor negen ooriinhoo nereer irvel, ta nar tuuniig huleen avna. **44** Ta nar tsoryn gants Burhanaas aldryg haidaggui atal biye biyeese aldryg huleen avdag. Tiim baij ta nar yaaj itgej chadah yum be? **45** Etsegiin omno Bi ta naryg buruutgana gej buu bod. Ta naryg buruutgagch bol ta naryn naidvaraa tavisan Mosye mon. **46** Herev ta nar Mosyed itgesen yum bol Nadad itgeh baisan. Uchir ni ter Minii tuhai bichsen yum. **47** Harin ta nar tuunii bicheest itgehgui bol yaaj Minii ugend itgeh bilee? gej aildlaa.

Iohan 6

6:1 Uunii daraa Yesus Galil (buyuu Tibyer) nuurnyng nogoo tal uruu yavav. **2** Ui olon hun Tuuniig dagaj bailaa. Uchir ni ted ovchtei humuust uildsen Tuunii temdgiig harsan ajee. **3** Yesus uulan deer garch, tend shavi narynhaa hamt suuv. **4** Iudyeichuudiin bayar boloh Deeguur Ongoroh bayar oirtson bailaa. **5** Yesus hartsaa deeshluulen, Oor uruu ni ui olon hun irj buig haraad, Filipt — Tedniig hoolloh talhyg bid haanaas hudaldaj avah ve? gelee. **6** Yesus Filipiig sorihyn tuld tiin asuujee. Uchir ni Yesus yuu hiihee Ooroo medej bailaa. **7** Filip Tuund — Hun bur jaahan avlaa ch gesen hoyor zuun dyenaryn talh tedend hureltsehgui shuu dee gev. **8** Shavi naryn negen boloh Simon Pyetriin duu Andryei Yesust handan — **9** End tavan arvain talh, hoyor zagastai huuhed baina. Gevch ter ni ene olon hund yuu boloh ve? gesend **10** Yesus — Humuusiig suulga gev. Ter gazar ni ih zulegtei gazar bogood tavan myanga orchim erchuud suutsgaasan baiv. **11** Tegeed Yesus talhnuudyg avch, talarhal orgood, suutsgaasan humuust taraaj ogov. Mon zagasyg ch tednii husseneer ogchee. **12** Humuus tsadsany daraa Ter shavi nartaa — Yuu ch hayahguin tuld uldegdliig ni tsugluul gev. **13** Humuusiig hoolloson tavan arvain talhny uldegdliig ted tsutluulahad arvan hoyor sags duurchee. **14** Humuus Yesusiin uildsen

temdgiig uzeed — Yertontsod ireh yostoi onooh Esh uzuulegch uneheer ene mon gej yariltsah boljee. **15** Ted irj, Ooriig ni huchlen haan bolgohyg husej baigaag Yesus medeed, zailj gantsaaraa dahin uul uruu yavlaa. **16** Oroi bolohod shavi nar ni nuurn zug buugaad, **17** zavind suutsgaasny daraa, nuuryg gatlan Kapyernaumyg zuglev. Hediinee haranhui bolson avch Yesus teden uruu ireegui l bailaa. **18** Huchte salhinaas bolj nuur davalgaalj ehlev. **19** Shavi nar ni horin tav esvel guchin stadia orchim gazar seluurdeed baital Yesus nuurn deer alhan, zavi uruu ni dohohiig haraad ted aitsgaalaa. **20** Gevch Yesus tedend — Bi baina. Buu ai! gej aildav. **21** Ted Yesusiig zavindaa oruulahyg husjee. Ter darui zavi ni ochih gazartaa hursen bailaa. **22** Tend gants zavinaas oor zavi baihgui baisnyg, Yesus shavi narynhaa hamt zavind suugaaguig, harin shavi nar ni yavsnyg nuurn nogoo tald zogsson hursan olon daraa odor ni harjee. **23** Ezen talarhal orgosnii daraa humuus talh idej baisan ter gazryn oiroltsoo oor zavinuud Tibyerees irjee. **24** Tegeed Yesus ch, shavi nar ni ch tend baihguig haraad, hursan olon oorsdoo zavinuudad suuj, Yesusiig hain Kapyernaumd irjee. **25** Ted Tuuniig nuurn nogoo tald olood, Tuunees — Rabbi, Ta hezee end irsen be? gej asuuv. **26** Yesus tedend — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Ta nar temdguudiig uzsendee Namaig haigaagui, harin talh idej tsadsan uchraas haij baina. **27** Ta nar mohoj ustah hoolny toloo bus, harin monh amind hurgeh hoolny toloo ajilla. Uuniig Hunii Huu ta nart ogoh bolno. Uchir ni Tuunii deer Etseg Burhan Ooriin tamгаа darsan yum gelee. **28** Tegtel ted Tuunees — Bid Burhany ajluudyg hiihin tuld yuu hiih ve? gesend **29** Yesus tedend — Ta nar Burhany ilgeesen Negend itgeh ni Tuunii ajil mon gej hariulav. **30** Ted Tuund — Tiim bol bid haraad Tand itgeh yamar temdgiig Ta uilddeg ve? Ta odoo yamar ajil hiij baina? **31** "Ter tengerees tedend ideh talhogov" gej bichigdsenchlen bidnii ovog deedes tsold manna idsen getsgeehed **32** Yesus tedend — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Tengerees buuh talhyg ta nart Mosye ogoogui, harin tengerees buuh jinhene talhyg ogogch ni Minii Etseg mon. **33** Uchir ni tengerees buun irj, yertontsod amiig ogdog ni Burhany talh yumgelee. **34** Tegtel ted — Ezen, ene talhaa bidend urgelj ogch baigaach gev. **35** Yesus tedend — Bi bol amiin talh baina. Nad uruu irdeg hun

olsohgui, Nadad itgedeg hun hezee ch tsangahgui. **36** Harin "Ta nar Namaig uzsen bolovch itgehgui" gej Bi ta nart helsen. **37** Etsegiin Nadad ogdog buhen Nad uruu irne. Nad uruu ireh huniig Bi ogt hooj gargahgui. **38** Yaagaad gevel Bi Ooriinhoo husliig hiihiin tuld bus, harin Namaig Ilgeegchiin husliig hiihiin tuld tengerees buuj irsen yum. **39** Tuunii Nadad ogson bugdees Bi yuu ch aldalgui, harin etssiin odort tedniig amiluulah ni Namaig Ilgeegchiin husel mon. **40** Uchir ni Huug harj, Tuund itgegch bur monh amitai baih ni Minii Etsegiin husel yum. Etssiin odort Bi Ooroo Tuuniig amiluulna gej aildlaa. **41** Tegtel Yesusiin — Bi bol tengerees buuj irsen talh baina gej aildsanaas bolj, Tuunii tuhai iudyeichuud durguitsen shivneddej bailaa. **42** Ted — Ene chini Iosyefyn huu Yesus bish biluu? Bid etseg, ehiig ni medne shuu dee. Odoo bolohloor "Bi bol tengerees buuj irsen" gej Ter yaaj yarina ve? geltsev. **43** Yesus tedend — Ta nar dotroo buu durguitsen shivneld. **44** Namaig ilgeesen Etseg hen negiig tatahgui l bol hen ch Nad uruu irj chadahgui. Bi ter huniig etssiin odort amiluulna. **45** "Ted bugd Burhanaar surgagdah bolno" gej esh uzuulegchdiin nomd bichigdjee. Etsegees sonsoj, sursan hun bur Nad uruu irdeg. **46** Burhanaas irsen Negenees oor hen ch Etsegiig haraagui bogood Ter l Etsegiig harsan yum. **47** Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Itgedeg hun monh amitai. **48** Bi bol amiin talh baina. **49** Ta naryn ovog deedes tsodd manna idsen bogood ted nas bartsgaasan. **50** Ene ni tengerees buuj ireh talh bogood uunees idegch ni uhehgui. **51** Bi bol tengerees buuj irsen amid talh baina. Herev hen negen ene talhnaas idvel, ter monhod amidarna. Yertontsiin amiin toloo Minii ogoh talh bol Minii mahan biye yum gej aildlaa. **52** Tegtel iudyeichuud hoorondoo — Ene hun Ooriinhoo mahan biyeiig bidend iduuleheer yaaj ogch chadah yum be? geed l margaldaj ehlev. **53** Yesus tedend — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Herev ta nar Hunii Huugiin mahyg idehgui, tsusyg ni uuhgui l bol ta naryn dotor ami baihgui. **54** Minii mahyg idej, tsusyg uusan hun monh amitai bogood Bi tuuniig etssiin odort amiluulna. **55** Uchir ni Minii mahbol jinhene hool, Minii tsus bol jinhene undaa mon. **56** Minii mahyg idej, tsusyg uusan hun Minii dotor baij, Bi ch tuunii dotor orshin baina. **57** Amid Etseg maani Namaig ilgeesen bogood Bi Etsegeer amidrahyn adil Namaig idegch hun mon

Nadaar amidarna. **58** Tengerees buuj irsen talh bol ene mon. Gehdee ta naryn ovog deedes idsen, nas barsantai ni adilgui, ene talhyg idsen hun monhod amidarna gelee. **59** Yesus Kapyernaumyn sinagogt zaahdaa ene buhniig aildjee. **60** Ted uuniig sonsood, dagaldagchdaas olonh ni — Ene chini hetsuu ug baina. Uuniig hen sonsoj chadah ve? getsgeev. **61** Harin Yesus uunii tuhai dagaddagchdynhaa durguitsen shivneddehiig medeed, tedend — Ene ni ta naryg budruulchihev uu? **62** Herev ta nar Hunii Huu omno ni baisan gazar uruugaa deesh garahyg harval yaah ve? **63** Suns bol ami odog, mah bol ashiggui yum. Minii ta nart helsen ugs bol suns ba ami bilee. **64** Harin ta naryn zarim chini itgehgui gev. Uchir ni hen itgehguig bolon hen Tuuniig barij ogohiig Yesus anhnaasaa medej baisan yum. **65** Yesus — Tiimees Bi ta nart "Ene ni Etsegees tuund ogogdoogui l bol hen ch Nad uruu irj chadahgui" gej helsen hemeen aildlaa. **66** Uunees bolj Tuunii dagaldagchdaas olon hun zailan yavj, tsaashid Tuuntei hamt yavsangui. **67** Tegeed Yesus arvan hoyortoo — Ta nar bas yavahyg husej baina uu ? gehed, **68** Simon Pyetr Tuund — Ezen, bid hen uruu yavah yum be? Monh amiin ugs Tand baina. **69** Ta bol Burhany Ariun Negen mon gedegt bid itgetsgeesen, mon tanij medetsgeesen gesend **70** Yesus tedend — Bi Ooroo ta naryg, arvan hoyoulang chini songoson bish uu? Getel ta naryn neg ni diavol baina gelee. **71** Yesus Iskariotyn Simony huu Iudasyg heljee. Uchir ni ter arvan hoyoryn neg bogood Yesusiig barij ogoh gej baiv.

Iohan 7

7:1 Uunii daraa ni Yesus Galilaar yavj bailaa. Uchir ni iudyeichuud Tuuniig alah gej oroldoj baisan tul Ter Iudyeigeer yavahyg huseegui yum. **2** Iudyeichuudiin bayar boloh Maihan Bayar oirtson baiv. **3** Tegtel duu nar ni Yesust — Endees holdood, Iudyei uruu yav. Tegvel dagaldagchid tani mon Tany hijj baigaa uilsiig harna. **4** Uchir ni ooroo niited il baihyg husej baigaa bol hen ch yuug ch nuutsaar hiideggui. Herev Ta edgeeriig uilddeg bol, Ooriigoo yertontsod haruul l daa gej helev. **5** Yesusiin duu nar ni hurtel Tuund itgeegui baijee. **6** Tegehed ni Yesus tedend — Minii tsag

haraahan boloogui. Harin ta naryn tsag urgelj belen baidag. **7** Yertonts ta naryg uzen yadaj chadahgui. Harin Namaig uzen yaddag. Yaagaad gevel yertontsiin uils buzar gej Bi gerchildeg. **8** Ta nar bayart och. Minii tsag guitseegui baigaa tul Bi enebayart ochihgui gelee. **9** Tedend iin heleed, Ter Galild uldjee. **10** Gevch duu nar ni bayart yavsny daraa Yesus ch Ooroo il bish, nuutsaar yavlaa. **11** Tegtel iudyeichuud Tuuniig bayar deer haij — Ter haana baina? getsgeej baiv. **12** Hursan olny dund Yesusiin tuhai durguitssen shivneldeen ih ornoj bailaa. Zarim ni — Ter sain hun gehed, zarim ni — Ugui, harin ch Ter ard olnyg toorolduulj baina gej yarij baiv. **13** Gevch iudyeichuudees aisan uchir Tuunii tuhai hen ch ileer yarisangui. **14** Bayar dundaa oroh uyed Yesus sumd orj ireed, surgaj ehlev. **15** Iudyeichuud — Yer suraltsaagui atlaa ene hun yaaj medlegtei bolson baidag bilee? geed ihed gaihlaa. **16** Yesus tedend — Minii surgaal bol Miniih bish, harin Namaig Ilgeegchiinh. **17** Herev hen negen ni Tuunii husliig uildehiig husej baival ter ni ene surgaal Burhanaas irsen uu, esvel Bi Ooroosoo yarij baina uu gedgiig medne. **18** Ooroosoo yarigch ni ooriinhoo aldryg haidag. Harin Ooriig ni ilgeegch Negenii aldryg Haigch, Ter bol unen mon. Tuunii dotor zovt bus baidal ni baihgui. **19** Ta nart Mosye Huuli ogoogui gej uu? Harin ta naraas neg ni ch Huuliig biyeluuldeggui. Ta nar yaagaad Namaig alah gej oroldono ve? gelee. **20** Hursan olon — Tand chotgor shuglejee. Hen Tanyg alah gev? gejee. **21** Yesus tedend — Bi neg ajil hiisen. Tegehed ta nar bugd gaihaj baina. **22** Uunii ulmaas Mosye ta nart hovch hondolt ogson (Ene ni Mosyegees bish, ovog deedsees chini ehelsen yum) bogood Amraltyn odroor ch ta nar hunii hovch honddog. **23** Mosyegiin Huuliig zorchihguin tuld herev hun Amraltyn odroor ch hovch honduuldeg bol, Bi Amraltyn odor hun edgeesen uchraas ta nar Nadad uurlana uu? **24** Gadnah torhoor ni buu shuu. Harin unen zov shuulter shuu gej aildav. **25** Tegtel Iyerusalimyn irgediin zarim ni — Tednii alahaar oroldood baigaa onooh hun ene bish uu? **26** Haraach, Ter il yarij baina. Ted Tuund yuu ch helehgui yum. Zahiragchid ene huniig Hrist gej uneheer tanilaa gej uu? **27** Gelee ch ene hun haanaas irsniig bid medne. Harin Hristiig irehed Tuuniig haanaas irehiig hen ch medehgui gej yarij bailaa. **28** Yesus sum dotor hashhiran

surgaj — Ta nar Namaig medne. Bas Minii haanaas irsniig ch medne. Bi Ooroosoo irsen bish, harin Namaig Ilgeegch ni unen mon. Ta nar Tuuniig medehgui. **29** Bi Tuuniig medne. Uchir ni Bi Tuunees irsen bogood Ter Namaig ilgeesen gej aildsand **30** ted Yesusiig barih gesen bolovch, hen ch Tuund gar hursengui. Uchir ni Tuunii tsag haraahan boloogui baiv. **31** Harin tsutlasan humuusees olon ni Tuund itgejee. Ted — Herev Hrist irlee ch gesen ene hunii uildsenees iluu temdguudiig uildene gej uu? gej yariltsaj bailaa. **32** Yesusiin tuhai humuus ingej shivneldehiig farisaichuud sonsjee. Ahlah tahilch nar bolon farisaichuud Tuuniig bariulahaar haruuluudyg ilgeev. **33** Tegtel Yesus — Bi ta nartai hamt tur zuur baina. Tegeed Bi Namaig Ilgeegch uruu yavna. **34** Ta nar Namaig haigaad olohgui. Mon Bi haana baina, tend ta nar irj chadahgui gej aildsand **35** iudyeichuud oor hoorondoo — Bidend oldohgui baih yamar gazar uruu Ter yavah yum bol? Gryek humuusiin dund suurishsan iudyeichuud uruu ochij, gryek humuust surgaalaa zaah gesen yum bolov uu? **36** "Ta nar Namaig haigaad olohgui. Mon Bi haana baina, tend ta nar irj chadahgui" gej Tuunii helsen ene ut yamar utgatai yum bol? getsgeev. **37** Bayaryn ih odor boloh suulchiin odor Yesus zogsood hashhiraan — Herev tsangasan hun baival, Nad uruu irj, uuttun. **38** Nadad itgedeg hun "Tuunii dotroos amiin usny gol ursah bolno" gej Sudart helsenchlen baih bolno gev. **39** Yesust itgesen humuusiin huleen avah Sunsnii tuhai Ter uuniig heljee. Uchir ni Yesus haraahan aldarshuulagdaagui tul Suns ogogdoogui bailaa. **40** Humuusiin zarim ni ene ugsiig sonsood, — Ene uneheer onooh Esh uzuulegch mon baina gehed, **41** zarim ni — Ene Hrist mon gej baiv. Harin zarim ni — Hrist Galilaas garahgui biz dee? **42** Hrist bol Davidyn ur sad bogood Davidyn amidarch baisan tosgon boloh Byetlyehyemeees garna gej Sudart heldeg bish uu? gev. **43** Tegeed Yesusees bolj olon tumnii doktor hagaral garchee. **44** Tednii zarim ni Tuuniig barihyg hussen bolovch hen ch Tuund gar hursengui. **45** Tegeed haruuluudyg ahlah tahilch nar bolon farisaichuud deer irehed, tednees — Ta nar Tuuniig yuund avch irsengui ve? gesend **46** haruuluud — Ene hunii yarij baigaa shig yarisan hun yer ugui bilee gejee. **47** Tegtel farisaichuud tedend — Ta nar bas toorchihov uu? **48** Zahiragchid bolon farisaichuudaas hen ch Tuund itgeegui biz dee?

49 Harin Huuliig meddeggui ene ard olon l haraagdjee gelee. **50** Tednii neg boloh urid ni Yesus uruu irsen Nikodyem tedend — **51** Bidnii Huuli hunii yuu hiiij baigaag ni ehleed ter hunees sonsoogui, medeegui bajj shuudeg bil uu? gev. **52** Ted tuund — Ta bas Galilynh uu? Nyagtlan uz, Galilaas yamar ch esh uzuulegch garahgui gej helev. **53** Humuus ger ger uruugaa yavlaa.

Iohan 8

8:1 Harin Yesus Chidun uul uruu yavav. **2** Ogloo ert Tuuniig sumd dahin irehed, humuus bugd Tuun uruu irtsgeev. Ter suuj, tedniig surgaj ehlev. **3** Huuliin bagsh nar bolon farisaichuud zavhairch baigaad barigdsan negen emegteig avchraad goldoo zogsoov. **4** Ted Yesust — Bagsh aa, ene emegteig zavhairch baihad ni uildel deer ni barisan yum. **5** "Im emegteichuud uruu chuluu shidegtun" gej Mosyegiin Huulid tushaasan. Harin Ta yuu gej heleh ve? getsgeev. **6** Ted Yesusiig buruutgah shaltag haihyn tuld Tuuniig sorin iinhuu asuujee. Getel Yesus bohiiij, huruugaaraa gazart bichiv. **7** Harin ted zogsoo zaigui asuusand Yesus tseh zogsood tedend — Ta naryn dundaas nugelgui hun ni ehleed ene emegtei uruu chuluu shid geed, **8** Ter dahin bohiiij, gazart bichiv. **9** Uuniig sonsood, ted ahmaduudaasaa ehlen neg negeeree garch yavsaar gants Yesus l uldjee. Onooh emegtei tendee zogssoor l baiv. **10** Yesus tseh zogsoj, ter emegteid — Emegtei, ted haana baina? Chamaig hen ch shiitgesengui yuu? gesend **11** ter — Ezen, hen ch shiitgesengui gev. Yesus — Bi ch chamaig shiitgehgui. Yav. Uunees hoish dahin nugel buu uild gelee. **12** Tegeed Yesus tedend dahin — Bi bol yertontsiin gerel mon. Namaig dagadag hun haranhui dotor yavahgui, harin amiin gereltei bolno gej aildav. **13** Tegtel farisaichuud Tuund — Ta Ooriigoo gerchilj baina. Tany gerchlel unen bish gesend **14** Yesus hariud ni tedend — Herev Bi Ooriinhoo tuhai gerchilj baigaa ch gesen, Minii gerchlel unen baina. Uchir ni Bi haanaas irsnee, haashaa yavahaa medne. Harin ta nar Minii haanaas irsniig, esvel haashaa yavahyg medehgui. **15** Humuus ta nar mahan biyeiin daguu shuudeg bol, Bi heniig ch shuuhgui. **16** Harin hervee Bi shuovel, Minii shuult unen

baina. Uchir ni shuuh uyed Bi gantsaaraa bish, harin Namaig ilgeesen Etseg Nadtai hamt baidag. **17** "Hoyor hunii gerchlel ni unen" gej tanai huulid ch bichigdsen baidag. **18** Bi Ooriinhoo tuhai Gerchlegch bogood Namaig ilgeesen Etseg Minii tuhai gerchildeg gev. **19** Tegtel ted — Tany Etseg haana baina? gehed Yesus — Ta nar Namaig ch, Etsegiig mini ch tanihgui. Herev ta nar Namaig tanisan bol, Minii Etsegiig ch mon tanih baisan gej hariulav. **20** Yesus sumd zaaj baihdaa edgeer ugsiig san homrog doktor aildjee. Hen ch Tuuniig barisangui. Uchir ni Tuunii tsag haraahan boloogui bailaa. **21** Yesus tedend dahin — Bi yavna. Ta nar Namaig erseer, nugliinhee doktor uhne. Bi haashaa yavna, ta nar tend ochij chadahgui gej aildav. **22** Tegtel iudyeichuud — "Bi haashaa yavna, ta nar tend ochij chadahgui" gej helj baigaa tul Ter Ooriigoo oguutgeh geegui bailtai? gev. **23** Yesus tedend — Ta nar dooroos, Bi bol deerees yum. Ta nar ene yertontsiinh, Bi ene yertontsiinh bish. **24** Tiimees Bi "Ta nar nugliinhee doktor uhne" gej ta nart helsen. Uchir ni herev ta nar "Bi baidag" gedegt itgehgui bol ta nar nugliinheedotor uhne gelee. **25** Tegeed ted Tuund — Ta hen yum be? gehed ni Yesus — Ehneese ta nart oguulj baigaa Ter baina. **26** Ta naryn tuhai yarih, shuuh zuil Nadad olon bii. Harin Namaig Ilgeegch ni unen mon bogood Tuunees sonsson yumsaa Bi yertontsod heldeg gej aildav. **27** Tedend Etsegiinhee tuhai Ter helsniig ted oilgosongui. **28** Tiimees Yesus tedend — Ta nar Hunii Huug orgovol, "Bi baidag" gedgiig, mon Bi Ooriin sanaagaar yuug ch hiideggui, harin Etsegiin Nadad zaasnaar Bi edgeeriig yaridag gedgiig medeh bolno. **29** Namaig Ilgeegch ni Nadtai hamt baigaa. Bi urgelj Tuund taalamjtai zuilsiig uilddeg uchir Ter Namaig gantsaarang mini orhisongui gev. **30** Iin aildahad ni olon hun Tuund itgeh bolov. **31** Yesus Oort ni itgesen iudyeichuuded — Herev ta nar Minii ugen doktor baival uneheer Minii dagaldagchid baina. **32** Tegeed ta nar uneniig oilgoj, unen ta naryg choloolno gesend **33** ted Tuund — Bid Abrahamyn udam bogood hezee ch hend ch boolchlogdoj baigaagui. "Ta nar erh cholootei bolno" gej Ta yuund helne ve? gev. **34** Yesus tedend — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Nugel uiddegch bur nugliin bool mon. **35** Bool gert monhod baidaggui, harin huu l monhod baidag. **36** Iimees herev Huu ta naryg

choloobol ta nar uneheer erh cholootei bolno. **37** Ta nar bol Abrahamyn ur udam mon gedgiig Bi medne. Gevch ta naryn dotor Minii ug baih zaigui uchir ta nar Namaig alahyg oroldoj baina. **38** Etsegteigee baihdad harsan zuilsee Bi heldeg. Ta nar ch gesen etsgeesee sonsson zuilsee l hiideg shuu dee gev. **39** Ted Tuund — Bidnii etseg bol Abraham mon gesend Yesus tedend — Herev ta nar Abrahamyn huuhdud baisan bol, Abrahamyn hiisniig uildehsen. **40** Getel Burhanaas uneniig sonsood, ta nart helsen huniig buyuu Namaig odoo ta nar alah gej oroldoj baina. Abraham iim yum hiigeegui. **41** Ta nar etsgiinhee uilsiiig hij baina gej aildsand ted Tuund — Sadar samuunaas bid toroogui. Bidend Burhan hemeeh neg l Etseg baigaa gev. **42** Yesus tedend — Herev Burhan ta naryn Etseg baisan bol, ta nar Namaig hairlah baisan. Uchir ni Bi Burhanaas garch irsen bilee. Ooriin sanaagaar ireegui, harin Ter Namaig ilgeesen yum. **43** Minii yuu helj baigaag ta nar yaagaad oilgohgui baina ve? Yaagaad gevel ta nar Minii ugiig sonsoj chadahgui baina. **44** Ta nar etseg chini boloh diavolaas garaltai. Ta nar etsgiinhee husliig hiihiig husdeg. Ter chini ehneesee aluurchin baisanbogood unen dotor zogsdoggui. Uchir ni tuund unen baidaggui. Ter hudal helehdee, chuham ooroosoo heddeg. Uchir ni ter hudalch bogood hudal huurmagiin etseg ni yum. **45** Harin Bi uneniig heldeg tul ta nar Nadad itgehgui baina. **46** Namaig nugeltei geh hun ta naryn dotor baina uu? Herev Bi uneniig heldeg bol ta nar yaagaad Nadad ul itgene ve? **47** Burhany hun ni Burhany ugsiiig sonsdog. Ta nar Burhanyh bish uchir edgeeriig sonsdoggui gelee. **48** Iudyeichuud Tuund — Ta bol Samariinh, Tand chotgor shutlesen gej bidnii helj baigaa ni zov biz dee? gehed **49** Yesus — Nadad chotgor shugleegui. Harin Bi Ooriin Etsegiig hundetgedeg. Ta nar Namaig hundetgedeggui. **50** Gevch Bi Ooriin aldryg haidaggui. Harin tuuniig haidag, shuudeg Negen bii. **51** Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Minii ugiig sahidag hun uhliig hezee ch uzehgui gesend **52** iudyeichuud Tuund — Tand chotgor shutlesen gedgiig bid odoo medlee. Abraham bolon esh uzuulegchid ch mon uhsen. Ta tegehed "Herev hun Minii ugiig sahival, uhliig hezee ch amsahgui" gej helj baina. **53** Ta bidnii ovog Abrahamaas ch aguu yum uu? Ter uhsen. Bas esh uzuulegchid ch uhsen. Ta Ooriigoo hen bolgood baina? gev. **54** Yesus —

Herev Bi Ooriigoo aldarshuulbal, Minii aldar yuu ch bish. "Ter bol bidnii Burhan" gej ta naryn heldeg, Minii Etseg l Namaig aldarshuuldag. **55** Ta nar Tuuniig tanisangui. Harin Bi Tuuniig medne. Herev Bi Tuuniig medehgui gej helbel, Bi ta nartai adil hudalch bolno. Harin Bi Tuuniig medeh bogood Tuunii ugiig sahidag. **56** Ha naryn etseg Abraham Minii odriig harna geed bayasaj baisan. Uuniig Ter haraad, bayartai baisan gev. **57** Iudyeichuud Tuund — Ta tavin nas ch hureegui baij, Abrahamyg harsan yum uu? gehed **58** Yesus tedend — Uneneer uneneer Bi ta nart heliye. Abrahamyg bii bolohoos omno Bi baidag mon gej aiddav. **59** Tegtel ted Tuun uruu chuluudahaar chuluu shuuren avahad Yesus Ooriigoo halhlan, sumees garlaa. Tednii dundaas garch, Ooriinhoo zamaar yavan ongorloo.

Iohan 9

9:1 Yesus yavj ongorohdoo, torolhiin sohor huniig harjee. **2** Shavi nar ni Tuunees — Rabbi, hen nugel uidsenees ene hun sohor torson yum be? Ene hun uu? Tuunii etseg eh uu? hemeen asuusand **3** Yesus — Ene hun ch, etseg eh ni ch nugel uidsenees boloogui. Harin ene ni Burhany ajluudyg tuugeer haruulahyn tuld yum. **4** Namaig Ilgeegchiin ajlyg Bi odor baihad hiih yostoi. Hen ch ajillaj chadahgui shono irj baina. **5** Bi yertontsod baigaa uyedee yertontsiin genel baina gej hariulav. **6** Ingej heleed, Ter gazar nulimj, shulseeree shavar zuurch, ter hunii nudiig shavraar shavaad, — **7** Yav. Siloamyn (orchuulbal Ilgeegdsen) tsooromd uгаа gej helehed onooch hun yavav. Tegeed utaagaad, haraatai bolon ergej irjee. **8** Urid tuuniig guilgachin baisnyg harsan humuus bolon horshuud ni — Ene chini suuchihaad guilga guidag nogoo hun bish uu? gehed **9** zarim ni — Ter mon baina getsgeev. Busad ni — Ugui, tuuntei tostei yum baina gesend ter ooro — Ter chini bi baina gej helev. **10** Ted tuunees — Tegvel chinii nud yaaj neegdsen yum be? gej asuusand **11** ter — Yesus gedeg hun shavar zuurch, nudiig mini shavaad, nadad "Siloam uruu yavaad, uгаа" gej aildsan. Tegeed bi yavj, uгааagaad haraatai bolson gej hariulav. **12** Humuus — Ter haana baina? gesend onooch hun — Bi medehgui gelee. **13** Urid ni

haraagui baysan onooh huniig ted farisaichuud uruu avch irev. **14** Yesus shavar zuurch, tuunii haraag oruulsan odor ni Amraltyn odor baijee. **15** Tegtél farisaichuud tuunees herhen haraatai bolsnyg ni dahin asuusand ter — Ter minii nudiig shavraar shavsan. Bi ugaagaad, tegeed l harj baina gehed **16** farisaichuudyn zarim ni — Ter Amraltyn odriig sahidaggui uchir Burhanaas irsen hun bish gev. Harin zarim ni — Nugelt hun tiim temdguudiig herhen uildej chadah bilee? gelee. Tegeed tednii dund hagaral garav. **17** Tiimees ted sohor erd dahin — Ter hun chinii nudiig neesen uchraas Tuunii tuhái chi yuu heleh ve? gehed ter — Ter bol esh uzuulegch gev. **18** Tegtél haraatai bolson hunii etseg ehiig duudah hurtel iudyeichuud tuund sohor baij baigaad haraatai bolsond ni itgesengui. **19** Ted etseg ehees ni — Sohor torson gej ta naryn yaridag huu chini ene mon uu? Tegvel odoo ter yaaj harj baina? gej asuuv. **20** Etseg eh ni tedend — Ene bidnii huu mon gedgiig bolon sohor torsniig ni bid medej baina. **21** Harin odoo ter yaaj harj baigaag bid medehgui. Nudiig ni hen neesniig ch bid medehgui. Ooroos ni asuu. Ter nasand hursen hun. Ter ooro heleg gev. **22** Tuunii etseg eh iudyeichuudees aisan tul tegj heljee. Uchir ni Yesusiig Hrist mon gej huleen zovshoorson hun sinagogaas hoogdoh yostoi hemeen iudyeichuud negentee shiidsen bailaa. **23** Tiimees tuunii etseg eh ni "Ter nasand hursen hun, ooroos ni asuu" gejee. **24** Farisaichuud sohor baysan huniig hoyor dahi udaagaa duudaad, tuund — Burhand addryg orgo. Ter hun nugelteig bid medne gesend **25** ter — Tuunii nugelten esehiig bi medehgui. Bi neg l yumyg, urid ni sohor baisnaa, odoo harj baigaagaa l medej baina gev. **26** Ted tuunees — Ter chamd yuug uildsen yum be? Ter chinii nudiig yaaj neesen yum be? gej asuuhad — **27** Bi ta nart hediinee helsen. Ta nar sonsoogui. Yuund ta nar dahin sonsohyg husev? Ta nar bas Tuunii dagaldagchid bolohyg husej baigaa yum bish biz? gev. **28** Farisaichuud tuuniig haraan zuhej — Chi l Tuunii dagaldagch baina. Harin bid Mosyegiin dagaddagchid. **29** Burhan Mosyed aildsanyg bid medne. Harin ene hunii huvid, bid Tuunii haanaas irsniig ni ch medehgui gesend **30** onooh hun — Ter minii nudiig neesen baital ta nar Tuuniig haanaas irsniig ni ch medehgui baigaa ni gaihaltai yum baina. **31** Burhan nugeltnuudiig sonsdoggui, harin Burhanaas emeej,

Tuunii husliig uildegch huniig sonsdogiig bid medne. **32** Tsag hutatsaany ehleles hoish torolhiin sohor hunii nudiig neesniig hen ch hezee ch sonsoogui. **33** Herev ene hun Burhanaas ireegui yum bol Ter yuu ch hii chadahgui baisan gej hellee. **34** Ted — Chi nugluud dotroo torson atlaa bas bidniig surgana uu? geed tuuniig hoon gargav. **35** Iudyeichuud ter huniig hoon gargasnyg Yesus sonsood, tuuniig olj — Chi Hunii Huud itgej baina uu? gehed **36** ter — Ezen mini, Ter hen be? Bi Tuund itgeye gev. **37** Yesus — Chi Tuuniig harsan. Odoo chamtai yarij baigaa ni Ter mon gelee. **38** Ter — Ezen mini, bi itgej baina geed Tuund morgov. **39** Yesus tuund — Bi ene yertontsod shuultiin toloo irsen ni hardagguig hardag, haragsdyg sohor bolgohyn tuld yum gej aildav. **40** Farisaichuudaas Yesustei hamt baisan humuus edgeeriig sonsood, Tuund — Bid bas sohor yum bish biz? gehed **41** Yesus tedend — Herev ta nar sohor baisan bol nugelgui baihsan. Getel ta nar "Bid harj baina" gej yaridag tul nugel chini baisaar l baina gelee.

Iohan 10

10:1 Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Honiny hashaand uudeer ni orolgui, oor gazraar davj ordog hun bol hulgaich, deeremchin mon. **2** Harin uudeer ni ordog hun ni honin surgiin honichin mon. **3** Sahiul ter hund uudiig needeg bogood honin sureg tuunii duug sonsdog. Ter ooriin honidyg nereer ni duudaj, tedniig gadagsh daguulj garna. **4** Ter ooriinhiigoo bugdiig gargaad, turuund ni yavdag. Honin sureg tuunii duug tanidag tul tuuniig dagadag. **5** Ted gadny huniig yer dagahgui, harin tuunii duug tanihgui uchir tuunees zugtana gej aildav. **6** Yesus ene surgaalt zuirleleer tedend yarivch, Tuunii yarisan ni yuu baisnyg ted oilgosongui. **7** Tegeed Yesus dahin tedend — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Bi bol honiny uud. **8** Nadaas urid iregsed bugd hulgaich, deeremchid yum. Harin honin sureg tedniig sonsoogui. **9** Bi bol uud mon. Herev hun Nadaar orvol, ter avragdah bolno. Orj, garch, tejeelee olno. **10** Hulgaich zovhon hulgailan, alj, suitgeheer irdeg. Bi tedniig amitai, byalhsan amitai bailgahyn tuld irsen yum. **11** Bi bol sain honichin mon. Sain honichin

honidynhoo toloo amia ogdog. **12** Holsnii hun bol honichin bish, honin sureg ch tuuniih bish uchir chono irehiig haraad tereer honin surgiig orhin zuttdag. Chono honidyg tsolmoj, taraadag. **13** Ter holsnii hun bogood honin suregt sanaa tavidaggui tul zugtdag. **14** Bi bol sain honichin mon. Bi Ooriinhiigoo medeh bogood Ooriinhon mini Namaig medne. **15** Bi Etsegee medehiin adil Etseg mini Namaig meddeg yum. Bi honidyn toloo Ooriin amiig ogno. **16** Ene hashaan dahi honin surgees oor honin sureg Nadad bii. Bi tedniig bas avchrah yostoi. Ted Minii duug sonsono. Tegeed ted neg honichintoi neg honin sureg bolno. **17** Tiimees Etseg Namaig hairladag. Uchir ni Bi Ooriin amiig butsaaj avahyn tuld amia ogno. **18** Hen ch Minii amiig Nadaas avahgui. Harin Bi Ooriin sanaagaar tuuniig ogno. Amia ogoh erh medel Nadad bii. Butsaaj avah erh medel ch Nadad bii. Ene tushaalyg Bi Etsegeesee huleen avsan yum gev. **19** Ene ugnees bolj iudyeichuudiin dund dahin hagaral garchee. **20** Tednii olonh ni — Tuund chotgor shugelj. Ter soliotoi yum. Ta nar yuund Tuuniig sonsono ve? gelee. **21** Zarim ni — Edgeer ugs ni chotgor shuglesen huniih bish. Chotgor sohryn nudiig neej chadah uu? hemeen yarij bailaa. **22** Iyerusalimd sumiig Shinetgen ariusgasny bayar bolj bailaa. Tegehed ovol baiv. **23** Yesus sum dotor Solomony tanhimd yavj baijee. **24** Tegtel iudyeichuud Tuuniig toirch, Tuund — Ta hedii boltol bidniig ergelzuuleh yum be? Herev Ta Hrist mon yum bol, bidend shuudhan heleech gesend **25** Yesus tedend — Bi ta nart helsen. Ta nar itgedeggui. Etsegiinhee nereer uildsen Minii uils Namaig gerchiddeg. **26** Harin ta nar Minii honin sureg bish uchir itgedeggui. **27** Minii honin sureg duug mini sonsdog. Bi tedniig meddeg bogood ted Namaig dagadag yum. **28** Bi tedend monh amiig ogno. Ted hezee ch mohohgui bogood tedniig hen ch Minii garaas bulaahgui. **29** Tedniig Nadad ogson Minii Etseg buhnees aguu bogood tedniig hen ch Etsegiin garaas bulaaj chadahgui. **30** Bi bolon Etseg neg yum gej aildlaa. **31** Iudyeichuud Tuun uruu chuluudahaar dahin chuluu shuurtsgeev. **32** Yesus tedend — Etsegeesee olon sain uilsiig Bi ta nart uzuulsen. Tedgeeriin alinaas ni bolj ta nar Nad uruu chuluu shidne ve? gehed **33** iudyeichuud Tuund — Sain uilsiin chini toloo bish, harin Burhanyg doromjilsny chini toloo bid Tan uruu chuluu shidne. Uchir ni Ta

hun baij, Ooriigoo Burhan bolgoj baina gev. **34** Yesus tedend — Tanai Huulid "Ta nar bol burhad yum gej Bi aildsan" gej bichigdsen baidag bish uu? **35** Herev Ter Burhany ug avsan humuusiig burhad hemeen nerlesen bol (Sudar ni zorchigdohgui), **36** Etsegiin ariusgasan, yertontsod ilgeesen Negeniig "Bi Burhany Huu baina" gesnees bolj ta nar "Ta Burhanyg doromjlogch" gej helj baina uu? **37** Herev Bi Ooriin Etsegiin ajluudyg hiihgui baival, Nadad buu itge. **38** Harin herev Bi tedgeeriig hiivel, ta nar Nadad itgehgui bailaa ch tedgeer ajluudad itge. Tegvel Minii doktor Etseg baigaag, Etsegiin doktor Bi baigaag ta nar medej, oilgono gej aildav. **39** Tiimees ted dahij Tuuniig barihaar zavdsan bolovch, Yesus tednii gart orsongui. **40** Iohany anh baptism hurteej baisan gazar boloh Iordany tertee uruu Yesus dahin yavj, tendee bailaa. **41** Olon hun Tuun uruu irj — Iohan neg ch temdeg uildeegui bolovch, ene hunii tuhai Iohany helsen buhen unen ajee getsgeelee. **42** Tend olon hun Yesust itgejee.

Iohan 11

11:1 Byetany Lazar gegch er ovchtei bailaa. Byetan bol Marta, tuunii duu Maria hoyoryn tosgon boloi. **2** Maria bol Ezeniig tosoor toslood, Tuunii holiig useeree archsan ter emegtei baiv. Tuunii ah Lazar ni ovchtei baiv. **3** Tiimees egch duus Yesust hun ilgeej — Ezen mini, haraach, Tany hairladag hun ovdov hemeen heluulev. **4** Uuniig sonsood Yesus — Ene ovchin uhel uruu bish, harin ugeer Burhany Huu aldarshuulagdahyn tuld, Burhany aldryn toloo yum gelee. **5** Marta, tuunii ohin duu bolon ah Lazaryg ni Yesus hairladag bailaa. **6** Lazaryn ovdsoniig sonsood, Yesus baisan gazraa hoyor honov. **7** Daraa ni Ter shavi nartaa — Bugdeeree dahij Iudyei uruu yavtsgaaya gehed **8** shavi nar ni — Rabbi, sayahan iudyeichuud Tan uruu chuluu chuluudahaar zavdaj baisan. Ta tiishee dahiad yavah gej uu? gev. **9** Yesus — Odort arvan hoyor tsag baidag biz dee? Herev hun odor yavbal, ter yertontsiin gerliig uzdeg tul budrehgui. **10** Harin shono yavbal, hunii doktor gerel baihgui tul ter buderne gej helev. **11** Ingej aildsanyhaa daraa Ter tedend — Bidnii and Lazar untjee. Gevch Bi tuuniig noirnoos ni sereeheer yavna gehed, **12** shavi nar ni Tuund — Ezen,

herev untsan bol ter edgene gev. **13** Yesus Lazaryn uhliin tuhai aildsan ajee. Harin ted Tuuniig zugeer l untah tuhai yarij baina gej bodjee. **14** Tegtel Yesus tedend shuudhan — Lazar uhsen. **15** Ta naryg itguulehiin tuld, tend baigaaguidee Bi ta naryn toloo bayartai baina. Harin odoo tuun uruu yavtsgaaya gej aildlaa. **16** Getel Iher gegddeg Tomas busad shavi nart — Tsomooroo bas yavtsgaaya. Tegeed Tuuntei hamt uhiye gej helev. **17** Yesus ireed, Lazar bulshind dorvon honog baisnyg medev. **18** Byetan Iyerusalimaas holgui arvan tavan stadia orchmyn tertee baidag aj. **19** Ahaasaa hagatssan Marta, Maria naryg taitgaruulahaar olon iudyeichuud tedniid irjee. **20** Tegtel Marta Yesusiin irj baigaag duulaad, utahaar garav. Harin Maria gertee suusaar uldee. **21** Marta Yesust — Ezen, Ta end baisan bol minii ah uhehgui baih baisan. **22** Tiim bolovch odoo Ta Burhanaas yuu ch guisan, Burhan Tand ogno gedgiig bi medej baina gev. **23** Yesus tuund — Chinii ah amilna gehed **24** Marta Tuund — Etssiin odriin amilaltad ter amilna gedgiig bi medne gev. **25** Yesus Martad — Bi bol amilalt ba ami mon. Nadad itgedeg hun uhevch amidarna. **26** Amid bogood Nadad itgegch buhen hezee ch uhehgui. Chi uund itgej baina uu? gej asuuv. **27** Marta — Tiim ee, Ezen. Ta bol Burhany Huu boloh Hrist, yertontsod ireh Negen mon gedegt bi itgesen gelee. **28** Uuniig heleed ter yavj, duu Mariagaa duudaad, semhen — Bagsh enuuhend baina. Chamaig duudaj baina gehed **29** Maria uuniig sonsood, uhashiin bosoj, Tuun uruu ochiv. **30** Yesus tosgond haraahan hurch ochoogui agaad harin Martatai uulzsan ter gazraa l baij bailaa. **31** Tegtel gert ni Mariatai baij, taitgaruulj baisan iudyeichuud tuuniig uhashiin bosoj garch yavahyg haraad araas ni dagav. Ted tuuniig bulshin deer ochin uilahaar yavlaa hemeen bodjee. **32** Maria Yesusiin baisan gazar irj, Tuuniig haraad Yesusiin hold unaj, — Ezen, herev Ta end baisan bol minii ah uhehgui baih baisan gelee. **33** Yesus tuunii uilahyg bolon tuuntei hamt irsen iudyeichuudiin uilahyg haraad suns ni gunee shanalj, setgel ni hodolj, — **34** Ta nar tuuniig haana tavisan be? gej asuuhad ted Tuund — Ezen, ireed, uz gelee. **35** Yesus uilav. **36** Tegtel iudyeichuud — Ter tuund yamar hairtai baisnyg haraach getsgeej bailaa. **37** Harin tednii zarim ni — Sohor hunii nudiig neesen ene

hun tuuniig mon uhuulehgui bajj chadaagui yum baih daa gev. **38** Yesus dahiad l dotroo gunee shanalj, bulsh uruu hurch irev. Ene ni agui baisan bogood amyg ni hadaar taglasan bailaa. **39** Yesus — Hadyg zailuul gehed taliigaachiin duu Marta Tuund — Ezen, ter uheed dorov honoj baigaa tul odoo omhii uner orson baigaa gej helev. **40** Yesus Martad — "Herev chi itgevel Burhany aldryg harna" gej Bi chamd heleegui bil uu? gelee. **41** Tegeed ted hadyg zailuulav. Yesus deeshee haran — Aav aa, Ta Namaig sonsond Tand Bi talarhaj baina. **42** Ta Namaig urgelj sonsdogiig Bi medsen. Tany Namaig ilgeesen gedegt itguulehiin tuld toiron zogsoh ene humuusiin toloo Bi uuniig hellee gev. **43** Ter iin aildaad, changa duugaar — Lazar, garaad ir gej hashhirav. **44** Uhsen hun gar, hol ni orshuulgyn booltoor boolttoi, nuur ni alchuuraar oroolttoi chigeeree garch irev. Yesus tedend — Tailj, tuuniig yavuul gev. **45** Mariagiind irsen iudyeichuudees olon hun Yesusiin hiisen zuiliig haraad, Tuund itgejee. **46** Harin tednii zarim ni farisaichuud uruu ochij, Yesusiin hiisen zuiliig tedend heltsgeev. **47** Tegtel ahlah tahilch nar bolon farisaichuud zovloldoj — Bid yuu hiih ve? Ene hun olon temdgiig uildej baina. **48** Herev bid Tuuniig ingeed orhivol, buh humuus Tuund itgene. Tegvel romchuud irj, manai ornyg bolon undestniig maani ustgana daa getsgeev. **49** Harin tednii neg boloh ter jil terguun tahilch bolson Kaiaf tedend — Ta nar yuu ch medehgui, **50** mon buh undestneeree mohohguin tuld ard tumnii toloo neg hun uheh ni deer gedgiig ch bodohgui baina gej helev. **51** Ter ene ugsiig ooriin sanaagaar heleegui. Harin ter jiliin terguun tahilch baisan uchir tereer Yesusiin undestniiheer toloo uheh tuhai bolon **52** Tuunii zovhon undestniiheer toloo bus, harin Burhany tarsan huuhduudiig boognuulj negtgehiin toloo uheh tuhai esh uzuuljee. **53** Ene odroos ted Yesusiig alahaar tolovlov. **54** Tiimees Yesus iudyeichuudiin dund dahij ileer yavsangui. Harin tendees tsoliin oiroltsooh nutag uruu yavj, Yefraim gedeg hotod ochjee. Tend shavi narynhaa hamt uldev. **55** Iudyeichuudiin Deeguur Ongoroh bayar oirtson bailaa. Olon hun oorsdiigoo ariusgahaar Deeguur Ongoroh bayaraas omno nutgaasaa Iyerusalim uruu irjee. **56** Ted Yesusiig haij, sum doktor baihdaa oor hoorondoo — Ta nar yuu gej bodoj baina? Ter bayar deer ireh bolov uu? hemeen yarij bailaa. **57** Ahlah tahilch

nar bolon farisaichuud herev Tuunii haana baigaag medsen hun baival Yesusiig bariulahaar ene tuhai medegdeh yostoi gesen zarlig buulgasan baiv.

Iohan 12

12:1 Tegeed Deeguur Ongoroh bayaraas zurgaan odriin omno Yesus Byetand irjee. Tend Yesusiin uhlees amiluulsan Lazar bailaa. **2** Ted tend Yesust zoog beldej, Marta uilchilj baiv. Harin Yesustei hamt tuhlan suuj baisan humuusiin neg ni Lazar baiv. **3** Tegtel Maria mash unetei tsever nardyn neg litra unert tos avaad, Yesusiin holiig tosloj, useeree holiig ni archiv. Ger ni tosny anhilam unereer duurlee. **4** Harin Yesusiin shavi naryn neg buyuuTuuniig barij ogohiig bodoj baisan Iskariotyn Iudas — **5** Yaagaad ene tosyg gurvan zuun dyenaraar zarj, yaduust ogsongui ve? gev. **6** Tereer yaduusyn talaar sanaa tavisandaa bus, harin hulgaich baisan bolohoor tegj heljee. Ter mongonii huudiig barij, doktor ni hiisniig ni avchihdag baijee. **7** Tegtel Yesus — Tuuniig orhi. Minii orshuulgyn odort zoriulj Maria uuniig hadgalag. **8** Uchir ni ta nar urgelj yaduustai tsug baina. Harin ta nar Nadtai urgelj tsug baihgui gej aildav. **9** Ui olon iudyeichuud Yesusiig tend baigaag medeed zovhon Yesusiin toloo bish, harin Tuunii uhlees amiluulsan Lazaryg bas uzeheer irjee. **10** Harin ahlak tahilch nar mon Lazaryg alahaar zovloldov. **11** Uchir ni Lazaraas bolj iudyeichuudees olon hun yavj, Yesust itgej bailaa. **12** Margaash ni bayart irsen ui olon hun Yesusiig Iyerusalim uruu irj yavaag sonsood, **13** dalduu modny mochriig barij, Tuuniig ugtahaar garch, — Hosanna! Ezenii nereer Iregch, Izrailiin Haan yerooltei yee! gej hashhirdaj bailaa. **14** Yesus zaluu iljig olj unasan baiv. Ene ni **15** «Siony ohin oo, buu ai! Haragtun, Haan chini iljignii dudran unaad irj baina» gej bichigdsenchlen bolov. **16** Shavi nar ni edgeer zuilsiig anhandaa oilgoogui ajee. Harin Yesusiig aldarshih uyed edgeer ni Tuunii tuhai bichsen baisnyg, mon humuus Tuund edgeeriig uildsen gedgiig ni sanajee. **17** Yesus Lazaryg bulshnaas duudaj, uhgsdees amiluulahad ni Tuuntei hamt baisan olon tumen Yesusiig gerchilj bailaa. **18** Tiimees olon tumen Yesusiin edgeer temdgiig uildseniig

sonsson tul Tuuniig ugtav. **19** Tegtel farisaichuud oor hoorondoo — Haraach, ta naryn uils yamar ch ashig alga. Hartsgaa, Tuunii araas bugd dagalaa getsgeev. **20** Bayaraar Burhand morgohoor irsen humuusiin dund heden Gryek hun bailaa. **21** Ted Galilyn Byetsaidyn Filip uruu ochij, tuunees — Ezenten, bid Yesusiig harmaar baina gej guisand **22** Filip yavj Andryeid helev. Andryei, Filip nar yavj Yesust duulgav. **23** Yesus tedend — Hunii Huugiin aldarshih tsag ni irlee. **24** Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Herev ulaan buudain ur gazar unaad uhehgui bol ter gantsaaraa uldene. Harin hervee ter uhvel olon ur bii bolgono. **25** Ooriin amiig hairlagch hun tuuniigee aldana. Ene yertontsod ooriin amiig uzen yaddag hun tuuniigee monh amind hurtel hamgaalah bolno. **26** Herev Nadad uilchleh hun baival, Namaig daga. Haana Bi baina, tend bas Minii zarts baih bolno. Herev hun Nadad uilchilbel, ter huniig Etseg mini hundelne. **27** Odoo setgel mini shanalj baina. Bi yuu gej heleh yum be? "Aav aa, ene tsagaas Namaig avraach" geh uu? Gevch Bi ene zorilgyn toloo ene tsagt l irsen. **28** Aav aa, neree aldarshuulaach gev. Tegtel tengerees — Bi neree aldarshuulsan. Dahin aldarshuulna gesen duu garlaa. **29** Tend zogsoj baisan humuus uuniig sonsood — Tenger duutarlaa gehed zarim ni — Tenger elch Tuuntei yarilaa getsgeev. **30** Yesus — Ene duu Minii toloo bish, harin ta naryn toloo garsan. **31** Odoo ene yertonts shuutdeh gej baina. Odoo ene yertontsiin zahiragch zailuulagdah bolno. **32** Herev Bi gazraas orgogdvol, buh huniig Oortoo tatna hemeen aildlaa. **33** Ter Ooroo yamar uhleer uhehee ontsolj uuniig heljee. **34** Hursan olon Tuund — Hrist monhod baina gej bid huulias sonsson atal Ta "Hunii Huu orgogdoh yostoi" gej yaaj yarij chadna ve? Ene Hunii Huu ni hen be? gev. **35** Yesus tedend — Horomhon hutatsaand gerel ni ta naryn dund baina. Ta naryg haranhui nomron avahguin tuld gereltei baih zuuraa yavagtun. Haranhuid yavagch hun haashaa yavaagaa medehgui. **36** Gereltei baih zuuraa ta nar gereld itgegtun. Tegvel ta nar gerliin hovguud bolno gelee. Yesus iin aildsany daraa tednees salan yavj nuugdav. **37** Hediigeer Yesus tednii omno odii olon temdgiig uildsen bolovch ted Tuund itgehgui bailaa. **38** Ene ni esh uzuulegch Isaiagiin «Ezen, bidnii medeend hen itgesen be? Ezenii mutar hend ilchlegdsen be?» gev helsen ug biyelegdehiin tuld ajee.

39 Tiimees ch ted itgej chadaagui yum. Uchir ni Isaia bas **40** «Ter tednii nudiig soholj, zurhiig ni hatuu bolgoston. Ingesneer ted nudeeree harj, zurheeree uhaarch, ergej butсахgui bogood Bi tedniig edgeehgui yum» gesen. **41** Isaia Tuunii tsog javhlang harj, Tuunii tuhαι yarisan uchraas edgeeriig helsen ajee. **42** Hedii tiim bolovch zahiragchdaas olon hun Yesust itgesen bilee. Gevch ted farisaichuudaas bolj Tuuniig ileer huleen zovshoorsongui. Ted sinagogaas hoogdoh vii gesendee tegjee. **43** Uchir ni ted hunii addryg Burhany aldraas iluu taalsan yum. **44** Yesus hashhιran — Nadad itgegch hun Nadad itgej baigaa bish, harin Namaig Ilgeegchid itgej baigaa yum. **45** Namaig haragch hun Namaig ilgeesen Negeniig harj baina. **46** Nadad itgedeg hun buriig haranhuid bailgahguin tuld Bi yertontsod gerel bolon irsen. **47** Herev Minii ugiig sonsood ul sahidag hun baival, Bi tuuniig shuuhgui. Uchir ni Bi yertontsiig shuuhiin tuld bus, harin yertontsiig avrahyn tuld irsen yum. **48** Namaig golj, Minii ugiig huleej avdaggui huniig shuuh shuugch bii. Minii helsen ug etssiin odort tuuniig shuune. **49** Yaagaad gevel Bi Ooriin sanaagaar yariagui, harin yuu helj, yuu yarih tushaalyg Namaig ilgeesen Etseg Ooroo Nadad ogson yum. **50** Tuunii tushaal bol monh amimon gedgiig Bi medne. Tiimees Minii helj baigaa zuils ni Etsegiin Nadad helj baigaag Bi helj baigaa yum gej aildlaa.

Iohan 13

13:1 Deeguur Ongoroh Bayaraas omno Yesus ene yertontsoos salj Etseg uruugaa ochih tsag ni bolsnyg medeed, delhiid baigaa Ooriin humuusiig hairlan, tedniig etsest ni hurtel hairlav. **2** Oroin zoogiin uyeer Yesusiig bariulah sanaag Simony huu Iskariotyn Iudasyn zurhend diavol hediinee hiisen bailaa. **3** Etseg ni buh yumaa Ooriinh ni mutart ogsniig bolon Burhanaas ireed Burhan uruu butsan yavj baigaagaa Yesus medeed, **4** zoogiin shireenees bosoj, gaduur huvtssaa tailaad, alchuur avch buslev. **5** Tegeed savand us hijj, shavi narynhaa holiig ugaagaad, buselsen alchuuraaraa archij ehlev. **6** Yesus Simon Pyetr uruu irehed Pyetr Tuund — Ezen, Ta minii holiig ugaah gej uu? gev. **7** Yesus tuund hariulan — Chi Minii yuu hijj baigaag odoo medehgui. Harin chi hojim oilgono gelee. **8**

Pyetr Tuund — Ta minii holiig hezee ch ugaahgui shuu gesend Yesus — Herev Bi chamaig utaahgui bol chi Nadad hamaagui bolno gelee. **9** Tegtel Simon Pyetr Tuund — Ezen, zovhon holiig mini ch bish, bas gar, tolgoig mini ugaagaach gej helev. **10** Yesus — Biyee ugaasan hun holoo l ugaah heregtei. Tegvel guitsed tseverhen baina. Ta nar tsever baina. Gehdee ta nar bugdeeree bish shuu gelee. **11** Uchir ni Yesus Ooriig nibarij ogoh negniig medej baisan tul "Ta nar bugdeeree tsever bish shuu" gej aildjee. **12** Tegeed Ter tednii holiig ugaasny daraa gaduur huvtssaa avch, dahin tuhlan suugaad tedend — Ta nart Bi yuu hiij ogsniig medej baina uu? **13** Ta nar Namaig Bagsh, Ezen gej duuddag. Ta nar zov yarij baina. Uchir ni Bi uneheer mon. **14** Tegvel Bi Ezen, Bagsh baitlaa ta naryn holiig ugaasan bol ta nar mon neg negnihee holiig ugaah yostoi. **15** Uchir ni Minii ta nart yuu hiisniig ta nar bas hiih heregtei gej Bi iim jishee uzuulsen yum. **16** Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Bool ni ezneesee aguu bish, mon ilgeegdegch ni ilgeegcheesee aguu bish yum. **17** Herev ta nar edgeeriig medej, uildvel yerooltei. **18** Bi ta naryn bugdiin chini tuhain yariagui. Songoson negnee Bi medne. Harin ene ni "Minii talhyg idegch ni Minii esreg osgiigoo orgov" gej bichigdsen Sudryg biyeluulehiin tudd yum. **19** Uuniig biyelehees omno Bi odoonoos ta nart yarij baina. Ene ni biyeleh uyed "Bi baidag" gedegt ta naryg itguulehiin tuld bilee. **20** Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Minii ilgeedeg heniig bolovch huleen avch bui hun Namaig huleen avdag. Namaig huleen avdag hun Namaig Ilgeegchiig huleen avdag gej aildlaa. **21** Yesus edgeeriig heleed, suns ni shanalj ehlen, gerchilj — Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Ta naryn neg Namaig barij ogno gelee. **22** Tuunii heni tuhai yarij buig medeh gej gaihshran, shavi nar ni biye biye uruugaa harj ehlev. **23** Tuunii shavi naryn neg boloh Yesusiin hairlasan hun Yesusiin tseejiig nalaad suuj bailaa. **24** Tegtel Simon Pyetr tuun uruu dohij, — Tuunii heni tuhai helj baigaag bidend heleech gev. **25** Ter Yesusiin tseejiig nalsan heveer — Ezen, ter hen yum be? gesend **26** Yesus — Ene talhyg Bi dureed hend ogno, ter hun ni mon gej aildaad, talhny helterhiig durj avaad Iskariotyn Simony huu Iudast ogchee. **27** Daraa ni tuund Satan shuglev. Tegtel Yesus Iudast — Chi hiih gej baigaa yumaa turgen hii gelee. **28** Harin tuhlan suugchdyn hen ni ch Yesusiin

yuuny ulmaas tegj helsniig medsengui. **29** Zarim ni Iudast mongonii huudii baisan tul Yesus tuund "Bayart zoriulan bidend heregtei yumyg hudaldan av" esvel, "Yaduust yamar negen yum og" gesen baih gej bodjee. **30** Tegeed Iudas talhny helterhiig avaad ter darui garch yavlaa. Tegehed shono baiv. **31** Iudasyg garsny daraa Yesus — Odoo Hunii Huu aldarshlaa. Burhan Tuugeer aldarshlaa. **32** Herev Burhan Tuugeer aldarshsan bol Burhan Ooriinhoo dotor Tuuniig bas addarshuulna. Darui Tuuniig aldarshuulna. **33** Byatshan huuhduud ee, Bi ta nartai hamt horomhon zuur baina. Ta nar Namaig haih bolno. Bi iudyeichuuded "Bi haashaa yavna, tiishee ta nar irj chadahgui" gej helsniiheeadil odoo mon ta nart helj baina. **34** Bi ta nart biye biyee hairlagtun, Bi ta naryg yaaj hairlasny adil ta nar mon biye biyee hairlagtun gesen shine tushaal ogch baina. **35** Herev ta nar biye biyee hairlah yum bol uugeer chini buh hun ta naryg Minii shavi nar mon gedgiig medeh bolno gej hellee. **36** Simon Pyetr Tuund — Ezen, Ta haashaa yavah yum be? gehed Yesus — Minii yavah gazar uruu chi odoo Namaig dagaj chadahgui. Harin chi hojim dagana gelee. **37** Pyetr Tuund — Ezen, bi Tanyg yaagaad odoo dagaj chadahgui gej? Bi Tany toloo amia zoriulya gej helehed **38** Yesus — Minii toloo chi amia zoriulna gej uu? Uneneer, uneneer Bi chamd heliye. Tahia dongodohoos omno chi Namaig gurban udaa uguisgeh bolno.

Iohan 14

14:1 Ta nar zurhee buu zovoo. Burhand itge, mon Nadad itge. **2** Minii Etsegiin gert oron bair olon bii. Herev tiim bish baisan bol Bi ta nart heleh baisan. Bi ta nart oron bair beldeheer yavna. **3** Herev Bi yavj ta nart oron bair beldvel, dahin irj, ta naryg Oortoo avna. Bi haana baina, ta nar mon tend baih bolno. **4** Minii yavah gazart ochih zamyg ta nar medne gej aildav. **5** Tomas Tuund — Ezen, bid Tany haashaa yavahyg medehgui. Bid ter zamyg yaaj medeh ve? gesend **6** Yesus — Bi bol zam, unen, ami mon. Hen ch Nadaar damjilguigeer Etsegt hurehgui. **7** Herev ta nar Namaig medsen bol Minii Etsegiig ch mon medeh baisan. Odoonoos ehlen ta nar Tuuniig medej, Tuuniig harlaa gelee. **8** Filip Tuund — Ezen, bidend

Etsegee haruulaach. Ene l bidend hangalttai gev. **9** Yesus — Bi ta nartai iim udaan hamt baihad, chi Namaig tanisangui gej uu, Filip ee? Namaig harsan hun Etsegiig harsan. Getel "Bidend Etsegee haruulaach" gej chi yaaj helne ve? **10** Bi Etsegiin dotor, Etseg Minii dotor baigaa gedegt chi itgehgui baina uu? Minii ta nart helj baigaa ugsiig Bi Ooriin sanaagaar heleegui. Harin Minii dotor orshigch Etseg Ooriinhoo ajluudyg hiij baigaa yum. **11** Bi Etsegiin dotor, Etseg Minii dotor baigaa gedegt Nadad itgegtun. Es bogoods uilsiin uchir itgegtun. **12** Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Nadad itgedeg hun Minii hiideg ajluudyg bas hiih bogood edgeerees aguu ajluudyg ch hiih bolno. Yaagaad gevel Bi Etsegtee ochno. **13** Ta nar Minii nereer yuug ch guisan, Etseg Huugeeree aldarshuulagdahyn tuld Bi tuuniig hiine. **14** Herev ta nar Minii nereer yuug ch Nadaas guival, Bi tuuniig chini hiine. **15** Herev ta nar Namaig hairladag bol, Minii tushaaluudyg sahi. **16** Bi Etsegeesee guihad, Ter ta nart oor Tuslagchiig ogno. Ter ni ta nartai uurd hamt baina. **17** Ter bol uneniiSuns mon bogood Tuuniig harahgui, medehguigeesee bolj, yertonts Tuuniig huleej avch chadahgui. Harin ta nar Tuuniig medne. Yaagaad gevel Ter ta nartai hamt urgelij baih bogood ta naryn dotor baina. **18** Bi ta naryg onchruulj orhihgui. Bi ta nar uruu irne. **19** Heseg hugatsaany daraa yertonts Namaig dahij harahgui. Harin ta nar Namaig harna. Yaagaad gevel Bi amid baina. Ta nar ch amid baina. **20** Bi Ooriin Etseg dotor, ta nar Minii dotor, Bi ta naryn dotor baihyg ta nar ter odor medeh bolno. **21** Minii tushaaluudyg sahidag hun Namaig hairlagch mon. Namaig hairladag hun Minii Etsegt hairlagdana. Bi ter huniig hairlaj, Ooriigoo tuund ilchilne gej hellee. **22** Iudas (Iskariotyn bish) Tuund — Ezen, Ta bidend Ooriigoo ilchleh atlaa yaagaad yertontsod ilchlehgui yum be? gej asuuhad **23** Yesus — Herev hen neg ni Namaig hairlaval, ter hun Minii ugiig sahina. Minii Etseg tuuniig hairlana. Bid ter hun uruu ochij, tuuntei hamt Oorsdiin oron bairaa baiguulna. **24** Namaig hairladaggui hun Minii ugiig sahidaggui. Ta naryn sonsoj baigaa ug Miniih bish, harin Namaig ilgeesen Etsegiinh bilee. **25** Bi ta nartai hamt baihdaa ene bugdiig hellee. **26** Harin Tuslagch buyuu Minii nereer Etsegiin mini ilgeeh Ariun Suns ta nart buh zuilsiig zaah bogood Minii ta nart helsen bugdiig sanuulah bolno. **27** Amar amgalang Bi

ta nart uldeene. Bi Ooriin amar amgalangaa ta nart ogno. Yertontsiin ogdgoos oor yumyg Bi ta nart ogch baina. Ta nar zurhee buu zovoo. Buu ai. **28** "Bi yavaad, ta nar uruu irne" gej Minii helsniig ta nar sonsloo. Herev ta nar Namaig hairlasan bol Etsegtee ochij baigaad mini bayarlah baisan. Yaagaad gevel Etseg Nadaas iluu aguu yum. **29** Ene ni tohioldoh uyed ta naryg itguulehiin tuld uuniig tohioldohoos omno ta nart Bi odoo hellee. **30** Bi ta nartai olon yum dahij yarihgui. Uchir ni yertontsiin zahiragch irj baina. Tuunii yuu ni ch Minii dotor baihgui. **31** Harin Bi Etsegee hairlaj, Etsegiin Nadad tushaasan yosoor hiidgee yertontsod meduulne. Bosotsgoo. Endees yavtsgaaya.

Iohan 15

15:1 Bi bol usan uzmiin jinhene mod, Etseg mini usan uzem tarialagch bilee. **2** Minii dotor baigch jims urguuldaggui mochir buriig Ter avch hayana. Jims urguuldag mochir buriig ih jimstei bolgohyn tuld Ter tairch archildag. **3** Minii helsen ugnees bolj ta nar hediinee tsever boljee. **4** Minii dotor baigtun. Bi ch ta naryn dotor baina. Usan uzmiin modond holbogdohgui yum bol mochir ooroosoo jims urguulj chadahguin adil herev ta nar Minii dotor baihgui bol tiim baih bolno. **5** Bi bol usan uzmiin mod, ta nar bol mochruud. Hun Minii dotor baij, Bi mon tuunii dotor baival, ter hun ih jims urguulna. Uchir ni Nadaas salangid baival ta nar yuu ch hiiij chadahgui. **6** Herev hen neg ni Minii dotor baihgui bol mochir met hayagdaj, huvhairna. Humuus tedgeer mochruudiig tuuj, gald hayahad shatna. **7** Herev ta nar Minii dotor, Minii ugs ta naryn dotor baival ta nar yuu hussenee gui. Tegvel ta naryn toloo biyeleh bolno. **8** Ta naryn ih jims urguulsnaar Etseg mini aldarshuulagdana. Iinhuu ta nar Minii shavi nar baih bolno. **9** Etseg Namaig yaaj hairlasan shig Bi bas ta naryg hairlasan. Minii hair dotor baigtun. **10** Bi Etsegiinhee tushaalyg sahij, Tuunii hair dotor baidgiin adil, ta nar Minii tushaalyg sahival Minii hair dotor baih bolno. **11** Minii bayar bayasgalan ta nar dotor baij, ta naryn bayar bayasgalan ni duuren bolohyn tuld ene buhniig Bi ta nart helev. **12** Bi ta naryg yaaj hairlasan shig ta nar biye biyee hairlagtun. Ene bol Minii

tushaal. **13** Nohdiinhoo toloo amia zoriulahaas oor aguu hair baihgui. **14** Herev ta nar Minii tushaasnyg hiivel, ta nar Minii nohod mon. **15** Bi ta naryg booluud hemeen dahij duudahgui. Uchir ni eznihee yuu hii baigaag bool meddegui yum. Harin Bi ta naryg and nohod hemeen duudav. Uchir ni Bi Etsegeesee sonsson buhnee ta nart meduulsen bilee. **16** Ta nar Namaig songoogui, harin Bi ta naryg songoson. Ta naryg yavj, jims urguulj, ta naryn ur jims uurd baigaasai gesendee Bi ta naryg tomilson. Ingesneer Minii nereer ta nar Etsegees yuug ch guisanTer ta nart ogoh yum. **17** Bi ta nart uuniig tushaaya. Ta nar biye biyee hairlagtun. **18** Herev yertonts ta naryg uzen yadval, ta naraas omno Namaig uzen yadsanyg ni medegtun. **19** Herev ta nar yertontsiinh baisan bol, yertonts ooriinhniigoo hairlahsan. Harin ta nar yertontsiinh bish, gagtshuu Bi ta naryg yertontsoos songoson yum. Tiimees yertonts ta naryg uzen yaddag. **20** "Bool ezneesee iluu aguu bish" gej Bi ta nart helsniig sanagtun. Herev ted Namaig havchsan bol, ta naryg bas havchih bolno. Herev ted Minii ugiig sahisn bol, ta narynhyg bas sahih bolno. **21** Harin ted Minii nerees bolj ta nart ene bugdiig hiih bolno. Uchir ni ted Namaig ilgeesen Negeniig medehgui yum. **22** Herev Bi irj, tedend heleeguisen bol, ted gem buruugui baih baisan. Harin odoo ted oorsdiin nugeld shaltag baihgui bolloo. **23** Namaig uzen yaddag hun Minii Etsegiig ch mon uzen yaddag. **24** Herev Bi oor henii ch hiigeegui ajluudyg tednii dund hiigeeguisen bol, ted gem buruugui baih baisan. Harin odoo ted Namaig bolon Etsegiig mini uzeed, hoyoulang mini uzen yadaj baina. **25** Harin "Ted shaltgaanguigeer Namaig uzen yadsan" gej tednii Huulid bichigdsen ug biyelegdehiin tuld ted uuniig uildsen. **26** Bi Etsegeesee ta nar uruu Tuslagchiig ilgeene. Ter bol Etsegees garah unenii Suns mon. Ter irehdee Minii tuhai gerchilne. **27** Ta nar ehneesee Nadtai hamt baisan tul bas gerchilne.

Iohan 16

16:1 Ta naryg budrehees hamgaalahyn tuld edgeer zuilsiig Bi ta nart hellee. **2** Ted ta naryg sinagogaas hoono. Harin ta naryg alah hun bur ooriigoo Burhand uilchilj baina gej bodoh tsag irj baina. **3** Ted Etsegiig

bolon Namaig medeegui uchraas tiim yum hiih bolno. **4** Tednii tsag ireh uyed ta nart tednii tuhai yarisnyg sanuulahyn tuld Bi edgeeriig helsen yum. Bi ta nartai hamt baisan uchir uuniig ta nart ehleed heleegui. **5** Harin odoo Bi Namaig Ilgeegch uruu yavj baina. Getel ta naryn neg ni ch Nadaas "Ta haashaa yavj baina?" gej asuuhgui baina. **6** Harin Bi edgeeriig ta nart helsen uchraas ta naryn zurh setgel ui gashuugaar duurev. **7** Harin Bi ta nart uneniig helj baina. Minii yavah ni ta nart heregtei. Herev Bi yavahgui bol Tuslagch ta nar uruu irehgui. Harin Bi yavbal Ooroo Tuuniig ta nar uruu ilgeene. **8** Ter irehdee nugel, zovt baidal hiigeed shuultiin talaar yertontsiig zemlene. **9** Nugliin huvid, uchir ni ted Nadad itgedeggui. **10** Zovt baidlyn huvid, uchir ni Bi Etsegtee ochno. Ta nar Namaig dahij harahgui. nShuultiin huvid, uchir ni ene yertontsiin zahiragch shuugdsen yum. **12** Ta nart heleh zuil Nadad olon bii ch ta nar odoo tedgeeriig daahgui. **13** Harin unenii Suns boloh Ter irehdee ta naryg buh unen uruu udirhana. Uchir ni Ter Ooriin sanaagaar bish harin aliv sonsson yumaa yarina. Ireh zuiliig Ter ta nart meduulne. **14** Ter Namaig aldarshuulna. Yaagaad gevel Ter Miniihiig avch, tuuniigee ta nart meduulne. **15** Etsegt baigaa buh yums Miniih. Tiimees "Ter Miniihiig avch, tuuniigee ta nart meduulne" gej Bi helsen bilee. **16** Tun udahgui ta nar Namaig tsaashid harahgui. Mon dahin tun udahgui ta nar Namaig harna gej aildlaa. **17** Tegtel shavi naryn zarim ni biye biyesdee — "Tun udahgui ta nar Namaig harahgui. Mon dahin tun udahgui ta nar Namaig harna", "Uchir ni Bi Etsegtee ochno" gej Ter bidend yuu helne ve? hemeen yariv. **18** Tegeed ted — "Tun udahgui" gesen ni yuu yum bol? Tuunii yuu yariad baigaag bid medehgui yum gelee. **19** Ted yum asuuhyg huseed baigaag Yesus medeed — "Tun udahgui ta nar Namaig harahgui. Mon dahin tun udahgui ta nar Namaig harna" gesnii talaar ta nar hamtdaa tungaan bodno uu? **20** Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Ta nar uilna, gashuudna. Harin yertonts bayarlah bolno. Ta nar ui gashuu bolno. Gevch ui gashuu chini bayar bayasgalangaar soligdoh bolno. **21** Emegtei hun torohdoo zovdog. Yaagaad gevel tsag ni irsen yum. Harin huuhdee toruulehdee, yertontsod negen hun mendelsend bayarlan dahij zovlongoo sanadaggui. **22** Tiimees odoo ta nar ui gashuu bolovch Bi ta nartai dahin uulzana. Ta naryn zurh

bayarlana. Ta naryn bayar bayasgalanghen ch ta naraas bulaahgui. **23** Ter odor ta nar Nadaas yuuny ch tuhai asuuhgui. Uneneer, uneneer Bi ta nart heliye. Herev ta nar Minii nereer Etsegees mini yuu ch guival Ter tuuniig chini ogno. **24** Odoo boltol ta nar Minii nereer yuu ch guigaagui. Guigtun. Ta naryn bayar bayasgalan duuren bolgogdohyn tuld ta nar huleen avna. **25** Ene buhniig Bi ta nart zuirleleer yarisan. Gevch dahin zuirleleer yarihaa bolih tsag irj baina. Harin Etsegiinhee tuhai ta nart shuud helne. **26** Ter odor ta nar Minii nereer guih bolno. Bi ta naryn omnoos Etsegeesee guina gej baigaa yum bish. **27** Uchir ni Etseg Ooroo ta naryg hairladag. Yaagaad gevel ta nar Namaig hairlasan bogood Burhanaas irsen gedegt itgesen bilee. **28** Bi Etsegeesee yertontsod irsen. Bi dahin yertontsiig orhij, Etseg uruugaa yavna hemeen aildlaa. **29** Tuunii shavi nar — Odoo Ta zuirlel ashiglalgui shuud yarij baina. **30** Ta buh yumyg medej, hen ch Tanyg shalgaah shaardlagagui yum gedgiig bid odoo medlee. Ugeer chini bid Tanyg Burhanaas irsen gedegt itgej baina gev. **31** Yesus tedend — Ta nar odoo itgej baina uu? **32** Uzegtun, ta nar tartsgaaj, hun bur oor oorsdiin gert harij Namaig gantsaarang mini orhij tsag irj baina. Ene tsag ali hediinee irjee. Gesen hedii ch Bi gantsaaraa bish. Uchir ni Etseg Nadtai hamt baidag. **33** Minii doktor ta naryg amar amgalan baig gej Bitanart edgeer zuilsiig hellee. Yertontsod ta nar zovlontoi baina. Gevch zorigtoi baigtun. Bi yertontsiig yalsan gev aildlaa.

Iohan 17

17:1 Ingej heleed, Yesus tenger ood melmii orgon — Aav aa, tsag ni irlee. Tanyg Huu chini aldarshuulahyn tuld Huugee aldarshuulaach. **2** Tany Nadad ogson buh hund Huu chini monh amiig ogohiin tuld buh mahan biyeiig zahirah erhiig Ta Nadad ogson bilee. **3** Tsoryn gants unen Burhan Tanyg bolon Tany ilgeesen Yesus Hristiig medeh ni monhiin ami mon. **4** Hii gej Nadad ogson ajlyg tani guitsetgen Bi Tanyg gazar deer aldarshuulav. **5** Odoo, Aav aa, yertontsiig buteehees omno Tantai hamt Nadad baisan sur javhlangaar Ta Namaig Ooriinhoo hamt aldarshuulaach. **6** Yertontsoos Tany Nadad ogson humuust Bi Tany neriig ilerhiilsen. Ted

Tanyh baisan bogood Ta tedniig Nadad ogson. Ted Tany ugiig sahisn yum. **7** Tany Nadad ogson aliv buhen ni Tanaas irsen gedgiig odoo ted medev. **8** Uchir ni Tany Nadad ogson utsiig Bi tedend ogson. Tedgeeriig ted huleen avch, Namaig Tanaas garch irsniig uneheer oilgood, Tany Namaig ilgeesen gedegt itgesen yum. **9** Tednii toloo Bi guij baina. Bi yertontsiin toloo bus, harin Tany Nadad ogson humuusiin toloo guij baina. Uchir ni ted Tanyh bilee. **10** Minii buh yum Tanyh, Tanyh bas Miniih. Tednii dotor Bi aldarshuulagdlaa. ntsaashid Bi yertontsod baihgui, harin tedyertontsod baina. Bi Tan uruu ochno. Ariun Aav aa, Bidnii adil tedniig neg bailgahyn tuld Nadad ogson Ooriinhoo nereer Ta tedniig hamgaalaach. **12** Bi tedentei hamt baihdaa tedniig Nadad ogson Tany nereer hamgaalj baisan. Bi tedniig hargalzsans bogood mohliin huugees oor tednii neg ni ch mohsongui. Ene ni Sudar biyelegdehiin tuld bolson aj. **13** Harin odoo Bi Tan uruu ochno. Tednii dotor Minii bayar bayasgalan duuren baihyn tudd ene buhniig Bi yertontsod baihdaa yarij baina. **14** Bi Tany ugiig tedend ogson. Bi yertontsiinh bish adil ted bas yertontsiinh bish tul yertonts tedniig uzen yadsan yum. **15** Bi Tanaas tedniig yertontsoos avaach gej guihgui, harin tedniig muugaas hamgaalaach gej guij baina. **16** Bi yertontsiinh bish adil ted bas yertontsiinh bish. **17** Unen dotor tedniig ariusgaach. Tany ug bol unen mon. **18** Ta Namaig yertonts uruu ilgeesnii adil Bi tedniig mon yertonts uruu ilgeev. **19** Ted bas oorsdoo unen dotor ariusgagdahyn tuld Bi Ooriigoo tednii toloo ariusgana. **20** Bi zovhon tednii toloo bus, tednii ugeer damjuulan Nadad itgeh humuusiin toloo mon guij baina. **21** Ene ni Etseg Ta Minii dotor, Bi Tany dotor baigaatai adil, ted butdeeree neg baihyn tuld bogood mon ted Bidnii dotor baij, Tany Namaig ilgeesen gedegt yertontsiig shtuulehiin tudd bilee. **22** Bid neg baidgiin adil tedniig neg bailgahyn tuld Tany Nadad ogson surjavhlang Bi tedend ogson bilee. **23** Bi tednii dotor, Ta Minii dotor baidag. Ingesneer ted togs negden, Tany Namaig ilgeesniig bolon Namaig hairlasny adil tedniig hairlasnyg yertonts medeh bolno. **24** Aav aa, Tany Nadad ogson humuus bas Minii baih gazart Nadtai hamt baij, Minii sur javhlang uzeesei gej Bi husej baina. Ter sur javhlang Ta Nadad ogson bilee. Uchir ni yertontsiin suurias omno Ta Namaig hairlasan. **25** Zovt Aav aa, yertonts Tanyg medeegui bolovch,

Bi Tanyg medsen. Mon Tany Namaig ilgeesniig ted medsen bilee. **26** Bi Tany neriig tedend meduulsen bogood meduuleh bolno. Ingesneer Tany Namaig hairlasan ter hair tednii dotor baij, Bi ch gesen tednii dotor baih yum gelee.

Iohan 18

18:1 Edgeer ugsiig aildaad Yesus shavi narynhaa hamt Kidrony guug gatlan garch tend baidag tsetserlegt ochin, tiishee orov. **2** Yesusiig barij ogson Iudas ch mon ene gazryg meddeg baijee. Uchir ni Yesus tend shavi nartaigaa olontaa tsugladag baiv. **3** Tegtel Iudas tsergiin bag, ahlah tahlch nar bolon farisaichuudaas haruuluudyg ni daguulj irev. Ted denluu, bambar, zevseg barin hurch irlee. **4** Yesus Oort ni tulgarah ene bugdiig medej baisan bogood uragsh garch tednees — Ta nar heniig erne ve? gej asuuv. **5** Ted Tuund — Nazaryn Yesusiig gej hariulahad Yesus — Bi baina gev. Tuuniig barij ogson Iudas ch mon tedentei hamt zogsoj bailaa. **6** Tegeed Yesusiig "Bi baina" gej helehed humuus uharch gazar unatsgaav. **7** Yesus dahin — Ta nar heniig erne ve? gej asuusand ted — Nazaryn Yesusiig gelee. **8** Yesus — "Bi baina" gej Bi ta nart helsen. Herev ta nar Namaig erj baigaa yum bol ene humuusiig yavuul gesen ni **9** "Tany Nadad ogson humuusees negiig ni ch Bi aldaagui" gej Tuunii aildsan ug biyelegdehiin tuld yum. **10** Simon Pyetr ildee sugalj, terguun tahlchiin boolyn baruun chihiig tas tsavchiv. Ter boolyn neriig Malh gedeg ajee. **11** Tegtel Yesus Pyetr — Ildee huind ni hii. Etsegiin Nadad ogson ayaganaas Bi uuhgui baih gej uu? gev. **12** Ingeed bag tsereg, myangatyn darga bolon iudyeichuudiin haruuluud Yesusiig barij huleed, **13** ehleed Tuuniig Annas uruu avch irev. Uchir ni Annas bol ter jiliin terguun tahlch Kaiafyn hadam etseg baisan yum. **14** Kaiaf bol ard tumnii toloo neg hun uheh ni deer gej iudyeichuuded zovloson ter hun bilee. **15** Simon Pyetr bas oor neg shavi ni Yesusiig dagav. Ter shavi terguun tahlchiig tanidag tul tednii hashaand Yesusiin hamt orov. **16** Harin Pyetr haalgany gadaa uldev. Tegtel terguun tahlchiin tanil nogoo shavi garch ireed, uudnii sahiultai yariltsaad, Pyetriigdotogsh oruulav. **17** Uudiig sahij baisan shivegchin Pyetr — Chi

ene hunii shavi naryn neg ni bish bil uu? gehed ter — Bi bish ee gev. **18** Huiten baisan tul booluud, haruuluud modny nuurs tulj dulaatsan zogsoj bailaa. Pyetr ch mon tednii hamt tend zogsood dulaatsaj baiv. **19** Terguun tahilch Yesusees shavi narynh ni tuhai, mon surgaalynh ni tuhai asuuj shalgaav. **20** Yesus — Bi yertontsod il yarisan. Bi urgelj buh iudyeichuudiin tsugladag sinagotg bolon sumd surgaal zaaj baisan. Bi nuutsaar yuu ch yariagui. **21** Ta yaagaad Nadaas asuuna ve? Minii yuu yarisnyg sonsson humuusees asuu. Haragtun, ted Minii yuu yarisnyg medne gej **22** aildtal derged ni zogsoj baisan haruul Yesusiig algadaj — Chi terguun tahilchid ingej hariuldag yum uu? gelee. **23** Yesus Tuund — Herev Bi buruu yarisan bol buruug ni gerchil. Herev zov yarisan bol, chi yuund Namaig tsohino ve? gev. **24** Tegeed Annas Yesusiig huleeteigeer ni terguun tahilch Kaiaf uruu ilgeev. **25** Simon Pyetr dulaatsaad zogsoj baital humuus tuund — Chi chini Tuunii shavi naryn neg ni bish bil uu? gesend ter uuniig uguisgen — Bi bish ee gev. **26** Terguun tahilchiin booluudyn neg, Pyetr chihee tsavchuulsan hunii hamaatan — Chamaig Tuuntei hamt tsetserlegt baihyg chini bi haraagui bil uu? gej hellee. **27** Uuniig Pyetr dahin uguisgesen ter daruid tahia dongodov. **28** Ted Yesusiig Kaiafynhaas amban zahiragchiin ordond avaachiv. Tegehed ert bailaa. Harin ted biyee buzarahgui baj Deeguur Ongoroh bayaryn zoogiig idehiin tudd ordond orsongui. **29** Tiimees Pilat gadagsh garch teden uruu ireed — Ta nar ene Huniig yuu gej buruutgaj baigaa yum be? gehed **30** ted — Herev ene Hun buzryg uildeeguisen bol, bid Tuuniig tand tushaahgui l baih baisan gelee. **31** Tegtal Pilat — Tuuniig ta nar av. Oorsdiinhoo huuliar Tuuniig shuugtun gehed iudyeichuud — Hun tsaazlahyg bidend zovshoordoggui shuu dee getsgeev. **32** Yamar uhleer uhehee helj baisan Yesusiin ug biyelegdehiin tuld tiin heljee. **33** Pilat dahin ordondoo orj, Yesusiig duudaad — Ta iudyeichuudiin Haan mon uu? gehed **34** Yesus — Ta uuniig ooriin sanaagaar yarij baina uu? Esvel oor humuus Minii tuhai tand helev uu? gejee. **35** Pilat — Bi iudyei hun bish biz dee? Tanai undesten hiigeed ahlak tahilch nar l Tanyg nadad tushaasan yum. Ta yuu uildchihsen yum be? gej asuuv. **36** Yesus — Minii haanchlal bol ene yertontsiinh bish ee. Herev Minii haanchlal ene yertontsiinh baisan bol Namaig iudyeichuudiin

gartogohguin tuld Minii zarts nar temtseh baisan. Harin odoo Minii haanchlal endhiinh bish gelee. **37** Pilat Tuund — Tegehleer Ta Haan baih ni ee? gehed Yesus — Namaig Haan gej ta helj baina. Uchir ni Bi unenii tuhai gerchleheer torson bogood uunii tuld l yertontsod irsen. Unenii hun bur Minii duut sonsono gej aildlaa. **38** Pilat Tuunees — Unen gej yuu ve? gev. Uuniig heleed Ter iudyeichuud uruu dahin ochij — Bi Tuunees yamar ch gem buruug olsongui. **39** Deeguur Ongoroh bayaraar ta naryn toloo zahiragch neg huniig sullah yostoi gesen zanshil ta nart bii. Tegvel bi iudyeichuudiin Haanyg sullahyg ta nar husej baina uu? gehed **40** ted dahin — Ene huniig bish, harin Barabyg gej hashhiraalldlaa. Barab bol deeremchin ajee.

Iohan 19

19:1 Tegeed Pilat Yesusiig avaachij tashuurduulav. **2** Tserguud uurgeneer titem suljeed, Tuunii tolgoi deer tavij, nil yagaan nomrog nomruulev. **3** Ted Tuun deer irj — Iudyeichuudiin haanyg mendchiliye geed nuuriig ni algadav. **4** Pilat dahin garch ireed humuust — Haragtun, bi Tuunees yamar ch gem buruu olooguig ta nart meduulehiin tuld Tuuniig naash ni avchirlaa gev. **5** Yesus uurgenen titem, nil yagaan nomrogtei garch irev. Pilat tedend — Ene Huniig haragtun gelee. **6** Tegtel ahlak tahilch nar, haruuluud Tuuniig haraad — Tsovdol, tsovdol hemeen hashhiraalldlaa. Pilat tedend — Oorsdoo Tuuniig av. Ta nar tsovdol. Minii huvid Tuunees yamar ch buruu olsongui gev. **7** Iudyeichuud tuund handan — Bidend huuli bii. Ug huuliin daguu bol Ter uheh yostoi. Yaagaad gevel Ter Ooriigoo Burhany Huu bolgoston yum getsgeej bailaa. **8** Pilat uuniig sonsood ulam ih aij, **9** dahin ordondoo orj Yesusees — Ta haanaas irsen yum be? gej asuusand Yesus tuund yuu ch hariulsangui. **10** Tiimd Pilat Tuund — Ta nadad helehgui yum uu? Tanyg sullah ba zagalmaid tsovdloh erh medel nadad baigaag Ta medehgui baina gej uu? gelee. **11** Yesus tuund — Tand deerees erh medel ogoogdoogui l bol, Minii esreg baih yamar ch erh medel baimaarguisen. Tiimees Namaig tand tushaasan hun ni iluu nugeltei yum gej aildav. **12** Uunii ulmaas Pilat Tuuniig sullahyg oroldjee. Harin iudyeichuud — Herev

ta ene Huniig sullaval, Tsyezariin and nohor bish. Ooriigoo haan hemeegch hun bolgon Tsyezariin daisan mon gej hashhiraaldaj baiv. **13** Tedgeer ugsiig Pilat sonsood Yesusiig gargaj, Shigtgemel chuluun inder buyuu yevryeigeer Gabbata gedeg gazart shuugchiin suudald suuv. **14** Deeguur Ongoroh bayaryn beltgel odor bailaa. Zurgadugaar tsagiin orchim Pilat iudyeichuuded — Haragtun. Ta naryn Haan! gej hellee. **15** Tegtel ted — Tuuniig tonilgo, tonilgo. Tuuniig tsovdol hemeen hashhiraaldsand Pilat tedend — Tanai Haanyg bi tsovdloh uu? gehed ahlak tahilch nar — Tsyezarias oor haan bidend baihgui gev. **16** Ingeed Pilat Tuuniig tsovdluulahaar tedend tushaalaa. **17** Iimees ted Yesusiig avaad yavlaa. Yesus zagalmaigaa uurseer yevryeigeer Golgota buyuu Gavlyn Gazar hemeeh gazar uruu yavav. **18** Tend Tuuniig oor hoyor hunii hamt humuus tsovdoljee. Yesusiig dund ni, hoyor tald ni tedniig tsovdlov. **19** Pilat mon paizan deer «Iudyeichuudiin Haan, Nazaryn Yesus» gej bicheed, Yesusiin zagalmal deer taviuljee. **20** Yesusiig tsovdolson gazar hotoos holgui baisan bogood paizan deer yevryei, latin, gryek heleer bichsen tul olon iudyeichuud uuniig unshjee. **21** Iudyeichuudiin ahlak tahilch nar Pilatad — "Iudyeichuudiin Haan" gej buu bich. Harin Ter "Bi bol iudyeichuudiin Haan" hemeen helsen gev. **22** Pilat — Bichsen zuilee bi bichsen yum gelee. **23** Tserguud Yesusiig tsovdlood, gaduur huvtssyg ni avch dorvon heseg bolgoj huvi huvia hurtjee. Deerees ni bituu nehse yamar ch oyodolgui dotuur huvtsas bas bailaa. **24** Ted hoorondoo — Uuniig urahgui. Harin heniin bolohyg shiidehiin tuld uunii toloo shodotsgooyo gev. Ene ni «Ted gaduur huvtssyg mini huvaan avch, Minii huvtsasny toloo shodoh bolno» gesen Sudar biyelegdehiin tuld ajee. **25** Tiimees tserguud ene buhniig uildsen yum. Harin Yesusiin zagalmal derged Yesusiin eh, mon nagats egch ni bolon Klopyn ehner Maria bas Magdalyn Maria nar zogsoj baisan yum. **26** Yesus ehiigee bolon hairtai baisan shavia oir zogsohyg haraad, ehdee — Emegtei, ene bol tany huu geed, **27** onooch shavidaa — Ene bol chinii eh gej aildav. Ter tsagaas hoish ter shavi ni Yesusiin ehiig gertee avaachiv. **28** Uunii daraa Yesus buh yum edugee biyelegdseniig medeed Sudar biyelegdehiin tuld — Bi tsangaj baina gelee. **29** Duuren tsagaan tsuutai sav tend baijee. Ted tsuu

shingeesen dalain hovong hissopyn mochirt torgooj Yesusiin amand hurgev. **30** Yesus tsuug amsaj — Ene ni togsloo geed, terguunee gudailgan sunsee daatgav. **31** Ter odor ni beltgeliin odor baiv. Amraltyn odor tsogtssuudyg zagalmai deer bailgah yosgui tul (mon ter Amraltyn odor ni ontsgoi odor baisan uchraas) iudyeichuud, tednii holiig hutalj, tedniig zailuulahyg Pilataas guijee. **32** Tserguud irj, Yesustei hamt tsovdlogdson ehni hunii bolon nogoo huniih ni holiig hugalav. **33** Harin Yesus uruu ireed Tuuniihediinee uhsen baihyg ted uzeed, holiig ni hugalsangui. **34** Tserguudiin neg ni Tuuniig hajuu uruu ni jadlahad tsus, us goojloo. **35** Harsan hun ni uuniig gerchlev. Tuunii gerchlel ni unen bogood ta naryg ch mon itguulehiin tuld unen yaridag gedgee ter medne. **36** Sudryn "Tuunii neg ch yas hugalagdahgui" gesen ni biyelegdehiin tuld edgeer ni boljee. **37** "Ted jadalsan Hun uruutaa harah bolno" gej mon oor Sudart heldeg. **38** Ene buhnii daraa Yesusiin tsogtssyg avahyn tuld Arimatyn Iosyef Pilataas guisand ter zovshoorchee. Iosyef iudyeichuudees emeej, nuutsaar Yesusiin shavi baisan yum. Tegeed ter ochij, tsogtssyg ni avchee. **39** Mon Nikodyem mirr, aloyeny zuun litra holitsyg avch irev. Ter anh shonoor Yesus uruu irj baisan yum. **40** Ted Yesusiin tsogtssyg avch, iudyeichuudiin orshuulgyn zanshil yosoor anhiluun unertentei maalingan daavuugaar oroov. **41** Tuuniig tsovdolson gazart tsetserleg baisan bogood tend heniig ch taviagui shine hadan bulsh bailaa. **42** Tegehed iudyeichuudiin huvid beltgeliin odor ni baisan bogood ter hadan bulsh oiroltsoo baisan tul ted Yesusiig tend taviijee.

Iohan 20

20:1 Doloo honogiin ehni odor ert haranhui baihad Magdalyn Maria hadan bulsh uruu ochij, bulshny amnaas hadyg zailuulsan baihyg harav. **2** Tegeed Maria Simon Pyetr bolon Yesusiin hairtai baisan nogoo shavi uruu ni guin irj — Ted Ezeniig bulshnaas avchihjee. Tuuniig ted haana tavisnyg bid medehgui gej helev. **3** Tiimees Pyetr nogoo shaviin hamt bulsh uruu guiv. **4** Ted hoyoul hamtdaa guisen bolovch nogoodoh ni Pyetrees hurdan guij, bulshind turuulen ireed **5** tongoin haraad, daavuu baihyg l uzsen

bolovch dotogsh orsongui. **6** Araas ni Simon Pyetr ch guin irev. Ter bulsh uruu orj, maalingan daavuu bolon **7** tolgoig ni orooson daavuug l harav. Daavuunuud baisan bairandaa evheetei baijee. **8** Turuulen irsen nogoo shavi bulshind orj iren, haraad itgev. **9** Uchir ni Ter uhegsdees amilah yostoi gesen Sudryg ted oilgoogui l bailaa. **10** Ingeed shavi nar ni oorsdiinhon uruugaa butsav. **11** Harin Maria bulshny gadaa zogsood uilj bailaa. Ter uilsan chigeeree bulsh uruu tongoin harahad, **12** tsagaan huvtsastai hoyor tenger elch Yesusiin tsogtssyg tavisan gazart neg ni tolgoin tend, nogoo ni holon tald ni suuj baiv. **13** Ted tuund — Emegtei, chi yuund uilna ve? gesend ter — Ted Ezeniig mini avchihsan baina. Ted Tuuniig haana tavisnyg bi medehgui gev. **14** Ter ingej heleed ergehdee Yesusiin zogsoj baihyg harsan bolovch ter ni Yesus baisnyg tanisangui. **15** Yesustuund — Emegtei, chi yuund uilna ve? Chi heniig haina ve? gej asuuv. Tuuniig tsetserlegch baina gej bodood ter Tuund — Ezenten, herev ta Tuuniig avsan bol haana tavisnaa nadad helne uu? Bi Tuuniig avah gesen yum gev. **16** Getel Yesus — Maria gelee. Maria ergenguutee Tuund yevryeigeer — Rabuni! (Bagsh gesen utgatai) gejee. **17** Yesus — Bi deeshee Etsegtee haraahan ochoogui baigaa tul Nadad gar buu hur. Harin Minii ah duu nar uruu ochij, tedend "Bi Minii Etseg ba ta naryn Etsegt, Minii Burhan ba ta naryn Burhand ochno" gedgiig hel gelee. **18** Magdalyn Maria irj, shavi nart — Bi Ezeniig harlaa geed Yesusiin oort ni aildsanyg tedend helev. **19** Doloo honogiin ehni odor buyuu ter odriin udesh, shavi nar ni iudyeichuudees aisnaas haalgaa tugjsen baiv. Getel Yesus ireed tednii dund zogsoj, tedend — Amar amgalan ta nartai hamt baih boltutai gev. **20** Uuniig aildaad, Ter tedend gar, hajuugaa uzuulev. Shavi nar ni Ezeniig haraad ihed bayarlav. **21** Yesus dahij tedend — Amar amgalan ta nartai hamt baih boltugai. Etseg Namaig ilgeesnii adil Bi bas ta naryg ilgeene gev. **22** Uuniig aildaad, Ter teden uruu uleen — Ariun Sunsiig huleen avagtun. **23** Ta nar heniig nugliig uuchilna, ted uuchlagdana. Ta nar heniig nutliig ul uuchilna, ted ul uuchlagdah bolno gej aildav. **24** Harin arvan hoyoryn neg boloh iher gegddeg Tomas Yesusiigireh uyed tedentei hamt baigaagui ajee. **25** Busad shavi nar ni tuund — Bid Ezeniig harsan gej yariv. Harin ter — Tuunii gar dahi hadaasny sorviig uzej, hadaasny

ormond ni huruugaa hiin, Tuunii hajuu uruu ni garaa hiiij uzehees naash bi itgehgui gej tedend heljee. **26** Naiman odriin daraa shavi nar gert dahin tsuglahad Tomas tedentei hamt baiv. Haalga ni tugjeetei baisan bolovch Yesus ireed tednii dund zogsoj — Amar amgalan ta nartai hamt baih boltugai gev. **27** Tegeed Ter Tomast — Huruugaa naash ni hurge, Minii garyg uz. Garaa naash ni hurge, Minii hajuu uruu hii. Itgelgui bus, harin itgeltei bai gehed **28** Tomas Tuund — Ezen mini, Burhan mini gev. **29** Yesus tuund — Chi Namaig harsan uchraas itgev uu? Haraagui atlaa itgesen humuus ni yerooltei yee! gejee. **30** Mon ene nomd bicheegui oor olon temdgiig Yesus Ooriin shavi naryn omno uzuulsen yum. **31** Harin edgeer ni Yesus bol Hrist, Burhany Huu mon gedegt ta naryg itguulehiin tuld bichigdsen bogood ingesneer itgeleer damjuulan ta nar Tuunii nereer amitai boloh yum.

Iohan 21

21:1 Tuunees hoish Yesus Tibyer tengisiin haviar Ooriigoo shavi nartaa dahin haruuljee. Ter Ooriigoo ingej haruulav. **2** Simon Pyetr, iher gegddeg Tomas, Galilyn Kanagiin Natanayel, Zyebyedyeyen hovguud bas Tuunii shavi naraas hoyor oor hun tsuttaa baiv. **3** Simon Pyetr tedend — Bi zagas barihaar yavlaa gehed ted — Bid ch bas chamtai hamt yavya geed zavindaa suuv. Ter shono ted yuu ch barisangui. **4** Uur tsaih uyed Yesus ereg deer zogsoj bailaa. Gevch shavi nar ni Tuuniig tanisangui. **5** Yesus tedend — Huuhduud ee, ta nart yamar ch zagas alga uu? gehed ted — Alga gelee. **6** Yesus tedend — Zavinyhaa baruun tald toroo haya. Tegvel ta nar olz olno gev. Ted toroo tiish ni hayasand, mash ih zagas torond ni orson tul ted toroo ch tataj chadahaargui boljee. **7** Tegtel Yesusiin hairtai baisan shavi Pyetr — Ene chini Ezen mon baina gelee. Simon Pyetr "Ene chini Ezen mon baina" gehiig sonsmogts zagaschlahyn tuld tailsan baisan gaduur huvtssaa omsoj, tengis uruu usren orov. **8** Harin busad shavi nar ni jijig zavindaa duuren zagastai toroo chirseer irlee. Uchir ni ted ergees holgui bolovch hoyor zuu orchim tohoi zaitai baijee. **9** Ted ereg deer garaad, modny nuursnii gal deer ni baih zagas bolon talhyg harav. **10**

Yesus tedend — Sayayn barisan zagasnaasaa hediig аваад ир геlee. **11** Simon Pyetr ochij, zuun tavin gурvan том zagasaar duuren toroo ereg deer tataj gargav. Tiim ih zagas baisan bolovch tor ni uragdaagui bailaa. **12** Yesus tedend — Naash ир. Ogloonii hooloo idetsgee gehed tuuniig Ezen mon gedgiig medej baisan shavi naraas ni hen ni ch — Ta hen be? gej asuuj zurhelsengui. **13** Yesus ирj, talh avch tedend ogov. Bas zagas ogov. **14** Ene бол Yesus uhegsdees amiluulagdsanyhaa daraa shavi nartaa Ooriigoo haruulsny gurav dahi ni baisan yum. **15** Tedniig ogloonii hooloo idej duusahad Yesus Simon Pyetr — Iohany huu Simon oo, chi Namaig tednees iluu hairladag uu? gej asuuhad ter — Tiim ee, Ezen. Minii Tand hairtaig Ta medne gej helev. Yesus tuund — Minii hurganuudyg tejee gelee. **16** Yesus dahin hoyor dahi удаагаа туund — Iohany huu Simon oo, chi Namaig hairladag uu? gehed ter Tuund — Tiim ee, Ezen. Minii Tand hairtaig Ta medne gev. Yesus tuund — Minii honidyг hariul gelee. **17** Yesus tuund gurav dahi удаагаа — Iohany huu Simon oo, chi Namaig hairladag uu? gev. "Chi Namaig hairladag uu?" gej Yesus гурвантаа асуусан учир Pyetr guniglav. Ter — Ezen, Ta buh yumsyг meddeg. Minii Tand hairtaig Ta medne gev. Yesus tuund — Minii honidyг tejee. **18** Uneneer, uneneer Bi chamd heliye. Chi zaluu baihdaa busee ooroо busleed, ali hussen zug uruutaa yavdag baiv. Harin otlohdoо chi garaa sungan, oor hun chamaig buselj, chинii huseegui gazart chamaig аваачиh болно gej aildav. **19** Yesus Pyetriig yamar uhleer uhej Burhanyг алдаршуулахыг заан uuniig heljee. Ingej aildaad Yesus Pyetr — Namaig daga gelee. **20** Pyetr ergehdee, oorsdiinh ni араас Yesusiin hairtai shavi ni dagaj yavaag harav. Ter shavi monooh oroin zoog deer Yesusiin tseejiig nalan суuj "Ezen, Tanyг barij ogoh hun hen yum be?" gej asuuj baisan yum. **21** Pyetr tuuniig haraad Yesust — Ezen, ene hun yaah бол? gesend **22** Yesus tuund — Herev Bi ireh hurtlee tuuniig bailgaya gej hussen ch, ene ni chamd yamar hamaa baina? Chi Namaig daga gej aildav. **23** Tiimd ter shavi uhehgui ni gesen ug ah duusiin dund tarav. Gevch Yesus ter huniig uhehgui gej tuund aildaagui. Harin zovhon "Herev Bi ireh hurtlee tuuniig bailgaya gej hussen ch, ene ni chamd yamar hamaa baina?" gesen бilee. **24** Edgeeriig gerchilj, edgeeriig bichsen hun бол ter shavi ni mon.

Tuunii gerchlel unen gedgiig bid medne. **25** Yesusiin uildsen oor olon uils bii. Herev tedgeeriig ni neg burchlen bichsen bol bichigdsen nomuud ni ene yertontsod ch bagtahgui baih baisan gej bi boddog.

Vils 1

1:1 Tyeofil oo, bi ehnihee nomd Yesus yuu uildej, zaaj ehelsnees avahuulan **2** Ooriin songoson elch nartaa Ariun Sunseer damjuulan zahiramj ogood deesh orgogdon odson odor hurtelhiig bugdiig bichsen bilee. **3** Ter zovlon edelsnihee daraa Ooriin amid gedgee doch honogiin tursh elch nartaa margashgui olon notolgoogoor haruulj, Burhany haanchlalyn talaarh zuilsiin tuhai aildaj baiv. **4** Tegeed elch naryg neg dor tsugluulan Iyerusalimyg orhilguigeer Etsegiin amlasnyg, Tuunii "Ta nar Nadaas sonssony daguu, **5** Iohan usaar baptism hurteedeg baisan bol harin ta nar oiryn odruuded Ariun Sunseer baptism hurteh bolno" gesniig huleehiig tedend tushaasan ajguu. **6** Tegeed tsuglagsad Tuunees — Ezen, ene tsagt Ta Izrailid haanchlalalg sergeeh uu? gej asuusand **7** Ter tedend — Etseg Ooriin erh medleeree togtooson ter tsag, uyeiig medeh ni ta naryn hereg bish. **8** Harin Ariun Sun ta nar deer irehed, ta nar huchiig olj, tegeed Iyerusalim, buh Iudyei, Samari ter baitutai ene delhiin hyazgaar hurtel Namaig gerchleh bolno gev. **9** Ter iinhuu aildsany daraa tedniig harj baihad ni deesh orgogdojuulend orj tedend haragdahgui bolov. **10** Tuunii odohyg harj tenger ood golron baisan tednii hajuud tsagaan omngoltei hoyor hun zogsood, **11** helsen ni — Galilyn erchuud ee, yuund ta nar tenger shirten zogsono ve? Ta naraas orgogdon tengert avaachigdsan ene Yesus ni ta naryn Tuuniig tenger ood yavsnyg ni harsan lugaa adil tiin butsaj irne gev. **12** Tegeed ted Iyerusalimaas holgui baih Chidun uulaas Iyerusalim uruu butsav. Ter uul ni Iyerusalimaas Amraltyn odriin ayallyn zaitai ajee. **13** Ted orj ireed, buudallaj baisan oroondoo orohoor deeshee gartsgaav. Ted bol Pyetr, Iohan, Iakov, Andryei, Filip, Tomas, Bartolomai, Matai, Alfain Iakov, Zyealotyn Simon, mon Iakovyn Iuda nar boloi. **14** Ted heseg emegteichuud, Yesusiin eh Maria bolon Tuunii duu naryn hamt neg sanaagaar bainga oorsdiigoo zalbiralld zoriulj bailaa. **15** Ene odruuded Pyetr ah duu naryn gold bosoj (tend zuun horiod hun tsutlasan baiv), — **16** Ah duu nar aa, Yesusiig barivchilsan humuusiig gazarchlan irsen Iudagiin tuhaid Ariun Sun Davidyn amaar uridaas helsen terhuu Sudar biyelegdeh yostoi baiv. **17** Uchir ni ter bidentehamt baij, bidnii albyg huvaaltsaj

bailaa. **18** (Ter hun horon uiliinhee unend avsan gazar turuulgee harj unan hevliigee yarj gedes dotroo tsuvuuljee. **19** Uuniig ni Iyerusalimd orshin suugch buhen medsen agaad ug talbaig oorsdiinhoo heleer Hakyeldamah buyuu Tsust Talbai hemeen nerlejee). **20** Ene ni Duulal nomd"Tuunii oron ger ni ezguirch, Hen ch tuund ni buu orognog" geed, "Uurgiiig ni oor negen guitsetgeg" gej bichigdjee. **21** Iimees bidnii dund Ezen Yesus amidarch baih uyeiin turshid bidnii hamt dagaldaj yavsan, **22** Iohany baptismaas ehlen Tuuniig bidnii dundaas orgogdon deesh garsan ter odor hurtel bidentei baisan erchuudees neg ni bidnii hamt Tuunii amilaltyn gerchlegch boloh heregtei baina gev. **23** Ingeed ted Barsab gegdeh (Iust ch gegddeg) Iosyef bolon Mattia hemeeh hoyor eriig uragsh gargan, **24** zalbirsch — Buh humuusiin zurhiig medegch Ezen Ta ene hoyoryn heniig songoj baigaagaa haruulaach. **25** Ooriinhoo gazar uruu ochihyn tuld uilchlel ba elchiin albyg orhiod odson Iudagiin uurgiiig hen hashih ve? hemeegeed, **26** ted ter hoyoryn toloo shavga hayasand, shavga ni Mattia deer buuj, ter arvan negen elch naryn hamt toologdoh boljee.

Vils 2

2:1 Pyentyekostyn odor bolohod ted tsomooroo neg gazart tsuglasan bailaa. **2** Genet tengerees huchit hui salhi met duu chimee garan, tednii suutsgaaj baisan bair buheldee terhuu duund avtagdjee. **3** Tegtal gal hayalah met heluud bii bolon hun neg buriin deer togtohyg ted harlaa. **4** Iinhuu ted bugd Ariun Sunseer duurch, monooh Sunseer damjuulan ogogdsoniig hari heleer yarij ehlev. **5** Ter tsagt tengeriin doorh undesten burees susegt iudyeichuud Iyerusalimd amidarch baiv. **6** Enehuu duu chimeeneer ui olon humuus tsuglarch, oorsdiinh ni torolh heleer tednii yarihyg sonsood ihed gaihjee. **7** Gaihaj almairsan ted — Ene yarij baigaa humuus chini galilchuud bish uu? **8** Getel bid bugdeeree oorsdiin torolh heleeree tednii yarihyg sonsoj baih ni yuu ve? **9** Partchuud, myedyechuud, yelamchuud, Myesopotami, Iudyei, Kappadok, Pont, Azi, **10** Frut, Pamful, Yegipyet bolon Kuryenii haviin Liviin hesegt suugchid bolon Romoos iregsed boloh iudyeichuud bolon shine susegtnuud, **11** kryetiinhen,

arabuud boloh bid Burhany aguu uilsiin tuhai tednii yariag oorsdiin torolh hel deer sonsotsgooloo gev. **12** Ted bugd gaihshran, almairsaar oor hoorondoo — Ene yuu gesen ug ve? getsgeev. — **13** Ted amtat darsand sogtotsgooj dee gej zarim neg ni shoolor. **14** Harin Pyetr busad arvan negiin hamt bosoj, duugaa ondorsgon, tedend tunhaglan — Iudyein erchuud ee, Iyerusalimyn buh orshin suugchid aa! Ene ni ta nart todorhoi baig. Minii ugend anhaarlaa handuul. **15** Ta naryn bodsonchlon edgeer humuus sogtuu bish ee. Tegeed ch dongoj odriin guravdugaar tsag bolj baina. **16** Ene bol esh uzuulegch Ioyeleer damjuulan **17** "Burhan aiddaj baina. «Etssiin odruuded hun torolhtnii deer Bi Ooriin Sunsiig tsutgana. Hovguud, ohid chini esh uzuulj, Zaluuchuud chini uzegdel uzen, Hogshchuul chini zuud zuudleh bolno. **18** Ter odruuded Bi er, em gelgui Ooriin booluudyn deer Sunsee tsutgah bogood ted esh uzuuleh bolno. **19** Bi deed tengert gaihshguudyg ogch, Dood gazart temdguudiig uzuuleh bogood Ene ni tsus, gal, suunaglah utaa boloi. **20** Ezenii aguu tsog javhlant odor irehees omno Nar haranhuilj, sar tsus shig ulaan bolj huvirna. **21** Ezenii neriig duudsan buhen avragdah bolno»" gej helegdsenchlen boljee. **22** Izraili erchuud ee, edgeer ugsiig sonsotsgoo. Burhan Nazaryn Yesuseer damjuulan ta naryndund huchit uils, gaihshig, temdguudiig buteej, ene huniig ta nart uzuulsen. Ta nar oorsdoo ch medne. **23** Burhany uridaas medeh medleg bolon uridaas togtooson tolovlogoonii daguu tushaagdsan ene Huniig ta nar burhangui humuusiin garaar zagalmaid haduulj, alsan. **24** Getel Burhan uhliin zovlong etses bolgon Tuuniig amiluulav. Uchir ni Tuunii huvid uhliin huchind avtagdah ni bolomjgui yum. **25** David Tuunii tuhai"Bi Ezeniig omnoo urgelj harj baisan. Ter Minii baruun tald baidag uchir bi chichirch dagjihgui. **26** Iimees zurh mini bayarlaj, hel mini bayassan. Mahan biye mini naidvar doktor orshino. **27** Uchir ni Ta setgeliig mini Uhegsdiin orond orhihgui, Ooriinhoo ariun Negeniig yalzrald hurgehgui. **28** Ta Nadad amiin zamyg meduulj, Ooriinhoo orshihuid Namaig bayaraar duurgene" gesen. **29** Ah duu nar aa, ovog Davidyn tuhaid bi ta nart itgelteigeer helehed ter uhej, orshuulagdsan. Tuunii bulsh odgoog hurtel hadgalagdsaar baina. **30** Ter esh uzuulegch baisan uchraas oort ni Burhan andgailsanchlan tuunii udmaas negiig ni tuunii haan

shireend zalahyg medeed, **31** Hristiin amilalyg ugtan harj, "Ter Uhegsdiin orond orhigdsongui, Tuunii mahan biye yalzralyg ch uzsengui" gejee. **32** Ene Yesusiig Burhan amiluulsan bogood bid bugdeeree uunii gerch nar mon. **33** Tiimees Burhany baruun gart orgomjlogdoj, Etsegees amlasan Ariun Sunsiig avaad, Ter ta naryn uzej, sonsotsgooj baigaag tsutgasan yum. **34** Uchir ni tengert garsan ni David bish bogood ter ooro "Ezen minii Ezend aildruun «Minii baruun gart zalar. **35** Ingehdee daisnyg chini Bi Chinii holiin gishguur bolgoh hurtel boloi» hemeev" gesen yum. **36** Tiimees Burhan ta naryn tsovdolson ter Yesusiig Ezen, bas Hrist bolgosnyg Izrailiin ail buhen battai medegtun gev. **37** Sonsson zuil ni tednii zurhiig hondsond, Pyetr bolon busad elch naraas — Ah duu nar aa, bid odoo yaah ve? gej asuutsgaav. **38** Pyetr tedend — Gemshigtun, hun bur oorsdiin nugliin uuchlalyn toloo Yesus Hristiin nereer baptism hurtetsgee. Ta nar ch Ariun Sunsnii belgiig avah bolno. **39** Uchir ni ug amlalt ni ta nar bolon ta naryn huuहुदुदिinh todiigui bas alsad suugch buriinh bogood manai Burhan Ezeneer duudagdsan bolgonyh bilee gev. **40** Ter oor olon ugeer gerchlen — Enehuu zavhruulagch uyeiinhnees avragdagtun gej tedniig senhruulj bailaa. **41** Iinhuu tuunii ugiig huleen avsan humuus baptism hurtetsgeev. Ter odor gurvan myanga orchim hun nemegdje. **42** Ted bainga elch naryn surgaalyg sonsoj, bas nohorloj, talh huvaaj, zalbirtsgaaj bailaa. **43** Hun burd aidas bailaa. Elch nar Iyerusalimd olon gaihamshig, temdgiig uzuulj baiv. Bugdiin deer ulemjiin aidas bailaa **44** Itgesen butd hamtaaraa baitsgaan, baigaa buhnee niiteeree hereglej baiv. **45** Ted ezemshil, omch horongoo hudaldaj, tuuniigee hun buriin heregtseeg hargalzan bugded tuteedeg bailaa. **46** Odor odroor ted neg sanaagaar sumd tsutlaj, talhaa ailuudad huvaaj, bayar hoorteigeer bolon chin setgeleesee hoollotsgoon **47** Burhanyg magtaj, buh ardyn hair hundetgeliig olj baiv. Ezen teden deer avragdagsdyn toog odroos odort nemegduulj bailaa.

Vils 3

3:1 Pyetr, Iohan nar zalbirlyn tsag boloh yesdugeer tsagt sum uruu yavj

baiv. **2** Torolhiin hazgar negen huniig humuus avchran sumiin Uzesgelent hemeeh daaman haalgany derged suulgaj, ter hun odor bur sumd iregsdees guilga guidag baijee. **3** Pyetr, Iohan naryg sum uruu ochihod ter tednees guilga guij ehlev. **4** Pyetr Iohany hamt tuun uruu harts togtoon, — Naashaa har gev. **5** Tedniig yamar negen yum ogoh ni hemeen goridon, monooh hun deden uruu anhaarav. **6** Harin Pyetr tuund — Nadad alt, mongo baihgui. Harin oort baigaagaa l bi chamd ogye geed, — Nazaryn Yesus Hristiin nereer bosood yavagtun hemeen heleed **7** baruun garaas ni barij ondiilgosond tuunii hol, shagai ter darui huch orj, **8** usren tseh zogsood alhaj ehlev. Ter tsovhchin Burhanyg magtan tednii hamt sumd yavj orloo. **9** Burhanyg magtan alhaj bui tuuniig buh humuus haraad **10** sumiin Uzesgelent Daaman haalgany derged guilga guihaar suudag baisan negen bolohyng tanij, tuund yuu tohioldsonyg uzeed gaihaj hotsorson bailaa. **11** Onooh hun Pyetr, Iohan naryn hamt baih zuur gaihaj hotsorson humuus butd guilden Solomony tanhimyn orchimd tsuglarchee. **12** Harin Pyetr uuniig haraad, tedend hariulan — Izrailichuud aa! Ta nar yuund uund gaihna ve ? Bid oorsdiinhoo huch, esvel susgeer ene huniig yavdag bolgoson met ingetlee yuund bidniig shirtene ve? **13** Abrahamyn Burhan, Isaakiin Burhan, Iakovyn Burhan, bidnii etseg ovgodiin Burhan Ooriin uilchlegch Yesusiig aldarshuuljee. Tuuniig ta nar barij ogson. Harin Pilat Tuuniig choloolohoor shiidsen baihad ta nar tuunii omno uguisgesen shuu dee. **14** Ariun agaad zovt Negeniig ta nar utuisgesen atlaa aluurchnyg orshoohiig guisan **15** bolovch uhegsdees Burhany bosgoson amiin Zohiolchiig aluulsan bilee. Uunii gerch nar ni bid yum. **16** Tuunii nerd itgesen itgeliin undsen deer, ta naryn harj baigaa ene huniig Yesusiin ner tenheetei bolgoson yum. Tuugeer damjuulan irdeg itgel ni tuuniig ta bugdiin omno tsoo eruul bolgojee. **17** Ah duu nar aa! Zahiragchid chini medehguin hargaigaar uildsenii adil ta nar ch mon tegsniig bi medne. **18** Ooriinh ni Hrist zovj tarchlah yostoi gej Burhan buh esh uzuulegchdiin amaar uridaas tunhagluulsan zuilsee Tertiihhuu heregjuulev. **19** Iimees gemshitsgee. Nugluudeesee salahyn tuld ergetsgee. Tegvel sergeeh tsag Ezenii orshihuigaas ireh bogood **20** ta naryn toloo tomilogdson Hrist boloh Yesusiig Ter ilgeeh bolno. **21** Burhan Ooriinhoo ariun esh

uzuulegchdiin amaar ert tsagaas aildsanchlan buhniig sergeeh uye hurtel Tuuniig tenger huleen avah yostoi yum. **22** Mosye helehdee "Minii adil esh uzuulegchiig Ezen Burhan ah duu naraas chini ta nart gargaj irne. Tuunii oorsdod chini heleh yum buriig ta nar sonsogtun. **23** Ter esh uzuulegchiig sonsoogui hen bolovch ard olny dotroos burmoson ustgagdah bolno" gesen yum. **24** Mon Samuyel bolon tuunees hoishih esh uzuulegchid bugd yarihdaa ene odruudiin tuhai medegdej baisan. **25** Ta nar bol esh uzuulegchdiin hovguud bogood "Chinii ureer delhiin buh orh ailuud yeroogdoh bolno" hemeen Abrahamd aildan, etseg ovgodtei chini Burhany baiguulsan gereenii hovguud yum. **26** Ta narynhun neg buriig horon muu zamaas ni erguulsneer yeroohiin tuld Burhan ehleed ta nart Ooriin zartsyg gargaj iren, Tuuniig ilgeesen yum.

Vils 4

4:1 Iinhuu ted ard olontoi yarij baij zuur tahilch nar, sumiin haruulyn darga bas sadukaichuud teden uruu irev. **2** Uchir ni elch nar olon tumend surgaj, Yesuseer uhegsdiin amilaltyg tunhagljaj baisan tul ted ihed tovogshooj bailaa. **3** Ted tedniig barivchilj, daraachiinh ni odor hurtel shorond horiv. Uchir ni hediinee oroi bolson baiv. **4** Ugiig sonsogsdoos olon hun itgesen bogood tednii too tavan myangad hurchee. **5** Daraachiinh ni odor zahiragchid, ahlagchid mon huuliin bagsh nar Iyerusalimd tsuglartsgaav. **6** Tend terguun tahilch Annas bas Kaiaf, Iohan, Alyeksandr bolon terguun tahilchiin udmyghan butd bailaa. **7** Ted nogoo hediig goldoo zogsoogood, — Yamar huch, yamar nereer ta nar uuniig uildene ve? hemeen baitsaaj ehlev. **8** Ene uyed Pyetr Ariun Sunseer duurch tedend handaj, — Ahlagchid bolon ard tumnii zahiragchid aa! **9** Herev bid ene hun herhen edgersen talaar ug ovchtei hund sain uil hiisnihee toloo onoodor baitsaagdaj baigaa bol, **10** ta naryn tsovdolson, uhegsdees Burhany amiluulsan Nazaryn Yesus Hristiin nereer, ene l nereer ene hun ta naryn omno tsoo eruul bolood zogsoj baigaag ta buhen bas buh Izraili tumen medtugei. **11** Ter bol barilgachidboloh ta nart gologdson bolovch bulangiin tulguur chuluu bolson yum. **12** Oor henii ch doktor avral ugui.

Uchir ni bid avragdaj boloh oor ner tengeriin door humuust ogoogsongui gev. **13** Erdem nomgui, bolovsrolgui Pyetr, Iohan hoyoryn iinhuu zurh zorigtoi baigaag ni ted haraad gaihatsgaan, tedniig Yesustei hamt baisnyg ni medev. **14** Edgersen onooh hun tednii hamt zogsoj baigaag haraad tedend hariud ni heleh zuil yuu ch baisangui. **15** Tegeed tedniig zovloliin bairnaas garahyg tushaagaad oor hoorondoo zovloddon, — **16** Ene humuusiig bid odoo yaah ve? Tednii uildsen gaihamshigt temdeg ni Iyerusalimd orshin suudag buhend negent todorhoi tul bid tuuniig uguisgej chadahgui. **17** Harin tsaashid uuniig ard olny dund ulam tarhaahguin tuld ene nereer dahin hentei ch yarihgui baihyg tedend anhaaruulya getsgeev. **18** Ingeed tedniig duudan avchirj, Yesusiin nereer ogt yarij, surgahgui baihyg tushaav. **19** Gevch Pyetr, Iohan nar tedend — Ta naryn ugiig Burhanyhaas iluud uzeh ni Burhany omno zov uu? Oorsdoo shuutsgee. **20** Uchir ni bid uzsen, sonsson zuilee yarihaa zogsooj chadahgui gejee. **21** Tedniig shiitgeh yamar ch undeslel oloogui, bas tend tohioldson uil yavdlyn ulmaas ard olon bugd Burhand aldryg ni orgon baisnyg hargalzan uzeed dahin surduulsnihee daraa ter hoyoryg yavuullaa. **22** Gaihamshgaar edgesen ternegen doch ergem nasny hun bailaa. **23** Sullagdmagtsaa ted oorsdiinhon deeree irj, ahlah tahlch nar bolon ahlagchdyn tedend helsen buhniig ulamjav. **24** Ted uuniig sonsood, Burhand negen sanaagaar ondor duugaar oguulruun — Oo, Ezen! Tenger, gazar, tengis bolon tedgeert orshigch buhniig buteesen ni Ta bilee. **25** Ta Ooriin zarts, bidnii ovog Davidyn amaar damjuulan Ariun Sunseer aildahdaa, "Yaagaad hari undestnuud uursaj, Ard olon demii zuil sedne ve? **26** Gazryn haad irj, Ezen bolon Tuunii Hristiin esreg zahiragchid tsuglartsgaav" gesen. **27** Tany tosolson, Tany ariun zarts Yesusiin esreg Hyerod, Ponti Pilat nar hari undestnuud bolon izrailichuudyn hamtaar uneheer ene hotod tsuglasan bilee. **28** Ene ni Tany mutar ba uridaas togtoogdson Tany zorilgo buhen biyelegdehiin tuld boloi. **29** Odoo Ezen ee, tednii zanalhiilliig anhaaraach. Tany ugiig yarih zurh zorigiig Ooriinhoo booluudad soyorhooch. **30** Tany ariun zarts Yesusiin nereer edgeeh gaihamshig bolon temdguudiig uilduulehiin tuld Ta Ooriin mutraa sungaach gev. **31** Iinhuu zalbirsch baital tednii tsuglaran baisan gazar ni dorgin chichirhiilev. Ted bugd Ariun

Sunseer duurch, Burhany ugiig zorigtoigoor yarij ehlev. **32** Itgesen tedgeer humuus neg zurh, setgeltei baisan bogood tednii hen ni ch oortoo baigaagaa miniih gedeggui, harin tednii buh yum ni niitiinh baiv. **33** Elch nar Ezen Yesus Hristiin amilsnyg aguu hucheer gerchilj baisan bogood tednii bugdiin deer byalham ih niguuysel baisan boloi. **34** Gachigdaj dutagdsan hun tednii dund baisangui. Uchir ni gazar, oron bair ezemshigchid ni tsomooroo ter bugdee hudaldsan ortgiig ni avchirj, **35** elch naryn hold tavihad, ted hun burd heregtseeniih ni hereer huvaariddag bailaa. **36** Elch nart Barnab (orchuulbal, Taivshralyn Huu) hemeen nerlegddeg, Kiprt torson Lyevi ovgiin Iosyef ni **37** omchilj baisan talbaigaa zaraad, mongiig ni avchran elch naryn hold tavijee.

Vils 5

5:1 Getel Anania gegch negen ehner Sappirtaigaa hamt horongoo zarj, **2** ortgiin zarimyg ni oortoo uldeej, uldseniig ni elch naryn hold tavijee. Ene tuhai ehner ni buren medej baiv. **3** Harin Pyetr — Anania aa, chi gazrynhaa ortgoos zarimyg ni nuuj, Ariun Sunsend hudal hellee. Chinii zurh yaagaad Satand avtah bolov? **4** Hudaldahaas omno ter gazar chiniih baisan bish uu? Zaragdsanaas hoino ch chinii l medeld baigaagui gej uu? Iim yum chinii setgeld yaaj torov oo? Chi hund bish harin Burhand hudal hellee gev. **5** Uuniig sonsmogtsoo Ananiagazar unaj amisgalaa huraav. Uuniig sonsson buhnii deer ulemjiin aidas hurav. **6** Zaluus boson tuunii biyeiig ni oroogood gargaj orshuulav. **7** Yuu bolsnyg medeegui tuunii ehner gurvan tsag ongorsnii daraa hurch irev. **8** Pyetr tuund handaj, — Ta nar gazraa iim, iim uneer zarsan uu? Nadad heleech gehed, ter emegtei — Tiim ee, ortog ni tiim baisan gev. **9** Pyetr tuund — Ta hoyor yuund Ezenii Sunsiig sorihoor sanaa niilev? Haragtun, nohriig chini orshuulsan humuus end haalgany derged baina. Ted chamaig ch bas avch yavag gehed, **10** monooh emegtei ter darui tuunii hold unaj amisgalaa huraav. Zaluus orj ireed, tuunii nas barsnyg uzev. Tegeed tuuniig avch garaad nohriinh ni derged orshuuljee. **11** Buh chuulgan bolon ene buhniig sonsson buhen ulemjiin aidast avtav. **12** Elch naryn garaar ard olny dund olon temdeg

bolon gaihamshig buteegdej baiv. Ted Solomony asart bugd negen sanaatai bailaa. **13** Busdaas hen ni ch tedentei niilehees emeedeg baisan bolovch ard olon tedniig ondor uneldeg baiv. **14** Ezend ulam olon hun itgej, eregtei, emegtei humuus teden deer togtmol nemegdej bailaa. **15** Ter ch baitutai ard olon Pyetriig irehed yadaj tuunii suuder ni tednii hen negen deer tusaasai gej gudamj uruu ovchtei humuusiig avchran, damnuurga bolon devsger deer tavidag bailaa. **16** Mon Iyerusalimyn oir orchmyn hotuudaas humuus ovchtonuud, esvel buzar sunsend barigdagsdyg avchirj baiv. Ted bugd edgej bailaa. **17** Getel ataarhald avtsan terguun tahilch sanaa negt sadukain bulegleliinhnii hamt eserguutsen bosoj, **18** tedniig barij avaad niitiin shorond horiv. **19** Getel shonoor Ezenii tenger elch shorongiin haalganuudyg ongoilgood, tedniig gargan helsen ni — **20** Oorsdiin zamaar yav. Sum dotor zogson ard olond enehuu Amiin buh ugiig yarigtun gev. **21** Uuniig sonsson ted uureer sumd orj surgaal zaaj ehlev. Terguun tahilch ooriin humuusiin hamt irj, Zovlol bolon Izrailiin buh ahmaduudyg tsugluulj, nogooduuliig avchruulahaar shoron uruu humuus ilgeejee. **22** Gevch shoron uruu ochson tserguud tedniig oloogui tul ergeed irj, ene tuhaigaa medegdev. **23** Ted — Shoron bat boh tsoojtoi, haruuluud ni haalgany derged baihyg bid harav. Harin bid ongoilgon orohod dotor ni hen ch baisangui gev. **24** Sumiin haruulyn darga bolon ahlak tahilch nar uuniig sonsood, uunees uuden yuu bolj boloh talaar budilj orhiv. **25** Harin hun irj tedend — Haraach. Ta naryn shorond hiisen humuus sum dotor zogsood ard olond surgaal zaaj baina gev. **26** Tedniig ev zuigeer avchrahaar haruulyn darga baraa bologsdynhoo hamt tiish yavjee. (Chuluu shidej medeh ard olnoos ted aijbailaa) **27** Iinhuu nogoo hediig avchirj Zovloliin omno zogsoosny daraa terguun tahilch tednees iin asuuv. — **28** Ene nereer dahin surgaal zaahgui baihyg bid ta nart hatuu tushaasan. Getel ta nar Iyerusalimyg surgaal metaar bulj orhiod ter hunii tsusyg bidend nyalzaahyg bodoj baina gev. **29** Harin Pyetr bolon busad elch nar tedend — Bid huniig dagahaasaa iluu Burhanyg dagah yostoi. **30** Ta naryn zagalmaid olgoj alsan Yesusiig bidnii ovog deetsiin Burhan amiluulsan bilee. **31** Nugluudiig uuchlah, Izrailid gemshliig soyorhohyn tuld Burhan Tuuniig baruun garynhaa Zahiragch mon Avragchaar orgomjilson. **32**

Edgeeriig bid todiigui Tuuniig dagagsdad Burhany ogson Ariun Suns gerchilj baina gev. **33** Getel ted uuniig sonsood uursan hilegnej, tedniig alahyg zavdje. **34** Harin olond hundtei, Huuliin bagsh Gamaliyel gegch farisai hun Zovloliin dotor bosoj, tedniig tur gargahyg tushaav. **35** Tegeed zovloliinhond handaj — Izraili erchuud ee, edgeer humuust alivaag uildehdee bolgoomjtoi handatsгаа. **36** Sayavtar Tyud gegch negen garch iren, ooriigoo hen negneer orgomjlohod, tuuntei dorvon zuu orchim hun negdsen. Harin tuuniig alagdahad dagaddagsad ni bugd tarj, alga boltsgooson. **37** Ter hunii daraa Galilyn Iuda gegch hun amyn toollogyn uyeer garch iren, humuusiig ooriinhoo araas daguulav. Ter ch bas uhsen. Dagaldagsad ni bugd tarsan bilee. **38** Tegehleer ene udaagiin heregt ch bi ta nart helehed, ene humuusees hol baitsgaaya. Tedniig zugeer l yavuulchih. Yaagaad gevel herev enehuu zorilgo, uils ni hunees ehte bol nurj unah bolno. **39** Herev Burhanaas baigaa bol ta nar tedniig diilj chadahgui todiigui harin ch ta nar Burhany esreg temtsegchid boloh bus uu gehed **40** ted zovlogoog ni avchee. Ted elch naryg duudan oruulj ireed, tashuurdaad Yesusiin nereer dahin yarihgui baihyg tushaaj, tedniig sullav. **41** Tuunii neriin toloo doromjlogdon zovoh ni zohistoi gej uzegdeh bolsondoo bayarlaldan ted Zovloloos garch yavlaa. **42** Tegeed odor bur sum dotor, bas ailaas aild Jesus bol Hrist mon gedgiig surgaj, tunhaglasaar baiv.

Vils 6

6:1 Shavi naryn too oson nemegdseer baisan ter uyed gryek heltei iudyeichuudiin zugees nutgiin yevryeichuudiin talaar gomdol garav. Uchir ni odor tutmyn hunsniilchleldee tedniilchleldees emegteichuudiig haihrahgui baigaa talaar gomdol gargajee. **2** Tegehled monooch arvan hoyor ni dagaldagchdyg tsutluulj, — Shireend uilchlehiin tuld Burhany ugend hainga handah ni bidend husuushteil zuil bish yum. **3** Harin ah duu nar mini, Suns bolon mergen uhaanaar duuren, ner hund buhii doloos eriig ta nar dundaasaa songo. Tegeed enehuu uurgiiig tedend hariutsuul. **4** Harin bid zalbiralda bolon ugiin uilchleld oorsdiigoo zoriulya gev. **5** Ene sanalyg

buh humuus demjij, itgel ba Ariun Sunseer duuren Styefan bolon Filip, Prohor, Nikanor, Timon, Parmyen bolon Antiohyn susegten Nikol naryg songojee. **6** Tegeed tedniig elch naryn omno iruulehed ted zalbirtsgaasny daraa garaa teden deer taviv. **7** Burhany ug tugen tarhsaar Iyerusalim dahi dagaldagchdyn too ulemj iheer urgeljen nemegdseer baisan bogood tahilch naraas mash olon hun itgeld duulgavartai bolj bailaa. **8** Niguuysel bolon hucheer duuren Styefan aguu gaihamshig bolon temdguudiig ard olny dotor uildseer bailaa. **9** Getel «erh cholootnuud» hemeen nerlegddeg Sinagogiin heseg humuus boloh kuryenchuud bolon alyeksandrchuud Kilik ba Azias iregsedtei niilj Styefantai margaldav. **10** Gevch ted tuunii Suns bolon mergen uhaanaar yarij baisnyg sorj chadsangui. **11** Tegeed ted "Ter Mosye bolon Burhany esreg haraalyn ugs yarij baihyg ni bid sonsson" gej nuutsaar yatgah humuusiig yavuuljee. **12** Ted tiinhuu olon tumen, ahlagchid bolood huuliin bagsh naryg hutgan uimuulj, tuund haldan tuuniig hucheer Zovloiin omno avchrav. **13** Tegeed ted huuramch gerch naryg uragsh gargahad ted — Ene hun ene ariun gazar, bas Huuliin esreg yumyg zogsoltguigeer yarij yavdag. **14** "Nazaryn Yesus ene gazryg ustgana, Mosyegiin oidend ulamjluulj ogson yos zanshlyg oorchilno" gej tuunii yarihyg bid sonsson gejee. **15** Zovlold suugch buhnii harts tuun deer togtohod, tuunii tsarai tenger elchiin tsarai lutaa adil haragdjee.

Vils 7

7:1 Terguun tahilch — Ene unen uu? gev. **2** Tegtel ter ingej helev. — Ah duu nar aa, ovgod oo, namaig sons! Bidnii ovog Abrahamyg Harran nutagt suurishihaas omno tuuniig Myesopotamid baihad ni aldryn Burhan tuund uzegdej, **3** "Eh nutag, torol sadanguudaa orhi. Minii chamd uzuuleh ter gazart ir" gesen. **4** Tiinhuu ter Haldai nutgiig orhin Harrand irj suurynsan. Tegeed tuunii etsgiig nas barsny daraa Burhan tuuniig tendees ta naryn edugee amidarch baigaa ene nutagt nuulgesen bilee. **5** Tegehdee end gants alham gazryg ch tuund omchoor ogoogui hedi ch tuuniig ur huuhedgui baihad ni hurtel ene nutgiig tuund bolon tuunii daraa ur udamd ni omch bolgon ogohoor Ter amlasan yum. **6** Burhan iinhuu aildahdaa "Tuunii ur

udam hunii nutagt hari hun bolon, boolchlogdoh bogood dorvon zuun jiliin tursh darlagdana. **7** Tedniig boolchloh undestniig Bi Ooroo shuune" geed, Burhan tsaash ni "Daraa ni ted garch yavah bogood ene gazart Nadad uilchleh bolno" gejee. **8** Ter tuund hovch hondoh yoslolyn gereeg ogson. Iinhuu Abraham Isaakiin etseg bolj naim dahi honog deer ni tuunii hovchiig hondov. Isaak Iakovyn etseg bolj, Iakov arvan hoyor ovog deetsiin etseg bolson. **9** Ovog deedes ni Iosyeft ataarhah bolj, tuuniig Yegipyeted hudaldsan hedii ch Burhan tuuntei hamt baisan bogood **10** tuuniig buh zovlon zudguures ni avran gargaj, Yegipyetiin haan Faraony omno iveel, mergen uhaanyg tuund soyorhjee. Haan tuuniig Yegipyetiin zahiragchaar tavij, buh albaa tuugeer hotluulj bailaa. **11** Buh Yegipyet bolon Kanaan olsgolond nervegdej, ulemjiin gai zovlon irj, bidnii etseg ovgodod hool huns oldohoo bolijee. **12** Harin Yegipyeted ur taria baigaag Iakov duulaad, bidnii etseg ovgodiiig tiish ni anh udaa yavuulav. **13** Hoyor dahia irehed ni Iosyef ah duu nartaa ooriigoo ilchilsneer Iosyefyn ger bul Faraond tanil bolov. **14** Iosyef ug ilgee, ooriin etseg Iakov, buh torol torogsod ni boloh dalan tavan huniig oor uruugaa ir hemeen urijee. **15** Iakov bolon bidnii etseg ovgod Yegipyeted taalal togsson baina. **16** Tendees tedniig Suhyem uruu avaachij, Suhyemd Yemmoryn hovguudees mongon zoosoor Abrahamyn hudaldan avsan bulshindtavijee. **17** Harin Abrahamd Burhany ogson amlaltyn hugatsaa oirtoh tusam Yegipyet dahi manai ard tumen osoj, olon bolov. **18** Ene ni Iosyefyn talaar yuu ch medehgui oor haan Yegipyetiig zahirah hurtel urgeljilsen bilee. **19** Ter bidnii udmynhny esreg zali gargan ovog deedest maani,nyalhsyg ni uhuulehiin tuld tedniig huuhed nyalhsaa hayahyg albadaj baisan. **20** Ene uyed Mosye torson bogood ter Burhany omno hairyg bulaasan negen baiv. Mosye etsgiinhee gert gurban sar tornison ajee. **21** Harin tuuniig hayagdsany daraa Faraony ohin olj avch, torson huu shigee uzej, asran osgov. **22** Mosye Yegipyetiin buh erdemd bolovsorch, ajil uils, ug yariagaar huchteer er boljee. **23** Harin nas doch dohoh uyed Izrailiin hovguud, nutgiin ah duu nartaigaa uulzah bodol tuunii zurhsetgeliig ezemdev. **24** Tednii neg ni shudarga busaar doromjlogdoj buig ter haraad, tuuniig hamgaalj, Yegipyet huniig tsohin unagaaj, onooch darlagdsan hunii

oshoog avchee. **25** Burhan tedend ooroor ni damjuulj avral soyorhoj baigaag ah duu nar ni oilgono gej ter bodson bolovch, ted oilgosongui. **26** Margaash ni ter hoorondoo zodoldogch hoyortoi taarav. Mosye tedniig evleruulehiig hicheen "Erchuud ee, ta nar chini ah duu nar baij yuund biye biyenee gemteene ve?" gejee. **27** Getel horshoo berteej baisan negen ni tuuniig tulhej, "Hen chamaig bidnii zahiragch, shuutch bolgoston yum be?" **28** Ochigdor Yegipyet huniig alsnyhaa adil chi namaig alah gee yuu? " gev. **29** Ene ugnees bolj Mosye zugtan, Midiany nutagt hari hun bolon amidarch baihdaa hoyor huugiin etseg boljee. **30** Dochin jil ongorsnii daraa Sinai uulyn tsold, shataj baigaa uurganii butny dolond tenger elch tuund uzegdsen baina. **31** Uuniig haraad, Mosye hachirhaj, nyagtlan harahaar dohon ochtol Ezenii duu garch, **32** "Bi bol chinii etseg ovgod boloh Abraham, Isaak, Iakovyn Burhan baina" gesend, Mosye aidast avtan, harj zurhelsengui. **33** Harin Ezen tuund "Hol deh shaahaigaa tailagtun. Uchir ni chinii zogsoj bui gazar bol ariun gazar shoroo yum. **34** Bi Yegipyeted darlagdaj bui Ooriin humuusiig todorhoi harlaa. Tednii gaslant duug sonsood ard olnoo choloolohoor Bi buuj irev. Odoo yav. Bi chamaig Yegipyet uruu ilgeej baina" gejee. **35** "Hen chamaig bidnii zahiragch, shuugch bolgoston yum be?" hemeen helegdej, tedend gologdson onooh Mosyeg uurganii butand uzegdsen tenger elchiin garaar zahiragch, bas cholologch bolgohoor Burhan ilgeesen ajguu. **36** Ene hun Yegipyetiin nutag, Ulaan tengist bolon tsold dochin jiliin tursh gaihamshig bolood temdguudiig uzuulen yavahdaa tedniig udiridaj baisan. **37** Chuhamdaa Mosye Izrailiin hovguuded handaj "Minii adil esh uzuulegchiig Burhan ah duu ta naraas gargaj irne" gej helsen bilee. **38** Ene bol Sinai uulan deer oortei ni yariltsaj baisan tenger elch bolon bidnii ovog deetsiin hamt tsol deh tsuglaand baisan hun mon. Ta nart ogoh gej amid ugiig ter huleen avsan yum. **39** Bidnii ovog deedes tuund duulgavartai zahiragdahyg huseegui agaad harin ch tuuniig uguisgej, zurh setgeleeree Yegipyet uruu butsaj ergesen. **40** Tiinhuu Aarond "Bidniigdaguulan yavah burhdyg bidend buteej ogooch. Uchir ni Yegipyet gazraas bidniig udiridan gargasan Mosyed yuu tohioddsonyg medeh yum bidend alga" gej bailaa. **41** Iinhuu ter odruuded ted tugal hijj, monooh shuteendee tahil orgon,

oorsdiin garaar hiisen ajildaa bayasatsgaaj baisan. **42** Harin Burhan nuur buruulj, tedniig tengeriin erhest uilchluuleheer tushaasan bogood ene ni esh uzuulegchdiin nomd bichigdseneer "Izrailiin ger ee, tsold ta nar dochin jil Nadad orgol, tahilaa orgooguisen bil uu? **43** Ta nar mon Molohyn asar, oorsdiinhoo Romfa burhny od, morgoj shuteheer hiisen horguudee avtsgaasan. Bi ch bas ta naryg Vavilony chanad uruu zailuulah bolno" gesen baidag. **44** Tsold bidnii ovog deedes Gerchleliin asartai baiv. Uzszen zagvarynhaa daguu hiigtun gej Ter Mosyed aildsany daguu ene asar ni hiigdsen bailaa. **45** Bidnii ovog deedes asryg huleen avaad, Ioshuagiin udirdlaga door yavsan. Oorsdiinh ni urdaas Burhany zailuulsan undestnuudiin nutgiig ezlen avah uyedee ted terhuu asryg oorsdiinhoo hamt avchirchee. Ug asar Davidyn uye hurtel ene gazart bailaa. **46** David Burhany omno taallyg olon, Iakovyn Burhand orshih gazar olyo hemeen ter guisan. **47** Harin Tuund orgoo bosgoson ni Solomon boloi. **48** Gesen hedii ch Hamgiin Deed Negen ni hunii garaarhiigdsend orshdoggui bogood esh uzuulegchiin **49** "Ezen aildahdaa «Tenger bolboos Minii sentii, Gazar bolboos Minii holiin gishguur. Nadad zoriulj ta nar yamar suuts barih yum be? Bi amrah yamar gazar baina ve? **50** Ene buh zuil Minii mutraar buteegdeegui gej uu?»" gesen baidag. **51** Zoruud, zurh ba chihendee hovch honduuleegui ta nar Ariun Sunsiig urgelj eserguutsdeg. Ta nar etseg ovgodinhoo uildseniig uilddeg. **52** Esh uzuulegchdees heniig ni ta naryn etseg ovgod havchaagui ve? Ted Zovt Negenii irehiig uridaas tunhaglasan humuusiig alj talj baisan bol edugee Tuunees ta nar urvagsad, mon aluurchid boltsgoojee. **53** Ta nar huuliig tenger elch naraar togtoogdson gej huleen avsan atlaa tuuniigee sahiagui gev. **54** Uuniig sonsson tednii horsol butsalj, shudee havirch bailaa. **55** Harin Ariun Sunseer duursen Styefan tenger ood shirten Burhany suu aldryg bolon Burhany baruun tald zogsoj bui Yesusiig haraad, — **56** Haragtun. Tenger neegdehiig bolon Burhany baruun tald zogsoj baigaa Hunii Huug bi harj baina gej helev. **57** Getel ted changa oriloldon, chihee boglotsgooj, tuun uruu zereg uhashiindairch, **58** tuuniig hotoos chirch gargaad, tuun uruu chuluu shidelj garav. Saul gegch zaluutiin hold gerch nar huvtssaa tavilaa. **59** Ted Styefan uruu chuluu shidelj baihad Styefan Ezeniig duudan, —

Ezen Yesus mini, sunsiig mini huleen avaarai gev. **60** Tegeed ovdog sohron, changa duugaar, — Ezen, ene nugliin toloo tedend shiitgel buu onoogooch hemeen hashhirav. Iinhuu heleed ter noirsov.

Vils 8

8:1 Tuuniig alsan yavdlyg Saul saishaaj bailaa. Ter odor Iyerusalim dahi chuulgany esreg huchtei havchlaga ornov. Elch naraas busad ni bugd Iudyei bolon Samariin nutguudad tarhav. **2** Styefanyg susegtei humuus orshuulj, tuunii hoinoos ihed gashuudan uiltsgaav. **3** Harin Saul chuulganyg hoosruulj, ailaas aild orj er, em gelgui barivchlan shorond hijj bailaa. **4** Tarhsan humuus yavsan zug burdee ugiig tunhaglasaar baiv. **5** Filip Samariin hotod irj, orshin suutchdad ni Hristiig tunhaglav. **6** Hursan olon Filipiin uildej baisan temdguudiig harj, tuuniig sonsoj, sanal negteigeer yariag ni anhaaran chagnaj bailaa. **7** Uchir ni buzar sunsend ezlegdsen olon humuusees tedgeer ni zailahdaa changa duutaar hashhيران garch bailaa. Saa ovchtei bolon dogolon olon humuus edgerch baiv. **8** Ter hot ulemj bayar bayasaltai baiv. **9** Hotod ilbe uzuulen, samariinhnyg gaihshruulj baisantednii dund aguu negen hemeeh Simon gegch neg er baijee. **10** Ted ih bagagui bugdeeree tuund anhaaral handuulj, — Burhany Aguu Huch hemeen nerledeg chini ene hun baina getsgeedeg baij. **11** Ter udaan hugatsaany tursh ilbeer busdyg gaihshruulj baisan tul ted tuund anhaaral handuuldag baijee. **12** Harin Burhany haanchlal bolon Yesus Hristiin neriin tuhai sain medeeg tunhaglasan Filipt itgesen eregtei, emegtei olon humuus baptism hurtetsgeeji bailaa. **13** Simon hurtel itgesen bogood baptism hurtsenii daraa Filipiig dagah bolj, gaihshguud bolon temdguud uildegdehiig haran, urgelij gaihaj hotsordog baiv. **14** Samari ni Burhany ugiig huleen avsnnyg Iyerusalim dahi elch nar sonsood Pyetr, Iohan naryg teden uruu yavuulav. **15** Ted irj, tedend Ariun Sunsiig avahuulahyn toloo zalbirchee. **16** Uchir ni tednii hend ch Ariun Sunsiig haraahan buugaagui baisan bogood ted Ezen Yesusiin nereer zovhon baptism hurtsen baijee. **17** Tegeed ter hoyor teden deer garaa tavihad ted Ariun Sunsiig huleen avch bailaa. **18** Elch naryn gar taviltaar damjuulan

Ariun Suns ogojdoj buig ajiglasan Simon ter hoyort mongo ogch, — **19** Ene erh medlee bas nadad ogooch. Tegvel bi garaa tavisan hun buriig Ariun Sunstei bolgono shuudee gev. **20** Gevch Pyetr tuund — Mongo chini chamtai hamt mohog. Uchir ni Burhany belgiigmongoor avch bolno gej chi sanajee. **21** Burhany omno zurh chini zov bish uchir ene uilsed chinii hereg, chinii oroltsoo baihgui. **22** Ene har sanaarhaldaa gemshij Ezend zalbir. Magadgui zurhen deh har sanaa chini zailuulagdaj boloh yum. **23** Uchir ni chi hor shar, hudal huurmagiin huleesend baigaag chini bi harj baina gejee. **24** Simon hariud ni — Sayany tany helsen buhen nadad buu uchraasai gej minii toloo ta nar oorsdoo Ezend zalburch ogooch gev. **25** Ted chin setgeleesee Ezenii ugiig gerchilj, tunhaglaad Iyerusalim uruu butssan bogood mon Samariin olon tosgond sain medeeg tunhaglav. **26** Harin Ezenii tenger elch Filipt — Bosogtun. Iyerusalimaas Gaz uruu uruuddag zamaar uragsh yav gelee. (Ene ni tsoliin zam) **27** Ter ch bosood yavav. Tegtel tend Yetiopyn hatan haan Kandakiin buh san homrogiig hariutsagch Yetiopyn taigan amban Iyerusalimd morgol uildeheer ireed, **28** butsan yavj baijee. Ter butsah zamdaa tergendee esh uzuulegch Isaiagiin nomyg unshij yavav. **29** Suns Filipt handaj — Ter tergiig guitsen och gev. **30** Guin ochtol, onooh amban esh uzuulegch Isaiagiin nomyg unshij baih ni Filipt sonsdov. Tegeed tuunees — Ta unshij baigaagaa oilgoj baina uu? gej asuuhad **31** ter — Hen negen zaaj ogohgui bol bi herhen oilgoh bilee? geed Filipiig tergendee urij suulgav. **32** Tuunii unshij baisan Sudryn heseg gevel, "Ter nyadlagdah honi met hotlogdson bogood Hyargagchiin omno bui hurga duugui baidag shig Ter amaa ch neegeegui yum. **33** Ter basamjalal, doromjlold shiitgegdsen. Hen Tuunii ugsaatai hamaatai boloh ve? Uchir ni Tuunii ami delhiigees zailuulagdsan yum" gesen ni aj. **34** Monooh taigan hun Filipt handaj — Ene esh uzuulegch henii tuhai yariad baina ve? Ooriinhoo tuhai yarij baina uu, ali esvel oor hen negnii tuhai yarij baina uu? Nadad helj ogooch gesend **35** Filip am neen terhuu Sudraas ehlen Yesusiin tuhai tuund yarij ogov. **36** Ted zamaaraa yavsaa ustai gazar hurch irjee. Taigan hun — Haraach, us baina. Baptism hurtehed bolohgui ni yuu bilee gev. **37** Filip — Herev chi buh zurheeree itgevel, bolno gesend ter — Yesus Hrist bol Burhany Huu

mon gedegt bi itgej baina hemeen hariulav. **38** Monooh taigan hun tergiig zogsoohyg tushaav. Tegeed ted hoyoulaa us uruu orj, Filip tuund baptism hurteejee. **39** Ted usnaas garch ireh uyed Ezenii Suns Filipiig avch odov. Taigan tuuniig dahin olj haraagui hedii ch bayar bayasaltaigaar zamdgarchee. **40** Harin Filip Azotod irsnee medev. Ter Kaisarid hurtlee dairan garsan buh hotuudad sain medeeg delgeruulseeer yavlaa.

Vils 9

9:1 Ezenii dagaldagchdyg alj hyadna gej zanalhiilen, Saul terguun tahilch uruu ochij, **2** ter Zamd hamaaragdah eregtei, emegtei heniig ch bolov barij hulj, Iyerusalimd hurguulehiin tuld Damaskiin sinagoguudad zahidal ilgeehiig tuunees husjee. **3** Saul zamd yavj bailaa. Ter Damaskt dohon irj baital genet tengerees gerel garch tuuniig hureelen gereltehed, **4** Saul gazar hosor unav. Tegeed — Saul aa, Saul aa, yuund chi Namaig havchina ve? geh duug sonsood, — **5** Ezen, Ta hen be? gejee. Tegtel Ter — Bi bol chinii havchij moshgood baigaa Yesus baina. **6** Bos, hot uruu och. Chinii yuu hiih yostoig chamd heleh bolno gev. **7** Tuuntei hamt yavj baisan humuus duu sonsson bolovch heniig ch haraagui tul duugui zogsoj bailaa. **8** Saul gazraas bosov. Nud ni neelttei hernee ter yuu ch harj chadahgui bailaa. Ted tuuniig garaas ni hotlooor Damaskt avchrav. **9** Iinhuu ter gurvan odor yuu ch harsangui, yuu ch idsengui, yuu ch uusangui. **10** Damaskt Anania gegch negen dagaldagch bailaa. Ezen tuund uzegdleer — Anania gej aildahad ter — Bi end baina, Ezen gev. **11** Ezen tuund — Bos, "Shuluun" hemeeh gudamjin dahi Iudagiin gert ochij Tarsyn Saul gegchiig asuu. Uzegtun. Ter yag odoo zalburch, **12** Anania gegch er orj ireed, ooriig ni dahin haraatai bolgohyn tuld garaa oor deer ni tavihyg uzegdeld harj baina gev. **13** Gevch Anania hariud ni — Ezen, bi tuunii tuhai olon hunees, Iyerusalim dahi Tany ariun humuust ter hichneen ih hor hurgesniig sonsson. **14** Tegeed ter end Tany neriig duudsan buhniig hulj, shorond hayah erh medliig ahlah tahilch naraas avsan yum gev. **15** Harin Ezen tuund — Yav, uchir ni ter bol hari undestnuud, haad bolon Izrailiin hovguudiin omno Minii neriig uurehiin tuld Minii songogdson sav bogood

16 Minii neriin toloo her ih zovoh uchirtaig Bi tuund uzuulne gejee. **17** Anania yavj, gert orj tuun deer garaa taviad, — Saul duu mini, ireh zamd chini chamd uzegdsen Ezen Yesus chamaig haraatai bolgoj, Ariun Sunseer duurgehiin tuld namaig ilgeev gelee. **18** Ter darui tuunii nudnees hairs met zuil unaj, ter dahin haraatai bolov. Tiinhuu ter boson, baptism hurteed, **19** hoolloj huch orov. Saul Damaskt baisan dagaldagchdyn hamt hed honog tendee bailaa. **20** Tegeed todolgui tereer sinagoguudad — Ter bol Burhany huu mon hemeen Yesusiig tunhaglj ehlev. **21** Tuuniig sonsson buhen gaihshirsaar — Ene hun chini Iyerusalimd ene neriig duudsan bolgonyg ustgaj, bas tedniig hulj, ahlak tahilch nart hurgeh zorilgotoi end irsen hun bish bil uu? getsgeej bailaa. **22** Harin Saul ulam l huchiig olj, Yesus bol Hrist mon gedgiig notlon Damaskt amidragch iudyeichuudiig sandargah bolov. **23** Tuunees hoish olon honog ongorsnii daraa iudyeichuud tuuniig alahaar huivaldatsgaalaa. **24** Gevch tednii huivaldaan Sauld ilt boljee. Ted tuuniig alahyn tuld daaman haalganuudyn derged odor, shonogui otoj bailaa. **25** Gevch dagaldagchid ni shonoor tuuniig tom sagsand suulgaj, hana daguulan buulgav. **26** Saul Iyerusalimd irj, dagaldagchidtai holbootoi bolohyg hicheesen bolovch bugd tuunees emeej bailaa. Uchir ni ted tuuniig dagaldagch gedegt itgehgui baiv. **27** Harin Barnab tuuniig elch nar uruu daguulan irj, tuunii zamdaa Ezeniig herhen harsan, Ezenii tuund aildsan bolon Damaskt Yesusiin nereer herhen zorigtoi yarisnyg ni durslen oguuljee. **28** Iinhuu ter tedentei hamt Iyerusalimd cholootei yavj, Ezenii nereer zorigtoi yarij bailaa. **29** Ter gryek heltei iudyeichuudtei yariltsaj, margaldahad ted tuuniig alahyg zavdje. **30** Ah duu nar uuniig sonsood, tuuniig Kaisarid hurgej, Tars uruu yavuulav. **31** Iinhuu buh Iudyei, Galil, Samari dayaar chuulgan bosgon baiguulagdaj, amar taivan bailaa. Ingehdee Ezenees emeeh aidas bolon Ariun Sunsnii taitgaral dotor yavtsgaan, toony huvid ossoor baiv. **32** Negen udaa Pyetr buh gazraar toiron yavj, Luddad amidragch ariun humuus uruu hurch irev. **33** Tend ter saa ovchnii ulmaas naiman jil hevert baisan Aini gegch huntei taaraldjee. **34** Pyetr tuund — Aini, Yesus Hrist chamaig edgeene. Bos, oroo zas gehed Aini ter darui bosloo. **35** Ludda bolon Sharond amidragsad bugd tuuniig haraad, Ezen uruu ergesen yum.

36 Ioppad Tabita (gryekeer orchuulbal, Dorkas) gegch dagaldagch baiv. Ter emegtei urgelij sain uilseer bayan, oglogch haramgui negen baijee. **37** Yag ter odruuded tereer ovchlon nas barjee. Humuus tuunii biyeiig ugaagaad deed oroond tavisan bailaa. **38** Pyetriig tend baigaag duulaad dagaddagchid Luddagaas Ioppa hurtel oirhon tul "Bidend uruu darui ireech" gej guilgan hoyor hun ilgeev. **39** Pyetr bosoj, tednii hamt yavj ochihod, tuuniig deed oroond oruulav. Belevsen emegteichuud tsomooroo tuunii hajuud uilaad zogsoj bailaa. Oorsodtei ni hamt baihdaa Dorkasyn hiideg baisan tsamts, busad huvtsasnuudyg ted uzuulj baiv. **40** Harin Pyetr tedniig bugdiig ni gargaad, ovdog sohron zalbirsch, tsogtsost handaj — Tabita, bos gev. Ter nudee neen Pyetriig haraad, ondiiij suulaa. **41** Pyetr garaa ogch tuuniig bosgood, ariun humuus bolon belevsen emegteichuudiig duudaj, tedend tuuniig amid seruuneer daatgav. **42** Ene yavdal Ioppa dayaar medegdej, olon hun Ezend itgejee. **43** Pyetr hed honog Ioppad uldej arischin Simonyd bailaa.

Vils 10

10:1 Kaisarid Kornyel gegch negen baisan bogood ter «Italiinhan» hemeeh angiiin zuutyn darga baiv. **2** Ter suseg bishreltei agaad ger buleeree Burhanaas emeedeg, olon tumend ih oglog ogdog, Burhand bainga zalbirdag ajee. **3** Odriin yesdugeer tsagiin orchim tereer uzegdel doktor Burhany tenger elch tuun uruu irj "Kornyel!" gehiig tod uzev. **4** Aidast avtsan ter tuun uruu harj, — Yuu ve? Ezen gehed, tenger elch tuund — Zalbiral bolon ogloguud chini Burhand dursamj bolon orgogdov. **5** Odoo chi Ioppa uruu humuus yavuulj, Simon buyuu Pyetr gedeg huniig avchruul. **6** Tengisiin derged ger ni baidag arischin Simonyd ter baigaa gev. **7** Oortei ni yarisan tenger elchiig yavanguut Kornyel tserguudeesee neg susegteng hoyor zartsyn hamt duudav. **8** Tegeed tedend bugdiig tailbarlaj, Ioppa uruu yavuuljee. **9** Margaash ni tedniig hotod dohon ochih uyed, Pyetr zurgadugaar tsagiin orchim zalbirahaar baishingiin deever deer garav. **10** Ter olsoj, yum idehiig husej baiv. Tedniig hool beddej baih zuur ter het hoorold avtjee. **11** Tenger neegdej, tom buteeleg met negen sav

dooshilsoor dorvon ontsgooroo gazardahyg Pyetr harav. **12** Dotor ni buh dorvon holt amitad,hevleer yavagchid bolon tengeriin shuvuud baih ajee. **13** Tegtel negen duu garch tuund — Pyetr ee! Bos, nyadlaad id gev. **14** Harin Pyetr — Ezen, yaasan ch ugui. Uchir ni bi hezee ch ariun bus, buzaryum idej baigaagui gelee. **15** Getel monooh duu hoyor dahia garch tuund — Burhany tsever bolgoston yuug ch ariun bus gej buu uzegtun gev. **16** Ene ni gurav dahin davtagdav. Tegeed monooh sav ter daruidaa tenger ood orgogdon avagdjee. **17** Uzsen uzegdel ni yamar utgatai bolohyg Pyetr oilgoj yadan baih zuur Kornyelyn ilgeesen humuus Simony geriig suraglasaar daaman haalgan deer ni hurch irev. **18** Tegeed Pyetr hemeeh Simon tend baigaa esehiig duudan asuuv. **19** Pyetr uzegdliin tuhain bodoj baital Suns tuund — Uzegtun, gurban hun chamaig haij baina. **20** Bos, doosh buutaad ergelzelgui teden uruu och. Uchir ni Bi tedniig ilgeev gejee. **21** Pyetr ter humuus uruu ochij, — Ta naryn haigaad baigaa hun chini bi baina. Yamar hergeer ta nar irev? gehed **22** ted — Kornyel gegch zuutyn darga baidag yum. Tereer Burhanaas emeegch, zovt negen bogood Iudyein ard tumen tuunii talaar sain yaridag. Tanyg gertee urij, ugiig tani sonsoh zaavryg ter ariun tenger elchees avsan yum getsgeev. **23** Pyetr tedniig orohyg urij, zochlov. Margaash ni ter bosoj monooh humuusiin hamt yavahad tedentei Ioppagiin ah duusiin zarim ni yavjee. **24** Daraa odor ni ter Kaisarid hurch irev. Tedniig huleej baisan Kornyel torol sadan bolon dotny anduudaa duudaj tsugluulsan baiv. **25** Pyetriig uuden deer ni irehed Kornyel tuuniig ugtan, hold ni unaj, tuund morgov. **26** Harin Pyetr tuuniig bosgood — Bos, bi ch gesen hun shuu dee gev. **27** Iinhuu yariltssaar gert orohod olon hun tsuglasan bailaa. **28** Ter tedend — Iudyei hunii huvid hari undestentei nohorloh buyuu tednii gert zochloh ni yamar yos bus hereg bolohyg ta nar oorsdoo medne. Gevch yamar ch huniig buzaryum, esvel tsever bus gej nerleh yosguig Burhan nadad haruullaa. **29** Tiimees duudahad chini bi tudgelzelguigeer yavj irev. Ta nar namaig duudsan uchraa helne uu? gev. **30** Kornyel — Dorvon odriin omno yag odiid, yesdugeer tsagiin orchimd bi gertee zalburch baital gereltsen huvtsastai hun omno mini zogsoj, **31** "Kornyel ee, chini zalbiral sonsdoj, oglog chini Burhany omno dursagdav. **32** Tegeed Pyetr gegch Simonyg

hureltsen ireech hemeen urihaar Ioppa uruu hun ilgee. Ter tengisiin dergedeh arischin Simony gert baigaa" gesen yum. **33** Iim uchraas bi tan uruu ter darui hun yavuulav. Tany irsen tani sain hereg bolloo. Ezenii tand tushaasan buhniig sonsohoor edugee bid Burhany omno end baitsgaaj baina gejee. **34** Pyetr am neej, — Burhan bol nuur tal hardaggui bogood **35** Tuunees emeegch, zoviig uildegch aliv undestnii hun Tuund taalagddag gedgiig bi uneheer sain oilgov. **36** Ter Izrailiin hovguuded ug ilgeen Yesus Hristeer damjuulj enh taivnyg tunhaglajee. (Ter bol buhnii Ezen mon) **37** Iohany tunhaglasan baptismyn daraagaar Galilaas ehelj Iudyei dayaar yuu bolsnyg ta nar oorsdoo medne. **38** Ene ni Nazaryn Yesusiin tuhai bogood Burhan herhen Tuuniig Ariun Suns ba huch chadlaar tosolson hiigeed Tereer diavold darlagdsan bugdiig edgeen, sainyg uildej yavsan tuhai yum. Uchir ni Burhan Tuuntei hamt baisan. **39** Iudyeichuudiin nutag bolon Iyerusalimd Tuunii hiisen buhniig gerchlegchid ni bid bilee. Ted Tuuniig modond olgoj alsan yum. **40** Burhan Tuuniig gurav dahi odor ni amiluulj, **41** buh humuust bish, harin Burhanaar urid ni songogdson gerchlegchded buyuu uhegsdees amilsnyh ni daraa Tuuntei idej, uuj baisan bidend haruulan soyorhov. **42** Ter bol Burhanaar tomilogdson amid, uhsen buh hunii Shuugch gedgiig gerchlen, ard olond delgeruulehiig Ter bidend tushaasan yum. **43** Tuund itgesen hen bolovch Tuunii nereer nugliin uuchlalyg huleen avdag gej buh esh uzuulegchid Tuuniig gerchildeg gev. **44** Pyetr edgeer ugsiig helj baih zuur uuniig ni sonsoj baisan buh hun deer Ariun Suns buuv. **45** Hovch honduulsen itgegchid boloh Pyetrtei hamt irsen buh humuus Hari undestnuud deer bas Ariun Sunsnii beleg asgarahyg haraad gaihatsgaajee. **46** Uchir ni ted heluudeer yarij, Burhanyg deedlen baigaa ni sonsdov. Tegtel Pyetr — **47** Bidnii avsanchlan tiinhuu Ariun Sunsiig huleen avsan ene humuust baptism hurteehed hen ch usnaas tatgalzaj chadahgui biz dee? gelee. **48** Ter tedend Yesus Hristiin nereer baptism hurtehiig tushaav. Daraa ni ted tuunees hed honog uldeech gej guilaa.

11:1 Burhany ugiig Hari undestnuud ch bas huleen avsnig elch nar bolon Iudyei dayaarh ah duus sonsotsgoov. **2** Pyetriig Iyerusalimd irehed hovch honduulsen humuus tuuntei metgeltsej, — **3** Chi hovch honduuleegui humuus uruu ochij, bas tedentei hamt hoollov gejee. **4** Harin Pyetr tedend des daraatai iin tailbarlav. — **5** Ioppa hotod zalbirsch baihdaa bi het hoorold avtaj, tom buteeleg met sav tengerees dooshilsoor dorvon ontsgooroo yag nad uruu buun ireh uzegdliig harav. **6** Bi tuun deer hartsaa togtoon, ajiglan harahad tend gazryn dorvon holt amitad, zerleg araatnuud, hevleer yavagchid bolon tengeriin shuvuud bailaa. **7** Mon bi "Pyetr ee, bos. Nyadalj id" geh duu garahyg sonsson. **8** Harin bi "Ezen, yaasan ch ugui. Alivaa buzar, ariun bus zuiliig bi amandaa hezee ch hij baigaagui" gehed **9** tengerees garah duu hoyor dahia"Burhany tsever bolgosnyg ariun bus gej buu uz" gev. **10** Ene ni gurav dahin davtagdsan bogood bugd tenger ood butsaad orgogdson. **11** Getel ter uyed minii suuj baisan ailyn uudend guran hun irsen ni Kaisarias nad uruu ilgeegdsen humuus ajee. **12** Ergelzelguigeer tedentei yavahyg Suns nadad helsen yum. Nadtai hamt edgeer zurgaan ah duu yavsan bogood bid ch ter hunii gert ochiv. **13** Tereer gert ni tenger elchiin zogsoj, Ioppa uruu hun ilgeej, Simon buyuu Pyetriig end avchruul. **14** Chamaig bolon geriinhniig chini bugdiig ni avrah ugiig ter chamd yarina" gehiig herhen harsnaa bidend yariv. **15** Namaig yarij ehlehed anh biden deer Ariun Suns buusanchlan teden deer bas buulaa. **16** Tegehed bi "Iohan usaar baptism hurteesen bol harin ta nar Ariun Sunseer baptism hurteh bolno" gesen Ezenii ugiig sanav. **17** Ezen Yesus Hristed itgesnii daraa bidend ogsnii adil belgiig herev Burhan tedend ogch baigaa bol Burhand saad bolj chadah bi gegch hen bilee? gev. **18** Ted uuniig sonsood, duugui bolj, Burhanyg aldarshuulan — Ami ogoh gemshliig Burhan bas Hari undestnuuded soyorhjee getsgeev. **19** Styefanaas ornoson havchlagyn ulmaas tarhagsad iudyeichuudees oor hend ch ugiig yarilguigeer Foinik, Kipr, mon Antioh hurtel yavsan ajee. **20** Harin tednii zarim ni buyuu Kipr bolon Kuryenii humuus Antioht ireed Gryekhumuustei ch yarij, Ezen Yesusiig tunhaglj baiv. **21** Ezenii mutar tedentei hamt baisan bogood itgesen ui olon humuus Ezen uruu ergej

bailaa. **22** Tednii tuhai medee Iyerusalim dahi chuulgany sonort hurch, ted ch Barnabyg Antioh uruu yavuulahaar ilgeev. **23** Ter hurch ireed, Burhany niguulsiig uzej bayarlan, shiidemgii zurh setgeleer Ezend unench baihyg tedend yatgajee. **24** Barnab bol sain hun bogood itgel ba Ariun Sunseer duuren negen baiv. Ingeed olon hun Ezend nemegdev. **25** Tegeed ter Saulyg olohoor Tars uruu yavjee. **26** Barnab tuuniig olj uulzaad Antioht daguulan irev. Inhuu buten jiliin tursh ted chuulgand tsuglaj, olon huniig surgajee. Dagaldagchdyg Antioht anh udaagaa Hristinhen hemeen nerleh bolov. **27** Ene odruuded Iyerusalimaas Antioh uruu heden esh uzuulegchid irsen baina. **28** Tednii neg Agab gegch bosoj, Sunseer zaavarchlagdan — Buh gazryg hamarsan ih olsgolon bolno gej helev. Ene olsgolon Klaudyn haanchlalyn uyed boljee. **29** Hegeed Iudyeid amidragch ah duu nartaa dagaldagch bur oor oorsdiin her chadlaar tuslamj ilgeeheer shiidev. **30** Tuuniigee Barnab, Saul hoyort hariutsuulan ahlagchdad ilgeejee.

Vils 12

12:1 Ene uyed Hyerod haan tedniig horloh zorilgoor chuulgany zarim humuusiig barivchlav. **2** Ter Iohany ah Iakovyg tsavchin aluuljee. **3** Iudyeichuuded ene ni taalagdsanyg ajiglasan tereer Pyetriig ch mon barivchlahaar shiidev. Ene ni Isgeegui Talhny bayaryn odruuded boljee. **4** Tegeed tuuniig barivchlan shorond hijj, dorvon dorovtoor manuulav. Deeguur Ongoroh bayaryn daraa Pyetriig ard olny omno gargah bodoltoi bailaa. **5** Pyetriig shorond horigdoj baihad chuulgan Burhand handaj tuunii toloo hicheenguilen zalbirsch baiv. **6** Hyerodtuuniig gargah gej baisan yag ter shono ni Pyetr hoyor tsergiin dund davhar ginjeer ginjeleestei untaj bailaa. Haalgany omnoh haruuluud ch shorong manaj baiv. **7** Uztugei, genet Ezenii tenger elch uzegden shorongiin oroond gerel tsatsrav. Tenger elch Pyetriig hajuu uruu ni yovron sereej, — Turgen bos gehed tuunii garaas ginj ni multarch unalaa. **8** Tenger elch tuund — Busee buselj, shaahaigaa oms gehed ter tegev. Tegeed ter — Huvtssaa oms, namaig daga gejee. **9** Pyetr gadagsh garch tuuniig dagan yavav. Tereer tenger elcheer uildegdej bui ene yavdal ni boditoi gedgiig medsengui, harin

uzegdel uzej baina gej bodson aj. **10** Ted neg, hoyor dahi haruuluudyg ongorood, hot uruu ordog tomor daaman haalgan deer irtel haalga ooroo neegdev. Ted garch, yavsar negen gudamj ongorohod tenger elch genet tuuniig orhin odov. **11** Pyetr sehee orj, — Ezen Ooriin tenger elchee ilgeej namaig Hyerodyn garaas bolon Iudyein ard tumnii huleej baisan ter buhnees avarchee gedgiig bi odoo l battai medlee gev. **12** Inhuu uhaarsan ter Mark gegdeh Iohany eh Mariagiin gert irev. Tend oluulaa tsuglaad zalbirch bailaa. **13** Pyetr daamangiin haalgyl togshihod Rodye geh zarts ohin garch ireed, **14** Pyetriin duut taniv. Ter bayarlasandaa daaman haalgaa ch tailalgui dotogsh guin orj, Pyetr daaman haalgan deer baina gej medegdjee. **15** Tegtel humuus tuund — Chi ooriin uhaantai baina uu? gehed harin ch ohin tuuniig irsen bolohyg batlan helehed ted — Tegvel tuunii tenger elch baina getsgeev. **16** Harin Pyetr haalgyl togshsoor l bailaa. Ted haalga ongoilgood tuuniig harmagtsaa mel gaihjee. **17** Gevch Pyetr tedend chimeegui baihyg garaaraa dohiod Ezen tuuniig shorongoos herhen gargasnyg yarij, — Ene tuhai Iakovd bolon ah duu nart medegd geed oor gazar uruu yavav. **18** Ogloo bolohod Pyetriin yaasan tuhaid tserguudiin dund bagagui sandral boljee. **19** Tuuniig ereed oloogui Hyerod haruuluudyg baitsaagaad, tedniig tsaazlahyg tushaalaa. Hyerod Iudyeigees Kaisarid ochij, tendee baiv. **20** Hyerod Tir bolon Sidony humuust ihed hilegnedeg baiv. Tendhiinhen haany nutgaas hool hunseer hangagddag baisan tul haany tushmel Blastyg taldaa tataj negen sanaagaar tuun uruu irj nairamdahyg guijee. **21** Tovloson odor Hyerod erhem deed suudaldaahaany huvtsastaigaa zalarch tedend ug helj ehlev. **22** Ard olon — Hunii duu bish, burhny duu baina hemeen bahdan hashhirsch bailaa. **23** Burhand aldryg orgoogui tul tuuniig Ezenii tenger elch ter darui tsohijee. Tiinhuu ter otond bariulj, uhev. **24** Harin Ezenii ug tugen tugseer bailaa. **25** Barnab, Saul hoyor uurgee biyeluuleed Mark gegddeg Iohanyg daguulan Iyerusalimaas butsav.

Vils 13

13:1 Antioh dahi chuulgand Barnab, Nigyer gegddeg Simyeon, Kuryenii

Luki, zahiragch Hyerodtai hamt osoj tornison Manayen, Saul nar boloh esh uzuulegch mon bagsh nar baiv. **2** Tedniig Ezend uilchilj, matsag barij baih uyed ni Ariun Suns — Bi Ooriinhoo ajlyg hiilgeheer Barnab, Saul naryg duudsan tul tedniig tomilogtun gev. **3** Tegeed ted matsag barin zalbirch, teden deer gar taviad, yavuuljee. **4** Inhuu Ariun Sunseer ilgeegdsen ted Syelyukt irj tendeese Kipr uruu usan ongotsoor yavav. **5** Ted Salamist hurch ochood Iudyein sinagoguudad Burhany ugiig tunhaglaj ehelsen bogood Iohan tednii hamt baij tusaljee. **6** Ted mon Paf hurtelh buh arlaar yavahdaa, shidten BarYesus gegch Iudyein huuramch esh uzuulegchetei taarav. **7** Ter shidten nutgiin zahiragch Syergio Paul gegch uhaalag hunii hamt baidag ajee. Syergio Paul Burhany ugiig sonsohor Barnab, Saul naryg duuduulav. **8** Harin shidten Yelum (tuunii neriig orchuulbal iim ajguu) tedniig eserguutsej, zahiragchiig itgelees holduulahyg sanaarhaj bailaa. **9** Getel Paul gegddeg Saul Ariun Sunseer duurch, tuun deer hartsaa togtoon, — **10** Alivaa zali, meheer duuren, diavolyn huu, alivaa zovt baidlyn daisan bolson chi Ezenii shuluun zamyg gajuuduulaha bolihgui yuu? **11** Uzegtun, yag odoo Ezenii mutar cham deer baina. Chi sohorch, heseg hugatsaand nar uzehgui gev. Ter darui haranhui, uniar tuuniig buchin avahad, ter hotloh hun hain temtchin bailaa. **12** Bolson yavdlyg harsan monooh zahiragch Ezenii surgaald gaihshran itgejee. **13** Paul bolon tuunii nohod Pafaas dalai uruu garan, Pamfulyn Pyerged hurch irev. Iohan tedniig orhij, Iyerusalim uruu butsjee. **14** Harin ted Pyergees garaad Pisidiin Antioht irj, Amraltyn odor sinagogy oron suuv. **15** Huuli bolon esh uzuulegchdiin nomoos unshsany daraa sinagogiin ahlagchid teden uruu hun yavuulj, — Ah duus ee, herev ta nart ard olond surgah zuil baival yarina uu gehed **16** Paul bosoj garaaraa dohin iin helev. — Izrailiin erchuud ee, Burhanaas emeegch ta nar sonsotsgoo! **17** Ene Izrailiin ard tumnii Burhan bidnii etseg ovgoodiig songoj, Yegipyetiin nutagt baih uyeiinh ni turshid tedniig aguu bolgoston bogood orgoston mutraaraa Ter etseg ovgoodiig maani tendees gargasan. **18** Ter tedniig dochin jiliin tursh tsold hulsten tesverlev. **19** Kanaany nutagt Ter doloon undestniig sonoogood, gazar nutgiig ni izrailichuudad dorvon zuun taviad jil ovluulsen bilee. **20** Ene yavdlyn daraa Ter esh uzuulegch Samuyelyg

ilgeeh hurtlee tedend shuugchdiig ogch baiv. **21** Daraa ni ted haan guihad Burhan Byeniaminy ovgiin Kishiin huu Saulyg tedend ogchee. Ter dochin jil haanchlav. **22** Tegeed Burhan tuuniig zailuulj, tedend Davidyg haan bolgon ogson. Tuunii tuhai Tereer gerchilj, "Buh husliig mini biyeluuleh Minii zurh setgeliin daguuh hun, Iyessiin huu Davidyg Bi olloo" gesen baidag. **23** Burhan amlasnyhaa daguu chuhamhuu ene hunii udmaas Avragch Yesusiig Izrailid avchirsan. **24** Tuuniig irehiin omno Iohan Izrailiin buh ard tumend gemshliin baptismyg tunhaglav. **25** Iohan uilsiinhee tsar hureeg guitseej baihdaa "Namaig hen gej ta nar bodoj baina ve? Ter chini bi bishee. Harin minii araas irj bui negnii holoos shaahaig ni ch tailah zohistoi hun bi bish" gej helseer baisan. **26** Ah duus ee, Abrahamyn ger buliin hovguud bolon ta naryn dund baigaa Burhanaas emeegch humuus ee! Enehuu avralyn ug ni ta bidend ilgeegdsen yum. **27** Iyerusalimd amidragsad bolon tednii zahiragchid Tuuniig tanilgui, Amraltyn odor bur unshigddag esh uzuulegchdiin ugsiig ch oilgolguigeer Tuuniig yallasnaaraa ene buhniigguitselduuljee. **28** Yesusiin amiig honooh yamar ch undeslel oloogui atlaa ted Pilataas Tuuniig tsaazlahyg hussen. **29** Tuunii tuhai bichigdsen bugdiig ted biyeluuleed, Tuuniig modnoos buulgan avch bulshind taviv. **30** Harin Burhan Tuuniig uhegsdees amiluulsan bogood **31** Ter Galilaas Iyerusalimd Oortei ni hamt irsen humuust olon honogiin tursh uzegdsen yum. Edugee ted l chuhamdaa Tuuniig ard olond gerchiddeg. **32** Bid etseg ovgodod amlagdsan amlaltyn terhuu sain medeeg l ta nart tunhaglav baina. **33** Duulal nomyn hoyordugaart "Chi bol Minii Huu, Bi Chamaig onoodor toruulev" gej bichigdsenchlen, Yesusiig amiluulsnaar Burhan amlaltaa bidnii huuhduuded biyeluulj ogson yum. **34** Burhan Yesusiig yalzrald butsaalgui uhegsdees amiluulav. Ter ene tuhai "Bi ta nart Davidyn ariun, naidvartai yerooluudiig ogno" gejee. **35** Iimees Duulal nomyn oor hesegt Ter mon "Ta Ooriinhoo Ariun Negenii yalzrald ogohgui" gej aiddsan yum. **36** Davidyn huvid gevel, ter tuhain uyedee Burhany zorilgod uilchilj baigaad noirson, etseg ovgo diinhoo dund tavigdaj, yalzralyg uzsen ajguu. **37** Harin Burhany amiluulsan ter Negen yalzralyg uzsengui. **38** Iimd ah duu nar aa, ta nar uuniig medegtun. Tuugeer damjuulan nugliin uuchlal ta nart tunhaglagdaj baina. **39** Itgesen

hun bur Mosyegiin huuliar zovtgodoj chadaagui ter buhneese Tuugeer zovtgodohbolno. **40** Ingehleer esh uzuulegchdeer helegdsen ni ta nar deer irehees bolgoomjil. **41** "Haragtun. Basamjlagchid aa, gaihatsgaa, mohotsgoo! Uchir ni ta naryn odruuded hen negen ni tailbarlasan ch Ta nar hezee ch itgehgui tiim uiliig Bi guitselduuleh bolno" gesen baidag gelee. **42** Paul, Barnab naryg garch yavahad, humuus daraagiin Amraltyn odor ene ugee yarij ogohiig tednees husseer bailaa. **43** Sinagogiin hural tarahad iudyeichuudees bolon Burhanaas emeegch shine itgegchdees olonh ni Paul, Barnab naryg dagaldahad, ter hoyor tedentei yarij, Burhany niguulseld urgelij baihyg yatgaj bailaa. **44** Daraagiin Amraltyn odor ter hotynhon barag bugdeeree Ezenii ugiig sonsohor huran tsuglasan baiv. **45** Gevch hursan olnyg haraad iudyeichuud ataarhlaar duurch, Paulyn yarisnyg doromjlon uguisgej bailaa. **46** Paul, Barnab hoyor zorigtoigoor yarij, — Burhany ug ehleed ta nart l yarigdah yostoi baiv. Getel ta nar uuniig eserguutsej, oorsdiigoo monh amiig avah zohisgui gej uzej baigaagaas hoish bid Hari undestnuuded handaj baina. **47** Uchir ni Ezen bidend iinhuu tushaasan. "Bi Hari undestnuuded Chamaig gerel bolgon tavisan. Chi delhiin hyazgaar hurtel avralyg avchirna" gev. **48** Uuniig sonsson Hari undestnuud bayarladdaj, Ezenii ugiig aldarshuulan deedelj, monh amiig avahaar songogdson buhen itgetsgeev. **49** Ezenii ug buh nutag dayaar tugj bailaa. **50** Harin iudyeichuud ner hund buhii susegten emegteichuud bolon hotyn terguuleh humuusiig hatgan, Paul, Barnab hoyoryn esreg havchlagyg odoon turhirsch, tedniig nutgaasaa hoon gargav. **51** Gevch ted holiinhoo toosyg teden uruu segsreed, Ikonium uruu yavjee. **52** Dagaldagchid bayar bayasal, Ariun Sunseer duuren baisaar bailaa.

Vils 14

14:1 Ikoniumd ted iudyeichuudiin sinagot tsugtaa orj, tiinhuu yarisand iudyeichuud bolon gryekchuud ui olnooro itgetsgeev. **2** Harin ul itgegch iudyeichuud Hari undestnuudiin bodol sanaag uimuulj, tedniig ah duusiin esreg turhirsch bailaa. **3** Tiimees ted Ezend naidan zorigtoi yarij, tend nileed hugatsaagaar baijee. Ezen Ooriin niguulsliin ugee gerchlen, tednii

garaar damjuulan gaihamshig, temdguudiig soyorhoj bailaa. **4** Gevch hotynhon huvaagdaj, neg heseg ni iudyeichuudiin, nogoo heseg ni elch naryn tald orov. **5** Hari undestnuud bolon iudyeichuud zahiragchdynhaa hamt huch heregleh gej, mon teden URUU chuluu shideh gej oroldsond, **6** ted uuniig medeed Lukaony hotuud boloh Lustr, Dyerb uruu bolon ter haviin nutag uruu zugtav. **7** Ted tend sain medeeg urgeljuulen tunhaglav. **8** Lustrt torolhiin hol ni medeegui, hezee ch yavj uzeegui negen hun suuj bailaa. **9** Paulyng yarihyg ter hun sonsoj baiv. Paul tuun deer hartsaa togtoogood, tuund edgereh itgel baigaag harj, **10** changaar — Hol deeree tseh zogs gehed ter usren bosood, alhaj ehlev. **11** Paulyng uiddsen zuiliig harsan olon tumen duutaa ondorsgon lukaon heleer — Burhad hunii dureer biden uruu buun irjee getsgeeje bailaa. **12** Ted Barnabyg Zyevs, Paulyng Hyermyes gej nerlev. Uchir ni Paul gollon yarij baisan yum. **13** Hotyn gadna baidag Zyevsiin dugany tahilch ni buh, tsetsgiin baglaa avchirj, ard olny hamt orgol barihyg husev. **14** Harin elch Paul, Barnab nar uuniig sonsood, huvtssaa huu tataad, olon tumen uruu yaaran ochij, hashhiran — **15** Erchuud ee, ta nar yuund ingene ve? Bid ta nartai adil humuus baina shuu dee. Ta naryng edgeer demii hooson zuilee orhij tenger, gazar, tengis hiigeed tedgeert orshih buhniig buteesen amid Burhan uruu ergeesei gesendee bid ta nart sain medeeg tunhaglaj baigaa yum. **16** Ongorogch uyeuded Ter buh undestnuuded oor oorsdiinhoo zamaar yavahyg ni zovshoorson. **17** Gevch Ter Ooriigoo gerchguigeer orhiogui bilee. Ter ta nart sainyg uilden, tengerees hur boroo oruulj, ur jimstei ulirlyg hairlaj, zurhiig tani hool huns, bayar bayaslaar tsatgadag gev. **18** Inhuu yarisan ch, oorsdod ni tahil orgoh gesen olon tumniig ted arai chamai horigloj bailaa. **19** Gevch Antioh bolon Ikoniumaas irsen iudyeichuud olon tumniig oorsoddoo tataj, Paul uruu chuluu shidetsgeev. Tegeed tuuniig uhsen gej bodood ted hotoos gargan hayajee. **20** Harin dagaldagchid tuuniig toiron zogsoj baital Paul bosoj hot uruu orov. Margaash ni ter Barnabtai hamt Dyerb uruu yavjee. **21** Ter hotod ted sain medeeg tunhaglan, olon huniig dagaldagch bolgov. Daraa ni ted Lustr, Ikonium bolon Antioh uruu butsahdaa **22** dagaldagchdyn setgeliig behjuulj, urgelj itgeltei baigaarai gej uramshuulan, — Bid olon zovlon tuulj baj Burhany haanchlald oroh

yostoi gelee. **23** Ted chuulgan burd ahlagchdyg tomilj, matsag barin zalburch, tedniig oorsdiinh ni itgedeg Ezend tushaav. **24** Ingeed ted Pisidiig dairan Pamfuld irtsgeev. **25** Ted Pyerged ugiig taraagaad, Attal uruu yavj **26** tendeesee Antioh uruu usan ongotsoor yavav. Antioht ted oorsdiin biyeluulsen ajlyn toloo Burhany niguulseld tushaagdaj baijee. **27** Ted hurch ireed, chuulganyg tsugluulj, Burhan oorsodtei ni hamt yuu hiisen bolon itgeliin uudiig Hari undestnuuded Ter herhen neesniig ted yarij ogloo. **28** Ingeed ted dagaldagchdyn hamt udaan hugatsaagaar baiv.

Vils 15

15:1 Iudyeigees irsen heseg humuus — Mosyegiin yos zanshlyn daguu hovch honduulehgui l bol ta nar avragdaj chadahgui hemeen ah duus nart surgajee. **2** Paul, Barnab hoyor tedentei zorchildoj, ih margaan bolov. Ah duus heden huniig Paul, Barnab naryn hamt Iyerusalim dahi elch nar, ahlagchid uruu ene asuudlaar yavuulahaar togtotsgoov. **3** Iinhuu chuulganaar ilgeegdsen ted Foinik, Samariar orohdoo Hari undestnuudiin Ezend ergesen tukai yarij buh ah duu nart ulemj bayar bayasal avchrav. **4** Tedniig Iyerusalimd irehed chuulgan, elch nar ba ahlagchid huleen avlaa. Burhany oorsodtei ni hamt uildsen bolgonyg ted tailagnajee. **5** Getel farisaichuudyn buleglelees itgesen heseg humuus bosoj — Ted hovch honduulen, Mosyegiin Huuliig sahihad tedniig zaavarah ni chuhal getsgeev. **6** Ene asuudlyg heletseheer elch nar bolon ahlagchid hamtdaa tsuglarav. **7** Ihed margaldsany etses Pyetr bosoj, tedend — Ah duu nar aa, Hari undestnuuded sain medeenii ugiig helj, itguulehiin tuld Burhan anhnaasaa namaig ta naryn dundaas songosnyg ta nar medetsgeej baigaa. **8** Zurh setgeliig medegch Burhan bidend ogson shigee tedend ch mon Ariun Sunsiig ogch gerchilsen bogood **9** tednii zurh setgeliig Ter itgeleer tseverlej, bid bolood tedniig yalgaagui bilee. **10** Bidnii etsguudiin, bas bidnii uurch chadaagui buulgyg ta nar dagaldagchdyn huzuund tohoj, Burhanyg yuund sorino ve? **11** Harin bid Ezen Yesusiin niguulsleer avragdsandaa itgedeg bogood ted ch oortsgui bilee gev. **12** Tsuglasan olon bugdeeree chimeegui baitsgaaj bailaa. Hari undestnuudiin dund oorsdoor

ni damjuulan Burhan yamar gaihamshig ba temdguudiig uildsen tuhai Paul, Barnab hoyoryn yarihyg ted sonsoj bailaa. **13** Ter hoyoryg yarij duussany daraa Iakov — Ah duu nar mini, namaig sonsotsgoo. **14** Burhan Ooriinhoo neriin tolooh humuusiig Hari undestnuudiin dotroos avah talaar anh herhen haruulsan tuhai Simon hellee. **15** Uuntei esh uzuulegchdiin ugs ch niitsdeg. Ene tuhai ingej bichjee. **16** "«Uunii daraa Bi ergej ireed Davidyn nursan asryg dahin bosgono. Tuunii nurangiig Bi dahin bosgoj, sergeene. **17** Ene ni Minii nereer duudagdsan buh Hari undestnuud bolon Busad humuus Ezeniig erj haihyn tudd boloi» **18** gej edgeeriig ono ertnees medegddeg Ezen aildaj baina" gejee. **19** Tiimees minii sanaa bol Hari undestnuudiin dundaas Burhan uruu ergej bui humuusiig bid zovoohgui baih ni deer yum. **20** Harin bid tedend shuteeneer buzarlagsan zuils, sadar samuun, boomilogdson zuil bolon tsusnaas tseerlej yavahyg bichiye. **21** Uchir ni Amraltyn odor bur sinagoguudad Mosye unshigddag tul ert uyees ehlen hot bolgond tuuniig tunhaglagchid ni baidag gev. **22** Tegeed elch nar, ahlagchid bolon buhel chuulganyhand ah duusiin dund terguulegch erchuud boloh Barsab hemeeh Iuda, Silas naryg oorsdiinhon dotroosoo songoj, Paul, Barnab hoyoryn hamt Antioh uruu ilgeeh ni zuitei sanagdav. **23** Tedneer enehuu zahidlyg ilgeev. "Elch nar, ahlagchid boloh ah duu naraas Antioh, Siri, Kilik dahi Hari undesten ah duu nart mend hurgeye. **24** Bid tedend daalgaagui baital bidnees ochson zarim ni oorsdiin ugeeree ta nart tovog udaj, setgeliig tani uimruulsniig sonsson tul **25** bid sanaa negden, ah duu naryg dundaasaa songoj bidnii hairt Paul, Barnab naryn hamt ta nar uruu yavuulah ni bidend zuitei sanagdav. **26** Ted bol bidnii Ezen Yesus Hristiin neriin toloo amia zoriulsan humuus bilee. **27** Tiimees bid Iuda, Silas naryg yavuullaa. Ted bas monooh zuiliin talaar yarih bolno. **28** Uchir ni Ariun Sunsend bolon bidend door bichigdsen zailshgui zuilsees oor iluu achaag ta nart tohohgui baih ni zuigei sanagdav. **29** Ta nar shuteend orgoson yums, tsus, boomilogdson zuils bolon sadar samuunaas tseerlegtun. Herev edgeerees oorsdiigoo hamgaalbal boloh ni ter. Bayartai. **30** Ilgeegdsen ted Antioht hurch, itgegch olnyg tsugluulj zahidlyg garduulav. **31** Zahidlyg unshaad ted uramshuulsan ugst ni bayarlatsgaav. **32** Iuda, Silas hoyor esh uzuulegch uchraas ah duu naryg

arvin ugseeree yatgan, batatgajee. **33** Tend ted heseg hugatsaand baisny daraa ah duu naraar uduulen oorsdiig ni ilgeegsed uruugaa amar amgalan butslaa. **34** Harin Silasyn huvid, Antioht uddeh ni zuitei sanagdjee. **35** Paul, Barnab hoyor Antioht uldej, busad nohdiin hamtaar Ezenii ugiig tunhaglan, zaaj bailaa. **36** Heden odriin daraa Paul — Ezenii ugiig tunhaglasan hot buriin ah duu nar deer butsaj ochin, ted yamarshuuhan baigaag ni mediye gejj Barnabt helev. **37** Barnab Mark gegddeg Iohanyg oorsdiinhoo hamt avch yavahyg husjee. **38** Pamfuld bidniig orhij, ajlyn toloo bidentei hamt yavaagui tuuniig avch yavah hereggi gejj Paul zutgeseer bailaa. **39** Hurts sanal zoroldsonii ulmaas ted biye biyeneesee salj, Barnab Markiig daguulan Kipriig zorin usan ongotsoor yavjee. **40** Harin Paul Silasyg avch yavlaa. Ah duu nar Paulyg Ezenii niguulseld daatgav. **41** Tereer Siri bolon Kilikeer dairan garahdaa chuulganuudyg uramshuulj yavlaa.

Vils 16

16:1 Ter mon Dyerb bolon Lustrt irev. Uzegtun, tend negen itgegch Iudyei emegtein huu Timot gegch dagaldagch baisan bogood tuunii etseg Gryek hun baijee. **2** Ter Lustr bolon Ikoniumyn ah duusiin doktor sinaar yarigddag negen baiv. **3** Paul tuuniig oorteigoo avch yavahyg husev. Gehdee Timotyn etseg ni Gryek hun gedgiig nutgiin iudyeichuud andahgui tul tuunii hovchiig hondoj, hamtdaa yavjee. **4** Ted hotuudaar dairch ongorohdoo Iyerusalimd elch nar bolon ahlagchdyn gargasan aildvaryg sahin barimtlahyg tedend damjuulj yavlaa. **5** Chuulganuudyn itgel tiinhuu behjij, odor bur itgegchdiin too nemegdseer baiv. **6** Azid ugiig tunhaglahyg Ariun Suns horigloson tul ted Frug bolon Galatyn duurgeer dairan ongorch, **7** Musiad ireed Bitin uruu yavahaar zavdan baital Yesusiin Suns zovshoorsongui. **8** Ted Musiag ongorood Troid irev. **9** Shono ni Pauld uzegdel uzegdej, Makyedonii negen er zogson "Makyedonid irj bidend tuslaach" gejj guisan ajee. **10** Uzegdel uzmegettsee tereer Burhan tedend sain medeeg tunhagla gejj duudlaa hemeen uzeed ter darui bid Makyedoni uruu yavahaar boltsgoov. **11** Tegeed bid Troigoos usan

ongotsoor garch Samotrakt shuud ireed, margaash ni Nyeapold hurch, **12** tendeesee Makyedonii duurgiin terguuleh hot boloh Romyn haraat hot Filippoid ochiv. Bid ter hotod hed honog bailaa. **13** Amraltyn odor bid hotyn daaman haalgany gadnah gol uruu ochiv. Tend zalbirlyn gazar baigaa bolov uu gej bid bodson yum. Tegeed tend suutsgaaj tsuglasan emegteichuudtei yariltsav. **14** Tuateir hotoos irsen, nil yagaan ongiin bos daavuu hudaldaaldag, Burhand morgogch Ludia gegch negen emegtei tedniig sonsoj bailaa. Paulyu yarij bui zuilsiig anhaaruulahyn tuld Ezen ter emegtein zurhiig neejee. **15** Tereer geriinhnihee hamt baptism hurtsenii daraa — Herev ta nar namaig Ezend itgemjit gej uzej baigaa bol, manaid irj baigaach hemeen yatgasnaar bidniig diilev. **16** Bidniig zalbirlyn gazar uruu yavj baihad merge tologchiin sunstei negen shivegchin taaraldlaa. Ter shivegchin merge tolgoor ezendee ih ashig olj ogdog ajee. **17** Tereer Paul bolon bidniig dagaj, — Edgeer humuus bol Hamgiin Deed Burhany zarts nar bogood ta nart avralyn zamyg tunhagljaj baina gej hashhirsch garlaa. **18** Ter emegtei olon odriin tursh ingeseer bailaa. Uund ihed tovogshooson Paul ergej haraad, sunsend — Tuunees garahyg Yesus Hristiin nereer bi chamd tushaaj baina gehed monooh suns ter darui zailjee. **19** Harin tuunii ezed orlogo oloh naidvar ni aldagdsanyg haraad, Paul, Silas naryg barij, olon holiin gazart erh barigchdyn omno chirsch avchraad **20** terguun zahiragchid uruu avaachij, — Ene Iudyei humuus manai hotyg uimuulj, **21** romchuud bidnii huid huleen avch sahihad yosond niitsehgui yos zanshlyg tunhagljaj baina gev. **22** Tsuglasan olon ch tednii esreg bosjee. Terguun zahiragchid tednii huvtssyg huu tataad, savaagaar janchihyg tushaalaa. **23** Iinhuu zodoj janchsany etses tedniig shorond hiij, saitars manahyg huyagt tushaav. **24** Tushaal avsan huyag tedniig dotood gyandand hiij, holiig ni dongolov. **25** Gevch Paul, Silas hoyor shono dundyn uyed Burhand zalbirch, magtaalyn magtuug duulj baigaag horigdluud sonsotsgooj bailaa. **26** Tegtel genet shorongiin suuriig dorgioson huchtei gazar hodlolt bolj, darui buh haalganuud neegden hun buriiin gav dongo ni multarch unajee. **27** Huyag noirnoosoo sereed, shorongiin haalganuud neelttei baihyg haranguutaa horigdluudyg orgojee gej bodood ooriigoo ildeer duren alahyg zavdtal **28** Paul changaar — Amia buu horlo. Bid bugd end baina

hemeen hashhirsand **29** ter — Bambar avchir geed, aij chichirseer orj irev. Tegeed Paul, Silas hoyoryn omno sohorch, **30** tedniig gargah zuuraa — Noyod oo, avragdahyn tuld bi yuu hiih yostoi ve? gev. **31** Ted — Ezen Yesust itgegtun. Chi bolon geriinhen chini ch avragdana gelee. **32** Ted monooh hund bolon gert ni baisan buh humuust Ezenii ugiig yarijee. **33** Huyag shoniin tsagaar tedniig gargan sharhyg niugaaj ogood, ter darui ooro bolon buh geriinhen ni baptism hurtev. **34** Tiinhuu ter tedniig gertee avchran dailj, ger buleeree Burhand itgesendee ihed bayarlah bailaa. **35** Ogloo bolohod terguun zahiragchid tsagdaa naryg ilgeen, — Tedniig sulla hemeen heluuljee. **36** Huyag ene ugsiig Pauld damjuulj — Terguun zahiragchid "Ta naryg sulla" gej heluulev. Odoo garch amar taivan yav daa gehed **37** harin Paul tedend — Ted Romyn irged bidniig shuuhguigeer olny omno janchij, shorond hiisen. Odoo bolohoor bidniig nuutsaar hooj baina. Ugui shuu! Ted oorsdoo irj bidniig gargag gev. **38** Tsagdaa nar terguun zahiragchid edgeer ugsiig iltgehed, Romyn irged gedgiig ni sonsood ted aitsgaav. **39** Iinhuu ted irtsgee, tedniig taivshruulaad gargaj, hotoos garch yavahyg guiv. **40** Ter hoyor shorongoos garch, Ludiagiind ireed, ah duu nartaigaa uulzaj, uram zorig oruulaad, yavlaa.

Vils 17

17:1 Ted Amfipol, Apollonyg dairch, Tyesalonik hotod hurch irev. Tend iudyeichuudiin sinagog baidag baiv. **2** Paul ooriinhoo zanshlaar teden uruu ochij, gurvan Amraltyn odor tedend Sudraas uhuulav. **3** Hrist zovj, daraa ni uhegsdees amilah yostoi baisnyg tailbarlan notlood, — Minii ta nart yariad baigaa ter Yesus bol Hrist shuu dee gejee. **4** Tednii zarim ni Burhanaas emeegch ulemj toony gryekchuud bas heseg yazguurtan emegteichuudiin hamt itgetsgee, Paul, Silas nartai niilev. **5** Gevch iudyeichuud ataarhan, gudamjny heseg balmad hertsgii humuusiig olj boognuuleed hotyg uimuulj ehlev. Ingeed tedniig barij avch olny omno gargahaar haij Iasony gert irjee. **6** Tedniig oloogui tul Iasony busad ah duu naryn hamt hotyn erh barigchdyn omno chiren avchirj hashhirdan — Delhiig uimuulsen edgeer humuus end bas hurch irsen baina. **7** Iason

tedniig huleen avsan baina. Ted bugdeeree Tsyezariin zarligiig eserguutsej, "Yesus nertei oor haan baina" gedeg getsgeev. **8** Uuniig sonsson hotyn erh barigchid hiigeed tsuglasan olnyg ted odoon hatgav. **9** Erh barigchid Iason bolon busdaas ni batalгаа garguulan avch, tedniig sullav. **10** Ah duus shonoor Paul, Silas naryg Byeroi uruu ter darui yavuuljee. Tend ochood ted iudyeichuudiin sinagot orov. **11** Harin tendhiinhen Tyesalonikiin humuusiig bodvol uujim setgeltei baisan bogood ted ugiig durtaiyaa huleen avch, edgeer ni unen esehiig medehiin tuld Sudryg odor bur nyagtlan uzej bailaa. **12** Tednees olonh ni Gryekiin heseg ner hund buhii eregtei, emegtei humuusiin hamt itgev. **13** Getel Tyesalonikiin iudyeichuud Paulyng Byeroid irj, Burhany ugiig tunhagljaj baigaag medeed humuusiig odoon hatgaj, uimuulseer tendirjee. **14** Harin ah duu nar ter darui Paulyng tengis hurtel yavuulav. Silas, Timot hoyor tendee uldev. **15** Paulyng gargaj ogson humuus tuuniig Afin hurtel hurgej ogood, Silas, Timot naryg tuun uruu ali bolohoor darui yavuulah tushaal avaad butslaa. **16** Iinhuu Paul tedniig Afind huleej baih zuuraa shuteeneer duursen ter hotyg harj sunseeree egduutsen baijee. **17** Tereer sinagot iudyeichuud bolon Burhanaas emeegchidtei heleltsen, mon odor bur zah zeeliin gazar deer baisan buhentei yariiltsaj bailaa. **18** Yepikur, Stoikiin gun uhaantnuudyn zarim ni tuuntei metgeltsev. Zarim ni — Ene hooson chalchigch yuu heleh geed baigaa yum bol? gej baihad nogoo heseg ni — Ene hun hariin burhdyg nomlogch bololtoi getsgeev. Uchir ni tereer Yesus bolon amilaltyg tunhagljaj baijee. **19** Ted tuuniig barij Aryeipagt avchraad, — Chinii tunhagljaj bui shine surgaal yuu geech bolohyg bid medej boloh uu? **20** Uchir ni chi bidnii chihend neg l hachin yum sonorduulav. Tiimees ene chini yuu bolohyg bid medmeer baina gejee. **21** (Afinchuud tsomooroo bolon tend zochlon bui gadaadynhan negen shine zuil sonsoh, esvel yarihad l tsagaa zartsuuldag baijee) **22** Paul Aryeipagiin dund zogsoj iinhuu helev. — Afiny erchuud ee! Ta nar aliv buhneeree ih shutlegtei yum gedgiig bi harj ajiglalaa. **23** Uchir ni gevel bi ta naryn shutdeg zuilsiig negd negengui ajiglan yavahdaa "Ul medegdeh burhand" gesen bichigtei tahilyn shireeg olj harsan yum. Ingehleer ta naryn medehgui atlaa shuten bishirdeg zuiliig chini l bi ta nart tunhagljaj baina. **24** Yertonts hiigeed

tuund orshih buhniig buteesen Burhan bol tenger, gazryn Ezen mon uchraas garaar bosson sumd orshdoggui yum. **25** Ter Ooroo ami, amisgal hiigeed hamag yumsyg bugded ogdog uchraas yamar negen yumaar dutagdsan met hunii garyg Ter Oortoo uilchluulehgui. **26** Burhan gazryn tseejeer amidruulahaar negnees humuun torolhtnii undesten buriig buteej, tovloson tsag hugatsaa bolon tednii nutaglah hil hyazgaaryg togtooson ni **27** hun Burhanyg erj haih yostoin uchir agaad Ter bid buhnii henees ni ch holgui hedii ch humuus Tuund hurch, Tuuniig oloosoi hemeesend boloi. **28** Tanai zarim yaruu nairagchdyn "Bid bas Tuunii ur udam" gej helsenchlen, bid Tuunii dotor amidarch, hodolj, orshin togtdog. **29** Burhany ur udam atlaa bid Burhanlag Mon chanaryg hunii sanaa, urlagiin tusgalyg teegch alt, mongo, esvel chuluun durstei adiltgan bodoh yosgui. **30** limes ch Burhan haranhui balar uyeiig haralgui ongorooson. Harin edugee haa saigui hun buhen gemshih yostoig Ter humuust handan tunhaglaj baina. **31** Ooriinhoo tomilson negen Huneer damjuulj yertontsiig shudargaar shuuh odroo Ter togtooson agaad ter Huniig uhegsdees amiluulsnaar uuniigee buh humuust notolson ajguu hemeev. **32** Uhegsdiin amilaltyn tuhai sonsood zarim ni dooglohod zarim ni — Bid tanaas ene talaar dahin sonsmoor baina getsgeej bailaa. **33** Ingeed Paul tednii dundaas garch yavav. **34** Heden hun itgej, tuuntei negdsenii dotor Aryeipagiin Dionus, Damari gedeg emegtei bolon oor humuus bas tedentei hamt bailaa.

Vils 18

18:1 Daraa ni ter Afinyg orhin Korint uruu ochiv. **2** Ter tend Pont nutgiin Akul gegch negen iudyei huntei taaraldjee. Buh iudyeichuudiig Romoos garga gesen Klaudyn zarligaas bolj ter hun ehner Priskilagiinhaa hamt sayahan Italias irsen ajee. Tegeed Paul tedniid ochiv. **3** Monooh er adilhan ajiltai hun baisan tul Paul tedniid uldej, hamt ajillah bolov. Ted maihan hiideg baijee. **4** Ter Amraltyn odor bur sinagogt surgamjilj, iudyeichuud, gryekchuudiig itguulehiig oroldoj baiv. **5** Harin Silas, Timot naryg Makyedonios irehed Paul ooriigoo ugend buren zoriulj, iudyeichuuded Yesus bol Hrist mon gedgiig gerchilj bailaa. **6** Ted tuuniig eserguutsej,

doromjlohod Paul huvtssaa segsren, tedend — Ta naryn tsus oorsdiin chini tolgoi deer buug. Bi tsever. Uunees hoish bi Hari undestnuud uruu ochno gev. **7** Ter tendees yavj, sinagogiin derged ger ni baidagIustyn Tit gedeg hunii gert ochiv. Ter Burhanyg shutdeg negen ajee. **8** Sinagogiin terguun Krisp buh geriinhnihee hamt Ezend itgej bas korintchuudaas olon hun ugiig sonsood itgej, baptism hurtetsgeej bailaa. **9** Shono ni Ezen Pauld uzegdleer damjuulan — Buu ai. Urgeljuulen yarigtun. Bitgii duugui bai. **10** Uchir ni Bi chamtai hamt baina. Hen ch chamd hor hurgeheer cham uruu dairahgui. Uchir ni Minii humuus ene hotod olon bii gev. **11** Ter tednii dund Burhany ugiig surgan jil zurgaan sar amidrav. **12** Gevch Gallionyg Ahai nutgiin terguun zahiragch baihad ni iudyeichuud sanaa niilen Paulyng esreg bosoj tuuniig shuuhed avchirj, — **13** Ene hun huuliin esreg Burhand morgo gej humuusiig yatgaj baina gev. **14** Paulyg am neeh getel Gallion uritaj iudyeichuuded ingej helev. — Iudyeichuud ee! Herev ene ni gemt hereg, esvel hort yavdal baisan bol ta naryn gomdlyg huleej avah undeslel nadad buren baihsan. **15** Getel herev uts, ners bolon tanai huuliin tuhai asuudal baigaa bol oorsdoo tuuniigee medtugei. Edgeer hergiig shuuh husel nadad alga gev. **16** Tiinhuu ter tedniig shuuhees hoojee. **17** Ted bugd sinagogiin ahlagch Sostyenyg barij avaad shuuihin omno zodson bolovch Gallion uuniig ogt toosongui. **18** Paul olon odor tend baigaad, ah duu nartai salah yos guitsetgeed usan ongotsond suun Siriig zoriv. Priskila, Akul hoyor tuuntei hamt baiv. Kyenhryeid baihdaa Paul tangargaa sahij usee avahuuljee. **19** Ted Yefyest irev. Paul nohdoo tend uldeegeed oorroo sinagotg ochij iudyeichuuded surgamjiljee. **20** Ted tuuniig udaan hugatsaagaar baihyg guisan bolovch ter zovshoor songui. **21** Harin tedentei salah yos guitsetgehdee — Herev Burhan husvel bi dahin ta nar uruu ergej irne gev. Tiinhuu Yefyesees usan ongotsoor yavjee. **22** Ter Kaisarid buugaad yavj chuulganyhny amar mendiig asuuchihaad Antioh uruu yavav. **23** Tend heseg hugatsaagaar baij baigaad ted zamd garch, Galatyn duureg bolon Frugiig amjilttai tuulan garahdaa buh dagaldagchdyg uramshuulj yavlaa. **24** Ugend tsetsen Apol gegch Iudyei er Yefyest hurch irev. Tereer Sudryg sain meddeg negen agaad Alyeksandrt torson ajee. **25** Apol bol Ezenii zamaar yavahad surgagdsan hun baisan

bogood gal tsogtoi sunseer Yesusiin tuhai unen zov yarij, surgadag baiv. Ingehdee gagtshuu Iohany baptismyg l meddeg baijee. **26** Sinagogt ter zorigtoi yarij ehlev. Harin Priskila, Akul nar tuuniig sonsood hajuu tiish ni avch garaad, tuund Burhany zamyg ulam ch zov tailbarlaj ogov. **27** Ter Ahai nutgaar yavahyg hussen tul ah duu nar tuuniig uramshuulan zorigjuulaad, tuuniig huleen avahyg hussen zahidal dagaldagchdad ilgeev. Ter hurch ireed niguulsleer itgesen humuust ulemj tusaljee. **28** Uchir ni Yesus bol Hrist mon gedgiig Apol Sudruudaar notolj, iudyeichuudiig olny omno huchteigeer nyatsaaj bailaa.

Vils 19

19:1 Apolyg Korintod baih uyed Paul uularhag nutguudaar yavsaar Yefyest hurch ireed heseg dagaldagchdyg olj uulzav. **2** Tegeed tedend — Ta nar itgehdee Ariun Sunsiig huleen avsan uu? gehed ted tuund — Ugui. Ariun Suns baidgiig bid yer sonsoogui yum baina gev. **3** Ter — Tegvel ta nar yamar baptism hurtsen yum be? gehed ted — Iohany baptismyg gejee. **4** Paul — "Minii araas irj bui Negen boloh Yesust itgegtun" gej helen, Iohan gemshliin baptismyg hurteej baisan gev. **5** Uuniig sonsood ted Ezen Yesusiin nereer baptism hurtetsgeev. **6** Iinhuu Paul teden deer garaa tavihad Ariun Suns teden deer irj, ted olon heleer yarij, esh uzuuljee. **7** Tend bugd arvan hoyor orchim hun bailaa. **8** Tereer guran saryn tursh sinagogt Burhany haanchlalyt tuhai surgamjlan, yatgaj zorigtoi yarij baiv. **9** Harin zarim ni tsuglasan olny omno enehuu Zamyg muuchlan, duulgavargui, zoruudleh bolov. Ter tednees holdoj, dagaldagchdyg avch Turanny surguuli deer odor bur surgamjlah boljee. **10** Ingeseer hoyor jil ongorohod Azid suurishsan buh iudyei, gryekchuud Ezenii ugiig sonsotsgoojee. **11** Burhan Paulyn garaar damjuulan yer busyn gaihamshguudyg buteej bailaa. **12** Alchuur, busiig ni tuunees avch ovchtei humuust hurgehede ovchin ni edgej, muu sunsnuud zailj baiv. **13** Gevch mon shivshleg hiideg tenuulchin iudyeichuudiin zarim ni buzar sunsnuudtei humuust Ezen Yesusiin nereer — Paulyn tunhagladag Yesuseer ta naryg bi hooj baina gej shivshleg hiihiig zavdje. **14** Iudyei ahlak tahilch Skyugiin

doloon hovguun uuniig uildej baiv. **15** Muu suns tedend — Bi Yesusiig tanina. Paulyg ch medne. Harin ta nar hen yum be? gev. **16** Tegtel muu sunstei monooh hun teden uruu uhashiin dairch monooh hediig hucheeree turengiilj, diilev. Nogoo hed ch gemtej sharhdan ter bairnaas nutsgen shaldan garaad zuttav. **17** Ene yavdal Yefyest amidardag buh Iudyei, Gryek humuust duuldahad ted bugdeeree aidast avtav. Ezen Yesusiin ner aldarshij bailaa. **18** Itgesen humuusees olonh ni irj, oorsdiin uil hergiig huleen zovshoorch ilchlev. **19** Id shidiig uilddeg baisan humuusees olonh ni nomuudaa avchran oovoolj, olny omno shataajee. Tedgeer nomyn uniig ted tootsoolohod tavin myangan mongon zoos boljee. **20** Iin Ezenii ug ulemj huchteigeer tarhan behejseer bailaa. **21** Ene buhen duussany daraa Paul Makyedoni, Ahaig dairch Iyerusalim uruu yavya gej sunseer shiiden, «Tend heseg baigaad bi Romd ochih yostoi» gev. **22** Ter oort ni uilchilj baisan Timot, Yerast hoyoryg Makyedoni uruu ilgee, ooroo Azid tur saatav. **23** Ene uyed Zamaas bolj bagagui uimeen garav. **24** Mongonii darhan Dyemyetr gegch hun Artyemisyn sumiig mongoor urlaj urchuudad bagagui orlogo avchirdag baiv. **25** Dyemyetr darhchuudyg tsugluulaad, teDend — Humuus ee, bidnii sain saihan baidal ene ajlaas hamaardgiig ta nar medne. **26** Ta nar Yefyes todiigui barag buh Azid ene Paul gegch ni garaar hiisen burhad ni burhad bish hemeen uhuulj, olon huniig erguulsniig harj, sonsoj baigaa. **27** Uund bidnii darh muu nertei boloh ayuul baigaa todiigui bas ih ohin tenger Artyemisyn sum hereggiig gej tootsogdon, Azi bolon delhiin shutdeg ohin tengeriin sur javhlan buurah ayuul baina gejee. **28** Uuniig sonsood ted hilegnen uurlaj, — Yefyesiin Artyemis ni aguu bilee hemeen hashhirsch garav. **29** Hot uimeen samuund avtan, humuus negen zereg Paultai hanisan Makyedonios irsen Gaios, Aristarh naryg chiren jujgiin hureelend dairan orj irev. **30** Paul tsuglaragsdyn dund orohyg hussen hedii ch dagaldagchid tuuniig yavuulahgui bailaa. **31** Mon Paulynd boloh Aziin heseg zahiragchidhun ilgeen tuuniig jujgiin hureelend ochihgui baihyg yatgajee. **32** Tsuglarsan olon budilj samuursan baisan tul neg heseg ni neg zuil hashhirsch baihad nogoo heseg ni ondoo zuil hashhirsch bailaa. Tednii olonh ni yuuny toloo tsutlasnaa ch medehgui bailaa. **33** Tegtel iudyeichuud Alyeksandryg olny omno uragsh gargahad

Alyeksandr humuust chimeege namdahyg garaaraa dohiod olon tumnii omno oorsdiigoo omgoolohiig husjee. **34** Getel humuus tuuniig Iudyei hun gedgiig taniad bugd negen duugaar — Yefyesiin Artyemis ni aguu bilee hemeen barag hoyor tsagiin tursh hashhiraaldav. **35** Hotyn zahiragch irj, tsuglasan olnyg taivshruulaad iin helev. — Yefyeschuud ee, tengerees unasan dur, aguu Artyemisyn sumiin haruul ni Yefyes hot mon gedgiig medehgui hen baigaa yum be? **36** Iimees ene ni negent margashgui tul ta nar goomoi yum uildelgui, taivan baih heregtei. **37** Ta naryn avchirsan edgeer humuus chini ch sumiig tsolmoogui, ohin tengeriig maani ch yer doromjloogui yum baina. **38** Tiimees herev Dyemyetr bolon tuunii urchuud hen negnii esreg gomdoltoi baigaa bol shuuh huraldaj baigaa, mon terguun zahiragch ch baina. Ted gomdloo avch irtsgeeg. **39** Herev uunees oor asuudal ta nart baigaa bol tuuniig chini huuliin daguu hurlaar shiidverlene. **40** Onoodriin yavdaltai holbootoi uimeen samuun degdeesnihee toloo bid buruutgagdah ayuuld orood baina. Uchir ni uund uneheer shaltgaan baihgui bogood enehuu emh zambaraagui tsuglaanyg bid tailbarlaj chadahgui gejee. **41** Ingej heleed ter tsuglaanyg taraasan aj.

Vils 20

20:1 Uimeen namjsany daraa Paul dagaldagchdyg duuduulj tsugluulaad, tedniig senhruulev. Tegeed tedentei salah yos guitsetgej, Makyedoniig zorin yavlaa. **2** Ter tedgeer nutguudaar damjin ongorohdoo humuusiig yatgan surgasaar Gryekt hurch ireed **3** gurvan sar bolov. Tuuniig Siri uruu usan ongotsoor yavah gej baital iudyeichuud tuunii esreg huivaldaj baisan tul ter Makyedonior damjij butsaahaar shiidev. **4** Tuuniig Byeroin Piriin huu Sopatyer, Tyesalonikiin Aristarh, Syekund bolon Dyerbiin Gaios, Timot bolon Aziin Tuhik, Trofim nar dagaddaj yavav. **5** Gevch ted turuulen yavaad bidniig Troid huleej bailaa. **6** Bid Isgeegui Talhny bayaryn odruudiin daraa Filippoigoos tengiseer tavan odriin doktor Troid teden deer irj, tend bid doloo honog baiv. **7** Doloo honogiin ehni odor talh huvaahaar hamtdaa tsuglah uyed Paul margaash yavaahaar shiiden, tedentei yariiltsan shono dund boltol yariagaa urgeljluuljee. **8** Bidnii tsuglasan deed oroond

olon denluu bailaa. **9** Tend Yuutih gegch negen zaluu tsonhny tavtsan deer suun gun noirosov. Paulyg yarij baihad noironadoo diilden, gurban davhraas unachihav. Ochihod ter nas barsan bailaa. **10** Harin Paul buun irj tuuniig tevren hevteed, — Buu zov. Ter amid baina gelee. **11** Tegeed deesh garch talh huvaan idej, humuustei yariltssaar uur tsailgav. Daraa ni zamd garlaa. **12** Nogoo zaluu amid baigaad tednii sanaa ihed amarchee. **13** Harin bid usan ongotsoor Ass uruu turuulen ochij, tendees Paulyg usan ongotsondoo avah sanaatai baiv. Uchir ni ter uuniig ingej zohitsuulan ooro tiishee gazraar yavj ochih sanaatai bailaa. **14** Ter bidentei Asst uulzahad ni bid tuuniig usan ongotsondoo avch Mitulyend irev. **15** Tendees bid usan ongotsoor margaash ni Hiosyn orchimd hurch, daraachiinh ni odor Samosyg gatlan garch udaah odor ni Milyeted irev. **16** Paul bolomjtoi bol Pyentyekostyn odor Iyerusalimd baij gej yaarch baisan tul Azid tsag aldahguin uudnees Yefyesiig ongorch yavahaar boljee. **17** Ter Milyetees Yefyes uruu hun ilgeen chuulgany ahlagchdyg duuduulav. **18** Tedniig irehed ter — Azid hol tavisan anhny odroosoo ehlen ta nartai buhii l hutatsaany tursh minii yamar baisnyg ta nar medne. **19** Bi Ezend daruu zangaar bolon nulimsan dund, iudyeichuudiin dalduur huivaldaany ulmaas nadad tohioldson zovlon dund uilchilj baisan. **20** Ta nart tustai gesen bolgonyg ogooroogui. Ta nart niited chini bolon ailaas aild surgaj, **21** Burhany omno gemshih gemshil, bidnii Ezen Yesus Hristed itgeh itgeliin tuhai iudyeichuud bolon gryekchuuded gerchilsen. **22** Uztugei, edugee bi Iyerusalim uruu Sunsend zahiragdan yavj baihdaa ch namaig tend yuu huleej baigaag medehgui. **23** Zovhon hulees bolon zovlon namaig hot burd huleej baigaa gedgiig Ariun Suns nadad gerchildeg. **24** Gevch bi Burhany niguulsliin sain medeeg gerchilj Ezen Yesusees huleen avsan uureg, albaa guitseehiin tuld ooriin amiig yuman chinee bodolgui yavj irsen. **25** Harin odoo uzegtun, dund chini yavj, haanchlalyg tunhagljaj yavsan minii tsaraig ta bugd dahin harahguig bi medne. **26** Tiimees bi buh humuusiin tsusny buruutui gedgiig bi ta nart ene odor gerchleh baina. **27** Uchir ni bi Burhany buhel tolovlogoog ta nart meduulehees zailshiisen ni ogt ugui bilee. **28** Burhan Ooriin tsusaar Oortoo hudaldaj avsan Burhany chuulganyg hariuluulahaar Ariun Suns ta naryg hargalzagch bolgosen bogood ta nar

oortoo bolon buh suregt anhaaral tavi. **29** Namaig yavsny daraagaar surgiig ul enereh dogshin chononuud ta naryn dund orno gedgiig ch bi medej baina. **30** Gajuud zuils zaaj dagaldagchdyg oorsoddoo tatah humuus ch ta naryn dundaas garna. **31** Limees gurvan jiliin tursh odor shonogui hun buriig nulims unagan tasraltgui senhruulj baisnyg mini sanan dursaj seremjtei baigtun. **32** Edugee ta naryg bosgon, ariusgagdsan buhnii hamt ov zalgamjlyg ogoh chadaltai Burhand ba Tuuniinguulsliin ugend bi ta naryg daatgaj baina. **33** Henii ch mongo esvel alt, huvtsas hunart bi shunahairaagui. **34** Minii ene gar minii ooriin bolon nadtai hamt baisan humuusiin heregtseenii toloo uilchilj baisnyg ta nar oorsdoo medej baigaa. **35** Iim mayagaar sharguu hodolmorloj bajj l sul doroi negendee tus boloh yostoig bi ta nart buh talaar uzuulsen. Mon Ezen Yesusiin aildsan "Avahaasaa ogoh ni iluu yerooltei" gesen ugiig sanagtun gej helev. **36** Ter uuniig heleed tednii hamt ovdog sogdon zalbirav. **37** Ted changaar uilaldan, Paulyg tevren avch dahin dahin unsetsgeej bailaa. **38** Yalanguyaa tuunii tsaraig dahin harahgui gesen ugend ni ted guniglatsgaasan baiv. Tegeed Paulyg usan ongots hurtel dagaldav.

Vils 21

21:1 Bid tednees salj, hovsoor shuud Kost irj, daraa odor ni Rod uruu yavan, tendeesee Patart ochiv. **2** Bid Foinik yavah usan ongots olj, suutaad yavav. **3** Bidend Kipriin baraa haragdlaa. Ter arlyg zuun taldaa orhin bid Siri uruu hovsoor Tird gazardlaa. Yuu gevel usan ongots achaagaa tend buulgah yostoi bailaa. **4** Shavi naryg olj, bid tend doloo honog bailaa. Ted Pauld Iyerusalimd hol tavihgui baihyg Sunseer helev. **5** Bidnii honoguud duusaj, yavah bolohod ted bugdeeree ehner, huuhduudiinhee hamt hotoos gartal udev. Tegeed tengisiin ereg deer ovdog sogdon zalbirtsgaasny daraa bid biye biyenteigee salah yosguitsetgev. vBidniig usan ongotsond suuhad ted ch ger oodoo yavtsgaalaa. **7** Bidnii ayalal ondorloj, Tires Ptolyemd irj, ah duu nartai mend amraa medeltssenii hoino, tednii hamt neg honoloo. **8** Margaash ni bid yavj, Kaisarid hurch ireed monooh doloogiin neg boloh sain medeeg tunhaglagch Filipiin gert ochij tuuntei hamt baitsgaav. **9** Ter

hun esh uzuulegch dorvon ongon ohintoi baiv. **10** Bidniig tend hed honog baih uyeer Iudyeigees Agab gegch negen esh uzuulegch irev. **11** Ter biden deer orj irsnee Paulyng busiig avch ooriinhoo hol, garyg huleed — Ariun Suns nadad "Iyerusalim dahi iudyeichuud ene busnii ezniig iin huleed Hari undestnii gart tushaana" gej aildaj baina gev. **12** Uuniig sonsood bid bolon nutgiin humuus Iyerusalim uruu yavahgui baihyg tuunees guiv. **13** Tegtel Paul — Yuund uilj ta nar zurhiig mini ovtgono ve? Bi Ezen Yesusiin neriin toloo huluuleh ni baitugai Iyerusalimd uhehed ch belen baina gelee. **14** Ter negent yatgalgad avtahgui tul bid — Ezenii husleer boltugai geed duugui boltsgoov. **15** Ene odruudiin daraa bid yavahad belen bolj, Iyerusalim uruu yavlaa. **16** Bidentei hamt Kaisari hotyn dagaldagchdyn zarim ni yavsan bogood bidniig ertnii dagaldagch Kipriin Mnasonyd honog tooruuleheer hurgej ogov. **17** Inhuu Iyerusalimd irehed ah duu nar bidniig bayartaigaar huleen avlaa. **18** Daraa odor ni Paulyng bidnii hamt Iakovynd ochihod buh ahlagchid irsen bailaa. **19** Paul tedentei amar mendee medeltssenii daraa Hari undestnuudiin dund Burhan oooro ni damjuulan yuu uildseniig neg negeer ni yarij ehlev. **20** Uuniig sonsood ted Burhanyg aldarshuulav. Tegeed tuund — Ah mini, iudyeichuudiin dund itgesen humuus hichneen olon myanga baigaa bolovch ted monooh I Huulid zutgedeg bogood **21** ted tany tuhai tanyg Hari undestnuudiin dund amidardag iudyeichuuded Mosyeg umartahyg surgaj, huuhduddee hovch hondoh yoslol uildelgui, mon yos zanshlaa bitgii daga hemeen surgaj baina gev sonsson. **22** Tegehleer yaah ve? Medeej ted tany irsniig zaaval sonsono. **23** Tiimees bidnii heleh zuiliig ta hiitugei. Bidend am ochgoo ogson dorvon hun bii. **24** Tedniig avaad tednii hamt ooriigoo tsevershuul. Tednii usee avahuulah tolboriig ni ta tol. Tegvel butd tany tuhai sonsson ni or undesgui zuil, harin ta ooro Huuliig sahin, zaavryn daguu yavdag gedgiig medeh bolno. **25** Harin itgesen Hari undestnuudiin tuhaid gevel ted shuteend orgoson orgol, tsus, boomilogdson zuil bolon sadar samuunaas tseerleh yostoi gej bid togton tedend bichsen bilee gev. **26** Ingeed Paul monooh humuusiig avch, margaash ni tednii hamt ooriigoo tsevershuuleed, sumdorj, tsevershiltiin odrud duusah bolon hun tus buriin toloo tahil orgoh odriig medegdev. **27** Tegeed barag doloo honog ongorch baital Azias irsen iudyeichuud tuuniig

sumd baihyg haraad tsuglasan bugdiig uimuulj, tuuniig barij avaad — **28** Izrailiin erchuud ee, bidend tuslaarai! Gazar saigui manai ard tumen, Huuli bolon ene gazryn esreg surgadag hun chini ene baina. Tuunees gadna ter gryekchuudiig sumd oruulj ene ariun gazryg buzarlasan gej hashhiraan helev. **29** Uchir ni ted urid ni Yefyesiin hariyaat Trofimyng tuuntei hamt hotod baihyg ni haraad Paul tuuniig sumd avchirsan gej bodotsgoojee. **30** Hot buheldee hodolj, humuus olnooroo tsuglan Paulyng barij avaad sumees chirch gargahad ter darui haalganuud haagdsan bailaa. **31** Ted tuuniig alahyg zavdan baih uyed Iyerusalim hot ter chigeeree uimeen samuund avtsan gesen medee Romyn angiin myangatyn dargad hurev. **32** Tereer ter darui tserguud, zuutyn darga naryg avch teden uruu guin ochiv. Humuus myangatyn dargyg bolon tserguudiig harmagtsaa Paulyng zanchihaa boliv. **33** Myangatyn darga ireed Paulyng barij avch, davhar ginjlehiig tushaaj, tuunii hen boloh, mon yuu uildseniig ni baitsaaj ehlev. **34** Gevch tsuglasan olny dundaas zarim ni neg zuiliig hashhirsch baihad zarim ni ondoo zuiliig hashhiraaldahad chuhamdaa yuu bolsnyg shuugianaas olj medejchadaagui uchir ter tuuniig huarand avaachihyg tushaalaa. **35** Paulyng shatan deer garch irehed shahtsaldaany ulmaas tserguud tuuniig orgoj yavahad hurchee. **36** Uchir ni hursan olon araas ni dagasaar — Tuuniig tonilgo hemeen hashhirsch bailaa. **37** Paul huaran uruu oroh gej baihdaa myangatyn dargad — Bi tand ug helj boloh uu? gehed ter — Ta gryek hel meddeg yum uu? **38** Tegvel ta sayahan uimeen degdegeed dorvon myangan alan hyadagchdyg tsol tiish daguulan yavsan yegipyet hun bish baih ni ee? gev. **39** Harin Paul — Bi bol Kilikiin noloo buhii hot Tarsyn irgen iudyei hun. Namaig olon tumentei yariltsahyg zovshoorooch! Bi tanaas guij baina gejee. **40** Tuuniig zovshoorohod Paul shatan deer zogson garaa orgohod tsuglasan olon chimeegui bolov. Tegeed tedend handaj Paul yevryei heleer ingej hellee.

Vils 22

22:1 — Ah duu naraa, etsguud ee! Ta naryn omno ochih omgoolliig mini sonsooch gev. **2** Ter tedend handsan ugee yevryeigeer yarij ehlehiig

sonsson humuus bur ch chimeegui bolov. Paul tsaash ni — **3** Bi bol Kilikiin Tars hotod torson iudyei hun. Harin ene hotod osoj, Gamaliyelyn dor etseg ovgoodiin huuliin chand baidlyn daguu surch, onoodor ta bugd yamar baigaachlan l Burhany toloo zutgegch bolson bilee. **4** Bi enehuu Zamd uhliin havchilt uzuulen, er, emgui hulj shorond hiij baisan. **5** Terguun tahilch bolon ahlagchdyn buh Zovlol uuniig gerchilne. Bi tednees ah duu nart hurgeh zahidal avaad Damaskt ochij tend baisan humuusiig barivchilj, Iyerusalimd shiitgeheer yavj bailaa. **6** Udiin aldad bi Damaskt dohoj yavtal tengerees genet hurts gerel tsatsarch namaig hureelen avahad **7** bi gazar unav. Tegtel "Saul aa, Saul aa, yuund chi Namaig havchina ve?" geh duu sonsogdov. **8** "Ezen, Ta hen be?" gesend, Ter nadad "Bi bol chinii havchij moshgood baigaa Nazaryn Yesus baina" gelee. **9** Nadtai hamt baisan humuus ter gerliig harsan. Harin nadtai yarij baisan Negenii duug oilgoogui ajee. **10** Tegeed bi "Ezen, bi yuu hiih ve?" gev. Ezen nadad "Bos, Damask uruu yav. Yuu hiih yostoig chini bugdiig tend chamd helj ogno" gev. **11** Gevch monooch gerliin hurtsaas bolj bi yuu ch harj chadahgui bolson tul nadtai baisan humuuseer hotluulen Damaskt ochson. **12** Tendhiin iudyeichuudiin dotor ner hundtei, Huuliin daguu suseglegch Anania gegch negen er **13** nad uruu irj, dohon zogsood "Saul duu mini, haraatai bologtun" gehed bi ter darui haraa orj tuuniig harlaa. **14** Ter nadad "Manai ovog deetsiin Burhan Ooriin husliig meduulj, Zovt Negeniig haruulan, mon Ooriin amnaas garah duug songohyn tuld chamaig uridaas tomiljee. **15** Uchir ni chi uzsen, sonsson zuilee buh humuusiin omno gerchleh Tuunii gerch bolno. **16** Odoo chi yuund udnave? Bos, Tuunii neriig duudaj, baptism hurt. Nuglee uгаа" gev. **17** Iinhuu bi Iyerusalimd butsaj ireed sum dotor zalburch baital het hoorold avtaj, **18** bi Tuuniig harsan bogood Ter nadad "Turgel, Minii tuhai chinii gerchleliig ted huleej avahgui uchraas Iyerusalimaas shalavhan gar" gej aildav. **19** Tegehed ni bi "Ezen, Tand itgegchdiig bi sinagog burd zanchij, shorond hiij baisnyg ted medne. **20** Mon Tany gerch Styefany tsus ursaj baihad bi derged ni baij, saishaan tuunii amiig honoogchdiin huvtssyg harj baisan" gehed **21** Ter nadad "Yav, Bi chamaig Hari undestnuud uruu als hol ilgeene" gej aildsan gev. **22** Ted ene ugiig hurtel sonsoj bailaa. Tegsnee

duugaa ondorsgon — Ene metiin huniig gazryn horsnoos archin haya. Ter amid baih yosgui hemeen hashhirdav. **23** Tiinhuu hashhirdaldan baihdaa ted huvtssaa huu tataj, agaart shoroo toos bosgon baital **24** myangatyn darga tuuniig huarand avaachihyg tushaalaa. Tegeed yaagaad humuus tuun uruu iin hashhirdaldsany uchryg olohyn tuld tuuniig tashuurdan baitsaahyg tushaav. **25** Ted tuuniig telj huleh uyed Paul tend baisan zuutyn dargad — Romyn irgeniig shuuhguigeer tashuurdah ni tany huvid huulid niitseh uu? gehed **26** zuutyn darga uuniig sonsood, myangatyn darga uruu ochij, tuund — Ene hun chini Romyn irgen yum baina shuu dee, yaah ve? gej iltgev. **27** Tegtel myangatyn darga Paul uruu ireed — Chi Romyn irgen yum uu? Nadad heleech gesend ter — Tiim ee gelee. **28** Myangatyn darga — Bi enehuu irgenii erhiig chini ih mongoor olj avsan gehed Paul — Harin bi bol torohdoo l irgen ni baisan yum gev. **29** Tegehed tuuniig baitsaah gej baisan humuus ter darui zailan yavav. Paulyg Romyn irgen gedgiig medeed tuuniig ginjilsendee myangatyn darga aiv. **30** Tegeed margaash ni iudyeichuud tuuniig yuund buruutgaj buig todorhoi medehiig husej, tuuniig sullaad, ahlak tahilch nar bolood buh Zovloliig tsuglahyg tushaan, Paulyg avchirj, tednii omno zogsoojee.

Vils 23

23:1 Paul Zovloliig anhaaraltai haran, — Ah duu nar aa, onoodriig hurtel bi Burhany omno hunii mosoor sain amidralaar amidarch irlee gev. **2** Tegtel terguun tahilch Anania dergedeh humuust ni tuunii amyg algad hemeen tushaav. **3** Tegehed ni Paul tuund — Tsagaanaar budagdsan hana chamaig Burhan tsohino doo! Chi namaig Huuliin daguu shuuh gej suuj bui atlaa namaig zanchihyg tushaasnaaraa Huuliig zorchij baigaa hereg bish uu? gehed **4** tend baigsad — Burhany terguun tahilchiig chi doromjilno uu? gelee. **5** Paul — "Ooriin ard tumnii udirdagchiig buu muul" gej bichigdsen baidag ch ah duu naraas bi tuuniig terguun tahilch gej medsengui gev. **6** Tegeed Paul neg heseg ni sadukaichuud, nogoo ni farisaichuud bolohyg ajiglaad, Zovlold handan — Ah duu nar aa, bi bol Farisain huu Farisai. Bi naidvar bolon uhegsdees amilah amilaltyn toloo

shuugdej baina hemeen hashhirav. **7** Uuniig helenguut farisaichuud, sadukaichuudyn hoorond margaan degdej, hural hoyor tal bolon huvaagdav. **8** Sadukaichuud bolohoor amilalt ch, tenger elch ch, suns ch baihgui hemeen yaridag baihad harin farisaichuud ene buhniig baidag hemeen huleen zovshoordog ajguu. **9** Ih shuugian degdej Farisain talyn huuliin bagsh nar bosoj, shiruun margaddan — Ene huniig buruutgah yuu ch alga. Ene huntei suns esvel tenger elch yarisan baij bolno getsgeev. **10** Margaan shiruusej ehelsend, ted Paulyg tastchih vii gej myangatyn darga emeen, tserguuddee yavj, tuuniig tednees hucheer salgan avch huarand avaachihyg tushaav. **11** Getel daraah shono ni Ezen Paulyg derged zogson, — Zorigtoi baigtun. Uchir ni chi Namaig Iyerusalimd yaaj gerchilsnii adil Romd ch mon gerchleh yostoi yum gejee. **12** Margaash ni iudyeichuud huivaldan, Paulyg honootol yuu ch idej uuhgui hemeen andgailav. **13** Ene huivaldaand dochoos iluu hun oroltsjee. **14** Ted ahlah tahilch nar bolon ahlagchid uruu ochij — Bid Paulyg honoohoos naash yuu ch amsahgui baihaar andgailtsgaav. **15** Tiimees ta bugd Zovloltei hamtarch tuunii hergiig nariin avch uzeh gej baigaa meteer myangatyn dargad hel hurgej, oorsod deeree Paulyg avchruul. Harin bid oirtoj irehees ni omno tuuniig alahad belen baina getsgeev. **16** Huivaddaanyg medsen Paulyg zee duu huarand irj, Paudd medegdjee. **17** Paul zuutyn darga naraas negiig ni duudaj — Ene zaluu myangatyn dargad heleh medeetei irjee. Hurgej ogno uu? gev. **18** Ter tuuniig myangatyn darga uruu daguulj ireed, — Horigdol Paul namaig duudaj, ene zaluud tand heleh zuil baigaa tul tand hurgej ogohiig hussen yum gejee. **19** Myangatyn darga tuuniig garaas ni hotlon zaiduu avaachaad — Chi nadad yuu heleh geev? gej huvichlan asuuv. **20** Ter — Iudyeichuud Paulyg hergiig iluu nariivchlan heletseh gej baigaa met tuuniig margaash Zovlold avaachih huseltiig tand heleheer zovshildjee. **21** Tiimees Paulyg alahaas naash yuu ch idej, uuhgui gej andgailsan dochoos iluu hun tuuniig otoj baigaa tul tedniig bitgii sonsooch. Ted odoo belen bogood tany zovshoorliig l huleej baina gev. **22** Myangatyn darga monooh zaluug yavuulahdaa — Ene tuhai nadad medegdsenee hend ch buu hel gej zahijee. **23** Tegeed zuutyn hoyor dargyg duudaj, — Kaisari uruu ilgeeh hoyor zuun tsereg, dalan moriton, bas

hoyor zuun jadching shoniin guravdugaar tsag gehed belen bolgo gev. **24** Mon ted Paulyg zahiragch Fyelikt esen mend hurgeh unalgyn moridyg gargav. **25** Tegeed tereer iim aguulga buhii zahidal bichiv. **26** "Klaud Lusi, erhem hundet zahiragch Fyelik tany amryg erj mendchiliye. **27** Ene huniig iudyeichuud barij avaad alah gej baihad ni tuunii Romyn irgen bolohyg medsen tul bi tsergee daguulan ochij tuuniig avarsan yum. **28** Chuham yaagaad tuuniig buruutgaj buig todorhoi medehiin tul ene huniig bi tednii Zovlold avaachsen. **29** Tegeed buruutgal ni tednii Huuliin margaantai asuudald holbogdsonyg olj medev. Harin ene hun uheh, esvel shorond oroh yamar ch gemt heregt buruutgagdaagui yum baina. **30** Ene huniig horloh huivaldaan beltgegdej baigaag medeed tuuniig darui tan uruu yavuulav. Mon buruutgagchid ni tuunii esreg meduulgee tany omno yarig hemeen tushaav" Bayartai gejee. **31** Iinhuu tushaal yosoor tserguud Paulyg shonoor avch yavj Antipatrad avchirlaa. **32** Margaash ni tedmorin tserguudiig tuuntei hamt yavuulahaar uldeegeed, huarandaa butsatsgaajee. **33** Ted Kaisarid irj zahiragchid zahidlyg garduulaad, Paulyg tuunii omno avchrav. **34** Zahiragch zahidlyg unshaad, ali nutgiinh bolohyg Paulaas lavlaad, Kilikiinh gedgiig ni medenguutee — **35** Buruutgagchdyg chini irehleeer chamaig sonsyo geed tuuniig Hyerodyn ordond hyanaj baihyg tushaajee.

Vils 24

24:1 Tavan odriin daraa terguun tahlch Anania zarim ahlagchid bolon Tyertul gegch omgoologchiin hamtaar irj, Paulyg esreg zahiragchid gomdol meduulev. **2** Paulyg duudan iruulsanii daraa Tyertul tuuniig buruutgaj zahiragchid handan iin helev. — Tany achaar bid amar amgalan baij, tany holch uhaan ene ard tumend ih oorchloltiig avchirsand **3** bid haana ch gesen buh talaaraa mash talarhan huleen zovshoordog shuu, erhem hundet Fyelik mini. **4** Gevch tanyg chileehiig ul husej bidniig tur saatan sonsohyg tanaas hicheenguilen guiya. **5** Ene hun delhii dayaar buh iudyeichuudiin dund jinhene tahal adil uimeen degdeegch bogood Nazaryn bulegleliin tolgoilogch bolohyg bid olj medsen yum. **6** Sumiig buzarlaha

oroldlogo hiihed ni bid tuuniig barivchilsan. Bid tuuniig oorsdiinhoo Huuliin daguu shuuhiig hussen yum. **7** Getel myangatyn darga Lusi dairan irj, tuuniig bidnii garaas hucheer bulaan avch, **8** tuuniig buruutgagchdyg tany omno och gej tushaasan. Ta ooroone buhnii talaar tuuniig shalgaj uzeed bid tuuniig yuugaar buruutgaj baigaag medej chadna gehed **9** iudyeichuud — Uneheer tiim shuu hemeen terhuu buruutgald hoshuu nemerletsgeev. **10** Zahiragch Paulyg yari gej dohisond ter — Ta olon jiliin tursh ene ard tumniig shuj baigaag bi medne. Tiimees bi uram zorigtoigoor ooriigoo omgooloh bolno. **11** Bi Iyerusalimd morgohoor irsnees hoish arvan hoyoroos iluu honog bolooguig ta medej chadna. **12** Ene humuus namaig sumd ch, sinagocht ch, mon hotod ch hen negentei margaldan, esvel uimeen gargaj baisnyg yer olj haraagui. **13** Namaig yuugaar buruutgaj baigaagaa ch ted tand notolj chadahgui baina. **14** Harin unendee edgeer humuusiin buleglel gej nerleed baigaa ter Zamyn daguu bi etseg ovgoodiinhoo Burhand uilchildeg ni unen bogood Huuli bolon esh uzuulegchdiin bichsen bugded itgedgee huleen zovshoorno. **15** Tednii naiddagiin adilaar zovt ba hilentset humuusiin hen hen ni amilna gedegt bi ch Burhand naiddag. **16** Iimees bi Burhan ba humuusiin omno hunii mosoor gem zemgui baihyg urgelij hicheedeg bilee. **17** Heden jiliin daraa buyuu odoo bi ooriin ard tumend oglog avchran, mon orgol orgoh zorilgotoi irev. **18** Yamar ch hel am, uimeen samuunguigeer namaig sum doktor tsevershseniig ted oljmedsen yum. Harin Azias irsen heden iudyeichuud tend baisan. **19** Herev uneheer minii esreg zuil tedend baigaa bol end tany omno ted irj, namaig buruutgah yostoi baisan. **20** Esvel namaig Zovloliin omno zogsoj baihad nadaas yamar gemt hereg ilruulsnee ted oorsdoo heleg l dee. **21** Bi tednii dund baihdaa "Uhegsdiin amilaltyn toloo onoodor bi ta naryn omno shuutdej baina" gej hashhirsnaas oor zuiliig heleegui gev. **22** Harin ene Zamyn talaar iluu medlegtei Fyelik hergiig hoishluulj, — Myangatyn darga Lusyg ireheer bi ta naryn hergiig shiidne geed **23** zuutyn dargad — Tuuniig hargalzagchiin dor bailga. Gehdee cholootei bailgaj, oir dotnyh ni humuusees tuund tuslah gevel buu saad hii hemeen tushaav. **24** Gevch heden odriin daraa Fyelik ooriin ehner iudyei emegtei Druzilteigee hamt hurch ireed, Paulyg duuduulaad Hrist

Yesust itgeh itgeliin tuhai yarihyg ni sonsov. **25** Zovt baidal, biyee zahirah bolon hojmyn shuultiin tuhai Paul yarisand Fyelik aij, — Odoohondoo yavj bai. Zavtai uyedee bi chamaig duudna gejee. **26** Ter Paulyg oort ni mongo ogoh baih hemeen naidan tul tuuniig oir oirhon duudan iruulj, yariltsdag baijee. **27** Gevch hoyor jil ongorch Fyelik Pork Fyesteer soligdoj, iudyeichuuded tal olohyg hussen Fyelik Paulyg horison chigeer uldeev.

Vils 25

25:1 Fyest mujdaa hureltsen ireed, gurav honogiin daraa Kaisarias Iyerusalim uruu hodlov. **2** Ahlah tahilch nar bolon Iudyein terguulegch humuus Paulyg esreg gomdloo tuund tavij, tuuniig yatgan, **3** Pauld orshool uzuulj bui met dur isgej, tuuniig Iyerusalimd iruulehiig husjee. (Ted Paulyg zamd ni honoohoor otoond suuj bailaa.) **4** Tegtal Fyest tedend Paul Kaisarid horiond baigaag bolon mon ooro udahgui tiishee yavah gej baigaagaa helev. **5** Tegeed ter tsaash ni — Iimees ta naryn dundaas noloo buhii humuus nadtai hamt tiishee yavag. Herev ter huniig buruutgah zuil baih avaas ted tuuniig shuutugei gev. **6** Inhuu Fyest tednii dund naim, arvaas iluugui honood Kaisari uruu yavav. Margaash ni ter ooriin shuuhiin suudald suugaad Paulyg avchrahyg tushaalaa. **7** Paulyg irsnii daraa Iyerusalimaas irsen iudyeichuud tuuniig hureelj, oorsdoo ch notolj ul chadah olon notstoyal zemleliig tuund tulgatsgaav. **8** Paul ooriigoo omgoolon — Iudyein Huuliin esreg, esvel sum, Tsyezariin esreg bi yamar ch gemt hereg uildeegui gev. **9** Fyest iudyeichuuded tal zasahyg husej, Pauld — Ta Iyerusalimd ochij, minii omno zogson edgeer yal zemlelee shuulgehiig husej baina uu? gesend **10** Paul — Namaig shuuh yostoi Tsyezariin shuuhiin omno bi zogsoj baina. Iudyeichuudiin esreg bi yamar ch buzard muug uildeeguig ta ch sain medej baigaa. **11** Iimees herev bi buruutan baigaad uhvel zohih yamar negen hereg uildsen bol uhehees tatgalzahgui. Harin ene humuusiin namaig buruutgaj baigaa edgeer yal zemleliin ali ni ch unen bish bol hen ch namaig tedend tushaaj chadahgui. Bi Tsyazarit davj zaaldana gev. **12** Tegtal Fyest zovlolteigoo zovshiltsood hariu bolgoj — Ta Tsyazarit davj zaaldahyg hussen. Tanyg Tsyezari uruu

ilgeeh bolloo gelee. **13** Heden odriin daraa Agriip haan bolon Byernikye nar Kaisarid irj Fyested baraalhjee. **14** Tedniig tend hed honog baihad ni Fyest Paulyn hergiig haand taniltsuulj iin helev. — Fyelik neg huniig horiond uldeegeed yavsan yum. **15** Namaig Iyerusalimd baihad ahlak tahilch nar, Iudyein ahlagchid tuunii esreg gomdol gargaj, tuuniig yallahyg shaardaj baiv. **16** Bi tedend "Buruutang buruutgagchitai ni nuurelduulen, yal zemleliin esreg ooriigoo omgooloh bolomjiig heregtend olgohoos omno tuund yal onooh ni Romyn yos bish" gedgiig helsen. **17** Tedniig end tsutlanguut hergiig hoishluulalgui, margaash ni bi shuuihin suudaldaa suun monooh huniig avchrahyg tushaav. **18** Buruutgagchid ni bosood tuundyal tulgaj ehelsen bolovch ene ni minii tosoolj baisan gemt herguud bish bailaa. **19** Ted tuuntei ordoo l oorsdiinhoo shashny talaar, mon Paulyn amid gej zarladag, negen uhsen hun buyuu Yesusiin talaar sanal zoroldson baiv. **20** Iim hergiig herhen baitsaahaa medelgui ergelzsen tul, bi tuunees Iyerusalimd ochij hergee shuulgehiig husej baigaa esehiig asuuv. **21** Harin Paul Ezen haand davj zaaldah hurtel ooriig ni horiond bailgahyg shaardsan tul bi tuuniig Tsyezari uruu ilgeeh hurtel hargalzagchiin dor bailga gej tushaasan yum gev. **22** Agriip haan Fyested — Bi bas ter huniig sonsmoor baina gehed ter — Ta margaash tuuniig sonsoh bolno gejee. **23** Daraa odor ni Agriip, Byernikye nar myangatyn darga nar bolon hotyn ner tsuutai humuusiin hamt tanhimd ihed surjin orj irev. Tegeed Fyestiin tushaalaar Paulyg avchrav. **24** Fyest — Haan Agriip aa, end hureltsen iregsed ee! Iyerusalimd ch, end ch baihad mini buh iudyeichuudiin "Ter tsaashid amid baih yosgui" hemeen nadaas shaardaj baigaa ter huniig ta buhen harj baina. **25** Harin ene hun uhvel zohih yamar ch hereg uldeeguig bi olj medsen yum. Negent ter ooro Ezen haand davj zaaldana gesen tul bi tuuniig yavuulahaar shiidsen. **26** Ezendee tuunii tuhai bichih yamar ch todorhoi zuil nadad alga. Tiimees ch baitsaaltaaraa yamarnegen bichih yumtai bolohyn tuld tuuniig ta naryn omno yalanguyaa Agriip haan tany omno avchraad baina. **27** Uchir ni horigdogchiig ilgeehdee tuund tulgaj bui yalyg zaahgui baih ni utgagui hereg sanagdana gejee.

26:1 Tegtél Agriip Pauld handan — Ooriinhoo toloo yarihyg chini zovshoorch baina gehed Paul garaa orgood ooriigoo omgoolson ugiig helj ehlev. — **2** Iudyeichuudiin namaig buruutgaj baigaa edgeer hergiin talaar Agriip haan tany omno onoodor bi ooriigoo omgooloh gej baigaa tul bi ooriigoo az zavshaantai gej tootsoj baina. **3** Yalanguyaa, ta bol iudyeichuudiin yos zanshil, margaantai asuudlyn talaar sain meddeg. Tiimees ch namaig tevcheertei sonsohyg tanaas bi husiye. **4** Ooriin undestnii dund bolon Iyerusalimd bur ehneese ongorooson minii amidralyg бага nasnaas mini avahuulan buh iudyeichuud medne. **5** Ted minii amidralyg ertnees meddeg bolohoor herev ted husvel namaig manai shutlegiin hamgiin chand degtei bulegleliin Farisai hun bolohyg gerchilj chadah bilee. **6** Harin bi odoo manai etseg ovgodod Burhany ogson amlaltyn naidvaraas bolj shuugdej baina. **7** Ene ni manai arvan hoyor ovog Burhand odor shonogui zutgen uilchilj, hurtehiig naiddag terhuu amlalt mon. Haantan, ene naidvaryn toloo iudyeichuud namaig buruutgaj baigaa yum. **8** Herev Burhan uhegsdiig amiluuldag bol ene ni yaagaad ta naryn dund yer busyn hemeegdene ve? **9** Bi Nazaryn Yesusiin neriin esreg ih zuiliig hiih heregtei gej bodoj baisan. **10** Uuniigee ch Iyerusalimd uiddsen. Bi ahlah tahilch naraas erh medel avaad, ariun humuusees olnyg shorond hiisneer barahgui tedniig alj baihad ni ch tednii esreg sanaltai bailaa. **11** Buh sinagot bi tedniig dahin dahin zalhaan baihdaa Burhanyg doromjluulahyg hucheer oroldon, tedend hertsgii handaj, bur hariin hotuudad ch hurtel ochij, tedniig moshgon mordoj baiv. **12** Iinhuu bi ahlah tahilch naraas erh medel, uureg daalgavar avaad Damask uruu yavav. **13** Haantan, tegtel ud dund zam deer narnaas hurts genel tengerees gereltej, namaig bolon nadtai hamt yavagsdyg hureelen avahyg bi harsan. **14** Bid bugdeeree gazar hosor unahad yevryei heleer "Saul aa, Saul aa, yuund chi Namaig havchina ve? Shilbuuriig oshigloh ni chamd berh bizee" gej nadad helehiig bi sonsov. **15** Tegeed bi "Ezen, Ta hen be?" gehed Ezen "Bi bol chinii havchij moshgood baigaa Yesus baina. **16** Gevch bosoj, hol deeree zogs. Zovhon sayayn harsan zuiliin chini todiigui, mon hojim Minii chamd uzuuleh zuilsiin gerch, uilchlegch bolgon Bi chamaig tomilloo. Ene zorilgyn uudnees Bi chamd uzegdsen yum. **17** Chamaig ene ard tumen,

Hari undestnuudees choloolon avaad, Bi teden uruu ilgeej baigaa ni **18** tedniinudiig neelgej, tedniig haranhuigaas gerel uruu, Satany erhsheeles Burhan uruu erguulehiin tuld yum. Tegsneeree ted Nadad itgeh itgeleer ariusgagdsan humuusiin dund nugliin uuchlal ba oviig hurteh bolno" gesen. **19** Tiimees Agriip haantan, bi tengerleg uzegdeld duulgavargui bajj bolsongui. **20** Harin ehleed damaskchuud bolon iyerusalimchudad, daraa ni Iudyein buh nutgaar terchlen Hari undestnuuded hurtel "Ta nar gemshij, Burhan uruu ergen, gemshild duitseh uils buteegtun" hemeen tunhagljaj bailaa. **21** Iim shaltgaany ulmaas heseg iudyeichuud namaig sum doktor barij avch alahyg oroldson. **22** Inhuu Burhany tuslamjiig hurtseneer odgoog hurtel bi ih, бага humuust gerchlen zogsohdoo esh uzuulegchid bolon Mosyegiin helsen ni biyeleh yostoi gedgees oor yuug ch yarij baigaagui. **23** Ene bol Hrist zovlon edelj, uhegsdees anh turuun amilsnaaraa ene ard tumend bolon Hari undestnuuded gerliig tunhaglana gesen ug yum gejee. **24** Paulyg ooriigoo omgoolon inhuu yarij baital Fyest changa duugaar — Paul, ta soliorchee. Ih erdem nom chini tanyg galzuu bolgojee gehed **25** Paul — Erhemseg Fyest ee, bi solioroogui. Harin eruul uhaan, unen ugiig tunhagljaj baina. **26** Uchir ni haan edgeer herguudiin talaar meddeg bogood bi tuuntei zorig gargan yaridag. Ene buhen ni hungui buland uildegdeegui tul ali ni ch tuunii haraany gadna baihgui gedegt bi itgej baina. **27** Agriip haan ta esh uzuulegchded itgedeg biz dee? Itgedgiig tani bi medej baina gev. **28** Agriip Pauld — Boginohon hugatsaand chi chini namaig Hristiinh bolgoh ni ee gehed **29** Paul — Boginohon ch bai, udaan hugatsaand ch bai zovhon ta ch bish, harin onoodor end namaig sonsogsod bugdeeree enehuu ginjnees busdaar nadtai adil boloosoi gej bi Burhand zalbirmaar baina gev. **30** Haan, zahiragch, mon Byernikye bolon tedentei hamt suuj baisan humuus bosoj **31** holdon zogsood oor hoorondoo yariltsaj, — Ene hun uheh, esvel horigdvool zohih hereg uildeegui yum baina getsgeev. **32** Agriip Fyested — Herev ene hun Tsyezarit davj zaaldana geegui bol choloolj boloh l baijee gev.

27:1 Bidniig Itali uruu usan ongotsoor yavuulahaar shiidej, Paul bolon oor heden yaltanuudyg Avgustyn angiin zuutyn darga Iulid hariitsuulsan baiv. **2** Aziin ereg haviin nutgaar yavah gej baisan Adramutyn usan ongotsond bid suutsgaaj tengist garav, Bidnii hamt Tyesalonikiin Makyedoni hun Aristarh bailaa. **3** Margaash ni bid Sidony eregt zogsov. Iuli Pauld saihan setgel gargaj tuuniig and nohod deeree ochin asruulahyg zovshoorov. **4** Tendees bidtengist garch, salhiny esreg yavsan tul Kipriin nomroor hovon **5** Kilik, Pamfulyn ergeer dairch, Lukiin Murad gazardav. **6** Zuutyn darga tendeess Itali uruu yavj baisan Alyeksandryn usan ongotсыг олј bidniig suulgalaa. **7** Huchtei salhi bidniig uragsh yavuulahgui baisan tul bid tsoongui honog udaan hovsoor Knided arai gej hurev. Tegeed bid Salmony omnoh Kryetiin nomroor hovloo. **8** Araihiin hovsoor bid Lasai hotyn oiroltsooh Uzesgelent Boomt hemeeh gazar irtsgeev. **9** Iinhuu bagagui hugatsaa ongorson bogood matsag barih uye ch ongorson bailaa. Ayalal ulam ch ayuultai bolj baisan tul Paul tedend seremjluulj, — **10** Erchuud ee! Tsaash ayalah ni zovhon usan ongotс болон ачаанд том garz uchruulah todiigui bidnii ami nasand ayuul uchruulj bolzoshgui gej bi bodoj baina gev. **11** Gevch zuutyn darga Paulyn ugend itgeheesee iluu ongotсny ahmad ba zaluurchind itgej bailaa. **12** Ter zogsool ni ovoljihod tohiromjgui baisan tul olonh humuus tendeess tengist garch herev chadval Foinik hemeeh Kryetiin boomtod hurch, ovliig ongorooye gej shiidjee. Ug boomt ni zuun omnod ba zuun hoid zug uruu harsan bairlaltai aj. **13** Omno zugiin zoolon salhi uleej ehelsend ted husseneer boloh ni hemeen sanaj zanguugaa tataj, Kryetiin daguu ereg dagaj hovov. **14** Harin tun udalgui eh gazraas Yeurakulon gedeg huchtei salhi huilran salhilahad **15** usan ongotссorj chadalgui, salhind hotlogdon tuugdahad hurev. **16** Bid Klauda hemeeh negen bagahan arlyn nomroor ongorch yavahdaa ongotсny zaviig arai chuu togtoon barij bailaa. **17** Ted zaviig deesh gargaad tatlagaar usan ongotсыг buslen tataj, Surtad hairgadchih vii gej emeen, zanguugaa buulgaad salhiny ayasaar hovov. **18** Shuurgand huchtei shidegdej baisnaas bolj daraa odor ni ted achaagaa hayatsgaaj ehlev. **19** Gurav dahi odor ni ted oorsdiinhoo garaar usan ongotсnyhoo tonog tohooromjiig ch hayatsgaav. **20** Olon odriin tursh nar, odod ch uzegdsengui. Shuurga ch aajmaar shiruusej

baisan tul bidnii avragdah goridlogo aajmaar tasarlaa. **21** Humuus udaan hugatsaagaar hool undgui baiv. Tegtal Paul tednii dund bosoj zogsood — Erchuud ee! Ta nar minii ugiig dagaj Kryetees hodloogui baisan bol ene suirel hohirlyg amsahgui baih baisan. **22** Odoo harin bi ta naraas er zorigtoi baihyg husiye. Uchir ni ta naraas hen ch amia aldagui bogood harin usan ongots l suirne. **23** Urid shono minii hariyaalagddag bolon minii uilchildeg Burhany negen tenger elch omno mini zogsoj **24** "Paul aa, buu ai! Chi Tsyezariin omno zogsoh yostoi. Uzeztun, chamtai hamt yavj baigaa buh humuusiig Burhan chamd soyorhson" gev. **25** Iimees er zorigtoi baitsгаа, erchuud ee! Yag minii helsnii daguu boloh bolno gej bi Burhand itgej baina. **26** Harin bid yamar neg arald gazardah heregtei gelee. **27** Bid Adriatyn tengiseer tuutdsaar arvan dorov deh shonoteigoo zolgov. Getel shono dund usan tserguud eh gazart dohon yavaag taamaglaad, **28** tengisiin guniig hemjihed horin ald bailaa. Tsaash jaahan yavaad ted bas neg hemjilt hiihed arvan tavan ald bolsnyg medev. **29** Ingeed haa negtee had morgohoos bolgoomjlon ted usan ongotsny hitegnees dorvon zanguu hayaad, ogloo boloosoi hemeen zalbirch bailaa. **30** Usan tserguud ongotsnoos zugtahyg oroldoj, hoshuunaas zanguu avch hayah dur uzuulen zaviig tengist buulgav. **31** Paul zuutyn darga bolon tserguuded — Herev ene humuus ongotson deer uldehgui bol ta nar avragdaj chadahgui gehed ni **32** tserguud zaviny olsyg tastaj zavinuudyg unagav. **33** Uur tsaihyn omno Paul buh humuust yum idehiig uralj, — Ta nar onoodor arvan dorov deh odroo yuu ch idelgui urgelj harsaar yavj baina. **34** Iimd ta buhniig yum ideech gej bi uralj baina. Ingeh ni avragdahad tani heregtei. Uchir ni ta naryn tolgoigoos shirheg us ch unahgui gelee. **35** Ter iinhuu heleed talh avch bugdiin omno Burhand talarhal orgon, huvaagaad idej ehlev. **36** Ted bugdeeree uramshin zorigjij, bas yum idetsgeelee. **37** Usan ongotson deer bid bugdeeree hoyor zuun dalan zurgaan hun baiv. **38** Ted tsadtal idchiheed ongotsyg hongon bolgohyn tuld buudaigtengist hayaj ehlev. **39** Ogloo boloh uyed ted eh gazryg tanij chadsangui. Harin elserheg ereg buhii negen tohoig olj haraad, herev chadval ongotsoo tiish ni gargahaar shiidev. **40** Ingeed zanguugaa tastaj tengist orhiod, zaluurny tatlagyg sulruulaad, urd talyn

darvuulyg salhiny daguu bolgon ergiig zuglev. **41** Getel hoyor tengisiin zalgaa boloh shuren tsohiog ongots morgon hairgadaj, hoshuugaaraa zoogdon hodolgoongui bolloo. Ongotsny hiteg huchtei davalgaand hemh tsohigdov. **42** Tserguud yaltanuudyg selen zuttaalgahguin tuld tedniig alah sanaatai bailaa. **43** Gevch Paulyg avrahyg hussen zuutyn darga tedniig boliulj, selj chaddag humuusiig ongotsnoos userch, eh gazart turuulj hurtehiig, **44** harin busdyg ni banz yum uu, ongotsny yamar negen yum hereglen selehiig tushaav. Ingej bugdeeree esen mend eh gazart hursen bilee.

Vils 28

28:1 Iinhuu esen mend uldsen bid ug arlyg Malit hemeen nerledgiig medev. **2** Nutgiin humuus bidend mash ih elegseg handan, boroo tsutgaj huiten baisan tul gal ordoj, bid bugdiig uttan avav. **3** Paul heseg gishuu avchirj gald nemehed, galyn haluunaas bolj tedgeeriin dundaas negen hort mogoi garch ireed tuunii garyg hatgachihav. **4** Nutgiin humuus tuunii garaas mogoi unjin baihyg haraad oor hoorondoo "Ene hun aluurchin gedeg ni ergelzeegui. Ter tengisees avragdsan hedii ch shudarga yos tuund amidrahygzovshoorsongui" hemeen yaritsgaajee. **5** Getel Paul oorooyaan ch ugui, harin mogoig avch gald hayav. **6** Humuus tuuniig havagnah, esvel gazar genet hosor unaj uhehiig ni huleej bailaa. Udtal huleesnii etsest ted tuund yamar ch sonin hachin yum tohioldohgui baihyg haraad, bodloo oorchiij tuuniig burhan baij hemeen yarij ehlev. **7** Ter gazryn havi orchmyn nutag ni arlyn terguun Pupli gegch hunii ezemshil baisan bogood ter bidniig nairsgaar huleen avch gurav honog zochilson bilee. **8** Pupliin etseg ulaan suulgaar ovdoj, haluuraad hevtej bailaa. Paul tuun deer irj, zalbiraad tuun deer garaa tavij tuuniig edgeev. **9** Ene yavdlyn daraa ter arlynhny dund ovchtei baisan busad humuus tuun uruu irj, ilaarshij bailaa. **10** Ted bidend ih hundetgel uzuulj, bidniig tendees yavah uyed hereshcheetei buhneer hangaj bilee. **11** Tiinhuu gurvan saryn daraa bid monooh aral deer ovoljson Zyevsiiin iher hovguudiin suldtei Alyeksandryn usan ongotsond suun **12** Sirakust hurch, tendee gurav

honov. **13** Tendeese ereg daguu hovsoor Ryegiumd hurch, neg honogiin daraa omno zugiin salhi sevelzen, hoyor dahi odor ni Putiold irlee. **14** Tend bid ah duu naryg olj uulzahad, ted doloo honog hamt baigaach gej bidniig urisan yum. Tiinhuu bid Romd hurch irlee. **15** Bidnii tuhai sonsson ah duus bidniig ugtahaar Appiu Forum bolon «Gurvan denbuudal»d hurtel irsen bailaa. Paul tedniig haraad Burhand talarhaj zorig orov. **16** Bidniig Romd irehed Paulyg hargalzagch tsergiin hamt tusdaa amidrahyg zovshoorchee. **17** Gurvan honogiin daraa ter iudyeichuudiin terguulegch humuusiig duuduulj tsugluulav. Tedniig tsuglasny daraa ter tedend ingej helev. — Ah duu nar aa! Bi ooriin ard tumen bolon etseg ovgodinhoo yos zanshlyn esreg yuu ch hiigeegui atlaa yaltan bolj, Iyerusalimaas romchuudyn gart tushaagdav. **18** Ted namaig baitsaan shalgaad nadad uheh yal onooh yamar ch shaltgaan baihgui baisan tul sullan tavih huseltei bailaa. **19** Gevch iudyeichuud eserguutssen tul bi Tsyezarit davj zaaldahaar argaguin erhend shaardsan ni ooriin ard tumnii esreg yamar negen yal buruutgalyg tulgah gesen hereg bish baiv. **20** Uunii uchir bi ta buhentei uulzaj yariltsahyg hussen bogood uchir ni Izrailiin naidvaryn toloo bi enehuu ginjeer ginjlegdsen bilee gehed **21** ted tuund — Bid tany talaar yamar ch zahia Iudyeigees avaagui. Ah duu naraas neg ni ch end irj tany tuhai yamar neg muu zuiliig yarij duulgaagui. **22** Bid tanaas bodol sanaag chini sonsmoor baina. Harin ter bulegleliin tuhaid gevel haa saigui l tuuniig eserguutsen yaridgiig bid medne gev. **23** Ingeed ted tuuntei odor bolzoj, tuunii baisan gazar oluulaa tsuglahad Paul ogloonoos udeshboltol tedend Burhany haanchlalyn tuhai gerchlen, Yesusiin tuhai tedend itguulehiig hicheej, Mosyegiin Huulias bolon esh uzuulegchdiin nomoos yarij tailbarlav. **24** Yarigdsan zuild zarim ni itgej, zarim ni itgesengui. **25** Ted oor hoorondoo sanal zoroldon tarj ehlehed Paul tedend handan ug helev. — Ariun Suns esh uzuulegch Isaiagaar damjuulan ta naryn etseg ovgodod zov helsen yum. **26** "Ene ard tumend ochij heltugei. Ta nar sonssoor baih bolovch oilgohgui. Ta nar harsaar baih bolovch uhamsarlahgui. **27** Uchir ni ene ard tumnii zurh hatuurch, Chiheeree arai yadan sonsoh agaad ted nudee anijee. Es tegvel ted nudeeree harj, chiheeree sonsoj, Zurheeree uhaarch, ergechih vii, Ene ni Bi tedniig edgeechih vii" gesen baidag. **28**

Iimees Burhany enehuu avral Hari undestnuuded ilgeegdsen bogood ted ch
sonsoh bolno gedgiig ta nar medegtun. **29** Paul edgeer ugsiig helsend,
iudyeichuud tarah zuuraa, hoorondoo ulemj margan baiv. **30** Iinhuu Paul
ooriin holsolson bairand buten hoyor jil amidarch oor uruu ni irsen bugdiig
elegsegeer huleen avch **31** Burhany haanchlalyg tunhaglan, Ezen Yesus
Hristiin tuhai il tod cholooteigoor surgaj bailaa.

Romi 1

1:1 Hrist Yesusiin bool, elch bolohoor duudagdaj, Burhany sain medeenii toloo tusgaarlagdsan Paulaas **2** Burhan esh uzuulegchdeeree damjuulan Ariun Sudruudad uridaas amlasan terhuu sain medee ni **3** Tuunii Huugiin tuhai yum. Ter ni mahan biyeer Davidyn ur udmaas torson bogood **4** ariun baidlyn Sunseer uhegsdees amiluulagdsanaar huch dotor Burhany Huu gej todorhoilogdson bidnii Ezen Yesus Hrist mon. **5** Bid Tuunii neriin toloo buh Hari undestnii dund itgeliin duulgavartai baidlyg bii bolgohyn tuld Tuugeer damjuulan niguusel bolon elchiin uurgiig huleen avsan bilee. **6** Tednii dund ta nar ch bas Yesus Hristiinh bolohoor duudagdsan **7** Romd bui ariun humuus baihaar duudagdsan Burhany hairtai buh humuust; Bidnii Etseg Burhan ba Ezen Yesus Hristees niguusel ba amar taivan ni ta nart baih boltutai. **8** Yuuny omno, ta bugdiin toloo bi Yesus Hristeer damjuulan Burhandaa talarhaj baina. Yaagaad gevel ta naryn itgel buh yertonts dayaar tunhaglagdaj baina. **9** Tuunii Huugiin sain medeenii dotor minii sunseeree uilchildeg Burhan ta naryg her ih tasraltgui dursdgiig maani gerchilne. **10** Zalbirahdaa urgelj Burhany husleer odoo l neg ta nar deer ochih zavshaan oldoosoi gej guidag. **11** Uchir ni ta naryg bat bolgohyn tuld sunsleg zarim belgiig ta nartai huvaaltsah gesendee bi ta naryg harahyg ihed husdeg. **12** Oooror helbel, ta naryn dund baihdaa bidnii hen hen ni nogoogiinhoo, bi ta naryn, ta nar minii itgeleer hamtdaa zorigjih yum. **13** Ah duu nar aa, busad undestnuudiin dund olsny adil zarim ur dung ta naryn dund olohyn tuld bi olon udaa ta nar uruu ochih sanaatai baisan bolovch odoog hurtel saad totgortoi baisnyg ta nar medeegui baihyg bi husehgui baina. **14** Gryekchuud bolon busad undestnuud, mergen bolon munhag humuusiin hen hend ni bi yertei. **15** Tiimd minii huvid, Romd baigaa ta nart ch mon sain medeeg tunhaglahyg mash ih husej baina. **16** Bi sain medeenees ichihgui. Yaagaad gevel ter ni itgegch hun buriiig, yuuny turuund Iudyei, mon tuunchlen Gryek huniig avrald hurgeh Burhany huch mon. **17** Burhany hurteeh zovt baidal ni sain medeenii dotor ilchlegdsen bogood itgelees itgeld hurgedeg. Uchir ni «Zovt hun itgeleer amidarna» gej bichigdsen baidag. **18** Burhany uur hilen uneniig zovt busaar nuun

daragch humuusiin alivaa burhanlag bus ba zovt bus baidlyn esreg tengerees ilchlegddeg. **19** Uchir ni Burhany tuhai medej boloh zuil tednii dund ilerhii baidag yum. Uchir ni Burhan tedend il bolgосon aj. **20** Yertonts buteegdsenees hoish Tuunii ul uzegdeh chanaruud, Tuunii monh huch ba burhanlag torh ni buteegdsen zuilseer damjuulan oilgogdon, ilerhii haragdaj baigaa. Iimees tedend shaltag baihgui. **21** Yaagaad gevel ted Burhanyg medsen atlaa Burhan hemeen Tuuniig aldarshuulsan ch ugui, Tuund talarhal orgoson ch ugui. Harin ted bodol sanaandaa hoosorch, munhag zurh setgel ni haranhui boljee. **22** Mergen gej heldeg atlaa ted munhag болson bogood **23** ul муudagch Burhany aldryg муuddag hun, shuvuud, dorvon holt amitad hiigeed molhogchidtei adil dureer solijee. **24** Iimees Burhan tedniig оorsdiinhoo dund biye biyeseе gutaag gej zurh setgeliinh ni husel tachaalyg tsever bus baidald tushaav. **25** Yaagaad gevel, ted Burhany uneniig hudal huurmagaar solij, uurd magtagdah Buteegchiin orond buteeld ni morgon, uilchiljee. Amyen. **26** Iim uchraas Burhan tedniig gutamshigt husel tachaald ni tushaajee. Tednii emegteichuud belgiin torolh haritsaag torolh busaar solitsgoojee. **27** Tuunchlen mon erchuud ni emegtei huntei belgiin torolh haritsaatai baihaa orhiod, neg negendee temuuleh huseldee shataj, erchuud erchuudteigee ichguurt zuiliig uildej, оorsdiin aldaany zohih tseerleliig оorsoddoo hurtej baina. **28** Ted Burhanyg medeh ni zohistoi gej uzeegui shig, Burhan tedniig yos surtahuungui оyuun sanaand tushaav. Ted hiih yosgui zuilsiig uildeh болson bogood **29** buhii l zovt bus baidal, horon muu, shunal, buzar bulaigaar duuren, ataa jotoo, allaga, heruul, zali meh, har sanaagaar duuren baij hov jiv yarigchid, **30** gutgegchid, Burhanyg uzen yadagchid, deerelhuu, ih zantai, sagsuu, horon muug sanaachlagchid, etseg ehdee duulgavargui, **31** uhvargui, naidvargui, ul hairlagch, orshool uzuuldeggui humuus болson baina. **32** Iim zuilsiig uildegch ni uhvel zohino gesen Burhany zarligiig ted meddeg hernee оorsdoo uildeed zogsohgui, harin busdyg uildehed ni saishaadag ajee.

2:1 Tiimees shuudeg hun bur ee, tand shaltag baihgui. Uchir ni busdyg shuudgeeree ta ooriigoo yalladag. Yaagaad gevel shuudeg ta mon l edgeeriig uilddeg shuu dee. **2** Harin iim zuilsiig uilddeg humuus deer buuh Burhany shuult ni unenii daguu baidgiig bid medne. **3** Iim zuilsiig uilddeg humuusiig shuudeg atlaa ooro mon l tedgeeriig uilddeg hun ee, ta Burhany shuultees multarna gej bodoj baina uu? **4** Esvel ta Burhany enerel ooriig chini gemshuuldeg gedgiig medelgui, Tuunii enerel, hultsel ba tevcheeriin bayanyg basamjlah uu? zharin ta ooriin hatuu baidal, gemshdeggui zurh setgeleese bolj uur hilen ba Burhany zov shuultiin ilchleltiin odor baih hilegneliig oor deeree huraj baina. **6** Burhan hun burd uilsiinh ni daguu hariut ogno. **7** Sainyg uildehdee tevcheerteigeer aldar, hundetgel bolon mohoshgui baidlyg haidag humuust monh ami ogno. **8** Harin huvia hicheegch, uneniig dagadaggui, harin zov busyg dagadag humuust uur hilen ba hilegnel buulgana. **9** Buzar muug uildegch hun buriin deer tsohrol, zovlon baih bolno. Yuuny turuund ene ni Iudyei, mon tuunchlen Gryek humuust baina. **10** Harin sainyg uildegch hun burd aldar, hundetgel ba amar taivan ni baih bolno. Yuuny turuund ene ni Iudyei mon tuunchlen Gryek humuust baina. **11** Burhand yalgavarlah uzel baidaggui. **12** Huulyuigeer nugel uildsen buh hun mon Huuliguigeer mohoh bolno. Huuliin door nutel uildsen buh hun Huuliar shiitgegdeh bolno. **13** Uchir ni Huuliig sonsogchid ni Burhany omno zov baih bus, harin Huuliig biyeluulegchid ni zovtgogdoh bolno. **14** Hari undestnuud Huuligui bolovch torolh baidlaaraa Huuliin zuilsiig uildvel, Huuligui bolovch tedgeer ni oorsdod ni huuli boldog. **15** Huuliin shaarddag uils ni tednii zurh setgeld bichigdseniig ted haruuldag. Tednii mos chanar ch hamt gerchilj, tednii bodol sanaa ch neg negnee buruutgadag, esvelomgooldog. **16** Minii sain medeenii daguu, ene ni Burhan humuusiin nuuts zuilsiig Hrist Yesuseer shuuh odort bolno. **17** Herev ta Iudyei hemeeh ner zuuj, Huulid naidan, Burhanaar sairhdag agaad **18** Huulias zaalgasnaar Tuunii husliig meden, onts sain yumsyg tanidag yum bol, **19** mon Huuli dottor medlegiin bolon unenii tsogstoi geed, sohruudyn gazarch, haranhuid baidag humuusiin gerel, **20** munhag humuusiin surgagch, balchir humuusiin bagsh gej oortoo itgeltei baidag yum bol, **21** tegvel busdad zaagch ta oortoo zaadaggui yum

uu? Hulgai buu hii gej nomlodog ta ooroо hulgai hiideg yum uu? **22** Buu zavhair gej yaridag ta ooroо zavhairdaggi yum uu? Shuteenuudiig jigshdeg ta ooroо sumuudiig tonodog yum uu? **23** Huuliar sairhagch ta ooroо Huuliig zorchsonooroo Burhanyg gutaadag yum uu? **24** Uchir ni «Burhany ner ta naraas bolj Hari undestnuudiin dund doromjlogddog» gej bichigdsen baidag. **25** Herev ta Huuliig biyeluulbel hovch hondolt ni tustai ajee. Harin ta Huuliig zorchigch ni mon bol tany hovch hondolt chini hovch hondolt bish boldog. **26** Tiimees herev hovch honduuleegui hun Huuliin shaardlaguudyg sahival ter huniig hovch honduuleegui bus, harin hovch honduulsen gej uzeh bus uu? **27** Hovch hondoltiig biyedee hiilgeegui hun herev Huuliig sahival, Huuliin useg болон hovch hondoltei atlaa Huuliig zorchigch tanyг shuuh busuu? **28** Uchir ni gadnah baidlaaraa iudyei ni iudyei hun bish bogood mahan biyeiin gadnah hovch hondolt ni ch hovch hondolt bish. **29** Harin dotorh baidlaaraa iudyei ni iudyei hun mon. Usgeer bus, Sunseer hiilgesen zurh setgeliin hovch hondolt ni hovch hondolt mon. Ter hunii magtaal ni hunees bus, harin Burhanaas irdeg yum.

Romi 3

3:1 Iimees iudyei hunii davuu tal, esvel hovch hondoltiin ashig ni yuu ve? **2** Ali ch talaaraa ulemj ih yum. Buhnees omno, Burhany ugs tedend daatgagdsan bilee. **3** Zarim ni itgeegui бол yaah ve? Tednii itgelgui baidal Burhany itgemjit baidlyg huchingui болgono gej uu? **4** Buu iim baih boltugai! Hun bur hudalch baisan ch Burhan ni unen baig. Ene tuhai«Ta Ooriin ugseeree zovtgogdoosei. Ta shuugdehdee yalaasai» gej bichigdjee. **5** Herev bidnii zov bus ni Burhany zoviig haruuddag yum бол, bid yuu heleh bilee? Uur hilen buulgagch Burhan ni zov bish gej uu? Bi hunii yosoор yarij baina. **6** Buu iim baih boltugai! Tiim бол Burhan yertontsiig yaaj shuuh yum be? **7** Herev minii hudal ugeer Burhany unen ni Ooriinh ni aldar dotor byalhdag yum бол yaagaad bi odoo ch gesen nugelten adil shuugddeg bilee? **8** «"Sainyg gargahyn tuld muug uildetsgeeye" gej yarij bolohgui gej uu? Zarim ni bidniig ingej yaridag hemeen gutgen heldeg. Tednii shiitgel ni shudarga yum. **9** Tegvel yaah ve? Bid tednees davuu

yum uu? Ogt ugui. Iudyeichuud bolon gryekchuud bugd nugel dor baidag
gej bid urid ni yal tulgasan yum. **10** Ene ni ingej bichigdsenchlen, «Zovt hun
alga. Gants ch alga. **11** Uhaardag hun alga. Burhanyg haidag hun alga. **12**
Bugd gajij, tsoooroo hereshcheegui boljee. Sainyg uilddeg hun alga. Bur
gants ch alga». **13** «Tednii hooloi ni ongorhoi bulsh yum. Ted heleeree
huurch meheldeg». «Tednii uruul door mogoin hor bii». **14** «Tednii am
haraal bolon gashuun ugeer duuren aj». **15** «Tednii hol tsus ursgahdaa
turgen, **16** tednii zamd suirel bolon gai gamshig bii. **17** Ted amar
amgalangiin zamyg medehgui». **18** «Tednii nudnii omno Burhanaas emeeh
aidas ugui» **19** Huuliin helj baigaa bolgon ni Huuliin door baigch humuust
handan yaridag gedgiig bid meddeg. Ingesneer am bolgon taglagdaj,
yertonts dayaaraa Burhany omno buruutgagdah bolno. **20** Yaagaad gevel
yamar ch mahan biye Huuliin uilseer Tuunii omno zovtgogdohgui. Huuliar
nugliin medleg irdeg yum. **21** Harin edugee Burhany zov ni Huulias angid
ilerhiilegdev. Uuniig Huuli ba Esh uzuulegchid gerchilsen yum. **22** Yesus
Hristed itgeh itgeleer Burhany zov ni itgegch buh humuust baina.
Yalgavarlal baihgui. **23** Bugd nugel uiddseneer Burhany aldart hurdeggui,
24 harin Hrist Yesus dotorh zoliltoor damjuulan Tuunii niguulsleer unegui
zovtgogdson bilee. **25** Tuunii tsusand itgeh itgeleer damjuulan Burhan
Tuuniig evleruulel gej niited haruulav. Ingesen ni Burhan urid ni uildegdsen
nugluudiig tevchin ongoruulsen uchraas Ooriinhoo zoviig ilerhiilehiin tuld
baisan bogood **26** Ter Ooroo zov baij, Yesust itgegch huniig zovtgogch
baihyn toloo edugee tsagt Ooriinhoo zoviig ilerhiilehiin tuld baisan yum.
27 Tegvel sairhal haana baina? Ene ni zailuulagdjee. Yamar huuliar ve?
Uilsiinh uu? Ugui. Harin itgeliin huuliar ajee. **28** Uchir ni hun Huuliin
uilsees angid, itgeleer zovtgogddog gej bid uzdeg. **29** Esvel Burhan
zovhon iudyeichuudiinh yum gej uu? Ter mon Hari undestnuudiinh bish gej
uu? Tiim ee, Ter bas Hari undestnuudiinh mon. **30** Hovch honduulsniig ni
ch itgeleer, hovch honduuleeguig ni ch itgeleer zovtgoH Burhan bol
unendee gants boloi. **31** Tegvel bid itgeleeree Huuliig huchingui bolgoh
uu? Buu iim baih boltugai! Harin ch, bid Huuliig togtoodog.

4:1 Tiimd mahan biyeeree bidnii ovog bolson Abraham yuut olson gej bid heleh ve? **2** Herev Abraham uilseeree zovtgodson bolter sairhah yumtai. Gehdee Burhany omno bish. **3** Sudart yuu gej baina ve? «Abraham Burhand itgesen. Ene ni tuuniig zovd tootsuulsan baina» gedeg. **4** Ajil hiideg hunii huvid tsalin ni oglog bus, harin tolbor gej tootsogddog. **5** Harin ajil hiidegguui bolovch, burhanlag bus huniig zovtgodog Tuund itgedeg hunii huvid itgel ni zovd tootsogddog. **6** Tuunchlen David bas uilsguigeer Burhand zov hemeen tootsogdson hunii iveegdseniig iinhuu heljee. **7** «Huuli bus yavdal ni uuchlagdaj, Nugluud ni daldlagdsan humuus yerooltei. **8** Ezen nugliig ni ogt ul tootsoh ter hun yerooltei» gejee. **9** Tegvel ene yerool ni hovch honduulsen humuust hamaatai yuu? Esvel hovch honduuleegui humuust bas hamaatai yum uu? Uchir ni bid «Itgel ni Abrahamyg zovd tootsuulsan» gej yaridag. **10** Tiim bol ene ni yaaj tootsuulsan yum be? Hovch honduulsen baihdaa yum uu, esvel hovch honduuleegui baihdaa yum uu? Hovch honduulsen baihdaa bish, hovch honduuleegui baihdaa yum. **11** Abraham hovch honduuleegui uyedee itgeliin zoviin tamgaar hovch hondoh yoslolyn temdgiig huleen avchee. Ter hovch honduulelgui itgeh buh humuusiin etseg ni bolj, tedniig zovd tootsuulahyn tuld ingejee. **12** Mon hovch honduuleed zogsohgui, bas hovch honduuleegui baihad ni bidnii etseg Abrahamd baisan itgeliin moroor moshgogch humuust hovch hondoltiin etseg bolov. **13** Uchir ni yertontsiin ov zalgamjlagch baih bolno hemeen Abrahamd bolon tuunii ur udamd ogogdson amlalt ni Huuliar bus, harin itgeliin zovt baidlaar baisan aj. **14** Uchir ni herev Huuliar baigsad ni ov zalgamjlagchid yum bol, itgel ni hooson bolgogdson bogood amlalt ustgagdsan yum. **15** Uchir ni Huuli uur hileng avchirdag. Harin haana huuli baihgui baina, tend bas zorchil gej baihgui. **16** Tiimees niguulsliin daguu baihyn tuld ter amlalt ni itgeleer irdeg. Ingesneer terhuu amlalt ni buh ur udamd, zovhon Huuliin ur udamd todiigui, mon Abrahamyn itgeliin ur udamd ch batalgaatai baih yum. Abraham bol **17** (Ene ni «Bi chamaig olon undestnii etseg bolgoston» gej bichigdsenchlen ajee) uhegsded ami ogogch, baihguig baigaagaar duudagch, ooriin itgesen Burhany omno bid bugdiin etseg yum. **18** «Chinii ur udam iim bolno» gej urid ni aildsan yosoor tiinhuu olon undestnii etseg

bolohyn tuld ter naidah argagui uyed naidan itgesen. **19** Ter zuugaad nasalsan tul biyeiinhee barag uhseniig bolon Saragiinh ni umai uhmel bolsnyg medsen hedii ch itgeleer doroi bolsongui. **20** Harin Burhany amlaltyn talaar ter ul itgen teenegelzelgui, harin ch itgeleer huchirhegjihdee Burhand aldryg ni orgon, **21** Burhan amlasnaa biyeluuleh chadvartai gedegt buren itgeltei bailaa. **22** Tiimees ene ni tuuniig zovt baidald tootsuulsan ajee. **23** «Ter zovt baidald tootsogdson» gej bichigdsen ni zovhon tuunii toloo bus, **24** bidnii Ezen Yesusiig uhegsdees amiluulsan Tuund itgej, zovt baidald tootsogdoh mon bidnii toloo bilee. **25** Yesus bidnii nugel hilentsees bolj tushaagdsan bogood bidnii zovtgoliin toloo amiluulagdsan yum.

Romi 5

5:1 Tiimees itgeleer zovtgogdson bid bidnii Ezen Yesus Hristeer damjuulan Burhantei evlersen bilee. **2** Mon dotor ni zogsdog enehuu niguusiel uruu bid Tuugeer damjuulan itgeleer oroh bolomjtoi bolson bogood bid Burhany aldryn naidvart bayarladag. **3** Tuugeer ch barahgui, mon zovlontoidoo bayarladag. Uchir ni zovlon zudguur ni tevcheeriig, **4** tevcheer ni turshlagatai baihyg, turshlagatai baih ni naidvaryg toruuldeg. **5** Naidvar ni uram hugaldaggui. Uchir ni bidend ogogdson Ariun Sunseer damjuulan Burhany hair bidnii zurhend tsutgagdsan baidag. **6** Bidniig sul doroi baih uyed, Hrist togtooson tsagt burhanlag bus humuusiin omnoos uhsen bilee. **7** Zovt hunii toloo hen negen hun barag uhehgui. Harin sain hunii toloo bol hen negen hun uheheer zurhelj magadgui yum. **8** Gevch bidniig nugeltnuud baihad l Hrist bidnii toloo uhsen. Ugeeree Burhan bidniig hairlah hairaa haruulsan yum. **9** Tiimd edutee Tuunii tsusaar zovtgogdson bid ter tusmaa Tuugeer damjuulan uur hilengees ch avragdah bolno. **10** Uchir ni herev bid daisnuud baihdaa Huugiinh ni uhleer Burhantai evleruulegdsen yum bol, ter tusmaa bid Tuunii amiar avragdah bolno. **11** Zovhon uund ch bish, mon Burhany dotor bidnii Ezen Yesus Hristeer damjuulan bayarlan hoordog. Tuugeer bid edugee evlerliig avav. **12** Tiimees nugel ni gants huneer yertontsod orsny adil uhel ni nugleer

damjuulan orj irev. Terchlen bugd nugel uildsen tul buh humuust uhel tarhav. **13** Uchir ni Huulias omno yertontsod nugel baisan. Gevch herev huuli baihgui bol nugel ni nugel hemeen tootsogdohgui. **14** Gesen hedii ch uhel ni Adamaas Mosye hurtel noyorhson todiigui, ireh baisan Tuunii durs boloh Adamyn gem buruutai adil baidlaar nugliig uldeegui humuus deer ch noyorhoj baisan ajee. **15** Harin unegui beleg bol aldaa zorchiltei adilhan bish. Uchir ni herev gants hunii aldaa zorchloos bolj olon hun uhsen bol, tegeh tusmaa Burhany niguulsel bolon Yesus Hrist gegch gants Hunii niguulsleer ireh beleg ni olon hund byalhagdsan yum. **16** Beleg ni nugel uildsen gants huneer damjuulan irsen zuiltei adilhan bish. Uchir ni neg talaas, neg addaa zorchliig dagaldan shuult ni irj, yald unagasan bol, nogoo talaas olon aldaa zorchliig dagaldan unegui beleg ni irj, zovtgold hurgesen bilee. **17** Uchir ni herev gants hunii aldaa zorchloos bolj gants huneer damjuulan uhel ninoyorhson bol, tegeh tusmaa niguulsliin bayalgiig bolon zovt baidlyn belgiin byalhalyg huleen avagsad ni Yesus Hrist gegch gants Huneer damjuulan ami dotor noyorhono. **18** Tiimees neg aldaa zorchloos bolj buh humuus yald unasny adil, iinhuu neg zovt uilees bolj buh humuus amiin zovtgold hurev. **19** Uchir ni gants hunii duulgavargui baidlaas bolj olon hun nugelten bolgogdsany adil tuunchlen gants Hunii duulgavartai baidlaar olon hun zovt bolgogdono. **20** Aldaa zorchil ihessen baihyn tuld Huuli orj irsen. Gevch haana nugel ihessen baina, tend niguulsel ulam iluu byalhsan yum. **21** Ingesneer nugel ni uhleer noyorhsonchlon, niguulsel ni bidnii Ezen Yesus Hristeer damjuulan monh amind hurgeh zovt baidlaar noyorhoh yum.

Romi 6

6:1 Tegvel bid yuu gej heleh ve? Niguulsel ni ihsehiin tuld bid nugel dotor baisaar baih uu? **2** Buu iim baih boltugai! Nugedd uhsen bid, tsaashid tuun dotroo herhen amidrah ve? **3** Esvel Hrist Yesus uruu baptism hurtsen bid tsomooroo Tuunii uhel uruu baptism hurtsen gedgiig ta nar medehgui gej uu? **4** Tiimd Etsegiin aldraar Hrist uhegsdees amiluulagdsany adil, bid mon shine amiin dotor yavahyn tuld uhel uruu baptism hurtseneer Tuuntei

hamt orshuulagdsan yum. **5** Uchir ni, herev bid Tuunii uheltei adil baidald holbogdson yum bol, medeej bas Tuunii amilalttai ni ch holbogdoh bolno. **6** Ingehdeehoishid bidniig nugeld boolchluulalgui, nugliin biyeiig maani huchingui bolgohyn tuld bidnii huuchin hun ni Tuuntei hamt tsovdlogdsonyg bid meddeg. 'Uchir ni uhsen negen ni nuglees choloologdson. **8** Herev bid Hristtei hamt uhsen bol, mon Tuuntei hamt amidrah bolno gedegtee bid itgedeg. **9** Hrist uhegsdees amiluulagdsan tul dahij hezee ch uhehguig bid medne. Uhel tsaashid Tuuniig zahirahgui. **10** Uchir ni Tuunii uhsen uhliin huvid, Ter neg udaa nugeld uhsen bogood harin Tuunii amidardag amidralyn huvid, Ter Burhand amidardag. **11** Tuunchlen ta nar oorsdiigoo nugeld uhsen bolovch Burhand Hrist Yesuseer amid baigaa gej toots. **12** Tiimees biyeiinhee tachaangui husluuded duulgavartai baih yostoi hemeedeg uhliin biyed chini nugel buu noyorhog. **13** Biyeiinhee erhtnuudiig zovt bus baidlyn zevseg bolgon nugeld buu orgo. Harin Burhand oorsdiigoo uhegsdees amid bolgogsod met, mon biyeiinhee erhtnuudiig zovt baidlyn zevseg bolgon Burhand orgo. **14** Uchir ni nugel ta naryg zahirahgui. Yaagaad gevel ta nar huuliin dor baigaa bus, harin niguulsliin dor baidag. **15** Tegvel yaah ve? Bid huuliin dor bus, harin niguulsliin dor baidag uchraas nugel uildeh uu? Buu iim baih boltugai! **16** Ta nar oorsdiigoo duulgavartai baihaar bool bolgon hen negend ogohdoo, uheld hurgeh nutliin ch bai, esvel zovt baidald hurgeh duulgavartai baidlyn ch bai, dagah negnihee bool ni boldgoo medehgui gej uu? **17** Harin Burhand talarhal ni baig. Uchir ni ta nar nugliin booluud baisan bolovch ta nar oorsdod chini ogogdson ug surgaalyn hev mayagt zurhneese duulgavartai bolj, **18** nuglees choloologdon zovt baidlyn booluud bolson. **19** Ta naryn mahan biye sul doroi tul bi hunii yosoor heliye. Ta nar oorsdiin erhtnuudiig yos bus yavdald hurgeh tsever bus, yos bus baidald bool bolgon orgosniihoo adil tuunchlen odoo oorsdiin erhtnuudee ariusgald hurgeh zovt baidald bool bolgon orgo. **20** Uchir ni ta nar nugliin bool baihdaa zovt baidlaas cholootei baijee. **21** Tegehed ta nar odoo ichij baigaa zuilsees yamar ur jims avsan be? Uchir ni tedgeer zuilsiin togsgol bol uhel boloi. **22** Harin odoo nuglees choloologdson bogood Burhand boolchlogdson ta nart ariusgald hureh ur jims avdag.

Togsgol ni monh ami boloi. **23** Uchir ni nugliin hols bol uhel, harin Burhany beleg bol bidnii Ezen Hrist Yesus dotorh monh ami mon.

Romi 7

7:1 Ah duu nar aa (huuliig meddeg humuust bi helj baina), huuli ni huniig amid baihad l huniig zahirdag gedgiig ta nar medehgui gej uu? **2** Uchir ni gerlesen emegtei nohriigoo amid baih uyed ni nohorteigoo huuliar holbogddog. Harin herev nohor ni nas barval ter emegtei nohriin talaarh huulias cholologdoh aj. **3** Tiimees nohriigoo amid baihad ni, teremegtei oor ertei holbogdvol tuuniig zavhai em gene. Harin herev nohor ni nas barval ter emegtei huulias cholologdono. Ingesneer tereer oor ertei holbogdson ch ter zavhai em bish yum. **4** Tiim uchraas ah duu nar mini, ta nar Hristiin biyeer damjuulan Huulid uhsen. Ingesneer Burhany toloo bid ur jims gargahyn tuld uhegsdees amilsan oor Negentei ta nar holbogdoh yum. **5** Uchir ni bidniig mahan biyeiin dotor baihad Huuliar sergeegdsen nugelt husel tachaaluud uheld hurgeh ur jims urguulahyn tuld bidnii erhtnuuded ajillaj baisan. **6** Harin bid yuugaar hulegdsen, tuundee uhen edugee bid Huulias cholologdson. Ingesneer bid usgiin huuchral dotor bish, harin Sunsnii shineleg baidal dotor uilchildeg. **7** Tegvel bid yuu yarih ve? Huuli ni nugel uu? Buu iim baih boltugai! Gehdee Huuliar bish bol bi nugliig medehgui baih baisan. Uchir ni herev Huuli «Buu shunahair» gej heleegui baisan bol bi shunahairlyg medehgui baih baisan. **8** Harin nutel tushaalaar shaltaglaj minii dotor zusen buriin shunahairlyg toruulsen. Uchir ni Huulias angid bol nugel ni uhmel yum. **9** Negen tsagt bi Huuliguigeer amidarch baiv. Harin tushaal irsneer nugel amidarch, bi uhsen. **10** Amind hurgeh baisan enehuu tushaal ni uheld hurgedgiig bi medev. **11** Uchir ni nugel tushaalaar shaltaglaj namaig mehelsen bogood namaig tushaalaar alsan. **12** Tiimees Huuli bol ariun bogood tushaal ch ariun, zovt bogood sain yum. **13** Tiimd yuu ni sain, ter ni nadad uhliin shaltgaan bolsun uu? Buu iim baih boltutai! Harin yuu ni sain, tuugeer damjuulan minii uhliin shaltgaan bolsnoor nutel ni nugel gej haragdahyn tuld, tushaalaar damjuulan nugel ni tuilyn nugelt bolohyn tuld nugel ni uhel bolsun. **14**

Uchir ni Huuli bol sunsleg gedgiig bid meddeg. Harin bi mahan biyetei bogood nutliin boolchlold hudaldagdsan. **15** Bi yuu uildej baigaagaa ooroоч oilgodoggui. Uchir ni bi hiih huseltei zuilee hiideggui, harin uzen yaddag zuilee hij baina. **16** Herev bi ooriin husdeggui zuilee hiideg yum бол, Huuliig sain gedgiig ooroоч zovshoorch bui yum. **17** Harin edugee tsaashid bi bish, harin minii dotor orshin baigch nutel ni uuniig uilddeg yum. **18** Uchir ni minii dotor buyuu minii mahan biyed yamar ch sain zuil baidagguig bi meddeg. Uchir ni husel ni minii dotor baivch, harin sainyg hiih ni ugui. **19** Bi ooriin husdeg sainyg hiideggui, harin husdeggui buzar muugaa heregjuuldeg. **20** Herev bi ooriin husdeggui zuilee hij baigaa бол tsaashid bi bish, harin minii dotor orshin baigch nugel ni uuniig uilddeg. **21** Ingeed sainyg uildehiig husdeg minii dotor buzar muu ni baidag gesen huuliig bi олj medlee. **22** Bi dotorh hunihee huvid Burhany huulid bayarladag. **23** Gevch minii erhtnuuded oor huuli baidag bogood ter ni minii oyuun uhaany huulitai daitaj, namaig ooriin mini erhtnuuded baidag nugliin huuliin horigdol болgodog yum baina gedgiig bi harj baina. **24** Bi yuutai hoorhiiloltei hun be! Hen namaig uhliin ene biyees angijruulah ve? **25** Bidnii Ezen Yesus Hristeer Burhand talarhal ni baih boltugai. Iimd neg talaar bi ooriin oyuun uhaanaar Burhany huulid uilchildeg bolovch, nogoo talaar bi ooriin mahan biyeeree nugliin huulid uilchildeg.

Romi 8

8:1 Tiimd edugee Hrist Yesus dotor baigaa humuust yamar ch yal baihgui. **2** Uchir ni Hrist Yesus dotorh amiin Sunsnii huuli ni chamaig nugliin болон uhliin huulias choloolson ajee. **3** Mahan biye mohos bolohoor Huuliin hij chadaaguig Burhan hiisen yum. Ter Ooriin Huug nugelt mahan biyetei adil baidald nugliin tuld ilgeej, mahan biyeiin dotor nugliig shiitgev. **4** Ingesneer Huuliin shaardlaga ni mahan biyeiin daguu bus, harin Sunsnii daguu yavagch bidend biyelegdeh болно. **5** Uchir ni mahan biyeiin daguu baigchid ni mahan biyeiin yumsyg boddog. Harin Sunsnii daguu baigchid ni Sunsnii yumsyg boddog. **6** Mahan biyeiin bodol sanaa бол uhel, Sunsnii bodol sanaa бол ami ba amar taivan boloi. **7** Yaagaad gevel mahan biyeiin

bodol sanaa bol Burhany esreg daisagnal yum. Uchir ni ene ni Burhany huulid zahiragddaggui bogood tegj chadah ch ugui. **8** Mahan biye dotor baigsad Burhand taashaagdaj chadahgui. **9** Herev Burhany Suns uneheer ta naryn dotor orshij baival, ta nar mahan biye dotor bus, harin Suns dotor baina. Herev hen negend Hristiin Suns baihgui bol ter Tuuniih bish. **10** Herev Hrist ta naryn dotor baigaa bol, nutlees bolj biye ni uhmel hedii ch, zovt baidlyn ulmaas suns ni amid baina. **11** Mon uhegsdees Yesusiig amiluulsan Negenii Suns ta naryn dotor orshvoos, Hrist Yesusiig uhegsdees amiluulsan Ter ta naryn dotor orshdog Ooriin Sunseer damjuulan uhliin biyest chini ami ogno. **12** Tiimd ah duu nar aa, bid mahan biyeiin daguu amidrahyn tuld mahan biyed ortonguud bish. **13** Uchir ni herev ta nar mahan biyeiin daguu amidarval uheh yostoi. Harin ta nar Sunseer biyeiin uilsiig uheld hurgevel amidrah bolno. **14** Uchir ni Burhany Sunseer udirduulj baigaa buhen ni Burhany hovguud yum. **15** Dahin aidast hurgeh boolchlolyn sunsiig ta nar huleen avaagui, harin urchleliin Sunsiig avsan bilee. Tuugeer bid «Aav! Etseg mini!» gej duuddag. **16** Bidniig Burhany huuhduud gedgiig Suns Ooroo bidnii sunstei hamt gerchildeg. **17** Herev bid huuhduud ni yum bol, ov zalgamjlagchid ni bas mon. Hristei hamt aldarshuulagdahyn tuld herev bid uneheer Tuuntei hamt zovdog yum bol, bid Burhany ov zalgamjlagchid bogood Hristiin hamtran zalgamjlagchid yum. **18** Uchir ni enehuu onoo uyeiin zovlonguud ni bidend ilchlegdeh terhuu aldartai zuirluulshgui gej bi boddog. **19** Uchir ni buteeliin tesej yadsan temuulel ni Burhany hovguudiin ilchlegdehiin huslen bolj huleedeg. **20** Uchir ni buteel ni ooriinhoo husleer bus, harin ooriig ni zahirsan Tuunii ulmaas hoosond zahiragdsan yum. **21** Ene ni buteel ni ooroo ch mon yalzralyn boolchloloos choloologdoj, Burhany huuhduudiin aldryn erh choloond avchragdah bolno gesen naidvaryn ulmaas yum. **22** Uchir ni onoog hurtel buh buteel ni hamtdaa yoolon, hamtdaa toroh zovlong edeldgiig bid medne. **23** Zovhon uund ch bish, harin bas bid oorsoddoo Sunsnii anhny ur jimnuudtei baih todiigui bidnii biyeiin zolilt boloh urchleliig tesej yadan huleehdee oorsdiinhoo dotor yooldog. **24** Uchir ni bid naidvaraar avragdsan bailaa. Gehdee haragdaj baigaa naidvar ni naidvar bish yum. Hun harj bui zuildee naidahyn hereg yuu baina? **25**

Harin bid harahgui baigaa zuildee naidval tuuniigee tevcheerteigeer huleedeg. **26** Uunchlen mon Suns bidnii sul doroi baidald tusaddag. Uchir ni yaaj zalbirah yostoigoo bid meddeggui. Harin Suns Ooroo ugeer ilerhiilshguigeer yoolon baij bidnii toloo zuuchlan guidag. **27** Sunsnii bodol sanaa yuu bolohyg zurhnuudiig Nyagtlagch ni meddeg. Yaagaad gevel Ter Burhany husliin daguu ariun humuusiin toloo zuuchlan guidag yum. **28** Burhanyg hairladag, Tuunii zorilgyn daguu duudagdsan humuust sainy toloo Burhan buh yumyg hamtdaa ajilluuddag gedgiig bid medne. **29** Ter Ooriinhoo Huug olon ah duusiin dund uugan ni bailgahyn tuld, uridaas medsen humuusee Ter bas Tuunii durtei adil bolgohoor uridaas togtooson yum. **30** Ter uridaas togtooson humuusee mon duudsan. Ter duudsan humuusee mon zovtgoson. Ter zovtgoson humuusee mon aldarshuulsan. **31** Tegvel bid edgeer zuiliin tuhaid yuu heleh ve? Herev Burhan bidnii tald yum bol, hen bidniig eserguutseh ve? **32** Ter Ooriin Huugee ul orshooj, harin Tuuniig bid buhnii toloo tushaasan yum. Tegvel Ter yaaj buh yumyg Tuunii hamt bidend sul ogohgui baih bilee? **33** Hen Burhany songoson humuusiig buruutgah ve? Burhan ni zovtggogch negen mon. **34** Yalladag ni hen yum be? Hrist Yesus ni uheed, bur amiluulagdsan, Burhany baruun tald baidag, bidnii toloo zuuchlan guidag Negen yum. **35** Hen bidniig Hristiin hairaas salgah yum be? Gamshig uu, zudrel uu, havchlaga uu, olsgolon uu, nutsngen baidal uu, ayuul uu, idd uu? **36** «Tany toloo bid buhel odorjingoo uhej, Bid nyadlagdah honi met tootsogdoj baiiv»gej bichigdsen yum. **37** Harin bid ene buhnii dotor bidniig hairladag Tuugeer damjuulan davuulan diildeg. **38** Uchir ni uhel ch, ami ch, tenger elch nar ch, erh barigchid ch, onoogiin yums ch, ireh yums ch, huch ch, **39** ondor ch, gun ch, oor yamar ch buteel bidnii Ezen Hrist Yesusiin dotorh Burhany hairaas bidniig salgaj chadahgui gej bi bat itgeltei baina.

Romi 9

9:1 Hrist dotor bi uneniig helj baina. Bi hudal yariagui baina. Minii mos chanar **2** zurh setgeld mini mash ih uitgar gunig, baingyn zovuuri baigaag Ariun Sunseer gerchilj baina. **3** Uchir ni mahan biyeeree minii hamaatan

boloh ahan duusiinhee toloo bi Hristees salgagdaj, ooroo haraal boloosoi
gej husej bailaa. **4** Ted bol izrailichuud bogood urchlel, aldar, gereenuud,
Huuliin garduulalt, uilchlel ba amlaltuud ni tedniih yum. **5** Etsguud ch
tedniih, Hrist mahan biyeeree tednees garaltai yum. Ter bol bugdiin deer
orshigch, uurd monhod magtagdah Burhan mon. Amyen. **6** Gevch ene ni
Burhany ug huch chadlaa aldsan hereg bish yum. Uchir ni Izrailias baigaa
ni bugd Izraili bish. **7** Ted Abrahamyn ur udam ch gelee bugd tuunii
huuhduud gesen ug bish, harin «Chinii ur udam Isaakaar nerlegdeh bolno»
gejee. **8** Mahan biyeiin huuhduud ni Burhany huuhduud bish, harin
amlaltyn huuhduud ni ur udam gej tootsogddog. **9** Uchir ni «Ene uyed Bi
irne. Sara huutei bolno» gejee. Ene bol amlaltynug yum. **10** Zovhon ene ch
bish, Ryebyeka bas bidnii etseg Isaak hemeeh negen erees hol hundtei
bolson. **11** Huuhduudiig haraahan toroogui, yamar ch sain, muu zuil
uildeegui baihad ni Burhany zorilgo ni songoltyn daguu uilseer bus, harin
Duudagchiin ulmaas baihyn tudd **12** «Ah ni duudee uilchilne» gej ehed ni
aildsan ajee. **13** Ene ni «Bi Iakovyg hairlasan, harin Yesavyg uzen yadsan»
gej bichigdsenchlen yum. **14** Tegvel bid yuu heleh ve? Burhand shudarga
bus yum baidag uu? Buu iim baih boltugai! **15** Uchir ni Ter Mosyed «Bi
Ooriin orshooh hunee orshoono. Bi Ooriin orovdoh hunee orovdono» gej
aiddsan yum. **16** Ingehleer ene ni husdeg, esvel hicheedeg hunees bish,
harin orshoolt Burhanaas hamaardag ajguu. **17** Uchir ni Sudar Faraond
«Ooriinhoo huchiig chamaar uzuulehiin tuld, mon Minii ner buh delhii
dayaar tunhaglagdahyn tuld chuham ene l zorilgoor Bi chamaig bosgov»
gej aildjee. **18** Tegehleer Ter Ooriin hussen hunee orshoodog, hussen
hunee hatuuruuddag. **19** Tegvel chi nadad «Yaagaad Ter onoog hurtel oo
haisaar baina ve? Hen Tuunii husliig eserguutssen yum be?» gej helne. **20**
Harin Burhany esreg hariu heldeg hun chi hen yum be? Barimal ni
barimalchind «Ta yaagaad namaig ingej hiiv?» gej heldeg gej uu? **21** Neg l
zuurmagny shavraar hundetgeliin neg sav, yerdiin heregleenii oor neg
savyg hiihiintuld vaarchin shavrynhaa deeguur erh medelgui gej uu? **22**
Herev Burhan Ooriin uur hilengee uzuulehiig, mon huch chadlaa
meduulehiig husej baiivch, suireld zoriulagdsan uur hilengiin savnuudyg ih
tevcheerteigeer tessan bol yuu geh ve? **23** Ingesneer Tereer aldryn toloo

uridaas Ooriin beltsen orshooliin savnuudad, **24** zovhon iudyeichuudees ch todiigui, mon Hari undestnuudiin dundaas bas Ooriin duudsan bidend hurtel Ooriinhoo aldryn bayalgiig meduuleh yum. **25** Ter Hosyea nomd«Miniih baigaagui ard tumniig Bi "Minii ard tumen", hairlagdaj baigaaguig ni "Hairt" gej duudna. **26** "Ta nar Minii ard tumen bish" gej tedend aildsan gazart Ted amid Burhany hovguud gej duudagdah bolno» gesen yum. **27** Isaia Izrailiin talaar hashhيران «Izrailiin hovguudiin too dalain els met baisan ch uldegged ni avragdana. **28** Uchir ni Ezen Ooriin ugee delhii deer guitsed, turgen biyeluuleh bolno» gejee. **29** Isaia«Herev tumen tsergiin Ezen bidend ur udam uldeegeeguisen bol bid Sodom shig bolj, Gomorratai adil boloh baisan» gej uridaas helsen yum. **30** Tegvel bid yuu heleh ve? Zovt baidlyg moshgoogui Hari undestnuud zovt baidald, bur itgeleerirdeg zovt baidald hursen. **31** Harin zovt baidlyn huuliig moshgon, Izraili ni ter huulid hursengui. **32** Yaagaad? Yaagaad gevel ted tuuniig itgeleer bus moshgosongui, harin uilseer irdeg yum shig moshgojee. Ted budruuleh chuluund budertsgejee. **33** Ene ni«Haragtun, Bi Siond budruuleh chuluu,Zorchild hurgeh had tavina. Tuund itgegch ni ichgefter baidald orohgui» gej bichigdsenchlen baina.

Romi 10

10:1 Ah duu nar aa, minii zurh setgeliin husel bolon tednii toloo Burhand handah minii zalbiral ni tednii avral bilee. **2** Ted Burhany toloo hicheel zutgeltei bolovch, ene ni medlegiin daguu bish hemeen bi tedniig gerchildeg. **3** Uchir ni Burhany zovt baidlyg medelgui, oorsdiinhiigoo togtoohyg ermelzen ted Burhany zovt baidald ul zahiragdav. **4** Uchir ni itgedeg hun burd zovt baidlyn toloo Hrist bol huuliin togsgol mon. **5** Uchir ni huulias irdeg zovt baidlyg heregjuuldeg hun terhuu zovt baidlaar amidarna gej Mosye bichjee. **6** Harin itgelees irdeg zovt baidal ni iinhuu yaridag. «Zurhen dotroo "Hen tengert garah ve?" gej buu hel» (Ene ni Hristiig doosh avchrahyn tuld yum) **7** Esvel «"Hen yoroolgui gund buuh ve?" gej buu hel». (Ene ni Hristiig uhegsdees bosgohyn tuld yum) **8** Harin ene ni yuu heldeg ve? «Ug ni chamd oir baina. Chinii amand, chinii zurh

setgeld bii» gedeg. Ene ni bidniitunhagljaj bui itgeliin ug yum. **9** Herev ta Yesusiig Ezen gej amaaraa huleen zovshoorch, Burhan Tuuniig uhegsdees amiluulsan gedegt zurhendee itgevel, avragdah bolno. **10** Hun zurhendee itgen zovt baidald hurch, amaaraa huleen zovshooron avrald hurne. **11** Uchir ni Sudar «Tuund itgegch ni ichgevter baidald orohgui» gedeg. **12** Iudyei bolon gryek hunii hoorond yalgaa baihgui. Bugdiin Ezen neg l bogood Tuuniig duudagch bugded bayalag byalhana. **13** Uchir ni «Ezenii nereer duudah hen ch avragdah bolno». **14** Tegvel Tuund itgeegui ted yaaj Tuuniig duudah ve? Tuuniig sonsoogui ted yaaj Tuund itgeh ve? Ted nomlogchguigeer yaaj sonsoh ve? **15** Ilgeegdehees naash ted yaaj nomloh ve? «Sain medeeg tunhaglagchdyn hol yuutai saihan!» gej bichigdsen baidag. **16** Harin ted sain medeend itgesengui. Uchir ni Isaia «Ezen ee, bidnii medeend hen itgesen be?» gej helsen. **17** Tiimees itgel ni sonsohoos, sonsoh ni Hristiin ugeer irdeg. **18** Gevch bi heliye. Ted hezee ch sonsoogui gej uu? Unendee ted sonsson. «Tednii duu hooloi buh gazart, Tednii ugs delhiin zah hyazgaart ch hursen» gesen baidag. **19** Gevch bi heliye. Izraili unendee medeegui yuu? Ehleed Mosye«Bi undesten bish humuuseer ta naryg ataarhuulj, uhaangui undestneer uurluulna» gesen. **20** Isaia zorigtoigoor «Namaig haigaagui humuus Namaig olson. Namaig suraglaagui humuust Bi ilerhii bolson» hemeen helsen yum. **21** Harin Izrailiin talaar Ter «Buhel odorjin Bi duulgavargui, zoruud ard tumend garaa sungasan» gejee.

Romi 11

11:1 Tegvel bi heliye. Burhan Ooriin ard tumnee golson gej uu? Buu iim baih boltugai! Uchir ni bi bas Abrahamyn ur udam, Byeniamin ovgiin Izraili hun. **2** Burhan uridaas medsen Ooriin ard tumnee goloogui. Esvel ta nar Yeliagiin tuhai Sudart yuu heldgiig meddeggui yum uu? Ter Izrailiin esreg Burhand meduulen, **3** «Ezen ee, ted Tany esh uzuulegchdiig alsan. Ted Tany tahilyn shireenuudiig nuraan hayasan. Bi gantsaaraa uldsen bogood ted amiig mini haij baina» gesen. **4** Harin Burhany hariu yuu baiv? «Bald ovdog sogdoogui doloon myangan eriig Bi Oortoo uldeesen»

gesen yum. **5** Uunii adil Burhany niguulsengui songoltyn daguu uldegsed edugee tsagt ch baigaa. **6** Herev ene ni niguulsleer yum bol, tsaashid uilseer bish ajee. Es tegvel niguulsel ni niguulsel bish bolno. **7** Tegvel yuu boloh ve? Izraili ersnee olj avsangui. Harin songogdogsod ni uuniig olj avav. Uddseniig ni hatuuruuljee. **8** Ene ni«Burhan tedend ene odriig hurtel medrehgui suns, Harahgui nud, sonsohgui chih ogson» gej bichigdsenchlen ajee. **9** David «Tednii shiree ni tedend urhi, tor, Budruuleh saad bolon shan hariu bolog. **10** Harahguin tuld tednii nud haranhuilj, Nuruu ni uurd bogtor bolog» gejee. **11** Tiimd bi heliye. Ted bur unahaar budersen gej uu? Buu iim baih boltugai! Harin Izrailiin ataarihlyg toruulehiin tuld tednii aldaa zorchloos bolj Hari undestnuuded avral ogogdov. **12** Herev tednii hilents ni delhiin bayalag bolj, tednii aldaa ni Hari undestnuudiin bayalag boldog yum bol tednii duuren baidal yamar ih iluu baih bol! **13** Gevch Hari undesten ta nart bi heliye. Bi Hari undestnuudiin elch tul ooriin uil hergiig tomruuldag ni **14** mahan biyeeree minii ah duus bologsdyn ataarihlyg hodolgoj, zarimyg ni avrahyn tuld yum. **15** Uchir ni herev tednii golson yavdal ni delhiin evlerel bol tednii huleen avalt ni uhegsdees amiluulah yavdlaas oor yuu baih bilee? **16** Herev ehniin ur ariun bol boondoo mon tiim baina. Herev undes ariun bol mochruud mon tiim baina. **17** Harin herev heseg mochir tastagdaad zerleg chidun boloh ta, tednii dund zalgagdaj, chidun modny undesnii shimees hurtegch bolson bol, **18** onooh mochruudiin esreg buu sairh. Herev ta sairhah avaas ta undsiig tetgej baigaa yum bish, harin undes tanyg tetgej baigaag sanagtun. **19** Tegeed ta «Namaig modond zalguulahyn tuld ter mochruud tastagdsan shuu dee» gej heleh bolno. **20** Tiim ee, ted itgelguigees bolj tastagdsan. Harin ta itgeleeree zogsoj baina. Buu ihemseg bai, harin emeegtun. **21** Herev Burhan baigaliin mochruudiig heltruuleegui bol tanyg ch gesen heltruulehgui. **22** Tiimees Burhany enerel hiigeed hatuu baidlyg haragtun. Unasan humuusiin deer hatuu baidal ni, harin tany deer Burhany enerel ni, herev ta Tuunii enerel doktor tsaashid baih avaas, baina. Es bogoos ta ch gesen tastagdah bolno. **23** Mon herev ted itgelgui baidal daa tsaashid baihgui bol bas l zalgagdah bolno. Uchir ni Burhan tedniig dahin zalgah chadaltai. **24** Herev ta zerleg chiduny modnoos tastagdsan bogood

chanarynh ni esreg tarimal chidun modond zalgagdsan yum bol, tegeh tusmaa baigaliinh ni baigaliinhaa modond zalgagdah bish uu? **25** Ah duu nar aa. Ta naryg oorsdiinhoo bodloor mergen bolchih vii gesendee ene nuutsyg ta nar buu toomsorlohgui baigaasai gej bi husej baina. Hari undestnuud duuren oroh hurtel Izrailiin heseg ni hatuu setgeltei boljee. **26** Iinhuu buh Izraili avragdah bolno. Ene ni iin bichigdsen yum.

«Choloologch Sionoos garch irne. Ter Iakovaas burhanlag bus baidlyg ni zailuulna. **27** Bi tednii nugluudiig zailuulah uyed Ene ni tedentei baiguulah Minii geree mon». **28** Sain medeenii talaas, ted ta naryn tolooh daisnuud bolovch, harin songoltyn talaas, ted etsguudiin toloo hairlagdagsad yum. **29** Uchir ni Burhany belguud ba duudlaga ni butsaltgui ajee. **30** Uchir ni ta nar urid omno Burhand duulgavargui baisan bolovch odoo tednii duulgavargui baidlaas bolj ta nar orshool uzsenchlen, **31** mon ta nart uzuulsen orshooliin ulmaas ted orshoogdohiin tuld edugee ted duulgavargui baigaa yum. **32** Uchir ni bugded orshooloo uzuulehiin tuld Burhan buh humuusiig duulgavargui baidal dotor horijee. **33** Ayaa, Burhany mergen uhaan bolon medlegiin bayalag ni yamar gun gunzgii ve! Tuunii shuultuud ni yamar uhaaragdashgui, Tuunii zamuud ni yamar olj ilruulshgui ve? **34** Uchir ni hen Ezenii oyuun uhaanyg medsen be? Hen Tuunii zovlogch ni bolson be? **35** Esvel ene ni oortoo erguulj toluulehiin tuld hen Tuund uridchilj ogson be? **36** Uchir ni Tuunees, Tuugeer, Tuund buh yum baina. Tuund aldar ni uurd baih boltugai. Amyen.

Romi 12

12:1 Iimd ah duu nar aa, oorsdiin biyee Burhand taalamjit amid, ariun tahil bolgon orgohiig Burhany orshooloor ta naraas hicheenguilen guiya. Ene ni ta naryn sunsleg morgol ni mon. **2** Ene uyeiin yavdald buu niitsegtn. Harin Burhany husel yuu bolohyg, tuhailbal sain, taalamjit, togs togoldor husliig batlahyn tul oyuun uhaanaa shinechlen oorchlogdogtn. **3** Uchir ni nadad ogogdson niguulsleer bi ta naryn dund bui hun burd heliye. Ooriinhoo talaar bodoh yostoigoosoo iluu deeguur buu bod. Harin Burhany hun burd noogduulsan itgeliin hemjeenii daguu eruul setgehiin tuld bod. **4** Neg biyed

olon erhten baidgiin adil, mon buh erhtend ijil uil ajillagaa baidagguin adil, **5** bid oluulaa Hrist dotor neg biye boloi. Harin hun bur neg negendee erhten yum. **6** Bidend ogoogdson niguulslin daguu bid oor oor belguudtei tul herev esh uzuulbel, ene ni ter hunii itgeliin daguu aj. **7** Herev uilchlel bol ter hun uilchlelee, surgaj baigaa bol surgaalaa, **8** yatgadag hun bol yatgalga, ogch baigaa bol chin setgeleer, terguulj baigaa hun bol hicheel zutgeleer, orshool uzuulj baigaa bol bayartaigaar hiigtun. **9** Hair ni hoyor nuurgui baig. Buzar muug jigsh, sainaas zuurch av. **10** Ah duusiin hairaar biye biyedee oorsdiigoo zoriul. Biye biyenee oorsdoosoo deeguur deedlen hundel. **11** Hicheel zutgeld buu hoirgo bai. Ezend uilchlen suns dotor shat. **12** Naidvar dotor bayarla, zovlon dotor tevcheertei bai, zalbirald oorsdiigoo zoriul, **13** ariun humuusiin heregtseend handiv orgo, zochlomtgoi bai. **14** Ta naryg havchigch humuusiig yeroo. Yeroo, harin buu haraa. **15** Bayar hoor boljbui humuustei hamt bayarla, uilj bui humuustei hamt uil. **16** Oor hoorondoo neg sanaatai baitsгаа. Uhaan bodoldoo ch buu iherh. Harin tolov daruu baihyg erhemle. Ooroo ooriigoo mergen buu bolgo. **17** Hend ch hezee ch buzar muug buzar muugaar buu hariul. Buh hunii omno yuu ni zov bolohyg l hargalzan uzej bai. **18** Herev bolomjtoi bol, ta naraas shaltgaalj baigaa bol buh huntei evtei baigtun. **19** Hairtuud mini, hezee ch ooriin oshoo honzong buu av. Harin Burhany uur hilend zai garga. Uchir ni «"Oshoo avalt ni Minihi, Bi butsaaj tolno" gej Ezen aildav» gej bichigdjee. **20** «Herev daisan chini olsson bol tuuniig hoollo. Herev ter tsangasan bol tuund uuh yum og. Uchir ni chi ingesneeree tuunii tolgoi deer galtai nuurs ovolj baigaa hereg». **21** Buzar muutaar buu diil, harin buzar muug sinaar diilegtun.

Romi 13

13:1 Deed erh medluuded hun buhen zahiragd. Uchir ni Burhanaar togtoogdsonoos oor erh medelgej baihgui. Orshin baigaa ni Burhanaar togtoogdson yum. **2** Tiimd erh medliig eserguutsegch ni Burhany togtoolyg eserguutssen hereg. Eserguutssen humuus ni oorsoddoo shiitgel hurteh bolno. **3** Uchir ni sainyg uildehed zahiragch nar ni aidas boldoggui,

harin buzar muug uildehed aidas boldog. Ta erh medlees aihgui baihyg husej baina uu? Sainyg uild. Ta tuunees magtaal hurteh bolno. **4** Uchir ni ter tand saintolooch Burhany uilchlegch yum. Herev ta buzar muug uildvel aigtun. Uchir ni ter ni ild demii zuugeegui. Ter bol buzar muut uildegch negen deer uur hileng buulgah oshoo avagch, Burhany uilchlegch mon. **5** Tiimees zovhon uur hilengiin ulmaas bus, bas mos chanarynhaa toloo zahiragdah heregtei. **6** Iim uchraas ta nar ch gesen tatvar toldog. Uchir ni zahiragch nar Burhany zarts nar bogood enehuu ajild oorsdiigoo zoriuldag yum. **7** Bugded ogoh yostoigoo og. Tatvar avah yostoi hund tatvaraa, gaaliin tatvar avah yostoi hund gaaliin tatvaraa tol, aij emeevel zohih hunees aij emee, hundetgel huleeh yostoi huniig hundel. **8** Neg negendee hairtai baihaas oor hend ch yamar ch orgui bai. Uchir ni busdyg hairladag hun huuliig biyeluulsen hereg. **9** Uchir ni «Buu zavhair, buu al, buu hulgai hii, buu shunahair» gesen tushaal bolood oor yamar ch tushaal baina, ene ni «Horshoo ooriin adil hairla» gesen ugiin doktor aguulagddag yum. **10** Hair bol horshdoo buruu zuil uilddeggui. Iimd hair ni huuliin biyelelt mon. **11** Tsag uyeiig, noirnoosoo sereh tsag hediinee boljee gedgiig meden uuniig hii. Uchir ni urid bidnii itgesen uyees avral odoo bidend ulam oirhon baina. **12** Shono ongorch, odor oirtov. Tiimees haranhuin uilsiig hajuu tiish tavij, gerliin zevsguudiig agsatsgaaya. **13** Utga uchirgui nairlan tsengej, arhidah bus, sadarlan, tachaadah bus, herelden margaj,ataarhan jotoorhoh bus, harin odor bui met bugdeeree zui zohistoi yavtsgaaya. **14** Ezen Yesus Hristiig oortoo oms. Husel tachaalyinh ni talaar mahan biyeiig yuugaar ch buu hanga.

Romi 14

14:1 Itgeleer sul negnee huleej av. Ingehdee tuunii bodol sanaanyh ni talaar buu zarga hii. **2** Buh yumyg idej bolno gej itgedeg hun baidag. Harin sul negen ni nogoo iddeg. **3** Iddeg negen ni iddeggui negnee buu basamjlag. Iddeggui negen ni iddeg negnee buu shuug. Uchir ni Burhan tuuniig huleen avsan yum. **4** Busdyn boolyg shuugch ta hen be? Ter ooriinhoo ezni omno zogsdog esvel unadag. Ezen tuuniig bosgoh

chadaltai uchir ter zogsoh bolno. **5** Neg hun neg odriig nogoogoos ni ontsgoilon uzdeg baihad, oor neg hun odor buriig adilhan gej uzdeg. Hun bur ooriin bodoldoo bat itgeltei baig. **6** Odriig sahigch hun Ezenii toloo uuniig sahidag. Idegch neg ni Ezenii toloo iddeg. Uchir ni ter Burhand talarhal orgodog. Iddeggui hun Ezenii toloo iddeggui. Ter ch Burhand talarhal orgodog. **7** Uchir ni bidnii hen ni ch ooriinhoo toloo amidardaggui. Hen ni ch ooriinhoo toloo uhdeggui. **8** Herev bid amidarval, Ezenii toloo amidardag. Herev bid uhvel Ezenii toloo uhdeg. Tiimees amidrah ch bai, uheh ch bai bid Ezeniih. **9** Uchir ni uhegsed bolon amid baigsdyn ali alinyh ni Ezen baihyntuld uunii tuld l Hrist uheed amilsan bilee. **10** Harin ta yuund ah duugee shuune ve? Esvel ta yuund mon ah duugee basamjilna ve? Uchir ni bid bugdeeree Burhany shuuh shireenii omno zogsoh bolno. **11** Uchir ni«"Bi Ooriin amid buigaar tangaraglaya. Minii omno ovdog buhen sogdoh bolno, Hel buhen Burhand magtaalyg orgoh bolno" gejEzen aildaj baina» gej bichigdsen yum. **12** Tiimees bidnii hun bur ooriinhoo tailang Burhand ogoh bolno. **13** Iimd tsaashid bid biye biyenee shuuhee boliyo. Harin ch ta nar ah duudee budruuleh chuluu, esvel saad totgor tavihgui baiya gej shiidegtun. **14** Yuu ch ooro oortoo buzard bish, harin alivaa yumyg buzard gej uzdeg hunii huvid l ter ni buzard yum gedgiig bi Ezen Yesus doktor meden, itgej baina. **15** Herev ideh yumnaas bolj ah duugee gomdoovol, ta negent hairyn daguu yavahgui baina. Ta ter huniig ideh yumaaraa buu ustga. Uchir ni tuunii toloo Hrist uhsen yum. **16** Tiimd ta naryn huvid sain ni buu muugaar helegdeg. **17** Uchir ni Burhany haanchlal bol ideh bolon uuh yavdal ni bish, harin Ariun Suns doktorh zovt baidal, amar taivan hiigeed bayar bayasgalan ni yum. **18** Uchir ni Hristed iinhuu uilchildeg hun Burhand taalagdaj, humuuseer saishaagdana. **19** Tiimd amar taivang togtoodog bolon biye biyenee bosgon baiguuldag zuilsiin hoinoos moshgotsgooye. **20** Ideh yumnaas bolj Burhany ajlyg buu nuraa. Unendee buhyum tsever aj. Harin tedgeer ni budruuleh saad bolj iddeg hunii huvid l buzard muu baigaa yum. **21** Mah idehgui, dars uuhgui, esvel ah duu chini buderdeg yamar negen zuiliig uildehgui baih ni sain. **22** Ta oortoo baigaa itgelee Burhany omno ooriinhoo huvid l bailga. Zovshoordog zuildee ooriigoo yalladaggui hun ni yerooltei yee! **2z** Harin

ergelzegch negen ni herev ideh avaas yallagdana. Yaagaad gevel itgeleer bish yum. Itgeleer bish aliv buhen ni nugel yum.

Romi 15

15:1 Huchtei bid oorsdiinhoo setgeld niitsuulelgui, huchguinhee sul doroi baidlyg uureh yostoi. **2** Bidnii hun bur horshiinhoo sain saihny toloo tuuniig bosgon baiguulahyn tuld setgeld ni niitsuuliye. **3** Uchir ni Hrist ch gesen Ooriinhoo setgeld niitsuuleegui. Harin «Tanyg buruutgasan humuusiin buruutgal Nad deer buuv» gesnii adil baisan yum. **4** Uchir ni ert uyed bichigdsen alivaa zuils ni bidniig surgahyn tuld bichigdsen yum. Ingesneer Sudruudyn tevcheer bolon uramshuulaltaar damjuulan bidend naidvar baih yum. **5** Tevcheer ba uramshuuliyg ogoch Burhan ni Hrist Yesusiin daguu ta naryg neg bodol sanaatai bailgan soyorhoh boltugai. **6** Ingesneer ta nar bidnii Ezen Yesus Hristiin Etseg Burhanyg ta nar neg duu hooloigoor aldarshuulahyn tul yum. **7** Tiimees mon Hrist ta naryg Burhany aldryn toloo huleen avсны adil biye biyenee huleej avagtun. **8** Uchir ni bi helne. Etsguuded ogson amlaltuudyg batlahyn tuld Burhany unenii toloo Hrist hovch honduulegsdiin zarts bolson. **9** Ene ni mon Tuunii orshooliinh ni toloo Hari undestnuud Burhanyg aldarshuulahyn tuld ajee. «Imd bi Hari undestnuudiin dund Tand magtaalyg orgono. Tany neriig bi duulna» gejbichjee. **10** Ter dahin «Hari undestnuud ee, Tuunii ard tumentei hamt bayarlatsgaa» geed, **11** mon dahin «Buh Hari undestnuud ee, tanar Ezeniig magtatsгаа. Buh ard tumen Tuuniig magtah boltugai» gejee. **12** Isaia dahin «Iyessiin undes garch irne. Hari undestnuudiig zahirahyn tuld bosoh Tuund Hari undestnuud naidah bolno» gesen yum. **13** Ariun Sunsnii hucheer ta nar naidvaraar byalhsan baihyn tuld naidvaryn Burhan ta naryg itgel dotor buh bayar bayasgalan bolon amar taivnaar duurgeh boltutai. **14** Ah duu nar mini, ta naryn huvid gevel ta nar oorsdoo alivaa sain saihnaar duuren, buhii l medlegeer duurgegdsen, mon neg negnee yatgah chadvartai gedegt bi itgesen yum. **15** Gevch ta nart dahin sanuulahyn tuld zarim zuil deer Bi ih zorigtoigoor bichlee. Uchir ni Burhanaas nadad ogochson niguulsleer **16** bi Burhany sain medeenii tahilch bolon uilchlen Hari undestnuuded Hrist

Yesusiin uilchlegch bolson. Ingesneer Hari undestnuudiin orgol ni taalamjit bolj, Ariun Sunseer ariusgagdah yum. **17** Tiimd Burhand hamaarah zuilseer Hrist Yesus dotor sairhah shaltgaan nadad bii. **18** Uchir ni Hristiin nadaar damjuulan hiisen zuilees oor yamar ch yumyg bi yarij zurhlehgui. Tereer nadaar damjuulan Hari undestnuudiig duulgavartai baidald ugeer bolon uilseer mini, **19** temdguud bolon gaihamshgiin huch dotor, Ariun Sunsnii huch dotor avchirsan yum. Terchlen bi Iyerusalimaas Illurikum hurtelh nutgaar Hristiin sain medeeg buren delgeruulsen. **20** Iinhuu bi oor hunii suurin deer barihguin tuld Hristiin ner duursagdaagui gazart l sain medeeg delgeruulehiig hicheesen. **21** Harin ene ni«Tuunii tuhai medeegui humuus harah bolno. Sonsoogui humuus oilgoh bolno» gej bichigdsen baidag. **22** Ene shaltgaanaas bolj bi ta nar uruu ochih geed olontaa saatuulagdsan bilee. **23** Harin odoo minii huvid edgeer nutagt tsaashid ajillah oor gazar baihgui. Bi ta nar uruu ochihyg olon jiliin omnoos husej baina. **24** Bi Ispani uruu yavah zamdaa ta nartai uulzaj, tur zuur ch gesen ehleed ta nartai nohorlon bayarlay baigaad daraa ni namaig tiishee yavahad mini tuslah baih gedegtnaidag. **25** Harin odoo bi ariun humuust uilchleheer Iyerusalim uruu yavah gej baina. **26** Uchir ni Iyerusalim dahi ariun humuusiin dotor bui yaduust zoriulj handiv ogoh bolson ni Makyedoni bolon Ahain humuusiin setgeldniitsev. **27** Tiim ee, tednii setgeld niitssen yum. Ted Iyerusalim dahi ariun humuusiin omno ortonguud yum. Uchir ni herev Hari undestnuud tednii sunsleg zuilsiig huvaaltssan bol ed zuilseeree ch bas tedend uilchleh ortei yum. **28** Tiimd bi tedend tsugluulsan yumyg ni ogch, uuniig duusgaad, ta naryg dairan Ispani uruu yavna. **29** Bi ta nar uruu ochihdoo Hristiin yerooliin duuren baidald ochno gedgee medne. **30** Ah duu nar aa, Bidnii Ezen Yesus Hristeer bolon Sunsnii hairaar minii toloo zalbiral dotroo nadtai hamt Burhand handan zutgehiig bi ta naraas hicheenguilen guiya. **31** Ene ni bi Iudyei dahi duulgavargui humuusees cholologdon Iyerusalim dahi minii uilchlel ni ariun humuust zovshoorogdoosei gesen yum. **32** Ingevel bi Burhany husleer ta nar uruu bayartaigaar ochij, ta naryn hamt amrah bolno. zzdmar amgalangiin Burhan ta bugdiin hamt baih boltutai. Amyen.

Romi 16

16:1 Kyenhryei dahi chuulgany uilchlegch boloh bidnii egch Foibyeg bi ta nart saishaaj baina. **2** Ariun humuust zohih yosoor tuuniig Ezen dotor huleen avch, ta naryn hereg baj boloh alivaa yumand ni tuund tuslaarai. Uchirni ter ooro olon humuust, mon nadad ch tusalj baisan. **3** Hrist Yesus dotor nadtai hamtran zutgegch Priska, Akul nart mend hurgeerei. **4** Ted minii amiin toloo oorsdiigoo uhliin ayuuld oruulsan bilee. Tedend gants bi ch bish, mon Hari undestnuudiin buh chuulganuud talarhdag bilee. **5** Tednii geriin chuulgand bolon mon Hristed ergesen Aziin anhny hun boloh minii hairt Yepainyetad mend hurgeerei. **6** Ta naryn toloo sharguu ajillasan Mariad mend hurgeerei. **7** Minii sadan, nadtai hamt horigdol baisan Andronik, Iuni nart mend hurgeerei. Ted elch naryn dund ner tsuutai ni bogood nadaas ch omno Hristiin dotor baisan yum. **8** Ezen dotorh minii hairt Ampliatad mend hurgeerei. **9** Hrist dotorh bidentei hamtran zutgegch Urban, minii hairt Stah nart mend hurgeerei. **10** Hrist dotor saishaagdsan Apyeld mend hurgeerei. Aristobulyn geriinhend mend hurgeerei. **11** Minii sadan Hyerodiond mend hurgeerei. Ezen dotor baigch Narkissyn geriinhend mend hurgeerei. **12** Ezen dotor ajillagch Trufaina bolon Trufosa nart mend hurgeerei. Ezen dotor sharguu ajillasan hairt Pyersist mend hurgeerei. **13** Ezen dotor songogdson Ruft mend hurgeerei. Minii eej boloh tuunii eejid mend hurgeerei. **14** Asunkrit, Flyegon, Hyermyes, Patrob bolon Hyermas nart bolon tedentei hamt baigaa ah duust mend hurgeerei. **15** Filolog bolonIulia, Nyerye bolon tuunii emegtei duu, mon Olump bolon tedentei hamt baigch buh ariun humuust mend hurgeerei. **16** Biye biyedee ariun unselteer mend hurgeerei. Hristiin buh chuulganuud ta nart mend hurgeej baina. **17** Ah duu nar aa, ta naryn sursan surgaalyn esreg heruul margaan, saad totgor gargagch humuusees seremjlehiig bi yatgaj baina. Tednees holdogtun. **18** Uchir ni tiim humuus bidnii Ezen Hristed bish, harin oorsdiin hodoodondoo boolchlogddog. Ted yaldam, zusar ug yariagaaraa genen humuusiin zurhiig meheldeg. **19** Ta naryn duulgavartai baidal tani bugded duuldsan yum. Tiimees bi ta naryn talaar bayarladag. Gehdee ta naryg saind mergen, harin buzar muud gemgui baigaasai gej bi

husej baina. **20** Amar amgalangiin Burhan ta naryn hol door Satanyg udahgui byatsalna. Bidnii Ezen Yesusiin niguulsel ta nartai hamt baih boltugai. **21** Nadtai hamtran zutgegch Timot, mon minii sadan Luki, Iason bolon Sosipatr nar ta nart mend hurgej baina. **22** Enehuu zahiag bichij bui Tyert bi ta nart Ezen doktor mend hurgeye. **23** Namaig bolon buh chuulgany zochlogch geriin ezen Gai ta nart mend hurgej baina. Hotyn san homrogiin nyarav Yerast, duu Kuart nar ta nart mend hurgej baina. **24** Bidnii Ezen Yesus Hristiin niguulsel ta bugdtei hamt baih boltugai. Amyen. **25** Ono ertnii tursh nuutslagdaj baisan bolovch edugee ilerhii bolson nuutsyn ilchleliin daguu, minii sain medee ba Yesus Hristiin tunhaglalyndaguu, **26** esh uzuulegchdiin Sudruudaar, ba monh Burhany tushaalaar, buh undestnuuded itgeliinh ni duulgavartai baidlyn toloo meduulegdsenii daguu odoo ta naryg baiguulah chadaltai Tuund, **27** gants mergen Burhand, Yesus Hristeer aldar ni uurd monh baih boltugai. Amyen.

1 Korint 1

1:1 Burhany husleer Hrist Yesusiin elch baihaar duudagdsan Paul bolon bidnii duu Sostyen naraas **2** Korint dahi Burhany chuulgand, haa saigui bidnii Ezen Yesus Hristiin neriig duudagch bugdtei hamt ariun humuus bolohoor duudagdan, Hrist Yesus doktor ariusgagdsan humuust (Ezen bol tedniih bolon bidniih yum); **3** Bidnii Etseg Burhan bolon Ezen Yesus Hristees niguusel ba amar amgalan ni ta nart baih boltugai. **4** Hrist Yesusiin doktor ta nart ogoogdson Burhany niguulsliin ulmaas ta naryn talaar bi urgelj Burhandaa talarhdag. **5** Yaagaad gevel ta nar alivaa ug ba alivaa medlegeer yum bugded Tuunii doktor bayajsan bogood **6** tuunchlen ta naryn doktor Hristiin talaarh gerchlel batajstan uchraas **7** bidnii Ezen Yesus Hristiin ilchleltiig huleen, yamar ch belgeer ta nar dutagdahgui. **8** Ter ta naryg bidnii Ezen Yesus Hristiin odort gem zemgui bolgohoor etsesst ni hurtel batalna. **9** Burhan bol itgemjit. Ta nar bol Tuugeer damjuulan Tuunii Huu ni boloh bidnii Ezen Yesus Hristtei nohorlohoor duudagdsan yum. **10** Ah duu nar aa, ta nar bugd adilhan yum yarij, hoorondoo hagaral gargahgui baij, harin adil bodol, adil shuult doktor nyagt negdehiig bidnii Ezen Yesus Hristiin nereer bi ta naraas husemjlen guiya. **11** Uchir ni ah duus mini ee, ta naryn dund metgeltseen baigaag bi Hloyeny geriinhnees medsen yum. **12** Ta naraas hun neg bur chini "Bi bol Paulynh", "Bi Apolynh", "Bi Kyefiinh", "Bi Hristiinh" gedeg uchir bi uuniig yarij baina. **13** Hrist huvaagdsan gej uu? Paul ta naryn toloo tsovdlogdson gej uu? Esvel ta nar Paulyn nereer baptism hurtsen yum uu? **14** Krisp, Gaios hoyoroos gadna ta naryn hend chini ch bi baptism hurteegeeguidee Burhand talarhdagiin uchir ni **15** minii nereer baptism hurtsen gej heniig ch heluulehgui gesendee yum. **16** Mon Styefanagiin geriinhend baptism hurteesen. Unees oor hen negend baptism hurteesen esehee bi medehgui. **17** Uchir ni Hrist namaig baptism hurteelgeheer bus, harin sain medeeg tunhagluulahaar ilgeesen yum. Hristiin zagalmaig demii hooson zuil bolgohguin tuld sain medeeg tunhaglahdaa ugiin mergen tsetsniig heregledeggui. **18** Zagalmain ug ni mohogsdiin huvid munhag yavdal bolovch avragdaj baigaa bidnii huvid Burhany huch mon. **19** Uchir ni "Bi

mergediin mergen uhaanyg ustgana. Uhaantnuudyn uhaanyg Bi heregsehgui" gej bichigdsen baidag. **20** Mergen hun haana baina? Huuliin bagsh haana baina? Ene uyeiin margaldagch haana baina? Burhan ene yertontsiin mergen uhaanyg munhag bolgoogui gej uu? **21** Uchir ni Burhany mergen uhaany tuhaid, yertonts ooriin mergen uhaanaar Burhanyg tanij medsengui. Iimd tunhaglasan medeenii munhaglalaar itgegchdiig avrah ni Burhand taalamjtai baisan yum. **22** Uchir ni iudyeichuud ni temdgiig husdeg, gryekchuud ni mergen uhaanyg haidag. **23** Gevch bid tsovdlogdson Hristiig tunhagladag. Ene ni iudyeichuuded budruuleh saad, Hari undestnuuded munhaglal boddog agaad **24** harin duudagdsan humuust ni, iudyeichuud, gryekchuudiin hen hend ni Hrist bol Burhany huch hiigeed Burhany mergen uhaan mon. **25** Yaagaad gevel Burhany munhaglal ni humuusees iluu uhaalag, Burhany mohos baidal ni humuusees iluu huchirheg yum. **26** Ah duu nar aa, ta nar duudlagaa sanagtun. Tegehed mahan biyeiin talaas mergen hun olon baigaagui, huchirheg humuus olon baigaagui, yazguurtnuud ch olon baigaagui. **27** Harin Burhan mergediig icheehiin tuld yertontsiin munhag yumsyg songoj, huchit yumsyg icheehiin tuld yertontsiin mohos yumsyg songojee. **28** Burhan baigsdyg huchingui bolgohyn tuld baigsdyg bus, ene yertontsiin shalihgui, gaduurhagdsan humuusiig songoson ni **29** Burhany omno yamarch mahan biyeiig sairhuulahguin tuld boloi. **30** Harin ta nar Tuunees bolj Hrist Yesus dotor baigaa yum. Hrist Yesus ni bidnii huvid Burhanaas irsen mergen uhaan, zovt baidal, ariusgal ba zolilt bolson yum. **31** Ingesen ni "Sairhagch ni Ezen dotor sairhag" gej bichigdsenchlen baihyn tuld ajee.

1 Korint 2

2:1 Ah duu nar aa, ta nar uruu ochihdoo bi ta bugded ug yaria, mergen uhaany davamgaillaaraa Burhany nuutsyg tunhaglaj baigaagui. **2** Uchir ni ta naryn dund bi Yesus Hrist bolon tsovdlogdson Tuunees oor yamar ch zuiliig medehgui baihaar shiidsen yum. **3** Mohos baidal, aidas, ulemjiin chichrel dotor bi ta nartai hamt baisan yum. **4** Minii ug bolood minii tunhaglal ugiin mergen uhaany yatgalgyn ugeer bus, harin Sunsnii ba

huchnii ilreleer baisan ni **5** ta naryn itgel humuusiin mergen uhaan dotor bus, harin Burhany huch dotor baihyn tuld yum. **6** Bid tolovshson humuusiin dund mergen uhaanyg yaridag. Ingehdee ene uyeiin mergen uhaanyg bus, ongoron odoj bui ene uyeiin udirdagchdyn mergen uhaanyg ch bus, **7** harin nuuts dotor bui Burhany mergen uhaanyg bid yaridag. Ene ni bidnii aldryn toloo uyeudees ch omno Burhany uridaas togtooson nuutdmal mergen uhaan mon. **8** Uuniig ene uyeiin udirdagchdaas hen ni ch medsengui. Herev ted uuniig medsen baisan boladdryn Ezeniig tsovdlohgui baih baisan. **9** Gevch "Nudend uzegdeegui, chihend sonsogdoogui, Hunii sanaand oroogui yumsgy Burhan Ooriig ni hairladag humuust beldjee" gej bichigdsen yosoor boljee. **10** Gevch Burhan uuniig Sunseer bidend ilchilsen yum. Uchir ni Suns buh zuiliig, ter baitugai Burhany gun yumsgy ch gesen nevteldeg ajguu. **11** Uchir ni hunii dotor bui sunsnees ni oor hunii bodol sanaag hen meddeg ve? Tuunchlen Burhanyhyg Burhany Sunsnees oor hen ch meddeggui. **12** Burhany bidend unegui ogson yumsgy medehiin tuld bid yertontsiin sunsiig bus, harin Burhanaas irsen Sunsiig huleen avsan yum. **13** Bid uuniig hunii mergen uhaany surgasan ugseer bus, harin Sunsnii surgasnaar yaridag bogood sunsleg zuilsiig sunslegeer tailbarladag. **14** Harin torolh hun Burhany Sunsnii zuilsiig huleej avdaggui. Uchir ni tiim hund edgeer ni munhag yavdal bogood edgeeriig oilgoj chadahgui. Yaagaad gevel edgeer ni sunslegeer uzegddeg. **15** Harin sunsleg hun buhniig olj hardag baihad, tuuniig hen ch olj hardaggui. **16** "Uchir ni Ezenii oyuun uhaanyg hen medsen be? Hen Tuund zaavar ogoh ve?". Harin bidend Hristiin oyuun uhaan bii.

1 Korint 3

3:1 Ah duu nar aa, sunsleg humuustei yarihyn adil bi ta nartai yarij chadsangui. Harin mahanbiyeiin huntei, Hrist dotorh balchir huuhedtei yarihyn adil yarisan. **2** Bi ta nart suu ogson. Bor hool ogoogui. Tegeheda ta nar chadvargui baisan. Odoo ch gesen ta nar chadvargui baina. **3** Uchir ni ta nar odoo hurtel mahan biyeiinhee daguu baina. Ta naryn dund ataarhal,

margaan baigaa ni ta nar mahan biyeiinhee daguu, hunii yosny daguu yavdaggui gesen hereg uu? **4** Uchir ni neg ni "Bi Paulynh" gehed, nogoo ni "Bi Apolynh" gej bui ta nar tiim humuus bish uu? **5** Tegvel Apol gej hen yum be? Paul gej hen yum be? Ted bol Ezenees hun burd ogsnii daguu zarts nar bogood ta nar ter humuuseer damjuulj itgesen. **6** Bi tarisan, Apol usalsan. Harin Burhan urguulsan yum. **7** Tiimees tarigch ch, uslagch ch yuu ch bish, harin Burhan urguuldag aj. **8** Tarigch, uslagch ni neg yum. Ted tus burdee hodolmoriinhoo daguu shagnalaa avah bolno. **9** Uchir ni bid Burhany hamtran zutgegchid bogood ta nar Burhany tarialangiin talbai, Burhany barilga mon. **10** Nadad ogogdson Burhany niguulsliin daguu bi uhaalag terguun barilgachin met suuriig tavisan bogood harin oor hun tuun deer barij baina. Gehdee tuun deer yaaj barihaa hun bur anhaaragtun. **11** Uchir ni tavigdsan gants suuri boloh Yesus Hristees oor suuriig hen ch tavij chadahgui. **12** Herev hen negen hun ene suurin deer alt, mongo, erdeniin chuluu, mod, ovs bolon surleer barival, **13** ajil bolgon ni ilerhiibolno. Uchir ni monooh odor uuniig haruulna. Yaagaad gevel ene ni galaar ilerhii bolgogdoh bogood gal ni hun buriin ajlyn chanaryg shalgah bolno. **14** Herev hen negnii uun deer barisan ajil ni uldvel ter hun shagnalaa huleen avna. **15** Herev hen negnii ajil shatval ter hun hohirol amsana. Ter ooro gal dunduur garsan met bolovch avragdana. **16** Ta nar oorsdoo Burhany sum mon bogood Burhany Suns ta naryn dottor orshdog gedgiig meddeggui yum uu? **17** Herev hen neg ni Burhany sumiig ustgaval Burhan ter huniig ustgana. Uchir ni Burhany sum bol ariun bogood ene ni ta nar mon. **18** Hen ch ooriigoo buu mehleg. Herev ta naryn dund hen neg ni ene uyed ooriigoo mergen hemeen boddog bol ter hun mergen bolohyn tudd munhag bolog. **19** Uchir ni ene yertontsiin mergen uhaan bol Burhany omnoh munhaglal ajee. Ene ni "Mergen humuusiig Ter bashir baidlaar ni baridag" gej bichigdjee. **20** Mon "Mergen humuusiin ergetsuulel ni demii hooson zuil gedgiig Ezen meddeg" gejee. **21** Iimees hen ch humuuseer sairhahgui baig. Uchir ni buh yum ta narynh yum. **22** Paul ch, Apol ch, Kyef ch, yertonts ch, ami hiigeed uhel ch, odoo hiigeed ireedui ch bugd ta narynh aj. **23** Ta nar Hristiinh bogood Hrist Burhanyh mon.

1 Korint 4

4:1 Bidniig Hristiin zarts nar ba Burhany nuutsyn nyarvuud gej tootsog. **2** Uunees gadna itgemjit baihyg nyarvuudaas shaarddag. **3** Ta naraar, esvel hunii shuuheer shuulgeh ni minii huvid tun yalihgui zuil bilee. Bi ooro ch gesen ooriigoo shuudeggui. **4** Ooriinhoo esreg medeh yum nadad baihgui ch uugeeree bi zovtgogdoogui. Harin namaig shuugch negen bol Ezen mon. **5** Iimd ta nar togtooson tsagaas omno Ezeniig irtel yuug ch bitgii shuugtun. Ezen haranhuid nuugdsan yumsyg gereld gargah bogood humuusiin zurhnii zorilgyg ilruulne. Tegeed Burhanaas hun burd magtaal ireh bolno. **6** Ah duu nar aa, bi edgeeriig ta naryn toloo oortoo bolon Apold heregjuulsen ni ta nar bichigdsenees hetrehgui baihyg bidnees suraltsaasai gesendee yum. Tegvel ta nar negiinhee toloo nogoogiinhoo esreg ih zantai bolohgui. **7** Unendee hen ta naryg shildeg hemeen uzne ve? Ta nart baigaag ta nar huleej avaagui gej uu? Herev uneheer huleej avsan yum bol avaagui yum shig ta nar yuund sairhana ve? **8** Ta nar hediinee byalhsan bogood bayan boljee. Ta nar bidenguigeer haad boljee. Ta nar uneheer haad bolson baigaasai gej bi hichneen ih husnem. Tegvel bid ch ta nartai hamt haanchilna shuu dee! **9** Uchir ni Burhan elch boloh bidniig uheh yal onogdson humuus met buhnii suulchiinh bolgосon gej bi boddog. Yaagaad gevel bid yertontsod, tenger elch nart ch, humuust ch uzmer boljee. **10** Bid Hristiin toloo mulguu aj. Harin ta nar Hrist dotor hashir aj. Bid mohos, harin ta nar huchtei. Ta nar aldar hundtei, harin bidend aldar hund ch alga. **11** Ene mochiig hurtel bid olsoj, tsangaj, yadmag huvtsaslan, shiruun nudargad ortoј, oron gergui baj, **12** garaa ajilluulan nor ih hodolmorloј baina. Bidniig zuhehed ni yerooj, havchihad ni tevchij, **13** gutgehед ni taitgaruulahyg bid hicheedeg. Bid odoo hurtel delhiin hog, bugdiin shaar shavhruu met болson. **14** Bi ta naryg icheehiin tuld bus, harin ooriinhoo hairt huuһduudiin adil ta nart sanuulahyn tuld uuniig bichlee. **15** Uchir ni ta nar Hristiin dotor too tomshgui surgagch nartai baj болoh ch etseg болoh humuus olon baihgui. Uchir ni bi Hrist Yesusiin dotor sain medeegeer damjuulan ta naryn etseg болson. **16** Tiimees ta naryg guiya. Namaig duuraigsad bai. **17** Unii ulmaas bi Ezen dotorh minii hairt, itgelt

huu boloh Timotyg ta nart ilgeev. Haa saigui chuulgan burd bi herhen surgadgiin adil Hrist Yesus dotorh zamuudyg maani ter ta nart sanuulah bolno. **18** Zarim chini namaig ta nar uruu ochihgui yum shig ih zan gargadag. **19** Herev Ezen husvel bi ta nar uruu udahgui ochij, ih zantai humuusiin ug yariag bus, harin huchiig ni medeh bolno. **20** Uchir ni Burhany haanchlal ug yarian dotor bus, harin huch dotor baina. **21** Bi ta nar uruu tashuurtai, esvel hair ba dolgoon baidlyn sunstei ochih uu? Ta nar aliig ni husne ve?

1 Korint 5

5:1 Ta naryn dund Hari undestnuudiin dund hurtel baidaggui, sadar samuun yavdal baidag ni duuldlaa. Neg chini etsgiinhee ehnerter nohtsdog gene. **2** Ta nar ih zantai bolj, harin iim zuiliig uildegch negen ni ta naryn dundaas zailuulagdahyn tuld ta nar gashuudsangui. **3** Minii huvid, bi biyeeree baigaagui bolovch sunseeree ta naryn derged bajj, dund chini baisan met uuniig uildegchiig hediinee shuusen yum. **4** Bidnii Ezen Yesusiin nereer ta nar tsuglah uyed bi sunseeree ta nartai hamt bajj, bidnii Ezen Yesusiin hucheer **5** tiim huniig mahan biyeiig ni suiruulehiin tuld Satand tushaaya gej shiidev. Ingesneer tuunii suns Ezen Yesusiin odor avragdaj boloh yum. **6** Ta naryn sairhal chini sain bish ee. Jaahan horongo ni zuursan gurilyg buheld ni isgedgiig ta nar medehgui gej uu? **7** Ta nar isgegdeegui yum shig shine zuursan guril baihyn tuld huuchin horongiig burmoson tseverle. Uchir ni bidnii Deeguur Ongoroh bayaryn hurga boloh Hrist ch gesen tahil bolson yum. **8** Iimd bid huuchin horongoor bus, horsol ba buzar muugiin horongoor ch bus, harin chin setgeliin ba unenii isgeegui talhaar bayaryg temdegleye. **9** Sadar samuun humuustei holbogdoj bolohgui gej bi ta nart zahidaldaa bichihdee, **10** ene yertontsiin sadar samuun, esvel shunahai, esvel deeremchid, esvel shuteen shutegch humuustei holbogdoj bolohgui gej bi yeroosoo heleegui. Herev tiim baisan bol ta nar ene yertontsiin gadna garahyostoi bolno. **11** Harin bi ta nart herev ah duu gej nerlegddeg neg chini sadar samuun, esvel shunahai, esvel shuteen shutegch, esvel haraalch, esvel arhichin, esvel deeremchin bol tiim

huntei holbogdoj bolohgui tuhai bichsen yum. Tiim huntei hamt hoolloj ch bolohgui. **12** Gadna baigsdyg shuuh hereg nadad yuund baih bilee? Ta nar dotor baigsdyg shuudeggui gej uu? **13** Harin gadna baigsdyg Burhan shuudeg. Hilentset huniig oorsdiinhoo dundaas zailuul.

1 Korint 6

6:1 Ta naraas hen neg ni horshiinhoo esreg hereg zargatai baigaa bol, ter hun ariun humuusiin omno bus, harin zovt bus humuusiin omno shuulgehiig zurhelne gej uu? **2** Esvel yertontsiig ariun humuus shuune gedgiig ta nar meddeggui yum uu? Herev ta nar yertontsiig shuuh yum bol bagahan hergiig shuuh chadvargui yuu? **3** Bid tenger elch naryg shuune gedgiig ta nar medehgui yuu? Tegvel ene amidralyn hereg yavdluud hir zereg iluu yum be? **4** Iimd herev ta nart ene amidralyn hereg yavdaltai holbootoi zarga baigaa bol chuulgan dotor ochuuhen ch todii hundetgel huleegeegui humuusiig shuugchee bolgono gej uu? **5** Bi ta naryg icheehiin tuld yarij baina. Ingehleer ta naryn dotor ah duusiinhee hoorondohyg shiideh chadvartai mergen hun gants ch baihgui gej uu? **6** Ah duu ni ah duugee itgegch bish humuusiin omno shuuh yum gej uu? **7** Unen heregteer ta nar biye biyenteigee zargaldaj bui ni ta naryn huvid ali hediinee suirel mon. Harin ch yaagaad buruutgagdaj boldoggui yum be? Harin ch yaagaad mehlegdej boldoggui yum be? **8** Harin ta nar oorsdoo buruug uilddeg bogood meheldeg aj. Tegehdee ah duusee ch ingedeg ajee. **9** Esvel ta nar zovt bus humuus Burhany haanchlalyg ovlohgui gedgiig meddeggui gej uu? Buu mehlegdegtun. Sadar samuun yavdaltnuud ch, shuteen shutegchid ch, zavhairagchid ch, yanhan er ch, ijil huistenteigee nohtsogchid ch, **10** hulgaich nar ch, shunaltanguud ch, arhichid ch, haraalchid ch, deeremchid ch Burhany haanchlalyg ovlohgui. **11** Ta naryn zarim ni tiim baisan. Gevch Ezen Yesus Hristiin nereer bolon bidnii Burhany Suns dotor ta nar ugaagdsan, ta nar ariusgagdsan, ta nar zovtgodson yum. **12** Nadad buh yums zovshoorogddog, harin buh yums tustai bish. Nadad buh yums zovshoorogddog, harin bi yuugaar ch ezemduulehgui. **13** Hool ni hodoodond zoriulagddag bol hodood ni hoolond zoriulagdjee. Harin

Burhan tednii ali aliig ni ugui bolgono. Biye ni sadar samuun yavdald bus, harin Ezend zoriulagddag bol Ezen biyend ajee. **14** Burhan zovhon Ezeniig amiluulsan todiigui bidniig ch bas Ooriin hucheeree amiluulna. **15** Ta naryn biyes Hristiin erhtnuud gedgiig ta nar medehgui gej uu? Tegvel bi Hristiin erhtnuudiig avch, tedgeeriig yanhny erhtnuud bolgoh uu? Ogt ugui. **16** Yanhantai niilsen hun tuuntei neg biye bolno gedgiig tanar medehgui yuu? Uchir ni Ter "Hoyor ni neg mahan biye bolno" gej ailddag. **17** Harin Ezentei niilsen hun neg suns baina. **18** Sadar samuun yavdlaas zuttan yavagtun. Hunii uilddeg nugel bur biyeiinh ni gadna baidag. Harin sadarlagch er ooriinhoo biyeiin esreg nugel uilddeg. **19** Ta naryn biye bol Burhany ta nart ogson, ta naryn dotor baidag Ariun Sunsnii sum mon gedgiig ta nar meddeggui yum uu? Ta nar oorsdiinh bish gedgee meddeggui yum uu? **20** Uchir ni ta naryg uneer hudaldan avsan yum. Tiimees biyeeree Burhanyg aldarshuulagtun.

1 Korint 7

7:1 Ta naryn bichsen asuudlyn tuhaid gevel gerlehgui baih ni er hund sain yum. **2** Harin sadar samuun baidald orohguin tuld er hun bur ehneritei, emegtei hun bur nohortei baig. **3** Nohor ni ehneriinhee omno ooriin uurgee biyeluuleg. Uunchlen ehner ni mon nohriinhoo omno ooriin uurgee biyeluuleg. **4** Ehner ni ooriin biyee zahirah erh medelgui bogood harin nohor ni zahirna. Tuunchlen nohor ni ooriin biyee zahirah erh medelgui bogood harin ehner ni zahirna. **5** Ta nar neg negneesee hagatsahaa zogsoo. Zovhon oorsdiigoo zalbiralda zoriulahaar tohiroлтsson tsagt tus tusdaa baigaad, dahin hamtdaa baigaarai. Es tegvel Satan ta naryg biyee barij tevchihgui baidlaar chini sorij magadgui yum. **6** Harin uuniig bi tushaalaar bus zovlomj bolgon hellee. **7** Buh humuus nad shig baigaasai gej bi husdeg. Gehdee hun burd ooriinh ni beleg Burhanaas baidag bogood neg ni iim baihad nogoo ni oor baidag aj. **8** Gerleegui bolon belevsen humuust handaj, herev ted nad shig baigaa heveeree baival tedend sain gej bi heldeg. **9** Gevch herev ted biyee zahirch chadahgui bol gerleg. Uchir ni shataj baisnaas gerleh ni iluu deer. **10** Ehner ni nohroosoo salj bolohgui gej

gerlesen humuust handan bi bish, harin Ezen tushaadag. **11** (Herev ter salbal dahin gerlehgui baig, esvel nohorteigoo evlereg.) Nohor ni ehneree hooj bolohgui. **12** Harin busdad ni handaj, herev ah duu naryn neg ni itgegch bish ehnertei baigaad, ter emegtei oortei ni amidrahyg husvel ter emegteig buu orhi gej Ezen bish, bi heldeg. **13** Herev emegtei ni itgegch bish nohortei baigaad, nohor ni oortei ni amidrahyg husvel nohroo buu orhig. **14** Uchir ni ul itgegch nohor ni ehnereere ariusgagdsan baina. Ul itgegch ehner ni itgegch nohrooro ariusgagdsan baina. Tiim bishsen bol ta naryn huuhduud buzar baih baisan. Harin odoo ted ariun aj. **15** Herev ul itgegch neg ni salbal ter salag. Ah duu bolon egch duu nar iim tohioldold boolchlol dor baihgui. Harin ch Burhan bidniig amar taivan uruu duudsan yum. **16** Ehner ee, chi nohroo avrah esehiig yaaj medne ve? Nohor oo, chi ehneree avrah esehiig yaaj medne ve? **17** Zovhon Burhan hun buriig duudsanchlan, Ezen hun burd huvaaj ogsnoor ni ter hun yavag. Bi buh chuulgand iinhuu tushaadag. **18** Hovch hondoh yoslol hiilgesnii daraa hen neg ni duudagdsan uu? Ter hun hovch hondoltoo buu ugui bolgog. Hovch hondoh yoslol hiilgeegui humuusees hen neg ni duudagdsan uu? Ter hun buu hovch honduul. **19** Hovch hondoh ni yuu ch bish, hovch honduuleegui ni ch yuu ch bish. Harin Burhany tushaaluudyg sahih ni chuhal yum. **20** Hun bur duudagdsan duudlagynhaa dotor uldeg. **21** Chi bool baihdaa duudagdsan uu? Uundee sanaa buu zov. Herev chi cholootei boloh bolomjtoi bol tuuniigee ashigla. **22** Uchir ni bool baihdaa Ezen dotor duudagdsan hun Ezenii choloolson hun mon. Uuntei adil cholootei baihdaa duudagdsan hun Hristiin bool mon. **23** Ta naryg uneer hudaldan avsan yum. Humuusiin bool buu bologtun. **24** Ah duu nar aa, hen yuun dotor duudagdsan baina, tuun dotroo hun bur Burhantai hamtuld. **25** Ongon busguichuudiin tuhaid gevel Ezenii tushaal nadad baihgui. Harin Ezenii orshooloor itgemjit bolson hunii huvid sanalaa heliye. **26** Tegehleer minii bodohod, onoogiin zovlon zudguuriin uchir baisan heveeree baih ni er hund sain aj. **27** Chi ehnertei holbogdson uu? Salah gej buu orold. Chi ehnerees salsan uu? Ehner buu hai. **28** Gehdee chi gerlelee ch gesen nugel uildeegui hereg. Herev ongon busgui gerlelee ch gesen nugel uildeegui hereg. Gevch iimerhuu humuus ni mahan biyedeezovlontoi bolno. Bi ta

naryg gammahyg charmaj baina. **29** Ah duu nar aa, uuniig bi ta nart heliye. Tsag hugatsaa ohor bogino boljee. Tsaashdaa ehnertei humuus ni ehnergui met, **30** uilj baigaa humuus ni uilaagui met, bayarlanj baigaa humuus ni bayarlaagui met, hudaldan avch baigaa humuus ni omch horongogui met, **31** ene yertontsiig hereglej baigaa humuus ni buren duurneer ashiglaagui met boloh yostoi aj. Uchir ni ene yertontsiin helber ongoron odoj baina. **32** Gevch ta nar sanaa zovoh yumnaas cholootei baihyg bi husdeg. Gerleegui hun Ezend yaaj taalagdah ve hemeen Ezenii yumsad sanaa tavidag. **33** Harin gerlesen hun ehnertee yaaj taalagdah ve hemeen yertontsiin yumsad sanaa tavidag bogood **34** ter hun huvaagdsan baidag aj. Gerleegui ongon emegtei ni biyeeree bolon sunseeree ariun baihyn tuld Ezenii yumsad sanaa tavidag. Harin gerlesen emegtei ni nohortoo yaaj taalagdah ve hemeen yertontsiin yumsad sanaa tavidag yum. **35** Bi ta naryg boogduulah gesendee bus, harin ta naryn tusyn tuld bogood zohistoi baidal bolon ergelt butsaltguigeer Ezend unench baih baidlyn chini toloo uuniig helj baigaa yum. **36** Herev yamar negen hun ooriin ongon busguid yos juramgui zan gargaj baina gej bodoj baigaa bol, herev ter emegtei nasand hursen bogood tiim baih yostoi yum bol ter hun husleeree bolog. Ter nutel uildeegui. Ted gerleg. **37** Harin hen ooriin setgel zurhendee bat zogsoj, ene ni shaardlagagui geed ooriin huslee zahirsan bogood nohort garaagui ooriin ongon busguig zurhendee bailgahaar shiidsen bol ene ni ter hunii huvid sain hereg. **38** Tiimees ter hun ooriin ongon busguig gerluulbel sain biz, gerluulehgui bol iluu sain biz ee. **39** Ehner hun nohroo amid baihad ni tuuntei holbootoi baidag. Herev nohor ni uhvel ter emegtei hussen hunteigee gerleh erh cholootei bolno. Harin zovhon Ezen dotor yum. **40** Harin minii bodloor bol herev ter emegtei baigaagaaraa uldvel iluu ch jargaltai baina. Nadad ch bas Burhany Suns baigaa gej bi boddog.

1 Korint 8

8:1 Shuteenuuded orgoson tahilyn tuhaid gevel bid tsomooroo medlegtei gedgiig bid medne. Medleg iherheg bolgodog, harin hair surgamjildag aj. **2** Herev hen negen hun ooriigoo yamar ch zuiliig meddeg gej boddog bol

ter hun medeh yostoigoo medeegui l baina. **3** Harin herev hun Burhand hairtai bol ter hun Tuugeer tanigdsan baina. **4** Iimd shuteenuuded orgoson yumsyg ideh talaar gevel ene yertontsod shuteen gedeg ni baidaggui bogood gantsaas oor Burhan baihgug bid medne. **5** Hediigeer tengert bolon gazart burhad hemeegdegchid ni baidag bogood tiimees olon burhad ba olon ezed baidag hemeesen ch gesen, **6** bidnii huvid gants Burhan, Etseg baina. Buh yum Tuunees garsan bogood bid Tuunii toloo yum. Mon gants Ezen Yesus Hrist baina. Buh yum Tuugeer baigaa bogood bid ch Tuugeer baigaa yum. **7** Harin ene medleg buh hund baidaggui ajee. Zarim humuus onoog hurtel shuteend dassan uchir shuteend orgoson tahil gej bodoj idseneeree oorsdiinhoo mohos mos chanaryg buzarlada ajee. **8** Harin ideh yum bidniig Burhand avaachihgui. Bid idlee ch deerdehgui, ideegui ch dordohgui. **9** Harin ta naryn ene erh mohos humuust budruuleh chuluu boloh vii gedegt sanaa tavi. **10** Uchir ni medlegtei chamaig shuteenii sumd idej suuhyg chini herev mohos negen harval, shuteend tahigdsan yumsyg idiye hemeen tuunii mos chanar ni zorigjih bus uu? **11** Iimd mohos ah duu chini chini medlegees bolj uregdej baina. Tuunii toloo l Hrist uhsen yum shuu. **12** Inhuu ah duusiinhee esreg nutel hiij, tednii mohos mos chanaryg sharhluulsnaaraa chi Hristiin esreg nugel hiij baigaa yum. **13** Tiimees herev ideh yum minii ah duug budruuleh shaltag bolbol ah duugee budruulehguin tuld bi hezee ch dahin mah idehgui.

1 Korint 9

9:1 Bi erh cholootei bish gej uu? Bi elch bish gej uu? Bi bidnii Ezen Yesusiig haraagui gej uu? Ta nar Ezen dotorh minii ajil bish gej uu? **2** Herev bi busdad elch bish bailaa gehed ta naryn huvid bol elch mon. Uchir ni ta nar bol Ezen dotorh elchiin uurgiin mini tamga yum. **3** Namaig shalgadag humuust handah minii omgoolol ni iim yum. **4** Idej, uuh erh bidend baihgug gej uu? **5** Busad elch nar bolon Ezenii duu nar, Kyef shig egch duu boloh ehnerree daguulah erh bidend baihgug gej uu? **6** Esvel ajlaa orhih erh zovhon Barnab bid hoyort baihgug yum uu? **7** Ooriinhoo holsoor tsereg met yamar ch tsagt uilchildeg hen baina ve? Usan uzmiin talbai

baiguulaad, jimsnees ni iddeggui hen baina ve? Honin sureg hariuldag atlaa surgiinhee suug heregledeggui hen baina ve? **8** Edgeer zuiliig bi hunii yosoor yarij baina uu? Huuli ch gesen edgeer zuiliig heldeggui gej uu? **9** Uchir ni Mosyegiin Huulid "Taria tsairuulj bui uhriin amand hoshuuvch buu hii" gej bichsen baidag. Burhan uherd sanaa tavidag yum uu? **10** Ter uuniig buheld ni bidnii toloo aildsan uu? Tiim ee, ene ni bidnii toloo bichigdsen yum. Tegehleer gazar haglagch naidlaga dotor hagalj, tsairuulagch naidlaga dotor tsairuulj huvia hurteh yostoi aj. **11** Herev bid ta nart sunsleg zuilsiig tariad ta naraas bid mahan biyeiin yumsyg huraasan bol ene ni denduu ih baina uu? **12** Herev busad ni ta narynhaas huvaaltsah erhtei baidag yum bol bid tednees ch iluu baih yostoi bus uu? Hedii tiim bolovch, bid ene erhee ashiglaagui. Harin uunii orond bid oorsdoo Hristiin sain medeend yamar ch saad totgor uchruulahguin tuld buh yumsyg tevchdeg. **13** Ariun uilchleliig guitsetgegchid sumees hoollodgiig bolon tahil orgohod oroltsogchid tahilyn shireen deerhees huvia hurtdegiig ta nar medehgui gej uu? **14** Tuunchlen sain medeeg tunhaglagchid sain medeeger ami zuuhyg Ezen togtooson ajee. **15** Harin bi ene buhnees yuug ch ashiglaagui. Namaig tiim bailgahyn tuld edgeeriig bicheegui. Uchir ni minii baharhlyg hen neg ni hooson huchingui bolgosnoos minii huvid uhsen ni deer yum. **16** Uchir ni herev bi sain medeeg tunhaglaval uund sairhah yum nadad yuu ch alga. Yaagaad gevel bi shahaltad baidag. Herev bi sain medeeg tunhaglahgui bol ene ni nadad zovlon boldog. **17** Herev bi uuniig sain duraaraa hiivel shagnal hurtene. Gevch herev minii husliin esreg bailaa ch nyarvyn uureg ni nadad daalgagdsan yum. **18** Tegvel minii shagnal yuu ve? Sain medeeg tunhaglahdaa bi tolborguigeer sain medeeg ogch, ingesneeree sain medeen dotor ooriin erhee burenduurneer ashiglahgui baih yavdal yum. **19** Uchir ni bi buhnees cholootei atlaa iluu olnyg taldaa oruulahyn tuld ooriigoo bugded bool bolgov. **20** Iudyeichuudiig taldaa oruulahyn tuld bi iudyeichuuded Iudyei hun adil, Huuliin dor baigsdyg taldaa oruulahyn tuld bi ooro Huuliin dor baidaggui atlaa Huuliin dor baigsdad Huuliin dor baigch met, **21** huuligui humuusiig taldaa oruulahyn tuld bi Burhany huuligui baigaa bus, harin Hristiin huuli dor baidagatlaa, huulyui humuust huuligui hun adil, **22** mohos humuusiig

taldaa oruulahyn tuld bi mohos humuust mohos hun adil bolson yum. Yaalaa ch gesen zarimyg ni avrahyn tuld buh hund bi buh yum bolj bailaa. **23** Bi sain medeenii hamsaatan bolohyn tuld sain medeenii toloo buh yumsyg hiideg. **24** Uraldaand oroltson guigchid bugd guideg ch neg ni l shagnal hurtdegiig ta nar medehgui gej uu? Ta nar yalahyn tuld iinhuu guitsgee. **25** Temtseend orsoldogch hun bur buh talaaraa biyee barih chadvart ooriigoo dasgaljuuldag aj. Ted muudah titmiig hurtehiin toloo bol, harin bid ul muudah titmiin toloo yum. **26** Tiimees bi yamar ch zorilgogui met guideg bus, zangidsan garaaraa agaar tsohiih met nudargaddag bus, **27** harin busdad sain medeeg tunhaglasan atlaa ooro tentseegui baih vii gesendee biyee zovooj ooriinhoo bool bolgodog.

1 Korint 10

10:1 Ta nar daraah zuiliig medehgui baihyg bi husehgui baina. Ah duu nar aa, bidnii etsguud bugd uulen baganan door baij, bugd tengisiig gatlan garch, **2** bugd uul bolon tengist Mosye uruu baptism hurtej, **3** butd adilhan sunsleg hool idsen bogood **4** bugd adilhan sunsleg undaag uusan baina. Tedniig dagaj baisan sunsleg hadnaas ted undaalsan yum. Ter had bol Hrist baiv. **5** Gesen ch tednii olonh ni Burhany taalald niitssengui. Iimees ch tedniig tsold unagasan yum. **6** Ted tachaadan hussen shig buzar yumsyn araas bid tachaadan husehgui baihyntuld ene ni bidend jishee bolson yum. **7** Tednii zarim shig shuteen shutegchid buu bol. Ene tuhai "Humuus idej, uuhaar suuv. Toglohoor bosloo" gej bichigdsen baina. **8** Tednii adil bid sadar samuunyg uildehgui baitsgaaya. Uchir ni tednii zarim ni sadarlaj, gantshan odor horin gurvan myangan hun uhsen yum. **9** Tednii adil bid Hristiig sorihgui baitsgaaya. Uchir ni tednii zarim ni sorij, mogoinuudad honoogdson yum. **10** Tednii adil bid durguitsehgui baitsgaaya. Uchir ni tednii zarim ni durguitseed, ustgagchaar honoogdson yum. **11** Ene buhen jishee bolon tedend tohioldson bogood uuniig ene uyeiin etsest amidarch bui bidend sanuulga bolgon bichjee. **12** Tiimees ooriigoo zogsoj baina gej boddog hununachihguin tuld bolgoomjtoi baig. **13** Ta nart uchirsan sorilt ni hund tohiolddog l zuil yum. Burhan itgemjit bilee. Ter ta naryg herees

chini hetersen hucheer sorigdohyg zovshoordoggui, harin soriltyg tesverlej chadahyn tuld sorilttoi hamt mon garah zamyg ch ogdog yum. **14** Tiimd minii hairt humuus ee, shuteen shuteh yavdlaas zutt. **15** Mergen humuust heldgiin adil bi heliye. Yuu helj baigaag mini ta nar shuutsgee. **16** Bidnii yeroodog yerooliin ayaga ni Hristiin tsusan dotorh oroltsoo bish uu? Bidnii hutachdag talh ni Hristiin biye dotorh oroltsoo bish uu? **17** Talh neg tul bid oluulaa ch neg biye baina. Uchir ni bid bugdeeree neg talhnaas huvaaltsdag. **18** Mahan biyeiinh ni daguu Izrailiig har. Tahilaas idegchid ni tahilyn shireenii hamsaatan bish uu? **19** Tiimees bi yuu gej heleed baina ve? Shuteenuuded tahigdsan yums ni chuhal yum uu, shuteen ni chuhal yum uu? **20** Ugui, harin tahidag yumsyg ted Burhand bus, harin chotgoruuded tahidag aj. Ta naryg chotgoruudiin hamsaatan boloosoi gej bi husdeggui. **21** Ta nar Ezenii ayaganaas bolon chotgoruudiin ayaganaas zereg uuj chadahgui. Ta nar Ezenii shireeg bolon chotgoruudiin shireeg zereg huvaaltsaj chadahgui. **22** Esvel bid Ezenii hardaltyg hodolgoh uu? Bid Tuunees iluu huchtey yum gej uu? **23** Buh yums zovshoorogddog, harin bugd tustai bish. Buh yums zovshoorogddog, harin bugd bosgon baiguuldaggui. **24** Hen ch ooriin ashgiig buu er, harin busdynhyg ereg. **25** Mahny zah deer zaragddag alivaa yumyg mos chanaryn toloo asuult taviiguigeer id. **26** "Uchir ni delhii bolon tuuniig duurgedeg yums Ezeniih yum". **27** Herev itgedeggui humuusiin neg ni ta naryg urij, ta nar ochihyg husvel, mos chanaryn toloo asuult taviiguigeer oorsdiin chini omno tavisian buhniig id. **28** Herev hen negen hun ta nart "Ene bol shuteend tahisan mah" gevel, ta nart helj ogson hunii bolon mos chanaryn toloo tuuniig buu id. **29** Bi ta naryn mos chanaryn tuhai bus, harin busdynhyg yarij baina. Uchir ni yaagaad minii erh choloo busdyn mos chanaraar shuugddeg bilee? **30** Herev bi talarhaltaigaar idvel yaagaad talarhal orgoson zuiliinhee talaar gutgeddeg bilee? **31** Iimees ta nar idej, uuhdaa, esvel yuu ch hiisen Burhany addryn toloo buhniig hii. **32** Iudyeichuuded ch, gryekchuuded ch, Burhany chuulgand ch hereg tovog buu uchruul. **33** Yag nadtai adil baigtun. Humuusiig avragdaasai gesendee bi ooriin ashgiig bus, harin olny ashgiig hain, buhnii dotor buh hunii taalald niitsuuldeg.

1 Korint 11

11:1 Bi bas Hristiig duuraidag shig namaig duuraitsgaa. **2** Ta nar buh zuil deer namaig sanaj, ta nart bi herhen damjuulj ogsonchlon tedgeer ulamjlalyg chand sahidag tul ta naryg bi magtdag. **3** Gevch Hrist bol er hun buriin terguun, er hun bol emegtei hunii terguun, Burhan bol Hristiin terguun mon gedgiig ta nar oilgoosoi gej bi husej baina. **4** Zalbirah esvel esh uzuuleh uyedee tolgoi deeree omngoltei er hun bur ooriin tolgoigoo gutaaj baigaa yum. **5** Harin zalbirah esvel esh uzuuleh uyedee tolgoigoo buteeggegui emegtei hun bur ooriin tolgoigoo gutaaj bui hereg. Ene ni ter emegtei usee husuulsantai adil yum. **6** Herev emegtei hun tolgoigoo buteeggui bol usee bas hyargag. Gevch usee hyargah, husuulah ni emegtei hund ichgevter baival ter ooriin tolgoigoo buteeg. **7** Er hun tolgoigoo buteeg yosgui. Uchir ni er hun ni Burhany dur ba aldar mon. Harin emegtei hun er hunii aldar yum. **8** Uchir ni er hun emegtei hunees bus, harin emegtei hun er hunees bii bolson. **9** Unendee er hun emegtei hunii toloo buteegdsen bus, harin emegtei hun er hunii toloo buteegdsen yum. **10** Tiimees tenger elch naryn ulmaas emegtei hun tolgoi deeree erh medliin temdeg bailgah yostoi. **11** Gevch Ezen dottor er hunguigeer emegtei hun gej ugui bogood emegtei hunguigeer er hun gej ugui yum. **12** Uchir ni emegtei hun er hunees bii bolsonchlon er hun emegtei hunees tordog. Buh yums Burhanaas bii bolson. **13** Emegtei hun tolgoigoo buteeggui Burhand zalbirah ni zohistoi yuu? Oorsdoo shuutsgee. **14** Herev er hun urt ustei baival ene ni tuuniig gutaadag gedgiig torolh baidal ooro ta nart surgadag bus uu? **15** Harin herev emegtei hun urt ustei baival ene ni tuund aldar yum. Tiim bish gej uu? Yaagaad gevel tuunii us ni tuund omngol bolon ogogdje. **16** Herev hen neg ni margaantai baihyg boddog bol tiim yos zanshil bidend ch, Burhany chuulganuudad ch baihgui bilee. **17** Harin ene zaavryg ogohdoo bi ta naryg magtahgui. Yaagaad gevel ta nar hamtdaa tsuglahdaa saijraagui, harin ch muudjee. **18** Uchir ni negdugeert, ta nar chuulgan dottor tsuglah uyedee dundaa hagaraltai baigaag chini bi sonsov. Zarim talaar bi uund itgej baina. **19** Uchir ni ta naryn dund shalgarsan humuus todorson baihyn tul ta naryn dund bulegleluud garchireh yostoi

yum. **20** Tiimees ta nar hamtdaa tsuglah ni Ezenii Zoogiig idehiin tuld bish yum. **21** Uchir ni hun bur ooriinhoo hoolnoos uritaj iddeg bogood neg ni olsgolon baihad nogoo ni sogtuurch baina. **22** Ta nart ideh uuh ger oron baihgui gej uu? Esvel ta nar Burhany chuulganyg basamjlan, hooson negniigee icheeh gedeg yum uu? Ta nart bi yuu gej heleh ve? Ta naryg bi magtah uu? Uunii chini toloo bi ta naryg magtahgui. **23** Uchir ni Ezenees yuu avsnnyгаа ta nart bi damjuulj ogson. Chuhamhuu Tuunii barigdsan ter shono Ezen Yesus talh аваад, **24** talarhlaa orgoj, huvaagaad "Ene бол та naryn tolooh Minii biye мон. Namaig dursan uuniig uild" gev. **25** Terchlen zoogiin daraa мон ayaga авч "Ene ayaga бол Minii tsusaar togtoogдох shine geree мон. Uunees та нар uuh болгондоо Namaig dursan uuniig uild" gesen yum. **26** Uchir ni ene talhyg idej, ene ayaganaas uuh burdee та нар Tuuniig ireh hurtel Ezenii uhliig tunhagladag. **27** Tiimd hen negen hun zohisguigeer Ezenii talhyg idej, ayaganaas uuh аваас Ezenii biye ба tsusny buruutan болно. **28** Harin hun ooriigoo shalgaj baigaad talhyg ideg, ayaganaas uug. **29** Uchir ni idej bui hun herev biyeiig zov shuulgui idej, uuval oortoo shiitgel авчирна. **30** Uunees болj та naryn дунд mohos, овчтеi hun олон багаа bogood мон tsoongui humuus uhsen. **31** Herev bid oorsdiigoo zov shuusen бол shiitgegdehgui baih baisan. **32** Harin bid shiitgegdehdee Ezeneer sahilgajuulagddag. Ingesneer bid yertontstei hamt yallagdahgui yum. **33** Tiimd ah duus mini, та нар idehiin tuld tsuglaval neg negniigee hulee. **34** Та нар hamtdaa shiitgeld unahguin tuld herev олсон hun baival тер hun gertee ideg. Busad herguudiig би ochihdoo zohitsuulya. **12** Ah duu нар аа, sunsleg belguudiin talaar та нар medehgui baihyg би husehgui байна. **2** Та нар Ezend itgeegui baihdaa helgui shuteenuuded hotlogdoj, тоорoldson baisnaa medeh бilee. **3** Tiimees hen ch Burhany Sunseer "Yesus haraagdsan" gej yarihgui bogood Ariun Sunseer bus бол оор hen ch "Yesus бол Ezen" gej helj chadahgui gedgiig би та nart medegdiye. **4** Belguud ни yalgaatai bolovch adilhan Suns. **5** Uilchleluud ни yalgaatai bolovch adilhan Ezen. **6** Uildluud ни yalgaatai bolovch bugdiin dottor buh yumsyg uildegch ни adilhan Burhan yum. **7** Niitiin tusyn tuld Sunsnii ilreliig hun tus burd ogson aj. **8** Uchir ni negend ни mergen uhaany

ugiig Sunseer ogson bol, nogood ni medlegiin ugiig adilhan Sunseer ogson bogood **9** oor negend ni itgeliig adilhan Sunseer ogson aj. Negend ni edgeeh belgiig neg Sunseer ogson bol, **10** bas oor negend ni gaihamshguudyg uiddeh, nogood ni esh uzuuleh, bas negend ni sunsnuudiig yalgah chadvar, nogood ni olon yanzyn heleer yarih chadvar, negend ni heluudiig tailbarlah chadvaryg ogson baina. **11** Ene buhniig neg, adilhan Suns ajilluuldag bogood Ter Ooriinhoo hussenchlen hun tus burd huvaarildag aj.

1 Korint 12

12:1 Uchir ni biye neg atlaa olon erhtentei baidag. Biyeiin buh erhtnuud ni hediigeer olon bolovch neg biye boddog met Hrist ch mon tiim boloi. **13** Uchir ni iudyeichuud esvel gryekchuud, booluud esvel erh choloot humuus ch yalgaagui bid bugdeeree neg Sunseer neg biye uruu baptism hurtsen bogood neg Sunsiig uusan yum. **14** Uchir ni biye bol gants erhten bus, harin olon erhtentei. **15** Herev hol "Bi gar bish uchraas biyetei holboogui" gevel uunes bolj ter biyetei holboogui bolohgui shuu dee. **16** Herev chih "Bi nud bish uchraas biyetei holboogui" gevel uunes bolj ter biyetei holboogui bolohgui shuu dee. **17** Herev buhel biye nud baisan bol songol ni haana baih baisan be? Herev buhel biye songol baisan bol unerleh medremj ni haana baih bilee? **18** Harin edugee Burhan Ooroo hussenchlen erhten tus buriig biyed bairluuljee. **19** Herev bugdeeree neg erhten baisan bol biye ni haana baih bilee? **20** Harin edugee olon erhten baidag ch neg biye baina. **21** Nud "Chi nadad hereggi" gej gart helj chadahgui. Esvel tolgoi "Ta nar nadad hereggi" gej hold helj chadahgui yum. **22** Bur sul doroi met sanagdah erhten harin ch shal oor baih bogood biyed bur ch ih heregtei baidag aj. **23** Bidend tiim ch erhem bish sanagddag biyeiin zarim erhtnuuddee bid iluu hundetgel uzuuldeg bogood ayagui haragddag erhtnuud maani iluu ayataihan baidlyg shaarddag. **24** Harin bidnii ayataihan haragdah erhtnuud tiim baidlyg shaarddagui aj. Harin Burhan biyeiig iinhuu negtgesen bogood dutagdsan erhtnuuded iluu hundetgeliig uzuulev. **25** Ingesneer biye dottor hagaral garahgui, harin erhtnuud ni biye

biyendee adilhan halamjtai baih yum. **26** Herev neg erhten ni zovbol tuunii hamt buh erhtnuud zovno. Herev neg erhten ni aldarshval tuunii hamt buh erhtnuud bayarlah bolno. **27** Edugee ta nar Hristiin biye bogood tus tusdaa uunii erhtnuud ni yum. **28** Burhan chuulgand negdugeert elch nar, hoyordutaart esh uzuulegchid, guravdugaart bagsh nar, daraa ni gaihamshgiig uildeh huch, daraa ni edgeeh belguud, tuslah, uirdah ba olon yanzyn heleer yarih chadvaryg tavijee. **29** Bugd elch nar gej uu? Bugd esh uzuulegchid gej uu? Butd bagsh nar gej uu? Bugd gaihamshgiig uiddegchid gej uu? **30** Butd edgeeh belguudtei gej uu? Bugd olon yanzyn heleer yaridag gej uu? Bugd heliig tailbarladag gej uu? **31** Harin ulemj aguu belguudiig husen temuulegtun. Bi ta nart iluu davuu zamyg haruulya.

1 Korint 13

13:1 Herev bi humuusiin bolon tenger elch naryn heleer yarisan ch nadad hair baihgui bol bi nurgeleh haranga, hanginah tsan boloh baisan. **2** Herev bi esh uzuuleh chadvartai, mon buh nuutsuud bolon buh medlegiig meddeg baigaad, uulyg nuulgeh buren itgeltei bailaa ch, nadad hair baihgui bol bi yuu ch bish. **3** Herev bi ooriin buh l omch horongoo taraan ogch, ooriin biyeiig shataahaar tushaasan ch nadad hair baihgui bol ene ni nadad yamar ch ashiggui yum. **4** Hair bol tevcheertei, enerengui yum. Hair ataarhdaggui, bardam zan gargadaggui, iherhdeggui, **5** zohisgui avirladaggui, ooriinhiig erdeggui, uurladaggui, muutai tootsoo hiideggui, **6** zovt bus baidald bayarladaggui, harin unend bayarladag, **7** bugdiig daldaldag, bugded itgedeg, bugded naiddag, bugdiig tesverledeg. **8** Hair hezee ch duusdaggui. Harin esh uzuulj baigaa bol, tedgeer ni ugui bolno. Herev olon yanzyn heluud baigaa bol ted bolih bolno. Herev medleg baigaa bol ene ch ugui bolno. **9** Uchir ni bid hesegheniig meddeg, hesegheniig esh uzuuldeg. **10** Harin togs yum ni ireh uyed heseghen gedeg ni ugui bolno. **11** Bi huuhed baihdaa huuhed shig yarij, huuhed shig boddog, setgedeg bailaa. Bi eriin tseend hureed huuhed nasnyhaa zang orhison yum. **12** Uchir ni bid odoo tolind budeg badag hardag ch, harin daraa ni nuur nuuree harna. Bi odoo hesegheniig meddeg ch, bi ooro

buren medegdsen shigee harin daraa ni bi buren medeh bolno. **13** Edugee itgel, naidvar, hair gurav uldeg bolovch hamgiin aguu ni hair mon.

1 Korint 14

14:1 Ta nar hairyg moshgogtun. Sunsleg belguudiig avahyg husej temuul. Yalanguyaa esh uzuuleh belgiig hus. **2** Heleer yaridag hun humuust bus, harin Burhand handaj yaridag. Uchir ni ter hun suns dotor nuutsuudyg yaridag bolovch yamar ch hun oilgodoggui ajee. **3** Harin esh uzuuldeg hun bosgon baiguulah, uramshuulah, taitgaruulahyn tuld humuust handaj yaridag. **4** Heleer yaridag hun ooriigoo bosgon baiguuldag bol esh uzuuldeg hun chuulganyg bosgon baiguuldag aj. **5** Bi ta buhniig heleer yariasai gej husdeg ch, esh uzuulehiig chini bur ch iluu husdeg. Yarisnaa tailbarlahgui l bol heleer yaridag hunees esh uzuuddeg hun ni iluu aguu yum. Ingesneer chuulgan ni bosgon baiguulagdah yum. **6** Ah duu nar aa, herev bi ta nar uruu ochij heleer yarilaa gehed ilchlelt, esvel medleg, esvel esh uzuulleg, esvel surgaalaar yarihgui l bol ta nart yamar tus boloh bilee? **7** Amigui atlaa duu gargagch bishguur ba bosoo yatgyn ali ali ni herev yalgagdah duu gargahgui bol bishguureer, esvel yatgaar yuu toglosnyg yaaj medeh ve? **8** Herev buree todorhoi duugarahgui bol hen tulaldaand beldeh ve? **9** Tuunchlen herev ta nar heleer yarihdaa todorhoi ugiig ogohgui bol yarij baigaa chini herhen oilgogdoh yum be? Agaart yarij bui hereg bolno. **10** Yertontsod olon yanzyn ayalga baidag baih. Utgagui ayalga neg ch baihgui yum. **11** Iimees herev bi tuhain ayalgany utgyg medehgui bol yariltsagchhuniihee huvid bi hari hun bolj, minii huvid yariltsagch maani hari hun bolno. **12** Terchlen ta nar sunsleg zuilsed husen temuuldeg humuus uchir chuulgany bosgon baiguulaltyn toloo tedgeeriin byalhaltug erj hai. **13** Tiimd heleer yarigch hun tailbarlahyn tuld zalbirag. **14** Uchir ni herev bi heleer zalbirval minii suns zalbirdag bogood harin minii uhaand ur jims ugui yum. **15** Tegvel yaah ve? Bi sunseer zalbirah bolno. Bi bas uhaanaar zalbirah bolno. Bi sunseer duulah bolno. Bi bas uhaanaar duulah bolno. **16** Es bogoos herev ta nar suns dotor yeroovol bileg avyaasgui neg chini ta naryn talarhald "Amyen" gej yaaj heleh ve? Ta

naryn yuu helsniig chini ch ter medehgui. **17** Uchir ni chi talarhlaa sain ilerhiildeg baij boloh ch busad ni baiguulagdahgui. **18** Bi ta bugdees ch iluugeer heleer yaridag tul Burhand talarhdag. **19** Chuulgan dotor heleer tumen ug helsnees busdyg ch mon surgahyn tuld chuulgan dotor uhaanaaraa tavan ug helehiig bi husdeg. **20** Ah duu nar aa, uhaanaaraa huuhduud baij bolohgui. Buzar muud balchir huuhed bolj, harin uhaanaaraa tolovshson hun bai. **21** Huulid "«Bi hari heleer bolon hari humuusiin amaar damjuulj ene humuust yarina. Tegsen ch ted Namaig sonsohgui» gej Ezen aildaj baina" gej bichigdsen baidag. **22** Tiimees heluud ni itgedeg humuusiin toloo bus, harin itgedeggui humuusiin tolooh temdegboldog aj. Harin esh uzuulleg ni itgedeggui humuusiin toloo bus, harin itgedeg humuusiin toloo baidag. **23** Tiimees herev chuulgan buren butneeree hamtdaa tsuglaad, butd heluudeer yarival beleg avyaasgui hun, esvel itgedeggui humuus orj irvel ted ta naryg galzuu gej helehgui gej uu? **24** Herev ta nar butd esh uzuulbel, itgedeggui esvel beleg avyaasgui hun orj irvel tereer buhneer yallagdan, buhneer shuugdeh bogood **25** tuunii zurhnii nuutsuud ni ilerhii bolgogdono. Iinhuu ter hun Burhany uneheer ta naryn dund baigaag zarlan nuureeree unaj, Burhand morgono. **26** Ah duu nar aa, tegvel yaah ve? Ta naryg tsuglah uyed hun tus burd duulal, surgaal, ilchlelt, heleer yarih ba tailbarlah ni baidag. Ene buhen chini bosgon baiguulahyn toloo hiigdeh boltutai. **27** Herev hen negen hun heleer yarival, neg udaa hoyoroos iluugui esvel hamgiin ihdee gurban hun eeljlen yarij, neg ni tailbarlag. **28** Herev tailbarlah hun baihgui bol ter hun chuulgan dund chimeegui baij, oortoo bolon Burhand yarig. **29** Hoyor esvel gurban esh uzuulegch yarij, busad ni shuug. **30** Herev suuj baisan oor hund ilchlelt irvel ehniid hun chimeegui bol. **31** Uchir ni bugd suraltsan, uramshuulagdsan baihyn tuld ta nar bugd neg negeeree esh uzuultsgeeji bolno. **32** Esh uzuulegchdiin suns esh uzuulegchded zahiragddag. **33** Uchir ni Burhan bol samuurlynBurhan bus, harin amar amgalangiin Burhan mon. Ariun humuusiin buh chuulgany adil **34** chuulganuudad emegteichuud chimeegui baig. Uchir ni tedend yarihyg zovshoordoggui. Harin Huuli yuu heldeg shig ted zahiragdaj baig. **35** Herev ted yamar negen yumand suraltsahyg husvel gertee nohroosoo asuug. Uchir ni

emegtei hun chuulgan deer yarih ni zohisgui yum. **36** Burhany ug ta naraas garsan uu? Ter ni zovhon ta nart hursen yum uu? **37** Herev hen neg ni ooriigoo esh uzuulegch, esvel sunsleg gej boddog bol ter hun minii ta nart bichsen ene zuils ni Ezenii tushaal gedgiig medej avag. **38** Herev hen neg ni uuniig medehgui bol ter hun ooroo medegdehgui bolno. **39** Iimd ah duus mini, esh uzuulehiin tuld huslen bolj temuul. Heleer yarihyg buu horiglo. **40** Gevch buh yum zohistoi, emh jurmynhaa daguu baig.

1 Korint 15

15:1 Ah duu nar aa! Ta nart tunhaglasan sain medegee bi ta nart meduuliye. Ta nar tuuniig huleen avaad tuun dotroo zogsson. **2** Herev minii tunhaglasan ugiig ta nar barimtalbal, demii hooson itgeegui l bol, ta nar tuugeer ch mon avragdsan. **3** Uchir ni bi huleen avsan daraah zuiliig ta nart damjuulsan yum. Ene bolhamgiin chuhal hereg bailaa. Sudryn daguu Hrist bidnii nutliin toloo uhsen bogood **4** orshuulagdan, Sudryn daguu gurav dahi odortoo amiluulagdjee. **5** Tereer Kyeft, daraa ni onooh arvan hoyort uzegdev. vuunii daraa Ter tavan zuu garui ah duu nart neg mochid uzegdsen bogood odoo boltol tednii olonh ni amid baina. Harin zarim ni noirsjee. **7** Daraa ni Ter Iakovd, tegeed buh elch nart uzegdsen. **8** Bugdiin etsest dutuu torson met nadad ch Ter bas uzegdsen bilee. **9** Uchir ni bi elch naraas hamgiin бага ni bogood Burhany chuulganyg havchij baisan tul elch gej nerlegdeh zohisgui hun yum. **10** Harin Burhany niguulsleer bi odoogiin bi bolson. Tuunii nadad uzuulsen niguulsel hooson baigaagui. Harin ch bi ted bugdees iluu ih hodolmorloson yum. Gehdee bi bish bogood harin nadtai hamt baidag Burhany niguulsel boloi. **11** Iimd bi esvel ted baisan eseh ni hamaagui, bid tiinhuu tunhaglaj ta nar tuunchlen itgesen bilee. **12** Herev Hrist uhegsdees amiluulagdsan gej tunhaglagdsan yum bol ta naryn dottor zarim hun uhegsdiin amilalt baihgui gej yuund yarina ve? **13** Herev uhegsdiin amilalt baihgui bol Hrist ch amiluulagdaagui bolno. **14** Herev Hrist amiluulagdaagui bol bidnii tunhaglaj hooson, ta naryn itgel ch hooson boloh yum. **15** Herev unendee uhegsed amiluulagddagui bol Tuunii amiluulaagui Hristiig Ter amiluulsan gej bid Burhany esreg

gerchilsneeree bid Burhany tuhai huuramch gerchlegchid bolno. **16** Uchir ni herev uhegsed amiluulagddagui bol Hrist ch gesen amiluulagdaagui bolno. **17** Herev Hrist amiluulagdaagui bol ta naryn itgel hereggi aje. Ta nar ch nugel dotroo baisaar baina. **18** Tegvel Hrist dotor noirsogsod ch mon mohson bolno. **19** Herev bid zovhon ene amidraldaa Hrist dotor naidsan bol bid buh humuusees hamgiin orovdoltei ni bolno. **20** Harin chuhamdaa Hrist uhegsdees amiluulagdsan bogood noirsogsdoos anhny ur jims mon. **21** Uchir ni uhel ni neg huneer irsen tul uhegsdiin amilalt ni mon neg huneer irjee. **22** Adam dotor bugd uhdegchlen Hrist dotor bugd amidruulagdah bolno. **23** Harin tus bur ooriin daraalal dotor baina. Hrist bol anhny ur jims yum. Daraa ni Hristiin humuus Tuuniig irehed amiluulagdana. **24** Ter buh udirdlaga, erh medel, huchiig huchingui bolgon, Burhan ba Etsegt haanchlalyg tushaah uyed togsgol irne. **25** Uchir ni Ter buh daisnuudaa Ooriin hol doroo oruulah hurtel noyorhoh yostoi. **26** Etsest ni ustgagdah daisan bol uhel mon. **27** Uchir ni Ter buh yumsyg Tuunii hol dor erhsheeld oruulav. Harin Ter "Bugd erhsheeld orson" gej aiddah uyed buhniig Tuunii erhsheel dor Tavigch angid baisan ni medeej. **28** Buh yums Ooriinh ni erhsheeld oroh uyed Oort ni buh yumsyg zahiruulagch Negenii erhsheeld Huu Ooroo ch mon oroh bolno. Ene ni Burhan bugded buh yum bolohyn tuld yum. **29** Tiim bish bol uhegsdiin toloo baptism hurtegch ni yuu hij baigaa hereg ve? Herev uhegsedamiluulagdahgui yum bol yuund tednii toloo humuus baptism hurtdeg ve? **30** Yaagaad bid ch tsag urgelj ayuul dotor baina ve? **31** Ah duu nar aa, bi odor bur uhdegee bidnii Ezen Hrist Yesus dotor ta naryn talaarh ooriinhoo baharhlaar batalya. **32** Herev bi hunii yosoor Yefyest zerleg araatnuudtai temtseldsen bol nadad yamar ashig baisan be? Herev uhegsed amiluulagdahgui yum bol "Margaash bid uheh uchraas tsomooroo idej uutsgaaya". **33** Buu mehlegd. "Muu nohor sain zurshluudyg evddeg". **34** Ta nar yamar baih yostoi shig eruul uhaantai bai. Nugel uildehee boli. Uchir ni zarimd ni Burhany tuhai medleg baihgui baina. Bi ta naryg icheeh gej uuniig helj baina. **35** Gehdee hen negen hun " Uhegsed yaaj amiluulagddag ve? Ted yamar torliin biyetei ireh ve?" gej asuuj magadgui yum. **36** Munhag aa, chinii taridag ni herev uhehgui bol

amilahgui. **37** Chinii taridag ni, ireeduin biye bus, harin nutsgen ur yum. Magadgui ulaan buudain ch ur yum uu, esvel yamar negen oor ur baij boloh yum. **38** Harin Burhan Ooriin hussenchlen tuund biye ogdog. Ur bur ooriin biyetei aj. **39** Buh mahan biye adilgui. Hunii mahan biye neg baihad amitdyn mahan biye oor, shuvuudyn mahan biye oor, zagasnuudyn mahan biye oor aj. **40** Mon tengerleg biyes ba gazryn biyes gej baidag. Harin tengerleg biyesiin aldar oor, gazryn biyesiin aldar oor yum. **41** Narny aldar oor, sarny aldaroor, odny aldar oor baidag. Od odnoosoo aldraaraa yalgardag. **42** Uhegsdiin amilalt ni tiim baina. Ene ni muudah baidal dottor tarigdaj, ul muudah baidal dottor amiluulagdana. **43** Ene ni ul hundel dottor tarigdaj, aldar dottor amiluulagdana. Ene ni mohos baidal dottor tarigdaj, huch dottor amiluulagdana. **44** Ene ni torolh biyeer tarigdaj, sunsleg biyeer amiluulagdana. Herev torolh biye baidag bol sunsleg biye ch mon baigaa. **45** Tiinhuu "Anhny hun Adam amid setgel bolson" gej bichigdjee. Suulchiin Adam ni ami ogogch suns bolov. **46** Harin ehleed sunsleg ni bus, torolh ni baidag. Daraa ni sunsleg ni baidag. **47** Anhny hun ni gazryn horsnoos, hoyor dahi hun ni tengerees yum. **48** Horsnoos bui ni yamar baidagchlan horsnoos bui ted tiim baih bogood tengerees bui ni yamar baidagchlan tengerees bui ted tiim baina. **49** Horson hunii duriig bid omsdog shig tengerleg hunii duriig bid omsoh bolno. **50** Ah duu nar aa, uuniig bi ta nart heliye. Yuu gevel mahan biye ba tsus Burhany haanchlalyg ovloj chadahgui. Muudah ni ul muudahyg ovlohgui yum. **51** Haragtun, bi ta nart negen nuutsyg heliye. Bid bugdeeree noirsohgui, harin bugdeeree oorchlogdoh bolno. **52** Ingehdee nud irmehiin zuur, neg agshind, bureen etssiin duugaar tiim bolno. Uchir ni buree duugarch, uhegsed ul muudah uruu amiluulagdaj, bid ch oorchlogdono. **53** Uchir ni muudah ni ul muudahyg omsoh yostoi bogood ene uhliin biye ni uheshguig omsoh yostoi. **54** Enehuu muudah ni ul muudahyg omsoj, ene uhliin biye ni uheshguig omsoh uyed "Uhel yalaltad zalgigdsan" gej bichigdsen ug biyelne. **55** "Uhel ee, chinii yalalt haana baina ve? Uhel ee, chinii hatguur haana baina ve?" **56** Uhliin hatguur ni nugel. Nugliin huch ni huuli yum. **57** Harin bidnii Ezen Yesus Hristeer bidend yalaltyg ogdog Burhand talarhal ni baih boltutai. **58** Tiimees hairt ah duu nar mini, ta naryn nor ih hodolmor

Ezen dotor hooson zuil bish gedgiig medej, tuushtai baij, guivj daivalgui, Ezenii uil heregt urgelj byalhsan bai.

1 Korint 16

16:1 Ariun humuusiin tolooh hurimtlalyn talaar bi Galatyn chuulganduud yamar chig ogsonchlon ta nar tiinhuu uild. **2** Namaig ochihod tsugluulahguin tuld doloo honog buriin ehni odor hun bolgon bololtsoogooroo tsaash ni hiij hadgal. **3** Bi ochood ta naryn zovshoorson humuuseer belgiig tani hurguuleheer zahiany hamt Iyerusalim uruu ilgeene. **4** Herev bi bas yavah ni zohistoi bol ted nadtai hamt yavna biz. **5** Gehdee bi Makyedoni orood, daraa ni ta nar uruu ochno. Uchir ni bi Makyedonior damjin yavah yum. **6** Bi haashaa ch yavahaar bolson ta naraar tusluulahyn tuld ta naryn hamt heseg baij, esvel bur ovoljij ch magadgui. **7** Uchir ni ene udaa zugeer l dairan ongorohdoo bi ta nartai uulzahyg husehgui baina. Herev Ezen zovshoorvol heseg hugatsaand ta naryn hamt baina gedegtee bi naidaj baigaa. **8** Gevch bi Yefyes hotod Pyentyekostyn odor hurtel baih bolno. **9** Uchir ni minii omno ulemj tom, ur nolootei haalga neegdsen yum. Tend eserguutsegchid olon baigaa. **10** Herev Timot ochvol, ter aij tugshilguigeer ta nartai hamt baig. Tuuniig harj handaj baigaarai. Uchir ni ter nad shig Ezenii ajil hiij baigaa. **11** Tiimees hen ch tuuniig basamjilj bolohgui. Harin tuuniig ayan zamd ni amar taivnaar gargaj ogoorei. Ter nad uruu ireg. Uchir ni bi ah duusiin hamt tuuniig huleej baina. **12** Bidnii ah Apolyn tuhaid gevel tuuniig ah duusiin hamt ta nar uruu ochihyg bi ihed husemjlen yatgasan. Harin ter odoohondoo ochih husehgui baigaa, harin bolomj garmagts ta nar uruu ochih bolno. **13** Seremjte bai. Itgel dotroo bat zogs. Er hun shig bai. Huchtei baigtun. **14** Ta naryn uildel buhen chini hair dotor hiigdeg. **15** Ah duu nar aa, bi ta naryg yatgaya. Styefanagiin ger buliinhnen Ahain anhny ur jims bogood ted oorsdiigoo ariun humuusiin tolooh uilchleld zoriulsnyg ta nar medne. **16** Tiim humuust bolon hamtran ajillagch, hodolmorlogch hun burd ta nar bas zahiragdaj baigaarai. **17** Styefana, Fortunat bolon Ahaik naryg irsend bi bayarladag. Yaagaad gevel ted ta naryn dutuug nohson

bilee. **18** Uchir ni ted minii bolon ta naryn sunsiig tenhruulsen yum. Iimd tiim humuusiig huleen zovshoor. **19** Aziin chuulganuud ta nart mend hurgej baina. Akul, Priska nar ooriin gert tsugladag chuulgany hamt ta nart Ezen dotor haluun mend hurgej baina. **20** Buh ah duus ta nart mend hurgej baina. Ariun unselteer neg negendee mend hurge. **21** Paul bi ooriin garaar enehuu mendchilgeeg bichlee. **22** Herev hen neg ni Ezeniig ul hairlaval ter hun haraagdag. Maranata. **23** Ezen Yesusiin niguulsel ta naryn hamt baih boltugai. **24** Minii hair Hrist Yesusiin dotor ta bugdtei hamt baih boltugai.

2 Korint 1

1:1 Burhany husleer Hrist Yesusiin elch bolson Paul bolon duu Timot naraas Korint dahi Burhany chuulgand bolon Ahai dayaar baigch buh ariun humuust; **2** Bidnii Etseg Burhan ba Ezen Yesus Hristees niguusel bolon amar taivan ni ta nart baih boltugai. **3** Bidnii Ezen Yesus Hristiin Etseg ba Burhan magtagdah boltugai. Ter bol orshooliin Etseg, mon buh taivshralyn Burhan mon. **4** Burhan bidniig taivshruulsan terhuu taivshralaar bid alivaa zovlond orogsdyg taivshruulah chadvartai baihyn tuld Ter bidniig buh zovlon dotor maani taivshruuldag yum. **5** Uchir ni Hristiin zovlonguud bidend arvin baidgiin adil tuunchlen bidnii taivshral ch mon Hristeer damjuulan arvin baidag. **6** Herev bid zovj baigaa bol ene ni ta naryn taivshral hiigeed avralyn toloo yum. Herev bid taivshruulagdaj baigaa bol ene ni ta naryn taivshralyn toloo bilee. Ene taivshral ni bid ch gesen edeldeg terhuu ijil zovlonguudyg tevcheerteigeer tesverlehed ur nolootei baidag. **7** Ta naryn talaarh bidnii naidvar bat bilee. Ta nar bol bidnii zovlong huvaaltsagchid todiigui taivshralyg mini ch huvaaltsagchid mon gedgiig bid medne. **8** Ah duu nar aa, Azid baihad bidend uchirsan zovlong, bid huch chadlaasaa hetersen hund daramtand baisnaas amid uddeh goridlogo maani ch tasarsnyg ta nar medeegui baihyg bid husehgui baina. **9** Bid oorsoddoo bus, harin uhegsdiig amiluuldag Burhand naidahyn tuld bid oorsdiinhoo dotor uhliin yaltai baisan. **10** Ter bidniig tiim aimshigt uhlees avarsan bogood avrah bolno. Ter bidniig dahij avarna gej bid Tuund oorsdiin naidvaraa tavisan baiv. **11** Zalbirlaaraa ta nar ch mon bidend tusaldag. Tegeheer humuusiin zalbirlaar bidend soyorhogdson belgees bolj bidnii toloo olon hun talarhal orgoh bolno. **12** Uchir ni bidnii sairhal ene boloi. Bid ene yertontsod, yalanguyaa ta naryn dund biyee avch yavahdaa Burhany ariun baidal ba burhanlag chin setgel dotor, mahan biyeiin mergen uhaanaar bus, harin Burhany niguusel dotor baisan yum. Uuniig bidnii mos chanar gerchilne. **13** Ta naryn unshij, oilgodgoos oor yumyg bid ta nart bichdeggui. Ta nar etssiig hurtel oilgono gedegt bi naidaj baina. **14** Ta nar bidniig zarim talaar oilgoston shig, bidnii Ezen Yesusiin odor bid ta naryn, ta nar bidnii sairhal bolno. **15** Enehuu itgeleer bi ehleed ta nar uruu

ochihyg hussen ni ta nar hoyor udaa niguulsliig avaasai gesend yum. **16** Bi tanaihaar dairch Makyedonid ochij, Makyedonios dahin ta nar uruu ireed, Iudyei uruu ta naryn tuslaltsaataigaar yavah gesen yum. **17** Iimd bi uuniig hiiye gej bodohdoo helbelzeegui biz dee? Esvel bi yum tolovlohdo mahan biyeiinhee daguu tolovloj, tuunchlen neg dor "Za, za", "Ugui, ugui" gedeg gej uu? **18** Harin Burhan bol itgemjitiin adil bidnii ug ta nart "Za ba ugui" baigaagui yum. **19** Uchir ni bidneer, tuhailbal nadaar bolon Silvanaar, Timotoor ta naryn dund tunhaglagdsan Burhany Huu, Hrist Yesus ni "Za ba ugui" baigaagui. Harin Tuunii doktor "Za" baigaa yum. **20** Uchir ni Burhany buh amlalt Tuunii doktor "Za" gedeg. Tiimd bid Burhany addryn tudd Tuugeer damjuulan "Amyen" gedeg. **21** Hrist doktor bidniig ta nartai hamt batatgaj tosolson Ter bol Burhan mon. **22** Bas Ter bidniig tamgalsan bogood bidnii zurhend Sunsiig baritsaa bolgon ogson aj. **23** Bi dahij Korintod ochoogui ni ta naryg heltruulehiin tuld agaad uunii tuld bi Burhanyg setgeldee gerch bolgon duuddag. **24** Bid ta naryn itgeliig zahirdagui. Harin bid ta naryn bayar bayasgalangiin toloo ta nartai hamtran ajillagch yum. Uchir ni ta nar itgeleeree bat zogsdog.

2 Korint 2

2:1 Gevch ta nar uruu dahin ui gashuu bolj ochihoo boliyo gej bi huvidaa shiidlee. **2** Uchir ni herev bi ta naryg gashuuduulbal minii gashuuduulsan ter humuusees oor hen namaig bayarluulah ve? **3** Namaig ochih uyed bayarluulah yostoi humuus namaig gashuuduulah vii gesendee bi ta nart uuniig bichsen yum. Minii bayar bayasgalan bol ta bugdiin bayar bayasgalan mon gedegt bi ta bugded itgedeg. **4** Ta naryg gashuuduulya gesendee bus, harin nadad baigaa ta naryn toloo gesen hairyg ta nart meduulehiin tuld ulemj zovlongoos, bachimdah zurhneese bi nulims unagan ta nart bichsen yum. **5** Herev hen neg chini gashuuduulsan bol ter hun zovhon namaig gashuuduulsan bus, harin yamar negen hemjeegeer ta bugdiig ch gesen gashuuduulsan baih. Bi hetruulj heleegui. **6** Tiim hund olonhyn zugees garsan ene shiitgel hangalttai. **7** Iimees ter huniig ui gashuud het avtuulchihguin tudd harin ch ta nar tuuniig uuchilj,

taivshruulah ni deer yum. **8** Tiimd tuunii toloo hairaa batatgahyg ta naraas bi hicheenguilen guiya. **9** Ta nar buh zuiliin dotor duulgavartai baidag esehiin batalgaag chini medehiin tuld bi iinhuu bichsen. **10** Ta nar hen negniig yamar negen yumaar ni uuchilbal, bi bas uuchilna. Herev bi hen negniig yamar neg yumaar ni uuchilsan bol ta naryn toloo Hristiin orshihuid uuchilsan bilee. **11** Ingesen ni bidniig Satan mehelj dalimduulah vii gesendee yum. Uchirni tuunii honooh sanaag bid yamar medehgui bish. **12** Hristiin sain medeenii toloo namaig Troid irehed Ezen omno maani haalgys neesen baisan. **13** Bi ooriin duu Titiig olooguidee suns mini amarsangui. Harin ch tedentei salah yos guitsetgeed, bi Makyedoniig zorin yavsan yum. **14** Harin Burhand talarhluud ni orgogdoh boltugai. Ter ni bidniig Hrist dotor yamagt yaluuldag bogood Tuunii tuhai medlegiin anhiluun uneriig haa saigui bidneer anhiluuldag. **15** Yaagaad gevel bid avragdaj bui bolon mohoj bui humuusiin dotor Burhand zoriulsan Hristiin anhiluun uner mon. **16** Negend ni aminaas ami dahi uner avai. Nogood ni uhlees uhel deh uner avai. Hen edgeert chadvartai ve? **17** Bid Burhany ugiig olonh shig uurgiin hudaldaa bolgogch bus, harin Burhanaas garsan shig, Burhany omno chin setgeleesee Hrist dotor yaridag.

2 Korint 3

3:1 Bid oorsdiigoo dahin magtaj ehleh uu? Esvel zarim humuusiin adil ta nart uzuuleh esvel ta naraas bichsen itgemjleliin zahia bidend heregtei yuu? **2** Ta nar bol bidnii zurhend bichigdej, buh huneer unshigdaj, medegddeg zahia mini shuu dee. **3** Ta nar bol bidnii uilchleleer Hristiin zahia hemeen tanigdsan bilee. Enehuu zahia beheer bus, harin amid Burhany Sunseer, chuluun sambart bus, harin mahan biyeiin zurhnii sambart bichigdsen yum. **4** Bidend Hristeer damjuulan Burhand handah tiim bat itgel baidag. **5** Bid yamar negen yumyg oorsdoosoo gargadag yum shig shaardaj chadahgui. Harin bidnii chadvar Burhanaas gardag yum. **6** Ter bidniig usgeer bus, harin Sunseer shine gereenii uilchlegchid baih chadvartai bolgojee. Uchir ni useg bol honoodog, harin Suns bol ami ogdog aj. **7** Herev hadan deer usgeer siilegdsen uhliin uilchlel ch gesen aldartaigaar irj, Izrailiin hovguud

Mosyegiin nuuren deh tur zuurn tsog javhlangiin ulmaas tuunii tsaraig harj chadahgui baisan yum bol, **8** Sunsnii uilchlel ni iluu aldartai baih bus uu? **9** Uchir ni herev yal zemleliin uilchlel ni aldartai baih avaas zovt baidlyn uilchlel ni aldar dottor ulemj ih byalhsan baina. **10** Uchir ni urid aldartai baisan zuil ni davamgai aldraas bolj hediinee addargui boljee. **11** Herev tur zuurnh ni aldartai baisan bol monh uldeh ni ulemj ih aldartai baina. **12** Iimees bid tiim naidvartai baij, unenhuu zorigtoigoor heldeg. **13** Bid Mosye shig bish yum. Aajimdaa baihgui boloh zuiliinhee togsgoliig Izrailiin hovguuded haruulahguin tuld ter nuuree buteelgeer halhalsan. **14** Harin tednii uhaan sanaa hatuursan ajee. Tegeed yag ene odriig hurtel huuchin gereeg unshihad ni ch onooch buteeleg avagdalgui uldjee. Yaagaad gevel ter ni Hrist dottor l zailuulagdana. **15** Ene odriig hurtel Mosyeg unshih burd tednii zurhen deer buteeleg taviastai baidag. **16** Gevch hun Ezend handaj ergeh burd buteeleg avagddag. **17** Ezen bol Suns mon. Ezenii Suns haana baina, tend erh choloo baidag. **18** Harin bid bugd buteeleggui nuureer Ezenii aldryg tusgan haruuldag. Suns boloh Ezen bidniig aldraas aldart Oorteigoo ijil dureer oorchildog bilee.

2 Korint 4

4:1 Tiimd bid orshooliig huleen avch, ene uilchleltei bolsnoor zurh aldagui. **2** Bid ichguuriin ulmaas nuutslagdsan yumsyg ul heregsej, zali meheer yavalgui, Burhany ugiig budliulalgui, harin unenii ilreleer oorsdiigoo Burhany omno hun buriin mos chanart saishaana. **3** Herev bidnii sain medee nuutslagdsan bol ene ni mohoj bui humuusiin huvid nuutslagdsan hereg. **4** Ene uyeiin burhan ul itgegchdiin bodol sanaag soholson uchraas ted Burhany dur boloh Hristiin aldryn sain medeenii gerliig uzej chadahgui boljee. **5** Uchir ni bid oorsdiigoo tunhagladagui, harin Hrist Yesusiig Ezen gej tunhagladag. Mon oorsdiigoo Yesusiin tolooh ta naryn booluud gej tunhagladag yum. **6** Yaagaad gevel "Haranhuigaas gerel gerelteg" gej aildsan Burhan bol Hristiin nuuren deh Burhany aldryn medlegiin gerliig ogohoor bidnii zurhend gereltsen Negen mon. **7** Huchnii davamgailal ni bidnees bish, harin Burhanyh baihyn tuld

bid enehuu bayalgiig shavar savnuudad teedeg. **8** Bid buh talaaraa zovdog bolovch nyatsardaggui. Sandardag bolovch tsohordoggui. **9** Havchigddag bolovch hayagddaggui, tsohigddog bolovch mohdoggui. **10** Bid biyedee Yesusiin uhliig urgelj teej yavdag. Ingevel Yesusiin ami mon bidnii biye dotor ilerhiilegdeh yum. **11** Amid baigaa bid Yesusiin toloo uheld bainga tushaagddag. Ingevel Yesusiin ami mon bidnii uhliin mahan biye dotor ilerhiilegdeh bolno. **12** Tiinhuu uhel bidnii dotor ajilladagchlan, ami ni ta naryn dotor ajilladag. **13** "Bi itgesen. Tiimees bi yarisan" gej bichigdsenii daguu bidend ch adilhan itgeliin suns baij, bid ch gesen itgedeg. Tiimees bid bas yaridag yum. **14** Ezen Yesusiig amiluulsan Negen bidniig ch bas Yesustei hamt amiluulj, bidniig ta naryn hamt Ooriinhoo omno avaachna gedgiig bid meddeg. **15** Uchir ni buh yums ta naryn toloo baidag bilee. Ene ni niguusel ulam olon hund nemegdej, Burhand addar hiigeed talarhlyg byalhsanaar orgohiin tuld yum. **16** Tiimees bid zurh alddaggui. Hediigeer gadnah hun maani yalzarch baigaa ch dotorh hun maani odroos odort shinechlegdej baina. **17** Uchir ni tsag zuurn yalihgui zovlon ni bidend monh aldryg ulemj arvinaar bii bolgoj baina. **18** Bid uzegdeh yumsyg bus, harin ul uzegdeh yumsyg hardag. Uchir ni uzegdeh yums bol tur zuurnh, harin ul uzegdeh yums bol monh bilee.

2 Korint 5

5:1 Uchir ni herev bidnii gazar dahi ger boloh maihan nurah avaas bidend garaar barigdaagui, tengert monh baih, Burhany barilga buig bid meddeg. **2** Uchir ni bid tengerees bui bidnii orshih orong omsohiig ih husej, ene maihand yoolon baidag. **3** Herev bid huvtsaslasan baih avaas nutsgeneer oldohgui. **4** Uchir ni bid ene maihandaa baih zuuraa daramttai baij, yooldog yum. Yaagaad gevel uhliin biye ni amiar zalgigdsan baihyn tuld bid tailahyg bus, omsohiig husdeg yum. **5** Edutee bidniig enehuu zorilgyn toloo belsen ni bidend Sunsiig baritsaa bolgon ogson Burhan mon. **6** Tiimees bid urgelj uramtai baidag bogood biye dotroo suuh zuuraa Ezenees hol baigaagaa meddeg yum. **7** Uchir ni bid uzegdej baigaagaar bus, harin itgeleer alhaj baina. **8** Bid uramtai baidag bogood biyeesee

holdon yavj, Ezentei hamt gertee baih ni havigui deer gej boddog. **9** Tiimd gertee baisan ch, gereese holdson ch Tuund taalagdah ni bidnii ermelzel bilee. **10** Uchir ni hun bur muut ch bai, sainyg ch bai, yuu uildsenihee toloo biyeeree hariugaa avahyn tulid bid bugdeeree Hristiin shuuiin suudlyn omno garch ireh yostoi. **11** Iimees bid Ezenees emeehuig medej, humuusiig yatgadag. Bid Burhand il tod bolson bilee. Mon ta naryn mos chanaryn dotor ch bid il tod bolson gej bi naiddag. **12** Bid oorsdiigoo dahij ta nart saishaah geegui. Harin bidneer baharhah bolomjiig ta nart ogch baina. Ingevel zurhend baigaagaaraa bus, harin gadnah torhooroo baharhdag tedgeer humuust ta nar heleh hariutai bolno shuu dee. **13** Uchir ni herev bid uhaanaa aldsan bol ene ni Burhany toloo yum. Herev bid eruul uhaantai baigaa bol ene ni ta naryn toloo yum. **14** Neg ni buh humuusiin toloo uhsen tul bugd uhsen gej bid yatgagdsan tul Hristiin hair bidniig albaddag. **15** Ter bugdiin toloo uhsen uchraas amid baigsad tsaashid oorsdiin toloo bus, harin oorsdiinh ni toloo uheed, amiluulagdsan Tuunii toloo amidrah yostoi. **16** Iimd uunees hoish bid heniig ch mahan biyeiin daguu uzehgui. Hediigeer bid Hristiig mahan biyeiin daguu meddeg baisan ch gesen edugee bid Tuuniig dahiad tiim baidlaar ni medehgui. **17** Tiimees herev hen negen hun Hrist dotor baival ter hun shine buteel mon. Huuchin yums ni ongorchee. Haragtun, shine bolson baina. **18** Buh yums Burhanaas baigaa yum. Ter Hristeer bidniig Oorteigoo evleruulj, bidend evlerliin uilchleliig ogson baina. **19** Yaagaad gevel Burhan delhiig Hrist dotor Oorteigoo evleruulj, humuusiin gem buruug ul hargalzsan bogood evlerliin ugiig bidend daalgasan bilee. **20** Iimees bid Hristiin tolooh elchin said nar yum. Burhan bidneer damjuulj yatgaj baigaachlanbid Hristiin toloo ta naraas guiya. Burhantai evlertsgee. **21** Ter nugliig ul medegch Tuuniig bidnii toloo nugel bolgosen yum. Tegsneer bid Tuunii dotor Burhany hurteeh zovt baidal boloh yum.

2 Korint 6

6:1 Burhantai hamtran ajillaj baigaa bid ta naraas hicheenguilen guiya. Burhany niguulsliig buu demii hooson avarai. **2** Uchir ni Ter"Bi taalamtai

tsagt chamaig sonsson. Avralyn odort Bi chamd tusalsan" gej ailddag. Haragtun, odoo bol "Taalamjtai tsag" baina. Haragtun, odoo bol "Avralyn odor" baina. **3** Uilchlel muuchlagdah vii hemeen bid hend ch yuugaar ch saad tavidaggui. **4** Harin bid oorsdiigoo Burhany uilchlegchid hemeen buhnii dotor bataldag yum. Ulemj hultsel, zovlon, gachigdal, daramtan dotor, **5** zoduur, shoron, uimeen samuun, ajil hodolmor, noirguidel bolon olsgolon dotor, **6** tsever baidal, medleg, tevcheer, ninjin setgel, Ariun Suns, jinhene hair dotor, **7** unenii ug bolon Burhany huch dotor, baruun ba zuun gar dahi zovt baidlyn zevsguudeeree, **8** aldar hiigeed doromjloloor, muu, sain helegdseneeree tiin bataldag. Mehlegchidshig bolovch unench, **9** tsuutai bish yum shig bolovch tsuutai, uhegsed shig bolovch haragtun, bid amid, tseerluulegdsen yum shig bolovch aluulaagui, **10** gutrangui yum shig bolovch urgelj bayar hoortei, yaduu hooson yum shig bolovch olon huniig bayan bolgogchid, yuu ch baihgui yum shig bolovch bugdiig ezemshigchid mon. **11** Korintchuud aa, bid ta nartai cholootei yarisan. Bidnii zurh orgonoor neegdsen baina. **12** Ta nar biden dotor barigdaagui. Harin ta nar dotroo barigdsan aj. **13** Hariud ni "Ta nar ch gesen orgonoor neelttei bai" gej bi huuhduuddee heldegchlen ta nart helj baina. **14** Ul itgegchdiin hamt neg buulgand buu orogtun. Zovt baidal ba yos bus ni yaaj hamtrah bilee? Gerel ba haranhuin hoorond yamar nohorlol baidag bilee? **15** Hrist ba Byelialyn hoorond yamar zohitsol baih bilee? Itgegch hun itgegch bus huntei yuugaaraa adil bilee? **16** Burhany sum ba shuteenuudiin hoorond yamar zovshiltsol baih bilee? Uchir ni bid amid Burhany sum mon. Burhan aildahdaa"«Bi tednii dotor orshino, Bi tednii dund alhana. Bi tednii Burhan bolno. Ted Minii ard tumen bolno. **17** Tiimees tednii dundaas garch tusgaar bai» gej Ezen ailddag. «Buzar yumand buu hur. Bi ta naryg huleen avch, **18** Ta naryn Etseg chini bolno. Ta nar ch Minii hovguud, ohid bolno» gej Togs huchit Ezen ailddag" gejee.

2 Korint 7

7:1 Hairt humuus mini, edgeer amlaltuud baigaa tul bid oorsdiigoo mahan biyeiin ba sunsniibuh l buzar bulaigaas tseverleye. Ingehdee Burhanaas

emeej, ariun baidlyg togs bolgoyo. **2** Bidend zoriulj zurh setgeldee oroo garga. Bid heniig ch buruutgaagui, heniig ch zavhruulaagui, heniig ch mehleegui. **3** Ta naryg zemleh gej bi heleegui. Uchir ni hamtdaa uhej, hamtdaa amid baihyn tuld ta nar bidnii zurhend baidag gej bi urid ni helsen. **4** Bi ta naryn omno asar ih zorig gargaj baina. Ta naryn talaarh minii sairhal ulemj ih bilee. Bi taivshrallaar duursen yum. Oorsdiin buh zovlonguud dottor bi bayar hooroor byalhaj baina. **5** Bid Makyedonid ochson ch gesen bidnii mahan biye amarsangui. Gevch bid tal bureesee zovlon amsaj, gadnaa temtseltei, dotroo aidastai baiv. **6** Gevch daramtand baigsdyg taivshruulagch Burhan Titiin irelteer bidniig taivshruulav. **7** Zovhon tuunii irelteer ch bus, mon ta naraas bolj taivshirsan tuunii taivshrallaar yum. Minii tolooh ta naryn husel temuulel, ui gashuu, zutgeliin talaar ter bidend medegdsen tul bi bur ulam iluu bayarlasan yum. **8** Herev bi ta naryg zahidlaaraa gashuuduulsan bol uundee haramsahgui baina. Uchir ni ter zahidal hediigeer tur zuur ch gelee ta naryg gashuuduulsan gedgiig bi medeed unendee haramssan. **9** Ta naryg gashuuduulsandaa bus, harin gemshtel chini gashuuduulsandaa bi odoo bayarlanj baina. Uchir ni bidnees bolj yamar ch hohirol amsahguin tuld ta nar Burhany husliin daguu gashuudsan yum. **10** Burhany husliin daguu gashuudal ni ul haramsah gemshliig bii bolgon avrald hurgedeg aj. Harin yertontsiin gashuudal ni uhliig bii bolgodog. **11** Enehuu burhanlag gashuudal ni ta naryn dottor yamar hersuu baidal, zovtjol, egduutsel, aidas, haluun husel, zutgel, shiitgel bii bolgosnyg haragtun. Ta nar tsever gedgee ene heregt aliv buhneer haruullaa. **12** Gehdee bi gomdoogchiin toloo bus, gomdogchiin ch toloo bus, harin bidnii tolooh ta naryn hicheel zutgeliig Burhany omno oorsdod chini meduulehiin tuld ta nart handaj bichsen yum shuu. **13** Tiim uchraas bid taivshirsan. Bidnii taivshralyn zeregtsee Titiin bayar hoorond bid bur ch ih bayarlasan. Yaagaad gevel tuunii suns ta bugdees bolj sergesen baiv. **14** Herev bi tuund ta naryg yamar negen baidlaar magtsan bailaa ch bi icheegui. Harin bid ta nart buhniig uneneer helsen shig tuunchlen bidnii sairhal Titiin omno unen bolov. **15** Ta nar aij, dagjin baij tuuniig huleen avsan bolon ta bugdiin duulgavartai baidlyg ter sanahdaa zurh ni ulam bur ta nar uruu handdag. **16** Yamar ch yumand ta nart

naiddagtaa bi bayarladag.

2 Korint 8

8:1 Ah duu nar aa, Makyedonii chuulganduudad ogson Burhany niguulsiin talaar ta nart meduulehiig bid husej baina. **2** Zovlongiin ulemj hatuu soriltod baihdaa tednii bayar bayasgalangiin byalhal, tuilyn yaduu zuduu baidal ni tednii oglogch zangiin bayalagt byalhsan aj. **3** Uchir ni ted her chadlaaraa bolon hereesee ch iluu, sain duraaraa ogsniig bi gerchilne. **4** Ariun humuusiin tolooh uilchleld oroltsoh iveeliin talaar bidnees asar sharguugaar guij, **5** bidnii husej baisnaar bus, harin ehleed ted oorsdiigoo Ezend, daraa ni Burhany taallyn daguu bidend ogson. **6** Iimees uridaas ehelsen shigee enehuu niguulsengui ajlaa ta naryn dotor duusgahyg bid Titees guisan yum. **7** Harin ta nar yum buhnii dotor, itgel, ug, medleg, alivaa oroldlogo, ta nart handah bidnii hair dotor byalham baidgiin adil enehuu niguulsengui ajild ch gesen byalham baigaarai. **8** Bi uuniig tushaal met bish, harin ta naryn hairyn jinhene baidlyg busdyn zutgeleer batlahyn tuld helj baina. **9** Uchir ni ta nar bidnii Ezen Yesus Hristiin niguulsiig medne. Hediigeer Ter bayan baisan bolovch Ooriinhoo yaduurlaar ta naryg bayan bolgohyn tuld ta naryn toloo Ter yaduu boljee. **10** Ene ni ta naryn toloo tul bi ene zuil deer ooriin bodloo heliye. Neg jiliin omno ta nar anhlant uuniig hiiheer ehelsen todiigui, mon ingehiig hussen shuu dee. **11** Harin odoo mon uuniigee hij duusga. Uuniig husehdee belen baisan shigee oorsdiin hir chadlaaraa mon uuniigee duusga. **12** Herev belen baidaltai baival, baihgui zuiliin daguu bus, baigaa zuiliin daguu ene ni taalamjtai. **13** Busdyn huvid hongon bolj, ta nart zovlon boloosoi gesendee bus, harin tegsh baihyn uudnees ingev. **14** Onoo tsagt ta naryn elbeg delbeg baidal tednii heregtseeg hangaj baigaachlan tednii elbeg delbeg baidal bas ta naryg hangah bolno. Tegehleer tegsh baih bolno. **15** Ene ni "Ihiig huraasan hund ni iluudsengui, bagyg huraasan hund ni dutsangui" geij bichsenchlen yum. **16** Harin ta naryn toloo gesen adilhan zutgeliig Titiin zurhend ogson Burhand talarhal baih boltugai. **17** Yaagaad gevel ter bidnii guiltyg huleen avsan todiigui oorooh ihed hicheej, sain duraaraa ta nar uruu yavsan. **18** Bid

tuuntei hamt negen duug ilgeelee. Tuuniig sain medeenii toloo buh chuulganuud magtdag. **19** Zovhon ene ch bish, mon bidnii husliig uzuulehiin tudd bolon Ezenii Ooriinh ni aldryn toloo bidnii uilchilj bui enehuu niguulsengui ajild hamt yavuulahaar tuuniig chuulganuud tomilson. **20** Bidnii uilchilj bui enehuu ogoomor beleg seltiin ajild hen neg ni bidniig gutaah vii gesnees iinhuu uridchilan sergiilsen yum. **21** Uchir ni bid zovhon Ezenii omno todiigui mon humuusiin omno hundluushtei zuilsiig ch anhaarch uzdeg. **22** Bid tednii hamt neg duugee ilgeev. Bid tuunii zutgeliig ni olon udaa zuil bureer sorison. Odoo ter ta nart ihed itgedeg tul bur ch ih zutgeltei bolson. **23** Titiin huvid gevel, ter bol miniiand nohor bogood ta naryn dund bui hamtran zutgegch mon. Ah duu naryn huvid gevel, ted bol chuulganuudyn elch nar bogood Hristiin aldar mon. **24** Iimd ta nar oorsdiin hairyn bolon ta naryn talaarh bidnii sairhlyn batalgaag chuulganuudyn omno tedend il tod uzuul.

2 Korint 9

9:1 Unendee ariun humuust handsan ene uilchleliin talaar ta nart bichih ni nadad iluuts yum. **2** Uchir ni bi ta naryn belen baidlyg medne. Ta naryn uugeer chini bi makyedonichuudad sairhdag. "Ahai nodningoos ehelj beltgegdsen" gej bi helsen bogood ta naryn zutgel tednii olonhyg hodolgoson bilee. **3** Minii helj baisnaar ta nar beddeesei gesendee bi ah duusiig ilgeelee. Ta naryn talaarh bidnii baharhal ene heregt hooson bolchih vii. **4** Herev nadtai hamt makyedonichuudyn hen neg ni irj, ta naryn beltgelgui baigaag olj harval, ta naraar barahgui bid ch ene itgel naidvar dotor ichguurtei baidald oroh bolno. **5** Tiimd ta naryn hediinee amlasan oglogiig uridaas belen bolguulahyn tuld ta nar deer turuuleed ochooch gej ah duu naryg yatgah shaardlagatai hemeen bi uzlee. Tegvel ene ni haram setgeliin oglog bus, harin ogoomor setgeliin oglog baih bolno. **6** Tegehleer iim baina. Harmyg taridag hun harmyg huraana. Ogoomroor taridag hun ogoomroor huraana. **7** Hun bur zurhendee shiidsenchlen duramjhan bus, albadlaga busaar ogogtun. Uchir niBurhan uramtaigaar ogogchiig hairladag. **8** Burhan buh niguulslig ta nart

byalhaah chadaltai. Tiinhuu ta nar urgelij yum buhend buren hangaluun baidaltai baij, aliv sain uild elbeg bayan baih bolno. **9** Ene tuhai"Ter taraasan, yaduust ogson. Tuunii zovt baidal monhod baina" gej bichsen ajguu. **10** Tariachind uriig, hoolond talhyg belden ogdog Tereer ta naryg hangan, tarih uriig chini osgoh bogood ta naryn zovt baidlyn urgatsyg arvijuulah bolno. **11** Ta nar ih ogoomor baidlyn toloo yum buhend bayajih bolno. Ene ni bidneer damjuulan Burhand orgoh talarhluudyg bii bolgodog. **12** Yaagaad gevel ene uilchleliin uureg ni zovhon ariun humuusiin hereshcheeg hangadag todiigui, harin ch Burhand orgoh arvin talarhluudaar mon byalhdag. **13** Enehuu uilchleleer ogogdson batalgaany ulmaas ted Hristiin sain medeeg huleen zovshoorson duulgavartai baidlyn chini toloo, mon tedend bolon buh hund ogson ta naryn handivyn ogoomor setgeliin toloo Burhanyg aldarshuulah bolno. **14** Ted ta naryn tolooh zalbirlaaraa ch ta nar uruu temuuldeg. Uchir ni Burhany hemjeelshgui niguusel ta naryn dotor baigaa yum. **15** Tuunii zuirleshgui belgiin toloo Burhand talarhal baih boltugai.

2 Korint 10

10:1 Odo Paul bi ooro Hristiin hultsel bolon dolgoon baidlaar ta naryg yatgaj baina. Bi ta nartai nuur uchrahdaa hultsengui baigaad harin hol baihdaa zorigtoi baidag gene. **2** Bidniig mahan biyeiinhee daguu yavsan yum shig boddog zarim humuusiin esreg zorigtoi baiya gej bodoj baigaa itgelteigeer derged chini baihdaa bi zorigtoi baihgui baihyn tuld ta naraas guij baina. **3** Uchir ni bid mahan biye dotor alhdag bolovch, mahan biyeiin daguu daitdaggui. **4** Uchir ni bidnii baildaany zevseg bol mahan biyeiinh bish, harin tsaizuudyg evdej nuraah Burhany huchit zevsguud yum. **5** Bid tsetserhel bolon Burhany medlegiin esreg bosogch alivaa ondorlog zuiliig ustgaj, yamar ch bodol sanaag Hristiin duulgavartai baidald olzluuldag. **6** Ta naryn duulgavartai baidal biyelegdmegts buh duulgavargui baidlyg shiitgehed bid belen baidag. **7** Ta nar yumsyg gadna baidlaar ni hardag. Herev hen negen hun Hristiinh mon gedegtee oortoo itgeltei baidag bol ter ooriinhoo dotor uuniig dahij neg bodoj uzeg. Ter ooriigoo Hristiinh mon

gedgiin adil bid ch bas mon. **8** Ta naryg ustgahyn tuld bus, bosgon baiguulahyn tuld Ezenii bidend ogson erh medliin talaar bi halij sairhsan ch ichihgui. **9** Uchir ni bi ta naryg ooriin zahidluudaar ailgadag yum shig sanagdahyg husdeggui. **10** Yaagaad gevel ted "Tuunii zahidluud ni unendee daatstai bogood huchtei. Gevch biyeiin baidal ni sul doroi bogood ug yaria ni ch zevuutsmeer"gej yaridag. **11** Tiin boddog neg ni uuniig medej avag. Yuu gevel hol baihdaa bid zahidluud dotorh ugend yamar baidag shigee hamt baih uyedee mon ajil uilsed tiim baina. **12** Uchir ni oorsdiigoo magtdag tedgeer humuusiin zarim negentei ni bid oorsdiigoo jishih yumuu haritsuulahyg zurheldeggui. Harin ted oorsdiigoo oorsdooroo hemjij, oorsdiigoo oorsodteigoo haritsuuldag. Ted uhaangui ajee. **13** Gevch bid hemjeeneesee heterch sairhahgui. Harin ta nart hurtel hurehiin tuld Burhany bidend huvaarilsan hemjeend l sairhana. **14** Bid ta nart hureegui yum shig oorsdooroo het sairhaagui. Unendee ta nart hurtel Hristiin sain medeetei irsen ni bid bilee. **15** Bid hemjeeneesee heterch sairhaagui. Ene ni busad humuusiin hodolmoroor sairhaagui gesen ug yum. Ta naryn itgel osoh tutam, ta naryn dundah bidnii uil ajillagaany tsar huree ni orgosno. Ene ni bidnii naidvar yum. **16** Tiimd ta naraas tsaashih nutguudad ch gesen sain medeeg tunhagladag bogood busdyn talbart hijj duusgagdsan yumsaar bid sairhdaggui bilee. **17** Harin sairhagch ni Ezen dotor sairhagtun. **18** Uchir ni ooriigoo magtagch hun bus, harin Ezenii magtdag hun saishaagdsan ni baina.

2 Korint 11

11:1 Baga zergiin munhaglal dotor mini namaig tevchihiig husiye. Namaig hultsen tevcheerei. **2** Bi burhanlag hardaltaar ta naryg hardaj baina. Uchir ni bi ta naryg ariun ongon ohin met Hristiin omno avaachihaar gants nohortei sui taviulsan. **3** Gevch mogoi zaliaraa Yevag mehelsen shigee Hrist uruu handsan tsever, engiin baidlaas ta naryn sanaa bodluudyg tooruulchih vii gehees bi aij baina. **4** Uchir ni herev hen neg ni ochood, bidnii tunhaglaj baisnaas oor Yesusiig tunhaglahad, esvel ta naryn huleen avaagui oor sunsiig huleen avahad, esvel ta naryn huleen zovshooroogui

oor sain medeeg huleen avahad ta nar durtaiyaa tevchdeg. **5** Bi ooriigoo hamgiin erhem tedgeer elch naraas yuugaaraa ch dutahgui gej boddog. **6** Hediigeer ug yariagaaraa ev duigui ch, medlegeeree tiim bishee. Bid uuniig buh yumsaar, tal bureer ta nart haruulsan. **7** Ta naryg orgomjlohiin tuld ooriigoo daruu bolgoj, Burhany sain medeeg ta nart unegui tunhaglasnaaraa bi nugel uildsen hereg uu? **8** Ta nart uilchlehiin tuld bi busad chuulganuudyg tsolmoj hols avch bailaa. **9** Bi ta naryn derged baihdaa yumaar dutagdahad hend ch tovog udaagui. Makyedonios irsen ah duus minii heregtseeg bureen hangasan. Aliv zuileer ta nart daramt bolohguin tuld bi ooriigoo hicheej baisan bogood hicheeh ch bolno. **10** Hristiin unen minii dotor baigaachlan Ahain nutguudad hen ch minii enehuu sairhlyg boliulahgui. **11** Yaagaad? Bi ta naryg hairladaggui uchraas uu? Burhan meddeg. **12** Gevch bi yuu hiij baigaagaa urgeljuulen hiine. Ingesneer oorsdiinhoo sairhaad baigaa zuil deer bidentei adilhan gej haragdah bolomjiig husej bui humuusees ter bolomjiig ni bi taslah yum. **13** Uchir ni iim humuus bol huuramch elch nar, zalitai ajilchid, oorsdiigoo Hristiin elch nar bolgon huvirgagchid aj. **14** Satan ch ooriigoo gerliin tenger elch bolgon huvirgadag uchraas gaihah yum alga. **15** Tiimees herev tuunii zarts nar bas oorsdiigoo zovt baidlyn zarts nar bolgon huvirgah avaas ene ni gaihmaar yum bish aj. Tednii togsgol uilsiinh ni daguu baih bolno. **16** Bi dahin heliye. Hen ch namaig munhag gej buu bod. Herev tegj bodloo gehed namaig munhag meteer huleen av. Bi bas jaahan sairhmaar baina. **17** Minii yarij bui zuil ni Ezenii daguu yarij baigaa bus, harin munhag hun met sairhuu itgeleer yarij baigaa yum. **18** Olon hun mahan biyeiin daguu sairhdag tul bi ch bas sairhana. **19** Uchir ni ta nar uhaantai atlaa munhag humuusiig bayartaigaar hultsen tevchdeg. **20** Herev hen negen hun ta naryg boolchilj, tsolmoj, zavshij ooriigoo orgomjilj, nuuren dunduur chini delseed avbal ta nar hultsen tevchdeg shuu dee. **21** Bid mohos baisan gedgee helehed nadad ichguurtei. Harin hen ch yamar ch yumand zoriglodog. Bi munhaglan heliye. Bi ch zoriglodog. **22** Ted yevryeichuud uu? Bi bas mon. Ted izrailichuud uu? Bi bas mon. Ted Abrahamyn urudam uu? Bi bas mon. **23** Ted Hristiin zarts nar uu? (Bi uhaangui met yarij baina.) Bi bur ch iluu. Hodolmorooroo ch iluu,

horigdsonooroo ch iluu bogood too tomshgui janchuulj, urgelj uhliin ayuuld orj bailaa. **24** Iudyeichuud namaig tavan udaa guchin yes tashuurdsan. **25** Namaig savaagaar gurvantaa janchij, neg udaa nad uruu chuluu shidetsgeej baiv. Gurvan udaa bi usan ongotsny suireld orto, tengisiin gund odor, shoniig ongorooj bailaa. **26** Ahin dahin ayalan yavahdaa, gol mornii ayuul, deeremchdiin ayuul, nutag negtnii ayuul, Hari undestnuudiin ayuul, hotyn ayuul, goviin ayuul, tengis deerh ayuul, huuramch ah duusiin dund baih ayuul dunduur yavj baisan bogood **27** hodolmor bolon hund hetsuu baidal dottor baij, olon udaa untalgui, olsoj, tsangaj, olontaa hool undgui baij, nutsgerch, daarch horch bailaa. **28** Ene bugdees gadna, bi odor bur buh chuulganuudyn toloo zovnih daramtand baina. **29** Hen sul doroi baina, bi sul doroi baigaaguisen bil uu? Hen odoogdov, bi shatsan baigaaguisen bil uu? **30** Herev bi sairhah heregtei bol ooriinhoo mohos baidlaar sairhah bolno. **31** Uurd monhod magtagdah Burhan, Ezen Yesusiin Etseg hudal yariaguig mini medne. **32** Damaskt Aryet haany zahiragch namaig barivchlah gej damaskchuudyn hotyg tsagdaj baisan. **33** Bi tom sagsan dottor suutaad, tsonhoor hana daguulan buulgagdav. Ingej tuunii garaas multarsan yum.

2 Korint 12

12:1 Hedii ashiggui bolovch sairhah ni zailshgui. Gevch bi Ezenii uzegdel bolon ilchleltuudiin tuhai heleh gesen yum. **2** Bi Hrist dottorh negen huniig medne. Ter arvan dorvon jiliin omno gurav dahi tengert avaachigdsan yum. Biye dotroo yuu, esvel biyeiinhee gadna uu gedgiig ni bi medehgui, harin Burhan medne. **3** Bi tiim huniig biye dotroo yuu, esvel biyeesee angid uu gedgiig ni bi medehgui, harin Burhan medne **4** Divaajind avaachigdsanyg bolon ugeer helshgui, mon hunii ilerhiilj bolongui ugsiig sonssonyg medne. **5** Bi ter hunii toloo sairhah bolno. Harin bi ooriinhoo toloo bol mohos baidlaasaa ooroor sairhahgui. **6** Herev bi sairhahyg husvel munhag bolohgui. Uchir ni bi uneniig yarina. Gevch hen negen ni namaig nadaas hardag buyuu sonsdogoosoo iluugeer hetruulj uneleh vii gesendee bi uunes tudgelzdeg yum. **7** Monooh aguu gaihamshigt ilchleltuudees bolj,

terhuu shaltgaany ulmaas namaig ooriigoo het doviilgeh vii hemeen mahan biyed mini orgos ogoogson yum. Ene ni namaig ooriigoo het doviilgohguin tudd namaig nudargalah Satany elch ajee. **8** Uuniig nadaas salgaach gej bi ene talaar Ezenees gurvantaa husemjlen guisan yum. **9** Ter nadad "Minii niguuysel chamd hangalttai. Uchir ni mohos baidal doktor Minii huch buren togs bolno" gej aildsan. Iimd bi ihed bayartaigaar mohos baidluudaaraa iluu sairhana. Ingeh ni Hristiin huch minii doktor orshihyn tuld bilee. **10** Iimd Hristiin toloo mohos baidal, doromjlol, gachigdal, havchlaga, hund baidal dotroo bi bayartai baina. Uchir ni bi hezee mohos baina, ter uyed huchtei baidag. **11** Bi munhag boljee. Ta nar oorsdoo namaig albadan shuu dee. Unendee bi ta naraar magtuulah yostoi baisan yum. Hediigeer bi yuu ch bish bolovch hamgiin erhem elch naraas yuugaaraa ch dutahgui. **12** Elchiin shinj temdguud ni temdeg, gaihamshig hiigeed huchit uilseer damjuulan ta naryn dund buhii l tevcheerteigeer biyelegdsen yum. **13** Bi ta nart darant bolooguigees oor yuugaaraa ta nar busad chuulganuudaas dutuu ve? Ta nar ene buruug mini uuchlaarai. **14** Odoo bi gurav dahi udaagaa ta nar uruu ochihod belen bolloo. Bi ta naryn yumsyg bus, harin ta naryg erj haidag tul ta nart darant bolohgui. Uchir ni huuhduud etseg ehiinhee toloo bish, harin etseg eh ni huuhduudiinhee toloo bayalgiig huraah yostoi. **15** Bi ihed bayartaigaar zarj ureh bogood ta naryn sunsnuudiin toloo ooriigoo ch gesen ureh bolno. Herev bi ta naryg iluugeer hairlaval ooro bagaar hairlagdah uu? **16** Tiim bolog. Bi ta nart darant bolohgui. Gesen hedii ch ta nar namaig zalitai negen geed oorsdiig chini meheli avsan hemeedeg. **17** Minii ta nar uruu ilgeesen tedgeer humuusiin heneer ni damjuulan bita naryg zavshsan be? **18** Bi Titiig guij, tuuniig negen duugiin hamt ilgeesen. Tit ta naryg zavshsan uu? Bid neg sunseer, neg moroor yavaagui gej uu? **19** Bid oorsdiigoo ta naryn omno hamgaalj baina hemeen ta nar hediinee bodoj baigaa. Bid Burhany omno Hrist doktor yarij baina. Hairt humuus ee, ene bugd ni ta naryg baiguulahyn tuld yum. **20** Bi ta nar uruu ochih uyed ta naryg husseneeree haraagui, ta nar namaig husseneeree haraagui baih vii gehees aij baina. Evdreltsel, ataarhal, uur hilen, margaan, gutgeleg, tsuurhal, ih zan, uimeen samuun buu baigaasai. **21** Mon dahin ochihod mini minii Burhan namaig ta naryn omno gutaah

vii, mon urid ni nugel uilden oorsdiin uildsen ariun bus, sadar samuun, tachaangui baidalmaa ul gemshsen olon hunees bolj bi gashuudah vii gedgees aij baina.

2 Korint 13

13:1 Bi gurav dahi udaagaa ta nar uruu ochih gej baina. Hoyor buyuu gurvan gerchiin amaar ut bur batlagdah bolno. **2** Hoyor dahi udaagaa derged chini baihdaa sanuulj helsenchlen, edugee bi hol baihdaa urid ni nugel uildsen bolon busad buh humuust uridchilan helj baina. Herev bi dahij ochvol ta naryg orshoohgui. **3** Ta nar minii dotor Hrist yaridag esehiig batlah batalgaag erj baina. Ter ta naryn huvid mohos bus, harin ta naryn dotor huchtei yum. **4** Uchir ni Ter mohos baidlaas bolj tsovdlogdson bolovch Burhany hucheer amid baina. Bid mon Tuunii dotor mohos bolovch ta nart handsan Burhany hucheer Tuunii hamt amid baih bolno. **5** Ta nar itgel dotor baigaa esehee shalga, oorsdiigoo batal. Esvel Yesus Hrist ta naryn dotor baigaag ta nar oorsdoo meddeggui yum uu? Ta nar uneheer shalgaltandaa unadaggui l yum bol.... **6** Harin bid shalgaltandaa unadagguig ta nar medeh bolno gedegt bi itgej baina. **7** Ta nar buzar muug buu uildeesei gej Burhand bid zalbirdag. Bid saishaagdsan gej sanagdahyn tudd bus, harin bid hedii saishaagdaagui met sanagdsan ch gesen ta nar sainyg uildehiin tuld zalbirdag yum. **8** Bid unenii esreg yuu ch hiiij chadahgui. Harin unenii toloo yuu ch hiiij chadna. **9** Bid mohos, ta nar huchtei baihadl bid bayarladag. Ta nar togs togoldor boloosoi gej bid bas zalbirdag. **10** Tiim uchraas ta naryn derged baihdaa, nuraahyn tuld bus, baiguulahyn tuld Ezenii nadad ogson erh medliin daguu shiruun doriunaar handahgui gesendee ene buhniig bi hol baihdaa bichij baigaa yum. **11** Etsest ni, ah duu nar aa, bayarlagtun. Oorsdiigoo togoldorjuul. Yatgalgyg av. Adil sanaatai baij, amar taivan amidragtun. Hairyn ba amar taivny Burhan ta nartai hamt baih bolno. **12** Ariun unselteer hariltsan mendchileerei. Ariun humuus bugd ta nartai mendchilj baina. **13** Ezen Yesus Hristiin niguulsel, Burhany hair, Ariun Sunsnii nohorlol ta bugdtei hamt baih boltugai.

Galat 1

1:1 Humuusees bish, huneer bish, harin Yesus Hristeer ba Tuuniig uhegsdees amiluulsan Etseg Burhanaar elch bolson Paul **2** bolon nadtai hamt baigch buh ah duu naraas Galatyn chuulganuudad; **3** Bidnii Etseg Burhan ba Ezen Yesus Hristees niguulsel bolon amar taivan ni ta nart baih boltugai. **4** Bidnii Burhan ba Etsegiin husleer odoogiin buzar bulai ene uyees bidniig getelgehiin tuld bidnii nugliin toloo Yesus Hrist Ooriigoo ogson yum. **5** Burhand addar ni uyeiin uyed baih boltugai. Amyen. **6** Hristiin niguulsleer ta naryg duudsan Tuunees ta nar oor sain medeenees bolj tiim turgen salj baigaad bi gaihaj baina. **7** Ter ni unendee ondoo sain medee bish yum. Zarim humuus ta naryg uimuulj, Hristiin sain medeeg guivuulahyg husej baina. **8** Harin bid, esvel tengerees tenger elch hurtel bidnii ta nart tunhaglasnaas oor sain medeeg tunhaglaval ter haraagdag. **9** Bid urid ni helsnii adil bi odoo dahin heliye. Herev hen negen hun huleej avснаас chini oor sain medeeg ta nart tunhaglaval ter haraagdag. **10** Uchir ni edugee bi humuusiin taallyg erj baina uu? Esvel Burhany taallyg uu? Esvel bi humuusiin setgeld niitsuulehiig oroldono uu? Herev bi edugee hurtel humuusiin setgeld niitsuulseer baisan bol bi Hristiin bool bish baih baisan. **11** Ah duu nar aa, minii tunhaglasan sain medee ni hunii daguu bish gedgiig bi ta nart medegdej baina. **12** Bi uuniig hunees avaagui, huneer ch zaalgaagui. Harin Yesus Hristiin ilchlelteer huleej avsan bilee. **13** Uchir ni Iudyein shutleg dotorh minii uridyn amidralyn hev mayag bolon herhen Burhany chuulganyg het havchij, ustgahyg oroldoj baisnyg mini ta nar duulsan. **14** Bi ovog deetsiinhee yos zanshild denduu iluu sujigtei bain, Iudyein shutleg dotor nutag negt olon uye chatsuutnuudaasaa iluu devshij baisan yum. **15** Harin namaig ehiinhee hevliid baihaas songon tusgaarlaj, Ooriin niguulsleeree duudsan Ter ni **16** Ooriin Huug minii dotor ilchleheer taalsan yum. Ingesneer bi Tuuniig Hari undestnuudiin dund tunhaglah yum. Ter darui bi mahan biyeteigee, tsustaigaa zovloson ch utui, **17** Iyerusalim uruu, nadaas omno elch baisan ter humuus uruu yavsan ch ugui, harin Arabt ochood, Damaskt dahin neg ergej irev. **18** Tegeed gурvan jiliin daraa bi Kyeftei uulzahaar Iyerusalim uruu yavj, arvan tav honog tuuntei

hamt bailaa. **19** Gevch Ezenii duu Iakovaas oor busad elch naryg bi haraagui. **20** (Minii bichij baigaa zuil ni hudal bish gedgee bi Burhany omno batalj baina.) **21** Daraa ni bi Siri, Kilikiin nutguudaar yavav. **22** Hrist dotor baigch Iudyein chuulganuud onoog hurtel zuseer mini namaig tanidaggui baiv. **23** Harin ted zovhon "Bidniig havchij baisan negen ter uyed ustgahaar oroldson itgelee edugee tunhaglaj baina" gedgiig l sonssoor baisan. **24** Ted nadaas bolj Burhanyg aldarshuulj baisan yum.

Galat 2

2:1 Tegeed arvan dorvon jil ongorch, bi Barnabyn hamt Titiig mon avch, dahij Iyerusalim uruu yavav. **3** Ilchleltiin daguu bi tiishee yavsan yum. Hari undestnuudiin dund tunhagladag sain medeeg bi tedend helev. Gehdee ner hundtei baisan humuust huvichlan helsen. Uchir ni bi demii guideg buyuu guisen baih vii hemeen emeesendee tegsen yum. **3** Harin nadtai hamt baisan Tit hediigeer gryek hun bolovch, tuuniig hovch honduul hemeen albadsangui. **4** Harin ene ni bidniig boolchlold oruulahyn tuld Hrist Yesus dotor bidend baigaa erh choloog mini tagnahaar shurgalsan huuramch ah duu naraas bolson yum. **5** Gevch bid tednii erhend hormyn zuur ch oroogui. Ingesneer sain medeenii unen ni ta nart uldeh yum. **6** Harin erhem ner hundteihumuusees (tednii hen baisan ni nadad ogt hamaagui. Burhan nuur tsaraig hardaggui) nadad nemsen yum yer alga. **7** Harin ch esregeeree, hovch honduulsen humuusiin tolooh sain medee Pyetrt daalgagdsan shig hovch honduuleegui humuusiin tolooh sain medee nadad daalgagdsanyg haraad, **8** (uchir ni Pyetriig hovch honduulsen humuusiin tolooh elch bolgon dotor ni ajillasan Ter ni mon namaig Hari undestnuudiin tolooh elch bolgon minii dotor ch idevhteij ajillasan) **9** nadad ogson niguulsiig medeed, baganuud gej hundlegddeg Iakov, Kyef bolon Iohan nar nadad bolood Barnabt nohorloliin baruun garaa sungasan yum. Ingesneer bid Hari undestnuud uruu, ted hovch honduulsen humuus uruu yavah yum. **10** Bidend yaduusyng sanaj baigaarai hemeen zahisan bilee. Chuhamdaa bi uuniig l biyeluulehiig ermelzej yavsan yum. **11** Harin Kyefiig Antioht irehed bi tuuniig nuuren deer ni eserguutsev. Yaagaad

gevel ter buruutan bolood bailaa. **12** Uchir ni Iakovaas heden hun irehees omno ter Hari undestnuudtei hamt hoollodog baiv. Harin tedniig irehed ter hovch hondoh yoslol uildsen humuusees emeej, Hari undestnuudees salj yavan, zaigaa bariv. **13** Busad iudyeichuud ch tuunii hamt hoyor nuur gargatsgaasan. Tuunchlen Barnab hurtel hoyor nuur gargaj, tedend tatagdsan yum. **14** Harin bi sain medeenii uneneer tednii tseh shuluun yavahgui baigaag haraad, bugdiin omno Kyeft handan "Chi iudyei hun baij, iudyeichuud shig bish, harin Hari undesten shig amidardag hernee yaagaad Hari undestnuudiig iudyein mayagaar amidar gej albadna ve?" gej helsen. **15** Bid torolhiin iudyeichuud bogood Hari undestnuudiin dundah nugeltnuud bish. **16** Gesen hedii ch hun Huuliin uilseer bus, harin Hrist Yesust itgeh itgeleer zovtgogddog gedgiig medne. Tiimees bid ch gesen Huuliin uilseer bus, harin Hristed itgeh itgeleer zovtgogdohiin tudd Hrist Yesust itgesen shuu dee. Yaagaad gevel neg ch mahan biye Huuliin uilseer zovtgogdohgui. **17** Herev bid Hrist dottor zovtgogdohiig ermelzeh zuuraa oorsdoo nugeltnuud boloh ni ilerhiilegdel, ene ni Hrist nugliin uilchlegch gesen ug uu? Ogt ugui. **18** Uchir ni herev bi negent suitgesen yumaa dahij bosgovol ooriigoo buruutan hemeen batalj baigaa hereg bolno. **19** Uchir ni bi Burhand amid baihyn tuld Huulid Huuliar uhsen. **20** Bi Hristtei hamt tsovdlogdson. Amid baigaa ni bi bish, harin minii dottor Hrist amid baina. Edugee bi mahan biyendee amid baigaa ni namaig hairlaj, minii toloo Ooriigoo tushaasan Burhany Huud itgeh itgeleer amidarch bui hereg yum. **21** Bi Burhany niguulsliig huchingui bolgohgui. Uchir ni herev zovt baidal ni Huuliar irdeg bol Hrist demii uhsen aj.

Galat 3

3:1 Munhag galatchuud aa, hen ta naryg mehlev? Yesus Hrist zagalmaid tsovdlogdson ni ta naryn nudnii omno durslegdsen. **2** Ta nar Sunsiig Huuliin uilseer huleen avsan uu? Esvel itgeleer sonssonoor huleen avsan uu? Bi zovhon uuniig ta naraas medehiig husej baina. **3** Ta nar tiim munhag gej uu? Sunseer ehelj, odoo ta nar mahan biyeer togs bolgogdoj baina gej uu? **4** Ta naryn ochnoon ih yumand zovson chini demii baisan

yum gej uu? Herev uneheer demii baisan bol, **5** ta naryg Sunseer hangaj, ta naryn dund gaihamshgiig uilddeg Tereer uuniig Huuliin uilseer uilddeg uu, esvel itgeleer sonssonoor uidddeg uu? **6** Tuunchlen Abraham Burhand itgesen ni tuuniig zovt baidald tootsuulsan yum. **7** Tiimees itgeliin humuus ni Abrahamyn hovguud yum gedgiig medej av. **8** Burhan Hari undestnuudiig itgeleer zovtgono gedgiig Sudar uridaas medeed "Buh Hari undestnuud chinii dotor yeroogdoh bolno" hemeen Abrahamd sain medeeg uridchilan tunhaglajee. **9** Tiimees itgeliin humuus itgegch Abrahamyn hamt yeroogdson ajee. **10** Huuliin uilsiiig tushigchid bugdeeree haraalyndor baidag. Uchir ni "Huuliin nomd bichigdsen buhniig heregjuulehiin tuld tedgeeriin dotor bainga baidaggui hun bur haraagdsan" gej bichigdjee. **11** Hen ch Burhany omno Huuliar zovtgogddoggui gedeg ni todorhoi. Yaagaad gevel "Zovt hun itgeleer amidarna". **12** Huuli ni itgelees garaagui, harin "Edgeeriig biyeluulegch ni tedgeereer amid baih bolno". **13** Hrist bidnii toloo haraal bolsnooro bidniig Huuliin haraalaas zolison yum. Uchir ni "Modon deer olgogdogch hun bur haraagdsan yum" gej bichigdsen baidag. **14** Ene ni Hrist Yesus dotor Abrahamyn yerooliig Hari undestnuuded iruulehiin tuld yum. Ingesneer bid itgeleeree Sunsnii amlaltyg huleen avah yum. **15** Ah duu nar aa, bi hunii yosoor yarij baina. Hunii geree bailaa ch gesen batlagdsan l bol huchingui bolgoh, esvel nemeh neg ch hun baihgui. **16** Amlaltuud ni Abrahamd bolon tuunii urd aildagdsan yum. Ter "Urst" gej olny talaar heleegui, harin gantsyn tuhai "Chinii urd" gej aildsan. Ter bol Hrist mon. **17** Bi uuniig yarij baina. "Burhanaar urid ni batlagdsan gereeg dorvon zuun guchin jiliin daraa irsen ter Huuli ch huchingui bolgodoggui. Tuunchlen amlaltyg ch huchingui bolgodoggui". **18** Herev ov zalgamjial ni huulias irdeg yum bol, amlaltaas irdeggui gesen ug bolno. Harin Burhan uuniig Abrahamd amlaltaar soyorhson aj. **19** Tegvel yuuny tuld Huuli baigaa yum be? Ene ni amlaltyg avsan negend ur irtel zuuchiin garaar tenger elch naraar damjuulj togtoogdon, nugel hilentsees bolj nemegdjee. **20** Zuuch ni gants tald baidaggui, harin Burhan bol gants. **21** Ingehleer Huuli Burhany amlaltuudyn esreg uu? Ogt ugui. Uchir ni herev amid bolgoh chadaltai baisan huuliig ogson baisan bol zovt baidal ni uneheer huulias ireh baisan.

22 Harin amlaltg Yesus Hristed itgeh itgeleer damjuulan itgegcheded ogohiin tuld Sudar buh humuusiig nugliin dor horison. **23** Gevch itgel irehees omno, bid hojim ilchlegdeh itgeld haagdaj huuliin dor horiond baisan bilee. **24** Tiimd bid itgeleer zyevtgogdohiin tuld bidnii huvid Huuli ni bidniig Hrist uruu handuulah zaavarlagch bolov. **25** Harin edugee itgel irsen tul bid tsaashid zaavarlagchiin dor baihaa boliv. **26** Uchir ni ta nar bugd Hrist Yesust itgeh itgeleer Burhany hovguud bolson ajee. **27** Hrist uruu baptism hurtsen ta nar bugdeeree Hrist uruu Hristiig omsson yum. **28** Iudyei ch gej baihgui, gryek ch gej baihgui, bool ch gej baihgui, choloot hun ch gej baihgui, er ch gej baihgui, em ch gej baihgui. Uchir ni ta nar bugd Hrist Yesus dotor neg boloi. **29** Herev ta nar Hristiinh yum bol ta nar Abrahamyn ur bogood amlaltyn daguu ov zalgamjlagchid mon.

Galat 4

4:1 Gehdee hediigeer ov zalgamjlagch ni bugdiin ezen mon bolovch huuhed baihdaa booloos yalgagdah yumgui baidag, **2** harin tereer etsgiinhee uridchilan togtooson odriig hurtel asramjlagsad bolood itgemjlegdsen humuusiin dor baidag gej heleh baina. **3** Tuunchlen bid ch mon huuhed baihdaa yertontsiin undsen yumsyn dor boolchlold baisan. **4** Harin tsag nibolohod Burhan emegtei hunees Huuliin dor toroh Ooriin Huugee ilgeesen yum. **5** Ene ni Huuliin dor baigsdyg zolihyn tudd yum. Ingesneer bid hovguuA ni adil urchleliig avah yum. **6** Ta nar bol hovguud ni mon tul, Burhan Ooriin Huugiin Sunsiig bidnii zurhend ilgeesen baina. Ter Suns "Aav, Etseg" gej duuddag. **7** Tiimees chi tsaashid bool bish, harin huu ni mon. Herev huu ni baih avaas Burhanaar damjuulan ov zalgamjlagch ni mon baina. **8** Tegvel ta nar Burhanyg medehgui baih ter uyedee mon chanaraaraa burhad bish yumsyn bool baisan. **9** Harin edugee Burhanyg medeh bolj, tuunees gadna Burhanaar tanigdsan atlaa ta nar chini yuund doroi buurai bolood zohisgui undsen yums uruutaa dahij butsan ochij, bur shineer dahin boolchlogdohyg husne ve? **10** Tanar odor, sar, uliral bolood jiluudiig sahitsgaadag. **11** Bi ta naryn toloo demii hooson hodolmorloson baih vii gej ta naryn toloo aij baina. **12** Ah duu nar aa, bi ta

nartai adil uchraas nadtai adil baitsгаа гэж би та нарыг гуиј байна. Та нар надад ямар ч муу yum hiigeegui. **13** Mahan biyeiinhee sul doroigoos болј та nart sain medeeg anh удаа би tunhaglasnyг та нар medne. **14** Minii mahan biye та nart сорилт болсон ч та нар basamјилј, јигsheegui. Harin ч та нар namaig Burhany тenger elch adil, Hrist Yesus adil huleej avsan. **15** Tegvel та nart baisan bayarhoor haa байна? Uchir ni herev та нар boldogson бол nudee ч ухаад nadad ogoh baisnyг chini би та nart gerchiliye. **16** Tiimees та nart uneniig helsneeree би та naryн daisan болсон hereг uu? **17** Та naryн tolooh tednii hicheengui baidal ni magtuushtai bus yum. Harin ted та naryг zovhon oorsdiinh ni toloo hicheengui bailgahyn tulд та naryг bidnees salgahыг husdeg aj. **18** Namaig zovhon та naryн hajuud baihad ч bish, harin magtuushtai uilsiin дотор urgelј hicheengui baih ni sain yum. **19** Huuhduud mini, Hrist та naryн дотор duree oltol би toroh zovlong dahij edelј байна. **20** Bi yag одоо та naryн derged bain, duu hooloigoo oorчlohiig husne. Yaagaad gevel би та naryн talaar ergelzeetei байна. **21** Huuliin dor baihyг huseгch humuus ee, та нар nadad heleech. Та нар huuliig сонсоhgui байна гэж uu? **22** Abraham hoyor huutei baisan bogood neg ni shiveгchnees, neg ni erh choloot emegteigees торсон гэж bichigdsen baidag. **23** Harin shiveгchnii huu mahan biyeiin daguu торсон baital erh choloot emegtein huu amlaltaar торсон. **24** Ene ni ulгерlesen zuil yum. Uchir ni ter hoyor emegtei бол hoyor geree yum. Neg ni Sinai uulaas garaltai. Ter бол boolchlold oroh huuhduudiig toruuleh Hagar baijee. **25** Edugee Hagar бол Arabyn Sinai uul mon bogood одоогиin Iyerusalimtai тоhirdog. Uchir ni ter huuhduudiinhee hamт boolchlold байна. **26** Harin deerorshigч Iyerusalim ni erh cholotei. Ter бол bidnii eh yum. **27** Uchir ni "Tordogui, huuser emegtei bayarlagтun. Toroh zovlong edleegui chi bayas, hashhir. Yaagaad gevel gants biye emegtei ni nohorтеi negnihees iluu olон huuhedtei болно" гэж bichigdsen baidag. **28** Ah duu нар aa, та нар Isaakiin adil amlaltyn huuhduud бilee. **29** Harin ter uyed mahan biyeer торсон ni Sunseer torsniigoo havчhsantai adil tuunchlen edugee mon tegј байна. **30** Getel Sudar yuu гэж heldeg ve? "Shiveгchnii huu erh choloot emegtein huutei hamт ов zalgamјlah yosgui uchraas Shiveгchin болон tuunii huug hooј yavuul" gedeg. **31** Tiimees ah duu нар aa, bid

shivegchniih bish, harin erh choloot emegtein huuuhood bilee.

Galat 5

5:1 Hrist bidniig erh cholotei bolgohyn tuld choloolson yum. Iimd bat zogs, dahij boolchlolyn buulgand buu orogtun. **2** Haragtun. Herev ta nar hovch hondoh yoslolyg huleen avbal, Hrist ta nart yamar ch tus bolohguig Paul bi helj baina. **3** Hovch hondoh yoslolyg huleen avsan hun burd bi dahin gerchiliye. Ter hun bol buh Huuliig biyeluuleh orton mon. **4** Huuliar zovtgogdohiig oroldoj bui ta nar Hristees tusgaarlagdsan ajee. Ta nar niguulslees salan unajee. **5** Uchir ni bidSunseer damjuulan itgeleer zovt baidlyn naidvaryg huleej baina. **6** Hrist Yesus dottor hovch honduuleh ba hovch honduulehguin ali ali ni yamar ch ashig tusgui. Harin hairaar damjuulan ajillaj bui itgel l chuhal yum. **7** Ta nar sain guij baisan. Hen ta naryg unend duulgavartai baihad chini saad bolson be? **8** Ta naryg duuddag Tuunees ene uzal bodol ireegui. **9** Ochuuhen horongo zuursan gurilyg buheld ni isgedeg. **10** Ta naryg oor yuug ch bodohgui gedegt bi Ezen dottor ta nart itgej baina. Harin ta naryg uimuulegch hen bolovch shiitgelee hurteh bolno. **11** Gevch ah duu nar aa, herev bi hovch hondoh yoslolyg tunhaglasaar baival yuund bi moshgogdon havchigdsaar baih bilee? Tegvel zagalmain budruuleh saad ni alga bolson hereg. **12** Herev boldogson bol ta naryg uimuulegchid oorsdiigoo agtlaasai. **13** Ah duu nar aa, ta nar erh choloo uruu duudagdsan yum. Gehdee ta nar erh choloogoo mahan biyeiin tolooh taatai bolomj bolgoj buu ashigla. Harin biye biyedee hairaar uilchil. **14** Uchir ni Huuli buheldee neg ugend l bagtdag yum. Ene ni "Chi horshoo ooriin adil hairla" gesen ni mon. **15** Herev ta nar neg negnee zuudag, tsolmodog bol, ta nar biye biyee honooh vii gej bolgoomjlogtun. **16** Harin Sunseer yav, tegvel ta nar mahan biyeiin huslee guitselduulehgui gej bi ta nart helne. **17** Uchir ni mahan biye Sunsnii esreg husdeg, Suns mahan biyeiin esreg husdeg yum. Yaagaad gevel hussen yumsyg chini hiilgehguin tuld mahan biye ba Suns ni neg negnee eserguutsdeg ajee. **18** Herev ta nar Sunseer udirduuldag bol Huuliin dor baihgui baina. **19** Edugee mahan biyeiin uils ni ilerhii yum. Edgeer ni

zavhairal, buzar baidal, tachaangui baidal, **20** shuteen shuteh, id shid, daisagnal, margaan, hardalt, uur hilen, orsoldoon, hagaral, ters uzel sanaa, **21** ataarhal, arhidalt, utga uchirgui nargij tsengeh geh zereg ni yum. Bi urid ni ta nart sanuulj baisanchlan uridchilan sanuulya. Iim zuilsiig uildegchid ni Burhany haanchlalyg ovlohgui. **22** Harin Sunsnii ur jims ni hair, bayar bayasgalan, amar taivan, tevcheer, enerel, saihan setgel, itgeltei baidal, **23** dolgoon zan, ooriigoo zahirah baidal ni yum. Edgeeriin esreg huuli gej baidaggui yum. **24** Hrist Yesust hamaatai humuus oorsdiin mahan biyee buzar husel, tachaalynh ni hamt zagalmaid tsovdolson ajee. **25** Herev bid Suns dotor amid baigaa yum bol, mon Suns dotor yavtsgaaya. **26** Bid neg negnee odoon sorj, oor zuuraa ataarhan, sairhahgui baitsgaaya.

Galat 6

6:1 Ah duu nar aa, herev hun yamar negen buruu yumand ezemduulsen bol, sunsleg ta nar tuuniig dolgoon baidlyn suns dotor shinechlen zasagtun. Ingehdee ooriigoo ch hyanaj bai. Es tegvel chi ch mon sorigdoh vii. **2** Neg negnihee achaanaas uurelts. Tiinhuu Hristiin huuliig heregjuulegtun. **3** Uchir ni herev hen neg ni yuu ch bish atlaa ooriigoo erhem hemeen boddog bol ter hun ooriigoo mehelj baina. **4** Harin hun bur ooriin uil hergiig shalga. Tegvel ug hun ooriigoo busadtai haritsuulalgui, oorooro sairhah bolno. **5** Uchir ni hun bur ooriin achaag urne. **6** Ugend suraltsagch ni surgagchtaigaa sain buhnee huvaaltsag. **7** Buu mehlegd. Burhan eleg doog bolohgui. Yuu gevel hun yuu tarisnaa l huraaj avdag. **8** Yaagaad gevel ooriinhoo mahan biyed tarigch ni mahan biyeesee yalzralyg huraaj avna. Harin Sunsend tarigch ni Sunsnies monh amiig huraaj avna. **9** Sainyg uildehdee zurhsheehgui baitsgaaya. Uchir ni herev bid shantrahgui baival tsag ni bolohoor huraaj avna. **10** Tiimees bid bolomj zavshaantai baih uyedee buh humuust, yuuny turuund itgeliin ger buliin gishuuded sainyg uildetsgeeye. **11** Bi ooriinhoo garaar yamarshuu tom usgeer ta nart bichij baigaag mini uz. **12** Mahan biye dotroo saihan haragdahyg husdeg humuus Hristiin zagalmain toloo havchigdahgui

baihyn tuld ta naryg hovch hondoh yoslol uild hemeen albadaj baigaa yum. **13** Uchir ni hovch honduulsen tedgeer humuus oorsdoo huuliig ul sahidag. Harin ted ta naryn mahan biye dotor sairhahyn tuld ta naryg hovch hondoh yoslol uild hemeen husdeg aj. **14** Harin bidnii Ezen Yesus Hristiin zagalmaigaar sairhahaas oor ni nadad buu baig. Tuugeer damjuulan nadad yertonts, biyertontsod tsovdlogdson yum. **15** Uchir ni hovch hondoh ba hovch honduulehguin ali ali ni yuu ch bish, harin shine buteel ni l chuhai yum. **16** Ene zarchmaar yavagch humuus bolon Burhany Izrailiin deer amar taivan, orshool ni baih boltugai. **17** Uunees hoish nadad hen ch gai zovlon buu avchrag. Uchir ni bi biyedee Yesusiin oromnuudtai bilee. **18** Ah duu nar aa, bidnii Ezen Yesus Hristiin niguulsel ta naryn sunstei hamt baih boltugai. Amyen.

Yefyes 1

1:1 Burhany husleer Hrist Yesusiin elch bolson Paulaas, Yefyest baigaa bolon Hrist Yesus dotorh itgemjit ariun humuust; **2** Bidnii Etseg Burhan, Ezen Yesus Hristees niguuysel ba amar amgalan ni ta nart baih boltugai. **3** Bidnii Ezen Yesus Hristiin Etseg ba Burhan magtagdah boltugai. Tereer Hrist dotor tengerleg gazar dahi aliv sunsleg yerooloor bidniig yerooson. **4** Tuunii omno bidniig ariun bogood gem zemgui bailgahyn tuld Burhan yertontsiin suurias urid bidniig Tuunii dotor songosonchlon, hairaaraa **5** Ter Ooriin husliin sain taallyn daguu, bidniig Yesus Hristeer Ooriinhoo hovguud bolgon urchlen avahaar uridaas togtoojee. **6** Ene ni hairlagdsan Tuunii dotor bidend soyorhson Tuunii niguulsiin aldryg magtuulahyn tuld boloi. **7** Tuunii niguulsiin bayalgiin daguu Tuunii dotor tsusaar ni zolilt, gem nugliin maani tolooh uuchlal bidend baidag. **8** Ter bidend buh mergen uhaan bolon gunzgii medleg dotor terhuu niguulslee byalhaajee. **9** Ter Tuunii dotor zorilgo tavij, Ooriinhoo sain taallyn daguu husliinhee nuutsyg bidend meduulev. **10** Ene ni tsagiin duurniig guitselduulehiin tuld tenger deh yums bolon gazar deerh buhyumsyg Hrist dotor negtgeh zorilgo baijee. **11** Buh yumsyg husliinhee zovlogoogoor uilddeg Tuunii zorilgyn daguu uridaas togtoogdsonoor bid Tuunii dotor ov zalgamjlagchid bolson yum. **12** Ingesneer Hristed anhlan naidsan bid Tuunii aldryn magtaalyn toloo baih yum. **13** Tuunii dotor ta nar ch bas unenii ugiig buyuu ta naryn avralyn sain medeeg sonssony daraa, mon Tuund itgeed, amlaltyn Ariun Sunseer tamgalagdsan baiv. **14** Ter ni Burhany ezemshliin zolilt hurtel bidnii oviin batlan daagch bolj Tuunii aldryg magtuulahyn tuld ogogdson yum. **15** Tiimees bi ch bas Ezen Yesust itgeh ta naryn itgel bolon buh ariun humuusiin toloo gesen hairyg chini sonsood, **16** ooriin zalbiraldaa ta naryg dursahdaa ta naryn toloo talarhal orgodgoo bolihgui. **17** Ingesneer bidnii Ezen Yesus Hristiin Burhan boloh aldryn Etseg ni Tuuniig medeh duuren medleg dotor ta nart mergen uhaan hiigeed ilchleliin sunsiig ogoh yum. **18** Ta naryn zurhnii melmii giiguulegdeg. Tegvel ta nar Tuunii duudlagyn naidvar yuu bolohyg, ariun humuus dotor Tuunii oviin aldryn bayalag yuu bolohyg, **19** mon itgedeg bidend handsan Tuunii huch chadlyn

hemjeelshgui sur javhlan yuu bolohyg medeh bolno. Edgeer ni Tuunii huchit chadlyn uildliin daguu bogood **20** Tereer Hrist dotor huch chadlaa uzuulj, Tuuniig uhegsdees amiluulaad tengerleg gazart Ooriin baruun gart zalj, **21** buh zasag zahirгаа, erh medel, huch, noyorhol todiigui zovhon ene uyed ch bish mon ireeduid nerlegdeh alivaa nerees ch erhem bolgojee. **22** Burhan buh yumsyg Tuund zahiruulahaar hol dor ni tavij, Tuuniig chuulgany toloo buh yumsyn deerh Terguun bolgojee. **23** Chuulgan ni Tuunii biye buyuu buhnii dotor bugdiig Duurgegchiin duuren baidal ni mon.

Yefyes 2

2:1 Ta nar oorsdiin nugel, hilents dotor uhsen baiv. **2** Ta nar urid ni nugel, hilents dotor ene yertontsiin zanshlyn daguu agaaryn huchnii noyorhogch buyuu edugee duulgavargui hovguud dotor ajillaj bui sunsiig dagaj yavsan. **3** Tednii dund bid ch bas bugdeeree urid ni mahan biye bolon sanaa bodlyn husluudee oogshuulen mahan biyeiinhee husel tachaaluud dotor amidarch baiv. Mon busdyn adil torolhoos uur hileng hurteh huuhduud baisan. **4** Harin Burhan orshooloor bayan ajee. Ter bidniig hairlasan Ooriin aguu hairaaraa **5** bidniig gem nugel dotroo uhsen baihad Hristtei hamt amid bolgосon yum. Ta nar niguulsleer avragdsan bilee. **6** Bidniig Tuuntei hamt amiluulj, tengerleg gazart Hrist Yesus dotor Tuuntei hamt suulgasan **7** ni Hrist Yesus dotor bidendhandsan enerleer Ooriin niguulslin hemjeelshgui bayalgiig ireh uyeuded uzuulehiin tuld yum. **8** Uchir ni niguulsleer ta nar itgeleeree avragdsan yum. Ene ni ta naraas bish harin Burhany beleg bogood **9** uilseer bish aj. Tiimees hen ch oorooroо sairhahgui bolno. **10** Uchir ni bid sain uilsiin toloo Hrist Yesus dotor buteegdsen, Tuunii buteel mon. Burhan bidniig tedgeeriin dotor yavaasai gej uridaas beltgesen bilee. **11** Tiimd sanagtun. Ta nar urid mahan biyeeree Hari undesten baihdaa, mahan biyedee hunii garaar "Hovch honduulsen" gej nerlegdegсdeer "Hovch honduuleegui" gej nerlegdej baiv. **12** Ter uyed ta nar Hristees tusgaarlagdsan baiv. Ta nar Izrailiin niigmees gadna, amlaltyn gereenuudiin huvid hari humuus baiv. Ta nar yamar ch naidvargui, yertontsod

Burhangui bailaa. **13** Harin urid ni als hol baisan ta nar edugee Hrist Yesus dotor Hristiin tsusaar oir bolov. **14** Uchir ni Ter Ooroo bidnii enh taivan mon. Ter hoyor hesgiig neg bolgoj, huvaagdlyn hanyg ba daisagnalyg Ooriin mahan biye dotor ustgav. **15** Ter Ooriinhoo dotor monooh hoyoryg neg shine hun bolgohyn tuld zarlig dotorh tushaaluudyn Huuliig huchingui bolgojee. Ingej enh taivnyg togtoogood, **16** tedniig ali aliig ni neg biye dotor zagalmaigaar damjuulan Burhantai evlerek bolomjtoi bolgov. Ugeer daisagnalyg honoov. **17** Ter irj, als holbaisan ta nart bolon oir baigsdad enh taivnyg tunhaglasan yum. **18** Tiimees bid tsomooroo neg Suns dotor Hristeer damjuulan Etseg uruu ochih zamtai boljee. **19** Tiim bol ta nar tsaashid hari humuus bolon gadny humuus bish, harin ariun humuusiin adil nutgiin irged bogood Burhany ger buliinh yum. **20** Ta nar elch nar bolon esh uzuulegchdiin suurin deer bosgogdoj baigaa bogood Hrist Yesus Ooroo bulangiin Chuluu ni ajee. **21** Tuunii dotor buh barilga hamtdaa niitsen Ezen dotorh ariun sum bolohoor osoj baina. **22** Ta nar ch gesen Suns dotor Burhany orshih gazar bolohoor Hrist dotor hamtdaa baiguulagdaj baina.

Yefyes 3

3:1 Uunii ulmaas Paul bi bol Hari undestnuud boloh ta naryn tolooh Hrist Yesusiin horigidol mon. **2** Ta naryn toloo nadad ogogdson Burhany niguulsliin nyarvyn uurgiin talaar ta nar sonsson. **3** Bi urid ni tovchhon bichsenchlen terhuu nuuts ni nadad ilchlelteer medegdsen yum. **4** Ta nar tuuniig unshaad, Hristiin nuutsyn talaar minii oilgoty medej chadna. **5** Ene ni oor uyeiinhend, hunii hovguuded medegdeegui bolovch edugee Suns dotor Tuunii ariun elch nar ba esh uzuulegchded ilchlegdseneer **6** Hari undestnuud enehuu biyeiin hamtran ov zalgamjlagchid ba erhtnuud boloh bogood sain medegeer damjuulan Hrist Yesus dotor amlaltyg hamtran huvaaltsagchid boljee. **7** Burhan huchnii uilchleleeree nadad ogson Tuunii niguulsliin belgiin daguu bi sain medeenii uilchlegch bolson. **8** Buh ariun humuusees hamgiin ochuuhen ni boloh nadad enehuu niguulsel ogogdsonii uchir ni Hristiin nevertershgui bayalgiig Hari undestend

tunhagljaj, **9** buh yumsyg buteesen Burhany dotor uyees uyed nuutslagdaj baisan nuutsyn uilchleliin uureg ni yuu bolohyg bugded meduulehiin tuld bailaa. **10** Ingesneer edugee chuulganaar damjuulan Burhany olon yanzyn mergen uhaan tengerleg gazar dahi zahiragchid bolon erh medeltnuuded medegdeh yum. **11** Bidnii Ezen Hrist Yesusiin dotor uildsen monhiin zorilgyn daguu Ter ingesen ajee. **12** Bid Hristed itgeh itgeleeree damjuulj Tuund zorimog baidal ba bat itgelteigeer ochij bolno. **13** Tiimees bi ta naraas guiya. Ta naryn tolooh minii zovlon shanallaas bolj buu zurh aldaarai. Edgeer ni ta naryn aldar bilee. **14** Iimd bi Etsegiin omno ovdog sogdoj, **15** tenger bolon gazar dahi buhel ger buliig nerledeg Tuund zalbirch baina. **16** Ter Ooriin aldryn bayalgiin daguu Ooriin Sunseer damjuulan huch chadlaar ta naryn dotorh huniig huchtei bolgon soyorhoh boltugai. **17** Ingej itgeleer Hrist ta naryn zurhend nutagljaj, ta nar hair dotor undeslej suurilaad, **18** buh ariun humuusiin hamt ter hairyn yamar orgon, urt, ondor hiigeed gun bolohyg oilgoh boltugai. **19** Medlegiig davdag Hristiin hairygmedseneer ta nar Burhany buh duurend hurtel byalhsan baih boltugai. **20** Edugee, bidnii dotor ajilladag huchnii daguu guij, bodoh buhnees mini iluu hemjeelshgui byalhlaar uildeh chadvartai Tuund **21** aldar ni chuulgan dotor, Hrist Yesus dotor buh uyeinhend uyeiin uyed baih boltutai. Amyen.

Yefyes 4

4:1 Iimd ta nar duudagdsan terhuu duudlagadaa zui zohistoi yavahyg Ezenii horigdol bi hicheenguilen yatgaya. **2** Ingehdee alivaa tolov daruu baidlaar bogood dolgoon setgeleer hair dotor biye biyeniigee hultsen tevchij, **3** amar taivny hulees dotor Sunsnii negdliig hadgalahyg hicheegtun. **4** Ta nar oorsdiinhoo duudlagyn neg naidvar dotor duudagdsany adil neg biye, neg Suns, **5** neg Ezen, neg itgel, neg baptism, **6** neg Burhan baina. Ter bol bugdiin Etseg bogood bugdiin deer bugdeer damjuulan bugdiin dotor baidag. **7** Harin Hristiin belgiin hemjeegeer bidnii hun neg burd niguusel ogogdson baiv. **8** Tiimees "Ondort deesh garahdaa, Ter olon horigdol olzlov. Ter humuust belguud ogson"gej heldeg. **9** "Ter

deesh garsan" gedeg ni Ter bas gazryn dood hesegt buusan gedgees oor yamar utgatai ve? **10** Doosh buusan Ter ni buh yumsyg duurgehiin tuld buh tengeruudiin deer deesh garsan Ter Ooroo mon yum. **11** Ter zarimyg ni elch, zarimyg ni esh uzuulegch, zarimyg ni sain medeeg tunhaglagch, zarimyg ni honichin ba bagsh bolgojee. **12** Edgeer ni ariun humuusiig uilchleliin ajild beltgej, Hristiin biyeiig baiguulahyn tuld yum. **13** Bid bugd itgel hiigeed Burhany Huug medeh medlegiin negdel hurtel, tolovshson hun boltol, Hristiin duuren baidlyn chanaryn hemjeend hurtel ingeh ajee. **14** Uunii ur dund bid tsaashid huuhed baihaa bolij, davalgaand end tend shidegden, alivaa nomlodyn salhi, humuusiin ov meh bolon zalihai huivaldaany bashir argand tuugdalgui, **15** harin hair dotor uneniig yarin, bid terguun boloh Tuun uruu, Hrist uruu buh talaar osoh yostoi. **16** Heseg neg buriin zohistoi uil ajillagaany daguu holboos buriin hangaj baidag zuileer hamtdaa holbogdon niilj bui buhel biye ni Hristeer hair dotor ooriigoo bosgon barihyn tuld biyeiin osoltiig bii bolgodog. **17** Tiimees bi Ezenii dotor uuniig helj, gerchiliye. Hari undestnuud oyuun sanaany hoosrol dotroo yavdag shig ta nar tsaashid tegj yavj bolohgui. **18** Ted oorsdiinhoo dotor bui haranhui baidlaas, zurhnihee hatuutaas bolj oyuun uhaandaa haranhui bolj, Burhany aminaas hondiirchee. **19** Ted medremjgui bolj, zusen buriin buzar bulaig shunahairan uildehiin tudd tachaangui baidadd oorsdiigoo tushaajee. **20** Harin ta nar iim zamaar Hristiig suraagui. **21** Yesus dotor unen baigaachlan, ta nar uneheer Tuuniig sonsoj, Tuugeer surgagdsanyum bol, **22** chinii amidralyn uridyn hev mayagt hamaarah zali mehiin tachaalyn daguu yalzarch bui huuchin hunee ta nar hoish tavij, **23** oyuun sanaanyhaa suns dotor shinechlegdej, **24** zovt baidal bolon unenii ariun baidal dotor Burhany daguu buteegdsen shine huniig oortoo oms. **25** Tiimd hudal huurmagiig hoish tavij, hun neg bur horshdoo uneniig yari. Uchir ni bid biye biyenihee erhtnuud yum. **26** Uurlasan ch, nugel buu uidd. Ta naryn uur hilen deer nar buu jargag. **27** Diavold bair buu og. **28** Hulgaich hun tsaashid hulgai buu hii. Harin ch gachigdaltai hund huvaaltsah yumtai baihyn tuld ooriin garaar sainyg uildej, hodolmorlo. **29** Ta naryn amnaas yamar ch yalzarsan ug buu garag. Harin heregtei uyed ni busdyg bosgon baiguulahyn tuld zovhon tustai ug

hel. Tegvel ene ni sonsoj bui hund niguulsiig ogno. **30** Burhany Ariun Sunsiig buu gomdoo. Zoliltyn odriin toloo ta nar Tuugeer tamgaluulsan bilee. **31** Alivaa horsol, uur, hilen, shuugian, gutgeleg ni buh buzar muutiin hamt ta naraas zailag. **32** Burhan ta naryg Hrist doktor uuchilsny adil biye biyenee uuchlan, neg negniigee eneren uyan zoolon setgeleer hand.

Yefyes 5

5:1 Tiimees hairlagdsan huuhtuud adil Burhanyg duuraigchid boltsgoo. **2** Hrist ta naryg hairlasan bogood Ooriigoo bidnii toloo Burhand anhiluun unert orgol ba tahil bolgon orgosnii adil hair doktor yav. **3** Harin ariun humuust ul niitseh sadar samuun, alivaa buzar bulai, shunal ni ta naryn dund buu dursagdag. **4** Buzar bulai bolon munhag yaria, esvel togloom tohuu ni zohimjgui. Harin orond ni talarhlaa orgo. **5** Sadar samuun, buzar bulaig uildegch, shuteeniig shutegch shunahai yamar ch hund Hristiin bolon Burhany haanchlald ov baihgui gedgiig ta nar oilgo. **6** Hen ch ta naryg hooson ugseeree buu mehleg. Yaagaad gevel edgeerees bolj Burhany uur hilen duulgavargui hovguud deer buudag yum. **7** Iimd tednii hamsaatan baij bolohgui. **8** Uchir ni ta nar urid ni haranhui baisan. Harin odoo ta nar Ezen doktor gerel ajee. Gerliin huuhtuud shig yav. **9** Uchir ni aliv sain, zovt baidal ba unen doktor gerliin ur jims baina. **10** Ingehdee Ezend taalagdah yumand suralts. **11** Haranhuin ur jimsgui ajluudad buu orolts, harin ch tedgeeriig ilchlegtun. **12** Uchir ni tednii nuutsaar uildsen zuilsiig yarihad ch ichmeer yum. **13** Harin buh zuils gerleer ilchlegdehdee haragddag. **14** Uchir ni haragddag alivaa zuil ni gerel yum. Tiimd"Noirsogch oo, ser. Uhegsdees bos. Hrist chinii deer gerelteh bolno" gedeg. **15** Tiimees ta nar mergen bus humuus shig bish, harin mergen humuusiin adilaar herhen alhaj buigaa hyanaj bai. **16** Tsagiig avar. Yaagaad gevel odruid ni buzar bulai aj. **17** Tiim uchraas buu munhag bai. Harin Ezenii husel yuu bolohyg uhaar. **18** Darsand buu sogtuur. Ingevel duraaraa durgih baidadd avtagdana. Harin Sunseer duuren baij, **19** duulal, magtuu ba sunsleg duunuudaar neg negenteigee yariltsaj, Ezend handaj zurhendee duulj, aya duu zohiogtun. **20** Burhan bolon Etsegt buhnii toloo

bidnii Ezen Yesus Hristiin nereer urgelij talarhal orgo. **21** Hristees emeen neg negendee zahiragd. **22** Ehneruud ee, Ezend zahiragddag shig nohruuddee zahiragd. **23** Uchir ni Hrist chuulgany tolgoi baidgiin adil nohor ni ehneriinhee tolgoi yum. Hrist Ooroo ter biyeiin Avragch mon. **24** Chuulgan Hristed zahiragddagiin adil tuunchlen ehneruud nohruuddee buh talaar zahiragd. **25** Nohruud ee, Hrist chuulganyg hairlaad tuunii toloo Ooriigoo ogsnii adil ehneruudee hairla. **26** Ter chuulganyg ugeer damjuulan usand ugaaj tseverlen, ariusgaad **27** tuuniig yamar ch tolbogui, yamar ch urchleesgui bogood tiimerhuu yamar ch zuilgui, harin ariun, gem zemgui bailgan Ooriinhoo omno aldart chuulgan bolgoh gesen ajee. **28** Tiimees nohruud ch ehneruudee ooriin biye adil hairlah yostoi. Ehneree hairladag hun ooriigoo hairladag. **29** Uchir ni hen ch hezee ch ooriin mahan biyeiig uzen yadaj baigaagui. Harin tejeej, hamgaaldag. Hrist mon chuulgand iinhuu handdag. **30** Yaagaad gevel bidTuunii biyeiin erhtnuud yum. **31** "Tiimees er hun etseg ehee orhij, ehneritegee niildeg. Ter hoyor neg mahan biye bolno". **32** Ene nuuts bol aguu bilee. Gevch bi Hrist bolon chuulgany tuhaj helj baina. **33** Ta naryn neg bur chini ooriigoo hairladgiin adil ehneree hairla. Ehner ni nohroosoo emeej bai.

Yefyes 6

6:1 Huhduud ee, Ezen dotor etseg ehee daga. Uchir ni ene bol zov yum. **2** "Etseg ehee hundel". Ene ni amlalt buhii ehni tushaal bogood **3** "Ene ni chamd sain bogood chi delhii deer urt naslah bolno" gejee. **4** Etsguud ee, ta nar huhduudee buu uurluul. Harin tedniig Ezenii deg juram bolon surgamj dotor humuujuul. **5** Boolchuud aa, Hristiig dagadgiin adil ta nar emeehui bolon chichrelteer chin setgeleesee mahan biyeiin daguu ezded duulgavartai bai. **6** Humuust niitsuulegchdiin adil hartsaar uilchlelgui, harin Hristiin booluud adil Burhany husliig zurh setgeleesee uild. **7** Humuust bish, harin Ezend met sain husleer uilchil. **8** Bool, esvel choloot baih ni yalgaagui alivaa hun yamar neg sain zuil hiivel ter hun Ezenees tuuniigee butsaaj avna gedgee meden uilchil. **9** Ezed ee, uunii adil booluuddaa hand. Tednii bolon ta naryn Ezen tengert baigaag bolon Tuunii

yalgavarladaggi bolohyg oilgon, ailgaj surduulehee boli. **10** Etses ni Ezen dotor ba Tuunii chadlyn aguu huch dotor behjigtun. **11** Ta nar diavolyn zalimehiin esreg bat zogsoh chadvartai baihyn tuld Burhany buren huyag duulgyg oms. **12** Uchir ni bidnii temtsel bol mahan biye ba tsusny esreg bish, harin zahiragchid, erh medel, enehuu haranhui yertontsiin huchnuud, tengerleg gazar dahi buzard muugiin sunsleg huchnii esreg bilee. **13** Tiimees buhniig hiisnii daraa, buzard muu odort eserguutsen bat zogsoh chadvartai baihyn tuld Burhany buren zevsgiig av. **14** Tegeed bat zogs. Ingehdee ta nar belhuuseeree uneniig buselj, zovt baidlyn huyagiig omsod, **15** amar taivny sain medeenii belen baidlyg holdoo oms. **16** Ene bugd deer muu negnii buh galt sumyg untraaj chadah itgeliin bambai, **17** avralyn duulgyg bolon Sunsnii selem buyuu Burhany ugiig av. **18** Sunsd dotor tsag urgelj alivaa zalbiral ba guiltaaraa zalbir. Uunii tuld buh ariun humuusiintoloo tsohroltgui buh oroldlogo, guiltaaraa sergeg bai. **19** Sain medeenii nuutsyg zorigtoigoor meduuleheer minii am angaihad ug ogogdohiin tuld minii toloo zalbir. **20** Uuniig herhen zorigtoigoor yarih yostoi, tegj yarihyn tuld bi sain medeenii toloo elchin said bolov. **21** Ta nart bas minii baidlyn tuhai bolon yuu hij baigaag mini meduulehiin tuld Ezen dotor itgelt uilchlegch hairt duu Tuhik ta nart bugdiig medegdeh bolno. **22** Ter ta nart bidnii baidlyg meduulen ta naryn zurhiig taivshruulag hemeen, ene zorilgoor bi tuuniig ilgeelee. **23** Etseg Burhan ba Ezen Yesus Hristees amar amgalan bolon hair ni itgeliin hamt ah duu nart baig. **24** Bidnii Ezen Yesus Hristiig yalzarshgui hairaar hairlagch buh humuust niguulsel bai boltugai.

Filipoi 1

1:1 Hrist Yesusiin bool Paul ba Timot naraas Filippoid baigaa Hrist Yesus dotorh buh ariun humuust bolon hargalzagchid, uilchlegch nart; **2** Bidnii Etseg Burhanaas hiigeed Ezen Yesus Hristees niguuysel, amar taivan ni ta nart baih boltugai. **3** Ta naryn talaarh buh dursamjindaa ooriin Burhand bi talarhdag. **4** Ta bugdiin toloo zalbirah burdee bi urgelj bayar hoorteigeer zalbirlaa orgodog ni **5** ta nar sain medeeg sonsson anhny odroos onoog hurtel uun dotor hamtran zutgej baigaa tul yum. **6** Ta naryn dotor sain uiliig ehluulsen Tereer uuniigee Hrist Yesusiin odriig hurtel togs togoldor bolgono gedegt bi bat itgej baina. **7** Ta butdiin talaar ingej bodoh ni minii huvid zov yum. Yaagaad gevel ta nar minii zurhend baidag. Namaig sain medeeg batlan hamaalj baihad ch, huleestei baihad ch ta nar bugd nadtai hamt niguulslig huvaaltsdag bilee. **8** Hrist Yesusiin setgeleer ta bugdiig bi herhen uguilj buid Burhan minii gerch mon. **9** Ta naryn hair jinhene medleg ba buh oilgotsoor ulam bur byalhsaar baih boltutai gej bi zalbirdag. **10** Ingesneer ta nar Hristiin odriig hurtel tsever, gem zemgui baihyn tuld ali nisain bolohyg yalgah chadvartai boloh yum. **11** Ingehdee Burhany magtaal bolood aldryn toloo Yesus Hristeer ireh zovt baidlyn ur jimseer duuren baigtun. **12** Ah duu nar aa, edugee minii nohtsol baidal sain medeenii ulemj ahits devshil bolj buig ta nar medeesei gej bi husnem. **13** Minii hulees Hristiin toloo baigaa ni zahiragchiin buhel ordond bolon busad buh humuust ilerhii bolov. **14** Mon ah duu naryn ihenh ni minii huleesnees bolj Ezend itgeltei bolj, Burhany ugiig yarihdaa ailgui ulam iluu zorigtoi baina. **15** Zarim ni unendee ataarhal, orsoldoonoos bolj Hristiig tunhagladag baihad zarim ni bas sain sanaanaasaa tunhagladag bilee. **16** Tedgeer humuus namaig sain medeeg hamaaluulahaar tomilsnyg medeed hairyn uudnees Hristiig tunhagladag. **17** Nogoo humuus ni chin setgeleesee bus orsoldoh husliin uudnees Hristiig tunhagladag. Ingehdee ted huleestei namaig shanalgana gej bodoj baina. **18** Tegeed yuu gej! Huuramch ch bai, uneneesee ch bai alivaa zamaar Hrist tunhagladaj baina. Uund l bi bayarladag. Mon bayarlah ch bolno. **19** Ta naryn zalbiral bolon Yesus Hristiin Sunsnii tuslaltsaagaar damjuulan bi sullagdah bolno

gedgiig bi meddeg. **20** Yuund ch ichihgui, harin buren zorigtoi baih yumsan gesen minii huslen bolson goridlogo bolood naidvaryn daguu Hrist odoo ch uridyn adil amiar ch bai, uhleer ch bai biye dotor mini orgomjlogdoh bolno. **21** Minii huvid amidrah ni Hrist, uheh ni ololt yum. **22** Herev bi mahan biyend amidrah avaas minii ajil ur jimstei boloh bogood aliig ni songohoo bi medehgui. **23** Gevch bi hoyor talaas shahagdaj baina. Endees odoj, Hristtei hamt baihyg husej baina. Uchir ni ene ni iluu deer yum. **24** Gevch mahan biyendee uldeh ni ta naryn tusyn tuld iluu chuhal baina. **25** Bi uldej, itgel dotorh ta naryn ahits devshilt bolon bayar hooriin tani toloo ta bugdtei hamt baina gedgee medej, uundee itgeltei baina. **26** Ingesneer bi ta nartai dahin hamt baisnaaraa, nadaas bolj ta naryn sairhal Hrist Yesusiin dotor byalhah bolno. **27** Oorsdiigoo zovhon Hristiin sain medeend zohistoigoor avch yavagtun. Tegvel bi ireed, ta naryg harlaa ch, esvel baihgui bailaa ch ta naryg sain medeenii itgeliin toloo neg setgeleer hamtdaa zutgej, neg suns dotor bat zogsotsgooj baigaa gej sonsoh bolno. **28** Mon eserguutsegchdiin yuunaas ch aij surdehgui baihyg chini bi sonsoh bolno. Tegeed ch aij surdehgui baih ni tednii huvid suirliin temdeg, harin ta naryn huvid avralyn temdeg yum. Ene ni Burhanaas irdeg yum. **29** Uchir ni Hristiin toloo Tuund zovhon itgeh bus, Tuunii toloo bas zovoh ni ta nart soyorhogdje. **30** Ingehdee ta nar minii dotor harsan bolon edugee minii dotor baigaa gej sonsoj baigaatai adil temtsliig tuulah yum.

Filipoi 2

2:1 Tiimees herev Hrist dotor yamar negen demjleg baigaa bol, herev hairyn taivshral baigaa bol, herev Sunsnii nohorlol baigaa bol, enerengui bolood orovchhon setgel baigaa bol, **2** adil setgej, adil hairtai baij, setgeleeree negden, negen bodoltoi baij, namaig guitsed bayarluul. **3** Yuug ch orsoldoh setgeleer, esvel bardam zangaar buu hii. Harin daruuhnaar biye biyeniigee ooroosoo deer gej uzej, **4** hun bur zovhon huviin ashig sonirhlyg bus, harin busdyn ashig sonirhlyg har. **5** Oor hoorondoo Hrist Yesust baisan tiim bodoltoi bai. **6** Tereer hediigeer Burhany mon

chanaraar orshin baisan bolovch, Burhantai tegsh baih yavdlyg Oortoo hadgalah zuil gej uzsengui, **7** harin Ooriigoo hoosloj, boolyn duriig avch, huntei adil boljee. **8** Hun torhiig olson Tereer uheld ch todiigui zagalmain uheld ch hurtel duulgavartai baisnaaraa Ooriigoo daruu bolgov. **9** Tiimees ch Burhan Tuuniig ulemjiin deedeer orgomjilson bogood alivaa nernees deed neriig Tuund soyorhov. **10** Ene ni Yesusiin nerd tengert baigaa, gazar deer baigaa, gazryn door baigaa buh yums ovdog sogdoj, **11** mon buh hel Burhan Etsegiin aldryn toloo Yesus Hrist bol Ezen gej huleen zovshooroh yostoin uchir ajee. **12** Iimees hairt humuus mini, ta nar urgelj duulgavartai baisnyhaa adil, zovhon namaig baihad ch bish, harin edugee baihgui baihad bur ch iluu oorsdiin avralyg aidas ba chichreleer biyeluulegtun. **13** Uchir ni Ooriin sain taallyn daguuh zuilsiig uilduulj, husuulehiin tuld ta naryn dotor ajillaj bui ni Burhan yum. **14** Buhniig gomorholguigeer, margalguigeer hiitsgee. **15** Ingesneer ta nar gerel met uzegden dund ni amidardag buruu, gajuud uyeiinhnii dotor oorsdiigoo gem zemgui, buruugui Burhany huuhduud gedgee batlah yum. **16** Amiin ugiig battai barigtun. Tegvel bi demii ajillaagui, demii guigeegui hemeen Hristiin odort sairhah bolno. **17** Herev bi ta naryn itgeliin uilchlel ba tahil deer undaan orgol bolon asgagdaj baigaa ch bayarlaj, ooriin bayar hooroo ta buhentei huvaaltsana. **18** Tuunchlen ta nar ch bayarlaj, bayar hooroo nadtai huvaaltsaarai. **19** Timotyg ta nar uruu udahgui ilgeene gej bi Ezen Yesust naidaj baina. Tegvel ta naryn baidlyn talaar sonsood, bi bas uram zorigtoi baih bolno. **20** Ta naryn toloo uneheer sanaa tavih adilhan sanaatai oor hen ch nadad alga. **21** Uchir ni ted bugd Hrist Yesusiinhiig bish, oorsdiin sonirhlyg erdeg. **22** Harin Timot nadtai hamt huu ni etsegtee uilchildeg shig sain medeenii toloo uilchlen ooriigoo herhen notolsnyg tanar medne. **23** Tiimees minii baidal nadad ilerhii bolmogts darui tuuniig ilgeene gej bi naidaj baina. **24** Bi ooroo mon udahgui ochno gej Ezend itgej baina. **25** Harin minii duu hiigeed hamtran zutgegch, hamt baidagch, mon ta naryn elch, heregtei uyed mini nadad uilchildeg Yepafrodityg ta nar uruu ilgeeh ni heregtei gej bi bodloo. **26** Ter ta bugdiin huslen bolson baiv. Tuuniig ovchtei baina gej ta nar sonsson tul ter shanalsan. **27** Ter uneheer uhtlee ovdson yum. Harin Burhan tuuniig orshooson yum. Zovhon tuuniig ch

bish, ui gashuu deer ui gashuu nemegdeh vii gej mon namaig ch bas orshoov. **28** Tiimd ta nar Yepafrodityg dahin haraad bayarlaj, bi bas бага санаа зовниһын тuld bi туунииг yaaran ilgeelee. **29** Tiimees туунииг Ezen дотор ih bayar hoorteigeer huleen av. Tuun shig humuusiig hundleerei. **30** Yaagaad gevel tereer ta naryg orloj, nadad uilchlehiin tuld ami orson, Hristiin ajlyn toloo uhedd oirhon ochson бilee.

Filippoi 3

3:1 Etsest ni ah duus mini, Ezenii дотор bayarla. Ta nart urid ni bichsen zuilee bichih ni minii huvid uneheer tovogtei bish bogood harin ene ni ta naryn huvid seremjlel болно. **2** Nohodtoi adil baigсdaas, buzryg uildegchdees, huuramch hovch hondoltoos болгоомjlogтun. **3** Uchir ni mahan biyedee tushigledegui, Burhany Sunseer morgoj, Hrist Yesuseer sairhdag bid болjinhene hovch honduulegsed бilee. **4** Gesen ch bi mahan biyedee tushiglej болoh yum. Herev hen negen hund mahan biyedee tushigleh санаа baih аваас nadad бол bur ch iluu yum. **5** Bi torood naim dahi honogtoo hovch honduulsen, Izraili undesten, Byeniamin ovgiin hun, Yevryei hunees торson Yevryei. Huuliar бол farisai, **6** idevh zutgeleeree бол чуулганыг havchigch, Huuli dahi zovt baidlaar бол gem zemgui baiv. **7** Gevch minii huvid ololt baisan buh yumсыг bi Hristiin toloo garz hohirol болгон тоотсов. **8** Ter ch baitugai, bi ooriin Ezen Hrist Yesusiig таниj medehiin davuu aguu baidlyn toloo buh yumсыг garz hohirol болгон узdeg. Bi Tuunii toloo buh yumсын garz hohirlyг amsaj, tedgeeriig hog gej узdeg ni Hristiig olohyn tuld bogood **9** Huulias gardag ooriinhoo zovt baidaltai bish, harin Hristed itgeh itgeleer irdeg, itgeliin undsen deer Burhanaas irdeg zovt baidaltai Tuunii дотор bi oldohyn tuld yum. **10** Ingehdee bi Tuunii болон Tuunii амилалтын huch, зовlonguудын nohorloliigtаниj meden, Tuunii uheltei адилhan болгогдоj, **11** uhegsdees амилууlagdahad hurmeer baina. **12** Bi hediinee huleen avсан yum uu, esvel hediinee togs болchihsondoo bish, harin bi bas Hrist Yesuseer yuuny toloo баригдсан, туунииг барий avahyn tuld uragshildag. **13** Ah duu nar aa, bi oороo haraahan барий avсан gej боддогgui, harin neg l yumыг

hiideg,ardahaa martaj, uridah zuils uruugaa zutgen temuulj, **14** Hrist Yesus dotor Burhany deesh chiglesen duudlagyn shagnalyg avahyn toloo baria uruu uragshildag. **15** Tiimees tolovshson bid buhen iim bodoltoi baitsgaaya. Herev yamar negen yuman deer ta nar oor bodoltoi baival, uuniig bas Burhan ta nart ilerhiilne. **16** Gevch bidend ogogdson ter l jishgiin daguu yavsaar baiya. **17** Ah duu nar aa, namaig duuraigchid bai. Bidnii ta nart uzuulsen jisheegeer yavdag humuusiig ajigla. **18** Minii ta nart urgelj yarij baisan olon humuus Hristiin zagalmain daisnuud met yavdag gej bi odoo uilan baij helj baina. **19** Tednii togsgol bol suirel. Tednii burhan bol hodood bogood ted gutamshigt zuilseer sairhdag. Ted delhiin yumyg l setgej boddog. **20** Harin bidnii irgenii hariyaalal ni tengert baigaa bogood tendees bid Avragch Ezen Yesus Hristiig huleej baina. **21** Ter buh yumsyg Oortoo zahiruulj chadah hucheeree bidnii dord biyeiig Ooriinhoo tsog javhlant biyetei adil bolgon oorchilno.

Filippoi 4

4:1 Tiimd minii bayar hoor ba titem, mon minii husen temuuleh hairt ah duu nar mini, Ezen dotor battai zogsogtun. **2** Ezen dotor sanaa negtei baigaarai gej bi Yuodiagaas hicheenguilen guiya, mon Suntuhyegees hicheenguilen guiya. **3** Tiim ee, unench nohor mini, chamaas guiya. Sain medeenii toloo nadtai bolonKlyem, minii busad hamtran zutgegchdiin hamt zutgesen tedgeer emegteichuuded tuslaarai. Tednii ners amiin nomd bii. **4** Ezenii dotor urgelj bayarla. Bi dahin helne. Bayarlagtun! **5** Ta naryn tevcheer buh humuust medegdeg. Ezen oirhon baina. **6** Yuund ch buu sanaa zov. Harin alivaa zuild zalbirlaaraa bolon guiltaaraa talarhaltaigaar huseltee Burhand meduul. **7** Buh oyuun uhaanaas deeguurrh Burhany amar taivan ni Hrist Yesus dotor ta naryn zurh bodlyg tani hamgaalna. **8** Etsest ni, ah duu nar aa, yuu ni unen, yuu ni hundetgeltei, yuu ni zov, yuu ni tsever ariun, yuu ni saihan, yuu ni saishaaltai baina, herev alivaa sain uil baigaa bol, herev magtuushtai yamar negen yum baigaa bol tedgeer yumsyg bodoj sanatsгаа. **9** Ta nar nadaas suraltssan, huleen avsan, sonsson, harsan zuilee ajil hereg bolgo. Amar taivny Burhan ta nartai hamt baih bolno. **10**

Etsest ni ta naryn minii tolooh sanaa tavilt sergesen tul bi Ezend mash ih bayarlaj baina. Unendee ta nar sanaa tavij baisan bolovch uuniigee uzuuleh bolomj baigaagui bilee. **11** Bi uuniig dutagdsany ulmaas yarij baigaa yum bish. Uchir ni bi yamar ch nohtsol baidald baisan setgel hangaluun bajj sursan yum. **12** Bi tarchighan baihyg ch medne, elbeg delbeg baihyg ch medne. Yamar ch, alivaa nohtsol baidald olsgolonbolon tsatgalan baih, dutagdah, elbeg baihyn ali aliny nuutsad bi suraltssan. **13** Nadad huch ogoch Tuugeer bi bugdiig hij chadna. **14** Gesen ch ta nar minii zovlongoos huvaaltsahdaa sain baisan. **15** Sain medeeg anh nomloh uyed, namaig Makyedonios yavsny daraa avah, ogohiin heregt gantshan ta naraas oor neg ch chuulgan oroltsooguig filippoichuud ta nar oorsdoo bas medej baigaa. **16** Yaagaad gevel Tyesalonikt baihad hurtel ta nar negees iluu udaa nadad heregtei yumyg maani ilgeesen. **17** Bi belgiig ni erj baigaa yum bish, harin ta naryn unelgeend nemegdej bui ur ashgiig tani erj baina. **18** Gevch bi bugdiig elbegeer huleen avch hangagdsan. Bi Yepafroditoos ta naryn ilgeesen yumyg tani huleen avaad duuren baina. Beleg tani Burhand taashaagdah taalamjit tahil ba anhiluun uner yum. **19** Minii Burhan Ooriin aldar dahi bayalgaar Hrist Yesus dotor ta naryg heregtei buhneer tani hangana. **20** Bidnii Burhan Etsegt aldar ni uyeiin uyed baih boltutai. Amyen. **21** Hrist Yesus dotorh ariun hun burd mend hurgeerei. Nadtai hamt baigaa buh ah duu nar ta nart mend hurgej baina. **22** Buh ariun humuus, yalanguyaa Tsyezariin geriinhen ta nart mend hurgej baina. **23** Ezen Yesus Hristiin niguulsel ta naryn sunstei hamt baih boltutai.

Kolossai 1

1:1 Burhany husleer Yesus Hristiin elch bolson Paul bolon duu Timot naraas **2** Kolossaid baigaa ariun humuust buyuu Hrist dotorh itgelt ah duu nart; Bidnii Etseg Burhanaas amar taivan, niguulsel ni ta nart baih boltugai. **3** Bidnii Ezen Yesus Hristiin Etseg Burhand bid ta naryn toloo urgelj zalbiran talarhal orgodog ni **4** bid Hrist Yesust itgeh ta naryn itgel bolood buh ariun humuusiin tolooh ta naryn hairyg sonssony uchir bogood **5** tengert ta nart zoriulj hadgalagdsan naidvaryn uchir yum. Ene naidvaryg ta nar urid ni sain medee boloh unenii ugnees sonsson. **6** Sain medee ni ta nart hurchee. Burhany niguulslig unen dotor sonsood uhaarsan ter odroos ehleed ene ni ta naryn dotor herhen baigaachlan mon buh delhiid bainga ur jims urguulj osgoj baina. **7** Tuunchlen bidnii omnoos uilchildeg Hristiin itgelt uilchlegch, bidnii hairt hamtran zutgegch bool Yepafraas ta nar suraltssan. **8** Ter bas Suns dotorh ta naryn hairyg tuhai bidend medegdsen yum. **9** Tiimees bid sonsson odroosoo hoish ta naryn toloo zalburch, ta naryg buh sunsleg mergen uhaan hiigeed oilgolt dotor Tuunii husliin jinhene medlegeer byalhaasai gej guihaa zogsoosongui. **10** Mon ta nar Ezend zohistoigoor yavj, buh talaar Tuund taalagdaasai gej guihaa zogsoosongui. Ingehdee alivaa sain ajild ur dun gargan, Burhany jinhene medlegeer osoj, **11** buhii l tesver, tevcheert hurehiin tuld Tuunii tsog javhlant chadlyn daguu buh hucheer huchtei bolgogdon, bayar hoorteigoor **12** Etsegt talarhal orgogtun. Gerel dotor ariun humuusiin oviig huvaaltsahad Ter bidniig zohistoi bolgosen. **13** Uchir ni Ter bidniig haranhuin erh medlees avraad, Ooriin hairt Huuginhee haanchlald shiljuulsen yum. **14** Huugiinh ni dotor bidend nugliin uuchlal boloh zolilt baina. **15** Ter bol ul uzegdegch Burhany dur mon bogood buh buteeliin Uutan ni mon. **16** Uchir ni Tuun dotor tenger ba gazar dahi buh yums, uzegdeh ba ul uzegdeh yums, haan shireenuud, esvel noyorhluud, udirldaguud, esvel erh medluud ch buteegdsen. Buh yums Tuugeer bolon Tuunii toloo buteegdsen baina. **17** Ter buh yumsyn urid baina. Buh yums Tuunii dotor orshin togtnodog. **18** Ter mon biye boloh chuulgany terguun mon. Ter bol ehlel mon, uhegsdees anh torson ni mon. Ingesneer Ter

Ooroo buh yumsyn dotor terguunbairyg ezleh yum. **19** Yaagaad gevel Burhany sain taalal ni Tuunii dotor hamag buren buten nutaglah hiigeed **20** Tuunii zagalmain tsusaar enh taivnyg togtoon, Tuugeer damjuulan gazar deerh, esvel tenger deh yumsyg, buh yumsyg Tuugeer Oorteigoo evleruuleh yavdal baiv. **21** Hediigeer ta nar urid ni holduulagdsan bogood buzar uilseeree oyuun uhaan dotroo daisnuud bolson bolovch **22** edugee Ter Ooriinhoo omno ta naryg ariun, oo sevgui bogood gem zemgui bailgahyn tuld mahan biye dotorh Ooriin uhleeree evleruulsen bilee. **23** Herev ta nar uneheer itgel dotroo urgelijid baij, suurilagdsan bogood bat togton, oorsdiin sonsson sain medeenii naidvaraas hodlohgui bol tiim baih bolno. Enehuu sain medee ni tengeriin doorh buh buteeld tunhaglagdaj, Paul bi uunii uilchlegch bolson bilee. **24** Odoo bi ta naryn toloo zovohdoo bayarlah baina. Hristiin zovlonguud dotor yuu dutagdaj buig nohon, bi mahan biyendee Tuunii biye boloh chuulgany toloo ooriinhoo huviig uilddeg. **25** Burhany ugiig biyeluulehiin tuld ta naryn tusyn tuld Burhanaas nadad soyorhson uurgiin daguu bi enehuu chuulgany uilchlegch bolson yum. **26** Terhuu nuuts ni ongorson uyeudees, ur udmuudaas nuutslagdaj baisan bolovch odoo Ooriinh ni ariun humuust ilerhiilegdjee. **27** Burhan Hari undestnuudiin dund enehuu nuutsyn aldrynbaialag gej yuu bolohyg tedend meduulehiig hussen yum. Ene ni ta naryn dotor baigaa aldryn naidvar boloh Hrist mon. **28** Bid hun buriig Hrist dotor togs bolgohyn tuld buh mergen uhaan dotor hun burd sanuulj, hun burd zaan Tuuniig tunhaglah baina. **29** Minii dotor huchteij ajillaj baigaa Tuunii huch chadlaar zutgen bi mon ene zorilgyn toloo ajilladag.

Kolossai 2

2:1 Ta naryn toloo, Laodikt baigaa humuus bolon minii zus tsaraig uzeegui ter buh humuusiin toloo her ih temtseldej baidgiig mini ta nar medeesei gej bi husej baina. **2** Ingesneer tednii zurh hairyn dotor holbogdon, Burhany nuutsyn jinhene medleg boloh Hrist uruu avaachdag buren itgelt oilgoltoos irdeg buh bayalagt huren, uramshdag. **3** Hrist dotor mergen uhaan bolood medlegiin buh erdenes nuugdsan baidag. **4** Hen ch ta naryg unemshiltei

ugeeree buu toorogduuleesei gesendee bi uuniig helj baina. **5** Hediigeer bi biyeeree baihgui baigaa bolovch zov sahilga juramtai baigaag chini bolon Hristed itgeh ta naryn itgeliin bat baidlyg haraad, bayarlan bi sunseeree ta nartai hamt baina. **6** Tiimees ta nar Ezen Hrist Yesusiig huleen avsan shigee Tuun dotor alhahdaa, **7** zaalgaj baisnaaraa Tuun dotor bat undeslegden, baiguulagdaj, itgel dotroo batalgaajin, talarhlaar byalhagun. **8** Hen neg ni ta naryg Hristiin daguu bish, harin yertontsiinundsen zarchmuud, hunii ulamjlylaln daguuh gun uhaan bolon hooson mehleleer olzloh vii hemeen seremjlegtun. **9** Uchir ni buh Burhanlag bureen duuren ni Tuun dotor biyet helbereer orshdog yum. **10** Tuun dotor ta nar togs bolgogdson. Ter bol buh udirldaga ba erh medliin terguun ni mon. **11** Hristiin hovch hondoh yoslolor mahbodyn biyeiig tailan, Tuun dotor ta nar bas hunii garaar uildegdeegui hovch hondoh yoslolyg hiilgesen. **12** Ingehdee ta nar baptism dotor Tuuntei hamt orshuulagdsan. Tuuniig uhegsdees amiluulsan Burhany uilsed itgesen itgeleer baptism dotor ta nar bas tuuntei hamt amiluulagdav. **13** Ta nar gem nugluud bolon mahan biyeiin hovch hondoh yosloloosoo bolj uhsen baihad Ter bidnii buh gem nugliig uuchlaad, ta naryg Tuuntei hamt amid bolgoston bogood **14** bidnii esreg zarliguudaas burdsen, bidend daisagnaj baisan oriin dansyg huchingui bolgov. Ter uuniig zagalmaid hadaj, zamaasaa zailuuljee. **15** Zahiragchid bolood erh barigchdyg zevseggui bolgood, Ter tedniig zagalmai deer yalj, tedniig niited uzuulen bolgov. **16** Tiimd ta nar und, hool, esvel bayar, shine sar garahtai hamaatai asuudlaar, esvel amraltyn odrudees bolj heneer ch buu shuugd. **17** Edgeer ni irj bui yumsyn suuder ni yum. Harin biye ni Hristiinh yum. **18** Huuramch daruu baidald taashaal avan, tenger elch nart morgodog, uzsen uzegdlee barimtan, mahan biyeiin uhaanaar ooriigoo demii hooson doviilgodog yamar ch hun ta naryn shagnalyg buu bulaag. **19** Ted buhel biyeiig uye moch bolon shormosoor hamtad ni holbon hangaj, Burhany osoltoor osgodog Terguunees zuurdaggui ajee. **20** Herev ta nar delhiin undsen zarchmuudad Hristtei hamt uhsen yum bol yuund yertontsod amidarch baigaa yum shig oorsdiigoo zarlig togtoold zahiruulj, **21** "Barij ch, amsaj ch, gar hurch ch bolohgui" geh **22** (hereglesneer mohoh tavailantai ter buhniig) hunii surgaal

ba tushaaluudyn daguu baih geed baigaa yum be? **23** Edgeer ni oorsdiin buteesen shashin bolood huuramch daruu baidal, mon biyeiig zovooh baidlaar mergen uhaan met uzegdevch, uund mahan biyeiin husliig eserguutsehede yamar ch tus baihgui yum.

Kolossai 3

3:1 Tiimees herev ta nar Hristtei hamt amiluulagdsan l yum bol deeguurrh zuilsiig erseer bai. Tend Hrist Burhany baruun tald zalarch baigaa. **2** Ta nar oyuun uhaanaa gazar dahi zuils deer bish, harin deeguurrh zuils deer tovloruul. **3** Uchir ni ta nar uhsen bogood ta naryn ami Hristtei hamt Burhan dotor nuutslagdsan. **4** Bidnii ami boloh Hrist ilchlegdeh uyed ta nar ch bas yaruu addar dotor Tuunii hamt ilchlegdeh bolno. **5** Tiimd ta nar sadar samuun, buzar baidal, tachaal, muu husel, shunahairal boloh shuteen shuteh yavdal zereg gazar deerh erhtnuudiig uhuul. **6** Edgeerees bolj Burhany uur hilen duulgavargui hovguud deer ireh bolno. **7** Ta nar tedgeeriin dotor amidarch baihdaa unendee tedgeeriin dotor alhaj l yavsan. **8** Harin edugee ta nar bas uur, hilen, horon sanaa, gutgeleg bolon amnaas garah jigshuurt ugs bugdiig ni zailuulj hayagtun. **9** Biye biyedee buu hudal yari. Yaagaad gevel ta nar huuchin hunee buzar muu zurshiltai ni hajuu tiish tavij, **10** ooriig ni buteesen Tuunii dur torhiin daguu unen medlegt shinechlegdej bui shine huniig omsson. **11** End Gryek ba Iudyei, hovch honduulsen ba hovch honduuleegui, zerleguud, skutchuud, bool ba choloot hun gej baihgui. Harin Hrist bol bugd bogood bugdiin dotor baina. **12** Tiimees Burhanaar songogdson, ariun hiigeed hairlagdsan humuusiinhee huvid ta nar orovch zurh, enerel, daruu baidal, dolgoon zan, tevcheeriig oms. **13** Ingehdee neg negniigee hultsej, biye biyeniigee uuchilj, herev hen negend chini nogoogiinhoo esreg gomdol baival ta naryg Ezen uuchilsny adil ta nar bas uuchil. **14** Ene bugdiin deer hairyg oms. Hair bol ev negdliin togs holboos yum. **15** Hristiin amar taivan ni ta naryn zurhend noyorhoh boltugai. Uunii tuld l ta nar negen biye dotor duudagdsan yum. Talarhagtun. **16** Burhand handaj zurhendee bayartaigaar duulah sunsleg duu, magtuu, duulluud hiigeed buh mergen uhaanaar ta nar biye biyendee

zaan, biye biyenee senhruulen Hristiin ug ta naryn dotor byalham orshih boltugai. **17** Ta nar ut ba uilseeree yuu ch hiisen, Tuugeer damjuulan Etseg Burhand talarhal orgon, bugdiig Ezen Yesusiin nereer hiigtun. **18** Ehneruud ee, Ezenii taaladd niitsuulj nohortoo zahiragdagtun. **19** Nohruud ee, ehneree hairlagtun. Tedend buu hatuu hand. **20** Huhduud ee, buh talaar etseg ehdee duulgavartai baigtun. Ingeh ni Ezend taalagdana. **21** Etsguud ee, huhdiinhee setgeliig mohoohguin tuld tedniig buu uurluul. **22** Booluud aa, mahan biyeiinhee ezniig buh talaar dagagtun. Hund taalagddag humuus shig hartsaar uilchlelgui, harin Ezenees emeen, chin setgeleesee uilchil. **23** Ta nar yuu ch hiisen, humuusiin toloo bus, Ezenii toloo met chin setgeleesee hiigtun. **24** Ingehdee ta nar Ezenees ov zalgamjilalyn shagnalyg huleen avna gedgee meden hiigtun. Chi Ezen Hristed uilchilj baigaa yum. **25** Uchir ni buruu yum hiisen hun, hen ch bai yalgaagui, hiisen buruu zuiliinhee urshgiig hurtene.

Kolossai 4

4:1 Ezed ee, ta nar bas tengert Ezentei gedgee meden booluuddaa shudarga yos, tegsh erhiig soyorh. **2** Oorsdiigoo zalbiralda zoriul. Ingehdee tuun dotor talarhaltai gaar seremjtei baigtun. **3** ugend zoriulsan haalggy Burhan neej ogog gej bidnii toloo neg tsagt zalbiragtun. Tegvel bid Hristiin nuutsyg yarih bolno. Bi uunii toloo horigdson bilee. **4** Monbi herhen yarih yostoichlon uuniig todorhoi bolgooroi gej zalbiragtun. **5** Gadnah humuustei mergen uhaanaar tsagiig unelj harits. **6** Ta naryn yaria urgelj niguulsengui bogood davsaj amt oruulsan met baig. Ingesneer ta nar hun bolgond yaaj hariulah yostoigoo medeh yum. **7** Minii tuhai buh medeelliig Ezenii dotor bidnii hairt duu, itgelt uilchlegch, hamtran zutgegch bool Tuhik ta nart medegdeh bolno. **8** Ter ta nart bidnii nohtsol baidlyg medegdej, zurhiig tani taivshruulag gesen yag ene zorilgyn toloo bi tuuniig ta nar uruu ilgeej baina. **9** Ta naryn neg boloh itgemjit, hairt duu Onyesimyg tuunii hamt yavuullaa. Ted endhiin buh l baidlyg ta nart medegdeh bolno. **10** Nadtai hamt horigdoj bui Aristarh ta nart mend hurgej baina. Mon Barnabyn uyeel Mark bolon (Ta nar tuunii talaarh

zaavar avsan. Herev ter ta nar uruu ochvol huleej avaarai) **11** Iust gej nerlegddeg Yesus nar ta nart mend hurgej baina. Zovhon edgeer humuus l hovch hondoh yoslolyn humuusees Burhany haanchlalyn tolooh hamtran zutgegchid yum. Ted namaig taitgaruulsan. **12** Ta naryn neg, Hrist Yesusiin bool Yepafr ta nart mend hurgej baina. Burhany buh husel dotor ta nar guitsed bolj, togs zogsoj baihyn tuld Yepafr ta naryn toloo urgelj zalbiran temtseldej baina. **13** Ter ta naryn toloo bolood Laodikt, Hiyerapold baigaa humuusiin toloo mash ih sanaa tavij baidag gej bi tuuniig gerchilj baina. **14** Hairt emch Luk ta nart mend hurgej baina. Dyem ch bas. **15** Laodikt baigaa ah duu nart bolon Numfad, tuunchlen tuunii gert tsugladag chuulgand mend hurgeerei. **16** Ene zahiag ta nar unshsanyhaa daraa laodikchuudyn chuulgand bas unshuulaarai. Ta nar ch gesen Laodikaas irsen zahiag unshaarai. **17** Arhiipt "Ezen dotor huleej avsan uilchlelee biyeluulehiin tuld uilchleldee anhaaral tavi" gej heleerei. **18** Paul bi ooriin garaar ene mendchilgeeg bichlee. Minii huleesiig ta nar sanaarai. Niguulsel ta nartai hamt baih boltugai.

1 Tyesalonik 1

1:1 Paul, Siluan bolon Timot naraas Etseg Burhan ba Ezen Yesus Hrist dotorh tyesalonikchuudyn chuulgand; Niguuysel ba amar taivan ni ta nart baih boltutai. **2** Bid ta bugdiin toloo Burhand urgelj talarhal orgodog. Ingehdee ta naryg zalbiraldaa dursan, **3** bid oorsdiin Burhan ba Etsegiin omno Ezen Yesus Hristed itgeh ta naryn itgeliin uil, hairyn hodolmor hiigeed naidvaryn tuushtai baidlyg chini bainga sanadag. **4** Burhanaar hairlagdsan ah duu nar aa, ta naryn songogdsonyg bid meddeg. **5** Uchir ni bidnii sain medee ta nart zovhon ugeer ochoogui, mon huch ba Ariun Suns dotor buren batalgaagaar ochson yum. Terchlen bid ta naryn toloo dund chini yamar baisnyg ta nar medne. **6** Bas ta nar ulemj zovlon gamshig dotor Ariun Sunsnii bayar hoorteigoor ugiig huleej avan bidniig bolon Ezeniig duuraigchid bolson. **7** Ingej ta nar Makyedoni bolon Ahai dahi buh itgegchded ulger duurail bolov. **8** Uchir ni Ezenii ug ta naraas garch zovhon Makyedoni bolon Ahaid ch sonsogdson todiigui Burhand itgesen ta naryn itgel haa saigui tarsan bilee. Tiimd yamar negen yum yarih hereg bidend alga. **9** Uchir ni ted oorsdoo ta naryn dund bid herhen orsnyg bolon amid ba unen Burhand uilchlehiin tuld ta nar herhen shuteenuudeesee ergej Burhand handsan tuhai, **10** ireh uur hilengees bidniig getelgedeg Yesusiig Ter uhegsdees amiluulsan bogood Tuunii Huug tengerees irehiig huleeh tuhai meduulev.

1 Tyesalonik 2

2:1 Ah duu nar aa, bid ta nar uruu demii ochoogui gedgiig ta nar oorsdoo medne. **2** Harin ta naryn medej baigaachlan bidniig Filippoid hediinee zovooj, bidentei zui busaar haritssan. Uunii daraa mash huchtei eserguutslin dund Burhany sain medeeg ta nart yarih zorig Burhany mini dotor bidend baisan yum. **3** Uchir ni bidnii yatgalga ni aldaa toorogdol esvel buzraas garaagui, zali meh dotor ch baigaagui, **4** Harin sain medee bidend daalgagdah ni Burhanaar batlagdsanchlan, bid humuust bus, harin bidnii zurhiig shalgagch Burhand taalagdahaar yaridag yum. **5** Uchir ni ta

naryn medej baigaachlan bid hezee ch zusarch ugtei baigaagui. Shunahairlaa nuun dur uzuuleegui. Burhan bol gerch. **6** Hediigeer bid Hristiin elch nar bolohynhoo huvid ta nart erh medlee uzuulj chadah baisan bolovch bid aldryg humuusees, ta naraas ch, esvel busdaas ch ereegui bilee. **7** Harin bid ta naryn dund huuhduudee asran baigaa eh hun met zoolon baisan. **8** Bid ta naryn huslen bolj, ta nart zovhon Burhany sain medeeg bus, mon oorsdiin amia ch ogohiig hussen yum. Yaagaad gevel ta nar bidnii huvid uneheer dotny humuus maani bolson baiv. **9** Ah duu nar aa, ta nar bidnii hodolmor bolon hund hetsuu baidlyg sanadag. Bid ta naryn hend chini ch daramt bolohguin tuld odor shonogui ajillan, ta nart Burhany sain medeeg tunhaglasan. **10** Itgegch ta nart bid herhen ariun, zov bolon gem zemguigeer handsanyg ta nar gerchleh bogood Burhan ch gerch yum. **11** Etseg hun ooriin huuheddee yamar baidag shig bid ta naryn hun neg buriig yatgan, uramshuulj, guij baisnyg ta nar medne. **12** Ingesneer oorsdiig chini Ooriinhoo haanchlald bolon aldart duuddag Burhand ta nar zohistoigoor yavah yum. **13** Ta nar bidnees Burhany zahiasyn ugiig huleen avahdaa uuniig hunii ug bus, harin uneheer baigaagaar ni buyuu itgedeg ta naryn dotor bas ajlaa hiideg Burhany ug hemeen huleen avsan. Uunii toloo bid bas Burhand urgelj talarhdag yum. **14** Ah duu nar aa, ta nar Iudyei deh Hrist Yesusiin dotorh Burhany chuulganuudyg duuraigchid bolov. Uchir ni ted iudyeichuudees zovlong amssan shig, ta nar ch mon ooriin nutag negt humuusiin gart adilhan zovlong edelsen ajee. **15** Iudyeichuud Ezen Yesusiig bolon esh uzuulegchdiig alj, bas bidniig havchij baiv. Ted Burhand taalagdsangui, buh hund oston bolj, **16** Hari undestnuudiin avralyn toloo bidniig yarihad saad hiisnihee ur dund ted urgelj oorsdiin nugluudiig duurgej baina. Gevch etsest ni uur hilen teden deer buulaa. **17** Gevch ah duu nar aa, bid ta naraas zurheeree bish, harin tsarai zuseeree tur zuur hagatssan bolovch, nuur tsaraig chini harah gej buh husleeree hicheen charmaisan. **18** Tiimees bid ta nar uruu ochihyg hussen yum. Paul bi neg bus udaa tiin hussen bolovch Satan bidniig saatuulav. **19** Uchir ni hen bidnii naidvar, esvel bayar bayasgalan, esvel orgomjloliin titem ni ve? Ene ni bidnii Ezen Yesusiig irehed Tuunii orshihui dotorh ta nar ch gesen bish gej uu? **20** Ta nar bol bidnii aldar bogood bayar bayasgalan bilee.

1 Tyesalonik 3

3:1 Tiimees bid uuniig tsaashid tevchij chadahaa bolij, oorsdoo Afind uldeh ni deer yum gej bodood, **2** Hristiin sain medee dotorh Burhany hamtran zutgegch, bidnii duu Timotyg ta naryn itgeliin tuhaid ta naryg uramshuulan, batjuulahyn tuld yavuulsan. **3** Tegsneer edgeer zovlongoor hen ch uimuulegdehgui yum. Uchir ni bid uunii tuld l zayaagdsanyg ta nar oorsdoo medne. **4** Uchir ni bid ta nartai baih uyedee bid zovlon edleh gej baina hemeen uridchilj helseer baisan. Ta naryn medej baigaachlan tiinhuu bolj ongorloo. **5** Tiimees bi uuniig tsaashid tevchij chadahgui bolov. Tegeed sorigch ta naryg sorij, bidnii hodolmor demii hooson zuil bolsonbaih vii hemeen aisandaa ta naryn itgeliin talaar medehiin tuld bi hun ilgeesen yum. **6** Harin Timot ta naryn tendees saya ireed, ta naryn itgel bolon hairyn talaar sain medeeg, mon ta naryn bidniig urgelj sinaar dursan, bid ta naryg harahsan gej husdegiin adil ta naryn mon bidniig harahsan gej husdegiig chini bidend duulgav. **7** Tiimees ah duu nar aa, ta naryn itgeleer bid buh gachigdal, zovlon dotroo ta naryn talaar taitgarav. **8** Uchir ni ta nar Ezenii dotor battai zogsdog baih avaas edugee bid amid baina. **9** Uchir ni bid oorsdiin Burhany omno ta naraas bolj bayarladag buhii l bayar hooriinhoo hariud ni ta naryn toloo yamar talarhlyg Burhand orgoj chadah ve? **10** Bid ta naryn nuur tsaraig harj, itgeld chini yuu dutagdaj baigaag ni duurgehsen hemeen odor shonogui ulemj hicheenguigeer zalburch baina. **11** Bidnii Burhan ba Etseg Ooroo bolon bidnii Ezen Yesus ta nar uruu ochih zamyg maani zaah boltugai. **12** Bid ta naryn toloo baidag shig, Ezen ta naryg biye biyenee bolon buh huniig hairlah hair dotor osgon byalhuulah boltugai. **13** Ingesneer bidnii Ezen Yesus Ooriin buh ariun humuustei hamt irehed bidnii Burhan ba Etsegiin omno ariun baidal dotor Ter ta naryn zurhiig gem zemgui gej batlah yum. Amyen.

1 Tyesalonik 4

4:1 Etsest ni, ah duu nar aa, ta nar Burhand yaaj taalagdaj, yaaj yavah

yostoi talaar bidnees zaavar avsanchlan (ta nar unendee tiinhuu yavdagchlan) ta naryg ulam iluu boloosoi gej bid Ezen Yesus dottor ta naryg guij, yatgaj baina. **2** Uchir ni bid Ezen Yesuseer ta nart yamar tushaaluud ogsniig ta nar medne. **3** Burhany husel ni ta naryn ariusgal bogood ter ni yuu gevel, ta nar sadar samuunyg tevchij, **4** hun bur ariusgal hiigeed hundetgel dottor ooriin savyg herhen ezemdehiig medej, **5** ingehdee Burhanyg meddeggui Hari undesten met tachaangui husel dottor bish yum. **6** Mon hen ch uuniig zorchij, ene hereg dottor ah duugee mehelj bolohgui. Uchir ni bi ta nart urid ni helj, chuhalchlan anhaaruulj baisanchlan, ene buhnii toloo oshoo avagch ni Ezen yum. **7** Uchir ni Burhan bidniig tsever bus uruu bish, harin ariusgadd duudsan bilee. **8** Tiimd uuniig eserguutsdeg hun ni huniig bus, harin ta nart Ooriin Ariun Sunsiig ogdog Burhanyg eserguutsej baina. **9** Harin ah duusiin hairyn huvid gevel ta nar hen negneer oorsoddoo bichuuleh hereggi ajee. Uchir ni ta nar oorsdoo biye biyee hairlahad Burhanaar zaalgasan baina. **10** Unendee ta nar ter hairaar buh Makyedoni dayaar baigaa ah duu naraa tsomiig ni hairladag. Harin ah duu nar aa, bur ulam iluu hairlagtun gej bid ta naraas hicheenguilen guij baina. **11** Bidnii ta nart tushaasanchlan, tuvshin amidrahyg hicheej, ooriin huviin ajlyg anhaarch, ooriin garaar ajillahyg zorilgoo bolgo. **12** Ingesneer ta nar gadny hund zohistoi handah ba yamar ch yumaar dutahgui baih bolno. **13** Harin ah duu nar aa, noirsson humuusiin talaar ta naryn medehgui baihyg bid husdeggui. Es tegvees ta nar yamar ch naidvargui busad humuusiin adil gashuudah vii. **14** Uchir ni herev bid Yesus uhsen bogood amilsan gedegt itgedeg bol Yesus dottor noirsson humuusiig Burhan Tuunii hamt bas tiinhuu avchrah bolno. **15** Bid uuniig Ezenii ugeer ta nart heliye. Amid hiigeed Ezeniig irtel uldsen bid noirsson humuusiin omno ni orohgui. **16** Uchir ni Ezen Ooroo tushaalyng ugtei, terguun tenger elchiin duu ba Burhany bureen duunaar tengerees buuj irne. Tegeed Hristiin dottor uhegsed ehleed amilah bolno. **17** Daraa ni amid hiigeed uldsen bid tedentei hamt agaar mandald Ezentei uulzahaar uulen dottor orgogdoj, tiinhuu Ezentei urgelj hamt baih bolno. **18** Tiimees edgeer ugseer biye biyenee taivshruul.

1 Tyesalonik 5

5:1 Ah duu nar aa, tsag hugatsaa bolon uyeiin talaar ta nar oorsoddoo yuu ch bichuuleh hereggui. **2** Uchir ni Ezenii odor ni shonoor ireh hulgaich met irehiig ta nar oorsdoo mash sain meddeg. **3** Humuusiig "Amar taivan, ayuulgui baidal" gej yarij baih uyed jiremsen emegteid toroltiin huchtei ovdolt uchrahyn adil teden deer suirel ni genet irehed, ted zugtaaj ogt chadahgui. **4** Gevch ah duu nar aa, ta nar haranhui dotorbaidaggui uchraas ter odor ni ta naryg hulgaich met bariad avahgui. **5** Uchir ni ta nar bugdeeree gerliin hovguud bogood odriin hovguud yum. Bid shoniinh bish, haranhuinh ch bish. **6** Tiimees bid busdyn adil untalgui, harin sergeg bogood eruul uhaantai baitsgaaya. **7** Uchir ni untagsad shono untdag, sogtuuragchid shono sogtdog. **8** Harin bid odriinh tul itgeliin ba hairyn huyag, duulga bolgon avralyn naidvaryg omson, eruul uhaantai baitsgaaya. **9** Yaagaad gevel Burhan bidniig uur hilengiin toloo bus, harin bidnii Ezen Yesus Hristeer damjuulan avralyg olj avahyn toloo tomilson yum. **10** Bidniig seruun ch bai, untsan ch bai, Oorteigoo hamt amidruulahyn tuld Ter bidnii toloo uhsen bilee. **11** Tiimees ta nar odoo ch uildej baigaa shigee neg negniigee taitgaruulj, neg negniigee barij baiguulagtun. **12** Ah duu nar aa, dund chini ajilladag ba Ezenii dotor ta naryg udiridaj, zaavar ogdog humuusiig hundlehiig bid ta naraas husej baina. **13** Mon tednii ajil hodolmoriinh ni toloo ta nar hair dotor tedniig ulemj ondroor unelehiig husej baina. Neg negenteigee ev nairtai amidar. **14** Ah duu nar aa, emh juramgui humuust sanuulj, hulchgar humuusiig zorigjuulj, doroi buurai humuust tusalj, buh hund tevcheerteigeer handahyg bid ta naraas guij baina. **15** Hen ni ch hen negnii horon muug muugaar hariulahgui baihad anhaaragtun. Harin urgelj neg negendee bolon buh hunii toloo sain zuil uruu temuuldeg baigtun. **16** Urgelj bayartai bai. **17** Tasraltgui zalbir. **18** Buh zuild talarhlaa ilerhiil. Uchir ni ene bol ta naryn tolooh Hrist Yesus dotorh Burhany husel mon. **19** Sunsiig buu bohoo. **20** Esh uzuullegiig buu basamjil. **21** Harin buhniig shalga, sainyg barigtun. **22** Buzar muugiin aliv helberiiig tseerlegtun. **23** Amar taivny Burhan Ooroo ta naryg buren ariusgag. Suns, setgel, biye tani bidnii Ezen Yesus Hristiig irehed buren

hangaalagdsan bogood gem zemgui baih boltugai. **24** Ta naryg Duudagch ni itgemjit bogood Ter mon uuniig biyeluuleh bolno. **25** Ah duu nar aa, bidnii toloo ch zalbir. **26** Buh ah duu nart ariun unselteer mend hurgeerei. **27** Enehuu zahidlyg buh ah duu nart unshij ogohiig bi ta naraas Ezeneer guij baina. **28** Bidnii Ezen Yesus Hristiin niguulsel ta nartai hamt baih boltugai.

2 Tyesalonik 1

1:1 Paul, Siluan bolon Timot naraas bidnii Etseg Burhan ba Ezen Yesus Hrist dotorh tyesalonikchuudyn chuulgand; **2** Bidnii Etseg Burhan ba Ezen Yesus Hristees niguuysel ba amar taivan ni ta nart baih boltutai. **3** Ah duu nar aa, bid urgelj ta naryn toloo Burhand talarhal orgoh yostoi. Yaagaad gevel ta naryn itgel ulemj nemegdej, hun buriin chini biye biyenee hairlah hair ulam bur osoj baigaa uchir ingeh ni zov yum. **4** Ta naryn tesverledeg buhii l havchlaga, zovlongiin dundah tevcheer bolon itgeliin chini toloo bid oorsdoo Burhany chuulganuudyn dund ta naraar baharhan yaridag. **5** Ene ni ta nar Burhany haanchlald zohistoi gej tootsogdohyn tuld Burhany zov shuultiin shinj temdeg yum. Burhany haanchlalyn toloo ch ta nar uneheer zovj baigaa bilee. **6** Burhan shudarga tul Ter ta naryg zovoogchdod zovlongoor hariulj, **7** harin zovson ta nart bolon bidend hariud ni taivshralyg ogno. Ter uyed Ezen Yesus huchirheg tenger elch narynhaa hamt drelzeh gal dotor tengerees ilchlegden, **8** Burhanyg meddeggui ba bidnii Ezen Yesusiin sain medeeg dagadaggui humuusees oshoo avah ajee. **9** Ted monh suirliin toloosiig tolj, Ezenii orshihui bolon Tuunii huchnii aldraas salna. **10** Ene ni terhuu odor Ooriin ariun humuusiin dotor aldarshihaar bolon itgesen buh humuusiin dund gaihagdahaar Tuuniig irehed bolno. Uchir ni ted bidnii ta nart gerchilsen gerchleld itgesen yum. **11** Tiimees bidnii Burhan ta naryg duudlagad chini zohistoi gej tootsoj, sainy tolooh husel buhniig ba itgeliin uiliig hucheeree biyeluuleg hemeen bid ta naryn toloo urgelj zalbirdag. **12** Ingesneer bidnii Burhany bolon Ezen Yesus Hristiin niguulsiin daguu Ezen Yesusiin ner ta naryn dotor, mon ta nar ch Tuun dotor addarshaasai hemeen bid zalbirdag.

2 Tyesalonik 2

2:1 Ah duu nar aa, bidnii Ezen Yesus Hristiin ireh hiigeed bidnii Tuun uruu tsuglah tuhaid edugee bid ta naraas guij baina. **2** Ezenii odor irchihlee hemeen ta nar uhaan bodlooroo ter darui ganhaj daivalgui, esvel sunseer ch yum uu, esvel ug yariagaar ch yum uu, esvel bidnees irsen met

zahidlaar ch uimuulegdehgui baigtun. **3** Hen ch ta naryg yamar ch argaar buu mehleg. Uchir ni ehleed itgelees salah yavdal garch, suirliin hovguun boloh yos busyn hun ilchlegdehees naash ter odor irehgui. **4** Ter bol eserguutsegch negen bogood ooriigoo burhan hemeegdegch buriin deer, esvel shutdeg zuil buriin deer orgomjlon zalna. Tegeed ooriigoo Burhan bolgon uzuulj, Burhany sum dotor suudlaa ezelne. **5** Bi ta nartai hamt baihdaa edgeer zuilsiig helj baisnyg ta nar sanahgui baina uu? **6** Edugee tuuniig yuu hyazgaarlan baridgiig ta nar medne. Ingesneer ter ooriin tsagtaa ilchlegdeh yum. **7** Uchir ni huuli bus baidlyn nuuts ni hediinee ajillaj baina. Gagtshuu edugee hyazgaarlan barigch ni ooroo zamaas zailuulagdah hurtel tiin barij baigaa ajee. **8** Daraa ni yos bus negen ilchlegdeh bogood Ezen Yesus amnyhaa amisgalaar tuuniig alj, Ooroo irj uzegdseneeree togsgoliig ni avchirna. **9** Ter bol Satany ajillagaany daguu garch iregch negen bogood buh huch ba temdguud, huuramch gaihamshig **10** bolon buzar muugiin zusen buriin zali mehteigeer mohogsdiin toloo irne. Yaagaad gevel ted avragdahyn tuld unenii hairyg huleen avaagui. **11** Tiimees Burhan tednii deer toorogdliin ajillagaag ilgeedeg. Tegeed ted hudal huurmagt itgeh bolno. **12** Ingesneer unend itgeegui, harin buzar muut taalsan buh hun yallagdah yum. **13** Ezeneer hairlagdsan ah duu nar aa, ta naryn toloo bid urgelj Burhand talarhlaa orgoh yostoi. Yaagaad gevel Burhan ta naryg unen dotorh itgel ba Sunsnii ariusgalaar damjuulan anhny ur jims bolgon avralyn toloo songoson ajee. **14** Uunii tuld Ter bidnii sain medeegeer damjuulj tanaryg duudsan. Ingesneer ta nar bidnii Ezen Yesus Hristiin aldryg hurteh yum. **15** Iimd ah duu nar aa, bat zogsoj, bidnii ugeer ch bai, esvel zahidlaar ch bai ta nart zaasan ulamjlaluudyg barimtal. **16** Bidnii Ezen Yesus Hrist Ooroo bolon bidniig hairlaj, monh taitgarlyg bolon niguulsleer sain naidvaryg bidend ogson bidnii Etseg Burhan **17** zurhiig tani alivaa sain ajil uils hiigeed ug dotor taitgaruulj, batatgah boltugai.

2 Tyesalonik 3

3:1 Etsest ni ah duu nar aa, Ezenii ut ta naryn huvid yamar baisan shig,

tiinhuu turgen tarj, aldarshuulagdah boltugai gej bidnii toloo zalbir. **2** Terchlen gajuud bolon horon muu humuusees bidniig getelgehiin toloo zalbir. Uchir ni buh humuus itgeliinh bish aj. **3** Harin Ezen bol itgemjit. Ter ta naryg muu negnees hamaalan huchte bolgono. **4** Bid ta nart yuu tushaana, tuuniig ta nar hij baigaa bolon hiih ch bolno hemeen ta naryn talaar Ezen dotor itgeh itgel bidend bii. **5** Ezen ta naryn zurhiig Burhany hairand ba Hristiin tevcheert handuulah boltugai. **6** Ah duu nar aa, ta naryn bidnees huleen avsan ulamjalaln daguu bish, emh juramgui amidralaar amidragch ah duu burees hol baihyg bidnii Ezen Yesus Hristiin nereer bid ta nart tushaaj baina. **7** Uchir ni bidnii ulger duuraillyg yaaj dagah yostoigoo ta nar oorsdoo meddeg. Yaagaad gevel bid ta naryn dund yos juramguibaigaagui, **8** mon henii ch talhnaas zugeer ideegui. Harin bid ta naryn hend ni ch daramt bolohguin tuld odor shonogui hodolmorloj, etsej tuildtalaa ajillaj bailaa. **9** Bidend erh baihguidee ingesen yum bish, harin ta naryg bidnii jisheeg dagaasai gej oorsdiigoo ta nart ulger duurail bolgohyn tuld ingesen yum. **10** Bid ta nartai hamt baihdaa hurtel "Herev hen neg ni ajil hiihgui bol buu ideg" gej zahidag baisan. **11** Uchir ni ta naryn dundaas zarim neg chini emh juramgui amidralaar amidran, ajil ogt hiihgui, harin busdyn heregt oroltsdog humuus adil zagnaj baina gej bid sonsloo. **12** Tiim humuusiig anir chimeeguigeer hodolmorloj, oorsdiin talhaa idehiig Ezen Yesus Hrist dotor tushaan uralj baina. **13** Harin ah duu nar aa, ta nar sainyg uildehees buu zurhshee. **14** Herev hen negen chini ene zahidlaar damjuulsan bidnii ugiig dagahgui bol ter huniig ontslon anhaar. Tuuniig icheehiin tuld tuuntei buu niil. **15** Ter huniig daisan met buu uz, harin ah duu bolohyn huvid tuund sanuul. **16** Amar taivny Ezen Ooroo ta nart yamar ch tohioldold amar taivnyg soyorhoh boltugai. Ezen ta butdtei hamt baih boltutai. **17** Paul bi enehuu mendchilgeeg ooriin garaar bichij baina. Ene bol zahidal tus bur deh yalgarah temdeg yum. Bi iim mayagaar bichdeg. **18** Bidnii Ezen Yesus Hristiin niguulsel ta bugdtei hamt baih boltugai.

1 Timot 1

1:1 Bidnii Avragch Burhan ba bidnii naidvar boloh Hrist Yesusiin tushaalaar Hrist Yesusiin elch bolson Paulaas **2** itgel dotorh minii jinhene huuhed Timotod: Etseg Burhan bolon bidnii Ezen Hrist Yesusees niguulsel, orshool, amar taivan ni baih boltugai. **3** Bi Makyedoni uruu yavahdaa, Yefyest uddeech gej chamaas hicheenguilen guisny uchir ni chi zarim humuust handan oor hachin surgaal zaahgui baihyg, **4** itgeleer bui Burhany uilchleld hurgeheesee iluu margaan metgeltseend hurgedeg ul togsoh ugiin bichguud bolon ulger domguudad anhaarlaa handuulahgui baihyg tushaahyn tuld yum. **5** Harin bidnii tushaalyn zorilgo ni tsever zurhnees garah hair, sain mos chanar bolon chin unench itgel yum. **6** Zarim humuus edgeerees nyatsaj, demii yariand helbiin orjee. **7** Ingehdee ted yuu helj, yuuny talaar itgelteigeer batalj baigaagaa ch oilgodoggui bolovch Huuliin bagsh baihyg husdeg aj. **8** Herev hen negen uuniig yosoor ni hereglevel Huuli ni sain gedgiig bid medne. **9** Huuli ni zov hund zoriulagdaagui, harin huuligui bolon tersluu humuus, burhanlag bus bolon nugeltnuud, ariun bus bolon buzar humuus, etseg ehee aldag humuus, aluurchid, **10** sadar samuun humuus, ijil huistenteigee yavaldagchid, hunii hulgaich nar, hudalch humuus, tangargaasaa nyatsagch humuus bolon eruul surgaalyn esreg baigch aliv buhend zoriulagdjee. **11** Ene ni nadad daalgagdsan, Burhany aldart sain medeenii daguu yum. **12** Namaig huchirhegjuulsen bidnii Ezen Hrist Yesust bi talarhdag. Yaagaad gevel Ter namaig itgemjit gej uzeed uilchlel deer tavisan. **13** Hediigeer bi urid ni doromjlogch, havchigch, deerengui hun baisan bolovch orshooliig uzlee. Uchir ni bi itgelgui baidal dotor medehguigeer uildsen yum. **14** Hrist Yesus dotorh hair ba itgeliin hamt bidnii Ezenii niguulsel ni byalhlaas iluu baiiv. **15** Hrist Yesus nugeltnuudiig avrahaar yertontsod irsen gedeg ni itgemjit ug mon. Tedgeer nugeltnuudiin ehniih ni bi baina. **16** Tiimees monh amiin toloo Oort ni itgeh humuust ulger duurail bolgon Yesus Hrist Ooriin togs tevcheeree ehleed nadad haruulahyn tudd bi orshooliig olj avsan yum. **17** Uyeudiin Haan, uheshgui, ul uzegdeh tsoryn gants Burhand hundel ba aldar ni uyeiin uyed baih boltugai. Amyen. **18** Minii huuhed

Timot oo, chinii tuhai urid ni esh uzuulsniidaguu tedgeereer chi sain temtsleer temtsegtun hemeen bi ene tushaalyg chamd daalgaj baina. **19** Ingehdee itgel, sain mos chanaraa sahi. Zarim hun edgeeriig eserguutsen, itgeliin huvid suirsen holog ongots met boljee. **20** Tednii dund Humyenai, Alyeksandr nar baina. Burhanyg doromjlohgui baihad surgahyn tuld bi tedniig Satand tushaasan.

1 Timot 2

2:1 Tiimd yuuny omno bi guiya. Guilt, zalbiral, huselt bolon talarhlaa buh humuusiin toloo uild. **2** Haadyn toloo, erh medliig barigch buh hunii toloo uild. Tegvel bid buhii l burhanlag ba hundlelteigeer amar taivan, tuvshin amidralaar amidrah yum. **3** Ene ni bidnii Avragch Burhany melmiid sain bogood taalamjtai. **4** Tereer buh humuusiig avragdaasai, unenii medleg uruu ireesei gej husdeg. **5** Uchir ni gants Burhan baina. Mon Burhan ba humuusiin hoorond gants zuuch baina. Ter ni hun boloh Hrist Yesus bilee. **6** Ter Ooriigoo bugdiin toloo zolios bolgon ogson. Gerchlel ni ooriinhoo zohistoi tsagt ogogdov. **7** Uunii toloo bi tunhaglagch ba elcheer, (Bi uneneer helj baina. Hudlaa yariagui baina) itgel hiigeed unen dotor Hari undestnuudiin bagshaar tomilogdson bilee. **8** Iimd bi erchuudiig uur hilengui, margaldalguigeer, ariun garaa orgoj, gazar burd zalbiraasai gej husdeg. **9** Uunii adilaar emegteichuud zohistoi huvtsaslan oorsdiigoo daruu, tuvshin baidlaar chimen, suljsen us, alt, suvdaar, esvel unetei huvtssaar bish, **10** harin Burhanaas emeegch emegteid zohistoi sain uilseer chimegtun. **11** Emegtei hun duugui bain, buren duulgavartaigaar suralts. **12** Harin emegtei hun zaah, esvel er huniig zahirah erh medeltei baihyg bi zovshoorohgui. Harin duugui baihyg zovshoordog. **13** Uchir ni ehleed Adam, daraa ni Yeva buteegdsen bilee. **14** Adam mehlegdeegui. Harin emegtei ni mehlegdej, gem buruu dotor unasan yum. **15** Gevch herev emegteichuud itgel, hair dotor ba zohistoi bain ariusal dotor tsaashid baih avaas emegtei ni huuhed toruuleheeree avragdana.

1 Timot 3

3:1 Ene bol itgemjit ug. Herev hen negen ni hargalzagch bolohyg ermélzvel, ter sain ajlyg husdeg hun baina. **2** Tiimees hargalzagch ni gem zemgui baij, neg ehneriin nohor, biyee baridag, hersuu, hundetgel huleesen, zochlomtgoi ba zaah chadvartai, **3** darsand shunahairdaggui, zodoon ch bish, harin dolgoon, heruulch bish, mongond durladaggui baih yostoi. **4** Ter ooriin geriig sain zahirdag, buhii l hundeleiteiger erhsheeld huuhduudee bailgadag hun baih **5** (Herev hun ooriin geriig herhen zahirahyg medehgui bol yaaj Burhany chuulganyg halamlah bilee?) **6** bogood shine itgegch baij bolohgui. Es bogoos ter hun biyee tooh vii, diavolyn shiitgeld unah vii. **7** Tereer buruutgald hiigeed diavolyn urhind orchihguin tudd gadna baigsdaas ooriinhoo talaar sain gerchleitei baih yostoi. **8** Uunchlen uilchlegchid hundetgeltei humuus baih yostoi. Ted hoyor heltei bish, darsand shunahairdaggui, buzar olz ashig haidaggui bogood **9** itgeliin nuutsyg tsever mos chanaraar sahih uchirtai. **10** Ehleed edgeer ni shalgagdag. Tegeed herev ted gem zemgui bol uilchlegchid bolog. **11** Tuunchlen emegteichuud ni hundetgeltei, hov jiv hootsolddoggui, tevcheertei, buh yumand itgemjtei baih yostoi. **12** Uilchlegch hun neg l ehneriin nohor baih yostoi bogood huuhduudee bolon ooriin ger buliig sain zahirdag humuus baig. **13** Uchir ni sain uilchilsen humuus ni sain bair suuriig oldog bogood Hrist Yesust itgeh itgeldee ulemj ih zorigtoi boldog. **14** Udagui cham deer ochno gedegt naidan, edgeer zuiliig bi chamd bichij baina. **15** Herev bi saatval, unenii bagana ba suuri bolson amid Burhany chuulgan boloh Burhany ger bul dotor hun biyee yaaj avch yavah yostoig chamd meduulehiin tuld bichlee. **16** Burhanlag baidlyn nuuts ni aguu gedgiig niiteeree huleen zovshoorno. Mahan biyeer ilchlegdsen Terni Suns dotor zovtgogdson, Tengert elch nart haragdsan, Undestnuudiin dund tunhaglagdsan, Yertontsod itgegdsen, Aldar dotor deesh avagdsan

1 Timot 4

4:1 Harin hojmyn tsagt zarim ni itgelee orhij, mehlegch sunsnuuded bolon chotgoruudiin nomlold anhaarlaa handuulna gej Suns todorhoi heldeg. **2**

Ted oorsdiin mos chanartaa haluun tomroor tamgalagdan hoyor nuur gargan hudal yarij, **3** ter bul bolohyg horiglodog, mon itgegch nar bolon uneniig medsen humuus talarhaltaigaar hurtej baig hemeen Burhany buteesen hool hunsiig tseerlehiig albaddag humuus bolno. **4** Yaagaad gevel Burhanaar buteegdsen yum buhen saihan. Herev tedgeeriig talarhaltaigaar huleen avsan bol gologdoh yamar ch zuil baihgui. **5** Uchir ni ene ni Burhany ugeer ba zalbirlaar ariusgagddag. **6** Chi ah duusee edgeer zuilsed handuulbal, chi ooriin dagaj bui eruul surgaalyn bolon itgeliin ugseer tejeegden Hrist Yesusiin sain uilchlegch baih bolno. **7** Harin oliggui, emgediin ulgeruudiig buu zovshoor. Nogoo talaar ooriigoo burhanlag baidlyn zorilgyn toloo dasgaljuul. **8** Uchir ni biyeiin dasgal ni ochuuhen tus boloh yum. Harin odoogiin bolon ireh amiin tolooh amlalt buhii burhanlag baidal ni buh zuild tustai. **9** Ene ni itgemjit ug mon. **10** Uchir ni bid uunii toloo ajilladag, zutgedeg. Yaagaad gevel buh humuusiin, yalanguyaa itgegchdiin Avragch boloh amid Burhand bid oorsdiin naidvaraa tavisan yum. **11** Edgeer zuiliig tushaa, zaaj surgagtun. **12** Hen ch chamaig zaluu hun hemeen dord buu uzeg. Harinchi itgegch humuust ug, zan baidal, hair, itgel hiigeed tsever ariun baidlaaraa ulger duurail bol. **13** Namaig ochtol unshlaga, yatgalga ba surgaald sanaa tavij ajillaarai. **14** Chamd baigaa sunsleg belgiig buu ul haihar. Ene ni ahlagchid gar tavihad esh uzuullegeer damjuulj chamd soyorhogdson yum. **15** Ahits devshil chini bugded ilerhii bolohyn tuld edgeert sanaa tavi. Tedgeeriin dotor bai. **16** Oortoo ba surgaaddaa anhaarlaa nariin handuul. Edgeer zuild tuilbartai bai. Uchir ni uuniig hiihdee chi ooriigoo bolon chamaig sonsogchiin hen heniig ni avarna.

1 Timot 5

5:1 Nastai eriig buu shiruun zemle. Harin etseg shigee yatga. Zaluusyg ah duu shigee, **2** nastai emegteichuudiig ehchuud shigee, zaluu emegteichuudiig egch duu shigee uzej, buh tsever ariun baidal dotor hand. **3** Uneheer gants biye belevsen emegteichuudiig hundelj bai. **4** Herev hen neg belevsen emegtei ur huuhed, esvel ach guchtai bol tedniig yuuny omno

oorsdiin torson ger buliinhiig hundlehed bolon etseg ehiinhee achiig hariulahad suraltsuul. Uchir ni ene ni Burhany omno taalamjtai. **5** Gantsaaraa uldsen gants biye belevsen emegtei ooriin naidvaryg Burhand tavisan bogood odor shonogui bainga guij, zalbirdag. **6** Harin zugaa tsengel dotor amidragch belevsen emegtei ni amid bolovch uhsen baina. **7** Tedniig gem zemgui bailgahyn tuld edgeeriigtushaa. **8** Harin herev hen negen ni ooriinhiigoo, yalanguyaa torson ger buliinhee humuusiig tetgehgui baival ter hun itgeliig uguisgesen hereg boloh bogood itgegch bus hunees ch bur dor yum. **9** Belevsen emegtein jagsaaltad oroh emegtei ni neg hunii ehner baisan bogood jaraas dooshgui nastai, **10** sain uilseeree gerchlegdsen, ur huuuudee osgon humuujuulsen, tanihgui humuust zochlomtgoi baij, ariun humuusiin holiig ugaasan, zovson humuust tuslamj uzuulsen ba alivaa sain uilsed ooriigoo zoriulsan baih uchirtai. **11** Harin zaluu belevsen emegteichuudiig jagsaaltad oruulahyg buu zovshoor. Uchir ni ted Hristiig ul oishooj tachaangui huseldee avtahlaar gerlehiig husdeg. **12** Ted anhnyaah itgeliig hoish ni tavisan uchir shiitgel huleene. **13** Uunii zeregtsee ted ailaas aild hesuuchlen, ajilgui zalhuu bolohod suraltsdag. Zovhon zalhuu bolood zogsohgui, bas hov jiv yaridag, busdyn heregt hondlongoos oroltsdog baina. Ingehdee yarih yosgui yumsyg yaridag aj. **14** Tiimees bi zaluu belevsen emegteichuudiig gerlej, huuhed toruulj, geree sahij, buruutgah dalim daisand ogohgui baigaasai gej husej baina. **15** Uchir ni zarim belevsen emegteichuud hediinee Satanyg dagahaar ergejee. **16** Herev hen negen itgegch emegteid ooroos ni hamaaraltai belevsen emegteichuud baival chuulgand daramt bolgolgui tedend tusal. Tegvel chuulgan uneheer gants biye belevsen emegteichuuded tuslah bolno. **17** Sain udiridaj baigaa ahlagchid, yalanguyaa ug ba surgaal dotor sharguu ajillaj bui humuus hoyor dahin hundetgel avah zohistoi hemeen uz. **18** Uchir ni Sudar "Buudai tsairuulj baigaa uhriin amand hoshuuvch buu hii", "Ajilchin holsoo avah ni zohistoi" gej heldeg. **19** Hoyor, esvel gurvan gerch baihgui l bol ahlagchiin esreg buruutgalyg buu huleej av. **20** Nugel uildseer baigaa humuusiig bugdiin omno zemle. Tegvel busad ni mon emeeh bolno. **21** Yuug ch yalgavar uzleer hiilgui, tal tohoi tatalguigeer edgeeriig sahihyg Burhan ba Hrist Yesus, songogdson tenger elch naryn

omno bi chamd chuhalchlan zahiya. **22** Hen deer ch yaaran garaa buu tavi. Busdyn nugeld ch buu orolts. Ooriigoo tsever bailga. **23** Unees hoish zovhon us bitgii uu. Harin hodood chini bainga taaruu baidag tul бага zereg dars heregle. **24** Zarim humuusiin nugel tedniig shuugdehees ni omno bur ilerhii boljee. Harin zarimynh ni hojim ilreh bolno. **25** Uuntei adil sain uils ni ilerhii yum. Sain bus uils ni daldlagdaj chadahgui yum.

1 Timot 6

6:1 Bool met buulgan dor baigaa buh humuus oorsdiin ezdee hundelbel zohistoi hemeen uz. Tegsneer Burhany ner ba surgaal muu helegdehgui. **2** Itgegch ezentei booluud ni ezniigee ah duu hemeen hundlehgui bajj bolohgui. Harin ch tedend bur iluu uilchil. Yaagaad gevel ur ashgiig ni hurtegchid ni hairlagdagsad ba itgegchid shuu dee. Edgeeriig zaa, senhruul. **3** Herev hen negen ni oor surgaal zaaval, mon bidnii Ezen Yesus Hristiin eruul ugs ba burhanlag baidald tohiroh surgaaltai sanal negdehgui baival, **4** ter hun biyee tooson, yuu ch oilgodoggui hun baina. Harin ter margaantai asuudluud, ugsiin talaar margaan hiideg ovchtei aj. Edgeerees ataarhal, margaan, gutgeleg bolon buzar hardalt, **5** yalzarsan oyuun uhaantai, unengui bolson, burhanlag baidlyg ashig honjoo oloh heregsel gej boddog humuusiin hoorondoh baingyn margaan gardag baina. **6** Harin burhanlag baidal ba setgel hangaluun baidal ni hamtdaa baival ene ni aguu ashig mon. **7** Uchir ni bid yertontsod yuug ch avchraagui. Medeej bid endees yuug ch bas avch garch chadahgui. **8** Herev bidend hool huns, huvtsas hunar baival edgeereer bid setgelhangaluun baih bolno. **9** Harin bayajih huseltei humuus soriltod ba urhi, mon zusen buriin munhag, hor honooltei huseld unadag. Edgeer ni humuusiig uguirel ba suireld hurgedeg. **10** Uchir ni mongonii hair bol buh torliin buzar muugiin undes mon. Zarim humuus uuniig husseneer itgeleesee tooron odoj, tumen zovlongoor oorsdiigoo sulbejee. **11** Harin Burhany er hun ee, chi ene butdees zailshii. Zov baidal, burhanlag baidal, itgel, hair, tevcheer ba dolgoon zang erhemle. **12** Itgeliin sain temtsleer temts. Monh amiig barij av. Chi monh ami uruu duudagdsan bogood olon gerch naryn omno sain gerchlel hiisen.

13 Buh yumsad amiig ogogch Burhany omno bi chamd tushaaj baina. Mon Ponti Pilatyn omno sain gerchleliig gerchlen aildsan Hrist Yesusiin omno bi chamd tushaaj baina. **14** Bidnii Ezen Yesus Hristiig uzegdeh hurtel chi tushaalyg aldaa gargalgui, gem zemguigeer sahi. **15** Yeroot bogood tsoryn gants hemjeelshgui Erhet, haadyn Haan, ezdiin Ezen ni zohistoi tsagt uuniig haruulna. **16** Ter gantsaaraa uheshgui monhiig ezemshdeg bogood hurshgui gerliin dotor orshdog. Yamar ch hun Tuuniig haraagui bogood harj chadahgui. Tuund hundetgel ba monh huch ni baih boltugai! Amyen. **17** Chi ene uyeiin yertontsiin bayachuudad handan biyee buu too, ed horongonii todorhoigui baidald naidvar buu tavi, harin bidniig bayasaj tsengeh buh zuilseer elbeg hangadag Burhand naid hemeen tushaa. **18** Sainyg uildej, sain uilseeree bayan bolj, oglogch bogood huvaaltsahad belen bai hemeen tedend tushaa. **19** Ingehdee ted ireeduin toloo oorsoddoo sain undes suuriin erdenesiig huraasnaaraa jinhene amind hureh yum. **20** Timot oo, chamd hariitsuulsnyg hamgaal. Demii hooson ug yarianaas hiigeed "medleg" gej huuramchaar nerlegdsen zuiliin eserguutslin nomloloos zailshii. **21** Zarim ni uuniig huleen zovshoorsnoor itgeleesee toorson. Niguuysel ta nart baih boltugai.

2 Timot 1

1:1 Burhany husleer Hrist Yesus dotorh amiin amlaltyn daguu Hrist Yesusiin elch bolson Paulaas **2** ooriin hairt huu Timotod; Etseg Burhan ba bidnii Ezen Hrist Yesusees niguulsel, orshool ba amar taivan baih boltugai. **3** Bi ooriin zalbiraldaa chamaig urgelj odor shonogui sanahdaa etseg ovgodiinhoo uilchilj baisan shig tsever mos chanaraar ooriin uilchildeg Burhand bi talarhdag. **4** Chamaig harahsan gej temuulen, chinii nulimsyg sanahdaa ch, bi bayar bayasgalangaar duurdeg. **5** Chinii dotorh chin setgeliin itgeliin tuhai durtgalyg bodohdoo, anh chinii emeg eh Loi, chinii eh Yunik nart baisan itgel chamd ch bii gedgiig bi sain medej baina. **6** Ene shaltgaany ulmaas, minii gar tavigdsanaar chamd ogoxdson Burhany belgiin doliig badraahyg chamd sanuulya. **7** Uchir ni Burhan bidend aidsyn sunsiig bus, harin huch, hair ba biyee zahirahyn sunsiig ogson. **8** Tiimees bidnii Ezenii gerchlelees buu ich. Tuunii horigdol nadaas ch buu ich. Harin Burhany hucheer sain medeenii toloo zovlon dotor nadtai holbogd. **9** Burhan bidniig ajil uilseer mini bish, harin Ooriinhoo zorilgo bolon buh l ono monhoos Hrist Yesus dotor bidend soyorhson niguulslin daguu avarsan. Ter bidniig ariun duudlagaar duudsan baina. **10** Harin edugee ene ni bidnii Avragch Hrist Yesusiin uzegdseneer ilchlegdje. Ter uhliig ustgan, ami ba uheshgui baidlyg sain medeegeer damjuulan gereld avchirsan. **11** Uunii toloo bi tunhaglagch, elch, bagshaar tomilogdson yum. **12** Enehuu shaltgaany ulmaas bi mon zovdog. Gehdee bi ichdegui. Uchir ni bi hend itgesnee meddeg. Ter nadad hariitsuulsan zuilee terhuu odriig hurtel hamgaalah huchtei gedegt bi itgeltei baina. **13** Nadaas sonsson eruul ugsiin jisheeg Hrist Yesust itgeh itgel ba hair dotor bailga. **14** Chamd hariitsuulsan sain yumsg bidnii dotor orshdog Ariun Sunseer hamgaal. **15** Azi dahi buh humuus nadaas nuuree buruulsnyg chi medne. Tednii dund Fugyel, Hyermogyen nar baisan. **16** Onyesiforyn gert Ezen orshooloo soyorhoh boltutai. Yaagaad gevel ter olon udaa namaig sergeej, minii ginjnees icheegui. **17** Harin ch ter Romd baihdaa namaig hicheenguilen haij, olson yum. **18** Yefyest ter hichneen ih uilchilsniig chi sain medne. Ter odor Ezenees orshooliig ni olohyg Ezen tuund zovshooroh boltugai.

2 Timot 2

2:1 Iimd huu mini, chi Hrist Yesus dotor bui niguulseld zorigtoi baigtun. **2** Olon gerch naryn omno nadaas sonsson zuilsiig busdad zaah chadvartai itgemjit humuust daatga. **3** Hrist Yesusiin sain tsereg adil nadtai hamt zov. **4** Yamar ch tsereg tseregt tatagchdaa taalagdahyn tuld odor tutmyn amidralyn heregt hutgalddagui. **5** Herev hen negen ni barildahdaa durmiin daguu barildahgui bol shagnal avahgui. **6** Sharguu zutgedeg tariachin ni ehleed urgatsaa hurteh yostoi. **7** Minii yuu helj buig ergetsuulen bod. Uchir ni Ezen chamd aliv buhnii dotor oilgoltyg ogno. **8** Minii sain medeenii daguu, Davidyn ur sad boloh uhegsdees amiluulagdsan Yesus Hristiig sanaarai. **9** Uunii toloo bi gemt heregten adil hulegdej, zovlon edelj baigaa bolovch Burhany ug hulegdeegui. **10** Ene shaltgaany ulmaas Hrist Yesus dotor avralyg monh aldryn hamt tedend avahuulahyn tuld songogdson humuusiin toloo bi bugdiig tevchine. **11** Ene bol itgemjit ug mon. Uchir ni herev bid Tuuntei hamt uhsen yum bol, Mon Tuuntei hamt amid baih bolno. **12** Herev bid tevchvel, Mon Tuuntei hamt haanchlah bolno. Herev bid Tuuniig utuisgevel, Mon Ter bidniig uguisgeh bolno. **13** Herev bid itgemjtei baigaagui bol, Ter itgemjit heveeree baina. Uchir ni Ter Ooriigoo uguisgej chadahgui. **14** Edgeeriig tedend sanuul. Sonsogchdyg suireld hurgedeg hereggui ugseer buu temtseld hemeen Burhany orshihuid chi tedend chuhalchlan tushaa. **15** Chi ooriigoo ichih yavdalgui ajilchin, unenii ugiig zov zaagch gej Burhand saishaalgan haruulahyg hicheegtun. **16** Harin delhiin ba hooson ug yarianaas zailshii. Uchir ni tedgeer ni ulam bur burhanlag bus baidal uruu hotoldog aj. **17** Tednii ug haldvar met tarhdag bogood tednii dund Humyenai, Filyet nar baina. **18** Ted unenees tooron odoj, amilalt ni ali hediinee bolj ongorson hemeen yarij zarim humuusiin itgeliig busniulj baina. **19** Hedii tiim bolovch Burhany bat suuri ni heveeree baina. Ene ni "Ezen Ooriin humuusiig tanidag", "Ezenii neriig nerlegch hun bur buzar muu yavdlaas hol baigtun" gesen tamgatai. **20** Tom baishind zovhon alt, mongon sav suulga baidagui. Mon modon, shavran sav suulga ch baidag. Zarim ni hundetgeld, zarim ni jiriin uyed hereglegddeg. **21** Iimd herev hun ooriigoo

edgeer zuilees tseverlevel, ter hun hundetgeld zoriulsan ariusgagdsan, Ezendee niitssen bogood alivaa sain uild beltgegdsen sav baih bolno. **22** Ider nasnyhaa dur husluudees zugt. Harin tsever zurh setgelees Ezeniig duudagchdyn hamt zovt baidal, itgel, hairba amar taivnyg mordogtun. **23** Harin munhag, eyeldeg bus margaanuud ni temtsel morgoldoon bii bolgodgiig medeh tul tedgeerees tatgalz. **24** Ezenii bool temtsel morgoldoond oroltsoh yosgui. Harin buh humuust eyeldeg zoolon hand. Zaah chadvartai, buruudahad tevcheertei baij, **25** zoroldogsdiig tolov baidal dottor zasaj bai. Herev magadgui Burhan tedend unenii medlegt hurgeh gemshliig soyorhvol **26** ted uhaan orj, diavolyn tornoos choloologdoh bui. Uchir ni diavol ooriin husleer tedniig hodolgohiin tuld tedniig olzlon avsan baijee.

2 Timot 3

3:1 Etssiin odruuded hetsuu tsag irne gedgiig medej av. **2** Uchir ni humuus oorsdiigoo hairlagchid, mongiig hairlagchid, sagsuuragchid, ih zantai, doromjlogchid, etseg ehdee zahiragdahgui, ul talarhagch, ariun bus, **3** ul hairlagch, evlershgui, gujirdegchid, biyee hyanadaggui, hertsgii, sainyg uzen yadagchid, **4** terslegchid, bodlogogui, biyee todog, Burhanyg hairlagchid baihaas iluu zugaa tsengeliig hairlagchid boloh bolno. **5** Ted burhanlag baidlyn durtei baih bolovch tuunii huchiig ni uguisgedeg. Chi iim humuusees zailshij yav. **6** Tednii dund aild getej orood, nugeld avtagdaj, zusen buriin husel tachaaldaa hotlogdson sul doroi emegteichuudiig olzoldog humuus ch baina. **7** Tiim emegteichuud urgelj suraltsavch, unenii medlegt hezee ch hurch chadahgui. **8** Iann, Iambrye hoyor Mosyegeserguutssen shig, tedgeer humuus uneniig eserguutsdeg. Ted yalzarsan sanaa bodoltoi, itgeliin huvid gologdson humuus yum. **9** Gevch ted iluu amjilt olohgui. Uchir ni ter hoyoryn munhaglal bugded ilerhii bolsonchlon, tednii munhaglal ch ilerhii bolno. **10** Harin chi minii surgaal, tolov baidal, zorilgo, itgel, uujim setgel, hair, tevcheer, **11** havchlaga, zovlong dagasan. Antioh, Ikonium, Lustrt nadad tohioddson yamar havchlaguudyg bi tessen bilee. Ezen namaig ter bugdees avarsan

yum. **12** Unendee, Hrist Yesus dotor burhanlag amidrahyg husegch buh humuus havchigdah bolno. **13** Harin muu humuus, mehlegch nar huurch, huuragdan ulam bur buzard muu bolno. **14** Harin chi henees sursnaa medej, yuund itgesen bolon yuu sursan dotroo bainga bai. **15** Hrist Yesust itgeh itgeleer damjuulan avradd hurgeh mergen uhaanyg chamd ogoh chadaltai Ariun Bicheesuudiig chi бага nasnaasaa medeh bolson. **16** Sudar bur Burhany amisgalsnaar baigaa bogood zaahad, zemlehed, zalruulahad, zovt baidal dotor chigluulehed tustai. **17** Ene ni Burhany hun alivaa sain uild buren beltgedsen baihynd tuld yum.

2 Timot 4

4:1 Bi Burhany bolon amid ba uhegsdiig shuugch Hrist Yesusiin orshihuid Tuunii uzegdelt ba haanchlalaar chamd chuhalchlan zahiya. **2** Ugiig tunhagla. Tsagaa olson ch, oloogui ch belen baigtun. Uujim setgeleer, surgaalaar zemle, sanuul, senhruul. **3** Uchir ni humuus eruul surgaalyg tevchihgui boloh tsag irne. Harin husel ni tednii chihiig gijigdeh aj. Ted oorsdiin husliin daguu oorsoddoo bagsh naryg boognoruuleh bogood **4** tednii chih unenees ergej, ulger domguudad handah bolno. **5** Harin chi buhnii dotor saruul uhaantai bai. Muug tevch, sain medeeg delgeruulegchiin ajlyg hii, uilchlelee guitsee. **6** Uchir ni bi hediinee undaan orgol met asgagdsan bogood minii yavah tsag irsen baina. **7** Bi sain temtsleer temtssen. Bi zamaa duusgasan, itgelee sahisand. **8** Ireeduid zovt baidlyn titem ni nadad zoriulagdan zehegdsen ajee. Zov shudarga Shuugch boloh Ezen namaig, zovhon namaig ch bish, Tuunii uzegdehiig husen huleegch buh humuusiig bas tuugeer shagnah bolno. **9** Nad uruu darui irehiig hicheegeerei. **10** Uchir ni Dyem ene onoo uyeiig hairlaj, namaig orhiod Tyesalonik uruu yavsan. Kryesk Galat uruu, Tit Dalmat uruu yavsan. **11** Gants Luk nadtai hamt baina. Markiig ooriinhoo hamt avaad ireerei. Uchir ni uilchleld ter nadad heregtei baina. **12** Harin bi Tuhikiig Yefyes uruu yavuulsan. **13** Chi irehdee Troid Karpynd orhison minii deel, nomuud, yalanguyaa ilgen arisan deerh bichguudiig avch ir. **14** Zesiin darhan Alyeksandr nadad ih gai tarisan. Ezen tuund hiisniih ni hariut ogog.

15 Chi bas tuunees seremjil. Uchir ni ter bidnii ugsiig mash ih eserguutssen yum. **16** Minii anhny omgoolol deer hen ch namaig demjsengui. Harin bugd namaig orhison. Uuniig ni tednii esreg buu tootsoh boltugai. **17** Gevch Ezen nadtai hamt zogsson bogood tunhaglalyg nadaar damjuulan delgeruulj buh Hari undestend songohyn tuld namaig tenhruulev. Bi arslangiin amnaas avragdlaa. **18** Ezen namaig aliv buzar muu uilees getelgej, Ooriinhoo tengerleg haanchlald avaachih bolno. Tuund aldar ni uyeiin uyed baih boltutai. Amyen. **19** Priska, Akul bolon Onyesiforyn geriinhend mend hurgeerei. **20** Yerast Korintod uddsen. Harin Trofimyn biye ni ovdson uchir bi tuuniig Milyeted orhiv. **21** Ovloos omno irehiig hichee. Yubul, Pud, Lin, Klaudia bolon buh ah duu nar chamd mend hurgej baina. **22** Ezen chinii sunstei hamt baig. Niguulsel ta nart baih boltugai.

Tit 1

1:1 Burhany bool bogood Yesus Hristiin elch Paul bi Burhanaar songogdson humuusiin itgel bolon burhanlag baidlyn daguuh unenii medlegiin toloo elch bolgogdson yum. **2** Ter ni meheldeggui Burhany monh tsagaas omno amlasan monh amiin naidvart undeslesen yum. **3** Burhan zohistoi tsagt Ooriin Ugiig bidnii Avragch Burhany tushaalaar nadad daalgasan tunhaglalaar ilerhiiljee. **4** Niitleg itgeliin daguu minii jinhene huuhed boloh Tited; Bidnii Avragch Hrist Yesus ba Etseg Burhanaas amar taivan, niguuysel ni baih boltutai. **5** Bi chamaig Kryeted uldeesen uchir ni chi dutuu zuiliig guitseej, minii chamd zaavarlasny daguu hot bolgond ahlagchdyg tomilohyn tuld yum. **6** Ahlagch hun gem zemgui, neg ehneriin nohor, itgegch huuhduudtei baih bogood huuhduud ni duraaraa durgidag, esvel tersluu hemeen buruutgagdaagui baih yostoi. **7** Yuu gevel, hargalzagch ni Burhany nyarav uchraas gem zemgui, dur zorgooroo bolon turgen zantai bish, darsand shunahairdaggui, zodoonch bish, hyalbar olz ashig haidaggui, **8** harin zochlomtgoi, saind durtai, uhaalag, shudarga, ariun, biyee baridag baih yostoi bogood **9** surgaalyn daguu itgelt utiig barimtlah yostoi. Tegsneer ter eruul surgaalaar uhuulah bolon eserguutsegch humuusiin aldaag oilguulahyn ali alind ni chadvartai baih bolno. **10** Uchir ni olon tersluu humuus, demii yarigchid hiigeed mehlegchid, yalanguyaa hovch hondoh yoslol uildegsed baidag. **11** Ted buzard olz ashgiin toloo zaah yosgui yumsyg zaaj, ail orhiig ch buheld ni homron hayadag uchraas tedniig duugui bolgoh yostoi. **12** Oorsdiinh ni esh uzuulegch boloh tednii negen hun "Kryetchuud urgelj hudal yaridag humuus, buzard araatnuud, zalhuu hovdguud yum" gejj heljee. **13** Ene gerchlel bol unen yum. Iim uchraas tedniig hatuu zemle. Ingesneer ted itgel doktor eruul bain, **14** iudyeichuudiin ulger domguud bolon uneniig ogorogch humuusiin tushaaluudad anhaarlaa handuulahgui bolno. **15** Tsevriin huvid buh yums tsever ajee. Harin buzartsan bolood itgelgui humuusiin huvid yuu ch tsever bish. Harin tednii uhaan ba mos chanar ni hoyoulaa buzartsan baidag. **16** Ted Burhanyg medne gejj shuud huleen zovshoordog atlaa buzard, duulgavargui bogood aliv sain uild zohisgui bain,

uilseeree uguisgedeg.

Tit 2

2:1 Harin chi eruul surgaald tohiroh zuilsiig yari. **2** Nastai erchuud biyee baridag, hundetgeltei, uhaalag, itgel, hair, tevcheer dottor eruul baih yostoi. **3** Nastai emegteichuud zan baidlaaraa hundluushtei baij, hov jiv yarilgui, darsand het boolchlogdolgui, yuu sain bolohyg zaah yostoi. **4** Ingesneer ted zaluu emegteichuudiig nohor ba huuhduudee hairladag, **5** nohortoo zahiragdan uhaalag, tsever, geriin ezegtei, enerengui baihad surgah yum. Tegvel Burhany ug muu helegdehgui. **6** Uunchlen zaluu erchuudiig uhaalag bai gej yatga. **7** Chi buh zuild ooriigoo sain uilsiin jishee bolgon haruul. Ingehdee surgaal dottor yalzraagui baij, hundleltei bain, **8** gem zemgui eruul ugeer yari. Tegvel sorgoldogch hun chini bidnii tuhai yarih muu yumgui bolj ichguurt orno. **9** Boolchuud alivaa zuil deer ezendee zahiragdan, zorj eserguutselgui taalald ni niitsuulj, **10** humslalgui, harin aliv sain itgeliig haruul. Tegvel ted bidnii Avragch Burhany surgaalyg buh talaar hundetgene. **11** Uchir ni buh humuust avralyg avchragch Burhany niguulsel uzegden, **12** bidend burhanlag bus baidlyg bolon yertontsiin shunalyg uguisgehiig, mon edugee uyed uhaalag, zovt baidlaar bolon burhanlag amidrahyg surgadag. **13** Ingehdee bid oorsdiin aguu Burhan ba Avragch boloh Yesus Hristiin tsog javhlant ilerhiilel hiigeed yeroolt naidvaryg huleedeg. **14** Ter Ooriigoo bidnii toloo ogson ni bidniig aliv yos bus yavdlaas zolin, Oortoo sain uilsiin toloozutgeltei, tусгай ard tumniig tsevershuulehiin tuld yum. **15** Chi edgeeriig buhii l erh medelteigeer yari, uhuul, zemle. Hen ch chamaig buu basamjlag.

Tit 3

3:1 Udirdagchid ba erh barigchdad zahiragdaj, duulgavartai baij, alivaa sain uild belen bain, **2** heniig ch muulahgui, heruulch bish, dolgoon baij, buh humuust buh talaar daruuhan baidlyg haruulahyg tedend sanuul. **3** Uchir ni bid bas oorsdoo negen udaa munhag, duulgavargui, mehlegdsen,

zusen buriin husel tachaal hiigeed zutaa tsengeld boolchlogdson, muuchlal bolon ataa jotoo dotor amidralaa ongoroon, biye biyenee uzen yadaj, jigshuurt baisan. **4** Harin bidnii Avragch Burhany enerel bolon hun torolhtnii toloo gesen hair ni il bolohod **5** ter bidniig zovt baidlyn dotor hiisen uilseer mini bus, harin Ooriinhoo orshooliin daguu shinetgeliin ugaal ba Ariun Sunsnii sergeelteer avarsan yum. **6** Ariun Sunsiig biden deer Ter bidnii Avragch Yesus Hristeer damjuulan arvin asgav. **7** Tuunii niguulsleer zovtgogdsonoor bid monhiin amiin naidvaryn daguu ov zalgamjlagchid bolgogdoh yum. **8** Ene bol itgemjit ut. Edgeer zuilsiig itgeltei yariasai gej bi chamaas husej baina. Tegvel Burhand itgesen humuus sain uils sahihdaa hyanuur boloh yum. Ingeh ni sain bogood humuust tustai. **9** Harin munhag margaldan, ugiin bichig, Huuliin talaarh metgeltseen ba temtslees zugt. Ingeh ni ashiggui hiigeed zohisgui. **10** Zorchildson hunees anhny ba hoyor dahi udaagiin sanuulgyn daraa zailshii. **11** Tiim hun gajuud bolgogdson bogood ooriigoo buruutgan nugel hiidgiig med. **12** Bi Artyemyg, esvel Tuhikiig cham uruu ilgeeh uyed chi Nikopold nad uruu yaaraltai ireerei. Tend ovliig ongorooye gej bi shiidlee. **13** Huulich Zyen bolon Apol nart ayan zamd ni hicheenguilen tuslaarai. Tegvel ted dutagdah zuilgui bolno. **14** Mon manaihan oorsdoo ur dungui baihguin tuld zailshgui heregtseeg hangahyn tuld sain uilsiig sahij surag. **15** Nadtai hamt baigaa buh hun chamd mend hurgej baina. Itgel dotor bidniig hairlagsdad mend ulamjlaarai. Niguulsel ni ta bugded baih boltutai.

Filyemon 1

1:1 Hrist Yesusiin horigdol Paul bolon duu Timot naraas bidnii hairt bolon hamtran zutgegch Filyemon, **2** bidnii egch Apfia, hamtran daitagch Arhiip nart bolon gert chini tsugladag chuulgand; **3** Bidnii Etseg Burhanaas ba Ezen Yesus Hristees niguusel, amar taivan ni ta nart baih boltugai. **4** Bi zalbiraldaa chamaig dursaj, Burhandaa urgelj talarhdag. **5** Uchir ni bi Ezen Yesust ba buh ariun humuust handsan chinii hair ba itgeliin talaar sonsdog. **6** Hrist uruu handsan chamd bui alivaa sain zuiliin medleg doktor chinii itgeliin nohorlol ur duntei boloosoi gej bi zalbirsch baina. **7** Bi chinii hairaas mash ih bayar bayasgalan, taivshralyg avsan yum. Yaagaad gevel, duu mini, chinii achhaar ariun humuusiin zurh tenhersen baina. **8** Tiimees hediigeer bi hiivel zohih zuiliig chini chamd tushaah ulemj zorig Hrist doktor nadad bii bolovch, **9** nastai, edugee Hrist Yesusiin horigdol boloh Paul bi tiim neg ni baij, hairyn ulmaas harin ch chamaas hicheenguilen guiya. **10** Bi Onyesim gedeg huugiinhee toloo chamaas guiya. Bi tuuniig huleetei baihdaa toruulsen yum. **11** Ter chamd urid ni ashiggui baisan bolovch, harin odoo chamd ch, nadad ch ashigtai. **12** Bituuniig cham uruu butsaan yavuullaa. Ter bol minii zurh bilee. **13** Bi sain medeenii toloo huleesend baihdaa tuuniig chinii omnoos oortoo uilchluuliye hemeen dergedee bailgahyg hussen yum. **14** Gevch chinii sain ni albadlagaas met bish, harin ooriin chini sain duryn husleer baigaasai hemeen bi chinii zovshoorolguigeer yuu ch hiihiig hussengui. **15** Chi tuuniig uurd butsaaj avahyn tuld enehuu shaltgaany ulmaas ter chamaas tur zuur salsan baih. **16** Tsaashid tereer bool shig bus, harin booloos ch iluu baih bogood mahan biyeiin ch doktor, Ezenii ch doktor yalanguyaa minii huvid bolon chinii huvid bur ch iluu hairt duu mini baih bolno. **17** Iimd herev chi namaig hamtragch gej tootsoj baigaa bol namaig huleen avahyn adil tuuniig ch huleen av. **18** Herev ter chamd yamar negen muug hiisen bol, esvel chamd ortei bol, uuniig nadtai tootsoroi. **19** Paul bi ooriin garaar bichij baina. Bi tuuniig ni tolno. (Chi ooro bas nadad ortei shuu dee gej bi chamd sanuulah hereggi baih) **20** Tiim ee, duu mini, Ezen doktor chinii tusyg avahsan. Hrist doktor minii zurhiig tenhruul. **21** Minii helsnees iluu ihiig hiine

gedgiig chini bi meddeg tul chinii duulgavartai baidadd itgen, bi chamd bichlee. **22** Uunii zeregtsee nadad bair beldeerei. Uchir ni ta naryn zalbirlaar bi ta nar uruu ochno hemeen naidaj baina. **23** Hrist Yesus dotor nadtai hamt horigdogch Yepafr chamd mend hurgej baina. **24** Minii hamtran zutgegchid boloh Mark, Aristarh, Dyem bolon Luk nar mend damjuulj baina. **25** Ezen Yesus Hristiin niguulsel ta naryn sunstei hamt baih boltugai.

Yevryei 1

1:1 Ert uyed esh uzuulegchdeer damjuulan etseg ovgodod olon hesgeer bolon yanz buriin arga zamaar aildsan Burhan **2** edgeer etssiin odruuded Ooriin Huugiin dottor bidend handaj aildav. Ter Huugee buhnii ovlogchoor tomilson bogood Huugeeree yertontsiig buteesen bilee. **3** Huu ni Tuunii aldryn tuyaa, Tuunii mon chanaryn bodit ilerhiilel bogood Ooriin huchit ugeer buhniig baridag boloi. Ter nugluudiin ariusgalyg guitseegeed, deer baigch Sur javhlant Negenii baruun gart zalrav. **4** Ter tenger elch naraas iluu erhem neriig ovloson shig tednees iluu deer bolson yum. **5** Uchir ni Burhan tenger elch naryn alind ni hezee "Chi bol Minii Huu mon. Bi Chamaig onoodor toruulsen" geed bas "Bi Tuund Etseg ni bolno. Ter Nadad Huu mini bolno" gej aildsan yum be? **6** Ter anh torson Tuuniig dahin delhiid avchrah uyedee "Burhany buh tenger elch nar Tuund morgogtun" gej aildjee. **7** Ter tenger elch naryn tuhai "Ter tenger elch naraa salhi bolgoj, uilchlegchdee galyn dol bolgodog" gedeg bol, **8** harin Huugiin tuhai "Burhan mini, Tany haan shiree uyeiin uyed. Tany haanchlalyn ochirt tayag bol zovt ochirt tayag mon. **9** Ta zovt baidlyg hairlasan bogood yos busyg jigshsen. Tiimees Burhan, Tany Burhan nohdoos chini deer Tanyg bayar bayasgalangiin tosoor toslov" gejee. **10** Bas "Ezen, Ta ehend delhiin suuriig tavisan bogood tenger Tany mutryn buteel bilee. **11** Ted mohoh bolovch Ta uldene. Ted bugd huvtsas adil huuchirna. **12** Ta tedniig buteeleg met evheh bolno. Ted huvtsas adil bas oorchlogdono. Harin Ta heveeree, Tany jiluud togsohgui" gedeg. **13** Harin Ter tenger elch naryn alind ni hezee "Daisnuudyg chini Bi Chinii holiin gishguur bolgoh hurtel Minii baruun gart zalragtun" gej aildsan be? **14** Ted bugdeeree avralyg ovloh humusiin tolooh uilchleld ilgeegdsen uilchlegch sunsnuud bish uu?

Yevryei 2

2:1 Tiimees bid ursaad yavchihguin tuld sonsson zuildee ontsgoi anhaaral handuulah yostoi. **2** Uchir ni herev tenger elch naraar heluulsen ug battai

baisan bogood alivaa hilents ba duulgavargui baidal ni shudarga hariugaa hurtsen bol, **3** bid iim aguu avralyg ul haihraad herhen zugtaah bilee? Enehuu avralyg ehleed Ezen aildsan bogood sonsson humuus bidend tuuniig batalsan yum. **4** Bas Burhan Ooriinhoo husliin daguu temdeg hiigeed gaihamshgaar, yanz buriin huchit uils bolon Ariun Sunsnii belguudeer damjuulan tednii hamt gerchilsen bilee. **5** Uchir ni Ter bidnii yaridag ireh yertontsiig tenger elch nart zahiruulsangui. **6** Harin neg ni haa negtee iinhuu gerchiljee. "Hun gegch yuu bolood Ta tuund sanaa tavina ve? Esvel hunii huu gegch yuu bolood Ta tuuniig halamjilna ve? **7** Ta tuuniig tenger elch naraas arai dord bolgojee. Ta tuund tsog javhlan ba hundetgeliin titmiig omsgoj, Ooriin mutryn buteeluudee zahiruulahaar tomiljee. **8** Ta buh yumsyg tuunii hol dor oruulsan" gejee. Uchir ni buh yumyg tuunii erhend oruulahdaa erhend ni oruulagdaagui yamar ch yumyg Ter uldeesengui. Harin edugee tuunii erhend buh yums oruulagdsanyg bid haraahan uzeegui l baina. **9** Harin Burhany niguulsleer hun buriin toloo uhliig amsahyn tuld tenger elch naraas arai dord bolgogdson bogood uhliin zovlongiin uchir tsog javhlan hiigeed hundetgeliin titem omsson Yesusiig bid hardag. **10** Olon hovguudiig aldar uruu avchrahdaa tednii avralyn Zohiogchiig ni zovlongoor damjuulan togs bolgoh ni Tuund zohistoi baijee. Buh yums Tuunii toloo bogood Tuugeer buh yums baidag. **11** Uchir ni Ariusgagch bolon ariusgagdagsad bugd neg garaltai yum. Iimees Ter tedniig ah duus gej duudahaas icheegui bogood **12** "Tany neriig Bi Ooriin ah duu nart tunhaglana, Chuulgany dund Tanyg Bi magtan duulna", **13** mon "Bi Tuund naidna", "Namaig bolon Burhany Nadad ogson huuhduudiig haragtun" gejee. **14** Tiinhuu huuhduud ni tsus ba mahan biyeiin tasarhai bolov. Tuunchlen Ter Ooroo bas tasarhai bolson. Ingesneer Ter uhliin huch buyuu diavolyg uhleeree ustgaj, **15** buh nasaaraa uhliin aidaar boolchlogdoj baisan tedgeer humuusiig cholooloh yum. **16** Uchir ni uneheer Ter tenger elch nart bus, harin Abrahamyn ur udamd tusaldag bilee. **17** Tiimees Burhand hamaarah yumsad orshoongui, itgemjit Terguun Tahilch boljhumuusiin nugliin tolooh evleruulliig hiihiin tuld Ter buh talaaraa Ooriin ah duu nartaigaa tostei bolgogdoh yostoi baiv. **18** Uchir ni Ter Ooroo sorigdon zovlon edelj baisan tul soriltod orogsdod

tusalj chadna.

Yevryei 3

3:1 Tiimd tengerleg duudlagyg huvaaltsagch ariun ah duu nar aa, bidnii huleen zovshoordog Elch ba Terguun Tahilch boloh Yesusiig bodogtun. **2** Tuunii buh gert Mosye itgemjit baisny adil Ter Ooriig ni Tomilson Negend itgemjit baisan yum. **3** Uchir ni barilgachin barilgaasaa iluu hundetgel huleedgiin adil Mosyegees iluu ih addryg Ter hurteh zohistoi hemeen tootsogdson yum. **4** Uchir ni alivaa barilga hen negneer barigddag. Harin buh yumsyn barilgachin bol Burhan mon. **5** Uchir ni hojim yarigdah baisan tedgeer zuilsiin gerchleliin toloo Mosye uilchlegch bolohynhoo huvid Tuunii buh gert itgemjit baisan. **6** Harin Hrist Huu ni bolohyn huvid Tuunii gert itgemjit baisan yum. Herev bid oorsdiinhoo zorig bolon naidvaryn sairhlyg etses hurtel bat sahival bid Tuunii ger mon baina. **7** Tiimees Ariun Suns"Herev onoodor ta nar Tuunii duug sonsoh avaas, **8** Tsol deh soriltyn odor uurluulsny adil Ta nar zurhee buu hatuu bolgo. **9** Tend ta naryn etsguud soriltoor Namaig sorij, Dochin jiliin tursh Minii uilsiig harsan. **10** Tiimd Bi ene uyeiinhend uurlaj, «Ted zurhendee urgelj toorolddog. Ted Minii zamyg medsengui» gej aildav. **11** «Ted Minii amraltad orohgui» gej Bi hilegnen andgailav" gejee. **12** Ah duu nar aa, ta naryn dotroos hen neg ni buzard, itgelgui zurhteij baij, amid Burhanaas salah vii gedgees bolgoomjlogtun. **13** Harin "Onoodor" gegdej l baigaa bol biye biyenee odor bur zorigjuulagtun. Es bogooos ta naraas hen negen chini nugliin mehleleer hatuurah vii. **14** Uchir ni herev bid bat itgeliinhee ehleliig etses hurtel bat sahival Hristiin huvaaltsagchid bolson baina. **15** Ene ni"Herev onoodor ta nar Tuunii duug sonsoh avaas, Tuuniig uurluulsny adil ta nar zurhee buu hatuu bolgo" gesenchlen yum. **16** Uchir ni sonsson atal Tuuniig uurluulsan ni hen bilee? Unendee Mosyegeer hotluulen Yegipyetees garsan ted bugdeeree bish gej uu? **17** Ter dochin jiliin tursh hend uurlasan be? Nugel uildej, tsold unasan tedgeer humuust uurlasan bish uu? **18** Ooriinhoo amralt uruu oruulahgui gej Ter hend andgailsan be? Duulgavargui baisan tedend bish uu? **19** Itgelgui uchir ted orj chadaaguig

bid medne.

Yevryei 4

4:1 Ingehleer Tuunii amralt uruu oroh amlalt baigaa uchraas ta naraas hen negen ni ooriigoo tuund hursengui gej sanah vii gedgees bid emeeh yostoi. **2** Uchir ni sain medee bidend tunhaglagdsany adil tedend ch bas tunhaglagdsan yum. Getel tednii sonsson ug tedend tus bolsongui. Yaagaad gevel ter ug sonsogchdyn dotor itgeleer holbogdoogui ajee. **3** Tuunii ajluud delhiin suurias duussan hedii ch Tuunii«Ted Minii amralt uruu orohgui» gej Bi hilegnen andgailsan" gej aildsanchlan itgegch bid terhuu amralt uruu ordog. **4** Uchir ni Ter doloo dahi odriin tuhai haa negtee "Burhan Ooriin buh ajlaas doloo dahi odor amrav" gejee. **5** Tend bas "Ted Minii amralt uruu orohgui" gesen baina. **6** Iimd ter amraltad oroh zarim humuus uldsen bogood urid ni sain medeeg sonsson humuus duulgavarguigeese bolj tiishee orj chadaagui uchir **7** "Herev onoodor ta nar Tuunii duug sonsoh avaas,Zurhee buu hatuu bolgo" gej urid aildsanyhaa adilaar Ter udaan hugatsaany daraa Davidaar "Onoodor" hemeen heluulj, dahin negen odriig togtoov. **8** Uchir ni herev Ioshua amraltyg tedend ogson bol tuunii daraa Ter oor odriin tuhai aildahgui baih baisan. **9** Tegehleer Burhany humuust Amraltyn odriin amralt ulddeg. **10** Uchir ni Burhan Ooriin ajluudaas amarsny adilTuunii amralt uruu orson hun ooriin ajluudaas amarsan yum. **11** Iimd duulgavargui baihyn jisheegeer hen negen maani unachihguin tuld terhuu amralt uruu orohyg hicheetsgeeye. **12** Uchir ni Burhany ug amid bogood idevhte, hoyor taldaa irtei yamar ch ildees hurts bogood setgel hiigeed sunsiig, uye moch hiigeed nugas chomgiig saltal nevtren ordog bogood zurhnii bodol hiigeed sanaag ch shuuh chadvartai yum. **13** Tuunii haraanaas nuutddag neg ch buteel baihgui. Harin Tuunii melmiin omno bugd nutsngen bogood il boloi. Tuund bid tailagnadag. **14** Iimees bidend tengert zalarsan aguu Terguun Tahilch boloh Burhany Huu Yesus baigaa tul oorsdiin huleen zovshoordgoo bat barimtalya. **15** Uchir ni bidend baigaa ni bidnii mohos baidlyg huvaaltsaj chaddagui terguun tahilch bus, harin nugelgui atlaa

buh talaar biden shig sorigdson Negen bilee. **16** Tiimd bid heregtseetei tsagt tuslah niguulsiig olon, orshooliig huleen avahyn tuld niguulsiin haan shireend itgelteigeer oirton ochitsgooyo.

Yevryei 5

5:1 Uchir ni humuusiin dundaas avagdsan terguun tahilch bur nugluudiin toloo beleg bolood tahiluudyg orgohiin tuld Burhand hamaarah yums dotor humuusiin toloo tomilogddog. **2** Ter ooro ch mohos baidlaar hureelegdsen uchraas ul medegch bolon tooroldogchiig orshooh chadvartai baiv. **3** Enehuu shaltgaany uchir ter hun nugluudiin tolooh tahilyg humuusiin ba tuunchlen ooriinhoo toloo orgoh yostoi ajee. **4** Yamar ch hun oortoo ene hundleliig avdag bus, harin Aarony adil Burhanaar duudagdsan hun avdag. **5** Tuunchlen Hrist Terguun Tahilch bolon Ooriigoo aldarshuulaagui, harin Tuund"Chi bol Minii Huu mon. Bi Chamaig onoodor toruulev" geed, **6** bas oor gazar "Chi bol Myelhizyedyekiin hergemiin daguu Monhiin Tahilch yum" gej Aildagch ni aldarshuulsan yum. **7** Tereer mahan biyeiinhee odruuded Ooriig ni uhlees avarch chadah Negend changa hashhيران, nulimsaaraa zalbiral bolood guiltuudaa orgoson. Ter sujigtei baisan tul Burhan Tuuniig sonsson bilee. **8** Ter Huu ni baisan hernee zovson zuilseese duulgavartai baidald suraltssan. **9** Ter togs bolgogdsonooroo Oort ni duulgavartai baidag buh humuust monh avralyn eh undes ni bolson bogood **10** Burhanaar Myelhizyedyekiin hergemiin daguu Terguun Tahilch bolon orgomjlogdov. **11** Ene talaar yarih zuil bidend ih baina. Harin ta nar hatuu chihte bolson tul tailbarlahad berh baina. **12** Uchir ni ene tsagt ta nar bagsh baih yostoi bolovch ta nart Burhany ugsiin ehni undesnuudiig zaahyn tuld dahin ta nart hen neg ni heregtei aj. Ta nart bor hool bus, harin suu heregtei bolson baina. **13** Uchir ni suugeeramidragch hun bur zovt baidlyn ugend garshaagui baidag. Yaagaad gevel ter hun balchir ajee. **14** Harin bor hool ni tolovshson humuust zoriulagddag. Ted dadlagajuuldag uchraas medremj ni sain muug yalgahad suraltsjee.

Yevryei 6

6:1 Tiimees Hristiin tuhai anhdagch oilgoltyg orhij, tolovshilt uruu temuultsgeeye. Ingehdee uhsen uilsees gemshliin bolon Burhand itgeh itgeliin, **2** baptismuud bolon garaa tavih tuhai, uhegsdees amiluulagdah bolon monh shiitgeliin tuhai surgaaluudyn suuriig dahin dahin tavihgui baiya. **3** Herev Burhan zovshoorvol bid uuniig hiine. **4** Uchir ni negentee gegeeruulegdsen bogood tengerleg belgiig amssan, Ariun Sunsnii huvaaltsagch bolson, **5** Burhany sain ugiig bolon ireh uyeiin huchuudiig amssan atlaa, **6** daraa ni unasan humuus oorsoddoo Burhany Huug dahiad tsovdolj, ilerhii gutamshig bolgodog tul tednii huvid gemshild dahin shinechlegdeh bolomjgui yum. **7** Uchir ni oor deer ni urgelj asgarah borooq uudag, ooriig ni edlegsded ashigtai tejeeliig urguuldag gazar ni Burhanaas yerool avdag. **8** Harin hervee ter ni hogiin urgamluud bolon halgainuudyg urguulbal hereggi bolj, haraald oirton, shataagdaj togsdog. **9** Hairt humuus mini, hediigeer bid iinhuu yarij baigaa bolovch ta naryn tuhai iluu sain zuils buyuu avralyg dagalddag zuilsiin talaar itgeltei baina. **10** Uchir ni Burhan bol ta naryn ariun humuust uilchilsen bogood odoo ch uilchlen baigaagaraa Ooriinh ni neriin tolooh ta naryn uil hergiig bolon hairyg tani martahaar shudarga bus bish. **11** Harin bidnii husel ni ta naryn hun neg bur naidvaryn bureen batalgaany toloo etssee hurtel adilhan huchin charmailt gargan, **12** hoirgo bailgui, harin itgel ba tevcheereer amlaltuudyg ovlodog humuusiig duuraigsad baitsгаа. **13** "Uchir ni Burhan Abrahamd amlalt ogohdoo Ooroosoo aguu heneer ch tangaraglah bolomjguigees hoish Ooroosoo tangaraglah, **14** "Bi uneheer chamaig yeroon adislana. Bi chamaig ulam olon bolgono" gej aildjee. **15** Tegehed Abraham tevcheertei huleesneeree amlaltyg hurtjee. **16** Uchir ni humuus oorsdoosoo aguu negneer tangaragladag bogood terhuu andgai tednii huvid alivaa zorchliig togsgoh batalгаа ni boldog. **17** Tiimees Burhan amlaltyg ovlogchdod Ooriinhoo zorilgyn oorchlogdoshgui baidlyg uzuulehiig husen andgai ogchee. **18** Omno maani tavigdsan naidvaryg barij avahaar horgodoh gazar uruu zuttaagch bid Burhany huvid hudal aildah bolomjgui hoyor oorchlogdoshgui zuileer damjuulan huchtei uram avahyn

tudd tegjee. **19** Enehuu naidvar bidend setgeliin zanguu met baidag bogood naidvartai ba hodolgoongui, mon hoshig doktor nevtren ordog. **20** Myelhizyedyekiin hergemiin daguu uurd Terguun Tahilch bolj, bidnii toloo urdmaani guigch adil Yesus tiishee orson bilee.

Yevryei 7

7:1 Uchir ni ene Myelhizyedyek bol Salyemyn haan, Hamgiin Deed Burhany tahilch bogood haadyg hyadaad butsj yavaa Abrahamtai uulzaj, tuuniig yerooson yum. **2** Abraham ch buh olznyhoo aravny negiig tuund taslan ogchee. Tuunii neriig orchuulbal ehleed "Zovt baidlyn haan", daraa ni Salyemyn haan buyuu "Enh taivny haan" avai. **3** Ter etseggui, ehgui, ugiin bichiggui, ehleliin odor ch ugui, amiin togsgol ch ugui, harin Burhany Huutei adil bolgogdoj uurd tahilchaar baidag ajee. **4** Ovog Abraham olznyhoo deejees aravny negiig tuund ogson. Ter hun yamar aguu baisnyg haragtun. **5** Tahilchiin uurgiig huleen avdag Lyeviin hovguud oorsdiin ah duu naraas buyuu Abrahamyn udmaas garaltai humuusees aravny negiig tsugluulah Huuliin tushaaltai ajee. **6** Harin ter tednii ugiin bichgiinh bish bolovch Abrahamas aravny negiig huraasan bogood amlalttai negniig yeroov. **7** Getel yamar ch margaanguigeer бага ni aguu negneeree yeroogddog yum. **8** Ene nohtsold uheh humuus aravny negiig avdag yum bol, ter nohtsold amid gej gerchlegdsen ni avdag baina. **9** Aravny negiig huleen avagch Lyevi hurtel Abrahamaar damjuulan aravny negiig ogson gej helj boloh yum. **10** Uchir ni Abraham Myelhizyedyektei uulzah uyed Lyevi etsgiinhee uutsand baisaar baiv. **11** Herev togs togoldor baidal ni Lyeviinhnii tahilchiin uurgeer irdeg baisan yum bol (Uchir ni uun deer undeslen humuust Huuli ogdog baiv) yuund Aarony hergemiin daguu nerlegdelgui, Myelhizyedyekiin hergemiin daguu garch ireh oor tahilch tsaashid heregtei bolov? **12** Tahilchiin uureg oorchlogdohod huuli ch oorchlogdoh zailshgui baidal bii boldog ajguu. **13** Uchir ni ooriinh ni talaar edgeer zuils yarigdaj bui ter hun oor ovogt hariyaalagdsan bogood ter ovgoos hen ch tahilyn shireend uureg guitsetgeegui yum. **14** Uchir ni bidnii Ezen bol Iudagaas garaltai ni todorhoi bogood ter ovogt hamaatai

tahilch naryn talaar Mosye yuu ch helsengui. **15** Herev Myelhizyedyektei adil oor tahilch garch irsen yum bol ene ni ulam ch todorhoi yum. **16** Tereer mahan biyed hamaatai tushaaly huuliin undsen deer bus, harin mohoshgui amiin hucheer garch irsen yum. **17** Uchir ni "Chi bol Myelhizyedyekiin hergemiin daguu Monhiin Tahilch yum" gej gerchilsen baina. **18** Uchir ni neg talaar uridyn tushaalyg huchgui ba ashiggui baidlaas ni bolj huchingui bolgoj bui bogood **19** (uchir ni Huuli yuug ch togs bolgosongui) nogoo talaar iluu sain naidvar ogogdoj, enehuu naidvaraar damjuulan bid Burhand oirtog. **20** Andgaigui bish tul, **21** (unendee ted andgaiguigeer tahilch nar bolson ajee. Harin Ter Oort ni "Ezen tangaraglasan bogood Ooriin sanaagaa oorchlohgui. Chi uurd Tahilch baina" gej aildsan Negenii andgaigaar bolson yum) **22** tiinhuu Yesus iluu sain gereenii batlan daagch bolov. **23** Neg talaas, uridyn tahilch nar ui olnooroo orshij baisan. Yaagaad gevel, tedniig ajlaa urgeljuulehed ni uhel saad boljee. **24** Getel nogoo talaas Ter monhod baidag tul Ooriin tahilchiin uurgiig bainga baridag. **25** Tiimees Ter Ooroor ni damjuulan Burhand oirtogsdyg buren togs avrah chadvartai. Uchir ni Ter tednii toloo zuuchlan zalbirahyn tuld urgelj amid baidag. **26** Uchir ni bidend ariun, gemgui, buzartaagui agaad nugeltnuudees tusgaarlagdsan, tengerees ondort orgomjlogdson tiim Terguun Tahilch baih ni zohistoi baiv. **27** Ter tedgeer terguun tahilch naryn adil ehleed ooriin nugliin toloo, daraa ni humuusiin nugliin toloo odor bur tahil orgoh shaardlagagui. Uchir ni Ter Ooriigoo neg udaa bugdiin toloo tahil bolgon orgohdoo uuniig hiijee. **28** Uchir ni Huuli mohos humuusiig terguun tahilchaar tomildog bol, harin Huuliin daraa irsen andgain ug ni monhod togs bolgogdson Huug tomildog bilee.

Yevryei 8

8:1 Bidnii helsen zuilsiin dugnelt ni tenger deh Sur javhlant Negenii haan shireenii baruun gart zalarsan tiim Terguun Tahilch bidend baigaa yavdal mon. **2** Tereer ariun gazryn bolonjinhene asryn uilchlegch bolson yum. Ug asryg hun bus, harin Ezen bosgojee. **3** Uchir ni terguun tahilch bur beleg hiigeed tahilyg orgohiin tudd tomilogdson baidag tul ene tahilch ch mon

orgoh yamar negen yumtai baih heregtei. **4** Herev Ter gazar deer baisan bol tahilch bish baih baisan. Yaagaad gevel Huuliin daguu belguudiig orgodog humuus baisan. **5** Ted tengerleg yumsyn huulbar ba suudert uilchildeg. Ingehdee Mosyeg asryg bosgoj duusgah gej baihad ni tuund herhen sanuulsanchlan uilchildeg. Uchir ni Ter "Chamd uulan deer haruulsan zagvaryn daguu chi bugdiig hiihiig anhaar" gesen yum. **6** Harin edugee Ter goid sain uilchleliig huleen avsan bogood tiinhuu iluu sain amlaltuud deer togtooson iluu sain gereenii zuuch mon. **7** Herev terhuu anhny geree gem zemgui baisansan bol hoyordahiig ni haih shaltaggiu baih baisan. **8** Uchir ni Ter tednees gem zem olood "«Haragtun, Bi Izrailiin ger ba Iudagiin gertei Shine geree baiguulah odruud irj baina» gej Ezen aildaj baina. **9** «Ene ni Bi tedniig Yegipyetiin nutgaas daguulan garahaar garaas ni hotolson ter odor Etsguudtei ni baiguulsan gereetei adilgui yum. Yaagaad gevel ted Minii gereen dotor baigaagui bogood Bi tedniig ul haihrav» gej Ezen aildaj baina. **10** Ezen iin aildaj baina. «Uchir ni ter odruudiin daraa Izrailiin gertei baiguulah Minii geree ene yum. Bi Ooriin huuliudyg tednii uhaan sanaand oruulj, Bi tednii zurhend bichne. Bi tednii Burhan bolj, ted Minii ard tumen bolno. **11** Ted nutgiinhandaa bolon ooriin ah duu bolgond "Ezeniig med" gej surgahgui. Yaagaad gevel hamgiin ochuuhneesee hamgiin aguu ni hurtel bugd Namaig medeh bolno. **12** Yaagaad gevel Bi tednii gem buruud orshoongui handana. Bi tsaashid tednii nugluudiig dursahgui»" gev. **13** Ter "shine" gej aildahdaa anhnyhyg huuchin bolgov. Huuchirch, udsan yums alga bolohod belen baidag.

Yevryei 9

9:1 Tegehleer anhny geree ni ene delhiid hamaatai ariun gazar ba uilchleliin zarliguudtai baijee. **2** Ehleed asar beltgegdsen yum. Tuunii dotor denluunii suuri, shiree bolon ariun talh baiv. Ene ni "Ariun gazar" hemeegddeg yum. **3** Hoyor dahi hoshignii ard "Ariunaas Ariun gazar" gegddeg asar baiv. **4** Tend utlagyn altan tahilyn shiree, buh talyg ni altaar bursen gereenii avdar baiv. Avdar dotor manna aguulsan altan sav, Aarony navchilsan tayagbolon gereenii havtanguud bailaa. **5** Orshooliin suudlyg

halhlagch aldryn hyerubuud avdryn deer baisan. Gevch odoo ene talaar neg burchlen yarij chadahgui. **6** Edgeer ni iinhuu beltgegdmegts, tahilch nar uilchleliig guitsetgeheer ehni asart bainga ordog bogood **7** harin hoyor dahi gazart jild gants udaa zovhon terguun tahilch ordog. Ingehdee ter ooriin bolon humuusiin medelguigeer uiddsen nugluudiin toloo orgoh tsusguigeer ordoggui baijee. **8** Ehnii asar baij baihad ariun gazar uruu oroh zam neegdeegui heveer baigaag Ariun Suns haruulj baina. **9** Ene ni odoo uyeiin tolooh bilegdel bailaa. Yosoor ni orgogddog beleg ba tahil ni uilchlegchiig mos chanaraar ni togs bolgoj chadahgui. **10** Ene ni oorchloltiin uye hurtel togtoogdson hool, und, olon yanzyn utaal buhii zovhon mahan biyed hamaatai zarliguud yum. **11** Harin Hrist ireh sain yumsyn Terguun Tahilch bolj, uzegdehdee Tereer iluu aguu bogood iluu togs asraar nevtrev. Ene asar garaar hiigdeegui, ooroor helbel enehuu buteeliinh bish ajee. **12** Ter yamaa bolood tutalyn tsusaar bus, harin monhiin zoliltyg aguulan, Ooriinhoo tsusaar ariun gazart neg udaa bugdiin toloo orson. **13** Uchir ni herev mahan biyeiig tsevershuulehiin tuld buzartsan humuusiin deer yamaa bolood buhyn tsus, ohin byaruuny unsiig tsatsaj ariusgadag yum bol, **14** tegeh tusmaa monhSunseer gemgui Ooriigoo Burhand orgoson Hristiin tsus ni amid Burhand uilchluulehiin tuld bidnii mos chanaryg uhsen uilsees tseverlene shuu dee! **15** Tiim uchraas anhny gereenii door uildsen gem buruugiin zolilтын toloo uhel tohioldson tul duudagdsan humuust monh oviin amlaltyg huleen avahuulahyn tuld Tereer shine gereenii zuuch ni yum. **16** Uchir ni haana gerees baina, tend gereeslegchiin uhel zailshgui orgogdson baih yostoi. **17** Uchir ni gereeslegch amid baigaa tsagt gerees ni hezee ch huchin togoldor bolohgui. Gerees ni tedgeer humuusiig uhsenii daraa huchintei boloh aj. **18** Tiimd anhny gerees ch tsusguigeer batlagdaagui yum. **19** Uchir ni Huuliin daguu tushaal buriig Mosye buh humuust aiddahdaa tereer tugal bolon yamaany tsusyg us, chas ulaan noos, hissopyn mochriin hamt avaad, ut nom deer bolon buh humuus deer tsatsaad, **20** "Ene bol Burhany ta nart tushaasan gereenii tsus mon" gej heljee. **21** Uunii adilaar ter asar ba uilchleliin buh sav suulga deer tsus tsatsav. **22** Huuliin daguu barag buh yum tsusaar tsevershuulegddog bogood tsus ursgahguigeer yamar ch

uuchlal baihgui ajee. **23** Tiimees tenger deh yumsyn huulbaruudyn huvid edgeereer tsevershuulegden, harin tengerleg yums ni oorsdoo edgeerees iluu deer tahiluudaar tsevershuulegdeh shaardlagatai baiv. **24** Uchir ni Hrist jinhene yumny huulbar boloh garaar hiigdsen ariun gazart oroogui. Harin edugee bidnii toloo Burhany orshihuid uzegdehiin tuld tengert oort ni orson bilee. **25** Terguun tahilch jil bur ariun gazar uruu ooriin bus tsustai ordog shig Ter dandaa Ooriigoo orgoh albagui baiv. **26** Tiim bishsen bol, Ter yertontsiin suurias hoish urgelj zovoh heregtei bolno. Harin edugee, uyeiin togsgodd Ooriigoo tahil bolgon nugliig zailuulahyn tuld Ter neg udaa uzegdsen yum. **27** Neg udaa uheh ni humuust togtoogdson. Unii daraa shuugdehiin adil, **28** tiinhuu Hrist mon olny nugluudiig uurehiin tuld neg udaa orgogdson bogood hoyor dahia uzegdehdee nugliin talaar bus, harin Ooriig ni tesen yadan huleegsdiig avrah bolno.

Yevryei 10

10:1 Uchir ni Huulid ireh sain yumsyn jinhene dur ni bus, harin suuder ni baidag tul Huuli jil bur bainga orgodog onooh l tahiluudaar, oirton iregchdiig hezee ch togs bolgoj chadahgui. **2** Es bogoos, uilchlegchid ni negentee tsevershuulegdeed nutliin mos chanar ni tsaashid baihgui bolson tul tahiluudyg orgohoo bolison baih baisan bish uu? **3** Harin edgeer tahil jilees jild nutliin sanuulga boldog. **4** Uchir ni buh, yamaany tsusaar nugliig avch hayah bolomjgui yum. **5** Tiimees Ter yertontsod irehdee "Ta orgol ba tahilyg huseegui, Harin Ta Nadad biye beltsen. **6** Nugliin tolooh buh shataalt tahil ba orgoliig Ta taalaagui. **7** Tegeed Bi«Uzegtun. Burhan mini, Tany husliig uildeheer Bi irlee. Minii tuhai huilmal nomd bichigdsen» gejj helsen" gev. **8** Deerhiig helehdee "Tahil ba orgol, nutliin tolooh buh shataalt tahil ba orgoliig Ta huseegui. Ta tedniig taalaagui. (Edgeer ni Huuliin daguu orgogddog)" gesen. **9** Daraa ni Ter "Uzegtun. Tany husliig uildeheer Bi irlee" gejj aildav. Ter hoyordahiig ni togtoohyn tuld anhnyhyg ni zailuuldag. **10** Enehuu husleer bid Yesus Hristiin neg udaa bugdiin toloo biyee orgoson orgoloor damjuulan ariusgagdsan yum. **11** Tahilch bolgon odor bur uilchlen, nugliig hezee ch zailuulj ul chadah onooh l tahiluudaa

dahin dahin orgosoor zogsdog. **12** Harin Ter uurd nugliin toloo neg tahilyg orgood, Burhany baruun gart zalarsan bogood **13** Ooriinh ni daisnuudyg holiinh ni gishguur bolgoh hurtel ter uyees hoish huleej baina. **14** Uchir ni Hrist ariun bolgogdogsdyg gants tahilaar uurd togs bolgojee. **15** Ariun Suns bidend mon gerchildeg. Uchir ni Ter **16** "Ezen aildaj baina. «Ter odruudiin daraa tedentei baiguulah Minii geree ene yum. Bi Ooriin huuliudyg tednii zurhend tavina. Bi tedgeeriig tednii uhaan sanaand bichne» geed, **17** tsaash ni «Bi tsaashid tednii nugluud, Tednii huuli bus yavdlyg sanahgui»" gejee. **18** Edgeer zuilsiin uuchlal baigaa gazar nugliin tolooh tahil tsaashid baihgui boldog. **19** Iimd ah duu nar aa, bidend Yesusiin tsusaar, **20** Ooriin mahan biye boloh hoshgoor damjuulan Tuunii neesen shine, amid zamaar ariun gazart nevtren oroh itgel baigaa tul, **21** mon bidend Burhany ger deh aguu Tahilch baigaa tul **22** buzar mos chanaraas tseverlegdehiin tuld oorsdiin zurhendee tsatsuulj, biyee ariun usaar ugaalgan, unen zurheeree oirton ochitsgooyo. **23** Oorsdiin naidvaryn huleen zovshoorloo guivalgui bat barimtaltsgaaya. Uchir ni Amlagch ni itgemjit bilee. **24** Hair bolon sain uilsed biye biyeniigee herhen hohuulen uramshuulahyg bodotsgooyo. **25** Ingehdee zarim humuusiin zurshil shig hamtran tsuglahaa umartalgui, harin ter odriig oirtoh tusam neg negnee zorigjuulya. **26** Herev bid unenii medlegiig huleen avсны daraa sanaataigaar nutel uildvel nugliin tolooh tahil tsaashid uldehgui. **27** Harin shuult hiigeed eserguutsegchdiig shataah galyн hileng ain chichirch huleeh ni uldene. **28** Mosyegiin Huuliig ul heregsegch hun hoyor buyuu gurvan gerchiin gerchleleer orshoolgui uhdeg. **29** Burhany Huug ulandaa gishgej, ooriig ni ariusgasan gereenii tsusyg buzar hemeen uzeed niguulslin Sunsiig doromjilson hun her zereg iluu hund shiitgel edelbel zohino gej ta nar bodoj baina? **30** Uchir ni "Oshoo avalt ni Miniih. Hariut ni Bi ogno" geed, dahij "Ezen Ooriin humuusiig shuune" gej aildsan Tuuniig bid medne. **31** Amid Burhany gart oroh ni aimshigtai hereg mon. **32** Ta nar ongorson odruudee, gegeeruulegdsenihee daraa zovlongiin ulemj zorchliig tevchsenee sanagtun. **33** Buruutgal bolon tsohrol dottor niitiin uzmer bolj, tiinhuu ad uzegdsen tedgeer humuusiin hamsaatan bolj baisan. **34** Uchir ni

iluu sain monhiin omch horongoteigoo ta nar medeh tul horigdogsod enerengui handaj, ed horongiig chini bulaan avahad ch bayar hoortei baisan. **35** Tiimd aguu shagnal buhii itgelee buu hayagtun. **36** Ta nar Burhany husliig biyeluuleed amlagsanyg huleej avahyn tuld ta nart tevcheer heregtei. **37** "Uchir ni aisui Negen tun udalgui irne. Ter saatahgui. **38** Harin Minii zovt negen itgeleer amidrah bogood Herev ter uhrach avaas Minii setgel tuuniig taalagui" gejee. **39** Harin bid suirel uruu uhralt hiideg humuus bus, harin itgej, amiig hadgaldag humuus bilee.

Yevryei 11

11:1 Itgel bol bidnii naiddag zuilsiin bodit baidal, haragdahgui zuilsiin batalгаа mon. **2** Uchir ni uridyn humuus tuugeer gerchleliig huleen avsan aj. **3** Burhany ugeer yertonts buteegdsen bogood tiinhuu haragdah zuils ni uzegdeh zuilsees bii bolgogdooguig bid itgeleer oilgodog. **4** Itgeleer Abyel Kainyhaas ulemj deer tahilyg Burhand orgov. Uugeeree ter zovt baisan gesen gerchleliig huleen avav. Burhan tuunii belguudiin tuhai gerchilsen yum. Hediigeer ter uhsen bolovch itgeleer yarisaar baina. **5** Itgeleer Yenoh uhliig uzelgui deesh avaachigdsan. Burhan tuuniig deesh avaachsen uchraas ter oldsongui. Ter avaachigdahynhaa omno Burhand taalagdsan tul gerchlel huleen avchee. **6** Itgelguigeer taalagdana gedeg bolomjgui yum. Uchir ni Burhan uruu irj bui hun Ter baidag gedegt bolon Ooriig ni haigch humuust Ter Shagnagch ni boldog gedegt itgeh yostoi. **7** Itgeleer Noa haraahan haragdaagui baisan zuilsiin talaar seremjluulel avaad ger buliinhee avralyn toloo hovogch avdryg suseglen beldsen bogood ter tuugeer delhiig yallaj, itgeliin daguu zovt baidlyg ovlogch boljee. **8** Itgeleer, Abraham duudagdahdaa ov bolgon huleen avah gej baisan nutag uruu yavsnaar duulgavartai dagav. Ter haashaa yavj baigaagaa ch medelgui garch yavav. **9** Itgeleer ter adilhan amlaltyg hamtran ovlogchid boloh Isaak, Jakob nartai hamt maihand nutaglaj, amlaltyn gazart hariin hun met, hariin nutagt baigaa met amidarsan. **10** Uchir ni Abraham suuri buhii hotyg huleej baisan yum. Ter hotyn uran barilgachin ba barilgachin ni Burhan mon. **11** Itgeleer, Sara hurtel hediigeer nas ni hetersen bolovch

urtei boloh huchiig avsan baina. Uchir ni ter Amlagchiig itgemjit gej uzsen yum. **12** Tiimd mon negen erees, tegehdee uhsenees oortsgui tuunees tenger deh odod met, tengisiin ergeerh els adil toolj barshgui olon urs zayaajee. **13** Ted bugd amlaltuudyg huleej avalgui, harin holoos tedgeeriig harj, mendchilj, oorsdiigoo delhiid hari humuus hiigeed tsologdogsod gedgiig huleen zovshooron itgel dotor nas barsan bilee. **14** Uchir ni tiin yaridag humuus ni oorsdiin nutgiig haij baigaagaa todorhoi haruuddag. **15** Unendee, herev ted garch yavsan nutgaa sanaj baisan bol tedend butсах болomj baih baisan. **16** Harin ted ulemj deer nutgiig husej baiv. Ter bol tengerleg oron mon. Tiimees Burhan ni tednii Burhan gej nerlegdehdee tednees icheegui yum. Uchir ni Ter tednii toloo hotyg beldjee. **17** Itgeleer, Abraham sorigdohdoo Isaakiig tahil bolgon orgov. Amlaltuudyg huleen avsan tereer ooriin gants huugee orgoson. **18** Ene ni tuund "Isaak dotor chinii udmyghan hemeen nerlegdene" gej aildsan huu ni bailaa. **19** Burhan bol uhegsdees hurtelamiluulah chadaltai hemeen Abraham uzsen bogood ter huugee iinhuu amiluulagdsan met butsaan avsan yum. **20** Itgeleer Isaak ireh zuilsiinh ni talaar Iakov, Yesav naryg yeroojee. **21** Itgeleer, Iakov nas barj baihdaa Iosyefyn buh hovguudiig yeroogood, tayagaa tulj Burhand morgoson yum. **22** Itgeleer, Iosyef nas barj baihdaa Izrailiin hovguud durveh tuhai durdaj, ooriinh ni yasyg haana tavihyg gereeselsen bilee. **23** Itgeleer, Mosye torohod tuuniig etseg eh ni gurban saryn tursh nuuj bailaa. Uchir ni ted huuginhee saihnyg harj, haany zarligaas aigaagui. **24** Itgeleer, Mosye eriin tseend hureed Faraony ohiny huu gej nerlegdeheesee tatgalzav. **25** Nugliin tsag zuuryn jargalyg edelsnees Burhany humuusiin hamt ad uzegdsen ni deer gedgiig ter songoson yum. **26** Hristiin tolooh buruutgal ni Yegipyetiin erdenesees aguu ih bayalag mon gej ter uzjee. Uchir ni ter shagnal uruu harj bailaa. **27** Itgeleer, Mosye haany uur hilengees ailgui Yegipyetiig orhison. Uchir ni ter uzegdehgui Tuuniig harj baigaa met tevchsen ajee. **28** Itgeleer ter Deeguur Ongoroh bayaryg sahiad tsus tsatsav. Ingesneer uugan huuhduudiig ustgasan negen ni tedend hurehgui yum. **29** Itgeleer, ted huurai gazraar yavj baigaa yum shig Ulaan tengisiin dunduur garsan. Yegipyetchuud tuugeer ni garahyg zavdahad tengis zalgiv. **30** Itgeleer, Iyerihogiin hermiig doloon odriin tursh toirsny

daraa ter nurjee. **31** Itgeleer, yanhan em Rahab turshuuluudyg amar taivan zochilsny daraa duulgavargui humuustei hamt ami uregdeegui yum. **32** Bi oor iluu yuu yarih ve? Herev bi Gidyeon, Barak, Samson, Iyefita, David, Samuyel bolon esh uzuulegchdiin tuhai yarival nadad tsag hureltsehgui. **33** Ted itgeleer haanchlaluudyg ezelj, zovt baidlyg uilden, amlaltuudad hurch, arslanguudyn amyg haaj, **34** galyn huchiig untraan, ildnii irees zailj, buuraigaas huchirheg bolgogdoj, dain tulaldaand zorigjin, hariin daichdyg buulgan avch bailaa. **35** Emegteichuud oorsdiin uhegsdiig amilaltaar butsaan avch baiv. Zarim humuus iluu deer amilaltad hurehiin tuld zoliltyg huleej avalgui tamlagdsan yum. **36** Zarim ni doromjlogdon, tashuurduulsan. Tiim, bas ginjlegden, horigdoj bailaa. **37** Ted chuluugaar shiduulen, sorigdoj, tas horoodogdon, ildend honoogdoj, honi yamaany aris nomron yavj, hooson tarchig bain, zovj, ad uzegdjee. **38** Ted tsol, uul, agui bolood gazryn nuh suveer tenuuchlen bailaa. Tednii huvid delhii zohisgui baijee. **39** Itgeleeree ted bugdeeree sain gerchleliig olood, amlagdsanyg huleen avaagui aj. **40** Yaagaad gevel Burhan bidnii toloo iluu deer yamar negen yumyg uridaas harj baisan. Ingesneer ted bidenguigeer togs bolgogdoh yosgui yum.

Yevryei 12

12:1 Tiimees bid oorsdiig mini hureelen bui gerchleliin ulemj aguu uultei tul alivaa saad totgor ba bidniig tun amarhan urhiddag nugliig hajuu tiish ni tavij, omnoo tavigdsan uraldaand tevcheerteigeer guitsgeeye. **2** Itgeliin Zohiogch bogood bureen duuren Togsgogch boloh Yesus uruu haraagaa chigluuliye. Ter Ooriinh ni omno tavigdsan bayar bayasgalangiin toloo gutamshgiig es toomsorlon, zagalmaig tevchsen bogood Burhany sentiinii baruun gart zalarsan yum. **3** Setgeleer unahgui baj tenheegee barahguin tuld Tuuniig sanagtun. Tereer Ooriinh ni esreg nugeltnuudees tiim eserguutslig tevchsen ajee. **4** Nutliin esreg temtseldee tsus ursgah hurtlee ta nar haraahan esergutseegui baigaa. **5** Ta nart hovguud shigee handsan terhuu senhruulliig ta nar martjee. "Minii huu, Ezenii sahilgajuulaltyg hongon uzej bolohgui. Ter chamaig zemleh uyed setgeleer buu una. **6**

Uchir ni Ezen hairladag hunee sahilgajuuldag yum. Ter huleen avdag huu bolgonoo tashuurddag" gejee. **7** Ta naryn tevchdeg chini sahilga battai bolohyn toloo yum. Burhan hovguudteigee haritsdag shigee ta nartai tiinhuu haritsdag. Uchir ni etseg ni sahilgajuuldaggui huuhaa baina? **8** Herev bugdeeree hurtsen sahilga ta nart baihgui bol ta nar hovguud nibus, butach huuhduud aj. **9** Bidniig sahilgajuuldag mahan biyeiin etsguud bident baisan. Bid tedniig hundeldeg baisan bol tegeh tusmaa bid sunsnuudiin Etsegt zahiragdan amidrah ni ulemj deer bus uu? **10** Uchir ni ted oorsdiin uzemjiin daguu bidniig bogino hutatsaand sahilgajuulsan yum. Harin Ter bidnii sain saihny toloo ajee. Tegsneer bid Tuunii ariun baidlyg huvaaltsah yum. **11** Buh sahilga ni tuhain uyedee bayar hoortei bus, harin ui gashuutai met sanagdavch daraa ni ene ni tuugeer surgagdsan humuust zovt baidlyn amar amgalan buhii ur jimsiig toruulj ogdog. **12** Iimd tsutssan gar, sulidsan ovdgoo tenhruulegtun. **13** Dogolon ni zamaasaa hazaihgui, harin edgeegdehiin tuld oorsdiin hold zoriulj shuluun zam tavi. **14** Buh huntei evtei baihyg bolon ariusgalyg moshgogtun. Uunguigeer hen ch Ezeniig uzehgui boloi. **15** Hen chini ch Burhany niguulslees salahguin tuld bolon yamar ch gashuun undes urgan hor uchruulan, tuugeer olon hun buzarlagdahguin tuld seremjil. **16** Sadar samuun, esvel hoolny toloo uugan huugiin erhee hudaddsan Yesav shig suseggiui hun bolchihguin tuld seremjil. **17** Ter daraa ni yerooliig ovlohiig hussen bolovch gologdson bilee. Uchir ni ter nulims unagan yerooliig haisan hedii ch gemshliin tolooh zaig oloogui gedgiig ta nar medne. **18** Uchir ni ta nar hurch boloh uul uruu bolon durelzen bui gal, haranhui, tuner haranhui, hui salhi, **19** bureen hungeneh duu bolon ugsiin duu chimee uruu ireegui. Ene ni ter chimeeg sonsson humuusiin dahiad yamar ch ug buu aildaach hemeen zailshijj baisan tiim chimee yum. **20** Uchir ni ted "Herev amitan ch gesen uuland hureh avaas tuun uruu chuluu shidegtun" gesen tushaalyg tesverlej chadaagui yum. **21** Ene yavdal uneheer aimshigtai baisan tul Mosye "Bi aidast avtaj, chichirsen" gej helsen. **22** Harin ta nar Sion uul, amid Burhany hot boloh tengerleg Iyerusalim uruu, bayaryn tsuglaan dahi too tomshgui tenger elch nar, **23** tengert burtgegdsen anh torogsdiin chuulgan, bugdiin Shuugch Burhan bolon togs bolgogdson zovt humuusiin sunsnuud

uruu irsen. **24** Mon shine gereenii Zuuch Yesus uruu bolon Abyelynhaas iluu deer yaridag tsatsagdsan tsus uruu irsen. **25** Aildagchiig heregsehgui baihaas ta nar seremjil. Uchir ni herev gazar deer tedend sanuulsan tuuniig ted ul heregseed zugtchihaagui bol tegeh tusmaa tengerees sanuulagch Tuunees bid nuur buruulan zugtaj chadna gej uu? **26** Tegehed Tuunii duu delhiig dorgioj ganhuulsan. Harin edugee Ter "Bi dahij neg udaa zovhon delhiig bus, tengeriig ch mon segserne" gej amlasan. **27** "Dahij neg udaa" gedeg ni ul ganhuulagdah yums ni uldehiin tuld buteegdsen ganhuulagdah yums ni zailuulagdahyg helj baigaa yum. **28** Tiimees bid ul ganhah haanchlalyg huleen avsan tul talarhlaa ilerhiiltsgeeye. Ugeer hundel, aidas buhii taalamjit uilchleliig Burhand orgoh yum. **29** Yaagaad gevel bidnii Burhan shataah gal mon.

Yevryei 13

13:1 Ah duusiin hairaar hairlahaa urgeljluuliye. **2** Hari humuust zochlomtgoi handahaa buu mart. Uchir ni zarim humuus uugeeree tenger elch naryg medelgui zochilson yum. **3** Tedentei hamt horigdson yum shig horigdogsdyg sanaj yavagtun. Ta nar oorsdoo ch gesen biye dotor baigaa tul ad uzegdsen humuusiig sanaj yav. **4** Bugd gerleltiig hundlegtun. Or der ni ch buzartaagui baig. Uchir ni yanhan erchuudiig bolon zavhairagchdyg Burhan shuune. **5** Baigaa yumandaa setgel hangaluun bain, amidral chini mongiiig hairlahaas cholootei baig. Uchir ni Ter Ooroo "Bi chamaig hezee ch orhigui. Bi chamaig hezee ch martahgui" gej aildsan. **6** Tiimd bid zorigtoigoor"Ezen minii tuslagch mon. Bi aihgui. Hun namaig yaah yum be?" gedeg. **7** Ta nart Burhany ugiig yarij, ta naryg terguulj yavsan humuusiig sana. Tednii biyee herhen avch yavsny ur dung sanaj, itgeliig ni duurai. **8** Yesus Hrist ochigdor ch, onoodor ch heveeree bogood monhod heveeree baina. **9** Ta nar yanz buriin, hachin jigtei surgaaluudad setgel buu tatagd. Uchir ni zurh setgel chini hooloor bus, niguulsleer tenhreh ni sain. Hoolhunseer baigsad ni yamar ch ach tusyg oloogui bilee. **10** Bidend tahilyn shiree bii. Asart uilchildeg humuus tuunees yum avch ideh erhgui baidag. **11** Uchir ni ariun gazar uruu tsusyg ni nugliin tolooh tahil bolgon

terguun tahlilchiin avchirdag tedgeer amiddyn biye ni buudlyn gadna shataagddag yum. **12** Tiimees Yesus Ooriinhoo tsusaar humuusiig ariusgahyn tuld bas haalgany gadna zovson bilee. **13** Iimees Tuuniig doromjilson doromjlolyg bid uuren, buudlyn gadna garch Tuun uruu ochitsgooyo. **14** Uchir ni end bidend monh hot alga. Harin bid ireh hotyg erj baina. **15** Tiimd Tuugeer damjuulan Burhand Tuunii neriig huleen zovshoordog uruulyn ur jims buyuu magtaalyn tahilyg urgelj orgotsgooye. **16** Sainyg uildehee bolon huvaaltsahaa buu mart. Uchir ni iim tahiluud Burhand taalamjtai. **17** Udiridagchdaa dagaj, tedend zahiragdagtun. Uchir ni ted tootsoo hiigchid adil ta naryn setgeliig seremjlen hargalzaj baidag. Ted uuniig sanaa aldalguigeer, bayartaigaar hiig. Ingeh ni ta nart yamar ch ashig bolohgui. **18** Bidnii toloo zalbiragtun. Bid oorsdiigoo alivaa zuild hundluushtei avch yavahyg husen, sain mos chanartai gedegtee bat itgedeg. **19** Namaig ta nar uruu udahgui ochuulaasai gej zalbirahyg bi hicheengulen guij baina. **20** Honidyn Honichin boloh bidnii Ezen Yesusiig monh gereenii tsusaar damjuulan uhegsdees amiluulsan amar amgalangiin Burhan **21** Ooriinh ni husliig guitsetgeh alivaa sain heregt ta naryg chadvartai bolgoj, Ooriinhoo melmiid taalamjtai zuiliig bidnii doktor buteelgeheer Yesus Hristeer damjuulan ajillaj baina. Yesus Hristed aldar ni uyeiin uyed baih boltugai. Amyen. **22** Ah duu nar aa, enehuu surgamjiin ugiig tevchin baij huleen avaarai gej bi ta naraas guiya. Uchir ni bi ta nart tovchhon bichlee. **23** Bidnii ah duu boloh Timot sullagdsanyg duulgaya. Herev ter udahgui irvel bi tuuntei hamt ta nartai uulzana. **24** Buh udiridagchidadaa bolon ariun humuust mend hurgeerei. Italias iregsed ta nart mend hurgej baina. **25** Niguulsel ni ta bugdtei baih boltugai.

Iakov 1

1:1 Burhan ba Ezen Yesus Hristiin zarts Iakov hari gazar tarhsan arvan hoyor ovogt mendchilj baina. **2** Ah duu nar mini, eldviin soriltod orohdoo uuniig buren bayar hoor gej uz. **3** Ta naryn itgeliin sorilt tesver hatuujlyg toruuldeg gedgiig ta nar medeh bilee. **4** Tesver hatuujil ni togs ur duntei baig. Tegvel ta nar yuugaar ch dutahgui togs, buren buten baina. **5** Harin ta naryn hen negen ni mergen uhaanaar dutval, buh hund ogoomroor, buruushaalgui ogogch Burhanaas guig. Tegeed tuund ogogdoh bolno. **6** Harin ter yamar ch ergelzeeguigeer itgeleeree guig. Uchir ni ergelzegch negen ni salhiar tuutdan davalgaalah tengisiin dolgio met ajee. **7** Tiim hun Ezenees yum avna gej buu naidag. **8** Ter hun hoyor sanaa overlogch bogood buh uildee togtvorgui baidag yum. **9** Harin egel dord ah duu ni ooriin ondor dotroo sairhag. **10** Bayan hun ooriin basamjral dotroo sairhag. Yaagaad gevel ter ovsni tsetseg met ongorno. **11** Uchir ni nar toonoj, haluun salhi ovsiig gandaahad tsetseg ni unaj goyo saihaan baidal ni ustdag. Uunii adil bayan hun ch zamdaa tiinhuu uregdeh bolno. **12** Soriltyg tesverledeg hun yerooltei yee! Uchir ni ter sorigdchihood, Ezenii Ooriig ni hairlagsdad amlasan amiin titmiig huleen avna. **13** Hen ni ch sorigdohdoo "Burhan namaig sorij baina" gej buu yarig. Uchir ni Burhan buzar muutaar sorigddoggui bogood heniig ch Ooroo soridoggui. **14** Harin ooriin husel tachaalada avtaj, uruu tatagdah uyedee hun bur sorigddog. **15** Tegeed husel tachaal ni jiremsleed nugliig toruuldeg. Nugel ni biyellee olohlooroo uhliig avchirdag aj. **16** Hairt ah duu nar mini, buu mehlegdegtun. **17** Alivaa sain soyorhol ba alivaa togs beleg ni deerees, gerluudiin Etsegees buuj irdeg. Tuund oorchlolt ch baihgui, oorchlogdoh suuder ch baihgui. **18** Ter Ooriin husleer bidniig unenii ugeer toruulev. Ingesneer bid Tuunii buteeluudiin anhny ur jims ni boloh yum. **19** Hairt ah duu nar mini, uuniig ta nar medegtun. Harin hun bur sonsohdoo turgen, yarihdaa udaan, uur hilendee hoirgo baig. **20** Uchir ni hunii uur hilen Burhany zovt baidlyg biyeluuldeggui yum. **21** Tiimees ta nar buh buzar baidal, horon sanaanyhaa buh l uldegdliig hajuu tiish ni tavij, oorsdiin chini dottor suulgagdsan ugiig daruuhnaar huleej avagtun. Ter ug ta naryn setgeliig avrah chadaltai. **22**

Gehdee oorsdiigoo huurtag zugeer neg sonsogchid bish, ugiig heregjuulegchid bologtun. **23** Uchir ni ugiig sonsood uilddeggui alivaa hun bol torolh nuur tsaraigaa tolind harj baigaa huntei adil yum. **24** Ter hun ooriigoo haraad ergehdee ooro yamar baisnaa ter daruid martdag. **25** Harin martamhai sonsogch bus, heregjuulegch bolj, erh cholonii huuli boloh togs huuliig nyahuur uzdeg bogood tuugeer baidag hun ni uils dotroo yeroogdoh bolno. **26** Herev hen negen ni ooriigoo shutlegtei hemeen boddog hedii ch hel amaa hazaarladaagui bol ooriin zurhee huurch bui bogood shutleg ni ashigui ajee. **27** Bidnii Burhan ba Etsegiin omno tsever ariun bogood buzartaagui shutleg bol zovj zudreh tsagt ni onchin humuus, belevsen ehneruudiig ergen toirch, delhiigees bohirdolgui ooriigoo hamaalah ni buyuu.

Iakov 2

2:1 Ah duus mini, aldart Ezen boloh bidnii Ezen Yesus Hristed itgeh itgeldee busdyg buu alagchil. **2** Herev tanai tsutlaand heentser huvtsaslasan, altan bogjtei hun, mon bohir huvtsastai yaduu hun orj irvel, **3** ta nar heentser huvtsas omsson negniig ni ontsgoi anhaarch "Ta end tuhlan suu" geed, harin yaduu hund "Chi tend zogs, esvel minii holiin gishguur havid suu" gevel, **4** ta nar oorsdiinhoo dund yalgavarlalygbii bolgoj, buzard bodol sanaatai shuugchid bolson bus uu? **5** Minii hairt ah duu nar aa, sonsogtun. Burhan ene yertontsiin yaduusyng Ooriig ni hairlagsdad amlasan haanchlalyn ovlogchid bolgoj, tedniig itgel dotor bayan bailgahyn tuld songoogui gej uu? **6** Harin ta nar yaduu huniig hundetgesengui. Ta naryg darlan, shuuhed avaachigsad ni bayachuud bish gej uu? **7** Ta nart ogogdson erhem neriig ted gutaan doromjildoggui gej uu? **8** Herev ta nar haan huuli boloh "Chi horshoo ooriin adil hairla" gesniig Sudryn daguu biyeluulj baival ta nar sainyng uildej baina. **9** Harin ta nar huniig alag uzvel, ta nar nugel uildej, heregten met huuliar yallagdah bolno. **10** Uchir ni buh huuliig sahvich neg deer ni budreh hen bolovch buh huuliig zorchson bolno. **11** Uchir ni "Buu zavhair" gej aildsan Ter bas "Hun buu al" gesen yum. Herev chi zavhairaagui hernee hun albal, huuliin gemt heregten

bolno. **12** Erh choolonii huuliar shuugdeh gej bui tedgeer humuus shig tiinhuu yari, tiinhuu uild. **13** Uchir ni orshool uzuuleegui negend shuuh orshoolgui baih bolno. Orshool ni shuuhiig yaldag ajee. **14** Ah duus mini, herev hun "Nadad itgel bii" gesen atlaa uilsgui bol yamar ashigtai yum be? Tiim itgel tuuniig avarch chadna gej uu? **15** Herev ah duu chini, esvel egch duu chini omsoh huvtsasgui, odor tutmyn hooloor dutagdaj baihad ni, **16** ta naryn neg chini tedend "Amar taivan yav. Dulaatsah boltugai, tsadah boltutai" gej helchiheed biyed ni zailshgui heregtseetei baigaa zuilsiig ni tedend ogohgui bol yamar ashigtai yum be? **17** Iimees ch itgel ni herev uilsgui bol ooroohmel yum. **18** Gevch hen neg chini "Chamd itgel baina. Harin nadad uils baina. Chi nadad itgelee uilsguigeer haruul. Bi chamd ooriin itgeliig uilseeree haruulya" gej helj boloh yum. **19** Burhan bol gants gedegt chi itgedeg. Ene chini sain hereg. Chotgoruud ch mon uund itgedeg bogood chichirdeg yum. **20** Munhag hun ee, harin chi uilsgui itgel ni ashiggui gedgiig huleen zovshoorohiig husej baina uu? **21** Bidnii etseg Abraham tahilyn shireen deer ooriin huu Isaakaa orgohdoo uilseeree zovtgogdson bish uu? **22** Itgel ni tuunii uilstei hamt ajillaj baisnyg, itgel ni uilseer guitsed bolsnyg chi harj baina. **23** "Abraham Burhand itgesen. Ene ni tuuniig zovt baidadd tootsogduulsan yum" gej oguuldeg Sudar biyelegdsen bogood Abraham Burhany and nohor gej duudagdah bolson. **24** Hun zovhon itgeleer bus, uilseer zovtgogddogiig chi harj baina. **25** Mon uunii adilaar yanhan em Rahab elch naryg huleen avch, tedniig ondoo zamaar yavuulahdaa uilseeree bas zovtgogdoogui gej uu? **26** Uchir ni sunsgui biye uhmel baidgiin adil tuunchlen uilsgui itgel ch bas uhmel boloi.

Iakov 3

3:1 Ah duus mini, bagsh nar bid ulemj hund shuulted orno gedgiig meden, ta naraas olon hun bagsh bolj bolohgui. **2** Uchir ni bid bugd olon yuman deer buderdeg. Herev heleh ugen deeree buderdeggui hun baival, ter hun buh biyee hazaarlah chadvartai togs hun baina. **3** Moridyg zalahyn tuld bid amand ni amgaivch hiih hazaarlaad buh biyeiig ni zaldag. **4** Mon usan ongotsnuudyg har. Tedgeer ni hediigeer aguu tom bolood zogsohgui

huchit salhind tuutddag bolovch bas l jijighen zaluuraar jolooduulj zaluurchiin hussen zugt yavdag. **5** Tuunchlen hel ch gesen biyeiin jijig erhten atlaa aguu tom zuilseer sairhdag ajee. Haragtun. Iim ochuuhlen gal ch asar ih oi modyg tuimerddeg bilee. **6** Hel bol gal bogood hort muu yavdlyn yertonts aj. Hel ni bidnii erhtnuudiin dund baj buh biyeiig buzarlada. Hel bidnii amidralyn hurdiig gaddan shataadag bogood ooro tamaar asaj baidag. **7** Uchir ni torol buriin araatan amitad, shuvuud, hevleer yavagchid, amitad bolon dalai tengisiin amitdyg hun torolhton nomhruulj baigaa, nomhruulsaar ch irsen. **8** Harin hen ch heliig nomhruulj chadahgui. Hel bol uhliin horoor duursen, amraltgui buzard mon. **9** Bid heleer Ezen ba Etsegiig magtdag. Bid tuugeer Burhany adil baidlaar buteegdsen humuusiig haraadag. **10** Magtaal, haraal neg l amnaas gardag aj. Ah duus mini, iim baj bolohgui. **11** Bulgiin neg ehees tsever tsengeg ba gashuun us zereg gardag bil uu? **12** Ah duus mini, injriin mod chidun jimsiig, usan uzmiin mod injriig urguuldag bil uu? Davstai us ch tsever tsengeg usyg gargadaggui. **13** Ta naryn dund hen chini mergen agaad uhaalag ve? Ter hun ooriin uilsiig mergen uhaany dolgoon baidlaar biyee zov avch yavan haruul. **14** Harin herev ta nar zurhendee horsson ataarhal ba huvia hicheesen zorilgotoi bol buu bardamna, unenii esreg hudal buu yari. **15** Ene mergen uhaan bol deerees buuj irdeg ni bish harin gazrynh, torolhiinh bogood chotgoriinh yum. **16** Uchir ni haana ataarhal ba huvia hicheesen zorilgo orshij baina, tend zambaraagui baidal bolood alivaa buzard yum ni baidag. **17** Harin deerees iregch mergen uhaan ni negd ariun, tegeed amar taivan, eyeldeg, ul suuritai, orshool ba sain ur jimseer duuren, yalgavarladaggui, hoyor nuur gargadaggui aj. **18** Ur jims ni zov baigchiin ur ni amar taivnyg buteegchdeer amar taivand tarigddag yum.

Iakov 4

4:1 Ta naryn dundah heruul bolon zorchliin undes yuu ve? Ter ni erhtnuuded chini daitaj bui ta naryn husluud bish uu? **2** Ta nar shunan husdeg bogood ta nart baihgui bolohoor ni hun aldag. Ta nar ataarhdag bogood olj avch chaddaggui. Tiimees ta nar temtseldej, herelddeg. Ta nar

guidaggui uchraas ta nart baidaggui. **3** Ta nar guigaad huleen avdaggui. Uchir ni ta nar oorsdiin taalamjid zartsuulya hemeen buruu handlagaar guidag baina. **4** Zavhai ems ee, yertontstei naizlah ni Burhany esreg daisagnal gedgiig ta nar medehgui gej uu? Tegehleer yertontsiin naiz baihyg hussen hen bolovch ooriigoo Burhany daisan bolgoj baigaa yum. **5** Esvel yamar ch zorilgoguigeer Sudart "Tuunii bidnii dotor nutagluulsan suns ni ataarhan husdeg" hemeesen gej ta nar bodoj baina uu? **6** Gevch Ter iluu ih niguulsiig ogdog. Tiimees "Burhan bardam huniig eserguutsdeg, harin daruu hund niguulsel ogdog" gedeg. **7** Tiimees Burhand zahiragdagtun. Diavolyg eserguuts. Tegvel ter ta naraas zailna. **8** Burhand oirtogtun. Tegvel ter ta nart oirtono. Nugelt humuus ta nar garaa tseverle. Hoyor sanaatai humuus ta nar zurhee ariusga. **9** Shanal, gashuud, uil. Ineed chini gashuudal bolog. Bayar hoor chini uitgar gunig bolog. **10** Ezenii orshihuid oorsdiigoo daruu bolgo. Tegvel Ter ta naryg orgomjloh bolno. **11** Ah duu nar aa, biye biyenihee esreg buu yari. Ah duuginhee esreg yaridag, esvel ooriin ah duug shuudeg hun bol huuliin esreg yarigch bolon huuliig shuugch ajee. Herev ta huuliig shuuvvel ta huuliig biyeluulegch bish, harin shuugch aj. **12** Huuli Togtoogch ba Shuugch ni zovhon gants baidag bogood Ter ni avarch, ustgaj ch chadna. Harin horshoo shuugch ta hen yum be? **13** "Onoodor, esvel margaash bid tiim, tiim hot uruu yavj, tendee neg jil baij, hudaldae hij ashig olnu" gej yarigch ta nar odoo naashaa iregtun. **14** Am chini margaash yamar baihyg ta nar medehgui. Uchir ni ta nar heseg zuur uzegdeed daraa ni alga boloh uur manan shuu dee. **15** Ta ingej helehiin orond, harin "Herev Ezen husvel, bid amid baij, uuniig bolon tuuniig hiine" gej yarival zohino. **16** Harin uuntei adil, ta nar oorsdiinhoo bodol dotor bardamnan sairhdag. Iimerhuu alivaa sairhal ni buzar yum. **17** Tiim uchir zov yumyg uildehiig meddeg hernee ul uilddeg hund ene ni nugel yum.

Iakov 5

5:1 Bayan humuus ta nar, naash iregtun. Oorsod deer chini irj bui zovlongiinhoo toloo gashuudan uil. **2** Ed bayalag chini yalzarch, deeliig

chini erveehii idjee. **3** Alt, mongo chini zeverch, zev ni ta naryn esreg gerch bolj, mahan biyeiig chini gal met shataana. Ta nar etssiin odruuded erdenesee huraajee. **4** Haragtun, tarialang chini huraasan ajilchdyn hols, ta naryn saatuulaad baigaa ter hols ta naryn esreg hashhirsch baina. Urgatsyg chini huraasan humuusiin hashhiraan Tumen tsergiin Ezenii sonort hurchee. **5** Ta nar delhii deer bayan tansag amidarch, duraaraa avirlah amidrald hotlogdov. Nyadalgaany odor ta nar zurhee bordson baina. **6** Ta nar zovt huniig yallaj, alav. Ter ta naryg eserguutsdeggui. **7** Tiim uchraas, ah duu nar aa, Ezeniig ireh hurtel tevcheertei baigtun. Haragtun, tariachin horsnii unet buteegdehuuniig huleedeg. Ingehdee ter ert ba oroitoj oroh boroog ortol tesverteigeer huleedeg yum. **8** Ta nar ch bas tevcheertei bai. Ezenii ireh oirtson tul zurhee changal. **9** Ah duu nar aa, ta nar oorsdoo shuugdchihguin tuld biye biyenihee esreg buu gomdollo. Haragtun, shuugch haalgan deer zogsoj baina. **10** Ah duu nar aa, Ezenii nereer yarij baisan esh uzuulegchdiig avch, zovlon ba tevcheeriin jishee bolgogtun. **11** Haragtun, bid tevchsen humuusiig yeroogdsond tootsdog. Ta nar Iovyn tesver tevcheeriin tukai sonsoj, Ezen etsest ni yuu hiisniig harsan. Yaagaad gevel Ezen enerleer duuren agaad orshoongui yum. **12** Harin yuuny omno, ah duu nar mini, ta nar tengereer ch, gazraar ch, oor yamar ch andgaigaar buu tangaragla. Harin ta naryn "za" ni za, "utui" ni ugui baig. Ingesneer ta nar shuult dor unahgui yum. **13** Ta naryn dund hen negen ni zovlon edelj baina uu? Ter ni zalbirag. Hen negen ni hogjiltei baina uu? Ter ni magtan duulag. **14** Ta naryn dund hen negen ni ovchtei baina uu? Ter ni chuulgany ahlagchdyg duudag. Ted Ezenii nereer tuuniig tosoor tosloj, tuunii toloo zalbirag. **15** Itgeliin zalbiral ni ovchtei negniig edgeej, Ezen ter huniig bosgono. Herev ter nugel uildsen bol tedgeer ni uuchlagdah bolno. **16** Tiim uchraas biye biyenihee omno nuglee huleen zovshoorch, biye biyenihee toloo zalbir. Ingesneer ta nar edgeegdeh boloi. Zovt hunii zalbiral ni ur nolootei bogood ihiig guitselduulj chadna. **17** Yelia bol bidentei adilhan jiriin hun baisan. Boroو oruulahguin tuld tuuniig zalbirahad gurvan jil zurgaan saryn tursh gazart boroو oroogui bilee. **18** Tuuniig dahin zalbirahad, tengerees hur boroو asgaj, gazar ur jimsee urguulsan yum. **19** Ah duu nar mini, herev ta naryn neg chini unenees gajaad, hen neg chini

tuuniig erguulen avchirval, 20 huuramch zamaas ni nugeltniig erguulj avchirsan ter hun tuunii setgeliig uhlees avarch, too tomshgui olon nugliig halhlah bolno gedgiig tuund meduulegtun.

1 Pyetr 1

1:1 Yesus Hristiin elch Pyetrees Pont, Galat, Kappadok, Azi bolon Bitun nutguudaar tarhsan, tur suurishigch nart: **2** Ta nar bol Burhany uridaas medeh medlegiin daguu, Sunsni ariusgalaar Yesus Hristed duulgavartai baihyntuld bolon Tuunii tsusaar tsatsuulahyntuld songogdson bilee. Niguulsel ba amar taivan ni ta nart arvijih boltutai. **3** Bidnii Ezen Yesus Hristiin Burhan bolon Etseg magtagdah boltugai. Uchir ni Burhan Ooriin aguu ih orshoolooroo Yesus Hristiin uhegsdees amilsan amilaltaar damjuulan bidniig amid naidvar uruu, **4** mohoshgui, buzartaagui, alga bolchihgui bogood ta naryn toloo tengert hadgalagdsan ov uruu dahin toruulsen. **5** Etssiin uyed ilerhiilegdehed belen bui avralyn toloo ta nar itgeleeree Burhany hucheer hamgaalagdsan ajee. **6** Hediigeer ta nar edugee tur zuur shaardlagatai bol eldviin zovlong edelj baigaa ch gesen uundee ulemj bayarlada. **7** Ingesneer ta naryn itgeliin batalgaa ni galaar tungaagdah bolovch mohoh altnaas ch iluu unetei bain, Yesus Hristiin ilchlelt deer magtaal, aldar, hundetgeld hureh yum. **8** Ta nar Tuuniig haraagui bolovch Tuuniig hairlada. Edugee ta nar Tuuniig harahgui baigaa bolovch, Tuund itgedeg. Ta nar helehiin argagui, aldraar duuren bayar hooroor ihed bayarlada. **9** Ingehdee ta nar itgeliinhee ur dund setgeliin avralyg olj avna. **10** Enehuu avralyn tuhaid gevel, ta nart ireh niguulsiin tuhaid esh uzuultsgeesen esh uzuulegchid anhaaraltai sudalj, lavlan, **11** oorsdiinh ni dund baisan Hristiin Suns ali uye bolon heniig zaasnyg nyagtlan sudaljee. Uchir ni Hristiin zovlonguud bolon daraa ni baihdruudyg Ter uridaas aildsan baijee. **12** Tengerees ilgeegdsen Ariun Sunseer ta nart sain medeeg nomloson humuseer damjuulan edugee ta nart tunhaglagdsan edgeer zuilsed esh uzuulegchid oorsoddoo bus, harin ta nart uilchilj baisan ni tedend ilchlegdsen yum. Tenger elch nar ch edgeer zuilsiig harahyg husdeg. **13** Tiimees ta nar oyuun sanaagaa uildeld beltgej, eruul uhaantai baij, Yesus Hristiin ilchlelt deer ta nart ogogdoh niguulseld naidvaraa burentavi. **14** Duulgavartai huuhduudiinhee huvid, medehgui baihad chini ta nart baisan uridyn husel tachaaddaa buu niitsuul. **15** Harin ta naryg duudsan Ariun Negenii adil oorsdiin buh l zan baidaldaq basariun

baigtun. **16** Yaagaad gevel "Bi ariun uchraas ta nar ariun baigtun" gej bichigdsen yum. **17** Herev ta nar hun buriig uilsinh ni daguu yalgavarlalgui shuudeg Negeniig Etseg gej duuddag yum bol, delhii deer baih hugatsaandaa emeen biyee avch yav. **18** Ingehdee ta nar etseg ovgodooosoo ovloson oorsdiin utgagui amidralaas alt, mongo metiin ustah zuilseer zoligdsen bus, **19** harin unet tsusaar, Hristiin tsus boloh gem zemgui bogood tolbogui hurgany tsusaar zoligdsen gedgee medegtun. **20** Uchir ni Ter yertontsiin suurias omno uridaas medegdsen bolovch tsag hugatsaany togsgold ta naryn toloo uzegdlee. **21** Ta nar Tuugeer damjuulan Burhand itgegchid yum. Burhan Tuuniig uhegsdees amiluulj, Tuund aldryg ogchee. Ingesneer ta naryn itgel ba naidvar Burhand baih yum. **22** Ta nar unend duulgavartai bain chin setgelees ah duusee hairlahyn tudd setgelee ariusgasan uchir biye biyenee zurh setgeleesee haluunaar hairlagtun. **23** Uchir ni ta nar ustah urees bus, harin ul ustah urees buyuu Burhany amid, orshin bui ugeer damjuulan dahin torson bilee. **24** Uchir ni "Buh mahan biye bolboos ovs met bogood Buhii l aldar ni ovs nogoony tsetseg met. Ovs ganddag, tsetseg unadag. **25** Harin Ezenii ug monhod orshino". Ene ni ta nart tunhaglagdsan ug mon.

1 Pyetr 2

2:1 Tiimees ta nar buh l os honzon, zali meh, hoyor nuur gargah yavdal, ataa jotoo bolon gutgeleg buhniig hajuu tiish ni tavin, **2** nyalh huuhduud shig ugiin tsever suut hus. Ingesneer ta nar uugeer avrald osoh yum. **3** Herev ta nar uneheer Ezenii enerliig amssan yum bol... **4** Humuust gologdsen bolovch, harin Burhany omno songogdsen, unet, amid chuluu met Tuun uruu iren, **5** ta nar ch mon amid chuluunuud met Yesus Hristeer damjuulan Burhand taalamjit sunsleg tahiluudyg orgohiin tuld ariun tahilchiin uurgiin toloo sunsleg baishin bolon barigdaj baina. **6** Ene ni Sudart"Haragtun. Bi Siond songogdsen,Bulangiin unet chuluug tavina. Tuund itgegch hun ichguurt orohgui" hemeen aguulagdsan baidag. **7** Tiimees enehuu hundetgel ni itgegch ta naryn toloo ajee. Harin ul itgegchded"Barilgachdyn golson chuluu ni bulangiin chuluu bolov" **8** geed

"Budruuleh Chuluu, teegleh Had bolson yum" gejee. Uchir ni ted ugend duulgavargui baidgaas bolj buderdeg bogood uund ted tomilogdson aj. **9** Harin ta nar bol songogdson ugsaa, haant tahilch nar, ariun undesten, Burhany ezemshliin ard tumen yum. Ingesneer haranhuigaas ta naryg Ooriin gaihamshigt gerel uruu duudsan Tuunii davuu chanaruudyg ta nar tunhaglah yum. **10** Uchir ni ta nar urid ni ard tumen bish baisan bolovch, ta nar odoo Burhany ard tumen boljee. Ta nar orshooliig hurteegui baisan bolovch odoo ta nar orshooliig hurtsen baina. **11** Hairt humuus ee, setgeliin chini esreg dain hiideg mahan biyeiin husel tachaaluudyg tseerlehiig hari humuus bolon tur hugatsaagaar baigch ta naraas bi guiya. **12** Hari undestnuudiin dund biyee zov avch yav. Ingesneer ted ta naryg horon muug uildegchid hemeen gutgevch, etsest ni ta naryn sain uilsiig haraad Tuuniig ireh odor Burhanyg aldarshuulah bolno. **13** Ezenii toloo oorsdiigoo alivaa hunii yosond zahiruul. Erh medel buhii negen boloh haand ch yumuu, **14** esvel zoviig uildegchdiig magtaj, muug uildegchdiig shiitgehiin tuld tuugeer ilgeegdsen zahiragchdad ch zahiruul. **15** Sainyg uildseneeree ta nar munhag humuusiin medleggui baidlyg duugui bolgoh ni Burhany husel yum. **16** Choloot humuus met bai. Erh choloogoo muu muuhaig daldlah halhavch bolgon buu ashigla, harin Burhany zarts met uuniig ashigla. **17** Buh huniig hundel. Ahan duusiin barildlagaag hairla. Burhanaas emee. Haanyg hundel. **18** Boolchuud aa, buhii l hundleleer zovhon sain, dolgoon todiigui, bas shudarga bus avirlagchezeddee ch zahiragd. **19** Uchir ni herev hun shudarga busaar zovohdoo Burhand handdag mos chanaraasaa bolj tevchvel ene ni taallyg oldog. **20** Herev ta nar nugel uildeed shiruun nudargad ortohdoo tevchlee ch, uund yamar gavyaa baih bilee? Harin herev ta nar zoviig uiddeed zovohdoo, uuniig hultsen tevchvel, ene ni Burhany taallyg oldog. **21** Uchir ni ta nar enehuu zorilgyn toloo duudagdsan bilee. Yaagaad gevel ta naryg Ooriinhoo moroor daguulahyn tuld ta nart ulger duuraillyg uldeen, Hrist ta naryn toloo zovlon edelsen. **22** Ter nugel uildeegui, Tuunii amand yamar ch zali meh oldoogui. **23** Ter zuhegdej baihdaa, hariud ni zuheegui. Ter zovon tarchilj baihdaa zanalhiileegui, harin shudargaar shuudeg Negend Ooriigoo daatgasaar bailaa. **24** Bidniig nugeld uhuulj, zovt baidald

amidruulahyn tuld Ter Ooroo bidnii nugliig modon deer biyedee uursen. Uchir ni ta nar Tuunii sharhaar edgeegdsen bilee. **25** Uchir ni ta nar honi met toorsoor baisan bolovch edugee setgeliin chini Honichin bolon Hargalzagchid butsj irev.

1 Pyetr 3

3:1 Tuunchlen ehneruud ee, ta nar nohortoo zahiragd. Ingeh ni nohrudiin chini zarim ni ugiig dagahgui baigaa ch gesen, ted ugguigeer, ehneruudiinhee biyee avch yavah baidlaar avragdana. **2** Ted ta naryn juramt baidal bolood eyeldeg zan baidlyg chini ajiglana shuu dee. **3** Ta naryn us suljilt, altan edlel zuuh, esvel huvtsaslalt geh met chimeglel chini zovhon gadna talyn uzemj buu baig. **4** Harin Burhany omno asar unetei boloh dolgoon bolon daruu sunsnii mohoshgui chanaraar chimsen zurhnii nuugdmal hun ni ta naryn chimeglel baig. **5** Uchir ni tuunchlen urid tsagt Burhand naidvaraa tavisan ariun emegteichuud ch nohruddee zahiragdan oorsdiigoo goyodog baiv. **6** Tuunchlen Sara Abrahamyg ezen gej duudan, duulgavartai dagasan yum. Herev ta nar yamar ch ayuulaas aihguigeer zoviig uildvel, ter emegtein huuhduud bolno. **7** Nohruud ee, ehner chini emegtei hun tul tuuniig ooroosoo sul doroi sav met uzen ta nar ch mon adil ehner teigee oilgoltsoj amidar. Amiin niguulslin hamtran ovlogchiinh ni huvid tuuniig hundetge. Ingevel ta naryn zalbiradd saad totgor uchrahgui. **8** Etsest ni, bugd ev nairtai, enerengui, ahan duuseg, eyeldeg bogood suns dottor daruu baitsгаа. **9** Yerooliig ovluuleh zorilgyn uudnees ta naryg duudsan tul ta nar muug muugaar, esvel doromjlolyg doromjloloor hariulahyn orond yeroogtun. **10** Uchir ni "Amia hairlaj, sain odrudiig uzehiig husdeg hun Buzar muugaas helee, zali mehiin ugsees uruulaa horij boliul. **11** Tegeed buzar muugaas ergej, sainyg uild. Amar taivnyg hai, tuuniig moshgo. **12** Uchir ni Ezenii melmii zovt humuus deer baidag. Tuunii chih tednii zalbiralda anhaaral tavidag. Harin Ezenii tsarai buzar muug uildegchdiin esreg baidag" gejee. **13** Herev ta nar sainy toloo hicheen zutgeh avaas hen ta nart hor uchruulah yum be? **14** Harin ta nar zovt baidlyn toloo zovlon edlehed hurtel hurlee ch, ta nar yerooltei. Tednii

surduulgees buu ai, buu zov. **15** Harin ta naryn dotorh naidvaryn talaar asuuh hun burd hariu ogohod, gehdee dolgoon baidlaar bolon hundetgelteigeer ogohod yamagt belen bain Hristiig Ezen hemeej zurhendee tusgaarlan nandigna. **16** Mon sain mos chanartai bai. Ingesneer Hrist dotorh ta naryn sainaar biyee avch yavahyg muuchlagchid ta naryg gutgesen zuildee ichih bolno. **17** Herev Burhan taalaha avaas ta nar muut uildsenihee toloo zovsnoos zoviig uildsenihee toloo zovson ni deer. **18** Uchir ni Hrist ch bidniig Burhand avaachihyn tuld zovt ni zovt bus humuusiin orond neg udaa nugliin toloo uhsen. Ingehdee mahan biye dotor uhej, suns dotor amiluulagdav. **19** Terhuu sunseer Hrist yavj, shorond baigaa sunsnuuded tunhaglajee. **20** Noagiin odruuded hovogch avdryg barigdaj baih uyed Burhany tevcheer ni huleeseer baihad edgeer sunsnuud ni urid duulgavargui baiv. Terhuu hovogch avdart tsoon buyuu naiman hunbaij, usnaas esen mend garchee. **21** Uunii durslel boloh baptism ni edugee ta naryg avardag. Baptism ni mahan biyeiin buzryg arilgadag yum bish, harin Burhany omno sain mos chanaryn amlalt bogood Yesus Hristiin amilaltaar damjuulan avardag. **22** Tereer Ooriinh ni erhend tenger elch nar, erh medluud bolon huchnuud zahiragdsany daraa tengert ochood Burhany baruun gart baigaa bilee.

1 Pyetr 4

4:1 Iimees Hrist negentee mahan biyeeree zovson tul ta nar ch gesen ijil zorilgoor oorsdiigoo zevsegle. Yaagaad gevel mahan biyeeree zovson negen ni nugel hiihee bolison. **2** Ene ni biyeeree amidrah uldsen hugatsaandaa tsaashid hunii husel tachaalyn toloo bus, harin Burhany husliin toloo amidrahyn tuld yum. **3** Uchir ni hediinee ongoron odson uye bol zavhairal, tachaal, arhidalt, utga uchirgui nairlan tsengeh yavdal bolon yos busyn shuteend morgoh yavdlyg moshgon, Hari undestnuudiin husliig guitselduulehed ni ta naryn huvid hangalttai baisan. **4** Ene buhend ted ta naryg oorsodtei ni hamt duraaraa durgih yavdald holbogdooguid gaihshirch, muu heldeg. **5** Gevch ted amid bolood uehgsdiig shuuhed belen baigch Tuund tailagnah bolno. **6** Uchir ni ene zorilgyn uudnees sain

medee uhegsded ch hurtel tunhaglagdsan. Ingesneer ted mahan biyeeree humuusiin adil shuugdsen bolovch, Burhany husliin daguu suns dotor amid baih yum. **7** Buh yumsyn togsgol oir irchiheed baina. Tiimees zov shuun tungaaj, zalbiraldaa eruul baigtun. **8** Yuuny omno, biye biyenee haluunaar hairla. Uchir ni hair bol too tomshgui nugliig daldaldag yum. **9** Gomdlohguigeer biye biyendee zochlomtgoi bai. **10** Hun bur huleen avsan belgeeree biye biyendee Burhany olon torliin niguulsliin sain nyarvuud shig uilchil. **11** Yaridag hun ni Burhany ugiig yaaj heldegchlen yarig. Uilchildeg hun ni Burhanaas tetgegdeg hucheer uildeg. Tegeed buh zuilsed Yesus Hristeer damjuulan Burhan aldarshuulagdah yum. Yesus Hristed aldar ba noyorhol ni uyeiin uyed baih boltugai. Amyen. **12** Hairtai humuus mini, ta naryg sorihyn tuld dund chini irdeg galt soriltod yamar negen hachirhaltai yum ta nart tohioldson met buu gaih. **13** Harin ta nar Hristiin zovlonguudyg huvaaltsdagtaa bayarla. Ingesneer mon Hristiin aldar ilchlegdehed ta nar bayar hoorteigoor bayarlah yum. **14** Herev ta nar Hristiin nerees bolj zuhegdvel yerooltei. Uchir ni aldryn ba Burhany Suns ta naryn deer orshdog. **15** Ta naraas hen ni ch aluurchin, esvel hulgaich, esvel horon muug uildegch yum uu, esvel busdyn heregt hoshuu durdeg negen met buu zovog. **16** Herev Hristiinh gedgeesee bolj zovdog bol buu ich. Harin enehuu nereeree Burhanyg aldarshuul. **17** Yaagaad gevel shuult Burhany ger bulees ehleh tsag ni boljee. Herev ene ni bidnees ehelbel Burhany sain medeeg dagadaggiu humuusiin togsgol yuu boloh ve? **18** Herev zovt hun arai gej avragdah yum bol, burhangui hun bolon nugelten yaah bolj baina? **19** Tiimees Burhany husliin daguu zovogsod zoviig uildehdee itgemjit Buteegchid setgelee daatgag.

1 Pyetr 5

5:1 Tiimees bi ta naryn ahlagch, Hristiin zovlonguudyn gerch bolon ilchlegdeh aldryg huvaaltsagch bolohynhoo huvid ta naryn dundah ahlagchdyg yatgaj baina. **2** Ta naryn dund baigaa Burhany honin surgiig hariul. Ingehdee albadlagaar bus, harin sain duraaraa, Burhany husliin daguu hargalzan, homhoi ashgiin toloo bus, harin hicheel zutgeleer, **3**

oorsdod chini daalgasan humuusiig noyoloh bus, harin honin suregtee ulger duurail bolon hariul. **4** Tegeed Ahlah Honiching uzegdehed ta nar aldryn gandashgui titmiig huleen avna. **5** Zaluus aa, ta nar mon tuunchlen ahlagchiddaa zahiragd. Ta bugd biye biyendee daruu handah baidlaar oorsdiigoo huvtsasla. Uchir ni Burhan bardam huniig eserguutsdeg, harin daruu hund niguulslee ogdog. **6** Iimd Burhany huchirheg mutryn dor oorsdiigoo daruu bailga. Tegvel Burhan zohistoi tsagt ta naryg orgomjilno. **7** Ter ta naryn toloo sanaa zovdog uchraas buh zovniloo Tuund uuruul. **8** Eruul uhaantai, sonor seremjte bai. Ta naryn orsoldogch boloh diavol ni hen negniig zalgihaar haij bui arhirah arslan met geten yavdag. **9** Harin delhiid bui ah duu nar chini adilhan zovlong edelj baigaag meden tuuniig bat itgeleeree eserguuts. **10** Hrist dotor ta naryg Ooriin monh aldar uruu duudsan, buh niguulsiin Burhan Ooroo ta naryg tur zuur zovsny daraa ta naryg togs bolgoj, batatgaj, behjuulen baiguulah bolno. **11** Noyorhol ni uyeiin uyed Tuund baih boltugai. Amyen. **12** Ene bol Burhany jinhene niguulsel gedgiig bi ta nart gerchilj, surgamjlan bidnii itgemjit ah duu boloh (bi tegj uzdeg) Siluanaar damjuulan tovchhon bichlee. Ene niguulsel dotor bat zogs. **13** Ta nartai hamt songogdson Vavilon dahi chuulgan bolood mon minii huu Mark ta nart mend damjuulj baina. **14** Hairyn unselteer biye biyeteigee mendchilegtun. Hrist dotorh ta bugded amar amgalan ni baih boltugai.

2 Pyetr 1

1:1 Yesus Hristiin bool bogood elch boloh Simon Pyetrees bidnii Burhan ba Avragch boloh Yesus Hristiin zovt baidlaar bidniithe iijil unetei itgeliig huleen avsan humuust: **2** Burhan bolon bidnii Ezen Yesusiin medleg doktor ta nart niguusel ba amar amgalan arvijih boltugai. **3** Ooriinhoo aldar ba davuu chanaraaraa bidniig duudsan Tuunii jinhene medlegeer damjuulan Tuunii burhanlag huch bidend ami bolood burhanlag baidald hamaatai buhniig soyorhson. **4** Edgeereer damjuulan Ter bidend unetei bogood gaihamshigt amlaltuudaa soyorhson. Ingesneer ta nar ene delhiid tachaalaar baih yalzralaas angijirnaar burhanlag mon chanaryn huvaaltsagch boloh yum. **5** Yag enehuu shaltgaany ulmaas ta nar buhii l hicheel zutgeleer, itgel deeree sain davuu baidlyg, sain davuu baidal deeree medlegiig, **6** medleg deeree ooriigoo zahirah baidlyg, ooriigoo zahirah baidal deeree tevcheeriig, tevcheer deeree burhanlag baidlyg, **7** burhanlag baidal deeree ah duuseg enerliig, ah duuseg enerel deeree hairyg hamtatga. **8** Herev ta nart edgeer chanaruud baigaa bogood ulmaar nemegdseer baival, edgeer ni bidnii Ezen Yesus Hristiin jinhene medleg dotorta naryg ashig ch ugui, ur jims ch ugui bailgahgui. **9** Edgeer chanaruudaar dutagddag hun bol uridyn nutluudeesee tsevershsenee martsan, sohor, esvel bogino bodoltoi negen yum. **10** Tiimees ah duu nar aa, Tuunii ta naryg duudan, songosnyg batatgahyn tuld bur ch iluu hicheengui bai. Uchir ni ta nar edgeeriig uildej l baival hezee ch budrehgui. **11** Ene zamaar bidnii Ezen bogood Avragch Yesus Hristiin monh haanchlal uruu oroh ni ta naryn omno ogoomroor hangagdah bolno. **12** Tiimees hediigeer ta nar edgeer zuilsiig medeh bogood edugee oorsdod chini baigaa unen doktor batajsan bailaa ch gesen bi ta nart edgeeriig sanuulahad yamagt belen baih bolno. **13** Bi enehuu asar doktor baih tsagtaa ta naryg sanuulgaar sereehee bi zov gej uzej baina. **14** Ingehdee bidnii Ezen Yesus Hristiin nadad todorhoi bolgосonchlon, bi udahgui asraa tailahaa medej baina. **15** Namaig odsony daraa ta nar yamar ch uyed edgeer zuilsiig sanah chadvartai baigaasai gesendee bi bas hicheeh bolno. **16** Bid oorsdiin Ezen Yesus Hristiin huch chadal bolood Tuunii ireh tuhai

ta nart meduulehdee uhaalgaar zohiogdson ulger domguudyg dagaagui, harin bidTuunii sur javhlang nudeer gerchlegchid baisan. **17** Uchir ni Tuuniig Etseg Burhanaas hundel ba addryg huleen avah uyed Sur Javhlant Aldraas "Ene bol Minii hairtai Huu. Tuund Minii taalal orshino" gesen duu garav. **18** Bid Tuuntei hamt ariun uulan deer baihdaa tengerees garsan ene duug sonsson bilee. **19** Bid iluu battai bolgogdson esh uzuullegiin ugtei. Uur tsaij, uuriin tsolmon zurhend tani giih hurtel, haranhui gazart gereltej bui denluug anhaarah met ta nar tuund anhaaral tavihdaa sain baidag. **20** Sudryn neg ch esh uzuulleg esh uzuulegchiin ooriinh ni tailbaraar ireeguig yuuny turuund medegtun. **21** Uchir ni neg ch esh uzuulleg hezee ch hunii husleer hiigdsengui, harin Ariun Sunseer hodolgogdson humuus Burhanaas aildjee.

2 Pyetr 2

2:1 Harin huuramch esh uzuulegchid humuusiin dund baisan bogood yag uunchlen mon ta naryn dund ch huuramch bagsh nar baih bolno. Ted oorsdiig ni hudaldan avsan Ezeniig hurtel uguisgej, oorsdiinhoo deer turgen suirliig avchran, honoolt ters uzliig nuutsaar taniulna. **2** Olon hun tednii tachaangui yavdlyg dagah bogood tednees bolj unenii zam muugaar heluuleh bolno. **3** Ted shunaldaa hudal huurmag ugseer ta naryg ashiglana. Tednii shiitgel ono ertnees zugeer suugaagui, tednii suirel untchihaagui baina. **4** Uchir ni herev Burhan nugel uildsen tenger elch naryg heltruulelgui, harin tedniig tamd hayaad, haranhuin ginjind tushaaj, shiitgeliin toloo hadgalsan bol, **5** ertnii yertontsiig heltruulelgui, harin burhanlag bus humuusiin yertonts deer uyer buulgahdaa zovt baidlyg tunhaglagch Noag oor doloon hunii hamt hamgaalsan bol, **6** hojmyn burhanlag bus humuust jishee bolgohyn tuld Sodom ba Gomorragiin hotuudyg unsen tovrog bolgosnoor yallasan bol, **7** yos zarchimgui humuusiin sadar samuun yavdlaar daramtlagdsan zovt Lotyg avarsan yum bol, **8** (uchir ni terhuu zovt hun tednii dund amidrah zuuraa ooriin harj, sonsson tednii yos bus yavdlaas bolj zovt setgel ni odroos odort shanalan zovj bailaa) **9** burhanlag humuusiig soriltoos yaaj angijruulahyg bolon zovt

bus humuusiig shuultiin odriig hurtel shiitgeliin door yaaj barij baihaa Ezen meddeg. **10** Yalanguyaa yalzarsan husel tachaald mahan biyee oogshuuldeg, erh medliig ul toomsorlodog humuusiig shuultiin odriig hurtel shiitgeliin door yaaj barij baihaa Ezen medne. Eremgii, dur zorgooroo avirlagch ted tengerleg sur huchiig doromjlohdooin ain chichirdeggui. **11** Sur huch bolood huch chadlaar augaa tenger elch nar Ezenii omno tednii esreg doromjloolyn shuultiig avchirdaggui. **12** Harin tedgeer ni barigdaj ustgagdahyn tuld l zongooroo baidag adguus bolon torj baidag uhaangui adguus shig meddeggui zuilee doromjlon tedgeer adguusnuudtai adil mon ustgagdana. **13** Ingehdee ted buruu uiliinhee toloost zovdog. Odriin tsagaar nargij, tsengehiig ted jargal hemeen tootsdog baina. Tolbo, oo sev buhii ted ta nartai hamt nairlahdaa oorsdiin huyal tachaaldaa tsengedeg. **14** Nud ni zavhairlaar duuren bogood ted nugel uildehee hezee ch bolidoggui. Ted togtvorgui setgeltenguudiig uruu tatdag bogood shunald dadlagajsan zurhte haraalyn huuhduud yum. **15** Ted zov shuluun zamyg umartan, zovt bus baidlyn holsiig hairlagch Byeoryn huu Balaamyn zamyg dagan tooroldjee. **16** Gevch Balaam uildsen gem nugeldee zemlel hurtsen bilee. Helgui iljig hunii duugaar yarij, ter esh uzuulegchiin soliorlyg nomhtgoston aj. **17** Ted bolusgui bulag, shuurgand tuugdah manan budan yum. Tas haranhui ni tednii toloo beltgedjee. **18** Uchir ni ted hooson iherheg ugsiig yarij, aldaa toorogdol dottor amidardag negnees arai yadan zugtdag humuusiig mahan biyeiin husel, tachaalaar uruu tatdag bogood **19** oorsdoo yalzralyn bool atlaa tedend erh choloog amladag. Uchir ni hun yuund diildene, tuugeeree boolchlogddog ajee. **20** Herev ted yertontsiin buzar busarmagaas Ezen ba Avragch Yesus Hristiin medlegeer angijirsnyhaa daraa tedgeereer dahin urhiduulan diildvel tednii huvid suulchiin baidal ni ehniiheeseebur dordoh bolno. **21** Uchir ni zovt baidlyn zamyg medeed, oorsdod ni ogoogdson ariun tushaaluudaas nuur buruulan ergesnees ene zamyg medeegui baisan ni tedend deer baih baisan. **22** Tednii huvid "Nohoi booljsoo doloodog, gahaig ugaasny daraa shavart butsj holbordog" hemeeh unen surgaalt ugiin daguu tohioldson aj.

2 Pyetr 3

3:1 Hairtuud mini, edutee bi hoyor dahi zahidlaa ta nart bichij baina. Tedgeeriin dotor bi sanuulgaar ta naryn chin setgeliin bodol sanaag sergeej baigaa ni **2** ariun esh uzuulegchdeer uridaas heluulsen uts bolood tanai elch naraar ulamjlagdsan Ezen ba Avragchiin tushaalyg ta nart sanuulahyn tuld yum. **3** Yuuny omno uuniig medegtun. Yuu gevees terhuu etssiin odruuded eleglen dooglogchid oorsdiin husel tachaalaa dagan eleglen dooglooor ireh bolno. **4** Mon ted "Tuunii ireh amlalt ni haana baina ve? Etseg ovgoodiig untsan tsagaas hoish buh yums buteeliin ehnees baisan shigee heveeree baina shuu dee" hemeene. **5** Burhany ugeer tenger ni ono ert orshin togtnoson bogood gazar ni usnaas bolon usaar helberjsen bolohyg ted sanaataigaar ul oishoodog. **6** Ter uyed yertonts usan galavt avtan, usaar ustgagdsan aj. **7** Harin onoogiin tenger bolood gazar ni Tuunii ugeer baigaa bogood gald zoriulagdan, burhanlag bus humuusiin shuult ba suirliin odriin toloo hadgalagdaj baina. **8** Harin, hairtuud mini, Ezenii huvid, neg odor ni myangan jil met, myangan jil ni neg odor met baidag ni ta naraas buu nuutslagdag. **9** Ezen udaashralyg tootsdog zarim humuusiin boddog shig Ooriinhoo amlaltad hoirgo bish bilee. Harin ch Ter heniig ch mohuulehiig huselgui, bugdiig gemshild ireesei hemeen husen ta nart tevcheertei handdag. **10** Gevch Ezenii odor ni hulgaich met ireh bolno. Tegehed tenger nurgeleed ongorno. Alivaa bodisuud ni gald ustgagdah bogood gazar bolood tuun deerh ajluud ni shataagdana. **11** Herev ene buhen tiin ustgagdah avaa ariun baidal ba burhanlag baidal dotor ta nar yamar torliin humuus baih yostoi ve? **12** Burhany odriin irehiig huleej, turgeluul. Ter odor tenger shatan ustaj, haluun ilchind ni bodisuud hailah bolno. **13** Harin Tuunii amlaltyn daguu bid zovt baidal orshdog shine tenger, shine gazryg huleen baina. **14** Tiimees hairtuud mini, ta nar edgeeriig huleej bui uchraas amar amgalan dotor bolon tolbogui bogood gem zemguigeer Tuund oldohyg hicheegtun. **15** Bidnii hairt ah Paul oort ni ogogdson mergen uhaany daguu ta nart bichsenchlen bidnii Ezenii tevcheeriig avral hemeen toots. **16** Terchlen tuunii buh zahidald edgeeriin talaar bichsen yum. Zahidluudad ni oilgohod hetsuu zarim zuils baidag

bogood haranhui munhag, tui bargui humuus oorsdiigoo suiruulen Sudryn busad zuilsiig ch guivuuldag shigee tedgeeriig mushgin guivuuldag. **17** Tiimees hairtuud mini, ta nar uuniig uridaas medej, oorsdiigoo sergiil. Es tegvel ta nar yos zarchingui humuusiin toorogdold avtaj, togtvortoi baidlaa addchih vii. **18** Harin bidnii Ezen bogood Avragch Yesus Hristiin niguulsel bolon medleg dotor osogtun. Edugee bolon monhiin odort ali alind ni Tuund aldar baih boltugai. Amyen.

1 Iohan 1

1:1 Ehneesee baisan bogood bidnii sonsoj, nudeeree uzej, harj, garaaraa barij uzsen amiin Ugiin tuhai. **2** Terhuu ami ni ilerhiilegdsen. Etsegtei hamt baisan bogood bidend ilerhiilegdsen monh amiig bid uzsen, mon ta nart gerchilj, tunhaglaj baina. **3** Bid uzsen, sonssonoo ta nart mon tunhaglaj baina. Ingesneer ta nar bas bidentei nohorloh yum. Uneheer bidnii nohorlol ni Etseg ba Tuunii Huu Yesus Hristtei nohorloh nohorlol bilee. **4** Bayar bayasgalangaa guitsed bolgoyo gesendee bid ta nart edgeeriig bichlee. **5** Burhan bol gerel, mon Tuunii dotor haranhui ogt baihgui gedeg ni bidnii Tuunees sonsson medee bogood ta nart tunhaglaj baina. **6** Herev bid Burhantai nohorlodog gej yariad, haranhui dotor alhaj baival, bid hudal helj, uneniig uilddegui ajee. **7** Harin Ter Ooroo gerliin dotor baidagchlan bid gerliin dotor yavbal, bid biye biyeteigee nohorloj, Tuunii Huu Yesusiin tsus bidniig buh nuglees angijruuldag ajee. **8** Herev bid nugelgui gej helbel oorsdiigoo mehelj baigaa bogood bidnii dotor unen alga. **9** Herev bid nuglee huleen zovshoorvol Tereer itgemjit, zovt bogood bidnii nugliig uuchilj, buh lzovt bus baidlaas bidniig tseverlene. **10** Herev bid nugel uildeegui gej helbel, bid Tuuniig hudalch bolgoj baigaa hereg bogood bidnii dotor Tuunii ug alga.

1 Iohan 2

2:1 Byatshan huuuduud mini, ta naryg nugel buu uildeesei hemeen bi edgeeriig ta nart bichij baina. Herev hen negen ni nugel uildvel, Etsegiin omno bid Omgoologchtei agaad ter bol zovt Yesus Hrist mon. **2** Ter Ooroo bidnii nutliin tolooh evleruulel bogood zovhon bidnii nugliin toloo bus, bas buh yertontsiin nugliin toloo bilee. **3** Herev bid Tuunii tushaaluudyg sahival, ugeeree bid Tuuniig tanisnaa medne. **4** "Tuuniig bi medne" gej heleed, Tuunii tushaaluudyg sahidaggui negen bol hudalch bogood tuunii dotor unen baihgui. **5** Harin Tuunii ugiig sahidag henii ch dotor Burhany hair uneheer togs bolgogdjee. Ugeeree bid Tuunii dotor baigaagaa medne. **6** Tuunii dotor orshdog gej yaridag negen Tuunii herhen

yavsanchlan ooro bas tiin yavdag baih yostoi. **7** Hairtuud mini, bi ta nart shine tushaalyg bus, harin ehneese ta nart baisan huuchin tushaalyg bichij baina. Enehuu huuchin tushaal bol ta naryn sonsson ug yum. **8** Nogoo talaar, haranhui ni ongorch, jinhene gerel hediineegiiguulj baigaa tul Tuunii bolon ta naryn dotor unen boloh shine tushaalyg bi ta nart bichij baina. **9** Gerliin dotor baidag gej helchiheed, ah duugee uzen yaddag negen bol odoo hurtel haranhuin dotor baigaa yum. **10** Ah duugee hairladag negen ni gerliin dotor baigaa bogood tuunii dotor budruuleh shaltgaan baihgui. **11** Harin ah duutee uzen yaddag negen bol haranhuin dotor baigaa bogood haranhui dotor alhaj, haranhui nudiig ni soholson tul haashaa yavaagaa ch meddeggui. **12** Byatshan huuhduud ee, nugel chini Tuunii neriin uchir uuchlagdsan tul bi ta nart bichij baina. **13** Etsguud ee, ehneesee baisaar baigaa Tuuniig ta nar meddeg tul bi ta nart bichij baina. Zaluus aa, ta nar muu negniig diilsen tul bi ta nart bichij baina. **14** Nyalhas aa, ta nar Etsegiig meddeg tul bi ta nart bichsen. Etsguud ee, ehneesee baisaar baigaa Tuuniig ta nar medsen tul bi ta nart bichsen. Zaluus aa, ta nar huchte, Burhany ug ta naryn dotor baidag bogood muu negniig diilsen tul bi ta nart bichsen. **15** Yertonts bolon yertontsod baigaa zuilsiig buu hairla. Herev hen negen ni yertontsiig hairladag bol tuunii dotor Etsegiin hair baihgui. **16** Uchir ni yertontsod baigaa buhen tuhailbal, mahan biyeiin husel tachaal, nudnii husel tachaal, amidralyn bardam bahdal ni Etsegees bus, harin ene yertontsoos irdeg yum. **17** Yertonts hiigeed tuunii husel tachaal niongorno. Harin Burhany husliig uilddeg negen ni monhod orshdog. **18** Nyalhas aa, ene bol etssiin tsag. Hristiig eserguutsegch ni irj baina gej ta nar sonssonchlon, odoo ch gesen Hristiig eserguutsegchid olnooro garch irj baina. Ene ni etssiin tsag gedgiig bid uunees medne. **19** Ted bidnii dundaas garsan bolovch bidniih bish. Uchir ni herev ted bidniih baisan bol, ted bidentei hamt baih baisan. Harin ted garsan ni tedniig bugd bidniih bish gedgiig uzuulehiin tuld yum. **20** Harin ta nar Ariun Negeneer toslogdson bogood buhniig medne. **21** Ta nar uneniig medehgui tul bi bichsen bish, harin tuuniig meddeg bogood yamar ch hudal ni unenees gardaggui uchir bi ta nart bichsen. **22** Yesus bol Hrist gedgiig uguisgedeg negnees oor hen hudalch yum be? Ene bol Hristiig eserguutsegch buyuu

Etseg bolood Huug uguisgegch yum. **23** Huug uguisgedeg hend ch Etseg baihgui. Huug huleen zovshoordog negend ni Etseg mon bii. **24** Ehneesee sonsson zuil chini ta naryn dotor baig. Herev ehneesee sonsson zuil chini ta naryn dotor baival, ta nar mon Huu bolood Etsegiin dotor baih bolno. **25** Ene bol Ter Ooroo bidend amlasan amlalt boloh monh ami yum. **26** Ta naryg mehlehiiig oroldoj bui humuusiin talaar edgeeriig bi ta nart bichsen. **27** Ta naryn Tuunees avsan tosolgoo ni ta naryn dotor baidag bogood oorsdod chini zaah hen negen ta nart hereggi. Harin Tuunii tosolgoo ni tanart buhniig zaadag bogood terhuu tosolgoo ni hudal bish, unen. Ta nart zaasan yosoor ta nar Tuunii dotor baigtun. **28** Byatshan huuहुदुद ee, odoo ta nar Tuunii dotor bai. Tegvel Tuuniig uzegdeh uyed bid Tuunii omno zorigtoi baij, Tuuniig irehed omno ni ichguurgui baih bolno. **29** Herev ta nar Tuunii zovt gedgiig medvel, zoviig uildegch hun bur Tuunees torson gedgiig bas medne.

1 Iohan 3

3:1 Bid Burhany huuहुदुद gej duuduulahaar yamar ih hairyg Etseg bidend soyorhsonyg haraach! Bid bol tiim yum. Iimees yertonts Tuuniig medeegui tul bidniig meddeggui. **2** Hairtuud mini, bid odoo Burhany huuहुदुद. Bidnii yamar baih ni haraahan uzegdeegui. Tuuniig uzegdeh uyed bid Tuuntei adil bolno gedgiig medne. Uchir ni bid Tuuniig yag baigaagaar ni harah bolno. **3** Tuund iinhuu naidaj baigaa alivaa hun ooriigoo tsevershuuldeg. Uchir ni Ter tsever ajee. **4** Nugel uilddeg hun bur bas yos bus hereg uilddeg. Nugel bol yos bus hereg yum. **5** Nugluudiig zailuulahyn tuld Ter uzegdsen gedgiig ta nar medne. Tuund yamar ch nugel baihgui. **6** Tuunii dotor baigch hen ch nugel uilddeggui. Nugel uilddeg hen ch Tuuniig uzeegui, medeegui. **7** Byatshan huuहुदुद ee, ta naryg hen ch buu mehleg. Zoviig uildegch negen ni Tuunii zovt baigaachlan zovt baina. **8** Nugel uilddeg negen ni diavolynh yum. Diavol ehneesee nugel uildsen. Diavolyn uilsiiig ustgahyn tuld Burhany Huu ene zorilgyn toloo uzegdje. **9** Burhanaas torogch yamar ch hun nugel uilddeggui. Uchir ni Burhany ur tuunii dotor baigaa. Ter hun Burhanaas

torson tul nugel uildej chaddagui. **10** Burhany huuhduud ba diavolyn huuhduud uugeer tanigddag yum. Zoviig uilddeggi alivaa hun Burhanyh bish. Ah duugee hairladaggui negen ni ch Burhanyh bish. **11** Bid biye biyee hairlah yostoi gedeg ni ta naryn ehneese sonsson medee bilee. **12** Kain shig bish. Ter bol muu negnih baisan bogood duugee alsan yum. Yamar shaltgaanaas bolj ter tuuniig alav? Yaagaad gevel ooriinh ni ajil uils buzar muu, duugiinh ni ajil uils zovt baisan aj. **13** Ah duu nar aa, herev yertonts ta naryg uzen yadval buu gaih. **14** Bid ah duusee hairladag uchraas uhlees ami uruu shiljsenee medne. Ul hairlagch ni uhliin dotor baina. **15** Ah duugee uzen yaddag neg ni aluurchin mon. Yamar ch aluurchny dotor monh ami baidagguig ta nar medne. **16** Bidnii toloo Ter Ooriin amia ogson tul, uugeer bid hairyg medne. Bid ch ah duusiinhee toloo amia ogoh yostoi. **17** Delhiin ed horongotei hen negen ni ooriin ah duugiin heregtsee, gachigdlyg haraad tuund tuslah setgel ul gargaval, tuunii dotor Burhany hair herhen baih bilee? **18** Byatshan huuhduud ee, bid ug heleer bus, harin ajil uils, uneneer hairlatsgaaya. **19** Uugeer bid uneniin bolohoo medej, Tuunii omno zurhee batatgah bolno. **20** Zurh maani bidniig yallah yamar ch zuild tegeh bolno. Uchir ni Burhan bidnii zurhnees aguu bogood buh yumsyg meddeg. **21** Hairtuud mini, herev zurh maani bidniig yallahgui bol bid Burhany omno zorigtoi baij, **22** guisan bolgonoo Tuunee huleen avna. Uchir ni bid Tuunii tushaaluudyg sahij, Tuunii melmiid taalamjtai zuilsiig uilddeg bilee. **23** Bid Tuunii Huu Yesus Hristiin nerd itgej, Tuunii bidend tushaasan yosoor biye biyee hairlah ni Tuunii tushaal yum. **24** Tuunii tushaaluudyg sahigch ni Tuunii dotor baij, Ter tuunii dotor baina. Bidnii dotor Ter baigaag Tuunii bidend ogson Sunseer damjuulan bid uugeer meddeg.

1 Iohan 4

4:1 Hairtuud mini, suns bolgond buu itge. Harin tedniig Burhanaas irsen esehiig medehiin tuld sunsnuudiig shalga. Uchir ni olon huuramch esh uzuulegchid delhiid garsan baina. **2** Burhany Sunsiig ta nar uuteer medne. Yesus Hrist mahan biyeer irsniig huleen zovshoorogch suns bur Burhanaas

irsen bogood **3** Yesusiig huleen zovshoordogui suns bur Burhanaas ireegui. Ene bol Hristiig eserguutsegchiinh bogood ta nar tuuniig irj baina gedgiig sonsson ba ter edugee delhiid hediinee bajj baina. **4** Byatshan huuhduud ee, ta nar Burhanyh bogood tedniig diilsen. Uchir ni ta naryn dotor baigaa Ter bol delhiid baigch negnees aguu. **5** Ted bol yertontsiinh. Tiimees ted yertontsoos met yaridag. Yertonts tedniig sonsdog. **6** Bid bol Burhanyh. Burhanyg meddeg hun bidniig sonsdog. Burhanyh bish hun bidniig sonsdoggui. Ugeer bid unenii suns ba mehleliin sunsiig medne. **7** Hairtuud mini, biye biyee hairlatsgaaya. Uchir ni hair bol Burhanaas irdeg. Hairladag hun bur Burhanaas torson bogood Burhanyg meddeg yum. **8** Hairladaggui negen ni Burhanyg meddeggui. Uchir ni Burhan bol hair bilee. **9** Burhan Ooriinhoo tsoryn gants Huug yertontsod ilgeesen ni Tuugeer damjuulan bidniig amid bailgahyn tudd yum. Ugeer Burhany hair bidend ilerhiilegdsen yum. **10** Bid Burhanyg hairlasan bus, harin Ter bidniig hairlaj, bidnii nugliin toloo Huugee evleruulel bolgon ilgeesen bilee. Uund hair baigaa yum. **11** Hairtuud mini, herev Burhan bidniig iinhuu hairlasan bol bid ch biye biyee hairlah yostoi. **12** Hen ch, hezee ch Burhanyg haraagui. Herev bid biye biyee hairlaval, Burhan bidnii dotor bajj, Tuunii hair bidnii dotor buren togs bolno. **13** Ter Ooriinhoo Sunsiig bidend ogson uchir bid Tuunii dotor, Ter bidnii dotor buig bid ugeer medne. **14** Etseg ni Huugee yertontsiin Avragch bolgon ilgeesniig bid uzsen bogood gerchilj baina. **15** Yesus bol Burhany Huu gej huleen zovshoordog henii ch dotor Burhan bajj, ter Burhany dotor baina. **16** Burhany bidniighairladag hairyg ni bid medej, itgedeg. Burhan bol hair mon. Hairyn dotor baigch negen ni Burhany dotor bajj, Burhan tuunii dotor baina. **17** Ugeer shuultiin odort bidniig zorigtoi bailgahyn tuld hair ni bidnii dund togs bolov. Uchir ni bid ene yertontsod Tuun shig baidag. **18** Hairyn dotor aidas baidaggui. Harin togs hair ni aidsyg hoon zailuulna. Uchir ni aidast yal baidag. Aidag negen bol hairyn dotor togs bolgogdoogui baina. **19** Ehleed Ter bidniig hairlasan tul bid hairladag yum. **20** Herev hen negen ni "Bi Burhanyg hairladag" gej helchiheed, ah duugee uzen yaddag bol, ter hun hudalch. Uchir ni harj baigaa ah duugee hairladaggui negen, haraagui Burhanyg hairlaj chadahgui shuu dee. **21**

Burhanyg hairladag negen ni mon ah duugee hairlah yostoi. Bid ene tushaalyg Tuunees avsan bilee.

1 Iohan 5

5:1 Yesus bol Hrist mon gedegt itgedeg buhen Burhanaar torogsod boloi. Etsegiig hairladag hen bolovch Tuugeer torogsdiig ch hairladag. **2** Bid Burhanyg hairlaj, Tuunii tushaaluudyg sahij baigaa tsagt Burhany huuhduudiig hairladag gedgee bid uugeer medne. **3** Tuunii tushaaluudyg sahij ni Burhany hair mon. Tuunii tushaaluud ni hund daramt bish bilee. **4** Burhanaar torson buhen yertontsiig yaldag. Yertontsiig diilsen yalalt ni bidnii itgel boloi. **5** Yesus bol Burhany Huu mon gejitedeg hunees oor hen yertontsiig yalagch baih ve? **6** Ene bol us ba tsusaar irsen negen buyuu Yesus Hrist yum. Ter zovhon usaar bish, harin us ba tsusaar irsen. Gerchlegch ni Suns yum. Uchir ni Suns bol unen mon. **7** Gerchlegch ni gurav bogood **8** Suns, us bolon tsus yum. Ene gurav ni neg boloi. **9** Herev bid hunii gerchleliig huleen avdag bol, Burhany gerchlel ni iluu aguu yum. Uchir ni ene bol Huuginhee tuhai gerchilsen Burhany gerchlel mon. **10** Burhany Huud itgedeg negen ni dotroo gerchleltei. Burhand itgedeggui hun Tuuniig hudalch bolgoj baina. Uchir ni Huutiinhee tuhai gerchilsen Burhany gerchleld ter itgesengui. **11** Gerchlel ni ene baina. Burhan bidend monh amiig ogson bogood enehuu ami ni Tuunii Huutiin doktor baina. **12** Huutei hund ami bii. Burhany Huu baihgui hund ami baihgui. **13** Ta nar monh amitai gedgee medeesei gesendee bi Burhany Huugin nerd itgedeg ta nart edgeer zuiliig bichsen. **14** Herev bid Tuunii husliin daguu yuug ch guival, Ter bidniig sonsdog gedeg ni Tuunii omno bidend baigaa itgel zorig yum. **15** Bid yuug ch guisan, Ter bidniig sonsono gedgiig bid medvel, bid Tuunees guisnaa avsan bolohyg medne. **16** Herev hen neg ni uheld hurgehgui nugel uildej baigaa ah duugee harval, zalbiran gui. Tegvel uheld hurgehgui nugel uildegdsed amiig Ter ogno. Uheld hurgeh nutel gej bii. Uunii toloo zalbir gej bi helehgui. **17** Zovt bus baidal ni bugdeeree nugel mon. Uheld hurgehgui nugel gej bii. **18** Burhanaar torson hen bolovch nugel uilddegguig bid medne. Harin Burhanaar torson Tereer tuuniig

hamgaaldag bogood muu negen tuund hurehgui. **19** Bid Burhanyh, harin buh yertonts ni muunegnii dotor baidgiig medne. **20** Burhany Huu ireed, bidend unen Negeniig meduulehiin tuld uhaanyg ogsniig bid medne. Bid terhuu unen Negen boloh Tuunii Huu Yesus Hristiin dotor baina. Ter bol unen Burhan bogood monh ami bilee. **21** Byatshan huuhduud ee, ta nar shuteenuudees oorsdiigoo hamgaalagtun.

2 Iohan 1

1:1 Ahlagchaas songogdson ezegtei bolood tuunii huuuhooded: Minii, zovhon minii bish, bas uneniig meddeg bugdiin ta naryg unen dotor hairladag ni **2** bidnii dotor baigaa bogood bidentei uurd hamt baih unenii toloo yum. **3** Etseg Burhan ba Etsegiin Huu Yesus Hristees irsen niguulsel, orshool, amar taivan ni unen hiigeed hairyn dotor bidentei hamt baih bolno. **4** Etsegees bid tushaal huleen avsan shig tany huuuhoodiin zarim ni unenii dotor yavj buig medsendee bi ih bayarlasan. **5** Ezegtei, biye biyee hairlahyg edugee bi tanaas guij baina. Uuniig shine tushaal bolgon tand bichij baigaa bus, harin ehneese ene ni bidend baisan bilee. **6** Bid Tuunii tushaaludyn daguu yavtsgaaya. Ene bol hair bilee. Ta nar ehneese sonsonchlon tuunii dotor yavah ni tushaal yum. **7** Olon mehlegchid yertontsod orj irsen. Ted YesusHristiig mahan biyeer irsniig huleen zovshoordoggui ajee. Ene bol mehlegch bogood Hristiig eserguutsegch mon. **8** Ta nar bidnii guitselduulsniig aldalgui, harin duuren shagnalyg huleen avahyn tuld oorsdiigoo hyana. **9** Heterch, Hristiin surgaal dotor baidaggui hend ch Burhan baihgui. Surgaal dotor baigch negend Etseg ch, Huuch baina. **10** Herev hen negen ni ta nar uruu irehdee ene surgaalyg avchrahgui bol, tuuniig gertee buu oruul. Tuuntei mendelj bolohgui. **11** Tuuntei mendelj bui hun ni tuunii buzar uilsed oroltsoj baigaa hereg yum. **12** Ta nart bichmeer zuil nadad olon baigaa ch bi tsaas yantai niiluulehiig huselgui, harin ta nar uruu ochij, nuur nuureeree yariltsana gedegt naidaj baina. Ingesneer bidnii bayar hoor duuren bolno. **13** Tany songogdson egch duugiin chini huuuhood, tand mend hurgej baina.

3 Iohan 1

1:1 Ahlagchaas unen dotor minii hairladag hairt Gaiost: **2** Hairt mini, setgel tani amjilttai baigaagiin adil alivaa uils tani amjilt olj, eruul enh baigaasai hemeen bi zalburch baina. **3** Ah duu nar irj, chinii uneniig buyuu chamaig unenii dotor herhen yavj buig gerchilsend bi mash ih bayarlasan. **4** Minii huuhooduud unen dotor yavj baigaag sonsohoos iluu erhem bayar bayasgalan nadad baihgui bilee. **5** Hairt mini, chi ah duuginhee toloo, yalanguyaa hari humuusiin toloo alivaag hiihdee itgemjteit zutgej baigaa yum baina. **6** Chinii hairyn tuhai ted chuulgany omno gerchilsen yum. Burhand zohistoi baidlaar tedniig ayan zamd ni udej baival chi sain baih bolno. **7** Uchir ni ted Hari undestnuudees yuug ch avalgui Neriin toloo yavtsgaasan bilee. **8** Tiimees teden shig humuusiig bid demjih yostoi. Tegsneer bid unenii hamtran zutgegch boloh bilee. **9** Bi zarim neg zuiliig chuulgand bichsen. Harin tednii dund terguun bolohyг durlagch Diotryef bidniig huleej avahgui baigaa yum. **10** Iimees herev bi ochvol, tuunii hiideg uil hergiig ni sanuulna. Yuu gevel, ter bidniig balmad ugseer zui busaar buruutgasan yum. Ugeer ch setgel hanahgui, ter ah duu naraa huleen avdaggui bogood huleen avahyг husegchdiig horiglun, chuulganaas hooj baina. **11** Hairt mini, muug bish, harin sainyг duurai. Sainyг uildegch ni Burhanyh. Muug uildegch ni Burhanyг haraagui yum. **12** Dyemyetr hun burees болон unenees ooroos ni gerchleliг huleen avchee. Bid ch bas gerchilne. Bidnii gerchlel unen gedgiig chi medne. **13** Bichih zuil nadad olon baigaa bolovch bi biir yantai niiluulen chamd bichihiig husehgui baina. **14** Harin chamtai udahgui uulzana gedegtee naidaj baina. Bid nuur nuureeree uchran yariltsah болно. **15** Amar taivan ni chamd baig. Chamd and nohod chini mend hurgej baina. And nohdod nereer ni mend hurgeerei.

Iuda 1

1:1 Yesus Hristiin bool bogood Iakovyn duu Iudagaas duudagdsan, Etseg Burhand hairlagdsan, Yesus Hristiin toloo hamgaalagdsan ta nart: **2** Orshool, amar taivan, hair ni ta nart arvijih boltugai. **3** Hairtuud aa, bi ta nart bidnii niitleg avralyn tuhai bichiye hemeen buhii l hicheel zutgel gargaj baihdaa, ariun humuust negent burmoson tushaagdsan itgeliin toloo temtsehiig yatgan bichih ni shaardlagatai yum hemeen bodloo. **4** Uchir ni uridaas yal shiitgeliinh ni tuhai bichigdsen heseg humuus sem shurgalan orj irsen bogood ted bidnii Burhany niguulsiig sadar samuun bolgon gajuuduulj, bidnii tsoryn gants Ezegnegch ba Ezen Yesus Hristiig uguisgedeg. **5** Hediigeer ta nar ene buhniig negent meddeg ch gesen bi odoo ta nart dahin sanuulahyg husej baina. Yuu gevel, Ezen Yegipyetiin nutgaas ard tumniig avarsny daraa itgeegui humuusiig ustgasan yum. **6** Erh medel buhii bair suuria sahilgui, harin ch oron bairaa orhin odson tenger elch naryg Tereer aguu ih odriin shuult boltol monhod huleestei ni haranhuid horijee. **7** Uunchlen Sodom, Gomorra bolood ergen toirnyh ni hotuud edgeeriin negen adilzavhairald avtagdan, oor gaj mahan biyeiin araas yavsan tul monhiin galyn shiitgeld ortohiin jishee boldog yum. **8** Gesen hedii ch iim zamaar tedgeer humuus zuud moroodlooroo mahan biyeiig buzarlaj, erh medliig eserguutsen, tengerleg sur javhlang doromjildog aj. **9** Harin terguun tenger elch Mihayel diavoltai sorgoldoj Mosyegiin biyeiin talaar margaldahdaa tuunii esreg doromjlolyn shuult yavuulahyg ul zurhlen harin "Ezen chamaig buruushaag" gej heljee. **10** Harin edgeer humuus ni oorsdiin oilgodoggui zuilsiig doromjlon gutaadag bogood harin uhaangui adguus shig torolh zongoor medej avdag yumsaar oorsdiigoo yalzruuldag ajee. **11** Ted zolgui yee! Uchir ni ted Kainy zamaar zamnaj, shan haramjiin toloo Balaamyn aldaa toorogdold oorsdiigoo tushaasan bogood Koryegiin tersleltiin doktor mohson. **12** Edgeer humuus bol ta naryn hairyn zoogond daldlagdsan bul chuluu bogood aij emeelguigeer ta nartai hamt zooglon baihdaa oorsdiigoo l borluuldag. Ted bol salhind tuugdah hurgui uul, undseeree sugalagdsan hoyor dahia uhsen ur jimsgui namryn mod bogood **13** oorsdiinhoo shivshgiig dalain hoos shig

hoosruulen hayalah tengisiin dogshin davalgaa, heren tenuuchlegch odod mon. Tuner haranhui ni tednii toloo uurd hadgalagdsan yum. **14** Adamyn doloo dahi uye Yenoh tednii tuhai mon esh uzuulen, "Haragtun. Ezen myanga myangan ariun negenteigee irev. **15** Ene ni bugdiin deer shuuh ajillagaa yavuulj, buh burhanlag buschuudyg burhanlag bus zamaar uildsen buh burhanlag bus uilseer ni bolon burhanlag bus nugeltnuudiin Tuunii esreg yarisan buh hatuu ugseer ni buruutgahyn tuld yum" gejee. **16** Ted bol durguitsen buvtagsad bogood oo sev hain, husel tachaalyn hoinoos yavdag yum. Tednii am ni bardamnan sairhaj, ashig haran busdyg zusarddag aj. **17** Hairtuud mini, bidnii Ezen Yesus Hristiin elch naraar uridaas heluulsen ugsiig ta nar sanadag baih yostoi. **18** Yuu gevel, ted ta nart "Oorsdiin burhanlag bus husel tachaalaa dagadag eleglen dooglogchid etssiin uyed garch irne"gej helj baisan. **19** Ene humuus hagaral gargadag bogood zovhon zongooroo baidag. Tedend Suns alga. **20** Hairtuud mini, harin ta nar hamgiin ariun itgel deeree oorsdiigoo sunderluulj, Ariun Sunseer zalbiran **21** monh amind hurgeh bidnii Ezen Yesus Hristiin orshooliig huleen Burhany hairan dotor oorsdiigoo sahi. **22** Ergelzegsded orshoongui baigtun. **23** Busdyg galaas suga tatan gargaj avar. Mahan biyeer buzarlagsan huvtssyg ni hurtel jigshin, zarimd ni emeenguigeer orshoongui hand. **24** Ta naryg budrehees hamgaalj, Oriinhoo aldryn orshihuid ulemjiin bayar hoorteigoor, gem zemguigeer zogsooj chadah Tuund, **25** bidnii Avragch boloh tsoryn gants Burhand, bidnii Ezen Yesus Hristeer aldar suu, sur javhlan, noyorhol, erh medel ni buh tsagaas omno, edugee bolood monhod baih boltugai. Amyen.

Ilchlelt 1

1:1 Udahgui boloh yostoi yumsyg Ooriin booluuddaa uzuulehiin tuld Burhany Tuund ogson Yesus Hristiin ilchlelt. Ter tenger elchee ilgeej Ooriin bool Iohand uuniig meduuljee. **2** Iohan ni Burhany ut bolon Yesus Hristiin gerchleliig todiigui ooriin uzsen buhnee gerchilsen boloi. **3** Enehuu esh uzuullegiin ugsiig unshigch bolon sonsood, uund bichigdsen zuilsiig sahigchid ni yerooltei yee! Uchir ni tsag oirhon baina. **4** Iohanaas Azi dahi doloon chuulgand: Baigaa bolon baisan, mon hojim ireh Tuunees bolon Tuunii sentiinii omno baih doloon sunsnees, **5** mon itgemjit gerch ba uhegsdees anh torson bogood gazryn haadyn zahiragch Yesus Hristees niguusel ba amar taivan ni ta nart baih boltutai. Bidniig hairladag bogood Ooriinhoo tsusaar bidniig nuglees mini choloolj, **6** bidniig haanchlal bolood Burhan ba Ooriin Etsegiin tolooh tahilch nar bolgoston Tuund uyees uyed aldar hiigeed noyorhol ni baih boltugai. Amyen. **7** Haragtun, Ter uulsiin hamt ireh bogood nud bur Tuuniig harna. Ter baitugai Tuuniig jadalsan humuus ch harna. Delhiin buh ovguud Tuunees bolj gashuudah bolno. Tiim ee, Amyen. — **8** Bi bol baigaa bolon baisan, mon hojim ireh Togs huchit Alifa ba Omyega gej Ezen Burhan aildaj baina. **9** Yesus dotorh gai zovlon, haanchlal, tevcheeriig hamtran huvaaltsagch ba ah duu chini boloh Iohan bi Burhany ug bolon Yesusiin gerchlelees bolj Patm hemeeh aral deer baiv. **10** Ezenii odor bi Suns dotor baisan bogood ard maani bureen duu met changa duu garah ni sonsogdoj, — **11** Chi yuu harsnaa huilmal nomd bichij Yefyes, Smirna, Pyergam, Tuatyeir, Sardyei, Filadyelfi, Laodikt bui doloon chuulganuudad ilgee gev. **12** Nadtai yarij baisan duut uzeheer bi ergen hartal doloon altan denluunii suuriig harlaa. **13** Denluunii suuriudyn dund, holdoo hursen urt deel omsson, tseejeeree altan bus buselsen Hunii Huu shig Negen bailaa. **14** Tuunii tolgoi, us ni tsagaan noos met, tsas met tsav tsagaan bogood nud ni galyn dol met, **15** hol ni zuuhand ulaisgaad ongolson hurel met, duu hooloi ni ih usny shuugian met bailaa. **16** Ter baruun mutartaa doloon od barijee. Tuunii amnaas hoyor taldaa hurts irtei ild tsuhuih bogood nuur ni ooriin hucheer gerelteh nar met bailaa. **17** Bi Tuuniig harmagtsaa uhsen hun shig hold ni

unalaa. Ter baruun mutraa nad deer tavij — Buu ai. Bi bol ehen ba etses bogood **18** amid Negen mon. Bi uhsen baisan. Haragtun, Bi uyeiin uyed amid baina. Nadad uhel ba Uhegsdiin orny tulhuur bii. **19** Tiimees chi yuu harsnaa, yuu baigaag bolon edgeeriin daraa yuu tohioldohyg bichigtun. **20** Chinii harsan Minii baruun mutart bui doloon od bolood doloon altan denluunii suuriin nuutsyn tuhaid, doloon od ni doloon chuulgany tenger elch nar bogood doloon denluunii suuri ni doloon chuulgan yum.

Ilchlelt 2

2:1 Yefyes deh chuulgany tenger elchid bichigtun. "Baruun mutartaa doloon odyg barigch Negen, doloon altan denluunii suuriin dund alhagch Negen uuniig aildaj baina. **2** "Bi chinii ajil uils, nor hodolmor, tevcheeriig chini bolon muu humuusiig tesverlej chadaaguig bolon oorsdiigoo elch nar hemeedeg atlaa, chuhamdaa elch bish humuusiig shalgaj, huuramch humuus baisnyg ni ilchilsniig chini medne. **3** Chi tevcheertei bajj, Minii neriin toloo hultsen tevchij, tsutsaagui. **4** Harin Nadad chinii esreg zuil baina. Yuu gevel chi anhny hairaa orhijee. **5** Tiimees chi haanaas unasnaa sanaj gemsh. Chi anh hijj baisan uilsee uild. Herev chi gemshihgui bol, Bi cham uruu ochij, denluunii chini suuriig bairnaas ni zailuulah bolno. **6** Gevch chamd sain yum bii. Yuugevel Minii uzen yaddag nikolaichuudyn uilsiig chi ch mon uzen yaddag. **7** Chuulganuudad Suns yuu ailddagiig chihte negen ni sonsogtun. Burhany divaajind bui amiin modnoos idehiig Bi yalagch negend soyorhono»". **8** Smirna dahi chuulgany tenger elchid bichigtun. "Uhsen bogood amilsan ehen ba etses uuniig aildaj baina. **9** «Bi chinii zovlon shanalal, yaduu baidlyg (gevch chi bayan) bolon oorsdiigoo iudyeichuud hemeegchdeer doromjlogddogiig chini medne. Harin ted iudyeichuud bish bogood Satany sinagog yum. **10** Edleh gej bui zovlongoosoo buu ai. Uzegtun, diavol ta naryg sorihyn tuld ta naraas zarimyg chini shorond hayah gej baina. Ta nart arvan odor gai zovlon uchrah bolno. Uhel hurtel itgemjte bai. Tegeed Bi chamd amiin titmiig ogno. **11** Chuulganuudad Suns yuu ailddagiig chihte negen ni sonsogtun. Yalagch ni hoyor dahi uhleer hohirohgui»". **12** Pyergam dahi chuulgany

tenger elchid bichigtun. "Hoyor taldaa hurts irt ildtei Negen uuniig aiddaj baina. **13** «Bi chinii haana nutagladgiig bolon tend chini Satany sentii baidgiig medne. Chi Minii neriig bat sahidag bogood Minii itgeliig utuisgeegui, bur Satany nutagladag gazart, ta naryn dund alagdsan Minii gerch, Minii itgelt negen boloh Antipyn odruudiin uyed ch utuisgeegui bilee. **14** Harin chinii esreg heden zuilNadad baina. Yaagaad gevel chinii tend Balaamyn surgaalyg sahicchid baidag. Balaam ni Izrailiin hovguudiin omno budruuleh saad taviulah gej, shuteenuuded tahisan yumsyg iduulj, sadar samuunyg uilduuleh gej Balakiig surgasaar baisan. **15** Terchlen uunii adilaar nikolaichuudyn surgaalyg sahicchid ch chamd bii. **16** Tiimees gemshigtun. Es bogoos Bi cham uruu darui ochij, amnyhaa ildeer tedentei tulaldah bolno. **17** Chuulganuudad Suns yuu ailldagiig chihte negen ni sonsogtun. Yalagchid Bi nuutsalsan mannagaas ogno. Bi tuund tsagaan chuluu bolon tuuniig huleen avagchaas oor hen ch medehgui chuluun deer bichigdsen shine ner ogno»". **18** Tuatyeir dahi chuulgany tenger elchid bichigtun. "Galyn dol met nudtei, ongolson hurel met holtei, Burhany Huu uuniig aildaj baina. **19** «Bi chinii ajil uils, hair, itgel, uilchlel, tevcheeriig bolon etssiin ajil uil chini ehniheesee aguu gedgiig medne. **20** Gevch chinii esreg zuil Nadad baina. Yuu gevel ooriigoo esh uzuulegch hemeen nerledeg Iyezyebyel gegch emegteid Minii booluudyg surgan, toorolduulehiig chi zovshoorson. Tegsneer ted sadar samuun uilden, shuteenuuded orgoson yumsyg iddeg ajee. **21** Bi ter emegteid gemshih hugatsaa ogson. Harin ter sadar samuun uildsendee gemshihiig husdeggui. **22** Haragtun, Bi tuuniig oron deer hayana. Herev ted ter emegtein uildeld gemshihgui bol, tuuntei zavhairagchdyg ulemj gai zovlond unagana. **23** Tuunii huuhduudiig Bi uhleer honoono. Bi bol oyuun sanaag hiigeed zurhiig Nyagtlagch gedgiig buh chuulganuud medeh bolno. Bi ta naryn hun neg burd uilsiinh ni daguu ogno. **24** Harin ene surgaalyg sahidaggui, oorsdiinh ni nerledgeer Satany gun yumsyg meddeggui, Tuatyeir dahi busad humuus boloh ta nart Bi heliye. Bi ta naryn deer oor daramt tavihgui. **25** Gagtshuu yuu baigaagaa Namaig ochtol bat sahi. **26** Yalagch ba Minii uil hergiig etses hurtel hamgaaldag hund Bi undestnuudiig zahirah erh medliig ogno. **27** Bi Etsegeesee erh medliig huleen avsan.

Uunchlen ter hun shavar sav suulganuudyg haga tsohiih adil tedniig tomor tayagaar zahirah bolno. **28** Bi tuund uuriin tsolmong ogno. **29** Chuulganuudad Suns yuu ailddagiig chihteii negen ni sonsogtun»".

Ilchlelt 3

3:1 Sardyei dahi chuulgany tenger elchid bichigtun. "Burhany doloon Suns ba doloon odtoi Ter uuniig aildaj baina. «Bi chinii uilsiig, chinii amid gedeg nertei bolovch uhdel gedgiig chini medne. **2** Seregtun, uheh gej baisan uldsen yumsaa tenhruul. Uchir ni Minii Burhany omno chinii uils guitseldsniig Bi olsongui. **3** Tiimees chi yuu huleen avsan bolon sonssonoo sana. Tuuniig sahi, gemsh. Herev chi serehgui bol Bi hulgaich met ochno. Yamar tsagt Minii cham deer ochihiig chi medehgui. **4** Gevch huvtsaa hirtuuleegui tsoon hun Sardyeid chamd bii. Ted Nadtai hamt tsagaan huvtsastai alhah bolno. Yaagaad gevel ted zohistoi humuus mon. **5** Ene met yalagch ni tsagaan huvtsas omsono. Bi tuunii neriig amiin nomoos ballahgui. Bi Ooriinhoo Etsegiin omno bolood Tuunii tenger elch naryn omno tuunii neriig huleen zovshoorno. **6** Chuulganuudad Suns yuu ailddagiig chihteii negen ni sonsogtun»". **7** Filadyelfi dahi chuulgany tenger elchid bichigtun. "Neehed ni hen ch haahgui, haahad ni hen ch neehgui, Davidyn tulhuurtei, unen bogood ariun Negen uuniig aildaj baina. **8** «Bi chinii uilsiig medne. Haragtun, hen ch haaj ul chadah neelttei haalgyg Bi chinii omno tavisan. Yuu gevel chinii huch бага bogood chi Minii ugiig sahij, Minii neriig uguisgeegui bilee. **9** Uzeztun, Iudyei bish atlaa oorsdiigoo Iudyei hemeen hudal yarigch Satany sinagogiin humuusiig Bi iruulj, holiin chini omno bohiilgoj, Minii chamaig hairlasan gedgiig meduulne. **10** Minii tevcheeriin ugiig chi sahisn uchraas Bi bas chamaig soriltyn tsagaas buyuu gazar deer nutaglagsdyg sorihyn tuld ireh gej bui ter tsagaas hammaalah bolno. **11** Bi udahgui ochno. Hend ch titmee aldahguin tuld oort baigaagaa bat sahi. **12** Bi yalagchiig Ooriin Burhany sum deh bagana bolgono. Ter tsaashid tendees garahgui. Bi tuun deer Ooriin Burhany ner, tengerees Minii Burhanaas buun irehshine Iyerusalim buyuu Ooriin Burhany hotyn ner, Ooriin shine neree bichne. **13**

Chuulganuudad Suns yuu ailddagiig chihte negen ni sonsogtun»". **14** Laodik dahi chuulgany tenger elchid bichigtun. "Amyen, itgemjit bogood unen Gerch boloh Burhany buteeliin Anhdagch ni uuniig aildaj baina. **15** «Bi chinii uilsiig, huiten ch bish, haluun ch bish gedgiig chini medne. Chamaig huiten yum uu, esvel haluun baigaasai gej Bi husej baina. **16** Tiinhuu chi haluun ch bish, huiten ch bish, buleevter tul Bi chamaig amnaasaa booljij gargana. **17** Yaagaad gevel chi "Bi bayan. Bayajsan tul dutah zuil yer baihgui" gedeg. Chi ooriinhoo hoorhiiloltei, orovdmoor, yaduu, sohor, nutsgen baigaag medehgui baina. **18** Bayan bolohyn tuld gald tsevershuulsen alt, ooriigoo huvtsaslahyn tuld bolon nutsgen baidlyn chini ichguur il bolchihguin tuld tsagaan huvtsas, harahyn tuld nudee tosloh nudnii tosyg Nadaas hudaldan av gej Bi chamd zovloo. **19** Bi hairladag humuusee zemledeg, sahilgajuuldag yum. Tiimees zutgeltei bai, gemsh. **20** Haragtun, Bi uuden deer zogsood togshij baina. Herev hen negen ni Minii duut sonsood haalgaa neevel, Bi tuunii dotor orj, tuuntei hamt, ter Nadtai hamt hoollono. **21** Bi yalj, Etsegiinhee hamt Tuunii sentiind zalarsny adil Nadtai hamt Minii sentiind zalrahyg yalagchid soyorhono. **22** Chuulganuudad Suns yuu ailddagiig chihte negen ni sonsogtun»" gev.

Ilchlelt 4

4:1 Uunii daraa bi tengert neelttei haalgYG harav. Anh nadtai yarisan bureen duu met sonsogdson ter duu — Naashaa garaad ir. Uunii daraa yuu tohioldoh yostoig Bi chamd uzuuliye gelee. **2** Ter darui bi Suns dotor baiv. Haragtun, Tengert sentii baisan bogood sentiind zalragch Negen baiv. **3** Zalragch ni hash chuluu ba molor erdene met durtei ajee. Sentiig ni margad erdene met uzegdeh solongo hureeljee. **4** Sentiinii ergen toirond horin dorvon sentii baih bogood tsagaan huvtsas omsson, tolgoidoo altan titemtei horin dorvon ahlagchid monooch sentiinuuded suuj baiv. **5** Sentiinees ayangyn gyalbaa, nijigdeen, tengeriin duun garav. Burhany doloon Suns boloh doloon denluu sentiinii omno asaj baiv. **6** Sentiinii omno bolor adil shilen tengis bailaa. Sentiinii dund bolon ergen toirond ni ar

ovortoo duuren nudtei dorvon amitan baih ajee. **7** Ehnii amitan ni arslan adil, hoyor dahi amitan ni tugal adil, gurav dahi amitan ni huniih shig nuurtei, dorov deh amitan ni nisej bui burgedtei adil baiv. **8** Tus bur ni zurgaan dalavchtai ter dorvon amitan ni dotroo bolon ergen toirondoo duuren nudtei. Ted odor shonogui tasraltguigeer — Baisan, baigaa, mon hojim ireh Togs huchit Ezen Burhan ariun, ariun, ariun hemeen heleh aj. **9** Amitad ni sentiid Zalragch ba uyeiin uyed amid baigch Tuund aldar, hundetgel, talarhlyg orgohod **10** horin dorvon ahlagch sentiid Zalragchiin omno unatsgaaj, uyeiin uyed amid baigch Tuund morgoh bogood titmuudee sentiinii omno hayaad — **11** Bidnii Ezen ba Burhan mini, Ta aldar, hundetgel, huchiig avah ni zohistoi. Uchir ni Ta buh yumsyg buteesen bilee. Tany husliin ulmaas tedgeer ni orshson bogood buteegdsen yum geh ajee.

Ilchlelt 5

5:1 Sentiind Zalragchiin baruun mutart dottor ni bolood ar deer ni bichsen, doloon tamga darj latsadsan huilmal nom baihyg bi uzev. **2** Mon — Hen huilmal nomyg neej, latsnuudyg ni evdvel zohistoi ve? hemeen changa duugaar tunhagljaj bui huchit tengere elchiig bi harav. **3** Tengert ch, gazart ch, gazryn door ch hen ch terhuu huilmal nomyg neej, dottorhyg ni uzej chadsangui. **4** Huilmal nomyg neej, dottorhyg ni uzeh zohistoi hun neg ch oldoogui tul bi ihed uilav. **5** Ahlagchdyn neg ni nadad — Uilahaa boli. Haragtun, huilmal nomyg bolon doloon latsyg ni neehiin tuld Iudagiin ovgiin Arslan buyuu Davidyn Undes yalsan yum gelee. **6** Tegeed bi sentii bolood dorvon amitny hoorond, ahlagchdyn dund zogsoj bui nyadluulsan met Hurgyg harav. Ter Hurga doloon ever bolon doloon nudtei bogood doloon nud ni delhii dayaar ilgeesen Burhany doloon Suns yum. **7** Ter ireed, sentiind Zalragchiin baruun mutraas avav. **8** Tuuniig huilmal nomyg avahad dorvon amitan bolon horin dorvon ahlagch Hurgany omno unatsgaav. Ted tus bur yatga bolon utlagaar duuren altan savtai aj. Tedgeer ni ariun humuusiin zalbirluud yum. **9** Ted shine duu duulj — Huilmal nomyg avch, latsnuudyg ni evdeh zohistoi ni Ta mon. Uchir ni Ta

nyadluulsan bogood buh ovog, hel, ard tumen bolon undestnuudees humuusiig Burhand Ooriinhoo tsusaar hudaldan avch ogson bilee. **10** Ta tedniig bidnii Burhany tolooh haanchlal ba tahilch nar bolgoston. Ted delhii deer haanchlah bolno getsgeej bailaa. **11** Bi harj, sentii, amitad, ahlagchdyn ergen toirond olon tenger elchiin duut sonsov. Tednii too tum tumeeree, myanga myangaaraa ajee. **12** Ted changa duugaar — Nyadluulsan Hurga huch, bayalag, mergen uhaan, sur huch, hundetgel, aldar ba magtaalyg avbal zohistoigetsgeej bailaa. **13** Tengert, gazar deer, gazar door, tengis deer baigaa alivaa buteegdsen yums bolon tedgeeriin dottor baih buh yums — Sentiind Zalragchid ba Hurgand magtaal, hundetgel, aldar, noyorhol ni uyeiin uyed baih boltugai geltsehiig ni bi sonsov. **14** Dorvon amitan ni — Amyen geseer bailaa. Ahlagchid unaad morgov.

Ilchlelt 6

6:1 Hurga doloon latsny negiig evdehiig bi harav. Bi mon dorvon amitny neg ni — Iregtun gej ayangyn duugaar met helehiig sonsloo. **2** Haragtun, bi negen tsagaan mori harlaa. Tuuniig unasan negen ni numtai baisan bogood tuund titem ogogdov. Ter yalahyn tuld yalsaar garch irev. **3** Ter hoyor dahi latsyg evdeh uyed hoyor dahi amitan ni — Iregtun gej helehiig bi sonsloo. **4** Oor neg ulaan mori garch irev. Tuuniig unasan negend delhiigees enh taivnyg bulaan avah erh bolon humuus biye biyee alahyg soyorhson bogood tuund tom ild ogson baiv. **5** Tuuniig gurav dahi latsyg evdehed, gurav dahi amitan ni — Iregtun gehiig bi sonsov. Haragtun, bi negen har mori harlaa. Tuuniig unasan negen ni gartaa hos dens barisan baiv. — **6** Neg dyenart neg hemjuur ulaan buudai, neg dyenart gurvan hemjuur arvai bolno. Tos bolon darsyg buu suitege gej dorvon amitny dundaas garah met duut bi sonsov. **7** Tuuniig dorov deh latsyg evdehed — Iregtun geh dorov deh amitny duug bi sonsov. **8** Haragtun, bi tsaivar nagoon mori harlaa. Tuunii unasan negnii neriig "Uhel" gedeg bogood Uhegsdiin oron tuuniig dagaj bailaa. Ild, olsgolon, tahal, gazryn zerleg araatnuudaar honoolgohiin tuld delhiin dorovnii negiig zahirah erh medel

tedend ogogdson baiv. **9** Tuuniig tav dahi latsyg evdeh uyed, Burhany ug bolon oorsdiin sahisn gerchleles bolj alagdsan humuusiin setgeluudiig tahilyn shireen door baihyg bi harav. **10** Ted changa duutaar — Ariun ba unen Ezen, Ta hedii hurtel shuuhgui, gazar deer nutaglagchdaas bidnii tsusny oshoog avahgui baih yum be? gej hashhiraan bailaa. **11** Tedend tus burd ni tsagaan deel ogson baiv. Oorsodtei ni adil alagdah yostoi hamtran zutgegched bolon ah duusiinh ni too guitseh hurtel dahij tur zuur amrah yostoi gej tedend helsen ajee. **12** Tuuniig zurgaa dahi latsyg evdeh uyed bi harj bailaa. Asar huchtei gazar hodlolt bolj, nar hyalgasaar hiisen taar met harlaj, sar buheldee tsus met ulaan bolov. **13** Huchtei salhi segsrehed bolovsroogui jimsee injriin mod hayalah adil tengeriin odod delhii deer unaj, **14** huilsan huilmal nom lugaa adil tenger ch zaagdan salj, aliv uuls, arluud ch bairnaasaa hodolson bailaa. **15** Delhiin haad, aguu humuus, myangatyn darga nar, bayachuud, huchtenuud, bool hiigeed choloot hun bur agui bolood uulsyn havtsald nuutdatsgaaj, **16** uuls ba hadan tshionuudad handan — Bidnii deer unaj, bidniig sentiind Zalragchiin nuurnees, Hurgany uur hilengees daldlaach. **17** Tednii uur hilengiin aguu odor ni irjee. Hen tesej chadah ve? getsgeev.

Ilchelt 7

7:1 Uunii daraa bi delhiin dorvon ontsogt zogson, gazar deer ch, tengis deer ch, yamar ch modon deer salhi salhiluulahguin tuld delhiin dorvon salhiig barih dorvon tenger elchiig harav. **2** Bi mon amid Burhany tamgatai oor negen tenger elch naran mandah zugees garch irehiig harav. Gazar, tengist honool uchruulah erhtei dorvon tenger elchid handan tereer changa duugaar hashhiraan — **3** Burhanyhaa booluudyn duhan deer bidniig tamga dartal gazart ch, tengist ch, modond ch buu honool uchruul hemeev. **4** Tamgaluulsan humuusiin toog bi sonsov. Izrailiin hovguudiin ovog burees tamgaluulsan humuusiin too neg zuun dochin dorvon myanga baiv. **5** Iudagiin ovgoos arvan hoyor myanga tamgaluulsan bogood Ryeubyenii ovgoos arvan hoyor myanga, Gadyen ovgoos arvan hoyor myanga, **6** Ashyeryn ovgoos arvan hoyor myanga, Naftaliin ovgoos arvan hoyor

myanga, Manassyegiin ovgoos arvan hoyor myanga, **7** Simyeony ovgoos arvan hoyor myanga, Lyeviin ovgoos arvan hoyor myanga, Issaharyn ovgoos arvan hoyor myanga, **8** Zyebuluny ovgoos arvan hoyor myanga, Iosyefyn ovgoos arvan hoyor myanga, Byeniaminy ovgoos arvan hoyor myangan hun tamgaluulsan bailaa. **9** Haragtun, uunii daraa namaig harahad, sentiinii omno bolon Hurgany omno zogson, tsagaan deel omsson, gartaa dalduu modny nailzuur barisan, undesten burees, buh ovgoos, buh ard tumnees, buh heltnees irsen ui olon humuus baiv. Hen ch tedniig toolj chadamgui ajee. **10** Ted changa duugaar — Avral bol sentiind zalragch bidnii Burhand ba Hurgand baidag geed hashhirsch bailaa. **11** Sentii, ahlagchid bolon dorvon amitny ergen toirond buh tenger elch nar zogsoj bailaa. Ted sentiinii omno nuureeree unaad Burhand morgoj, — **12** Amyen. Magtaal, aldar, mergen uhaan, talarhal, hundetgel, huch chadal ba sur huch ni bidnii Burhand uyeiin uyed baih boltugai. Amyen getsgeev. **13** Ahlagchdyn neg ni hariulj, nadad handan — Tsagaan deeltei edgeer humuus hen be? Ted haanaas irsen be? gelee. **14** Bi tuund — Ezen mini, ta medne gehed ter nadad — Edgeer ni ulemj ih zovlongoos garch iregsed bogood ted Hurgany tsusaar deelee ugaaj, tsagaan bolgojee. **15** Tiimees ted Burhany sentiinii omno baidag bogood Tuunii sum dottor odor shonogui Tuund uilchildeg yum. Sentiid Zalragch asraaraa tedniig deeguur ni burhene. **16** Ted tsaashid olsoh ch ugui, tsangah ch ugui. Ted narand sharagdah ch ugui, yamar ch haluund halah ch ugui. **17** Yaagaad gevel sentiinii gold baigaa Hurga tedniig hariulah bogood amiin usny bulguud uruu hotloh bolno. Burhan tednii nudnees ursah nulims buriig archih bolno gelee.

Ilchlelt 8

8:1 Tuuniig doloo dahi latsyg evdehed barag hagas tsag tengert chiv chimeegui bolov. **2** Burhany omno zogsoh doloon tenger elchiig bi harav. Tedend doloon buree ogson bailaa. **3** Altan boipor barisan oor negen tenger elch irj, tahilyn shireenii derged zogsov. Tuund ih hemjeenii utlaga ogchee. Ingesneer ter tenger elch tuuniig sentiinii omno baisan tahilyn altan

shireen deer buh ariun humuusiin zalbirluud deer nemeh ajee. **4** Utlagyn utaa ariun humuusiin zalbirluudyn hamt tenger elchiin garaas garch Burhany omno suunaglav. **5** Tegeed tenger elch boiporyg avch tahilyn shireenii galaar duurgeed, delhii uruu hayasand, tengeriin duu, nijigdeen, ayangyn gyalbaa, gazar hodlolt dagaldav. **6** Doloon bureetei doloon tenger elch bureegee tatahad beltgev. **7** Ehniih ni bureegee tattal, tsustai holildson mondor, gal bii bolj delhii uruu hayagdav. Delhiin guravny neg ni shataj, moddyn guravny neg shataj, buh noگون ovs shatlaa. **8** Hoyor dahi tenger elch bureegee tattal, galaar shataj bui asar tom uul met yum tengist hayagdav. Tengisiin guravny neg ni tsus bolj, **9** tengis dotorh amitai amitdyn guravny neg ni uhej, usan ongotsnuudyn guravny neg ni sonov. **10** Gurav dahi tenger elch bureegee tattal, bambar met shataj bui aguu tom od tengerees unav. Ter od gol mornii guravny neg deer bolon usny eh bulguud deer unajee. **11** Ter odny neriig "Agi" gedeg bogood usny guravny neg ni agi bolov. Us gashuun bolson tul olon hun usnaas bolj uhetsgeelee. **12** Dorov deh tenger elch bureegee tattal, narny guravny neg, sarny guravny neg bolon oddyn guravny neg ni tsohigdov. Ingesneer tedgeeriin guravny neg ni haranhuilah bogood odriin guravny neg ni gerelgui bolj, shoniinh ch mon adil boloh ajee. **13** Tegeed bi tengeriin dunduur nisej bui negen burgediig harlaa. Ter "Buree tatah gurban tenger elchiin uldeed bui bureen duu bii tul delhiid nutaglagsad zolgui yee, zolgui yee, zolgui yee!" gej changa duugaar helehiig bi sonsov.

Ilchlelt 9

9:1 Tav dahi tenger elch bureegee tattal tengerees delhii uruu unasan odyg bi harav. Ter odond yoroolgui nuhnii tulhuuriig ogson bailaa. **2** Onooh od yoroolgui nuhiig neetel, asar tom zuuhny utaa met utaa nuhnees garav. Nuhnii utaanaas bolj nar, agaar haranhuillaa. **3** Utaanaas tsartsaanuud gazar deer garch irlee. Gazryn hilentset horhoinuudyn huch shig huchiig tedend ogson baijee. **4** Delhiin ovs noگونd ch, yamar ch noگونd yumand ch bolon modond ch hor uchruulj bolohgui gej tedend helsen ajee. Zovhon duhan deeree Burhany tamgagui humuust boloh yum. **5** Tedniig alahgui,

harin tavan saryn tursh tarchilgahyg tsartsaanuudad zovshoorson baiv. Tednii tarchilgalt ni hilentset horhoi huniig hatgahad tarchilgadagtai adil yum. **6** Ter odruuded humuus uhliig haih bogood tuuniig olohgui. Ted uhehiig husevch uhel tednees zugtana. **7** Tsartsaanuudyn dur ni tulaldaand beltgegdsen morid met bailaa. Tolgoi deeree alt shig titem met yumtai, nuur ni hunii nuur shig baiv. **8** Tednii us ni emegtei huniig shig bogood tednii shud ni arslangiin shud shig baiv. **9** Ted tomron tseejivch met tseejivchtei baisan. Tednii dalavchnyh ni duu chimee tulaldaand orohoor davhildaj bui olon morid teregnii duu chimeetei adil bailaa. **10** Ted hilentset horhoinhtoi adil suul, hatguurtai yum. Humuust tavan saryn tursh hor uchruulah huch tednii suulend ni baidag. **11** Tedsorsdiig ni zahirdag haantai bogood ter ni yoroolgui gunii tenger elch ajee. Tuunii ner ni yevryeigeer "Abaddon", gryekeer "Apolluon" yum. **12** Ehnii gai totgor ongorloo. Haragtun, uunii daraa bas hoyor gai totgor aisui. **13** Zurgaa dahi tenger elch bureegee tattal, Burhany omno baigaa tahilyn altan shireenii dorvon evrees negen duu garahyg bi sonsson bogood ter ni **14** buree barisan zurgaa dahi tenger elchid handan — Aguu ih Yevfrat mornii derged hulegdsen dorvon tenger elchiig sulla gev. **15** Tegeed humuusiin guravny negiig honoolgohoor ter tsag, odor, sar, jiliin toloo beltgegdsen baisan dorvon tenger elch sullagdav. **16** Morit tsergiin too ni hoyor zuun saya aj. Bi tednii toog sonsov. **17** Tiinhuu bi uzegdel dottor moridyg bolon galyn, bor ulaan, huhriin ongotei tseejivchtei moritonguudyg harlaa. Moridyn tolgoi ni arslangiin tolgoi shig bogood amnaas ni gal, utaa, huher savsana. **18** Tednii amnaas garsan gal, utaa, huher buyuu edgeer gurvan gamshgaas bolj humuusiin guravny neg ni honoogdson bailaa. **19** Uchir ni moridyn huch ni tednii aman dottor ba suulend ni baiv. Tednii suul ni mogoi adil bogood tolgoitoi ajee. Ted tuugeeree hor honool uchruuldag baina. **20** Edgeer gamshguudaar honoogdoogui uldsen humuus ni garynhaa uilsdee ch gemshsengui. Tegeed chotgoruuded bolon harj, sonsoj,yavj chaddaggui altan, mongon, guulin, chuluun, modon shuteenuuded morgohoo bolisongui. **21** Ted hun alsandaa ch, id shidendee ch, zavhairsandaa ch, hulgai hiisendee ch gemshsengui.

Ilchlelt 10

10:1 Uuleer huvtsaslasan, huchit oor negen tenger elch tengerees buun irehiig bi harlaa. Tuunii tolgoi deer solongo baisan bogood tuunii nuur ni nar met, hol ni galan bagana met baiv. **2** Gart ni delgesen byatshan nom baiv. Ter baruun hooloo tengis deer, zuun hooloo gazar deer taviad, **3** arslan hurhreh adil changa duugaar hashhirav. Tuuniig hashhirahad doloon ayangyn nijigdeen duu gargalaa. **4** Doloon ayanga nijignehed bi bichih getel tengerees — Doloon ayangyn nijigneenii yarisan yumsyg bituumjil. Tedgeeriig buu bich geh duu garahyg sonsov. **5** Tengis, gazar deer zogsogyg ni minii harsan monooh tenger elch baruun garaa tenger ood orgood, **6** tenger bolood tuun deh zuilsiig, gazar bolood tuun deh zuilsiig, tengis bolood tuun deh zuilsiig buteesen uyeiin uyed amid baigch Tuugeer tangaraglan — Tsaashid saatahgui gev. **7** Harin doloo dahi tenger elchiin duu garah odrud buyuu buree tatah uyed Ooriin booluud boloh esh uzuulegchded Tuunii tunhaglasanchlan Burhany nuuts ni togsono. **8** Tengerees minii sonsson monooh duu dahin nadtai yarij — Yav. Tengis, gazar deer zogsogch tenger elchiin gar dahi delgesen byatshan nomyg av gehiig bi sonsloo. **9** Bi byatshan nomoo nadad og geseer tenger elch uruu ochiv. Ter nadad — Uuniig av. Uuniig id. Ene chinii hodoodyg horsgoh bolovch amand chini zogiin bal met amttai baih bolno gehed **10** bi tenger elchiin garaas byatshan nomyg avaad idlee. Ter amand maani zogiin bal met amttai baisan bolovch idsenii daraa hodoodyg mini horsgov. **11** Ted nadad — Chi olon ard tumen, undestnuud, heltnuud bolon haadyn tuhai dahij esh uzuuleh yostoi gej hellee.

Ilchlelt 11

11:1 Tegeed nadad tayag met huls ogood — Bos. Burhany sumiig bolon tahilyn shireeg hemj. Dotor ni morgogsdiig tool. **2** Sumiin gadna baigaa hashaag ni orhi. Tuuniig buu hemj. Yaagaad gevel tuuniig undestnuuded ogson yum. Ted ariun hotyg dochin hoyor saryn tursh hol dooroo gishgechih bolno. **3** Bi hoyor gerchdee soyorhono. Ted taar omsood

myanga hoyor zuun jaran honogiin tursh esh uzuuleh bolno gev. **4** Edgeer ni delhiin Ezenii omno bui hoyor chidun mod, hoyor denluunii suuri yum. **5** Herev hen negen ni tedniig horlohyg husvel, tednii amnaas gal garch, daisnuudaa zalgina. Herev hen negen ni tedniig horlohyg hussen bol ter hun ingej alagdah yostoi. **6** Oorsdiinhoo esh uzuuleh odruudiin turshid ted borooruulahguin tuld tengeriig haah huch tedgeert bii. Tedend usyg tsus bolgoh, hussen uyedee zuil buriin gamshgaar delhiig tsohih huch bii. **7** Tedniig gerchlelee duusgahad yoroolgui gunees garch iregch negen araatan tedentei tuladdaj, tedniig diilj alah bolno. **8** Tednii tsogtsos ni, sunsnii huvid Sodom ba Yegipyet gej nerlegddeg aguu hotyn gudamjind hevteh bolno. Tend mon tednii Ezen tsovdlogdson bilee. **9** Ard tumen, ovguud, heltnuud, undestnuudees irsen humuus tednii tsogtssyg gurban honog hagasyn tursh harah bogood tednii tsogtssyg bulshind tavihyg zovshoorohgui. **10** Delhii deer nutaglagsad tednees bolj bayarlan hoorch tsengetsgeene. Ted neg negendee beleg ilgeene. Uchir ni ene hoyor esh uzuulegch delhii deer nutaglagsdyg tarchilgasan yum. **11** Gurvan honog hagasyn daraa Burhanaas amiin amisgal garch tednii doktor orohod ted hol deeree zogsov. Tedniig harj baisan humuusiig ulemjiin aidas nomorloo. **12** Tengerees changa duu garch — Naashaa garaad ir gej oorsdod ni helehiig ted sonsov. Ted uulen doktor tenger ood odloo. Daisnuud ni tedniig harav. **13** Ter tsagt asar huchtei gazar hodlolt bolj, hotyn aravny neg ni nurlaa. Gazar hodloltond doloon myangan hun uhsen bogood uldsen ni ain surdej tengeriin Burhand aldryg orgov. **14** Hoyor dahi gai totgor ongorloo. Haragtun, gurav dahi gai totgor darui aisui. **15** Doloo dahi tenger elch bureegee tattal, tengert "Yertontsiin haanchlal ni bidnii Ezenii bolon Tuunii Hristiin haanchlal bolson. Ter uyeiin uyed haanchilna" geh changa duu garlaa. **16** Burhany omno oor oorsdiin sentiind suugch horin dorvon ahlagchid nuureeree unaj, Burhand morgoj — **17** Baigaa, baisan, Togs huchit Ezen Burhan mini ee, Tand bid talarhal orgoo. Yaagaad gevel Ta Ooriin aguu ih huchee avch, haanchilj ehellee. **18** Undestnuud hilegnesen bogood Tany uur hilen irsen. Uhegsdiig shuuh tsag bolon Tany booluud boloh esh uzuulegchid ba ariun humuust, Tany nerees emeegch ih, бага humuust shagnalyg ni ogch, mon delhiig ustgagchdyg ustgah tsag irlee

gelee. **19** Tenger deh Burhany sum neegdsen baiv. Tuunii gereenii avdar sum dotor haragdav. Tegtel ayanga gyalban, nurgelj, tenger duugarch, gazar hodlon, tom mondor buulaa.

Ilchlelt 12

12:1 Tengert negen ulemjiin temdeg uzegdev. Naryg omsoj, hol doroo sar, terguun deeree arvan hoyor odny titemtei negen emegtei **2** hevliidee urtei baysan bogood torohoor ovdoj, shanalsandaa hashhirlaa. **3** Tengert oor temdeg uzegdev. Haragtun, doloon tolgoitoy, arvan evertai aguu tom ulaan luu baina. Tolgoinuud deer ni doloon titem baih aj. **4** Tuunii suul ni tengeriin oddyn guravny negiig shavhuurdaj, delhii deer unagav. Luu emegteig tormogts huuhtiig ni zalgihyn tuld toroh gej bui emegtein omno zogsloo. **5** Ter emegtei buh undestniig tomor tayagaar hariulah eregtei huuhed toruulev. Huug Burhand, Tuunii sentiind avaachlaa. **6** Onooh emegtei Burhany belsen gazar buhii tsol uruu zugtav. Tend tuuniig myanga hoyor zuun jaran honogiin tursh tejeeh yum. **7** Tengert dain bolov. Mihayel bolon tuunii tenger elch nar luutai tulaldlaa. Luu bolon tuunii tenger elch nar tulaldaad, **8** tedend huch dutsan bogood tedend tengert baih gazar oldsongui. **9** Onooh aguu tom luu buyuu buh yertontsiig mehlegch diavol ba Satan gegddeg ernii mogoi doosh hayagdav. Ter delhii uruu hayagdlaa. Tuunii hamt tenger elch nar ni ch doosh hayagdav. **10** Bi tengert changa duugaar ingej helehiig sonsov. — Burhany omno ah duusiig maani odor shonogui buruutgadag tedniig buruutgagch doosh hayagdsan uchraas edugee bidnii Burhany avral, huch, haanchlal ba Tuunii Hristiin erh medel hurch irlee. **11** Ted tuuniig Hurgany tsus, oorsdiin gerchleliin ugeer yaljee. Ted uhen uhtlee amia hairlaagui yum. **12** Tiimees tenger ee, tend nutagladsad aa, bayarlan hoorogtun. Gazar ba tengis zolgui yee! Yaagaad gevel diavol ulemj ih uur hilenteigeer ta nar uruu buuj irsen. Oort ni boginohon hugatsaa baigaag ter medej baigaa. **13** Luu delhii uruu hayagdsanaa haraad, huu toruulsen onooh emegteig moshgoloo. **14** Emegteig tsold ooriinh ni gazart nisej ochuulahyn tuld tuund asar tom burgediin hoyor dalavch ogov. Emegtei tend mogoinoos als baij neg uye

ba hoyor uye, hagas uyed tejeegdsen yum. **15** Emegteig golyng usaar ursgahyn tuld tuunii araas mogoi amnaasaa gol met usyg gargaj ursgav. **16** Gazar emegteid tuslan, amaa neej luuny amnaasaa ursgasan golyng zalgilaa. **17** Luu monooh emegteid hilegnej, Burhany huuliudyg bolon Yesusiin gerchleliig sahidag, emegtein busad ur udamtai ni daitahaar yavav. **18** Ter tengisiin ergiin elsen deer zogsloo.

Ilchlelt 13

13:1 Tengisees arvan evertai, doloong tolgoitai araatan garch irehiig bi harav. Tuunii evruud deer arvan titem, tolgoinuud deeree Burhanyg doromjilson nerstei bailaa. **2** Minii harsan ter araatan irvestei adil bogood hol ni baavgainh shig, am ni arslangiinh shig baiv. Luu tuund ooriin huch ba sentii, aguu erh medliig ogov. **3** Tuunii tolgoinuudyn neg ni aluulchihsan yum shig baisnyg harlaa. Uhliin sharh ni edgesen baiv. Delhii dayaaraa gaihshirch, araatny araas dagalaa. **4** Luu araatand erh medlee ogson tul ted luund morgov. Ted araatand morgood — Hen ene araatny adil yum be? Hen tuuntei dain hij chadah yum be? getsgeev. **5** Aguu yumsyg bolon doromjlolyg helegch amyng tuund ogson bogood dochin hoyor saryn tursh uildeh erh medliig tuund ogson aj. **6** Ter Tuunii ner, asar bolon tenger deh nutaglagsdyg doromjlohyn tuld Burhanyg doromjlohoor amaa neev. **7** Ariun humuustei dain hij, tedniig yalah ni tuund ogogdson bogood alivaa ovog, ard tumen, helten, undestnuudiig zahirah erh medliig ch tuund ogson bailaa. **8** Alagdsan Hurgany amiin nomd yertontsiin suurias hoish ner ni bichigdeegui delhii deer nutaglagch buh hun tuund morgono. **9** Herev chihtei hun baival sonsogtun. **10** Herev hen negen ni barigdah tavilantai bol barigdana. Herev hen negen ni ildeer aldag bolter ildeer aluulah yostoi. End ariun humusiin tevcheer, itgel baina. **11** Gazar dooroos oor negen araatan garch irehiig bi harav. Ter araatan hurga met hoyor evertai bogood luu met yariv. **12** Ter anhny araatny omno buh erh medliig ni heregjuuldeg. Tegeed delhii bolood tend nutaglagsdyg uhliin sharh ni edgesen anhny araatand morguuldeg ajee. **13** Ter aguu temdguudiig uilddeg todiigui humusiin omno tengerees gazart gal buulgadag. **14**

Onooh araatny omno buteesh temdguud ni tuund ogogdson tul ildnii sharhtai atlaa amilsan araatand zoriulan horog butee gej delhii deer nutaglagsdad helen, tereer delhii deer nutaglagsdyg meheldeg. **15** Tuundaraatny horogt amisgal ogoh ni ogogdje. Ingesneer terhuu araatny horog yarij, araatny horogt morgodoggui buh humuusiig aluulah yum. **16** Tereer tom jijig, bayan yaduu, choloot hiigeed bool humuusiin bolon bugdiin baruun garan deer ni, esvel duhan deer ni temdeg taviulsnaar **17** temdeg, araatny ner, esvel neriinh ni tootoi hunees oor neg ch hun hudaldaj, hudaldan avch chadahgui boloh ajee. **18** End mergen uhaan baina. Uhaantai negen ni araatny toog bodogtun. Uchir ni ene ni hunii too bogood tuunii too bol zurgaan zuun jaran zurgaa yum.

Ilchlelt 14

14:1 Haragtun, Sion uulan deer Hurga zogsoj baihyg bi harlaa. Duhan deeree Tuunii ner ba Etsegiinh ni ner bicheestei zuun dochin dorvon myangan hun Tuuntei hamt bailaa. **2** Asar ih usny chimee, huchit ayangyn nurgeen shig duu tengerees sonsogdloo. Minii sonsson duu bol bosoo yatgachid yatgaar togloj bui egshig aya met bailaa. **3** Ted sentiinii omno bolon dorvon amitan, mon ahlagchdyn omno shine duu duulav. Delhiigees hudaldaj avagdsan zuun dochin dorvon myangan hunees oor hen ch ter duug surch chadsangui. **4** Ted bol oorsdiigoo emseer buzarlaagui humuus yum. Uchir ni ted ariun aj. Ted bol Hurgyg haashaa ch yavsan, Tuuniig dagadag humuus. Tedniig Burhan bolon Hurgany tolooh anhny ur jims bolgon humuusiin dundaas hudaldan avsan ajee. **5** Tednii amnaas yamar ch hudal oldsongui. Ted gem zemgui. **6** Tengeriin dunduur oor negen tenger elch nisej yavahyg bi harav. Gazar deer suugchid ba alivaa undesten, ovog, helten, ard tumend tunhaglah monhiin sain medee tuund baina. **7** Ter changa duugaar — Burhanaas emeegtun. Tuund aldryg orgo. Yaagaad gevel Tuunii shuuh tsag irchiheed baina. Tenger ba gazryg, tengis ba usny undarguudyg buteesen Tuund morgotsgoo gelee. **8** Oor negen tenger elch buyuu hoyor dahi ni araas ni dagan — Aguu Vavilon, ooriinhoo sadar samuuny tachaalyn darsnaas buh undestend uulgasan ter nurlaa. Nurlaa gej

bailaa. **9** Oor negen tenger elch buyuu gurav dahi ni tedniig dagan, changa duugaar — Herev hen araatand bolon horogt ni morgoj, duhan deeree, esvel gar deeree temdeg avna, **10** ter hun Burhany uur hilengiin darsyg mon uuh bolno. Ene ni Tuunii uur hilengiin ayagand shingelelgui holison dars yum. Ter hun ariun tenger elch naryn ba Hurgany omno gal, huher dotor zovj tarchilna. **11** Tednii zovlon tarchlalyn utaa uyeiin uyed suunaglana. Araatand ba tuunii horogt morgogsod, Tuunii neriin temdgiig huleen avagch alivaa hun odor ch, shono ch amrahgui. **12** Burhany tushaaluud hiigeed Yesust itgeh itgeliig sahidag ariun humuusiin tevcheer end baina. — **13** "Odoonoos ehlen Ezen dotor uhegsed ni yerooltei yee!" gej bichigtun geh duu tengerees garahyg bi sonsov. Suns — Tiim ee, ted ajlaasaa salj amrag. Uchir ni uils ni tedniig dagadag gej ailddag. **14** Uzeztun, bi negen tsagaan uul harav. Terguun deeree altan titemtei, mutartaa hurts haduurtai, Hunii Huutei adil negen ni ter uulen deer zalarch bailaa. **15** Oor negen tenger elch sumees garch irj, uulen deer Zalragchid handan — Haduuraa ilgee. Delhiin taria bolovsorch, urgats huraah tsag bolson tul hadaj avaach gej changa duugaar hashhirsch baina. **16** Uulen deer Zalragch haduuraa delhii deeguur shirvesend delhii huraagdsan bailaa. **17** Tenger deh sumees oor negen tenger elch garch irev. Tuund bas hurts haduur baiv. **18** Galyg zahirah huchtei oor tenger elch tahilyn shireenees garch ireed, hurts haduurtai tenger elchid handan — Hurts haduuraa ilgee. Uzem ni bolovsorson tul delhiin usan uzmiin modnoos uzmiin bagtsyg huraagaach gej changa duutaar duudan helev. **19** Tenger elch haduuraa delhii uruu shirvej, delhiin usan uzmiin bagtsyg huraagaad, tedgeeriig Burhany uur hilengiin aguu ih shahuurgad hayalaa. **20** Shahuurga ni hotyn gadna shahagdaj, shahuurgaas tsus garch moriny hazaart hurem, myanga zurgaan zuun stadia gazar urslaa.

Ilchlelt 15

15:1 Bi tengert aguu bogood gaihaltai oor negen temdgiig harav. Etssiin doloon gamshig buhii doloon tenger elch baiv. Yaagaad gevel tedgeereer Burhany uur hilen togsson yum. **2** Bi galtai holildson shilen tengis met

zuiliig, mon araatan ba tuunii horogtei ni, tuunii neriin tootoi ni temtseldsen temtseld yalsan humuus Burhany bosoo yatgyg bariad terhuu shilen tengis deer zogsoj baihyg harav. **3** Ted Burhany bool Mosyegiin duug bolon Hurgany duug duulav. — Togs huchit Ezen Burhan mini, Tany uils aguu bogood gaihaltai. Undestnuudiin Haan Tany zamuud zovt bogood unen. **4** Oo, Ezen, Tanaas emeehgui, neriig tani aldarshuulahgui hen baih ve? Uchir ni zovhon Ta ariun bilee. Buh undestnuud Tany omno irj, morgono. Uchir ni Tany zovt uils ilchlegdsen. **5** Unii daraa namaig hartal tenger deh gerchleliin asryn sum neegdev. **6** Tseverhen bogood gyalalzsan maalingan huvtsastai, tseejeeree altan bus buselsen, doloon gamshigtai doloon tenger elch sumees garch irlee. **7** Dorvon amitny neg ni uyeiin uyed amidragch Burhany uur hilengeer duuren doloon altan ayagyг doloon tenger elchid ogov. **8** Burhany aldraas bolon Tuunii huchnees garah utaagaar sum duurev. Doloon tenger elchiin doloon gamshig duusahhurtel sumd hen ch nevterch chadsangui.

Ilchlelt 16

16:1 Sumees doloon tenger elchid — Yavagtun, Burhany uur hilengiin doloon ayagataig delhii deer asga gej changa duugaar helehiig bi sonsov. **2** Ehniih ni yavj ayagataigaa delhii deer asgav. Araatny temdegtei bolon tuunii horogt morgoson humuust muuhai, hortoi yar garav. **3** Hoyor dahi ni ayagataigaa tengist asgalaa. Tengis ni uhsen hunii tsus met bolohod tuun dotorh amid yum buhen uhev. **4** Gurav dahi ni ayagataigaa gol moron bolon usny undarguud deer asgasand, tsus bolloo. **5** Usny tenger elch — Oo, Ariun Negen mini, Ta edgeeriig shuusen tul, baigaa, baisan Ta zovt yum. **6** Yaagaad gevel ted ariun humuusiin ba esh uzuulegchdiin tsusyg ursgav. Ta tedend uulgahaar tsus ogson. Tedniig ingevel zohino gehiig bi sonsov. **7** Tahilyn shiree — Tiim ee, Togs huchit Ezen Burhan mini, Tany shuult bol unen bogood zovt gehiig bi sonsov. **8** Dorov deh ni ayagataigaa naran deer asgalaa. Humuusiig galaar toonohiig tuund zovshoorchee. **9** Humuus shatam haluunaar toonogdson ch edgeer gamshguudyg zahirah erhtei Burhany neriig doromjilloo. Ted Tuund aldryg orgoo hemeen

gemshsengui. **10** Tav dahi ni ayagataigaa araatny sentii deer asgav. Tuuniihaanchlal haranhui bolj, ted ovdsondoo helee hazalj, **11** zovuuri, sharhnaasaa bolj tengeriin Burhanyg doromjlov. Ted oorsdiinhoo uilsed gemshsengui. **12** Zurgaa dahi ni ayagataigaa aguu ih Yevfrat morond asgasand us ni shirgev. Ingesneer nar mandah zugees ireh haadad zam beltgegdeh yum. **13** Luuny amnaas, araatny amnaas, huuramch esh uzuulegchiin amnaas melhii shig gurban buzar suns garahyg bi harav. **14** Uchir ni ted bol temdguudiig uilden, Togs huchit Burhany aguu odriin daind hamtad ni tsugluulahaar buh delhiin haad deer garch ochih chotgoruudiin sunsnuud yum. **15** (Haragtun, Bi hulgaich shig irne. Seruun bajj, huvtssaa sahidag hun yerooltei yee! Es tegvel, ter hun nutsgen yavj, ichguuriig ni humuus harah vii.) **16** Ted haadyg yevryeigeer "Harmagyedon" gegddeg gazart tsugluulav. **17** Doloo dahi ni ayagataigaa agaart asgav. Sum dotroos sentiinees — Ene duuslaa geh changa duu garav. **18** Tsahilgaan gyalbaj, duu garch, ayanga buuj, gazar asar huchtei hodlov. Huniig delhii deer baih bolsnoos hoish bolj baigaagui tiim huchtei, tiim aguu gazar hodlolt bolov. **19** Aguu hot gurban heseg bolon huvaagdaj, undestnuudiin hotuud nurav. Aguu ih Vavilon Burhany omno dursagdsan uchraas Burhan Ooriin dogshin uur hilengiin darsny ayagyng tuund ogov. **20** Aral bur zugtaj, uuls oldsongui. **21** Neg talantjintei asar tom mondruud humuusiin deer tengerees buuhad mondriin gamshgaas bolj humuus Burhanyg doromjlov. Uchir ni uunii gamshig ulemj aguu bailaa.

Ilchlelt 17

17:1 Doloon ayagatai doloon tenger elchiin neg ni irj nadtai yariiltsan — Naash ir. Ih usny deer suuh aguu yanhnyg shuuh shuultiig bi chamd haruulya. **2** Delhiin haad ter emtei zavhairlyg uidden, delhii deer nutaglagsad tuunii zavhairlyn darsnaas uuj sogtuurtsgaav gev. **3** Tenger elch namaig Suns dotor tsold avchrav. Bi doloon tolgoitoy, arvan evertai, doromjlolyn nerseer duuren chas ulaan araan deer suuh negen emegteig harlaa. **4** Ter emegteig nil yagaan bolon chas ulaan ongiin huvtsastai bogood alt, unet chuluud, suvdaar goyoson baiv. Ter jigshuurt yums bolon

ooriin zavhairlyn buzar yumsaar duuren altan hundagyг gartaa barijee. **5** Tuunii duhan deer "Delhiin yanhnuudyn ba jigshuurt yumsyn eh aguu ih Vavilon" gesen nuuts ner bichigdsen baiv. **6** Ter em ariun humuusiin tsusnaas болон Yesusiig gerchlegchdiin tsusnaas uugaad sogtohyг bi harav. Bi tuuniig haraad, ihed gaihlaa. **7** Onooh тenger elch nadad — Chi yuund gaihna ve? Ene emegtein болон тууниг авч яваа долоон толгоитой, арван евертеи араатны нуутсыг би chamd heliye. **8** Chinii harsan араатан ни baisan боловч одоо байгуй. Ter yoroolgui гунеес гarch ирен, suirel uruuyavah геј байна. Yertontsiin суurias hoish amiin nomd ners ni bichigdeegui delhii deer nutaglagsad ter араатныг haraad gaihah болно. Ter baisan боловч одоо байгуй, daraa ирне. **9** End mergen uhaan buhii oyuun sanaa байна. Doloon толгой бол тер emegtein суuj baigaa долоон уул bogood долоон haan yum. **10** Tav ni unasan bogood neg ni baigaa. Nogoo ni haraahan иreegui aj. Ter иrehdee horomhon зуур саатах yostoi. **11** Baisan, одоо байгуй оноох араатан бол naim dahi ni yum. Ter бол оноох долоогийн neg ni bogood suirel uruu yavna. **12** Chinii harsan арван ever бол haanchlalyг haraahan huleen авааgui baigaa арван haan yum. Gevch ted араатантай hamт neg tsagiin турsh haad met erh medliig huleej авна. **13** Ted neg zorilgotой bogood оорsdiin хүч, erh medliig араатанд огно. **14** Ted Hurgany esрег dain hiih bogood Hurga tedniig yalah болно. Uchir ni Ter бол ezdiin Ezen, haadyн Haan бilee. Tuuntei hamт baigchid ni duudagdsan, songogdson, itgemjit humuus yum gev. **15** Ter nadad — Yanhan emiin суuj baigaa chinii harsan us бол ard tumen, hursan olon, undestnuud ба heltnuud yum. **16** Chinii harsan арван ever ба араатан ни yanhnyг uzen yadaj, тууниг hoosruulj, nutsgelj, mahan biyeiig ni ideed, тууниг galaar shataah болно. **17** Uchir ni Burhany ugs biyelegdeh hurtel niitleг zorilgotой baisnaar болон араатанд tednii haanchlalyг ogsnoor Burhan Ooriinhoo zorilgyг biyeluulehiin тuld tednii zurhend ууниг hiisen yum. **18** Chinii harsan тер em бол delhiin haadyг haanchlah aguu hot мон gev.

Ilchlelt 18

18:1 Уunii daraa aguu erh medeltei oor negen тenger elch tengerees

buuhyg bi harav. Delhii tuunii tsog javhlangaar gereltev. **2** Ter huchit duugaar hashhiraan — Aguu Vavilon nurlaa. Nurlaa. Tereer chotgoruudiin nutagladag gazar, buzar suns buriin orognoh gazar, buh buzar, jigshuurt shuvuudyn uur bolson baina. **3** Uchir ni tuunii zavhairlyn tachaalyn darsnaas buh undesten uuj sogtotsgoojee. Delhiin haad tuuntei zavhairch, delhiin hudaldaachid tuunii heentser tansgiinh ni hucheer bayajitsgaav gev. **4** Bi tengerees oor neg duu garahyg sonsov. — Minii ard tumen, ta nar ter emiin nugluuded ni hamtragch bolohguin tuld bolon tuunii gamshgiig huleej avahguin tuld tuunees garagtun. **5** Yaagaad gevel tuunii nugluud ni tengert tultal oovorson bogood Burhan tuunii gem buruug sanasan. **6** Tuunii tolsonchlön tuund butsaaj tol. Uilsiinh ni daguu tuund hoyor dahin ih butsaaj og. Tuunii nairuulj baisan ayagand ni hoyor dahin ih nairuulj og. **7** Ter ooriigoo hichneen ih aldarshuulj, heentser tansag baisnyh ni hemjeeger tuund tarchlal, ui gashuug og. Uchir ni ter zurhendee "Bi hatan haanmet suudag. Bi belevsen em bish bogood ui gashuut hezee ch uzehgui" gej heldeg. **8** Tiimees neg odor tuunii gamshig boloh uhel, gashuudal, olsgolon ni irne. Tuuniig galaar shataana. Yaagaad gevel tuuniig shuugch Ezen Burhan huchtei. **9** Tuuntei zavhairan, heentser tansag amidarsan delhiin haad tuuniig shatahad garah utaag haraad uilj, gashuudna. **10** Ted tuunii tarchlalaas aisandaa zaiduu zogsood — Aguu hot, huchit hot Vavilon zolgui yee, zolgui yee! Tsagiin dottor shiitgel chini irlee getsgeene. **11** Delhiin hudaldaachid uilj, tuunii toloo gashuudna. Uchir ni tednii achaa baraag dahij hen ch hudaldaj avahgui. **12** Achaa baraa ni gevel alt, mongo, erdenesiin chuluud, suvd, nariin maalinga, nil yagaan daavuu, torgo, chas ulaan daavuu, anhiluun unertei torol buriin mod, zaany yasan edleluud, hamgiin unetei modoor ba zes, tomor, gantigaar hiisen yanz buriin edleluud, **13** shants, haluun nogoo, utlaga, anhiluun unerten, gugel, dars, chiduny tos, nariin guril, buudai, uher, honi, morid, tereg, bool ba hunii ami baiv. **14** Setgel chini husen temuuldeg ur jims chamaig orhison. Heentser, tansag baisan buh yums chamaig orhin odson. Tedgeer ni dahij oldohgui. **15** Tuunees bayajsan edgeer zuiliin hudaldaachid, tuunii tarchlalaas aisandaa zaiduu zogsood uilj, gashuudan — **16** Nariin maalinga, nil yagaan, chas ulaan huvtsas omsson, alt bolon

unet chuluunuud, suvdaar goyoson aguu hot zolgui yee, zolgui yee! **17** Iim ulemj ih bayalag gantshan tsagiin dotor suitgegdev getsgeene. Usan ongotsny ahmad bur, zorchigch bur, dalaichin bur, tengiseer ami zuulгаа oldog buhen zaiduu zogsood **18** galynh ni utaag harangaa, — Aguu ih hottoi adil yamar hot baina ve? gej hashhirsch bailaa. **19** Ted tolgoi deeree shoroo tsatsaj, uilj, gashuudaj, hashhirdan — Aguu ih hot, zolgui yee, zolgui yee! Tengist usan ongotstoy buhen tuunii bayalgaar bayajsan bilee. Hot gants tsagiin dotor suurlee. **20** Oo, tenger ee, ariun humuus ee, elch nar aa, esh uzuulegchid ee, ter hotyn ulmaas bayarlagtun. Uchir ni Burhan ta naryn toloo tuunii shiitgev gev. **21** Huchit negen tenger elch teermiin asar tom chuluu shig chuluut avch tengis uruu chuluudangaa — Aguu hot Vavilon iinhuu hucheer doosh hayagdana. Tegeed hoishid oldohgui. **22** Bosoo yatgachid, hogjimchid, bishguurchid, bureechdiin egshig ayalguu tsaashid chinii dotor sonsogdohgui. Aliv urlalyg urlasan yamar ch darhan chinii dotor tsaashid oldohgui. Teermiin chimee chinii dotor tsaashid sonsogdohgui. **23** Denluunii gerel chinii dotor tsaashid gereltehgui. Suit zaluu, suit busguin duu chinii dotor tsaashid sonsogdohgui. Yaagaad gevel hudaldaachid chini delhiin aguu humuus baisan. Yaagaad gevel id shidend chini buh undesten mehlegdsen yum. **24** Esh uzuulegchid, ariun humuusiin bolon delhii deer alagdsan buh humuusiin tsus chinii dotroos oldson yum gelee.

Ilchlelt 19

19:1 Uunii daraa hursan olon tumnii duu met chimee tengert garahyg bi sonsov. Ted — Hallyeluyaa! Avral, addar, huch ni bidnii Burhand baidag. **2** Yaagaad gevel Tuunii shuult unen bogood zovt. Uchir ni zavhairlaaraa delhiig yalzruulj baisan aguu ih yanhnig Ter shiitgev. Ter Ooriin booluudyn tsusny oshoog tuunees avsan gelee. **3** Hoyor dahi udaagaa ted — Hallyeluyaa! Tuunii utaa ni uyeiin uyed suunaglana gev. **4** Horin dorvon ahlagch bolon dorvon amitan unaj, sentiind zalragch Burhand morgoj — Amyen. Hallyeluyaa! gev. **5** Sentiinees duu garch — Tuunii buh booluud aa, Tuunees emeegch ih, бага humuus ta nar bidnii Burhand magtaalyg

orgo gev. **6** Hursan olon tumnii duu hooloi shig, ih usny shuugian shig, huchit ayangyn nurgeen shig duu garahyg bi sonsov. — Hallyeluyaa! Togs huchit Ezen bidnii Burhan haanchildag. **7** Bayarlan hoorch, bayasan tsengej, Tuund aldryg ni orgotsgooye. Uchir ni Hurgany hurim bolj, Tuunii suit busgui ooriigoo beddev. **8** Tereer gyalalzsan, tseverhen nariin maalingaar huvtsaslah boljee. Uchir ni terhuu nariin maalinga bol ariun humuusiin zovt uils yum. **9** Ter nadad — "Hurgany hurimyn zoogond urigdagsad yerooltei yee!" gej bichigtun geed — Edgeer ni Burhany unen ugs mon gelee. **10** Namaig tenger elchid morgohoor hold ni unasand ter nadad — Ingesnii hereggi. Bi bol chinii bolon Yesusiin gerchleltei ah duusiin chini hamtran zutgegch bool bilee. Burhand morgo. Uchir ni Yesusiin gerchlel bol esh uzuulegchiin suns mon gev. **11** Bi tenger neegdseniig harlaa. Haragtun, tsagaan zusmiin mori bolon tuuniig unaj yavaa Negen ni "Itgemjit bogood Unen" gegddeg. Ter zovt baidal dotor shuudeg, daitdag. **12** Tuunii melmii ni galyndol shig, terguun deer ni olon titem baina. Ooroos ni oor hen ch medehgui ner deer ni bicheestei bailaa. **13** Ter tsusand duregdsen deel omsjee. Tuunii neriig "Burhany Ug" gedeg ajee. **14** Tsagaan ongotei tseverhen, nariin maalingan huvtsas omsson, tenger deh daichid tsagaan zusmiin morid unan Tuuniig dagaj baiv. **15** Tuunii annaas ni hurts selem tsuhuih agaad tuugeer Ter undestnuudiig ustgah yum. Ter undestnuudiig tomor tayagaar zahirah bolno. Tereer Togs huchit Burhany dogshin uur hilengiin darsan shahuurgyg shahna. **16** Ter deel bolon guyan deeree "Haadyn Haan,ezdiin Ezen" gej bichsen nertei ajee. **17** Naran deer negen tenger elchiin zogsoj baihyg bi harav. Ter changa duugaar hashhiraan tengeriin dunduur nisej bui buh shuvuudad — IrtsgEE. Burhany ih zoogon deer chuulagtun. **18** Ingesneer ta nar haadyn mah, myangatyn darga naryn mah, huchit ersiin mah, morid bolood moritonguudyn mahyg, erh choloot humuus ba boolchuudyn, ih бага buh humuusiin mahyg ideh yum hemeen helev. **19** Mori unasan Tuunii esreg bolon daichdynh ni esreg daitahaar tsuglasan araatan bolood gazryn haad, tednii daichdyg bi harav. **20** Onooh araatan bolood tuuntei hamt huuramch esh uzuulegch barigdav. Ene huuramch esh uzuulegch ni araatny omno temdguudiig uildseneeree araatny temdgiig huleen avsan humuus bolon

araatny horogt morgoson humuusiig mehelsen yum. Ter hoyoryg amidaar ni shataj bui huhertei galt nuurt hayav. **21** Busad ni mori unasan Negenii amnaas tsuhuih selmend alagdsan bogood buh shuvuud tednii mahand tsadav.

Ilchlelt 20

20:1 Gartaa yoroolgui gunii tulhuur, asar tom ginjteı tenger elch tengerees buuj irehiig bi harav. **2** Tereer diavol ba Satan boloh ertnii mogoi buyuu luug bariad, tuuniig hulj, myangan jiliin tursh **3** yoroolgui gund hayajee. Tegeed myangan jiliig ni duustal undestnuudiig tsaashid mehlulehguin tuld tuuniig tugjeed latsdav. Uunii daraa ter aharhan hugatsaand sullagdah yostoi aj. **4** Bi sentiinuudiig harav. Ted deer ni zalarchee. Tedend shuuh erh ogogdson bailaa. Mon Yesusiin gerchlel bolon Burhany ugees bolj tsaazluulsan humuusiin bolon araatand ba tuunii horogt morgoogui, duh hiigeed gar deeree araatny temdgiig huleen avaagui humuusiin setgeluudiig bi harav. Ted amilaad Hristtei hamt myangan jiliin tursh haanchiljee. **5** Uhegsdees uldsen ni myangan jiliig duustal amilsangui. Ene bol anhny amilalt yum. **6** Anhny amilaltad bagtsan hun yerooltei agaad ariun yum. Hoyor dahi uhel tedniig zahirah yamar ch huchgui ajee. Harin ted Burhany ba Hristiin tahilch nar boltsgooj, Tuuntei hamt myangan jiliin tursh haanchlah bolno. **7** Myangan jil togsoh uyed Satan shorongoosoo sullagdan, **8** delhiin dorvon ontsogt bui undestnuudiig, Gog bolon Magogiig mehelen, tedniig daind hamtad ni tsugluulahyn tuld garch irne. Tednii too tengisiin ergiin els shig aj. **9** Ted gazryn engeer neg tarj, ariun humuusiin huaran, hairlagdsan hotyg buseljee. Tengerees gal buuj tedniig zalgiv. **10** Tedniig mehelsen diavol huher buhii galt nuurt hayagdlaa. Tend ch mon araatan bolood huuramch esh uzuulegch baigaa aj. Ted odor shonogui uyeiin uyed tarchilna. **11** Tsagaan ongotei aguu ih sentii bolon deer ni Zalragchiig biharav. Tuunii dur torhoos gazar, tenger zugtsan bogood tedend baih gazar oldsongui. **12** Uhsen ih бага humuus sentiinii omno zogsoj baihyg bi harlaa. Nomuud delgeestei baiv. Oor negen nom delgeestei baisan bogood ter ni amiin nom yum. Uhegsed ni oorsdiin uilsiin

daguu enehuu nomd bichigdsen zuilseer shuugdev. **13** Tengis dotroo baisan uhegsdiig gargaj ogov. Uhel ba Uhegsdiin oron oorsdiin dotorh uhegsdiig gargaj ogov. Tednii neg bur ni uilsinhee daguu shuugdev. **14** Tegeed uhel ba Uhegsdiin oron galt nuurt hayagdlaa. Ene bol hoyor dahi uhel buyuu galt nuur boloi. **15** Herev hen negnii ner amiin nomd bichigdsen ni oldohgui bol ter hun galt nuurt hayagdsan baina.

Ilchlelt 21

21:1 Bi shine tenger, shine gazryg harlaa. Uchir ni anhny tenger, anhny gazar ni ongoron odoj, tengis baihgui bolov. **2** Ariun hot, shine Iyerusalim ni nohortoo ochihoor goyoson suit busgui met beltgegden Burhanaas garch, tengerees buun irehiig bi harlaa. **3** Sentiinees changa duu garahyg bi sonsov. — Haragtun, Burhany asar humuusiin dund baina. Ter tednii dund nutaglah bolno. Ted Tuunii ard tumen bolj, Burhan Ooroo tednii dund bajj tednii Burhan ni bolno. **4** Ter tednii nudnees nulims buriig ni archina. Tend tsaashid uhel baihgui bolno. Tend tsaashid gashuudah, uilah, ovdoh gej ugui bolno. Anhny yums ongoron odloo. **5** Sentiind Zalragch — Haragtun, Bi buh yumsyg shine bolgoj baina geed — Bichigtun, edgeer ugs itgemjit bogood unen gev. **6** Ter nadad — Ene ni duuslaa. Bi bol Alifa ba Omyega, Ehlel ba Togsgol. Tsangasan negend Bi amiin usny bulgaas ogno. **7** Yalagch ni edgeer zuilsiig ovloh bogood Bi tuunii Burhan bolj, ter Minii huu bolno. **8** Harin hulchgar, itgelgui, jigshuurt, aluurchid, zavhai humuus, merge tologchid, shuteend morgogchid bolon buh hudalch humuusiin huvid, tedend onogdoh huvi ni hoyor dahi uhel buyuu huher, galaar shataj bui nuurt baina gev. **9** Suulchiin doloon gamshgaar duuren doloon ayagatai doloon tenger elchiin neg ni ireed nadtai yariltsan — Naash ir. Bi chamd Hurgany ehner boloh suit busguig uzuuliye gev. **10** Ter namaig surleg ondor uulan deer Suns dotor avaachaad Burhanaas garch, tengerees buun irj bui ariun hot Iyerusalimyg uzuullee. **11** Tuund Burhany aldar ni bailaa. Gyalbaa ni unet chuluu met bogood talst shig tungalag has chuluu met baiv. **12** Ter ni asar tom ondor heremtei bogood arvan hoyor haalgatai bailaa. Haalganuud deer ni arvan hoyor tenger elch bailaa. Tedgeeriin deer

Izrailiin hovguudiin arvan hoyor ovgiin ners bichigdsen baiv. **13** Zuun tadd ni gurvan haalga, hoid tadd ni gurvan haalga, omno tald ni gurvan haalga, baruun tald ni gurvan haalga baih aj. **14** Hotyn herem ni arvan hoyor suuritai agaad tedgeeriin deer Hurgany arvan hoyor elchiin arvan hoyor ners bailaa. **15** Nadtai yarisan tenger elchid hot bolon haalganuudyg, mon hermiig ni hemjih altan shugam baiv. **16** Hot ni dorvoljin bogood urt ni orgonteigoo adil aj. Tenger elch hotyg shugamaaraa hemjihed urt, orgon, ondor ni adilhaan arvan hoyor myangan stadia bailaa. **17** Ter hotyn hermiig hemjihed, hunii hemjees ba mon tenger elchiin hemjeeseer zuun dochin dorvon pyehus bolov. **18** Hermiig has chuluugaar hiisen bogood hot ni tungalag shil met shijir alt ajee. **19** Hotyn hermiin suuriud ni torol buriin erdeniin chuluugaar chimeglegdje. Ehnii suuri ni has, hoyor dahi ni indranil, gurav dahi ni gartaam, dorov deh ni margad erdene, **20** tav dahi ni mamagartaam, zurgaa dahi ni nal, doloo dahi ni hashig, naim dahi ni binderiyaa, yes deh ni molor, arav dahi ni mana, arvan neg deh ni oyuu, arvan hoyor dahi ni yagaan bolor baiv. **21** Arvan hoyor haalga ni arvan hoyor suvd ajee. Haalga neg bur ni negen tsul suvd baisan bogood hotyn gudamj ni tungalag shil met shijir alt baiv. **22** Bi hotod yamar ch sum harsangui. Uchir ni Togs huchit Ezen Burhan ba Hurga bol tendhiin sum yum. **23** Hotod deerees ni gereltuuleh nar, sar hereggi ajee. Uchir ni Burhany tsog javhlan tuuniig gereltuulsen bogood denluu ni Hurga bailaa. **24** Undestnuud tergerleer ni alhatsgaaj, gazryn haad tiishee aldraa avchirna. **25** Hotyn haalganuud odor hezee ch haagdahgui. Uchir ni tend shono gej baihgui. **26** Ted undestnuudiin aldar, hundleliig tiishee avch irne. **27** Yamar ch buzaryum bolon jigshuurt zuil uilddeg bolon hudal yaridag hen ch hezee ch tiishee orohgui. Harin zovhon Hurgany amiin nomd ners ni bichigdsen humuus l oroh ajguu.

Ilchlelt 22

22:1 Ter nadad Burhany bolon Hurgany sentiinees garah talst met gyalalzsans amiin usny golyg uzuulsen ni **2** gudamjnyh ni tovd baiv. Golyn hoyor tald arvan hoyor torliin ur jims urguulan, sar bur ur jimsee

bolovsruulj bui amiin mod bailaa. Ter modny navchis ni undestnuudiig edgeehiin tuld baiv. **3** Tend tsaashid yamar ch haraal baihgui bolno. Mon Burhan ba Hurgany sentii tuunii dottor baij, booluud ni Tuund uilchilne. **4** Ted Tuunii tsaraig harna. Mon Tuunii ner tednii duhan deer baih bolno. **5** Tend tsaashid shono bolohgui. Ezen Burhan tedniig giiguuleh uchraas tedend denluunii gerel ch, narny gerel ch hereggui bolno. Uchir ni Ezen Burhan tedniig giiguulne. Tegeed ted uyeiin uyed haanchlah bolno. **6** Ter nadad — Edgeer ugs ni itgemjit bogood unen. Esh uzuulegchdiin sunsnii Burhan Ezen udahgui boloh yostoi zuilsiig Ooriin zarts nartaa uzuulehiin tuld tenger elchee ilgeev. **7** "Haragtun, Biudahgui irne. Enehuu nomyn esh uzuullegiin ugsiig sahigch ni yerooltei yee!" gesen gej helev. **8** Iohan, bi bol edgeer zuilsiig uzej, sonsson negen yum. Bi uzej, sonsood edgeer zuilsiig nadad uzuulsen tenger elchid morgohoor hold ni unav. **9** Ter nadad — Ingesnii hereggui. Bi bol chinii bolon esh uzuulegch ah duusiin chini, mon enehuu nomyn ugsiig sahigsdyn hamtran zutgegch bool bilee. Burhand morgo gev. **10** Ter nadad ingej helev. — Enehuu nomyn esh uzuullegiin ugsiig buu latsad. Uchir ni tsag oirhon baina. **11** Buruug uilddeg negen ni buruugaa uildseer l baig. Buzar muu negen ni buzar muu chigeeree l baig. Zovt negen ni zovt baidlaa heregjuulsee l baig. Ariun negen ni ooriigoo ariunaar sahisaar l baig. **12** Haragtun, Bi udahgui irne. Hun burd uildseniit ni daguu butsaan tolohiin tuld Minii shagnal Nadtai hamt baigaa. **13** Bi bol Alifa ba Omyega, Ehen ba Etses, Ehlel ba Togsgol mon. **14** Amiin mod uruu ochih erhte bolohyn tuld bolon haalgaar hot uruu orohyn tuld deele ugaagchid ni yerooltei yee! **15** Gadna tald ni nohod, merge tologchid, zavhai humuus, aluurchid, shuteend morgogchid bolood hudlyg hairladag, uilddeg buhen baina. **16** Yesus Bi chuulganuudyn toloo ta nart edgeer zuiliig gerchlehiin tuld Ooriin tenger elchiig ilgeele. Bi bol Davidyn Udam baUndes, gerelt uuriin tsolmon bilee gev. **17** Suns bolon suit busgui — Ireerei gene. Sonsogch ni — Ireerei gej heleg. Tsangasan negen ni ireg. Hussen negen ni amiin usyg unegui avag. **18** Enehuu nomyn esh uzuullegiin ugsiig sonsogch burd bi gerchilj baina. Herev hen negen ni edgeeriin deer nemeh avaa, Burhan enehuu nomd bichigdsen gamshguudyg tuund nemeh bolno. **19** Herev hen negen ni

enehuu esh uzuullegiin nomyn ugsees hasah avaas Burhan enehuu nomd
bichigdsen amiin modnoos bolon ariun hotoos huviig ni hasah bolno. **20**
Edgeer zuilsiig gerchlegch Ter — Tiim ee, Bi udahgui irne gej aildaj
baina. Amyen. Ireerei, Ezen Yesus ee! **21** Ezen Yesusiin niguulsel bugdtei
hamt baih boltugai. Amyen.